

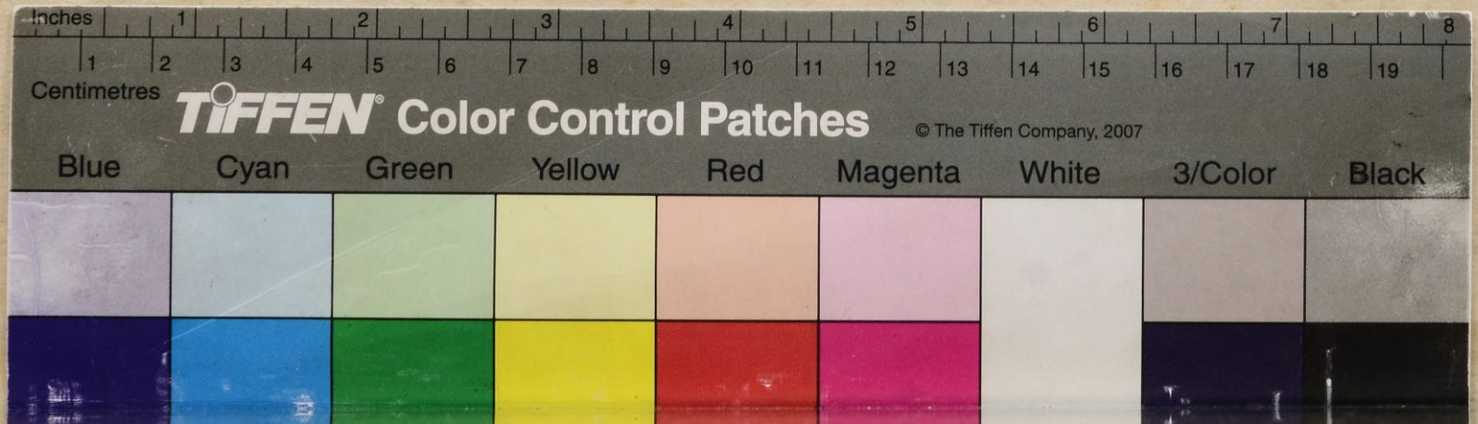
Inches
Centimetres
TIFFEN Color Control Patches
© The Tiffen Company, 2007
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

LEX DOMINI IMMACVLATA CONVERTENS ANIMAS.

SZENT BIBLIA.

Az Egesz
KERESZTYENSEG"
BEN BE-VOTT
REGI DEAK
BOTÚBOL
Magyarra forditotta
A JESUS-ALATT
Vitézkedő Társaság-beli
Nagy-Szombati
KALDI GYORGY PAP.

Nyomtatta
BE'CHBEN A' Kolóniai Udvarban,
FORMIKA MÁTE.
M. DC. XXVI.
Esztendőben.

~~1~~
10.
Rath
122.

804 fol
~~254 fol~~
50 fl

SZENT BIBLIA.

Az Egesz
KERESZTYENSEGBEN BE-VOTT
REGI DEAK
BOTÚBÓL
Magyarra forditotta
A JESUS-ALATT
Vitézkedő Társaság-béli
Nagy-Szombati
KALDI GYORGY PAP.

Nyomtatta
BECHBEN A' Kolóniai Udvarban,
FORMIKA MÁTE.
M. DC. XXVI.
Esztendőben.

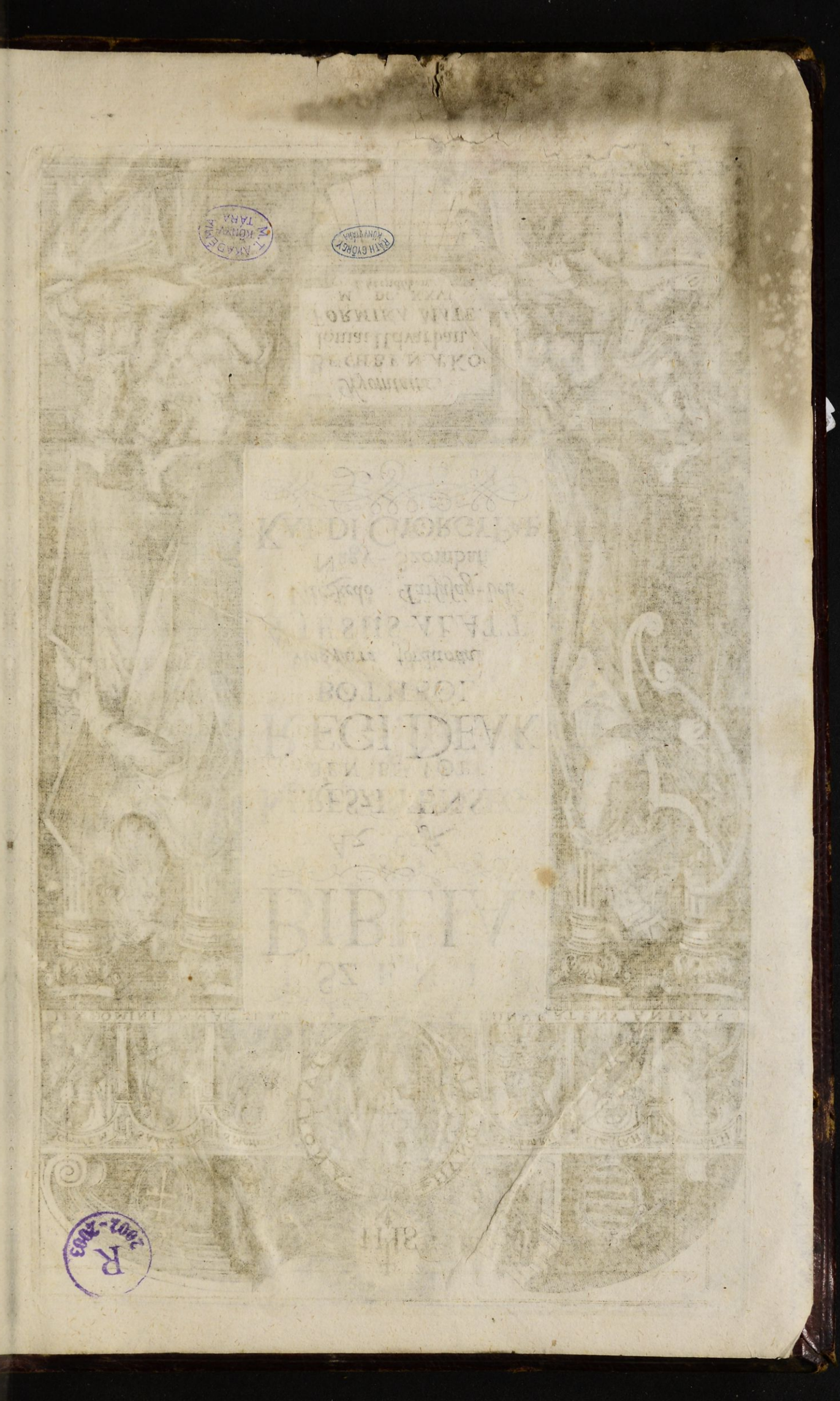

FACVLTAS

ILLVSTRISSIMI ORDINARII HVNGARIÆ.

PETRVS PAZMANY, Miseratione Divina Archiepiscopus Ecclesiæ Metropolitanæ Strigoniensis, Primas Regni Hungariæ, Sanctæ Sedis Apostolicæ Legatus natus, &c. Quandoquidem Sacra Biblia per Reverendum in Christo Patrem Georgium Kaldi Societatis IESV Sacerdotem, vulgari Hungaricâ lingvâ versa, à doctis Theologis visa & approbata, nihil habent impedimenti, quò minùs in lucem emitti possint: facultatem concedimus, ut pro communi in Hungaria Ecclesiæ Catholicæ bono ac emolumento, imprimantur, præsentium nostrarum litterarum vigore ac testimonio. Datum Tyrnaviæ, in Curia nostra Archiepiscopali, die tertia mensis Aprilis, Anno Domini M. DC. XXV.

Petrus Archiepiscopus Strigoniensis.

FACVLTAS

R. P. PROVINCIALIS AVSTRIÆ.

IOANNES ARGENTVS, Provincialis Societatis IESU *in Provincia Austriæ, potestate ad id mihi facta à Reverendo admodum Patre nostro Mutio Vitelleſco Generali Præposito, facultatem concedo, ut Biblia sacra à P. Georgio Kaldi Societatis nostræ Sacerdote, in Hungaricum idioma translata, & facultate Sedis Apostolicæ à Theologis ejusdem Societatis revisa & approbata, typis mandentur. In quorum fidem, has litteras manu nostra subscriptas, ac nostri officij sigillo munitas, dedimus. Græcij, 4. Septembris, Anno M. DC. XXV.*

Joannes Argentus.

A' SZENT BIBLIA KÖNYVEINEK

SZAMA ES RENDI, A' KÖZÖNSEGES KERESTYEN Anyaszentegyháznak végezése-szerént.

AZ Oo TESTAMENTOM KÖNYVEI.

Moyses I.	*Geneſis.*	Fol. 1	
Moyses II.	*Exodus.*	49	
Moyses III.	*Leviticus.*	87	
Moyses IV.	*Numeri.*	113	
Moyses V.	*Deuteronomium.*	151	
Jóſue	*Ioſue.*	185	
Bírák	*Iudicum.*	208	
Rut	*Ruth.*	232	
Királyok vagy Sámuel I.	*I. Regum.*	235	Könyve.
Királyok vagy Sámuel II.	*II. Regum.*	266	
Királyok III.	*III. Regum.*	291	
Királyok IV.	*IV. Regum.*	323	
Királyi Kronikának I.	*I. Paralipomenon.*	351	
Királyi Kronikának II.	*II. Paralipomenon.*	378	
Eſdras I.	*I. Eſdræ.*	412	
Eſdras II.	*II. Eſdræ.*	421	
Tobias	*Tobiæ.*	435	
Júdit	*Iudith.*	444	
Eſter	*Eſther.*	457	
Jób	*Iob.*	469	
Dávid Zóltári	*Pſalter. Davidic.*	496	
Példa-beſzédek	*Parabolæ ſeu Proverbia.*	563	
Predikátor könyve.	*Eccleſiaſtes.*	585	
Salomon Énekinek Éneke.	*Canticum Canticorum.*	592	
Bölcheség könyve.	*Sapientia.*	596	
Jéſus Sírak fia könyve.	*Eccleſiaſticus.*	611	
Iſaias Proféталása.	*Iſaias.*	651	
Jeremias Proféталása Bárukkal.	*Ieremias cum Baruch.*	697	
Ezekiel	*Ezechiel.*	762	Proféталása.
Daniel	*Daniel.*	805 b.	
Oſee	*Oſea.*	815	
Joël	*Ioël.*	818. b.	
Amos	*Amos.*	820	
Abdias	*Abdias.*	824. b.	
Jónas	*Ionas.*	824. b.	
Mikæas	*Michæas.*	826	
Nahum	*Nahum.*	830	
Habakuk	*Habacuc.*	832	
Sofonias	*Sophonias.*	834	
Aggæus	*Aggæus.*	836	
Zakarias	*Zacharias.*	838	
Makabæuſok I. könyve.	*I. Machabæor.*	849	
Makabæuſok II. könyve.	*II. Machabæor.*	876	

AZ VT TESTAMENTOM KÖNYVEI.

Sz. Máté- Sz. Márk- Sz. Lukách- Sz. János-	általvalo Evangelió.	Evangeliũ ſecundùm	*Matthæũ.*	901
			Marcum.	931
			Lucam.	950
			Ioannem.	984
Apoſtolok cheleketi.			*Acta Apoſtolorum.*	1009
Sz. Pál Levele	A' Romaïakhoz.	Epiſtola Pauli	*Ad Roman.*	1041
	a' Korintuſiakhoz I.		*I. ad Corinthios.*	1054
	a' Korintuſiakhoz II.		*II. ad Corinthios.*	1067
	a' Galátziaïakhoz.		*Ad Galatas.*	1076
	az Efeſuſiakhoz.		*Ad Epheſios.*	1080
	a' Filippiekhez.		*Ad Philippẽ.*	1084
	a' Koloſſaïakhoz.		*Ad Coloſſen.*	1088
	a' Teſſalonikaïakhoz I.		*I. ad Theſſalonicenſes.*	1091
	a' Teſſalonikaïakhoz II.		*II. ad Theſſalonicenſes.*	1093
Sz. Pál Levele	Timóteushoz I.	Epiſtola Pauli	*I. ad Timoth.*	1095
	Timóteushoz II.		*II. ad Tim.*	1098
	Titushoz.		*ad Titum.*	1101
	Filémonhoz.		*ad Philemon*	1102
	A' Zidokhoz.		*ad Hebræos.*	1103
Sz. Jákab		Epiſtola Levele.	*Iacobi.*	1112
Sz. Péter I.			*I. Petri.*	1116
Sz. Péter II.			*II. Petri.*	1119
Sz. János I.			*I. Ioannis.*	1122
Sz. János II.			*II. Ioannis.*	1125
Sz. János III.			*III. Ioannis.*	1125
Sz. Júdas			*Iudæ.*	1126
Sz. János Jelenése.			*Apocalypſis Ioannis.*	1127

A' Sz. Biblia könyvei-közzé nem számláltatnak ez Apócrifus könyvek.

Manaſſes Imádsága.	Oratio Manaſsis.	1143
Eſdras III. könyve.	Eſdræ III.	1143
Eſdras IV. könyve.	Eſdræ IV.	1154

Ezekről a Szent Könyvekről igy végezett a' Tridentomi Közönséges Sz. Conciliom, Seſsione 4. Ha valaki e' könyveket éppen minden részeivel, a' mint a' Közönséges Anyaszentegyházban szoktak olvaſtatni, és a' Régi Deák Vulgáta Editzióban vannak, Szent és Canonicuſok-gyanánt bé' nem veszi, és e' végezést tudván meg-veti; átok légyen.

GENESIS.

MOYSES ELSŐ KÖNYVE.

I. Resz.

Act. 14. c. 15. 17. f. 24. Psal. 32. a. 6. & 135. a. 5. Eccli. 18. a. 1.

† Heb. 11. a. 3.

" Ps. 135 a. 5. Ier. 10. b. 12. & 51. b. 15. Ps. 148. a. 4.

† Ps. 32. b. 7. & 88. b. 12. & 135. a. 6. Iob. 38. a. 4.

1 KEzdetben teremté Isten a' mennyet és a' földet. 2 * A' föld pedig puszta és üres vala, és setétség vala a' mélységnek színén: és az Istennek Lelke leveg vala a' vizek-fölött. 3 * És monda az Isten: † Légyen világosság. 4 És lőn világosság. * És látá Isten a' világosságot hogy jó vólna: és el-választá a' világosságot a' setétségtől. 5 * És nevezé a' világosságot Napnak, és a' setétséget Éjnek: és lőn estve és reggel, egy nap. 6 * Monda még-is az Isten: Légyen erősség a' vizek-között: és válasz-sza-el a' vizeket a' vizektől. 7 * És erősséget chinála az Isten, és el-választá a' vizeket, mellyek az erősség-alatt valának, azoktól, " mellyek az erősség-fölött valának. 8 És ugy lőn. * És nevezé az Isten az erősséget égnek: és lőn estve és reggel, második nap. 9 * Monda pedig az Isten: Gyűllyenek egybe a' vizek, mellyek az ég-alatt vannak, egy helyre: és tessék-ki a' száraz. 10 És ugy lőn. * És nevezé az Isten a' szárazt, † Földnek: és a' vizek gyűlekőzetit nevezé Tengereknek. 11 És látá Isten hogy jó vólna. * És monda: Hozzon a' föld zöldellő és mag-hozó fűvet, és gyűmölchőző fát, melly gyűmölchöt hozzon az ő neme-szerént, melynek magva ő-magában légyen a' földön. És ugy lőn. 12 * És hozá a' föld zöldellő és mag-hozó fűvet az ő neme-szerént, és gyűmölch-termő fát, és mindeniknek magva lévén az ő természeti-szerént.

13 És látá Isten hogy jó vólna. * És lőn estve és reggel, harmadik nap. 14 * Monda pedig az Isten: Légyenek világosítók az ég erősségén, és válasz-szák-el a' napot és az étszakát, és légyenek " jelekre és időkre, és napokra és esztendőkre: 15 * hogy világoskodgyanak az ég erősségén, és világosíttsák a' földet: 16 És ugy lőn. * És alkota az Isten két nagy világosítót: a' nagyobbik világosítót, hogy előtte lenne a' napnak: és a' kissebbik világosítót, hogy előtte lenne az éjnek: 17 és chillagokat. * És helyhezteté azokat az ég erősségében, hogy vi-18 lágoskodnának a' földön, * és előtte lennének a' napnak és az éjnek, és el-választanák a' világosságot és a' setétséget. És látá Isten hogy jó 19 vólna. * És lőn estve és reggel, ne-20 gyedik nap. * Monda még-is az C Isten: Hozzanak a' vizek chúszó-mászó élő lelket, és rőpűllő állatot a' föld-fölött, az ég erőssége-alatt. 21 * És teremte Isten nagy Czet-halakat, és minden élő és mozogható lelket, mellyet hoztanak vala a' vizek az ő természetek-szerént, és minden rőpűllő állatot az ő neme-szerént. 22 És látá Isten hogy jó vólna. * És meg-áldá azokat, mondván: Nevekedgyetek, és sokasodgyatok, és töltsétek-bé a' tenger vizeit: és a' madarak sokasodgyanak a' földön. 23 * És lőn estve és reggel, ötödik nap. 24 * Monda még-is az Isten: Hozzon a' föld élő lelket az ő neme-szerént, barmokat, és czúszo-mászo állatokat, és földi oktalan állatokat az ő természetek-szerént. És ugy lőn. 25 * És alkota Isten földi oktalan állatokat az ő természetek-szerént, és

" Ps. 135. b. 7.

M. T. AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

barmokat, , és a' földnek minden czúszo-mászó állattyát az ő nemeszerént. És látá Isten hogy jó vólna, * és monda: Alkosſunk embert † a' mi képünkre és hasonlatosságunkra: és uralkodgyék a' tenger nek halain, és az égi madarakon, és oktalan állatokon, és az egész földön, és minden czúszó-mászó állaton, melly mozog a' földön. * És teremté Isten az embert az ő képére: az Istennek képére terémté őtet, " férfiúvá és aszszony-állattá teremté őket. * És meg-áldá az Isten őket, és monda: Nevekedgyetek, és sokasodgyatok, és töltsétek-bé a' földet, és hajtsátok azt birodalmatokalá, és uralkodgyatok a' tengernek halain, és az égi madarakon, és minden lelkes állatokon, mellyek mozognak a' földön. * És monda az Isten: Imé néktek adtam minden mag-hozó füvet a' földön, és minden fákat mellyeknek az ő nemekszerént-való magvok vagyon ő-magokban, † hogy légyenek néktek eledeletekre: * és a' földnek minden lelkes állatinak, és az égnek minden madarainak, és mindeneknek a' mellyek mozognak a' földön, és a' mellyekben élő lélek vagyon, hogy légyen eledelekre. És ugy lőn. * " És láta az Isten mindeneket a' mellyeket alkotott vala: és igen jók valának. És lőn estve és reggel, hatodik nap.

† *Col. 3. b. 10. Infr. 5. a. 1. & 9. a. 6. 1. Cor. 11. b. 7.*

" *Sap. 2. d. 23. Mat. 19 a. 4. Eccl. 17. a. 1. Inf. 8. c. 17. & 9. a. 1.*

† *Inf. 9. a. 3.*

" *Eccli. 39. c. 21. Marc. 7. d. 37.*

II. Rész.

AZért el-végezteténck az egek és a' föld, és azoknak minden ékessége. * És elvégezé az Isten hetedik napon az ő chinálmányát mellyet alkotott vala: " és meg-nyugovék hetedik napon minden chinálmányától mellyet véghez vitt vala. * És meg-áldá a' hetedik napot; és megszentelé azt: mert azon szűnt vala meg minden ő chinálmányától mellyet teremtett az Isten hogy el-végezne. * Ezek az égnek és a' földnek eredeti, mikor teremtettenek, a' napon mellyen alkotta az Úr-Isten az éget és a' földet: * És a' mezőnek minden veszszejét minek-előtte kijőne a' földből, és a' tartománnak mindē füvét minek-előtte ki-chirázznék: mert nem bochátott vala az Úr-Isten esső t a' földre, és nem vala ember a' ki mivelné a' földet: * Hanem forrás jő vala fel a' földből, meg-öntőzvén a' földnek egész szinét. * Formálá azért az Úr-Isten az embert a' föld agyagából, és lehelle az ő orczájára életnek lehelletit, † és lőn az ember élő lélekké. * Plantálta vala pedig az Úr-Isten a' gyönyörűségnek Paradichomát kezdettől-fogva: melyben helyhezteté az embert a' kit formált vala. * És nevele az Úr-Isten a' földből minden szép tekintetű, és ételre édes fát: életnek fáját-is a' paradichomnak közepette, és a' jó 's gonosz tudásának fáját. * És folyó-víz mégyen vala ki a' gyönörűségnek helyéről, a' paradichom megöntözésére, melly onnét négy főre oszol. * Az eggyiknek neve " Fison: ez a' melly környűl-follya Hevilátnak minden földét, holott az arany terem: * és annak a' földnek aranya leg-jobb: ott találtatik bdellium, és onyx kő. * És a' második folyó-víznek neve Gehon: ez a' melly meg-kerűli az egész Szerechen-országnak földét. * A' harmadik folyó-víznek pedig neve Tygris: ez foly az Asyriusok-ellen. A' negyedik folyó-víz pedig, ő az Eufrates. * Vivé azért az Úr-Isten az embert, é helyhezteté őtet a' gyönörűségnek paradichomában, hogy mivelné és őrizné azt. * És parancsola néki, mondván: A' paradichomnak minden fájáról egyél: * de a' jó és gonosz tudásának fájáról ne egyél: mert valamelly napon éjendel arról, halállal halsz-meg. * Monda még-is az Úr-Isten: Nem jó az embernek egyedül lenni: teremtsünk néki hozzá hasonló segétőt. * Formálván azért az Úr-Isten a' földből a' földnek minden lelkes állatit, és minden égi madarakat, vivé azokat Adámhoz, hogy látná minek nevezné azokat: mert minden élő-léleknek az az ő neve, a' minek Adám nevezte. * És neveze Adám az ő neveken minden lelkes állatokat, és minden égi madarakat, és a' földnek minden oktalan állatit: Adámnak pedig nem találtaték hozzá hasonló segétő. * Bochátá azért az Úr-Isten mély álmot Adámra: és mikor el-alutt vólna, vőn eggyet az ő óldala chontyaiból, és húsſ tőn helyébe. * És épité az

" *Eccli. 24. c. 35.*

" *Exod. 20. b. 11. & 31. d. 17. Deut. 5. b. 14. Heb. 4. b. 4.*

Úr-Isten az óldal-chontot, mellyet Adámból vött vala, aszszony'állattá: és vivé őtet Adamhoz. * És monda Adám: † Ez mostan, chont az én chontaimból, és hús az én húsomból: ez hivattatik Férfiúinak, mert férfiúból vétetett. * Annak-okáért elhadgya ember az attyát, és annyát, és ragaszkodik az ő feleségéhez: "és lésznek ketten egy testben. * Mind a' kettő pedig mezítelen vala, Adám tudn'illik és a' felesége: és nem szégyenlik vala.

† 1. Cor. 11. b. 9. Mat. 19 a. 5. Mar. 10 a. 7. Eph. 5. g. 31. " 1. Cor. 6. d. 16.

23 12 24 13 C 25 14

III. Rész.

DE a' kígyó-is ravazb vala a' földnek minden lelkes állatinál mellyeket az Úr-Isten alkotott vala. Ki monda az aszszony'állatnak: Miért parancholta néktek az Isten hogy ne ennétek a' paradichomnak minden fájáról? * Kinek felele az aszszony'állat: A' fák gyümölchéből, mellyek a' paradichomban vannak, eszünk: * a' fának pedig gyümölchéből, melly a' paradichom közepett vagyon, meg-parancholta nékünk az Isten hogy ne ennénk: se ne illetnők azt, hogy nétalám meg ne hallyunk. * Monda pedig a' kígyó az aszszony'állatnak: † Semmi-képpen halállal meg nem haltok. * Mert tudgya az Isten, hogy valamelly napon észtek arról, megnyílnak szemeitek: és lésztek mint az Istenek, jót és gonoszt túdók. * Látá azért az aszszony'állat hogy jó vólna a' fa az ételre, és szép a' szemeknek, és tekintetre gyönörűséges: és vőn annak gyümölchében, és " meg-évé: és adá a' férjének, ki meg-évé. * És mind a' kettőnek meg-nyílának szemei: És mikor meg-ismérték vólna hogy mezítelenek vólnának, füge-fa leveleket aggatának egybe, és chinálának magoknak környűl-köt ket. * És mikor hallották vólna az Úr-Istén szavát, ki a' paradichomban jár vala a' szellőn dél-után, el-rejté magát Adám, és a' felesége az Úr-Isten színe-előtt a' paradichom fái-között. * És szóllítá az Úr-Isten Adámot, és monda néki: Hol vagy? * Ki monda: A' te szódat hallám a' paradichomban: és meg-ijedék, mivelhogy mezítelen vólnék, és el-rejtém magamat. * Kinek monda: 'S ki jelentette néked hogy mezítelen vólnál, hanem hogy őttél a' fáról, melyről parancholtam vala néked hogy ne ennél? * És monda Adám: Az aszszony'állat mellyet társúl adtál nékem, adott nékem a' fáról, és őttem. * És monda az Úr-Isten az aszszony'állatnak: Miért chelekedted ezt? Ki felele: A' kígyó chaltmeg engem, és őttem. * És monda az Úr-Isten a' kígyónak: Mivelhogy ezt chelekedted, átkozott vagy minden lelkes állatok és földi oktalan állatok-között: a' mellyeden jársz, és földet eszel életednek minden napjain. * Ellenkezéseket vetek közötted és az aszszony'állatközött, a' te magod és az ő magvaközött: ő meg-rontya a' fejedet, és te leseskedel a' sarka-után. * Az aszszony'állatnak-is monda: Megsokasítom nyavalyáidat, és méhedben fogadásidat: fájdalomban szűlsz fiakat, és a' férfiu hatalma alatt leszsz, † és ő uralkodik rájtad. * Adámnak pedig monda: Mivelhogy halgattad a' feleséged szavát, és őttél a' fáról, melyről, meg-parancholtam vala néked, hogy ne ennél, átkozott a' föld a' te munkádban: fáradságokkal észel abból életednek minden napjain. * Tövisseket és bojtorjánokat hoz néked, és a' földnek füvét észed. * Orczád verítékével észed a' kenyeret, míglen viszsza térsz a' földbe melyből vétettél: mert por vagy, és porba térsz. * És hívá Adám a' feleségе nevét, Hevának: azért hogy annya vólna minden élőknek. * Chinála-is pedig az Úr-Isten Adámnak és a' feleségének bőr öltözeteket, és fel-öltöztete őket. * És monda: Imé Adám lőtt mint eggyik közzülünk, jót és gonoszt tudván: most azért né-talám ki ne nyújtsa kezét, és az életnek fájáról-is vegyen, és egyék, és örökké éllyen. * És ki-küldé őtet az Úr-Isten a' gyönyörűségnek paradichomából, hogy mivelné a' földet, melyből vétetett vala. * És ki-űzé Adámot: és helyheztete a' gyönyörűségnek paradichoma-eleibe Kérubint, és tűzes és két-élő kardot, az élet fája útának őrizetire.

† 1. Cor. 12. a. 3.

† 1. Cor. 4. f. 34.

IV. Rész.

A Dám pedig meg-ismére feleségét Hévát, ki méhében fogada és szűlé Kaint, mondván: Embert nyertem Istenáltal. * És ismég szűlé Abelt annak attyafiát. Abel pedig juhok pásztora vala, és Kain szántó-ember. * Lőn pedig sok napok-után, hogy Kain a' föld gyümölcsiből ajándékot vinne az Úrnak. † * Abel-is vőn az ő nyájának első fajzásiból, és azok kövérségiből: és tekinte az Úr Abelre, és az ő ajándékira. * Kainra pedig, és az ő ajándékira nem tekinte: és fölötte igen meg-haragué Kain, és meg-esék az ő orczája. * És monda az Úr néki: Miért haragudtál-meg? és miért esett-meg a' színed? * Ha jól chelekeszel, nem-de nem vészed-e el? ha pedig gonoszúl, mingyárt ajtódban lészen a' bűn? de alattad lészen annak kivánsága, és te uralkodol rajta. * És monda Kain Abelnek az ő attyafiának: Mennyünk-ki. És mikor a' szánto-földön vólnának, reá támada Kain Ábelre az attyafiára, és " meg-ölé őtet. * És monda az Úr Kainnak: Hol vagyon Abel az atyádfia? Ki felele: Nem tudom: Vallyon 's őrizője vagyok-e én az atyámfiának? * És monda néki: Mit chelekedtél? az atyádfia vérének szava fel-kiált hozzám a' földről. * Mostan azért átkozott lészsz a' földön, melly fel-nyitotta száját, és bé-vőtte az atyádfia vérét a' te kezedből. * Mikor azt miveled, nem adgya-meg néked az ő gyümölcsét, és bújdosó és tétova lézzegő lészsz a' földön. * És monda Kain a' Úrnak: Nagyobb az én hamisságom, hogy sem mint bochánatot érdemlyek. * Imé ki-vetsz ma engem a' föld színéről, és színed-előtt el-rejtezem, és bújdosó és tétova lézzegő lészek a' földön: azért valaki reám talál, meg-öl engemet. * És monda néki az Úr: Semmi-képpen ugy nem lészen: hanem, valaki meg-ölendi Kaint, hét-szerte meg-bántettetik. És jelt tőn az Úr Kainra, hogy senki meg ne ölné őtet valaki reá találna. * És ki-menvén Kain az Úr színe-elől, bújdosóúl lakék a' földön Edennek nap-keletre-való részében. * Megismére pedig Kain a' feleségét, ki fogada, és szűlé Hénokot: és váraszt építe, és nevezé annak nevét az ő fia nevéről, Hénoknak. * Továbba, Hénok nemzé Iradot, és Irad nemzé Maviaëlt, és Maviaël nemzé Matusaëlt, és Matusaël nemzé Lámeket. * Ki vőn két feleséget, egyiknek neve Ada, és a' másiknak neve Sella. * És szűlé Ada Jábelt, ki attyok vólt a' sátorokban lakozóknak, és a' pásztoroknak. * És az attyafiának neve Júbal: ez attyok vólt a' czitarán és orgonán éneklőknek. * Sella-is szűlé Tubalkaint, a' ki pőröllyel-verő és kovács vólt minden réz és vas míveken. Tubalkainnak pedig húga, Noëma. * És monda Lámek a' feleségeinek Adának és Sellának: Hallyátok-meg szómat Lámek feleségi, figyelmezzetek beszédemre: mivelhogy férfiat őltem sebesítésemmel, és ifiat kékitésemmel. * Hét-szerte-valo boszszú-állás adatik Kainért: Lamekért pedig hetven-hétszer. * És meg-ismére még-is Adám a' feleségét: és szűle fiat, és nevezé annak nevét Setnek, mondván: Más magot adott nékem Isten Abelért, kit megőlt Kain. * De Setnek-is fia szűleték, kit neveze Énosnak: ez kezdé segétségül hínyia az Úr nevét.

V. Rész.

EZ az Adám nemzetségének könyve. A' napon mellyen teremté Isten az embert, † az Isten hasonlatosságára alkotá őtet. * Férfiúvá és aszszony'állattá teremté őket, és meg-áldá őket: és hívá az ő neveket Adámnak, a' napon mellyen teremtetének. * Élt pedig Adám száz harmincz esztendeig: és nemze az ő képére és hasonlatosságára, és hívá annak nevét Setnek. * És lőttek " Adám napjai minekutánna nemzé Sétet, nyólcz-száz esztendők: és nemze fiakat és leányokat. * És lőn az egész idő melyben Adam élt, kilencz-száz harmincz esztendő, és meg-hala. * Élt Set-is száz őt esztendeig, és nemzé Enost. * És élt Set minek-utánna nemzé Enost, nyólcz-száz hét esztendeig, és nemze fiakat és leányokat. * És lőttek Setnek minden napjai kilencz-száz tizen-két esztendők,

† Heb. 11. a. 4.

" Sap. 10. a. 3. Mat. 23 c. 35. 1. Ioan. 3. b. 12. Inda b. 11.

† Sap. 2. d. 24. Eccl. 17. a. 1. Sup. 1. d. 28. Inf. 9. a. 6.

" 1. Par. 1. a. 1.

dők, és meg-hala. * Élt pedig Enos kilenczven esztendeig, és nemzé Kainánt. * Kinek szűletése-után élt nyólcz-száz tizen-öt esztendeig, és nemze fiakat és leányokat. * És lőttek Enosnak minden napjai kilencz-száz öt esztendők, és meg-hala. * Élt Kainán-is hetven esztendeig, és nemzé Maláleelt. * És élt Kainán, minek-utánna nemzé Maláleelt, nyólcz-száz negyven esztendeig, és nemze fiakat és leányokat. * És lőttek Kainánnak minden napjai kilencz-száz tíz esztendők, és meg-hala. * Élt pedig Maláleel hatvan-öt esztendeig, és nemzé Járedet. * És élt Maláleel, minek-utánna nemzé Járedet, nyólcz-száz harmincz esztendeig: és nemze fiakat és leányokat. * És lőttek Maláleelnek minden napjai nyólcz-száz kilenczven-öt esztendők, és meg-hala. * És élt Járed száz hatvan-két esztendeig, és nemzé Hénokot. * És élt Járed, minek-utánna nemzé Hénokot, nyólcz-száz esztendeig, és nemze fiakat és leányokat. * És lőttek Járednek minden napjai kilencz-száz hatvan-két esztendők, és meg-hala. † * Továbbá Hénok élt hatvan-öt esztendeig, és nemzé Matúsalát. * És jára Hénok az Istennel: és élt minek-utánna nemzé Matúsalát, három-száz esztendeig, és nemze fiakat és leányokat. * És lőttek Hénoknak minden napjai három-száz hatvan-öt esztendők. * És az Istennel jára, és nem láttaték: mert el-vitte őtet az Isten. * Élt Matúsala-is száz nyólczvan-hét esztendeig, és nemzé Lámeket. * És élt Matúsala, minek-utánna nemzé Lámeket, hét-száz nyólczvan-két esztendeig, és nemze fiakat és leányokat. * És lőttek Matusalának minden napjai kilencz-száz hatvan-kilencz esztendők, és meg-hala. * Élt pedig Lámek száz nyólczvan-két esztendeig, és fiat nemze: * és nevezé annak nevét Noénak, mondván: Ez vigasztal-meg minket kezeink chelekedetiben és munkáiban a' földön, mellyet meg-átkozott az Úr. * És élt Lámek, minek-utánna nemzé Noét, öt-száz kilenczven-öt esztendeig, és nemze fiakat és leányokat. * És lőttek Lámeknek minden napjai, hét-száz hetven-hét esztendők, és meg-hala. Noë pedig mikor öt-száz esztendős vólna, nemzé Semet, Kámot, és Jáfetet.

† *Eccli. 44. c. 15. Heb. 11. a. 5.*

VI. Rész.

ÉS mikor sokasodni kezdettek vólna az emberek a' földön, és leányokat nemzettek vólna: *Látván az Isten fiai az emberek leányit hogy szépek vólnának, vőttek magoknak feleségeket mind azok-közzűl, a' kiket választottanak vala. * És monda az Isten: Nem marad-meg az én lelkem az emberben mind örökké, mert test: és léfznek az ő napjai száz húsz esztendők. * Oriások valának pedig a' földön a' napokban. mert minek-utánna bé-mentek az Isten fiai az emberek leányihoz, és azok szűltek: ezek világ kezdetitől-fogva amaz hatalmas nevezetes férfiak. * Látván pedig az Isten hogy az emberek gonosága sok vólna a' földön, és a' szívnek minden gondolattya gonoszra figyelmezne minden időben, * meg-bána hogy embert teremtett vólna a' földön. És szívnek fájdalmával belső-képpen illettetvén, * † El-törlöm, ugymond, az embert kit teremtettem a' föld színéről, az embertől-fogva a' lelkes állatokig, a' chúszó-mászótól-fogva az égi madarakig: mert bánom hogy alkottam őket. * Noë pedig kegyelmet találá az Úr-előtt. * Ezek a' Noë nemzetségi. " Noë igaz és tekélletes férfiu vólt az ő nemzetségi-között, az Istennel járt. * És nemzett három fiat, Semet, Kámot, és Jáfetet. * Meg-veszett vala pedig a' föld az Isten-előtt, és meg-telék hamissággal. * És mikor látta vólna az Isten, hogy a' föld meg-veszett (mert minden test meg-veszte gette vala az ő útát a' földön) * monda Noénak: Előmbe-jött minden testnek vége, bé-tőlt a' föld hamissággal az ő színek-előtt, és én el-veszte m őket a' földel. * Chinálly magadnak bárkát simított fákból, lakó-helyetskéket chinálly a' bárkában, és kend-meg enyvel belől és kivűl. * És e'képpen chinállyad azt: A' bárkának hoszsza három-száz könyöknyi légyen, a' szélessége ötven könyöknyi, és annak magassága harmincz kö-

† *Inf. 8. d. 21. Mat. 15 d. 19.*

" *Eccli. 44. c. 17.*

kőnyőknyi. * Ablakot chinálly a' bárkán, és annak leg-felsőbb részét egy kőnyőknyin végezzed: a' bárka ajtaját pedig óldalúl helyheztesd: alsó, közép, és harmad rēdet chinálly abban. * Imé én víz-őzőnt hozok a' főldre, hogy meg-őllyek minden testet, melyben életnek lelke vagyon az ég-alatt: mindenek mellyek a' főldőn vannak, meg-emésztetnek. * És az én kőtésemet tészem te-veled: és bé-mégy a' bárkába te és a' fiaid, a' feleséged, és a' fiaid feleségi te-veled. * És az egész testnek minden állatiból kettőt-kettőt vígy-bé a' bárkába, hogy éllyenek te-veled: hímet és nőstént. * A' madarak-közzűl az ő nemek-szerént, és a' barmok-közzűl az ő nemekből, és a' főldnek mindē chúszó-mászo állati-közzűl az ő nemek-szerént: mindenek-közzűl ketten mennyenek-bé veled, hogy élhessenek. * Végy azért veled minden eledelből a' mellyek meg-ehetők, és hord-bé magadhoz: és lésznek mind néked, 's mind azoknak eledelekre. * Meg-chelekedé azért † Noë mind a' miket parancholt vala néki az Isten.

† *Heb.* 11. b. 7.

VII. Rész.

2. *Pet.* 2. a. 5.

ÉS monda néki az Úr: Menj-bé te, és minden házad-népe a' bárkába: mert téged látlalak igaznak előttem e' nemzetségben. * Minden tiszta lelkes állatokból végy hetet 's hetet, hímet és nőstént: a' tisztátalan lelkes állatokból pedig kettőt és kettőt, hímet és nőstént. * De az égi madarakból-is hetet és hetet, hímet és nőstént: hogy meg-tartassék magvok az egész föld szinén. * Mert ím még, és hét nap-után én esőt adok a' földre negyven nap és negyven éjjel: és el-törlők minden állatot, mellyet teremtettem, a' föld szinéről. * Mind meg-chelekedé azért Noë, a' miket parancholt vala néki az Úr. * És hat-száz esztendős vala mikor az őzőnnek vizei el-áradának a' földőn.

† *Mát.* 24. d. 32. *Luc.* 17. f. 26. 1. *Pet.* 3. d. 20.

* És † bé-méne Noë és az ő fiai, a' felesége, és az ő fiainak feleségi ő-vele a' bárkába az őzőn vizei-miatt. * A' tiszta és tisztátalan lelkes állatok-közzűl-is, és a' madarak-közzűl, és minden-féle állat-közzűl a' mi mozog a' főldőn, * ketten-ketten menének Noéhoz a' bárkába, hím és nőstény, a' mint meg-parancholta vala az Úr Noénak. * És midőn el-múltak vólna a' hét napok, az őzőn-vizek el-áradának a' főldőn. * Noë életének hat-száz esztendejében, második hólnapban, a' hónak tizen-hetedik napján, meg-szakadának mindē kút-fejei a' nagy mélységnek, és az ég-szakadások meg-nyilatkozának: * és első lőn a' földre negyven nap és negyven éjjel. * Azon napon be-méne Noë, és Sem, és Kám, és Jáfet az ő fiai: a' felesége, és a' fiainak három feleségi ő-vélek a' bárkába: * Ők és minden lelkes állat az ő neme-szerént, és minden barmok az ő nemek-szerént, és minden a' mi mozog a' főldőn az ő neme-szerént, és minden rőpős állat az ő neme-szerént, minden madarak, és minden szárnyas állatok * bé-menének Noéhoz a' bárkába, ketten-ketten minden testből, melyben élő lélek vala. * És a' mellyek bé-mentenek, hím és nőstény ment-bé minden testből, a' mint parancholta vala néki az Isten: és bé-zárlá kivűl őtet az Úr. * És víz-őzőn lőn negyven napig a' főldőn: és meg-sokasodának a' vizek, és fel-emelék a' bárkát magassan a' főldtől. * Mert főlőtte igen meg-áradának: és mindeneket be-tőltenek a' föld szinén: a' bárka pedig vitetik vala a' vizek-főlőtt. * És a' vizek igen el-hatalmazának a' főldőn: és bé-burittatának minden magas hegyek az egész ég-alatt. * Tizen-őt kőnyőknyivel magasb vólt a' víz a' hegyek-főlőtt, mellyeket bé-burított vala. " * És meg-emésztetek minden test melly a' főldőn mozog vala, madarak, barmok, vadak, és minden chúszó-mászó állatok, mellyek a' főldőn mászkálnak: minden emberek, * és mindenek, mellyekben életnek lehelleti vala a' főldőn, meg-halának. * És el-törle minden állatot, melly a' főldőn vala, az embertől-fogva a' baromig, mind chúszó-mászót, 's mind égi madarakat: és el-törletének a' földről: meg-marada pedig Noë egyedűl, és a' kik vele valának a' bárkában. * És el-fogák a' vizek a' földet száz őtven napig.

" *Sap.* 10. a. 4. *Eccl.* 39. c. 28. 1. *Pet.* 3. d. 20.

(†)

VIII. Rész.

MEg-emlekezvén pedig az Isten Noéról, és minde lelkes állatokról, és minden barmokról, mellyek ő-véle a' bárkában valának, szelet hoza a' földre, és meg-apadának a' vizek. * És meg-rekeszteténck a' mélység forrási, és az ég-szakadási: és az égből-való esők meg-tiltatának. * És viszsza-térének a' vizek a' földről jövén 's menvén: és apadni kezdének száz ötven nap-után. * És meg-nyugovék a' bárka hetedik hólnapban, a' hónak huszon-hetedik napján Örmény országnak hegyein. * A' vizek pedig mennek és apadnak vala tizedik hólnapig: mert tizedik hólnapban, a' hónak első napján, ki-tetszének a' hegyek tetei. * És midőn negyven napok el-múltak vólna, meg-nyitván Noë a' bárka ablakát, mellyet chinált vala, ki-bochátá egy hollót: * melly ki-mégyen vala, és viszsza nem tér vala, míg el nem száradának a' vizek a' földön. *Ki-bochátá egy galambot-is utánna, hogy meg-látná ha már meg-szűntek vólna a' vizek a' föld-színén. * Melly mikor nem talált vólna a' hol meg-nyugodnék a' lába, meg-téve ő-hozzája a' bárkába: mert vizek valának az egész földön: és ki-nyújtá kezét, és megfogván bé-vévé a' bárkába. * Várván pedig tovább más hét napot, meg ki-bochátá a' galambot a' bárkából. * Az pedig meg-jőve hozzája estvére, zőld levelű olaj-fa ágat hozván szájában. meg-érté azért Noë, hogy meg-szűntek vólna a' vizek a' földön. * És vára mindazáltal más hét napot, és ki-bochátá a' galambot, melly többé viszsza nem téve hozzája. * Az-okáért hat-száz egy esztendőben, az első hólnapban, a' hónak első napján, el-apadának a' vizek a' földön: és meg-nyitván Noë a' bárka fedelét, ki-tekinte, és látá hogy meg-száradott vólna a' föld színe. * Második hólnapban, a' hónak huszon-hetedik napján, meg-szárada a' föld. * Szólla pedig az Isté Noénak, mondván: *Menny-ki a' bárkából, te és a' feleséged, a' fiaid, és a' fiaid feleségi te-veled. * Minden lelkes állatokat mellyek nálad vannak minden testből, mind a' rőpősőkből 's mind az oktalan állatokból, és minden chúszó-mászókból, mellyek mászkálnak a' földön, vidd-ki veled, és járjatok a' földön: † nevekedgyetek és sokasodgyatok a' földön. *Ki-szálla azért Noë, és a' fiai: a' felesége, és a' fiai feleségi ő-vélé. * De minden lelkes állatok-is, barmok, és chúszo-mászók mellyek mászkálnak a' földön az ő nemek-szerént, ki-menének a' bárkából. * Noë pedig óltárt építe az Úrnak: és vévén minden barmokból és tiszta madarakból, tőn éppen-égő áldozatokat az óltáron. * És illatozá az Úr a' gyönyörűségnek illattyát, és monda: Semmi-képpe ezután meg nem átkozom a' földet az emberekért: † mert az emberi szívnek érzékenségi és gondolattya a' gonoszra hajlandók ifiuságától-fogva: azért többé meg nem verek minden élő lelket, a' mint chelekedtem. * A' földnek minden napjaiban, a' vetés és aratás, hideg és meleg, nyár és tél, éj és nap meg nem szűnnek.

IX. Rész.

ÉS meg-áldá Isten Noët és a fiait. És monda nékik: † Nevekedgyetek, és sokasodgyatok, és töltsétek-bé a földet. * És a' ti félelmetek és retegéstek légyen a' földnek minden oktalan állatin, és minden égi madarakon, mind azokkal mellyek a' földön mozognak: a' tengernek minden halai kezetekbe adattak. † * És minden a' mi mozog és él, eledeletekre lészen néktek: mint a' zőldellő kerti-füet adtam néktek mind azokat. * Attól meg-válva, hogy húsi vérrel ne egyetek. * Mert a' ti lelketeknek vérét ki-keresem minden oktalan állatok kezéből: és az ember kezéből, a' férfiú és az ő attyafia kezéből, ki-keresem az ember lelkét. * Valaki "ki-ontya az ember vérét, ki-ontatik annak vére: † mert az Isten képére alkottatott az ember. " * Ti pedig nevekedgyetek és sokasodgyatok, és járjatok a' földön, és töltsétek-bé azt. * Ezeket-is monda az Isten Noénak, és a' fiainak ő-vélé. * Imé én szövetséget szerzek veletek, és utánnatokvaló magotokkal: * és minden élő lélekkel melly veletek vagyon, mind

1 A
18 D
19
2
3
20
4
21
5
6 B
7 22
8
1
9 A
2
10
11 3
12 4
C 5
13
6 B
14 7
15 8
16
9
17 10

† *Sup. 1. d. 28. Inf. 9. a. 1.*

† *Sup. 6. a. 5. Mat. 15. b. 19.*

† *Sup. 1. c. 22. & 8. c. 17.*

† *Sup. 1. g. 29.*

" *Mat. 26. c. 52.* † *Apoc. 18. c. 19.*

" *Sup. 1. d. 28. & 8. c. 17.*

a' madarakból 's mind a' barmokból, és a' földnek minden juh nyájaiból, mellyek ki-jöttek a' bárkából, és a' földnek minden oktalan állatiból.

†Isa. 45. 6. 9. † * Szövetséget teszek veletek, és semmi-képpen többé meg nem öletetik mindé test a' víz-özönnel, nem-is leszen többé víz-özön melly a' földet el-veszesse. * És monda az Istē: Ez a' szövetségnek jele, mellyet adok közöttem és közöttetek, és minden élö lélek-között, melly veletek vagyon, örökké-való nemzetségekig: *Az én szivárványomat helyheztetem a' felhökben, és az szövetségnek jele leszen én-közöttem, és a' föld-között. " * És mikor bé-burítom felhökkel az eget, meg-tetszik az én szivárványom a' felhökben: *És meg-emlekezem szövetségemről tiveletek, és mindē élö lélekkel melly a' testet élteti: és nem leszen többé víz-özön minden testnek eltörlésére. * És leszen szivárvány a' felhökben, és meg-tekintem azt, és meg-emlekezem az örök szövetségről, melly vettetett az Isten-között, és minden testnek minden élö lelke-között melly a' földön vagyon. * És monda az Isten Noénak: Ez leszen jele a' szövetségnek, mellyet szerzettem én-köztem és mindē test-között a' földön. * Valának pedig Noë fiai, a' kik ki-jöttek a' bárkából, Sem, Kam, és Jáfet: a' Kam pedig ö a' Kánaán attya. * Ezek a' Noë három fiai: és ezektől terjedett-el a' tellyes emberi nemzet az egész földön. * És Noë szántó-ember kezdé a' földet mivelni, és szölöt plántála. * És bort iván meg-részegedék, és meg-mezítelenüle az ö sátorában. *Mellyet mikor meg-látott vólna Kám, a' Kánaán attya, tudn'illik, hogy az attya szemérme mezítelen vólna, meg-jelenté oda ki a' két attya-fiának. * Sem pedig és Jáfet palástot vetének vállokra, és háttal fordúlva menvén, bé-födék az ö attyok szemérmét: és orczájok el vala fordítva, és nem láták az attyok férfiságát. * Fel-ébredvén pedig Noë a' borból, midön meg-tudta vólna a' miket chelekedett vala véle a' kisebbik fia, monda: * Átkozott a' Kánaán, az ö attyafiai szolgainak szolgája leszen. * És monda: Áldott a' Semnek Ura Istene, ö szolgája legyen Kánaán. * Terjeszsze-ki az Isten Jáfetet, és lakjék Semnek sátoriban, és Kánaán ö szolgája légyen. * Éle pedig Noë a' víz özön-után három-száz ötven esztendeig. * És bé-telének az ö tellyes napjai, kilencz-száz ötven esztendök: és meghala.

X. Rész.

† 1. Par. 1. a. 5. EZek a' Noë fiainak, Semnek, † Kámnak, és Jafetnek nemzetségi: és fiak születtének nékik a' víz özön-után.

2 * Jáfet fiai: Gomer és Magog, és Madai és Jáván, és Tubal, és Mosok, és Tiras. 3 * Gomer fiai pedig: Aschenez, és Rifat, és Togorma. 4 * Ja-ván fiai pedig: Elisa és Tárfis, Czetim és Dodanim. 5 * Ezektől osztattak a' nemzetségek szigeti az ö tartományokban, mindenik az ö nyelve-szerént, és az ö nemzetekben-való chelédek-szerént. 6 *Kám fiai pedig: Kus, és Mesraim, és Fut, és Kánaán. 7 * Kus fiai: Saba, és Hevila, és Sabata, és Regma, és Sabataka. 8 Regma fiai: Saba, és Dadan. * Kus pedig nemzé Nemrodot: ö kezde hatalmas lenni a' földön, 9 * és vastag vadász vala az Úr-előtt. Azért terjede köz-mondás: Mint Nemrod vastag vadász az Úr-előtt. 10 *Az ö országának kezdeti pedig Bábylon vólt, és Arak, és Akad, és Kalanne, Sennaár földében. 11 *Arról a' földről jöve-ki Assur, és épité Ninivét, és a' város útzáit, és Kálét. 12 * Resent-is, Ninive és Kále-között: ez a' nagy város. 13 * Mesraim pedig nemzé Ludimot, és Anamimot, és Laábimot, Neftuimot, 14 * és Fetrusimot, és Kasluimot: kikből származának a' Filistæusok, és Kaftorimok. 15 * Kánaán pedig nemzé Sidont az ö elsö-szülöttét, Hetæust, 16 * és Jebusæust, és Amorræust, Gergesæust, 17 * Hevæust, 18 és Aracæust: Sinæust, * és Aradiust, Samaræust, és Amatæust: és ezek-után terjedének-ki a' Kananæusok népei. 19 * És Kánaán határi lőnek Sidonból jövén Gerarába Gázáig, míglen bé-mennél Sodomába és Gomorrába, és Adamába, és Seboimba Lesáig. 20 * Ezek a' Kám fiai az ö rokonságokban, és nyelvekben, és nemzetségekben, és földökben, és népekben. 21 * Semtől-is, az Heber

minden fiainak attyátol, Jafetnek
† 1.Par. 1. b. 17. őregb attyafiától szűletének. † * A' 22
Sem fiai: Élám és Assur, és Arfaxád,
és Lud, és Aram. * Aram fiai: Us, 23
és Hul, és Geter, és Mes. * Arfaxád 24
pedig nemzé Sálet, kitől szarmazék
Héber. * És Hébernek két fia szű- 25
leték: eggyik neve Fáleg, azért hogy D
ő idejében oszlott-el a' főld: és az ő
attyafia neve Jektán. * Melly Jektán 26
nemzé Elmodadot, és Sálefet, és
Asarmotot, Járét, * és Aduramot, 27
és Uzalt, és Deklát, * és Ebalt, és 28
Abimaëlt, Sabát, * és Ofirt, és He- 29
vilát, és Jóbabot; mind ezek Jektán
fiai. * És lőn azok lakása Messá- 30
bol menvén mind Séfarig a' nap-ke-
keleti hegyig. * Ezek a' Sem fiai, 31
az ő rokonságok és nyelvek és tar-
tományok-szerént, az ő nemzetsé-
gekben. * Ezek a' Noë chelédi az 32
ő népek és nemzetségek-szerént.
Ezektől oszlának-ki a' népek a' fől-
dőn a' víz őzőn-után.

XI. Rész.

† Sap. 10. a. 5. A' Főld pedig egy ajakú, † és 1
azon beszédű vala. * És A
midőn Nap-keletről el- 2
mennének, Sennaár-főldén
mezőt találának, és ott lakának. * És 3
ki-ki monda az ő felebaráttyának:
Jertek, chinállyunk téglákat, és tűz-
zel égessűk azokat. És a' téglák kő-
vek-gyanánt valának, és az enyv
mész-gyanánt: * és mondának: Jer- 4
tek, chinállyunk magunknak várast
és tornyot, melynek teteje az eget
érje: és tegyűk híressé nevűnket mi-
nek-előtte el-oszollyunk minden
főldekre. * Le-szálla pedig az Úr 5
hogy látná a' várast és a' tornyot,
mellyet építnek vala az Adám fiai,
* és monda: Ímé egy a' nép, és egy 6
ajakok vagyon minnyájoknak: és
el-kezdették azt chinálni, meg sem
szűnnek gondolattyoktól, míglen
azokat chelekedettel bé-tellyesít-
tsék. * Jertek azért, szállyunk alá, és 7
ott veszessűk-egybe az ő nyelveket, B
hogy eggyik se értse felebaráttya sza-
vát. * Es e'képpen osztá-el őket az Úr 8
arról a' helyről minden főldekre, és
meg-szűnének építeni a' várast.
* Es azért hívattaték annak neve 9
Bábelnek, mert ott veszett-egybe az
egész főldnek ajaka: és onnét szél-
lesztette-el őket az Úr minden tarto-

10 mányok szinére. * Ezek a' Sem
nemzetségi: † Sem száz esztendős † 1.Par.
vala mikor nemzé Arfaxádot, két 1. d. 17.
11 esztendővel a' víz őzőn-után. * És
éle Sem, minek-utánna Arfaxádot
nemzé, őt-száz esztendeig: és nemze
12 fiakat és leányokat. * Arfaxád pe-
dig éle harmincz-őt esztendeig, és
13 nemzé Sálét. * És éle Arfaxád, mi-
nek-utánna nemzé Sálét, három-száz
három esztendeig: és nemze fiakat
14 és leányokat. * Sálé-is éle har-
mincz esztendeig, és nemzé Hébert.
15 * És éle Sále, minek-utánna nemzé
C Hébert, négy-száz három eszten-
deig: és nemze fiakat és leányokat.
16 * Éle pedig Héber harmincz-négy
17 esztendeig, és nemzé Fáleget. * És
éle Héber, minek-utánna nemzé Fá-
leget, négy-száz harmincz eszten-
deig: és nemze fiakat és leányokat.
18 * Fáleg-is harmincz esztendeig éle,
19 és nemzé Réut. * És éle Fáleg, mi- 1. Par. 1.
nek-utánna nemzé Réut, két-száz b. 19.
kilencz esztendeig: és nemze fiakat
20 és leányokat. * Éle pedig Réu
harmincz-két esztendeig, és nemzé
21 Sárugot. * És éle Réu, minek-
utánna nemzé Sárugot, két-száz hét
esztendeig: és nemze fiakat és leá-
22 nyokat. * Éle pedig Sárug har-
mincz esztendeig, és nemzé Nákort.
23 * És éle Sárug, minek-utánna nem-
zé Nákort, két-száz esztendeig: és
24 nemze fiakat és leányokat. * Éle
pedig Nákor huszon-kilencz eszten-
25 deig, és nemzé Tárét. * És éle
Nákor, minek-utánna nemzé Tárét,
száz és tizen-kilencz esztendeig: és
26 nemze fiakat és leányokat. * És
D éle Táre hetven † esztendeig, és † 1.Par.
nemzé Abrámot, és Nákort, és Áránt. 1. b. 28.
27 * Ezek pedig a' Táre nemzetségi: Ios. 24.
Táre nemzé Abrámot, Nákort, és a. 2.
Áránt. Árán pedig nemzé Lótot.
28 * És meg-hala Árán, az ő attya Táre-
előtt, az ő szűletése főldén a' Kaldæ-
29 usok Úr-ában. * Vőnek pedig
Abrám és Nákor feleségeket: Abrám
felesége neve, Sárai: és Nákor felesé-
ge neve, Melka, Áránnak a' Melka és
30 Jeska attyának leánya. * Sárai pe-
dig magtalan vala, és nem valának † Ios. 24.
31 magzati. * † Vővé azért Táre Abrá- a. 2.
mot a' fiát, és Lótot az Árán fiát az ő Neh. 9.
unokáját, és Sárait a' menyét, Ab- b. 7.
rámnak az ő fiának feleségét, és ki- Iudit. 5.
vívé őket a' Kaldæusok Úr-ából, a. 6.

hogy Kánaán-földére mennének: és Háránig jutának, és ott lakának.
Act. 7. a. 2. * És lőnek Táre napjai két-száz öt eſztendők, és meg-hala Háránban. 32

XII. Rész.

Act. 7. a. 3. MOnda pedig az Úr Abrámnak: Menny-ki földedből, és rokonságod-közzül, és az atyád házából, és jőj a' földre mellyet néked mutatok. * És nagy nemzetséggé téſzlek téged, és meg-áldlak, és fel-magaſztalom nevedet, és áldott léſzſz. * Meg-áldom a' téged-áldókat, és meg-átkozom a' téged átkozókat, és † TE-BENNED áldatnak-meg a' földnek minden nemzetségi. * Kiméne azért Abrám, a' mint parancholta vala néki az Úr, és Lót véle méne: hetven-öt eſztendős vala Abrám mikor ki-menne Háránból. * És el-vivé Sárait a' feleségét, és Lótot az öttse fiát, és minden marhájokat mellyel bírnak vala, és a' lelkeket mellyeket nemzettek vala Háránban: és ki-jövének, hogy Kánaán-földére mennének. * És midőn oda jutottak vólna, által-méne Abrám a' földön Sikem helyéig, a' világos völgyig: a' Kananæus vala pedig akkor a' földön. * Meg-jelenék pedig az Úr Abrámnak, és monda néki: " A' te magodnak adom e' földet. Ki óltárt épite ott az Úrnak, a' ki meg-jelent vala néki. * És onnét által-menvén a' hegyre, melly Bétel ellenében vala nap-kelet-felől, fel-voná ott ſátorát, nap-nyúgatra lévén Bétel, és nap-keletre Hái: óltárt-is épite ott az Úrnak, és ségétségül hívá az ő nevét. * És menten-méne Abrám, és tovább délfelé tarta. * Lőn pedig éhség a' földön: és alá-méne Abrám Egyiptusba, hogy ott ſzarándokúl lenne: mert el-hatalmazott vala az éhség a' földön. * És mikor közel vólna hogy bé-menne Egyiptusba, monda Sárainak a' feleségének: Tudom hogy ſzép aſzſzony vagy: * és hogy, mikor téged meg-látnak az Egyiptziusok, azt fogják mondani: Ez ennek feleſége; és engem meg-ölnek, és téged meg-tartnak. * † Mongyad azért, kérlek, hogy húgom vagy: hogy jól légyek miattad, és éllyen lelkem kedvedért. * Midőn azért bé-ment vólna Abrám Egyiptusba, láták az Egyiptziusok az aſzſzonyállatot hogy igen ſzép vólna. * És a' fejedelmek hírré adák Faraónak, és dícsérék azt előtte: és az aſzſzony fel-viteték a' Faraó házába. * Abrámmal pedig jól tőnek érette. És valának néki juhai és ökrei, és ſzamári, és ſzolgai és ſzolgálói, és nőſtény-ſzamári, és tevéi. * Meg-oſtorozá pedig az Úr Faraót igen nagy chapáſokkal, és az ő házát, Sáraiért az Abrám feleségéért. * És hívá Farao Abrámot, és monda néki: Mi dolog ez a' mit nékem chelekedtél? miért nem jelentetted-meg hogy feleséged vólna? * Mi-okért mondottad húgodnak lenni, hogy feleségül venném őtet? Most azért ihol feleséged, vidd-el őtet, és menny-el. * És paranchola Farao Abrám-felől a' férfiaknak: és el-kéſérék őtet, és a' feleségét, és mindent a' mie vala.

XIII. Rész.

FEl-méne azért Abrám Egyiptusból, ő, és a' feleſége, és mindene valamie vala; és Lót ő-véle, a' Déli tartományra. * Igen gazdag vala pedig arany és ezüſt jószággal. * És viſzſza-téré azon úton, mellyen jött vala dél-felől Bételbe, azon helyig a' hol az-előt ſátort vont vala, Bétel és Hái-között: * az óltár helyére " mellyet az-előtt chinált vala, és ségétségül hívá ott az Úr nevét. * De Lótnak-is ki Abrámmal vala, nyájai, és chordái, és ſátori valának. * És bé nem foghatá őket a' föld, hogy eggyütt laknának: " mert ſok marhájok vala, és nem lakhatnak vala eggyütt. * Verſengéſ-is lőn innét Abrám és Lót chorda-páſztori-között. Az időben pedig a' Kananæus és Ferezæus laknak vala azon a' földön. * Monda azért Abrám Lótnak: Kérlek, ne légyen verſengés közöttem és közötted, a' páſztorim és páſztorid-között: mert atyafiak vagyunk. * Imé az egéſz föld előtted vagyon: kérlek távozzál-el tőlem: ha balra mégy, én jobra tartok: ha te a' jobbot válaſztod, én balra megyek. * Fel-emelvén azért Lót ſzemeit, mind meg-nézé a' Jordán-körűl-való tartomány, melly mindeneſtől-fogva nedvesíttetik vala,

" Inf. 13. d. 14. & 15. d. 18. & 26. a. 2. Deu. 34 b. 4.

† Inf. 20. c. 11.

" Sup. 12. b. 8.

" Inf. 36. a. 7.

minek-előtte el-fordítaná az Úr Sodomát és Gomorrát, mint az Úr paradichoma, és mint Egyiptus Ségorba jövőknek. * És válaſztá magának Lót a' Jordán-körül-való tartományt, és el-távozék Nap-keletről: és el-válának egy-máſtól az atyafiak. * Abrám a' Kánaán-földén lakék: Lót pedig a' Jordán-mellett-való városokban marada, és lakék Sodomában. * A' Sodomai emberek pedig igen gonoſzok valának, és fölöttébb bűnösök az Úr-előtt. * És monda az Úr Abrámnak, minek-utánna el-válék tőle Lót: † Emeld-fel ſzemeidet, és tekints a' helyről, mellyen moſt vagy, Éſzakra, és Délre, Nap-keletre, és Nap-nyúgatra. * Minden földet, mellyet látſz, néked adok, és a' te magodnak örökké. * És a' te magodat teſzem mint a' föld porát: ha valamelly ember meg-ſzámlálhattya a' föld porát, a' magodat-is meg ſzámlálhattya. * Kelly-fel, és járd-el a' Földet hoſzſzára, és ſzélire: mert néked adom azt. * Abrám azért meg-indítván ſátorát, elméne, és lakék Mambre völgye mellett, melly Hebronban vagyon: és ott óltárt építe az Úrnak.

† *Sup. 12 b. 7. Inf. 15. c. 18. & 26. a. 4. Deut. 34 b. 4.*

XIV. Rész.

LÖn pedig az időben, hogy Amrafel a' Sennaári király, és Ariok a' Pontuſi király, és Kodorlahomor az Elamitai király, és Tádal a' Pogányok királya, * hadat támaſztanának a' Sodomai Bára király-ellen, és a' Gomorrai Berſa király-ellen, és az Adamai Sennaáb király-ellen, és a' Seboimi Semeber király-ellen, és a' Bálai király-ellen, ez a' Ségor. * Mind ezek öſzve-gyűlének az Erdős völgyben, melly moſt a' Sós tenger. * Mert tizen-két eſzendeig ſzolgáltak vala Kodorlahomornak, és tizen-harmadik eſztendőben el-pártolának tőle. * Az-okáért tizen-negyedik eſztendőben el-jöve Kodorlahomor, és a' királyok kik véle valának: és megverék Rafaimot Aſtarot-karnaimban, és Zúzimot ő-vélek, és Émimot Sáve-Kariataimban, * és a' Korræuſokat a' Séir hegyein, Fárán mezőſégéig, melly a' puſztában vagyon. * És meg-térének, és jövének Miſfat kúttyához, ez a' Kádes: és elpuſztíták az Amaleczitáknak minden tartományát, és az Amorræuſt, ki Aſaſontamárban lakik vala. * És ki-menének a' Sodomai király, és a' Gomorrai király, és az Adamai király, és a' Seboimi király, és a' Bálai király-is, melly a' Ségor: és a' ſereget ellenek rendelék az Erdős völgyben: * tudn'illik, az Elamitai király Kodorlahomor, és a' Pogányok királya Tádal, és a' Sennaári király Amrafel, és a' Pontuſi király Áriok-ellen. négy király öt-ellen. * Az Erdős völgynek pedig ſok enyves kútai valának. Azért a' Sodomai és Gomorrai király, hátat adának, és el-eſének ott: és a' kik meg-maradtak vala, a' hegyre ſzaladának. * El-vívék pedig minden marhájokat Sodomának és Gomorrának, és minden eleſégre-valójokat, és el-menének: * és Lótot-is, és az ő marháját, Abrám öttſének fiát, ki Sodomában lakik vala. * És ímé egy, a' ki el-ſzaladott vala, hírré tévé az Hebræus Abrámnak, ki az Amorræus Mambrénak, Eskol és Áner attyafiának völgyében lakik vala: mert ezek ſzövetſéget ſzerzettek vala Abrámmal. * Mellyet midőn Abrám hallott vólna, tudn'illik, hogy fogſágba eſett Lót az attyafia, ſzámlála házánál-ſzületett három-ſzáz tizen-nyólcz ſerény ſzolgákat: és meg-üzé mind Dánig. * És el-oſztván társait, reájok rohana éjjel: és meg-veré őket, és kergeté őket Hóbáig, melly Damaſkuſnak bal-felől vagyon. * És viſzſza-hoza minden marhát, és Lótot az attyafiát az ő marhájával, az aſzſzony'állatokat-is, és a' népet. * Kiméne pedig eleibe a' Sodomai király, minek-utánna meg-tért a' Kodorlahomor és a' királyok kik véle valának meg-veréſéből, Sáve völgyében, melly a' Király völgye. * † Melkíſedek pedig a' Sálemi király, kenyeret és bort hozván-elő, mert a' felſéges Iſten Papja vala, * meg-áldá őtet, és monda: Áldott Abrám a' magaſságos Iſtentől, ki az eget és földet teremtette: * és áldott a' magaſſágos Iſten, kinek óltalmával az ellenſégek kezeidben vannak. És tizedet ada néki mindenekből. * Monda pedig a' Sodomai király Abrámnak: Add nékem a' lelkeket, a' többit vedd magadnak. * Ki felele né-

† *Heb. 7. a. 3.*

ki: Kezemet emelem a' felséges Úr-Istenhez, ki a' mennyet és földet bírja,
* hogy a' bél-fonál szálától-fogva a' saru kötéléig, semmit el nem vészek a' tiéidből; ne mongyad: Én gazdagítottam-meg Abrámot: * azoktól meg-válva, a' miket meg-öttek az ifiak; és a' férfiaknak részek-kivül, kik velem jöttek, Aner, Eskol, és Mambre: ezek vegyék-el részöket.

XV. Rész.

EZek azért meg-lévén, az Úr beszéde lőn Abrámhoz látás által, mondván: Ne félly Abrám: Én vagyok óltalmad, és a' te igen nagy jutalmad. * És monda Abrám: Uram Isten, mit adsz nékem? én el-mégyek magzatoknélkül: és a' házam gond-viselőjének fia ez a' Damaskusi Eliezer.
* Monda még-is Abrám: Nékem pedig nem adtál magot: és ímé a' házamban nemzetett szolgám én örökösöm lészen. * És leg-ottan az Úr beszéde lőn hozzája, mondván: Nem lészen ez te örökösöd: hanem a' ki tőled nemzettetik, az lészen örökösöd. * És ki-vivé őtet, és monda néki: † Tekints-fel az égre, és, ha lehet, számláld-meg a' chillagokat. És monda néki: így lészen a' te magod.
" * " Hűn Abrám az Istennek, és tulajdoníttaték néki igasságra. * És monda néki: Én vagyok az Úr, ki téged ki-hoztalak a' Kaldæusok Ur-ából, hogy néked adnám e' földet, és birnád azt. * Ő pedig monda: Uram Isten, honnét tudhatom, hogy bírom azt? * És felelvén az Úr; Végy nékem, ugymond, három esztendős ünőt, és három esztendős kechkét, és három esztendős kost, gerliczét-is, és galambot. * Ki mind ezeket vévén, † középben ketté vágá azokat; és a' két részeket egy-más-ellenébe tévé: a' madarakat pedig el nem osztá. * És le-szállának a' madarak a' tagokra, és el-űzi vala azokat Abrám.
* És midőn a' nap el-nyúgodnék, mély álom esék Abrámra, és nagy és setétes rettenés jöve reája. * És mondaték néki: Tudván tudgyad, hogy " szarándok lészen a' te magod a' nem ő földén, és szolgálat-alá hajtyák őket, és négy-száz esztendeig nyomorgattyák. * Mindazáltal a' nemzetséget, melynek szolgálni fognak, én meg-ítélem: és azután ki-jőnek nagy gazdagsággal.
* Te pedig el-mégy az atyáidhoz békeségben, el-temettetvén jó vénségben. * A' negyedik nemzetségben pedig viszsza-térnek ide: mert még bé nem tőltek az Amorræusok hamisági e' jelen-való ideig. * Mikor azért el-nyúgott vólna a' nap, setétes homály lőn, és füstölgő kemencze jelenék, és egy tűzes lámpás, által-menvén amaz osztások-között.
* Azon a' napon † szövetséget tőn az Úr Abrámmal, mondván: A' te magodnak adom e' földet, Egyiptus folyó-vizétől-fogva az Eufrátes nagy folyó-vízig: * a' Czinæusokat, és Czenezæusokat, Czedmonæusokat, * és Hetæusokat, és Ferezæusokat, a' Rafaimokat-is, * és az Amorræusokat, és Kananæusokat, és Gergesæusokat, és Jebusæusokat.

XVI. Rész.

SÁrai azért, az Abrám felesége, nem szűlt vala magzatokat: hanem Ágar-nevű Egyiptziai szolgálója lévén, * monda a' férjének: Imé, meg-rekesztett engem az Úr, hogy ne szűllyek: menny-bé a' szolgálómhoz, talám tőle fogadhatok magzatokat. És mikor a' konyörgőnek engedne, * vővé az Egyiptziai Ágart a' szolgálóját, tíz esztendővel az-után hogy Kánaán-földén kezdettek vala lakni: és adá őtet a' férjének feleségül. * Ki bé-méne hozzája. Az pedig látván hogy méhében fogadott, megveté az aszszonyát. * És monda Sárai Abrámnak: Hamisan chelekeszel ellenem: én adtam kebeledbe szolgálómat, ki látván hogy terhbe esett, meg-vét engem: az Úr tégyen ítéletet közöttem és közötted. * Kinek felelvén Abrám; Ihon, ugymond, a' szolgálód kezedben vagyon, ugy bánnyál véle a' mint tetszik. Sanyargatván azért őtet Sárai, el-futa.
* És midőn az Úr Angyala találta vólna őtet a' víz-forrás-mellett a' pusztában, melly Súr útán a' kietlenben vagyon, * monda néki: Ágar Sárai szolgálója, honnét jösz? és hová mégy? Ki felele: Sárai az aszszonyom színe-előtt futok. * És monda néki az Úr Angyala: Térj-meg aszszonyodhoz, és alázd-meg magad az ő

† Rom. 4. c. 18.
" Rom. 4. a. 3. Gal. 3. a. 6. Iac. 2. a. 6. d. 23.
† Ier. 34 d. 18.
" Act. 7. a. 6.
† Sap. 12. b. 7. 13. a. 5. Inf. 26. a. 4. 2. Par. 9. f. 26.

kezе-alatt. * És iſmég; Meg-ſokaſítván, ugymond, meg-ſokaſítom magodat, és meg nem ſzámlaltatik a' ſokaſág-miátt. * És az-után; ímé, ugymond, méhedben fogadtál, és fiat ſzülſz: és annak nevét Iſmaélnek híjad, mivelhogy meg-halgatta az Úr nyomoruſágodat. * Ez fene ember léſzen; az ő keze mindenek-ellen, és mindenek kezei ő-ellene: és minden attyafiainak ellenekbe vónnya-fel ſátorit. * Hívá pedig az Úr nevét, a' ki néki ſzóll vala: Te Iſten, ki láttál engem. Mert ezt mondá: Bizonnyal itt láttam hátúllyát az engem-látónak. * Az-okáért nevezé azt a' Kútat, az Élő és engem-látó kúttyának. Ez Kádes és Barad-között vagyon. * És ſzüle Ágar Abrámnak fiat: ki annak nevét Iſmaélnek hívá. * Nyólczvan-hát eſztendős vala Abrám mikor Ágar Iſmaélt ſzülé néki.

Inf. 24. g. 62.

XVII. Rész.

MInek-utánna pedig kilenczven-kilencz eſztendős kezdett vólna lenni, meg-jelenék néki az Úr; és monda néki: Én a' mindenható Iſten: járj előttem, és légy tekéllletes. * És ſzövetségemet téſzem közöttem, és közötted, és fölötte igen meg-ſokaſítlak tégedet. * Leborúla Abrám az ő orczájára. * És monda néki az Iſten: Én vagyok, és az én ſzövetſégem teveled, † és ſok nemzetſégek attya léſzſz. * És többé nem hívattatik a' te neved Abrámnak: hanem Abrahámnak nevéztetel: mert ſok nemzetſégek attyává rendeltelek téged. * És fölötte igen nevekedtetlek, és nemzetſégekké téſzlek téged, és királyok ſzármaznak tőled. * És megerősítem ſzövetſégemet közöttem, és közötted, és a' te magod-között utánnad az ő nemzetſégekben, örök ſzövetſéggel: hogy légyek te Iſtened, és a' te magodé utánnad. * És néked adom, és a' magodnak a' te ſzarándokſágodnak földét, egéſz Kánaán földét örökké-való birodalomúl, és ő Iſtenek léſzek. * Monda iſmég az Iſten Abrahámnak: " Te-is meg-őrizzed tahát ſzövetſégemet, és a' te magod utánnad az ő nemzetſégiben. * Ez az én ſzövetſégem, mellyet megtartſátok én-közöttem, és ti-közöttetek, és a' te magod utánnad: Minden férfi környűl-metéltteſſék közzületek: * és környűl-metéllyétek a' ti férfiſágtok bőrének eleit, hogy az † jélül légyen a közöttem és közöttetek-való ſzövetſégnek. * A' nyólczad-napi gyermek környűl-metéltteſsék köztetek; minden férfi a' ti nemzetſégtekben: környűl-metéltteſsék akár házatokban ſzületett, akár pénzen vétetett ſzolga, és valaki nem a' ti ágatokból léend-is: * és az én kötéſem teſteteken léſzen örök ſzövetſégűl. * A' férfiu, a' kinek férfiſágá bőrének elei környűl-metélt nem léſzen, ki-tőrőltetik az a' lélek az ő népe közzül: mert kötéſemet fel-bontotta. * Monda még-is az Iſten Ábrahámnak: Sárait a' feleſégedet, ne híjad Sárainak, hanem Sárának. * És még-áldom őtet, és ő-tőle adok néked fiat, kit megáldok, és ſok nemzetſégekké léſzen, és népek királyi ſzármazhak tőle. * Le-borúla Abrahám az ő orczájára, és nevete, mondván ſzivében: Alítod-e hogy ſzáz eſztendőſnek fia ſzülétik? és a' kilenczven eſztendős Sára ſzül-e? * És monda az Iſtennek: Bár chak Iſmaél élne előtted. * És monda az Iſten Abrahámnak: " Sára a' feleſéged fiat ſzül néked, és annak nevét Iſaáknak híjad, és ſzerzem az én kötéſemet ő-véle örök ſzövetſégűl, és az ő magvával ő-utánna. * Iſmaél-felől-is meg-halgattalak: ímé meg-áldom őtet, és fel-nevelem, és igen meg-ſokaſítom őtet: tizen-két fejedelmeket nemz, és nagy nemzetſéggé téſzem őtet. * Kötéſemet pedig meg-erősſítem Iſaákkal, kit Sára ſzül néked ez időkor a' más eſztendőben. * És mikor el-végeződött vólna a' véle ſzóllónak beſzéde, fel-méne az Iſten Abrahámtól. * Vévé pedig Abrahám Iſmaélt a' fiát, és házánál ſzületett minden ſzolgait, és mind a' kiket vőtt vala, minden férfiakot az ő házának minden le-

† Exec. 44. c. 20 Rom. 4. c. 17.

" Acto. 7. a. 8.

† Rom. 4. b. 11. Lev. 12. a. 3. Luc. 2. c. 22.

" Inf. 18. b. 10. & 21. a. 2.

gényi-kőzzűl, és mingyárt azon nap kőrnyűl-metélé az ő férfiságok bőrének eleit, a' mint Isten parancholta vala néki. * Abrahám kilenczven-kilencz esztendős vala mikor kőrnyűl-metélé férfisága bőrének eleit. * És Ismaël a' fia, tizen-három esztendőt töltött vala az ő kőrnyűl-metélésének idején. * Azon nap metéltetett-kőrnyűl Abrahám, és Ismaël a' fia. * És az ő házának minden férfiai, mind az ő házánál szűletett szolgák, 's mind a' pénzen vétettek, és az idegenek eggyűtt kőrnyűl-metélkedtenek.

24 25 26 27

XVIII. Rész.

Heb. 13. a. 2.

MEg-jelenék pedig néki az Úr Mambre völgyében, mikor az ő sátora ajtajában ülne a' nap hévségében. * És mikor fel-emelte vólna szemeit, három férfi jelenék-meg néki, közel álván hozzája: kiket mikor látott vólna, eleikbe futamék az ő sátora ajtajából, és a' földig imáda. * És monda: Uram, ha kedvet találtam szemeid-előtt, ne menny-el szolgád-mellől: * hanem egy kevés vizet hozok, és mossátok-meg lábatokat, és nyúgodgyatok a' fa-alatt. * És egy falat kenyeret tészek-elő, és erősítsétek-meg szíveteket, azután mennyetek-el: mert azért tértetek-bé szolgátokhoz. Kik mondának: Chelekedgyél a' mint szóllál. * Siete Abrahám a' sátorba Sárához, és monda néki: Siess, három mérték liszt-lángot egyelíts, és chinálly hamuban-sűlt pogáchákat. * Ő pedig a' chordához futa, és hoza onnét egy igen gyenge 's jó borjút, és adá a' gyermeknek: ki siete, és meg-főzé azt. * Vajat-is hoza és tejet; és a' borjút melyet meg-főzött vala, és eleikbe tévé. Ő pedig mellettek áll vala a' fa-alatt. * És mikor őttek vólna, mondának néki: Hol vagyon Sára a' feleséged? Ő felele: Imé a' sátorban vagyon. * Kinek monda: " Viszsza-térvén

1 A 2 3 4 5 6 7 B 8 9 10

hozzád jővők ezen időben, életem lévén, és fia lészen Sárának a' feleségednek. * Mellyet halván, Sára mosolyodék a' sátor ajtaja-megett. Mind ketten pedig vének valának, és korosok, és meg-szűntek vala Sárában az aszszonyok szokott folyási. * Ki alattomban mosolyodék, mondván: Minek-utánna meg-aggottam, és az én uram vén, a' gyönyörűséget űzzem-e? * Monda pedig az Úr Abrahámnak: Miért nevete Sára, mondván; Vallyon bizonnyal szűlők-e vén aszszony lévén? * Vallyon 's valami nehéz-e az Istennek? igéretem-szerént meg-térek hozzád ezen időben, életem lévén, és Sárának fia lészen. * Tagadá Sára, mondván: Nem nevettem; felelemmel meg-rettenvén. Az Úr pedig; Nem ugy vagyon, ugymond: de nevettél. * Mikor pedig fel-kőltek vólna onnét a' férfiak, fordíták szemeket Sodoma-ellen: és Abrahám eggyűtt mégyen vala, kéférvén őket. * És monda az Úr: El-titkolhatom-é Abrahámtól a' miket chelekedendő vagyok; * holott nagy és igen erős nemzetté léendő; és MEG-ALDATNAK ő-benne a' földnek minden nemzetségi? * Mert tudom hogy meg-paranchollya a' fiainak, és az ő házának maga-után, hogy megőrizzék az Úr útát, és chelekedgyék az itéletet és az igasságot: hogy reájok hozza az Úr Abrahámért mind a' miket néki szóllott. * Monda azért az Úr: Sodoma és Gomorra kiáltása meg-sokasodott, és az ő bűnök igen meg-nehezedett. * Alá-mégyek és meg-látom, ha a' hozzám jött kiáltást chelekedettel bé-tellyesittették-e; a' vagy nem úgy vagyon-e, hogy tudgyam. * És el-fordúlának onnét, és el-menének Sodomába: Abrahám pedig még-is az Úr-előtt áll vala. * És hozzája közelgetvén, monda: El-veszted-e az igazat az Istentelennel? * Ha ötven igazak léfznek a' várasban, együtt veszsznek-e? és nem engedsz-e meg annak a' helnek ötven igazért ha benne léendnek? * Távúl légyen tőled, hogy e' dologt mivellyed, és meg-ölyed az igazat az Istentelennel,

Inf. 21. a. 1. Rom. 9. b. 9. 1. Pet. 3. a. 6.

† *Sup. 12. a. 3. Inf. 32. d. 17.*

" *Sup. 17. c. 19.*

telennel, és ollyan légyen az igaz
mint az Istentelen; nem hozzád
illendő ez: ki az egész földet itéled,
semmi-képpen ez itéletet nem che-
lekeszed. * És monda az Úr néki: 26
Ha ötven igazat találandok Sodo-
ma várasában, meg-engedek az e-
gész helynek azokért. * És fe- 27
lelvén Abrahám, monda: Mivel D
egyszer el-kezdettem, szóllok az
én Uramnak, holott por és hamu
vagyok: * Hogy-ha az ötven iga- 28
zaknál öttel kevesben lésznek, el-
törlöd-e a' negyven-ötért, az egész
várast? És monda: Nem törlöm-
el, ha ott negyven-ötöt találandok.
* És szólla ismég néki: Ha pedig 29
negyvenen találtatnak ott, mit
chelekeszel? Monda: Meg nem
büntetem a' negyvenért. * Kér- 30
lek, ugymond, Uram, ne hara-
gudgyál ha szóllok: Hogy-ha ott
harminczan találtatnak? Felele:
Nem chelekeszem, ha ott har-
minczat találok. * Mivel egyszer, 31
ugymond, el-kezdettem, szóllok
az én Uramnak: Hogy-ha húszan
találtatnak ott? Monda: Meg nem
ölöm a' húszért. * Kérlek, ugy- 32
mond, ne haragudgyál Uram, ha
még egyszer szóllok: Hogy-ha tí-
zen találtatnak ott? És monda: El
nem törlöm a' tízért. * És el- 33
méne az Úr, minek-utánna meg-
szűnék szóllani Abrahámnak:
és ő viszsza-tére he-
lyére.

XIX. Rész.

Heb. 13. a. 2. ES két Angyal jöve Sodomá- 1
ba estve, és Lót ül vala a' vá- A
ras kapujában. Ki midőn
őket látta vólna, fel-kele, és
eleikbe méne: és imáda arczal a'
földre borúlván, * és monda: 2
Kérlek, Uraim, térjetek szolgátok
házába, és maradgyatok ott: mos-
sátok-meg lábaitokat, és reggel
mennyetek-el útatokra. Kik mon-
dának: Semmi-képpen nem, hanem
az útzán maradúnk. * Igen kén- 3
szeríté őket hogy bé-térnének hoz-
zája: és bé-menvén házába, lako-
dalmat szerze, és kovásztalan pogá-
chákat süte: és évének. * Minek- 4
elötte pedig fekűnni mennének, a'
váras férfiai környűl-vévék a' há-
zat, a' gyermektől-fogva mind a'
vénig, az egész nép egyenlő-kép-
5 pen. * És szólliták Lótot, és
mondának néki: Hol vannak a' fér-
fiak kik éjjel hozzád bé-jötték?
hozd ide-ki azokat, hadd ismérjük
6 meg-őket. * Ki-menvén hozzá-
jok Lót, utánna bé-zárván az ajtót,
7 monda: * Ne chelekedgyétek,
kérlek, atyámfiai, ne chelekedgyé-
8 tek e' gonoszt. * Két leányom
B vagyon, kik még férfiat nem ismér-
ték: ki-hozom őket hozzátok, és
azokkal éllyetek gonoszúl, a' mint
néktek fog tetszeni, chak hogy e'
férfiaknak semmi gonoszt ne chele-
kedgyetek, mivel az én hajlékom
9 árnyéka-alá jöttek. * Azok pe-
dig mondának: Eredgy tova. És
ismég mondának: Bé-jöttél mint
jövevény; azért-e hogy itélly? te
magadat azért inkább meg-sanyar-
gatunk hogy-sem ezeket. † És fölöt- † 2. Pet.
te igen nagy erőszakot tőnek Lóton: 2. b. 8.
és immár közel vala hogy bé-tör-
10 nék az ajtót. * És imé ki-nyúj-
ták kezeket a' férfiak, és bé-vívék
Lótot hozzájok, és bé-zárák az
11 ajtót, * és azokat, a' kik kivűl va-
lának, " vaksággal verék-meg, a' " Sap.
leg-kissebbiktől-fogva a' leg-na- 19. c. 26.
gyobbikig; ugy, hogy az ajtót meg
12 nem találhatnák. * Mondának
C pedig Lótnak: Vagyon-e itt valaki
hozzád tartozó, vőd, vagy fiaid,
vagy leányid; mind a' kik tiéid,
13 vidd-ki e' várasból: * mert el-tő-
röllyük e' helt, mivelhogy ezek ki-
áltása meg-nevekedett az Úr-előtt,
ki minket küldött hogy el-veszes-
14 sük őket. * Ki-menvén azért
Lót, szólla az ő vejinek kik el-vé-
endők valának a' leányit, és mon-
da: Kellyetek-fel, mennyetek-ki
e' helyből: mert el-törli az Úr e'
várast. És ugy tetszék nékik, mint-
15 ha tréfában szóllana. * És mikor
reggel lött vólna, kénszeríték őtet
az Angyalok, mondván: Kelly-
fel, vedd a' feleségedet, és két leányi-
dat; hogy te se veszsz-el eggyűtt a'
16 váras latorságában. * Midőn el-
D halgatná, ragadák az ő kezét, és a'
felesége 's két leányi kezét, mi-
velhogy az Úr kedvezne néki.
17 * † Es ki-vívék őtet, és helyhez- † Sap.
teték a' váras-kivűl: és ott szól- 10. a. 6.
lának néki, mondván: Tarts-

meg lelkedet: hátra ne tekints, és sohol meg ne álly a' környűl-való tartományban: hanem a' hegyen szabadítsd-meg magad, hogy te se veszsz-el eggyűtt. * És monda Lót nékik: Kérlek, Uram, * miért-hogy a' te szolgád kedvet talált előtted, és fel-magasztaltad irgalmasságodat, mellyet velem tőttél, hogy lelkemet ki-szabadítanád; nem-is szabadúlhatok-meg a' hegyen, né-talám el-érjen engem a' veszedelem, és meg-hallyak. * Ez a' kichiny város kőzel vagyon, melybe szaladhatok, és abban meg-szabadúlok: nem-de nem kichiny-e, és él az én lelkem? * És monda néki: Ímé ebben-is be-vőttem kőnyőrgésidet, hogy fel ne forgasam a' várast, mellyért szóllottál. * † Siess, és szabadúlly-meg ott: mert nem mivelhetek semmit, míg oda bé nem mégy. Az-okáért nevezteték az a' város Ségornak. * A' nap fel-jőve a' földre, és Lót bé-méne Ségorba. * " Bochàta azért az Úr Sodomára és Gomorrára kén-kőves és tűzes esőt az Úrtól az égből: * és fel-forgatá ezeket a' városokat, és mind a' környűl-való tartományt, a' városoknak minden lakóit, és a' földnek minden zőldit. * † És a' felesége hátra tekintvén, só oszloppá változék. * Abrahám pedig fel-kelvén reggel a'hol az-előtt állott vala az Úrral, * tekinte Sodomát és Gomorrát, és annak a' tartománnak minden földét: és láta a' földről felmenő szikrás hamvat, mint a' kemencze füstit. * Mert mikor fel-forgatná az Isten annak a' tartománnak városit, meg-emlekezvén Ábrahámról, meg-szabadítá Lótot a' városok veszedelméből, mellyekben lakott vala. * És fel-méne Lót Ségorból, és lakék a' hegyen, az ő két leánya-is véle (mert fél vala Ségorban lakni,) és lakék egy barlangban az ő két leányával. * És monda a' nagyobbik a' kissebbiknek: Az atyánk vén, és senki a' földön meg nem maradott a' férfiakból ki bé-jőhetne hozzánk az egész föld szokása-szerént: * Jer részegíttsük-meg őtet borral, és hállyunk véle, hogy magot tarthassunk az atyánktól. * Adának azért az attyoknak bort innya azon éjjel: és bé-méne a' nagyobbik, és az attyával hála: Ő pedig nem érzé, sem mikor melléje fekűtt a' leánya, sem mikor fel-kőlt. * Másod napon-is monda a' nagyobbik a' kissebbiknek: Ímé tegnap az atyámmal háltam, adgyunk bort innya néki ez éjjel-is, és hálly véle, hogy magot tartsúnk az atyánktól. * Adának azon éjjel-is az attyoknak bort innya, és bé-menvén a' kissebbik leánya, véle hála: és akkor sem érzé mikor az melléje fekűtt, vagy mikor fel-kőlt. * Terhbe-esének azért Lótnak két leányi az attyoktól. * És a' nagyobbik fiat szűle, és hívák annak nevét Moábnak: ez a' Moabíták attya e' jelen-való napig. * A' kissebbik-is fiat szűle, és hívá az ő nevét Ammonnak, az-az, az én népem fia: ez attyok az Ammonitáknak mind e' máiglan.

† *Sap. 10. a. 6.*

" *Deut. 29. d. 23 Isa. 13. d. 19. Ier. 50. f. 40. Ezech. 16. f. 48. Ose. 11. c. 8. Amos 4. d. 11. Luc. 17. f. 29. Judæ c. 7.*

† *Luc. 17. g. 33. Sap. 18. a. 7.*

XX. Rész.

EL-menvén onnét Abrahám a' déli földre, Kádes és Surkőzőtt lakék: és szarándokúl lakék Gerarisban. * És mondá a' feleségéről Sáráról: Én húgom. El-kűlde azért Abimélek a' Gerarai király, és el-viteté őtet. * Jőve pedig az Isten Abimélekhez álmában éjjel, és monda néki: Ímé meg-halsz az aszszony'állatért mellyet el-vittél: mert férje vagyon. * Abimélek pedig nem illette vala őtet, és monda: Uram, nem-de a' tudatlan és igaz népet-is meg-ölöd-e? * Nem ő mondotta-e nékem; Én húgom: és ez-is azt mondotta; Én bátyám? az én szívem egyűgyűségében, és az én kezeim tisztaságában chelekedtem ezt. * És monda néki az Isten: Én-is tudom hogy egyűgyű szívből chelekedted: és azért őriztelek-meg hogy ne vétkeznél ellenem, és nem engedtem hogy illetnéd őtet. * De immár add-meg feleségét a' férjének, mert próféta: és imádkozik éretted, és élsz: ha pedig meg nem akarod adni, tudgyad hogy halállal halsz-meg te, és minden a' mi tiéd. * És azontól fel-kelvén éjjel Abimélek, elő-hívá mindé szolgait, és meg-beszéllé mind ez igéket

az ő fülőkbe, és a' férfiak minnyájan igen meg-ijedének. * Hívá pedig Abimélek Abrahámot-is, és monda néki: Mit miveltél nékünk? mit vétettünk ellened, hogy reám és országomra nagy bűnt hoztál? a' mit nem kellett vólna mivelned, azt mivelted nékünk. * És megint feddődvén, monda: Mit láttál, hogy ezt chelekednéd? * Felele Abrahám: Azt gondolám magamban, mondván: Ne-talám ninch Isteni félelem e' helyen: és meg-ölnek engem az én feleségemért: * De egyéb-képpen-is † bizony én húgom, az atyám leánya, és nem az anyám leánya, és feleségül vőttem őtet. * Minek-utánna pedig ki-hozott engem az Isten az atyám házából, mondék néki: Ez irgalmaságot tedd velem: minden helyen, a' mely be megyünk, azt mongyad, hogy bátyád vagyok. * Vőn azért Abimélek juhokat, és teheneket, és szolgákat és szolgálókat, és adá Abrahámnak: és meg-adá néki Sárát a' feleségét, és monda: * A' föld előttetek vagyon, valahol néked tetszik, ott lakjál. * Sárának pedig monda: Ímé ezer ezüst pénzt adtam a' bátyádnak, és ez légyen szemeid fedele mindeneknek előtt a' kik veled vannak, és valahová menendesz: és meg-emlekezzél, hogy téged benne kaptak. * Abrahám imádságára pedig, meg-gyógyítá Isten Abiméleket, és a' feleségét, és a' szolgálóit, és szűlének: * mert bé-zárlotta vala az Úr Abimélek háza-népének minden méhét, Sáraért az Abrahám feleségeért.

† *Sup. 12. c. 13. Inf. 21. c. 23.*

XXI. Rész.

MEg-látogatá pedig az Úr Sárát, a' mint "meg-igérte vala: és bé-tellyesíté a' miket szóllott vala. * És méhében fogada, † és fiat szűle vénségében, a' melly időben az-előtt meg-mondotta vala néki az Isten. * És hívá Abrahám az ő fiának nevét, kit Sára szűlt vala néki, Isaáknak: * és környűl-metélé őtet nyólczad napon, "a' mint Isten meg-parancholta vala néki, * mikor száz esztendős vólna: mert az attyának e'korában szűletett Isaák. * És monda Sára: Nevetést szerzett nékem az Isten: valaki hallya, eggyűtt nevet velem. * És megint monda: Ki hitte vólna hogy azt hallaná Abrahám, hogy Sára fiat szoptatna, kit szűlt néki már vénnek? * Fel-nevekedék azért a' gyermek, és el-választaték a' téjtől: és Abrahám nagy lakodalmat szerze az ő el-választása napján. * És mikor látta vólna Sára az Egyiptziai Ágar fiát játzodozni Isaákkal az ő fiával, monda Abrahámnak: * "Vesd-ki e' szolgálót, és a' fiát: mert nem lészen örökös a' szolgáló fia az én fiammal Isaákkal. * Nehezen vévé ezt Abrahám a' fiáért. * Kinek monda az Isten: Ne tetsék néked neheznek a' gyermeked és a' szolgálód dolga: valamit néked Sára mondand, halgasd-meg az ő szavát: mert "Isaákban neveztetik néked magod. * De a' szolgáló fiát-is nagy nemzetté tészem, mert te magod. * Fel-kele azért Abrahám reggel, és kenyeret, 's egy tömlő vizet vévén, annak vállára tévé, és oda adá a' gyermeket, és el-bochátá őtet. Ki mikor el-ment vólna, bújdosik vala Bersabée pusztájában. * És midőn el-fogyott vólna a' víz a' tömlőből, el-véte a' gyermeket az ott-való fáknak egyike alá. * És el-méne, és le-üle ellenében távúl, a' mennyire a' kéz-íjel lőhetni. mert monda: Nem nézem a' meg-haló gyermeket: és ellenében űlvén, fel-emelé szavát és síra. * Meg-halgatá pedig Isten a' gyermek szavát: és szóllítá az Isten Angyala menyből Ágart, mondván: Mit miveisz Ágar? ne félly: mert meg-halgatta Isten a' gyermek szavát a' helyről a' hol vagyon. * Kelly-fel, vedd-fel a' gyermeket, és fogjad a' kezét: mert nagy nemzetté tészem őtet. * És meg-nyitá Isten annak szemeit: ki látván egy víz-kútat, elméne, és meg-tőlté a' tömlőt, és innya ada a' gyermeknek. * És véle vala: ki fel-nevekedék, és lakék a' pusztában, és nyilas ifiúvá lőn. * És Fárán pusztájában lakék, és az annya feleséget vőn néki Egyiptus-földéből. * Azon időben monda Abimélek, és Fikol a' serege hadnaggya Abrahámnak: Az Isten veled vagyon mindenekben

" *Gal. 4. d. 10.*

" *Rom. 9. b. 7. Heb. 11. d. 18.*

" *Sup. 17. c. 19. & 18. b. 10.*

† *Gal. 4. c. 23. Heb. 11. c. 11.*

" *Sup. 17. d. 10. Mat. 1. a. 2.*

mellyeket chelekeſzel. * Éſkûdgyél-meg azért az Iſtenre, hogy nem ártaſz nékem, ſem maradékimnak, ſem ágazatomnak: hanem, az irgalmaſság-ſzerént, † mellyet chelekedtem veled, chelekeſzel velem, és a' földel melyben jövevényûl láktál. * És monda Abrahám: Meg-eſkûſzöm. * És meg-dorgálá Abiméleket a' víz-kútért, mellyet erővel elvőttek vala a' ſzolgai. * És felele Abiméle: Nem tudtam ki chelekedte e' dolgot: de te ſem jelentetted-meg nékem; és én ſem hallottam, hanem chak ma. * Vőn azért Abrahám juhokat és ökrőket, és adá Abiméleknek: és ketten ſzövetſéget ſzerzének. * És állata Abrahám a' nyájból hét bárányt félre. * Kinek monda Abiméle: Mire-való e' hét bárány, mellyeket félre állattál? * Ő pedig; A' hét bárányt, ugymond, vedd-el kezemből: hogy bizonſágúl légyenek nékem, hogy én áſtam e' kútat. * Az-okáért hívattaték az a' hely, Berſabeé-nak: mert ott mind a' kettő meg-eſkütt. * És ſzövetſéget ſzerzének az eſkűvés kúttyáért. * Fel-kele pedig Abiméle, és Fikol a' ſerege hadnaggya, és viſzſza-térének a' Palæſtinuſok földére. Abrahám pedig ligetet plántála Berſabeéban, és ſegétſégûl hívá ott az örök Úr Iſten nevét. * És lakoſa lőn a' Palæſtinuſok földének ſok ideig.

† *Sup. 20. d. 13.*

XXII. Rész.

Iudit. 8. c. 22. Heb. 11. d. 17.

MELLyek minek-utánna meg-történtek, meg-kíſérté Iſten Abrahámot, és monda néki: Abrahám, Abrahám. Ő pedig felele: Ihol vagyok. * Monda néki: Vegyed az eggyetlen egy fiadat, kit ſzeretſz, Iſaákot, és menny a' látás földére: és ott áldozd-meg őtet éppen-égő áldozatúl, az eggyik hegyen mellyet mutatok néked. * Az-okáért Abrahám éjjel fel-kelvén, meg-nyergelé ſzamárát: két ifiat vívén magával, és Iſaákot a' fiát. És mikor az éppen-égő áldozatra fákat vágott vólna, el-méne a' helyre, mellyet parancholt vala néki az Iſten. * Harmad napon pedig, fel-emelvén ſzemeit, távúl látá a' helyt: * és monda az inaſinak: Várjatok itt a' ſzamárral: én 's a' gyermek amaddig ſietvén, minek-utánna imádandúnk, meg-térűnk hozzátok. * El-vivé az éppen-égő áldozatra-való fákat-is, és tévé Iſaákra a' fiára: ő pedig a' tűzet 's a' kardot viſzi vala kezeiben. És midőn ketten eggyűtt mennének, * monda Iſaák az ő attyának: Atyám. Ő pedig felele: Mit akarſz fiam? Imé, ugymond, a' tűz és a' fák: hol vagyon az éppen-égő áldozatra-való állat? * Monda pedig Abrahám: Az Iſten ſzerez magának, fiam, éppen-égő áldozatra-való állatot. Mennek vala azért eggyűtt: * és jutának a' helyre, mellyet mutatott vala néki az Iſten: mellyen óltárt építe, és a' fákat felyűl reá-raká: és mikor meg-kőtőzte vólna Iſaákot a' fiát, tévé ötet az óltárra a' rakás fára. * És ki-nyújtá kezét, és ragadá a' kardot " hogy meg-áldozná a' fiát. * És ímé az Úr Angyala menyből kiálta, mondván: Abrahám, Abrahám. Ki felele: Ihol vagyok. * És monda néki: Ki ne nyújtſad kezedet a' gyermekre, és ſemmit ne chelekedgyél néki: moſt iſmértem-meg hogy féled az Iſtent, és nem kedveztél a' te eggyetlen egy fiadnak érettem. * Fel-emelé Abrahám ſzemeit, és láta háta-megett ſzarvainál fogva a' töviſek-között egy megakadott koſt; mellyet vévén, éppen-égő áldozatot tőn a' fiáért. * És nevezé annak a' helynek nevét, az Úr lát. Onnan a' mái napiglan mondatik: Az Úr-lat hegyén. * Szóllítá pedig az Úr Angyala Abrahámot másodſzor menyből, mondván: * † Én-magamra eſkűdtem, ugymond az Úr: mivelhogy e' dolgot chelekedted, és nem kedveztél a' te eggyetlen egy fiadnak érettem: * meg-áldalak téged, és meg-ſokaſítom magodat, mint az égnek chillagit, és mint a' fövent melly a' tenger partyán vagyon: bírni fogja a' magod az ő ellenſégi kapuit, * " és MEG-ÁLDATNAK a' te magodban a' földnek minden nemzetſégi, mivelhogy az én ſzómnak engedtél. * Meg-téré Abrahám az ő ſzolgaihoz, és el-menének eggyűtt Berſabeéba, és ott lakék. * Ezekígy meglévén, hírré tévék Abrahámnak, hogy Melka-is fiakat ſzűlt vólna Nákornak az attyafiának. * Huſ-t

" *Iac. 2. d. 21.*

† *Pſa. 104. a. 9. Luc. 1. g. 73. Eccli. 44. d. 21 Heb. 6. c. 13. 1. Mac. 2. f. 32.*

" *Sup. 12. a. 3. & 18. c. 18. Inf. 26. a. 4. Act. 3. d. 25. Eccl. 44 d. 25.*

első-szűlőttét, és Buz-t annak őttsét,
és Kámuelt a' Syrusok attyát, * és 22
Kasedet, és Azaut, Feldást-is és Jedla-
fot, * és Bátuelt, kitől szűletett Re- 23
bekka: ezt a' nyólczat szűlé Melka,
Nákornak Abrahám attyafiának.
* Az ő Roma-nevű ágyasa pedig, 24
nemzé Tábeét, és Gahamot, és Ta-
hast, és Máakát.

XXIII. Rész.

ELt pedig Sára száz huszon- 1
hét esztendeig. * És meg- A
hala Arbee várasában, melly 2
a' Hebron, Kánaán-földén:
és el-jőve Abrahám, hogy kesergené
és siratná őtet. * És mikor fel-kőlt 3
vólna a' temetés szolgáltatásától,
szólla a' Het fiainak, mondván: * Jő- 4
vevény vagyok és szarándok ti-ná-
latok: adgyatok nékem temető-
helyre-valo igasságot kőztetek, hogy
el-temessem halottamat. * Fele- 5
lének a' Het fiai, mondván. * Hal- 6
gass minket uram, Isten fejedelme
vagy kőzőttűnk: a' válogatott teme-
tő-helyeinkbe temesd halottadat: és
senki téged el nem tílthat hogy ko-
porsójában ne temesd halottadat.
* Fel-kele Abrahám, és imádá a' 7
föld népét, tudn'illik a' Het fiait:
* és monda nékik: Ha tetszik lelke- 8
teknek, hogy el-temessem halotta- B
mat, halgassatok engem, és esedez-
zetek érettem Efronnál a' Séor fiá-
nál: * hogy adgya nékem a' kettős 9
barlangot, melly az ő szántó-földé-
nek végin vagyon: mélto pénzen
adgya azt nékem előttetek temetés-
re-való őrőkségűl. * Lakik vala 10
pedig Efron a' Het fiai-kőzőtt. És
felele Efron Abrahámnak mindenek
hállattára, kik bé-mennek vala an-
nak a' várasnak kapuján, mondván:
* Semmi-képpen ugy ne légyen, u- 11
ram, hanem inkább te hallyad a' mit
szóllok: A' szánto-földet néked a- C
dom, és a' benne-való barlangot, az
én népem fiai-előtt, temesd-el halot-
tadat. * Imáda Abrahám a' föld 12
népe-előtt. * És szólla a' kőrnyűl- 13
álló nép-előtt Efronnak: Kérlek,
hogy halgass engem: Pénzt adok a'
szánto-földért: vedd-fel azt, és ugy
temetem abba halottamat. * És fe- 14
lele Efron: * Uram, halgass engem: 15
A' föld, mellyet kérsz, négy-száz
ezűst sikluſt ér: ez az árra kőzzőtem
és kőzőtted: de mennyi ez? temesd-
el halottadat. * Mellyet midőn 16
Abrahám hallott vólna, ki-méré a'
pénzt, mellyet Efron kért vala, a' Het
fiai hallásokra, négy-száz ezűst sik-
luſt, kőzőnséges próbált pénzt. * És 17
meg-erőssítteték a' szánto-föld,
melly valaha Efroné vólt, melyben D
a' kettős barlang vala, Mámbre-el-
lenében, mind az, 's mind a' barlang,
és annák minden határiban-való fája
kőrős-kőrnyűl, * hogy Abrahámé 18
lenne őrőkségűl; a' Het fiainak, és
mind azoknak látására, kik bé-men-
nek vala annak a' várasnak kapuján.
* És ugy temeté-el Abrahám Sárát 19
a' feleségét a' szánto-földnek kettős
barlangjában, melly Mambrét nézi
vala. ez a' Hebron Kánaán-földén.
* És meg-erőssítteték a' szánto-föld, 20
és a' benne-való barlang a' Het fiai-
tól, Abrahám őrőkős temető-helyé-
nek.

XXIV. Rész.

ABrahám pedig vén és idős 1
vala, és az Úr mindenek- A
ben meg-áldotta vala őtet.
* És monda az ő háza idősb 2
szolgájának, ki bír vala mindenével,
a' mie vala: † Tedd tomporám-alá † Inf.
a' kezedet, * hogy meg-esküsse- 3 47.g.29
lek az Úrra, a' menynek és földnek
Istenére, hogy ne végy feleséget a'
fiamnak a' Kananæusok leányi-kőz-
zűl, kik-kőzőtt lakom: * hanem az 4
én földembe, és az én rokonságim-
hoz menny, és onnét végy feleséget
a' fiamnak Isaáknak. * Felele a' szol- 5
ga: Ha el nem akar jőni velem az asz-
szony'állat e' földre, viszsza kell-e
vinnem a' fiadat a' helyre, mellyről te
ki-jőttél? * És monda Abrahám: 6
Meg-lásd, hogy valaha oda viszsza ne
vigyed a' fiamat. * A' menynek 7
Ura Istene, a' ki engem ki-hozott az
atyám házából, és az én szűletésem
földéből, a' ki szóllott nékem, és " Sup.
meg-esküt nékem, mondván: " A' 12.b.7.
te magodnak adom e' földet: ő el- & 13.c.
küldi Angyalát előtted, és onnét 14.& 15.
végy feleséget a' fiamnak: * ha pe- d.18.
dig az asszony téged nem akar kő- Inf. 26.
vetni, nem lészsz kőteles az esküésre: a.2.
chak hogy a' fiamat oda viszsza ne
vigyed. * Tévé azért a' szolga Abra- 9
hámnak az ő urának tomporája-alá

a' kezét, és meg-eſkûvék néki erre a' dologra. * És vőn tíz tevét az ura chordájából, és el-méne, minden javaiból vívén magával, és el-indúlván méne Meſopotámiába a' Nákor váraſába. * És midőn a' tevéket meg-nyúgotta vólna a' váraſ-kivűl a' víz-kút-mellett eſtve, az időkorban, mellyben az aſzſzony'emberek ki ſzoktak menni víz-meríteni, monda: * Urā, az én uramnak Abrahámnak Iſtene, kérlek, jőj ma előmbe, és tégy irgalmaſságot az én urammal Abrahámmal. * Imé én a' víz-forráſ-mellett állok, és e' váras lakóinak leányi ki-jőnek víz-meríteni. * Az-okáért a' leányzo, kinek én mondandom; Hajts-meg a' vedredet hogy igyam: és ő ezt feleli; Igyál, sőt a' tevéidet-is meg-itatom: ő az, a' kit Iſaáknak a' te ſzolgádnak kéſzítettél: és erről iſmérem-meg hogy irgalmaſságot tettél az én urammal. * Még el ſem végezte vala magában a' ſzókat, és ímé Rebekka jő vala ki, Bátuelnek, Melka a' Nakor feleſége Abrahám őttſe fiának leánya, veder lévén a' vállán: * igen ékes leányzó, és ſzépſéges ſzűz, és férfiútól iſméretlē: alá-ment vala pedig a' forráſhoz, és meg-tőltötte vala vedrét, és viſzſza-mégyen vala: És eleibe jőve a' ſzolga, és monda: Adgy egy kevés vizet innom a' vedredből. * Ki felele: Igyál uram. és hamar le-ereſzté karjára a' vedret, és innya ada néki. * És mikor ivott vólna, utánna veté: Sőt a' tevéidnek-is merítek vizet, míglen mind igyanak. * És ki-őntvén a' vedret a' válókba, viſzſza-futa a' kúthoz hogy vizet merítene: és merítvén, minden tevéknek ada. * Ama' pedig halgatva ſzemléli vala őtet, tudni akarván, hogyha útát ſzerencheſsé tette vólna-e az Úr, vagy nem. * Minek-utánna pedig ittak a' tevék, elő-vőn a' férfiu két ſikluſ-nyomó arany fül-függőket, és meg-annyi kar-pereczeket tíz ſiklus nyomónyit. * És monda néki: Ki leánya vagy? jelentsmeg nékem: vagyon-e az atyád házában maradáſra-való hely? * Ki felele: Bátuel leánya vagyok, Melka fiáé, kit ſzűlt Nákornak. * És utanna veté, mondván: Polyva és ſzéna igen ſok vagyon nálunk, és tágas hely a' maradáſra. * Meghajla az ember, és imádá az Urat,

10 B 11 12 13 14 15 16 17 C 18 19 20 21 22 23 24 25 26

27 * mondván: Áldott az Úr, az én uramnak Abrahámnak Iſtene, ki el nem vőtte az ő irgalmaſságát és igaſságát az uramtól, és igyenes úton hozott engem az uram attyafiának házába. * El-futa azért a' leányzó, és hírré tőn az ő annya házában mindeneket a' miket hallott vala. * Rebekkának pedig Lában-nevű attyafia vala, ki gyorſon ki-méne az emberhez, a' hol a' forrás vala. 28 29 D 30 És midőn látta vólna a' fül-függőket, és a' kar-pereczeket a' húgának kezeiben, és hallotta vólna minden ſzavait meg-beſzélleni; Ezeket mondotta nékem az ember: a' férfiúhoz jőve, ki a' tevék-mellett áll vala, és közel a' víz-forráſhoz, * és monda néki: Jer-bé, Úrnak áldotta: miért állaſz ott-kinn? házat kéſzítettem, és helt a' tevéknek. * És bé-vívé őtet a' ſzálláſra: és le-raká a' terhet a' tevékről, és polyvát és ſzénát ada, és vizet az ő lábainak meg-moſáſára, és a' férfiaknak kik véle jőttek vala. 31 32 * És kenyér tétetek eleibe. Ki monda: Nem éſzem, míg beſzédimet el nem mondom. Felele néki: Mond-el. * Ő pedig; Abtahám ſzolgája vagyok, ugymond: * és az Úr igen meg-áldotta az én uramat, és fel-magaſztaltatott: és adott néki juhokat és ökröket, ezűſtöt és aranyat, ſzolgákat és ſzolgálókat, tevéket és ſzamárokat. * És Sára az uram feleſége, fiat ſzűlt uramnak az ő vénſégében, és annak adta mind a' mie vólt. * És meg-eſkűdtetett engem az uram, mondván: Ne végy feleſéget a' fiamnak a' Kananæuſok leányi-közzűl, kiknek földén lakom: * hanem az atyám házához menny, és az én rokonſágomból végy feleſéget a' fiamnak. * én pedig feleltem az uramnak: Megyek ha el nem akar jőni velem az aſzſzony? * Az Úr, ugymond, a' kinek ſzíne-előtt járok, Angyalát küldi veled, és igazgattya útadat: és feleſéget véſzſz a' fiamnak az én rokonſágomból, és az atyám házából. * Ártatlan leſzſz az én átkomtól, ha a' rokonimhoz menēdeſz, és néked nem adandgyák. * Jővék azért ma a' víz-forráſhoz, és mondék: Uram, az uramnak Abrahámnak Iſtene, ha igazgattad útamat, a' mellyen moſt járok, * ímé a'

27 28 29 D 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 E 41 42 43

víz-forrás-mellett állok; és a' leánzó melly ki-jött víz-meríteni, hallangya tőlem; Adgy egy kevés vizet innom vedredből: és azt mondangya nékem: * Te-is igyál, és a' tevéidnek-is merítek: az az aszszony állat, kit az Úr az uram fiának készített. * És midőn ezeket halgatva magamban forgatnám, Rebekka jelenék, elő-jővén a' vederrel, mellyet viszen vala a' vállán: és alá-méne a' forráshoz, és vizet meríte. És mondék néki: Adgy egy kevesét innom. * Ki sietvén le-tévé a' vedret válláról, és monda nékem: Te-is igyál, és a' tevéidnek-is italt adok. * Ittam, és a' tevéket-is meg-itatta. És meg-kérdém őtet, 's mondék: Ki leánya vagy? Ki felele: Bátuelnek Nákor fiának leánya vagyok, kit Melka szűlt néki. Fel-függesztém azért a' fül-függőket orczájának ékesítésére, és kezeire tőm az kar-pereczeket. * És le-borúlván imádám az Urat, áldván az én uramnak Abrahámnak Urát Istenét, ki igyenes úton hordozott engē, hogy az uram attyafiának leányát venném az ő fiának. * Annak-okáért, ha irgalmasságot és igasságot chelekesztek az urammal, jelentsétek-meg nékem: ha pedig más tetszik, azt-is mongyátok-meg nékē, hogy jobra vagy balra mennyek. * És felelének Lábán és Bátuel: Az Úrtól jött-ki a' beszéd: nem szólhatunk tetszése-kivűl semmit egyebet veled. * Imé Rebekka előtted vagyon, vidd-el őtet, és menny-el, és légyen felesége a' te urad fiának, a' mint szóllott az Úr. * Mellyet mikor hallott vólna az Abrahám szolgája, le-borúlván a' földre, imádá az Urat. * És elő-vévén az ezűst és arany edényeket, és a' ruhákat, adá azokat Rebekkának ajándékúl, az ő attyafiainak-is, és az annyának ajándékokat ada. * Lakodalomhoz kezdvén, eggyűtt évén és iván ott maradának. Fel-kelvén pedig reggel, monda a' szolga: Bochássatok-el engem, hogy mennyek az uramhoz. * És felelének az attyafiai, és az annya: Maradgyon a' leányzó akár chak tíz napig nálunk, és az-után el-mégyen. * Ne tartóztassatok, ugymond, engem, mert az Úr igazgatta az én útamat: bochássatok-el engem, hogy mennyek az uramhoz. * És mondának: Hívjuk-elő a' leánzót, és kérgyűk-meg akarattyát. * És midőn hivattatván elő-jött vólna, tudakozának: El akarsz-é menni ez emberrel? Ki monda: El-mégyek. * El-bocsátják azért őtet, és a' dajkáját, és az Abrahám szolgáját, és az úti-társait, * jó szerencséket kivánván a' húgoknak, és mondván: Mi húgunk vagy, nevekedgyél ezernyi ezerré, és bírja a' te magod az ő ellenségének kapuit. * Az-okáért Rebekka, és az ő leányi, fel-űlvén a' tevékre, követék a' férfiat: ki sietve tér vala viszsza az urához. * Azon időben pedig sétál vala Isaák az úton, melly a' Kúthoz viszen, melynek neve, Élőé és látóé: mert a' dél-felől-való földön lakik vala: * és ki-ment vala a' mezőre elmélkedni, a' napnak enyészeti-felé: És midőn fel-emelte vólna szemeit, látá távúl jőni a' tevéket. * Rebekka-is látván Isaákot, le-szálla a' tevéről, és monda a' szolgának: Kichoda amaz ember a' ki a' mezőn jő előnkbe? * És monda néki: Az az én uram. Ő pedig hamar vévén a' palástot, be-födé magát. * A' szolga pedig mindeneket, a' miket chelekedett vala, meg-beszélle Isaáknak. * Ki bé-vivé őtet Sára az ő annya sátorába, és feleségűl vévé őtet: és annyira szereté őtet, hogy fájdalmát, melly az annya halála-miatt történt vala, meg-enyhítené.

XXV. Rész.

ABrahám pedig más feleséget vőn, kinek Czetura vala neve: * ki szűlé néki Zamránt, és Jekszánt, és Mádant, és Mádiánt, és Jesbokot, és Suët. * És Jekszán nemzé Sábát, és Dádant. A' Dádan fiai vóltak, Assurim, és Latussim, és Loomim. * Mádiántól pedig támadá Éfa, és Ófer, és Hénok, és Abida, és Eldaa: ezek mind a' Czetura fiai. * És mindent valamivel bír vala Abrahám, adá Isaáknak: * az ágyasi fiainak pedig ajándékokat ada, és el-választá őket Isaáktól az ő fiától, még midőn ő élne, a' nap-keleti tartományra. * Valának pedig Abrahám élete napjai, száz hetven-öt esztendők. * És el-fogyatkozván, meg-hala jó vénségben, és koros állapatban, és tel-

1. Par. 1. c. 32.

Sup. 16. d. 14.

lyes napokkal : és az ő népéhez gyűjteték. * És el-temeték őtet Iſaák és Iſmaël az ő fiai a' kettős barlangban, melly az Hetæus Séor fiának Efronnak földén vagyon, Mambre-ellenében, * mellyet a' Het fiaitól vőtt vala : ott temetteték-el ő, és Sára a' feleſége. * És az ő halála-után meg-áldá Iſten Iſaákot a' fiát, ki lakik vala a' kút-mellett, melynek neve az Élő é és látóé. * Ezek az Abrahám fiának Iſmaëlnek nemzetſégi, kit ſzűlt néki az Égyiptziai Ágar, Sára ſzolgálója: és * ezek az ő fiainak nevei, az ő nevek és nemzetſégek-ſzerént. " Elſő-ſzűlőtte Iſmaëlnek, Nabajot, az-után Czédar, és Adbeel, és Mabſam, * Maſma-is, és Duma, és Maſſa, * Hadar, és Téma, és Jetur, és Nafis, és Czedma: * Ezek az Iſmaël fiai: és ezek az ő nevek a' kaſtélyok és váraſok-ſzerént, tizen-két fejedelmi az ő nemzetſégeknek. * És lőnek Iſmaël életének ſzáz harmincz-hét eſztendei, és el-fogyatkozván meghala, és az ő népéhez tétetek. * Lakott pedig Hevilától-fogva Súr-ig, melly nézi Egyiptuſt az Aſsyriuſokhoz bé-menőknek. minden attya-fiai-előtt hólt-meg. * Ezek pedig az Abrahám fiának Iſaáknak nemzetſégi-is : Abrahám nemzé Iſaákot : * Ki midőn negyven eſztendős vólna, vévé feleſégül Rebekkát, a' Meſopotámiai Syrus Bátuel leányát a' Lábán húgát. * És könyörge Iſaák az Úrnak a' feleſégéért, mivelhogy magtalan vala : Ki meg-halgatá őtet, és méhbe-való fogadáſt ada Rebekkának. * De egybe ütközének vala az ő méhében a' kiſdedek ; ki monda : Ha így kelle lenni dolgomnak, mi ſzükſég vólt méhemben fogadnom ? És el-méne hogy tanátſot kérdene az Úrtól. * Ki felelvén, monda : † Két nemzet vagyon méhedben, és két nép oſzlikel a' haſadból, és eggyik nép a' máſikat meg-győzi, és a' nagyobbik a' kiſſebbiknek fog ſzolgálni. * Immár a' ſzűléſnek ideje el-jött vala, és ímé kettős gyermekek találtatának méhében. * " A' ki előſzőr ki-jöve, verhenyős vala, és mint a' bőr mindeneſtől ſzőrös : és a' neve hívattaték Eſaunak. † A' máſik azonnal ki-jövén, a' báttya talpát tartya vala kezével : és azért nevezé őtet Jakóbnak. * Hatvan eſztendős vala Iſaák, mikor a' kiſdedek ſzületének néki. * Kik fel-nevekedvén, Eſau a' vadáſzásban túdós férfiu lőn, és ſzántó-ember. Jákob pedig egyűgyű férfiu, ſátorokban lakik vala. * Iſaák ſzereti vala Eſaut, azért hogy az ő vadáſzatiból ennék : és Rebekka Jákobot ſzereti vala. * Főze pedig Jákob lágy étket : Kihez mikor Eſau a' mezőről fáradva jőtt vólna, * monda : Adgy nékem e' verhenyős ſzelékben, mert igen meg-fáradtam. Ez-okáért hívattaték az ő neve " Edom-nak. * Kinek monda Jákob : Add-el nékem elſő-ſzűlőtſégedet. * Ő felele, : Ímé meg-halok, mit haſznál nékem az én elſő-ſzűlőtſégem ? * Monda Jákob : Eſkűdgyél meg tehát nékem. Meg-eſküvék néki Eſau, és el-adá az ő elſő-ſzűlőtſégét. * És így el-vévén a' kenyeret és a' lentſe étket, évék, és ivék, és el-méne ; kichinnek alítván hogy elſő-ſzűlőtſégét el-adta vólna.

" 1. Par. 1. b. 19.

" Heb. 1. c. 16. Abd. 1. a. 1.

† Rom. 9. c. 10.

" Oſe. 12. a. 3.

† Mat. 1. a. 2.

† Sup. 12. b. 7. & 15. d. 18.

" Sup. 12. a. 3. 18. c. 18. 22. d. 17. 8. c. 19.

XXVI. RÉSZ.

EHſég támadván pedig a' földön, ama' gyümölchtelenſég-után, melly Abrahám napjaiban történt vala, elméne Iſaák a' Palæſtinuſok királyához Abimélekhez, Gerarába. * És meg-jelenék néki az Úr, és monda : Ne menny-alá Egyiptusba, hanem nyúgodgyál a' földön, mellyet mondok néked. * És lakjál azon : és veled léſzek, és meg-áldlak : mert néked és a' te magodnak adom mind e' tartományokat, † bé-tellyeſítvén az eſkűéſt, mellyet az atyádnak Abrahámnak fogadtam. * És meg-ſokaſítom a' te magodat mint az ég chillagit : és a' maradékidnak adom mind e' tartományokat : " és MEGÁLDATNAK a' te magodban a' főldnek minden nemzetſégi, * azért hogy engedett Abrahám az én ſzómnak, és meg-őrizte parancholatimat 's hagyáſimat, és a' czeremoniákat és tőrvényeket meg-tartotta. * Iſaák azért Gerarában lakék. * Ki midőn kérdetnék annak a' helnek emberitől az ő feleſége-felől, felele : Én húgom. mert fél vala meg-vallani hogy ő házaſ-társa vólna, azt alítván hogy talám meg-ölnék őtet annak

szépségéért. * Es mikor sok napok 8
múltak vólna el, és ott lakoznék,
ki-tekintvén a' Palæstinusok királya
Abimélek az ablakon, látá őtet tré-
fálódni a' feleségével Rebekkával. 25 F
* És hívatván őtet, monda: Nyil- 9
ván vagyon hogy feleséged: miért
hazudtad hogy húgod légyen? Fe-
lele: Féltem, hogy meg ne halnék 26
miatta. * És monda Abimélek: 10
Miért chaltál-meg bennünket? Kő- C
zosúlhetet vólna a' nép-közzűl vala-
ki a' feleségeddel, és nagy bűnt hoz-
tál vólna reánk. És parancholá az 28
egész népnek, mondván: * Vala- 11
ki ez ember feleségét illeti, halállal
hal-meg. * Vete pedig Isaák azon 12 29
a' földön, és száz annyit találá azon
esztendőben: és meg-áldá őtet az
Úr. * És meg-gazdagúla az em- 13
ber, és elébb mégyen vala gyarapod-
ván és nevekedvén, míglen fölötte
naggyá lőn: * és bír vala igen sok ju- 14 30
hokkal és őreg barmokkal és cheléd-
del. Ezért irégykedvén reá a' Palæ- 31
stinusok, * minden kútakat, mellye- 15 G
ket áltak vala az ő attya Abrahám D 32
szolgai, azon időben be-hányák, föl-
del bé-tőltvén: * el-annyira, hogy 16
ő-maga Abimélek azt mondaná Isa-
áknak: Távozzál-el tőlünk, mert 33
sokkal hatalmasb lőttél nálunknál.
* És ő el-indúlván, hogy Gerara pa- 17 34
takához menne, és ott laknék: * is- 18
még más kútakat ása, mellyeket az
ő attya Abrahám szolgai áltak vala;
és mellyeket, annak hólta-után, ré-
genten bé-hántak vala a' Filistæusok:
és azon nevekkel nevezé azokat, mel-
lyekkel az-előtt hítta vala az attya.
* És ásának a' Patakban, és eleven 19
vizet találának. * De ott-is ver- 20 1
sengések lőn a' Gerárai pásztorok- A
nak az Isaák pásztori-ellen, mond-
ván: Miénk a' víz. annak-okáért,
a' történt dolog-miá, hívá a' kútat
Patvarkodásnak. * Ásának pedig 21 2
máſt-is: és azért-is háborgának, és E
nevezé azt, Ellenkezéseknek. * És 22
el-menvén onnét, más kútat ása,
mellyért nem vetekedének: azért 3
hívá annak nevét, Széleſségnek,
mondván: Most terjesztett-ki
minket az Úr, és meg-őregbített a' 4
földön. * Fel-méne pedig arról a' 23
helyről Bersabeéba, * holott meg- 24
jelenék néki az Úr azon éjjel, mond-
ván: Én vagyok az atyádnak Abra- 5
hámnak Istene, ne félly, mert veled
vagyok: meg-áldlak téged, és meg-
sokasítom magodat az én szolgám-
ért Abrahámért. * Óltárt épí-
te azért ott: és segétségűl híván az
Úr nevét, ki-terjesztė sátorát: és
meg-parancholá szolgainak, hogy
kútat ásnának. * Melly helyre mi-
kor jőttek vólna Gerárisból Abimé-
lek, és Okozat a' baráttya, és Fikol a'
vitézek hadnaggya, szólla nékik Isa-
ák: * Mit jőttetek hozzám, ember-
hez kit gyűlőltők, és ki-űztetek tőle-
tek? * Kik felelének: Láttuk veled
lenni az Urat, és azért mondottuk:
Légyen eskűvés közöttünk, és sze-
rezzűnk szővetséget, * hogy semmi
gonoszt ne mivelly nékünk, miképpen
mi sem illettünk semmit a' tiéid-
közzűl, sem nem chelekedtünk a' mi
téged meg-sértene: hanem békesség-
gel el-bocháttunk őregbűlve az Úr
áldásával. * Lakodalmat szerze az-
ért nékik, és az étel 's ital-után,
* fel-kelvén reggel, meg-eskűvének
egy-másnak: és el-bocháta őket Isa-
ák békességesen áz ő helyekre. * Imé
pedig azon nap jővének az Isaák szol-
gai, hírt hozván néki a' kút-felől
mellyet ástak vala, és mondván: Ta-
láltunk vizet. * Onnan nevezé azt,
Bővségnek: és a' város Bersabeénak
nevezteték mind e' mái napig. * Esau
pedig negyven esztendős lévén, fele-
ségeket vőn; Juditot, a' Hetæus Bée-
ri leányát, és Basematot, azon hely-
ből-való Élon leányát: * † Kik † *Infr.*
mind ketten meg-bántották vala az *27.g.46*
Isaák és Rebekka szívét.

XXVII.

MEg-vénhedék pedig Isaák,
és meg-homályosodának
a' szemei, és nem láthat
vala: és szóllítá Esaut az ő
őregbik fiát, és monda néki: Fiam.
Ki felele: Jelen vagyok. * Kinek
az attya; Látod, ugymond, hogy
meg-vénhedtem, és nem tudom ha-
lálom napját. * Vegyed fegyveri-
det, a' tegzet, és a' kéz-íjat, és menny-
ki: és mikor vadászással valamit
fogsz, * chinálly nékem abból étket,
a' mint tudod hogy akarnám, és
hozd-elő hogy egyem: és álgyon-
meg téged az én lelkem minek-előtte meg-hallyak. * Mellyet midőn hal-
lott vólna Rebekka, és amaz a' me-

zőre ment volna, hogy az attya hagyását bé-tellyesítené; * monda a' fiának Jákobnak: Hallám az atyádat Esaúval a' bátyáddal szóllani, és mondani néki: * Hozz nékem a' te vadászatodból, és chinálly étkeket hogy egyem, és meg-álgyalak téged az Úr-előtt, minek-előtte meg-hallyak. * Most azért, fiam, engedgy tanátsimnak: * és el-menvén a' nyájhoz, hozz nékem két jeles jó gödölyét, hogy azokból étkeket chinállyak az atyádnak, a' minémüekét örömest észik: * mellyeket mikor bé-viszsz, és meg-észi, álgyon-meg téged minek-előtte meg-hallyon. * Kinek ő felele: Tudod hogy a' bátyám Esaú szőrös ember, és én sima vagyok: * hà meg-tapogat engem az atyám, és meg-érzi; félek hogy ne véllye, hogy őtet meg-akartam játzottatni, és átkot hozzak magamra az áldásért. * Kinek az anyja; Rajtam légyen, ugymond, ez az átok, édes fiam: chak hallyad szómat, és el-menvén hozz a' miket mondottam. * El-méne, és el-hozá, és az annyának adá. Ki étkeket készíte, a' mint tudgya vala hogy akarná az attya. * És Esaunak igen jó ruháiba, mellyek ott-honn nála valának, fel-öltöztete őtet: * és a' gödölyék bőrötskéit kezei-körül tévé, és a' nyaka mezítelenét bé-födé. * És oda adá az étket, a' kenyéreket-is, mellyeket sütött vala, oda adá. * Mellyeket bé-vivén, monda: Atyám. Ő pedig felele: Hallom. Ki vagy te, fiam? * És monda Jákob: En vagyok a' te első-szülötted Esaú: úgy chelekedtem a' mint nékem parancholtál: kelly-fel, üllyle, és egyél az én vadászatomból, hogy meg-álgyon engem a' te lelked. * És monda ismég Isaák a' fiának: Mi-képpen találhattál illy hamar, édes fiam? Ki felele: Isten akarattya volt, hogy hamar előmbe jőne a' mit akarok vala. * És monda Isaák: Járülly ide, hogy tapogassalak-meg téged, fiam, és próbállyam-meg ha te vagy-e az én fiam Esaú, a' vagy nem. * Ki az attyához járúla, és meg-tapogatván őtet, monda Isaák: A' szó ugyan, Jákob szava: de a' kezek, Esaú kezei. * És meg nem ismeré őtet, mert a' szőrös

6 24 kezek a' nagyobbik hasonlatosságát jelentik vala. * Meg-áldván azért őtet, monda: Te vagy-e az én fiam
25 Esaú? Felele: Én vagyok. * Ő pedig; Hozd-elő, ugymond, nékem a'
7 D te vadászatodból-való étkeidet, édes
B fiam, hogy álgyon-meg téged az én lelkem. Mellyeket oda vivén, mikor meg-őtte volna, bort-is nyújta
8 néki. mellyet meg-ivván, * monda
9 26 néki: Járülly hozzám, és adgy chókot nékem, édes fiam. * Oda já-
27 rúla, és meg-chókolá őtet. És mingyárást hogy erzé az ő ruháinak jó
10 illattyát, meg-áldván őtet, monda: Imé az én fiam illattya mint a' tellyes
11 mező illattya, mellyet meg-áldott
28 az Úr. * Adgyon néked az Isten az ég harmattyából, és a' föld kövérségéből, gabona és bor bővséget.
29 * És népek szolgállyanak néked, és imádgyanak téged a' nemzetségek: úrok légy a' te atyádfiainak, és meghajollyanak előtted az anyád fiai. a'
13 E ki téged meg-áthoz, az légyen átkozott: és a' ki meg-áld téged, áldomásokkal bé-tőltessék. * Alig végezte vala el beszédét Isaák: és ki-
30 menvén Jákob, el-jöve Esaú, * és a'
31 vadászatból főzött étkeket bé-vivé az attyának, mondván: Kelly-fel, atyám, és egyél a' fiad vadászattyából; hogy álgyon-meg engem a' te
32 lelked. * És monda néki Isaák: De ki vagy te? Felele: Én vagyok a'
33 te első-szülött fiad Esaú. * El-ijede Isaák fölötte nagy álmélkodással: és inkább hogy-sem mint hihető volna, chodálkozván, monda: Kichoda tahát amaz, a' ki vadászattal fogottat régen hozott nékem, és őttem mindenekben minek-előtte te jőnél? és meg-áldottam őtet, és áldott
34 lészen. * Halván Esaú az attya beszédit, nagy kiáltással ordíta: és
35 meg-réműlvén, monda: Álgy-meg engem-is, édes atyám. * Ki monda: El-jött az ötséd álnokúl, és el-
36 vötte áldásodat. * Ő pedig utánna
21 F veté: Igazán hívattatott Jákobnak az ő neve: mert ím második ízben chalt-meg engem: † az én első-szülötségemet az-előtt el-vötte, és most másodszor alattomban el-ragadta áldásomat. És ismég monda az attyának: Nem tartottál-e nékem-
22 is áldást? * Felele Isaák: Uraddá tőttem őtet, és minden attyafiait az ő
23 37

† Sup. 25. d. 35.

szolgálattyának igája-alá vetettem: gabonával és borral meg-erősítettem őtet; és te-veled, fiam, ez-után tovább mit mivellyek? * Kinek 38
monda Esau: Chak egy áldásod vagyon-e, atyám? kérlek, álgy-meg engemet-is. És mikor nagy jajgatással sírna, * meg-indúlván rajta Isa- 39
† *Heb.* ák, monda néki: † A' föld kövérségében, és az ég harmattyában onnét
11. d. 17. felyűl * lészen áldásod. Fegyverrel élsz, és az ötsédnek szolgálsz: és 40
el-jő az idő, midőn ki-rázod, és el-óldod az ő igáját nyakadból. *Gyű- 41 G
lőli vala azért mindenkor Esau Jákobot az áldásért, mellyel meg-áldotta vala őtet az attya: és monda az
" *Abd.* ő szivében: " El-jőnek az atyám siratásinak napjai, és meg-ölöm Já-
1. c. 10. kobot az ötsémet. * Hírré tévék ezeket Rebekkának: ki el-küldvén és 42
hívatván Jákobot a' fiát, monda néki: Ímé a' bátyád Esau fenyeget hogy téged meg-ől. * Most azért, édes 43
fiam, hallyad az én szómat, és felkelvén fuss Lábánhoz a' bátyámhoz
Háránba: * és lakjál véle kevés nap, 44
míg a' bátyád dühősége le-chendeszedgyék; * és meg-szűnnyék bosz- 45
szonkodása, és el-feletkezzék azokról mellyeket ellene chelekedtél: azután el-küldők, és onnét ide hozatlak. miért fosztatom-meg mind két
fiamtól egy napon? * És monda Re- 46
bekka Isaáknak: El-úntam életemet
Sup. 26. a' Het leányi-miatt: ha Jákob e' föld
g. 35. nemzetéből vészen feleséget, nem akarok élni.

XXVIII. Rész.

ELő-hívá azért Isaák Jákobot, 1
és meg-áldá őtet, és paran- A
chola néki mondván: Ne végy feleséget a' Kánaán
nemzetségéből: * hanem eredgy, 2
menny-el Syriai Mesopotamiába, Bátuel az anyád attya házához, és onnét végy magadnak feleséget, Lábán
az anyád bátty a leányi-közzűl. * A' 3
mindenható Isten pedig álgyon-meg téged, és nevellyen, és sokasíttsonmeg téged, hogy légy népek seregivé.
*És adgya néked az Abrahám áldását, 4
és a' te magodnak utánnad: hogy bírjad a' te szarándokságod földét, mellyet a' te ősödnek igért. * És mikor
Ose. 12. 5
c. 12. el-bochátta vólna őtet Isaák, el-indúlván méne Syriai Mesopotamiába

Lábánhoz a' Syriai Bátuel fiához, az 6
annya Rebekka bátty ához. *Látván pedig Esau hogy meg-áldotta B
vólna az attya Jákobot, és el-küldötte vólna őtet Syriai Mesopotamiába, hogy onnét feleséget hozna; és
hogy az áldás-után parancholt vólna néki, mondván: Ne végy feleséget a' 7
Kánaán leányi-közzűl: * és hogy engedvén Jákob az ő szüléinek, el- 8
ment vólna Syriába; *észébe-vévén azt-is, hogy az attya nem örömest 9
látná a' Kánaán leányit: * el-méne Ismaëlhez, és azokon-kivűl, kik az-
előtt valának, vévé feleségűl Maheletet az Abrahám fiának Ismaëlnek 10
leányát, a' Nábajot húgát. *Az-okáért ki-menvén Jákob Berssabeéből, 11
mégyen vala Háránba. * És midőn egy neminémű helyre jőtt vólna, és azon nyugodni akarna nap enyészet-
után, vőn a' kövekből, mellyek ott hevernek vala; és feje-alá tévén, azon 12
helyen alüvék. * És láta álmában egy lajtorját, melly a' földön áll vala, C
és annak teteje az eget éri vala: az Istê
Angyalit-is, fel's alá járván azon, * és 13
a' lajtorjára támaszkodott Urat, mondván néki: † Én vagyok Abra- † *Infr.*
hámnak az atyádnak Ura Istene, és *35. a. 1.*
Isaáknak Istene: a' Földet mellyen *& 48.*
alusszol, néked adom és a' te magod- *a. 3.*
nak. * És a' te magod olyan lészen 14
mint a' föld pora: " ki-terjedsz Nap- "*Deut.*
nyúgatra, és Nap-keletre, és Északra, *12. c. 20.*
és Délre: † és MEG-ÁLDATNAK TE- *& 19. c.*
BENNED és a' te magodban a' földnek *14.*
minden nemzetségi. * És őriződ lé- 15 † *Sup.*
szek valahová menendesz, és visszahozlak e' földre: és el nem hagylak, *26. a. 4.*
míg nem bé-tellyesítem mind a' miket mondottam. * És mikor fel-éb- 16
redett vólna Jákob az álomból, monda: Bizony az Úr vagyon e' helyen, és 17
én nẽ tudtam. * És rettegvén, Melly D
rettenetes, ugymond, ez a' hely! ninchen itt egyéb, hanem az Isten háza, és az ég kapuja. * Fel-kelvén azért 18 *Inf. 31.*
Jákob reggel, vővé a' követ mellyet *b. 13.*
feje-alá tött vala, és fel-emelé jelűl, 19
olajt öntvén felyűl reája. * És nevezé a' város nevét Bételnek, melly az-
előtt Luzának hivattatik vala. * Fogadást-is fogada, mondván: Ha ve- 20
lem léend az Isten, és meg-őrizend engem az úton, mellyen én járok, és
kenyeret adand nékem ételre, és ru- 21
házatot öltözetre; * és meg-té-

rendek ſzerenchéſen az atyám házához: az Úr léſzen nékem Iſtenem, és * ez a' kő, mellyet fel-emeltem jelűl, Iſten házának hívattatik: és mindeneknek, a' mellyeket adandaſz nékem, tizedét néked adom.

XXIX. Rész.

ELmenvén azért Jákob, juta a' Nap-keleti földre. * És láta egy kútat a' mezőn, és mellette fekűvő három ſereg juhot: mert abból itattyák vala meg a' barmokat, és annak ſzája nagy kővel tétetik vala bé. * És ſzokás vala, hogy, a' juhok mind egybe-gyűjtetvén, le-fordítanák a' követ; és megitatván a' nyájakat, iſmég a' kút ſzájára tennék. * És monda a' páſztoroknak: Atyámfiai, honnét-valók vattok? Kik felelének: Háránból. * Kiket kérdvén, monda: Iſméritek-e Lábánt a' Nákor fiát? Mondának: Iſmérjük. * Egéſségben vagyon-e? ugymond. Mondának: Egéſségben vagyon: és ímé Rákel az ő leánya ihol jő az ő nyájával. * És monda Jákob: Még nagy idő vagyon, és még nem ideje hogy bé hajtaſsanak a' nyájak az aklokba: itaſsátok-meg elébb a' juhokat, és ugy hajtſátok azokat viſzſza a' legelletéſre. * Kik felelének: Nem chelekedhettyük, míg nem a' barmok mind őſzve-gyűllyenek, és el-emellyük a' követ a' kút ſzájáról, hogy meg-itaſsuk a' nyájakat. * Még ſzólnak vala, és ímé Rákel jőve az ő attya juhaival: mert a' nyájat ő legelteti vala. * Kit mikor látott vólna Jákob, és tudná, hogy az ő annya báttyának leánya, és hogy a' juhok Lábáné az ő annya báttyáé: el-emelé a' követ, mellyel a' kút bé-tétetik vala. * És meg-itatván a' nyájat, meg-chókolá őtet: és fel-ſzóval síra, * és meg-jelenté néki hogy az attyának őttſe vólna, és Rebekkának fia: ama' pedig ſietvén hírré tévé az attyának. * Ki mikor hallotta vólna, hogy oda jőtt Jákob az ő húga fia, eleibe futa: és meg-ölelvén őtet, és meg-chókolván, bé-vivé házába. Halván pedig az útnak okait, * felele: Én tetemem vagy, és én teſtem. És minek-utánna egy hólnap el-tőlt vólna, * monda néki: Vallyon, holott atyámfia vagy, ingyen ſzolgálſz-e nékem? mond-meg michoda jutalmat véſzeſz? * Vala pedig két leánya, a' nagyobbik neve Lia: a' kiſsebbik pedig Rákelnek neveztetik vala. * De Lia folyó-ſzemű vala: Rákel ékes ábrázatu, és ſzép tekintetű. * Kit meg-ſzeretvén Jákob, monda: Szolgálok néked Rákelért a' kiſsebbik leányodért hét eſztendeig. * Felele Lábán: Jobb hogy néked adgyam őtet, hogy-ſem más férfiúnak, maradgy-meg nálam. * Szolgála azért Jákob hét eſztendeig Rákelért: és azok kevés napoknak láttatnak vala néki a' ſzeretetnek nagy-vóltáért. * És monda Lábánnak: Add-meg nékem feleſégemet; mert immár az idő bétőlt, hogy bé-mennyek hozzája. * Ki barátinak ſokaſágát bé-hívván a' lakodalomra, menyegzőt ſzerze. * És eſtve az ő leányát Liát vivé-be hozzája, * adván leányának egy Zelfa-nevű ſzolgálót. Kikez mikor ſzokás-ſzerént Jákob bé-ment vólna, reggel lévén látá Liát: * és monda az ipának: Michoda ez a' mit chelekedni akartál? nem-de Rákelért ſzolgaltám-e néked? miért chaltál-meg engem? * Felele Lábán: Nem ſzokás a' mi helyünkben, hogy a' kiſsebbiket adgyuk előbb férjhez. * Tőlts-bé e' menyegző napjainak hetét: és azt-is néked adom a' munkáért, mellyel ſzolgálſz nékem más hét eſztendeig. * Meg-nyugovék tetízéſén: és eltőltvén a' hetet, Rákelt feleſégül vévé: * Kinek az attya Bálát ada ſzolgálóúl. * És végezetre hozzá jutván a' kívánt menyegzőhöz, az utólſónak ſzerelmét felyebb bőchűllé az elſőnél, ſzolgálván nála más hét eſztendeig. * Látván pedig az Úr hogy útálná Liát, megnyitá az ő méhét, az őttſe magtalan maradván. * Ki méhében fogadott fiát ſzűle, és híva annak nevét Rúbennek, mondván: Látta az Úr alázatoſságomat, moſt ſzeretni fog engem a' férjem. * És iſmég fogada méhében, és fiat ſzűle, és monda: Mivelhogy hallotta az Úr, hogy én meg-útáltattam, adta nékem ezt-is. és hívá az ő nevét Simeonnak. * És harmadſzor fogada méhében, és ſzűle más fiat, és monda: Moſt-is hozzám ragaſzko-

dik a' férjem, azért hogy három fiat szültem néki: és azért hívá annak nevét Lévinek. * Negyedszer fogada méhében, és fiat szüle, és monda: Most hálát ádok az Úrnak: " és azért nevezé azt Judásnak, és megszűnék a' szüléstől.

" *Mat. 1. a. 2.*

XXX. Rész.

LÁtván pedig Rákel hogy magtalan vólna, irégykedék a' nénnyére, és monda a' férjének: Adgy magzatokat nékem, egyébként meg-halok. * Kire meg-haraguván Jákob, felele: Valiyon Isten-helyett vagyok-e én, ki téged meg-fosztott méhed gyümölchétől? * Ő pedig; Vagyon, ugymond, egy szolgálóm, a' Bála: menny-bé hozzája, hogy szüllyön térdeimen, és légyenek fiaim tőle. * És néki adá Bálát hazasságra: Ki, * a' férjének hozzája-való be-menetele-után, méhében fogada, és fiat szüle. * És monda Rákel: Itéletet tőtt nékem az Úr, és meg-halgatta szómat, fiat adván nékem, és azért hívá annak nevét Dánnak. * És ismég méhében fogadván Bála, mást szüle; * kiért monda Rákel: Az én nénémhez hasonlított engem az Isten, és meg-erősödtem; és hívá azt Neftalinak. * Észébe vévén Lia hogy meg-szűnt vólna szülni, Zelfát az ő szolgálóját adá a' férjének. * Ki méhében-valo fogadása-után fiat szülvén, * monda: Bóldogúl: és azért hívá annak nevét Gádnak. * Szüle mást-is Zelfa. * És monda Lia: Ez az én bóldogságomért: mert bóldognak mondanak engem az aszszony'állatok. az-okáért nevezé őtet Áshernek. * Ki-menvén pedig Rúben a' búza aratás idején a' mezőre, találá natragulyákat: mellyeket vűn az ő annyának Liának. És monda Rákel: Adgy részt nékem a' fiad natragulyáiban. * Ama' felele: Kevésnek tetszik-e néked, hogy el-ragadtad tőlem férjemet, hanem a' fiam natragulyáit-is el-vészed-e? Monda Rákel: Hállyon véled ez éjjel a' fiad natragulyáiért. * És meg-tervén estve-felé Jákob a' mezőről, ki-méne eleibe Lia, és monda: Én-hozzám jőj-bé, mert bérben fogadtalak-meg téged a' fiam natragulyáiért. És vele hála azon éjjel. * És meg-halgatá Isten az ő kőnyörgésit: és terhbe esék, és szüle az ötödik fiát, * és monda: Jutalmat adott nékem az Isten, mivelhogy a' szolgálómat adtam a' férjemnek: és nevezé annak nevét Issakárnak. * Ismég méhében fogadván Lia, szüle a' hatodik fiát, * és monda: Meg-ajándékozott engem Isten jó ajándékkal: ez úttal-is velem lészen a' férjem, azért hogy hat fiat szültem néki: és azért nevezé annak nevét Zábulonnak. * Ki-után a' Dina-nevű leányzót szüle. * Meg-emlekezvén az Úr Rákelről-is, meg-halgatá őtet, és meg-nyitá az ő méhét. * Ki terhbe esék, és fiat szüle, mondván: El-vőtte Isten gyalázatomat. * És hívá annak nevét Józefnek, mondván: Adgyon e'hez nékem az Úr más fiat-is. * Születtetvén pedig Józef, monda Jákob az ipának: Bochás-el engem, hogy hazámba viszsza-térjek, és földembe. * Add-meg feleségimet, és mágzatimat, kikért szolgáltam néked, hadd mennyek-el: te tudod a' szolgálatot mellyel szolgátá néked. * Monda néki Lában: Találjak kedvet színed-előtt: próbálva meg-tanúltam, hogy meg-áldott engem Isten éretted: * rendeld-el jutalmadat, mellyet néked adgyak. * Ő pedig felele: Te tudod mi módon szolgáltam néked, és mennyi jószágod vólt kezeimben. * Kevesed vólt minek-előtte hozzád jőnek, és most gazdaggá lőttél: és meg-áldott téged az Úr az én be-jövetelemért. Méltó azért, hogy valamikor házamra-is gondot viselljek. * És monda Lában: Mit adgyak néked? Ő pedig monda: Semmit nem ákarok: hanem, ha meg-miveled a' mit kérek, ismég legeltetem, és őrizem juhaidat. * Keríts-őszve minden nyájaidat, és válaszsz-el minden tarka és pettegetett gyapjas juhokat: és valamelly feketés, és szeplős, és tarka léend, mind a' juhok 's mind a' kechkék-között, én jutálmom légyen. * És meg-felel nekém hólnap az én igasságom, mikor a' tetszésnek ideje előtte jővend: és valamellyek nem léendnek tarkák, és szeplősök, és feketések,

mind a' juhok 's mind a' kechkek-kőzőtt, lopáſról vádolnak engemet.
* És monda Lábán : Kedvellem a' 34
mit kérſz. * És el-válaſztá azon 35 3
nap a' tarka és ſzeplős kechkéket, és juhokat, és bakokat, és kosokat : az egéſz egy-ſzínű nyájat pedig, az-az, 4
a' fejér és fekete gyapjaſt, az ő fiai kezébe adá. * És három napi-járó 36 5
kőzt vete, ő-maga és az ő veje-kőzőtt, ki a' több nyájait legelteti vala. * Jákob azért zőld 37
nyár és mondola és platanus-fa veſzſzőket vévén, réſz-ſzerént 6
meg-hámtá azokat, és le-vonván heját, azokon, mellyek hámozva 7
valának, meg-tetſzék a' fejérſég: azok pedig, mellyek egéſzſzek valának, zőldek maradának : és e' módon tarka ſzín lőn. * És tévé 38 8
azokat a' válúkba, a'hová a' víz tőltetik vala : hogy mikor el-jőnének a' nyájak az italra, ſzemek-előtt lennének a' veſzſzők, és azokra nézvén fogadnának. * És lőn, hogy 39
a' fajzáſnak hevenyében, a' juhok G
ſzemlélnék a' veſzſzőket, és ellenének ſzeplőſőket, és tarkákat, és kűlőmbőző ſzínnel pettegetetteket. 9
* És el-válaſztá a' nyájat Jákob, 40 B
és tévé a' veſzſzőket a' válúkba, a' kosok ſzemek-eleibe : a' fejérek pedig és a' feketék, mind Lábáné valának : a' többi pedig Já-kobé, el-válaſztván egy-máſtól a' 10
nyájakat. * Az-okáért, mikor 41
első időben meg-hágatnak vala a' juhok, Jákob a' veſzſzőket a' vizek valúiba téſzi vala a' kosok és juhok ſzemek-eleibe, hogy azokra nézvén fogadnának : * De mikor a' 42
késő egybe-ereſztés vala, és utól-ſo foganat, nem téſzi vala elő azokat. * És lőnek a' késő ellé-ſek Lábáné : és az első idő-béliek Jákobé. * És meg-gazdagodék az 43
ember fölőtte igen, és valának néki ſok nyájai, ſzolgálói, és ſzolgái, tevéi és ſzamári.

XXXI. Rész.

MInek-utánna pedig hallá 1
a' Lábán fiai beſzédét, kik A
mongyák vala : El-vőtt Jákob mindeneket mellyek az atyánké vóltak, és az ő jóſzágából meg-gazdagúlván, ne-

vezeteſsélőtt : * Azt-is vévé eſzébe, hogy Lábán orczája nem ollyan vólna ő-hozzája mint tegnap 's tegnap-előtt, * fő-képpen azt mondván néki az Úr ; Térj-meg az atyáid földére, és nemzetſégedhez, és veled léſzek. * El-küldé, és ki-hívatá Rákelt és Liát a' mezőre, a' hol legelteti vala a' nyájakat, * és monda nékik : Látom az atyátok orczáját hogy nem ollyan hozzám mint tegnap 's tegnap-előtt : az én atyám Iſtene pedig velem vólt. * És magatok tudgyátok, hogy tellyes erőmmel ſzolgáltam az atyátoknak. * De az atyátok-is meg-chalt engem, és meg-változtatta jutalmamat tíz úttal : és mindazáltal nem engedte Iſten néki hogy nékem ártana. * Ha mikor azt mondotta : A' tarkák léſznek te jutalmad : a' juhok mind tarka bárányokat ellenek vala ; mikor pedig viſzont ág azt mondotta : Mind a' fejéreket vegyed jutalmodért : minden nyájak fejéreket ellettek. * És el-vőtte Iſten az atyátok jóſzágát, és nékem adta. * Mert minek-utánna a' juhok fogadáſának ideje el-jőtt vólna, fel-emeltem ſzemeimet, és láttam álmomban, hogy a' tarka, és ſzeplős, és kűlőmb-ſzínű hímek hágnák a' nőſtényeket. * És monda az Iſten Angyala nékem álmomban : Jákob ? És én felelék : Jelen vagyok. * Ki monda : Emeld-fel ſzemeidet, és láſsad hogy a' hímek, mellyek a' nőſtényeket hágják, mind tarkák, ſzeplőſők, és pettegetettek. Mert láttam mindeneket mellyeket chelekedett néked Lábán. * Én vagyok Bételnek Iſtene, " a' hol meg-kented a' kővet ; és fogadáſt fogadtál nékem. Most azért kellyfel, és menny-ki e' földről meg-térvén ſzületéſed földére. * És felelének Rákel és Lia : Vallyon vagyon-e nékünk valami maradék réſzünk az atyánk jóſzágában, és 15
háza örökſégében ? * Nem-de nem úgy mint idegeneket tartott-e minket, és el-adott, és meg-őtte a' 16
mi árrunkat ? * De az Iſten el-vőtte az atyánk gazdagſágát, és azokat nékünk adta és a' fiainknak : az-okáért mindeneket, a' miket Iſten néked parancholt, meg-chelekedgyél.

" *Sup. 28. d. 18.*

*Fel-kele az-okáért Jákob, és fel- 17
tévén magzatit és az ő feleségit, C
tevékre, el-méne. * És el-vivé 18
minden marháját, és nyájait, és
valamit Mesopotamiában talált va-
la, menvén Isaákhoz az attyához
Kánaán-földére. * Az időben el- 19
ment vala Lában a' juhokat nyír-
ni, és Rákel el-lopá az attya bál-
ványit. * És nem akará Jákob 20
meg-jelenteni az ipának hogy el-
futna. * És midőn el-ment vól- 21
na', mind ő 's mindenek valamik
ő birtokában valának, és által-kel-
vén a' folyó-vízen Gálaád hegye-
felé menne: * hírré tétetek Lá- 22
bánnak harmad napra, hogy el-futna
Jákob. * Ki melléje-vévén attya- 23
fiait, hét napig űzé őtet: és el-éré
őtet a' Gálaád hegyén. * És látá 24
álmában az Istent, ki azt mondá D
néki: Meg-láſd hogy valamit dara-
bosonne szólly Jákob-ellen. * És 25
immár Jákob fel-vonta vala sátorát
a' hegyen: és mikor amaz el-érte
vólna őtet az attyafiaival, azon Gá- 39
laád hegyén voná-fel sátorát. * És 26 F
monda Jákobnak: Miért chele-
kedtél e'képpen, hogy orozva haj-
tanád-el leányimat', mint fegyver-
rel nyert rabjaidat? * Miért hogy 27
hírem-nélkül akartál el-szökni,
meg sem jelentetted nékem, hogy el-
késéretnélek örömmel, és énekekkel,
és dobokkal, és czitarákkal? * Nem 28
engedted hogy meg-chókolnám
fiaimat és leányimat: bolondúl
chelekedtél: és most ugyan * ere- 29
je vólna az én kezemnek hogy
gonszszal fizetnék néked: de a' ti
atyátok Istene tegnap azt mondá
nékem: Meg-láſd hogy ne szólly
Jákob-ellen valamit keményben.
* Légyen ugy, hogy a' tiéidhez akar- 30
tál menni, és kivántad az atyád há-
zát: miért loptad-el az én Istenimet?
* Felele Jákob: Hogy híred-nélkül 31
el-mentem, féltem, hogy erőszak-
kal el ne vennéd leányidat. * Ho- 32
lott pedig lopásról vádolsz engem:
valakinél meg-találod Istenidet,
öletteſsék-meg az atyánkfiai-előtt.
vizgáld-meg, valamit a' tiéid-közzül nálam találsz, és vidd-el. ezeket mondván, nem tudgya vala hogy
Rákel lopta vólna el a' bálványokat. * Bé-menvén azért Lában, 33
Jákob és Liá és mind a' két szol-

34 gáló sátorába, nem találá-meg. * És
midőn Rakelnek sátorába ment vól-
na, amaz sietvén el-rejté a' bálványo-
kat a' teve allya-alá, és azokra
felyűl reá-üle: és az egész sátort fel-
keresőnek, és semmit nem találó-
35 nak, * monda: Ne haragud-
gyék az én uram, hogy előtted
fel nem kelhetek: mert az asz-
szony'állatok szokása-szerént tör-
tént most nékem. e'képpen ját-
zottaték-meg a' kereső szorgal-
36 matossága. * És dúl-fúlván Já-
kob, feddésel monda: Micho-
da vétkemért, és michoda bűnöm-
ért gerjedtél igy fel utánnam,
37 * és fel-hántad minden házi esz-
közömet? Mit találtál a' te há-
zadnak minden marhájából? tedd
itt az én atyámfiai és a' té atyád-
fiai-eleibe, és tégyenek itéletet én-
38 közöttem 's te-közötted. * Ezért
vóltam-e húsz esztendeig veled?
a' te juhaid és kechkéid meddők
nem vóltak, a' te nyájadnak ko-
39 sait meg nem öttem: * sem a' vad-
tól el-ragadtatottat nem mutattam
néked, én minden kárt meg-fizetek
vala: valami lopás-miatt el-vész
40 vala, én-rajtam kereſted: * éjjel
és nappal hévség és hideg sűt vala,
és el-távozik vala az álom sze-
41 meimtől. * És igy húsz esztén-
deig szolgáltam néked házadnál,
tizen-négyig a' leányidért, és hatig
nyájaidért: béremet-is meg-vál-
42 toztattad tíz-úttal. * Ha az én
atyám Abraham Istene, és Isaák fé-
lelme velem nem lött vólna, ne-
talám most mezítelen ereſztettél
vólna el engem: az én nyomoru-
ságomat, és kezeim munkáját te-
kintette Isten, és meg-feddett té-
43 ged tegnap. * Felele néki Lában:
A' leányim és fiaim, és a' nyájaid,
és mindenek a' miket látsz, enyi-
mek: mit mivelhetek fiaimnak és
44 unokáimnak? * Jőj-el azért, és
veſsünk szövetséget: hogy bizony-
ságúl légyen közöttem és közötted.
45 * Vön azért Jákob egy követ, és
46 jelűl emelé azt: * és monda az ő
attyafiainak: Hozzatok köveket.
Kik öszve-hordván dombot raká-
47 nak, és azon évének: * mellyet
Lában, Tanú-dombjának hivá: és
Jákob, Tanu-bizonság rakásának;
mind a' kettő az ő nyelve tulajdon-

ſága-ſzerént. * És monda Lában: 48
Ez a' domb bizonſág léſzen ma köz- G 9
ötted és-közötted, és az-okáért ne- C
vezteték az ö neve Gálaádnak, az-az,
Tanú-dombjának. * Láſsa és té- 49
gyen itéletet az Úr közöttünk mikor
él-válunk egy-máſtól, * ha a' leá- 50 10
nyimat nyomorgatod, és ö-kivülök
más feleſégeket véſzſz: ſenki ninché
beſzédünknek tanúja az Iſtenen-ki-
vül, ki jelen-lévén láttya. * És monda 51
iſmég Jákobnak: Ímé ez a' domb, és 11
a' kö, mellyet fel-állattam közöttem
és-közötted, * tanu léſzen: ez a' 52
domb, mondok, és a' kö bizonſágúl 12
légyenek, ha vagy én által-menen-
dek ezen te-hozzád menvén, a'vagy
te által-jövendeſz, nékem gonoſzt
gondolván. * Az Abrahám Iſtene, és 53 13
Nákor Iſtene, tégyen itéletet közöt- D
tünk, az ö attyok Iſtene. Meg-eſkü-
vék azért Jákob az ö attya Iſaák fé- 14
lelmére: * és áldozatokat áldozván 54
a' hegyen, hívá az attyafiait hogy 15
kenyeret ennének. Kik mikor ött-
tek vólna, ott maradának. * Lá- 55
bán pedig éjjel fel-kelvén, meg-chó- 16
kolá a' fiait és leányit, és meg-áldá
öket: és meg-téré helyére.

XXXII. Rész.

† *Inf. 48. c. 16.* Iákob-is † el-méne az ö kezdett 1 17
útán: és eleibe-jövének az Iſten A E
Angyali. * Kiket midön látott 2
vólna, monda: Az Iſten tábori
ezek. és nevezé annak a' helnek ne-
vét Mahanaimnak, az-az, Táborok-
nak. * Küldé pedig követeket-is 3
maga-elött Eſauhoz a' bátyához Séir
földére, Edom tartományába: * és 4 19
paranchola azoknak, mondván: Így
ſzóllyatok az én uramnak Eſaunak:
Ezeket mongya az ötſéd Jákob: Lá-
bánnál ſzarándokúl laktam, és vól-
tam e' jelen-valo napig. * Vannak 5 20
ökreim, és ſzamárim, és juhaim, és B
ſzolgaim, és ſzolgálóim: és moſt kö-
vetſéget küldök az én uramhoz,
hogy kedvet találljak ſzíned-elött.
* És meg-térének a' követek Jákob- 6
hoz, mondván: El-mentünk Eſau 21
hoz a' bátyádhoz, és ímé elődbe ſiet
négy-ſzáz emberrel. * Igen meg- 7 22
félemlék Jákob: és meg-ijedvén, el- F
oſztá a' véle-való népet, a' nyája-
kat-is, és juhokat, és ökröket, és te-
véket, két ſeregbe, * mondván: 8 23
Ha Eſau eggyik ſeregre jövend, és azt

le-vágja, a' máſik ſereg, melly hátra
vagyon, meg-ſzabadúl. * És mon- 9
da Jákob: En atyám Abrahám Iſte-
ne, és az én atyám Iſaák Iſtene: U-
ram, ki azt mondottad nékem: Térj
földedbe, és ſzületéſed helyére, és jól
téſzek veled: * Kiſebb vagyok min- 10
den irgalmaſságidnál, és igaſságod-
nál, mellyet bé-tellyesítettél a' te
ſzolgádnak. Pálczámmal mentem-
által e' Jordánon: és moſt két ſereg-
gel jövök viſzſza. * Ments-meg 11
engem a' bátyám Eſau kezéből, mert
igen félek tőle: hogy el-jövén, el ne
veſzeſse az anyát a' fiakkal. * Te 12
mondottad hogy jól téſzſz velem, és
ki-terjeſzted magomat mint a' ten-
ger fövenyét, melly a' ſokaſág-miatt
meg nem ſzámláltathatik. * És mi- 13
kor ott hált vólna azon éjjel, válaſzta
abból a' mie vala ajándékokat Eſau-
nak a' bátyának, * két-ſzáz kech- 14
két, húſz bakot, két-ſzáz juhot, és
húſz koſt, * harmincz ſzoptató te- 15
vét az ö chitkóival, negyven tehe-
net, és húſz bikát, húſz nőſtény ſza-
márt, és azoknak tíz vemheit. * És 16
el-küldé az ö ſzolgai kezek-által
minden nyájat külön, és monda az ö
ſzolgainak: Mennyetek előttem: és
köz légyen eggyik és máſik nyáj-
között. * És paranchola az elsőnek, 17
mondván: Ha elől-találod a'
bátyámat Eſaut: és kérd téged, Kié
vagy? a'vagy, Hová mégy? a'vagy,
Kié ezek a' mellyeket követſz? * Fe- 18
lellyed: A' te ſzolgádé Jákobé, ajándékokat küldött az én uramnak E-
ſaunak: maga-is utánnunk jö.
* Haſonló-képpen paranchola tot 19
ada a' máſodiknak, és a' harmadiknak, és mindeniknek kik a' nyájakat követik vala, mondván: Ezen
igékkel ſzóllyatok Eſaunak, midőn
találljátok őtet. * És hozzá ad- 20
gyátok: Maga-is a' te ſzolgád Jákob,
útúnkat követi. mert azt mondotta:
Meg-engeſztelem őtet az elő-ménő
ajándékokkal, és az-után látom-meg
őtet, talám meg-engeſzteltetik né-
kem. * El-menének azért az ajánd- 21
dékok előtte, ö pedig azon éjjel a' tá-
borban marada. * És mikor jó 22
idején fel-költ vólna, vévé az ö két F
feleſégét, és a' két ſzolgálót, tizen-
egy fiaival, és által-méne a' Jábok
révén. * És által-vivén mindene- 23
ket mellyek ö-hozzá tartoznak vala,

* egyedűl marada: és íme egy férfiu 24
kűzdik vala véle mind reggelig. * Ki 25
midőn látná hogy meg nem győzhetné őtet, meg-űté az ő chípőjének
inát, és mingyárást meg-szárada. * És 26
monda-néki: Bochás-el engem,
mért immár fel-jő a' hajnal. Fele-
le: Nem bochátlak-el téged, hanem-
ha meg-áldasz engem. * Monda 27
azért: Michoda neved vagyon? Fe-
lele: Jákob. * Ő pedig; semmi- 28
képpen, ugymond, Jákobnak nem
neveztetik a' te neved, hanem Israël-
nek: mert ha az Isten-ellen erős vól-
tál, mennyivel inkább győzedelmes
leszsz az emberek-ellen. * Kérdé 29
őtet Jákob: Mond-meg nékem, mi-
choda névvel neveztetel? Felele:
Miért kérded a' nevemet? És meg-
áldá őtet azon helyen. * És hivá 30
Jákob annak a' helnek nevét Fánuel-
nek, mondván: Láttam az Istent
színről színre, és meg-szabadúlt az
én lelkem. * És fel-jőve néki azon- 31
tól a' nap, mihelyen által-méne Fá-
nuelen: Ő pedig sántikál vala a' lá-
bával. * Annak-okáért nem észik az 32
inat az Israël fiai, melly meg-szára-
dott a' Jákob chípőjében, e' jelen-
valo napig: azért hogy meg-űtötte
vólna a' chípője inát, és meg-alutt
vólna.

XXXIII. Rész.

FEl-emelvén pedig Jákob szemeit, látá hogy Esau jőne, és 1 A
négy-száz ember ő-véle: és
el-választá a' Lia és Rákel, és
mind a' két szolgáló fiait: * és hely- 2
hezteté mind a' két szolgálót, és azok
magzatit, elől: Liát pedig, és az ő
fiait, második helyen: Rákelt pedig,
és Jósefet, leg-utól. * És ő elő-menvén, 3
hétszer imádá le-borúlván ar-
czal a' földre, míg a' báttya el-közel-
getne. * Futamondván azért Esau az 4 19
őtse-eleibe, meg-ölelé őtet: és szo-
rítván az nyakát, és meg-chókolván
síra. * És fel-emelvén szemeit, látá 5 20
az aszszony'állatokat és azoknak kis-
dedit, és monda: Mi dolgosok ezek?
és hozzád tartoznak-e? Felele: Ezek
a' kisdedek, kiket Isten nékem te
szolgádnak ajandékozott. * És el- 6 1 A
közelgetvén a' szolgálók és azok
fiai, meg-hajlának. * Elő-jőve Lia- 7
is az ő gyermekivel: és mikor ha-
sonló-képpen imádtak vólna, utól- 2
szor Jósef és Rákel imádának. * És
monda Esau: Michoda seregek ezek
mellyeket elő-találtam? Felele:
Hogy kedvet találnék az én uram-
előtt. * Ama' pedig monda: Ele- 9
gem vagyon, édes ötsém, a' tiéid lé-
gyenek magadé. * És monda Já- 10
kob: Né ugy, kérlek: hanem, ha C
kedvet találtam szemeid-előtt, vedd-
el az ajándékotskát kezeimből: mert
ugy láttam orczádat, mint-ha az
Isten orczáját láttam vólna: légy 11
kegyelmes nékem, * és vedd-el az
áldást mellyet néked hoztam, és
mellyet nékem ajándékozott a'
mindeneket-adó Isten. Az öt-
tsének kénszeritésére nehezen el-vé-
vén, * monda: Járjunk-eggyütt, 12
és társa lészek útadnak. * És mon- 13
da Jákob: Tudod, édes uram, hogy
gyenge kisdedim, és elő juhaim, és
tehenim vannak velem: mellyeket
ha a' járásban fölöttébb fáraszтok,
egy nap mind meg-halnak a' nyájak.
* Mennyen-el az én uram az ő szol- 14
gája-előtt: és én lassan követem
nyomdokit, a' mint látom hogy az
én kisdedimtől lehet, míg nem az én
uramhoz jutok Séirbe. * Felele E- 15
sau: Kérlek, hogy a' velem-való
nép-közzűl, chak úti társaid marad-
gyanak. Nem szűkség, ugymond;
chak ez egy-nélkűl szűkölködöm,
hogy kedvet találllyak színed-előtt,
uram. * Meg-téré az-okáért, 16
ugyan azon nap Esau, azon úton
mellyen jőtt vala, Séirbe. * És Já- 17 D
kob Sókotba méne: holott házat
épitvén, és sátorokat vonván, ne-
vezé annak a' helnek nevét Sókot-
nak, az-az, sátoroknak. * És által- 18
méne Sálembe a' Sikimíták városá-
ba, melly Kánaán-földén vagyon,
minek-utánna meg-téré a' Syriai
Mesopotamiából: és a' város-mel-
lett lakék. * És meg-vévé a' mező
részét, mellyen sátorokat vont vala,
a' Hémornak Sikem attyának fiaitól,
száz bárányon. * És ott öltárt ál-
latván, segétségűl hivá azon az Isra-
ël erős Istenét.

XXXIV. Rész.

KI-méne pedig Dína, a' Lia le-
ánya, hogy látná annak a' 1 A
tartománnak aszszony'álla-
tit. * Kit midőn Sikem 2
a' Hevæus Hémor fia, annak a' föld-

nek fejedelme látott vólna, meg-szeréte őtet: és el-ragadá, és véle hála, erővel meg-szeplősítvén a szűzet.
* És hozzája ragaszkodék az ő lelke, 3 21
és a' szomorút édesgető beszédekkel engeszteié. * És az attyához 4
Hémorhoz menvén, monda: Vedd feleségül nékem e' leánzót. * Mellyet mikor Jákob hallott vólna, az 5
ő fiainak távúl-létekben, kik a' barmok legeltetésében valának foglalatosok, halgata míg meg-jövének.
* Ki-menvén pedig Hémor, a' Sikem 6
attya, hogy szóllana Jákobbal: * ímé 7 23
az ő fiai jövének a' mezőről: és halván a' mi történt vala, igen meg-haraguának, azért hogy undok dolgot chelekedett vólna Izraelen, és megszeplősítvén a' Jákob leányát, tiltott
dolgot chelekedett vólna. * Szólla azért Hémor nékik: Sikemnek a' 8 25
fiamnak lelke ragaszkodott a' ti leányotokhoz: adgyátok néki őtet feleségül: * és szerezzünk egy-más- 9
között házaságokat: leányitokat adgyátok nékünk, és leányinkat vegyétek-el. * És lakjatok velünk: 10
a' föld hatalmotokban vagyon, mivellyétek, kereskedgyetek, és birjátok azt. * De Sikem-is monda az 11
attyának és a' báttyainak: Találljak kedvet előttetek: és valamit rendeltek, meg-adom: * öregbíttsétek a' jegy-ruhát, és kérjetek 12
ajándékokat, és őrömest meg-adom a' mit kérendetek: chak adgyátok nékem e' leánzót feleségül. * Feleléneka' Jákob fiai Sikemnek, és az 13 30
ő attyának álnokúl, agyarkodván az ő húgok meg-szeplősítéséért: * Nem 14
chelekedhettyük a' mit kértek, sem nem adhattyuk húgunkat környűlmetéletlen embernek: melly tilalmas és szörnyűség nálunk. * De 15
ebben szövetséget szerezhetünk, ha hasonlók akartok lenni hozzánk, és környűl-metéltetik közöttetek minden férfiúi nem; * akkor leányin- 16
kat néktek adgyuk, és viszontag elvészszük leányitokat, és veletek lakunk, és egy néppé lészünk: * ha 17 A
pedig nem akartok környűl-metélkedni, el-vészszük leányunkat, és elmegyünk. * Tetszék azok ajánlása Hémornak, és Sikemnek az ő fiának: * és el nem hallaszta az ifiú hogy 19 2
mingyárt bé ne tellyesítené a' mi kivántatik vala. mert igen szereti vala a' leánzót, és ő vala böchülletesb 20
az attyának egész házában. * És bé-menvén a' város kapuján, szóllának a' népnek. * Ezek a' férfiak békeségesek, és velünk akarnak lakni: kereskedgyenek e' földön, és mivellyék azt, melly tágas és széles lévén, múnkások-nélkül szükölködik: az ő leányokat vegyük feleségül, és 22
a' mieinket adgyuk nékik. * Egy, a' miért illyen nagy jó el-hallad: Ha környűl-metéllyük a' mi férfiainkat, követvén e' nemzetség szer-tartását.
* És az ő marhájok, és barmok, és 23
mindenek a' mivel bírnak, mieink lésznek: chak ebben engedyünk, és eggyütt lakván, egy néppé lészünk.
* És minnyájan reá-hajlának, kör- 24
nyűl-metélvén minden férfiakat.
* És ímé harmad nápon, mikor leg- 25
nehezebb a' sebek fájdalma: a' Jákob két fia, Simeon és Lévi, a' Dina báttyai, kardokat ragadván, bátorságoson bé-menének a' városba: és
† meg-ölvén minden férfiat, * Hé- 26
mort és Sikemet eggyütt ölék-meg, el-vívén a' húgokat Dinát a' Sikem házából. * Kik hogy ki-jöttek, 27
bé-rohanának a' meg-öltekre a' Jákobnak több fiai: és fel-dúlák a' várast a' meg-szeplősítés boszszú-állására. * Az ő juhokat, és bármokat, és szamárokat, és mindeneket 28
el-pusztítván a' mik a' házakban és mezőkön valának: * az ő kisdedeket-is, és feleségeket fogva vivék. 29
* Mellyeket méreszszen meg-chelekedvén, monda Jákob Simeonnak és Lévinek: Meg-háborítottatok és gyűlölségessé tőttetek engem a' Kananæusoknál, és Ferezæusoknál e' föld lakóinál. mi kevesen vagyunk: ők egybe-gyűlvén meg-ölnek engem, és el-törlettetem én, és az én 31
házam. * Felelének: Vallyon 's mint egy kurvával kellett-é gonoszúl élni a' mi húgunkal?

† *Inf. 28 a. 6.*

XXXV. Rész.

A Zonközben szólla az Isten Jákobnak: Kelly-fel, és menny-fel Bételbe, éslakjál ott, és épits óltárt az Istennek, " ki meg-jelent néked mikor a' bátyád Esau-előtt futnál.
* Jákob pedig egybe-híván minden
háza-népét, monda: Hánnyátokel az idegen Isteneket kik köztetek

" *Sup. 28. c. 13.*

vannak, és tiſztúllyatok-meg; és
változtaſsátok-el ruháitokat. 3 * Kel-
lyetek-fel, és mennyünk-fel Bétel-
be, hogy ott óltárt építtſünk az Iſten-
nek: ki meg-halgatott engem az én
háborúſágom napján, és társom vólt
útamban. * Néki adák azért mind 4
az idegen Iſteneket kik nálok valá-
nak, és a' fül-függőket mellyek fü-
lökben valának: ő pedig el-áſá azo-
kat a' terpentina-fa-alá, melly Sikem
váraſán-túl vagyon. * És mikor 5
el-mentek vólna, az Iſtennek rette-
nése eſék mind a' környül-való vára-
ſokra, és nem merék kergetni az el-
ménőket. * Juta azért Luzába, 6
melly Kánaán-földén vagyon, mely-
nek vezetők-neve Bétel: ő, és min-
den nép ő-vele. * És ott óltárt
építe, és nevezé annak a' helnek ne-
vét, Iſten házának: † mert ott je-
lent-meg néki az Iſten, mikor a' bát-
tya-előtt futna. * Azon időben 8
hala-meg Débora, a' Rebekka dajká-
ja, és el-temetteték Bétel tővében a'
cher-fa-alatt: és hívattaték annak a'
helnek neve, Sírás cher-fájának.
* Meg-jelenék pedig iſmég az Iſten 9
Jákobnak, minek-utánna meg-téré
Syriai Meſopotamiából, és meg-áldá
őtet; * mondván: " Nem hívat- 10
tatol többé Jákobnak, hanem Iſraël
léſzen a' teneved. És nevezé őtet,
Iſraëlnek, * és monda néki: Én va- 11
gyok a' mindenható Iſten; neveked-
gyél, és ſokaſódgyál: nemzetſégek,
és nemzetek népei léſznek te-tőled,
királyok jőnek-ki a' te ágyékidból.
* És a' földet, mellyet Abrahámnak 12
és Iſaáknak adtam, néked adom, és a'
a' te magodnak utánnad. * És el- 13
távozék tőle. * Ő pedig kő-jelt 14
emele-fel a' helyen mellyen ſzóllott
vala néki az Iſten: áldozván azon
eledeli áldozatokkal, és olajt öntvén:
* és hívván annak a' helnek nevét Bé- 15
telnek. * Ki-menvén pedig onnét: 16
méne tavaſzi időben arra a' földre
melly Efratára viſzen: holott, mi-
dőn ſzülni akarná Rákel; * a' ſzülés- 17
nek nehézſége-miatt veſzedelmes ál-
lapatban kezde lenni. És monda né-
ki a' bába: Ne félly, mert ez-is fiú
léſzen. * Ki-menvén pedig a' lelke 18
a' fájdalom-miatt, és el-következvén
halála, hívá az ő fia nevét Benoni-
nak, az-az, fájdalmam fiának: az at-
tya pedig nevezé őtet Benjaminnak, 19
az-az, job-kéz-fiának. * Meg-hala
azért Rákel, és el-temetteték az úton
melly Efratára viſzen, ez a' Bétle-
hem. * És Jákob jel-oſzlopot eme- 20
le-fel az ő koporſójára: † Ez a'
Rákel koporſójának jele, mind e' mái
napig. * Ki-menvén onnét, ſátort 21
vona a' Nyáj-tornyán túl. * " És 22
mikor abban a' tartományban lak-
nának, el-méne Rúben, és Bálával az ő
attya ágyaſával hálá: melly ő-ná-
la ſemmi-képpen nem vala titkon.
Valának pedig a' Jákob fiai tizen-
ketten. * A' Lia fiai: az elsső-ſzülött 23
Rúben, és Simeon, és Lévi, és Júdás,
és Iſakar, és Zábulon. * A' Rákel fiai: 24
Jóſef, és Benjamin. * Bála a' Rá- 25
kel ſzolgálója fiai: Dan, és Neftali.
* Zelfa a' Lia ſzolgálója fiai: Gad, 26
és Aſer: ezek a' Jákob fiai, kik ſzü-
lettek néki Syriai Meſopotamiában.
* És el-juta Iſaákhoz az attyához 27
Mambréba, Arbee váraſába, ez a'
Hebron: melyben ſzarándokúl la-
kott Abrahám és Iſaák. * És bé- 28
telének Iſaáknak napjai ſzáz nyólcz-
ván eſztendők. * És meg-emész- 29
tetvén az időtől, meg-hala: és téte-
teték az ő népéhez, vén és napokkal
tellyes-lévén: és el-temeték őtet az
ő fiai Eſáu és Jákob.

XXXVI. Rész.

EZek pedig az Eſáu nemzetſé- 1
gi, ő az Edom. * Eſáu vőn A
feleſégeket a' Kánaán leányi- 2
kőzzül: Adát a' Hetæus Élon
leányát, és Oolibamát Ánának a'
Hevæus Sébeon leányának leányát:
* és Báſematot az Iſmaël leányát a' 3
Nábajót hűgát. * † Szülé pedig 4
Áda Elifazt: Báſemat ſzülé Ráhuelt.
* Oolibama ſzülé Jehuſt és Jhelont 5
és Kórét. ezek az Eſáu fiai kik ſzüle-
tek néki Kánaán-földében. * Vővé 6
pedig Eſáu az ő feleſégit és fiait és lea-
nyit, és az ő házának minden lelkeit,
és marháját, és barmát, és mindenét
a' mie lehete Kánaán-földében: és
el-méne más tártományba, és el-
távozék az ő öttſétől Jákobtól.
* " Mert igen gazdagok valának, és 7
eggyűtt nem lakhatának: el ſem vi-
ſelheti vala őket az ő ſzarándokſá-
gok földe, a' nyájak ſokaſága-miatt.
* † És lakék Eſáu a' Séir hegyén, ő 8
az Edom. * Ezek pedig Eſaunak 9
az Edom attyának nemzetſégi a' Séir

† Sup. 28. c. 18.

" Sup. 32. f. 28.

† Infr. 48. b. 7.

" Infr. 49. a. 1.

" Sup. 13. a. 6.

† Ioſ. 24 a. 4.

† 1. Par. 1. c. 29.

hegyén,

hegyén, * és ezek az ő fiainak nevek: † Elifáz Ádának az Esau feleségének fia: és Ráhuel Básematnak az ő feleségének fia. * És vóltak Elifáznak fiai: Téman, Omar, Sefo, és Gátam, és Czenez. * Tamna pedig Elifáznak az Esau fiának ágyasa vala: ki szűlé néki Amaleket. ezek Adának Esau feleségének fiai. * Ráhuel fiai pedig: Náhat és Zára, Samma és Méza. ezek Básematnak az Esau feleségének fiai. * Oolibamának-is az Esau feleségének, ki Ánának a' Sébeon leányának leánya vólt, fiai ezek, kiket szűlt néki, Jehus és Jhelon és Kóre. * Ezek fejedelmek az Esau fiai-kőzzűl. Elifáznak az Esau első-szűlöttének fiai: Téman fejedelem, Omar fejedelem, Séfo fejedelem, Czenez fejedelem, * Kóre fejedelem, Gátam fejedelem, Amalek fejedelem. ezek Elifáz fiai Edom-földén, és ezek az Áda fiai. * Ráhuelnek az Esau fiának fiai ezek: Náhat fejedelem, Zára fejedelem, Samma fejedelem, Méza fejedelem. ezek pedig Ráhuel fejedelmi Edom-földében: ezek Básemátnak az Esau feleségének fiai. * Ezek pedig Oolibamának az Esau feleségének fiai: Jehus fejedelem, Jhelon fejedelem, Kóre fejedelem. ezek Oolibamának Ána leányának az Esau feleségének fejedelmi. * Ezek az Esau fiai, és ezek azoknak fejedelmi: ő az Edom. * "Ezek a' Horræus Séir fiai, a' földnek lakosi: Lótan, és Sóbal, és Sébeon, és Ána, * és Díson, és Éser, és Dísan. ezek a' Horræus Séir fia fejedelmi Edom-földében. * Lotánnak pedig fiai lőnek, Hóri és Héman. Lotánnak húga pedig Tamna vala. * És ezek a' Sóbal fiai: Alván és Manahat és Ebal, és Séfo és Ónam. És ezek a' Sebeon fiai: Aja és Ána. Ez az Ána, ki a' meleg vizeket találta a' pusztában, mikor az ő attyának Sebeonnak szamárit legeltetné. * és ennek fia, Díson; és leánya, Oolibama. * És ezek a' Díson fiai: Hamdan, ez Eseban, és Jetram, és Káran. * És ezek az Eser fiai: Bálaán, és Závan, és Akán. * A' Dísan fiai pedig vóltak: Hus és Áram. * Ezek a' Horræusok fejedelmi: Lótan fejedelem, Sóbal fejedelem, Sébeon fejedelem, Ána fejedelem, * Díson fejedelem, Eser fejedelem, Dísan fejedelem: ezek a' Herræusok fejedelmi, kik országlottak Seir-földében. * A' királyok pedig kik országlottak Edom földében, minek-előtte királyok vólna az Izraël fiainak, ezek vóltak: * Béla a' Beor fia, és az ő városa neve, Dénaba. * Meg-hala pedig Béla, és országla ő-érette Jobab, a' Bosrai Zára fia. * És mikor meg-hólt vólna Jóbab, országla érette Husam a' Temanusok földéről. * Ez-is meg-halván, országla érette Adad, Badad fia, ki megveré Mádiant Móab tartományában: és az ő városa neve, Avit. * És mikor meg-hólt vólna Adad, országla érette Masrékai Semla. * Ez-is meg-halván, országla érette Saul, Rohobot folyó-vizétől. * És mikor ez-is meg-hólt vólna, helyébe álla az országban Balanan az Ákobor fia. * Ez-is meg-halván, országla érette Ádar, és az ő városa neve Fáu: és az ő felesége neveztetik vala Meétabelnek, Matrednak Mézaáb leányának leánya: * Ezek azért az Esau fejedelminek nevei, az ő rokonságok, és helyek, és nevezetek-szerént: Tamna fejedelem, Alua fejedelem, Jetet fejedelem, * Oolibama fejedelem, Éla fejedelem, Finon fejedelem, * Czenez fejedelem, Teman fejedelem, Mabsár fejedelem, * Magdiel fejedelem, Híram fejedelem: ezek az Edom fejedelmi, kik laknak vala az ő birodalmok földében, ez az Esau az Idumæusok attya.

† 1. Par. 1. c. 34.

" 1. Par. 1. c. 38.

XXXVII. Rész.

IÁkob pedig Kánaán-földén lakék, melyben az ő attya szarándokúl lakott. * És ezek az ő nemzetségi: Jósef, mikor tizenhat esztendős vólna, legelteti vala a' nyájat a' báttyaival még gyermeklévén: vala pedig a' Bála és Zelfa, az ő attya felességi fiaival: és az attyánál bé-vádolá a' báttyait főlőtte gonosz bűnről. * Ísrael pedig minden fiai-főlőtt szereti vala Jósefet, mivel őtet vénségében nemzette vala: és sok színből szőtt köntöst csinála néki: * Látván pedig a' báttyai, hogy az attyoktól minden fiainál inkább szerettetnék, gyűlőlik vala őtet, és semmit nem szólhatnak vala néki békességesen. * Történék-is,

hogy a' látott álmát meg-beſzéllené a' bátyainak: melly nagyobb gyűlölſégnek lőn eredeti. * És monda nékik: Hallyátok az én álmomat 6
mellyet láttam. * Azt alítom vala, hogy mi kévéket kötnénk a' ſzánto-földön, és az én kévém mint-ha fel-kelne, és fenn-állana, és a' ti környyűl-állo kévéitek imádnák az én 7
kévémet. * Felelének az attyafiai: Nem-de mi királyunk léſzſz-e? a' vagy birodalmod-alá vettetünk-e? Ez azért az álmoknak és beſzédeknek 8
dolga, irégyſégnek és gyűlölſégnek gerjeſztő taplója lőn. * Más álmot-is láta, mellyet meg-beſzélvén az attyafiainak, monda: Láttam 9
álmomban, mint-ha a' nap, és a hóld, és tizen-egy chillagok imádnának engem. * Mellyet midőn az attyának és attyafiainak meg-beſzéllett 10
vólna, meg-feddé őtet az attya, és monda: Mit akar ez álom mellyet láttál? nem-de én, és az anyád, és az atyádfiai imádunk-e téged a' földőn? * Irégykednek vala azért 11
reája az attyafiai: az attya pedig a' dolgot halgatva elméjében forgattya vala. * És mikor a' bátyai az attyok 12
nyájai legeltetéſében mulatnának Sikemben, * monda néki Iſrael: A' bátyáid a' juhokat Sikemben legeltetik: jőſzte, el-küldlek hozzájok. 13
Ki felelvén, * Jelen vagyok; monda néki: Menny-el, és láſd-meg ha mindenek jól vannak-e a' bátyáid és a' barmok-körűl: és tedd hírré néke 14
mint vagyon a' dolog. El-küldetvén Hebron völgyéből, méne Sikembe: * és találá őtet egy férfiu 15
hogy a' mezőben bújdoſnék, és kérdé, mit keréſne. * Ő pedig felele: A' bátyáimat kereſem, jelents-meg nékem hol legeltetik a' nyájakat. 16
* És monda néki a' férfiu: El-mentek erről a' helyről: hallám pedig hogy mondák: Mennyünk Dotainba. El-méne azért Jóſef a' bátyai-után, és találá őket Dotainban. 17
* Kik midőn látták vólna őtet távúl, minek-előtte hozzájok jutna, gondolák hogy meg-ölnék őtet: * és 18
egy-más-közt ſzólnak vala: Ihol jő az álom-látó: * jertek, öllyük-meg 19
őtet, és veſsük egy ó kútba: és azt mongyuk, hogy a' gonoſz vad őtte-meg őtet: és akkor fog ki-tetſzeni mit haſznállyanak néki az ő álmai. 20

* Halván pedig ezt Rúben, igyekezik vala őtet kezekből ki-ſzabadítani, és monda: * Ne öllyétek-meg az ő lelkét, ſe ki ne ontſátok vérét: hanem veſsétek őtet eme' kútba, melly a' puſztában vagyon, és kezeteket tartſátok ártatlanúl: ezt pedig mongya vala, akarván őtet ki-ſzabadítami kezekből, és meg-adni az attyának. * Mingyárt azért hogy elérkezék a' bátyaihoz, meg-foſzták őtet a' bokáig-való és ſok ſzínből ſzőtt köntöſétől: * és ereſzték őtet egy ó kútba, melyben víz nem vala. * És le-ülvén hogy kenyeret ennének, látának Gálaádból-jövő útonjaro Iſmaëlitákat, és azoknak tevéjeket, kik Egyiptusba fű-ſzerſzámot, és fenyű-viaſzſzat, és myrrha żengét viſznek vala. * Monda azért Judás az attyafiainak: Mit-haſznál nékűnk ha meg-öllyük az atyánkfiát, és vérét el-titkollyuk? * Jobb hogy el-adattaſsék az Iſmaëlitáknak, és kezeink meg ne főrtőzteſsenek: mert atyánkfia, és mi teſtűnk. Meg-nyugovának az atyafiak az ő beſzédén. 21 22 23 24 25 26 27 28
* És elő-menvén a' kereſkedő Madianitak, ki-vonák őtet a' kútból, és el-adák őtet az Iſmaëlitáknak, húſz ezüſt ſikluſon: kik vivék őtet Egyiptusba. * És meg-térvén Rúben a' kúthoz, nem találá a' gyermeket: * és meg-ſzaggatván ruháit, az attyafiaihoz menvén, monda: A' gyermek nem látſzik, 's én hová mennyek? 29 30 31
* Vévék pedig az ő köntöſét, és gödölye vérben, mellyet meg-öltek vala, meg-feſték: * el-küldvén kik az attyához vinnék, és mondanák: Ezt találtuk: láſsad ha a' fiad köntöſe-e, vagy nem. * Mellyet mikor meg-iſmért vólna az attya, monda: Az én fiam köntöſe, a' gonoſz vad őtte-meg őtet, a' fene vad őtte-meg Jóſefet. * És meg-ſzaggatván ruháit, ſzőr-żákba öltözék, ſiratván a' fiát ſok ideig. * Egybe-gyűlvén pedig minden magzati hogy enyhítenék az attyok bánattyát, nem akara vigaſztaláſt venni, hanem monda: Keſeregvén alá-mégyek az én fiamhoz pokolba. És ő meg nem ſzűnvén a' ſiráſtól, * a' Madianiták eladák Jóſefet Egyiptusban a' Farao fő ſzolgájának Putifárnak a' vitézek hadnaggyának. 32 33 34 35 36

Inf. 42. c. 12.

Sap. 10. c. 13.

XXXVIII. Rész.

Azon időben alá-menvén Judás az attyafiaitól, bétére egy Hírám-nevű Odollami férfiúhoz. * † És látá ott egy Súe-nevű Kananæus ember leányát, és feleségűl vévén, bé-méne hozzája. * Ki fogada méhében, és fiat szűlé, és a' nevét Her-nek hívá. * " És ismég magzatot fogadván, a' született fiát Onánnak hívá. * Harmadikát-is szűlé, kit neveze Sélának. kinek létele-után, meg-szűnék a' szűléstől. * Ada pedig Júdás az ő első-szülöttének Her-nek Támár-nevű feleséget. * † Her pedig a' Judás első-szülötte, gonosz vala az Úr színe-előtt: és ötőle meg-öletek. * Monda azért Judás Onánnak az ő fiának: Menny-bé a' bátyád feleségéhez, és társolkodgyál véle, hogy magot támaszsz a' bátyádnak. * Amaz tudván hogy nem néki szűletnének a' fiak, bémenvén a' báttya feleségéhez, a' magot a' földre ontya vala, hogy magzatok a' báttya nevével ne születnének. * És azért veré-meg őtet az Úr, hogy utálatos dolgot chelekednék. * Annak-okáért monda Judás Támárnak a' menyének: Maradgy özvegyen az atyád házában, míg fel-nevekedik a' fiam Séla: mert fél vala hogy az-is meg ne halna, mint a' báttyai. Ki el-méne, és lakék az ő attya házánál. * Sok napok forgása-után pedig, meg-hala a' Súe leánya a' Judás felesége: ki a' siralom-után vigasztalást vévén, fel-mégyen vala Tamnásba az ő juhai nyírőihez, ő, és Híras az Odollami juh-pásztor. * És hírré tévék Támárnak, hogy az ő ipa fel-menne Tamnásba a' juhok nyírésére. * Ki le-vetvén az özvegység ruháit, orcza-takaró fátyolt vőn-fel: és meg-változtatván ruházattyát, le-üle a' kettős úton, melly Tamnásba viszen: azért hogy meg-nőtt vólna Séla, és ő férje nem lőtt vólna. * Kit midőn látott vólna Judás, kurvának alítá lenni: mert be-födözte vala orczáját, hogy meg ne ismértetnék. * És bé-menvén hozzája, monda: Engedd-meg hogy közösűllyek veled: mert nem tudgya vala hogy a' menye vólna. Ki felelvén; Mit adsz nékem hogy közösűlly velem? * Monda: Egy gödölyét küldök néked a' nyájakból. Ama' viszontag mondván: Meg-engedem a' mit akarsz, ha zálogot adsz nékem, míg meg-küldöd a' mit fogadsz. * Monda Judás: Mit akarsz hogy zálogúl adgyak néked? Felele: A' te gyűrődet, és a' kar-pereczet; és a' pálczát melyet kezedben tartasz. Egy közösűléssel azért terhbe esék az aszszony, * és felkelvén el-méne: és le-vetvén öltözetit, mellyet reá vőtt vala, fel-öltözék az özvegység ruháiba. * Elküldé pedig Júdas a' gödölyét az ő Odollami pásztora-által, hogy viszsza-venné a' zálogot, mellyet az aszszonnak adott vala. ki midőn őtet nem találta vólna, * meg-kérdé annak a' helynek emberit: Hol vagyon áz aszszony'állat ki a' kettős úton űl vala? Kik minnyájan felelének: Nem vólt kurva ezen a' helyen. * Meg-téré Judáshoz, és monda néki: Nem találtam-meg őtet: sőt a' helnek emberi-is azt mondották nékem, hogy soha ott kurva nem űlt. * Monda Judás: Tartsa magának, hazugságról bizony minket nem vádolhat: én el-küldöttem a' gödölyét mellyet igértem vala: és te nem találtad-fel őtet. * Imé pedig három hólnap-után hírt tőnek Judásnak, mondván: Paráználkodott Támar a' menyed, és az ő méhe dagadozni láttatik. És monda Judás: Hozzátok-elő őtet hogy meg-égettessék. * Ki mikor a' büntetésre vitetnék, küldé az ipához, mondván: Attól a' férfiutól fogadtam, a' kié ezek: ismérd-meg kié a' gyűrő, és a' kar-perecz, és a' pálcza. * Ki, megismérvén az ajándékokat, monda: Igazb nálamnál: mert nem adtam őtet Sélának a' fiamnak. Mindazáltal többé meg nem ismeré őtet. * † El-közelgetvén pedig a' szülés, kettősök jelenének a' méhében: és midőn a' gyermetskéket szűlné, eggyik ki-nyújtá kezét, kire a' bába karmazin-színű fonalat köte, mondván: * Ez jő-ki előbb. * Ama' pedig viszsza-vonván kezét, a' másik jőve-ki: és monda az aszszony'állat: Miért szakadott-meg éretted a' burok? és ez-okért hívá az ő nevét Fáresnek. * " Azután jőve-ki az attyafia, kinek ke-

† 1. Par. 2. a. 2.
" Num. 26. b. 19.
† Num. 6. c. 19.
† Mat. 1. a. 3.
" 1. Par. 2. a. 4.

zén a' veres fonál vala; kit neveze Zárának.

XXXIX. Rész.

1 A IÓsef azért Egyiptusba viteték, és egy Egyiptziai férfi Putifár, Farao fő szolgája, a' seregek fejedelme, meg-vévé őtet az Ismaëlitáktól, a' kiktől oda vitetett vala. 2 * És az Úr véle vala, és mindenekben szerencsésen chelekedő férfi vala: és lakék az ő urának házában, 3 B * ki igen jól tudgya vala hogy az Úr vólna ő-véle. és hogy mindenek, a' miket chelekednék, tőle igazgattatnának az ő kezében. 4 * És kedvet találá Jósef az ő ura-előtt, és szolgál vala néki; kitől mindenek-eleibe rendeltetvén, igazgattya vala a' reá-bízatott házat, és mindeneket a' mik néki adattanak vala: 5 * és meg-áldá az Úr az Egyiptzius házát Jósefért, és meg-sokasítá mind a' házakban 's mind mezőkön-való minden ő marháját: 6 * és semmit egyebet nem túd vala, hanem chak a' kenyeret, mellyet észik vala. 7 * Jósef pedig szép orczáju és ékes tekintetű vala. Sok napok-után azért, az aszszonya szemeit Jósefre veté, és monda: Hálly velem. 8 * Ki semmi-képpen nem engedvén a' szörnyű gonosz chelekedetnek, monda néki: Ímé az én uram, mindeneket kezembe adván, nem tudgya mie vagyon házában: 9 * és semmi olly ninchen a' mi hatalmomban ne légyen, a'vagy a' mit nékem nem adott légyen, te-kivűled, ki ő felesége vagy: hogy chelekedhetem azért e' gonoságot, és hogy vétkezhetem az én Istenem-ellen? 10 C * Efféle szókkal az aszszony-is úntattya vala minden-nap az ifiat, amaz-is meg-veti vala a' paráználkodást. 11 * Történék pedig némely napon, hogy Jósef a' házba menne, és valami dolgot chelekednék, senki ott nem lévén: 12 * és amaz meg-ragadván az ő ruhájának állyát, mondaná: Hálly velem. Ki annak kezében hagyván palástyát, el-futa, és ki-méne. 13 * És mikor az aszszony látta vólna a' ruhát kezében, és hogy ő meg-utáltatott vólna, 14 * szóllítá az ő háza-béli emberit, és monda nékik: Ímé bé-hozta e' Zidó férfiat, hogy meg-chúfolna minket: bé-jött hozzám, hogy velem kőzősűlne: és midőn fel-kiáltottam vólna, 15 * és hallotta vólna szómat, el-hatta palástyát mellyet tartok vala, és ki-futott. 16 * Azért a' hitelnek bizonyítására, a' meg-tartott palástot meg-mutatá a' hazatért férjének, és monda: 17 * Be-jött hozzám a' Zidó szolga, kit ide hoztál, hogy meg-chúfolna engem: 18 * és midőn hallotta vólna hogy kiáltok, kezembe hatta palástyát mellyet tartok vala, és ki-futott. 19 * Ezeket halván az ura, és képtelen hitelt adván a' felesége szavának, igen meg-haraguvék: 20 * és Jósefet a' tőmlőczbe vetteté, a' hol a' király foglyai őriztetnek vala, és ott bé-rekesztve lőn. *Pſa. 104 b. 18.*

21 * Az Úr pedig Jósseffel vala; és kőnyőrűlvén rajta, kedvessé tévé őtet 22 a' fő tőmlőcz-tartó-előtt. * Ki az ő kezeibe adá mind a' foglyokat kik az őrizetben tartatnak vala: és valami történik vala, ő-általa lőn-meg. 23 * És semmire gondot nem viselé, mindeneket ő-reá bízván. mert az Úr vala véle, és minden ő chelekedetit igazgatá.

XL. Rész.

1 A EZek így lévén, történék hogy két fő szolga, az Egyiptziai király pohárnokja, és sütője, az ő urok-ellen vétkeznének. 2 * És meg-haraguán reájok Farao (mert az eggyik a' pohárnokoknak, a' másik a' sütőknek előttők vala) 3 * vetteté őket a' vitézek hadnaggya tőmlőczébe, melyben Jósef-is fogva vala. 4 * A' tőmlőcz-tartó pedig adá őket Jósefnek, ki szolgál vala-is nékik. El-folyt vala valamenyi idő, és azok 5 C az őrizetben tartatnak vala. * És álmot látának mind ketten egy éjjel, hozzájok illendő magyarázat-szerént: 6 * kikhez midőn bé-ment vólna Jósef reggel, és látta vólna hogy szomorúak, 7 * tudakozék tőlők, mondván: Miért szomorúabb ma orczátok szokás-főlött? 8 * Kik felelének: Álmot láttunk, és ninch ki meg-magyarázza nékünk. * És monda nékik Jósef: Nem-de nem Istenéje a' magyarázás? mongyátok meg nékem mit láttatok. 9 * Megbeszéllé az első, a' pohárnokok előttők-járója, az ő álmát: Látok vala előttem egy szőlő-tőt, 10 * mellyen

három szőlő-veszsző vala, lassan-lassan bimbókra nevekedni, és a' virágok-után a' szőlő gerezdeket megérni: * és a' Farao pohárát az én kezemben: el-vőm azért a' gerezdeket, és a' pohárba facharám mellyet tartok vala, és a' pohárt Faraónak adám. * Felele Jósef: Ez az álomnak magyarázattya: A' három szőlő-veszszők, még három nap. * mellyek-után meg-emlekezik Farao szolgálatodról, és meg az előbbenyi tisztedbe helyheztet téged: és néki adod a' pohárt tiszted-szerént, mint az-előtt szoktál vala chelekedni. * Chak meg-emlekezzél rólam, midőn jól leszen dolgod, és tégy irgalmasságot velem: hogy sugallyad-meg Faraónak, hogy vigyen-ki engem e' tőmlőczből: * mert lopva hozattattam-el a' Zidók földéről, és itt ártatlan bocháttattam e' verembe. * Látván a' sütők-mestere, hogy okosan megfejtette vólna az álmot, monda: Én-is álmot láttam, Hogy három kosár liszt vólna fejemen; * és az eggyik kosárban, melly magasb vala, minden-féle étkeket vinnék, mellyek sütő mesterséggel készíttetnek, és hogy a' madarak ennének abból. * Felele Jósef: Ez az álomnak magyarázattya: A' három kosár, még hárō nap: * mellyek-után Farao el-vészi fejedet, és a' kereszthre akasztat téged, és meg-szaggattyák a' madarak a' testedet. * Harmad-nap múlva, Farao szűletésének napja vala: ki nagy lakodalmat szerezvén az ő szolgainak, meg-emlekezék a' lakodalom-kőzőtt a' pohárnokok mesteréről, és a' sütők fejedelméről. * És az eggyiket helyére állatá, hogy pohárt nyújtana néki: * a' másikát fel-akasztatá az akasztó-fára, hogy a' jövendőlőnek igaz mondása meg-bizonyodnék. * És mindazáltal, szerenchésen lévén dolgai, a' pohárnokok előttők-járója el-feletkezék az ő magyarázojáról.

XLI. Rész.

KÉt esztendő-után Farao álmot láta. Alíttya vala, hogy a' folyó-víz-mellett állana, * melyből fel-jőnek vala hét szép és igen kővér tehenek, és észnek vala a' mocháros helyeken. * Más hét úndok, és el-őszt övérredettek-is emelkedének-fel a' folyóvízből: és észnek vala szintén a' folyó-víz partyán a' zőldellő helyekē: * és el-nyelék amazokat, mellyeknek chudálatos színek és testek állapattyok vala. Fel-serkenvén Farao, * ismég el-aluvék, és más álmot láta: Hét gabona-fejek nevekednek vala egy száron, tellyesek és szépek: * és más meg-annyi vékony, és a' ragyától meg-üttetett gabona-fejek jővének-ki, * meg-emésztvén az elsőknek mindē szépségét. Fel-serkenvén Farao a' nyugodalom-után, * és reggel lévén, félelemmel meg-rettenvén, el-küldé Egyiptusnak minden jövendő-mondóihoz, és minden bőlchekhez: és elő-hívatván őket, meg-beszéllé az álmot, és nem lőn a' ki meg-magyarázná. * Akkor végre meg-emlekezvén a' pohárnokok mestere, monda: Meg-vallom bűnömet: * Meg-haraguán a' király az ő szolgaira, meg-parancholá, hogy engem és a' sütők mesterét a' vitézek hadnagyának tőmlőczébe vetnének: * hol ott egy éjjel mind ketten álmot látánk, a' következendő dolgok jelētését. * Vala ott egy Zidó ifiu, azō vitézek hadnaggyának szolgája: kinek meg-beszélvén az álmokat, * meghallottuk valamit az-után a' dolognak esete meg-bizonyított. mert nékem tisztem meg-adaték: és amaz fel-akasztaték a' kereszthre. * Mingyárást a' király parancholattyára kihozván Jósefet a' tőmlőczből, megnyírék: és ruháját meg-változtatván, eleibe-vívék. * Kinek ő monda: Álmokat láttam, és ninch ki meg-magyarázza: mellyekhez, hallottā hogy te igen bőlchē arányzasz. * Felele Jósef: Én-nálā-nélkül Isten szerenchéseket fog-felelni Faraónak. * Megbeszéllé azért Farao a' mit látott vala: Azt alító vala, hogy a' folyó-víz partyán állanék, * és hét igen szép és kővér-hűsű tehenek jőnének-fel a' folyó-vízből: mellyek a' legeltető mocháros zőldellő helyen szedegetnek vala. * és ímé ezek-után jőnek vala más hét tehenek, olly rútak és őszt övérek, hogy soha ollyakat Egyiptus földébē nē láttā: * mellyek el-nyelvén és meg-emésztvén az elsőket, * semmi jelenségét nem adák a' megelegedésnek: hanem hasonló őszt övérségbē és rútságbā lankadva mara-

dának. Fel-serkenvén, ismég mély álómtól el-nyomattatván, * álmot láték: Hét gabona-fejek nevekednek vala egy szárón, tellyesek, és fölötte szépek. * Más hét vékonyok-is, és a' ragyától verettettek, nevekedének egy száron: * mellyek az előbbenyiek szépségét el-nyelék. Meg-beszéllém a' jövendő-mondóknak az álmot, és senki ninch ki meg-fejtse. * Felele Jósef: A' királnak álma mind egy: a' mit chelekedendő az Isten, meg-mutatta Faraónak. * A' hét szép tehenek és hét tellyes gabona-fejek, a' bévségnek, hét esztendei: és az álomnak azon erejét foglallyák magokban. * A' hét vékony és ősztövér tehenek-is, mellyek fel-jöttenek amazok-után, és a' hét vékony gabona-fejek; és a' meleg széltől meg-égettettek; a' jövendő éhségnek hét esztendei. * Mellyek illyen rendel tellyesednek-bé: * Imé nagy bévségnek hét esztendei jönek az egész Egyiptus-földére: * mellyeket követnek más hét olly igen gyümölchtelen esztendők, hogy el-felejtve lészen mind az előbbi bévség: mert meg-emészti az éhség az egész földet, * és a' bévségnek nagy-voltát el-veszti a' szükségnek nagy-volta. * Hogy pedig másodszor láttad ugyan azon dologhoz tartozó álmot: a' bizonyosságnak jele, azért hogy meg-lészen az Isten beszéde, és hamarább bé-tellyesedik. * Mostan azért szerezzen a' király bölch és serény férfiat, és tegye őtet Egyiptusföldének gond-viselőjéve: * Ki tiszttartókat rendellyen minden tartományokban: * és a' bévségnek következendő hét esztendein, a' gyümölchnek ötöd részét gyüjtse chűrökbe: és minden gabona Farao hatalma-alá takartassék, és meg-tartassék a' városokban. * És készítessék a' hét esztendőknek jövendő éhségére, melly el-nyomja Egyiptust; és meg ne emésztessék a' föld a' szükség-miatt. * Tetszék a' tanács Faraónak, és minden szolgainak: * és szólla nékik: Vallyon találhatunk-e illy férfiat, ki az Istennek lelkével tellyes légyen? * Monda azért Jósefnek: Mivelhogy Isten néked megmutatta mind a' miket szóllottál, találhatok-e náladnál bölchebbet és hozzád hasonlót? * † Te lészsz az én házamon, és a' te szád parancholattyának az egész nép enged: chak az egy királyi székemmel előzlek-meg. * És monda ismég Farao Jósefnek: Ímé az egész Egyiptus-földére rendeltelek. * És ki-vévé a' maga kezéből a' gyűrőt, és adá azt az ő kezébe: és fel-öltözteté őtet bíbor ruhába, és a' nyaka-körül arany-lánczot tön. * És ülteté őtet az ő második szekerére, kiáltván a' hirdető, hogy minnyájan térdet hajtanának előtte, és tudnák, hogy ő fejedelme vólna az egész Egyiptus-földének. * És monda a' király Jósefnek: Én vágyok a' Farao: a' te parancholatod nélkül nem mozdíttya-meg senki kezét vagy lábát egész Egyiptus-földén. * És el-változtatá az ő nevét, és hívá őtet Egyiptziai nyelven, Világ szabadítojának. És adá néki feleségül Asenetet a' Heliópolyi Putifár pap leányát. Ki-méne azért Jósef Egyiptus-földére (* harmincz esztendős vala pedig mikor Farao király-eleibe állott) és környül-járá Egyiptusnak minden tartományát. * És el-jöve a' hét esztendők bévsége: és kévékbe kötvén a' gabonát, egybegyüjték az Egyiptus chűreibe. * És minden-féle veteményeknek bévsége-is takartaték mindenik városba. * És annyi vala a' búzának bévsége, hogy a' tenger fövényéhez hasonlíttatnék, és a' sokaság a' mértéket meghalladná. * " Jósefnek pedig két fia születek, minek-előtte el-jöne az éhség: kiket szüle néki Asenet a' Heliópolyi Putifár pap leánya. * És hívá az első-szülőtnek nevét Manasses, mondván: El-felejttette velem Isten minde fáradságimat, és az atyám házát. * És a' másiknak nevét nevezé Efraimnak, mondván: Meg-szaporíttott engé Isten az én szegénységemnek földében. * Annak-okáért el-telvén a' bévségnek hét esztendei mellyek Egyiptusban valának, * el kezdének jöni a' szükségnek hét esztendei, mellyeket az-előtt meg-mondott vala Jósef: és az egész föld kerekségén elhatalmazék az éhség, Egyiptusnak pedig minde földében kenyér vala. * Melly minek-utánna meg-éhezett vólna, kiálta a' nép Faraóra, eleséget kérvén. Kiknek ő felele: Menny-etek Jósefhez: és valamit ő mondand néktek, azt mivellyétek. * Neveke-

1. Mac 2. f. 53. Act. 7. b. 10.

" Infr. 48. c. 20. & 49. a. 5.

† Psal. 104. b. 21.

dik vala pedig naponként az éhség az egész földön: és meg-nyita Jósef minden chűrőket, és árúllya vala az Egyiptziusoknak: mert őket-is el-nyomta vala az éhség. * És minden tartományok Egyiptusba jőnek vala, hogy éléſt vennének, és a' fogyatkozásnak nyomorúságát enyhítenék.

XLII. Rész.

HAlván pedig Jákob, hogy eleséget árúlnának Egyiptusban, monda a' fiainak: * Miért mulattyátok-el? hallottã hogy búzát árúlnak Egyiptusban: menny etek-alá, és vegyetek szűkségűnkre-valót hogy élhessűnk, és meg ne emésztessűnk a' fogyatkozás-miatt. * Alá-menvén azért a' Jósef tíz báttyai, hogy gobonát vennének Egyiptusban, * Benjamint ott-honn tartván Jákob, ki azt mondotta vala a' báttyainak: Valahogy az úton valami nyavalyát ne szenvedgyen: * bé-menének Egyiptus-földébe egyebekkel kik vásárlani mennek vala. * Éhség vala pedig Kánaán-földén. És Jósef, fejedelem vala Egyiptus-földébẽ, és az ő akarattya-szerént adgyák vala el a' gabonát a' népeknek. És mikor imádták vólna őtet a' báttyai, * és meg-ismérte vólna őket; mind idegenekhez keményben szólla, kérdvén őket: Honnét jőttetek? Kik felelének: Kánaán-földéről, hogy táplaláſunk szűkségére-valót vegyunk. * És noha ő a' báttyait meg-ismeré, meg nem ismérteték tőlök. * És meg emlekezvén az álmokról mellyeket valaha látott vala, monda nékik: Kémek vattok: azért jőttetek hogy a' földnek erőtlen részeit meg-lássátok. * Kik mondának: Nem ugy vagyon, uram; hanẽ a' te szolgaid azért jőttek hogy eledeleket vegyenek. * Minnyájan egy ember fiai vagyunk: békeségesek jőttünk, és semmi gonoszra a' te szolgaid nem igyekeznek. * Kiknek ő felele: Külömben vagyon: e' földnek erőtlen részeit jőttetek látni. * Amazok pedig mondának: Tizen-kettẽ te szolgaid atyafiak vagyunk, egy ember fiai Kánaán-földében: a' leg-kissebbik az atyánkal vagyon, a' másik ninchen. * Ez az, ugymond, a' mit mondottam: Kémek vattok. * Im majd meg-próbállak: ugy éllyen Farao, ki nem mẽtek innét, míg nem ide jő a' ti leg-kissebbik őtsétek. * Küldgyetek-el eggyet közzűletek, és hozza-el őtet: ti pedig fogságban léſztek, míg meg-próbáltassék ha a' mit mõdottatok igaz-e vagy hamis: külömben, ugy éllyen Farao, kémek vattok. * Annak-okáért őrizet-alá adá őket harmad napig. * Harmad napő pedig a' tömlőczből ki-hozattattaknak, monda: Chelekedgyétek-meg a' mit mondottam, és éltek: mert az Istent félem. * Ha békeségesek vattok, eggyik atyátok-fia kőtőzteſsék-meg a' tömlőczben: tí pedig mennyetek-el, és vigyétek-el a' gabonát, mellyet vőttetek, házaitokba, * és a' tí leg-kissebbik őtséteket hozzátok hozzám, hogy meg-próbálhassam beszédeteket, és meg ne hallyatok. Ugy chelekedének a' mint mondotta vala, * és szóllának egy-más̃nak: Méltán szenvedgyűk ezeket, mert vétkeztűnk a' mi őtsénk-ellen, látván lelkének szorongatását, midőn kőnyőrgene nékűnk, és meg nem halgattuk: az-okáért jőtt reánk e' háboruság. * Kőzzűlők eggyik Rúben, monda: Nemde nem mondám-e néktek; Ne vétkezzetek a' gyermek-ellen: és nem halgattatok engem? ímé az ő vére kikeresletik. * Nem tudgyák vála pedig hogy értené Jósef: azért hogy tolmáts-által szóll vala vélek. * És el-fordúla egy keveſsé, és síra: és meg-térvén szólla nékik. * És meg-fogván Simeont, és meg-kőtőzvén ő-előttők, meg-parancholá a' szolgáknak, hogy meg-tőltenék zákjokat búzával, és bé-tennék mindenik pénzét az ő zákjába, adván annak-fölőtte éléſt az útra: kik úgy chelekedének. * Azok pedig el-vívén a' gabonát az ő szamárokon, el-menének. * És meg-nyitván eggyik a' zákot, hogy abrakot adna a' baromnak a' szálláſon, látván a' pénzt a' zák szájában, monda az attyafiainak: * Viſzsza-adatott nékẽ a' pénz, ímé a' zákban vagyon. És el-álmélkodván, és meg-háborodván, egy-más̃nak mondának: Michoda ez a' mit az Isten nékünk chelekedett? * És jővének Jákobhoz az attyokhoz Kánaán-földére, és meg-beszéllék neki mind a' mik történtek vala rajtok, mondván: * Keményen szóllot nékűnk a' földnek ura, és minket a' tartománnak kémjeinek alított. * Kinek felelénk: Békeségesek vagyunk,

Inf. 43. a. 5.

Sup. 37. c. 22.

unk, es semmi álnákságot nem forralunk. *Tizen-két atyafiak születtünk 32
egy atyától eggyik ninchen, a' legkisebbik az atyánkal vagyon Kánaán-földén. * Ki monda nékünk: Így 33
próbálő-meg hogy békeségesek vattok: Eggyik atyátok-fiát hadgyátok nálam, és házatok szükségére-valo
éléſt vigyetek, és mennyetek-el, * és 34
a' ti leg-kisebbik ötsétéket hozzátok hozzám, hadd tudgyam hogy nem vattok kémek; és ezt, a' ki a' fogságban tartatik, viszsza-veheſsétek: és az-után szabadságtok légyen, hogy veheſsetek a' mit akartok. * Ezeket mondván, midőn a' gabonát kitöltenék, mindenik meg-találá a' 35
zákok szájaba kötött pénzt: és meg-ijedvén minnyájan, monda az attyok
Jákob: * Engem meg-fosztátok 36
magzatimtól, Jósef ninché, Simeon a' G
fogságban tartatik, és Benjamint elviszitek: mind reám szállottak e' nyavalyák. * Kinek felele Rúben: 37
Az én két fiamat öld-meg, ha meg nem hozom őtet néked: add az én kezembe őtet, és én őtet viszsza-adom
néked. * Ő pedig monda: Nem megyen-alá az én fiam veletek: a' bátty a meg-hólt, és ő egyedűl maradott: ha 38
valami nyavalyája történik a' földön a' melyre mentek, az én ősz hajamat fájdalommal viszitek poklokra.

XLIII. Rész.

AZon-közben az éhség az 1
egész földet fölötte igen A
gyötri vala. * És el-költvén az eledeleket, mellyeket Egyiptusból hoztak vala, monda Jákob az ő fiainak: Mennyetek 2
viszsza, és vegyetek nékünk egy kevés éléſt. * Felele Júdás: Meg-mondotta nékünk az a' férfiu, erős eskűvésnek bizonyítaſával, mondván: 3 D
Nem láttyátok orczámat, ha a' kisſebbik ötsétéket el nem hozzátok veletek. * Ha azért el-akarod őtet velünk küldeni; el-megyünk eggyűtt, 4
és vészünk néked szükségedre-valókat: * ha pedig nem akarod, el nem 5
megyünk. mert, a' mint gyakorta mondottuk, az a' férfiu idein megtúdósított minket, mondván: Nem
Sup. 42. d. 20. láttyátok az én orczámat a' ti kisſebbik ötsétek-nélkül. * Monda nékik 6
Iſraël: Az én nyomoruságomra chelekedtétek azt, hogy meg-jelentenétek néki hogy más ötsétek-is vagyon. B
7 * Azok pedig felelének: Meg kérdezte tőlünk rend-szerént az ember a' mi nemzetségünket: ha az atyánk élne-e: ha vólna-e ötsénk? és mi rendel feleltünk néki a' szerént a' miről kérdezkedett: nem-de tudhattuk-e hogy azt mondaná: Hozzátok-el veletek a' ti ötsétéket? * Júdás-is monda az attyának: Küld-el a' gyermeket velem, hadd menjünk-el, és élheſsünk: ne hallyunk-meg mí és a' † Inſ. 44. g. 32
9 mi kisdedink. * † Magamra vészem én a' gyermeket: az én kezemből kereſd-ki őtet. ha meg nem hozom, és meg nem adom néked őtet, bűnös lészek te-ellened minden időben. * Ha
10 e' hallogatás nem történt vólna, már
11 másod úttal jöttünk vólna meg. * Azokáért monda nékik az attyok Iſraël: C
Ha ugy kell lenni, chelekedgyétek-meg a' mit akartok: vegyetek a' földnek leg-jobb gyümölchiből edényitekben, és vigyetek ajándékokat a' férfiúnak, egy kevés fenyű-viaszszat, és mézet, és stóraxot, myrrha
12 żengéjét, és terpentinát, és mondolát. * Pénzt-is két annyit vigyetek veletek: és azt, a' mellyet a' żakchókbã találtatok, viszsza-vigyétek, ne-talám vétekből esett légyen: * de
13 az ötsétéket-is vigyétek-el, és mennyetek a' férfiúhoz. * Az én mindenható Iſtenem pedig engeſztellyemeg őtet néktek: és bochásza-viszsza
14 veletek az atyátok-fiát a' kit tartóztat, ezt a' Benjamint-is: én pedig ugymint magzatoktól meg-fosztatott lészek. * Vivének azért a' férfiak ajándékokat, és két annyi pénzt, és Ben-
15 jamint, és alá-menének Egyiptusba,
16 és Jósef-eleibe állának. * Kiket midőn látott vólna, és Benjamint eggyűtt, paranchola az ő háza ſáfarának, mondván: Vidd a' házba e' férfiakat, és enni-való állatokat ölly, és szerezz lakodalmot: mert velem éſz-
17 nek délben. * Meg-mivelé az, a' mit néki parancholt vala, és bé-vivé a'
18 férfiakat a' házba. * És ott meg-rettenvén mondának egy-máſnak: A' pénzért hozattattunk ide-bé, a' mellyet viszsza-vittünk az-előtt a' mi żákinkban: hogy patvart találljon ellenünk, és erőszakkal szolgálat-alá veſsen, minket-is, szamárinkat-is.
19 * Annak-okáért még az ajtóban a ház ſáfarához járúlván, mondának:
20 * Kérünk uram, hogy halgaſs min-

† *Sup. 42. a. 3.* ket. † Ez-előtt-is el-jöttünk vala hogy eledeleket vennénk : * mellyeket meg-vévén, midőn a' szálláſra jutottunk vólna , meg-nyitottuk zákínkat, és a' pénzt a' zákok szájában találtuk : mellyet moſtan azon mértékkel viſſza-hoztunk. * De más ezüſtöt-is hoztúnk , hogy vegyünk a'mi nékünk szükséges : ninch tudtúnkra ki tötte légyen a'mi erszényinkbe. * Ama' pedig felele : Békeség ti-néktek, ne féllyetek : a' ti Iſtentek, és az atyátok Iſtene adta néktek a' kinchet zákitokba. mert a' pénz, mellyet én-nékem adtatok, próbálva nálam vagyon. És ki-hozá hozzájok Simeont. * És a' házba vívén őket, vizet hóza, és meg-moſák az ő lábokat, és abrakot ada az ő szamároknak. * Ők pedig el-készíték az ajándékokat, míg bémenne Jóſef délben : mert hallották vala hogy ott fognának kenyeret enni. * Bé-méne azért Jóſef az ő házába, és kezekben tartván eleibe-vívék az ajándékokat : és imádák a' földre borúlván: * Ő pedig kegyelmeſen viſzontag köſzöntvén őket , kérdé őket , mondván : Egéſségben vagyon-e a' ti vén atyátok, a' ki-felől szóllottatok vala nékem ? Él-e még? * Kik felelének : Egéſségben vagyon a' te szolgád az atyánk, még él. És meg-hajolván, imádák őtet. * Felemelvén pedig Jóſef szemeit, látá Benjamint a' véle egy méhből-való öttsét, és monda : Ez-é a' ti kis öttsétek, a' ki-felől szóllottatok vala nékem? És iſmég monda : Az Iſten légyen kegyelmes néked, édes fiam. * És el-ſiete, mert meg-indúlt vala szíve az ő öttsén , és ki-gördűlnek vala az ő könyvei , és-bé-menvén a' kamarában síra. * És iſmég moſdott orczával ki-jővén, meg-tartóztatá magát, és monda : Hozzatok kenyereket elő. * Mellyeket elő-hozának, külön Jóſefnek, és külön az ő attyafiainak, és az Egyiptziuſoknak-is kik eggyűtt éſznek vala, külön (mert nem szabad az Egyiptziuſoknak a' Zidókkal enni, és útálatoſnak alíttyák az olyan lakodalmot) * leűlének előtte, az első-szűlöttaz ő első-szűlöttſége-szerént , a' leg-kiſsebbik-is az ő ideje-szerént. És igen chudálhoznak vala, * ki-ki mind réſzt vévén ő-tőle : és nagyobb réſz juta Benjaminnak, úgy hogy öt réſzszel halladná-meg. És ivának , és meg-réſzegedének ő-vele.

21 E
22 A
23 2
24
25 F
26 B
27
28 8
29
30 G
31
32
33
34 D

XLIV. Rész.

1 PAranchola pedig Jóſef az ő háza ſáfarának , mondván : Tőltsmeg az ő zákjokat gabonával , a' mennyi belé jek férhet : és mindenik pénzét tedd a' zákban felyűl. * Az én ezüſt poháromat pedig , és a' búza árrát mellyet adott, tedd az iſabbik zákjának szájába. És úgy lőn. * És meg-virradván, el-bocháttatának az ő szamárokkal-eggyűtt. * És immár a' városból ki-mentek vala, és egy keveſé el-halladták vala : akkoron elő-hívá Jóſef a' háza ſáfárát ; Kellyfel, úgymond, és űzd-meg a' férfiakat : és meg-fogván őket, mongyad : Miért fizettetek gonoszszal a' jóért? * A' pohár, mellyet el-loptátok , az, a' melyből az én uram iszik , és a' melyből jövendőlni szokott : igen gonoſz dolgot chelekedtetek. * Ő úgy chelekedék, a' mint parancholva vala. És meg-fogván rend-szerént szólla nékik. * Kik felelének : Miért szólla így a' mi urunk, hogy a' te szolgáidtúl illy nagy vétket chelekedtek légyen? * A' pénzt, mellyet a' zákokbá felyűl találtunk , viſzíza-hoztuk néked Kánaán-földéről : és mi-módon kövétkezik , hogy az urad házából aranyat vagy ezüſtöt loptunk légyen? * Valakinél fel-találtatik a' te szolgáid-közzűl a' mit kereſſz , meg-hallyon, és mi szolgái léſzünk az urunknak. * Ki monda nékik : Légyen a' ti itéletetek-szerént : valakinél feltaláltatik, ő légyen én szolgám, ti pedig bűntelenek léſztek. * Az-okáért ſietséggel le-tévén a' földre a' zákokat , meg-nyiták minnyájan. * Mellyeket hogy meg-vizsgált, el-kezdvén az őregbiktől-fogvá a' kiſsebbikig, fel-találá a' pohárt a' Benjamin zákjában. * Ők pedig meg-szaggatván ruhájokat , és meg-terhelvén iſmég szamárokat, viſzíza-tértének a' városba. * És Júdás első méne-bé az atyafiakkal Jóſefhez (mert még a' helyről el-nem ment vala) és minnyájan eggyűtt le-eſének ő-előtte a' földre. * Kiknek ő monda : Miért akartatok így chelekedni ? nem tudgyátok-e, hogy

ninch hozzám hasonló a' jövendőlésnek tudományában? * Kinek monda Júdás: Mit felellyünk az én uramnak: a'vagy mit szóllyunk, a'-vagy mivel menthettyük igazán magunkat? Az Isten ki-találta a' te szolgaid hamiságát: ímé minnyájan szolgai vagyunk az én uramnak, mind mí's mind a' kinél fel-találtatott a' pohár. * Felele Jósef: Távúl légyen tőlem hogy így cselekedgyem: a' ki el-lopta a' pohárt, az légyen én szolgám: tí pedig szabadon mennyetek-el az atyátokhoz. * Közelb járulván pedig Júdás, bízvást monda: Kérlek uram, szóllyon a' te szolgád egy igét füleidben, és ne haragudgyál a' szolgádra: mert te vagy Farao-után * én uram. † Meg-kérdéd elsőben a' te szolgaidat: Vagyon-e atyátok, vagy atyátok-fia? * és mí azt felelők néked, én uramnak: Vén atyánk vagyon, és egy kis gyermek, ki az ő vénségében szűletett; kinek egy mehe-béli báttya meg-hólt: és annál több sinch az annyának, az attya pedig igen szereti őtet. * És mondád a' te szolgaidnak: Hozzátok én-hozzám őtet, és szemeimet reája vetem. * Meg-jelentők az én uramnak: Nem hagyhattya-el a' gyermek az ő attyát: mert ha el-bochátttya őtet, meg-hal. * " És mondál a' szolgaidnak: Ha el nem jövend a' ti kisebbik ötsétek veletek, nem láttyátok többé az én orczámat. * Mikor azért fel-mentünk vólna a' te szolgádhoz az atyánkhoz, meg-beszéllők néki mind a' miket szóllott az én uram. * És monda az atyánk: Mennyetek-viszsza, és vegyetek nékünk egy kevés búzát. * Kiríek mondánk: El nem mehetünk: ha a' mi leg-kisebbik ötsénk alá jövend velünk, eggyütt megyünk-el; mert, ha ő velünk nem lészen, nem merjük a' férfiu orczáját látni. * Mellyekre ő felele: † Tudgyátok hogy kettőt szűlt nékem a' feleségem. * Ki-ment az eggyik, és azt mondátok: A' fene vad őtte-meg őtet: és mind eddig sem látszik. * Ha ezt-is el-viszitek, és valami történik rajta az úton, az én ősz hajamat keserűséggel viszitek poklokra. * Azokáért, ha be-megyek a' te szolgádhoz az atyánkhoz, és a' gyermek velünk nem lészen (holott amannak lelke ennek lelkétől függ,) * és meglátttya hogy ő-velünk ninchen, meghal, és a' te szolgaid az ő ősz hajját fájdalommal viszik poklokra. * En légyek tulajdonúl szolgád, ki ezt az én hívségem-alá vőttem, és kezes lőttem, mondván: " Ha viszsza nem hozom őtet, bűnös lészek az atyám ellen minden időben. * Meg-maradok azért én te szolgád a' gyermekért az én uramnak szolgálattyában, és a' gyermek mennyen-fel a' bátryaival. * Mert viszsza nem térhetek az atyámhoz, a' gyermek jelen nem lévén: hogy a' nyomorúságnak, melly el fogja nyomni az atyámat, tanúja ne légyek.

† *Sup. 42. c. 11.*

" *Sup. 43. a. 3. & 5.*

† *Sup. 37. c. 23. g. 33.*

" *Sup. 43. b. 9.*

† *Acto. 7. b. 13.*

" *Infr. 50. c. 20.*

XLV. Rész.

NEm tártóztathatá tovább Jósef magát sokaknak jelen-létekben: azért megparancholá, hogy ki-mennének minnyájan, és senki idegen jelen ne lene az egy-más meg-ismérésében. * És fel-emelé szavát sírással: mellyet hallának az Egyiptziusok, és Faraónak minden háza. * És monda az attyafiainak: Én vagyok a' Jósef: él-e még az én atyám? Nem felelhetnek vala az ő attyafiai a' nagy jedés-miatt meg-rettenvén. * Kiknek ő kegyelmesen monda: Járúlyatok én-hozzám. És mikor közel járúltak vólna, † Én vagyok, ugymond, Jósef az atyátok fia, kit el-adtatok Egyiptusba. * Ne félyetek, se nehéznek ne tessék néktek hogy eladtatok engem e' tartományokba: " mert a' ti meg-tartástokért küldött engem Isten előttetek Egyiptusba. * Mert két esztendeje, hogy elkezdetett az éhség a' földön: és még öt esztendő vagyon hátra, mellyeken sem szánthatnak sem arathatnak. * És elől el-küldött engem az Isten, hogy meg-tartassatok a' földön, és életetekre-való eledeletek lehessen. * Nem a' ti tanátsotokból, hanem az Isten akarattyából küldettem ide: ki engem ugy-mint attyává tőtt Faraónak, és az ő egész házának urává, és fejedelemmé Egyiptusnak minden földén. * Siessetek és mennyetek-fel az atyámhoz, és mongyátok néki: Ezeket parancholya a' fiad Jósef: az Isten engem urává tőtt egész Egyiptus-földének: jöj-alá hozzám, ne

kéſsél, * és lakjál Geſsen-földén: és mellettem léſzſz te, és a' fiaid, és a' fiaidnak fiai, a' juhaid, és a' chordáid, és valamivel bírſz. * És ott táplállak téged (mert még az éhſégnek öt eſztendeje hátra vagyon) hogy te ſe veſzſz-el, és a' te házad, és mindenek valamivel bírſz. * Imé a' ti ſzemeitek, és az öttſém Benjamin ſzemei láttyák, hogy az én ſzájam ſzóll néktek. * Tegyétek hírré az atyámnak minden dichőſégemet, és mind a' miket láttatok Egyiptusban: ſieſsetek, és hozzátok-el őtet hozzám. * És midőn meg-ölelvén nyakára eſett vólna az öttſének Benjaminnak, síra: amaz-is haſonló-képpen sírván az ő nyakán. * És megcskókolá Jóſef minden attyafiait, és síra mindeniken: ezek-után merének néki ſzóllani. * És meg-hallák, és híres beſzéddel ki-terjede a' király udvarában: El-jöttek a' Jóſef attyafiai: és örüle Farao, és minden ő háza-népe. * És monda Jóſefnek, hogy parancholna az ő attyafiainak, mondván: * Meg-terhelvén a' barmokat, mennyetek-el Kánaán-földébe, és hozzátok-el onnét az atyátokat, és rokonſágtokat, és jöjetek hozzám: és én néktek adom Egyiptuſnak minden javait, hogy egyétek a' földnek velejét. * Parancholdmeg azt-is, hogy vigyenek ſzekereket Egyiptus-földéből, az ő kiſdedeknek és feleſégeknek el-hozáſára: és mongyad: Hozzátok-el az atyátokat, és ſieſsetek mentől hamarább el-jövén. * És ſemmit el ne hadgyatok a' ti házi-eſzközötökből: mert Egyiptuſnak minden gazdagſága tiétek léſzen. * És ugy chelekedének az Iſraël fiai, a' mint nékik meg vala parancholva. Kiknek Jóſef ſzekereket ada, Farao parancholattya-ſzerént: és eledeleket az útra. * És meg-hagyá, hogy mindeniknek két-két öltöző ruhát hoznának: Benjaminnak pedig három-ſzáz ezüſt ſikluſt ada, öt jeles öltöző ruhákkal: * ugyan annyi pénzt és ruhákat küldvén az attyának, és azokhoz tíz ſzamárt-is ada, hogy vinnének azokon Egyiptuſnak minden gazdagſágiból: és ugyan annyi nőſtény ſzamárokat, kik búzát és kenyereket vinnének az úton. * El-bochátá azért az ő attyafiait, és az el-menőknek monda: Meg ne haragudgyatok az úton. * Kik ki-menvén Egyiptusból, jutának Kánaán-földébe az ő attyokhoz Jákobhoz. * És hírt tőnek néki, mondván: Jóſef a' te fiad él: és ő uralkodik Egyiptuſnak minden földén. Mellyet halván Jákob, mint egy mély álomból fel-ſerkenvén, mindazáltal nem hiſzen vala nékik. * Amazok viſzontag meg-beſzéllék a' dolognak minden rendit. És midőn látta vólna a' ſzekereket, és mind a' miket küldött, meg-élede az ő lelke, * és monda: Elég nékem, ha még Jóſef az én fiam él: el-megyek, és meg-látóm őtet minek-előtte meg-hallyak.

XLVI. Rész.

ÉS el-indúlván Iſraël mindennel a' mie vala, juta az Eſkűvéſnek kúttyához. és ott áldozatokra-valókat ölvén az ő attya Iſaák Iſtenének, * hallá őtet az éjnek látáſa-által, hogy ſzóllítaná őtet, és mondana néki: Jákob, Jákob. Kinek felele: Ihol vagyok. * Monda néki az Iſten: Én vagyok az atyádnak erőſséges Iſtene: ne félly, menny-alá Egyiptusba, mert ott nagy nemzetté téſzlek téged. * Én alá-megyek oda veled, és onnét midőn meg-térſz el-hozlak téged. És Jóſef fogja-bé kezeivel a' te ſzemeidet. * Fel-kele azért Jákob az Eſkűvéſnek kúttyától: † és el-vivék őtet a' fiai a' kiſdedekkel és feleſégekkel a' ſzekereken, mellyeket Farao küldött vala a' vénnek el-vitelére, * és mindeneknek valamivel bírt Kánaán-földén: " és Egyiptusba jöve minden ő magvával, * az ő fiai, és unokái, leányi, és együtt minden nemzetſége. * Ezek pedig az Iſraël fiainak nevek, kik bé-mentek Egyiptusba, ő az ő magzatival. † Az elsőszülött Rúben. * A' Rúben fiai: Hénok és Fallu és Heſron és Karmi. * A' Simeon fiai: Jamuel és Jamin és Ahod, és Jakin és Sohar, és Saul a' Kánaáni aſszony fia. * A' Lévi fiai: Gerſon és Kát és Mérari. * A' Juda fiai: Her és Onan és Sela és Fares és Zára. meg-halának pedig Her és Onán Kánaán-földében. És Fáreſnek fiai ſzületének: Heſron és Hámul. * Az Iſsakár fiai: Tóla és Fúa és Job és Semron. * A' Zábulon fiai:

† *Act. 7. b. 15.* " *Ioſ. 24 a. 3. Pſa. 104 b. 23. Iſa. 52. a. 4.* † *Exo. 1. a. 2. & 6. b. 14. Num. 26. a. 5. 1. Par. 5. a. 1. & 3. Exo. 6. c. 15. 1. Par. 4 c. 16. 1. Par. 6. a. 1. 1. Par. 2. a. 3. & 4. d. 21. 1. Par. 7. a. 1.*

fiai: Sáred és Elon és Jahelel. *Ezek Lia fiai, kiket szűlt Syriai Mesopotamiában, Dinával az ő leányával egyűtt. minden fiainak és leányinak lelkek, harmincz-hárman. * A' Gad fiai: Sefion és Haggi és Súni és Esebon és Heri és Arodi és Areli. *† Az Áser fiai: Jamne és Jesua és Jesui és Béria, és Sára az ő húgok. A' Beria fiai: Heber és Melkiel. * ezek a' Zelfa fiai, kit Lábán Liának az ő leányának adott. és e' tizen-hat lelket nemzé Jákobnak. * Rákel, a' Jákob feleségе fiai: Jósef és Benjamin. * "És szűletének Jósefnek fiai Egyiptus-földében, kiket szűlt néki Aśenet a' Heliopolyi Putifár pap leánya: Manasses és Efraim. * A' Benjamin fiai: Bela és Bekor és Asbel és Gera és Náamán és Eki és Ros és Mosim és Ofim és Ared. * ezek a' Rákel fiai, kiket szűlt Jákobnak: minnyájan tizen-négy lelkek. * A' Dán fiai: Husim. * A' Neftali fiai: Jáfiel és Guni és Jeser és Sallem. * Ezek a' Bála fiai, kit Lábán Rákelnek az ő leányának adott. és ezeket szűlte Jákobnak: mindenestől hét lelkek. *Mindé lelkek a' kik bé-mentek Jákóbbal Egyiptusba, és az ő ágyékából származtak, az ő fiainak feleségi-kivűl, hatvan-hatan. * A' Jósef fiai pedig, kik szűlettenek néki Egyiptus-földén, két lélek. " A' Jákob házának minden lelkei, mellyek bé-mentek Egyiptusba, hetvenen vóltak. * Elkűldé pedig Judást maga-előtt Jósefhez, hogy hírré tenné néki, és eleibe jőne Gesenbe. * Hová midőn jutott vólna, be-fogatván Jósef az ő szekerébe, fel-méne az attya-eleibe azon helyre: és látván őtet, az ő nyakára borúla, és az ő elelgetés-között síra. * És monda az attya Jósefnek: Immár vígan halok-meg, mert láttam az orczádat, és utánnam életben hagylak téged. * Ő pedig szólla az ő attyafiainak, és az attya minden házának: Fel-megyek, és hírré-tészem Faraónak, és meg-mondom néki: Az atyámfiai, és az atyám háza, kik Kánaán-földében vóltak, hozzám jőttek: * és juh-pásztor emberek, és a' nyájak tartására viselnek gondot: az ő barmokat, és chordájokat, és mindeneket a' miek lehetett, el-hozták vélek. * És mikor hívand titeket, és mondangya: Michola a' ti

dolgotok? * Felellyetek: Mí te szolgaid pásztor-emberek vagyunk, gyermekségünktől-fogva mind mostanig, mí és a' mi atyáink-is. Ezeket pedig mongyátok, hogy lakhassatok Gesen-földén: mert az Egyiptziusok minden juh-pásztorokat útálnak.

XLVII. Rész.

BÉ-menvén azért Jósef hírt tőn Faraónak, mondván: Az atyám's az atyámfiai, azoknak juhai és chordái, és mindenek a' mivel bírnak, el-jőttek Kánaán-földéről: és ímé meg-szállottak Gesen-földén. * Az ő utólso attyafiai-közzűl-is őt férfiat a' király-eleibe állata: * kiket ő kérde: Mi dolgosok vattok? Felelének: Juhpásztorok vagyunk te szolgaid, mí és a' mi atyáink-is. * Szarándokságra földedbe jöttűnk: mert ninch füve a' te szolgaid nyájainak, el-hatalmazván az éhség Kánaán-földén: és kérűnk paranchold-meg, hogy mí te szolgaid Gesen-földén legyűnk. * Monda azért a' király Jósefnek: A' te atyád, és az atyádfiai jőttenek hozzád. * Egyiptus-földe előtted vagyon: leg-jobb helyen laktasad őket, és Gesen-földét nékik adgyad. Hogy-ha ismérsz közöttök serény férfiakat lenni, rendeld azokat barmaim gond-viselőivé. * Ezek-után bé-vivé Jósef az ő attyát a' királyhoz, és eleibe-állatá őtet: ki meg-áldván őtet, * és ő-tőle kérdetvén: Hány a' te életed esztendeinek napja? * Felelé: Az én szarándokságomnak napjai, száz harmincz esztendők, kichinyek és nyavalyások, és nem érték az atyáimnak napjait mellyekben szarándokságban vóltanak. * És meg-áldván a' királt, ki-méne. * Jósef pedig az attyának és attyafiainak örökséget ada Egyiptusban a' földnek leg-jobb helyén, Ramesesben, a' mint Fárao parancholta vala. * És táplállya vala őket, és az attyának minden házát, kinek-kinek eledeleket adván. * Mert az egész föld-keregségén el-fogyott vala a' kenyér, és el-nyomta vala az éhség a' földet, fő-képpen Egyiptust és Kánaánt. * Mellyekből a' gabona el-adásáert minden pénzt be-gyűjte, és bé-vivé azt a' király tár-házába. * És mi-

† 1. Par. 7. f. 30.

" Sup. 41. f. 53. 1. Par. 7. b. 6. & 8. a. 1.

" Deut. 10. d. 22.

kor pénzek el-fogyott vólna a' vévőknek, egész Egyiptus Jósefhez jöve, mondván: Adgy nékünk kenyereket. miért halunk meg-előtted, elfogyván pénzünk? * Kiknek ő felele: Hozzátok ide barmaitokat, és ételeket adok néktek azokért, ha pénzetek ninchen. * Mellyeket mikor el-hoztak vólna, éléſt ada nékik a' lovakért, és juhokért, és ökrökért, és szamárokért: és el-táplálá őket azon esztendőben a' barmok el-cseréléséért. * El-jövének második esztendőben-is, és mondának néki: Nem titkollyuk-el a' mi urunktól, hogy pénzünk el-fogyván, eggyütt barmunk-is el-fogyott: ninch-is titkon nálad, hogy testünkön és földünkön-kivül semmink ninchen. * Miért halunk-meg tahát szemedláttára? mind mi 's mind földünk tiéid lészünk: végy-meg miket a' királyi szolgálatra, és adgy magot, hogy el-vesszén a' múnkás, a' föld puszta ságra ne jusson. * Meg-vévé azért Jósef Egyiptusnak minden földét, ki-ki mind el-adván örökségét az éhségnek nagy-volta-miatt. * És azt Farao birtoka-alá veté, és annak minden népeit, Egyiptusnak első határától-fogva utólso végeiglen; * a' papok földe-kivül, melly a' királytól adatott vala nékik: kiknek elrendeltetett éléſt-is adnak vala a' közönséges chűrökből, és az-okáért nem kénszerítteténk el-adni az ő örökségeket. * Monda azért Jósef a' népeknek: Ímé, a' mint láttyátok, magatokat 's földeteket-is Farao bírja: vegyetek magot, és vessétek-bé a' földeket, hogy gabonátok lehessen. * Ötöd részét a' királynak adgyátok: a' több négy részt néktek engedem veteméne, és cheléditek 's magzatitok eledelére. * Kik felelének: A' mi meg-maradásunk kezedben vagyon: chak tekintsen reánk a' mi urunk, és vígan szolgálunk a' királynak. * Az időtől-fogva e' jelen-való napig, az egész Egyiptus-földében, ötöd részt fizetnek a' királynak, és mint egy törvénnyé lőn; a' papi földön-kivül, melly szabados vólt e' kötelességtől. * Izraël azért Egyiptusban lakék, az-az, Gesen-földén, és bírá azt: és meg-öregbedék, és igen meg-sokasodék. * És éle abban tizen-hét esztendeig: és lőnek az ő életének minden napjai száz negyven-hét esztendők. * És midőn látná el-közelgetni halálának napját, hívá az ő fiát Jósefet, és monda néki: Ha kedvet találtam színed-előtt, † tedd tomporám-alá a' kezedet: és tégy velem irgalmasságot és hívséget, hogy ne temess engem Egyiptusban: * hanem aludgyam az atyáimmal, és vígy-el engem e' földről, és temess az én eleim koporsójába. Kinek felele Jósef: Meg-chelekeszem a' mit hattál. * És amaz; Esküdgyél-meg tahát, ugymond, nékem. Ki meg-eskűvén, imádá Izraël az Istent, az ágy-fejéhez fordúlván.

XLVIII. Rész.

EZek így meg-lévén, hírt tőnek Jósefnek hogy beteg vólna az attya. Ki melléje vévén a' két fiát, Manasseſt és Efraimot, mentén méne. * És meg-mondák a' vénnek: Ímé a' fiad Jósef hozzád jő. Ki meg-erősödvén, fel-üle az ágyon. * És a' hozzá bé-mentnek, monda: A' mindenható Isten " meg-jelent nékem Luzában, melly Kánaán-földén vagyon: És meg-áldott engem, * és mondott: Én téged meg-öregbítlek, és meg-sokasítlak, és népek seregivé tészlek téged: és néked adom e' földet, és a' te magodnak utánnad, örök birodalomúl. * A' te két fiad azért, † kik neked Egyiptus-földén születtek, minek-előtte ide jőnék hozzád, enyimek lésznek: " Efraim és Manasses, mint Ruben és Simeon enyimeknek tartatnak. * A' többi pedig kiket ő-utánnok nemzesz, tiéid lésznek, és az ő attyok-fiai nevével hivattatnak az ő örökségekben. * Mert nékem, mikor Mesopotámiából jövők vala, † meg-hala Rákel Kánaán-földén azon útban, és tavaszi idő vala: és bé-menék Efratába, és eltemetém őtet Efrata úta-mellett, melly más névvel Betlehemnek nevezetik. * Látván pedig az ő fiait, monda néki: Kichodák ezek? * Felele: Az én fiaim, kiket e' helyen ajandékozott nékem az Isten. Hozd hozzám, ugymond, őket, hadd álgyam-meg. * Mert az Izraël szemei meg-homályosodtak vala a' nagy vénség-miatt, és tisztán nem láthat

† Sup. 24. c. 2.

" Sup. 28. c. 13.

† Sup. 41. f. 50. " Ios. 13. b. 7. & d. 29.

† Sup. 35. c. 11.

vala. * És maga-mellé állattátván, meg-chókolván, és meg-ölelvén őket, monda az ő fiának: Meg nem fosztattam látásodtól: annak-fölötte meg-mutatta nékem Isten a' te magodat. * És mikor el-vőtte vólna őket Jósef az attya öléből, imáda leborúlván a' földre. * És Efraimot maga jobjára helyhezteté, az-az, Israel ballyára: Manasseset pedig maga ballyára, tudn'illik, az attya jobjára, és mind a' kettőt melléje állatá. * Ki jobb kezét ki-nyújtván, tévé Efraimnak a' kisebbik atyafinak fejére: a' bal kezét pedig Manasses fejére, ki nagyobb idejű vala, el-változtatván kezeit. * És meg-áldá Jákob a' Jósef fiait, és monda: Az Isten, a' kinek szine-előtt jártak az én atyáim Abrahám, és Isaák; az Isten, ki engem ifiuságomtól-fogva táplál e' jelen-valo napig: * az Angyal, ki engem minden gonosztól meg-szabadított, álgya-meg e' gyermekeket, és hívattassék reájok az én nevem, és az atyáimnak Abrahámnak, és Isaáknak nevek, és nevekedgyenek sokaságra a' földön. * Látván pedig Jósef, hogy az attya a' jobb kezét tőtte vólna Efraim fejére, nehezen vévé: és fogván az attya kezét, igyekezék el-emelni az Efraim fejéről, és általvinni a' Manasses fejére. * És monda az attyának: Nem ugy illik, atyám: mert ez az első-szülőtt; a' jobb kezedét tedd ennek fejére. * Ki nem akarván, monda: Tudom, fiam, tudom: ez-is népékké lészen úgy vagyon, és meg-sokasodik: de az öttse nagyobb lészen nállánál; és az ő magva nemzetségekké nevekedik. * És meg-áldá őket az időben, mondván: Te-benned áldatik-meg Israël, és mondatik: Chelekedgyék veled Isten mint Efraimmal, és mint Manassessel. És helyhezteté Efraimot Manasses-eleibe. * És monda Jósefnek az fiának: Ímé én meg-halok, és az Isten veletek lészen, és visszaviszen titeket az atyátok földére. * † Egy részt adok neked a' te atyádfiain-kivül, mellyet én " az Amorræus kezéből vettem-el kardommal és kéz-íjammal.

XLIX. Rész.

HÍvá pedig Jákob az ő fiait, és monda nékik: Gyűllyetek-egybe, hogy meg-jelentsem a' mik reátok következnek az utólsó napokban. * Gyűllyetek-egybe, és hallyátok Jákob fiai, hallyátok Israélt az atyátokat. * Rúben az én első-szülöttem, te én erősségem, és fájdalmomnak kezdeti: elsőbb az ajándékokban, nagyobb a' birodalomba. * Ki-öntettél mint a' víz, ne nevekedgyél: " mert az atyád ágyára hagtál, és meg-férteztetted az ő ágyát. * Simeon és Lévi atyafiak: hamisságnak hadakozó edényi. * Az ő tanátsokba ne jöjön az én lelkem, és az ő gyülekezetekben ne légyen az én dicsőségem: † mert dühösségekben meg-ölték a' férfiat, és az ő akarattyok-szerént meg-ásták a' falt. * Átkozott az ő dühösségek, mert vakmerő: és az ő boszszonkodások, mert kemény: " el-osztom őket Jákobban, és elszélleszlem őket Israélben. * Júda, téged dicsérni fognak az atyád-fiai: a' te kezed a' te ellenségidnek nyakokon, imádni fognak téged az atyádnak fiai. * † Oroszlánnak kölyke Júda: a' prédára fel-mentél fiam: meg-nyúgodván le-fekűdtél mint az oroszlány, és mint a' nőstény-oroszlány, ki költi-fel őtet? * " El nem vétetik a' fejedelemi pálcza Judából, és a' fejedelem az ő ágyékából, míg nem el-jő a' ki elkűldetik, és ő lészen a' nemzetségek várása. * A' szőlőhöz kötvén az ő vémhét, és a' szőlő-tőhoz, ó édes fiam, az ő nőstény-szamárát. Megmossa borban a' ruháját, és a' szőlőnek vérében a' palástyát. * Szebbek az ő szemei a' bornál, és a' fogai fejérbek a' tejnél. * Zábulon a' tenger partyán lakik, és a' hajók állásával el-ér Sidonig. * Issakar erős szamár a' határok-között le-telepedvén. * Látá a' nyugodalmat hogy jó vólna; és a' földet hogy jeles jó: és meg-hajtá vállát a' hordásra, és lőn adókkal szolgálo. * Dán, meg-ítéli az ő népét, mint más nemzetség-is Israélben. * Dán, kígyo légyen az úton, szarvas-kígyo az ösvényen, meg-marván a' lónak kőrmeit, hogy hátra-essék a' rajta-ülő. * A' te

Heb. 11. d. 21. Sup. 31. d. 29. & 32. a. 2. Matt. 18. b. 10.

† Ios. 15. b. 7. & 16. a. 1. " Iosue 24. b. 8.

Deut. 33. a. 6.

" Sup. 35. c. 22. 1. Par. 5. a. 1.

† Sup. 34. d. 25.

" Ios. 19. a. 1. & 21. a. 6.

† 1. Par. 5. a. 2.

" Ioan. 1. f. 45. Mat. 2. a. 6.

SZABADÍTÓDAT várom Uram.
* Gad fel-ővedzve harczol ő-előtte, 19
és fel-ővedzik hátra. * Aſer, žíros az 20
ő kenyere, és győnőrűſégeket ád a'
királyoknak. * Neftali, ki-bochát- 21
tatott ſzarvas, és ſzépſégnek ſzózatit
adván. * † Fel-nevekedő fiu a' Jó- 22
ſef, fel-nevekedő fiu és ékes tekín-
tetű: a' leányok futoſtak a' kő-falon.
* De meg-keſerítették őtet, és fed- 23
dődtek, és írégykedtek reája a'
nyilaſok. * Erőſsen ült az ő kéz-íja, 24
és meg-óldattanak az ő karjainak és
kezeinek kőteli a' Jákob hatalmaſá-
nak kezei-által: onnét páſztor jűtt-
ki, Iſraëlnek kőve. * Az atyád Iſte- 25
ne léſzen te ſegétőd, és a' mindenha-
tó meg-áld téged felyűl az égnek ál-
dáſival, az alatt-fekűvő mélyſégnek
áldáſival, emlőknek és anya-méhek-
nek áldáſival. * Az atyád áldáſi 26
meg-erőſsíttettek az ő attyainak ál- D
dáſival: míglen el-jőne az őrőkké-
valo halmoknak kivánſága: légye-
nek a' Jóſef fején, és a' Nazaræus te-
tején az ő attyafiai-kőzőtt. * Ben- 27
jamin ragadozó farkas, reggel præ-
dat éſzik, és eſtve ragadományokat
oſzt. * Mind ezek, Iſraëlnek ti- 28
zen-két nemzetſégiben: ezeket mon-
dá nékik az ő attyok, és meg-áldá
mindenikét, tulajdon áldáſokkal.
* És paranchola nékik, mondván: 29
Én az én népemhez gyűjtetem: te-
meſsetek engem az atyáimmal a' ket-
tős barlangban, melly a' Hetæus Ef-
ronnak mezőjében vagyon, * Mam- 30
bre-ellenében Kánaán-földén, †
mellyet meg-vőtt Abrahám földeſtől
a' Hetæus Efrontól, temetéſre-való
őrőkſégűl. * Ott temették őtet, és 31
Sárát a' feléſégét: ott temettetett
Iſaák Rebekkával a' feleſégével: ott
fekſzik Lía-is el-temettetvén. * És 32
el-végezvén a' parancholatokat, mel-
lyekkel fiait tanítá, őſzve-ſzedé lá-
bait az ágyra, és meg-hala, és az ő
népéhez tétetek.

† 1. Par. 5. a. 1.

† Sup. 23. d. 20.

L. RÉSZ.

MEllyet látván Jóſef, az 1
attyának orczájára ború- A
la sírván, és chókolgatván
őtet. * És meg-paran- 2
cholá az orvos ſzolgainak, hogy
meg-fű-ſzerſzámoznák az attyát.
* Kik hagyáſit bé-tellyesítvén, el- 3
múlának a' negyven napok: mert ez
vala a' ſzokás a' meg-fű-ſzerſzámo-
zott hólt teſtekkel: és siratá őtet E-
gyiptus hetven napig. * És bé-telvén 4
a' síráſnak ideje, ſzólla Jóſef a' Farao
háza-népének: Ha kedvet találtam
ſzínetek-előtt, ſzóllyatok a' Farao
fűleiben: * azért hogy az atyám 5
meg-eſkűdtetett engem, mondván:
Ímé meg-halok, " az én koporſóm-
ban temeſs-el engem, mellyet ſzer-
zettem magamnak Kánaán-földén.
Fel-megyek azért, és el-temetem az
atyámat, és meg-térek. * És mon- 6
da néki Farao: Menny-fel, és temeſd-
el az atyádat, a' mint meg-eſkűdtet-
tél. * Ki fel-menvén, el-menének 7
véle a' Farao házának minden vénei, B
és Egyiptus-földének minden őreg
emberi: * Jóſef háza az ő attyafiai- 8
val, a' kiſdedeken, nyájakon, és chor-
dákon-kivűl, mellyeket Geſsen-föl-
dén hattak vala. * Valának az ő 9
úti-tárſaſagában ſzekerek és lovaſok-
is: és nem kis ſereg lőn. * És jutá- 10
nak az Atad-ſzérőjéhez, melly a' Jor-
dánon-túl vagyon; a'hol a' temetéſ-
nek pompáját főlőtte nagy ſiráſsal
meg-tartván, hét napot tőltének.
* Mellyet mikor láttak vólna a' Ká- 11
naán-földe lakói, mondának: Nagy
ſiráſok ez az Egyiptziuſoknak. Es
az-okáért hivattaték annak a' hely-
nek neve Egyiptus-síraſának. * Úgy 12
chelekedének azért a' Jákob fiai, a'
mint meg-parancholta vala nékik.
* És el-vívén őtet Kánaán-földére, 13
† el-temeték őtet a' kettős barlang-
ban, " mellyet Abrahám vőtt vala
földeſtűl a' temetéſnek őrőkſégére a'
Hetæus Efrontól Mambre-ellené-
ben. * És meg-tére Jóſef Egyip- 14
tusba az ő attyafiaival, és az egéſz úti- C
tárſaſággal, attyát el-temetvén.
* Kinek halála-után, félvén az ő at- 15
tyafiai, és egy-más-kőzőtt ſzólván;
Ne-talám meg-emlekezik a' boſzſzú-
ſágról mellyet ſzenvedett, és meg-fi-
zeti nékűnk mind a' gonoſzt mel-
lyet chelekedtűnk; * űzenének né- 16
ki, mondván: Az atyád meg-paran-
cholta nékűnk, minek-előtte meg-
halna, * hogy ezeket mondanók 17
néked ő ſzávával: Kérlek, hogy fe-
letkezzél-el az atyádfiainak vétké-
ről, és a' bűnről és gonoſságról, mel-
lyet chelekedtek rajtad: mí-is ké-
rűnk, hogy a' te atyád Iſtene ſzolgai-
nak bocháſd-meg e' hamiſságot.

" Sup. 47. g. 29.

† Act. 7. b. 16.

" Sup. 23. d. 16.

Mellyeket halván Jósef, síra.
* És hozzája menének az attyafiai: 18
és arczal a' földre borúlva imádván,
mondának: Te szolgaid vagyunk.
* Kiknek ő felele: Ne féllyetek: vall- 19
lyon 's ellene-álhatunk-e az Isten a-
† Sup. karattyának? * † Tí gonoszt gon- 20
45. b. 9. doltatok felőlem: de Isten azt jóra D
fordíttotta, hogy fel-magasztalna
engem a' mint mostan láttyátok, és 24
meg-szabadítana sok népeket. * Ne 21
" Sup. féllyetek: " el-táplállak titeket és
49. c. 12. a' kisdedeiteket. és meg-vigasztalá 25
őket, és édessen 's gyengén szólla.
* És Egyiptusban lakék az attyának 22
minden házával: és éle száz tíz esz-
tendeig. És látá Efraimnak fiait har- † Num.
madízig. † Mákirnak-is a' Manas- 32. g. 39.
sés fiának fiai szűletének Jósef tér- 23 " Heb.
dein. * Mellyek meg-lévén, " szól- 11. d. 12.
la az ő attyafiainak: Halálom-után
meg-látogat Isten benneteket, és fel-
vitet titeket e' földről, a' földre mel-
lyért meg-eskűtt Abrahámnak, Isá- 24
áknak, és Jákobnak. * És midőn
meg-eskűdtette vólna őket, és mon-
dotta vólna: Meg-látogat titeket az
Isten: † vigyétek-el az én tetemi- † Exod.
met veletek e' helyről: * meg-hala, 25 13. d. 19.
életének száz tíz esztendeje el-tel- Ios. 24.
vén. És meg-fű-szerszámoztatván, g. 32.
koporsóba tétették Egyiptusban.

EXODVS.

MOYSES MASODIK KÖNYVE.

I. Rész.

Ezek az Israël fiainak nevei, kik bé-mének Egyip- 1
Gen. 46 a. 8. tusba Jákobbal: ki-ki a' A
háza-népével méne-bé.
* Rúben, Simeon, Lévi, 2
Judas, * Isakar, Zábulon, és Benja- 3
min, * Dán, és Neftali, Gád, és Aser. 4
* Valának azért mind azok a' lelkek, 5
kik Jákob ágyékából ki-jöttek, het-
venë: Jósef pedig Egyiptusban vala.
* Ki mikor meg-hólt vólna, és min- 6
den attyafiai, és mind az a' nemzetség;
† Act. * † az Israël fiai nevekedének, és mint 7
7. c. 17. új jövések igen meg-sokasodának: és
igen meg-erősödvén, bé-tőlték a'
földet. * Támada azonban új király 8
Egyiptusbã, ki nem tudgya vala Jóse-
fet: * és monda a' népének: Imé az Is- 9
raël fiainak népe sok, és erősb nálúk- B
nál. * Jertek, bőlchen nyomjuk-el ő- 10
tet, hogy valami-képpë meg ne soka-
sodgyék: és ha ellenünk had támad,
ellenségünkhez adgya magát, és meg-
győzvén minket ki-mennyen a' föld-
ről. * Ada azért eleikbe pallérokat, 11
hogy sanyargatnák őket terhekkel:
és építének Faraónak élés-tarto vá-
rasokat, Fitomot és Rameseset. * És 12
mennél inkább nyomorgattyák vala
őket, annál inkább sokasodnak és ne-
vekednek vala: * és gyűlőlik vala az 13
Israël fiait az Egyiptziusok, és sanyar- C
gattyák vala chúfolván őket: * és ke- 14
serűségre jutattyák vala életeket a'
sár 's tégla kemény műkáival, és min- 15
den szolgálattal, mellyel a' föld mun-
káiban gyötrettetnek vala. * Monda
pedig az Egyiptziai király a' Zidók
bábáinak: kiknek eggyike Séforának 16
hívattatik vala, a' másik Fuának, * pa-
rancholván nékik: Mikor a' Zidó asz-
szonyoknak bábálkodtok, és a' szülés
ideje el-jö: ha férfiu léend, öllyétek-
meg: ha leányzo, tartsátok-meg. 17
* Félék pedig a' bábák az Istent, és
nem chelekedék az Egyiptziai ki-
rály parancholattyát, hanë meg-tar-
ták a' férfiakat. * Kiket magához hí- 18
vatván, monda a' király: Michoda a'
mit akartatok chelekedni, hogy a'
gyermekeket meg-tartanátok? * Kik 19
felelének: Nem ollyanok a' Zidó
aszszonyok mint az Egyiptziaiak:
mert ők túdósok a' bábálkodásbã, és
minek-előtte hozzájok megyünk,
szülnek. * Jól tőn azért Istë a' bá- 20
bákkal: és nevekedék a' nép, és igen
meg-erősödék. * És mivel a' bábák 21
félék az Istent, házakat épite nékik.
* Meg-parancholá azért Fárao min- 22
den népének, mondván: Valami fér-
fiú szűletik, a' folyó-vízbe vessétek:
valami leányzo, meg-tartsátok.

II. Rész.

Ezek-után ki-méne egy férfi 1
a' Lévi házából: † és vőn az ő A † Inf. 6.
nemzetségéből-való feleségét. * ki méhében fogada, " 2 c. 20.
és fiat szűle: és látván őtet szépnek, " Heb.
el-rejté három hólnapig. * És mikor 3 11. d. 23.

immár el nem titkolhatná, egy gyékény-szatyrot vön, és meg-kené azt enyvvel és szurokkal: és belé tévé a' gyermechkét, és ki-tévé őtet a' folyó-víz partyán a' sásasba, * távúl állván az ő nénnye, és szemlélvén mire válnék a' dolog. * † Ímé pedig alá-mégyen vala a' Farao leánya, hogy meg-mosódnék a' folyó-vízben: és az ő szolgálói a' víz-folyás partyán járnak vala. Ki midőn látta volna a' szatyrot a' sásasban, kűlde eggyet az ő szolgálói-közzűl: és midőn ki-hozta volna, * meg-nyitván, és látván abbā egy nyívákolo kisdedet, könyörűlvén rajta, monda: A' Zidók gyermechkéi-féle ez. * Kinek mónda a' gyermek nénnye: Akarod-e, hogy el-mennyek, és híjak néked egy Zidó aszszont, ki táplálhassa a' gyermechkét? * Felele: Menny-el. El-méne a' leányzó, és hívá az ő annyát. * Kinek szólla a' Farao leánya: Vedd-el, ugymond, e' gyermeket: és neveld-fel nékem: én meg-adom jutalmádat. El-vívé az aszszony, és fel-tartá a' gyermeket: és hogy fel-nevekedék, adá őtet a' Farao leányának. * Ki fiává fogadá, és hívá az ő nevét Moysesnek, mondván: Mert a' vízből vettem-ki őtet. * A' napokban, minek-utánna fel-nőtt vólna Moyses, " ki-méne az ő attyafiaihoz: és látá nyomoruságokat, és hogy egy Egyiptziai férfiu verne eggyet az ő Zidó attyafiai-közzűl. * És mikor két-felé tekíntett vólna, és senkit jelē nem látott vólna, meg-ölvén az Egyiptziust a' homokba réjté. * És ki-menvén másod napon, láta két Zidót hogy versengenének: és monda a' boszszuság-tévőnek: Miért vered felebarátodat? * Ki felele: Ki rendelt téged fejedelemmé és bíróvá rajtunk? Vallyō 's meg akarsz-e engem ölni, mint tegnap meg-ölédaz Egyiptziust? Meg-rettene Moyses, és monda: Mint nyilatkozott-ki ez a' dolog? * És meg-hallá Farao e' beszédet, és halálra keresi vala Moysest: ki el-szaladván az ő szine-elől, Mádian földébe lakék, és le-űle egy kút-mellett. * Valának pedig a' Mádiáni papnak hét leányi, kik víz-meríteni jővének: és meg-tőltvén a' válúkat, meg akarák itatni az attyok nyájait. * El-érkezének a' pásztorok, és el-taszigálák őket: és fel-kele Moyses, és óltalmazván a' leányokat, meg-itatá

18 azoknak juhait. * Kik mikor viszszatértek vólna az attyokhoz Ráguelhez, monda nékik: Mi az oka, hogy szokástok-kivűl hamarább jöttetek?
19 *Felelének: Egy Egyiptziai férfiu szabadíta-meg minket a' pásztorok kezéből: annak-főlőtte vizet-is meríte velünk, és meg-itatá a' juhokat.
20 * Ama' pedig monda: Hol vagyon? Miért bocháttátok-el az embert? híjátok őtet hogy egyék kenyeret.
21 * Meg-eskűvék azért Moyses, hogy véle laknék. † És vévé Séforát az ő leányát feleségűl: * ki fiat szűle néki, kit Gersamnak híva, mondván: Jövevény vóltam idegen földön. Szűle pedig mást-is, kit híva Eliezernek, mondván: Mert az én atyámnak Istene az én segétőm, ki-szabadított engem a' Farao kezéből. * Sok időmúlva pedig meg-hala az Egyiptziai király: és foházkodván az Israël fiai, a' munkák-miatt fel-kiáltának: és fel-méne az ő kiáltások az Istenhez a' munkákból. * És meg-hallá az ő foházkodásokat, és meg-emlekezék a' szövetségről, mellyet szerzett vala Abrahámmal, Isaákkal, és Jákobbal.
25 * És meg-tekínté az Úr az Israël fiait, és meg-ismeré őket.

III. Rész.

1 MOyses pedig legelteti vala Jétrónak az ő ipának a' A Madiáni Papnak juhait: és midőn a' pusztának belső részére hajtotta vólna a' nyájat, juta az Isten hegyére Hórebre. * " És meg-jelenék néki az Úr tűznek lángjában egy chipke-bokor közepiből: és látá hogy a' chipke-bokor égne, és meg nem égne. * Monda azért Moyses: El-megyek, és meg-látom e' nagy látást, miért nem ég-meg a' chipke-bokor.
4 * Látván pedig az Úr hogy nézni B menne, szóllítá őtet a' chipke-bokorból, és monda: Moyses, Moyses? Ki-felele: Jelen vagyok. * Ő pedig: Ne közelgess, ugymond, ide: old-le a' sarut lábaidról: mert a' hely, mellyen állasz, szent föld. * És monda: † Én vagyok a' te atyád Istene, Abrahám Istene, Isaák Istene, és Jákob Istene. El-rejté Moyses az orczáját, mert nem mér vala az Istenre nézni. * Kinek monda az Úr: Látám Egyiptusban az én népem nyomoruságát, és az ő kiáltását hallot-

† *Act. 7. c. 21. Heb. 11. d. 23.*

" *Heb. 11. c. 24.*

† *Inf. 18. a. 2. 3. 1. Par. 23. b. 15.*

" *Act. 7. c. 20.*

† *Mat. 22. c. 32. Marc. 12. c. 26. Luc. 20. f. 37.*

tam, azoknak keménségekért kik a' munkák-előtt vannak : * és tudván az ő fájdalmát, le-szállottam hogy meg-szabadíttsam őtet az Egyiptziusok kezekből, és ki-vigyem arról a' földről jó és tágas földre, a' földre melly téjjel és mézzel foly, a' Kananæus, és Hetæus, és Amorræus, és Ferezæus, és Hevæus, és Jebusæus helyeire. * Az Israël fiainak kiáltása azért hozzám jött : és láttam az ő nyomorúságokat, mellyel az Egyiptziusoktól el-nyomattatnak. * De jőszte, és el-küldlek téged Faraóhoz, hogy ki-hozzad az én népemet, az Israël fiait Egyiptusból. * És monda Moyses az Istennek : Ki vagyok én hogy Faraóhoz mennyek, és ki-hozzam az Israël fiait Egyiptusból? * Ki monda néki : En veled lészek : és ez lészen jeled, hogy én küldöttelek téged : Mikor ki-hozod az én népemet Egyiptusból, ezen a' hegyen áldozol az Istennek. * Monda Moyses az Istennek : Ímé én el-megyek az Israël fiaihoz, és mondom nékik : Az atyáitok Istene küldött engem hozzátok. Ha azt mondangyák nékem : Ki neve annak ? mit mongyak nékik? * Monda az Isten Moysesnek : EN VAGYOK A' KI VAGYOK. Monda : Igy szólly az Jsraël fiainak : A' KI VAGYON, küldött engem hozzátok. * És monda ismég Isten Moysesnek : Ezeket mongyad az Israël fiainak : A'tí atyátok Ura Istene, Abrahám Istene, Isaák Istene, és Jákob Istene küldött engem hozzátok : ez az én nevem mind örökké, és ez az én emlekezetem nemzetségről nemzetségre. * Menny-el, és gyűjts-egybe az Israël véneit, és mongyad nékik : Az atyáitok Ura Istene jelent meg-nékem, Abrahám Istene, Isaák Istene, és Jákob Istene, mondván : Látogatván meg-látogattalak títeket, és láttam mindeneket mellyek rajtatok történtek Egyiptusban : * És mondottam, hogy ki-viszlek títeket Egyiptusnak nyomorúságából, a' Kananæus, és Hetæus, és Amorræus, és Ferezæus, és Hevæus, és Jebusæus földére, téjjel és mézzel-folyó földre. * Es meg-halgattyák a' te szódat : és menny-bé te, és az Israël vénei az Egyiptus királyához, és mongyad néki : A' Zidók Ura Istene hívott minket : el-megyünk harmad napi-járó földre a' pusztába, hogy áldozzunk a' mi Urunknak Istenünknek. * De én tudom hogy el nem bochát títeket az Egyiptziai király, hogy el-mennyetek, hanem chak hatalmas kéz-által. * Mert ki-nyújtom kezemet, és meg-verem Egyiptust minden-féle chodáimmal, mellyeket közöttök chelekeszem : az-után el-bochát títeket. * És kedvessé tészem e' népet az Egyiptziusoknál : és mikor ki-mentek, ne mennyetek üressen : * hanem kérjen az aszszony'állat az ő szomszéd és gazda-aszszonyától, ezüst és arany edényeket, és ruhákat : és rakjátok azokat a' fiaitokra és leányitokra, és meg-főszszátok Egyiptust.

Inf. 11. a. 2. & 12. c. 35.

IV. Rész.

Felelvén Moyses, s monda : Nem hisznek nékem, sem meg nem halgattyák szómat, hanem azt mongyák : Nem jelent-meg néked az Ur. * Monda azért néki : Michoda a' mit kezedben tartasz? * Felele : Veszsző. És monda az Úr : Vesd a' földre azt. El-vetè, és kígyóvá változék, ugy hogy meg-futamodnék Moyses. * És monda az Úr : Nyújts-ki kezedet, és ragadd-meg a' farkát. Ki-nyújtá és meg-fogá, és veszszővé változék. * Hogy hidgyék, ugymond, hogy meg-jelent néked az ő attyok Ura Istene, Abrahám Istene, Isaák Istene, és Jákob Istene. * És monda az Úr ismég : Bochásd kebeledbe a' kezedet. Mellyet midőn kebelébe bochátott vólna, pokloson voná-ki mint a' hó. * Tedd-viszsza, ugymond, kebeledbe a' kezedet. Viszsza eresztè, és ismég ki-voná, és hasonló vala egyéb testéhez. * Ha nem hiendnek, ugymond, néked, sem nem hallangyák az első jelnek beszédét, hiszszek a' következő jel igéjének. * Hogy-ha e'két jelnek sem hiendnek, se nem hallangyák a' szódat : meríts a' folyó-vízből, és önts-ki azt a' szárazra, és valamit merítendesz a' folyó-vízből, vérré változik. * Monda Moyses : Kérlek, Uram, nem vagyok ékesen-szólló tegnap

tegnap 's tegnap-előttűl-fogva: és mitől-fogva szóllottál a' te szolgádnak, akadozóbb és késedelmesb-nyelvű vagyok. * Monda az Úr néki: Ki alkotta az ember száját? a'vagy ki alkotta a' némát és siketet, a' látót és vakot? nem én-e? † *Mat. 10. b. 20.* * Menny-el azért, † és én a' szádban lészek: és meg-tanítlak mit szólly. * Ama' pedig; Kérlek, Uram, úgymond, küld-el a' kit elküldendő vagy. * Meg-haragúán az Úr Moysésre, monda: A' te Levíta atyád-fia Aaron, tudom hogy ékesen szóllo: ímé ő elődbe fog jöni, és látván téged szívből fog örvendezni. * Szólly néki, és tedd szájába az én igéimet: és én a' te szádban lészek és az ő szájában, és meg-mútatom néktek mit kellyen chelekednetek. * Ő szóll éretted a' népnek, és te szád lészen: te pedig azokban leszsz néki, mellyek az Istenhez tártoznak. * Ezt a' veszszőt-is kezedbe vedd, mellyben chodákat fogsz chelekedni. * El-méne Moyses, és viszsza-tére Jétrohóz az ő ipához, és monda néki: El-megyek és viszsza-térek az atyámfiaihoz Egyiptusba, hogy lássam ha élnek-e még. Kinek monda Jétro: Menny-el békeséggel. * Monda azért az Úr Moysésnek Madiánban: Eredgy, és térj-viszsza Egyiptusba: mert meg-holtak minnyájan a' kik lelkedet keresték. * El-vivé azért Moyses a' feleségét, és a' fiait, és szamárra ültete őket, és meg-tére Egyiptusba, kezében hordozván az Isten veszszejét. * És monda néki az Úr, mikor Egyiptusba viszsza-térne: Meg-lássd, hogy minden chodákat, mellyeket kezedbe adtam, meg-chelekedgy Farao-előtt: én meg-keményítem az ő szívét, és el nem bocháttya a' népet. * És mongyad néki: Ezeket mongya az Úr: Én elsőszűlőtt fiam az Israël. * Mondottam néked: Bochásd-el a' fiamat hogy szolgállyon nékem; és nem akartad el-ereszteni őtet: ímé én meg-ölöm a' te első-szűlőtt fiadat. * És midőn az úton vólna, a' szállásón eleibe-méne az Úr, és meg akará őtet ölni. * Vőn sietséggel Séfora igen éles követ, és környűlmetélé a' fiának férfiságát, és illeté az ő lábait, és monda: Véreknek vő-legénye vagy te nékem. * És el-bochátá őtet minek-utánna azt mondotta vólna, Véreknek vő-legénye, a' környűl-metélkedésért. * Monda pedig az Úr Aaronnak: Menny Moyses-eleibe a' pusztába. Ki eleibe-méne az Isten hegyére, és meg-chókolá őtet. * És megbeszélé Moyses Aaronnak az Úrnak minden beszédit mellyekkel küldötte vala őtet, és a' jegyeket mellyeket parancholt vala. * És elmenének éggyütt, és egybe-gyűjték az Israël fiainak minden véneit. * És meg-beszélé Aaron minden igéket mellyeket mondott vala az Úr Moysésnek: és jeleket tőn a' nép-előtt, és hűn a' nép. * És meghallák hogy az Úr meg-látogatta vólna az Israël fiait, és hogy megtekíntette vólna az ő nyomorúságokat; és le-borúlván imádák.

V. RÉSZ.

EZek-után bé-menének Moyses és Aaron, és mondának Faraónak: Ezeket mongya az Israëlnek Ura Istene: Bochásd-el a' népemet hogy áldozzék nékem a' pusztában. * Ő pedig felele: Kichoda az Úr, hogy szavát halgássam, és Israëlt el-bochássam? Nem ismérem az Urat, és Israëlt el nem bochátom. * És mondának: A' Zidók Istene hívott minket, hogy harmad-napi útat menny ünk a' pusztába, és áldozzúnk a' mi Urunknak Istenünknek: hogy valami-képpen döghalál, vagy fegyver reánk ne jöjön. * Monda nékik az Egyiptziai király: Moyses és Aaron, miért vonszátok-el a' népet az ő munkájoktól? menny etek terhetekre. * És monda Farao: Sok a' föld-népe: látt yátok hogy a' sokaság meg-nevekedett: menny ivel inkább ha nyugodalmat adtok nékik a' munkáktól. * Parancholá azért azon nap a' pallóroknak és a' nép szám-vévőinek, mondván: * Semmi-képpen ez-után polyvát ne adgyatok a' népnek a' tégla chinálására, mint az-előtt: hanē magok menny enek-el, és szedgyenek pozdorját. * És a' tégla számát, mellyet az-előtt chináltak, reájok veséték, és semmit le ne szállíttsátok:

mert hívolkodnak, és azért kiáltyák, mondván: Mennyünk-el, és áldozzunk a' mi Istenünknek. * Nyomattassanak-el a' dolog-tételekkel, 9
és tellyesíttsék-be azokat, : hogy
helyt ne adgyanak a' hazug beszédeknek. * Az-okáért ki-menvén a' 10
pallérok, és a' szám-vévők, mondának a' népnek: Így szóll Farao: Nem
adok néktek polyvát: * mennyetek-el, és szedgyetek ha valahol ta- 11
lálhattok, és semmi le nem szállíttatika' ti munkátokból. * És el-oszla a' 12
nép az egész Egyiptus-földére polyvát gyűjteni. * A' pallérok-is szor- 13
galmaztattyák vala, mondván: Betellyesíttsétek munkátokat, minden-nap, mint az-előtt szoktátok
vala mikor polyvát adnak vala néktek. * És meg-ostoroztatának az 14
Israël fiai munkáinak előttök-járói, a' Farao szám-vévőitől, mondván, : Miért nem tellyesítitek-bé
a' tégla számot mint az-előtt, sem
tegnap, sem ma, ? * És el-menének az Israël fiainak előttök-járói, 15
és kiáltának Faraóra, mondván, :
Miért chelekeszel így a' te szolgáiddal? * polyva nem adatik nékünk, 16
és a' téglákat egy-aránt parancholyák: ímé te szolgáid ostorokkal
verettetünk, és hamisan chelekesznek a' te néped-ellen, . * Ki mon- 17
da: Hívolkodtok, és azért mongyátok: Mennyünk-el, és áldozzunk
az Úrnak. * Mennyetek-el azért, 18
és dolgozzatok: polyva nem adatik
néktek, és meg-adgyátok a' téglák
szokott számát. * És láták az Israël 19
fiainak előttök-járói hogy gonoszúl
vólna dolgok, azért hogy azt mondák nékik: Semmi le nem szállíttatik a' téglákból naponként, . * És 20
elől-találák Moysest és Aaront, kik
ellenben állanak vala, mikor kijőnének Faraótól; és mondának
nékik: * Lássa az Úr, és itéllye-meg, 21
mert bűzbe kevertétek szagunkat,
Farao és az ő szolgai-előtt; és fegyvert adtatok néki hogy meg-ölne
minket, . * És meg-téve Moyses 22
az Úrhoz, és monda, : Uram, miért
nyomorítottad-meg e' népet? miért
küldöttél engem, ? * Mert attól- 23
fogva hogy bé-mentem Faraóhoz,
hogy a' te nevedben, szóllanék,
nyomorgatta a' te népedet: és nem
szabadítottad-meg őket, .

VI. Rész.

1 A ÉS monda az Úr Moysesnek: Majd meg-látod miket chelekeszem Faraóval: mert, erős kéz-által bocháttya-el őket, és vastag kézzel veti-ki őket
2 földéből. * És szólla az Úr Moy-
3 sesnek, mondván, : Én az Úr, * ki meg-jelentem Abrahámnak, Isaáknak, és Jákobnak, a' mindenható Istenben, : És az én ADONAI nevemet nem jelentettem-meg nékik.
4 * És szövetséget tettem vélek, hogy nékik adnám Kánaán-földét, az ő szarándokságok földét, melyben,
5 jövevények vóltak. * Hallottam az Israël fiai fohászkodását, mellyel az Egyiptziusok el-nyomták őket: és meg-emlekeztem, kötésemről.
6 * Az-okáért mongyad az Israël fiainak: Én az Úr, ki az Egyiptziusok fogságából ki-viszlek titeket, és kiszabadítlak a' szolgálatból: és megváltlak fel-emelt karral, és nagy ítéletekkel. * És titeket én népemmé fogadlak, és ti Istentek leszek:
7 és meg-tudgyátok hogy én vagyok a' ti Uratok Istentek, ki az Egyiptziusok fogságából ki-hoztalak titeket, : * és bé-vittelek a' földre,
8 melyre fel-emeltem kezemet hogy azt Abrahámnak, Isaáknak, és Jákobnak adnám, : és néktek adom,
9 azt hogy bírjátok, én az Úr. * Megbeszélle azért Moyses mindeneket, az Israël fiainak: kik nem halgaták őtet, a' lélek szorongatas és az igen
10 kemény múnka-miatt, . * És szólla az Úr, Moysesnek, mondván, :
11 * Menny-bé, és szólly Faraónak az Egyiptziai királynak, hogy bochássa-el az Israël fiait az ő földéről.
12 * Felele Moyses az Úr-előtt: Ímé az Israël fiai nem halgatnak engem, : és mi módon halgat-meg Farao, fő-képpen mint-hogy környűl-metéletlen ajakú vagyok? * És szólla
13 C az Úr Moysesnek és Aaronnak, és parancholatot ada az Israël fiaihoz, és Faraóhoz az Egyiptziai királyhoz, hogy ki-vínnék az Israël fiait
14 Egyiptus-földéből. * † Ezek a' házaknak fejedelmi az ő nemzetek-szerént: Rúbennek az Israël első-szülöttének fiai: Henok és Fallu, Hesron
15 és Karmi: * ezek a' Rúben rokonsági. " A' Simeon fiai: Jámuel és Já-

† *Gen. 46. b. 9. Num. 26. a. 5. 1. Par. 5. a. 1.*
" *1. Par. 4. d. 24.*

min, és Ahod, és Jakin, és Sóar, és Saul a' Kánaáni aſzſzony fia. ezek a' Simeon nemzetſégi. * És ezek a' Lévi fiainak nevei az ő rokonſágok-ſzerént: Gerſon és Káat és Mérari. Lévi életének pedig ſzáz harmincz-hét eſztendeje vólt. * " A' Gerſon fiai: Lobni és Semei, az ő rokonſágok-ſzerént. * † A' Káat fiai: Amram, és Iſsaár, és Hebron, és Oziel: Káat életének eſztendei-is ſzáz harmincz-három. * " A' Mérari fiai: Moholi és Muſi: ezek a' Lévi rokonſágai az ő nemzetek-ſzerént. * Vévé pedig Amram feleſégül Jokábedet az attya bátyjának leányát: ki ſzűlé néki Aaront és Moyſeſt. És az Amram életének ſzáz harmincz-hét eſztendeje vólt. * Az Iſsaár fiai-is: Kóre, és Nefeg, és Zekri. * Az Oziel fiai-is: Miſaël, és Eliſafan, és Setri. * Vévé pedig Aaron feleſégűl Erzébetet Aminadáb leányát, Nahaſon húgát, ki ſzűlé néki Nádabot, és Abiut, és Eleazart, és Itamárt. * A' Kóre fiai-is: Áſer, és Elkaná, és Abiaſaf. ezek a' Kóríták rokonſági. * Eléazar pedig Aaron fiá, feleſéget vőn a' Fútiel leányi-közzűl: ki ſzűlé néki Fineeſt. ezek a' Leviták nemzetinek fejedelmi az ő rokonſágok-ſzerént. * Ez az Aaron, és Moyſes, kiknek parancholtá az Úr hogy ki-vinnék az Iſraël fiait Egyiptus-földéből az ő ſeregek-ſzerént. * Ezek a' kik ſzóllanak Faraónak az Egyiptziai királynak, hogy ki-vigyék az Iſraël fiait Egyiptusból: ez a' Moyſes és Aaron, * a' napon mellyen ſzóllott az Úr Moyſeſnek, Egyiptus-földében. * És ſzólla az Úr Moyſeſnek, mondván: Én az Úr: mond-meg Faraónak az Egyiptziai királynak, mind a' miket én néked ſzóllok. * És monda Moyſes az Úr-előtt: Ímé környűl-metéletlen ajaku vagyok, hogy halgat-meg engem Farao?

VII. RÉSZ.

ÉS monda az Úr Moyſeſnek: Ímé Farao Iſtenévé tettelek téged: és Aaron a' bátyád lészen te profétád. * Te mond-meg néki mind a' miket néked parancholok: és ő ſzóll Faraónak, hogy bochájſa-el az Iſraël fiait az ő földéről. * De én meg-keményí-

tem az ő ſzívét, és meg-ſokaſítom jeleimet és chodáimat Egyiptus-földén, * és nem halgat-meg títeket: és kezemet ki-nyújtom Egyiptuſra, és ki-hozom az én hadamat és népemet az Iſraël fiait Egyiptus-földéből igen nagy itéletek-által. * És megtúdgyák az Egyiptziuſok hogy én vagyok az Úr, ki az én kezemet ki-nyújtottam Egyiptuſra, és ki-hoztám az Iſraël fiait ő-közzűlök. * Chelekedék azért Moyſes és Aaron, a' mint parancholta vala az Úr: úgy chelekedének. * Moyſes pedig nyólczvan eſztendős vala, és Aaron nyólczvan-három, mikor Faraónak ſzóllottak. * És monda az Úr Moyſeſnek és Aaronnak: * Midőn mondangya néktek Farao, Mutaſsatok jeleket: mongyad Áaronnak: Vedd a' veſzſződet, és veſd azt Farao-eleibe, és kígyóvá változik. * Bé-menvén azért Moyſes és Aaron Faraóhoz, chelekedének a' mint parancholtá vala az Úr. és el-veté Aaron a' veſzſzőt, Farao és a' ſzolgai-előtt, melly kígyóvá változék. * Hívá pedig Farao a' bőlcheket és bűbájoſokat: és ők-is az Egyiptziai varázlások és némelly titkok-által haſonlatoſon chelekedének. * És el-veté mindenik az ő veſzſzejét, mellyek ſárkányokká változának: de el-nyelé az Aaron veſzſzeje azoknak veſzſzejeket. * És meg-keményedék a' Farao ſzíve, és nem halgatá őket, a' mint parancholtá vala az Úr. * Monda pedig az Úr Moyſeſnek: Meg-nehezűlt a' Farao ſzíve, nem akarja el-bochátani a' népet. * Menny hozzája reggel, ímé ki-mégyen a' vizekhez: és álly-meg előtte a' folyó-vízpartyán: és a' veſzſzőt, melly ſárkánnyá változott, vedd kezedbe. * És mongyad néki: A' Zidók Ura Iſtene küldőtt engem hozzád, mondván: Bochájſd-el a' népemet, hogy áldozzák nékem a' puſztában: és mind eddig nem akartad hallani. * Ezeket mongya azért az Úr: Ezen tudod-meg hogy Úr vagyok: ímé meg-ütőm a' kezemben-valo veſzſzővel a' folyó-vizet, és vérré változik. * A' halak-is, mellyek a' folyó-vízben vannak, meg-halnak, és a' vizek meg-poſhadnak, és meg-ſanyargattatnak az Egyiptziuſok, kik a' folyó-vizet iſzſzák. * Monda iſmég az Úr

" 1. Par. 6. a. 1. & 23. a. 6. † Num. 3. c. 17. Num. 26. g. 57. 1. Par. 6. a. 2. & 23. b. 12.

Supr. 4. c. 15.

2. Tim. 3. b. 8.

Moyſesnek : Mongyad Aaronnak ; Vedd a' veſzſződet, és nyújts-ki kezedet az Egyiptus vizeire, és annak folyó-vizeire ; és patakira 's tavaira, és minden vizek állásira, hogy vérré változzanak : és vér légyen Egyiptusnak minden Földén , mind fa 's mind kő edényekben. * És chelekedének Moyſes és Aaron, a' mint parancholta vala az Úr : † és felemelvén a' veſzſzőt , meg-ütė a' folyó-vizet , Farao és az ő ſzolgai előtt : melly vérré változék. * És a' halak, mellyek a' folyó-vízben valának, meg-halának : és meg-poſhada a' folyó-víz , és nem ihaták az Egyiptziuſok a' folyó-vizet, és vér vala egéſz Egyiptus-földen. * És hasonló-képpen chelekedének az Egyiptziuſi bűbájoſok az ő varázlásokkal ; és meg-keményedék a' Farao ſzíve , és nem halgatá őket , a' mint az Úr parancholta vala. * És el-fordúla, és be-méne házába, és ezúttal ſem hajtá-meg ſzívét. * Minnyájan pedig az Egyiptziuſok vizet ásának a' folyó-víz-kőrűl hogy innának : mert nem ihatnak vala a' folyó-vízből. * És hét nap telékel, minek-utánna meg-ütė az Úr a' folyó-vizet.

† *Inf.* 17. b. 5. *Pſal.* 77. *e.* 49.

Sap. 17. b. 7.

VIII. Rész.

ÉS monda az Úr Moyſesnek : Menny-be Faraóhoz, és mődmeg néki : Ezeket mongya az Úr : Bochásd-el a' népemet , hogy áldozzék nékem : * ha pedig el nem akarod bochátani, ímé én meg-verem minden határidat békákkal. * És a' folyó-víz békákat forr-ki : mellyek fel-jőnek , és házadba mennek, és ágyas kamarádba, és az ágyadra , és a' ſzolgaid házaiba, és a' népedre, és a' ſütő-kemenczéidbe , és az étkeid maradékira : * és be-mennek te-hozzád , és a' te népedhez, és minden ſzolgaidhoz a' békák. * És monda az Úr Moyſesnek : Mongyad Aaronnak : Nyújtski kezedet a' folyó-vizekre , és a' patakokra, és a' tókra, és hozz békákat Egyiptus-földére. * És Aaron ki-nyújtá kezét az Egyiptus-vizeire, és békák jövének-fel , és el-lepék Egyiptus-földét. * " Hasonlóképpen chelekedének pedig a' bűbájoſok-is az ő varázlások-által , és békákat hozának-ki Egyiptus-földére. * Hívá pedig Farao Moyſeſt és Aaront , és monda nékik : Imádkozzatok az Úrnak , hogy elvegye a' békákat rólam, és a' népemről : és el-bochátom a' népet hogy áldozzék az Úrnak. * És monda Moyſes Faraónak : Rendeld-el nékem mikor kőnyőrőgjek éretted, és ſzolgáidért , és népedért , hogy elűzetteſsenek a' békák tőled, és a' házadtól, és a' ſzolgáidtól, és a' népedtől : és chák a' folyó-vízben maradgyanak. * Ki felele : Hólnap. Ama' pedig monda : A' te ſzód-ſzerént chelekeſzem : hogy tudgyad hogy ninch haſonló a' mi Urunk Iſtenünkhöz. * És el-távoznak a' békák tőled, és a' házadtól, és a' ſzolgaidtól , és a' népedtől : és chák a' folyó-vízben maradnak. * És ki-menének Moyſes és Aaron Faraótól : és kiálta az Úrhoz Moyſes a' békákról-való fogadáſért , mellyet tőtt vala Faraónak. * És chelekedék az Úr Moyſes ſzavaſzerént : és ki-halának a' békák a' házakból, és a' falukból , és a' mezőkből. * És őſzve-gyűjték azokat igen nagy rakáſokba , és a' föld elbűſződék. * Látván pedig Farao hogy nyugodalom adatott vólna , meg-nehezíté a' ſzívét, és nem halgatá őket , a' mint parancholta vala az Úr. * És monda az Úr Moyſesnek : Szólly Aaronnak : Nyújtski veſzſződet, és űſd-meg a' föld porát : és légyenek ſzúnyogok az egéſz Egyiptus-földén. * És úgy chelekedének. És ki-nyújtá Aaron a' kezét , tartván a' veſzſzőt : és meg-ütė a' föld porát , és lőnek ſzúnyogok az embereken, és a' barmokon : a' földnek minden pora ſzúnyogokká változék Egyiptuſnak egéſz földén. * És haſonlő-képpen chelekedének a' bűbájoſok az ő varázlások-által, hogy ſzúnyogokat támaſztanának, és nem chelekedheték : és ſzúnyogok valának mind az embereken , 's mind a' barmokon. * És mondának a' bűbájoſok Faraónak : Az Iſten űja ez. És meg-keményedék a' Farao ſzíve, és nem halgatá-meg őket, a' mint parancholta vala az Úr. * Monda-is az Úr Moyſesnek : Kellyfel reggel, és álly Farao-eleibe : mert ki-mégyen a' vizekhez : és mongyad néki : Ezeket mongya az Úr :

" *Sap.* 17. b. 7.

Bochásd-el az én népemet, hogy áldozzék nékem. * Hogy-ha el nem bochátod őtet, íme én reád, és a' szolgaidra, és a' népedre, és a' házaidra minden-némű legyeket ereszték: és meg-telnek az Egyiptziusok házai külömb-féle legyekkel, és az egész föld a' mellyen lésznek. * És chudálatosá tészem azon a' napon Gesen-földét, mellyen az én népem vagyon, hogy ne légyenek ott legyek: és tudgyad hogy én vagyok az Úr a' föld közepett. * És választ tészek az én népem-között, és a' te néped-között: hólnap lészen ez a' jel. * És ugy chelekedék az Úr. † És jöve igen ártalmas légy a' Farao és az ő szolgai házába, és Egyiptusnak minden földére: és meg-vesze a' föld efféle legyek-miatt. * És hivá Farao Moysest és Aaront, és monda nékik: Mennyetek-el, és áldozzatok a' ti Istenteknek ezen a' földön. * És monda Moyses: Nem lehet úgy: mert az Egyiptziusok utálatosságit fogjuk áldozni a' mi Urunknak Istenünknek. hogy-ha azokat, mellyeket az Egyiptziusok tisztelnek, meg-öllyük előttök, meg-köveznek minket. * Harmad napi-járo útat megyünk a' pusztába: és áldozunk a' mi Urunknak Istenünknek, " a' mint parancholta nékünk. * És monda Farao: Én el-bochátlak titeket hogy áldozzatok a' ti Uratoknak Istenteknek a' pusztában: mindazáltal messzebb ne mennyetek, könyörögjetek érettem. * És monda Moyses: Ki-menvén tőled, imádkozom az Úrnak: és el-távozik a' légy Faraótól, és a' szolgaitól, és a' népétől hólnap: mindazáltal többé meg ne chally, el nem bochátván a' népet hogy az Úrnak áldozzék. * És ki-menvén Moyses Faraótól, imádkozék az Úrnak. * Ki az ő szava-szerént chelekedék: és el-vévé a' legyeket Faraótól, és a' szolgaitól, és a' népétől: chak egy sem marada-meg. * És meg-nehezüle a' Farao szíve, ugy hogy ez-úttal sem bochátaná-el a' népet.

† *Sap. 16. b. 9.*

" *Sup. 3. d. 18.*

IX. Rész.

MOnda pedig az Úr Moysesnek: Menny-bé Faraóhoz, és szólly néki: Ezeket mongya a' Zidók Ura Istene: Bochásd-el a' népemet, hogy áldozzék nékem. * Hogy-ha még-is ellent-tartasz, és meg-tartóztatod őket: * ímé az én kezem a' mezeiden lészen: és lovaidon, és szamáridon, és tevéiden, és ökreiden, és juhaidon igen nehéz dög-halál. * És chodát chelekeszik az Úr, az Israël örökségi's az Egyiptziusok örökségi között, hogy tellyességgel semmi el ne veszszen azok-közzül mellyek az Israël fiaihoz tartoznak. * És időt rendele az Úr, mondván: Hólnap chelekeszi-meg ez igét az Úr a' földön. * Meg-chelekedé azért az Úr ez igét másod napon: és az Egyiptziusoknak minden barmok meg-hala: az Israël fiainak barmai-közzül pedig tellyességgel semmi el nem vesze. * És el-küldé Farao meg-látni, és semmi nem hólt vala meg azok-közzül mellyeket Israël bír vala. És meg-nehezedék a' Farao szíve, és nem bochátá-el a' népet. * És monda az Úr Moysesnek és Aaronnak: Vegyetek a' tűz-helyről teli marok hamvat, és hintse-el azt Moyses az égre Farao-előtt. * És por légyen Egyiptusnak minden földén: mert az embereken és a' barmokon fekélyek lésznek, és dagadozott hójagok Egyiptusnak minden földén. * És hamvat vőnek a' tűz-helyről, és meg-állának Farao-előtt, és el-hinté azt Moyses az égre: és lőnek dagadozott hójagoknak fekélyi az embereken, és barmokon: * és a' bűbájosok nem álhatának Moysesel-előtt a' fekélyek-miatt mellyek rajtok valának, és Egyiptusnak minden földén. * És meg-keményíté az Úr a' Farao szívét, és nem halgatá őket, a' mint szóllott az Úr Moysesnek. * És monda az Úr Moysesnek: Reggel kelly-fel, és állly Farao-eleibe, és mongyad néki: Ezeket mongya a' Zidók Ura Istene: Bochásd-el a' népemet, hogy áldozzék nékem. * Mert ez-úttal ereszte minden chapásimat a' te szívedre, és szolgaidra, és népedre: hogy tudgyad hogy nincsen hozzám hasonló az egész földön. * Mert most kinyújtván kezemet, meg-verlek téged, és a' népedet dög-halállal, és el-veszsz e' földről. * " A' végre tettelek pedig téged, hogy rajtad mutassam-meg erőmet, és hirdettessék az

" *Rom. 9. d. 17.*

én nevem minden földön. * Még- 17 G
is tartóztatod-e a' népemet; és nem
akarod őtet el-bochátani? * Ímé 18 32
hólnap ezen órán ereſztek ſzertelen
ſok kő-eſsőt, minémű nem volt E-
gyiptusban, a' naptól-fogvá mellyen
fondáltatott, mind e' jelen-valo
ideig. * Külgy-el azért mingyárt, 19
és gyűjts-egybe barmaidat, és min-
dent a' mid a' mezőn vagyon: mert
az emberek, és a' barmok, és minde-
nek a' mik kinn találtatnak, és egybe
nem gyűjtetnek a' mezőkről, és reá-
jok eſendik a' kő-eſső, meg-halnak.
* A' ki a' Farao ſzolgai-közzűl az Úr 20
ſzavát félte, ſzolgait és barmait há-
zakba űzette: * a' ki pedig el-mu- 21
latta az Úr beſzédét, a' mezőn hatta E
az ő ſzolgait és barmait. * És mon- 22
da az Úr Moyſesnek: Nyújts-ki ke- I
zedet az égre, hogy légyen kő-eſső A
Egyiptuſnak egéſz földén, az embe-
rekre, és barmokra, és minden me-
zei fűre Egyiptus-földén. * † És 23
† Sap. 16. c. 16. & 19. d. 19. ki-nyújtá Moyſes a' veſzſzőt az égre, 2
és az Úr menny-dörgéſeket támaſz-
tá, és kő-eſsőt és futoſo villámáſo-
kat a' földre: és kő-eſsőt bocháta az
Úr Egyiptus-földére. * És a' kő-eſ- 24
ső's a' tűz elegy egyſzer 's mind ſza-
kadnak vala: és olly nagy volt, mi-
némű az-előtt egéſz Egyiptus-föl-
dén, mi-óltától-fogva az a' nemzet-
ség alkottatott, ſoha nem látſzott.
* És el-veré a' kő-eſső Egyiptuſnak 25 4
egéſz földében mind a' mezőkön-lé- F B
vőket, az embertől-fogva a' barom-
ig: és a' mezőnek minden füvét 5
el-veré a' kő-eſső, és a' tartománnak
minden fáját egybe-töré. * Chak 26
Geſsen-földén, holott az Iſraël fiai
valának, nem eſett kő-eſső. * És el- 27
küldé Farao, és hivá Moyſeſt és Aa-
ront, mondván nékik: Vétkeztem
most-is: az Úr igaz: én 's a' népem,
iſtentelenek. * Imádkozzatok az 28
Úrnak hogy ſzűnnyenek-meg az
Iſten meny-dörgéſi, és a' kő-eſső:
hogy bochájſalak-el titeket, és ſem-
mi-képpen itt tovább ne maradgya-
tok. * Monda Moyſes: Mikor 29
ki-menendek a' városból, ki-nyúj-
tom kezeimet az Úrhoz, és meg-
ſzűnnek a' meny-dörgéſek, és kő-eſ-
ső nem léſzen: hogy tudgyad hogy
az Úré a' föld: * de tudom, hogy 30
te, és a' ſzolgaid, még ſem félitek az
Úr-Iſtent. * A' len azért és az árpa 31
meg-ſértetett, azért hogy az árpa
zőldülne, és a' len már fejeket hán-
na: * a' búza pedig és a' gabona meg-
nem ſértetek, mert későn-érők valá-
nak. * És ki-menvén Moyſes Fa- 33
ráótól a' városból, ki-terjeſzté kezeit
az Úrhoz, és meg-ſzűnének a' meny-
dörgéſek és a' kő-eſső, és tovább nem
chepege eſső a' földre. * Látván 34
pedig Farao hogy meg-ſzűnt volna
az eſső, és a' kő-eſső, és a' meny-dör-
géſek, még-öregbíté bűnét: * és 35
meg-nehezűle a' maga 's az ő ſzolgai
ſzíve, és igen meg-keményedék: el
ſem bochátá az Iſraël fiait, a' mint az
Úr meg-parancholtá vala Moyſes
keze-által.

X. Rész.

ÉS monda az Úr Moyſesnek: 1
Menny-bé Faraóhoz: mert A
én meg-keményítettem a'
maga 's az ő ſzolgái ſzívét:
hogy ezeket az én jeleimet chelekedgyem rajta, * és meg-beſzéllyed a' 2
fiaid 's unokáid füleiben, hányſzor
rontottam-meg az Egyiptziuſokat,
és chudáimát chelekedtem rajtok:
és tudgyátok hogy én vagyok az Úr.
* Bé-menének azért Moyſes és Aa- 3
ron Faraóhoz, és mondának néki:
Ezeket mongya a' Zidók Úrá Iſtene:
Meddig nem akarſz álám vettetni?
Bochájſd-el a' népemet, hogy áldoz-
zék nékem. * "Ha pedig ellent- 4 "Sap. 16. b. 19.
tartaſz, és el nem akarod bochátani F B
őtet: ímé én hólnap a' ſáſkát hatá-
ridba hozom: * melly el-lepje a' 5
föld-ſzínét, és ſemmi abból ki ne teſ-
ſék, hanem meg-étetteſsék a' mi
meg-maradott a' kő-eſsőtől. mert
meg-rágja mind a' fákat mellyek a'
mezőkön új jövéſeket hoznak. * És 6
bé-töltik házaidat, és a' ſzolgáidét, és
minden Egyiptziuſokét: mennyit
nem láttak a' atyáid, és ősid, mi-óltá-
tól-fogvá lettek a' földön, e' jelen-
való napig. És el-fordúlá, és ki-mé-
ne Faraótól. * Mondának pedig a' 7
Farao ſzolgai néki: Meddig ſzenved-
gyük e' botránkozáſt? bochájſd-el az
embereket, hadd áldozzanak az ő Ú-
roknak Iſteneknek. nem látod-e
hogy el-veſzett Egyiptus? * És viſz- 8
ſza-hívák Moyſeſt és Aaront Faraó- C
hoz: ki monda nékik: Mennyetek-
el, áldozzatok a' ti Uratoknak Iſten-
teknek: kik mennek-el? * Monda

Moyſes: Gyermechkéinkel, és véneinkel megyünk, fiainkal és leányinkal, juhainkal és chordáinkal: mert a' mi Urunk Iſtenünk innepe ez. * És felele Farao: Úgy légyen az Úr veletek, a' mint el-bochátlak titeket, és a' gyermechkéiteket. ki kételkedik hogy igen gonoſzúl gondolkodtok? * Nem léſzen úgy, hanem mennyetek chak a' férfiak, és áldozzatok az Úrnak: mert magatok-is azt kértétek. És mingyárt ki-üzettetének a' Farao ſzíne-elől. * Monda pedig az Úr Moyſesnek: Nyújts-ki kezedet Egyiptus-földére a' ſáſkára, hogy jöjön-fel reája, és egye-meg mind a' füvet, melly a' kő-eſőtől meg-maradott. * És ki-nyújtá Moyſes a' veſzſzőt Egyiptus-földére: és az Úr támaſzta égető ſzelet azon az egéſz napon, és éjjel: és reggel lévén, az égető ſzél fel-emelé a' ſáſkákat. * Mellyek fel-jövének egéſz Egyiptus-földére: és ſzámtalanon ſzállának-le az Egyiptziuſoknak minden határira, mineműek annak az időnek előtte nem voltak, az-után ſem léſznek. * És el-lepék a' földnek egéſz ſzínét, mindeneket el-puſztítván. Meg-emészteték azért a' földnek füve, és valami gyümölch a' fákon volt, mellyet a' kő-eső meg-hagyott vala: és ſemmi zöld nem hagyattaték a' fákon, és a' föld füveiben égéſz Egyiptusban. * Az-okáért Farao ſietve hívatá Moyſeſt és Aaront, és monda nékik: Vétkeztem Uratok Iſtentek-ellen, és ellenetek. * De moſt bochájſátok-meg bűnömet ez-úttal-is, és kérjétek Uratokat Iſtenteket, hogy vegye-el rólam ezt a' halált. * És ki-menvén Moyſes a' Farao ſzíne-elől, imádkozék az Úrnak. * Ki nap-nyúgatról igen ſebes ſzelet támaſzta, és el-ragadván a' ſáſkát, a' Veres tengerbe veté: chak egy ſem marada Egyiptuſnak minden határiban. * És meg-keménnyíté az Úr a' Farao ſzívét, és el nem bochátá az Iſraël fiait. * Monda pedig az Úr Moyſesnek: Nyújts-ki kezedet az égre: és légyen olly ſűrő ſetétſég Egyiptus-földén, hogy meg tapaſztaltathaſsék. * És ki-nyújtá Moyſes kezét az égre: és rettenetes ſetétſég lőn egéſz Egyiptus-földén harmad napig. * † Senki nem látta attyafiát, ſem ki nem mozdúlt a' helyből, mellyen volt: " valahol pedig az Iſraël fiai laknak vala, világoſság vala. * És hívá Farao Moyſeſt és Aaront, és monda nékik: Mennyetek-el; áldozzatok az Úrnak: chak a' juháitok és chordáitok maradgyanak-meg, a' ti kiſdeditek mennyenek-el veletek. * Monda Moyſes: Áldozatokat, és éppen-égő áldozatokat-is adgy nékünk, mellyeket a' mi Urunknak Iſtenünknek bé-mutaſsunk. * Minden nyájunk el-mégyen velünk, egy körömſem marad-el azokból, mellyek ſzükſégeſek a' mi Urunk Iſtenünk tiſzteletire: kivált-képpen hogy-ím nem tudgyuk mit kellyen áldozni, miglen arra a' helyre nem jutunk. * Megkeményíté pedig az Úr a' Farao ſzívét, és nem akará el-bochátani őket. * És monda Farao Moyſesnek: Távozzál-el tőlem, és meg-láſd hogy többé orczámat ne láſsad: valamelly nap előmbe jőſz, meg-halſz. * Felele Moyſes: Úgy léſzen a' mint ſzóltál, nem látom többé orczádat.

† *Sap. 17. a. 2.*

" *Sap. 18. a. 1.*

XI. Rész.

ÉS monda az Úr Moyſesnek: Még egy chapáſsal ütöm-meg Faraót és Egyiptuſt, és az-után el-bochát titeket, és kénſzerít ki-menni. * † Mond-meg azért az egéſz kőſégnek, hogy kérjen a' férfiu a' baráttyától, és az aſzſzony'állat a' ſzomſzéd-aſzſzonyától, ezüſt és arany edényeket. * Kedveſsé téſzi pedig az Úr az ő népét az Egyiptziuſok-előtt. " És Moyſes igen nagy ember vala Egyiptus-földében, a' Farao ſzolgái és minden nép-előtt. * És monda: Ezeket mongya az Úr: Ej-félkor Egyiptusba megyek: * és meg-hal minden elsőſzülőtt az Egyiptziuſok földén, Faraónak első-ſzülöttétől-fogva, ki az ő királyi ſzékiben ül, mind a' malomban-való ſzolgálónak első-ſzülöttéig, és a' barmoknak minden első fajzáſa. * És nagy kiáltás léſzen egéſz Egyiptus-földén, mineműſem az-előtt nem volt, ſem az-után nem léſzen. * Az Iſraëlnek minden fiainál pedig, az eb ſem motſzan-meg az embertől-fogva a' baromig: hogy tudgyátok, mineműchudával válaſzſza-el az Úr az Egyiptziuſokat és Iſraëlt. * És alá-jönek hozzám mind

† *Sup. 3. g. 22. Inf. 12. e. 35.*

" *Eccli. 45. a. 1.*

e' te

e' te szolgaid, és imádnak engem, mondván: Menny-ki te, és minden te-alattad-való nép: az-után ki-megyünk. * És ki-méne Faraótol, igen meg-haraguván. Monda pedig az Úr Moysesnek: Nem halgat-meg titeket Farao, hogy sok jelek légyenek Egyiptus-földén. * Moyses pedig és Aaron meg-chelekedék mind e' meg-írott chodákat, Farao-előtt. És meg-keményíté az Úr a' Farao szívét, és el nem bochátá az Israël fiait az ő földéről.

XII. Rész.

ES monda az Úr Moysesnek és Aaronnak Egyiptus-földében: * E' hólnap, néktek a' hólnapoknak kezdeti: első lészen az esztendő hólnapi-kőzött. * Szóllyatok az Israël fiainak egész gyülekőzetihez, és mongyátok nékik: E' hónak tizedik napján ki-ki egy bárányt vegyen, az ő cheléde és háza-szerént. * Ha pedig kevesebb a' szám hogy-sem mint elég vólna a' báránnak meg-ételére, vegye szomszédgyát melléje, ki az ő háza-mellett vagyon, a' lelkek száma-szerént, mellyek elégségesek lehetnek a' bárány meg-ételére. * A' bárány pedig makula-nélkül, hím, esztendős légyen: melly szer-tartás-szerént vegyetek egy gődőlyét-is. * És tartsátok azt e' hónak tizen-negyedik napjáig: és áldozza azt estvére az Israël fiainak egész sokasága. * És vegyenek annak véréből, és tegyenek mind a' két ajtó-mellyékire, és a' felső küszőbire a' házaknak, mellyekben azt meg-észik. * És azon éjjel tűznél sült húsát egyék-meg, és kovásztalan kenyereket vad salátával. * Semmit abban nyersen meg ne egyetek, se vízbe-főttet, hanem chak tűznél sűtőttet: a' fejét lábaival és bélivel fel-egyétek. * És semmi abban reggelig ne maradgyon. ha mi meg-maradand, tűzzel égessétek-meg. * Azt pedig e' képpen egyétek-meg: A' tí veséiteket fel-övedzétek, és sarutok lábatokon légyen, pálczátokat kezetekben tartván, és sietve egyetek: mert ez az Úr Fáséja, (az-az, által-menetele.) * És által-megyek Egyiptus-földén azon éjjel, és meg-ölők minden első-szülőttet Egyiptus-földén az embertől-fogva a' baromig: és itéletet tészek Egyiptusnak minden istenin, én az Úr. * A' vér pedig jelül lészen néktek a' házakban mellyekben lésztek: és meglátom a' vért, és el-megyek mellőletek: nem-is lészen el-vesztő chapás köztetek, mikor meg-verem Egyiptus-földét. * Ezt a' napot pedig emlekezetben tartsátok: és azt innepnek szentellyétek az Úrnak a' ti nemzetségtekben örők tisztelettel. * Hét nap egyetek kovásztalant: az első nap ne légyen kovász házátokban: valaki kovászost éjendik, az első naptól-fogva a' hetedik napig, el-vész az a' lelek Israëlből. * Az első nap szent és illő lészen, a' hetedik nap-is azon innepléssel tiszteletes: semmi munkát azokon ne tegyetek, azoktól meg-válva mellyek az eledelhez-valók. * És meg-tartsátok a' kovásztalanokat: mert ugyan azon nap viszem-ki a' ti seregeteket Egyiptus-földéből, és meg-őrizzétek e' napot a' tí nemzetségtekben örők szer-tartással. * † Az első hólnapban, a' hónak tizen-negyedik napján estvére, kovásztalant egyetek, azon hónak huszon-eggyedik napjának estvéjéig. * Hét nap ne találtassék kovász a' házatokban: a' ki kovászost éjendik, el-vész annak lelke az Israël gyülekőzetiből, akár jövevény légyen, 's akár a' föld lakosa. * Semmi kovászost meg ne egyetek: minden lakó-helyetekben kovásztalant egyetek. * Hívá azért Moyses az Israël fiainak minden véneit, és monda nékik: Mennyetek-el, vegyétek az oktalan állatot, a' tí chelédetek-szerént, és áldozzatok Fáset. * És egy kőtés isópot mártsatok a' vérbe melly a' küszőbön vagyon, és hintsétek-meg azzal a' felső küszőböt, és az ajtónak két mellyékit: senki közzületek ki ne mennyen az ő háza ajtaján reggelig. * Mert által-mégyen az Úr, meg-vervén az Egyiptziusokat: és mikor látandgya a' vért a' felső küszőbön, és az ajtónak két mellyékén, el-mégyen a' ház ajtaja-mellől, és nem engedi hogy az üldöklő bé-mennyen házatokba és meg-sértsen. * Őrizd-meg ez ígét örők törvényül néked és a' fiaidnak. * És mikor bé-mentek a' földre mellyet az Úr ád néktek, a' mint ígérte, meg-tartsátok e' czeremoniákat. * És

† *Lev. 23. a. 5. Num: 28. c. 16.*

Heb. 11. c. 28.

mikor mondangyák néktek a' fiaitok: Micsoda rend-tartás ez? * Mongyatok nékik: Az Úr által-menésének áldozattya, mikor által-ment az Isráël fiai házok-fölött Egyiptusban, meg-vervén az Egyiptziusokat, és a' házainkat meg-szabadítván. És meghajolván a' nép imádá. * És kimenvén az Isráël fiai, chelekedének a' mint meg-parancholta vala az Úr Moysesnek és Aaronnak. * Lőn pedig éj-félkor, meg-vere az Úr minden elsö-szülöttet Egyiptus-földén, Faraónak elsö-szülöttétől-fogva, ki † az ö királyi-székiben ül vala, † mind a' tömlöcz-béli fogolynak elsö-szülöttéig, és a' barmoknak minden elsö fajzását. * És fel-kele Farao éjjel, és minden szolgai, és az egész Egyiptus: és nagy kiáltás támada Egyiptusban: mert egy ház sem vala melyben halott nem fekünnék. * És Farao Moysest és Aaront éjjel híván, monda: Kellyetek-fel, és mennyetek-ki az én népem-közzül, ti és az Isráël fiai: mennyetek-el, áldozzatok az Úrnak a' mint mongyátok. * Juhaitokat és chordáitokat vigyétekel a' mint kéritek vala, és el-menvén álgyatok-meg engem. * És kénszerítik vala az Egyiptziusok a' népet sietséggel ki-menni a' földről, mondván: Minnyájan meg-halunk. * Vön azért a' nép tésztát, miének-elötte meg-kovászosíttatnék: és ruhájokba kötvén, vállaira tévé. * És chelekedének az Isráël fiai, " a' mint parancholta vala Moyses: és kérének az Egyiptziusoktól arany 's ezüst edényeket, és igen sok ruhát. * Az Úr pedig kedvessé tévé a' népet az Egyiptziusok-elött hogy költsön adnának nékik: és meg-fosztják az Egyiptziusokat. * És el-menének az Isráël fiai Rameséből Sókotba, közel hat-száz-ezer gyalog férfiak, a' kisdedek-nélkül. * De elegyes köz nép-is számtalan ménefel vélek, fölötte sok juhok, és chordák, és külömb-féle barmok. * És meg-sütik a' tésztát, mellyet az-elött Egyiptusból hoztak vala: és hamuban-sült kovásztalan kenyereket chinálának: mert meg sem kovászosíthatták vala, kénszerítvén az Egyiptziusok hogy ki-mennének, és semmi késedelmet nem engedvén: és eszekbe sem jutott vala, hogy valami étket készítenének. * Az Isráël fiainak pedig Egyiptusban-való lakásuk, négy-száz harmincz esztendeig vólt. * Mellyek el-telvén, azon nap ki-méne az Úrnak minden serege Egyiptus-földéből. * Ez az éj mélto meg-szenteléstre az Úrnak, mikor kivitte öket Egyiptus-földéből: ezt meg kell tartani mindé Isráël fiainak az ö nemzetségekben. * És monda az Úr Moysesnek és Aaronnak: Ez a' Páschának rend-tartása: Senki idegen ne egyék abban. * Minden vöttszolga pedig környül-metéltessék, és úgy egyék. * A' jövevény és a' béres ne egyének abban. * " Egy házban egyék-meg, és ki ne vigyetek annak húsában, † se annak chontyát meg ne törjétek. * Az Isráël fiainak minden gyülekezete mivellye azt. * Hogy-ha valamelly idegen közitekbe akarna menni lakni, és az Úrnak Páschát szerzeni, környül-metéltessék elöszor minden ö férfia, és akkor igazán meg-illi, és lészen mint a' földnek lakosa: ha ki pedig környül nem metélkedett, ne egyék abbá. * Azon törvénye légyen a' lakósnak és a' jövevénnek a' ki nálatok lakik. * És chelekedének mind az Isráël fiai, a' mint parancholta vala az Úr Moysesnek és Aaronnak. * És azon nap ki-vivé az Úr az Isráël fiait Egyiptus-földéből az ö seregek-szerént.

† *Sap. 18. b. 11.*

" *Sup. 11. a. 1.*

" *Num. 9. b. 12.* † *Ioan. 19. g. 36.*

XIII. Rész.

ÉS szólla az Úr Moysesnek, mondván: * " Nékem szentelly minden elsö-szülöttet, melly meg-nyittya a' méhet az Isráël fiai-között, mind az emberek 's mind a' barmok-közzül: mert mind enyímek. * És monda Moyses a' népnek: Meg-emlekezzetek e' napról, mellyen ki-jöttetek Egyiptusból, és a' szolgálatnak házából, mert erös kézzel vitt-ki titeket az Úr arról a' helyről: hogy ne egyetek kovászos kenyeret. * Ma mentek-ki az új gabonának havában. * És mikor béviszen téged az Úr a' Kananæus és Hetæus és Amorræus és Hevæus és Jebusæus földére, mellyet hogy néked adna meg-eskütt az atyáidnak, téjjel és mézzel-folyó földre, illyen módgyát tartsad a' szent tisztoleteknek e' hólnapban: * Hét nap egyél kovásztalant; és a' hetedik napon az Úrnak illö-innepe lészen. * Hét napig egyél

" *Inf. 34. c. 9. Num. 8. c. 16. Luc. 2. d. 23. Lev. 27 c. 26.*

kovásztalant: ne láttassék nálad semmi kovászos, sem a' te egész határidban. * És a' fiadnak azon a' napon meg-beszéllyed, mondván: Ez az a' mit nékem chelekedett az Úr mikor ki-jöttem Egyiptusból. * És légyen mint egy jel a' kezedben, és mint emlekeztető a' szemeid-elött: és mint az Úrnak törvénye mindenkor a' te szádban légyen. mert erős kézzel hozott-ki téged az Úr Egyiptusból. * Meg-őrizzed ez illyen tiszteletet bizonyos időben napokról napokra. * És mikor bé-viszen téged az Úr a' Kananæus földére, a' mint meg-eskűtt néked és az atyáidnak, és azt néked adgya: * "ki-válazd az Úrnak, mind a' mi az anya-méhet meg-nyittya, és a' mi első fajzás a' te barmaidban: valami hím fajzatod lészen, az Úrnak szentellyed. * A' szamárnak első vemhét juhon cheréld-el: ha meg nem váltod, meg-öllyed. Az embernek pedig minden első-szülöttét a' fiaid-közzül, árron válts-meg. * És mikor meg-kérdend téged a' fiad hólnap, mondván: Michoda ez: Felellyed néki: Erős kézzel hozott-ki minket az Úr Egyiptus-földéből, a' szolgálat házából. * Mert mikor meg-keményedett vólna Farao, és nem akarná minket el-bochátani, meg-ölé az Úr minden első-szülöttet Egyiptus-földén, az ember első-szülöttétől-fogva a' barmok első fajzásáig: azokáert áldozok az Úrnak minden hímet, melly a' méhet meg-nyittya, és az én fiaimnak minden első-szülöttét meg-váltom. * Lészen azért mint egy jel a' kezedben, és mint valami emlekezetre fel-függesztetett a' szemeid-között: mivelhogy erős kézzel hozott-ki minket az Úr Egyiptusból. * Azért mikor ki-bochatta vólna Farao a' népet, nem vivé őket Isten a' Filistæusok földének útán, melly közel vala; alítván hogy talám meg fogná bánni, ha látna maga-ellen hadakat támadni, és visszza-térne Egyiptusba. * Hanem környűl hordozá a' pusztának útán, melly a' Veres tenger-mellett vagyon: és fel-fegyverkezvén menének-ki az Izraël fiai Egyiptus-földéből. * El-vivé Moyses a' Józef tetemit-is véle: mivel meg-eskűdtette vala az Izraël fiait, mondván:

"Meg-látogat téged az Isten, vigyétek-ki az én tetemimet innét veletek. * És el-menvén Sókotból, táborba szállának Etámban a' puszta végső határiban. * "Az Úr pedig elöttök mégyen vala hogy útat mutatna, nappal felyhő-oszlopban, és éjjel tűz-oszlopban: hogy vezére vólna útának mind a' két időben. * Soha el nem távozott a' felyhő-oszlop nappal, sem a' tűz-oszlop éjjel, a' nép-elől.

"Gen. 50. d. 15.

"Num. 14. c. 21. 1. Cor. 10. a. 1. Neh. 9. d. 19.

XIV. Rész.

SZólla pedig az Úr Moysesnek, mondván: * Szólly az Izraël fiainak, hogy visszza-térvén járjanak tábort Fihahirot-ellenében, melly Magdalum és a' tenger-között vagyon Béelsefon-ellenében: annak-ellenében szállyatok táborba a' tenger-mellett. * És kezdi mondani Farao az Izraël fiai-felől: Meg-szorúltak a' földön, megrekesztette őket a' puszta. * És megkeményítem a' szívét, és meg-űz títeket: és meg-dicsőíttetem Faraóban, és minden ő seregében: és megtudgyák az Egyiptziusok hogy én vagyok az Úr. * És úgy chelekedének. És hírré tévék az Egyiptziai királynak, hogy el-futott vólna a' nép: és el-változék a' Farao és az ő szolgai szíve a' népért, és mondának: Mit akaránk chelekedni hogy el-bochátanók Izraëlt, hogy ne szolgálna nékünk? * Bé-fogata azért szekerébe, és minden népét melléje vévé. * És vűn hat-száz válogatott szekeret, és valami szekér vólt Egyiptusban: és az egész seregnek hadnagyit. * És meg-keményíté az Úr Faraónak az Egyiptziai királynak szívét, és meg-űzé az Izraël fiait: azok pedig hatalmas kéz-által mentek vala ki. * "És mikor az Egyiptziusok az elöttök-menők nyomdokit követnék, táborban találák őket a' tenger-mellett: Faraónak minden lovagja és szekere, és minden serege Fihahirotban valának Béelsefon-ellenében. * És mikor el-közelgetett vólna Farao, fel-emelvén szemeket az Izraël fiai, láták az Egyiptziusokat utánnok: és igen meg-félemlének: és kiáltának az Úrhoz, * és mondának Moysesnek: Talám nem vóltak

"Inf. 22. d. 29. & 34. c. 19. Ezech. 44. g. 30.

"1. Mac. 4. a. 9. Ios. 24. b. 6.

Egyiptusban koporsók, azért hoztál-el minket hogy a' puſztában halnánk-meg: mit akartál chelekedni hogy ki-hoznál minket Egyiptuſból? * Nem ez-é a'ſzo, mellyet mondunk vala néked Egyiptusban, mondván: Távozzál-el tőlünk, hogy ſzolgállyunk az Egyiptziuſoknak? mert ſokkal jobb lőtt vólna nékik ſzolgálnunk, hogy-ſem mint a' puſztában meg-halnunk. * És monda Moyſes a' népnek: Ne féllyetek: állyatok veſzteg, és láſſátok az Úrnak nagy dolgait mellyeket ma chelekeſzik: mert az Egyiptziuſokat, kiket moſt láttok, ſemmi-képpen többé nem láttyátok mind örökké. * Az Úr hadakozik érettetek, és tí halgaſſatok. * És monda az Úr Moyſesnek: Mit kiáltaſz hozzám? Szólly az Iſraël fiainak hogy indúllyanak-meg. * Te pedig emeld-fel a' veſzſződet, és nyújts-ki kezedet a' tengerre, és válazd azt két-felé: hogy az Iſraël fiai a' tenger közepin ſzárazon menjenek. * Én pedig meg-keményítem az Egyiptziuſok ſzívét, hogy kergeſſenek titeket: és meg-dicsőíttetem Faraóban, és minden ő hadában, és ſzekeriben és lovagiban. * És megtudgyák az Egyiptziuſok hogy én vagyok az Úr, mikor meg-dicsőíttetem Faraóban, és az ő ſzekeriben, és lovagibã. * És fel-emelkedvén az Iſtẽ Angyala, ki az Iſraël tábora-előtt mégyen vala, utánnok méne: és véle egyetemben a' felyhő-oſzlop, az eleit el-hagyván, hátul * álla, az Egyiptziuſok tábora és az Iſraël tábora közőtt: és ſetétes felyhő vala, és meg-világoſíttya vala az éjet, úgy hogy egy-máshoz egéſz éjjel nem mehetnének. * És mikor ki-nyújtotta vólna Moyſes kezét a' tengerre, el-vívé azt az Úr, ſebes és égető ſzél fúván egéſz étſzaka, és ſzárazzá változtatá: és két-felé válék a' víz. * " És az Iſraël fiai a' ſzáraz tenger közepin menének: mert ollyan vala a' víz mint egy kő-fal az ő jobb és bal kezek-felől. * És kergetvén az Egyiptziuſok utánnok menének, és Faraónak minden lovagja, az ő ſzekeri és lovagi, a' tenger közepibe. * És már el-jőtt vala a' reggeli vígyázás, † és ímé tekíntvén az Úr az Egyiptziuſok táborára a' tűz és felyhő oſzlopból, meg-ölé az ő hadokat: és el-fordítá a' ſzekerek kerekit, és fenékre vitetnek vala. * Mondának azért az Egyiptziuſok: Szaladgyunk Iſraël előtt; mert az Úr hadakozik érettek ellenünk. * És monda az Úr Moyſesnek: Nyújts-ki kezedet a' tengerre, hogy a' vizek az Egyiptziuſokra térjenek, az ő ſzekerekre és lovagjokra. * És mikor ki-nyújtotta vólna Moyſes kezét a' tengerre, meg-téré jó reggel az előbbi helyre: És ſzaladván az Egyiptziuſok, eleikbe jövének a' vizek, és el-burítá őket az Úr a' habok közepiben. * És meg-térének a' vizek, és el-buríták a' Farao minden ſeregének ſzekerit és lovagit, kik utánnok indúlván be-mentek vala a' tengerbe: chak egy ſem maradameg bennek. * Az Iſraël fiai pedig a' ſzáraz tenger közepin menének, és a' vizek kő-fal-gyanánt valának nékik jobb és bal-felől: * és meg-ſzabadítá a' Úr azon a' napon Iſraëlt az Egyiptziuſok kezéből. * És láták a' meg-hólt Egyiptziuſokat a' tenger partyán, és a' nagy kezet mellyel az Úr ellenek harczolt vala: és félé a' nép az Urat, és hívének az Úrnak, és az ő ſzolgájának Moyſesnek.

XV. RÉSZ.

AKkoron éneklé Moyſes és az Iſraël fiai ez éneket az Úrnak, és mondának:

Enekellyünk az Úrnak: mert dicsőſégeſen fel-magaſztaltatott, a' lovat, és a' rajta-ülőt le-vetette a' tengerbe.

* " Az én erőſſégem, és dicséretem az Úr, és lőn nékem ſzabadulásomra: ez az én Iſtenem, és dicsőítem őtet: az én atyám Iſtene, és fel-magaſztalom őtet.

* Az Úr mint a' hadakozó férfi, mindenható az ő neve.

* Faraónak ſzekerit és ſeregét a' tẽgerbe vetette: az ő válogatott fejedelmi el-merűltek a' Veres tengerbẽ.

*A' mélyſégek el-burították őket, alá-mentek a' fenékre mint a' kő.

* A' te jobb kezed Uram fel-magaſztaltatott az erőſſégbẽ: a' te jobb kezed, Uram, meg-verte az ellenſéget.

* És a' te dicsőſégednek ſokaſágában le-vetetted az ellenkőzőidet: el-bocháttad haragodat, melly el-nyelte őket mint a' pozdorját.

* És a' haragodnak lelkével öſzve-

" *Pſal. 77. b. 13. & 104. d. 36. Pſal. 113. a. 3. Hebr. 11. d. 29.*

† *Sap. 18. b. 15.*

" *Sap. 10. d. 15. Iſ. 12. a. 2. Pſal. 117. c. 14.*

gyűltek a' vizek: meg-álla a' folyóvíz, őszve-gyűlének a' mélységek a' tenger közepin.

*Monda az ellenség: Meg-űzöm, és meg-fogom, fel-osztom a' ragadománt, bé-telik a' lelkem: ki-vonom a' kardomat, meg-öli őket az én kezé.

*Fűva a' te szeled, és bé-burítá őket a' tenger: el-merűlének mint az ón a' sebes vizekben.

*Kichoda hasonló hozzád Uram az erősségekbe? kichoda hozzád hasonló, nagyságos a' szentségben, rettenetes és dicséretes, chodákat chelekedő?

*Ki-nyújtottad kezedet, és el-nyelé őket a' föld.

* Vezére vóltál irgalmasságoddal a' népnek mellyet meg-szabadítottál: és hordoztad őtet erősségeddel a' te szent lakó-helyedre.

*Fel-menének a' népek, és meg-haraguvának: fájdalmak fogák-környűl a' Filistiim lakóit.

*Akkor meg-háborodának az Edom fejedelmi, a' Móab erősit környűl-fogá a' rettegés, meg-merevedének Kánaánnak minden lakói.

*Rohannyon félelem reájok, és rettegés, karodnak nagy-vóltával: légyenek mozdúlhatatlanok mint a' kő, míg által-mennyen Uram a' néped, míg által-mennyen e' te néped, mellyet birtál.

*Bé-viszed őket, és el-plántálod a' te örökséged hegyén, a' te erősséges lakó-helyeden mellyet alkottál Uram: a' te Szent-helyed Uram, mellyet kezeid meg-erősítettek.

*Az Úr országol örökké és tovább.

*Mert bé-méne lovon Farao az ő szekerivel és lovagival a' tengerbe: és viszsza-hozá reájok az Úr a' tenger vizeit: az Israël fiai pedig szárazon járának annak közepin.

*Maria prófeta-asszony azért Aaronnak nénnye, dobot vőn kezébe: és mind ki-menének az asszony'állatok utánna dobokkal és éneklő-seregekkel, *kik-előtt énekel vala, mondván: Énekellyünk az Úrnak, mert dicsőségessen fel-magasztaltatott, a' lovat és a' rájta-ülőt le-vetette a' tengerbe. * Ki-vivé pedig Moyses Israëlt a' Veres-tengerből, és ki-menének a' Sur pusztájába: és járának három nap a' pusztában, és nem találnak vala vizet. * És jutának Márába, és nem ihattyák vala a' Mára vizeit, mivelhogy keserűk vólnának: azért a' helynek illendő nevet-is ada, nevezvén azt Márának, az-az, keserűségnek. * És morog vala a' nép Moyses-ellen, mondván: Mit igyúnk? * Ama' pedig kiálta az Úrhoz. ki egy fát mutata néki: mellyet mikor a' vizekbe eresztett vólna, édessé változának: "ott rendele néki parancholatokat, és itéleteket, és ott kísérté őtet, * mondván: Ha a' te Urad Istened szavát halgatod, és a' mi igaz előtte meg-chelekesszed, és engedsz az ő parancholatinak, és meg-tartod minden ő hagyásit; semmi-féle betegséget, mellyet Egyiptusra bochátam, réád nem bochátok: mert én az Úr a' te gyógyítód. *"Jutának pedig Elimbe az Israël fiai, holott tizen-két víz-forrás vala, és hetven pálma-fa: és tábort járának a' vizek-mellett.

"Judith 5. c. 15. Eccli. 38. a. 3.

"Num. 33. b. 9.

XVI. Rész.

ÉS el-menének Elimből, és juta az Israël fiainak minden sokasága a' Sin pusztájába, melly Elim és Sinai-között vagyon: a' második hónak tizen-ötödik napján, minek-utánna ki-jöttek Egyiptus-földéből. * És morgolódék az Israël fiainak egész gyülekezete Moyses és Aaron-ellen a' pusztában. * És mondának az Israël fiai nékik: Vaj's hóltunk vólna meg az Úr keze-által Egyiptus-földében, mikor ülűnk vala az fazék hús-mellett, és elég kenyeret ésszünk vala: miért hoztatok-ki minket e' pusztába, hogy ez egész sokaságot éhséggel ölnétek-meg? * Monda pedig az Úr Moysesnek: Ímé én az égből adok néktek kenyeret: mennyen-ki a' nép, és szedgyen a' mennyi elég naponként: hogy kisértsem-meg őtet, ha az én törvényemben jár-e, vagy nem. * A' hatodik napon pedig készíttsék-el a' mit bé-vigyenek: és két annyi légyen a' mennyit szoktak szedni naponként. * És mondának Moyses és Aaron mind az Israël fiainak: Estve meg-tudgyátok hogy az Úr hozott-ki titeket Egyiptus-földéből: * és reggel meg-láttyátok az Úr dicsőségét. mert hallotta a' ti morgolódástokat az Úr-ellen: mi pedig mik vagyunk, hogy zúgolódtatok ellenünk? * És monda Moyses: Az Úr estve húst ád ennetek, és reggel

Sap. 11. a. 2.

kenyereket elégségesen: mivelhogy hallotta morgolodástokat, mellyekkel ellene morgolódtatok, mert mí mik vagyunk? és nem mí-ellenünk vagyon a' tí morgolódástok, hanem az Ur-ellen. * És monda Moyses Aaronnak: Mond-meg az Israël fiai egész gyülekőzetinek: Járúlliyatok az Ur-eleibe: mert hallotta morgolódástokat. * És midőn szóllana Aaron az Israël fiai egész gyülekőzetinek, tekíntének a' pusztára: és ímé az Urnak dichőssége meg-jelenék a' felyhőben. * Szólla pedig az Ur Moysesnek, mondván: "Hallottam az Israël fiainak morgolódásokat, szólly nékik: Estve húst észtek, és reggel meg-elégesztek kenyérrel. és meg-tudgyátok hogy én vagyok a' ti Uratok Istentek. * Estve lőn azért, és fel-jővén a' fűrj el-lepé a' tábort: reggel-is harmat szállott vala a' tábor-kőrnyűl. * És mikor be-fődte volna a' föld színét, "látaték a' pusztában valami apró, és mint mozár-tőrővel meg-töretett, hasonlo a' földön-vajo hó-harmathoz. * Mellyet mikor láttak volna az Israël fiai, mondának egy-másnak: Manhu? melly azt tészi; Michoda ez? mert nem tudgyák vala mi volna. Kiknek monda Moyses "Ez a' kenyér, mellyet az Ur adott néktek eledelre. * Ez a' beszéd, mellyet az Ur parancholt: Szedgyen ki-ki mind abban a' mennyi elég eledelére: minden főre egy gomort, a' sátorban-lako lelketeknek számaszerént ugy szedgyétek. * És ugy chelekedének az Israël fiai: és szedének, ki többet, s' ki kevesbet. * És meg-mérék a' gomor mértékkel: és sem annak, "a' ki többet szedett vala, több nem lőn: sem a' ki kevesbet szerzett vala, kevesbet nem találá: hanem minnyájan a'szerént gyűjtének, a mit meg-ehetnek vala. * És monda nékik Moyses: Senki ne hadgyon abban reggelre. * Kik nem halgaták őtet, hanem némellyek közzűlők meg-hagyák reggelre, és kezde férgekkel pozogni, és megrothada: és meg-haraguvék ellenek Moyses. * Szedik vala pedig azt reggel minnyájan, a' mennyi elég lehet vala eledelre: és mikor a' nap meg-melegedik vala, el-olvada. * A' hatodik napon pedig két annyi eleséget szedének, az-az, két gomort minden emberre: el-jővének pedig a' fokasságnak minden fejedelmi, és meg-beszéllék Moysesnek. * Ki monda nékik: Ez a' mit az Úr szóllott: A' szombatnak nyugodalma hólnap az Urnak szenteltetett, valamit mivelnetek kell, mivellyétekmeg: és a' mit meg kell főznőtök, főzzétek-meg: valami pedig megmaradand, tegyétek reggelre. * És ugy chelekedének a' mint parancholta vala Moyses, és meg nem rothada, sem féreg benne nem találtaték. * És monda Moyses: Egyétek-meg ma azt, mert az Ur szombattya vagyon: ma nem találtatik a' mezőn. * Hat napon szedgyetek: a' hetedik napon pedig az Ur szombattya vagyon, azért nem találtatik. * És el-jőve a' hetedik nap: és ki-menvén a' nép-kőzzűl hogy szednének, nem találának. * Monda pedig az Ur Moysesnek: Meddig nem akarjátok meg-őrizni az én parancholatimat, és tőrvényemet? * Lássátok hogy az Ur adta néktek a' szombatot, és azért adott néktek két napra-való eleséget a' hatodik napon: ki-ki ott-hon maradgyon, senki ki ne mennyen helyéből a' hetedik napon. * És megnyugovék a' nép a' hetedik napon. * És annak nevét az Israël háza Man-nak nevezé: melly ollyan vala mint a' koriandrom magva fejér, és annak ézi mint a' mézes-pogácha. * Monda pedig Moyses: Ez a' beszéd, mellyet az Ur parancholt: Tőltsmeg azzal egy gomort, és őriztessék-meg a' kővetkőzendő nemzetségeknek: hogy ismérjék a' kenyeret, mellyel titeket a' pusztában tápláltalak, midőn ki-hozattattatok Egyiptus-földéből. * És monda Moyses Aaronnak: Végy egy edént, és tégy abba Mannát a'mennyi egy gomorba fér: és tedd az Ur-eleibe, hogy meg-tartassék a'ti nemzetségteknek, * a' mint parancholta az Ur Moysesnek. És el-tévé azt Aaron a' sátorba hogy meg-tartatnék. * "Az Israël fiai pedig negyven esztendeig évének Mannát, a' míg a' lakható földekre jutnának: ezzel az étekkel tápláltatának, míg Kánaán-földének határit érnék. * A' Gomor pedig tized része az Efinek.

"*Ecclí. 45. a. 4.*

"*Num: 11. b. 7. Psal. 77. c. 24. Sap: 16. c. 20. Ioan: 6. d. 31.*

"*1. Cor. 10. a. 3.*

"*2. Cor. 8. b. 15.*

"*Neh. 9. d. 13. Judith 5. c. 15.*

XVII. Rész.

AZ-okáért el-menvén az Izraël fiainak minden sokasága a' Sin pusztájából szállásokonként, az Úr beszéde-szerént, tábort járának Rafidimban, holott nem vala innya-való vize a' népnek. *† Ki feddődvén Moyses-ellen, monda: Adgy vizet nékünk, hogy igyunk. Kinek felele Moyses: Mit feddőttök én-ellenem? miért kisértitek az Urat? * Szomjuhozék azért ott a' nép a' víznek fogyatkozása-miatt, és morgolódék Moyses-ellen, mondván: Miért hoztál-ki minket Egyiptusból, hogy meg-ölnél minket és a' magzatinkat, és barmainkat szomjusággal? *Kiálta pedig Moyses az Úrhoz, mondván: Mit mivellyek e' népnek? Még egy keveset 's megkövez engem. * És monda az Úr Moysesnek: Eredgy-el a' nép-előtt, és végy melléd az Izraël vénei-közzül: és a' veszszőt " mellyel megütötted a' folyó-vizet, vedd kezedbe, és menny-el. * Ime én ott előtted állok, a' Hóreb kő-szikláján: és üsd-meg a' kő-sziklát, és víz jő-ki belőle, hogy igyék a' nép. Úgy chelekedék Moyses az Izraël vénei-előtt: * és hívá annak a' helynek nevét, Kísértetnek, az Izraël fiainak feddéseért, és hogy az Urat megkísértették, mondván: Közöttünk vagyon-e az Úr a'vagy ninchen. * † El-jövé pedig Amalek, és hadakozék Izraël-ellen Rafidimban. * És monda Moyses Josuének: Válaszsz férfiakat: és ki-menvén harczolly Amalek-ellen: hólnap én a' halom tetejére állok, az Isten veszszeje kezemben-lévén. * Úgy chelekedék Jósue a' mint szóllott vala Moyses, és harczola Amalek-ellen: Moyses pedig és Aaron, és Hur fel-menének a' halom tetejére. * És mikor fel-emeli vala Moyses kezeit, Izraël lészen vala győzedelmes: ha pedig egy keveset lereszti vala, Amalek lőn diadalmas. * A' Moyses kezei pedig nehezek valának: azért követ vévén, alája tévék, melyre le-üle: Aaron pedig és Hur fenn tartyák vala az ő kezeit mind két-felől. És lőn hogy az ő kezei meg nem fáradnának mind nap-nyugatig. * És meg-futamtatá Jósue Amaleket, és az ő népét fegyvere élivel. * Monda pedig az Úr Moysesnek: Írd-meg ezt emlekezetre a' könyvbe, és beszéld-meg a' Jósue fűleibe. mert eltörlöm Amaleknek emlekezetit az ég-alól. * És Moyses óltárt építe, és hívá annak nevét, Az Úr én felmagasztalásom, mondván: * Mert az Úr királyi-székinek keze, és az Úr hadakozása lészen Amalek-ellen, nemzetségről nemzetségre.

XVIII. Rész.

ÉS midőn Jétro, a' Mádiani pap a' Moyses ipa hallotta, vólna mind a' miket Isten chelekedett vala Moysessel, és a' népével Izraëllel, és hogy kihozta vólna az Úr Izraëlt Egyiptusból: * vévé Seforát a' Moyses feleségét, kit viszsza-küldött vala: * és az ő két fiat, kiknek egyike Gersamnak hívattatik vala, mondván az attya: † Jövevény vóltam idegen földön. * A' másik pedig Eliezernek: mert az én Atyámnak Istene, ugymond, én segétőm, és meg-mentett engem a' Farao fegyverétől. * El-jövé azért Jétro a' Moyses ipa, és az ő fiai, és az ő felesége Moysesshez a' pusztába, holott tábort járt vala az Isten hegyemellett. * És üzene Moysesnek, mondván: Én Jétro az ipad jövök hozzád, és a' feleséged, és a' két fiad ő-vele. * Ki eleibe menvén az ő ipának, imádá, és meg-chókolá őtet: és köszönték egy-mást békeséges szókkal. És mikor bé-ment vólna a' sátorba, * meg-beszélé Moyses az ő ipának mind a' miket Isten chelekedett vala Faraónak, és az Egyiptziusoknak Izraëlért: és minden fáradságot melly történt vólna rajtok az úton, és hogy meg-szabadította őket az Úr. * És örvendeze Jétro minden jókon, mellyeket chelekedett vala az Úr Izraëlnek, mivelhogy ki-szabadította vólna őtet az Egyiptziusok kezéből, * és monda: Áldott az Úr, ki titeket meg-szabadított az Egyiptziusok kezéből, és Farao kezéből, ki meg-mentette az ő népét

" Sup. 14. c. 20. Psal. 77. b. 15. 1. Cor. 10. a. 4.

† Num. 20. a. 4.

† Judit. 4. d. 12. Sap. 11. a. 3. Deut. 25. d. 17.

† Sup. 2. d. 22.

Egyiptus kezéből. * Most ismér- 11
tem-meg, hogy nagy az Úr min-
den istenek-fölött: † mivelhogy
kevélyűl chelekedtek ő-ellenek.
* Jétro azért a' Moyses ipa, éppen- 12
égő és egyéb-féle áldozatokat mu- C
tata-bé az Istennek: és el-jővének
Aaron, és Israëlnek minden vénei,
hogy kenyeret ennének véle az
Isten-előtt. * Másod nap pedig 13
le-űle Moyses hogy itélné a' népet,
ki Moyses-előtt áll vala reggeltől-
fogva estvéig. * Mellyet midőn lá- 14
tott vólna az ő ipa, tudn'illik mind
a' miket chelekeszik vala a' nép-kő-
zőtt, monda: Michoda ez a' mit a'
néppel chelekeszel? Miért űlsz egye-
dűl, és az egész nép reggeltől-fogva
estvéig várakozik? * Kinek felele 15
Moyses: A' nép hozzám jő meg-
kérdeni az Isten akarattyát. * És 16
midőn kőztők valami vetekedés tőr-
ténik, hozzám jőnek hogy itéletet
tegyek kőzőttők, és meg-mutas-
sam az Isten parancholatit, és az ő
tőrvényit. * Ama' pedig mon- 17
da: Nem jo dolgot chelekeszel:
* bolond munkával emésztetel-meg 18
mind te, 's mind e' nép melly veled
vagyon: erőd-fölött vagyon e' do-
log, " egyedűl azt el nem viselhe-
ted. * De halgasd-meg beszédi- 19
met és tanátsimat, és az Isten veled
lészen. Légy te a' nép-előtt azok-
ban, mellyek az Istenhez tartoznak,
hogy meg-vigyed a' mik ő-néki
mondatnak: * és mutasd-meg a' nép- 20
nek a' czeremoniákat, és a' tiszte-
letnek módgyát, és az útat mel-
lyen kellessék járniok, és a' dolgot
mellyet kellessék chelekedniek.
* Szerezz pedig az egész kősség- 21
kőzzűl hatalmas férfiakat, és Isten- D
félőket, kikben igasság légyen, és
kik gyűlőllyék a' fősvénséget, és
rendelly kőzzűlők ezeredeseket, és
századosokat, és őtvenedeseket, és
tizedeseket, * kik a' népet itéllyék 22
minden időben: valami pedig na-
gyobb léend, te-előbbe vigyék, és
ők chak a' kissebb dolgokat itél-
lyék: és kűnnyebséged légyen né-
ked, el-osztván egyebekre a' ter-
het. * Ha ezt chelekedended, 23
be-töltőd az Isten parancholat-
tyát, és az ő hagyásit el-viselheted:
és e' nép békeséggel tér-viszsza az
ő helyeire. * Mellyeket halván, 24

† Sup. 1. b. 4. 10. c. 16. & 15. b. 7. d. 18. & 14. b. 8.

" Deut. 1. b. 12.

Moyses mind meg-chelekedé a' mi-
25 ket amaz mondott vala. * És vá-
lasztván serény férfiakat az egész
Israëlből, rendelé őket a' nép feje-
delmivé, ezeredesekké, és százado-
sokká, és őtvenedesekké, és tize-
26 desekké. * Kik a' népet itélik va-
la minden időben: valami pedig ne-
hezebb vala, ő-eleibe vívék, chak a'
27 kőnnyebbeket itélvén. * És el-
bochatá az ő ipát: ki meg-térvén
el-méne az ő földébe.

XIX. RÉSZ.

1 HArmadik hólnapjában az *Num.*
A Israël Egyiptus-földéből- *33. c. 19.*
valo ki-jővetelének, ezen
napon jőttenek a' Sinai
2 pusztájába. * Mert el-menvén
Rafidimból, és a' Sinai pusztájáig
jutván, tábort járának azon he-
lyen, és ott sátorokat vona Israël
3 a' hegynek-ellenében. * † Moy- † *Act.*
ses pedig fel-méne az Istenhez, és *7. c. 28.*
szóllíta őtet az Úr a' hegyről, és
monda: Ezeket mongyad a' Já-
kob házának, és hirdessed az Israël
4 fiainak: * Ti-magatok láttátok
miket chelekedtem az Egyiptziu-
soknak, mint hordoztalak titeket
a' sasok szárnyain, és fel-vettelek
5 magamnak. * " Ha azért az én szó- " *Deut.*
mat halgattyátok, és meg-őrizitek *29. a. 2.*
kőtésemet, saját keresményem lész-
tek nékem minden népek-kőzzűl:
6 " mert enyím minden föld. * † És " *Psal.*
B tí lésztek nékem papi-országom, *23. a. 1.*
és szent nemzetségem. ezek az † *1. Pet.*
igék mellyeket meg-mongy az Is- *2. b. 9.*
7 raël fiainak. * El-méne Moyses,
és egybe-híván a' népnek véneit,
meg-magyaráza minden beszéde-
ket, mellyeket parancholt vala
8 az Úr. * És felele az egész nép
eggyűtt: Mind meg-mivellyűk, a'
miket az Úr szóllott. És mikor
meg-mondotta vólna Moyses a' nép
9 beszédét az Úrnak, * monda néki az
Úr: Imé majd hozzád jővők a' fely-
hőnek hómályában, hogy hal-
lyon engem a' nép mikor veled
szóllok, és hidgyen néked őrőkké.
Hírré tévé azért Moyses a' nép be-
10 szédit az Úrnak. * Ki monda né-
ki: Menny-el a' néphez, és szen-
teld-meg őket ma, és hólnap, és
11 mossák-meg a' ruhájokat. * És

légyenek készen harmad napra: mert harmad napon le-száll az Úr mind az egész kősség-előtt a' Sinai hegyre. * És határokat rendelly a' népnek kőrös-kőrnyűl, és mongyad nékik: Meg-lássátok hogy fel ne mennyetek a' hegyre, † se ne illessétek annak allyait: minden a' ki illetendi a' hegyet, halállal hal-meg. * Kéz ne illesse őtet, hanem kővekkel veretteségk agyon, vagy nyilakkal lővöldöztessék-által; akár barom légyen, 's akár ember, ne éllyen. mikor a' trombita harsagni kezd, akkor mennyenek-fel a' hegyre. * És alá-méne Moyses a' hegyről a' néphez, és meg-szentelé őtet. És midőn meg-mosták vólna ruhájokat, * monda nékik: Legyetek készek harmad napra, és a' feleségtekhez ne közelgessetek. * És már el-jött vala a' harmad nap, és meg-virradott vala: és ímé meny-dörgések kezdének hallatni, és villámások chillámlani, és sürüséges felyhő bé-födni a' hegyet, és a' trombita zengése keményben harsog vala: és meg-félemlék a' tábor-béli nép. * És mikor ki-vitte vólna őket Moyses az Isten-eleibe a' tábor helyéről, meg-állának a' hegy-alatt. * "Az egész Sinai hegy pedig füstölög vala: azért hogy le-szállott vólna az Úr arra tűzben, és fel-menne abból a' füst mint a' kemenczéből: és rettenetes vala az egész hegy. * És a' trombita szava, lassan-lassá nagyobra nevekedik 's hosszabra nyújtatik vala: Szóll vala Moyses, és az Isten felel vala néki. * És le-szálla az Úr a' Sinai hegyére, a' hegynek szintén a' tetejére, és fel-hívá Moyseſt annak tetejére. * Hová midőn fel-ment vólna, monda néki: Eredgy-alá, és tégy bizonyságot a' népnek: ne-talám által akarja hágni a' határokat az Úr látására, és el-veszszen közzülök nagy sokaság. * A' papok-is kik az Úrhoz járúlnak, meg-szenteltessenek, hogy meg ne öllye őket. * És monda Moyses az Úrnak: Nem jöhet-fel a' kősség a' Sinai hegyre: mert te tudománt tettél, és meg-parancholtad, mondván: Vess határokat a' hegy-körül, és szenteld-meg azt. * Kinek monda az Úr: Eredgy, menny-alá: és jöj-fel te, és Aaron te-veled, a' Papok pedig és a' nép által ne hágják a' határokat, se fel ne jőjenek az Úrhoz, hogy valamiképpen meg ne öllye őket. * És alá-méne Moyses a' néphez, és mindeneket meg-beszélle nékik.

† *Heb. 12. c. 18.*

"*Deut. 4. b. 11.*

XX. Rész.

ÉS szóllá az Úr mind ezeket a' beszédeket: * Én vagyok a' te Urad Istened, a' ki téged ki-hoztalak Egyiptus-földéből, a' szolgálatnak házából. * Idegen istenid ne légyenek én-előttem. * † Faragott képet ne chinálly magadnak, se valami hasonlatosságot, melly oda-fel az égben vagyon, és a' melly a' földön itt-alatt, sem azokét mellyek a' vizekben vannak a' föld-alatt. * Ne imádgyad azokat, se ne tisztellyed: Én vagyok a' te Urad Istened, erős bosszú-állo, meg-látogatván az atyák hamisságát a' fiakban, harmad és negyed ízíglen azokban kik engem gyűlölnek: * és irgalmasságot chelekedvén ezeriglen azokkal kik engem szeretnek, és meg-tartyák parancholatimat. * "Ne vegyed heában a' te Uradnak Istenednek nevét. mert nem tartya ártatlannak az Úr azt, a' ki az ő Urának Istenének nevét heában veszi. * † Meg-emlekezzél hogy a' szombat napot meg-szentellyed. * Hat nap munkálkodgyál, és chelekeddmeg minden dolgaidat. * A' hetedik napon pedig, a' te Uradnak Istenednek szombattya vagyon: ne tégy azon semmi dolgot te, és a' fiad, és a' leányod, a' szolgád, és a' szolgálód, a' barmod, és a' jövevény ki a' te kapudon-belől vagyon. * † Mert hat nap alkotta az Úr az eget és a' földét, és a' tengert, és mind azokba-valókat, és meg-nyugovék heted napon, az-okáért áldotta-meg az Úr a' szombat napot, és meg-szentelte azt. * "Atyádat és anyádat tisztellyed, hog' hosszu életű légy a' földön, mellyet a' te Urad Istened ád te-néked. * † Ne öllj. * Ne paráználkodgyál. * Ne orozz. * Ne szólly felebarátod-ellen hamis tanuságot. * "Ne kivánnyad a' felebarátod házát: se ne-kivánnyad a' feleségét, se szolgá-

† *Deut. 5. a. 6. Psal. 80. c. 11. & 96. b. 7. Lev. 26 a. 1. Deut. 4 c. 15. Ios. 24. d. 14.*

"*Deut. 5. b. 11. Lev. 19. c. 12. Mat. 5. c. 27.*

† *Ezec. 20. b. 12. Deut. 5. b. 13. Inf. 31. b. 14.*

† *Gen. 2. a. 2.*

"*Deut. 5. b. 16. Mat. 15 a. 4. Eph. 6. a. 2.*

† *Mat. 5. c. 16.*

" *Rom. 7. b. 7. & 13. c. 9.*

ját, se szolgálóját, se ökrét, se szamárát, se semmit a' mi övé. * Az egész 18 7
nép pedig láttya vala a' szózatokat, és a' villámásokat, és a' trombita-zengést, és a' füstölgő hegyet: és megrettenvén és félelemmel meg-réműlvén, távúl állának, * mondván 19
Moyseſnek: Szólly te nékünk, és meg-halgattyuk: ne szóllyon nékünk az Úr, hogy talám meg ne hallyunk. * És monda Moyses a' népnek: Ne féllyetek: mert azért jött 20
az Isten hogy meg-próbálna titeket, és hogy az ő félelme lenne bennetek, és ne vétkeznétek. * És távúl álla 21
Heb. 12. v. 18. a' nép: Moyses pedig a' homályhoz járúla melyben az Isten vala. * Monda annak-fölötte az Úr Moyseſnek: D
Deut. 18. c. 16. Ezeket mongyad az Israël fiainak: Ti láttátok hogy menyből szóllottam néktek. * Ne chinállyatok 23 13
ezüst isteneket, se arany isteneket ne C
† Inf. 27. b. 8. & 38. a. 7. chinállyatok magatoknak. * † Oltárt földből chinállyatok nékem, 24
és azon mutaſsátok-bé a' tí éppen-égő és békeséges áldozatotokat, a' juhaitokat, és ökreiteket, minden helyen, mellyen emlekezeti léſzen az 14
én nevemnek: el-jövök hozzád, és meg-áldlak téged. * " Hogy-ha 15
" Deut. 27. a. 5. Ioſ. 8. f. 31. kő-oltárt chinálſz nékem, ne épittſed azt faragott kövekből: mert ha 16
fel-emeled a' kést arra, meg-fertéztetik. * Ne menny-fel az én oltáromra garádichokon, hogy fel ne födözteſsék a' te szemérmed. 25

XXI. Rész.

Ezek az itéletek mellyeket 1
Deut. 15. c. 12. Ier. 34. c. 14. eleikbe adgy. * Ha Zsidó szolgát vészsz, hat esztendeig A 20
szolgállyon néked: a' hetedíken szabadon ingyen mennyen- 2
ki. * A' minémű ruhával be-jövend, ollyannal mennyen-ki: ha 3
feleſége vágyon, a' feleſége-is egyűtt mennyen-ki. * Ha pedig az 4
úra adand néki feleſéget, és fiakat 's leányokat szűlend: az aſszony-állat 's az ő magzati, légyenek az úráé, ő pedig mennyen-ki az ő ruházattyával. * Hogy-ha mondan- 5 E
gya a' szolga; Szeretem az úramat, és feleſégemet és magzatimat, nem 6
megyek-ki szabadságra: * vigye őtet az ura az istenekhez, és állattaſsék az ajtóhoz és az ajtó-mellyékihez, és fúrja-által annak fülét árral: és ő-rökké szolgája légyen. * Ha valaki el-adangya leányát szolgálóul, ne mennyen úgy ki mint a' rab-szolgálók szoktak ki-menni. * Ha nem tettszik az ő ura szemeinek a' kinek adatott vólt, bochásſa-el őtet: de nincs hatalma hogy idegen népnek el-adgya, ha meg-utállya őtet. * Ha pedig a' maga fiának jegyzi-el őtet, leányinak szokáſa-szerént chelekedgyék vele. * Hogy-ha máſt vészen néki, gondgya légyen a' leány menyegzőjére, és ruházattyára: és a' szemérmeteſségnek árrát meg ne tagadgya. * Ha e' három dolgot meg nem chelekeſzi, mennyen-ki ingyen pénznélkül. * † A' ki meg-veri az embert meg akarván ölni, halállal hallyon-meg. * A' ki pedig nem leſelkedett, hanem az Isten adta azt kezébe; helyt rendelek néked, a' melyre kelleſsék futni. * Ha ki szánt-szándékkal öli-meg felebaráttyát, és leſselkedés-által: az óltáromtól-is elvond őtet, hogy meg-hallyon. * A' ki meg-veri az ő attyát vagy annyát, halállal hallyon-meg. * A' ki embert lop, és azt el-adgya, reá bizonyodván a' vétek, halállal hallyon-meg. * " A' ki meg-átkozza az ő attyát, vagy annyát, halállal hallyon-meg. * Ha egybe-veſznek az emberek, és meg-üti valaki felebaráttyát kővel vagy ökóllel, és az meg nem hal, ha-nem ágyon fekszik: * ha fel-kél, és kinn-jár a' pálczáján, ártatlan léſzen a' ki meg-ütötte; de úgy hogy az ő munkáit, és orvoſokra-való költſégit meg-fizeſse. * A' ki meg-veri szolgáját, vagy szolgálóját pálczával, és meg-halnak a' kezében, vétkes léſzen. * Ha pedig egy vagy két nap él az-után, ne bűntetteſsék-meg, mert ő pénze-árra. * Ha égybe-veſznek az emberek, és megüti valaki a' terhes aſszonyt, és noha időtlent hoz, de ő-maga meg-él: annyiban károsíttaſsék-meg a' mennyit az aſszonnak férje kíván, és a' köz-bírák ítélnek. * Ha pedig halála következik, lelket adgyon lélekért, * † szemet szemért, fogat fogért, kezet kézért, lábat lábért, * égetest égetésért, sebet sebért, kéket kékért. * Ha ki szemét üti szolgájának, vagy szolgálójának, és

" Lev. 20. b. 9. Pro. 20. c. 20. Mat. 15 a. 4. Mar. 7. b. 10.

† Levi. 24. c. 17 Deut. 19. a. 2.

† Mat. 5. f. 33. Lev. 24 d. 20. Deut. 19. d. 21.

fél-

fél-szeműve tészi azokat, szabadon bochássa-el őket a' szemért mellyet ki-ütött. * A' fogát-is ha ki-üti 27 6
szolgájának, vagy szolgálójának, B
hasonló-képpen szabadon bochássa-el őket. * Ha az ökör meg-ökleli 28
szarvával a' férfiat, vagy az aszszonyállatot, és meg-halnak, meg-kövezzék: és meg ne egyék annak húsát, 7
és az ökörnek ura bűntelen légyen. * Hogy-ha az ökör öklelő volt tegnap s' tegnap-előttűl-fogva, és tudománt tettek az urának, és bé nem 29
rekesztette azt, és férfiat vagy aszszony'állatot öl-meg: az ökör-is F 8
meg-köveztessék, az urát-is meg-ölyék. *Hogy-ha pénz váltságot vetnek reája, adgyon a' lelkeért valamit tőle kérnek. * Ha valaki fiát és 30
leányát szarvával meg-ökleli-is, 31
hasonló sententzia-alá vettessék. * Ha szolgáját, és szolgálóját ökleli, 32
harmincz siklus ezüstöt adgyon az G 10
urának, az ökör pedig meg-köveztessék. * Ha ki vermet nyit, és ás, és 33
bé nem födi azt, és ökör, vagy szamár esik belé; * a' veremnek ura meg- 34
adgya a' barmok árrát; a' mi pedig 11
meg-hólt, övé légyen. * Ha idegen 35
ökör más ökrét meg-sebesíti, és az C
meg-hal: adgyák-el az eleven ökröt, és oszszák-meg az árrát; a' meg-hóltnak húsát pedig egy-más-között 12
oszszák-meg. * Ha pedig tudta hogy 36 13
az ökör öklelő volt tegnap 's tegnap-előttűl-fogva, és nem őrizte azt az 14
ura: adgyon ökröt ökörért, és a' meg-hóltat vegye-el egészen.

XXII. Rész.

HA ki ökröt vagy juhot lop, 1
és meg-öli vagy el-adgya: öt A
ökröt adgyon egy ökörért, 16
" és négy juhot egy juhért.
"2. Reg. 12. b. 6. * Ha a' lopó úgy találtatik hogy a' 2
házát rontya vagy meg-ássa, és meg-sebesíttetvén meg-hal: a' ki ütötte, 17
nem lészen bűnös vérében. * Hogy- 3
ha a' nap fel-kelve miveli azt, gyilkosságot chelekedett, meg-hallyon 18
ő-is. Ha ninch mit adni a' lopásért, 19
ő-magát adgyák-el. * Ha elevenen 4 20
meg-találtatik nála a' mit lopott, akár ökör, akár szamár, akár juh légyen; két annyit adgyon. * Ha va- 5 21
laki kárt tészen a' mezőben, vagy a' D
szőlőben, és el-bocháttya a' barmát hogy meg-egye a' máset: valami 22
leg-jobb lészen az ő mezejében, vagy szőlőjében, azzal fizessen, a' kár bőchűllése-szerént. * Ha tűz támadván tőviss talál, és környűl-fogja a' gabonának kalangyáit, vagy a' fennálló gabonát a' mezőkön, fizesse-meg a' kárt a' ki a' tűzet gyújtotta. * Ha ki az ő baráttyának pénzt, vagy edént adand őrizni; és attól, a' ki fel-fogadta volt, azt el-lopják: ha meg-találtatik a' lopó, két annyit adgyon. * ha titkon vagyon a' lopó, a' háznak ura vitessék az istenekhez, és esküdgyék-meg, hogy kezét ki nem nyújtotta felebaráttyának marhájára, * hogy chalárdságot chelekednék, mind ökörben, mind szamárban, és juhban, és öltözetben, és valami meg-károsíthattya: az istenekhez vitettessék mind a' kettőnek ügye: és ha azok ítélik, két annyit adgyon a' felebaráttyának. * Ha ki felebaráttyának szamárt, ökröt, juhot, és minden-féle barmot ád őrizni; és meghaland, vagy meg-sértetik, vagy meg-fogattatik az ellenségtől, és azt senki nem látta: * esküvés légyen közöttök, hogy nem nyújtotta-ki kezét az ő felebaráttya marhájára: " és bé-vészi az Úr az esküvést, és ama' nem kénszeríttetik meg-fizetni. "Genes. 31. f. 39. * Hogy-ha el-lopták, fizesse-meg a' kárt az urának. * Ha a' vad megmarta, vigye hozzája a' mi meg-öletett, és meg ne fizesse. * A' ki felebaráttyától valami effélét költsön kér, és meg-bénnúl, vagy meg-hal az ura jelen nem létében, kénszeríttessék meg-fizetni. * Hogy-ha az ura jelen léend, ne fizesse-meg, főképpen ha bérben fogadtatott volt az ő munkájának fizetéséért. * " Ha ki el-hiteti az el nem jegyeztetett szűzet, és véle hál: adgya-meg jegyruháját, és vegye feleségül őtet. * Ha a' szűznek attya nem akarja néki adni, fizessen pénzt a' jegy-ruha módgya-szerént, mellyet a' szűzek szoktak venni. * A' bű-bájosokat ne szenvedd élni. * A' ki baromval közösűl, halállal hallyon-meg. * " A' ki idegen isteneknek áldozik, az egy Uron-kivűl, meg-ölettessék. * A' jövevént meg ne szomoríttsad, se meg ne nyomoríttsad őtet: mert tí-is jövevények voltatok Egyiptus- "Zach. 7. c. 10. földén. * " Az özvegynek és árvá-

" Deut. 22. d. 29.

" Lev. 19. a. 4.

nak ne ártsatok. * Ha meg-sértitek 23
őket, fel-kiáltnak hozzám, és meg-
halgatom kiáltásokat : * és fel- 24
gerjed haragom, és fegyverrel ver-
lek-meg titeket, és a' feleségtek özv- 12
vegyekké lésznek, és a' fiaitok árvák- C
ká. * Ha pénzt adandasz kőltsön az 25
én szegény népemnek ki veled lakik,
ne szorongasd őtet mint a' sarczolta- 13
tó, se usorákkal el ne nyomjad. * Ha 26
zálagúl ruházatot vészsz felebarátodtól, nap-nyúgat-előtt add-meg
néki. * Mert chak az az ő teste öl- 27 14
tözeti, a' mivel bé-födöztetik, és
ninch más a' minn hállyon : ha
hozzám kiált, meg-halgatom őtet,
mert irgalmas vagyok. * Az istene- 28
† Act. ket ne rágalmazd, és † a' te néped
23. a. 5. fejedelmét ne átkozzad. * Dézmáidat, és zengéidet ne késsél 29
" Lev. meg-adni: "a' te fiaid-közzűl az első-
22. b. 8. szülöttet nékem adgyad. * Hasonló-képpen chelekedgyél az ökrök- 30 D
Ezech. ből-is és juhokból: heted napig lé-
44. g. 30. gyen az annyával, nyólczad napon
Sup. 13. nékem adgyad azt. * Szent emberek 31 17
a. 2. & légyetek előttem: a' melly húst a'
b. 12. vadak meg-kóstoltak, meg ne egyé-
Inf. 33. tek, hanem vessétek az ebeknek.
b. 19.

XXIII. Rész.

BÉ ne vegyed a'hazug szót: és 1 19
kezedet bé ne adgyad, hogy A
az istentelenért hamis tanusságot mongy. * Ne kövesd a 2 20
sokasságot a' gonosz-tételre: sem az
ítéletben, a' sokak tettszésén meg ne
nyugodgyál, hogy az igaztól el-haj-
olly. * A' szegényen se könyörülly 3 21
a' törvényben. * "Ha elől-találod 4
"Deut. ellenségednek el-tévelyedett ökrét,
22. a. 1. vagy szamárát, hajts-viszsza ő-hoz-
zája. * Ha látandod a' te gyűlölődnek 5 22
szamárát a' terh-alatt fekünni, el ne E
menny mellőle, hanem emeld-fel vé-
le. * Eine fordíttsad a' szegénnek ité- 6
letit. * Fuss a' hazugságtól. Az ártat- 7 23
lant és igazat meg ne öllyed: mert B
" Dan. gyűlölöm az istentelent. * " Se ne 8
13. f. 53. végy ajándékokat, mellyek meg-vakíttyák az eszeséket-is, és el-fordíttyák az igazaknak beszédit. * A' jö- 9 24
vevénnek bántására ne légy. mert
"Deut. tudgyátok a' jövevények lelkét ;
16. d. 19. " mert tí-is jövevények voltatok E-
Eccli. gyiptus-földén. * Hat esztendeig ves- 10 25
20. d. 32. sed-be földedet, és gyűjts-be annak
Gen. 46. gyümölchét. * Hetedik esztendőben 11
a. 5. pedig hadd-el azt, és nyúgottasd-
meg, hogy egyék-meg a' te néped
szegényi : és valami meg-maradand,
egyék-meg a' mezei vadak : úgy che-
lekedgyél szőlőddel, és olaj-termő
helyeddel-is. * Hat nap munkálkod-
gyál : hetedik nap meg-szünnyél,
hogy nyúgodgyék az ökröd és szamárod : és hogy nyúgodgyék a' szol-
gálód fia, és a' jövevény. * Minde-
neket a' miket néktek mondottam,
meg-őrizzetek. És az külső istenek
nevére ne esküdgyetek, se ne hallas-
ték a' szátokból. * Három úttal min-
den esztendőben innepeket illyetek
nékem. * A' kovásztalanok innepét
meg-őrizzed. Hét nap egyél kovász-
talant, " a' mint meg-parancholtam " Sup.
néked, az új gabonák havának ide- 13. a. 3.
jén, a' mikor ki-jöttél Egyiptusból : Inf. 34.
† ne láttassál az én színem-előtt üres- c. 22.
sen. * És a' te munkád zengéi arata- Deut.
sának innepét-is, valamit vetsz a' 16. d. 16.
mezőn. és az esztendőnek végén-va- † Eccli.
lo innepet-is, mikor bé-gyűjtöd 35. a. 6.
minden gyümölchödet a' mezőről.
* Esztendőben háromszor jelen-
nyék-meg minden férfiu a' te Urad
Istened-előtt. * Ne áldozzad az én
áldozatomnak vérét kovászszal, se
meg ne maradgyon az én innepem-
nek kövére reggelig. * A' földed ga- Deut.
bonájának zengéit vidd a' te Urad 14. c. 12.
Istened házába. Ne főzd a' gödö- Inf. 34.
lyét az ő annya tejében. * Imé én el- c. 16.
küldöm az Angyalomat, ki előtted
mennyen, és meg-őrizzen az úton : és
bé-vigyen a' helyre mellyet készítet-
tem. * Meg-böchüllyed őtet, és
halgasd az ő szavát, és meg ne vesséd :
mert el nem szenvedi ha vétkezel, és
az én nevem vagyon ő-benne.
* Hogy-ha halgatod az ő szavát, és
meg-chelekeszed mind a' miket szól-
lok, ellensége leszek ellenségidnek,
és nyomorgatom nyomorgatóidat.
* " És előtted mégyen az én Angya- "Inf. 33.
lom, és bé-viszen téged az Amorræus- a. 2.
hoz, és Hetæushoz, és Ferezæushoz, Ios. 24.
és Kananæushoz, és Hevæushoz, és c. 11.
Jebusæushoz, kiket én meg-rontok. Deut. 7.
* Ne imádgyad azok istenit, se ne tisz- c. 22.
tellyed azokat : ne chelekedgyed az
ő chelekedeteket, hanem meg-ron-
tsad őket, és el-törjed az ő állo-ké-
peit. * És szolgállyatok a' ti Uratok-
nak Istenteknek, hogy meg-álgyam
a' te kenyeridet és vizeidet, és el-ve-
gyem a' betegséget közzüled. * Nem

léſzen magtalan, ſem meddő a' te föl-
dedben: a' te napidnak ſzámát bé-
tőltőm. * Az én félelmemet bocsá-
tom előtted, és meg-ölők minden
népet a' kihez bé-mégy: és minden el-
lenſégidet meg-futamtatom előtted:
Deut. 7. c. 14. * darázokat bocsátván elől, kik
meg-futamtattyák a' Hevæuſt, és a'
Kananæuſt, és a' Hetæuſt, minek-
előtte bé-menny. * Nem űzőm-ki
azokat ſzíned-elől egy eſztendőben;
hogy a' föld puſztává ne légyen, és
vadak nevekedgyenek ellened. * Laſ-
ſan-laſſan űzőm-ki őket ſzíned-elől,
míg meg-ſzaporodol, és bírod a' föl-
det. * Határidat pedig a' Veres-ten-
gertől-fogva a' Palæſtinuſok tenge-
réig tészem, és a' puſztától-fogva a'
folyó-vízig: kezetekbe adom a' föld
lakóit, és ki-űzőm őket ſzínetek-
Deut. 7. a. 2. Inf. 34. b. 15. elől. * Ne tégy ſzővetſéget vélek, ſe az
ő iſtenekkel. * Ne lakjanak földed-
ben, hogy talám bűnt ne tételſenek
veled ellenem, ha az ő iſteneknek
ſzolgálſz: melly néked bizony bo-
tránkozáſodra léſzen.

XXIV. Rész.

MOyſeſnek-is monda: Jőj-
fel az Úrhoz te, és Aaron,
Nádab, és Abiu, és Iſraël-
közzűl a' hetven vének, és
imádgyatok távúl. * És chak egye-
dűl Moyſes mennyen-fel az Úrhoz,
és amazok közel ne mennyenek: ſe
a' nép fel ne mennyen véle. * El-jő-
ve azért Moyſes, és az Úrnak min-
den beſzédit és itéletit meg-beſzélé
a' kőſſégnek: és felele az egész nép
egy ſzóval: Az Úrnak minden be-
ſzédit, mellyeket ſzóllott, meg-che-
lekedgyűk. * Meg-írá pedig Moyſes
mind az Úr beſzédit: és reggel fel-kel-
vén óltárt építe a' hegy-allyán, és ti-
zen-két jel-oſzlopot az Iſraël tizen-
két nemzetſége-ſzerént. * És el-küldé
az Iſraël fiainak ifiait, és éppen-égő
áldozatokat mutatának-bé, és béke-
ſéges áldozatokat áldozának az Úr-
nak, borjúkat. * Vévé azért Moyſes
a' vérnek felét, és pohárokba tőlté: a'
meg-maradott részét pedig az óltár-
ra önté. * És fel-vévén a' ſzővetség
könyvét, olvaſá a' nép hallására. kik
mondának: Mind a' miket mondott
az Úr, meg-chelekedgyűk, és enge-
delmeſek léſzűnk. * Ő pedig a' vért
vévén, a' népre hinté, és monda: Ez a'
" Heb. 9. c. 20. ſzővetség vére, mellyet ſzerzett az Úr
veletek mind ezekről a' beſzédekről.
C * És fel-menének Moyſes és Aaron,
Nádab, és Abiu, és az Iſraël hetven
vénei: * és láták az Iſraël Iſtenét: és az
ő lábai-alatt mint ſáfir-kőből-való
alkotmány, és mint az ég, mikor tiſz-
ta. * És azokra, kik meſzſze mentek
vala az Iſraël fiai-közzűl, nem veté
kezét, és láták az Iſtent, és evének, és
ivának. * Monda pedig az Úr Moy-
ſeſnek: Jőj-fel hozzám a' hegyre, és
légy ott: és kő-táblákat adok néked,
a' törvént, és a' parancholatokat,
mellyeket írtam: hogy tanittſad ő-
ket. * Fel-kelének Moyſes és Jóſue
a' ſzolgája: és fel-menvén Moyſes az
Iſten hegyére, * monda a' véneknek:
D Várjatok itt míg meg-térűnk hozzá-
tok. Veletek vagyon Aaron és Hur:
ha valami vetekedés támad, ő-eleik-
be vigyétek. * És mikor fel-ment
vólna Moyſes, bé-burítá a' felyhő
a' hegyet, * és az Úr dichőſége a' Si-
nai-hegyen lakék, be-burítván azt
felyhővel hat napig: hetedik napon
pedig ſzóllítá őtet a' homály közé-
piből. * Vala pedig az Úr dichőſégé-
nek ſzíne, mint az égő tűz a' hegynek
A tetején az Iſraël fiai-előtt. * És be-
menvén Moyſes a' ködnek közepire,
fel-méne a' hegyre: és lőn ott negy-
ven nap, és negyven éjjel.

XXV. Rész.

ÉS ſzólla az Úr Moyſeſnek,
mondván: * Szólly az Iſraël
A fiainak, hogy ſzedgyenek né-
kem első ajándékokat, "min-
den embertől a' ki ſzabad akarattya-
ſzerént adgya, vegyétek-el azokat.
* Ezek pedig a' miket el kell venne-
tek: Aranyat, és ezűſtöt, és rezet,
* és kék 's veres ſelymet, és kétſzer
feſtett karmazín ſelymet, és bíbort,
kechke ſzőrt, * és veresített kos bő-
röket, és kék bőröket, és ſétim-fákat:
* olajt a' lámpáſok fel-ékeſitéſére:
kenetre-való fű-ſzerſzámokat: és jo
illatú füſtölő ſzerſzámokat: * ónyx-
köveket, és egyéb drága köveket, az
éfodnak és a' melly-előnek ékeſité-
ſére. * És Szent-helyet chinállyanak
nékem, és közöttök lakom: * " a' haj-
léknak, mellyet mutatok néked, és
annak tiſzteletire-való minden edé-
nyeknek tellyes haſonlatoſſága-ſze-
rént: és így chinállyátok azt: * Sze-
kként chinállyatok ſétim-fából,
melynek hoſzſza harmad-fel kő-

" Inf. 35. a. 5.

Heb. 9. a. 2.

nyöknyi légyen: a' széli más-fél könyöknyi: magassága hasonló-képpẽ más-fél könyöknyi. * És meg-aranyazd azt tiszta aránnyal belől's kivől: és chinálly felyűl körös-körűl arany-koronát: * és négy arany-karikát, mellyeket tégy a'szekrény négy szegletire: két karika légyẽ eggyik óldalán, és kettő a' másikán. * Chinálly rudakat-is sétim-fából, és burits-meg azokat arannyal. * És bochásd a'karikákba mellyek a' szekrény óldalain vannak, hogy azokon hordozzák: * mellyek mindẽkor a' karikákbã légyenek, és soha ki ne vonattassanak azokból. * És tedd a' szekrénbe a' bizőságot mellyet néked adok. * Chinálly kegyelem-táblát-is tiszta arany-ból: harmad-fél könyöknyi légyen a' hoszsza, és más-fél könyöknyi a' széli. * Chinálly két Kérubimot-is vert aranyból, a' felelő-helynek mind két-felére. * Az eggyik Kérub légyẽ eggyik óldalán, a' másik a' másikán. * Mind két óldalát a'kegyelẽ-táblának bé-födgyék ki-terjesztvén szárnyokat, és a' felelő-helyt bé-födvén, és egy-másra nézzenek, orczájokat a' kegyelem-táblára fordítván, mellyel bé-födetik a'szekrény; * melybe tedd a' bizonyságot mellyet néked adok. * Onnét parancholok, és szóllok néked a' kegyelem-táblárol, és a' két Kerubimok-közzűl, kik a' bizonyság szekrénye-fölött lésznek, mind a'miket parancholok te-általad az Israël fiainak. * Asztalt-is chinálly sétim-fából, két könyöknyi hoszszat, és egy könyöknyi széleſt, és más-fél könyöknyi magassat. * És meg-aranyazd azt tiszta arannyal: és chinálly annak arany párt-ázatot körös-körűl, * és a' párt-ázatnak négy újnyi magas általszegett koronát: és azon-felyűl, más arany koronátskát. * Négy arany karikát-is chinálly, és tedd azokat azon asztal lábainak négy szegletire. * A' korona-alatt légyenek az arany karikák, hogy azokba bochássák a' rudakat, és hordoztathassék az asztal. * A' rudakat-is sétim-fából chináld, és be-burittsad aránnyal az asztal hordozására. * Chinálly tálakat-is, és chészéket, temiényezőket, és pohárokat tiszta aranyból, mellyekben bé kell mutatni az eledeli áldozatokat. * És tedd elömbe mindenkor az asztalra a' ki-tött kenyereket. * Chinálly tiszta D aranyból vert gyertya-tartót-is, annak szárát, és ágait, pohárit, és gombjait, és abból származo liliomit. * Hat ág jőjön-ki az óldaliból, hárō az eggyik óldalból, és három a' másikból. * Három pohárka légyen mindenik ágon mondola módgyára, a' gombal és liliommal eggyűtt: és hasonlóképpẽ hárō pohárka mondola módgyára a'második ágō; a'gombal és liliommal eggyűtt. ez lészẽ a' hat ágak alkotmánya, mellyeket a' szárból kell ki-hozni: * magán pedig a'gyertya-tartón légyenek négy pohárkák mondola módgyára, és mindeniken gombok és liliomok. * A' gombok a' két ág-alatt három helyẽ légyenek, mellyek mindenestől hatō léſznek az egy szárbol származván. * A' gombok-is azért's az ágak-is abból léſznek, mindenek tiszta vert-aranyból. * Chinálly hét lámpást-is, és tedd a' gyertya-tartóra azokat, hogy világoskodgyanak egy más-ellenében. * A' ham'vévők-is, és a' hol meg-óltsák az el-vött hávat, tiszta aranyból légyenek. * A' gyertya-tartónak tellyes mértéke mindẽ edényivel légyẽ egy talentom tiszta arany. * "Nézd-meg, és a'példa-szerént chelekedgyél, melly néked mutattatott a' hegyen.

XXVI. Rész.

A' Hajlékot pedig így chinállyad: Tíz kárpitot viſzszált bíborból, és kék 's veres, és kétszer-festett karmazín selyẽből, tarka tőzött mívvel chinálly. * Eggyik kárpitnak a' hoszsza huszönyólcz könyöknyi légyen: a' széli négy könyöknyi légyen. Egy mértékűek légyenek mind a'kárpitok. * Öt kárpit egybe-foglaltassék, és a' más öte-is hasōlo foglaláſſal kapcholtassék-egybe. * Kék selyẽ fogātókat chinálly a' kárpitok óldalin és tetein, hogy egy-máshoz foglaltathassanak. * Ötven fogantója légyẽ a' kárpitnak mind két-felől, úgy rendelve, hogy a'fogātó a'fogantónak ellenébẽ légyẽ, hogy eggyik a' másikhoz foglaltathassék. * Chinálly ötven arany karikát-is, mellyekkel a'kárpitok fedeli egybe-foglaltassanak, hogy egy hajlék légyen. * Chinálly tizen-egy szőr-kárpitot-is a' hajlék fedele bé-födésére. * Eggyik kárpit hoszsza harmincz könyöknyi légyen: és négy a' széli: egy-arányu mértéke légyen

" *Heb. 8. b. 5. Act. 7. f. 44.*

mind a' kárpitoknak. * Mellyek- 9
kőzzűl őtőt kűlőn foglally-egybe, és
hatot kűlőn egy-másba, úgy hogy a'
hatodik kárpitot a' fedél elein meg-
kétszerezd. * Chinálly őtven fogan- 10
tót-is az eggyik kárpit szélin, hogy a'
másikkal egybe-foglaltathassék: és
őtven fogantót a' másik kárpit szélin,
hogy a' másikhoz foglaltassék. * Chi- 11
nálly őtven réz kapchot-is, mellyek-
kel egybe-foglaltassanak a' fogan-
tók, hogy mind azokból egy fedél lé-
gyen. * A' mi pedig meg-marad a' fe- 12
dél kárpitiból, tudn'illik, az egy kár- C
pit mely a' számot meg-halladgya, a'
felével fődd-be a' hajlék hátúllyát.
* És eggyik részről egy kőnyőknyi 13
fűgjőn-alá, a' másikról-is egy, a' mivel
hosszabbak a' kárpitok, mind a' két
óldalát bé-fődvén a' hajléknak. * Chi- 14
nálly más burítékot-is a' fedélnek ve-
res kos bőrből: és e' főlőtt meg más
burítékot kék bőrből. * Chinálly fen- 15
állo deszkákat-is a' hajléknak sétim-
fából, * mindeniknek hosszsza tíz kő- 16
nyőknyi légyen, és a' széli más-fél.
* A' deszkák óldalain két vésés légyẽ, 17
mellyekkel eggyik deszka a' másik D
deszkához foglaltassék: és így chinál-
tassanak mind a' deszkák. * Ezek-kőz- 18
zűl húsz légyen a' déli óldalon, melly
Delre hajol. * Azoknak negyvẽ ezűst 19
talpat őnts, hogy két talp tétessék
mindenik deszka-alá a' két szegletire.
* A' hájlék másik óldalán-is, melly É- 20
szakra hajol, húsz deszka légyẽ, * neg- 21
vẽ ezűst talpok lévén. két talp tétes- E
sék mindenik deszka-alá. * A' hajlék- 22
nak pedig nap-nyúgatra hat deszkát
chinálly, * és meg más kéttőt mellyek 23
a' szegletekre állattassanak a' hajlék-
megett. * És egybe-foglalva légye- 24
nek az allyától a' tetejéig, és mind
azokat egy foglalás tartsa. * A' két 25
deszkán-is, mellyeket a' szegletekre
kell tenni, hasonló egybe-foglalás lé-
gyen. És légyenek mindenestől
nyólcz deszkák, azoknak tizen-hat
ezűst talpok, két talpat számlálván
egy deszkára. * Chinálly őt rudat-is 26
sétim-fából a' deszkák tartására a'
hajlék eggyik óldalán, * és más őtőt 27
a' másikán, és annyi számút nap-nyú-
gatra: * mellyek eresztessenek a' desz- 28
kák kőzepibe végűl végig. * A' desz- 29
kákat-is meg-aranyazd, és őnts azok- F
ba arany-karikákat, mellyeken a' ru-
dak a' deszkákat tartsák: mellyeket

30 be-buríts arany lannákkal. * Es állasd
fel a' hajlékot a' példa-szerént melly
31 néked a' " Hegyẽ mutattatott. * Chi- " Sup.
nálly suporlátot-is kék 's veres, és 24. c. 20
kétszer festett karmažin selyemből,
és viszszált bíborból, tőzőtt mível és
32 szép tarkán szőttet: * mellyet fel-fűg-
gesszsz a' sétim-fa négy oszlop-előtt,
mellyek aranyazva légyenek, 's aran'
33 fejek légyen, de ezűst talpok. * Egy-
G be-aggattassék pedig a' suporlát a' ka-
rikákkal, és azõ-belől helyheztesd a'
bizonság szekrényét, mellyel a' Szẽt-
hely, és a' Leg-szẽtebb hely el-válasz-
34 tassanak. * Helyheztesd a' kegyelem-
táblát-is a' bizonyság szekrényére a'
35 Szẽtek szẽtébe: * és az asztalt a' supor-
láton-kivűl: és az asztal-ellenébe a'
gyertya-tartót a' hajlék déli óldalára:
36 mert az asztal Északra állyõ. * A' haj-
lék bé-menetelin suporlátot-is chi-
nály kék 's véres, és kétszer festet kar-
mažín selyẽből, és viszszált bíborból,
37 tőzőtt mívvel. * És a' sétim-fa őt osz-
lopot aranyazd-meg, mellyek-előtt
fel-vonattassék a' suporlát: mellyek
nek fejek arany, és a' talpok réz légyẽ.

XXVII. Rész.

1 CHinálly óltárt-is sétim-fából, Inf. 38.
A őt kőnyőknyi légyẽ a' hosz- a. 6.
sza, és annyi a' széli, az-az,
négy-szegű, és hárõ kőnyők-
2 nyi a' magassága. * A' négy szegle-
tin pedig szarvai légyenek: és burits-
3 bé azt rézzel. * Es chinálly a' hoz-va-
ló űstőket a' hamu fel-szedésére, és
fogókat, 's villákat, és tűz tartokat:
4 mindẽ edényt rézből chinálly. * Réz
rostélyt-is hálo-módra: melynek
négy szegletin négy réz karika légyẽ.
5 * mellyeket tégy az óltár űrege-alá,
és a' rőstély az óltar kőzepéig légyen.
6 * Chinálly két rudat-is az óltárnak
B sétim-fából, mellyeket réz pléhek-
7 kel buríts-be. * és bocháſd a' kari-
kákba, és légyenek az oltár két ólda-
8 lán a' hordozásra. * " Né merőn, ha- " Sup.
nem űressen és hézagon chináld azt 20. d. 24
belől, a' mint néked a' Hegyẽ meg-
9 mutattatott. * Chinálly a' hajléknak
pitvart-is, melynek a' déli részén Dél-
re légyenek kárpitok viszszált bíbor-
ból: száz kőnyőknyi légyen eggyik
10 óldalának hosszsza. * Es húsz oszlo-
pot annyi réz talpakkal, mellyeknek
fejek az ő metszesekkel ezűst légyen.
11 * A' képpẽ az Eszaki óldalán-is hosz-
szára légyen száz kőnyőknyi kárpit,
húsz oszlop, és ãnyi-számu réz talp, és
12 azok fejei az ő metszésekkel ezűst. * A'

pitvar széleſségén pedig, melly Napnyúgatra néz, légyen ötven könyöknyi kárpit, és tíz oſzlop, és annyi talp.
* A' pitvarnak azon a' ſzéleſségén-is melly Nap-keletre néz, ötvẽ könyök légyen. * mellyekben tizen-öt könyöknyi kárpit légyẽ eggyik óldalõ, és hárõ oſzlop, 's annyi talp. * A' máſik óldalon-is tizen-öt könyöknyi kárpit légyen, három oſzlop 's annyi talp. * A' pitvar bé-menetelin pedig légyẽ húſz könyöknyi kárpit, kék 's veres, és kétſzer feſtett karmazin ſelyemből, és viſzſzált bíborból, tőzöt mívvel. négy oſzlopa légyen, annyi talpakkal. * A' pitvarnak mindẽ oſzlopi kõrös-kõrűl burítva légyenek ezűſt lannákkal, ezűſt fejekkel, és réz talpakkal. * A' pitvar hoſzſza száz könyöknyi légyen, a' ſzéli ötven, a' magaſsága öt könyöknyi légyen: és viſzſzált bíborból légyẽ, és réz talpai légyenek. * A' Hajléknak minden ſzolgálattyára és czeremoniáira-valo minden edényit, és mind annak 's mind a' pitvarnak ſzegeit rézből chináld. * Parãchold-meg az Iſraël fiainak, hogy hozzanak néked olaj-fákról-valo igen tiſzta és kőlűben tört olajt: hogy a' lámpás mindenkor égjen * a' bizonyſág hajlékában, a' ſuporláton-kivűl, melly a' bizonyſág eleire függeſztetet. És azt rẽdellye-el Aarõ és a' fiai, hogy reggelig világoſkodgyék az Úr-előtt. Orõk ſzertartás légyen ez az Iſraël fiai maradékinál.

XXVIII. Rész.

VEdd melléd a' bátyádat-is Aarõt a' fiaival az Iſraël fiaikõzzűl, hogy papſággal ſzolgállyanak nékem: Aaron, Nádab, és Abiu, Eléazar, és Itamar: * És chinálly ſzẽt ruhát a' bátyádnak Aaronnak dichőſégre és ékeſſégre. * És ſzólly minden bőlch ſzívűeknek, kiket be-tőltöttem okoſſágnak lelkével, hogy chinállyanak ruhákat Aaronnak, mellyekbẽ meg-ſzenteltetvén ſzolgállyon nékẽ. * Ezek léſznek pedig az őltőzetek mellyeket chinállyanak: Melly-előt, és válra-valót, köntőſt, ſzoros gyólch ruhát, ſüveget és övet. Chinállyanak ſzẽt őltőzeteket a' bátyádnak Aaronnak, és a' fiainak, hogy papſágban ſzolgállyanak nékẽ. * Es vegyenek aranyat, és kék 's veres, és kétſzer feſtett karmazin ſelymet, és bíbort. * Chinállyák pedig a' válra-valót aranyból, és kék 's veres, és kétſzer feſtett karmazin ſelyemből, és viſzſzált bíborból tarka hímmel. * A' két ſzéli egybe-foglalva légyen mind a' két felső réſzének óldalán, hogy egybe érjenek. * A' ſzövéſ-is, és az egéſz hím-varrás arã'-ból légyen, és kék 's veres, és kétſzer feſtett karmazin ſelyemből, és viſzſzált bíborból. * És végy két ónyx-követ, és meſd azokra az Iſraël fiai neveit: * hat nevet eggyik kőre, és hatot a' máſikra, az ő ſzületéſek rendi-ſzerént. * Kő-metſző munkával, és a' drága kő-metſző meſterſégével metteſd azokra az Iſraël fiai neveit, aranyba foglalván kõrös-kõrűl: * és helyhezteſd a' válra-valónak két óldalára, az Iſraël fiainak emlekezetűl. És viſellye Aaron az ő nevéket az Úr előtt mind két vállán, emlekezetért. * Chinálly horgokat-is aranyból, * és két egy-máſtól függő láczotskát tiſzta aranyból, mellyeket a' horgokba ereſzſz. * Chinálly itéletnek melly-előjét-is, tarka mívvel a' válra-valónak ſzövéſe-ſzerént aranyból, kék 's veres és kétſzer feſtett karmazin ſelyẽből, és viſzſzált bíborból. * Négy-ſzegű légyẽ és kétſzeres: egy araſz légyen mind hoſzſza, mind ſzéli. * És foglally abba négy rendel kőveket: az első rendben légyen ſárdius, és topázius, és ſmaragd: * a' máſodikban karbunkulus, ſáfir, és jáſpis: * a' harmadikbã ligúri⁹, akátes, és ametiſtus: * a' negyedikbẽ kryſolitus, onikinus, és beryll⁹. aranyba foglalva légyenek rendek-ſzerént. * És légyenek azokõ az Iſraël fiainak nevők: tizen-két név légyẽ fel-metſzve, mindenik kőre eg' név a' tizen-két nemzetſég-ſzerént. * Chinálly a' melly-előn egy-máſtól függő lánczokat tiſzta aranyból: * és két arany karikát, mellyeket tégy a' melly-előnek két felső réſzére: * és az arany-láncozokat foglald a' karikákba, mellyek ãnak ſzélin vãnak: * és a' láncok végeit két horoggal egybe-foglald a' válra-valónak mind két óldalán melly a' melly-előt nézi. * Chinálly két arany karikát-is, mellyeket tégy a' melly-előnek végső ſzegletire, mellyek a' válra-való ellenében vannak, és a' hátúllyát nézik. * És még más két arany karikát, mellyeket tégy a' válra-valónak két alſo óldalára, melly az alſo egybe-

foglaláſnak ſzinét nézi, hogy egybe-foglaltathaſsék a' válra-valóval. * És ſzoríttaſsék a' melly-elő az ő karikáinál-fogva a' válra-való karikáihoz kék ſinórral, hogy az őſzve-foglalás ſzépen meg-maradgyon, és egy-máſtól a' melly-elő és a' válra-való el ne válhaſsanak. * És hordozza Aaron az ő mellyén az Iſraël fiai neveit az itéletnek melly-előjén, mikor bémégyen a' Szent-helyre, őrők emlekezetűl az Úr-előtt. * Tegyed pedig az itéletnek melly-előjébe a' Tudománt és az Igaſságot, mellyek légyenek az Aaron mellyén mikor az Úr-eleibe mégyen: és viſellye az Iſraël fiai itéletit a' mellyén az Úr ſzíne-előtt mindékor. * A' válra-való ruháját-is chinállyad éppen kék ſelyemből; * melynek felső réſzén a' közepin légyen a' főnek-valo haſitáſa, és kőrös-környűl ſzőtt perémes, a' mint ſzokott lenni a' ruhák ſzélin, hogy künnyen el ne ſzakadgyon. * Alól pedig azon kőntös alſó perémire kő-rős-körűl, mint poma-granátokat chinálly, kék's veres és kétſzer feſtett karmazin ſelyemből, chengettyűket egyelítvén közikbe, * úgy hogy egy arany chengettyű légyen és poma-gránát: és meg más arany chengettyű és poma-gránát. * "És ebbe öltöz-zék Aaron a' ſzolgálat tiſztiben, hogy hallaſsék a' chengés mikor be-mégyé a' Szent-helyre, és ki-jő az Úr ſzíne-előtt, és meg ne hallyon. * Chinálly lannát-is tiſzta arányból: melyre kő-metſző mívvel fel-meſsed: Szétſég az Úrnak. * És kősd-meg azt kék ſinórral, és légyen a' ſüvegen, * a' fő pap homlokát érvén. És viſellye Aaron az ő vétkeket minden ajandékokban és adományokbá, mellyeket be-mutattak és ſzenteltek az Iſraël fiai, minden ő ajandékokban és adományokban. Légyen pedig a' lánna mindenkor a' homlokán, hogy meg-engeſzteltes-ſék nékik az Úr. * És ſzoríts-meg a' kőntöſt bíborral; ſüveget-is bíborból chinálly, és övet tőzött mívvel. * Az Aarő fiainak pedig gyólch ruhákat chinálly, és öveket, és ſüvegeket, dicheſſégre és ékeſſégre: * és öltöz-teſd-fel mind ezekkel Aaront a' bátyádat, és a' fiait ő-véle. És mindeniknek kezeit meg-ſzénteld, őket-is meg-ſzenteld, hogy papſágban ſzolgállyanák nékő. * Chinálly gyólch gatyát-

28 43 29 E 30 A 31 32 3 33 F 34 B 35 36 37 38 39 G 40 41 42

is, hogy be-fődgyék ſzemérmeket, a' vékonyoktól-fogva a' tomporokig: * és éllyenek azokkal Aaron és a' fiai mikor bé-mennek a' bizonyſág hajlékába, vagy mikor az óltárhoz közelgetnek hogy a' Szent-helyen ſzolgállyanak, hogy vétkeſek lévén meg ne hallyanak. Őrők törvénye légyen Aaronnak, és a' magvának utánna.

XXIX. Rész.

1 A DE ezt-is chelekedd, hogy nékem papſágra ſzenteltes-ſenek. Végy egy borjút a' chordából, és két makula-nélkűl-való koſt, * és kováſztalá kenyereket, és kovász-nélkül-valo lepént, mely olajjal egyelíttetett légyé, olajjal meg-kent kovásztalan pogáchákat: mind búza liſzt-langból chinállyad. * És koſárba tévén vidd-fel: 3 a' borjút-is és a' két koſt. * És Aaront 4 's a' fiait állaſd a' bizonyſág hajléka ajtajához. És midőn meg-moſod vízzel 5 az atyát a' fiaival, * öltözteſd-fel Aarőt a' ruháiba, az-az, a' gyólchba 's a' kőntősbe, és a' válra-valóba, és a' mellyelőbe, mellyet ſzoríts-meg az övel. 6 * És a' ſüveget a' fejére tedd, és a' ſzét 7 lannát a' ſüvegre, * és a' kenet olaját önts a' fejére; és illy ſzer-tartáſsal 8 ſzenteltes-ſék-meg. * A' fiait-is oda állaſd, és öltözteſd gyólch kőntősőkbe, és övedzed-be az övel, * Aaront 9 tudn'illik's a' fiait, és tedd-fel a' ſüvegőket: és én papim léſznek örők ſzer-tartáſsal. Minek-utánna meg-ſzenteled a' kezőket, * † állaſd a' borjút-10 is a' bizonyſág hajléka-eleibe. És tegyék a' kezeket Aaron és a' fiai annak 11 fejére, * és öld-meg azt az Úr ſzíne-előtt a' bizonyſág hajléka ajtaja-mellett. * És vévén a' borjú vérből, hín-12 teſd azt az óltár ſzarvaira az újoddal, a' több vért pedig tőlts annak talpa-mellé. * "És vegyed mind a' kővérit 13 melly a' bélit bé-fődözi, és a' máj hálóját, és a' két veſéjét, és a' melly kővérſég azokon vagyon, és áldozván 14 égeſd-meg az óltáron: * a' borjú húſát pedig, és bőrét és ganeját égeſd-meg a' táboron-kivűl, azért hogy bűnért-való áldozat. És vedd az eggyik 15 koſt, melynek fejére tegyék kezeket Aaron és a' fiai. * Mellyet midőn 16 meg-ölendeſz, végy annak vérében, és önts az óltár-körűl. * Magát pedig a' koſt vagdald darabokra, és annak meg-moſott bélit és lábait tedd 17

Lev. 9. a. 2.

† *Lev. 1. a. 3.*

" *Lev. 3. a. 3.*

" *Eccli. 45. b. 11.*

a' vagdalt húſra, és annak fejére. * Es
égeſd-meg áldozván az egéſz koſt az
óltáron : az Úrnak be-mutatott ál-
dozattya, az Úr áldozattyának gyö-
nyörűſéges illattya. * Vegyed a' má-
ſik koſt-is, annak fejére tegyék keze-
ket Aaron és a' fiai. * Mellyet midőn
meg-ölendeſz, végy annak vérében,
és hintſed Aaronnak és a' fiainak job
fülének ſzélire, és az ö jobb kezek és
lábok hüvelykire, és öntſed a' vért kö-
rös-környűl az oltárra. * És mikor
véjendeſz a' vérben melly az óltáron
vagyon, és a' kenetnek olajában, hintſd-
meg Aaront és a' ruháit, az ö fiait és
azok öltözetit. És meg-ſzentelvén
őket és a' ruhájokat, * vegyed a' koſ-
nak kövérit, és farkát, és a' háját
melly bé-födi az éltető réſzeket, és a'
máj hálóját, és két veſéit, és a' melly
kövérſég azokon vagyon, és a' jobb
lapoczkáját, azért hogy meg-ſzente-
léſnek koſsa. * És egy kaláchot, ola-
jos lepént, pogáchát a' kovaſztalá ke-
nyerek koſárából, melly az Úr ſzine-
eleibe tétetett. * és tégy mindeneket
Aaronnak és a' fiainak kezekre, és
ſzételd-meg őket fel-emelvén az Úr-
elött. * És végy-el mindeneket az ö
kezekből: és gyújts-meg az óltáron
éppen-égő áldozatúl, igen gyönyö-
rűſéges illatot az Úr ſzíne-elött, mert
ö áldozattya. * Vegyed a' kos ſze-
gyét-is, mellyel Aaron meg-ſzente-
tetett, és ſzenteld-meg azt fel-emel-
vén az Úr-elött, és te réſzed légyen.
*És ſzételd-meg a' fel-emeltetett ſze-
gyet-is, és a' lapoczkát mellyet a' koſ-
ból el-válaſztottál, * mellyel meg-
ſzenteltetett Aaron és a' fiai, és lé-
gyen az Aaron és a' fiai réſze örök tör-
vénnyel az Iſraël fiaitól: mert azok,
az ö békeſéges áldozattyoknak, mel-
lyeket be-mutatnak az Úrnak, ſzen-gei
és kezdeti. * A' ſzent ruha pedig,
mellyel Aaron él, ö-utánna légyen
az ö fiaié, hogy meg-kenetteſſenek
abban, és meg-ſzenteltetſſenek az ö
kezek. * Hét napig éllyen azzal, a' ki
fő pappá rendeltetik ö-helyette az ö
fiai-közzűl, és a' ki be-mégyen a' bi-
zonyſág hajlékába hogy ſzolgállyon
† Lev. 8. f. 31. & 24. b. 9. Mat. 12 a. 4. a' Szent-helyen. * A' meg-ſzenteléſ-
nek pedig koſát vegyed, és főzd-meg
annak húſát a' ſzent helyen : mellyet
egyék-meg Aarō, és a' fiai. *† A' ke-
nyereket-is mellyek a' koſárban van-
nak, a' bizonyſág hajlékának ajtájá-

18 33 nál egyék-meg, * hogy légyen en-
geſztelő áldozat, és ſzenteltetſſenek-
34 meg a' bé-mutatóknak kezei: * Ide-
gēazokból ne egyék, mert ſzēteltek.
19 Hogy-ha meg-marad a' ſzentelt húſ-
ból, vagy a' kenyérekből reggelig, é-
geſd-meg a' maradékát tűzzel: meg ne
20 egyék, mert ſzenteltek. * Mind a' mi-
35 ket parancholtam néked, meg-chele-
F kedgyed Aaronnal és a' fiaival. Hét
36 napig ſzentellyed az ö kezeket: * és
21 a' bűntől-valo meg-tiſztúláſért min-
D dē-nap borjút mutaſs-bé. És tiſztítſd-
meg az óltárt midőn meg-öld a' bűn
bochánatért-valo áldozatot, és kend-
37 meg azt a' meg-ſzēteléſre. * Hét nap-
22 ig tiſztíttſad az óltárt, és ſzēteltellyed, és
Szenteknek ſzente léſzē. mindē vala-
ki azt illetendi, meg-ſzenteltetik. *Ez
38 a' mit áldozzál az óltáron: " Eſzten-
dős két bárányt minden-nap ſzűnet-
39 len. * eggyik bárányt réggel, és a' má-
23 40 ſikat eſtve. * tőrött olajjal meg-hín-
tett tized réſz ẽmlye-liſztet, mely-
nek mértéke légyen a' hín negyed ré-
24 ſze, és annyi mértékű bort itali-áldo-
41 zatra az eggyik bárannyal. * A' má-
ſik bárányt pedig áldozzad eſtvére, a'
25 reggeli áldozatnak rendi-ſzerént, és
azok-ſzerént mellyeket módottunk,
42 a' gyönörűſégnek illattyára: * az Úr
G áldozattya ez, örök áldozatúl a' tí
26 nemzetſégtekben, a' bizonyſág hajlé-
kának ajtájánál az Úr-elött, holott
43 rendelem hogy ſzóllyak néked. * És
ott parancholok az Iſraël fiainak, és
27 meg-ſzenteltetik az óltár az ẽn di-
E 44 chőſégemmel. * Meg-ſzentelem a'
28 bizonyſág hajlékát-is az óltárral, és
Aaront a' fiaival, hogy papſágban
45 ſzolgállyanak nékem. * És lakom az
Iſraël fiai-között, és léſzek ö Iſtenek;
46 * és meg-tudgyák hogy ẽn vagyok az
ö Urok Iſtenek, ki őket Egyiptus-föl-
déből ki-hoztam; hogy közöttök
laknám, ẽn ö Urok Iſtenek.

XXX. RÉSZ.

1 CHinálly óltárt-is ſétim-fá-
A ból, jo illatu fűſtölő áldo-
2 zatnak égetéſére: * a' hoſz-
ſza egy könyöknyi légyen,
és egy a' ſzéli, az-az, négy-ſzegű,
és két könyöknyi a' magaſsága.
3 Szarvak jőjenek-ki abból. * És bu-
ríts-meg azt tiſzta aránnyal, mind
annak roſtéllyát, 's mind az óldalát
körös-környűl, és a' ſzarvait. És chi-
nálly annak arany koronátſkát kö-

"Num. 26. a. 6.

rős-kőrnyűl, * és két arany karikát 4
a' korona-alatt mindenik óldalán,
hogy azokba rudakat bocháſsanak,
és hordoztaſsék az óltár. * A' ruda- 5
kat-is ſétim-fából chinállyad, és meg-
aranyazzad. * És helyhezteſd az ól- 6
tárt a' ſuporlát-ellenébe, melly a'
bizonyſág ſzekrénye-előtt fűgg a'
kegyelem tábla-előtt, mellyel bé-fő-
detik a' bizonyſág, a' hol ſzóllok né-
ked. * És győnyőrűſéges jo illatot 7
áldozván égeſſen azon Aaron reggel.
Mikor a' lámpáſokat el-kéſzíti, gyúj-
tſa-meg azt: * és mikor el-rakja a- 8
zokat eſtvére, égeſsen őrők jó illatú
fűſtőt az Úr-előtt a' ti [illegible]zetſégtek-
ben. * Ne vigyetek a[illegible] más módon 9
egyelíttetett jó illatú fűſtőt, ſe egyéb
bé-mutatott és áldozatra-valo álla-
tot, ſe eledeli áldozatokat ne áldoz-
zatok. * És kőnyőrőgjőn Aaron 10
annak ſzarvain egyſzer eſztendőben, B
a' vérrel melly a' bűnért áldoztatott,
és engeſzteléſt ſzerezzen azon a' ti
nemzetſégtekben. Szentek-ſzenti lé-
ſzen ez az Úrnak. * És ſzólla az Úr 11
† Num. 1. a. 2. Moyſeſnek, mondván: * † Mikor 12
bé-véſzed az Iſraël fiainak ſzám-ſze-
rént-valo ſommáját, adgyanak min-
nyájan váltſágot az ő lelkekért az
Úrnak, és chapás nem léſzen ő-rajtok
mikor meg-ſzámláltatnak. * Ezt 13
adgya pedig minden, a' kinek neve
meg-ſzámláltatik, a' templom mér-
" Lev. 27. c. 25. téke-ſzérént fél ſikluſt. " A' ſiklus-
ban húſz fillyér vagyon. A' ſikluſnak
Num. 3. g. 27. fele mutattaſsék-bé az Úrnak. * A' 14
ki ſzámban vagyon, húſz eſztendő-
Ezech. 45. d. 12 től-fogva és fellyebb, váltſágot ad-
gyon. * A' gazdag ne adgyon a' fél 15
ſikluſhoz; a' ſzegény ſemmit el ne
vegyen abból. * És a' fel-vett pénzt, 16
mellyet az Iſraël fiai adtak, adgyad
a' bizonyſág hajlékának ſzolgálat-
tyára, hogy emlekezetek légyen az
Úr-előtt, és kegyelmezzen-meg az ő
lelkeknek. * Es ſzólla az Úr Moy- 17
ſeſnek, mondván: * Chinálly réz 18
kádat-is az ő talpával, moſdáſra: és C
helyhezteſsed azt a' bizonyſág hajlé-
ka és az óltár-kőzőtt. És vizet tőlt-
vén, * moſsák-meg abban Aaron és 19
a' fiai az ő kezeket és lábokat, * mi- 20
kor bé-mennek a' bizonyſág hajlé-
kába, és mikor az óltárhoz járúlnak,
hogy jo illatu fűſtőt áldozzanak azō
az Urnak, * hogy ne-talám meg ne 21
hallyanak. őrők ſzer-tartás légyen

ez ő-néki, és az ő kővetkőző magvá-
22 nak. * És ſzólla az Úr Moyſeſnek,
23 * mondván: Végy fű-ſzerſzámokat,
a' leg-jobb és válaſztott myrrában
őt-ſzáz ſikluſt: és fél-annyi fa-hejat,
az-az, két-ſzáz őtven ſikluſt, a' kala-
musban azonképpē két-ſzáz őtvent,
24 * a' káſiábā pedig őt-ſzáz ſikluſt a'
Szent-hely mértekével, egy hín mér-
25 ték fa-olajt: * és chinálly kenetre-va-
lo ſzēt olajt, patikáros meſterſégével
26 kéſzíttetett kenetet, * és kend-meg
azzal a' bizonyſág hajlékát, és a' ſző-
27 vetſég ſzekrényét: * és az aſztált az
ő edényivel, a' gyertya-tartót, és an-
28 nak eſzkőzit, a' jo illatu fűſtnek * és
az éppen-égő áldozatnak óltárit, és
minden ſzerſzámokat mellyek azok-
29 nak ſzolgálattyához tartoznak. * És
D mindeneket meg-ſzentelly, és Szen-
tek-ſzenti léſznek: a' ki illetendi azo-
30 kat, meg-ſzenteltetik. * Aaront és
a' fiait meg-kennyed, és meg-ſzen-
tellyed őket, hogy papſággal ſzol-
31 gállyanak nékem. * Az Iſraël fiai-
nak-is meg-mongyad: Ez a' kenet-
nek olaja ſzent légyen nékem a' ti
32 nemzetſégtekben. * Embernek teſte
azzal meg ne kenetteſsek, és annak
kéſzítéſe-ſzerént máſt ne chinállya-
tok, mert meg-ſzenteltetett, és ſzent
33 léſzen nálatok. * Valamelly ember
ollyat chinál, és abból idegennek ád,
34 ki-tőrőltetik az ő népe-kőzzűl. * És
monda az Úr Moyſeſnek: Végy fű-
ſzerſzámokat, myrrának zengéjét,
és onyxot, jo illatu galbanumot, és
igen világos temiént, mind egyenlő
35 mertékűek légyenek: * és chinálly
egyelíttetett jo illatu fűſtőlőt patiká-
ros meſterſégével: ſzorgalmatoſon
egyelíttetett légyē, és tiſzta, és meg-
36 ſzenteléſre mélto. * És midőn igen
apró porrá tőrendeſz mindeneket,
tégy abból a' bizonyſág hajléka-elei-
be, a' melly helyen meg-jelenem né-
ked. Szentek-ſzente légyen néktek a'
37 jó illatú fűſtőlő. * Illyen egyelítéſt
ne chinállyatok magatok ſzolgálat-
38 tyára, mert ſzent az Úrnak. * Vala-
melly ember háſonlót chináland,
hogy annak ſzagával éllyen, el-véſz
az ő népei-kőzzűl.

XXXI. Rész.

1 ES ſzólla az Úr Moyſeſnek,
A mondván: * Imé nevén hít-
2 tā Beſéleelt Úrinak a' Hur fiá-
nak fiát Júda nemzetſégéből,

* és be-tőltöttem őtet az Isten lelkével, bölcheséggel, és értelemmel, és tudománnyal minden munkára, 3
* hogy gondollyon mindent valamit mesterséggel chinálhatni aranyból, és ezüstből, és rézből, * márvány-kőből, és drága-kövekből, és külömb-féle fákból. * És társúl adtam néki az Akisamek fiát Ooliabot a' Dán nemzetségéből. És minden tudós szívébe helyheztettem bölcheséget: hogy mindeneket meg-chinállyanak mellyeket néked parancholtam, * a' szövetség hajlékát, és a' bizonyság szekrényét, és a' kegyelem tábláját, melly azon felyül vagyon, és a' hajléknak minden edényit, * és az asztalt 's annak edényit, 8
igé tiszta gyertya-tartót az ő edényivel, és a' jo illatu füstnek, * és az éppen-égő áldozatnak óltárit, és azoknak minden edényit, a' kádat az ő talpával, * a' szent ruhákat az Aaron pap 's a' fiai szolgálattyára, hogy el-járjanak az ő tisztekben a' szent dolgokban. * a' kenetnek olaját, és a' fü-szerszámokból chinált jo illatu füstölőt a' Szent-helyre; mindent a' mit parancholtam néked, meg-chinállyanak. * És szólla az Úr 12
Moysesnek, mondván: * Szólly az 13
Israël fiainak, és mond meg-nékik: C 8
† Meg-láfsátok hogy a' szombatomat meg-őrizzétek: mert jel köztöttem és köztöttetek a' ti nemzetségtekben: hogy tudgyátok hogy én az Úr, ki titeket meg-szentellek.
* Őrizzétek-meg a' szombatomat: 14
mert szent néktek: a' ki azt meg-fertezteti, halállal hallyon-meg: a' ki dolgot tészen azon, el-vész annak lelke az ő népe-közzül. * Hat nap 15 C
tegyetek dolgot: a' hetedik napon szombat vagyon, az Úrnak szent nyugodalma. valaki dolgot tészen azon a' napon, meg-hallyon. * Meg- 16
őrizzék az Israël fiai a' szombatot, és D
meg-illyék azt az ő nemzetségekben. Örökké-való kötés éz * köztöttem és az Israël fiai-között, és 17 12
örökké-való jel. " Mert hat nap alkotta az Úr a' mennyet és a' földet, és a' hetedíken meg-szűnt a' dologtól. * És el-végezvén ezeket a' be- 18
szédeket, adá az Úr Moysesnek a' Sinai hegyén, † a' bizonyságnak Isten újával íratott két kő-tábláit.

† Sup. 20. b. 8. Ezech. 20. b. 12.

" Gen. 1. d. 31.

† Deut. 9. b. 10.

XXXII. Rész.

LÁtván pedig a' nép hogy Moyses késnék alá-jöni a' 1
hegyről, egybe-gyűlvén Aaron-ellen, monda: " Kelly- A
fel, chinálly nékünk isteneket, kik elöttünk járjanak: mert imez emberen Moysesen, ki minket Egyiptus-földéből ki-hozott, nem tudgyuk mi 5
történt. * És monda nékik Aaron: 6
Vegyétek-le az arany fül-függöket B
a' feleségtek és fiaitok és leányitok füleiről, és hozzátok hozzám. * És 2 3
meg-chelekedé a' nép a' mit parancholt vala, Aaronnak vívén a' fül- 4
függöket. * † Mellyeket mikor elvött vólna, öntésbe formálá, és azokból öntött borjút chinála. és mondának: Ezek a' te istenid Israël, kik téged ki-hoztak Egyiptus-földéből.
* Mellyet midőn látott vólna Aaron, 5
óltárt építe előtte, és a' hirdető szavával kiáltatá, mondván: Hólnap 6
az Úr innepe vagyon. És fel-kelvén reggel, áldozának éppen-égő és B 11
békeséges áldozatokat, " és le-üle a' nép enni, és innya, és fel-kelének 7
játtzani. * Szólla pedig az Úr Moysesnek, mondván: † Eredgy, menny- 12
alá: vétkezett a' néped, mellyet ki-hoztál Egyiptus-földéből. * Hamar el-távoztak az útról mellyet nékik mutattál: és öntött borjút chináltak magoknak, és imádták, és áldozván annak' áldozatokat, mondottak: † Ezek a' te istenid Israël, 8
kik téged ki-hoztak Egyiptus-földéből. * És ismég monda az Úr Moysesnek: " Látom hogy e' nép ke- 9
mény-nyakú: * ereszsz-el engem, 10
hadd gerjedgyen-fel ellenek haragom, és tőröllyem-el őket, és téged C 15
nagy nemzetté tészlek. * Moyses 11
pedig kéri vala az ő Urát Istenét, mondván: † Miért gerjed-fel, Uram, haragod a' néped-ellen, mellyet ki-hoztál Egyiptus-földéből, nagy erővel, és vastag kézzel? * Kérlek, ne mongyák az Egyiptziusok: Álnokúl vitte-ki őket, hogy meg-ölné a' hegyeken, és el-törlené a' födről: chendeszedgyék-meg haragod, és légy kegyelmes a' néped gonoszságának. * Emlekezzél-meg Abrahámról, Isaákról, és Israëlről a' te szolgaidról, kiknek meg-eskűdtél tennen-magadra, mondván: " Meg-

" Act. 7. c. 40.

† Psz. 105 d. 29.

" 1. Cor. 10. b. 7.

† Deut. 9. b. 12.

† 3. Reg. 12. g. 28.

" Inf. 33. a. 3.

† Deut. 9. c. 13. Psz. 105. b. 23. Num. 14. c. 13.

" Gen. 12. b. 7.

& 15. b. 7. & 48. c. 16.

sokasítom a' ti magotokat mint az ég chillagit: és ezt az egész földet, melyről szóllottam, a' ti magotoknak adom, és birjátok azt mindenkoron.
* És meg-engeszteltették az Úr hogy 14 D
ne chelekedné a' gonoszt mellyet 30 G
szóllott vala az ö népe-ellé. * És meg- 15
tére Moyses a' hegyről, kezében viselvén a' bizonyság két táblaját, mellyek mind két-felől irva, * és Isten 16
chinálmányi valának: Istené vala az iráss-is, ki-metszve a' táblákra.
* Halván pedig Jósue a' kiáltozó nép 17 32
zúrzavarját, monda Moysesnek: Viadalnak kiáltása hallatik a' táborban.
* Ki felele: Nem harczra nódítók 18 33
kiáltása ez, sem futásra kénszerítők zajgása: hanem éneklőknek szózattyát hallom én. * És mikor el-közelgetett vólna a' táborhoz, látá a' 19
borjút, és a' tánczolókat: és igen meg-haraguván, el-veté kezéből a' táblákat, és el-töré azokat a' hegy
tövében: * és ragadván a' borjút 20
mellyet chináltak vala, meg-égeté, E
és porrá rontá, mellyet a' vízbe hínte, és innyok ada abból az Israël fiainak. * És monda Aaronnak: Mit 21 A
chelekedett néked e' nép, hogy igen nagy bűnt hoznál reá? * Kinek ö fe- 22
lele: Ne haragudgyék az én uram: mert isméred e' népet, hogy hajlando a' gonoszra: * mondának nékem: 23
Chinálly nékünk isteneket, kik elöttünk járjanak: mert ime' Moysesen, 2
ki minket ki-hozott Egyiptus-földéből, nem tudgyuk mi történt. * Kik- 24
nek én mondék: Kinek vagyon közzűletek arany? El-hozák, és nékem adák: és vetém azt a' tűzbe, és 3
ez a' borjú jöve-ki. * Látván azért 25
Moyses hogy a' nép meg-foztatott vólna (mert meg-fosztotta-vala őtet Aaron az undokságnak gyalázattyáért, és az ellenség-között mezítelenné tette vala.) * és álván a' tábor 26 5
kapuján, monda: Ha ki az Úré, állyon mellém. És egybe-gyűlének F
hozzája mind a' Lévi fiai: * kiknek 27
monda: Ezt mongya az Israël Ura Istene: A' férfiu kössön kardot óldalára: mennyetek-el, és térjetek-meg 6
eggyik kaputól a' másikig a' tábor közepin, és öllye-meg ki-ki az attya- 7
fiát, és jo akaróját, és felebarátyát. B
* És chelekedének a' Lévi fiai a' 28
Moyses beszéde-szerént, és el-húlla a' napon úgy-mint huszon-három 29
ezer ember. * És monda Moyses: Meg-szenteltétek kezeiteket ma az Urnak, ki-ki az ö fiában, és attyafiában, hogy áldás adattassék néktek.
* Másod nap pedig szólla Moyses a' 30
népnek: Fölötte nagy vétekkel vétkeztetek: fel-megyek az Úrhoz, ha valami-módon meg-kérlelhetem ötet vétketekért. * És meg-térvén 31
az Urhoz, monda: Kérlek, vétkezett e' nép fölötte nagy bűnnel, és arany isteneket chináltak magoknak: vagy bocháss-meg nékik e' vétket, * a' 32
vagy ha nem chelekeszed, törölly-ki engem a' te könyvedből mellyet írtál. * Kinek monda az Úr: A' ki ellenem vétkezik, azt törlöm-ki az én 33
könyvemből: * te pedig menny-el, 34
és vidd-el e' népet a' hová néked mondottam: az én angyalom elöttted mégyen. Én pedig a' boszszú-állás napján meg-látogatom ezt az ö bűnöket-is. * Meg-veré azért az Úr a' 35
népet a' borjú-miatt-valo bűnért, mellyet Aaron chinált vala.

XXXIII. Rész.

ÉS szólla az Úr Moysesnek, 1
mondván: Eredgy, menny- A
fel erről a'helyről te, és a' néped mellyet ki-hoztál Egyiptus-földéből, a' földre mellyért meg- 2
eskűdtem Abrahámnak, Isaáknak, és † Gen.
Jákobnak, mondván: † A' te ma- 12. b. 7.
godnak adom azt: * és elötted-járo Sup. 23.
Angyalt küldök, hogy ki-űzzem a' c. 10.
Kananæust, és Amorræust, és Hetæ- Ios. 24.
ust, és Ferezæust, és Hevæust, és Je- c. 11.
busæust, * és menny-bé a' téjjel és 3 Deut. 7.
mézzel-folyó földre. Mert nem d. 21.
megyek-fel veled: " mivel kemény- " Sup.
nyakú nép vagy, hogy talám el ne 32. b. 9.
veszeszelek az úton. * És halván a' 4 Deut. 9.
nép ez igen gonosz beszédet, síra: és c. 13.
senki szokás-szerént fel nem öltözék ékessségébe. * És monda az Úr Moysesnek: Szólly az Israël fiainak: Kemény-nyakú nép vagy, egyszer fel-megyek közitekbe, és el-törölek. Már most tedd-le ékessségedet, hogy tudgyam mit chelekedgyem veled.
* Le-tévék azért az Israël fiai az ékes- 6
ségöket a' Hóreb hegyétől-fogva.
* Moyses-is vévén a' hajlékot, fel- 7
voná a' táboron-kivül messze, és hívá annak nevét Szövetség-hajlékának. És minden nép, a' kinek valami kérdése vala, ki-méne a' Szövet-

ség-hajlékához a' táboron-kivűl.
8 * És mikor ki-mégyen vala Moyses a' hajlékhoz, fel-kél vala az egész nép, és ki-ki az ő sátora ajtaja-előtt áll vala, és nézik vala a' Moyses hátúllyát míg a' sátorba menne. * Bémenvén pedig ő a' Szövetség hajlékába, a' felyhő-oszlop alá-száll vala, és meg-áll vala az ajtónál, és szóll vala Moysessel, * minnyájan látván hogy a' felyhő-oszlop a' hajlék ajtajánál állana. És ők állanak vala, és imádgyák vala az ő sátorok ajtaitól.
11 * Szóll vala pedig az Úr Moysessel színről színre, mi-képpen szokott ember baráttyával szóllani. És midőn ő meg-térne a' táborba, az ő szolgája Jósue a' Nun fia, a' gyermek, nem távozik vala el a' Hajléktól.
12 * Monda pedig Moyses az Úrnak: Parancholod hogy ki-vigyem e' népet; és nem jelented-meg nékem kit küldesz el velem, fő-képpen mivel azt mondottad: Ismérlek téged nevedről, és kedvet találtál előttem.
13 * Ha azért kedvet találtam előtted, mutasd-meg nékem az orczádat, hogy ismérjelek téged, és találjak kedvet szemeid-előtt: tekints a' te népedre e' nemzetségre.
14 * És monda az Úr: Az én orczám mégyen előtted, és nyugodalmat adok néked.
15 * És monda Moyses: Ha magad ellőttünk nem mégy, ne vígy-ki minket e' helyről.
16 * Mert miben tudhattyuk, én, és a' néped, hogy kedvet találtunk színed-előtt, hanem-ha velünk járandasz, hogy dicsőíttessünk minden népektől kik a' földön laknak?
17 * Monda pedig az Úr Moysesnek: Ez igétis mellyet mondottál, meg-chelekeszem: mert kedvet találtál előttem, és téged nevedről ismérlek.
18 * Ki monda: Mutasd-meg nékem a' te dicsőségedet.
19 * Felele: Én meg-mutatok néked minden jót, és kiáltom az Úr nevét te-előtted: és könyörűlök a'kin akarok, † és kegyelmes leszek a' kin nékem tettszik.
20 * És meginte monda: Nem láthatod az orczámat: mert nem lát engem az ember, és él.
21 * És ismég; Imé, ugymond, hely vagyon én-nálam, és állj a' kősziklán.
22 * És mikor az én dicsőségem által-mégyen, a' kő-szikla hasadékjába állatlak téged, és bé-födlek jobb kezemmel, míg által-megyek:
23 * és el-vészem kezemet, és a' hátúlsóimat meg-látod: az orczámat pedig nem láthatod.

† *Rom. 9. 6. 15.*

XXXIV. Rész.

1 ÉS továbbá monda: Vágj két kő-táblát magadnak az előbbenyiekhez-képest, és felírom azokra az igéket, mellyek vóltak a' táblákon mellyeket el-törtél. *Deut. 10. a. 1.*
2 * Légy készen reggel hogy mingyárást fel-jőj a' Sinai hegyre, és állj velem a' hegy tetején.
3 * Senki fel ne jöjön veled, és ne láttassék valaki az egész hegyen: se ökrök se juhok ne legelteszenek ellenében.
4 * Faragj azért két kő-táblát mineműek az-előtt valának: és éjjel fel-kelvén, a' Sinai hegyre hágj, a' mint parancholta vala néki az Úr, el-vívén magával a' táblákat.
5 * És mikor alá-szállott vólna az Úr a' felyhőben, Moyses véle álla, hívván az Úr nevét.
6 * Ki előtte által-menvén, monda: Uralkodo Úr Isten, irgalmas és kegyelmes, tűrő és sok könyörűleteségű, és igaz-mondó; * "ki megőrized az irgalmasságot, ezeriglen: ki el-vészed a' hamisságot, és a' vétkeket és bűnöket, és senki előtted ő-magától nem ártatlan. † Ki megfizeted az atyák hamisságát a' fiakban és unokákban, harmad és negyed ízig.
7 * És sietvén Moyses, le-hajla arczal a' földig, és imádván, * monda: Ha kedvet találtam Uram színed-előtt, kérlek hogy járj velünk (mert a' nép kemény-nyakú,) és vedd-el hamisságinkat és bűneinket, és bírj minket.
8 * Felele az Úr: Én kötést szerzek mindenek láttára, jeleket chelekeszem mellyek soha nem láttattanak a' földön, se semmi nemzetségekbe: hogy lássa e' nép, melynek közepette vagy, az Úrnak rettenetes chelekedetét mellyet chelekedendő vagyok.
9 * Tarts-meg mindeneket mellyeket ma parancholok néked: magam ki-űzöm szined-elől az Amorræust, és Kananæust, és Hetæust, és Ferezæust, és Hevæust, és Jebusæust.
10 * Meg-lásd hogy soha annak a' földnek lakosival barátságot ne szerezz, melly néked romlásodra légyen: * hanem az ő óltárit el-rontsad, faragott képeit el-törjed, és berkeit ki-vágjad:
11 * ne imádgy idegen istent. Bosszú-álló Úr az ő neve, az Isten bosszú-álló.
12 * † Kötést ne szerezz

« *Psal. 142. a. 2.* † *Ier. 32. c. 18.* *Deut. 5. a. 9.* *Deut. 5. a. 2.* *Ier. 32. a. 2.* † *Deut. 7. a. 2.*

M. AKADÉMIA KÖNYV-TÁRA

rezz azok a' tartományok emberi-
vel: hogy midőn paráználkodnak
az ő istenekkel, és imádgyák az ő bál-
ványokat, el ne híjon téged valaki
† 1. Reg. hogy egyél az áldozatokból. * † Se 16
11. a. 2. feleséget ne végy a'leányi-kőzzűl a'
fiaidnak: hogy minek-utánna ők pa-
ráználkodnak, ne paráználkodtassák
a' fiaidat-is az ő istenekkel. * Őn- 17
tőtt isteneket ne chinálly magadnak.
* A' kovásztalanok innepét meg-ő- 18
rizzed. Hét nap egyél kovásztalant, C
a'mint parancholtam néked, az új ga-
bonák havának idején: mert tavaszi
időnek hólnapjában jőttél-ki Egyip-
" Sup. tusból. * " Minden hím, melly a' 19
13. a. 2. mehet meg-nyittya, enyím lészen.
b. 12. minden állatból, mind őkrőkből
& 32. 's mind juhokból, enyím lészen. * A' 20
d. 19. szamárnak első vemhét juhon válts-
meg: ha pedig váltságot nem adan-
dasz érette, meg-őlettessék. Az el-
ső-szűlőtt fiadat válts-meg: és ne
láttassál színem-előtt üressen. * Hat 21
nap munkálkodgyál, a' hetedik na-
pon szűnnyél-meg szántani és arat-
† Sup. ni. * † A' hetek innepét tarts a'te bú- 22
23. b. 16. za aratásodnak zengéiben; és az in-
Deut. 16 nepet, mikor az esztendőnek ideje
d. 16. forgásában mindenek bé-takartat-
Eccl. 35. nak. * Esztendőnek három idejé- 23
a. 6. ben, minden férfiad jelennyék-meg
Sup. 23. az Israël mindenhato Urának Istené-
b. 16. nek színe-előtt. * Mert mikor el- 24
vészem a'nemzetségeket színed-elől,
és határidat ki-terjesztem, senki nem
leseskedik főlded-után, fel-menvén
te, és jelen lévén a' te Urad Istened
színe-előtt esztendőben háromszor.
" Sup. * " Ne áldozd kovászszal az áldoza- 25
23. d. 18. tom vérét: se ne maradgyon reggel- D
19. ig a' Fáse innepének áldozattyából.
* A' főlded gábonája zengéit vidd- 26
† Deut. fel a' te Urad Istened házába. † Ne
14. c. 21. főzd a' gődőlyét az ő annya tejében.
* És monda az Úr Moysesnek: Írd- 27
meg magadnak ez igéket, mellyek-
kel mind veled 's mind Israëllel sző-
" Sup. vetséget szerzettem. * "Lőn azért ott 28
24. d. 18. az Úrral negyven nap és negyven éj-
jel: kenyeret nem őtt, és vizet nem
"Deut. ivott, " és írá a' táblákra a' szővet-
9. b. 6. ségnek tíz igéit. * És midőn le-szál- 29
c. 18. lana Moyses a' Sinai-hegyről, tartya
Deut. 4 vala a' bizonyság két tábláit, és nem
b. 12. tudgya vala hogy szarvas vólna az
orczája az Úr beszéde társalkodásá-
ból. * Látván pedig Aaron és az Is- 30

raël fiai Moysesnek szarvas orczáját,
31 félnek vala kőzel járúlni. * És hí-
vattatván tőle, viszsza-menének
mind Aaron 's mind a' synagóga feje-
delmi. És minek-utánna szóllott
32 vólna nékik, * hozzája menének
minnyájan az Israël fiai-is: kiknek
meg-parancholá mind a' miket hal-
lott vala az Úrtól a' Sinai hegyen.
33 * És el-végezvén beszédit, † fede- † 2. Cor.
34 let tőn orczájára. * Mellyet, be-men- 3. c. 13.
vén az Úrhoz, és véle szólván, el-vé-
szen vala míg ki-menne, és akkor
meg-mongya vala az Israël fiainak
mind a' mik néki parancholtattak
35 vala. * Kik láttyák vala a' ki-jővő
Moysesnek szarvas orczáját; de is-
még bé-fődé orczáját, mikor vélek
szóll vala.

XXXV. Rész.

1 ANnak-okáért egybe-gyűl-
A vén az Israël fiainak min-
den sokasága, monda né-
kik: Ezek a' miket paran-
cholt az Úr, hogy meg-légyenek.
2 * Hat nap tegyetek dolgot: a' hete-
dik nap légyen néktek szent, szom-
bat, és az Úr nyugodalma: a' ki azon
3 dolgot tészen, meg-őlettessék. * Ne
gyújtsatok tűzet semmi lakó-helyei-
4 tekben szombat-nap. * És monda
Moyses az Israël fiai egész gyűlekő-
zetinek: Ez a' beszéd méllyet paran-
5 cholt az Úr, mondván: * Válaszszá-
tok-el magatok-kőzt az első ajándé-
kokat az Úrnak. " Minden szabad " Sup.
akarattyából, és jo szívből adgya azo- 25. a. 2.
kat az Úrnak: aranyat, és ezűstőt,
6 és rezet, * kék 's veres, és kétszer
festett karmazín selymet, és bíbort,
7 kechke szőrt, * és veresített kos bő-
rőket, és kék bőrőket, sétim-fákat,
8 * és olajt a' lámpások fel-ékesitésére;
és hogy kenet chináltassék; és győ-
9 nőrűséges jo illatu fűstőlő; * onyx
kőveket, és drága kőveket a' válra-
valónak és melly-előnek fel-ékesité-
10 sére. * Valaki kőzzűletek bőlch, jő-
jőn-elő, és chinállya-meg a'mit az Úr
11 parancholt: * a' Hajlékot tudn'illik,
B és annak fedelét, és buritékját, a' ka-
rikákat, és a' dezkázatot a' rudak-
12 kal: a' szegeket 's a' talpakat: * a'
Szekrént és a' rudakat, a' kegyelem
táblat, és a' suporlátot, melly az-
13 eleibe ki-terjesztetik: * az Asztalt a'
rudakkal és edényekkel, és a' ki-tőtt

kenyerekkel: * a' Gyertya-tartót a' világok tartására, annak edényité s a' lámpásokat, és az olajt a' tűz táplálására: * a' jo illatu füst Oltárát, és a' rudakat, és a' kenetnek olaját, és a' fű-szerszámokból-való jo illatú füstölőt: a' hajlék ajtajára-való Suporlátot: * az Éppen-égő áldozatok óltárát, és annak réz rostéllyát az ő rudaival és edényivel: a' kádat 's annak talpát: * a' pitvar Kárpitit az oszlopokkal és talpakkal, a' pitvar ajtajára-való suporlátot, * a' hajlék és pitvar szegeit az ő köteleivel: * a' Ruházatokat, mellyekkel élnek a' Szent-helynek szolgálattyában, a' fő papnak Aaronnak és a' fiainak ruháit, hogy papságban szolgállyanak nékem. * És ki-menvén az Izraël fiainak egész sokasága Moyses színeelől, * bé-mutaták igen kész és áitatos elmével az első ajándékokat az Úrnak, a' bizonyság hajléka épületire. Valami a' tiszteletre és a' szent ruhákra szükséges vala, * a' férfiak az aszszony'állatokkal oda adák, a' kézre-való pereczeket és fül-függőket, gyűrőket, és kar-ékesítőket: minden arany edény az Úr ajándéki-kőzibe választaték. * A' kinek volt kék 's veres, és kétszer festett karmazín selyme, bíborja, és kechke szőri, veresíttetett kos bőrei, és kék bőrei, * ezüstnek és réznek terméši, az Úrnak vívék, és sétim-fákat külömb-külömb szükségekre. * De a' tudós aszszonyok-is, a' mit fontak vala, adának kék, veres, és karmazín-selymet, és bíbort, * és kechke szőrt, szabad akarattyokból adván mindeneket. * A' fejedelmek pedig adának onyx-köveket, és drága köveket a' válravalóra és melly-előre, * és fű-szerszámokat és olajt a' lámpások fel-ékesítésére, és a' kenetnek el-készítésére, és a' gyönyörűséges jo illatu füstölőnek meg-chinálására. * Minden férfiak és aszszony'állatok áitatos szívvel mutaták-bé az ajándékokat, hogy meg-lennének az alkotmányok mellyeket parancholt vala az Úr Moyses-által. Az Izraël fiai minnyájan szabad akaratból-valókat szentelének az Úrnak. * És monda Moyses az Izraël fiainak: † Imé nevén hítta az Úr Beséleet a' Hur fiának Urinak fiát Juda nemzetségéből. * És bé-töltötte őtet Istennek lelkével, bölcheséggel és értelémmel, és tudománnyal és minden mesterséggel, * aranyból és ezüstből, és rézből-valo mívnek ki-gondolására, és meg-chinálására, * és a' kövek mettszésére, és fa-faragásra: valami mesterséggel fel-található, * az ő szívébe adta. Ooliabot-is az Akisamek fiát Dán nemzetségéből: * mind a' kettőt oktatta bölcheséggel, hogy a' fa-faragónak, tarkázot mív szővőnek, és tőzőnek mívőket meg-chinállyák, kék 's veres, és kétszer festett karmazín selyemből, és bíborból, és meg-szőjenek mindeneket, és minde-féle újságokat-is találjanak.

XXXVI. Rész.

Munkálkodék azért Beséleel, és Ooliab, és minden bölch férfiu, kiknek az Úr bölcheséget és értelmet adott, hogy mesterségesen meg-tudnák chinálni, a' mik a' Szent-helynek szolgálattyára szükségesek, és a' mellyeket parancholt az Úr. * És mikor Moyses elő-hítta vólna őket, és minden tudós férfiat kinek az Úr bölcheséget adott vala, és a' kik szabad akarattyokból ajánlották vala magokat a' mív chinálására, * nékik adá az Izraël fiainak minde ajándékit. Kik mikor szorgalmatoskodnának a' múnkában, minden-nap reggel a' fogadásokat bé-viszi vala a' nép. * Annak-okáért a' művesek kénszerittetvén Moyseshez menni, * mondának: Többet hord a' nép hogy-sem mint szükséges. * Meg-parancholá azért Moyses hogy a' hirdető szavával kikiáltatnék: Se férfiu se aszszony állat többet ne hozzon a' Szent-helynek művére. És így meg-szűnének az ajándékok hordásától, * mivelhogy az adományok elegek, és fellyeb-valók-is valának. * És chinálának minden bölch szívűek a' hajlék művének el-végezésére, tíz kárpitot viszszált bíborból, és kék 's veres, és kétszer festett karmazín selyemből, tarka művel, és tarkán-szövő mesterséggel: * melynek eggyike, hoszszára huszon-nyólcz könyöknyi vala, és szélire négy. egy mértéke, vala mind a' kárpitoknak. * És öt kárpitot foglala egybe, eggyiket a' másikkal, és a' más ötöt-is egybe-foglalá. * Chinála kék fogantókat-is az egy-

† *Supr. 31. a. 2.*

Sup. 26. a. 1.

1. Par. 21. d. 29.

gyik kárpit szélin mind két óldalán,
és a' második kárpit szélin hasonlóképpen. * hogy egy-más-ellenében 12
lennének a' fogantók, és egy-máshoz
foglaltatnának. * azért ötven arany- 13
karikákat-is önte, mellyek egybe szorítanák a' kárpitok fogantóit,
és egy sátor lenne. * Chinála tizen- 14
egy kárpitot-is kecske szőrből a' hajlék fedelének bé-burítására: * egy- 15
gyik kárpitnak hoszsza harmincz
könyöknyi vala, és a' széli négy: egy
mértékűek valának mind a' kárpitok: * mellyeknek ötét külön fog- 16
lalá-egybe, és a' más hatát külön.
* És ötven fogantót chinála az egy- 17
gyik kárpit szélin, és ötvent a' másik
kárpit szélin, hogy egy-máshoz foglaltatnának. * És ötven réz kapchot, 18
mellyekkel egybe-foglaltatnék a' fedél, hogy mind a' kárpitokból egy
buríték lenne. * Chinála a' hajlék- 19
nak burítékot-is meg-veresített kos C
bőrökből: és azon-felyül más fedelet kék bőrökből. * Chinála fenn- 20
álló deszkákat-is a' hajléknak sétim-
fából. * Tíz könyöknyi vala az egy- 21 1
gyik deszkának hoszsza: és más-fél A
könyöknyit tart vala a' széli, * két- 22
két vésés vala mindenik deszkán,
hogy eggyik a' másikhoz foglaltatnék. Igy chelekedék a' hajléknak
minden deszkáin. * Mellyek-kö- 23
zűl húsz dél-felé vala a' Déli szél-el-
lenében, * negyven ezüst talpakkal. 24 3
Két talp tétetik vala eggyik deszkaalá a' szegletnek két részére, a' hol az
óldaloknak véséssi a' szegleteken el-
végeztetnek vala. * A' hajléknak 25
részére-is, melly Északra néz vala,
húsz deszkákat chinála, * negyven 26 5
ezüst talpakkal, két talpat mindenik
deszkához. * Nap nyugat-ellenében 27 6
pedig, az-az, a' hajléknak a' részére
melly a' tengert nézi, chinála hat
deszkát, * és más kettőt a' hajléknak 28 7
minden szegletire hátúl: * mellyek 29
öszve-foglalva valának az alsó rész-
től-fogva a' felsőig, és egybe-foglaltatnak vala egyenlő-képpen. Igy 8
chelekedék mind két-felől a' szegle- B
teken: * hogy nyólcz deszkák vól- 30 9
nának eggyütt, és tizen-hat ezüst talpok vólna, tudn'illik két-két talp
mindenik deszka-alatt. * Chinála 31
rudakat-is sétim-fából, ötöt a' hajlék- D 10
nak eggyik óldalán-valo deszkái tartáfára, * és más ötöt a' más óldal 32
deszkáinak öszve-szerkeztetésére: és
ezeken-kivűl, más öt rudat a' hajléknak Nap-nyúgati részére a' tenger-
ellenében. * Chinála más rudat-is, 33
melly a' deszkák közepin egy szegletről más szegletre érne. * A' desz- 34
kázatokat pedig meg-aranyazá, ezüst
talpakat öntvén azoknak. És azoknak karikáit arany ból chinálá, mellyeken a' rudakat által-bocháthatnák: és azokat-is arany lannákkal
burítá-meg. * Chinála külömb-szí- 35
nű suporlátot-is kék's veres, karmazín selyemből, és viszszált bíborból,
tarka-szövő mesterséggel: * és négy 36
oszlopot sétim-fából, mellyeket
meg-aranyaza a' fejeivel, ezüst talpakat öntvén azoknak. * Chinála 37
suporlátot-is a' hajlék ajtájánál, kék,
veres, karmazín selyemből, és viszszált bíborból, tőzött mívvel: * és 38
öt oszlopot azok fejeivel, mellyeket
be-burita arannyal, és azoknak réztalpakat önte.

XXXVII. Rész.

CHinála pedig Beséleel szekrént-is sétim-fából, melynek harmad-fél könyöknyi vala a' hoszsza, és más-fél könyöknyi a' széli, a' magasága-is más-fél könyöknyi vólt: és tiszta arannyal meg-burítá azt belől és kivűl. * És chinála annak arany-koronát körös-környűl, * négy arany karikát öntvén annak négy szegletire: két karikát eggyik óldalára, és kettőt a' másikára. * Rudakat-is chinála sétim-fából, mellyeket megburítá arannyal, * és azokat a' karikákba bochátá, mellyek a' szekrény óldalán valának annak hordozására. * Chinála kegyelem-táblát-is, az-az, felelő-helt, tiszta arany ból, harmad-fél könyöknyi vala a' hoszsza; más-fel-könyöknyi a' széli. * Két Kérubimot-is mérő vert arany ból, mellyeket tőn a' kegyelem táblának két-felére: * eggyik Kérubot eggyik részének főlibe, és a' másik Kérubot a' másik részének főlire: két Kérubimot a' kegyelem-táblának mind két felső szélire, * ki-terjesztvén szárnyokat, és bé-födvén a' kegyelő táblát, és mind egy-mást, 's mind azt nézvén. * Chinála asztalt-is sétim-fából két könyöknyi hoszszaságra, és egy könyöknyi szélességre, melynek ma-

gasága más-fél könyöknyi vala. * és környűl bé-burítá azt tiszta aránnyal, és chinála annak arany pártázatot körös-környűl, * és a' pártázatnak által-szegett négy újnyi arany koronát, és ugyan azon-felyűl más arany koronát. * Önte négy arany karikát-is, mellyeket tön az asztalnak négy szegletire, mindenik lábára * a' korona-ellenében: és rudakat bochàta azokba, hogy az asztal hordoztathatnék. * A' rudakat-is sétim-fából chinálá, és meg-burítá azokat arannyal. * És edényeket az asztalnak külömb-külömb-féle szükségére, tálakat, chészéket, pohárokat, és temiényezőket tiszta arányból, mellyekben bé kell mutatni az eledeli áldozatokat. * Chinála tiszta arányból vert gyertya-tartót-is. Melynek szárából ágak, pohárkák, és gombok 's liliomok jőnek vala ki: * hat mind a' két óldalán, három ág egy-felől, és három más-felől: * három pohárkák mondola módgyára mindenik ágon, a' gombokkal eggyűtt és liliomokkal. És három pohárkák mondola módgyára a' másik szárán, a' gombokkal eggyűtt és liliomokkal. Egy-arányú alkotmánya vala a' hat ágaknak, mellyek származnak vala a' gyertya-tartó szárából. * Ö-magán pedig a' rúdgyán négy pohárkák valának mondola formára, és mindeniken gombok liliomokkal-eggyűtt: * és a' gombok két ág-alatt valának három helyen, mellyek mindenestől hat ágak lőnek egy rúdból származván. * azért a' gombok-is, 's az ágak-is abból valának, mind tiszta aranyból ki-verve. * Chinála hét lámpást-is azoknak ham'vévőivel, és edényeket, mellyekben meg-óltassék az el-vőtt hamu, tiszta aranyból. * Egy talentom aranyat nyom vala a' gyertya-tarto minden edényivel. * Chinála jo illatú füstnek-való óltárt-is sétim-fából, négy szegre egy-egy könyöknyi lévén, és magasságra kettő: melynek szegletiből szarvak származnak vala. * És bé-burítá azt tiszta arannyal, a' rostéllyal, és óldalival, és szarvaival. * És chinála annak arany koronátskát körös-környűl, és két arany karikát a' korona-alatt mindenik óldalán, hogy azokba rudakat bochátanának, és hordozhatnák az óltárt. * A' rudakat pedig sétim-fából chinálá, és meg-burítá arany lannákkal. * Olajt-is egyelíte a' szentelésnek kenetére, és jo illatu füstölőt leg-tisztább tü-szerszámokból, patikáros mesterséggel.

11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 1 A 2 C 3 4 5 6 7 8 9 B 10 D 11 12 13 14

XXXVIII. RÉSZ.

CHinála éppen-égő áldozatra-valo óltárt-is sétim-fából, öt könyöknyi vala mind a' négy szélire; és három, magasságra: * melynek szarvai származnak vala a' szegletekből, és meg-burítá azt réz plehekkel. * És annak szükségére chinála rézből külömb-külömb edényeket, réz-fazekakat, fogókat, villákat, horgokat, és szénnek-valo medenczéket. * És annak rostéllyát hálo-módgyára chinálá rézből, és az-alá az óltár közepin tűztartót, * öntvén négy karikát a' rostélynak ugyan annyi szegletire, hogy a' rudakat bé-bochátanák annak hordozására: * és azokat-is sétim-fából chinálá, és meg-burítá réz plehekkel: * " és által-bochátá a' karikákon, mellyek az óltár óldalain ki-állanak vala. Az óltár pedig nem vala merő, hanem hézag vala, és belől üres, deszkából. * Chinála réz kádat-is eggyűtt a' talpával, az aszszony'állatok tükröiből, kik a' hajlék ajtajánál vígyáznak vala. * Chinála pitvart-is, melynek Déli részére száz könyöknyi kárpitok valának viszszált bíborból, * húsz réz oszlopok az ö talpokkal, az oszlopok feje, és az egész mívnek kimettszése, ezüstből. * Egyenlőképpen Észak-felől a' kárpitok, az oszlopok, az oszlopoknak fejek és talpok, azon mértékre, és mívvel, és rézből valának. * Arra pedig a' részre, melly a' Nap-nyúgatot nézi, ötven könyöknyi kárpitok valának, tíz rész oszlopok az ö talpokkal, és az oszlopoknak fejek, és az egész mívnek ki-mettszése, ezüstből vala. * Nap-kelet-ellenében pedig ötven könyöknyi kárpitokat chinála: * mellyek közzül, tizen-öt könyöknyit három oszloppal, az ö talpaival, tart vala

2. Par. 1. b. 5.

" Sup. 27. b. 8.

eggyik óldala: * a' máſik réſzén- 15
is (mert a' két réſz-kőzőtt chinálá 30
a' hajléknak be-járáſát) azon-képpen tizen-őt könyöknyi kárpitok valának, és három oſzlop, és megannyi talp. * A' pitvarnak minden 16 31
kárpitit viſzſzált bíborból ſzőtte- vala. * Az oſzlopok talpai rézből 17
valának, azoknak fejek pedig min- C
den mettſzéſekkel, ezűſtből: de a' pitvarnak oſzlopit-is ezűſtel burí- tá-meg. * És annak be-járáſán- 18
tőzőtt mívvel chinála ſuporlátot, 1
kék, veres, karmazin ſelyemből, A
és viſzſzált bíborból, melynek húſz könyöknyi vala a' hoſzſza, a' magaſſága pedig őt könyöknyi, a' pitvar minden kárpitinak mértéke- 2
ſzerént. * A' bé-menésen pedig 19
négy oſzlop vala réz talpakkal, és azoknak fejek és mettſzéſek ezűſtből vala. * A' hajléknak, 's a' 20 3
pitvarnak ſzégeit-is kőrös-környűl rézből chinálá. * Ezek a' Bizony- 21
ſág hajlékának eſzközi, mellyek elő-ſzámláltattak a' Moyſes parancholattya-ſzerént a' Leviták czeremóniai-kőzzé, az Aaron pap fiának Itamarnak keze-által: * mellyeket 22 6
Beſáleel, a' Hur fiának Úrinak fia B
a' Juda nemzetſégéből el-végeze, a' mint az Úr Moyſes-által parancholta vala, * társúl adván néki Ooliabot az Akiſamek fiát Dán nemzetſégéből: és ez-is jeles fa-farago vala, és tarkán-ſzővő és tőző, kék, veres, karmázin ſelyemből, és bíborból. * Mind az arany, melly a' 24
Szent-helynek chinálaſára kőlt, és D
mellyet ajándékban adtanak, huſzon-kilencz tálentom vólt, és hétſzáz harmincz ſiklus, a' Szent-helynek mértéke-ſzerént. * Azoktól 25 10
adatott pedig, kik a' ſzámban vóltak húſz eſztendőtől-fogva és fellyebb, a' hat-ſzáz három-ezer és őt-ſzáz őtven fegyver-fogható-kőzzűl. * Vólt annak-fölőtte ſzáz ta- 26 13
lentom ezűſt, melyből őntettenek a' Szent-helynek talpai, és a' be-járás a' hol a' ſuporlát függ. * Száz 27
talp chináltatott ſzáz tálentomból, 14
minden talpra egy tálentomot ſzámlálván. * Az ezer hét-ſzáz és het- 28
ven-őt ſiklusból pedig, chinálá az 15
oſzlopok fejeit, és azokat-is megburítá ezűſtel. * Adának pedig 29
rezet-is hetven-két ezer talento- 16
mot, és a' fölőtt négy-ſzáz ſikluſt, * melyből őntettenek a' bizonyſág hajléka bé-járáſának talpai, és a' réz óltár- az ő rőſtéllyával, és minden edények mellyek annak ſzolgálattyához tartoznak, * és a' pitvar talpai mind kőrös-kőrűl 's mind a' be-járáſán, és a' hajlék 's a' pitvar ſzegei kőrös-kőrűl.

XXXIX. RÉSZ.

A' kék, 's veres karmazin ſelyemből pedig, és bíborból, ruhákat chinála, mellyekbe öltőznek Aaron mikor a' Szent helybe ſzolgálna, a' mint parancholta az Úr Moyſesnek. * Chinála azért válra-valót aranyból, kék 's veres, és kétſzer-feſtett karmazin ſelyemből, és viſzſzált bíborból, * tarkán-ſzővő mívvel; és vékony arany lannákat metéle, és fonálra vékonyítá, hogy az előbbi ſzínű bélfonállal egybe-ſzőhetnék, * és a' két ſzélit egy-máshoz foglalá mind a' két óldala végin, * és övet-is ugyan azon ſzínekből, a' mint parancholta vala az Úr Moyſesnek. * Készíte- bé-ſzorított és aranyba foglalt két onyx-köveket-is, és kő-mettſző meſterſéggel az Iſraël fiainak neveit reá mettſzeté: * és tévé azokat a' válra-valónak óldalira az Iſraël fiainak emlekezetire, a' mint parancholta vala az Úr Moyſesnek. * Chinála melly-előt-is tőzőtt mívvel a' válra-valónak míve-ſzerént, aranyból, kék, veres, és kétſzer feſtett karmazin ſelyemből, és viſzſzált bíborból: * négy ſzegűen, kétſzereſen, egy araſz mértéknyire-. * És tőn abba négy rend drága köveket-. Az első rendben, ſardius, topázius, ſmaragd vala. * A' máſodikban, karbunkulus, ſáfir, és jaſpis. * A' harmadikban, ligurius, akátes, és ametiſtus. * A' negyedikben, kryſolitus, onikinus, és beryllus, kornyűl-vétetvén és befoglaltatván aranyba az ő rendekſzerént. * És a' tizen-két kőre felmetſzve- valának az Iſraël tizenkét nemzetſégének nevek, mindenikre egy-egy név. * Chinálának a' melly-előre- egy-máſtól-függő lánczotskákat-is, tiſzta aranyból: * és két horgotskát, és ugyan an-

Sup. 28. a. 6.

nyi arany karikát. A' karikákat pedig a' melly-előnek két óldalára tévék, * mellyekről függene a' két 17
arany láncz, mellyeket a' horgokhoz foglalának, mellyek a' válravalónak szegletin ki-tettszenek vala. * Ezek mind elől hátúl úgy egy- 18
máshoz illenek vala, hogy a' válra- D
valo és a' melly-elő egy-máshoz foglaltatnának, * az övhöz szorít- 19
tatván, és a' karikákkal erősben egybe-foglaltatván, mellyeket kék sinór foglal vala egybe, hogy tágan lévén ne ingadoznának, és egymástol el ne válnának, a' mint meg-parancholta az Úr Moysesnek. * Meg-chinálák a' válra-valónak 20
ruháját-is éppen kék selyemből, * és a' főnek-valo hasítást a' felső 21
résznek közepin, és a' hasításnak körös-körül szőtt perémét: *alól pedig a' lábainál poma-gránátokat, 22
kék, veres, karmazín selyemből, és visszált bíborból: * és chengettyűket tiszta aranyból, mellyeket 23
a' poma-gránátok-közibe tőnek a' E
ruhának alsó részére körös-körül: 1
* egy arany chengettyű pedig, és 24 A
egy poma-gránát vala, mellyekkel fel-ékesíttetvén jár vala a' fő 2
pap, midőn a' szolgálatban vólt, a' mint parancholta vala az Úr Moysesnek. * Chinálának bíbor ruhákat-is szövéssel Aaronnak és a' fiainak. * és süvegeket-is az ő koro- 25 4
nátskáival bíborból: * gatyákat-is 26
feír gyólchból: * az övet pedig 27 5
visszált bíborból, kék, verés, és 28
kétszer festett karmazín selyemből, tőzött mívvel, a' mint parancholta vala az Úr Moysesnek. * Meg chi- 29 7
nálák a' szent tiszteletnek lannáját-is tiszta aranyból, és fel-írák F
arra kő-metszö mesterséggel, Szentség az Úrnak: * és a' süveghez szo- 30 9
rítták azt kék sinórral, a' mint parancholta vala az Úr Moysesnek. * El-végeződék azért minden míve 31 10
a' hajléknak és a' bizonyság fedelének: és meg-chinálák az Israël fiai
mind a' miket parancholt vala az Úr Moysesnek. * És be-mutaták a' 32
hajlékot és annak fedelét és minden eszközit, karikáit, deszkáit, rudait, 12
oszlopit és talpait: * a' meg-veresíttetett kos bőrből-valo burítékot, 33 13
* és a' más burítékot kék bőrből, 34
* a' suporlátot: a' szekrént, a' ruda- 35

kat, a' kegyelem-táblát, az asztalt az ő edényivel és a' ki-tőtt kenyerek- 36
kel: * a' gyertya-tartót, a' lámpásokat, és azoknak szerszámit az olaj- 37
jal: * az arany óltárt, és a' kenetet, G
és a' fű-szerszámokból-valo jo illatu 38
füstölőt: * és a' hajléknak bé-mene- D 39
telin-valo suporlátot: * a' réz óltárt, a' rostélyt, a' rudakat, és annak
minden edényit: a' kádat az ő talpával: a' pitvar kárpitit, és az oszlopokat talpaival: * a' pitvar bé-me- 40
netelin-valo suporlátot, és annak kötéleit és szegeit. Semmi hea nem vólt az edényeknek, mellyek a' hajlék szolgálattyára, és a' szövetség fedelére parancholva vóltak hogy
chináltatnának. * Az öltözeteket-is, 41
mellyekkel a' papok élnek a' Szenthelyen, Aaron tudn' illik és a' fiai,
* be-mutaták az Israël fiai, a' mint 42
parancholta vala az Úr. * Mellyeket minek-utánna láta Moyses hogy 43
mind el-készültek, meg-áldá azokat.

XXXX. Rész.

ÉS szólla az Úr Moysesnek, mondván: * Az első hólnapban, a' hónak első napján, állasd-fel a' Bizonyság hajlékát, * és helyhezteszd abba a' szekrént, és bocházd-alá előtte a' suporlátot: * és bé-vívén az asztalt, tedd reá a' mellyek rendel parancholva vannak. A' gyertya-tarto állyon az ő lámpásival; * és az arany óltár, mellyen a' jo-illat áldoztatik, a' bizonyság szekrénye-előtt. Suporlátot függesszsz a' hajlék be-járásán, * és annak eleibe az éppen-égő áldozatnak óltárát: * a' kádat az óltár és hajlék-között, mellyet töltsmeg vízzel. * És vond-bé körös-körül a' pitvart kárpitokkal, és annak bé-menetelit. * És vévén a' kenetnek olaját, kend-meg a' hajlékot az ő edényivel, hogy meg-szentelteséenek: * az éppen-égő áldozatnak oltárát, és annak minden edényit: * a' kádat az ő talpával: mindeneket a' kenetnek olajával szentelly-meg, hogy Szentek-szenti légyenek. * És helyhezteséd Aaront és a' fiait a' bizonyság-hajlékának ajtajához, és meg-mosván őket vízzel, * öltöztesd-fel a' szent ruhákba, hogy szolgállyanak nékem, és az ő meg-kenések örökké-

valo papságokra használlyon. * És meg-chelekedé Moyses mind a' miket parancholt vala az Úr. * Azokáért a' második esztendőnek első havában, a' hónak első napján, felállattaték a' Hajlék. * †És fel-állatá azt Moyses, és el-helyhezteté a' deszkákat és talpakat és rudakat, és felállatá az oszlopokat: * és ki-teríté a' hajlékra a' fedelet, reá tévén felyűl a' burítékot, a' mint az Úr parancholta vala. * Bé-tévé a' bizonságot-is a' szekrénbe, alája tévén a' rudakat, és felyűl a' felelet-táblát. * És midőn bé-vitte vólna a' szekrént a' hajlékba, eleibe függeszté a' suporlátot, hogy bé-tellyesítené az Úr parancholattyát. * Bé-tévé az asztalt-is a' bizonyság hajlékába az Északi rész-felé a' suporláton-kivűl, * eleibe rendelvén a' ki-tött kenyereket, a' mint parancholta vala az Úr Moysesnek. * Be-tévé a' gyertya-tartót-is a' bizonyság hajlékába az asztal-ellenébe a' Dél-felől-valo részre, * el-helyhezettvén rend-szerént a' lámpásokat az Úr parancholattya-szerént. * Tévé az arany oltárt-is a' bizonyság fedele-alá, a' suporlát-ellenébe, * és áldozék azon fű-szerszámokból-valo jo illatot, a' mint parancholta vala az Úr Moysesnek. * Fel-tévé a' suporlátot-is a' bizonyság-hajlékának be-járásán, és az éppen-égő áldozatnak óltárát a' bizonyság ajtaja eleibe, áldozván azon éppen-égő és egyéb áldozatokat, a' mint az Úr parancholta vala. * A' kádat-is helyhezteté a' bizonyság-hajléka és az óltár-között, meg-töltvén azt vízzel. * És meg-mosák Moyses és Aaron, és a' fiai az ő kezeket és lábokat, * mikor bé-mennének a' szövetség hajlékába, és járulnának az óltárhoz, a' mint parancholta vala az Úr Moysesnek. * Fel-állatá a' pitvart-is a' hajlék és az oltár-körűl, fel-függesztvén a' suporlátot annak be-járásán. Minek-utánna mindenek el-végeződtek vólna, * "bé-födé a' felyhő a' bizonyság hajlékát, és az Úr dichősége bé-tölté azt. * Bé sem mehete Moyses a' szövetség-hajlékába, be-födvén a' felyhő mindeneket, és az Úrnak dőlsége fényeskedvén, mert mindeneket be-burított vala a' felyhő. * Mikor a' felyhő a' hajlékot el-hadgya vala, meg-indúlának az Israël fiai az ő seregek-szerént: * ha felyűl rajta függ vala, azon helyen maradának. * Mert az Úr felyhője leveg vala nappal a' hajlékon, és étszaka a' tűz, az Israël egész népe láttára, minden lako-helyekről.

† *Num. 7. a. 7.*

" *Num. 9. c. 15. 3. Reg. 8. b. 10.*

LEVITICVS.

MOYSES HARMADIK KÖNYVE.

I. Rész.

Hívá pedig az Úr Moysest, és szólla néki a' bizonyság hajlékából, mondván: * Szólly az Israël fiainak, és mongyad nékik: A' melly ember közzületek áldozatot viszen az Úrnak barmokból, az-az, ökrökből és juhokból áldozván, * "ha éppen-égő áldozat lészen az ő áldozattya, és őreg baromból; makula-nélkűlvalo hímet vigyen a' bizonyság hajléka ajtaja-eleibe, hogy meg-engesztellye magának az Urat: * és tegye kezét az áldozat fejére, és kedves lészen, és az ő meg-tisztűlására hasznos. * és öllye-meg a' borjút az Úr-előtt, és az Aaron fiai a' papok mutassák-bé annak vérét, ki-öntvén az óltár-környyűl, melly a' hajlék ajtaja-előtt vagyon. * és le-vonván az áldozatnak bőrét, tagjait darabokra vágják, * és tegyenek tűzet alája az óltáron, el-rendelvén az-előtt a' fa rakását: * és a' tagokat mellyeket el-vagdaltak, felyűl reá rendelvén, tudn'illik a' fejét, és mind a' mi a' májához vagyon ragasztva, * a' bélit és a' lábait meg-mosván vízzel: és áldozza-meg azokat a' pap az óltáron éppen-égő áldozatúl és kedves illatúl az Úrnak. * Hogy-ha apró barmokból, juhokból vagy kechkékből vagyon az éppen-égő áldozat, makula-nélkűl-

" *Exod. 29. b. 10.*

valo hímmel áldozzék : * és öllyemeg az óltárnak Északra-nézö óldalánál, az Úr-elött : annak pedig vérét öntsék az óltárra az Aaron fiai körös-környül : * és darabollyák-el tagonként, a' fejét, és mind a' mi a' májhoz ragaszthatott : és tegyék a' fákra, mellyek-alá tüz tétessék : * a' bélit pedig és lábait mossák-meg vízzel. És meg-áldozván mind azokat gyújtsa-meg a' pap az óltáron, éppen-égö áldozatúl és gyönyörüséges illatúl az Úrnak. * Ha pedig madarakból készen az Úrnak éppen-égö áldozattya, gerliczékből, vagy galamb-fiakból, vigye-fel azt a' pap az óltárra : * és a' fejét nyakához tekerítvén, és meg-szakasztván a' sebnek helyét, a' vérét eresszze-ki az óltár szélire : a' begyit pedig, és *a' tollait vesse az óltár-mellé a' napkeleti részre, a' melly helyre a' hamvat szokták tölteni, * és szegje-meg a' szárnyait, és el ne messe, se késsel el ne hasíttsa, és égesse-meg az óltáron, tüzet tévén a' fák-alá. Éppen-égö és gyönyörüséges illatú áldozat az Úrnak.

II. Rész.

Midön valamelly lélek ajándék áldozatot mutat-bé az Úrnak, szemlye-lisztlégyen az ajándéka. és öntsön arra olajt, és tégyen temiént reá, és vigye az Aaron fiaihoz a' papokhoz : * kiknek eggyike vegyen teli marok szemlye-lisztet és olajt, és mind a' temiént, és tegye emlekezetül az óltárra gyönyörüséges illatra az Úrnak : * a' mi pedig meg-marad az áldozatból, légyen Aaroné és a' fiaié, Szenteknek szenti az Úr ajándékiból. * Mikor pedig kemenczében sült áldozatot mutatsz-bé : szemlye-lisztből, tudn'illik kovásztalan és olajjal meg-öntött kenyereket, és olajjal meg-kent kovásztalan pogáchákat. * Ha az ajándékod serpenyüből léend, olajjal meg-öntött és kovásztalan szemlye-lisztből, * ozd-el azt apránként, és önts olajt reá. * Ha pedig rostélyról-valo léend az áldozat, hasonlo-képpen a' szemlye-lisztolajjal öntözteték-meg : * mellyet bé-mutatván az Úrnak, add a' pap kezébe. * Ki midön meg-áldozza azt, vegyen emlekezetül az áldozatban, és gyújtsa-meg az óltáron gyönyörüséges illatra az Úrnak. * Valami pedig meg-marad, légyen Aaroné, és a' fiaié, Szenteknek szenti az Úr ajándékiból. * Minden ajándék, melly az Úrnak bé-mutattatik, kovász-nélkül légyen, és semmi kovász és méz ne égettessék az Úr áldozattyában. * Azoknak csak szengéit és ajándékit mutassátok-be : az óltárra pedig ne tétessenek gyönyörüséges illatra. * Valami áldozatot bé-mutatsz, meg-fözzad, és el ne vedd az Istened szövetsége sávát áldozatodból. Minden áldozatodban sót mutass-bé. * Ha pedig a' te elsö gabonád ajándékát mutatod-bé az Úrnak, még zöldellö fejekből, tüzzel aszald-meg, és törd-meg lisztmódgyára, és úgy mutasd-be szengéidet az Urnak, * olajt töltvén arra, és temiént tévén reá, mert az Úr áldozattya. * melyből az ajándék emlekezetire, égesse-meg a' pap a' megtört lisztnek és az olajnak részét, és éppen a' temiént.

Marc. 9. g. 49.

III. Rész.

Hogy-ha békeséges áldozat léend az ajándéka, és öreg barom-közzül akar bé-mutatni hímet vagy nöstént, makula-nélkül-valót, mutasson-bé az Úr-elött. * És tegye kezét az ö áldozattyának állatya fejére, melly öletteték-meg a' bizonyság hajlékának bé-járásánál, és az Aaron fiai a' papok öntsék a' vérét az óltár-környül. * És a' békeséges áldozatra-valo állatból mutassák ajándékúl az Úrnak, "a' hájat melly bé-födi az éltetö részeit, és valami kövéri vagyon belöl : * a' két veséjét, a' hájával, melly bé-födi a' vékonyát, és a' máj hálóját a' vesétskékkel : * és gyújtsák-meg azokatjaz óltáron éppen-égö áldozatúl, tüzet tévén a' fák-alá, az Úrnak gyönyörüséges illatú áldozatúl. * Ha pedig juhokból lészen az ö ajándéka, és a' békeséges áldozatra-valo állat, akár hímet mutassön-bé, 's akár nöstént, makula-nélkül légyenek. * Ha baránt mutat-bé az Úr-elött, * tegye a' kezét az áldozatra-valo állatyának fejére : melly a' bizonyság hajlékának pitvarában öletteték-meg : és az Aaron fiai annak vérét öntsék az óltár-

Eccli. 7. d. 34.

"Exod. 24. b. 19.

kőrnyűl. * Es a' békeſéges áldozatra-valo állatból mutaſſák áldozatúl az Úrnak; a' kővérit és a' farkát egéſzlen * a' veſékkel, és a' háját melly bé-fődi a' haſát, és az egéſz éltető réſzeit, és mind a' két veſétskét a' kővérivel melly a' vékonyánál vagyon, és a' máj hálóját a' veſétskékkel. * és égeſſe-meg azokat a' pap az óltáron a' tűznek eleſégére, és az Úr áldozattyára. * Ha kechke léſzen az ő ajándéka, és azt mutattya-bé az Úrnak; * tegye kezét annak fejére, és őllye-meg azt a' bizonyſág hajlékának be-járáſánál: és az Aaron fiai annak vérét öntſék az óltár-kőrűl. * És vegyék-el abból az Úr tűzének eleſégére, a' háját melly bé-fődi a' haſát, és melly bé-fődi az egéſz éltető réſzeit: * a' két veſétskét a' hálójával, melly azokon a' vékonyánál vagyon, és a' máj háját a' veſétskékkel: * és égeſſe-meg azokat a' pap az óltáron tűznek eleſégére, és gyönyörűſéges illatra. Minden kővérſég az Úré légyen * örökké-valo törvénnyel nemzetſégtekben, és minden lakó-helyetekben: ſe vért ſe kővérſéget tellyeſséggel né egyetek.

IV. Rész.

ES ſzólla az Úr Moyſeſnek, mondván: * Szólly az Iſraël fiainak: A' melly lélek tudatlanſágból vétkezik, és az Úrnak valamelly parancholattya-ellen, mellyeket meg-tíltott hogy ne légyenek, valamit chelekeſzik: * ha a' pap, a' ki meg-kenettetett, vétkezik, a' népet vétekbe ejtvén, az ő bűnéért egy makula-nélkűl-valo borjút mutaſſon-bé az Úrnak: * és vigye azt a' bizonyſág ſátora ajtajához az Úr-eleibe, és tegye kezét annak fejére, és őllye-meg azt az Úrnak. * És meríttſen a' borjúnak vérében, be-vívén azt a' bizonyſág hajlékába. * És mikor bé-mártangya az újját a' vérbe, hintſen azzal hétſzer az Úr-előtt a' Szent-helynek ſuporláttya-ellenében. * és tegyen azon vérből az Úr kedves illatú füſti óltárának ſzarvaira, melly a' bizonyſág hajlékában vagyon. a' meg-maradott vért pedig öntſe mind az éppen-égő áldozat óltárának talpára a' hajléknak be-járáſánál. * És vegye-el a' bűnért a' borjú háját,

9 mind azt melly bé-fődi a' éltető réſzeit, 's mind a' mellyek belől vannak: * a' két veſétskét, és a' hálót
9 melly azokő vagyon a' vékonyánál,
10 és a' máj kővérſéget a' veſétskékkel,
C * a' mint el-vétetik a' békeſéges
10 áldozatnak borjából: és égeſſe-meg
C azokat az éppen-égő áldozatnak óltárán: * A' bőrét pedig, és mind a'
11 húſát, fejével és lábaival, és bélivel,
11 és ganéjával, * és egyéb teſtével-
12 eggyűtt, vigye-ki a' tábor-kivűl tiſzta helyre, a' hová a' hamvat ſzokták
12 tőlteni: és gyűjtſa-meg azokat a' rakás fán, mellyek a' ki-tőltött hamu
13 helyén égetteſſenek-meg. * Hogy-ha az egéſz Iſraël ſerege nem tudván,
13 és tudatlanſágból chelekeſzi a' mi az
14 Úr parancholattya-ellé vagyon, * és
14 az-után meg-érti bűnét, az ő bűnéért egy borjút mutaſſon-bé, és hozza
15 azt a' hajlék ajtajához. * És tegyék
15 a' népnek vénei kezeket annak fejére az Úr-előtt. És meg-ölvén a' bor-
16 jút az Úr ſzíne-előtt, * vigyen-bé
16 a' meg-kenetett pap annak vérében
17 a' bizonyſág hajlékába, * a' bé-mártott újával hintſen hétſzer a' ſupor-
18 lát-ellenébe. * és tegyen azon vérben az óltár ſzarvaira, melly az Úr-előtt
vagyon a' bizonyſág hajlékában: a' maradék vért pedig öntſe az éppen-égő áldozatok óltárának talpához,
19 melly a' bizonyſág hajlékának ajta-
jánál vagyon. * És annak minden
20 kővérit vegye, és égeſſe-meg az óltáron: * úgy chelekedvén ezzel a'
borjúval-is a' mint az-előtt-is chelekedett: és könyörögvén érettek a'
21 pap, meg-kegyelmez nékik az Úr. * Magát pedig a' borjút vigye a' tá-
bor-kivűl, és égeſſe-meg mint az
22 előbbi borjút: mert a' ſokaſág bű-
E neért-valo. * Ha vétkezendik a' feje-
delem, és tudatlanſágból chelekedendik eggyet a' ſok-közzűl, melly
23 az Úr törvényével tíltatik; * és az-
után meg-érti vétkét: mutaſſon-bé
B az Úrnak áldozatúl egy makula-nél-
24 kűl-valo kechke-bakot. * És tegye kezét annak fejére: és mikor meg-
öli azt a' helyen a' hol meg-ſzokták
öli az éppen-égő áldozatra-valót az
25 Úr-előtt, mert bűnért-valo; * már-
tſa-bé a' pap az újját a' bűnért-valo áldozatnak vérébe, illetvén az éppen-égő áldozat óltárának ſzarvait, és a' többit annak talpára öntvén.

* A' kövérséget pedig égesse-meg fölötte, a' mint a' békeséges áldozatokban szokott lenni: és könyörögjön érette a' pap, és a' bűneért, és megbocháttatik néki. * Hogy-ha tudatlanságból bűnbe esendik a' föld népeközzül-valo lélek, chelekedvén valamit azok-közzül mellyek az Úr törvényével tiltatnak, és vétkezik, *és meg-ismeri bűnét; egy makulanélkül-valo kechkét mutasson-bé. * És a' bűnért-valo áldozatnak fejére tegye a' kezét: és öllye-meg azt az éppen-égö áldozatnak helyén. * És vegyen a' pap a' vérben az újával: és illetvén az éppen-égö áldozat oltárának szarvait, a' többit öntse annak talpára. * Minden kövérséget pedig el-vévén, a' mint el-szokott vétetni a' békeséges áldozatokról, égesse-meg az oltáron az Úrnak gyönyörüséges illatúl: és könyörögjön érette, és meg-bocháttatik néki. * Ha pedig apró barmokközzül viszen áldozatot a' bűnért, tudn'illik egy makula-nélkül-valo juhot; * tegye kezét annak fejére, és öllye-meg azt a' helyen, a' hol meg szokták ölni az éppen-égö áldozatokra-valo állatokat. * És vegyen a' pap az újával annak vérében, és illetvén az éppen-égö áldozat oltárának szarvait, a' többit öntse annak talpára. * Minden kövérséget-is elvévén, a' mint el-szokták venni a' kosnak kövérségét, melly meg-öletetik a' békeséges áldozatra; égesse-meg az oltáron az Úrnak jo illatúl: és könyörögjön érette, és a' bűneért, és meg-bocháttatik néki.

V. Rész.

HA a' lélek vétkezik, és az eskövönek szavát hallya, és bizonysága léend hogy vagy maga látta, vagy tudós benne: ha meg nem jelenti, hamisságát viselye. * A' melly lélek valami tisztátalant illetend, vagy a' mit a' vad meg-ölt, vagy magától meg-hólt, vagy akár-melly egyéb chúszo-mászót; és el-felejti tisztátalanságát, bűnös, és vétkezett: * és ha illetendi az embernek valami tisztátalanságát, minden fertéztetés-szerént, mellyel meg-szokott fertézödni, és el-felejtvén megérti az-után, vétkesé lött. * A' melly lélek eskűszik, és mongya ajakival hogy vagy gonoszúl chelekeszik valamit, vagy jól, és azt eskűvésel és beszéddel meg-erősíti, és el-felejtvén az-után meg-érti vétkét, * tartson penitentziát a' bűnért, * és mutasson-bé az nyáj-közzül egy nőstény báránt vagy kechkét, és imádkozzék a' pap érette és a' vétkeért: * ha pedig nem vihet barmot, vigyen "két gerliczét, vagy két galamb fiat az Úrnak, eggyiket a' bűnért, és a' másikat éppen-égö áldozatra, * és adgya azokat a' papnak: ki az elsőt áldozván a' bűnért, tekerje hátra a' fejét a' tollatskáihoz, úgy hogy a' nyakán fúgjon, és tellyességgel el ne szakadgyon. * És hintse-meg annak vérével az oltár-öldalát. valami pedig meg-marad, chöpögesse annak fondamentomára, mert a' bűnért vagyon. * A' másikát pedig égesse-meg éppen-égö áldozatúl, a' mint szokott lenni: és könyörögjön érette a' pap és a' bűneért, és meg-bocháttatik néki. * Hogy-ha nem vihet az ö keze két gerliczét, vagy két galamb fiat, vigyen egy éfinek tized része żemlye-liftet. ne tegyen abba olajt, se temiént ne tegyen reá, mert a' bűnért vagyon. * és adgya azt a' papnak: ki tele marokkal vévén abban, égesse-meg az oltáron annak emlekezetire a' ki bémutatta, * könyörögvén érette és meg-tisztitván; a' több része pedig övé légyen ajándékúl. * És szólla az Úr Moysesnek, mondván: * Ha a' lélek által-hágván a' czeremoniákat, tudatlanságból azokban vétkezik, mellyek az Úrnak szenteltettek; vigyé bűneért a' nyájból egy makulanélkül-valo kost, mellyet két siklusson vehetni, a' Szent-helynek mértéke-szerént: * és a' mi kárt tött, fizesse-meg, és ötöd részt tegyen hozzá, a' papnak adván, ki könyörögjön érette áldozván a' kost, és meg-bocháttatik neki. * Ha a' lélek tudatlanságból vétkezik, és valamit chelekeszik azok-közzül mellyek az Úr törvényével tiltatnak, és bűnös lévén megérti a' maga hamisságát; * vigyé egy makula-nélkül-valo kost a' nyájból a' papnak, a' bűnnek mértéke és böchüje-szerént: ki imádkozzék érette, mivelhogy nem tudván chelekedte: és meg-bocháttatik néki, * mert tudatlanságbol vétkezett az Úr-ellen.

" *Infr. 12. d. 8. Luc. 2. d. 24.*

VI. Rész.

SZólla az Úr Moyſesnek, mondván: * A' melly lélek vétkezik, A
és meg-vetvén az Urat, él-tagadgya az ő felebaráttyának 2 18
le-tött marháját, melly az ő hívſégére bízattatott vólt, vagy erővel kiſatúl valamit, vagy patvarkodik,
Num. 5. a. 6. * vagy az el-veſzett marhát meg-találálya, és el-tagadván, annak-fölötte hamiſsan meg-eskűſzik, és 3 19
valami egyebet chelekeſzik a' ſokkőzzűl, mellyekben ſzoktak vétkezni az emberek; * ha reá bizonyodik a' vétek, meg-adgyon * éppen 4 5
mindent a' mit chalárdſággal akart nyerni, és a' fölött ötöd réſzt az urának a' kinek kárt tött vólt. * Az ő bűneért pedig mutaſsó-bé egy makulanélkűl-valo koſt a' nyájból, és adgya 6 22
azt a' papnak, a' bűnnek bőchűje és mértéke-ſzerént: * ki könyörögjön 7 23
érette az Úr-előtt, és meg-bochátattatik neki mind valamit chelekedvén vétkezett. * És ſzólla az Úr Moy- 8 24
ſesnek, mondván: * Paranchold-meg 9 25
Aaronnak és a' fiainak: Ez az éppen-égő áldozatnak törvénye: Égjen az B
óltáron egéſz éjjel reggelig: a' tűz azon óltárról légyen. * öltőzzék a' 10 26
pap a' kőntősbe és a' gyólch gatyába: és vegye a' hamvat, mellyet az
eméſztő tűz ki-égetett, és az óltár- 27
mellé tévén, * veſse-le az előbbi ru- 11
háit, és máſokba öltőzvén, vigye azt a' tábor-kivűl, és igen tiſzta helyen
mind egy ſzikráig meg-eméſztetése. 28
* A' tűz pedig az óltáron mindenkor 12
égjen, mellyet táplállyon a' pap minden-nap fát rakván reggel alája, és arra tévén az éppen-égő áldo-
zatot, azon-felyűl gyújtſa-meg a' 29
békeſséges áldozatoknak kövérſégét. * Ez a' tűz ſzűntelen-valo, 13
melly ſoha el ne fodgyon az óltáron. * Ez törvénye az eledeli és itali 14
áldozatoknak, mellyekkel áldoznak az Aaron fiai az Úr-előtt, és az ól-
tár-előtt. * Vegyen a' pap egy ma- 15
rok żemlye-liſztet, melly olajjal elegyíttetett, és mind a' temiént, melly 1
a' żemlye-liſztre tétetett: és égeſse- A
meg azt az óltáron az Úr gyönyö- 2
rűſséges illattyának emlekezetire: * a' több réſzét pedig a' żemlye-liſzt- 16
nek egye-meg Aaron a' fiaival, ko- C
váſz-nélkűl: és a' hajlék pitvarának 3
Szent-helyén egye-meg. * Azért nem 17
kovászosíttatik pedig meg, mert annak réſze az Úrnak égettetik. Szenteknek ſzenti léſzen, mint a' bűnért és a' vétekért. * Az Aaron nemzetſégéből chak a' férfiak egyenek abban. Örők törvény-ſzerént-valo légyen ez a' tí nemzetſégtekben az Úrnak áldozati-felől. minden, a' ki azokat illeti, meg-ſzenteltetik. * És ſzólla az Úr Moyſesnek, mondván: *Ez az Aarónak és a' fiainak áldozattya, mellyet áldozniok kell az Úrnak az ő meg-kenéſek napján. Egy éfi żemlye-liſztnek tized réſzét mutaſſák-bé örök áldozatúl, a' felét reggel, és a' felét eſtve: * melly olajjal elegyíttetvén ſerpenyűben meg-rátattaſsék. Áldozza pedig azt melegen az Úrnak gyönyörűſséges illatúl * a' pap, a' ki törvény-ſzerént az attya helyébe áll; és mindeneſtől meg-égetteſsék az óltáron. * Mert a' papoknak mindé áldozattyok tűzzel eméſztetik-meg, és ſenki nem éſzik abból. * Szólla pedig az Úr Moyſesnek, mondván: * Szólly Aaronnak és a' fiainak: Ez a' bűnért áldoztatott állatnak törvénye: A' melly helyen bé-mutattatik az éppen-égő áldozat, ott öletteſsék-meg az Úr-előtt. Szenteknek ſzenti az. * A' pap a' ki bé-mutattya, egye-meg azt a' ſzent helyen a' hajlék pitvarában. * Valami annak húſát illetendi, meg-ſzenteltetik. Ha annak vérével a' ruha meg-hintetik, a' ſzent helyen moſattaſsék-meg. * A' föld-edény pedig, melyben főzettetett, el-töretteſsék. hogy-ha réz edény léend, meg-vakartaſsék, és meg-moſattaſsék vízzel. * Minden papi nemzetſégből-valo férfiu egyék annak húſában, mert Szenteknek ſzenti. * De az áldozatra-valo állatot, melly a' bűnért öletteték-meg, "melynek vére bé-vitetik a' bizonſág hajlékába a' Szent-helyen-valo meg-tiſztúláſra, meg ne egyék, hanem tűzzel égeſsék-meg.

"*Hebr. 13. b. 11. Sup. 4. a. 5.*

VII. Rész.

EZ a' vétekért-való áldozatnak törvénye, Szenteknek ſzenti: * az-okáért a' hol meg-öletteték az éppen-égő áldozat, öletteſsék-meg a' bűnért-valo áldozat-is: annak vére az óltár-körűl önteſsék. * Áldozzák-meg abból a' farkát és a'

kövérit melly bé-födi a' éltető részeit: * A' két veſétskét és a' kövérſéget melly a' vékonyánál vagyon, és a' máj hálóját a' veſétskékkel. * és égeſſe-meg azokat a' pap az óltáron: az Úrnak égő áldozattya a' bűnért. * Minden férfiu a' papi nemből, egyék a' ſzent helyen abból az húſból, mert Szenteknek ſzenti. * A' mint bé-mutattatik a' bűnért-valo áldozat, úgy a' vétekért-is: mind a' két áldozatnak egy a' törvénye: a' papé légyen a' ki azt bé-mutattya. * A' bőre a' papé légyen, a' ki bé-mutattya az éppen-égő áldozatra-valo állatot. * És minden żemlye-liſztnek áldozattya, mellyet kemenczében ſütnek, és valami róſtélyon, vagy ſerpenyűben kéſzíttetik, azé a' papé légyen a' kitől bé-mutattatik: *akár olajjal elegyíttettek légyenek, 's akár ſzárazok, az Aaron mindenik fiának egyenlő mérték oſztaſſék. * Ez törvénye a' békeſéges áldozatnak melly az Úrnak bé-mutattatik. * Ha hálá-adáſért léſzen az áldozat, kováſztalan olajos kenyereket mutaſsanak-bé, és olajjal meg-kent kováſztalan béleſeket, és meg-főtt żemlye-liſztet, és olajjál meg-hintett lepényeket: * kováſzos kenyereket-is a' hálá-adáſnak áldozattyával, melly meg-őletik békeſéges áldozatúl: * mellyek-közzűl egy, żengegyanánt mutattatik-bé az Urnak, és légyen a' papé a' ki az áldozatra-valo állatnak vérét ki-önti. * melynek húſát azon nap egyék-meg, és ſemmi ne maradgyon abban reggelre. * Ha fogadásból, vagy ſzabad akaratból viſzen valaki áldozatot, haſonló-képpen azon nap egyék-meg: de ha valami hólnapra meg-marad-is, ſzabad meg-enni: * valami pedig harmad napra marad, tűz emészſze-meg. * ha valaki a' békeſéges áldozatnak húſában harmadik napon éſzik, meg-vettetik áldozattya, és nem haſznál a' bé-mutatónak: sőt inkább valamelly lélek efféle eledellel magát meg-fertezteti, bűnös léſzen a' törvény-ſzegéſért. * A' húſt, melly valami tiſztátalant érend, meg ne egyék, hanem meg-égeſſék tűzzel: a' ki tiſzta, egyék abból. * Valamelly ferteztetett lélek éſzik a' békeſéges áldozatnak húſából, melly az Urnak áldoztatott, el-véſz

21 az ő népe-közzűl. * És a' melly illeti az embernek vagy baromnak vagy akár-minek tiſztátalanſágát, melly meg-ferteztethet, és éſzik affélé húsból, el-véſz az ő népe-közzűl.
22 * És ſzólla az Úr Moyſeſnek, mondván:
23 * Szólly az Iſraël fiainak: A' juhnak, és ökörnek, és kechkének
24 háját meg ne egyétek. * A' meghólt dögnek, és a' vadtól meg-fogatott állatnak kövérſége légyen néktek külömb-külömb ſzükſégtekre.
25 * Ha ki meg-éſzi a' hájat, mellyet az Úrnak kell bé-mutatni meg-égetéſre, el-véſz az ő népe-közzűl.
26 * A' vérét-is ſemmi-némű állatnak étekbe ne vegyétek, ſe madarakból, ſe barmokból.
27 * Minden lélek, melly vért éſzik, el-véſz az ő népeiközzűl.
28 * És ſzólla az Úr Moyſeſnek, mondván:
29 * Szólly a' Iſraël fiainak, mondván: A' ki az Úrnak békeſéges áldozatot mutat-bé, mutaſson eggyütt más áldozatot-is, azaz, annak eledeli áldozattyát. *tartſa
30 kezeiben az áldozatnak kövérit, és
31 ſzegyét: és miden mind a' kettőt az Úrnak be-mutatván meg-ſzenteli, adgya a' papnak, * ki meg-égeſſe a' háját az óltáron, a' ſzegye pedig légyen Aaroné, és a' fiaié.
32 * a' jobb lapoczkája-is a' békeſéges áldozatokból légyen a' papnak első ajándékúl.
33 * A' ki vért 's hájat mutat-bé, az Aaron fiai-közzűl, az ő részére légyen a' jobb lapoczkája-is.
34 * Mert a' fel-emeléſnek ſzegyét, és az el-válaſztáſnak lapoczkáját el-vettem az Iſraël fiaitól az ő békeſéges áldozattyokból, és Aaron papnak adtam, és a' fiainak örök törvénnyel, Iſraëlnek minden népétől.
35 * Ez az Aaron és a' fiai meg-kenéſe az Úr czeremóniáiban, a' melly napon bé-mutatta őket Moyſes,
36 hogy papſággal ſzolgálnának, * és a' miket parancholt az Úr nékik adatni az Iſraël fiaitól örök ſzer-tartáſsal az
37 ő nemzetſégekben. * Ez az éppen-égő és a' bűnért 's a' vétekért-valo áldozatnak és a' meg-ſzenteléſnek, és a' békeſéges áldozatoknak törvénye:
38 * mellyet rendelt az Úr Moyſeſnek a' Sinai hegyen, mikor megparancholta az Iſraël fiainak hogy bé-mutatnák az ő áldozattyokat az Úrnak a' Sinai puſztájában.

VIII. Rész.

ES szólla az Úr Moyseſnek, mondván: * Vegyed Aaront a' fiaival, a' ruhájokat, és a' kenetnek olaját, a' bűnért-valo borjút, két koſt, egy koſárt kovásztalan kenyerekkel: * és gyűjts egybe az egész gyülekőzetet a' hajlék ajtajához. * Ugy chelekedék Moyſes a' mint az Úr parancholta vala. * És egybe-gyűjtvén minden sereget a' hajlék ajtaja-eleibe, monda: * Ez a' beſzéd, mellyet az Úr parancholt hogy meg-légyen. És mingyáráſt bé-mutatá Aáront és a' fiait. És mikor meg-moſta vólna őket, * fel-öltőzteté a' fő papot a' gyólch belső ruhába, bé-övedzvén őtet az övel, és fel-öltöztetvén őtet a' kék kőntősbe, és azon-felyűl tévé a' vára-valót, * mellyet meg-szorítván az övel a' melly-előhoz foglalá, mellyen a' Tudomány és az Igaság vala. * És a' süveggel bé-födé a' fejét: és azon-felyűl a' homloka-eleibe tévé a' szenteléſſel meg-szenteltetett arany lánnát, a' mint parancholta vala néki az Úr. * Vévé a' kenet olaját-is, mellyel meg-kené a' hajlékot minden eſzközivel. * És mikor megszentelvén meg-hintette vólna az óltárt hétſzer, meg-kené azt, és minden edényit, a' kádat-is a' talpával meg-szentelé olajjal. * "Mellyet Aaronnak fejére öntvén, meg-kené őtet, és meg-szentelé. * Az ő bé-mutatott fiait-is fel-öltőzteté gyólch ruhákba, és meg-övedzé övekkel, és a' süvegeket fel-tévé, a' mint parancholta vala az Úr. * Bé-mutatá a' borjút-is a' bűnért. és mikor annak fejére tették vólna kezeket Aaron, és a' fiai, meg-ölé azt: * és a' véréből vévén, és újját bé-mártván, illeté az óltár szarvait kőrös-kőrül: mellyet meg-tiſztítván és meg-szentelvén, a' több vért annak fondamentomára önté. * A' kövérit pedig, melly az éltető részein vala, és a' máj hálóját, és a' két veſétskéjet azok hájatskáival meg-égeté az óltáron: * a' borjút bőrével és húſával, és ganéjával, meg-égetvén a' tábor-kivül, a' mint parancholta vala az Úr. * Bé-mutatá a' koſt-is éppen-égő áldozatúl: melynek midőn fejére tették vólna kezeket Aaron és a' fiai,

19 * meg-ölé azt, és annak vérét az ól-
20 tár-kőrül önté. * És magát a' koſt darabokra vagdalván, annak fejét, és tagjait, és kövérit meg-égeté tűzzel, * meg-moſván előbb a' bélit
21 és lábait. és az egész koſt egyſzer-'smind meg-égeté az óltáron, mivelhogy gyönyörűſéges illatú éppen-égő áldozattya vala az Úrnak, a' mint parancholta vala néki. * Bé-
22 mutatá a' máſik koſt-is, a' papok meg-szenteléſére: és tévék Aaron és
23 a' fiai kezeket annak fejére. * mellyet mikor meg-ölt vólna Moyſes, vévén annak vérében, illeté az Aaron jobb füle szélit, és az ő jobb keze hüvelykét, haſonló-képpen
24 a' lábáét-is. * Bé-mutatá az Aaron fiait-is. és midőn a' meg-áldoztatott koſnak vérével illette vólna mindeniknek jobb füle szélit, és jobb keze és lába hüvelykit, a' többit az óltárra önté körös-körül: * a'
25 háját pedig, és a' farkát, és mind a' kövérséget melly bé-födi a' bélit, és a' máj hálóját, és a' két veſéjét azok kövérivel, és jobb lapoczkájával el-válaſztá. * Vévén pedig
26 a' kováſztalan kenyerek koſárából, melly az Úr-előtt vala, kováſz-nélkül-valo kenyeret, és olajos béleſt, és pogáchát, tévé a' hájakra, és a' jobb lapoczkára, * adván azokat mindeneſtül Aaronnak és a' fiainak. Kik midőn fel-emelték vólna
28 azokat az Úr-előtt, * iſmég el-vévén kezekből, meg-égeté az éppen-égő áldozat óltárán, azért hogy meg-szenteléſnek áldozattya vólna az Úr áldozattyának gyönyörűſéges
29 illattyárá. * És maga részére vévé a' meg-szenteléſnek koſlából a' szegyet, fel-emelvén azt az Úr-előtt, a' mint
30 néki parancholta vala az Úr. * És vévén a' kenetet, és a' vért melly az óltáron vala, hínté Aaronra és a' ruháira, és a' fiaira 's azok ruháira.
31 * És mikor meg-szentelte vólna őket az ő ruházattyokban, parancholá nékik, mondván: Főzzétek meg a' húſt a' hajlék ajtaja-előtt, és
32 ott egyétek-meg azt. a' meg-szenteléſnek kenyereit-is meg-egyétek, mellyek a' koſárba tétettek, a' mint parancholta nékem az Úr, mondván: "Aaron és a' fiai egyék-meg azokat: * valami pedig meg-marad a' húsból és kenyerekből, a' tűz eméſzſze-meg.

" *Eccli. 45. c. 18.*

" *Exod. 29. ſ. 32. Infr. 29. b. 9.*

* A' hajlék ajtaján se mennyetek-ki hét nap, a' napig mellyen be-telik a' tí meg-szenteleſtek ideje. mert hét napig végeztetik-el a' szentelés; * a' mint most-is lőtt, hogy az áldozatnak szer-tartása be-tellyesedjék. * Éjjel és nappal a' hajlékban maradgyatok, meg-őrizvén az Úr vígyazásit, hogy meg ne hallyatok: mert így parancholtatott nékem. * És mindent meg-chelekedék Aaron és a' fiai a' mit az Úr Moyses-által szóllott.

33 13
34 14
15
35 16
17
36

IX. Rész.

NYólczad napon pedig, szóllítá Moyses Aaront és a' fiait, és az Izraël véneit, és monda Aaronnak: * "Végy a' chordából egy borjút a' bűnért, és egy koſt éppen-égő áldozatra, mind kettőt makula-nélkül, és mutaſd-be azokat az Úr-előtt. * És szólly az Izraël fiainak: Vegyetek egy bakot a' bűnért, és egy borjút és báránt, esztendősöket, és makula-nélkülvalókat, éppen-égő áldozatra, * egy ökröt és koſt a' békeſséges áldozatra: és öllyétek-meg azokat az Úr-előtt, mindenik áldozatban olajjal megegyelíttetett zemlye-lisztet mutatván-be. mert ma az Úr meg-jelenik néktek. * El-hozák azért mind a' miket parancholt vala Moyses a' hajlék ajtajához: holott midőn az egész sokaság jelen állana, * monda Moyses: Ez a' beszéd, mellyet parancholt az Úr: chelekedgyétek-meg, és meg-jelenik néktek az ő dicsősége. * És monda Aaronnak: Járúlly az oltárhoz, és áldozzál a' bűnödért: mutaſs éppen-égő áldozatotbé, és könyörögj magadért és a' népért. és mikor meg-ölended a' nép áldozattyát, imádkozzál érette, a' mint parancholta az Úr. * És Aaron mingyárt az oltárhoz járúlván, meg-ölé a' borjút a' maga bűneért: * melynek vérét hozzája vívék a' fiai: melybe az újját mártván, illeté az oltár szarvait, és a' maradékát annak talpára önté. * És a' kövérit 's veſétskéit, és a' máj kálóját, mellyek a' bűnért-valók, meg-égeté az oltáron, a' mint parancholta vala az Úr Moyſesnek: * a' húsát pedig és bőrét, a' tábor-kivűl tűzzel égeté-meg. * Meg-ölé az éppen-égő áldozatra-valo állatot-is: és hozzája vívék a' fiai annak vérét, mellyet az oltár-körűl

1 18
A
2
19
D
3 20
21
4 22
5 23
B
6 24
7
8 1
A
9
2
10 3
11
12
C 4

önte. * a' darabokra vagdalt áldozatot-is, fejével és minden tagjaival hozzája vívék. mellyeket mind megégete az oltáron tűzzel, * megmoſván előbb a' bélit és lábait vízzel. * És a' népnek bűneért bémutatván meg-ölé a' bakot: és megtiſztítván az oltárt, * éppen-égő áldozatot tőn, * hozzá adván az áldozatban az eledeli áldozatokat, mellyek eggyűtt mutattatnak-bé, és meg-égeté azokat az oltáron, a' reggeli éppen-égő áldozatnak czeremóniái-nélkül. * Meg-ölé az ökröt-is és a' koſt, a' népnek békeſséges áldozatit: és hozzája vívék a' fiai a' vért, mellyet körös-körűl az oltárra onte. * Az ökör kövérit pedig, és a' kos farkát, és a' veſétſkéket azok kövérivel, és a' máj hálóját * tévék a' szegyekre. és mikor meg-égtek vólna a' kövérſégek az oltáron, * azok szegyeit és jobb lapoczkáit el-válaſztá Aaron, fel-emelvén az Úr-előtt, a' mint parancholta vala Moyses. * És kiterjeſztvén kezeit a' népre, megáldá őtet. És így el-végezvén a' bűnért-valo, és az éppen-égő, és a' békeſséges áldozatokat, le-szálla.

* Bé-menvén pedig Moyses és Aaron a' bizonyság hajlékába, és azután ki-jövén, meg-áldák a' népet. " És meg-jelenék az Úr dicsősége az egész sokaságnak: * és ímé tűz jövén-ki az Úrtól, meg-emészté az éppen-égő áldozatot, és a' kövérſégeket mellyek az oltáron valának. Mellyet mikor láttak vólna a' seregek, dícsérék az Urat, orczájokta borúlván.

"2. Machab. 2. c. 11.

X. Rész.

ES ragadván Nádab, és Abiu az Aarő fiai temienyezőket, †tűzet tőnek, és jo illatot felyűl, az Úr-eleibe idegen tűzet vívén: a' mi nékik nem vala parancholva. * És tűz jövén-ki az Úrtól, meg-emészté őket, és meg-halának az Úr-előtt. * És monda Moyses Aaronnak: Ez a' mit szóllott az Úr; Meg-szenteltetem azokban, kik hozzám közelgetnek, és az egész nép színe-előtt meg-dicsőítteteм. Mellyet halván Aaron, halgata. * Szóllítván pedig Moyses Misaëlt és Elisafánt, Ozielnek Aaron attya

† Num. 3. a. 4. 26. g. 26. 1. Para. 24. a. 2.

báttyának fiait, monda nékik: Mennyetek-el, és vigyétek-el az atyátok-fiait a' Szent-helynek színé-elől, és vigyétek a' tábor-kivül. * És 5
mingyárást el-menvén, ki-vívék őket a' mint fekűsznek vala, gyólch ruhákban öltözve, és ki-veték, a' mint nékik parancholva vala. * És 6
szólla Moyses Aaronnak, és a' fiainak Eleazarnak, és Itámárnak: A' fejeteket meg ne mezítelenittsétek, és ruháitokat meg ne szaggassátok, hogy talám meg ne hallyatok, és az egész gyülekőzetre harag ne gerjedgyen. Az atyátok-fiai, és Israëlnek minden háza siratják az égést mellyet az Úr támasztott: * ti pedig ki ne 7
mennyetek a' hajlék ajtaján, egyébként el-vesztek: mert a' szent kenetnek olaja vagyon rajtatok. Kik mindent Moyses parancholattyaszerént chelekedének. * És monda az 8
Úr Aaronnak: * Bort, és minden 9
részegíthetőt, ne igyatok, te, és a' fiaid, mikor bé-mentek a' bizonyság hajlékába, hogy meg ne hallyatok: mert örök parancholat ez a' ti
nemzetségtekben. * És hogy tud- 10
gyátok meg-választani a' szentet a' szenteletlentől, a' meg-ferteztettet a' tisztától: * és taníttsátok az Israël 11
fiait minden törvényimre, mellyeket szóllott nékik az Úr Moyses által. * És szólla Moyses Aaron- 12
nak, és a' fiainak Eleazárnak, és Itamárnak, kik meg-maradtak vala: Vegyétek-el az eledeli áldozatot, melly meg-maradott az Úr áldozattyából, és egyétek-meg azt kovász-nélkül az oltár-mellett, mert
Szenteknek szenti. * Egyétek pe- 13
dig a' szent helyen: a' mi néked adatott és a' fiaidnak az Úr áldozatiból, a' mint parancholtatott
nékem. * A' bé-mutatott szegyets- 14
két-is, és az el-választatott lapoczkát, meg-egyétek igen tiszta helyen te, és a' fiaid, és a' leányid veled. Mert néked és a' magzatidnak tartattak-meg az Israël fiainak üdvösséges áldozatiból: * mivelhogy 15
a' lapoczkát és szegyet, és a' köverségeket, mellyek meg-égettetnek az oltáron, fel-emelték az
Úr-előtt, és hozzád tartoznak, és
" *Machab. 2. c. 11.* a' fiaidhoz örök törvénnyel, a' mint az Úr parancholta. * "Ezen-köz- 16
ben mikor Moyses a' bakot keresD né, melly a' bűnért bé-mutattatott vala, meg-égve találá: és meg-haraguván az Aaron fiai Eleazarés Itamár-ellen, kik meg-maradtak va- 17
la, monda: * Miért nem öttétek-meg a' bűnért-valo áldozatot a' szent helyen, melly a' Szenteknek szenti, és néktek adatott hogy hordozzátok a' sokaság hamisságát, és könyörögjetek érette az Úr színe- 18
előtt, * fő-képpen mint-hogy annak vérében nem vitetett-bé a' szentbe, és meg kellett vólna ennetek a' szent helyen, a' mint nékem parancholtatott? * Felele Aaron: 19
Ma mutattatott-bé a' bűnért-valo, és az éppen-égő áldozat az Úr-előtt: rajtam pedig látod mi történt. Mi-képpen ehettem-meg azt, a' vagy kedveskedhettem-e az Úrnak a' czeremóniákban keserves szívvel? * Mellyet midőn 20
hallott vólna Moyses, jóvá hagyá mentségét.

XI. Rész.

ES szólla az Úr Moysesnek és Aaronnak, mondván: Mon- 1
A gyátok-meg az Israël fiainak: * Ezek az állatok mel- 2 *Deut. 14. a. 3.*
lyeket ennettek kell a' földnek minden állati-közzül: * Valamelynek 3
hasatt körme vagyon, és kérőt rág a' barom-közzül, meg-egyétek. * Valami pedig kérőt rág, és körme vagyon, de meg nem hasadott, mint a' tevének és egyebeknek, azt meg ne egyétek, és a' tisztátalanok-közibe
számlállyátok. * A' tengeri-nyúl, 5
melly kérőt rág, de a' körme meg 6
nem hasadott, tisztátalan. * A' nyúl-
is: mert az-is kérőt rág, de nem ha- 7
satt a' körme. * És a' disznó; melly *2. Mac. 6. d. 18.*
noha hasatt-körmű, kérőt nem rág. 8
* ezek húsát ne egyétek, se hólt testeket ne illessétek, mert tisztátalanok
néktek. * Ezek a' mellyek vízben te- 9
remnek, és szabad meg-enni: Valaminek szárnya és heja vagyon, akár a' tengerben, akár folyó-vizekben és tavakban, meg-egyétek. * Va- 10
laminek pedig szárnya és heja ninchen azok-közzül mellyek a' vizekben mozognak és élnek, utálatos * és 11
iszonyatos légyen néktek, azok húsát meg ne egyétek, és hólt testöktől el-távozzatok. * Mind a' 12

minek a' vízben szárnya és hejaninch, ferteztetett légyen. * Ezek 13
mellyeket a' madarak-kozzűl meg
nem kell ennetek, és el kell távoz-
tatnotok: A' saſt, és grifet, és a' ten-
geri-saſt, * és kányát és keselyűt 14
az ő neme-szerént: * ós minden 15
holló-nemet az ő hasonlatossága-
szerént, * a' struczot, és ejeli bag-
lyot, és líboczot, és ólyvet az ő 16
neme-szerént: * a' huhogato bag- 17
lyot, és buárt, és Egyiptziai gó-
lyát, * és hattyút, és gődént, és por- 18
fyriót, * gémet, és karádriont az ő 19
neme-szerént, és a' bűdös-babukot, C
és denevért. * A' szárnyas állatok- 20
kőzzűl valamelly négy lábon jár,
utálatos légyen néktek. * Vala- 21
mi pedig négy lábon jár, de hátúl
hoszszabb szárai vannak, mellyek-
kel a' földön szökdéchel, * meg- 22
egyétek, a' mint a' chere-bogár az ő
neme-szerént, és a' szarvas-bogár,
és a' kigyóval-vivo bogár, és a' sás-
ka, mindenik az ő neme-szerént.
*Valaminek pedig a'rópűllő állatok- 23
kőzzűl chak négy lába vagyon, utá-
latos légyen néktek: * és valaki a- 24
zoknak hólt testeket illetendi, D
megferteztetik, és tisztátalan légyen
estvéig: * és ha szűkség lészen hogy 25
ezek-kőzzűl valamelly meg-hól-
tat vigyen, mossa-meg ruháit, és
tisztátalan légyen nap-nyúgatig.
* Minden állat melynek kórme va- 26
gyon, de meg nem hasadott, se ké-
rőt nem rág, tisztátalan légyen: és
a' ki azt illetendi, meg-ferteztetik.
* Valamelly a' négy lábon-járo ál- 27
latok-kőzzűl a' tenyerén jár, tisz-
tátalan légyen: a' ki illeti azok hólt
testét, fertezve légyen estvéig. * És 28
a' ki efféle hólt testet hordoz, mos-
sa-meg ruháit, és tisztátalan légyen
estvéig: mert ezek mind tisztátala-
nok néktek.*Ezek-is a' ferteztetek- 29
kőzzé számláltatnak azok-kőzzűl
mellyek a' földön mozognak, a' E
menyét és egér és krokodílus, min-
denik az ő neme-szerént, * a' my- 30
gale, és kamæleon, és tarka-gyék,
és gyék, és vakondak: * ezek mind 31
tisztátalanok. A' ki illetendi ezek
hólt testét, tisztátalan légyen est-
véig: * és a' mire esik valami ezek 32
hólt teste-kőzzűl, meg-ferteztetik,
akár fa-edény és ruházat, akár bőr és
szőr-zák légyen: és valamiben mi-
velnek; vízbe mártassanak, és fer-
teztetve légyenek estvéig, és így az-
után meg-tisztúlnak. * A' föld- 33
edény pedig, melybe valami ezek-
kőzzűl esik, meg-ferteztetik, és az-
ért el-tőrettessék. * Minden eledel, 34
mellyet meg-észtek, ha víz tőlte-
tik-rea, tisztátalan légyen: és min-
den nedvesség mellyet minden-féle
edényből isznak, tisztátalan lé-
gyen. * És valami efféle hólt tes- 35
tek-kőzzűl esik arra, tisztátalan
légyen: akár kemenczék, akár lá-
bas-fazekak, él-rontassanak, és tisz-
tátalanok légyenek. * A' forrá- 36
sok pedig és a' kútak, és minden
víz-gyűlés tiszta lészen. A' ki azok
hólt testét illetendi, meg-ferteztetik. * Ha veteményre esik, azt 37
meg nem fertezteti. * Ha ki pedig 38
a' vetni-valo magot vízzel meg-
ónti, és az-után hólt testektől meg-
éréntetik, mingyárt meg-ferteztetik. * Ha meg-hal az állat, mel- 39
lyet néktek szabad meg-ennetek,
a' ki annak hólt testét illeti, tisztá-
talan légyen estvéig: * és a' ki va- 40
lamit észik vagy hordoz abból;
mossa-meg ruháit, és tisztátalan
légyen estvéig. * Minden a' mi a' 41
földön chúsz, utálatos légyen, és
eledelűl ne vétessék. * Valami négy 42
lábon hasán jár, és sok lábai van- G
nak, vagy a' földön vonódik: meg
ne egyétek, mert utálatos. * Meg 43
ne ferteztessétek lelketeket, és sem-
mit azok-kőzzűl ne illessetek, hogy
tisztátalanok ne légyetek. * Mert 44
én vagyok a' ti Uratok Istentek:
" szentek légyetek, mert én szent " 1. Pet.
vagyok. Meg ne ferteztessétek lel- 1. c. 13.
keteket semmi chúszo-mászóval,
melly a' földön mozog. * Mert én 45
vagyok az Úr, ki Egyiptus földé-
ből ki-hoztalak titeket, hogy nék-
tek Istentek lennék. Szentek lé-
gyetek, mert én szent vagyok. * Ez 46
a' tőrvény a' barmokról, és a' ma-
darakról, és minden élő lélekről,
melly a' vízben mozog, és a' föl-
dön chúsz, * hogy kűlömbőzésit 47
ismérjétek a' tisztának és tisztáta-
lannak, és tudgyátok mit kel-
lessék meg-ennetek, és
mit meg-vetne-
tek.

XII. Rész.

ÉS szólla az Úr Moyseſnek, mondván: * Szólly az Iſraël fiainak, és mongyad nékik: † Az aſszony'állat, ha magot fogadván férfiat szűl, tisztátalan légyen hét napig, a' havi betegség el-válaſztáſának napjai-szerént. * " És nyólczad napon a' gyermechke környűl-metéltetſsék: * ő pedig harmincz-három napig maradgyon az ő tiſztúláſa vérében. Semmi ſzenteltet ne illeſſen, ſe bé ne mennyen a' Szent-helyre, míg bé nem telnek az ő tiſztúláſa napjai. * Ha pedig leányzót ſzűlend, tiſztátalan légyen két hétig, a' havi vér folyáſának rendi-ſzerént, és hatvan-hat napig maradgyon az ő tiſztúláſa vérében. * És mikor bételnek az ő tiſztúláſa napjai, a' fiáért, a'vagy leányáért, vigyen egy eſztendős bárant éppen-egő áldozatra, és egy galamb fiat vagy gerliczét a' bűnért, a' bizonyſág hajlékának ajtajához, és adgya a' papnak, * ki bé-mutattya azokat az Úr-előtt, és imádkozik érette, és így tiſztúl-meg az ő vére folyáſából. ez a' fiú vagy leányzo ſzülőnek tőrvénye. * Hogy-ha az ő keze nem találand, és nem vihet bárant; vigyen † két gerliczét, vagy két galamb fiat, eggyet az éppen-egő áldozatra, és a' máſikat a' bűnért. és imádkozzék érette a' pap, és úgy meg-tiſztúl.

† *Luc. 2. c. 22. Ioa. 7. c. 12.* " *Luc. 2. c. 21.* † *Sup. 5. c. 11. Luc. 2. d. 24.*

XIII. Rész.

ÉS szólla az Úr Moyseſnek, és Aaronnak, mondván: * A' melly ember bőrén és húſán kűlőmb ſzín vagy fakadék, vagy mint valami fénylő, az-az, pokloſságnak chapáſa támadand; vigyék Aaron paphoz, vagy valamellyikéhez a'fiai-kőzzűl. * Ki mikor meg-láttya a' pokloſságot a' bőrőn, és feír ſzínre változott ſzőrit, és a' pokloſságnak ſzínét alatſombnak a' több bőrnél és húſnál; pokloſságnak chapáſa az, és tettzéſe-ſzerént válaſztaſsék-el. * Ha pedig fénylő feírſég léſzen a'bőrőn, és nem alatſomb a' több húſnál, és a' ſzőri előbbenyi ſzínű, rekeſzſze-bé őtet a' pap heted napig, * és nézze-meg heted napon: és ha á' pokloſság tovább nem nevekedik, és meg nem halladgya a' bőrőn az előbbi határokat, iſmég rekeſzſze be őtet más hét napig. * És heted napon ſzemléllye-meg: ha homályosb léend a'pokloſság, és nem nevekedik a' bőrőn, tiſztíttſa-meg őtet, mert ſenyedék: és az ember moſſa-meg ruháit, és tiſzta léſzen. * Hogy-ha, minek-utánna a' paptól meg-nézetett, és meg-tiſztíttatván, iſmég nevekedik a' pokloſság; vitetteſsék hozzája, * és tiſztátalannak itélteſsék. * A' pokloſság chapáſa ha az emberen léſzen, vitetteſsék a' paphoz, * és nézze-meg őtet. És ha feír ſzín léſzen a' bőrőn, és a' ſzőrnek ſzínét meg-változtattya, és az eleven húſa-is kitettſzik: * igen régi és a' bőrbe hatott pokloſságnak itélteſsék. Tiſztátalannak itéllye azért őtet a' pap, és bé ne rekeſzſze, mert nyilván-valo az ő tiſztátalanſága. * Ha pedig meg-újúl a' folyó pokloſság a' bőrőn, és bé-fődi az egéſz bőrt fejétől-fogva lábáig, valamit a' ſzem láthat; * ſzemléllye-meg őtet a' pap, és itéllye igen tiſzta pokloſságban lenni: azért hogy mindeneſtől feírré vált, és az-okáért az ember tiſztá léſzen. * Mikor pedig az eleven hús ki-tettſzik rajta, * akkor a' pap itéleti-ſzerént tiſztátalan légyen, és a' tiſztátalanokkőzzé ſzámláttaſsék. mert az eleven hús ha pokloſsággal meg-híntetik, tiſztátalan. * Hogy-ha iſmég feírré változik, és az egéſz embert el-fődi, * ſzemléllye-meg őtet a' pap, és tiſztának itéllye. * A' hús pedig és a' bőr mellyen fekély lőtt; és meg-gyógyúlt, * és a' fekély helyén feír ſeb-hely láttatik, vagy verhenyős; vitetteſsék az ember a' paphoz: * ki midőn láttya a' pokloſság helyét alatſombnak a' több húſnál, és hogy a' ſzőr feírré változott, tiſztátalannak itéllye őtet: * mert a'pokloſság chapáſa kőlt a'fekélyen. Hogy-ha a' ſzőr előbbi ſzínű, és a' ſeb-hely homályos, és a' mellette-valo húſnál nem alatſomb, rekeſzſze-bé őtet heted napig. * és ha nevekedik, pokloſnak itéllye őtet: * ha pedig helyén marad, fekélynek ſeb-helye, és az ember tiſzta

léſzen. * De a' húſnak és bőrnek mellyet a' tűz meg-éget, és meg-gyógyúlván feír vagy verhenyős ſeb-helye léſzen; * ſzemléllye-meg azt a' pap, és ímé feírré vált, és annak helye a' tőbb bőrnél alatſomb: tiſztátalannak itéllye őtet, mert poklosságnak chapáſa kőlt a' ſeb-helyen. * Hogy-ha a' ſzőr ſzíne meg nem változott, és a' chapás nem alatſomb a' tőbb húſnál, és a' poklosságnak ſzíne homályos léſzen; rekeſzſze-bé őtet heted napig, * és heted napon nézze-meg: ha nevekedik a' bőrőn a' poklosság, tiſztátalannak itéllye őtet. * ha pedig helyén marad a' homályos feírſég, égésnek chapáſa az, és az-okáért meg-tiſztíttaſsék, mert égésnek ſeb-helye. * A' melly férfiúnak vagy aſzſzonnak, fején vagy ſzakállában poklosság ered, nézze-meg őket a' pap. * és ha alatſomb léſzen a'hely a' tőbb húſnál, és a' haja ſárga, és ſzokás-kivűl vékonyb; tiſztátalanoknak itéllye őket, mert főnek és ſzakálnak poklosága az. * Ha pedig láttya a' var-helyét egyarányúnak a' mellette-valo húſſal, és a' háját feketének: rekeſzſze-bé őtet hét nap, * és heted napon ſzemléllye-meg. Ha nem nevekedik a' var, és a' haj őnnőn ſzínű, és a' chapás helye a' tőbb húſsal egyarányu: * borotválljak-meg az embert a' var-helye-kivűl, és rekeſzſzék-bé más hét napig. * Ha heted napon láttatik a' chápás helyén maradni, és nem alatſomb a' tőbb húſnál; tiſztíttſa-meg őtet, és meg-moſván ruháit tiſzta légyen. * Ha pedig a' meg-tiſztúlás-után iſmég nevekedik a' var a' bőrőn, * ne vizgállya tőbbé ha a' haj ſárga ſzínre változott-e, mert nyilván tiſztátalan. * Ha pedig a' var meg-áll, és a' haj fekete léſzen, tudgya az embert meg-gyógyúltnak lenni, és bizváſt tiſztának mongya őtet. * A' melly férfiúnak, vagy aſzſzonynak bőrén feírſég láttatik, * ſzemléllye-meg őket a' pap. ha eſzébe veſzi, hogy homályos feírſég fénylik a' bőrőn, tudgya hogy nem poklosság, hanem feírſzínű var, és az ember tiſzta. * A' melly férfiúnak fejéről a' haja el-húll, kopaſz az és tiſzta: * és ha a' homlokárol húll-el a' haja, az elől-kopaſz és tiſzta. * Ha pedig a' kopaſságon vagy az elől-valo kopaſzúláſon, feír vagy verhenyős ſzín támad, * és azt meg-láttya a' pap; kétſég-nélkűl poklosságnak itéllye azt, melly a' kopaſságon eredett. * Valaki azért poklosággal megfertéztetett, és el-válaſztatott a' pap tettſzéſe-ſzerént, * ki-fejtetett ruházattya légyen, mezítelen feje, a' ſzáját ruhájával bé-fődőzze, fertéztetetnek és tiſztátalannak kiáltſa mágat. * Mind addig míg poklos és tiſztátalan, egyedűl lakjék a' tábor-kivűl. * A' melly gyapjú vagy len-ruha poklosságos léſzen * a' mellyék-fonalán és bél-fonalán, vagy pedig bőr, vagy a' mi bőrből chináltatott, * ha feír vagy verhenyős mochok léſzen, poklosságnak itélteſsék, és mutattaſsék-meg a' papnak. * ki meg-nézvén rekeſzſze-bé hét nap: * és heted napon iſmég meg-nézvén ha eſzébe véſzi hogy nevekedett, állando poklosság az: tiſztátalannak itéllye a' ruházatot, és mindent a' min találtatik: * és az-okáért tűzzel égetteſsék-meg. * Ha láttya hogy nem nevekedett, * paranchollyon, és moſſák-meg azt a' min a' poklosság vagyon, és rekeſzſze-bé azt más hét napig. * És ha láttya hogy az ő előbbi ſzíne meg nem tért, noha a' poklosság nem nevekedett, tiſztátalannak itéllye, és tűzzel meg-égeſſe, mivel a' poklosság el-fogta a' ruhát kűlső ſzinében, vagy mindeneſtől. * Ha pedig homályosb léſzen a' poklosság helye, minek-utánna meg-moſattatott a' ruházat, ſzakaſzſza-el azt, és az éptől válaſzſza-el. * Hogy-ha tovább tettſzik-meg a' helyeken, mellyek azelőtt makula-nélkűl vóltak, futoſo és chavargo poklosság az: tűzzel kell meg-égetni. * ha meg-ſzűnik, moſsa-meg vízzel azt, a' mi épp, másodſzor, és tiſzta léſzen. * Ez a' gyapiu és len ruha, a' mellyék-fonál és bél-fonál, és minden bőrből-való házi eſzkőz poklosſágának tőrvénye, mi módon kelleſsék tiſztának vagy tiſztátalannak itélni.

XIV. Rész.

Mat. 8. a. 1. Mar. 1. d. 40. Luc. 5. c. 12.

ÉS szólla az Úr Moysesnek, mondván: * Ez a' poklosnak szer-tartása, midőn meg kell tisztúlni: Vitesék a' paphoz: * ki a' táborból ki-menvén, mikor a' poklosságot meg-tisztúlva találja, * parancholja annak a' ki meg-tisztíttatik, hogy két eleven verebet mutasson-bé mágáért, mellyeket szabad megenni, és czedrus-fát, és karmazín selymet és isópot. * és parancholja-meg, hogy az eggyik verebet meg-öllyék föld edényben eleven vizeken: * a' másikat pedig elevenen a' czédrus-fával, és karmazín selyemmel és isóppal mártsa a' meg-ölletett veréb vérébe, * mellyel hintse-meg a' meg-tisztúlandót, hétszer, hogy törvény-szerént tisztúllyon-meg: és bochássa-el az eleven verebet, hogy a' mezőre röpüllyön. * És minek-utánna megmosa az ember a' ruháit, borotválya-el testének minden szőrit, és mosódgyék-meg vízben: és megtisztúlván mennyen a' táborba, de ugy hogy az ő sátora-kivül maradgyon hét nap, * és heted napon borotválya-el fejének háját, és szakállát 's szőmöldökét, és az egész teste szőrit. És ismég megmosván ruháit és testét, * nyólczad napon vegyen makula-nélkül-valo két bárányt, és egy esztendős makula-nélkül-valo jühot, és három tized żemlye-lisztet áldozatra, melly olajjal légyen egyelítve, és külön egy meszszel olajt. * És midőn az embert-tisztíto pap, őtet, és mind ezeket az Úr-eleibe állattya a' bizonyság hajléka ajtajánál, * vegye a' bárányt, és mutassa-bé azt a' vétekért, és a' meszszel olajt. és fel-mutatván az Úr-előtt mind azokat, * öllye-meg a' bárányt, a' hol meg szokott ölletni a' bűnért-valo és az éppen-égő áldozat, az-az, a' szent helyen. Mert mint a' bűnért, úgy a' vétekért-valo áldozat-is a' paphoz tartozik: Szentekrek szenti az. * És vévén a' pap az áldozat véréből, melly a' vétekért öllettetett, tegye a' meg-tisztúlo embernek jobb füle szélire, és a' jobb keze 's lába hüvelykire, * és a' meszszel olajból

1 A 2 3 4 5 6 7 8 B 9 10 11 12 13 14 E 15

16 tőltsön a' bal kezébe, * és mártsa belé a' jobb újját, és hintse-el az Úr-előtt hétszer. * a' mi pedig meg-marad az olajból a' bal kezében, tőltse a' meg-tisztúlo embernek jobb füle szélire, és a' jobb keze 's lába hüvelykire, és a' vérre melly ki-ontatott a' vétekért, * és a' fejére. * És könyörögjön érette az Úr-előtt, és tégyen áldozatot a' bűnért. Akkoron öllye-meg az éppen-égő áldozatot, * és tegye azt az óltárra az ő eledeli áldozatival, és az ember törvény-szerént meg-tisztúl. * Hogy-ha szegény, és nem találhattya az ő keze a' meg-mondott dolgokat, a' vétekért vegyen egy bárányt áldozatra, hogy könyörögjön érette a' pap, és tized részz olajjal meg-egyelített żemlye-lisztet az eledeli áldozatra, és egy meszszel olajt, * és két gerliczét vagy két galamb fiat, melynek eggyike légyen a' bűnért, és a' másika éppen-égő áldozatra: * és vigye-fel azokat az ő meg-tisztúlásának nyólczadik napján a' papnak, a' bizonyság hajléka ajtajához az Úr-eleibe. * ki vévén a' vétekért-valo bárányt és a' meszszel olajt, emellye-fel eggyütt: * és meg-öllvén a' bárányt, annak véréből tégyen a' meg-tisztúlónak jobb füle szélire, és a' jobb keze 's lába hüvelykire: * az olaj részét pedig tőltse a' bal kezébe, * melybe az ő jobb keze újját mártván, hintse-el az Úr-előtt hétszer: * és illesse a' meg-tisztúlónak jobb füle szélit, és a' jobb keze 's lába hüvelykit, a' vér helyén melly ki-ontatott a' vétekért: * a' több részét pedig az olajnak, melly a' bal kezében vagyon, öntse a' meg-tisztúltnak fejére, hogy meg-engesztellye érette az Urat: * es a' gerliczét vagy a' galamb fiat mutassa-bé, * eggyikét a' vétekért, és a' másikat éppen-égő áldozatra az ő eledeli áldozatival. * Ez a' poklosnak áldozattya, a' ki mindennek szerét nem teheti az ő meg-tisztúlására. * És szólla az Úr Moysesnek és Aaronnak, mondván: * Midőn be-mentek Kánaán-földére, mellyet néktek örökségül adok, ha a' poklosság chapása a' házakban lészen, * mennyen-el a' kié a' ház, hírt tévén a' papnak, és mongya: Mint-ha a' poklosság-

16 17 C 18 19 20 21 22 23 D 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35

Sup. 5. c. 11. 12. d. 8. Luc. 2. d. 24.

nak chapáſát látnám házambā lenni.
* Ama' pedig meg-paranchollya, 36
hogy ki-vigyenek mindent a' házból, minek-előtte abba mennyen, és láſsa ha poklos-e, hogy meg ne fertezteſsenek, mind a'mik a' házban vannak. És mennyen-bé az-után, hogy meg-nézze a' ház poklosſágát: * és mikor lát annak falain 37
halvány vagy veres rút vápátskákat, és alatſonbakat a' tőbb kűlső ſzínnél, * mennyen-ki a' ház ajtaján, 38
és mingyárt bé-tegye azt hét napig. * És meg-térvén heted napon, nézze-meg azt. ha nevekedve találla a' poklosſágot, * 39
paranchollya-meg hogy ki-tőrjék a' kőveket mellyeken a' poklosſág 40
F
vagyon, és hánnyák azokat a' váras-kivűl tiſztátatlan helyre: * 41
magát pedig a' házat meg-vakarják belől kőrős-kőrűl, és a' le-vakart port hintſék a' váras-kivűl tiſztátalan helyre, * és más kő- 42
veket helyhezteſsenek a'ki-vetettekért, és más ſárral tapaſzſzák-meg a' házat. * Ha pedig minek-utánna ki-tőrettek a' kövek, és a' por 43
le-vakartatott, és más földel tapaſztatott-meg, * bé-menvén a' pap 44
láttya hogy meg-tért a' poklosſág, és a' falok makulákkal vannak hintve, álhatatos poklosſág az, és tiſztátalan a' ház: * mellyet min- 45
gyárt el-rontſanak, és annak kőveit és fáit, és minden porát veſsék a' váras-kivűl tiſztátalan helyre. * A' ki a' házba mégyen, midőn 46
zárva vagyon, tiſztátalan légyen eſtvéig: * és a' ki abban hál, és 47
éſzik valamit, moſsa-meg ruháit. * Hogy-ha bé-menvén a' pap, lát- 48
tya hogy a' poklosſág nem nevekedett a' házban, minek-utánna újonnan meg-tapaſztották, tiſztittſa-meg azt épſége meg-lévén: * és 49
annak meg-tiſztúláſára vegyen két verebet, és czédrus-fát, és karmażín ſelymet és iſópot: * és 50
meg-őlvén eggyik verebet főld edényben eleven vizeken, * vegye 51
a' czedrus-fát, és az iſópot, és a' karmażín ſelymet, és az eleven verebet, és mártſa mind a' megőletett veréb vérébe, és az eleven vizekbe, és hintſe-meg a' házat hétſzer, * és tiſztittſa-meg azt mind 52
a' veréb vérével 's mind az eleven vizekkel, és az eleven verébbel, és a' czedrus-fával és iſóppal és a' 53
karmażín ſelyemmel. * És midőn el-ereſzti a' verebet hogy ſzabadon rőpűlyőn a' mezőre, imádkozzék a' házért, és tőrvény-ſze- 54
rént meg-tiſztíttatik. * Ez a' tőrvény minden poklosſágról és chapáſról, * a' ruhák és házak pok- 55
loſságárol, * a' ſeb-helyről és fakadékokról, a' fénylő varról, és a' 56
ſzíneknek kűlőmb-kűlőmb-féle nemekre-valo változáſárol, * hogy 57
tudhaſsák melly időben légyen valami tiſzta, vagy tiſztátalan.

XV. Rész.

ES ſzólla az Úr Moyſeſnek és Aaronnak, mondván: * Szól- 1
lyatok az Iſraël fiainak, A
és mongyátok nékik: A' 2
melly férfiu mag-folyáſt ſzenved, tiſztátalan légyen. * És akkor ité- 3
letik e' nyávalyát ſzenvedni, midőn ſzűntelen húſához ragad, és meg- 4
aluſzik az undok nedveſség. * Minden ágy, a' mellyen hál, tiſztáta- 5
lan légyen, és valahová űl. * Ha valamelly ember illeti az ő ágyát, moſsa-meg ruháit: ő-is meg-moſódván vízzel, tiſztátalan légyen 6
eſtvéig. * Ha oda űl a' hol amaz űlt, az-is meg-moſsa ruháit: és vízzel meg-moſódván, tiſztátalan lé- 7
gyen eſtvéig. * A' ki annak teſtét illeti, moſsa-meg ruháit: ő-is meg-moſódván vízzel, tiſztátalan 8
légyen eſtvéig. * Ha effélé ember arra pőkik a' ki tiſzta, moſsa-meg ruháit: és meg-moſódván vízzel, 9
tiſztátalan légyen eſtvéig. * A' nyereg a' mellyen űl, tiſztátalan légyen: * és valami léſzen az- 10
alatt a' ki mag-folyáſt ſzenved, B
tiſztátalan légyen eſtvéig. A' ki ezek-kőzzűl valamit hordoz, moſsa-meg ruháit: ő-is meg-moſódván vízzel, tiſztátalan légyen eſtvéig.
* Valakit meg-érént az illyen, ke- 11
zeit előbb meg nem moſván, moſsa-meg ruháit: és vízzel meg-moſódván, tiſztátalan légyen eſtvéig.
* A' melly föld-edényt illet, el-tő- 12
reſsék: a' fa-edény pedig meg-moſattaſsék vízzel. * Ha meg-gyó- 13
gyúl a' ki efféle nyavalyát ſzenved, ſzámlállyon hét napot meg-tiſztúláſa-után, és meg-moſván

ruháit és egész testét eleven vízben, tiszta lészen. * Nyolczad napon pedig vegyen két gerliczét, vagy két galamb fiat, és jöjön az Úr színe-eleibe a' bizonyság hajléka ajtajához, és adgya azokat a' papnak. * ki eggyikét áldozza a' bűnért, és a' másikat éppen-égő áldozatúl: és könyörögjön érette az Úr-előtt, hogy meg-tisztúllyon magva-folyásából. * A' melly férfiúból el-mégyen a' közösülés magva, mossa-meg vízzel egész testét: és tisztátalan légyen estvéig. * A' ruhát és a' bőrt, melly rajta lészen, mossa-meg vízzel, és tisztátalan légyen estvéig. * Az aszszony, a' kivel közösül, mosattasék-meg vízzel, és tisztátalan légyen estvéig. * A' melly aszszony a' hó-járásával vérfolyását szenved, hét nap választassék-el. * Valaki illeti őtet, tisztátalan légyen estvéig: * és a' min hál vagy ül az el-választásának napjain, meg-ferteztetik. * A' ki annak ágyát illeti, mossa-meg ruháit: és ő vízbe meg-mosódván, tisztátalan légyen estvéig. * Minden edényt, mellyen az ült, valaki illet, mossa-meg ruháit: ő-is vízzel meg-mosódván, tisztátalan légyen estvéig. * Ha férfi közösül véle a' havi vér idején, tisztátalan légyen hét napig: és minden ágy a' mellyen hál, meg-ferteztetik. * A' melly aszszony sok napig szenved vér-folyását nem a' havi időben, vagy a'ki a' havi vérután meg nem szűnik a' folyástól, valamíg e' nyavalyát szenvedi, tisztátalan légyen, mint-ha a' havi-folyás idejében vólna. * Minden ágy a' mellyen hál, és az edény a' mellyen ül, ferteztetett légyen. * Valaki azokat illeti, mossa-meg ruháit: ő-is vízzel meg-mosódván, tisztátalan légyen estvéig. * Ha meg-áll a' vér, és meg-szűnik folyni, számlállyon hét napot tisztulása után: * és nyolczad nap mutasson-be magáért a' papnak két gerliczét, vagy két galamb fiat a' bizonyság hajléka ajtajánál: * ki az eggyikét áldozza a' bűnért, és a' másikát éppen-égő áldozatúl, és könyörögjön érette az Úr-előtt, és a' tisztátalanságának folyásáért. * Tanittsátok azért az Izraël fiait hogy óják magokat a' tisztátalanságtól, és meg ne hallyanak undokságokban, mikor meg-ferteztetik az ő-közöttök-valo hajlékomat. * Ez annak törvénye, a' ki mag-folyást szenved, és a'ki meg-ferteztetik közösüléssel, * és a' ki havi időben el-választatik, vagy a' kitől szűntelen vér foly, és a' melly férfiu azzal hál.

14 C 32 33 15 16 C 1 17 A 18 2 19 20 21 22 3 23 4 24 D 5 25 B 6 7 26 8 27 9 28 10 29 11 30 12 31 13

XVI. Rész.

ÉS szólla az Úr Moysesnek az † Aaron két fiainak halála után, midőn az idegen tűzet bé-vívén meg-őletének: * és paranchola néki, mondván: Szólly a' bátyádnak Aaronnak, hogy "ne mennyen minden időben a' Szent-helybe, melly a' suporláton-belől vagyon a' kegyelem tábla-előtt, melly bé-födi a'szekrént, hogy meg ne hallyon (mert felyhőben jelenem-meg a' felelő-helyen) * hanem-ha előbb ezeket chelekeszi: Egy borjút áldozzon a' bűnért, és egy koſt éppen-égő áldozatúl. * Gyólch ruhába öltőzzék, gyólch gatyával födgye-bé szemérmét: övedzék gyólch övel, gyólch süveget tegyen fejére: mert ezek szent öltözetek: mind ezekbe öltözzék-fel, minek-utánna meg-mossa magát. * És vegyen az Izraël fiainak egész sokaságától két bakot a' bűnért, és egy koſt éppen-égő áldozatra. * És midőn bé-mutattya a' borjút, és imádkozik magáért és házáért, * állassa a' két bakot az Úr-eleibe a' bizonyság hajléka ajtajához: * és sorsot vessen mind a' kettőre, eggyet az Úrért, és máſt a' kibochátando bakért: * a' melyre az Úr sorsa esik, áldozza-meg azt a' bűnért: * a' melyre pedig a' ki-bochátando baké esik, állassa azt elevenen az Úr-eleibe, hogy könyörögjön azon, és bochássa a' pusztába. * Ezeket rend-szerént véghez vívén, vegye a' borjút, és könyörögvén magáért 's házáért, öllye-meg azt: * és vegye a' temiényezőt, mellyet töltsön-meg az óltár szenével, és kezével merítvén az egyelitett jo illatu füstölő szerszámbã, a' suporláton-belől menny ẽ a' Szent-helyre: * hogy a' tűzre tévén a' fü-

† *Sup. 10. a. 12.*

" *Exod. 30. b. 10. Heb. 9. b. 7.*

szerszámokat, azok fűsti és párája bé-födgye a' felelő-helyt, melly a' bizonyság-fölött vagyon, és meg ne hallyon. * Vegyen a' borju vérében-is, és hintsen újával hétszer a' kegyelem tábla-ellenébe nap-kelet-felé. * És midőn meg-öli a' bakot a' nép bűneért, vigye a' vérét a' suporlátonbelől, a' mint meg-parancholtatott a' borju véréről, hogy hintse a' felelő-hely-ellenébe, * és tisztíttsa-meg a' Szent-helyet az Israël fiainak tisztátalanságitól, és az törvény-szegésektől, és minden bűnöktől. E' szer-tartás-szerént chelekedgyék a' bizonyság hajlékával, melly helyheztetett közöttök az ő lakó-helyek undokságinak közepette. * " Egy ember se légyen a' hajlékban, mikor a' fő pap a' Szent-helybe megyen, hogy könyörögjön magáért 's házaért, Israëlnek egész gyüleközetiért, míg ki-jő. * Mikor pedig ki-jő az óltárhoz melly az Úr-előtt vagyon, imádkozzék magáért, és vévén a' borjú és bak vérét, öntse annak szarvaira körös-körűl: * és hintvén újával hétszer, tisztíttsa és szentellye-meg azt az Israël fiainak tisztátalanságitól. * Minek-utánna meg-tisztíttya a' Szent-helyet és a' hajlékot, és az óltárt, akkor mutassa-bé az eleven bakot: * és mind a' két kezét annak fejére tévén, vallya-meg az Israël fiainak minden hamiságokat, és minden vétkeket 's bűnöket: mellyekkel annak fejét átkozván, kűlgye-ki el-rendeltetett embertől, a' pusztába. * És midőn el-viszi a' bak minden hamiságokat a' puszta földre, és el-bochátttatik a' pusztában; * térjen-meg Aaron a' bizonság hajlékába, és le-tévén a' ruhákat, mellyekbe az-előtt fel-öltözött vala mikor a' Szent-helybe ment, és ott hagyván, * mossa-meg testét a' szent helyen, és öltözzék az ő ruháiba. És minek-utánna ki-menvén bé-mutattya a' maga és a' nép éppen-égő áldozattyát, könyörögjön mind magáért 's mind a' népért: * és a' bűnökért bé-mutatott kövérséget égesse-meg az óltáron. * A' ki pedig elereszti a' ki-bochátttatott bakot, mossa-meg ruháit 's testét vízzel, és úgy mennyen a' táborba. * A' borjút pedig 's a' bakot, mellyek a' bűnért áldoztattak vala, és mellyeknek vérek a' Szent-helybe vitetett hogy a' meg-tisztúlás bé-tellyesednék, vigyék a' tábor-kívűl, † és égessék meg tűzzel azoknak mind bőrét 's mind húsát és ganeját: * és a' ki azokat meg-égeti, mossa-meg ruháit 's testét vízzel, és úgy mennyen a' táborba. * És ez légyen néktek örök törvénytek. " A' hetedik hólnapban, a' hónak tizedik napján, sanyargassátok lelketeket, és semmi dolgot ne tegyetek, akár lakos, akár jövevény a' ki közöttetek lakik. * E' napon légyen tisztúlástok, és minden bűneitekből-valo meg-tisztúlástok: az Úr-előtt meg-tisztúllyatok. * mert nyugodalomnak szombattya ez, és sanyargassátok lelketeket örök szer-tartással. * Az a' pap tisztíttson-meg pedig, a' ki meg-kenetett, és a' kinek kezei meg-szentelt ettenek hogy papságban szolgállyon az attyáért: és öltözzék gyólch ruhába és szent öltözetekbe, * és tisztíttsa-meg a' Szent-helyet és a' bizonság hajlékát és az óltárt, a' papokat-is és az egész népet. * És ez néktek örök törvénytek légyen, hogy imádkozzatok az Israël fiaiért, és minden ő bűnökért esztendőben egyszer. Ugy chelekedék azért a' mint az Úr parancholtá vala Moysesnek.

" *Luc. 1. a. 10.*

† *Heb. 13. b. 11.*

" *Inf. 23. d. 27.*

XVII. Rész.

ÉS szólla az Úr Moysesnek, mondván: * Szólly Aaronnak és a' fiainak, és mind az Israël fiainak, mondván nékik: Ez a' beszéd mellyet parancholt az Úr, mondván: * Minden ember az Israël házából, ha ökröt ölend vagy juhot, vagy kechkét, a' táborban, vagy a' táborő-kívűl, * és nem hozza az Úr aldozattyát a' hajlék ajtajához, vérben légyen bűnös: mintha vért ontott vólna, úgy veszszen-el az ő népe-közzűl. * Az-okáért a' paphoz kell vinni az Israël fiainak az ő áldozattyokat, mellyeket a' mezőn ölnek-meg, hogy az Úrnak szentelteссenek a' bizonyság hajléka ajtajánál, és áldozzák azokat békeséges áldozatúl az Úrnak. * És öntse a' pap a' vért az Úr óltárára a' bizonyság hajléka ajtajánál, és égesse-meg a' kövérit gyönyörűséges illatra az Úrnak: * és semmi-képpen többé ne áldozzák az ő állattyokat az ördögöknek,

gőknek, kikkel paráználkodtak. Örők törvény légyen ez nékik és az utánnok-valóknak. * És mongyad nékik: Az Iſraël háza-béli ember, és a' jövevény ki köztetek lakik, ha éppen-égő vagy más-féle áldozatot mutat-bé, * és a' bizonyſág hajléka ajtájához nem hozza azt, hogy az Urnak be-mutattaſsék: el-vész a' népe-közzűl. * Minden ember az Iſraël házából, és a' jövevény ki közöttök lakik, ha vért észik, meg-keményítem orczámat annak lelke-ellen, és el-veſztem azt a' népe-közzűl, * mert a' teſtnek lelke a' vérben vagyon: és én azt néktek adtám, hogy az oltáron azzal tiſztíttſátok lelketeket, és a' vér a' lélek tiſztúlaſára légyen. * Azért mondottam az Iſraël fiainak; Egy lélek ſe egyék közzűletek vért, ſe a' jövevények-közzűl, kik közöttetek laknak. * Valamelly ember az Iſraël fiai és a' jövevények-közzűl, kik köztetek laknak, ha vadáſzáſsal, vagy madaráſzáſsal, vadat vagy madarat fog, mellyet ſzabad meg-enni, öntſe-ki annak vérét, és fődgye-bé azt földel. * Mert † minden teſtnek lelke a' vérben vagyon: azért mondottam az Iſraël fiainak: Semmi teſtnek vérét meg ne egyétek, mert a' teſtnek lelke a' vérben vagyon: és valaki azt meg-észi, elvész. * A' melly lélek hóltat, vagy vadtól fogottat észik, akár a' lakoſok 's akár a' jövevények-közzűl, moſsa meg ruháit és magát vízzel, és tiſztátalan légyen eſtvéig: és illyen rend-tartáſsal tiſztúl-meg. * Hogy-ha meg nem moſsa ruháit és teſtét, maga hamiſságát viſellye.

† *Gen. 9. a. 4. Sup. 7. c. 26.*

XVIII. Rész.

SZólla az Úr Moyſesnek, mondván: * Szólly az Iſraël fiainak, és mongyad nékik: Én tí Uratok Iſtentek: * Egyiptus-földe ſzokáſa-ſzerént, melyben laktatok, ne chelekedgyetek: és Kánaán tartománnak ſzokáſa-ſzerént, melyre én bé-viſzlek titeket, ne chelekedgyetek, ſe az ő törvényekbe ne járjatok. * Chelekedgyétek-meg itéletimet, és parancholtimat tartſátok-meg, és azokban járjatok. én tí Uratok Iſtentek. * " Őrizzétek-meg törvényimet és itéletimet, mellyeket meg-chelekedvén az ember, él

" *Rom. 10. a. 5. Ezech. 20. b. 11. Gal. 3. b. 12.*

azokban. En az Úr. * Senki ne járúllyon a' vér-ſzerént-valo rokonához, hogy fel-födözze annak ſzemérmét. Én az Úr. * Az atyád ſzemérmét és anyád ſzemérmét fel ne födözzed: te anyád; fel ne födözzed ſzemérmét. * Az atyád feleſége ſzemérmét fel ne födözzed: mert az atyád ſzeméreme. * Atyádtól vagy anyádtól-valo húgodnak, ki ott-hon vagy kivűl ſzűletett, ſzemérmét fel ne födözd. * A' fiad leányának, vagy leányodtól-valo unokádnak ſzemérmét fel ne födözd, mert te ſzemérmed. * Az atyád feleſége leányának, mellyet az atyádnak ſzűlt, és te húgod, ſzemérmét fel ne födözd. * Az atyád húgának ſzemérmét fel ne födözd, mert az atyád teſte. * Az anyád öttſének ſzemérmét fel ne födözd, azért hogy az anyád teſte. * Az atyád báttya ſzemérmét fel ne födözzed, ſe ne járúly feleſégéhez, ki néked ángyod. * A' menyed ſzemérmét fel ne födözzed, mert a' fiad feleſége, és fel ne födözd gyalázattyát. * A' bátyád feleſége ſzemérmét fel ne födözzed: mert a' bátyád ſzeméreme. * A' feleſéged és a' leánya ſzemérmét fel ne födözzed. Az ő fia leányát, és a' leánya leányát ne vegyed, hogy gyalázattyát fel-födözzed: mert azok ő teſte; és az illyen közösűlés, vérrontás. * A' feleſéged öttſét ne vegyed melléje ágyaſúl; ſe fel ne födözd az ő ſzemérmét míg amaz él. * Az aſzſzonyhoz, melly havi nyavalyát ſzéved, ne járully, ſe fel ne födözd rútſágát. * Felebarátod feleſégével ne közösűlly, ſe a' mag egyelitéſével meg ne ferteztteſél. * † A' magodból ne adgy hogy a' Molok bávlánnak áldoztaſsék, ſe meg ne ferteztteſd az Iſtened nevét. Én az Úr. * Férfiúval ne közösűlly aſzſzonyi közösűléſsel, mert utálatoſság. * Semmi barommal ne közösűlly, ſe meg ne ferteztteſél azzal. " Az aſzſzony'állat ne fekűdgyék a' baromalá, ſe ne közösűllyön azzal: mert iſzonyú bűn. * Se meg ne ferteződgyetek mind ezekben, mellyekben meg-ferteződtek minden nemzetſégek, kiket én ki-űzök ſzínetek-elől, * és mellyekkel meg-ferteztetett a' föld: kinek bűneit én meg-látogatom, hogy ki-okádgya az ő lakóit. *Őrizzétek-meg törvényimet, és ité-

† *Infr. 20. a. 2.*

" *Infr. 20. c. 16.*

letimet, és ne chelekedgyetek semmit ez utálatoſságok-kőzzűl, ſe a' lakos ſe a' jövevény ki köztetek lakik.
27 * Mert mind ez utálatoſságokat chelekedték a' föld lakói, kik előttetek vóltak, és meg-ferteztették azt. *
28 Meg-láſsátok azért hogy haſonlóképpen titeket-is ki ne okádgyon, ha haſonlókat chelekeſztek, a' mint ki-okádta a' hemzetséget, a' melly előttetek vólt. * Minden lélek, a' ki ez
29 utálatoſságok-kőzzűl valamit chelekeſzik, el-vész az ő népe-kőzzűl.
30 D * Őrizzétek-meg parancholatimat: Ne chelekedgyétek a' miket chelekedtek azok kik előttetek vóltak, és meg ne ferteződgyetek azokban. Én ti Uratok Iſtentek.

XIX. Rész.

1 SZólla az Úr Moyſesnek, mondván: * Szólly az Iſraël fiai
A 20 minden gyülekőzetinek, és
2 mongyad nékik: † Szentek legyetek, mert én ſzent vagyok, ti Uratok Iſtentek. * Ki-ki féllye az attyát, és annyát. Az én ſzombatimat
3 meg-őrizzétek. Én ti Uratok Iſtentek. * Ne térjetek a' bálványokhoz, ſe öntött iſteneket ne chinállyatok
4 magatoknak. Én ti Uratok Iſtentek.
5 * Ha békeſéges áldozatot áldoztok az Úrnak, hogy meg-engeſzteltetſék,
6 * azon nap mellyẽ meg-áldoztatik, és máſod nap, egyétek-meg azt: valami pedig meg-marad harmad napra, tűzzel égeſsétek-meg. *a' ki két nap-után
7 éſzik abbã, ſzentſégtelẽ léſzẽ, és iſtentelenſégben vétkes: * és az ő hamiſ-
8 ſágát viſellye, mert az Úrnak ſzentét
B meg-ferteztette, és el-vész az a' lélek
9 az ő népe-kőzzűl. * Mikor meg-aratod a' földed veteményét, ne nyírjed ſzintén a' föld ſzinéig: ſe az el-maradott gabona fejeket fel ne ſzedgyed.
10 * Se a' ſzőlődben az el-húllott gerezdeket és ſzemeket fel ne ſzedd, hanẽ a' ſzegényeknek és jövevényeknek hadgyad fel-ſzedni. Én ti Uratok Iſtentek. * Ne lopjatok. Ne hazudgyatok, ſe ſenki meg ne challya fele-
11 C barátyát. * † Ne eſkűdgyél hamiſ-
12 F ſan az én nevemre, ſe meg ne ferteztesd Iſtened nevét. én az Úr. * "Pat-
13 vart ne chelekedgyél felebarátodon, ſe erőſzakkal el ne nyomjad őtet. † Béreſed munkája reggelig nálad ne
14 maradgyon. * Ne átkozzad a' ſiketet, ſe ne tégy ákadékot a' vak-eleibe: hanem féllyed a' te Uradat Iſtenedet,
15 mert én vagyok az Úr. * Ne chelekedgyél hamiſságot, ſe hamiſsan ne
16 ítélly "Ne nézzed a' ſzegénnek ſzemélyét, ſe ne tiſztellyed a' hatalmaſnak ſzinét. Igazán ítélly felebarátodnak. * Ne légy rágalmazo, ſe
17 ſuttogo a' nép-kőzőtt. Na álly felebáratod vére-ellen. én az Úr. * † Ne gyűlőllyed az atyádfiát ſzívedben, hanem nyilván meg-fedd őtet, hogy
18 ne légyen bűnöd miatta. * "Ne
D kereſs boſzſzu-álláſt, ſe meg ne emlekezzél a' polgár-társaid boſzſzúſágáról. † Szereſsed barátodat mint
19 magadat. én az Úr. * Az én törvényimet meg-őrizzétek. Barmodat ne kőzőſsülteſd más-némű oktalan állatokkal. Szánto-földedbe ne veſs
21 kűlőmb-féle magot. Két-féléből
A 20 ſzőtt ruhába ne öltözzél. * Ha a' férfi aſzonnyal hál a' mag kőzőſülésével, ki ha ſzinte férjnek adható leány vólna-is, de mindazáltal váltſággal meg nẽ váltatott, ſem ſzabadſággal meg nem ajándékoztatott: veretteſsenek-meg mind ketten, és meg
22 ne hallyanak, mert nem vólt ſzabados. * az ő vétkeért pedig vigyen az
E Úrnak a' bizonyſág hajléka ajtajához
22 egy koſt: * és imádkozzék érette a' pap, és az ő bűneért az Úr-előtt, és
23 meg-engeſzteltetik néki, és bűne meg-bocháttatik. * Mikor be-mentek a' földre, és abban gümölch-termő fákat plantáltok, vegyétek-le azoknak elsö jövéſit: a' melly gyümölchöt hoznak, tiſztátalanok léſznek néktek, és ne egyetek azokban.
24 * Negyed eſztendőben pedig azoknak minden gyümölche ſzenteltetſék az
25 Úr dicséretire. * Ötödik eſztendőben pedig egyétek-meg gyümölchét, egybe-gyűjtvén a' gyümölchöt mellyet teremnek. én ti Uratok
26 Iſtentek. * Ne egyetek véreſt. Ne jövendőllyetek madárból: ſe az
27 álomra ſzámot ne tartſatok. * Se kerekdéden ne nyírjétek hajatokat:
28 ſe a' ſzakált ne borotválljátok. * És a' halottért meg ne metéllyétek teſtetteket, ſe valami jeleket vagy bellyegeket ne chinállyatok magatokon. én az Úr. * Leányodat paráznaſágra ne adgyad, hogy meg ne ferteztetſék a' föld, és bé ne tellyék vétekkel. * Az én ſzombatimat meg-

† 1. Pet. 1. c. 16. Sup. 11. g. 44.

Inf. 23. d. 22.

† Exod. 20. b. 7. " Eccli. 10. a. 6.

† Deut. 24. c. 14.

Tob. 4. c. 15.

" Deut. 1. c. 17. & 16. d. 19.

† Ioa. 2. b. 11. & 3. c. 15. Eccli. 19. b. 13. " Luc. 17. a. 3. † Mat. 5. g. 44. 22. d. 40 Rom. 13. c. 9.

ŏrizzétek, és a' Szent-helyemet fél-
lyétek. én az Úr. * Ne térjetek a' 31
nézőkhőz, se a' jővendő-mondóktól
valamit ne tudakozzatok, hogy meg-
ferteződgyetek ő-áltatok. én ti
Uratok Istentek. * Az őſz fő-előtt 32
fel-kelly, és tiſztellyed a' vénnek ſze-
mélyét: és féllyed a' te Uradat Iſte-
† Exod. 21. c. 21. nedet. én vagyok az Úr. * † Ha jő- 33
vevény lakik földeteken, és kőztetek G
kéſik, ne hánnyátok ſzemére: * ha- 34
nem légyen kőztetek mint a' lakos:
és ſzereſsétek őtet mint magatokat:
mert tí-is jővevények vóltatok E-
gyiptus-földén. én tí Uratok Iſten-
tek. * Ne chelekedgyetek valami 35
hamiſsat az itéletben, ſingben, font-
ban, mértékben. * Igaz mérték, és 36
igaz font légyen: igaz kőből, és igaz
meſzſzel. én ti Uratok Iſtentek, ki
Egyiptus-földéből ki-hoztalak títe-
ket. * Őrizzétek-meg minden pa- 37
rancholatimat, és minden itéletimet,
és chelekedgyétek-meg azokat. én
az Úr.

XX. Rész.

ES ſzólla az Úr Moyſeſnek, 1
mondván: * Ezeket mon- A
gyad az Iſraël fiainak: A' 2
melly ember az Iſraël fiai és
a' jővevények-kőzzűl, kik Iſraëlben
" Sup. 18. c. 21. laknak, " ád az ő magvából a' Mó-
lok bálvánnak, halállal hallyon-
meg: a' föld népe kővezze-meg őtet.
* En-is ellene fordítom orczámat, 3
és ki-vágom őtet a' népe-kőzzűl, az-
ért hogy a' magvából adott Mólok-
nak, és meg-ferteztette az én Szent-
helyemet, és meg-gyalázta ſzent ne-
vemet. * Hogy-ha a' föld népe reſtel- 4
vén, és mint-ha kevéſre bőchűlvén
parācholatomat, el-bocháttya az em-
bert a' ki magvából adott Móloknak,
és meg nem akarja azt őlni: * az em- 5
ber-ellen fordítom orczámat, és ro-
konſága-ellen, és ki-vágom mind ő-
tet, 's mind a' kik eggyet értettek véle
hogy paráználkodnék Mólokkal, az
ő népe-kőzzűl. * A' melly lélek a' 6
nézőkhőz és a' jővendő-mondókhoz
mégyen, és paráználkodik azokkal,
ellene fordítō orczámat, és ki-őlőm
† 1. Pet. 1. c. 15. őtet az ő népe-kőzzűl. * † Szentel- 7
teſsetek-meg, és légyetek ſzentek,
mert én vagyok ti Uratok Iſtentek.
* Őrizzétek-meg parancholatimat, 8
és chelekedgyétek-meg azokat: Én B

az Úr ki meg-ſzentellek títeket.
9 * " A' ki meg-átkozza az attyát, vagy " Exod.
annyát, halállal hallyon-meg: at- 21. c. 16.
tyát 's annyát átkozta, a' vére légyen Mat. 15
10 rajta. * † Ha valaki paráználkodik a. 4.
más feleſégével, és házaſság-tőréſt Mar. 7.
chelekeſzik felebaráttya feleſégével, b. 10.
halállal hallyanak-meg a' házaſság- † Ioa. 8.
tőrő férfiu és aſzſzony. * A' ki a' a. 5.
moſtoha annyával hál, és fel-fődőzi Deut.
az attya gyalázattyát, halállal hallya- 22. d. 22.
nak-meg mind ketten: a' vérek légyē
12 rajtok. * Ha ki a' menyével hál, mind
a' kettő meg-hallyon, mert nagy vét-
ket chelekedtek: a' vérek légyen raj-
13 tok. * A' ki férfiúval hál aſzſzonyi
kőzősűléſsel, mind a' kettő nagy bűnt
chelekedett, halállal hállyanak-meg:
14 légyen rajtok a' vérek. * A' ki fele-
C ſégűl véſzi a' leányzót, és a' főlőtt az
annyát, nagy bűnt chelekedett: ele-
venen égjen-meg azokkal, és ne ma-
radgyon illy nagy vétek kőzőttetek.
15 * A' ki barommal kőzősűl, halállal
hallyon-meg: a' barmot-is meg-ől-
16 lyétek. * A' melly aſzſzony akár-mi " Sup.
barō-alá fekſzik, eggyűtt azzal meg- 18. d. 13.
őletteſsék: a' vérek légyen rajtok.
17 * A' ki el-véſzi hugát, az ő attya vagy
annya leányát, és láttya ſzemérmét,
és amaz-is nézi a' báttya gyalázat-
tyát; éktelen dolgot chelekedtek:
meg-őletteſsenek az ő népek-előtt,
azért hogy az ő ſzemérmeket egy-
máſnak fel-fődőzték, és hordozzák
18 az ő hamiſságokat. * A' ki kőzősűl
havi-folyáſos aſzſzonyal, és fel-fő-
dőzi annak ſzemérmét, és amaz meg-
mutattya vére folyáſát, ki-őletteſse-
nek mind ketten az ő népek-kőzzűl.
19 * Az anyád őttſének, és az atyád hu-
D gának ſzemérmét fel ne fődőzzed: a'
ki azt chelekeſzi, az ő teſte gyalázat-
tyát fődőzte-fel, hordózzák mind
20 ketten az ő hamiſságokat. * A' ki kő-
zősűl az ő attya vagy annya báttyá-
nak feleſégével, és fel-fődőzi rokon-
ſága gyalázattyát, hordozzák mind
ketten bűnőket: magzatok-nélkűl
21 hallyanak-meg. * A' ki az ő báttya
feleſégét véſzi, tilalmas dolgot che-
lekeſzik, a' báttya ſzemérmét fel-fő-
dőzte: magzatok-nélkűl légyenek.
22 * Őrizzétek-meg tőrvényimet, és
itéletimet, és chelekedgyétek-meg
azokat: hogy títeket-is ki ne okád-
gyon a' föld, melybe menendők és
23 lakozandók vattok. * Ne járjatok

a' nemzetség ☞ törvényin, mellyeket én ki-űzök előttetek. Mert mind ezeket chelekedték, és meg-útáltam őket. * Néktek pedig szóllok: Bírjátok azoknak földét, mellyet néktek adok örökségül, a' téjjel és mézzel-folyó földet. én ti Uratok Istentek, ki titeket ki-választottalak egyéb népek-közzül. * Válaszszátok-el azért ti-is a' tiszta barmot a' tisztátalantól, és a' tiszta madarat a' tisztátalantól: hogy meg ne ferteztessétek lelketeket a' barommal, és madarakkal, és mindenekkel a' mik a' földön mozognak, és mellyeket ☞ ferteztetteknek mutattam néktek. † Szentek legyetek nékem, mert én az Úr szent vagyok, és el-választottalak titeket a' több népektől, hogy enyímek lennétek. * " A' melly férfiúban, vagy aszszonyban, varázlo vagy jövendölő lélek lészen, halállal hallyanak-meg. meg-kővezzék őket: a' vérek légyen rajtok.

† *1. Pet. 1. c. 15.*

" *Deut. 10. b. 10. 1. Reg. 28. b. 7.*

XXI. Rész.

ÉS monda az Úr Moysesnek: Szólly a' papoknak az Aaron fiainak, és mongyad nékik: Meg ne fertezödgyék a' pap az ő polgári halottaival, *hanem chak a' vér-szerént-valo attyafiaival, és rokonival, az-az, az attyával, és annyával, és fiával, és leányával, és öttsével, * és szűz húgával ki férjhez nem ment: * de még az ő népe fejedelmével se fertezödgyék-meg. * Ne botorvallyák-meg fejőket, se szakállokat, se testökön metéléseket ne tegyenek. * Szentek légyenek az ő Isteneknek, és meg ne ferteztesék az ő nevét: mert az Úrnak jo illattyát, és az ő Istenek kenyerit áldozzák, és azért szentek légyenek. * Kurvát és alá-valo bordélyit ne vegyenek feleségül, se azt a' ki férjétől meg-vettetett: mert meg-szenteltettenek az ő Isteneknek, * és a' ki-tött kenyereket mutattyák-bé. Légyenek tahát szentek, mert én-is szent vagyok, az Úr, a' ki meg-szentelem őket. * Ha a' pap leánya paráznaságban találtatik, és meg-fertezteti az attya nevét, tűzzel égettesék-meg. * A' papi-fejedelem, az-az, az ő attyafiai-között leg-főbb pap, kinek fejére öntetett a' kenetnek olaja, és kinek kezei a' papságra meg-szenteltettenek, és fel-öltöztetett a' szent ruhákba, fejét fel ne födözze, ruháit meg ne szaggassa: * és semmi halothoz tellyességgel bé ne mennyen. még az attyával-is és annyával meg ne fertezödgyék. * Ki se mennyen a' szent helyből, hogy meg ne fertezteése az Úr Szét-helyét, mert az ő Istene szent keneténck olaja vagyon rajta. én az Úr. * Szűzet vegyen feleségül: * Özvegyet pedig és meg-vetettet, és undokot, és kurvát ne vegyen, hanem leányzót az ő népe-közzül: * hogy ne egyelíttse az ő neme ágát a' nemzetsége köz-népével: mert én az Úr ki meg-szentelem őtet. * És szólla az Úr Moysesnek, mondván: * Szólly Aaronnak: A' te magod chelédéből-valo ember, kiben makula lészen, ne mutasson kenyereket bé az ő Istenének, * se ne járúllyon az ő szolgálattyához: ha vak lészen, ha sánta, ha kichiny vagy nagy vagy horgas-orrú, * ha törött-lábu vagy kezű, * ha görbe-hátu, ha chipás-szemű, ha halyog lészen szemén, ha szűntelen-valo senyedék vagy fömör lészen testén, vagy a' ki meg-szakatt. * Valakiben makula lészen az Aaron pap magvából, ne mennyen az Úrnak áldozni, se az ő Istenének kenyereket bé-mutatni: * mindazáltal egyék a' kenyerekből, mellyek bé-mutattatnak a' Szent-helyen, * de úgy, hogy a' suporláton-belől ne mennyen, se ne járúllyon az oltárhoz, mert makulája vagyon, és nem kell meg-ferteztetni az én Szent-helyemet. Én az Úr ki meg-szentelem őket. * Megmonda azért Moyses Aaronnak, és a' fiainak, és az egész Israëlnek, mindeneket a' mik néki meg valának parancholva.

Sup. 19. f. 27. Ezech. 44. f. 20.

Sup. 19. f. 29.

Ezc. 44 f. 22.

XXII. Rész.

SZólla még-is az Úr Moysesnek, mondván: * Szólly Aaronnak és a' fiainak, hogy óják magokat az Israël fiai szenteltettitől, és meg ne ferteztesék a' nékem szenteltetteknek nevét, mellyeket ők bé-mutatnak. én az Úr. * Mond-meg nékik, és az utánnok-valóknak: Valamelly ember a' ti nemzetségtekből azokhoz járúl mellyek meg-szenteltettek, és a' miket az Úrnak bé-mutattak az Israël fiai, a' kiben tisztátalanság vagyon, el-

vész az Úr-előtt. én vagyok az Úr.
* Az Aaron magvából-való ember, a' 4
ki poklos lészen, vagy mag-folyást
szenved, ne egyék azokban mellye-
ket nékem szenteltek, míg nem meg-
gyógyúl. A'ki halott-miatt tisztá-
talant illet, és a' kiből mint kőzősű-
lésnek magva foly, * és a' ki chúszo- 5
mászót illet, és akár-mi tisztátalant,
melynek illetése ochmány; * tisz- 6
tátalan légyen estvéig, és ne egyék
azokból mellyeket meg-szenteltek:
de ha meg-mosa testét vízzel, * és 7
a' nap el-nyugszik, akkor meg-tisz-
túlván egyék a' meg-szenteltekből,
† Sup. mert ő eledele. * † Hóltat és vadtól 8
17. d. 15. meg-fogottat ne egyenek, se meg ne
Ezech. ferteztetessenek azokkal. én vagyok
44. g. 31. az Úr. * Meg-őrizzék parancsola- 9
Deut. timat, hogy bűn-alá ne vetessenek, B
14. c. 21. és meg ne hallyanak a' Szent-helyen
midőn azt meg-ferteztetik. én az
Úr ki meg-szentelem őket. * Senki 10
idegen ne egyék a' szenteltekben, a'
pap zellyére és béresе ne egyenek
azokból. * A'kit pedig a'pap vészen, 11
és a' ki házánál szűletett szolga, ezek
egyenek azokból. * Ha a' pap leá- 12
nya a' nép-kőzzűl valakihez férjhez
mégyen: a' meg-szenteltekben, és az
első zengékben ne egyék. * ha pe- 13
dig özvegy, vagy meg-vettetett, és
magzatok-nélkül visszá-tér az attya
házához: a' mint leány-korában
szokott vala, tápláltassék az attya
eledelivel. Egy idegennek se légyen
hatalma abból enni. * A'ki a' szen- 14
teltekben tudatlanságból észik, ad-
gyon ötöd-részt a'hoz a' mit meg-
ött, és adgya a' papnak a' Szent-
helyre. * Es meg ne ferteztessék az 15
Israël fiainak meg-szenteltit, mellye-
ket az Úrnak bé-mutatnak: * hogy 16
ne-talám hordozzák az ő vétkek ha- C
misságát, midőn a' meg-szenteltek-
ben éznek. én az Úr ki meg-szente-
lem őket. * És szólla az Úr Moy- 17
sesnek, mondván: * Szólly Aaron- 18
nak és a' fiainak, és az Israël minden
fiainak, és mongyad nékik: Az Is-
raël házából, és a' jövevények-kőz-
zűl-való ember, kik nálatok laknak,
a' ki be-mutattya áldozattyát, vagy
fogadáſit be-tellyesítvén, vagy sza-
bad akarattyából áldozván, valamit
az Úrnak éppen-égő áldozatúl vi-
szen, * hogy ti-általatok bé-mutat- 19
tassék, makula-nélkűl-való hím lé-

gyen az ökrök, és juhok, és kechkék- 20
kőzzűl: * ha makulája lészen, ne
áldozzátok, kedves sem lészen. * " A' 21
melly ember békeséges áldozatot
mutat-bé az Úrnak, akár fogadását
bé-tellyesítvén, akár szabad akarat-
tyából áldozván, mind az ökrök 's
mind a' juhok-kőzzűl, makula-nél-
kűl-valót mutasson-bé, hogy ked-
ves légyen: semmi makula abban ne
légyen. * Ha vak, ha bénna, ha seb- 22
helyes, ha fakadékos, vagy rűhes, D
vagy sömörős lészen; ne mutassá-
tok-bé azokat az Úrnak, se ne égess-
tetek azokból az Úr óltárán. * A' fűle 23
és farka-vágott ökröt és juhot, sza-
bad akaratod-szerént bé-mutathatod,
de fogadás azokkal bé nem tel-
lyesedhetik. * Semmi-némű állatot, 24
melly vagy meg-rontatott, vagy
meg-töretett, vagy ki-mettszetett és
ki-vonyatott golyóbisu, az Úrnak
bé ne mutassátok, és a' ti földeteken
azt semmi-képpen ne chelekedgyé-
tek. * Az idegennek kezéből ne mu- 25
tassatok kenyereket bé a' ti Istenek-
nek, se egyebet-is ha mit akarna ad-
ni: mert mindene rosszsz, és fertelmes: 26
el ne vegyétek azt. * És szólla az Úr 27
Moysesnek, mondván: * Az ökör,
juh, és kechke mikor elletnek, hét
napig légyenek az annyok tőlgyén:
nyólczad nap pedig, és az-után az
Úrnak bé-mutathattyák. * Se te- 28
hén, se juh, meg ne áldoztassanak
egy napon a' fajzásokkal. * Ha hál'- 29
adásért áldoztok az Úrnak, hogy en-
gesztelhető lehessen, * azon nap 30
meg-egyétek azt, ne maradgyon
semmi reggelig más napra. én az Úr.
* Őrizzétek-meg parancsolatimat, 31
és chelekedgyétek-meg azokat. én
az Úr. * Ne ferteztessétek-meg az én 32
szent nevemet, hogy meg-szenteltet-
tessem az Israël fiai-kőzőtt. Én az Úr
ki meg-szentellek titeket, * és ki- 33
hoztalak Egyiptus-földéből, hogy ti
Istentek lennék. én az Úr.

XXIII. Rész.

ES szólla az Úr Moysesnek, 1
mondván: * Szólly az Isra- A
ël fiainak, és mongyad né- 2
kik: Ezek az Úr innepi, mel-
lyeket szenteknek hijatok. * Hat 3
nap tegyetek dolgot: a' hetedik nap,
mivelhogy szombatnak nyugodalma, szentnek hivattassék. semmi

"Deut. 15. d. 20. Eccl. 35. b. 8.

dolgot azon ne tegyetek. az Úr szombattya az minden lako-helyetekben.
* Ezek azért az Úr szent innepi, mellyeket meg kell illenetek az ő idejekben. * † Az első hólnapban, a' hónak tizen-negyedik napján estve, az Úr Fáséja: * és tizen-ötödik napján e'hónak, a' kovásztalanok innepe vagyon az Úrnak. Hét nap egyetek kovásztalant. * az első nap légyen néktek igen nagy, és szent innep: semmi szolgai dolgot azon ne tegyetek: * hanem áldozatot áldozzatok tűzzel az Úrnak hét napig. a' hetedik nap pedig nagyobb és szentebb légyen: és semmi szolgai munkát ne tegyetek azon. * És szólla az Úr Moysesnek, mondván: * Szólly az Israël fiainak, és mongyad nékik: Mikor bé-mentek a' földre, mellyet én néktek adok, és meg-arattyátok a' veteményt, vigyétek a' gabona fejek kévéit, a' ti aratástok zsengéjét, a' papnak: * ki fel-emeli a' kévét az Úr-előtt, hogy kedves légyen érettetek, a' Szombatnak második napján, és meg-szenteli azt. * És azon nap, mellyen a' kéve meg-szenteltetik, öllyetek egy makula-nélkül-valo esztendős báránt az Úrnak éppen-égő áldozatúl. * Eledeli áldozatok-is mutattassanak-bé azzal, két tized-részz olajjal egyelíttetett zemlye-lisztt az Úr áldozattyára, és gyönyörűséges illatra: a' bornak áldozattya-is, egy hínnek négyed része. * Kenyeret, és lepént, és pépet ne egyetek a' veteményből, a' napig mellyen bemutattok abból a' ti Istenteknek. Örök parancholat ez a' ti nemzetségtekben, és minden lako-helyetekben. * " Számlállyatok azért Szombat másod napjától, mellyen a' zsengének kévéit be-mutattátok, hét egész hetet, * a' hetedik hét bé-tellyesedésének második napjáig, azaz, ötven napot: és így mutassatok új áldozatot bé az Úrnak * minden lako-helyetekből, a' zsengéből-valo két kenyeret, két tized kovászos zemlye-lisztből, mellyeket süssetek-meg az Úrnak első zsengéjül. * És áldozzatok a' kenyerekkel makula-nélkül-valo esztendős hét barányt, és egy borjút a' chordából, és két kost, és légyenek ezek éppen-égő áldozatúl az ő eledeli áldozatival, az Úrnak gyönyörűséges illatra. * Áldozzatok bakot-is a' bűnért, és esztendős két báránt, békeséges áldozatúl. * És midőn az Úr-előtt azokat az első zsengének kenyerivel felemeli a'pap, ő számára légyenek. * És hírjátok ezt a' napot igen üllő és szent innepnek: semmi szolgai dolgot ne tegyetek azon. Örök törvény légyen ez minden lako-helyetekben, és nemzetségtekben. * Minek-utánna pedig meg-arattyátok földetek veteményét, ne messétek azt szintén a' földig: se a' meg-maradott gabona fejeket fel ne szedgyétek, hanem a' szegényeknek és jövevényeknek hadgyátok azokat. Én vagyok a' ti Uratok Istentek. * És szólla az Úr Moysesnek, mondván: * † Szólly az Israël fiainak: A' hetedik hólnapban, a' hónak első napján, légyen néktek emlekezetre-valo innepetek, harsago trombitákkal, és szentnek hívattassék: * semmi szolgai munkát ne tegyetek azon, és mutassatok éppen-égő áldozatot az Úrnak. * És szólla az Úr Moysesnek, mondván: * " Tizedik napján e' hetedik hónak, a' tisztúlásnak igen nagy innepe légyen, és szentnek hívattassék: és sanyargassátok lelketeket azon, és mutassatok éppen-égő áldozatot az Úrnak. * Semmi szolgai munkát ne tegyetek e' napnak idején: mert meg-engesztelésnek napja, hogy meg-kegyelmezzen néktek a' ti Uratok Istentek. * Valamelly lélek nem sanyargattatik e' napon, el-vész az ő népei-közzűl: * és a'ki valami munkát tészen, el-törlöm azt az ő népe-közzűl. * Semmi munkát azért azon ne tegyetek: örök törvénytek légyen néktek minden nemzetségtekben, és lakó-helyetekben. * nyugodalom innepe ez, és sanyargassátok lelketeket, a' hónak kilenczedik napján: Estvétől-fogva estvéig illyétek a' ti innepteket. * És szólla az Úr Moysesnek, mondván: * Szólly az Israël fiainak: Ez hetedik hónak tizen-ötöd napjától-fogva, légyen a' sátorok innepe az Úrnak hét napig. * Az első nap igen nagy innepnek hívattassék, és igen szentnek: semmi szolgai munkát ne tegyetek azon. * És hét nap mutassatok éppen-égő áldozatokat az Úrnak: a' nyólczadik nap-is igen nagy és szent légyen, és mutassatok éppen-égő áldozatot

† *Exod. 12. c. 18. Num. 28. c. 16.*

Sup. 19. b. 9.

† *Num. 29. a. 7.*

" *Sup. 16. b. 19. Num. 29. a. 7.*

" *Deut. 16. b. 9.*

Ioa. 7. f. 37.

az Úrnak: mert az a' sokaságé és gyülekőzeté: semmi szolgai munkát azõ ne tegyetek. * Ezek az Úr innepi, 37
mellyeket igẽ illőknek és szenteknek
hijátok, és mutassatok azokon áldo- 10
zatokat az Úrnak, éppen-égő és ele-
deli áldozatokat, mindenik napnak
szer-tártása-szerént: * az Úr szom- 38
batitól, és a' ti ajándéktoktól, és 11
azoktól meg-válva, mellyeket foga-
dásból mutattok-bé, vagy szabad
akaratból adtok az Úrnak. * Azért a' 39
hetedik hónak tizen-ötödik napjától
fogva, mikor földetek minden gyü- G 12
mölchit be-gyűjtitek, innepet illye-
tek az Úrnak hét napig. az első és 13
nyólczadik napon szombat légyen, 14
az-az, nyúgodalom. * És vegyetek 40 C
magatokhoz első napon a' leg-szebb
fa gyümölchibẽ, palma-fa ágakat-is, 15
és sűrű levelű fa ágakat, és patak-béli fűz-fákat, és örvendezzetek a' ti Uratok Istentek-előtt. *és illyétek az ő 41 16
innepét hét nap esztendő-által. örök
törvény légyen ez nemzetségtekbẽ.
A' hetedik hólnapban innepet illye-
tek, * és lakjatok árnyékos hajlé- 42 17
kokban hét napig. minden a' ki az Is-
raël nemzetsége-béli, hajlékok-alatt 18
lakjék: * hogy meg-tanúllyák az u- 43 19
tánnatok-valók hogy hajlékokban
laktattá az Israël fiait midőn ki-hoz-
tam őket Egyiptus-földéből. én ti 20
Uratok Istentek. * És szólla Moyses 44 D
az Úr innepi-felől az Israël fiainak.

XXIV. Rész.

ÉS szólla az Úr Moysesnek, 1
mondván: * Parancholly az A
Israël fiainak, hogy néked 2
tiszta és világos fa-olajt hoz-
zanak, a' lámpások szűntelen-valo
fel-ékesitésére, * a' bizonság suport- 3
láttya-kivűl a' szövetség hajlékában.
És helyhezteſse azokat Aaron estvé-
től-fogva reggelig az Úr-eleibe, örök
rend és szer-tartással a' ti nemzetség-
tekben. * Igen tiszta gyertya-tartó- 4
ra tételsenek mindenkor az Úr-elei-
be. * Végy zemlye-lisztet-is, és süss 5 A
abból tizen-két kenyeret, mellyek-
nek mindenikében két tized légyen:
* mellyeket hatonként tégy egy- 6
más-ellenébe igen tiszta asztalra az B
Úr-előtt: * és tégy azokra világos 7 3
temiént, hogy az Ur áldozattya em-
lekezetinek kenyere légyen. * Min- 8
den szombaton meg-változtassanak
az Úr-előtt, az Israël fiaitól vétetvén 9
örök szövetségül: * és légyenek Aa-
roné, és a' fiaié, hogy meg-egyék azo-
kat a' szent helyẽ: mert Szentek-szen-
ti az Úr áldozati-közzül örök tör-
vénnyel. * Ímé pedig ki-menvén egy 10
Israëli asszony fia, kit egy Egyiptzius
férfiútól szűlt vala az Israël fiai-kö-
zött, feddődik vala a' táborban egy
Israëlita férfiúval. * És mikor ká- 11
romlotta vólna a' nevet, és azt szidal-
mazta vólna, Moyseshez viteték. (Sa-
lumitnak hivattatik vala pedig az-
nya, Dabri leánya a' Dán nemzetségé-
ből.) * És veték őtet a' tömlöczbe, 12
míg meg-tudnák mit parancholna az
Úr. * Ki szólla Moysesnek, * mond- 13
ván: Vidd-ki a' káromlót a' táborból, 14
és minnyájan a' kik hallották, tegyék
kezeket annak fejére, és kövezze-meg
őtet az egész nép. * És szólly az Isra- 15
ël fiainak: A' melly ember Istenét
szidalmazza, viselye bűnét: * és a' ki 16
káromlya az Úr nevét, halállal hal-
lyõ-meg: kövezze-meg őtet az egész
sokaság, akár polgár légyen, 's akár
jövevény. A' ki káromlya az Úr ne- 17
vét, halállal hallyõ-meg. " * A' ki veri
's meg-öli az embert, halállal hallyõ- 18
meg. * A' ki barmot öl, adgyon máſt
helyette, az-az, lelket lélekért. * A' ki 19
meg-rútít valakit a' polgári-közzül;
a' mint chelekedett, úgy cheleked- 20
gyenek néki: * " töréſt töréſért, sze-
met szemért, fogért fogat adgyon: a' 21
minémű rútítáſt tött, ollyant kénsze-
ritteſsék szenvedni. * A' ki barmot
öl, máſt adgyon. A' ki embert öl, meg- 22
bűntetteſsék. * Igaz itélet légyen
köztetek, akár jövevény's akár pol-
gár vétkezzék: mert én vagyok a' ti
Uratok Istentek. * És szólla Moyses 23
az Israël fiainak: és ki-vivék azt a' ki
káromkodott vala, a' táborból, és
meg-kövezék. És úgy chelekedének
az Israël fiai a' mint parancholta vala
az Úr Moysesnek.

XXV. Rész.

ÉS szólla az Úr Moysesnek 1
a' Sinai hegyen, mondván: A
* Szólly az Israël fiainak, és 2
mongyad nékik: Mikor bé-
mentek a' földre mellyet én néktek
adok, †meg-illyed az Úr szombattyát. 3
* Hat esztendeig vesd-be földedet,
és hat esztendeig mesd-meg szőlő-
det, és szedd-bé annak gyümölchét:
* a' hetedik esztendőben pedig, 4
a' földnek az Úr nyugodalmának

" *Exod. 21. b. 12.*

" *Mat. 5. f. 39. Exod. 21. c. 12. Deut. 19. d. 21.*

† *Exod. 23. b. 12.*

szombattya légyen: a' földet bé ne
veséd, és a' szőlőt meg ne metsed.
* A' miket a' föld magától hoz, meg
ne aratsad: és a' te zengéidnek szőlő-
jét le ne szedgyed mint szüretkor;
mert a' föld nyugodalmának esztén-
deje: * hanem légyen eledeletekre,
magadnak és szolgádnak, szolgálód-
nak és béresednek, és a' jövevények-
nek kik nálad laknak: * a' te barmaid
és óktalan állatid eledelére légyenek
mind a' mik teremnek. * Számláld
annak-fölötte magadnak az eszten-
dőknek hét hetét, az-az, hétszer he-
tet, mellyek mindenestől negyven-
kilencz esztendőt tésznek: * és trom-
bitálly a' hetedik hólnapbã, a' hónak
tizedik napján, a' kegyelemnek ide-
jén mindé földeteken. * És szenteld-
meg az ötvenedik esztendőt, és hírjad
a' te földednek mindé lakói szabadú-
lásának: mert az az örvendetes. Tér-
jen ember örökségéhez, és ki-ki az e-
lőbbi háza-népéhez térjen: * mert az
az örvendetes és ötvenedik esztendő.
Ne vessetek, és meg ne aratsátok a' mi
magától terem a' földön, és a' szőlő-
szedés zengéit meg ne szedgyétek * az
örvendetes esztendőnek meg-szente-
léséért, hanẽ mingyárt meg-egyétek
a' mit találtok. * Az örvendetes eszté-
dőben minnyájan örökségekhez jus-
sanak. * mikor el-adsz valámit polgá-
rodnak, vagy valámit vészsz tőle, ne
szomoríts-meg atyád-fiát, hanem az
örvendetes esztendők száma-szerént
vedd-meg tőle, * és a' gyümölchök
számlálása-szerént adgya-el néked.
* Mennyivel több esztendők marad-
nak az örvendetes-után, annyival ne-
vekedgyék az árra-is: és mennyivel
kevésb időt számlálsz, annyival ól-
chóbb légyen a' vétel-is. mert a' gyü-
mölchök idejét adgya-el néked. * Ne
nyomorgalsátok a' ti nemzetségtek-
bélieket, hanem féllye ki-ki Istenét,
mert én ti Uratok Istentek. * Chele-
kedgyétek-meg parancholatimat, és
itéletimet őrizzétek-meg, és tellye-
sittsétek-bé azokat, hog' lakhassatok
a' földön mindé félelem-nélkül, * és
a' föld az ő gyümölchit teremje nék-
tek, mellyekbẽ eléget egyetek, senki-
nek reátok-valo támadásától nem
félvén. * Hogy-ha mongyátok: Mit
észünk a' hetedik esztendőbẽ, ha nem
vetünk, és gabonánkat bé nem szed-
gyük? * Áldásomat adom néktek a'
hatodik esztendőben, és hárõ eszten-
dőre-valo gyümölch terem: * és a'
nyólczadik esztendőben vessetek, és
az ó gabonát egyétek a' kilenczedik
esztendeig: míg nem új terem, az ót
egyétek. * A' földet se adgyátok-el
örökbe: mert enyim, és tí én jövevé-
nyim és zellyérim vattok. * azért
mindẽ örökségtek tartományát visz-
sza-váltás-alatt adgyátok-el. * Ha
szükölködvén az atyádfia, el-adgya
örökségetskéjét, és a' rokona akarja,
meg-válthattya a' mit amaz el-adott
vólt. * ha pedig rokona nem lészen,
és ő költséget találhat a' fel-váltásra;
* számlállyák-meg a' gyümölchöt
az el-adásnak idejétől-fogva: és a' mi
meg-marad, adgya a' meg-vévőnek, és
így vegye-viszsza örökségét. * hogy-
ha nẽ talál a' keze hogy meg-adgya az
árrát, légyẽ a' meg-vévője a' mit vött,
az örvendetes esztendeig. Mert abbã
minden el-adás az urához tér, és az
előbbi örökséhez. * A' ki házát el-
adgya a' város kerítésén-belől, szaba-
don fel-válthattya, míg nem esztẽdő
telik. * ha ki nem váltya, és az eszten-
dő el-forgott, bírja azt a' meg-vévő, és
a' maradéki örökké, és ki nem vált-
hatni az örvendetesben-is. * Ha pedig
a' ház faluban lészen, melynek ninch
kerítése, a' földek törvénye-szerént
adattassék-el. ha előbb ki nem vált-
tik, az örvendetesben urához térjen.
* A' Leviták házai, mellyek városok-
bã vannak, mindenkor ki-váltathat-
nak: * ha ki nem váltatnak, az örven-
detesben urokhoz térjenek, mert a'
Leviták városinak házai örökség-
gyanánt vannak az Izraël fiai-között.
* A' városon-kivül-valo örökségeket
pedig el ne adgyák, mert örökös jó-
szág az. * Ha szükölködő az atyád-
fia, és erőtlen-kezű, és bé-fogadod őtet mint jövevént és szarándokot, és
veled él, * ne végy uzorát tőle, se több-
bet hogy-sem mint adtál. Féllyed a'
te Istenedet, hogy élhessen az atyád-
fia nálad. * Pénzedet ne add uzorára
néki, és a' gabonának fölit meg ne
vedd. * Én ti Uratok Istentek, ki títe-
ket Egyiptus-földéből ki-hoztalak,
hogy néktek adnám Kánaán-földét,
és tí Istentek lennék. * Ha szegénség-
től kénszerittetvén, magát néked el-
adgya az atyádfia, ne nyomd-el őtet
a' szolgai szolgálattal, * hanem mint
béresed és zellyéred légyen: az ör-

vendetes eſztẽdeig dolgozzék nálad,
* és az-után mennyen-ki gyermekivel, és térjen rokonſágához és az attyainak örökſégéhez. * mert én ſzolgaim, és én hoztam-ki őket Egyiptus földéből. ne adattaſsanak-el ſzolgai módra: * ne nyomorgaſd őket hatalommal, hanem féllyed a' te Iſtenedet. * Szolgátok és ſzolgálótok néktek a' környületek-valo nemzetſégekből légyen. * És a' jövevényekközzül kik köztetek laknak, vagy a' kik ezektől ſzülettetnek a' ti földeteken, azok légyenek ſzolgaitok: * és örökſégnek törvényével bochátſátok maradéktokra, és örökké bírjátok. az atyátok-fiait pedig az Iſraël fiait el ne nyomjátok hatalommal. * Ha el-gazdagodik nálatok a' jövevény és ſzarándok, és ſzűkölködvén az atyádfia annak el-adgya magát, vagy akár-kinek annak nemzetſégéből: * az el-adás-után megválthatni. A' ki az attyafiai-közzül akarja, váltſa-meg őtet, * az attyának báttya, és az attya báttyának fia, és a' rokona, és a' ſógora. Ha pedig magától lehet-is, váltſa-meg magát; * chak hogy meg-ſzámlállya az eſztendőket az ő el-adáſának idejétől-fogva az örvendeteſig: és a' pénz, mellyen el-adatott vólt, az eſztendők ſzáma-ſzerént és a' béreſnek módgya-ſzerént ſzámláltaſsék-meg. *Ha több eſztẽdők léſznek hátra az örvendeteſig, azok-ſzerént adgya-meg a' váltſágot-is. *ha keveſek, veſſen ſzámot véle az eſztendők ſzáma-ſzerént, és fizeſse-meg a' vévőnek az eſztendők maradékát, * mellyeken az-előtt ſzolgált, azoknak jutalmát oda ſzámlálván: ne nyomorgaſsa őtet erőſzakkal ſzíned-előtt. * Hogy-ha ezekkel ki nem váltathatik, az örvendetes eſztendőben mennyen-ki gyermekivel. *Mert én ſzolgaim, az Iſraël fiai, kiket ki-hoztam Egyiptus-földéből.

XXVI. Rész.

† *Exod, 20. a. 4. Deut. 5. a. 8. Pſ. 96. b. 7.*

† EN tí Uratok Iſtentek: † Ne chináljatok magatoknak bálvánt és faragott képet, ſe jel-oſzlopokat ne emellyetek, ſe jeles követ ne helyhezteſsetek a' ti földeteken, hogy azt imádgyátok. mert én vagyok tí Uratok Iſtentek. * Őrizzétek-meg ſzombatimat, és rettegjetek az én Szent-helyemnél. én az Úr. * " Ha parancholatimban jártok, és hagyáſimat meg-őrizitek, és meg-chelekeſzitek azokat; eſsőt adok néktek idejében, * és a' föld meg-adgya terméſét, és a' fák gyümölchökkel meg-telnek. * El-éri az aratás chépléſe a' ſzűretet, és a' ſzűret ott tapaſztallya a' vetéſt: és megelégedvén éſzitek kenyereteket, és félelem-nélkül laktok földeteken. * Békeſéget adok határitokban: aluſztok, és nem léſzen ki meg-rettentſen. El-véſzem a' gonoſz vadakat: és a' fegyver által nem mégyen határotokon. * Kergetitek ellenſégiteket, és le-omolnak előttetek: * öten közzűletek, ſzáz idegent kergetnek; és ſzázan közzűletek, tíz-ezeret: el-eſnek előttetek fegyver-által a' ti ellenſégtek. * Reátok tekíntek, és meg-ſzaporítlak: meg-ſokaſodtok, és meg-erősítem kötéſemet veletek. * Régiebnél régiebbeket éſztek, és az új el-érkezvén, a' régit el-hánnyátok. * Az én hajlékomat közitekbe helyheztetem, és el nem vét títeket az én lelkem. * " Közöttetek járok, és tí Iſtentek léſzek, és tí én népem léſztek. * Én tí Uratok Iſtentek: ki títeket ki-hoztalak az Egyiptziuſok földéről, hogy ne ſzolgálnátok azoknak, és a' ki nyakaitok lánczait el-törtem, hogy igyeneſsen járnátok. * † Hogy-ha engem nem hallgattok, és meg nem chelekeſzitek minden parancholatimat, * ha megvetitek törvényimet, és itéletimet meg-útállyátok, hogy ne chelekedgyétek azokat a' mik tőlem rendeltettek, és ſemmivé téſzitek kötéſemet: * én-is ezeket chelekeſzẽ néktek: Hamar meg-látogatlak títeket ſzűkſéggel, és hévſéggel, melly megeméſzſze ſzemeiteket, és el-fogyaſsa lelketeket. Heában vettek magot, melly az ellenſégtől meg-emésztetik. * Ellenetek fordítom orczámat, és le-omoltok ellenſégtek-előtt, és azok-alá vettettek kik títeket gyűlölnek. ſzaladtok, ſenki nem kergetvén. * Ha pedig így ſem engedtek nékem, hét-ſzerte meg-többítẽ bűntetéſteket a' ti bűneitekért, * és megrontom keményſégtek kevélyſégét. És az eget felyűl ollyanná téſzem néktek mint a' vaſat, és a' földet mint a' rezet. * Heában emésztődik-meg munkátok, a' föld nem hoz terméſt,

" *Deut. 28. a. 1.*

" *1. Cor. 10. d. 16.*

† *Deut. 28. b. 13. Thren. 2. f. 17. Mal. 2. a. 17.*

sem a' fák gyümölchöt nem adnak.
* Ha ellenem jártok, és nem akartok 21 39
engem halgatni, hét-szerte meg-többítem chapástokat a' ti bűneitekért;
* és reátok bochátom a' mezei vada- 22
kat, mellyek meg-emészszenek titeket, é sbarmaitokat, és mindent megkevesíttsenek, és pusztáklégyenek a' ti útaitok. * Hogy-ha így sem akar- 23 41
játok bé-venni a' fegyelmet, hanem
ellenem jártok: * én-is ellenetek já- 24
rok, és meg-büntetlek titeket hétszer
a' ti bűneitekért. * és reátok hozom 25
az én szövetségemnek boszszu-állo 42
fegyverét. És mikor a' városokba fut- G
tok, dög-halált bochátok közitekbe, és az ellenség kezébe adattok, * mi- 26 43
nek-utánna el-rontó kenyeretek pál
czáját: úgy hogy tíz aszszony süsön
kenyeret egy kemenczében, és mértékre adgyák azokat: és észtek, és
meg nē elegeszték. * Ha pedig ezek- 27
által sem halgattok engē, hanem el- 44
lenem jártok: * én-is ellenetek járok 28
ellékező haraggal, és meg-büntetlek E
titeket hét chapásal a' ti bűneitekért, * úgy hogy a' fiaitok és leányit okhúsát egyétek. * el-rontom a' ti 29 30
magas helyeiteket, és faragott képeiteket el-töröm. A' ti bálványtok rom- 45
lási-közibe estök, és meg-útál titeket
az én lelkém, * el-annyira, hogy vá- 31
rasitokat kietlenné tészem, a' ti Szent-
helyeiteket-is pusztává, és bé nem
vészē többé a' gyönyörüséges illatot.
* És el-veszтem földeteket, és álmel- 32
kodnak azokon a' ti ellenségtek, mikor annak lakosi lésznek. * titeket pe- 33
dig el-szélleszтelek a' Pogányok-közzé, és fegyvert vonszok utánnatok, és 1
puszta lészē földetek, és várositok el- A
romolnak. * Akkor kedvelli a' föld az 34 2
ö nyugodalmit pusztaságának min-
den napjain: * mikor az ellenség föl- 35
dén lésztek, szombatot tart, és meg- 3
nyugszik az ö pusztaságának szombatin, mivelhogy meg nem nyugodott
a' ti szombatotokon midőn azon lak-
tok vala. * És a' kik közzületek meg- 36 4
maradnak, felelmet adok az ö szívök- F 5
be az ellenségek tartományibā, megrettenti őket a' le-húlló levél cherdülése, és úgy futtyák mint a' fegyvért:
el-esnek, senki nem kergetvén, * és 37 6
mindenik az ö attyafiaira dől, mintha hadak-előtt szaladnának, senki
közzületek az ellenségnek nem mér 7
ellene-állani. * el-veszтök a' Pogá- 38 8
nyok-között, és az ellēség földe megemészt titeket. * Hogy-ha azok-közzül-is valakik meg-maradnak, el-epednek az ö hamisságokban, az ö ellēségek földén, és az attyok 's magok
bűnökért meg-sanyargattatnak: * míg
nem meg-vallyák a' magok 's az attyok hamisságát, mellyekkel vétkeztek, és ellenem jártak. * Én-is azért
ellenek járok, és bé-viszem őket az
ellenség földére, míg meg-pirúllyon
az ö környül-metéletlē elméjek: akkor imádkoznak az ö istenteleségekért. * És meg-emlekezem szövetségemről melly et szerzettem Jákobbal,
és Isaákkal, és Abrahámmal. A' földről-is meg-emlekezem: * melly midőn tőlök el-hagyattatik, tetszik magának az ö nyugodalmiban, pusztaságot szenvedvén miattok. Ök pedig
könyörögnek az ö bűnökért, mivelhogy el-vetették itéletimet, és törvényimet meg-utálták. * És mindazáltál mikor az ellenség földén völnának-is, nem tellyeséggel vetettem-el
őket, sem úgy meg nem utáltā hogy
meg-emésztetnének, és fel-bontanám vélek-valo kötésemet. Mert én
vagyok az ö Urok Istenek, * és megemlekezem régi szövetségemről, midőn ki-hoztam őket Egyiptus-földéből a' Pogányok színe-előtt, hogy ö
Istenek lennék. én az Úr. Ezek az itéletek és parācholatok és törvények,
mellyeket adott az Úr, maga és az Israël fiai-között a' Sinai hegyen Moyses keze-által.

XXVII. Rész.

ES szólla az Úr Moysesnek, mondván: * Szólly az Israël fiainak, és mongyad nékik: A' melly ember fogadást tészen, és Istennek igéri lelkét, böchűszerént adgya-meg váltságát. * Ha
férfiu lészen húsz esztendőstől-fogva
hatvā esztendősig, adgyö ötven ezüst
sikluſt a' Szent-helynek mértékével: * ha aszszony, harminczat. * Öt
esztendőstől-fogva pedig húszig, a'
férfiu adgyon húsz sikluſt: az aszszon'állat, tizet. * Egy hólnaptól-fogva öt esztendősig, a' ferfiúért adassék öt siklus; az aszszon'állatért, három.
* Hatvan esztendős és fellyebb a' férfiu adgyon tizen-öt sikluſt: az aszszony tizet. * Ha szegény lészen, és a'
böchülleſt meg nem adhattya, állyon

a' pap-eleibe: és a' mennyíre bochűlli, és láttya hogy adhat, annyit adgyon. * Ha pedig valaki az Úrnak áldozhato állatot fogad; szent légyẽ, * és el nem cherélhetni, az-az, sem a' jobbat hitvánõ, sem a' hitvánbat jón. hogy-ha el-cheréli: mind a' mit el-cherélt,'s mind a' mellyen cherélte, az Úrnak szenteltetsék. * Ha fogadásal tisztátalan állatot igér, mellyet az Úrnak nem áldozhatni, vigyék a' pap-eleibe. * ki meg-itélvén ha jó-e vagy hitván, rendellye-el az árrát. * mellyet ha meg akar adni az a' ki oda vitte, adgyon a' bőchűllés-főlött ötöd részt. * Ha ember maga házát igéri, és az Úrnak szenteli, nézze-meg azt a' pap ha jó-e vagy rosz, és az ő rendelése-szerént-való árron adattasék-el: * ha pedig a' ki fogadta vólt, meg akarja azt váltani, adgyon ötöd részt a' bőchűllés-főlött, és övé légyen a' ház. * Hogy-ha ő rokságének mezejét fogadta, és szentelte az Úrnak: a' vetésnek mértéke-szerént bőchűltetsék az árra. ha harmincz kőből árpával vettetik-bé a' föld, ötven siklus ezüstön adattasék-el. * Ha mingyárt az örvendetes esztẽdőnek kezdetin igéri a' mezőt, a' mennyit érhet, annyira bőchűltetsék. * ha pedig valami idő után; számállya-meg a' pap a' pénzt, a' hátra-valo esztẽdők száma-szerént az örvendetesig, és szállíttson-le az árrából. * Hogy-ha meg ákarja a' mezőt váltani a' ki igérte vólt, adgyon ötöd részt a' bőchűltetett pénzhez, és bírja azt. *Ha pedig nem akarja meg-váltani, hanem másnak valakinek el-adatik, az a' ki igérte vólt, az-után meg nem válthattya: * mert mikor az örvendetes esztendő napja el-jövend, az Úrnak szenteltetett lészen, és a' meg-szenteltetett örökség a' papok birtokában vagyon. *Ha a' mezőt vették, és nem az elejeknek örökségéből szenteltetett az Úrnak, * számállya-meg a' pap az esztendők száma-szerént, az örvendetesig, az árrát: és a' ki azt fogadta vólt, adgya az Úrnak. * az örvendetes esztendőben pedig térjen az előbbi urához, a' ki azt el-adta, és örökségének részébẽ vólt. * Mindẽ bőchűllés a' Szent-hely siklusával méretteték: † a' siklusban húsz fillyér vagyon. * Az első fajzásokat, melyek az Úrhoz tartóznak, senki nem szentelheti's nem igérheti: akár ökör's akár juh légyen, az Úré. * Hogy-ha tisztátalan az állat, váltsa-meg a' ki oda vitte, a' te bőchűlésed-szerént, és az árrának ötöd-részét adgya hozzá. ha meg nem akarja váltani, adasék-el másnak, valamire te bőchűllöd. * "Minden a' mi az Úrnak szenteltetik, akár ember légyẽ, 's akár barom, 's akár mezõ, el ne adassék, se meg ne váltathasék. Valami egyszer meg-szẽteltetik, szentek szẽte légyen az Úrnak. * És mindẽ szentelés melly az embertől fel-vitetik, meg ne váltasék, hanem halállal hallyon-meg. * A' földnek minden dézmája, akár veteményekből, 's akár fák gyümölchiből, az Úré, és néki szenteltetnek. * Ha pedig valaki meg akarja váltani az ő dézmáit, azoknak ötöd részét adgya felyül. * Minden ökör és juh és kechke, mellyek a' pásztor veszszeje-alatt által-mennek, dézmájoknak, valami tizedben jõ, az Úrnak szenteltetsék. * Ne válogassák sem a' jót sem a' hitvánt, se máson el ne cheréllyék. ha ki el-cheréli: mind a' mit cherélt's mind a' min cheréltetett, az Úrnak szenteltetsék, és meg ne váltasék. * Ezek a' parancholatok, mellyeket parãcholt az Úr Moyses-által az Israël fiainak a' Sinai hegyen.

NUMERI.

MOYSES NEGYEDIK KÖNYVE.

I. Rész.

S szólla az Úr Moysesnek a' Sinai pusztájában a' Szövetségnek hajlékában, a' második hónak első napján, Egyiptusból-valo ki-jövetelekнek második esztendejében, mondván: * † Vegyétek számát az Israël fiai egész gyüleközetinek az ő rokonságok és házok-szerént, és mindeniknek nevét, a' mi férfiúi nem, * húsz esztendőtől-fog-

† *Exod. 30. b. 13. Num. 3. g. 47. Ezech. 45. d. 12.*

" *Ios. 6. c. 17. d. 25.*

† *Exod. 30. b. 12.*

va és fellyebb, Iſraëlből minden erős
férfiaknak, és ſzámlállyátok-meg őket az ő ſeregek-ſzerént, te és Aaron.
* És legyenek veletek a' nemzetſégek és házak fejedelmi az ő rokonſágok-ſzerént, * kiknek ez nevek:
Rubenből, Eliſur a' Sedeur fia. * Simeonból, Salamiel a' Suriſaddái fia.
* Judából, Nahaſson az Aminadab fia. * Iſakárból, Natánaël a' Suár fia. * Zábulonból, Eliab a' Hélon fia.
* A' Jóſef fiai-közzűl pedig Efraimból, Eliſáma az Ammiud fia. Manaſſesből, Gamáliel a' Fadaſsur fia.
* Benjaminből, Abidan a' Gédeon fia.
* Dánból, Ahiezer az Amiſaddái fia. * Áſerből, Fégiel az Okrán fia.
* Gadból, Eliaſaf a' Duel fia. * Neftaliból, Áhira az Enán fia. * Ezek leg-nemesb fejedelmi a' ſokaſágnak az ő nemzetſégek és rokonſágok-ſzerént, és fejei az Iſraël ſeregének:
* Kiket mellékek vőnek Moyſes és Aaron a' kőſségnek minden ſokaſágával: * és egybe-gyűjték a' második hónak első napján, meg-ſzámlálván őket rokonſágok és házok és chelédek-ſzerént, és mindenik főnek neve-ſzerént, húſz eſztendőtől-fogva és fellyebb, * a' mint parancholta vala az Úr Moyſesnek. És meg-ſzámláltatának a' Sinai puſztájában.
* Rúbenből, Iſraëlnek első ſzülöttéből, nemzetſégek és chelédek és házok és minden fejek és nevek-ſzerént, mind a' mi férfiúi nem, húſz eſztendőtől-fogva és fellyebb, hadba ménők, * negyven-hat ezeren öt-ſzázan.
* A' Simeon fiaiból, nemzetſégek és chelédek és rokonſágok háza-ſzerént, ſzámláltattak mindeneknek nevek és fejek-ſzerént, mind a' mi férfiúi nem, húſz eſztendőtől-fogva és fellyebb, hadba ménők, * ötven-kilencz ezeren három-ſzázan.
* A' Gad fiaiból, nemzetſégek és chelédek és rokonſágok háza-ſzerént, ſzámláltattak mindeneknek nevek-ſzerént húſz eſztendőtől-fogva és fellyebb, mind a' kik a' hadba mennének, * negyven-öt ezeren hatſzázan ötvenen.
* A' Júda fiaiból, nemzetſégek és chelédek és rokonſágok háza-ſzerént, mindeneknek nevek-ſzerént húſz eſztendőtől-fogva és fellyebb, mind a' kik hadba mehettenek, * ſzámláltattak hetvennégy ezeren hat-ſzázan.
* Az Iſakar fiaiból, nemzetſégek és chelédek és rokonſágok háza-ſzerént, mindeneknek nevek-ſzerént húſz eſztendőtől-fogva és fellyebb, mind a' kik hadba mennének, * ſzámláltattanak ötven-négy ezeren négy-ſzázan.
* A' Zábulon fiaiból, nemzetſégek és chelédek és rokonſágok háza-ſzerént, ſzámláltattanak mindeneknek nevek-ſzerént húſz eſztendőtől-fogva és fellyebb, mind a' kik hadba mehettenek, * ötven-hét ezeren négy-ſzázan.
* A' Jóſef fiaiból, az Efraim fiai-közzűl, nemzetſégek és chelédek és rokonſágok háza-ſzerént, ſzámláltattanak mindeneknek nevek-ſzerént húſz eſztendőtől-fogva és fellyebb, mind a' kik hadba mehettenek, *négyven-ezeren öt-ſzázan.
* A' Manaſſes fiai-közzűl pedig, nemzetſégek és chelédek és rokonſágok háza-ſzerént, ſzámláltattanak mindeneknek nevek-ſzerént húſz eſztendőtől-fogva és fellyebb, mind a' kik hadba mehettenek, * harmincz-két ezeren két-ſzázan.
* A' Benjámin fiaiból, nemzetſégek és chelédek és rokonſágok háza-ſzerént, ſzámláltattanak mindeneknek nevek-ſzerént húſz eſztendőtől-fogva és fellyebb, mind a' kik hadba mehettenek, * harmincz-öt ezeren négy-ſzázan.
* A' Dán fiaiból, nemzetſégek és chelédek és rokonſágok háza-ſzerént, ſzámláltattanak mindeneknek nevek-ſzerént húſz eſztendőtől-fogva és fellyebb, mind a' kik hadba mehettenek, * hatvan-két ezeren hét-ſzázan.
* Az Áſer fiaiból, nemzetſégek és chelédek és rokonſágok háza-ſzerént, ſzámláltattanak mindeneknek nevek-ſzerént húſz eſztendőtől-fogva és fellyebb, mind a' kik hadba mehettenek, * negyvenegy ezeren öt-ſzázan.
* A' Neftali fiaiból, nemzetſégek és chelédek és rokonſágok háza-ſzerént, ſzámláltattanak mindeneknek nevek-ſzerént húſz eſztendőtől-fogva és fellyebb, mind a' kik hadba mehettenek, * ötven-három ezeren négy-ſzázan.
* Ezek, a' kiket meg-ſzámláltak Moyſes és Aaron, és Iſraëlnek tizen-két fejedelmi, mindeniket az ő rokonſágok háza-ſzerént.
* És vala az Iſraël fiainak egéſz ſzáma, az ő házok és chelédek-ſzerént húſz eſztendőtől-fogva és fellyebb, a' kik hadba

hadba mehettenek, * hat-ſzáz 's há- 46
rom-ezer öt-ſzáz 's ötven férfiak. * A' 47
Levíták pedig az ö chelédek nemzet- G
ſégében nem ſzámláltattak vélek.
* És ſzólla az Úr Moyſeſnek, mond- 48
ván: * A' Lévi nemzetſégét meg ne 49
ſzámláld, ſe ne tedd ſommájokat az
Iſraël fiaihoz: * hanem rendeld ő- 50
ket a' bizonyſág hájlékához és min-
den edényihez, és valami a' czeremo-
niákhoz tartozik. Ők hordozzák a'
hajlékot és mindē eſzkőzit: és légye-
nek a' ſzolgálatban, és a' hajlék-kő-
rűl helyhezteſsék táborokat. * Mi- 51
kor indúlni kelletik, ſzedgyék-le a'
Levíták a' hajlékot: mikor tábort
kelletik járni, állaſsák fel. valaki ide-
gen oda járúl, meg-ölletteſsék. * Tá- 52
bort járjanak pedig az Iſraël fiai, ki-
ki az ö ſerege choportya és hada-ſze-
rént. * A' Levíták pedig a' hajlék- 53
kőrűl vonnyák-fel az ö ſátorokat,
hogy harag ne légyen az Iſraël fiai-
nak ſokaſágán, és vígyázzanak a' bi-
zonyſág hajléka őrizetiben. * Mind 54
azok-ſzerént chelekedének azért az
Iſraël fiai a' miket parancholt vala az
Úr Moyſeſnek.

II. Rész.

ES ſzólla az Úr Moyſeſnek és 1
Aaronnak, mondván: * Az A
Iſraël fiai, ki-ki az ö ſerege, 2
jele, és záſzlója, és rokonſá-
gának háza-ſzerént ſzállyon tábor-
ba, a' ſzövetſég hajléka-kőrűl. * Nap- 3
keletre Júdás vonnyon ſátorokat az
ö hadának ſeregi-ſzerént: és az ö fiai
fejedelme légyen Nahaſson az Ami-
nadab fia. * és az ö győkeréből-va- 4
lo hadakozóknak egéſz ſommája,
hetven-négy ezer hat-ſzáz. * Mellet- 5
te tábort jártanak az Iſsakar nemzet-
ſége-béliek, kiknek fejedelme vólt
Natánaël a' Suar fia. * és az ö hada- 6
kozóinak egéſz ſzáma, ötven-négy
ezer négy-ſzáz. * A' Zábulon nem- 7
zetſégében fejedelem vólt Eliab a' Hé-
lon fia. * Az ö győkeréből-valo ha- 8
dakozóknak egéſz ſerege, ötven-hét
ezer négy-ſzáz. * Minnyájan kik a' 9
Juda táborában meg-ſzámláltatta-
nak, vóltak ſzáz nyólczvan-hat eze-
ren négy-ſzázan. és az ö ſeregek-ſze-
rént elsők mennyenek. * A' Rúben 10
fiai táborában a' Déli réſzre fejedelē B
légyen Eliſur a' Sedeur fia. * és az ö 11
hadakozóinak egéſz ſerege kik meg-
ſzámláltattak, negyven-hat ezer öt-
ſzáz. * Mellette táborba ſzállának 12
a' Simeon nemzetſége-béliek: kik-
nek fejedelme vólt Salamiel a' Suri-
ſaddái fia. * és az ö hadakozóinak 13
egéſz ſerege kik meg-ſzámláltattak,
ötven-kilencz ezer három-ſzáz. * A' 14
Gád nemzetſégében fejedelem vólt
Eliaſaf a' Dúel fia. * és az ö hadakozói- 15
nak egéſz ſerege kik meg-ſzámláltat-
tak, negyven-öt ezer hat-ſzáz ötven.
* Minnyájan kik meg-ſzámláltattak 16
a' Rúben táborában, ſzáz ötven-egy
ezer negy-ſzáz ötven az ö ſeregek-
ſzerént: máſodik rendben mennye-
nek. * A' bizonyſág hájléka pedig 17
fel-emelteſsék a' Levíták tiſztek és
ſeregek-ſzerént. a' mint fel-állattatik,
úgy téteſsék-le-is. Mindenik az ö he-
lye es rendi-ſzerént mennyen. * A' 18
Nap-nyúgati réſzre légyen az Efraim C
fiai tábora, kiknek fejedelme vólt
Eliſama az Ammiud fia. * az ö ha- 19
dakozóinak egéſz ſerege kik meg-
ſzámláltattak, negyven-ezer öt-ſzáz.
* És ö-vélek a' Manaſses fiai nem- 20
zetſége, kiknek fejedelme vólt Ga-
máliel a' Fadaſsur fia. * és az ö ha- 21
dakozóinak egéſz ſerege kik meg-
ſzámláltattak, harmincz-két ezer
két-ſzáz. * A' Benjamin fiai nemzet- 22
ſégében fejedelem vólt Abidan a' Gé-
deō fia. * és az ö hadakozóinak egéſz 23
ſerege kik meg-ſzámláltattak, har-
mincz-öt ezer négy ſzáz. * Mind a' 24
kik meg-ſzámláltattak az Efraim tá-
borában, ſzáz nyólcz-ezer 's ſzáz az
ö ſeregek-ſzerént: harmadik rend-
ben mennyenek. * Az Éſzaki réſzre 25
a' Dán fiai ſzállottak táborba: kik-
nek fejedelme vólt Ahiezer az Ami-
ſaddái fia. * az ö hadakozóinak egéſz 26
ſerege kik meg-ſzámláltattak, hat- D
van-két ezer hét-ſzáz. * Mellette vō- 27
tak ſátorokat az Áſer nemzetſége-bé-
liek: kiknek fejedelme vólt Fegiel az
Okrán fia. * az ö hadakozóinak egéſz 28
ſerege kik meg-ſzámláltattak, negy-
ven-egy ezer öt-ſzáz. * A' Neftali 29
fiai nemzetſégéből fejedelem vólt
Ahira az Enán fia. * az ö hadakozói- 30
nak egéſz ſerege, ötven-három ezer
négy-ſzáz. * Mind a' kik meg-ſzám- 31
láltattak a' Dán táborában, ſzáz öt-
ven-hét ezeren hat-ſzázan vóltak: és
utólſók mennyenek. * Ez az Iſraël 32
fiainak ſzáma, az ö rokonſágok há-
za-ſzerént és el-oſztatott hadának

seregi-szerént, hat-száz három-ezer öt-száz ötven. * A' Levíták pedig nem számláltattak az Izraël fiai-közzé: mert úgy parancholta vala az Úr Móysesnek. * És chelekedének az Izraël fiai mind azok-szerént a' miket parancholt vala az Úr. Tábort jártak az ö seregek-szerént, és mentek az ö chelédek és attyok háza-szerént.

III. Rész.

EZek Aaronnak és Moysesnek nemzetségi, a' napon mellyẽ szóllott az Úr Moysesnek a' Sinai hegyen. * † És ez az Aaron fiainak nevek: az ö első-szülötte Nádab, az-után Abiu, és Eléazar, és Itamar. * Ez a' papoknak az Aaron fiainak nevek, kik meg-kenettek, és kiknek kezek meg-töltetett és meg-szenteltetett hogy papságot viselnének. * " Mert meg-halának Nádab és Abiu, mikoron idegen tüzet vinnének az Úr-eleibe a' Sinai pusztájában, magzatok-nélkül: és viselék a' papságot Eléazar és Itamar az ö attyok Aaron-előtt. * És szólla az Úr Moysesnek, mondván: * Rendeld-elö a' Lévi nemzetségét, és állasd Aaron pap-eleibe hogy szolgállyanak néki, és vígyázzanak, * és vegyék eszekbe valami a' sokaság szolgállattyához tartozik a' bizonság hajléka-előtt, * és őrizzék a' hajlék edényit, dolgozván annak szolgálattyában. * És adgyad ajándékon a' Levítákat * Aaronnak és a' fiainak, kiknek adattak az Izraël fiaitól. Aaront pedig és a' fiait a' papi tisztre rendellyed. Valaki idegen a' szolgálatra járúl, meg-hallyon. * És szólla az Úr Moysesnek, mondván: * Magamnak vettem a' Levítákat az Izraël fiaitól minden első-szülöttért, ki meg-nyittya a' méhet az Izraël fiaiközzül, és enyímek lésznek a' Levíták. * † Mert enyím minden első-szülött: mi-óltától-fogva meg-öltem az első-szülötteket Egyiptus-földében: magamnak szenteltem valami elöször születik Izraëlben az embertől-fogva a' baromig, enyímek: én az Úr. * És szólla az Úr Moysesnek a' Sinai pusztájábã, módván: * Számláld-meg a' Lévi fiait az ö attyok házai és chelédi-szerént, minden férfiat egy hólnaptól-fogva és fellyebb. * Meg-számlálá Moysés, a' mint parancholta vala az Úr, * " és találtatának a' Lévi fiai az ö nevek-szerént, Gerson és Káat és Mérari. * A' Gerson fiai, Lebni és Semei: * A' Káat fiai: Amram és Jésaár, Hebron és Oziel. * A' Mérari fiai: Moholi és Musi. * Gersonból két cheléd vólt, a' Lebníták, és Semeíták: * mellyeknek meg-számláltaték férfiúi nemből-valo népe egy hólnaptól-fogva és fellyebb, hét-ezer öt-száz. * Ezek a' hajlék-megett szállyanak táborba Nap-nyúgatra, * Eliasaf a' Laël fia fejedelem-alatt. * És légyen vígyázások a' szövetség hajlékában, * magára a' hajlékra és annak burítékára, a' suporlátra melly fel-vonattatik a' szövetség fedelének ajtaja-előtt, és a' pitvar kárpitira: a' suporlátra-is melly fel-függesztetik a' hajlék pitvarának ajtajára, és valami az óltár szolgálattyához tartozik, a' hajlék köteleire és minden eszközire. * A' Káat rokonságában lésznek az Amramíták és Jesaaríták és Hebroníták és Ozielíták népei. Ezek a' Káatíták meg-számlált chelédi nevek-szerént: * minnyájan férfiúi nemből egy hólnaptól-fogva és fellyebb, nyólcz-ezeren hat-százan vigyázzanak a' Szent-helynél, * és táborba szállyanak a' Déli részre. * És az ö fejedelmek légyen Elisafán az Oziel fia: * és őrizzék a' szekrént, és az asztalt, és a' gyertya-tartót, az óltárokat, és a' Szent-hely edényit, mellyekkel szolgálnak, és a' suporlátot, és minden efféle eszközt. * A' Levíták fejedelminek fejedelme pedig légyen az Aaron pap fia Eléazar a' Szent-hely őrizetinek vigyázói-főlött. * Merariból pedig a' Moholíták és Musíták népei légyenek, meg-számláltatván nevek-szerént: * minnyájan férfiúi nemből egy hólnaptól-fogva és fellyebb, hat-ezer két-száz. * Fejedelme azoknak Suriel az Abihaiel fia: az Északi részre járjanak tábort. * Légyenek az ö őrizetek-alatt, a' hajlék deszkái és rúdgyai, és oszlopi's azok talpai, és mind a' mik efféle szolgálathoz tartoznak: * és a' pitvar oszlopi körös-körül azok talpaival, és a' szegek a' kötelekkel. * Táborba szállyanak a' szövetség hajléka-előtt, az-az, a' Nap-keleti részre, Moyses és Aaron a' fiaival, őrizvén a' Szent-helyt az Izraël fiaiközött.

† *Exod. 6. d. 23.*

" *Lev. 10. a. 2. 1. Par. 24. a. 2.*

† *Exod. 13. a: 2. Infr. 8. v. 16.*

" *Exod. 6. c. 16.*

kőzőtt. valaki idegen oda járúl, meghallyon. * Minnyájan a' Levíták, 39
kiket meg-ſzámláltak Moyſes és Aaron az Úr parancholatyából, az ő
chelédek-ſzerént a' férfiúi nemből-valók, egy hólnaptól-fogva és fel- 6
lyebb, vóltak huſzon-két ezeren. *És 40
monda az Úr Moyſesnek: Számláld-meg a' férfiúi nemből-valo első-ſzűlőtteket az Iſraël fiai-kőzzűl, egy hólnaptól-fogva és fellyebb, és vegyed azok ſommáját. * És vedd nékem a' Levítákat az Iſraël fiainak 41
minden első-ſzűlőttiért, én vagyok az Úr: és azok barmait az Iſraël fiai barmainak minden első fajzatiért. 8
* Meg-ſzámlálá Moyſes, a' mint parancholta vala az Úr, az Iſraël fiainak 42 9
első-ſzűlőttit. * és vóltak férfiak az 43
ő nevek-ſzerént, egy hólnaptól-fogva és fellyebb, huſzon-két ezeren G
két-ſzázan hetven-hárman. * És 44 10
ſzólla az Úr Moyſesnek, mondván: * Vedd a' Levítákat az Iſraël fiainak 45 11
első-ſzűlőttiért, és a' Levíták barmait amazok barmaiért, és légyenek B
enyímek a' Levíták. én vagyok az Úr. * A' két-ſzáz hetven-háromnak 46 12
meg-váltáſaért pedig, kik az Iſraël fiainak első-ſzűlőtti-kőzzűl felyűl-halladgyák a' Levíták ſzámát, *végy 47
ő ſikluſt minden főre a' Szent-hely 13
† Exod. 30. b. 13. Lev. 27 e. 25. Ezech. 45. d. 12. mértékével. † A' ſiklusban húſz fillyér vagyon. * És add a' pénzt Aaronnak és a' fiainak, azok váltſágát 48 14
kik azon-felyűl vannak. *Vévé azért 49
Moyſes azoknak pénzét a' kik fellyebb valának, és a' kiket meg-váltottak vala a' Levítáktól * az Iſraël 50
fiainak első-ſzűlőttiért, ezer háromſzáz hatvan-ő ſikluſt a' Szent-hely 15
mértéke-ſzerént, * és adá azt Aaronnak és a' fiainak az íge-ſzerént 51
mellyet parancholt vala néki az Úr.

IV. Rész.

ES ſzólla az Úr Moyſesnek és 1
Aaronnak, mondván: * Vedd A
1. Par. 15. b. 15. ſommáját a' Káat fiainak a' 2 16
Levíták-kőzzűl az ő házok és chelédek-ſzerént, * harmincz eſztendőtől-fogva és fellyebb, ötvenedik eſztendőig, mind a' kik bé-mennek hogy állyanak és ſzolgállyanak a' ſzővetſég hajlékában. * Ez tiſztek 3
4
a' Káat fiainak: A' ſzővetſég hajlékába, és a' Szentek-ſzentibe * men- 5 17
nyenek-bé Aaron és a' fiai, midőn indúlni kell a' táborral, és vegyék-le a' ſuporlátot melly az ajto-előtt függ, és takárják abba a' bizonyſág ſzekrényét, * és iſmég burittſák-bé a' kék bőr fedéllel, és teríttſék felyűl arra mindenéſtől a' kék burítékot, és ereſzſzék-belé a' rudakat. * A' ki-tőtt kenyerek aſztalát-is takárják-bé kék burítékkal, és tegyék a' hoz a' temiényezőket, és mozárkákat, chéſzéket és kupákat az itali áldozatok tőltéſére: mindenkor légyenek kenyerek azon: * és teríttſék felyűl a' karmazín ſzínű fedelet, mellyet iſmég be-fődgyenek kék bőr fedéllel, és ereſzſzék belé a' rudakat. * Vegyék a' kék fedelet-is, mellyel bé-fődgyék a' gyertya-tartót annak lámpáſival és ollóival és ham' vévőivel, és az olajnak minden edényivel, mellyek a' lámpáſok fel-ékesítéſére ſzűkſégeſek: * és mindenek-fölibe tegyék a' kék bőr burítékot, és ereſzſzék belé a' rudakat. * Az arany óltárt-is takarják kék őltőzetbe, és teríttſék arra felyűl a' kék bőr burítékot, és ereſzſzék belé a' rudakat. * Minden edényeket, mellyekkel a' Szent-helyen ſzolgálnak, kék fedélbe takarják, és felyűl teríttſék a' kék bőr burítékot, és bochájſák-belé a' rudakat. * De az óltárt-is tiſztittſák-meg a' hamutól, és takarják véres őltőzetbe, * és tegyék a' hoz mind az edényeket, mellyekkel annak ſzolgálattyában élnek, az-az, tűztartókat, villákat és hárem-ágúkat, ſzítókat és lapátokat. Minden edényit az óltárnak eggyűtt fődgyék-bé kék bőr fedéllel, és ereſzſzék-belé a' rudakat. * És mikor bé-takarják Aaron és a' fiai a' Szent-helyet és minden edényit a' tábor indúláſában, akkor mennyenek-bé a' Káat fiai, hogy el-vigyék a' mi bé-takartatott: és ne illeſsék a' Szent-helynek edényit, hogy meg ne hallyanak. Ezek a' Káat fiainak terhek a' ſzővetſég hajlékában: * kik-előtt légyen Eléazar az Aaron pap fia, kinek gondviſeléſéhez tartozik a' lámpáſok fel-ékesítéſére-valo olaj, és a' jó illatu fuſtőlő, és az áldozat, melly mindenkor bé-mutattatik, és a' kenetnek olaja, és válami a' hajlék tiſzteletihez tartozik, és minden edények mellyek a' Szent-helyben vannak. * És ſzólla az Úr Moyſesnek és Aaronnak,

mondván: * El ne veſzeſsétek a' Káat 18
népét a' Leviták-közzűl: * hanem 19
ezt chelekedgyétek nékik, hogy él-
lyenek, és meg ne hallyanak, ha ille-
tik a' Szentek-ſzentit. * Aaron és a' 20
fiai mennyenek-bé, és ők rendel-
lyék-el mindeniknek munkáit, és
oſzſzák-el kinek mit kellyen vinni.
A' többi ſemmi nyughatatlan vizgá-
lásból ne nézzék a'mik a' Szent-hely-
ben vannak, míg nem bé-takartaſ-
ſanak, mert külömben meg-halnak.
* És ſzólla az Úr Moyſeſnek, mond- 21
ván: * Vedd ſommáját a' Gerſon fi- 22
ainak-is az ő házok és chelédek és ro-
konſágok-ſzerént, * harmincz eſz- 23
tendőtűl-fogva és fellyebb, ötvene-
dik eſztendőig. Számláld-meg mind
a'kik bé-mennek és ſzolgálnak a'
ſzövetség hajlékában. * Ez a' Ger- 24
ſoníták chelédének tiſzti, * hogy 25
hordozzák a'hajlék kárpitit és a' ſzö-
vetségnek fedelét a' máſik burítékot,
és mind azok-fölött a' kék fedelet és
a' ſuporlátot melly a' bizonyſág haj-
lékának bé-járáſán függ, * a' pitvar 26
kárpitit, és a' bé-járáſon-valo ſupor-
látot melly a' hajlék-előtt vagyon.
Mind a'mik az óltárhoz tartoznak, a'
köteleket, és a' ſzolgálatnak edényit,
* az Aaron 's a' fiai parancholattyá- 27
ra, hordozzák a' Gerſon fiai: és tud-
gyák-meg minnyájan michoda terh-
alá vetteſsenek. * Ez a' Gerſoníták 28
chelédének tiſzti a' bizonyſág hajlé-
kában, és légyenek az Aaron pap fiá-
nak Itamarnak keze-alatt. * A' Mé- 29
rari fiait-is chelédek és attyok háza-
ſzerént meg-ſzámláld, * harmincz 30
eſztendőtűl-fogva és fellyebb, ötve-
nedik eſztendőig, minnyájan a' kik
bé-mennek az ő ſzolgálattyok tiſz-
tire és a' bizonyſág ſzövetségének
ſzolgálattyára. * Ezek az ő terhek: 31
Hordozzák a' hajlék deſzkáit és an-
nak rúdgyait, oſzlopit 's azok talpait,
* a' pitvar oſzlopit-is körös-körűl, 32 1
talpaival és ſzegeivel és kötelivel. A
Minden edényeket és eſzközöket 2
ſzám-ſzerént vegyenek-fel, és úgy
hordozzák. * Ez tiſztek a' Merarí- 33
ták chelédének és ſzolgálattyok a' D
ſzövetség hajlékában: és légyenek 3
az Aaron pap fiának Itamárnak ke-
ze-alatt. * Meg-ſzámlálák azért 34
Moyſes és Aaron és a' ſynagóga fe-
jedelmi az Káat fiait, rokonſágok és 4
attyok háza-ſzerént, * harmincz 35
eſztendőtűl-fogva és fellyebb, ötve-
nedik eſztendőig, mind a'kik bé-men-
nek a' ſzövetség hajlékának ſzolgá-
lattyára: * és találtattak két-ezeren 36
hét-ſzázan ötvenen. * Ez a'ſzáma a'
Káat népének, kik bé-mennek a'ſzö-
vetség hajlékába: ezeket ſzámlálta- 37
meg Moyſes és Aaron az Úr beſzéde-
ſzerént Moyſes keze-által. * Meg- 38
ſzámláltatának a' Gerſon fiai-is ro-
konſágok és attyok háza-ſzerént,
* harmincz eſztendőtűl-fogva és fel- 39
lyebb, ötvenedik eſztendőig, mind a'
kik bé-mennek hogy ſzolgállyanak
a' ſzövetség ſátorában: * és találta- 40
tak két-ezerē hat-ſzázā harminczan.
* Ez a' Gerſoníták népe, kiket meg- C 41
ſzámláltak Moyſes és Aaron az Úr
igéje-ſzerént. * Meg-ſzámláltatá- 42
nak a' Mérari fiai-is rokonſágok és
attyok háza-ſzerént, * harmincz 43
eſztendőtűl-fogva és fellyebb, ötve-
nedik eſztendőig, mind a' kik bé-
mennek a' ſzövetség hajléka ſzer-
tartáſinak bé-tellyeſitéſére. * és ta- 44
láltatának három-ezeren két-ſzázan.
* ez a' Mérari fiainak ſzáma, kiket 45
meg-ſzámláltak Moyſes és Aaron az
Úr parancholattya-ſzerént Moyſes
keze-által. * Minnyájan a' kik meg- 46
ſzámláltattak a' Leviták-közzűl, és
kiket meg-ſzámláltatott nevek-ſze-
rént Moyſes, és Aaron, és az Iſraël
fejedelmi, rokonſágok és attyok há-
za-ſzerént, * harmincz eſztendőtűl 47
fogva és fellyebb, ötvenedik eſzten-
dőig, kik bé-járnak a' hajlék ſzolgá-
lattyára, és a' terhek hordozáſára,
* vóltak egyſzer'ſmind nyólcz-eze- 48
ren öt-ſzázan nyólczvanan. * Az Úr 49
beſzéde-ſzerént ſzámlálta-meg őket
Moyſes, mindent az ő tiſzti és terhe-
ſzerént, a' mint parancholta vala
néki az Úr.

V. RÉSZ.

ÉS ſzólla az Úr Moyſeſnek, 1
mondván: * Paranchold- A
meg az Iſraël fiainak, hogy 2
ki-űzzenek a' táborból min-
den poklost, és a'kinek magva folyás,
és a'ki meg-ferteztetett a' halottúl.
* mind férfiat 's mind aſzſzonyt 3
ki-űzzetek a' táborból, hogy meg ne
ferteztesék azt, mivelhogy veletek
laktam. * És úgy chelekedének az
Iſraël fiai, és ki-űzék őket a' tábor-
ból, a' mint ſzóllott vala az Úr Moy-

seſnek. * És szólla az Úr Moyseſnek, 5
mondván: * Szólly az Iſraël fiainak: 6
A' férfi vagy aſszony, mikor valami
bűnt chelekeſznek azok-közzűl mel-
lyek embereken ſzoktak történni, és
gond-viſelerlenség-miatt által-hág-
ják az Úr parancholattyát, és vétkez-
nek; * vallyák-meg bűnöket, és fi- 7
zeſsék-meg éppen a' kárt, és a' fölött
ötöd részt adgyanak annak a' ki-el-
len vétkeztek. * Ha pedig nem lé- 8
ſzen ki fel-vegye, adgyák az Úrnak,
és légyen a' papé, a' koſtól meg-vál-
va, melly a' meg-tiſztúlásért mutat-
tatik-bé, hogy engeſztelő áldozat lé-
gyen. * Minden szengék-is, mellye- 9
ket bé-mutatnak az Iſraël fiai, a' pap-
hoz tartoznak: * és valakitől valami 10
a' Szent-helybe vitetik, és a' pap ke- B
zéhez adatik, övé légyen. * És szólla 11
az Úr Moyseſnek, mondván: * Szólly 12
az Iſraël fiainak, és mongyad né-
kik: A' férfiu kinek feleſége vétke-
zik, és férjét meg-útálván * más fér- 13
fiúval hál, és ezt a' férje meg nem ta-
paſztalhattya, hanem titkon vagyon
a' házaſság-törés, és bizonyſágokkal
nem vádoltathatik, mert nem kap-
ták a' paráznaſágban: * ha a' házaſ- 14
ſági gyanuſágnak lelke fel-indíttya
a' férfiat feleſége-ellen, ki vagy meg-
ferteztetett, vagy hamis vélekedéſsel
vádoltatik, * vigye őtet a' paphoz, 15
és vigyen áldozatot érette, egy mér-
ték árpa liſztnek tized részét: ne ön-
tſön arra olajt, ſene tégyen temiént
reá: mert házaſsági gyanuſágnak ál-
dozattya, és házaſság-rontáſt vizgá-
ló ajándék. * Vigye-elő azért őtet a' 16
pap, és állíſsa az Úr-eleibe. * és vé- 17
gyen ſzent vizet föld-edényben, és C
egy kevés földet ereſzſzen belé a' haj- 1
lék pádimontomáról. * És mikor az 18 A
aſszony az Úr ſzíne-előtt áll, fődöz- 2
ze-fel annak fejét, és tegye kezére az
emlekezetnek áldozattyát, és a' há-
zaſsági gyanuſágnak ajándékát: ő
pedig tartſa a' keſerűſéges vizeket, 3
mellyekre átkozodáſsal-valo átko-
kat rakott. * és eſkűvéſsel kénſze- 19
rittſe őtet, és mongya: Ha nem hált
idegen férfiu veled, és ha meg nem
ferteztettél el-hagyván férjed ágyát, 4
ne ártſanak néked e' keſerűſéges vi-
zek, mellyekre átkokat raktam. * Ha 20
pedig el-hajlottál férjedtől, és meg-
ferteztettél, és más férfiúval háltál; 5
* ez átkok-alá vetteſsél: Adgyon 21
téged az Úr átokra, és mindeneknek
példájára az ő népe-között: meg-
rothaſzſza ágyékodat, és méhed
meg-dagadván, meg-fakadgyon:
22 * haſadba mennyenek az átkoztatott
vizek, és méhed meg-dagadván rot-
hadgyon-meg ágyékod. És az aſz-
23 ſzony felellyen, Amen, amen. * És
D irja-fel a' pap könyvetskébe az átko-
kat, és törőllye-el azokat a' keſerűſé-
ges vizekkel, mellyekre az átkokat
24 rakta, * és adgya meg-innya néki.
25 Mellyeket mikor meg-iſzik, * ve-
gye-el a' pap az ő kezéből a' házaſsági
gyanuſágnak áldozattyát, és emel-
lye-fel azt az Úr-előtt, és tegye az ól-
26 tárra: de úgy, hogy előbb * egy ma-
rokkal ki-vegyen az áldozatból
melly bé-mutattatik, és égeſse-meg
az óltáron: és úgy adgya meg-innya
az aſzſzonynak a' keſerűſéges vize-
27 ket. * Mellyeket mikor meg-iſzik,
ha meg-ferteztetett, és meg-útálván
férjét vétkes a' házaſság-törésben,
által-mennek rajta az átoknak vizei,
és fel-dagadván a' haſa, meg-rothad
az ágyéka: és az aſzſzony átokká lé-
ſzen, és példává az egéſz népnek.
28 * Hogy-ha meg nem ferteztetett,
nem árt néki, és magzatokat szűl.
29 * Ez a' házaſsági gyanúſágnak tör-
vénye. Ha el-hajol az aſzſzony a'
30 férjétől, és meg-ferteztetik, * és a'
férje a' házaſsági gyanuſágnak lel-
kétől fel-indíttatván az Úr ſzíne-elei-
be viſzi őtet, és a' pap mind azok-ſze-
31 rént chelekeſzik vele mellyek irva
vannak: * a' férje vétek-nélkűl lé-
ſzen, és amaz hordozza hamiſságát.

VI. Rész.

ÉS ſzólla az Úr Moyseſnek,
mondván: * Szólly az Iſra-
ël fiainak, és mongyad nékik:
Mikor a' férfiu, vagy aſzſzony
fogadáſt téſznek hogy meg-ſzentel-
teſsenek, és magokat az Úrnak akar-
ják ſzentelni: * bortól, és minden ré-
ſzegíthetőtől meg-tartóztaſsák ma-
gokat. Borból és akár-miném mű más
italból-valo eczetet, és valamit ſzől-
lőből nyomnak, ne igyanak: nyers
és áſzſzu ſzőlőt ne egyenek * mind
a' napokon mellyeken fogadásból az
Úrnak ſzenteltetnek: valami a' ſzől-
lőből lehet, az aſzſzu ſzőlőtől-fogva
a' ſzőlő-magig, meg ne egyék. * Az † *Iudic.*
ő el-válaſának tellyes idején † bo- *13. a. 5.*

rotva fejére ne mennyen, míg nem bé-tellyesedik a' nap mellyen az Úrnak szenteltetik. Szent légyen, míg a' feje haja nő. * Az ő meg-szentelésének tellyes idején halotthoz bé ne mennyen, * még az attya és anya és öttse és húga temetésével se fertezteſsék-meg, mert az ő Istene szenteléſe vagyon a' fején. * Az ő el-válásának tellyes napjain szentelt légyen az Úrnak. * Ha pedig hertelen meg-hal valaki előtte, meg-fertezte-tik az ő meg-szentelt feje: mellyet borotválljon-meg mingyárt azon ő meg-tisztulásának napján, és ismég a' hetedíken. * a' nyólczadik napon pedig mutasson-bé két gerliczét, vagy két galamb fiat, a' papnak a' szövetség bizonyságának be-járásánál. * és áldozza a' pap eggyikét a' bűnért, és a' másikát éppen-egő áldozatúl, és könyörögjön érette, mert vétkezett a' halott-miatt: és szentellye-meg annak fejét azon napon: * és szentellye az Úrnak az ő el-válása napjait, áldozván egy esztendős bárányt a' bűnért: de úgy hogy az előbbi napok heába légyenek, mert meg-fertéztetett az ő szenteléſe. * Ez a' szentelés törvénye. Mikor a' napok, mellyeket fogadásból el-tekéllett vólt, bé-tellyesednek: vigye őtet a' szövetség hajlékának ajtajához, * és mutássa-bé az ő áldozattyát az Úrnak, egy esztendős makula-nélkűl-valo bárányt az Úrnak éppen-egő áldozatúl, és esztendős makula-nélkűl valo juhot a' bűnért, és makula-nélkűl-valo kost, békeséges áldozatúl; * egy kosár kovásztalan kenyereket-is, mellyek ègyelítve légyenek olajjal, és olajjal meg-kent kovásztalan pogáchákat, és mindeniknek itali áldozattyát: * mellyeket mutasson-bé a' pap az Úr-előtt, és áldozza mind a' bűnért, 's mind éppen-egő áldozatúl. * A' kost pedig áldozza békeséges áldozatúl az Úrnak, bé-mutatván azzal-eggyütt egy kosár kovásztalan kenyeret, és itali áldozatokat mellyek szokás-szerént kellenek. *† Akkor a' szövetség hajlékának ajtaja-előtt borotváltasſsék-el a' nazaræus szenteléſének haja: és vegye annak hajár, és tegye a' tűzre, melly a' békeséges áldozat-alá tétetett. * És a' kosnak meg-főtt lapoczkáját, és egy kovásztalan kaláchot a' kosárból, és egy kovásztalan pogáczát, és adgya a' nazaræus kezébe, minek-utánna meg-borotváltatott a' feje. * És ismég viszsza-vévén tőle, emellye-fel az Úr-előtt: és a' meg-szenteltek a' papé légyenek, mint a' szegyetskéje, melly meg-parancsoltatott hogy el-választassék, és a' czombja. az-után bort ihatik a' nazaræus. * Ez a' nazaræus törvénye, midőn áldozattyát az Úrnak igéri az ő szenteléſe idején, azokon-kivűl, a' míket a' keze talál. a' mint elméjében fogadta vólt, a' szerént chelekedgyék az ő szenteléſének tekélleteſségére. * És szólla az Úr Moyſesnek, mondván: * Szólly Aaronnak és a' fiainak: Így álgyátok az Israël fiait, és mongyatok nékik: * " Álgyon-meg téged az Úr, és őrizzen-meg téged. * Mutassa néked orczáját az Úr, és könyörűlljön rajtad. * Fordíttsa hozzád orczáját az Úr, és adgyon néked békeséget. * És híják segétségűl az én nevemet az Israël fiaira, és én meg-áldom őket.

6 B 7 8 21 9 10 23 24 11 25 26 12 27 13 C 1 A 14 2 15 3 16 4 5 17 6 18 7 8 19 9

† Acto. 21. d. 24.

" Eccli. 36. c. 19.

VII. Rész.

LÖn pedig a' napon mellyen el-végezé Moyses a' hajlékot, és fel-állatá azt: és meg-kené's meg-szentelé minden edényivel, az óltárt hasonló-képpen és minden edényit. * Az Israël fejedelmi, és a' chelédek fejei, kik minden nemzetségekbe valának, és azoknak előttök-járói, kik meg-számláltattak vala, * mutatának ajándékot az Úrnak hat burított szekeret tizenkét ökörrel. két fejedelem egy szekeret mutatott-be, és mindenik egy-egy ökröt, és vívék azt a' hajlék-eleibe. * Monda pedig az Úr Moyſesnek: * Vedd-el tőlök hogy szolgállyanak a' hajlék szolgálattyában, és add azokat a' Levitáknak az ő szolgálattyok rendi-szerént. * Az okáért midőn el-vette vólna Moyses a' szekereket 's az ökröket, adá azokat a' Levitáknak. * Két szekeret és négy ökröt ada a' Gerson fiainak, az ő szükségek-szerént. * A' más négy szekeret és nyólcz ökröt adá a' Mérari fiainak, az ő tisztek és szolgálattyok-szerént, Itamárnak az Aaron pap fiának keze-alá. * A' Káat fiainak pedig nem ada szekereket és ökröket; mert a' Szent-helyben szol-

Exod. 40. b. 16.

gálnak,

gálnak, és a' terheket tulajdon vállokon hordozzák. * Bé-mutaták azért a' fejedelmek az óltár szenteléſére, a' napon mellyen meg-kenetett, az ő áldozattyokat az óltár-előtt. * És monda ar Úr Moyſesnek: Mindenik fejedelem egy-egy napon vigyen ajándékokat az óltár szenteléſére. * Első napon mutatá-bé az ő ajándékát Nahaſson az Aminadab fia a' Juda nemzetſégéből: * és valának abban, egy ezüſt tál száz harmincz-ſikluſ-nyomó, hetven ſikluſ-nyomo ezüſt chéſze, a' Szent-hely mértékére, teli mind a' kettő olajjal egyelített żemlye-liſztel az áldozatra: * egy możárka tíz arany ſiklusból, teli jó illatu ſzerſzámmal: * egy ökröt a' chordából, és egy koſt, és egy eſztendős báránt éppen-egő áldozatra: * egy bakot-is a' bűnért: * és a' békeſéges áldozatra két ökröt, öt koſt, öt bakot, eſztendős öt báránt. ez Nahaſsonnak az Aminadab fiának ajándéka. * Máſodik napon mutata-bé Natánaël a' Suar fia, az Iſſakár nemzetſégéből-valo fejedelem, * egy ezüſt tálat száz harmincz ſikluſ-nyomót, hetven ſikluſ-nyomó ezüſt chéſzét, a' Szent-hely mértékére, teli mind a' kettőt olajjal egyelített żemlye-liſztel az áldozatra: * egy arany możárkát tíz ſikluſ-nyomót, telit jo illatu ſzerſzámmal: * egy ökröt a' chordából, és egy koſt, és egy eſztendős báránt éppen-egő áldozatra: * egy bakot-is a' bűnért: * és a' békeſéges áldozatra két ökröt, öt koſt, öt bakot, eſztendős öt báránt. ez vólt Natánaëlnek a' Suar fiának ajándéka. * Harmadik napon a' Zábulon fiainak fejedelme, Eliab a' Hélon fia, * mutata-bé egy ezüſt tálat száz harmincz ſikluſ-nyomót, hetven ſikluſ-nyomó ezüſt chéſzét, a' Szent-hely mértékére, teli mind a' kettőt olajjal egyelített żemlye-liſztel az áldozatra: * egy arany możárkát tíz ſikluſ-nyomót, telit jo illatu ſzerſzámmal: * egy ökröt a' chordából, és egy koſt, és egy eſztendős báránt éppen-egő áldozatra: * egy bakot-is a' bűnért: * és a' békeſéges áldozatra két ökröt, öt koſt, öt bakot, eſztendős öt báránt. ez vólt Eliſurnak a' Sedeur fiának ajándéka. * Ötödik napon a' Simeon fiainak fejedelme, Salámiel a' Suriſaddái fia, * mutata-bé egy ezüſt tálat száz harmincz ſikluſ-nyomót, hetven ſikluſ-nyomó ezüſt chéſzét, a' Szent-hely mértékére, teli mind a' kettőt olajjal egyelített żemlye-liſztel az áldozatra: * egy arany możárkát tíz ſikluſ-nyomót, telit jo illatu ſzerſzámmal: * egy ökröt a' chordából, és egy koſt, és egy eſztendős báránt éppen-egő áldozatra: * egy bakot-is a' bűnért: * és a' békeſéges áldozatra két ökröt, öt koſt, öt bakot, eſztendős öt báránt. ez vólt Salámielnek a' Suriſaddái fiának ajándéka. * Hatodik napon a' Gád fiainak fejedelme, Eliaſaf a' Dúel fia, * mutata-bé egy ezüſt tálat, száz harmincz ſikluſ-nyomót, hetven ſikluſ-nyomó ezüſt chéſzét, a' Szent-hely mértékére, teli mind a' kettőt olajjal egyelített żemlye liſztel az áldozatra: * egy arany możárkát tíz ſikluſ-nyomót, telit jo illatu ſzerſzámmal: * egy ökröt a' chordából, és egy koſt, és egy eſztendős báránt éppen-egő áldozatra: * egy bakot-is a' bűnért: * és a' békeſéges áldozatra két ökröt, öt koſt, öt bakot, eſztendős öt báránt. ez vólt Eliaſafnak a' Dúel fianak ajándéka.

* Hetedik napon az Efraim fiainak fejedelme, Elisama az Ammiud fia, * mutata-bé egy ezüst tálat, száz harmincz sikluſ-nyomót, hetven sikluſ-nyomó chészét, a' Szent-hely mértékére, teli mind a' kettőt olajjal egyelített żemlye-lisztel az áldozatra: * egy arany możárkát tíz sikluſ-nyomót, telit jo illatu szerszámmal: * egy ökröt a' chordából, és egy koſt, és egy esztendős bárant éppen-égő áldozatra: * egy bakot-is a' bűnért: * és a' békeséges áldozatra két ökröt, öt koſt, öt bakot, esztendős öt bárant. ez vólt Elisamának az Ammiud fiának ajándéka. * Nyólczadik napon a' Manaſses fiainak fejedelme, Gamáliel a' Fadaſsur fia, * mutata-bé egy ezüſt tálat száz harmincz sikluſ-nyomót, hetven sikluſ-nyomó ezüſt chészét, a' Szent-hely mértékére, teli mind a' kettőt olajjal egyelített żemlye-lisztel az áldozatra: * egy arany możárkát tíz sikluſ-nyomót, telit jo illatu szerszámmal: * egy ökröt a' chordából, és egy koſt, és egy esztendős bárant éppen-égő áldozatra: * egy bakot-is a' bűnért: * és a' békeséges áldozatra két ökröt, öt koſt, öt bakot, esztendős öt bárant. ez vólt Gámalielnek a' Fadaſsur fiának ajándéka. * Kilenczedik napon a' Benjamin fiainak fejedelme, Abidán a' Gédeon fia, * mutata-bé egy ezüſt tálat száz harmincz sikluſ-nyomót, hetven sikluſ-nyomó ezüſt chészét, a' Szent-hely mértékére, teli mind a' kettőt olajjal egyelített żemlye-lisztel az áldozatra: * és egy arany możárkát tíz sikluſ-nyomót, telit jo illatu szerszámmal: * egy ökröt a' chordából, és egy koſt, és egy esztendős bárant éppen-égő áldozatra: * egy bakot-is a' bűnért: * és a' békeséges áldozatra két ökröt, öt koſt, öt bakot, esztendős öt bárant. ez vólt Abidánnak a' Gédeon fiának ajándéka. * Tizedik napon a' Dán fiainak fejedelme, Ahiezer az Ammisaddái fia, * mutata-bé egy ezüſt tálat száz harmincz sikluſ-nyomót, hetven sikluſ-nyomó ezüſt chészét, a' Szent-hely mértékére, teli mind a' kettőt olajjal egyelített żemlye-lisztel az áldozatra: * egy arany możárkát tíz sikluſ-nyomót, telit jo illatu szerszámmal: * egy ökröt a' chordából, és egy koſt, és egy esztendős bárant éppen-égő áldozatra: * egy bakot-is a' bűnért: * és a' békeséges áldozatra két ökröt, öt koſt, öt bakot, esztendős öt bárant. ez vólt Ahiezernek az Ammisaddái fiának ajándéka. * Tizen-eggyedik napon az Áser fiainak fejedelme, Fegiel az Okrán fia, * mutata-bé egy ezüſt tálat száz harmincz sikluſ-nyomót, hetven sikluſ-nyomó ezüſt chészét, a' Szent-hely mértékére, teli mind a' kettőt olajjal egyelített żemlye-lisztel az áldozatra: * egy arany możárkát tíz sikluſ-nyomót, telit jó illatu szerszámmal: * egy ökröt a' chordából, és egy koſt, és egy esztendős bárant éppen-égő áldozatra: * egy bakot-is a' bűnért: * és a' békeséges áldozatra két ökröt, öt koſt, öt bakot, esztendős öt bárant. ez vólt Fegielnek az Okrán fiának ajándéka. * Tizenkettődik napon a' Neftali fiainak fejedelme, Ahira az Enán fia, * mutata-bé egy ezüſt tálat száz harmincz sikluſ-nyomót, hetven sikluſ-nyomó ezüſt chészét, a' Szent-hely mértékére, teli mind a' kettőt olajjal egyelített żemlye-lisztel az áldozatra: * egy arany możárkát tíz sikluſ-nyomót, telit jo illatu szerszámmal: * egy ökröt a' chordából, és egy koſt, és egy esztendős bárant éppen-égő áldozatra: * egy bakot-is a' bűnért: * és a' békeséges áldozatra két ökröt, öt koſt, öt bakot, esztendős öt bárant. ez vólt Ahirának az Enán fiának ajándéka * Ezek a' miket az óltár szentelésén bé-muttattak az Israël fejedelmi, a' napon mellyen meg-szenteltetett. tizen-két ezüſt tál: tizen-két ezüſt chésze: tizen-két arany możárka: * úgy-hogy száz harmincz siklus ezüſt vólna egy tálban, és hetven siklus vólna egy chészében: az-az, közönségesen, mind az ezüſt edényekben két-ezer, négy-száz siklus, a' Szent-

hely mértékére. * tizen-két 86
arany možárka, teli jo illatu ſzer-
ſzámmal, tíz-tíz ſikluſt-nyomó a'
Szent-hely mértékére: az-az, mind
eggyűtt ſzáz húſz ſiklus arany:
* tizen-két ŏkŏr a' chordából ép- 87
pen-égŏ áldozatra, tizen-két kos,
eſztendős tizen-két bárány, és azok-
nak itali áldozattyok: tizen-két
bak a' bűnért. * A' békeſéges ál- 88
dozatra, huſzon-négy ŏkŏr, hat-
van kos, hatvan bak, eſztendős
hatvan bárány. Ezeket ajándé-
kozták az óltár ſzenteléſén, mi-
kor meg-kenetett. * És midőn 89
bé-menne Moyſes a' ſzŏvetſég
hajlékába, hogy tanátſot kérde-
ne a' felelő-helyen, hallya-vala a'
néki ſzóllónak ſzavát a' kegyelem
táblájáról melly a' bizonyſág ſze-
krénye-fŏlŏtt vala két Kerubi-
mok-kŏzŏtt, a' honnam ſzólla-is
néki.

VIII. Rész.

ES ſzólla az Úr Moyſeſnek, 1
mondván: * Szólly Aa- A
ronnak, és mongyad néki: 2
Mikor fel-téſzed a' hét lám-
páſt, a' gyertya-tartó dél-felé hely-
hezteſsék. Ezt paranchollyad azért,
hogy a' lámpáſok Éſzak-felé néz-
zenek a' ki-tŏtt kenyerek aſztalá-
ra, annak a' réſznek ellenében kell
világoskodniok, mellyet a' gyer-
tya-tartó néz. * És meg-chele- 3
kedé Aaron, és fel-tévé a' lám-
páſokat a' gyertya-tartóra, a' mint
parancholta vala az Úr Moyſeſnek.
* Ez vala pedig a' gyertya-tartó al- 4
kotmánya, vert aranyból vala
mind a' kŏzép ſzára, 's mind
azok mellyek az ágaknak mind két
óldalából ſzármaznak vala: a' pél-
da-ſzerént mellyet az Úr Moyſeſ-
nek mutatott, úgy chinálta a' gyer-
tya-tartót. * És ſzólla az Úr 5
Moyſeſnek, mondván: * Vedd- 6
ki a' Levítákat az Iſraëlnek fiai-
kŏzzűl, és tiſztíts-meg őket, * e' 7
rend-tártás-ſzerént: Hínts-meg B
őket a' tiſztúlás vizével, és borot-
vállyák-el teſteknek minden ſző-
rit. És minek-utánna meg-moſ-
ſák ruhájokat, és meg-tiſztíttat-
nak, * vegyenek egy ŏkrŏt a' chor- 8
dából, és annak eledeli áldozat-
tyát olajjal meg-egyelített žemlye-
liſztet: más ŏkrŏt pedig a' chor-
dából te végy a' bűnért: * és ál- 9
laſd a' Levítákat a' ſzŏvetſég haj-
léka-eleibe, egybe-híván az Iſraël
fiainak minden ſokaſágát. * És 10
midőn a' Levíták az Úr-elŏtt léſz-
nek, tegyék az Iſraël fiai azokra ke-
zeket. * és Aaron mutaſsa-bé a' 11
Levítákat, ajándékúl az Iſraël fiai-
tól az Úr ſzíne-elŏtt, hogy ſzol-
gállyanak az ŏ ſzolgálattyában.
* A' Levíták-is tegyék kezeket az 12
ŏkrŏk fejére, mellyek-kŏzzűl eg-
gyikét áldozzad a' bűnért, és a' má-
ſikát éppen-égŏ áldozatúl az Úr-
nak, hogy kŏnyŏrŏgj érettek. * És 13
állaſd a' Levítákat Aaron és a' fiai- C
eleibe, és ſzenteld-meg az Úrnak
adattakat, * és válazd-ki az Iſ- 14
raël fiai-kŏzzűl, hogy enyimek lé-
gyenek. * és az-után mennyenek- 15
bé a' ſzŏvetſég hajlékába, hogy
ſzolgállyanak nékem. És így tiſz-
títs és ſzenteld-meg őket az Úrnak
ajándékúl: mert ajándékon adat-
tak nékem az Iſraël fiaitól. * † Az 16
elsŏ-ſzűlŏttekért, kik meg-nyit-
nak akár-melly méhet Iſraëlben,
vettem-el őket. * Mert enyimek 17
az Iſraël fiainak minden elsŏ-ſzű-
lŏtti, mind az emberekből 's mind
a' barmokból. A' naptól-fogva,
mellyen meg-ŏltem minden elsŏ
ſzűlŏttet Egyiptus-fŏldén, magam-
nak ſzenteltem őket: * és el-vet- 18
tem a' Levítákat az Iſraël fiainak
minden elsŏ-ſzűlŏttiért: * és ad- 19
tam őket ajándékon Aaronnak és
a' fiainak a' nép-kŏzzűl, hogy ſzol-
gállyanak nékem Iſraëlért a' ſzŏvet-
ſég hajlékában, és imádkozzanak
érettek, hogy chapás ne légyen a'
nép-kŏzŏtt, ha a' Szent-helyhez
meréſzlenek járúlni. * És meg- 20
chelekedé Moyſes és Aaron és az D
Iſraël fiainak minden ſokaſága a'
Levítákkal, a' miket parancholt
vala az Úr Moyſeſnek: * és meg- 21
tiſztíttatának, és meg-moſák ru-
hájokat. És fel-emelé őket Aa-
ron az Úr-elŏtt, és imádkozék
érettek; * hogy meg-tiſztúlván 22
mennének az ŏ tiſztekre a' ſzŏvet-
ſég hajlékába Aaron és az ŏ fiai-
elŏtt. A' mint parancholt vala az
Úr Moyſeſnek a' Levíták-felől,
úgy lőn. * És ſzólla az Úr Moyſeſ- 23

† *Sup. 3. b. 13. Exod. 13. a. 2. Luc. 2. d. 23.*

nek, mondván: * Ez a' Levíták
törvénye, huszon-öt esztendőtűl-
fogva és fellyebb, mennyenek-bé
hogy szolgállyanak a' szövetség haj-
lékában. * És mikor életeknek
ötvenedik esztendejét el-töltik,
szűnnyenek-meg szolgálni: * és
légyenek az ö attyok-fiainak szol-
gai a' szövetség hajlékában, hogy
őrizzék a' miket reájok bíznak, de
magát a' munkát ne chelekedgyék.
Igy rendeld a' Levítákat az ö őri-
zetekben.

IX. Rész.

SZólla az Úr Moysesnek a'
Sinai pusztájában, második
esztendőben minek-utánna
ki-jöttek Egyiptus-földéből,
az elsö hólnapban, mondván:
* † Szerezzenek Fáfét az Israël fiai
az ö idejében, * e' hónak tizen-
negyedik napján estvére, minden
ö czeremoniái és rend-tartási-szerént. * És meg-parancholá Moy-
ses az Israël fiainak hogy Fáfét szer-
zenének. * Kik meg-szerzék az ö
idejében: a' hónak tizen-negyedik
napján estvére, a' Sinai hegyen.
Mind azok-szerént, a' miket paran-
cholt vala az Úr Moysesnek, che-
lekedének az Israël fiai. * Ímé pe-
dig némelly tisztátalanok hólt em-
ber-miatt, kik nem szerezhetnek
vala Fáfét azon napon, Moysehez
és Aaronhoz járulván, * mondá-
nak nékik: Tisztátalanok vagyunk
hólt ember-miatt. miért tiltatunk,
hogy ne viheſsünk áldozatot az
Úrnak az ö idejében az Israël fiai-
között? * Kiknek felele Moyses:
Állyatok hogy kérgyem-meg mit
parancholljon az Úr felöletek.
* És szólla az Úr Moysesnek,
mondván: * Szólly az Israël fiai-
nak: A' melly ember tisztátalan
léfzen hólt ember-miatt, vagy
meſzſze úton a' ti nemzetségtek-
ben, szerezzen Fáfét az Úrnak * a'
második hólnapban, a' hónak tizen-
negyedik napján estvére: kovász-
talan kenyérrel és vad-salátával
egyék-meg azt: * ne hadgyanak
abban semmit reggelig, " és annak
chontyát meg ne törjék, minden
szer-tartáfát a' Fáfénak meg-tartsák.
* A' ki pedig tiszta-is, és úton sem

† *Exod. 12. a. 2.*

" *Exod. 12. g. 46. Ioan. 19. f. 37.*

24 C vólt, és mindazáltal nem szerzett
Fáfét, ki-törölteſsék az a' lélek a'
népei-közzül, mert áldozatot nem
mutatott-bé az Úrnak az ö idejében:
25 14 maga viſellye bűnét. * A' sza-
rándok-is és a' jövevény ha nála-
tok léfznek, szerezzenek Fáfét az
26 Úrnak az ö czeremóniái és rend-
tartási-szerént. Azon paranchola-
ttya légyen nálatok mind a' jöve-
15 vénnek 's mind a' lakosnak. * † Az-
okáért, a' napon mellyen fel-állat-
taték a' hajlék, bé-födé azt a' fely-
hö. Estvétől-fogva pedig reggelig
a' sátoron mint a' tűznek színe va-
16 la. * így lön szűntelen: nappal
1 azt bé-födé a' felyhö, és éjjel mint
A 17 a' tűz színe. * Es mikor el-vété-
tett vólna a' felyhö, melly a' haj-
lékot bé-födözi vala, akkor indúl-
nak vala meg az Israël fiai: és a'
2 melly helyen meg-áll vala a' fely-
3 18 hö, ott járnak vala tábort. * Az
Úr parancholattyára indúlnak vala,
és az ö parancholattyára állattyák
4 vala fel a' hajlékot. " Mind a' na-
pokon mellyeken a' felyhö a' hajlék-
5 fölött áll vala, azon helyen marad-
19 nak vala: * és ha történik vala
D hogy sok ideig maradna rajta, az
Israël fiai az Ur vígyázásiban valá-
20 nak, és nem indúlának * valame-
6 nyi nap a' felyhö a' hajlékon lött
vólna. Az Úr parancholattyára
állaták-fel a' sátorokat, és annak
21 parancholattyára szedék-le. * Ha
7 a' felyhö estvétől-fogva reggelig
B tartott, és mingyárt virrattára a'
hajlékot el-hatta, meg-indúlnak va-
la: és, ha a' nap 's az éj-után távo-
zott-el, a' sátorokat el-bontyák va-
8 22 la. * Ha pedig két nap vagy egy
hólnapig vagy több ideig maradott
a' hajlékon, azon helyen marad-
9 nak vala az Israël fiai, és el nem
10 indúlnak vala: mihelyt pedig el-
távozott, a' tábort el-indíttyák va-
23 la. * Az Úr igéjére vonnyák vala
fel a' sátorokat, és az ö igéjére in-
dúlnak vala: és valának az Úr ví-
gyázásiban az ö parancholat-
tya-szerént Moyses keze-
által.

† *Exod. 40. b. 16.*

11

12

13

X. Rész.

ÉS szólla az Úr Moyseſnek, mondván: * Chinálly magadnak két ezűſt vert trombitát, mellyekkel egybe-híhaſsad a' ſokaſágot mikor meg kell indítani a' tábort. * És mikor megfújod a' trombitákat, gyűllyön hozzád az egéſz ſereg a' ſzövetſég hajlékának ajtajához. * Ha egyſzer trombitálſz, jőjenek hozzád a' fejedelmek, és az Iſraël ſokaſágának fejei. * Ha pedig hoſszabb és megſzaggattatott harſogás zendűl, indíttſák-el a' tábort elſőben a' kik a' nap-keleti réſzre vannak. * A' máſodik zengésben pedig és haſonlo trombita harſagásban, ſzedgyék-fel a' ſátorokat a' kik délre laknak. ezen mód-ſzerént chelekedgyenek a' többi-is, harſagván a' trombiták az indúlatra. * Mikor pedig őſzve kell gyűjteni a' népet, egy módu zengéſe légyen a' trombitáknak, és ne harſagjanak ſzaggatva. * Az Aaron fiai pedig a' papok fújják a' trombitákat: és ez örők törvény légyen a' ti nemzetſégtekben. * Ha hadba menendetek a' ti földetekből ellenſégtekellen kik ellenetek harczolnak, trombitállyatok harſago trombitákkal, és emlekezetben léſztek a' ti Uratok Iſtentek-előtt, hogy megſzabadíttaſsatok ellenſégtek kezeiből. * Ha mikor lakodalmatok léſzen, és innep napotok, és a' hólnapoknak kezdeti, zengjetek trombitákkal az éppen-égő és a' békeſséges áldozatokra, hogy Iſtenteknél emlekezetetek légyen. én ti Uratok Iſtentek. * Máſodik eſztendőben, máſodik hólnapban, a' hónak huſzadik napján, fel-emelkedék a' felyhő a' ſzövetség hajlékárol: * és el-indúlának az Iſraël fiai ſeregőkſzerént a' Sinai puſztájából, és leſzálla a' felyhő a' Fáran puſztájában. * És el-indíták az elsők a' tábort az Úr parancholattyára Moyſes keze-által. *† A' Júda fiai az ő ſeregek-ſzerént: kiknek fejedelme vala Nahaſson az Aminadab fia. * Az Iſsakár fiainak nemzetſégében fejedelem vala Natánaël a' Suar fia. * A' Zábulon nemzetſégében fejedelem vala Eliab a' Hélon fia. * És le-tették a' hajlék, mellyet hordozván meg-indúlának a' Gerſon és Mérari fiai. * És elmenének a' Rúben fiai-is az ő ſeregek és rendek-ſzerént: kiknek fejedelme vala Heliſur a' Sedeur fia. * A' Simeon fiai nemzetſégében pedig fejedelem vala Salámiel a' Suriſaddái fia. * A' Gad nemzetſégében pedig fejedelem vala Eliaſaf a' Duel fia. * És el-indúlának a' Kaatíták-is hordozván a' Szenthelyt. Addig hordoztatik vala a' hajlék, míg a' fel-állatáſnak helyére jutnának. * El-indíták a' tábort az Efraim fiai-is az ő ſeregek-ſzerént, kiknek ſeregében fejedelem vala Eliſama az Ammiud fia. * A' Manaſses fiai nemzetſégében pedig fejedelem vala Gamáliel a' Fadaſsur fia. * és a' Benjamin nemzétſégében fejedelem vala Abidán a' Gédeon fia. * Leg-utólſók mind a' táborok-kőzzűl, járnak vala a' Dán fiai az ő ſeregek-ſzerént, kiknek hádában fejedelem vala Ahiezer az Ammiſaddái fia. * Az Aſer fiai nemzetſégében pedig fejedelem vala Fégiel az Okrán fia. * És a' Neftali fiainak nemzetſégében fejedelem vala Ahira az Enán fia. * Ezek az Iſraël fiainak tábori, és menéſi az ő ſeregek-ſzerént mikor el-indúlnak vala. * És monda Moyſes Hobábnak a' Madianíta Ráguel fiának a' rokonának: Elmegyűnk a' helyre mellyet az Úr nékűnk ád: jere velűnk, hogy jól tegyűnk veled, mert az Úr jókat igért Iſraelnek. * Kinek ama' felele: Nem megyek-el veled, hanem meg-térek földembe, melyben ſzűlettem. * És amaz; Ne hadgy-el, ugymond, minket: mert te tudod a' puſztában michoda helyeken kelleſsék táborba ſzállanunk, és légy vezérűnk. * És ha velűnk el-jővendeſz, valami leg-jobb léſzen a' gazdagſágokban mellyeket nékűnk ád az Úr, néked adgyuk. * El-menének azért az Úr Hegyéről három napi útat, és az Úr ſzövetſégének ſzekrénye előttők mégyen vala, három napig ſzerezvén helyt a' tábornak. * Az Úr felyhője-is rajtok lőn nappal mikor mennek vala. * És midőn fel-emelteték a' ſzekrény,

† *Sup. 1. a. 7.*

rény, mond vala Moyses: † Kelly-
† *Psal. 67. a. 2.* fel Uram, és szélledgyenek-el az ellenségid, és a' kik téged gyűlölnek, fussanak orczád-előtt. *Midőn 36
pedig le-tétetének, mond vala: Térj-meg Uram az Izraël hadának sokaságához.

XI. Rész.

A Zon-közben az Úr-ellen 1
Psal. 77. c. 19. támada a' nép zúgolódása, A 16
mint-ha bánkodnának a' fáradságért. Mellyet mikor hallott vólna az Úr, meg-haragu-
" *Psal. 77. c. 21.* vék. * " És fel-gerjedvén ellenek az Úr tűze, meg-emésztė a' tábornak szélső részét. * És mikor a' nép Moy- 2 17
sesre kiáltott vólna, imádkozék D
Moyses az Úrnak, és el-enyészék a' tűz. * És hívá annak a' helynek ne- 3
vét, Gyúladásnak: mivelhogy meg-gyúladott vólna ellenek az Úr tüze.
* Mert a' gyűlevész kősség, melly fel-jött vala vélek, kivánsággal gérjedez vala, úlvén és sirván, magokhoz eggyűvé kapcholván az Izraël fiait-is, 4
1. Cor. 10. a. 3. és monda: Ki ád nékünk húst ennünk? * Emlekezünk a' halakról 5
mellyeket ingyen észünk vala Egyip- B 20
tusban: eszünkbe jutnak az ugorkák, és dinnyék, és pár-hagymák, és E
veres-hagymák, és fok-hagymák.
* Lelkünk el-szárádott, semmit e- 6 21
gyebet szemeink nem látnak, hanem chak Mannát. * † Vala pedig a' Man- 7
† *Exod. 16. c. 14. Sap. 16. c. 20. Psal. 77. c. 24.* na mint a' koriandrum magva, bdellium-színű. * És ki-mégyen vala a' 8 22
Ioa. 6. d. 31. nép, és azt fel-szedvén, meg-tőri vala malomban, vagy meg-rontya vala mozárban, meg-főzvén fazékban, és chinálván abból mint valami olajos kenyér-ízű pogáchákat. * És midőn 9 23
le-szállana éjjel a' harmat a' táborra, le-száll vala eggyütt a' Manna-is.
* Hallá azért Moyses hogy sirna a' 10 24
nép chelédenként, ki-ki az ő sátora F
ajtajánál. És igen fel-gerjede az Úr haragja: de Moysesnek-is szenved-
hetetlen dolognak láttaték. * és 11
monda az Úrnak: Miért nyomorí- C 25
tottad-meg a' te szolgádat? miért nem találok kedvet előtted? és miért tetted ez egész nép terhét én-reám?
* Én fogadtam-e méhemben mind e' 12
sokaságot, a' vagy én szültem-e őtet, hogy azt mongyad nékem; Hordozd őtet kebeledben, a' mint hordozni szokta a' dajka a' gyermekét, és
vidd a' földre, mellyért az attyoknak
meg-eskűdtél? * Honnét légyen hűsom, hogy ennyi sokaságnak adgyak? 13
Sírnak ellenem, mondván: Adgy
húst ennünk. * Nem viselhetem e- 14
gyedül mind e' népet, mert nehéz
nékem. * Ha más-képpen tettszik 15
néked, kérlek hogy ölly-meg engem, és találljak kedvet szemeid-
előtt, hogy ne szenvedgyek ennyi
nyavalyát. * És monda az Úr Moy- 16
sesnek: Gyűjts-egybe nékem hetven férfiat az Izraël vénei-közzül, kiket tudsz hogy a' népnek vénei és mesteri: és vidd őket a' szövetség hajléka ajtajához, és állasd oda veled,
*hog' alá-szállyak és szóllyak néked: 17
és el-végyek a' lelkedből, és adgyam azoknak, hogy viselljék veled a' nép terhét, és ne terheltessél egyedül.
* A' népnek-is mond-meg: Szentel- 18
tessetek-meg: holnap húst észtek, mert hallottam hogy mondottátok;
Ki ád nékünk hús eledelt? jó vólt dolgunk Egyiptusban. Hogy húst adgyon néktek az Úr, és egyetek:
* nem egy, sem két, sem öt, sem tíz, 19
sem húsz nap, *hanem egész holnapig,
míg ki-jöjön orrotokon, és émely- 20
géstékre fordúllyon, mivelhogy E
meg-vetettétek az Urat, ki köztétek vagyon, és sírtatok előtte, mondván;
Miért jöttünk-ki Egyiptusból? * És 21
monda Moyses: Hat száz-ezer gyalogja vagyon e' népnek. és te azt
mondod; Hús eleséget adok nékik
egész holnapig? * " Vallyon juhok 22
és ökrök sokasága ölettetik-é meg, hogy elég lehessen eledelekre? a' vagy a' tengernek minden halai öszvegyűjtetnek-e, hogy őket meg-elégítsék? * Kinek felele az Úr: † Val- 23
lyon erőtlen-e az Úr keze? Ím majd
meg-látod, hogy-ha az én beszédem
chelekedettel bé-tellyesedik-é. * El- 24
jöve azért Moyses, és meg-beszélé a' népnek az Úr mondását, egybe gyűjtvén a' hetven férfiat az Izraël vénei-közzül, kiket a' hajlék-körül állata.
* És le-szálla az Úr felyhőben, és 25
szólla néki, el-vévén a' lélekben, melly Moysesben vala, és adván a' hetven férfiaknak. És mikor megnyugott vólna rajtok a' Lélek, prophétálának, és többé meg nem szűnének. * Maradott vala pedig a' tábor- 26
ban két férfiu, kiknek eggyike hívattatik vala Eldádnak, és a' másik Me-
dád-

" *Ioa. 6. b. 10.*

† *Isa. 59. a. 1.*

dádnak, kiken meg-nyugovék a' Lélek. mert ők-is fel vóltak írva, és nem mentek vala ki a' hajlékhoz. * És midőn profétálnának a' táborban, el-futa egy gyermek, és hírré tévé Moyſesnek, mondván: Eldád és Medád profétálnak a' táborban. * Monda mingyárt Jóſue a' Nun fia, a' Moyſes ſzolgája, és ſok-közzűl válogatott: Uram Moyſes, tílts-meg őket. * Ama' pedig; Mit irégykedel, ugymond, érettem? ki engedgye hogy az egéſz nép profétállyon, és nékik adgya az Úr az ő Lelkét? * És meg-tére Moyſes, és az Iſraël vénei a' táborba. * † Szél jövén pedig az Úrtól, fel-ragadván a' tengeren-túl a' fűrjeket, el-hozá, és le-bochátá a' táborra, egy napi-járó földre körös-körűl a' tábornak minden részére, és rőfűlnek vala a' levegő égen két könyöknyi magaſságra a' föld-fölött. * Felkelvén azért a' nép, egéſz a' napon, és éjjel, és máſod napon, fűrjeket gyűjte, a' ki keveſet, tíz köblöt: és megſzárazták azokat a' tábor-körűl. * " Még a' hús a' fogok-között vala, és el nem fogyott vala eſſéle eledel; és ímé az Úr haragja fel-indúlván a' nép-ellen, meg-veré őtet igen nagy chapáſsal. * És hívattaték az a' hely, Kivánſág koporſóinak: mert ott temették-el a' kíváno népet. Ki-menvén pedig a' Kivánſág-koporſóiból, menének Háſerotba, és ott maradának.

† *Pſal. 77. c. 26.*

" *Pſal. 77. d. 30.*

XII. Rész.

ÉS ſzólla Maria, és Aaron, Moyſes-ellen az ő Szerechen feleſége-miatt, és mondának: * Vallyon chak Moyſes-által ſzóllott-e az Úr? nem haſonló-képpen ſzóllott-e nékünk-is? Mellyet mikor hallott vólna az Úr * (mert Moyſes leg-ſzelídebb férfiu vala minden embereknél kik a' földön laknak vala) * mingyárt ſzólla néki, és Aaronnak és Mariának: Menjetek-ki chak ti-hárman a' ſzövetség hajlékához. És midőn ki-mentek vólna, * alá-ſzálla az Úr a' felyhő oſzlopban, és meg-álla a' hajlék ajtajánál, ſzóllítván Aaront és Mariát. Kik midőn ki-mentek vólna, * monda nékik: Hallyátok-meg beſzédimet: Ha ki az Úr profétája léſzen köztetek, látásban jelénem-meg annak, vagy álmában ſzóllok néki. * De nem ollyan az én ſzolgám Moyſes, † ki az én egéſz házamban hívnél hívebb, * " mert ſzemtől-ſzembe ſzóllok néki: és nyilván, és nem homály's példákáltal láttya az Urat. Miért nem féltetek tahát rágalmazni az én ſzolgámat Moyſeſt? * És meg-haraguván ellenek, el-méne: * a' felyhő-is eltávozék melly a' hajlék-fölött vala: és ímé Maria feírnek láttaték a' pokloſságtól mint a' hó. És mikor reá tekíntett vólna Aaron, és látta vólna hogy a' pokloſság el-folyta, * monda Moyſeſnek: Kérlek, Uram, ne tulajdoníts nékünk e' bűnt mellyet bolondúl chelekedtünk; * ne légyen ez mint a' holt, és mint az idétlen magzat melly el-vettetik az annya méhéből. ímé már fele húſa megemészttetett a' pokloſságtól. * És kiálta Moyſes az Úrhoz, mondván: Iſten, kérlek, gyógyíts-meg őtet. * Kinek felele az Úr: Ha az attya pökött vólna orczájára, nē kellett vólna-e akár chak hét napig meg-pirúlni? Rekeſzteſsék-ki hét napig a' táborból, és az-után hívattaſsék viſzſza. * Ki-rekeſzteték azért Maria a' táborból hét napig: és a' nép el nem indúla arról a' helyről, míg Maria viſzſza nem hívattaték.

† *Heb. 3. a. 2.*

" *Exod. 33. c. 11.*

XIII. Rész.

ÉS el-méne a' nép Háſerotból, ſátorokat vonván a' Fárán puſztájában. * és ott ſzólla az Úr Moyſeſnek, mondván: * Külgy férfiakat, kik meg-ſzemléllyék Kánaán-földét, mellyet adok az Iſraël fiainak, mindenik nemzetſégből eggyet-eggyet, a' fejedelmekközzűl. * Meg-chelekedé Moyſes a' mit az Úr parancholt vala, a' Fárán puſztájából küldvén fő embereket, kiknek e' nevek: * Rúben nemzetſégéből, Samuát a' Zekur fiát. * Simeon nemzetſégéből, Sáfatot a' Huri fiát. * Júda nemzetſégéből, Kálebet a' Jéfone fiát. * Iſsakár nemzetſégéből, Igalt a' Jóſef fiát. * Efraim nemzetſégéből, Őſeét a' Nun fiát. * Benjamin nemzetſégéből, Faltit a' Rafu fiát. * Zábulon nemzetſégéből, Géddielt a' Sódi fiát. * Jóſef nemzetſégéből, a' Manaſſes ágából, Gaddit a' Súſi fiát. * Dán nemzetſégéből, Ammielt a' Gemalli fiát. * Áſer nemzetſégéből;

ből, Stúrt a' Mihály fiát. * Neftali nemzetségéből, Nahábit a' Vapſi fiát. * Gad nemzetségéből, Guëlt a' Máki fiát. * Ez nevek a' férfiaknak, kiket Moyſes a' földet kémleni küldött: és nevezé Óſeét a' Nun fiát Jóſuének. * El-küldé azért őket Moyſes Kánaán-földét meg-ſzemlélni, és monda nékik: Mennyetek-fel a' Déli réſzre. És midőn a' hegyekre jutandotok, * ſzemléllyétek-meg a' Földet, miném̃ű légyen: és a' népet ki annak lakója, ha erőſ-e vagy erőtlen: ha kevés ſzámu-e vagy ſok: * maga a' föld, jó-e vagy roſzſz: a' városok miném̃űek, kővel keríttettek-e vagy kerítéſ-nélkül: * a' föld, kövér-e vagy ſovány, erdőſ-e vagy fa-nélkül. Erőſsödgyetek-meg, és hozzatok nékünk a' Föld gyümölchiben. Olly idő vala pedig, mikor már az elsőérő ſzőlőben ehettek. * És midőn fel-mentek vólna, meg-kémlék a' Földet Sin puſztájától-fogva Rohobig, mellyen Ematba mennek. * És fel-menének délre, és jutának Hebronba, a' hol az Enak fiai Akiman és Siſai és Tolmai valának. mert Hébron hét eſztendővel előbb épittetett Taniſnál az Egyiptus városánál. *† És el-menvén a' Szőlő-gerezd patakáig, le-mettſzének egy ſzőlő-veſzſzőt az ő ſzőlőjével, mellyet rúdon vűn̄ két férfiu. Hozának poma-gránátiból-is, fügéiből-is azon helynek; * melly Nehel-eſkolnak, az-az, Szőlő-gerezd patakának nevezteték, azért hogy ſzőlő-gerezdet vittek onnét az Iſraël fiai. * És meg-térvén a' Földnek kémei negyven nap-után, kőrűl járván az egéſz tartománt, * jövének Moyſeshez és Aaronhoz és az Iſraël fiáinak egéſz gyülekőzetihez a' Fárá puſztájába, melly Kádesbé vagyon. Es ſzólván nékik és az egéſz ſokaſágnak, meg-mutaták a' Föld gyümölchit: * és beſzéllének, módván: El-mentűnk a' Földre, melyre minket küldöttél, melly bizony téjjel és mézzel foly, a' mint e' gyümölchökből meg-iſmérhetni: * de főtte igen erős lakói vannak, és kővel kerített nagy váraſi. Énak nemzetſégét láttuk ott... * az Amalek délre lakik, a' Hetæus és Jebuſæus és Amorræus a' hegyſégen: a' Kananæus pedig a' tenger-mellett és a' Jordán folyáſa-kőrűl lakik. * Ezen-kőzben Káleb le-chendeſzítvén a' nép zúgolodáſát, melly Moyſes-ellen támad vala, monda: Mennyűnk-fel, és bírjuk a' földet, mert meg-vehettyük azt. * A' többi pedig kik véle valának, mondának: Semmi-képpen e' néphez fel nem mehetűnk, mert erősb nálunknál. * És a' Földet, mellyet meg-ſzemléltek vala, gyalázák az Iſraël fiainál, mondván: A' Föld mellyet meg-kémlettűnk, meg-eméſzti a' lakóit: a' nép mellyet láttunk, ſzálas termetű. * Ott láttunk némelly chudákat-is az Énak fiait az oriáſok neméből: kikhez haſonlíttatván, mint a' ſáſkák láttatunk vala...

† *Deut. 1. d. 24.*

XIV. RÉSZ.

ANnak-okáért kiáltván az egéſz kőſség síra azon éjjel, * és zúgolódának Moyſes és Aaron-ellen az Iſraël fiai minnyáján, mondván: * Vaj hóltunk vólna meg Egyiptusban: és e' kietlen puſztában bár el-veſzſzűnk, és ne vigyen minket az Úr arra a' Földre, hogy fegyverrel el ne eſsünk, és feleſégink 's gyermekink ne viteſsenek rabſágra... Nem jobb-e meg-térnűnk Egyiptusba? * És monda egyik a' máſiknak: Rendellyűnk magunknak vezért, és térjűnk-viſzſza Egyiptusba. * Halván azt Moyſes és Aaron, arczal eſének a' földre az Iſraël fiainak egéſz ſokaſága-előtt... * " Jóſue pedig a' Nun fia, és Káleb a' Jéfone fia, kik ők-is meg-kémlélték vala a' Földet, meg-ſzaggaták ruhájokat, * és az Iſraël fiainak minden ſokaſágának mondának: A' Föld mellyet meg-kerültünk, igen jo. * ha kegyelmes léſzen az Úr, bé-viſzen abba minket, és kézbe adgya a' téjjel és mézzel-folyó földet. * Ne legyetek párt-űtők az Úr-ellé: ſe ne félly etek e' föld népétől, mert mint a' kenyeret úgy meg-ehettyük őket. eltávozott tőlők minden óltalom: az Úr velünk vagyon, ne félly etek. * És midőn kiáltana az egéſz ſokaſág, és meg akarná őket kővezni; meg-jelenék az Úr dicsőſége a' ſzövetség fedele-főlőtt Iſraëlnek minden fiainak. * És monda az Úr Moyſesnek: Meddig rágalmaz engem ez a' nép? Meddig nem hiſznek nékem minden jelekben, mellyeket chelekedtem előtök?

" *Eccli. 46. b. 9. 1. Mac. 2. f. 55. 56.*

tők? * Meg-verem azért őket dög-
halállal, és meg-emésztem: téged
pedig fejedelemmé tészlek nagy
nemzetségen, és ennél erősbön. * És
monda Moyses az Úrnak: Hogy
hallyák az Egyiptziusok, kik-közzűl
ki-hoztad e' népet; * és e' földnek
lakói kik hallották hogy te Uram e'
nép-között vagy, és szinről-szinre
láttatol, † és a' te felyhőd óltalmaz-
za őket, és a' felyhő oszlopban mégy
előttök nappal, és a' tűz oszlopban
éjjel: * hogy meg-öltél ennyi soka-
ságot mint egy embert, és mongyák:
* Nem vihette-bé a' népet a' Földre,
mellyért meg-eskűtt vólt: " azért
ölte-meg őket a' pusztában. * Ma-
gasztaltassék-fel azért az Úr erőssé-
ge a' mint meg-eskűdtél, mondván:
* † Türő az Úr és sok irgalmasságu,
ki el-vészi a' hamisságot és bűnöket,
és senkit bűntetés-nélkűl nem hágy,
ki meg-látogatod az atyák vétkét a'
fiakban harmad és negyed ízig.
* Bocháss-meg, kérlek, e' nép vétkét
a' te irgalmasságodnak nagy-vól-
ta-szerént, a' mint kegyelmes vóltál
az Egyiptusból ki-jövőknek mind
e' helyig. * És monda az Úr: Meg-
bocháttam beszéded-szerént. * Élek
én: és bé-telik az Úr dichőségével
az egész föld. * Mindazáltal senki
az emberek-közzűl kik dichőségemet
látták, és a' jeleket mellyeket Egyip-
tusban és a' pusztában tettem, és már
tíz úttal kísértettek engem, és szóm-
nak nem engedtek: * " nem láttya
a' Földet mellyért meg-eskűdtem az
attyoknak, és senki azok-közzűl kik
engem rágalmaztak, azt nem fogja
nézni. * † Az én szolgámat Kále-
bet, ki tellyes lévén más lélekkel kö-
vetett engem, viszem-bé a' Földre
mellyet meg-kerűlt: és az ő magva
bírja azt. * Mivel az Amaleczíta és a'
Kananæus a' völgyekben laknak.
Hólnap indíttsátok-el a' tábort, és
térjetek-viszsza a' pusztába a' Veres-
tenger úttyán. * És szólla az Úr
Moysesnek és Aaronnak, mondván:
* Meddig zúgolódik ellenem e' fő-
lötte gonosz sokaság? hallottam az
Israël fiai panaszit. * Mongyad azért
nékik: * Élek én, ugymond az Úr:
a' mint szóllottatok hallomásomra,
úgy chelekeszem veletek. * E' pusz-
tában fognak a' ti hólt testetek he-
verni. * Minnyájan kik meg-szám-

† *Exod. 13. d. 21.*

" *Exod. 32. f. 28.*

† *Pſ. 102. b. 8. Exod. 34. a. 6.*

" *Deut. 1. f. 35.*

† *Ioſ. 14. b. 6.*

" *Pſ. 105 d. 26. Deut. 1. f. 41.*

láltattatok húsz esztendőtűl-fogva
és fellyebb, és zúgolódtatok ellenem,
* bé nem mentek a' Földre, melyre
fel-emeltem kezemet hogy ott la-
kosokká tennélek, Káleb a' Jéfone
fiától, és Jósue a' Nun fiától meg-
válva. * A' ti gyermekiteket pedig,
kik-felől mondottátok, hogy az el-
lenség prédái lésznek, bé-viszem:
hogy lássák a' Földet, melly néktek
nem tettszett. * A' tí hólt testetek a'
pusztában fognak heverni. * A' tí
fiaitok bújdosók lésznek a' pusztában
negyven esztendeig, és a' tí paráznál-
kodástokat viselik, míg meg-emész-
tessenek az atyák hólt testek a' pusz-
tában, * a' negyven nap száma-sze-
rént, mellyeken meg-kémlettétek a'
Földet: "a' napért esztendő számlál-
tatik. † És negyven esztendeig hor-
dozzátok hamisságtokat, és meg-is-
méritek bosszú-álláſomat: * mert
a' mint szóllottam, úgy chelekeszem
ez egész igen gonosz sokaságnak
melly fel-támadott ellenē: e' pusztá-
ban fogy-el, és meg-hal. * † Az-
okáért mind a' férfiak, kiket el-kül-
dött vala Moyses a' föld szemléléſére,
és a' kik meg-térvén zúgolódtat-
ták ellene az egész sokaságot, gyalázz-
ván a' Földet hogy rosszsz vólna,
* meg-hóltak és meg-ölettek az Úr
színe-előtt. * Jósue pedig a' Nun
fia, és Káleb a' Jéfone fia, éltek mind
azok-közzűl, kik el-mentek vala a'
Földet szemlélni. * És mind meg-
mondá Moyses e' beszédeket Israël-
nek minden fiainak, és igen keserge
a' nép. * És ímé jó reggel fel-kelvén,
fel-menének a' hegy tetejére, és mon-
dának: Készek vagyunk fel-menni
a' helyre, melyről az Úr szóllott:
mert vétkeztűnk. * Kiknek Moy-
ses; Miért hágjátok-által, ugymond,
az Úr mondását, melly néktek hasz-
nos nem léſzen? * " Ne mennyetek-
fel: mert ninch veletek az Úr: hogy el
ne húllyatok ellenségtek-előtt. * Az
Amaleczíta és a' Kananæus előttetek
vannak, kiknek fegyverével el-húllo-
tok, azért hogy nem akartatok en-
gedni az Úrnak, nem-is léſzen vele-
tek az Úr. * Ők pedig meg-vakúl-
ván fel-menének a' hegy tetejére.
Az Úr szövetségének szekrénye pe-
dig és Moyses nem távozának-el a'
tábortól. * És alá-szálla az Ama-
leczíta és Kananæus, ki a' hegyen la-

" *Ezeč. 4. b. 6.*

† *Pſal. 94. b. 10.*

† *Indit. 8. c. 24. 1. Cor. 10. b. 10. Heb. 3. d. 17. Judæ b. 5.*

" *Deut 1. g. 42*

kik vala: és meg-vervén őket 's le-
vágván, mind Hormáig kergeté
őket.

XV. Rész.

ES ſzólla az Úr Moyſeſnek, 1
mondván: * Szólly az Iſraël A
fiainak, és mongyad nékik: 2
Mikor bé-mentek a' tí lakó-
főldetekre, mellyet én adok néktek,
* és áldoztok az Úrnak éppen-égő 3
vag'hálá-adó áldozatot, fogadáſtokat
bé-tellyesítvén, vagy ſzabad akarat-
ból ajándékokat vívén, vagy a' tí in-
neptekẽ győnyőrűſéges illatot gyújt-
ván az Úrnak, őkrőkből vagy juhok-
ból: * valaki meg-őli az áldozatot, 4
mutaſson żemlye-liſzt áldozatot bé,
az éfinek olajjal egyelített tized ré-
ſzét, melynek mértéke a' hinnek ne-
gyed réſze: * bort-is az itali áldo- 5
zatok tőltéſére azon mértékkel ad-
gyon az éppen-égő vagy hálá-ado
áldozatra. Minden báránnyal * és 6
koſsal légyen két tized żemlye-liſzti
áldozat, melly egyelítve légyen egy
hín olajnak harmad réſzével: * és az 7
itali áldozatra vigyen bort, azon
mértéknek harmad réſzét, győnyő-
rűſéges illatra az Úrnak. * Mikor pe- 8
dig őkrőkből téſzſz éppen-égő vagy B
hálá-ado áldozatot, hogy bé-tellye-
síttſed fogadáſodat vagy békeſéges
áldozatidat, * adgy minden őkőr- 9
hőz fél hín mérték olajjal egyelített
három tized żemlye-liſztet: * és azõ 10
mértékű bort az itali áldozat tőlté-
ſére, az Úrnak győnyőrűſéges illatu
áldozattyára. * Igy chelekedgyél 11
*mindenik őkőrrel és koſsalés bárán- 12
nyal és gődőlyével. * Mind a' la- 13
koſok 's mind a' ſzarándokok * azon 14
rend-tartáſsal mutaſsák-be áldo-
zattyokat. * Egy parancholat és ité- 15
let légyen mind néktek 's mind a' főld
jővevényinek. * Szólla az Úr Moy- 16
ſeſnek, mondván: * Szólly az Iſra- 17
ël fiainak, és mongyad nékik: * Mi- 18
kor bé-mentek a' főldre, mellyet
néktek adok, * és annak a' tarto- 19
mánnak kenyerében éſztek, válaſz-
ſzátok-el az żengéket az Úrnak * a' 20
tí eledeletekből. Mint a' ſzérőről el-
válaſztyatok a' żengéket, * úgy a' 21
téſzta étketek żengéjét-is az Úrnak
adgyátok. * Hogy-ha tudatlanſág- 22
ból el-hattok valamit ezekből, mel-
lyeket az Úr Moyſeſnek ſzóllott,

23 * és parancholt ő-általa néktek, a'
naptól-fogva mellyen kezdett paran-
24 cholni, és az-után, * és el-felejti
C meg-chelekedni a' ſokaſág: vigyen
egy borjút a' chordából éppen-égő
áldozatúl győnyőrűſéges illatra az
Úrnak, és annak eledeli és itali áldo-
zattyát, a' mint a' czeremoniák kí-
25 vánnyák, és egy bakot a' bűnért: * és
kőnyőrőgjőn a' pap az Iſraël fiainak
egéſz ſokaſágáért: és meg-bocháttatik
nékik, mert nem ſzánt-ſzándék-
ból vétkeztek; mindazáltal mutaſsa-
nak-bé jó illatot az Úrnak, magokért
és bűnőkért és tudatlanſágokért:
26 * és meg-bocháttatik az Iſraël fiai
egéſz népének, és a' jővevényeknek
kik kőzőttők laknak: mert az, az
egéſz kőſségnek tudatlanſágból-va-
27 lo vétke. *Hogy-ha egy lélek tudat-
lanúl vétkezik, egy eſztendős kech-
28 két mutaſson-bé bűneért: * és kő-
nyőrőgjőn érette a' pap, hogy tudat-
lanúl vétkezett az Úr-előtt: és bo-
chánatot nyér néki, és meg-enged-
29 tetik néki. * Mind a' lakoſoknak, 's
mind a' jővevényeknek egy tőrvé-
nyek légyen, a' kik tudatlanúl vét-
30 keznek. * A' melly lélek pedig ke-
vélyſégből valamit vét, akár az pol-
gár légyen 's akár ſzarándok (mivel-
hogy az Úr-ellen pártos vólt) el-véſz
31 az ő népe-kőzzűl: * mert az Úrnak
D igéjét meg-útálta, és parancholat-
tyát meg-ſzegte: az-okáért el-tőr-
letteſsék, és hordozza hamiſságát.
32 * Lőn pedig, midőn az Iſraël fiai a'
puſztában vólnának, és egy fa-ſzedő
embert találtak vólna ſzombat-na-
33 pon, * vívék őtet Moyſeshez és Aa-
34 ronhoz és az égéſz ſokaſághoz. * Kik
tomlőczbe rekeſzték őtet, nem tud-
35 ván mit kellene véle chelekedni. * És
monda az Úr Moyſeſnek: Halál-
lal hallyon-meg ez ember, kővezze-
meg őtet az egéſz nép a' tábor-kivűl.
36 * Es midőn ki-vitték vólna őtet,
meg-kővezék, és meg-hala, a' mint
37 parancholta vala az Úr. * És monda
38 az Úr Moyſeſnek: * Szólly az Iſra-
ël fiainak, és " mongyad nékik, " Deut.
hogy chinállyanak magoknak peré- 22. b. 12.
meket a' paláſtok ſzegletire, kék ſi- Matt.
nórt varván azokra: * mellyeket mi- 23. a. 5.
39 dőn látnak, meg-emlekezzenek az
Úrnak minden parancholatiról, és
ne kővesſék az ő gondolattyokat, és
ſzemeket, kűlőmb-kűlőmb-féle dol-

gokkal paráználkodván, * hanem inkább emlékezvén az Úr parancholatiról, meg-chelekedgyék azokat, és szentek légyenek az ő Istenöknek. * Én ti Uratok Istentek, ki titeket ki-hoztalak Egyiptus-földéből, hogy tí Istentek lennék.

40 41 C

XVI. Rész.

IMé pedig Kóre az Isáár fia, ki a' Lévi fiának Káatnak fia vala, és Dátan 's Abíron az Eliab fiai, és Hon a' Felet fia a' Ruben fiai-közzül, * Moyses-ellen támadának, és egyebek az Israël fiai-közzül két-száz ötven férfiak a' Synagóga fejedelmi, és kik a' tanátskor név-szerént szóllíttatnak vala. * † És mikor Moyses és Aaron-ellen állottak vólna, mondának: Elég légyen néktek, hogy az egész sokaság szent, és köztök vagyon az Úr: miért emelkedtek az Úr népe-fölibe? * Mellyet mikor hallott vólna Moyses, orczájára borúla: * és szólla Kórénak és az egész sokaságnak; Reggel, ugymond, meg-mutattya az Úr kik légyenek övéi, és a' szenteket magához foglallya: és a' kiket választ, hozzája közelgetnek. * Ezt chelekedgyétek azért: Vegye ki-ki temiényezőjét, te Kóre és minden gyüleközeted: * és hólnap tűzet merítvén, tegyetek arra jó illatu füstölőt az Úr-eleibe: és valakit választ, az légyen szent: igen fel-emelkedtök Lévi fiai. * És monda ismég Kórénak: Hallyátok Lévi fiai: * Kevés-e néktek hogy el-választott titeket az Israël Istene az egész néptől, és magához foglalt, hogy szolgálnátok néki a' hajlék szolgálattyában, és állanátok a' nép sokasága-előtt, és szolgálnátok néki? * azért tett-e hozzája-járóvá téged és minden attyádfiait a' Lévi fiait, hogy magatoknak tulajdonítsátok a' papságot-is; * és a' te egész choportod az Úr-ellen állyon? mert michoda Aaron hogy ellene zúgolódgyatok? * Elkűlde azért Moyses hogy híná Dátant 's Abíront az Eliab fiait. Kik felelének: Nem megyünk. * Kevés-e néked hogy ki-hoztál minket a' földről, melly téjjel és mézzel folyvala, hogy meg-ölnél a' puszta-ban; hanem ha uralkodol-is rajtunk? * Igazán bé-vittél minket a' földre, melly téjnek és méznek patakival

† *Eccli. 45. c. 22. Judæ c. 12. 1. Cor. 10. b. 10.*

1 16 A 17 2 18 3 19 20 4 21 5 22 D 23 6 24 B 25 7 26 27 8 28 9 29 E 30 10 11 12 31 13 14

folyó, és nékünk szántó-föld és szőlő örökséget adtál. szemeinket-is ki akarod-e vájni? nem megyünk. * És igen meg-haraguván Moyses, monda az Úrnak: Ne tekints az ő áldozattyokra: te tudod hogy soha chak egy szamárkát sem vettem-el tőlök, se senkit nem nyomorgattam közzülök. * És monda Kórénak: Te, és minden gyüleközeted állyatok külön az Úr-előtt hólnap, és Aaron-is külön. * Vegye ki-ki temiényezőjét, és tegyen jó illatot reája, az Úr-eleibe két-száz ötven temiényezőt vívén. Aaron-is tartsa az ő temiényezőjét. * Mellyet mikor meg-chelekedtek vólna, ott álván Moyses és Aaron, * és rakásba-gyűjtötték vólna ellenek az egész sokaságot a' hajlék ajtajához, meg-jelenék minnyájoknak az Úr dichősége. * És szólván az Úr Moysesnek és Aaronnak, monda: * Vállyatok-el e' gyüleközettől, hogy hertelen el-veszessem őket. * Kik le-esének orczájokra, és mondának: Minden testek lelkeinek erősséges Istene, vallyon egy vétkézvén, minnyájokellen fel-gerjed-e haragod? * És monda az Úr Moysesnek: * Parancholly az egész népnek, hogy távozzék-el a' Kóre és Dátan 's Abíron sátoritól. * És fel-kele Moyses, és méne Dátánhoz 's Abíronhoz: és követvén őtet az Israël vénei, * monda a' népnek: Távozzatok-el az istentelen emberek sátoritól, és ne illessétek a' mik hozzájok tartoznak, hogy ne egyeledgyetek az ő bűnökbe. * És midőn el-távoztak vólna azoknak sátoritól körös-körűl, Dátan 's Abíron ki-jövén állanak vala az ő sátorok ajtajánál, feleségekkel és gyermekekkel, és az egész sokasággal. * És monda Moyses: Ebből tudgyátok-meg, hogy az Úr küldött engem hogy chelekedném mind a' miket láttok, és nem túlajdon szívemből vettem azokat: * Ha emberek szokott halálával vesznek-el, és chapás látogattya-meg őket, mellyel egyebek-is szoktak meg-látogattatni, nem küldött engem az Úr: * ha pedig új dolgot chelekesszik az Úr, hogy fel-nyitván száját a' föld el-nyellye őket és mind a' mik hozzájok tartoznak, és elevenen alámennek pokolba, tudgyátok hogy

†*Pſ.105. b. 17. 18. Deut. 11. a. 6.*

káromlották az Urat. * † Leg-ottan azért hogy meg-ſzűnék ſzóllani, meghaſada a' föld lábok-alatt; * és felnyitván ſzáját, el-nyelé őket ſátoroſtól és minden marháſtól. * és alá-ſzállának eleveně pokolba földel béfődetvén, és el-veſzének a' ſokaſág-kőzzűl. * Az egéſz Iſraël pedig melly kőrnyűl-áll vala, el-futa az el-veſzők kiáltáſára, mondván: Ne talám minket-is el-nyellyen a' föld. * De tűz-is jővén az Úrtól, megölé a' két-ſzáz ötven férfiat, kik bémuttattyák vala a' jo illatot. * És ſzólla az Úr Moyſeſnek, mondván: * Paranchold-meg Eléazar papnak az Aaron fiának, hogy vegye-fel a' temiényezőket mellyek az égéſben hevernek, és a' tűzet ide'ſtova hánnya: mert meg-ſzenteltettek * a' bűnőſők halálában: és verjen azokból pléheket, és ſzegezze az óltárra, mivelhogy azokban jo illat mutattatott-bé az Úrnak, és meg-ſzenteltettek, hogy láſsák azokat jelűl és emlekezetűl az Iſraël fiai. * Vévé azért Eléazar pap a' réz temiényezőket, mellyekben áldoztak vala a' kiket az égés meg-eméſztett, és ki-veré azokat pléhekre, az óltárra ſzegezvén: * hogy intéſekre lenne az-után az Iſraël fiainak, hogy ſenki idegen, és a' ki nem Aaron magvából-valo, ne járúlna az Úr jo illattyának áldozáſára, hogy ne ſzenvedgyen a' mint ſzenvedett Kóre, és minden ő gyűlekőzeti, ſzólván az Úr Moyſeſnek. * Zúgolódék pedig az Iſraël fiainak egéſz ſokaſága máſod nap Moyſes és Aaron-ellen, mondván: Ti öltétek-meg az Úr népét. * És mikor támadás indúlna, és a' zúrzavar őregbűlne, * Moyſes és Aaron a' ſzövetség hajlékához futának. Mellyet, hogy belé-menének, bé-főde a' felyhő, és meg-jelenék az Úr dichőſége. * És monda az Úr Moyſeſnek: * Távozzatok-el e' ſokaſág-kőzzűl, moſt-is el-veſztem őket. És mikor a' földőn fekűdnének, * monda Moyſes Aaronnak: Vedd a' temiényezőt, és tűzet merítvén az óltárról, tegy jó illatot reá, ſietvén hamar a' néphez hogy könyőrögj érettek: " mert immár ki-ment az Úrtól a' harag, és ſúllyoſodik a' chapás. * Mellyet midőn meg-chelekedett vólna Aaron, és a' ſokaſág-kőzzé futott vólna, mellyet már veſzt vala az égés, jo illatu füſtöt mutata-bé: * és álván a' hóltak 's elevenek-kőzött, könyőrge a' népért, és meg-ſzűnék a' chapás. * Valának pedig a' kik meg-ölettek vala, tizen-négy ezer ember és hét-ſzáz, azokon-kivűl kik el-veſztek vala a' Kóre támadáſában. * És meg-téré Aaron Moyſeshez a' ſzövetség hajléka ajtajához minek-utánna meg-ſzűnt a' veſzedelem.

" Sap. 18. d. 21.

XVII. Rész.

ÉS ſzólla az Úr Moyſeſnek, mondván: * Szólly az Iſraël fiainak, és végy tőlők egy-egy veſzſzőt az ő nemzetſégek-ſzerént, a' nemzetſégeknek minden fejedelmitől, tizen-két veſzſzőt, és mindenik nevét írd az ő veſzſzejére. * az Aaron neve pedig a' Lévi nemzetſégébe légyen, és egy veſzſzők külön mindenik chelédet magában foglallya: * és tedd azokat a' ſzövetség hajlékába a' bizonyság-eleibe, a' hol ſzóllok néked. * a' kit ezek-kőzzűl válaſztok, annak veſzſzeje kibimbózik: és el-vetem rólam az Iſraël fiai panaſzolkodáſit, mellyekkel ellenetek zúgolódnak. * És ſzólla Moyſes az Iſraël fiainak, és adának néki minden fejedelmek veſzſzőket mindenik nemzetſégből: és tizenkét veſzſző vala az Aaron veſzſzejekivűl. * Mellyeket mikor Moyſes az Úr-eleibe tőtt vólna a' bizonſág hajlékába; * máſod nap viſzſza-térvén, találá hogy ki-bimbózott a' Lévi háza-béli Aaron veſzſzeje: és a' megnevekedett bimbókból virágok fakadtak vala, mellyek, leveleket kiterjeſztvén, mondolákká formáltattak. * El-hozá azért Moyſes mind a' veſzſzőket az Úr ſzíne-elől Iſraëlnek minden fiaihoz: és meg-nézék, és viſzſza-vévé ki-ki az ő veſzſzejét. * És monda az Úr Moyſeſnek: Viddviſzſza az Aaron veſzſzejét a' bizonſág hajlékába, † hogy tartaſsék ott jelűl a' párt-ütő Iſraël fiainak, és ſzűnnyék-meg panaſzolkodáſok én-ellenem, hogy meg ne hallyanak. * És chelekedék Moyſes a' mint parancholta vala az Úr. * Mondának pedig az Iſraël fiai Moyſeſnek: Imé meg-eméſztettűnk, mind el-veztűnk. * valaki az Úr hajlékához járúl, meghal. vallyon ſzinte fottig el-törlettetűnk-e minnyájan?

† *Hebr. 9. a. 4.*

XVIII. Rész.

ES monda az Úr Aaronnak: Te, 1
és a' fiaid, és az atyád háza A 14
veled, viſellyétek a' Szent-
hely hamiſságát: és te 's a' 15
fiaid eggyütt viſellyétek papſágtok C
bűneit. * de az atyádfiait-is a' Lévi 2
nemzetſégéből, és az atyád ágazat-
tyát vedd hozzád, és jelen-légyenek,
és ſzolgállyanak néked: te pedig és
a' fiaid ſzolgállyatok a' bizonſág 16
hajlékában. * És vígyázzanak a' Le- 3
víták a' te parancholatidra, és a' hajlék-
nak minden munkáira: de úgy, hogy
a' Szent-hely edényihez és az óltár-
hoz ne járúllyanak, hogy ſe ők meg 17
ne hallyanak, ſe tí el ne veſzſzetek
eggyütt. * Légyenek pedig veled, 4
és vígyázzanak a' hajlék őrizetiben,
és annak minden czeremóniáiban.
Idegen ne egyeledgyék közitekbe. 18
* Vígyázzatok a' Szent-hely őrzé- 5
ſében, és az óltár ſzolgálattyában:
hogy harag ne támadgyon az Iſraël 19
fiaira. * En néktek adtam az atyá-
tok-fiait a' Levítákat az Iſraël fiai-
közzűl, és ajándékon adtam az Úr-
nak, hogy ſzolgállyanak az ő hajlé-
ka ſzolgálatiban. * Te pedig 's a' fi- 6
aid őrizzétek a' tí papſágtokat: és
mind a' mik az óltár ſzolgálattyához
tartoznak, és a' ſuporláton-belől
vannak, a' papok-által viteſsenek- 7
végbe. ha ki idegen oda járúl, meg-
ölletteſsék. * És ſzólla az Úr Aaron- 8
nak: Íme néked adtam az én ża-
geimnek őrizetit. Mind a' mik meg-
ſzenteltetnek az Iſraël fiaitól, néked
adtam és a' fiaidnak a' papſág tiſz-
tiért örök törvénnyel. * Ezeket ve- 9
gyed azért azokból, mellyek meg-
ſzenteltetnek és bé-mutattatnak az
Úrnak. Minden ajándék, és áldozat,
és valami a' bűnért és vétekért ada-
tik nékem, és a' Szentek ſzentihez
tartozik, tiéd légyen, és a' fiaidé. * A' 10
Szent-helyen egyed azt meg: chak
a' férfiak egyenek abból, mert né-
ked ſzenteltetett. * A' żengéket pe- 11
dig, mellyeket igérnek és be-mutat-
nak az Iſraël fiai, néked adtam, és a'
fiaidnak 's leányidnak, örök törvén-
nyel. a' ki tiſzta a' te házadbá, egyék
azokból. * Az olajnak és bornak, és 12
gabonának minden velejét, valamit
żengéjűl bé-mutatnak az Úrnak, né-
ked adtam. * Minden vetemények- 13
nek żengéit, mellyeket a' föld hoz, és
az Úrnak viſznek, a' te ſzűkſégidre lé-
gyenek: a' ki tiſzta a' te házadban,
egyek azokból. * Valamit fogadáſ- 14
ból adnak az Iſraël fiai, tiéd léſzen.
* Valami előſzör ki-jő minden teſt- 15
nek méhéből, mellyet az Úrnak bé-
mutatnak, akár emberekből, 's akár
barmokból, te birtokodban légyen:
de úgy, hogy az embernek első-ſzű-
löttiért váltſágot végy, és mindé tiſz-
tátalan barmot meg-váltaſs, * mely- 16
nek váltſága egy hólnap-után légyé,
öt ezűſt ſiklúſon, a' Szent-hely mér-
tékével. † A' ſiklusban húſz fillyér va-
gyon. * Az első fajzattyát pedig a' te- 17
hénnek és juhnak és kechkének meg-
ne váltaſd, mert az Úrnak ſzenteltet-
tek. azoknak chak vérét önts az ól-
tárra, és kövérſégöket égeſd-meg az
Úrnak gyönyörűſéges illatúl. * A' hú- 18
ſa pedig a' te ſzűkſégidre léſzen, mint
a' meg-ſzenteltetett ſzegyetſke és a'
jobb lápoczka, tiéd léſzé. * A' Szent- 19
helynek minden żengéit, mellyeket
az Úrnak bé-mutatnak az Iſraël fiai,
néked adtam, és a' fiaidnak 's leányid-
nak, örök törvénnyel. Sónak örök
ſzövetſége ez az Úr-előtt, véled és a'
fiaiddal. * És monda az Úr Aaron- 20
nak: Az ő földökben ſemmit ne bír-
jatok, ſe réſzetek ne légyé közöttök:
én te réſzed, és örökſéged az Iſraël fi-
ai-között. * A' Lévi fiainak pedig ad- 21
tam Iſraëlnek minden dézmáit örök-
ſégűl, a' ſzolgálatért mellyel ſzolgál-
nak nékem a' ſzövetség hajlékában:
* hogy ne járúllyanak többé az Iſraël 22
fiai a' hajlékhoz, ſe ne chelekedgye-
nek halálos bűnt; * chak a' Lévi fi- 23
ai ſzolgálván nékem a' hajlékban, és
viſelvén a' népnek bűneit. örök tör-
vény légyé nemzetſégtekben. † Sem- 24
mit egyebet ne bírjanak, * a' dézmák
ajándékával meg-elégedvén, mellye-
ket az ő ſzolgálattyokra és ſzűkſé-
gekre válaſztottam-el. * És ſzólla az 25
Úr Moyſesnek, mondván: * Paran- 26
cholly a' Levítáknak, és hirdeſd-meg:
Midőn el-véſzitek az Iſraël fiaitól a'
dézmákat, mellyeket néktek adtam,
azoknak żengéjét mutaſsátok-bé az
Úrnak, az-az, a' dézmának tized ré-
ſzét, * hogy tulajdoníttaſsék nék- 27
tek a' żengék áldozattyául, mind a'
ſzérőkből 's mind a' ſajtókból: * és 28
mindenekből mellyeknek el-véſzi-
tek żengéit, mutaſsátok-bé az Úrnak,

† *Sup. 3. g. 48. Exodi, 30. b. 13. Lev. 27. c. 25. Ezech. 45. d. 12.*

† *Deut. 18. a. 1.*

és Aaron papnak adgyátok. * Mind a' miket bé-mutattok a' dézmákból, és az Úrnak ajándékúl el-válaſztotok, leg-jobbak és válogatottak légyenek. * És mond-meg nékik: Ha a' dézmákból a' jeleſét és a' javát mutattyátok-bé, úgy tulajdoníttatik néktek, mint-ha a' ſzérőből és ſajtóból adnátok a' żengéket: * és egyétek-meg azokat minden helyeitekben, mind magatok 's mind cheléditek: mert ſzolgálatért-valo jutalom, mellyel a' bizonſág hajlékában ſzolgáltok. * És ne vétkezzetek ebben, a' jeleſeket és kövéreket magatoknak tartván, hogy meg ne ferteztesſétek az Iſraël fiainak áldozatit, és meg ne hallyatok.

XIX. Rész.

ÉS ſzólla az Úr Moyſeſnek és Aaronnak, mondván: * Ez az áldozatnak ſzer-tartáſa, mellyet az Úr rendelt. Paranchold-meg az Iſraël fiainak, hogy vigyenek hozzád egy veres tellyesidejű tehenet, melyben ne légyen ſemmi makula, és igát nem viſelt: * és adgyátok azt Eléazar papnak, † ki a' táborból ki-vívén öllye-meg mindenek-láttára: * és az újját annak vérébe mártván, hintſe a' hajlék ajtaja-felé hétſzer, * és égeſſe-meg azt mindenek-láttára, mind bőrét 's húſát, mind vérét 's ganeját a' tűzbe vetvén. * Czédrus-fát-is és iſópot, és ketſzer-feſtett karmażin ſelymet veſſen a' pap a' tűzbe, melly a' tehenet emészti. * És akkor oſztán, meg-moſván ruháit és teſtét, menjen a' táborba, és tiſztátalan légyen eſtvéig. * De a' ki azt meg-égeti-is, moſsa-meg ruháit 's teſtét, és tiſztátalan légyen eſtvéig. * Szedgye-fel pedig egy tiſzta férfi a' tehén hamvát, és tőltſe azt a' tábor-kivűl igen tiſzta helyre, hogy légyen az Iſraël fiai ſokaſágának őrizetire, és hintő vizére: mert a' bűnért égettetett-meg a' tehén. * És mikor az, a' ki el-vitte a' tehén hamvát, meg-moſsa ruháit, tiſztátalan légyen eſtvéig. Légyen ez az Iſraël fiainak és a' jövevényeknek, kik köztök laknak, ſzét örök törvényűl. * A' ki illeti a' hólt ember teſtét, és azért hét napig lészen tiſztátalan: * hintteſſék-meg e' vízzel harmad és heted napon, és így meg-tiſztúl. Ha harmadik napon meg nem hintetik, a' hetedi-

† *Heb. 13. b. 11.*

ken meg nem tiſztúlhat. * Minden a' ki illeti az ember lelkének hólt teſtét, és meg nem hintetik ez egyelítéſsel, meg-fertezteti az Úr hajlékát, és el-vész Iſraëlből: mivelhogy a' tiſztúláſnak vizével meg nem hintetett, tiſztátalan légyen, és az ő tiſztátalanſága rajta maradgyon. * Ez az ember törvénye ki a' ſátorban meg-hal: Minnyájan a' kik bémennek annak ſátorába, és minden edények mellyek ott vannak, tiſztátalanok légyenek hét napig. * Az edény, melynek fedele ninchen, ſem felyűl kötéſe, tiſztátalan légyen. * Ha valaki a' mezőn illeti a' megőlt vagy magától meg-hólt ember teſtét, vagy tetemét, vagy koporſóját, tiſztátalan légyen hét napig. * És vegyenek a' meg-égetéſnek és bűnnek hamvában, és tőltſenek edénybe eleven vizet reá. * melybe midőn tiſzta ember iſópot márt, hintſe-meg azzal az egéſz ſátort, és minden eſzközt, és az illyen fertezteteſsel meg-fertezteteti embereket: * és így a' tiſzta hintſe-meg a' tiſztátalant harmad és heted napon, és meg-tiſztúlván heted napon, moſsa-meg magát-is ruháit-is, és tiſztátalan légyen eſtvéig. * Ha ki e' ſzertartáſsal meg nem tiſztíttatik, el-vész annak lelke a' gyüleközet-közzül: mert az Úr Szent-helyét meg-fertezteti, és a' tiſztúláſnak vizével meg nem hintetett. * e' parancholat örök törvény légyen. Ő-maga-is a' ki hinti a' vizet, moſsa-meg ruháit: Mindé a' ki illeti a' tiſztúláſnak vizét, tiſztátalan légyen eſtvéig. * Valamit illet a' tiſztátalan, tiſztátalanná téſzi: és a' lélek, melly ezek-közzül valamit illet, tiſztátalan légyen eſtvéig.

XX. Rész.

ÉS jövének az Iſraël fiai, 's az egéſz ſokaſág a' Sin puſztájába, az első hólnapban: és marada a' nép Kádesben. És meg-hala ott Maria, és azon helyen temetteték. * És midőn vízhélkül ſzűkölködnék a' nép, egybegyűlének Moyſes és Aaron-ellen, és * pártot űtvén, mondának: Bár elveſztünk vólna az atyánkfiai-között az Úr-előtt. * † Miért hoztátok az Úr gyüleközetit a' puſztába, hogy mí-is, barmaink-is meg-hallyunk?

† *Exod. 17. b. 3.*

*Miért hozattatok-fel bennünket Egyiptusból, és e'leg-roſzſzabb helyre hoztatok, mellyet bé nem vethetni, melly ſem fügét nem hoz, ſem ſzőlőt, ſem poma-gránátot, annak-főlötte innya-valo vize ſincſen? * És el-bochátván a' ſokaſágot, bé-menvén Moyſes és Aaron a' ſzövetſég hajlékába, arczal eſének a' főldre, és kiáltának az Úrhoz, és mondának: Úr-Iſten, halgaſd-meg e' népnek kiáltáſát, és nyiſd-meg nékik kincheded, az élő víznek kúttyát, hogy megelégedvén, ſzűnnyék-meg zúgolódáſok. És meg-jelenék az Úr dicsőſége ő-főlöttök. * És ſzólla az Úr Moyſeſnek, mondván: * Vedd a' veſzſzőt, és gyűjts-egybe a' népet, te és Aarón a' bátyád, és ſzóllyatok a' kősziklának előttök, és az vizet ád. És mikor ki-hozod a' vizet a' kő-ſziklából, igyék az egéſz ſokaſág és az ő barmok. * † Vévé azért Moyſes a' veſzſzőt, melly az Úr ſzíne-előtt vala, a' mint meg-parancholta vala néki, * egybe-gyűjtvén a' ſokaſágot a' kősziklának előtte, és monda nékik: Hallyátok párt-ütők és hitetlenek: † Vallyon's e' kő-ſziklából hozhatunk-e vizet néktek? * És midőn fel-emelte vólna Moyſes kezét, ütvén a' veſzſzővel kétſzer a' kő-ſziklát, igen bévséges víz jöve-ki, úgy hogy innék a' nép's a' barmok. * És monda az Úr Moyſeſnek és Aaronnak: " Mivel nem hittetek nékem, hogy meg-ſzentelnétek engem az Iſraël fiai előtt, bé nem viſzitek e' népeket a' főldre, mellyet nékik adok. * Ez az Ellen-mondáſnak vize, a' hol feddőttek az Iſraël fiai az Úr-ellen, és meg-ſzenteltetett ő-bennek. * Küldé azonban Moyſes követeket Kádesből az Edom királyához, kik mondának: Ezeket üzeni az atyádfia Iſraël: Tudod mind a' munkát melly el-fogott minket, * mi-képpen mentek-alá az atyáink Egyiptusba, és ott ſok ideig laktunk, és nyomorgattak minket az Egyiptziuſok, és az atyáinkat: * és mi-módon kiáltottunk az Úrhoz, és meghalgatott bennünket, és el-küldőtte Angyalát, ki minket ki-hozott Egyiptusból. Ímé Kádes váraſában lévén, melly a' te utólſó határidban vagyon, * kérjük hogy légyen ſzabad által-mennünk főldeden. Nem megyünk a' ſzánto-főldön, ſem a' ſzőlőkön, nem iſzunk vizet kútaidból, hanem a' kőzönſéges úton járunk, ſe jobra ſe balra nem térvén, míg által-megyünk határidon. * Kinek felele Edom: Az enyímen által nem mégy, egyéb-aránt fegyverrel mégyek ellened. * És mondának az Iſraël fiai: A' járt-úton megyünk: és ha vizedet iſzſzuk mi és barmaink, meg-adgyuk a' mi igaz: ſemmi nehézség nem léſzen a' fizetésben, chak hamar által-mennyünk. * Ama' pedig felele: Nem mégy-által. És mingyárt ki-méne eleibe, ſzámtalan ſokaſággal, és erős kézzel, * és nem akara helyt adni a' könyörgőnek, hogy meg-engedné az által-menetelt az ő határán. az-okáért el-téré tőle Iſraël. * És mikor a' tábort el-indították vólna Kádesből, jutának a' Hor hegyére, mellyEdom főldének határiban vagyon: * holott ſzólla az Úr Moyſeſnek; * Mennyen-el, úgymond, Aaron az ő népeihez, mert bé nem megyen a' Főldre, mellyet az Iſraël fiainak adtam, mivel nem hitt az én ſzámnak az Ellenmondás vizénél. * " Vedd Aaront és a' fiát ő-vélé, és vidd őket a' Hor hegyére. * És midőn le-vetkőzteted az attyát ruhájából, öltőzteſd-fel abba a' fiát Eléazárt: Aaron el-takarnatik, és ott meg-hal. * Chelekedék Moyſes a' mint parancholta vala az Úr: és fel-menének a' Hor hegyére az egéſz ſokaſág-előtt. * És midőn Aaront le-vetkőztette vólna ruháiból, fel-öltőzteté azokba a' fiát Eléazart. * Meg-halván amaz a' hegy-tetején, alá-jöve Eléazarral. * Az egéſz ſokaſág pedig látván hogy meg-hólt Aaron, ſiratá őtet harmincz napig minden chelédével.

XXI. Rész.

MEllyet midőn hallott vólna a' Kananæus Arad király, ki délre lakik vala, hogy tudn'illik el-jőtt vólna Iſraël a' kémek útán, hadakozék ellene, és győzedelmes lévén, prædát vőn tőle. * Iſraël pedig fogadáſsal kötelezvén mágát az Úrnak, monda: Ha e' népet kezembe adod, el-tőrlőm az ő váraſit. * És meg-halgatá az Úr az Iſraël könyörgéſét, és kézbe adá a' Kananæuſt, kit ő meg-őle el-rontván váraſit: és

† *Exod. 17. b. 5. 6. Sap. 11. a. 4.*

† *Pſal. 77. b. 15. 1. Cor. 10. a. 4.*

"*Deut. 1. f. 37.*

"*Inf. 33 e. 38. Deut. 32. g. 50.*

hívá a' helynek nevét Hormának, az-
az, átoknak. * El-menének pedig a' 4 22
Hor hegyéről-is, az úton melly a' B
Veres tengerre viszen, hogy el-ke-
rűlnék Edom-földét. És a' nép meg-
kezdé únni a' útat és a' fáradságot:
* és szólván Isten és Moyses-ellen, 5 23
monda: Miért hoztál-ki minket E-
gyiptusból, hogy meg-halnánk a'
pusztában? El-fogyott a' kenyér,
víz ninchen: útállya immár lelkünk
ez igen kűnyű eledelt. * † Az-okáért 6
† *Sap.* bocháta az Úr a' népre tűzes kígyó-
16. a. 5. kat, mellyeknek chapásokért és so-
1. Cor. kaknak halálokért, * menének Moy- 7
10. b. 9. ses-hez, és mondának: Vétkeztünk,
Judit. 8. mert az Úr-ellen's te ellened szóllot-
c. 21. tunk: imádkozzál hogy vegye-el
rólunk a' kígyókat. És imádkozék
Moyses a' népért, * és szólla az Úr né- 8 26
ki: Chinálly egy réz kígyót, és tedd C
azt jelűl: a' ki meg-sértetvén reá te-
kint, él. *Meg-chinálá azért Moyses 9
Ioan. 3. a' RÉZ KÍGYÓT, és jelűl tévé azt: melyre
b. 14. mikor a' meg-sértettek tekintenének, meg-gyógyúlnak vala. * És el- 10
indúlván az Israël fiai, tábort járának
Obotban. * Onnét ki-menvén, sáto- 11
rokat vonának Jeabarimban, a' pusz-
tában melly Moábot nézi a' nap-ke-
leti részre. * És onnét el-indúlván, 12 29
jutának a' Záred patakához. *Mellyet 13
el-hagyván, tábort járának Arnon-
ellenében, melly a' pusztában vagyon,
és az Amorræusok határit éri. " mi- 30
"Judic. velhogy Arnon Moábnak határa, el-
11. c. 18. választván a' Moabítákat és Amor-
ræusokat. * Innét mondatik az Úr 14 32
hadai könyvében: A' mint chelekedett a' Veres tengeren, úgy chelekedik az Arnon patakin. * A' patakok 15 33
kő-sziklái meg-hajlottak, hogy meg-
nyúgodnának Ar-ban, és le-telepednének a' Moabíták határiban. * Ar- 16
ról a' helyről láttaték a' kút, melyről 34
szóllott az Úr Moysesnek: Gyűjts-
egybe a' népet, és vizet adok néki.
* Akkor éneklé Israël ez éneket: Jöjön-fel a' kút. Eggyűtt éneklik vala: 17
* A' kút, mellyet a' fejedelmek ás- 18 35
tak, és készítettek a' sokaság vezéri
a' tőrvény-adó-által, és az ő pálcá-
jokkal. A' pusztából Mattanába:
* Mattanából Nahalielbe: Nahaliel- 19 1
ből Bámotba. * Bámotból, ez egy 20 A
völgy a' Móab tartományában, a' E
† *Deut.* Fasga tetején, melly a' pusztára néz. 2
2. c. 26. * † Küldé pedig Israël követeket az 21

Amorræusok királyához Séhonhoz, *Judic. 11.*
mondván: * Kérlek, hogy légyen *d. 20.*
szabad által-mennem földeden: nem
térűnk a' szánto-földekre és szőlők-
re, nem iszúnk a' kútakból vizet, az
ország útán járunk, míg által-me-
gyűnk határidon. * Ki nem akará
meg-engedni hogy által-menne Is- *Amos 2.*
raël az ő határin: sőt hadat gyűjt- *c. 9.*
vén, eleibe méne a' pusztába, és jöve *Psal. 134*
Jásába, és hadakozék ellene. * Ki- *c. 10.*
től meg-veretteték fegyver élivel, és
el-foglaltaték az ő földe Arnontól-
fogva Jábokig, és az Ammon fiaiig:
mert erős őrizettel tartatnak vala az
Ammoniták határi. * El-foglalá
azért Israël minden ő váraſit, és lakék
az Amorræusnak váraſiban, Hése-
bonban tudn'illik, és annak falui-
ban. * A' Hésebon váraſa az A-
morræus királyáé Séhoné volt, ki a'
Móabi király-ellen hadakozott: és
el-vette minden földét melly az ő bi-
rodalmában volt, Arnonig. * Az-
okáért mondatik Példa-beszédben:
Jertek Hesebonba, építtessék, és
erősíttessék Séhon váraſa: * Tűz
jöve-ki Hesebonból, lang a' Séhon
varaſából, és meg-emészté a' Moabí-
ták Ar-át, és az Arnon magaſsági la-
kóit. * " Jaj néked Móab, el-veszté! *"Judic.*
Kámos népe. Futásra adta a' fiait, és *11. c. 13.*
a' leányit fogságra, Séhonnak az A- *3. Reg.*
morræusok királyának. * Az ő igá- *11. b. 7.*
jok el-veszett Hesebontól-fogva Dí-
bonig, el-fáradván jutottak Nófeba,
és Medabáig. * Lakék azért Israël az
Amorræus földén. * És el-küldé
Moyses kik meg-kémlenék Jázért,
melynek meg-vévék faluit, és el-fog-
lalák lakóit. * És meg-fordúlának,
és fel-menének a' Básán útán, és eleik-
be méne a' Básáni Og király minden *Deut. 3.*
népével, hogy meg-harczolna Edrai- *a. 3. &*
ban. * És monda az Úr Moysesnek: *29. b. 7.*
Ne félly tőle, mert kezedbe adtam
őtet, és minden népét, és a' földét: és
chelekedgyél véle a' mint chelekedtél az Amorræusok királyával Séhon-
nal Hésebon lakójával. * Meg-verék
azért ezt-is a' fiaival, és sottig minden
népét, és el-foglalák a' földét.

XXII. Rész.

ES el-menvén tábort járának
a' Móab mezőségin, holott a'
Jordánon-túl Jériko vagyon.
*Látván pedig a' Séfor fia Bá-
lak mind a' miket chelekedett vala

Isräel az Amorræusnak, * és hogy igen meg-félemlettek vólna tőle a' Moabíták; és hogy erejét meg nem álhatnák, * monda a' Mádián vénei-nek: Úgy el-tőrli ez a' nép mind a' kik határinkban laknak, mint el szokta az ökör gyökérig harapdálni a' füvet. Ő vala az időben Moábi ki-† Ios. 24 b. 9. rály. * † Követeket küldé azért a' Béor fiához a' jövendő-mondó Bálaámhoz, ki az Ammon fiai földök folyó-vize-mellett lakik vala, hogy el-hínák őtet, és mondanák: Ímé nép jött-ki Egyiptusból, melly el-lepte a' föld színét, le-telepedvén el-lenemben. *Jöj-el azért, és átkozd-meg e' népet, mert erősb nálamnál: ha valami-képpen meg-verhetném és ki-vethetném őtet földemből. mert tudom hogy áldott a' kit meg-áldasz, és átkozott a' kire átkokat hánsz. * És el-menének a' Móab vénei, és a' Mádián öreg emberi, kezekben lévén a' jövendőlésnek jutalma. És midőn Bálaámhoz jutottak vólna, és meg-beszéllették vólna néki Bálaknak minden szavát; * feleleő: Maradgyatok itt ez éjjel, és valamit nékem az Úr mond, azt felelem. Meg-maradván amazok Bálaámnál, el-jöve az Isten, és monda néki: * Mit akarnak nálad ez emberek? * Felele: A' Sépor fia Bálak a' Moabíták királya küldött hozzám, * mondván: Ímé a' nép melly Egyiptusból ki-jött, el-lepte a' föld színét: jöj-el, és átkozd-meg őtet, ha valami-módon hádakozván őtet el-űzhetném. * És monda az Isten Bálaámnak: Ne menny-el vélek, se meg ne átkozd a' népet: mert meg-áldatott. * Ki reggel fel-kelvén, monda a' fő embereknek: Mennyetek-el földetekbe, mert meg-tiltotta nékem az Úr hogy el ne mennyek veletek. * Meg-térvén a' fő emberek, mondának Bálaknak: Nem akart Bálaám velünk el-jöni. * Amaz ismég sokkal többeket és nemesebeket küldé, hogy-sem azelőtt küldött vala. * Kik mikor el-jutottak vólna Bálaámhoz, mondának: Ezt mongya Bálak a' Sépor fia: Ne késsél hozzám jöni: * kész vagyok tégedet tisztelni, és valamit kívánsz meg-adom néked: jöj-el, és átkozd-meg e' népet. * Felele Bálaám: "Ha Bálak nékem a' há-

zát teli adgya ezüstel és arannyal, sem változtathatom-meg az én Uramnak Istenemnek igéjét, hogy vagy többet, vagy kevesebet szóllyak. * Kérlek hogy maradgyatok itt ez éjjel-is, és tudhassam-meg mit felellyen ismég nékem az Úr. * El-jöve azért az Isten Bálaámhoz éjjel, és monda néki: Ha ez emberek híni jöttenek tégedet, kellyfel, és menny-el vélek: de úgy, hogy a' mit néked parancholok, meg-chelekedgyed. * Fel-kele Bálaám reggel, és meg-nyergelvén szamárát el-méne ő-vélek. * † És meg-haraguvék az Isten. És meg-álla az Úr Angyala az útban Bálaám-ellenében, ki a' szamáron ül vala, és két szolga vala vele. * Látván a' szamár az útban meg-állott Angyalt mezítelen kardal, ki-tére az útból, és a' mezőn mégyen vala. Mellyet midőn verne Bálaám, és az ösvényre akarna hozni, * meg-álla az Angyal két gyep szorosságában, mellyekkel kerítve valának a' szőlők. * Kit látván a' szamár, a' falhoz szorúla, és meg-sérté a' rajta-ülőnek lábát. Ama' pedig ismég veri vala őtet: * és mindazáltal az Angyal a' szoros helyre menvén, hólott sem jobra, sem bálra ki nem térhet vala, ellenébe meg-álla. * És mikor látta vólna a' szamár az Angyalt állani, a' rajta-ülőnek lába-alatt le-esék. ki meg-haraguván, keményben veri vala pálczával az öldalát. * És az Úr meg-nyitá a' szamár szaját, és meg-szóllala: Mit miveltem néked? miért versz engem? ímé már harmadszor? * Felele Bálaám: Mert meg-érdemletted, és meg-chúfoltál engem. Vajha fegyverem vólna, hogy meg-ölnének téged! * Monda a' szamár: Nem te barmod vagyok-e, mellyen mindenkor ülni szoktál e' jelen-való napig? mond-meg mit chelekedtem hasonlót valaha veled? Ama' pedig monda: Soha nem. * Mingyárt meg-nyitá az Úr a' Bálaám szemeit, és látá az Angyalt az úton állani mezítelen kardal, és imádá őtet a' földre borúlván. * Kinek monda az Angyal: Miért vered harmadszor a' te szamárodat? Én jöttem hogy ellenkedgyem veled, mert gonosz az útad, és ellenem vagyon: * és ha a'

† 2. Pet. 2. c. 15.

" Infr. 24. c. 13.

szamár ki nem tért vólna az útból, helyt adván az ellene-állónak, téged meg-ôltelek vólna, és ô élne. *Monda Bálaám: Vétkeztem, nem tudván hogy te állanál-ellenem: és most ha nem tettszik néked hogy el-mennyek, viszsza-térek. * Monda az Angyal: Menny-el ezekkel, és meg-láſd hogy egyebet ne szólly, hanem a' mit parancholok néked. El-méne azért a' fô emberekkel. * Mellyet mikor hallott vólna Bálak, ki-méne eleibe a' Moabíták városába, melly Arnonnak végsô határiban vagyon. * És monda Bálaámnak: Követeket küldöttê hogy hínálak téged, miért nem jöttél mingyárt hozzám? azért-e hogy jutalmát ide jövetelednek meg nem adhatom? * Kinek ama' felele: Ím jelen vagyok: szólhatok-e egyebet, hanê a' mit a' számba ád az Isten? * El-indúlának azért eggyütt, és menének a' várasba, melly országának utólsó határiban vala. * És mikor Bálak ökröket és juhokat ôlt vólna, ajándékokat küldé Bálaámnak, és a' fô embereknek kik véle valának. *Reggel lévén pedig, a' Báal magas-helyeire vivé ôtet, és meg-tekinté a' népnek végsô részét.

34 9 kozzá, a' kit Isten meg nem átkozott? Mi-képpen szidalmazzam, a' kit az Úr nem szidalmazott? * A' kő-sziklák teteiről meg-látom ôtet: és a' halmokról szemlélem ôtet. E' nép egyedül lakik, és a' pogányok-közzé nem
35 10 számláltatik. * Ki számlálhattya-meg a' Jákob porát, és tudhattya az Israël nemzetsége számát? Hallyon-meg lelkê az igazak halálával, és légyenek
36 utólsó dolgaim ezekhez hasonlók.
G 11 * És monda Bálak Bálaámnak: Mit chelekeszel? Híttalak téged, hogy
37 meg-átkoznád ellenségimet: 's te
12 más-felől áldod ôket. * Kinek felele amaz: Szólhatok-e egyebet, hanem a'
13 mit az Úr hágy? * Monda azért Bálak: Jere más helyre velem, a' honnan láſsad Israëlnek egy részét, és ne láthasſad mindenestől, onnét átkozd-meg
38 14 ôtet. * És midôn egy magas helyre vitte vólna ôtet, a' Fasga hegye tetejére, Bálaám hét óltárt építe, és arra
39 40 15 bórjút és kost tévén, * monda Bálaknak: Álly itt az éppen-égô áldozatod-
16 mellett, míg eleibe-megyek. * Kinek mikor eleibe-jött vólna az Úr, és igét
41 adott vólna szájába, monda: Térj-viszsza Bálakhoz, és ezeket mongyad
17 néki. * Meg-térvén, találá ôtet az éppen-égô áldozattya-mellett állani, és a' Moabíták fejedelmit véle. Kinek
1 Bálak; Mit szólla, ugymond, az Úr?
A 18 * Ama' pedig el-kezdvén példa-beszédét, monda: Álly Bálak és halgaſd;
2 19 hallyad Sépor fia: * Nem ollyan az Isten mint az ember, hogy hazudgyon; sem mint az ember fia, hogy meg-változzék. Mondotta azért, és nem chelekeszi-e meg? szóllott, és nem tellyesíti-é bé? * Áldáſra hozattattá, az áldáſt meg nem túlthatom. * Ninch bálvány Jákobban, sem nem láttatik faragott kép Israëlben. Az ô Ura Istene
3 20
21
4 vagyon véle, és a' király gyôzedelmének trombita szava ô-benne. * † Az
22 †Infr. 24. b. 8.
D Isten hozta-ki ôtet Egyiptusból, kinek erôssége hasonlo a' rinóczeroſéhoz. * Ninch madárból-valo jövendô-mondás Jákóbban, sem jelbôl-valo jövedölés Israëlbe. Idejekor meg-
5 23 mondatik Jákobnak és Israëlnek mit
6 chelekedett Isten. * Imé a' nép, mint
7 24 a' nôstény-oroszlány fel-támad, és mint az oroszlány fel-emelkedik: le nem fekszik míg nem meg-észi a' prædát, és a' meg-ôlettek vérét meg-iszsza. * És monda Bálak Bálaámnak: Se

XXIII. Rész.

ÉS monda Bálaám Bálaknak: Építs itt nékem hét óltárt, és ugyan annyi borjút készíts, és azon-számu kosokat. * És mikor Bálaámnak beszéde-szerént chelekedett vólna, fel-tévék eggyütt a' borjút és e' kost az óltárra. * És mônda Bálaám Bálaknak: Álly egy kevéssé az éppen-égô áldozatod-mellett, míg el-megyek, ha talám elômbe jô az Úr; és valamit paranchol, meg-môdom néked. * És mikor el-ment vólna sietséggel, eleibe-jövé az Isten. És szóllá néki Bálaám: Hét oltárt állattam-fel, ugymond, és reá-tettem a' borjút és a' kost. * Az Úr pedig igét ada szájába, és monda: Térj Bálakhoz, és ezeket mongyad. * Meg-térvén találá Bálakot az éppen-égô áldozattya-mellett állani, és mind a' Moabíták fejedelmit: * és el-kezdvén példa-beszédét, monda: Árámból hozott engem Bálak a' Moabíták királya a' Nap-keleti hegyekről; Jöj-el, ugymond, és átkozd-meg Jákobot: sietsſ, és szidalmazd Israëlt. * Hogy át-

ne átkozzad őtet, se ne álgyad. * És ő 26
monda: Nem mondottam-e néked, 12
hogy valamit nékem Istē parancholna, azt ehelekedném? *És monda né- 27
ki Bálak: Jere, és más helyre viszlek: 13
ha talám tettszenék az Istennek, hogy
onnét átkozd-meg őtet. * És midőn 28
őtet a' Fógor hegyének tetejére vitte
vólna, melly a' pusztára néz, *monda 29
néki Bálaám: Epíts itt nékem hét ól-
tárt, és ugyan-annyi borjút készíts, és
azon-számu kosokat. *Meg-chelekedé Bálak a' mint Bálaám mondotta 30
vala: és reá-tévé a' borjúkat és kosokat mindenik óltárra.

XXIV. Rész.

ÉS mikor látta vólna Bálaám, 1
hogy tettszenék az Úrnak A
hog' meg-áldaná Israëlt, nem
méne mint az-előtt el-ment
vala, hogy jövendőt kérdene: hanem
a' pusztára fordítván orczáját, * és 2
szemeit fel-emelvén, látá Israëlt sátoribā lakván az ő nemzetségi-szerént:
és reá-rohanván az Isten lelke, * pél- 3
da-beszédét elő-vévén, szólla: Monda a' Béor fia Bálaám: *monda az em- 4
ber, kinek szeme bé-dugatott: monda az Isten beszédinek halgatója, ki a'
Mindenhatónak látását nézte; ki el-
esik, és úgy nyittatnak-meg szemei:
* Melly szépek a' te hajlékid Jákob, 5
és a' te sátorid Israël! * mint az erdős 6
völgyek, mint a' folyó víz-mellett
meg-öntöztetett kertek, mint a' sátorok mellyeket az Úr vont-fel, mint a'
czédrusok a' vizek-mellett. *Ki-foly 7
a' víz az ő vedréből, és az ő magva B
sok vizekké lészen. El-emeltetik
Ágagért, az ő királya, és el-vétetik az
ő országa. * Az Isten hozta-ki őtet 8
Egyiptusból, † kinek erőssége ha-
sonlo a' rinoczeroséhoz. Meg-emészt- 23
tik az ő ellenségeket a' pogányokat, †Supr. 23.d.22.
és azoknak chontyokat meg-ron-
tyák, és által-liggattyák nyilakkal. 24
* Le-fekuvén alutt mint az oroszlány, és mint a' nőstény oroszlány, mellyet senki fel nem mér költeni. A' ki meg-áld téged, ő-is áldott 25
lészen; a' ki meg-átkoz, átokba esik.
* És meg-haraguván Bálak Bálaám- 10
ellen, egybe-chapván kezeit, monda:
Az ellenségim átkozására hittalak téged, kiket más-felől harmadszor ál-
dottál-meg: *térj viszsza helyedre. El- 11
végeztem vala ugyan, hogy bochűllettessen tisztelnélek téged, de az Úr meg-foszto tt tégedet az el-rendelt 12
tiszteletről. * Felele Bálaám Bálaknak: Nem mondottam-e meg a' C
követidnek, kiket hozzám küldöttél; * † Ha nékem Bálak a' házát 13
teli adgya ezüstel és arannyal, sem † Sup.
hághatom-által az én Uramnak Istenemnek beszédét, hogy valami jót 22. d. 18.
vagy gonoszt mongyak szívemből:
hanem valamit az Ur mond, azt
szóllom? * Mindazáltal el-men- 14
vén népemhez, tanátsot adok, mit
chelekedgyék a' te néped e' népnek
az utólso időben. * Elő-vévén 15
azért példa-beszédét, ismég szólla:
Monda a' Béor fia Bálaám: monda
az ember, kinek szeme bé-dugatott: 16
* monda az Isten beszédinek halgatója, ki a' Felségesnek tudományát tudgya, és a' Mindenhatónak
látását láttya, ki el-esvén nyittya-
meg szemeit. * Meg-látom őtet, de 17
nem most: reá nézek, de nem közelről. † Chillag támad Jákobból,
és veszsző kél-fel Israëlből: és meg- †Matt.
veri a' Móab fejedelmit, és el-pusz- 2. a. 2.
títtya Setnek minden fiait. * És 18
Idumæa ő öröksége lészen: a' Séir
öröksége az ellenségire szálla: Israël
pedig erősen chelekedik. * Jákob- 19
ból lészen a' ki uralkodgyék, és el-
veszese a' város maradékit. * És mi- 20
kor látta vólna Amaleket, példa-beszédét elő-vévén, monda: A' pogányok kezdeti Amalek, kinek ma-
radéki el-vesznek. * Látá a' Czi- 21
næust-is: és példa-beszédét elő-vévén, monda: Erős ugyan a' te lakóhelyed: de ha fészkedet a' kő-szik- 22
lára tészed-is, * és választott lészsz-is a' Czin nemzetségéből, meddig maradhatsz-meg? mert Assur meg-
fog téged. * És példa-beszédét elő- 23
vévén ismég szólla: Oh, ki él, mi- † Dan.
kor ezeket meg-chelekeszi az Isten? 11. c. 13.
*† Hajókon jőnek Olasz-országból, 24
meg-győzik az Assyriusokat, és el-pusztíttyák a' Zidókat, és végtére
ők-is el-vesznek. * És fel-kele Bá- 25
laám, és helyére téré: Bálak-is az
úton, mellyen jött vala, viszszaméne.

XXV. Rész.

LAkik vala pedig az időbē Isra 1
ël Settimbē, és paráználkodék A
a' nép a' Móab leányival, * kik 2
el-hívák őket az ő áldozattyokra. Ők pedig évének és imádák

azoknak istenit. * † És Israel a' Béelfegor szolgálattyára álla: és meg-haraguván az Úr, * monda Moysesnek: " Fogd-meg mind a' nép fejedelmit, és akazd-fel őket a' nap-ellenében akasztó-fákra: hogy haragom el-távozzék Israëltől. * És monda Moyses az Israël Bíráinak: " Öllye-meg ki-ki az ő fele-barátit, kik a' Béelfegor szolgálattyára állottak. * És ímé egy az Israël fiai-közzül bé-méne az attyafiai-előtt egy Madiáni kurvához, Moysesnek és az Israël fiai mindé seregének láttára, kik sírnak vala a' hajlék ajtaja-előtt. * † Mellyet midőn Fínees az Aaron pap fiának Eleazárnak fia látott vólna, fel-kele a' sokaság-közzül, és ragadván a' handzárt, * bé-méne az Israëlita férfi-után a' bordélyba, és által-veré mind kettőt eggyütt, a' férfiat tudn'-illik 's az aszszonyt a' nemző testeknél. És meg-szűnék a' chapás az Israël fiairól: * és huszon-négy ezer ember öleték-meg. * És monda az Úr Moysesnek: * Fínees az Aaron pap fiának Eleazárnak fia fordította-el haragomat az Israël fiairól: mert az én boszszú-állásomtól indíttatott ellenek, hogy magam el ne törleném az Israël fiait boszszu-állásomban. * az-okáért mond megnéki: " Ímé néki adom az én szövetségem békeségét, * és lészen mind nála 's mind a' magvánál a' papságnak örök kötése, mert boszszút állott az ő Istenéért, és az Israël fiai bűnét el-törlötte. * Az Israëlita férfinak pedig, ki a' Madiáni aszszonnyal meg-öletett, Zambri vala neve, a' Salu fia, a' Simeon rokonságából 's nemzetségéből-való fejedelem. * A' Madiáni aszszony pedig, ki eggyütt meg-ölletteték, hívattatik vala Kozbínak, a' Madianíták igen nemes fejedelmének Surnak leánya. * És szólla az Úr Moysesnek, mondván: * † Ellenségeknek érezzenek títeket a' Madianíták, és öllyétek őket: * mert ők-is ellenségesen cheleked-tek veletek, és meg-csaltak álnoksággal a' Fogor bálványával, és Kozbíval a' Madiáni fejedelem leányával az ő húgokkal, ki meg-ölettetett a' chapásnak napján, Fogorral-való szentség-törésért.

† *Ios. 22. d. 17.*
" *Deut. 4. a. 3.*
" *Exod. 32. f. 27.*
† *1. Mac 2. c. 26. Psal. 105 c. 30. 1. Cor. 10. b. 8.*
" *Eccli. 45. d. 28 1. Mac. 2. f. 54.*
† *Infr. 31. a. 2.*

XXVI. Rész.

MInek-utánna a' vétkesek vére ki-ontaték, monda az Úr Moysesnek és az Aaron fiának Eléazar papnak: * " Számlállyátok-meg az Israël fiainak égész sommáját húsz esztendőtől fogva 's fellyeb, házok és rokonságok szerént, mind a' kik hadba mehetnek. * Szóllának azért Moyses és Eléazar pap a' Móab mezőségin a' Jordánnál Jériko-ellenében, azoknak * kik húsz esztendősök és fellyebb valának, a' mint az Úr parancholta vala, kiknek számok ez: * Rúbé Israëlnek első-szülötte. † Enek fia Hénok, kitől a' Henokíták nemzete: és Fallu, kitől a' Falluíták nemzete: * és Hesron, kitől a' Hesroníták nemzete: és Karmi, kitől a' Karmíták nemzete. * ezek a' Rúben gyökerének nemzeti: kiknek számok találtaték, negyvé-hárō ezer és hétszáz harmincz. * A' Fallu fia, Eliab. * ennek fiai: Námuel és Dátan és Ábírō. ezek a' Dátan és Abíron a' nép fejedelmi, † kik fel-támadtak Moyses és Aaron-ellen a' Kóre párt-ütésében, mikor az Úr-ellen támadtak: * és szájját fél-nyitván a' föld, el-nyelé Kórét sokan meg-halván, mikor el-égeté a' tűz a' két-száz ötven férfiat. És nagy choda lőn, * hogy Kóre el-veszvén, a' fiai el nem vesztének. * A' Simeon fiai az ő rokonságok-szerént: Námuel, ettől a' Namuelíták nemzete: Jámin, ettől a' Jaminíták nemzete: Jákin, ettől a' Jakiníták nemzete. * Záre, ettől a' Zareíták nemzete: Saul, ettől a' Saulíták nemzete. * ezek a' Simeon gyökerének nemzeti, kiknek egész számok vólt, huszon-két ezer két-száz. * A' Gad fiai az ő rokonságok-szerént: Séfon, ettől a' Sefoníták nemzete: Aggi, ettől az Aggíták nemzete: Súni, ettől a' Suníták nemzete: * Ozni, ettől az Oznítak nemzete. Her, ettől a' Heríták nemzete: * Arod, ettől az Arodíták nemzete: Ariel, ettől az Arielíták nemzete. * ezek a' Gad nemzeti, kiknek egész számok vólt, negyven-ezer öt-száz. * † A' Juda fiai, Her és Onán, kik mind ketten meg-halának Kánaán-földében. * És vóltak a' Juda fiai, az ő rokonságok-szerént: Séla, kitől a' Selaíták nemzete: Fáres, kitől a' Faresíták nemzete: Záre, kitől a' Zareíták nemzete. * A' Fáres fiai pedig,

" *Sup. 1. a. 2. 3.*
† *Gen. 46. a. 9. Exod. 6. b. 14. 1. Par. 5. a. 3.*
† *Sup. 16. a. 1.*
† *Gen. 38. a. 3.*

Hefron, kitől a' Hefroníták nemzete: és Hámul, kitől a' Hamulíták nemzete. * ezek a' Júda nemzeti, kiknek egéſz ſzámok vólt, hetven-hat ezer öt-ſzáz. * Az Iſakár fiai az ő rokonſágok-ſzerént: Tóla, kitől a' Tolaíták nemzete: Fúa, kitől a' Fuaíták nemzete: * Jáſub, kitől a' Jaſubíták nemzete: Semrán, kitől a' Semraníták nemzete. * ezek az Iſakár rokonſági, kiknek ſzámok vólt, hatvan-négy ezer három-ſzáz. * A' Zábulon fiai az ő rokonſágok-ſzerént: Sáred, kitől a' Sarediták nemzete: Élon, kitől az Eloníták nemzete: Jálel, kitől a' Jalelíták nemzete. * ezek a' Zábulon rokonſági, kiknek ſzámok vólt, hatvan-ezer öt-ſzáz. * A' Jóſef fiai az ő rokonſágok-ſzerént: Manaſſes és Efraim. * Manaſſeſtől eredett Mákir, kitől a' Makiríták nemzete. † Mákir nemzé Gálaádot, kitől a' Gálaadíták nemzete. * Gálaádnak valának fiai: Jézer, kitől a' Jezeríták nemzete: és Hélek, kitől a' Helekíták nemzete: * és Aſriel, kitől az Aſrielíták nemzete: és Sekem, kitől a' Sekemíták nemzete: * és Semida, kitől a' Semidaíták nemzete: " és Héfer, kitől a' Heferíták nemzete. * Héfer pedig a' Sálfaád attya vólt, kinek nem vóltak fiai, hanem chak leányi, kiknek ez nevek: † Málaa, és Nóa, és Hegla, és Melka, és Terſa. * ezek a' Manaſſes nemzeti, és azoknak ſzámok, öt-ven-hét ezer hét-ſzáz. * Az Efraim fiai pedig az ő rokonſágok-ſzerént, ezek vóltak: Sutala, kitől a' Sutalaíták nemzete: Bekér, kitől a' Bekeríták nemzete: Thehen, kitől a' Theheníták nemzete. * A' Sutala fia pedig Herán vólt, kitől a' Heraníták nemzete. * ezek az Efraim fiainak rokonſági, kiknek ſzámok vólt, harminez-két ezer öt-ſzáz. * ezek a' Jóſef fiai az ő nemzetek-ſzerént. A' Benjamin fiai az ő rokonſágokbã: Béla, kitől a' Belaíták nemzete: Asbel, kitől az Asbelíták nemzete: Ahiram, kitől az Ahiramíták nemzete: * Sufam, kitől a' Sufamíták nemzete: Hufam, kitől a' Hufamíták nemzete. * A' Béla fiai: Hered és Noëman: Heredtől, a' Heredíták nemzete. Noëmántól, a' Noëmaníták nemzete. * ezek a' Benjamin fiai az ő rokonſágok-ſzerént, kiknek ſzámok vólt, negyven-öt ezer hat-ſzáz. * A' Dán fiai az ő rokonſágok-ſzerént: Suham, kitől a' Suhamíták nemzete. ezek a' Dan rokonſági, az ő nemzetek-ſzerént. * minnyájan Suhamíták vóltak, kiknek ſzámok vala, hatvan-négy ezer négy-ſzáz. * Az Aſer fiai az ő rokonſágok-ſzerént: Jemna, kitől a' Jemnaíták nemzete: Jeſui, kitől a' Jeſuíták nemzete. * Brie, kitől a' Brieíták nemzete. A' Brie fiai: Héber, kitől a' Heberíták nemzete: és Melkiel, kitől a' Melkielíták nemzete. * Az Aſer leánya neve pedig, Sára vala. * ezek az Aſer fiainak rokonſági, és a' ſzámok, öt-ven-három ezer négy-ſzáz. * A' Neftali fiai az ő rokonſágok-ſzerént: Jéſiel, kitől a' Jeſielíták nemzete: Gúni, kitől a' Guníták nemzete: * Jéſer, kitől a' Jeſeríták nemzete: Sellem, kitől a' Sellemíták nemzete. * ezek a' Neftali fiainak rokonſági, az ő nemzetek-ſzerént: kiknek ſzámok, negyvé-öt ezer négy-ſzáz. * Ez ſommája az Iſraël fiainak, kik meg-ſzámláltattak, hat-ſzáz 's egy-ezer és hét-ſzáz harmincz. * És ſzólla az Úr Moyſeſnek, mondván: * Ezeknek oſztaſſék örökſégűl a' föld, a' nevek ſzáma ſzerént. * Többeknek nagyobb réſzt adgy: és kevesbeknek kiſebbet: mindennek, a' mint moſt meg-ſzámláltattak, adaſsék az örökſég: * de úgy hogy a' ſors oſzſza-el a' Földet a' nemzetſégek és chelédek-között. * Valami a' ſorſal jút, azt vagy több-ben vegyék, vagy kevesben. * † A' Lévi fiainak ſzámok-is ez az ő nemzetek-ſzerént: Gerſon, kitől a' Gerſoníták nemzete: Káat, kitől a' Kaatíták nemzete: Mérari, kitől a' Meraríták nemzete. * ezek a' Lévi nemzeti: Lobni nemzete, Hebroni nemzete, Moholi nemzete, Muſi nemzete, Kóre nemzete. Káat pedig nemzé Amrámot: * kinek feleſége Jókabed vólt a' Lévi leánya, ki néki Egyiptusban ſzűletett. ez ſzűle a' férjének Amrámnak fiakat, Aaront és Moyſeſt, és Mariát ezek nénnyét. * Aarontól ſzármazának: Nádab és Abiu, és Eléazar és Jtamar: * " kik-közzűl Nádab és Abiu meg-halának, mikor idegen tűzet vittek vólna az Úr-eleibe. * És valának mind a' kik meg-ſzámláltattak, huſzon-három ezer férfiak, egy hólnáptól-fogva és fellyebb: mert nem ſzámláltattak

† *Ioſ. 17. a. 1.*
" *Infr. 27. a. 1.*
† *Inf. 27. a. 1.*
† *Exod. 6. c. 17.*
" *Sup. 3. a. 4. Lev. 10. a. 1. 1. Par. 24. a. 2.*

az Izraël fiai-közzé, örökség sem adadott nékik a' többivel. * Ez az Izraël fiainak száma, kik fel-irattattak Moysestől és Eléazar paptól, a' Móab mezőségén a' Jordán-mellett Jérikoellenében. * † Kik-között senki nem volt azokbá, kik az-előtt meg-számláltattak volt Moysestől és Aarontól a' Sinai pusztájában. * " Mert eléve meg-mondotta vala az Úr, hogy minnyájan meg-halnának a' pusztában. Es senki meg nem maradott közzülök, hanem chak a' Jéfone fia Káleb, és a' Nun fia Jósue.

63 64 65

XXVII. Rész.

ELő-jövének pedig a' Sálfaád leányi, ki a' Héfer fia vala, ki a' Gálaád fia, ki Mákirnak a' Manasses fiának fia, ki a' Józef fia vala: kiknek ez nevek, Máala, és Nóa, és Hegla, és Melka, és Tersa. * És meg-állának Moyses és Eléazar pap és a' nép fejedelmi-előtt, a' szövetség hajléka ajtajánál, és mondának: * Az atyánk meg-hólt a' pusztában, és nem vólt a' támadásban, † melly Kóre-alatt az Úr-ellen indíttatott, hanem az ő bűnébe hólt-meg: nem vóltak férfiu magzati. Miért vétetik-el a' neve az ő nemzete-közzül, mint-hogy fia nem vólt? Adgyatok örökséget nékünk az atyánk rokoniközött. * És vivé Moyses ezek ügyét az Úr itéletire. * Ki monda néki: * Igaz dolgot kívánnak a' Sálfaád leányi: adgy örökséget nékik az attyok rokoni-között, és annak örökségébe szállyanak. * Az Izraël fiainak pedig ezeket mongyad: * Mikor az ember fiu-nélkül hal-meg, a' leányára szállyon öröksége. * ha leánya nem lészen, örökösi légyenek az attyafiai. * hogy-ha attyafiai sem lésznek, adgyátok az örökséget az attya rokoninak. * ha pedig az attyának sem lésznek rokoni, adassék az örökség azoknak kik néki közel-valók. és ez a' végezés légyen az Izraël fiainál örök törvényül, a' mint parancholta az Úr Moysesnek. * És monda az Úr Moysesnek: " Menny-fel ez Abarim hegyére, és szemléld-meg onnét a' Földet, mellyet az Izraël fiainak adok. * és mikor azt meg-látod, te-is a' népedhez mégy, a' mint el-ment a' bátyád Aaron: * mert meg-bántottatok engem a' Sin pusztájában a' sokaságnak ellen-mondásában, és nem

1 A 2 3 B 4 5 6 7 8 C 9 10 11 12 13 14

akartatok engem szentelni előtte a' vizek-fölött. ezek az ellen-mondásnak vizei Kádesben a' Sin pusztájábá. * Kinek felele Moyses: * Rendellyen a' minden test lelkeinek Ura Istene embert, ki e' sokaság-előtt légyen, * és ki 's bé mehessen előttök, és ki vagy bé-vihesse őket: hogy ne légyen az Úr népe mint a' pásztoratlan juhok. * És monda az Úr néki: † Vedd melléd a' Nun fiát Jósuét, a' férfiat kiben Lélek vagyon, és tedd reá kezedet. * Ki Eléazar pap 's az egész sokaság-eleibe állyon: * és parancholatokat adgy néki mindenek láttára, és a' dicsőséged részét, hogy halgassa őtet az Izraël fiainak egész gyüleközete. * ő-érette, ha valamit kell chelekedni, Eléazar pap kérgyen tanátsot az Urtól. Az ő szavára mennyen-ki 's bé ő, és Izraëlnek mindé fiai ő-vele, és a' több sokaság. * Chelekedék Moyses a' mint parancholta vala az Úr. És mikor melléje vette vólna Jósuét, állatá őtet Eléazar pap 's az egész nép gyüleközeti-eleibe. * És kezeit fejére téven, meg mind elő beszéllé a' miket parancholt vala az Úr.

1 A 2 3 4 5 6 7 8 B 9 10 11 12 13 14

XXVIII. Rész.

ÉS monda az Úr Moysesnek: * Parancholly az Izraël fiainak, és mongyad nékik: Az én áldozatomat és kenyerimet, és a' gyönyörűséges illatnak égetését mutassátok-bé az ő idejekben. * Ezek az áldozatok mellyeket bé kell mutatnotok: Makula-nélkülvalo esztendős két bárányt mindennap éppen-égő örök áldozatra: * eggyikét áldozzátok reggel, és a' másikát estve: * az éfinek tized része żemlye-lisztet, mellyel igen tiszta olajjal légyen egyelítve, és a' negyed része légyen a' hínnek. * Szüntelenvalo éppen-égő áldozat ez, mellyet áldoztatok a' Sinai hegyén gyönyörűséges illatu áldozatúl az Urnak: * és áldozzátok egy hín bornak negyed részét mindenik bárányal, az Úr Szent-helyén. * A' második bárányt-is hasonló-képpen áldozzátok estve a' reggeli áldozatnak minden rend-tartása-szerént, és az ő eledeli áldozattya-szerént, az Úrnak gyönyörűséges illatu áldozatúl. * † Szombat-nap pedig áldozatok makula-nélkül valo esztendős két bárányt, és olajjal meg-egye-

† 1. Cor. 10. a. 5.
" Sup. 14. d. 23. 24.
Sup. 26. d. 32. Inf. 36. a. 1. Ios. 17. a. 1.
† Supr. 16. a. 1.
" Deut. 32. g. 51. Sup. 20. b. 12.
† Deut. 3. d. 21.
† Mat. 12. a. 5.

lített két tized żemlye-liſztet eledeli áldozatúl, és itali áldozatokat, * mellyek rend-tartáſ-ſzerént ki-ſöntetnek minden ſzombaton éppen-égő ſörök áldozatra. * A' hólnapok elsö napján pedig, áldozzatok éppen-égő áldozatúl az Úrnak, két borjút a' chordából, egy koſt, makula-nélkűl-valo eſztendős hét báránt, * és olajjal meg-egyelített három tized żemlye-liſztet eledeli áldozatúl minden borjúhoz: és olajjal meg-egyelített két tized żemlye-liſztet minden koſſal: * és olajjal-valo tized żemlye-liſztnek tizedét eledeli áldozatúl minden bárannyal. gyönyörűſéges illattya és éppen-égő áldozattya ez az Úrnak. * A' bornak pedig itali áldozati, mellyeket minden áldozatokra kell önteni, ezek légyenek: a' hínnek fél réſze mindenik borjúval, harmada a' koſsal, negyede a' bárannyal. ez légyen az éppen-égő áldozat minden hólnapokban, mellyek eſztendő forgáſában egy-máſt követik. * Egy bak-is áldoztaſsék az Úrnak a' bűnökért éppen-égő örök áldozatúl az ö eledeli áldozatival. * † Az elsö hólnapban pedig, a' hónak tizen-negyedik napján, az Úr Fáſéja léſzen, * és tizen-ötöd napon innepe. hét napig egyenek kováſztalant. * Azok-közzűl az elsö nap tiſztelletes és ſzent légyen: ſemmi ſzolgai dolgot ne tegyetek azon. * És áldozzatok éppen-égő áldozatúl az Úrnak két borjút a' chordából, egy koſt, makula-nélkűl-valo eſztendős hét báránt: * és mindeniknek eledeli áldozatit żemlye-liſztből melly olajjal légyen egyelítve, három tizedet mindenik borjúval, és két tizedet a' koſsal, * és a' tizednek tizedét mindenik bárannyal: az-az, a' hét bárannyal. * És egy bakot a' bűnért, a' tí meg-tiſztíttáſtokra, * a' reggeli éppen-égő áldozaton-kivűl, mellyet mindenkor bé-mutaſsatok. * Így chelekedgyetek a' hét napoknak minden napján a' tűz táplálaſára, és az Úrnak gyönyörűſéges illattyára, melly fel-mégyen az éppen-égő áldozatból, és mindeniknek eledeli áldozatiból. * A' hetedik nap-is igen nagy innep és ſzent légyen néktek, ſemmi ſzolgai munkát ne tegyetek azon. * A' żengék napja-is, mikor az új gabonát bé-mutattyátok az Úrnak, el-telvén a' hetek, tiſzteletes és ſzent légyen: ſemmi ſzolgai dolgot ne tegyetek azon. * És áldozzatok éppen-égő áldozatot gyönyörűſéges illatra az Úrnak, két borjút a' chordából, egy koſt, és makula-nélkűl-valo eſztendős hét báránt: * és azoknak eledeli áldozatiban olajjal megegyelített három tized żemlye-liſztet mindenik borjúval, a' koſsal kettőt, * a' bárányokkal a' tizednek tizedét, mellyek mindeneſtől hét bárányok. a' bakot-is, * melly a' meg-tiſztúláſáért ölettetik-meg: az éppen-égő örök áldozat és ának eledeli áldozati-kivűl. * Mind makula-nélkűl-valókat áldozzatok az ö itali áldozattyokkal.

XXIX. RÉSZ.

A' hetedik hólnapnak elsö napja-is tiſzteletes és ſzent légyé néktek. ſemi ſzolgai munkát ne tegyetek azon, mert trombita-zengéſnek napja. * És áldozzatok éppen-égő áldozatot az Úrnak gyönyörűſéges illatúl, egy borjút a' chordából, egy koſt, és makula-nélkűl-valo eſztendős hét báránt: * és azoknak eledeli áldozatibã olajjal egyelített żemlye-liſztnek három tizedét mindenik borjúval, két tizedet a' koſsal, * egy tizedet a' bárannyal, mellyek mindeneſtől hét bárányok: * és egy bakot a' bűnért, melly a' nép tiſztúláſáért áldoztatik; * a' hólnapok elsö napjainak éppen-égő áldozattya-kivűl az ö eledeli áldozatival, és az éppen-égő örök áldozat-kivűl a' ſzokott itali áldozatokkal: azon czeremoniákkal mutaſsátok-bé az Úrnak a' gyönyörűſéges meg-gyűjtott illatot. * † E' hetedik hólnapnak a' tizedik napja-is ſzent és tiſzteletes légyen néktek, és ſanyargaſsátok lelketeket: ſemmi ſzolgai műkát ne tegyetek azon. * És áldozzatok éppen-égő áldozatot az Úrnak gyönyörűſéges illatúl, egy borjút a' chordából, egy koſt, makula-nélkűl-valo eſztendős hét báránt: * és azoknak eledeli áldozatiban olajjal egyelített żemlye-liſztnek három tizedét mindenik borjúval, két tizedet a' koſsal, * a' tizednek tizedét mindenik bárannyal, mellyek mindeneſtől hét bárányok: * és egy bakot a' bűnért, azokö-kivűl mellyeket a' vétkek tiſztúláſára ſzoktak bémutatni, és az éppen-égő örök

† *Exod. 12. d. 18. Lev. 23. a. 5.*

† *Lev. 16. g. 30. & 23. c. 24.*

áldozat-kivűl az ő eledeli és itali áldozatival. * Tizen-ötödik napján pedig a' hetedik hólnapnak, melly néktek szent és tiszteletes légyen, semmi szolgai munkát ne tegyetek azon, hanem innepet illyetek az Úrnak hét nap: * és áldozzatok éppen-égő áldozatot az Úrnak gyönyörűséges illatúl, tizen-három borjút a' chordából, két kost, makula-nélkűl-való esztendős tizen-négy báránt: * és azoknak eledeli áldozatiban, ollajjal egyelített żemlye-liſztnek három tizedét mindenik borjúval, mellyek mindeneſtől tizen-háro borjúk: és két tizedet egy kosal, az-az, mindeneſtől két kosal, * és a'tizednek tizedét mindenik bárannyal, mellyek mindeneſtől tizen-négy bárányok: * és egy bakot a' bűnért, az éppē-égő örök áldozat és az ő eledeli és itali áldozattya-kivűl. * Második nap áldozzatok tizen-két borjút a' chordából, két kost, makula-nélkűl-valo esztendős tizen-négy báránt: * és mindeniknek eledeli és itali áldozatit a' borjúkkal és kosokkal és bárányokkal szokás-szerént meg-tartsátok: * és egy bakot a' bűnért, az éppen-égő örök áldozat és annak eledeli és itali áldozattya-kivűl. * Harmadik nap áldozzatok tizen-egy borjút, két kost, makula-nélkűl-valo esztendős tizen-négy báránt: * és mindeniknek eledeli és itali áldoztatit a' borjúkkal és kosokkal és bárányokkal szokás-szerént meg-tartsátok: és egy bakot a'bűnért, az éppen-égő örök áldozat és annak eledeli és itali áldozattya-kivűl. * Negyedik nap áldozzatok tíz borjút, két kost, makula-nélkűl-valo esztendős tizen-négy báránt: * és mindeniknek eledeli és itali áldozatit a' borjúkkal és kosokkal és bárányokkal szokás-szerént meg-tartsátok: * és egy bakot a' bűnért, az éppen-égő örök áldozat és annak eledeli és itali áldozattya-kivűl. * Ötödik nap áldozzatok kilencz borjút, két kost, makula-nélkűl-valo esztendős tizen-négy báránt: * és mindeniknek eledeli és itali áldozattyát a' borjúkkal és kosokkal és bárányokkal szokás-szerént meg-tartsátok: * és egy bakot a' bűnért, az éppen-égő örök áldozat és annak eledeli és itali áldozattya-kivűl. * Hatodik nap áldozzatok nyólcz borjút, két kost, makula-nélkűl-valo esztendős tizen-négy báránt: * és mindeniknek eledeli és itali áldozatit a' borjúkkal és kosokkal és bárányokkal szokás-szerént meg-tartsátok: * és egy bakot a' bűnért, az éppen-égő örök áldozat és annak eledeli és itali áldozattya-kivűl. * Hetedik nap áldozzatok hét borjút, és két kost, makula-nélkűl-valo esztendős tizen-négy báránt: * és mindeniknek eledeli és itali áldozatit a' borjúkkal és kosokkal és bárányokkal szokás-szerént meg-tartsátok: * és egy bakot a' bűnért, az éppen-égő örök áldozat és annak eledeli és itali áldozattya-kivűl. * Nyólczadik nap, melly igen nagy innep, semmi szolgai munkát ne tegyetek, * áldozván éppen-egő áldozatot az Úrnak gyönyörűséges illatra, egy borjút, egy kost, makula-nélkűl-valo esztendős hét báránt: * és mindeniknek eledeli és itali áldozatit a'borjúkkal és kosokkal és bárányokkal szokás-szerént meg-tartsátok: * és egy bakot a' bűnért az éppen-égő örök áldozat és annak eledeli és itali áldozattya-kivűl. * Ezeket áldozzátok az Úrnak a'tí innepeteken: a' fogadásból és szabad akaratból-valo ajándékok-kivűl, az éppen-égő, az eledeli, az itali, és a'békeséges áldozatokban.

12 30 13 31 32 33 14 34 35 15 16 36 C 17 37 18 38 19 39 20 21 1 22 A 2 23 3 24 4 25 26 27 5 28 6 B 29 7 D

XXX. Rész.

ES meg-beszéllé Moyses az Izraël fiainak mind a' miket az Úr néki parancholt vala: * és szólla az Izraël fiai nemzetségi fejedelminek: Ez a' beszéd mellyet az Úr parancholt: * Ha vallamelly férfiu fogadást tészen az Úrnak, vagy magát eskűvéssel kötelezi: meg ne szegje szavát, hanem mind bé-tellyesíttse a'mit fogadott. * Az aszszony'állat ha valamit fogad, és magát eskűvéssel kötelezi, ki az attya hazábā és még leány-korban vagyon: ha meg-érti az attya a' fogadást mellyet fogadott, és az eskűvést mellyel lelkét kötelezte, és halgat, köteles légyē a'fogadásra: * valamit fogadott és eskűtt, chelekedettel bé-tellyesíttse. * ha pedig mi-helyen hallya, ellene-mond az attya: fogadási és eskűvési-is fel-bomolnak, és nem lészen köteles a' fogadásra, mivel ellene mondott az attya. * Ha férje lé-

ſzen, és valamit fogad, és egyſzer ſzajából a' ſzó ki-jövén eſkűvéſsel kötelezi lelkét: * a' melly nap hallya a' férje, és ellene nem mond; köteles légyen a' fogadáſra, és meg-adgya valamit igért. * ha pedig halván mingyárt ellene mond, és fel-bontya annak fogadáſit, és ſzavait mellyekkel meg-kötelezte lelkét; kegyelmes léſzen néki az Úr. * Az özvegy és megvettetett aſzſzony valamit fogadnak, meg-adgyák. * A' házas aſzſzony mikor férje házában fogadáſſal kötelezi magát, és eskűvéſſel, * ha hallya a' férje, és halgat, ſem a' fogadáſnak ellene nem mond; meg-adgya valamit fogadott. * ha pedig mingyárt ellene mond, nem léſzen köteles a' fogadáſra: mert a' férje ellene-mondott, és az Úr kegyelmes léſzen néki. * Ha fogadáſt téſzen, és eskűvéſſel kötelezi magát, hogy bőjtöléſſel vagy egyéb dolgoktól-valo meg-tartóztatáſſal meg-ſanyargattya lelkét, a' férje akarattyában léſzen hogy meg-chelekedgye, vagy ne chelekedgye. * hogy-ha halván a' férje, halgat, és máſod napra hallaſztya itéletit; valamit fogadott és igért, adgya-meg. mivel mingyárt hogy hallotta, el-halgatta. * ha pedig ellene-mond minek-utánna meg-tudta, ő viſellye annak hamiſſágát. * Ezek a' törvények, mellyeket az Úr Moyſeſnek rendelt, a' férje 's a' feleſége, az attya 's a' leánya-között, ki még leány-korban vagyon, vagy a' ki az attya házában lakik.

XXXI. Rész.

ÉS ſzólla az Úr Moyſeſnek, mondván: * Álly boſzſzút előbb az Iſraël fiaiért a' Madianítákon, és úgy takartatol a' te népedhez. * És Moyſes mingyárt; " Fegyverkezteſſetek, ugymond, férfiakat közzűletek a' viadalra, kik meg-torolhaſſák az Úr boſzſzúját a' Madianítákon. * Ezer férfiak válaſztaſſanak Iſraëlnek mindenik nemzetſégéből, kik a' hadba küldeſſenek. * És adának minden nemzetſégből ezeret, az-az, tizen-két ezert a' harczra ſerényeket: * kiket Moyſes az Eléazar pap fiával Fineeſſel küldе-el, a' ſzent edényeket-is, és a' harſogáſra a' trombitákat-is néki adá. * És midőn meg-vittak vólna a' Madianítákkal, és meg-győzték vólna; a' férfiakat mind meg-ölék, * " és azoknak királyit-is, Evit, és Reczemet, és Surt, és Hurt, és Rebét, a' nemzetſégnek öt fejedelmit: a' Béor fiát Bálaámot-is meg-ölék kardal. * És meg-fogák azoknak aſzſzony'népeit, és gyermekit, és minden barmait, és minden marhájokat, valamit találhatának eldúlák: * mind váraſokat 's mind falukat és kaſtélyokat a' tűz eméſztemeg. * És el-vivék a' prædát, és mind a' mit fogtak vala mind emberekben 's mind barmokban, * és vivék Moyſeshez, és Eléazar paphoz, és az Iſraël fiainak minden ſokaſágához. a' több eſzközöket pedig vivék a' táborba a' Móab mezőſegin a' Jordán-mellett Jériko-ellenében. * Ki-menének pedig Moyſes és Eléazar pap, és a' gyüleközetnek minden fejedelmi azokeleibe a' tábor-kivűl. * És meg-haraguván Moyſes a' hadnak fejedelmire, ezeredeſire, és ſzázadoſira, kik a' hadból jöttek vala, * monda: Miért tartottátok-meg az aſzſzony'népeket? * " Nem ezek-e a' kik meg-chalták az Iſraël fiait Bálaám ſugalláſára, és vétekbe ejtettek titeket az Úr-ellen a' Fógor bűnével, mellyért meg-is verettetett a' nép? * " Azért mind meg-ollyátok vakmi férfiúi nem, még a' gyermekeket-is: és az aſzſzonyokat, kik férfiakat iſmértek közösüléſſel, meg-ölyétek: * a' leányzókat pedig és minden ſzűz aſzſzonyokat tartſátok magatoknak. * és maradgyatok a' táboron-kivűl hét napig. A' ki embert ölt, vagy a' meg-öltet illeti, tiſztíttaſſák-meg harmad és heted napon. * És minden præda, akár ruha légyen, akár edény, 's akár egyébre készített eſzköz, kechke bőrből, és ſzőrből, és fából, meg-tiſztíttaſſák. * Eléazar pap-is a' hadi férfiaknak, kik harczoltak vala, így ſzólla: * Ez a' törvénnek parancholattya, " mellyet parancholt az Úr Moyſeſnek: * Az arany, és az ezűſt, és a' réz, és a' vas, és a' fekete 's feír ón, * és minden a' mi által-mehet a' langon, tűzzel tiſztíttaſſák-meg. valami pedig a' tűzet el nem ſzenvedheti, a' tiſztúláſnak vizével ſzenteltеſſék-meg: * és moſſátok-meg ruháitokat hetedik napon, és meg-tiſztúlván mennyetek az-után a' táborba. * És monda az Úr Moyſeſnek: * Vegyétek ſommáját azoknak a' miket fogtak,

" Sup. 21. d. 13.

" Ioſ. 13. c. 25.

" Sup. 25. d. 17.

" Iudic. 21. b. 11.

" Lev. 6. d. 28. & 11. c. 33. & 15. b. 11.

az embertől-fogva a' baromig, te és Eléazar pap és a' kősség fejedelmi;
* és ozd-el a' prédát egy-aránt, azokközött a' kik harczoltak és ki-mentek a' hadba, és a' több egész sokaságközött. * és válaszsz az Úrnak részt azoktól a' kik harczoltak és a' hadba
E
vóltak, ött-száz lélek-közzül eggyet, mind emberekből 's mind ökrökből, és szamárokból, és juhokból, * és add azt Eléazar papnak, mert az Úr első ajándéki. * Az Izraël fiainak másod fél részéből-is az ötvenedik fejet az emberekből, és ökrökből, és szamárokból, és juhokból, minden barmokból, és add azt a' Levitáknak, kik az Úr hajléka őrizetibe vígyáznak. *
A
És úgy chelekedének Moyses és Eléazar, a' mint parancholtá vala az Úr. * Vala pedig a' préda, mellyet a' had nyert vala, hat-száz hetven-öt ezer juh, * hetven-két ezer ökör, * hatvan-egy ezer szamár: * aszszonyi nemből-valo emberi lelkek, kik férfiakat nem ismértek vala, harmincz-két ezer. * És adaték a' fél rész azoknak a' kik a' harczon vóltak, három-száz harmincz-hét ezer öt-száz juh: *
F
mellyekből az Úr részére számláltatott hat-száz hetven-öt juh: * És a' harmincz-hat ezer ökörből, hetven-két ökör: * a' harmincz-ezer öt-száz szamárból, hatvan-egy szamár: * a' tizen-hat ezer emberek lelkeiből, az Úr részére harmincz-két lélek jutott. * És adá Moyses az Úr
B
első ajandékinak számát Eléazar papnak, a' mint néki meg vala parancholva, * az Izraël fiainak fél-részéből, mellyet el-választott vala azoknak kik a' harczon vóltak. * A'
C
fél részből pedig melly a' több sokaságnak jutott vala, az-az, a' három-száz harmincz-hét ezer öt-száz juhból, * és a' harmincz-hat ezer ökörből, * és a' harmincz-ezer öt-száz szamárból, * és a' tizen-hat ezer emberből, * el-vévé Moyses az ötvenedik fejet, és adá a' Levitáknak, kik vígyáznak vala az Úr
G
hajlékában, a' mint parancholta vala az Úr. * És mikor Moyseshez járúltak vólna a' had fejedelmi, és az ezeredesek, és századosok, mondának: * Mi te szolgaid, meg-számláltuk a' hadakozók számát, kik kezünk-alatt vóltak: és chak egy heával sem vólt. * Ez-okáért az Ur ajándéki-kőzibe hozzuk ki-ki a' mi aranyat találhattunk a' prédában; térd-kötőket és arany pereczeket, gyűrőket és karékesitőket, és nyakba-vetőket, hogy könyörögj érettünk az Úrnak. * És bé-vön Moyses és Eléazar pap, minden aranyat külömb-külömb-féle formákban. * tizen-hat ezer hétszáz ötven siklus-nyomót, az ezeredesektől és századosoktól. * Mert a' mit ki-ki a' prédában kapott vala, övé vala. * És el-vévén bé-vivék a' bizonság hajlékába, az Izraël fiainak emlekezetire az Úr-elött.

XXXII. Rész.

A' Rúben és Gad fiainak pedig sok barmok vala, és a' barmokból számlálhatatlan örökségek. És midőn látták vólna a' Józer és Gálaád-földét alkolmatosnak a' barom-tartásra, * menének Moysesheż és Eléazar pap-hoz, és a' sokaság fejedelmihez, és mondának: * Atarot, és Dibon, és Józer, és Nemra, Hésebon, és Eléale, és Sában, és Nébo, és Beon, * a' föld, mellyet meg-vert az Úr az Izraël fiai-elött, bévséges tartomány barom-tartásra: és nékünk te szolgaidnak sok barmaink vannak: * és könyörgünk, ha kedvet találtunk elötted, hogy adgyad nékünk te szolgaidnak azt örökségül, és ne vígy minket által a' Jordánon. * Kiknek felele Moyses: Vallyon az atyátok-fiai hadba mennek-e, és tí itt ültök? * miért fordíttyátok-el az Izraël fiainak elméjét, hogy ne merjenek által-menni a' helyre, mellyet nékik ádando az Úr? * nem így chelekedtek-e az atyáitok, mikor el-küldöttem Kádesbarnéból a' Föld kémlésére? * "És midőn a' Szőlő-gerezd völgyéig jutottak vólna, meg-szemlélvén az egész tartományt, el-fordíták az Izraël fiainak szívét, hogy bé ne mennének a' határokba, mellyeket nékik adott az Úr. * Ki el-haraguván meg-eskütt, mondván: * Ha láttyák ez emberek, kik fel-jöttek Egyiptusból, húsz esztendőstől-fogva és fellyebb, a' Földet, mellyet eskűvéssel igértem Abrahámnak, Isaáknak, és Jákobnak: és nem akartak engem követni, * a' Jéfone fiától a' Czenezæus Kálebtől, és a' Nun fiától Jósuétól meg-

"Sup. 13. d. 24.

válva: ezek tellyesítették-bé akara- C
tomat. * És meg-haraguván az Úr 13
Iſraël-ellen, negyven eſztendeig bújdoſtatá őket a' puſztában, míg meg-
eméſztetnék az egéſz nemzetſég,
melly gonoſzt chelekedett vala az
ő ſzíne-előtt. * És ímé, ugymond, 14
tí támadtatok az atyáitokért, bűnős
emberek fajzati és maradéki, hogy
meg-őregbítenétek az Úr haragját
Iſraël-ellen. * Hogy-ha nem akar- 15
játok őtet kővetni, a' puſztában
hadgya a' népet, és tí léſztek okai
mindenek halálának. * Amazok 16
pedig oda kőzelgetvén, mondának:
A' juhoknak aklokat építűnk, és a'
barmoknak iſtállókat, a' mí kiſde-
dinknek-is erős váraſokat: * mí- 17
magunk pedig fel-fegyverkezvén és
el-kéſzűlvén, előttők megyűnk a' D
hadba az Iſraël-fiainak, míg bé-vi-
gyűk őket helyekre. a' mí kiſdedink,
és valamink lehet, légyenek kerített
váraſokban, a' lakoſok leſeskedéſek-
miá. * Nem térűnk házainkba, míg 18
nem bírják az Iſraël fiai az ő őrőkſé-
geket: * és ſemmit nem kereſűnk a' 19
Jordánon-túl, mert immár meg-va-
gyon őrőkſégűnk annak nap-keleti
réſzében. * Kiknek Moyſes monda: 20
" Ioſ. 1. c. 13. " Ha meg-chelekeſzitek a' mit igér-
tek, el-kéſzűlvén mennyetek az Úr-
előtt a' harczra: * és minden hadako- 21
zo férfi fegyverrel mennyen-által a'
Jordánon, míg el-veſzti az Úr az ő
ellenſégit, * és meg-hóldol néki az 22
egéſz Főld: akkor bűntelenek léſztek E
az Úr és Iſraël-előtt, és meg-nyeri-
tek az Úrtól a' tartományokat, mel-
lyeket kivántok. * Ha pedig, a' mit 23
mondotok, meg nem chelekeſzitek,
ſenkinek kétſége ninchen hogy vét-
keztők az Iſten-ellen: és tudgyátok
hogy a' tí bűnőtők meg-fog títeket.
*Építtſetek azért váraſokat a' tí kiſde- 24
diteknek, és aklokat 's iſtállókat a'
juhoknak és barmoknak: és a' mit fo-
" Ioſ. 4. c. 14. gadtatok tellyesíttſétek-be. * " És 25
mondának a' Gad és Rúben fiai Moy-
ſeſnek: Te ſzolgaid vagyunk, meg-
mivellyűk a' mit paranchol a' mí
urunk. * Kiſdedinket, és feleſégin- 26
ket, és juhainkat, és barmainkat a'
Gálaád váraſiban hadgyuk: * mí 27
pedig te ſzolgaid minnyájan fel-ké-
ſzűlvén el-megyűnk a' hadba, a' mint
uram te mondod. * Paranchola azért 28
Moyſes Eléazar papnak, és a' Nun

F
fiának Jóſuének, és a' chelédek feje-
delminek az Iſraël nemzetſégi-ſze-
29 rént, és monda nékik: * " Ha által- " Ioſ. 13. b. 8. & 22. a. 4. Deut. 3. b. 12.
mennek a' Gad és Rúben fiai veletek
a' Jordánon, fel-fegyverkezvén min-
nyájan a' hadba az Úr-előtt, és meg-
hóldol néktek a' Főld: adgyátok né-
30 kik Gálaádot őrőkſégűl. * Ha pedig
nem akarnának által-menni fel-
fegyverkezvén veletek Kánaán-fől-
débe, tí-kőztetek vegyenek lakó-
31 helyeket. * Felelének a' Gad és Rú-
ben fiai: A' mint ſzóllott az Úr az ő
32 ſzolgainak, úgy chelekedűnk: * mí-
magunk fel-fegyverkezvén el-me-
gyűnk az Úr-előtt Kánaán-földébe,
és valláſt téſzűnk hogy őrőkſégűn-
ket már el-vőttűk a' Jordánon-innét.
33 * " Adá azért Moyſes a' Gad és Ru- " Ioſ. 22. a. 4.
ben fiainak, és a' Jóſef fia Manaſſes
G fél nemzetſégének, az Amorræus Sé-
honi király oſzágát, és a' Báſáni Og
király oſzágát, és azok földét annak
34 váraſival kőrős-kőrűl. * Építék azért
a' Gad fiai, Díbont, és Atarotot, és
35 Aroërt, * és Etrotot, és Sófant, és Já-
36 zert, és Jegbaát, * és Betnemrát, és
Betaránt, erős váraſokat, és aklo-
37 kat az ő juhoknak. * A' Rúben fiai
pedig építék Héſebont, és Elealét,
38 és Kariatáimot, * és Nábót, és Ba-
álmeont, el-változatván nevőket,
Sabamát-is: neveket adván a' vára-
ſoknak, mellyeket építettek vala.
39 * Mákirnak a' Manaſses fiának fiai Gen. 50. d. 22.
pedig el-menének Gálaádba, és el-
puſztíták azt, meg-őlvén az Amor-
40 ræuſt annak lakóját. * Adá azért
Moyſes a' Gálaád-földét a' Manaſſes
41 fiának Mákirnak, ki abban lakék. *
Jáir pedig a' Manaſſes fia el-méne, és
el-foglalá annak faluit, mellyeket
neveze Jáir-Hávotnak, az-az, Jáir
42 faluinak. * Nóbé-is el-méne, és meg-
vévé Kánátot annak faluival: és ne-
vezé azt a' maga nevéről Nóbénak.

XXXIII. RÉSZ.

1 A EZek az Iſraël fiainak ſzálló-
helyei, kik ki-jőttek Egyip-
tusból az ő ſeregek-ſzerént
Moyſes és Aaron keze-ál-
2 tal, * mellyeket meg-írt Moyſes a'
táborok helyei-ſzerént, mellyeket
az Úr parancholattyából változ-
3 tatnak vala. * Azért ki-menvén
Rameſſesből az első hólnapban, ti-
zen-őtődik napján az első hónak, a'
Fáſe máſod napján, az Iſraël fiai

hatalmas kéz-által, midőn mind az Egyiptziusok látnák, * és az elsőszülöttöket temetnék, kiket megölt vala az Úr (mert az ő istenekenis bosszút állott vala) * tábort járának Sokkotban. * És Sokkotból menének Etámba, melly a' pusztának végső határiban vagyon.* "Onnét ki-menvén jutának Fihahirotellenébe, melly Beélsefont nézi, és tábort járának Magdalum-előtt. * És el-menvén Fihahirotból, által-menének a' tenger közepin a' pusztára: és harmad-napig járván az Étám-pusztájában, tábort járának Márában. * "És el-menvén Márából jutának Elimbe, holott tizen-két kifolyó kút vala, és hetven palma-fa: és ott tábort járának. * De onnétis ki-menvén, sátorokat vonának a' Veres tengernél. És el-indúlván a' Veres tengertől, * tábort járának a' Sin pusztájában.* Onnan ki-menvén, Dafkába jutának. * És el-indúlván Dafkából, tábort járának Alusban. * És ki-menvén Alusból, sátorokat vonának Rafidimban, "holott a' népnek nem vólt innya-való vize. * És el-menvén Rafidimból, tábort járának a' Sinai pusztájában. * "De a' Sinai pusztájából-is ki-menvén, jutának a' Kivánság koporsóihoz. * "És el-menvén a' Kivánság koporsóitól, tábort járának Haserotban. * † És Haserotból menének Retmába. * És el-menvén Retmából, tábort járának Remmon-fáresben. * Onnét ki-menvén, jutának Lebnába. * Lebnából, tábort járának Resában. * És ki-menvén Resából, jutának Czeelatába. * Onnan ki-menvén, tábort járának a' Séfer hegyén. * Ki-menvén a' Séfer hegyéről, jutának Aradába. * Onnét el-menvén, tábort járának Maczelotban. * És el-menvén Maczelotból, jutának Tahatba. * Tahatból, táborba szállának Tárában. * Onnét ki-menvén, sátorokat vonának Metkában. * És Metkából, táborba szállának Hesmonában. * És el-menvén Hesmonából, jutának Moserotba. * És Moserotból, tábort járának Benejáakánbã. * És el-menvén Benejáakánból, jutának Gadgád hegyére. * Onnan el-menvén, tábort járának Jetebatában. * És Jetebatából, menének Hebronába. * És ki-menvén Hebronából, tábort járának Asiongáberben. * Onnét el-menvén, jutának a' Sin pusztájába, ez a' Kádes. * És ki-menvén Kádesből, tábort járának a' Hor hegyén, az Edom földének végső határiban. * "És fel-méne Aaron pap a' Hor hegyére az Úr parancholattyára: és ott meg-hala az Izraël fiai Egyiptusból ki-jövésének negyvenedik esztendejében, ötödik hólnapban, a' hónak első napján, * mikor száz huszon-három esztendős vólna. * És meg-hallá a' Kananæus királya Arad, ki dél-felől lakik vala, hogy Kánaán-földébe jöttek vólna az Izraël fiai. * És el-menvén a' Hor hegyéről, tábort járának Salmonában. * Onnét ki-menvén, jutának Fúnonba. * És el-menvén Fúnonból, tábort járának Obotban. * És Obotból, menének Ijeabarimba, melly a' Moabíták határiban vagyon. * És el-menvén Ijeabarimból, sátorokat vonának Dibongádban. * Onnét ki-menvén, tábort járának Helmondeblatáimban. * És ki-menvén Helmondeblatáimból, jutának az Abarim hegyeire Nábo-ellenében. * És el-menvén az Abarim hegyeiről, által-kelének Móab mezőségire a' Jordán-mellé Jériko-ellenében. * És ott tábort járának Bet-simottól-fogva Abelsatimig a' Moabíták tér-helyein, * a' hol szólla az Úr Moysesnek: * Parancholly az Izraël fiainak, és mongyad nékik: "Mikor által-mentek a' Jordánon, bé-menvén Kánaán-földébe, * veszessétek-el annak a' Földnek minden lakóit; törjétek-el a' jel-oszlopokat, és az állo-képeket el-rontsátok, és minden magas helyeket el-pusztíttsatok, * meg-tiszttítván a' földet, és abban lakván. mert én adtam néktek azt örökségül, * mellyet oszszatok-fel közöttetek sorsal. A' többeknek, szélesbet adgyatok, és a' kevesbeknek keskenybet. Mindeniknek a' mint a' sors hozza, úgy adattassék az örökség. Nemzetségek és chelédek-szerént osztassék az örökség. * Ha pedig meg nem akarjátok ölni a' Föld lakóit: a' kik meg-maradnak, lésznek néktek mint a' szegek szemeitekben, és dárdák oldalotokban, és ellenkeznek veletek a' ti Lakó-földetekben: * és valamit gondoltam azokkal chelekedni, veletek chelekeszem.

"Exod. 14. a. 2.	4	36		Sup. 20. a. 1.
		37		
		E		
	5			
	6	38		" Supr. 20. b. 8. d. 25. Deute. 32. g. 50.
	B			
	7			
	8	39		
		40		
"Exod. 15. g. 27.	9	41		
		42		
	10	43		
		44		
		F		
	11	45		
	12			
	13	46		
	14	47		
"Exod. 18. a. 1.	C			
		48		
	15			
"Exod. 19. a. 1.	16			
		49		
" Supr. 11. g. 35. † Supr. 13. a. 1.	17			
		50		
	18	51		
	19			"Deut. 7. a. 5. Judic. 2. a. 2.
	20	52		
	21	G		
	22			
	23			
		53		
	24			
	25	54		
	26			
	27			
	28			
	29			
	D	55		
	30			
	31			
Deute. 10. b. 6.	32			
	33			
		56		
	34			
	35			

XXXIV. Rész.

ÉS szólla az Úr Moyſesnek, mondván: * Parancholly az Iſraël fiainak, és mongyad nékik: Mikor bé-mentek Kánaán-földébe, és ſorſal néktek örökſégül oſztatik, ezek légyenek a' határok: * "A' Déli réſz a' Sin puſztájától kezdetteſsék, melly Edom-mellett vagyon; és légyen határa Nap-kelet-ellenében a' Sós tenger, * melly körűlvegye a' déli réſzt a' Skorpiónak Hágóján, úgy hogy által-mennyen Sennán, és érjen délről-fogva Kádeſbarnéig, onnét jőjön-ki a' határ Adár-nevő faluig, és érjen Aſemonáig. * és mennyen körűl a' határ Aſemonától-fogva az Egyiptus patakáig, és a' nagy tëger partyán végeződgyék. * A' Nap-nyúgati réſz pedig, a' nagy tengertől kezdődgyék, és azon határral végeződgyék. * Az Éſzaki réſzről pedig a' nagy tengertől kezdődgyék a' határ, érvén az igen magas hegyig, * melytől jőjön Ematba Sedadának határiig: * és mennyen a' határ Zefronáig, és Énán faluig. ezek légyenek a' határok az Éſzaki réſzre. * Onnét mérjenek határokat a' napkeleti réſz ellenébe Enán falujától-fogva Sefamáig, * és Sefamából mennyen-alá a' határ Reblába a' Dafnim kúttya-ellenébe: onnét érjen Napkelet-ellenébe Czeneret tengeréig, * és nyúllyon a' Jordánig, és utólſzor a' Sós tengerrel végeződgyék-el. Ez léſzen a' tí Földetek az ő határi-ſzerént körös-körűl. * És parancholá Moyſes az Iſraël fiainak, mondván: Ez léſzen a' Föld, mellyet ſors-ſzerént fogtok bírnyia, és mellyet parancholt az Úr adatni a' kilencz nemzetſégnek, és a' fél nemzetſégnek. * Mert a' Ruben fiainak nemzetſége chelédi-ſzerént, és a' Gad fiainak nemzetsége rokonsági ſzáma-ſzerént; a' Manaſſes fél némzetſége-is, * az-az, harmad-fél nemzetség, el-vették réſzeket a' Jordánon-innét Jérikó-ellenében a' nap-keleti réſzre. * És monda az Úr Moyſesnek: * "Ezek a' férfiak nevei kik a' Földet néktek elosztyák, Eléazar pap, és a' Nun fia Jósue, * és egy-egy fejedelem mindenik nemzetségből, * kiknek ez nevek: A' Júda nemzetſégéből, a' Jéfone fia Káleb. * A' Simeon nemzetségéből, az Ammiud fia Sámuel. * A' Benjamin nemzetſégéből, a' Káſelon fia Elidad. * A' Dan fiai nemzetſégéből, a' Jogli fia Bokczi. * A' Jóſef fiainak Manaſſes nek nemzetségéből, az Efod fia Hanniel. * Az Efraim nemzetſégéből, a' Seftán fia Kámuel. * A' Zábulő nemzetſégéből, a' Farnak fia Eliſafan. * Az Iſſakár nemzetſégéből, az Ozan fia Faltiel fejedelem. * Az Áſer nemzetſégéből, a' Salómi fia Ahiud. * A' Neftali nemzetſégéből, az Ammiud fia Fedaël. * Ezek, kiknek meg-parancholta az Úr hogy el-oſztanák az Iſraël fiainak Kánaán-földét.

XXXV. Rész.

EZeket-is mondá az Úr Moyſesnek a' Móab mezőſégin a' Jordán-mellett, Jérikoellenében: * Parancholdmeg az Iſraël fiainak, hogy adgyanak a' Levitáknak az ő örökſégekből * lakáſra-valo városokat, és azoknak hóſtátit körös-körűl: hogy ők a' városokban lakjanak, és a' hóſtátok légyenek a' juhoknak és barmoknak: * mellyek a' városok falaitól, körös-körűl, ezer lépéſnyire kinyúllyanak. * Nap-kelet-ellenében két-ezer könyöknyi légyen, és Délellenében haſonló-képpen két-ezer légyen: a' tenger felé-is, melly Napnyúgatra néz, azon mértékű légyen, az Éſzaki réſzre-is annyi határ légyen. és a' városok középben légyenek, és a' hóſtátok kivűl. * "A' városok-közzűl pedig, mellyeket a' Levitáknak adtok, hat el-válaſſztva légyen a' futottak ſegétſégére, hogy azokba fuſson a' ki vért-ont: és ezeken-kivűl, más negyven-két várast, * az-az, mindeneſtől negyven-nyólczat az ő hoſtátival. * Es a' melly városokat adtok az Iſraël fiai örökſégiből, azoktól kiknek több vagyon, többet vegyetek: és a' kiknek kevesebb, kevésbet. ki-ki az ő örökſége mértéke-ſzerént adgyon városokat a' Levitáknak. * Monda az Úr Moyſesnek: * Szólly az Iſraël fiainak, és mongyad nékik: "Mikor általmenendetek a' Jordánon Kánaánföldébe, * rendellyétek-el melly városoknak kelleſsék lenni a' futottak óltalmára, kik nem akarva vért ontnak: * mellyekben a' míg a' futott ben léſzen, a' meg-ölettetnek rokona meg nem ölheti őtet, míg nem a' ſokaſág-eleibe áll, és

"Ioſ. 15. a. 1.

"Ioſ. 14. a. 2.

Ioſ. 21. a. 2.

"Ioſ. 20. c. 8. Deu. 4. §. 41.

"Deut. 19. a. 2. Ioſ. 20. a. 2.

az ő ügye meg-itéltetik. * A' vá- 13
rasok-közzűl pedig, mellyek a' futot- 34
tak segétségére el-választatnak,
* három légyen a' Jordánon-innét, 14
és három Kánaán-Földében, * mind 15
az Izraël fiainak's mind a'jövevények-
nek és szarándokoknak, hogy azok-
ba fusson a' ki nem-akarva vért-ont.
* Ha ki fegyverrel vág, és meg-hal a' 16
ki meg-vágatott; vétkes gyilkosságban, C
ő-is meg-hallyon. * Ha kővel 17
hagyít, és a' hagyíttatott meg-hal;
" Deut. 19. c. 11. Ios. 20. a. 3. hasonló-képpen bűntettessék. * "Ha 18
a' fával üttetett meg-hal; az ütőnek
vérével állyák boszszúját. * A' meg- 19
ölettetnek rokona, öllye-meg a'gyil-
kost: mihelyen meg-kapja őtet, öllye-
meg. * Ha gyűlölségből valaki em- 20 B
bert taszít, vagy hagyít valamit reá
orozva: * vagy ellensége lévén, kézzel 21
üti, és ama' meg-hal: az ütő, gyilkos-
ságbã vétkes. a'meg-ölettetnek roko-
na mihelyé találllya őtet, öllye-meg.
* Hogy-ha történetből, és gyűlöl- 22
ség * 's ellenkezés-nélkül valamit 23
chelekeszik ezek-közzűl, * és a' nép 24 5
hallomására meg-bizonyodik, és a'
gyilkos 's a' vérnek rokona-között
a' dolog meg-hányattatik: * szaba- 25 6
dúllyon-meg az ártatlan a' boszszú- C
álló kezéből, és vigyék-viszsza tör-
vény-szerént a' városba, a' melybe fu- D
tott vólt, és maradgyon ott, míg
meg-hal a' Fő-pap, a' ki a' szent olaj-
jal meg-kenetett. * Ha a' gyilkos a' 26
városok határi-kivűl találtatik, mel-
lyeket a' szám-ki-vettetteknek ren-
deltenek, * és meg-ölettetik attó 27 8
a' ki a' vérnek boszszú-állója: vé-
tek-nélkül lészen a' ki őtet meg-öli.
* mert a' futotnak a' Fő-pap haláláig 28
a' városban kellett vólna maradni.
minek-utánna pedig az meg-hal, a'
gyilkos térjen az ő földébe. * Ezek 29 10
örök törvények lészsznek minden ti
lakó-helyeitekben. * A' gyilkos ta- 30
núk-által bűntettessék-meg: egynek
tanu-bizonságára senki ne kárhoz-
tattassék. * Ne vegyetek váltságot 31
attól a' ki vérben bűnös, mingyárt
ő-is meg-hallyon. * A' szám-ki-vet- 32
tettek és futottak, a' Fő-pap halála-
előtt, semmi-képpen az ő városok-
ba viszsza nem térhetnek: * hogy 33 13
meg ne ferteztessétek a' ti lakó-föl-
deteket, melly az ártatlanok véré-
vel meg-ferteztetik: és különben
meg nem tisztúlhat, hanem chak an-
nak vérével a' ki más vérét ontotta.
* És így meg-tisztíttatik a' ti örök-
ségtek, én veletek lakván. mert én
vagyok az Úr ki az Izraël fiai-között
lakom.

XXXVI. Rész.

ELő-jövének " pedig a' Gálaád 1 " Sz. 27
nemzetségének fejedelmi, ki A a. 5.
Mákirnak a' Manasses fiának
fia vólt, a' Józef fiai gyökeréből: és szóllának Moysesnek az Izraël
fejedelmi-előtt, és mondának: * Né- 2
ked Urunknak, meg-parancholta az
Úr, hogy a' Földet sorsal osztanád az
Izraël fiainak, és hogy a' mi atyánk-
fia Sálfaád leányinak adnád az ő at- 3
tyokat-illető örökséget: * kiket ha B
más nézetség-béli emberek feleségül
vésznek, az ő örökségek követi, és
más nemzetségre szálván, a' mi örök- 4
ségünk meg-kisebbül. * és így lé-
szen, hogy mikor az örvendetes, az-
az, a' szabadságnak ötvenedik esz-
tendeje elő-jő, egybe-zavartatik a'
sorsal-valo osztás, és egynek örök-
sége másra száll. * Felele Moyses az 5
Izraël fiainak, és az Úr parancholat-
tyából, monda: Igazán szóllott a'
Józef fiainak nemzetsége. * és ezt 6
a' törvént az Úr mondotta a' Sál- C
faád leányiról: " Mennyenek fér- " Tób: 7.
hez, valakikhez akarnak, chak hogy D d. 14.
az ő nemzetségek-béli emberekhez:
* hogy ne egyelíttessék az Izraël fia- 7
inak öröksége nemzetségről nem-
zetségre. Mert minden férfi az ő
nemzetségéből és rokonságából ve-
gyen feleséget: * és minden aszszon- 8
állat azon nemzetségből-valo férfi-
hoz mennyen: hogy az örökség
meg-maradgyon a'nemzetségekben,
* és a' nemzetségek egybe ne egye- 9
lítteséenek, hanem úgy maradgya-
nak, * a' mint az Úrtól el-válasz- 10
tattak. És úgy chelekedének a'
Sálfaád leányi, a' mint nékik vala
parancholva: * és férhez menének 11
Málaa, és Tersa, és Hegla, és Melka, D
és Nóa, az ő attyok báttya fiaihoz
* Manasses nemzetségéből, ki Józef fia 12
vólt: és az örökség, melly nékik
adatott vala, meg-maradott az ő
attyok nemzetsége és chelédé-köz-
zött. * Ezek a' parancholatok és ité- 13
letek, mellyeket az Úr Moyses
keze-által parancholt az Izraël fiai-
nak, a' Móab mezőségin a' Jordán-
mellett Jériko-ellenében.

DEVTERONOMIVM.

MOYSES ÖTÖDIK KÖNYVE.

I. RÉSZ.

EZek az igék, mellyeket 1
mondott Moyſes az A 14
egéſz Iſraëlnek a' Jor-
dánon-innét a' mezős
puſztában, a' Veres-tenger ellenében, Fáran és Tófel és Lában és Haſerot-között, holott igen ſok arany
vagyon: * tizen-egy napig Hórebtől a' Séir hegynek útán Kádes-barnéig. * Negyvenedik eſztendőben, tizenegyedik hólnapban, a' hónak első napján, beſzélé Moyſes az Iſraël
fiainak mind a' miket parancholt
vala néki az Úr, hogy meg-mondaná nékik: * "minek-utánna megveré az Amorræuſok királyát Sehont, ki Heſebonban lakik vala: és
a' Báſáni Og királyt, ki Aſtarotban és Edreiban * a' Jordánon-innét Móab-földén lakott. És kezdé
Moyſes az törvént magyarázni, és
mondani: * A' mi Urunk Istenünk
ſzóllott mi-nékünk a' Hóreben,
mondván: Elég néktek hogy ezen
a' hegyen laktatok: * térjetek-viſzſza,
és jőjetek az Amorræuſok hegyére,
és a' több helyekre mellyek a' hoz
közel vannak, a' mezőségekre, és a'
hegyes-völyges helyekre Dél-ellenében, és a' tenger partya-mellett a'
Kananæuſok Földére, és a' Libanuſra
az Eufrátes nagy folyó-vízig. * Imé,
ugymond, néktek adtam: mennyetek-bé, és bírjátok azt, mellyért
meg-eskűtt az Úr az atyáitoknak
Ahrahámnak, Iſaáknak, és Jákobnak, hogy nékik adná azt, és az ő
magvoknak utánnok. * És ezt mondottam néktek abban az időben:
* "Nem viſelhetlek-el egyedül titeket: mert a' ti Uratok Istentek
meg-ſokasított titeket, és igen ſokan vattok ma mint az ég chillagi.
* (A' ti atyátok Ura Istene adgyon
e' ſzámhoz ſok ezert, és álgyon-meg
titeket a' mint ſzóllott.) * Nem viſelhetem egyedül dolgaitokat és
terheteket és verſengéſteket. * Adgyatok közzületek bölch és túdós
férfiakat, és kiknek maga-viſeléſek
meg-próbáltatott a' ti nemzetſégtekben, hogy azokat fejedelmetekké
tegyem. * Akkor felelétek nékem:
Jó dolog, a' mit chelekedni akarſz.
* És vévék a' ti nemzetſégtekből bölch
és nemes férfiakat, és rendelém azokat fejedelmekké, ezeredeſekké, és
ſzázadoſokká, és ötvenedeſekké, és
tizedeſekké, kik mindenekre meg-tanítanának titeket. * És meg-parancholám nékik, mondván: Halgaſsátok-meg őket, "és a' mi igaz azt itéllyétek: akár polgár légyen az, 's akár
ſzarándok. * † Semmi külömbſég
ne légyen a' ſzemélyekben, úgy
meg-halgaſsátok a' kichint, mint a'
nagyot: és ſenki ſzemélyét ne válogaſsátok, mert Isten itéleti. Hogyha valami nehéznek láttatik néktek, hozzátok én-hozzám, és én
meg-halgatom. * És meg-parancholtam mind a' miket kellene chelekednetek. * El-indúlván pedig a'
Hórebről, által-menénk a' rettenetes és igen nagy puſztán, mellyet
láttatok, az Amorræus hegyének
útán, a' mint parancholta vala nékünk a' mi Urunk Istenünk. És mikor
Kádeſ-barnéba jutottunk vólna,
* mondék néktek: El-jutottatok az
Amorræus hegyére, mellyet a' mi
Urunk Istenünk nékünk ád. * Lásd
a' Földet, mellyet a' te Urad Istened
ád néked: menny-fel és bírjad azt,
a' mint ſzóllott a' mi Urunk Istenünk az atyáidnak: ne félly, és ſemmit ne rettegj. * "És minnyájan
hozzám jövétek, és mondátok: Küldgyünk férfiakat kik meg-ſzemléllyék a' Földet: és tegyék hírré melly
úton kelleſsék fel-mennünk, és
melly váraſokra indúlnunk. * És
mikor nékem a' beſzéd tetſzett vólna, küldék közzületek tizen-két férfiat, mindeniket az ő nemzetſégéből. * Kik midőn el-indúltak és felmentek vólna a' hegyſégre, érkezének a' Szőlő-gerezd völgyéig: és
meg-nézvén a' Földet, * vévén annak gyümölchiben, hogy meg-mu-

"Num. 21. c. 24.

"Exod. 18. c. 18.

" Ioan. 7. d. 24. † Inf. 16. d. 19. Lev. 19. c. 15. Prover. 24. c. 23. Eccli. 42. a. 1. Luc. 2. a. 1.

"Num. 13. a. 4.

tatnák bévségét, hozzánk hozák, és mondának: Jó a' Föld, mellyet a' mi Urunk Istenünk ád nékünk. * És 26
nem akarátok fel-menni, hanem hitlenek lévén a' mi Urunk Istenünk beszédére, * zúgolódátok sátoritokban, és mondátok: Gyűlől minket az Ur, és azért hozott-ki Egyiptus-földéből, hogy az Amorræus kezébe adna minket, és el-törlene. 27
* Hová mennyünk? a' követek megrettenték szívünket, mondván: Fölötte nagy sokaság vagyon, és nálunknál szálasb; a' városok nagyok, és az égig meg-erősíttettek, az Enaczim fiait láttuk ott. * És mondék 28 29
néktek: Ne rettegjetek, se ne féllyetek tőlök: * az Ur-Isten, a' ki vezéretek, maga hadakozik érettetek, mint Egyiptusban chelekedett mindenek láttára. * És a' pusztában (magad láttad) hordozott téged a' te Urad Istened, mint szokta ember hordozni az ő kis fiát, minden úton, mellyen jártatok, míg e' helyre jutnátok. * És így sem hittetek a' tí Uratoknak Istenteknek, * "ki előttetek járt az úton, és el-rendelte a' helyt mellyen a' sátorokat kellene vonnotok, éjjel néktek tűzzel mutatván útat, és nappal a' felyhő oszloppal. * És midőn hallotta vólna az Úr a' tí beszéditek szavát, el-haraguván meg-esküvék, és monda: * "Nem fogja eggy-is látni e' gonosz nemzetségnek emberi-közzűl a' jo Földet, mellyet esküvésel igértem az atyáitoknak, * a' Jéfone fiától Kálebtől meg-válva. mert ő meg-láttya azt, és néki adom a' Földet mellyet nyomott, és az ő fiainak, mert követte az Urat. * Nem-is méltó chodára a' nép-ellen-valo haragja, holott reám-is haraguván az Ur érettetek, azt mondotta: Te sem mégy-bé oda, * hanem a' Nun fia Jósue a' szolgád, ő mégyen-bé éretted. őted biztasad és erősíttsed, és ő osztya-el sorsal a' Földet Izraelnek. * A' tí kisdeditek, kikről mondottátok hogy fogva vitetnek, és a' fiak kik ma a' jónak és gonosznak nem tudgyák külömbségét, azok mennek-bé: és nékik adom a' Földet, és bírják azt. * Tí pedig térjetek-viszsza, és mennyetek a' pusztába a' Veres-tenger útán. * "És felelétek nékem: Vétkeztünk az Úrnak: fel-megyünk és hadakozunk, a' mint parancholta a' mi Urunk Istenünk. És mikor fel-fegyverkezvén mennétek a' hegyre, * monda nékem az Ur: Mond-meg nékik: "Ne mennyetek-fel, se ne harczollyatok. mert nem vagyok veletek: hogy el ne esetek ellenségtek-előtt. * Megmondottam, és nem halgattátok: hanem ellenkezvén az Ur parancholattyával, és kevélységből fel-fuvalkodván, fel-mentetek a' hegyre. * Az-okáert ki-jövén az Amorræus, ki a' hegyeken lakott, és előtökbe menvén meg-üzött titeket, mint a' méhek szoktak kergetni; és Séirtől-fogva Hormáig vágott. * És mikor meg-térvén sírnátok az Ur-előtt, nem halgata-meg titeket, se szótoknak nem akara engedni. * Maradátok azért Kádes-barnéban sok ideig.

"Exod. 13. d. 21. Num. 14. c. 14.
"Num. 14. d. 22. Psal. 94. c. 12.
"Num. 14. f. 40.
"Num. 14. g. 42.

II. Rész.

ES el-indúlván onnét, jutánk a' pusztába, melly a' Veres-tengerre viszen, a' mint nékem mondotta vala az Ur: és kerűlők Séir hegyét sok ideig. * És monda az Ur nékem: * Eléggé kerűltétek e' hegyet: mennyetek Észak-ellenébe: * és parancholly a' népnek, mondván: Által-mentek az atyátok-fiai az Esáu fiai határin, kik Séirben laknak, és félni fognak tőletek. * Meg-lássátok azért szorgalmatoson, hogy ne indúllyatok ellenek. mert nem adok néktek az ő földökben egy láb nyomnyit-is, mert Esaunak örökségűl adtam Séir-hegyét. * Eleséget pénzen vegyetek tőlök, és egyetek: vőtt vizet merítsetek, és igyatok. * A' te Urad Istened meg-áldott téged kezeidnek minden munkájában: tudgya útadat, mint jöttél-által e' nagy pusztán, négyven esztendeig lakván veled a' te Urad Istened, és semmi heával nem vóltál. * És midőn általmentünk vólna a' mi atyánk-fiai az Esau fiai-között, kik Séirben laknak vala, a' mezős úton Élatból, és Asiongaberből, jutánk az útra, mellyen a' Moab pusztájára viszen. * És monda az Ur nékem: Ne hadakozzál a' Moabíták-ellen, se harczra ne menny ellenek. mert nem adok semmit néked az ő földökből, mert

a' Lót fiainak adtam Ar-t örökségül.
* Emimek vóltak annak elsö lakói, 10
nagy és vastag nép, és olly magas,
hogy Enaczim gyökeréből, * mint 11
az Oriasok, alíttatnának lénni, és ha-
sonlók vólnának az Enaczim fiai-
hoz. Végezetre a' Moabíták Emim-
nek nevezik őket. * Séirben pedig 12
az-elött a' Horræusok laktak: kik-
nek ki-üzések és el-törlések-után, az C
Esau fiai lakták, a' mint Israël che-
lekedett az ö örökségének földén,
mellyet néki adott az Úr. * Fel-kel- 13 F
vén azért hogy által-mennénk Zá-
red-patakán, a' hoz jutánk. * Az 14
idő pedig mellyen Kádesbarnéból
a' Záred patakának által-meneteléig
jártunk, harmincz-nyólcz esztendő
vólt: míg a' hadokozo embereknek
minden nemzetsége el-fogyna a' tá-
borból, a' mint meg-esküt vala az
Úr: * kinek keze ellenek vólt, hogy 15
el-vesznének a' tábor-közzül. * Mi- 16
nek-utánna pedig mind el-húllot-
tak a' hadakozók, * szólla nékem az 17
Úr, mondván: * Te által-mégy ma 18
a' Móab határin, Ar-nevű várason:
* és el-közelgetvén az Ammon fiai 19
szomszédságába, ódd magad hogy ne
hadakozzál ellenek, se harczra ne in- D
dúlly: mert nem adok néked az Am-
mon fiai földében, mivel a' Lot fiai-
nak adtam azt örökségül. * Oriások 20
földének alíttatott: és abban régen-
tē Oriások laktak, kiket az Ammoní-
ták Zomzommimnak hínak, * nagy, 21
és sok, és szálas hoszszaságu nép,
mint az Enaczimok, kiket el-törlött
az Úr az ö színek-elől: és ezeket
tette lakosokká amazokért, * a' 22
mint chelekedett vala a' Esau fiai-
val, kik Séirben laknak, el-törölvén
a' Horræusokat, és azoknak földét
nékik adván, mellyet ez ideig bír-
nak. * A' Hevæusokat-is, kik Ha- 23
serimban laknak vala Gázánig, a'
Kappadócziaiak üzték-ki, kik Kap- E
padocziából ki-menvén el-törlék
őket, és helyettek lakának. * Kel- 24
lyetek-fel, és mennyetek-által az
Arnon patakán: ímé kezedbe adtam
a' Hesebon királyát az Amorræus
Séhont, és az ö földét kezgyed bír-
ni, és indíts hadat ellene. * Ma kez- 25
dem a' te félelmedet és rettegésedet
a' népekre bochátani, kik az egész ég-
alatt laknak: hogy halván nevedet
féllyenek, és a' szűlők szokása-sze-

rént reszkessenek, és fájdalmat szen-
26 vedgyenek. * "Küldék azért követe- "Num.
ket a' Kádemot pusztájából a' Hé- 21. c. 21.
sebon királyához Séhonhoz béke-
27 séges szókkal, mondván: * Által-
megyünk földeden, közönséges úton
járunk: nem térünk sem jobra sem
28 balra. * Eleséget pénzen adgy né-
künk, hogy együnk: vizet pénzen
adgy, és úgy iszunk. Chak által-me-
29 netelt engedgy nékünk, * a' mint
chelekedtek az Esau fiai, kik Séirben
laknak, és a' Moabíták kik Ar-ban
laknak: míg a' Jórdánhoz jussunk,
és által-mennyünk a' Földre, mel-
lyet a' mí Urunk Istenünk ád né-
30 künk. * És nem akara a' Héseboni
király Séhon által-menetelt enged-
ni nékünk: mert meg-keményítette
vala az ö lelkét a' te Urad Istened, és
meg-általkodtatta vala szívet, hogy
kezedbe adatnék, a' mint most látod.
31 * És monda az Úr nékem: "Imé né- "Amos
ked kezdettem adni Séhont, és az ö 2. c. 9.
32 földét, kezgyed azt bírni. * És ki-
jöve Séhon elönkbe minden népével
33 a' harczra Jásába. * És nékünk adá
ötet a' mí Urunk Istenünk: és meg-
verők ötet az ö fiaival és minden né-
34 pével. * És az időben minden vára-
G sokat meg-vőnk, meg-ölvén azok-
nak lakóit, férfiakat és aszszonyokat,
és kisdedeket. senkit meg nem hat-
35 túnk azokban. * A' barmokon, mel-
lyek a' prædálók részére juttotak, és
a' várasok ragadományin-kivűl, mel-
36 lyeket meg-vettünk * Aroërtől-
fogva, melly az Arnon pataka par-
tyán vagyon; a' várastól-fogva
melly a' völgyben vagyon, Gálaád-
ig. Nem vólt olly falu és váras,
melly kezünktől meg-menekednék:
mind nékünk adta a' mí Urunk Iste-
37 nünk. * Az Ammon fiainak földén-
kívül, mellyre nem mentünk: és
mind a' mellyek a' Jébok patakánál
fekűsznek, és a' hegységen-valo vá-
rasokon, és minden helyeken-kivül,
mellyektől el-tíltott minket a' mí
Urunk Istenünk.

III. Rész.

1 MEg-térvén azért fel-me-
A nénk a' Básáni úton: "és "Infr.
a' Básáni Og király ki-jö- 29. b. 7.
ve elönkbe az ö népével Nume.
2 harczolni Edraiba. * És monda az 21. g. 33.

Úr nékem: Ne félly tőle; mert kezedbe adatott minden népével és földével: és chelekedgyél véle " a' mint chelekedtél az Amorræusok királyával Séhonnal, ki Hesebonban lakott. * "Azért kezünkbe adá a' mi Urunk Istenünk a' Básáni Og királyt-is, és minden népét; és fottig le-vágók őket, * el-pusztítván minden váraſit azon időben. egy váras sem vólt, melly minket el-kerűlne: hatvan váraſt, Argob minden tartományát a' Básáni Og országában. * Minden városok erősítve valának igen magas kő-falokkal, és kapukkal és zárokkal, számtalan mező-városokon-kivűl, mellyeknek nem vala kerítések. * És el-tőrlők őket, a' mint chelekedtünk vala a' Hesebon királyával Séhonnal, elveszt vén minden váraſt, és férfiakat és aszszonyokat és kisdedeket: * a' barmokat pedig és a' városok ragadományit el-prædálók. * És elvévők az időben a' Földet a' két Amorræus király kezéből, kik a' Jordánon-innét valának: Arnon patakától-fogva a' Hermon hegyéig, * mellyet a' Sidóniusok Sárionnak hínak, és az Amorræusok Sánirnak: * minden városokat, mellyek a' sík mezőségen vannak, és Gálaádnak 's Básánnak minden földét Selkáig és Edráiig a' Básáni Og országa váraſiig. * Mert egyedül a' Básáni Og király maradott vala meg az Oriások gyökeréből. Meg-mutattatik az ő vas ágya, melly az Ammon fiai Rabbattyában vólt, kilencz könyöknyi a' hoszsza, négy a' szélesſége férfiúi kéz könyökének mértékével. * És bírók az időben a' földet Aroërtől-fogva, melly az Arnon pataka partyán vagyon, a' Gálaád hegyének feléig: és annak "váraſit Rúbennek és Gadnak adtam. * A' több részét pedig Gálaádnak, és egész Básánt az Og országából, adtam a' Manaſſes fél nemzetségének, Argobnak minden tartományát: és az egész Básán Oriásokföldének hívattatik. * A' Manaſſes fia Jáir bírta Argobnak minden tartományát Gesſuri és Makati határiig. És hívá Básánt az ő nevéről, Jáir-Hávotnak, az-az, Jáir falúinak mind e' jelen-valo napig. * És Mákirnak adtam Gálaádot. * És a' Rubben 's Gad nemzetségének adtam Gálaád-földéből Arnon patakáig a' pataknak felét, és a' határt Jébok patakáig, melly az Ammon fiai határa: * és a' puszta ſágnak tér-földét, és a' Jordánt, és a' Czeneret határit a' puszta nak tengeréig, melly a' Sós, a' Fasga hegye-allyáig nap-kelet-ellenében. * És meg-hagyám az időben néktek, mondván: A' ti Uratok Istentek néktek adgya e' földet örökségűl, fel-készűlvén mennyetek minnyájan erős férfiak az atyátokfiai az Israël fiai-előtt: * feleségtek és kisdeditek 's barmaitok-nélkűl. Mert tudom hogy több barmotok vagyon, és a' városokban kell maradniok, mellyeket néktek adtam, * míg nyugodalmat adgyon az Úr az atyátok-fiainak, a' mint néktek adott: és bírják ők-is a' Földet, mellyet a' Jordánon-túl ád nékik: akkor térjen-meg ki-ki az ő örökségébe, mellyet néktek adtam. * "Jósuének-is parancholék azon időben, mondván: A' te szemeid látták miket chelekedett a' ti Uratok Istentek e' két királynak: úgy chelekeszik minden országoknak, mellyekre mégy. * Ne félly tőlök; mert a' ti Uratok Istentek hadakozik érettetek. * És könyörgék az Úrnak az időben, mondván: * Uram Isten, meg kezdetted mutatni a' te szolgádnak nagy-vóltodat, és igen erős kezedet. mert nincs más Isten, vagy az égben, vagy a' földön, ki a' te chelekedetidet chelekedhesſe, és erősségedhez hasonlíttathasék. * Által-megyek azért, és meg-látom ez igen jó Földet a' Jordánon-túl, és e' jeles hegyet, és a' Libanust. * És meg-haragúvék az Úr reám érettetek, és nem halgata-meg engem, hanem monda nékem: Elég néked: semmit se szólly nékem több bé e' dologról. * Menny-fel a' Fásga tetejére, és szemeidet fordíts napnyúgatra, és északra, és délre, és napkeletre, és nézd-meg. "mert által nem mégy e' Jordánon. * Parancholly Jósuének, és erősíts 's bátoríts-meg őtet: mert ő mégyen e' nép-előtt, és nékik osztya a' Földet mellyet látni fogsz. * És a' völgyben maradánk a' Fógor temploma-ellenében.

"Num. 21. c. 21.
"Num. 21. g. 33.
"Num. 32. e. 29.
"Num. 27. d. 18.
"Inf. 31. a. 2. & 34. b. 4.

IV. RÉSZ.

1 ES most Israël hallyad a' pa-
A rancholatokat és itéleteket,
mellyekre tanítlak tégedet:
hogy azokat chelekedvén,
élly, és bé-menvén bírjad a' Földet,
mellyet az atyátok Ura Istene ád
2 néktek. * Ne adgyatok az igéhez, mel-
lyet néktek szóllok, se el ne vegye-
tek abból: őrizzétek a' tí Uratok
Istentek parancholatit, mellyeket én
3 parancholok néktek. * "A' tí sze-
meitek látták mind a' miket az Úr
Béelfegor-ellen chelekedett, mi mó-
don veszte-tette-el minden ő tiszte-
lőit kőzzűletek. * Tí pedig, kik a' tí
4 Uratokhoz Istentekhez ragaszkod-
tok, éltek minnyájan e' jelen-valo
5 napig. * Tudgyátok hogy tanitotta-
lak títeket a' parancholatokra és
igasságokra, a' mint meg-hatta né-
kem az én Uram Istenem: úgy chele-
kedgyétek azokat a' Földőn, mellyet
6 bírni fogtok: * és meg-tartsátok,
és chelekedettel bé-tellyesíttsétek.
Mert ez a' tí bőlcheségtek, és ér-
telmetek a' népek-előtt, hogy hal-
ván mind e' parancholatokat, mon-
gyák: Imé a' bőlch és értelmes nép,
7 a' nagy nemzetség. * Ninch-is más
B illy nagy nemzetség mellyhez olly
kőzél járúllyanak az istenek, mint
a' mí Istenünk jelen vagyon minden
8 kőnyőrgésinkben. * Mert melly más
nemzetség olly nevezetes, hogy
czeremóniái légyenek, és igaz itéle-
ti, és tellyes tőrvénye, mellyet én ma-
9 szemeitek-eleibe adok? * Oltalmazd
azért magadat, és a' lelkedet szorgal-
matoson. El ne feletkezzél az igékről,
mellyeket a' te szemeid láttak, és ki
ne szakadgyanak szívedből életed-
10 nek tellyes napjain. "Taníttsad azok-
ra a' fiaidat és unokáidat, * a' naptól-
fogva mellyen a' te Urad Istened-
előtt állottál a' Hóreben, mikor az
Úr nékem szóllott, mondván: Gyűjts
hozzám a' népet, hogy hallyák be-
szédimet, és tanúllyanak félni en-
gem minden időben, mellyen a' föl-
dőn élnek, és taníttsák az ő fiokat.
11 * És a' hegy-allyához járulátok,
melly ég vala mind az égig: és va-
lának azon setétség, és felyhő, és
12 homály. * És szólla az Úr néktek
a' tűz-kőzepiből. Az ő igéinek sza-
vát hallottátok, és ábrázattyát tel-

"Num. 25. a. 4.

"Exod. 19. c. 18.

13 lyességgel nem láttátok. * Es meg-
mutatá néktek szővetségét, mellyet
parancholt hogy meg-chelekedné-
tek, és a' tíz igét, mellyeket a' két kő-
14 táblára írt. * És nékem parancho-
C la azon időben, hogy tanítanálak tí-
teket a' czeremoniákra és itéletekre,
mellyeket chelekednetek kellene a'
15 Földőn, mellyet bírni fogtok. * Ól-
talmazzátok azért szorgalmatossan
lelketeket. Nem láttatok valami
hasonlatosságot, a' napon mellyen
az Úr néktek szóllott a' Hóreben a'
16 tűz kőzepiből: * hogy ne-talám
meg-chalathozván chinállyatok ma-
gatoknak faragott hasonlatosságot,
vagy férfiú vagy aszszony képét,
17 * minden barmok mellyek a' föl-
dőn vannak, vagy az ég-alatt rőpőső
18 madarak, * és a' chúszo-mászók mel-
lyek a' földőn mozognak, vagy a'
halak mellyek a' föld-alatt a' vizek-
19 ben laknak, hasonlatosságát: * hogy
ne-talám fel-emelvén szemeidet az
égre, lássad a' Napot és Hóldot, és az
égnek mindé chillagit, és tévelygés-
sel meg-chalatván, imádgyad és tisz-
tellyed azokat, mellyeket a' te Urad
Istened minden nemzetek szolgá-
lattyára teremtett, mellyek az ég-
20 alatt-vannak. * Títeket pedig fel-vett
az Úr, és ki-hozott az Egyiptus vas-
kemenczéjéből, hogy lenne őrőkős
népe, a' mint e' jelen-valo nap va-
21 gyon. * "És meg-haragutt reám
az Úr a' tí beszédetekért, és meg-
esküttt hogy által nem mennék a'
Jordánon, és bé nem mennék az
igen jó Földre, mellyet néktek fog
22 adni. * Imé meg-halok e' földőn,
D nem mégyek a' Jordánon által: tí
által-mentek, és bírjátok a' jeles
23 földet. * Ódd magad hogy valaha
el ne feletkezzél a' te Urad Istened
szővetségéről, mellyet veled szer-
zett: és ne chinállyad magadnak
faragott hasonlatosságát azoknak,
24 mellyeket az Úr tíltott chinálni: *
" mert a' te Urad Istened emésztő
25 tűz, boszszú-állo Isten. * Ha fiakat
és unokákat nemzetek, és laktok a'
Földőn, és meg-chalatkozván chi-
náltok magatoknak valami hason-
latosságot, gonoszt chelekedvén a' tí
Uratok Istentek-előtt, hogy őtet
26 haragra ingerellyétek: * bizonságúl
hívom ma az éget és földet, hogy
hamar el-vesztők a' Földről, mellyet

"Sup. 1. f. 37.

"Heb. 12. g. 29.

a' Jordánon által-menvén bírni fogtok. nem laktok azon sok ideig, hanem el-tőről titeket az Úr, * és szél-
27 lel-hány minden nemzetségek-közzé, és keveſen maradtok-meg a' nemzetségek-között, mellyekhez viſzen
28 titeket az Úr. * És ott ſzolgáltok az iſteneknek, kiket emberi kéz chinált, a' fának és kőnek mellyek nem
29 látnak, ſem hallanak, ſem éſznek, ſem ſzagolnak. * És mikor ott meg-kereſed a' te Uradat Iſtenedet, meg-
E találod őtet: de úgy, ha tellyes ſzívedből kereſed, és lelkednek tellyes
30 keſerűſégéből. * Minek-utánna mind azok találnak téged, mellyek eléve meg-mondattak; az utólſo időben a' te Uradhoz Iſtenedhez térſz,
31 és az ő ſzavát halgatod. * Mert az Iſten irgalmas, a' te Urad Iſtened: nem hágy-el téged, ſem tellyeſſéggel el nem tőről, ſem el nem feletkezik a' ſzövetſégről, melyről megeskűtt az atyáitoknak. * Kérdezkedgyél a' régi napokról, mellyek előtted vóltak a' naptól-fogva mellyen
32 teremtette Iſten az embert a' földön, az égnek eggyik ſzélitől-fogva a' máſikig, ha lőtt valaha illyen dolog
33 vagy valaha tudatott, * hogy a' nép hallaná a' tűz közepiből-ſzóllo Iſtennek ſzavát, a' mint te hallottad és éltél: * ha chelekedte az Iſten hogy el-
34 menne, és Népet válaſztana magának a' nemzetſégek-közzűl, kiſértéſek, jelek, és chudák-által, harcz és erős
F kéz, és ki-nyújtott kar, és rettenetes látáſok-által, mind azok-ſzerént, a' miket chelekedett érettetek a' ti Uratok Iſtentek Egyiptusban ſzemeid láttára, * hogy tudnád hogy
35 az Úr ő az Iſten, és ninch más ő-kivűle. * Az égből hallatta veled ſzavát, hogy tanítana téged, és a' földön meg-mutatta néked az ő igen
36 nagy tűzét, és hallottad igéit a' tűz közepiből; * mert ſzerette az atyáidat, és válaſztotta azok magvát
37 ő-utánnok. " És ki-hozott téged Egyiptusból, előtted járván az ő
38 nagy erejében, * hogy el-tőrlene nagy nemzetſégeket és náladnál erősbeket, a' te bé-meneteleden: és bé-vinne téged, és néked adná azok földét örökſégűl, a' mint látod e' jelen-valo napon. * Tudgyad azért
39 ma, és gondold-meg ſzívedben, hogy az Úr ő az Iſten fenn a' menyben, és alatt a' földön, és ninchen más. * Őrizd-meg az ő parancholatit és hagyáſit, mellyeket én parancholok néked, hogy jól légy te,
40 és a' fiaid utánnad, és maradgy ſok ideig a' Földön, mellyet a' te Urad
41 Iſtened ád néked. * " Akkor válaſzta-el Moyſes három váraſt a' Jor-
G dánon-innét a' Nap-keleti réſzen,
42 * hogy azokba ſzaladgyon a' ki nem-akarva öli-meg felebaráttyát, és annak nem vólt ellenſége egy vagy két nap-előtt, és e' váraſoknak valamellyikében meg-menekedheſſék:
43 * " Bóſort a' puſztában, melly a' mezős földön vagyon a' Rúben nemzetſégében: és Rámotot Gálaádban, melly a' Gad nemzetſégében vagyon: és Gólánt Báſánban, melly a' Manaſſes nemzetſégében vagyon.
44 * Ez a' törvény, mellyet eleibe adott
45 Moyſes az Iſraël fiainak, * és ezek a' bizonſágok és czeremoniák és itéletek, mellyeket ſzóllott az Iſraël fiainak, mikor ki-jöttek Egyiptusból,
46 * a' Jordánon-innét a' völgyben az Fógor temploma ellenében az Amorræus Séhon király földén, ki Heſebonban lakott, kit meg-vere Moyſes. Az Iſraël fiai-is ki-jövén
47 Egyiptusból, * bírták az ő földét, és a' Báſáni Og király földét, az Amorræuſok két királyáét, kik a' Jordánon-innét valának nap-keletre:
48 * Aroërtől-fogva, melly az Arnon pataka partyán vagyon, a' Sion hegyéig, melly a' Hermon, * minden
49 tér-földet a' Jordánon-innét Nap-kelet-felé, a' puſztának tengeréig, és a' Faſga hegy-allyáig.

V. Rész.

1 A ES hívá Moyſes az egéſz Iſraëlt, és monda néki: Hallyad Iſraël a' czeremoniákat és itéleteket, mellyeket én ma fűleitekbe ſzóllok: tanúllyátok-meg azokat, és tellyesíttſétekbé chelekedettel. * A' mí Urunk
2 Iſtenünk ſzövetſéget ſzerzett velünk a' Hóreben. * Nem az atyáinkal tőtt kötéſt, hanem velünk kik
3 jelen vagyunk, és élünk. * Színről
4 ſzínre ſzóllott nékünk a' hegyen a' tűz közepiből. * Én az időben közben-járo és közbe-vetett vóltam az Ur-között és tí-közöttetek,

"Exod. 13. d. 21.

"Num. 35. a. 6.

"Ioſ. 20. c. 8.

hogy meg-jelenteném néktek az ő igéit. mert féltetek a' tűztől, és nem mentetek-fel a' hegyre, és monda:

" Exod. 20. a. 2. Lev. 26. a. 1. Psal. 80. b. 8. † Exod. 20. a. 3. Psal. 80. b. 7. " Lev. 26. a. 1. Psal. 96. b. 7. Exo. 20. a. 4. † Exod. 34. c. 14. " Exod. 20. b. 7. Lev. 19. c. 12. Mat. 5. c. 33. " Exod. 20. b. 10. Gen. 2. a. 2. Heb. 4. b. 4. " Exod. 20. c. 12. Eccli. 3. b. 9. Mat. 15. a. 4. Marc. 7. b. 10. Ephe. 6. a. 5. † Mat. 5. d. 28. Rom. 7. b. 7.

* " Én a' te Urad Istened, a' ki téged 6
ki-hoztalak Egyiptus-földéből a' 23
szolgálatnak házából. * † Idegen 7
Istenid ne légyenek színem-előtt.
* " Faragott képet ne chinálly 8
magadnak, se semminek hasonlatosságát, mellyek fenn az égben, és 24
mellyek alatt a' földön vannak, és
mellyek a' vizekben laknak a' föld-
alatt. * † Ne imádgyad azokat, és 9
ne tisztellyed. Mert én vagyok a' te
Urad Istened: bosszú-állo Isten,
meg-fizetvén az atyák hamisságát 25
a' fiakban harmad és negyed ízig
azokban kik engemet gyűlölnek; * 10
és irgalmasságot tévén sok ezerig-
len az engem-szeretőkkel, és a' pa- 26
rancholatimnak meg-őrizőivel. * 11 D
" Ne vedd heába a' te Urad Iste- B
ned nevét: mert nem lészen bűn- 27
tetetlen a' ki hiuságos dologra vé-
szi az ő nevét. * Tarts-meg a' Szom- 12
bat-napot, hogy azt szentellyed, a'
mint meg-parancholta néked a' te
Urad Istened. * Hat nap munkál- 13 28
kodgyál, és miveld-meg minden
dolgaidat. *" A' hetedik nap Szom- 14
bat, az-az, a' te Urad Istened nyu-
godalma. Ne tégy azon semmi dol- 29
got te, és a' fiad, és a' leányod, a'
szolgád, és a' szolgálód, és az ökröd,
és a' szamárod, és minden barmod, és
a' szarándok ki kapudon-belől va-
gyon: hogy meg-nyugodgyék a' te
szolgád, és a' te szolgálód, mint ma-
gad-is. * Emlekezzél-meg hogy 15 31
te-is szolgáltál Egyiptusban, és ki-
hozott onnét téged a' te Urad Iste-
ned erős kézzel, és ki-nyújtott kar-
ral. Az-okáert parancholta-meg né-
ked hogy meg-tartanád a' Szom-
bat-napot. * " Atyádat és anyá- 16 32
dat tisztellyed, a' mint parancholta C
néked a' te Urad Istened, hogy 33
hosszú ideig élly, és jól légy a'
földön, mellyet a' te Urad Istened 17
ád te-néked. * Ne ölly. * Se ne pa- 18
ráznákodgyál. * Se ne orozz. * Se 19
ne szólly hamis tanúságot fele- 20
barátod-ellen. * † Ne kívánnyad 21
a' felebarátod feleségét: se házát,
se mezejét, se szolgáját, se szolgá-
lóját, se ökrét, se szamárát, se sem-
miét. * Ez igéket mondá az Úr a' 22
tí egész sokaságtoknak a' hegyen,
a' tűznek és felyhőnek és homály-
nak közepiből, nagy szóval, sem-
mit többet hozzá nem adván: és
írá azokat két kő-táblára, mellye-
ket nékem adott. * Ti pedig, mi-
nek-utánna hallottátok a' szózatot
a' setétség közepiből, és a' hegyet
égni láttátok, hozzám jövétek a'
nemzetségeknek minden fejedel-
mi, és vénei, és mondátok: * Imé
meg-mutatta nékünk a' mi Urunk
Istenünk az ő dicsőségét és nagy-
voltát. az ő szavát hallottuk a' tűz
közepiből, és meg-próbáltuk ma,
hogy szólván Isten az emberrel, élt
az ember. * Miért halunk-meg
tahát, és meg-emészt minket ez
igen nagy tűz? Mert ha többé a'
mi Urunk Istenünk szavát hallyuk,
meg-halunk. * Michoda minden
test, hogy hallya az élő Isten sza-
vát, ki a' tűz közepiből szóll mint
mi hallottuk, és élhessen? * Te
járúlly inkább oda: és hallyad
mind a' miket a' mi Urunk Iste-
nünk mond néked; és mond-meg
nékünk, és mi halván meg-chele-
kedgyük azokat. * Mellyet mi-
dőn hallott vólna az Úr, monda né-
kem: Hallottam e' nép beszédinek
szavát, mellyeket néked mondot-
tak: mindeneket jól szóllottak. *
Ki ád nékik olly elmét, hogy fél-
lyenek engem, és meg-őrizzék
minden parancholatimat minden
időben, hogy jól légyenek ők és
az ő gyermekek örökké? * Eredgy
és mongyad nékik: Térjetek-vissza
sátoritokba. * Te pedig álly itt
én-velem, és meg-mondom néked
minden parancholatimat, és czere-
móniáimat, és itéletimet: mellyek-
re tanittsad őket, hogy cheleked-
gyék azokat a' Földön, mellyet né-
kik örökségül adok. * Őrizzétek
azért és chelekedgyétek-meg a' mi-
ket néktek parancholt az Ur-Isten:
ne térjetek se jobra, se balra: * ha-
nem az úton járjatok, mellyet pa-
rancholt a' tí Uratok Istentek, hogy
éllyetek, és jól légyetek, és meg-
hosszabbúllyon napo-
tok a' tí örökségtek
földén.

VI. RÉSZ.

EZek a' parancholatok, és az itéletek, mellyekre parancholta a' tí Uratok Istentek hogy tanítanálak titeket, és meg-chelekedgyétek azokat a' Földön, mellyet bírni mentek: * hogy féllyed a' te Uradat Istenedet, és meg-őrizzed minden parancholatit és hagyásit, mellyeket én parancholok néked, és a' fiaidnak, és az unokáidnak, életednek tellyes napjain, hogy meg-hoszszabbúllyanak napjaid. * Halgasd Israël, és vedd eszedbe hogy meg-chelekedgyed a' miket az Ur néked parancholt, és jól légy, és inkább sokasodgyál, a' mint a' te atyáid Ura Istene néked igérte a' téjjel és mézzel-folyó földet. * Hallyad Israël, a' mi Urunk Istenünk, egy Ur. * "Szeresséd a' te Uradat Istenedet tellyes szívedből, és tellyes lelkedből, és tellyes erődből. * És légyenek ez igék, mellyeket én ma néked parancholok, a' te szívedben: * és beszéld-meg azokat a' te fiaidnak, és elmélkedgyél azokról házadban-ülvén, és útonjárván, aluván és fel-kelvén. * És kösd azokat jelül a' kezedre, és légyenek 's forogjanak szemeid-között, * és írjad azokat a' házad küszöbére és ajtaira. * És midőn béviszen téged a' te Urad Istened a' Földre, mellyért meg-eskütt az atyáidnak, Abrahámnak, Isáknak, és Jákobnak: és néked nagy és jeles városokat ád, mellyeket nem épitettél; * minden gazdagságokkal teli házakat, mellyeket nem raktál; kútakat, mellyeket nem áltál; szőlő és olaj-fa hegyeket, mellyeket nem plantáltál; * és észel, és meg-elégszel: * ódd magad szorgalmatoson, hogy el ne feletkezzél az Úrról, ki téged ki-hozott Egyiptus-földéből, a' szolgálatnak házából. " A' te Uradat Istenedet féllyed, és egyedül néki szolgálly, és az ő nevére esküdgyél. * Ne mennyetek minden körületek-lakozó Pogányok idegen isteni-után: * mert boszszu-állo Isten, a' te Urad Istened te-közötted: hogy valaha fel ne gerjedgyen a' te Urad Istened haragja ellened, és el ne vegyen téged a' föld-szinéről. * Ne kisértsed a' te Uradat Istenedet, a' mint meg-kisértetted a' Kisértet helyén. * Őrizd-meg a' te Urad Istened parancholatit, és bizonyságit, és czeremóniáit, mellyeket te-néked parancholt: * és chelekedgyed a' mi kedves és jó az Úr szine-előtt, hogy jól légy: és bé-menvén bírjad a' jeles földet, mellyért meg-eskütt az Ur a' te atyáidnak, * hogy el-törlené előtted minden ellenségidet, a' mint szóllott. * És ha meg-kérd téged a' fiad hólnap, mondván: Mire-valók e' bizonyságok, és czeremoniák, és itéletek, mellyeket parancholt nékünk a' mi Urunk Istenünk? * mongyad néki: Fárao szolgai vóltunk Egyiptusban, és ki-hozott minket az Ur Egyiptusból erős kézzel: * és jeleket, és nagy 's igen ártalmas chudákat chelekedett Egyiptusban, Fárao és minden ő háza-ellen, mi-előttünk, * és ki-hozott minket onnét, hogy bé-vívén nékünk adná a' Földet, mellyért meg-eskütt a' mi atyáinknak. * És meg-parancholta nékünk az Ur, hogy meg-chelekedgyük mind e' törvényeket, és féllyük a' mi Urunkat Istenünket, hogy jól légyünk életünknek tellyes napjain, mint ma. * És kegyelmes lészen nékünk, ha meg-őrizzük és meg-chelekedgyük minden parancholatit a' mi Urunk Istenünk-előtt, a' mint megparancholta nékünk.

VII. RÉSZ.

MIkor bé-viszen téged a' te Urad Istened a' Földre, mellyet bírni mégy, és el-törli a' sok Nemzetségeket előtted, "a' Hetæust, és Gergezæust, és Amorræust, a' Kananæust, és Ferezæust, és Hevæust, és Jebusæust, hét Nemzetséget sokkal nagyobb-számút hogy-sem te vagy, és erősbeket náladnál: * és kezedbe adgya azokat a' te Urad Istened, veszesd-el őket mind fottig. " Ne tégy vélek szövetséget, se ne könyörülly rajtok, * se ne szerezz ő-vélek házasságot. A' leányodat ne add az ő fiának, se az ő leányát ne vedd a' te fiadnak: * mert el-tévelyíti a' te fiadat, hogy ne kövessen

" Mat. 22. d. 36. Marc. 12. c. 30. Luc. 10. c. 27. Inf. 11. b. 13.

" Mat. 4. b. 7. Luc. 4. b. 12. Inf. 10. d. 20.

" Exod. 13. c. 23. & 33. a. 2.

" Exod. 23. g. 32. & 34. b. 15. 16.

engem, és hogy inkább szolgállyon idegen isténeknek. és fel-gerjed az Úr haragja, és hamar el-tőről téged. * Sőt inkább ezeket chelekedgyétek vélek: "Az ő óltárokat fel-forgasátok, és állo-képőket egybe törjétek, és berkőket ki-vágjátok, és faragott képőket el-égessétek. * † Mert szent népe vagy a' te Uradnak Istenednek. Téged választott a' te Urad Istened, hogy kivált-képpen-valo népe légy minden népek-közzűl, kik a' földőn vannak. * Nem azért adta magát hozzátok és választott titeket az Úr, hogy minden nemzetségeket számmal meg-győznétek, holott minden népeknél kevesebek vattok: * hanem hogy szeretett titeket az Úr, és meg-tartotta az eskűvést, melyel meg-eskűtt az atyáitoknak: és ki-hozott titeket erős kézzel, és meg-szabadított a' szolgálat házából, Faraónak az Egyiptusi királynak kezéből. * És tudgyad, hogy a' te Urad Istened, ő az erős és hív Isten, meg-őrizvén a' szővetséget és irgalmasságot az őtet-szeretőknek, és azoknak, kik meg-őrizik az ő parancholatit, ezer ízig: * és meg-fizetvén mingyárt az őtet-gyűlőlőknek, úgy hogy el-veszesse őket, és tovább ne hallaszsza, legottan meg-adván nékik a' mit érdemlenek. * Őrizd-meg azért a' parancholatokat, és czeremoniákat, és itéleteket mellyeket én parancholok néked ma hogy megchelekedgyed. * Ha minek-utánna meg-hallod ez itéleteket, megőrized azokat és meg-chelekeszed; meg-őrzi a' te Urad Istened-is néked a' szővetséget, és az irgalmasságot mellyről meg-eskűtt az atyáidnak: * és szeret téged és megsokasít, és meg-álgya a' te méhed gyűmölchét, és földed gyűmölchét, a' te gabonádat, és szőlő-szedésedet, az olajodat, és a'barmaidat, és juhaidnak nyájait a' Földőn, mellyért meg-eskűtt az atyáidnak hogy azt néked adná. * Áldott léssz minden népek-közőtt. " Nem lészen közőtted magtalan eggyik nemből-is, mind az emberid's mind a' nyájaid-közőtt. * El-vészen rólad az Úr minden erőtlenséget: és Egyiptusnak gonosságos betegségit, mellyeket tudsz, nem hozza te-reád, hanem minden ellenségidre. * Megemésztesz minden népeket, mellyeket a' te Urad Istened ád néked. Ne kedvezzen azoknak a' te szemed, se ne szolgálly azok istenineknek, hogy ne légyenek romlásodra. * Ha mondandod szívedben: Többen vannak e' nemzetségek nálamnál; hogy tőrőlhetemel őket? * Ne félly, hanem jussanak eszedbe miket chelekedett a' te Urad Istened Faraóval, és minden Egyiptziusokkal, * a' nagy chapások, mellyeket a'te szemeid láttak, és a' jegyek, és a' chodák, és a' vastag kéz, és a' ki-nyújtott kar, hogy kihozna téged a' te Urad Istened. így chelekeszik minden népekkel a' kiktől félsz. * " Annak-főlőtte darázsokat-is bochát a' te Urad Istened reájok, míg mind el-tőrőllye őket, és el-veszesse a' kik el-szaladnak előtted, és rejtekben lehetnek. * Ne félly tőlők, mert a'te Urad Istened közőtted vagyon, nagy és rettenetes Isten: * ő fogyattya-el e' nemzetségeket színed-előtt lassan-lassan és részenként. Nem tőrölheted-el őket egyszer'smind; hogy valami-képpen meg ne sokasodgyanak ellened a' földi vadak. * És előbde adgya őket a' te Urad Istened: és meg-öli őket, míg tellyességgel el-tőrőltessenek. * És kezeidbe adgya azoknak királyit, és el-veszesd azok nevét az ég-alól: senki ellened nem álhat, míg nem el-rontod őket. * " Az ő faragott képeit tűzzel égesd-meg: ne kívánnyad az ezűstőt és aranyat, mellyekből chináltattak, se ne végy azokból magadnak semmit, hogy ne véts, azért hogy útálatosság a' te Uradnál Istenednél. * És semmit házadba ne vígy a' bálványból, hogy átokká ne légy, a' mint az-is az. Mint az undokságot megveszsed, és mint a' fertelmességet és ganét meg-útállyad, mert átok.

"*Inf.12. a. 3. & 14. a. 1. & 16. d. 12. Exo. 23. c. 24.*

†*Inf.14. a. 2. & 26. d.17.*

"*Exod. 23. f.26.*

"*Ex d. 13. c.23. 33. a. 2. Ioſ. 24. c. 12.*

"*2.Machab.12. g. 40.*

VIII. Rész.

MInden parancholatot, mellyet én parancholok ma te-néked, meg-láss szorgalmatosan hogy megchelekedgy: hogy élhessetek, és

szaporodgyatok, és bé-menvén birjátok a' Földet, mellyért megeskűtt az Úr az atyáitoknak. * Es meg-emlekezzél az egész útról, mellyen téged a' te Urad Istened negyven esztendeig vezetett a' pusztaáltal, hogy téged sanyargatna, és kísértene, és nyilván lennének a' mik szívedben forgottak, ha megtartanád-e az ô parancholatit, a' vagy nem. * Fogyatkozással nyomorgata téged, és Mannát ada néked eledelűl, mellyet te nem tudtál, sem az atyáid: hogy meg-mutatná néked hogy " nem chak kenyérrel él az ember, hanem minden igével melly az Isten szájából származik. * A' te ruházatod, mellyel bé-fődöztetel vala, ósággal semmiben el nem kopott, és fel nem tört a' lábad, ímé negyven esztendeje. * Hogy meg-gondollyad szívedben, hogy a' mint ember tanittya a' fiát, úgy tanított téged a' te Urad Istened, * hogy meg-őrizzed a' te Urad Istened parancholatit, és járj az ô útain, és féllyed őtet. * Mert a' te Urad Istened bé-viszen téged a' jó földre, patakos és vizes és kútas földre: melynek mezein és hegyein fakadnak a' folyó-vizek mélységi: * gabonás, árpás, és szőlős földre, mellyen fügék, és poma-granátok, és olaj-fák teremnek: olaj 's méz földére. * Holott minden fogyatkozás-nélkül észed kenyeredet, és mindeneknek bévségével élsz: melynek kövei vas, és a' hegyeiből réz termések ásatnak: * hogy midőn észel, és meg-elégszel, álgyad a' te Uradat Istenedet a' leg-jobb földért, mellyet néked adott. * Őrizkedgyél, és ódd magad hogy valamikor el ne feletkezzél a' te Uradról Istenedről, és el ne mulassad az ô parancholatit, és itéletit, és czeremoniáit, mellyeket én parancholok ma néked: * hogy, minek-utánna észel és meg-elégszel, szép házakat építesz, és azokban lakol, * és ökör-chordáid és juhnyájaid léznek, ezüst 's arany és mindenek bévsége, * fel ne fuvalkodgyék szíved, és el ne feletkezzél a' te Uradról Istenedről, ki téged ki-hozott Egyiptus-földéből, a' szolgálatnak házából: * és vezéred volt a' nagy és rettenetes pusztában, " melyben lehelletivel égetô kígyo volt, és skorpio, és szomjuhoztato kígyo, és tellyességgel semmi vizek: ki a' keménységes kősziklából víz folyásit hozta-ki, * és Mannával éltetett téged a' pusztában, mellyet nem tudtak az atyáid. És minek-utánna meg-sanyargatott és meg-próbált, végre kőnyörűlt rajtad; * hogy ne mondanád szívedben: Az én erőm, és kezem vastagsága, chelekedték mind ezeket velem. * Hanem jusson eszedbe a' te Urad Istened, hogy ô adott néked erőt, hogy bé-tellyesítené szövetségét, melyről megeskűtt az atyáidnak, mint ez a' nap jelenti. * Ha pedig el-feletkezvén Uradról Istenedről, az idegen Isteneket kövéted, és tiszteled azokat, és imádod: ímé most megmondom néked, hogy tellyességgel el-veszsz. * Mint a' Pogányok, kiket el-törlött az Úr a' te bé-meneteledkor; úgy veszt ők tí-is, ha engedetlenek lésztek a' tí Uratok Istentek szavának.

" *Mat. 4. a. 4. Luc. 4. a. 4.*

" *Num. 20. b. 9. & 21. b. 6.*

Exo. 16. c. 30. & 17. b. 6.

IX. Rész.

HAllyad Israël: Te ma általmégy a' Jordánon, hogy igen nagy és náladnál erősb nemzetségeket bírj, igen nagy és kővel égig rakott váraskat, * nagy és magas népet, az Enaczim fiait, kiket magad láttál, és hallottál, kik-ellen senki nem álhat. * Meg-tudod azért ma, hogy a' te Urad Istened, égetô és emésztô tűz, ő mégyen-által elôtted, ki el-rontsa őket és el-törőllye, és el-veszesse a' te orczád-elôtt hamarsággal, a' mint szóllott néked. * Ne mond szívedben, mikor el-törli őket a' te Urad Istened a' te színed-elôtt; Az én igasságomért hozott-bé engem az Ur, hogy e' földet bírnám, holott az ô istentelenségekért törlettenek-el azok a' nemzetségek. * Mert nem a' te igasságidért, és szívednek igaz-voltáért mégy-bé hogy az ô földöket bírjad: hanem hogy ők istentelenűl chelekedtek, törlettek-el a' te bé-meneteledkor, és hogy bé-tellyesítené ígéjét az Úr, mellyet eskűvéssel igért az atyáidnak, Abrahámnak, Isaáknak, és

Jákobnak. * Tudgyad azért, hogy 6
nem a' te igaſſágidért adta néked B
a' te Urad Iſtened e' jeles főldet
ŏrŏkſégűl, holott igen kemény-
nyakú nép vagy. * Meg-emlekez- 7
zél, és el ne felejtſed, mi-képpen in-
dítottad haragra a' te Uradat Iſte-
nedet a' puſztában. A' naptól-fog-
va, mellyen ki-jŏttél Egyiptuſ-
ból, mind e' helyig, mindenkor tu-
ſakodtál az Úr-ellen. * "Mert a' 8
Hóreben-is ingerletted őtet, és meg-
haraguván el akart téged tŏrleni,
* midőn fel-mentem a' hegyre, hogy 9
el-venném a' kő-táblákat, a' ſzŏ-
vetſég tábláit mellyet veletek kŏtŏtt
az Úr: és a' hegyen negyven
nap és éjjel maradtam, kenyeret
nem évén, és vizet nem iván. * És 10
az Úr adott nékem Iſten újával
írott két kő-táblát, és magokban
foglalván minden igéket, mellye-
ket néktek ſzóllott a' hegyen a' tűz
kŏzepiből, midőn a' népnek ſoka-
ſága egybe-gyűlt. * És midőn el- 11
múlt vólna a' negyven nap, és an-
nyi éj, az Úr nékem adá a' két kő-
táblát, a' ſzŏvetſég tábláit, és
* monda nékem: † Kelly-fel, és 12
menny alá gyorſan innét: mert a'
te néped mellyet ki-hoztál Egyip- C
tusból, el-hatták hamar az útat
mellyet nékik mutattál, és ŏntŏtt
bálvánt chináltak magoknak. * És 13
iſmég monda az Úr nékem: Lá-
tom hogy e' nép kemény-nyakú:
* bocháſs-el engem hadd rontſam- 14
el őtet, és tŏrŏllyem-el a' nevét az
ég-alól, és ennél nagyobb 's erősb
Nép-eleibe rendellek téged. * És 15
midőn az égŏ hegyről alá-jőnék,
és a' ſzŏvetſég két tábláját két ke-
zemmel tartanám, * és láttam vól- 16
na hogy vétettetek a' tí Uratok-
nak Iſtenteknek, és ŏntŏtt borjút
chináltatok magatoknak, és hamar
el-hattátok az ŏ útát, mellyet nék-
tek mutatott vala: * el-vetém a' 17
táblákat kezeimből, és el-tŏrém
azokat ſzemetek-elŏtt. * És le-bo- 18
rúlék az Úr-elŏtt mint az-elŏtt,
negyven nap és éjjel kenyeret nem
évén, és vizet nem iván, minden
bűneitekért mellyeket chelekedte-
tek az Úr-ellen, és őtet haragra
ingerlettétek: * mert féltem az ŏ 19
boſzſzonkodaſától és haragjától,
mellyel ellenetek fel-indúlván, el

"Exod. 17. b. 6. 19. a. 3. 31 d. 18. 32. d. 19.

† Exod. 32. b. 7.

akart títeket tŏrleni. Es meg-hal-
gatott engem az Úr ez úttal-is.
20 * Aaron ellen-is igen meg-haragu-
ván, el akarta őtet rontani, és éret-
te-is haſonló-képpen kŏnyŏrgŏt-
21 tem. * A' tí bűnŏtŏket pedig mel-
D lyet chelekedtetek vala, az-az, a'
borjút, ragadván, tűzzel meg-ége-
tém, és darabra tŏrdelvén, és tel-
lyeſséggel porrá tévén, a' patakba
22 vetém, melly a' hegyről foly. * "Az
égésben-is és a' kiſértésben, és a'
Kívánſágnak koporſóiban ingerlet-
23 tétek az Urat: * és mikor el-kűl-
dŏtt títeket Kádes-barnéból, mond-
ván; Mennyetek-fel, és bírjátok a'
Főldet, mellyet néktek adtam; és
meg-vetettétek a' tí Uratok Iſten-
tek parancholattyát, és nem hit-
tetek néki, ſem ſzavát nem akartá-
24 tok hallani: * hanem mindenkor
pártoſok vóltatok a' naptól-fog-
va mellyen iſmérni kezdettelek
25 títeket. * És le-borúltam az Úr-
elŏtt negyven nap és éjjel, mellye-
ken alázatoſon kŏnyŏrgŏttem né-
ki, hogy el ne tŏrŏlne títeket a'
26 mint fenyegetődŏtt vólt: * és imád-
kozván mondottam: Uram Iſten, ne
veſzeſd-el a' te népedet, és ŏrŏk-
ſégedet, mellyet nagy-vóltoddal
meg-ſzabadítottál, kiket erős kézzel
27 hoztál-ki Egyiptusból. * Emlekez-
zél-meg a' te ſzolgaidról, Abrahám-
ról, Iſáákrol, és Jákobról: ne nézd
e' népnek keménysége t, és iſten-
28 telenſégét 's bűnét: * hogy vala-
mi-képpen a' főld lakói, melyből
ki-hoztál minket, ne mongyák:
Nem vihette-bé őket az Úr a' Főld-
re, mellyet nékik igért, és gyű-
lőlte őket: azért vitte-ki, hogy
29 meg-ŏlné őket a' puſztában. * kik
te néped és ŏrŏkſéged, kiket ki-
hoztál nagy erőddel, és ki-nyújtott
karoddal.

"Num. 11. a. 1. 16. a. 1. 21. a. 3.

X. RÉSZ.

1 A Az időben monda az Úr
nékem: Faragj magadnak
két kő-táblát, mint az előb-
biek vóltak, és jőj-fel hoz-
zám a' hegyre: és chinálly egy fa-
2 ſzekrént, * és a' táblákra írom az
igéket mellyek azokon vóltak, mel-
lyeket az-elŏtt el-tŏrtél, és tedd azo-
3 kat a' ſzekrénbe. * Chinálék azért

Exod. 34. a. 1.

szekrént sétim-fából. Es midőn két kő-táblát faragtam vólna az előbbiek-szerént, fel-menék a' hegyre, azokat kezeimben tartván. * Es íra a' táblákra a' szerént, a' mit az-előtt írt vala, tíz igéket, mellyeket szólla néktek az Úr a' hegyen a' tűz közepiből, mikor a' nép egybe-gyűlt: és nékem adá azokat. * És viszszatértem a' hegyről, le-jövék, és a' táblákat a' szekrénybe tőm, mellyet chináltam vala, mellyek mind eddig ott vannak, a' mint nékem parancholta az Úr. * " Az Israël fiai pedig el-indíták a' tábort a' Jákán fiai Berotájából Moserába, † a' hol Aaron meg-hólt, és el-temettetett, kiért, a' papi tisztet az ő fia Eléazar viselte. * Onnét Gadgádba jövének: melly helyről el-menvén, tábort járának Jetebatában, a' Vizes és Patakos Földön. * Az időben választa a' Lévi nemzetségét, hogy hordozná az Úr Szövetsége szekrényét, és előtte állana a' szolgálatban, és áldást adna az ő nevében e' jelen-valo napig. * Ez-okáért nem lőn Lévinek része, sem örökssége az attya-fiaival: mert maga az Úr az ő örökssége, mint meg-igérte néki a' te Urad Istened. * En pedig a' hegyen állottam mint az-előtt, negyven nap és éjjel: és meghalgatott az Úr engem ez úttal-is, és téged nem akart él-veszteni. * És monda nékem: Menny-el, és járj a' nép-előtt, hogy mennyenbé, és bírja a' Földet, mellyért megeskűdtem az ő attyoknak hogy nékik adnám. * Es most Israël, a' te Urad Istened mit kíván tőled, hanem hogy féllyed a' te Uradat Istenedet, és járj az ő útain, és szeressed őtet, és szolgálly a' te Uradnak Istenednek tellyes szívedből, és tellyes lelkedből: * és meg-őrizzed az Úr parancholatit, és czeremóniáit, mellyeket én ma néked parancholok, hogy jól légy? * Ímé a' te Uradé Istenedé az ég, és az égnek ege, a' föld és mind a' mik azon vannak: * és mindazáltal a' te atyáidhoz ragaszkodott az Úr, és szerette őket, és azok magvát válaszotta ő-utánnok, az-az, títeket, minden nemzetségek-közzűl, mint ma meg-bizonyodik. * Környűl-metéllyétek azért szíveteket, és nyakatokat meg ne keményíttsétek többé: * mert a' tí Uratok Istentek, ő az istenek Istene, és az uralkodók Ura, nagy és hatalmas és rettenetes Isten, "ki sem személt nem néz, sem ajándékokat nem vészen. * Ítéletet tészen az árvának és özvegynek, szereti a' szarándokot, és ételt 's ruházatot ád néki. * tí-is szeressétek tahát a' szarándokokat, mert magatok-is jövevények vóltatok Egyiptus-földében. * † A' te Uradat Istenedet féllyed, és egyedűl néki szolgálly: ő-hozzá ragaszkodgyál, és az ő nevére eskűdgyél. * Ő a' te dichéreted, és a' te Istened, ki veled e' nagy és rettenetes dolgokat chelekedte, mellyeket láttak a' te szemeid. * "Hetven lélekkel mentekalá az atyáid Egyiptusba: és ímé most meg-sokasított téged a' te Urad Istened mint az ég chillagit.

"Num. 33. d. 31. † Num. 20. d. 28.

XI. Rész.

SZeresséd azért a' te Uradat Istenedet, és tarts-meg az ő parancholatit és czeremoniáit, az itéletit és hagyáit minden időben. * Ismérjétek-meg ma a' miket nem tudnak a' fiaitok, kik nem látták a' tí Uratok Istentek oktatását, nagy dolgait és vastag kezét, és ki-nyújtott karját, * a' jegyeket, és chelekedeteket, mellyeket chelekedett Egyiptusnak közepette Farao királyon, és minden ő földén, * és az Egyiptziusoknak minden hadán, és lovain és szekerein: mi-módon buritották-bé azokat az Veres tenger vizei, mikor títeket kergetnének, és el-törlötte őket az Úr e' jelen-valo napig: * és veletek miket chelekedett a' pusztában, míg e' helyre jőnétek. * " és Dátánnak, 's Abironnak az Eliab fiainak, ki Ruben fia vólt: kiket el-nyele a' föld ki-nyílt szájjal, házokkal és sátorokkal, és minden marhájokkal, melly nékik Israël-között vólt. * A' tí szemeitek látták az Urnak minden nagy chelekedetit mellyeket chelekedett, * hogy meg-őrizzétek minden parancholatit, mellyeket én ma parancholok néktek, és bé-mehessetek, és bírhassátok a' Földet, melyre bé-mentek, * és sok ideig éllyetek azon: mellyet esküvéssel igért az Úr

" Acto. 10. b. 34. 2. Par. 19. c. 7. Iob. 34. b. 19. Sap. 6. b. 9. Eccli. 35. c. 15. Rom. 2. b. 11. Gal. 2. b. 6. † Sup. 6. c. 13. Mat. 4. b. 10. Luc. 4. b. 8. " Gen. 46. c. 27. Exod. 1. a. 5.

" Num. 16. a. 1. e. 32.

az atyáitoknak, és az ő magvoknak, a' tejjél és mézzel-folyót. * Mert a' Föld, mellyet bé-mégy bírni, nem ollyan mint Egyiptus-földe melyből ki-jöttél, a' hol a' magot el-vetvén, kertek módgyára öntözésre-valo vizek vitetnek: * hanem hegyes és mezős, az égből várván esső-ket. * mellyet a' te Urad Istened mindenkor meg-látogat, és az ő szemei vannak azon, az esztendőnek kezdetitől-fogva annak végéig. * " Ha azért engedtek a' parancholatimnak, mellyeket én ma parancholok néktek, hogy szeressétek a' tí Uratokat Istenteket, és szolgállyatok néki tellyes szívetekből, és tellyes lelketekből: idején és későn-valo * esőt ád földetekre, hogy bégyűjtsétek a' gabonát, és a' bort, és az olajt; * és a' szénát a' mezőkről a' barmok táplálására, és hogy magatok-is egyetek és meg-elégedgyetek. * Lássátok hogy valami-képpen meg ne chalattassék szívetek, és el-távozzatok az Úrtól, és szolgállyatok idegen istenecknek, és őket imádgyátok: * és az Úr megharaguván bé-zárja az eget, és essők ne essenek, se a' föld ne adgya az ő jövését, és hamarsággal el-veszszetek a' jeles Földről, mellyet az Úr ád néktek. * " Tegyétek ez én igéimet szívetekbe és lelketekbe, és kössétek azokat jelül kezeitekre, és szemeitek-közzé helyhezteséstek. * Tanittsátok a' fiaitokat hogy azokról elmélkedgyenek, mikor a' házadban ülsz, és úton jársz, és le-fekszel és fel-kélsz. * Írd azokat házad ajtói-mellyékire és ajtaira: * hogy a' te 's a' fiaid napjai meg-sokasodgyanak, a' Földön, melyről meg-eskütt az Úr az atyáidnak, hogy nékik adná míg az ég a' föld-fölött lészen. * Mert ha meg-őrizitek a parancholatokat, mellyeket én néktek parancholok, és meg-chelekeszitek azokat, hogy a' tí Uratokat Istenteket szeressétek, és minden ő útain járjatok, hozzája ragaszkodván; * el-veszti az Úr mind e' nemzetségeket színetek-előtt, és bírjátok azokat, kik nagyobbak és erősebbek nálatoknál. * " Minden hely, mellyet lábatok nyom, tiétek lészen. A' pusztától, és a' Libanustól, a' nagy Eufrátes folyó-víztől-fogva a' Nap-nyúgati tengerig lészen a' tí határitok. * Senki nem áll ellenetek: a' tí rettegésteket, és félelmeteket adgya a' tí Uratok Istentek minden földre mellyet nyomtok, a' mint néktek szóllott. * Imé szemetek-eleibe adom ma az áldást és az átkot: * az áldást, ha engedtek a' tí Uratok Istentek parancholatinak, mellyeket én ma parancholok néktek: * az átkot, ha nem engedtek a' tí Uratok Istentek parancholatinak, hanem el-távoztok az útról, mellyet én most néktek mutatok, és idegen istenek-után jártok, kiket nem ismértek. * Mikor pedig téged bé-viszen a' te Urad Istened a' Földre, melyre lakni mégy, tedd az áldást a' Garizim hegyére, az átkot a' Hébal hegyére: * mellyek a' Jordánon-túl vannak, az út-megett melly napnyúgatra hajol, a' Kananæus Földén, ki a' mezőségeken lakik Galgala elleneben, melly az el-nyúlt és messze bé-menő völgy-mellett vagyon. * Mert tí által-mentek a' Jordánon, hogy bírjátok a' Földet, mellyet a' tí Uratok Istentek ád néktek, hogy tiétek légyen, és bírjátok azt. * Lássátok azért hogy bé-tellyesítsétek a' czeremoniákat és itéleteket, mellyeket én ma előtökbe adok.

XII. Rész.

Ezek a' parancholatok és az itéletek, mellyeket chelekednetek kell a' Földön, mellyet az atyáid Ura Istene ád néked, hogy bírjad azt mind a' napokon, mellyeken a' földön jársz. * Forgassatok-fel minden helyeket, mellyeken a' Pogányok, kik birodalmatokban léznek, tiszteltek az ő isteneket a' magas hegyeken, és a' halmokon, és minden leveles fa alatt. * " Hánnyátok-el az ő óltárokat, és égybe-törjétek az ő állo-képőket, a' berkőket tűzzel égessétek-meg, és a' bálványokat egybe-rontsátok: veszessétek-el azok neveit azokról a' helyekről. * Ne chelekedgyetek úgy a' tí Uratoknak Istentek-nek: * hanem a' hel're menyetek, mellyet a' tí Uratok Istentek választ minden nemzetségtek-közzül, hogy az

" *Sup. 10. c. 12.*

" *Sup. 6. b. 6.*

" *Iosue 1. a. 3.*

" *Sup. 7. d. 25. 2. Machab. 12. g. 40.*

ő nevét oda helyhezteſſe, és abban lakjék: * és azon a' helyen mutaſsátok-bé éppen-égő és hálá-adó áldozatotokat, dézmáitokat és kezeitek elsö ajándékit, és fogadáſtokat, és adományotokat, a' tehenek és juhok elsö fajzáſit. * És ott egyetek a' tí Uratok Iſtentek ſzíne-elöttt: és örvendezzetek mind azokban mellyekre téſzitek kezeteket, tí és a' tí házatok, mellyekben meg-áld títeket a' tí Uratok Iſtentek. * Ne chelekedgyétek ott a' miket mí itt ma chelekedünk, ki-ki mind a' mi néki jónak tetſzik. * Mert még ezideig nem jutottatok a' nyugodalomra, és örökſégre, mellyet a' tí Uratok Iſtentek ád néktek. * Általmentek a' Jordánon, és a' Földön laktok, mellyet a' tí Uratok Iſtentek ád néktek, hogy meg-nyugodgyatok minden ellenſégtektől körös-körül: és minden félelem-nélkul lakjatok * a' helyen mellyet a' tí Uratok Iſtentek válaſzt, hogy abban légyen az ő neve. oda vigyétek mind a' miket parancholok, az éppen-égő és hálá-adó áldozatotokat, és dézmáitokat, és kezeitek elsö ajándékit, és valami leg-főbb az ajándékokban, mellyeket fogadtok az Úrnak. * Ott vígan lakozzatok a' tí Uratok Iſtentek-elött, tí és a' fiaitok és leányitok, a' ſzolgáitok és ſzolgálóitok, és a' Levíta ki a' tí váraſtokban lakik. mert ninch egyéb réſze és örökſége köztetek. * Meg-láſd hogy ne mutaſd-bé éppen-égő áldozatidat minden helyen, mellyet látſz: * hanem azon, mellyet az Úr válaſzt, a' te nemzetſégidnek eggyikében mutaſd-bé áldozatidat, és chelekedd-meg valamit parancholok néked. * Ha pedig enni akarſz, és a' hús-ételben gyönyörködöl, öld-meg, és edd-meg a' te Urad Iſtened áldáſa-ſzerént, mellyet adott néked a' te váraſidban; akár az tiſztátalan légyen, az-az, makulával-valo és bénna; akár tiſzta, az-az, épp és makula-nélkül-valo, mellyet ſzabad áldozni, mint a' vad kechkét és a' ſzarvaſt, meg-egyed, * de a' vérnek ételenélkül, mellyet a' földre tölts mint a' vizet. * Nem eheted a' te váraſidban a' gabonádnak, és borodnak, és olajodnak dézmáját, a' chordáidnak és barmaidnak elsö fajzáſit, és

6 18 19 8 20 9 21 10 B 22 11 23 24 12 25 D 26 13 27 14 28 15 29 30 16 C 17 31

ſemmit a' mit fogadtál, és ſzabadon akarſz bé-mutatni, és kezeidnek elsö ajándékit: * hanem a' te Urad Iſtened-elött egyed azokat, a' helyen mellyet a' te Urad Iſtened válaſzt, te és a' fiad és leányod, és a' ſzolgád és ſzolgálód, és a' Levíta ki a' váraſidban lakik: és vígadgy és lakjál a' te Urad Iſtened-elött mindenekben, mellyekre ki-nyújtod kezedet. * Meg-láſd hogy a' Levítát el ne hadgyad ſemmi időben, mellyen a' földön lakol. * " Mikor ki-terjeſzti a' te Urad Iſtened határidat, † a' mint néked ſzóllott, és húſt akarſz enni, mellyet a' lelked kíván; * a' hely pedig távul léſzen, mellyet a' te Urad Iſtened válaſzt hogy ott légyen az ő neve; öld-meg a' chordák és barmok-közzül, a' mid vagyon, a' mint néked parancholtam, és egyél a' váraſidban, a' mint néked tetſzik. * A' mint meg-éſzik a' vad-kechkét és ſzarvaſt, úgy egyed azokat: mind a' tiſzta 'ſmind a' tiſztátalan egy-aránt egyenek. * Chak attól ódd magad, hogy vért ne egyél. mert azoknak vérek a' lelkek-helyett vagyon: és azért nem kell a' lelket a' húſsal meg-enned: * hanem a' földre öntſed mint a' vizet, * hogy jól légy te és a' fiaid utánnad, midön meg-chelekeſzed a' mi tetſzik az Úr ſzíne-elött. * A' miket pedig meg-ſzentelſz, és fogadſz az Úrnak, vedd-fel, és menny a' helyre, mellyet az Úr válaſzt: * és mutaſd-bé áldozatidat, a' húſt, és a' vért a' te Urad Iſtened oltárán: az áldozatok vérét önts az oltárra: a' húſt pedig magad edd-meg. * Meg-tartſad és hallyad mind a' miket néked parancholok, hogy jól légy te és a' fiaid utánnad örökké, mikor azt chelekeſzed a' mi jo és kedves a' te Urad Iſtened ſzíne-elött. * " Midön el-veſzti a' te Urad Iſtened orczádelött a' nemzetſégeket, kiket bírni mégy, és bírod azokat, és azok földén lakol: * meg-láſd hogy ne köveſd öket, minek-utánna te bé-menvén el-veſznek, és ne tudakozzál az ő czeremóniájokról, mondván: A' mint tiſztelték ezek a' nemzetſégek az ő iſteneket, úgy tiſztelem-én-is. * Így ne chelekedgyél a' te Uraddal Iſteneddel. Mert mind azokat az utálatoſságokat, mellyeket

" Gen. 28. c. 14. † Inf. 19. b. 8. Exo. 34. c. 24.

" Inf. 19. a. 1.

gyűlől az Úr, chelekedték az ő isteneknek, áldozván a' fiokat és leányokat, és meg-égetvén tűzzel. * A' mit néked parancholok, chak azt chelekedgyed az Úrnak: se semmit hozzá ne tégy, se el ne végy abból.

XIII. Rész.

HA próféta támad közötted, vagy a' ki mongya hogy álmot látott, és jelt vagy chodát jövendöl, * és megtörténik a' mit szóllott, és mongya néked; Mennyünk-el, és kövessünk idegen isteneket, kiket nem ismérsz, és szolgállyunk azoknak: * ne halgasd annak a' próféának vagy álom-látónak beszédét: mert kísért titeket a' ti Uratok Istentek, hogy nyilván légyen ha szeretitek-e őtet vagy nem, tellyes szívetekből, és tellyes lelketekből. * A' ti Uratokat Istenteket kövessétek, és őtet féllyétek, és az ő parancholatit meg-őrizzétek, és szavát halgassátok: néki szolgállyatok, és hozzá ragaszkodgyatok. * Az a' próféta pedig vagy álom-költő meg-öletessék: mert szóllott hogy titeket el-fordítana a' ti Uratoktól Istentektől, ki titeket ki-hozott Egyiptus-földéből, és ki-szabadított titeket a' szolgálatnak házából: hogy el-tévelyítene téged az útról, melyet parancholt néked a' te Urad Istened: és vedd-el a' gonoszt közzüled. * Ha el akarja veled hitetni az atyád-fia, az anyádnak a' fia, vagy a' fiad vagy leányod, vagy a' feleséged melly az öledben vagyon, vagy a' barátod, kit szeretsz mint lelkedet, titkon mondván: Mennyünk-el, és szolgállyunk idegen isteneknek, kiket nem ismérsz te, sem az atyáid, * körös-körül minden nemzetségekben lévőknek, mellyek közel vagy távul-valók, a' földnek kezdetitől-fogva a' végéig; * ne engedgy néki, se ne halgasd, se szemed néki ne kedvezzen, hogy meg-kegyelmezz néki és el-titkollyad őtet, * hanem mingyárt meg-öld. "a' te kezed légyen elsőben rajta, és az-után az egész nép vesse kezét reá. * Meg-következtetvén öletessék-meg; mert el akart téged vonni a' te Uradtól Istenedtől, ki téged Egyiptus-földéből a' szolgálatnak házából ki-hozott: * hogy az egész Israël halván, féllyen, és semmi-képpen többé ne chelekedgyék valami hasonló dolgot. * Ha valamelybe a' városid-közzül, mellyeket a' te Urad Istened ád néked lakóúl, hallasz valakiket mondani: * Bélial fiai mentek-ki közzüled, és el-térítették az ő városok lakóit, és mondottak: Mennyünk-el, és szolgállyunk idegen isteneknek kiket nem ismértek: * értekezzél szorgalmatossan, és figyélmetessen; a' dologgnak nyilván-vóltát meg-értvén, ha bizonyosnak találod a' mit mondanak, és ez útálatosságot chelekedettel el-végezték; * annak a' városnak lakóit mingyárt le-vágd fegyver élivel, és töröld-el azt, és mind a mik abban vannak, a' baromig: * a' házi-eszközt-is valami leszen, hord-össze az útzái közepire, és a' várassal égesd-meg: úgy hogy mindeneket meg-emésszsz a' te Uradnak Istenednek, és légyen örök halom. meg ne építtessék többé, * és abból az átokból semmi ne ragadgyon kezedhez: hogy el-térjen az Ur az ő búsulásának haragjától, és könyörüllyön rajtad, és meg-sokasíttson téged a' mint meg-eskütt az atyáidnak. * mikor a' te Uradnak Istenednek szavát hallandod, megőrizvén minden parancholatit, mellyeket én ma parancholok néked, hogy chelekedgyed a' mi kedves a' te Urad Istened színe-előtt.

XIV. Rész.

LEgyetek fiai a' ti Uratoknak Istenteknek: meg ne metéllyétek se meg ne kopaszíttsátok magatokat a' halottért. * "mert szent népe vagy a' te Uradnak Istenednek: és téged választott hogy kivált-képpen-való népe légy, minden nemzetségek-közzül mellyek a' földön vannak. * † Meg ne egyétek a' tisztátalanokat. * Ez az állat mellyet kell ennetek: az ökröt, és juhot, és kechkét, * szarvast és vad-kechkét, bialt, vad-bakot, pygargust, oryxet, kamelo-pardalust. * Minden állatot, melynek két-felé hasatt a' körme és kérőt rág, megegyetek. * Azokból pedig, mellyek

"Inf. 17. b. 7.

"Sup. 7. a. 6. Inf. 26. d. 18. † Lev. 11. a. 4.

kérőt rágnak, és a' körmök nem hasatt, nem kell meg-ennetek, úgymint a' tevét, a' nyúlat, a' tengeri nyúlat: ezek mivelhogy kérőt rágnak, 27
és a' körmök nem hasatt, tisztátalanok légyenek néktek. * A' disznó-is, 8
mivelhogy hasatt-körmű, és kérőt B 28
nem rág, tisztátalan légyen: azok húsát meg ne egyétek, és dögöket ne illessétek. * Ezeket egyétek mind 9
azok-közzűl mellyek a' vízben laknak: A' mellyeknek szárnyok és héjok vagyon, meg-egyétek: * a' mellyek 10
szárny és hej-nélkűl vannak, meg ne egyétek, mert tisztátalanok. * 11
Minden tiszta madarakat meg-egyetek. * A' tisztátalanokat meg ne egyétek: A' sast tudn'illik, és a' grifet, és a' 12
tengeri sast, * az ixiont, és keselyűt, 13
és a' kányát az ő neme-szerént: * és 14
semmit holló nemből-valót, * és a' 15 1
A
sztruczot, és az éjeli-baglyot, és a' líboczot, és az ölyvet az ő neme-szerént: * a' gémet és hattyút, és az Egyiptziai gólyát, * és a' búrt, a' porfiriont, 16
és éjeli-varjat, * a' gődént, és a' karádriust, mindeniket az ő nemével: 17
a' bűdös-babukot-is és a' denevért. * 18
És mind a' mi chúsz-mász, és szárnya 19
vagyon, tisztátalan légyen, és meg C
ne egyétek. * Mindent a' mi tiszta, meg-egyetek. * Valami pedig 20
döggel hólt, abból ne egyetek. A 21
szarándoknak, a' ki kapudon-belől vagyon, adgyad hogy meg-egye, vagy add-el néki: mert te szent népe vagy a' te Uradnak Istenednek. "Ne főzd a' godolyét az annya tejében. * Tized-részét válazd-el minden 22
gyűmölchidnek mellyek a' földben teremnek minden esztendőben, * és egyed a' te Urad Istened színe- 23
elől, a' helyen, mellyet választ hogy ott hivasék segétségűl az ő neve, tizedét a' te gabonádnak, és borodnak, és olajodnak, és a' chordáidból, és a' juhaidból az első fajzásokat: hogy tanúllyad félni a' te Uradat Istenedet minden időben. * Ha pedig meszszebb lészen az út, 24
és a' hely mellyet a' te Urad Istened választ, és téged meg-áld, és mind D
oda nē viheted ezeket: * add-el mind, 25
és tedd pénzé, és vidd-el kezedben, és menny a' helyre, mellyet a' te Urad Istened választ: * és azon pénzen végy valami néked tettszik, akár 26
chordákból, 's akár juhokból, bort-

" *Exod. 23. d. 19. 34. c. 26.*

is és részegíthetőt, és mindent a' mit a' lelked kíván: és egyél a' te Urad Istened-előtt, és vígadgy te és a' te házad: * és a' Levíta ki a' kapudon-belől vagyon: meg-láss hogy el ne hadd őtet, mert ninch egyéb része őrőkségedben. * Harmad esztendőben válaszsz-el más dézmát mindenekből mellyek néked teremnek az időben: és rakd az ajtóidon-belől. * És el-jő a' Levíta kinek veled ninch egyéb része sem őrőksége, és a' szarándok és az árva és az özvegy, kik a' kapuidon-belől vannak; és egyék-meg 's elégedgyenek-meg: hogy meg-álgyon téged a' te Urad Istened kezeidnek minden munkáiban mellyeket chelekeszel.

XV. Rész.

A' hetedik esztendőben adgy szabadságot, * melly illyen rendel tartassék: A' kinek valamivel adós jo akarója vagy felebaráttya és attyafia, meg nem kérheti, mert az Ur szabadságának esztendeje. * A' szarándoktól és jövevéntől meg-kérjed: polgártársodtól, és rokonodtól meg nem kérheted. * És szűkölködő, 's küldús tellyességgel ne légyen köztetek: hogy meg-álgyon téged a' te Urad Istened a' földön, mellyet ád néked őrőkségűl. * De úgy, ha halgatod a' te Urad Istened szavát, és meg-őrized mind a' miket hagyott, és a' miket én ma parancholok néked, meg-áld téged, a' mint megígérte. * Sok népeknek ádsz kőltsön, és te senkitől nem vészsz kőltsönt. Sok nemzetségeken uralkodol, és rajtad senki nem uralkodik. * Ha valaki az atyád-fiai-közzűl, kik váraſod kapuin-belől laknak, a' földön mellyet a' te Urad Istened ád néked, szegénységre jút: meg ne keményíttsed a' te szívedet, se meg ne vonnyad kezedet, * hanem nyisd-meg azt a' szegénnek, "és adgy kőltsön, a' mi-nélkül látod szűkölködni. * Meg-láss, hogy talám alattomban istentelen gondolatod ne légyen, és mongyad szívedben: El-közelget a' szabadságnak hetedik esztendeje: és el-fordíttsad szemeidet a' szegény atyádfiáról, nē akarván néki kőltsön adni a' mit kíván: hogy ne kiáltson ellened az Úrhoz, és bűnödre légyen.

" *Mat. 5. d. 42. Luc. 6. c. 34.*

* Hanem adgy néki: és ne chelekedgyél semmit chalárdúl az ő szükségének meg-könnyebbítésében: hogy meg-álgyon téged a' te Urad Istened minden időben, és mindenekben mellyekre kezedet nyújtod.
" Mat. 26. a. 10. * " A' szegények el nem fogynak lakó-földedről: azért parancholom néked, hogy fel-nyisd kezedet a' szükölködő atyád-fiának és szegénynek, ki veled lakik a' Földön. * "Mikor néked el-adatik a' Zsido férfiu vagy aszszony atyád-fia, és hat esztendeig szolgál néked; a' hetedik esztendőben bochásd őtet szabadon: * és a' kit szabadsággal megajándékozsz, ne bochásd üressen: * hanem adgy útra-valót néki nyájaidból, és szérődből, és sajtódból, mellyekkel a' te Urad Istened megáld tégedet. * Meg-emlekezzél hogy te-is szolgáltál Egyiptus-földében, és meg-szabadított téged a' te Urad Istened, és azért parancholok én most néked. * Ha pedig mongya: Nem akarok kimenni: mivelhogy szeret téged, és a' házadat, és érzi hogy jól vagyon nálad: * végy egy árrat, és fúrd által a' fülét a' házad ajtaja-kőzött, és szolgállyon néked örökké. a' szolgálóval-is hasonló-képpen chelekedgyél. * Ne fordítsd-el rólok szemeidet, mikor szabadon bochátod őket: mert béresnek jutalma-szerént hat esztendeig szolgált néked: hogy meg-álgyon téged a' te Urad Istened minden dolgaidban mellyeket chelekedsel. * Az első fajzatok-kőzzűl, mellyeket a' chordákban ellenek, és a' juhaid-kőzzűl valami hím, a' te Uradnak Istenednek szentellyed. Ne dolgozzál a' tehén első tenyészésén, és meg ne nyírd a' juhok első fajzását. * A' te Urad Istened színe-előtt edd-meg azokat esztendőnként, a' helyen mellyet az Úr választ, te és a' te házad. * "Ha pedig makulája lészen, vagy sánta, vagy vak, vagy valami részében rút, vagy bénna, ne áldoztasék a' te Uradnak Istenednek. * hanem a' városod kapuin-belől edd-meg azt: mind a' tiszta 's mind a' tisztátalan eggy-aránt egyék azokat, mint a' vad-kechkét és a' szarvast. * Chak azt tarts-meg, hogy azok vérét meg ne egyed, hanem a' földre öntsed mint a' vizet.

" Exod. 21. a. 2. Iere. 34. c. 14.

XVI. Rész.

VIselly gondot az új gabonák hólnapjára, és a' tavasz első idejére, hogy Fásét szerezz a' te Uradnak Istenednek: mert abban a' hólnapban hozott-ki téged a' te Urad Istened Egyiptusból éjjel. * És áldozzál Fásét a' te Uradnak Istenednek juhokból, és ökrökből a' helyen, mellyet a' te Urad Istened választ, hogy ott lakjék az ő neve. * Ne egyél azon kovászos kenyeret: Hét nap egyed kovásznélkül a' sanyargatás kenyerét, mert félelemmel jöttél-ki Egyiptusból: hogy meg-emlekezzél a' te Egyiptusból-valo ki-jövésed napjáról, egész életednek napjain. * Semmi határidban kovász ne láttassék hét napig, és ne maradgyon reggelig annak húsában a' mit áldoztatok első nap estve. * Nem áldozhatsz Fásét a' városidnak akár-mellyikébe, mellyeket a' te Urad Istened ád néked; * hanem a' helyen, mellyet a' te Urad Istened választ, hogy ott lakjék az ő neve: áldozzad a' Fásét estve nap-nyúgatkor, mikor kijöttél Egyiptusból: * És süsd-meg, és edd-meg a' helyen, mellyet a' te Urad Istened választ, és reggel fel-kelvén menny a' te sátoridba. * Hat nap egyél kovásztalant: és a' hetedik napon, mivelhogy a' te Urad Istened gyülekezete, dolgot ne tégy. * Hét hetet számlálly magadnak a' naptól-fogva mellyen a' sarlódat vetésedbe bochátod. * és meg-illyed a' hetek innepe napját a' te Uradnak Istenednek, a' kezednek szabad ajándékát mellyet bémutass a' te Urad Istened áldása-szerént: * és vigan lakjál a' te Urad Istened-előtt, te, a' fiad és a' leányod, a' szolgád és a' szolgálód, és a' Levíta ki kapudon-belől vagyon, a' jövevény, és árva, és özvegy, kik veletek laknak: a' helyen mellyet választ a' te Urad Istened, hogy ott lakjék az ő neve: * és meg-emlekezzél hogy szolga vóltál Egyiptusban: és meg-őrizd 's meg-chelekedd a' mik meg-parancholtattak. * A' sátorok innepét-is meg-illyed hét nap, mikor bé-gyűjtöd a' szérőből

" Lev. 22. c. 20. Eccli. 35. b. 14.

és sajtóból gyümölchidet: * és vigan lakjál innepeden, te, a' te fiad és leányod, a' te szolgád és szolgálód, a' Levíta-is és a' jövevény, az árva és az özvegy kik a' kapudon-belől vannak. * Hét nap illyed a' te Uradnak Istenednek az innepeket, a' helyen mellyet az Úr választ: és meg-áld téged a' te Urad Istened minden gabonáidban, és kezeidnek minden munkájában, és vigasságban lészsz. * Három úttal jelennyék-meg esztendőben minden férfiad a' te Urad Istened színe-előtt, a' helyen mellyet választ: a' kovásztalanok innepén, a' hetek innepén, és a' sátorok innepén. " Ne jelennyék üresſen az Úr-előtt: * Hanem ki-ki vigyen értekéhez-képest, az ő Ura Istene áldása-szerént, mellyet ád néki. * Bírákat és tanitókat rendelly minden kapuidban, mellyeket a' te Urad Istened ád néked, minden nemzetségid-szerént: hogy itéllyék a' népeket igaz itélettel, * és egy-felé se hajollyanak. " Személyt-ne válogass, se nő végy ajándékokat: mert az ajándékok megvakíttyák a' bölchek szemeit, és el-fordíttyák az igazak szavát. * Igazán kövesſed a' mi igaz: hogy élly, és bírjad a' Földet, mellyet a' te Urad Istened ád néked. * Ne plántály berket, és semmi fát a' te Urad Istened óltára-mellett. * Se ne chinálly magadnak se ne emelly állóképet: mellyeket gyűlől a' te Urad Istened.

"*Exod. 23. c. 15. & 34. c. 20. Eccl. 35. a. 6.*

"*Sup. 1. c. 17. Lev. 19. c. 15. Exo. 23. b. 8. Eccli. 20. d. 31.*

XVII. Rész.

NE áldozz a' te Uradnak Istenednek juhot, és ökröt, melyben makula vagyon, vagy valami vétek: mert útálatosság a' te Uradnál Istenednél. *Mikor találtatnak nálad, valamelly kapudon-belől mellyeket a' te Urad Istened ád néked, férfiu vagy aszszony'állat, kik gonoszt chelekeszsznek a' te Urad Istened színe-előtt, és által-hágják az ő szövetségét, * hogy el-mennyenek, és idegen isteneknek szolgállyanak, és imádgyák azokat, a' napot és hóldot, és az égnek minden seregit, mellyeket nem parancholtam: * és az meg-jelentetik néked, és meg-halván szorgalmatossan tudakozol, és bizonynak találod lenni, és az útálatosság meg-lőtt Israëlben: * vidd-ki a' férfiat és aszszony'állatot, kik a' szertelen nagy gonosságot chelekedték, a' te városod kapuihoz, és meg-kövezteſſenek. * " Két vagy három tanúnak mondására hallyon-meg a' ki meg-ölettetik. Senki meg ne öletteſſék, egy mondván bizonyságot ellene. * A' tanúk keze öllye-meg őtet először, és a' több népnek keze utólszor vetteſſék reá: hogy el-vedd a' gonoszt közzüled. * Ha látod hogy nehéz és kétséges itélet vagyon nálad, vér és vér, ügy és ügy, poklosság és poklosság-között; és látod a' te kapudon-belől a' bírák szavát külömbözni: kelly-fel, és menny-fel a' helyre mellyet a' te Urad Istened választ. * " És menny a' Lévi nemből-valo papokhoz, és a' bíróhoz, ki azon időben léend: és kérdezkedgyél tőlök, kik meg-jelentik néked az itéletnek igasságát. * És chelekedd-meg valamit mondanak a' kik gond-viselők a' helyen mellyet az Úr választ, és meg-tanítnak tégedet * az ő törvénye-szerént; és követsd az ő itéleteket. és ne hajolly se jobra se balra. * A' ki pedig kevélykedik, nem akarván engedni a' pap parancholattyának, ki azon időben szolgál a' te Uradnak Istenednek, és a' bíro végezésének; meg-hallyon az az ember, és vedd-el a' gonoszt Israëlből: * és az egész nép halván, féllyen, hogy senki az után kevélységből fel ne fuvalkodgyék. * Midőn bé-mégy a' Földre, mellyet a' te Urad Istened ád néked, és bírod azt, és abban lakol, és mondod: Királt választok magamnak, a' mint minden nemzetségeknek körös-körűl vagyon: * azt rendeld a' kit a' te Urad Istened választ az atyád-fiai-közzül. Nem tehetsz más nemzetség-béli embert királlyá, a' ki nem atyád-fia. * És mikor választva lészen, ne sokasittson magának lovakat, se visszza ne vigye a' népet Egyiptusba, a' lovagok számában fel-fuvalkodván, fő-képpen mint-hogy az Úr meg-parancholta néktek, hogy semmi-képpen többé azon úton meg ne térjetek. * Ne lé-

"*Inf. 19. d. 15. Mat. 18. b. 16. 2. Cor. 13. a. 1. Sup. 13. c. 9.*

"*2. Par. 19. c. 20.*

gyen sok felesége, kik magokhoz édesgessék az ő szívét, se ezüstnek se aranynak igen nagy sommája. *Minek-utánna pedig az ő országának székiben ül, könyvbe írja magának e' törvénynek Mását, a' Lévi nemzetségéből-való papoktól vévén a' példa-írást, * és nála légyen, és olvasa azt életének minden napjain, hogy tanúllya félni az ő Urát Istenét, és meg-őrizni az ő igéit és czeremóniáit, mellyek a' törvényben parancholva vannak. * Se szíve fel ne emelkedgyék kevélységre az attyafiai-fölibe, se ne hajollyon jobra vagy balra, hogy sok ideig országollyon ő, és a' fiai Israëlen.

XVIII. Rész.

Sup. 10. b. 9. Num. 18 c. 20. 1. Cor. 9. b. 13. NE légyen a' papoknak, és Levitáknak, és mind abból a' nemzetségből-valóknak, részek és örökségek a' több Israëllel, mert az Úr áldozatit és ajándékit észik, * és semmit egyebet ne vegyenek az attyok-fiai örökségéből: mert az Úr maga az ő örökségek, a' mint szóllott nékik. * Ez légyen a' papok igasága a' néptől, és azoktól kik áldozatokat viszнek: akár ökröt 's akár juhot öllyenek, adgyák a' papnak a' lapoczkáját és gyomrát: * a' gabona, a' bor, és az *"Num. 18. c. 21.* olaj zsengéjét, és a' gyapjú részét a' juhok nyíréséből. * Mert őtet választotta a' te Urad Istened minden nemzetségidből, hogy állyon, és szolgállyon az Úr nevének ő, és a' fiai örökké. * Ha ki-jövend a' Levita a' városidnak valamellyikéből az egész Israël-közzül a' melyben lakik, és el akar menni, kivánván a' helt mellyet az Úr választ; * szolgállyon az ő Ura Istene nevében, a' mint minnyájan az ő Levita attyafiai, kik azon időben az Úr-előtt állanak. * Az eledeleknek azon részét vegye, a' mellyet a' többi-is: azon-kivül, a' mi az ő városában atyai örökségből őtet illeti. * Midőn bé-megy a' Földre, mellyet a' te Urad Istened ád te-néked, meg-lásd hogy ne akard követni azoknak a' *† Lev. 20. d. 27.* nemzetségeknek utálatosságit. * † se ne találtassék benned, a' ki fiát, vagy leányát által-vívén a' tűzön, tisztittassa: vagy a' ki jövendő-mondóktól tudakozzék, és álmokra 's madár-szólláskra vigyázzon, * se ne légyen varázló, se bű-bájos, se a' ki a' nézőktől, se a' jövendőlőktül tanátsot kérdgyen, "vagy a' halottaktól *"1. Reg. 28. a. 7.* kérdezzen igasságot: * mert mind ezeket útállya az Úr, és efféle vétkekért el-törli őket bé-menetelekor. * tekélletes légy, és makula-nélkül a' te Uraddal Istenéddel. * E' nemzetek, mellyeknek földét fogod bírni, a' madár-szóra vigyázókat és a' jövendőlőket halgattyák: te pedig a' te Uradtól Istenedtől más-képpen taníttattál. * † Prophétát támaszt te-néked a' te Urad Istened a' te nemzetségedből és az atyád-fiai-közzül mint engem: azt halgassad, * a' mint kérted a' te Uradtól Istenedtől † a' Hóreben, mikor a' gyülekezet bé-gyült, és mondottad: Nem hallom többé az én Uram Istenem szavát, és ez igen nagy tüzet többé nem látom, hogy meg ne haljak. * És monda az Úr nékem: Jól szóllottak mindenekben. * † Hozzád hasonló Prophétát támasztok nékik az attyok-fiai-közzül; és az én igéimet annak szájába adom, és meg-mongya nékik mind a' miket ő-néki parancholok. * a' ki pedig annak szavát, mellyet az én nevemben szóll, halgatni nem akarja, én lészek boszszú-állója. * Az a' próféta pedig, a' ki kevélységtől megvesztvén azokat akarja szóllani az én nevemben, a' miket én nem parancholtam néki hogy mondana, vagy idegen istenek nevében, meg-öletessék. * Hogy-ha alattomban-való gondolattal felelsz: Mi módon érthetem-meg az igét, mellyet az Úr nem szóllott? * e' légyen jeled: A' mit az Úr nevébe jövendől az a' próféta, és meg nem történik: azt az Úr nem mondotta, hanem lelkének fel-fuvalkodásából költötte a' próféta: és azért ne félly tőle.

† Ioan. 1. g. 45. Act. 3. d. 22.

† Exod. 20. d. 21.

† Ioan. 1. g. 45.

XIX. Rész.

MIkor el-veszti a' te Urad Istened a' nemzetségeket, kiknek földét néked adgya, és bírod azt, és városiban 's házaiban lakol: * "hárrom várast válaszsz magadnak a' Föld-közepett, mellyet a' te Urad *"Num. 35. b. 10 Ios. 20. a. 2.*

Istened ád te-néked örökségül, * elkészítvén szorgalmatoson az útat: és három egy-arányu részre oszszad Földednek minden tartományát, hogy közel légyen a' hová szaladhasson a' ki gyilkosságért bújdosik. * Ez légyen a' bújdoso gyilkos törvénye, kinek életét meg kell tartani: A' ki meg-öli felebaráttyát tudatlanúl, és meg-bizonyodik hogy tegnap's tegnap-előtt semmi gyülölsége ö-ellene nem volt; * hanem elment véle együgyü-képpen az erdőre fát vágni, és a' fa-vágásban a' fejsze ki-szalad kezéből, és a' nyeléből ki-esett vas az ö baráttyát úti, és meg-öli: ez a' felyül meg-mondott városoknak eggyikébe fusson, és éllyen: * hogy valami-képpen annak attyafia, a' kinek vére ki-ontatott, a' bánattól öszt önöztetvén, ne kergesse őtet, és meg ne fogja ha meszszebb út lészen, és meg ne öllye annak lelkét, a' ki nem mélto a' halálra: mert meg nem bizonyodik hogy az-előtt valami gyülölsége lőtt volna az-ellen a' ki meg-öletett. * Az-okáért parancholom néked, hogy egy-mástól egyenlő-közü három váras rendelly. *† Mikor pedig hátaridat ki-terjeszti a' te Urad Istened, a' mint meg-eskütt az atyáidnak, és néked adgya az egész Földet, mellyet nékik igért, (* de úgy ha meg-őrized az ö parancholatit, és meg-chelekeszed a' miket ma parancholok néked, hogy szeresed a' te Uradat Istenedet, és járj az ö útain minden időben) adgy hozzá más három varast-is, és a' felyül meg-mondott három városnak számát kettőzteszd: * hogy ne ontassék ártatlan vér a' Föld közepett, mellyet a' te Urad Istened ád néked örökségül, hogy ne légy bűnös a' vérben. *† Ha ki pedig gyülölvén az attyafiát, ólálkodik élete-után, és reá támadván meg-veri őtet, és meg-hal, és bé-szalad a' felyül meg-mondott városoknak eggyikébe: * külgyenek-el a' város vénei, és vonnyák el-őtet az óltalom helyéről, és adgyák annak attyafia kezébe, a' kinek vére ki-ontatott, és hallyon-meg. * Ne könyörülly rajta, és vedd-el az ártatlan vért Israëlből, hogy jól légy. * Fel ne vedd, és másuvá ne vidd a' felebarátod határit, mellyeket az elöbbenyiek vetettek a' te örökségedben, mellyet a' te Urad Istened ád néked a' Földön, mellyet örökségül vészsz. * " Ne állyon egy tanu valaki-ellen, akár-minémű bűn és vétek légyen-is: hanem két vagy három tanúnak szája-vallásán állyon-meg minden szó. * Ha hamis tanú álland ember-ellen, vétekről vádolván őtet, * állyanak mind ketten az ügyesek az Úr-eleibe, a' papok és bírák szine-előtt kik azokban a' napokban lésznek. * " És mikor igen szorgalmatoson meg-vizgálván, fel-találjyák a' hamis tanút hogy hazugságot mondott az attyafia-ellen: * fizessenek néki a' mint az attyafiával gondolt chelekedni, és vedd-el a' gonoszt közzüled: * hogy halván a' többi félelmek légyen, és semmiképpen öllyant ne merészlyenek chelekedni. * Ne könyörülly rajta, † hanem lélekért lelket, szemért szemet, fogért fogat, kézért kezet, lábért lábat kövess.

XX. Rész.

HA hadba mégy ellenségid-ellen, és látod a' lovagokat és szekereket, és az ellenséges hadnak nagyobb sokaságát hogy-sem néked légyen, ne félly tőlök: mert a' te Urad Istened veled vagyon, ki téged ki-hozott Egyiptus-földéből. * Már pedig el-közelgetvén a' harcz, a' pap a' sereg-előtt állyon, és így szóllyon a' népnek: * Hallyad Israël, tí ma a' tí ellenségtekkel meg-ütközték, meg ne ijedgyen szívetek, ne félly etek, helyt állyatok, se meg ne rettennyetek tőlök: * mert a' tí Uratok Istentek közöttetek vagyon, és érettetek harczol az ellenség-ellen, hogy ki-mentsen titeket a' veszedelemből. * A' hadnagyok-is, seregen-ként a' had halására megkiáltsák: " Kichoda az ember a' ki új házat épített, és nem kezdett benne lakni? mennyen-el, és térjen házába: hogy talám meg ne hallyon a' harczon, és más lakjék abban. * Kichoda az az ember a' ki szőlőt plántált, és még azt nem tette közönségessé, a' melyből mindeneknek szabad légyen enni? mennyen-el, és térjen házába: hogy talám

† Gen. 28. c. 14. Sup. 12. c. 20. Exo. 34. c. 24.

† Num. 35. c. 20

" Sup. 17. a. 6. Mat. 18 b. 16. 2. Cor. 13. a. 1. Sup. 13. c. 9.

" Dan. 13. g. 62.

† Exod. 21. c. 23. 24. Lev. 24 c. 19. Mat. 5. f. 39.

" 1. Ma. 3. g. 56.

talám meg ne hallyon a' harczon,
és más ember állyon tisztibe. * Ki- 7
choda az ember, a' ki feleséget jegy-
zett magának, és azt el nem vet-
te? mennyen-el, és térjen az ő há-
zába, hogy tálam meg ne hallyon
a' harczon, és más ember vegye azt.
* Ezeket meg-mondván a' tőbbit- 8
is hozzá adgyák, és szóllyanak a'
† Iudic. 7. a. 3. népnek: † Kichoda a' félelmes em-
ber, és rettegő szívű? mennyen-el,
és térjen házába, hogy meg ne ret-
tentse az ő attyafiainak szíveit, a'
mint ő félelemmel meg-rettent.
* És mikor halgatnak a' seregeknek 9
hadnagyi, és a' szóllásban véget vet- C
nek, ki-ki a' harczra készíttse az ő
choportit. * Mikor valamelly vá- 10
rast mégy meg-venni, előszőr bé-
keséggel kínállyad azt. * Ha bé- 11
vészi, és meg-nyittya te-néked a'
kapukat; az egész nép, a' ki benne
vagyon, meg-tartassék, és szolgál-
lyon te-néked adó-fizetéssel. * Ha 12
pedig szővetséget nem akar szer-
zeni, és hadat kezd te-ellened, víjad
azt. * És midőn azt a' te Urad Iste- 13
ned a' te kezedbe adgya, öld-meg va-
lami férfiúi nem abban vagyon, a'
fegyver élivel, * az aszszony'állato- 14
kon és gyermekeken, barmokon, és
egyebeken-kivűl mellyek a' vá-
rasban vannak. Minden prædát a'
hadnak oszsz, és egyél az ellenségid
ragadományiból, mellyeket a' te U-
rad Istened ád néked. * Ekképpen 15
chlelekedgyél minden várasokkal,
mellyek te-tőled igen távúl vannak,
és nem azok a' várasok-kőzzűl-valók,
mellyeket őrőkségűl vészsz. * Az- 16
okban pedig a' várasokbã mellyek te D
néked adatnak, tellyességgel senkit
ne hadgy élni: * hanem öld-meg 17
a' fegyver élivel, a' Hetæust tudn'-
illik, és Amorræust, és Kananæust,
a' Ferezæust, és Hevæust, és Jebusæust,
a' mint parancholta te-néked a' te U-
rad Istened; * hogy talám ne taníttsanak titeket minden útálatosságokat chelekedni, mellyeket ők chelekedtenek az ő isteneknek: és ne vétkezzetek a' tí Uratok Istentek-ellen. 18
* Mikor a' várast sok ideig meg-szál- 19
lod, és erősségekkel kőrnyűl-vészed
hogy meg-vegyed azt, le ne vágd a'
fákat mellyekről ehetni, se fejszék-
kel kőrős-kőrűl el nem kell pusztíta-
nod a' tartománt: mert fa az, és nem
ember, és az ellened-hadakozóknak
20 számát nem őregbítheti. * A' melly
fák pedig nem gyűmőlchőzők, ha-
nem vadak, és egyéb szűkségekre al-
kolmatosok, vágd-le, és chinálly
mesterséges hádi eszkőzőket, míg
meg-vegyed a' várast, melly elle-
ned hadakozik.

XXI. Rész.

1 Mikor meg-őletett ember
A teste találtatik a' főldőn
mellyet a' te Urad Istened
ád te-néked, és nem tud-
2 hattyák ki légyen a' gyilkos; * men-
nyenek-ki a' vének, és a' bíráid, és
mérjek-meg a' meg-hólt testnek
helyétől a' kőrnyűl-valo várasoknak
3 kőzit: * és a' mellyet látnak a' tőb-
binél kőzelbnek, annak a' várasnak
vénei vegyenek egy űszőt a' chordá-
ból, melly igát nem vont, sem főldet
4 eke-vassal nem szántott, * és vigyék
azt egy kemény és kőves vőlgybe,
melly soha meg nem szántatott, és
bé-nem vettetett: és abban vágják-
5 el az űszőnek nyakát: * és men-
nyenek oda a' papok a' Lévi fiai, ki-
ket a' te Urad Istened választ hogy
szolgállyanak néki, és áldomást ad-
gyanak az ő nevében, és azoknak
szavára itéltessék-meg minden do-
log, és valami tiszta, vagy tisztátalan.
6 * És mennyenek annak a' várasnak
B vénei a' meg-ölthőz, és mossák-
meg az ő kezeket az űsző-fölött,
7 melly a' vőlgyben meg-őletett, * és
mongyák: A' mi kezeink e' vért ki
nem ontották, sem szemeink nem
8 látták. * légy kegyelmes a' te né-
pednek Israëlnek, mellyet meg-sza-
badítottál Uram, és ne tulajdoníttsad
az ártatlan vért a' te népednek Israël-
nek. És el-vétetik rólok a' vérnek
9 bűntetése: * te pedig idegen lészsz
az ártatlannak vérétől, melly ki-on-
tatott, midőn meg-chelekeszed a' mit
10 az Úr parancholt. * Ha harczra ki-
mégy a' te ellenségid-ellen, és a' te
kezedbe adgya azokat a' te Urad
11 Istened, és fogva viszed, * és látsz a'
rabok-kőzőtt szép aszszony'állatot,
és meg-szereted őtet, és feleségűl
12 akarod venni, * vidd házadba őtet:
ki nyírje-el a' haját, és messe-el a' kőr-
13 meit, * és vesse-le a' ruhát, mely-
ben meg-fogatott: és a' te házadban
C maradván, sirassa az ő attyát és an-

nyát egy hólnapig: és annak-utánna menny-bé hozzája, és hálly véle, és légyen te feleséged. * Ha pedig 14 4
az-után nem tetszik a' te lelkednek, bochásd-el őtet szabadon, se pénzen el nem adhatod, se hatalommal el nem nyomhatod: mert meg-aláztad őtet. * Ha embernek két fe- 15
lesége lészen, eggyik szerelmes, és a' másik gyűlölséges, és magzatokat szűlnek tőle, és az első-szűlőtt a' gyűlölségesnek fia lészen, * és el 16
akarja az örökséget az ő fiai-közőtt osztani: nem teheti a' szerelmesnek fiát első-szűlőtté, és fellyeb-valóvá a' gyűlölségesnek fiánál,
† 1. Par. 5. a. 1. * † hanem a' gyűlölségesnek fiát is- 17 8
mérje első-szűlöttének, és adgyon B
annak mindenéből két részt: mert az ő magzatinak kezdeti az, és őtet illeti az első-szűlőtség. * Ha vala- 18 9
melly ember, vakmerő és engedetlen fiat nemz, a' ki az attya vagy anya parancholattyát nem halgattya, D
és meg-dorgáltatván engedni nem akar: * ragadgyák-meg őtet, és vi- 19 10
gyék annak a' városnak véneihez, 11
és az itéletnek kapujához, * és 20 12
mongyák azoknak: Ez a' mi fiunk engedetlen és vakmerő, a' mi intésinket meg-veti, tobzódásokat követ, és paráznaságot, és lakodalmokat: * kővezze-meg őtet a' város 13
népe: és hallyon-meg, hogy el-vegyétek a' gonoszt közzűletek, és az egész Israël halván meg-félemlyék. * Mikor ember halálra-valót vét, 14
és halálra itéltetvén fel-függesztetik az akasztó-fára: * ne marad- 21
gyon annak teste a' fán, hanem azon nap el-temetteséd: † mert 22 15
az Istentől meg-átkoztatott a' ki a' fán függ: és semmi-képpen meg ne 23
fertezteséd a' te Földedet, mellyet a' te Urad Istened ád te-néked örökségül. 16

† Gal. 3. b. 13.

† Num. 15. d. 38.

XXII. Rész.

Exod. 23. a. 4.

NE lásd az atyádfiának tévelgő ökrét vagy juhát, és elmenny mellőle: hanem vidd- 1 17
meg az atyádfiának, * ha A
szinte nem közel-való atyádfia-is, sem nem ismered őtet: vidd a' te házadhoz, és légyenek te-nálad, míglen 2
meg-keresse azokat az atyádfia, és viszsza vegye. * Hasonló-képpen 3
chelekedgyél a' szamárral, és a' ruhával, és az atyádfiának minden el-veszett marhájával: ha találod azt, el ne hadgyad mint idegent. * Ha látod az atyádfiának szamárát, vagy ökrét, hogy el-esett az úton; meg ne útáld, hanem emeld-fel véle. Ne öltözzék az aszszony'állat férfiúi ruhába, a' férfi se éllyen aszszony'állati ruhával: mert útálatos az Istennél a' ki ezeket chelekeszi. * Ha járván az úton, fán vagy földön madár fészket találsz, és az annyát a' fiain vagy tojásán ülvén; ne fogd-meg azt eggyütt a' fiaival: * hanem erezd-el azt, meg-tartván a' fiait: hogy jól légy, és hoszszu ideig élly. * Midőn új házat építesz, a' hejazatnak kerítést chinálly kőrös-kőrül; hogy vér ne ontassék a' te házadban, és vétkes ne légy más meg-chuszamodván, és nyakra-főre esvén. * Bé ne vesd a' te szőlődet külön-féle maggal: hogy a' vetemény-is mellyet vetettél, és a' mik a' szőlőből teremnek, eggyütt meg-ne szételtessenek. * Ne szánts eggyütt ökrön és szamáron. * Ne öltözzél gyapjúból és lenből szőtt ruhába. * † Sinórokat chinálly a' széleken a' palástodnak négy szegletin, mellyel bé-födetel. * Ha valamelly férfiu feleséget vészen, és az-után meg-gyűlöli őtet, * és okokat keres mellyekért őtet el-bochássa, igen gonosz nevet költvén reá, és mongya; Ezt feleségül vettem, és bé-menvén hozzája nem találtam szűznek: * vegyék őtet az attya 's annya, és az ő szűzessége jeleit magokkal vigyék a' városnak véneihez kik a' kapuban vannak: * és mongya az attya: Az én leányomat ennek adtam feleségül: kit mivelhogy gyűlöl, * igen gonosz névbe keveri, mondván: Nem találtam szűznek a' te leányodat: és ímé ezek a' leányom szűzességének jelei. terittsék-ki a' ruhát a' városnak vénei-előtt: * és ragadgyák-meg ának a' városnak vénei a' férfiat, és verjék-meg őtet; * marasszák annak-főlötte száz ezüst sikluson, mellyeket adgyon a' leány attyának: mivelhogy igen gonosz nevet költött az Israël szűzéhez: és felesége légyen, és el nem bocháthattya őtet az ő életének tellyes napjaiban. * Hogy-ha igaz a' mit szemére vét, és szűzesség nem találtatott a' leányzóban: * az attya házának

zának ajtaján veſsék-ki őtet, és kő-
vezzék-meg a' váraſnak férfiai, és
hallyon-meg : mert gonoſságot
chelekedett Iſraëlben, hogy az attya
házánál paráználkodnék; és vedd-
el a' gonoſzt közzűled. * † Ha va-
† *Lev.* lamelly férfi máſnak feleſégével hál;
20. b. 11. mind a' kettő meg-hallyon, tudn'-
illik, a' házaſság-tőrő férfi és az aſz-
ſzony'állat: és vedd-el a' gonoſzt
Iſraëlből. * Ha valamelly férfiu
ſzűz leánzót jegyez magának, és azt
valaki a' városban talállya, és kő-
zősűl véle; * vidd-ki mind kettőt
annak a' váraſnak kapujához, és kő-
vezteſsenek-meg: a' leánzo, mivel-
hogy nem kiáltott, holott a' váraſ-
ban vólt; a' férfiu, hogy meg-alázta
az ő felebaráttyának feleſégét. és
vedd-el a' gonoſzt közzűled. * Ha
pedig a' mezőn talállya a' férfiu az
el-jegyeztetett leánzót, és meg-ra-
gadván közősűl véle, ő hallyon-
meg egyedűl; * a' leányzo ſemmit
ne ſzenvedgyen, ſem halálra nem
mélto: mert mi-képpen a' tol-
vaj fel-támad az attyafia-ellen, és
meg-öli annak lelkét; akképpen
ſzenvedett a' leánzó-is. * egyedűl
vólt a' mezőn; kiáltott, és ſenki
jelen nem vólt a'ki meg-óltalmazta
vólna őtet. * Ha talállya a' férfiu
a' ſzűz leánzót, kinek ninchen mát-
kája, és meg-ragadván közősűl véle,
† *Exod.* és a' dolog törvényre kél: * † a' ki
22. c. 17. véle hált, adgyon a' leánzo attyának
ötven ezűſt ſikluſt, és légyen ő fe-
leſége: mert meg-alázta őtet: el nem
bocháthattya azt életének tellyes
napjain. * Ne vegye ember az ő at-
tyának feleſégét, ſe fel ne födözze an-
nak leplét.

XXIII. Rész.

AZ herélt, a' rontott vagy
ki-mettſzett golyóbiſu, és
az el-mettſzett ſzemérem-
teſtű, ne mennyen az Úr
gyülekőzetibe. * A' mamzer, az-az,
a' ki kurvától ſzületett, ne mennyen
az Úrnak gyülekőzetibe, tized ízig.
† *Neh.* * † Az Ammoníta, és a' Moabíta, ti-
13. a. 2. zed íz-után ſe mennyenek az Úrnak
Num. gyülekőzetibe, mind örökké: * mert
22. a. 5. nem akartak ti-néktek elől-ſükbe jő-
ni kenyérrel és vízzel az úton, mi-
kor Egyiptusból ki-jöttetek: és
mivel ellened fogadták a' Béor fiát
Bálaámot Syriai Meſopotamiából,
hogy meg-átkozna tégedet: * és
nem akarta a' te Urad Iſtened meg-
halgatni Bálaámot, és az ő átkát
áldáſodra fordította, mivelhogy
ſzeretett tégedet. *Ne ſzerezz vélek
békeſséget, ſe jókat nékik ne kereſs
életednek tellyes napjaiban mind ő-
rökké. * Ne útállyad az Idumæ-
ust, mert atyádfia: ſe az Egyiptziuſt,
mert jövevény vóltál az ő földé-
ben. * A' kik tőlök ſzülettetnek,
harmad ízen mennyenek az Úrnak
gyülekőzetibe. * Mikor hadba mégy
ellenſégid-ellen, óltalmazd maga-
dat minden gonoſz dologtól. * Ha
olly ember léſzen közöttetek, ki éjeli
álomban meg-ferteztetett, men-
nyen-ki a' táborból, * és viſzſza ne jő-
jön, mínek-előtte eſtvére vízzel
meg-moſgyék: és nap-nyúgat
után jőjön viſzſza a' táborba. * He-
lyed légyen a' táboron-kivűl, mely-
re ki-menny a' terméſzetnek ſzük-
ſégire, * áſótskát hordozván az
öveden. és mikor le-ülſz, áſs körös-
körűl, és a' ki-áſott földel fődd-bé
* a' mitől meg-könnyebbettél (mert
a' te Urad Iſtened jár a' tábor-kő-
zött, hogy meg-ſzabadíttſon tége-
det, és kezedbe adgya a' te ellenſé-
gidet) és ſzent légyen a' te tábo-
rod, és ſemmi úndokſág ne láttaſ-
ſék abban, hogy el ne hadgyon té-
gedet. * Ne add ura kezébe a' ſzol-
gát, a' ki hozzád ſzalad. * lakjék
veled a' helyen, melly néki tetſzik,
és váraſidnak eggyikében meg-nyú-
godgyék: meg ne ſzomoríttſad ő-
tet. * Ne légyen kurva az Iſraël
leányi-közzűl, ſe kurvás az Iſraël
fiai-közzűl. A' kurva jutalmát, és az
eb árrát * bé ne mutaſd a' te Uradnak
Iſtenednek házában, akár-mi lé-
gyen a' mit fogadtál: mert útá-
latoſság mind a' kettő a' te Urad
Iſtened-előtt. * Kőltſön pénzt ne
ádgy uzórára az atyádfiának, ſe ga-
bonát, ſe akár-mi egyéb marhát:
* hanem az idegennek. Az atyád-
fiának pedig, uzora-nélkűl adgyad
azt kőltſön a' mi-nélkűl ſzükölkő-
dik: hogy meg-álgyon tégedet a'
te Urad Iſtened minden dolgodban
a' Földön, mellyet bírni mégy. * Mi-
kor fogadáſt téſzſz a' te Uradnak
Iſtenednek, ne késsél meg-adni: mert
meg-kereſi azt a' te Urad Iſtened. és

ha késel, bűnnek tulajdoníttatik né-
ked. * Ha nem akarsz fogadást ten- 22
ni, bűn-nélkűl lészsz. * A' mi pedig 23
egyszer ki-jőtt az ajakidon, meg-tar-
tsad, és meg-chelekedgyed a' mint
fogadtad a' te Uradnak Istenednek,
tulajdon akaratodból-is száddal-is
szóllottál. * Be-menvén a' te féleba- 24
rátod szőlőjébe, egyél szőlőt a' men-
nyi néked tetszik: de ki ne vígy ve-
led. * Ha a' barátod gabonajába 25
mégy, szaggass gabona-fejeket, és
kezeddel torzold-ki, de sarlóval ne
arasd.

XXIV. Rész.

Mat. 5. e. 32. 19. a. 7. Mar. 10 a. 4.

HA valamelly ember feleség- 1
get vészen, és nála lészen, és A
nem talál kedvet szemei-e-
lőtt valami rútságért: írjon
válás-levelet, és adgya kezébe, és bo-
chássa-el azt házától. * És midőn ki- 2
menvén más férjhez mégyen, * és az- 3
is el-gyűlőli őtet, és válás-levelet ád
néki, és el-bocháttya házától, vagy
pedig meg-hal: az elebbi férje * nem 4
veheti őtet viszsza feleségűl: mert
meg-ferteztetett, és útálatossá lőtt
az Ur-előtt: bűnbe ne ejtsed Főldedet,
mellyet a' te Urad Istened ád néked
bírnod. * Mikor ember minap vőtt 5
feleséget, ne mennyen hadba, se vala- B
mi kőzőnséges terh reá ne vettessék,
hanem szabadon vétek-nélkűl házá-
ban légyen, hogy egy esztendeig ví-
gadgyon feleségével. * Ne vedd zá- 6
logúl az alsó, és felső malom kővet:
mert életét adta néked zálogba. * Ha 7
ember akad kézbe, szorgalmaztat-
ván attyafiát az Israël fiai-kőzzűl, és
azt el-adván fel-vészi az árrát, meg-
őlettessék, és vedd-el a' gonoszt kőz-
zűled. * Ódd magad szorgalmato- 8
son, hogy a' poklosság chapásába ne
essél, hanem chelekedd-meg valami-
re téged tanítnak a' Lévi nemzetsé-
géből-való papok, a' szerént a' mint
parancholtam nékik, és tellyesíts-bé
szorgalmatoson. * † Meg-emlekez- 9
zetek, miket chelekedett a' tí Uratok
Istentek Mariának az úton midőn
ki-jőnétek Egyiptusból. * Midőn 10
viszsza-kérsz valami marhát feleba- C
rátodtól, mellyel néked tartozik, bé
ne menny a' házába, hogy zálogot
vígy-el: * hanē kivűl ály, és hozza-ki 11
néked a' mie lészen. * ha pedig sze- 12
gény, ne maradgyon éjjel nálad a'

† Num. 12. c. 10.

13 zálog, * hanem mingyárt viszsza-
add néki nap-enyészet-előtt: hogy
ruházattyában hálván, álgyon té-
gedet, és igasságod légyen a' te Urad
14 Istened-előtt. * "El ne tagadd a' szű-
kőlkődőnek jutalmát, se a' te sze-
gény atyád-fiáét, se a' jővevényét ki
veled lakik a' főldőn, és kapuidon-
15 belől vagyon: * hanem azon nap
add-meg néki munkájának jutalmát
nap-nyúgat-előtt, mert szegény, és
azzal táplállya lelkét: ne kiáltson
ellened az Urhoz, és néked bűnűl
16 tulajdoníttassék. * "Meg ne őlet-
tessenek az atyák a' fiakért, se a' fiak
az atyákért; hanem ki-ki az ő bűne-
17 ért hallyon-meg. * El ne fordíttsad
D a' jővevénnek és árvának törvényét,
se el ne vedd zálogúl az őzvegy ru-
18 házattyát. * Meg-emlekezzél, hogy
Egyiptusban szolgáltál, és onnét ki-
szabadított téged a' te Urad Istened.
Az-okáért parancholom te-néked,
19 hogy e' dolgot chelekedgyed. * Mi-
kor gabonát aratsz szánto-főldeden,
és el-felejtvén kévét el-hagysz, meg
ne térj hogy azt fel-vegyed: hanem
a' jővevénnek, és árvának, és őz-
vegynek engedd el-vinni, hogy meg
álgyon tégedet a' te Urad Istened
20 kezeidnek mindē munkájában. * Ha
az olaj-fák gyűmőlchét meg-szeded,
valami meg-marad a' fákon, meg ne
térj hogy meg-szedgyed, hanem
hadd a' jővevénnek, árvának, és őz-
21 vegynek. * Ha meg-szeded szőlő-
det, meg ne szedd az el-maradott ge-
rezdeket, hanem a' jővevénnek, az ár-
vának, és őzvegynek szűkségekre
22 légyenek. * Meg-emlekezzél, hogy
te-is szolgáltál Egyiptusban, és az-
okáért pazancholom néked hogy e'
dolgot chelekedgyed.

"Lev. 19. c. 15. Tob. 4. c. 15.

"4. Reg 14. b. 6. 2. Para. 25. a. 4. Ezech. 18. d. 20.

XXV. Rész.

1 HA vetekedés lészen valakik-
A kőzőtt, és a' bírákat meg-
találllyák: a' kit igaznak
látnak lenni, annak adgyák
az igasság győzedelmét: a' kit isten-
telennek, kárhoztassák az istentelen-
2 ségért. * Ha pedig azt, a' ki vétke-
zett, méltónak láttyak vereségre:
vonnyák-le, és előttők veressék-
meg. A' véteknek mértéke-szerént
légyen a' vereségnek módgya-is:
3 * † de úgy, hogy a' negyvenedik szá-
mot meg ne halladgyák: hogy az

† 2. Cor. 11. f. 24.

atyádfia ne mennyen-el rútúl meg-
szaggattatva szemeid-elől.* "Meg ne 4
kösse száját a' szérőben gabonádat
nyomtató ökörnek.* † Mikor az atya- 5
fiak eggyütt laknak, és eggyik köz-
zülök magzatok-nélkül meg-hal, a'
meg-hóltnak feleſége ne mennyen 1
máshoz: hanem annak az attyafia A
vegye-el őtet, és támaszsza magvát
az attyafiának: * és ettől-valo első- 6 2
szülött fiat amannak nevére nevezze, B
hogy el-ne törölteſsék az ö neve Iſ-
raelből. * Ha pedig az ö attyafia 7
feleſségét el nem akarja venni, melly
őtet törvény-szerént illeti, az asz-
szony a'váras kapujához mennyen,
és szóllyon a'véneknek, és mongya:
† Nem akar az én férjemnek attyafia
az ö attyafiának nevet támasztani Iſ-
raelben: sem engemet feleſségül ven- 4
ni. * És mingyárt hivaſsák őtet, és 8
kérdgyék-meg. Ha azt feleli; Nem 5
akarom őtet feleſségül venni: * járúl- 9
lyon hozzája az aszszony'állat a'vének
előtt, és vonnya-le annak a' saruját a'
lábáról, és pökjék szemei-közzé, és
mongya: Igy lészen dolga az ember- C
nek, a'ki nem épiti az attyafiának há-
zát. * És hivattaſsék annak neve Iſra- 10
elben, a' Sarutlan házának. * Ha két 11
férfiúnak egy-más-között verſengéſe
lészen, és eggyik a' másik-ellen tusa-
kodni kezd, és eggyiknek feleſsége
akarván a'maga férjét ki-szabaditani
az erősbnek kezéből, és kezét ki-
nyújtya, és meg-ragadgya annak sze-
mérmét; * vagd-el a' kezét, és semmi 12
könyörületeſséged rajta ne légyen.
* Ne légyenek a' te zákodban kü- 13 9
lömb mértékek, nagyobb és kiſsebb:
* ſe ne légyen a' te házadban na- 14 10
gyobb és kiſsebb köből. * tellyes 15
és igaz mértéked légyen: köblöd-is
egy-arányú és igaz légyen: hogy sok
ideig élly a' Földön, mellyet a' te Ú-
rad Iſtened ád te-néked. * mert útál- 16 11
lya a' te Urad Iſtened azt, a' ki ezeket D
chelekeszi, és gyűlől minden hamiſ-
ságot. * " Meg-emlekezzél miket 17 12
chelekedett néked Amalek az úton, C
mikor ki-jősz vala Egyiptusból: * mi 18
módon jött elődbe: és a' te sereged
utóllyát, kik el-lankadván el-marad-
tak vala, meg-ölte, midőn te éhséggel
és fáradsággal meg-epedve vóltál, és
nem félte az Iſtent. * Midőn azért 19
a' te Urad Iſtened nyugodalmat ád
néked, és alád-vét körös-körül min-

den nemzetſégeket a' Földön, mel-
lyet néked igért; el-töröld annak
nevét az ég-alól. Meg-láſd, el ne fe-
lejtſed.

XXVI. Rész.

ES midőn bé-mégy a' Földre, 1
mellyet a' te Urad Iſtened A
birnod ád, és el-foglalod azt,
és benne lakol: * vedd min- 2
den gyümölchidnek zengéjét, és tedd
kosárba, és menny a' helyre, mellyet
a' te Urad Iſtened válaſzt, hogy ott
hivattaſsék ſegétſségül az ö neve:
* és menny a' paphoz, ki azon na- 3
pokban léſzen, és mongyad néki:
Vallom ma a' te Urad Iſtened-előtt,
hogy bé-jöttem a' Földre, mellyért
meg-eskütt az atyáinknak, hogy
nékünk adná azt. * És el-vévén a' 4
pap a'kosárt kezedből, tegye a' te U-
rad Iſtened óltára-eleibe: * és mon- 5
gyad a' te Urad Iſtened-előtt: A' Sy-
rus kergette az atyámat, ki alá-méne
Egyiptusba, és ott igen kevesed ma-
gával lakék szarándokúl; és igen B
nagy és erős és véghetetlen sokaságu
nemzetté nevekedék. * És ſanyar- 6
gatának minket a' Egyiptziuſok, és
üldözének igen nehéz terheket rak-
ván reánk: * és kiáltánk az atyá- 7
ink Urához Iſtenéhez: ki meg-hal-
gatott minket, és meg-tekintette
alázatoſságunkat, és fáradſságunkat,
és nyomoruſságunkat; * és ki-ho- 8
zott minket Egyiptusból erős kéz-
zel, és ki-nyújtott karral, nagy
félelemmel, jegyekkel és cho-
dákkal: * és bé-hozott e' helyre, 9
és nékünk adta a' téjjel és mézzel-
folyó földet. * És azért mutatom- 10
bé most a' Föld gyümölchinek zen-
géit, mellyet az Ur adott nékem. És
hadd azokat a' te Urad Iſtened ſzíne-
előtt, és imádgyad a' te Uradat Iſte-
nedet. * És vigan lakjál minden jók- 11
kal, mellyeket a' te Urad Iſtened ád
néked, és a' házadnak, te, és a' Levíta,
és a' jövevény ki veled vagyon. * Mi- 12
kor el-végezed minden gyümölchid C
dézmáját, a' dézmáknak harmadik
esztendejében, add a' Levítának, és a'
jövevénnek, és árvának, és özvegy-
nek, hogy egyenek a' kapudon-belől,
és meg-elégedgyenek: * és mond- 13
gyad a' te Urad Iſtened ſzíne-előtt:
El-hoztam a' házamból a' mi meg-ſzen-
teltetett, † és adtam azt a' Levítának,

"1. Cor. 9. b. 9. 1. Tim. 1. c. 18. † Mat. 22. c. 24. Mar. 12 b. 19. Luc. 20. d. 28.

† Ruth. 4. b. 5.

"Exod. 17. c. 8.

† Sup. 14. d 29.

és a' jövevénnek, és árvának, és özvegynek, a' mint parancholtad nékem: nem hágtam-által hagyásidat, sem el nem feletkeztem parancholatodról. * Nem öttem azokból gyászolásomban, el sem választottam azokból semmi-némű tisztátalanságban, se semmit el nem költöttem azokból temetésre. Engedtem az én Uram Istenem szavának, és meg-chelekedtem mindent a' mint parancholtad nékem. * † Tekints alá a' te szent helyedről, és a' mennyeknek magas lakó-helyéből, és áld-meg a' te népedet Israëlt, és a' Földet, mellyet nékünk adtál, a' mint megeskűdtél az atyáinknak, a' téjjel és mézzel-folyó földet. * Ma a' te Urad Istened meg-parácholta néked, hogy meg-chelekedd e' parancholatokat, és itéleteket: és meg őrizd, és bé-tellyesíttsed tellyes szívedből, és tellyes lelkedből. * " Az Urat választottad ma, hogy Istened légyen, és hogy az ő útain járj, és meg-őrizzed czeremóniáit, és hagyásit, és itéletit, és engedgy parancholattyának. * az Úr-is ma választott téged hogy néki saját népe légy, a' mint szóllott néked, és meg-őrizd minden parancholatit: * és téged fellyebb-valóvá tégyen minden nemzeteknél, mellyeket az ő dicséretire, és nevére, és dicsőségére teremtett: hogy szent népe légy a' te Uradnak Istenednek, a' mint szóllott.

† *Isa. 63. d. 15. Bar. 2. d. 16.*

" *Sup. 7. a. 6.*

XXVII. Rész.

PAranchola pedig Moyses, és az Israëlnek vénei a' népnek, mondván: Meg-őrizzetek minden parancholatot, mellyet ma néktek parancholok. * És midőn által-mentek a' Jordánon, a' Földre mellyet a' te Urad Istened ád néked, nagy köveket állass-fel, és mészszel simits-meg azokat, * hogy reájok írhasd e' törvénnek minden igéit, által-kelvén a' Jordánon: hogy bé-menny a' Földre, mellyet a' te Urad Istened ád néked, a' téjjel és mézzel-folyó földre, a' mint meg-eskütt az atyáidnak. * † Mikor azért által-mentek a' Jordánon, állassátok-fel a' köveket, mellyeket ma parancholok néktek, a' Hébal hegyén, és simits-meg azokat mészszel: * és építs ott óltárt a' te Uradnak Istenednek kövekből, mellyeket vas nem illetett, * és formátlá's faragatlan kövekből: és azon éppen-égő áldozatokat mutass-bé a' te Uradnak Istenednek, * és áldozzál békeséges áldozatokat, és egyél ott, és vígan lakjál a' te Urad Istened-előtt. * És írd a' kövekre e' törvénnek minden igéit nyilván és világosson. * És mondának Moyses, és a' Levi nemzetségé-béli papok az egész Israëlnek: Figyelmezz reá, és halgasd Israël: ma lőttél a' te Urad Istened népévé: * halgasd-meg szávát, és chelekedd-meg a' hagyásokat és igasságokat, mellyeket én parancholok néked. * És parancholá Moyses azon nap a' népnek, mondván: * Ezek állyanak a' népnek áldására a' Garizim hegyén, által-kelvén a' Jordánon: Simeon, Lévi, Júdas, Issakár, Jósef, és Benjamin. * És ellenben ezek állyanak az átkozásra a' Hébal hegyén: Rúben, Gad, és Áser, és Zábulon, Dán, és Neftali. * † És szóllyanak a' Leviták, és mongyák Israëlnek minden férfiainak fel-szóval: * Átkozott az ember, a' ki faragott és öntött bálvánt chinál, az Úr útállatosságát, a' mester-emberek kezeinek chinálmányát, és azt rejtekbe tészi. és felellyen az egész nép, és mongya: Amen. * Átkozott a' ki az attyát, és annyát nem tiszteli. és mongya az egész nép: Amen. * Átkozott a' ki el-változtattya a' felebaráttya határit. és mongya az egész nép: Amen. * Átkozott a' ki eltévelyíti a' vakot az úton. és mongya az egész nép: Amen. * Átkozott a' ki a' jövevénnek, árvának, és özvegynek törvényét el-fordíttya. és mongya az egész nép: Amen. * Átkozott a' ki az attya felességével hál, és a' ki az ő ágya leplét fel-födi. és mongya az egész nép: Amen. * Átkozott a' ki valamelly baromval hál. és mongya az egész nép: Amen. * Átkozott a' ki húgával, az ő attya vagy annya leányával hál. és mongya az egész nép: Amen. * Átkozott a' ki az ő napával hál. és mongya az egész nép: Amen. * Átkozott a' ki titkon megöli felebaráttyát. és mongya az egész nép: Amen. * Átkozott a' ki ajándékot vészen, hogy az ártatlan vérnek lelkét meg-öllye. és mongya az egész

† *Exo. 20. d. 25. Ios. 8. f. 31.*

† *Dan. 9. 6. 11.*

nép: Amen. * Átkozott a' ki e' | 26 | 15 | tíszteled azokat. * Hogy-ha nem | † *Lev.*
tőrvénnek beszédiben meg nem ma- | | | akarod halgatni a' te Urad Istened | *26.b.14.*
rad, és chelekedettel azokat bé nem | | | szavát, hogy meg-őrizzed, és meg- | *Thr.2.*
tellyesíti. és mongya az egész nép: | | | chelekedgyed minden parancholatit és czeremóniáit, mellyeket ma pa- | *f.17.*
Amen. | | | rancholok néked; reád jőnek mind | *Mal.2.*
XXVIII. Rész. | | | ez átkok, és meg-kőrnyékeznek té- | *a.2.*
HA pedig a' te Urad Istened | 1 | 16 | ged. * Átkozott lészsz a' városban, | *Bar.1.*
szavát halgatod, hogy meg- | A | 17 | átkozott a' mezőben. * Átkozott a' | *d.20.*
chelekedd és meg-őrizzed | | | chűrőd, és átkozottak a' maradékid. | |
mindē parācholatit, mellye- | | 18 | * Átkozott a' méhed gyűmőlche, és | |
ket én ma parancholok néked, fel- | | | főlded gyűmőlche, őkreid chordái, és | |
lyebb-valóvá tészen téged a' te Urad | | 19 | juhaid nyájai. * Átkozott lészsz bé- | |
Istened minden nemzetségeknél, | | 20 | menvén, és átkozott ki-jővén. * Éh- | |
mellyek a' főldőn laknak. * És reád | 2 | | séget bochát reád az Úr és koplalást, | |
jőnek mind ez áldások, és meg-kőr- | | C | és szidalmat minden chelekedetidre, | |
nyékeznek téged; de úgy, ha az ő pa- | | | mellyeket te chelekeszel: míg el- | |
rancholatit halgatod. * Áldott lészsz | 3 | | rontson téged, és el-veszetsen ha- | |
a' városban, és áldott a' mezőben. | | | marsággal, a' te gonosságos talál- | |
* Áldott a' méhed gyűmőlche, és a' | 4 | | manyidért, mellyekben el-hattál | |
főlded gyűmőlche, és a' barmaid gyű- | | 21 | engem. * Reád adgya az Úr a' dög- | |
mőlche, a' chordáid seregi, és a' juhaid | | | halált, míg meg-emésztzen téged a' | |
aklai. * Áldottak a' chűreid, és ál- | 5 | 22 | főldről, mellyet bírni mégy. * Ver- | |
dottak a' maradékid. * Áldott lészsz te | 6 | | jen-meg az Úr téged ínséggel, forro- | |
bé-menvén és ki-jővén. * Az Úr a' te | 7 | | sággal és hideggel, gyűladozással és | |
ellenségidet, kik ellened támadnak, | | | hévséggel, és meg-dőglőtt éggel, és | |
le-veri színed-előtt: egy úton jőnek | | | ragyával, és üldőzzőn míg el-veszsz. | |
ellened, és héten futnak-el színed- | | 23 | * Légyē az ég, melly főlőtted vagyō, | |
előll. * Ki bocháttya az Úr áldását pin- | 8 | | rézzé: és a' föld, mellyet nyomsz, | |
czéidre, és kezeidnek minden mun- | | 24 | vassá. * Tegye az Úr a' főlded esőjét | |
káira: és meg-áld téged a' Főldőn, | | | porrá, és az égből hamu essék reád, | |
mellyet vészsz. * Az Úr téged ma- | 9 | 25 | míg meg-rontassál. * Az Úr el-hul- | |
gának szent népévé emel, a' mint né- | | | lasson téged ellenségid-előtt. egy | |
ked meg-eskűtt: ha meg-őrized a' te | | | úton meny-ki ellenek, és héten fus- | |
Urad Istened parancholatit, és az ő | | | sel, és széllyel hányattassál a' főldnek | |
útaibā jársz. * És meg-láttyák a' főld- | 10 | 26 | minden országira. * és légyen a' hólt | |
nek minden népei, hogy az Úr neve | B | | tested eledelűl minden égi madarak- | |
segétségűl hívattatott te-reád, és fél- | | | nak, és a' föld vadainak, és ne légyen | |
nek tőled. * Bévelkődtetni fog té- | 11 | 27 | a' ki el-űzze. * Verjen-meg téged | |
ged az Úr minden jókkal, méhed | | | az Úr az Egyiptus fekélyével, és a' | |
gyűmőlchével, és barmaid gyűmől- | | | tested részét, mellyen a' ganéj ki- | |
chével, főlded gyűmőlchével, mely- | | | vettetik; sennyedékkel-is, és visz- | |
ről meg-eskűtt az Úr az atyáidnak | | | keteggel: úgy hogy meg ne gyógyít- | |
hogy néked adná. * Fel-nyittya | 12 | 28 | tathassál. * Verjen-meg téged az Úr | |
az Úr leg-jobb kinchét, az eget, | | | balgatagsággal, és vaksággal 's el- | |
hogy essőt adgyon főldednek ő ide- | | 29 | médnek dűhősségével: * és tapogass | |
jekor: és meg-álgya kezeidnek min- | | | délben, mint a' vak szokott tapogatni | |
den munkáit. És kőltsőn adsz sok | | | a' setétben, és ne igazgassad útaidat. | |
nemzetségeknek, és te senkitől nem | | | És mindē időben patvart szenvedgy, | |
vészsz kőltsönt. * Fővé tészen té- | 13 | | és erőszakkal el-nyomattassál, és | |
ged az Úr, és nem farká: és min- | | | ne légyen a' ki meg-szabadíttson | |
denkor felyűl lészsz, és nem alól: de | | 30 | téged. * Feleséget végy, 's más hállyő | |
úgy, ha a' te Urad Istened paran- | | | véle. Házat épits, és ne lakjál abban. | |
cholatit halgatod, mellyeket én ma | | | Szőlőt plantálly, és azt meg ne szed- | |
parancholok néked, és meg-őrized, | | 31 | gyed. * Ökrőd előtted őletessék- | |
és meg-chelekeszed, * és nem haj- | 14 | D | meg, és ne egyél abból. Szamárod | |
lasz azoktól se jóbra se balra, se nem | | | színed-előtt ragadtassék-el, és viszsza | |
kőveted az idegen isteneket, nem-is | | | ne adassék néked. Juhaid adassa- | |

nak ellenségidnek, és ne légyen a' ki meg-segéllyen téged. * A' fiaid és leányid más népnek adatsának szemeid-láttára, és el-fogyatkozzanak azok látásában egész nap, és ne légyen erő kezedben. * Földed gyümölcsét és minden munkáidat egye meg a' nép mellyet nem ismérsz, és légy mindenkor patvart-szenvedő, és el-nyomatott minden napokban, * és álmélkodván azoknak rémülésétől mellyeket szemeid fognak látni. * Verjen-meg téged az Úr a' gonosz fekéllyel térdeidben és lábaid-ikráiban; és meg ne gyógyulhass a' lábad talpától-fogva mind a' tetődig. * Elviszen téged az Úr, és a' királyodat, kit magadnak választasz, a' nemzetségnek közzé, mellyet sem te nem ismérsz, sem az atyáid: és ott idegen istenek-nek szogálsz, a' fának, és kőnek. * És veszett lészsz, példa-beszéddé és chúfsággá minden népeknél, a' kik-közibe viszen tégedet az Úr. † Sok magot vetsz a' földbe, és keveset gyűjtesz-bé: mert a' sáskák meg-észnek mindeneket. * Szőlőt plántálsz, és kapálsz: és bort nem issz-ol, és semmit abból bé nem szedsz: mert el-pusztíttatik a' férgektől. * Olaj-fáid léssznek minden határidban, és olajjal meg nem kenettetel. mert el-folynak, és el-vesznek. * Fiakat nemzesz és leányokat, és nem gyönyörködöl azokban: mert fogságra vitetnek. * Minden fáidat és földed gabonáit meg-emészti a' ragya. * A' jövevény ki veled lakik a' földön, reád hág, és fellyebb-valo lészen: te pedig alá-szállasz, és alább-valo lészsz. * Ő ád néked kőltsön, és nem te adsz kőltsön néki. Ő fővé lészen, és te farká lészsz. * És reád jönek mind ezek az átkok, és kergetvén meg-fognak tégedet, míg el-vesszsz: mert nem halgattad a' te Urad Istened szavát, sem meg nem tartottad az ő parancholatit és czeremoniáit, mellyeket néked parancholt. * És jegyek, és chodák léssznek rajtad, és a' te magodon örökké: * azért hogy nem szolgáltál a' te Uradnak Istenednek örömmel, és szívnek vigasságával, minden dolgoknak bévségéért: * a' te ellenségednek, kit reád bochát az Úr, szolgálni fogsz, éhségben, és szomjúságban, és mezítelenségben, és minden fogyatkozásban: és vas igát tészen nyakadba, míg meg-rontson tégedet. * Nemzetséget hoz az Úr reád messzűnnen, és a' földnek utólso határiról, a' sebessen-röpülő sasnak hasonlatosságára; kinek nyelvét nem értheted: * Szemtelenséges nemzetséget, a' ki a' vént nem tiszteli, se nem könyörül a' kisdeden, * és meg-emészti a' barmaid hasznát, és a' te Földed gyümölcsit: míg el-vesszsz, és nem hágy néked búzát, bort, és olajt, ökrök chordáit, és juhok nyájait: míg el-vesszesen tégedet, * és meg-rontson minden várasidban, és el-törettessenek a' te erős és magas kő-falaid, mellyekben bizodalmad volt, minden Földedben. " Környül-vételed kapuidon-belől minden Földedben: mellyet a' te Urad Istened ád néked: * és meg-észed méhed gyümölchét, és a' fiaid's leányid húsát, kiket a' te Urad Istened adand néked, az ínségben és pusztúlásban, mellyel megszorít téged a' te ellenséged. * Teközötted a' kedve-tőlt, és gyönyörűségbe-merült ember, irégykedik az attyafiára, és feleségére, ki az ő ölében fekszik, * hogy ne adgyon nékik a' fiainak húsokban, mellyeket meg-észik: azért hogy semmie egyebe ninch a' meg-szállásban és a' fogyatkozásban, mellyel el-pusztítnak téged az ellenségid minden kapuidon-belől. * A' gyenge és kedvetőlt aszszony, ki a' földön sem járhat vala, a' lába nyomán sem álhat vala, a' puhaság és a' nagy gyengeség-miatt, irégykedik a' férjére, ki az ő ölében fekszik, a' fiainak és leányinak húsokért, * és a' buroknak ochmánságáért, melly az ő ágyéki-közzül jő-ki, és a' magzatiért kik azon órában születtek. mert meg-észik azokat titkon minden állatoknak el-fogyása-miatt a' meg-szállásban és pusztaságban, mellyel el-nyomorít téged a' te ellenséged kapuidon-belől. * Ha meg nem őrized és meg nem chelekesszed e' törvénnek minden igéit, mellyek e' könyvben írva vannak, és nem féled az ő dicsőséges és rettenetes nevét, az-az, a' te Uradat Istenedet: * meg-öregbíti az Úr chapásidat, és a' magod chapásit, a' nagy és meg-marado ostorokat, igen gonosz és szüntelen-való betegségeket.

† *Mich 6. d. 15. Agg. 1. b. 6.*

" *Bar. 2. a. 2. Thren. 4. b. 10.*

* és te-reád fordíttya Egyiptusnak minden nyomorúságit, mellyektől féltél, és hozzád ragadnak: * Annak-fölötte minden betegségeket, és chapásokat, mellyek ninchenek meg-írva e' törvénynek könyvében, reád-hoz az Úr, míg meg-ront téged: * és keveſen maradtok-meg kik azelőtt a' sokaság-miatt mint az égi chillagok valátok, mivel nem halgattad a' te Urad Istened szavát. * És a' mint az-előtt az Úr örvendezett rajtatok, jól tévén veletek, és meg-sokasítván titeket: úgy örvendez eltörölvén titeket és ki-gyomlálván, hogy el-veszítsetek a' Földről, mellyet bírni mégy. * El-hint téged az Úr minden népek-közzé, a' földnek eggyik végétől a' másik végéig, és ott idegen Isteneknek fogsz szolgálni, kiket sem te nem tudsz sem az atyáid, a' fáknak és köveknek. * Azok a' nemzetségek-között sem nyugszol-meg, nem-is léſzen nyugodalma a' lábad nyomának: mert ott rettegő szívet ád néked az Úr, és el-fogyó szemeket, és szomorúságtól meg-emésztetett lelket. * És a' te életed úgy-mint függő léſzen előtted. Éjjel és nappal félsz, és nem hiszsz életednek. * Reggel mondod: Ki adgya nékem az estvét? és estve: Ki adgya nékem a' reggelt? a' te szíved félelmeért, mellyel meg-rettensz, és azokért, mellyeket szemeiddel látsz. * Viszsza-visszen téged az Úr hajókon Egyiptusba, az úton, melyről mondotta néked hogy azt többé nem látnád. Ott az ellenségidnek el-adatol szolgáúl, és szolgálóúl, és nem léſzen ki meg-vegyen.

60 G
61 5
6
62
7
63
8 B
64 9
10
65
11
66 12
67
13
68
14
15
16 C
17
1 A
18
2
3 19
4

az Úr értelmes szívet, és látó szemeket, és füleket mellyek halhatnak, e' jelen-való napig. * " Negyven esztendeig vezetett titeket a' pusztaáltal: meg nem koptak ruháitok, sem lábaitok sarjai a' régiség-miatt el nem szakadtak. * Kenyeret nem öttetek, bort és részegíthetőt nem ittatok: hogy tudnátok hogy én vagyok a' ti Uratok Istentek. * És eljutottatok e' helyre: † és ki-jöve a' Hésseboni Séhon király, és a' Básáni Og király, elénkbe sietvén a' viadalra. És meg-verők őket, * és el-vévők földöket, és örökségül adók Rúbennek, és Gadnak, és a' Manasses fél nemzetségének. * Őrizzétek-meg azért e' szövetségnek igéit, és tellyesíttsétek-bé azokat: hogy értsétek mind a' miket chelekeszték. * Ti ma minnyájan a' ti Uratok Istentek-előtt állotok, a' ti fejedelmitek, és nemzetségtek, és véneitek, és tanítóitok, az egész Israël népe. * a' ti magzatitok és feleségtek, és a' jövevény ki veled lakik a' táborban, a' fa-vágókon és azokon-kivül kik vizet hordanak: * hogy a' te Uradnak Istenednek szövetségébe menny, és az eskűvésben mellyet ma a' te Urad Istened szerez veled; * hogy magának népévé emellyen téged, és ő légyen a' te Istened, a' mint szóllott te-néked, és a' mint meg-eskűtt az atyáidnak, Abrahámnak, Isaáknak, és Jákobnak. * És nem chak veletek szerzem én e' szövetséget, és meg-erősítem ez eskűséseket; * hanem minden jelen és távúl-lévőkkel. * Mert ti tudgyátok mi módon laktunk Egyiptus-földében, és mi módon jöttünk-által a' nemzetségek-között, mellyeken által-jövén, * láttátok az útálatosságokat és undokságokat, az-az, azok bálványit, a' fát és követ, az ezüstöt és aranyat, mellyeket tisztelnek vala. * Valahogy olly férfiu vagy aszszony, cheled vagy nemzetség köztetek ne légyen, kinek szíve el-fordúlt ma a' mi Urunktól Istenünktől: hogy el-mennyen és szolgállyon azoknak a' nemzetségek isteninek; és köztetek epe 's keserűség-termő gyökér légyen. * És midőn ez eskűvésnek igéit hallya, magát álgya az ő szívében, mondván: Békeségem léſzen, és az én szívemnek gonoszságában járok: és

XXIX. Rész.

EZek a' szövetség igéi, mellyet parancholt az Úr Moysesnek hogy szerzene az Israël fiaival Móab-földében: ama' szövetség-kivül, mellyet a' Hóreben tött vélek. * És szóllítá Moyses az egész Israëlt, és monda nékik: † Ti láttátok mind a' miket chelekedett az Úr előttetek Egyiptus-földében Faraóval, és minden szolgaival, és minden földével; * a' nagy kísérteteket, mellyeket szemeid láttak, azokat a' jegyeket, és a' nagy chodákat, * és nem adott néktek

« *Sup. 8. a. 2.*

† *Sup. 3. a. 5.*

† *Exod. 19. a. 4.*

meg-eméſzſze a' réſzeg a' ſzomju-
hozót, * és az Úr meg ne enged- 20
gyen néki: hanem akkor leg-inkább
fűſtölögjön haragja, és boſzſzú-állá-
ſa az olly ember-ellen, és reá-ſzállya-
nak minden átkok, mellyek e' könyv-
ben írva vannak: * és el-töröllye 21
az Úr annak nevét az ég-alól, és
veſzedelmére meg-eméſzſze őtet Iſ-
raëlnek minden nemzetſégiből, az
átkok-ſzerént, mellyek e' törvénnek
és ſzövetſégnek könyvében foglal-
tatnak. * És mongya a' következő 22
nemzetſég, és a' fiak kik ez-után ſzű-
letnek, és a' ſzarándokok, kik meſz-
ſzűnnen jőnek, látván annak a' Föld-
nek chapáſit, és betegſégit, mel-
lyekkel azt meg-nyomorította az D
Úr, * kénkővel és ſónak hévſégé- 23
gével meg-égetvén, úgy hogy többé
bé ne vetteſsék, ſe valami zöldellőt
ne teremjen, † a' Sodoma és Gomor-
ra, Adama és Séboim fel-fordítáſá-
nak példájára, mellyeket fel-fordí-
ta az Úr az ö haragjában és búſúlá-
ſában. * És mondanak minden nem- 24
zetſégek: " Miért chelekedett így
az Úr e' földel? michoda véghetet-
len haragja ez az ö búſúláſának? * És 25
felelnek: Mert el-hatták az Úr ſzö-
vetſégét, mellyet az ö attyokkal
ſzerzett, mikor őket Egyiptus-földé-
ből ki-hozta: * és idegen iſteneknek 26
ſzolgáltanak, és imádták azokat ki-
ket nem tudtanak, és a' kiknek nem
adattak vala: * azért haragutt-meg 27
az Úr búſúláſa e' Föld-ellen, hogy
reá-hozná mind az átkokat, mellyek
e' könyvben írva vannak: * és ki- 28
vetette őket az ö földökről az ö ha-
ragjában és búſúláſában, és fölötte
nagy boſzſzonkodáſában, és idegen
földre vetette, mint ma meg-bizo-
nyodik. * A' titkok a' mí Urunknak 29
Iſtenűnknek: a' mik nyilván van-
nak nékűnk, és a' mí fiainknak
örökké, hogy meg-chelekedgyűk e'
törvénnek minden igéit.

† Gen. 19.d.24.

" 3. Reg. 9.b8. Ier. 22. b. 5.

XXX. RÉSZ.

MIdőn azért reád jőnek 1
mind e' beſzédek, az áldás, A
vagy az átok, mellyet
elődbe adtam: és a' te ſzí-
ved bánattyával fel-indíttatván min-
den népek-között, mellyek-közibe
el-hínt téged a' te Urad Iſtened, * és 2

meg-térſz hozzája, és engedſz paran-
cholatinak, a' mint én ma parancho-
lom néked, a' fiaiddal, tellyes ſzíved-
ből, és tellyes lelkedből: * viſzſza- 3
hozza a' te Urad Iſtened a' te fogſá-
godat, és könyörűl rajtad, és iſmég
egybe-gyűjt téged minden népek-
közzűl, kik-közzé az-elött el-ſzél-
leſztett. * Ha az ég ſzélire ſzélleſz- 4
tetnél-is, viſzſza-vonſzon tégedet
onnét a' te Urad Iſtened, * † és fel- 5
véſzen, és bé-viſzen a' Földre, mel- B
lyet az atyáid bírtak; és bírod azt:
és meg-áldván téged, nagyobb ſzá-
múvá téſzen tégedet, hogy-ſem az
atyáid vóltak. * Környűl-metéli a' te 6
Urad Iſtened a' ſzívedet, és a' magod
ſzívét: hogy a' te Uradat Iſtene-
det ſzereſsed tellyes ſzívedből, és
tellyes lelkedből, hogy élheſs.
* Mind ezeket az átkokat pedig az el- 7
lenſégidre fordíttya, és azokra kik
téged gyűlőlnek és űldöznek. * Te 8
pedig meg-térſz, és a' te Urad Iſte-
ned ſzavát halgatod; és meg-che-
lekeſzed mind a' parancholatokat,
mellyeket én ma parancholok né-
ked: * és bévelködtet téged a' te Urad 9
Iſtened kezeidnek minden munkái-
ban, méhednek magzattyában, és
barmaidnak haſznában, földednek
bév terméſében, és minden dolgok-
nak bévſégében. Mert meg-tér az
Úr, hogy örűllyön rajtad mindé jók-
ban, a' mint örűlt az te atyáidban:
* de úgy, ha a' te Urad Iſtened ſzavát 10
halgatod, és meg-őrized parancho- C
latit és czeremoniáit, mellyek e' tör-
vényben vannak írva: és meg-térſz
a' te Uradhoz Iſtenedhez tellyes ſzí-
vedből, és tellyes lelkedből. * E' pa- 11
rancholat, mellyet én ma parancho-
lok néked, ninch fölötted, ſem távúl
nem vettetett, * ſem menyben nem 12
helyheztetett, hogy mondhatnád:
† Ki hághat-fel közzűlűnk az égbe,
hogy azt hozzánk alá-hozza, és hal-
lyuk és chelekedettel bé-tellyesít-
tſűk? * Sem a' tengeren-túl nem téte- 13
tett: hogy okot veſs belé, és mon-
gyad: Ki kelhet által a' tengeren köz-
zűlűnk, és azt hozzánk hozza; hogy
halhaſsuk és meg-chelekedheſsűk a'
mi parancholtatott? * Hanem igen 14
közel vagyó hozzád a' beſzéd, a' ſzád-
ban, és ſzívedben, hogy azt meg-che-
lekedgyed. * Gondold-meg hogy ma 15
elődbe tettem az életet 's a' jót, és vi-

† Rom. 10. b. 5.

ſzontag a'halált's a'gonoſzt: * hogy ſzereſsed a' te Uradat Iſtenedet, és az ő útain járj, és meg-őrizzed az ő parancholatit, és czeremoniáit, és ítéletit: és élly, és meg-ſokasíttſon téged, és meg álgyon téged a' Földön, mellyet bírni mégy. * Ha pedig ſzíved el-fordúl, és nem akarod hallani, és tévelygéſsel meg-chaláttatván idegen iſteneket imádſz, és azoknak ſzolgálſz: * ma jövendőlőm-meg tenéked hogy el-veſzſz, és kevés ideig lakol a' Földön, mellyet, a' Jordánon által-kelvén, bírni mégy. * Bizonyſágúl hívom ma az eget és a' földet, hogy előtőkbe adtam az életet és a' halált, az áldáſt és az átkot. Válaſzd az-okáért az életet, hogy te-is élly, a' magod-is: * és ſzereſsed a' te Uradat Iſtendet, és engedgy az ő ſzavának, és hozzája ragaſzkodgyál (mert ő a' te életed, és a' te napidnak hoſzſzúſága) hogy a' Földön lakjál, mellyért meg-eſkűtt az Úr az atyáidnak, Abrahámnak, Iſaáknak, és Jákobnak, hogy azt nékik adná.

16 8 azt te oſztod-el ſorſal. * Es az Úr, a' ki tí vezéretek, ő léſzen veled: nem hágy, ſem el nem hágy tégedet: ne félly, ſe ne rettegj. * Meg-írá azokáért Moyſes e' tőrvént, és adá azt a' papoknak a' Lévi fiainak, kik az Úr ſzövetſégének ſzekrényét hordozzák vala, és az Iſraël minden véneinek. * És parancholá nékik, mondván: Hét eſztendő-után, a' ſzabadſágnak eſztendején, a' ſátoroknak innepén, * egybe-gyűlvén minnyájan Iſraelből, hogy meg-jelennyenek a' te Uradnak Iſtenednek ſzíne-előtt, a' helyen mellyet az Úr válaſzt, el-olvaſsad e' tőrvénnek igéit az egéſz Iſraël-előtt, az ő halláſokra, * és az egéſz népnek egybe-gyűléſében, mind férfiaknak's mind aſzſzonyoknak, kiſdedeknek, és jövevényeknek, kik a' te kapuidon-belől vannak: hogy halván tanúllyanak, és féllyék a' tí Uratokat Iſtenteket, és meg-őrizzék, és bé-tellyeſíttſék e' tőrvénnek minden beſzédit. * azoknak fiai-is kik moſt nem tudgyák; hogy hallhaſsák, és féllyék az ő Urokat Iſteneket minden napokon mellyeken a' Földön laknak, mellyet tí, által-kelvén a' Jordánon, bírni mentek. * És monda az Úr Moyſesnek: Imé közel vannak a' te halálod napjai, ſzóllíttſad Jóſuét, és állyatok a' bizonſágnak hajlékában, hogy parancholljak néki. El-menének azokáért Moyſes és Jóſue, és meg-állának a' bizonſágnak hajlékában: * és meg-jelenék az Úr ott a' felyhőnek oſzlopában, melly a' hajlék ajtajában állott. * És monda az Úr Moyſesnek: Ímé te el-aluſzol az atyáiddal, és ez a' nép fel-kelvén paráználkodik idegé iſtenekkel a' Földön, melyre lakni mégyen: ott el-hágy engemet, és meg-ſzegi a' ſzövetſéget, mellyet véle tettem. * És fel-gerjed az én haragom ellene azon a' napon, és el-hagyom őtet, és el-rejtem orczámat előle, és meg-emésztetik: minden nyavalyák és gyötrelmek találllyák őtet, úgy hogy azt mongya aző a' napon: Bizonyára mivel velem ninch az Iſten, találtak engem e' nyavalyák. * Én pedig el-rejtem, és befődőm az én orczámat a' napon, minden gonoſságókért mellyeket chelekedett, mert idegen iſteneket kővetett. * Moſt az-okáért írjátok-meg

XXXI. Rész.

EL-méne az-okáért Moyſes, és meg-beſzéllé mind ez igéket az egéſz Iſraelnek, * és monda nékik: Száz húſz eſztendős vagyok ma, nem járhatok többé ki's bé, kivált-képpen mint-hogy az Úr-is meg-mondotta én-nékem: † Nem mégy e' Jordánon által. * Azokáért a' te Urad Iſtened mégyen-által előtted; ő törli-el mind ezeket a' nemzetſégeket a' te ſzíned-előtt, és bírod azokat: * és e' Jóſue mégyen-által előtted, a' mint ſzóllott az Úr. * És chelekeſzik az Úr azokkal † a' mint chelekedett Séhonnal és Oggal az Amorræuſok királyival, és az ő földőkkel, és el-törli őket. * Midőn azért ezeket-is kezetekbe adgya, haſonló-képpen chelekedgyetek vélek a' mint meg parancholtam tí-néktek. * " Emberkedgyetek, és erőſsödgyetek-meg: ne féllyetek, ſe ne rettegjetek előttők, mert a' te Urad Iſtened ő a' te vezéred, és nem hágy, ſem el nem hágy téged. * És ſzóllítá Moyſes Jóſuét, és monda néki az egéſz Iſraël-előtt: † Erőſsödgyél, és vaſtag légy: mert te viſzed-bé e' népet a' Földre, melyről meg-eſkűtt az Úr hogy az ő attyoknak adná, és

† *Sup. 3. d. 21. Num. 27. 6. 13.*

† *Num. 21. 24.*

" *Sup. 7. a. 2.*

† *Ioſ. 1. b. 6. 3. Reg. 2. a. 2.*

magatoknak ez éneket, és taníttsá-
tok-meg arra az Israël fiait: hogy 1
elméjekben tartsák, és szájokkal éne- A
kellyék, és légyen én-nékem ez ének
bizonyságúl az Israël fiai-kőzőtt. 2
* Mert bé-viszem őtet a' téjjel és méz- 20
zel-folyó Földre, melyről meg-esküd-
tem az attyoknak. És mikor észnek,
és meg-elégesznek, és meg-híznak,
idegen istenekhez fordúlnak, és 3
azoknak szolgálnak: és rágalmaz-
nak engem, és fel-bontyák az én sző-
vetségemet. * Minek-utánna sok 21
nyavalyák és ínségek talállyák őtet, F
meg-felel néki ez ének bizonyságúl,
mellyet semmi feledékenség el nem
tőről az ő magvának szájából. Mert 5
tudom gondolatit, miket cheleke-
dendő ma, minek-előtte bé-vigyem
őtet a' Földre, mellyet igértem néki. 6
* Meg írá az-okáért Moyses az éne- 22
ket, és meg-tanítá az Israël fiait.
* És paranchola az Úr a' Nun fiának 23
Jósuének, és monda: Erősődgyél,
és vastag légy: mert te viszed-bé az
Israël fiait a' Földre, mellyet igértem,
és én veled lészek. * Minek-utánna 24
az-okáért bé-írá Moyses e' tőrvén-
nek igéit a' kőnyvbe, és el-végezé;
* paranchola a' Levítáknak, kik 25
hordozzák vala az Úr szővetségének
szekrényét, mondván: * Vegyétek 26
e' kőnyvet, és tegyétek a' tí Uratok G
Istentek szővetsége szekrényének
óldalára: hogy ott bizonyságúl lé-
gyen ellened. * Mert én tudom a' te 27
versengésedet, és a' te igen kemény
nyakadat. Még én élvén és veletek
járván-is, mindenkor versengette-
tek az Úr-ellen: mennyível inkább
mikor meg-halok? * Gyűjtsétek 28
hozzám mind a' véneket a' tí nemzet-
ségtek-szerént, és a' tanitókat, és
meg-mondom az ő hallásokra e' be-
szédeket, és bizonságúl hívom elle-
nek az eget és földet. * Mert tu- 29
dom hogy az én halálom-után ha-
missan chelekesztek, és hamar el-ha-
joltok az útról, mellyet néktek pa-
rancholtam: és reátok jőnek a' nya-
valyák az utólso időben, mikor go-
noszt chelekesztek az Úr-előtt,
hogy boszszontsátok őtet kezeitek
chelekedeti-által. * Szóllá az-oká- 30
ért Moyses, Israëlnek egész gyűle-
kezete hallattára ez éneknek
igéit, és végig
vívé.

XXXII. Rész.

HAllyátok egek a' miket szól-
lok, hallya a' föld az én
szám igéit.
* Sűrűdgyék mint az es-
ső az én tudományom, follyon mint
a' harmat az én szólláson, mint a'
zápor-esső a' fűvőn, és mint a' chőp-
pők a' pážiton.
* Mert az Úr nevét segétségűl
hívom: adgyatok dichőséget a' mí
Istenünknek.
* Az Isten chelekedeti tekélleté-
sek, és minden ő útai itéletek: az Is-
ten hív, és minden hamisság-nélkűl,
igaz és tekélletes.
* Vétkeztek ellene, és nem ő fiai
az úndokságokban: gonosz és el-
fordúlt nemzetség.
* Ezekkel fizetsz-e az Úrnak bo-
lond és esztelen nép? nem-de nem
ő-e az atyád, ki bírt téged, és alko-
tott, és teremtett téged?
* † Emlekezzél a' régi napokról, † Iob. 8. b. 8.
gondolly-meg minden nemzetsége-
ket: kérd-meg az atyádat, és meg-
hirdeti néked: az eleidet, és meg-
mongyák néked.
* Mikor el-osztá a' Felséges a'
nemzetségeket: mikor el-választá
az Adám fiait, el-rendelé a' népek
határit az Israël fiai száma-szerént.
* Az Úr része pedig, az ő népe:
Jákob az ő őrőkségének kőtele.
* Találá őtet a' puszta földőn, az
iszonyodás és kietlen pusztaság he-
lyén: kőrnyűl hordozá őtet, és taní-
tá: és mint a' szeme-fényét őrizé.
* Mint a' sas rőpűlléfre izgatván
a' fiait, és fölőttők rőpősvén, ki-ter-
jesztette szárnyait, és fel-vette őtet,
és vállain hordozta.
* Az Úr egyedűl vólt vezére: és
nem vala véle idegen Isten.
* Magas földre helyheztette ő-
tet: hogy enné a' földek gyűmőlchit,
hogy mézet szopna a' kő-sziklából,
és olajt a' keménséges kőből.
* A' chordákból vajat és a' juhok-
ból tejet, a' bárányoknak és a' Bá-
sán fiai kosinak kővérségével: és ba-
kokat a' búza bélivel, és inná a' sző-
lőnek leg-tisztább vérét.
* Meg-hízék a' szerelmes, és hát-
ra rúga: meg-hízván, meg-kővé-
redvén, el-telvén, el-hagyá az ő al-
kotó Istenét, és el-távozék az ő űd-
vőzítő Istenétől.

Deut. 31. 32.

* Idegen

* Idegen Istenekkel boszszonták ötet, és útálatosságokkal haragra indíták. 16 31

* Az ördögöknek áldoztak és nem az Istennek, az isteneknek kiket nem ismértek: újak és nem régiek támadtak, kiket nem tiszteltek az attyok. 17 32

33

* Az Istent, ki téged szűlt el-hattad, és el-feletkeztél a' te teremtő Uradról. 18 34

* Látta az Úr, és haragra indíttatott: mert boszszonták ötet a' fiai és leányi. 19 35

* És monda: El-rejtem orczámat előlök, és az ő utólso dolgokat szemlélem: mert el-fordúlt nemzetség, és hitetlen fiak. 20 36

* Ők engem azzal boszszontottak a' ki nem vala Isten, és haragra indítottak az ő hiusságokban: " énis azzal boszszontom őket a' ki nem népem, és a' bolond nemzetség-által ingerlem őket. 1 22

" *Rom. 10. d. 19. Iere. 15. c. 14.*

* Tűz gyúladott haragomban, és égni-fog mind a' pokol végéig: és meg-emészti a' földet az ő terméségével, és a' hegyek fondamentomit meg-égeti. D 38 F

* Nyavalyákot gyűjtök reájok, és nyilaimat rajtok fogyatom. 23 39

* Éhséggel emésztetnek-meg, és a' madarak észik-meg őket keserűséges harapásal: a' vadak fogait bochátom reájok, a' földön-chúszók és kígyók dühösségével. 24 40

* Kivűl a' fegyver pusztíttya őket, és belől a' rettegés, az ifiat egyűtt, és a' szűzet, a' chöchömőt a' vén emberrel. 25 41

* Mondék: Hol vannak? Megszűnetem az embereknél az ő emlekezeteket. 26 42

* De az ellenségek haragjáért el-hallasztám: hogy talám ne kevélykednének az ő ellenségi, és mondanák: A' mi hatalmas kezünk, és nem az Úr chelekedte mind ezeket. 27 43

* Tanáts és okosság-nélkül-valo nemzetség. 28

* † Vajha eszesek vólnának, és értenének, és az utólsókról gondolkodnának! 29 44 G

* Mi-képpen kergessen egy ezeret, és kettő meg-futamtasson tízezeret? nem-de azért-e, hogy az ő Istenek el-adta őket, és az Úr bé-rekesztette őket? 30 45 46 E

* Mert nem ollyan a' mi Istenünk mint azok isteni: és a' mi ellenségink itélők.

* A' Sodomaiak szőlőjéből-való az ő szőlőjök, és Gomorra hóstátiból: az ő szőlőjök epének szőlője, és keserűséges szőlő-gerezdek.

* Sárkányok epéje az ő borok: és az aspisok gyógyíthatatlam mérge.

* Nem-de el-tétetve vannak-e ezek nálam, és bé-pechételve kincheim-között?

* " Enyim a' boszszu-állás, és én meg-fizetek ideje-korán, hogy el-chuszamjék a' lábok: közel vagyon a' veszedelem napja, és az idők sietnek jelen lenni. " *Eccl. 28. a. 1. Rom. 12 d. 19. Heb. 10. f. 30.*

* Meg-ítéli az Úr az ő népét, és könyörűl a' szolgain: meg-láttya hogy meg-erőtlenűlt a' kéz, és a' rekeszben lévők-is el-fogytak, és a' maradékok meg-emésztettek.

* † És mond: Hol vannak az ő istenek, kikben bizodalmok vólt? † *Ier. 2. f. 28.*

* A' kiknek áldozattyok kövérit észik vala, és az itali áldozatok borát iszszák vala: kellyenek-fel, és segéllyenek titeket, és szükségtekben óltalmazzanak.

* " Lássátok hogy én egyedül vagyok, és ninch én-kivűlem más Isten: én ölök, és elevenítek: sebesítek, és én gyógyítok, † és ninch a' ki kezemből ki-szabadíthasson. " *1. Reg. 2. a. 6. Tob. 13. a. 2. Sap. 16. b. 13. † Iob. 10. b. 7.*

* Fel-emelem az égre kezemet, és mondom: Élek én örökké.

* Ha meg-élesítem kardomat, mint a' villámást, és a' kezem az ítéletet ragadgya, boszszúmat állom ellenségimen, és azoknak kik engem gyűlölnek meg-fizetek.

* Meg-részegítem nyilaimat vérrel, és a' kardom húst emészt, a' meg-ölettettek véréből, és a' mezítelen fejű ellenségek fogságából.

* † Dichérjétek nemzetségek az ő népét, mert a' szolgainak vérét meg-torollya: és boszszút áll azok ellenségin, és kegyelmes lészen az ő népe-földének. † *2. Machab. 7. b. 6.*

* El-jövé azért Moyses, és el-mondá ez éneknek minden igéit a' nép fűleibe, ő és a' Nun fia Jósue.

* És el-végezé mind e' beszédeket, szólván egész Israëlnek. * és monda nékik: Vegyétek szívetekbe mind ezeket az igéket, mellyekről én ma bizonságot tészek ti-néktek: hogy

meg-parancholljátok azokat a' tí fiaitoknak hogy meg-őrizzék, és meg-chelekedgyék, és bé-tellyesítsék mind a' mik e' törvényben meg vannak írva: * mert nem heába parancholtattak tí-néktek, hanem hogy ki-ki mind azokban élne: mellyeket meg-chelekedvén, hoszszú ideig meg-maradgyatok a' Földön, mellyet, által-kelvén a' Jordánon, bírni mentek. * És szólla az Úr Moyseſnek azon napon, mondván: * Menny-fel ez Abarimnak, az-az, az által-meneteleknek hegyére, a' Nébo hegyre, melly Moáb-földében vagyon Jériko-ellenében: és nézd-meg Kánaán-földét, mellyet én az Iſraël fiainak adok örökségül, és hally-meg a' hegyen. * Melyre felmenvén, a' te népeidhez gyűjtetel, † a' mint meg-hólt a' te bátyád Aaron a' Hor hegyén, és az ő népeihez tétetett. * " Mert vétkeztetek énellenem az Iſraël fiai-között az Ellen-mondáſnak vizeinél, a' Sin puſztájának Kádeſében: és nem ſzenteltetek engem az Iſraël fiai-között. * Ellenedbe meg-látod a' Földet, és bé nem mégy abba, mellyet én az Iſraël fiainak adok.

† *Num. 27. c. 13. & 20. d. 16.* " *Num. 20. a. 4. & 27. c. 14.*

47 48 49 50 51 32

XXXIII. Rész.

EZ az áldás mellyel meg-áldotta Moyſes, az Iſten emberre, az Iſraël fiait halála-előtt. * És monda: Az Úr Sinairól jött, és Séirből támadott nékünk: meg-jelent a' Fárán hegyéről, és ő-véle ſzenteknek ezeri. Az ő jobjában tűzes törvény.

1 A 2 3

* Szerette a' népeket, † minden ſzentek ő kezében vannak: és a' kik lábaihoz közelgetnek, az ő tudományából vésznek.

† *Sap. 3. a. 1.*

* Törvént parancholt nékünk Moyſes, a' Jákob ſokaſágának örökségét.

4

* Az igen igaznál király léſzen, az öſzve-gyűlt népek fejedelminél az Iſraël nemzetségivel.

5

* Éllyen Rúben, és meg ne hallyon, és kevés-ſzámu légyen.

6

* Ez a' Júda áldáſa: Hallyad Úram a' Júda ſzavát, és az ő népéhez vidd őtet: az ő kezei meg-harczolnak érette, és az ő ſegétője az ő ellenſégi-ellen léſzen.

7 B

* Lévinek-is monda: A' te tekéletességed, és tudományod a' te ſzent férfiadnak, kit meg-próbáltál a' kiſértetben, és meg-ítéltél az Ellen-mondás vizeinél. * A' ki az attyának és annyának mondotta: Nem tudlak títeket; és az attyafiainak: Nem iſmérlek títeket: és nem tudták az ő fiokat. Ezek őrizték-meg beſzédedet, és ſzövetségedet megtartották, * a' te itéletidet ő Jákob, és a' törvényedet ő Iſraël: jó illatu füſtöt téſznek a' te haragodban, és oltárodra éppen-égő áldozatot.

8 9 10

* Áld-meg Uram az ő erőſségét, és kezei munkáit vedd-bé. Verd-meg hátokat az ő ellenſéginek: és a' kik őtet gyűlölik, fel ne kellyenek.

11

* És Benjaminnak monda: Az Úrnak leg-ſzerelmetesbje bátorſágoſon lakik ő-benne: mint az ágyban egéſz nap mulatozik, és az ő vállai között nyugſzik.

12

* Jóſefnek-is monda: Az Úr áldomáſából az ő földe, az ég gyümölchiből, és a' harmatból, és az alatt-lévő mélyſégből. * A' nap és hóld gyümölch terméſiből. * a' régi hegyek tetejéből, az örök halmok gyümölchiből: * és a' föld gabonáiból, és annak tellyes-vóltából. Annak áldáſa, † ki a' chipke-bokorban jelent-meg, jöjön Jóſef fejére, és a' nazaræus tetejére az attyafiai között.

13 C 14 15 16 † *Exod. 3. a. 2.*

* Mint az előſzör fajzott bikáé az ő ſzépſége, a' ő ſzarvai mint a' rinocheros ſzarvai: azokkal hánnya a' Pogányokat a' Föld végéig, ezek az Efraim ſokaſági: és ezek a' Manaſſes ezeri.

17

* És Zábulonnak, monda: Vígadgy Zábulon ki-menéſeden, és Iſsakár a' te ſátoridban. * A' népeket el-híják a' hegyre: ott áldozzák az igaſság áldozatit. Kik a' tenger áradáſát mint a' tejet ſzopják, és a' fövenynek el-rejtett kincheit.

18 19 20

* És Gadnak monda: Áldott kiterjedéſében Gad: mint az oroſzlány nyúgodott, és el-kapta a' karját és tetejét. * És látta fejedelemſégét, hogy az ő réſzében tétetett vólna el a' tanító: ki a' nép fejedelmivel vólt, és meg-chelekedte az Úr igaſságit, és az ő itéletit Iſraëllel.

21 22 D

* Dánnak-is monda: Dán az oroſzlány-kölyke, bévſégeſen folyó Báſánból.

23

* És Neftalinak monda: Neftali bévelködni fog, és tellyes léſzen

az Úrnak áldásival: a' tengert és a' dél birja.

* Áſernek-is monda: Áldott fiakkal Áſer, légyen kedves az attyafiainál, és olajba mártſa a' lábát.

* Vas és réz az ő ſaruja. A' mint ifiuſágod napjai, úgy vénſéged-is.

* Ninch más Iſten ollyan, mint a' leg-igazbnak Iſtene: a' menyben-lakó a' te ſegétőd. Az ő hatalmaſſágából futóſnak a' felyhők, * az ő lakó-helye fenn, és alatt az örökkévaló karok: ki-űzi ſzíned-elől az ellenſéget, és mond: Meg-romolly.

* Iſraël bátorſágoſon, és egyedűl lakik. A' Jákob ſzeme a' gabonás és boros földön, és az egek bé-homályoſodnak a' harmattól.

* Bóldog vagy te Iſraël: kichoda hozzád hoſonlo, ó nép, ki az Úr-által ſzabadúlſz-meg? a' te ſegétſégednek paizſa, és a' te dichőſégednek fegyvere: meg-tagadnak téged ellenſégid, és te azok nyakát tapodod.

XXXIV. Rész.

2. Macha. 3. a. 4. Sup. 3. d. 26

FEl-méne az-okáért Moyſes a' Móab mezőſégiről a' Nébo hegyére, a' Fáſgának tetejére Jériko-ellenében: és meg-mutatá néki az Úr Gálaádnak minden földét Dánig, * és az egéſz Neftalit, és Efraim és Manaſſes földét, és Judának minden földét mind az utólſo tengerig, * és a' Déli tartománt, és a' Jériko a' Palmák városa mezejének ſzéleſségét Ségorig.

* És monda az Úr néki: † Ez a' Föld, mellyért meg-eſküdtem Abrahámnak, Iſaáknak, és Jákobnak, mondván: A' te magodnak adom azt: Láttad azt a' te ſzemeiddel, és által ném mégy arra. * És meg-hala ott Moyſes az Úr ſzolgája, Móab-földében, az Úrnak hagyáſából: * és eltemeté őtet Móab-földének völgyében a' Fógor-ellenében: és ember nem tudta az ő koporſóját mind e' jelen-valo napig. * Moyſes ſzáz húſz eſztendős vala mikoron meghólt: az ő ſzemei meg nem homályoſodtanak, ſem a' fogai nem ingottanak. * És ſiratták őtet az Iſraël fiai Móab mezőſégin harmincz napig: és el-végeződének a' Moyſes gyáſzolóinak ſiráſok napjai. * Jóſue pedig a' Nún fia bé-tellyeſedék a' bőlcheſégnek Lelkével, mert Moyſes reá tette vala az ő kezeit. És engedének néki az Iſraël fiai, és úgy chelekedének a' mint az Úr meg-parancholta vala Moyſesnek. * És nem támadott többé Iſraëlben Próféta mint Moyſes, kit az Úr ſzínről ſzínre iſmért vólna, * minden jegyekben és chodákban, mellyekért őtet küldötte, hogy Egyiptus-földében chelekedne Faraón, és minden ſzolgain, és az egéſz földén, * és minden vaſtag kezet, és nagy choda-tételeket, mellyeket chelekedett Moyſes az egéſz Iſraël-előtt.

† Gen. 12. b. 7. & 15. d. 18.

IOSVE
KÖNYVE.

I. Rész.

ÉS lőn Moyſesnek az Úr ſzolgajának halála-után, hogy az Úr ſzóllana a' Nún fiának Jóſuénak, a' Moyſes ſzolgajának, és mondana néki: * Moyſes az én ſzolgám meg-hólt: kelly-fel, és menny által e' Jordánon te, és az egéſz nép veled, a' Földre, mellyet én adok az Iſraël fiainak. * † Minden helyet, mellyet lábatok nyoma tapod, néktek adok, a' mint Moyſesnek ſzólottam. * A' puſztától és a' Libanuſtól-fogva az Eufrátes nagy folyó-vízig, a' Hetæuſok minden földe a' nagy tengerig napnyúgat-elleneben leſzen határotok.

* Senki ellenetek nem állhat életednek tellyes napjaiban: † a' mint Moyſeſsel vóltam, úgy léſzek veled: nem hagylak, ſem el nem hagylak téged. * " Erőſsödgyél, és vaſtag légy: mert te oſztod-el ſorſal ennek a' népnek a' Földet, mellyért megeſküdtem az attyoknak, hogy azt nékik adnám. * Erőſsödgyél azért, és igen vaſtag légy: hogy meg-őrizd és meg-chelekedd az egéſz törvént, mellyet néked az én ſzolgám Moyſes parancholt: el ne hajolly at-

† Deut. 11. c. 24.

† Heb. 13. a. 6. Inf. 3. b. 7. "Deut. 31. b. 6. f. 23. 3. Reg. 2. a. 2.

tól se jobra se balra, hogy értsed mind a' miket chelekeszel. * El ne távozzék e' tőrvény kőnyve a' szádtól: hanem elmélkedgyél arról éjjel és nappal, hogy meg-őrizd és meg-chelekedd mind a' mik megírattak abban: akkor el-igazítod útadat, és meg-érted azt. * Ímé parancholom néked, erősődgyél, és légy vastag. Ne rettegj, és ne félly: mert veled vagyon a'te Urad Istened mindenekben a' mellyekre mégy. * És paranchola Jósue a' nép fejedelminek, mondván: Mennyetek által a' tábor-közepin, és parancholljatok a' népnek, és mongyátok: * Készíttsetek eleséget magatoknak: mert harmad nap-után általmentek a' Jordánon, és a' Földet bírni mentek, mellyet a' tí Uratok Istentek ád néktek. * A' Rubenítáknak-is és a' Gadítáknak, és a' Manasses fél nemzetségének monda: * Emlekezzetek a' beszédről, mellyet néktek az Úr szolgája Moyses parancholt, mondván: A' tí Uratok Istentek nyugodalmat adott néktek, és az egész földet. * † A' tí feleségtek, és gyermekitek, és barmaitok maradgyanak a' Földőn, mellyet néktek Moyses adott a' Jordánon-innét: tí pedig fel-fegyverkezvén mennyetek-által az atyátok-fiai előtt, minnyájan az erőskezűek; és hadakozzatok érettek, * míg nyugodalmat ád az Úr az atyátok-fiainak, a' mint néktek-is adott, és bírják ők-is a' Földet, mellyet a' tí Uratok Istentek ád nékik: és úgy térjetek a' tí őrökségtek Földére, és lakjatok abban, mellyet néktek Moyses az Úr szolgája adott a' Jordánon-innét nap-kelet-ellenében. * És felelének Jósuének, és mondának: Mind, a' miket parancholtál nékünk, meg-chelekeszszük: és valahová küldesz, el-megyünk. * A' mint Moysesnek engedtünk mindenekben, úgy engedünk néked-is: chak légyen veled a' te Urad Istened, a' mint Moysessel volt. * A' ki a' szádnak ellene-mond, és nem enged minden beszédidnek, mellyeket parancholsz néki, meghallyon. chak te erősődgyél, és emberkedgyél.

† *Num. 32. d. 20.*

8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

II. RÉSZ.

EL-küldé azért a' Nun fia Jósue Sétimből két kém férfiat titkon; és monda nékik: Mennyetek-el, és nézzétek-meg a' Földet, és Jériko városát. † Kik el-menvén, bé-menének egy Rahab-nevő kurv' aszszony házába, és meg-nyugovának nála. * És hírré tévék a' Jériko királyának, és mondának: Ímé férfiak jőttek ide-bé étszaka az Israël fiai-közzűl, hogy meg-kémlenék a' Földet. * És a' Jériko királya Rahabhoz küldé, mondván: Hozd-ki a' férfiakat, kik hozzád jőttek, és házadba mentek: mert kémek, és az egész Földet jőttek meg-kémleni. * " És vévén az aszszony a' férfiakat, el-rejté, és monda: Vallom, hozzám jőttek, de nem tudtam hová-valók vólnának: * és mikor a' kapu bé-tétetnék a' setétben, egyetemben ők-is ki-mentenek, nem tudom hová mentek: űzzétek meg-hamar, és megfogjátok őket. * Ő pedig a' férfiakat a' háza padlására hágatá, és bé-fődé őket len pozdorjával, melly ott vala. * Azok pedig a' kik el-küldettek vala, utánnok menének az úton, melly a' Jordán révére viszen: és azok ki-menvén, mingyárt bé-tétetéke a' kapu. * Még el nem aludtak vala a' kik rejtekbe vóltak, és ímé az aszszony fel-méne hozzájok, és monda: * Tudom hogy az Úr néktek adta a' Földet: mert reánk rohant a' tí félelmetek, és ellankadtak a' Földnek minden lakói. * Hallottuk hogy meg-szárasztotta az Úr a' Veres tengernek vizeit a' tí be-meneteletek-en, mikor Egyiptusból ki-jőttetek: † és miket chelekedtetek az Amorræusok két királyának, kik a' Jordánon-túl vóltak: Séhonnak és Ognak, kiket meg-ölletek. * És ezeket halván el-ijedtünk, és ellankadott szívünk, és nem maradott lélek bennünk a' tí bé-jöveteletekre. mert a' tí Uratok Istentek ő az Isten fenn az égben, és alatt a' földön. * Most azért esküdgyetek-meg nékem az Úrra, hogy a' mint én irgalmasságot chelekedtem veletek, tí-is úgy chelekedgyetek az atyám házával: és adgyatok nékem bizonyos jelt, * hogy meg-szabadíttsátok atyámat és anyá-

† *Exod. 14. c. 21.*

† *Num. 21. c. 24.*

" *Inf. 6. c. 17.*

" *Inf. 6. d. 22.*

1 A 2 3 4 5 6 7 B 8 9 10 11 12 13 C

mat, bátyáimat és néném et, és mind a' mi övék, és meg-mentitek lelkeinket a' haláltól. * Kik felelének néki: A' mi lelkünk légyen halálban érettetek, de úgy, ha minket el nem árúlsz. és mikor az Úr nékünk adgya a' Földet, irgalmaságot és igaságot chelekeszünk veled. * A lábochátá azért őket kötélen az ablakról: mert a' háza a' kerítéshez vala ragaſztva. * És monda nékik: A' hegyekre mennyetek, hogy a' megtérők valami-képpen elől ne talállyanak: és ott lappangjatok harmad napig, míg meg-térjenek, és úgy mennyetek-el útatokon. * Kik mondának néki: Ártatlanok lészünk ez eskűvéstől, mellyel minket meg-eskűdtettél; * ha mi bé-jövén a' Földre, e' karmazin-színű sinór jelűl lészen, és azt az ablakra kötöd, mellyen minket alá-bochátottál: és az atyádat 's anyádat, és az atyádfiait, és minden rokonságidat egybe-gyűjtöd házadhoz. * A' ki házad ajtaján ki-mégyen, annak a' vére a' fején légyen, és mi ártatlanok lészünk. Minnyájok vére pedig, a' kik veled a' házban lésznek, a' mi fejünkre szállyon, ha valaki őket illeti. * Ha minket el akarsz árúlni, és e' beszédet ki-jelenteni, tiszták lészünk ez eskűvéstől, mellyel meg-eskűdtettél minket. * És ö felele: A' mint szóllottatok, úgy légyen. és el-bochátván őket hogy el-mennének, ki-függeszté a' karmazin-színű sinórt az ablakon. * Azok pedig el-menvén jutának a' hegységre, és ott maradának három nap, míg meg-térnének a' kik kergették: mert minden útakon kereſvén, nem találák őket. * Kik hogy bé-menének a' városba, meg-térének, és alá-jövének a' hegyről a' kémek: és által-kelvén a' Jordánon, jutának a' Nun fiához Jósuéhez, és meg-beszéllék néki mind a' mik rajtok történtek vala, * és mondának: Kezünkbe adta az Úr mind e' Földet, és a' félelem-miatt le-veretteck minden lakói.

2 4 6 7 8 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24

B C D

III. Rész.

AZ-okáért Jósue fel-kelvén éjjel, el-indítá a' tábort: és ki-menvén Sétimből, jutának a' Jordánhoz

1 A

ö, és mind az Israël fiai, és három nap kéſének ott. * Mellyek el-forogván, által-menének a' hirdetők a' tábor-közepin, * és kezdék kiáltani: Mikor a' ti Uratok Istentek szövetsége szekrényét láttyátok, és a' Leviták nemzetsége-béli papokat hogy azt viszik, ti-is kellyetek-fel, és követsétek az elől-járókat: * és légyen köztetek és a' szekrény-között két-ezer könyöknyi köz: hogy távul láthasátok, és tudhasátok melly úton kellesſék mennetek: mert az-előtt azon nem jártatok: és ójátok magatokat hogy a' szekrényhez ne közelgesetek. * És monda Jósue a' népnek: Szenteltetsetek-meg: mert hólnap az Úr közöttetek chodákat tészen. * És monda a' papoknak: Vegyétek-fel a' szövetség szekrényét, és mennyetek a' nép-előtt. Kik a' parancholatot bé-tellyesítvén, fel-vévék, és előttök menének. * És monda az Úr Jósuének: Ma kezdlek fel-magaſztalni tégedet az egész Israël-előtt: hagy tudgyák, hogy a' mint Moyseſsel vóltam, úgy vagyok veled-is. * Te pedig parancholly a' papoknak, kik a' szövetség szekrényét viszik, és mongyad nékik: Mikor bé-mentek a' Jordán vize részére, állyatok-meg abban. * És monda Jósue az Israël fiainak: Járúllyatok ide, és hallyátok a' ti Uratok Istentek igéjét. * És ismég; Ebből, ugymond, meg-tudgyátok, hogy az élö Úr-Isten köztetek vagyon, és el-veszti színetek-előtt a' Kananæust és Hetæust, a' Hevæust és Ferezæust, a' Gergezæust-is 's a' Jebusæust, és Amorræust. * " Imé az egész Föld Ura szövetségének szekrénye előttetek mégyen a' Jordánon. * Szerezzetek tizen-két férfiat az Israël nemzetségiből, eggyet-eggyet mindenik nemzetségből. * És midőn a' papok, kik az egész Föld Urának Istenének szekrényét hordozzák, a' Jordán vizeibe tészik lábok nyomát; a' vizek, mellyek alól vannak, alá-folynak és el-fogynak: a' mellyek pedig felyűl jönek, egy torlásban meg-állapodnak. * Ki-méne azért a' nép az ö sátoriból, hogy által-menne a' Jordánon: és a' papok, kik a' szövetség szekrényét hordozzák vala, előtte

" Act. 7. f. 45. Eccli. 24. c. 36.

mennek vala. * És ők bé-menven a' Jordánba, és a' lábokat a' víz részébe mártván (a' Jordán pedig az ő árka partyait az aratás idején megtöltötte vala) * meg-állának az alá-folyo vizek egy helyen, és mint egy hegy fel-dagadván messze láttatnak vala, a' várastól melly Adomnak hívattatik, Sártán helyéig: a' mellyek pedig alól valának, a' pusztának Tengerében (melly most Hóltnak hívattatik) alá-folyának, míg tellyességgel el-fogynának. * A' nép pedig Jériko-ellenébe mégyen vala: és a' papok, kik az Úr szövetsége szekrényét hordozzák vala, felövedzve állanak vala a' száraz földön a' Jordán közepett, és az egész nép a' száraz árkon méne-által.

15 D
16
17

IV. Rész.

KIk által-kelvén, monda az Úr Jósuénak: * Válaszsz tizen-két férfiat, eggyet-eggyet minden nemzetségből: * és parancsold-meg nékik, hogy vegyenek a' Jordán árkának közepiből, a' hol a' papok lábai állottak, igen kemény tizen-két követ, mellyeket tegyetek a' tábor helyére, a' hol ez éjjel sátorokat vontok. * És hívá Jósue a' tizen-két férfiat, kiket választott vala az Israël fiai-közzűl, eggyet-eggyet mindenik nemzetségből, * és monda nékik: Menny etek a' ti Uratok Istentek szekrénye-előtt a' Jordán közepire, és hozzatok onnét ki-ki egy-egy követ vállatokon, az Israël fiainak száma-szerént, * hogy légyen jelűl köztetek: és mikor meg-kérdnek titeket a' fiaitok hólnap, mondván: Mire-valók e' kövek? * Felellyetek nékik: El-fogytak a' Jordán vizei az Úr szövetsége szekrénye előtt, midőn azon által-menne: azért helyheztettek e' kövek az Israël fiainak örök emlékezetekre. * Úgy chelekedének azért az Israël fiai, a' mint parancsolá nékik Jósue, hozván a' Jordán árkának közepiből tizen-két követ, a' mint az Úr néki parancsolta vala, az Israël fiainak száma-szerént, arra a' helyre, mellyen tábort járának, és oda tévék azokat. * Más tizen-két követ-is helyheztete Jósue a' Jordán árkának közepire, a' hol a' papok állottak, kik a' szövetség szekrényét hordozták: és ott vannak e' jelen-való napig. * A' papok pedig, kik a' szekrént hordozzák vala, állanak vala a' Jordán közepin, míg mindenek el-végeztetnének mellyeket Jósuénak parancsolt vala az Úr, és meg-mondott vala néki Moyses, hogy meg-beszéllene a' népnek. És siete a' nép, és által-méne. * És midőn által-mentek vólna minnyájan, által-méne az Úr szekrénye-is, és a' papok a' nép-előtt mennek vala. * A' Rúben és Gad fiai-is, és a' Manasses fél nemzetsége, fel-fegyverkezve az Israël fiai-előtt mennek vala, † a' mint nékik parancsolta vala Moyses: * és negyven-ezer hadakozók seregekben, és choportokban, mennek vala Jériko városának sík mezőségin. * Azon a' napon fel-magasztalá az Úr Jósuét az egész Israël-előtt, hogy félnék őtet, a' mint félték Moysest, míg élt. * És monda néki: * Parancsold-meg a' papoknak, kik a' szövetség szekrényét hordozzák, hogy jőjenek-fel a' Jordánból. * Ki parancsola nékik, mondván: Jőjetek-fel a' Jordánból. * És midőn fel-jöttek vólna hordozván az Úr szövetsége szekrényét, és a' száraz földre lépni kezdettek vólna, viszszatérének a' vizek az ő árkokba, és az előbbi szokás-szerént folynak vala. * A' nép pedig fel-jöve a' Jordánból, az első hónak tizedik napján, és tábort járának Galgalában Jériko városának Nap-keleti részeellenében. * A' tizen-két követ-is, mellyeket a' Jordán árkából vettek vala, helyhezteté Jósue Galgalában, * és monda az Israël fiainak: Mikor kérdik a' fiaitok hólnap az attyokat, és mongyák nékik: Mire-valók e' kövek? * tanittsátok-meg őket, és mongyatok: E' Jordánnak száraz árkán jött-által az Israël, * meg-száraztván a' ti Uratok Istentek annak vizeit előttetek, míg által-jönétek: * " a' mint chelekedett vala az-előtt a' Veres tengeren, mellyet meg-száraztott míg által-mennénk: * hogy meg-ismérjék a' földnek minden népei az Úrnak igen erős kezét, hogy ti-is féllyétek a' ti Uratokat Istenteket minden időben.

18 D
19
20
21
22
23
24
25

† Num. 32. c. 28.

" Exod. 14. c. 21.

V. Rész.

AZ-okáért minek-utánna meg-hallák az Amorræusoknak minden királyi, kik a' Jordánon-túl laknak vala Nap-nyúgatra, és Kánaánnak minden királyi, kik a' nagy tengernek közel-valo helyeit bírják vala, hogy meg-száraztotta vólna az Úr a' Jordán folyáſit az Iſrael fiai-előtt mig által-mennének, el-eſék ſzívők, és nem marada lélek bennek, félvén az Iſraël fiainak bé-menetelin. * Az időben monda az Úr Jóſuének: Chinálly magadnak kő-kéſeket, és metéld-környűl másodſzor az Iſrael fiait. * Meg-chelekedé a' mit parancholt vala az Úr, és környűl-metélé az Iſraël fiait a' környűl-metélkedés halmán. * Ez pedig az oka a' második környűl-meteléſnek: A'férfiúi nemből-valo minden nép, melly ki-jött vólt Egyiptuſból, minden hadakozó férfiak, meg-hóltak vala a' puſztában az útnak igen hoſzſzu kerengéſiben, * kik minnyájan környűl-metéltettek vala. A' nép pedig melly a' puſztában ſzűletett, * a' ſzéles puſztának negyven eſztendeig-valo útán, környűl-metéletlen vólt: míg meg-emészteténének a' kik nem halgatták vala az Úr ſzavát, és a' kiknek az-előtt megeſkűtt vala hogy meg nem mutatná nékik a' téjjel és mézzel-folyo Földet. * Azoknak fiai az attyok helyére állának, és környűl-metéltetének Jóſuétől: mert a' mint ſzűlettek vala, környűl-metéletlenek valának, és ſenki őket az útban környűl nem metélte vala. * Minek-utánna pedig minnyájan környűl-metéltetének, azon tábor-helyén maradának, míg meg-gyógyúlnának. * És monda az Úr Jóſuének: Ma vettem-el rólatok Egyiptus gyalázattyát. És hívattaték a' helynek neve Galgalának e' jelen valo-napig. * És maradának az Iſraël fiai Galgalában, és Fáſét ſzerzének, a' hónak tizen-negyedik napján eſtve, a' Jériko mezőſégin: * és evének a' Föld gabonájából másod nap, kováſztalan kenyereket, és azon eſztendő-béli árpa-lepént. * És elfogya a' Manna, minek-utánna a' föld gabonájából őttenek, és nem

1 A
13 éltek többé azzal az éledellel az Iſraël fiai, hanem evének Kánaán-földének azon eſztendő-béli gabonájából. * Midőn pedig Jóſue Jériko váraſának mezején vólna, felemelé ſzemeit, és láta egy ellene-állo, és mezítelen kardot-tarto férfiat, és hozzája méne, és monda: Miénk
14 vagy-e, vagy az ellenſéginké? * Ki felele: Nem: hanem az Úr ſeregének fejedelme vagyok, és moſt jövők.
15 * Le-eſék Jóſue arczal a' földre. És imádván, monda: Mit mond az én
2 16 Úram az ő ſzolgájának? * † Óld-le, ugymond, ſarudat lábaidról: mert a' hely, mellyen állaſz, ſzent. És
3 chelekedék Jóſue a' mint néki parancholva vala.

† *Exod. 3. b. 5. Act. 7. d. 33.*

VI. Rész.

4 1 IÉriko pedig bé-zárva és meg-
B A erősítve vala az Iſraël fiaitól-valo félelemből, és ſenki nem mer
2 vala ki 's bé járni. * És monda az Úr Jóſuének: Ímé kezedbe adtam Jérikót, és az ő királyát, és
5 3 minden erős férfiakat. * Kérűllyétek-meg a' váraſt minden hadakozók egyſzer napjában: úgy chelekedgyetek hat nap. * A' hetedik
6 4 napon pedig a' papok vegyék a' hét trombitát, mellyekkel az őrvendetes eſztendőben élnek, és mennyenek a' ſzövetség ſzekrénye-előtt: és hétſzer kerűllyétek-meg a' váraſt, és
5 a' papok trombitállyanak. * És mikor a' trombitának hoſzſzabb és megſzaggattatott ſzava meg-zendűl, és a'
7 füleitekbe harſag, kiáltſon az egéſz
C nép igen nagy ſikóltáſsal, és a' váras falai tővig le-omolnak, és mennyenek-bé ki-ki a' helyen melynek
8 ellenében-áll. * Hívá azért a' Nun
6 fia Jóſue a' papokat, és monda nékik: Vegyétek-fel a' ſzövetség ſzekrényét: és más hét pap vegye az őrvendetes eſztendőnek hét trombitáit,
9 és járjanak az Úr ſzekrénye-előtt.
7 * A' népnek-is monda: Mennyetek-el, és kerűllyétek-meg a' váraſt, fel-
10 fegyverkezve, az Úr ſzekrénye-előtt
8 menvén. * És midőn Jóſue ez igéket
11 B el-végezte vólna, és a' hét pap a' hét trombitával az Úr ſzövetſége ſzekrénye-előtt trombitálna, * és az
9 egéſz fegyveres had elől-menne, a'
12 több kőſség a' ſzekrént követi vala, és a' trombiták-ſzavától mindenek

harſag-

harſagnak vala. * Parancholt vala pedig Jóſue a' népnek, mondván: Ne kiáltſatok, ſe ne hallyák ſzótokat, ſe ſemmi beſzéd ſzátokból ki ne menny: mig el-jö a' nap mellyé módom néktek: Kiáltſatok, és ſikóltſatok. * Meg-kerülé azért az Úr ſzekrénye a' váraſt egyſzer napjában, és meg-térvén a' táborba, ott marada. * Az okáért Jóſue éjjel fel-kelvén, fel-vévék a' papok az Úr ſzekrényét, * és heten közzülök a' hét trombitát, mellyekkel az örvendetes eſztendőben élnek: és az Úr ſzekrénye előtt mennek vala járván és trombitálván: és a' fegyveres nép előttök mégyen vala, a' több kőſség pedig követi vala a' ſzekrént, és trombitál vala. * És meg-kerülék a' váraſt máſod nap egyſzer, és meg-térének a' táborbá. Így chelekedének hat napig. * A' hetedik nap pedig jó reggel fel-kelvén, meg-kerülék a' váraſt hétſzer, a' mint rendelve vala. * És midőn a' hetedik kerülésben trombitálnának a' papok, monda Jóſue az egéſz Iſraëlnek: Sivalkodgyatok: mert néktek adta az Úr a' váraſt: * és átok légyen e' váras: és mindenek mellyek benne vannak, az Úré. egyedül Rahab a' kurva éllyen mind azokkal kik véle a' házbá vannak: † mert el-rejtette a' követeket kiket el-küldöttünk vólt. * Tí pedig ójátok magatokat, hogy azokban, mellyek tíltva vannak, ſemmit ne illeſſetek, és ne légyetek a' parancholatnak meg-ſzegői, és az egéſz Iſraël tábora bűn-alátt ne légyen, ſe meg ne háborittaſsék. * Valami pedig arany és ezüſt léend, és réz 's vas edény, az Úrnak ſzenteltetſsék, az ő kincsei közzé tétetvén. * " Az okáért az egéſz nép ſivalkodván, és a' trombiták harſogván, minek-utánna a' ſokaság fülcibe hatott vólna a' ſzózat 's a' zengés, a' falok azonnal le-omlánnak: és fel-méne ki-ki a' helyen, melly ellenében vala: † és meg-vévék a' váraſt: * és mindeneket meg-ölének mellyek abban valának, a' férfiútól-fogva az aſzſzony' állatig, a' chöchömtőtől-fogva a' vénig. Az ökröket-is és juhokat és ſzamárokat le-vágák fegyver élivel. * A' két férfinak pedig, † kik kémſégbe küldettek vala, monda Jóſue: Menjetek a' kurva-aſzſzony házába, és hozzátok-elő őtet, és minden marháját, a' mint néki eſkűvéſsel fogadtátok. * " És bé-menvén az iſiak ki-hozák Ráhabot, és a' ſzűléit, az attyáfiait-is, és minden házi partékáit, és a' rokonſágát, és az Iſraël tábora-kivűl ſzállíták. * † A' váraſt pedig, és mind a' mik benne valának, fel-gyújták, az arantól 's ezüſtől, és a' réz edényektől 's vaſtól meg-válva, mellyeket az Úr kenches házába ſzentelének. * Rahabot a' kurvát pedig, és az ő attya házát, és mindeneket a' mie vala, élni hagyá Jóſue, és lakának Iſraël között e' jelen-valo napig: azért hogy el-rejtette a' kémeket, kiket küldött vólt hogy meg-kémlenék Jérikót. Az időben átkot ſzólla Jóſue, mondván: * " Átkozott az a' férfiu az Úr-előtt, a' ki fel-állattya és meg-építi Jériko-váraſát. Az ő első-ſzűlöttén veſse annak fondamentomit, és az ő utólſó fián helyheztesſe annak kapuit. * Az okáért az Úr Jóſuévél vala, és az ő neve el-hirhedék az egéſz földön.

10 23 24 11 12 13 25 14 26 15 C 16 27 17 1 A 18 19 20 3 21 4 22 5 D 6

" *Heb. u. f. 31.*

† *Inf. 8. a. 2.*

" *3. Reg. 16. g. 34.*

VII. Rész.

† *Inf. 22. d. 16.*

AZ Iſraël † fiai pedig általhágák a' parancholatot, és el-vőnek az átokból. " Mert Akan a' Kármi fia, ki Zabdínak a' Záre fiának fia vala a' Júda nemzetſégéből, el-vőn valamit az átokból: és meg-haraguvék az Úr az Iſraël fiai-ellen. * És mikor Jóſue Jérikóból férfiakat küldött vólna Hái-ellen, melly Betaven-mellett vagyon, Bétel váraſának napkeleti réſzében, monda nékik: Menjetek-fel, és kémléllyétek-még a' Földet. Kik a' parancholatokat bé-tellyesítvén, meg-kémlélék Hái-t. * És meg-térvén, mondának néki: Ne menjen-fel az egéſz nép, hanem két vagy három-ezer ember menjen-el, és törőllye-el a' váraſt: miért fáradna heában az egéſz nép igen kevés ellenſég-ellen? * Felméne azért három ezer hadakozo. Kik mingyárt hátat adván, * megverettetének a' Hái váraſa férfiaitól, és el-eſék közzülök harmincz-hat embert: és kergeték őket az ellenſégek a' kaputól-fogva Sabarimig, és vágák az alá-fútókat: és meg-ijede a' nép ſzíve, és mint a' víz meg-olvada. * Jóſue pedig meg-ſzaggatá ruháit,

" *1. Par. 2. a. 7.*

és le-esék arczal a' földre az Úr szekrénye-előtt mind estvéig, mind ő 's mind az Israëlnek minden vénei: és port tőnek fejekre, * és monda Jósue: Ah Uram Istenem, miért hoztad-által e' népet a' Jordán folyóvizén, hogy az Amorræus kezébe adnál bennünket, és el-veszteněl? Bár a' mint kezdettük vala, a' Jordánontúl maradtunk vólna. * En Uram Istenem mit mongyak, látván Israëlt ellenségének hátat adni? * Meghallyák a' Kananæusok, és a' Földnek minden lakói, és egybe-gyűlvén környűl-vésznek minket, és el-törlik a' mi nevünket a' földről: és mit chelekeszel a' te nagy nevednek? * És monda az Úr Jósuének: Kelly-fel, miért fekszel arczal a' földön? * Vétkezett Israël, és meg-szegte szövetségemet: és el-vettek az átokban, el-loptak 's hazudtak, és az ő edények-közibe rejtették. * És meg nem állhat Israël az ő ellenségi-előtt, es el-fút előttök: mert meg-fertéztetett az átoktól. nem lészek többé veletek, míg nem meg-rontsátok azt a' ki e' vétekben bűnös. * Kelly-fel, szenteld-meg a' népet, és mongyad nékik: † Szenteltessetek-meg hólnapra, mert ezeket mongya az Israëlnek Ura Istene: Átok vagyon közötted Israël: meg nem állhatsz ellenségid-előtt, míg nem el-törlettetik közzűled a' ki e' vétekkel megfertéztetett. * És járúllyatok-elő reggel minnyájan nemzetségtekszerént: és valamellyik nemzetséget a' sors találálya, jöjön-elő az ő rokonsági-szerént, és a' rokonság a' házak-szerént, és a' ház a' férfiakszerént. * És valaki e' vétekben találtatik, meg-égettessék tűzzel minden marhájával: mert megszegte az Úr kötését, és bűnt chelekedett Israëlben. * Fel-kelvén azért Jósue reggel, elő-állatá Israëlt az ő nemzetségi-szerént, és találtaték a' Júda nemzetsége. * Mellyet midőn cheledi-szerént előállatott vólna, találtaték a' Záre cheléde. Azt-is házon-ként előállatván, találá Zabdit: * kinek házát férfiak-ként el-osztván, találá Akant a' Kármi fiát, ki Zabdinak a' Záre fiának fia vala Júda nemzetségéből. * És monda Jósue Akánnak: Fiam, adgy dicsőséget az Israël Urának Istenének, és tégy vallást, és jelents-meg nékem mit chelekedtél, el ne titkollyad. * És felele Akan Jósuének, és monda néki: Bizony én vétkeztem az Israël Ura Istene-ellen, és így 's így chelekedtem. * mert láték a' ragadomány-között egy igen jó karmazsin-színyű palástot, és két-száz ezüst siklust, és ötven siklus-nyomó arany veszszőt: és meg-kivánván el-vőm, és el-rejtém a' földben a' sátorom közepin, és az ezüstöt a' felásott földel bé-födém. * Küldé azért Jósue szolgákat: kik el-futván annak sátorához, fel-találák mind a' mellyek el-rejtettek vala azon helyen, és az ezüstöt-is eggyütt. * És el-vévén a' sátorból Jósuéhez vivék azokat, és Israëlnek minden fiaihoz, és veték az Úr-eleibe. * " Fogván azért Jósue Akánt a' Záre fiát, és az ezüstöt 's a' palástot, és az arany-veszszőt, a' fiait-is és leányit, ökreit, és szamárit, és juhait, és a' sátort, és minden eggyetmását: (és egész Israël ő-véle) vivék azokat az Ákor völgyébe: * holott monda Jósue: Mivelhogy meg-háborítottál minket, vessen-ki téged az Ur e' napon. És meg-kövezé őtet az egész Israël: és mind a' mie vala, tűzzel emészteték-meg. * És nagy rakás követ gyűjtének reája, melly meg-marad e' jelen-valo napig. És el-fordúla rólok az Úr haragja. És hívattaték a' helynek neve, Ákor-völgyének, mind máig.

VIII. Rész.

MOnda pedig az Úr Jósuének: Ne félly, se ne rettegj: vidd-el veled a' hadakozóknak minden sokaságát, és fel-kelvén menny-fel Hái városába. ímé kezedbe adtam annak királyát, és a' népet, és a' várast 's a' földet. * És chelekedgyél Hái városával, és annak királyával, † a' mint chelekedtél Jérikóval, és annak királyával: a' prædát pedig, és mindé barmokat magatoknak kapdosatok: lest vess a' város-megett. * Es fel-kele Jósue, és a' hadakozóknak minden serege ő-véle, hogy fel-mennének Háiba: és harmincz-ezer válogatott erős férfiakat küldé-el éjjel, * és parancsola nékik, mondván: Vessetek

† Sup. 3. b. 5. Lev. 20 b. 8. Num. 11. b. 18. 1. Reg. 16. b. 5.

" 2. Reg 18. d. 17.

† Sup. 6. d. 24.

leſt a' váras-megett : és meſzſzebb
ne mennyetek: és légyetek minnyá-
† *Sup. 7* jan kéſzek. * † én pedig, és a' tőbb 5
a. 4. ſokaſág melly velem vagyon, más- B 20
felől megyunk a' váras-ellen. És
mikor ki-jőnek ellenünk, a' mint
az-előtt chelekedtünk, el-futúnk,
és hátat adunk: * míg a' kergetők 6
a' váraſtól meſzſzebb ſzakadgyanak:
mert azt vélik hogy ſzaladúnk mint
az-előtt. * Mí azért futván és ők ker- 7
getvén, kellyetek-fel a' lesből, és
dúllyátok-el a' váraſt: és kezetek-
be adgya azt a' tí Uratok Iſtentek.
* És midőn meg-vészitek, gyújtſá- 8
tok-fel azt, és mindent úgy cheleked-
gyetek, a' mint hattam. * És el-bo- 9
chátá őket, és el-menének a' leſ-
helyre, és le-ůlének Bétel és Hái-kő-
zőtt, Hái váraſának Nap-nyugati
réſzére. Jóſue pedig azon éjjel a'
nép-kőzőtt marada, * és fel-kelvén 10
jó reggel meg-ſzámlálá a' társait, és
fel-méne a' vénekkel a' had-előtt,
kőrnyűl-vétetvén a' hadakozók ſe-
gétſégétől. * És mikor el-jutottak 11
vólna, és fel-mentek vólna a' váras-
ellenébe, meg-állának a' váraſnak
Éſzaki réſzére, melly-kőzőtt és ő-
kőzőttők egy völgy vala. * Őt-ezer 12 25
embert válaſztott és helyheztetett
vala pedig lesbe Bétel és Hái-kő-
zőtt, azon váraſnak Nap-nyúgati
réſzére: * a' tőbb had pedig mind 13 26
Éſzak-felé méne, úgy hogy annak a'
ſokaſágnak utólſói a' váraſnak Nap-
nyúgati réſzét érnék. El-méne azért
Jóſue azon éjjel, és a' völgy kőze-
pibe álla. * Mellyet midőn látott 14
vólna a' Hái királya, ſiete reggel,
és ki-méne a' váraſnak minden ha-
dával, és ſereget rendele a' puſzta-
ellenébe, nem tudván hogy háta-
megett a' les rejtekbe vólna. * Jó- 15
ſue pedig és az egéſz Iſraël meg-in-
dúla helyéből, félelmet tettetvén, és
futván a' puſzta útán. * Amazok 16
pedig egyſzer 's mind fel-kiáltván, és
egy-máſt biztatván, meg-űzék őket.
És midőnel-távoztak vólna a' váraſ-
tól, * és Hái váraſában és Bételben 17 31
chak egy ſem maradott vólna a' ki D
nem kergetné Iſraëlt: (a' mint ki ro-
hantak vala, a' váraſokat nyitva-
hagyván) * monda az Úr Jóſuénak: 18
Emeld-fel paizodat, melly kezedben
vagyon, Hái váraſa-ellen, mert néked
adom azt. * És midőn fel-emelte vól- 19 32

na paizát a' váras-ellen, a' les, melly
rejtekben vala, fel-kele mingyárt: és
a' váraſra menvén, meg-vévék, és
fel-gyújták azt. * A' váras férfiai 20
pedig, kik Jóſuét űzik vala, hátra
tekintvén, és látván a' váras füſt-
tit az égig fel-menni, nem futhatá-
nak tőbbé ide 's tova: kivált-képpen
mivel azok, kik a' futáſt tettették
vala, és a' puſztára tartnak vala,
a' kergetőknek erőſsen ellenek ál-
lottak vólna. * És látván Jóſue és 21
az egéſz Iſraël, hogy meg-vétetett
vólna a' váras, és a' váras füſti fel-
menne, viſzſza-térvén meg-verék a'
Hái férfiait. * Mivelhogy azok-is, 22
kik meg-vették és fel-gyujtották
vala a' váraſt, ki-jővén a' várasból a'
társok-eleibe, a' kőzbe-vőtt ellen-
ſéget kezdék vágni. Midőn azért
mind a' két-felől vágáttatnék az
ellenſég, úgy hogy ſenki annyi ſo-
kaſágból el nem ſzabadúlna, * a' 23
Hái váras királyát-is elevenen fo-
gák, és Jóſuéhez vívék. * Az-okáért 24
meg-ölettetvén mind azok, kik a'
puſztára-menő Iſraëlt meg-űzték
vala, és azon helyen a' fegyver-miatt
el-eſvén, viſzſza-térvén az Iſraël fiai,
meg-verék a' váraſt. * Valának po-
dig kik a' napon el-húllottak, a' fér-
fiútól az aſzſzony'állatig, tizen-két
ezer ember, mind Hái váraſ-béliek.
* Jóſue pedig hátra nem voná ke- 26
zét, mellyet fel-emelt vala, tartván
a' paizt míg nem meg-öletének Hái-
nak minden lakói. * A' barmokat 27
pedig, és a' váras prædáit magoknak
oſzták az Iſraël fiai, a' mint paran-
cholta vala az Úr Jóſuénak. * Ki fel- 28
gyújtá a' váraſt, és tévé azt őrők ra-
káſsá: * annak királyát-is fel-akaſz- 29
tá az akaſztó-fára eſtvéig és nap-nyú-
gatig. És meg-parancholá Jóſue, és
levévék annak hólt teſtét a' kereſzt-
ről: és veték a' váras kapuja-eleibe,
nagy rakás kővet hordván reá, 16
melly e' jelen-valo napig meg-ma-
rad. * Akkor Jóſue óltárt építe az Iſ- 30
raël Urának Iſtenének a' Hébal he-
gyén: * "a' mint parancholta vala "*Exo.*
Moyſes az Úr ſzolgája az Iſraël fiai- *20.d.25.*
nak, és meg-íratott a' Moyſes tőrvé- *Deut.*
nye könyvében: Az óltár pedig fara- *27. a.4.*
gatlan kövekből vala, mellyeket vas
nem illetett: és áldozék azon éppen-
égő, és békeſséges áldozatokat az Úr-
nak. * És kövekre irá a' Moyſes tőr-

vényé-

vényének Máſsát, mellyet ő írt vala G
az Iſraël fiai-előtt. * Az egéſz nép pe- 33
dig, és a' vének, és a' hadnagyok, és a'
bírák, állanak vala két-felől a' ſzek-
rénnél, a' papok-előtt kik hordoz-
zák vala az Úr ſzővetſége ſzekré-
nyét, mint a' jővevény úgy a' la-
koſ-is. Fele azoknak a' Garizim he-
gye-mellett, és fele a' Hébal hegye-
mellett, a' mint parancholta vala
Moyſes az Úr ſzolgája. És elsőben
meg-áldá az Iſraël népét. * Az-után 34
el-olvaſá minden igéit az áldáſnak
és átoknak, és mindeneket mellyek
meg-írattak vala a' tőrvény kőnyvé-
ben. * Semmit azokban, mellyeket 35
Moyſes parancholt vala, el nem ha-
gya, hanem mindeneket újonnan
elő-forgata Iſraëlnek egéſz ſokaſá-
ga, az aſzſzonyok és kiſdedek és jő-
vevények-előtt, kik kőztők laknak
vala.

IX. RÉSZ.

MEllyeket halván, a' Jordá- 1
non-túl-valo minden ki- A
rályok, kik a' hegyſégeken
és mezőſégeken laknak
vala, a' tenger-mellyékin és a' nagy
tenger partyán, azok-is kik a' Liba-
nus-mellett laknak vala, a' Hetæus
és Amorræus, és Kananæus, Ferezæus,
és Hevæus, és Jebuſæus, * egybe-gyű- 2
lének egyenlő-képpen, hogy hada-
koznának Jóſue és Iſraël-ellen egy-
ſzívvel, és egyenlő értelemmel. * 3
Azok pedig, kik Gábaonba laknak
vala, halván mind a' miket chelekedett vala Jóſue, Jérikónak és Hái-
nak: * és ravaſzúl gondolkodván, 4
magoknak eledeleket vőnek, ó žá-
kokat tévén a' ſzamárokra, és ſza-
kadozott 's fóltozott bor-tőmlőket,
* és igen régi ſarukat, mellyek az 5
óſágnak jelenſégére bőr-darabok-
kal valának fóltozva, ó ruhákba öl-
tőzve: a' kenyerek-is, mellyeket úti
eleſégre viſznek vala, kemények va-
lának, és darabokra tőrdelve: * és 6
el-indúlának Jóſuéhez, ki akkor
Galgalában a' táborban vala, és
mondának néki, és eggyűtt az egéſz
Iſraëlnek: Meſzſze földről jőttünk,
békeſéget akarván veletek ſzerze-
ni. És felelének nékik az Iſraël fér-
fiai, és mondának: * Ne-talám a' 7
földőn laktok, melly ſors-ſzerént B
minket illet, és nem ſzerezhetünk
veletek ſzővetſéget. * Amazok pe- 8

dig mondának Jóſuének: Te ſzolgaid
vagyunk. Kiknek Jóſue monda:
Kik vattok tí? és honnét jőttetek?
9 * Felelének: Igen meſzſze földről
jőttek a' te ſzolgaid a' te Urad Iſte-
ned nevében. Mert hallottuk hírét
az ő hatalmaſſágának, mind azokat
mellyeket chelekedett Egyiptusban,
10 * "és az Amorræuſok két királyá- "Num.
nak kik túl a' Jordánon vóltak, a' 21. c. 13.
Heſeboni Séhon királynak, és a' Bá-
ſáni Og királynak ki Aſtarotban va-
11 la: * és mondának nékünk a' vének,
és a' mi Földünknek minden lakói:
Vegyetek eledelt kezetekbe az igen
hoſzſzú útért, és mennyetek eleikbe,
és mongyátok: Tí ſzolgaitok va-
gyunk, ſzerezzetek ſzővetſéget ve-
12 lünk. * Ímé, a' kenyereket mikor ki-
jőttünk házunkból, hogy hozzátok
jőnénk, melegen vettük, már meg-
ſzáradtak, és a' fölőttébb-valo régi-
13 ſég-miatt el-morzolódtak. * új bor-
tőmlőket töltőttünk, már meg-ſza-
kadoztak és el-feslettek. a' ruhák
mellyekbe öltőztünk, és a' ſaruk mel-
lyek lábainkon vannak, a' meſzſze
útnak hoſzſzu-vólta-miatt el-kop-
tak, és chak nem el-ſzakadoztak.
14 * Vőnek azért az ő eleſégekben, és az
C Úr ſzáját meg nem kérdék. * "Es bé- "2. Reg.
15 keſéget ſzerze Jóſue vélek, és ſző- 21. a. 2.
vetſéget tévén fel-fogadá hogy meg
nem ölettetnének: a' ſokaſág feje-
16 delmi-is meg-eskűvének nékik. *
Harmad nap pedig a' ſzővetſég-ſzer-
zés-után, meg-hallák hogy kőzel
laknának, és kőzőttők fognának len-
17 ni. * És el-indíták a' tábort az Iſraël
fiai, és jutának harmad napra azok-
nak váraſokba, mellyeknek ez nevek;
Gábaon, és Káfira, és Bérot, és Kari-
18 athíarim. * És nem ölék-meg őket,
mivel meg-eſkűttek vala nékik a'
ſokaſág fejedelmi az Iſraël Ura Iſte-
ne nevére. Zúgolódék azért az egéſz
19 kőſſég a' fejedelmek-ellen. * Kik fe-
lelének nékik: Meg-eſkűdtünk né-
kik az Iſraël Ura Iſtene nevére, és
20 azért nem nyúlhatunk hozzájok. *
Hanem ezt chelekedgyük nékik:
Meg-tartaſſanak bár hogy éllyenek,
hogy ellenünk az Úr haragja fel ne
gerjedgyen, ha eſkűvésünket meg-
21 ſzegjük: * de úgy éllyenek, hogy az
D egéſz ſokaſág ſzükſégére fát vágja-
nak, és vizet horgyanak. Kik midőn
22 ezeket beſzéllenék: * hívatá Jóſue

a' Gabaonitákat, és monda nékik: Miért akartatok minket álnokſággal meg-chalni, hogy azt mondanátok: Igen meſzſze lakunk tőletek, holott kőzöttünk vattok? * Az okáért átok- 23
alatt léſztek, és el nem fogy nemzetſégtekből a' fa-vágo, és a' víz-hordo az én Iſtenem házába. * Kik felelének: Hírünkel lőn nékünk te ſzolgaidnak, hogy meg-igérte a' te Urad Iſtened Moyſeſnek az ő ſzolgájának, hogy néktek adná mind e' Földet, és el-veſztené annak minden lakóit. Azért igen meg-ijedtünk, és gondot viſeltünk lelkünkre, kénſzerittetvén tőletek-valo féltünkben, és e' tanátſot végeztük. * Moſt azért kezed- 25
ben vagyunk, a' mi néked jónak és igaznak láttatik, chelekedd velünk. * Úgy chelekedék azért Jóſue a' mint 26
mondotta vala, és meg-ſzabadítá őket az Iſraël fiai kezéből, hogy meg ne őletnének. * És rendelé azon nap 27
őket, az egéſz nép's az Úr óltára ſzolgálattyában lenni, fát vágván és vizet hordván, e' jelen-valo ideig, a' helyen, mellyet az Úr válaſztana.

X. RÉSZ.

EZeket mikor hallotta vólna 1
Adoniſédek a' Jerúſalemi ki- A
rály, tudn'illik, hogy megvette vólna Jóſue Háit, és azt el-rontotta vólna (mert a' mint chelekedett vala Jerikóval és annak királyával, úgy chelekedék Háival és annak királyával) és hogy a' Gabaoníták Iſraëlhez pártoltak, és ſzőveteſégek vólna vélek, * igen meg- 2
ijede. Mert nagy váras vala Gábaon, és egy a' királyi váraſok-kőzzől, és nagyobb Hái váraſánál, és minden hadakozói igen erőſſek. * El-küldé 3
azért Adoniſédek a' Jeruſálemi király Ohámhoz a' Hebroni királyhoz, és Fárámhoz a' Jerimoti királyhoz, Jafiához-is a' Lákiſi királyhoz, és Dábirhoz az Égloni királyhoz, mondván: * Jőjetek-fel hozzám, és 4
hozzatok ſegétſéget, hogy vegyük-meg Gábaont, mert Jóſuéhez pártolt és az Iſraël fiaihoz. * Egybegyűlvén azért fel-menének az Amorræuſok ő t királyi: a' Jeruſalemi király, a' Hebroni király, a' Jerimoti király, a' Lákiſi király, az Egloni király, hadokkal-eggyütt, és táborba ſzállának Gábaon-kőrűl, víttatván azt. * A' meg-ſzállott Gábaon vá- 6
ras lakói pedig Jóſuéhez küldének, ki akkor táborban vala Galgalánál, B
és mondának néki: Meg ne vond kezeidet ſzolgaid ſegétſégétől: jőjfel hamar, és ſzabadits-meg minket, és hozz ſegétſéget: mert egybegyűltek ellenünk az Amorræuſoknak minden királyi, kik a' hegyſégen laknak. * És fel-méne Jóſue 7
Galgalából, és a' hadakozóknak minden ſerege véle, az igen erős férfiak. * És monda az Úr Jóſuének: Ne félly 8
tőlők: mert kezeidbe adtam őket: ſenki kőzzűlők ellened nem álhat. * Reájok rohana azért Jóſue hertelen, fel-menvén egéſz éjjel Galga- 9
lából: * És fel-háborítá őket az Úr 10
az Iſraël ſzíne-előtt: és nagy chapáſſal meg-ronta Gábaonban, és a' Bet-horon hágója után kergeté őket, és vágá Azekáig és Maczedáig. * És midőn Iſraël-előtt ſzaladnának, és Bet-horonnak lejtőjén vólnának, az Úr nagy kőveket bochátá 11
reájok az égből Azekáig: és ſokkal többen halának-meg a' kő-eſső kővei-miatt, hogy-ſem a' kiket fegyverrel őltek-meg az Iſraël fiai. * Akkor ſzólla Jóſue az Úrnak a' napon, 12
mellyen kézbe adá az Amorræuſt az Iſraël fiainak ſzíne-előtt, és monda előttők: Nap, Gábaon-ellenében meg ne mozdúlly, és Hóld az Ajalon völgye-ellenében. * "És meg- 13
állának a' Nap és a' Hóld, míg ellenſégin boſzſzút állana a' nép. Ninch-e ez meg-írva az Igazak könyvében? Meg-álla azért a' Nap az ég közepin, és nem ſiete el-enyéſzni egéſz napig. * Nem vólt az-előtt ſem az-után 14
olly hoſzſzú nap, engedvén az Úr az ember ſzavának, és hadakozván Iſraëlért. * És meg-tére Jóſue az egéſz 15
Iſraëllel a' Galgalai táborba. * Mert 16
él-ſzaladtak vala az őt királyok, és el-rejteztek vala Maczeda váras barlangjába. * És meg-izenék Joſuének, hogy meg-találtattak vólna az 17
el-rejtezett őt királyok Maczeda váras barlangjában. * Ki paranchola a' társainak, és monda: Hengergeſſetek nagy kőveket a' barlang ſzájára, és helyhezteſſetek ſerény legényeket, kik a' bé-rekeſztetteket 18
meg-őrizzék: * tí pedig ne állyatok, hanem kergeſsétek az ellenſéget, és a' ſzaladóknak utól-járóját vágton vágjátok: és ne hadgyátok 19

"*Iſ. 28. f. 21. Eccli. 46. a. 5.*

őket az ő városok erősségibe bémenni, kiket a' tí Uratok Istentek kezetekbe adott. * Meg-vervén azért az ellenségeket nagy chapással, és chak nem mind fottig meg-emésztvén, azok kik Israël-előtt el-szaladhattak, erős városokba mentek. * És meg-téré az egész sereg Jósuéhez Maczedába, a' hol akkor a' tábor vala, egésséggel és tellyes számmal: és senki az Israël fiai-ellen nem mere mottszanni. * És parancholá Jósue, mondván: Nyissátok-fel a' barlang torkát, és hozzátok hozzám az öt királt, kik abban lappangnak. * És chelekedének a' szolgák a' mint nékik parancholva vala: és ki-hozák hozzája az öt királt a' barlangból, a' Jerusalemi királt, a' Hebroni királt, a' Jerimoti királt, a' Lakisi királt, az Egloni királt. * És mikor ki-hozattattak vólna hozzája, elő-hívá Israëlnek minden férfiait, és monda a' had fejedelminek kik véle valának: Eredgyetek, és tegyétek lábaitokat e' királyok nyakára. Kik midőn el-mentek vólna, és az alájok vettettek nyakokat lábokkal tapodnák, * ismég monda nékik: Ne félly etek, se ne rettegjetek, erősödgyetek, és legyetek vastagok: mert így chelesik az Úr minden ellenségtekkel, a' kik-ellen hadakoztok. * És meg-veré Jósue, és meg-ölé őket, és fel-akasztá öt fára: és fel-akasztva lőnek estvéig. * "És mikor a' nap elnyúgodnek, meg-parancholá a' társainak hogy le-vennék őket az akasztó-fákról. Kik, a' le-vetteket a' barlangba veték melyben lappangottak, és annak torkára nagy kőveket tőnek, mellyek meg-maradnak mind ez-ideig. * Ugyan azon nap Maczedát-is meg-vévé Jósue, és meg-veré azt fegyver élivel, és annak királyát meg-ölé, és minden lakóit: nem hagya abban chak kichiny maradékot-is. És chelekedék a' Maczedai királlyal, a' mint chelekedett vala a' Jérikói királlyal. * Által-méne pedig az egész Israëllel Maczedából Lebnába, és hadakozék az-ellen: * mellyet az Úr az ő királyával Israël kezébe ada: és meg-verék a' várast fegyver élivel, és minden lakóit. nem hagyának abban semmi maradékot. És chelekedének "a' Lebnai

"Deut. 21. d. 23.

"Sup. 6. a. 2.

31 20 32 21 33 22 34 23 5 36 24 37 E G 25 38 39 26 27 40 28 41 F 42 29 43 30 1 A

királlyal, a' mint chelekedtek vala a' Jérikói királlyal. * Lebnából által-méne Lákisba az egész Israëllel: és a' hadat kőrűl el-rendelvén vittattya vala azt. * És az Úr Lákist kezébe adá Israëlnek, és meg-vévé azt másod nap, és meg-veré fegyver élivel, és minden lelket melly abban vala, a' mint chelekedett vala Lebnával. * Az időben fel-méne Hóram a' Gázeri király, hogy meg-segétené Lákist: kit meg-vere Jósue fottig minden népével. * És által-méne Lákisból Eglonba, és kőrnyűl-vévé, * és meg-győzé azt azon nap: és meg-veré fegyver élivel mind a' lelkeket, mellyek abban valának, mind azok-szerént, mellyeket chelekedett vala Lákisban. * És fel-méne az egész Israëllel Eglonból Hebronba, és hadakozék az-ellen: * meg-vévé azt, és meg-veré fegyver élivel annak királyát-is, és annak a' tartománnak minden városit, és mind a' lelkeket, mellyek abban laktak: nem hagya abban semmi maradékot: a' mint chelekedett vala Eglonnal, úgy chelekedék Hebronnal-is, mind a' miket abban talála meg-emésztvén fegyverrel. * Onnét meg-térvén Dábirba, * meg-vévé azt, és el-pusztítá: annak királyát-is és minden kőrnyűl-valo várasit meg-veré fegyver élivel: nem hagya abban semmi maradékot: a' mint chelekedett vala Hebronnal és Lebnával és azok királyival, úgy chelekedék Dábirral és annak királyával. * Meg-vere azért Jósue minden hegységes és déli és mezőséges Földet, és Asedótot az ő királyival: nem hagya abban semmi maradékot, hanem mindent a' mi lehelhet vala meg-öle, a' mint parancholta vala néki az Israël Ura Istene, * Kádesbarnétól-fogva Gázáig. Gósennek minden Földét Gábaonig, * és minden királyokat, és azok tartományit, egy útában vévé-meg, és el-pusztítá: mert az Israël Ura Istene hadakozék érette. * és meg-téré egész Israëllel a' tábor helyére Galgalába.

XI. Rész.

MEllyeket midőn meg-hallott vólna Jábin az Asori király, el-küldé Jóbabhoz a' Mádoni királyhoz, és a' Semeroni királyhoz, és az Akszafi ki-

rályhoz: * az Eſzaki királyokhoz-is, kik a' hegyſégekẽ, és a' ſíkon laknak vala dél-ellenébẽ Czenerotnál; és Dor mezőſégin és tartományiban a' tenger-mellett: *a' Kananæushoz-is Nap-keletre és Nap-nyúgatra, és az Amorræushoz és Hetæushoz és Ferezæushoz és Jebuſæushoz a' hegyſégre: a' Hevæushoz-is, ki a' Hermon allyánál lakik vala Masfa-főldén. * És ki-menének minnyájã az ő ſeregekkel, igẽ ſok nép mint a' főveny melly a' tenger partyán vagyon, a' lovak-is és a' ſzekerek ſzámlálhatatlan ſokaſággal. * és egybe-gyűlének mind ezek a' királyok a' Mérom vizei-mellé, hogy hadakoznának Iſraël-ellen. * És monda az Úr Jóſuének: Ne félly tőlők: mert hólnap ezen órában én mind ezeket kézbe adom ſebeſítéſre Iſraëlnek ſzíne-előtt: vágd-le a' lovok inait, és ſzekereit tűzzel égeſd-meg. * És el-jőve hertelen Jóſue, és minden had ő-véle azok-ellen a' Mérom vizeihez, és reájok rohanának, * és az Úr őket Iſraëlnek kezébe adá. Kik meg-verék őket, és űzék a' nagy Sídonig és Maſerefot Vizéig, és a' Masfe mezejéig, melly annak Nap-keleti réſzére vagyon. Úgy veré-meg minnyájokat, hogy ſemmi maradékot nem hagyna azokbã. *és úgy chelekedék a' mint parancholta vala az Úr, a' lovak inait levágá, és ſzekereit tűzzel meg-égeté. * És viſzſza-térvén meg-vévé mingyárt Áſort: és annak királyát megveré fegyverrel. Mert Aſor régenten mind ez országok-kőzőtt leg-főbb vólt. * És meg-őle minden lelkeket, mellyek ott laknak vala: nem hagya abban ſemmi maradékot, hanem fottig mindeneket el-puſztíta, és a' váraſt el-veſzté égetéſsel. * És minden váraſokat kőrős-kőrűl, és az ő királyit meg-fogá, meg-veré és eltőrlé, "a' mint parancholta vala néki Moyſes az Úr ſzolgája. * A' váraſokon-kivűl, mellyek halmokon és dombokon valának helyheztetve, a' többit meg-gyújtá Iſraël: chak az egy igen erős Áſort emészté-meg a' tűz. * És e' váraſoknak minden prædáit és barmait el-oſzták magoknak az Iſraël fiai, az embereket mind meg-ölvén. *† A' mint parancholt vala az Úr az ő ſzolgájának Moyſesnek, úgy paranchola Moyſes Jóſuének, és ő mindeneket bé-tellyesíte: és nem hagya-el minden parancholatokból chak egy igét-is mellyet az Úr Moyſesnek hagyott vala. *Meg-vévé azért Jóſue éppen a' hegyſéges és déli Főldet, és Góſen-főldét, és a' ſík mezőt, és a' Nap-nyugati réſzt, és az Iſraël hegyét, és annak mezőſégit: *és a' hegynek réſzét, melly fel-viſzen Séirbe Báalgádig, a' Libanus ſík mezején a' Hermő hegye-alatt: azoknak mindẽ királyit meg-fogá, meg-véré, és megőlé. * Sok ideig hadakozék Jóſue e' királyok-ellen. *Nem vólt olly várás melly meg-adná magát az Iſraël fiainak, a' Hevæuſtól meg-válva, ki Gábaonban lakott: mert mindenikét hadakozáſſal vette-meg. * Mert az Úr tetſzéſe vólt, hogy meg-keményednék az ő ſzívők, és hadakoznának Iſraël-ellen, és el-eſnének, és ſemmi kegyelmet ne érdemlenének, és elveſznének, a' mint parancholta vala az Úr Moyſesnek. * Az időben eljőve Jóſue, és ki-veſzté az Enaczimot a' hegyſégről, Hebronból, és Dábirból, és Anabból, és Judának 's Iſraëlnek minden hegyéről, és azok váraſit el-tőrlé. *Nem hagya eggyetis az Enaczim nemzetſégéből, az Iſraël fiainak Főldén: Gáza és Get és Azótus váraſoktól meg-válva, chak ezekben hagyatának-meg. *Meg-vévé azért Jóſue az egéſz Főldet, a' mint az Úr Moyſesnek ſzóllott vala, és azt őrőkſégűl adá az Iſraël fiainak az ő réſzek és nemzetſégek-ſzerént. és meg-nyúgovék a' Főld a' harczoktól.

XII. Rész.

EZek a' királyok, kiket az Iſraël fiai meg-vertek, és bírták azok Főldét a' Jordánontúl nap-kelet-felé, Arnon patakától-fogva a' Hermon hegyéig, és mind a' Nap-keleti réſzt, melly a' puſztát nézi. * Séhon az Amorræuſok királya, ki Heſebonban lakott, uralkodott Aroértől-fogva, melly az Arnon pataka partyán fekſzik, és a' völgynek fél-réſzétől, és Gálaádnak felétől-fogva, Jábok patakáig, melly az Ammon fiai határa. * és a' puſztától-fogva Czenerot tengeréig Nap-kelet-ellenében, és a' puſztának Tengeréig, melly a' Sós tenger, a' Nap-keleti réſzre a' Betſimotba-vívő úton, és a' Déli réſzre,

" Deut. 7. a. 1.

† Exod. 34. b. 11. Deut. 7. a. 1.

melly Asedot-alatt fekszik, Fásgáig.
* A' Básáni Og király határa, a' Rafaim maradékiból, ki Astarotban és Edraiban lakott, és a' Hermon hegyén uralkodott, és Salekában, és egész Básánban, * Gessuri és Makáti, és Gálaád fél része határiig: a' Hesseboni Séhon királya határiig: * Moyses az Úr szolgája, és az Israël fiai verék-meg azokat, és azok Földét adá Moyses örökségül a' Rubenitáknak, és a' Gadítáknak, és a' Manasses fel nemzetségének. * Ezek a' Föld királyi, kiket meg-vert Jósue és az Israël fiai a' Jordánon-túl a' Nap-nyúgati részre, Báalgádtól-fogva a' Libanus mezején, a' hegyig melynek része fel-mégyen Séirre: és azt Jósue örökségül adá az Israël nemzetséginek, kinek-kinek az ő részét, * mind a' hegységeken 's mind a' síkon és mezőségeken. Asedotban, és a' pusztaságban, és délre a' Hetæus vólt és Amorræus, a' Kananæus és Ferezæus, a' Hevæus és Jebusæus.
* A' Jerikói király egy: a' Háji király, melly Bétel óldalán vagyon, egy: * a' Jerusalemi király egy, a' Hebroni király egy, * a' Jerimoti király egy, a' Lákisi király egy, * az Egloni király egy, a' Gázeri király egy, * a' Dábiri király egy, a' Gáderi király egy, * a' Hermai király egy, a' Heredi király egy, * a' Lebnai király egy, az Odullami király egy, * a' Maczedai király egy, a' Bételi király egy, * a' Táfuai király egy, az Óferi király egy, * az Áfeki király egy, a' Sároni király egy, * a' Mádoni király egy, az Áfori király egy, * a' Semeroni király egy, az Aksafi király egy, * a' Ténaki király egy, a' Mageddói király egy, * a' Kádesi király egy, * a' Jakanáni király a' Karmélusnál egy: * a' Dori király, és a' Dor tartomanyáé egy: a' Galgali Pogányok királya egy, * a' Tersai király egy: mind a' királyok harmincz-eggyen.

XIII. Rész.

JÓsue vén és élemetes vala, és mõda az Úr néki: Meg-vénhedtél, és koros vagy, és igẽ széles föld maradott, melly még sorsal el nem osztatott: * tudn' illik, egész Galilæa, Filistiim, és egész Gessuri. * A' zavaros folyó-víztől, melly Egyiptust öntözi, Akkaron határiig Észak-ellenében: Kánaán-földe, melly öt Filistiim fejedelmekre osztatik, Gazæusokra, és Azotiusokra, Askalonitákra, Getæusokra, és Akkaronitákra. * Délre pedig a' Hevæusok vannak, Kánaánnak minden Földe, és a' Sidóniusok Máarája, Afekáig és az Amorræus határiig, * és annak vég-helyei: a' Libanus tartománya-is nap-kelet-ellenében, Báalgadtól-fogva a' Hermon hegye-alatt, míg bé-mégy Ématba. * Minnyájan a' kik a' hegyen laknak, a' Libanustól-fógva a' Maserefot-vízeig, és mind a' Sidóniusok. Én vagyok a' ki el-tõrlõm õket az Israël fiai színek-elől. Jusson azért az Israël örökségének részében, a' mint meg-parancholtam néked. * És most ozd-el a' Földet örökségül a' kilencz nemzetségnek, és a' Manasses fél nemzetségének, * mellyel Rúben és Gad bírták a' földet, " mellyet Moyses az Úr szolgája adott nékik a' Jordán folyásán-túl nap-kelet-felé. * Aroërtől-fogva, melly az Arnon-pataka partyán fekszik, és a' völgy közepett, és Medabának minden mezőségit, Díbonig. * és az Amorræus Séhon királyának minden váraſit: ki Hesebonban országlott az Ammon fiainak határiig. * és Gálaádot, és Gessurinak és Makatinak határát, és az egész Hermon hegyét, és egész Básánt, Salekáig; * Ognak minden országát Básánban, ki Astarotban és Edraiban országlott, ő a' Rafaim maradékiból vólt: és meg-verte õket Moyses, és el-tõrlõtte. * És nem akarák az Israël fiai el-veszteni Gessurit és Makátit: és Israël-között laktak e' jelen-valo napig. * " A' Lévi nemzetségének pedig nem ada örökséget: hanem az Israël Urának Istenének hálá-ado és békeséges áldozati az ő öröksége, a' mint mondotta néki. * Ada azért Moyses örökséget a' Ruben fiai nemzetségének az ő rokonsági-szerént. * És vala az ő határok Aroërtől-fogva, melly az Arnon-pataka partyán fekszik, és azon patak völgyének közepin: az egész sík mezőt, melly Medabára viszen, * és Hesebonra, és azoknak minden faluit, mellyek a' mezőségen vannak: Díbont-is, és Bámotbáalt, és Báalmáon váraſát, * és Jasát és Czedimotot, és Mefaátot, * és Kariatáimot,

"Num. 32. f. 31.

"Num. 18. a. 1.

áimot, és Sabamát, és Sarátaſárt a' völgy-mellett-valo hegyen. * Betfogort és Aſedotot, Faſgát és Betieſimotot, * és mind a' mezei váraſokat, és az Amorræus Séhon királyának minden országit, ki Heſebonban országlott, " kit meg-vert Moyſes a' Mádián fejedelmivel: a' Hevæuſt, és Réczemet, és Surt, és Hurt, és Rebét a' Séhon hadnagyit, a' Föld lakóit. * És a' Béor fiát Bálaámot a' jövendö-mondót, megöldék az Iſraël fiai kardal a' többi megöltekkel. * És lön a' Ruben fiainak határa a' Jordán folyó-vize. Ezek a' váraſok és faluk a' Rubeniták örökſégek az ö rokonſágok-ſzerént. * És Moyſes a' Gad nemzetſégének, és annak fiainak az ö rokonſágok-ſzerént örökſéget ada, melynek el-oſztáſa ez: * Jáſer határa, és Gálaádnak minden váraſi, és az Ammon fiai földének fél réſze, Aroërig, melly Rabba-ellenében vagyon. * és Heſebontól-fogva Rámotig, Masféig, és Betonimig: és Manaimtól-fogva Dábir határiig: * Betaránt-is a' völgyben és Betnemrát, és Sókotot, és Sáfont a' Heſeboni Séhon király országának maradék réſzét: a' vége ennek-is, a' Jordán, a' Czeneret tengernek végſö réſzéig a' Jordánon-túl a' nap-keleti réſzre. * ez a' Gád fiainak örökſége az ö chelédek-ſzerént, azoknak váraſi és falui. * A' Manaſſes fél nemzetſégének-is, és a' fiainak az ö ronkonſágok-ſzerént, örökſéget ada, * melynek a' kezdete ez: Mánaimtól-fogva egéſz Báſánt, és a' Báſáni Og királynak minden országit, és Jáirnak minden faluit, mellyek Báſánban vannak, hatvan váraſt. * és fél réſzét Gálaádnak, és Aſtarotot, és Edrait, az Og országa váraſit Báſánban: a' Mákir Manaſſes fia fiainak, a' Mákir fiai fél réſzének az ö rokonſágok-ſzerént. * Ez örökſéget oſztá-el Moyſes a' Móab mezöſégin a' Jordánon-túl Jériko-ellenében Nap-kelet-felé. * "A' Lévi nemzetſégének pedig nem ada örökſéget: mert az Iſraëlnek Ura Iſtene az ö örökſége, a' mint ſzóllott néki.

XIV. Kész.

EZ a' mit az Iſraël fiai bírtak Kánaán-földében, mellyet adának nékik Eléazar pap, és a' Nun fia Joſue, és a' chelédek fejedelmi Iſraëlnek nemzetſégi-ſzerént: * mindeneket ſorſal oſztván, " a' mint parancholta vala az Úr Moyſes keze-által, a' kilencz és a' fél nemzetſégnek. * Mert a' két nemzetſégnek, és a' félnek, Moyſes a' Jordánon-túl adott vala örökſéget: a' Levitákon-kivül, kik ſemmi földet nem vőnek az ö attyok-fiaiközött: * hanem azok helyére állának a' Jóſef fiai két nemzetſégre oſztatván, Manaſſes és Efraim: és nem vőnek a' Leviták más réſzt a' Földben, hanem chak váraſokat lakáſra, és azok hoſtátit a' barmok és marhájok tartáſára. * A' mint parancholta vala az Úr Moyſesnek, úgy chelekedének az Iſraël fiai, és el-oſztáták a' Földet. * A' Juda fiai azért Jóſuéhez járulának Galgalában, és ſzólla néki a' Jéfone fia Czenezæus Káleb: "Tudod mit ſzóllott az Úr Moyſesnek az Iſten emberének felölem és felöled Kádesbarnéban. * Negyven eſztendös valék mikor engem Moyſes az Úr ſzolgája el-küldött Kádesbarnéból, hogy meg-nézném a' Földet, és meg-jelentettem néki a' mi nékem igaznak láttatott. * Az atyám-fiai pedig, kik fel-jöttek vala velem, el-rémíték a' nép ſzívét: és mindazáltal én az én Uramat Iſtenemet követtem. * És meg-eſkűvék Moyſes a' napon, mondván: A' Föld, mellyet a' te lábad nyomott, te örökſéged léſzen, és a' fiaidé örökké: mert a' te Uradat Iſtenedet követted. * Életemet engedte azért az Úr, a' mint meg-igérte, e' jelen-valo napig. Negyven-öt eſztendeje, mitöl-fogva az Úr ez igét ſzóllotta Moyſesnek, midön Iſraël a' puſztában jár vala: ma nyólczvan-öt eſztendös vagyok * olly egéſséges, melly egéſséges abban az időben vóltam mikor a' kémléſre küldettem: "annak az időnek erőſſége e' mái napig meg-maradott bennem, mind a' hadakozáſra 's mind a' járáſra. * Add nékem azért e' hegyet, mellyet az Úr igért, te halláſodra-is, mellyen az Enaczimok vannak, és nagy 's erös váraſok: ha netalám az Úr velem léſzen, és el-törölhetem öket: a' mint meg-igérte nékem. * És meg-áldá ötet Jóſue: és néki adá Hebront örökſégül. * és attól-fogva Hebron a' Jéfone fiáé Cze-

"Num. 31. c. 8.

"Num. 18. b. 8.

"Num. 34. c. 13.

"Num. 14. d. 22.

"Eccli. 46. b. 11.

nezæus Kálebé vólt, e' jelen-valo napig: mert Iſraëlnek Urát Iſtenét követte. * A' Hebron neve, az-előtt Kíriat-Arbének hívattatott: A' leg-nagyobb Adam ott az Enaczimok-között fekſzik: és a' Föld megſzűnék a' harczoktól.

XV. Rész.

Num. 34. a. 3. A' Júda fiainak ſorſa azért az ő rokonſágok-ſzerént ez vólt: Edom határától-fogva, a' Sin puſztája Dél-ellenében, és a' Déli réſznek végső réſzéig. * annak kezdeti az Sós tengernek felső ſzélitől-fogva, 'és annak nyelvétől-fogva melly Délre néz. * És ki-mégyen a' Skorpio-Hágáſa-ellenébe, és által-mégyen Sinába: és fel-mégyen Kádesbarnéba, és jút Eſronba, fel-menvén Addarba, és kerűlvén Kárkaára, * és onnét által-menvén Aſemonába, és jutván Egyiptus patakáig: és az ő határa a' nagy tenger léſzen. ez léſzen vége a' Déli réſznek. * Nap-keletről-valo kezdete pedig léſzen a' Sós tenger a' Jordán végéig: és azok mellyek az Éſzakot nézik a' tenger nyelvétől-fogva azon Jordán folyó-vizéig. * és fel-mégyen a' határ Bet-Haglába, és által-megyen Éſzakról Bet-Arabára: fel-menvén a' Ruben fia Bóën kövéhez. * és ki-nyúlván Débera haráiig Akor völgyéből, Éſzak-ellenében nézvén Gálgalát, melly Adommim-Hágójának ellenében vagyon, a' pataknak déli réſzére: és által-mégyen a' vizeken, mellyek Nap-kúttyának hívattatnak: és annak vége Rógel kúttyánál léſzen. * és fel-mégyen az Ennom fia völgyén a' Jebuſæus óldalánál Délre, ez a' Jeruſalem: és onnét fel-menvén a' hegy tetejére, melly Geennon-ellenében vagyó Nap-nyúgatra a' Rafaim völgye tetején Éſzak-ellenében. * és által-mégyen a' hegy tetejéről a' Neftoa vize kúttyáig: és jút az Efron hegye faluira: és térűl Báalára, melly Kíriat-iarim, az-az, Erdők-váraſa. * és kerűl Báalából Nap-nyúgat-ellenébe, a' Séir hegyéig: és által-mégyen az Iarim hegye óldala-mellett Eſzakra Keslonba: és alá-mégyen Bet-ſamesbe, és Tamnára mégyen. * és jút Éſzak-ellenébe Akkaron réſzére óldalúl: és térűl Sekronára, és által-mégyen a' Báala hegyén: és jút Jebneelbe, és a' nagy tenger végénél határoztatik-bé Nap-nyúgat-ellenében. * ezek a' Juda fiainak határi körös-körűl az ő rokonſágok-ſzerént.

*A' Jéfone fiának pedig Kálebnek a' Juda fiai-között ada réſzt, a' mint parancholta vala néki az Úr: Kíriat-Arbét az Énak attyáét, az a' Hebron. * " És el-törlé arról Káleb az Énak hárő fiát, Séſait és Ahimánt és Tolmait az Énak gyökeréből. * És onnét fel-menvén jöve a' Dábir lakóihoz, melly az-előtt Kíriat-Séfernek hívattatott, az-az, Tudomány-váraſának. * És monda Káleb: A' ki meg-veri Kíriat-Séfert, és azt meg-véſzi, néki adom a' leányomat Axát feleſégűl. * És meg-vévé azt a' Czenez fia Otóniel a' Káleb öttſe: és néki adá a' leányát Axát feleſégűl. * Kinek, mikor eggyűtt ménének, tanátſúl adá a' férje hogy az attyától földet kérne, és foháſzkodék a' ſzamáron űlvén. Kinek monda Káleb: Mi lölt? * Ama' pedig felele: Adgy áldáſt nékem: Dél-felől-valo és ſzáraz földet adtál nékem, adgy nedveſt-is hozzá. Ada azért néki Káleb felyűl és alól nedves földet. * Ez a' Juda fiai nemzetſégének örökſége az ő rokonſágok-ſzerént. * És a' váraſok a' Juda fiainak ſzélső réſzein Edom határi-mellett Dél-felől-valának: Kábſeel és Éder és Jagur, * és Czina és Dímona és Adada, * és Kádes és Aſor és Jetnám, * Zif és Telem és Balot, * az új Aſor és Kíriot, Heſron, ez az Aſor. * Amam, Sama és Mólada, * és Aſergadda és Haſſemon és Betfelet, * és Haſerſual és Berſabée és Bazióthia, * és Báala és Iim és Eſem, * és Eltolád és Czeſil és Harma, * és Siczeleg és Medemena és Senſenna, * Lébaot és Selim és Aën és Rémon. mindeneſtől huſzon-kilencz váras, és azok falui. * A' mezőſégen pedig: Eſtaol és Sárea és Aſena, * és Zánoë és Engannim és Táfua és Enaim, * és Jérimot és Adullam, Sóko, és Azéka, * és Saraim és Aditaim és Gedera és Gederotáim: tizen-négy váras, és azok falui. * Sánan és Hadaſſa és Magdalgad, * Délean és Maſefa és Jektel, * Lákis és Báſkat és Eglon, * Kebbon és Leheman és Czetlis, * és Giderot és Betdágon és Náama és Maczeda: tizen-hat váras, és azok falui. * Lábana és

Judic. 2. a. 1.

Eter és Asan,* Jefta és Esna és Nesib, 43
* és Czeila és Akzib és Marésa: kilencz 44
váras, és azok falui. * Akkaron 45
az ő faluival és falutskáival.
* Akkarontól-fogva a' tengerig: 46
mind a' mik Azótus és annak falui-felé vannak. * Azótus az ő 47
faluival és falutskáival. Gáza az ő faluival és falutskáival, az Egyiptus patakáig, és a' nagy tenger az ő határa. * És a' hegyen: Samir és Jeter és Sókot, * és Danna, és Kariatsenna, ez a' Dábir: * Anab és Isztemo és Anim, * Gósen és Ólon és Gílo: tizen-egy váras, és azok falui. * Arab és Rúma és Esaán, * és Jánum és Bettafua és Aféka. * Atmata és Kariatarbe, ez a' Hebron, és Sior: kilencz váras, és azok falui. * Máon és Karmél és Zif és Jóta, * Jezraël és Jukadám és Zánoë, * Akkain, Gábaa és Tamna: tíz váras, és azok falui. * Halhul és Bessur és Gedor, * Máret és Betamot és Eltekon: hat váras, és azok falui. * Kariatbáal, ez a' Kariat-iarim Erdők váraſa, és Arebba: két váras, és azok falui. * A' puſztaſágon Betaraba, Meddin és Sakaka, * és Nebsán, és a' Só-váras, és Engaddi: hát váras, és azok falui. * A' Jebusæust pedig a' Jéruſalem lakóját el nem tőrölheték a' Juda fiai: és a' Jebusæus a' Juda fiaival Jeruſalemben lakék e jelen-valo napig.

XVI. Rész.

KI-méne a' Jósef fiai sorsok-is, 1
a' Jordántól Jériko 's annak A
vizei-ellenébe, Nap-keletfelől: a' puszta melly felmégyen Jérikótól a' Bétel hegyére:
* és ki-mégyen Bételből Luzára: 2
és által-mégyen az Arki határán, Atarotba. * és alá-mégyen Napnyúgatra a' Jefleti határa-mellett, 3
az also Bet-horon határiig, és Gázerig: és az ő tartományi a' nagy B 5
tengernél végeződnek-el: * és bírák a' Jósef fiai Manasses és Efraim. 4
* És lőn az Efraim fiainak határa az ő rokonságok-szerént: és az ő őrökségek nap-kelet-ellenébe, Atarotaddar a' felső Bet-horonig. * És a' tengerre mennek-ki a' határok: C 6
Makmetat pedig az Északot nézi, és meg-kerűli a' határokat Nap-kelet-ellenében Tanát-selóra: és által-mégyen Nap-kelet-felé Jánoéra. 7
* és Janoéról alá-tér Atarotba és Náaratába: és Jerikóig jő, és kimégyen a' Jordánhoz. * Tafuából által-mégyen a' tenger-ellenébe a' Nádas-völgybe, és annak ki-meneteli a' Sós tengerre vannak. ez az Efraim fiai nemzetségének őrökſége az ő házok-népe szerént. * És az Efraim fiainak külön szakasztattak váraſok a' Manasses fiai őrökségekőzőtt, és azok falui. * És nem ólék-meg az Efraim fiai a' Kananæust, ki Gázerben lakik vala: és a' Kananæus Efraim-kőzőtt lakék mind e' napig adót fizetvén.

XVII. Rész.

KI-méne pedig a' sors a' Manasses nemzetségére: (mert ő Jósefnek első-szülőtte) Mákirra a' Manasses első-szülőttére a' Gálaád attyára, ki hadakozó férfiu vólt, és Gálaád 's Básán vólt az ő őrökſége.* "és a' Manasses több fiaira az ő chelédek-szerént, az Abiezer fiaira, és a' Hélek fiaira, és az Esriel fiaira, és a' Sekem fiaira, és a' Héfer fiaira, és a' Sémida fiaira. ezek Manasseſnek a' Jósef fiának fiai, férfiak, az ő rokonságok-szerént. * " Salfaádnak pedig a' Héfer fiának, ki Gálaád fia vala, ki Makirnak a' Manasses fiának fia vala, nem valának fiai, hanem chak leányi; kiknek ez nevek: Máala és Nóa és Hegla és Melka és Tersa. 3
* És Eléazar pap, és a' Nun fia Jósue 's a' fejedelmek eleibe jővenek, mondván: Az Úr meg-parancholta Moyses keze-által, hogy nékünk őrökſég adatnék az atyánk-fiai-kőzőtt. És az Úr parancholattya-szerént őrökſéget ada nékik az ő attyoknak attyafiai-kőzőtt. *És tíz kötél juta Manasseſnek, Gálaád és Básán-Főlde-nélkül a' Jordánon-túl. * Mert a' Manasses leányi annak fiaikőzőtt bírának őrökſéget. Gálaád Főlde pedig a' Manasses több fiainak sorsokra eſék. * És vólt a' Manasses határa Ásertől, Makmetat melly Sikemet nézi: és jobb kézre ki-tér a' Tafua-kúttya-mellett-valo lakóihoz. * Mert Manasses sorsába eſett vala Tafua-főlde, melly Manasses határi-mellett az Efraim fiaié.

"Num. 26. d. 30.

"Num. 27. a. 1. & 36. d. 11.

* És a' pataknak déli részére mégyen-
alá az Efraim várasinak Nádas-völ-
gye határa, mellyek a' Manasses vá-
rasi-között vannak: a' Manasses ha-
tára a' pataknak Északi részéről, és
annak ki-menetele a' tengerre
tart: * úgy hogy az Efraim örök-
sége Délről vagyon, és a' Manassesé
Északról, és mind a' kettőt a' tenger
határozza, és egybe-érnek az Áser
nemzetségében Északról, és az Is-
sakár nemzetségében Nap-keletről.
* És Manassesnek öröksége vala Is-
sakárban és Áserben, Bet-sán és an-
nak falui, és Jeblaám az ő faluival,
és a' Dor lakói az ő várasival, az
Endor lakói-is az ő faluival: ha-
sonló-képpen a' Ténák lakói-is az
ő faluival, és a' Mageddo lakói az
ő faluival, és harmad része Nófet
várasának. * És el nem ronthaták a'
Manasses fiai e' várasokat, hanem
a' Kananæus kezde az ő földében
lakni. * Minek-utánna pedig meg-
erősödének az Israël fiai, meg-hól-
doltaták a' Kananæusokat, és adó-
fizetőkké tévék, és meg nem ölék
őket. * És szóllának Jósuénak a' Jó-
sef fiai, és mondának: Miért adtál né-
kem egy sorsnyi és egy kötélnyi
örökséget, holott illy nagy sokaságu
vagyok, és meg-áldott engem az Úr?
* Kiknek monda Jósue: Ha sok-népü
vagy, menny-fel az erdőbe, és irts tá-
gasságokat magadnak a' Ferezæus és
Rafaim földében: mivelhogy szoros
néked az Efraim hegyének öröksége.
* Kinek felelének a' Jósef fiai: Fel nem
mehetünk a' hegységre, holott vasas
szekerekkel élnek a' Kananæusok,
kik a' mezős földön laknak, melyben
Bet-sán fekszik az ő faluival, és Jezra-
ël a' völgynek felét bírván. * És mon-
da Jósue a' Jósef házának, Efraim-
nak és Manassesnek: Sok nép vagy,
és nagy erejű, nem egy sorsod
lészen, * hanem menny-által a'
hegyre, és irts magadnak, és tisz-
títs lakásra-valo tágasságokat: és
tovább mehetsz midőn el-veszted
a' Kananæust, kinek mondod hogy
vas szekerei vannak, és hogy igen
erős.

XVIII. Rész.

ÉS egybe-gyülének minnyá-
jan az Israël fiai Silóban, és
fel-állaták ott a' bizonyság

9 2 hajlékát, és a' Föld meg-hóldola
nékik. * Az Israël fiaiban pedig még
hét nemzetség vala hátra, mellyek
még el nem vették vala az ő örök-
ségeket. * Kiknek monda Jósue:
3 Meddig roshattok-meg a' túnya-
ság-miatt, és bé nem mentek a' Föl-
10 det bírni, mellyet az atyátok Ura
C 4 Istene adott néktek? * Válaszszatok
mindenik nemzetségből három-há-
rom férfiat, hogy kűlgyem-el őket,
és mennyenek-el és kerűllyék-meg
a' Földet, és írják-bé azt mindenik
11 sokaságának száma-szerént: és hoz-
5 zák hozzám a' mit bé-írnak. * Osz-
szátok-el magatoknak a' Földet hét
részre: Judás az ő határában Dél-felől
6 légyen, és a' Jósef háza Északra. *
ezek-között-valo Földet hét részre
írjátok-bé: és ide jőjetek hozzám,
12 hogy a' tí Uratok Istentek-előtt itt
7 sorsot vessek néktek: * mert ninch
közöttetek része a' Levítáknak, hanem
B az Úr papsága az ő örökségek. Gad
13 pedig és Rúbé, és a' Manasses fél nem-
zetsége, el-vették vala már örökségö-
ket túl a' Jordánon Nap-kelet-felé:
14 mellyeket Moyses az Úr szolgája
D 8 adott nékik. * És midőn fel-kőltek
vólna a' férfiak, hogy el-mennének a'
Földnek be-írására, parácsola nékik
Jósue, mondván: Kerűllyétek-meg a'
15 Földet, és írjátok-bé azt, és térjetek-
viszsza hozzám: hogy itt az Úr-előtt,
9 Silóban, vessek néktek sorsot. * El-
menének azért: és meg-szemlélvén
azt, hét részre oszták, könyvbe ír-
ván. És meg-térének Jósuéhez a'
10 Silói táborba. * Ki sorsokat vete az
Úr-előtt Silóban, és el-osztá az Isra-
11 ël fiainak a' Földet hét részre. * És
az első sors a' Benjamin fiainak ösve-
ki az ő chelédek-szerént, hogy a'
Földet a' Juda és Jósef fiai-között
12 bírnák. * És lőn az ő határok Észak-
ellenében a' Jordántól: Jerikónak
ólda'a-mellett Észak-felé nyúlván,
és onnét Nap-nyúgat-ellenében a'
hegységre fel-menvén, és a' Beta-
13 ven puztájáig érvén, * és által-men-
vén "Lúza-mellett Délre, ez a' Bét-
el: és alá-tart Atarot-addarra, a' hegy-
re melly az alsó Bet-horonnak Déli
14 részén vagyon: * És el-hajol kerűl-
vén a' tenger-ellenébe a' hegynek
C Déli részére melly Bet-horont nézi
A a' déli-szél-ellenében, és annak ki-
menetéli Kíriat-báalra vannak,

" Gen. 28. a. 19

melly Káriat-iarimnak-is hívattatik, a' Juda fiainak várasára. ez a' tenger-ellenében-valo rész, Napnyúgatra. * Délről pedig Kariat-iarim-felől ki-mégyen a' határ a' tenger-ellenébe, és a' Neftoa vizeinek forrásáig ér. * És alá-tart a' hegynek részére, melly az Ennon fiai vőlgyére néz: és Észak-ellenében vagyon a' Rafaim-vőlgyének szélső részén. És alá-mégyen Geennomba (az-az, Ennon-vőlgyébe) a' Jebusæus óldala-mellett Délre: és Rógel-forrására jő, * által-menvén Északra, és ki-fakadván Ensemesre, az-az, a' Napforrására: * és által-mégyen a' dombokig, mellyek Adommim hágója-ellenében vannak: és alá-tér Abenbóënre, az-az, Bóën-kővére a' Ruben fiáéra: és által-mégyen az Északi óldal-felől a' mezőségre: és alá-mégyen a' lapáczra, * és előbb-mégyen Észak-ellenébe Bet-haglára: és annak ki-meneteli Észak-felől vannak a' Sós tenger nyelve-ellenében a' Jordánnak végén a' Déli-részre: * melly annak határa Nap-keletről. ez a' Benjamin fiainak őrőksége kőrős-kőrűl, az ő határi és chelédi-szerént. * És vóltak az ő várasi, Jériko és Bet-hagla és Kasis-vőlgye, * Bet-Araba és Samaraim és Bétel, * és Avim és Afara és Ofera, * Emonafalva és Ofni és Gábee: tizen-két váras, és azok falui. * Gábaon és Ráma és Bérot, * és Mesfe és Kafara és Amosa, * és Réczem, Jarefel és Tárela, * és Séla, Elef, és Jébus, melly a' Jerúsalem, Gábaát és Káriat: tizennégy váras, és azok falui. Ez a' Benjamin fiainak őrőksége az ő házoknépe-szerént.

XIX. Rész.

Es ki-méne a' második sors a' Simeon fiainak az ő rokonságok-szerént: * és az ő őrőkségek vólt a' Juda fiainak jószága-kőzőtt: Bersabée és Sábee és Molada, * és Hásersual, Bála és Asem, * és Eltolad, Betul és Harma, * és Siczeleg és Betmarkabot és Hasersúsa, * és Betlebaot és Sárohen: tizen-három váras, és azok falui. * Ain és Remmon és Atar és Asan: négy váras, és azok falui: * minden faluk ezeknek a' várasoknak kőrnyűletiben, Báalat Beer Rámatig, a' Déli résznek-ellenében. Ez a' Simeon fiainak őrőksége az ő rokonságok-szerént, * a' Juda fiainak őrőkségében és kőtelében: mert nagyobb vala. és az-okáért a' Simeon fiai őrőkséget bírának amazoknak őrőkségek-kőzőtt. * És kijőve a' harmadik sors a' Zábulon fiainak az ő rokonságok-szerént: és lőn az ő őrőkségek határa Sáridig. * És fel-mégyen a' Tengerről és Meraláról, és ér Debbasetre, a' patakig melly Jékona-ellenében vagyon. * És meg-tér Sáredről Nap-kelet-ellenébe Czeselet-tábor határira: és ki-mégyen Daberetre, és fel-mégyen Jafie-ellenébe. * És onnét által-mégyen Get-hefernek és Takasinnak nap-keleti részére: és ki-mégyen Remmonra, Amtarra és Noára. * És kerűl Északról Hanatonra: és annak ki-meneteli Jeftahel-vőlgye, * és Kátet és Náalol és Semeron és Jedala és Betlehem: tizen-két váras, és azok falui. * Ez a' Zábulon fiai nemzetségének őrőksége az ő rokonságok-szerént, a' várasok és azok falui. * Issakárnak jőve-ki a' negyedik sors az ő rokonsági-szerént. * és vólt az ő őrőksége, Jezraël és Kasalot és Sunem, * és Hafaraim és Séon és Anaharat, * és Rabbot és Czesion, Abes, * és Ramet és Engannim és Enhadda és Betfeses. * És az ő határa Táborig és Sehesimáig és Bet-samesig ér: és az ő ki-meneteli a' Jordán lészen: tizenhat váras, és azok falui. * Ez az Issakár fiainak őrőksége az ő rokonságok-szerént, a' várasok, és azok falui. * És az őtődik sors esék az Áser fiainak nemzetségére az ő rokonságok-szerént: * és vólt az ő határok Halkat és Kali és Béten és Axaf, * és Elmelek és Amaád és Messal: és ér a' tenger Karmélusáig és Síhorig és Labanatig. * És viszsza-tér Nap-kelet-ellenébe Betdágonra: és által-mégyen Zábulonig és Ieftaël-vőlgyéig Észak-ellenében Betemekbe és Nehielbe. És ki-mégyen bal-felől Kábulra, * és Abranra és Rohobra és Hamonra és Kánára, a' nagy Sídonig. * és tér Hormába az igen erős Tyrus várasig, és Hósáig: és az ő ki-meneteli a' tengerre lésznek az Akziba kőtelétől:

* és Amma és Afek és Rohob. huſzon-két váras, és azok falui. * Ez az Áſer fiainak örökſége az ő rokonſágok-ſzerént, és a' váraſok 's azok falui. * A' Neftali fiainak eſék a' hatodik ſors az ő házok-népe-ſzerént: * és kezdeték a' határ Heleftől és Élontól Sáanánimig, és Adámiig, melly a' Neczeb, és Jebnaël Lékumig: és az ő ki-menetelek a' Jordánig: * és a' határ Nap-nyúgat-ellenébe tér Azanottáborra, és onnét ki-mégyen Hukukára, és által-mégyen Zábulonra Dél-ellenében, és Áſerre Nap-nyúgat-ellenében, és Judára a' Jordán-felé Nap-kelet ellenében. * igen erős váraſok, Aſſedim, Ser, és Emat és Rekkat és Czeneret, * és Édema és Arama, Aſor, * és Czédes és Edrai, Enhaſor, * és Jeron és Magdalel, Horem és Betanat, és Bet-ſames: tizen-kilencz váras, és azok falui. * Ez a' Neftali fiai nemzetſégének örökſége az ő rokonſágok-ſzerént, a' váraſok, és azok falui. * A' Dán fiai nemzetſégének az ő házok-népe-ſzerént jöve-ki a' hetedik ſors: * és az ő örökſégének határa vólt Sára és Eſtaol, és Hirſemes, az-az, Napnak váraſa. * Selebin és Ajalon és Jétela, * Elon és Temna és Akron, * Elteczе, Gebbeton és Bálaát, * és Jud és Bane és Bárak és Getremmon: * és Mejarkon és Árekon, a' határral melly Joppét nézi: * és azon véggel határoztatik-bé. És fel-menének a' Dán fiai, és Leſemellen hadakozának, és meg-vévék azt: és meg-verék azt fegyver élivel, és bírák, és benne lakának, nevezvén annak nevét Dán Leſemnek, a' Dán attyok nevéről. * Ez a' Dán fiai nemzetſégének örökſége, az ő rokonſágok-ſzerént, a' váraſok, és azok falui. * És midőn elvégezte vólna ſorſal el-oſztani a' Földet mindeniknek az ő nemzetſégek-ſzerént, az Iſraël fiai örökſéget adának a' Nun fiának Jóſuének közöttök, * az Úr parancholattya-ſzerént, a' melly váraſt kért, Tamnat-Sáraát az Efraim hegyén: és a' váraſt meg-építe, és benne lakék. * Ezek az örökſégek, mellyeket ſorſal el-oſztának Eléazar pap, és a' Nun fia Jóſue, és az Iſraël fiai házok-népének és nemzetſégeknek fejedelmi, Silóban, az Úr-előtt a' bizonſág hajléka ajtajánál, és el-oſzták a' Földet.

30 31 32 1 A 33 2 34 3 4 35 B 36 37 38 5 39 40 6 41 D C 42 43 44 45 46 7 47 8 D 48 9 49 50 51

XX. Rész.

ÉS ſzólla az Úr Jóſuének, mondván: Szólly az Iſraël fiainak, és mongyad nékik: * Válaſzſzátok-el a' futottak váraſit, "mellyekről néktek Moyſes keze-által ſzóllottam; * hogy azokba ſzaladgyon valaki tudatlanúl embert ől: és felebaráttya haragját el-kerűlhesſe, ki a' vérnek boſzſzú-állója: * midőn e' váraſok-közzűl eggyikébe ſzalad, meg-állyon a' váras kapuja-előtt, és a' váras véneinek beſzéllye-meg azokat, a' mik őtet ártatlannak bizonyíttſák: és úgy fogadgyák-bé őtet, és adgyanak lakni-valo helt néki. * És midőn a' vérnek boſzſzú-állója őtet kergeti, ne adgyák annak kezébe: mert tudatlanúl ölte-meg felebaráttyát, és két vagy három nap-előtt meg nem bizonyíttatott ő ellenſégének lenni. * És abban a' várasban lakjék, míg elő-állyó törvényre okát adván, chelekedetinek; és meg-hallyon a' Nagy pap, ki az időben léſzen: akkor térjen-viſzſza a' gyilkos, és mennyen a' váraſába, és az ő házába melyből el-ſzaladott vólt. * És rendelék Czedeſt Galilæában a' Neftali hegyén, és Sikemet az Efraim hegyén, és Kiriat-arbét, ez a' Hebron, a' Júda hegyén. * És a' Jordánon-túl Jerikónak a' Nap-keleti réſzének-ellenében, " Bóſort rendelék, melly a' puſzta mezőſégen fekſzik a' Rúben nemzetſégéből, és Rámotot Gálaádban a' Gad nemzetſégéből, és Gaulont Báſánban a' Manaſſes nemzetſégéből. * Ezek a' váraſok rendeltettek minden Iſraël fiainak, és a' jövevényeknek, kik közöttök laknak vala: hogy azokba ſzaladna a' ki embert ölt vólna tudatlanúl, és meg ne halna a' felebaráttya keze-miatt, a' ki boſzſzút akarna állani a' kiontott vérért, míg a' nép-eleibe állana hogy ügyét meg-magyarázza.

"Num. 35. a. 9. Deute. 19. a. 2.

"Deut. 4. g. 43.

XXI. Rész.

ES a' Lévi nemzetſéginek fejedelmi Eléazar paphoz járulának, és a' Nun fiához Jóſuéhez, és a' rokonſágok fejedelmihez az Iſraël fiainak minden nemzetſégi-ſzerént: * és ſzóllának nékik Silóban Kanaán-földén, és mondának: "Az Úr meg-parancholta Moyſes keze-által, hogy nékünk lakni-való váraſok adatnának, és azoknak hoſtáti a' baromtartáſra. * És adának az Iſraël fiai az ô örökſégekből az Úr parancholattya-ſzerént, váraſokat, és azoknak hoſtátit. * És ki-méne a' ſors a' Káat háza-népére az Aaron pap fiaira, a' Juda, és Simeon, és Benjamin nemzetſégiből, tizen-három váras. * És a' Káat többi fiainak, az-az, a' Levitáknak kik még hátra valának, az Efraim és Dán nemzetſégiből, és a' Manaſſes fél nemzetſégéből, tíz váras. * A' Gerſon fiainak ſorſa pedig ki-jöve, hogy az Iſſakár és Áſer és Neftali nemzetſégiből, és a' Manaſſes fél nemzetſégéből Báſánban, vennének ſzám-ſzerént tizen-három váraſt. * És a' Mérari fiainak az ô rokonſági-ſzerént, a' Rúben és Gad és Zábulon nemzetſégiből, tizen-két váraſt. * És adának az Iſraël fiai a' Levitáknak váraſokat, és azok hoſtátit, a' mint parancholta az Úr Moyſes keze-által, mindeniknek ſors-ſzerént adván. * A' Juda és Simeon fiainak nemzetſégiből adá Jóſue váraſokat: "mellyeknek ez nevek, * az Áaron fiainak a' Lévi nemzetſége-béli Káat chelédi-ſzerént (mert az elsô ſors nékik jöttki) * Kariatarbét az Énak attyáét, melly Hebronnak hívattatik, a' Júda hegyén, és annak hoſtátit körűle. * A' földeit pedig és faluit, a' Jéfone fiának Kálebnek adta vala hogy bírná. * Adá azért az Áaron pap fiainak Hebront az óltalom váraſát, és annak hoſtátit: és Lobnát a' hoſtátival: * és Jétert és Eſtemot, * és Hólont és Dabirt, * és Aint és Jetat és Bet-ſameſt, a' hoſtátival: kilencz váraſt, a' két nemzetſégből, a' mint meg-mondatott. * A' Benjamin fiai nemzetſégéből pedig, Gábaont és Gábaët, * és Anatotot és Almont, a' hoſtátival; négy váraſt.

* Mindeneſtől-fogva az Aáron pap fiainak váraſi, tizen-három, a' hóſtátival. * A' Lévi nemzetſége-béli Káat többi fiainak cheledi-ſzerént, ez örökſég adaték. * Az Efraim nemzetſégéből az óltalom váraſok, Sikem a' hoſtátival az Efraim hegyén, és Gázer, * és Czibſaim és Bet-horon, a' hoſtátival, négy váras. * A' Dán nemzetſégéből-is, Elteko és Gábaton, * és Ajalon és Getremmon, a' hoſtátival, négy váras. * A' Manaſſes fél nemzetſégéből pedig, Tanak és Getremmon, a' hoſtátival, két váras. * Mindeneſtől-fogva tíz váraſok, és azok hoſtáti, adatának a' Káat alatſomb rendű fiainak. * A' Lévi nemzetſége-béli Gerſon fiainak-is, adá a' Manaſſes fél nemzetſégéből az óltalom váraſokat, Gaulont Báſánban, és Boſrát, a' hoſtátival, két váraſt. * Az Iſſakár nemzetſégéből pedig, Czéſiont és Daberetet, * és Jaramotot és Engañimot, a' hoſtátival, négy váraſt. * Az Áſer nemzetſégéből pedig, Máſalt és Abdont, * és Helkatot és Rohobot, a' hoſtátival, négy váraſt. * A' Neftali nemzetſégéből-is az óltalom váraſokat, Czédeſt Galilæában, és Hammot-Dort, és Kartánt, a' hoſtátival, három váraſt. * Mindeneſtől-fogva a' Gerſon chelédinek váraſi, tizen-három, a' hoſtátival. * A' Mérari fiainak pedig az alatſomb rendű Levitáknak az ô házok-népe-ſzerént, adaték a' Zábulon nemzetſégéből, Jeknám és Kárta, * és Damna és Náalol, négy váras, a' hoſtátival. * A' Ruben nemzetſégéből, túl a' Jordánon Jérikoellenében, az óltalom váraſok, Bóſor a' puſztában, Miſor és Jáſer és Jethſon és Meſaát, négy váras, a' hoſtátival. * A' Gad nemzetſégéből az óltalom váraſok, Rámot Gálaádban, és Mánaim és Heſebon és Jázer, négy váras, a' hoſtátival. * Mindeneſtől-fogva a' Mérari fiainak váraſi, az ô chelédek és rokonſágok-ſzerént, tizen-kettô. * Mindeneſtől-fogva azért a' Levíták váraſi az Iſraël fiai örökſégek-között, negyven-nyólcz, * a' hoſtátival, mindenek az ô házok-népe-ſzerént el-oſztatván. * És az Úr-Iſten Iſraëlnek adá az egéſz Földet, melyről meg-eſkűtt vala az attyoknak hogy nékik adná: és bírák azt, és abban lakának. * És bé-

"Num. 35. a. 2.

"1. Par. 6. a. 2.

kesség adaték ő-tőle, körös-körül minden nemzetségekre: és az ellenség-közzül senki ellenek nem mere állani, hanem minnyájan az ő birodalmok-alá vettetének. * Chak egy 43
ige sem lőtt abban heában, mellyet fogadott vala hogy bé-tellyesítene, hanem valósággal mindenek bé-tellyesedtek.

XXII. Rész.

AZon időben szóllitá Jósue 1
a' Rúbenitákat, és a' Gadi- A
takat, és a' Manasses fél
nemzetségét, * és monda 2
nékik: Meg-chelekedtétek mind a'
miket néktek Moyses az Úr szolgája
parancholt: nékem-is mindenben
engedtetek, * és el nem hattátok az 3
atyátok-fiait sok ideig, e' jelen-valo napig, meg-őrizvén a' tí Uratok Istentek parancholattyát. * Mivel 4
azért a' tí Uratok Istentek nyugodalmot és békeséget adott az atyátok-fiainak, a' mint meg-igérte: térjetek-viszsza, és mennyetek hajléktokba, és örökségtek földébe,
"Num. 32. f. 31. Sup. 13. b. 8. " mellyet néktek Moyses az Úr szolgája adott túl a' Jordánon: * de 5
úgy, hogy figyelmetesen meg-őrizzétek, és chelekedettel bé-tellyesittsétek a' parancholatot és a' törvént, mellyet néktek Moyses az Úr
B szolgája parancholt, hogy szeressétek a' tí Uratokat Istenteket, és járjatok minden útaiban, és meg-őrizzétek parancholatit, és hozzája ragaszkodgyatok, és szolgállyatok néki tellyes szívetekkel, és tellyes lelketekkel. * És meg-áldá őket Jósue, 6
és el-bochátá őket. Kik viszsza-térének az ő hajlékokba. * A' Manas- 7
ses fél nemzetségének pedig Moyses Básánban adott vala örökséget: és az-okáert a' felének, melly még hátra volt, sorsot ada Jósue a' több attyok-fiai-között a' Jordánon-innét a' Nap-nyugati részre. És midőn el-bochátaná őket az ő hajlékokba, és meg-áldotta volna őket, * monda nékik: Sok marhával és 8
gazdagságokkal tértök lakó-helyeitekre, ezüstel és arannyal, rézzel és vassal, és sok-féle ruhákkal: oszszátok-meg az ellenségek prædáját az atyátok-fiaival. * És viszsza-térének, 9
és el-menének a' Rúben fiai, és a' Gad fiai, és a' Manasses fél nemzetsége, az Israël fiaitól, Silóból, melly Kánaánban vagyon, hogy bé-mennének Gálaádba az ő örökségek Földébe, mellyet vettek vala az Úr parancholattya-szerént Moyses kezeáltal. * És midőn a' Jordán dombjai- 10
C hoz jutottak volna Kánaán-földébe, véghetetlen nagy óltárt építének a' Jordán-mellett. * Mellyet midőn 11
hallottak volna az Israël fiai, és nékik bizonyos követek meg-vitték volna, hogy a' Ruben és Gád, és a' Manasses fél nemzetsége fiai, óltárt építettek volna Kánaán-földén, a' Jordán dombjain, az Israël fiai-ellenében: * egybe-gyűlének min- 12
nyájan Silóba, hogy fel-mennének és hadakoznának ellenek. * És azon- 13
kőzben el-küldék hozzájok Gálaádföldébe az Eléazar pap fiát Fineest,
14 * és tíz fejedelmet ő-vele, eggyet-eggyet mindenik nemzetségből. *
15 Kik el-jövének, a' Rúben és Gad, és a' Manasses fél nemzetsége fiaihoz, Gálaád-földébe, és mondának nékik:
16 * Ezeket parancholla az Úr egész népe: Michoda által-hágás ez? Miért hattátok-el Israëlnek Urát Istenét, szentségtelen óltárt építvén, és az
17 ő tiszteletitől el-távozván? * Kevés-e az néktek " hogy Béelfégor- D "Num. 25. a. 4. Deute. 4. a. 3.
ban vétkeztetek, és e' jelen-valo napig rajtunk marad annak a' bűnnek rútsága? és sokan el-estek a' népben.
18 * És tí ma el-hattátok az Urat, és hólnap az egész Israël-ellen gerjed az ő
19 haragja. * Hogy-ha tisztátalannak vélitek lenni a' tí örökségtek Földét; jőjetek-által a' Földre, melyben az Ur hajléka vagyon, és lakjatok közöttünk: chak hogy az Urtól és társaságunktól el ne távozzatok, óltárt építven a' mí Urunk Istenünk óltárán-kivül. * " Nem-de a' 20 "Sup. 7. a. 1.
Záre fia Akan hágta-e által az Úr parancholattyát, és az egész Israël népére szállott az ő haragja? És az, egy ember vala, és bár egyedül veszett
21 vólna el az ő bűnében. * És felelének a' Ruben és Gad-fiai, és a' Manasses fél nemzetsége, az Israël kö-
22 vetsége, fejedelminek: * Az erős- E séges Úr-Isten, az erősséges Úr-Isten, ő tudgya, és Israël egyetemben meg-érti: ha, törvény-szegő szívvel építettük ez óltárt, ne őrizzen-meg minket, hanem ugyan most
23 meg-büntessen: * és ha olly szándékkal chelekedtük, hogy éppen-égő, és

hálá-ado, és békeſéges áldozatokat tennénk arra, ő kereſse-fel és itéllye-meg: * és ha nem inkabb illy gon- 24
dolattal és végezéſſel, hogy mondanók: Hólnap mongyák a' tí fiaitok a' mí fiainknak: Mi köztök néktek az Iſraël Urához Iſtenéhez? * határt ve- 25
tett az Úr köztetek és köztünk, ő Ruben fiai, és Gad fiai, a' Jordán folyó-vizét: és azért ninch réſzetek az Urban. És ez okkal el-térítik a' tí fiaitok a' mí fiainkat az Úr félelmétől. Jobnak véltük azért, * és mondottuk: 26
Építtsünk óltárt magunknak, F
nem az éppen-égő, ſem a' békeſéges áldozatoknak bé-mutatáſára, * ha- 27
nem bizonyſágúl köztünk és köztetek, és a' mí magzatink 's a' tí maradékitok-köztt, hogy az Úrnak ſzolgállyunk, és ſzabad légyen nékünk áldoznunk, mind éppen-égő, mind hálá-adó, mind békeſéges áldozatokat: és ne mongyák hólnap a' tí fiaitok a' mí fiainknak: Ninch néktek réſzetek az Urban. * Ha azt akar- 28
ják mondani, meg-feſelnek nékik: Imé az Úr óltára, mellyet az atyáink chináltak, nem éppen-égő, ſem hálá-ado áldozatokért, hanem köztünk és köztetek-valo bizonyſágért. * 29
Távul légyen tőlünk e' bün, hogy el-távozzunk az Urtól, és az ő nyomdokit el-hadgyuk, óltárt építvén éppen-égő, és hálá-ado, és békeſéges áldozatoknak bé-mutatáſára, a' mí Urunk Iſtenünk óltárán-kivül, melly az ő hajléka-előtt építtetett. * Mellyeket halván, Fínees pap, 30
és az Iſraël követſége fejedelmi, kik
véle valának, meg-engeſzteltetének: G
és a' Rúben és Gad fiai és a' Manaſſes fél nemzetſége igéit, igen örömeſt bé-vévék. * És monda az Eléazar 31
pap fia Fínees nékik: Moſt tudgyuk hogy velünk vagyon az Úr, mert idegenek vattok e' törvény-ſzegéſtől, és meg-ſzabadítottátok az Iſraël fiait az Úr kezéből. * És meg-téte 32
a' fejedelmekkel a' Ruben és a' Gád fiaitól, Gálaád-földéről, a' Kánaán határiból, az Iſraël fiaihoz, és megbeſzéllé nékik. * És tetſzék a' be- 33
ſzéd mind a' halgatóknak. És dícherék az Iſtent az Iſraël fiai, és nem mondák többé, hogy fel-mennének ellenek, és hadakoznának, és el-törlenék azok örökſége Földét. * És 34
nevezék a' Ruben fiai, és a' Gad fiai,

az óltárt mellyet építettek vala, Mí Bizonſágunk, hogy az Úr ő légyen az Iſten.

XXIII. Rész.

Sok idő el-forogván, pedig, minek-utánna, békeſéget adott vala az Úr Iſraëlnek, meg-hóldoltatván körös-körűl minden nemzetſégeket, és Jóſue 1
már idős lévén, és igen vén: * ſzól- A
lítá Jóſue az egéſz Iſraëlt, és a' véneket, és a' fejedelmeket és hadnagyokat, és tanítókat, és monda nékik: Én meg-vénhedtem, és élemetes vagyok, * és tí láttyátok mind, 2
a' miket a' tí Uratok Iſtentek chelekedett minden nemzetſégeknek körös-körűl, mi-képpen maga hadakozott érettetek: * és moſt, mint-hogy 3
néktek ſorſal oſztotta-el az egéſz Földet, a' Jordánnak Nap-keleti réſzétől-fogva a' nagy tengerig, és még ſok nemzetſégek vannak hátra: 4
* a' ti Uratok Iſtentek el-veſzti azo- 5
kat, és el-vészi ſzínetek-elől, és bírni fogjátok a' Földet, a' mint néktek meg-igérte. * chak hogy meg-erőſ- 6
ſödgyetek, és legyetek ſzorgalmatoſok, hogy meg-őrizzétek mind a' mik a' Moyſes törvénye könyvében írva vannak: és el ne hajollyatok azoktól ſe jobra ſe balra: * hogy 7
minek-utánna bé-menendetek a' Pogányokhoz, kik köztetek léſznek, ne esküdgyetek az ő iſtenek nevére, és ne ſzolgállyatok azok- 8
nak, és ne imádgyátok őket: * hanem a' tí Uratokhoz Iſtentekhez ragaſzkodgyatok: a' mit e' mái napig 9
chelekedtetek. * És akkor el-vészi az Úr-Iſten előttetek a' nagy és igen erős nemzetſégeket, és ſenki ellenetek nem álhat. * Egy közzűletek, 10
el-űz ezer embert az ellenſégekben: mert a' tí Uratok Iſtentek maga harczol érettetek, a' mint meg-igérte. * Chak azö ſzorgalmatoskodgya- 11
tok igen, hogy a' tí Uratokat Iſtenteket ſzereſsétek. * Hogy-ha e' nem- 12
zetſégeknek, mellyek köztetek laknak, tévelygéſekhez akartok ragaſzkodni, és vélek egybe-házaſodni, és barátſágokat vetni: * még 13
moſt tudgyátok, hogy a' tí Uratok Iſtentek el nem törli azokat ſzínetek-elől, hanem veremmé és törré,

és botránkozássá légyenek néktek óldalotokon, és dorongok szemeitekbe, míg nem títeket el-vegyen és el-veszessen ez igen jo Földről, mellyet néktek adott. * "Ímé én ma az egész földnek útára megyek; és tellyes szívből meg-ismeritek hogy minden igékből, mellyeket igért az Úr hogy veletek chelekeszik, egy sem múlt-el heában. * A' mint azért bé-tellyesítette chelekedettel a' mit igért, és minden jók következtek: úgy reátok hozza valami gonoszszal fenyegetett, míg nem el-vegyen títeket és el-veszszessen ez igen jó Földről, mellyet néktek adott, * azért hogy által-hágtátok a' tí Uratok Istentek szövetségét, mellyet veletek szerzett, és idegen isteneknek szolgáltatok, és azokat imádtátok: hamar és hirtelen fel-támad ellenetek az Úr haragja, és el-vitettök ez igen jó Földről, mellyet néktek adott.

XXIV. Rész.

ES egybe-gyűjté Jósue Israëlnek minden nemzetségét Sikemben, és szóllitá a' véneket, és a' fejedelmeket, és a' bírákat, és a' tanitókat: és megállának az Úr-előtt: * és igy szólla a' népnek: Ezeket mongya az Israël Ura Istene: A' folyó-vízen-túl laktak az atyáitok eleinten, az Abrahám attya Táré és Nákor: és idegen isteneknek szolgáltak. * "Kivům azért az atyátokat Abrahámot Mesopotámia határiból: és hozám őtet Kánaán-földére: és meg-sokasitám az ő magvát, *† és adám néki Isaákot: "Annak ismég Jákóbot és Esaut adám. † Kik-kőzzűl, Esaunak bírni adtam a' Séir hegyét: "Jákob pedig, és a' fiai alá-menének Egyiptusba. *† És el-küldém Moyseſt és Áaront, és meg-verém Egyiptust sok jegyekkel és chodákkal. * És ki-hozálak títeket és az atyáitokat Egyiptusból, és a' tengerhez jövétek: és az Egyiptziusok kergeték az atyáitokat szekerekkel és lovasokkal, a' Veres tengerig. * Az Israël fiai pedig az Úrhoz kiáltának: "ki setétséget vete közitekbe és az Egyiptziusok-közibe, és reájok hozá a' tengert, és el-burítá őket. Láttak szemeitek mind a' miket Egyiptusban chelekedtem, és a' pusztában sok ideig laktatok: * és bé-vittelek títeket az Amorræus Földére, ki a' Jordánon-túl lakik vala. "És midőn ellenetek hadakoznának, kezetekbe adtam őket, és bírtátok azok Földét, és meg-öltétek őket. * † Támada pedig a' Séfor fia Bálak a' Moábi király, és hadakozék Israël-ellen. És el-küldé, és hívá a' Béor fiát Bálaámot, hogy títeket meg-átkozna: * és én nem akartam őtet meg-halgatni, hanem a' helyett meg-áldottalak títeket ő-általa, és meg-szabadítottalak títeket kezéből. * "És által-jövétek a' Jordánon, és Jérikóhoz jutátok. És ellenetek hadakozának annak a' várasnak férfiai, az Amorræus, és Ferezeus, és Kánanæus, és Hetæus, és Gergesæus, és Hevæus, és Jebusæus, és kezetekbe adám őket. * † És darázokat bocháték előttetek: és ki-vetém őket helyekből, az Amorræusok két királyát, nem a' te kardoddal sem kézíjaddal. * És néktek adám a' Földet, melyben nem munkálkodtatok, és a' városokat mellyeket nem építettetek, hogy azokban laknátok: szőlőket és olaj-fákat, mellyeket nem plántáltatok. * "Most azért féllyétek az Urat, és szolgállyatok néki tekélletes és valóságos szívből: és hánnyátok-el az isteneket, kiknek az atyáitok szolgáltak Mesopotamiában és Egyiptusban, és szolgállyatok az Úrnak. * Ha pedig gonosznak láttatik néktek hogy az Úrnak szolgállyatok, választák engedtetik néktek: válaszszátok ma a' mi tettszik, kinek kélleſsék leg-inkább szolgálnotok, az isteneknek-e, kiknek az atyáitok szolgáltak Mesopotamiában, vagy az Amorræusok isteninek, kiknek Földén laktok: én pedig 's az én házam az Úrnak szolgálunk. * És felele a' nép, és monda: Távul légyen tőlunk hogy el-hadgyuk az Urat, és idegen isteneknek szolgállyunk. * A' mi Urunk Istenünk ő hozott-ki minket, és az atyáinkat Egyiptus-földéből, a' szolgálat házából: és a' mi látásunkra főlötte nagy jeleket chelekedett, és megőrzött minket minden úton, a' mellyen jártunk, és minden népek-között, a' mellyeken által-mentünk. * És ki-vetett minden nemzetségeket, az Amorræust a' Föld lakóját, melybe mi bé-mentünk. Azokáért az Úrnak szolgálunk, mert ő a' mi

"3. Reg. 2. a. 2.
"Num. 21. c. 29.
† Num. 22. a. 5.
"Sup. 3. d. 14. & 6. a. 1. & 11. a. 3.
† Sup. 11. d. 20. Exo. 23. f. 28. Deut. 7. c. 20.
"1. Reg. 7. a. 5. Tob. 14. c. 10.
"Gen. 11. d. 26.
† Gen. 21. a. 2.
" Gen. 22. d. 26.
† Gen. 36. a. 8.
" Gen. 46. a. 6.
† Exod. 3. c. 10. & 12. f. 37.
"Exod. 14. b. 9.

ő a' mí Istenünk. * És monda Jósue 19
a' népnek: Nem szolgálhattok az Úrnak: mert az Isten szent, és erős boszszú-állo, és meg nem engedi bűneiteket és vétkeiteket. * Ha az Urat 20
el-hadgyátok, és idegen isteneknek szolgáltok, el-tér, és meg-sanyargat titeket, és el-veszt minek-utánna jókat tőtt veletek. * És monda 21
a' nép Jósuének: Nem lészen úgy a' mint szóllasz, hanem az Úrnak szolgálunk. * És Jósue monda a' nép- 22
nek: Tanúim tí vattok, hogy magatok választtottátok az Urat magatoknak, hogy néki szolgállyatok. És felelének: Tanúid. * Most azért, ugy- 23
mond, hánnyátok-el közzűletek az F
idegen isteneket, és szíveteket az Izraël Urához Istenéhez hajtsátok. * 24
És monda a' nép Jósuének: A' mi Urunknak Istenünknek szolgálunk, és engedelmesek lészünk az ő parancholatinak. * Szövetséget szerze 25
azért Jósue azon nap, és eleibe-adá a' népnek a' parancholatokat és itéleteket Sikemben. * És bé-írá mind 26
ez igéket az Úr törvénye könyvébe: és egy igen nagy követ vőn, és azt a' cherfa-alá tévé, melly az Úr Szent- 27
helyén vala. * és monda az egész népnek: Ímé e' kő bizonyságúl lészen néktek, hogy hallotta az Urnak minden igéit mellyeket szóllott néktek: hogy ne-talám az-után tagadni akarjátok, és a' tí Uratoknak Istenteknek hazudni. * És el-bochátá a' 28
népet, mindenikét az ő örökségébe. * És ezek-után meg-hala a' Nun fia 29
Jósue az Úr szolgája, száz 's tíz esztendős-korában: * és el-temeték őtet 30
az ő öröksége határában Tamnatsáréban, * melly az Efraim hegyén fekszik, a' Gáas hegyének Északi részére. * És Izraël az Urnak szolgála, 31
Jósue és a' vének tellyes napjaiban, kik sok ideig éltek Jósue-után, és kik az Úrnak mindé chelekedetit tudták, mellyeket Izraëlben tőtt vala. * " A' 32
Jósef tetemit-is, mellyeket ki-hoztak vala az Izraël fiai Egyiptusból, el-temeték Sikemben, a' mező részében, † mellyet Jákob Hémornak a' Sikem attyának fiaitól vőtt vala, száz gyermekdéd juhokon. és lőn a' Jósef fiai öröksége. * Meg-hala az Aaron fia 33
Eleazar-is: és el-temeték őtet az ő fia Fínees Gábaattyában, melly néki adatott vala az Efraim hegyén.

" *Gen. 50. d. 25. Exo. 13. d. 19.*
† *Gene. 33. d. 19.*

BIRAK KÖNYVE.

I. Rész.

Józsue halála-után, az Izraël fiai tanátsot kérdének az Úrtól, mondván: Ki mégyen-fel előttünk a' Kananæus-ellen, és lészen a' had vezére? * És monda az Úr: Júdas ménnyen-fel: ímé kezébe adtam a' Földet. * És móda Júdas Simeonnak az attyafiának: Jőj-fel velem az én sorsomba, és hadakozzál a' Kananæus-ellen, hogy én-is veled mennyek a' te sorsodba. És el-méne véle Simeon. * És fel-méne Judás, és az Úr kezekbe adá a' Kananæust és Ferezæust: és Bézekben tíz-ezer embert verének-meg. * És találák Adoni-bézeket Bézekben, és hadakozának ellene, és meg-verék a' Kananæust és Ferezæust. * El-futa pedig Adoni-bézek: kit kergetvén meg-fogának, el-vágván kezei és lábai végeit. * És monda Adoni-bézek: Hetven királyok, kezek és lábok végei el-vágatván, szedegetik vala asztalom-alatt az étkek húlladékit: a' mint chelekedtem, úgy fizetett Isten nékem. És Jerusálembe vívék őtet, és ott meg-hala. * Víttatván azért a' Juda fiai Jerusalemet, meg-vévék azt, és meg-verék fegyver élivel, meg-égetvén az egész várast. * És az-után alá-jővén, a' Kananæus-ellen hadakozának, ki a' hegységen lakik vala, és dél-felől, és a' mezőségen. * " És el-menvén Judás a' Kananæus-ellen, ki Hebronban lakik vala, (melynek régenten Kíriat-Arbe vólt neve) meg-veré Sésait, és Ahimánt, és Tolmait: * és onnét meg-indúlván, a' Dábir lakóira méne, melynek régi neve Kíriat-Sépher vala, az-az, Tudományok városa. * És monda Káleb: A' ki Kíriat-Sépher meg-veri, és azt el-pusztíttya, néki adom a' leányomat Axát feleségűl. * És midőn azt meg-vette vólna a' Czenez fia Otóniel a' Káleb öttse, néki adá a' leányát Axát feleségűl. * Kit, az úton menvén, íntett

" *Ios. 15. c. 13.*

a' férje, hogy az attyától földet kérne. Ki mikor fohászkodott vólna a' szamáron ülvén, monda néki Káleb: Mi lölt? * Ama' pedig felele: Adgy áldást nékem, mert száraz földet adtál nékem: adgy vízzel nedvest-is. Ada azért néki Káleb felyül nedvest, alól-is nedvest. * A' Czinæus fiai pedig a' Moyses rokonáé fel-menének a' Pálmák városából, a' Juda fiaival, az ô sorsának pusztájába, melly Aradnak Dél-felől vagyon, és véle lakának. * El-méne pedig Judas Simeonnal az attyafiával, és eggyütt verék-meg a' Kananæust ki Séfaátban lakik vala, és meg-ölék őtet. És hívattaték a' város neve, Hormának, az-az, Átoknak. * És meg-vévé Júdas Gázát az ô végeivel, és Askalont, és Akkaront az ô határival. * És az Úr vala Judával, és a' hegységet bírá: és el nem tőrölheté a' vőlgy lakóit, mert kaszás szekerekkel bévelkődnek vala. * És Kálebnek Hebront adák, " a' mint Moyses mondotta vala, ki el-tőrlé arról az Enak három fiát. * A' Jebusæust pedig a' Jerusalem lakóját, el nem tőrlék a' Benjamin fiai: és a' Jebusæus a' Benjamin fiaival lakék Jerusalemben, mind e' jelen-valo napig. * A' Jóseph háza-is fel-méne Bételbe, és az Úr vala vélek. * Mert midőn a' várast meg-szállanák, melly az-előtt Luzának hívattatik vala, * látának egy embert a' városból ki-jőni, és mondának néki: Mutasd-meg nékünk a' város bé-menetelét, és irgalmasságot tészünk veled. * Ki midőn meg-mutatta vólna nékik, megverék a' várast fegyver élivel: azt az embert pedig, és minden rokonságát, el-bocháták. * Ki el-bocháttatván, Hettim-földére méne, és ott várast építe, és hívá azt Luzának: melly úgy neveztetik e' jelen-valo napig. * Manasses sem tőrlé-el Betsánt, és Tanakot a' faluival, és a' Dor lakóit, és Jeblaámot, és Mageddót a' faluival, és a' Kananæus vélek kezde lakni. * Minek-utánna pedig megerősődék Israël, adó-fizetőkké tévé őket, és nem akará el-tőrleni. * Efraim sem ölé-meg a' Kananæust, ki Gázerben lakik vala, hanem véle lakék. * Zábulon el nem tőrlé a' Czetron és Náalól lakóit: hanem kőzőtte lakék a' Kananæus, és adófizetője lőn. * Aser sem tőrlé-el az Akko és Sidon lakóit, Ahalábot, és Akazibot, és Helbát, és Áfeket, és Rohobot: * és a' Kananæus földelakói-kőzőtt lakék, és nem ölé-meg őtet. * Neftali sem tőrlé-el a' Betsames és Betanat lakóit: és a' Kananæus földe-lakói-kőzőtt lakék, és a' Betsamíták 's a' Betaníták adó-fizetői valának. * És meg-szorítá az Amorræus a' Dán fiait a' hegyen, és nem ada nékik helyt hogy a' lapáczra ki-jőnének: * és a' Háres hegyén lakék, melly Cherepesnek magyaráztatik, Ajalomban és Salebimban. És reá-nehezedék a' Jósef háza keze, és adófizetője lőn. * Vala pedig az Amorræus határa a' Skorpio Hágójától-fogva, a' kő-szikla, és a' felső helyek.

II. Rész.

ÉS fel-méne az Úr Angyala Galgalából a' Sírók-helyére, és monda: Ki-hoztalak titeket Egyiptusból, és bé-hoztalak a' Földre, mellyért meg-eskődtem az atyáitoknak: és meg-igértem, hogy fel nem bontanám kőtésemet veletek őrőkké: * chak hogy ne tennétek szővetséget e' Föld lakóival, hanem az ô óltárokat el-rontanátok: és nem akartátok szómat hallani: miért chelekedtétek ezt? * Az-okáért nem akartam őket eltőrleni színetek-elől: hogy légyenek ellenségitek, és azok ísteni légyenek romlástokra. * És midőn az Úr Angyala ez igéket szóllaná mind az Israël fiainak: fel-emelék szavokat, és sírának. * És hívattaték a' helynek neve, Sírók vagy kőny-húllatások helyének: és ott áldozatokat tőnek az Urnak. * " El-bochátá azért Jósue a' népet, és el-menének az Israël fiai ki-ki az ô őrőkségébe, hogy bírnák azt: * és szolgálának az Urnak, az ô és a' véneknek minden napjaiban, kik sok ideig élének utánna, és tudgyák vala az Úrnak minden chelekedetit, mellyeket tőtt vala Israëllel. * Meg-hala pedig a' Nun fia Jósue, az Úr szolgája, száz tíz esztendős-korában, * és el-temeték őtet az ô őrőkségének határiban Tamnat-sáréban az Efraim hegyén, a' Gáas hegyének Északi részére. * És az az egész nemzetség az attyokhoz

"Num. 14. d. 24. Iosu. 15. c. 14.

"Ios. 24. g. 28.

gyűjteték: és mások támadának, kik nem tudgyák vala az Urat, és a' chelekedeteket mellyeket tőtt vala Israëllel. * És gonoszt chelekedének 11
az Israël fiai az Úr színe-előtt, és Báalimnak szolgálának. * És el-hagyák 12
az ő attyoknak Urát Istenét, ki C 1
őket ki-hozta vala Egyiptus-földéből: és idegen isteneket követének, A
és a' népek istenit, kik környűlők laknak vala, és imádák azokat: és haragra ingerlék az Urat, * el-hagyván őtet, és Báalnak és Astarotnak 13 2
szolgálván. * És meg-haraguvék az 14 3
Úr Israël-ellen, és adá őket a' dúlókfosztók kezébe: kik meg-fogák őket, és el-adák az ellenségeknek kik körűlőttők laknak vala: és ellenek nem állhatának az ő ellenségeknek: * hanem valahová akartak vólna menni, rajtok vala az Úr keze, a' 15 4
mint szóllott, és meg-eskűtt nékik: és igen meg-nyomorodának. * És az 16
Úr Bírákat támaszta, kik meg-szabadítanák őket a' pusztítók kezéből: de azokat sem akarák halgatni, * paráználkodván idegen isteneknekkel, és azokat imádván. Hamar 17 6
el-hagyák az útat, mellyen jártak vala az ő attyok: és halván az Urnak parancholatit, mind kűlömbet chelekedének. * És midőn az Úr a' Bi- 18
rákat támasztaná, azoknak napjokban irgalmasságra hajol vala, és meghalgattya vala a' meg-nyomorodtak foházkodását, és meg-szabadíttya vala őket a' pusztítók öldöklésében. * Minek-utánna pedig meg- 19
hólt vólna a' bíro, viszsza-térnek vala, és sokkal gonoszbakat chelekesznek vala, hogy sem mint az ő attyok chelekedtek, idegen isteneket követvén, azoknak szolgálván, és imádván őket. El nem hagyák találmányokat, és a' keménységes útat, mellyen szoktak vólt járni. * És fel-gerjede az Úr haragja Israël-ellen, és monda: Mivelhogy felbontotta ez a' nemzetség az én szövetségemet, mellyet az ő attyokkal szerzettem vala, és az én szómat halgatni meg-útálta: * én sem törlöm-el 20 11
a' nemzetségeket, mellyeket meghagyott Jósue, és meg-hólt: hogy azok-által próbállyam-meg Israëlt, ha meg-őrizik-e az Úr útát, és azon járnak-e, a' mint meg-őrizték az ő attyok, vagy nem. * Meg-hagyá azért 22
az Ur mind a' nemzetségeket, és nem akará hamar el-veszteni, sem nem adá Jósue kezeibe.

III. Rész.

EZek a' nemzetségek, mellyeket az Úr meg-hagyott, hogy azok-által oktatná Israëlt, és mind azokat kik nem tudták vala a' Kananæusok hadakozásit: * hogy az-után tanúlnának az 2
ő fiok hadakozni az ellenségekkel, és szokást venni a' harczolásra: * a' 3
Filistæusoknak öt fejedelmit, és mind a' Kananæust, és a' Sidóniust, és a' Hevæust, ki a' Libanus hegyén lakik vala, a' Báal-Hermon hegyétől-fogva Ématnak bé-meneteléig. * És meg-hagyá őket, hogy ő-általok meg-próbálná Israëlt, ha hal- 4
gattya-e az Úr parancholatit, mellyeket parancholt vala az attyoknak Moyses keze-által, vagy nem. * Az- 5
okáert az Israël fiai, lakának a' Kananæusok, és Hetæusok, és Amorræusok, és Ferezæusok, és Hevæusok, és Jebusæusok-között: * és feleségűl 6
vévék azoknak leányit, és az ő leányokat adák azok fiainak, és szolgálának azok isteninek. * És gonoszt 7
chelekedének az Úr színe-előtt, és el-feletkezének az ő Istenekről, szolgálván Báalimnak és Astarotnak. * És az Úr meg-haraguván Israël- 8
ellen, adá őket Kúsan-Rasataimnak a' Mesopotámiai királynak kezeibe, és nyólcz esztendeig szolgálának néki. * És az Úrhoz kiáltának: ki 9
B
nékik szabadítót támaszta, és megszabadítá őket, Otóniel tudn'illik a' Czenez fiát, a' Káleb öttsét: * és 10
az Úr Lelke vala benne, és itélé Israëlt. És ki-méne a' hárczra, és kezeibe adá az Úr Kúsan-Rasataimot a' Syriai királyt, és el-nyomá őtet. * És meg-nyugovék a' Föld negyven 11
esztendeig, és meg-hala a' Czenez fia Otóniel. * Az Israël fiai pedig 12
újonnan gonoszt chelekedének az Úr színe-előtt: ki meg-erősíté ellenek a' Moábi királyt Eglont: mert gonoszt chelekedének az ő színe- 13
előtt. * És hozzája foglalá az Ammon fiait, és Amaleket: és el-méne és meg-veré Israëlt, és bírá a' Palmák-városát. * És szolgálának az Is- 14
raël fiai a' Moábi királynak Eglon-

nak tizen-nyólcz eſztendeig: * és 15
az-után az Úrhoz kiáltának: ki né-
kik Aod-nevű ſzabadítót támaſztá, C
Gerának a' Jemini fiának fiát, ki
mind a' két kezével a' jobb-gyanánt
él vala. És az Iſraël fiai ajándékokat 29
küldének a' Moábi királynak Eg-
lonnak ő-általa. * Ki magának két- 16
élű kardot chinála, melynek közé-
pin egy tenyérnyi hoſzſzu maroklat
vala, és azt a' köntös-alá a' jobb
tomporájára övedzé. * És bé-adá az 17 31
ajándékokat Eglonnak a' Moábi ki-
rálynak. Eglon pedig igen teſtes va-
la. * És midőn bé-adta vólna néki 18
az ajándékokat, él-kéféré a' társait,
kik véle jöttek vala. * És viſzſza- 19
térvén Galgalából, a' hol bálványok 1
valának, monda a' királynak: Tit- A
kos ſzóm vagyon hozzád ó király. 2
És ő halgatáſt parancholt: és ki
menvén minnyájan a' kik körűle
valának, * bé-méne Áod hozzája: 20
ül vala pedig a' nyári vachorálo-ház-
ban egyedül, és monda: Iſten igéje 3
vagyon nálam hozzád. Ki min-
gyárt fel-kele a' királyi ſzékből.
* És ki-nyújtá Áod a' bal-kezét, és 21
ki-rántá a' handzárt az ő jobb tom-
parajáról, és bélé-üté azt annak ha-
ſába * olly erőſsen, hogy a' marok- 22 5
lattya-is bé-menne a' vas-után a'
ſebbe, és az kövérſéges hájba ſzo-
rúlna. Ki ſem vonyá a' kardot, ha-
nem, a' mint belé ütötte vala, a' teſté-
ben hagyá: és a' természetnek rej-
tekin a' haſának ganeja mingyárt 6
ki-omla. * Áod pedig ſzorgalma- 23 B
toſon bé-tévén a' vachorálo-ház aj-
tait, és zárral meg-erőſsítvén, * a' 24
hátúlſo ajtón ki-méne. És a' király D
ſzolgai bé-menvén, láták a' vacho-
rálo-ház ajtait bé-téve, és mondá-
nak: Talám a' haſát tiſztíttya a' nyá-
ri kamarában. * És ſokkáig vára- 25
kozván míg el-ſzégyenlenék mago-
kat, és látván hogy ſenki fel nem
nyitna, a' kúlchot vévék: és meg-
nyítván, halva találák az urokat a'
földon heverni. * Aod pedig, míg 26 9
azok búſúlnának, el-ſzalada, és ál-
tal-méne a' Bálványok-helyén, a'
honnét meg-tért vala. És juta Seirát-
ba: * és mingyárt meg-zendűle a' 27
trombita az Efraim hegyén: és alá-
menének véle az Iſraël fiai, ő leg-
elől menvén. * Ki monda nékik: 28
Kövеſſetek engem: mert kezeinkbe

adta az Ur a' mi ellenſéginket a' Mo-
abítákat. És alá-menének utánna, és
el-foglalák a' Jordán réveit mellye-
ken által-kelnek Moábba: és ſenkit
által nem bochátának: * hanem meg-
verének a' Moabítákban az időben,
közel tíz-ezeret, mind vaſtag és erős
férfiakat. ſenki közzűlök el nem ſza-
ladhata. * És meg-aláztaték Móab a'
napon az Iſraël keze-alatt: és meg-
nyugovék a' Föld nyólczvan eſzten-
deig. * Ez-után az Anat fia Sam-
gar vólt, ki a' Filiſtiim-közzűl hat-
ſzáz férfiat öle-meg egy ſzántó-vaſ-
ſal: és ő-is meg-óltalmazá Iſraëlt.

IV. Rész.

Még gonoſzt chelekedének az
Iſraël fiai az Úr ſzíne-előtt Áod
halála-után, * "és adá őket az "1. Reg.
Úr a' Kánaáni Királynak Jábin- 12. b. 9.
nak kezeibe, ki Aſorban orſzáglott:
és a' hadának egy Siſara-nevű vezé-
re vólt, ő pedig a' pogányok Hárо-
ſetében lakik vala. * És az Iſraël fiai
az Úrhoz kiáltának: mert kilencz-
ſzáz kaſzás-ſzekere vala, és húſz eſz-
tendeig igen el-nyomta vala őket.
* Debbora pedig próféta-aſzſzony
vala a' Lápidot feleſége, ki az idő-
ben a' népet ítéli vala. * És ül vala
a' palma-fa-alatt, melly az ő nevéről
hívattatik vala, Rama és Bétel-kö-
zött Efraim hegyén: és fel-mennek
vala hozzája az Iſraël fiai minden
ítéletre. * Ki el-küldé és hívá az Abi-
noëm fiát Bárákot a' Neftalim Cze-
deſéből; és monda néki: Az Iſraël-
nek Ura Iſtene parancholt néked,
menny-el, és vígy hadat a' Tábor he-
gyére, és végy magaddal tíz-ezer ha-
dakozót a' Neftali fiaiban, és a' Zá-
bulon fiaiban: * én pedig ki-hozom
hozzád a' Czíſon pataka helyére, Si-
ſarát a' Jábin hada fejedelmét, és az
ő ſzekereit, és minden ſokaſágát, és
kezedbe adom azokat. * És móda né-
ki Bárak: Ha velem jöſz, el-megyek:
ha velem nem akarſz jöni, el nem me-
gyek. * Ki monda néki: Bátor, el-me-
gyek veled, de ez-úttal a' győzede-
lem nem néked tulajdoníttatik, mert
aſzſzony kezébe adatik Siſara. Fel-
kele azért Débbora, és el-méne Bá-
rákkal Czédesbe. * Ki, el-híván Zá-
bulont és Neftalit, fel-méne tíz-ezer
hadakozóval, az ő társaſagábā lévén
Débbora. * A' Czinæus Háber pedig

valaha el-távozott vala a' több Czinæus attyok-fiaitól Hóbábnak a' Moyses rokonának fiaitól: és vonta vala a' sátorokat a' völgyig, melly Sennimnek hívattatik, és Czedes-mellett vala. * És hírré tették Sisarának, hogy az Abinoëm fia Bárak fel-ment vólna a' Tábor hegyére: * és gyűjte kilencz-száz kaszás-szekeret, és az egész hadat a' pogányok Harosetéből Cziſon patakához. * És monda Débbora Báraknak: Kelly-fel, mert ez a' nap, mellyen az Úr kezeidbe adta Sisarát: ímé ő a' vezéred. Alá-méne azért Bárak a' Tábor hegyéről, és a' tíz-ezer hadakozó vele. * " És meg-rémíté az Úr Sisarát, és minden szekereit, és az egész sokaságot fegyver élivel, Bárak látására: el-annyira, hogy Sisara a' szekérről le-ugordván, gyalog futna, * és Bárak kergetné a' fúto szekereket, és a' hadat, a' pogányok Harosetéig, és az ellenségeknek minden sokasága fottig el-húllana. * Sisara pedig szaladván, juta a' Czinæus Háber feleségének Jáhelnek sátorához. Mert békeség vala az Ásori király Jábin-kőzött, és a' Czinæus Háber háza-kőzött. * Ki-menvén azért Jáhel Sisara-eleibe, monda néki: Jőj-bé hozzám uram: jőj-bé, ne félly. Ki bé-menvén az ő sátorába, és paláſtal bé-fődöztetvén ő-tőle, * monda néki: Kérlek, adgy nékem egy kevés vizet, mert igen szomjuhozom. Ki felnyita egy téj tömlőt, és innya ada néki, és bé-fődé őtet. * És monda néki Sisara: Álly a' sátor ajtaja-előtt: és ha valaki jő kérdvén téged, és mondván; Vagyon-e itt valaki? Felelly: Senki ninchen. * Vévé azért a' Háber feleſége Jáhel a' sátor szegét, fel-vévén egyetemben a' pőrölt: és bé-menvén tikon és halkal, a' feje vak-szemére tévé a' szeget, és a' pőröllyel ütvén a' velejébe szegezé a' földig: ki az álmot a' halálhoz foglalván el-fogya, és meg-hala. * És ímé Bárak Sisarát űzvén jő vala: és eleibe ki-menvén Jáhel, monda néki: Jőszte, és meg-mutatom néked a' férfiat a' ki t kereſſz. Ki midőn bément vólna hozzája, látá a' halva fekűvő Sisarát, és a' vak-szemébe vert szeget. * Meg-alázá azért Isten a' napon a' Kánaáni királyt Jábint az Israël fiai-előtt: * kik nevekednek vala napon-ként, és erős kézzel el-nyomják vala a' Kanaáni királyt Jábint, míg nem el-törlenék őtet.

" *Psal. 82. b. 10.*

V. Rész.

1 ES éneklének Débbora és az
A Abinoëm fia Bárak a' napon, mondván:

2 * Kik kész-akarva Israëlből lelketeket veszedelemre vittétek, álgyátok az Urat.

3 * Hallyátok királyok, fűleitekbe vegyétek fejedelmek: Én vagyok, én vagyok a' ki az Úrnak éneklek, dichéretet mondok az Israël Urának Istenének.

4 * Uram, mikor ki-jőnél Séirből, és által-mennél az Edom tartományin, a' föld meg-indúla, és az egek 's a' felyhő vizekkel chöpögének.

5 * A' hegyek el-olvadának az Úr
C színe-előtt, és a' Sinai az Israël Urának Istenének színe-előtt.

6 * Az Anat fiának Samgarnak napjaiban, a' Jáhel napjaiban, meg-nyugovának az ösvények: és a' kik azokon mennek vala, kerengő töréseket járának.

7 * Meg-szűnének az erőssek Israëlben, és meg-nyugovának: míg nem Débbora támadna, anya támadna Israëlben.

8 * Új hadakat választa az Úr, és ő forgatá-fel az ellenségek kapuit: ha láttatának páizs és kopia negyvenezer Israëlitáknál.

9 * Szereti a' szívem az Israël fejedelmit: kik szabad akaratból adtátok magatokat veszedelemre, álgyátok az Urat.
B

10 * A' kik fénylő szamárokon jártok, és az itéletben űltök, és az úton mentek, szóllyatok:
D

11 * A' hol egybe-űtköztek a' szekerek, és az ellenség hada meg-fojtatott, ott hirdetteſſenek az Úr igasságai, és kegyelmeſſége az Israël erősihez: akkor méne-alá az Úr népe a' kapukra, és el-foglalá a' fejedelemséget.

12 * Kelly-fel, kelly-fel Débbora, kelly-fel, kelly-fel, és mongy éneket: Kelly-fel Bárak, és ragadgyad foglyaidat Abinoëm fia.

13 * Meg-szabadúltak a' népnek maradéki, az Úr az erősökben harczolt.

14 * Efraimból el-törlé őket Amalekig, és ő-utánna Benjaminból a' te népeidig, ő Amalek: Mákirból feje-

delmek jövének-ki, és Zábulonból a' kik hadat vinnének a' harczra.

*Az Isákár hadnagyi vóltak Debborával, és a' Bárak nyomdokit követték, ki úgy mint nyakra-főre és mélységre adta magát a' veszedelemre: meg-hasonlván maga-ellen Rúben, a' bátor-szívűekben vetekedés találtaték.

*Miért lakol két határ-között, hogy a' nyájak bőgését hallyad? meg-hasonlván maga-ellen Rúben, a' bátor-szívűekben vetekedés találtaték.

*Gálaád a' Jordánon-túl nyugszik vala, és Dán hajókbā vala foglalatos. Áser a' tenger partyán lakik vala, és a' rév-helyeken mulatozék.

* Zábulon pedig és Neftali az ő lelkeket halálra vivék a' Mérome tartományában.

*Él-jövének a' királyok és harczolának, harczolának a' Kánaán királyi Tanakban a' Mageddo vizeimellett, és mindazáltal prædálván semmit el nem vivének.

* Az égből harczoltak ellenek: a' chillagok rendekben 's forgásokban maradván, Sisara-ellen harczoltak.

* Czison-pataka vonta-el az ő hólt testeket; Kadumim-pataka, Czison-pataka: tapodd-meg én lelkem a' vastagokat.

*A' lovak körmök el-húlla, midőn szágúldva futnának, és az ellenségnek leg-erősbi nyakra főre le-rohannának.

* Átkozzátok-meg Méroz-földét, ugymond az Úr Angyala: átkozzátok-meg annak lakóit, mert nem jöttek az Úr segétségére, az ő erősinek meg-segétésére.

* Áldott az aszszonyok-között a' Czinæus Háber feleſége Jáhel, és meg-áldassék az ő sátorában.

*A' vizet-kérőnek tejet ada, és a' fejedelmi chészében vajat nyújta.

*Bal-kezét a' szegre veté, és jobb-kezét a' kováchok pőrölyére, és meg-ölé Sisarát, a' fején helt keresvén a' sebnek, és a' vak-szemét vastagon által-lyikasztván.

*Az ő lábai-között dőlt, el-fogyott, és meg-hólt: hengereg vala az ő lábai-előtt, és fekszik vala el-halva és nyomorúltúl.

* Az ablakról nézvén, ordít vala az annya: és a' vachorálo-házbol szóll vala: Miért késik meg-jöni az ő szekere? miért múlattak az ő szekeres lovainak lábok?

* Egy az ő több feleségінél bőlchebb, ez igéket felelé a' napának:

*Talám most osztya a' ragadományokat, az aszszonyoknak leg-szebbike választatik néki: sok-szinű ruhák adatnak Sisárának prædául, és külömb-külömb féle eszköz gyűjtetik őszve a' nyakak ékesítésére.

* Igy veszszenek-el Uram minden ellenségid: a' kik pedig téged szeretnek, mint a' nap az ő fel-támadásában fénlik, úgy tündöklyenek.

*És meg-nyugovék a' Föld negyven esztendeig.

VI. Rész.

Gonoszt chelekedének pedig az Isräel fiai az Úr színe-előtt: ki Mádián kezébe adá őket hét esztendeig, *és igen el-nyomattatának azoktól. Es rejtek-lyukakat és barlangokat chinálának magoknak a' hegyekbē, és óltalomra-valo igen erős helyeket. * És mikor vetett vólna Isräel, felmégyen vala Mádián és Amalek, és a' Nap-keleti több nemzetségek: *és nálok sátorokat vonyván, valamint a' fűben valának, mindeneket el-pusztítnak vala Gázának bé-meneteléig: és életre-valót semit meg nem hagynak vala Isräelben, se juhokat, se ökröket, se szamárokat. * Mert önnönmagok, ésminden ő nyaijok el-jönek vala az ő sátorokkal, és mint a' sáskák mindeneket el-lepnek vala, az embereknek és a' tevéknek számtalan sokasága, el-pusztítván valamit illetnek vala. * Es Isräel igen megaláztaték Mádián színe-előtt. * Es kiálta az Úrhoz, segétséget kérvén a' Madianiták-ellen. * Ki egy próféta férfiat külde hozzájok, és szólla: Ezeket mongya az Isräel Ura Istene: Én chelekedtem hogy tí fel-jönétek Egyiptusból, és ki-hoztalak títeket a' szolgálat házából, * és megszabadítottalak az Egyiptziusok és minden ellenségek kezéből, kik títeket nyomorgatnak vala: és kiűztem azokat a' tí bé-jöveteleteken, és néktek adtam azok Földét. * És mondék: Én a' tí Uratok Istentek, ne féllyétek az Amorræusok istenit, kiknek földén laktok. És nem akartátok az én szómat hallani. * El-jöve pedig az Úr Angyala, és le-üle a' cher-

cher-fa-alatt, melly Efrában vala, és Joáſé vala az Ezri chelédének attyáé.
És midőn az ő fia Gédeon gabonát chéplene és tiſztítana a' ſajtó-helyén, hogy Mádian-előtt ſzaladna:
*meg-jelenék néki az Úr Angyala, és 12
monda: Az Úr veled, leg-erőſsebb C
férfiu. *És monda néki Gédeon: Kérlek, Urā, ha velünk az Úr, miért kőrnyékeztek-meg minket mind ezek? hol vannak az ő choda-tételi, mellyeket az atyáink beſzéllettek, és mondották: Egyiptusból hozott-ki minket az Úr? Most pedig el-hagyott minket az Úr, és Mádián kezébe adott. *"És reá tekinte az Úr, és 14
"1. Reg. 12. c. 11. monda: Menny-el ezen erőſségedbē, és meg-ſzabadítod Iſraëlt Mádián kezéből: tudgyad hogy küldöttelek téged. * Ki felelvén, monda: Kérlek, 15 F
Uram, mibē ſzabadítom-meg Iſraëlt? imé az én házam-népe leg-kiſſebb Manaſſesben, és én leg-kiſſebb az atyám házában. * És monda néki az 16
Úr: Én leſzek veled: és meg-vered Mádiánt mint egy férfiat. *Es ő; Ha 17
kedvet találtam, ugy-mond, előtted, adgy jelt nékem, hogy te vagy a' ki velem ſzóllaſz. * El ſe távozzál innét 18
míg nem hozzád viſzſza-térek, áldozatot hozván, és néked be-mutatván. D
Ki felele: Én meg-várom el-jövetedet. *Bé-méne azért Gédeon, és egy 19
gődőlyét főze, és egy mérték liſztből kováſztalan kenyereket: és a' húſt koſárba tévén, és a' hús levét fazékba tőltvén, mindeneket a' cherfa-alá hoza, és bé-mutatá néki. * Kinek 20
monda az Úr Angyala: Vedd a' húſt és a' kováſztalan kenyereket, és tedd ama' kő-ſziklára, és a' levét tőlts reája. És midőn úgy chelekedett vólna, *ki-nyújtá az Úr Angyala a' veſz- 21
ſző végét, mellyet kezébe tart vala, és illeté a' húſt és a' kováſztalan kenyereket: és tűz jöve-fel a' kő-ſziklából, és meg-emészté a' húſt 's a' kováſztalan kenyereket: az Úr Angyala pedig el-enyészék az ő ſzemei-elől.
*Es látván Gédeon hogy az Úr Angyala vólna, monda: Ah Uram Iſtenem: mert az Úr Angyalát ſzínről ſzínre lattam. *És monda néki az Úr: 23
Békeſég veled: ne félly, nem halſzmeg. *Oltárt építe azért ott Gédeon 24
az Urnak, és nevezé azt, Ur békeſégének, e' jelen-valo napig. És mikor E
még Efrában vólna, melly az Ezri

25 chelédejé, *azon éjjel monda az Úr néki: Vedd az atyád bikáját, és más hét eſztendős bikát, és ronts-el a' Báal oltárát, melly az atyádé: és a' berket, melly az oltár-körül vagyon
26 vágd-ki; * és a' te Uradnak Iſtenednek oltárt építs e' kő-ſzikla tetején, melyre az-előtt az áldozatot tetted: és vedd a' máſik bikát, és áldozzad éppen-égő áldozatúl a' rakás fán, mellyet a' berekből ki-vágſz.
27 * Gédeon azért melléje-vévén tíz férfiat a' ſzolgai-közzül, úgy chelekedék a' mint parancholta vala néki az Úr. Félvén pedig az attya-házától, és annak a' váraſnak emberitől, nem akará azt nappal chelekedni, hanem mindeneket étzaka
28 végeze-el. * És midőn fel-kőltek vólna annak a' váraſnak emberi reggel, el-rontva láták a' Báal oltárát, és a' berket ki-vágva, és a' máſik bikát fel-téve az oltárra, melly akkor épít-
29 tetett vala. * És mondának egy-máſnak: Ki chelekedte ezt? És midőn a' dolognak ſzerzőjét keresnék, mondának: Gédeon a' Joás fia chelekedte
30 mind ezeket. *És mondának Joáſnak: Hozd-elő ide a' fiadat, hagy hallyon-meg: mert el-rontotta a' Báal oltárát, és a' berket ki-vágta.
31 * Kiknek ő felele: Vallyon Báal boſzſzú-állói vattok-e, hogy érette viaskodgyatok? a' ki ő ellenſége, hallyon-meg mindelőtte a' hólnapi nap el-jőjön: ha Iſten, állya boſzſzúját azon, a' ki oltárát el-rontotta.
32 * A' naptól-fogva Gédeon, Jero-báalnak hívattaték, azért hogy azt mondotta vólna Jóas: Állya boſzſzúját Báal azon a' ki az ő
33 oltárát el-rontotta. * Az-okáért egéſz Mádián, és Amalek, és a' Napkeleti népek egybe-gyűlének egyenlő-képpen: és által-menvén a' Jordánon, tábort járának a' Jezraël völ-
34 gyében. * Az Úr lelke pedig fel-ől-G tőzteté Gédeont, ki meg-fúvan a' trombitát, egybe-hívá az Abiezer-
35 házát, hogy őtet kővetné. * És követeket küldé egéſz Manaſſesbe, és azis követé őtet: és más követeket Áſerbe és Zábulonba és Neftaliba,
36 kik eleibe jövének. * És monda Gédeon az Iſtennek: Ha Iſraëlt kezemáltal meg-ſzabadítod, a' mint ſzólottál, *le-téſzem e' gyapjat a' ſzérőbe: E 37
ha a' harmat chak a' gyapjún léſzen, és az egéſz földön ſzárazſág, túdom

hogy kezem-által, a' mint szóllottál, meg-szabadítod Izraëlt. * És úgy lőn. És éjjel fel-kelvén, ki-facharván a' gyapjat, egy chészét tőltemeg harmattal. * És monda ismég az Istennek: Ne gerjedgyen-fel ellenem haragod ha még egyszer megkísértlek, jelt kérvén a' gyapjún. Kérlek, hogy chak a' gyapjú légyen száraz, és az egész föld harmattal nedves. * És úgy chelekedék az Istenazon éjjel a' mint kérte vala: és chak a' gyapjún lőn szárazság, és az egész földön harmat.

VII. Rész.

AZ-okáert Jeróbáal ki Gédeon-is, éjjel fel-kelvén, és az egész nép véle, a' forráshoz jőve melly Háradnak hívattatik. a' Mádián tábora pedig a' völgyben vala, a' magas halomnak Eszaki részén. * És monda az Úr Gédeonnak: Sok a' nép veled, és nem adatik Mádián az ő kezébe: ne dichekedgyék Izraël én-ellenem, és mongya: Az én erőmmel szabadúltam-meg. *Szólly a' népnek, és minnyájoknak halláfára hirdesd-meg: "A' ki rettegő és félénk, térjen-viszsza. És el-menének a' Gálaád hegyéről, és a' nép-kőzzűl huszon-két ezer ember tére-viszsza, és chak tíz-ezer marada. *És mőda az Úr Gédeonnak: Még-is sok a' nép, vidd őket a' vízhez, és ott meg-próbálom őket: és a' kiről mődom néked hogy veled mennyē, az mennyen-el: a' kit el-menni megtíltok, térjen-viszsza. * És midőn alámént vólna a' nép a' vízhez, monda az Úr Gédeonnak: A' kik nyelvel nyallyák a' vizet, mint az ebek szokták nyalni, válazd kűlőn azokat: a' kik pedig térd-hájtva isznak, másfelől légyenek. * Vala azért azok száma kik kézzel szájokba hányván nyalták a' vizet, három-száz férfiak: a' tőbb sokaság pedig mind térdhajtva ivott. * És monda az Úr Gédeonnak: A' három-száz férfiakkal kik a' vizet nyalták, szabadítlak-meg títeket, és kezedbe adom Mádiánt: a' tőbb sokaság pedig mind helyére térjen. *Vévén azért a' szám-szerént éledelt és trombitákat, a' tőbb sokaságnak meg-parancholá, hogy mind el-mennének az ő sátorokba: és ő a' három-száz férfiúval a' viadalra készűle. A' Mádián tábora pedig alatt a' völgyben vala. * Azon éjjel monda az Úr néki: Kelly-fel és menny-alá a' táborba: mert kezedbe adtam őket. * ha pedig félsz egyedűl el-menni, mennyen-alá veled az inasod Fára. * És mikor meg-hallod a' mit szólnak, akkor erősődnek-meg kezeid, és bátrabban mégy-alá az ellenség táborára. Alá-méne azért ő, és az ő inasa Fára, a' tábor részére a' hol a' fegyveresek istrázája vala. * Mádián pedig és Amalek, és mind a' Nap-keleti népek, széllyel fekűsznek vala a' völgyben, mint a' sáskák sokasága: számlálhatatlan tevék-is valának, mint a' főveny melly a' tenger partyán vagyon. * És midőn el-érkezett vólna Gédeon, álmát beszélli vala egy-valaki az ő felebaráttyának: és illyen módon beszéllé a' mit látott vala: Álmot láték, és láttatik vala nékem mint egy hamuban sűlt árpa kenyér hengergeni, és a' Mádian táborába alá-jőni: és midőn a' sátorhoz jutott vólna, meg-űté azt, és fel-fordítá, és tővéből a' földhőz űté. * Felele az, a' kinek szóll vala: Nem egyéb ez, hanem a' Jóas fiának Gédeonnak az Izraëlita férfiúnak fegyvere: mert kezébe adta az Úr Mádiánt, és minden ő táborát. * És mikor hallotta vólna Gédeon az álmot, és annak magyarázattyát, imáda: és viszsza-tére az Izraël táborába, és monda: Kellyetek-fel, mert az Úr kezűnkbe adta a' Mádián táborát. * És el-osztá a' három-száz férfiat három részre, és trombitákat ada kezekbe, és űres palaszkokat, és égő fáklyákat a' palaszkokba. * És monda nékik: A' mit láttok engem chelekedni, azt chelekedgyétek: bémegyek a' tábor részére, és a' mit mivelek kővesséték. * Mikor megzendűl a' trombita kezemben, tí-is trombitállyatok a' tábor-kőrűl, és kiáltsatok mind eggyűtt, Az Úrnak és Gédeonnak. *És bé-méne Gédeő, és a' három-száz férfiu ki véle vala, a' tabor részére, az ej-féli vígyázás el-kezdvén, és az istrázát fel-kőltvén, kezdének trombitálni: és egybe-rontani a' palaszkokat. * És mikor a' tábor-kőrűl három helyen trombitálnának, és az edényeket el-rontották vólna, bal kezekben tarták az égő fáklyákat, és jobb

"Deut. 20. b. 8. 1. Machab. 3. g. 56.

kezekbe a' zengő trombitákat, és kiáltának: Az Úr és Gédeon fegyvere: * ki-ki az ő helyén álván az ellenség tábora-kőrűl. Fel-háborodék azért az egész tábor, és kiáltván 's ordítván, meg-futamának: * és mindazáltal fújton-fújják vala a' három-száz férfiak a' trombitákat. "És az Úr fegyvert bocháta az egész táborba, és vágván ők lik vala egymást, * szaladván Bet-settáig, és Abelmehula szélég Tebbatba. Egybe-kiáltván pedig az Izraël férfiai Neftaliból és Áserből, és egész Manassesből, kergetik vala Mádiánt. *És követeket küldé Gédeon az egész Efraim hegyére, mondván: Vegyétek eleit Mádiánnak, és foglallyátok-el a' vizeket Betberáig és a' Jordánt. És fel-kiálta az egész Efraim, és el-foglalá a' vizeket és a' Jordánt Betberáig. * "És meg-fogván két Mádiani férfiat, Órebet és Zebet, meg-ölé Órebet az Óreb kő-sziklájján: Zebet pedig a' Zeb-sajtójábā. És űzék Mádiánt, Óreb és Zeb fejeit Gédeonhoz vívén, túl a' Jordán folyáſán.

"Pſ. 81. c. 10.

"Pſ. 82. c. 12. Iſa. 10. f. 26.

VIII. Rész.

ES mondának néki az Efraim férfiai: Mit akartál chelekedni, hogy minket el nem híttál, mikor a' hadba mentél Mádián-ellen? erőssen feddődvén, és chak nem erőszakot chelekedvén. * Kiknek ő felele: Mit chelekedhettem ollyat, a' minémű tí chelekedtetek? Nem jobb-e az Efraim szőlő-gerezde az Abiezer szűretinél? * Kezetekbe adta az Úr a' Mádián fejedelmit, Órebet és Zebet: mit ollyat chelekedhettem, a' minémű tí chelekedtetek? Mellyet mikor mondott vólna, le-chendeszedék az ő lelkek, mellyel dagályoskodnak vala ellene. * És midőn Gédeon a' Jordánhoz jőtt vólna, általméne azon a' három-száz férfiakkal, kik véle valának: és a' fáradság-miatt, a' szaladókat nem űzhetik vala. * És monda a' Sókkot férfiainak: Kérlek, adgyatok kenyeret, a' velem-valo népnek, mert igen meg-fogyatkoztak: hogy űzhessük Zebeét és Salmanát a' Mádián királyit. * Felelének a' Sókkot fejedelmi: Talám Zébee és Salmana kezeinek tenyeri kezedben vannak, és azért kérsz hogy kenyeret adgyunk a' hadadnak. *Kiknek ő monda: Mikor azért az Úr kezembe adgya Zebeét és Salmanát, testeteket egybe-rontom a' puszták tőviſsivel és bojtorjánival. * És onnét fel-menvén, juta Fánuelbe: és szólla az ott-valo férfiaknak hasonlókat. Kinek azok-is úgy felelének, a' mint a' Sókkot férfiai feleltek vala. * Monda azért azoknak-is: Mikor békeséggel győzedelmesen viszsza-térek, el-rontom e' tornyot. * Zébee pedig és Salmana nyugodnak vala minden hadokkal. Mert tizen-őt ezer férfi maradott vala meg a' Nap-keleti népeknek egész seregiből, le-vágattatván száz húszezer a' fegyver-fogó hadakozókban. * " És fel-menvén Gédeon azok úttyán, kik a' sátorokban mulatnak vala, Nóbénak és Jegbaának Nap-keleti részében, meg-üté az ellenség táborát, kik a' bátorságosok valának, és semmi háborútól nem tartnak vala. *És el-futamának Zébee és Salmana, kiket kergetvén Gédeon, meg-foga, eszét-veszítvén minden hadoknak. * És virratta-előtt meg-térvén a' hadból, * egy legént foga a' Sókkot férfiai-kőzzűl: és kérdé tőle a' Sókkot fejedelminek és véneinek nevőket, és hetven-hét férfiat íra-fel. * És juta Sókkothoz, és monda nékik: Ihon Zébee, és Salmana, kiket nékem szememre hányátok, mondván: Talám Zébee és Salmana kezei kezeidben vannak, és azért kérsz hogy kenyereket adgyunk a' férfiaknak kik elfáradtak, és meg-fogyatkoztak. * Vévé azért a' város véneit, és a' puszta tőviſsit és bojtorjánit, és egybetőré azokkal, és őszve-rontá a' Sókkot férfiait. * A' Fánuel tornyát-is el-rontá, meg-ölvén a' város lakóit. * És monda Zebeének és Salmanának: Minémők vóltak a' férfiak, kiket meg-öltetek Táborban? Kik felelének: Hasonlók hozzád, és egyik kőzzűlők mint egy király fia. * Kiknek ő felele: Én atyámfiai vóltak, az anyám fiai. él az Úr, hogy ha meg-tartottátok vólna őket, meg nem ölnélek titeket. * És monda Jéternek az ő első-szülőttének: Kelly-fel, és öld-meg őket. Ki nem vonya kardot: mert fél vala, mivel még gyermek vala. * És mondának Zébee és Salmana: Te kelly-fel, és rohanny reánk: mert idő-szerént nek ő monda: Mikor azért az Úr kezembe adgya Zebeét és Salmanát, testeteket egybe-rontom a' puszták tőviſsivel és bojtorjánival. * És onnét fel-menvén, juta Fánuelbe: és szólla az ott-valo férfiaknak hasonlókat. Kinek azok-is úgy felelének, a' mint a' Sókkot férfiai feleltek vala. * Monda azért azoknak-is: Mikor békeséggel győzedelmesen viszsza-térek, el-rontom e' tornyot. * Zébee pedig és Salmana nyugodnak vala minden hadokkal. Mert tizen-őt ezer férfi maradott vala meg a' Nap-keleti népeknek egész seregiből, le-vágattatván száz húszezer a' fegyver-fogó hadakozókban. * " És fel-menvén Gédeon azok úttyán, kik a' sátorokban mulatnak vala, Nóbénak és Jegbaának Nap-keleti részében, meg-üté az ellenség táborát, kik a' bátorságosok valának, és semmi háborútól nem tartnak vala. *És el-futamának Zébee és Salmana, kiket kergetvén Gédeon, meg-foga, eszét-veszítvén minden hadoknak. * És virratta-előtt meg-térvén a' hadból, * egy legént foga a' Sókkot férfiai-kőzzűl: és kérdé tőle a' Sókkot fejedelminek és véneinek nevőket, és hetven-hét férfiat íra-fel. * És juta Sókkothoz, és monda nékik: Ihon Zébee, és Salmana, kiket nékem szememre hányátok, mondván: Talám Zébee és Salmana kezei kezeidben vannak, és azért kérsz hogy kenyereket adgyunk a' férfiaknak kik elfáradtak, és meg-fogyatkoztak. * Vévé azért a' város véneit, és a' puszta tőviſsit és bojtorjánit, és egybetőré azokkal, és őszve-rontá a' Sókkot férfiait. * A' Fánuel tornyát-is el-rontá, meg-ölvén a' város lakóit. * És monda Zebeének és Salmanának: Minémők vóltak a' férfiak, kiket meg-öltetek Táborban? Kik felelének: Hasonlók hozzád, és egyik kőzzűlők mint egy király fia. * Kiknek ő felele: Én atyámfiai vóltak, az anyám fiai. él az Úr, hogy ha meg-tartottátok vólna őket, meg nem ölnélek titeket. * És monda Jéternek az ő első-szülőttének: Kelly-fel, és öld-meg őket. Ki nem vonya kardot: mert fél vala, mivel még gyermek vala. * És mondának Zébee és Salmana: Te kelly-fel, és rohanny reánk: mert idő-szerént

"Oſe. 10. d. 14.

vagyon az ember ereje. Fel-kele Gédeon, † és meg-ölé Zebeét és Salmanát: és el-szedé az ékességeket és boglárokat, mellyekkel a' királyi tevék nyakai szoktak fel-ékesíttetni. * És mondának minnyájan az Israël férfiai Gédeonnak: Uralkodgyál rajtunk te, és a' fiad, és a' fiad fia: mert meg-szabadítottál minket a' Mádián kezéből. *Kiknek ő monda: Nem uralkodom rajtatok, a' fiam sem uralkodik, hanem az Ur uralkodik rajtatok. * És monda nékik: Egy kérést kérek tőletek: Adgyátok nékem a' fül-függőket a' prædátokból. Mert arany fül-függőjök szokott vala lenni az Ismaelitáknak. * Kik felelének: Igen örömest oda adgyuk. És palástot terítvén a' földre, reá-hányák a' fül-függőket a' prædából: * és a' kért fül-függők ezer hét-száz siklus arany-nyomók valának, az ékességeken, és függőkön, és karmazsin-színű ruhán-kivül, mellyekkel a' Mádiáni királyok szoktak vala élni, és a' tevék arany lánczain-kivül. * És abból Gédeon Efodot chinála, és helyheztete azt az ő városába Efrába. És az egész Israël paráználkodék abban, és Gédeonak 's az ő egész házának romlására lőn. * Meg-aláztaték pedig Mádian az Israël fiai-előtt, és nem emelheték-fel többé nyakokat: hanem meg-nyugovék a' Föld negyven esztendeig, mellyekben Gédeon volt fejek. * El-méne azért a' Joás fia Jerobáal, és lakék az ő házában: * és hetven fiai valának, kik az ő ágyékából jöttek: azért hogy több feleségi volnának. * Az ő ágyasa pedig, kit Sikembe tart vala, Abimélek-nevű fiat szüle néki. * És meg-hala a' Joás fia Gédeon jó vénségben, és Joásnak az ő attyának korposójába temették az Ezri háza-népének Efrájában. * Minek-utánna pedig Gédeon meg-hala, el-hajlának az Israël fiai, és paráználkodának Báalimmal. És szövetséget szerzének Baállal, hogy ő istenek lenne: * és meg nem emlekezének az ő Urokról Istenekről, ki meg-szabadította őket minden ellenségek kezeiből körös-körül: * irgalmasságot sem chelekedének a' Jerobáal Gédeon házával, mind a' jók-szerént mellyeket chelekedett vala Israëllel.

† *Psf. 82. b. 12.*

IX. Rész.

1 A Bimélek pedig a' Jerobáal fia el-méne Sikembe az annya attyafiaihoz, és szólla azoknak, és az annya attya házának minden rokonságának, mondván: 2 * Szóllyatok minden Sikemi férfiakkal: Mi jobb néktek, hogy hetven férfiak, Jerobáalnak minden fiai uralkodgyanak rajtatok, vagy hogy egy férfiu uralkodgyék? és egyetemben meg-gondollyátok, hogy tí chontotok, és testetek vagyok. 3 * És meg-mondák az annya attyafiai minden Sikemi férfiaknak mind e' beszédeket ő-felőle, és azoknak szívét Abimélek-után hajták, mivánn: Mí atyánkfia. 4 * És hetven gira ezüstöt adának néki a' Baálberit templomából. Ki azzal magának szűkölködő és bújdosó férfiakat fogada, és követék őtet. 5 * És az ő attya házába méne Efrába, és meg-ölé az attyafiait a' Jerobáal fiait, a' hetven férfiat, egy kövön: és meg-marada a' Jerobáal legkisebbik fia Jóatam, és el-rejteték. 6 * Egybe-gyülének pedig Sikemnek minden férfiai, és Mello városának minden háza-népei: és el-menének és királlyá tevék Abiméleket a' cherfa-mellett, melly Sikemben vala. 7 * Melly dolog midőn hírré tétetett vólna Joatámnak, el-méne, és megálla a' Garizim hegye tetején: és fel-szóval kiálta, és monda: Halgassatok-engem Sikemnek férfiai, úgy halgasson-meg titeket az Isten. 8 * Elmenének a' fák, hogy királyt kennének magoknak: és mondának az 9 olaj-fának: Országolly rajtunk. * Ki felele: Vallyon el-hagyhatom-e kövérségemet, mellyel az istenek-is élnek 's az emkerek-is; és el-mehetek-e hogy a' fák-között fel-emelteссem? 10 * Es mondának a' fák a' fügefának: Jöj-el, és vedd-fel az országot mí-köztünk. 11 * Ki felele nékik: Vallyon el-hagyhatom-e édességemet, és a' gyönyörüséges gyümölchimet, és el-mehetek-e hogy a' több fák-között fel-emelteссem? 12 *És szóllának a' fák a' szőlő-tőnek: Jöj-el, és országolly rajtunk. 13 * Ki felele nékik: Vallyon el-hagyhatom-e boromat, melly meg-vidámíttya az Istent és az embereket, és a' több fák-között fel-

emeltethetem-e? * Es mondának 14
minden fák a'galagonyának: Jöj-el,
és országolly rajtunk. * Ki felele: Ha 15
engem igazán királyotoknak rendeltek, jöjetek-elő, és nyúgodgyatok
árnyékom-alatt: ha pedig nem akarjátok, tűz jöjön-ki a' galagonyából,
és emészsze-meg a'Libanus czédrusit.
* Most azért, ha igazán és bűn-nél- 16
kűl rendeltétek magatokon királlyá C 30
Abiméleket, és jól chelekedtetek Jéróbaállal, és a'házával, és meg-fizettetek az ő jó-téteményiért, ki 31
érettetek hadakozott, * és a'lelkét 17 E
veszedelmekre adta, hogy meg-szabadítana titeket Mádián kezéből,
* kik most fel-támadtatok az atyám 18 32
háza-ellen, és meg-öltétek az ő fiait a'
hetven férfiat egy kövön, és királlyá
rendeltétek Abiméleket az ő szolgálója fiát a' Sikem lakóin, azért hogy
atyátok-fia: * ha azért igazán és 19
vétek-nélkűl chelekedtetek Jeróbaállal, és az ő házával; örűllyetek ma 34
Abiméleckben, ő-is örűllyön tí-ben- 35
netek. * Ha pedig gonoszúl: tűz 20
jöjön-ki belőle, és emészsze-meg a'
Sikem lakóit, és Melló-városát: és
tűz jöjön-ki a' Sikemi férfiakból, és 36
Mello-városából, és emészsze-meg
Abiméleket. * Ezeket midőn mon- 21
dotta vólna, el-futa, és Bérába méne:
és ott lakék a' báttyától Abimélektől-valo feltében. * Országla azért 22 37
Abimélek Israelé három esztendeig.
* És az Úr gonosz lelket bocháta 23
Abimélek és a' Sikem lakói-közzé:
kik meg-kezdék őtet útálni, * és a' 24 38
Jeróbáal hetven fiainak meg-öléséneklatorságát, és azok vére ki-ontását, az ő attyok-fiára Abimélekre vetni, és a'Sikimíták több fejedelmire,
kik őtet segétették vala. * És lest ve- 25 39
tének ellene a'hegyek tetején: és mi- D
dőn várják vala az ő el-jövetelit,
tolvajolnak vala, fosztogatván az 40
úton-járókat. és hírré tétették Abiméleknek. * El-jöve pedig az Obed 26 41
fia Gáal az attyafiaival, és által-méne F
Sikimába. Kinek jövetelire fel-támadván a' Sikem lakói, * ki me- 27 42
nének a' mezőkre, el-pusztítván a' szőlőket, és el-tapodván a'szőlő-gerezdeket: és énekesek seregit szerezvén,
bé-menének az ő istenek templomába: és az étkek és poharok-között 43
szidalmazzák vala Abiméleket, * ki- 28
áltván az Obed fia Gáal: Kichoda
Abimélek, és michoda Sikem, hogy
szolgállyunk néki? nem Jeróbáal
fia-e, és fejedelemmé rendelte az ő
szolgáját Zébult a' Sikem attyának
Emornak férfiain? Miért szolgállyunk tahát néki? * vaj-ha valaki e'
népet kezem-alá adná, hogy meg-ölném Abiméleket! És mondának
Abiméleknek: Gyűjts-egybe a' had
sokaságát, és jöj ide. * Mert a' város
fejedelme Zébul, halván az Obed fiának Gálnak beszédét, igen meg-haraguvék, * és titkon követeket küldeAbimélekhez, mondván: Ímé, az
Obed fia Gáal Sikimába jött az attyafiaival, és ostromlya ellened a'
várast. * Kelly-fel azért éjjel a' néppel melly veled vagyon, és lappangj
a' mezőben: * és jó reggel virradtakor, rohanny a' várasra. ő pedig
mikor ellened ki-mégyen az ő népével, azt chelekedd néki a' mit tehetsz.
* Fel-kele azért Abimélek minden
hadával éjjel, és lest vete Sikima-mellett négy helyen. * És ki-méne az
Obed fia Gáal, és meg-álla a' város
kapujának bé-menetelén. Fel-kele
pedig Abimélek, és minden hada ővéle a'les-helyekről. * És mikor Gáal
látta vólna a' népet, monda Zébulnak: Ímé a'hegyekről sokaság jő-alá.
Kinek ama'felele: A'hegyek árnyékit
látod mint az emberek fejeit, és azzal
chalatkozol-meg. * És ismég monda Gáal: Ímé nép jő-alá a' dombos
földről, és az eggyik choport azon az
úton jő, melly a'cher-fát nézi. * Kinek
monda Zébul: Hol vagyon most a'te
szád, mellyel szóllasz vala? Kichoda
Abimélek hogy szolgállyunk néki?
Nem ez-e a'nép, kit meg-útálsz vala?
Menny-ki, és hadakozzál ellene.
* Ki-méne azért Gáal, a' Sikimi nép
láttára, és hadakozék Abimélekellen, * ki meg-űzé őtet mikor szaladna, és a' várasba kergeté: és igen
sokan húllának-el az ő részéről mind
a'város kapujáig: * és Abimélek Rúmában marada: Zébul pedig Gáalt
és a'társait ki-űzé a'városból, és nem
szenvedé hogy abbā maradna. * Másod nap azért ki-méne a' nép a'mezőre. Melly midőn hírré lőtt vólna
Abiméleknek, * el-vivé a' hadát, és
három choportra osztá, leseket hányván a' mezőkön. És látván hogy kijőne a'nép a'városból, fel-kele, és reájok rohana * az ő choportyával, vít-

tatván, és meg-ſzálván a' váraſt: a' két choport pedig el-ſzélledvén a' mezőn, az ellenſéget kergeti vala.
45 * Abimélek pedig azon az egéſz napon víttatá a' váraſt: mellyet megvőn, meg-ölvén annak lakóit, és elrontá azt, úgy hogy ſót hintene abba. 46 * Mellyet mikor hallottak vólna kik a' Sikimíták tornyában laknak vala, bé-menének az ő iſteneknek Beritnek templomába, a' hol ſzövetſéget ſzerzettek vala véle, és attól vette vala a' hely a' nevet, melly igen erős vala. 47 * Abimélek-is halván hogy a' Sikimíták tornyának férfiai egyenlő-képpē egybe-gyűltek, 48 * felméne a' Selmon hegyére minden népével: és egy fejſzét ragadván, fa-ágat vága, és vállára tévén el-vívé, és monda a' társainak: A' mit láttok engem chelekedni, hamar azt mivellyétek. 49 * Az-okáért ſerénſéggel ágakat vágván a' fákrol, követék a' hadnagyot. Kik-körűl-vévén az erőſſéget, fel-gyújták: és úgy lőn, hogy fűſtel és tűzzel ezer ember ölettetnék-meg, a' Sikem tornyának lakói közzűl, férfiakkal és aſzſzony'állatokkal-eggyűtt. 50 * Abimélek pedig onnét el-indúlván, jőve Tébes váraſához, mellyet körűl-vévén megſzálla hadával. 51 * Vala pedig egy magas torony a' város-közepett, melybe ſzaladtak vala mind a' férfiak 's mind az aſzſzonyok, és a' váraſnak minden fejedelmi, igen erőſsen bézárván az ajtót, és a' toronnak tetején álván a' báſtyákon. 52 * És Abimélek a' torony-mellé járúlván, erőſsen harczol vala; és az ajtóhoz közelgetvén, tűzet igyekezik vala alája tenni:
†2. Reg. 11. d. 21. 53 * † és ímé egy aſzſzony egy darab malom követ onnan-felyűl alá-hagyítván, Abiméleknek fejéhez űté,
"1. Reg. 31. b. 4. 1. Par. 10. a. 4. 54 és bé-rontá az agya-velejét. * " Ki oda hívá mingyárt az ő fegyver-hordozóját, és monda néki: Vond-ki a' kardodat, és ölly-meg engem, hogy valami-képpen ne mondgyák, hogy aſzſzonytól ölettettem-meg. Ki a' hagyáſit bé-tellyesítvén, meg-ölé őtet. 55 * És ő meg-halván, minnyájan a' kik véle valának Iſraëlből, viſzſzatérének helyekre. 56 * És meg-fizeté Iſten a' gonoſzt, mellyet Abimélek az attya-ellen chelekedett vala, meg-ölvén a' hetven attyafiait. 57 * A' Sikimítáknak-is a' mit chelekedtek vala, meg-fizetteték, és reájok jővé a' Jerobáal fiának Joatámnak átka.

X. Rész.

1 A Bimélek-után támada hadnagyúl Iſraëlben Fuának az
A Abimélek attya bátyának fia Tóla Iſsakár-béli férfiu, ki az Efraim hegyén Sámirban lakik
2 vala: * és ítélé Iſraëlt huſzon-három eſztendeig, és meg-hala, és el-temetteték Sámirban. 3 * Ennek helyébe álla a' Gálaádíta Jáir, ki Iſraëlt huſzonkét eſztendeig ítélé, 4 * kinek harmincz fiai valának, ülvén harmincz ſzamár vemheken, és harmincz váraſoknak
B fejedelmi, mellyek az ő nevéről neveztetének Hávot-Jáirnak, az-az, Jáir-váraſinak, e' jelen-valo napig
5 Gálaád-földébē. * Es meg-hala Jáir; és el-temetteték Kámon-nevű helyē.
6 * Az Iſraël fiai pedig a' régi bűnőkre újakat rakván, gonoſzt chelekedének az Úr ſzíne-előtt, és ſzolgálának a' bálványoknak, Báalimnak és Aſtarotnak, és a' Syria és Sídon, és Móab, és az Ammon fiai, és a' Filiſtiim iſteninek: és el-hagyák az Urat, és
7 nem tiſztelék őtet. * Kik-ellen megharaguván az Úr, adá őket a' Filiſtiim
8 's az Ammon fiai kezekbe. * És megſanyargattatának, és főlőtte igen elnyomattatának, tizen-nyólcz eſztendeig, minnyájan kik a' Jordánontúl laknak vala az Amorræus Földén,
9 ki Gálaádban vagyon: * el-annyíra, hogy az Ammon fiai, a' Jordánon által-kelvén, el-puſztítának Judát, és Benjamint, és Efraimot: és Iſraël igen
10 meg-ſanyargattaték. * És kiáltván
C az Urhoz, mondának: Vétkeztűnk néked, mert el-hattuk a' mi Urunkat Iſtenűnket, és Báalimnak ſzolgáltunk. 11 * Kiknek ſzólla az Úr: Nem-de nem az Egyiptziuſok és Amorræuſok,
12 és az Ammon fiai 's a' Filiſtæuſok, * és a' Sidóniuſok és Amalek és Kánaán nyomtak-e el títeket, és hozzám kiáltottatok, és meg-ſzabadítottalak
13 títeket kezekből? * Es mindazáltal el-hattatok engem, és idegen iſteneket tiſzteltetek: az-okáért nem chelekeſzem hogy többé meg-ſzabadíttſalak títeket: 14 * mennyetek-el, és híjátok ſegétſégűl az iſteneket kiket válaſztottatok: azok ſzabadíttſanak-meg títeket a' ſzorongatáſnak idején.
15 * Es mondának az Iſraël fiai az Úr-

nak: Vétkeztünk, azt chelekedd velünk a' mi néked tetszik: chak most szabadíts-meg minket. * Mellyeket mondván, az idegen isteneknek minden bálványit ki-veték az ő határokból, és szolgálának az Úr-Istennek: ki meg-szánā az ő nyomoruságokat. * Az-okáért az Ammon fiai egybekiáltván Gálaádban sátorokat vonának: kik-ellen egybe-gyűlvén az Israël fiai, Masfában tábort járának. * És mondának a' Gálaád fejedelmi ki-ki az ő felebarátyának: A' ki kezdzűlünk elsőben kezd hadakozni az Ammon fiai-ellen, hadnaggya lészen a' Gálaád népének.

XI. Rész.

AZ időben a' Gálaadíta Jefte igen erős és hadakozó férfiu vala, egy kurva aszszony fia, ki Gálaádtól szűleték. * Vala pedig Gálaádnak felesége, kitől fiai lőnek: kik minek-utánna fel-nevekedtek vala, ki-űzék Jeftét, mondván: Nem lehetsz örökös az atyánk házában: mert más anyától születtél. * Kiktől ő el-futván, és el-távozván, Tob-földében lakék: és hozzája gyűlének a' szűkölködő és tolvajló férfiak, és mint fejedelmet követék. * A' napokban hadakoznak vala az Ammon fiai Israël-ellen. * Kik midőn igen rajtok vólnának, el-indúlának a' Gálaád vénei, hogy segétségűl vennék magoknak Jeftét Tob-földéből, * és mondának néki: Jer-el, és légy fejedelmünk, és hadakozzál az Ammon fiai-ellen. * Kiknek felele: " Nem tí vattok-e, kik engem gyűlöltök, és ki-űztetek az atyám házából; és most hozzám jöttetek a' szükségtől kénszeríttetvén? * És mondának a' Gálaád fejedelmi Jeftének: Ugyanis ez-okért jöttünk most hozzád, hogy el-jőj velünk, és hadakozzál az Ammon fiai-ellen, és légy minnyajoknak kik Gálaádban laknak hadnaggya. * Monda Jefte-is nékik: Ha igazán jöttetek hozzám, hogy hadakozzam érettetek az Ammon fiai-ellen, és az Úr kezembe adgya őket, én lészek-é fejedelmetek? * Kik felelének néki: Az Úr, ki ezeket hallya, ő mi-közöttünk közben-járó és tanú, hogy fogadásunkat meg-chelekeszszük. * El-méne azért Jefte a' Gálaád fejedelmivel, és az egész nép maga fejedelmévé tévé őtet. Es meg-mondá Jefte minden beszédit az Úr előtt Masfában. * És követeket küldé az Ammon fiai királyához, kik ő képében mondanának: Mi közöd velem, hogy ellenem jöttél el-pusztítani földemet? * Kiknek amaz felele: † Mert el-vette Israël az én földemet, mikor Egyiptusból fel-jött az Arnon határitól-fogva Jábokig, és a' Jordánig: most azért békeséggel add-meg azt nékem. * Kik-által ismég parancholā Jefte, és meg-hagyá nékik, hogy meg-mondanák az Ammon királyának: * Ezeket mongya Jefte: Nem vette-el Israël a' Móab-földét, sem az Ammon fiai Földét: * hanem mikor Egyiptusból fel-jöttek, a' pusztában járt a' Veres tengerig, és Kádesbe jött. * † És követeket küldé az Edom királyához, mondván: Engedd-meg nékem, hogy által-menyek földeden. Ki nem akara engedni kérésének. Küldé a' Móab királyához-is, és ő sem akara által-menetelt adni. Kádesben marada azért: * és meg-kerülé óldalúl Edom-földét, és Móab-földét: és jöve Móab-földének Nap-keleti részе-ellenébe, és tábort jára Arnonon-túl: "és nem akara bémenni a' Móab határiba: mert Arnon Móab-földének határa. * Israël azért követeket küldé az Amorræusok királyához Séhonhoz, ki Hesebonban lakik vala, és mondának néki: Engedd-meg, hadd menyek-által a' földeden a' folyó-vízig. * És az-is meg-vetvén Israëlnek szavát, nem engedé hogy által-menne a' határin: hanem számtalan sokaságot gyűjtvén, ki-méne ellene Jásába, és erősen ellene-álla. * És az Úr Israël kezeibe adá őtet minden hadával, ki meg-veré őtet, és bírá minden Földét az Amorræusnak a' tartomány lakójának, * és minden határit Arnontól Jábokig, és a' pusztától a' Jordánig. * Meg-rontá azért az Israël Ura Istene az Amorræust, hadakozván az-ellé az ő népe Israël, és te most akarod bírni az ő Földét? Nem azok illetnek-é tégedet törvény-szerént, mellyeket a' te istened Kámos bír? A' miket pedig a' mi Urunk Istenünk győzedelmes léven el-foglalt, mí örökségünkhöz tartoznak: * † hanem-ha jobb vagy a' Séfor fiánál Bálaknál a' Moábi királynál: a' vagy

" Gen. 26. f. 27.

† Num. 21. c. 13.

† Num. 20. c. 14.

" Num. 21. c. 13.

† Num. 22. a. 2.

meg-bizonyíthatod, hogy verſengett Iſraël-ellen, és hadakozott ellene, * mikor Heſebonban lakott, és annak faluiban, és Aroêrben, és annak faluiban, a'vagy minden városokban a' Jordán-mellett, háromſzáz eſztendeig. Miért-hogy ennyi ideig e' viſzſza-kéréſre nem igyekeztetek? * Azért nem én vétek ellened, hanem te chelekeſzel gonoſzúl ellenem, nem igaz hadakat indítván ellenem. Tégyen itéletet az Úr e'napnak köz-bírója az Iſraël's az Ammon fiaiköztt. * És nem akara engedni az Ammon fiainak királya a'Jefte beſzédinek, mellyeket a' követek-által üzent vala. * Lőn azért Jeftén az Úr Lelke, és meg-kerülvén Gálaádot, és Manaſsét, és a' Gálaád Maſsáját-is, és onnét által-menvén az Ammon fiaihoz, * fogadáſt tőn az Úrnak, módván: Ha az Ammon fiait kezeimbe adod, * valaki első ki-jő a' házam ajtaján, és előmbe-jő mikor békeſséggel meg-térek az Ammon fiaitól, azt éppen-égő áldozatúl mutatom-bé az Úrnak. * És által-méne Jefte az Ammon fiaihoz, hogy hadakoznék ellenek: kiket az Úr az ő kezébe ada. * És Aroërtől-fogva míg Mennitbe mennél, húſz váraſt vere-meg, és Ábelig, melly ſzőlővel bé-ültetett, igen nagy chapáſsal. és meg-aláztatának az Ammon fiai az Iſraël fiaitól. * Megtérvén pedig Jéfte Maſsába házához, eleibe-jőve az eggyetlen egy leánya dobokkal és ſeregekkel. mert nem valának egyéb magzati. * Kit látván, meg-ſzaggatá ruháit, és móda: Jaj nékem édes leányom, meg-chaltál engem, magad-is meg-chalattál: mert fel-nyitottam a' ſzámat az Úrhoz, és egyebet nem chelekedhetem. * Kinek ama' felele: Édes atyam, ha fel-nyitottad a' ſzádat az Úrhoz, valamit fogadtál azt chelekedd velem, megengedtetvén néked a' boſzſzú-állás és a' győzedelem az ellenſégiden. * És móda az attyának: Chak azt engeddmeg nékem a' mit kérek: Bochás-el engem hogy két hólnapig kerűllyem a' hegyeket, és ſiraſsam ſzűzeſségemet a'társaimmal. * Kinek ő felele: Menny-el. És el-bochátá őtet két hólnapig. És mikor el-ment vólna a' barátival és társaival, ſirattya vala ſzűzeſségét a' hegyeken. * És eltelvén a' két hólnap, viſzſza-tére az attyához, és chelekedék véle a' mint fogadta vala, ki nem iſmért vala férfiat. Attól-fogva e' ſzer-tartás elhíreſedék Iſraëlben, és ſzokáſnak tartaték; * hogy eſztendő el-forgáſa-után egybe-gyűllyenek az Iſraël leányi, és a'Gálaadíta Jefte leányát négy nap ſiraſsák.

XII. Rész.

IMé pedig Efraimban támadás lőn. mert által-menvén Északellenébe, mondának Jeftének: Miért hogy a' hadba menvén az Ammon fiai-ellen, nem akartál elhínyia minket, hogy veled mennénk? Azért fel-gyújtyuk a' házadat. * Kiknek ő felele: Igen nagy vetekedéſem vala nékem és a' népemnek az Ammon fiai-ellen: és híttalak titeket, hogy nékem ſegétſéget adnátok, és nem akartátok chelekedni. * Mellyet látván, lelkemet kezeimbe tőm, és által-menék az Ammon fiaihoz, és kezembe adá őket az Úr. Mit érdemlettem, hogy ellenem haddal támadgyatok? * Magához híván azért Gálaádnak minden férfiait, Efraim-ellen hadakozék: és meg-verék a' Gálaádi férfiak Efraimot, mert azt mondotta vala: Elſzőkött Gálaád Efraimból, és Efraim 's Manaſses-között lakik. * És elfoglalák a' Gálaadíták a' Jordán révéit mellyekē Efraim viſzſza-térendő vala. És midőn valaki jő vala azokra az Efraim-béliek-közzűl, ſzaladván, és mongya vala: Kérlek, engedgyétek-meg hogy által-mennyek: Mondának néki a' Gálaadíták: Nem Efratæus vagy-e? Ki mondván; Nem vagyok: * kérdék őtet: Mongyad tahát Scibbólet, mely búza-főnek magyaráztatik. Ki feleli vala, Sibbólet: azon bőtűvel a' búzafejet ki nem mondhatván. És mingyárt rágadván meg-ſólik vala a' Jordán révénél. És el-húllának az időbē Efraimból negyven-két ezeren. * A' Gálaadíta Jefte azért, Iſraëlt hat eſztendeig itélé: és meg-hala, és el-temetteték az ő váraſában Gálaádban. * Ő-utánna itélé Iſraëlt a' Betlehemi Abeſán, * kinek harmincz fia vala, és annyi leánya, kiket férjeknek ki-ada, és azon-ſzámú fiainak feleſégeket vőn, bé-hozván házába. Ki hét eſztendeig itélé Iſraëlt, * és meg-hala, és el-temetteték Betlehemben.

hemben. * Kinek helyében lőn a' 11
Zábulonita Ahialon: és Iſraëlt tíz
eſztendeig ítélé: * és meg-hala, és 12
el-temetteték Zábulonban. * Ez-u- 13
tán ítélé Iſraëlt a' Faratonita Abdon,
az Illel fia: * Kinek negyven fia va- 14
la, és azoktól harmincz unokája, het-
ven ſzamár-vemheken ülvén; és Iſ-
raëlt nyólcz eſztendeig ítélé: * és 15
meg-hala, és el-temetteték Fara-
tonban az Efraim földén, az Ama-
lek hegyén.

XIII. Rész.

Sup. 10. b. 6. I Smég gonoſzt chelekedének az 1
Iſraël fiai az Úr ſzíne-előtt: ki A
őket a' Filiſtæuſok kezébe adá
negyven eſztendeig. * Vala pe- 2
dig egy Mánue-nevű férfiu Sáraá-
ból, és a' Dán nemzetſégéből, mag-
talan feleſégű. * Kinek meg-jele- 3
nék az Úr Angyala, és monda néki:
Magtalan vagy és magzatok-nél-
kül: † de méhedben fogadſz, és fi-
† 1. Reg. 1. c. 20. Gen. 16. c. 11, Luc. 1. c. 31. Num. 6. d. 34. at ſzűlſz: * ódd azért magad, hogy 4
bort és réſzegíthetőt ne igyál, és
ſemmi tiſztátalant ne egyél: * mert 5
méhedben fogadſz, és fiat ſzűlſz,
kinek fejét borotva ne illeſſe: mert
az Iſten nazaræusa léſzen gyermek-
ſégétől és annya méhétől-fogva,
és ő kezdi meg-ſzabadítani Iſraëlt
a' Filiſtæuſok kezéből. * Ki mikor 6
a' férjéhez ment vólna, monda néki:
B
Az Iſten embere jőve hozzám, An-
gyali ábrázattya lévén, igen rette-
netes. Kit midőn kérdenék, ki vól-
na, 's honnét jőtt vólna, és michoda
névvel hívattatnék, nem akará né-
kem meg-mondani: * hanem ezt 7
felelé: Ímé méhedben fogadſz, és
fiat ſzűlſz: ódd magad hogy bort
ne igyál, ſe réſzegíthetőt, és vala-
mi tiſztátalant ne egyél: mert a'
gyermek az Iſten nazaræusa léſzen
gyermekſégétől, az annya méhétől-
fogva halála napjáig. * Kéré azért 8
Mánue az Urat, és monda: Kérlek
Uram, hogy az Iſten embere, a' kit
küldöttél, jőjön-el iſmég, és tanít-
ſon-meg minket mit kelleſsék che-
lekednünk a' ſzületendő gyermek-
kel. * És meg-halgatá az Ur a' kö- 9
nyörgő Mánuét, és iſmég meg-jele-
nék az Iſten Augyala a' feleſégének
midőn a' mezőn ülne. Mánue pedig
a' férje nem vala véle. Ki midőn lát-
ta vólna az Angyalt, * ſiete, és a' 10
férjéhez futa: és hírré tévé néki;
mondván: Ímé meg-jelent nékem
a' férfiu, kit az-előtt láttam. * Ki 11
fel-kele, és követé a' feleſégét: és
jutván a' férfiúhoz, monda néki: Te
vagy-e a' ki az aſzſzonnak ſzóllottál?
És ama' felele: Én vagyok. * Kinek 12
Mánue; Mikor, úgymond, beſzéded C
bé-tellyeſedik, mit akarſz hogy che-
lekedgyék a' gyermek? a' vagy mitől
kell néki magát meg-tartóztatni?
* És monda az Úr Angyala Mánué- 13
nek: Mindenektől, a' miket mondot-
tam a' feleſégednek, meg-tartóztaſ-
ſa magát: * és valami a' ſzőlőbente- 14
rem, meg ne egye: bort és réſzegíthe-
tőt ne igyék, ſemmi tiſztátalant ne
egyék: és a' mit néki parancholtam,
bé-tellyesíttſe és meg-őrizze. * És 15
monda Mánue az Úr Angyalának:
Kérlek téged hog' engedgy könyör-
géſimnek, és kéſzíttſünk néked egy
gödölyét a' kechkék-közzűl. * Ki- 16
nek felele az Angyal: Ha engem kén-
ſzeríteſz, nem éſzem kenyeridben:
ha pedig éppen-égő áldozatot akarſz
tenni, mutaſd-bé azt az Úrnak. És
nem tudgya vala Mánue hogy az Úr
Angyala vólna. * És monda néki: Ki 17
neved, hogy, ha beſzéded bé-tellye-
ſedik, tiſztellyünk tégedet? Kinek † Gen. 32. 2. 29.
ama' felele: * † Miért kérded a' ne- 18
vemet, melly chodálatos? * Vőn az-
ért Mánue egy gödölyét a' kechkék-
közzűl, és itali áldozatokat, és tévé a'
kő-ſziklára, bé-mutatván az Úrnak,
ki chodákat chelekeſzik: ő pedig és
a' feleſége nézik vala. * És midőn 20
fel-menne az óltár langja az égbe, az
Úr Angyala eggyűt méne-fel a' lang-
ban. Mellyet mikor láttak vólna
Mánue és a' feleſége, arczal eſének a'
földre, * és többé meg nem jelenék 21
nékik az Úr Angyala. És Mánue
mingyárt az Úr Angyalának érté
lenni, * és monda a' feleſégének: 22
Halállal halunk-meg, mert láttuk az
Iſtent. * Kinek felele az aſzſzony: Ha 23
az Úr meg akarna beſünket ölni, ke-
zeinkből az éppen-égő és az itali ál-
dozatot el nem vette vólna, ſem meg
nem mutatta vólna nékünk mind
ezeket; ſem azokat, mellyek jöven-
dők, meg nem mondotta vólna. * Szű- 24
le azért fiat, és hívá a' nevét Samſon-
nak. És fel-nevelkedék a' gyermek,
és meg-áldá őtet az Úr. * És az Úr 25
Lelke véle kezde lenni a' Dán tábo-
rában Sáraa és Eſtaol-között.

XIV. Rész.

1 A Alá-méne azért Samſon Tamnatába. és látván ott
egy aſzſzony'állatot a' Filiſtiim leányi-közzűl,* fel-
méne, és hírré tévé az attyának
és annyának, mondván: Egy aſz-
ſzony'állatot láttam Tamnatában
a' Filiſtæuſok leányi-közzűl: kit,
kérlek, vegyetek feleſégűl nékem.
3 * Kinek mondának az attya és anya: Ninch-e aſzſzony'állat az
atyádfiai leányiban, és az egéſz né-
pemben, hogy Filiſtiimből akarſz
feleſéget venni, kik környűl-metéletlenek? És monda Samſon az at-
tyának: Ezt vedd nékem: mert tet-
4 D ſzett ſzemeimnek. * A' ſzűléi pe-
B dig nem tudgyák vala hogy a' do-
log az Úrtól vólna, és okot kereſne
Filiſtiim-ellen. mert az időben Fi-
liſtiim uralkodik vala Iſraëlen.
5 * Alá-méne azért Samſon az attyával és annyával Tamnatába. És
mikor a' váras ſzőlőihez jutottak
vólna, egy fene és ordító oroſz-
17 lány-kölyök láttaték, és eleibe-jöve.
6 * Az Úr Lelke pedig Samſonra rohana, és el-ſzaggatá az oroſzlánt, mint
egy gödölyét darabokra ſzaggatván,
ſemmi nem lévén tellyeſséggel ke-
18 zében: és ezt az attyának 's annyának nem akará meg-jelenteni. * És
7 alá-méne és ſzólla az aſzſzony'állatnak, ki az ő ſzemeinek tetſzett
vala. * És egy-nehány nap-után
8 meg-térvén hogy el-venné azt, el-
19 tére hogy meg-látná az oroſzlánnak hólt teſtét, és ímé egy raj-méh
vala az oroſzlány ſzájában és lé-
pes méz. * Mellyet mikor kezébe
9 vőtt vólna, éſzi vala az úton: és az
attyához 's annyához jutván, réſzt
20 ada nékik: és ők-is évének: de nem
akará nékik meg-jelenteni, hogy
a' mézet az oroſzlány teſtéből vette vala. * Alá-méne azért az attya
10 C az aſzſzony'állathoz, és lakodalmat
1 ſzerze a' fiának Samſonnak. mert
A úgy ſzoktak vala az ifiak cheleked-
ni. * Midőn azért annak a' helynek
11 polgári látták vólna őtet, harmincz
társot adának néki hogy véle len-
nének. * Kiknek ſzólla Samſon:
12 Meſét adok előtőkbe: mellyet ha
nékem meg-fejtetek a' lakodalom
hét napja-alatt, harmincz gyölch in-
13 get adok néktek, és annyi köntöſt:
* ha pedig meg nem fejthetitek, tí adgyatok nékem harmincz gyölch in-
get, és annyi-ſzámú köntöſt. Kik fe-
lelének néki: Mond-elő a' meſét,
14 hadd hallyuk. * És monda nékik: Az
évőből étek jött-ki, és az erősből
édeſség ment-ki. és nem fejthetek-
15 meg három náp a'kérdéſt. * És mi-
dőn el-jött vólna a'hetedik nap, mondának a' Samſon feleſégének: Hizelkedgyél a'férjednek, és tanátſollyad
néki, hogy jelentſe-meg néked mit
jegyezzen a' meſe. mellyet ha nem
akarſz chelekedni, meg-égetűnk téged és az atyád házát. 's azért hítta-
tok-e minket a' menyegzőre hogy
16 meg-foſztanátok? * Kikönyvez vala Samſonnál, és panaſzolkodik vala, mondván: Gyűlőlſz engem, és
nem ſzeretſz: azért nem akarod a'
meſét, mellyet eleikbe adtál az én
népem fiainak, nékem meg-magyarázni. Ama' pedig felele: Az atyámnak 's anyámnak nem akartam meg-
mondani; és néked jelenthetem-e
17 meg? * A' lakodalomnak hét napján
azért ſiránkozik vala előtte: és vég-
tére a' hetedik napon, midőn el-únta vólna őtet, meg-fejté. Ki min-
gyárt meg-jelenté az ő polgárinak.
18 * És ők mondának néki a'hetedik napon nap-nyugat-előtt. Michoda
édesb a'méznél, és michoda erősb az
oroſzlánnál? Ki monda nékik: Ha az
én üſzőmön nem ſzántottatok vólna,
kérdéſemet meg nem találtátok vólna. * Azért reája rohana az Úr Lelke,
19 és alá-méne Aſkalonba, és ott harmincz férfiat öle-meg. Kiknek el-
vőtt ruháit adá azoknak, kik meg-
fejtették vala a' meſét. És igen meg-
haraguván, fel-méne az attya házába: * az ő feleſége pedig férhez mé-
20 ne eggyik baráttyához és menyegzős társához.

XV. Rész.

1 A Egy kevés idő-múlva pedig, mikor a' búza aratás napjai
el-közelgetnének, el-méne
Samſon, meg akarván látogatni a'feleſégét, és egy gödölyét
vűn néki a' kecskék-közzűl. És mi-
dőn annak kamarájába ſzokáſa-ſze-
rént bé akarna menni, el-tíltá őtet
2 amannak az attya, mondván: * Azt

álítottam hogy gyűlőlnéd őtet, és azért adtam őtet a' te barátodnak: hanem, vagyon őttse, melly ifiabb és szebb nálánál, az légyen helyében feleséged. * Kinek Samson felele: 3 E' naptól-fogva nem én-bennem lészen a' vétek a' Filistæusok-ellen: mert károkat tészek néktek. * És 4 el-méne és három-száz rókát foga, és azoknak farkokat egybe-foglalá, és fáklyákat kőte kőzikbe: * mel- 5 lyeket tűzzel fel-gyűjtván, el-bochátá, hogy ide 's tova futosnának. Mellyek mingyárt a' Filistæusok vetésibe menének. Mellyeket meggyűjtván, az egybe-hordatott gabona-is, és a' szalmájában álló-is megége, el-annyira, hogy a' szőlőket-is és az olaj-fákat-is meg-emésztené a' lang. * Es mondának a' Filistæusok: 6 Ki chelekedte e' dolgot? Kiknek mondának: Samson a' Tamnatæus veje; mivelhogy el-vette a' feleségét, és másnak adta, chelekedte ezeket. És fel-menének a' Filistæusok: és meg-égeték mind az aszszont, 's mind az attyát. * Kiknek monda Sámson: 7 Noha ezeket chelekedtétek, mindazáltal még-is boszszút állok rajtatok, és akkor meg-szűnőm. * És 8 meg-veré őket igen nagy chapással, úgy hogy el-álmélkodván, lábok ikráját a' tomporájokra tennék. És alá-menvén, az Étam kő-szikla barlangjában lakék. * Az-okáért fel- 9 menvén a' Filistæusok Júda-földébe, tábort járának a' helyen, melly azután hívattaték Lékinek, az-az, álkapczának, a' hol az ő hadok kiterjedett. * És mondának nékik a' 10 Júda nemzetség-béliek: Miért jőttetek-fel ellenünk? Kik felelének: Jőttünk, hogy meg-kőtőzzük Sámsont, és meg-fizessük néki a' miket rajtunk chelekedett. * Alá-menének 11 azért három ezer férfiak Judából, az Étam kő-szikla barlangjához, és mondának Sámsonnak: Nem tudod-e hogy a' Filistæusok uralkodnak rajtunk? miért akartad ezt chelekedni? Kiknek monda: A' mint velem chelekedtek, úgy chelekedtem vélek. Mondának: * Meg-kőtni jőt- 12 tünk téged, és a' Filistæusok kezébe adni. Kiknek monda Sámson: Eskűdgyetek-meg, és fogadgyátok-fel nékem hogy meg nem őltők engem. * Mondának: Meg nem őlünk téged, 13 hanem kőtve kézbe adunk. Es megkőték őtet két új kőtéllel, és el-vivék 14 őtet az Étam kő-sziklájáról. * Ki midőn az Ál-kapczának helyéhez jutott vólna, és a' Filistæusok kiáltván eleibe siettek vólna; reá rohana az Úr Lelke: és, a' mint szokott a' tűznek szagára a' len meg-emésztetni, úgy a' kőtelek mellyekkel kőtőzve vala, el- 15 oszlának és el-óldatának. * És találván egy ál-kapczát, az-az, szamár álchontyát melly ott hever vala, felragadván, meg-őle azzal ezer férfiat, 16 * és monda: A' szamár állával, a' szamár vemhének ál-chontyával tőrlőttem-el őket, és meg-őltem ezer férfiat. * És mikor ez igéket énekelvén el-végezte vólna, el-veté az álchontot kezéből, és hívá annak 17 a' helynek nevét Rámat-Lékinek, melly magyaráztatik, Ál-chont felvételének. * És igen meg-szomjuhozván, kiálta az Úrhoz, és monda: Te adtad a' te szolgád kezé-által ez igen nagy szábadúlást és diadalmat: ímé szomjúval meg-halok, és a' kör- 18 nyűl-metéletlenek kezekbe esem. * Fel-nyita azért az Úr egy záp-fogat 19 a' szamár álla-chontyábã, és vizek fakadának abból. Mellyeket meg-iván, meg-élede lelke, és erőt vőn. Az-okáért nevezteték annak a' helynek neve, a' Segétségűl hívó ál-chontya forrásának, e' jelen-valo napig. * És 20 ítélé Israélt a' Filistæusok idejében húsz esztendeig.

XVI. Rész.

ES el-méne Gázába, és láta ott 1
egy kurva aszszonyt, és bé- 10 A
méne hozzája. * Mellyet mi- C 2
kor hallotak vólna a' Filistæusok, és ki-hirhedett vólna nálok, hogy bé-ment Samson a' városba, kőrnyűl-vévék őtet, őrzőket állatván a' város kapujára: és ott egész éjjel halgatással várakozván, hogy reggel lévén a' ki-menőt meg-ölnék. * Aluvék pedig Samson éj- 3
félig: és az-után fel-kelvén, ragadá a' kapunak mind két ajtaját a' mellyékivel és zárjával, és a' maga vállára fel-tévén, a' hegy tetejére vivé, 12
melly Hebront nézi. * Az-után 4
meg-szerete egy aszszonyt, ki Sórek-völgyében lakik vala, és Dalilának hívattaték. * És hozzája menének a' Filistæusok fejedelmi, és mon- 5

dának:

dának : Chald-meg őtet , és tudd-meg tőle , miben légyen illy nagy ereje, és mint győzhessük meg-őtet, és meg-kötözvén meg-nyomorít-hassuk. Mellyet ha meg-chelekeszel , mindenikünk ezer 's száz ezüst sikluſt ád néked. * Szólla azért Dálila Samsonnak : Mond-meg nékem, kérlek, miben légyen a' te nagy erőd, és mi légyen a' mivel meg-kötöztetvén ki ne menekedhessél ? * Kinek felele Samson : Ha inakból chinált 's meg nem száradott és még nedves hét kötéllel meg-kötöztetem, erőtlen lészek mint egyéb emberek. * És vivének ö-hozzá a' Filiſtæusok fejedelmi hét kötelet , a' mint mondotta vala : mellyekkel meg-köté őtet, * a' les rejtve lévén nála, és a' kamarában a' dolognak végét várván , és kiálta néki : Rajtad a' Filiſtæusok Samson. Ki el-szakaszta a' kötéleket, mint valaki el-szakasztaná a' chöpűből sodrott fonalat, midőn a' tűztől meg-pörzölődik: és ki nem tudódék miben vólna az ö ereje. * És monda néki Dálila. Ímé meg-chúfolál engem , és hamisat szóllál: akár chak most jelents-meg nékem, mivel kellyen téged meg-kötözni. * Kinek ö felele : Ha meg-kötöztetem új kötelekkel, mellyek soha munkában nem vóltak, erőtlen lészek , és egyéb emberekhez hasonlo. * Mellyekkel ismég meg-köté őtet Dálila, és kiálta : Rajtad a' Filiſtæusok Samson, készen lévén a' les a' kamarában. Ki úgy szakasztá a' kötéleket mint a' vászony fonalakat. * És monda Dálila ismég néki: Meddig chalogatsz engem, és hamisat szóllasz ? mutasd-meg mivel kell meg-kötöztetned. Kinek felele Samson: Ha a' fejemnek hét hajszálát a' nyűst fonallal egybe-tekered , és ezekkel környűl-kötöztetett szeget a' földbe vered, erőtlen lészek. * Mellyet mikor meg-chelekedett vólna Dálila, monda néki : Rajtad a' Filiſtæusok Samson. Ki fel-serkenvén az álomból, ki-vonyá a' szeget a' haj-szálakkal és nyűst-fonállal. * És monda néki Dálila : Mint mondod hogy szeretsz engem, holott a' szíved ninch velem ? Három ízben hazudtál nékem, és nem akartad meg mondani miben légyen a' te nagy erőd. *És mikor úntatná őtet, és sok napokonrajta vólna, nyugadalomra-valo időt nem adván néki, el fogyatkozék lelke, és halálig el-lankada. * Akkor meg-nyilatkoztatván a' dolognak igasságát, monda néki : Vas soha fel nem ment a' fejemre, mert nazáræus, az-az, az Istennek szenteltetett vagyok az anyám méhétől-fogva : ha meg-borotváltatik a' fejem, el-távozik tőlem az erőm, és meg-fogyatkozom, és lészek mint egyéb emberek. * És látván amaz, hogy meg-vallotta vólna néki tellyes szívét, el-küldé a' Filiſtæusok fejedelmihez, és meg-hagyá: Jőjetek-fel még egyszer, mert most meg-nyilatkoztatta nékem szívét. Kik fel-menének , magokkal el-vivén a' pénzt mellyet igértek vala. * Ama' pedig el-alutá őtet a' térdein, és a' fejét az ölébe hajtatá. És barbélt híva, és el-borotválá hét haja-szálát, és kezdé őtet űzni, és magától el-kergetni : mert mingyárt el-távozék tőle az erö ; * és monda : Rajtad a' Filiſtæusok Samson. Ki az álomból fel-serkenvén, monda szívében : Ki megyek mint az-előtt chelekedtem , és magamat fel-rázom, nem tudván hogy el-távozott vólna tőle az Úr. * Kit midőn megfogtak vólna a' Filiſtæusok, mingyárt ki-váják a' szemeit, és Gázába vivék lánczokkal meg-kötözvén, és bé-rekesztvén a' tömlöczbe őrletének vele. * És immár az ö haj-szálai nevekedni kezdettek vala, * és a' Filiſtæusok fejedelmi egybe-gyűlének, hogy nagy áldozatokat áldoznának az ö isteneknek Dágonnak, és vígan laknának, mondván : Kezünkbe adta a' mi istenünk ellenségünket a' Samsont. * Mellyet a' nép-is látván, dichéri vala az ö istenét, és ugyan azont mongya vala : A' mi istenünk ellenségünket kezünkbe adta , ki földünket el-törlötte, és sokakat megölt. * És örvendezvén a' lakodalomban, el-végezvén az ételt, parancholák hogy elö-hívattatnék Samson, és játszodoznék előttök. Ki elö-hozattatván a' tömlöczből , játszodozik vala előttök, és állaták őtet két oszlop-közibe. * Ki monda az ö lépésit igazgato inasának : Ereszsz engem, hadd illessem az oszlopokat, mellyeken az egész ház fekszik, és támaszkodgyam azokhoz , és egy kevessé nyugodgyam. * A' ház pedig teli va-

la férfiakkal és aſzſzonyokkal, és ott valának a' Filiſtæuſoknak minden fejedelmi, és a' ház-hejáról és palotából kőzel három-ezer férfiak's aſzſzonyok nézvén a' játſzodozo Sámſont. * Ő pedig ſegétſégűl híván az Urat, monda: Uram Iſten, emlekezzél-meg rólam, és add-meg nékem moſt előbbi erőmet én Iſtenem, hogy boſzſzúmat állyam ellenſégimen, és a' két ſzemeim el-veſztéſeért egy boſzſzút állyak. * És meg-ragadván mind a'két oſzlopot mellyeken a'ház áll vala, és azoknak eggyikét jobb kezével, és a' máſikát bal kezével tartván, * monda: Hallyon-meg lelkem a' Filiſtæuſokkal. és megrándítván erőſsen az oſzlopokat, leſzakada a' ház mind a' fejedelmekre, és a' tőbb ſokaſágra melly ott vala: és ſokkal tőbbeket őle-meg meghalván, hogy-ſem az-előtt éltében meg-őlt vala. * Alá-menvén pedig az attyafiai, és az egéſz rokonſága, elvívék a' teſtét, és el-temeték Sáraa és Eſtaol-kőzőtt az ő attya Mánue koporſójában: és Iſraëlt húſz eſztendeig ítélé.

G 8 28 29 30 31

XVII. Rész.

AZ időben egy Mikás-nevű férfiu vala az Efraim hegyéről, * ki monda az annyának: Az ezer 's ſzáz ezűſt ſikluſok, mellyeket magadnak válaſztottál vala, és mellyekért az én halláſomra meg-eſkűdtél vala, ímé nálam vannak, és én bírok azokkal. Kinek ama' felele: Áldott légyen az én fiam az Úrtól. * Meg-adá azért azokat az annyának, ki azt mondotta vala néki: Az Úrnak ſzenteltem és fogadtam ez ezűſtőt, hogy kezemből vegye-el az én fiam, és chinálljon faragott és őntőtt képet: és moſt kezedbe adom azt. * Meg-adá azért azokat az annyának: ki kétſzáz ezűſt ſikluſt vőn, és adá azt az őtvőſnek, hogy azokból faragott és őntőtt képet chinálna, melly a' Mikas házában vólt. * Ki házatſkát-is válaſzta abban az Iſtennek, és éfodot chinála, és terafimot, az-az, papi ruhát, és bálványokat: és meg-tőlté kezét eggyiknek az ő fiai-kőzzűl, és papja lőn. * A' napokban nem vala király Iſraëlben, hanem ki-ki a' mi néki igaznak láttatik vala, azt che-

1 A 2 3 B 4 5 6 7 C

lekedé. * Vala más ifiú-is Juda Betleheméből, az ő rokonſágából: és az Levíta vala, és ott lakik vala. * Es ki-menvén Betlehem váraſából, ſzéllyel akara járni a'hol magának alkalmatoſságot találna. Es midőn az úton lévén, az Efraim hegyére jutott vólna, és egy keveſé a' Mikas házába tért vólna, * meg-kérdé tőle honnét jőtt vólna. Ki felele: Levíta vagyok Juda Betlehemből, és elmegyek hogy ott lakjam a'hol lehet, és a'hol haſznomat látandom. * És monda Mikas: Maradgy nálam, és légy atyám's papom: és eſztendőnként tíz ezűſt ſikluſt adok néked, és két-féle ruhát, és a'mik táplálóſodra ſzűkſégeſek. * Engede, és az embernél marada, és lőn néki mint eggyike a' fiai-kőzzűl. * és meg-tőlté Mikas az ő kezét, és az ifiú pap ő-nála lőn, * Moſt tudom, ugymond, hogy jól téſzen velem az Iſten, Lévi nemzetſége-béli papom lévén.

1 A 2 3 B 4 5 6 7 C

XVIII. Rész.

A' napokban nem vala király Iſraëlben, és a' Dán nemzetſége őrőkſéget keres vala magának, hogy abban laknék: mert még a' napig a' tőbb nemzetſégek-kőzőtt réſzt nem vőtt vala. * El-küldének azért a' Dán fiai az ő győkerek és házok-népekőzzűl őt erős férfiat Sáraából és Eſtaolból, hogy meg-kémlenék a' Földet, és ſzorgalmatoſon meg-néznék; és mondának nékik: Mennyetek-el, és nézzétek-meg a' Földet. Kik midőn el-menvén az Efraim hegyére jutottak vólna, és a' Mikas házába bé-mentek vólna, meg-nyugovának ott: * és meg-iſmérven az ifiú Levíta ſzavát, és ſzálláſon nála lévén, mondának néki: Ki hozott tégedide? mit mivelſz itt? mi okból akartál ide jőni? * Ki felele nékik: Ezeket 's ezeket chelekedte velem Mikas, és engem bérbe fogadott, hogy papja légyek. * Kérék pedig őtet hogy tanátſot kérdene az Úrtól, hogy tudhatnák ha ſzerenchés úton járnának, és ha a' dolog véghez menne. * Ki felele nékik: Mennyetek békeſéggel: az Úr nézi a' tí járáſtokat, és az útat a'hová mentek. * El-menvén azért az őt férfi, Láisba jutának: és láták a'benne-lako népet minden félelem-

nélkül, a' Sidóniusok szokása-szerént, bátorságos és nyugodalmas, senki tellyességgel ellene nem tusakodván, és nagy gazdagsággal, és Sídontól és minden emberektől messzére el-szakasztva. * És meg-térvén Sáraába és Estaolba az attyok-fiaihoz, és azok tudakozván mit chelekedtek vólna, felelének: * Kellyetek-fel, mennyünk-fel hozzájok: mert igen gazdag és bíros Földet láttunk: el ne henyéllyétek, meg ne szűnnyetek. mennyünk-el, és bírjuk azt, semmi munka nem lészen. * Félelem-nélkül-valókhoz megyünk, igen széles tartományba, és nékünk adgya az Úr a'helyt, melyben ninch semmi fogyatkozás azokból, mellyek a'földön teremnek. * El-indúlának azért a' Dán rokonságából, az-az, Sáraából és Estaolból, hát-száz férfiak fel-készűlvén hadi fegyverekkel, * és fel-menvén Juda Kíriat-iarimjában maradának: melly hely, az időtől-fogva, Dán-Táborának neveztetek, és Kíriat-iarim megett vagyon. * Onnet által-menének az Efraim hegyére. És mikor a' Mikas házához jutottak vólna, * mondának az öt férfiak, kik az-előtt el-küldettek vala Láis-földének kémlésére, a' több attyokfiainak: Tudgyátok hogy e' házakban efod vagyon és terafim, és faragott 's öntött kép: lássátok mi tettszik néktek. * És mikor egy kevessé el-tértek vólna, bé-menének az ifiú Levíta hazába ki a' Mikas házábã vala: és köszönték őtet békeséges szókkal. * A'hat-száz férfiak pedig, a'mint fel-fegyverkezve valának, úgy állanak vala az ajtó-előtt. * Amazok pedig kik bé-mẽtek vala az ifiú házába, a' faragott képet, és az efodot, és a' terafimot, 's az öntött képet el akarják vala vinni, és a' pap az ajtó-előtt áll vala, a' hat-száz erős férfiak nem messze várakozván. * El-vívék azért a'kik bé-mentek vala, a' faragott képet, az efodot, és a'bálványokat 's az öntött képet. Kinek monda a'pap: Mit miveltek? * Kinek felelének: Halgass, és tedd a' szádra az újodat: és jere velünk, hogy atyánk légy, és papunk. Mi jobb néked, az-e hogy egy férfiu házában légy pap, vagy Israëlnek egy nemzetségében 's chelédében? * Mellyet midőn hallott vólna, engede beszédeknek, és el-vívé az efodot, és a' bálványokat, és a' faragott képet, és el-indúla vélek.

C 21 * Kik midőn mennének, és előttök el-küldötték vólna a' kisdedeket és barmokat, és minden drága marhájokat, 22 * és már a' Mikas házától távul volnának; a' férfiak kik a'Mikás házában laknak vala, egybe-kiáltván utánnok menének, 23 * és hátúl kiáltani kezdének. Kik mikor hátra tekíntettek vólna, mondának Mikásnak: Mit akarsz? miért kiáltasz? 24 * Ki felele: Az én istenimet, kiket magamnak chináltam, el-vittétek, és a' papomat, és mindent a'mim vagyon, és azt mongyátok, Mi lőlt téged? 25 * És mondának néki a' Dán fiai: Meg-láss hogy többé ne szólly nékünk, és hozzád ne mennyenek a' fel-indúlt szívű férfiak, és magad egész házaddal el ne veszsz. 26 * És így a' kezdett úton menten menének. Látván pedig Mikas hogy erősbek vólnának nálánál, visszíza-tére a'házába. 27 * A'hat-száz férfi pedig el-vívék a' papot, és a'miket felyűl meg-mondottunk: és jutának Láisba a' nyugodalmas és félelem-nélkül-valo néphez, és meg-verék őket fegyver élivel: és a' váraſt meg-égeték, 28 * tellyességgel senki segétséget nem hozván, mivelhogy távul laknának Sídontól, és egy emberrel sem vólna semmi társaságok és közök. A' város pedig Rohob tartományában vala helyheztetve: mellyet ismég fel-építvén, benne lakának, 29 * híván a' város nevét Dánnak, az ő attyok neve-szerént kit Israël nemzett vala, melly az-előtt Láisnak mondatik vala. 30 * És fel-állaták magoknak a' faragott képet, és Gersamnak a' Moyses fiának fiát Jonatánt, és annak fiait papokká tévék a'Dan nemzetségébẽ, az ő fogságok napjáig. 31 * És nálok marada a' Mikas bálványa mind az időben, mellyen az Isten háza Silóban vólt. az időben nem vala király Israëlben.

XIX. Rész.

1 VAla egy Levíta férfiu az Efraim hegye óldalán lakván, ki feleséget vőn Juda Betleheméből: 2 * ki el-hagyá őtet, és visszíza-tére az attya házába Betlehembe, és nála marada négy hólnapig. 3 * És utánna-méne a' férje, akarván őtet engesztelni, és hizelked-

ni néki, és magával viſzſza-vinni, egy inas és két ſzamár lévén véle az úton: ki bé-fogadá őtet, és bé-vívé az attya házába. Mellyet mikor hallott vólna az ipa, és őtet látta vólna, eleibe méne örűlvén, * és meg-ölelé az embert. És a'vő az ipa házában hármad napig marada, evén véle és iván barátſágoſon. * Negyedik napon pedig éjjel fel-kelvén, el akara menni. kit meg-tartóztata az ipa, és monda néki: Egyél előſzör egy kevés kenyeret, és erősíts-meg gyomrodat: és úgy menny-el. * És le-ülének egyűtt, és évének 's ivának. És monda a'leány attya a' vejének: Kérlek, maradgy itt ma, és eggyűtt vígadgyunk. * Ama' pedig fel-kelvén, el akar vala menni. És mindazáltal igen tartóztatá az ipa, és magánál marafztá. * Reggel lévén pedig, a' Levíta útra kéſzűl vala. Kinek az ipa iſmég; Kérlek, ugymond, hogy egy kevés eledelt végy, és erőt vévén, míg a' nap nevekedik, az-után mény-el. Evének azért eggyűtt. * És fel-kele az iſiu, hogy el-menne a'feleſégével és inaſſával. Kinek iſmég ſzólla az ipa: Gondold-meg hogy a' nap az enyéſzetre hajlandóbb, és eſtvére közelget: maradgy nálam ma-is, és múlaſd vígan a' napot, és hólnap indúlly-meg hog' házadba menny. * Nem akara a' vő engedni az ő beſzédinek: hanē mingyárt el-indúla, és juta Jébus-ellenébe, melly más néven Jeruſalemnek hívattatik, két terhelt ſzamárt vívén magával, és az ágyaſát. * És már Jébus-mellet valának, és a'nap éjjé változik vala: és mōda az inas az urának: Jere, kérlek, térjűnk a' Jebuſæuſok váraſába, és maradgyunk abbā. * Kinek felele az ura: Nem megyek az idegen nemzet váraſába, melly nem Iſraël fiai-közzűl-valo, hanem általmegyek Gábaáig: * és mikor oda jutok, abban maradgyunk, vagy pedig Ráma váraſában. * Által-menének azért Jébuſon, és a' kezdett úton mēten mennek vala, és el-enyéſzék a' nap nékik Gába-mellett, melly a' Benjamin nemzetſégében vagyon: * és bé-térének abba, hogy ott maradnának. Hová mikor bé-mentek vólna, a' váras útzáján űlnek vala, és ſenki őket nem akarja vala ſzálláſra bé-fogadni. * És ímé, egy vén ember jöve-elő, a' mezőről, és a' munkájáról eſtve meg-térvén, és az-is az Efraim hegyéről vala, és jövevényűl lakik vala Gábaában. annak a' tartománnak emberi pedig a' Jemini fiai valának. * És fel-emelvén ſzemeit, láta a' vén egy embert űlni az ő kőtőlékivel a' váras útzáján: és monda néki: Honnét jöſz? és hová mégy? * Ki felele néki: Júda Betleheméből jöttűnk, 's helyűnkre megyűnk, melly az Efraim hegye óldalán vagyon, a' honnan Betlehembe mentűnk vala: és moſt az Iſten házába megyűnk, és ſenki nem akar hajléka-alá fogadni bennűnket, * magúnknak polyvánk lévén és ſzénánk a' ſzamárok abrakára, és kenyerűnk 's borúnk az én ſzűkſégemre, 's a' te ſzolgálódéra, és a'velem-valo inaſéra: ſemmi-nélkűl nem ſzűkölkődűnk, hanem ſzálláſ-nélkűl. * Kinek felele a'vén: Békeſég légyē veled, én mindent adok a'mi ſzűkéges: chak-hogy, kérlek, ne maradgy az útzán. * Es bé-vívé őtet a' házába, és abrakot ada a' ſzamároknak: és mineknek-utánna meg-moſák a' lábokat, bé-vívé őket a' lakodalomba. * Vígadván azok, és az útnak munkája-után, étellel és itallal teſtőket megéleſztvén, el-jövének a' váras férfiai, a' Bélial fiai (az-az, igátlanok) és körűl-vévén a'vén házát, zörgetni kezdék az ajtót, kiáltván a' ház urára, és mondván: " Hozd-ki a' férfiat, a' ki a' házadba ment, hadd éllyűnk gonoſzúl véle. * És ki-méne hozzájok a' vén, és monda: Né atyám-fiai, ne chelekedgyétek e' gonoſzt: mivelhogy ez ember az én ſzálláſomra jött; és ſzűnnyetek-meg e' bolondſágtól: * vagyon egy ſzűz leányom, és ez embernek vagyon egy ágyaſa; ki-hozom őket hozzátok, hogy meg-alázzátok őket, és fajtalanſágtoknak eleget tegyetek: chak-hogy, kérlek, e' terméſzet-ellen valo vétket ne chelekedgyétek a'férfiúval. * Nem akarnak vala engedni az ő beſzédinek. ezt látván az ember, ki-vívé hozzájok az ő ágyaſát, és chúfoláſra nékik adá: kivel mikor egéſz éjjel gonoſzúl éltek vólna, el-bochátták őtet reggel. * Az aſzſzony pedig, el-múlván a' ſetétſég, a' ház ajtajához jöve, a'hol az ura lakik vala, és le-eſék ott. * Reggel-lévén, fel-kele az ember, és megnyitá az ajtót, hogy a' kezdett útat el-végezné: és ímé az ő ágyaſa az aj-

" *Gen. 19. b. 5.*

ajtó-előtt fekszik vala ki-terjesztett kezekkel a' kűszöbön. * Kinek ő 28
szóll vala, alítván hogy nyúgodnék: G
Kelly-fel, és mennyünk-el. Ki midőn
semmit nem felelne, eszébe vévén
hogy meg-hólt vala, fogá őtet, és fel-
téve a' szamárra, és viszsza-méne há-
zába. * Melybe midőn bé-ment vól- 29
na, kardot ragada, és a' feleségе hólt
testét mind chontostól tizen-két
részre és darabra vagdalván, el-kűl-
dé Israëlnek minden határiba. * Mel- 30
lyet mikor ki-ki látott vólna, fel-
kiáltának: Soha illy dolog nem lőtt
Israëlben, a' naptól-fogva mellyen
fel-jöttek az atyáink Egyiptusból, e'
jelen-való ideig: mongyatok senten-
tziát, és közönségesen végezzétek-el
mit kellyen chelekedni.

XX. Rész.

KI-menének azért mind az Is- 1
raël fiai, és egyélő-képpé bé-
gyűlének, mint egy ember, A 16
† Dantól-fogva, Bersabeéig, C
† Of. 9. b. 9. és Gálaád-földéből, az Úrhoz Mas-
fába: * És a' népeknek minden sze- 2
geleti, és Israëlnek minden nemzet-
ségi az Isten népe gyülekezetibe
gyűlének, négy száz-ezer gyalog ha-
dakozók. * (Nem-is vala titkon a' 3
Benjamin fiainál, hogy fel-mentek
vólna az Israël fiai Masfába.) És
meg-kérdetvén a' Levita, a' meg-
öletett aszszony férje, mi modon lőtt
ez illyen nagy szörnyűség, * felele: 4
Benjamin Gábaába jövék feleségem-
mel, és oda bé-térék: * és ímé a' 5
város emberi körűl-vévék éjjel a'
házat, melyben valék, meg akarván
engem ölni, és a' feleségemet a' buja-
ságnak hihetetlen dühösségével el-
gyötörvén, végre meg-hala. * Kit 6
ragadván, darabokra vagdalék, és
el-küldém a' darabokat örökségtek-
nek minden határiba: mert soha il-
lyen nagy latorság, és illyen nagy
bűn nem történt Israëlben. * Jelen 7
vattok minnyájan Israël fiai, végez-
zétek-el mit kellessék chelekednetek. * És álván az egész nép, mint 8
egy ember szavával felele: Nem me- B
gyünk hajlékinkba, se ne mennyen
senki a' maga házába: * hanem Gá- 9
baa-ellen közönségesen ezt chelе-
kedgyük. * Tíz férfi választassék 10
száz-közzűl Israëlnek minden nem-
zetségiből, és száz ezer-közzűl, és
ezer tíz ezer-közzűl, hogy éléſt hor-
gyanak a' hadnak, és hadakozhas-
sunk Benjamin Gábaája-ellen, és fi-
zethessünk néki a' szörnyűségért, a'
mit érdemel. * És egész Israël a' vá- 11
rashoz gyűlt, mint egy ember, azon
elmével, és egy tanáttsal. * és követ- 12
eket küldének Benjaminnak egész
nemzetségéhez, kik módának: Miért
találtatott bennetek illyen nagy la-
torság? * Adgyátok kézbe a' Gábaái 13
embereket, kik e' bűnt chelekedték,
hogy hallyanak-meg, és vetessék-ki
a' gonosz Israëlből. Kik nem akarák 14
az attyok-fiainak az Israël fiainak
parancholattyát hálgatni: * hanem
minden városokból, mellyek az ő
sorsokban valának, Gábaába gyűlé-
nek, hogy őket meg-segétenék, és
Israëlnek minden népe-ellen hada- 15
koznának. * És találtatának huszon-
öt ezeren Benjaminból fegyver-fog-
hatók, a' Gábaa lakóin-kivűl, * kik 16
hét-százan valának igen erős férfiak,
a' bal-kézzel úgy harczolván mint a'
jobbal: és parittyával a' követ
olly bizonyosan hágyítván, hogy a'
haj-szálat-is meg-űthették, és a' kő-
nek űtése más-felé nem vitethék.
* Az Israël férfiai-közzűl-is, a' Ben- 17
jamin fiai-kivűl, négy száz-ezer fegy-
ver foghatók találtatának, és a' harcz-
ra készek. * Kik fel-kelvén, mé- 18
nének az Isten házába, az-az, Silóba:
és tanátsot kérdének az Istentől, és
mondának: Kilégyen hadunkban a'
viadal fejedelme a' Benjamin fiai-el-
len? Kiknek felele az Úr: Júdas lé-
gyen hadnagyotok. * És fel-kelvén 19
az Israël fiai mingyárt reggel, tábor-
ba szállának Gábaa-mellett: * és on- 20
nét a' harczra indúlván Benjamin-
ellen, a' várast vittatni kezdék. * És 21
ki-menvén a' Benjamin fiai Gábaá-
ból, meg-ölének az Israël fiaiban
azon nap huszon-két ezer férfiat.
* Az Israël fiai, mind erősségekben 22
's mind sokaságokban bizakodván,
ismég azon helyen rendelék a' sere-
get, mellyen az-előtt harczoltak vá-
la: * de úgy, hogy előbb fel-menné- 23
nek és sírnának az Úr-előtt mind
éjelig: és tanátsot kérdenének tőle,
és mondanának: El kell-e többé
mennem harczolni az atyám-fiai a'
Benjamin fiai-ellen, vagy nem? Kik-
nek ő felele: Mennyetek-fel hoz-
zájok, és vijatok-meg. * És mikor 24

az Iſraël fiai másod nap a' Benjamin fiai-ellen a' harczra mentek vólna,
* ki-rohanának a' Benjamin fiai Gábaa kapuin: és eleikbe menvén amazoknak, olly nagy öldökléſsel dühöſködének ellenek, hogy tizennyólcz-ezer fegyver-foghato férfiat vágnának-le. * Minnyájan fel-menének azért az Iſraël fiai az Iſten házába, és ülvén sírnak vala az Úr-előtt: és azon nap eſtvéig böjtölének, és áldozának néki éppen-égő és békeſéges áldozatokat, * és állapattyokfelől kérdezkedének. Az időben ott vala az Iſten ſzövetſége ſzekrénye,
* és Eleazarnak az Aaron fiának fia Fínees a' ház gond-viſelője. Tanátſot kérdének azért az Úrtól, és mondának: Ki kell-e többé a' harczra mennünk az atyánk-fiai a' Ben-jamin fiai-ellen, vagy meg-ſzűnnünk? Kiknek monda az Úr: Mennyetek-fel, mert hólnap kezetekbe adom őket.
* És az Iſraël fiai leſeket vetének Gábaa váraſa-körül: * és harmadik úttal, mint elsőben és másodſzor, kivívék Benjamin-ellen a' hadat. * De a' Benjamin fiai-is méréſzen rohanának-ki a' várasból, és a' ſzalado ellenſéget meſzſzebb űzék, úgy hogy megſebesítenének közzülök, mint az első és másod nap, és vágnák a' ſzaladókat két öſvényen, melynek eggyike Bételre mégyen vala, és a' másik Gábaára, és le-vágnának közel harmincz férfiat. * mert azt vélték hogy a' ſzokott módon vágnák őket. Kik a' futáſt meſterséggel tettetvén, tanátſot tartának hogy el-vonnák őket a' váraſtól, és mint-ha futnának, a' felyül-mondott öſvényekre vinnék.
* Minnyájan azért az Iſraël fiai felkelvén helyekből, ſereget rendelének a' helyen, melly Báaltamárnak hívattatik. A' leſek-is, mellyek a' váras-körül valának, laſsan ki kezdék magokat mutatni, * és a' váraſnak Nap-nyúgati réſze-felől elő-jöni. De meg más tíz ezer férfi-is egéſz Iſraëlből, a' viadalra ingerli vala a' váras lakóit. És meg-nehezüle a' harcz a' Benjamin fiai-ellen: és nem vévék eſzekbe, hogy minden-felől veſzedelem követné őket. * És megveré őket az Úr az Iſraël fiai ſzine-előtt, és meg-ölének közzülök azon nap huſzon-öt ezer és ſzáz férfiat, mind hadakozókat és fegyver-foghatókat. * A' Benjamin fiai pedig, mikor látták vólna erőtlemb-vóltokat, ſzaladni kezdének. Mellyet látván az Iſraël fiai, helyt adának nékik a' futáſra, hogy a' kéſz leſekre jutnának, mellyeket a' váras-mellett vetettek vala. * Kik midőn a' leſekből hertelen fel-kőltek vólna, és Benjamin hátat adna az őtet vágóknak, bé-menének a' várasba, és meg-verék azt fegyver élivel. * Jelt adtak vala pedig az Iſraël fiai azoknak, kiket a' leſekbe helyheztettek vala, hogy minek-utánna a' váraſt megvennék, tűzet gyújtanának: hogy fel-menvén magaſsan a' füſt, jelentenék a' váras meg-vételét. * Mellyet látván a' harczon-lévő Iſraël fiai, (mert a' Benjamin fiai amazokat futni alíták, és inkább űzik vala, megölvén azok ſeregéből harmincz férfiat.) * és látván mint egy füſt oſzlopot a' várasból fel-menni. Benjamin is hátra tekintvén, midőn látná hogy meg-vétetett a' váras, és a' lang magaſsan fel-mégyen: * a' kik az-előtt a' futáſt tettetik vala, arczal viſzſza-fordúlván erősben vívának. Mellyet mikor láttak vólna a' Benjamin fiai, meg-futamának, * és a' puſztának útára kezdének menni, arra-is űzvén őket az ellenſégek. de azok-is, kik a' váraſt meg-gyújtották vala, eleikbe menének. * És így lőn, hogy mind két-felől vágatnának az ellenſégtől, és ſemmi ſzűnetek nem vala a' meghalóknak. El-húllának, és le-vágatának Gábaa váraſának Nap-keleti réſzére. * Valának pedig kik azon a' helyen meg-öletének, tizen-nyólcz ezer férfiak, minnyájan igen erős hadakozók. * Mellyet mikor láttak vólna, a' kik Benjaminból meg-maradtak vala, a' puſztára ſzaladának. és mennek vala a' Kő-ſziklára, melynek Remmon neve. Abban a' futáſban el-ſzélledtekben-is, és külön-külön-felé ménőkben, meg-ölének öt-ezer férfiat. És midőn tovább mennének, űzék őket, és meg más két ezeret ölének-meg. * És így lőn, hogy minnyájan a' kik el-húllottak vala Benjaminból külön-külön helyeken, huſzon-öt ezeren vólnának, a' harczokra igen ſerény vitézek.
* Meg-maradának azért Benjaminnak minden ſzámából, a' kik megſzabadúlhattak, és el-ſzaladhattak a' puſztába,

pusztába, hat-száz férfiak: és a' Rem-
mon kő-sziklájáu ülének négy hól-
napig. * Meg-térvén pedig az Israël 48
fiai, a' várasnak minden maradékit,
a' férfiaktól-fogva mind a' baromig,
kardra hányák, és minden várasit és
faluit Benjaminnak az emésztő láng
semmívé tévé.

XXI. Rész.

MEg-is eskűvének az Israël 1
fiai Masfában, és mondá- A
nak: Senki kőzzűlűnk ne
adgyő a'Benjamin fiainak
a'leányi-kőzzűl feleséget. * És el-jő- 2
vének minnyájan az Isten házához
Silóba, és az ő színe-előtt ülvén est-
véig, fel-emelék szavokat, és nagy
ordítással kezdének sírni, mondván:
* Israëlnek Ura Istene, miért lőtt e' 3
gonosz a' te népeden, hogy ma egy
nemzetség el-vétetnék kőzzűlűnk?
*Másod nap pedig reggel fel-kelvén, 4
óltárt építenek: és áldozának ott ép-
pen-égő és békeséges áldozatokat, és
mondának: * Ki nem jőtt-fel az Úr 5
seregébe Israëlnek mindē nemzetsé-
gi-kőzzűl? Mert nagy eskűvéssel kő-
telezték vala magokat, mikor Masfá-
ban vólnának, hogy meg-ölettetné-
nek a' kik ott nem lennének. * És 6
meg-szánván az Israël fiai az ő attyok- B
fiát Benjamint, kezdék mondani:
El-vétetett egy nemzetség Israëlből,
* honnét vegyenek feleségeket? Mert 7
miñyájan kőzőnségesen meg-esküd-
tűnk, hogy mí nem adgyuk nékik le-
ányinkat. * Az-okáért mondának: 8
Kichoda Israëlnek minden nemzetsé-
gi-kőzzűl, a' ki fel nem jőtt az Úrhoz
Masfába? És ímé találtatának a' Já-
bes-Gálaád lakói hogy abban a'had-
ban nem vóltak. * (Az időben-is mi- 9
dőn Silóban vólnának, senki azok-
kőzzűl ott nem találtatott.) *El-kűl- 10
dének azért tíz-ezer erős férfiat, és
meg-parācholák nékik: Mennyetek-
el, és verjétek-meg a'Jábes-Gálaád
lakóit fegyver élivel, mind az ő felesé-
geket's mind kisdedeket. *És ez a'mit 11
meg kell tartanotok: †Minden férfiúi
nemet, és az aszszonyokat, mellyek
férfiakat ismértek, meg-öllyetek, a'
szűzeket pedig meg-tartsátok. * És 12
találtatának Jábes-Gálaádból négy
száz szűzek, kik nem ismérték a'fér-
fiúi ágyat, és el-hozák azokat Silóba
a'taborba, Kánaán-főldére. *És kőve- 13

† Num. 31. c. 17.

teket kűldének a' Benjamin fiaihoz,
kik a' Remon kő-sziklájáu valának,
és meg-parācholák nékik, hogy őket
békeséggel fogadnák. *És el-jővének 14
C a'Benjamin fiai az időben, és feleségeket adának nékik a' Jábes-Gálaád
leányi-kőzzűl: többet pedig nem ta-
lálának, kiket hasonló módon adná-
nak. *Az egész Israël pedig igen bán- 15
kodék, és szánakodék az Israël egy
nemzetségének meg-öléséu. *És mō- 16
dának a'vének: Mit chelekedgyűnk
a'többivel, kik feleségeket nē vettek?
az aszszony'állatok Benjaminbā mind
el-húllottak, * és nagy gondal és 17
szorgalmatos igyekezettel érette kell
lennűnk, hogy egy nemzetség el ne
tőrőltessék Israëlből. *Mert a'mí leá- 18
nyinkat nékik nem adhattyuk, meg-
kőteleztetvén eskűvéssel és átokkal,
mellyel mondottuk; Atkozott a'ki a'
leányi-kőzzűl feleséget adand Benja-
minnak. * És tanátsot tartának, és 19
mondának: Ímé az Úrnak esztendőn-
ként-valo innepe vagyon Silóban,
melly Bétel várasának Északi részén
fekszik, és az útnak, melly Bételből D
Sikimába mégyen, Nap-keleti részé-
re, és Lébona várasának Déli részére.
* És meg-parancholák a' Benjamin 20
fiainak, és mondának: Mennyetek-el,
és lappangjatok a' szőlőkben. * És 21
mikor láttyátok a' Silói leányokat a'
tántzolásra szokás-szérent ki-menni,
jőjetek-ki hertelen a' szőlőkből, és
ragadgyatok minnyájan azok-kőz-
zűl egy-egy feleséget, és mennyetek
Benjamin-főldére. * És mikor el-jő- 22
nek azoknak attyok, és attyok-fiai, és
ellenetek kezdnek panaszolni, és fed-
deni; azt mongyuk nékik: Kőnyő-
rűllyetek rajtok, mert nem hadako-
zók és diadalmasok törvénye-szerént
ragadták-el azokat, hanem kérték
hogy el-vennék's nem adtátok, és a'
tí részetekről lőtt a' vétek. * És úgy 23
chelekedének a'Benjamin fiai, a'mint
nékik parancholva vala: és számok-
szerént, ragadának magoknak azok-
ból, kik tántzolnak vala, egy-egy fe-
leséget; és el-menének az ő őrőksé-
gekbe, várasokat építvén, és azokban
lakván. * Az Israël fiai-is viszsza-té- 24
rének az ő nemzetségek és házok-né-
pe-szerént, az ő hajlékokba. A' na-
pokban nem vala király Israëlben:
hanem ki-ki, a' mi néki igaznak lát-
tatik vala, azt chelekedé.

RVT KÖNYVE.

I. Rész.

EGgyik Bíro idejében, mikor a' Bírák uralkodnának, éhség lőn a' Földön. És el-méne egy ember Juda Bethleheméből, hogy Móab tartományában jövevényül laknék a' feleségével és két fiával. * Ő Elimeleknek hívattatik vala, és a' felesége Noëmínek: és a' két fiai, eggyik Mahalonnak, és a' másik Kelionnak, Efratæusok Judá Bethleheméből-valók. És bé-menvén a' Móab tartományába, ott laknak vala. * És meghala Elimélek a' Noëmi férje: és ő a' fiaival marada. * Kik Moábi feleségeket vőnek, mellyeknek eggyike Orfának hívattatik vala, a' másik pedig Rutnak. És lakának ott tíz esztendeig, * és mind ketten meg-halának, Mahalon tudn'illik, és Kélion: és meg-marada az aszszony, meg-foszlatván két fiától és férjétől. * És felkele hogy hazájába menne mind a' két menyével Móab tartományából: mert hallotta vala, hogy meg-látogatta volna az Úr az ő népét, és éléſt adott volna nékik. * Ki-méne azért szarándokságának helyéből, mind a' két menyével; és mikor immár Júda földébe-valo meg-téréſének után volna, * monda nékik: Mennyetek az anyátok házába, tégyen irgalmasságot az Úr veletek, a'mint cselekedtetek a' meg-hóltakkal és én-velem. * Adgyon néktek nyugodalmat találnotok a' férjetek házában, a' kikhez menendők vattok: és meg-chókolá őket. Kik fel-szóval sírni kezdének, * és mondának: Veled megyünk a' te népedhez. * Kiknek felele: Térjetek-meg édes leányim, miért jőtök-el velem? Vannak-e több fiaim méhemben, hogy tőlem férjeket remélhessetek? * Térjetek-meg édes leányim, és mennyetek-el: mert immár meg-vénhedtem, és nem vagyok alkolmatos a' házaság kötelére. ha szintén ez éjjel fogadhatnék-is méhemben, és fiakat szűlhetnék; * ha azokat akarnátok várni, míg fel-nevekedgyenek, és az ifiuságnak esztendeit bé-tellyesíttsék, elébb meg-aggotok hogy-sem férjhez mennyetek. Ne cselekedgyétek, kérlek, édes leányim: mert a' ti nyomoruságtok inkább szorongat engem, és az Úr keze ki-nyújtatott éllenem. * Fel-szóval azért ismég sírni kezdének: Orfa meg-chókolá a' napát, és meg-téré: Rut a' napához ragaszkodék. * kinek monda Noémi: Imé meg-tért a' rokonod az ő népéhez, és az ő istenihez, menny-el véle. * Ki felele: Ne légy ellenem hogy el-hadgyalak téged, és el-mennyek: mert valahová mégy, el-megyek, és a' hol lakol, én-is egyűtt lakom. A' te néped, én népem; és a' te Istened, én Istenem. * A' melly földön téged halálod-után bé-fogad, abban halok-meg: és ott vészek temetőhelyt. Ezeket cselekedgye nékem az Úr, és ezeket mivellye, ha az egy halál nem választ-el engé tőled. * Látván azért Noémi, hogy Rut elháltalkodott elmével el-tekéllette vólna hogy véle mennyen, nem akara ellenkedni, sem többé ínteni hogy az övéihez térjen: * és el-menének-egyűtt, és jutának Bethlehembe. Kik a' várasba bé-menvén, hamar hír lőn mindeneknél: és mondának az aszszonyok: Ez ama' Noémi. * Kiknek móda: Ne híjatok engem Noëmínek (az-az, szépnek) hanem híjatok engemet Márának, (az-az, keserűnek) mert keserűséggel igen meg-tőltött engem a' Mindenhato. * Ki-menvén, tellyes vóltam, és üresse hozott engem viszsza az Úr. Miért híttok tehát engem Noëmínek, kit az Úr meg-alázott, és meg-sanyargatott a' Mindenhato? * El-jöve azért Noémi a' Moábi Rut-tal a' menyével, az ő szarándokságának földéről: és viszsza-téré Bethlehembe, az árpa aratásnak kezdetin.

II. Rész.

VAla pedig az ő férjének Elimeleknek egy vér-szerént-valo attyafia, hatalmas ember, és igen gazdag, Bóoz-nevű. * És monda a' Moábi Rut a' napának: Ha parancholod, el-megyek a' mezőre, és gabona fejeket szedek, mellyek el-maradnak az aratók kezeiből, valahol kegyelmes gazdának hozzám-valo jo kedvét találom. Kinek felele amaz: Menny-el édes leá-

nyom. * El-méne azért és gabona fejeket ſzéd vala az aratók-után. Történék pedig hogy annak a' mezőnek Bóoz-nevű ura vólna, Elimélek rokonſágából-valo. * És ímé, ő jő vala Betlehemből, és monda az aratóknak: Az Úr veletek. Kik felelének néki: Álgyon-meg téged az Úr. * És monda Bóoz az ifiúnak, ki az aratók-előtt vala: kié ez a'menyetſke? * Kinek felele: Ez a' Moábi aſzſzony, ki Noëmível jőtt Móab tartományából, * és kére hogy az el-maradott gabona fejeket fel-ſzedné, követvén az aratók nyomdokit: és reggeltől-fogva mind moſtanig a'mezőn áll, és chak egy ſzem-pillantáſig ſem ment haza. * És monda Bóoz Rutnak: Hallyad leányom, ne menny más mezőre ſzedni, és el ne távozzál e' helyről: hanē add az én leányimhoz magadat, * és a hol aratnak, utánnok meñy. Mert meg-hattam a' legényimnek, hogy ſenki téged ne bántſon: de ha ſzomjúhozol-is, menny a' partékákhoz, és igyál vizeket, mellyekből a' legények-is iſznak. * Korczájára eſvén és imádván a' földön, monda néki: Honnét vagyō ez nékem hogy kedvet találnék ſzemeid-előtt, és méltóztatnál engem jövevény aſzſzonyt iſmérni? * Kinek ama' felele: Hírré tették nékem mind, a' miket chelekedtél a' napaddal a' férjed halála-után: és hogy el-hattad ſzüléidet, és a' földet mellyen ſzülettél, és a' nép hez jöttél mellyet az-előtt nem iſmértél. * Fizeſſen-meg néked az Úr a' te chelekedetedért, és tellyes jutalmat végy az Iſraëlnek Urától Iſtenétől, a' kihez jöttél, és a' kinek ſzárnya-alá folyamodtál. * Ki monda: Kedvet találtam ſzemeid-előtt uram, ki megvigaſztaltál engem, és ſzolgálódnak kedve-ſzerént ſzóllottál, ki nem vagyok haſonló eggyik ſzolgálódhoz. * És monda néki Bóoz: Mikor az ételnek órája léſzen, jőj ide, és egyél kenyeret, és márts-bé a' te falatodat az eczetbe. Le-üle azért az aratók-mellé, és pogáchát gyúra magának, és évék és meg-elégedék, és el-vivé a' maradékokat. * És onnét fel-kele, hogy gabona fejeket ſzedne ſzokáſa-ſzerént. Paranchola pedig Bóoz a' légényinek, mondván: Ha ſzintén veletek akarna-is aratni, meg ne tiltſátok néki: * és a' tí kévéitekből-is hánnyatok-el ſzánt-ſzándékkal, és akarva el-maraſzſzatok, hogy ſzemérem-nélkül ſzedgye-fel; és a' ſzedegetőt ſenki meg ne dorgállya. * Szede azért a' mezőn eſtvéig, és a' mit ſzedett vala, veſzſzővel ütögetvén és ki-vervén, találá mint egy éfi mérték árpát, az-az, három vékát. * Mellyeket el-vívén viſzſza-tére a' várasba, és meg-mutatá a' napának: annak-főlötte elő-vőn, és ada néki az étke maradékiból, mellyel meg-elégedett vala. * És monda néki az ő napa: Hol ſzedtél ma, és hol munkálkodtál? áldott légyen a' ki rajtad könyörült. És meg-jelenté néki kinél dolgozott vólna: és a' férfiúnak nevét meg-monda, hogy Bóoznak hívattatnék. * Kinek felele Noémi: Áldott légyen az Úrtól: mert azon jó kedvét tartotta a' hóltaknak-is, mellyet mutatott az elevenekhez. És iſmég monda: Mi rokonunk az az ember. * És monda Rut: Azt-is meg-parancholá nekem, hogy mind addig az ő aratóihoz adnám magam, míg minden vetémények meg-arattatnának. * Kinek monda a' napa: Jobb édes leányom, hogy az ő leányival meñyki aratni, hogy az idegen mezőn valaki ellened ne állyon. * Adá azért magát a' Bóoz leányihoz: és mind addig vélek arata, míg az árpát és a' búzát a' chűrőkbe raknák.

III. Rész.

MInek-utánna pedig megtére a' napához, ezt hallá tőle: Édes leányom, nyugodalmat kereſek néked, és meg-ſzerzem hogy jól légy. * Ez a' Bóoz, kinek leányihoz adtad magad a' mezőben, mí rokonunk, és ez éjjel árpát ſzór a' ſzérőn. * Moſódgyál-meg azért, és kendődgyél, és öltőzzél-fel a' te tettetesb ruháidba, és menny-alá a' ſzérőbe. ne láſson téged az ember, míg nem az ételt és italt elvégezi. * Midőn pedig alunni megyen, jegyezd-meg a' helyt a' mellyen aluſzik: és meny-el, és hajts-fel a' leplet, mellyel bé-fődöztetik a' lábai-felől, és hajts-le magadat, és feküdgy ott: ő pedig meg-mongya néked mit kellyen chelekedned. * Ki felele: Valamit parancholſz, meg-mivelem. * És alá-méne a' ſzérőre, és meg-chelekedé mind a' miket néki parancholt vala a' napa. * És mikor Bóoz ött és

ivott vólna, és meg-vídámúlt vólna, és alunni ment vólna a'kévék rakása-mellé, el-méne titkon, és fel-hajtván a' leplet annak lábairól, oda fekűék. *Es ímé, már éj-félkor, el-ijede az ember, és meg-háborodék: és látá a' lábainál fekűő aſzſzonyt, *és monda néki: Ki vagy? És ama' felele: Én vagyok a' Rut a' te ſzolgálód: terjezd-ki lepledet a' te ſzolgálódra, mert rokonom vagy. * És ez; Áldott vagy, ugymond, leányom az Úrtól, és az előbbi irgalmaſságodat az útólſóval felyűl halladtad: mert nem kővetted a' ſzegény, ſem a' gazdag ifiakat. *Ne félly azért, hanem valamit mondaſz nékem, meg-chelekeſzem veled. Mert tudgya az egéſz nép, melly az én váraſom kapuin-belől lakik, hogy jóſzágos chelekedetű aſzſzony vagy. * Nem-is tagadom magamat rokonodnak lenni; de más vagyon nálamnál kőzelb-valo rokonod. *Nyúgodgyál ez éjjel: és reggel lévén, ha téged a' rokonſág tőrvénye-ſzerént meg akar tartani, jól lőtt a' dolog: ha pedig ő nem akar, én téged minden kételkedéſ-nélkűl bé-fogadlak, él az Úr. aludgyál reggelig. * Aluvék azért az ő lábainál, az éjnek el-múláſáig. Felkele azért minek-előtte az emberek egy-máſt meg-iſmérnék, és monda Bóoz: Őrizkedgyél hogy valaki meg ne tudgya hogy ide jőttél. *És iſmég; Terjezd-ki, ugy-mond, paláſtodat, melly rajtad vagyő, és tarts mind két kezeddel. Ki ki-terjeſztvén, és tartván, hat véka árpát mére, és reája tévé. Ki el-vívén a' várasba méne, * és juta a' napához. Ki monda néki: Mit chelekedtél leányom? És meg-beſzéllé néki mind, a'miket véle chelekedett vala az ember. *És móda: Ímé hat véka árpát ada nékem, és monda: Nem akarom hogy üreſſen menny viſzſza a'napadhoz. *És monda Noémi: Várakozzál leányom, míg meglásuk mire mégyen a' dolog. mert meg nem ſzűnik az ember míg bé nem tellyeſíti a' mit ſzóllott.

IV. Rész.

FEl-méne azért Bóoz a' kapuhoz, és le-üle ott. És mikor látta vólna a' rokonát elő-menni, a' kiről az-előtt ſzó vólt, monda néki: Térj ide egy keveſé, és üllyle itt: nevén nevezvén őtet. Ki oda téve, és le-üle. * Melléje vévén pedig Bóoz tíz férfiat a' váras vénei-kőzzűl, monda nékik: Üllyetek-le itt. * Kik le-ülvén, ſzólla a' rokonnak: Az atyánkfia Elimélek mezejének réſzét el-adgya Noémi, ki viſzſza-tért Moáb tartományából: * mellyet tudtodra akartam adni, és néked meg-mondani mind ez itt-ülők-előtt, és az én népem vénei-előtt. Ha azt bírni akarod a' rokonſág tőrvényével: vedd-meg és bírjad. ha pedig nem tetſzik néked, azt-is jelents-meg nékem, hogy tudgyam mit kellyen chelekednem. mert ſenki ninch más rokon, te-kivűled, ki első vagy: és én-kivűlem, ki máſodik vagyok. Ama' pedig felele: Én a' mezőt megvéſzem. *Kinek monda Bóoz: Mikor meg-véſzed a' mezőt az aſzſzony kezéből, a' Moábi Rutot-is, ki a' meghóltnak feleſége vólt, el kel venned: hogy a' rokonodnak nevét fel-támaſzſzad az ő őrőkſégében. * Ki felele: Oda engedem a' rokonſág igazſágát: mert nem kell az én házam népe maradékát el-tőrlenem. te élly ſzabadſágommal, melly-nélkűl, vallom, őrőmeſt el-léſzek. *†Ez vala pedig a' régi ſzokás Iſraëlbe a' rokonok-kőzőtt, hogy ha mikor eggyik a' máſiknak engedné igaſságát; hogy erős vólna az engedés, meg-óldgya vala ember az ő ſarujját, és a' felebarattyának adgya vala. ez vala bizonſága az oda engedéſnek Iſraëlben. * Monda azért Bóoz a' rokonának: Veſd-le a' ſarudat. Mellyet mingyárt le-ólda a' lábárol. * Ama' pedig a' véneknek, és az egéſz népnek monda: Bizonſágok vattok ma, hogy enyímmé tettem mindeneket mellyek Eliméleké, és Kélioné, és Mahaloné vóltak, kezemhez adván Noémi: * és a' Moábi Rutot, a' Mahalon feleſégét, házaſságra vettem, hog'nevet támaſzſzak a' meghóltnak az ő őrőkſégébe, hogy neve el ne tőrőlteſsék az ő cheléde és attyafiai és népe-kőzzűl. Tí, mondám, e' dolognak tanúi vattok. * Felele az egéſz nép, melly a' kapuban vala, és a' vének: Mi tanúk vagyunk: tegye Iſten ez aſzſzonyt, a' ki házadba bé-mégyen, mint Rákelt és Liát, kik fel-épí-tették az Iſraël házát: hogy példája légyen a' jóſzágos chelekedetnek Efratában, és bőchűlletes neve légyen Betlehemben: * és légyen a' házad, mint Fáres háza, " kit Támar ſzűle

† *Deut. 25. b. 7.*

" *Gen. 38. g. 29.*

Judáſnak; a' magból, mellyet az Úr ád néked e' menyetſkétől. * El-vívé azért Bóoz Rutot, és feleſégűl vévé: és bé-méne hozzája, és adá néki az Úr hogy méhébē fogadna, és fiat ſzűlne: * És mōdának az aſzſzonyok Noëmínek: Áldott az Úr, ki nem ſzenvedte, hog' el-fogyna házad-népe maradekja, és neve leñe Iſraëlben. * És légyen a' ki vígaſztallya lelkedet, és táplállya vénſégedet. mert a' menyedtől ſzűlett, a' ki téged ſzeret: és ſokkal jobb néked, hogy-ſem ha hét fiad vólna.

16 * Es fel-vévén Noémi a' gyermeket, ölébe fogá, és dajkának 's hordozónak tiſztit viſelé. * A' ſzomſzéd-aſzſzonyok pedig örvendezének néki, és mondának: Fia ſzületett Noëmínek: az ő nevét Obednek hívák: ez Iſainak a' David attyának attya. * Ezek a' Fáres nemzetſégi: † Fáres nemzé Eſrőt, * Eſron nēzé Arámot, Arā nēze Aminadabot, * Amínadab nēzé Nahaſsōt, Nahaſson nēzé Salmōt, * Salmon nēzé Bóozt, Bóoz nēzé Obedet, * Obed nēzé Iſait, Iſai nēzé Dávidot.

† 1. Par. 2. a. 4. & 4. a. 1. Mat. 1. a. 3.

SAMVEL ELSŐ KŐNYVE, MELLYET MI

KIRALYOK ELSŐ KŐNYVENEK MONDVNK.

I. Rész.

EGy férfi vala Ramatáim-Sófimból, az Efraim hegyéről, és annak neve Elkana, Efratæus, Jerohā fia, ki Eliu fia, ki Tohu fia, ki Suf fia vólt: * és vala két feleſége, eggyiknek neve Anna, és a' máſiknak neve Fenenna. És Fenennának fiai valának; Annának pedig nē valának magzati. * És fel-mégyen vala az a' férfi az ő váraſából rendelt napokō, hogy imádkoznék és áldoznék a' Seregek Urának Silóbā. Ott vala pedig a' Héli két fia, Ofni és Fínees, az Úr papjai. * Eljőve azért a' nap, és áldozék Elkana, és Feneñának a' feleſégének, és mindē fiainak, és leányinak réſzeket ada: * Añának pedig egy réſzt ada ſzomorúan, mert Annát ſzereti vala. Az Úr pedig bé-zárta vala a' méhét. * Gyötri vala-is őtet az ő ellenkedője, és igen keſergeti vala, ugy hogy ſzemére vetné hogy az Úr bé-zárta vólna a' méhét: * és így chelekedik vala eſztendőnként, mikor el-jővén az idő felmeñének az Úr templomába: és így ingerli vala őtet. ő pedig sír vala, és nē éſzik vala. * Monda azért néki Elkana a' férje: Anna, miért sírſz? és miért nē éſzel? és mi okért keſereg a' ſzíved? Nem jobb vagyok-e én néked, hogy-ſem tíz fiak? * Fel-kele pedig Anna minek-utánna őtt és ivott vala Sílóban. És Héli pap a' ſzékē űlvén az Úr temploma ajtaja-előtt; * midőn Anna keſerves ſzívvel vólna, imádkozék az Úrnak, bévē sírván, * és fogadáſt tőn, mōdván: Seregek Ura, ha látván meg-tekínted a' ſzólgálód nyomoruſágát, és meg-emlekezel rólam, és el nem feletkezel ſzolgálódról, és a' ſzolgálódnak férfi magzatot adſz: az Urnak adom őtet életének mindē napjaiban, és borotva nem mégyē fejére. * Lőn pedig, mikor imádſágit ſokaſítaná az Úr-előtt, hogy Héli a' ſzájára nézne. * Anna pedig a' ſzívében ſzóll vala, és chak az ajaki mozognak vala, és ſzava tellyeſséggel nē hallaték. Réſzegnek alítá azért őtet Héli, * és mōda néki: Meddig léſzſz réſzeg? emézd-meg egy keveſé a' bort, melytől meg-áztál. * Felelvén Anna, mōda: Nem, Urā; mert én igē ſzerēchétlē aſzſzony vagyok, és bort 's egyéb réſzegíthetőt nem ittam, hanē ki-öntöttē lelkemet az Úr-előtt. * Ne alíttſd ſzolgálódat, mint valakit a' Bélial leányiból: mert fájdalmom 's keſerűſégē ſokaſágából ſzóllottā eddig. * Akkor monda Héli néki: Meñy-el békével; és az Iſraël Iſtene adgya-meg kéréſedet, mellyet tőle kértél. * És ama' monda: Adgya Iſtē hogy a' te ſzolgálód kedvet találljon ſzemeid-előtt. És útára méne az aſzſzony, és évék, 's ábrárattya többé meg nem változék. * És fel-kelének reggel, és imádkozának az Úr-előtt: és meg-térének, és haza menének Ramatába. Meg-iſméré pedig Elkana a' feleſégét Annát, és meg-emlekezék róla az Úr. * És lőn a' napok forgáſa-után, méhében fogada Anna, és fiat ſzűle, és a' nevét Sámuelnek hívá; azért hogy az Úrtól kérte vala őtet. * Fel-méne pedig a' férje Elkana, és az egéſz háza, hogy áldozná az Urnak az eſztendőnként-valo áldozattyát, és

és a' fogadáſat, * és Anna nem méne- 22 8
fel: mert azt mondá a' férjének: Nem
mégyek-el, míg nem a' téjtől el-vá-
laſztaſsék a' gyermek, és el-viſzem őtet, hogy bé-mutattaſsék az Úr ſzíne-
előtt, és ott maradgyon ſzűntelen.
* És monda néki a' férje Elkana: Che- 23 9
lekedd a' mi néked jónak tettſzik, és
maradgy-meg míg a' téjtől el-válaſz-
tod őtet: és kőnyőrgők hogy bé-tel-
lyesíttſe az Úr az ő igéjét. El-marada 10
azért az aſszony, és ſzoptatá a' fiát, C
míg el-válaſztaná őtet a' téjtől. * És 24
el-vivé őtet magával, minek-utánna
el-válaſztá, három borjúval, és há-
rom mérték liſztel, és egy korſó bor-
ral, és el-vivé őtet az Úr házához Sí- 11
lóba. A' gyermek pedig még kichin-
ke vala: * és meg-áldozák a' borjút, 25 12
és bé-mutaták a' gyermeket Hélinek. 13
* És monda Anna: Kérlek uram, él 26
a' te lelked uram: én vagyok amaz
aſszony, ki előtted állottā itt imád-
kozván az Úrnak. * E' gyermekért 27 14
imádkoztam, és meg-adta nékem az
Úr kéréſemet, mellyet kértem tőle.
* Azért én-is az Úrnak adtam őtet 28
minden napjaiban mellyekben az Úr-
nak adatott léſzen. És imádák ott az
Urat. És kőnyőrge Anna, és monda:

II. Rész.

ÖRvendezett a' ſzívem az 1
Úrbā, és a' ſzarvam fel-ma- A
gaſztaltatott az én Iſte- D
nemben: fel-nyilatkozott 16
a' ſzám az ellenſégimre: mert vígad-
tam a' te ſzabadítáſodban.
* Ninch ſzent, mint az Úr: mert 2
ninch-is más kivűled, és ninch erős
mint a' mi Iſtenünk.
* Ne ſzaporítſatok kevély ſzókat, 3
dichekedvén: távozzanak-el a' régiek
a' ſzájatokból: mert tudományok
Iſtene az Úr, és néki kéſzíttetnek a'
gondolatok.
* Az erőſsek kéz-íja meg-győzet- 4
tetett, és az erőtlenek fel-övedzének 19
erőſséggel.
* Kik az-előtt bé-tőltek, kenye- 5
rekért bérbe adták magokat: és az
éhezők meg-elégedtek, míg a' mag-
† Deut. talan ſokakat ſzűlt: és a' kinek ſok 20
32. f. 39. fiai valának, meg-erőtlenedett. 6
Tób. 13. * † Az Úr öl és elevenít, alá-viſzen B
a. 2. poklokra és viſzſza-hoz.
Sap. 16. * Az Úr ſzegénnyé téſzen és meg- 7 21
b. 13. gazdagít, meg-aláz és fel-emel.

* Fel-kőlti a' porból a' ſzűkőlkődőt, és a' ganéjból fel-emeli a' ſze-
gényt: hogy a' fejedelmekkel üllyőn,
és a' dichőſségnek ſzékét bírja. Mert
az Úré a' főld ſarkai, és azokra hely-
heztette a' világot.
* Az ő Szenteinek lábait meg-tar- 9
tya, és az iſtentelenek a' ſetétben
veſzteg léſznek: mert nem az ő erős-
ségében vaſtagúl-meg a' férfiu.
* Az Urat rettegik az ő ellenſégi: 10
és reájok dőrög az egekben: az Úr
meg-ítéli a' Főld határit, és birodal-
mat ád a' királyának, és fel-emeli az
ő Kriſtuſának ſzárvát.
* És el-méne Elkana Ramatába, az 11
ő házába: a' gyermek pedig az Úr ſzíne-előtt ſzolgál vala Héli papnál.
* A' Héli fiai pedig, a' Bélial fiai, 12
nem tudván az Urat, * ſem a' papok 13
tiſztit a' nép-kőzőtt: hanem, valaki
áldozatot téſzen vala, el-jő vala a' pap
inaſa, mikor a' húſt főznék, és három-
ágú villátſka kezében, * és bé-űti va-
la a' réz-fazékba, vagy az űſtbe, vagy
a' fazékba, vagy a' réz chuporba, és
valamit fel-véſzen vala a' villátſká-
val, a' pap magának véſzi vala. így
chelekeſznek vala a' Sílóba-jövő
egéſz Iſraélnek. * Még minek-előt- 15
te meg-gyújtanák-is a' kővérſéget,
el-jő vala a' pap inaſa, és mond vala
az áldozónak: Adgy húſt nékem,
hadd főzzem-meg a' papnak: mert
nem véſzek tőled főtt húſt, hanem
nyerſet. * És mond vala néki az ál- 16
dozo: Gyújtaſsék-meg előſzőr ma
ſzokás-ſzerént a' kővérſég, és végy
magadnak valamenyit lelked kí-
ván. Ki felelvén mond vala néki:
Semmi-képpen nem; hanem moſt
adgy, mert kűlőmben erővel el-vé-
ſzem. * Igen nagy vala azért a' ina- 17
ſok bűne az Úr-előtt: mert el-von-
nyák vala az embereket az Úr áldo-
zattyától. * A' gyermek Sámuel pe- 18
dig ſzolgál vala az Úr ſzíne-előtt,
gyólch éfodba öltőzve. * És kis kön- 19
tőſt chinál vala néki az annya, mel-
lyet el-hoz vala rendelt napokon,
fel-menvén a' férjével, hogy áldoz-
nák az eſztendőnként-valo áldozatot.
* És meg-áldá Héli Elkanát és a' fele- 20
ſégét; és monda néki: Adgyon néked
az Úr magot ez aſszonytól, a' köl-
tſőnért mellyet az Úrnak adtál. És el-
menének helyekre. * Meg-látogatá 21
azért az Úr Annát, és méhébe fogada,

és szűle három fiat, és két leánt: és fel-
magasztaltaték a' gyermek Sámuel
az Úrnál. * Héli pedig igen vén vala,
és meg-hallá mind a'miket chelekesz-
nek vala az ő fiai az egész Israëlnek: és
mi-képpẽ hálnak vala az aszszonyok-
kal kik vígyáznak vala a' hajlék ajta-
jánál: * és monda nékik: Miért che-
lekesztek efféle dolgokat, igẽ gonosz
dolgokat, mellyeket én hallok az e-
gész néptől? *Né fiaim: mert nem jó
hír, mellyet én hallok, hogy vétkez-
tetitek az Úr népét. * Ha ember em-
bernek vét, meg-engesztelhetik
néki az Isten: ha pedig ember az Úr-
ellẽ vét, ki imádkozik érette? És nem
halgaták az attyok szavát: mert meg
akará az Úr őket ölni. * A' gyermek
Sámuel pedig nevekedik 's öregbűl
vala, és kedves vala mind az Úrnál 's
mind az embereknél. * Jöve pedig az
Isten embere Hélihez, és monda néki:
Ezeket mongya az Úr: Nem nyilván
jelentem-é meg az atyád házának,
mikor Egyiptusbã vólnának a' Farao
házában? * És őtet válaszottam Is-
raëlnek minden nemzetségiből ma-
gamnak papnak, hogy fel-menne ól-
táromhoz és nékem jo illatot gyújta-
nã, és éfodot viselne előttem: és az
atyád házának adtam mindeneket az
Israël fiainak áldozatiból. * Miért
rúgtátok-el sarkatokkal az én áldo-
zatomat, és ajándékimat, mellyekről
parancholtam hogy bé-mutattatnã-
nak a' templomban: és inkább tiszte-
ted a' fiaidat hogy-sem engemet,
hogy meg-ennétek az én népemnek
Israëlnek mindẽ áldozattyának ẽle-
géit? * Ez-okáért ezt mongya az Is-
† 1. Reg. 2. v. 27. raël Ura Istene: †Szólván szóllottam,
hogy a'te házad, és az atyád háza szol-
gálna színem-előtt, örökké. Most pe-
dig azt mongya az Úr: Távul légyen
az tőlem: hanem, valaki engẽ dichő-
ítend, meg-dichőítem őtet: a'kik pe-
dig meg-útálnak engem, nemtelenek
lésznek. * Ímé el-jőnek a' napok: és
el-vágom a' karodat, és az atyád háza
karját, hogy vén ne légyen a' házad-
ban. * És meg-látod ellenközödet a'
templomban, Israëlnek minden sze-
rencséiben: és soha vén nem lészen
a' házadban. * Mindazáltal tellyes-
séggel el nem vészem a' belőled-valo
férfiat oltáromtól: hanem hogy meg-
fogyatkozzanak a' szemeid, és meg-
epedgyen a' lelked: és nagy része a'
házadnak meg-hal mikor ember-
korba jutand. * Ez lészen pedig jeled,
a'mi jövendő a' két fiadra, Ofnire és
Fineesre: Egy nap halnak-meg mind
ketten. * És hív papot támasztok ma-
gamnak, ki szívem 's lelkem-szerént
chelekesznek: és annak hív házat épí-
tek, és az én Krisztusom-előtt jár min-
den napokon. *Ez következendő pe-
dig, hogy valaki meg-marad a'házad-
ban, el-jőjön hogy imádkozzanak
érette, és vigyen egy ezüst pénzt, és
egy kaláchot, és mongya: Kérlek,
eressz engem egy papi részhez, hogy
egyem egy falat kenyeret.

III. Rész.

A' Gyermek Sámuel pedig
szolgál vala az Úrnak Héli
előtt, és az Úr beszéde drá-
galátos vala azokban a' na-
pokban, nem vala nyilván-valo látás.
*Lőn azért némelly nap, Héli helyén
fekszik vala, és a' szemei meg-homá-
lyosodtak vala, és ném láthat vala:
* mínek-előtte az Isten lámpása el-
óltatnék, Sámuel az Úr templomábã
hál vala, a'hol az Isten szekrénye va-
la. * És szóllítá az Úr Sámuelt. Ki
felelvén, monda: Ihol vagyok. * És
Hélihez futamék, és monda: Ihol va-
gyok: mert híttál engem. Ki monda:
Nem híttalak: menny-viszsza, és
aludgyál. És el-méne, és aluvék. * És
az Úr ismég szóllíttá Sámuelt. És fel-
kelvén Sámuel, Hélihez méne, és mõ-
da: Ihol vagyok: mert híttál engem.
Ki felele: Ném híttalak téged fiam:
menny-viszsza, és aludgyál. * Sámu-
el pedig nem tudgya vala még az
Urat, sem meg nem jelent vala néki
az Úr beszéde. *És az Ur még harmad-
szor-is szóllítá Sámuelt. Ki fel-kel-
vén, Hélihez méne, * és monda: Ihol
vagyok: mert híttál engem. Meg-ér-
té azért Héli hogy az Úr híná a'gyer-
meket: és mõda Sámuelnek: Menny-
el, és aludgyál: és ha többé szól-
lít téged, mongyad: Szólly Uram,
mert hallya a'te szolgád. El-méne az-
ért Sámuel, és aluvék az ő helyén. *És
el-jöve az Úr, és meg-álla: és szóllítá,
a'mint szóllította vala másodszor, Sá-
muel, Sámuel. És monda Sámuel:
Szólly Urã, mert hallya a'te szolgád.
*És monda az Úr Sámuelnek: Ímé én
olly dolgot chelekeszem Israëlben,
mellyet valaki hall, meg-chendű-

mind két fûle. * Azon a' napon feltámaſztom Héli-ellen mind a' miket ſzóllottam a'háza-éllen: el-kezdem, és bé-tellyesítem. *Mert meg-jövendöltem néki hogy meg-itélem a' házát örökké, a'hamiſságért; mert tudgya vala hogy méltatlanúl cheleked-nének a' fiai, és meg nem feddé őket. * Azért meg-eſkűdtem a'Héli Házának, hogy meg nem tiſztíttatik az ö háza hamiſsága áldozatokkal 's ajándékokkal örökké. *Aluvék pedig Sámuel reggelig, és meg-nyitá az Úr háza ajtait. És Sámuel fél vala meg-jelenteni a' látáſt Hélinek. * Szóllítá azért Héli Sámuelt, és monda: Sámuel fiam? Ki felelvén, monda: Jelen vagyok. * És kérdé őtet: Michoda a' beſzéd, mellyet az Úr néked ſzóllott? kérlek el ne titkold tőlem. ezeket chelekedgye veled az Iſten, és ezeket mivellye, ha el-titkolod tőlem a' beſzédet, minden igék-ſzerént mellyek mondattak néked. * Meg-jelenté azért Sámuel mind a' beſzédeket, és el nem titkolá tőle. És ama' felele: Úr ö, a' mi jó az ö ſzemei-előtt, chelekedgye-meg. * Fel-nevekedék pedig Sámuel, és az Úr vala véle, és nem eſék semmi a'földre az ö ſzavaiban. * És meg-iſméré egéſz Iſraël, Dántol-fogva Berſábeéig, hogy Sámuel hív prophétája vólna az Úrnak. *És meg kezde az Úr Silóban jelenni, mert meg-jelent vala az Úr Sámuelnek Silóban, az Úr igéje-ſzerént. És bé-tellyeſedék a' Sámuel beſzéde az egéſz Iſraëlben.

12 13 5 6 B 14 15 7 16 8 17 D 9 18 10 19 20 11 C 12 21 13 1 A 14 2 15 16 3 17 4 18

ſzövetſége ſzekrényét, ki a' Kerubimokon ül: és valának az Iſten ſzövetſége ſzekrényével a'Heli két fiai, Ofni és Finees. * És midőn az Úr ſzövetſége ſzekrénye el-jutott vólna a' táborba, ſivalkodék az egéſz Iſraël nagy kialtáſsal, és meg-rendűle a'föld. * És hallák a'Filiſtæuſok a' kiáltás ſzavát, és mondának: Michoda nagy kiáltás ſzava ez a'Zidók táborában? És megérték hogy az Úr ſzekrénye jutott vólna a'táborba. * És meg-félemlének a'Filiſtæuſok, mondván: Az Iſten jött a' táborba. És foházkodának, mondván: * Jaj nékünk: mert nem vólt illy nagy örvendezés tegnap 's tegnap-előtt: Jaj nékünk. Ki ſzabadít-meg minket e'felſéges Iſtenek kezéből? ezek az Iſtenek, kik meg-vertékEgyiptuſt mindé chapáſsal, a'puſztában. * Erőſsödgyetek-meg, és emberkedgyetek, Filiſtæuſok: hogy ne ſzolgállyatok a'Zidóknak, a'mint ők-is ſzolgáltak néktek: erőſsödgyetek-meg, és harczollyatok. * Harczolának azért a'Filiſtæuſok, és meg-verék Iſraëlt, és el-futa ki-ki az ö hajlékába: és lőn igen nagy chapás: és el-hűlla Iſraëlből harmincz-ezer gyalog. * És az Iſten ſzekrényét el-fogák. A' Héli két fiai-is meg-halának, Ofni és Finees. *El-futván pedig egy Benjamini férfiu a'harczról, Silóba jöve azon nap, meg-ſzaggatott ruhával, és porral meg-híntett fővel. *És mikor az el-jött vólna, Héli a'ſzéken ül vala az út-ellenében nézvén. Mert a'ſzíve retteg vala az Iſten ſzekrényeért. A' férfiu pedig, minek-utánna bé-méne, hírré tévé a' váraſnak: és ordíta az egéſz váras. * És Héli meg-hallá a' kiáltás zengéſét, és monda: Michoda háborúnak zendűléſe ez? Ama' pedig ſiete, és el-jöve, és hírré tévé Hélinek. * Héli pedig kilenczven-nyólcz eſztendős vala, és a' ſzemei meg-homályoſodtak vala, és nem láthat vala. * És monda Hélinek: Én vagyok a'ki a' harczról jöttem, és én a'ki a'viadalról futottam ma. Kinek ama'monda: Mi történt fiam? * Felelvén pedig az, a' ki hírt téſzen vala, monda: Megfutamodott Iſraël a' Filiſtæuſok-előtt, és nagy romlás lőtt a' népben: annak-főlőtte a' te két fiad-is meghólt, Ofni és Fineés: és az Iſten-ſzekrénye el-fogatott. * És mikor az Iſten ſzekrényét nevezte vól-

na,

na, hátra eſék a' ſzékből az ajtó-mellett, és nyakát ſzegvén meg-hala. Mert vén és idős ember vala, és Iſraëlt negyven eſztendeig itélte. * A' menye pedig a' Fínees feleſége, nehezkes vala, és közel a' ſzűléshez: és halván a' hírt hogy el-fogták vólna az Iſten ſzekrényét, és meg-hólt vólna az ő ipa, és a' férje; le-hajla, és ſzűle: mert hertelen fájdalmak rohantak vala reája. * Halálához közelgetvén pedig, mondának néki a' kik körűle állanak vala: Ne félly, mert fiat ſzűltél. Ki nem felele nékik, ſem eſzébe nem vévé. * És hívá a' gyermeket Ikabodnak, mondván: El-vitetett Iſraëlből a' dicsőség, mert el-fogták az Iſten ſzekrényét. és az ő ipáért és a' férjeért; * és monda: El-vitetett Iſraëltől a' dicsőség; mivelhogy el-fogták vólna az Iſten ſzekrényét.

V. Rész.

A' Filiſtæuſok pedig fel-vévék az Iſten ſzekrényét, és el-vívék azt a' Segétség-kövétől Azótusba. * És fel-vévék a' Filiſtæuſok az Iſten ſzekrényét, és bé-vívék azt a' Dágon templomába, és helyhezteték azt Dágon mellé. * És mikor fel-kőltek vólna reggel az Azótuſiak másod nap, ímé Dágon arczal a' földön fekſzik vala az Úr ſzekrénye-előtt: és fel-vévék Dágont, és helyére állaták őtet. * És iſmég reggel másod nap fel-kelvén, találák Dágót orczáján a' földön-fekve az Úr ſzekrénye-előtt: a' Dágon feje pedig, és keze fejei el-vágva valának a' küſzöbön: * Dágonnak pedig chak a' dereka maradott vala az ő helyén. Ez okért nem hágnak a' Dágon papjai, és valakik bé-mennek annak templomába, a' Dágon küſzöbére Azótusban, e' mái napig. * Meg-nehezedék pedig az Úr keze az Azótuſiakon, és meg-rontá őket: † és megveré Azótuſt az al-felek titkosb réſzén, és annak határit. És fel-fórrának a' faluk és mezők annak a' tartománnak közepette, és egerek tenyészének, és nagy halálnak zúrzavarja lőn a' várasban. * Látván pedig az Azótuſi férfiak az illyen chapáſt, mondának: Ne maradgyon az Iſraël Iſtenének ſzekrénye nálunk. mert kemény az ő keze rajtunk, és a' mi Dágon iſtenünkön. * Es el-küldvén egybe-gyűjték magokhoz a' Filiſtæuſoknak minden fejedelmit, és mondának: Mit mivellyünk az Iſraël Iſtene ſzekrényével? És felelének a' Getæuſok: Hordoztaſsék-körűl az Iſraël Iſtene ſzekrénye. És körűl-hordozák az Iſraël Iſtene ſzekrényét. *Azt pedig ők körűl-hordozván, lőn az Úr keze minden váraſokon igen nagy öldökléſre, és meg-veri vala mindenik váraſnak férfiait, kichintől-fogva nagyig, és meg-rothadnak vala az ő ki-függő bélek. És tanátſot tartának a' Getæuſok, és bőr ſzékeket chinálának magoknak. * El-küldék azért az Iſten ſzekrényét Akkaronba. És midőn Akkaronba jutott vólna az Iſten ſzekrénye, fel-kiáltának az Akkaroníták, mondván: Hozzánk hozták az Iſraël Iſtene ſzekrényét, hogy meg-öllyön minket's népünket. *El-küldének azért, és egybe-gyűjték mind a' Filiſtæuſok fejedelmit; kik mondának: Bochátsátok-el az Iſraël Iſtene ſzekrényét, és mennyen viſzſza helyére, és ne öllyön-meg minket a' mi népünkel. * Mert a' halál félelme léſzen vala minden váraſokban, és főlötte igen nehéz keze az Iſtennek. a' férfiak-is, kik meg nem hóltak vala, meg-veretteténeк az al-felek titkosb réſzén: és fel-mégyen vala az égbe mindenik váras ordítáſa.

VI. Rész.

AZ Úr ſzekrénye azért hét hólnapig vólt a' Filiſtæuſok tartományában. * És elő-hívák a' Filiſtæuſok a' papokat, és a' jövendőlőket, mondván: Mit chelekedgyünk az Úr ſzekrényével? jelentſétek-meg nékünk mi módon küldgyük azt viſzſza helyére. Kik mondának: * Ha viſzſza-küldítek az Iſraël Iſtene ſzekrényét, ne küldgyétek azt üreſsen, hanē a' mivel tartoztok, adgyátok-meg néki a' bűnért, és akkor meg-gyógyúltok: és megtudgyátok miért nem távozik-el az ő keze rólatok. * Kik mondának: Michoda a' mit a' vetekért kell néki adnunk? És amazok felelének: * A' Filiſtæuſok tartományok ſzáma-ſzerént öt arany al-felet chinállyatok, és öt arany egeret: mert egy chapáſtok vólt minnyájotoknak, és a' fejedelmiteknek. És chinállyátok az al-feletek haſonlatoſságit, és az egerek haſonlatoſságit, mellyek el-puſztították a' földet. és adgya-

† *Pſal. 77. g. 66.*

1. Reg. 5. 6.

tok

tok dichőséget az Iſraël Iſtenének: ha talám el-véſzi kezét rólatok, és az iſtenitekről, és a' földetekről. * Miért nehezítitek-meg ſzívéteket, a' mint meg-nehezítette Egyiptus, és Farao az ő ſzívét? † nemde minek-utánna meg-verettetett, nē bóchátá-e el akkor őket, és el-menének? * Most azért fogjatok hozzá, és chinállyatok egy új ſzekeret: és a' ſzekérbe két borjas tehenet fogjatok, mellyekre iga nem tétetett, és azok borjait rekeſzſzétek-bé ott-hon. * És vegyétek-fel az Úr ſzekrényét, és tegyétek a' ſzekérre, és az arany edényeket, mellyekkel néki fizettetek a' vétekért, tegyétek egy ládátskába annak óldalára: és bochájſátok-el azt hadd mennyén-el. * És nézzétek: és ha az ő határi útán mégyen-fel Bet-ſames-felé, ő chelekedte rajtúk e' nagy nyavalyát: ha pedig nem, nem: meg-tudgyuk hogy ſemmi-képpen nem az ő keze utőtt minket, hanem történetből eſett. * Ők azért e'képpen chelekedének: és két tehenet vévén, mellyek borjúkat ſzoptatnak vala, a' ſzekérbe fogák, és azok borjait bé-rekeſzték ott-hon. * És az Iſten ſzekrényét a' ſzekérre tévék, a' ládátſkát-is, melybé az arany egerek és az al-felek haſonlatoſsági valának. * Igyeneſsen mennek vala pedig a' tehenek az úton, mellyBet-ſameſre viſzen, és egy úton járnak vala, mendegelvén és bőgvén és nem térnek vala ſe jobra ſe balra: de a' Filiſtæuſok fejedelmi-is kővetik vala Bet-ſames határiig. * A' Bet-ſamíták pedig búzát aratnak vala a' vőlgyben: és fel-emelvén a' ſzemeket, láták a' ſzekrént, és mikor látták vólna őrűlének. * És a' ſzekér a' Bet-ſamíta Jóſue mezejére juta, és megálla ott. Egy nagy kő vala pedig ott, és fel-vagdalák a' ſzekér fáját, és a' teheneket azokra éppen-égő áldozatúl tévék az Úrnak. * A' Leviták pedig le-emelék az Iſtē ſzekrenyét, és a' ládátſkát melly mellette vala, melybé az arany edények valának, és a' nagy kőre tévék. A' Bet-ſamíta ferfiak pedig, éppen-égő és hálá-adó áldozatokat tőnek azon nap az Úrnak. * És a' Filiſtæuſok őt fejedelmi láták, és meg-téréne Akkaronba a' napon. * Ezek pedig az arany al-felek, mellyeket a' Filiſtæuſok a' vétekért adtak

† *Exod. 12. c. 31.*

az Úrnak: Azótus eggyet, Gáza eggyet, Aſkalon eggyet, Get eggyet, Akkaron eggyet: * és az arany egereket a' Filiſtæuſok váraſinak ſzámaſzerént, az őt tartománból, a' kerített váraſtól-fogva a' faluig, mely kerítésnélkűl vala, és a' nagy Abelig, melyre az Úr ſzekrényét tévék, melly mind a' napiglan a' Bet-ſamíta Jóſue mezején vala. * Meg-vere pedig a' Bet-ſamítai férfiakban, azért hogy nézték vólna az Úr ſzekrényét: és meg-vere a' nép-kőzzűl hetven férfiat, és őtvenezeret a' kőſségből. És ſíra a' nép, azért hog' az Úr meg-verte vólna a' kőſséget nagy chapáſsal. * És mondának a' Bet-ſamítai férfiak: Ki álhat e' ſzent Úr Iſtennek ſzíne-előtt? és kihez mégyen-fel tőlűnk? * És követeket küldének a' Káriat-iarim lakóihoz, mondván: Viſzſza hozták a' Filiſtæuſok az Úr ſzekrényét; jőjetek-alá, és vigyétek azt hozzátok.

VII. Rész.

EL-jővének azért a' Káriat-iarimi férfiak, és viſzſza-hozák az Úr ſzekrényét, és azt az Aminadab házába vivék Gábaában: Az ő fiát pedig Eleazárt meg-ſzentelék, hogy őrizné az Úr ſzekrényét. * És lőn, a' melly naptól-fogva az Úr ſzekrénye Káriat-iarimban marada, meg-ſokaſúlának a' napok (mert immár huſzadik eſztendeje vala) és meg-nyugovék az Iſraëlnek egéſz háza az Úr-után. * Szólla pedig Sámuel az egéſz Iſraël házának, mondván: † Ha tellyes ſzívetekből tértek az Úrhoz, veſsétek-el kőzzűletek az idegen iſteneket, Báalimot, és Aſtarotot: és kéſzítſétek ſzíveteket az Úrnak, és egyedűl néki ſzolgállyatok, és meg-ſzabadít titeket a' Filiſtæuſok kezéből. * El-veték azért az Iſraël fiai Báalimot és Aſtarotot, és egyedűl az Úrnak ſzolgálának. * Monda pedig Sámuel: Gyűjtſétek-egybe az egéſz Iſraëlt Másfátba, hogy imádkozzam érettetek az Úrnak. * És egybe-gyűlének Másfátba: és vizet merítének, és ki-őnték az Úr ſzíne-előtt, és bőjtőlének a' napon, és mondának ott: Vétkeztünk az Úrnak. És ítélé Sámuel az Iſraël fiait Masfátban. * És meg-hallák a' Filiſtæuſok, hogy egybe-gyűltek vólna az Iſraël fiai Masfátba, és felmenének a' Filiſtæuſok fejedelmi Iſ-

† *Deut. 6. c. 13. Mat. 4. b. 11.*

raëla-

1. Reg. 6. 7.

raël-ellen. Mellyet mikor hallottak vólna az Iſraël fiai, meg-félemlének a' Filiſtæuſok ſzinétől. * És mondának Sámuelnek: Ne ſzűnnyél-meg érettünk kiáltani a' mí Urunkhoz Iſtenünkhöz, hogy ſzabadíttſon-meg minket a' Filiſtæuſok kezéből. * Vőn azért Sámuel egy ſzopó báránt, és azt egéſzen bé-mutatá az Úrnak éppen-égő áldozatúl: és kiálta Sámuel az Úrhoz Iſraëlért, és meg-halgatá őtet az Úr. * Lőn pedig, mikor Sámuel áldozná az éppen-égő áldozatot, a' Filiſtæuſok harczolni kezdének Iſraël-ellen: és az Úr nagy ropogáſsal dörge a' napon a' Filiſtæuſok-ellen, és meg-rémíté őket, és meg-veretének Iſraël ſzíne-előtt. * "És ki-menvén az Iſraël férfiai Másfatból, meg-üzék a' Filiſtæuſokat, és vágák őket, a' helyig melly Betkár-alatt vala. * Vőn pedig Sámuel egy kővet, és helyhezteté azt Masfát és Sén-kőzőtt: és hívá a' helynek nevét, Segétſég kővének. És monda: Mind eddig ſegétſéggel vólt nékünk az Úr. * És meg-aláztatának a' Filiſtæuſok, és nem jövének többé az Iſraël határira. Lőn azért az Úr keze a' Filiſtæuſokon, Sámuelnek minden napjaiban. * És meg-adatának Iſraëlnek a' váraſok, mellyeket el-vettek vala a' Filiſtæuſok Iſraëltől, Akkarontól-fogva Getig, és azok határit: és meg-ſzabadítá Iſraëlt a' Filiſtæuſok kezéből, és békeſség vala Iſraël's az Amorræus-kőzőtt. * És ítélé Sámuel Iſraëlt életének minden napjaiban. * és el-mégyen vala eſztendőnként körűl-járván Bételt és Galgalát és Masfátot, és ítéli vala Iſraëlt a' felyűl-mondott helyeken. * És meg-tér vala Ramatába: mert ott vala a' háza, és ott ítéli vala Iſraëlt: óltárt-is építe ott az Úrnak.

VIII. Rész.

LŐn pedig mikor meg-vénhedett vólna Sámuel, az ő fiait Iſraëlnek biráivá tévé. * És az ő első-ſzülöttének Jóel vala neve: és a' máſodiknak neve Ábia, Berſabéei biráknak. * És nem járának a' fiai az ő útain, hanem főſvénſégre hajlának, és ajándékokat vőnek, és el-fordíták az ítéletet. * Egybe-gyűlvén azért Iſraëlnek minden vénei, Sámuelhez menének Ramatába. * És mondának néki: Imé te meg-vénhedtél, és a' fiaid nem járnak a' te útaidon: "rendelly királyt nékünk, hogy itéllyé minket, a' mint minden nemzetſégeknek-is vagyon. * Nem tetſzék a' beſzéd Sámuel ſzemei-előtt, mivelhogy azt mondották vólna: Adgy királyt nékünk, hogy itéllyen minket. És imádkozék Sámuel az Úrhoz. * Monda pedig az Úr Sámuelnek: Halgaſd-meg ſzavát a' népnek mindenekben a' miket mondanak néked. mert nem téged vetettek-meg, hanem engem, hogy ne uralkodgyam rajtok. * Minden ő chelekedetek-ſzerént, mellyeket chelekedtek a' naptól-fogva mellyen ki-hoztam őket Egyiptusból mind e' napiglan: a' mint el-hagytak engem, és idegen iſteneknek ſzolgáltak, úgy chelekeſznek veled-is. * Moſt azért halgaſd-meg ſzavokat: mindazáltal tudománt tégy előttők, és éléve meg-mond nékik a' király törvényét, a' ki uralkodni fog rajtok. * Meg-mondá azért Sámuel az Úrnak minden igéit a' nép-előtt, ki királyt kért vala tőle, * és monda: Ez léſzen a' király törvénye, a' ki rajtatok fog uralkodni: Fiaitokat el-véſzi, és ſzekereire téſzi, és lovagjáivá rendeli és ſzekerei-előtt futóiva, * és rendeli magának ezeredeſekké, és ſzázadoſokká, és mezeinek ſzántóivá, és a' vetéſek aratóivá, és fegyvereinek és ſzekereinek chinálóivá. * Leányitokat-is magának kenet-chinálókká, és ſzakáchokká, és kenyér-ſütőkké téſzi. * Szánto földeteket-is, és ſzőlőtőket, és leg-jobb olaj-fa kerteteket el-véſzi, és a' maga ſzolgainak adgya. * De a' vetéſteket-is, és ſzőlőtők jövedelmit meg-dézmállya, hogy az ő komornyikinak és ſzolgainak adgya. * A' ſzolgaitokat-is, és ſzolgálóitokat, és leg-jobb ifiaitokat, és ſzamárotokat el-véſzi, és az ő munkájára veti. * Nyájaitokat-is meg-dézmállya, és tí ő ſzolgai léſztek. * És kiáltotok a' napon a' tí királyotok ſzíne-előtt, kit magatoknak válaſztottatok: és meg nem halgat títeket az Úr a' napon, mert királt kértetek magatoknak. * Nem akará pedig a' nep hallani a' Sámuel ſzavát, hanem mondának: Nem: hanem királyunk légyen, * és mí-is ollyak léſzűnk mint minden nemzetſégek: és ítél minket a' mí királyunk, és kimégyen előttünk, és harczollya éret-

"Oſe. 13. c. 10. Act. 13. c. 21.

" Eccli. 46. d. 21.

tűnk a' hadainkat. * És meg-hallá Sámuel a' népnek minden igéit, és meg-beszéllé azokat az Úr füleiben. *Móda pedig az Úr Sámuelnek: Halgasd-meg szavokat, és rendelly királt nékik. És móda Sámuel az Iſraël férfiainak: Mennyen ki-ki az ő városába.

21 22

IX. Rész.

ES vala egy Czis-nevű férfiu Benjaminból, Abiel fia, ki Séor fia, ki Bekorat fia, ki Afia fia, ki Jemini férfiu fia vala, vastag erővel. * És vala annak Saul-nevű fia, válaſztott és jeles: és nem vala az Iſraël fiai-közzűl jobb férfi annál. vállától-fogva és azon felyűl meg-halladgya vala az egész népet. * El-veſztenek vala pedig a' Saul attyának Cziſnek szamári: és monda Czis a' fiának Saulnak: Vígy veled eggyet a' szolgák-közzűl, és fel-kelvén menny-el, és keresd-meg a' szamárokat. Kik mikor által-mentek vólna az Efraim hegyén, * és Saliſa-földén, és nem találták vólna, által-menének Salim-földén-is, és nem valának: de a' Jemini földén-is, és nem találák. * Mikor pedig Suf-földére jutottak vólna, monda Saul a' szolgának ki véle vala: Jere és térjünk-meg, ne-talám el-hatta az atyám a' szamárokat, és érettünk szorgalmatos. * Ki monda néki: Ímé Iſten embere vagyon e' városban, nemes férfiu: mind, a' mit szóll, kétség-nélkül bé-tellyeſedik. most azért mennyünk oda, ha talám meg-jelenti útúnkat, mellyért jöttünk. * És monda Saul a' szolgájának: Ímé el-megyünk: mit vigyünk az Iſten emberének? a' kenyér el-fogyott a' tariſznyáinkból: és ajándékunk ninch, hogy az Iſten emberének adgyuk, se semmi egyéb. * Felele iſmég a' szolga Saulnak, és monda: Ímé találtatott kezemben egy ezüſt ſtáternek negyed része, adgyuk az Iſten emberének, hogy jelentſe-meg nékünk a' mi útúnkat. * (Régenten Iſraëlben így szóll vala minden a' ki az Iſtenhez mégyen vala tanács-kérdeni: Jertek, és mennyünk a' Látóhoz. Mert a' ki ma Profétának mondatik, régenten Látónak hívattatott.) * És monda Saul a' szolgájának: Igen jó a' beszéded; Jere, mennyünk-el. És el-menének a' városba, melyben az Iſten embere vala. * És mikor fel-menének a' város hágóján, találának víz meríteni-menő leányokat, és mondának nékik: Itt-e a' Látó? * Kik felelvén mondának nékik: Itt vagyon: ímé előtted, sieſs hamar: mert ma jött a' városba, mivel áldozattya vagyon ma a' népnek a' magas helyen. * Bémenvén a' városba, mingyárt meg-találályátok őtet minek-előtte fel-menyen enni a' magas helyre. mert nem éſzik a' nép míg ő el nem jő: mert ő álgya-meg az áldozatot, és az-után éſznek a' kik hívataloſok. Most azért mennyetek-fel, mert ma meg-találályátok őtet. * És fel-menének a' városba. És midőn a' város közepin járnának, meg-jelenék Sámuel eleikbe jövén, hogy fel-méne a' magas helyre. * "Az Úr pedig meg-nyilatkoztatta vala a' Sámuel fülét egy nappal az-előtt minek-előtte el-jőne Saul, mondván: * Ezen órán, melly most vagyon, hólnap egy férfiat küldők hozzád Benjamin földéről, és kend fejedelemé őtet az én népemen Iſraëlen: és meg-szabadíttya az én népemet a' Filiſtæuſok kezéből: mivelhogy meg-tekintettem az én népemet, mert fel-hatott hozzám az ő kiáltáſok. * És mikor meg-tekintette vólna Sámuel Sault, monda az Úr néki: Ímé, a' férfiu, kit mondottam vala néked, ez uralkodik az én népemen. * Saul pedig Sámuelhez járúla a' kapu-közben, és monda: Jelentſd-meg, kérlek, nékem, hol vagyon a' Láto háza. * És felele Sámuel Saulnak, mondván: Én vagyok a' Láto. menny-fel előttem a' magas helyre, hogy velem egyetek ma, és el-bochátlak téged reggel: és mindeneket, mellyek a' szívedben vannak, meg-jelentek néked. * És a' szamárokról, mellyeket tegnap-előtt el-veſztettél, ne légy szorgalmatos, mert meg-találtattak. És kié léſznek Iſraëlnek minden javai? nem-de nem tiéd-e, és az atyádnak minden házaé? * Felelvén pedig Saul, monda: Nem-de nem Jemini fia vagyok-e én, Iſraëlnek leg-kiſsebb nemzetſégéből, és a' rokonſágom leg-utólſobb a' Benjamin nemzetſégének minden cheléd-között? hogy mondád tahát e' beſzédet nékem? * Fel-vívén azért Sámuel Sault, és a' szolgáját, bé-vívé őket az ebédlő-házba, és helt ada nékik azok-fölött kik hívataloſok va-

1 A 2 3 4 5 6 7 B 8 9 10 11 12 13 14 C 15 16 17 18 19 20 21 22 D

" Act. 13. c. 21.

lának: mert majd harmincz férfiak valának. *És mõda Sámuel a' szakáchnak: Adsza a' részt, mellyet néked adtam, és meg-parancholtam hogy külön tennéd. *Fel-vévé azért a' szakách a' czímert, és Saul-eleibe tévé. És monda Sámuel: Ímé a' mi megmaradott, tedd elődbe, és egyél: mert szánt-szándékkal néked tartatott, mikor a' népet híttam. És Saul Sámuellel evék azon nap. *És alá-jövének a' várasba a' magas helyről, és szólla Saullal az erkélyben: és ágyat vettete Saulnak az erkélyben, és aluvék. * És mikor reggel fel-kőltek vólna, és már meg-virradna, szóllíttá Sámuel Sault az erkélyben, mondván: Kelly-fel, és el-bochátlak. És fel-kele Saul: és ki-menének mind ketten, ő tudniillik, és Sámuel. * És mikor alá-mennének a' város utólso részén, Sámuel monda Saulnak: Mongyad a' szolgának hogy mennyen előttünk, és halladgyon-el: te pedig álly-meg egy keveset, hadd jelentsem-meg néked az Úr igéjét.

23 B
24
25
26
27

X. RÉSZ.

Act. 13. c. 21. SÁmuel pedig egy szelencze olajt vőn, és a' fejére önté, és meg-chókolá őtet, és monda: Ímé, az Úr téged fejedelemmé két az ő örökségén; és a' népét ki-szabadítod az ő ellenségi kezeiből, kik kőrűle vannak. És ez a' jeled hogy téged az Isté fejedelemmé kent. *Mikor el-mégy ma tőlem, két férfiat találsz a' Rákel temetése-mellett a' Benjamin határiban, Délre, és mondnak néked: Meg-találtattak a' szamárok, mellyeket keresni mentél vala: és el-hagyván az atyád a' szamárokat, szorgalmatos érettetek, és azt mongya: Medgyek a' fiam-felől? * És mikor el-indúlsz oñét, és tovább mégy, és jútsz a' Tábor cher-fájához, találnak ott téged három férfiak Bételbe fel-menvén az Istenhez, eggyik három gödölyét vívén, és a' másik három kaláchot, és más vívén egy palaszk bort. * És mikor téged köszöntnek, két kenyeret adnak néked, és vedd-el kezekből. * Az-után az Isté halmára jútsz, a' hol a' Filistæusok istrázája vagyon: és mikor ott bé-mégy a' várasba, elől-találod a' magas helyről-jövő Próféták seregét, és előttök orgonát, és dobot, és sípot, és czitarát, és őket prófétálván. * És reád rohan az Úr lelke, és prófétálsz vélek, és más férfiúvá változol. * Mikor azért mind rajtad tellyesednek ezek a' jelek, chelekeddmeg valamiket talál a' kezed, mert az Úr veled vagyon. * És menny-alá előttem Galgalába (mert én alá-mégyek hozzád) hogy eppen-égő és békeséges áldozatokat tégy: hét napig várakozzál, míg hozzád megyek, és meg-mutatom néked mit chelekedgyél. * Azért mikor el-fordította vólna vállát hogy el-menne Sámueltől, az Isten el-változtatá szívét, és meg-lőnek mind e' jelek a' napon. * És jutának a' meg-módott halomra, és ímé a' próféták choportya eleibe-jöve: és reája rohana az Úr Lelke, és prófétála közöttök. * Látván pedig minnyájan a' kik ismérték őtet tegnap 's tegnap-előtt, hogy a' próféták-kal vólna és prófétálna, mondának egy-másnak: Mi dolga történt a' Czis fiának? Saul-is a' próféták-között-e? *És felele eggyik a' másiknak, mondván: 'S kichoda az attyok? az-okáért példa-beszéddé válék: "Saul-is a' próféták-között-e? * Meg-szűnék pedig prófétálni, és el-méne a' magas helyre. * Monda pedig a' Saul attyának báttya néki, és a' szolgajának: Hová mentetek? Kik felelének: A' szamárokat keresni: mellyeket mikor nem táláltuk vólna, Sámuelhez mentünk. *És monda néki az attyának báttya: Jelents-meg nékem mit mondott néked Sámuel. *És mõda Saul az attyabáttyának: Meg-jelété nékünk hogy meg-találtattak vólna a' szamárok. Az országról-valo beszédet pedig nem jelété-meg néki, mellyet Sámuel néki szóllott vala. *És egybe-hívá Sámuel a' népet az Úrhoz Masfába: * és monda az Izraël fiainak: Ezeket mongya az Izraël Ura Isten: Én hoztam-ki Izraëlt Egyiptusból, és meg-szabadítottalak titeket az Egyiptziusok kezéből, és minden királyok kezéből kik titeket nyomorgatnak vala. *Ti pedig ma meg-vetettétek a' tí Istéteket, ki egyedűl szabadított-meg titeket minden nyavalyátokból, és nyomoruságtokból: és mondottátok: Semmi-képpen nem: hanem királyt rédelly nékünk. Most azért állyatok az Úr-eleibe nemzetségtek és chelédetek-szerént. *És elő-állatá Sámuel Izraëlnek mindé nem-

6 B
7
8
9
10
11
12 C
13
14
15
16
17
18
19
20

"Inf. 19. d. 24.

Sup. 8. d. 19.

zetségit, és a' sors a' Benjamin nemzetségére esék. *És elő-állatá a' Benjamin nemzetségét és annak rokonságit, és esék a' Métri rokonságára, és juta a' Czis fiáig Saulig. Keresék azért őtet, és nẽ találtaték. *És ezek-után tanátsot kérdének az Úrtól ha el-jőne-e oda. És felele az Úr: Ímé el-rejtezett ot-hon. * El-futamodának azért, és el-hozák őtet onnét: és meg-álla a' nép-kőzőtt, és magasb vala áz egész népnél vállától-fogva és azon felyűl. *És monda Sámuel az egész népnek: Bizonyára láttyátok kit választott az Úr, hogy ninch hasonlo hozzá az egész nép-kőzőtt. És kiálta az egész nép, és monda: Éllyen a' király. * Meg-mondá pedig Sámuel a' népnek az ország tőrvényét, és könyvbe írá, és az Úr-eleibe tévé: és el-ereszté Sámuel az egész népet, mindent az ő házába. *De Saul-is házába méne Gábaába: és véle méne a' seregnek része, kiknek illette vala szívőket az Isten. * A' Bélial fiai pedig mondának: Meg-szabadíthat-e ez minket? És meg-útálák őtet, és nem hozának néki ajándékokat: ő pedig tetteti vala mint-ha nem hallaná.

XI. Rész.

ES lőn úgy-mint egy hólnap után, fel-méne az Ammonita Náas, és hadakozni kezde Jábes-Gálaád-ellen. És mondának minnyájan a' Jábesi férfiak Náasnak: Tégy szővetséget velünk, és szolgálunk néked. * És felele nékik az Ammonita Náas: Igy szerzek szővetséget veletek, hogy kivájjam mindeniteknek a' jobb szemét, és gyalázatosá tegyelek títeket egész Izraëlben. * És mondának néki a' Jábes vénei: Engedgy nékünk hét napot, hadd küldgyünk követeket Izraëlnek minden határira: és ha nem lészen a' ki meg-óltalmazzon minket, ki-megyünk hozzád. * El-jövének azért a' követek Saul Gábaájába: és meg-beszéllék ez igéket, a' nép hallására: és fel-emelé az egész nép szavát, és síra. * És ímé Saul jő vala, ökrőket követvén a' mezőről, és monda: Mi lőlte a' népet hogy sír? és meg-beszéllék néki a' Jábesi férfiak igéit. * És az Úr Lelke Saulra rohana, mikor hallotta vólna ez igéket, és igen fel-gerjede haragja. * És ragadván mind a' két ökrőt, darabokra vagdalá, és el-küldé Izraëlnek minden határira követek-által, mondván: Valaki ki nem jő, 's nem követi Sault és Sámuelt, igy chelekeszsznek az ő ökreinek. Az Úr féleime azért a' népre szálla, és ki-menének mint egy férfiu. * És meg-számlálá őket Bézekben: és valának az Izraël fiai három-száz ezeren. a' Juda férfiai pedig harmincz ezeren. *És mondának a' követeknek, kik jőttek vala: Igy szóllyatok a' férfiaknak, kik Jábes-Gálaádban vannak: Hólnap lészen szabadulástok, mikor a' nap meg-melegedik. El-menének azért a' követek, és hírré tévék a' Jábesi férfiaknak: kik őrülének. * És mondának: Réggel ki-megyünk hozzátok; és mind azt chelekedgyétek velünk a' mi néktek tetszik. * És lőn, mikor a' más nap el-jőtt vólna, Saul a' népet három részre rendelé: és bé-méne a' tábor közepibe a' reggeli vígyázáskor, és meg-veré Ammont míg a' nap meg-melegednék: a' többi pedig el-szélledének, úgy hogy nem hagyattatnának közzülők ketten egyűtt. * És monda a' nép Sámuelnek: "Kichoda az a' ki azt mondotta: Saul uralkodik-e rajtunk? Adgyátok elő a' férfiakat, és meg-öllyük őket. * És monda Saul: Senki meg nem őlettetik e' napon, mert ma tőtt az Úr szabadúlást Izraëlben. * Monda pedig Sámuel a' népnek: Jértek-el, és mennyünk Galgalába, és újtsuk-meg ott az országot. * És el-méne az egész nép Galgalába, és ott királlyá tévék Sault az Úr-előtt Galgalában, és ott békeséges áldozatokat tőnek az Úr-előtt. És igen őrvendeze ott Saul és Izraëlnek minden férfiai.

"Sup. 10. d. 27.

XII. Rész.

MOnda pedig Sámuel az egész Izraëlnek: Ímé meghalgattam a' tí szótokat, mind azok-szerént a' miket szóllottatok nékem, és királyt rendeltem néktek. * És most király jár előttetek: én pedig meg-vénhedtem, és meg-őszültem: az én fiaim pedig veletek vannak: azért, előttetek forgódván ifiuságomtól-fogva e' mái napig, ímé jelen vagyok. * "Szóllyatok felőlem az Úr-előtt, és az ő Krisztusa-előtt, ha valakinek ökrét el-vettem, vagy szamárát: ha valaki-ellen patvarkodtam, ha vala-

"Eccli. 46. d. 22.

kit

kit meg-nyomorítottam, ha valaki kezéből ajándékot vettem: és megvetem azt ma, és viszsza-adom néktek. * És mondának: Mi-ellenünk nem patvarkodtál, sem meg nē nyomorítottál, se semmit el nem vettél valaki kezéből. *És monda nékik: Tanúm az Úr ellenetek, és tanúm az ô Krisztusa e' napon, hogy nem találtatok semmit kezemben. És mondának: Tanúd. *És monda Sámuel a' népnek: Az Úr, a' ki Moysest és Aaront alkotta, és ki-hozta az atyáinkat Egyiptus földéből. * Most azért állyatok-elô, hogy törvénnyel vetekedgyem ellenetek az Úr-elôtt, az Úrnak minden irgalmasságiról, mellyeket chelekedett veletek, és az atyáitokkal: "*"mi módon ment-bé Jákob Egyiptusba, és kiáltottak az atyáitok az Urhoz: és el-küldé az Úr Moysest és Áaront, és ki-hozá az atyáitokat Egyiptusból: és helyhezteté ôket e' helyre. * Kik el-feletkezének az ô Urokról Istenekről, "és adá ôket Sisarának a' Hásor hadnagyának kezébe, és a' Filistæusok kezébe, és a' Moábi király kezébe, és hadakozának ellenek. * Az-után pedig kiáltának az Úrhoz, és mondának: Vétkeztünk, mert el-hattuk az Urat, és Báalimnak 's Astarotnak szolgáltunk: most azért ments-meg minket ellenségink kezéből, és néked szolgálunk. *"És el-küldé az Úr Jerobáalt, és Bádant, és Jeftét, és Sámuelt, és megméte títeket ellenségtek kezéből kôrôs-kôrûl, és bátorságoson laktatok. *Látván pedig hogy az Ammon fiainak királya Náas jôtt vólna ellenetek, mondátok nékem: "Semmi-képpen nem, hanem király uralkodgyék rajtunk: holott a' tí Uratok Istentek uralkodnék rajtatok. *Most azért jelen vagyon királyotok a' kit választottatok és kértetek: ímé királyt adott az Úr néktek. * Ha félitek az Urat, és szolgáltok néki, és az ô szavát halgattyátok, és nem búsíttyátok az Úr szaját: meg-maradtok tí-is, és a' király-is a' ki rajtatok uralkodik, kôvetvén a' tí Uratokat Istenteket. * ha pedig nem halgattyátok az Úr szavát, hanem meg-búsíttyátok beszédit; rajtatok lészen az Úr keze, és az atyáitokon. * De most-is állyatok, és lássátok e' nagy dolgot, mellyet chelekedendô az Ur a' tí színetek-elôtt.

*Nem-de nem búza aratás vagyon-e ma? Segétségûl hívom az Urat, és meny-dörgéseket ád és esôket: és meg-tudgyátok, és meg-láttyátok, hogy nagy gonoszt chelekedtetek magatoknak az Úr színe-elôtt, királt kérvén magatokra. *És kiálta Sámuel az Úrhoz, és meny-dörgéseket és esôket ada az Úr a' napon. *És igē meg-félemlék az egész nép az Úrtól és Sámueltôl; és monda az egész nép Sámuelnek: Imádkozzál a' szolgaidért a' te Uradnak Istenednek, hogy meg ne hallyunk. mert minden bûnünket tôbbítettük e' gonoszszal, hogy királyt kérnénk magunknak. *Monda pedig Sámuel a' népnek: Ne félly etek, tí chelekedtétek mind e' gonoszt: mindazáltal el ne távozzatok az Úr háta-megûl, hanem szolgállyatok az Úrnak tellyes szívetekkel. * És ne hajollyatok a' hiuságok után, mellyek nem fognak használni néktek, sem meg nem szabadítnak títeket, mert heába-valók. *És el nem hadgya az Úr az ô népét az ô nagy neveért: mert meg-eskütt az Úr, hogy maga népévé tészen títeket. * Távúl légyen pedig tôlem e' vétek az Úr-ellen, hogy meg szűnnyem imádkozni érettetek, és jo 's igaz útra tanítlak títeket. * Az-okáért félly étek az Urat, és szolgállyatok néki igasságban, és tellyes szívetekből. mert nagy dolgokat láttatok, mellyeket kôzôttetek chelekedett. *Hogy-ha meg-maradtok a' gonoszságban: tí-is, a' királyotok-is egyetemben el-vesztek.

XIII. Rész.

EGy esztendôs fiu vala Saul mikor országlani kezdett vólna, két esztendeig uralkodott pedig Israëlen. * És választa Saul magának három ezeret Israëlből, és valának Saullal két ezeren Makmásban, és a' Bétel hegyén: ezeren pedig Jonatással a' Benjamin Gábaajábā. a' tôbb népet pedig el-bocháta kit-kit az ô hajlékába. *És meg-veré Jonatás a' Filistæusok istrázáját, melly Gábaában vala. Mellyet mikor hallottak vólna a' Filistæusok, Saul trombitát fúva az egész földôn, mondván: Hallyák a' Zidók. *És az egész Israël hallá az illyen hírt: Meg-verte Saul a' Filistæusok istrázáját: és fel-emelkedett Israël a' Filistæusok-ellen. Kiálta azért a' nép Saul-után Galgalában.

"Gen. 46. a. 5.
"Indic. 4. a. 1.
"Indic. 6. c. 14.
"Sup. 8. d. 19. & 10. c. 19.

* Es a' Filiſtæuſok egybe-gyűlének harczolni Iſraël-ellẽ, harmincz-ezer ſzekér, és hat-ezer lovag, és a' tőbb kőſség, mint az igẽ ſok fövény melly a' tenger partyán vagyon. És fel-menvén tábort járának Makmásba Betavennél Nap-keletre. *Mellyet mikor láttanak vólna az Iſraël férfiai, hogy nehezen vólna dolgok (mert győtrelemben vala a' nép) barlangokba bújának, és a' rejtekekbe, a' kő-ſziklákba-is, és a' vermekbe, 's a' kútakba. * A' Zidók pedig által-menének a' Jordánon, Gad és Gálaád-főldére. És mikor még Saul Galgalában vólna, az egéſz nép meg-réműle, a' ki őtet kőveti vala. *És hét nap várakozék a' Sámuel tetſzéſe-ſzerént: és el nẽ jöve Sámuel Galgalába, és el-oſzla a' nép tőle. * Monda azért Saul: Hozzatok nékem éppen-égő és békeſéges áldozatot. És éppen-égő áldozatot tőn. *És mikor el-végezte vólna bé-mutatván az éppen-égő áldozatot, ímé Sámuel jő vala: és Saul ki-méne eleibe, hogy kőſzöntené őtet. *És ſzólla néki Sámuel: Mit miveltél? Felele Saul: Mivel látám hogy a' nép él-oſzlana tőlem, és te nem jöttél vala a' hagyott napok-ſzerént, a' Filiſtæuſok pedig egybe-gyűltek vala Makmásba, * mondék: Majd alá-jőnek a' Filiſtæuſok Galgalába reám, és az Úr orczáját meg nem engeſzteltem. A ſzűkſégtől kénſzerittetvén, éppen-égő áldozatot mutaték-bé. *És monda Sámuel Saulnak: Bolondúl chelekedtél, és meg nem őrizted a' te Urad Iſtened parancholatit, mellyeket parancholt néked. Mellyet ha nem chelekedtél vólna, ímé moſt állandóvá tette vólna az Úr orſzágodat Iſraëlen őrőkké; *de ſemmi-képpen az orſzágod tőbbé fel nem áll. Kereſett magának az Úr ſzíve-ſzerént-valo férfiat: és meg-parancholta néki az Úr hogy hadnagy leſſe az ő népén, azért hogy meg nem tartottad a' miket parancholt az Úr. * Fel-kele pedig Sámuel, és fel-méne Galgalisból Benjamin Gábaajába. És a' tőbb népek fel-menének Saul-után a' nép-eleibe, kik a' Galgalából Gábaába jövők-ellen hadakoznak vala, a' Benjámin halmán. És meg-ſzámlálá Saul a' népet, melly vélek találtaték, majd hatſzaz férfiat. *És Saul és a' fia Jónatás, és a' nép a' ki vélek találtatott vala,

Act. 13. d. 22.

5 D
17
18
6 B
19
7
20
8
21
9
10 22
11
23
12 A C
13 1
2
3
14
4
15
5
6
16 B

Benjamin Gábaajában vala: a' Filiſtæuſok pedig meg-ſzállottak vala Makmásban. * És ki-méne prædálni három choport a' Filiſtæuſok táborából. Eggyik choport Efra úta-felé Sual-főldére mégyen vala. * a' máſik pedig mégyen vala Bet-horon úttyán. a' harmadik pedig a' határ útára tért vala, melly Seboim vőlgye-mellett a' puſzta-felé vagyon. * Kováts pedig nem találtatik vala Iſraëlnek egéſz Főldén. mert meg-tíltották vala a' Filiſtæuſok, hogy ſemmiképpen ne chinálnának a' Zidók kardot vagy dárdát. * Alá-mégyen vala azért az egéſz Iſraël a' Filiſtæuſokhoz, hogy meg-élesítené ki-ki az ő ſzántó-vaſát, és kapáját, és fejſzéjét, és áſóját. * Meg-tompúlt vala azért éle a' ſzánto-vaſaknak, és kapáknak, és három-ágúknak, és fejſzéknek, mind az őſztőnnek hegyesítéſéig. * És mikor el-jött vólna a' harcz napja, nem találtatott kard és dárda az egéſz nép kezében, a' ki Saullal és Jónatáſſal vala, Saultól és a' fiától Jonatáſtól meg-válva. * Kijöve pedig a' Filiſtæuſok iſtrázája, hogy által menne Makmásba.

XIV. Rész.

1 A

ÉS történék némely nap, hogy mondaná a' Saul fia Jónatás a' fegyver-hordozó ifiának: Jere, és mennyünk által a' Filiſtæuſok iſtrázájához, melly ama' helyen túl vagyon. Az attyának pedig ezt meg nem jelenté. * Saul pedig múlat vala Gábaa ſzélſő réſzén, a' pomagránát-fa-alatt, melly Magromban vala: és nép vala véle közel hat-ſzáz emberig. * És Akias, Akitobnak az Ikabod attyafiának "a' Finees fiának fia, ki Hélitől az Úr papjától ſzármazott vala Silóban, éfodot viſel vala. De a' nép ſem tudgya vala hová ment vólna Jónatás. * Valának pedig a' hágók-közőtt, mellyekẽ által igyekezik vala menni Jonatás a' Filiſtæuſok iſtrázájához, hegyes kő-ſziklák mind két-felől, és fogak módgyára-valo meredek kő-ſzálak minden-felől: eggyiknek néve Bóſes, és a' máſiknak neve Sene: * eggyik kő-ſzál Éſzakra tetſzik-ki Makmás-ellenébẽ, és a' máſik Délre Gábaa-ellenében. *Móda pedig Jónatás a' fegyver-hordozó ifiának: Jere, menyünk által e' környűl-metéletlenek iſtrázájához,

" Sup. 4. d. 21.

1. Reg. 13. 14.

ha ta-

ha talám velünk léſzen az Ur:mert nẽ nehéz az Úrnak vagy ſok vagy kevés-által meg-ſzabadítani. *És mõda néki a' fegyver-hordozója: Miveld-meg mind a' mik lelkednek tetſzenek: menny a' hová kívánkozol, és veled léſzek valahol akarod. *És mõda Jonatás: Ímé mi által-megyünk e' férfiakhoz. És mikor meg-mutattyuk magunkat nékik, *ha igy ſzólnak nékünk; Maradgyatok-meg míg hozzátok menyünk: állyúk helyünkõn, és fel ne menyünk hozzájok. *Ha pedig mõgyák; Jertek-fel hozzánk: ménjünk-fel, mert kezeinkbe adta õket az Úr: ez léſzẽ jelünk. * Meg-mutaták azért magokat mind-ketten a' Filiſtæuſok iſtrázájának; és mondának a' Filiſtæuſok: Ímé a' Zidók ki-jõnek a' barlangokból mellyekbẽ el-rejtezve valának. *És ſzóllának a' férfiak az iſtrázáról Jonatáſnak, és a' fegyver-hordozójának, és mondának: Jertek-fel hozzánk, és meg-mutattyuk a' dolgot néktek. És monda Jónatás a' fegyver-hardozójának: Mennyünk-fel, kõveſs engem: "mert Iſraël kezeibe adta õket az Úr. * Fel-méne pedig Jónatás kézzel 's lábbal máſzván, és a' fegyver-hordozója utánna. Némellyek azért Jónatás-elõtt hullanak vala, némellyeket pedig a' fegyver-hordozója õl vala meg kõvetvén õtet. * És lõn az elſõ chapás, mellyel megõle Jónatás és a' fegyver-hordozója, ugy-mint húſz férfiat, egy hóld-földnek felén, mellyet egy bokor ökör egy nap ſzokott meg-ſzántani. *És choda lõn a' táborbã, a' mezõkõn: de mind az õ iſtrázájok népe-is, kik prædálni mẽtek vala, el-réműle, és a' föld meg-háborodék: és mint egy choda tõrténék Iſtentõl. * És tekintének a' Saul õr-állói, kik Ben-jamin Gábaajában valának, és ímé az el-hullott és ide 's tova ſzalado ſokaſág. *És mõda Saul a' népnek, ki véle vala: Kereſsétek-fel, és láſsátok ki ment-el közzülünk. És mikor fel-kereſték vólna, találtaték Jónatás és a' fegyver-hordozója jelen nem lenni. *És monda Saul Akiáſnak: Hozd-elõ az Iſten ſzekrényét. (mert ott vala az Iſtẽ ſzekrénye az nap az Iſraël fiaival.) *És midõn ſzóllana Saul a' papnak, nagy zendülés támada a' Filiſtæuſok táborában: és laſſan-laſſan nevekedik vala, és nyilvábbã zeng vala. És monda Saul a' papnak: Vond-bé a' kezedet. * Egybe-ſivalkodék azért Saul és az egéſz nép a' ki véle vala, és a' viadal helyéig menének: és ímé, kinek-kinek az õ felebaráttya-ellen fordúlt vala kargya, és igen nagy vér-ontás lõn. * De a' Zidók-is, kik a' Filiſtæuſokkal vóltak tégnap 's tegnap-elõtt, és fel-mentek vala vélek a' táborba, meg-térének hogy Iſraëllel leñének, kik Saullal és Jonatáſsal valának. * Minnyájan az Iſraëlíták-is, kik el-rejteztek vala az Efraim hegyén, halván hogy el-futottak a' Filiſtæuſok, az õvéjekhez társalkodának a' harczon. És valának Saullal, úgy mint tíz-ezer férfiak. * És meg-ſzabadítá az Úr a' napon Iſraëlt. a' harcz pedig tartamind Betavenig. *És az Iſraël férfiai egy-máshoz társalkodának a' napon: Saul pedig eſkũvéſſel kõtelezé a' népet, mondván: Átkozott ember, a' ki kenyeret éſzik eſtvéig, míg boſzſzút nem állok ellenſégimẽ. És nem évék az egéſz nép kenyeret: *és a' földnek egéſz kõſsége egy berekbe juta, melyben méz vala a' föld ſzínén. * A' berekbe méne azért a' nép, és látá a' folyó mézet, és ſenki kezét ſzájához nem vivé. mert fél vala a' nép az eſkũvéſtõl. *Jónatás pedig nẽ hallotta vala mikor az attya eskũvéſſel kõtelezte a' népet: és ki-nyújtá a' veſzſzõ végét, melly kezében vala, és a' lépes mézbe mártá: és kezét ſzájához vivé, és meg-világoſodának a' ſzemei. * És felelvén egy a' nép-közzül, monda: Eskũvéſſel kõtelezte az atyád a' népet, mondván: Átkozott az ember a' ki kenyeret éſzik ma (el-fogyatkozott vala pedig a' nép.) * És monda Jónatás: Meg-háborította az atyám a' földet: láttátok magatok hogy ſzemeim meg-világoſodtak, hogyím kóſtolék egy keveſet e' mézben: *menyivel inkább ha õtt vólna a' nép az ellenſége prædájából, mellyet talált? nem nagyobb chapás lõtt vólna-e a' Filiſtæuſokon? * Meg-verék azért a' napon a' Filiſtæuſokat Makmáſtúl-fogva Ajalonig. Igen el-fárada pedig a' nép: * és prædára fordúlván, el-víve a' juhokat, és õkrõket, és borjúkat, és meg-õlék a' földõn: és a' nép vérrel evék. * Hírré tévék pedig Saulnak, meg-mondván hogy a' nép vétkezett vólna az Úrnak, vérrel évén. Ki monda: Vétkeztetek: hen-

"1. Machab. 4. d. 30.

geríttſetek hozzám mingyárt egy nagy követ. *És monda Saul: Szélledgyetek-el a' kőſség-kőzőtt, és mongyátok-meg nékik, hogy hozza ide hozzám ki-ki az ő ökrét és koſát, és őllyétek-meg ezen, és egyetek, és nē vétkeztek az Úrnak véreſt évén. Elhozá azért az egéſz nép ki-ki az ökrét az ő kezével mind ejjelig, és megőlék ott. * Saul pedig óltárt épite az Úrnak; és akkor kezde előſzőr óltárt épiteni az Úrnak. *És mōda Saul: Űſſűnk a' Filiſtæuſokra éjjel, és veſzeſſük-el őket a' míg reggel meg-virrad, ne hadgyunk-meg közzűlők egy férfiat-is. És monda a' nép: Mind azt chelekedd a' mi ſzemeidnek jónak láttatik. És mōda a' pap: Járúllyunk ide az Iſtenhez. * És tanátſot kérde Saul az Úrtól: Meg-űzzem-e a' Filiſtæuſokat? Iſraël kezébe adod-e őket? És nē felele-meg néki azon a' napon. *És mōda Saul: Állaſsátok ide a' népnek mindē ſzegletit: és tudgyátok-meg, és láſsátok, ki-által tőrtént ma e' vétek. * Él az Úr az Iſraëlnek ſzabadítója, hogy ha Jónatás fiam-által lőtt, megmáſolás-nélkűl meg-hal. Melly-ellē ſenki nem ſzólla az egéſz nép-közzűl. *És monda az egéſz Iſraëlnek: Vállyatok tí egy-felé, és én Jónatás fiammal más-felől léſzek. És felele a' nép Saulnak: A' mi ſzemeidnek jónak láttatik, chelekedd-meg. *És monda Saul az Iſraël Urának Iſtenének: Iſraël Ura Iſtene adgy jelt: mi oka hogy ma nem feleltél-meg a' te ſzolgádnak? Ha énbennem, vagy Jonatás fiamban vagyon e' vétek, adgy jelt: vagy ha e' hamiſság a' te népedben vagyon, adgy ſzentſéget. És találtaték Jónatás és Saul, a' nép pedig ki-menekedék. *És monda Saul: Veſſetek ſorſot én-kőzőttem és Jónatás fiam-kőzőtt. És Jonatáſra eſék. *Monda pedig Saul Jonatáſnak: Jelents-meg nékem mit miveltél. És meg-jelenté néki Jónatás, es monda: A' veſzſző hegyén melly kezembē vala, egy kevés mézet kóſtolván kóſtoltam-meg, és ímé meg-halok. *És mōda Saul: Ezeket chelekedgye nékē az Iſten, és ezeket mivellye, hogy halállal hálſz-meg Jónatás. *És monda a' nép Saulnak: Meg-hal-é tehát Jónatás, a' ki e' nagy ſzabadúláſt chelekedte Iſraëlben? méltatlā dolog ez: él az Úr, ha el-eſik egy haj-ſzál az ő fejéről a' főldre, mert az Iſtennel munkálkodott ma. Meg-ſzabadítá azért a' nép Jónatáſt, hogy meg ne halna. *És meg-téré Saul, és nem űzé a' Filiſtæuſokat: a' Filiſtæuſok pedig az ő helyekre menének. * És Saul meg-erősítvén országát Iſraëlen, hadakozik vala kőrős-kőrűl minden ellenſégi-ellen, a' Móab, és az Ammon fiai, és az Edom, és a' Sóba királyi, és a' Filiſtæuſok-ellen: és valahová fordúlt vala, győzedelmes vala. *És hadat gyűjtvén, meg-veré Amaleket, és meg-ſzabadítá Iſraëlt az ő puſztítói kezéből. * Valának pedig Saulnak fiai, Jónatás és Jeſui, és Melkiſua: és az ő két leányinak nevek, az első-ſzűlőtnek neve Mérob, és a' kiſſebbiknek neve Mikol. *És a' Saul feleſége neve, Akinoam az Akimaás leánya: és az ő vitézinek fejedelme neve Abner, a' Ner fia, ki a' Saul attyával egy vala. *Czis pedig a' Saul attya vala, és Ner az Abner attya, az Abiel fia. *Saulnak pedig hatalmas hadakozáſa vala a' Filiſtæuſok-ellen minden napjaiban. Mert valamelly erős és a' harczra alkolmatos férfiat lát vala Saul, magához véſzi vala.

XV. Rész.

ÉS monda Sámuel Saulnak. Engem küldött az Úr, hogy királlyá kennélek téged az ő népén Iſraëlen: moſt azért hallyad az Úr ſzavát. * Ezeket mongya a' Seregek Ura: Meg-ſzámláltam valamiket chelekedett Amalek Iſraëlnek, "mi-módon állott-ellene az útban mikor fel-jőne Egyiptusból. *Moſt azért menny-el, és verd-meg Amaleket, és rontſd-el mindenét: ne kedvezz néki, és meg ne kívánny valamit az ő marháibā: hanem őld-meg a' ferfiútól-fogva az aſszſzony'állatig, és a' gyermeket 's a' chőchőmőt, az ökrőt és juhot, a' tevét 's a' ſzamárt. *Paranchola azért Saul a' népnek, és meg-ſzámlálá őket mint a' bárányokat: két-ſzáz ezer gyalogot, és tízezer férfiat Judából. *És mikor Saul az Amalek váraſáig mēt vólna, leſeket vete a' pataknál. *És mōda Saul a' Czinæuſnak: Mennyetek-el, távozzatokel, és meñyetek-alá Amalektől: hogy valamint egybe ne keverjelek véle. mert te irgalmaſságot chelekedtél Iſraëlnek minden fiaival, midőn feljőnének Egyiptusból. És el-távozék a' Czinæus Amalek-kőzzűl. *És meg-

"*Exod. 17. c. 8.*

veré Saul Amaleket Hevilától-fogva, a'mig Súr-ra jutnál, melly Egyiptus-ellenében vagyon. * És elevenen 8
fogá Agágot az Amalek királyát: az egéſz kőſéget pedig meg-ölé fegyvér élivel. * És kedveze Saul, és a'nép 9
Agágnak, és a'leg-jobb juh-nyájaknak, és a'chordáknak, és a'ruháknak, és a' koſoknak, és mindeneknek mellyek ſzépek valának, és nem akarák el-veſzteni azokat: valami pedig alávalo és meg-vető vólt, azt el-ronták.
* Lőn pedig az Úr ſzava Sámuelhez, 10
mondván: * Bánom hogy Sault királlyá rendeltem, mert el-hagyott engem, és az igéimet chelekedettel bé nem tellyeſitette. És meg-ſzomorodék Sámuel, és kiálta az Urhoz egéſz éjjel. * És mikor éjjel fel-kőlt vólna 12
Sámuel, hogy Saulhoz menne reggel, hírré tévék Sámuelnek, hogy Saul Karmélusba jőtt vólna, és győzedelemre-valo bóltozatot emelt vólna magának, és meg-térvén által-ment vólna, és alá-ment vólna Galgalába.
Sámuel azért Saulhoz jőve, és Saul éppen-égő áldozatot mutat vala az Urnak a' prédák javából, mellyeket hozott vala Amalektől. * És mikor el- 13
jutott vólna Sámuel Saulhoz, monda néki Saul: Áldott vagy te az Úrtól, bé-tellyesítettem az Ur igéjét. * És 14
monda Sámuel: S michoda nyájak és chordak bőgéſe ez, melly fűleimben zeng, mellyet én hallok? * És monda 15
Saul: Amalektől hozták azokat: mert kedveze a' nép a' jobb juhoknak és chordáknak, hogy azokat a'te Uradnak Iſtenednek áldoznák, a' többit pedig meg-ölték. * Monda pedig Sá- 16
muel Saulnak: Engedd-meg nékem, és meg-jelentem néked a'miket ſzóllott az Úr nékem éjjel. És móda néki: Szólly. * És monda Sámuel: Nem-de 17
midőn kichin vólnál ſzemeid-előtt, nem lőttél-e Főé az Iſraël nemzetſégibe? és királlyá kent téged az Úr Iſraëlen, * és útra küldött téged az Úr, 18
és mondott: Menny-el, és öld-meg a' vétkes Amaleket, és hadakozzál ellenek mind el-veſztéſekig. * Miért nem 19
halgattad-meg tahát az Úr ſzavát: hanem a' prédára fordúltál, és gonoſzt chelekedtél az Úr ſzemei-előtt? * És 20
móda Saul Sámuelnek: Sőt meg-halgattam az Úr ſzavát, és az útő jártam mellyen el-küldött engem az Úr, és el-hoztam Agágot az Amalek király-

21 lyát, és Amaleket meg-öltem. * A' nép pedig a' prédából juhokat és ökrőket hozott, azoknak a' javát mellyek meg-ölettenek, hogy azt az ő Urának Iſtenének áldozza Galgaliſban. * És monda Sámuel: "Vallyon, az 22 "*Eccle.* 4. d. 17. *Oſe.* 6. b. 6. *Mat.* 9. b. 13. & 12. a. 7.
Úr éppen-égő és békeſéges áldozatokat akar-e, és nem azt-e inkább hogy engedgyenek az Úr ſzavának? Mert Jobb az engedelmeſség, hogy-ſem az áldozatok: es jobb ſzót-fogadni, hogy-ſem a' koſok kövérit bé-mutatni. * mert ellene-tuſakodni, ollyan 23
mint a' varázlás vétke: és nem akarni engedni, mint a' bálványozás bűne. Azért, mivelhogy meg-vetetted az Úr beſzédét, meg-vetett téged az Úr hogy ne légy király. * És monda Saul 24
Sámuelnek: Vétkeztem, mert általhágtam az Úr beſzédét, és a' te igéidet, félvén a' néptől, és engedvén az ő ſzavoknak. * De moſtá viſellyed, kérlek, bűnömet, és térj-viſzſza velem, 25
hogy imádgyam az Urat. * És monda 26
Sámuel Saulnak: Nem térek-viſzſza veled, mert meg-vetetted az Úr beſzédét, és meg-vetett téged az Úr hogy ne légy király Iſraëlen. * És el- 27
fordúla Sámuel hogy el-menne: ama' pedig meg-fogá a' paláſtya ſzélét, melly meg-is ſzakada. * És móda néki 28 "*Inf.* 28. c. 17.
Sámuel: "El-ſzakaſztotta ma az Úr Iſraël orſzágát tőled, és adta azt a' te felebarátodnak jobnak náladnál. * A' 29
Győzedelmes pedig Iſraëlben nem kedvez, és a' bánattal meg nem hajol, mert nem ember hogy meg-bánnya.
* Ama' pedig monda: Vétkeztem: de 30
moſt bőchűlly-meg engem a' népem vénei-előtt, és Iſraël-előtt, és térj-viſzſza velem, hogy imádgyam a' te Uradat Iſtenedet. * Meg-térvén azért 31
Sámuel, követé Sault: és imádá Saul az Urat. * És móda Sámuel: Hozzátok 32
hozzám Agágot az Amalek királyát. És eleibe-viteték az igen-kövér, és reſzkető Agag. És móda Ágag: Igy válaſzt-e el a' keſerű halál? * És móda Sá- 33
muel: A' mint magzatok-nélkül hatta a' kardod az aſzſzonyokat, úgy magzatok-nélkül léſzen az aſzſzonyok között az anyád. És darabokra vagdalá őtet Sámuel az Úr-előtt Galgaliſban. * El-méne pedig Sámuel Rama- 34
tába: Saul pedig fel-méne a' házába Gábaába. * És nem látá többé Sámuel 35
Sault halála napjáig: mindazáltal ſirattya vala Sámuel Sault, mivelhogy

bánnya vala az Ur hogy királlyá rendelte vólna őtet Iſraëlen.

XVI. RÉSZ.

ÉS monda az Úr Sámuelnek: Meddig ſiratod Sault, holott én meg-vetettem őtet hogy ne uralkodgyék Iſraëlen? Tőlts-meg a' ſzarúdat ólajjal, és jőjelő, hogy téged a' Bethlehemi Iſaihoz kűlgyelek: mert az ő fiai-kőzzűl rendeltem nékem királyt. * És monda Sámuel: Hogy mennyek? mert meg-hallya Saul, és meg-ől engem. És monda az Úr: A' chordából végy egy borjút kezedhez, és mongyad: Aldozni jőttem az Úrnak. * És híjad Iſait az áldozatra, és én meg-mutatom néked mit chelekedgyél, és kend-meg valamellyikét mutatom néked. * Chelekedék azért Sámuel, a' mint ſzóllott vala néki az Úr. És elméne Bethlehembe, és eleibe-jővén, chodálkozának a' váras vénei, és mődának: Békeſéges-e a' te bé-jőveled? * És monda: Békeſéges: áldozni jőttem az Úrnak; ſzentellyétek-meg magatokat, és jőjetek-el velem hogy áldozzam. Meg-ſzentelé azért Iſait, és a' fiait, és el-hívá őket az áldozatra. * És mikor bé-mentek vólna, látá Eliabot, és monda: Vallyon az Úr-előtt vagyon-e az ő Kriſtuſa? * És monda az Úr Sámuelnek: Ne nézd ábrazattyát, ſe a' termete magaſságát: mert meg-vetettem őtet, és nẽ az ember látáſa-ſzerént itélek én: mert az ember azokat nézi a' mellyek látſzanak, "az Úr pedig a' ſzívet nézi. * És ſzóllíttá Iſai Abinadabot, és Sámuel-eleibe hozá őtet. Ki monda: Ezt ſem válaſztotta az Úr. * Előhozá pedig Iſai Sammát, kiről monda: Ezt ſem válaſztotta az Úr. * Előhozá azért Iſai az ő hét fiait Sámuel-eleibe: és monda Sámuel Iſainak: Nem válaſztott az Úr ezek-kőzzűl. * És monda Sámuel Iſainak: Mind ezek-é már a' fiaid? Ki felele: Hátra vagyon még a' kiſſebbik, és juhokat legeltet. És monda Sámuel Iſainak: Kűlgy-el, és hozd-elő őtet: mert eléb le nem telepedűnk míg az ide nem jő. * El-kűlde azért, és elő-hozá őtet. Piros vala pedig, és ſzép tekintetű, és ékes orczáju. és monda az Úr: Kelly-fel, kend-meg őtet, mert ez az. * Vévé azért Sámuel az olajos ſzarvat, és meg-kené őtet a' báttyai-kőzőtt: "és az Úr Lelke a' naptól-fogva Dávidra ſzálla, és az-után-is: és fel-kelvén Sámuel el-méne Ramatába. * Az Úr Lelke pedig el-távozék Saultól, és győtri vala őtet a' gonoſz lélek, az Urtól. * És mondának Saulnak a' ſzolgai: Ímé az Iſten gonoſz lelke győtről téged. * Paranchollyō urunk, és a' ſzolgaid, kik előtted vannak, kereſnek embert a' ki a' czitarán tudgyon pengetni, hogy mikor megragad téged az Úr gonoſz lelke, pengeſſen kezével, és kűnnyebben ſzenvedgyed. * És monda Saul a' ſzolgainak: Szerezzetek tehát nékem valakit a' ki jól pengeſſen, és hozzátok hozzám. * És felelvén egy a' ſzolgák-kőzzűl, monda: Ímé láttam a' Bethlehemi Iſai fiát a' ki túd pengetni, és igen vaſtag erővel, és hadakozo férfiu, és okos beſzédű, és ſzép férfiu: és az Úr vagyon véle. * Követeket kűlde azért Saul Iſaihoz, mondván: Kűld hozzám Dávidot a' fiadat, ki a' legeltetéſen vagyon. * Vőn azért Iſai kenyerekkel meg-terhelt ſzamárt, és egy palaſzk bort, és egy gődőlyét a' kechkék-kőzzűl, és kűlde a' fia Dávid keze-által Saulnak. * És el-juta Dávid Saulhoz, és meg-álla előtte: ama' pedig igẽ meg-ſzereté őtet, és lőn fegyver-hordozója. * És kűlde Saul Iſaihoz, mondván: Állyon Dávid ſzínem-előtt: mert kedvet talált ſzemeim-előtt. * Az-okáert valamikor az Úr gonoſz lelke meg-ragadgya vala Sault, Dávid vészi vala a' czitarát, és veri vala kezével, és Saul megélled vala, és kűnnyebben vala. mert el-távozik vala tőle a' gonoſz lélek.

XVII. RÉSZ.

EGybe-gyűjtvén pedig a' Filiſtæuſok az ő ſeregeket a' harczra, egybe-gyűlének Judá Sókojába: és tábort járának Sóko és Azéka-kőzőtt Dommim határiban. * Saul pedig és az Iſraël fiai egybe-gyűlvén a' Terpentínás völgybe menének, és el-rendelék a' ſereget a' Filiſtæuſok-ellen a' harczra. * És a' Filiſtæuſok állanak vala a' hegyen egy-felől, és Iſraël áll vala a' hegyen más-felől: és völgy vala kőzőttők. * És ki-jőve egy Geti Góliat-nevű fattyu férfiu a' Filiſtæuſok táborából, hat kőnyőknyi és egy araſznyi magaſságu: * és réz ſi-

ſak

"Pſal. 7. c. 10.

"2. Reg. 7. b. 8. Pſal. 77. g. 76. 88. c. 21. Act. 7. f. 46. & 13. e. 36.

1. Reg. 16.

ſak vala a'fején; és hal-hejű pánczél-
ba öltözik vala. a' pánczéllya nehéz-
ſége pedig, öt-ezer ſiklúſnyi réz va-
la: * és réz ſaruk valának a' ſzárain: 6
és réz paíž fődözi vala bé vállait.
* az ő dárdája nyele pedig mint a' 7
ſzövők zugoly-fája vala. a' dárdájá
vaſa pedig hat-ſzáz ſiklusnyi vasból
vala: és a' fegyver hordozója előtte
mégyē vala. *És meg-álván kiált va- 8
la az Iſraël ſeregi-ellen, és monda né-
kik: Miért jöttetek harczra kéſzűl- B
ve? Nem Filiſtæus vagyok-e én, és tí a'
Saul ſzolgai? Válaſzſzatok közzűle-
tek egy férfiat, és jőjön-alá baj-via-
dalra. * ha meg-víhat velem, és meg- 9
vér engem, ſzolgáitok léſzűnk: ha
pedig én hatalmasb léſzek, és meg-
verem őtet, tí léſztek ſzolgák, és
ſzolgáltok nékűnk. * És monda a' 10
Filiſtæus: Én ſzidalmaztam ma az Iſ-
raël ſeregit: adgyatok férfiat nékem,
és víjon bajt velem. * Halván pedig 11
Saul, és mind az Iſraëlíták a' Filiſtæ-
uſnak illyen beſzédit, álmélkodnak
's igen félnek vala. *Dávid pedig egy 12
Efratæus férfiu fia vala, "kiről oda-
fel ſzó vólt, Juda Betlehemében, ki-
nek Iſai vala neve, kinek nyólcz fia
vala, és Saul napjaiban vén és nagy
idős ember vala a' férfiak-között. * 13
El-menének pedig az ő három öreg-
bik fiai Saul-után a' hadba: és ez ne-
vek az ő három fiainak, kik a' hadba
mentek, Eliab az elſő-ſzűlött, és a'
máſodik Abinadab, és a' harmadik
Samma. * Dávid pedig leg-kiſsebbik 14
vala. Az-okáért az öregek hárman
követvén Sault, * el-méne Dávid, és 15
viſzſza-tére Saultól, hogy legeltetné
az attya nyáját Betlehemben. * Elő- 16
jő vala pedig a' Filiſtæus reggel 's eſt-
ve, és áll vala negyven nap. * Monda 17
pedig Iſai a' fiának Dávidnak: Vígy
a' bátyáidnak egy éfi darát, és ime'
tíz kenyeret, és fuſs a' táborba a' bá-
tyáidhoz, *és e' tíz kerekdéd ſajtokat 18
vidd a' hadnagynak: és a' bátyáidat C
látogaſd-meg, ha jól vannak-e: és
tudd-meg kikkel rendeltettek. *Saul 19
pedig, és azok, és minnyájan az Iſraël
fiai, a' Terpentínás völgyben hada-
koznak vala a' Filiſtæuſok-ellē. *Fel- 20
kele azért Dávid réggel, és az őrzőre
bízá a' nyájat: és meg-terhelve el-
méne, a' mint parancholta vala néki
Iſai. És juta Magala helyére, és a' ſe-
reghez, melly ki-menvén a' harczra

"Sup. 16. c. 1.

meg-rivalkodott vala a' viadalban.
21 * Mert el-rendelte vala a' ſereget Iſ-
raël: de a' Filiſtæuſok-is ellenekbe
22 fel-kéſzűltek vala. *El-hagyván azért
Dávid az edényeket mellyeket ho-
zott vala, a' kőtőlékek-őriző keze-
alatt, a' viadal helyére futa, és kérdez-
kedék ha mindenek jól vólnának a'
23 báttyai-körűl. *És mikor még ſzólla-
na nékik, meg-jelenék ama' fattyu
férfi, a' Góliat-nevű Geti Filiſtæus,
fel-menvén a' Filiſtæuſok táborából;
és ugyan azon igéket mōdván, meg-
24 hallá Dávid. *Minnyájan pedig az Iſ-
raëlíták, midőn látták vólna a' fér-
fiat, el-futának az ő ſzíne-elől, igen
25 félvén tőle. *És monda egy-némelly
az Iſraël-közzűl: Láttátok-e e' fér-
D fiat, ki fel-jött? mert az Iſraëlt jött
ſzidalmazni. Az-okáért a' férfiat, a'
ki azt meg-veri, meg-gazdagíttya a'
király nagy gazdagſaggal, és a' leá-
nyát néki adgya, és az attya házát
26 adó-fizetetlenné téſzi Iſraëlben. *És
ſzólla Dávid a' férfiaknak, kik véle
állanak vala, mondván: Mit adnak a'
férfiúnak, a' ki meg-veri e' Filiſtæuſt,
és el-véſzi a' gyalázatot Iſraëlből?
mert kichoda e' környűl-meteletlen
Filiſtæus, a' ki az élő Iſten ſeregit ſzi-
27 dalmazta? * Meg-beſzéllé pedig néki
a' nép ugyan azon beſzédet, mond-
ván: Ezeket adgyák a' férfiúnak, a' ki
28 meg-veri őtet. * Mellyet mikor hal-
lott vólna Eliab a' nagyobbik bát-
tya, midőn egyebekkel ſzóllana, meg-
haraguvék Dávidra, és monda: Miért
jöttél, és miért hattad-el a' kevés ju-
hot a' puſztábā? tudom én kevélſege-
det, és ſzíved álnokſágát: mert azért
29 jöttél-alá, hogy a' harczot látnád. *És
monda Dávid: Mit chelekedtem? nem
30 ſzó beſzéd-e ez? * És egy keveſsé el-
tére tőle máshoz: és mondá azon be-
ſzédet. És a' nép felelé azon igét néki
31 mint az-előtt. *Meg-hallák pedig az
igéket, mellyeket Dávid ſzólla, és
32 meg-beſzéllék Saul-előtt. *Kihez mi-
kor el-vitetett vólna, ſzólla néki: Meg
ne eſsék valaki ſzíve ezen: én te ſzol-
gád el-megyek, és meg-vívok e' Filiſ-
33 tæuſſal. * És monda Saul Dávidnak:
Nem álhatſz-ellene e' Filiſtæuſnak,
ſem meg nem harczolhatſz véle: mert
gyermek vagy, ez pedig hadakozo
34 férfiu ifiuſágától-fogva. * És monda
E Dávid Saulnak: "Legelteti vala a' te
ſzolgád az attya nyáját, és el-jő vala

"Eccli. 47. a. 3.

1. Reg. 17.

az oroſz-

az oroſzlány, vagy a' medve, és el-viſzi vala a' koſt a' nyáj-kőzzűl; * és meg-űzém azokat, és meg-verém, és ki-ragadám ſzájokból: és azok ellenem támadnak vala, és meg-fogám az állokat, és meg-fojtám, és meg-ölém azokat. *Mert mind oroſzlánt, 'ſmind medvét őltem én te ſzolgád: azért e' környűl-metéletlen Filiſtæus-is, ollyan léſzen mint egy azok-kőzzűl. Ím el-megyek, és el-véſzem a' nép gyalázattyát: mert kichoda e' környűl-metéletlen Filiſtæus, ki megmerte átkozni az élő Iſten ſeregét? *És móda Dávid: Az Úr a' ki meg-ſzabadított engem az oroſzlány kezéből, és a' medve kezéből, ő ſzabadít-meg engem e' Filiſtæus kezéből. Móda pedig Saul Dávidnak: Menny-el, és az Úr légyen veled. *És fel-őltőzteté Saul Dávidot az ő ruháiba, és réz ſiſakot tőn a' fejére, és panczélba őltőzteté őtet. *Dávid azért amannak kargyát reá övedzvén ruháján felyűl, kezdé próbálni ha fegyverben járhatna-e: mert nem ſzokta vala. És monda Dávid Saulnak: Nem járhatok így, mert nem ſzoktam. És le-tévé azokat, *és vévé a' bottyát, melly mindenkor kezében vala. és válaſzta magának őt igen ſima kővet a' patakból, és azokat a' páſztori táſkába tévé, melly nála vala, és a' parittyát kezébe vévé: és el-indúla a' Filiſtæus-ellen. * mégyen vala pedig a' Filiſtæus járdogalván, és kőzelgetvén Dávid-ellen, és a' fegyver hordozója előtte. * És mikor meg-tekíntette vólna a' Filiſtæus, és látta vólna Dávidot, meg-útálá őtet. mert ifiu vala: piros, és ſzép tekíntetű. * És monda a' Filiſtæus Dávidnak: Vallyon eb vagyok-e én, hogy bottal jőſz hozzám? És meg-átkozá a' Filiſtæus Dávidot az ő iſtenivel: * és monda Dávidnak: Joſzte hozzám, és az égi madaraknak és a' földi vadaknak adom teſtedet. * Monda pedig Dávid a' Filiſtæuſnak: Te kardal és dárdával és paizzal jőſz reám, én pedig a' Seregek Urának az Iſraël ſeregi Iſtenének nevében megyek-reád, kiket ma megſzidalmaztál, * és az Úr kezembe ád téged, és meg-verlek téged, és fejedet véſzem: és a' Filiſtæuſok tábora teſteit ma adom az égi madaraknak, és a' földi vadaknak: * hogy tudgya az egéſz föld hogy vagyon Iſten Iſraël-

35 48 36 49 G 50 37 51 38 39 52 40 53 41 55 F. 42 43 56 44 45 1 46 A 47 2

ben. És iſmérje-meg ez egéſz gyűlekőzet, hogy nem kard ſem dárda-által ſzabadít az Úr: mert övé a' had, és titeket kezeinkbe ád. * Midőn azért fel-kőlt vólna a' Filiſtæus, és előmenne, és kőzelgetne Dávid-ellen, ſiete Dávid, és a' viadalra futamék a' Filiſtæus-eleibe. * És kezét a' táskába ereſzté, és egy kővet vőn, és a' parittyával hagyíta, és azt meg-forgatván, a' Filiſtæuſt homlokba ſujtá: és a' kő a' homlokában akada, és le-eſék arczal a' földre. *"És meg-győzé Dávid a' Filiſtæuſt a' parittyával és a' kővel, és a' meg-vert Filiſtæuſt megölé. És mikor nem vólna kard Dávid kezében, * futamék, és a' Filiſtæuſra álla, és annak kargyát fogá, és ki-vonyá azt hívelyéből: és meg-ölé őtet, és fejét vévé. Látván pedig a' Filiſtæuſok, hogy meg-hólt vólna a' legerősb ő-kőzzűlők, meg-futamának. * És fel-kelvén az Iſraël és Júda férfiai, néki-ſivalkodának, és meg-űzék a' Filiſtæuſokat valamíg a' völgybe jutnának, és Akkaron kapujáig, és el-húllának a' Filiſtæuſok-kőzzűlvalo ſebeſek a' Sáraim útán, és mind Getig és Akkaronig. *És meg-térvén az Iſraël fiai, minek-utánna meg-űzték vala a' Filiſtæuſokat, fel-dúlák azok táborát. * Fel-vévén pedig Dávid a' Filiſtæus fejét, vívé azt Jeruſalembe: annak fegyverit pedig a' maga ſátorába tévé. * Az időben pedig, mikor látta vólna Saul Dávidot kimenni a' Filiſtæus-ellen, monda Abnernek a' ſereg hadnagyának: Abner, mellyik nemzetſégből ſzármazott ez ifiu? És monda Abner: Él a' te lelked, király, ha tudom. * És monda a' király: Kérdezd-meg, ki fia légyen ez inas. * És mikor meg-tért vólna Dávid, meg-vervén a' Filiſtæuſt, fogá őtet Abner, és Saul-eleibe vívé, kezében lévén a' Filiſtæus feje. *És monda néki Saul: Mellyik nemzetből vagy, ő ifiu? És monda Dávid: A' Betlehemi Iſainak a' te ſzolgádnak fia vagyok én.

XVIII. Rész.

ES lőn mikor el-végezte vólna a' ſzólláſt Saullal: a' Jónatas lelke egybe-forrada a' Dávid lelkével, és ſzereté őtet Jonatás mint a' maga lelkét. * És el-vívé őtet Saul azon nap, és nem engedé néki hogy viſzſza-térne

" *Eccli. 47. a. 4. 1. Machab. 4. d. 30.*

1. Reg. 17.

az attya

az attya házába. * Szövetséget szer- 3
zének pedig Dávid és Jónatas: mert
szereti vala ötet mint a' maga lelkét.
* Mert meg-fosztá magát Jonatás 4
köntösétől, melybe öltözött vala, és
adá azt Davidnak, és a' több ruházat-
tyát-is, mind a' kargyáig és a' kéz-íjá-
ig, és az öveig. * Es ki-mégyen vala 5
Dávid mind azokra a' mikre küldi va- B
la ötet Saul, és okossá viseli vala ma-
gát: és Saul a' hadakozó férfiak feje-
delmévé tévé ötet, és kedves vala az
egész nép szemei-elött, és fő-képpen
a' Saul szolgai-elött. * Midőn pedig 6
Dávid meg-vervén a' Filistæust meg-
térne, ki-menének az aszszony'álla-
tok Israëlnek minden várasiból, éne-
kelve, és tánczolva Saul király-elei-
be, vigaság dobjaival, és tambu-
rákkal. * Es énekelnek vala az asz- 7
szony'állatok játzodozván, és mond-
ván: † Saul ezeret vert-meg, és Dá- 8
vid tíz-ezeret. * Igen meg-haragu- C
vék pedig Saul, és nem tetszék szemei-
elött e' beszéd; és monda: Dávidnak
tíz ezeret adtak, és nékem ezeret ad-
tak: mi kell több néki, hanē chak az
ország? * Nem jo szemmel nézi vala 9
azért Saul Dávidot a' naptól-fogva,
és az-után-is. * Másod nap-után pe- 10
dig az Isten gonosz lelke Saulra roha-
na, és profétál vala a' háza-közepett:
Dávid pedig penget vala kezével,
mint egyéb napokon. és Saul dárdát
tart vala, * és el-lövé azt, alítván 11
hogy Dávidot a' falhoz szegezhetné:
és Dávid el-hajla az ö orczája-elől
másodszor. * És fél vala Saul Dávid- 12
tól, mivelhogy az Úr ezzel vala, és tő-
le el-távozott vala. * El-küldé azért 13
ötet Saul magától, és ezer férfiúnak D
hadnagyává tévé ötet: és ki's bé-jár
vala a' nép látására. * És minden útai- 14
ban okoson chelekeszik vala Dávid,
és az Úr vala véle. * Látá azért Saul 15
hogy igen okos vólna, és kezde tar-
tani tőle. * Egész Israël pedig és Juda 16
szereti vala Dávidot: mert ö mégyen
vala ki's bé elöttök. * És monda 17
Saul Dávidnak: Ímé a' nagyobbik
leányom Mérob, ötet adom néked fe-
leségül: chak légy erős férfiú, és har-
czolly az Úr hadaiban: Saul pedig
gondollya vala, mondván: Ne légyen
az én kezem rajta, hanem a' Filistæu-
sok keze légyen rajta. * Monda pedig 18
Dávid Saulnak: Ki vagyok én, vagy E
michoda az én életem, vagy az atyám

† Eccli. 47. a. 7.

nemzete Israëlben, hogy a' király ve-
19 je légyek? * El-jövén pedig az idö,
mikor a' Saul leányát Mérobot Dá-
vidnak kelletnék adni, adaték a' Mo-
20 latíta Hadrielnek feleségül. * Meg-
szereté pedig Dávidot Mikol a' Saul
második leánya. És hírré tévék Saul-
21 nak, ét tettszék néki. * És monda Saul:
Néki adom ötet, hogy botránkozásá-
ra légyen, és a' Filistæusok keze légyē
rajta. És monda Saul Dávidnak: Két
22 dologban lészsz ma én vőm. * És pa-
ranchola Saul az ö szolgainak: Szól-
lyatok Dávidnak alattomban, mond-
ván: Ímé a' királynak tettszel, és min-
den szolgai szeretnek téged. Most az-
23 ért légy a' király veje. * És meg-be-
F szellék a' Saul szolgai Dávid hallására
mind ez igéket. És monda Dávid: Ki-
chiny dolognak látszik-é néktek, a'
király vejévé lenni? Én pedig szegény
24 és kichiny rendű férfiu vagyok. * Es
hírré tévék Saulnak a' szolgák, mōd-
ván: Illyen igéket szóllott Dávid.
25 * Monda pedig Saul: Igy szóllyatok
Dávidnak: Nem szükség a' királynak
jegy ruha, hanem chak száz Filistæus
szemérmek első bőre, hogy boszszú-
állás légyen a' király ellenségin. Saul
pedig gondollya vala Dávidot a' Fili-
26 stæusok kezébe ejteni. * És midőn a'
szolgai hírré tették vólna Dávidnak,
az igéket mellyeket mōdot vala Saul,
tetszék a' beszéd Dávid szemei-elött,
27 hogy a' király veje lenne. * És kevés
G napok-után fel-kelvén Dávid, el-mé-
ne a' férfiakkal kik alatta valának.
És meg-vere a' Filistæusokban két-
száz férfiat, és el-hozá azok szemér-
mi első bőrét; és elő-számlálá azokat
a' királynak, hogy ö veje lenne. Az-
okáért néki adá Saul Mikolt a' leá-
28 nyát feleségül. * És látá Saul, és meg-
érté hogy az Úr vólna Dáviddal. Mi-
kol pedig a' Saul leánya szereti vala
29 ötet. * És Saul inkább kezde félni Dá-
vidtól: és Saul, ellensége lőn Dávid-
30 nak mindē napokban. * És ki-jövének
a' Filistæusok fejedelmi. az ö ki-jöve-
teleknek pedig kezdetitől-fogva,
okosban viseli vala magát Dávid
Saulnak minden szolgainál, és igen
híres lőn a' neve.

XIX. Rész:

1 Szólla pedig Saul a' fiának Jo-
A natásnak, és minden szolgai-
nak, hogy meg-ölnék Dávi-
dot. Jónatas pedig a' Saul fia

igen ſzereti vala Dávidot. * Es meg- 2
jelenté Jónatas Dávidnak, mondván:
Saul az atyám halálra keres téged:
az-okáért óltalmázd magadat, kér-
lek, reggel, és légy titkon, és rejtez-
zél-el. * Én pedig ki-menvén, az 3
atyám-mellett állok, a' mezőben va-
lahol léſzſz: és ſzóllok felőled az
atyámnak: és valamit látók, hírre té-
ſzem néked. * Az-okáért jókat ſzólla 4
Jónatas Dávid-felől az attyának Saul-
nak; és monda néki: Ne vétkezzél
király a' te ſzolgád Dávid-ellen, mert
nem vétett néked, és az ő chelekede-
ti igen jók néked. * és a' lelkét marká- 5
ba vette, és meg-verte a' Filiſtæuſt, és
az Úr nagy ſzabadúláſt chelekedett
egéſz Iſraëlen: láttad, és őrvendez-
tél. Hogy vétkezel azért az ártatlan
vér-ellen, meg-ölvén Dávidot, ki vé-
tek-nélkűl vagyon? * Mellyet mikor 6
hallott vólna Saul, meg-engeſzteltet- B
vén Jónatas ſzáva-által, meg-eſkű-
vék: Él az Úr, hogy meg nem ölette-
tik. * Szóllítá azért Jónatas Dávi- 7
vidot, és meg-jelenté néki mind ez
igéket: és bé-vívé Jónatas Dávidot
Saulhoz, és előtte lőn a' mint tegnap
's tegnap-előtt vólt. * Had indúla pe- 8
dig iſmég: és ki-menvén Dávid, hada-
kozék a' Filiſtæuſok-ellen: és meg-
veré őket nagy chapáſsal, és el-futá-
nak ſzíne-elől. * Es lőn az Úr gonoſz 9
lelke Saulon. űl vala pedig az ő házá-
ban, és dárdát tart vala: Dávid pedig
penget vala a' kezével. * És igyeke- 10
zék Saul Dávidot a' dárdával a' falhoz
ſzegezni, és el-hajla Dávid Saul ſzíne-
elől: a' dárda pedig ſeb-nélkűl a' fal-
nak viteték, és Dávid ki-futa, és meg-
ſzabadúla azon éjjel. * El-kűldé azért 11
Saul az ő drabantit a' Dávid házába,
hogy őriznék őtet, és meg-ölettet-
nék réggel. Mellyet mikor hírré tőtt
vólna Dávidnak a' feleſége Mikol,
mondván; Ha meg nem ſzabadítod
magadat ez éjjel, hólnap meg-halſz:
* alá-bochátá őtet az ablakon. ama' 12
pedig el-méne és el-ſzalada, és meg-
ſzabadúla. * Vőn pedig Mikol egy fa- 13
ragott képet, és azt az ágyra tévé, és C
ſzőrős kechke bőrt tőn añak fejéhez,
és bé-fődé azt ruhákkal. * Saul pe- 14
dig poroſzlókat kűlde, kik meg-
fognák Dávidot: és azt felelék hogy
beteg vólna. * És iſmég kőveteket 15
kűlde Saul, hogy meg-látnák Dávi-
dot, mondván: Hozzátok hozzám az

16 ágyban, hadd ölettesſék-meg. * Es
mikor el-mentek vólna a' kővetek,
a' faragott képet találák az ágyon, és
17 a' kechke bőr vala a' fejénél. * Es mon-
da Saul Mikolnak: Miért játzottat-
tál így meg engem, és el-bocháttad
ellenſégemet hogy el-ſzaladna? És
felele Mikol Saulnak: Mert ő ſzólla
nékem; Bocháſs-el engem, mert
18 egyéb-ként meg-öllek téged. * Dávid
pedig el-ſzaladván, meg-ſzabadúla, és
Sámuelhez méne Ramatába, és hírré
tőn néki mindeneket mellyeket che-
lekedett vala véle Saul: és el-mené-
nek ő és Sámuel, és Nájotban mula-
19 tának. * Hírt tőnek pedig Saulnak,
mondván: Imé Dávid Nájotban va-
20 gyon Ramatában. * Saul azért po-
D roſzlókat kűlde, hogy meg-fognák
Dávidot: Kik mikor látták vólna
a' profétálo proféták choportyát, és
Sámuelt kőzöttők álván, lőn az Úr
Lelke ő-rajtok-is, és ők-is profétálni
21 kezdének. * Mellyet mikor hírré tet-
tek vólna Saulnak, más kőveteket-is
kűlde: profétálának pedig azok-is.
És Saul meg harmad kőveteket kűl-
de: és azok-is profétálának. És harag-
22 gal fel-gerjedvén Saul, * ő-is Rama-
tába méne, és juta a' nagy kútig, melly
Sókóban vagyon, és kérdezkedék, és
monda: Melly helyen vannak Sámu-
és Dávid? És meg-mondák néki: Imé
23 Nájotban vannak Ramatában. * Es
Nájotba méne Ramatába, és lőn
rajta-is az Úr Lelke, és mégyen vala
járdogalván, és profétál vala míg Ná-
24 jotba jutna Ramatába. * És meg-foſz-
tá ő-is magát ruháitól, és profétála a'
tőbbivel Sámuel-előtt, és le-eſék me-
zítelen egéſz a' napon és éjjel. Onnét
példa-beſzéd-is ſzármazék: " Val- " Sup.
lyon Saul-is a' proféták kőzött-e? 10.c.13.

XX. RÉSZ.

1 DÁvid pedig el-ſzalada Ná-
A jotból, melly Ramatában
vagyon, és el-menvén ſzól-
la Jónatas-előtt: Mit mi-
veltem, michoda az én hamiſságom,
és michoda az én vétkem az atyád-
2 ellē, hogy lelkemet kereſi? * Ki mon-
da néki: Távúl légyē, nem halſz-meg:
mert nem chelekeſzik az atyám vala-
mi nagyot vagy kichint, hanem-ha e-
lőbb meg-jelenti nékē: azért chak e'
beſzédet titkolta-e el tőlē az atyám?
3 Semmi-képpen nem léſzen az. * És
meg-eſkűvék iſmég Dávidnak. És ő

1. Reg. 19.

monda:

monda: Tudgya bizonyára az atyád, hogy kedvet találtam ſzemeid-előtt, és kezdi mondani: Ne tudgya ezt Jónatas, hogy talám meg ne ſzomorodgyék. Sőt él az Úr, és él a' te lelked, hogy chak egy lépéſnyire vagyunk (hogy így ſzóllyak) én 's a' halál. *És monda Jónatás Dávidnak: Valamit mond nékem a' te lelked, meg-chelekeſzem veled. * Monda pedig Dávid Jonatáſnak: Imé hólnap új hóld innepe vagyon, és én ſzokás-ſzerént a' király-mellé ſzoktam űlni az ételhez: bochás-el azért engem, hadd rejtezkedgyem-el a' mezőn a' harmadik nap eſtvéjéig. *Ha tekintvén kérdezkedik felőlé az atyád, felelly néki: Kére engem Dávid, hogy ſietséggel az ő városába Betlehembe menne: mert eſztendőnként-valo áldozattya vagyon ott az egéſz nézetségének. *Ha mongya, Jól vagyon: békeſége léſzen a' te ſzolgádnak. ha pedig meg-haragſzik, tudgyad hogy bé-tellyeſedett az ő gonoſsága. * Chelekedgyél azért irgalmaſságot a' te ſzolgáddal: mert azt chelekedted, hogy én te ſzolgád az Úr ſzövetſégét ſzerzeném veled. ha pedig vagyon valami hamiſság beném, te ölly-meg engem, és az atyádhoz bé ne vígy engem. * És monda Jónatás: Távúl légyen az tőled, mert nem lehet, hogy, ha bizonnyal megértem hogy az atyám gonoſsága bétellyeſedett ellened, meg ne jelétſem néked. *És felele Dávid Jonatáſnak: Ki téſzi hírré nékem, ha talám valamit keményen felel néked az atyád felőlem? * És monda Jónatas Dávidnak: Jere, és menny-ünk-ki a' mezőre. És mikor ki-mentek vólna mind ketten a' mezőre, * monda Jónatas Dávidnak: Iſraëlnek Ura Iſtene, ha végére menendek az atyám akarattyának hólnap vagy hólnap-után; és valami jó léend Dávidról, és mingyárt el nem küldök hozzád, és meg nem jelentem néked; * ezeket chelekedgye az Ur Jonatáſnak, és ezeket mivellye. Ha pedig meg-marad az atyám gonoſsága ellened; meg-nyilatkoztatő füledet, és el-bochátlak téged, hogy békével menny, és légyē az Úr veled, mint az atyámmal vólt. * És ha élek, chelekedd az Úr irgalmaſságát velē: ha pedig meg-halok, * el ne vedd irgalmaſságodat házamrólő rőkké, mikor ki-irtya az Úr a' Dávid minden ellenſégét a' földről: vegye-el Jónatáſt az ő házából, és kereſſe-ki az Úr a' Dávid ellenſégi kezéből. * Szövetſéget ſzerze azért Jónatas a' Dávid házával: és ki-kereſé az Úr a' Dávid ellenſégi kezéből. * És iſmég meg-eſkűvék Jónatás Dávidnak, mivel-hogy ſzerétné őtet: mert mint az ő-nőn lelkét úgy ſzereti vala őtet. * És monda néki Jónatás: Hólnap új hóld innepe vagyon, és kérdés léſzen felőled: *mert üres léſzen a' te helyed hólnap-utánig. Meñy-alá azért ſietvén, és jőj a' helyre a' hol el kell rejtezkedned, a' napō mellyen ſzabad munkálkodni, és űlly a' kő-mellé, melynek Ezel neve. *És én három nyilat lővők melléje, és úgy lővöm, mint-ha czél lövéshez gyakorlanám magamat. * El-küldök egy gyermeket-is, módván néki: Eredgy, és hozd-meg nékē a' nyilakat. * Ha mondandom a' gyermeknek: Ímé a' nyilak innét felőled vannak, vedd-fel őket: jőj hozzám, mert békeſéged vagyon, és ſemmi gonoſz ninchen, él az Ur. Ha pedig így ſzóllok a' gyermeknek: Ímé a' nyilak túl vannak rajtad: menny-el békével, mert el-bochátott téged az Úr. * Az ige-felől pedig, mellyet én 's te ſzóllottunk, légyen az Úr közöttē és közötted örökké. * El-rejtezék azért Dávid a' mezőbē, és el-jőve az új hóld innepe, és le-üle a' király kenyeret enni. *És mikor le-ült vólna a' király a' ſzékibe (ſzokás-ſzerént) melly a' fal-mellett vala, fel-kele Jónatas, és Abner üle Saul-mellé, és üreſnek látták a' Dávid helye. * És nem ſzólla Saul ſemmit a' napon: mert gondollya vala, hogy talám az történt vólna rajta, hogy tiſzta nem vólna, ſem meg nem tiſztíttatott. * És mikor el-jött vólna az új hóld innepe-után-valo máſod nap, iſmég üreſnek láttaték a' Dávid helye. És monda Saul Jonatáſnak a' fiának: Miért nem jött az Iſai fia enni ſem tegnap, ſem ma? *És felele Jónatás Saulnak: Igen kére engē, hogy Betlehembe menne, * és monda: Bochás-el engem, mert eſztendőnkent-valo áldozat vagyon a' városban, egy a' bátyáim-közzűl hívott engem: moſt tahát ha kedvet találtā ſzemeid-előtt, mennyek-el hamar, és látogaſsam-meg a' bátyáimat. Ezokért nem jött a' király aſztalához. *Meg-haragúván pedig Saul Jónatás-

1. Reg. 20. Y 2 ellen,

ellen, monda néki: Szemtelẽ aſzſzony fia, nem tudom-e én hogy ſzereted az Iſai fiát a'te kiſsebſségedre, és a'te gyalázatos anyád ſzégyenére? *Mert valamíg az Iſai fia a'földön él, meg nem állapodol te, ſem az országod. Azért ezennel küldgy-el, és hozd hozzám őtet: mert halálnak fia. *Felelvén pedig Jónatas az attyának Saulnak, monda: Miért hallyon-meg? mit mivelt? *És ragadá Saul a' dárdát hogy által-verné őtet. És meg-érté Jónatás, hogy el-végezve vólna az attyánál, hogy meg-ölné Dávidot. *Felkele azért Jónatás az aſztaltól fel-gerjedett haraggal, és nem évék az új hóld innepének második napján kenyeret. Mert bánkodik vala Dávidért, mivelhogy meg-gyalázta vólna őtet az attya. *És midőn reggel megvirradott vólna, el-méne Jónatas a' mezőre a' Dávid tetſzéſe-ſzerént, és egy kis gyermek véle, * és monda a' gyermekének: Eredgy, és hozd-meg nékẽ a' nyilakat, mellyeket el-lövök. És mikor a'gyermek el-futott vólna, más nyilat löve a'gyermeken túl. *Eljuta azért a'gyermek a' nyíl helyére, mellyet el-lőtt vala Jónatas: és kiálta Jónatas a'gyermek-után, és monda: Ímé ott vagyon a'nyíl még túl rajtad. *És iſmég kiálta Jónatás a'gyermek-után, mondván: Sieſs gyorſon, meg ne álly. Fel-ſzedé pedig a' Jónatas gyermeke a' nyilakat, és az urához hozá. * és mi vólna a' dolog, tellyeſséggel nẽ tudgya vala: mert chak Jónatas és Dávid tudgyák vala a' dolgot. * Adá az-okáért Jónatás a'fegyverit a' gyermeknek, és monda néki: Eredgy, és vidd a'várasba. *És mikor el-mẽt vólna a'gyermek, fel-kele Dávid a'helyről, melly Dél-felé vala, és árczal a'földre eſvén, imáda harmadſzor: és meg-chókolván egy-máſt, ſirának eggyütt, de Dávid inkább. * Monda azért Jónatas Dávidnak: Menny-el békével: valamire megeſküdtünk kettẽ az Úr nevére, mondván: Az Úr légyẽ közöttem's közötted, és az én magó 's a'te magod-között örökké. *És fel-kele Dávid, és elméne: de Jónatáſ-is a' várasba méne.

F 2
31
32
3
33
4
34
5
B
35
36 6
G
37
7
38 8
C
39
9
40
41
10
42 11
D
43 12
13
A

XXI. Rész.

DÁvid pedig Nóbéba juta Akimélek paphoz, és elálmélkodék Akimélek, azért hogy oda jött vólna Dávid. És monda néki: Miért égyedül, és ſenki ninch veled? *És monda Dávid Akimélek papnak: A'király paranchola nékem egy beſzédet, és monda: Senki ne tudgya a' dolgot, mellyért tőlem küldettél, és a' minémű parancholatokat néked adtam: mert a' ſzolgaimat-is erre 's erre a' helyre igazítottam. * Moſt azért ha vagyó valami kezednél, adgy vagy öt kenyeret nékem, vagy a'mit találſz. * És felelvén a'pap Dávidnak, monda néki: Ninch kőz kenyér kezemnél, hanẽ chak a'ſzent kenyér: tiſzták-e a' ſzolgák, fő-képpẽ az aſzſzonyoktól? * És felele Dávid a'papnak, és monda néki: Bizonyara, ha az aſzſzonyokról vagyon a'ſzó, meg-tartoztattuk magunkat tegnap 's tegnap-előttől-fogva, mikor ki-indúltúnk, és a' legénynek edényi ſzentek vóltak. Ez az út pedig meg-ferteztetett, de az-is megſzenteltetik ma az edényekbẽ. †*Néki adá azért a' pap a'ſzentelt kenyeret. mert nem vala ott kenyér, hanem chak a'ki-tőtt kenyerek, mellyek az Úr ſzíne-elől el-vitettek vala, hogy meleg kenyerek tétetnének-ki. *Vala pedig ott azon nap egy férfiu a' Saul ſzolgai-közzűl az Úr hajlékában: és annak Iduméai Dóeg a' neve, Saulnak leg-hatalmaſsb páſztora. * Móda pedig Dávid Akiméleknek: Vagyó-é itt kezednél dárda, vagy kard? mert a'kardomat, és fegyverimet nem hoztam-el velem. mert a'király beſzéde ſiettet vala. * És monda a'pap: Ímé ihon a' Filiſtæus Góliat kargya, kit meg-vertél a'Terpentínas-völgyben, paláſtba takartatván az éfod-megett: ha azt el akarod vinni, vidd-el. mert itt ninch más azon-kivűl. És monda Dávid: Ninch más a'hoz haſonló: add azt nékem. *Fel-kele azért Dávid, és él-ſzalada azó nap a'Saul-ſzíne-elől; és méne Akishoz a' Geti királyhoz: *és mondának Akiſnak a'ſzolgai mindőn látták vólna Dávidot: Vallyon nem ez-e Dávid a' földnek királya? nem ennek éneklik vala-e ſeregenként, módván: †Saul ezert vert-meg, és Dávid tíz ezeret? * Dávid pedig ſzívébe bochátá e'beſzédeket, és igen meg-ijede a'Geti királynak Akiſnak ſzínétől. * És meg-változtatá ſzáját előttők, és ide 's tova dőlöng vala kezek-között, és a'kapu ajtaiba ütközik vala, és alá-foly vala a' nyála a' ſzakállára.

† Mat. 12. a. 3.

† Sup. 18. b. 7. Eccli. 47. a. 7.

1. Reg. 21.

kállára. * És monda Akis a' ſzolgáinak: Láttátok a'bolód embert; miért hoztátok őtet hozzám? * Szűkölködünk-e bolondok-nélkűl, hogy ezt bé-hoztátok, hogy bolondoſkodnék előttem? ez jő-e bé az én házamba?

XXII. Rész.

EL-méne azért Dávid onnét, és ſzalada az Odollám barlangjába. Mellyet mikor hallottak vólna a' báttyai, és az attyának minden háza, alá-menének oda hozzája. * És hozzája gyűlének minnyájan, a'kik nyomoruſágban, és adóſsággal meg-terhelve valának, és a'keſerves ſzívűek: és lőn azok fejedelme, és valának véle úgy-mint négy-ſzáz férfiak. * És el-indúla onnét Dávid Maſsába, melly Moábé: és monda a'Moábi királynak: Maradgyon, kérlek, az atyám 's az anyám veletek, míg meg-tudgyam mit chelekedgyék velem az Iſten. * És hagyá őket a' Moábi király ſzíne-előtt: és nála lakának mind a' napokon, mellyeken Dávid az erőſségben vala. * És monda Gad próféta Dávidnak: Ne maradgy az erőſségben, eredgy, és menj a' Juda földére. És el-méne Dávid, és juta a' Háret erdejébe. * És hallá Saul hogy láttatott vólna Dávid, és a' férfiak kik véle valának. Saul pedig mikor Gábaában laknék, és a'berekbé vólna, melly Rámában vagyon, dárdát tartván kezében, és minden ſzolgai kőrnyűle állanának, * móda a' ſzolgáinak kik előtte állanak vala. Hallyátok most Jemini fiai: vallyon ád-e minnyájotoknak az Iſai fia mezőket és ſzőlőket, és minnyájotokat ezeredeſekké és ſzázadoſokká téſzé-e; * mivel egybe-tanátſkoztatok minnyájan ellené, és ninch a'ki nékem hírt tégyen, fő-képpen holott a'fiam-is ſzövetséget ſzerzett az Iſai fiával? Ninch a'ki úgyemet ſzánnyá kőzzűletek, ſem a'ki hírt tégyen nékem: mivelhogy a'fiam a'ſzolgámat ellené támaſztotta, ki e'mái napig utánnam leſelkedik. * Felelvén pedig az Idumæai Dóeg, ki előtte áll vala, és fő vala a' Saul ſzolgai-kőzőt, móda: Láttam az Iſai fiát Nóbében, az Akitob fiánál Akimélek papnál. * Ki tanátſot kérdett az Úrtól felőle, és eleſéget adott néki: de a'Filiſtæus Goliát kargyát-is néki adta. * El-küldé azért a'király, hogy el-hínák az Akitob fiát Akimélek papot, és az attyának minden házát, a' papokat, kik Nóbében valának, kik minnyájan el-jövének a' királyhoz. * És monda Saul Akiméleknek: Hallyad Akitob fia. Ki felele: Ihol vagyok uram. * És monda néki Saul: Miért eſküdtetek-egybe ellené, te és az Iſai fia, és kenyéreket's kardot adtál néki, és tanátſot kérdettél felőle az Iſtentől, hogy ellenem támadna, leſelkedő lévén e'mái napig. * És felelvén Akimélek a'királynak, monda: 'S kichoda minden ſzolgaid-kőzzűl, olly hív mint Dávid, és a'király veje, és eljár parancholatodban, és dichőſséges a'házadban? * Ma kezdettem-e felőle tanátſot kérdeni az Iſtentől? távul légyen az tőlem: ne véllyen a'király a' ſzolgája-ellé illyé dolgot, az atyámnak egéſz házában: mert nem tudott a' te ſzolgád ſemmit e'dologbá, ſe kichint ſe nagyot. * És monda a'király: Halállal halſz-meg Akimélek, te és az atyádnak minden háza. * És monda a' király a'legényeknek, kik kőrnyűle állanak vala: Fordúllyatok, és őllyétek-meg az Úr papjait: mert az ő kezek Dáviddal vagyon, tudván hogy elſzőkött, és hírré nem tették nékem. Nem akarák pedig a' király ſzolgai ki-nyújtani kezeket az Úr papjaira. * És monda a'király Dóegnek: Fordúlly te, és rohanj a'papokra. És fordúlván az Idumæai Dóeg, a'papokra rohana, és az nap gyólch éfodba őltőzött nyólczvá-őt férfiat őle-meg. * Nóbét pedig a' papok váráſát felveré fegyver rel, a' férfiakat 's az aſzſzony'állatokat, és a' kiſdedeket 's a' chőchőmőket, és az ökrőt 's a'ſzamárt 's a'juhot fegyver élivel. * El-ſzaladván pedig az Akitob fiának Akiméleknek eggyik fia, kinek Abjatar vala neve, Dávidhoz futa, * és hírré tévé néki hogy meg-őlte vólna Saul az Úr papjait. * És monda Dávid Abjatarnak: Tudám én azon nap, hogy, mivel az Idumæai Dóeg ott vólna, ketſég-nélkűl hírré ténné Saulnak: én vagyok vétkes az atyádnak mindé lelkeiért: * Maradgy velé, ne félly: ha valaki az én lelkemet keresi, a' te lelkedet-is keresi, és velé meg-tartatol.

XXIII. Rész.

ES hírt-tőnek Dávidnak, módván: Imé a'Filiſtæuſok víják Czeilát, és dúllyák a'chűrőket. * Tanátſot kérde azért

Dávid az Úrtól, mondván: El-mennyek-e, és meg-verem-e e' Filiſtæuſokat? És monda az Úr Dávidnak: Eredgy, és meg-vered a' Filiſtæuſokat, és Czeilát meg-ſzabadítod. * És mondának a' férfiak, kik Dáviddal valának, néki: Ímé mí itt Judæában lévén felűnk: menyível inkább ha el-megyűnk Czeilába a' Filiſtæſok ſeregi ellen? * Az-okáért iſmég tanátſot kérde Dávid az Úrtól. Ki felelvén, monda néki: Kelly-fel, és menny Czeilába: mert kezedbe adom a' Filiſtæuſokat. * El-méne azért Dávid, és az ő férfiai Czeilába, és hadakozék a' Filiſtæuſok-ellen, és el-hajtá azok barmait, és meg-veré őket nagy chapáſsal: és meg-ſzabadítá Dávid a' Czeila lakóit. * Az időben pedig, melybe az Abimélek fia Abjatar Dávidhoz ſzalada Czeilába, az éfod nála lévén ment vala alá. * Hírré tévék pedig Saulnak hogy Dávid Czeilába ment vólna; és monda Saul: Kezeimbe adta őtet az Iſten, és meg-rekedett bémenvén a' várasba, melybe kapuk és zárok vannak. * És meg-parancsolá Saul az egéſz népnek hogy a' harczra alá-menne Czeilába: és Dávidra's az ő férfiaira ſzállaná. * Mellyet mikor Dávid meg-értett vólna, hogy alattomba néki Saul gonoſzt készítene, monda Abjatar papnak: Vedd reád az éfodot. * És monda Dávid: Iſraëlnek Ura Iſtene, hírt hallott a' te ſzolgád, hogy Saul Czeilába készűl jőni, hogy el-rontſa a' váraſt érettem: * Kezébe adnak-e engem a' Czeilai férfiak? és alá jő-e Saul, a' mint halotta a' te ſzolgád? Iſraëlnek Ura Iſtene jelents-meg a' te ſzolgádnak. És móda az Úr: Alá jő. * És monda Dávid: A' Czeilai férfiak Saulnak kezébe adnak-e engem, és a' férfiakat kik velem vannak? És monda az Úr: Kezébe adnak. * Fel-kele azért Dávid, és az ő férfiai ugy-mint hatſzázan, és ki-menvén Czeilából, ide's tova bújdoſnak vala, bizonytalanok lévén: és hírré tevék Saulnak hogy el-ſzaladott vólna Dávid Czeilából, és meg-ſzabádúlt vólna: az-okáért nem méne-ki. * Vala pedig Dávid a' puſztában igen erős helyeken, és lakék a' Zif puſztája hegyén, az árnyékos hegyen: mindazáltal Saul keresi vala őtet minden nap; és nem adá kezeibe őtet az Iſten. * És látá Dávid hogy kiment vólna Saul hogy keresné az ő

lelkét. Dávid pedig Zif puſztájába vala az erdőben. * És fel-kele a' Saul fia Jonatás, és Dávidhoz méne az erdőbe, és meg-erősíte az ő kezét az Iſten-által: és monda néki: * Ne félly: mert nem talál-meg téged az atyámnak Saulnak keze, és te uralkodol Iſraëlen, és én léſzek utánnad máſodik, de az atyám Saul-is tudgya azt. * Szövetséget tőn azért mind a' kettő az Úr-előtt: és Dávid az erdőbe marada: Jonatás pedig házába téré. *† Fel-menének pedig a' Zifæuſok Saulhoz Gábaába, mondván: Ímé Dávid nem nálunk lappang-e az erdőnek leg-bátorſágosb helyein, a' Hakila-Halmán, melly a' puſztának jobja-felől vagyon? * Moſt azért, a' mint lelked kívánta hogy alá-jőnél, jőj-alá: mí dolgunk pedig hogy őtet a' király kezébe adgyuk. * És monda Saul: Áldottak vattok tí az Úrtól, hogy megſzántátok ügyemet. * Mennyetek-el azért, kérlek, és ſzorgalmatosban készűllyetek-fel, és jobban vizgállyátok és ſzemléllyétek-meg a' helyt hol légyen az ő lába, vagy ki látta ott őtet: mert gondolkodik rólam, hogy álnokúl leſelkedé utánna. * Szemléllyétek és nézzétek-meg minden rejtek-helyeit, mellyekbe rejtezik: és térjetek hozzám bizonyos dologra, hogy el-mennyek veletek. hogy-ha ſzinte a' földbe bújt-is, ki-keresé őtet Judának mindé ezerivel. * Amazok pedig fel-kelvén, el-menének Zifbe Saul-előtt: Dávid pedig 's a' férfiai a' Máon puſztájában valának a' mezőségé, Jeſimonnak jobja-felől. * El-méne azért Saul és a' társai őtet fel-keresni: és hírré tévék Dávidnak, és mingyárt alá-méne a' kő-ſziklához, és a' Máon puſztájába lakék. mellyet mikor hallott vólna Saul, kergeté Dávidot a' Máon puſztájában. * És mégyé vala Saul a' hegy óldalán egy-felől: Dávid pedig és az ő férfiai a' hegy oldalán valának más-felől: Dávid pedig kétſégbe eſett vala hogy el-ſzaladhatna Saul-előtt: az-okáért Saul és az ő férfiai, koſzorumodgyára környűl-fogák Davidot 's a' férfiait, hogy megfognák őket. * És követ juta Saulhoz, mondván: Sieſs, és jere, mert a' Filiſtiim bé-ütött a' földre. * Meg-téré azért Saul, el-hagyván Dávidot űzni; és méne a' Filiſtæuſok-eleibe. azért hívák azt a' helyt, El-válaſzto kő-ſziklának.

† *Inf.* 26. a. l.

XXIV. Rész.

1 FEl-méne azért Dávid onnét; és
A lakék Engaddinak leg-bátor-
2 ſágosb helyein. * Es mikor
meg-tért vólna Saul, minek-
utánna meg-űzte a' Filiſtæuſokat,
hírt tőnek néki, mondván: Ímé
Dávid Engaddi puſztájában vagyon.
3 * Melléje vévén azért Saul három-e-
zer válogatott férfiakat egéſz Iſraël-
ből, el-méne fel-kereſni Dávidot és
az ő férfiait, még az igen meredek kő-
ſziklákon-is, mellyek chak a' vad-
4 kechkéktől jártaſok. * És juta a' ju-
hok aklaihoz, mellyek az út-félen va-
lának. és barlang vala ott, melybe
bé-méne Saul, hogy haſát tiſztítaná:
Dávid pedig, és az ő férfiai a' barlang
5 belső réſzében lappangnak vala. * Es
mondának Dávidnak az ő ſzolgai:
Ímé a' nap, melyről az Úr néked ſzól-
B lott: Én kezedbe adom az ellenſége-
det, hogy chelekedgyél véle a' mint
ſzemeidnek tetſzik. Fel-kele azért
Dávid: és el-metſzé a' Saul mentéje
6 ſzélit alattomban. * Ezek-után meg-
űté Dávid a' ſzívét, azért hog' el-met-
tſzette vólna a' Saul mentéje ſzélit.
7 * És monda a' férfiainak: Kegyelmes
légyen nékem az Úr, hogy ne chele-
kedgyem e' dolgot az én Uramnak, az
Úr Kriſtuſának, hogy kezemet reája
8 veſsem, mert az Úr Kriſtuſa. * És meg-
enyhíte Dávid az ő férfiait beſzédi-
vel, és nem engedé nékik hogy Saulra
támadnának. Saul pedig fel-kelvén a'
barlangból, mégyē vala az el-kezdett
9 úton. * Fel-kele pedig Dávid-is u-
tánna: és ki-lépvén a' barlangból, ki-
álta Saul-után, mondván: En Uram
királyom. És hátra tekínte Saul: és
le-hajolván Dávid arczal a' főldre,
10 imáda, * és monda Saulnak: Miért
fogadod az emberek ſzavát, kik azt
mongyák, hogy Dávid gonoſzt keres
11 néked? * Ímé ma ſzemeid látták,
C hogy az Úr kezembe adott téged a'
barlangban: és gondolám hogy meg-
őllyelek téged, de kedveze néked a'
ſzemem. mert mondám: Nem nyúj-
tom-ki kezemet az én Uram-ellen,
12 mert az Úr Kriſtuſa. * Sőt inkább,
atyám, láſsad, és iſmérd-meg a' men-
téd ſzélit kezemben: mert mikor el-
metſzém a' mentéd ſzélit, nem akartā
ki-nyújtani kezemet ellened. vedd
eſzedbe, és láſsad, hogy ninch gonoſ-
ſág kezembē, ſem hamiſság, ſem nem
vétkeztem ellened: te pedig leſelke-
del lelkem-után hogy el-vedd azt.
13 * Tégyen itéletet az Úr kőzőttem és
kőzőtted, és az Úr boſzſzúmat állya
rajtad: az én kezem pedig ne légyen
14 rajtad. * A' mint régi kőz-beſzédben-
is mondatik: Az Istentelenektől
ſzármazik az iſtentelenſég: az én ke-
15 zem azért ne légyen rajtad. * Kit ker-
getſz, Iſraël királya? kit kergetſz? egy
16 hólt ebet kergetſz, és egy balhát. * Lé-
gyen az Úr itélő-bíro, és tégyen ité-
letet kőzőttem és kőzőtted: és láſsa
's itéllye-meg űgyemet, és mentſen-
17 meg engem kezedből. * Mikor pedig
D el-végezte vólna Dávid ſzólván az il-
lyen beſzédeket Saulnak, mōda Saul:
Nem-de te ſzód-e ez fiam Dávid? És
18 fel-emelé ſzavát Saul, és síra: * és
monda Dávidnak: Igazb vagy te
hogy-ſem én: mert te velem jókat
chelekedtél: én pedig gonoſzokkal
19 fizettem néked. * És meg-jelentetted
ma, michoda jókat chelekedtél ve-
lem: mi módon adott engem az Úr
kezedbe, és meg nem őltél engem.
20 * Mert kichoda az, ki midőn ellenſé-
gét talállya, azt jo útō bocháttya-el?
De az Úr fizeſsen-meg néked haſonlo
jóvál azért a' mit ma chelekedtél ve-
21 lem. * És moſt mivel tudom hogy bi-
zonnyal orſzáglani fogſz, és kezedbe
22 léſzē Iſraël orſzága: * eſkűdgyél-meg
nékē az Úrra, hogy el nē tőrlőd az én
magomat utánnam, el ſem véſzed ne-
23 vemet az atyám házából. * És meg-
eſkűvék Dávid Saulnak. El-méne az-
ért Saul a' házába: és Dávid 's a' férfiai
fel-menének bátorſágosb helyekre.

XXV. Rész.

1 MEg-hala pedig Sámuel, és
A egybe-gyűle egéſz Iſraël,
és ſiraták őtet, és el-teme-
ték az ő házában Ramatá-
ban. És fel-kelvén Dávid alá-méne a'
2 Fárán puſztájaba. * Vala pedig egy
férfiu Máon puſztájában, és annak ő-
rőkſége a' Karméluſon, és az igē nagy
ember vala: és hárō ezer juha vala, és
ezer kechkéje: és tőrténék hogy nyi-
rettetnék az ő nyája a' Karméluſon.
3 * Neve pedig a' férfiúnak, Nábál vala:
és az ő feleſége neve Abigail. és az aſz-
ſzony igen okos és ſzép vala: az ő fér-
je pedig kemény, és igen gonoſz, és
roſzſz erkőlchű: vala pedig a' Káleb
4 nēzetſégéből. * Mikor azért hallotta
vólna Dávid a' puſztában, hogy Nábál

Eccli. 46. d. 23 Inf. 28. a. 3.

a'nyáját nyírné, * el-küldé tíz iſiat, 5
és monda nékik: Eredgyetek-fel Kármélusba, és mennyetek Nábálhoz, és
köſzöntſétek őtet én nevemmel bé- 19
keſégeſen. * És mongyátok: Légyen 6
az atyámfiainak, és néked békeſég, és B
a' te házadnak békeſég, és mindennek valamid vagyon, légyen békeſég.
* Hallottam hogy nyírnek a'te páſz- 7
torid, kik velünk a'puſztában vóltak:
ſoha nékik bántáſokra nem vóltunk,
ſe valami hea nem vólt ſoha a'nyájnak, az egéſz időben mellyen velünk
vóltak a'Kárméluſon. * Kérd-meg a' 8
ſzolgaidat, és meg-jelentik néked.
Moſt azért találljanak kedvet a'ſzolgaid a' te ſzemeid-előtt: mert jó napon jöttünk. valamit kezed talál, azt
adgyad a' te ſzolgaidnak, és a'fiadnak
Dávidnak. * És mikor el-jutottak 9
vólna a'Dávid ſzolgai, meg-mondák
mind ez igéket Nábálnak Dávid nevével: és halgatának. * Felelvén pe- 10
dig Nábál a' Dávid ſzolgainak, monda: Kichoda a' Dávid? és kichoda az
Iſai fia? ma ſokaſodtak-meg a'ſzolgák kik el-ſzöknek az uroktól. * El- 11
vegyem-e azért kenyerimet, és vizeimet, és a'barmok húſát, mellyeket a'
nyírőimnek öltem, és a' férfiaknak
adgyam-e kiket nem tudó hová valók? * Viſzſza-menének azért a'Dá- 12
vid ſzolgai az ő útokó, és meg-térvén
el-jutának, és hírré tőnek néki minden igéket mellyeket mondott vala.
* Akkor monda Dávid a' ſzolgainak: 13
Köſſe-fel ki-ki a'kargyát. És fel-köté C
ki-ki a'kargyát, és Dávid-is fel-köté
kargyát, és követék Dávidot közel
négy ſzáz férfiak: két-ſzázan pedig
a'kötőlékeknél maradának. * Abiga- 14
ilnak pedig a'Nábál feleſégének hírt
tőn egy a'ſzolgai-közzül, mondván:
Ímé Dávid követeket küldött a'puſztából, hogy meg-áldanák az urunkat:
és meg-útálá őket. * ez emberek, ig- 15
jók vóltak hozzánk, és nem büſítottak: és ſemmi ſoha el nem veſzett tellyes időben, mellyé vélek vóltunk a'
puſztában: * kő-fal-gyanánt vóltak 16
nékünk mind éjjel 's mind nappal,
mindé napokon mellyeken nálok legelgettük a' nyájakat. * Az-okáért 17
meg-láſd, és meg-gondold mit chelekedgyél, mert a'romlás a'férjedre és
a'házadra érkezett; és ő Béliál fia,
úgy hogy ſenki nem ſzólhat néki.
* Siete azért Abigail, és vőn két-ſzáz 18
kenyeret, és két tömlő bort, és öt meg
főtt koſt, és öt véka darát, és ſzáz kötés aſzſzu ſzőlőt, és két-ſzáz chomó
ſzáraz fügét, és ſzamárokra tévé. * és
monda a'ſzolgainak: Mennyetek-el
előttem: ímé utánnatok megyek: a'
férjének pedig Nábálnak meg nem
jelenté. * Mikor azért fel-ült vólna a' 20
ſzamárra, és alá-ména a'hegy allyára,
Dávid's az ő férfiai alá-jőnek vala e-
leibe: kiknek ő-is eleikbe méne. * És 21
monda Dávid: Bizony heába óltalmáztá-meg mind a' mik ezé valának
a'puſztában, és el nem veſzett ſemmi
mind azokból mellyek övé vóltak: és
gonoſzſzal fizetett nékem a' jóért.
* Ezeket chelekedgye Iſten a' Dá- 22
vid ellenſéginek, és ezeket mivellye,
ha meg-hagyom reggelig mindenekközzűl, a'falra vizellőt. * Mikor pedig 23
meg-látta vólna Abigail Dávidot, ſiete, és le-ſzálla a'ſzamárról, és orczájára borúla Dávid-előtt, és imáda a'
földön, * és lábaihoz eſék, és monda: 24
Rájtam légyen, uram, e'hamiſság:
Szóllyon, kérlek, a'te ſzolgálód a'te
füleidbe: és halgaſd-meg a' te ſzolgálód igéit. * Ne tegye, kérlek, az én 25
uram királyom az ő ſzívét e' hamis
férfiu Nábál-ellé: mert neve-ſzerént
bolond, és bolondſág vagyon vele:
én pedig te ſzolgálód nem láttam uram a'ſzolgaidat, a' kiket küldöttél.
* Moſt azért uram, él az Úr, és él a'te 26
lelked, a' ki meg-tartóztatott téged E
hogy ne jőnél a'vérre, és meg-őrizte
kezedet: és moſt légyenek mint Nábál a'te ellenſégid, és a'kik gonoſzt kereſnek az én uramnak. * Azért vedd- 27
el ezt áldomáſt, mellyet a'te ſzolgálód
hozott néked én uramnak: és add a'
legyényeknek kik követnek téged
én uramat. * Vedd-el vétkét a'te ſzol- 28
gálódnak: mert ſzerezvén ſzerez az
Úr néked én urának hív házat, mert
az Úr hadait, uram, te viſeled: gonoſſág azért ne találtaſsék beñed életednek tellyes napjaiban. * Mert ha fel- 29
kél valaha az ember téged kergetvén,
és kereſvén lelkedet, meg-őriztetik
az én uram lelke mint az élők kötőlékében, a'te Uradnál Iſtenednél: a'te
ellenſégid lelke pedig forgattatik,
mint a' parittyának ſebeſségében és
forgáſában. * Mikor azért meg-adgya 30
az Úr néked én uramnak, mind a' jókat mellyeket felőled ſzóllott, és
téged Iſraëlen fejedelemmé rendel,

* nem léſzen fohászkodáſára és furdaláſára az én uram ſzívének, hogy ártatlan vért ontottál, vagy magadért boſzſzút állottál: és mikor jót cſelekeſzik az Úr az én urammal, emlekezzél-meg a'te ſzolgálódrol. * És monda Dávid Abigailnak: Áldott az Iſráelnek Ura Iſtene, ki téged ma elömbe küldött, és áldott a'beſzéded; * és áldott vagy te, ki meg-tartóztattál engem ma, hogy ne mennék a'vérre, és ne állanám boſzſzúmat kezemmel. * Mert külömben, él az Iſráel Ura Iſtene, ki meg-tartóztatott engem hogy gonoſzúl ne bánám veled: ha hamar nem jöttél vólna elömbe, nem maradott vólna virrattáig Nábálnak a'falra vizellője. *El-vévé azért Dávid a' kezéből mind a' miket hozott vala néki, és monda néki: Menny békével házadba, ímé meghalgattá a'ſzódat, és meg-tiſzteltem az orczádat. *Juta pedig Abigail Nábálhoz: és ímé lakodalma vala a' házában, mint egy királyi lakodalom, és a' Nábál ſzíve víg vala: mert igen réſzeg vala: és nem jelente-meg néki ſe kichin ſe nagy igét reggelig. *Reggel pedig, midőn meg-emésztette vólna a'bort Nábál, meg-jelenté néki a'feleſége ezigéket, és el-hala az ő ſzíve belől, és lőn mint a' kő. * És mikor tíz nap el-múlt vólna, meg-veré az Úr Nábált, és meg-hala. * Mellyet mikor hallott vólna Dávid, hogy meg-hólt Nábál, mőda: Áldott az Úr, a'ki meg-itélte az én gyalázatomnak ügyét Nábál kezéből, és ſzolgáját meg-őrizte gonoſztól, és Nábálnak gonoſságát fejére hozta az Úr. Elküldé azért Dávid, és ſzólla Abigailnak, hogy őtet feleſégül venné. * És el-menének a'Dávid ſzolgai Abigailhoz Karmélusba, és ſzóllának néki, mondván: Dávid küldött minket hozzád, hogy téged feleſégül végyé. * Ki fel-kelvén imáda arczal a' földön, és monda: Ímé a'te ſzolgálód légyé ſzolgálóúl, hogy lábait moſsa az én uram ſzolgainak. * És ſiete, és felkele Abigail, és ſzamárra üle, és az utánna-járo öt leányzók véle menének, és követé a' Dávid követit: és feleſége lőn. *De Akinoámot-is el-vevé David Jezraëlből: és mind a' kettő feleſége lőn. * Saul pedig a' leányát Mikolt a'Dávid feleſégét; a'Lais fiának Faltinak ada, ki Gallimból vala.

31 1 A 32 2 F 33 3 34 4 35 5 36 6 37 7 G 38 B 8 39 9 40 10 11 41 12 42 13 43 14 44

XXVI. Rész.

ÉS el-menének a' Zifæuſok Saulhoz Gábaába, mondván: Ímé Dávid el-rejtezett a' Hakila-Halmán, melly a' puſztaellenében vagyon. * És fel-kele Saul, és alá-méne Zif puſztájába, és ő-véle három-ezer válogatott férfiak Iſraëlből, hogy fel-kereſné Dávidot Zif puſztájában. * És tábort jára Saul Gábaában a'Hakilán, melly a' puſztaellenében vala az úton: Dávid pedig a' puſztában lakik vala. Látván pedig hogy Saul utánna jött vólna a' puſztába, * kémeket küldé, és megtudá nagy bizonyoſon hogy oda jött vólna. * És fel-kele Dávid titkon, és el-méne a'helyre a'hol Saul vala: és mikor látta vólna a'helyt, mellyen aluſzik vala Saul, és a'Ner fia Abner a' ſerege hadnagya, és hogy Saul alunnéka a' ſátorban, és a'többi kőſség körűle, * ſzólla Dávid a'Hetæus Akiméleknek, és a' Sarvia fiának Abiſainak, a' Jóab öttſének, mondván: Ki jő-alá velem Saulhoz a'táborba? És monda Abiſai: Én alá-megyek veled. * El-menének azért Dávid, és Abiſai a' néphez éjjel, és találák Sault fekűvén és aluván a'ſátorban, és a' dárdát fel-ütve a' földbe a' fejénél: Abner pedig és a' nép aluſznak vala környüle. * És monda Abiſai Dávidnak: Kezeidbe rekeſztette az Iſten ma ellenſégedet: moſt azért a' földbe ſzegezem őtet a' dárdával, egyſzer, és nem kell másodſzor. * És monda Dávid Abiſainak: Meg ne öllyed őtet: mert, ki nyújtya-ki kezét az Úr Kriſtuſára, és ártatlan léſzen? * És monda Dávid: Él az Úr, hanem-ha az Úr veri-meg őtet, vagy el-jő napja hogy meg-hallyon, vagy harczra menvén el-véſz: * kegyelmes légyé nékem az Úr, hogy ne nyújtſam-ki kezemet az Úr Kriſtuſára: moſt azért vedd-fel a'dárdát, melly a' fejénél vagyon, és a'víz chéſzét: és menyünkel. * El-vivé azért Dávid a' dárdát, és a' víz chéſzét, melly a' Saul fejénél vala, és el-menének: és nem vala ſenki a' ki látná, és értené, és fel-ébredne, hanem minnyájan aluſznak vala, mert az Úr álma eſett vala reájok. * És mikor által-mét vólna Dávid ellenbe, és meg-állott vólna a'hegy-tetején távul, és nagy köz vólna köztök, * kiálta Dávid a'népre, és a'Ner

Sup. 23. c. 19.

1. Reg. 25. 26.

fára

fiára Abnerre, mődván: Nem felelsz-e Abner? És felelvén Abner, monda: Ki vagy te a' ki kiáltsz, és bolygatod a' királyt? *És monda Dávid Abnernek: Nem férfi vagy-e te? és kichoda más hasonló hozzád Israëlben? miért nem őrizted-meg tahát uradat királyodat? mert bé-ment egy a' sokaságból, hogy meg-ölné az uradat a' királyt. * Nem jó, a' mit chelekedtél: él az Úr, hogy halálnak fiai vattok tí, kik meg nem őriztétek az uratokat az Ur Kristusát. most azért láss-meg hol légyen a' király dárdája, és hol vagyon a' víz chésze, melly a' fejénél vólt. *Meg-ismére pedig Saul a' David szavát, és monda: Nem te szód-e ez, fiam Dávid? és móda Dávid: Én szóm, urám királyom. * És monda: Mi-okért kergeti az én uram az ő szolgáját? mit chelekedtem? vagy mi gonosz vagyon kezemben? * Most azért hallyad, kérlek uram királyom, a' te szolgád szavát: Ha az Úr indít téged ellenem, szagollya-meg az áldozatot: ha pedig az emberek fiai, átkozottak az Úr színe-előtt: kik ki-vetettek ma engem, hogy ne lakjam az Úr örökségében, mondván: Eredgy, szolgálly idegen isteneknek. *És most ki ne ontasék az én vérem a' földre az Úr előtt: mert ki-jött az Israël királya hogy egy balhát keressen, a' mint kergettetik a' fogoly-madár a' hegyeken. * És monda Saul: Vétkeztem, térj-viszsza fiam Dávid: mert semmi-képpen többé veled gonoszúl nem chelekeszem, mivelhogy drága vólt ma szemeid-előtt az én lelkem: mert meg-tetszik hogy bolondúl chelekedtem, és igen sok dolgokat nem tudtam. * És felelvén Dávid, monda: Ihon a' király dárdája, jőjön által egy a' király inasi-közzűl, és vigye-el azt. * Az Úr pedig meg-fizet kinek-kinek, az ő igasága és hívsége-szerént: mert kezembe adott téged ma az Úr, és nem akartam kinyújtani kezemet az Úr Kristusára. * És a' mint fel-magasztaltatott ma a' te lelked szemeim-előtt, úgy fel-magasztaltassék az én lelkem az Úr szemei-előtt, és szabadíttson-meg engem minden szorongatásból. *Monda azért Saul Dávidnak: Áldott vagy te fiam Dávid: és mindeneket meg-chelekedvén meg-chelekeszel, és hatalmas lévén véghez viszesz. El-méne pedig Dávid az ő útára, és Saul meg-téré helyére.

15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25

XXVII. Rész.

ÉS monda szívében Dávid: Egy nap Saul kezébe akadok: nem jobb-e hogy el-fusak, és a' Filistæusok földén meg-szabadúllyak, hogy kétségbe essék Saul, és szűnnyék-meg engem keresni Israëlnek minden határiban? el-futok azért kezei-elől. * És fel-kele Dávid, és el-méne ő, és a' hat-száz férfiak véle, a' Máok fiához Akishoz a' Geti királyhoz. * És Dávid Akissal lakék Getben, ő és az ő férfiai; a' férfiu és az ő háza; és Dávid, és a' két felesége, a' Jezraheli Akinoam, és a' Karméluси Nábál felesége Abigail. * És hírré tévék Saulnak, hogy Dávid Getbe futott vólna, és nem keresé őtet többé. *Monda pedig Dávid Akisnak: Ha kedvet találtam szemeid-előtt, adgy helyt nékem e' tartomáñak egyik városában, hadd lakjam ott: mert miért lakik a' te szolgád a' király városában veled? * Néki adá azért Akis azon napon Siczeleget: melly okért Siczeleg a' Júda királyié lőn, mind e' napig. * Vólt pedig a' napok száma, mellyeken Dávid a' Filistæusok tartományában lakék, négy hónap. * És fel-méne Dávid, és az ő férfiai, és prædákat kapdosának Gesuriból, és Gerziből, és az Amaleczitákból: mert e' falukban laktak régenten a' földön, mellyen Surba mennek Egyiptus-földéig. * És meg-veri vala Dávid az egész földet, és nem hágy vala eleven férfiat és aszszony'állatot: és el-vivén a' juhokat, és ökröket, és szamárokat, és tevéket, és ruhákat, meg-tér vala, és Akiskoz mégyen vala. * Mond vala pedig néki Akis: Kire rohantál ma? Felel vala Dávid: Judára Dél-felé, és Jerammeelre Dél-felé, és Czénire Dél-felé. *Férfiat és aszszony'állatot nē hágy vala elevenen Dávid, se bé nem viszi vala Getbe, mondván: Valamiképpen ne szóllyanak ellenünk. Ezeket chelekedte Dávid: és ez vala az ő végezése minden napokon mellyeken a' Filistæusok tartományában lakott. * Hűn azért Akis Dávidnak, mondván: Sok gonoszt chelekedett az ő népe-ellen Israël-ellen; azért örökös szolgám lészen.

1 A 2 3 B 4 5 6 D 7 8 C 9 10 D 11 12

XXVIII. Rész.

LÖn pedig a' napokban, egybe-gyűjték a' Filiſtæusok az ő ſeregeket, hogy hadba kéſzűlnének Iſraël-ellen: és monda Akis Dávidnak: Tudván tudgyad moſt, hogy velem jőſz a' táborba te, és a' te férfiaid. * És monda Dávid Akiſnak: Moſt tudod-meg miket fog chelekedni a' te ſzolgád. És monda Akis Dávidnak: Én-is fejem őrzőjévé téſzlek minden időben. * "Sámuel pedig meg-hala, és ſiratá őtet az egéſz Iſraël, és el-temeték őtet Ramatában az ő váraſában. És Saul elveſzté a' jövendőlőket, és a' varáżlókat a' földről. *És egybe-gyűlének a' Filiſtæuſok, és el-menének, és táborth járának Sunámba: egybe-gyűjté pedig Saul-is az egéſz Iſraëlt, és juta Gelboéba. * És meg-látá a' Filiſtæuſok táborát Saul, és meg-félemlék, és igen meg-réműle a' ſzíve. * És tanátſot kérde az Úrtól, és nem felele meg néki, ſem álmok-által, ſem a' papok-által, ſem a' próféták-által. * És monda Saul a' ſzolgainak: † Kereſſetek nékē jövendőlő-lelkű aſzſzonyt, és a' hoz megyek, és attól tudakozō. És mondának néki a' ſzolgai: Vagyon egy jövendőlő-lelkű aſzſzony Endorban. * El-változtatá azért ruházattyát: és más ruhákba öltőzék, és el-méne ő, és két férfiu véle, és jutának az aſzſzonyhoz éjjel, és monda néki: Jövendőlly nékem a' jövendőlő lélekkel, és támazd-fel nékem a' kit mondok néked. * És monda az aſzſzony néki: Imé, te tudod menyit chelekedett Saul, és mi módon tőrlőtte-ki a' jövendőlőket és varażlókat a' földről: miért inchelkedel azért lelkem-ellen, hogy meg-ölletteſſem? * És meg-eſkűvék néki Saul az Úrra, mondván: Él az Úr, hogy nem tőrténik rajtad ſemi gonoſz e' dologért. * És monda néki az aſzſzony: Kit támaſzſzak-fel néked? Ki monda: Sámuelt támazd-fel nékem. * Mikor azért látta vólna Sámuelt az aſzſzony, fel-kiálta nagy ſzóval, és móda Saulnak: Miért chaltál-meg engem? mert te vagy a' Saul. * És monda néki a' király: Ne félly: mit láttál? És monda az aſzſzony Saulnak: Iſteneket láték fel-jőni a' földből. * És monda néki: Minémű az ábrázattya? Ki monda: Egy vén férfiu jő-fel, és paláſt vagyō rajta. Es meg-érté Saul hogy Sámuel vólna, és orczájára borúla a' földre, és imáda. * Monda pedig Sámuel Saulnak: † Miért háborítottál-meg engem hogy fel-támadnék? És monda Saul: Igen ſzorongattatom: mert a' Filiſtæuſok hadakoznak ellenem, és az Iſten el-távozott tőlem: és nem akart engē meg-halgatni, ſem a' próféták keze-által, ſem álmok-által: téged híttalak azért, hogy meg-mutaſd nékem mit mivellyek. * És monda Sámuel: Mit kérdeſz engem, holott az Úr el-távozott tőled, és ellenkőződhőz ment? * Mert úgy chelekedik veled az Úr a' mint ſzóllott az én kezem-által, és el-metſzi országodat kezedből, és azt a' felebarátodnak Dávidnak adgya: * mert nem engedtél az Úr ſzavának, és nem tőltőtted-ki az ő haragjának búſúláſat Amaleken. az-okáért a' mit ſzenvedſz, az Úr chelekedte ma veled. * És az Úr, Iſraëlt-is a' Filiſtæuſok kezébe adgya veled: hólnap pedig te és a' fiaid velē léſztek: de az Iſraël táborát-is a' Filiſtæuſok kezébe adgya az Úr. * És mingyárt le-eſék Saul a' földre el-terjedve: mert meg-réműlt vala a' Sámuel beſzédén, és erő nem vala benne, mert nem ött vala kenyeret egéſz az napon. * Bé-méne azért az aſzſzony Saulhoz (mert igen meg-háborodott vala) és monda néki: Imé engedett ſzódnak a' te ſzólgálód, és kezembe tettem a' lelkemet; és meg-halgattam beſzédidet, mellyeket nékem ſzóllottál. * Moſt azért hallyad te-is a' te ſzolgálód ſzavát, és egy falat kenyeret téſzek előtted, hogy évén meg-erőſſődgyél, és útra meheſs. * Ki nem akara, és mōda: Nem éſzem. Kénſzerité pedig őtet a' ſzolgai és az aſzſzony, és végtére meg-halgatván azok ſzavát, fel-kele a' földről, és az ágyra üle. * Annak pedig az aſzſzonynak egy hizlalt borja vala a' háznál, és ſiete, és meg-ölé azt: és liſztet vőn, és meg-keveré azt, és kováſztalan pogáchákat ſüte, * és eleibe-tévé Saulnak és a' ſzolgainak. Kik mikor öttek vólna, fel-kelének, és járának egéſz azon éjjel.

XXIX. Rész.

EGybe-gyűlének azért a' Filiſtæuſoknak mind ſeregi Afekbe: de Iſraël-is tábort jára a' kútō-felyűl melly Jezrahely-

* Sup. 25. a. 1. Eccli. 46. d. 23

† Lev. 20. d. 27. Deut. 18. b. 11. Act. 16. c. 16.

† Eccli. 46. d. 23

rahelyben vala. * És a' Fiſtiſtæuſok fejedelmi mennek vala ſzázonként, és ezerenként: Dávid pedig és az ő férfiai az utólſó ſeregben valának Ákiſsal. * És mondának a' Filiſtæuſok fejedelmi Ákiſnak: Mit akarnak e' Zidók? És monda Akis a' Filiſtæuſok fejedelminek: Nem iſméritek-e Dávidot, ki az Iſraël királyának Saulnak ſzolgája vólt, és nálam vagyon ſok napoktól vagy eſztendőktől-fogva, és nem találtam ſemmit ő-benne a' naptól-fogva mellyen hozzám ſzökött, mind e' napiglã? *†Meg-haragúvának pedig ellene a' Filiſtæuſok fejedelmi, és mondának néki: Térjen-viſzſza e' férfiu, és üllyön helyén, a' hová rendelted őtet, és ne jőjön velünk alá a' harczra, hogy ne légyẽ nékünk ellenſégünk, midőn harczolni kezdünk: mert egyéb-képpen mint engeſztelheti-meg az urát, hanem a' mi fejünkel? *Nem ez-é a' Dávid, a' kinek ſereggel énekelnek vala, mondván: Meg-verte Saul az ő ezerét, és Dávid az ő tíz ezerét? *Szóllítá azért Akis Dávidot, és monda néki: Él az Úr, hogy igaz 's jó vagy te az én ſzínem-előtt: és a' te ki-meneteled, 's bé-jöveteled velem vagyon a' táborbã: és nem találtam benned ſemmi gonoſzt, a' naptól-fogva, mellyen hozzám jöttél, mind e' napiglan: de a' fejedelmeknek nem tetſzel. * Térj-viſzſza azért, és menny-el békeſséggel, és ne bánts a' Filiſtæuſok fejedelminek ſzemeket. * És monda Dávid Ákiſnak: Vallyon mit chelekedtem, és mit találtál bennem te ſzolgádban, a' naptól-fogva mellyen ſzínedelőtt voltam, mind e' napiglan, hogy el ne menjek, és ne hadakozzam az én uram királyom ellenſégi-ellen? * Felelvén pedig Ákis, ſzólla Dávidnak: Tudom, hogy jó vagy ſzemeim-előtt, mint az Iſten Angyala: de a' Filiſtæuſok fejedelmi módot-ták; Ne jöjön-fel velünk a' harczra. * Azért kelly-fel te reggel, és az urad ſzolgai, kik veled jöttek: és mikor éjjel fel-keltek, és meg-kezd virradni, menjetek-el. * Fel-kele azért éjjel Dávid, és az ő férfiai, hogy el-indúlnának reggel, és viſzſza-térnének a' Filiſtæuſok földére: a' Filiſtæuſok pedig fel-menének Jezrahelbe.

† 1. Par. 12. d. 19.

1. Reg. 29. 30.

XXX. Rész.

ÉS mikor Dávid, és az ő férfiai Siczelegbe jutottak vólna, harmad napra, az Amaleczíták bé-ütöttek vala a' Déli részről Siczelegbe, és meg-verték vala Siczeleget, és meg-gyújtották vala azt tűzzel. * És fogva vitték vala az aſzſzony'állatokat abból, kichintől-fogva nagyig: és nem öltek vala meg ſenkit, hanem magokkal vitték vala, és útokra mentek vala. * Mikor azért Dávid és az ő férfiai a' várasba jutottak vólna, és azt tűzzel meg-égetve találták vólna, és hogy feleſégek, és fiok, és leányok fogva vitettek vólna: * fel-emelék ſzavokat, Dávid és a' nép ki ő-véle vala, és ſirának míg el-fogyna köny-húllatáſok. * Mivelhogy Dávidnak-is két feleſégét vitték vala fogva, a' Jezraheli Akinoámot, és a' Karméluſi Nábál feleſégét Abigailt. * És igen meg-ſzomorodék Dávid: mert meg akarja vala őtet a' nép kővezni, mint-hogy keſerves vala minden férfiúnak lelke a' fiaiért és leányiért: meg-erőſsödék pedig Dávid az ő Urában Iſtenében. * És monda Abjatar papnak az Akimélek fiának: Hozd hozzám az éfodot. És el-hozá Abjatar az éfodot Dávidhoz; * és tanátſot kérde David az Úrtól, mondván: Meg-üzzem-e e' latrokat, és el-érem-é őket, vagy nem? És monda néki az Úr: Üzd-meg: mert ketſégnélkül el-éred őket, és ki-ragadod a' prædát. * El-méne azért Dávid, és a' hat-ſzáz férfiak kik véle valának, és jutának Béſor-patakáig: és némelyek el-fáradván, meg-állának. *Meg-üzé pedig Dávid ő-maga, és a' négy-ſzáz férfiak: mert el-maradtak vala két-ſzázã, kik el-fáradván nẽ mehetének-által Béſor-patakán. * És találának egy Egyiptziai férfiat a' mezőn, és vivék őtet Dávidhoz: és kenyeret adának néki hogy ennék, és vizet innék, * de egy chomó ſzáraz füget-is, és két kötés ſzáraz ſzőlőt. Mellyeket mikor meg-ött vólna, meg-téré a' lelke, és meg-künnyebbedék: mert nem ött vala kenyeret, ſem vizet nẽ ivott vala, három nap és három éjjel. *Mónda azért néki Dávid: Kié vagy te? vagy honnét? és hová mégy? Ki monda: Egyiptziai legény vagyok,

Ama-

Amaleczíta férfi ſzolgája: el-hagyott
pedig az uram engem, mert meg-
kezdék betegűlni tegnap-előtt. *Mi- 14
velhogy mi űtőttunk-bé Czeretinek
déli réſzére, és Juda-ellen, és Kálebnek Déli réſzére, és Siczeleget meg-
gyújtottuk tűzzel. * És monda néki 15
Dávid: El-vihetſz-e engem arra a'
choportra? Ki monda: Eſkűdgyél-
meg nékem az Iſtenre, hogy meg
nem őlſz engem, és nem adſz engem
az uram kezeibe, és én el-viſzlek té-
ged arra a'choportra. És meg-eſkű-
vék néki Dávid. * Ki mikor el-vitte 16
vólna őtet, ímé amazok le-telepedve
valának az egéſz főld ſzínén, évén és
iván, és ugy-mint iñep napot tartván,
minden prædáért, és ragadományok-
ért mellyeket kaptak vala a' Filiſtæu-
ſok Főldéről, és Juda Főldéről. * És 17
meg-veré őket Dávid eſtvétől-fogva E
más napi eſtvéig, és ſenki el nem ſza-
lada kőzzűlők, hanem chak négy-
ſzáz ifiu legények, kik tevékre űltek
vala, és el-ſzaladtak vala. * Viſzſza- 18
vévé azért Dávid mind a'miket el-vit-
tek vala az Amaleczíták, a'két feleſé-
gét-is meg-ſzabadítá. * És ſemmi hea 19
nem vólt kichintől-fogva nagyig,
mind a'fiak's mind a'leányok és a' ra-
gadományok-kőzzűl, és valamiket
el-ragadtak vala, mindeneket meg- 20
hoza Dávid. * És el-hoza mindē nyája-
kat és chordákat, és előtte hajtya va-
la: és mondának: Ez a'Dávid prædája.
* Jőve pedig Dávid a'két-ſzáz férfiak- 21
hoz, kik meg-fáradván el-maradtak,
és nem kővethették vala Dávidot, és F
meg-parancholta vala hogy le-űlné-
nek Béſor-patakánál: kik ki-mené-
nek Dávid és a'nép-eleibe ki véle va-
la. Járúlván pedig Dávid a' néphez,
kőſzőnté őket békeſégeſen. * Es fe- 22
lelvén minden gonoſz és hamis férfi
a' férfiak-kőzzűl, kik el-mentek vala
Dáviddal, monda: Mivelhogy nem
jőttek-el velűnk, nem adunk nékik
ſemmit a'prædábol, mellyet meg-ſza-
badítottunk: hanem elég légyē min-
deniknek az ő feleſége és fiai: kiket
midőn el-véſznek, mennyenek-el.
* Monda pedig Dávid: Nem úgy che- 23
lekedgyetek atyámfiai, azokkal a'mi-
ket nékűnk adott az Ur, és meg-őr-
zőtt minket, és kezeinkbe adta a'kó-
borlókat, kik reánk űtőttek vólt:
* és ſenki ne hallya tőletek e'beſzé- 24
det. mert haſonlo réſze léſzē a'harcz- G

ra-menőnek, és a'hol-valóval mara-
25 dónak, és egy-aránt oſztozzanak. * És
lőn az a'naptól-fogva, és az-után rē-
delés és végezés, és ugy-mint tőrvény
26 Iſraëlben mind e' napig. * El-juta az-
ért Dávid Siczelegbe, és ajándékokat
kűlde a'prædábol a'Juda véneinekaz
ő felebarátinak, mondván: Vegyetek
áldomáſt az Úr ellenſégi prædájából:
27 * Azoknak, kik Bételben valának, és
a'kik Rámotban dél-felől, és a'kik Je-
28 terben, * és a'kik Aroërben, és a'kik
Sefamotban, és a'kik Eſtamóban,
29 * és a'kik Rakálban, és a'kik Jerámeel
váraſiban, és a'kik Czéni váraſiban,
30 * és a'kik Aramában, és a'kik Áſan
31 tavában, és a'kik Atakban, * és a'kik
Hebronban, és a'tőbbinek kik azo-
kon a'helyeken valának, mellyeken
lakott vala Dávid, ő, és az ő férfiai.

XXXI. Rész.

1 A' Filiſtæuſok pedig harczol-
nak vala Iſraël-ellen: és az
Iſraël férfiai meg-futamo-
dának a' Filiſtæuſok-előtt,
és el-húllának meg-őlettetvén a'
2 Gelboë hegyén. * "És reá rohaná- "1.Par.
nak a'Filiſtæuſok Saulra, és a'fiaira, és 10. a. 1.
meg-őlék Jonatáſt, és Abinadabot, és
3 Melkiſuát a'Saul fiait, * és az egéſz
harcznak ſúllya Saulra fordúla: és el-
érék őtet a'nyilas férfiak, és igē meg-
4 ſebesítteték a' nyilaſoktól. * † Es †1.Par.
monda Saul az ő fegyver-hordozó- 10. a. 4.
jának: Vond-ki kardodat, és őlly-
meg engem: hogy valami-képpen el
ne érkezzenek e'kőrnyűl-metéletle-
nek, és meg ne őllyenek engem, meg-
chúfolván engem. És nem akará a'
fegyver-hordozója: mert igen nagy
réműléſsel meg-rettent vala. ragadá
azért Saul a'kardot, és reá rohana.
5 * Mellyet mikor látott vólna a'fegy-
ver-hordozója, tudn'illik, hogy Saul
meg-hólt vólna, ő-is fegyverére ro-
6 hana, és meg-hala ő-véle. * Meg-hala
azért Saul, és az ő három fiai, és az ő
fegyver-hordozója, és minden férfiai
7 azon nap egyenlő-képpen. * Látván
C pedig az Iſraël férfiai, kik a' vőlgyőn
és a' Jordánon-túl valának, hogy el-
futottak vólna az Iſraëlíta férfiak,
és hogy meg-hólt vólna Saul, és az ő
fiai, el-hagyák az ő váraſokat, és el-
futának: és el-jővének a'Filiſtæuſok,
8 és őtt lakának. * Lőn pedig máſod
nap, el-jővének a'Filiſtæuſok, hogy
meg-foſztanák a' meg-őletteket, és

találák Sault, és az ő háromfiát, a' Gelboë hegyén fekve. * 9 És el-vágák a' Saul fejét, és meg-fosztják őtet fegyveritől: és el-küldék a' Filistæusok földébe körös-körűl, hogy hírré tennék a' bálványok templomában, és a' népek-között. * 10 És az ő fegyverit az Astarot templomába tévék, a' testét pedig a' Bet-sáni keritésre függesztték. * 11 Mellyet mikor hallottak vólna a' Jábes-Gálaád lakói, valamiket a' Filistæusok Saulon chelekedtek vala, * 12 fel-kelének minden erős férfiak, és egész éjjel menének, és el-hozák a' Saul testét, és az ő fiai testeit a' Bet-sáni kerítésről: és Jábes-Gálaádba jövének, és ott meg-égeték azokat: * 13 és vévék az ő chontyokat, és a' Jábesi berekbe temeték, és hét napig böjtölének.

SAMVEL MASODIK KÖNYVE, MELLYET MI

KIRÁLYOK MASODIK KÖNYVENEK MONDVNK.

I. Rész.

1 A Ön pedig, minek-utána meg-hala Saul, hogy Dávid viszsza-térne az Amalek le-vágásából, és két nap maradna Siczelegben. * 2 Harmad napon pedig, láttaték a' Saul táborából jövő ember meg-szaggattatott ruhával, és porral be-hintetett fővel: és hogy Dávidhoz juta, orczájára esék, és imáda. * 3 És monda néki Dávid: Honnét jösz? Ki monda néki: Az Israël táborából szaladtam. * 4 És möda néki Dávid: Mi dolog történt? jelents-meg nékem. Ki monda: Elfutott a' nép a' harczról, és sokan elesvén a' nép-közzül meg-hóltak: de Saul-is, és a' fia Jónatás-is, el-vesztek. * 5 És monda Dávid az ifiúnak, a' ki hírt hoza néki: Honnét tudod hogy meghólt Saul, és a' fia Jónatas? * 6 És monda az ifiu, a' ki hírt hoza néki: Történetből juték a' Gelboë hegyére, és Saul az ő dárdájára dőlt vala: a' szekerek pedig és a' lovasok hozzája közelgetnek vala, * 7 és hátra tekintvén, és látván engem szóllítta. Kinek mikor feleltem vólna: Jelen vagyok: * 8 monda nékem: Ki vagy te? És mondék néki: Amaleczíta vagyok. * 9 És szólla nékem: Álly reám, és ölly-meg engem: mert gyötrelemben vagyok, és még bennem vagyon éppen a' lelkem. * 10 És reája álván, meg-ölém őtet: mert tudom vala hogy nem élhetne az eset-után: és el-hozám a' koronát melly a' fejében vala, és az arany-pereczet a' karjáról, és ide hozzád hozám én uramhoz. * 11 Ragadván pedig Dávid a' ruháit, meg-szaggatá, és minnyájan a' férfiak kik vele valának, * 12 és kesergének, és sirának, és böjtölének estvéig Saulért, és Jonatásért a' fiáért, és az Ur népeért, és az Israël házáért, hogy-ím fegyver-miatt estek vólna el. * 13 És monda Dávid az ifiúnak ki a' hírt hozta vala néki: Hová-valo vagy? Ki felele: Jövevény Amaleczíta ember fia vagyok. * 14 És monda néki Dávid: † Miért nem féltél kezedet reá-vetni hogy meg-ölnéd az Úr Kristusát? * 15 És híván Dávid eggyik szolgáját, monda: Jere, rohanny reá. Ki chapá őtet, és meghala. * 16 És möda néki Dávid: Fejeden véred: mert a' szád szóllott ellened, mondván: Én ölem-meg az Úr Kristusát. * 17 Sira pedig Dávid illyen siralommal Saulon és a' fián Jónatáson, 18 (* és meg-hagyá, hogy kéz-ijra tanítanák a' Juda fiait, a' mint irva vagyon az Igazak könyvében.) És monda: 19 Gondolkodgyál Israël azokról, kik meg-hóltak sebbe a' te magas helyeiden. * A' híresek, Israël, a' te hegyeidé ölettettek-meg: mint estek-el az erősek! * 20 Ne hirdessétek Getben, se ne hirdessétek Askalon útzáin: hogy talám ne örűllyenek a' Filistæusok leányi, ne vígadgyanak a' környűl-metéletlenek leányi. * 21 Gelboë hegyei, se harmat se eső ne jöjönek reátok, se ne légyenek zengés-földek: mert ott vettetett-el az erősek paizza, a' Saul paizza, mint-ha kent nem lött vólna olajjal. * 22 A' meg-ölteknek véretől, és az erősek hájától, Jónatás nyila soha viszsza nem tért, és a' Saul kardgya heába viszsza nem jött. * 23 Saul's Jónatás szerelmesek, és ékesek éltekben, a' halálbá sem váltak-el: a' sasoknál gyorsabbak, az oroszlányoknál erősbek. * 24 Israël leányi sírjatok Saulon, ki titéket ruház vala karmazin szinűbe

† Pſ. 104. b. 15.

gyönyörűségre, ki arany ékeſségeket
ád vala öltözetekre. * Mint eſtek-el 25
az erőſsek a' harczon? A' te magas he-
lyeiden öletett-e meg Jónatas? * Bán- 26
kodom rajtad igen ékes atyámfia Jó-
natas, és ſzerelmesb az aſzſzonyok
ſzerelménél. Mint az anya ſzereti az
ő egy fiát, úgy ſzeretlek vala én té-
ged. * Mint eſtek-el a' vaſtagok, és el- 27
veſztek a' hadi ſzerſzámok!

II. Rész.

EZ-után azért tanátſot kérde 1
Dávid az Úrtól, mondván: A
Fel-mennyek-e Judának eg-
gyik városába? És monda az
Úr néki: Menj-fel. És monda Dávid:
Hová mennyek? És felele néki: Heb-
ronba. * Fel-méne azért Dávid, és a' 2
két feleſége, a' Jezraheli Akinoam, és
a' Karméluſi Nábál feleſége Abigail:
* de a' férfiakat-is, kik véle valának, 3
el-vivé Dávid mindenikét a' házával:
és Hebron városiban lakának. * És el- 4
"1. Ma- jövének a' Juda férfiai, és ott meg-ke-
chab. 2. nék Dávidot, hogy orſzáglana a' Juda
f. 57. házán. És hírt tőnek Dávidnak, hogy
a' Jábes-Gálaád férfiai el-temették
vólna Sault. * Dávid azért követeket 5
küldé a' Jábes-Gálaád férfiaihoz, és
monda nékik: Áldottak vattok az
Úrtól, kik ez irgalmaſságot tettétek
az uratokkal Saullal, és el-temettétek
őtet. * És moſt meg-fizeti ugyan nék- 6
tek az Úr az irgalmaſságot 's az igaſ-
ſágot: de én-is meg-hálálom, hogy e'
dolgot miveltétek. * Erőſsödgyenek 7
kezeitek, és legyetek az erőſség fiai:
mert, noha meg-hólt az uratok Saul,
de engem kent a' Júda háza királlyá-
vá. * Abner pedig a' Ner fia a' Saul 8
ſerege hadnagya, fogá a' Saul fiát Iſ-
boſetet, és környül hordozá őtet a'
táborban, * és királlyá tévé Gálaá- 9
don, és Geſsurin, és Jezrahelen, és Ef-
raimon, és Benjaminon, és egéſz Iſra-
ëlen. * Negyven eſztendős vala a' Saul 10
fia Isboſet, mikor uralkodni kezde Iſ-
raëlen, és két eſztendeig uralkodék:
chak a' Júda háza követi vala pedig
Dávidot. * És vólt a' napok ſzáma, 11
mellyeken Dávid Hebronban lakott,
a' Júda házán királykodván, hét eſz-
tendő 's hat hólnap. * És ki-méne a' 12
Ner fia Abner, és a' Saul fiának Isboſet-
nek ſzolgai, a' Gábaóni táborból. * Jó- 13
ab pedig a' Sarvia fia, és a' Dávid ſzol-
gái ki-menének, és eleikbe találko-
zának a' Gabaóni tónál. És mikor

egybe-érkeztek vólna, egy-más-ellenében űlének: ezek a' tónak eggyik 14
réſzén, és azok a' máſikán. * És mon-
da Abner Joábnak: Kellyenek-fel az
ifiak, és játzodgyanak előttünk. És 15
felele Jóab: Kellyenek-fel. * Fel-ke-
lének azért, és által-menének ſzám-
ſzerént tizen-ketten Benjaminból a'
Saul fiának Isboſetnek réſzéről, és ti- 16
zen-ketten a' Dávid ſzolgaiból. * És D
ragadván ki-ki a' társa fejét, az ellen-
ſége oldalába veré a' kardot, és le-eſé-
nek eggyűtt: és hívattaték a' helynek
neve: A' vaſtagok mezeje, Gábaon-
ban. * És elég kemény harcz lőn azon 17
nap: és meg-futamtaték Abner, és az
Iſraël férfiai a' Dávid ſzolgaitól. * Va- 18
lának pedig ott Sarviának három fiai,
Jóab, és Abiſai, és Aſaël: Aſaël pedig
igen gyors fúto vala, mint egy az er-
dei vad-kechkék-közzűl. * Kergeti 19
vala pedig Áſaël Abnert, és ſe jobra ſe
balra nē tére hogy el-hagyná Abnert
kergetni. * Hátra tekinte azért Ab- 20
ner, és monda: Te vagy-e Áſaël? Ki
felele: Én vagyok. * És monda néki 21
Abner: Eredgy jobra, vagy balra, és
fogj eggyet az ifiakbā, és vedd magad-
nak a' prædáit. Nem akará pedig Áſaël 22
el-hagyni hogy ne unſzolná őtet. * És
iſmég ſzólla Abner Áſaëlnek: Menny-
el, ne kergeſs engem, hogy ne kén-
ſzerítteſsem téged a' földhöz ſzegez-
ni, és nem emelhetem-fel orczámat
Jóab bátyádra. * Ki meg-veté ſzavát, 23
és nem akara el-térni: Abner azért
fordítván dárdáját, hasba űté őtet, és
által-veré, és meg-hala azon helyen:
és minnyájan kik elő-mennek vala a'
helyen, mellyen le-eſett és meg-hólt 24
vala Áſaël, meg-állanak vala. * Ker-
getvén pedig Jóab és Abiſai a' fúto F
Abnert, a' nap el-enyéſzék: és jutá-
nak a' Víz-chatorna Halmára, melly
a' völgy-ellenében vagyon Gábaon
puſztája útán. * És egybe-gyűlének 25
a' Benjamin fiai Abnerhez: és egy
choportba kerekedvén, egy domb
tetejére állának. * És kiálta Abner 26
Joábnak, és monda: Mind fottig ke-
gyetlenkedik-e a' kárdod? nem tu-
dod-e hogy veſzedelmes a' kétſégbe-
eſés? meddig nem mondod a' népnek
hogy ſzűnnyék-meg kergetni az ő
attyafiait? * És monda Jóab: Él az 27
Úr, ha ſzóllottál vólna, reggel viſz-
ſza-tért vólna az attyafia-kergető
nép. * Trombitát fúja azért Jóab, és 28

meg-álla az egész sereg, és nem kergeték többé Izraëlt, se nem harczolának. * Abner pedig és az ő férfiai elmenének a' mezőségén, azon egész éjjel: és által-kelének a' Jordánon, és meg-járván egész Bet-horont, a' táborba érkezének. * Jóab pedig megtérvén, el-hagyván Abnért, egybegyűjté az egész népet: és a' Dávid szolgainak tizen-kilencz férfiu hea lőn, Asaëltől meg-válva. * A' Dávid szolgai pedig meg-verének Benjaminból, és a' férfiakban kik Abnerrel valának, három-száz hatvant, kik meg-is halának. * És el-hozák Ásaëlt, és el-temeték őtet az attya koporsójában Betlehemben: és járának egész éjjel Jóab 's a' férfiak kik véle valának, és szintén virrattakor jutának Hebronba.

III. Rész.

LŐn azért hoszszu hadakozás a' Saul 's a' Dávid háza-kőzőtt: Dávid nevekedvén, és mindenkor erősseb lévén magánál, a' Saul háza pedig naponként fogyván. * "És Dávidnak fiai születtének Hebronban, és az első-szülőtte Amnon, Jezraheli Akinoámtól vala. * És ő-utánna Keleab a' Karmélusi Nábál feleségétől Abigailtól: a' harmadik pedig Absalom, a' Gesuri Tolmai király leányának Máakának fia. * A' negyedik pedig Adonias, a' Haggit fia: és az ötődik Safátia, az Abital fia. * És a' hátodik Jétraám, a' Dávid feleségétől Eglától. ezek születtenek Dávidnak Hebronban. * Mikor azért had vólna a' Saul 's a' Dávid háza-kőzőtt, a' Ner fia Abner igazgattya vala a' Saul házát. * Saulnak pedig egy Resfa-nevű ágyasa vólt, Aja leánya. És monda Isboset Abnernek: Miért mentél-bé az atyám ágyasához? Ki igen meg-haraguván az Isboset beszédeért, monda: Nem-de eb-fő vagyok-e én ma Juda-ellen, ki irgalmasságot tettem az atyád Saul házával, és az attyafiai 's felebaráti-val, és nem adtalak Dávid kezeibe, és te rajtam kereskedtél, hogy ma egy aszszonyért feddenél? * Ezeket chelekedgye az Isten Abnernek, és ezeket mivellye néki, ha a' mint megeskűtt az Úr Dávidnak, úgy nem chelekeszem véle, * hogy el-vételsék az ország a' Saul házától, és fel-emeltessék a' Dávid királyi széke Izraëlen, és Judán, Dántól-fogva Berssabeéig. * És nem felelhete néki semmit: mert fél vala tőle. * Követeket küldé azért Abner Dávidhoz magáért, mondván: Kié a' föld? és hogy meg-mondanák: Vess barátságot velem, és veled lészen a' kezem, és hozzád viszem az egész Izraëlt. * Ki monda: Igen jól: én barátságot vetek veled: de egy dolgot kérek tőled, mondván: Ne lássad orczámat, míg nē el-hozod a' Saul leányát Mikolt: és úgy jőj-el, és láss engem. * Követeket küldé pedig Dávid a' Saul fiához Isbosethez, mōdván: † Add viszsza a' feleségemet Mikolt, kit magamnak jegyeztem száz Filistæus szemérmek első bőrén. * Elküldé azért Isboset, és el-vévé őtet a' férjétől Faltieltől a' Lais fiától. * És a' férje sírva követi vala őtet, Bahurimig. és monda néki Abner: Eredgy, és térj-viszsza. Ki viszsza-téré. * Az Izraël véneivel-is szólla Abner, mondván: Mind tegnap 's mind tegnap-előtt kerestitek vala Dávidot hogy országolna rajtatok. * Most azért mivellyétek-meg: mert az Úr szóllott Dávidnak, mondván: Az én szolgám Dávid keze-által szabadítom-meg a' népemet Izraëlt, a' Filistiim és minden ő ellenségi kezéből. * Szólla pedig Abner Benjaminnak-is. És el-méne hogy meg-mondaná Dávidnak Hebronban, mind a' mik tetszettek vala Izraëlnek és egész Benjaminnak. * És Dávidhoz jőve Hebronba húsz férfiúval. És Dávid lakodalmat szerze Abnernek, és a' férfiainak kik véle jőttek vala. * És monda Abner Dávidnak: Fel-kelek, hogy hozzád gyűjtsem én uramhoz királyomhoz egész Izraëlt, és szővetséget szerezzek veled, és uralkodgyál mindeneken, a' mint a' lelked kivánnya. * Mikor azért el-késéríte vólna Dávid Abnért, és amaz el-ment vólna békével, * mingyárt meg-jővének a' Dávid szolgai, és Jóab, igē nagy prædával, meg-vervén a' latrokat: Abner pedig nem vala Dáviddal Hebronban, mert már el-bochátta vala őtet, és el-ment vala békével. * És Jóab, 's az egész sereg a' ki vele vala, az-után jutának: hírt tőnek azért Joábnak, mondván: " El-jőtt vólt a' Ner fia Abner a' királyhoz, és el-bochátotta őtet, és el-ment békével. * És Jóab a' királyhoz méne: és monda: Mit miveltél? Imé Abner

"1. Par. 3. a. 1.

† 1. Reg. 18. g. 27.

"3. Reg 2. a. 5.

hozzád jőtt: miért bocháttad-el őtet,
és el-ment 's el-távozott? * nem tu- 25
dod-e hogy a'Ner fia Abner azért jőtt
vólt hozzád, hogy meg-chalna téged,
és tudná ki-meneteledet 's bé-jőve-
teledet, és tudná mind a'miket mi-
velſz? * Ki-menvén azért Jóab Dá- 26
vidtól, kőveteket kűlde Abner-után,
és viſzſza-hozá őtet a' Sira-kúttyá-
tól, Dávid híre-nélkűl. * És mikor 27
viſzſza-jőtt vólna Abner Hebronba,
félre vívé őtet Jóab a' kapu-kőzbe,
hogy ſzóllana néki álnokſággal: és
által-űté ott az ágyékát, és meg-ha-
la, az őttſe Aſaël vérének boſzſzú-ál-
láſaért. * Melly dolgot halván Dávid 28
hogy már meg-lőtt, monda: Tiſzta
vagyok én, 's az orſzágom, az Úrnál,
őrőkké, a'Ner fia Abner vérétől, * és 29
a'Jóab fejére ſzállyon, és az attyának F
egéſz házára: és el-ne fodgyon a'
Jóab házából a' mag-folyáſt ſzenve-
dő, és a'poklos, és orſót-tárto, és kar-
dal-veſző, és kenyér-nélkűl ſzűkős.
* Azért Jóab és az őttſe Abiſai meg- 30
őlék Abnert, mivel meg-őlte vala az
őttſőket Aſaëlt Gábaonbã a'harczon.
* Monda pedig Dávid Joábnak, és 31
mind a'véle-valo népnek: Szaggaſsá-
tok-meg ruháitokat, és żákokba ől-
tőzzetek, és sírjatok Abner temetéſe-
előtt. Dávid király pedig kőveti vala
a' koporſót. * És mikor el-temették 32
vólna Abnert Hebronban, fel-emelé
ſzavát Dávid király, és síra az Abner
koporſóján: síra pedig az egéſz nép-
is. * Es ſiratván a'király 's keſeregvén 33
Abnert, monda: Nem úgy hólt-meg
Abner, mint a'túnyák ſzoktak meg-
halni. * A' kezeid kőtve nem vól- 34
tak, és a' lábaid nem vóltak bé- G
kókkal terhelve: hanẽ úgy eſtél-el,
mint el-eſni ſzoktak a'hamiſság fiai-
előtt. És iſmég ſiratá őtet az egéſz
nép. * És mikor enni jőtt vólna az 35
egéſz ſokaſág Dáviddal, még fényes
nappal meg-eſkűvék Dávid, mond-
ván: Ezeket chelekedgye nékem az
Iſtẽ, és ezeket mivellye, ha nap-nyú-
gat-előtt kenyeret kóſtolok, vagy
valami máſt. * És hallá az egéſz nép, 36
és tetſzék nékik mind a'miket chele-
kedék a'király az egéſz nép ſzíne-e-
lőtt. * és meg-iſméré az egéſz kőſség, 37
és egéſz Iſraël az napõ, hogy nẽ a'ki-
ráltól lőtt vólna hogy meg-őletnék,
a'Ner fia Abner. * És monda a'király 38
a'ſzolgainak: Nem tudgyátok-e hogy
egy fejedelem és a' leg-nagyobbik
39 eſett ma el Iſraëlben. * En pedig még
gyenge, és kent király vagyok: e'
férfiak pedig a' Sarvia fiai kemé-
nyek nékem: Fizeſsen az Ur a' go-
noſz-tévőnek gonoſsága-ſzerént.

IV. Rész.

1 MEg-hallá pedig a' Saul fia
A Isboſet, hogy el-eſett vól-
na Abner Hebronban: és
el-lankadának a' kezei, és
2 az egéſz Iſraël fel-háborodék. * Két
férfiai valának pedig a' Saul fiának,
latrok fejedelmi, eggyiknek neve Bá-
ana, és a'máſiknak neve Rekab, a'Bé-
roti Remmon fiai a'Benjamin fiaiból:
mert Bérot-is Benjaminhoz ſzámlál-
3 tatott. * és el-ſzőktek a' Berotíták
Getaimba, és ott jővevények vóltak
4 az ideiglen. * Vala pedig a'Saul fiá-
B nak Jonatáſnak egy bénna-lábu fia:
mert őt eſztẽdős vólt, mikor hír-
mondó jőtt Jezrahelből Saul és Jó-
natás-felől: fel-vévén azért őtet a'
dajkája, el-futa: és mikor ſietne hogy
el-ſzaladna, el-eſék, és meg-ſántúla:
5 és Mifiboſet vala neve. * El-jővén az-
ért a'Beroti Remmon fiai, Rekab és
Báana, a'nap melegſégében Isboſet
házában menének: ki aluſzik vala az
ágyán délben. És az ajtón-állo aſz-
ſzony búzát tiſztítván, el-alutt vala.
6 * Bé-menének pedig a'házba titkon
búza kaláſzokat vívén, és által-űték
az ágyékát Rekab 's az attyafia Báana,
7 és el-futának. * Mikor pedig a'házba
C mentek, amaz az ágyán aluſzik vala a'
kámarában: és által-űtvén meg-őlék
8 őtet: * és el-vívén a'fejét, el-menének
a'puſzta után egéſz éjjel, és az Isboſet
fejét Dávidhoz vívék Hebronba: és
mondának a'királynak: Ihol a'Saul
fiának Isboſetnek a'te ellenſégednek
feje, a'ki lelkedet kereſte: és az Úr az
én uramért a' királyért boſzſzút-ál-
9 lott ma Saulon, 's a' magván. * Felel-
vén pedig Dávid Rekabnak, és az at-
tyafiának Báanának, a' Béroti Rem-
mon fiainak, mõda nékik: Él az Úr, a'
ki meg-ſzabadította lelkemet mindẽ
10 nyomoruſágból, * "hogy azt, a'ki hírt
D tőn nékem, és mõda: Meg-hólt Saul:
ki azt alítá hogy jókat hirdetne, meg-
fogám, és meg-őlém őtet Siczelegbẽ,
kinek jutalmat kell vala adni a'hír-
11 ért: * Menyível inkább moſt, midőn
iſtentelen emberek őlték-meg az ár-

" Sup. 1. b. 14.

2. Reg. 3. 4.

tatlan férfiat, házában, az ágyán, ne kereſsem-e ki vérét kezetekből, és ne veſzeſselek-e el titeket a'földről?
* Parāchola azért Dávid a'ſzolgainak, 12
és meg-ölék őket: és el-vágván a' kezeket és lábokat, fel-akaſzták őket a' tó-fölött Hebronban: az Isboſet fejét pedig el-vívék, és az Abner koporſójába temeték Hebronban.

V. RÉSZ.

ÉS el-jövének Iſraëlnek minden nemzetſégi Dávidhoz, 1
mondván: † Ímé mi, te chontod és teſted vagyunk. * De 2
† 1. Par. 11. a. 1. tegnap 's tegnap-előtt-is, midőn Saul királyunk vólna, te valál Iſraëlnek ki 's bé-vívője: néked mondotta pedig az Úr: Te legelteted az én népemet Iſraëlt, és te léſzſz fejedelem Iſraëlen. * El-jövének az 3
Iſraël vénei-is a'királyhoz Hebrōba, és ſzövetſéget tőn vélek Dávid király Hebronban az Úr-előtt: és királlyá kenék Dávidot Iſraëlen. * Harmincz eſztendős fiu vala Dávid, mikor országlani kezde, † és negyven 4
† 3. Reg. 2. b. 11. eſztendeig országla. * Hebronbā országla Judán hét eſztendeig és hat hónapig: Jeruſalemben pedig országla harmincz-hárō eſztendeig egéſz Iſraëlen és Júdán. * És el-méne a'király, 6
és mind a' férfiak kik véle valának, B
Jeruſalembe, a' Jebuſæushoz a'föld lakójához: és mondának azok Dávidnak: Ide-bé nem jősz, ha el nem veſzted a' vakokat és ſántákat, kik azt mondgyák: Ide-bé nem jő Dávid. * Meg-vévé pedig Dávid a'Sion várát, ez a' Dávid váraſa. * Mert 7
jutalmat igért vala Dávid a' napon, 8
a'ki meg-verne a' Jebuſæuſt, és elérné a' padláſok chatornáit, és elveſztené a'vakokat és ſántákat a'Dávid lelke gyűlőlőit. azért mondatik köz-beſzédben: Vak és ſánta nem mennek a'templomba. * Lakék pedig a'várban, és nevezé azt, Dávid-váraſának: és meg-épité kőrös-kőrűl Mellótól-fogva és azon-belől. * És elő-mégyen vala öregbűlvén és 10
nevekedvén, és a'ſeregek Ura Iſtene véle vala. * " A' Tyruſi király Hi- 11
" 1. Par. 14. a. 1. rám-is követeket küldé Dávidhoz, és czédrus-fákat, és fa-míveſeket, és kő-míveſeket a' kő-falokért: és meg-épiték a' Dávid házát. * És 12
meg-érté Dávid hogy meg-erősí- C
tette őtet az Úr az Iſraëlen-valo királyſágban, és hogy fel-magaſztalta orſzágát az ő népén Iſraëlen. 13
* † Dávid azért még-is ágyaſokat és † 1. Par. 3. a. 1. feleſégeket vőn Jeruſalemből, minek-utánna el-jött vólna Hebronból: és ſzületének Dávidnak több 14
fiai és leányi: * és ezek az ő nevek, kik néki Jeruſalemben ſzülettek, Samua, és Sóbab, és Nátan, és Salomon, * és Jebahar, és Eliſua, és 15
Nefeg, * és Jafia, és Eliſama, és Elioda, és Elifalet. * Meg-hallák azért 16
a'Filiſtæuſok, hogy Dávidot királlyá kenték vólna Iſraëlen: és fel-menének minnyájan hogy fel-kereſnék Dávidot: mellyet mikor hallott vólna Dávid, alá-méne az erőſ- 17
ſégbe. * " A' Filiſtæuſok pedig el- 18
" 1. Par. 14. b. 10. jövén, el-ſzélledének Rafaim-völgyében. * és tanátſot kérde Dávid 19
az Úrtól, mondván: Fel-mennyek-e a' Filiſtæuſokhoz? és kezembe adod-e őket? És monda az Úr Dávidnak: Menny-fel, mert adván adom kezedbe a' Filiſtæuſokat. * † El-méne 20
† Iſa. 18. c. 2. azért Dávid Báal-Faraſimba, és megveré ott őket, és monda: El-oſzlatta az Úr az én ellenſégimet előttem, mint el-oſzlatnak a'vízek. Azért hívattaték a'helynek neve, Báal-Faraſimnak. * És ott hagyák az ő fa- 21
ragott képeket: mellyeket el-vőn Dávid, és az ő férfiai. * És a' Filiſtæuſok iſmég fel-menének, és el-ſzélledének Rafaim-völgyében. * Tanátſot kérde pedig Dávid az Úrtól: Fel-mennyek-e a' Filiſtæuſok-ellen, és kezeimbe adod-e őket? Ki felele: Ne menny-fel ellenek, hanem kerűlly hátok-megé, és menny hozzájok a' kőrtvély-fák ellenébe. * És 24
mikor hallod a'menőnek zörgéſét a' kőrtvély-fák tetején, akkor kezdgy a' harczhoz: mert akkor mégyen-ki az Úr ſzíned-előtt, hogy megverje a' Filiſtæuſok táborát. * Che- 25
lekedék azért Dávid a' mint parancholta vala néki az Úr, és megveré a' Filiſtæuſokat Gábaától-fogva, míg Gézerbe mennél.

VI. RÉSZ.

ÉGybe-gyűjté pedig Dávid iſmég mind a' válogatottakat Iſraëlből harmincz ezeret. * " És fel-kele Dávid, és 2
" 1. Par. 13. b. 5. el-méne, és az egéſz nép a'ki véle vala a'Juda férfiaiból, hogy el-hoznák

az Úr ſzekrényét, melyre ſegétſégül
hívattatott a' ſeregek Ura neve, ki
azon felyűl űl a' Kerubimokon.
* És tévék az Úr ſzekrényét egy új 3
ſzekérre: és el-vívék azt az Abinadab
házából, ki Gábaában vala: az Ami-
nadab fiai pedig Óza és Ahio, ve-
† 1. Reg. zetik vala az új ſzekeret. * † És mi- 4
7. a. 2. kor el-vitték vólna azt az Abinadab
házából, ki Gábaában vala, Ahio az
Iſten ſzekrényét őrizvén, a' ſzekrény
előtt mégyen vala. * Dávid pedig, és 5
egéſz Iſraël játſzodoznak vala az
Úr-előtt, minden meſterſéges fák-
kal, és czitarákkal és hegedűkkel
és dobokkal és chengettyűkkel és
czimbalomokkal. * Minek-utánna 6
pedig a' Nakon-Szérőjéhez jutának,
ki-nyújtá Óza a' kezét az Iſten ſzek-
rényére, és meg-fogá azt: mert rú-
góldoznak vala az őkrők, és félre haj-
tották vala azt. * És Óza-ellen harag- 7
ra gerjede az Úr, és meg-veré őtet a' B
vakmerőſégért: ki meg-hala ott az
" 1. Par. Iſten ſzekrényénél. * " Meg-ſzo- 8
13. b. 11. morodék pedig Dávid, mivelhogy
meg-verte vólna az Úr Ózát, és hí-
vattaték a' helynek neve: Óza ve-
réſének, e' mái napig. * És félé Dá- 9
vid az Urat a' napon, mondván:
Hogy jő-bé hozzám az Úr ſzekrénye?
* És nem akará magához ſzállíttani 10
az Úr ſzekrényét a' Dávid váraſába:
hanem ſzállítá azt a' Getæus Obede-
dom házába. * És az Úr ſzekrénye 11
a' Getæus Obededom házában ma-
rada három hólnapig: és meg-áldá
az Úr Obededomot, és az ő egéſz há-
† 1. Par. zát. * † És hírré tévék Dávid ki- 12
15. d. 25. rálynak, hogy meg-áldotta az Úr
Obededomot, és mindenét, az Iſten
ſzekrényeért. El-méne azért Dávid,
és az Iſten ſzekrényét Obededom há-
zából a' Dávid váraſába hozá víga-
ſággal: és Dáviddal hét karok valá-
" 1. Par. nak, és egy borju áldozat. * És mi- 13
15. d. 26. kor hat lépéſt mentek vólna a' kik C
viſzik vala az Úr ſzekrényét, egy ők-
rőt és egy koſt áldoz vala, * és Dá- 14
vid ugrál vala minden erejéből az Úr-
előtt. Dávid pedig gyólch éfodba öl-
tőzőtt vala. * És Dávid, és Iſraëlnek 15
egéſz háza viſzik vala az Úr teſta-
mentoma ſzekrényét, vígan, és trom-
bita ſzóval. * És mikor az Úr ſzek- 16
rénye a' Dávid váraſába ment vól-
na, a' Saul leánya Mikol az ablakról
nézvén, látá Dávid királyt ugrálni, és
tánczolni az Úr-előtt: és meg-útá-
17 lá őtet ſzívében. * És bé-vívék az
Úr ſzekrényét, és azt helyére té-
vek, a' Hajlék kőzepire mellyet vont
vala néki Dávid: és tőn Dávid ép-
pen-égő és békeſéges áldozatokat
18 az Úr-előtt. * És midőn el-végezte
vólna bé-mutatván az éppen-égő és
békeſéges áldozatokat, meg-áldá a'
19 népet a' ſeregek Ura nevében. * És
oſztogata Iſraëlnek minden ſokaſá-
gának, mind férfiúnak 's mind aſz-
D ſzony' állatnak, kinek-kinek egy bé-
leſt, és egy tehen-hús pechenyét, és
olajba pőrgőlt zemlye-liſztet: és el-
méne az egéſz nép ki-ki az ő házába.
20 * És meg-tére Dávid hogy meg-ál-
daná az ő házát: és ki-jővén Dá-
vid-eleibe a' Saul leánya Mikol,
monda: Melly dichőſéges vólt ma
az Iſraël királya, fel-foſztozódván az
ő ſzolgáinak ſzolgálói-előtt, és meg-
mezítelenűlt, a' mint meg-mezítele-
21 nűlne egy a' csúfok-kőzzűl. * És mon-
da Dávid Mikolnak: Az Úr-előtt, ki
inkább válaſztott engem hogy-ſem
az atyádat, és hogy-ſem az ő egéſz
házát, és parancholt nékem hogy fe-
jedelem lennék az Úr népén Iſraëlen,
22 * játſzom-is, alább-valo-is léſzek in-
kább hogy-ſem vóltam: és alázatos
léſzek ſzemeim-előtt: és a' ſzolgálók-
kal, kikről ſzóllottál, dichőſégesbnek
23 láttatom. * Mikolnak azért a' Saul
leányának nem lőn fia halála nap-
jáig.

VII. Rész.

1 Lőn pedig, mikor a' király a'
A házában űlne, és az Úr nyu-
godalmat adott vólna néki
mindenűnnét mindé ellenſé-
2 gitől, * monda Nátan Profétának:
† Látod-e hogy én czédrus-fa ház- * 1. Par.
ban lakom, és az Iſten ſzekrénye bő- 17. a. 1.
3 rők-kőzzé tétetett? * És monda Ná-
tan a' királynak: Mind a' mi ſzíved-
ben vagyon, eredgy, miveld-meg:
4 mert az Úr veled vagyon. * Lőn
pedig azon éjjel: és ímé az Úr be-
5 ſzéde Nátánhoz, mondván: * Eredgy,
és ſzólly az én ſzolgámnak Dávidnak:
Ezeket mongya az Úr: Vallyon te
6 építeſz-e nékem lakó-házat? * Mert
házban nem laktam a' naptól-fogva,
mellyen az Iſraël fiait Egyiptus-föl-
déből ki-hoztam, e' napiglan: ha-
nem hajlékban jártam és fátorban.
7 * Minden helyeken, mellyeken által-

mentem Iſraëlnek minden fiaival, ſzólván ſzóllottam-e az Iſraël valamelly nëzetſégének, a'kinek parancholtam, hogy legeltetné az én népemet Iſraëlt, mondván: Miért nem építtettetek nékem czédrus-fa házat? 8 *És moſt ezeket mongyad az én ſzolgámnak Dávidnak: Ezeket mongya a' ſeregek Ura: † Én hoztalak-el téged midőn a' legeltetésben a' nyájakat követted, hogy fejedelem lennél az én népemen Iſraëlen: * és veled vóltam mindenekben valahol jártál, és el-öltem minden ellenſégidet ſzíned-elől: és nagy nevet ſzerzettem néked, a' nagyok neve-ſzerént, kik a' földön vannak. *És helyt ſzerzek az én népemnek Iſraëlnek, és el-plántálom őtet, és abban lakik, és nem háborgattatik többé: és a' hamiſság fiai nem nyomorgattyák többé őtet mint az-elött, * a' naptól-fogva mellyen birákat rendeltem az én népemen Iſraëlen: és nyugodalmat adok néked minden ellenſégidtől. és elévé meg-jelenti néked az Úr, hogy házat épít néked az Úr. * "És mikor el-telnek a' te napid, és el-aluſzol az atyáiddal, fel-támaſztó a' magodat utánad, a'ki ágyékodból jő, és meg-erősíte az ö országát. *† Ő épít házat az én nevemnek, és állandóvá téſzem az ö országa ſzékit örökké. * Én attya léſzek, és ö fiam léſzen: ki ha valamit hamiſsan chelekeſzik, meg-feddem őtet az emberek veſzſzőjével, és az emberek fiainak chapáſival. * " Az én irgalmaſságomat pedig el nem vészem tőle, a'mint el-vettem Saultól, kit el-veték orczám-elől. * És hív léſzen a' te házad, és az országod örökké orczád-elött, és † a' királyi-ſzéked állándó léſzen ſzűnetlé. * Mind ez igék-ſzerént, és mind e' látás-ſzerént, így ſzólla Nátan Dávidnak. *Béméne pedig Dávid király, és le-üle az Úr-elött, és monda: Ki vagyok én Uram Iſten, és michoda az én házam, hogy ennyire hoztál engem? * De ez-is kevéſnek láttatott a' te ſzíned-elött Uram Iſten, hanem még hoſzſzú időre-is ſzóllottál a' te ſzolgád házáról: mert ez az Adam törvénye, Uram Iſten. * Mit ſzólhat azért még néked e'hez Dávid? mert te iſméred a' te ſzolgádat Uram Iſten. * A' te igéded-ért, és a' te ſzíved-ſzerént chelekedted mind e'nagy dolgokat, hogy tudtára adnád a' te ſzolgádnak. * Azért magaſztaltattál-fel Uram Iſten; mert ninch hozzád haſonlo, és ninch Iſten te-kivüled, mindenekben a' miket füleinkel hallottunk. * Mellyik nemzetſég pedig ollyan a' földön, mint a' te néped Iſraël, mellyért elment az Iſté, hogy maga népévé váltaná őtet, és magának nevet ſzerezne, és azokkal nagy és rettenetes dolgokat chelekednék a' földön, a' te néped orczája-elött, mellyet ki-ſzabadítottál magadnak Egyiptusból, a' nemzetſégtől, és annak iſtenétől. * Mert meg-erősítetted magadnak a' te népedet Iſraëlt örökke-valo népnek: és te Uram Iſten lőttél nékik Iſtenek. *Moſt azért Uram Iſten, az igét, mellyet a' te ſzolgádról ſzóllottál, és az ö házáról, tellyesíts-bé örökké: és chelekedgyél a' mint ſzóllottál, * hogy fel-magaſztaltaſsék a' te neved örökké, és mondaſsék: A' ſeregek Ura az Iſraël Iſtene. És a' te ſzolgád Dávid háza állandó léſzen az Úr-elött, * mert te ſeregek Ura Iſraëlnek Iſtene nyilatkoztattad-meg a' te ſzolgád fülét, mondván: Házat épitek néked: azért találta-meg ſzívét a' te ſzolgád, hogy imádkoznék néked ez imádſággal. *Moſt azért Uram Iſten, te vagy az Iſten, és a' te igéid igazak léſznek: mert te mondottad a' te ſzolgádnak e' jókat. * Kezd-el azért, és áld-meg a' te ſzolgád házát, hogy légyen örökké elötted: mert te ſzóllottál Uram Iſten, és a' te áldáſoddal áldatik-meg a' te ſzolgád háza örökké.

† Sup. 1. Reg. 16. b. 11. Pſal. 77. g. 76.

"3. Reg. 8. a. 3.

† 1. Par. 22. c. 10.

" Pſ. 88. a. 3. c. 33.

† Heb. 1. b. 5.

VIII. Rész.

1 LÖn pedig ezek-után, meg-veré Dávid a' Filiſtæuſokat, és meg-alázá őket, és el-vévé Dávid az Adó-fizetés zabolájá a' Filiſtæuſok kezéből. *És meg-veré Moábot, és kötéllel méré-meg-őket, a' földig le-nyomván: méré pedig két kötelet, eggyet a' meg-ölésre, és eggyet a' meg-éltetésre: és lőn Móab Dávidnak adózó ſzolgája. *És meg-veré Dávid a' Rohob fiát Adarézert a' Sobai királyt, mikor el-indúlt hogy uralkodnék az Eufrátes folyó-vizén. * És el-fogván Dávid amannak réſzéről ezer hét-ſzáz lovagot, és húſz-ezer gyalogot, le-vágatá inokot mind a' ſzekeres lovaknak: meg-hagya pedig azok-

1. Par. 18. a. 1.

2. Reg. 7. 8.

ból száz szekeret. * El-jöve a' Syriai Damaskus-is, hogy segétséget hozna a' Sóbai királynak Adarézernek: és meg-vere Dávid huszon-két ezer Syriai férfiat. * És erősséget helyhezte-te Dávid Syriai Damaskusban: és Syria Dávidnak adózó szolgája lőn: és meg-tartá az Úr Dávidot mindenek-ben valamire ment. * És el-vévé Dá-vid az arany-fegyvereket, mellyek Adarézer szolgain valának, és vivé azokat Jerusalembe. * És Betéből, és Bérotból az Adarézer városiból, igen sok rezet vőn Dávid király. * Meg-hallá pedig az Emati király Tóu, hogy meg-verte vólna Dávid Adarézernek minden erejét, * és el-küldé Tóu a' fiát Jórámot Dávid királyhoz, hogy kőszöntené őtet örvendezvén, és há-lákat adna: azért hogy meg-győzte vólna Adarézert, és meg-verte vólna őtet. Mert Adarézernek ellensége va-la Tóu, és valának kezében arany edé-nyek, és ezüst edények, és réz edé-nyek: * és azokat-is az Úrnak szen-telé Dávid király az ezüstel és aran-nyal, mellyeket meg-szentelt vala mind a' nemzetségekből, kiket meg-hóldoltatott vala, * Syriából, és Mo-ábból, és az Ammon fiaiból, és Filisti-imből, és Amalekből, és a' Rohob fi-ának Adarézernek a' Sóbai királynak prædáibol. * Nevet-is szerze magá-nak Dávid, mikor meg-téré Syriának meg-vételéből a' Só-aknás völgybe, meg-ölvén tizen-nyólcz ezeret: * és Idumæába őrzőket helyhezteté, és erősséget rendele: és lőn egész Idu-mæa Dávid szolgája. és meg-tartá az Úr Dávidot mindenekben valamire ment. * És országla Dávid egész Isra-élen: és Dávid itéletet és igasságot tészen vala mindé népének: * A' Sar-via fia pedig Jóab, a' sereg hadnagya vala: az Ahilud fia pedig Jósafat, Kan-cellariusa vala: * és az Akitob fia Sá-dok, és az Abjatar fia Akimélek, pa-pok valának: és Saraiás íro-deák: * a' Jójada fia pedig Banaiás, a' Czeretiek és Feletiek előttök-járója: a' Dávid fiai pedig papok valának.

IX. Rész.

ES mőda Dávid: Alítod-e hogy vagyon valaki a' ki meg-ma-radott vólna a' Saul házából, hogy irgalmasságot chele-kedgyem véle Jonatásért? * Vala pe-dig a' Saul házából, egy Siba-nevű szolga: kit mikor magához hívott vólna a' király, monda néki: Te vagy-e a' Siba? És ama' felele: Én va-gyok te szolgád: * És monda a' király: Maradott-e valaki a' Saul házából, hogy az Istē irgalmasságát chelekedgyem véle? És monda Siba a' király-nak: Jonatásnak vagyō még egy bén-na-lábu fia. * Hol vagyon, ugymond? És monda Siba a' királynak: Imé Lo-dabárban vagyon, az Ammiel fiának Makirnak házában. * El-küldé azért Dávid király, és el-hozatá őtet Loda-bárból, az Ammiel fiának Makirnak házából. * Mikor pedig el-jött vólna Jonatásnak a' Saul fiának fia Mifiboset Dávidhoz, le-borúla orczájára, és imáda. És monda Dávid: Mifiboset? Ki felele: Jelen vagyok te szolgád. * És monda néki Dávid: Ne félly, mert ir-galmasságot chelekedvén chelekes-zem veled az atyádért Jonatásért, és meg-adom néked az atyádnak Saul-nak minden földeit, és te mindenkor asztalomnál egyél kenyeret. * Ki imádván őtet, mőda: Ki vagyok én te szolgád, hogy hozzám hasonló hólt ebre tekintettél? * Szóllíttá azért a' király a' Saul szolgáját Sibát, és mon-da néki: Mind a' mik Saulé vóltak, és az egész házát, az urad fiának adtam. * Azért mivellyed te a' földet néki, és a' fiaid, és a' szolgaid: és vígy eledelt az urad fiának hogy tápláltassék: az urad fia pedig Mifiboset mindenkor az asztalomnál egyék kenyeret. Va-lának pedig Sibának tizen-öt fiai, és húsz szolgai. * És monda Siba a' ki-rálynak: A' mint meg-parancholtad én uram királyom a' te szolgádnak, úgy chelekeszik a' te szolgád: és Mifi-boset egyék asztalomnál mint egy a' király fiai-közzűl. * Vala pedig Mi-fibosetnek egy Mika-nevű kis fia: a' Siba házának pedig minden rokonsá-ga Mifibosetnek szolgál vala. * Mifi-boset pedig Jerusalemben lakik vala: mert a' király asztalárol észik vala mindenkor: és mind a' két lábára sánta vala.

X. Rész.

LŐN pedig ezek-után, hogy meg-halna az Ammon fiai ki-rálya, és országla helyette a' fia Hánon. * És monda Dávid: † Irgalmasságot tészek a' Náas fiával Hánonnal, a' mint az ő attya irgal-masságot tett velem. El-küldé

† 1. Par. 19. a. 2.

azért Dávid, vígaſztalván őtet ſzolgai-által az attya haláláról. Mikor pedig el-mentek vólna a' Dávid ſzolgai az Amon fiai földére, *mondának az Amon fiainak fejedelmi az uroknak Hánonnak: Alítod-e hogy az atyád tiſzteletiért küldötte Dávid hozzád a' vígaſztalókat, és nē azért küldötte-e Dávid a' ſzolgait hozzád, hogy megvizgálná, és meg-kémlené a' váraſt, és fel-fordítaná azt? * Fogá azért Hánon a' Dávid ſzolgait, és el-borotválá fél-réſzét a' ſzakálloknak, és elmetélé ruhájoknak felét az al-felekig, és el-ereſzté őket. *Mellyet mikor hírré tettek vólna Dávidnak, eleikbe küldé: mert igen rútúl meg-chúfoltattak vala a' férfiak, és meg-hagyá nékik Dávid: Maradgyatok Jerikóban, míg meg-nő a' ſzakállotok, és akkor jőjetek-meg. * Látván pedig az Ammon fiai hogy boſzſzúſágot tettek vólna Dávidon, el-küldének, és fizetéſért meg-fogadák a' Rohobi Syruſt, és a' Sóbai Syruſt, húſz-ezer gyalogot, és a' Maákai királytól ezer férfiat, és Iſtobtól tizen-két ezer férfiat. *Mellyet mikor hallott vólna Dávid, el-küldé Joábot és a' hadakozóknak minden ſeregét. * Ki-jövének azért az Ammon fiai, és el-rendelék a' ſereget ſzintén a' kapu-előtt: a' Sóbai Syrus pedig, és Rohob, és Iſtob, és Máaka, külön valának a' mezőn. * Látván azért Jóab hogy el-kéſzíttetett vólna ellene a' had, mind elől 's mind hátul, válaſzta Iſraëlnek mindē válogatottai-közzűl, és a' Syrus-ellen rendelé a' ſereget: * a' több réſzét pedig a' népnek az őttſének Abiſainak adá, ki az Ammon fiai-ellen rendelé a' ſereget. * És monda Jóab: Ha engē a' Syruſok meg-győznek, légy ſegétſégűl nékē: ha pedig téged győznek-meg az Ammon fiai, meg-ſegétlek téged. *Légy erős férfi, és harczollyúk népünkért, és a' mi Iſtenünk váraſáert: az Úr pedig azt chelekeſzi a' mi jó az ő ſzíne-előtt. * El-kezdé azért Jóab és a' nép ki véle vala a' harczot a' Syruſok-ellen: kik mingyárt meg-futamának előtte. * Az Ammon fiai pedig, látván hogy el-futottak vólna a' Syruſok, el-futának ők-is Abiſai-előtt, és bé-menének a' várasba: és meg-téré Jóab az Ammon fiaitól, és jöve Jeruſalembe. * Látván azért a' Syruſok hogy el-eſtek vólna Iſraël-előtt, egybe-gyülének egyenlő-képpen. * És el-küldé Adarézer, és ki-hozá a' Syruſokat kik a' folyó-vízen túl valának, és el-hozá azok hadát: Sóbak pedig az Adarézer hadának kapitánya, vala az ő fejedelmek. *Mellyet mikor hírré tettek vólna Dávidnak, egybe-gyűjté az egéſz Iſraëlt, és által-méne a' Jordánō, és juta Helába: és ſereget rendelének a' Syruſok Dávid-ellenébē, és harczolának ellene. * És el-futának a' Syruſok Iſraël-előtt, és meg-ölé Dávid a' Syruſokbā hét-ſzáz ſzekér-bélieket, és negyven-ezer lovagot: és Sóbákot a' had fejedelmét meg-veré: ki mingyárt meg-hala. * Látván pedig minnyájan a' királyok, kik Adarézer ſegétſégében valának, hogy meg-győzettettek Iſraëltől, meg-réműlének és el-futának őtven-nyólcz ezeren Iſraël-előtt. És békeſéget ſzerzének Iſraëllel: és ſzolgálának nékik, és nem merének a' Syruſok többe ſegétſéget adni az Ammon fiainak.

XI. Rész.

Lőn pedig eſztendő el-forogván, az időben mellyen a' királyok hadba ſzoktak menni, el-küldé Dávid Joábot, és a' ſzolgait ő-véle, és az egéſz Iſraëlt, és el-rablák az Ammon fiait, és megſzállák Rabbát: Dávid pedig, Jeruſalemben marada. * Ezen-közben történék, hogy fel-kelne Dávid az ágyáról dél-után, és ſétálna a' királyi ház folyoſóján: és láta egy aſzſzonyt kimoſsa vala magát, ellenbe az ő folyoſóján: az aſzſzony pedig igē ſzép vala. * El-külde azért a' király, és tudakozék ki vólna az az aſzſzony. És hírré tēteték néki hogy az Eliam leánya Bét-ſabée vólna az Hetæus Uriás felesége. * Követeket küldvén azért Dávid, el-hozatá őtet. Ki mikor bé-ment vólna hozzája, véle hála: † és mingyárt meg-tiſztúla az ő tiſztátalanſágából: * és viſzſza-téré házába magzatot fogadván. És el-küldvén hírt tőn Dávidnak, és monda: Terhbe eſtem. *El-küldé pedig Dávid Joábhoz, mondván: Küld hozzám a' Hetæus Uriáſt. És el-küldé Jóab Uriáſt Dávidhoz. * És el-jöve Uriás Dávidhoz. És meg-kérdé Dávid, ha jól vólna-e Jóab, és a' nép, és mint viſeltetnék a' had. * És monda Dávid Uriáſnak: Menyházadba, és moſd-meg a' lábaidat. És ki-méne Uriás a' király házából,

1. Par. 20. a. 1.

† Lev. 15. d. 18.

és követé őtet a' király étke. * Uriás pedig a'király háza ajtaja-előtt hála az urának többb szolgaival, és nè méne-alá házához. * És hírt tőnek Dávidnak, mondván: Nem ment házába Uriás. És mõda Dávid Uriásnak: Nem útról jöttél-e? miért nem mentél-alá házadhoz? Es monda Uriás Dávidnak: Az Isten szekrénye, és Israël 's Juda sátorokban laknak, és az uram Jóab, és az uram szolgai a' föld színén vannak: és én házamba menyek, hogy egyem és igyam, és a' feleségemmel hállyak? a' te életedre, és a' lelked életére, nem chelekeszem e' dolgot. * Monda azért Dávid Uriásnak: Maradgy itt ma-is, és hólnap elbochátlak téged. Meg-marada Uriás Jerusalembẽ ázon nap és a' másikon: * és hívá őtet Dávid hogy véle ennék és innék, és meg-részegíté őtet: ki estve ki-menvén, a' maga ágyán az ura szolgaival hála, és nem méne-alá házához. * Reggel lőn azért, és levelet íra Dávid Joábnak: és el-küldé Uriás-által, * ezt írván a'levélben: Állassátok Uriást a' had-eleibe, a'hol leg-erősb a'harcz: és hadgyátok-el őtet, hogy meg-ölettetvén el-veszszen. * Midőn azért Jóab a'várast vittatná, Uriást a' helyre állatá, a' hol tudgya vala hogy a'leg-erősb férfiak vólnának. * És ki-jövén a' férfiak a' városból, harczolnak vala Joábbal, és el-húllának a' Dávid szolgai népekőzzül, és meg-hala Hetæus Uriás-is. * El-küldé azért Jóab, és hírré tévé Dávidnak a'harcznak mindẽ dolgát: * és paranchola a'követnek, mondván: Midőn mind el-végezed a'harczról-valo beszédet a'királnak, * ha látod hogy búsúl, és mongya; Miért mentetek a' kő-falhoz harczólni? nem tudgyátok vala-e hogy sok nyilakat lőnek oñan felyűl a'kő-falról? * Ki ölte-meg a' Jeróbaál fiát Abiméleket? † Nem egy aszszony vetett-e reá egy darab malom követ a'kő-falról, és meg-ölte őtet Tebesben? miért mentetek a'kő-falhoz? mongyad: A' te szolgád a' Hetæus Uriás-is meghólt. * El-méne azért a'követ, és eljuta, és meg-beszéllé Dávidnak mind a'miket parancholt vala néki Jóab. * És monda a'követ Dávidnak: Meggyőzének minket a'férfiak, és ki-jövének hozzánk a' mezőre: mi pedig reájok rohanván, meg-űzők őket a' város kapujáig. * Es nyilakat igazgatának a'nyilasok a' szolgaidra oñan felyűl a'kő-falról: és meg-halának a'király szolgai-közzűl, sőt a' te szolgád a'Hetæus Uriás-is meg-hólt. * És monda Dávid a' követnek: Ezeket mongyad Joábnak: Ne törődgyél e' dolgon: mert külömb-féle a'harcz-vége, most ezt, és most amazt emésztimeg a'kard: bátorittsad a'vitézidet a' város-ellen, hogy azt el-rontsad, és biztasd őket. * Meg-hallá pedig az Uriás felesége, hogy meg-hólt vólna a' férje Uriás, és siratá őtet. * El-múlván pedig a' kesergés, el-küldé Dávid, és bé-hozá őtet a'házába, és felesége lőn, és fiat szűle néki: és nem tetszék az Urnak e'dolog, mellyet Dávid chelekedett vala.

XII. Rész.

EL-küldé azért az Úr Nátánt Dávidhoz: Ki mikor hozzája jött vólna, monda néki: Két férfiu vala egy városban, egygyik gazdag, és a'másik szegény. * A' gazdagnak igen sok juhai és ökrei valának. * A'szegénynek pedig semmie nem vala tellyességgel, hané egy kis juhotskája, mellyet vőtt és fel-tartott vala, és melly nála az ő fiaival eggyűtt nevelkedett vala, az ő kenyeréből évén, és pohárából iván, és kebelében aluván: és vala néki mint egy leánya. * Mikor pedig egy jövevény jött vólna a'gazdaghoz, kímélvén az ő juhaiban és ökreiben venni, hogy lakodalmat szerezne a'vendégnek a'ki hozzája jött vala, el-vévé a'szegénnek juhát, és étkeket készíte az embernek a' ki hozzája jött vala. * Dávid pedig haraggal igẽ fel-gerjedvén az ember ellen, monda Nátánnak: Él az Úr, hogy halálnak fia az a'férfiu a'ki azt chelekedte. * † A'juhot négy annyival fizeti-meg, mivelhogy e'dolgot chelekedte, és nem kedvezett. * Monda pedig Nátan Dávidnak: Te vagy az a' férfiu: Ezeket mongya Israëlnek Ura Istene: En kentelek téged királlyá Israëlen, és én mentettelek-meg téged Saul kezéből, * és néked adtam az urad házát, és az urad feleségit kebeledbe, és néked adtam az Israël és Juda házát: és ha ezek kichínyek, sokkal nagyobbakat adok néked. * Miért vetetted-meg tahát az Úr igéjét, hogy gonoszt chelekednél szinẽ-előtt? A' Hetæus Uriást meg-ölted

† *Iudic. 9. g. 53.*

† *Exod. 22. a. 2.*

fegyverrel, és a'feleſégét magadnak feleſégűl vetted, és az Ammon fiai fegyverével meg-ölted őtet. * Ez-okáért őrökké el nem távozik házadtól a'fegyver, mivelhogy meg-útáltál engem, és el-vetted a'Hetæus Uriás feleſégét, hogy feleſéged lenne. * Azért ezeket mongya az Úr: Ímé, én gonoſzt támaſztok reád a' házadból, és el-véſzem feleſégidet ſzemeid-előtt, † és felebarátodnak adom, és a'feleſégiddel hál e'Napnak láttára. * Mert te titkon chelekedtél: én pedig e'dolgot egéſz Iſraëlnek láttára chelekeſzem, és a' Nap-láttára. * És monda Dávid Nátánnak: Vétettem az Úrnak. És monda Nátan Dávidnak: "Az Úr-is el-vette bűnödet: meg nem halſz. * Mindazáltal, mivel az Úr ellenſégit káromlattattad; e'dologért, a'fiad, ki néked ſzűletett, halállal halmeg. * És Nátán viſzſza-tére házába. Meg-veré az Úr a'kiſdedet-is, kit az Uriás feleſége ſzűlt vala Dávidnak, és halálra válék. * És könyörge Dávid az Úrnak a'kiſdedért: és böjtel böjtole Dávid, és bé-menvén magán, a' földre fekűvék. * El-jövének pedig az ő házának vénei, kénſzerítvén őtet hogy fel-kelne a'földről: ki nem akara, és nem évék vélek étket. * Történék pedig heted napon hogy meghalna a'gyermek: és félnek vala a' Dávid ſzolgai hírré teni néki hogy meghólt vólna a'kiſded. mert mondának: Ímé midőn a'kiſded még élne, ſzóllunk vala néki, és nem halgatá-meg ſzavunkat: menyivel inkább gyötri magát, ha mongyuk, Meg-hólt a'gyermek? * Mikor azért Dávid látta vólna az ő ſzolgait ſuttogni, eſzébe vévé hogy meg-hólt vólna a'gyermechke: és monda a' ſzolgainak: Meg-hólt-e a' gyermek? Kik felelének néki: Meg-hólt. * Fel-kele azért Dávid a'földről, és meg-moſdék 's meg-kené magát: és mikor meg-változtatta vólna ruháját, bé-méne az Úr házába: és imádkozék, és házába méne, és kére hogy kenyeret tennének eleibe, és evék. * Mondának pedig néki a'ſzolgai: Mi dolog, a' mit chelekedtél? a' gyermekért, mikor még élne, böjtöltél és ſírtál: hogy pedig meg-hólt a'gyermek, fel-költél, és kenyeret öttél. * Ki móda: A'gyermekért, mikor még élne, böjtöltem és ſírtam; mert mondék: Ki tudgya, talám nékem ajándékozza őtet az Úr, és meg-él a'gyermek? * Moſt pedig hogy-ím meg-hólt, miért böjtöllyek? viſzſza hozhatom-e őtet többé? én megyek inkább hozzája: ő pedig nem jő viſzſza hozzám. * És meg-vígaſztalá Dávid a'feleſégét Bet-ſabeét, és bé-menvén hozzája, vele hála: Ki fiat ſzűle, és ának nevét Salomonnak hívá, és ſzereté őtet az Úr. * És üzene Nátan profétától, és hívá az ő nevét, Az Úr ſzerelmeſének, azért hogy ſzeretné őtet az Úr. * "Hadakozék azért Jóab az Ammon fiai Rabbatája-ellen, és meg-véſzi vala a'királyi váraſt. * És követeket küldé Jóab Dávidhoz, mondván: Harczoltam Rabbat-ellen, és meg-véſzük a'vízi váraſt. * Moſt azért gyűjts-egybe a'népnek többi réſzét, és ſzáld-meg a'váraſt, és veddmeg azt: hogy mikor én-általam elrontatik a'váras, én nevemnek netulajdoníttaſsék a' győzedelem. * Egybe-gyűjté azért Dávid az egéſz népet, és el-indúla Rabbat-ellen: és mikor vítatta vólna, meg-vévé azt. * És elhozá az ő királyok koronáját a'fejéből, egy talentom arany-nyomót, igen drága kövek lévén benne, és fejére tették Dávidnak. De a' váraſnak-is igen ſok prædáját vivé-el: * annak népet-is el-vivén által-fűréſzlé, és vaſas ſzekereket vona által rajtok: és el-vagdalá bárdokkal, és a'tégla kemenczébe veté: így chelekedék az Ammon fiainak minden váraſival. És meg-téré Dávid, és az egéſz ſereg Jeruſalembe.

XIII. Rész.

LŐn pedig ezek-után, hogy a' Dávid fiának Abſalomnak Támár-nevű igen ſzép húgát meg-ſzeretné a'Dávid fia Ammon, * és igen kivánná őtet, úgy hogy annak ſzerelméért meg-betegűlne: mert mivelhogy ſzűz vólna, nehéznek láttatik vala néki hogy valamit tiſzteſségtelenűl chelekednék véle. * Amnónak pedig egy Jónadábnevű baráttya vala, Semáának a'Dávid báttyának fia, igen okos férfiu. * Ki monda néki: Miért ſzáradſz így el naponként a'fonnyadáſsal király fia? miért nem jelented-meg nékem? És móda néki Amnon: Támárt a'bátyám Abſalom húgát ſzeretem. * Kinek felele Jónadab: Feküdgy az ágyadra, és tetteſs betegſéget: és mikor el-jő az

atyád

2. Reg. 12.

† Inf. 16. d. 21.

" Eccli. 47. b. 13.

" 1. Par. 20. a. 1.

atyád hogy meg-látogaſſon téged, mongyad néki: Jöjön ide, kérlek, a' húgom Támár, hogy ételt adgyon nékem, és chinállyon étket hadd egyem a' kezéből. *Le-feküvék azért Amnon, és mint-ha betegeskedni kezde: és mikor el-jött vólna a' király 6 B őtet látogatni, monda Amnon a' királynak: Jöjön-el, kérlek, a' húgom Támár, hogy ſzemeim-előtt két-féle levetskét chinállyon, és egyem a' kezéből. * El-küldé azért Dávid a' Támár házához, módván: Menny a' bátyád Amnō házába, és chinálly étket 7 néki. *És el-méne Támár a' báttya Amnō házába: ama' pedig fekſzik vala: ki liſztet vévén meg-keveré, és meg-hígítván, ſzemei-előtt levetſzkéket főze. *És vévén a' mit főzött vala, ki-tőlté, és eleibe-tévé, és nē akara enni: és monda Amnon: Űzzetek-ki mindeneket tőlem. És mikor ki-űztek vólna mindeneket, *monda Am- 8 E 9 10 C non Támárnak: Hozd-be az étket a' kamarába, hogy egyē a' kezedből. Vévé azért Támár a' levetskéket, mellyeket chinált vala, és bé-vivé a' bátyának Amnonnak a' kamarába. *És 11 mikor eleibe vitte vólna az étket, meg-ragadá őtet, és monda: Jere, hálly velē édes húgō. *Ki felele néki: 12 Né, édes bátyám, ne tégy erőſzakot rajtam: mert ez nē ſzabad Iſraëlbē: ne miveld e' bolódſágot. *Mert én el nē 13 fogom viſelhetni gyalázatomat, és te ollyā léſzſz Iſraëlbē mint egy az eſztelenek-közzűl: hanē inkább ſzólly a' királynak, és meg nem tagad engē tőled. *Nem akara pedig engedni kō- 14 28 nyörgéſinek, hanē erőſſebb lévén lenyomá őtet, és véle hála. *És meg- 15 gyűlőle őtet Amnō igē nagy gyűlőlſéggel: úgy hogy nagyobb vólna a' gyűlőlſég, mellyel gyülöli vala őtet, a' ſzeretetnél mellyel az-előtt ſzerette vala. *És móda néki Amnō: Kelly-fel, 's eredgy. * Ki felele néki: Nagyobb 16 gonoſſág ez, mellyet moſt rajtā chelekeſzel ki-űzvén engem, hogy-ſem a' mit az-előtt chelekedtél. És nē akará őtet hallani: *hanem ſzóllítván az 17 30 jnaſt, a' ki ſzolgál vala néki, monda: D Űzd-ki ezt előlem, és tedd-bé az ajtót utánna. * Ki bokáig-valo ſzoknyába 18 vala öltőzve: mert ollyā ruhákkal élnek vala a' király ſzűz leányi. Ki-űzé azért őtet a' ſzolgája. és bé-tévé az ajtót utánna. *Ki hamut hintvén a' fejére, meg-ſzaggatván a' bokáig-valo 19 ſzoknyáját, és kezeit fejére tévén, mégyen vala járván és jajgatván. *Móda 20 pedig néki a' báttya Abſalom: Nem hált-e veled a' bátyád Amnō? de moſt húgom halgaſs, atyád-fia: és ne gyötörd ſzívedet e' dologért. Támár azért meg-epedvén, a' báttyának Abſa- lomnak házában marada. *Mikor pe- 21 dig hallotta vólna Dávid király e' dolgot, igē meg-ſzomorodék; és nem akará Amnonnak a' fiának lelkét meg-ſzomorítani, mert ſzereti vala őtet, hogyím elſő-ſzűlötte vala. * Nē 22 ſzólla pedig Abſalom Amnoñak ſem gonoſzt, ſem jót: mert gyűlőli vala Abſalom Amnont, azért hogy meg-ſzōplősítette vólna a' húgát Támárt. * Lőn pedig két eſztēdō-múlva, hogy 23 az Abſalō juhai meg-nyírettetnének Báalháſorban, melly Efraim-mellett vagyon: és el-hívá Abſalō mind a' királly fiait, * és méne a' királyhoz, és 24 móda néki: Ímé meg-nyírettetnek a' te ſzolgád juhai: kérlek, jöjön-el a' király a' ſzolgaival az ő ſzolgájához. * És móda a' király Abſalomnak: Né 25 fiam, ne kérjed hogy minnyájan el-mennyünk, és téged terhellyünk. És mikor kénſzerítené őtet, és nē akarna el-menni, meg-áldá őtet. *És monda 26 Abſalō: Ha el nē akarſzjöni, kérlek, jöjön-el velünk ottā chak a' bátyám Amnon. És móda néki a' király: Nem 27 ſzükſég hogy el-meñyē veled. * Kénſzerité azért Abſalō őtet, és el-bochátá véle Amnōt, és mind a' király fiait. És lakodalmat ſzerzett vala Abſalom, mint a' királyi lakodalō. * Parācholt vala pedig Abſalō a' ſzolgainak, módván: Vígyázzatok reá mikor réſzeg lésend Amnō a' bortól, és mōdom néktek: Űſsétek őtet, és öllyétek-meg: ne félly etek: mert én vagyok a' ki azt parancholō néktek: vaſtagodgyatok, és legyetek erős férfiak. *Chelekedének 29 azért az Abſalō ſzolgai Amnon-ellē, a' mint parācholta vala nékik Abſalō. És fel-kelvén minnyájā a' király fiai, fel-űlének ki-ki az ő öſzvérére, és el-ſzaladának. * És mikor még az úton 31 mennének, hír érkezék Dávidhoz, módván: Meg-ölte Abſalō mind a' király fiait, és chak egy maradott közzűlök. * Fel-kele azért a' király, és meg-ſzaggatá ruháit: és a' földre eſék, és miñyájā a' ſzolgai, kik mellette állanak vala, meg-ſzaggaták ruhájokat.

* Felelvén pedig a' Dávid báttyának Semmaának fia Jónadab, monda: Ne alíttſa az én Uram királyom, hogy a' királynak minden fiai meg-ölettek: Ammō egyedűl hólt-meg, mert Abſalomnak ſzájábā vala, a'náptol-fogva mellyē meg-ſzōplőſitette a'húgát Támárt. *Moſt azért ne ereſzſze az én Urā kiralyom ſzívébe ez igét, mondván: Minnyájan meg-ölettenek a'király fiai: mert egyedűl Ammon hóltmeg. * El-ſzökek pedig Abſalom: és fel-emelé az ōr-állo ſzolga a'ſzemeit, és el-tekínte: és ímé ſok nép jō vala a' járatlā úton a'hegy óldalról. *Monda pedig Jónadab a'királynak: Ímé a'király fiai jelē vannak: a' te ſzolgád igéje-ſzerént úgy lőtt. *És mikor megſzűnt vólna ſzóllani, meg-jelenének a' király fiai-is: és bé-menvén felemelék ſzavokat, és ſirának: de a'király-is, és minden ſzolgai ſirának igen nagy ſiráſſal. * Abſalom pedig el-ſzökvén, az Ammiud fiához Tolomáihoz méne, a' Geſſuri királyhoz. Siratá azért Dávid a' fiát minden napokon. * Abſalom pedig mikor elfutott vólna, és Geſſurba jutott vólna, három eſztēdeig lőn ott. *És megſzűnék Dávid király Abſalomot kergetni, azért hogy meg-vígaſztaltatott vólna az Ammon halálárúl.

XIV. Rész.

MEg-értvén pedig a' Sarvia fia Jóab, hogy a'király ſzíve Abſalomhoz hajlott vólna, *Tekuába kűlde, és onnét egy bőlch aſzſzonyt hozata; és monda néki: Tetteſd hogy keſergeſz, és gyáſz ruhába öltőzzél, és olajjal meg ne kendőzzél, hogy légy mint a' ſok ideig halottat keſergő aſzſzony: * és menny-bé a'királyhoz, és ſzólly néki illyē beſzédeket. Jóab pedig az igéket ſzájába adá. *Azért mikor bé-mēt vólna a'Tékuai aſzſzony a' királyhoz, a' főldre eſék előtte, és imáda, és mōda: Szabadíts-meg engē király. * És monda néki a'király: Mi űgyőd vagyon? Ki felele: Ah, özvegy-aſzſzony vagyok én: mert meg-hólt a'férjem. *És a'te ſzolgálódnak két fia vala: kik háborgának egy-máſſal a' mezőn, és ſenki nē vala a' ki őket eltílthatná: és meg-veré eggyik a'máſikát, és meg-ölé őtet. *És ímé az egéſz rokonſág a'te ſzolgálód-ellē támadván, azt mongya: Add-elő azt, a' ki meg-ölte az attyafiát, hogy őllyük-meg őtet az attyafia lelkeért, kit megőlt, és tőrőllyük-el az örökőſt: és elakarják óltani ſzikrámat, melly megmaradott, hogy ne légyen neve a'férjemnek, és maradékja a' főldőn. * És mōda a'király az aſzſzonynak: Meñy házadba, és én parancholok felőled. * És mōda a' Tékuai aſzſzony a'királynak: Rajtam légyē, én urā királyom, a'hamiſság, és az atyám házán: a'király pedig és az ő ſzéke ártatlā légyē. *És mōda a'király: A'ki ellened ſzóll, hozd hozzám, és többé nem illet téged. *Ki monda: Emlekezzék-meg a' király az ő Uráról Iſtenéről, hogy meg ne ſokaſodgyanak a'vér-ſzerént valo atyafiak a' boſzſzú-állāſra, és ſemi-képpen meg ne öllyék a'fiamat. Ki mōda: Él az Úr, hogy a'főldre nem eſik a' fiad haj-ſzálaiból. *Mōda azért az aſzſzony: Szóllyō a'te ſzolgálód az én uramnak királyomnak egy igét. És monda: Szólly. *És monda az aſzſzony: Miért gōdoltál illyē dolgot az Iſten népe-ellen, és ez igét mōdotta a' király, hogy vétkezzék, és viſzſza ne hozza az ő ki-vetettét? * Minnyájan meg-halúk, és mint a' vizek el-folyúk a'főldbe, mellyek viſzſza nem térnek: "és nē akarja az Iſten a'lelket el-veſzni, hanem azt forgattya gōdolattyában, hogy tellyeſséggel el ne veſzſzen az el-vettetett. * Jőttem azért moſt, hogy meg-mongyam az én uramnak királyomnak ez igét, a'nép-előtt. És monda a'te ſzolgálód: Szóllok a' királynak, ha valami módō meg-chelekeſzi a'király az ő ſzolgálója ſzavát. *És meg-halgatá a'király, hogy megſzabadítaná az ő ſzolgálóját mindenek kezéből, kik engem el akarnak vala az Iſtē örökſégéből tőrleni, és a' fiamat egyetembē: *Mongya azért a' te ſzolgálód, hogy légyē az én uramnak királyomnak igéje mint az áldozat. Mert mint az Iſten Angyala, olly az én urā királyō, hogy ſem áldáſſal, ſem átokkal meg nē indúl: az-okáért a' te Urad Iſtened-is veled vagyon. * És felelvén a'király, mōda az aſzſzonnak: El ne titkold tőlē az igét, mellyet tőled kérdek. És monda néki az aſzſzony: Szólly urā királyō. *És mōda a'király: Nē Jóab keze vagyon-e veled mind ezekben? Felele az aſzſzony, és monda: A'te lelked üdvőſſégére, én uram királyom, ſem balra ſem jobra

" *Ezec. 18. g. 32. & 33. c. 11.*

ninch mind azokban a' miket szóllott
az én uram királyom: mert a' te szol-
gád Jóab, ő parãcholt nékẽ, és ő hely- E
heztette a' te szolgálód szájába mind
ez igéket. *Hogy e' beszédnek mód- 20
gyát el-változtatnám, a' te szolgád
Jóab parãcholta azt: te pedig én uram
királyom, bőlch vagy, mint bőlche- 33
sége vagyõ az Istẽ Angyalának, hogy
érts mindeneket a' földõn. *És mõda 21
a' király Joábnak: Ímé meg-engesz-
teltetvén, igédet meg-chelekedtem:
menny-el azért, és hídd-viszsza a'
gyermeket Absalomot. * És orczá- 22 1
jára borúlván Jóab a' földre, imádá és A
áldá a' királyt. és monda Jóab: Ma ér-
tette-meg a' te szolgád, hogy kedvet
találtam szemeid-előtt, én uram ki- 2
rályom: mert meg-chelekedted a' te
szolgád beszédét. * Fel-kele azért Jó- 23
ab, és el-méne Gessurba, és el-hozá F
Absalomot Jerusalembe. *Monda pe- 24
dig a' király: Térjen-viszsza házába, és
ne lássa orczámat. Viszsza-tére azért
Absalom a' házába, és nem látá a' ki- 3
rály orczáját. * Nem vala pedig olly 25
szép férfi mint Absalom az egész Is-
raëlben és igen ékes: tetétől-fogva
talpig nem vala ő-benne semmi ma- 4
kula. *És mikor a' haját el-nyíreti vala 26
(esztendőben pedig egyszer nyírette-
tik vala meg, mert a' haja terheli vala
őtet) reá méri vala a' feje haj-szálait
két-száz sikluſra, a' közönséges mér- 5
tékkel. *Születének pedig Absalom- 27
nak három fiai: és egy Támár-nevũ
leánya, ékes ábrázatu. *És Absalom 28 6
Jerusalemben marada két esztende-
ig, és nem látá a' király orczáját. * 29
Küldé azért Joábhoz, hogy a' király- 7
hoz küldené őtet: ki nem akara hozzá
menni. És midõn másodszor küldött
vólna, és ama' nem akart vólna hoz-
zája menni, * monda a' szolgainak: 30 8
Tudgyátok a' Jóab szánto-földét az G
én szánto földem-mellett, mellyen az
árpa vetése vagyon: mennyetek-el
azért, és gyújtsátok-fel azt tűzzel.
Fel-gyújták azért az Absalom szolgai
a' veteményt tűzzel, és el-menvén a' 9
Jóab szolgai, meg-szaggatván ruhá-
jokat, mondának: Fel-gyújtották az
Absalom szolgai a' szánto-föld részét
tűzzel. * És fel-kele Jóab, és Absa- 31 10
lomhoz méne házába, és mõda: Miért
gyújtották-fel a' szolgaid az én ve-
teményemet tűzzel? *És felele Absa- 32 11
lom Joábnak: Hozzád küldöttem
kérvén hogy hozzám jőnél, és téged
a' királyhoz küldenélek, és mõdanád
néki: Miért jöttem-meg Gessurból?
jobb vólt nékem ott lennem: kérlek
azért hadd lássam a' király orczáját:
hogy-ha meg-emlekezik hamisság-
omról, öllyön-meg engem. *Bémenvén azért Jóab a' királyhoz, hírré
tőn néki mindeneket: és elő hívatta-
ték Absalom, és bé-méne a' király-
hoz, és imáda a' föld színén ő-előtte,
és meg-chókolá a' király Absalomot.

XV. Rész.

EZek-után azért Absalom sze-
kereket és lovagokat szerze
magának, és ötven férfiat kik
előtte járnának. * És reggel
fel-kelvén Absalõ, a' kapu bé-mene-
telénél áll vala, és minden férfiat, ki-
nek dolga vala hogy a' király itéle-
tére menne, hozzája hív vala Absa-
lom, és mond vala: Mellyik városból
vagy te? Ki felelvén mond vala: Isra-
élnek eggyik nemzetségéből vagyok
én te szolgád. * És felel vala néki Ab-
salom: A' te beszédid jóknak és iga-
zaknak láttatnak nékẽ: de ninch ren-
deltetett a' királytól, a' ki téged meg-
hálgasső. és mõd vala Absalõ. *Ki rẽ-
del engẽ biróvá a' földõn, hogy hoz-
zám jőjenek mind a' kiknek dolgok
vagyõ, és igazán itéllyek? *De mikor
hozzá járúlna-is az ember hogy kö-
szöntené őtet, ki-nyújtya vala kezét,
és meg-fogván, meg-chókollya vala
őtet. *És ezt chelekeszi vala az itélet-
re-jövõ egész Israëllel, hogy meg-
halgattatnék a' királytól, és szorgal-
maztattya vala az Israëli férfiak szí-
vét. *Negyven esztendõ-után pedig,
mõda Absalom Dávid királynak: El-
megyek, és bé-tellyesítem fogadási-
mat mellyeket az Úrnak fogadtam
Hebronban. *Mert fogadást fogadott
a' te szolgád, mikor Syriai Gessurban
vólna, mondván: Ha viszsza-viszẽ en-
gem az Úr Jerusalembe, áldozom az
Úrnak. *És monda néki Dávid király:
Menny-el békével. És fel-kele, és He-
bronba méne. *Kémeket küldé pedig
Absalom Israëlnek mindẽ nemzetsẽ-
gihez, mõdván: Mi-helyen hallyátok
a' trombita szót, mõgyátok: Absalom
országlott Hebronbã. *Absalommal
pedig Jerusalemből hívattatott két-
száz férfiak menének, együgyű szív-
vel menvén, és az okát tellyességgel
nem tudván. * És el-hívatá Absalom

Gilói Akitofelt a' Dávid tanátſát, az ő váraſából Gilóból. És mikor áldozatokat tenne, hatalmas pártolás lőn, és a'nép gyülekőzvén nevekedik vala Abſalommal. * Követ jöve azért Dávidhoz, mődván: Egéſz Iſraël Abſalomot követi tellyes ſzívvel. *És móda Dávid a' ſzolgáinak, kik véle valának Jeruſalemben: Kellyetek-fel; fuſſunk-el: mert el nem ſzaladhatunk Abſalom-előtt: Sieſsetek ki-menni, hogy valami-képpen el-jővén itt ne lepjen bennünket, és reánk ne hozza a' romláſt, és ſzablyára ne hánnya a' váraſt. *És mondának a' királynak a' ſzolgái: Mind a'miket paranchol a'mi urunk királyunk, őrömőſt meg-mivellyuk te ſzolgáid. * Ki-méne azért a'király, és az ő egéſz háza, gyalog: és hagya a'király tíz ágyas-aſſzonyt a' ház őrizéſére. *És ki-menvén a'király és egéſz Iſraël gyalog, meg-álla távul a' háztól: *és minden ſzolgái mellette mennek vala, és a' Czereti és Feleti ſeregi, és mind a' Getæuſok, erős hadakozó hat-ſzáz férfiak, kik gyalog követték vala őtet Getből, a' király-előtt mennek vala. *Móda pedig a' király Geti Étainak: Miért jőſz velünk? Térj-viſſza, és lakjál a' királlyal, mert jövevény vagy, és kijőttél helyedről. * Tegnap jöttél, és ma kénſzerittetel-e velünk ki-jőni? én pedig el-megyek a' hová menendő vagyok: térj-meg, és vidd-viſſza veled az atyádfiait, és az Úr irgalmaſſágot téſzen veled, és igaſſágot, mert meg-mutattad jó kedvedet és hívſégedet. * És felele Étai a' királynak, mondván: Él az Úr, és él az én uram királyom; hogy valamelly helyen léſſz én urám királyom, akár halálbá, 'ſ akár életbé, ott léſzen a' te ſzolgád. * És monda Dávid Etainak: Jere, és meńy-által. És által-méne Geti Étai, és mind a' férfiak kik véle válanak, és a'több ſokaſág. *És minnyájan ſírnak vala nagy ſzóval, és az egéſz nép által-mégyen vala: a' király-is által-mégyen vala a' Czédron patakán, és az egéſz nép az út-ellenébé mégyen vala, melly a'puſztára néz. * El-méne pedig Sádok pap-is, és minnyájan a' Leviták véle, el-vívén az Iſten ſzövetſége ſzekrényét, és le-tévék az Iſten ſzekrényét: és fel-méne Abjatar, míg egybe-gyűlne az egéſz nép, melly kiment vala a'várasból. *És monda a'király Sádoknak: Vidd-viſſza az Iſten ſzekrényét a'várasba: ha kedvet találok az Ur ſzemei-előtt, viſſza-viſſzen engem, és meg-mutattya nékem azt, és az ő hajlékát. *Ha pedig mondangya nékē: Nem tettſzel: jelen vagyok, chelekedgye a'mi jo előtte. *És monda a'király Sádok papnak: Oh Láto, térj-viſſza a' várasba békeſéggel: és a'fiad Akimaás, és az Abjatar fia Jónatás, a' tí két fiatok, légyenek veletek. *Ímé én el-rejtezem a' puſzta mezőſégibē, míg jelentő hír jő tőletek hozzám. * Viſſza-vívék azért Sádok és Abjatar az Iſtē ſzekrényét Jeruſalembe: és ott maradának. * Dávid pedig fel-mégyen vala az olaj-fák hegyére, mendegelvén és ſirván, mezít-láb járván, és bé-burított fővel: de a'nép-is mind, a' ki véle vala, bé-burított fővel ſírva mégyen vala fel. * Hírré tévék pedig Dávidnak, hogy Akitofel-is a' pártolásban vólna Abſalommal, és monda Dávid: Kérlek Uram, bolondítſd-meg az Akitofel tanátſát. * És mikor fel-menne Dávid a' hegy tetejére, mellyen imádando vala az Urat, ímé Araki Kúſai jővé eleibe, meg-ſzaggattatott ruhával, és földel bé-hintetett fővel. * És monda néki Dávid: Ha velem jőſz, terhemre léſzſz: * ha pedig a' várasba viſſza-térſz, és mondod Abſalomnak: Te ſzolgád vagyok, király: a' mint ſzolgája vóltam az atyádnak, úgy léſzek te ſzolgád: el-bőtod az Akitofel tanátſát. *Veled léſznek pedig Sádok és Abjatar papok, és minden igét mellyet a'király házából hallaſz, jelents-meg Sádok és Abjatar papoknak. *Vélek vannak pedig az ő két fiok, a'Sádok fia Akimaás, és az Abjatar fia Jónatás: és üzennyetek-meg nékem tőlők minden igét mellyet hallotok. * El-érkezvén azért Kúſai a' Dávid baráttya a' várasba, Abſalom-is bé-méne Jeruſalembe.

XVI. Rész.

ÉS mikor Dávid egy keveſé által-ment vólna a' hegy tetején, eleibe-jöve a' Mifiboſet ſzolgája Siba, két ſzamárral, mellyek terhelve valának két-ſzáz kenyérrel, és ſzáz kötés aſſzu-ſzőlővel, és ſzáz chomó ſzáraz fügével, és egy tömlő borral. * És monda a' király Sibának: Mire-valók ezek? És felele Siba: A' ſzamárok, a' ki-

rály chelédinek hogy reájok üllyenek: a' kenyerek, és a' fügék, szolgaidnak eledelére: a' bor pedig, hogy igyék a' ki meg-fogyatkozik a' pusztában. * És monda a' király: Hol vagyon az urad fia? "És felele Siba a' királynak: Jerusalemben maradott, mondván: Ma adgya-meg nékem az Israël háza az atyám országát. * És möda a' király Sibának: Tiéd légyenek mind a' mik Mifibóseté vóltak. És möda Siba: Kérlek, hadd talállyak kedvet elótted, én uram királyom. * El-méne azért Dávid király Bahurimig: és ímé ki-jó vala onnét egy Semei-nevü férfi, a' Saul rokonsága házából, a' Géra fia, és járdogal vala mévén, "és átkozódik vala, * és kóveket hagyigál vala Dávid-ellen, és Dávid királynak minden szolgai-ellen: az egész nép pedig, és minnyájan a' hadakozók, a' király jobb és bal óldalafelől mennek vala. * Igy szóll vala pedig Semei mikor átkozná a' királyt: Eredgy-ki, eredgy-ki vér-szopó férfiu, és Béliál embere. * Meg-fizette néked az Úr a' Saul házának minden vérét: mert el-foglaltad az országot helyette, és az Úr az országot a' fiadnak Absalomnak kezébe adta. és imé szorongatnak téged a' te gonoságid, mert vér-szopó férfi vagy. * Monda pedig a' Sarvia fia Abisai, a' királynak: Miért átkozza e' hólt eb az én uramat királyomat? el-megyek, és el-ütöm a' fejét. * És monda a' király: Mi közöm veletek Sarvia fiai? hadgyatok békét néki, hadd átkozzon: mert az Úr parancholta néki hogy Dávidot átkozza: és kichoda a' ki merje mondani, Miért chelekedett így? * És monda a' király Abisainak, és minden szolgainak: Ímé a' fiam, ki az ágyékomból jött, lelkemet keresi; menyivel inkább most a' Jemini fia? hadgyatok békét néki, hadd átkozzon az Úr parancholattya-szerént: * ha talám meg-tekinti az Úr nyomoruságomat; és jót ád nékem az Úr e' mái átokért. * Mégyen vala azért Dávid és a' társai az úton véle. Semei pedig, a' hegy tetéjen óldalúl, ellenébe mégyen vala, átkozván, és kóveket hagyigálvan ellene, és földet hányván. * El-juta azért a' király, és az egész nép véle fáradva, és ott megnyugovának. * Absalom pedig, és mindé népe bé-menének Jerusalembe, de Akitofel-is véle. * Mikor azért Araki Kúsai a' Dávid baráttya Absalomhoz jutott vólna, szólla néki: Egésséggel király, egésséggel király. * Kinek Absalom; Ez-e, ugymond, barátodhoz-valo hálá-adásod? miért nem mentél-el a' barátoddal? * És felele Kúsai Absalomnak: Semmi-képpen nem: mert azé lészek, a' kit az Úr választott, és mind e' nép, és az egész Israël, és azzal maradok. * De hogy ezt-is mongyam: Kinek fogok én szolgalni? nem a' király fiának-e? a' mint az atyádnak engedtem, ugy engedek néked-is. * Monda pedig Absalom Akitofelnek: Tartsatok tanátsot mit kellessék chelekednünk. * És möda Akitofel Absalomnak: Menny-bé az atyád ágyasihoz, kiket a' ház örizésére hagyott: hogy mikor meghallya az egész Israël hogy meg-úndokitottad az atyádat, erösödgyenek-meg veled azoknak kezek. * "Sátort vonának azért Absalomnak a' folyoson, és bé-méne az attya ágyasihoz az egész Israël-elött. * Az Akitofel tanátsa pedig, mellyet ád vala a' napokban, mint-ha valaki az Istentől kérdett vólna tanátsot: ollyan vala Akitofelnek minden tanátsa, mind mikor Dáviddal vala, 's mind mikor Absalommal vala.

XVII. Rész.

MOnda azért Akitofel Absalomnak: Tizen-két ezer férfiat választok magamnak, és fel-kelvén meg-üzöm Dávidot ez éjjel. * És reá-rohanván (mivelhogy meg-fáradott, és lankatt kezekkel vagyö) meg-verem ötet: és mikor el-futamodik az egész nép a' ki véle vagyon, meg-ölöm az el-hagyattatott királyt. * És meg-térítem az egész népet, mint egy ember meg-szokott térni: mert te egy embert keresz: és az egész nép békeségben lészen. * És tetszék az ö beszéde Absalomnak, és mind az Israël véneinek. * Monda pedig Absalom: Hívjátok Araki Kúsait, és hallyuk mit mond ö-is. * És mikor Kusai Absalomhoz jött vólna, monda Absalom néki: Illyen beszédet szólla Akitofel: meg-kell-é mivelnünk vagy nem? mi tanátsot adsz? * És monda Kúsai Absalomnak: Në jo tanáts, a' mellyet Akitofel adott ez-úttal. * És ismég monda Kúsai: Te tudod, az atyádat, és a' fér-

"Inf. 19. c. 17.

"3. Reg. 2. b. 8.

"Sup. 12. c. 11.

a' férfiakat, kik véle vannak, igen erőſſeknek lenni, és meg-keſeredett ſzívvel, mint, ha a' medve, kinek el-ragadták kölykeit, dühösködnék az erdőben: de az atyád-is hadakozó férfiu, és nem kéſik a' néppel.
9 * Talám moſt a' vermekben lappang, vagy egy olly helyen, a' mellyen akarja: és mikor el-eſik egy valaki elsőben, meg-hallya valaki hallandgya, és mongya: Chapás lőtt a' népben a' ki Abſalomot követi vala.
10 C * És a' leg-erősb-is, kinek ſzíve mint az oroſzlánnak, a' félelemtől el-olvad: mert tudgya az Iſraëlnek egéſz népe, hogy erős az atyád, és vaſtagok mind a' kik véle vannak.
11 F * Hanem ez tetſzik nékem igaz tanátſnak lenni: Gyűllyön hozzád az egéſz Iſraël, Dantól-fogva Berſabeéig, mint a' tengernek ſzámlálhatatlan fövenye: és légy közöttök. *És reája rohannyunk valamelly helyen találtatik: és el-lepjük őtet, mint a' harmat ſzokott a' földre eſni: és meg nem hagyunk a' férfiakban, kik véle vannak, chak eggyet-is.
13 * Hogy-ha valamelly várasba bé-mégyen, vegye körül az egéſz Iſraël a' váraſt kötelekkel, és vonnyuk azt a' patakba, hogy fel ne találtaſsék abból chak egy követske-is.
14 D * És móda Abſalom, és Iſraëlnek minden férfiai: Jobb az Araki Kúſai tanátſa az Akitofel tanátſánál: az Úr engedelméből pedig el-bomlék az Akitofel haſznos tanátſa, hogy az Úr reája hozná Abſalomra a' veſzedelmet.
15 * És monda Kúſai Sádok és Abjatar papoknak: Illyen 's illyen módon adott Akitofel tanátſot Abſalomnak, és az Iſraël véneinek: és én illyen 'ſ illyen tanátſot adtam.
16 * Moſt azért küldgyetek-el hamar, és tegyetek hírt Dávidnak, mondván: Ne keſsél ez éjjel a' puſzta mezőſégiben, hanem hallogatáſ-nélkül menj-által: hogy valami-képpen el ne nyeletteſsék a' király, és az egéſz nép melly véle vagyon.
17 E * Jónatás pedig és Akimaás Rógel Kúttyánál állanak vala: el-méne egy ſzolgálo és hírré tévé nékik: és azok el-menének, hogy megy vinnék Dávid királynak a' követséget: mert nē akarák hogy meg-láttatnának, vagy hogy bé-mennének a' várasba.
18 *Meg-látá pedig őket némelly gyermek, és meg-jelenté Abſalomnak: amazok pedig gyors járáſſal bé-menének némelly férfiu házába Bahurimba, kinek egy kúttya vala a' pitvarában, és alá-menének abba.
19 * Vőn pedig egy aſzſzony egy lepedőt, és ki-terjeſzté a' kút ſzájára, mint tőrött gabonát ſzárasztván: és így titkon lőn a' dolog.
20 * És mikor az Abſalom ſzolgai a' házba érkeztek vólna, mondának az aſzſzonynak: Hol vagyon Akimaás és Jónatás? És felele nékik az aſzſzony: Által-menének ſietve, egy kevés vizet kóſtolván. Azok pedig kik kereſik vala, midőn nem találták vólna, meg-térének Jeruſalembe.
21 * És midőn el-mentek vólna, fel-jövének amazok a' kútból, és el-menvén hírt tőnek Dávid királynak, és mondának: Kellyetek-fel, és mennyetek által hamar a' folyó-vízen: mert illyen tanátſot adott ellenetek Akitofel.
22 * Fel-kele azért Dávid, és az egéſz nép ki véle vala, és által-menének a' Jordánon, míg meg-virrada, és chak egy ſem vala a' ki által nem ment vólna a' folyó-vízen.
23 * Akitofel pedig látván hogy végh-hez nem ment vólna az ő tanátſa, meg-nyergelé ſzamárát, és fel-kele, és házába méne és váraſába: és el-rēdelvén a' házát, fel-akaſztván magát meg-hala, és el-temetteték az attya koporſójában.
24 G *Dávid pedig Táborba méne, és Abſalom által-méne a' Jordánon, ő és minnyájan az Iſraël férfiai véle.
25 * Amaſát rendelé pedig Abſalom Jóabért a' ſereg-eleibe. Amaſa pedig egy Jeſraëli ember fia vala, ki Jétrának hívattatik vala, ki bé-ment a' Náas leányához Abigailhoz, a' Sarvia nénnyéhez, melly Jóab annya vala.
26 *És tábort jára Iſraël Abſalommal Gálaad-földében.
27 * És midőn Dávid Táborba jutott vólna, a' Náas fia Sóbi az Ammon fiai Rabbattyából, és az Ammiud fia Mákir Lodabárból, és Gálaádi Berzellái Rogelimból,
28 * hozának néki lepleket, és kárpitokat, és föld edényeket, gabonát, és árpát, és liſztet, és darát, és babot, és lenchét, és pergelt cziczer-borſót,
29 * és mézet, és vajat, juhokat, és kövér borjúkat. és adák Dávidnak, és a' népnek, ki véle vala, eleſégül: mert azt alíták, hogy a' nép éhſég és ſzomjúſág-miatt fogyatkozáſt ſzenvedne a' puſztában.

XVIII. Rész.

1 MEg-nézegetvén azért Dávid a' népét, ezeredeſeket
A 13 és ſzázadoſokat rendele azokon, * és adá a' népnek
2 harmad-réſzét Jóab keze-alá, és harmad réſzét a' Sarvia fiának Abiſainak a' Jóab öttſének keze-alá, és harmad réſzét Étai keze-alá, ki Getből vala, és monda a' király a' népnek: Ki megyek én-is veletek. * És
3 felele a' nép: Ki nem jöſz: mert akár el-futſúnk, ſem igen gondolnak velünk: akár fele réſze el-eſſék közzülünk, ſem ſokat gondolnak azzal: mert te egyedül tíz-ezerért ſzámlálltatol: jobb azért hogy nékünk a' várasban óltalamúl légy. * Kiknek
4 monda a' király: A' mi néktek jónak látſztik, azt mivelem. Meg-álla azért a' király a' kapunál: és ki-mégyen vala a' nép ſeregekben ſzázonként, es ezerenként. * És paranchola a' ki-
5 B rály Joábnak, és Abiſainak, és Étainak, mondván: Tartſátok-meg nékem a' gyermeket Abſalomot. És az egéſz nép hallya vala hogy parancholna a' király minden fejedelmeknek Abſalom-felől. * Az-okáért ki-
6 méne a' nép a' mezőre Iſraël-ellen, és harcz lőn az Efraim erdejében. * És
7 19 meg-veretteték ott az Iſraël népe a' Dávid ſeregétől, és nagy chapás lőn azon nap, húſz ezerig. * Ott pedig
8 a' viadal el-ſzélledett vala az egéſz föld ſzínén; és ſokkal többen valának, kiket az erdő meg-emészte vala a' népben, hogy-ſem azok, kiket a' fegyver emészte vala meg azon nap. * Történék pedig hogy Abſa-
9 lom eleikbe jöne a' Dávid ſzolgainak, öſzvéren ülvén: és mikor bément vólna az öſzvér egy sűrű és nagy cher-fa-alá, a' cher-fára akada a' feje: és ő az ég's a' föld-között függvén, az öſzvér, mellyen ült vala, elméne alóla. * Látá pedig azt né-
10 23 melly, és hírré tévé Joábnak, mondván: Láttam Abſalomot a' cher-fán függeni. * És monda Jóab a' férfiú-
11 24 C nak, ki hírt tött vala néki: Ha láttad, miért nem ſzegezted a' földhöz őtet, és én néked tíz ezüſt ſikluſt adtam vólna, és egy vitézi övet? * Ki monda
12 25 Joábnak: Ha ezer ezüſt ſikluſt adnális kezeimbe, ſemmi-képpen kezemet a' király fiára nem vetném: hallomáſunkra parancholt néked a' király, és Abiſainak, és Étainak, mondván: Meg-őrizzétek nékem a' gyermeket Abſalomot. * De ha azt lelkem-ellé bátorſágoſon chelekedtem vólna-is, ſemmi-képpen az el nem titkoltathatott vólna a' királytól,
14 és te nem ellenem állanál-é? * És monda Jóab: Nem úgy a' mint te akarod, hanem reája megyek előtted. Vőn azért három dárdát kezébe, és azokat az Abſalom ſzívébe őklelé: és mikor még mozgana a'
15 cher-fán függvén, * futamának Joábnak tíz fegyver-hordozó ifiai, és ál-
D 16 tal-vervén meg-ölék őtet. * Megfúvá pedig Jóab a' trombitát, és meg-tartoztatá a' népet, hogy ne űzné a' futo Iſraëlt, kedvezni akarván
17 a' ſokaſágnak. * És ragadák Abſalomot, és az erdőben egy nagy verembe veték őtet, és igen nagy rakás követ hordának reája: az egéſz Iſraël pedig az ő ſátoriba ſzalada.
B 18 * Abſalom pedig emelt vala magának, még midőn élne, egy jel-oſzlopot, melly a' Király Völgyében vagyon: mert mondotta vala; Nincſen fiam, és ez léſzē nevemnek emlekezete. És hívá a' jel-oſzlopot az ő nevével, és Abſalom-kezének neveztetik e' mái napig. * A' Sádok
20 fia pedig Akimaás, monda: El-futok, és hírré téſzem a' királynak, hogy itéletet tött néki az Úr az ő ellénſégi
E kezéből. * Kinek monda Jóab: Ne légy hír-mondó e' napon, hanem más nap tedd hírré: ma nem akarom hogy hírt mongy, mert meg-
21 hólt a' király fia. * És monda Jóab Kuſinak: Eredgy, és tedd hírré a' királynak a' miket láttál. Imádá Kúſi
22 Jóabot, és el-futamodék. * Iſmég pedig a' Sádok fia Akimaás monda Joábnak: Mit árt ha én-is el-futok Kúſi-után? És monda néki Jóab: Miért futnál, fiam? nem léſzſz jo hír mondo. * Ki felele: De mi ha el-
23 futok? És monda néki: Fuſs-el. Elfutván azért Akimaás az által-úton, meg-halladá Kúſit. * Dávid pedig a' két kapu-között ül vala: az őrállo pedig, ki a' kapu tetején vala a' kő-falon, fel-emelvén ſzemeit, láta egy egyedül fúto embert. * És felkiáltván meg-jelenté a' királynak: és monda a' király: Ha egyedül vagyon, jó hír vagyon ſzájában. Siet-

vén pedig amaz, és kőzelb járúlván,
* láta az őr-állo más embert futni, és 26
kiáltván a'kapu-főlőtt, mõda: Látok F
meg más egyedűl-fúto embert. És
monda a' király: Ez-is jo hír-mondo.
* Az őr-állo pedig; A' mint, ugy- 27
mond, az elsőnek futáſát látom,
mint a' Sádok fiának Akimaáſnak
futáſa. És monda a' király: Jó ember
az: és jó hírrel jő. * Kiáltván pedig 28
Akimaás, monda a' királynak: Egéſ-
ſéggel király. És imádván a' királyt
előtte a' főldre borúlván, monda:
Áldott a' te Urad Iſtened, ki meg-re-
keſztette az embereket, kik fel-emel-
ték kezeket az én uram királyom-
ellen. * És monda a' király: Békeſég- 29
ben vagyon-e a' gyermek Abſalom? G
És monda Akimaás: Oh király, nagy
tódúláſt láttam, midőn el-kűldene
Jóab a' te ſzolgád engem te ſzolgá-
dat: egyebet nem tudok. * Kinek 30
monda a' király: Menny-elő, és ály
itt: És mikor az elébb-ment és
meg-állott vólna, * meg-jelenék 31
Kúſi: és elő-jővén monda: Jo hírt
hozok, én uram királyom: mert ité-
letet tőtt ma éretted az Úr mind
azok kezéből kik fel-támadtak el-
lened. * Monda pedig a' király Kú- 32
ſinak: Békeſégben vagyon-e a' gyer-
mek Abſalom? Kinek felelvén Kúſi;
Légyenek, ugy-mond, mint a' gyer-
mek, az én uram királyom ellenſé-
gi, és minnyájan kik fel-támadnak
ellene gonoſz végre. * Meg-ſzomo- 33
rodván azért a' király, fel-méne a'
kapun-valo vachorálo-házba, és sí-
ra. És így ſzóll vala, mendegélvén:
"Inf. 19. a. 4. "Édes fiam Abſalom, Abſalom édes
fiam: ki adgya nékem hogy én hal-
lyak-meg éretted, Abſalom édes
fiam, édes fiam Abſalom.

XIX. RÉSZ.

HÍrré tévék pedig Joábnak, 1
hogy a' király ſiratná, és A
keſergené a' fiát: * és a' győ- 2
zedelem keſergéſre fordú-
la azon nap az egéſz népnek: mert
meg-hallá a' nép az napon hogy
azt mondanák: Bánkodik a' király
a' fián. * És a' nép az napon orozva 3
méne-bé a' várasba, a' mint el ſzokott
oroſzkodni a' meg-tért és el-futott
nép a' harczról. * A' király pedig 4
bé-burítá az ő fejét, és kiált vala
nagy ſzóval: Edes fiam Abſalom,
5 Abſalom édes fiam, édes fiam. * Bé-
menvén azért a' királyhoz Jóab a'
házba, monda: Meg-ſzégyenítetted
ma minden ſzolgaid orczáját, kik
meg-ſzabadították lelkedet, és a'
fiaid 's leányid lelkét, és a' feleſégid
6 lelkét, 's az ágyaſid lelkét. * Szere-
ted gyűlőlőidet, és gyűlőlőd ſzere-
tőidet: és meg-mutattad ma, hogy
nem gondolſz hadnagyiddal, és ſzol-
gaiddal: és bizonnyal meg-iſmér-
tem moſt, hogy, ha Abſalom élne,
és mí minnyájan meg-hóltunk vól-
7 na, az tettſzenék néked. * Moſt azért
kelly-fel, és jőj-ki, és ſzólván tégy-
B eleget a' ſzolgaidnak: mert eſ-
kűſzőm néked az Úrra, hogy ha ki
nem jőſz, chak egy ſem marad veled
ez éjjel: és gonoſzb léſzen az néked,
hogy-ſem minden gonoſzak, mel-
lyek reád jőttek, ifiuſágodtól-fogva
8 ez ideiglen. * Fel-kele azért a' ki-
rály, és le-űle a' kapuban: és az egéſz
népnek hírré tévék, hogy a' király
a' kapuban űlne: és el-jőve az egéſz
ſokaſág a' király-eleibe: Iſraël pedig
9 el-futa az ő ſátoriba. * És az egéſz
nép-is tuſakodik vala Iſraëlnek min-
den nemzetſégi-kőzőtt, mondván:
A' király ſzabadított meg-minket el-
lenſégink kezéből; ő mentett-meg
minket a' Filiſtæuſok kezéből: és
moſt el-futott a' főldről Abſalom-
10 miatt. * Abſalom pedig, a' kit feje-
delműnknek kentűnk, meg-hólt a'
hadban: meddig halgattok, és viſzſza
11 nem hozzátok a' királyt? * Dávid
C király pedig Sádok és Abjatar pa-
pokhoz kűlde, mondván: Szóllya-
tok a' Juda véneinek, mondván:
Miért jőtők utólſók a' királyt viſz-
ſza-hozni házába? (Egéſz Iſraël be-
ſzéde pedig el-jutott vala a' király-
12 hoz az ő házába.) * Tí én at-
tyámfiai, én chontom, és tí én teſ-
tem, miért vattok utólſók a' király
13 viſzſza-vitelében? * És Amaſának
mongyátok-meg: Nem én chon-
tom, és én teſtem vagy-e? Ezeket
chelekedgye nékem az Iſten, és eze-
ket mivellye, ha a' ſeregek hadna-
gya nem léſzſz előttem minden
14 időben Joábért. * És meg-hajtá ſzí-
vét minden Juda férfiainak, mint
egy férfiúnak: és el-kűldének a' ki-
rályhoz, mondván: Térj-viſzſza te,
15 és minden ſzolgaid. * És meg-tére

2. Reg. 19.

a' király:

a' király: és juta a' Jordánig, és az egész Juda Galgaláig méne, hogy eleibe menne a' királynak, és által-hozná őtet a' Jordánon. * "Siete pedig Gerának a' Jemini fiának fia Semei Bahurimból, és alá-méne a' Juda férfiaival Dávid király-eleibe, * ezer férfiakkal Benjaminból, és Siba a' Saul házából-valo szolga, és az ő tizen-öt fia, és húsz szolgai vele valának: és bé-rohanván a' Jordánba, a' király-előtt * által-menének gázlóban, hogy által-hoznák a' király házát, és az ő hagyása-szerént chelekednének: a' Géra fia Semei pedig le-borúlván a' király-előtt, midőn már által-ment vólna a' Jordánon, *monda néki: Ne tulajdoníts nékem uram a' hamisságot, és meg ne emlékezzél a' te szolgád boszszúság tételiről, azon a' napon mellyen kijöttél én uram királyom Jerusalemből; se ne tegyed, király, a' szívedbe. * Mert ismérem én te szolgád az én bűnömet: és azért ma Jósefnek egész házából első érkeztem, és alá-jöttem az én uram királyom-eleibe. * Felelvén pedig a' Sarvia fia Abisai, móda: Nem de ez igékért nemölettetik-e meg Semei, hogy meg-átkozta az Úr Krisztusát? * És monda Dávid: Mi közöm veletek Sárvia fiai? miért állotok ma ellenem? ma ölettetik-e meg tahát férfiu Israelben? nem tudom-e hogy ma lőttem királlyá Israelen? * És monda a' király Semeinek: Nem halsz-meg. És meg-eskővék néki. * A' Saul fia Mifiboset-is ála-méne a' király-eleibe mosatlan lábakkal, és nyíretlen szakállal: és ruháit meg nem mosta vala a' naptól-fogva mellyen ki-ment vala a' király, a' békeséges meg-téréséig napjáig. * És mikor Jerusalémben eleibement vólna a' királynak, monda néki a' király: Miért nem jöttél-el velem Mifiboset? * És felelvén, monda: Én uram királyom, a' szolgám megvetett engem, és én te szolgád megmódottam néki hogy szamárt nyergelne nékem, és fel-ülvén el-mennék a' királlyal: mert én te szolgád sánta vagyok. * "Annak-fölötte bé-is vádolt engem te szolgádat néked én uramnak királyomnak: Te pedig én uram királyom, mint az Isten Angyala vagy, chelekedd a' mi néked tettszik. * Mert nem vólt az atyám

"3. Reg. 2. b. 8.

" Sup. 16. a. 3.

háza hanem chak halálra kőteles az én uramnak királyomnak: te pedig engem te szolgádat asztalod vendégi-közzé helyheztettél: azért michoda igaz panaszolkodásom vagyon? vagy mit kiálthatok többé a' királyra? * Monda azért néki a' király: Mit szóllasz többet? állandó a' mit mondottam: te, és Siba oszszátok-meg az őrökséget. * És felele Mifiboset a' királynak: Bár mindeneket el-vegyen, pedig megtért az én uram királyom békességesen házába. *A' Gálaádi Berzellái-is, alá-menvén Rógelimból, által-kéré a' királyt a' Jordánon, kész lévén a' folyo-vízen túl-is követni őtet. * "A' Gálaádi Berzellái pedig igen vén vala, az-az, nyólczvan esztendős, és ő adott éléſt a' királynak, midőn Táborban vólt: mert igen gazdag ember vala. * Monda azért a' király Berzelláinak: Jere velem, hogy nyúgodgyál bátorságoson énvelem Jerusalemben. * És monda Berzellái a' királynak: Menyi napjai vannak az én életem esztendeinek, hogy fel-mennyek a' királlyal Jerusalembe? * "Nyólczvan esztendős vagyok ma: vallyon élnek-e az érzékenségim, hogy az édest a' keserőtől meg-válaszszák? vagy gyönyörködtetheti-e a' te szolgádat az étel és ital? vagy halgathatom-e többé az éneklő férfiak és aszszony'állatok szavát? miért lenne térhűl a' te szolgád az én uramnak királyomnak? * Egy keveſſé el-megyek én te szolgád a' Jordánon-túl veled: nem szűkölködöm e' fizetés-nélkül, * hanem kérlek hogy térjek-meg én te szolgád, és városomban hallyakmeg, és temetteſſem-el az atyám és anyám koporsója-mellett. Ihol vagyon pedig Kámaám a' te szolgád, ő mennyen-el veled, én uram királyom, és azt chelekedd vele, valami néked jónak láttatik. * Monda azért néki a' király: Jöjön által velem Kámaám, és én azt chelekeszem vele valami néked tettszik, és mindent meg-nyersz, a' mit kérsz tőlem. * És mikor által-ment vólna az egész nép és a' király a' Jordánon, meg-chókolá a' király Berzelláit, és meg-áldá őtet: és amaz meg-téré helyére. * Által-méne azért a' király Gálgalába, és Kámaám vele. Judának pe-

"3. Reg. 2. b. 7.

" Sup. 17. g. 27.

dig egész népe által-kéſérte vala a'
királyt, és chak fél reſz vala jelen az
Iſraël népéből. * Az-okáért Iſraël- 41
nek minden férfiai a'királyhoz gyűl-
vén, mõdának néki: Miért loptak-el
téged az atyánk-fiai a' Juda emberi,
és által-vitték a' királyt és a'házát a'
Jordánon, és Dávidnak minden fér-
fiait véle? * És felele Judának min- 42
den férfia az Iſraël férfiainak: Mert
nékem kőzelb-valóm a'király: miért
haragſzol e' dologért? Vallyon et-
tűnk-e valamit a' királyéból, vagy
ajándékok adattak-e nékűnk? * Es 43
felele az Iſraël férfia a' Juda férfiai-
nak, és monda: Tíz réſzſzel nagyobb
vagyok én a' király-előtt, és inkább
tartozik hozzám Dávid hogy-ſem
te-hozzád: miért chelekedtél boſz-
ſzúſágot rajtam, és miért nem tétettet
hírré előſzőr nékem, hogy viſzſza-
hoznám a' királyomat? Keményben
felelének pedig a' Juda férfiai az Iſ-
raël férfiainak.

XX. RÉSZ.

ES történék hogy ott vólna 1
egy Seba-nevű Bélial férfiu, A
Bokri fia, a' Jemini nemzet-
ſégéből: és trombitát fúva,
és monda: Ninch nékűnk réſzűnk
Dávidban, ſem őrőkſégűnk az Iſai
fiában: térj ſátoridba Iſraël. * És el- 2
válék az egéſz Iſraël Dávidtól, és kő-
veté a' Bokri fiát Sebát: a' Juda fér-
fiai pedig az ő királyokhoz ragaſz-
kodának, a' Jordántól-fogva Jeruſa-
lemig. * És mikor a' király el-jutott 3
vólna az ő házába Jeruſalembe, vé-
vé a'tíz ágyas aſzſzonyokat, kiket a'
ház őrzéſére hagyott vala, és adá
azokat őrizet-alá, éléſt adván né-
kik: és nem méne-bé hozzájok, ha-
nem bé-rekeſztve valának, halálok B
napjáig őzvegyſégben élvén. * Mon- 4
da pedig a' király Amaſának: Hídd-
egybe nékem Judának minden fér-
fiait harmad napra, és légy jelen. * 5
El-méne azért Amaſa hogy egybe-
híná Judát, és el-kéſék a' királynak
tetſzéſe-fölött mellyet rendelt va-
la néki. * Monda pedig Dávid Abi- 6
ſainak: Moſt inkább meg-ſanyar-
gat minket a' Bokri fia Seba, hogy-
ſem Abſalom: vidd-el azért az urad
ſzolgait, és kergeſd őtet, hogy va-
lami-képpen ne talállyon erős vára-
ſokat, és el ne ſzaladgyon előttűnk.
* Ki-menének azért véle a' Jóab fér- 7

fiai, a' Czeretiek 's a' Feletiek-is: és
C minnyájan az erőſſek ki-menének
Jeruſalemből a' Bokri fiát Sebát ker-
8 getni. * És mikor azok a' nagy kő-
mellett vólnának, melly Gábaon-
ban vagyon, Amaſa jővén eleikbe-
méne. Jóab pedig ſzoros kőntősbe
vala őltőzve az ő termetének mér-
téke-ſzerént, és azon felyűl a' dere-
kán hívelybe fűggő kardal fel-őved-
zett vala, melly úgy vala chinál-
va, hogy gyenge mozdíttáſſal ki-
9 jőhetne, és űthetne véle. * Monda
azért Jóab Amaſának: Egéſſéggel
atyám-fia. "És meg-fogá jobb ke- "3. Reg.
zével az Amaſa állát, mint-ha meg- 2. a. 5.
10 chókolná őtet. * Amaſa pedig nem
D vévé eſzébe a' kardot, melly Joáb-
nál vala, ki óldalba űté őtet, és ki-
ontá a' bélit a' földre, más ſebet ſem
tőn, és meg-hala. Jóab pedig, és
Abiſai az ő attyafia, űzik vala a'
11 Bokri fiát Sebát. * Azon-kőzben
némelly férfiak, a' Jóab tárſai-kőz-
zűl, midőn meg-állottak vólna az
Amaſa teſte-mellett, mondának:
Ímé a' ki Jóab-helyett Dávid tárſa
12 akart lenni. * Amaſa pedig vérbe-
kevertetvén, az út kőzepin fek-
ſzik vala. Látá azt némelly férfiu,
hogy az egéſz nép meg-állana hogy
őtet nézné, és el-emelé Amaſát az
útról a' mezőre, és bé-fődé őtet ru-
hájával, hogy ő-miatta meg ne ál-
13 lanának az által-menők. * El-emel-
vén azért őtet az útról, által-méne
minden férfiu kővetvén Joábot, a'
14 Bokri fiát Sebát kergetni. * Ama'
pedig által-ment vala Iſraëlnek
minden nemzetſégin Abelába, és
Betmaakába: és minden válogatott
15 férfiak hozzája gyűltek vala. * El-
E jutának azért, és reája víják vala
Abelát, és Betmaakát, és kőrnyűl-
vévék a' váraſt tőltéſekkel, és meg-
ſzállák a'váraſt: az egéſz nép pedig,
melly Joábbal vala, igyekezik vala
16 el-rontani a' kő-falokat. * És ki-ki-
álta egy bőlch aſzſzony a' várasból:
Hallyátok, hallyátok, mongyátok
Joábnak: Kőzelgeſs ide, és ſzóllok
17 veled. * Ki mikor hozzája járúlt
vólna, monda néki: Te vagy-e a'
Jóab? És ama' felele: Én. Kinek igy
F ſzólla: Halgaſd-meg a' te ſzolgálód
18 beſzédit. Ki felele: Hallom. * Iſmég
monda amaz: Régi példa-beſzédbe
e' beſzédet mongyák vala: A' kik

2. Reg. 20.

kérdez-

kérdezkednek, Abelában kérdezkedgyenek: és úgy végeznek vala. * Nem én vagyok-e a' ki igáſságot felelek Iſraëlben, és te fel akarod fordítani a' váraſt, és el-veſzteni az anyát Iſraëlben? Miért puſztítod-el az Úr örökſégét? * És felelvén Jóab, monda: Távul légyen, távul légyen az én-tőlem: Nem puſztítom, ſem el nem rontom. * Nem úgy vagyon a' dolog, hanem egy Seba-nevű ember az Efraim hegyéről a' Bokri fia, fel-emelte kezét Dávid király-ellen: adgyátok őtet egyedűl kézbe, és eltávozunk a' váraſtól. És monda az aſszony Joábnak: Ímé a' fejét hozzád küldik a' kő-fal-által. * Bé-méne azért az egéſz néphez, és bőlchen ſzólla nékik: kik a' Bokri fiának Sebának el-vágatott fejét ki-veték Joábnak. és ő trombitát fúva, és eltávozának a' váraſtól, ki-ki az ő ſátorába: Jóab pedig meg-téré Jeruſalembe a' királyhoz. * " Jóab azért fő hadnagy vala Iſraëlnek egéſz ſeregén: Banaiás pedig a' Jójada fia, a' Czeretæuſokon és Feletæuſokon. * Aduram pedig, adó-ſzedő: az Ahilud fia pedig Jóſafat, Kanczellarius: * Siva pedig, íro-deák: Sádok pedig és Abjatar, papok: * a' Jáiri Íra pedig, Dávid papja vala.

" *Sup. 8. d. 16.*

XXI. Rész.

LŐn pedig éhſég-is a' Dávid napjaiban három eſztendeig ſzűntelen: és tanátſot kérde Dávid az Úr felelő-helyétől. És monda az Úr: Saulért, és az ő vérſzopó házáért, hogy meg-ölte a' Gabaonítákat. * Elő-híván azért a' Gabaonítákat a' király, monda nékik: (a' Gabaoníták pedig nem az Iſraël fiai-közzűl valának, hanem az Amorræuſok maradéki: " mert az Iſraël fiai meg-eskűdtek vala nékik, és meg akará Saul őket ölni buzgóſágból, hogy már az Iſraël és Juda fiaiért.) * Monda azért Dávid a' Gabaonítáknak: Mit chelekedgyem veletek? és mi légyen engeſzteléſtek, hogy az Úr örökſégét álgyátok? * És mondának néki a' Gabaoníták: Nem ezűſtért 's aranyért vagyon pőrünk, hanem Saul-ellen, és az ő háza-ellen: és nem akarjuk hogy ember öletteſsék Iſraëlből. Kiknek monda a' király: Mit akartok talát hogy mivellyek néktek? * Kik mondának a' királynak: A' férfiat, a' ki minket hamiſſan meg-rontott és meg-nyomorított, úgy el kell tőrlenünk, hogy chak egy ſe maradgyon nemzetéből Iſraëlnek minden határiban. * Adaſſanak nékünk hét férfiak a' fiai-közzűl, hogy feſzíttſük-fel őket az Úrnak Saul Gábaajában, ki valaha az Úr válaſztotta vólt. És monda a' király: Oda adom. * " És kedveze a' király Mifiboſetnek a' Saul fia Jónatás fianak, az Úrra-való eskűvéſért, melly Dávid-között és a' Saul fia Jónatás-között vala. * Fogá azért a' király az Aja leányának Reſfának két fiát, kiket Saulnak ſzűlt, Armonit és Mifiboſetet: és a' Saul leányának Mikolnak öt fiát, kiket ſzűlt vala a' Berzellái fiának Hadrielnek, ki Malatiból vólt, * és adá azokat a' Gabaoníták kezeibe: kik fel-feſzíték őket a' hegyen az Úr-előtt: és el-eſének ezek heten eggyűtt meg-ölettetvén az aratás első napjain, el-kezdetvén az árpa aratás. * Vévén pedig az Aja leánya Reſfa ſzőr zákot, alája teríté a' kőſziklán, az aratás kezdetitől-fogva, míg nem víz chöpögne reájok az égből: és nem engedé a' madaraknak meg-ſzaggatni őket nappal, ſem a' vadaknak éjjel. * És hírré tévék Dávidnak a' miket chelekedett vala az Aja leánya Reſfa a' Saul ágyaſa. * És el-méne Dávid, és el-hozá a' Saul chontyait, és a' fia Jónatás chontyait a' Jábes-Gálaádi férfiaktól, " kik el-lopták vala azokat a' Betſáni útzáról, melyben fel-akaſztották vala őket a' Filiſtæuſok mikor megölték vólna Sault a' Gelboén: * és el-vívé onnat a' Saul chontyait, és a' fia Jónatás chontyait: és egybeſzedvén azok tetemit kik fel-akaſztattak vala, * el-temeték azokat a' Saul és a' fia Jónatás chontyaival Benjamin Földében, az óldalban, az ő attyának Cziſnek koporſójában: és meg-chelekedének mindeneket, a' miket parancholt vala a' király, és az-után meg-engeſzteltetéték az Iſten a' földnek. * Lőn pedig iſmég hadok a' Filiſtæuſoknak Iſraël-ellen, és alá-méne Dávid, és a' ſzolgai véle, és hadakoznak vala a' Filiſtæuſok-ellen. El-fáradván pedig Dá-

" *Joſ. 19. 6. 16.*

" *1. Reg. 18. a. 3.*

vid, *Jesbibenob, ki az arafa nemzetségéből vólt, "kinek dárdája vasa három-száz latot nyom vala, és új szablyával vala fel-övedzve, igyekezék meg-ölni Dávidot. * És segétségül lőn néki a' Sarvia fia Abisai, és megvervén a' Filistæust meg-ölé. Akkor meg-esküvének a' Dávid férfiai, mondván: Ez-után ki nem jősz velünk a' hadba, hogy el ne óltsad az Israël világát. * "Második had-is lőn Góbban a' Filistæusok-ellen: akkor Husati Sobokai meg-ölé Sáfot, az arafa gyökeréből az oriások nemzetségéből. * Harmadik had-is lőn Góbban a' Filistæusok-ellen, melyben a' Saltus fia a' Betlehemi selyemszövő Adeodatus, meg-ölé a' Geti Goliátot, kinek dárdája nyele mint a' takátsok zúgoly-fája vala. * A' negyedik had Getben lőn: melyben egy magas férfiu vala, kinek hat-hat újai valának kezein és lábain, az-az huszon-négy, és az arafa nemzetségéből vala. * És káromlá Israëlt: meg-ölé pedig őtet a' Dávid bátyának Sámaának fia Jónatán. * Ezek négyen születtek arafából Getben, és el-esének Dávidnak 's a' szolgainak kezek-által.

"1. Reg. 17. a. 7.

"1. Par. 20. a. 4.

XXII. Rész.

SZóllá pedig Dávid az Úrnak ez éneknek igéit, az napon mellyen meg-szabadította őtet az Úr minden ellenségi kezéből, és Saul kezéből. *és monda:

" Pſal. 17. a. 8.

"Az Úr az én kő-sziklám, és én erősségem, és én szabadítóm.

* Az Isten az én erősségem, ő-benne bízom: én paizsom, és szabadúlásomnak szarva: az én fel-emelőm, és óltalmam: szabadítóm, a' hamisságból ki-szabadítasz engem.

* A' dícséretes Urat segétségül hívom: és ellenségimtől meg-szabadúlok.

* Mert környűl-vettek engem a' halál gyötrelmi: a' Béliál pataki meg-rettentettek engem.

* A' pokol kötelei környűl-vettek engem: meg-előztek engem a' halál tőrei.

* Háboruságomban segétségül hívom az Urat, és Istenemhez kiáltok: és a' templomából szómat meg-hallgattya, és kiáltásom az ő füleihez érkezik.

* Meg-indúla és meg-rendúle a' föld: a' hegyek fondamentomi megrázódtak, és meg-romladoztak, mert haragutt azokra.

* Füst ment-fel az orrából, és a' szája-béli tűz meg-emészt: a' hólt szenek meg-gyúladtak attól.

* Meg-hajtá az egeket, és alá-szálla: és homály az ő lábai-alatt.

* Fel-üle a' Kerubimokra, és röpülle: és a' szélnek szárnyain viteték.

* A' setétséget maga-körül rejtekül helyhezteté: vizeket öntözvén az egek felyhőiből.

* A' fényesség-miatt az ő színe-előtt, tüzes szenek gyuladtak.

* Dörög az égből az Úr, és szózatyát adgya a' fölséges.

* Nyilakat bocháta, és el-hányá őket: villámást, és meg-emészté őket.

* És ki-tetszének a' tenger kiöntései, és meg-nyilatkozának a' föld kereksége fondamentomi, az Úr feddésétől az ő haragja szelének fuvásától.

* Küldé a' magasságból, és fel-vőn engem: és ki-vonya engem a' sok vizekből.

* Meg-szabadíta engem az igen hatalmas ellenségemtől, és azoktól kik gyűlőlnek vala engem: mert vastagbak valának nálamnál.

* Elő-vőtt engem nyomoruságomnak napján, és erős támaszom lőn az Úr.

* És ki-hoza engem a' széleségre: meg-szabadított engem mert tettszettem néki.

* Meg-fizet az Úr nékem igasságom-szerént: és kezeim tisztasága-szerént fizet nékem.

* Mert meg-őriztem az Úr útait, és nem chelekedtem istentelenül Istenem-ellen.

*Mert minden itéleti színem-előtt vannak, és az ő parancholatit el nem vetettem tőlem.

*És tekélletes lészek ő-véle, és hamisságomtól meg-őrizem magamat.

* Es meg-fizet nékem az Úr igasságom-szerént: és kezeim tisztasága-szerént, szemeinek tekintete-előtt.

* A' szentel szent lészsz: és a' vastaggal tekélletes.

*A' választottal választatott lészsz: és az el-fordúltal el-fordúlsz.

2. Reg. 22.

*Es a' szegény népet meg-szabádítod: és szemeiddel a' magasságokat meg-álázod. 28

*Mert te vagy én szövétnekem Uram: és te világosítod-meg Uram sötétségemet. 29

*Mert te-általad futok fel-övedzve: az én Istenemből által-ugró a' kő-falt. 30

*Isten, makula-nélkül-valo az ő útja, az Úr beszéde tűzzel probáltatott: paizsa mindé ő-benne bízóknak. 31

*Kichoda Isten az Úron-kivül: és kichoda erős a' mi Istenünkön-kivül? 32

*Isten a' ki fel-övedzett engem erősséggel: és meg-igyenesítette tekélletes útamat. 33

*Egyenlővé tévén lábaimat a' szarvasokhoz, és magasságimra helyheztetvén engem. 34

*"Harczra tanítván kezeimet, és karaimat rendelvén mint az réz íjat. 35

*Szabadításomnak paizsát adtad nékem: és a' te szelídséged meg-sokasított engem. 36

*Lépésimet ki-szélesíted alattam: és meg nem fogyatkoznak a' bokáim. 37

*Meg-kergetem ellenségimet, és meg-rontom: és meg nem térek míg nem meg-emésztem őket. 38

*Meg-emésztem őket és meg-rontom, hogy fel ne kellyenek: lábaim-alá esnek. 39

*Fel-övedzettél engem erősséggel a' harczra: meg-görbítetted az ellenem-állókat alattam. 40

*Hátat adattál ellenségimmel: az engem-gyülölőkkel, és el-vesztem őket. 41

*Kiáltanak, és nem lészen ki meg szabadíttsa; az Úrhoz, és meg nem halgattya őket. 42

*El-törlöm őket mint a' föld porát: mint az útzák sárát meg-rontom őket és meg-töröm. 43

*Meg-szabadítasz engem népemnek ellene-mondásitól: meg-óltalmazsz engem a' pogányok fejévé; a' nép, kit nem tudok, szolgál nékem. 44

*Az idegen fiak ellenem állanak, a' fülnek hallásával engednek nékem. 45

*Az idegen fiak el-folytak, és az ő ínségekben öszve-fugorodnak. 46

*El az Úr, és áldott az én Istenem: és fel-magasztaltatik az én szabadulásomnak erős Istene. 47

*Isten, ki boszszu-állásokat adsz nékem, és alám-veted a' népeket. 48

*A' ki engem ki-viszsz ellenségimközzül, és az ellenem tusakodókközzül fel-emelsz engem: "a' hamis férfiútol meg-szabadítasz engem. 49

*"Az-okáert hálát adok néked Uram a' pogányok-között, és a' te nevednek éneklek. 50

*Fel-magasztalója az ő királya szabadúlásinak, és irgalmasságot-tévő az ő Krisztusával Dávidd al, és az ő magvával mind örökké. 51

XXIII. Rész.

EZek pedig Dávidnak utólso igéi. Monda az Isai fia Dávid: Monda a' férfiu, ki a' Jákob Istenétől Krisztusá rendeltetett, a' jeles énekes Izraelben: *Az Úr lelke szóllott én-általam, és az ő beszéde a' nyelvem-által. *Monda az Izraël Istene nékem, szólla az Izraél Erőse, az embereken Uralkodo, igazán uralkodo az Isteni félelemben. *Mi-képpen a' hajnal világossága, nap-keletkor, reggel felyhőknélkül tündöklik, és mi-képpen az esőktől a' fü nevekedik a' földből. *Nem-is olly nagy az én házam az Istennél, hogy velem örökké-valo, mindenekben erős és álhatatos szövetséget szerzene. Mert minden én szabadulásom, és minden akaratom: és semmi ninch abban a' mi nem virágzanék. *Az engedetlenek pedig mint a' tövisek ki-szaggattatnak minnyájan: mellyeket kezekbe nem vésznek. *És ha ki azokat illetni akarja, fel-fegyverkezik vassal és hegyes fával, és tűzzel fel-gyújtatván mind semmivé égettetnek. *"Ezek a' Dávid erősinek nevei: A' székben ülő leg-bölchebb fejedelem a' három-közzül, ő mint a' fának igen-gyenge férgetskéje, ki nyólcz-százat ölt-meg egy ütközetben. *Ezután, Ahohita Eléazar amaz attya báttyának fia a' harom erősek-közzül, kik Dáviddal valának midőn a' Filistæusokat gyalázták, és oda gyülekeztek a' harczra. *És mikor felmentek vólna az Izraël férfiai, ő megálla és vágá a' Filistæusokat, míg elfáradna a' keze, és meg-merevednék a' kardal: és az Úr nagy szabadúlást tőn azon nap: és a' nép, melly elfutott vala, viszsza-tére a' meg-ölettek ragadományok le-vonyására. *És ez-után az Áge fia Semma Arariból, és gyülekezének a' Filistæusok az isztrájára: mert egy mező vala ott

"Psal. 17. d. 52.

"Rom. 15. b. 9.

"Psal. 143. a. 1.

"1. Par. 11. b. 10.

teli lenchével. Es mikor el-futott vólna a' nép a' Filiſtæuſok-elŏtt, * meg-álla a' mezŏ kŏzepin, és meg-óltalmazá amazt, és meg-veré a' Filiſtæuſokat: és nagy ſzabadúláſt tŏn az Úr. * Sŏt az-elŏtt-is mentenek vala alá hárman kik fejedelmek valának a' harmincz-kŏzŏtt, és az aratás idején Dávidhoz jŏttek vala Odollám barlangjába: a' Filiſtæuſok tábora pedig az Oriáſok-völgyében vala helyheztetve. * És Dávid az erŏſſégben vala: a' Filiſtæuſok tábora pedig akkor Betlehemben vala. * Kivána azért Dávid, és monda: Vaj-ha valaki nékem egy ital vizet adna a' chatorna-kútból, melly Betlehemben vagyon a' kapunál! * Reá rohanának azért a' három erŏſſek a' Filiſtæuſok táborára, és vizet meritének a' Betlehemi chatorna-kútból, melly a' kapunál vala, és Dávidnak vívék: ŏ pedig nem akará megínnya, hanem az Úrnak áldozá azt, * mondván: Kegyelmes légyen nékem az Úr, hogy ezt ne chelekedgyem: Nem-de ez embereknek, kik el-mentek vólt, véreket és lelkek veſzedemít igyam-e? Nem akará azért meg-innya. ezeket chelekedék a' három leg-erŏsbek. * Abiſai-is a' Jóab ŏttſe a' Sarvia fia, fejedelem vala a' három-kŏzzŭl: ez a' ki fel-emelte dárdáját három-ſzáz-ellen, kiket meg-ŏlt, nevezetes a' három-kŏzzŭl, * és nemesb a' három-kŏzŏtt: és azok fejedelme vala, de a' három elsŏkhŏz nem érkezett vala. * És Banaiás Jójadának igen erŏs férfiúnak fia, nagy chelekedetŭ, Kabſeelből: ez ŏlé-meg a' Moábi két oroſzlánt, és ez méne-alá, és meg-ŏlé az oroſzlánt a' kútban a' hónak idején. * Ugyan ŏ ŏlé-meg az Egyiptuſi férfiat-is, álmélkodáſra mélto férfiat, kinek dárda vala kezében: az-okáert mikor pálczával ment vólna alá hozzája, erŏvel ki-tekeré a' dárdát az Egyiptziuſnak kezéből, és meg-ŏlé azt a' maga dárdájával. * Ezeket chelekedte a' Jójada fia Banaiás. * És ŏ nevezetes a' három erŏſſek-kŏzzŭl, kik a' harmincz nemesbek-kŏzŏtt valának: de mindazáltal a' háromhoz nem érkezett vala: és Dávid titkos tanátſává tévé ŏtet. * A' Jóab ŏttſe Aſaël a' harmincz-kŏzzŭl, Elehánan az ŏ attya báttyának fia Betlehemből, * Semma Hárodiból, Éliki Harodiból, * Héles Faltiból, a' Tékuai Akczes fia Híra, * Abiezer Anatotból, Mobonnai Huſatiból, * Selmon Ahohiból, Maharai Netofatiból, * a' Báana fia Heled, ez-is Netofatiból, a' Ribai fia Itai a' Benjamin fiainak Gábaáttyából, * Banaia Faratonból, Heddai Gáas-pátakáról, * Abialbon Arbatból, Aſmavet Beromiból, * Eliaba Salabóniból. a' Jaſſen fiai, Jónatán, * Semma Oroniból, a' Sárar fia Ajam Arorból, * Elifelet Aásbainak a' Makati fiának fia, az Akitofel fia Eliam Gelonból, * Heſrai Karmélusból, Farai Arbiból, * a' Nátan fia Igaál Sóbából, Bonni Gádiból, * Selek Ammoniból, Naharai Berotból a' Sarvia fiának Joábnak fegyver-hordozója, * Ira Jetriből, Gareb ŏ-is Jetriből, * Hetæus Uriás. Minnyájan harmincz-heten.

XXIV. Rész.

ÉS " iſmég fel-gerjede az Úr haragja Iſraël-ellen, és felindítá Dávidot kŏzŏttŏk, ki ezt mondá: Menny-el, és ſzámláld-meg Iſraëlt és Judát. * És monda a' király az ŏ hada fejedelmének Joábnak: Járd-el Iſraëlnek minden nemzetſégit, Dántól Berſabeéig, és ſzámlállyátok-meg a' népet, hogy tudgyam annak ſzámát. * És monda Jóab a' királynak: Szaporíttſa-meg a' te Urad Iſtened a' te népedet, a' menyi moſtan, meg ſzáz annyivá tegye az én uram királyom ſzine-elŏtt: de mit akar az én uram királyom ez illyen dologgal? * Meggyŏzé pedig a' király beſzéde a' Jóab 's a' ſereg fejedelmi ſzavát: és kiméne Jóab, és a' vitézek fejedelmi a' király-elŏl, hogy meg-ſzámlálnák az Iſraël népét. * És mikor által-mentek vólna a' Jordánon, jutának Aroër váraſáig jobb-kézre, melly Gád Völgyében vagyon: * és Jázeren által-menének Gálaádba, és Hodſinak alſóbb földére, és a' Dán erdŏſire menének. És kerŭlvén Sídon-mellé, * által-menének Tyrus keritéſe-mellett, és a' Hevæuſnak és Kananæuſnak minden földére, és jutának Judának Déli réſzére Berſabeéba: * és meg-ſzemlélvén az egéſz földet,

" 1. Par. 21. a. 1.

2. Reg. 23. 24.

juta-

jutának kilencz hólnap és húsz nap- B
után Jerusálembe. * Oda adá azért 9
Jóab a' nép bé-irása számát a' király-
nak, és találtatának Israëlből nyólcz
száz-ezer erős férfiak, kik fegyvert
foghatnának: és Judából öt száz-
ezer hadakozók. * Meg-üté pedig 10
Dávidot a' szíve, minek-utánna meg-
számláltaték a' nép: és monda Dá-
vid az Úrnak: Igen vétkeztem e'
chelekedetben: de kérlek Uram,
hogy vedd-el a' szolgád hamisságát,
mert igen bolondúl chelekedtem.
* Fel-kele azert Dávid reggel, és lőn 11
az Úr beszéde Gád profetához 's a'
Dávid Látójához, mondván: * E- 12
redgy, és szólly Dávidnak: Ezeket
mongya az Úr: Háromnak válasz-
tása adatik néked: válaszsz eggyet,
a' mit akarsz ezek-közzűl, hogy che-
lekedgyem rajtad. * És mikor el-jött 13
vólna Gad Dávidhoz, hírt tőn néki,
mondván: A' vagy hét esztendeig C
éhség jő reád földedbe, a' vagy há-
rom hólnapig fútsz az ellenségid-
előtt, és azok kergetnek téged; a'
vagy bizonyára három napig dög-
halál lészen földeden. Mostan azért
gondolkodgyál, és lássad minémű
beszéddel felellyek annak, a' ki en-
gem küldött. * Monda pedig Dá- 14
vid Gádnak: Igen szorongattatom:
"de jobb hogy az Úr kezeibe essem
(mert sok irgalmassági vannak)
hogy-sem az emberek kezeibe. * És 15
dög-halált bocháta az Úr Israëlre,
reggeltől-fogva a' rendelt ideig, és
meg-halának a' nép-közzűl, Dántól
Bersabeéig, hetven-ezer férfiak. * És 16
mikor ki-nyújtotta vólna kezét az
Úr Angyala Jerusalemre hogy el-
veszténé azt, könyörűle az Úr a'
nyomoruságon, és monda a' nép-
ölő Angyalnak: Elég: tartóztasd
meg már kezedet. vala pedig az Úr
Angyala a' Jebusæus Areuna szérő-
je-mellett. * És monda Dávid az
Úrnak, mikor meg-látta vólna a'
nép-ölő Angyalt: Én vagyok a' ki
vétkeztem: én chelekedtem hamis-
san: ezek kik juhok, mit cheleked-
tek? Fordúllyon, kérlek, kezed el-
lenem, és az atyám háza-ellen. * Gad
pedig Dávidhoz méne az napon, és
monda néki: Menny-fel, és épits
óltárt az Úrnak a' Jebusæus Areu-
na szérőjén. * És fel-méne Dávid a'
Gád beszéde-szerént, mellyet paran-
cholt vala néki az Úr. * És tekint-
vén Areuna, eszébe véve a' királyt
és a' szolgait hogy hozzá mennének:
*és ki-mévén imádá a' királyt a' föld-
re borúlt orczával, és monda: Mi
az oka, hogy az én uram királyom
az ő szolgájához jő? Kinek monda
Dávid: Hogy meg-vegyem tőled a'
szérőt, és az Úrnak óltárt építtsek,
és szűnnyék-meg a' halál melly el-
hatalmazott a' nép-között. *És mon-
da Areuna Dávidnak: Vegye-el, és ál-
dozzék az én uram királyom, a' mint
tetszik néki: ihol vannak ökrök az
éppen-égő áldozatra, és a' szekér 's
az ökrök jármai a' fák-helyett. *Min-
dent ada Areuna király a' királynak:
és monda Areuna a' királynak: A' te
Urad Istened vegye-bé fogadásodat.
* Kinek felelvén a' király, monda:
Nem úgy a' mint ákarod, hanem árrő
vészem-meg tőled, és nem áldozom
az én Uramnak Istenemnek ingyen
valo éppen-égő áldozatokat. Meg-
vévé azért Dávid a' szérőt, és az ökrö-
ket, ötven ezüst sikluson: * és óltárt
épite ott Dávid az Úrnak, és áldozék
éppen-égő és hálá-ado áldozatokat:
és meg-kegyelmeze az Ur a' földnek,
és el-vétetek a' chapás Israëlből.

"1. Paral. 21. b. 13. Dan. 13. c. 23.

KIRALYOK HARMADIK KÖNYVE, A' ŻIDOKNAL ELSŐ.

I. Rész.

ES Dávid király meg- 1
vénhedett vala, és ide- A
jének sok napjai valá-
nak: és mikor bé-ta-
kartatnék ruhákkal, meg nem me- 2
legűl vala. * Mondának azért néki
a' szolgai: Keressünk a' mi urunk-
nak királyunknak egy szűz leány-
zót, és állyon a' király-elött, és táp-
lállya őtet, és hállyon a' kebelében,
és melegíttse a' mi urunkat kirá-

lyunkat. * Kereſének azért egy ſzép leányzót Iſraëlnek minden határiban, és találák Sunámi Abiſágot, és hozák őtet a' királyhoz. * A' leányzó pedig igen ſzép vala, és a' királlyal hál vala, és ſzolgál vala néki, a' király pedig nem iſmérémeg őtet. * A' Haggit fia pedig Adonias fel-fuvalkodék, mondván: Én orſzáglok. És ſzekereket ſzerze magának, és lovagokat, és ötven férfiat kik előtte futnának. * És meg nem feddé őtet az attya valaha, mondván: Miért chelekedted ezt? Igen ſzép vala pedig ő-is, másodikſzülött Abſalom-után. * És beſzéde vala a' Sarvia fiával Joábbal, és Abjatar pappal, kik ſegétik vala az Adoniás pártyát. * Sádok pap pedig, és a' Jójada fia Banaiás, és Natán próféta, és Semei 's Rei, és a' Dávid ſeregének ereje nem vala Adoniáſſal. * Áldozván azért Adonias koſokat és borjúkat, és minden kövéreket, a' Zóhelet-kövénél, melly közel vala a' Rógel-forráſához, el-hívá minden attya-fiait a' király fiait, és Judának minden férfiait a' király ſzolgait. * Nátán prófétát pedig, és Banaiáſt, és mind a' vaſtagokat, és Salomont az őtſét el nem hívá. * Monda azért Nátan Bet-ſabeénak a' Salomon annyának: Nem hallottad-e, hogy a' Haggit fia Adoniás orſzágol, és urunk Dávid azt nem tudgya? * Moſt azért jőſzte, vedd tanátſomat, és ſzabadíts-meg a' te lelkedet, és a' fiadét Salomonét. * Eredgy, és menny-bé Dávid királyhoz, és mongyad néki: Uram király, nem eſküdtél-e meg nékem te ſzolgálódnak, mondván: Salomon a' fiad orſzágol utánnam, és ő ül királyi ſzekembe? miért orſzágol tehát Adoniás. * És te még ott ſzólván a' királlyal, én utánnad megyek, és végbe viſzem beſzédidet. * Bé-méne azért Bet-ſabée a' királyhoz a' kamarába: a' király pedig igen meg-vénhedett vala, és a' Sunámi Abiſag ſzolgál vala néki. * meg-hajla Bet-ſabée, és imádá a' királyt. Kinek monda a' király: Mit akarſz? * Ki felelvén, monda: Uram, meg-eſküdtél a' te Uradra Iſtenedre a' te ſzolgálódnak; Salomon a' te fiad orſzágol utánnam, és ő ül királyi-ſzékembe. * És ímé moſt Adoniás orſzágol, te uram királyom azt nem tudván. * Ökröket áldozott, és minden kövéreket, és igen ſok koſokat, és el-hítta mind a' király fiait, Abjatar papot-is, és a' vitézek hadnagyát Joábot: Salomont pedig a' te ſzolgádat el nem hítta. * Mindazáltal, uram királyom, reád néznek az egéſz Iſraël ſzemei, hogy meg-jelentſed nékik, kinek kelleſſék királyi ſzékedbe ülni, én uram királyom utánnad. * És léſzen, mikor el-aluſzik az én uram királyom az attyaival, én 's a' fiam Salomon bűnöſok léſzünk. * Még ő ſzólván a' királlyal, Nátan próféta el-érkezék. * És hírt tőnek a' királynak, mondván: Itt vagyon Nátan próféta. És mikor bé-ment vólna a' király-eleibe, és imádta vólna őtet a' földre borúlván, * monda Nátan: Én uram királyom, te mondottad-e; Adoniás orſzágollyon utánnam, és ő üllyon az én királyi ſzékemé? * Mert alá-ment ma, és ökröket áldozott, és kövéreket, és igen ſok koſokat, és el-hítta mind a' király fiait, és a' ſereg hadnagyit, Abjatar papot-is: és azok evén és iván előtte, és mondván; Éllyen Adonias király: * Engem te ſzolgádat, és Sádok papot, és a' Jójada fiát Banaiáſt, és a' te ſzolgádat Salomont el nem hítta. * Vallyon az én uram királyomtól ment-e ki ez íge, és nékem a' te ſzolgádnak meg nem jelentetted, ki űlne az én uramnak királyomnak ſzékén ő-utánna? * És felele Dávid király, mondván: Híjátok hozzám Bet-ſabéét. Ki mikor bé-ment vólna a' király-eleibe, és meg-állott vólna előtte, * meg-eſkűvék a' király, és monda: Él az Úr, a' ki meg-ſzabadította lelkemet minden ſzorongatásból, * hogy a' mint meg-eskűdtem néked Iſraëlnek Urára Iſtenére, mondván; Salomon a' te fiad orſzágol utánnam, és ő ül az én királyi ſzékemen helyettem: úgy chelekeſzem ma. * És alá hajolván Bet-ſabée arczrál a' földre, imádá a' királyt, mondván: Éllyen az én uram Dávid őrökké. * És monda Dávid király: Híjátok hozzám Sádok papot, és Nátan prófétát, és a' Jójada fiát Banaiáſt. Kik mikor bé-mentek vólna a' király-eleibe, * monda nékik: Vegyétek mellétek az uratok ſzolgait, és ülteſſétek a' fiamat

fiamat, Salomont, az én öszvéremre: és vigyétek őtet Gihonba.
* és ott kennye őtet Sádok pap és Nátan próféta Iſraëlen királlyá: és fújjatok trombitát, és mondgyátok: Éllyen Salomon király. * Es jőjetek-fel utánna, és jőjön ide, és üllyön királyi ſzékembe, és orſzágollyon helyettem: és meg-parancholom néki hogy fejedelem légyen Iſraëlen, és Júdán. * És felele a' Jójada fia Banaiás a' királynak, mondván: Amen: így ſzóllyon az én uramnak királyomnak Ura Iſtene.
* A' mint az Úr az én urammal királyommal vólt, úgy légyen Salomonnal, és fellyebb magaſztallya az ő királyi ſzékét az én uram Dávid királyom ſzékénél. * Alá-méne azért Sádok pap, és Nátan próféta, és a' Jójada fia Banaiás, és a' Czeretiek, és a' Feletiek: és Salomont a' Dávid király öſzvérére ültették, és Gihonba vívék őtet. * És Sádok pap a' ſzarú olajt vévé a' Hajlékból, és meg-kené Salomont: és meg-fúvák a' trombitát, és monda az egéſz nép: Éllyen Salomon király. * És fel-méne az egéſz ſokaſág utánna, és a' nép sípolván, és vígadván nagy örömmel, és meg-zendüle a' föld az ő kiáltáſoktól. * Meg-hallá pedig Adoniás, és minnyájan a' kiket hívott vala, és már a' lakodalom elvégeződött vala: de Jóab-is halván a' trombita-ſzót, monda: Mit akar e' fel-háborodott város kiáltáſa? *Még ő ſzólván, az Abjatar pap fia Jónatás érkezék; kinek monda Adoniás: Jőj-be, mert erős férfiu vagy, és jót hirdetsz. * És felele Jónatás Adoniáſnak: Nem: mert a' mí urunk Dávid király Salomont tette királlyá: * és véle küldötte Sádok papot, és Nátan prófétát, és a' Jójada fiát Banaiáſt, és a' Czeretieket, és Feletieket, és a' király öſzvérére ültették őtet. * És királlyá kenték őtet Sádok pap, és Nátán próféta, Gihonban: és fel-mentek onnét vígadván, és meg-zendült a' város: ez a' ſzózat mellyet hallottatok. * De Salomon bé-is ült az orſzág ſzékibe. * És bé-menvén a' király ſzolgai, áldották az urunkat Dávid királyt, mondván: Öregbíttſe Iſten a' Salomon nevét a' te nevedfölött, és magaſztallya fellyebb az ő

1 48 34 49 35 50 36 51 37 52 38 53 39 40 F 1 A 41 2 3 42 43 4 44 45 5 46 47 B G 6

királyi ſzékét a' te királyi ſzékednél. * És imádkozott a' király az ő ágyában; és mondott: Áldott az Iſraël Ura Iſtene, ki ma királyi ſzékembe-ülőt adott ſzemeim-láttára. * Meg-rettenének azért, és felkelének minnyájan a' kiket Adoniás hívott vala, és ki-ki útára méne.
* Adoniás pedig félvén Salomontól, fel-kele és el-méne, és az óltár ſzarvát fogá. * És hírt tőnek Salomonnak, mondván: Ímé Adoniás félvén Salomon királytól, az óltár ſzárvát fogta, mondván: Eſküdgyék-meg nékem Salomon király ma, hogy meg nem öli az ő ſzolgáját fegyverrel. * És monda Salomon: Ha jó férfiu léſzen, chak egy haja-ſzála ſem eſik a' földre: ha pedig gonoſſág találtatik benne, meg-hál. * El-küldé azért Salomon király, és ki-hozatá őtet az óltártól: és bé-menvén imádá Salomon királyt: és monda néki Salomon: Menny a' házadba.

II. Rész.

EL-közelgetének pedig a' Dávid napjai hogy meghalna, és paranchola a' fiának Salomonnak, mondván: * Én az egéſz föld útára megyek: Erősſödgyél, és emberkedgyél. * És őrizd-meg a' te Urad Iſtened parancholatit, hogy az ő útain járj, hogy meg-őrizzed az ő czeremoniáit, és parancholatit, és itéletit, és bizonyſág-tételit, "a' mint meg-íratott a' Moyſes törvényében: *hogy értſed mind a' miket chelekeſzel, és valahová fordúlſz: hogy meg-erősſíttſe az Úr az ő beſzédit, mellyeket felőlem ſzóllott, mondván: Ha megőrizik a' fiaid az ő útokat, és igaſſágban járnak előttem, tellyes ſzívökkel, és tellyes lelkekkel, nem fogyel belőled a' férfiu az Iſraël királyiſzékiről. *Azt-is tudod, miket chelekedett rajtam a' Sarvia fia Jóab, miket chelekedett az Iſraël két ſerege hadnagyival, "a' Ner fiával Abnerrel, † és a' Jéter fiával Amaſával: kiket meg-ölt, és hadi vért ontott a' békeſségben, és harczi vért tőtt az ágyékin-valo övére, és a' lábai ſarujára. * Chelekedgyél azért bölche-

"Deut. 17. d. 16.

"2. Reg. 3. c. 27. †2. Reg. 20. c. 10.

ſéged-ſzerént, és ne vidd az ő meg-őſzűlt fejét békeſséggel a' poklokra.
* De a' Galaádi Berzellai fiaihoz- 7
is légy hálá-adáſſal, és az aſztalodnál
egyenek: " mert előmbe jöttek
"2. Reg. 19. f. 31. midőn Abſalom-előtt a' bátyád-
† 2. Reg. 16. b. 5. előtt futnék. * † Nálad vagyon 8
& 19. d. 19. Semei-is Gerának a' Jemini fiának
fia Bahurimból, ki meg-átkozott
engemet igen gonoſz átokkal, mi-
koron Táborba mennék: de mi-
velhogy alá-jött én-előmbe mi-
dőn által-jőnék a' Jordánon, és
meg-esküdtem néki az Úrra, mond-
ván: Meg nem ölllek tégedet fegy-
verrel: * te ne ſzenvedgyed őtet 9
bűntetéſ-nélkül lenni. Bőlch férfiu
vagy pedig, hogy tudgyad mit mi-
velly véle, és vérrel bochaſd az ő
"Act. 2. e. 29. vénſégét a' poklokra. * " El- 10
1. Par. 29. f. 23. aluvék az-okáért Dávid az attyai-
val, és el-temetteték a' Dávid vá-
roſában. * A' napok pedig mel- 11
lyeken orſzáglott Dávid Iſraelen,
negyven eſztendő: Hebronban,
hét eſztendig orſzáglott; Jeruſalem-
ben, harmincz-háromig. * Salo- 12
mon pedig az attyának Dávidnak
királyi ſzékibe űle, és igen meg-
erősſödék az ő orſzága. * És be- 13
méne a' Haggit fia Adoniás a' Salo-
mon annyához Bet-ſabeéhez. Ki
monda néki: Békeſségeſ-e a' te
bé-jöveteled? Ki felele: Békeſé-
ges. * És monda: Beſzédem va- 14
gyon te-veled. Kinek monda: Szólly.
És amaz; * Te tudod, ugymond, 15
hogy enyim vala az orſzág, és
engem válaſztott vala egéſz Iſraël
magának királlyá: de el-vétetett
az orſzág, és az én őtſémmévé lőtt:
mert az Úrtól néki rendeltetett.
* Moſtan ázért egy kéréſt kérek 16
tőled; meg ne ſzégyeníttſed az én
orczámat. Ki monda ő-néki:
Szólly. * És amaz monda: Kér- 17
lek hogy mond-meg Salomon ki-
rálynak (mert ſemmit meg nem
tagadhad te-néked) hogy adgya
én-nékem a' Sunámi Abiſagot fe-
leſégűl. * És monda Bet-ſabée: 18
Jól vagyon, én ſzóllok te-éretted
a' királynak. * El-méne azért 19
Bet-ſabée Salomon királyhoz, hogy
ſzóllana néki Adoniáſért: és fel-
kele a' király, eleibe-menvén, és
imádá őtet, és le-űle az ő ki- D
rályi-ſzékibe: és királyi-ſzék té-
teték a' király annyának, ki az ő 20
jobjára űle. * És monda néki:
Egy kis kéréſt kérek én te-tőled,
meg ne ſzégyeníttſed az én orczá-
mat. És monda néki a' király: Kérj
édes anyám: mert nem mélto hogy
meg-veſſem a' te orczádat. * Ki 21
monda: Adaſſék Sunámi Abiſag
a' te bátyádnak Adoniáſnak fele-
ſégűl. * És felele Salomon király, 22
és monda az ő annyának: Miért
kéred Sunámi Abiſagot Adoniáſ-
nak? kérjed néki az orſzágot-is:
mert ő bátyám nálamnál nagyobb,
és véle vagyon Abjatar pap, és a' Sar-
via fia Jóab. * Meg-esküvék azért 23
Salomon király az Úrra, mondván:
Ezeket chelekedgye velem az Iſ-
ten, és ezeket mivellye, hogy az
ő nnőn lelke-ellen ſzóllotta Ado-
nias ez igét. * És moſtan él az 24
Úr, ki engemet meg-erősſített, és
Dávid atyám királyi-ſzékibe hely-
heztetett, és a' ki én-nékem házat
ſzerzett, a' mint ſzóllott, hogy ma
meg-ölettetik Adonías. * És el- 25
küldé Salomon király a' Jójada fiát
Banaiáſt, ki meg-ölé őtet, és meg-
hala. * Abjatar papnak-is mon- 26
da a' király: Menny-el Anatotba
a' te jóſzágodba: jóllehet halálnak
fia vagy; de ma tégedet meg nem
ölllek, mivelhoy az Úr-Iſtennek
ſzekrényét hordoztad az atyám
Dávid-előtt, és munkát ſzenved-
tél mindenekben, mellyekben az én
atyám fáradott. * Ki-veté az- 27
okáért Salomon Abjatart, hogy ne
lenne az Úr papja, " hogy bé- "1. Reg. 2. f. 31.
tellyeſednék az Úr beſzéde, mel-
lyet a' Héli háza-felől ſzóllott Sí-
lóban. * Hír juta pedig Joábhoz, 28
hogy-ím Jóab Adoniáshoz hajlott
vólna, és nem hajlott vólna Salo-
monhoz: él-futa az-okáért Jóab az
Úr hajlékába, és meg-fogá az óltár
ſzarvát. * És hírt tőnek Salomon 29
királynak, hogy Jóab az Úr hajlékā-
ba futott vólna, és az óltár-mellett
vólna: és el-küldé Salomon a' Jó-
jada fiát Banaiáſt, mondván:
Eredgy, öld-meg őtet. * És el- 30
méne Banaiás az Úr hajlékához, és
monda néki: Ezeket mongya a' ki-
rály: Jőj-ki. Ki monda: Nem me-
gyek, hanem itt halok-meg. Hírré
tévé Banaiás a' királynak a' beſzé-
det, mondván: Ezeket mondá

Jóab, és ezeket felelé nékem. * És 31
monda a' király: Chelekedgyél úgy a' mint ſzóllott: és öld-meg őtet, és temeld-el, és vedd-el az ártatlan vért én-rólam, és az én atyám házáról, melly ki-ontatott Joábtól. * És az ő veret az ő fejére fordittya az Úr, mert két igaz 32
férfiat öl-meg, nálánál jobbakat: F
és fegyverrel öle-meg azokat, nem tudván azt az én atyám Dávid.
"a' Ner fiát Abnert, az Iſraél hadának fejedelmét; és a' Jeter fiát
"2. Reg. 3. e. 27. 2. Reg. 20. 6. 9. Amaſát, a' Júda ſeregének fejedelmét: * és azoknak vére a' Joáb 33
fejére tér, és az ő magvának fejére mind örökké. Dávidnak pedig és az ő magvának, és a' házának, és az ő királyi-ſzékének légyen békeség mind örökké az Úrtól. * Felmene az-okáért a' Jójada fia Banaiás, 34
és reá-menvén meg-ölé: és el-temetteték a' maga házában a' puſztában. * És rendelé a' király a' 35
Jójada fiát Banaiást helyette a' ſeregen: és Sádok papot rendelé Abjatar-helyett. * És el-küldé a' 36
királyi, és hívatá Semeit, és monda néki: Építs egy házat magadnak Jeruſalemben, és lakjál ott: és ki ne menny onnét ide 's tova. * Valamelly napon pedig ki- 37
mégy, és által-mégy a' Czedron-patakán, tudgyad hogy meg-ölettetel: a' te véred a' te fejeden leſzen. * És monda Semei a' ki- 38
rálynak: Jó ez a' beſzéd. a' mint az én uram királyom ſzóllott, úgy G
chelekeſzik a' te ſzolgád. Lakék az-okáért Semei Jeruſalemben ſok napokon. * Lőn pedig három- 39
eſztendő-után, hogy el-ſzökének a' Semei ſzolgai a' Maaka fiához Akishoz a' Geti királyhoz: és hírré tévék Semeinek, hogy az ő ſzolgai Getbe mentenek vólna. * És 40
fel-kele Semei, és meg-nyergelé az ő ſzamárát: és el-méne Akishoz Getbe az ő ſzolgait meg-kereſni, és el-hozá őket Getből.
* Hírré tévék pedig Salomonnak, 41
hogy Semei Getbe ment vólna Jeruſalemből, és meg-jött vólna. 42
* És el-küldvén hivatá őtet, és monda néki: Nem töttem-e tudományt te-neked az Úrra, és nem mondottam-e meg te-neked; Valamelly napon ki-menven ide 's tova járúl, tudgyad hogy meg kell halnod? És azt felelé én-nékem: Jó a' beſzéd, mellyet hallottam. 43
* Miért nem őrizted-meg tehát az Úrnak tött esküvéſt, és a' parancholatot mellyet parancholtam vala te-neked? * És monda a' király Semeinek: Te tudod mind a' gonoſzt, melyről bizonyſágod a' te 44
ſzíved, mellyet Dáviddal az én atyámmal chelekedtél: az Úr fejedre fordította a' te gonoſſágodat. * És 45
Salomon király áldott, és Dávidnak királyi-ſzéke állando léſzen az Úr-előtt mind örökké. * Pa- 46
ranchola az-okáért a' király a' Jójada fiának Banaiáſnak: ki ki-menvén, meg-ölé őtet, és meg-hala.

III. Rész.

1 A MEg-erősödék az-okáért az ország Salomon kezében, és rokonſágot ſzerze Faraóval az Egyiptziai királlyal: mert el-vévé az ő leányát, és el-hozá a' Dávidnak váraſába, míg el-végezné építeni a' maga házát, és az Úrnak házát, és Jeruſalemnek a'kő-falát kőrnyős-kőrűl. *2.Par.1. a.1.*
2 * Mindazonáltal a' nép a' magas helyeken áldozik vala: mert nem építtetett vala templom az Úr nevének mind a' napiglan. 3 * Szerété pedig Salomon az Urat, járván az ő attyának Dávidnak parancholatiban, attól meg-válva, hogy a' magas helyeken áldozik vala, 's jó illatot éget vala. 4 * El-méne az-okáért Gábaonba, hogy áldoznék ott: mert az vala a' leg-nagyobbik magas-hely: ezer áldozatot tőn Salomon éppen-égő áldozatúl azon az óltáron Gábaonban. 5 * Meg-jelenék pedig az Úr Salomonnak álmában éjjel, mondván: Kérj a' mit akarſz hogy adgyak te-néked.
6 * És monda Salomon: Te a' ſzolgáddal Dáviddal az én atyámmal

nagy irgalmaſſágot, chelekedtél, a' mint ſzíned-előtt híven, és igazán járt, és igyenes ſzívvel te-veled: meg-tartottad néki nagy irgalmaſſágodat, és királyi ſzékiben-ülő fiat adtál néki, a' mint ma vagyon. * És 7
moſt, Uram Iſten, te orſzágoltattad a' te ſzolgádat Dávid atyámért: én B
pedig kis gyermek vagyok, és nem tudom ki-menetelemet, és be-jövetelemet. * És a' te ſzolgád a' nép- 8
kőzőtt vagyon, mellyet válaſztottál, a' véghetetlen nép-kőzőtt, melly meg nem ſzámláltathatik, és bé nem irattathatik a' ſokaſág-miatt. * 9
"2.Par. 1. c. 10. "Adgy azért a' ſzolgádnak értelmes ſzívet, hogy a' népedet meg-itélhesſe, és válaſztáſt tehesſen a' jo 's a' gonoſz-kőzőtt. mert ki itélheti-meg e' népet, e' te ſok népedet? * 10
Tetſzék azért a' beſzéd az Úr-előtt, hogy Salomon illyen dolgot kért vólna. * És monda az Úr Salomonnak: Mivelhogy e' dolgot kérted, 11
és nem kértél magadnak ſok napokat, ſem gazdagſágot, vagy az ellenſégid lelkeit, hanem bőlcheſéget kértél magadnak, hogy igazat itélhesſ: * ímé beſzéded-ſzerént chelekedtem veled, és bőlch 's értelmes 12
ſzívet adtam néked, el-annyira hogy ſenki hozzád haſonló nem vólt előtted, ſem utánnad nem támad. * "De 13
"Sup.7. b. 11. Mat. 6. d. 24. ezeket-is, a' miket nem kértél, meg-C
adtam néked: tudn' illik, gazdagſágot, és dichőſéget, hogy ſenki hozzád haſonló nem vólt a' királyok-kőzzűl mind az el-múlt napokban. * Ha 14
pedig az én útaimon járſz, és megőrized parancholatimat, és hagyáſimat, a' mint járt az atyád, meghoſzſzabbítom napjaidat. * Fel-ſerke- 15
ne azért Salomon, és érté hogy álom vólna: és mikor Jeruſalembe jutott vólna, meg-álla az Úr ſzőveteſége ſzekrénye-előtt, és éppen-égő áldozatokat áldozék, és tőn hálá-adó áldozatokat, és nagy lakodalmat minden ſzolgainak. * Akkoron jő- 16
vének két kurva aſzſzonyok a' királyhoz, és eleibe állának; * kik- 17
nek eggyike monda: Kérlek, uram: én 's ez aſzſzony egy házba laktunk, és ſzűltem nála a' kamarában. * Har- 18
mad nap-után pedig hogy én ſzűltem, ſzűle ez-is: és eggyűtt valánk, és ſenki egyéb velünk a' házban nem vólt, kettőnkőn-kivűl. * Meg-ha- 19
la pedig ez aſzſzonnak fia éjjel, mert aluván, meg-nyomta őtet. * És fel- 20
kelvén éjfélnek chendeſſégekor, elvette az én fiamat óldalom-mellől én te ſzolgálód aluván, és őlébe helyheztette: a' fiát pedig, ki meghólt vala, az őlembe tette. * És mi- 21
kor fel-kőltem vólna reggel hogy tejet adnék a' fiamnak, látám hogy D
meg-hólt; kit ſzorgalmatosban meg-nézvén fényes nappal, találám nem enyímnek kit én ſzűltem vala. * És felele a' máſik aſzſzony: Nem 22
úgy vagyon a' mint mondod, hanem a' fiad hólt-meg, az enyím pedig él. Ama' viſzont mond vala: Hazudſz, mert a' fiam él, és a' fiad meg-hólt. És illyen módon vetekednek vala a' király-előtt. * Akkor monda a' 23
király: Ez azt mongya: Az én fiam él, és a' fiad meg-hólt; És imez azt feleli: Nem, hanem a' te fiad hóltmeg, az enyím pedig él. * Monda 24
azért a' király: Hozzatok kardot nékem. És mikor el-hozták vólna a' kardot a' király-eleibe, monda: 25
* Vágjátok két-felé az eleven gyermeket, és adgyátok felét az eggyiknek, és felét a' máſiknak. * Monda 26
pedig az aſzſzony, kinek a' fia eleven vala, a' királynak (mert megindúlt vala ſzíve a' fián:) Kérlek uram, adgyátok néki az eleven gyermeket, és ne őllyétek-meg őtet. Ama' pedig viſzont mond vala: Se 27
nékem, ſe néked ne légyen, hanem oſztaſſék-meg. * Felele a' király, és monda: Adgyátok ennek az eleven gyermeket, és meg ne őletteſſék: 28
mert ez az annya. * Meg-hallá azért az egéſz Iſraël az itéletet mellyet a' király tőtt vala, és félének a' királytól, látván az Iſtennek bőlcheſégét lenni ő-bénne az itélettételre.

IV. Rész.

SAlomon király orſzágol vala pedig az egéſz Iſraëlen: * és A
ezek valának az ő fejedelmi: 2
A' Sádok pap fia Azariás. * A' 3
Siſa fiai Elihoref és Ahia, íro-deákok: az Ahilud fia Jóſafat, a' Kanczellarius: * a' Jójada fia Banaiás, a' 4
ſeregek hadnagya: Sádok pedig és Abjatar, papok. * a' Nátán fia Aza- 5
riás, azokon kik a' király-előtt álnak vala:

3. Reg. 3.

vala: a' Nátán fia Zabud pap, a' király baráttya: * és Ahisár, az udvarbíro: és az Abda fia Adoníram, kinch-tarto. * Vala pedig Salomonnak tizen-két tiszt-tartója egész Israëlen, kik éléſt adnak vala a' királynak és az ő házának: mert egy-egy hólnapban esztendő-által egy-egy ik-egyik szolgáltattya vala bé a' mi szükséges vala. * És ez az ő nevek. Benhur, az Efraim hegyén: *Bendekar, Makczesben, és Salebimban, és Bet-semesben, és Elonban, és Betanánban. * Benhesed, Arubotban: ezé vala Sóko, és Éfernek minden földe. * Benabinadab, ezé az egész Nefat-dor, ő felesége vala Táfet a' Salomon leánya. * az Ahilud fia Báana bírja vala Tanakot és Mageddót, és az egész Bet-sánt, melly Sartana-mellett vagyon Jezraël-alatt, Bét-sántól Abel-mehuláig Jekmaán-ellenében. *Bengáber, Rámot-Gálaádban: övé vala a' Manasses fia Avot-Járja Gálaádban, ő vala gond-viselő Argob egész tartományában, melly Básánban vagyon, hatvã nagy és kerített városokon, mellyeknek réz zárai valának. * az Addo fia Ahinadab, gond-viselő vala Manaimban. * Akimáas Neftaliban: de ennek-is a' felesége Básemat a' Salomon leánya vala. * a' Husi fia Báana, Áserben, és Bálotban. * a' Fárue fia Jósafat, Issakárban. * az Ela fia Semei, Benjaminban. * az Úri fia Gáber, Gálaád-földében, az Amorræus Séhon király 's a' Básáni Og király földében, mindeneken mellyek azon a' földön valának. * Juda és Israël számlálhatatlanok mint a' tenger fövenye a' sokaságtól: évén, és iván, és vígadván. * " Salomon pedig az ő tartomanyában vala, övéi lévén mind az országok a' Filistæusok földének fólyo-vizétől-fogva Egyiptus határáig; ajándékokat hozván, és szolgálván néki életének minden napjaiban. * Salomonnak éléſe pedig, minden nap harmincz mérték żemlye liszt vala, és hatvan mérték liszt, * tíz kövér ökör, és fűvön legelt húsz ökör, és száz kos, a' vadászatból-valo szarvasokon vadkechkéken és bialokon-kivül, és a' hizlalt madarakon-kivül. * Mert ő bírja vala az egész tartományt, melly a' fólyo-vízen-túl vala Taffától-fogva Gázánig, és azoknak a' tartományoknak minden királyit: és békeſége vala minden-felől körös-körül. * És Juda 's Israël minden félelem-nélkül lakik vala, ki-ki az ő szőlő-tőve és füge-fája-alatt, Dántól-fogva Bersabeéig, Salomonnak minden napjaiban. * " És valának Salomonnak negyven-ezer jászol szekeres-lovai, és tizen-két ezer hátas-lovai. * És táplállyák vala azokat a' királynak felyül megmondott tiszt-tartói: de a' Salomon asztalára-valo szükséges dolgokat-is nagy gond-viseléssel szolgáltattyák vala bé ideje-korán. * Az árpát-is, és a' lovak 's a' barmok polyváját, arra a' helyre viszik vala, a' hol a' király vala, a' nékik tött rendelés-szerént. * És ada az Isten Salomonnak bölcheséget, és igen nagy okosságot, és szívének olly széleſséget, mint a' föveny melly a' tenger partyán vagyon. * És meg-halladgya vala a' Salomon bölcheſége minden Nap-keletiek és Egyiptziusok bölcheſégét, * " és bölchebb vala minden embereknél: bölchebb az Ezrahi Etánnál, és Hemánnál, és Kalkolnál, és Dordánál a' Mahol fiainál: és nevezetes vala minden nemzeteknél körös-körül. * És Salomon háromezer példa-beszédet szólla: és vóltak az ő éneki ezer és öt. * És okosan beszéllett a' fák-felől, a' czédrustól-fogva melly a' Libanuson vagyon, az isópig melly a' falból jöki: és szóllott a' barmokról, és madarakról, és chúszo-mászókról, és halakról. * És minden népekből jönek vala a' Salomon bölcheſégét halgatni, és a' földnek minden királyitól, kik hallyák vala az ő bölcheſégét.

V. RÉSZ.

A' Tyrusi király Hírám-is elküldé a' szolgait Salomonhoz: mert meg-hallá hogy őtet kenték vólna királlyá az attya-helyett: mert baráttya vólt Hírám Dávidnak minden időbé. * Elküldé pedig Salomon Hirámhoz, mondván: * Te tudod akarattyát az atyámnak Dávidnak, és hogy né épithetett házat az ő Ura Istene nevének a' környüle-valo hadakért, míg nem

"Eccli. 47. c. 16.

"2. Par. 9. f. 25.

"Eccli. 47. c. 16.

az Úr azokat lábai nyoma-alá adná.
*Most pedig nyugodalmat adott nékem az én Uram Istenem körös-körül: és ninch ellenségem, sem bántásom. * "Az-okáért templomot gondolok építeni az én Uram Istenem nevének, a' mint az Úr az atyámnak Dávidnak szóllott, mondván: A' fiad, kit helyetted adok a' királyi székedbe, az épít házat az én nevemnek. * Paranchold-meg azért, hogy nékem a' szolgaid czédrus-fákat vágjanak a' Libanusból, és a' szolgaim légyenek a' szolgaiddal: a' szolgaid jutalmát pedig meg-adom néked, valamit kérsz: mert tudod hogy ninch az én népem-között ember, ki fát tudgyon vágni mint a' Sidóniusok. * Mikor azért hallotta vólna Hirám a' Salomon igéit, igen örvendeze, és monda: Áldott az Úr Isten ma, ki Dávidnak igen bölcs fiat adott e' sokaságos népen. * És Híram Salomonhoz küldé, mondván: Hallottam valamiket parancholtál nékem: én meg-chelekeszem minden akaratodat a' czédrus és jegenye-fák-felől. * Az én szolgaim alá-viszik azokat a' Libanusról a' tengerre: és azokat szálakra rakom a' tengeren, mind a' helyig, mellyet meg-jelentesz nékem; és ott kiszállítom azokat, és te vidd-el azokat: és adgy nékem szükségemre-valókat, hogy légyen élése az én házamnak. * Az-okáért Híram ád vala czédrus és jegenye-fákat Salomonnak, minden akarattya-szerént. * Salomon pedig Hirámnak húsz-ezer mérték búzát ád vala háza táplálására, és húsz mérték tiszta olajt: ezeket adgya vala Salomon Hirámnak esztendőnként. * "Bölcheséget-is ada az Úr Salomonnak, a' mint szóllott néki: és békeség vala Híram 's Salomon-között, és szövetséget szerzének ketten. * És Salomon király míveseket választa egész Israëlből, és vala a' férfiak száma harmincz-ezer. * És el-küldi vala őket a' Libanusra, tíz-ezeret minden hólnapban egy-más-után, úgy hogy két hólnapig vólnának házoknál: és Adoniram vala fő ez illyen hirdetésen. * És Salomonnak hetven-ezer terh-hordói valának, és nyólcz-van-ezer kő-vágói a' hegyen: * a' pallérokon-kivül kik minden munkáknak gond-viselői valának, számszerént három-ezeren és három-százan, a' népnek parancholván, és azoknak kik dolgoznak vala. * És meg-parancholá a' király, hogy nagy köveket hoznának, drága köveket a' templom fondamentomába, és négy-szegűen faragnák azokat: * mellyeket meg-faragának a' Salomon kő-míveси, és a' Híram kő-míveси. A' Gibliusok pedig, fákat és köveket készítének a' ház építésére.

"2. Reg. 7. b. 13. 1. Par. 22. b. 10.

"Sup. 3. b. 12.

VI. Rész.

LŐn azért az Israël fiainak Egyiptus-földéből-valo ki-jövetelének négy-száz 's nyólcz-van esztendejében, Salomonnak Israëlen-valo birodalmának negyedik esztendejében, Zío havában, (ez a' második hólnap) kezde az Úr háza épűlni. * A' háznak pedig, mellyet épít vala Salomon király az Úrnak, hatvan könyöknyi vala a' hoszszasága, és húsz könyöknyi a' szélessége, és harmincz könyöknyi a' magassága. * És tornácz vala a' templom-előtt húsz könyöknyi hoszszú, a' templom szélessége mertéke-szerént: és tíz könyöknyi szélessége vala a' templom-előtt. * És chinála a' templomban rántékos ablakokat. * És a' templom falán folyosókat építe körös-körül a' ház falain, a' templom 's a' felelő-hely környűl, és támaszokat chinála körös-körül. * A' folyosó, melly alól vala, öt könyöknyi széles vala, és a' közép folyosó hat könyöknyi széles, és a' harmadik folyosó hét könyöknyi széles vala. Gerendákat helyheztete pedig a' házra körös-körül kivül, hogy ne érnék a' templom falait. * A' ház pedig mikor építteték, faragott és kész kövekből építteték: és verő, és fejsze, és semmi vas szerszám nem hallattatott a' házban midőn építtetett. * A' közép óldal ajtaja, a' háznak jobb részе-felől vala: és kerengő garádichon mennek vala fel a' középső folyosóra, és a' középsőből a' harmadikra. * És felépíté a' házat, és el-végezé azt: és meg-padlá a' házat czédrus-fa menyezetekkel. * És folyosót építe az egész ház-fölött öt könyöknyi

2. Par. 3. a. 1.

magaſſat, és bé-fődé a' házat czedrus-fákkal. * És lőn az Úr beſzéde Salomonhoz, mondván: * Ez a' ház, mellyet épiteſz, ha az én parancholatimban járſz, és itéletimet chelekeſzed, és meg-őrized minden hagyáſimat, azokban járván: megerősítem beſzédemet néked, "mellyet az atyádnak Dávidnak ſzóllottam. * És az Iſraël fiai-közőtt lakom, és el nem hagyom az én népemet Iſraëlt. * Fel-épité azért Salomon a' házat, és el-végezé azt. * És meg-bellé a' ház falait belől czédrus deſzkákkal, a' padimontomától-fogva a' kő-falok tetejéig, és a' padláſokig, bé-burítá belől czédrus-fákkal: és bé-burítá a' ház padimontomát jegenye-deſzkákkal. * És épite a' templom hátúlſo réſzére húſz könyöknyi czédrus-deſzkázatot, a' padimontomtól a' padláſig: és a' felelő-helynek belſő házát Szentek-ſzentének rendelé. * Negyven könyöknyi vala pedig a' templom a' felelet-helyének ajtaja-előtt. * És czédrus-fával béllettetett-meg az egéſz ház belől, faragáſi lévén és meſterſéges egybe-foglaláſi, és kiálló czifrázáſi: mindenek czédrus-deſzkákkal valának meg-béllelve: és a' kő tellyeſſéggel ki nem tetſzik vala a' falból. * A' felelő-helyt pedig a' ház-közepett, a' belſő réſzében chinálta vala, hogy oda tenné az Úr ſzövetſége ſzekrényét. * A' felelő-helynek pedig húſz könyöknyi vala a' hoſzſza, és húſz könyöknyi a' ſzéli, és húſz könyöknyi a' magaſſága: és bé-burítá azt, és meg-bellé finom arannyal. de az oltárt-is meg-bellé czédrus-fával. * A' házat-is a' felelő-hely-előtt bé-burítá finom arannyal, és a' lannákat arany-ſzegekkel ſzegezé-fel. * És ſemmi nem vala a' templomba a' mi arannyal burítva nem vólna: de a' felelő-hely óltárát-is éppen bé-burítá arannyal. * És chinála a' felelő-helyre két Kerubimokat olaj-fából, tíz könyöknyi magaſſakat. * Öt könyöknyi vala a' Kérubnak egyik ſzárnya, és öt könyöknyi a' Kerubnak máſik ſzárnya: az-az, tíz könyök vala az egyik ſzárnyának végétől a' máſik ſzárnyának végéig. * Tíz könyöknyi vala a' máſik Kérub-is: egyenlő mértéke, és haſonló míve vala a' két Kerubimnak; * az-az, magaſſága az egyik Kérubnak tíz könyöknyi vala, és haſonló-képpen a' máſik Kérubnak. * És helyhezteté a' Kerubimokat a' belſő templom közepire: ki-terjeſztik vala pedig ſzárnyokat a' Kerubimok, és az egyik ſzárnya a' falt éri vala, és a' máſodik Kérub ſzárnya a' máſik falt éri vala: a' más ſzárnyak pedig a' templom közép réſzében egymáſt érik vala. * Arannyal burítá-bé a' Kerubimokat-is. * És a' templomnak minden falain körös-körűl külön-külön-féle czifrákat és faragáſokat mettſzete: és azokon Kerubimokat chináltata, és pálma-fákat, és külön-külön-féle képeket, mint a' falból ki-állókat és ki-jövőket: * De a' ház padimontomát-is bé-burítá arannyal belől és kivűl. * És a' felelő-helynek bé-menetelén ajtótskákat chinála olaj-fákból, és öt-ſzegű mellyékeket. * És két ajtót olaj-fákból: és azokra Kerubim képeket faraga, és pálma-fa formákat, és igen ki-állo metſzéſeket: és bé-burítá azokat arannyal: és bé-burítá mind a' Kerubimokat, 'ſ mind a' pálma-fákat és a' többit-is arannyal. * És chinála a' templom bé-menetelin négy-ſzegű ajtó-mellyékeket olaj-fákból: * és két ajtót jegenye-fákból egy-más-ellenében: és mind a' két ajto kettős vala, és egy-máſt érvén nyittatik vala fel. * Es Kerubimokat, és pálma-fákat faraga, és igen ki-álló metſzéſeket: és bé-burita mindeneket arany lannákkal négy-ſzegű mívvel mérték-ſzerént. * És fel-épité a' belſő pitvart három rend faragott kövekből, és egy rend czédrus-fából. * A' negyedik eſztendőbē fondáltaték az Úr háza Zío havában: * és tizen-eggyedik eſztendőben, Búl havában (ez a' nyólczadik hólnap) végezteték-el a' ház minden mívével, és minden eſzközivel: és azt hét eſztendeig épité.

VII. Rész.

AZ ő házát pedig Salomon "tizen-háro eſztendeig épité, és mindeneſtől el-végezé. * Meg-épité a' Libanus erdeje házát-is, ſzáz könyöknyi hoſzſzaſágra, és ötven könyöknyi ſzéleſſégre, és harmincz könyöknyi magaſſágra,

"2. Reg. 7. c. 17. 1. Par. 22. b. 6.

"Inf. 9. b. 10.

3. Reg. 6.

gasságra: és négy sétálo-helyt czédrus-fa oszlopok-között: mert czédrus-fákat faragott vala oszlopoknak. * És czédrus-deszkákkal megbéllé az egész kamarát, melly negyven-öt oszloptól tartatik vala. Egy rendben pedig tizen-öt oszlop vala *egymás-ellenébe helyheztetve, * és egy-másra nézve, egy-arányú köz vala az oszlopok-között, és az oszlopok-fölött négy-szegű fák minden-képpen egy-arányúak. * Az oszlopok-tornáczát-is meg-chinálá, ötven könyöknyi hosszaságra, és harmincz könyöknyi szélességre: és más tornáczot-is a' nagyobbik tornácz-előtt: és oszlopokat, és gombokat az oszlopokon-felyűl. * A' királyi széknek-is tornáczot chinála, melyben az itélő-szék vagyon: és meg-béllé czédrus-fákkal a' pádimontomtól-fogva a' padlásig. * És a' házatska, melyben ülnek vala a' törvény-tételre, a' tornácz-közepett vala, hasonló mívvel. Házat chinála a' Faraó leányának-is "(kit feleségül vött vala Salomon,) ollyan mívvel, minéművel e' tornáczot-is. * Mindeneket drága kövekből, mellyek bizonyos formára és mértékre valának fűrészelve, mind belől'ſ mind kivűl: a' fondamentomtól-fogva a' kő-falok tetejéig, és kivűl a' nagyobbik pitvarig. * A' fondamentomokat pedig drága kövekből, tíz a' vagy nyólcz könyöknyi nagy kövekből. * És felyűl hasonló mértékű drága kövek valának faragva, és hasonlóképpen czédrus-fák-is. * És a' nagyobbik pitvar kerekdéd, három rend faragott kövekből, és egy-rend gyalult czédrus-fából: és az Ur háza kilső pitvara-is, és a' ház tornácza. * És el-küldé Salomon király, és elhozatá Hirámot Tyrusból, * egy özvegy-asszony fiát Neftali nemzetségéből, kinek az attya Tyrusi vólt, a' réz-míveſt, és tellyeſt bölcheséggel, és értelemmel, és tudománnyal minden réz mívnek meg-chinálására. Ki mikor el-jött vólna Salomon királyhoz, meg-chinálá minden mívét. * És formála két réz oszlopot, eggyik oszlopot tizen-nyólcz könyöknyi magasságra, "és tizen-két könyöknyi sinór éri vala körűl a' két oszlopot. * Rézből öntetett két gombot-is chinála, mellyeket az oszlopok tetejére tennének: öt könyöknyi magas az egyik gomb, és öt könyöknyi magas a' másik gomb: * és hálo módgyára, és chuda mívvel egymáshoz foglaltatott lánczok módgyára. Az oszlopoknak mind a' két gombja öntött vala: hét hálózat az eggyik gombon, és hét hálózat a' másik gombon. * És el-végezé az oszlopokat, és két rend poma-gránátokat mindenik hálózat-környűl, hogy bé-födnék a' gombokat mellyek a' fölin valának: azon-képpen chelekedék a' másik gombnak-is. * A' gombok pedig, mellyek az oszlopok tetején valának, líliom formára valának chinálva a' tornáczban négy könyöknyire. * És ismég más göbok az oszlopok tetején felyűl az oszlop mértéke-szerént a' hálózatok-ellenében: a' poma-gránátoknak pedig két-száz rendek vala a' másik gombkörűl. * És fel-állatá a' két oszlopot a' templom tornáczába: és mikor fel-állatta vólna a' jobb kézre-valo oszlopot, hívá annak nevét Jákinnak: hasonló-képpen a' másik oszlopot-is fel-állatá, és hívá annak nevét Bóoznak. * És az oszlopok tetején líliom módgyára-valo alkotmányt helyheztete: és el-végeződék az oszlopok míve. * "Öntött tengert-is chinála, tíz könyöknyit eggyik szélitől a' másik széléig, kerekdéd kerületűt: öt könyöknyi annak magassága, és harmincz könyöknyi sinór éri vala azt körűl. * És a' szélinalól mettszés vala körös-körűl tíz könyöknyire körűl-vévén a' tengert: két rendel valának az öntött virágok mettszési. * És áll vala tizen-két ökrön, mellyek-közzűl három, Északra néz vala, és három Napnyúgatra, és három Délre, és három Nap-keletre, és a' tenger azokon-felyűl vala: mellyeknek hátúllyok mind bé-fordúlva lévén nem látszanak vala. * A' temérdeksége pedig az űstnek egy tenyérni vala: és a' széli, mint a' pohár széli, és a' ki-nyílt líliom virága: két-ezer veder fér vala belé. * És tíz réz talpat chinála, négy könyöknyi vala a' hosszasága mindenik talpnak, és négy könyöknyi a' széleſsége, és három könyöknyi a' magassága. * És a' talpak alkotmánya, által-szegett vala: és metszések az egybe-foglalásokközött.

"Sup. 3. a. 3.

"Ier. 52. d. 21.

"2. Par. 4. a. 2.

kőzőtt. * Es a'koronátskák 's a'pár- 29
tázatok-kőzőtt, oroſzlányok és ők-
rők és Kerubimok: és haſonló-kép-
pen felyűl az egybe-foglaláſokon:
és az oroſzlányok és őkrők-alatt
mint rézből függő kanafok. * És 30
mindenik talpon négy kerék, és réz
tengyelyek: és négy-felől mint egy-
máſra-néző őntőtt vállatskák az űſt-
alatt. * Az űſtnek ſzája-is belől a'feje 31
tetején vala: és a' mi kivűl látſzik
vala, egy kőnyőknyi vala, éppen E
gőmbőlyeg, és mindeneſtől-fog-
va más-fél kőnyőknyi vala: az oſz-
lopok ſzegletin pedig kűlőmb-kű-
lőmb-féle mettſzéſek valának: és az
őſzve-foglalo kőzép oſzlopok, négy-
ſzegűek valának nem gőmbőlye-
gek. * A' négy kerekek-is, mellyek 32
a' talpnak négy ſzegletin valának,
egy-máshoz valának foglalva a'
talp-alatt: egy kerék máſ-fél kő-
nyőknyi magas vala. * Ollyanok 33
valának pedig a' kerekek, a' miné-
műek ſzoktak lenni a' ſzekérben: és
azoknak tengelyi, és kűlői, és tal-
pai, és agyai, mind őntéſek valának.
* Mert ama' négy vállatskák-is a' 34
talpnak mindenik ſzegletin, ugyan
azon talpból valának őntve és őſz-
ve-foglalva. * A' talp tetején pe- 35
dig, néminémű fél kőnyőknyi gőm-
bolyűſég vala, úgy chinálva, hogy
az űſtőt felyűl reája tehetnék, vi-
rági levén, és kűlőmb-kűlőmb-féle
metſzéſi ő-magából. * Mettſze-is 36
azokra a' táblákra mellyek rézből
valának, és a' ſzegletekre, Kerubi- F
mokat, és oroſzlányokat, és pálma-
fákat, egy fenn-állo ember haſonla-
toſſágára, úgy hogy nem láttatná-
nak ki-mettſzetteknek, hanem kő-
rős-kőrűl oda tétetteknek. * Ezen 37
formára chinála tíz talpat, egy őn-
téſre, és mértékre, és haſonlo met-
tſzéſre. * Chinála tíz réz űſtőt-is: 38
negyven veder mégyen vala eggyik
űſtbe, és négy kőnyőknyi vala: és
mindenik űſtőt egy-egy talpra, az-
az, tízre helyhezteté. * És a' tíz 39
talpaknak őtét a' templomnak jobb
réſzére állatá, és őtét balra: a' ten-
gert pedig a' templom jobb réſzére
helyhezteté Nap-kelet-ellenébe
Del-felé. * Meg-chinálá azért Hí- 40
rám az űſtőket, és a' tálakat, és a'
medenczéket, és el-végezé minden
mívét Salomon királynak az Úr

41 templomában. * A' két oſzlopot, és
a' gomboknak két kőteletskéit az
oſzlopok gombjain: és a' két háló-
zatot, hogy bé-fődnék a' két kőte-
letskét, mellyek az oſzlopok tete-
42 jén valának. * És négy-ſzáz poma-
gránátokat a' két hálózaton: két
rend poma-gránátot mindenik há-
lózaton, a' gombok kőteletskéinek
bé-fődéſére, mellyek az oſzlopok-
43 tetein valának. * És a' tíz talpakat,
44 és a' tíz űſtőket a' talpakra. * És
egy tengert, és tizen-két őkrőt a'
45 tenger-alá. * És a' vas-fazekekat, és
G a' tálakat, és a' medenczéket. min-
den edények, mellyeket Hírám Sa-
lomon királynak chinála az Úr há-
46 zában, tiſzta rézből valának. * A'
Jordánnak mezőſéges tartományá-
ba őnté azokat a' király, agyagos
földbe, Sókot és Sártán-kőzőtt.
47 * És el-helyhezteté Salomon mind az
edényeket: a' főlőtte nagy ſokaſág-
ért pedig nem vala mértéke a' réz-
48 nek. * És meg-chinála Salomon
minden edényeket az Úr házába:
az arany-óltárt, és az arany aſztalt,
melyre helyheztetnének a' ki-tőtt
49 kenyerek: * és az arany gyertya-
tartókat, őtőt jobb-felől, és őtőt bal-
felől, a' Felelő-hely-ellenében, tiſzta
aranyból: és mint a' líliom virágit,
és arany lámpáſokat felyűl: és
50 arany fogókat, * és vedreket, és
villátskákat, és pohárokat, és mo-
žárotskákat, és temiényezőket, fi-
nom aranyból: és a' Szentek-ſzenti
belső ház ajtainak, és a' templom
háza ajtainak ſarkai-is, aranyból
51 valának. * "És el-végezé minden "2. Par.
mívét, mellyet Salomon az Úr házá- 5. a. 1.
ba chinála, és bé-vívé a' miket meg-
ſzentelt vala az attya Dávid, az ez-
űſtőt, és aranyat, és az edényeket,
és az Úr háza kinchei-kőzzé téve.

VIII. Rész.

1 AKkor egybe gyűlének mind 2. Par.
A az Iſraël vénei a' nemzetſé- 5. a. 2.
gek fejedelmivel, és az Iſraël
fiai chelédinek hadnagyi Sa-
lomon királyhoz Jeruſalembe: hogy
el-vinnék az Úr ſzővetſége ſzekré-
nyét, a' Dávid váraſából, az-az, Sion-
2 ból. * És be-gyűle Salomon király-
hoz az egéſz Iſraël, innep napon, Eta-
nim havában, az a' hetedik hólnap.
3 * És el-jővének mind a' vének Iſra-

ëlből, és fel-vévék a' ſzekrényt a' papok, * és el-vívék az Úr ſzekrényét, 4
és a' ſzövetſég hajlékát, és a' Szent-helynek minden edényit mellyek
a' hajlékban valának: és viſzik vala azokat a' papok és a' Leviták. * Sa- 5
lomon király pedig, és Iſraëlnek minden ſokaſága, melly hozzája-gyűlt vala, véle mégyen vala a' ſzekrény-elött, és áldoznak vala juhokat és ökröket böchű és ſzám-nélkül. * És bé-vívék a' papok az Úr 6
ſzövétſége ſzekrényét az ö helyére, a' templomnak felelö-helyére, a' Szentek-ſzentibe a' Kerubimok ſzárnyai-alá. *Mivelhogy a' Kerubimok 7
ki-terjeſztik vala ſzárnyokat a' ſzekrény helye-fölött, és bé-födik vala a' ſzekrényt, és a' rúdgyait felyűl. * És holott killyebb állanának a' rudak, és ki-látſzanának a' végei a' Szent-hely-kivűl a' felelö hely-elött, tovább ki nem láttſzanak vala, mellyek ott-is vóltak e' jelen-valo napig. * A' ſzekrénybe pedig nem vala 9
egyéb, "hanem a' két kő-tábla, mellyeket belé tött vala Moyſes a' Hóreben, mikor ſzövetſéget ſzerze az Úr az Iſraël fiaival, mikor ki-jönének Egyiptus-földéből. *Lőn pedig, 10
mikor ki-jöttek vólna a' papok a' Szent-helyről, a' köd be-tőlté az Úr házát, és a' papok nem álhatnak * és nem ſzolgálhatnak vala a' köd- 11
miatt: mert bé-töltötte vala az Úr dichőſége az Úr házát. * Akkor 12
monda Salomon: "Az Úr mondotta hogy a' ködben laknék. * Épít- 13
vén építettem házat lakáſodra, néked igen erős királyi-ſzékül örökké. * És fordítá orczáját a' király, és 14
meg-áldá Iſraëlnek egéſz gyüleközetit: mert Iſraëlnek egéſz gyüleleközete áll vala. * És monda Salo- 15
mon: Áldott Iſraëlnek Ura Iſtene, ki ſzájával ſzóllott az atyámnak Dávidnak, és kezei-által el-végezte, mondván: * A' naptól-fogva, mel- 16
lyen ki-hoztam az én népemet Iſraëlt Egyiptusból, nem válaſztottam váraſt Iſraël minden nemzetſégi-közzül, hogy ház építetnék, és a' nevem ott lenne: hanem Dávidot válaſztottam, hogy az én népemen Iſraëlen lenne. * "És az atyám Dávid, 17
házat akart építeni az Iſraël Ura Iſtene nevének: * és monda az Úr az 18
atyámnak Dávidnak: Hogy ſzíved-

"*Exod. 34. d. 27. Heb. 9. a. 4.*

"*2. Par. 6. a. 1.*

"*2. Reg. 7. a. 5.*

ben házat gondoltál építeni az én nevemnek, jól chelekedted, azt for- 19
gatván elmédben: * Mindazáltal te nem épiteſz nékem házat, hanem a' fiad, ki ágyékodból jö-ki, épít házat az én nevemnek. * Meg-erősítette 20
az Úr az ö beſzédét, mellyet ſzóllott: és én állottam-fel az attyámért Dávidért, és Iſraëlnek királyi ſzékibe ültem, a' mint ſzóllott az Úr: és házat építettem az Iſraël Ura Iſtene nevének. * És helyt rendeltem ott a' 21
ſzekrénynek, melyben az Úr ſzövetſége vagyon, mellyet az atyáinkal ſzerzett, mikor ki-jöttek Egyiptus-földéből. * Salomon pedig az Úr 22
C óltára-eleibe álla az Iſraël gyüleközetinek ſzíne-elött, és ki-terjeſzté kezeit az égre, * és monda: Iſraël- 23
nek Ura Iſtene, ninch hozzád haſonló Iſten fenn az égben, és alatt a' földön: ki meg-tartod a' ſzövetſéget, és az irgalmaſſágot a' ſzolgaidnak, kik elötted tellyes ſzívökkel járnak. * Ki meg-tartottad a' te ſzolgádnak 24
az atyámnak Dávidnak a' miket néki ſzóllottál: ſzájjal ſzóllottál, és kézzel bé-tellyesítetted, a' mint ez a' nap meg-bizonyíttya. * Moſt azért 25
Iſraëlnek Ura Iſtene, tarts-meg a' te ſzolgádnak az atyámnak Dávidnak a' miket néki ſzóllottál, mondván: "Nem vétetik-el belőled a' férfiu "*2. Reg. 7. b. 12.*
elölem, ki Iſraëlnek királyi ſzékin üllyön: de úgy, ha meg-őrizik a' fiaid az ö útokat, hogy elöttem járjanak a' mint te jártál ſzínem-elött. * És moſtan Iſraëlnek Ura Iſtene, 26
erősſödgyenek-meg a' te igéid, mellyeket a' te ſzolgádnak az én atyámnak Dávidnak ſzóllottál. * Azt kell-e tahát alítani, hogy az Iſten bizonnyal a' földön lakik? mert ha az ég, 27
és az egeknek egei téged bé nem foghatnak, menyivel inkább e' ház, mellyet építettem? * De tekints 28
a' te ſzolgád imádſágára, és az ö könyörgéſire, én Uram Iſtenem: halgaſd-meg a' dichíretet, és imádſágot, mellyel a' te ſzolgád imádkozik elötted ma: * hogy légyenek nyit- 29
va ſzemeid e' házra éjjel és nappal; a' házra, melyről mondottad: "Ott "*Deut. 12. b. 11.*
léſzen az én nevem: hogy meg-halgaſſad az imádſágot, mellyel e' helyen a' te ſzolgád te-hozzád imádkozik. * Hogy meg-halgaſſad kö- 30
nyörgéſét a' te ſzolgádnak és a' né-

pednek Iſraëlnek, valamiért imádkoznak e' helyen; és meg-halgaſſad lakáſodnak helyén menyben; és mikor meg-halgatod, légy kegyelmes.
* Ha ember felebaráttya-ellen vétkezik, és valami eskűvéſe léſzen, mellyel kőteles; és el-jő az eskűvéſért az óltárod-eleibe a' te házadba,
* te halgaſd-meg menyben: és chelekedd-meg, és itéld-meg a' te ſzolgaidat, kárhoztatván az iſtentelent, és az ő útát fejére térítvén, és meg-igazítván az igazat, és fizetvén néki igaſsága-ſzerént.
* Ha meg-futamodik a' te néped Iſraël az ő ellenſégi-elől (mert vétkezni fog néked) és penitenciát tartván, és valláſt tévén a' te nevednek, el-jőnek, és imádkoznak, és könyőrögnek néked e' házban:
* halgaſd-meg menyben, és bocháſd-meg bűnét a' te népednek Iſraëlnek, és hozd-viſzſza őket a' földre, mellyet az attyoknak adtál.
* Ha be-zárva léſzen az ég, és eső nem léſzen az ő bűnőkért, és imádkozván e' helyén, penitenciát tartnak a' te nevednek, és bűnőkből megtérnek az ő nyomoruſágok miá:
* halgaſd-meg őket menyben, és bocháſd-meg a' ſzolgaidnak, és a' te népednek Iſraëlnek bűneit: és mutaſs jo útat nékik mellyen járjanak, és adgy eső őt a' te földedre, mellyet a' te népednek adtál örökſégűl.
* Ha éhſég támad a' földőn, vagy mirígy-halál, vagy meg-dőglött ég, vagy ragya, vagy ſáska, vagy aſzály, és nyomorgattya őtet az ő ellenſége a' kapuit meg-ſzálván, minden chapás,
* minden nyavalya, minden átok, és gonoſznak kivánáſa, melly történik valamelly emberen Iſraël a' te népedkőzzűl: ha ki meg-iſméri ſzíve chapáſát, és ki-terjeſzti kezeit e' házban;
* te halgaſd-meg menyben a' te lakó-helyeden, és kegyelmezz-meg, és chelekedd-meg, hogy adgy mindennek útai-ſzerént, a' mint a' ſzívét látod (mert te iſméred egyedűl ſzívét mind az emberek fiainak,)
* hogy féllyenek téged minden napokon, mellyeken élnek a' föld-ſzínén, mellyet az atyáinknak adtál.
* Annak-főlőtte az idegen-is, ki nem a' te Iſraëli népedkőzzűl-valo, mikor el-jő meſzſze-földről a' te nevedért (mert meghallyák a' te nagy nevedet, és erős kezedet,
* és a' ki-nyújtott karodat mindenűtt) mikor azért el-jő,
és imádkozik e' helyen,
* te halgaſd-meg menyben, a' te lakó-helyed erőſſégében, és chelekedd-meg mind a' mikért ſegétſégűl hív téged az idegen: hogy a' földnek minden népei tanúllyák a' te nevedet félni, mint a' te néped Iſraël, és probállyák-meg, hogy a' te neved ſegétſégűl hívattatott e' házra, mellyet építettem.
* Ha a' te néped hadba mégyen ellenſégi-ellen, az úton, valahová küldöd őket, imádnak téged a' város úta-felé, mellyet válaſztottál, és a' ház-felé, mellyet a' te nevednek építettem:
* és halgaſd-meg menybe imádſágokat, és könyőrgéſeket, és tégy itéletet nékik.
* Hogy-ha vétkeznek néked ("mert ninch ember a' ki ne vétkezzék,) és meg-haraguván, az ő ellenſégeknek adod őket, és fogva vitetnek az ellenſégek földére meſzſze vagy közel,
* és penitenciát tartnak ſzívőkben a' fogſág helyén, és meg-térvén kérnek téged az ő fogſágokbá, módván: Vétkeztűnk, hamiſſan chelekedtűnk, iſtentelenkedtűnk:
* és megtérnek hozzád tellyes ſzívőkből, és tellyes lelkőkből az ő ellenſégek földében, melyre fogva vitetnek; és imádkoznak hozzád, az ő földők úta-felé, mellyet az attyoknak adtál, és a' váraſnak mellyet válaſztottál, és a' templomnak mellyet építettem a' te nevednek:
* halgaſd-meg menyben, a' te királyi ſzéked erőſſégében az ő imádſágokat, és könyőrgéſeket, és tégy itéletet nékik:
* és légy kegyelmes a' te népednek melly néked vétkezett, és minden hamiſſágoknak mellyekkel ellened vétkeztek: és adgy irgalmaſságot azok-előtt, kik őket fogva tartyák, hogy könyőrűllyenek rajtok.
* Mert te néped, és te örökſéged, kiket ki-hoztál Egyiptus-földéből, a' vas kemencze közepiből.
* Hogy légyenek nyitva ſzemeid, a' te népednek Iſraëlnek könyőrgéſére, és halgaſd-meg őket mindenekben a' mellyekért téged ſegétſégűl hívnak.
* Mert te válaſztottad őket magadnak örökſégűl a' földnek minden népei-kőzzűl, a' mint a' te ſzolgád Moyſes-által ſzóllottál, mikor ki-hoztad az atyáinkat Egyiptusból Uram Iſten.
* Lőn pedig, mikor el-végezte vólna Salomon

"2. Par. 6. g. 36. 1. Ioh. 1. d. 8. Eccleſ. 7. c. 21.

imádkozván az Urhoz minden imádságát, és e' könyörgését, fel-kele az Úr óltára színe-elől. mert mind két térdét a' földre hajtotta vala, és kezeit ki-terjeſztette vala az égre. * 55
Fel-álla azért, és meg-áldá Iſraëlnek minden gyülekezetit nagy szóval, 1
mondván: *Áldott az Úr, ki-nyugodalmat adott az ő népének Iſraëlnek, 56 A
mindenek-szerént a' miket szóllott: nem eſett-el chak egy beſzéd-is minden jók-közzül, mellyeket az ő ſzolgája-által Moyſes-által ſzóllott. 2
* Légyen velünk a' mi Urunk Iſtenünk, a' mint az atyáinkal vólt, nem hagyván-el minket, sem el nem vetvén. 57
* Hanem hajtſa szíveinket magához, hogy minden útaiban járjunk, és az ő parancholatit megőrizzük, és a' czeremoniáit és itéletit, valamellyeket parancholt az atyáinknak. 58
* És ezek az én beſzédim, mellyekkel könyörgöttem az Úr-előtt, közelgeſſenek a' mi Urunkhoz Iſtenünkhöz nappal és éjjel, hogy tégyen itéletet az ő ſzolgájának, és az ő népének Iſraëlnek minden napon: * hogy tudgyák a' földnek minden népei, hogy az Úr ő az Iſten, és ninch más ő-kivüle. * És légyen a' mi szívünk tekélletes a' mi Urunkal Iſtenünkel, hogy az ő végezéſiben járjunk, és meg-őrizzük az ő parancholatit, mint ma-is. * Azokáért a' király, és az egéſz Iſraël ő-véle, áldozatokat áldoznak vala az Úr-előtt. *És áldoza Salomon békeſséges áldozatokat, mellyeket az Úrnak áldoza, huſzon-két ezer ökröt, és száz húſz-ezer juhot: és megſzentelék az Úr templomát, a' király és az Iſraël fiai. *A' napon meg-ſzentelé a' király a' pitvar közepit, melly az Úr háza-előtt vala: mert éppen égő, és eledeli áldozatot áldoza ott, és a' békeſséges áldozatoknak kövérit: mert a' réz óltár, melly az Úr-előtt vala, kiſſebb vala, és nem fér vala arra az éppen-égő 's az eledeli áldozat, és a' békeſséges áldozatnak kövéri. * Szerze azért Salomon az időben nagy innepet, és az egéſz Iſraël véle, nagy ſokaſág, Ematnak bé-menetelitől-fogva Egyiptus Patakáig, a' mi Urunk Iſtenünk-előtt, hét napig, és hét napig, az-az, tizen-négy napig. * És nyólczadik napon el-bochátá a' népeket: kik meg-áldván a' királyt, el-menének az ő hajlékokba örvendezve, és víg szívvel, minden jókért mellyeket az Úr az ő ſzolgájának Dávidnak tött vala, és Iſraëlnek az ő népének.

IX. RÉSZ.

LÖn pedig, mikor el-végezte vólna Salomon az Úr háza épületit, és a' király épületit, és mindent a' mit kívánt és akart építeni, * meg-jelenék néki az Úr másodszor, " mint meg-jelent vala néki Gábaonban. * És monda az Úr néki: Meg-halgattam imádságodat és könyörgéſedet, mellyel könyörgöttél előttem: meg-ſzenteltem e' házat, mellyet építettél, hogy ott helyheztetném az én nevemet örökké, és ott léſznek ſzemeim 's a' ſzívem mindenkor. * Ha te-is ugy járſz előttem, a' mint az atyád járt, ſzívednek együgyüſégében, és igaſſágban: és meg-chelekeſzed mind a' miket néked parancholtam, rendeléſimet 's itéletimet meg-tartod; * "a' te orſzágod királyi ſzékét Iſraëlen helyheztetem örökké, a' mint ſzóllottam Dávid atyádnak, mondván: Nem vétetik-el a' te nemzetſégedből-valo férfiu az Iſraël királyſzékiből. * Ha pedig el-fordúláſſal el-fordúltok tí és a' fiaitok, nem követvén engem, ſem meg nem őrizvén parãcholatimat, és czeremoniáimat, mellyeket élőtökbe adtam néktek, hanem el-mentek és idegen iſteneket tiſzteltek, és imádgyátok őket: * el-viſzem Iſraëlt a' föld ſzinéről, mellyet néki adtam, és a' templomot, mellyet az én nevemnek ſzenteltem, el-vetem ſzínem-elől, és példabeſzédül léſzen Iſraël, és chúfságúl minden népeknek. *És e' ház példáúl léſzen: minden, a' ki által-mégyen azon, el-álmélkodik, és ſüvölt, és mond: "Miért chelekedett igy az Úr e' földel, és e' házzal? * És felelnek: Mert el-hatták az ő Urokat Iſteneket, ki az attyokat ki-hozta Egyiptus földéből, és idegen iſteneket követtek, és imádták azokat és tiſztelték őket: azért hozta reájok az Úr mind e' gonoſzt. * "El-telvén pedig húſz eſztendő, minek-utánna meg-épitette vólna Salomon a' két házat, az-az, az Úr házát, és a' király házát, (*a' Tyruſi király Híram adván Salomonnak czedrus és jegenye-fákat,

57 G
58
59
60
61
62
63
64
65
66
1 A
2
3
4
5
6
7 B
8
9
10
11

"2. Par. 7. c. 11. Sup. 3. a. 5.
"2. Reg. 7. b. 12. c. 16.
"Deut. 29. d. 24. Ier. 22. c. 8.
"2. Par. 8. a. 1.

3. Reg. 8. 9.

és ara-

és aranyat mind a' szerént a' mire kell vala,) akkor ada Salomon Hirámnak húsz váraſt Galilæa-földén.
12 * És ki-méne Híram Tyrusból, hogy meg-látná a' váraſokat, mellyeket Salomon adott vala néki, és nem tetszének néki,
13 * és monda: Ezek-é a' váraſok, mellyeket nékem adtál, atyámfia? És nevezé azokat Kábul-földének, mind e' napiglan.
14 * És Híram száz húsz talentom aranyat küldé Salomon királyhoz.
15 * Ez a' költségnek ſommája, mellyet Salomon király adott az Úr háza 's az ő háza, és Mello, és a' Jeruſalem kő-fala, és Héſer, és Mageddo, és Gázer építéſére.
16 * Az Egyiptziai király Farao fel-méne, és meg-vévé Gázert, és fel-gyújtá azt tűzzel: és a' Kananæuſt, ki a' városban lakik vala, meg-ölé, és adá azt jegy-ruhájúl a leányának a' Salomon feleségének.
17 * Meg-épité azért Salomon Gázert, és az alſó Betoront,
18 * és Báalatot, és Palmirát a' puſztaſág földén.
19 * És minden falukat, mellyek hozzája tartoznak vala, és kő-fal-nélkül valának, meg-erősíte, és a' ſzekerek váraſit 's a' lovaſok váraſit, és valami néki tetszett hogy építene Jeruſalemben, és a' Libanuſon, és az ő birodalmának minden földén.
20 * Az egész népet, melly meg-maradott vala az Amorræuſoktól, és Hetæuſoktól, és Ferezæuſoktól, és Hevæuſoktól, és Jebuſæuſoktól, kik nem az Iſraël fiai-közzűl-valók:
21 * ezeknek fiait, kik meg-maradtak vala a földön, kiket tudn'illik az Iſraël fiai ki nem veſzthettek vala; Salomon adó-fizetőkké tevé, e' napiglan.
22 * Az Iſraël fiai-közzűl pedig nem rendele Salomon senkit ſzolgálat-alá, hanem hadakozó férfiak valának, és ő ſzolgái, és fejedelmek, és hadnagyok, és a' ſzekerek és lovak gond-viſelői.
23 * Valának pedig Salomonnak minden munkáin öt-száz ötven fő palléri, kik-alatt vala a' nép, és a' rendelt munkákon parancholnak vala.
24 * "A' Farao leánya pedig fel-méne a' Dávid váraſából a' házába, mellyet Salomon épített vala néki: akkor épité Mellót.
25 * És áldozik vala Salomon három úttal minden eſztendőben éppen-égő és békeſéges áldozatokat, az óltáron mellyet az Urnak épített vala; és jo illatott éget vala az Úr-előtt: és el-végezteték a' templom.
26 * Hajókat-is chinála Salomon király Aſiongáberben, melly Áilát-mellett vagyon a' Veres tenger partyán, Idumæa-földén.
27 * És el-küldé Híram azokon a' hajókon a' ſzolgait, a' hajós férfiakat, és a' tengeren tudóſokat, a' Salomon ſzolgaival.
28 * Kik mikor Ofirba jutottak vólna, az onnét hozatott négy-száz húsz talentom aranyat, Salomon királyhoz vívék.

X. Rész.

1 DE "a' Sábai királyné-is, hallván a' Salomon hírét az Úr nevében, el-jöve kíſérgetni őtet homály-beſzédekkel.
2 * És bé-menvén Jeruſalembe nagy kéſérő ſereggel, és gazdagſágokkal, és fű-ſzerſzámot, és véghetetlen ſok aranyat, és drága köveket-hozó tevékkel, Salomon királyhoz jöve, és meg-mondá néki mind a' mik ſzívében valának.
3 * És meg-tanitá őtet Salomon minden igékre, mellyeket eleibe-adott vala: nem vala beſzéd, melly a' királytól el-titkoltathatnék, és meg nem felelne néki.
4 * Látván pedig a' Sábai királyné Salomonnak minden bölcheſégét, és a' házat mellyet épített vala,
5 * és az aſztala étkeit, és a' ſzolgai lakó-helyeit, és az udvarlók rendit 's azok ruháit, és a' pohárnakit, és az éppen-égő áldozatit mellyeket áldoz vala az Úr házában: nem vala többé lélekzete.
6 * és monda a' királynak: Igaz a' beſzéd, mellyet hallottam földemben, * beſzédid-felől, és bölcheſéged-felől:
7 és nem hiſzek vala a' nékem beſzéllőknek, míg nem magam el-jöttem, és láttam ſzemeimmel, és meg-próbáltam hogy fél réſzét ſem mondották-meg nékem: nagyobb a' bölcheſéged és chelekedetid, hogy-ſem a' hír mellyet hallottam.
8 *Bóldogok a' férfiaid, és bóldogok a' ſzolgaid, kik előtted állanak mindenkor, és hallyák bölcheſégedet.
9 * Légyen áldott a' te Urad Iſtened, kinek kedves vóltál, és téged az Iſraël királyi-ſzékibe helyheztetett, mivelhogy ſzerette Iſraëlt az Úr őrökké, és királlyá rendelt téged, hogy itéletet és igaſságot tennél.
10 *Ada azért a' királynak száz húsz talentom

"2. Par. 9. a. 1. Matth. 12. d. 42. Luc. 11. d. 31.

"2. Par. 8. b. 11.

lentom aranyat, és fölötte ſok fü-
ſzerſzámot, és drága kőveket: nem
hoztak az-után annyi ſok fü-ſzer-
ſzámokat, mint a' mellyeket a' Sábai
királyné ada Salomon királynak.
(* De a' Híram " hajói-is, mellyek 11
aranyat hordnak vala Ofirból, igen
ſok Tíin-fákat hozának Ofirból,
és drága kőveket. * És a' király a' 12
Tíin-fákból oſzlopokat chinála az
Úr házába, és a' királyi házba, és
czitarákat, és hegedűket az éneke-
ſeknek: nem hoztak illyen Tíin-fá-
kat, ſem nem láttak mind e' jelen-
valo napig.) * Salomon király pe- 13
dig meg-adá a' Sábai királynénak
mind a' mit akart és kért tőle: azo-
kon-kivűl, mellyeket önnön-magá-
tól adott vala néki királyi ajándé-
kúl. Ki viſzſza-tére, és az ő föl-
débe méne a' maga ſzolgaival. * Az 14
aranynak mértéke pedig, mellyet C
Salomonnak hoznak vala minden
eſztendőben, hat-ſzáz hatvan-hat
talentom arany vala: * a' kivűl, 15
mellyet a' férfiak hoznak vala kik
adó-ſzedők valának, és a' kereske-
dők, és minden-féle kalmárok, és
Arabiának minden királyi, és a' föld
fejedelmi. * Két-ſzáz paiżt-is chinála 16
Salomon tiſzta aranyból, hát-ſzáz
ſiklus aranyat ada eggyik paiż táb-
lájára. * És három-ſzáz kerék paí- 17
żokat finom aranyból: hár[illegible]-ſzáz
nehezék arany buríttya v[illegible]é az
eggyik paiżt: és helyheztete azokat
a' király a' Libanus erdeje házába.
* Annak-fölötte chinála Salomon 18
király nagy királyi-ſzéket-is ele-
fant-tetémből; és bé-burítá azt igen
fényes arannyal, * melynek hat ga- 19
ráditſa vala: és a' királyi-ſzéknek
teteje kerekdéd vala a' hátúlſo ré-
ſzén: és két kéz tartván két-felől
a' ſzéket: és két oroſzlány áll vala
mindenik kéz-mellett. * És tizen-két 20
oroſzlányotska álván a' hat garádi-
tſon mind két-felől: nem chináltatott
ollyan alkotmány ſemmi orſzágban.
* De az edények-is, mellyekből Sa- 21
lomon király iſzik vala, mind arany-
ból valának: és minden edényi a' Li-
banus erdeje házának, tiſzta arany-
ból: nem vólt ezűſt, nem-is bőchűl-
lik vala Salomon napjaiban, * mert 22
a' király hajói a' tengeren a' Híram D
hajóival három eſztendőben egyſzer
mennek vala Tarſisba, aranyat hoz-

ván onnét, és ezűſtöt, és elefant foga-
23 kat, és majmokat, és pávákat. * Fel-
magaſztaltaték azért Salomon király
a' földnek minden királyi-fölött, gaz-
24 dagſággal, és bőlcheſéggel. * Es az
egéſz föld kívánnya vala a' Salomon
orczáját, hogy hallaná az ő bőlcheſé-
gét, mellyet az Iſtē az ő ſzívébe adott
25 vala. * És mindenek ajándékokat
hoznak vala néki, ezűſt és arany edé-
nyeket, ruhákat és hadi-fegyvereket,
fü-ſzerſzámot-is, és lovakat és oſz-
26 véreket, eſztendőnként. * "És Salo- "1. Par.
mon ſzekereket és lovagokat gyűj- 1. a. 14.
te, és lőnek néki ezer négy-ſzáz ſze-
kerei, és tizen-két ezer lovagi: és el-
rendelé azokat az erős váraſokban,
27 és a' királlyal Jeruſalemben. * És azt
mivelé, hogy annyi bévſége vólna az
ezűſtnek Jeruſalemben, menyi a' kő-
veknek: és a' czédrus-fákat meg-ſo-
kasítá, mint a' vad fűge-fákat mel-
28 lyek a' mezőſégen teremnek. * És lo-
vakat hoznak vala Salomonnak E-
gyiptusból, és Koából, mert a' király
kereskedői Koába meg-véſzik vala,
29 és rendelt árron el-hozzák vala. * E-
gyiptusból pedig egy ſzékér hat-ſzáz
ezűſt ſikluſon jő vala ki, és egy ló ſzáz
ötvenen. És illyen módō adgyák va-
la el a' lovakat, a' Hetæuſoknak és Sy-
riának minden királyi.

XI. RÉSZ.

1 SAlomon király pedig " meg- "Deut.
A ſzerete ſok idegen aſzſzony' 17. d. 17.
állatokat; a' Farao leányát-is, Eccli.
és a' Moabíták, és Ammoní- 47. c. 21.
ták, és Idumæuſok, és Sidóniuſok,
2 és Hetæuſok leányit; * a' nemzet-
ſégek-kőzzűl, mellyek-felől mon-
dotta az Úr az Iſraël fiainak: " Bé "Exod.
ne mennyetek hozzájok, ſe kőzzű- 34. b. 16.
lők bé ne mennyenek a' tiéitekhez:
mert bizonnyal el-hajtyák ſzívete-
ket, hogy az ő iſteneket kőveſsétek.
Ezekhez ragaſzkodék azért Salomon
3 buzgóſágos ſzeretettel. * És valá-
nak néki hét-ſzáz feleſégi mint ki-
rálynék, és három-ſzáz ágyaſi: és az
aſzſzonyok el-hajták az ő ſzívét.
4 * És mikor már vén vólna, meg-
veſze a' ſzíve az aſzſzonyok-által,
hogy idegen iſteneket kővetne: és
nem vala az ő ſzíve tekélletes az ő
Úrával Iſtenével, mint az ő attyá-
5 nak Dávidnak ſzíve. * Hanem a'
Sidóniuſoknak iſten-aſzſzonyát Aſ-
tartet tiſzteli vala Salomon, és az

3. Reg. 10. 11.

Ammo-

Ammonítáknak bálványát Mólokot. * És azt chelekedé Salomon, a' mi nem vala kedves az Úr előtt, és bé nem tellyesíté hogy követné az Urat, mint az attya Dávid. *Akkor építe Salomon templomot a' Móab bálványának Kámoſnak, a' hegyen melly Jeruſalem-ellenébē vagyon, és az Ammon fiai bálványának Móloknak. *És illyen módon chelekedék minden idegen feleſégivel, kik temiént égetnek és áldoznak vala az ő iſteneknek. *Az-okáért meg-haraguvék az Úr Salomōra, hogy el-hajlott vólna elméje az Iſraël Urától Iſtenétől, "ki meg-jelent vala néki máſodſzor, *és parancholt vala e' dologról hogy ne követne idegē iſteneket, és nem őrizé-meg a' miket parancholt néki az Úr. *Monda azért az Úr Salomoñak: Mivelhogy ez vólt benned, és meg nem őrizted az én ſzövetſégemet, és parancholatimat, mellyeket néked parācholtam; el-ſzakaſztván el-metſzem az orſzágodat, és a' ſzolgádnak adom azt. *"Mindazáltal a' te napidbā nem chelekeſzem, az atyádért Dávidért; a' fiad kezéből metſzem-el azt. *ſem az egéſz orſzágot el nem véſzem, hanem egy nemzetſéget adok a' te fiadnak, Dávidért az én ſzolgámért, és Jeruſalemért mellyet válaſztottam. *Az Úr pedig ellenſéget támaſzta Salomonnak, az Idumæus királyi magból-való Adadot, ki Edomban vala. *"Mert mikor Dávid Idumæában vólna, és fel-ment vólna a' hadak fejedelme Jóab azok temetéſére kik még-ölettettek vala, és meg-ölt vólna minden férfiat Idumæában (*mert hat hólnapig kéſett ott Jóab, és egéſz Iſraël, míglen meg-ölne minden férfiat Idumæában,) *el-ſzalada ő-maga Adad, és az Idumæai férfiak az ő attya ſzolgai-közzűl ő-véle, hogy bé-meñe Egyiptusba: Adad pedig kichiny gyermetske vala. *És mikor fel-költek vólna Madiánból, Fáránba jövének, és férfiakat vőnek vélek Fáránból, és Egyiptusba Faraóhoz az Egyiptziai királyhoz menének: ki házat ada néki, és éléſt rendele, és földet ſzakaſzta. *És nagy kedvet találá Adad Farao-előtt, elannyíra, hogy feleſégűl adná néki a' feleſégének Tafnes királynénak őtſét. *Es a' Tafnes őtſe, fiat ſzűle néki, Genubatot, és Tafnes a' Farao házában nevelé őtet: és Genubat Faraónál lakik vala az ő fiaival. *És mikor hallotta vólna Adad Egyiptusban, hogy el-alutt vólna Dávid az attyaival, és hogy meg-hólt vólna a' ſereg fejedelme Jóab, monda Faraónak: Bochāſs-el engem, hadd mennyek földembe. *És monda néki Farao: De mi dolog-nélkűl ſzűkölködől nálam, hogy földedbe kivánkozol menni? Ő pedig felele: Semmi-nélkűl: de kérlek téged, hogy bochāſs-el engem. * Támaſzta annak-fölötte néki az Iſten ellenſéget az Eliada fiát Rázont, ki el-ſzökött vala az urától Adarézertől a' Sóbai királytól: * és legényeket gyűjte ellene, és a' latrok hadnagya lőn, mikor ölné őket Dávid: és el-menének Damaſkusba, és ott lakának, és királlyá rendelék őtet Damaskusban, * és Iſraëlnek ellenſége lőn Salomonnak minden napjaiban: és ez az Adad gonoſsága, és Iſraël-ellen-valo gyűlölſége, és uralkodék Syriában. * "Az EfratæusJeroboám-is a' Nábat fia Sáredából, a' Salomon ſzolgája, kinek az annya Sarva-nevű özvegy vala: fel-emelé kezét a' király-ellē. *És ez az oka az ellene-valo pártoláſnak, mert Salomon meg-építé Mellót, és meg-igyenesíté az ő attya Dávid váraſának vermét. * Jeróboam pedig erős és hatalmas férfi vala: és látván Salomon a' jo erkölchű és ſzorgalmatos ifiat, tiſzt-tartóvá rendelte vala őtet egéſz Jóſef háza adozáſán. *" Lőn azért az időbē, hogy Jeróboā kimeñe Jeruſalemből, és találná őtet a' Siloni Ahias próféta az úton, új paláſtya lévén: chak ketten válának pedig a' mezőn. * És ragadván Ahias az ő új paláſtyát, melly rajta vala, tizen-két réſzre ſzakaſztá. * És monda Jeroboámnak: Vedd magadnak a' tíz darabot: mert ezeket mōgya az Iſraël Ura Iſtene: Ímé én el-ſzakaſztom az orſzágot Salomon kezéből, és néked tíz nēzetſéget adok. *Egy nēzetſég pedig meg-marad néki az én ſzolgámért Dávidért, és Jeruſalem váraſáért, mellyet válaſztottam Iſraëlnek minden nemzetſégi-közzűl: * mivelhogy elhagyott engem, és a' Sidóniuſok iſten-aſzſzonyát Aſtartet imádta, és a' Móab iſtenét Kámoſt, és az Ammon fiai iſtenét Mólokot: és nem járt az én útaimon, hogy meg-chelekedné

"Sup. 9. a. 6.

"Inf. 12. d. 15.

"2. Reg. 8. d. 14.

"2. Par. 13. a. 6.

"2. Par. 10. d. 15.

az igasságot én-előttem, és a' parancholatimat, és itéletimet, mint az attya Dávid. * Sem el nem vészem 34
az egész országot kezéből, hanem fejedelemmé tészem őtet életének minden napjaiban, az én szolgámért Dávidért, kit választottam, ki megőrizte parancholatimat és hagyásimat. * El-vészem pedig az országot 35
a' fia kezéből, és néked tíz nemzetséget adok: * az ő fiának pedig egy 36
nemzetséget adok, hogy az én G
szolgámnak Dávidnak szövétneke maradgyon minden időben előttem Jerusalem városában, mellyet választottam hogy ott lenne az én nevem. * Tégedet pedig fel-vészlek, 37
és mindeneken országlasz mellyeket a' lelked kíván, és király leszsz Izraélen. * Ha azért meg-halgatsz min- 38
deneket a' miket néked parancholok, és az én útaimban jársz, és megchelekeszed a' mi igaz előttem, megőrizvén parancholatimat és hagyásimat, a' mint meg-chelekedte az en szolgám Dávid: veled leszek, és néked hív házat építek, a' mint házat építettem Dávidnak, és néked adom Izraélt: * és meg-sanyargatom ezért a' Dávid magvát, de mind- 39
azáltal nem minden időben. * Meg 40
akará azért Salomon ölni Jeroboámot: ki fel-kele, és futa Egyiptusba, Sesákhoz az Egyiptus királyához, és lőn Egyiptusban Salomon haláláig. * Salomonnak pedig a' 41
több igéit, és mind a' miket chelekedett, és a' bölchesége; ímé mind meg-írattak a' Salomon dolgairól-való könyvben. * A' napok pedig, 42
mellyeken Salomon Jerusalemben az egész Izraélen országlott, negyven esztendő. * És el-aluvék Salo- 43
mon az attyaival, és az ő attyának Dávidnak városában temetteték, és a' fia Róboam országlá helyette.

XII. Rész.

2. Par. 10. a. 1.

RÓboam pedig Sikembe méne: mert oda gyűlt vala az 1
egész Izraël hogy őtet királlyá rendelné. * Jeróboam 2
pedig a' Nábat fia, mikor még Egyiptusban bújdosnék Salomon király előtt, halván az ő halálát, viszsza-tére Egyiptusból. * És el-küldének és 3
hívák őtet: el-jövé azért Jeróboam, és Izraélnek minden sokasága, és

szóllának Roboámnak, mondván: 4
* Az atyád igen kemény igát rakott reánk: te azért most egy keveset szállits-le az atyád keménységes birodalmából, és az igé nehéz igájából mellyet reánk rakott, és szolgálunk 5
néked. * Ki monda nékik: Mennyetek-el harmad napig, és térjetek- B
meg hozzám. És mikor el-ment 6
vólna a' nép, * tanátsot tarta Róboam király a' vénekkel, kik az attyának Salomonnak-előtte állanak vala mikor még élne, és monda: Mi tanátsot adtok nékem, hogy felellyek e' népnek? * Kik mondának néki: Ha ma 7
engedsz e' népnek, és szolgálsz, és kéréseknek helyt adsz, és lágy beszéddel szóllasz nékik, szolgaid lésznek minden időben. * Ki el-hagyá 8
a' vének tanátsát, mellyet adtak vala néki; és ifiakat vőn melléje, kik véle nevekedtek vala fel, és előtte állanak vala, * és monda nékik: Mi ta- 9
nátsot adtok nékem, hogy felellyek e' népnek, kik azt mondották nékem: Könnyebbits-meg az igát, mellyet reánk vetett az atyád? * És 10
mondának néki az ifiak, kik véle C
nevekedtek vala fel: így szólly e' népnek, ki néked szóllott, mondván: Az atyád meg-nehezítette igánkat, te könnyebbits-meg minket. Így szólly nékik: Az én kissebbik újom temérdegb az atyám hátánál. * És most az 11
atyám nehéz igát vetett reátok, én pedig többet rakok a' ti igátokra: az atyám ostorokkal vert titeket, én pedig skorpiókkal verlek titeket. * El-jövé azért Jeróboam, és az 12
egész nép Roboámhoz harmad nap, a' mint szóllott vala a' király, mondván: Térjetek hozzám harmad napra. * És keményeket felele a' király a' 13
népnek, el-hagyván a' vének tanátsát, mellyet adtak vala néki; 14
* és szólla nékik az ifiak tanátsa- D
szerént, mondván: Az atyám megnehezítette igátokat, én pedig többet rakok igátokra: az atyám ostorokkal vert titeket, én pedig skorpiókkal verlek titeket. * És nem engede a' 15
király a' népnek: mert meg-gyűlölte vala őtet az Úr, hogy be-tellyesíténé az ő igéjét, "mellyet a' Silóni "Sup. 11.
Ahiás-által szóllott vala a' Nábat f. 31.
fiának Jeroboámnak. * Látván azért 16
a' nép hogy nem akarta vólna őket meg-halgatni a' király, felele néki,

3. Reg. 12.

mond-

mondván: Mi részünk nékünk Dávidban? vagy mi örökségünk az Isai fiában? Menny hajlékidba Izraël, most láss a' te házadhoz Dávid. És el-méne Izraël az ő hajlékiba. * Az Izraël fiain pedig, kik a' Juda városiban laknak vala, Róboam országla. * Elkűldé azért Róboam király Adúramot, ki kinch-tartó vala, és megkövezé őtet egész Izraël, és meghala. Róboam király pedig hamar szekérre űle, és Jerusalembe szalada: * és el-távozék Izraël a' Dávid házától e' jelen-valo napig. * Lőn pedig mikor hallotta vólna egész Izraël, hogy viszsza-jött vólna Jeróboam, el-küldének, és hívák őtet, egybe-gyűjtvén a' gyülekezetet, és királlyá rendelék őtet egész Izraëlen, és nem követé senki a' Dávid házát az egy Juda nemzetségén-kivűl. * Róboam pedig Jerusalembe méne, és bé-gyűjté Judának egész házát, és a' Benjamin nemzetségét, száz nyólczvan-ezer válogatott hadakozo férfiakat, hogy hadakoznának Izraël háza-ellen, és viszsza-hoznák az országot a' Salomon fiának Roboámnak. * "Lőn pedig az Úr beszéde Semeiáshoz az Isten emberéhez, mondván: * Szólly a' Salomon fiának Roboámnak a' Juda királyának, és az egész Juda és Benjamin házának, és a' több népnek, mondván: * Ezeket mongya az Úr: Fel ne mennyetek, se ne hadakozzatok az atyátokfiai az Izraël fiai-ellen: térjen házába a' férfiu, mert én-tőlem lőtt ez ige. Meg-halgaták az Úr beszédét, és meg-térének az útról, a' mint nékik parancholta vala az Úr. * Meg-épité pedig Jeróboam Sikemet az Efraim hegyén, és ott lakék: és ki-menvén onnét, meg-épite Fánuelt. * És monda Jeróboam a' szívében: Majd viszsza-tér az ország a' Dávid házához, * ha fel-menend e' nép hogy áldozatokat tégyen az Úr házában Jerusalemben: és e' népnek szíve meg-tér az ő urához Roboámhoz a' Juda királyához, és meg-ölnek engem, és hozzája térnek. * "És tanátsot gondolván, két arany borjút chinála, és móda nékik: Ne mennyetek-fel több Jerusalembe: "Ímé a' te istenid Izraël, kik téged Egyiptus-földéből ki-hoztak. * És eggyikét Bételbe helyhezteté, és a' másikát

"Tob. 1. a. 5.

"Exod. 32. b. 8.

Dánba: * és ez a' dolog bűnné lőn: mert a' nép Dán-ig mégyen vala a' borjút imádni. * És templomokat szerze a' magas-helyeken, " és papokat a' népnek alá-valóiból, kik nem a' Lévi fiai-közzűl valának. * És innep napot rendele a' nyólczadik hólnapban, a' hónak tizen-ötödik napján, az innepnek hasonlatosságára mellyet Judában illenek vala. És fel-menvén az óltárra, hasonló-képpen chelekedék Bételben-is, hogy áldoznék a' borjúknak, mellyeket chinált vala: és papokat rendele Bételben a' magas-helyeknek mellyeket chinált vala. * És fel-méne az óltárra mellyet épített vala Bételben, a' nyólczadik hónak tizen-ötödik napjan, mellyet maga szívéből gondolt vala: és innepet szerze az Izraël fiainak, és fel-méne az óltárra, hogy jo illatot gyújtana.

"2. Par. 11. c. 15.

XIII. Rész.

ÉS ímé az Isten embere jöve Judából az Úr beszédével Bételbe, Jeróboam az óltáron álván, és temiényezven. * És fel-kiálta az óltár-ellen az Úr beszédével, és monda: Óltár, óltár, ezeket mongya az Úr: "Ímé Jósiásnevű fiu szűlettetik a' Dávid házának, és meg-áldozza rajtad a' magas-helyeknek papjait, kik most rajtad temiént gyújtnak, és meg-égeti rajtad az emberek chontyait. * És jelt ada a' napon, mondván: Ez lészen jele hogy az Úr szóllott: ime az óltár meg-hasad, és ki-omol a' hamu melly benne vagyon. * És mikor hallotta vólna a' király az Isten embere beszédét, mellyel fel-kiáltott vala az óltar-ellen Bételben, kinyújtá kezét az óltárról, mondván: Fogjátok-meg őtet. És meg-szárada a' keze, mellyet ki-nyújtott vala ellene: és viszsza nem vonhatá azt magához. * Az óltár-is meg-hasada, és ki-omla a' hamu az óltárból, a' jel-szerént, mellyet meg-mondott vala az Isten embere az Úr szavával. * És monda a' király az Isten emberének: Könyörögj a' te Uradnak Istenednek, és imádkozzál érettem, hogy meg-adassék nékem a' kezem. És imádkozék az Isten embere az Úrnak, és a' király keze viszsza-tére hozzája, és lőn

"4. Reg. 23. d. 17.

mint az-előtt vala. * Szólla pedig a' 7 22
király az Isten emberének: Jere haza velem ebédleni, és ajándékokat adok néked. * És felele az Isten 8
embere a' királynak: Ha nékem a' házadnak fele-részét adandod sem megyek-el veled, se kenyeret nem észem, se vizet nem iszom e' helyen: * mert így parancholtatott nékem 9
a' parancholó Úr beszéde-által: Kenyeret ne egyél, se vizet ne igyál, se C
viszsza ne térj az úton, a' mellyen jöttél. *Más úton méne azért, és nem 10
tére-viszsza az úton, mellyen Bételbe jött vala. * Egy vén próféta lakik va- 11
la pedig Bételben, kihez az ő fiai jövének, és meg-beszéllék néki mind a' dolgokat, mellyeket az Isten embere chelekedett vala az nap Bételben; és az igéket, mellyeket mondott vala a' királynak, meg-beszéllék az attyoknak. * És monda nékik az 12
attyok: Mellyik úton ment-el? Megmutaták néki a' fiai az útat, mellyen el-ment vala az Isten embere, a' ki Judából jött vala. *És monda a' fiainak: 13
Nyergellyétek-meg nékem a' szamárt. Kik mikor meg-nyergelték vólna, reá űle, * és el-méne az Isten 14
embere-után, és találá őtet űlni egy D
terpentína-fa-alatt: és monda néki: Te vagy-e az Isten embere ki Judából jöttél? Felele amaz: Én vagyok. * És 15
monda néki: Jere haza velem, hogy kenyeret egyél. * Ki monda: Nem 16
térhetek-viszsza, sem el nem mehetek veled, se kenyeret nem észem, se vizet nem iszom e' helyen: * mert az 17
Úr szóllott nékem az Úr beszéde-által, mondván: Kenyeret ne egyél, és vizet ne igyál ott, se viszsza ne térj az úton, mellyen el-menendesz. *Ki 18
monda néki: Én-is hozzád hasonló próféta vagyok: és az Angyal szóllott nékem az Úr beszédével, mondván: Hozd-viszsza őtet veled házadba, hogy egyék kenyeret, és igyék vizet. Meg-chalá őtet, * és viszsza-vivé magával: évék azért kenyeret az 19
ő házában, és vizet ivék. *És midőn az 20
asztalnál űlnének, lőn az Úr beszéde E
a' próféthához, a' ki viszsza-hozta vala őtet. *És fel-kiálta az Istē emberéhez, 21
a' ki Judából jött vala, mōdván: Ezeket mondgya az Úr: Mivelhogy nem vóltál engedelmes az Úr szájának, és meg nem őrizted a' parancholatot, mellyet néked a' te Urad Istened pa-

7 22 rancholt, *és viszsza-tértél, és kenyeret őttél, és vizet ittál a' helyen, mellyen meg-parancholta néked hogy
8 kenyeret ne ennél, se vizet ne innál,
23 bé nem vitetik a' hólt tested az atyáid koporsójába. * És mikor őtt és ivott vólna, meg-nyergelé számárát a' pro-
24 fetának kit viszsza-hozott vala. * Ki
9 mikor el-ment vólna, találá őtet egy
C oroszlány az úton, és meg-ölé, és az ő teste az úton hever vala: a' szamár pedig mellette áll vala, és az oroszlány a' test-mellett áll vala. * És imé,
10 25 az elő-menő férfiak láták az úton-
11 heverő testet, és a' test-mellett-álló oroszlánt. És el-menének, és ki-hirdeték a' városban, melyben ama' vén
26 próféta lakik vala. * Mellyet mikor
F meg-hallott vólna az a' próféta, a' ki viszsza-hozta vala őtet az útról, monda: Az Isten embere, a' ki engedetlen vólt az Úr szájának, és az oroszlánynak adta őtet az Úr, és egybe-rontotta őtet, és meg-ölte, az Úr igéje-szerént mellyet szóllott néki. * És mōda
27 a' fiainak: Nyergellyétek-meg a' szamárt nékem. Kik mikor meg-nyergelték vólna, * és ő el-ment vólna,
28 meg-találá az úton-heverő testét, és a' test-mellett-álló szamárt és oroszlánt: nem őtt az oroszlány a' testben,
29 sem meg nem sértette a' szamárt. *Vévé azért a' próféta az Isten embere testét, és azt a' szamárra tévé, és viszsza-
30 térvén bé-vivé a' vén próféta városába, hogy siratná őtet. * És annak testét a' maga koporsójába tévé: és sirá-
31 ták őtet: Ah ah atyámfia. *És mikor
G siratták vólna őtet, monda a' fiainak: Mikor meg-halok, temessetek engem a' koporsóba melyben az Isten embere temettetett: az ő teremi-mellé
32 tegyétek tetemimet. * Mert bizonnyal el-jő a' beszéd, mellyet megmōdott az Úr beszédével az óltar-ellen melly Bételben vagyon, és mind a' magas helyek templomi-ellen, mellyek Samária városiban vannak.
33 * Ez igék-után nem tére-meg Jeróboam az ő igen gonosz-útáról, hanem ellenkező-képpen a' népnek alá-valóiból papokat szerze a' magas-helyeken: valaki akarja vala, meg-tőlti vala kezét, és pap lészen
34 vala a' magas-helyeken. *És ez-okért vétkezék a' Jeróboam háza, és el-rontaték, és el-tőrölteték a' főld-szinéről.

XIV. Rész.

AZ időben beteg-vala Abia a' Jeróboam fia. * És monda Jeróboam a' feleségének: Kelly-fel, és változtasd-meg öltözetedet, hogy meg ne ismérteséll hogy Jeróboam felesége vagy: és menny Silóba, a'hol Ahias prophéta vagyon, "a' ki nékem megmondotta hogy király lennék e' népen. *Végy tíz kenyeret-is kezedbe, és egy lepényt, és egy edény mézet, és ménny hozzája: mert ő megjelenti néked mi következendő e' gyermekre. * Úgy chelekedék a' Jeróboam felesége, a' mint mondotta vala, és fel-kelvén el-méne Silóba, és az Ahias házába méne: ő pedig nem láthat vala, mert meg-homályosodtak vala a' szemei a' vénség-miatt. * Monda pedig az Úr Ahiásnak: Ímé a' Jeróboam felesége jő-bé, hogy tanátsot kérdgyen tőled a' beteg fia-felől. ezeket 's ezeket mongyad néki. Mikor azért amaz bé-menne, és titkolná magát annak lenni a' ki vala, * meg-hallá Ahias az ajtón bé-ménő lábainak zörgését, és monda: Jőj-be Jeróboam felesége: miért tetteted magad masnak lenni? én pedig kemény követ küldettem hozzád. * Menny-el, és mond-meg Jeroboámnak: Ezeket mongya az Iſraël Ura Istene: Mivel fel-magasztaltalak téged a' nép-közzül, és fejedelemmé tettelek az én népemen Iſraëlen: * és elmettszettem a' Dávid háza országát, és néked adtam azt, és nem vóltál mint az én szolgám Dávid, ki megőrizte parancholatimat, és tellyes szívéből követett engem, chelekedvén a' mi kedves vólt színem-előtt: *hanē gonoszokat chelekedtél mind azok-fölött, kik előtted vóltak, és magadnak idegen és öntött istenéket chináltál, hogy engem haragra indítanál, engem pedig hátad-megé vetettél: * az-okáért ímé én veszedelmeket hozok a' Jeróboam házára, " és meg-verem Jeroboámból a' falra-vizellőt, és a' bé-rekesztettet, és az utólsót Iſraëlben: és ki-tisztítom a' Jeróboam háza maradékit, a' mint ki-szokott tisztíttatni a' ganej mind fottig. * A' kik meg-halnak Jeroboámból a' városbā, az ebek eszik-meg azokat: a' kik pedig a' mezőn halnak-meg, az égi madarak észik-meg azokat: mert az Úr szóllott. *Te azért kelly-fel, és menny házadba: és lábaidnak bé-lépésekor a' városba, meg-hal a' gyermek, *és sirattya őtet egész Iſraël, és el-temeti: mert ő egyedűl vitetik-bé Jeroboámból a' koporsóba, mert jó dolgot talált ő-benne az Iſraël Ura Istene a' Jeróboam házában. * Királyt rendel pedig az Úr magának Iſraëlen, ki megveri a' Jeróboam házát ezen napon, és ezen időben: * és meg-veri az Iſraël Ura Istene, a' mint szokott ingadozni a' nád a' vízben: és ki-gyomlállya Iſraëlt e' jo földről, mellyet az ő attyoknak adott, és el-szórja őket a' folyó-vízen túl: mert berkeket chináltak magoknak, hogy az Urat boszszontanák. * És kézbe adgya az Úr Iſraëlt a' Jeróboam bűneiért, ki vétkezett, és Iſraëlt-is vétkeztette. *Fel-kele azért a' Jeróboam felesége, és el-méne, és el-juta Tersába: és mikor bé-menne a' ház küszöbén, meg-hala a' gyermek, * és el-temeték őtet. És siratá őtet az egész Iſraël az Úr beszéde-szerént, mellyet szóllott az ő szolgája Ahias prophéta-által. * A' több dolgai pedig Jeroboámnak, mi módon hadakozott, és mi módon országlott, ímé meg-írattak az Iſraël királyi Krónika-könyvében. *A' napok pedig mellyekē Jeróboā országlott, huszō-két esztendő: és el-aluvék az attyaival: és országla helyette a' fia Nádab. *"A' Salomon fia pedig Róboam országla Judábā. Negyven-egy esztendős vala Róboam, mikor országlani kezde: tizen-hét esztēdeig országla Jerusalem városában, mellyet választott az Úr hogy oda helyheztetné az ő nevét, Iſraëlnek minden nemzetségi-közzül. Az aña neve pedig Ammaníta Náama. * Es gonoszt chelekedék Judás az Úr-előtt, és fel-ingerlék őtet mind azok-fölött, mellyeket chelekedtek vala az attyok az ő bűnökkel mellyekkel vétkeztek. * Mert ők-is óltárokat építének magoknak, és állóképeket, és berkeket minden magas halmō, és mindē zöldellő fa-alatt: *de férfi paráznák-is valának a' földön, és meg-chelekedék a' pogányokank minden utálatosságokat, mellyeket meg-rōtott az Úr az Iſraël fiai-előtt: * Ötödik esztēdejébē pedig a' Róboam országá-

" *Sup. 11. f. 31.*

" *2. Par. 12. c. 13.*

országának, fel-méne az Egyiptziai Sésak király Jerusalembe, * és el-vivé az Úr háza kincheit, és a' királyi kincheket, és mindeneket el-ragadoza: az arany paizokat-is, mellyeket Salomon chinált vala: * "mellyekért Róboam király réz paizokat chinála, és adá azokat a' paizosok hadnagya kezébe, és azoknak kik vígyáznak vala a' király háza ajtaja-előtt. * És mikor bé-mégyen vala a' király az Úr házába, azokat hordozzák vala a' kik az elől-járók tisztit viselik vala, és az-után visszaviszik vala a' paizok fegyver-házába. * A' többb dolgai pedig Roboámnak, és mind a' miket chelekedett, ímé meg-irattak a' Juda királyi Krónika könyvében. * És had vólt Róboam és Jeróboam-között minden időben. * És el-aluvék Róboam az attyaival, és el-temetteték azokkal a' Dávid várasában: az annya neve pedig Ammanita Náama, és országla helyette a' fia Abiam.

" *Sup. 10. c. 16.*

XV. Rész.

TIzen-nyólczadik esztendejében azért Jeroboámnak a' Nábat fia országának, Abiam országla Júdán. * Három esztendeig országla Jerusalemben: " az annya neve Máaka az Abessalom leánya. * És az attyának minden bűneiben jára, mellyeket chelekedett vala ő-előtte: és nem vala a' szíve tekélletes az ő Urával Istenével, mint az attyának Dávidnak szíve. * De Dávidért szövétneket ada néki az ő Ura Istene Jerusalemben, hogy a' fiát támasztaná-fel utánna, és fel-állatná Jerusalemet: * azért hogy igazat chelekedett Dávid az Úr szemei-előtt, és el nem hajlott mind azoktól, mellyeket parancholt néki életének tellyes napjaiban, " a' Hetæus Urias dolgán-kivűl. * De had vólt Róboam és Jeróboam-között életének minden idejében. * A' többb dolgai pedig Abiámnak, és mind a' miket chelekedett, " nem irattak-e meg azok a' Juda királyi Krónika könyvében? És had vala Abiam és Jeróboam-között. * És el-aluvék Abiam az attyaival, és el-temeteték őtet a' Dávid várasában: " és országla helyette a' fia Asa.

" *2. Par. 13. a. 2.*

" *2. Reg. 11. a. 4.*

" *2. Par. 13. a. 1.*

" *2. Par. 14. a. 1.*

9 * Azért az Israël királyának Jeroboámnak hatodik esztendejében, 10 országla a' Juda királya Asa, * és negyven-egy esztendeig országla Jerusalemben. Az annya neve Máaka, az Abessalom leánya. 11 * És igazat chelekedék Asa az Úr színe-előtt, mint az attya Dávid: 12 * és el-veszté a' férfi paráznákat a' földről, és ki-tisztitá a' bálványoknak minden ochmánságát, mellyeket chináltak vala az attyai. 13 * Annak-felette az annyát Maakát-is le-tévé, hogy ne lenne fejedelem a' Priapus áldozatiban, és annak berekében, mellyet tiszteletire szerzett vala: és el-rontá a' barlangját, és el-tőré a' rútságos balványát, és meg-égeté a' Czedron-patakában: 14 * a' magas-helyeket pedig el nem rontá: mindazáltal az Asa szíve tekélletes vala az Úrral tellyes napjaiban: 15 * és bé-vivé azokat, mellyeket az attya szentelt vala; és fogadott vala az Úr házába, az ezüstöt és aranyat, és az edényeket. 16 * Had vala pedig Asa-között és Báasa az Israël királya-között minden ő napjokban. 17 * " Fel-is méne Báasa az Israël királya Judába, és meg-épité Rámát, hogy senki ki ne jöhetne, vagy bé ne mehetne a' Juda királyának Asának resziről. 18 * Vévén azért Asa mind az ezüstöt, és az aranyat, melly meg-maradott vala az Úr háza kincheiben, és a' királyi ház kincheiben, adá azt a' szolgai kezébe, és el-küldé Benadadhoz, Tabremonnak az Hezion fiának fiához a' Syriai királyhoz, ki Damaskusban lakik vala, mondván: 19 * Szövetség vagyon közöttem 's közötted, és az atyám 's az atyád-között: azért küldöttem néked ajándékokat, ezüstöt és aranyat: és kérlek, hogy jöj-el, és vesd-meg a' szövetséget mellyet Báasával az Israël királyával tartasz, és távozzék-el tőlem. 20 * Engedvén Benadad Asa királynak, el-küldé az ő hadának fejedelmit az Israël várasiba, és meg-verék Ahiont, és Dant, és Abeldomum-Máakát, és egész Czenerotot, tudn'illik Neftalinak minden földét. 21 * Mellyet mikor hallott vólna Báasa, félbe hagyá Rámát épiteni, és visszza-tére Tersába. 22 * Asa király pedig hirdetőt küldé egész Judába, mondván: Senkinek

" *2. Par. 16. a. 1.*

kinek mentsége ne légyen. és el-hordák a'kövecket Rámából, és annak fáit, mellyekkel Báasa épített vala, és azokból Asa király Benjamin Gábaáját, és Masfát építé. * A' több dolgai pedig Asának, és minden erősségi, és mind a' miket chelekedett, és a'városok mellyeket épített, azok nem irattak-e meg a' Juda királyi Krónika könyvében? De vénsége idején a' lábait fájlalá. * És el-aluvék az attyaival, és el-temetteték azokkal az attyának Dávidnak városában. † És országla helyette a' fia Jósafat. * A' Jeróboam fia pedig Nádab országla Israëlen Asának a' Juda királyának második esztendejében: és országla Israëlen két esztendeig. * És gonoszt chelekedék az Úr színe-előtt, és az ő attya útjaiban jára, és annak vétkeiben, mellyekkel vétkezteté Israëlt. * És leselkedék ellene az Ahia fia Báasa az Isakár házából, és meg-veré őtet Gebbetonban, melly a' Filistæusok városa: mivelhogy Nádab és egész Israël meg-szállották vala Gebbetont. * Meg-ölé azért őtet Báasa, Asának a' Juda királyának harmadik esztendejében, és országla helyette. * És mikor országlott volna, " megveré Jeroboámnak egész házát: nem ereszte-el chak egy lelket-is a' magvából, míg nem el-törlené azt, az Úr igéje-szerént, † mellyet az ő szolgája-által a' Siloni Ahias-által szóllott vala, * Jeroboámnak bűneiért, mellyekkel vétkezett vala, és mellyekkel vétkeztette vala Israëlt: és a' vétekért, mellyel Israëlnek Urát Istenét boszszontotta vala. * A' több dolgai pedig Nádabnak, és mind a' mit chelekedett, azok nem irattak-e meg az Israël királyi Krónika könyvében? * És had vólt Asa-között, és az Israël királya Báasa-között, minden napjokban. * Asának a' Juda királyának harmadik esztendejében, országla az Ahia fia Báasa, egész Israëlen, Tersában, huszon-négy esztendeig. * És gonoszt chelekedék az Úr-előtt, és a' Jeroboám útán jára, és az ő vétkeibe, mellyekkel vétkeztette Israëlt.

XVI. Rész.

LŐn pedig az Úr beszéde a' Hanáni fiához Jéhuhoz Báasa-ellen, mondván: * Azért hogy fel-magasztaltalak téged a' porból, és fejedelemmé tettelek az én népemen Israëlen; te pedig a' Jeróboam útán jártál, és vétkeztetted az én népemet Israëlt, hogy engem boszszontanál az ő bűnök-által: * ímé, én le-aratom a' Báasa maradékit, és az ő háza maradékit: és ollyanná tészem a' házadat mint a' Nábat fiának Jeroboámnak házát. * " A' ki meg-hal Báasából a' városban, azt az ebek észik-meg: és a' ki meg-hal ő-belőle a' mezőn, azt az égi madarak észik-meg. * † A' több dolgai pedig Báasának, és valamiket chelekedett, és a' hadait, ezek nem irattak-e meg az Israël királyi Krónika könyvében? * El-aluvék azért Báasa az attyaival, és el-temetteték Tersában: és a' fia Ela országla helyette. * Mikor pedig a' Hanáni fia Jehu próféta-által az Úr beszéde lőtt vólna Báasa-ellen, és a' háza-ellen, és minden gonosz-ellen mellyet chelekedett vala az Úr-előtt, hogy őtet kezeinek chelekedeti-által ingerlené, hogy lenne mint a' Jeróboam háza: ez-okért meg-ölé őtet, az-az, a' Hanáni fiát Jehu prófétát. * Asának a' Juda királyának huszon-hatodik esztendejében, országla a' Báasa fia Ela Israëlen Tersában, két esztendeig. * És pártot üte ellene a' szolgája Zambri, a' lovagok fél részé hadnagya: Ela pedig Tersában iszik és részeg vala, a' Tersai tiszt-tartónak Arsának házában. * " Reá rohanván azért Zambri, meg-veré és meg-ölé őtet a' Juda királyának Asának huszon-hetedik esztendejében, és országla helyette. * És mikor országlott vólna, és annak királyi-székibe ült vólna, megveré Báasának egész házát, és nem hagya-meg abban a' falra-vizellőt, se rokonit, se barátit. * És el-törlé se rokonit, se barátit. * És el-törlé Zambri Báasának egész házát, az Úr igéje-szerént, mellyet Báasának Jehu próféta-által szóllott vala, * Báasának minden bűneiért, és az ő fiának Elának bűneiért; kik vétkeztek, és vétkeztették Israëlt, boszszontván Israëlnek Urát Istenét az ő hiúságokkal. * A' több dolgai pedig Elának, és mind a' miket chelekedett, ezek nem irattak-e meg az Israël királyi Krónika könyvében? * Asának a' Juda királyának huszon-hetedik esztendejében, Zambri hét napig országla Tersában: a'

" *Inf. 22. f. 21.*
† *Sup: 14. c. 10.*
" *Sup. 15. g. 29.*
†2. *Par. 16. a. 2.*
" *4. Reg 9. f. 31.*

had pedig meg-szállotta vala Gebbetont a' Filistæusok városát. * És 16 G
mikor hallotta vólna hogy pártot ütött Zambri, és meg-ölte a' királyt, 31
az egész Izraël királlyá tévé magának Amrit, ki a' hadnak fejedelme vala azon a' napon Izraëlben a' táborban. * Fel-méne azért Amri, és 17
az egész Izraël véle, Gebbetonból, és 32
meg-szállák Terzát. * Látván pedig 18
Zambri hogy meg-vennék a' várast, a' palotába méne, és fel-gyújtá magát a' királyi házzal, és meg-hala. * az ö 19
bűneiben, mellyekkel vétkezett vala gonoszt chelekedvén az Úr-előtt, és járván a' Jeróboam útán, és az ö 34
bűnében, mellyel vétkeztette Izraëlt. * A' több dolgai pedig Zambrinak, és az ö lelkedési, és kegyetlensége, ezek nem írattak-e meg az Izraël királyi Krónika könyvében? 20 E
* Akkor két részre oszla az Izraël 21
népe: fél-része a' népnek a' Ginet fiát Tebnit követi vala, hogy őtet rendelné királlyá: és fél része Amrit. * Erősb lőn pedig a' nép melly 22 1
Amrival vala, a' népnél melly a' A
Ginet fiát Tebnit követi vala: és meg-hala Tebni, és Amri országla. * Asának a' Juda királyának har- 23
mincz-eggyedik esztendejében, Amri országla Izraëlen, tizen-két esz- 2
tendeig: Terzában országla hat esz- 3
tendeig. * És meg-vévé a' Samariai 24
hegyet Somertől két talentom ezüstön: és meg-épité azt, és hivá a' 4
város nevét, mellyet épitett vala, a' hegy urának Semernek nevéről, Samariának. * Gonoszt chelekedék 25 5
pedig Amri az Úr színe-előtt, és F
latrabbúl chelekedék mind azoknál, kik előtte vóltak. * És a' Nábat fiának Jeroboámnak minden útán 26 6
jára, és annak bűneiben mellyekkel vétkeztette vala Izraëlt: hogy Izraëlnek Urát Istenét az ö hiuságival boszszontaná. * A' több dolgai pedig Amrinak, és a' hadai mellyeket viselt, ezek nem írattak-e meg az Izraël királyi Krónika könyvében? 27 7
8
* És el-aluvék Amri az attyaival, és 28 9
el-temetteték Samariában: és országla helyette a' fia Akab. * Az Amri fia pedig Akab, országla Izraëlen 29
a' Juda királyának Asának harmincznyólczadik esztendejében. És az 10
Amri fia Akab országla Izraëlen Samariában huszon-két esztendeig.

* És gonoszt chelekedék az Amri fia Akab az Úr színe-előtt, mind azok-fölött kik előtte vóltak. * És nem elégedék-meg hogy a' Nábat fiának Jeroboámnak bűneiben járna: annak-fölötte feleségül vévé Jézabelt a' Sidóniusok királyának Etbaálnak leányát. És el-méne, és Baálnak szolgála, és azt imádá. * És óltárt helyheztete Baálnak a' Báal templomában, mellyet épitett vala Samariában, * és berket plántála: és többité Akab az ö chelekedetit, boszszontván Izraëlnek Urát Istenét, Izraëlnek minden királyi- † Ios. 6.
fölött, kik előtte vóltak. * † Annak idejében meg-épité Bételi Hiel, d. 26.
Jerikót: az ö első-szülöttében Abiramban fondálá azt, és az utólsó-szülöttében Ségubban állatá-fel annak a' kapuit: az Úr igéje-szerént, mellyet a' Nun fia Józue-által szóllott vala.

XVII. Rész.

ÉS monda Tesbítes Illyés a' Gálaád lakói-közzűl Akabnak: Él az Izraël Úra Istene, kinek színe-előtt állok, ha lészen ez esztendőkben harmat és első, hanem chak az én szám igéi- Eccl. 48 a. 1. Iac. 5. d. 17.
szerént. * És lőn az Úr igéje hozzája, mondván: * Távozzál-el innét, és menny Nap-kelet-felé, és rejtezzél-el Karit-patakában, melly a' Jordán-ellenében vagyon, * és ott a' patakból igyál: és a' hollóknak meg-parancholtam hogy ott táplállyanak téged. * El-méne azért, és az Úr igéje-szerént chelekedék: és mikor el-ment vólna, le-üle Karit-pataka-mellett, melly a' Jordán-ellenében vagyon. * És a' hollók viznek vala néki kenyeret és húst reggel, hasonló-képpen kenyeret és húst estve, és iszik vala a' patakból. * Némelly nap-után pedig kiszárada a' patak: mert nem esett vala első a' földre. * Lőn azért az Úr beszéde hozzája, mondván: * Kelly-fel, és menny-el a' Sidóniusok Sareftájában, és lakjál ott: mert meg-parancholtam ott egy özvegy-aszszonynak hogy táplállyon téged. * "Fel-kele, és el-méne Sareftába. És mikor a' város kapujához jutott vólna, láta egy özvegy-aszszonyt fát szedegetni, és szóllíttá "Luc. 4. d. 26.

3. Reg. 16. 17. őtet,

őtet, és monda néki: Adgy nékem egy kevés vizet az edénybe, hogy igyam. * És midőn amaz menne hogy hozna, utánna kiálta, mondván: Hozz nékem, kérlek, egy falat kenyeret-is kezedben. * Ki felele: Él a'te Urad Istened, hogy ninch kenyerem, hanem chak annyi lisztem a' vederbē, a'menyi egy marokba fér, és egy kevés olajom a' korsóban: ímé két fát szedek, hogy be-mennyek és meg-chinállyā azt magamnak és a'fiamnak, hogy meg-együk, és meghallyunk. * Kinek monda Illyés: Ne félly, hanem menny-el, és chelekedgyél a' mint mondád: mindazáltal nékem chinálly először egy kis hamuban-sült kenyeret a' lisztetskéből, és hozd nékem: néked pedig és a' fiadnak az-után chinálly. * Ezeket mondgya pedig az Israël Ura Istene: A' veder-liszt el nem fogy, sem a' korsó-olaj meg nem kevesül, a' napig, mellyen az Úr esőt ád a' föld szinére. * Ki el-méne, és chelekedék az Illyés igéje-szerént: és évék ő, és amaz-is, és annak háza-is: és a' naptól-fogva * a' veder-liszt el nem fogyott, és a' korsóolaj meg nem kevesült, az Úr igéjeszerént, mellyet szóllott vala Illyésáltal. * Lőn pedig ezek-után, megbetegedék a' ház gazd'aszszony fia, és igen nehéz betegség vala, úgy hogy nem maradna lélekzet benne. * Monda azért Illyésnek: Mi közöm nékem veled, Isten embere? bé-jöttél hozzám, hogy emlekezet lenne hamisságimról, és meg-ölnéd a' fiamat? * És monda néki Illyés: Add nékem a' fiadat. És el-vévé őtet az öléből, és vivé a' vachorálo-házba, a'hol ő lakik vala, és tévé az ő ágyára. * És kiálta az Úrhoz, és monda: Én Uram Istenem, még az özvégy-aszszonyt-is, a' kinél én imígy-amúgy tápláltatom, megsanyargattad-e hogy meg-ölnéd a' fiát? * És ki-terjeszté magát, és meg-méré a' gyermeket három úttal, és kiálta az Úrhoz, és monda: Én Uram Istenem, térjen beléje, kérlek, e' gyermek lelke. * És meg-hallgatá az Úr az Illyés szavát: és beléje téré a' gyermek lelke, és meg-elevenedék. * És vévé Illyés a' gyermeket, és alá-vivé őtet a' vachorálóházból az alsó házba, és adá az annyának, és monda néki: Ímé él a'te fiad. * És monda az aszszony Illyésnek: Most ebben ismértem-meg, hogy Isten embere vagy te, és az Úr igéje igaz a'te szádban.

XVIII. Rész.

SOk napok-után, az Úr igéje lőn Illyéshez, a' harmadik esztendőben, mondván: Menny-el, és mutasd-meg magadat Akabnak, hogy adgyak esső't a' föld szinére. * El-méne azért Illyés, hogy meg-mutatná magát Akabnak: nagy éhség vala pedig Samariában. * És hívá Akab az ő háza sáfárát Abdiást: Abdias pedig igen féli vala az Urat. * Mert mikor Jézabel az Úr profetáit meg-ölné, ő száz profétát vőn-el, és el-rejté azokat ötvenen-ként a' barlangokba, és táplálá őket kenyérrel és vízzel. * Monda azért Akab Abdiásnak: Menny-el az országba minden kút-fejekhez, és minden völgyekbe, ha valahogy füvet találhatnánk, és meg-tarthatnók a' lovakat és őszvéreket, és a' barmok mindenestől el ne veszszenek. * És el-oszták magoknak a' tartományokat, hogy környül-járnák azokat: Akab egyik úton mégyen vala, és Abdias a' másik úton külön. * És mikor Abdias az úton vólna, Illyés elő-találá őtet: ki mikor meg-ismérte vólna őtet, le-esék orczájára, és monda: Nem te vagy-e, uram, az Illyés? * Kinek ő felele: Én. Menny-el, és mondmeg az uradnak; Jelen vagyon Illyés. * És amaz; Mit vétkeztem, úgymond, hogy engem te szolgádat kezébe adsz Akábnak, hogy meg-ölly ön engem. * Él a'te Urad Istened, hogy ninch nemzetség vagy ország, a' hová nem küldött az uram, téged keresvén: és minnyájan felelvén; Ninch itt: meg-eskűdtetett minden országokat és nemzetségeket, mivelhogy semmi-képpen fel nem találtattál. * És most te azt mondod nékem; Eredgy, és mondgyad az uradnak: Jelen vagyon Illyés. * És mikor el-menendek tőled, az Úr lelke el-viszen téged, a' helyre mellyet én nem tudok; és be-menvén hírré tészem Akábnak, és nem találván téged, meg-öl engem: a' te szolgád pedig féli az Urat gyermekségétől-fogva. * Nem mondották-e meg néked

én uramnak, mit chelekedtem mikor Jézabel az Úr profétáit megölné, hogy el-rejtettem az Úr profetái-közzűl száz férfiat, ötvenenként, a' barlangokba, és tápláltam őket kenyérrel és vízzel? * És most 14
te azt mondod: Menny-el, és mondgyad az uradnak; Jelen vagyon Illyés: hogy meg-öljön engem? 27
* Es monda Illyés: Él a' seregek 15
Ura, kinek színe-előtt állok, hogy ma meg-jelenem néki. * El-méne 16
azért Abdias Akab-eleibe, és megjelenté néki: és eleibe-méne Akab 28
Illyésnek. * És mikor látta vólna 17
őtet, monda: Te vagy-e az, a' ki fel-háborítod Israëlt? * És amaz 18 29
monda: Nem én háborítottam-fel Israëlt, hanem te, és az atyád háza, kik el-hattátok az Úr parancholatit, és Baálimot követtétek. * Mindazáltal küldgy-el most, és gyüjts-egybe hozzám egész Israëlt a' Karmélus 19
hegyére, és Baálnak négy-száz ötven profétáit, és a' berkek négyszáz profétáit, kik a' Jézabel asztaláról észnek. * El-küldé Akab Israëlnek minden fiaihoz, és egybegyűjté a' profétákat a' Karmélus hegyére. * Járúlván pedig Illyés az 20 30
egész néphez, monda: Meddig sántikáltok két-felé? Ha az Úr az Isten, 21 31 F
követsétek őtet: ha pedig Báal, D
követsétek azt. És nem felele néki 32
a' nép egy igét-is. * És monda ismég 22
Illyés a' népnek: Én egyedül maradtam-meg az Úr profétája: a' Báal 33
profétái pedig négy-száz és ötven férfiak. * Adattassék nékünk két 23
ökör; és ők válaszszák magoknak az eggyik ökröt, és darabokra vagdalván, rakják a' fákra, tüzet pedig ne tegyenek alája: és én a' másik ökröt áldozom, és a' fára rakom, tüzet pedig nem tészek alája. * Hí- 24
jatok segétségül a' ti istenitek neveit, és én az énUram nevét hívom segétségül: és a' melly Isten meghalgat a' tüz-által, ő légyen Isten. Felelvén az egész nép, monda: Jó mondás. * Monda azért Illyés a' 25
Báal profétáinak: Válaszszátok magatoknak az eggyik ökröt, és áldozzatok először, mert többen vattok: és hijátok segétségül a' ti istenitek nevét, és ne tegyetek tüzet alája. * Kik mikor el-vitték vólna 26
az ökröt, mellyet nékik adott vala, meg-áldozák: és segétségül hívák a' Báal nevét reggeltől-fogva délig, mondván: Báal, halgass-meg minket: és nem vala szózat, sem a' ki felelne: és által-ugrándozzák vala az oltárt mellyet chináltak vala. * És mikor már dél vólna, chúfollya vala őket Illyés, mondván: Kiáltsatok nagyobb szóval: mert Isten, és ne-talám beszéll, vagy a' vendég-fogadóban vagyon, vagy az úton, vagy bizony aluszik, hogy fel-serkennyen. * Kiáltnak vala azért nagy szóval, és metélik vala magokat szokások-szerént késekkel és törkökkel; míg a' vér elfolyná őket. * Minek-utánna pedig el-múlt a' dél, és ők profetálván el-jött vala az idő mellyen áldozni szoktak, és szózat nem hallatnék, és senki nem felelne, sem nem figyelmezne az imádkozókra: * monda Illyés az egész népnek: Jőjetek hozzám. És hozzája járúlván a' nép, meg-épitteté az Úr oltárát, melly el-töretett vala. * És tizen-két követ vőn a' Jákob fiai nemzetségi száma-szerént, kihez az Úr beszéde lőtt, mondván: † Israël lészen neved. * És a' kövekből oltárt épite az Úr nevében: és víz árkot chinála, mint két barázdát az oltár-körül, * és el-rendelé a' fákat: és el-osztá tagonként az ökröt, és a' fákra tévé, * és monda: Töltsetek-meg négy vedret vízzel, és öntsétek az éppen-égő áldozatra, és a' fákra. Es ismég monda: Másodszor-is azt mivellyétek. Kik mikor másodszor megchelekedték vólna, monda: Harmadszor-is azont chelekedgyétek. És harmadszor meg-chelekedék, * és foly vala a' víz az oltár-körül, és az árok verme meg-telék. * És mikor már ideje vólna hogy megáldoznák az éppen-égő áldozatot, oda járúlván Illyés próféta, monda: Abrahámnak, és Isaáknak, és Israëlnek Ura Istene, mutasd-meg ma hogy te vagy az Israël Istene, és én te szolgád, és a' te parancholatod-szerént chelekedtem mind ezeket. * Halgass-meg engem Uram, halgass-meg engem: hogy tanúllya-meg ez a' nép, hogy te vagy az Ur-Isten, és te térítetted-meg ismég az ő szívőket. * Le-esék pedig az

† *Gen. 32. f. 28.*

Úr tűze, és meg-emésztė az éppen-égő áldozatot, és a' fákat, és a' köveket; a' port-is, és a' vizet melly az árokban vala fel-nyalván. * Mellyet mikor látott vólna az egész nép, le-esék orczájára, és monda: Az Úr ő az Isten, az Úr ő az Isten. * És monda Illyés nékik: Fogjátok-meg a' Báal prophétáit, és chak egy se szaladgyon-el közzülök: Kiket mikor meg-fogtak vólna, vivé őket Illyés Czison-patakához, és meg-ölé ott őket. * És monda Illyés Akábnak: Menny-fel, egyél, és igyál: mert sok esső zúgása vagyon. * Fel-méne Akáb hogy ennék és innék: Illyés pedig fel-méne a' Karmélus tetejére, és a' földre borúlván, orczáját térdei-közzé tévé, * és monda az inasának: Eredgy-fel, és nézz a' tenger-felé. Ki mikor fel-ment vólna, és el-tekintett vólna, mőda: Ninch semmi. És ismég monda néki: Menny-viszsza hétszer. * Hetedszer pedig, ímé egy kichiny felyhőtske mint egy ember nyoma jő vala fel a' tengerből. Ki monda: Eredgy-fel, és mongyad Akábnak: Fogass-bé a' szekeredbe és menny-alá, hogy el ne érjen téged az esső. * És midőn ide 's tova forgatná magát, ímé az egek el-setétülének, és fölyhő és szél és nagy esső lőn. Fel-menvén azért Akab, Jezrahelbe méne: * és az Úr keze lőn Illyésen, és fel-övedzvén ágyékit fút vala Akab-előtt, míg Jezrahelbe jutna.

39 6 B 40 7 G 41 9 42 10 43 11 C 44 12 45 13 46 14

XIX. Rész.

Hírré tévé pedig Akab Jezabelnek mind a' miket Illyés chelekedett vala, és mi módon ölte vólna meg mind a' prophétékat fegyverrel. * És követet küldé Jézabel Illyéshez, mondván: Ezeket chelekedgyék nékem az istenek, és ezeket mivellyék, hogy ha hólnap ezen orában úgy nem tészem lelkedet, mint azok közzül eggyiknek lelkét. * Meg-félemlék azért Illyés, és fel-kelvén el-méne valahová őtet viszi vala akarattya, és méne Judának Bersabeéjába, és ott hagyá az inasát, * és a' pusztába méne egy napi-járó földre. És mikor el-jutott vólna, és egy gyalog-fenyű-alatt űlne, könyörge lelkeért hogy meghalna, és monda: Elég nékem, Uram, vedd-el lelkemet: mert nem vagyok jobb az atyáimnál. * És lefekűvék, és el-aluvék a' gyalog-fenyű árnyékában: és ímé az Úr Angyala illeté őtet, és monda néki: Kelly-fel, és egyél. * Tekinte, és ímé a' fejénél egy hamuban sült kenyér, és egy edény víz: évék azért és ivék, és ismég el-aluvék. * És viszsza-tére az Úr Angyala másodszor, és illeté őtet, és monda néki: Kelly-fel, egyél: mert nagy út vagyon előtted. * Ki mikor fel-kőlt vólna, évék és ivék, és annak az ételnek erejével, négyven nap és negyven éjjel jára, az Isten hegyéig Hórebig. * Es mikor oda jutott vólna, egy barlangban lakék; és ímé az Úr beszéde ő-hozzája, és monda néki: Mit mivelsz itt Illyés? * Ő pedig felele: Búsúlásal búsúltam a' seregek Ura Isteneért, mert el-hatták szövetségedet az Israël fiai: oltáridat el-rontották, prophétáidat meg-ölték fegyverrel, én egyedül hagyattam, és keresik lelkemet hogy el-vegyék azt. * És monda néki: Jőj-ki, és álly az Úr-előtt a' hegyen: és íme az Úr által-mégyen, és az Úr előtt igen nagy és sebes szél, a' hegyeket fel-fordítván, és a' kő-sziklákat meg-rontván: nem a' szélben az Úr, és a' szél-után rendűlés: nem a' rendűlésben az Úr, * és a' rendűles-után tűz: nem a' tűzben az Úr, és a' tűz-után lassú szellő súgása. * Mellyet mikor hallott vólna Illyés, bé-födé orczáját a' palástal, és ki-menvén meg-álla a' barlang ajtajában, és ímé szózat hozzája, mondván: Mit mivelsz itt Illyés? És ő felele: * Búsúlásal búsúltam a' seregek Ura Isteneért: † mert el-hatták szövetségedet az Israël fiai: oltáridat el-rontották, prophétáidat meg-ölték fegyverrel, én egyedül hagyattam, és keresik lelkemet hogy el vegyék azt. * És monda az Úr néki: Eredgy, és menny-viszsza útadon a' pusztán által Damaskusba: és mikor oda jutandasz, Házaël királlyá kend Syrián, * és a' Namsi fiát Jéhut kend királlyá Israëlen: a' Sáfat fiát pedig Elisseust, ki Abelmeúlai, kend prophetává helyetted. * " És lészen, valaki el-szalad a' Házaël kardgya-előtt, meg-öli azt Jehu: és valaki a' Jehu kardgya-előtt el-szalad, meg-öli azt Elisæus. * † És meg-hagyok magamnak Israëlben hét-ezer férfiat, kiknek

† *Rom. 11. a. 3.*

" *4. Reg 9. a. 1.*

† *Rom. 11. a. 4.*

térdek meg nem hajlott Báal-előtt,
és minden ſzájat, melly nem imádta
azt meg-chókolván kezeit. * El- 19
menvén azért onnét Illyés, találá a'
Sáfat fiát Eliſeuſt, tizen-két iga ökör-
rel ſzántván. és ő vala eggyik a'tizen-
két iga ökörrel ſzántók-közzűl: és
mikor Illyés hozzája jőtt vólna, reája
tévé a'paláſtyát. * Ki mingyárt el- 20
hagyván az ökröket, Illyés-után fu-
ta, és mőda: Kérlek, chókollyā-meg
az atyámat 's anyámat, és úgy kö-
vetlek téged. És monda néki: Eredgy,
és jőj-viſzſza: mert a'mi rájtā állott,
meg-chelekedtem veled. * El-men- 21
vén pedig tőle, vőn egy bokor ökröt,
és fel-vágá azt, és az ökrök ekéjé-
vel meg-főzé a'húſt, és a'népnek adá,
és évének: és fel-kelvén el-méne, és
kőveté Illyéſt, és ſzolgála néki.

XX. Rész.

BEnadad pedig a' Syriai ki- 1
rály, egybe-gyűjté az egéſz A
hadát, és harmincz-két ki-
rályt magához, és lovakat, és
ſzekereket: és fel-menvén hadako-
zik vala Samaria-ellen, és meg-ſzállá
azt. * És kőveteket kűldvén az Iſra- 2
ël királyához Akabhoz a' várasba,
* monda: Ezeket mondgya Bena- 3
dad: Ezűſtőd, és aranyad enyím: a'
feleſégid-is, és a' leg-jobb fiaid, enyí-
mek. * És felele az Iſraël királya: 4
A' te mondáſod-ſzerént, én uram
király, tiéd vagyok én, és mindenem.
* És meg-térvén a' kővetek, mondá- 5
nak: Ezeket mongya Benadad, a'ki
minket hozzád kűldőtt: Ezűſtődet
és aranyadat, és a' feleſégidet, és a'
fiaidat add nékem. * Hólnap azért 6
ezen orán el-kűldőm ſzolgaimat
hozzád, és meg-vizgállyák házadat,
és a' ſzolgaid házát: és a' mi azoknak
tetſzik, mind kezekhez véſzik, és el- 7
viſzik. * Elő-hívá pedig az Iſraël B
királya a' főldnek minden véneit, és
monda: Vegyétek eſzetekbe, és láſ-
ſátok, hogy leſelkedik utánnunk.
mert hozzám kűldőtt feleſégimért,
és fiaimért, és ezűſtőmért és aranya-
mért: és ellent nem tartottam. * És 8
mondának minnyájan a'vének, és az
egéſz nép ő-néki: Ne halgaſd őtet,
ſe ne engedgy néki. * Felele azért a' 9
Benadad kővetinek: Mongyátok-
meg az én uramnak a' királynak:
Mind azokat, mellyekért előſzőr kűl-
dőttél hozzám te ſzolgádhoz, meg-
chelekeſzem: ezt a' dolgot pedig nem
chelekedhetem. * És meg-térvén a' 10
kővetek, meg-mondák néki. Ki iſ-
még el-kűlde, és monda: Ezeket che-
lekedgyék nékem az iſtenek, és eze-
ket mivellyék, ha elég léſzen a' Sama-
ria pora az egéſz nép markainak a'ki
engem kővet. * És felelvén az Iſraël 11
királya, monda: Mongyátok-meg
néki: Ne dichekedgyék a' fegyver-
be őltőzőtt, mint a'ki abból ki-őltő-
zőtt. * Lőn pedig, mikor hallotta 12
vólna Benadad ez igét, iſzik vala ő 's
a' királyok a' ſátorokban, és monda
a' ſzolgainak: Vegyétek-kőrűl a' vá-
raſt. Es kőrűl-vévék azt. * És ímé 13
egy proféta járúlván Akabhoz az Iſ-
raël királyához, monda néki: Eze-
ket mongya az Úr: Látád hiſzem
mind ezt az igē nagy ſokaſágot? ímé,
kezedbe adom azt ma: hogy tudgyad,
hogy én vagyok az Úr. * Es monda 14
Akab: Ki-által? És monda néki: Eze-
ket mongya az Úr: A' tartományok
fejedelminek ſzolgai-által. És mon- C
da: Ki kezd harczolni? És amaz mon-
da: Te. * Meg-ſzámlálá azért a'tarto- 15
mányok fejedelminek legényit, és
talála két-ſzáz harmincz-kettőt: és
meg-ſzámlálá azok-után a' népet, Iſ-
raëlnek minden fiait, hét-ezeret: * és 16
ki-menének délben. Benadad pedig
iſzik vala réſzegen az ő ſátorában, és
harmincz-két királyok véle, kik ſe-
gétſégére jőttek vala. * Ki-menének 17
pedig a' tartományok fejedelminek
legényi elől-járóban. El-kűlde azért
Benadad. Kik hírt tőnek néki, mond-
ván: Férfiak jőttek-ki Samariából.
* És ő monda: Akár békeſégért jőjő- 18
nek, ragadgyátok őket elevenen: 's
akár hogy harczollyanak, elevenen
fogjátok-meg őket. * Ki-menének 19
azért a' tartományok fejedelminek D
legényi, és a' tőbb had kőveti vala:
* és meg-veré ki-ki a'férfiat, a'ki el- 20
lene jő vala; és meg-futamának a'Sy-
ruſok, és meg-űzé őket Iſraël. El-fu-
ta a' Syriai király Benadad-is lovon
az ő lovagival. * És ki-menvén az 21
Iſraël királya, meg-veré a' lovakat és
ſzekereket, és meg-véré Syriát nagy
chapáſsal. (* Járúlván pedig egy pro- 22
féta az Iſraël királyához, monda né-
ki: Menny-el, és erőſsődgyél-meg,
és tudgyad, és láſsad mit chelekedgyél: mert a' kővetkőzendő eſzten-
dőben a'Syriai király fel-jő ellened.)

3. Reg. 20.

* A'

23 * A' Syriai király ſzolgai pedig mon-
dánaknéki: A'hegyek iſteni az ő iſte-
nek, azért győztek-meg minket: de
jobb hogy a' mezőſégben hadakoz-
zunk ellenek, és meg-győzzűk őket.
24 * Te azért e' dolgot chelekedd: kűld-
el mind a'királyokat a'te hadadból, és
25 tégy hadnagyokat helyettek, * és a'
vitézek ſzámát újíts-meg a'kik el-eſ-
tek a'tiéid-kőzzűl, és a'lovakat az e-
lőbbi lovak-ſzerént, és a'ſzekereket a'
ſzekerek-ſzerént mellyek az-előtt
vóltak: és harczollyunk-meg vélek a'
mezőſégen, és meg-látod hogy meg-
győzzűk őket. Hűn tanátſoknak,
26 és úgy chelekedék. * Minek-utánna
E azért el-múlt vólna az eſztendő, meg-
ſzámlálá Benadad a'Syruſokat, és fel-
méne Afekbe, hogy Iſraël-ellen ha-
27 dakoznék. * Az Iſraël fiai-is pedig
meg-ſzámláltatának, és eleſégeket
vévén ellenek menének, és táborba
ſzállának ellenek, mint a'kechkék két
kis nyája: a'Syruſok pedig el-lepék a'
28 főldet. (* Es elő-járúlván egy Iſten
embere, monda az Iſraël királyának:
Ezeket mongya az Úr: Mivelhogy
azt mondották a'Syruſok: A'hegyek
Iſtene az Úr, és nem a'vőlgyek Iſtene;
kezedbe adom mind e'nagy ſokaſá-
got, és meg-tudgyátok hogy én va-
29 gyok az Úr.) * És ſeregeket rēdelének
hét nap egy máſ-ellen mind ezek 's
mind amazok, és hetedik napō meg-
lőn a'harcz: és meg-verének az Iſraël
fiai a'Syruſokban ſzáz-ezer gyalogot
30 egy nap. * A' kik pedig meg-marad-
tak vala, Afekbe futának, a'várasba:
és le-dőle a'kő-fal huſzon-hét ezer
emberre, a'kik meg-maradtak vala.
31 Benadad pedig el-futván, a'várasba
F méne a'leg-belső kamarába. * és mō-
dának néki a'ſzolgai: Ímé, hallottuk
hogy az Iſraël háza királyi kegyel-
meſek: tegyűnk azért żakokat ágyé-
kinkra, és kőteleket fejűnkre, és men-
nyűnk-ki az Iſraël királyához: talám
32 meg-tartya lelkeinket. * Fel-ővedzék
żakokkal ágyékokat, és kőteleket tő-
nek a'fejekre, és az Iſraël királyához
menének, és mōdának néki: A'te ſzol-
gád Benadad mongya: Kérlek téged,
éllyen a'lelkem. És amaz monda: Ha
33 még él, én atyámfia. * Mellyet a'férfi-
ak ſzerenchéűl vőnek: és ſietvén ki-
ragadák az igét ſzájából, és mōdának:
Atyád-fia a'Benadad. És mōda nékik:
Mennyetek-el, és hozzátok hozzám
őtet. Ki-méne azért hozzája Benadad,
34 és fel-emelé őtet a'ſzekerére. * Ki
monda néki: A'váraſokat, mellyeket
el-vőtt az atyám az atyádtól, meg-a-
dom: és útzákat chinálly magadnak
Damaſkusban, a' mint az atyám chi-
nált Samariábā, és én ſzővetſéget vet-
vén el-távozom tőled. Szővetſéget
35 ſzerze azért, és el-bochátá őtet. * Ak-
kor egy férfiu a'profeták fiai-kőzzűl
monda a'tárſának az Úr beſzédével:
Űſs engem. Ama' pedig nem akará
36 űtni. * Kinek monda: Mivelhogy nē
akartad hallani az Úr ſzavát, ímé el-
távozol tőlē, és oroſzlány ől-meg té-
ged. És mikor egy keveſsé el-távozott
vólna tőle, találá őtet az oroſzlány, és
37 meg-őlé. * De más férfiat-is találván,
G monda néki: Űſs engem. Ki meg-űté
38 őtet, és meg-ſebesíté. * El-méne azért
a'proféta, és elő-találá a'királyt az ú-
tō, és meg-változtatá ſzáját és ſzeme-
39 it pornak bé-hínteſével. * És mikor a'
király által-ment vólna, kiálta a'ki-
rályra, és mōda: A'te ſzolgád ki-mé-
ne ſzemtől-ſzembe-valo harczoláſra:
és mikor el-ſzaladott vólna egy fér-
fiu, hozá azt egy némelly én-hozzám,
és monda: Őrizd-meg e'férfiat: ki ha
el-ſzalad, lelked léſzen lelkeért, vagy
40 egy talentom ezűſtőt fizetſz. * Mikor
pedig én meg-háborodván ide 's tova
fordúlnék, hertelen el-enyéſzék. És
monda az Iſraël királya néki: Ez a'
tőrvényed, mellyet magad végeſztél.
41 * Ama' pedig mingyárt el-tőrlé a'port
orczájárol, és meg-iſméré őtet az Iſ-
raël királya, hogy a'profétak-kőzzűl
42 vólna. * Ki monda néki: Ezeket mon-
gya az Úr: † Mivel el-bocháttad a'ha- † *Inf.*
lálra mélto férfiat kezedből, lelked lé- *22. f. 38.*
43 ſzē lelkeért, és néped népeért. * Meg-
tére azért az Iſraël királya a'házába,
nem gondolván azzal, és dúl-fúlván
Samariába méne.

XXI. RÉSZ.

1 EZ dolgok-után pedig, az idő-
A ben egy ſzőlője vala a'Jezra-
heli Nábotnak, ki Jezrahelbē
vala, a'Samariai királynak A-
2 kabnak palotájánál. * Szólla azért
Akab Nábotnak, mondván: Add nékē
a'ſzőlődet, hogy chinállyā fűves ker-
temmé, mert kőzel 's házam-mellett
vagyō, és job ſzőlőt adok néked éret-
te: vagy ha néked alkolmatosbnak a-
3 lítod, annyi pénzt a'menyit ér. * Ki-
nek felele Nábot: Őrizzē engē az Úr,

hogy néked adgyam az atyájm örökſégét. * El-méne azért Akab 4
a'házába boſzſzonkodván, és agyarkodván a' beſzédért, mellyet ſzóllott vala néki a' Jezrahelyi Nábot, B
mondván: Nem adom néked az atyáim örökſégét. És az ágyára dőlvén, orczáját a' falhoz fordítá, és
nem évék kenyeret. * Bé-méne 5
pedig hozzája Jézabel a' feleſége, és monda néki: Mi dolog ez, miért ſzomorodott-meg a' lelked? és miért nem éſzel kenyeret? * Ki feléle néki: Szóllék a' Jezrahelyi Nábotnak, és mondék néki: Add nékem a' ſzőlődet, penzért: vagy, ha néked tetſzik, jobb ſzőlőt adok néked érette. És ő monda: Nem adom néked a' ſzőlőmet. * Monda azért néki Jézabel a' feleſége: 6 E 7
Nagy méltoſágu vagy, és jól bírod Iſraël orſzágát. Kelly-fel, és egyél kenyeret, és légy jo ſzívvel, én néked adom a' Jezrahelyi Nábot ſzőlőjét. * Levelet íra azért az Akab nevével: és meg-pecsétlé azt az ő 8
gyűrőjével, és a' véneknek és fő C
embereknek küldé, kik az ő váraſában valának, és Nábottal laknak vala. * A' levél értelme pedig ez vala: Hirdeſsetek bőjtöt, és ültesétek Nábotot a' népnek elsői-közzé, * és alattomban fogadgyatok 9 10 F
két férfiat, Bélial fiait, ellene, és hamis bizonyſágot mongyanak: Átkozta az Iſtent és a' királyt: és vigyétek-ki őtet, és kővezzétek-meg, és úgy hallyon-meg. * Úgy chelekedének azért az ő polgár-társai, a' vének és a' fő emkerek, kik véle laknak vala a' városban, a' mint parancholta vala nékik Jézabel, és a' mint meg vala írva a' levélben mellyet hozzájok küldött vala: * bőjtöt hirdetének, és Nábotot a' népnek elsői-közzé ültteték. * És elő- 11 12 D 13
állatván két férfiat, örök fiait, ellene ültteték őket: azok pedig, tudn'illik mint örögi férfiak, bizonyſágot mondának ellene a' ſokaſág-előtt: Átkozta Nábot az Iſtent és a' királyt: az-okáért ki-vívék őtet a' váraſ-kivűl, és kövekkel meg-ölék. * És el-küldének 14
Jezabelhez, mondván: Meg-kövezteteett Nábot, és meg-hólt. * Lőn 15
pedig, mikor meg-hallotta vólna Jézabel, hogy meg-kövezteteett Nábot, és meg-hólt, ſzólla Akábnak: Kelly-fel, és foglald-el a' Jezraheli Nábot ſzőlőjét, ki néked nem akart engedni, és azt pénzé adni: mert nem 16
él Nábot, hanem meg-hólt. * Mellyet mikor hallott vólna Akab, tudn'illik hogy meg-hólt Nábot, fel-kele, és alá-mégyen vala a' Jezraheli Nábot ſzőlőjébe, hogy elfoglalná azt. * Lőn azért az Úr 17
beſzéde Tesbítes Illyéshez, mondván: 18
* Kelly-fel, és menny-alá az Iſraëli Akab király-eleibe, ki Samariában vagyon: ímé ala-ment a' Nábot ſzőlőjébe, hogy el-foglallya azt: * és ſzólly néki, mondván: Ezeket mongya az Úr: Meg-ölted, annak-főlötte el-is foglaltad. És ezek-után mongyad: Ezeket mongya az Úr: † Ezen helyen, mellyen fel-nyalták az ebek a' Nábot vérét, fel-nyallyák a' te 19 20
véredet-is. * És monda Akab Illyéſnek: Ellenſégednek találtál-e engem? Ki monda: Annak találtalak: mivelhogy el-adattál, hogy gonoſzt chelekednél az Úr ſzíne- 21
előtt. * "Ímé én gonoſzt hozok reád, és le-aratom a' maradékidat, és meg-ölöm Akábból a' falra-vizellőt, és a' bé-rekeſztettet, és az utólſőt Iſraëlben. * És téſzem a'te 22
házadat mint † a' Nábat fiának Jeroboámnak házát, és mint "az Ahia fiának Báaſának házát: mert úgy chelekedtél, hogy engem haraga ingerlenél, és vétkeztetted Iſraëlt. * "De Jezabelről-is ſzólla 23
az Úr, mondván: Az ebek éſzik-meg Jézabelt a' Jezrahel mezején. 24
* Ha Akab a' városban hal-meg, az ebek éſzik-meg őtet: ha pedig a' mezőn hal-meg, az égi madarak éſzik-meg őtet. * Az-okáért nem 25
vólt más ollyán mint Akab, ki eladatott hogy gonoſzt chelekednék G
az Úr ſzíne-előtt: mert Jézabel a' 26
feleſége őſztökellé őtet, * és útálatoſsá lőn, el-annyíra, hogy a'balványokat követné, mellyeket az Amorræuſok chináltak vala, kiket meg-emészte az Úr az Iſraël fiai- 27
előtt. * Azért mikor hallotta vólna Akab e'beſzédeket, meg-ſzaggatá ruháit, és ſzőr-zákkal fődé-bé teſtét, és böjtöle, és zákban hála, és le-hajlott főveljára. * És lőn az Úr beſzéde 28
Tesbítes Illyéshez, mődván: Nem lát-

† *Inf.* 22. f. 38.

" *4. Reg* 9. b. 8.

† *Sup.* 15. f. 29.
" *Sup.* 16. a. 3.
" *4. Reg* 9. g. 36.

tad-e hogy Akab meg-alázta magát előttem? mivel azért meg-alázta magát érettem, nem hozom-el a' gonoſzt az ő napjaiban, † hanem a' fia napjaiban hozom a' gonoſzt az ő házára.

† 4. Reg 9. f. 26.

XXII. Rész.

2. Par. 18. a. 1.

EL-múlék pedig három eſztendő had-nélkűl Syria és Iſraël-kőzőtt. * Harmadik eſztendőben pedig, alá-méne Jóſafat a' Judá királya az Iſraël királyához. (* És monda az Iſraël királya a' ſzolgainak: Nem tudgyátok-e hogy miénk Rámot-Gálaád, és el-henyéllyűk azt ki-venni a' Syrai király kezéből?) * És monda Joſafátnak: El-jőſz-e velem hadakozni Rámot-Galaádba? * És monda Jóſafat az Iſraël királyának: A' mint én vagyok, te-is úgy: az én népem, és a' te néped, eggyek: és az én lovagim, te lovagid. Es monda Jóſafat az Iſraël királyának: Kérlek téged, kérd-meg ma az Úr beſzédét. * Egybe-gyűjte azért az Iſraël királya a' profétákat, kőzel négyſzáz férfiat, és monda nékik: El kell-e Rámot-Gálaádba mennem hadakozni, vagy meg-nyugodgyam? Kik felelének: Menny-fel, és az Úr azt a' király kezébe adgya. * Monda pedig Jóſafat: Ninch-e itt az Úrnak valamelly profétája, hogy ő-általa kérdezkedgyűnk? * És monda az Iſraël királya Joſafátnak: Maradott egy férfiu, ki-által meg-kerdhettyűk az Urat: de én gyűlőlőm őtet, mert nem profétál nékem jót, hanem gonoſzt, a' Jemla fia Mikæas. Kinek monda Jóſafat: Ne ſzólly így király. * Szóllíta azért az Iſraël királya egy komornyikot, és monda néki: Sieſs el-hozni a' Jemla fiát Mikæáſt. * Az Iſraël királya pedig, és a' Juda királya Jóſafat, ki-ki az ő királyi-ſzékiben űl vala, királyi ruhába őltőzve, a' ſzérőben a' Samáriai kapunak ajtaja-mellett, és a' próféták minnyájan profétálnak vala előttők. * A' Kánaána fia Sedeczias vas ſzarvakat-is chinála magának, és monda: Ezeket mongya az Úr: Ezekkel hányod ſzéllyel Syriát, míg nem el-tőrlőd azt. * És minnyájan a' próféták haſonló-képpen profétálnak vala, mondván: Menny-fel Rámot-Gálaádba, és járj ſzerenchéſsen, és az Úr a' király kezébe adgya. * A' kővet pedig, a' ki el-ment vala hogy Mikæáſt hívná, ſzólla néki, mondván: Ímé a' próféták beſzédi egy ſzájjal a' királynak jókat jővendőlnek: légyen azért a' te beſzéded haſonló azokékoz, és jókat ſzólly. * Kinek monda Mikæas: Él az Úr, hogy valamit nékem az Úr mond, azt ſzóllom. * El-jőve azért a' királyhoz, és monda néki a' király: Mikæas, el kell-e mennűnk hadakozni Rámot-Gálaádba, vagy meg-ſzűnnyűnk? Kinek ő felele: Menny-fel, és járj ſzerenchéſsen, és az Úr a' király kezébe adgya azt. * Monda pedig a' király néki: Iſmég 's iſmég eſkűvéſsel kénſzerítlek téged, hogy ne ſzólly nékem hanem chak a' mi igaz, az Úr nevében. * És amaz monda: Látám egéſz Iſraëlt el-ſzélledve a' hegyeken, mint a' páſztor-nélkűl-valo juhokat, és móda az Úr; Ninch ezeknek urok: térjen ki-ki házába békével. * (Monda azért az Iſraël királya Joſafátnak: Nem móndám-é néked, hogy nem profétál nékem jót, hanem mindenkor gonoſzt?) * Ama' pedig iſmég monda: Hallyad azért az Úr beſzédét: Láttam az Urat királyi-ſzékiben űlni, és az egéſz mennyei ſereget mellette állani jobb 's bal-felől: * és monda az Úr: Ki challya-meg az Iſraël királyát Akabot, hogy fel-mennyen, és el-eſsék Rámot-Gálaádban? És egy imillyen, és más amollyan ſzókat monda. * Ki-méne pedig egy lélek, és meg-álla az Úr-előtt, és monda: Én meg-chalom őtet. Kinek ſzólla az Úr: Miben? * És ama' monda: Ki-megyek, és hazug lélek léſzek minden ő profétái ſzájában. És monda az Úr: Meg-chalod, és meg-győződ: menny-ki, és chelekedgyél úgy. * Moſt azért, ímé az Úr a' hazugſág lelkét adta minden profetáid ſzájában, kik itt vannak, és az Úr gonoſzt ſzóllott ellened. * Elő-járúla pedig a' Kánaána fiá Sedeczias, és arczúl chapá Mikæáſt, és monda: El-hagyott-e tahát engem az Úr lelke, és néked ſzóllott? * És monda

3. Reg. 22.

Mikæas: Meg-látod az napon, mikor bé-mégy a' leg-belsõ kamarába, hogy el-rejtezkedgyél. * És 26
monda az Iſraël királya: Vigyétek-el Mikæaſt, és maradgyon Amonnál a' város fejedelménél, és az Amelek fiánál Joáſnál, * és mondgyátok nékik: Ezeket mongya a' 27
király: Veſsétek ez embert a' tõmlõczbe, és táplallyátok õtet nyomorúſág kényerével, és ſzorongatás vizével, míg meg-térek békével. * És 28
monda Mikæas: Ha meg-jõſz békével, nem ſzóllott én-bennem az Úr. Es monda: Hallyátok minden népek.
* Fel-méne azért az Iſraël királya, és 29
Jósafat a' Juda királya, Rámot-Gálaádba. * Monda azért az Iſraël királya 30
Joſafátnak: Fogj fegyvert, és menny a' harczra, és öltözzél-fel ruháidba. az Iſraël királya pedig el-változtatá öltözetét, és a' harczra méne. * A 31
Syriai király pedig parancholt vala a D
ſzekerek harmincz-két fejedelminek, mondván: Ne víjatok ſe kichiny ſe nagy-ellen, hanem egyedül az Iſraël király-ellen. * Mikor azért látták 32
vólna a' ſzekerek fejedelmi Joſafátot, alíták hogy õ vólna az Iſraël királya, és reá rohanván harczolnak vala ellene: és fel-kiálta Jósafat. * És meg- 33
érték a' ſzekerek fejedelmi hogy nem az Iſraël királya vólna, és meg-ſzűnének tõle. * Egy férfiu pedig meg- 34
voná az íjat, ſzerencsére el-lõvén a' nyilat, és történetből meg-lõvé az Iſraël királyát a' tüdeje 's gyomrakõzött. Ama' pedig monda a' ſzekérvezetőjének: Téríts a' kezedet, és vígy-ki engem a' ſeregből, mert igen meg-ſebeſedtem. * Harczlõn azért 35
az napon, és az Iſraël királya az õ ſzekerén áll vala a' Syruſok-ellenében, és meg-hala eſtve: foly vala pedig a' ſeb vére a' ſzekér közepire. * és 36
a' hirdetõ meg-kiáltá az egéſz ſeregben, minek-elõtte a' nap el-nyugodnék, mondván: Ki-ki térjen-viſzſza városába, és földébe. * Meg-hala pedig a' király, és Samariába viteték: 37
és el-temeték a' királyt Samariában,
† Sup. 21. c. 19. * † és meg-moſák a' ſzekerét a' Samariai tóban, és fel-nyalák az ebek a' vérét, és a' ſzerſzámokat meg-moſák, az Úr igéje-ſzerént mellyet ſzóllott vala. * A' többi dolgai pedig Akabnak, és mind a' miket chelekedett, és az elefánt tetémből-valo ház, mellyet épített, és mind a' városok mellyeket rakott, ezek nem írattak-e meg az Iſraël királyi Krónika könyvében? * El-aluvék azért Akab az attyaival, és a' fia Okoziás országlá helyette. * Jósafat pedig az Aſa fia kezdett vala Judán országlani az Iſraël királyának Akábnak negyedik eſztendejében. * Harmincz-õt eſztendős vala mikor országlani kezde, és huſzon-õt eſztendeig országlott Jeruſalemben: az annya neve Azuba, a' Salai leánya. * És jára az attyának Aſának minden útában, és el nem hajla arról: és azt chelekedé a' mi igaz vala az Úr ſzíne-elõtt. * Mindazáltal a' magas-helyeket el nem rontá: mert a' nép még-is áldozik vala, és jo illatot éget vala a' magas-helyeken. * És békeſége vala Joſafátnak az Iſraël királyával. * A' többi dolgai pedig Joſafátnak, és a' chelekedeti mellyeket chelekedett, és a' hadai, ezek nem írattak-e meg a' Juda királyi Krónika könyvében? * De a' férfi paráznák maradékit-is, kik meg-maradtak vala az attya Aſa napjaiban, el-veſzté a' földről. * És nem vala akkor rendeltetett király Edomban. * Jósafat király pedig hajókat chinált vala a' tengeren, mellyek Ofirba eveznének aranyért: és el nem mehetének: mert el-romlának Aſiongáberben. * Akkor monda az Akáb fia Okozias Joſafátnak: Mennyenek-el az én ſzolgáim a' ſzolgáiddal a' hajókon. És nem akará Jósafat. * És el-aluvék Jósafat az attyaival, és el-temetteték azokkal az õ attyának Dávidnak városában: és országla helyette a' fia Jóram. * Okoziás pedig az Akab fia kezdett vala Iſraélen országlani Samariában, a' Juda királyának Jósafátnak tizen-hetedik eſztendejében, és országla Iſraélen két eſztendeig. * És gonoſzt chelekedék az Úr ſzíne-elõtt, és az attya 's annya útában jára, és a' Nábat fiának Jeroboámnak útában, ki vétkeztette Iſraélt. * Baálnak-is ſzolgála, és imádá azt, és boſzſzontá Iſraélnek Urát Iſtenét, mind azok-ſzerént a' miket az attya chelekedett vala.

KIRALYOK NEGYEDIK KÖNYVE, A' ŻIDOKNAL MASODIK.

I. Rész.

EL-szakada pedig Móab 1
Iſraëltől minek-utánna A
meg-hala Akab. * És 2
által-eſék Okoziás a'
Sámariai vachorálo-háza roſtélyin,
és meg-betegedék: és követeket
küldé, mondván nékik: Mennyetek-el, kérgyétek tanátſot az Akkaron iſtenétől Beelzebubtól, ha meg-élhetek-e ezen betegségemből. * Az Úr Angyala pedig ſzólla Teſbítes Illyéſnek, mondván: Kellyfel, és menny-fel a' Samariai király követi-eleibe, és mongyad nékik: Ninch-e Iſten Iſraëlben, hogy az Akkaron iſtenéhez Beelzebubhoz mentek tanátſot kérdeni? * Azokáért ezeket mongya az Úr: Az ágyról, melyre fel-hágtál, le nem ſzállaſz, hanem halállal halſz-meg. És el-méne Illyés. * És meg-térének 5
a' követek Okoziáshoz. * Ki monda B
nékik: Miért tértetek-meg? * Azok 6 D
pedig felelének néki: Egy férfiu jöve elönkbe, és monda nékünk: Mennyetek-el, és térjetek viſzſza a' királyhoz, a' ki titeket küldött, és mongyátok-meg néki: Ezeket mongya az Úr: Talám azért, hogy nem vólt Iſten Iſraëlben, küldeſz tanátſot kérdeni az Akkaron iſtenétől Beelzebubtól? az-okáért az ágyról, melyre fel-hágtál, le nem ſzállaſz, hanem halállal halſz-meg. * Ki monda nékik: Michoda ábrázatu és öltözetü férfiu az, a'ki előtökbe jött, és ez igéket ſzóllotta? * Ők pedig mondának: Egy ſzőrös férfiu, és bőr övel övedzette-fel veſéit. Ki monda: Tesbítes Illyés az. * És küldé hozzája egy 9
ötvenes hadnagyot, és ötvent kik alatta valának. Ki fel-méne hozzája: és a' hegynek tetején ülőnek, monda: Iſten embere, a' király parancholta hogy alá-jöj. * És felel- 10
vén Illyés, monda az ötvenedeſnek: C
Ha Iſten embere vagyok, ſzállyon tűz alá az égből, és eméſzſzen-meg téged, és a' te ötvenidet. Tűz ſzálla azért alá az égből, és meg-eméſzté őtet, és az ötvenit. * Iſmég más 11
hadnagyot küldé hozzája; és ötvent véle. Ki ſzólla néki: Iſten embere, ezeket mongya a' király: Sieſs, jöjalá. * Felelvén Illyés, monda: Ha 12
én Iſten embere vagyok, ſzállyon tűz alá az égből, és eméſzſzen-meg téged, és a' te ötvenidet. Tűz ſzálla azért az égből alá, és meg-eméſzté őtet, és az ö ötvenit. * Iſmég har- 13
madik ötvenedes hadnagyot küldé, és ötvent kik véle valának. Ki mikor el-érkezett vólna, térdet hajta Illyés-előtt, és könyörge néki, és monda: Iſten embere, ne útáld-meg lelkemet, és a' velem-valo ſzolgaid lelkét. * Ímé tűz ſzállott-alá az ég- 14
ből, és meg-eméſztette a' két első ötvenedes hadnagyot, és az ötvent 's ötvent kik vélek vóltak: de moſt kérlek hogy könyörűlly lelkemen. * Szólla pedig az Úr Angyala Il- 15
lyéſnek, mondván: Menny-alá véle, ne félly. Fel-kele azért, és alá- 16
méne véle a' királyhoz, * és ſzólla néki: Ezeket mongya az Úr: Mivelhogy követeket küldöttél tanáts kérdeni az Akkaron iſtenéhez Beelzebubkoz, mint-ha nem vólna Iſten Iſraëlben, a' kitől tanátſot kérdhetnél; az-okáért az ágyról, mellyre fel-hágtál, le nem ſzállaſz, hanem halállal halſz-meg. * Meg-hala azért, az Úr beſzéde- 17
ſzerént mellyet Illyés ſzóllott, és orſzágla helyette az attyafia Jóram, a' Jóſafat fiának Jorámnak a' Juda királyának második eſztendejében: mert nem vala fia. * A'több 18
dolgai pedig Okoziáſnak mellyeket chelekedett, azok nem irattak-e meg az Iſraël királyi Krónika könyvében?

II. Rész.

LÖn pedig, mikor az Úr fel akarná emelni Illyéſt forgó-ſzéllel az égbe, mennek vala Illyés és Eliſeus Galgalisból. * És monda Illyés Eliſeuſnak: Ülly itt, mert az Úr engem Bételig küldött. Kinek monda Eliſeus: Él az Úr, és él a'te lelked, hogy el nem hagylak tégedet. És mikor alá-mentek vólna Bételbe, * ki-menének a' próféták fiai, kik Bételben valának, Eliſeushoz, és mondának néki: Tudod-e, hogy ma az Úr el-viſzi az uradat tőled? Ki felele: Én-is tudom: halgaſsatok. * Monda pedig Illyés Eliſeuſnak: Ülly itt, mert az Úr engem Jerikóba küldött. És ama' monda: Él az Úr, és él a'te lelked, hogy el nem hagylak téged. És mikor Jerikóba jutottak vólna, * Eliſeushoz járulának a' próféták fiai, kik Jerikóba valának, és mondának néki: Tudod-e, hogy az Úr ma el-viſzi az uradat tőled? És monda: Én-is tudom: halgaſsatok. * Monda pedig néki Illyés: Ülly itt, mert az Úr engem a' Jordánig küldött. Ki monda: Él az Úr, és él a'te lelked, hogy el nem hagylak téged. El-menének azért ketten együtt, * és ötven férfiak a' próféták fiai-közzül követék őket, kik meg-is állának ellenekben, távul: amazok pedig mind ketten a' Jordánnál állanak vala. * És vévé Illyés a' palaſtyát, és öſzve-tűré azt, és meg-üté a' vizeket, mellyek két-felé válának, és által-menének mind ketten ſzárazon. * És mikor által-mentek vólna, monda Illyés Eliſeuſnak: Kérj a' mit akarſz hogy chelekedgyem veled, minek-előtte el-vitetem tőled. És monda Eliſeus: Kérlek, légyen én-bennem kettős a'te lelked. * Ki felele: Nehéz dolgot kértél: mindazáltal ha látandaſz engem, mikor el-vitetem tőled, meg-léſzen néked a' mit kértél: ha pedig nem látandaſz, nem léſzen. * És midőn mennének, és járván beſzélgetnének, ímé egy tűzes ſzekér, és tűzes lovak el-válaſztták mind a' kettőt: † és fel-méne Illyés a' forgó-ſzéllel az égbe, * Eliſeus pedig láttya vala, és kiált vala: Atyám, atyám, Iſraël ſzekere, és ſzekér-vezetője. És nem látá őtet

1 A
2
3
4
5
6 B
7
8
9
10
11
12 C

13 tőbbé: és ragadá a' ruháit, és két-felé ſzakaſztá azokat. * És fel-vévé az Illyés paláſtyát, melly el-eſett vala róla: és viſzſza-térvén meg-álla a' 14 Jordán partyán, * és Illyéſnek paláſtyával, melly le-eſett vala róla, meg-üté a' vizeket, és el nem válának. és monda: Hol vagyon az Illyés Iſtene moſt-is? És meg-üté a' vizeket, és ide 's tova válának, és 15 által-méne Eliſeus. * Látván pedig a' próféták fiai, kik ellenében Jerikóban valának, mondának: Az Illyés lelke Eliſeuſon nyúgott-meg. És eleibe jövén, imádák őtet le-borúlván a' földre, * és mondának néki: 16 Ímé a' te ſzolgaiddal ötven erős férfiak vañak, kik el-mehetnek, és megkereshetik az uradat, ne-talám az Úr lelke vitte-el őtet, és le-vetette a' hegyeknek eggyikére, vagy a' völgyeknek eggyikébe. Ki monda: Ne küldgyetek. * És kénſzerité őtet, míg meg-engedné, és mondaná: Küldgyétek-el. És el-küldék az ötven férfiat: kik mikor harmad napig 18 kereſték vólna, nem találák. * És meg-térének hozzája: Ő pedig Jerikóban lakik vala, és monda nékik: Nem mondám-e néktek; Ne küldgyetek-el? * Mondának a' váras 19 férfiai-is Eliſeuſnak: Ímé a' váras lakó-helye igen jó, a' mint uram magad látod: de a' vizek igen gonoſzok, és a' föld ſovány. * Ő pe- 20 dig monda: Hozzatok nékem egy új edényt, és tegyetek ſót abba. 21 Mellyet mikor el-hoztak vólna, * kiménvén a' vizek kút-fejéhez, belé-veté a' ſót, és monda: Ezeket mongya az Úr: Meg-gyógyítottam e' vizeket, és nem léſzen többé azokban halál, 22 ſem ſoványſág. * Az-okáért a' vizek egéſségeſek lőnek mind e' napig, az Eliſeus igéje-ſzerént, mellyet 23 ſzóllott. * Fel-méne pedig onnét Bételbe: és midőn fel-menne az úton, kis gyermekek jövének-ki a' várasból, és chúfollyák vala őtet, mondván: Jöj-fel kopaſz, jöj-fel 24 kopaſz. * Ki mikor el-tekéntett vólna, látá őket, és meg-átkozá őket az Úr nevével: és két medve jövén ki az erdőből, és el-ſzaggatának közzülök negyven-két gyermeket. 25 * El-méne pedig onnét a' Karmélus hegyére, és onnan viſzſza-téré Samariába.

† 1. Macab. 2. f. 58. Eccl. 48 b. 13.

III. Rész.

AZ Akab fia pedig Jóram Iſraëlen országla Samariában, a' Juda királyának Joſafátnak tizen-nyólczadik eſztendejében. És tizen-két eſztendeig országla. * És gonoſzt chelekedék az Úr-előtt, de nem úgy mint az attya 's annya: mert el-rontá a' Báal álloképeit, mellyeket az attya chinált vala. * Mindazáltal a' Nábat fiának Jeroboámnak, a' ki Iſraëlt vétkeztette, bűneihez ragaſzkodék, és el nem távozék azoktól. * A' Moábi király pedig Méſa, ſok barmot tart vala, és az Iſraël királyának ſzáz-ezer bárányt fizet vala, és ſzáz-ezer koſt, a' gyapjaival. * És mikor meg-hólt vólna Akab, meg-ſzegé a' ſzövetſégét, melly az Iſraël királyával vala. * Ki-méne azért Jóram király az napon Samariából, és meg-ſzámlálá egéſz Iſraëlt. * És a' Juda királyához Joſafáthoz küldé, mondván: A' Moábi király el-távozott tőlem, jere velem ellene a' hadba. Ki felele: Felmegyek: a' ki enyim, tiéd: az én népem, te néped: és az én lovaim, te lovaid. * És monda: Mellyik úton mennyünk-fel? Ama' pedig felele: Az Idumæai puſztán. * El-indúlának azért, az Iſraël királya, és a' Juda királya, és az Edom királya, és hét nap kerengének az úton, és nem vala a' hadnak vize, és a' barmoknak mellyek őket követik vala. * És monda az Iſraël királya: Ah ah ah, egybegyűjtött az Úr minket három királyt, hogy Móab kezeibe adna. * És monda Jóſafat: Vagyon-e itt profétája az Úrnak, hogy könyörögjünk az Úrnak ő-általa? És felele egy az Iſraël királya ſzolgai-közzűl: Itt vagyon a' Sáfat fia Eliſeus, ki vizet tőlt vala az Illyés kezeire. * És monda Jóſafat: Vagyon nála az Úr beſzéde. És alá-méne hozzája az Iſraël királya, és a' Juda királya Jóſafat, és az Edom királya. * Monda pedig Eliſeus az Iſraël királyának: Mi közöm veled? menny az atyád 's anyád profétáihoz. És monda néki az Iſraël királya: Miért gyűjtötte egybe az Úr e' három királyt, hogy őket Móab kezeibe adná? * És monda néki Eliſeus: Él a' ſeregek Ura, kinek ſzíne-előtt állok, hogy ha a' Juda királyának Joſafátnak orczáját nem bőchűlleném, chak reád ſem figyelmeztem, nem-is tekíntettem vólna. * Most pedig hozzatok nékem egy énekeſt. Es mikor énekelne az énekes, rajta lőn az Úr keze, és monda: * Ezeket mongya az Úr: Chinállyatok e' patak árkában ſok vermeket. * Mert ezeket mongya az Úr: Nem láttok ſzelet, ſem eſőt: és ez árok meg-telik vízzel, és iſztok tí, és a' chelédítek, és barmaitok. * És kevés ez az Úr ſzíne-előtt: annak-főlötte Moábot-is kezetekbe adgya. * És meg-vertek minden erős váraſt, és minden válogatott váraſt, és minden gyümölchöző fákat ki-vágtok, és minden kút-fejeket bé-töltötök, és minden jeles mezőt bé-hánytok kövekkel. * Lőn azért reggel, mikor az áldozat ſzokott lenni, és ímé, vizek jőnek vala az Edom útán, és el-telék a' föld vízzel. * Minnyájan pedig a' Moabíták, halván hogy fel-mentek vólna a' királyok hogy hadakoznának ellenek, egybe-hívák mind a' kik vitézi övel fel valának övedzve, és meg-állának a' határokban. * És igen reggel felkelvén, és a' nap már fel-jövén a' vizek ellenében, látának a' Moabíták ellenbe veres vizeket mint a' vér, * és mondának: Fegyver vére ez: megvíttak a' királyok magok-között, és le-vágták egy-máſt: moſt menny a' prédára Móab. * És el-menének az Iſraël táborára: Iſraël pedig fel-kelvén, meg-veré Moábot: amazok pedig meg-futamodának előttök. Elmenének azért a' győzedelmeſek, és meg-verék Moábot, * és a' váraſokat el-ronták: és minden jeles mezőt, ki-ki követ hányván, megtöltének: és minden víz-kútakat bédugának: és minden gyümölch fákat le-vágának, úgy hogy chak a' tégla kerítéſek maradnának-meg: és környűl-véteték a' váras a' parittyáſoktól, és nagy részére meg-veréték. * Mellyet mikor látott vólna a' Móab királya, tudn'illik hogy diadalmas vólna az ellenſég, hét-ſzáz fegyver-fogó férfiat vőn maga-mellé, hogy az Edom királyára ütnének; és nem lehete. * És ragadván az elsőſzülött fiát, a' ki országlando vala helyette, éppen-égő áldozatúl meg-áldozá a' kő-falon: és nagy boſzſzonkodás lőn Iſraëlben, és mingyárt el-

távozának tőle, és viſzſza-térének az ő földőkre.

IV. Rész.

1 EGy aſzſzony pedig a' prophéták feleſégi-kőzzűl kiált vala Eliſeuſra, mondván: A' te ſzolgád az én férjem meghólt, és te tudod hogy a' te ſzolgád az Urat félte: és ímé a' kőltſőn-adó el-jőtt hogy el-vigye a' két fiamat, maga ſzolgálattyára. 2 * Kinek monda Eliſeus: Mit akarſz hogy chelekedgyem veled? Mond-meg nékem mi vagyon házadban? Ama' pedig felele: Ninch nékem te ſzolgálódnak ſemmi az én házamban, hanē egy kevés olaj, mellyel meg-kenődgyem. 3 * Kinek monda: Menny-el, kérj kőltſőn minden ſzomſzédidtól nem kevés űres edényeket. 4 * És menny-bé, és zárd-bé az ajtódat, mikor benn léſzſz te, és a' fiaid: és tőlts abból mind ez edényekbe: és mikor teli léſznek, vidd-el. 5 * El-méne azért az aſzſzony, és bé-zárlá az ajtót magára, és a' fiaira; azok edényeket adogatnak vala, és ő meg-tőlti vala. 6 * És mikor teli vólnának az edények, monda a' fiának: Hozz még edényt nékem. És az felele: Ninchen. És meg-álla az olaj. 7 * El-méne pedig ő, és meg-jelenté az Iſten emberének. És amaz; Eredgy, ugymond, add-el az olajt, és fizeſs-meg a' kőltſőnadódnak: te pedig, és a' fiaid éllyetek a' többiből. 8 * Lőn pedig némelly nap, és által-mégyen vala Eliſeus Sunámon: vala pedig ott egy fő aſzſzony, ki meg-tartóztatá őtet hogy kenyeret ennék: és midőn gyakorta ménne azon által, bé-tér vala hozzája hogy kenyeret ennék. 9 * Ki monda a' férjének: Véſzem eſzembe hogy ſzent ez az Iſten embere, a' ki gyakorta által-mégyen nálunk. 10 * Chináljunk azért néki egy kis vachorálóhelyt, és tegyűnk abba néki egy ágyat, és aſztalt, és ſzéket, és gyertya-tartót, hogy mikor hozzánk jó, ott lakjék. 11 * Lőn azért némelly nap, és el-jővén bé-téré a' vachorálóhelybe, és meg-nyugovék ott. 12 * És monda az inaſának Giezinek: Hívdelő ezt a' Sunamítiſt. Ki mikor elhítta vólna őtet, és az meg-állott vólna előtte, 13 * monda az inaſának: Szólly néki: Ímé, ſzorgalmatoſon ſzolgáltál nékűnk mindenekben, mit akarſz hogy chelekedgyem veled? vagyon-e dolgod, és akarod-e hogy ſzóllyak a' királynak, vagy a' ſereghadnagyának? Ki felele: Népemkőzőtt lakom. 14 * És monda: Mit akar tahát hogy chelekedgyem véle? És monda Giezi: Ne kérgyed: mert fia ninchen; 15 és a' férje vén. * Meg-parancholá azért hogy elő-híná őtet: ki mikor elő-hívattatott vólna, és meg-állott vólna az ajtó-előtt, 16 * monda néki: Ezen időben, és ezen órában, ha életed léſzen, méhedben fiad léſzen. Ama' pedig felele: Kérlek, uram, Iſten embere, ne hazudgy a' te ſzolgálódnak. 17 * És méhében fogada az aſzſzony, és fiat ſzűle azon időben, és azon órában, mellyen Eliſeus mondotta vala. 18 * Felnevekedék pedig a' gyermek. És mikor némelly napon ki-ment vólna az attyához, az aratókhoz, 19 * monda az attyának: A' fejem fáj, a' fejem fáj. Ama' pedig monda az inaſnak: Vedd-fel, és vidd őtet az annyához. 20 * Ki mikor fel-vette vólna, és az annyához vitte vólna, ő a' térdeire tévé őtet délig, és meg-hala. 21 * Fel-méne pedig, és az Iſten embere ágyára helyhezteté őtet, és bé-zárá az ajtót: 22 és ki-menvén, * hívá a' férjét, és monda: Bochás-el velem, kérlek, eggyet a' ſzolgák-kőzzűl, és egy ſzamárt, hogy az Iſten emberéhez futamodgyam, és meg-térek. 23 * Ki monda néki: Mi okért mégy hozzája? ma ninch új hóld iñepe, ſem ſzombat. Ki felele: El-megyek. 24 * És meg-nyergelé a' ſzamárt, és meg-parancholá a' ſzolgának: Hajtſad, és ſieſs, ne kéſſelly engem a' menésben: és azt chelekedd a' mit néked parancholok. 25 * El-méne azért, és juta az Iſten emberéhez a' Karmélus hegyére. * És mikor látta vólna őtet az Iſten embere ellenben, monda az inaſának Giezinek: Ihon ama' Sunamítis: 26 * Eredgy azért eleibe, és mongyad néki: Jól vagy-e te, és a' férjed, és a' fiad? Ki felele: Jól. 27 * És mikor eljutott vólna a' hegyre az Iſten emberéhez, kapá a' lábait: és oda járúla Giezi hogy el-vonná őtet. Es monda az Iſten embere: Hagy békét néki: mert a' lelke keſerűſégben vagyon, és az Úr el-titkolta tőlem, és 28 nem jelentette-meg nékem. * Ki

monda néki: Vallyon kértem-e fiat az én uramtól? nem mondám-e néked: Ne játszottass-meg engem? * És ő 29
monda Giezinek: Övedzd-fel ágyékidat, és vedd kezedbe a' pálczámat, és menny-el. Ha ember talál-elő, ne köszöntsed: és ha valaki köszönt téged, ne felelly néki: és tedd a'pálczámat a' gyermek orczájára. * Monda 30
pedig a'gyermek annya: Él az Úr, és él a'te lelked, el nem bochátlak téged. Fel-kele azért, és követé őtet. * Giezi 31
pedig el-ment vala előttök, és a' pálczát a'gyermek orczájára tette vala, és nem vala szózat, sem érzékenység: és viszsza-tére eleibe, és meg-jelenté néki, mondván: Nem támada-fel a' gyermek. * Bé-méne azért Elisseus a'házba, és ímé a'meg-hólt gyermek az ő ágyán fekszik vala. * és bé- 32
menvén bé-zárlá az ajtót magára, és a' gyermekre: és imádkozék az Úrnak. * És fel-hága, és a'gyermekre 33
fekűvék: és a'száját, amannak szájára tévé, és szemeit amannak szemeire, és kezeit amannak kezeire: és reája borúla, és meg-melegedék a' gyermek teste. * Ő pedig térűlvén, sétála 34
a' házban, egyszer ide 's tova: és felhága, és reája borúla: és ásíta a'gyermek hétszer, és meg-nyitá a'szemeit. * Ő pedig szóllítá Giezit, és monda 35
néki: Hídd elő e'Sunamitist. Ki hívattatván, bé-méne hozzája. Ki monda: Vidd-el a'fiadat. * El-jöve amaz, 36
és a'lábaihoz esék, és imáda a'földön: és fel-vévé a'fiát, és ki-méne, * és Eliseus viszsza-tére Galgalába. Éhség 37
vala pedig a' földön, és a' próféták fiai véle laknak vala. és monda eggyik inasának: Tégy egy nagy fazekat fel, és főzz paréjt a'próféták fiainak. * És 38
ki-méne egy a' mezőre hogy vad füveket szedne: és ollyant talála, mint a'vad szőlő-tő, és arról vad-tököt szede, és meg-tőlté a'palástyát, és megtervén belé-metélé a' parejos fazékba: mert nem tudgya vala mi vólna. * Ki-tőlték azért a'társoknak, hogy 39
ennének: és mikor meg-kóstolták vólna a' főzeléket, fel-kiáltának, mondván: Halál a'fazékban, Istē embere. Es meg nem eheték. * Ő pedig; 40
Hozzatok, ugymond, lisztet. Es mikor hoztak vólna, a'fazékba veté, és monda: Tőltsd-ki a' népnek, hogy egyenek. És nem vala többé semmi keserűség a' fazékban. * Jöve pedig 41
némelly férfi Báalsalisából, az Isten emberének żengei kenyereket hozván, húsz árpa kenyeret, és új gabonát a' táskájában. Ő pedig monda: Add a' népnek, hogy egyék. 42
* Es felele néki a' szolgája: Menyi ez, hogy száz férfi-eleibe tegyem? Ő ismég monda: Add a' népnek, hogy egyék: mert ezeket mongya az Úr: Esznek, és meg-is marad. 43
* Eleikbe tévé azért: kik évének, és meg-is marada az Úr igéje-szerént. 44

V. Rész.

NÁaman a' Syriai király seregének hadnagya, fő ember vala az ő uránál, és bőchülletes: mert ő-általa adott az Úr szabadúlást Syriának: erős vala pedig, és gazdag férfiu, de 1 A
poklos. * Syriából pedig ki-mentek vala a' kóborlók, és fogva vittek vala az Israël földéből egy kis leányt, ki a'Náamán feleségénél szolgál vala, * ki monda az aszszonyának: Vaj-ha az én uram a' profetánál lőtt vólna, a' ki Samariában vagyon: bizony meg-gyógyította vólna őtet a' poklosságból, melyben vagyon. * Bé-méne azért Náaman az urához, és meg-jelenté néki, mondván: Igy 's igy szóllott egy Israël földéből-valo leány. * És monda 2 F 3 4 5 B
néki a' Syriai király: Menny-el, és levelet küldök az Israël királyának. Ki mikor el-ment vólna, és magával tíz talentom ezűstöt vitt vólna, és hat-ezer aranyat, és tíz változtato ruhákat, * el-vivé a' levelet az Israël királyának, ez igékkel: Mikor elvészed e' levelet, tudgyad hogy hozzád küldöttem a' szolgámat Náamánt, hogy meg-gyógyíttsad őtet 6 7
poklosságából. * Es mikor az Israël királya meg-olvasta vólna a' levelet, meg-szaggatá ruháit, és monda: Isten vagyok-e én, hogy ölhessek, és elevenithessek, hogy hozzám küldött, hogy meg-gyógyíttsam az embert poklosságából? vegyétek eszetekbe, és lássátok hogy okokat keres ellenē. 8
* Mellyet mikor hallott vólna Eliseus az Isten embere, hogy tudn'illik meg-szaggatta vólna ruháit az Israël királya, hozzája küldé, mondván: C
Mért szaggattad-meg ruháidat? jöjön hozzám, és tudgyon profétát lenni Israëlben. * El-méne azért Náa- 9

mán lovakkal, és ſzekerekkel, és
meg-álla az Eliſeus háza ajtajánál:
* és követet küldе Eliſeus hozzája, 10
mondván: Menny-el, és moſódgyál-
meg hétſzer a' Jordánban, és meg-
gyógyúl a' teſted, és meg-tiſztúlſz.
* Meg-haraguván Náaman, viſzſza- 11
mégyen vala, mondván: Azt alítom
vala hogy ki-jöne hozzám, és álván
ſegétſégül híná az ö Ura Iſtene nevét,
és illetné kezével a' pokloſság helyét,
és meg-gyógyítana engem. * Nem 12
jobbak-e Abana és Farfar, a' Da- D
maſkus folyó-vizei, Iſraëlnek minden
vizeinél, hogy azokban moſód-
gyã-meg, és meg-tiſztúllyak? Mikor
azért el-fordúlt vólna, és el-menne
boſzſzonkodván, * hozzája járúlá- 13
nak a' ſzolgai, és ſzóllának néki:
Atyám, ha nagy dolgot mondott
vólna-is néked a' proféta, bizony
meg kellett vólna chelekedned: me-
nyível inkább hogy moſt mondotta
néked: Moſódgyál-meg, és meg-
tiſztúlſz? * " Alá-méne, és meg- 14
moſódék a' Jordánban hétſzer, az Iſ-
ten embere beſzéde-ſzerént, és meg-
újúla a' teſte, mint a' kis gyermek teſ-
te, és meg-tiſztúla. * Es meg-térvén 15
az Iſten emberéhez minden úti-tár-
ſáival, el-jöve, és meg-álla elötte, és
monda: Bizonnyal tudom hogy
ninch más Iſten az egéſz földön, ha-
nem chak Iſraëlben. Kérlek azért,
hogy vedd-el az áldomáſt a' te ſzol-
gádtól. * Ö pedig felele: Él az Úr, 16
a' ki elött állok, hogy el nem véſzem. E
És midön kénſzerítené, egy-általlyá-
bã nem engede. * És monda Náaman: 17
A' mint akarod: de kérlek, engedd-
meg nékem te ſzolgádnak, hogy ve-
gyek két öſzvér terhet a' földben:
mert a' te ſzolgád nem téſzen többé
éppen-égö vagy más áldozatot ide-
gen iſteneknek, hanem chak az Úr-
nak. * Chak ez pedig, a' miért kö- 18
nyörögj az Úrnak a' te ſzolgádért, mi-
kor bé-mégyen az uram a' Remmon
templomába, hogy imádkozzék; és ö
a' kezemre támaſzkodik, ha imádko-
zom a' Remmon templomában,
imádkozván ö-is azon helyẽ, hogy ke
gyelmezzen-meg nékẽ te ſzolgádnak
az Úr e' dologért. * Ki monda néki: 19
Menny-el békével. El-méne azért
tőle, a' földnek válaſztott idejében.
* És monda Giezi az Iſten embere 20
inaſa: Meg-kíméllé az uram e' Sy-

" Luc. 4. c. 27.

F rus Náamánt, hogy el ne venné tőle a'
miket hozott: él az Úr, hogy utánna
21 futok, és el-véſzek valamit tőle. * És
Giezi Náamán-után méne: kit mikor
amaz látott vólna hozzája futni, le-
ugrék ſzekeréről eleibe, és monda: Jól
22 vannak-e mindenek? * És ö monda:
Jól. az uram küldött engem hozzád,
mondván: Moſt jött hozzám két ifiu
az Efraim hegyéről, a' proféták fiai-
kőzzül: adgy nékik egy talentom
23 ezüſtöt, és két változtato ruhát. * És
monda Náamán: Jobb hogy két ta-
lentomot végy. És kénſzeríté ötet, és
két talentom ezüſtöt köte két żákba,
és két-féle ruházatot, és két ſzolgaira
24 tévé, kik el-is vívék elötte. * És mi-
G kor el-jutott vólna már eſtve, el-vévé
kezekből, és el-tévé a' házban, és el-
bochátá a' férfiakat, és el-menének.
25 * Ö pedig bé-menvén, meg-álla az
ura-elött. És mõda Eliſe⁹: Hoñét jöſz
Giezi? Ki felele: Sohová ſem ment a'
26 te ſzolgád. * Ö pedig monda: Nem
vala-e jelen az én ſzívem, mikor az
ember a' ſzekeréről viſzſza-tére elöd-
be? Moſt azért el-vetted az ezüſtöt,
és el-vetted a' ruhákat, hogy olaj-fáſ-
kérteket, és ſzőlőket végy, és juho-
kat, és ökröket, és ſzolgákat, és ſzol-
27 gálókat. * De a' Náamán pokloſsá-
ga-is reád ragad, és a' magodra örök-
ké. És ki-méne tőle pokloſon mint
a' hó.

VI. RÉSZ.

1 MOndának pedig a' profé-
ták fiai Eliſeuſnak: Ímé a'
A hely, melyben nálad la-
kunk, ſzoros nékünk.
2 * Mennyünk a' Jordánig, és ki-ki
hozzon az erdőből egy-egy ſzál-fát,
hogy magũknak ott lakó-helyt épít-
3 tſünk. Ki monda: Mennyetek-el. * És
monda egy kőzzülök: Jöj-el tahát te-
is a' ſzolgaiddal. Felele: El-mégyek.
4 * És el-méne vélek. És mikor el-men-
tek vólna a' Jordánhoz, fákat vágnak
5 vala. * Történék pedig, hogy, midőn
egy a' fát le-vágta vólna, bé-eſnék a'
fejſze vaſa a' vízbe: és ö fel-kiálta, és
monda: Ah ah ah, uram, ezt-is kől-
6 tſön vettem vala. * Monda pedig az
B Iſten embere: Hová eſett? Ama' pe-
dig meg-mutatá néki a' helyt. vága
azért egy fát, és oda ereſzté: és úſza
7 a' vas, * és monda: Vedd-ki. Ki ke-
8 zét ki-nyújtá, és ki-vévé azt. * A' Sy-
riai király pedig hadakozik vala Iſra-

4. Reg. 5. 6.

él-ellen,

ël-ellen, és tanátſot tarta a' ſzolgaival, mondván: Amaz 's ama' helyen veſſünk leſt. * El-küldé azért az Iſten embere az Iſraël királyához, mondván: Őrizkedgyél hogy által ne menny ama' helyre: mert lesben vannek ott a' Syruſok. * El-küldé azért az Iſraël királya a' helyre mellyet mondott vala néki az Iſten embere, és el-foglalá azt, és őrizkedék ott nem egyſzer ſem kétſzer. * És megháborodék a' Syriai király ſzíve e' dologért: és egybe-híván a' ſzolgait, monda: Miért nem jelentitek-meg nékem ki légyen árúlóm az Iſraël királyánál? * És monda egy a' ſzolgai-közzűl: Nem, én uram királyom, hanem Eliſeus próféta, ki Iſraëlben vagyon, jelent-meg az Iſraël királyának minden igéket mellyeket a' kamarádban ſzóllaſz. * És monda nékik: Mennyetek-el, és láſſátok hol vagyon: hogy el-küldgyek, és meg-fogjam őtet. És hírt tőnek néki, mondván: Ihon Dótánban. * Küldé azért oda lovakat és ſzekereket, és a' had erejét: kik mikor elmentek vólna éjjel, környűl-vévék a' váraſt. * Fel-kelvén pedig reggel az Iſten embere ſzolgája, ki-menvén, látá a' hadat a' váraſ-körűl, és a' lovakat 's a' ſzekereket: és hírt tőn néki, mondván: Ah ah ah uram, mit mivellyünk? * Ő pedig felele: Ne félly: mert többen vannak velünk hogy-ſem vélek. * És mikor imádkozott vólna Eliſeus, monda: Uram, nyiſd-meg ennek ſzemeit, hogy láſſon: és meg-nyitá az Úr a' ſzolga ſzemeit, és láta: és ímé a' hegy rakva vala lovakkal, és tűzes ſzekerekkel, Eliſeus-körűl. * Az ellenſég pedig alá-méne hozzája: Eliſeus pedig imádkozék az Úrnak, mondván: Verd-meg, kérlek, e' nemzetet vakſággal. És meg-veré őket az Úr, hogy ne látnának, az Eliſeus igéje-ſzerént. * Monda pedig nékik Eliſeus: Nem ez az út, ſem ez a' város: kövéſſetek engem, és meg-mutatom néktek a' férfiat a' kit kereſtök. El-vivé azért őket Samariába: * és mikor bé-mentek vólna Samariába, monda Eliſeus: Urá, nyiſd-meg ezeknek ſzemőket, hogy láſſanak. És meg-nyitá az Úr a' ſzemőket, és láták magokat Samaria-közepett lenni. * És monda az Iſraël királya Eliſeuſnak, midőn látta vólna őket: Le-vágjam-e őket, atyám? * Ama' pedig monda: Ne vágd: mert nem kardoddal és kézíjaddal fogtad-meg őket, hogy levágnád: hanem tégy kenyeret és vizet eleikbe, hogy egyenek és igyanak, és mennyenek az urokhoz. * És étkeknek nagy készűleti tétetek eleikbe, és évének, és ivának, és el-bocsátá őket, és el-menének az urokhoz, és többé nem jövének a' Syriai kóborlók az Iſraël földére. * Lőn pedig ezek-után, egybe-gyűjté Benadad a' Syriai király minden hadát, és fel-méne, és meg-ſzállá Samariát. * És lőn nagy éhség Samariában: és addig vala meg-ſzálva, míg a' ſzamár fejet nyólczvan ezűſt ſikluſon adnák, és a' kabus negyed része galamb ganéjt öt ezűſt ſikluſon. * És mikor az Iſraël királya elő-menne a' kerítéſen, egy aſzſzony fel-kiálta hozzája, mondván: Segélly-meg engem én uram királyom. * Ki monda: Nem ſegél-meg téged az Úr: honnét ſegéthetlek téged? a' ſzérőről-e, vagy a' ſajtóról? És monda néki a' király: Mit akarſz? Ki felele: * Ez aſzſzony móda nékem: Add ide a' fiadat, hogy egyűk-meg ma őtet, és az én fiamat hólnap egyűk-meg. * Meg-főztük azért a' fiamat, és meg-ettük. És mondék néki másod nap: Add ide a' fiadat, hogy egyűk-meg őtet. Ki el-rejté a' fiát. * Mellyet mikor hallott vólna a' király, meg-ſzaggatá ruháit, és elő-mégyen vala a' kerítéſen. És látá az egéſz nép a' ſzőr-ſzákot, melly belől a' húſán vala. * És monda a' király: Ezeket chelekedgye nékem az Iſten, és ezeket mivellyé, ha a' Sáfat fia Eliſeus feje ma fenn álland. * Eliſeus pedig a' házában ül vala, és a' vének ülnek vala véle. El-küldé azért egy férfiat elől, és minek-előtte el-jutna a' követ, móda a' véneknek: Nem tudgyátok-e hogy el-küldött ez a' gyilkos fia, hogy el-vágják a' fejemet? láſſátok azért, midőn el-jő a' követ, zárjátok-bé az ajtót, és ne hadgyátok őtet bé-jőni: mert ímé az ura lábai ſuhogáſa utánna vagyon. * Még ő ſzóllván nékik, meg-jelenék a' követ, a' ki hozzája jő vala. És monda: Ímé, illy nagy veſzedelem vagyon az Úrtól: mit várjak többet az Úrtól?

(✠)

VII. Rész.

MOnda pedig Elíseus: Hallyátok az Úr igéjét: Ezeket mongya az Úr: Ezen időben hólnap a' żemlye lisztnek vékája egy sikluson léfzen, és két véka árpa egy sikluson, Samaria kapujában. * Felelvén egy a'hadnagyok-közzül, kinek kezéhez támaszkodik vala a'király, az Isten emberének, monda: Ha az Úr ugyan szakadásokat téfzen-is az égen, meglehet-e a'mit szólláfz? Ki monda: Meg-látod szemeiddel, és abban nem éfzel. * Valának azért négy poklos férfiak a'kapu-előtt: kik mondának egy-máfnak: Mit akarunk itt lenni míg meg-hallyunk? * ha a' várasba akarunk menni-is, éhel halunk: ha itt maradunk-is, meg kell halnunk: jertek-el azért, és szökjünk a' Syruſok táborába. ha meg-kegyelmeznek nékünk, élünk: ha pedig meg-akarnak ölni, úgy-is meg-halunk. * Fel-kelének azért eſtve, hogy a' Syruſok táborába mennének. És mikor el-juttottak vólna a' Syruſok tábora eleire, fenkit ott nem találának. * Mivelhogy az Úr a' Syruſok táborában fzekerek és lovak, és igen fok fereg chattagáfát hallattatta vala: és mondának egy-máfnak: Ímé fizetéfért fogadta-meg ellenünk az Iſraël királya a' Hetæuſok és Egyiptziuſok királyit, és reánk jöttek. * Fel-kelének azért, és el-futának a' fetétben, és el-hagyák a' fátorokat, és lovokat, és fzamárokat a'táborban, és el-futának, chak lelköket kívánván meg-fzabadítani. * Az-okáért mikor azok a' poklofok a' tábor-eleire jutottak vólna, bé-menének egy fátorba, és évének 's ívának: és onnét ezüſtöt, és aranyat, és ruhákat hozának, és el-menének, és el-rejték: és meg más fátorba térének, és onnét hafonló-képpen el-vívén el-rejték. És mondának egy-máfnak: Nem igazán chelekefzünk: mert ez jó hírnek napja. Ha halgatunk, és hírré nem akarjuk tenni reggelig, bűnről vádoltatunk: jertek mennyünk-el, és tegyük hírré a'király udvarában. * És mikor el-jutottak vólna a' váras kapujához, meg-befzéllék nékik, mondván: A' Syruſok táborába mentünk, és ott egy embert fem találtunk, hanem meg-kötött lovakat, és fzamárokat, és fel-vont fátorokat. * El-menének azért a' kapufok, és hírt tőnek oda-bé a'király palotájába. * Ki fel-kele éjjel, és monda a'fzolgainak: Meg-mondom néktek mit miveltek nékünk a' Syruſok. Tudgyák hogy éhezünk, és azért mentek-ki a'táborból, és a' mezőkön lappangnak, mondván: Mikor ki-jőnek a'várasból, elevenen fogjuk-meg őket, és akkor bé-mehetünk a'várasba. * Felele pedig egy a'fzolgai-közzül: Vegyük-elő az öt lovat, mellyek meg-maradtak a'várasban (mivel chak azok vannak Iſraëlnek minden fokafágánál, mert a' többi meg-emésztettek) és el-küldvén meg-kémlélhettyük. * Elő-hozának azért két lovat, és el-külde a' király a' Syruſok táborába, mondván: Mennyetek-el, és láfsátok-meg. * Kik a' Jordánig menének utánnok: és ímé az egéfz út rakva vala ruhákkal és edényekkel, mellyeket el-hántak vala a' Syruſok mikor meg bódúltak vólna: 's viſzfza-térvén a' követek, meg-jelélték a' királynak. * És ki-mévén a' nép, el-dúlá a' Syriai tábort: és lőn a' żemlye-lifzt vékája egy fikluſon, és két véka árpa egy fikluſon, az Úr igéje-fzerént. * A' király pedig a' hadnagyot, a' kinek kezére támaszkodik vala, a' kapura rendelé: kit el-tapoda a' fereg a' kapuban, és meg-hala, a' mint fzóllott vala áz Isten embere, mikor alá-ment vala a' király hozzája. * És lőn az Isten embere befzéde-fzerént, mellyet fzóllott vala a' királynak, midőn mondá: Két véka árpa egy fikluſon léfzen, és a' żemlye-lifzt vékája egy fikluſon, ezen időben hólnap a' Samária kapujábã: * mikor meg-felelt vala ama' hadnagy az Isten emberének, és mondotta vala: Ha az Úr ugyã fzakadásokat téfzẽ-is az égẽ, meg-lehet-e a' mit fzóllaſz? És mõda néki: Meg-látod fzemeiddel, és abból nẽ éfzel. * Történék azért rajta a' mint meg-mõdatotta vala, és el-tapodá őtet a' nép a' kapubã, és meg-hala.

VIII. Rész.

ELiſeus pedig fzólla az aſzſzónak, kinek fiát meg-elevenítette vala, mondván: Kellyfel, menny-el te, és a' te házad, és kereſs helyt valahol találſz: mert az Úr éhféget hívott, és el-jő a' földre hét eſztendeig. * Ki fel-kele,

Sup. 4. f. 35.

és chelekedék az Isten embere igéjeszerént: és el-menvén az ő házával, jövevényűl lakék a' Filistæusok földén sok ideig. * És mikor el-múlt vólna a' hét esztendő, meg-téré az asszony a' Filistæusok földéről: és el-méne hogy könyörgene a'királynak a'házaért, és a'szántó-földeiért. * A'király pedig szóll vala Giezivel az Isten embere inasával, mondván: Beszéld-meg nékē mind a'nagy dolgokat, mellyeket Eliseus chelekedett. * És midőn ő beszéllené a'királynak, mi módon támasztotta vólna fel a' halottat, meg-jelenék az asszony, a' kinek fiát meg-elevenítette vala, kiáltván a'királyra a'házaért, és a'szántó-földeiért. És monda Giezi: Én uram királyom, ez az asszony, és ez a' fia, kit fel-támasztott Eliseus. * És meg-kérdé a'király az asszonyt: ki meg-beszéllé néki. És melléje ada egy komornyikot, mondván: Add visszza mindenét, és a'szántó-földek minden jövedelmit, a'náptól-fogva mellyen el-hatta a'földet mind eddig. * És el-méne Eliseus Damaskusba, és a' Syriai király Benadad beteg vala: és hírt tőnek néki, mondván: Az Isten embere jőtt ide. * És monda a'király Hazaëlnek: Vígy ajándékokat veled, és menny az Isten embere-eleibe, és kérj tanátsot az Úrtól ő-általa, mondván: Meg-menekedhetem-e e' betegségemből? * Eleibe-méné azért Házaël, ajándékok léven nála, és Damaskusnak minden javai, negyven teve terhe. És mikor meg-állott vólna előtte, monda: A' te fiad a'Syriai király Benadad küldött engem hozzád, mōdván: Meg-gyógyúlhatok-e e' betegségemből? * És monda néki Eliseus: Menny-el, mongyad néki: Meg-gyógyúlsz: de meg-mutatta nékem az Úr hogy halállal meg-hal. * És áll vala ő-vele, és fel-háborodék orcza tűzesedésig: és síra az Isten embere. * Kinek móda Házaël: Miért sír az én uram? Ő pedig monda: Mert tudom michoda gonoszokat fogsz az Izraël fiain chelekedni. Azok erős varásit tűzzel fel-gyújtod, és azok ifiait fegyverrel meg-ölöd, és azok gyermekit a'földhöz vered, és a'nehézkeseket ketté vágod. * És móda Házaël: Hogy, eb vagyok-e én te szolgád, hogy e'nagy dolgot mivellyē? És móda Eliseus: Meg-mutatta nékē az Úr, hogy te lészsz a'Syriai király. * Ki mikor el-ment vólna Eliseustól, juta az urához. Ki móda néki: Mit mondott néked Eliseus? Ama'pedig felele: Ezt mondotta nékem: Meg-gyógyúlsz. * És mikor el-jőtt vólna a'másod nap, vévé a'leplet, 's vizet tőlte reá, és annak orczájára burítá: ki meg-halván, Házaël országla helyette. * Az Akab fiának Jórámnak az Izraël királyának ő-tödik esztendejében, és a'Juda királyának Josafátnak idejébē, országla a' Jósafat fia Jórā a'Juda királya. * † Harmincz esztendős vala mikor országlani kezde, és nyólcz esztendeig országla Jerusalembē. * És az Izraël királyinak útain jára, a'mint az Akab háza járt vala: mert a'felesége Akab leánya vala: és gonoszt chelekedék az Ur-előtt. * "Nem akará pedig az Úr el-veszteni Judát, a' szolgájaért Dávidért, a'mint igérte vala néki, hogy szövétneket adna néki, és a'fiainak mindē napokban. * † Az ő napjaiban el-távozék Edom, hogy ne lenne Juda-alatt, és magának királyt rendele. * És el-méne Jóram Seirába, és mind a'szekerek ő-vele: és fel-kele éjjel, és meg-veré az Idumæusokat, kik őtet kőrnyűlvették vala, és a'szekerek fejedelmit, a' nép pedig az ő hajlékiba szalada. * El-távozék azért Edom hogy ne lenne Júda-alatt, mind e' napig. El-távozék Lobna-is ugyan azon időben. * A' több dolgai pedig Jorámnak, és mind a'miket chelekedett, azok nem írattak-e meg a'Juda királyi Krónika könyvében? * És el-aluvék Jóram az attyaival, és el-temetteték vélek a' Dávid városában, és országla helyette a'fia Okozias. * "Az Akab fiának Jorámnak az Izraël királyának tizenkettődik esztendejében, országla a' Juda királyának Jorámnak fia Okozías. * Huszon-két esztendős vala Okozías mikor országlani kezde, és egy esztendeig országla Jerusalembē: az annya neve Atalia, az Izraël királyának Amrínak leánya. * És az Akab háza útain jára: és gonoszt chelekedék az Ur-előtt, mint az Akab háza: mert az Akab házának veje vala. * És el-méne az Akab fiával Jorámmal hadakozni a'Syriai Hazaël király-ellē Rámot-Gálaádba, és meg-sebesítek a' Syrusok Jórámot: * ki meg-téré hogy gyógyítanák Jezraelbē: mert meg-sebesítették vala őtet a'Syrusok, midőn

4. Reg. 8. Ee 4 Rámot-

Rámotban a' Syriai Házaël király-ellen hadakoznék. A' Jóram fia pedig Okozias a' Judá királya, alá-méne meg-látogatni az Akab fiát Jorámot Jezrahelben, mert ott betegeskedik vala.

IX. Rész.

1 A E Liseus próféta pedig szóllíta eggyet a' próféták fiai-közzül, és monda néki: Övedzd-fel ágyékidat, és vedd kezedbe e' szelenczétske olajt, és menny Rámot-Gálaádba. * † És mikor oda jutandasz, meg-látod Jehut a' Namsi fiának Josafátnak fiát: és bémenvén költs-fel őtet az attyafiai-közzül, és vidd a' belső kamarába. * És tartván a' szelenczétske olajt, tölts a' fejére, és mongyad: Ezeket mongya az Úr: Királlyá kentelek téged Israëlen. És nyisd-meg az ajtót, és fuss-el, és ott meg ne állly. * El-méne azért az ifiu a' prófétainasa Rámot-Gálaádba, * és bémene oda: ímé pedig a' had fejedelmi ülnek vala, és monda: Beszédem vagyon veled, ô fejedelem. És monda Jéhu: Kivel minnyájunk-közzül? Ama' pedig monda: Teveled, ô fejedelem. * És fel-kele és bé-méne a' kamarába: ama' pedig az olajt fejére tölté, és monda: Ezeket mongya Israëlnek Ura Istene: Királlyá kentelek téged az Israël Ura népén, * és veszesd-el a' te uradnak Akabnak házát, és boszszút állok az én szolgaimnak a' prófétáknak véreért, és az Úrnak minden szolgai véreért Jezabelen. * " És elveszтem az Akab egész házát: és meg-ölöm Akabból a' falra-vizellőt, és a' bé-rekesztettet, és az utólsót Israëlben. * És tészem az Akab házát, " mint a' Nábat fiának Jeroboámnak házát, † és mint az Ahia fiának Báasának házát. * Jezabelt-is az ebek észik-meg Jezrahel mezején, és nem lészen a' ki el-temesse őtet. És meg-nyitá az ajtót, és el-futa. *Jehu pedig ki-méne az ura szolgaihoz: kik mondának néki: Jól vannak-e mindenek? miért jött ez esztelen hozzád? Ki monda nékik: Tudgyátok az embert, és a' mit szóllott. * Amazok pedig felelének: Nem igaz, de inkább beszéld-meg nékünk. Ki monda nékik: Ezeket 's ezeket szóllá nékem, és monda: Ezeket mongya az Úr: Királlyá kentelek téged Israëlen. * Sietének azért, és ki-ki vévén maga palástyát lábai-alá tévék, itélő-szék hasonlatosságára, és trombitát fúvának, és mondának: Jehu országolt. * Pártot üte azért Jehu a' Namsi fiának Josafátnak fia Jóram-ellen. † Jóram pedig meg-szállotta vala Rámot-Gálaádot, ő és az egész Israël, a' Syriai Házaël király-ellen: * és meg-tért vala hogy meggyógyíttatnék Jezrahelben a' sebekből, mert meg-sebesítették vala őtet a' Syrusok, midőn a' Syriai Házaël király-ellen hadakoznék. És monda Jéhu: Ha tetszik néktek, senki szökve ki ne mennyen a' városból, hogy el-mennyen és hírt tégyen Jezrahelben. * És fel-kele, és Jezrahelbe méne: mert Jóram ott betegeskedik vala, és a' Juda királya Okozias alá-ment vala Jorámot meg-látogatni. * Az-okáért az őr-álló ki a' Jezrahel tornyán áll vala, látá hogy jőne a' Jéhu choportya, és monda: Choportot látok. És monda Jóram: Végy szekeret, és küldgy-eleikbe, és mongyon az el-ménő: Jól vannak-e mindenek? * El-méne azért, a' ki fel-ült vala a' szekérre, eleibe. És monda: Ezeket mongya a' király: Békével vannak-e mindenek? És monda Jéhu: Mi közöd a' békességgel? álly hátra, és kövess engem. És hírt tőn az őr-állo, mondván: Hozzájok méne a' követ, és nem tér-viszsza. * Küldé más lovas szekeret-is: és hozzájok juta, és monda: Ezeket mongya a' király: Békesség vagyon-e? És monda Jehu: Mi közöd a' békességgel? álly hátra, és kövess engem. * Hírt tőn pedig az őr-állo, mondván: Szinte hozzájok méne, de viszsza nem tér: a' járása pedig, mint a' Namsi fiának Jehunak járása, mert sebessen jár. * És monda Jóram: Fogj a' szekérbe. És bé-fogának a' szekerébe. és ki-méne az Israël királya Jóram, és a' Juda királya Okozias, mindenik az ő szekerében, és ki-menének Jehu-eleibe, és találák őtet a' Jezraheli Nábot mezején. * És mikor látta vólna Jóram Jéhut, monda: Békesség vagyon-e, Jehu? Ama' pedig felele: Michoda békesség? még az anyád Jézabel paráznasági, és sok varázlási fenn-vannak. * Térité azért Jóram a' kezét, és meg-futamodván,

2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

† 3. Reg. 19. d. 16.

" 3. Reg. 21. e. 20.

" 3. Reg. 15. f. 29.

† 3. Reg. 16. a. 3.

† Sup. 8. g. 28.

4. Reg. 9.

ván, monda Okoziásnak: Árultatás Okozía. * Jehu pedig meg-vonyá kezével a' kéz-íjat, és Jorámot váll-közbe lövé: és által-méne a' nyíl a' szívén, és mingyárt a' szekerébe dőle.
* És monda Jéhu Badaczer hadnagynak: Fogjad, vesd őtet a' Jezraheli Nábot mezejére: mert jút eszembe mikor én 's te a' szekérben űlvén követnők Akábot ennek az attyát, hogy az Úr e' terhet tette reá, mondván: * "Ha a' Nábot véreért, és a' fiai véreért, mellyet tégnap láttam, úgymond az Úr, meg nem fizetek néked e' mezőn, azt mongya az Úr. Most azért fogjad, és vesd őtet a' mezőre az Úr igéje-szerént. * Okoziás pedig a' Júda királya látván ezt, el-futa a' ház kerte útán: és meg-űzé őtet Jéhu, és monda: Ezt-is meg-ölyétek a' szekerében. és meg-sebesíték őtet Gaver-hágóján, melly Jeblaám-mellett vagyon: ki Mageddóba szalada, és meg-hala ott. * És a' szolgai feltévék őtet a' szekerére, és Jerusalembe vívék: és el-temeték őtet az attyaival a' koporsóban, a' Dávid városában. * Jorámnak az Akab fiának tizen-eggyedik esztendejében, országla Okoziás Judán, * és el-méne Jéhu Jezrahelbe. Jézabel pedig halván bémenetelit, meg-festé szemeit kenővel, és fel-ékesíté a' fejét, és az ablakról nézi vala * a' kapun bé-ménő Jehut, és monda: † Lehet-é békessége Zambrínak, a' ki meg-ölte az urát? * És fel-emelé orczáját Jehu az ablakra, és monda: Kichoda ez? és alá-hajlának hozzája, két vagy három komornyikok. * Ő pedig monda nékik: Vessétek alá őtet. és alá-veték őtet, és a' vér a' kő-falra fechkendezék, és a' lovak kórmei meg-tapodák őtet. * És mikor bé-ment vólna, hogy ennék, és innek, monda: Eredgyetek, és lássátok-meg amaz átkozottat, és temessétek-el őtet: mert király leánya. * És mikor el-mentek vólna hogy el-temetnék őtet, nem találák hanem chak a' koponyáját, és a' lábait, és a' keze fejeit.
* És meg-térvén hírré tévék néki. És mőda Jéhu: "Az Úr beszéde ez, mellyet az ő szolgája Tesbítes Illyés-által szóllott, mondván: Jezrahel mezején észnek-meg az ebek a' Jézabel húsát,
* és lészen a' Jézabel húsa, mint a'ganéj a' föld színén a' Jezrahel mezején,
úgy hogy a' mellette-menők mongyák: Ez-e ama' Jézabel?

"3. Reg. 21. f. 22.

† 3. Reg. 16. b. 10.

"3. Reg. 21. f. 23.

X. Rész.

VAlának pedig Akábnak hetven fiai Samariában: Levelet íra azért Jéhu, és Samariába küldé, a' város eleihez és a' vénekhez, és az Akab gond-viselőihez, mondván: * Mi-helyen elvészitek e' levelet, a' kiknél az uratok fiai, és szekeri, és lovai, és erős városi, és fegyveri vannak, * válaszszátok-el a' jobbikát, és azt a' ki néktek tetszik az uratok fiai-közzűl, és helyheztessétek őtet az attya királyi-székibe, és hadakozzatok az uratok házáért. * Meg-félemlének azok fölötte igen, és mondának: Ímé két király meg nem állhatott előtte, és mi módon állhatunk mí ellene? * El-küldének azért az udvar-birái, 's a' város tiszt-tartói, és a' vének, és a' gond-viselők, Jéhuhoz, mondván: Te szolgaid vagyunk, valamit parancholsz meg-chelekedgyük, királyt sem választunk magunknak: valami néked tetszik, chelekedd-meg. * Levelet íra pedig nékik másodszor, mondván: Ha enyímek vattok, és nékem engedtek: vegyétek fejeket az uratok fiainak, és jőjetek hozzám ezen orán hólnap Jezrahelbe. A' király fiai pedig, a' hetven férfiak, a' város eleinél neveltetnek vala. * És mikor el-jutott vólna a' levél hozzájok, fogák a' király fiait, és meg-ölék a' hetven férfiat, és azoknak fejeket kosárokba tévék, és hozzája küldék Jezrahelbe.
* El-jövé pedig a' követ, és meg-jelenté néki, mondván: El-hozták a' király fiainak fejeket. Ki felele: Tegyétek azokat két rakásba a' kapu mellé reggelig. * És mikor meg-virradott vólna, ki-méne, és meg-álván monda az egész népnek: Igazak vattok: ha én ütöttem pártot az uram ellen, és meg-öltem őtet, ki ölte-meg mind ezeket? * † Lássátok azért most, hogy nem esett az Úr beszédiből a' földre, mellyeket az Úr az Akab háza-felől szóllott, és az Úr meg-chelekedte a' mit szóllott az ő szolgája Illyés-által. * Meg-ölé azért Iehu, mind a' kik meg-maradtak vala az Akab házából Jezrahelben, és minden fő emberit, és ismerőit, és papjait, míg maradékja nem maradna.

† 3. Reg. 21. g. 29.

* Es fel-kele, és Samariába méne: és mikoron a' páſztoroknak kalibájához jutott vólna az úton, * találá a' Juda királyának Okoziáſnak attyafiait, és monda nékik: Kik vattok tí? Kik felelének: Az Okozias attyafiai vagyunk, és alá-megyünk a' király fiait és a' királyné fiait köſzönteni. * Ki monda: Fogjátok-meg őket elevenen. Kiket mikor meg-fogtak vólna elevenen, meg-fojták őket a' kútnál a' kaliba-mellett, negyven két férfiat, és ſenkit nem hagyának meg azokban. * És mikor el-ment vólna onnét, elő-találá a' Rekab fiát Jonadábot, és meg-áldá őtet. És monda néki: Igaz-e a' te ſzíved, mint az én ſzívem a' ſzívedhez? És monda Jónadab: Igaz. Ha igaz, ugymond, add kezedet. Ki kezét adá néki. Ő pedig fel-emelé magához őtet a' ſzekérre; * és monda néki: Jere velem, és láſsad boſzſzu-álláſomat az Úrért. És ſzekerére vévén, * Samariába vivé. És mind meg-ölé a' kik meg-maradtak vala Akábból Samariában mind eggyig, az Úr igéje-ſzerént, mellyet ſzóllott Illyés-által. * Egybe-gyűjté azért Jéhu az egéſz népet, és monda nékik: † Akab keveſé tiſztelte Báalt, én pedig inkább tiſztelem őtet. * Moſt azért Baálnak minden profetáit, és minden ſzolgait, és minden papjait híjátok hozzám, ſenki el ne maradgyon, mert nagy áldozatot teſzek Baálnak: valaki el-marad, nem él. Jéhu pedig ezt álnokúl chelekeſzi vala, hogy el-veſztené a' Báal tiſztelőit. * És monda: Szentellyetek innep-napot Baálnak. És hívá, * és el-küldé Iſraëlnek minden határiba, és el-jövének mind a' Báal ſzolgai: nem marada-el chak eggy-is a' ki el nem jőne. * És bé-menének a' Báal templomába: és megtelék a' Báal háza mindeneſtől. * És monda azoknak a' kiknél a' ruhák valának: Hozzatok ruhákat minden Báal ſzolgainak. És ruhákat hozának azoknak. * És bé-menvén Jéhu, és a' Rekab fia Jónadab, a' Báal templomába, monda a' Báal tiſztelőinek: Tudakozzatok, és láſsátok-meg, hogy valami-képpen ne légyen veletek valaki az Ur ſzolgai-közzűl, hanem hogy chak a' Báal ſzolgai légyenek. * Bé-menének azért hogy hálá-ado és éppen-égő áldozatokat tennének: Jéhu pedig ott-kinn nyólczvan férfiat készített vala magának, és meg-mondotta vala nékik: Valaki el-ſzalad ez emberek-közzűl, kiket én kezetekbe adok, annak lelke léſzen amannak lelkeért. * Lőn pedig, midőn el-végeződött vólna az éppen-égő áldozat, paranchola Jéhu a' vitézinek és hadnagyinak: Menyetek-bé, és öllyétek-meg őket, ſenki el ne ſzaladgyon. És meg-ölék őket fegyver élivel, és el-hányák a' vitézek és hadnagyok: és bé-menének a' Báal temploma váraſába, * és ki-hozák az állo-képet a' Báal templomából, és meg-égeték, * és el-rontták azt. El-bontták a' Báal templomát-is, és a' helyett árnyék-ſzékeket chinálának, mind e' napig. * El-törlé azért Jéhu Báált Iſraëlből: * mindazáltal a' Nábat fiának Jeroboámnak bűneitől, ki vétkeztette Iſraëlt, el nem távozék, ſem el nem hagyá az arany borjúkat, mellyek Bótelben és Dánban valának. * Monda pedig az Úr Jéhunak: Mivel ſzorgalmatoſon meg-chelekedted a' mi igaz és kedves vólt ſzemeim-előtt, és mind azokat mellyek ſzívemben vóltak meg-mivelted az Akab háza-ellen: † a' fiaid negyedízig űlnek Iſraëlnek királyi-ſzékiben. * Jéhu pedig nem őrizé-meg hogy az Iſraël Urának Iſtenének törvényében járna tellyes ſzívéből: mert nem távozék-el a' Jeróboam bűneitől, a' ki vétkeztette vala Iſraëlt. * A' napokban meg-kezdé az Úr únni Iſraëlt: és meg-veré őket Házaël, Iſraëlnek minden határiban, * a' Jordántól-fogva Nap-kelet-felé, minden földét Gálaádnak, és Gádnak, és Rubennek, és Manaſsénnek, Aroërtől-fogva, melly Arnon-pataka-fölött vagyon, és Gálaádot, és Báſant. * A' több dolgai pedig Jéhunak, és mind a' miket chelelekedett, és az ő erőſsége, azok nem írattak-e meg az Iſraël királyi Krónika könyvében? * És el-aluvék Jéhu az ő attyaival, és el-temeték őtet Samariában: és országla helyette a' fia Jóakaz. * A' napok pedig, mellyeken Jéhu Iſraëlen országlott Samariában, huſzonnyólcz eſztendő.

✠

† 3. Reg. 16. g. 31

† Inf. 15. c. 12.

XI. Rész.

2. Par. 22. d. 10.

1 A Atalia pedig az Okozias anya, látván hogy meg-hólt a' fia, fel-kele, és meg-ölé mind a' királyi magot. * Vévén pedig Jósaba a' Jóram király leánya, az Okozias húga, Jóast az Okozias fiát, el-lopá őtet a' király fiai-közzűl, kik meg-ölettetnek vala, és annak dajkáját, az ágyas-házból: és el-rejté őtet Atalia-előtt, hogy meg ne ölettetnék. * És hat esztendeig vala vele titkon az Úr házában: Atalia országla pedig a' földön. * † Hetedik esztendőben pedig el-küldé Jójada, és melléje vévén a' századosokat és vitézeket, bé-vivé magához az Úr templomába, és szövetséget tőn velek: és meg-eskűdtetvén őket az Úr házában, meg-mutatá nékik a' király fiát: * és paranchola nékik, mondván: Ez a' dolog, mellyet kell chelekednetek: * Harmad-részetek jőjön-bé szombaton, és tartson istrázát a' király házának: a' harmad rész pedig légyen a' Sur kapujánál: és a' harmad rész légyen a' kapunál, melly a' paizosok lakó-helyek-megett vagyon: és tartsátok a' Mesa háza istrázáját: * két rész pedig közzűletek, mind ki-menvén szombaton, az Úr háza istrázáját tartsák a' király-körűl. * És környűl-vegyétek őtet, fegyver lévén kezetekben: ha valaki pedig bé-menend a' templom kerítésébe, meg-ölettessék: és legyetek a' királlyal mikor ki 's bémégyen. * És mind az szerént chelekedének a' századosok, a' miket parancholt vala nékik Jójada pap: és melléjek vévén ki-ki az ő férfiait, kik bé-mennek vala szombaton, azokkal kik szombaton ki-jőnek vala, Jójada paphoz menének. * Ki dárdákat ada nékik, és a' Dávid király fegyverit mellyek az Úr házában valának. * És meg-állának, mindeniknek fegyver lévén kezében, a' templomnak jobb óldalától-fógva, az óltárnak és a' háznak bal-óldaláig, a' király körűl. * És elő-hozá a' király fiát, és fel-tévé néki a' koronát, és a' bizonyságot: és királlyá tévék őtet, és meg-kenék: és kézzel tapsolván, mondának: Éllyen a' király. * Meg-hallá pedig Atalia a' futosó nép szavát: és be-menvén a' 14 sokasághoz az Úr templomába, * látá a' királyt az itélő-széken állani szokás-szerént, és az énekeseket és a' trombitákat mellette: és a' földnek minden népét örűlni, és trombitálni: és meg-szaggatá ruháit, és 15 kiálta: Pártolás, pártolás. * Paranchola pedig Jójada a' századosoknak, kik a' sereg-előtt valának, 's móda nékik: Vigyétek-ki őtet a' templom keritéséből, és valaki őtet követi, fegyverrel öletessék-meg. Mert megmondotta vala a' pap, Ne öletessék- 16 meg az Úr templomában. * És reá veték kezeket, és taszíták őtet a' lovak bémenetelinek útára, a' palota-mellett, 17 és ott meg-ölették. * Szövetséget tőn azért Jójada az Úr-között, és a' D király-között, és a' nép-között, hogy az Úr népe lenne, és a' király 's a' nép-között. * És a' föld népe 18 mind bé-méne a' Báal templomába, és el-ronták annak óltárit, és a' képeit tellyességgel el-törék. A' Báal papját Matánt-is meg-ölék az oltár-B előtt. És a' pap el-rendelé az istrázákat az Úr házában. * És melléje 19 vévé a' századosokat, és a' Czereti és Feleti seregit, és mind a' föld népét, és el-vivék a' királyt az Úr házából: és menének a' paizosok kapuja útán a' palotába, és a' királyok 20 székibe üle. * És örvendeze mind a' föld népe, és a' város meg-nyugovék: Atalia pedig meg-ölették fegyverrel a' király házában. * És hét esz- 21 tendős vala Jóas, mikoron országlani kezde.

XII. Rész.

1 JÉhunak hetedik esztendejében A országla Jóas: és negyven esztendeig országla Jerusalemben. az annya neve Sebia, Bersabeából. * És igazat chelekedék Jóas az 2 Úr-előtt minden napokban, mellyekben őtet Jójada pap tanitotta. * Mindazáltal a' magas-helyeket el 3 C nem rontá: mert a' nép még-is áldozik vala, és jo illatot éget vala a' magas-helyeken * És monda Jóas a' pa- 4 poknak: Minden meg-szentelt pénzt melly bé-vitetik az Úr templomába a' meg-számláltattaktól, melly fel-vitetik a' lélek váltságért, és a' mellyet magoktól, és szívőknek szabad akarattyából az Úr templomába viszsznek: * vegyék-fel azt a' papok 5

az ő rendek-szerént, és építtsék-meg a'ház romláſit, ha valamit ſzükſégeſnek látnak lenni meg-épitéſre.
6 * Jóas királynak azért huſzon-harmadik eſztendejéig, meg nem épiték
7 a' papok a'templom romláſit. * És
B Jóas király hívatá Jójadát a'fő papot és a'papokat, mondván nékik: Miért nem épititek-meg a' templom romláſit? ne vegyétek-fel azért többé a' pénzt a'tí rendetek-ſzerént, hanem a'
8 templom épitéſére adgyátok azt. * És tíltatának a'papok többé a'pénzt elvenni a' néptől, és meg-épiteni a'
9 ház romláſit. * És Jójada fő pap egy ládát vőn, és lyukat nyita felyűl rajta, és tévé azt az óltár-mellé az Úr házába-menőknek jobjára, és belé téſzik vala a'papok, kik az ajtókat őrzik vala, mind a' pénzt, melly az Úr
10 templomába vitetik vala. * És mikor látnák, hogy igen ſok pénz vólna a' ládában, fel-mégyen vala a'
1 király iró-deákja, és a' fő pap, és kitőltik 's meg-olvaſák vala a'pénzt,
A melly az Úr házában találtatik vala:
11 * és adgyák vala azt ſzám és mérték-
C ſzerént azok kezébe, kik az Úr háza
2 kő-míveſinek palléri valának: kik azt az átſokra kőltik vala, és a'kő-míveſekre, kik munkálkodnak vala az Úr
12 házában, * és a'romláſokat fel-épí-
3 tik vala: és azokra, kik köveket vágnak vala; és hog' fát, és faragott követ vennének, úgy hogy el-végeződnék az Úr háza építéſe minden-képpen, valamire ſzükſéges vala a'kőltſeg a'
4 ház erősítéſére. * Mindazáltal az
13 Úr temploma korſói, és villátſkái, és temiényezői, és trombitái, és minden arany és ezüſt edényi, nem azo pénzből chináltatnak vala, melly az Úr
5 templomába vitetik vala: * mert
14 azoknak adgyák vala, kik a' mívet chinállyák vala, hogy fel-éptttetnék az Úr temploma: * és nem véſznek
15 6 vala ſzámot az emberektől, kik a'
B pénzt bé-véſzik vala hogy azt el-oſztanák a' míveſeknek, hanem híven bánnak vala véle. * A' vétekért-va-
16 lo pénzt pedig, és a' bűnőkért-valo pénzt, nem viſzik vala bé az Úr templomába, mert a'papoké vala. * Ak-
17 kor fel-méne a'Syriai Házaël király,
D és hadakozik vala Get-ellen, és megvévé azt: és fordúla hogy fel-menne Jeruſalembe. * Az-okáért vévé
18 8 a'Juda királya Jóas mind a' megſzenteltetetteket, mellyeket megſzenteltek vala Jóſafat, és Jóram, és Okozias, az ő attyai a'Juda királyi, és mellyeket ő-is bé-adott vala, és minden ezüſtöt, melly az Úr temploma kincheiben, és a'király palotájában találtathatott: és a'Syriai Házaël királynak küldé, és el-tá-
19 vozék Jeruſalemtől. * A' több dolgai pedig Joáſnak, és mind a' miket chelekedett, azok nem írattak-e meg a' Juda királyi krónika könyvében?
20 * Fel-támadának pedig a' ſzolgai, és egybe-eſküvének magok-között, és meg-ölék Jóaſt a'Mello Házában a'
21 Sella lejtőjén. * Mert az ő ſzolgai a' Sémaát fia Joſakár, és a' Sómer fia Józabad, le-vágák őtet, és meghala: és el-temeték őtet az attyaival a' Dávid váraſában, és a' fia Amaſias orſzágla helyette.

XIII. Rész.

AZ Okozias Juda kirlája fiának Joáſnak huſzon-harmadik eſztendejében, orſzágla a' Jehu fia Jóakaz
1 Iſraëlen Samariában tizen-hét eſz-
A tendeig. * És gonoſzt chelekedék
2 az Úr-előtt, és követé Jeroboámnak a' Nábat fiának bűneit, ki vétkeztette Iſraëlt, és el nem hajla azoktól. * És fel-gerjede az Úr haragja
3 Iſraël-ellen, és adá őket a' Syriai királynak Hazaëlnek kezébe, és a' Házaël fiának Benadadnak kezébe tellyes napjokban. * Könyörge pedig Jóakaz az Úrnak, és meg-halgatá őtet az Úr: mert látá Iſraëlnek nyomoruſágát, mert meg-nyomorította vala őket a' Syriai ki-
5 rály: * és az Úr ſzabadítót ada Iſraëlnek, és meg-ſzabadíttaték a'
14 Syriai király kezéből: és lakának az Iſraël fiai az ő hajlékokban mint
15 6 tegnap 's tegnap-előtt. * Mindaz-
B által nem távozának-el a' Jeróboam háza bűneitől, ki-vétkeztette Iſraëlt, hanem azokban jártak: mivelhogy a' berek-is meg-marada Sa-
16 mariában. * És nem marada Joákáznak a' népből, hanem chak ötven
17 lovagja, és tíz ſzekere, és tíz ezer gya-
D logja: mert meg-ölte vala őket a' Syriai király, és ollyanná tette vala mint a' port a' ſzérőn-valo
18 8 chéplésben. * A' több dolgai pedig Joakáznak, és mind a' miket

4. Reg. 12. 13.

chele-

chelekedett, és az ő erőssége, azok nem írattak-e meg az Izraël királyi krónika könyvében? * És el-aluvék 9 22
Jóakaz az attyaival, és el-temeték őtet Samariában: és Jóas a' fia országla helyette. * A' Juda királyának Joásnak harmincz-hetedik esztendejében, a' Jóakaz fia Jóas országla Izraëlen Samariában tizen-hat esztendeig, * és gonoszt chelekedék az 11
Úr szine-előtt: nem hajla-el a' Nábat fiának Jeroboámnak semmi bűnejtől, ki Izraëlt vétkeztette: hanem azokban jára. * A' több dolgai pedig Joásnak, és mind a' miket chelekedett, és az ő erőssége, mi módon hadakozott a' Juda királya-ellen Amasiás-ellen, azok nem írattak-e meg az Izraël királyi krónika könyvében? * És el-aluvék Jóas az attyaival: Jeróboam üle pedig az ő királyi-székibe. Jóas pedig el-temetteték Samariában az Izraël királyival. * Elíseus pedig meg-betegedék, 14
melly betegségben meg-is hala: és alá-méne hozzája az Izraël királya Jóas, és síra előtte, és monda: Atyám, atyám, Izraël szekere, és szekér-vezetője. * És monda néki Elíseus: Hozz kéz-íjat, és nyilakat. És mikor kéz-íjat, és nyilakat hozott vólna hozzája, * monda az Izraël királyának: Tedd a' kéz-íjra kezedet. És mikor kezét reá tötte vólna, Elíseus a' kezeit a' király kezeire felyűl-tévé, * és monda: Nyisd-meg a' nap-keleti ablakot. És mikor meg-nyitotta vólna, monda Elíseus: Lődd-el a' nyilat. És el-lövé. És monda Elíseus: Az Úr szabadítása nyila ez, és a' szabadúlás nyila Syria-ellen: és meg-vered Syriát Áfekben, míg meg-emészted őtet. * És monda: Vedd-fel a' nyilakat. Ki mikor fel-vette vólna, is- 18
még monda néki: Üsd a' nyíllal a' földet. És mikor három-ízbe ütötte vólna, és meg-szűnt vólna, * meg-haraguvék az Isten embere reája, és monda: Ha ötször, vagy hatszor, vagy hétszer ütötted vólna, meg-verted vólna Syriát fottig: most pedig három ízbe vered-meg őtet. * Meg-hala 20
azért Elíseus, és el-temeték őtet. A' kóborlók pedig Moábbol ki-jövének a' földre azon esztendőben. * "Némellyek pedig embert temet- 21
vén, láták a' kóborlókat, és bé-veték a' hólt testet az Elíseus koporsójába. Melly mikor az Elíseus tetemit illette vólna, meg-elevenedék az ember, és lábaira álla. * Az-okáért a' Syriai 22
Házaël király nyomorgatá Izraëlt Joakáznak tellyes napjaiban: * és 23
könyörűle az Úr rajtok, és hozzájok tére az ő kötéséért, mellyet tött vala Abrahámmal, és Isaákkal, és Jákobbal: és nem akará őket el-veszteni, sem tellyességgel el-vetni, e' jelenvalo ideig. * Meg-hala pedig a' Syriai 24
király Házaël, és országla helyette a' fia Benadad. * A' Jóakaz fia pedig Jóas, viszsza-vévé a' váraſokat a' Házaël 25
fiának Benadadnak kezéből, mellyeket harczal vött vala el az attyának Joakáznak kezéből. három ízbe veré-meg őtet Jóas, és meg-adá az Izraël váraſit.

XIV. Rész.

A' Jóakaz Izraël királya fiának Joásnak második esztendejében, országla Joásnak a' Juda királyának 1
fia Amasiás. * "Huszon-öt esz- 2 "2. Par. 25. a. 1.
tendős vala mikor országlani kezde: huszon-kilencz esztendeig országla pedig Jerusalemben; az annya neve Jóadan, Jerusalemből. * És igazat chelekedék az Úr-előtt, mindazáltal nem a' mint az attya Dávid. Mind azok-szerént chelekedék, mellyeket az attya Jóas chelekedett: 3
* chak ezt nem, hogy a' magas-helyeket el nem rontá: mert a' nép még-is áldozik és jo illatot éget vala a' magas-helyeken. * És mikor 4
el-foglalta vólna az országot, megölé a' szolgait, kik meg-ölték vala a' királyt az ő attyát: * azok fiait pedig kik meg-ölték vala, meg nem ölé, a' szerént a' mint meg-íratott a' Moyses törvénye könyvében, a' mint parancholta az Úr, mondván: "Meg 6 "Deut. 24. c. 16. Ezech. 18. c. 20.
ne hallyanak az atyák a' fiakért: se a' fiak meg ne hallyanak az atyákért: hanem ki-ki az ő bűneért hallyon meg. * Ő vere-meg Edomból a' Só- 7
aknás völgyben tíz-ezeret, és megvévé a' kő-sziklát harczal, és hívá annák helyét Jektehelnek, e' jelenvalo napig. * Akkor Amasias követeket küldé Joáshoz Joakáznak az Izraël királya Jéhu fiának fiához, mondván: Jer-ki, és lássuk egy-mást. * És viszsza-küldé az Izraël királya 8
Jóas, a' Juda királyához Amasiáshoz, mondván: A' Libanus bo-

"Eccli. 48. b. 14.

gách-kórója kűlde a' czédrus-fához
melly a' Libanuſon vagyon, mond-
ván: Add a' leányodat a' fiamnak fe-
leſégűl. És által-menének az erdei
vadak, mellyek a' Libanusbã vannak,
és el-tapodák a' bogách-kórót. * 10
Meg-vervén Edomot, erőt vettél raj-
ta, és fel-emelt téged a' ſzíved: eléged-
gyél-meg a' dichőſéggel, és űlly há-
zadba, miért kereſſz gonoſzt, hogy
el-eſsél te és Juda-is veled? * És nem 11
nyugovék-meg Amaſias; és fel-mé-
ne az Iſraël királya Jóas, és meg-lá-
ták egy-máſt, ő, és a' Juda királya
Amaſias, a' Juda váraſábã Bet-ſameſ-
ben. * És meg-vereték Juda Iſraëltől, 12
és el-ſzaladának ki-ki az ő hajléká-
ba. * A' Juda királyát pedig Amaſiáſt, 13
az Okoziás fiának Joáſnak fiát, meg- D
fogá Bet-ſamesben az Iſraël királya
Joás, és el-vívé őtet Jeruſalembe: és
el-rontá Jeruſalemnek keritéſét, Ef-
raim kapujától-fogva a' ſzeglet ka-
pujáig, négy-ſzáz kőnyőknyire. * És 14
el-vűn minden aranyat, és ezűſtőt, és
minden edényeket, mellyek találta-
tának az Úr házában, és a' király kin-
cheiben, és a' kezeſeket, és meg-tére
Samariába. * A' tőbb dolgai pedig Jo- 15
áſnak mellyeket chelekedett, és az ő
erőſsége, mellyel a' Juda királya-ellẽ
Amaſiás-ellen hadakozott, azok nem
írattak-e meg az Iſraël királyi Kró-
nika kőnyvében? * És el-aluvék Jóas 16
az attyaival, és el-temetteték Sama- E
riában az Iſraël királyival: és orſzág-
la helyette a' fia Jeróboam. * Éle pe- 17
dig a' Jóas fia Amaſiás a' Juda királya,
minek-utánna meg-hólt az Iſraël ki-
rályának Joakáznak fia Jóas, tizen-őt
eſztendeig. * A' tőbb dolgai pe- 18
dig Amaſiáſnak, azok nem írattak-e
meg a' Juda királyi Krónika kőny-
vében? * És pártolás lőn ellene Jeru- 19
ſalemben: ő pedig Lakisba ſzalada.
És utánna kűldének Lakisba, és ott
meg-őlék őtet. * És el-vívék lova- 20
kon, és el-temetteték Jeruſalemben
az attyaival a' Dávid váraſában. * " 21
Vévé pedig Judának egéſz népe Aza- F
riáſt, ki tizen-hat eſztendős vala, és
királlyá rendelék őtet az attyáért
Amaſiáſért. * Ez építé-meg Elatot, és 22
viſzſza adá azt Judának, minek-után-
na el-aluvék a' király az attyaival.
* Amaſiáſnak a' Juda királya Jóas fiá- 23
nak tizen-őtődik eſztendejében, or-
ſzágla az Iſraël királyának Joáſnak

"2. Par. 26. a. 1.

fia Jeróboam Samariában, negyven-
24 egy eſztendeig: * és gonoſzt chele-
kedék az Úr-előtt. Nem távozék-el
a' Nábat fiának Jeroboámnak ſemmi
25 bűneitől, ki vétkeztette Iſraëlt. * Ő té-
ríté-viſzſza az Iſraël határit, Emat bé-
menetelétől-fogva, a' puſztának ten-
G geréig, az Iſraël Ura Iſtene beſzéde-
ſzerént, mellyet ſzóllott az ő ſzol-
gája által "az Amati fia Jónas pro- "Ion. 1. a. 1.
féta-által, ki Getből vala, melly
26 Oferben vagyon. * Mert látá az Úr
Iſraëlnek igen keſerves ſanyargatá-
ſát, és hogy meg-eméſztettek a'
tőmlőczbe-rekeſztettekig, és az utól-
ſókig, és nem vólna ki meg-ſegétené
27 Iſraëlt. * Nem-is ſzólla az Úr hogy el-
tőrlené az Iſraël nevét az ég-alól,
hanem meg-ſzabadítá őket a' Jóas
28 fiának Jeroboámnak keze-által. * A'
tőbb dolgai pedig Jeroboámnak, és
mind a' miket chelekedett, és az erőſ-
ſége mellyel hadakozott, és mi-kép-
pen adta-viſzſza Damaskuſt és Ema-
tot Judának Iſraëlben, azok nem írat-
tak-e meg az Iſraël királyi Krónika
29 kőnyvében? * És el-aluvék Jeróboam
az attyaival az Iſraël királyival, és a'
fia Zakarias orſzágla helyette.

XV. RÉSZ.

1 AZ Iſraël királyának Jerobo-
A ámnak huſzon-hetedik eſz-
tendejében, orſzágla Ama-
ſiáſnak a' Juda királyának
2 fia Azariás. * Tizen-hat eſztendős va-
la mikor orſzáglani kezde, és őtven-
két eſztendeig orſzágla Jeruſalembẽ.
az annya neve Jekélia, Jeruſalemből.
3 * És chelekedé a' mi kedves vala az
Úr-előtt, mind azok-ſzerént, a' mi-
ket chelekedett az attya Amaſias.
4 * Mindazáltal a' magas-helyeket el
nem rontá: a' nép még-is áldozik 's
jo illatot éget vala a' magas-helye-
5 ken. * "Meg-veré pedig az Úr a' ki- "2. Par. 26. d. 21.
rályt, és poklos lőn mind halála nap-
jáig, és magán-valo házban lakék
kűlőn. Jóatan pedig a' király fia a'
palotát bírja vala, és itéli vala a' főld
6 népét. * A' tőbb dolgai pedig Azari-
B áſnak, és mind a' miket chelekedett,
azok nem írattak-e meg a' Juda ki-
7 rályi Krónika kőnyvében? * És el-
aluvék Azarias az attyaival: és el-
temeték őtet az ő eleivel a' Dávid
váraſában, és a' fia Jóatan orſzágla
8 helyette. * A' Juda királyának Azari-
áſnak harmincz-nyólczadik eſzten-

4. Reg. 14. 15.

dejében,

dejében, országla a' Jeróboam fia Zakarias Izraëlen Samariában hat hólnapig: * és gonoszt chelekedék az Úr-előtt, a'mint az attyai chelekedtek vala: nem távozék-el a' Nábat fiának Jeroboámnak bűneitől, a' ki vétkeztette Izraëlt. * Pártot úte pedig ellene a' Jábes fia Sellum: és megveré őtet nyilván, és meg-ölé, és országla helyette. * A' több dolgai pedig Zakariásnak, azok nem írattak-e meg az Izraël királyi Krónika könyvében? * "Ez az Úr beszéde, mellyet Jéhunak szóllott, mondván: A' fiaid negyedik ízig ülnek az Izraël királyi-székében. És úgy lőn. * A' Jábes fia Sellum országla a' Juda királyának Azariásnak harmincz-kilenczedik esztendejében: országla pedig egy hólnapig Samariában. * És fel-méne a' Gádi fia Manahem Tersából: és Samariába méne, és meg-veré a' Jábes fiát Sellumot Samariában, és meg-ölé őtet, és országla helyette. * A' több dolgai pedig Sellumnak, és az ő pártolása, mellyel lest vetett, azok nem írattak-e meg az Izraël királyi Krónika könyvében? * Akkor meg-veré Manahem Tapsát, és mind a' kik benne valának, és a' határit Tersából. mert nem akarták vala néki meg-nyitni: és meg-ölé abban mind a' nehezkeseket, és fel-hasítá azokat. * A' Juda királyának Azariásnak harmincz-kilenczedik esztendejében, a' Gádi fia Manahem országla Izraëlen tíz esztendeig Samariában. * És gonoszt chelekedék az Úr-előtt: nem távozék-el a' Nábat fiának Jeroboámnak bűneitől, a' ki vétkeztette Izraëlt tellyes napjaiban. * Az Assyriusok királya Ful a' Földre jöve, és Mánahem Fulnak ezer talentom ezüstöt ada, hogy néki segétségül lenne, és meg-erősítené országát. * És fel-veté Mánahem az ezüstöt Izraëlben minden hatalmasokra és gazdagokra, hogy mindeniktől ötvé siklus ezüstöt adna az Assyriusok királyának: és meg-téré az Assyriusok királya, és nem kesék a' Földön. * A' több dolgai pedig Manahemnek, és mind a'miket chelekedett, azok nem írattak-e meg az Izraël királyi Krónika könyvében? * És el-aluvék Mánahem az attyaival: és országla helyette a' fia Faczéia. * A' Juda királyának Azariásnak ötvenedik esztendejében, országla a' Manahem fia Faczéia Izraëlen Samariában két esztendeig: * és gonoszt chelekedék az Úr-előtt: nem távozék-el a' Nábat fiának Jeroboámnak bűneitől, a' ki vétkeztette Izraëlt. * Pártot úte pedig ellene a' Romélia fia Fáczee az ő hadnagya, és meg-veré őtet Samariában a' királyi ház tornyában, Argob-mellett, és Arie-mellett, és vele ötven férfiat a' Galaádíták fiai-közzűl, és meg-ölé őtet, és országla helyette. * A' több dolgai padig Faczeiának, és mind a' miket chelekedett, azok nem írattak-e meg az Izraël királyi Krónika könyvébe? * A' Juda királyának Azariásnak ötven-kettődik esztendejében, országla a' Romelia fia Fáczee Izraëlen Samáriábā húsz esztendeig. * És gonoszt chelekedék az Úr-előtt: nem távozék-el a' Nábat fiának Jeroboámnak bűneitől, a' ki vétkeztette Izraëlt. * Az Izraël királyának Faczeénak napjaiban, el-jöve az Assur királya Teglat-Falasar, és meg-vévé Ajont, és Abel-Domumot, Máakát és Jánoét, és Czedest, és Asort, és Gálaádot, és Galilæát, és Neftalimnak egész földét: és által-vivé őket az Assyriusokhoz. * Pártot úte pedig, és lest vete az Ela fia Ofee a' Romelia fia Fáczee-ellen, és meg-veré őtet, és meg-ölé: és országla helyette az Ozias fiának Joatámnak husadik esztendejében. * A' több dolgai pedig Faczeénak, és mind a' miket chelekedett, azok nem írattak-e meg az Izraël királyi Krónika könyvében? * "A' Romélia fiának Fáczeénak az Izraël királyának második esztendejében, országla Oziásnak a' Juda királyának fia Jóatam. * Huszon-öt esztendős vala mikor országlani kezde, és tizen-hat esztendeig országla Jerusalemben: az annya neve Jerusa, a' Sádok leánya. * És azt chelekedé a' mi kedves vala az Úr-előtt: mind azokszerént, mellyeket chelekedett vala az attya Ozias. * Mindazáltal a' magas helyeket el nem rontá; a' nép még-is áldozik és jo illatot éget vala a' magas-helyeken: ez épité-meg az Úr házának leg-felsőbb kapuját. * A' több dolgai pedig Joatámnak, és mind a' miket chelekedett, azok nem írattak-e meg a' Juda királyi Krónika könyvében? * E' napokban kezdé az Úr Judára küldeni a' Syriai ki-

	9	24	
		25	
	10		
	11		
"Sup. 10. f. 30.	12	26	
	C		
	13	27	
		F	
	14	28	
		29	
	15		
	16		
		30	
	17		
	D	31	
	18		
		32	"2. Par. 27. a. l.
	19		
		33	
		G	
	20		
		34	
		35	
	21		
		36	
	22		
	E		
	23	37	

rályt Ráſint, és a' Romelia fiát Faczeét. * És el-aluvék Jóatam az attyaival, és el-temetteték azokkal az ő attyának Dávidnak váraſában, és a' fia Akaz orſzágla helyette.

XVI. Rész.

FÁczeénak a' Romélia fiának tizen-hetedik eſztendejében, orſzágla a' Juda királyának Joatámnak fia Akaz. * "Húſz eſztendős vala Akaz mikor orſzáglani kezde, és tizen-hat eſztendeig orſzágla Jeruſalemben: nem chelekedé a' mi kedves vala az ő Ura Iſtene ſzíne-előtt, a' mint az attya Dávid: * hanem az Iſraël királyinak útán járá: annak főlőtte a' fiát-is meg-áldozá által-vívén a' tűzőn a' Pogányok bálványi-ſzerént: kiket el-veſztett az Úr az Iſraël fiai-előtt. * Áldozatokat-is téſzen vala, és jo illatot éget vala a'magas-helyekẽ, és a' halmokon, és minden leveles faalatt. * " Akkor fel-méne a' Syriai király Ráſin, és a' Romélia fia Fáczee az Iſraël királya, Jeruſalembe hadakozni: és mikor meg-ſzállották vólna Akazt, nem győzhetékmeg őtet. * Az időben viſzſzavévé a' Syriai király Ráſin, Syriának Ailáját, és ki-űzé a' Zidókat Ailából: és az Idumæuſok jövének Ailába, és ott lakának mind e' napig. * Követeket küldé pedig Akaz az Aſſyriuſok királyához Téglat-Falaſárhoz, mondván: Te ſzolgád, és te fiad vagyok én: jöj-fel, és ſzabadíts-meg engem a' Syriai király kezéből, és az Iſraël királya kezéből, kik fel-támadtak ellenem. * És mikor egybe-ſzedte vólna az ezűſtöt és aranyat, melly az Úr házában találtathatott, és a' király kincheiben, az Aſſyriuſok királyának ajandékokat küldé. * Ki engede-is akarattyának: mert fel-méne az Aſſyriuſok királya Damaskusba, és el-puſztítá azt: és annak lakóit által-vivé Czirénébe, Ráſint pedig meg-ölé. * És Akaz király az Aſſyriuſok királyának Teglat-Falaſárnak eleibe-méne Damaskusba. és mikor látta vólna Damaskusban az óltart, Akáz király Urías paphoz küldé annak formáját, és haſonlatoſſágát minden míveſzerént. * És meg-épité Urías pap az óltárt: mind azok-ſzérent, a' miket Akaz király parancholt vala Damaskusból, úgy chelekedék Uriás pap, míg meg-jőne Akaz király Damaskusból. * És mikor meg-jött vólna a' király Damaskusból, látá az óltárt, és tiſztelé azt: és fel-méne, és áldozék éppen-égő áldozatokat, és az ő eledeli áldozattyát; * és itali áldozatokat-is áldoza, és a' békeſéges áldozatoknak vérét el-önté, mellyeket az óltáron áldozott vala. * A' réz óltárt pedig, melly az Úr-előtt vala, el-vivé a' templomból, és az óltár helyéről, és az Úr temploma helyéről; és tévé azt az óltárnak Éſzaki óldala-felé. * És parancholá Akaz király Uriás papnak, mondván: Az őregbik óltáron áldozzad a' reggeli éppen-égő áldozatot, és az eſtveli eledeli áldozatot, és a' király éppen-égő áldozattyát, és az ő eledeli áldozattyát, és az egéſz főldnépének éppen-égő áldozattyát, és azoknak eledeli és itali áldozatit: és az éppen-égő áldozatnak minden vérét, és egyéb áldozatoknak minden vérét arra öntſed: a' réz óltár pedig kéſzen légyen az én akaratomra. * Chelekedék azért Uriás pap, mind azok-ſzerént, a' miket parancholt vala Akaz király. * El-vivé pedig Akaz király a' faragott talpakat, és az ûſtöt, melly azokon felyűl vala: és a' tengert le-tévé a' réz ökrökről, mellyek azt tartyák vala, és tévé a' kő-pádimontomra. * A' ſzombat hajlékát-is, mellyet épített vala a' templomban: és a' király külſő bé-járó helyét az Úr templomává fordítá, az Aſſyriuſok királyaért. * A' több dolgai pedig Akáznak, mellyeket chelekedett, azok nem írattak-e meg a' Juda királyi Krónika könyvében? * És el-aluvék Akaz az attyaival, és el-temetteték azokkal a' Dávid váraſában, és a' fia Ezekias orſzágla helyette.

XVII. Rész.

AKaznak a' Juda királyának tizen-kettődik eſztendejében, orſzágla az Ela fia Oſee Samariában Iſraëlen kilencz eſztendeig. * És gonoſzt chelekedék az Úr-előtt: de nem mint az Iſraël királyi, kik előtte vóltak. * " Ez-ellen fel-méne Salmanazar az Aſſyriuſoknak királya, és ſzolgája lőn Oſée, és adót ád vala néki. * És mikoron eſzébe vőtte vólna az

"2. Par. 28. a. 1.

"Iſa. 7. a. 1.

"Inf. 18. b. 9. Tób. 1. a. 2.

az Assyriusok királya, hogy Oséé el igyekezvén pártolni, követeket küldött az Egyiptziai királyhoz Suához, hogy ne adna adót az Assyriusok királyának, a' mint minden esztendőben szokott vala, meg-szállá őtet, és meg-kötőzvén a' tömlőczbe tévé. * És el-járgálá az egész földet: 5
és fel-menvén Samariába, meg-szállá azt három esztendeig. * "Oséének pedig kilenczedik esztendejében, meg-vévé az Assyriusok királya Samáriát, és el-vivé Israëlt az Assyriusokhoz: és helyhezteté őket Hálába, és Háborba a' Gózán folyóvize-mellé, a' Médusok városiba. 16 "Inf. 18. b. 10. 6
* Mert lőn, mikor vétkeztek vólna az Israël fiai az ő Uroknak Istenek- 7
nek, ki őket ki-hozta vala Egyiptusföldéből, az Egyiptziai királynak Faraónak kezéből, idegen isteneket tisztelének. * És járának a' Pogá- 8
nyok szer-tartások-szerént, kiket meg-emésztett vala az Úr az Israël fiai és az Israël királyi színe-előtt: mert hasonló-képpen chelekedtek vala. * És meg-bánták az Israël fiai 9
hamis chelekedetekkel az ő Urokat Isteneket: és magas-helyeket építének magoknak minden ő városokban, az Őrzők-tornyától-fogva mind az Erős-városig. * És magoknak 10
álló-képeket chinálának, és berkeket, minden magas halmon, és minden leveles fa-alatt: * és ott égetnek vala jo illatot az óltárokon a' 11
Pogányok szokása-szerént, kiket elvitt vala az Úr az ő színek-elől: és igen gonosz dolgokat chelekedének, boszszontván az Urat. * és a' 12
tisztátalanságokat tisztelék, mellyekről parancholt nékik az Úr hogy e' dolgot ne chelekednék. * És bizonyságot tőn az Úr Israël- 13
ben és Judában, minden Prófétak és Látók-által, mondván: "Térjetek-meg a' ti gonosságos útatokról, és őrizzétek-meg parancholatimat, és czeremoniáimat, az egész törvényszerént mellyet az atyáitoknak parancholtam: és a' mint hozzátok küldöttem az én szolgaim a' Próféták-által. * Kik meg nem halgaták, 14
hanem meg-keményíték nyakokat az attyok nyaka-szerént, kik nem akartak engedni az ő Uroknak Isteneknek. * És meg-veték az ő törvényit, és kötését, mellyet az attyok- 15
kal szerzett, és a' bizonyság-tételeket, mellyekkel bizonyságot tőtt nékik: és követék az hiuságokat, és hiuságoson chelekedének: és követék a' Pogányokat, kik környűlők valának, mellyek-felől parancholt vala nékik az Úr, hogy úgy ne chelekednének mint azok chelekednek vala. * És el-hagyák minden 16
parancholatit az ő Uroknak Istenek-
nek: és két öntött borjút chinálának magoknak, és berkeket, és imádák az égnek minden seregét: és 17
Baálnak szolgálának, * és a' fiokat, és leányokat, tűz-által áldozák: és jövendőléseknek szolgálnak vala és varázlásoknak: és arra adák magokat, hogy gonoszt chelekednének az Úr-előtt, hogy boszszontanák
őtet. * És igen meg-haraguvék az 18
Úr Israëlre, és el-veté őket színeelől, és semmi nem marada-meg hanem czak a' Juda nemzetsége. * De 19
még Juda sem őrizé-meg az ő Urának Istenének parancholatit: hanem az Israël tévelygésiben jára, mellyeket chelekedett vala. * És el-veté az 20
Úr Israëlnek minden magvát, és meg-sanyargatá őket, és adá őket a' ragadozók kezébe, míg nem el-vetné őket színe-elől: * "mind az idő- 21
től-fogva, melyben Israël a' Dávid házától el-szakadott, és magoknak királyúl a' Nábat fiát Jeroboámot rendelték: mert el-választá Jeróboam Israëlt az Úrtól, és vétkezteté
őtet nagy vétekkel. * És az Israël fiai 22
Jeroboámnak minden bűneiben járának mellyeket chelekedett vala: és nem távozának-el azoktól, * "míg 23
nem el-vetné az Úr Israëlt színe-elől, a' mint szóllott vala minden szolgai a' Próféták-által: és el-viteték Israël az ő földéről az Assyriusokhoz, mind
e' napig. * Hoza pedig az Assyriusok 24
királya Babylonból, és Kutából, és Aváhból, és Emátból, és Sefarváimból; és a' Samaria városiba telepíté-le azokat az Israël fiai-helyett: kik Samariát bírták, és annak városiban
laktak. * És mikor ott kezdettek 25
vólna lakni, nem félik vala az Urat: és az Úr oroszlányokat bocháta reájok, kik meg-ölik vala őket. * És hír- 26
ré tévék az Assyriusok királyának, és mondának: A' Pogányok, kiket által-hoztál, és le-telepíttettél Samaria városiban, nem tudgyák a' föld Istenének

"Jere. 25. a. l.

"3. Reg. 12. c. 19.

"Jer. 25. b. 9.

nének tőrvényit: és az Úr oroſzlányokat bochátott reájok, és ímé ölik őket, mivel nẽ tudgyák a' főld Iſtene ſzer-tartáſát. *Parãchola azért az Aſſyriuſok királya, mondván: Vigyetek eggyet oda a' papok-közzűl, kiket oñét fogva hoztatok, és mennyen-el, és lakjék vélek: és taníttſa őket a' főld Iſtene tőrvényire. *Azért mikor eljőtt vólna egy az el-fogott papok-közzűl Samariából, Bételbẽ lakék, és tanítá őket mint tiſztelnék az Urat. *És mindenik nézet ki-faragá Iſtenét: és azokat magas tẽplomokba tévék, mellyeket a' Samariaiak chináltak vala, mindenik nemzet az ő várafábã, melyben lakik vala. *Mert a' Babyloniai férfiak Sókot-benotot chinálák: a' Kútai férfiak pedig Nergelt chinálák: és az Émati férfiak Aſimát chinálák. * A' Hevæuſok pedig Nebaházt chinálák és Tartakot. A' Sefarváimiak, meg-égetik vala a fiokat tűzzel, a' Sefarváim iſteninek Adrameleknek és Anaméleknek, *és mindazáltal tiſztelik vala az Urat-is. Szerzének pedig magoknak az utólſókból papokat a' magas-helyekre, és tévék azokat a' magas templomokba. *És mid n az Urat tiſztelnék, az ő iſteneknek-is ſzolgálnak vala a' pogányok ſzokáſaſzerént, kik-közzűl Samariába vitettek vala: *mind e' napig a' régi ſzokáſt kővetik: nẽ félik az Urat, ſem nẽ tartyák az ő czeremoniáit, itéletit, és tőrvényét, és parãcholattyát, mellyet parãchola az Úr a' Jákob fiainak, "kit Iſraëlnek neveze: *és kötéſt tőtt vala vélek, és parãcholt vala nékik, mondván: Ne féllyétek az idegẽ iſteneket, és ne imádgyátok, ſe ne tiſztellyétek őket, és ne áldozzátok nékik. *Hanẽ a' tí Uratokat Iſtenteket, a' ki titeket ki-hozott Egyiptus-főldeből nagy erővel, és ki-nyújtott karral, azt féllyétek, és őtet imádgyátok, és néki áldozzatok. *A' czeremoniákat-is, és itéleteket, és a' tőrvényt, és parãcholatot, mellyet írt néktek, meg-őrizzétek, hogy meg-chelekedgyétek minden időben, és ne féllyétek az idegẽ iſteneket. *És a' kötéſről, mellyet veletek tőtt, el ne feletkezzetek: ſe ne tiſztellyétek az idegen iſteneket, *hanem a' tí Uratokat Iſtenteket féllyétek, és ő meg-ment titeket mindẽ ellenſégtek kezéből. *Ők pedig nẽ halgaták, hanẽ régi ſzokáſok-ſzerént chelekedének. * Azért e' Pogányok Iſten-félők valának ugyã, de mindazáltal az ő bálványoknak-is ſzolgálának: mert a' fiok 's unokájok-is, a' mint az attyok chelekedtek, úgy chelekeſznek e' jelen-valo napig.

XVIII. Rész.

AZ Iſraëli Ela király fiának Oſeénak "harmadik eſztendejében, orſzágla a' Juda királyának Akáznak fia Ezekiás. *Huſzon-őt eſztendős vala, mikor orſzáglani kezde: és huſzon-kilencz eſztẽdeig orſzágla Jeruſalemben: az annya neve Abi, a' Zakariás leánya. *És jót chelekedék az Úr-előtt, mind azok-ſzerént mellyeket chelekedett vala az attya Dávid. *Ő hányá-el a' magas-helyeket, és el-rontá az állo-képeket, és kivágá a' berkéket, és el-tőré a' réz-kigyót, "mellyet Moyſes chinált vala: mert mind az ideiglen jo illatot égetnek vala annak az Iſraël fiai: és hívá a' nevét Noheſtánnak. * Az Iſraël Urában Iſtenében bízott: azért ő utánna nem vólt haſonló hozzája Judának minden királyi-közzűl, de még azok-közzűl-is kik előtte vóltak: * és ragaſzkodék az Úrhoz, és el nem távozék az ő nyomdokitól, és meg-chelekedé a' parancholatit, mellyeket parancholt vala az Úr Moyſesnek. * Azért az Úr-is véle vala, és mindenekbẽ, mellyekre mégyen vala, bőlchen viſelé magát. És el-pártola az Aſſyriuſok királyától, és nem ſzolgála néki. * Ő veré-meg a' Filiſtæuſokat Gázáig, és minden határokat, az Őr-állók Tornyától-fogva az erős Váraſig. * "Ezekiás királynak negyedik eſztendejében, melly hetedik eſztendeje vala az Iſraëli Ela király fiának Oſeénak, fel-méne az Aſſyriuſok királya Salmanaſar Samariába, és vítatá azt, * és meg-vévé. Mert három eſztendő-után, Ezekiáſnak hatodik eſztendejébẽ, az-az, az Iſraël királyának Oſeénak kilenczedik eſztendejében, vévék-meg Samariát: *és el-vivé az Aſſyriuſok királya Iſraëlt az Aſſyriuſokhoz, és Hálába, és Háborba, Gozán folyó-vize-mellett, a' Meduſok váraſiba le-telepíté őket: * mert nem halgaták-meg az ő Urok Iſtenek ſzavát, hanem által-hágák az ő kötéſét: ſemmit meg nem halgatának azokbã a' miket Moyſes az Úr ſzolgája parancholt vala, ſem meg nẽ

"Gen. 33. f. 28.

"2. Par. 28. d. 27. & 29. a. 1.

"Num. 21. c. 9.

" Sup. 17. a. 6. Tób. 1. a. 2.

*2.Par. 32. a. 1. Isai. 36. a. 1. Eccli. 48. c. 20.

chelekedének. * "Ezekiás királynak tizen-negyedik esztendejébẽ, fel-méne az Assyriai király Sennakerib Judának minden erős várasira: és megvévé azokat. *Akkor a' Juda királya Ezekias követeket küldé az Assyriusok királyához Lakisba, mondván: Vétkeztẽ, távozzál-el tőlem: és mind, a' mit reám vetsz, el-viselem. Vete azért az Assyriusok királya a' Juda királyára Ezekiásra hárõ-száz talentom ezüstöt, és harmincz talentõ aranyat. *És oda-adá Ezekias mind az ezüstöt melly az Úr házában találtatott vala, és a' király kincheiben. *Azon időbẽ el-tőré Ezekiás az Úr temploma ajtait, és az arany lannákat, mellyeket õ szegezett vala fel, és az Assyriusok királyának adá azokat. *Elkűldé pedig az Assyriusok királya Tartánt, és Rabsarist, és Rabsaczest Lákisból Ezekias királyhoz, erős kézzel, Jerusalembe: kik mikor fel-mentek vólna, Jerusalembe jutának: és meg-állának a' felső halas-tónak chatornájánál, melly a' Festő mezejének útán vagyõ. *És ki-hívák a' királyt: ki-méne pedig hozzájok a' Helcziás fia Eliaczim az udvar-bíro, és Sobna az íro-deák, és az Asaf fia Jóahe a' kanczellarius. *És mõda nékik Rabsaczes: Szólljatok Ezekiásnak: Ezeket mongya a' nagy király, az Assyriusok királya: Michoda bizodaló ez, a' melyhez támaszkodol? *Talám tanátsot tartottál, hogy harczhoz készűlly. Miben bizakodol, hogy elmersz pártolni? *a' nád és meg-tõrõtt bothoz bízol-e Egyiptushoz, melyre ha ember támaszkodik, el-tõrvén bé-mégyẽ kezébe, és által-lyikasztya azt? Illyẽ az Egyiptziai király Farao, mindeneknek a' kik õ-benne bíznak. *Hogy-ha mongyátok nékem: A' mi Urunkban Istenünkbẽ vagyon bizodalmunk: nem õ-e az, a' kinek el-vette Ezekiás magas-helyeit és óltárit: és parãcholt Judának, és Jerusalemnek: Ez óltár-elõtt imádkozzatok Jerusalemben? *Most azért jertek az uramhoz az Assyriusok királyához, és kétezer lovat adok néktek, és láttátok ha találhattok-e azokra ülőket. *És mi módõ álhattok egy hadnagy-ellẽ az urãnak leg-kissebbik szolgai-közzűl? Epyiptusbã vagyõ-e bizodalmad, a' szekerekért és lovagokért? *Vallyõ az Úr akarattya-nélkül jõttem-é fel e' helyre, hogy el-rontanám ezt? Az Úr mondotta nékem: Menny-fel arra a' földre, és rõtsd-el azt. *Mõdának pedig a' Helczia fia Eliaczim, és Sobna, és Jóahe Rabsaczesnek: Kérünk hogy nékünk te szolgaidnak Syrusúl szólly; mert értyük azt a' nyelvet, és ne szólly nékünk Zidóúl, a' nép hallására, ki a' keritésen vagyon. *És felele nékik Rabsaczes, mõdván: Vallyõ az uradhoz, és hozzád küldõtt-e engem az uram, hogy szóllanám e' beszédeket, és nẽ inkább a' férfiakhoz, kik a' kerítésen ülnek, hogy meg-egyék ganejokat, és meg-igyák vizellettyeket tí-veletek? *Fel-álla azért Rabsaczes, és fel-kiálta nagy szóval Zidóul, és mõda: Hallyátok a' nagy király az Assyriusok királya szavait. *Ezeket mõgya a' király: Meg ne challyon títeket Ezekiás: mert meg nẽ szabadíthat títeket kezemből. *Se ne biztassón títeket az Úrral, mõdván: Meg-mẽtvén meg-szabadít minket az Úr, és nem adatik e' város az Assyriusok királya kezébe. *Ne halgassátok Ezekiást. Mert ezeket mongya az Assyriusok királya: Chelekedgyétek velem, a' mi néktek hasznos, és jõjetek-ki hozzám: és egyék ki-ki az õ szőlőjéből, és fũge-fájáról: és igyatok vizet kútaitokból: *míglẽ el-jõvõk, és el-viszlek títeket a' tí földetekhez hasonló földre, gyũmölchõs és boros földre: kenyeres és szőlős földre, olaj-fás, és olajos 's mézes földre, és éltek, és meg nẽ haltok. Ne halgassátok Ezekiást, ki meg-chal títeket, mondván: Az Úr meg-szabadít minket. *Meg-szabadították-e a' Pogányok isteni az õ földõket az Assyriusok királya kezéből? *Hol vagyon az Émati, és Arfádi isten? Hol vagyõ a' Sefarvaimi Isten, Ana, és Ava? vallyõ meg-szabadítottá-e Samariát az én kezemből? *Kichodák a' földnek mindẽ isteni-közzűl, kik meg-szabadították az õ tartományokat kezemből, hogy megszabadíthassa az Úr Jerusalemet kezemből? *Halgata azért a' nép, és nem felele néki semmit: mert meg-parancholta vala a' király, hogy ne felelnének néki. *És el-jõve a' Helczias fia Eliaczim, az udvar-bíro, és Sobna az íro-deák, és az Asaf fia Jóahe a' kanczellarius, Ezekiáshoz, meg-szaggatott ruhákkal, és hírré tévék néki a' Rabsaczes beszédit.

XIX. RÉSZ.

Isa. 37. a. 2.

MEllyeket mikor hallott vólna 1
Ezekias király, meg-ſzaggatá A
ruháit, és żákba őltőzék, és
bé-méne az Úr házába. * És el-kűldé 2
Eliaczimot az udvar-bírót, és Sobnát
az íro-deákot, és a' véneket a' papok-
kőzzűl, żákokba őltőzve, az Amos
fiához Iſaiás profétához. * Kik mon- 3
dának: Ezeket mongya Ezekiás: Há-
boruſágnak és ſzidalmazáſnak napja
ez, és káromláſnak napja: ſzűléſig
jutottak a' fiak, és ninch ereje a' ſzű-
lőnek. * Ha talám meg-hallya a' te 4
Urad Iſtened Rabſaczeſnek minden
beſzédit, kit az ő ura az Aſſyriai ki-
rály kűldőtt hogy ſzidalmazná az
élő Iſtent, és káromlaná ſzókkal,
mellyeket hallott a' te Urad Iſtened:
és imádkozzál a' maradékokért,
mellyek találtattak. * El-menének 5
azért az Ezekiás ſzolgai Iſaiáshoz.
* És monda nékik Iſaiás: Ezeket 6
mondgyátok a' tí uratoknak: Ezeket B
mongya az Úr: Ne félly a' beſzédek-
től mellyeket hallottál, mellyekkel
engem káromlottak az Aſſyriai ki-
rály ſzolgai. * Imé én lelket ereſz- 7
tek beléje, és hírt hall, és viſzſza-tér
főldébe, és le-vágatom őtet fegy-
verrel a' maga főldében. * Viſzſza- 8
tére azért Rabſaczes, és találá az Aſ-
ſyriai királyt hogy Lobnát vítatná:
mert hallotta vala, hogy el-ment
vólna Lákisból. * És mikor hallotta 9
vólna a' Szerechen Taraka király-fe-
lől, hogy mondanák: Imé, ki-jőtt
hogy hadakozzék ellened: és ellene
menne, kőveteket kűlde Ezekiáshoz,
mondván: * Ezeket mongyátok Eze- 10
kiáſnak a' Juda királyának: Meg ne
challyon téged a' te Iſtened, kiben bi-
zodalmad vagyon: ſe ne mongyad:
Nem adatik Jeruſalem az Aſſyriai ki-
rály kezébe. * Mert magad hallottad 11
a' miket chelekedtek az Aſſyriai ki- C
rályok minden főldeknek, mi-mó-
don puſztították-el azokat: azért
egyedűl meg-ſzabadúlhatſz-e? * 12
Vallyon ſzabadították-e meg a' Po-
gányok iſteni mind azokat, kiket el-
puſztítottak az atyáim, Gózánt
tudn'illik, és Háránt, és Reſefet, és
az Eden fiait, kik Telaſſárba valá-
nak? * Hol vagyon az Émati ki- 13
rály, és az Arfádi király, és a' Se-
farváim váraſa királya, Ana, és Ava?
* Az-okáért mikor el-vette vólna 14
Ezekiás a' levelet a' kővetek kezé-
ből, és meg-olvaſta vólna azt, fel-
méne az Úr házába, és ki-terjeſzté
azt az Úr-élőtt, * és imádkozék az 15
ő ſzíne-előtt, mondván: Iſraëlnek
Ura Iſtene, ki a' Kerubimokon űlſz,
te vagy egyedűl a' főldnek minden
királyinak Iſtene: te álkottad az
eget és a' főldet. * Hajtſ-meg fűle- 16
det, és hallyad: nyiſd-meg Uram
ſzemeidet, és láſſad: hallyad Senna- D
keribnek minden beſzédit, ki el-
kűldőtt hogy ſzidalmazná előttűnk
az élő Iſtent. * Bizonyára Uram el- 17
hányták az Aſſyriai királyok a' Po-
gányokat, és azoknak főldőket. * És 18
tűzbe vetették azok iſtenit: mert
nem vóltak iſtenek, hanem emberi
kéz chinálmányi fábol és kőből, és
el-veſztették őket. * Moſt azért, mí 19
Úrunk Iſtenűnk, ſzabadítſ-meg min-
ket az ő kezéből, hogy meg-tudgyák
e' főldnek minden orſzági, hogy te
vagy egyedűl az Úr-Iſten. * El-kűlde 20
pedig az Amos fia Iſaias Ezekiáshoz,
mondván: Ezeket mongya az Iſraël
Ura Iſtene: A' mikért kőnyőrgőttél
nékem az Aſſyriai király Sennake-
rib-felől, meg-halgattam. * Ez a' be- 21
ſzéd, mellyet az Úr ő-felőle ſzóllott:
Meg-vetett téged, és meg-chúfolt té-
ged, Sionnak ſzűz leánya: hátad-me-
gett fejét hajtogatta, Jeruſalem le-
ánya. * Kit ſzidalmaztál, és kit károm- 22
lottál? ki-ellen magaſztaltad-fel ſzó- E
dat, és fel-emelted a' magaſſágba ſze-
meidet? az Iſraëlnek ſzente-ellen. * A' 23
te ſzolgaid-által ſzidalmaztad az
Urat, és mondottad: Az én ſzekereim
ſokaſágával fel-mētem a' hegyek ma-
gaſſágára a' Libanus tetejére, és le-
vágtam annak magas czédrus-fáit, és
annak válogatott jegyenye-fáit. És
bé-mentem annak határiig, és az ő
Karmélusának erdejét * én vágtam- 24
ki. És meg-ittam az idegen vizeket,
és meg-ſzáraztottam lábaim nyom-
dokival minden bé-rekeſztetett vi-
zeket. * Nem hallottad-e eleitől- 25
fogva mit chelekedtem? A' régi na-
pokban el-kéſzítettem azt, és moſt
elő-hoztam: és a' hadakozók erős
váraſi, halmok romláſi léſznek. * És 26
a' kik azokban űlnek, alázatos ke-
zűek, meg-rettentek és meg-ſzégye-
nűltek, ollyanok lőttek mint a' me-
ző ſzénája, és a' hejazatok zőldellő
fűve, melly meg-ſzáradott minek-

4. Reg. 19.

előtte meg-érnék. * Lakó-helyedet, 27
és ki-jöveteledet, és bé-meneteledet, F
és útadat én ez-előtt tudtam, és elle-
nem-valo dühösségedet. * Esztelen- 28
kedtél ellenem, és kevélységed fel-
jött fületimbe: az-okáért karikát ve-
tek orrodba, és zabolát ajakidra, és
viszsza-viszlek téged az útra a' melly-ē
jöttél. * Néked pedig Ezekiás e' lé- 29
szen jeled: Edd-meg ez esztendőben
a' miket találsz: a' másik esztendő-
ben pedig, a' mik magoktól terem-
nek: a' harmadik esztendőben pedig
vessetek és aratsatok: plántállyatok
szőlőket, és egyétek azoknak gyü-
mölchét. * És valami meg-marad a' 30
Juda házából, gyökeret vér alól, és
gyümölchöt terem felyül. * Mert Je- 31
rusalemből ki-jönek a' maradékok,
és a' mi meg-szabadúllyon a' Sion he-
gyéről: a' seregek Urának buzgósá-
ga chelekeszi ezt. * Az-okáért ezeket 32
mongya az Úr az Assyriai királyról:
Nem jő e' várasba, sem nyilat nem
lő belé, sem paíz el nem foglallya
azt, sem környül nem vészi a' sáncz.
* Az úton, a' mellyen jött, visszza- 33
tér: és nem jő e' várasba, úgy-mond G
az Úr. * És meg-óltalmazom e' vá- 34
rast, és meg-szabadítom azt érettem,
és a' szolgámért Dávidért. * "Lőn 35
azért azon éjjel, el-jöve az Úr An-
gyala, és meg-öle az Assyriusok tá-
borában száz nyólczvan-öt ezeret.
És mikor reggel fel-költ vólna, látá
mind a' hóltak testét; és el-távozván
el-méne, * és meg-tére az Assyriai 36
király Sennakerib, és Ninivében la-
kék. * † És mikor imádná a' tem- 37
plomban az ö istenét Nesrokot, az ö
fiai Adramélek és Sarasár meg-ölék
őtet fegyverrel, és az Örmények-
földére szaladának, és a' fia Asarhad-
don országla helyette.

"*Tob. 1. d. 21. Eccli. 48. d. 28. Is. 37. g. 36. 1. Mac. 7. f. 41. 2. Mac. 8. d. 19.* † "*Tob. 1. d. 24.*

XX. Rész.

A' napokban halálra betege- 1
dék Ezekiás: és hozzája mé- A
ne az Amos fia Isaias Pro-
féta, és monda néki: Ezeket
mongya az Úr-Isten: Parancholly a'
házadnak: mert meg-halsz, és nem
élsz. * Ki arczal a' falhoz fordúla, és 2
imádkozék az Úrnak, mondván:
* Kérlek Uram, kérlék emlekezzél- 3
meg mi-módon jártam előtted igas-
ságban, és tekélletes szívvel, és a' mi
kedves vólt előtted, meg-cheleked-
tem. Síra azért Ezekiás nagy síráš-
sal. * És minek-előtte ki-menne Isa- 4
ías a' pitvarnak fél részéből, lőn az
Úr beszéde hozzája, mondván: * Térj- 5
meg, és mond-meg Ezekiásnak az én
népem fejedelmének: Ezeket mon-
gya a' Dávid atyád Ura Istene: Meg-halgattam imádságodat, és lát-
tam köny-húllatásidat: és ímé meg-
gyógyítottalak téged, harmad napra
fel-mégy az Úr templomába. * És a' 6
te napjaidhoz tizen-öt esztendőt
adok: de az Assyriai király kezéből-
is meg-szabadítlak téged, és e' vá- B
rast, és meg-óltalmazom e' várast,
érettem, és az én szolgámért Dávid-
ért. * És monda Isaias: Hozzatok 7
egy chomó füget: mellyet mikor el-
hoztak vólna, és a' kelevényére tet-
ték vólna, meg-gyógyúla. * Mondot- 8
ta vala pedig Ezekias Isaiásnak: Mi
lészen jele, hogy az Úr meg-gyógyít
engem, és hogy harmad-napra fel-
megyek az Úr templomába? * Kinek 9
monda Isaias: Ez lészen jel az Úrtól,
hogy meg-chelekeszi az Úr a' be-
szédet, mellyet szóllott: Akarod-e
hogy fel-mennyen az árnyék tíz li-
neával, vagy hogy visszza-térjen
annyi garádittsal? * És monda Eze- 10
kiás: Könyű az árnyéknak neve-
kedni tíz lineával: nem akarom
hogy az légyen, hanem hogy hátra
térjen tíz garádittsal. * Segétségül 11
C
hívá azért Isaias próféta az Urat, és
visszza-hozá az árnyékot a' lineá-
kon, mellyeken már alá-szállott vala
az Akaz óráján, tíz garádittsal. * "Az 12
időben a' Baladan fia Berodak-Bala-
dan a' Babylóniai király, levelet és
ajándékokat küldé Ezekiáshoz: mert
hallotta vala hogy beteg vólt vólna
Ezekias. * Örvendeze pedig Ezekiás 13
azoknak jövetelin, és meg-mutatá
nékik a' fü-szerszámos házát, és az
aranyat, és az ezüstöt, és külömb kü-
lömb-féle illatozókat, a' keneteket-
is, és az ö edényinek házát, és min-
dent a' mi lehete az ö kincheiben.
Nem vólt a' mit nékik meg nem mu-
tatna Ezekiás az ö házában, és min-
den birodalmában. * El-jöve pedig 14
Isaias próféta Ezekias királyhoz, és
monda néki: Mit mondának e' fér-
fiak? a' vagy honnét jöttek hozzád?
Kinek monda Ezekiás: Messze-
földről jöttek hozzám, Bábylonból.

"*Is. 38. a. 1.*

15 * Ő pedig felele: Mit láttak a' házadban? Monda Ezekiás: Mind látták a' mi házamban vagyon: semmi ninch kincheimben, a' mit meg nem mutattam nékik. * Monda azért Isaiás 16 Ezekiásnak: Hallyad az Úr beszédét: * Ímé el-jőnek a' napok, és el-vitetnek mind Babyloniába a'mik házadban vannak, és a' miket el-tettek az 17 atyáid mind e' napig: semmi meg nem marad, ugy-mond az Úr. * De a' 18 fiaid-kőzzűl-is kik tőled származnak, kiket nemzesz, el-vitetnek, és komornyikok lésznek a' Babylóniai 19 király palotájában. * Monda Ezekiás Isaiásnak: Jó az Úr beszéde, mellyet szóllottál: légyen békeség és igasság az én napjaimban. * A' több dolgai 20 pedig Ezekiásnak, és minden erőssége, és mi módon chinálta légyen a' halas-tót, és a' víz-chatornát, és bévitte a' vizeket a' várasba, azok nem írattak-e meg a' Juda királyi Krónika kőnyvében? * És el-aluvék Eze- 21 kiás az attyaival, és a' fia Manasses országla helyette.

XXI. Rész.

2. Para. 33. a. 1. TIzen-két esztendős vala Manasses mikor országlani kezde, és ötven-öt esztendeig országla Jerusalemben: az annya neve Haffiba. * És gonoszt 2 chelekedék az Úr színe-előtt, a' pogányok bálványi-szerént, kiket az "2. Par. 33. a. 3. Úr el-törlőtt az Israël fiai-előtt. * "És el-tére, és meg-építé a'magas-helyeket, mellyeket el-hányt vala az attya Ezekiás: és óltárokat emele Baálnak, és berkeket chinála, a' mint chinált vala az Israël királya Akab, és az égnek minden seregét imádá, és tisztelelé azt. * És óltárokat építe 4 az Úr házában, melyről mondotta "2. Reg. 7. b. 10. az Úr: "Jerusalemben helyheztetem az én nevemet. * És óltárokat 5 chinála az égnek minden seregének az Úr temploma két pitvarában. * És 6 által-vivé a' fiát a' tűzön: és jövendőt-monda, és a' madarak szavára vígyáza, és varázlókat szerze, és meg-sokasitá a' nézőket, hogy gonoszt chelekednék az Úr-előtt, és "2. Reg. 7. b. 10. †3. Reg. 8. b. 16. & 9. a. 15. boszszontaná őtet. * A' berek bálvá- 7 nyát-is mellyet chinált vala, az Úr templomába helyhezteté; "melyről szóllott az Ur Dávidnak, † és az ő fiának Salomonnak: E' templomban, és Jerusalemben, mellyet Israëlnek minden nemzetségiből választottam, helyheztetem az én nevemet 8 őrökké. * És többé nem mozdítomki az Israël lábát a' földről, mellyet az attyoknak adtam: de úgy, ha megőrizik chelekedettel mind a' miket nékik parancholtam, és az egész törvényt, mellyet nékik az én szolgám Moyses parancholt. * Ők pedig meg 9 nem halgaták: hanem el-tévelyíttetének Manassestől, hogy gonoszt chelekednének, a' Pogányok-előtt kiket meg-rontott az Úr az Israël 10 fiai-előtt. * És szólla az Úr az ő szolgai a' Próféták-által, mondván: * " 11 Mivelhogy a' Juda királya Manasses ez igen gonosz útálatosságokat chelekedte, mind azok-előtt a' miket az Amorræusok ő-előtte chelekedtek, és Judát-is vétkeztette az ő undokságival: * azért ezeket mongya 12 az Israël Ura Istene: Ímé én veszedelmet hozok Jerusalemre és Judára: hogy valaki hallya, meg-chendüllyön mind a' két füle. * És ki-ter- 13 jesztem Jerusalemre a' Samaria kőtelét, és az Akab háza terhét: és eltörlőm Jerusalemet, a' mint el szoktak törültetni a' táblák: és el-törlvén meg-fordítom, és gyakrabban által-viszem orczáján a' törkőt. * El- 14 hagyom pedig az én örökségem maradékit, és azokat az ő ellenségek kezébe adom: és pusztaságúl és ragadományúl lésznek minden ellenségeinek: * mivelhogy gonoszt chele- 15 kedtek előttem, és meg-maradtak ingerelvén engem, a' naptól-fogva mellyen ki-jöttek az attyok Egyiptusból, e' napiglan. * Annak-előtte 16 igen sok ártatlan vért-is onta Manasses, míg meg-töltené Jerusalemet mind törkig: az ő bűnein-kivűl, mellyekkel Judát vetkeztette, hogy gonoszt chelekednék az Úr-előtt. * A' több dolgai pedig Manassesnek, 17 és mind a' miket chelekedett, és az ő bűne mellyel vétkezett, azok nem írattak-e meg a' Juda királyi Krónika kőnyvében? * És el-aluvék Ma- 18 nasses az attyaival, és el-temetteték a' házának kertében, az Óza kertében: és a' fia Amon országla helyette. * Huszon-két esztendős vala Amon 19 mikor országlani kezde: és két esztendeig országla Jerusalemben. az annya neve Messalemet, Jetabai Harus leánya. * És gonoszt chelekedék 20

"Ier. 15. a. 4.

az Ur

az Úr ſzíne-előtt, a' mint az attya Manaſſes chelekedett vala. * És mind azon úton jára, mellyen járt vala az attya: és ſzolgála a' tiſztátalanſágoknak, mellyeknek ſzolgált vala az attya, és imádá azokat, * és el-hagyá az attyainak Urát Iſtenét, és nem jára az Úr útában. * És leſt vetének néki a' ſzolgai, és meg-ölék a' királyt az ő házában. * Meg-ölé pedig a' föld népe, mind a' kik pártot ütöttek vala Amon király-ellen: és rendelék magoknak királyúl helyette a' fiát Joſiáſt. * A' többi dolgai pedig Amonnak a' mellyeket chelekedett, azok nem írattak-e meg a' Juda királyi Krónika könyvében? * És el-temeték őtet az ő koporſójában, az Óza kertében: és a' fia Joſiás országla helyette.

XXII. RÉSZ.

2. Par. 34. a. 1. NYólcz eſztendős vala Joſiás mikor országlani kezde, harmincz-egy eſztendeig országla Jeruſalemben: az annya neve Idida, Hadaïa leánya, Beſekatból. * És azt chelekedé a' mi kedves vala az Úr-előtt, és jára az attyának Dávidnak minden útaiban: nem hajla ſe jobra, ſe balra. * Jóſias királynak pedig tizen-nyólczadik eſztendejében, el-küldé a' király Asliának a' Meſſulam fiának fiát Sáfant, az Úr temploma íro-deákját, mondván néki: * Menny-el Helcziáshoz a' fő paphoz, hogy egybe-ſzedetteſſék a' penz, melly bé-vitetett az Úr templomába, mellyet bé-ſzedtek a' templom ajtón-állói a' néptől, * és adattaſſék a' míveſeknek az Úr háza palléri-által: kik el-is oſztogaſſák azt azoknak a' kik munkálkodnak az Úr templomában, a' templom romláſinak fel-építéſére: * az átſoknak tudn'illik és a' kő-míveſeknek, és azoknak kik a' romláſokat meg-építik: és hogy fákat vegyenek, és köveket a' kő-bányákból az Úr temploma építéſére. * Mindazáltal meg ne ſzámláltaſſék nékik az ezüſt mellyet bé-véſznek, hanem légyen hatalmokban, és hívſégekben. * Monda pedig Helczias a' fő pap Sáfánnak az íro-deáknak: A' Törvény könyvét meg-találtam az Úr házában: és adá Helcziás a' könyvet Sáfánnak, ki el-is olvaſá azt. * És el-méne Sáfan az íro-deák a' királyhoz, és hírré tévé néki a' mit parancholt vala, és monda: Egybe-gyűjtötték a' te ſzolgaid a' pénzt, melly az Úr házában találtatott: és ki-adták hogy el-oſztogattaſsék a' míveſeknek az Úr temploma palléritól. * Beſzélle-is Sáfan az íro-deák a' királynak, mondván: Egy könyvet adott nékem Helczias pap. Mellyet mikor el-olvaſott vólna Sáfan a' király-előtt, * és meghalgatta vólna a' király az Úr Törvénye Könyvének igéit, meg-ſzaggatá ruháit. * És parancholá Helczias papnak, és a' Sáfan fiának Ahikámnak, és a' Mika fiának Akobórnak, és Sáfánnak az íro-deáknak, és Aſaiának a' király ſzolgájának, mondván: * Mennyetek-el, és kérgyetek tanátſot az Úrtól érettem, és a' népért, és az egéſz Judáért, e' Könyv igéiről, melly meg-találtatott: mert az Úrnak nagy haragja gerjedett ellenünk: mivel nem halgatták az atyáink e' Könyvnek igéit, hogy meg-chelekednék mind a' mi nékünk meg-íratott. * El-menének azért Helczias pap, és Ahikám, és Akobor, és Sáfan, és Aſaia, a' Holda próféta-aſſzonyhoz, Sellumnak, ki Tekuának a' ruha-őrző Araás fiának fia vólt, feleſégéhez, ki Jeruſalemben lakik vala a' Maſodik réſzen: és ſzóllának néki. * És ő felele nékik: Ezeket mongya az Iſraël Ura Iſtene: Mongyátok-meg a' férfiúnak a' ki titeket hozzám küldött: * Ezeket mongya az Úr: Ímé, én gonoſzokat hozok e' helyre, és az ő lakóira, a' Törvénynek minden igéit, mellyeket a' Juda királya olvaſott: * mert el-hattak engem, és idegén iſteneknek áldoztak, boſzſzőtván engén kezeknek mindén chelekedetekkel: és fel-gerjed haragom e' helyen, és meg nem óltatik. * A' Juda királyának, pedig, ki titeket küldött hogy az Úrtól tanátſot kérdenétek, így ſzóllyatok: Ezeket mongya az Iſraël Ura Iſtene: Azért, hogy e' Könyvnek igéit halgattad, * és meg-rettent a' ſzíved, és meg-aláztad magadat az Úr-előtt, halván e' hely-ellen, és az ő lakói-ellen-valo beſzédeket, hogy tudn'illik álmélkodáſúl és átokúl lennének: és meg-ſzaggattad ruháidat, és ſírtál előttem; én-is meg-halgattam, ugy-mond az Úr: * Az-okáért az atyáidhoz takarlak tégedet, és békeſéggel takartatol

4. Reg. 22. koper-

koporsódba, hogy ne lássanak szemeid semmit a' gonoszokban, mellyeket e' helyre hozok.

XXIII. Rész.

2. Para. 34. f. 29.

ÉS hírré tévék a' királynak, a' mit mondott vala. Ki el-kűlde: és hozzája gyűlének Judának és Jerusalemnek minden vénei. * És fel-méne a' király az Úr templomába, és Judának mindē férfiai, és minnyájan kik Jerusalemben laknak vala véle, a' papok és próféták, és az egész népkichintől-fogva nagyig: és mindenek halláfára elolvafá minden igéit a' Szövetség könyvének, melly az Úr házában találtatott. * És a' király a' garáditfra álla: és szövetséget tőn az Ur-előtt, hogy az Úr-után járnának, és megőriznék parancholatit, és bizonyságtételit, és czeremóniáit, tellyes szívből, és tellyes lélekből, és fel-állatnák e' szövetség igéit, mellyek írva valának e' könyvben: és engede a' nép a' szövetségnek. * És meg-parancholá a' király Helcziásnak a' fő papnak, és a' második rendű papoknak, és az ajtón-állóknak, " hogy ki-vetnék az Úr házából mind az edényeket, mellyeket Baálnak chináltak vala, és a' berekbe, és az égnek minden seregének: és meg-égeté azokat Jerusalem-kivűl a' Czédron völgyében, és el-vívé azoknak porát Bételbe. * És el-törlé a' nézőket, kiket helyheztettek vala a' Judá királyi hogy a' magas-helyeken áldoznának a' Juda városiban, és Jerusalem-körűl: és azokat, kik jo illatot égetnek vala Baálnak, és a' Napnak, és a' Hóldnak, és a' tizen-két Jelnek, és az égnek minden seregének. * És ki-viteté a' berket az Úr házából Jerusalem-kivűl a' Czedron völgyébe, és ott meg-égeté azt, és porrá tévé, és a' kőség temetésire hínté. * El-rontá a' férfi paráznák házait-is, mellyek az Úr házában valának, kikért az aszszony'állatok a' berekhez neminémű házatskákat szőnek vala. * És egybe-gyűjté mind a' papokat a' Juda városiból: és megfertezteté a' magas-helyeket, a' hol áldoznak vala a' papok, Gábaától-fogva Bersabeéig: és el-rontá a' kapuk óltárit, Jósue a' város fejedelme ajtajának bé-menetelinél, melly a' város kapujának bal-felől vala. * Mind-azáltal nem mennek vala fel a' magas-helyek papjai az Úr óltárához Jerusalembe: hanem chak kovásztalan kenyeret észnek vala az attyokfiai-kőzőtt. * Meg-fertezteté Tófetet-is, melly az Ennon fia Völgyében vagyon: hogy senki a' fiát vagy leányát tűz-által ne áldozná Móloknak. * El-vívé a' lovakat-is, mellyeket a' Juda királyi adtak vala a' Napnak, az Úr temploma bé-menetelénél a' Nátan-Mélek komornyikja kamarájánál, ki Farurimban vala: a' Nap szekereit pedig tűzzel égeté meg. * Az óltárokat-is, mellyek az Akaz vachorálo-háza padlásán valának, mellyeket a' Juda királyi chináltak vala, és az óltárokat mellyeket Manasses chinált vala az Úr templomának két pitvarában, el-rontá a' király: és el-futa onnét, és azok hamvát a' Czédron patakába hínté. * A' magas helyeket-is, mellyek Jerusalemben valának a' Botránkozás Hegyének jobb részé-felől, " mellyeket Salomon az Israël királya épített vala Astarotnak a' Sidóniusok bálványának, és Kámosnak a' Móab botránkozásának, és Melkomnak az Ammon fiai utálatosságának, megfertezteté a' király. * És el-rontá az állo-képeket, és ki-vágá a' berkeket: és azoknak helyét halottak tetemivel tőlté-meg. * " Annak-főlőtte az óltárt-is, melly Bételben vala, és a' magas-helyet, mellyet a' Nábat fia Jeróboam chinált vala, ki Israëlt vétkeztette: és azt az óltárt, és a' magas-helyt el-bontá, és meg-égeté, és porrá tőré, és a' berket-is meg-gyűjtá. * És fordúlván Josias, látá ott a' koporsókat, mellyek a' hegyen valának: és el-küldé és ki-vévé a' tetemeket a' koporsókból, és meg-égeté azokat az óltáron, és meg-fertezteté azt az Úr igéje-szerént, mellyet az Isten embere szóllott, ki meg-jövendőlte vala e' dolgokat. * " És monda: Micho-da jel-oszlop az, a' mellyet látok? És felelének néki a' város polgári: Az Isten embere koporsója, ki Judából jött vólt, és meg-jövendőlte e' dolgokat, mellyeket a' Bételi óltáron chelekedtél. * És monda: Hadgyatok békét néki, senki meg ne mozdíttsa az ő tetemit. És békével maradának annak tetemi a' próféta tetemivel, ki Samariából jött vala. * Annak-fő-

"Eccli. 49. a. 3.

"3. Reg. 11. b. 7.

"3. Reg. 13. g. 32.

"2. Par. 35. a. 1.

lőtte a' magas-helyek templomit-is, mellyek Samária városiban valának, mellyeket az Iſraël királyi chináltak vala, hogy az Urat ingerlenék, el-hányá Joſias: és mind a' ſzerént chelekedék azokkal, a' mint chelekedett vala Bételben. * És meg-ölé a' magas-helyeknek mindē papjait, kik ott az oltárokon vóltak: és emberi tetemeket égete azokō: és viſzſza-téré Jeruſalēbe. *"És az egéſz népnek parancholá, mondván: Szerezzetek Fáſét a' tí Uratoknak Iſtenteknek, a' ſzerént a' mi meg-íratott e' ſzövetség könyvében. *Mert nem ſzereztetett vala olly Fáſe a' Bírák napjaitól-fogva, kik Iſraëlt itélték, és az Iſraël királyinak és a' Juda királyinak tellyes napjokban, * mint Joſias királynak tizen-nyólczadik eſztendejében ſzerezteték e' Fáſe az Úrnak Jeruſalemben. * De a' varázlókat-is, és a' jövendő-mondókat, és a' bálványok képeit, és a' tiſztátalāſágokat, és utálatoſſágokat, mellyek Juda földében és Jeruſalemben valának, el-veſzté Joſiás: hogy helyére állatná a' törvénynek igéit, mellyek meg-írattak a' Könyvben, mellyet Helczias pap az Úr templomában talált. * Haſonló király hozzája nē vólt ö-előtte, ki az Úrhoz tellyes ſzívéből, és tellyes lelkéből, és minden erejéből tért vólna, Moyſeſnek minden törvénye-ſzerént: ö-utánna ſem támada haſonló hozzája. *Mindazáltal el nem tére az Úr az ö nagy búſulāſának haragjától, mellyel az ö búſulāſa Juda-ellen haragutt: a' boſzſzontāſokért, mellyekkel ingerlette vala őtet Manaſſes. * "Monda azért az Úr: Judát-is el-vetem orczámelől, a' mint el-vetettem Iſraëlt: és el-vetem e' váraſt, mellyet válaſztottā, Jeruſalemet, és a' házat, melyről mōdottam: Ott léſzen az én nevem. * A' több dolgai pedig Joſiáſnak, és mind a' miket chelekedett, azok nem írattak-e meg a' Juda királyi Krónika könyvében? *"Az ö napjaiban méne-fel az Egyiptziai király Farao-Nekao, az Aſſyriai király-ellen, az Eufrátes folyó-vizéhez: és eleibe-méne Joſias király: és meg-öletteték Mageddóban, mikor látta vólna őtet. * És a' ſzolgai el-vívek őtet halva Mageddóból, és hozák Jeruſalembe, és az ö koporſojába temeték őtet. És fogá a' föld népe a' Joſiás fiát Jóakazt: és meg-kenék őtet, és királlyá rendelék őtet az attya-helyett. *Huſzon-három eſztendős vala Jóakaz mikor orſzáglani kezdett vólna, és három hólnapig orſzágla Jeruſalemben: az annya neve Amitál, Lobnai Jeremiás leánya. *És gonoſzt chelekedék az Úr-előtt, mind azok-ſzerént mellyeket chelekedtek vala az attyai. *És meg-kötözé őtet Farao-Nekao Reblában, melly Emat-földében vagyon, hogy ne orſzáglana Jeruſalemben: és adót vete a' földre, ſzáz talentom ezüſtöt, és egy talentom aranyat. * És Farao-Nekao a' Joſiás fiát Eliaczimot rendelé királlyá az attya Joſiás-helyett: és Joakimnak változtatá a' nevét. Joakazt pedig meg-fogá, és Egyiptusba vivé, és ott halameg. *Az ezüſtöt pedig és az aranyat meg-adá Jóakim Faraónak, meg-róván a' földet ſzemélyenként, hogy bé-hoznák azt a' Farao parancholattya-ſzerént: és mindentől a' föld népe-közzül az ö érteke-ſzerént, vőtt mind ezüſtöt' ſ mind aranyat, hogy Fárao-Nekaónak adná. *Huſzon-öt eſztendős vala Jóakim mikor orſzáglani kezde: és tizen-egy eſztendeig orſzágla Jeruſalemben: az annya neve Zébida, Rumai Fadaia leánya. *És gonoſzt chelekedék az Úr-előtt, mind azok-ſzerént, mellyeket az attyai chelekedtek vala.

XXIV. É É sz.

AZ ö napjaiban fel-méne Nabukodonoſor a' Babyloniai király, és ö ſzolgája lőn Jóakim három eſztendeig, és iſmég pártot üte ellene. *És reája bochátá az Úr a' Kaldæuſi kóborlókat, és a' Syriai kóborlókat, és a' Moábi kóborlókat, és az Ammon fiai kóborlóit: és Judára bochátá őket, hogy elveſztenék azt, "az Úr igéje-ſzerént, mellyet az ö ſzolgai a' Profétak-által ſzóllott vala. * Lőn pedig ez az Úr igéje-által Juda-ellen, hogy el-vetné őtet előle, Manaſſeſnek mindē bűneiért mellyeket chelekedett, * és az ártatlan vérért, mellyet ki-ontott, és meg-tőltötte Jeruſalemet az ártatlanok vérével: és e' dologért nem akara az Úr meg-engeſzteltetni. *A' több dolgai pedig Joakimnak, és mind a' miket chelekedett, azok nē írattak-e meg a' Juda királyi Krónika könyvébē? Es el-aluvék Jóakim az attyaival:

"3. Reg. 13. a. 1.
" Inf. 24. a. 2.
"2. Par. 35. c. 20.
"2. Par. 36. a. 1.
" Sup. 23. f. 27.

* és országla helyette a' fia Jóakin.
* És többé az Egyiptziai király nem jöve-ki földéről: mert a' Babyloniai kiraly el-vött vala, az Egyiptus patakától-fogva az Eufrátes folyó-vizéig, mindeneket mellyek az Egyiptziai királyé vóltak. * Tizen-nyólcz esztendős vala Jóakin mikor országlani kezde, és három hólnapig országla Jerusalemben: az annya neve Nohesta vala, Jerusalemi Elnatán leánya. * És gonoszt chelekedék az Úr-elött, mind azok-szerént mellyeket chelekedett vala az attya. * "Az időben fel-menének Nabukodonosor a' Babylóniai király szolgai Jerusalembe, és környűl-véteték a' váras sánczokkal. * És el-érkezék Nabukodonosor a' Babylóniai király a' várashoz a' szolgaival, hogy vítatnák azt. * És ki-jöve Jóakin a' Juda királya a' Babylóniai királyhoz, ö és az annya, és a' szolgai, és a' fejedelmi, és a' komornyiki: és fel-vévé őtet a' Babylóniai király, országának nyólczadik esztendejében. * És kihordá onnét az Úr házának minden kincheit, és a' királyi háznak kincheit: és el-vagdalá mind az arany edényeket, mellyeket Salomon az Iſraël királya chinált vala az Úr templomába az Úr igéje-szerént. * És elvivé egész Jerusalemet, és mindē fejedelmeket, és a' hadnak minden erősit, tíz-ezeret, a' fogságra: és minden mester-embert és a' kapun-állókat: és senki meg nem hagyaték a' föld népének szegényin-kivűl. * "Elvivé Babylonba Joakint-is, és a' király annyát, és a' király feleségit, és komornyikit: és a' föld bíráit fogságba vivé Jerusalemből Babylonba. * És mind az erős férfiakat, hét ezeret, és a' mester embereket, és ezer kapunállót, és minden erős hadakozó férfiakat: és fogva vivé őket a' Babylóniai király Babylonba. * "És rendelé helyette Mataniást az attya öttsét; és nevezé őtet Sedeczióssnak. * Huszonegy esztendős vala Sedeczias mikor országlani kezde, és tizen-egy esztēdeig országla Jerusalembē: az annya nevé Amital, Lobnai Jeremias leánya. * És gonoszt chelekedék az Úr-elött, mind azok-szerént mellyeket chelekedett vala Jóakin. * Mert haragszik vala az Úr Jerusalem-ellen, és Juda-ellen, míg nem el-vetné őket

6
7
1 A
8
2
9
3
10 C
4
11
5
12 B
13
6
7
14
8
15 D
9
16 10 C
11
17
18
12
13
19
20
14

színe-elől: és el-szakada Sedeczias a' Babylónyai királytól.

XXV. Rész.

LÖn pedig országának kilenczedik esztendejében, a' tizedik hólnapban, a' hónak tizedik napján, él-jöve Nabukodonosor a' Babylóniai király, ö és minden hada Jerusalembe, és környűl-vévék azt: és sánczokat építenek körűle. * És bé-rekeszteték a' váras, és környűl-véteték Sedeczias királynak tizen-eggyedik esztēdejéig, * a' hónak kilenczedik napján: és el-hatalmazék az éhség a' várasban, és nem vala kenyere a' föld népének. * És meg-rontaték a' váras; és minnyájā a' hadakozó férfiak el-futának éjjel a' kapu útán, melly a' két kő-fal-között vagyon a' király kerte-felé (a' Kaldæusok pedig körös-körűl meg-szállották vala a' váraſt:) Szedeczias azért az útra szalada, melly a' pusztának mezőségére viszen. * És meg-kergeté a' Kaldæusok serege a' királyt, és megfogá őtet Jerikónak sík mezején: és minnyájan a' hadakozók kik véle valának, el-oszlának, és el-hagyák őtet. * A' meg-fogott királyt pedig a' Babylóniai királyhoz Reblatába vivék: ki itéletet tőn felőle. * A' Sedeczias fiait pedig meg-ölé előtte, és az ö szemeit ki-vájá, és meg-kötözé őtet lánczokkal, és Babylonba vivé. * Az ötödik hólnapbā, a' hónak hetedik napján, az a' Babylóniai királynak tizenkilenczedik esztendeje: el-jöve Nabuzardan a' sereg hadnagya, a' Babylóniai király szolgája, Jerusalēbe. * "És fel-gyújtá az Úr házát, és a' király házát: és a' Jerusalemi házakat, és minden házat meg-égete tűzzel. * És Jerusalem kő-falait el-rontá körös-körűl a' Kaldæusok egész serege, melly a' vitézek hadnagyával vala. * A' több részét pedig a' népnek, melly megmaradott vala a' várasban, és a' szökötteket kik a' Babylóniai királyhoz szöktek vala, és a' több kőfféget, elvivé Nabuzárdan a' sereg hadnagya. * És a' földnek szegényi-közzűl hagya szőlő-miveseket, és szántókat. * "A' réz oszlopokat pedig, mellyek az Úr templomábā valának, és a' talpait, és a' réz tengert, melly az Úr házában vala, el-ronták a' Kaldæusok, és elvivék mind a' rezet Babylonba. * A' réz fazekakat-is, és kupákat, és há-

Jer. 39. a. 4. & 52. a. 4.

"Dan. 1. a. 1.

"2. Par. 36. b. 10. Ezech. 2. a. 6. & 11. b. 4.

"Jer. 37. a. 1. & 52. a. 1.

"Pſ. 73. a. 7.

"Jer. 27. d. 19.

4. Reg. 24. 25.

rom-

rom-ágúkat, és pohárokat, és mo-
žárotskákat, és minden réz edényeket, mellyekkel ſzolgálnak vala, el-
vívék. *Es a' temiényezőket-is, és a' 15
chéſzéket: mind az aranyból 'ſmind D
az ezüſtből-valókat, el-vívé a' ſereg
hadnagya; *az-az, a' két oſzlopot, 16
a' tengert, és a' talpakat mellyeket Salomon chinált vala az Úr templomába: nem vala meg-mérhető
mindē edényeknek a'reze. *"Tizen- 17
nyólcz kőnyőknyi vala az eggyik
oſzlop magaſſága: és három kő-
nyőknyi magas réz gomb vala fő-
lőtte: és a' hálózat, és a' poma-grá-
nátok az oſzlop gombján, mind réz-
ből valának: haſonló ékeſſége vala
a' máſodik oſzlopnak-is. * El-vívé 18
a' ſereg hadnagya Saraiáſt-is az elſő
papot, és Sofoniáſt a' máſodik papot,
és három ajtón-állót. * És a' vá- 19
rasból egy komornyikot, ki had-
nagya vala a' hadakozó férfiaknak:
és őt férfiat azok-kőzzűl kik a' ki-
rály-előtt állottak vala, kiket a' vá- E
rasban talála: és Sófert a' ſereg had-
nagyát, ki az ifiu vitézeket próbál-
lya vala, a' főld népe-kőzzűl: és hat-
van férfiat a' kőſſég-kőzzűl, kik a'
várasban találtattak vala. * Kiket 20
fel-vévén Nabuzardan a' ſereg had-
nagya, a' Babylóniai királyhoz
Reblatába víve. * És le-vágá őket 21
a' Babylóniai király, és meg-ölé
őket Reblatában Emat-főldében:
és el-viteték Juda az ő főldéről. *A' 22
népnek pedig, melly meg-maradott
vala Juda főldében, mellyet meg-ha-
gyott vala Nabukodonoſor a' Baby-
lóniai király, előtte-járóvá tévé Go-
doliáſt Ahikámnak a' Sáfan fiának
fiát. *Mellyet mikor hallottak vól- 23
na mind a' vitézek hadnagyi, ők és
a' férfiak kik vélek valának, tudn'il-
lik hogy a' Babylóniai király Go-
F doliáſt rendelte vólna: Godoliáshoz
jővének Masfába, a' Natania fia Iſ-
maël, és a' Káree fia Jóhanan, és a'
Netofatíta Tanehumet fia Saráia, és
a' Máakáti fia Jezonias, ők és az ő
24 társok. *És meg-eskűvék Godolias
nékik és az ő társoknak, mondván:
Ne féllyetek ſzolgálni a' Kaldæuſok-
nak: maradgyatok a' főldőn, és ſzol-
gállyatok a' Babylóniai királynak,
25 és jól léſztek. * Lőn pedig a' hete-
dik hólnapban, el-jőve Iſmaël, Na-
taniának a' királyi magból-valo Elí-
ſama fiának fia, és tíz férfiak véle:
és le-vágák Godoliáſt, ki meg-is
hala: de a' Židókat-is 's a' Kaldæu-
ſokat-is, kik véle valának Masfába.
26 *És fel-kelvén az egéſz nép kichin-
től-fogva nagyig, és a' vitézek had-
nagyi, Egyiptusba menének, félvén
27 a' Kaldæuſoktól. * Lőn pedig Joa-
G kimnak a' Júda királyának el-vite-
lének harmincz-hetedik eſztendejé-
ben, a' tizen-kettődik hólnapban, a'
hónak huſzon-hetedik napján: Evil-
merodak a' Babylóniai király, azon
eſztendőben melyben orſzáglani
kezde, fel-emelé fejét Joakinnak a'
28 Juda királyának a' tőmlőczből. *És
kegyeſſen ſzólla néki: és az ő ki-
rályi ſzékét a' több királyoknak, kik
véle Babylonbā valának, ſzéki-főlibe
29 tévé. *Es el-változtatá ruháit, mel-
lyeket viſelt vala a' tőmlőczben, és
mindenkor nála éſzik vala kenyeret,
30 életének tellyes napjaiban. *Es ab-
rakot-is rendele néki ſzűntelen,
melly meg-is adatik vala néki a'
királytól naponként, éle-
tenek tellyes nap-
jaiban.

"3. Reg. 7. b. 16. Ierem. 57. c. 17. 2. Para. 3. d. 15.

I. *PARALIPOMENON.*

A' KIRALYI KRONIKA-NAK ELSŐ KŐNYVE.

Gene. 2. b. 15. 4. d. 23. 5. b. 10.

ADam, Set, Enos, *Kai- 1
nán, Maláleel, Járed, A
*Hénok, Matúſale, Lá- 2
mek, *Nóe, Sem, Kám, 3
és Jáfet. * A' Jáfet fiai: 4
Gómer és Mágog és Madai és Já- 5
van, Túbal, Moſok, Tíras. * A' Gó- 6
mer fiai pedig: Aſczenez és Rifat és
Togorma. * A' Jávan fiai pedig: 7
Eliſa és Tarſis, Czetim és Dóda-
nim. * A' Kám fiai: Kus és Meſ- 8
raim és Fut és Kánaán. * A' Kus fiai 9

pedig: Sába és Hévila, Sabata és Regma és Sabataka. A' Regma fiai pedig: Sába és Dadan. * Kus pedig
"Genes. 10. b. 8. nemzé " Nemrodot: ez kezde hatalmas lenni a' földön. * Mesraim pedig nemzé Ludimot és Anamimot és Laábimot és Neftuimot. * Fetrusimot-is és Kasluimot: kiktől származának a' Filistæusok, és a' Kaftorimok. * Kánaán pedig nemzé az ő elsö-szülöttét Sidont, a' Hetæust-is, * és Jebusæust és Amórræust és Gergesæust, * a' Hevæust-is és Araczæust és Sinæust; * az Aradiust-is
"Genes. 10. d. 22. 11. b. 10. és Samaræust és Hamatæust. * " A' Sem fiai: Elam és Assur és Arfaxad és Lud és Aram és Hus és Hul és Geter és Mósok. * Arfaxad pedig nemzé Sálet, és ez nemzé Hébert. * Hébernek pedig két fia születe'k, eggyiknek neve Fáleg, mert az ő napjaiban oszla-el a' föld; és az öttse neve Jektán. * Jektán pedig nemzé Elmodadot és Sálefet és Asarmotot és Járet, * Adorámot-is és Huzalt és Deklát, * Hébalt-is és Abimaëlt és Sábát, * és Ofirt-is és Hevilát és Jóbabot. ezek mind Jektán fiai. * Sem, Arfaxad, Sále, * Héber, Faleg, Rágau, * Serug, Nákor, Táre, * Abram, ez az Abrahám. * " Az Abrahám
"Genes. 11. d. 26. †Genes. 25. b. 12. fiai pedig, Isaák, és Ismaël. * És ezek azoknak nemzetségi. † Ismaëlnek első-szülötte, Nábajot, és Czedar és Adbeel és Mapsam, * és Massma és Duma, Massa, Hadad és Tema, * Jetur, Nafis, Czedma. ezek az Ismaël fiai. * Czeturának pedig az Abrahám ágyasának fiai, kiket szült: Zamrán, Jeksán, Mádian, Jesbok és Sue. A' Jeksán fiai pedig: Sába és Dádan. A' Dádan fiai pe-
"Genes. 25. a. 3. †Genes. 25. c. 18. "Genes. 36. b. 11. dig: Assurim és Latussim és Laomim. * " A' Mádian fiai pedig: Éfa és Efer és Hénok és Abida és Eldaa. mind ezek a' Czetura fiai. * † Abrahám pedig nemzé Isaákot, kinek fiai vóltak, Esau és Israël. * " Az Esau fiai: Elifaz, Ráhuel, Jehus, Jhelom és Kóre. * Az Elifaz fiai: Teman, Omar, Séfi, Gátan, Czenez, Tamna, Amalek. * A' Ráhuel fiai: Nahat, Zára, Samma, Meza. * A' Séir fiai: Lótan, Sóbal, Sébeon, Ana, Dison, Eser, Disan. * A' Lótan fiai: Hori, Homam. A' Lótan húga pedig Tamna vala. * A' Sóbal fiai: Alian és Manahat és Ebal, Sefi és Onam. A' Sébeon fiai: Aja és Ana. Az Ana fiai: Díson. * A' Díson fiai: Hamram és Eseban, és Jétran és Káran. * Az Eser fiai: Bálaán és Závan és Jákan. A' Disan fiai: Hus és Áran. * Ezek a' királyok, kik Edom-földében országlottak, minek-előtte királyok vólna az Israël fiainak. A' Béor fia Bále: és az ő városának neve, Dénaba. * Meg-hala pedig Bále, és országla helyette a' Záre fia Jóbab, Bosrából. * És mikor Jóbab-is meghólt vólna, Husam a' Temánusok Földéből országla helyette. * És meg-hala Husám-is, és országla helyette a' Badad fia Adad, ki megveré Mádiant Móab-földében: és az ő városa neve, Avit. * És mikor Adad-is meghólt vólna, országla helyette Semla Masrékából. * De Semla-is meg-hala, és Saul országla helyette Rohobotból, melly a' folyó-víz-mellett fekszik. * Meg-halván Saul-is, az Akobor fia Balanan országla helyette. * De ez-is meg-hala, és Adad országla helyette: kinek városa neve, Fáu vala, és a' felesége Méetábelnek nevezteték, a' Mézaáb leányának Matrednak leánya. * Adad pedig meg-halván, a' királyok-helyett Fejedelmek kezdének lenni Edomban: Tamna fejedelem, Alva fejedelem, Jetet fejedelem, * Oolibama fejedelem, Ela fejedelem, Finon fejedelem, * Czenez fejedelem, Téman fejedelem, Mabsár fejedelem, * Magdiel fejedelem, Híram fejedelem. ezek az Edom fejedelmi.

II. Rész.

AZ Israël fiai pedig: Ruben, Simeon, Lévi, Júda, Issakár és Zábulon, * Dan, Jósef, Benjamin, Neftali, Gad és Áser. * A' Júda fiai: " Her, Onan és Sela. ezek hárman születtek néki a' Kánaáni Sue leányától. Her vala pedig Judának elsö-szülötte, gonosz az Úr-előtt, és meg-ölé őtet. * Támar pedig az ő menye, Fárest szülé néki, és Zárát. minnyájan azért a' Juda fiai, öten. * A' Fáres fiai pedig: Hesron és Hamul. * És a' Zára fiai: Zamri és Etan és Eman, Kalkal-is, és Dara, mindenestől öten. * " A' Karmi fiai: Akar, a' ki

Gen. 29. g. 32. 30. a. 5. 35. c. d. "Genes. 38. a. 3. 46. b. 12. Infr. 4. a. 1. Matth. 1. a. 3. "Ios. 7. a. 1.

meg-háborítá Iſraëlt, és vétkezék az átok-béli lopásban. * Az Etan fiai: Azarias. * " A' Heſron fiai pedig kik néki ſzűletének: Jerámeel és Rám és Kalubi. * Rám pedig nemzé Aminadabot. Aminadab pedig nemzé Nahaſſont a' Juda fiai fejedelmét. * Nahaſſon-is nemzé Salmát, kitől Bóoz származék. * Bóoz pedig nemzé Obedet, és ő nemzé Iſait. * "Iſai pedig nemzé Eliabot az ő első-ſzűlöttét, másodikát Aminadabot, harmadikát Simmaát, * negyedikét Natánaëlt, ötödikét Raddáit, * hatodikát Aſomot, hetediket Dávidot; * kiknek húgai, Sarvia és Abigail valának. A' Sarvia fiai: Abiſai, Jóab és Áſael, hárman. * Abigail pedig ſzűlé Amaſát, kinek attya vala Iſmaëlita Jéter. * Káleb pedig a' Heſron fia Azuba-nevű feleſéget vőn, kitől Jériotot nemzé: és ennek fiai vóltak, Jáſer és Sóbab és Ardon. * És mikor meg-hólt vólna Azuba, Efratát vévé Káleb feléſégűl: ki néki Hurt ſzűlé. * Hur pedig nemzé Urit: és Uri nemzé Bezéleelt. * Ezek-után Heſron bé-méne Mákirnak a' Gálaád attyának leányához, és el-vévé őtet mikor hatvan eſztendős vólna: ki ſzűlé néki Ségubot. * De Ségub-is nemzé Jáirt, és huſzon-három váraſt bíra Gálaád-földében. * És meg-vévé Geſſurt, és Aramot a' Jáir váraſit; és Kańatot, és az ő faluit a' hatvan váraſt. mind ezek, Mákirnak a' Gálaád attyának fiai. * Mikor pedig meg-hólt vólna Heſron, béméne Káleb Efratához. Vala Heſronnak más feleſége-is, Abia, ki ſzűlé néki Aſſurt a' Tékua attyát. * Szűletének pedig Jerámeelnek a' Heſron első-ſzűlöttének fiai: Rám az ő elſő-ſzűlötte, és Buna és Aram és Aſom és Akia. * Más feleſéget-is vőn Jerámeel Atara-nevűt, ki az Onám annya vala. * De Ramnak-is a' Jerámeel első-ſzűlöttének fiai valának: Móos, Jámin és Akar. * Az Onám fiai pedig valának, Semei és Jada. A' Semei fiai pedig: Nádab és Abiſur. * Neve pedig az Abiſur feleſégének Abihail, ki ſzűlé néki Ahobbant és Mólidot. * A' Nádab fiai pedig vóltak, Sáled és Apfaim. Meg-hala pedig Sáled magzatok-nélkűl. * Az Apfaim fia pedig, Jeſi: melly Jéſi nemzé Séſant. Séſan pedig nemzé Oholait. * Jádának az Sémei öttſének fiai pedig: Jéter és Jónatan. De Jéter-is magzatok-nélkűl halameg. * Jónatan pedig nemzé Fáletet és Zizát. Ezek vóltak a' Jerámeel fiai. * Seſánnak pedig nem vóltak fiai, hanem leányi; és egy Jéraa-nevű Egyiptuſi ſzolgája. * És annak adá a' leányát feleſégűl: ki ſzűlé néki Eteit. * Etei pedig nemzé Nátánt, és Nátan nemzé Zábadot. * Zábad-is nemzé Oflált, és Oflál nemzé Obedet, * Obed nemzé Jehut, Jehu nemzé Azariáſt, * Azariás nemzé Helleſt, és Helles nemzé Elaſát, * Élaſa nemzé Siſamoit, Siſamoi nemzé Sellumot, * Sellum nemzé Ikamiát, Ikamia pedig nemzé Eliſamát. * Kálebnek pedig a' Jerámeel öttſének fiai: Méſa az ő elſő-ſzűlötte; ez Zifnek, és a' Máreſa fiainak a' Hebron attyának attya. * A' Hebron fiai pedig, Kóre és Táfua és Réczem és Samma. * Samma pedig nemzé a' Jerkaám attyát Rahamot; és Réczem nemzé Sammait. * A' Sammai fia, Máon: és Máon a' Betſur attya. * Éfa pedig a' Káleb ágyaſa, ſzűlé Hárant, és Moſát és Gezezt. Hárán pedig nemzé Gezezt. * A' Jahaddái fiai pedig, Régom és Jóatan és Géſan és Fálet és Efa és Sáaf. * A' Káleb ágyaſa Máaka, ſzűlé Sábert, és Taranát. * Sáaf pedig a' Madména attya, nemzé Súét a' Makbéna attyát, és a' Gábaa attyát. A' Káleb leánya pedig, Axa vala. * Ezek valának a' Káleb fiai, ki Hurnak az Efrata első-ſzűlöttének fia vólt, Sóbal a' Kariat-iarim attya, * Salma a' Betlehem attya, Harif a' Betgáder attya. * Vóltak pedig Sóbalnak a' Kariat-iarim attyának fiai, Ki láttya vala a' Nyugodalmoknak felét. * És a' Kariat-iarim nemzetſégéből, a' Jetréuſok és Afutæuſok és Sematæuſok és Maſeræuſok. Ezektől ſzármazának a' Saraíták és Eſtaolíták. * A' Salma fiai: Betlehem és Netofati, a' Jóab háza Koronái, és a' Sárai Nyugodalmának fele. * A' Jábeſben-lako iráſ-túdóknak rokonſágiis, az Éneklők és Zengők, és a' Sá-

" *Ruth 4. d. 19.*

" *1. Reg. 16. b. 10. & 17. b. 12.*

torokban-lakók. Ezek a' Czinæúſok, kik a' Rekab háza attyának Melegétől ſzármaztak.

III. Rész.

2. Reg. 3. a. 2. EZek vóltak pedig a' Dávid fiai, kik néki ſzűlettek Hebronban: az elſő-ſzűlőtte, Amnon, Jezraheli Akinoámtól; máſodik, Dániel, a' Karméluſi Abigailtól; * harmadik, Abſalom, Máakának a' Geſſuri Tolmai király leányának fia; negyedik, Adonías, az Aggit fia; * ötödik, Safatías, Abitáltól; hatodik, Jetrahám, az ő feleſégétől Eglától. * Hatan ſzűlettek azért néki Hebronban, a' hol hét eſztendeig és hat hólnapig orſzágla. Harmincz-három eſztendeig orſzágla pedig Jeruſalemben. *"2. Reg. 5. c. 14.* * " Jeruſalemben pedig ſzűlettek néki fiai: Simmaa és Sóbab és Nátan és Salomon, négyen, az Ammiel leányától Bet-ſabeétől. * Jebaár-is és Eliſama, * és Elifalet és Nóge és Neſeg és Jafia, * és Elíſama és Eliada és Elifelet, kilenczen: * ezek mind Dávid fiai, az ágyaſok fiain-kivűl: és ő húgok vala a' Támár. * A' Salomon fiai pedig, Róboam: kinek fia Abia, nemzé Áſát. És attól ſzűleték Jóſafat * a' Jóram attya: melly Jóram nemzé Okoziáſt, kitől Jóas ſzármazék: * és ennek fia Amaſias, nemzé Azariáſt. Az Azarías fia pedig Jóatan, * nemzé Akázt az Ezekiás attyát, kitől ſzűleték Manaſſes. * De Manaſſes-is nemzé Amont a' Joſiás attyát. * A' Joſias fiai pedig vóltak; az elſő-ſzűlőtte Jóhanán, máſodik Jóakim, harmadik Sedeczías, negyedik Sellum. * *"Mat. 1. b. 11.* " Joakimtól ſzűleték Jekonías, és Sedeczías. * A' Jekonías fiai vóltak: Aſir, Salátiel, * Melkirám, Fadaía, Sennefer, és Jeczemia, Sama, és Nadabia. * Fadaïától ſzármazának, Zoróbabel és Semei. Zoróbabel nemzé Moſollámot, Hananiáſt, és ezek húgát Salomitet: * Haſabántis, és Oholt, és Barakiát, és Haſadiáſt, Joſabheſedet, ötöt. * A' Hananía fia pedig Faltias a' Jeſeia attya, kinek a' fia Rafaia. ennek-is a' fia Arnan, kitől ſzűleték Obdia, kinek fia vala Sekenías. * A' Sekenías fia Semeia: kinek fiai, Hattus, és Jégaál és Bária és Naária és Sáfat, hatan ſzám-ſzerént. * A' Naária fia, Elioénai és Ezekías és Ezrikam, hárman. * Az Elioénai fiai, Odvia és Eliaſub és Feleïa és Akkub és Johanán és Dalaïa és Anani, heten.

IV. Rész.

Supr. 2. a. 4. Gen. 38. a. 3. & 46. b. 12. A' Júda fiai: Fáres, Heſron és Karmi és Hur és Sóbal. * A' Sóbal fia pedig Rája nemzé Jáhatot, kitől ſzűletének Ahumai és Láad. ezek Sárati nemzetſégi. * Es ez az Etam gyökere: Jezrahel és Jeſema és Jedebos. És a' húgok neve, Aſalelfúni. * A' Gedor attya pedig Fánuel, és a' Hóſa attya Ezer; ezek Hurnak az Efrata elſő-ſzűlőttének a' Betlehem attyának fiai. * Aſſurnak pedig a' Tékua attyának, két feleſége vala, Hálaa, és Náara. * Szűlé pedig néki Náara Oózát és Héfert és Temanit és Ahaſtárit. ezek a' Náara fiai. * A' Hálaa fiai pedig, Seret, Iſaár és Etnám. * Kos pedig nemzé Anobot és Sóbobát, és Aharehelnek az Arum fiának nemzetſégét. * Jábes pedig nevezetesb vala az attya-fiainál, és az anya az ő nevét Jábeſnek hívá, mondván: Mert fájdalommal ſzűltem őtet. * Segétſégűl hívá pedig Jábes az Iſraël Iſtenét, mondván: Ha meg-áldván még-áldaſz engem, és ki-terjeſzted határimat, és a' kezed velem léſzen, és a' gonoſſágtól engem el nem nyomattatſz. És meg-adá Iſten a' miket kére. * Káleb pedig a' Sua báttya nemzé Máhirt, ki Eſtonnak attya vala. * Eſton pedig nemzé Betrafát és Feſſét, és Tehinnát a' Náas váraſa attyát: ezek a' Reka férfiai. * A' Czenez fiai pedig, Otóniel és Saráia. Az Otóniel fiai pedig, Hatat és Maónati. * Maónati nemzé Ofrát, Saraia pedig nemzé Joábot a' Meſter-emberek Völgyének attyát: mert ott meſter-emberek valának. * Kálebnek pedig a' Jéfone fiának fiai: Hir és Ela és Náham. Az Ela fiai-is: Czenez. * És a' Jaléleel fiai: Síf és Zifa, Tíria és Aſraël. * És az Ezra fiai: Jéter és

ter és Méred és Efer, és Ialon, és nemzé Mariámot és Sammait, és Jesbát az Eſtamo attyát. * És az δ feleſége Judáia, ſzűlé Járedet a' Gedor attyát, és Hébert a' Sóko attyát, és Ikutielt a' Zánoë attyát. ezek pedig a' Farao leányának Betiának fiai, kit el-vőn Méred. * És az Ódaïa feleſégének, ki Nahánnak a' Czeila attyának húga vala, fiai: Garmi és Eſtamo, ki Makátiból vala. * És a' Simon fiai: Amnon, és Rinna a' Hánán fia, és Tílon. És a' Jéſi fiai, Zóhet és Benzóhet. * "Selának a' Juda fiának fiai: Her a' Leka attya, és Láada a' Máreſa attya, és a' bíbor chinálók házának rokonſági az Eſkűvés házában. * És a' ki meg-állatta a' Napot, és a' Hazugſág férfiai, és a' Bátorſágos, és a' Gyújto, kik fejedelmek vóltak Moábban, és a' kik viſzſza-tértek Lahembe. ezek pedig régi dolgok. * Ezek a' fazekaſok, kik a' Plantáláſokon, és Sővényeken-laknak, a' királynál az δ dolgaiban, és ott laktak. * "A' Simeon fiai: Námuel és Jámin, Járib, Zára, Saul. * Ennek fia Sellum, ennek fia Mapſa, * ennek fia Maſma. A' Maſma fiai: Ennek fia Hámuel, ennek fia Zakur, * ennek fia Semei. * Semeinek tizenhat fia, és hat leánya: az δ attyafiainak pedig nem vóltak ſok fiai, és az egéſz nemzetſég nem lehete haſonló a' Juda fiai ſommájához. * Lakának pedig Berſabeében, és Moladában, és Haſarſuhalban, * és Bálában, és Aſomban, és Toládban, * és Bátuelben, és Hormában, és Siczelegben, * és Betmarkábotban, és Haſarſuſimban, és Betberáiban, és Saárimban. ezek azoknak váraſi Dávid királyig. * És az δ falujok: Étam és Aën, Remmon és Token és Aſan, δt váraſok. * És azoknak minden falui e' váraſok-kőrűl Baálig. ez az δ lakó-helyek, és ſzékeknek el-oſztáſa. * Moſóbab-is és Jemlek, és az Amaſias fia Jóſa, * és Joël, és a' Joſábia fia Jehu, ki Saraiának az Aſiel fiának fia, * és Elioénai, és Jákoba, és Iſuhaja, és Aſaia, és Adiel, és Iſmiel, és Banaïa. * Ziza-is a' Sefei fia, ki Allon fia, ki Idaïa fia, ki Semri fia, ki Samaïa fia. * Ezek a' nevezetes fejedelmek az δ nemzetſégekben, és az δ rokonſágoknak házában főlőtte igen meg-ſokaſodtak. * És el-indúlának hogy bé-mennének Gádorba a' Nap-keleti vőlgyig, és hogy legeltetδ helyet kereſnének az δ nyájoknak. * És találának żíros és igen jó legeltetδ helyeket, és igen ſzéles, és chendeſz, és termδ főldet, melyben az előtt a' Kam nemzetſégi laktak. * Ezek azért el-menének, kiket oda-fel nevenként megírtunk, Ezekiáſnak a' Júda királyának idejében: és meg-verék azoknak hajlékit, és a' lakoſokat kik ott találtattak vala, és el-tőrlék őket mind e' jelen-valo napig: és azok-helyett lakának, mert ott igen żíros legeltetδ helyeket találának. * A' Simeon fiai-kőzzűl-is menének a' Séir hegyére δt-ſzáz férfiak, fejedelmek lévén Fáltia és Naária és Rafaïa és Oziel, a' Jeſi fiai: * és meg-verék az Amaleczíták maradékit, mellyek meg-ſzabadúlhattak vólt, és ott lakának azok-helyett mind e' mái napiglan.

V. Rész.

RÚbennek-is az Iſraël elſδ-ſzűlőttének fiai (mert δ vólt az δ elſδ-ſzűlőtte: de mikor meg-ferteztette vólna az attya ágyát, az δ elſδ-ſzűlőtſége az Iſraël fia Jóſef fiainak adaték, és amaz nem tartaték elſδ-ſzűlőtnek. * Júdás pedig, ki leg-erősb vala az δ attyafiai-kőzőtt, az δ nemzetſégéből ſzármazának a' fejedelmek: az elſδ-ſzűlőtſég pedig Jóſefnek tulajdoníttaték.) * "Rubennék azért az Iſraël elſδ-ſzűlőttének fiai: Enok és Fallu, Eſron és Karmi. * A' Joël fiai: ennek fia Samia, ennek fia Gog, ennek fia Semei, * ennek fia Mika, ennek fia Réja, ennek fia Báal, * ennek fia Béera, kit fogva vőn Telgatfalnaſár az Aſſyriuſok királya, és fejedelem vala a' Ruben nemzetſégében. * Az attyok-fiainak pedig, és az egéſz rokonſágának, midőn nemzetſégenként ſzámláltatnak vala, fejedelmi valának Jéhiel, és Zakárias. * Az Ázaz fia pedig Bála, ki a' Jóel fiának Sammának fia, δ lakék Aroërben, Nebóig, és Béelméonig. * A' Nap-keleti réſzre-is lakék a' puſztának bémene-

Gen. 35. d. 24. & 49. a. 4.

"Geneſ. 46. b. 9. Exod. 6. v. 14. Nume. 26. a. 5.

"Geneſ. 38. a. 5.

"Geneſ. 46. b. 12.

meneteléig, és az Eufrátes folyóvizéig. Mert nagy-számu barmokkal bírnak vala Gálaád-földében.
10 * A' Saul napjaiban pedig az Agaræusok-ellen hadakozának, és megölék őket, és helyettek lakának az ô hajlékokban, az egész tartományban, melly Gálaádnak Nap-keletire néz.
11 * A' Gad fiai pedig ellenekben lakának Báſán-földén Selkáig:
12 * Joël elsőben, és Sáfan a' második: Jánai pedig és Sáfat, Báſánban.
13 * Ezeknek attyafiai pedig, az ô házok rokonſági-ſzerént, Mihály, és Moſollam és Sebe és Jórai és Jákan és Zie és Héber, Geten.
14 * Ezek az Abihail fiai: ki Huri fia, ki Jara fia, ki Gálaád fia, ki Mihály fia, ki Jeſeſi fia, ki Jeddo fia, ki Búz fia.
15 * Az attyafiak-is a' Guni fiának Abdielnek fiai, a' ház fejedelmi az ô nemzetſégekben.
16 * És Gálaádban 's Báſánban lakának, és annak faluiban, és Sáronnak minden hóſtátiban, mind a' határokig.
17 * Mind ezek, megſzámláltattak Joatánnak a' Juda királyának napjaiban, és Jeroboámnak az Iſraël királyának napjaiban.
18 * A' Ruben, és Gad, és a' Manaſſe fél nemzetſége fiai, hadakozó férfiak, paíz és kard-viſelők, és kézíjaſok, és túdóſok a' harczokra, negyven-négy ezeren és hét-ſzáz hatvanan, a' harczra ki-menők.
19 * Hadakozának az Agaréuſok-ellen: az Ituræuſok pedig, és Náfis, és Nódab
20 * ſegétſéget adának nékik. És kezekbe adatának az Agaréuſok, és mind a' kik vélek valának, mert az Iſtent hívák ſegétſégül midőn harczolnának: és meg-halgatá őket, mivelhogy ô-benne hittek.
21 * És el-fogák mind a' mikkel bírnak vala, ôtvén-ezer tevét, és két-ſzáz ôtven-ezer juhot, és két-ezer ſzamárt, és ſzáz-ezer emberi lelket.
22 * Sok ſebeſek húllának pedig el: mert az Úr hada vala. És azok-helyett lakának a' fogſágba-valo vitelig.
23 * A' Manaſſes fél nemzetſége fiai-is bírák a' földet Báſán határitól-fogva Báalig, Hermont és Sánirt, és a' Hermon hegyét, mert igen ſzámoſon valának.
24 * És ezek valának az ô házok rokonſága fejedelmi; Efer és Jéſi és Eliel és Ezriel és Jeremia és Odoïa és Jediel, igen erős és hatalmas férfiak, és nevezetes hadnagyok az ô nemzetſégekben.
25 * El-hagyák pedig az ô attyok Iſtenét, és paráználkodának a' föld népe iſteni-után, kiket el-vőn az Iſten előlök.
26 * és az Iſraël Iſtene Fulnak az Aſſyriuſok királyának lelkét támaſztá, és Telgát-Falnaſárnak az Aſſur királyának lelkét: és el-vivé Rubent, és Gádot, és a' Manaſſes fél nemzetſégét, és Lahelába vivé őket, és Háborba, és Arába, és a' Gózan folyóvizéhez, e' napiglan.

VI. Rész.

1 A' Lévi fiai: Gerſon, Káat
A és Mérari. * A' Káat fiai:
2 Amram, Iſaár, Hebron és
3 Óziel. * Az Amram fiai: Aaron, Moyſes, és Maria. Az Aaron fiai: Nádab és Abiu, Eléazar és
4 Itamar. * Eléazar nemzé Fineeſt,
5 és Fínees nemzé Abiſuet, * Abiſue pedig nemzé Bokczit, és Bokczi
C 6 nemzé Ózit. * Ózi nemzé Zaraiáſt, és Zaraiás nemzé Merájotot.
7 * Merajot pedig nemzé Amariáſt,
8 és Amarias nemzé Akitobot. * Akitob nemzé Sádokot, és Sádok nemzé Akimaáſt, * Akimaás nemzé Azariáſt, Azarias nemzé Johanánt,
9 * Jóhanan nemzé Azariáſt. ez a' ki a' papſágot viſelte, a' házban mellyet Salomon épitett Jeruſalemben.
10 * Azarías pedig nemzé Amariáſt, és
11 Amarias nemzé Akitobot, * Akitob
12 nemzé Sádokot, és Sádok nemzé
13 Sellumot, * Sellum nemzé Helcziáſt, és Helczias nemzé Azariáſt,
B 14 * Azarias nemzé Saraiáſt, és Saraias nemzé Jóſedeket. * Jóſedek
15 pedig ki-méne, mikor az Úr elvivé Judát és Jeruſalemet Nabukodonoſor-által.
16 * "A' Lévi fiai azért: Gerſon, Káat és Mérari: * és
17 ezek a' Gerſon fiainak nevek: Lobni és Semei.
18 * A' Káat fiai: Amram és Iſaár és Hebron, és Óziel.
19 * A' Mérari fiai: Moholi és Muſi. Ezek pedig a' Lévi rokonſági az ô
20 nemzetek-ſzerént. * Gerſon, ennek fia Lobni, ennek fia Jáhat, ennek fia Zamma, * ennek fia Jóah,
21 ennek fia Addo, ennek fia Zára,
22 ennek fia Jetrai. * A' Káat fiai: Aminadab az ô fia, ennek fia Kóre,

Geneſ. 46. b. 11. Infr. 23. b. 6.

"Exod. 6. c. 17.

ennek fia Aſir, * ennek fia Elkana, 23
ennek fia Abiaſaf, ennek fia Aſir, 51
* ennek fia Tahat, ennek fia Uri- 24
el, ennek fia Ozías, ennek fia Saul. 52
* Az Elkana fiai: Amaſai és Aki- 25 53
mot, * és Elkana. Az Elkana fiai: 26 54
Sófai az ő fia, ennek fia Náhat,
* ennek fia Eliab, ennek fia Jéroham, 27
ennek fia Elkana. * A' Sámuel fiai: 28
az elſő-ſzülötte Vaſſeni, és Abia. * A' 29
Mérari fiai pedig, Moholi: ennek C 55
fia Lobni, ennek fia Semei, ennek E
fia Óza, * ennek fia Sammaa, en- 30 56
nek fia Haggia, ennek fia Aſaia.
* Ezek a' kiket Dávid az Énekeſek- 31 57
fölött rendelt az Úr házában, mi-
nek-utánna a' ſzekrény el-helyhez-
teték: * és ſzolgálnak vala a' bizony- 32 58
ſág hajléka-előtt, énekelvén míg
meg-építené Salomon az Úr házát 59
Jeruſalemben: állanak vala pedig az 60
ő rendek-ſzerént a' ſzolgálatban.
* Ezek pedig azok kik ott állanak 33
vala az ő fiokkal; a' Káat fiai-közzül, Héman énekes, ki Jóhel fia, ki
Sámuel fia, * ki Elkana fia, ki Jé- 34 61
roham fia, ki Eliel fia, ki Tohu fia,
* ki Suf fia, ki Elkana fia, ki Mahat 35
fia, ki Amaſia fia, * ki Elkana fia, 36 62
ki Jóhel fia, ki Azariás fia, ki Sofo-
nías fia, * ki Tahat fia, ki Aſir fia, 37
ki Abiaſaf fia, ki Kóre fia, * ki Iſaár 38
fia, ki Káat fia, ki Lévi fia, ki Iſraël
fia. * És ennek attyafia Aſaf, ki az ő 39 63
jobja-felől áll vala, Aſaf a' Barakias
fia, ki Sámaa fia, * ki Mihály fia, ki 40
Baſaias fia, ki Melkias fia, * ki Áta- 41
nai fia, ki Zára fia, ki Adaia fia,
* ki Etan fia, ki Zamma fia, ki Sémei 42 64
fia, * ki Jet fia, ki Gerſon fia, ki 43 F
Lévi fia. * A' Mérari fiai pedig 44
ezeknek attyok-fiai, bal-felől, Etan D 65
a' Kuſi fia, ki Abdi fia, ki Malok fia,
* ki Haſabias fia, ki Amaſias fia, ki 45
Helczias fia, * ki Amaſai fia, ki Boni 46
fia, ki Somer fia, * ki Moholi fia, ki 47
Muſi fia, ki Mérari fia, ki Lévi fia. 66
*Ezeknek attya-fiai-is a' Leviták, kik 48
az Úr háza hajlékának minden ſzol-
gálattyára rendeltetének. * Aaron 49
pedig, és az ő fiai, jo illatot égetnek
vala az éppen-égő áldozatnak óltárán, és a' jo illat óltárán, a' Szentek-ſzentének minden ſzolgálattyára:
és hogy könyörgenének Iſraëlért, 67
mind azok-ſzerént mellyeket pa-
rancholt vala Moyſes az Iſten ſzol-
gája. * Ezek pedig az Aaron fiai: 50

Eléazar az ő fia, énnek fia Fínees,
ennek fia Abiſue, * ennek fia Bok-
czi, ennek fia Ózi, ennek fia Zara-
hia, * ennek fia Mérajot, ennek fia
Amarias, ennek fia Akitob, * ennek
fia Sádok, ennek fia Akímaás. * És
ezek az ő lakó-helyek, a' faluk és
határok-ſzerént, tudn'illik az Aa-
ron fiaié, a' Kaatíták rokonſágok-
ſzerént: mert ſors-ſzerént nékik ju-
tottak vala. * Adák azért nékik
Hebront Juda földében, és annak
hóſtátit körös-körűl: * " a' város " Joſ. 21.
földeit pedig, és faluit, a' Jéfone- b. 10.
fiának Kálebnek. * Az Aaron fiainak
pedig, az óltalomra-valo városokat
adák, Hebront, és Lobnát, és a'
hóſtátit, * Jétert-is és Eſtemót a'
hóſtátival, de Hélont-is és Dábirt a'
hóſtátival, * Aſant-is és Bet-ſemeſt,
és azok hóſtátit. * A' Benjamin nem-
zetſégéből pedig, Gábeét és a' hóſ-
tátit, és Almatot a' hóſtátival, Ana-
totot-is a' hóſtátival. mindeneſtől
tizen-háróm városokat, az ő rokon-
ſágok-ſzerént. * A' Káat rokonſágá-
ból-valo több fiainak pedig, adának
örökſégűl a' Manaſſe fél nemzetſégé-
ből tíz várast. * A' Gerſon fiainak pe-
dig az ő rokonſágok-ſzerént, az Iſſa-
kár nemzetſégéből, és az Áſer nem-
zetſégéből, és a' Neftali nemzetſégé-
ből, és a' Manaſſe nemzetſégéből Bá-
ſánban, tizen-három várast. * A' Mé-
rari fiainak pedig, az ő rokonſágok-
ſzerént, a' Ruben nemzetſégéből, és
a' Gad nemzetſégéből, és a' Zábu-
lon nemzetſégéből, adának ſors-
ſzerént tizen-két várast. * A' Le-
vítáknak-is városokat adának az Iſ-
raël fiai, és azokhoz-valo hóſtáto-
kat: * és ſors-ſzerént adák, a' Júda-
fiainak nemzetſégéből, és a' Sime-
on fiainak nemzetſégéből, és a' Ben-
jamin fiainak nemzetſégéből, azo-
kat a városokat, mellyeket az ő ne-
veken nevezének, * és azoknak, kik
a' Káat fiainak rokonſágából vala-
nak, és a' városok az ő határokban
az Efraim nemzetſégéből valának.
* Az-okáért nékik adák az óltalom
városokat, Sikemet a' hóſtátival az
Efraim hegyen, és Gázert a' hóſ-
tátival, * Jekmaámot-is a' hóſtá-
tival, és Betoront haſonló-képpen,
* és Hélont-is a' hóſtátival, és Ge-
tremmont azon módon. * A' Ma-
naſſe fél nemzetſégéből pedig, Anert

" Joſ. 21. b. 10.

és a' hóſtátit, Báalámot és a' hóſtátit: azoknak tudn'illik, kik a' Káat fiai rokonſágából meg-maradtak vala. * A' Gerſon fiainak pedig, a' Manaſſe fél nemzetſégének rokonſágából, Gaulont Báſánban, és a' hóſtátit, és Aſtarotot a' hóſtátival. * Az Iſſakár nemzetſégéből, Czedeſt és a' hóſtátit, és Daberetet a' hóſtátival. * Rámotot-is és a' hóſtátit, és Anemet a' hóſtátival. * Az Aſer nemzetſégéből pedig, Máſalt a' hóſtátival, és Abdont haſonló-képpen: * Hukakot-is és a' hóſtátit, és Róhobot a' hóſtátival. * A' Neftali nemzetſégéből pedig, Czedeſt Galilæában, és a' hóſtátit, Hánont a' hóſtátival, és Kariatáimot 's a' hóſtátit. *A' Mérari tőbb fiainak pedig: a' Zábulon nemzetſégéből, Remmonót és a' hóſtátit, és Tábort a' hóſtátival: * a' Jordánon-túl-is Jerikónak-ellenébe, a' Jordánnak Nap-kelete-felől, a' Rúben nemzetſégéből, Bóſort a' puſztában a' hóſtátival, és Jaſát a' hóſtátival, * Kademotot-is 's a' hóſtátit, és Mefaátot a' hóſtátival. * A' Gad nemzetſégéből-is, Rámotot Gálaádban és a' hóſtátit, és Manaimot a' hóſtátival, * de Heſebont-is a' hóſtátival, és Jézert a' hóſtátival.

VII. Rész.

Gen. 46. b. 13. AZ Iſſakár fiai pedig: Tóla és Fua, Jaſub és Simeron, négyen. * A' Tóla fiai: Ózi és Rafaia és Jériel és Jemai és Jebſem és Sámuel, fejedelmek az ő rokonſágok házai-ſzérént. A' Tóla gyökeréből igen erős férfiak ſzámláltattak Dávid napjaiban, huſzonkét ezeren hat-ſzázan. * Az Ózi fiai: Izrahia, kitől ſzűlettek, Mihály, és Obadia és Johel és Jeſia, őten, mind fejedelmek. * És ő-vélek, az ő chelédek és népek-ſzerént, harczra felkeſzűlt igen erős férfiak, harminczhat ezeren: mert ſok feleſégek 's fiok vólt. * Ezeknek attyok-fiai-is, Iſſakárnak egéſz rokonſága-ſzerént, igē vaſtagok a' hadakozáſra, nyólczvan-hét ezeren ſzámláltattak. *"A' *"Geneſ. 46. c. 21.* Benjamin fiai: Béla és Bekor és Jadiel, hárman. * A' Béla fiai: Esbon és Ózi és Óziel és Jerimot és Urai, őten a' chelédek fejedelmi, és a' hadakozáſra igen erőſſek: az ő ſzámok pedig, huſzon-két ezer harmincznégy. * A' Bekor fiai pedig: Zámira és Jóas és Elíezer és Elioénai és Amri és Jerimot és Abia és Anatot és Almat: ezek mind Bekor fiai. * Számláltatának pedig az ő chelédek-ſzerént az ő rokonſágok fejedelmi, a' hadakozáſra igen erőſſek, húſz-ezeren 's két-ſzázan. * A' Jádihel fiai pedig: Bálan. A' Bálan fiai pedig: Jehus és Benjamin és Aod és Kanana és Zetan és Tarſias és Ahiſahar. * ezek mind a' Jádihel fiai, az ő rokonſágok fejedelmi, igen erős férfiak, tizen-hét ezeren 's két-ſzázan, a' harczra menők. * És Séfam, és Hafam a' Hír fiai: és Haſim az Aher fiai. * A' Neftali fiai pedig: Jaſiel és Güni és Jeſer és Sellum, a' Bála fiai. * A' Manaſſe fia pedig, Eſriel: és az ő ágyaſa Syra, Mákirt a' Gálaád attyát ſzűlte. * Makir pedig feleſégeket vőn a' fiainak Hapfimnak és Safannak: és Máaka-nevű húga vala: a' máſiknak neve pedig Salfaád: és Sálfaádnak leányi ſzűletének: * és fiat ſzűle a' Mákir feleſége Máaka, és annak nevét Fáreſnek hívá: az őttſének neve pedig Sáres: és annak fiai Ulam és Reczen. * Az Ulam fia pedig, Bádan. ezek a' Gálaád fiai, ki Mákirnak a' Manaſſe fiának fia vólt. * Az ő húga pedig Regína, a' Szép-férfiat ſzűlé, és Abiezert, és Moholát. * A' Semida fiai pedig valának, Ahin és Sekem és Leczi és Aniám. * Az Efraim fiai pedig: Sutala, ennek fia Barod, ennek fia Tahat, ennek fia Elada, ennek fia Tahát, ennek fia Zabad, * és ennek fia Sutala, és ennek fia Ezer és Elad: meg-ölék pedig őket a' Getben-lakó férfiak, mert alá-mentek vala hogy azok őrőkſégekre űtnének. * Síra azért az attyok Efraim ſok napokon, és el-jővének az ő attya-fiai, hogy vígaſztalnák őtet. * És bé-méne a' feleſégéhez: ki méhében fogada, és fiat ſzűle, és a' névét Beriának hívá, mivelhogy a' háza veſzedelmi-kőzőtt ſzűletett vólna. * A' leánya pedig Sára vala, ki az alſó és felső Betoront épité, és Ozenſárát. * A' fia pedig Rafa, és Reſef, és Tále, kitől ſzűleték Taán, * ki Láadánt nemzé: és ennek fia Ammiud, ki nemzé Elizamát, * ki-

től Nun származék, kinek fia vala Jósue. * Az ő örökségek pedig és lakó-helyek, Bétel a' faluival, és Napkelet-felé Nórán, és a' Nap-nyúgati részre Gázer és a' falui, Sikem is a' faluival, mind Azáig a' faluival. * A' Manasse fiai mellett-is, Bet-sán, és a' falui, Tanak és a' falui, Mageddo és a' falui, Dor és a' falui. ezekben laktak Józsefnek az Izraël fiainak fiai.

"*Genes. 46. b. 17.* * "Az Aser fiai: Jemna és Jésua és Jessui és Bária, és Sara az ő húgok. * A' Bária fiai pedig: Héber, és Melkiel: ez a' Barsait attya. * Héber pedig nemzé Jeflatot és Sómert és Hotamot, és Suaát az ő húgokat. * A' Jéflat fiai: Fósek és Kámaál és Asot. ezek a' Jeflat fiai. * A' Sómer fiai pedig: Ahi és Róaga és Haba és Aram. * Az attya-fiának pedig Helemnek a' fiai: Sufa és Jemna és Selles és Amal. * A' Sufa fiai: Sue, Harnafer és Sual és Beri és Jamra, * Bósor és Hod és Samma és Saluса és Jetram és Béra. * A' Jéter fiai: Jéfone és Fasfa és Ara. * Az Olla fiai pedig: Aree és Hániel és Resia. * Ezek mind az Aser fiai, a' rokonságok fejedelmi, válogatott és igen erős hadnagyoknak hadnagyi: száma pedig azoknak, kik idejekszerént a' hadakozásra alkolmatosok vólnának, huszon-hat ezer.

VIII. Rész.

Gen. 46. o. 21. Sup. 7. b. 6. BEnjamin pedig nemzé az ő első-szülöttét Bálét, a' másodikat Asbelt, a' harmadikat Aharát, * a' negyediket Nohaát, és az ötödiket Rafát. * És valának Bálénak fiai: Addar és Gera és Abiud, * Abisue-is és Náaman és Ahoë, * de Géra-is és Sefufán és Húram. * Ezek az Ahod fiai, Gábaában-lakó rokonságok fejedelmi, kik által-vitettek Manahatba. * Náaman pedig, és Akia, és Gera költözteté-el őket, és nemzé Ózát, és Ahiudot. * Saharaim pedig Móab tartományában nemze, minek-utánna el-hagyá Husimot és Bárát a' feleségit. * Nemzé pedig Hodestől a' feleségétől, Jóbabot és Sébiat és Mósát és Molkomot, * és Jehust és Sekiát és Marmát. ezek az ő fiai, az ő nemzetségekben fejedelmek. * Mehusim pedig nemzé Abitobot, és Elfaált. * Az Elfaál fiai pedig: Héber és Misaam és Samad: ez épité Ónot, és Lódot és a' faluit. * Bária pedig, és Sama, Ajalonban-lakó rokonságok fejedelmi: ezek űzék-el a' Get lakóit. * És Ahio és Sésak és Jérimot, * és Zabadia és Arod és Heder, * és Mihály és Jesfa és Joha, a' Bária fiai. * És Zabadia és Mosollam és Hezeczi és Héber, * és Jesamari és Jezlia és Jobab, az Elfaál fiai. * és Jáczim és Zekri és Zabdi, * és Elioénai és Seletai és Eliel, * és Adaia és Baraia és Samarat, a' Semei fiai. * És Jesfam és Héber és Eliel, * és Abdon és Zekri és Hánan, * és Hananía és Ælam és Anatótia, * és Jefdaia, és Fánuel, a' Sésak fiai. * és Samsari és Sohoria és Otolia, * és Jersia és Elia és Zekri, a' Jéroham fiai. * ezek a' patriarkák, és a' rokonságok fejedelmi, kik Jerusalemben laktak. * "Gábaonban pedig laktak Abigábaon, és a' feleségé neve Máaka: * és az első-szülött fia Abdon, és Sur és Czis és Báal és Nádab, * és Gédor és Ahio és Zaker és Maczellot: * és Maczellot nemzé Sámaát: és az ő attyokfiainak ellenekben laktak Jerusalemben az attyok-fiaival. * "Ner pedig nemzé Czist, és Czis nemzé Sault. Saul pedig nemzé Jonatánt, és Melkisuát és Abinadabot és Esbaált. * A' Jonatán fia pedig, Meribbáal: és Meribbáal nemzé Mikát. * A' Mika fiai, Fiton és Melek és Táraa és Ahaz. * és Ahaz nemzé Joadát: és Jóada nemzé Alamatot, és Azmotot és Zamrit: Zamri pedig nemzé Mosát; * és Mosa nemzé Báanát, kinek Rafa vala a' fia, kitől Elasa származék, ki nemzé Aselt. * Aselnek pedig hat fia vólt, e' nevekkel: Ezrikam, Bokru, Ismaël, Sária, Obdia, és Hánan. ezek mind Asel fiai. * Az attyafiának Eseknek fiai pedig: az első-szülötte Ulam, és a' második Jehus, és a' harmadik Elifalet. * És az Ulam fiai, igen erős férfiak vóltak, és igen vastag kéz-íj vonyók; és sok fiok és unokájok vala, száz ötvenig. Ezek mind Benjamin fiai.

"Inf. 8. f. 35.

"1. Reg. 24. g. 51. Inf. 9. g. 39.

IX. Rész.

MEg-számláltaték azért az egész Izraël: és a' számok bé-írattaték az Izraël és a' Juda királyinak könyvébe: és Babylonba viteténck az ő vétkekért. * A' kik pedig elsők laktak az ő örökségekben, és vá-

raſokban: Iſraël, és a' papok, és a' Leviták, és a' Natinæuſok. * Jeruſalemben laktak, a' Juda fiai-kőzzűl, és a' Benjamin fiai-kőzzűl, az Efraim és Manaſſe fiai-kőzzűl-is. * Otei az Ammiud fia, ki Amri fia, ki Omrai fia, ki Bonni fia, a' Juda fiának Fáreſnek fiai-kőzzűl. * És Silóniból: az elſő-ſzűlőtt Aſaia, és az ő fiai. * A' Zára fiai-kőzzűl pedig: Jéhuel, és azok attyafiai, hat-ſzáz kilenczvenē. * A' Benjamin fiai-kőzzűl pedig: Salo a' Moſollam fia, ki Odvia fia, ki Aſana fia: * és Jobánia a' Jeroham fia: és Ela Ozínak a' Mokori fiának fia: és Moſollā a' Safatia fia, ki Rahuelnek a' Jebania fiának fia, * és az ő attyok-fiai az ő nemzetſégek-ſzerént, kilencz-ſzáz ötven-hatan. Mind ezek, a' rokonſágoknak fejedelmi az attyok házai-ſzerént. * A' papok-kőzzűl pedig: Jedaia, Jójarib és Jákin: * Azariáſ-is a' Helcziás fia, ki Moſollam fia, ki Sádok fia, ki Marajot fia, ki Akitob fia, az Iſten háza fő papja. * Adaias pedig, a' Jerohám fia, ki Faſſur fia, ki Melkia fia: és Maáſai az Adiel fia, ki Jezra fia, ki Moſollam fia, ki Moſollamit fia, ki Emmer fia. * az ő attyok-fiai-is fejedelmek az ő nēzetſégek-ſzerént, ezer hét-ſzáz hatvanan, igen erőſſek az Iſten háza-béli ſzolgálatnak munkájára. * A' Leviták-kőzzűl pedig: Semeia a' Haſſub fia, ki Eſrikam fia, ki Haſebia fia, a' Mérari fiai-kőzzűl. * Bakbakár-is a' kerekes, és Galal, és Matania a' Mika fia, ki Zekri fia, ki Aſaf fia: * és Obdia a' Semeia fia, Galálnak az Iditun fiának fia: és Barakia Aſának az Elkana fiának fia, ki a' Netofati udvarokban lakott. * Az ajtón-állok pedig: Sellum és Akkub és Telmon és Ahimam: és ezeknek a' báttyok Sellum, fejedelem, * mind az ideig a' király kapuján Nap-keletre vígyáznak vala rend-ſzerént a' Lévi fiai-kőzzűl. * Sellum pedig a' Kóre fia, ki Abiaſafnak a' Kóre fiának fia, az ő attyafiaival, és az ő attya házával, ezek a' Koríták a' ſzolgálatnak munkáin, a' hajlék pitvarinak őrizői: és az ő chelédek az Úr táborának bé-menetelit rend-ſzerént őrizvén. * Fínees pedig az Eléazar fia, az ő vezérek vala az Úr-előtt. * Zakariás pedig a' Moſollamia fia, a' bizonyſág-hajléka kapujának ajtón-állója. * Mind ezek ajtón-állókká válaſztattak a' kapuk-

3 4 5 6 7 B 8 9 10 11 12 13 C 14 15 16 17 18 19 D 20 21 22

ſzerént, két-ſzáz tizen-ketten: és bé-írattattak az ő tulajdon falujokba: kiket rendeltek Dávid, és Sámuel a' Láto, az ő hívſégekre, * mind őket 'ſ mind az ő fiokat, az Úr háza ajtaira, és a' hajlékba az ő rendek-ſzerént. * A' négy ſzelekre valának az ajtón-állók: az-az, Nap-keletre, és Nap-nyúgatra, és Éſzakra, és Délre. * Ezeknek attyok-fiai pedig a' falukon laknak vala, és el-jőnek vala az ő ſzombat-napjokon időről időre. * E' négy Levítára bízatott vala az ajtón-állóknak egéſz ſzámok, és őrzik vala a' kamarákat, és az Úr háza kincheit. * És az Úr temploma-kőrűl laknak vala áz őrizetekben: hogy mikor ideje vólna, ők reggel fel-nyitnák az ajtókat. * Ezeknek nemzetſégéből valának a' ſzolgálat edényinek gondviſelői-is: mert ſzám-ſzerént vitetnek vala bé, és ki-is hozattatnak vala az edények. * Ő-kőzzűlők valának azok-is, kikre a' Szent-hely edényi bízattattak vala, kik gondot viſelnek vala a' żemlye-liſztre, és a' borra, és olajra, és temiényre, és a' fű-ſzerſzámokra. * A' papok fiai pedig, a' fű-ſzerſzámokból keneteket chinálnak vala. * És a' Levíta Matatías, Koríta Sellumnak első-ſzűlőtte, azokra viſel vala gondot, a' mik ſerpenyűben pergeltetnek vala. * Az ő attyok-fiai-kőzzűl pedig a' Káat fiai-kőzzűl, a' ki-tőtt kenyerekre viſelnek vala gondot, hogy újakat ſzereznének minden ſzombaton. * Ezek az énekeſek fejedelmi a' Leviták chelédi-ſzerént, kik a' kamarákban laknak vala, hogy nappal és éjjel ſzűntelen ſzolgálnának az ő ſzolgálattyokban.

23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 F 33 34 35 36 37 38 G 39 40 41

* A' Leviták fejei, az ő chelédek fejedelmi, Jeruſalemben laktak. * "Gabaonban lakának pedig a' Gábaon attya Jéhiel, és a' feleſége neve Máaka. * Az ő első-ſzűlőtt fia Abdon, és Sur és Czis és Báal és Ner és Nádab, * Gedor-is, és Ahio és Zakariás és Maczellot. * Maczellot pedig nemzé Sámaánt: ezek az ő attyok-fiainak ellenekben laktak Jeruſalemben, az ő attyok-fiaival. * " Ner pedig nemzé Cziſt: és Czis nemzé Sault: és Saul nemzé Jonatánt, és Melkiſuát, és Abinadabot, és Esbaált. * A' Jónatan fia pedig, Meribbáal: és Meribbáal nemzé Mikát. * A' Mika fiai pedig, Fiton és Melek és Táraa és Ahaz.

" *Sup. 8. c. 29.*

" *Sup. 8. c. 33.*

* Ahaz pedig nemzé Járát, és Jára 42
nemzé Alamatot és Azmotot és Zam-
rít. Zamri pedig nemzé Mósát. * Mó- 43 D
sa pedig nemzé Bánaát: kinek Rafaia-
nevű fia, nemzé Elasát: kitől szár-
mazék Asel. * Aselnek pedig hat fia 44
vólt, e' nevekkel: Ezrikám, Bokru,
Ismahel, Sária, Obdia, Hanan. ezek
az Asel fiai.

X. Rész.

2. Reg. 31. a. 1. A' Filistæusok pedig Israël- 1
ellen hadakoznak vala, és A
el-futának az Israël férfiai
a' Palæstínusok-előtt, és el-
húllának meg-sebesíttetvén a' Gel-
boë hegyén. * És mikor el-közel- 2
gettek vólna a' Filistæusok, Sault és a'
fiait kergetvén, meg-ölék Jonatánt,
és Abinadabot, és Melkisuát, a' Saul
fiait. * És meg-súllyosodék a' harcz 3
Saul-ellen, és reá találának a' nyila-
sok, és nyilakkal meg-sebesíték. * És 4
monda Saul az ő fegyver-hordozó- B
jának: Vond-ki a' kardodat, és öllyme
meg engē, hogy né-talám e' kőrnyűl-
metéletlenek el ne jőjőnek, és meg-
chúfollyanak engem. Nem akará pe-
dig a' fegyver-hordozója azt chele-
kedni, félelemmel meg-rettenvén:
ragadá azért Saul a' kardot, és reá ro-
hana. * Mellyet mikor látott vólna 5
a' fegyver-hordozója, tudn' illik,
hogy meg-hólt vólna Saul, ő-is a'
kardgyára rohana, és meg-hala. * El- 6
vesze azért Saul, és a' három fia, és az
egész háza egyetemben le-omla.
* Mellyet mikor láttak vólna az Isra- 7
ël fiai, kik a' mezőségen laknak vala, C
el-futának: és hogy meg-hala Saul
's a' fiai, el-hagyák az ő várasokat, és
ide 's tova szélledének: és el-jővének
a' Filistæusok, és azokban lakának.
* Másod napon azért le-vonyván a' 8
Filistæusok a' meg-ölteknek ragado-
mányit, Sault, és a' fiait fekűve talá-
lák a' Gelboë hegyén. * És mikor 9
meg-fosztották vólna őtet, és el-
vágták vólna a' fejét, és fegyveritől
meg-fosztották vólna, az ő földőkbe
küldék, hogy kőrűl hordoztatnék,
és meg-mutattatnék a' bálványok
templominál, és a' népeknek: * az ő 10
fegyverit pedig az ő istenek templo-
mába adák, és a' fejét fel-függeszték
a' Dágon templomában. * Midőn ezt 11
hallották vólna a' Jábes-Gálaádi fér-
fiak, tudn' illik mind a' miket a' Filistæ-
sok Saulon chelekedtek vala, * fel- 12
kelének fejenként az erős férfiak, és
el-vívék a' Saul 's a' fiai testeket, és Já-
besbe hozák azokat, és azok tetemit
a' tölgy-fa alatt temeték melly Já-
besben vala, és bőjtőlének hét napig.
* Meg-hala azért Saul az ő hamisság- 13
iért, † mivelhogy által-hágta az Úr
parancholattyát mellyet parancholt † 1. Reg. 15. a. 3. Exod. 17. d. 14.
vala, és meg nem őrizte azt: de " an-
nak-fölőtte a' jővendőlő-lelkűtől-is
tanátsot kérdett, * és nem bízott az 14
Úrbā: az-okáért meg-ölé őtet, és az ő " 1. Reg. 28. b. 8.
országát az Isai fiának Dávidnak adá.

XI. Rész.

1 EGybe-gyűle azért az egész
A Israël Dávidhoz Hebronba, 2. Reg. 5. a. 1.
mondván: Te tetemed va-
gyunk, és te tested. * Tegnap 2
's tegnap-előtt-is, még mikor Saul or-
száglana-is, te valál a' ki ki-viszed va-
la és bé-hozod vala Israëlt: mert né-
ked mondotta a' te Urad Istened: Te
legelteted az én népemet Israëlt, és te
lészsz fejedelem rajta. * El-jővének 3
azért minnyájan az Israël vénei a' ki-
rályhoz Hebronba, és szővetséget
szerze vélek Dávid az Úr-előtt: és ki-
rállyá kenék őtet Israëlen, az Úr be- B
széde-szerént, mellyet Sámuel-által
szóllott. * El-méne Dávid-is, és az 4
egész Israël Jerusalembe. ez a' Jébus, a'
hol a' Jebusæusok valának a' főld la-
kói. * És mōdának a' kik Jébusbā lak- 5
nak vala, Dávidnak: Nem jősz ide-bé.
Dávid pedig meg-vévé Sion várát,
mely a' Dávid Várasa, * és monda: Va- 6
laki előszőr meg-veri a' Jebusæust, fe-
jedelem és hadnagy lészen. Fel-mé-
ne azért leg-első a' Sarvia fia Jóab, és
fejedelemmé lőn. * Dávid pedig a' 7
várban lakék, és azért nevezteték Dá-
vid Várasának. * És meg-építé a' vá- 8
rast kőrős-kőrnyűl Mellótól-fogva
mind a' kerűletig, Jóab pedig a' váras
maradékját építé-meg. * És neveke- 9
dik vala Dávid elébb-menvén és ő-
regbűlvén, és a' seregek Ura véle vala.
* † Ezek a' Dávid erős férfiainak feje- 10 † 2. Reg. 23. a. 8.
delmi, kik segéték őtet hogy király C
lenne egész Israëlen, az Úr igéje-sze-
rént, mellyet Israëlnek szóllott. * És 11
ez a' Dávid erőssinek száma: a' Haka-
moni fia Jesbaám fejedelem a' har-
mincz-kőzőtt: ez emelte-fel dárdá-
ját három-száz meg-sebesíttetre egy
ízbē. * És ő-utánna Ahohítes Eléazar 12
amaz attya báttyának fia, ki a' három

hatalmaſok-kőzzűl vala. * Ez vólt 13
Dáviddal Feſdomimban, mikor a' Fi-
liſtæuſok oda gyűltek vólt a' viadalra:
és annak a' tartománynak mezeje teli
vala árpával, és el-futott vala a' nép
a' Filiſtæuſok-előtt. * Ezek állának- 14
meg a' mező-kőzepin, és meg-óltal-
mazák őtet: és mikor meg-verték
vólna a' Filiſtæuſokat, az Úr nagy ſza-
badúláſt ada az ő népének. * Alá-me- 15
nének pedig hármã a' harmincz feje- D
delmek-kőzzűl a' kő-ſziklához, mely-
ben Dávid vala, az Odollam barlang-
jánál, mikor a' Filiſtæuſok tábort jár-
†2. Reg. tak vala Rafaim-vőlgyében. * † Dá- 16
23. b. 14. vid pedig az erőſségben vala, és a' Fi-
liſtæuſok tábora Betlehemben. * Kí- 17
vána azért Dávid, és monda: Vaj-ha
valaki vizet adna nékem a' Betlehem
chatorna-kútából, melly a' kapuban
vagyon! * Ezek azért hárman a' Fi- 18
liſtæuſok táborán-által menének, és
vizet merítének a' Betlehem chator-
na-kútából, melly a' kapuban vala, és
Dávidnak hozák hogy innék: ki
nem akará, hanem inkább az Úrnak
áldozá azt, * mondván: Távúl légyen 19
hogy az én Iſtenem-előtt ezt chele-
kedgyem, és e' férfiak vérét igyam:
mert lelkek veſzedelmével hozták E
nékem a' vizet. és ez-okáért nem aka-
rá meg-ínnya. Ezeket chelekedék a'
három leg-vaſtagbak. * Abiſai-is a' 20
Jóab attyafia fő vala a' három-kő-
zőtt, és ő emelé-fel dárdáját három-
ſzáz meg-ſebesűltek-ellen, és ő vala
a' három-kőzőtt leg-nevezetesb, * és 21
a' más három-kőzőtt híresb, és azok
feje: mindazáltal a' három elsőkhőz
nem érkezett vala. * Banaias Jójadá- 22
nak az igen erős férfiúnak fia, ki ſok
dolgokat chelekedett vala, Kabſeel-
ből: ő veré-meg a' két Moábi árielt:
és ő méne-alá, és meg-őlé a' hónak
idején az oroſzlányt a' kút-kőzepett.
* És ő veré-meg az Egyiptuſi férfiat, 23
kinek magaſsága őt kőnyőknyi vala,
és a' dárdája mint a' ſzővők zúgoly-
fája vala: alá-méne azért hozzája egy
pálczával, és ki-ragadá a' dárdáját,
mellyet kezében tart vala, és meg-
őlé őtet a' maga dárdajával. * Ezeket 24
chelekedé a' Jójada fia Banaias, ki a' F
három erőſsek-kőzzűl leg-neveze-
tesb vala, * a' harmincz-kőzőtt első, 25
mindazáltal ſzinte a' háromhoz nem
érkezett vala: Dávid pedig titkos ta-
nátſává tévé őtet. * A' leg-erősb fér- 26

fiak pedig a' ſeregben, a' Jóab őttſe
Aſahel, és Elkanán az ő attya báttyá-
nak fia, Betlehemből. * Sammot A- 27
rorból, Helles Falonból, * az Akczes 28
fia Ira Tekuából, Abiezer Anatotból,
* Sobbókai Huſatból, Ilai Ahohból, 29
* Maharai Netofatból, a' Báana fia 30
Heled Netofatból, * a' Ribai fia Étai 31
a' Benjamin fiai Gábaáttyából, Baná-
ia Faratonból, * Hurai Gáas-pata- 32
káról, Abiel Arbatból, Azmot Bau- G
ramból, Elíaba Salabonból. A' Gé- 33
zoni Aſsem fiai, Jónatan a' Ságefia
Ararból, * Ahiam a' Sákar fia Arar- 34
ból, * az Ur fia Elifal, * Héfer Meke- 35
ratból, Ahia Felonból, * Heſro Kar- 36
méluſról, az Asbai fia Naárai, * a' Ná- 37
tan attyafia Jóel, az Agarai fia Miba- 38
hár. * Selek Ammonból, Náarái Bé- 39
rotból, a' Sarvia fiának Joábnak fegy-
ver-hordozója. * Jetræus Ira, Jetræus 40
Gáreb, * Hetæus Urías, az Oholi fia 41
Zabad. * A' Síza fia Adina Rúbenből, 42
a' Rúbeníták fejedelme, és ő-véle har-
minczan: * a' Máaka fia Hánan és Jó- 43
ſafat, Mátánból, * Ozía Aſtarotból, 44
Samma és Jéhiel a' Hótam fiai Aror-
ból, * a' Samri fia Jedihel, és az attya- 45
fia Joha Toſából, * Eliel Mahumból, 46
és Jeribai és Jóſaia az Elnáem fiai, és
Jetma Moábból, Eliel, és Obed és Já-
ſiel, Maſobiából.

XII. Rész.

EZek-is Dávidhoz jővének Si- 1
czelegbe, mikor még a' Czis A
fia-előtt Saul-előtt futna, kik
igen erős és jeles hadakozók
valának, * kéz-íjat vonyván, és mind 2
két kézzel kőveket hagyigálván pa-
rittyákból, és nyilakat lővőldőzvén:
a' Saul attyafiai-kőzzűl Benjaminból.
* Ahíezer a' leg-főbb, és Jóas, a' Sámaa 3
fiai, Gábaátból, és Jáziel, és Fallet az
Azmot fiai, és Baraka és Jehu, Ana-
totból. * És Samaias Gabáonból, 4
leg-erősb a' harmincz-kőzőtt, és a'
harmincz-főlőtt. Jeremías és Jehéziel
és Jóhanan és Jezabad, Gaderotból.
* és Eluzai és Jerimut és Baália és Sa- 5
maria és Safátia, Harufból. * Elkana 6
és Jeſia és Azáreel és Jóezer és Jesba- B
ám, Karehimból. * Joéla-is és Zabá- 7
dia a' Jéroham fiai, Gedorból. * De
Gaddiból-is ſzőkének Dávidhoz mi- 8
dőn a' puſztában lappangana, igen
erős férfiak, és fő hadakozók, paízo-
ſok és dárdáſok: az ő orczájok mint

az orosztlány orczája, és gyorsak mint a' vad-kéchkék a' hegyeken.
*Ezer, az első fejedelé, Obdias második, Eliab harmadik, * Masmana negyedik, Jeremias ötödik, * Eti hatodik, Eliel hetedik, * Jóhanan nyólczadik, Elzebad kilenczedik, * Jeremías tizedik, Makbánai tizen-eggyedik. * ezek a' Gad fiai-közzűl a' had fejedelmi: a' leg-utólsóbb, száz vitézek hadnagya vala; és a' leg-nagyobbik, ezeré. * Ezek a' kik által-költek az első hólnapbá a' Jordánon, midőn a' partyain felyűl szokott ki-áradni: és meg-futamták mind a' kik a' völgyekben laknak vala a' Nap-keleti 's a' Nap-nyúgati részre. * Jövének pedig Benjaminból 's Judából-is az erősséghez melyben Dávid lakik vala. * És ki-méne Dávid eleikbe, és monda: Ha békességesen jöttetek hozzám hogy meg-segétsetek engé, hozzátok foglaltassék a' szívem: ha pedig leseskedtek utánnam az én ellenségimért, holott kezeimben hamiság ninchen, lássa az atyáink Istene, és itélly-meg. * Fel-indítá pedig a' Lélek Amasait a' harmincz-között való fejedelmet, és monda: Tiéid vagyunk, ő Dávid, és veled Isai fia: békesség, békesség néked, és békesség a' te segétőidnek. mert meg-segét téged a' te Istened. Bé-fogadá azért őket Dávid, és a' sereg fejedelmivé rendelé. * Manasséből pedig szökének Dávidhoz, mikor a' Filistæusokkal Saul-ellen mégyen vala hogy hadakoznék: és nem harczola vélek: † mert tanátsot tartván viszsza-küldék őtet a' Filistæusok fejedelmi, mondván: Fejűnk veszedelmével viszsza-tér az urához Saulhoz. * Mikor azért viszsza-téré Siczelegbe, szökének hozzája Manasséből, Ednas és Jozabad és Jedihel és Mihály és Ednas és Jozabad és Elihu és Salati, ezerek fejedelmi Manassében. * ezek adának segétségét Dávidnak a' kóborlók-ellen: mert minnyájan igen erős férfiak valának, és fejedelmekké lőnek a' seregben. * De minden nap-is jőnek vala Dávidhoz őtet meg-segéteni, míg nagy-számú lenne, mint az Isten hada. * A' had fejedelminek száma-is ez, kik Dávidhoz jöttek midőn Hebronban vólna, hogy a' Saul országát néki adnák, az Úr igéje-szerént. * A' Juda fiai-közzűl, paizs és dárda-viselők, hat-ezeren nyólcz-százan, a' viadalhoz készek.
* A' Simeon fiaiból, igen erős férfiak a' viadalra, hét-ezerē százan. * A' Lévi fiaiból, négy-ezeren hat-százan. * Jójada-is fejedelem az Aaron gyökeréből, és ő-véle három-ezeren hét-százan. * Sádok-is jeles erkölchű ifiu, és az attya háza, huszon-két fejedelem.
* A' Benjamin fiaiból pedig a' Saul attyafiai-közzűl, hárō-ezerē: mert azoknak nagy része még a' Saul házát követi vala. * Az Efraim fiai-közzűl pedig, húsz-ezerē nyólcz-százan, igé erősek, nevezetes férfiak az ő rokonságokban. * És a' Manasse fél nemzetségéből, tizen-nyólcz ezeren jövének, mindenik az ő neve-szerént, hogy Dávidot királlyá emelnék.
* Az Isakár fiaiból-is túdós férfiak, kik tudnak vala minden időket a' parancholásra, mit kelletnék chelekedni Israëlnek, két-száz fejedelmek: a' több nemzetség pedig mind azok tanátsát követi vala. * Zábulonból pedig, kik a' harczra ki-mennek vala, és a' seregben állanak vala hadi fegyverekkel készen lévén, ötven-ezeren jövének segétségére, nē kettős szívvel.
* És Neftaliból ezer fejedelmek, és ő vélek paizsosok és dárdások, harmincz-hét ezeren. * Dánból-is, készek a' harczra, huszon-nyólz ezeren hat-százan. * És Aserből, a' viadalra menők, és a' harczra ingerlők, negyven-ezeren. * A' Jordánon-túl pedig a' Ruben's a' Gad fiai-közzűl, és a' Manasses nemzetségének fél részéből, hadi fegyverekkel készek száz húsz-ezeren. * Ezek minnyájan hadakozó férfiak, készek a' viadalra, tekélletes szívvel jövének Hebronba, hogy királlyá emelnék Dávidot egész Israëlen: de a' több Israëlíták-is minnyáján, egy szívvel valának, hogy Dávid lenne királlyá. * És harmad napig lőnek ott Dáviddal, evén és iván: mert készítéttek vala nékik az attyok-fiai. * De a' kik mellettek valának-is, mind Isakárig és Zábulonig, és Neftaliig, kenyereket hoznak vala szamárokon, és tevéken, és ökrökön, eleségre: lisztet, füge-chomókat, aszszú-szőlőt, bort, olajt, ökröket, kosokat, nagy bévséggel. mert öröm vala Israëlben.

† 1. Reg. 29. b. 4.

XIII. Rész.

TAnátsot tarta pedig Dávid az ezeredesekkel, és századosokkal, és mind a' fejedelmekkel, * és monda az Iſraël egéſz gyülekőzetinek: Ha tetſzik néktek, és a' mi Urunktól Istenünktől jő-ki a' beſzéd mellyet ſzóllok; küldgyünk a' több atyánk-fiaihoz Iſraélnek minden tartományiba, és a' Papokhoz, és a' Levitákhoz, kik a' városok hóſtátiban laknak, hogy hozzánk gyülleyenek, * és hozzuk-viſzſza hozzánk a' mi Istenünk ſzekrényét: mert fel nem kereſtük azt Saul idejében. * És felele az egéſz ſokaság hogy úgy lenne: mert tetſzék a' beſzéd az egéſz népnek. * Egybegyüjté azért Dávid az egéſz Iſraélt, Egyiptus Sihorától-fogva míg Ematba mennél, † hogy el-hozná az Isten ſzekrényét Kariat-iarimból. * És felméne Dávid, és minden Iſraëli férfi a' Kariat-iarim halmára, melly Judában vagyon, hogy el-hozná onnét a' Kerubimokon-ülő Úr-Isten ſzekrényét, a' hol ſegétſégül hívattatott az ő neve. * És az Isten ſzekrényét új ſzekérre tévék, az Abinadab házából: Óza pedig és az ő öttſe, a' ſzekeret vezetik vala. * Dávid pedig és az egéſz Iſraël, pengetnek vala az Isten előtt minden tehetſégekből, énekekkel, és czitarákkal, és orgonákkal, és dobokkal, és czimbalomokkal, és trombitákkal. * Mikor pedig a' Kídon Szérőjéhez jutottak vólna, * kinyújtá Óza a' kezét, hogy meg-tartaná a' ſzekrényt. mert hánkódván az ökör, egy kevéſé félre hajtotta vala azt. * Meg-haraguvék azért az Úr Óza-ellen, és meg-veré őtet, hogy a' ſzekrényt illette vólna: és meg-hala ott az Úr-előtt. * És meg-ſzomorodék Dávid, mivelhogy el-ſzakaſztotta vólna az Úr Ózát: és hívá azt a' helyt, Óza el-ſzakaſztáſa helyének, e' jelen-valo napig. * És félé az Urat az időben, mondván: Mi-képpen vihetem-bé hozzám az Isten ſzekrényét? * És ez okért nem vivé azt magához, az-az, a' Dávid Váraſába, hanem a' Getæus Obededom házához téríté. * Az Isten ſzekrénye azért az Obededom házában marada három hólnapig: és meg-áldá az Úr annak a' házát, és mindenét a' mie vala.

†2. Reg. 6. a. 2.

XIV. Rész.

HÍrám a' Tyruſi király-is kőveteket küldé Dávidhoz, és czédrus-fákat, és kő-míveſeket, és ácſokat: hogy házat építenének néki. * És meg-iſméré Dávid hogy meg-erősítette vólna őtet az Úr az Iſraëlen-valo királyſágban, és hogy fel-emeltetett vólna az ő orſzága az ő népén Iſraëlen. * " És Dávid több feleſégeket-is vőn Jeruſalemben: és nemze fiakat, és leányokat. * És ez nevek azoknak, kik néki Jeruſalemben ſzülettek: Sámua és Sóbad, Nátan és Salomon, * Jebahár és Eliſua és Elifalet, * Noga-is, és Nafeg és Jafia, * Eliſama és Báaliada és Elifalet.

* † Halván pedig a' Filiſtæuſok hogy királlyá kenettetett vólna Dávid az egéſz Iſraëlen, fel-menének minnyájan hogy meg-kereſnék őtet: mellyet mikor Dávid hallott vólna, kiméne eleikbe. * A' Filiſtæuſok pedig el-jutván, el-ſzélledének Rafaim-völgyében. * És tanátsot kérde Dávid az Úrtól, mondván: Fel-menyek-é a' Filiſtæuſokhoz, és kezembe adod-e őket? És monda néki az Úr: Menny-fel, és kezedbe adom őket. * És mikor amazok fel-mentek vólna Báalfaraſimba, meg-veré ott őket Dávid, és monda: El-oſzlatá az Isten ellenſégimet kezem-által, a' mint el-oſzolnak a' vizek: és azokáért hívattaték a' helynek neve Báalfaraſimnak. * És ott hagyák az ő isteneket, kiket meg-hagyá Dávid hogy meg-égetnének. * Másodſzor-is bé-ütének a' Filiſtæuſok, és el-ſzélledének a' völgyben. * És ismég tanátsot kérde Dávid az Istentől, és monda néki az Isten: Fel ne menny utánnok, távozzál-el tőlök, és a' kőrtvély-fák-ellenében jőj-ellenek. * És midőn a' kőrtvély-fák tetején járónak zúgáſát hallódod, akkor menny ki a' harczra. Mert ki-indúlt az Isten előtted, hogy meg-verje a' Filiſtæuſok táborát. * Úgy chelekedék azért Dávid a' mint parancholta vala néki az Isten, és meg-veré a' Filiſtæuſok táborát, Gábaontól-fogva Gázeráig. * És ki-hirhedék a' Dávid neve minden orſzágokban, és az Úr a' ő rettegéſét minden nemzetekre bochátá.

2. Reg. 5. b. 11.

" 2. Reg. 5. c. 13.

†2. Reg. 5. c. 17.

XV. Rész.

HÁzakat-is chinála magának a' Dávid Váraſában, és helyt építe az Iſten ſzekrényének, és ſátort vonya annak. * Akkor monda Dávid: Nem ſzabad akárkinek hordozni az Iſten ſzekrényét, hanem chak a' Levítáknak, kiket az Úr válaſztott hogy azt hordozzák, és hogy ſzolgállyanak néki mind örökké. * És egybe-gyűjté egész Iſraelt Jeruſalemben, hogy az Iſten ſzekrénye helyére hozattatnék, mellyet annak kéſzített vala. * És az Aaron fiait-is, és a' Levítákat: * A' Káat fiaiközzűl Úriel vala a' fejedelem; és az attyafiai ſzáz húſzan. * A' Mérari fiai-közzűl, Aſaia a' fejedelem; és az attyafiai két-ſzáz húſzan. * A' Gerſon fiai-közzűl, Jóel a' fejedelem; és az attyafiai ſzáz harminczan. * Az Eliſafan fiai-közzűl, Semeias a' fejedelem; és az attyafiai két-ſzázan. * A' Hebron fiai-közzűl, Eliel a' fejedelem; és az attyafiai nyólczvanan. * Az Oziel fiai-közzűl, Aminadab a' fejedelem; és az attyafiai ſzáz tizenketten. * És hívatá Dávid Sádokot és Abjatart a' Papokat, és a' Levítákat, Urielt, Aſaiát, Jóelt, Semeiáſt, Elielt, és Aminadabot; * és monda nékik: Ti kik a' Leviták nemzetſéginek fejedelmi vattok, ſzentellyétek-meg magatokat az atyátok-fiaival, és hozzátok-el az Iſraël Ura Iſtene ſzekrényét, a' helyre mellyannak kéſzítettem: * † hogy, mint az-előtt, mivelhogy jelen nem vóltatok, meg-vert minket az Úr; úgy ne légyen moſt-is, ha mi valami tilalmaſt chelekeſzűnk. * Meg-ſzenteltetének azért a' Papok, és a' Leviták, hogy az Iſraël Ura Iſtene ſzekrényét hordoznák. * "És el-vivék a' Lévi fiai az Iſten ſzekrényét, a' mint parancholta vala Moyſes az Úr igéjeſzerént, magok vállain, rudakon. * És monda Dávid a' Leviták fejedelminek, hogy az attyok-fiai-közzűl énekeſeket rendelnének énekló ſzerſzámokkal, tudnillik, hárfákkal, és hegedűkkel, és czimbalmokkal, hogy hangaſkodnék a' magaſságban a' vígaſágnak zengéſe. * És el-rendelék a' Levítákat: Hémánt a' Jóel fiát, és az attyafiai-közzűl Aſafot a' Barakiás fiát; a' Mérari fiaiból azoknak attyok-fiai-közzűl pedig, Etanta Kaſaia fiát. * És ő-vélek az ő attyok-fiokat: a' máſodik rendben Zakariáſt, és Bent és Jázielt és Semiramotot és Jáhielt és Anit, Eliabot és Banaiáſt és Maaſiáſt és Matatiáſt és Elifalut és Maczeniáſt és Obededomot és Jéhielt, ajtón-állóknak. * Az énekló pedig, Héman, Aſaf és Etan, réz czimbalmokkal zengenek vala. * Zakarias pedig, és Oziel és Semiramot és Jáhiel és Ani és Eliab és Maáſias és Banaias, hárfákkal titkokat énekelnek vala. * Matatías pedig, és Elifalu és Maczenias és Obededom és Jéhiel és Ozaziu, a' fenn-ſzávu czitarákon éneklik vala a' győzedelem énekét. * Konenías pedig a' Leviták fejedelme, a' profetáláſnak igazgatója vala, az énekeknek el-kezdéſében: mert igen bőlch vala. * És Barakias, és Elkana, a' ſzekrénynek ajtón-állói. * Sebenías pedig, és Jóſafat és Natánael és Amaſai és Zakarias és Banaias, és Eliezer, papok, az Iſten ſzekrénye-előtt trombitálnak vala: és Obededom és Jehias, a' ſzekrény ajtón-állói valának. * † Azokáért Dávid, és Iſraelnek minden vénei, és az ezeredeſek, el-menének hogy az Úr ſzövetſége ſzekrényét el-hoznák az Obededom házából vigaſsággal. * És mikor meg-ſegétette vólna az Iſten a' Levítákat, kik az Úr ſzövetſége ſzekrényét hordozzák vala, hét tulok áldoztatók, és hét kos. * Dávid pedig bíborból-való ruhába öltözött vala, és mind a' Leviták-is kik a' ſzekrényt viſzik vala, és az énekeſek, és Konenías a' profetáláſnak fejedelme, az énekeſek-között: de Dávid-is fel-öltözött vala gyólch Efodba. * És az egész Iſraël viſzi vala az Úr ſzövetſége ſzekrényét vigaſsággal, és kürt, és trombiták, és czimbalmok, és hárfák, és czitarák zengéſével. * És mikor az Úr ſzövetſége ſzekrénye a' Dávid Váraſához jutott vólna, a' Saul leánya Mikol ki-tekintvén az ablakon, látá Dávid királyt ugrálni és pengetni, és meg-útálá őtet az ő ſzívében.

XVI. Rész.

EL-hozák azért az Iſten ſzekrényét, és azt a' hajlék közepire helyheztették, mellyet Dávid annak vonyt vala: és éppen-égő 's békeſéges áldozatokat

† Sup. 13. d. 20.

"Num. 4. b. 15.

† 2. Reg. 6. c. 12.

2. Reg. 6. c. 17.

tőnek az Ur-előtt. * És midőn elvégezte vólna Dávid az éppen-égő és békeséges áldozatokat, meg-áldá a' népet az Úr nevében. * És mindének fejenként, a' férfiútól fogva az aſzſzony'állatig, egy kaláchot oſztogata, és egy darab sűlt tehén-húſt, és olajbã pergelt żemlye liſztet. * És az Úr ſzekrénye-eleibe a'Leviták-kőzzűl rendele, a'kik ſzolgálnának, és meg-emlekeznének az ő chelekedetiről, és dichőítenék, és díchérnék Iſraëlnek Urát Iſtenét. * Aſafot fővé; és máſodikat utánna Zakariáſt: Továbbá Jáhielt, és Semiramotot és Jehielt és Matatiáſt és Eliabot és Banaiáſt és Obededomot; Jehielt, az orgona ſzerſzámira, és hegedűkre: Aſafot pedig, hogy a'czimbalmokkal zengene. * Banaiáſt pedig és Jáziel papokat, hogy trombitát fújnának ſzűntelen az Ur ſzővetſége ſzekrénye-előtt. * Az napon fővé rendelé Dávid az Úr dichéretire Aſafot, és az attyafiait.

" *Pſal. 104. a. 1. Iſa. 12. b. 4.* * " Adgyatok hálát az Úrnak, és ſegétſégűl híjátok az ő nevét: hírré tegyétek a'népek-kőzőtt az ő találmányit.

* Énekellyetek néki, és őrvendezzetek néki: és beſzéllyétek minden chodálatoſságit.

* Díchérjétek az ő ſzent nevét: vígadgyon az Urat-keresőknek ſzíve.

* Kereſsétek az Urat, és az ő erejét: kereſsétek az ő ſzínét mindenkor.

* Emlekezzetek-meg az ő chodálatoſságiról, mellyeket chelekedett: az ő jegyeiről, és az ő ſzájának ítéletiről.

* Az Iſraël magva az ő ſzolgai: a' Jákob fiai az ő válaſztotti.

* Ő a' mi Urunk Iſtenünk: az egéſz földön az ő ítéleti.

* Emlekezzetek-meg őrőkké az ő ſzővetſégéről: a' beſzédről, mellyet parancholt ezer nemzetſégig.

* Mellyet ſzerzett Abrahámmal: és az ő eſkűvéſéről Iſaákkal.

* És rendelé azt Jákobnak parancholatúl: és Iſraëlnek őrők ſzővetſégűl,

* Mondván: Néked adom Kánaán-földét, a'ti őrőkſégtek kőtelét.

* Mikor kevés-ſzámúak vólnának, kiſdedek és ő żellyéri.

* És által-menének nemzetſégről nemzetſégre, és egy orſzágból más néphez.

* Nem engedé ſenkinek őket nyomorgatni, hanem meg-dorgálá éretttek a' királyokat.

* Ne illeſsétek az én kriſtuſimat: és az én profétáim-ellen ne gonoſzkodgyatok.

† *Pſal. 95. a. 1.* * † Énekellyetek az Úrnak minden föld: hirdeſsétek napról napra az ő ſzabadítáſát.

* Beſzéllyétek a' nemzetek-kőzőtt az ő dichőſégét: minden népek-kőzőtt az ő chodálatoſságit.

*Mert nagy az Úr, és igé díchéretes: és rettenetes minden iſtenek-fölőtt.

* Mert a' népeknek minden iſteni balványok: az Úr alkotta pedig az egeket.

* Hálá-adás és magaſztalás ő-előtte: erőſség és őrőm az ő helyén.

* Hozzatok az Úrnak népek nemzetſégi: hozzatok az Úrnak dichőſéget és birodalmat.

* Adgyatok dichőſéget az Úrnak, az ő nevének, emellyetek áldozatot, és ſzíne-eleibe jőjetek: és imádgyátok az Urat a'ſzent ékeſségben.

* Indúllyon-meg orczája-előtt az egéſz föld: mert ő fondálta a' megmozdúlhatatlan föld kerekſégét.

* Vígadgyanak az egek, és őrvendezzen a' föld: és mongyák a'nemzetſégek-kőzőtt, Az Úr orſzáglott.

* Dőrőgjőn a'tenger, és az ő tellyeſſége: őrvendezzenek a' mezők, és mind a'mik azokban vannak.

* Akkor mondnak díchéretet az Úr-előtt az erdő fái: mert el-jőtt a' földet ítélni.

* Hálát adgyatok az Úrnak, mert jó: mert őrőkké az ő irgalmaſsága.

* És mongyátok: Szabadíts-meg minket mí ſzabadító Iſtenünk; és gyűjtſ-egybe minket, és ments-ki a' nemzetek-kőzzűl, hogy hálát adgyunk a'te ſzent nevednek, és őrvendezzünk a'te dichéretidben.

* Áldott Iſraëlnek Ura Iſtene őrőktől-fogva mind őrőkké: és mongyon az egéſz nép; Ament, és díchéretet az Úrnak.

* Ott hagyá azért az Úr ſzővetſége ſzekrénye-előtt Aſafot, és az attyafiait, hogy a'ſzekrény-előtt ſzűntelen ſzolgálnának, naponként, és rendek-ſzerént. * Obededomot pedig, és az ő hatvan-nyólcz attyafiait;

és Obededomot az Iditun fiát, és Hósát, ajtón-állókká rendelé. * Sádok papot pedig, és az ő pap attyafiait, az Úr hajléka-előtt a' magaſságban, melly Gábaonban vala, * hogy éppen-égő áldozatokat tennének az Úrnak az éppen-égő áldozat óltárán ſzűntelen, reggel 's eſtve, mind azokſzerént, mellyek meg-írattak az Úr törvényében, mellyet parancholt Iſraëlnek. * És ő-utánna Hémánt, és Iditunt, és a' több válaſztottakat, mindenikét neve-ſzerént, hogy az Úrnak hálát adnának: Mert örökké az ő irgalmaſsága. * Hemánt-is és Iditunt, hogy trombitákat fújnának és czimbalmokat pengetnének, és minden muſika ſzerſzámokkal énekelnének az Iſtennek: az Iditun fiait pedig kapun-állókká tévé. * És megtére az egéſz nép az ő házába; és Dávid-is, hogy a' maga házat-is megáldaná.

39 40 41 42 43

XVII. Rész.

2. Reg. 7. a. 1.

MIkor pedig Dávid az ő házában laknék, monda Nátan profétának: Imé én czédrus-fa házban lakom: az Úr ſzövetſége ſzekrénye pedig bőrök-alatt vagyon. * És monda Nátan Dávidnak: Mind valami ſzívedben vagyon, chelekedd-meg: mert az Iſten veled vagyon. * Az-okáért azon éjjel lőn az Iſten beſzéde Nátánhoz, mondván: * Menny-el, és ſzóll az én ſzolgámnak Dávidnak: Ezeket mongya az Úr: Nem te épiteſz nékem lakni-valo házat. * Mert nem laktam házban, az időtől-fogva mellyen ki-hoztam Iſraëlt, e'napiglan: hanem mindenkor változtattam a' hajlék helyeit, és ſátorban * laktam egéſz Iſraëllel. Vallyon ſzóllottam-e Iſraëlnek chak egy birájának-is, kiknek meg-parancholtam vala hogy az én népemet legeltetnék; és mondottam-e: Miért nem épitettetek nékem czédrus-fa házat? * Moſt azért így ſzólly az én ſzolgámnak Dávidnak: Ezeket mongya a' ſeregek Ura: Én vettelek-fel téged, midőn a' legeltetésben a' nyájat kővetnéd, hogy vezére leſnél az én népemnek Iſraëlnek. * És veled voltam valahová mentél; és meg-öltem minden ellenſégidet előtted, és nevet ſzerzettem néked mint egynek a' nagyok-közzűl, kik híreſek a' földön. * És helyt adtam az én népemnek Iſraëlnek: el-plántáltatik, és benne lakik, és többé ki nem mozdíttatik, ſem a' hamiſság fiai el nem nyomják őket, mint eleitől-fogva, * a' napoktól-fogva mellyeken bírákat adtam az én népemnek Iſraëlnek, és meg-aláztam minden ellenſégidet. Azt hirdetem azért néked, hogy házat épit néked az Úr. * És mikor el-töltöd napjaidat hogy az atyáidhoz menny, fel-támaſztó utánnad a' te magodat, melly a' fiaid-közzűl léſzen: és meg-erősitem az ő orſzágát. * Ő épit nékem házat, és meg-erősitem az ő királyi-ſzékét mind örökké. * Én ő-néki attya léſzek, és ő nékem fiam léſzen: és irgalmaſságomat el nem vészem tőle, a'mint el-vettem attól a' ki előtted volt. * És az én házamba, és az orſzágomba helyheztetem őtet mind örökké: és az ő királyi-ſzéke igen erős léſzen örökké. * Mind ez igék-ſzerént, és mind e' látás-ſzerént, így ſzólla Nátan Dávidnak. * És mikor el-jött vólna Dávid király, és le-ült vólna az Úr-előtt, monda: Ki vagyok én, Uram Iſten, és michoda az én házam, hogy illyeneket chelekednél velem? * De ez-is kevéſnek láttatott a' te ſzíned-előtt, és azért ſzóllottál a' te ſzolgád házafelől jövendőre-is: és tekinteteſsé tettél engem minden emberek-fölött Uram Iſten. * Mit mondhat többé Dávid, holott így dichőitetted a' te ſzolgádat, és meg-iſmérted őtet? * Uram, a' te ſzolgádért ſzíved-ſzerént chelekedted mind ezt a' felféget, és azt akartad, hogy tudva lennének minden nagy dolgaid. * Uram, ninch hozzád haſonló, és ninch más Iſtén tekivűled, mind azok-közzűl kiket fűleinkel hallottunk. * Mert kichoda más, mint a' te néped Iſraël, egy olly nemzetség a' földön, melyhez az Iſten ment, hogy meg-ſzabadítaná, és maga népévé tenné, és az ő nagy és rettenetes-vóltával ki-űzné a' nemzeteket annak ſzíne-elől, kit Egyiptusból meg-ſzabadított vala? * És a' te népedet Iſraëlt magad népévé tetted mind örökké, és te Uram ő Iſtene lettél. * Moſt azért Uram, a' beſzéd, mellyet a' te ſzolgádnak, és az ő háza-felől ſzóllottál, erősſödgyék-meg örökké, és úgy chelekedgyél a' mint ſzóllottál. * És maradgyon-meg, és magaſztaltaſsék a' te neved mind örökké: és

1 A 2 3 4 5 6 7 8 B 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 D 22 23 24

mondattaſsék: A'ſeregek Ura az Iſraël Iſtene, és az ő ſzolgájának Dávidnak háza, maradando ő-előtte. * Mert te én Uram Iſtenem nyilatkoztattad-meg a' te ſzolgád fülét, hogy házat építenél néki: és azért találta' te ſzolgád bizodalmat, hogy imádkozzék előtted. * Moſt azért Uram, te Iſten vagy: és a'te ſzolgádnak annyi ſok jókat ſzóllottál. * És meg kezdetted áldani a' te ſzolgád házát, hogy mindenkor előtted légyen: mert Uram, te meg-áldván, áldott léſzen örökké.

XVIII. Rész.

2. Reg. 8. a. 1.

LŐn pedig ezek-után, hogy meg-verné Dávid a' Filiſtæuſokat, és meg-alázná őket, és el-foglalná Getet, és a' faluit, a'Filiſtæuſok kezéből, * és meg-verné Moábot, és a' Moabíták Dávid ſzolgai lennének, ajándékokat adván néki. * Azon időben meg-veré Dávid Adarézert-is a' Hémat-országi Sóbai királyt, mikor el-ment hogy birodalmát ki-terjeſztené az Euphrátes folyó-vizéig. * El-fogá azért Dávid az ő ezer ſzekereit, és hét-ezer lovagját, és húſz-ezer gyalog férfiát, és le-vágá inokat mind a' ſzekeres lovaknak, ſzáz ſzekér-bélinkivül, mellyeket magának tarta. * Elérkezék pedig a'Damaſkuſi Syruſ-is, hogy ſegétſéget adna Adarézernek a'Sóbai királynak: de annak-is meg-veré Dávid huſzon-két ezer férfiát. * És vitézeket helyheztete Damaſkusban, hogy Syria-is néki ſzolgálna, és adományokat adna. És meg-ſegéte őtet az Úr mindenekben, mellyekre mégyen vala. * El-vévé Dávid az arany tegzeket-is, mellyek az Adarézer ſzolgáinál valának, és Jeruſalembe vivé azokat. * Tebátból 's Kúnból-is az Adarézer váraſiból, igen ſok rezet, melyből Sálomon a' réz tengert, és az oſzlopokat, és a' réz edényeket chinálá. * Mellyet midőn a'Hémati Tóu király hallott vólna, hogy tudn'illik meg-verte vólna Dávid Adarézernek a' Sóbai királynak minden hadát, * a' fiát Adorámot Dávid királyhoz küldé, hogy békeſéget kérne tőle, és örvendezne néki, hogy meg-verte és meggyőzte vólna Adarézert: mert Tóu ellenſége vala Adarézernek. * De mind az arany, és ezüſt, és réz edényeket-is, az Úrnak ſzentelé Dávid király, az ezüſtel 's arannyal, mellyet minden nemzétſégektől hozott vala, mind Idumæából, és Moábból, és az Ammon fiaitól, 's mind a' Filiſtæuſoktól, és Amalektől. * A'Sarvia fia pedig Abiſai meg-vere a' Só-aknás völgyben tizen-nyólcz ezer Edomítákat: * és óltalmazó ſereget rendele Edomba, hogy Idumæa Dávidnak ſzolgálna: és meg-ſzabadítá az Úr Dávidot mindenekben, a' mire ment vala. * Orſzágla azért Dávid egéſz Iſraélen, és ítéletet 's igaſságot téſzen vala minden ő népének. * A' Sarvia fia pedig Jóab, a' ſereg hadnagya vala, és az Ahilud fia Jóſafat, kanczellarius. * Az Akitob fia pedig Sádok, és az Abjatar fia Akimélek, papok: és Suſa, iró-deák. * A' Jójada fia Banaiás-is, a' Czeretiek és Feletiek ſereginek hadnagya: a' Dávid fiai pedig, elsők a' király kezéhez.

XIX. Rész.

2. Reg. 10. a. 1.

TŐrténék pedig hogy meghalna Náas az Ammon fiai királya, és a' fia orſzáglana helyette. * És monda Dávid: Irgalmaſságot téſzek a'Náas fiával Hánonnal, mert kegyelmeſséget chelekedett velem az attya. És követeket küldé David, hogy vígaſztalnák őtet az attya haláláról. Kik midőn az Ammon fiai földére jutottak vólna, hogy Hánont vígaſztalnák, * mondának az Ammon fiai fejedelmi Hánonnak: Talám azt alítod te, hogy Dávid az atyád tiſzteſségeért küldötte kik téged vígaſztallyanak; és nem véſzed eſzedbe, hogy azért jöttek hozzád a' ſzolgai, hogy meg-kémléllyék, és fel-nyomozzák, és megvizgállyák a'te földedet. * Meg-koppaſztá azért Hánon a'Dávid ſzolgait, és meg-borotválá, és el-metélé köntöſöket az al-felektől-fogva mind a' lábokig, és el-ereſzté őket. * Kik mikor el-mentek vólna, és ezt megizenték vólna Dávidnak, eleikbe küldé (mert nagy gyalázatot ſzenvedtek vala) és meg-parancholá hogy Jerikóba maradnának, míg meg-nőne a' ſzakállok, és akkor jönének-meg. * Látván pedig az Ammon fiai, hogy boſzſzúſágot tőttek vólna Dávidon, mind Hánon, 's mind a' többi nép, ezer talen-

1. Paral. 18. 19.

tálentõ ezüstöt küldének, hogy magoknak Mesopotamiából, és Syriai Máakából, és Sóbából, szekereket és lovagokat fogadnának. * És harminez-két ezer szekeret fogadának, és a' Maákai királyt az õ népével. Kik mikor el-jöttek vólna, tábort járának Medaba-ellenében. Az Ammon fiai-is egybe-gyűlvén az õ városokból, a' hadba menének. * Mellyet mikor meg-hallott vólna Dávid, elküldé Joábot, és az erõs férfiaknak minden hadát: * és ki-menvén az Ammon fiai, a'sereget a'város kapuja-mellé rendelék: a' királyok pedig, kik az õ segétségére jöttek vala, külön állának-meg a'mezõn. * Megértvén azért Jóab, hogy mind elõl 's mind hátúl had lenne ellene, ki-válogatá az igen erõs férfiakat egész Izraëlből, és a'Syrus-ellen indúla. * A' többi részét pedig a'népnek az öttsének Abisainak keze-alá adá, és az Ammon fiai-ellen menének. * És mõda: Ha engé meg-gyõz a'Syrus, légy segétségül nékë: ha pedig téged gyõznek-meg az Ammon fiai, segétségül lészek néked. * Erõsödgyél-meg, és emberkedgyünk népünkért, és a' mi Istenünk városiért: az Úr pedig, a'mi jo az õ színe-elõtt, azt chelekedgye. * El-indúla azért Jóab, és a'nép ki véle vala, a'Syrus-ellen a'harczra: és meg-futamtatá õket. * Az Ammon fiai pedig, látván hogy el-futott vólna a'Syrus, õk-is meg-futamának az öttse Abisai-elõtt, és bé-menének a' várasba: és Joáb-is viszsza-tére Jerusalembe. * Látván pedig a'Syrus, hogy sokan el-húllottak vólna Izraël-elõtt; követeket külde, és ki-hozá a'Syrust, ki a' folyó-vízen túl vala. Sófak pedig az Adarézer hada fejedelme, õ vala a' hadnagyok. * Mellyet mikor hírré tettek vólna Dávidnak, egybe-gyűjté egész Izraëlt, és által-kele a'Jordánon, és reájok üte, és ellenekbe igazítá a'sereget, amazok-ellene harczolván. * Meg-futaték pedig a'Syrus Izraël-elõtt: és Dávid hét-ezer szekeret, és negyven-ezer gyalogot öle-meg a'Syrusokban, és Sófakot a'had fejedelmét. * Látván pedig az Adarézer szolgai, hogy meg-gyõzettek vólna Izraëltõl, Dávidhoz szökének, és néki szolgálának: és nem akara Syria többé segétséget adni az Ammon fiainak.

1 A 7 C 8 2 9 B 10 3 11 12 4 C 13 5 14 D 6 15 D 16 7 17 1 A 2 18 19 3

XX. Rész.

LÕn pedig esztendõ el-forgása-után, az idõben mikor a' királyok a' hadba szoktak menni, egybe-gyűjté Jóab a' hadat, és a'vitézlõk erejét, és el-pusztítá az Ammon fiai földét; és elébb méne, és meg-szállá Rabbát: Dávid pedig Jerusalémbe vala, midõn Jóab Rabbát meg-verte és azt el-rõtotta. * Elvivé pedig Dávid a'Melkom koronáját a'féjéről, és egy talentom-nyomó aranyat találá abbã, és igẽ drága kõveket, és koronát chinála magának abból: a'várasnak-is igen sok prédáját vivé-el: * a'népet pedig, a'ki abban vala, ki-hozá: és chépeket, és gereblyéket, és vasazott szekereket jártata azokon; úgy hogy el-vágattatnának, és egybe-rontatnának: így chelekedék Dávid az Ammon fiainak minden városival: és viszsza-tére mindẽ népével Jerusalembe. * Ezek után had támada Gázerben a'Filistæusok-ellen: melyben Husati Sobokai meg-veré a'Rafaim nemzetségébõl-valo Safait, és meg-alázá õket. * Más had-is lõn a'Filistæusok-ellen, melybẽ meg-veré Adéodatus a'Betlehemi Saltus fia a'Getæus Góliat attyafiát, kinek dárdája nyele mint a'szõvõk zúgoly-fája vala. * De más had-is történék Getben, melybẽ egy igen hoszszú ember vala, kinek hat-hat újai valának, az-az, mindenestõl huszonnégy: ez-is az Rafa gyökeréből nemzetett vala. * Ez káromlá Izraëlt: és meg-veré õtet Jónatan Sámaának a' Dávid báttyának fia. Ezek a'Ráfa fiai Getben, kik el-húllának a'Dávid és az õ szolgai kezek-által.

2. Reg. 10. b. 7. & 12. a. 1.

XXI. Rész.

A' Sátan pedig Izraël-ellen támada: és fel-indítá Dávidot hogy meg-számlálná Izraëlt. * És monda Dávid Jóábnak, és a'nép fejedelminek: Mennyetek-el, és számlállyátok-meg Izraëlt Bersabeétõl-fogva Dánig: és hozzátok-meg nékẽ a' számát, hadd tudgyam. * És felele Jóab: Sokasítsa-meg az Úr az õ népét száz annyival, a' mint vagyon: nem te szolgaid-e minnyájan uram királyom? miért tudakozik ezẽ az én urã, melly vétekül tulajdonittatik Izraëlnek?

1. Reg. 24. a. 1. Infr. 27. 6. 24.

1. Paral. 19. 20.

* De

* De a' király beszéde hatalmasb lőn: és ki-méne Jóab, és el-járá egész Izraëlt; és viszsza-tére Jerusalembe. 4
* És bé-adá Dávidnak azok számát, a' kiket el-járt vala: és találtaték az egész Izraël száma, ezernyi ezer, és száz-ezer fegyver-fogható férfi: Judából pedig, négy-száz hetven-ezer hadakozó. 5
* Mert Lévit és Benjamint meg nem számlálta; mivelhogy Jóab kedve-ellen chelekedé a' király parancholattyát. 6
*Nem tetszék pedig az Istennek a' parácholat; és meg-veré Izraëlt. 7
*És móda Dávid az Istennek: Igen vétkeztem hogy ezt chelekedtem: kérlek, vedd-el a' szolgád hamisságát, mert esztelenül chelekedtem. 8
* És szólla az Úr Gadnak a' Dávid Látójának, mondván: 9
* Menny-el, és szólly Dávidnak, és mond meg-néki: Ezeket mongya az Úr: Három-kőzzül választást engedek néked: választ eggyet, a' mellyet akarsz, és meg-chelekeszem. 10
* És mikor Gad Dávidhoz jőtt vólna, monda néki: Ezeket mongya az Úr: Válazd-el a' mellyikét akarod: vagy három esztendeig az éhséget: 11
* vagy hogy három hólnapig fuss ellenségid-előtt, és az ő kardgyoktól meg ne menekedhess: vagy harmad napig az Úr kardgya, és dög-halál légyen a' földön, és az Úr Angyala őldőkőllyőn Izraëlnek minden határiban: most azért lássad mit felellyek annak a' ki engem küldőtt. 12
* És monda Dávid Gádnak: Minden-felől szorongattatom: de jobb nékem hogy az Ur kezeibe essem, mert sok az ő irgalmassága, hogy sem az emberek kezeibe. 13
* Bochátá azért az Úr dög-halált Izraëlre: és el-húllának Izraëlből hetven-ezer férfiak. 14
* És el-bochátá az Angyált Jerusalembe, hogy azt megverné: és midőn verettetnék, látá az Úr, és meg-kőnyőrűle a' chapásnak nagy-vóltán: és parancholá a' őlő Angyalnak: Elég, szűnnyék-meg már a' kezed. Az Úr Angyala pedig, a' Jebusæus Ornán szérője-mellett áll vala. 15
* És fel-emelvén Dávid a' szemeit, látá az Úr Angyalát állani az ég 's a' föld-kőzőtt, és a' mezítelen kardot kezében, és Jerusalem-ellen fordúlva: és mind ő 's mind a' vének, szőr-zakokba őltőzve, arczal a' földre esének. 16
*És monda Dávid az Istennek: Nem én vagyok-e, a' ki megparancholá hogy meg-számláltatnék a' nép? Én, a' ki vétkeztem; én, a' ki gonoszt chelekedtem: ez a' nyáj, mit érdemlett? Én Uram Istenem, fordúllyon kérlek reám a' kezed, és az atyám házára: a' te néped pedig ne verettessék. 17
* Az Úr Angyala pedig meg-parancholá Gadnak, hogy megmondaná Dávidnak, hogy fel-menne, és oltárt építene az Úr-Istennek a' Jebusæus Ornán szérőjén. 18
* Felméne azért Dávid a' Gad beszéde-szerént, mellyet néki szóllott vala az Úr nevével. 19
* Ornán pedig mikor feltekíntett vólna, és meg-látta vólna az Angyalt, és négy fiai ő-véle, el-rejtezének: mert az időben búzát nyomtat vala a' szérőben. 20
* Az-okáért mikor Dávid Ornánhoz menne, meg-látá őtet Ornán, és eleibe-indúla a' szerőből, és imádá őtet arczal a' földre borúlván. 21
* És monda néki Dávid: Add nékem a' te szérőd helyét, hadd építsek óltárt azon az Úrnak: úgy hogy a' mennyit ér, annyi ezűstőt végy érette, és szűnnyék-meg a' chapás a' népről. 22
* Monda pedig Ornán Dávidnak: Vedd-el, és azt chelekedgye az én uram királyom, a' mi néki tetszik: de ökrőket-is adok éppen-égő áldozatra, és chépeket fa-helyett, és búzát eledeli áldozatra: Mindent őrőmest adok. 23
* És monda néki Dávid király: Nem úgy lészen, hanem ezűstőt adok a' menyit ér: mert nem kell tőled el-vennem, és úgy áldoznom ingyen-valo éppen-égő áldozatokat az Úrnak. 24
*Ada azért Dávid Ornánnak a' helyért hatszáz igaz mértékű arany sikluſt. 25
* "És óltárt építe ott az Úrnak: és éppen-égő és békeséges áldozatokat tőn, és segétségűl hívá az Urat, és meg-halgatá őtet az égből tűz-által az éppen-égő áldozat óltárán. 26
* És parancholá az Úr az Angyalnak, és hűvelyébe tévé a' kardgyát. 27
* Dávid azért látván, hogy meg-halgatta vólna őtet az Úr a' Jebusæus Ornán szérőjében, mindgyárt áldozatokat tőn ott. 28
* Az Úrnak hajléka pedig, † mellyet Moyses chinált vala a' pusztában, és az éppen-égő áldozatok óltára, az időbé a' Gábaon magaságán vala. 29
* És nem mehete Dávid az óltárhoz, hogy ott kőnyőrgene az Úrnak; mert igen nagy félelemmel meg-rettent vala, látván az Úr Angyala kardgyát. 30

"2. Par. 3. a. 1.

† Exod. 36. a. 2.

XXII. Rész.

1 ES monda Dávid: Ez az Iſten
A háza, és ez az Iſraël éppen-é-
2 gő áldozattyának óltára. *És
meg-parancholá hogy egy-
be-gyűlnének minnyájan a'jövevé-
nyek Iſraël földéből, és azok-közzűl
kő-faragokat rendele, hogy köveket
vágnának, és faragnának, és meg-
3 építtetnék az Iſten háza. * És igen
ſok vaſat-is kéſzíte Dávid az ajtók
ſzegeinek, és a'tóldáſoknak és fogla-
láſoknak: és ſzámtalā mértékű rezet.
4 * A' czédrus-fákat meg ſem ſzám-
lálhattyák vala, mellyeket a'Sidó-
niuſok és Tyruſiak hoztak vala Dá-
5 vidnak. * És monda Dávid: Salomon
az én fiam kichiny és gyenge gyer-
mek: a'háznak pedig, mellyet az Úr-
nak akarok építtetni, ollyannak kel
lenni hogy minden tartományokban
híre légyen: az-okáért el-kéſzítem
néki a'mi ſzűkſég. És ez okért kéſzí-
te-el halála-előtt minden kőltſéget.
6 * És elő-hívá a'fiát Salomont: és
B meg-parancholá néki hogy házat
építene az Iſraël Urának Iſtenének.
7 * És monda Dávid Salomonnak:
Fiam, az vólt akaratom, hogy házat
építenék az én Uram Iſtenem nevé-
8 nek; * de az Úr beſzéde lőn hozzám,
mondván: Sok vért ontottál-ki, és
ſok hadakat viſeltél: nem építhetſz
házat az én nevemnek, annyi vért
9 ontván én-előttem: * a'fiu, ki néked
ſzűletik, igen chendeſz férfiu léſzen:
mert meg-nyúgodtatom őtet minden
ellenſégitől körös-körűl, és ez-okért
Békeſégeſnek hívattatik: és békeſé-
get és nyugodalmat adok Iſraëlbe
10 tellyes napjaiban: * †Ő épít házat az
C én nevemnek, és ő nékem fiam léſzē,
és én néki attya léſzek: és meg-erőſ-
ſítem az ő orſzágának királyi-ſzékét
11 Iſraëlen őrökké. * Moſt azért fiam,
az Úr légyen veled, és légy ſzeren-
chés, és építs házat a' te Uradnak Iſ-
tenednek, a'mint ſzóllott felőled.
12 * És adgyon az Úr néked okoſságot
és értelmet, hogy igazgathaſsad Iſ-
raëlt, és meg-őrizheſsed a' te Urad
13 Iſtened törvényét. * Mert akkor ne-
vekedhetel, ha meg-őrized a'paran-
cholatokat és itéleteket, mellyeket az
Úr Moyſeſnek parancholt hogy ta-
nítaná Iſraëlt: erőſsödgyél-meg, és
emberkedgyél: ne félly, ſe ne ret-

†2. Reg. 7. b. 13. Heb. 1. a. 5. 3. Reg. 5. a. 5.

14 tegj. * Imé én az én ſzegényſégem-
ben el-kéſzítettem az Úr háza kőlt-
ſégét, ſzáz-ezer talentom aranyat, és
ezernyi ezer talentom ezűſtőt: a'
réz pedig, és a' vas meg-mérhetet-
len, mert a'ſokaſága meg-halladgya
a'ſzámát: fákat és köveket kéſzítet-
15 tem minden ſzűkſégre. * Vannak
D igen ſok míveſid-is, kő-vágóid, kő-
míveſid, és fa-míveſid, és minden
meſterſéges mívekre okos meſter-
16 emberid, * aranyra és ezűſtre és réz-
re és vaſra, melynek ſzáma ninchen.
Kelly-fel azért, és építs, és az Úr ve-
17 led léſzen. * És paranchola Dávid
Iſraëlnek mindē fejedelminek, hogy
18 ſegétenék a'fiát Salomont. * Láttyá-
tok, ugymond, hogy a'tí Uratok Iſ-
tentek veletek vagyon, és nyugodal-
mat adott néktek körös-körűl, és
minden ellenſégteket kezetekbe ad-
ta, és meg-hóldolt a'főld az Úr-előtt,
19 és az ő népe-előtt. * Az-okáért arra
adgyátok ſzíveteket és lelketeket,
hogy a'tí Uratokat Iſtenteket kereſ-
ſétek: és kellyetek-fel, és építtſetek
Szent-helyt az Úr-Iſtennek, hogy
bé-viteſsék az Úr ſzövetſége ſzekré-
nye, és az Úrnak ſzenteltetett edé-
nyek, a'házba, melly az Úr nevének
építtetik.

XXIII. Rész.

1 AZ-okáért Dávid vén és tel-
A lyes napokkal lévén, királ-
lyá rendelé a'fiát Salomont
2 Iſraëlen. * És egybe-gyűj-
té Iſraëlnek minden fejedelmit, és a'
3 Papokat, és a'Levítákat. * És meg-
ſzámláltatának a' Levíták harmincz
eſztendőtűl-fogva, és fellyebb: és
találtatának huſzon-nyólcz ezer
4 férfiak. * Ezek-közzűl válaſztatá-
nak, és el-oſztatának az Úr háza ſzol-
gálattyára, huſzon-négy ezeren:
pallérok pedig és bírák, hat ezeren:
5 * Ajtón-állók pedig, négy ezeren:
és ugyan annyi énekeſek énekelvén
az Urnak muſika ſzerſzámokkal,
mellyeket chinált vala az énekléſre.
6 * " Es el-oſztá őket Dávid a'Lévi
fiainak rendi-ſzerént, tudn'illik,
Gerſonnak, és Kaátnak, és Merarí-
7 nak rendi-ſzerént. * A'Gerſon fiai:
8 * Léedán és Sémei. A' Léedán fiai:
Jáhiel fejedelem, és Zétan és Jóel,
9 hárman. * A' Semei fiai: Sálomit
és Hoſiel és Aran, hárman: ezek

" Sup. 6. a. 1.

1. Paral. 22. 23.

a'Lée-

a' Léedán nemzetſéginek fejedelmi.
* A' Semei fiai pedig: Lehet és Ziza és Jáus és Bária: és ezek a' Semei fiai, négyen. * Lehet pedig, elſő vala, Ziza a' máſodik: Jáuſnak pedig, és Bariának nem vala igen ſok fiok, és azért egy nemzetſégbe, és egy házba ſzámláltatának. * A' Káat fiai: Amram és Iſaár, Hebron és Oziel, négyen. * † Az Amram fiai: Aaron és Moyſes. " És el-válaſztaték Aaron hogy a' Szentek-ſzentében ſzolgálna, ő és az ő fiai örökké, és jo illatot égetne az Úrnak az ő rend-tartáſa-ſzerént, és áldaná az ő nevét örökké.
* Moyſeſnek-is az Iſten emberének fiai, a' Lévi nemzetſégébe ſzámláltatának. * A' Moyſes † fiai: Gerſom, és Eliezer. * A' Gerſom fiai: Subuel, az első. * Az Eliezer fiai pedig, valának: Rohobia az első: és nem valának Eliezernek több fiai. A' Rohobia fiai pedig igen meg-ſokaſodának.
* Az Iſaár fiai: Sálomit az első. * A' Hebron fiai: Jeriáu az első, Amarias máſodik, Jahaziel harmadik, Jekmaám negyedik. * Az Oziel fiai: Mika az első, Jéſia máſodik. * A' Mérari fiai: Moholi, és Muſi. A' Moholi fiai: Eléazar, és Czis. * Meg-hala pedig Eléazar, és nem valának fiai, hanem leányi: és el-vévék őket az attyok-fiai a' Czis fiai. * A' Muſi fiai: Moholi és Eder és Jerimot, hárman.
* Ezek a' Lévi fiai az ő rokonſágok, és chelédek-kőzőtt, rend-ſzerént fejedelmek, fejenként meg-ſzámláltatván, kik az Úr házának ſzolgálattyában forgódnak vala, húſz eſztendőtűl-fogva, és fellyebb. * Mert monda Dávid: Nyugodalmat adott az Iſraël Ura Iſtene az ő népének, és Jeruſalemet lakó-helyűl adta örökké.
* És nem léſzen többé a' Leviták tiſzti, hogy a' hajlékot hordozzák, és annak minden ſzolgálattyára-való edényit. * És Dávidnak leg-utólſo parancholati-ſzerént, ſzámláltaſsék-meg a' Lévi fiainak ſzáma, húſz eſztendőtűl-fogva és fellyebb. * És légyenek az Aaron fiainak keze-alatt az Úr háza ſzolgálattyára, a' pitvarokban, és kamarákban, és a' tiſztúláſnak helyén, és a' Szent-helyben, és az Úr temploma ſzolgálattyának minden munkáiban. * A' papok pedig, a' kitőtt kenyereken, és a' ſzemlye liſzt áldozattyán, és a' kováſztalan pogáchákon, és a' ſerpenyűn, és hogy pergellyenek, és minden mérő ſzerſzámokō, és mértékekē. * A' Leviták pedig, hogy elő-állyanak reggel az Úrnak hálát adni és énekleni: és haſonló-képpē eſtve * mind az Úr éppenégő áldozatinak bé-mutatáſában, 's mind a' ſzombatokon és a' hólnapok első napjain és egyéb innepeken, ſzám-ſzerént, és minden dolgoknak czeremoniáin ſzűntelen az Úr-előtt.
* És meg-őrizzék a' ſzövetſég hajléka rend-tartáſit, és a' Szent-hely ſzer-tartáſát, és az Aaron fiai az ő attyok-fiai rend-tartáſát, hogy az Úr házában ſzolgállyanak.

XXIV. Rész.

AZ Aaron fiainak el-oſztáſi pedig ezek valának: Az Aaron fiai: Nádab és Abiu, és Eléazar és Itamar. * † Meghalának pedig Nádab és Abiu, az ő attyok-előtt magzatok-nélkűl: és a' papſágot Eléazar és Itamar viſelé. * És el-oſztá őket Dávid, az-az, Sádokot az Eléazar fiai-kőzzűl, és Ahiméleket az Itamár fiai-kőzzűl, az ő rendek és ſzolgálattyok-ſzerént. * És ſokkal több fő emberek találtatának az Eléazar fiai-kőzzűl, hogy-ſem az Itamar fiai-kőzzűl. Rendele pedig nékik, az-az, az Eléazar fiainak, tizen-hat fejedelmet a' chelédek-ſzerént: és az Itamar fiainak, az ő chelédek 's házok ſzerént, nyólczat. * Sorſal oſztá-el pedig egy-más-kőzőtt mind a' két nemzetſéget: mert a' Szent-hely fejedelmi, és az Iſten fejedelmi valának, mind az Eléazar fiai-kőzzűl, 's mind az Itamar fiai-kőzzűl. * És bé-írá őket a' Natánaël fia Semeías Levita íro-deák, a' király-előtt, és a' fejedelmek, és Sádok pap, és az Abjatar fia Ahimélek, és a' papi 's a' Levitai chelédek fejedelmi-előtt: eggyikét az Eléazar házát, melly a' többinek előtte jár vala: és a' máſikat, az Itamar házát, melly-alatt valának a' többi. * Az első ſors pedig Jojaribra eſék, a' máſodik Jedeire, * a' harmadik Harimra, a' negyedik Seorimra, * az ötődik Melkiára, a' hatodik Maimánra, * a' hetedik Akkoſra, a' nyólczadik Abiára, * a' kilenczedik Jeſuára, a' tizedik Sekeniára, * a' tizen-eggyedik Eliaſibra, a' tizen-kettődik Jaczimra, * a' tizen-harmadik Hopfára, a' tizen-

Levit. 10. a. 1.

† Num. 3. a. 4.

1. Paral. 23. 24.

negyedik

negyedik Isbaábra, * a'tizen-ötödik 14
Belgára, a'tizen-hatodik Emmerre, B
* a' tizen-hetedik Hézirre, a'tizen- 15
nyólczadik Afsefre, * a' tizen-kilen- 16 5
czedik Feteïára, a'hufzadik Hezeki-
elre, * a' hufzon-eggyedik Jákinra, 17
a'hufzon-kettödik Gámulra, * a'hu- 18
fzon-harmadik Dalajaúra, a'hufzon-
negyedik Máaziaúra. * Ezek az ö fze- 19 6
rek az ö fzolgálattyok-fzerént, hogy C
az Úr házába mennyenek, és az ö
rend-tartáfok-fzerént, az attyoknak
Aaronnak keze-alatt; a'mint meg-
parancholta vala az Ifraël Ura Iftene.
* A'Lévi fiai-közzül pedig, kik hátra 20 7
valának, az Amram fiai-közzül Su-
baël vala, és a'Subaël fiai-közzül, Je-
hedéia. * A'Rohobia fiai-közzül-is, 21 8
Jéfias fejedelem. * Az Ifaári fia pedig, 22
Sálemot, és a'Sálemot fia Jahat: * és 23
ennek elsö fia Jeriáu, mafodik Ama-
rías, harmadik Jaháziel, negyedik
Jekmaán. * Az Oziel fia, Mika: a' 9
Mika fia, Samir: * A'Mika attyafia, 24 C
Jefia: és a'Jefia fia, Zakarías. * A Mé- 25
rari fiai: Moholi és Mufi. Az Oziáu 26 10
fia, Benno. * A'Mérari fia-is: Oziáu, D 11
és Sóam és Zakur és Hebri. * A'Mo- 27
holi fia pedig: Eléazar, kinek nem va- 28 12
lának magzati. * A' Czis fia pedig, Je- 29 13
rámeel. * A'Mufi fiai: Moholi, Eder, 30 14
és Jérimot. ezek a' Lévi fiai az ö nem-
zetségek háza-fzerént. * És ezek-is 31 15
forfot vetének az ö attyok-fiai az Aa-
ron fiai ellenekben, Dávid király-
elött, és Sádok és Ahimélek és a' pa- 16
pi 's a' Levítai chelédek fejedelmi-e-
lött, mind a'nagyok 's mind a'kichi-
nyek: egy-aránt ofztya vala el a'fors 17
minnyájokat.

XXV. Rész.

AZ-okáért Dávid és a' fere- 1 18
gek bírái, el-válafzták a' A
fzolgálatra az Afaf és Hé- 19
man és Iditun fiait: kik czi-
tarákkal, és orgonákkal, és czimbal-
mokkal porfetálnának, az ö fzámok-
fzerént, a'reájok bízott tifztben fzol-
gálván. * Az Afaf fiai-közzül: Zak- 2 20
kur és Jófef és Natánia és Afarela, az
Afaf fiai: az Afaf keze-alatt, ki a'ki- 21
rály-mellett profétál vala. * Ofztán 3 22
Iditun: az Iditun fiai; Godolías, Sori,
Jefeias es Hafabías és Matatías, ha-
tan, az ö attyoknak Iditunnak keze-
alatt, ki czitarával profétál vala a' 23
hálá-adáfokon, és az Úr dichéretin.
* Héman-is: A' Héman fiai; Bok- 4 24
cziáu, Mataniáu, Óziel, Subuel és
Jérimot, Hananías, Hanáni, Eliata,
Geddelti és Romemtiezer és Jesba-
kafsa, Mellot, Ótir, Mahaziot. * ezek 5
mind a'Héman fiai a'király Látójáé
az Iften befzédiben, hogy fel-magafz-
talná a'fzarvat: és az Iften tizen-négy
fiat, és három leányt ada Hemánnak.
* Minnyájan az ö attyok keze-alá 6
valának rendelve, hogy az Úr tem-
plomábã énekelnének czimbalmok-
kal, és orgonákkal, és czitarákkal, az
Úr háza fzolgálattyára a'király-mel-
lett; Afaf-alá tudn'illik, és Iditun's
Hémán-alá. * Azoknak fzámok pedig 7
az ö attyok-fiaival, kik az Úr énekét
taníttyák vala, minnyájan túdófok,
két-fzáz vólt 's nyólczvan-nyólcz.
* És forfokatvetének az ö rendek-fze-
rént, egy-aránt mind a'nagy's mind
a'kichiny, a'túdós 's a'tudatlã egyen-
lö-képpẽ. * És az elsö fors az Afaf fiá- 9
ra Jófefre eſék. A'mafodik Godoliára,
magára és az ö tizẽ-két fiaira 's attya-
fiaira. * A'harmadik, Zákurra, és az ö 10
tizen-két fiaira 's attyafiaira. * A' ne- 11
gyedik Ifarira, és az ö tizen-két fiaira
's attyafiaira. * Az ötödik, Nataniáfra, 12
és az ö tizen-két fiaira 's attyafiai-
ra. * A'hatodik, Bokcziaúra, és az ö 13
tizen-két fiaira 's attyafiaira. * A'he- 14
tedik Ifreelára, és az ö tizen-két fiai-
ra 's attyafiaira. * A'nyólczadik, Je- 15
faiáfra, és az ö tizen-két fiaira 's attya-
fiaira. * A' kilenczedik, Mataniáfra, 16
és az ö tizen-két fiaira 's attyafiaira.
* A'tizedik, Semeiáfra, és az ö tizen- 17
két fiaira 's attyafiaira. * A'tizen-eg- 18
gyedik, Azáreelre, és az ö tizen-két
fiaira 's attyafiaira. * A'tizẽ-kettödik, 19
Hafabiáfra, és az ö tizen-két fiaira 's
attyafiaira. * A' tizen-harmadik, Su- 20
baëlre, és az ö tizẽ-két fiaira 's attyafi-
aira. * A'tizen-negyedik, Matatiáfra, 21
és az ö tizẽ-két fiaira's attyafiaira. * A' 22
tizen-ötödik, Jerimotra, és az ö tizen-
két fiaira s' attyafiaira. * A'tizen-ha- 23
todik, Hananiáfra, és az ö tizen-két
fiaira 's attyafiaira. * A'tizen-hetedik 24
Jesbakafsára, és az ö tizen-két fiaira
's attyafiaira. * A' tizen-nyólczadik, 25
Hanánira, és az ö tizen-két fiaira 's at-
tyafiaira. * A'tizen-kilenczedik, Mel- 26
lótira, és az ö tizen-két fiaira 's attya-
fiaira. * A'hufzadik, Eliatára, és az ö 27
tizen-két fiaira 's attyafiaira. * A'hu- 28
fzon-eggyedik, Ótirra, és az ö tizen-
két fiaira 's attyafiaira. * A'hufzon- 29

kettődik, Geddeltire, és az ő tizen-
két fiaira 's attyafiaira. * A' huſzon- 30
harmadik, Mahaziotra, és az ő tizen-
két fiaira 's attyafiaira. * A' huſzon- 31
negyedik, Romemtiezerre, és az ő ti-
ten-két fiaira 's attyafiaira.

XXVI. Rész.

AZ ajtón-állóknak el-rende- 1
léſe pedig: A' Koríták-kőz- A
zűl, a' Kóre fia Meſelémia,
ki az Aſaf fiai-kőzzűl vólt.
* A' Meſelémia fiai: Zakarías az első- 2
ſzűlőtt, máſodik Jádihel, harmadik
Zabadías, negyedik Jatánaël, * ő tő- 3
dik Elam, hatodik Jóhanan, hetedik
Elioénai. * Az Obededom fiai pedig: 4
Semeïas az első-ſzűlőtt, máſodik Jó-
zabad, harmadik Jóaha, negyedik
Sakar, ő tődik Natánaël, * hatodik 5
Ammiel, hetedik Iſsakár, nyólczadik
Follati: mert meg-áldotta őtet az Úr.
* Az ő fiának pedig Semeinek, fiak 6
ſzűletének, az ő chelédek előttők-já-
rói: mert igen erős férfiak valának.
* A' Semei fiai azért: Otni és Ráfaël, 7
és Obed, Elzabad, az ő attyafiai igen
erős férfiak: Eliu-is és Samakías.
* Minnyájan ezek, Obededom fiai- 8
kőzzűl: ő-magok, és a' fiok, és az ő
attyokfiai igen erőſsek a' ſzolgálatra,
Obedédomtól hatvan-ketten. * A' 9
Meſelémia fiai pedig, és azoknak at-
tyok-fiai igen vaſtagok, tizen-nyól-
czan. * Hoſától pedig, az-az, a' Mé- 10
rari fiai-kőzzűl: Semri a' fejedelem B
(mert nem vala első-ſzűlőtte, és az-
ért tette vala őtet fejedelemmé az at-
tya.) * máſodik Helczias, harmadik 11
Tabélias, negyedik Zakarías, min-
nyájan ezek a' Hoſa fiai és attyafiai,
tizen-hárman. * Ezek ajtón-állókká 12
rendeltetének, hogy úgy mint a' ví-
gyázáſok fejedelmi mindenkor, mint
az attyokfiai-is, az Úr házában ſzol-
gálnának. * Egy-aránt vetének azért 13
ſorſokat, a' kichinyekre-is, a' nagyok-
ra-is, az ő chelédek-ſzerént, minde-
nik kapura. * A' Nap-keleti ſors az- 14
ért, Selemiáſra eſék. A' fiára pedig
Zakariáſra, igen okos és túdós férfi-
úra, az Éſzaki réſz eſék ſorſúl. * Obe- 15
dedomra pedig 's a' fiaira, a' Déli: a'
melly réſzre a' vének gyűlekőzeti há-
za vala. * Séfimre és Hoſára, a' Nap- 16
nyúgati, a' kapu-mellett, melly a' há-
go útára viſzē: őrizet az őrizet ellené-
ben. * Nap-keletre pedig, hat Levíta: 17

és Éſzákra napjában négy: Délre-is
haſonló-képpen napjában négy: és
a' hol a' gyűlekőzet vala, ketten-ket-
ten. * Az ajtón-állók kamarátſkái- 18
ban-is Nap-nyúgatra, négyen az ú- C
tón, és ketten-ketten egy-egy kama-
rátſkában. * Ezek az ajtón-állók- 19
nak, a' Mérari 's a' Kóre fiainak el-oſz-
táſok. * Akiás pedig az Iſten háza 20
kinchein és a' ſzent edényeken. A'
Lédán fiai, a' Gerſonni fiai: * Le- 21
dánból a' chelédek fejedelmi; Le-
dan és Gerſonni, Jehieli. * A' Jehieli 22
fiai: Zátan, és Jóel az ő attyafiai, az Úr
háza kinchein. * Az Amramíták és 23
Iſaaríták, és Hebroníták, és Ozihelí-
ták-kőzzűl-is. * Subaël pedig, Ger- 24
ſomnak a' Moyſes fiának fia, a' kin-
chek fő gőd-viſelője. * Az ő attyafiai- 25
is Elíezer, kinek fia Rahabia, és ennek
fia Iſaías, és ennek fia Jóram, ennek
fia-is Zekri, és ennek fia Selemit. * Ő- 26
maga Selemit, és az attyafiai a' ſzent
kincheken, mellyeket Dávid király
ſzentelt, és a' nemzetſégek fejedelmi,
és az ezeredeſek, és ſzázadoſok, és a'
ſeregek hadnagyi, * a' hadakból, és 27
a' harczok nyereſégiből, mellyeket az D
Úr temploma épűletire, és eſzkőzire
ſzenteltek vala. * Ezeket pedig mind 28
Sámuel a' Láto ſzentelé-meg, és a'
Czis fia Saul, és a' Ner fia Abner, és a'
Sarvia fia Jóab: minnyájan, a' kik
azokat Selemit és az attyafiai kezek-
által ſzentelték vala. * Az Iſaáríták 29
előttők-járója pedig Konenías vala,
és az ő fiai, a' kűlső dolgokban Iſraë-
len, hogy őket tanitanák és itélnék.
* A' Hebronítak-kőzzűl pedig, Ha- 30
ſabías, és az attyafiai igē erős férfiak,
ezer hét-ſzázan, előttők járói valá-
nak Iſraëlnek, a' Jordánon-túl Nap-
nyúgatra, az Úrnak minden dolgai-
ban, és a' király ſzolgálattyában. * A' 31
Hebroníták fejedelme pedig Jéria va-
la, az ő chelédek és rokonſágok-ſze-
rént. A' Dávid orſzágának negy-
venedik eſztendejében ſzámláltatá-
nak-meg, és találtatának igen
erős férfiak Jázer-Gálaádban, * és 32
az ő vaſtagb-idejű attyok-fiai, két-
ezeren hét-ſzázan a' nemzetſégek fe-
jedelmi. Dávid király pedig eleikbe
helyhezteté őket a' Rubenítáknak és
Gadítáknak, és a' Manaſse fél nem-
zetſégének, az Iſtennek 's a' király-
nak minden ſzolgálattyá-
ban.

XXVII. Rész.

AZ Iſraël fiai pedig az ő ſzámok-ſzerént, a' nemzetſégek fejedelmi, ezeredeſek és ſzázadoſok, és tiſzt-tartók, kik a'királynak az ő ſeregek-ſzerént ſzolgálnak vala, ki's bé-menvén mindé hólnapban eſztendő-által, mindenik huſzon-négy ezernek vala előtte-járója. * Az első ſeregnek az első hólnapban, a' Zabdiel fia Jesboam vala előtte-járója, és ő-alatta huſzon-négy ezeren. * A' Fáres fiai-közzűl, minden fejedelmeknek fejedelme a'hadban az első hólnapban. * A' második hólnapnak ſeregét Ahohi Dúdia bírja vala, és ő-utánna más Maczellot-nevű, ki egy réſzét igazgattya vala a' huſzon-négy ezerű ſeregnek. * A' harmadik ſereg fejedelme-is a'harmadik hólnapban, a' Jójada fia Banaias pap vala, és az ő réſzében-is huſzon-négy ezeren. * Ez a' Banaias a'harmincz-között leg-erősebb, és a'harmincz-fölött: előtte járója pedig az ő seregének Amizabad vala az ő fia. * Negyedik, a' negyedik hólnapban, a' Jóab öttſe Aſahel: és ő-utánna a'fia Zabadías: és az ő ſeregében huſzon-négy ezeren. * Ötödik fejedelem, az ötödik hólnapban, Jézeri Sámaot: és az ő ſeregében huſzon-négy ezeren. * Hatodik, a'hatodik hólnapban, Tékuai Híra az Akczes fia: és az ő ſeregében huſzon-négy ezeren. * Hetedik, a' hetedik hólnapban, Falloni Helles az Efraim fiai-közzűl: és az ő ſeregében huſzon-négy ezeren. * Nyólczadik, a'nyólczadik hólnapban, Huſati Sobokai, a' Zárahi gyökeréből: és az ő ſeregében huſzon-négy ezeren. * Kilenczedik, a'kilenczedik hólnapbã, Anatoti Abiezer a' Jemini fiai-közzűl: és az ő ſeregében huſzon-négy ezeren. * Tizedik, a' tizedik hólnapban, Márai, ő-is Netofati a'Zárai gyökeréből: és az ő ſeregében huſzon-négy ezeren. * Tizen-eggyedik, a'tizen-eggyedik hólnapban, Faratoni Banaías az Efraim fiai-közzűl: és az ő ſeregében huſzon-négy ezeren. * Tizen-kettődik, a'tizen-kettődik hólnapban, Netofati Hóldai, a' Gotóniel gyökeréből: és az ő ſeregében huſzon-négy ezeren. * Az Iſraël nemzetſéginek előttök-járói pedig, valának; a' Rubenítáknak, Elíezer fejedelem a'Zekri fia: a' Simeonítáknak, Safátias fejedelem a' Máaka fia: * a' Levítáknak, a'Kámuel fia Haſabias: az Aaronítáknak, Sádok. * Judának, a'Dávid báttya Eliu: Iſsakárnak, a'Mihály fia Amri: * a'Zabulonítáknak, az Abdiás fia Jeſmaías: a' Neftalitáknak, az Ozriel fia Jérimot: * az Efraim fiainak, az Ozaziu fia Ósee: a'Manaſse fél nemzetſégének, a'Fadaías fia Jóel: * és a' Manaſse fel nemzetſégének Gálaádban, a'Zakarías fia Jaddo: Benjaminnak pedig, az Abner fia Jáſiel: * Dannak pedig, a'Jéroham fia Ezrihel: ezek az Iſraël fiainak fejedelmi. * Nem akará pedig Dávid meg-ſzámlálni a' húſz eſztendő alatt-valókat; mert meg-mondotta vala az Úr, hogy meg-ſokasítaná Iſraëlt mint az ég chillagit. * " A' Sarvia fia Jóab kezdette vala meg-ſzámlálni: nem-is végezé-el, mert ezért harag gerjedett vala Iſraëlre: és azok ſzáma, kik meg-ſzámláltattak vala, ez-okért nem írattaték a' Dávid király hiſtoriáiba. * A' király kinch-tartója pedig Azmot vala az Adiel fia. azoknak pedig a' kincheknek, mellyek a'váraſokban, és a'falukban, és a'tornyokban valának, gond-viſelője vala az Ozías fia Jónatan. * A'paraſzti munkának pedig, és a'ſzántóknak kik a'földet mivelik vala, gond-viſelője vala a'Kelub fia Ezri: * és a' ſzőlő-míveſeknek, Rómati Semeías: a'bor pinczéknek pedig, Afoni Zabdias. * mert az olaj 's a'füge-fáknak, mellyek a'mezőſégen valának, Gederiti Bálanán: az olaj bóltoknak pedig, Jóas. * A'chordáknak pedig, mellyek Sáronban legeltettetnek vala, gond-viſelője vala Sároni Setrai: és az ökröknek a'völgyekben, az Adli fia Sáfat: * a'tevéknek pedig, Iſmaheli Ubil: és a'ſzamároknak, Meronati Jadaias: * és a' juhoknak, Agaræus Jaziz. ezek mind, a' Dávid király marhájának fejedelmi. * Jónatan pedig a' Dávid attyának báttya, tanáts, okos és tűdős férfiu: Ő és a' Hakamoni fia Jáhiel, a' király fiaival valának. * Akitofel-is a'király tanátſa, és Araki Kúſai a'király baráttya. * Akitofel-után, a' Banaías fia Jójada, és Abjatar vólt.

A'király hada fejedelme pedig Jóab vala.

" Sup. 21. a. 2.

XXVIII. Rész.

EGybe-hívá azért Dávid Iſraëlnek minden fejedelmit a nemzetſégek vezérit, és a'ſeregek elöttök-járóit, kik a' királynak ſzolgálnak vala: az ezeredeſeket 's a' ſzázadoſokat-is, és a'kik gond-viſelői valának a' király marhájának és jóſzáginak, és az önnön fiait a'komornyikokkal, és a'hatalmaſokat, és a'hadnak leg-vaſtagbit, Jeruſalembe. * És midőn fel-kőlt vólna a'király, és meg-állott vólna, monda: Halgaſsatok engem én atyámfiai, és én népem. Gondoltam hogy házat építenék, melyben meg-nyugodnék az Úr ſzövetſégének ſzekrénye, és a' mi Iſtenünk lábainak ſámolya; és az építéſre mindeneket el-keſzítettem.
†2. Reg. 7. b. 13. * Az Iſten pedig monda nékem: † Ne épits házat az én nevemnek, mivelhogy hadakozo férfiu vagy, és vért ontottál. * Hanem engem válaſztott az Iſraël Ura Iſtene az atyámnak egéſz házából, hogy király leñék Iſraëlen örökké: mert Judából válaſztott fejedelmeket: a'Juda házából pedig, az atyám házát: és az atyámnak fiaiközzül, tetſzett néki hogy engem válaſztana királynak egéſz Iſraëlen.
" Sap. 9. b. 7. * " De az én fiaim-közzül-is (mert ſok fiakat adott nékem az Úr) a'fiamat Salomont válaſztotta, hogy az Úr országának királyi-ſzékibe ülne Iſraëlen, * és monda nékem: Salomon a'te fiad építi-meg az én házamat, és az én pitvarimat: mert őtet magamnak fiammá válaſztottam, és én néki attya léſzek. * És meg-erősítem az ő országát örökké, ha álhatatoſon meg-chelekeſzi az én parancholatimat, és itéletimet, a'mint ma-is. * Moſt azért Iſraëlnek egéſz gyüleközete-előtt, a'mi Iſtenünk hallására, őrizzétek-meg, és kereſsétek a' mi Urunknak Iſtenünknek minden parancholatit: hogy a'jo Földet bírjátok, és azt a'fiaitoknak hadgyátok utánnatok örökké: * Te pedig fiam Salomon, tudgyad az atyád Iſtenét, és ſzolgálly néki tekélletes ſzívvel, és
† Pſal. 71. b. 10. kész akarva: † mert minden ſzíveket meg-vizgál az Úr, és az elméknek minden gondolatit érti. Ha kereſed őtet, meg-találod: ha pedig el-hágyod őtet, él-vét téged örökké. * Moſt azért, mivel téged válaſztott az Úr, hogy fel-épitſed a'Szent-hely házát, erősſödgyél-meg, és végezdel. * Dávid pedig a' fiának Salomonnak formáját adá a'tornácznak, és a' templomnak, és a'pinczéknek, és a' vachorálo-helynek, és a'belső kamaráknak, és a'kegyelem házának, * és mind az el-gondolt pitvaroknak-is, és a'kamaráknak körös-körül az Úr háza kincheire, és a'meg-ſzételtetett kinchekre; * és a'Papok 's a'Leviták rendinek el-oſztáſát, az Úr házának minden dolgaira, és az Úr temploma ſzolgálattyának mindé edényire. * Aranyat mérve a'ſzolgálatnak mindé edényire. Ezüſtöt-is ki-mérve, az edényeknek és míveknek külömbſégéhez-képeſt. * De az arany gyertya-tartókra-is, és azok lámpáſira aranyat, mindenik gyertya-tartónak és lámpáſnak mértékéhez-képeſt. Haſonlóképpé az ezüſt gyertya-tartókra-is, és a' lámpáſira, a' mértéknek külömbſégéhez-képeſt ada méretett ezüſtöt. * A'ki-töltt kenyerek aſztalira-is ada aranyat az aſztalok külömbſégéhez-képeſt: haſonló-képpen ezüſtöt más ezüſt aſztalokra-is. * A' villátſkákra-is, és a'chéſzékre, és temiényezőkre, tiſzta aranyból, és az arany oroſzlányotſkákra, a'mértéknek mi-vóltaſzerént oſztogata mérve mindenik oroſzlányotſkára. Haſonló-képpen az ezüſt oroſzlányokra-is külömb mértékű ezüſtöt válaſzta. * Az oltárra pedig, mellyé a'jo illat égettetik, tiſzta aranyat ada: hogy abból a'ſzárnyokat ki-terjeſztő, és az Úr ſzövetſége ſzekrényét bé-födő Kerubimoknak haſonlatoſsága lenne. * Mindenek, ugymond, az Úr kezével írattatván jutottak hozzám, hogy a'formának minden mívét érteném. * Monda-is Dávid a'fiának Salomonnak: Emberkedgyél, és erősſödgyél, és chináldmeg: ne félly, és ne rettegj: mert az én Uram Iſtenem veled léſzen, és nem hágy téged, ſem el nem hágy, míg el-végezed az Úr háza ſzolgálattyának minden mívét. * Imé a' Papok és Levitak el-oſztáſi, az Ur házának minden ſzolgálattyára veled vannak, és kéſzek, és mind a' fejedelmek 's mind a' nép minden parancholatidat meg tudgyák cheleked-
ni.

XXIX. Rész.

ES szólla Dávid király az egész gyülekezetnek: Egyedül a' fiamat Salomont választotta az Isten, még gyermeket és gyengétskét: a' dolog pedig nagy, mert nem embernek hanem Istennek készíttetik lakó-hely. * Én pedig tellyes erővel el-készítettem az én Istenem háza költségét: Aranyat az arany, és ezüstöt az ezüst, rezet a' réz, vasat a' vas, fákat a' fa edényekre: és ónyx köveket, és úgymint festetteket, és külömb-külömb színyüeket, és minden drága követ, és Páriumi márványt bévségesen: * és ezek-fölött, a' miket az én Istenem házába bé-mutattam az én sajátomból arányat és ezüstöt, adok az én Istenem templomához, azoktól meg-válva, mellyeket a' szent házhoz készítettem. * Három-ezer talentom aranyat az Ófiri arányból; és hét-ezer talentom próbált ezüstöt, a' templom falainak aranyazására. * És, valahol arany szükség, arányból; és valahol ezüst szükség, ezüstből légyenek a' mívek a' mesterek keze-által: és a' ki magától ád, ma töltse-meg a' kezét; és a' mit akar, mutassa-bé az Úrnak. * Igérének azért a' chelédek fejedelmi, és az Izraël nemzetségeinek fő emberi, és az ezeredesek, és a' századosok, és a' király jószáginak fejedelmi. * És adának az Isten háza mívére öt-ezer talentom, és tíz-ezer garas aranyat: tíz ezer talentom ezüstöt, és tizen-nyólcz ezer talétom rezet: száz-ezer talentom vasat-is. * És valakinél kövek találtatának, az Úr háza kincseibe adák, Gersoni Jáhiel keze-által. * És vígada a' nép midőn az ajándékokat magoktól igérnék: mert tellyes szívből adgyák vala azokat az Úrnak: de Dávid király-is nagy örömmel vígada. * És áldá az Úrat az egész sokaság-előtt, és monda: Áldott vagy az atyánknak Izraëlnek Ura Istene öröktől-fogva örökké. * Tiéd Uram a' fölség, és a' hatalom, és a' dicsőség, és a' győzedelem: és néked a' dicséret: mert mind a' mik az égben vannak, és a' földön, tiéid: tiéd Uram az ország, és te minden fejedelmek-fölött vagy. * Tiéd a' gazdagság, és tiéd a' dicsőség: te mindeneken uralkodol, kezedben az erő és a' hatalom: kezedben a' nagyság, és mindeneknek birodalma. * Most azért, mi Istenünk, hálát adunk néked, és dicsérjük a' te dicsőséges nevedet. * Ki vagyok én, és kicsoda a' népem, hogy mind ezeket igérhessük néked? mindenek tiéid; és a' miket a' te kezedből vettünk, azokat adtuk néked. * Mert szarándokok vagyunk előtted, és jövevények, mint minden atyáink. † A' mi napjaink mint az árnyék a' földön, és semmi késedelem nincsen. * Mi Urunk Istenünk, e' bévség, mellyet készítettünk hogy a' te szent nevednek ház építtessék, mind a' te kezedből vagyon, és mindenek tiéid. * Tudom én Istenem, hogy a' szíveket meg-probálod, és az együgyűséget szereted; ázért én-is szívemnek együgyűségében vígan oda adtam mind ezeket: és a' te népedet, melly itt találtatott, nagy örömmel láttam hogy bé-adta néked az ajándékokat. * A' mi atyáinknak Abrahámnak, és Isaáknak, és Izraélnek Ura Istene, őrizd-meg örökké ez ö szívök akarattyát, és mindenkor maradgyon-meg ez az szándék a' te tiszteletedre. * A' fiamnak Salomonnak-is adgy tekélletes szívet, hogy meg-őrizze a' te parancholatidat, a' bizonyságidat, és czeremoniáidat, és mindeneket meg-mivellyen: és építtse-meg a' házat, melynek költségét el-készítettem. * Parancholá pedig Dávid az egész gyülekezetnek: Álgyátok a' mi Urunkat Istenünket. És az egész gyülekezet áldá az ö attyok Urát Istenét: és le-hajlának, és imádák az Istent, és az-után a' királyt. * És áldozatokat tőnek az Úrnak: és éppen-égő áldozátúl áldozának másod napon, ezer tulkot, ezer kost, ezer bárányt, azoknak eledeli áldozatival, és minden rend-tartással nagy bévségesen egész Izraélért. * És evének, és ivának az Úr-előtt azon nap nagy vígasággal. * " És másodszor kenék-meg a' Dávid fiát Salomont: Fejedelemmé kenék pedig őtet az Úrnak, és Sádokot fő pappá. * És Salomon az Úrnak királyi-székibe üle királyül az attyáért Dávidért, és mindeneknek tetszék: és egész Izraél engede néki. * Sőt minnyájan a' fejedelmek-is, és a' hatalmasok, és Dávid királynak mindé fiai kezet adának, és

1	13		
A	D		
	14		
2			
	15	† Sap. 2. b. 5.	
	16		
3	17		
4	E		
B			
	18		
5			
	19		
6			
	20		
7			
	21		
8			
C			
9	F		
	22	" 2. Reg. 1. c. 34.	
10			
	23		
11			
	24		
12			

engedelmesek lőnek Salomō királynak. * Fel-magasztalá azért az Ur Salomont egész Israëlen: és olly dichőséges országot ada néki, minémű egy királynak sem vólt ő-előtte Israëlben. * Dávid azért az Isai fia egész Israëlē országlott. * És a'napok, mellyeken Israëlen országlott, negyven esztendő vólt: Hebronban hét esztendeig országla, és Jerusalemben harmincz-három esztendeig. * És jó vénségben hala-meg, tellyes napokkal, és gazdagsággal, és dichőséggel: és a'fia Salomon országla helyette.

29 * " Dávid királynak pedig első és végső dolgai, meg-írattak a' Sámuel Láto könyvében, és a'Nátan próféta könyvében, és a'Gad Láto könyvében: * és az egész országának, és erősségének, és ideinek, mellyek ő-alatta estek, vagy Israëlben, vagy a'földeknek minden országiban.

" 3. Reg. 2. b. 11.

II. PARALIPOMENON.

A' KIRALYOK KRONIKAINAK MASODIK KÖNYVE.

I. Rész.

1 MEg-erősödék azért a' Dávid fia Salomon az ő országában, és az ő Ura Istene vele vala, és igen fel-magasztalá őtet. * És parancsola Salomon az egész Israëlnek, az ezeredeseknek, és századosoknak, és hadnagyoknak, és az egész Israël bíráinak, és a'nemzetségek fejedelminek: * és el-méne az egész sokasággal a'Gábaon Magasságára, a'hol az Isten szövetsége hajléka vala, mellyet Moyses az Isten szolgája chinált vala a' pusztában. * Az Isten szekrényét pedig Dávid el-vitte vala Kariat-iarimból, a'helyre, mellyet annak készített vala, és a'hol sátort állatott vala néki, az-az, Jerusalembe. * A'réz óltár-is, † mellyet Beséleel Urinak a' Hur fiának fia chinált vala, ott az Úr hajléka-előtt vala. mellyet meg-is kerese Salomon, és az egész gyülekőzet. * És fel-méne Salomon a'réz oltárhoz, az Úr szövetsége hajléka-előtt, és azon ezer áldozatot tőn. * Imé pedig azon éjjel meg-jelenék néki az Isten, mondván: Kérj a' mit akarsz, hogy adgyak néked. * És monda Salomon az Istennek: Te nagy irgalmasságot chelekedtél az atyámmal Dáviddal, és engem rendeltél királlyá helyette. * Most azért, Uram Istenem, tellyesedgyék-bé a'te beszéded, mellyet fogadtál az atyámnak Dávidnak: mert te töttél engem királlyá a'te sok népeden, ki olly számlálhatatlan, mint a'föld pora. *" Adgy bőlcheséget és értelmet nékem, hogy ki 's bé-járjak a' te néped-előtt. mert ezt a'te nagy sokaságu népedet, ki ítélheti-meg méltán? * Monda pedig az Isten Salomonnak: Mivel inkább tetszett ez szívednek, és nem kértél gazdagságot, és marhát, és dichőséget, sem azok lelkét kik tégedgyűlőltek vala, sem igen hoszszu életet; hanem bőlcheséget és tudományt kértél, hogy az én népemet ítélhessed, mellyē téged királlyá rendeltetek: * Bőlcheség és tudomány adattak néked: gazdagságot pedig és marhát és dichőséget adok néked, úgy hogy senki a' királyok-közzűl sem előtted sem utánad hasonló hozzád nem vólt. *† Salomon azért a' Gábaon Magasságáról Jerusalembe jővé a'szövetség hajléka-elől, és országla Israëlen. * És szekereket és lovásokat gyűjte magának, és lőn ezer négy-száz szekere, és tizen-két ezer lovasa: és azokat a'szekerek várasiba helyhezteté, és Jerusalemben a'királlyal. * És a'király annyi ezűstöt és aranyat szerze Jerusalemben mint a' köveket, és czédrusokat mint a'vad füge-fákat, mellyek a'mezőségē igen béven nőnek. * Hoznak vala pedig néki lovakat Egyiptusból és Koából a'király kereskedői, kik el-mennek vala, és árron vésznek vala, * négy-lovu szekeret hat-száz ezűst sikluson, és egy lovat száz ötvenen: hasonlóképpen a'Hetæusoknak minden országi-

3. Reg. 3. a. 2.

† Exod. 38. a. 8.

" Sap. 9. b. 10.

† 3. Reg. 10. d. 26.

ſzágiból, és a' Syriai királyoktól gyakorlattatik vala a' váſárlás.

II. Rész.

EL-tekéllé pedig Salomon, hogy házat építene az Úr nevének, és magának palotát. *És ſzámlála vállokon-hordozó hetven-ezer férfiat, és nyólczvan ezeret, kik kövéket vágnának a' hegyekẽ, és ezek-eleibe három-ezer 's hat-ſzáz pallért. * † El-küldé Hirámhoz-is a' Tyruſi királyhoz, mondván: A' mint az atyámmal Dáviddal chelekedtél, és néki czédrus-fákat küldöttél hogy házat építene magának, melybẽ lakott-is: *úgy chelekedgyél velem, hogy az én Uram Iſtenem nevének házat építtſek, hogy azt az ö-elötte-valo jo illatnak égetéſére ſzẽtellyem, és a' fü-ſzerſzámok füſtölgéſére, és a' kenyereknek örök ki-tételére, és az éppen-égö áldozatokra reggel, és eſtve, ſzombatokon-is, és az új hóldnak napjain, és a' mi Urunk Iſtenünk innepin örökké, mellyek Iſraélnek parancholtattak. *Mert a' ház, mellyet építeni kívánok, nagy: mert nagy a' mi Iſtenünk minden iſtenek-fölött. *Kinek lehet azért ereje, hogy néki mélto házat építtſen? Ha az ég, és az egeknek egei ötet bé nem foghattyák: ki vagyok én, hogy házat épitheſsek néki? hanem chak arra, hogy jó illat égetteſsék elötte. *Nékẽ azért túdós férfiat külgy, a' ki arany-ból, és ezüſtből, rézből, és vasból, veres, karmazín, és kék ſelyemből tudgyon mivelni, és a' ki czifrázatokat tudgyö mettſzeni, azokkal a' meſterekkel, kik velem vannak Judæában és Jeruſalembẽ, kiket az atyám Dávid ſzerzett. *De czédrus-fákat-is külgy nékem, és gyalog-fenyü és lucz-fenyü-fákat a' Libanusból; mert tudom hogy a' te ſzolgaid tudnak fákat vágni a' Libanusból, és az én ſzolgaim a' te ſzolgaiddal léſznek, * hogy nékem ſok fák kéſzítteſsenek. * Mert a' ház, mellyet építeni kívánok, igen nagy, és dicsöſséges. *Annak-fölötte a' te munkás ſzolgaidnak, kik a' fákat vágni fogják, eledelekre húſz-ezer kör böl búzát adok, és ugyan-annyi kör böl árpát, és húſz-ezer veder bort, húſz-ezer veder olajtis. * Felele pedig Híram a' Tyruſi király levél-által, mellyet Salomonnak küldött vala: Miyelhogy ſzerette az Úr az ö népét, azért országoltatott téged azon. * És iſmég monda: Áldott Iſraélnek Ura Iſtene, ki az eget és földet teremtette, ki Dávid királynak bölch és túdós és értelmes és okos fiat adott, hogy az Úrnak házat, és magának palotát építene. * Küldöttem azért néked egy okos és igen túdós férfiat Hirámot, az atyámat, * a' Dán leányi-közzül-valo aſſzony fiát, kinek az attya Tyruſi vólt, ki aranyból, és ezüſtből, rézből, és vasból, és márvány-kőből, és fákbol túd mivelni, veres, és kék, és feír, és karmazín ſelyemből-is: és a' ki minden czifrázatokat túd mettſzeni, és okoſsan ki-gondolni valami a' mívben ſzükſséges, a' te meſteriddel, és az én uramnak Dávid atyádnak meſterivel. * Az-okáért a' búzát, és az árpát, és az olajt, és a' bort, mellyeket igértél én uram, küld-meg a' te ſzolgaidnak. * Mí pedig fákat vágunk a' Libanusból, a' menyíre ſzükſséged léſzen, és ſzálakon Joppéba viſzſzük azokat a' tengeren: te pedig viteſd-el azokat Jeruſalembe. *Meg-ſzámlálá azért Salomon mind a' jövevény férfiakat, kik az Iſraël földében valának, a' ſzámlálás-után, mellyel meg-ſzámlálta vala az attya Dávid; és találtatának, ſzáz ötven-ezeren, és három ezeren hat ſzázan. * És azok-közzül hetven-ezeret rendele kik vállokon terhet hordanának, és nyólczvan ezeret, kik kövéket vágnának a' hegyeken: három-ezer 's hat-ſzáz pallért pedig a' munkás nép-eleibe.

III. Rész.

ES el-kezdé Salomon építeni az Úr házát Jeruſalemben a' Mória hegyén, melly meg-mutattatott vala az attyának Dávidnak, a' helyen, mellyet Dávid kéſzített vala † a' Jebuſæus Ornán ſzérőjén. *Kezdé pedig épiteni a' máſodik hólnapban, országának negyedik eſztendejében. * És ezek a' fondamentomok, mellyeket vettett Salomon, hogy az Iſten házát meg-épitené, melynek, az elsö mérték-ſzerént, hatvan könyöknyi a' hoſzſza, húſz könyöknyi a' ſzéli. * Az elein-valo tornácznak pedig, melly a' ház ſzéleſségének mértéke-ſzerént el-nyúl vala,

3. Reg. 5. a. 2.

3. Reg. 6. a. 1.

†2. Reg. 24. d. 25. 1. Par. 21. d. 26.

húsz könyöknyi: a'magasága pedig száz húsz könyöknyi vala: és megaranyazá azt belől tiszta arannyal.
* A' nagyobbik házat-is meg-béllé jegenye-fa deszkákkal, és finom arany lannákat szegeze-fel mindenütt: és palma-fákat metsze azon, és mint egy-máshoz foglaltatott lánczotskákat. * A' templom pádimentomát-is meg-rakatá drága márvány-kővel, nagy ékességgel. * Igē próbált arany vala pedig, melynek lannáival megburítá a'házat, és a'gerendáit, és ajtómellyékit, és falait, és ajtait: és Kerubimokat metsze a'falain. * Meg-chinálá a' Szentek-szenti házát-is: a' hosszaságát a' háznak a' szélessége szerént, húsz könyöknyire; és a'szélességét hasonló-képpen húsz könyöknyire: és arany lannákkal burítá-meg azt, közel hat-száz talentommal. *De a'szegeket-is aranyból chinálá, úgy hogy mindenik szeg ötven síkluſt nyomna: a'vachorálo-helyeket-is arañyal burítá-meg. * A'Szentek-szenti házában két Kerubimot-is chinála, kép-faragó mívvel: és arannyal burítá-meg azokat. * A'Kerubimok szárnyai húsz könyöknyire terjednek vala ki, úgy hogy eggyik szárnya öt könyöknyi vólna, és a'ház falát érné: a'másik-is öt könyöknyi lévén, a'másik Kerub szárnyát érné.
* Hasonló-képpen a' másik Kerub szárnya, öt könyöknyi vala, és a'falt éri vala: a' másik szárnya-is öt könyöknyi, a'másik Kerub szárnyát éri vala. * Az-okáért mind a'két Kerubim szárnyai ki valának terjesztve, és húsz könyöknyire nyúlnak vala el: azok pedig lábokō fen-állanak vala, és az arczúlattyok, a'kűlsō házra vala fordúlva. * " Suporlátot-is chinála kék, veres, karmazin, és feír selyemből: és Kerubimokat szőve belé. *† A' templom ajtaja-előtt-is két oszlopot, mellyeknek harmincz-öt könyöknyi vala a' magasága: azoknak gombjai pedig, öt könyöknyiek. * Osztán mint lánczotskákat-is a'felelō-helyē, és fel-tévé azokat az oszlopok gombjaira: száz poma-granátot-is, mellyeket a'lánczotskák-közzé helyhezte-te. * Az oszlopokat-is a' templom-eleibe helyhezteté, eggyikét jobra, és a'másikát balra: azt a'melly jobra vala, Jákinnak hívá; és a'melly balra, Bóoznak.

IV. Rész.

1 A Ézóltárt-is chinála, húsz könyöknyi hoszszat, és húsz
2 könyöknyi szélest, és tíz könyöknyi magasat. * " Öntött tengert-is, eggyik szélitől a'másik széléig tíz könyöknyit, köröskörűl kerekdédet: öt könyöknyi
6 magas vala, és harmincz könyöknyi
3 sinór éri vala bé a'kerületit. * Ökrök hasonlatossága-is vala az-alatt, és tíz könyöknyire kivűl néminémű czifrázatok, ugy-mint két rēdel kerűlik vala meg a'tenger környékét. Az ökrök pedig öntöttek valának: * és maga a'Tenger tizen-két ökörre tétetett
4 B vala, mellyeknek hárma Északra néz vala, és más hárma Nap-nyúgatra; a' más hárma pedig Délre, és a'három utólso Nap-keletre, rajtok lévén a' tenger: az ökrök hátúlla pedig oda
5 bé vala a' tenger-alatt. * Annak temérdeksége pedig egy tenyerni vala, és az ajaka mint a'pohár ajaka, vagy a'ki-nyílt líliumé: és három-ezer veder fér vala belé. * Chinála tíz
6 rész-űstöket-is, és ötét jobra helyhezteté, és ötét balra, hogy azokba mosnák-meg mind a'miket az éppen-égō áldozatra vinnének: a'tengerben pedig a'papok mosdnak vala. * Chinála pedig tíz arany gyertya-tartót-
7 is, a'parancholtatott forma-szerént: és a'templomba helyhezteté azokat, ötét jobra, és ötét balra. * És tíz asztalt-is: és a'templomba helyhezteté azokat; ötét jobra, és ötét balra: száz
8 arany chészéket-is. * Meg-chinálá a' papok pitvarát-is, és a'nagy pitvart:
9 C és a'pitvaron ajtókat, mellyeket rézzel burita-meg. * A' tengert pedig a'
10 jobb óldalra helyhezteté Nap-keletellenébe Dél-felől. * Meg-chinálá pedig Híram az-űstöket, és villátskákat,
11 és chészéket: és el-végezé a'királynak minden mívét az Isten házában: * az-
12 az, a'két oszlopot, és a'koronákat, és a'gombokat, és mint valami hálózatokat, mellyek bé-födnék a'koronákon-valo gombokat. * Négy-száz
13 poma-granátot-is, és két hálózatot, úgy hogy két rend poma-granátok foglaltatnának-bé mindenik hálózatban, mellyek bé-födnék az
14 oszlopok koronáit és gombjait. * Talpakat-is chinála, és űstöket, mellyeket a'talpakra helyhezteté:
15 * egy tengert, és tizen-két ökröt

" *Mat. 27. f. 51.* † *Ier. 52. d. 20.*

" *3. Reg. 7. d. 23.*

a'tenger-alá. * És ûſtöket, és villátſkákat, és chéſzéket. Minden edényeket meg-chinála Salomonnak Híram az attya az Úr házában tiſzta rézből. * A' Jordán tartományában önté azokat a'király az agyagos földbe, Sókot és Saredata-között. * Számlálhatatlan vala pedig az edények ſokaſága, úgy hogy nem tudnák mértékét a'réznek. * És meg-chinálá Salomon az Iſten házának minden edényit, és az arany óltárt, és az aſztalokat, és azokra a'ki-tött kenyereket: * a' gyertya-tartókat-is azok lámpáſival, hogy a' felelö-hely-előtt világoſkodnának a' rend-tartás-ſzerént, tiſzta aranyból: * és néminémű virágokat, és lampáſokat, és arány-fogókat: mindenek tiſzta aranyból voltak chinálva. * A' jó illat-tartó edényeket-is, és a'temiénycző̈ket, és a'chéſzéket, és a'mozárkákat, tiſzta aranyból. És a'belső templom, az-az, a' Szentek-ſzenti ajtait ki-metélé: és a' templom ajtait kívül, aranyból. És így el-végeződék minden mív, mellyet Salomon chinála az Úr házában.

V. Rész.

3. Reg. 7. g. 51. & 8. a. 1.

BÉ-vűn azért Salomon mindeneket, a' miket fogadott vala az attya Dávid, az ezűſtöt, és aranyat; és minden edényeket az Iſten háza kinchei-közzé tőn. * Mellyek-után egybe-gyűjté az Iſraël véneit, és a'nemzetſégeknek minden fejedelmit, és a'chelédek fejeit az Iſraël fiai-közzűl Jeruſalembe, hogy el-hoznák az Úr ſzövetſége ſzekrényét a'Dávid Váraſából, melly a'Sion. * El-jövének azért a'királyhoz Iſraëlnek minden férfiai a'hetedik hónak innepén. * És mikor eljöttek vólna Iſraëlnek minden vénei, el-vívék a'Leviták a'ſzekrényt, * és bé-vívék azt, és a'hajléknak minden kéſzűletit. A' Szent-hely edényit pedig, mellyek a'hajlékban valának, el-vívék a'Papok a'Levitákkal. * Salomon király pedig, és Iſraëlnek minden gyűleközete, és minnyájan a'kik egybe-gyűltek vala a'ſzekrény-előtt, áldoznak vala koſokat, és ökröket minden ſzám-nélkül: mert olly nagy vala az áldozatoknak ſokaſága. * És bé-vívék a' Papok az Úr ſzövetſége ſzekrényét az ö helyére, az-az, a'templomnak felelö-helyére, a' Szentekſzentibe, a'Kerubimok ſzárnyai-alá: * úgy hogy a'Kerubimok ki-terjeſztenék ſzárnyokat a'hely-főlött, a' melyre a'ſzekrény tétetett vala, és magát a'ſzekrényt bé-födnék a'rúdgyaival. * A' rudak pedig, mellyekkel hordoztatik vala a'ſzekrény, mivel egy keveſé hoſzſzabbak valának, a'végei ki-látſzanak vala a' felelö-hely-előtt: ha pedig valaki egy keveſé kivűl vólna, azokat nem láthattya vala. Az-okáért ott vólt a'ſzekrény e'jelen-valo napig. * és ſemmi nem vala egyéb az ſzekrényben, hanem chak a'két tábla, mellyeket belé-tött vala Moyſes a'Hóreben, mikor a'törvényt adá az Úr az Egyiptusból ki-jövö Iſraël fiainak. * Kijövén pedig a'Papok a' Szent-helyből (mert a'Papok, kik ott találtathattak, mind meg-ſzenteltetének: és még az időben a'ſzer, és a'ſzolgálat rendi közöttök el nem vólt oſztva) * mind a' Leviták's mind az énekeſek, az-az, a'kik Aſaf-alatt, és a'kik Emán-alatt, és a' kik Iditun-alatt valának, a'fiok, és az attyok-fiai, bíborban öltözvén, czimbalomokkal, és orgonákkal, és czitarákkal zengenek vala, álván az óltárnak Nap-keleti részére, és azokkal ſzáz húſz Papok trombitákat fúván. * Az-okáért minnyájan egyenlő-képpen, trombitákkal-is, ſzóval-is, czimbalomokkal-is és orgonákkal, és kűlömb-kűlömb-féle muſika ſzerſzámokkal eggyűtt zengvén, és ſzavokat fel-emelvén; a'zengés meſzſze hallattatik vala, úgy hogy mikor az Urat dícherni kezdették vólna, és mondanák: Adgyatok hálát az Úrnak mert jó, mert örökké-valo az ö irgalmaſsága; bé-telnék felyhővel az Iſten háza, * és nem álhatnának a' Papok, ſem nem ſzolgálhatnának a' homály-miatt. Mert be-töltötte vala az Úr dicheſſége az Iſten házát.

VI. Rész.

3. Reg. 8. b. 12.

AKkor monda Salomon: Az Úr azt fogadta hogy homályban laknék, * én pedig házat építettem az ö nevének, hogy ott laknék örökké. * És fordítá a'király az orczáját, és megáldá Iſraëlnek mindé ſokaſágát (mert az egéſz ſereg figyelmezve áll vala) és monda: * Áldott Iſraëlnek Ura Iſtene, ki a'mit ſzóllott az atyámnak Dávidnak, chelekedettel bé-tellyeſítette,

mondván: *A' naptól-fogva, mellyen ki-hoztam az én népemet Egyiptus földéből, nem válaſztottam váraſt Iſraëlnek mindé nemzetſégi-közzűl, hogy abban ház építtetnék az én nevemnek: ſem nem válaſztottam más férfiat ſenkit, hogy fejedelem lenne az én népemen Iſraëlen, * hanem Jeruſalemet válaſztottam, hogy abban légyen az én nevem, és Dávidot válaſztottam, hogy őtet rendelném az én népemen Iſraëlen. * És mikor akarattya vólt vólna az atyámnak Dávidnak, hogy házat építene az Iſraël Ura Iſtene nevének, * monda az Úr néki: Mivel e' vólt akaratod, hogy házat építenél az én nevemnek, jól chelekedted ugyã hogy ollyan gondolatod vólt: * de nem te építed-meg a' házat, hanem a' fiad, ki az ágyékidból ſzármazik, ő épít hazát az én nevemnek. * Bé-tellyesítette azért az Úr az ő beſzédét, mellyet ſzóllott vala: és én támadtam az atyámért Dávidért, és Iſraëlnek királyi-ſzékibe ültem, a' mint ſzóllott az Úr: és házat építettem az Iſraël Ura Iſtene nevének. * És abba helyheztettẽ a' ſzekrényt, mellyben az Úr ſzövetſége vagyon, mellyet az Iſraël fiaival ſzerzett. * Meg-álla pedig az Úr óltára-előtt az egéſz Iſraël ſokaſágának ellenébe, és ki-terjeſzté kezeit. * Mert Salomon egy réz ſzéket chinált vala, és helyheztette vala azt a pitvar közepire; öt könyöknyi vala a hoſzſzaſága, és öt könyöknyi a' ſzéleſsége, és három könyöknyi a' magaſsága; és arra álla: és az-után térdre eſvén az egéſz Iſraël ſokaſága-ellenében, és kezeit az égre fel-emelvén, * monda: † Iſraëlnek Ura Iſtene, ninchen hozzád haſonló Iſten az égben és a' földön; ki meg-őrized a' ſzövetſéget, és az irgalmaſságot a' ſzolgaiddal, kik előtted járnak tellyes ſzívökkel: * ki bé-tellyesítetted a' te ſzolgádnak Dávidnak az atyámnak, valamit ſzóllottál vala néki: és a' miket ſzájjal igértél vala, chelekedettel végbe vitted, a' mint e' jelen-valo idő-is meg-bizonyíttya. * Moſt azért Iſraëlnek Ura Iſtene, tellyesíts-bé a' te ſzolgádnak Dávidnak az atyámnak, valamit ſzóllottal, mondván: Nem fogy-el a' férfiu belőled én-előttem, ki Iſraëlnek királyi-ſzékiben üllyön: de úgy ha megőrizik a' fiaid az ő útokat, és az én tör-

5 17 vényemben járnak, a' mint te-is jártál én-előttem. * És moſt Iſraëlnek
Ura Iſtene, erősítteſsék-meg a' te beſzéded, mellyet a' te ſzolgádnak Dá-
B 18 vidnak ſzóllottál. * De hihető-e hogy
az Iſten az emberekkel lakjék a' földön? Ha az ég, és az egeknek egei té-
6 19 ged bé nem fognak, menyível inkább
ez a' ház mellyet építettem. * De
chak arra chináltatott, hogy a' te ſzol-
gád imádſágát meg-tekíntſed, és az ő
7 könyörgéſét, Uram Iſtenem: és hal-
gaſd-meg a' könyörgéſeket, mellye-
20 ket téſzé a' te ſzolgád előtted: * hogy
8 fel-nyiſsad ſzemeidet e' házra éjjel
és nappal, a' helyre mellyben fogadtad
D hogy ſegétſégűl hívattatnék a' te ne-
21 ved, * és meg-halgatnád az imádſá-
9 got, mellyet a' te ſzolgád imádkozik
abban: és halgaſd-meg könyörgéſit
a' te ſzolgádnak, és a' te népednek Iſ-
raëlnek. Valaki e' helyen imádkozik,
10 halgaſd-meg a' te lakó-helyedből, az-
az, meñyekből, és kegyelmezz-meg.
22 * Ha felebaráttya-ellen vétkezik va-
laki, és kész léſzen ellene meg-eſkűd-
ni, és magát átokkal meg-kötelezi az
11 23 óltár-előtt e' házban: * te halgaſd-
meg menyből, és tégy itéletet a' te
ſzolgaidnak, úgy hogy a' hamiſnak
az ő útát önnön fejére téríts, és álly
12 boſzſzút az igazért, meg-fizetvén né-
13 24 ki az ő igaſsága-ſzerént. * Ha meg-
győzettetik a' te néped Iſraël az ő el-
léſégitől (mert vétkezni fognak ellene-
ned) és meg-térvén penitẽcziát tart-
nak, és könyörögnek a' te nevednek,
25 és imádkoznak e' helyé: * te halgaſd-
meg menyből, és engedd-meg bűnét
a' te népednek Iſraëlnek, és vidd-viſz-
14 ſza őket a' földre, mellyet nékik, és az
†2. Ma- C 26 attyoknak adtál. * Ha az ég bé-zárat-
chab. 2. tatván eſső nem eſik a' nép bűneiért,
b. 8. E és könyörögnek néked e' helyen, és
valláſt téſznek a' te nevednek, és meg-
15 térnek az ő bűnökből, midőn őket
27 meg-ſanyargatod, * halgaſd-meg
menyből Uram, és bocháſd-meg bű-
nöket a' te ſzolgaidnak és a' te nép-
ednek Iſraëlnek, és taníttſad jo útra ő-
ket, mellyen járjanak; és adgy eſső a'
16 földre, mellyet a' te népednek örök-
28 ſégűl adtál. * † Ha éhſég támad a' † Inf. 12.
földön, és dög-halál, ragya, és b. 8.
aszályſág, és ſáſka, és chere-bogár;
és az ellenſégek el-puſztítván a'
tartományokat, meg-ſzállyák a'
váras kapuit, és minden cha-

2. Paral. 6.

pás

pás és nyavalya szorongattya őket:
* ha valaki a'te néped Izraël-közzűl 29
imádkozik, meg-ismérvén chapását
és nyavalyáját, és ki-terjeszti kezeit
e'házban, * halgasd-meg menyből, 30
tudn'illik a'te magas lakó-helyedből,
és kegyelmezz-meg, és fizess-meg
kinek-kinek az ô útai-szerént, a'mel-
lyeket tudsz szívében lenni: (mert te
egyedűl isméred az emberek fiainak
szívőket.) * hogy féllyenek téged, 31
és a'te útaidban járjanak minden na-
pokon, mellyekẽ a'föld színén élnek,
mellyet az atyáinknak adtál. * Az 32
idegent-is, a'ki nem a'te néped Isra-
ël-közzűl-valo, ha el-jövend messze
földről, a'te nagy nevedért, és a'te
erős kezedért, és a'te ki-nyújtott ka-
rodért, és imádkozandik e'helyen;
* te halgasd-meg menyből a'te erős 33
lakó-helyedből, és chelekedd-meg
mind, a'mikért segétségűl hívand té-
ged a' jövevény: hogy tudgyák a'
földnek minden népei a'te nevedet,
és féllyenek téged mint a'te néped Is-
raël. és ismérjék-meg, hogy a'te ne-
ved hívattatott segétségűl e' házra,
mellyet építettem. * Ha ki-mégyen 34
a'te néped a' hadba ellenségi-ellen,
azon az úton mellyen el-küldöd ő-
ket, imádnak téged az út ellenében, a'
mellyen e'város vagyon, mellyet vá-
lasztottál, és a' ház, mellyet épít-
tem a'te nevednek; * te halgasd-meg 35
menyből az ô imádságokat, és kö-
nyörgéseket, és álly bosszút. * Ha 36
pedig vétkeznek néked (†mert ugyan
sinch ember a'ki ne vétkezzék) és
meg-haragszol reájok, és az ellenség
kezébe adod, és fogva viszik őket
messze földre, vagy bizony közelre;
* és meg-térvén szívökben, a'földön 37
melyre fogva vitettenek vólt, penitẽ-
cziát tartnak, és könyörögnek néked
az ô fogságok földén, mondván: Vét-
keztünk, gonoszúl chelekedtünk, ha-
misan chelekedtünk: * és meg-térnek 38
hozzád tellyes szívökből, és tellyes
lelkökből fogságok földébẽ, melyre
vitettenek, imádnak téged az ô föld-
ök úttya-felé, mellyet az attyoknak
adtál, és a'város-felé, mellyet válasz-
tottál, és a'ház-felé, mellyet a'te ne-
vednek építettem: * te halgasd-meg 39
menyből, az-az, a'te erős lakó-hel'ed-
ből az ô imádságokat, és tégy itéletet,
és a'te népednek, noha bűnösnek,
meg-bochás: * mert te vagy az én Is- 40

tenẽ: † nyíllyanak-meg, kérlek, a'te †Psal.
szemeid, és a'füleid légyenek figyel- 131. c. 8.
meteses az imádságra, melly ezen a'
helyẽ lészẽ. * Most azért kelly-fel Urã 41
Isten a'te nyugodalmodra, te és a'te
erősséged szekrénye: a'te Papjaid Urã
Istenem öltözzenek-fel a'szabadúlás-
ba, és a'te szenteid vígadgyadak a'
jókban. * Uram Isten, meg ne útáld 42
a'te krisztusod orczáját: emlekezzél-
meg Dávidnak a'te szolgádnak irgal-
masságiról.

VII. Rész.

ES midőn Salomon el-végez-
te vólna az imádkozást, tűz
szálla-alá az égből, és meg-
emésztè az éppen-égő és e-
gyéb-féle áldozatokat: és az Úr di-
chősége bé-töltè a'házat. * † És bé 2
nem mehetének a'Papok az Úr tem-
plomába, mivelhogy bé-töltötte vala
az Úr dichősége az Úr templomát. †2. Mac-
* De az Izraël fiai-is minnyájan lát- chab. 2.
tyák vala az alá-szállo tűzet, és az Úr c. 10. 3
dichőségét a'házon: és le-borúlván
arczal a'földre a'kővel-rakott pádi-
montomra, imádák, és dichérék az
Urat: Mert jó, mert örökké az ô ir-
galmassága. * A'király pedig, és az 4
egész nép, áldozatokat tésznek vala
az Úr-előtt. * † Áldozatra-valókat 5 †3. Reg.
ôle azért Salomon király, huszon-két 8. g. 65.
ezer ökröt, száz húsz-ezer kost: és bé-
szentelé az Isten házát a'király, és az
egész nép. * A' Papok pedig az ô tisz- 6
tekben álnak vala: és a' Leviták az Úr
énekinek eszközivel, mellyeket Dá-
vid király chinált vala az Úr dichére-
tire: Mert örökké az ô irgalmassága,
a' Dávid dichéretit énekelvén az ô
kezek-által: a' Papok pedig trombi-
tálnak vala előttök, és az egész Izraël
fenn-áll vala. * Meg-szentelé Salo- 7
mon a'pitvar közepit-is az Úr tem-
ploma-előtt: mert ott áldozott vala
éppen-égő áldozatokat, és békeséges
áldozatoknak kövérségét: mert a'réz
oltárra, mellyet chinált vala, nem fér-
hetnek vala az éppẽ-égő és egyéb-fé-
le áldozatok és kövérségek. * Salo- 8
mon azért innepet szerze az időben
hét napig, és az egész Izraël ô-vele,
igen nagy gyüleközet, Ematnak bé-
menetelétől-fogva az Egyiptus Pata-
káig. * És nyólczad napon a'bé-gyü- 9
leközésnek innepét tartá, mivelhogy
az óltárt hét napig szentelte vólna,
és az innepet hét napig üllötte vólna.

†3. Reg. 8. c. 46. Eccles. 7. c. 21. 1. Ioan. 1. d. 8.

2. Paral. 6. 7.

*Az-

* Az-okáért huſzon-harmadik nap- 10
ján a' hetedik hólnapnak, el-bochátá
a' népeket az ő hajlékokba; kik ví-
gadnak és őrűlnek vala a' jóért, mel-
lyet Dáviddal tőtt vala az Úr, és Sa-
lomonnal, és az ő népével Iſraëllel.
†3. Reg. 9. a. 1. *†És el-végezé Salomon az Úr házát, 11
és a' király házát, és mind a' miket el-
rendelt vala ſzívében, hogy az Úr há-
zában chinálna, és a' maga házában,
és ſzerenchés lőn. * Meg-jelenék pe- 12
dig néki az Úr éjjel, és monda: Meg- C
halgattam imádſágodat, és e' helyt
áldozat házának válaſztottam ma-
gamnak. * Ha bé-zárlom az eget, és 13
eſső nem eſik, és meg-hagyom 's
parancholom a' ſáſkának, hogy meg-
eméſzſze a' főldet, és dőg-halált bo-
chátok az én népem-kőzibe; * meg- 14
térvén pedig az én népem, a' kikre ſe-
gétſégűl hívattatott az én nevem,
kőnyőrőg nékem, és az én orczámat
kereſi, és penitencziát tart az ő go-
noſz útairól: én-is meg-halgatom
az égből, és meg-kegyelmezek az ő
bűnőknek; és meg-gyógyítom az ő
főldőket. * Az én ſzemeim-is nyit- 15
va léſznek, és a' füleim figyelmeteſek
annak imádſágára, a' ki e' helyē imád-
kozik. * Mert el-válaſztottā és meg- 16
ſzenteltem e' helyt, hogy ott légyen
az én nevem őrőkké, és ott marad-
gyanak az én ſzemeim, és a' ſzívem
minden napokon. * Te-is ha előttem 17
járſz, a' mint az atyád Dávid járt, és D
mind azok-ſzerént chelekeſzel a' mi-
ket parancholtam néked, és az én
igaſságimat 's itéletimet meg-tartod:
* fel-támaſztom a' te orſzágod kirá- 18
lyi-ſzékét, a' mint meg-igértem az
atyádnak Dávidnak, mondván: Nem
vétetik-el a' te győkeredből a' férfiu,
a' ki fejedelem légyen Iſraëlben. * Ha 19
pedig el-fordúltok, és el-hadgyátok
az én igaſságimat, és parancholati-
mat, mellyeket előtőkbe adtam, és
el-menvén idegen iſteneknek ſzol-
gáltok, és imádgyátok azokat; * ki- 20
gyomlállak títeket az én főldemből,
mellyet néktek adtam: és e' házat,
mellyet az én nevemnek ſzenteltem,
el-vetem orczám-elől, és példa-be-
ſzédűl adom azt, és tanúſágúl mindē
népeknek. * És ez a' ház kőz-beſzédűl 21
léſzen minden elő-menőknek, és ál-
mélkodván mondanak: Miért chele-
kedett az Úr így e' főldel, és e' házzal?
* És meg-felelnek: Mert el-hatták az 22
attyok Urát Iſtenét, ki őket Egyiptus
főldéből ki-hozta, és idegen iſtenek-
hez ragaſzkodtak, és azokat imád-
ták, és tiſztelték: azért jőttek reájok
mind e' gonoſzok.

VIII. Rész.

1 A Húſz eſztendő-múlva pedig, 3. Reg. 9. b. 10.
minek-utánna fel-építette
Salomon az Úr házát, és a'
2 maga házát: * a' váraſokat,
mellyeket Híram adott vala Salomō-
nak, meg-építé, és azokba ſzállítá az
3 Iſraël fiait. * És el-méne Emat-Subá-
4 ba, és meg-vévé azt. * És Palmirát
építé a' puſztában, és más erős vára-
5 ſokat építe Ematban. * És fel-építé
Felső Betoront, és Alſó Betoront, ke-
rített váraſokat, mellyeknek kapu-
6 jok, és zárjok, és lakatok vala. * Bá-
laátot-is, és minden erős váraſokat,
mellyek Salomoné valának, és a' ſze-
kereknek és lovaſoknak minden vá-
raſit. mindent valamit akart Salomon
B és el-rendelt, meg-építe Jeruſalem-
ben, és a' Libanusban, és az ő birodal-
7 mának minden főldében. * Az egéſz
népet, ki a' Hetæuſok, és Amorræu-
ſok, és Ferezæuſok, és Hevæuſok, és
Jebuſæuſok-kőzzűl meg-maradott
vólt, kik nem az Iſraël győkeréből
8 valának: * azoknak fiai és maradé-
ki-kőzzűl, kiket meg nem őltek vala
az Iſraël fiai, meg-hóldoltatá Salo-
mon adó-fizetőkké tévén, mind e'
9 napiglan. * Az Iſraël fiai-kőzzűl pe-
dig nem rendele hogy ſzolgálnának
a' király munkáiban: mert ők hada-
kozo férfiak valának, és fő hadna-
gyok, és az ő ſzekerinek és lovaginak
10 fejedelmi. * Minnyájan pedig a' Sa-
lomon hadának fejedelmi két-ſzá-
zan 's őtvenen vóltak, kik a' népet ta-
11 níttyák vala. * A' Farao leányát pedig
el-kőltőzteté a' Dávid váraſából, a'
házba mellyet néki épített vala. Mert
azt mondá a' király: Nem lakik a' fe-
leſégem Dávidnak az Iſraël királyá-
nak házában, azért hogy meg-ſzen-
teltetett: mert bé-ment abba az Úr
12 ſzekrénye. * Akkor áldozék Salomon
C az Úrnak éppen-égő áldozatokat az
Úr oltárán, mellyet a' tornácz-előtt
13 épített vala, * hogy naponként ál-
doznának azon a' Moyſes parancho-
lattya-ſzerént, a' ſzombatokon, és a'
hónak első napjain, és az iñep-napo-
kon, háromſzor eſztendőben, az-az,
a' kováſztalan kenyerek innepén, és

a' hetek innepén, és a' sátoros innepen. * És el-rendelé az attyának Dávidnak végezése-szerént, a' Papok tiszteit az ő szolgálattyokban: és a' Levítákat az ő rendekben, hogy dícséretet mondanának, és szolgálnának a' Papok-előtt, mindenik napnak rend-tartása-szerént: és az ajtón-állók az ő el-osztások-szerént ki-ki az ő kapuján: mert így parancholta vala Dávid az Isten embere. * És semmiben által nem hágák a' király parancholatit, sem a' Papok sem a' Leviták, a' miket parancholt vala, és a' kinchek őrizetiben. * Minden költsége készen vólt Salomonnak, a' Naptól-fogva mellyen az Úr házát fondálta, mind a' napig mellyen azt el-végezte. * Akkor el-méne Salomon Asiongáberbe, és Ailátba, a' Veres tenger szélire, melly Edom földén vagyon. * Híram pedig a' szolgai-által hajókat küldé néki, és a' tengeren túdós hajósokat, és a' Salomon szolgaival Ofirba menének, és onnét négy-száz ötven talentom aranyat hozának, és Salomon királynak vívék.

14 15 D 16 C 17 18

IX. Rész.

3. Reg. 10. a. 1. Matth. 12. d. 42. Luc. 1. d. 31.

A' Sábai királyné-is, midőn Salomonnak hírét hallotta vólna, hogy meg-kísértené őtet homályos kérdésekkel, Jerusalembe jőve, nagy gazdagsággal, és tevékkel mellyek fű-szerszámokat hoznak vala, és igen sok aranyat, és drága köveket. És midőn Salomőhoz jött vólna, meg-beszélé néki valami szívében vala. * És megmagyarázá néki Salomon mind a' miket eleibe-adott vala: és semmi nem vólt, a' mit nyilván meg nem fejtett néki. * Ki minek-utánna látta, a' Salomon bőlcheségét tudn'illik, és a' melly házat épített vala, * és az asztala étkeit, és a' szolgai lakó-helyeit, és a' chelédi tisztit, és azok őltőzetit, a' pohárnokokat-is, és azok ruháit, és az áldozatokat mellyeket áldozik vala az Úr házában: nem vala többé lélekzet benne az álmélkodás-miatt. * És monda a' királynak: Igaz a' beszéd, mellyet az én földemben hallottam vala a' te jószágos ckelekedetidről, és bőlcheségedről. * Nem hittem a' beszéllőknek, míg nem magam eljöttem vólna és szemeim látták vólna, és eszembe vettem vólna hogy a'

1 A 2 3 4 5 B 6

te bőlcheségednek a' felét-is alig beszélették-meg nékem: meg-halladtad a' hírt jószágos chelekedetiddel. *Bóldogok a' te férfiaid, és bóldogok a' szolgaid, kik előtted állanak minden időben, és hallyák a' te bőlcheségedet. * Légyen áldott a' te Urad Istened, a' kitéged az ő királyi-székibe akart rendelni, a' te Uradnak Istenednek királlyává. Mivel szereti az Isten Israëlt, és meg-akarja őtet tartani örökké, azért tőtt téged ő-rajta királlyá, hogy itéleteket 's igasságot tégy. * Ada pedig a' királynak száz húsz talentom aranyat, és főlőtte sok fű-szerszámot, és igen drága köveket: nem vóltak olly fű-szerszámok mint ezek, mellyeket a' Sábai királyné Salomon királynak adott. * De a' Híram szolgai-is a' Salomon szolgaival aranyat hozának Ófirból, és tiin-fákat, és igen drága köveket: * mellyekből, tudn'illik a' tiin-fákból, garáditsokat chinála a' király az Úr házában, és a' királyi házban; czitarákat 's orgonákat-is az énekeseknek: soha nē láttattak Juda Földébē ollyan fák. * Salomon király pedig a' Sábai királynénak mindent ada valamit akart és kért, és sokkal többet hogy-sem mint néki hozott vala: ki meg-térvén a' szolgaival az ő földébe méne. * Vala pedig az aranynak mértéke, mellyet Salomonnak esztendőnként hoznak vala, hat-száz hatvan-hat talentom arany: * a' somma-kívül, mellyet külömb-külömbféle nemzetek követi, és a' kereskedők szoktak vala hozni, és Arabiának minden királyi, és a' földeknek fejedelmi, kik aranyat 's ezüstöt hordnak vala Salomonnak. * Chinála azért Salomon király száz arany dárdát, hat-száz aranyból mindenik dárdát: * három-száz arany paizt-is három-három-száz aranyból, mellyel mindenik paiz bé-burittatik vala: és azokat a' király a' fegyverházba tévé, melly erdővel vala bé-ültetve. * Nagy királyi-széket-is chinála a' király elefant tetemből, és meg-burítá azt tiszta arannyal. * Hat garáditsot-is, mellyeken fel-hágnak vala a' királyi-székbe, és arany sámolyt, és két támaszt két-felől, és a' támaszok-mellett-állo két oroszlányt-is, * de két-felől a' hat garáditsokon-állo más tizen-két oroszlá-

7 8 9 10 11 12 13 14 D 15 16 17 18 E 19

nyotskát-is: nem vólt olly királyi-
ſzék az egéſz orſzágokban. *A' király 20
lakodalmának minden edényi-is
aranyból valának, és a' Libanus er-
deje házának edényi tiſzta aranyból.
Mert az ezüſtöt ſemire böchüllik vala
azokban a' napokban. *Mivelhogy a' 21
király hajói Tarſisba mennek vala a'
Híram ſzolgaival, három eſztendőbē
egyſzer: és onnét aranyat 's ezüſtöt,
és elefant tetemet, és majmokat, és
pávákat hoznak vala. *Fel-magaſz- 22
taltaték azért Salomon e' földnek
minden királyi-földött gazdagſággal
és dichőſéggel. *És a' földnek minden 23
királyi kívánnyák vala látni a' Salo-
mon orzáját, hogy hallanák a' böl-
cheſeget, mellyet az Iſten az ő ſzivé-
be adott vala: * és ajándékokat hoz- 24
nak vala néki, ezüſt 's arany edénye-
ket, és ruhákat, és fegyvereket, és fű-
ſzerſzámokat, lovakat, és őſzvereket,
eſztendőnként. *És Salomoñak negy- 25
ven-ezer lova vala az iſtállókban, és
tizen-két ezer ſzekere 's lovagja, és
helyhezteté azokat a' ſzekerek vá-
raſiba, és Jeruſalembe a' hol a' király
vala. *Uralkodék-is mind a' királyo- 26
kon, az Eufrátes folyó-vizétől-fogva
a' Filiſtæuſok földéig, és az Egyiptus
határiig. * És olly bévſegét ſzerzé az 27
ezüſtnek Jeruſalemben mint a' kő-
veknek, és a' czédrus-fáknak olly
nagy ſokáſágát mint a' vad füge-fák-
nak, mellyek a' mezőſégeken terem-
nek. *És hoznak vala néki lovakat E- 28
gyiptusból, és minden tartományok-
ból. *A' több chelekedeti pedig Salo- 29
monnak, az elſők 's az utólſók, meg-
írattak a' Nátan Proféta könyvébē, és
a' Silóni Ahias könyveiben, és az Ad-
dó Látónak a' Nábat fia Jeróboam-
ellen-valo látaſábā. *Salomon pedig 30
Jeruſalemben egéſz Iſraëlen negy-
ven eſztendeig orſzágla. * És el-alu- 31
vék az attyaival, és el-temeték őtet
a' Dávid Váraſában: és a' fia Róboam
orſzágla helyette.

X. Rész.

2. Reg. 12. v. 1.

EL-méne pedig Róboam Si- 1
kembe: mert oda gyűlt vala A
az egéſz Iſraël hogy királlyá
emelnék őtet. *Mellyet mikor 2
meg-halloit vólna a' Nábat fia Jeró-
boam, ki Egyiptusban vala (mert oda
ſzaladott vólt Salomon-előtt) min-
gyárt meg-téra. * És el-hívák őtet, és 3
el-jöve egéſz Iſraëllel, és ſzóllának
4 Roboámnak, mondván: * Az atyád
igen kemény igával nyomott-meg
minket, te könyebbeket parancholly
az atyádnál, ki nehéz ſzolgálatot ve-
tett reánk, és egy keveſet le-ſzállíts
a' terhben, hogy néked ſzolgállyunk.
5 * Ki monda: Harmad nap-után tér-
jetek-viſzſza hozzám. És mikor el-
6 ment vólna a' nép, * tanátſot tarta a'
B vénekkel, kik az attya Salomon-előtt
állottak midőn még élne, mondván:
Mit adtok tanátſúl hogy a' népnek
7 felellyek? *Kik mondának néki: Ha
kedveskedel e' népnek, és kegyes
igékkel engeſzteled őket, minden
8 üdőben ſzolgálnak néked. *Ő pedig
el-hagyá a' vének tanátſát, és az ifiak-
kal kezde tanátskozni, kik véle ne-
veltettek vala fel, és az ő udvarában
9 valának. * És monda nékik: Mi tet-
ſzik néktek? vagy mit kell felelnem e'
népnek, ki ezt mondá nékem: Kön-
nyebbíts-meg az igát mellyet az
10 atyád reánk vetett? * Amazok pe-
dig úgy felelének mint ifiak, és kik
ő-véle gyönyörűſégben neveltettek,
C és mondának: Igy ſzólly a' népnek,
ki azt mondotta néked: Az atyád
meg-nehezítette igánkat, te könyeb-
bíts-meg; és igy felelly néki: Az én
leg-kiſſebbik újom temérdekb az
11 atyám ágyékánál. * Az atyám ne-
héz igát vetett reátok, és én nagyobb
terhet teſzek a' hoz: az atyám oſto-
rokkal vert títeket, én pedig ſkor-
12 piókkal verlek títeket. * El-jöve
azért Jeróboam, és az egéſz nép, Ro-
boámhoz harmad napon, a' mint
13 meg-parancholta vala nékik. *És ke-
ményt felele a' király, el-hagyván a'
14 vének tanátſát; * és az ifiak akarat-
tyok-ſzérent ſzólla: Az atyám nehéz
igát vetett reátok, mellyet én nehez-
bé teſzek: az atyám oſtorokkal vert
títeket, én pedig ſkorpiókkal verlek
15 títeket. * Es nem engede a' nép kö-
nyörgéſének: mert az Iſten akarattya
D vala, hogy bé-tellyeſednék az ő be-
ſzéde, " mellyet a' Silóni Ahias ke- "3. Reg.
ze-által ſzóllott vala a' Nábat fiának 11. c. 29.
16 Jeroboámnak. *A' király pedig kemé-
nyen beſzélvén, az egéſz nép igy
ſzólla néki: Ninch nékünk réſzünk
Dávidban, ſem örökſégünk az Iſai
fiában. Térj hajlékidba Iſraël, te pe-
dig Dávid legelteſd a' te házadat. És
17 Iſraël az ő hajlékiba méne. * Az Iſ-
raël fiain pedig, kik a' Júda váraſi-

2. Paral. 10.

ban

ban laknak vala, Róboam országla.
18 * És el-küldé Róboam király Adúrámot, ki kinch-tartó vala, és meg-kövezék őtet az Iſraël fiai, és meg-hala: Róboam király pedig ſiete fel-ülni a' ſzekérre, és Jeruſalembe ſzalada.
19 D * És el-ſzakada Iſraël a' Dávid házától, mind e' napiglan.

XI. RÉSZ.

1 18 RÓboam pedig Jeruſalembe
A jöve; és egybe-hívá Judának és Benjaminnak egéſz házát, ſzáz nyólczvan-ezer válogatott és hadakozó férfiakat, hogy Iſraël-ellen hadakoznék, és magához terítené az ő országát. * És
2 lőn az Úr beſzéde Semeiáshoz az Iſten emberéhez, mondván: * Sólly a'
3 Salomon fiának Roboámnak a' Juda királyának, és az egéſz Iſraëlnek, ki Judában és Benjaminban vagyon:
4 * Ezeket mondgya az Úr: Fel ne menjetek, ſe ne hadakozzatok az atyátok-fiai-ellen: Térjen-viſzſza ki-ki az ő házába, mert én akaratomból lőtt ez. Kik midőn hallották vólna az Úr beſzédét, meg-térének, és nem menének Jeróboam-ellen. * Róboam
5 pedig Jeruſalemben lakék, és kerített
6 városokat építe Judában: * És meg-építé Betlehemet, és Etamot, és Te-
7 kuét, * Bet-ſurt-is, és Sókót, és Odol-
8 lámot, * és Getet-is, és Mareſát, és
9 Zifet, * de Adurámot-is, és Lákiſt, és
10 Azékat, * és Sáraát, és Ajalont, és Hebront, Judában és Benjaminban, igen
11 erős városokat. * És mikor bé-kerítette vólna azokat kő-falokkal, fejedelmeket helyheztete azokba, és éléſnek-való tár-házakat; az-az, olajnak és bornak. * De mindenik vá-
12 rasban-is paizoknak és dárdáknak-való fegyver-házakat chinála, és meg-erősíté azokat nagy ſzorgalmatoſſággal, és uralkodék Júdán és Benjaminon. * A' Papok pedig 's a'
13 4 Leviták, kik egéſz Iſraëlben valának,
C 5 hozzája jövének minden ő helyekből, * el-hagyván a' hóſtátokat, és az
14 B ő örökſégeket, és által-menvén Júdába és Jeruſalembe; mivelhogy meg-vetette vólna őket Jeróboam és az ő maradéki, hogy az Úr papſágában ne ſzolgálnának. * Ki magának papokat rendele a' magas-helyeknek, és az ördögöknek, és a' borjúknak, mellyeket chinált vala. * De Iſraëlnek
16 minden nemzetſégéből-is, valakik az ő ſzívőket arra adták vala hogy az Iſraël Urát Iſtenét kereſnék, Jeruſalembe menének, hogy az ő áldozattyokat áldoznák az ő attyoknak
17 Ura Iſtene-előtt. * És állandóvá tévék a' Juda országát, és meg-erősíték a' Salomon fiát Roboámot három eſztendeig: mert chak három eſztendeig járának a' Dávid 's a' Salomon
18 útain. * Róboam pedig feleségül vévé Mahalatot, Jerimotnak a' Dávid fiának leányát, és Abihailt Eliabnak az
19 Iſai fiának leányát, * ki ſzűle néki fiakat, Jehuſt és Somoriát, és Zóomot. *
20 És ez-után Máakát vévé az Abſalom leányát, ki ſzűlé néki Abiát, és Etait,
21 és Zizát, és Salomitot. * Szereté pedig Róboam az Abſalom leányát Máakát mindé feleségi és ágyaſi-fölött: mert tizé-nyólcz feleséget vőtt vala, ágyaſokat pedig hatvát: és huſzon-nyólcz fiakat nemze, és hatván leányokat.
22 * Rendelé pedig elsőnek, a' Máaka fiát Abiát minden attyafiain fejedelemmé: mert őtet akarja vala királlyá
23 teni, * mivel bőlchebb vólt, és hatalmasb minden fiainál, és Judának 's Benjaminnak minden határiban, és minden kerített városokban: és nagy ſok eleségeket ada azoknak, és ſok feleségeket kére.

XII. RÉSZ.

1 ÉS mikor meg-erősödött és
A állandóvá lőtt vólna a' Róboam országa, el-hagyá az Úr törvényét, és az egéſz Iſraël ő-vele. * Róboam országának
2 pedig ötödik eſztendejében, fel-méne Séſak az Egyiptziai király Jeruſalembe (mert vétkeztek vala az Úrnak) * ezer két-ſzáz ſzekérrel, és hat-
3 van-ezer lovaggal; és nem vala ſzáma a' köz népnek melly fel-jött vala véle Egyiptusból, a' Líbyaiak tudn' illik és Troglodyták, és a' Szerechenek. * És meg-vévé az erős városokat
4 5 Judában, és el-jöve Jeruſalemig. * Semeias Próféta pedig bé-méne Roboámhoz, és a' Juda fejedelmihez, kik
6 B egybe-gyűltek vala Jeruſalemben, futván Séſak-előtt, és monda nékik: Ezeket mondgya az Úr: Tí el-hattatok engem, és én titeket Séſak kezében hadtalak. * És meg-rettenvén
7 az Iſraël fejedelmi és a' király, mondának: Igaz az Úr. * És mikor látta vólna az Úr, hogy meg-alázták vólna magokat, lőn az Úr beſzéde Se-

3. Reg. 12. c. 21.

meiáshoz, mondván: Mivel meg-alázták magokat, el nem veſztem-ők ket, és egy kevés ſegétſéget adok nékik, és nem chöpög az én haragom Jeruſalemre a' Séſak keze-által.
8 *Mindazáltal ſzolgálni fognak néki, hogy az én ſzolgálatomnak, és a' földek országa-ſzolgálattyának külömbſégét meg-tudgyák. *El-távozék azért Séſak az Egyiptziai király Jeruſalemtől, el-vívén az Úr házának és a' király házának kincheit, és mindeneket el-vön magával, az arany paizokat-is, mellyeket Salomon chinált vala, *mellyek helyébe a' király réz paizokat chinála, és azokat a' paizoſok fejedelminek adá kik a' palota pitvarát örzik vala.
11 *És midön bé-menne a' király az Úr házába, el-mennek vala a' paizoſok, és fel-véſzik vala azokat, és iſmég viſzſza-viſzik vala azokat az ö fegyver-házokba. *Mindazáltal mivel meg-alázták magokat, el-fordúlt rólok az Úr haragja, és el nem törlettetének tellyeſſéggel: mivelhogy Judában-is találtatának jo chelekedetek. *"Meg-erőſſödék azért Róboam király Jeruſalembe, és országla: negyven-egy eſztendős vala pedig mikor országlani kezdett vólna, és tizen-hét eſztendeig országla Jeruſalemben, a' városba mellyet az Úr választott, hogy meg-erősítené ott az ö nevét, Iſraelnek minden nemzetſégi-közzül: az ö annya neve pedig Ammaníta Náama. *Gonoſzt chelekedék pedig, és nem készíte-el a' ſzívét hogy az Urat kereſné. *Róboámnak pedig első és utólſo chelekedeti, meg-írattak a' Semeías prophétának és Addo Látónak könyveiben, és ſzorgalmatoſon meg-magyaráztattak: és hadahozának egy-más-ellen Róboam és Jeróboam minden napokban. *És el-aluvék Róboam az attyaival, és el-temetteték a' Dávid Városában. És a' fia Abia országla helyette.

"3. Reg. 15. f. 21.

XIII. Rész.

3. Reg. 15. a. 2.

JEróboam királynak tizen-nyólczadik eſztendejében, Abia országla Júdán. *Három eſztendeig országla Jeruſalemben, és az annya neve Mikaïa, Úriel leánya Gábaából: és had vala Abia és Jeróboam-között. *"És mikor hadat indított vólna Abia, és négy-ſzáz ezer hadakozó és válogatott férfiai vólnának: Jeróboam ſereget rendele ellene nyólcz-ſzáz ezer férfiat, és azok-is válogatottak valának, és a' hadakra igen erőſſek. *Meg-álla azért Abia a' Semeron hegyén, melly Efraimban vala, és monda: Hallyad Jeróboam és egéſz Iſraël. *Nem tudgyátok-e hogy az Iſraël Ura Iſtene Dávidnak adta Iſraëlē az országot örökké, ö-néki 's az ö fiainak a' ſó ſzövetſégével? *És fel-támadott a' Nábat fia Jeróboam, Salomonnak a' Dávid fiának ſzolgája: "és pártot ütött az ura-ellen. *És öſzve-gyűltek hozzája a' hiuſágos férfiak, és a' Bélial fiai: és el-hatalmazának Róboam-ellen a' Salomon fia-ellen. Róboam pedig tudatlan és félelmes-ſzívű vala, és nem álhata ellenek. *Moſt azért tí azt mongyátok, hogy ellene-álhattok az Úr országának, mellyet a' Dávid fiai-által bír, és a' népnek nagy ſokaſága vagyon veletek, és az arany borjak, mellyeket néktek Jeróboam iſtenek-gyanánt chinált. *"És ki vetettétek az Úr Papjait, az Aaron fiait, és a' Levítákat: és papokat ſzerzettetek magatoknak mint a' földnek minden népei: valaki el-jő, és meg-ſzenteli a' kezét egy tulokkal az ökrök-közzül, és hét koſſal, azok papja léſzen a' kik nem iſtenek. *A' mi Urunk pedig, az Iſten, kit el nem hagyunk, és Papok ſzolgálnak az Úrnak az Aaron fiai-közzül, és a' Leviták az ö rendekben vannak. *Éppen égő áldozatokat-is áldoznak az Úrnak naponként reggel és eſtve, és a' törvénynek parancholattya-ſzerént-valo el-készíttetett jó illatot, és kitétetnek a' kenyerek igen tiſzta aſztalra, és nálunk vagyon az arany gyertya-tarto, és annak lámpáſi, hogy meg-gyújtaſſanak mindenkor eſtve: mert mí meg-őrizzük a' mí Urunk Iſtenünk parancholatit, kit tí el-hattatok. *Az-okáért a' mí hadunkbā az Iſten a' hadnagy, és az ö Papjai, kik trombitálnak és zengenek ellenetek: Iſraël fiai, ne hadakozzatok az atyátok Ura Iſtene-ellen, mert nem fog néktek haſználni. *Midőn ö ezeket ſzóllaná, Jeróboam hátúl leſelkedik vala. *És mikor az ellenség-előtt állana, Judát, ki azt nem tudgya vala, környűl-véſzi vala az ö hadával. *És tekíntvén Júdas, látá hogy had vólna ellené-

"3. Reg. 11. c. 26.

"3. Reg. 12. g. 31.

ellenébe és háta-megett, és fel-kiálta az Úrhoz: és a' Papok trombitálni kezdének. * És Judának férfiai minnyájan fel-sivalkodának: és ímé mikor ők kiáltanának, meg-rettenté az Isten Jeroboámot, és az egész Israëlt ki Abia és Júda-előtt áll vala. *És elfutának az Israël fiai Júda-előtt, és ezek kezébe adá az Isten amazokat. *Meg-veré azért őket Abia, és az ő népe, nagy chapással: és el-húllának Israëlből sebesülve öt-száz ezer erős férfiak. * És meg-aláztatának az Israël fiai abban az időben, és fölötte igen meg-erősödének a' Júda fiai, mivelhogy az ő attyok Urában Istenében bíztak vólna. *Meg-űzé pedig Abia Jeroboámot midőn futna, és és meg-vévé az ő várasit, Bételt és a' faluit, és Jesanát a' faluival, Efront-is és a' faluit. *és az Abia napjaiban többé ellene nem álhata Jeróboam: kit meg-vere az Úr, és meg-hala. * Azokáért Abia, meg-erősítvén birodalmát, tizen-négy feleséget vőn: és huszon-két fiat, és tizen-hat leányt nemze. *A' több beszédi pedig Abiának, és az ő útai és chelekedeti, igen szorgalmatoson meg-írattak az Addo Proféta könyvében.

XIV. Rész.

3. Reg. 15. b. 8. EL-aluvék pedig Abia az attyaival, és el-temeték őtet a' Dávid Városában: és a' fia Ása országla helyette, kinek napjaiban tíz esztendeig nyugovék a' föld. * Azt chelekedé pedig Asa a' mi jó és kedves vala az ő Istenének színe-előtt, és el-rontá az idegen tiszteletnek oltárit, és a' magas-helyeket, *és el-töré az állo-képeket, és a' berkeket ki-vágá: * és meg-parancsolá Judának hogy az attyainak Urát Istenét keresné, és a' törvényt chelekedné, és mind a' parancsolatokat: *és ki-veszté Judának minden városiból az oltárokat, és a' templomokat, és békeségben országla. * Erős városokat-is építe Judában, mert nyugodalomban vala, és semmi hadak ő idejében nem támadtak vala, békeséget adván az Úr. * Monda pedig Judának: Építtsük-meg e' városokat, és vegyük-körül kő-falokkal, és erősítsük-meg tornyokkal, és kapukkal, és zárokkal, míg mindenek nyugodalomban vannak a' hadaktól, mivelhogy meg-kerestük az atyáink Urát Istenét, és békeséget adott nékünk körös-körül. Építének azért, és az építésben semmi akadály nem vólt. *Valának pedig Asának az ő seregében paíz és dárda hordozók, Judából három-száz ezeren, Benjaminból pedig paízosok és nyilasok két-száz nyólczvan-ezeren, ezek mínyajan igen erős férfiak. * Ki-indúla pedig ellenek Szerechen Zára az ő hadával, tíz-száz ezerrel, és három-száz szekérrel: és Maresáig jöve. * Asa pedig eleibe-méne, és el-rendelé a' sereget a' harczra Sefata-völgyében, melly Maresa-mellett vagyon: *és segétségül hívá az Úr Istent, és monda: "Uram, ninch semmi külömbség te-nálad, ha kevesek-által segétesz-e, vagy sokak-által: segélly-meg minket mi Urunk Istenünk: mert te-benned, és a' te nevedben lévén bizodalmunk, jöttünk e' sokaság-ellen. Uram, mi Istenünk vagy te, ne vegyen erőt ellened az ember. *Meg-rettenté azért az Úr a' Szerechenyeket Ása 's Júda előtt; és el-futának a' Szerechenyek. *És meg-űzé őket Ása, és a' nép ki véle vala, Geraráig: és el-húllának a' Szerechenyek mind fottig, mivelhogy az Úr vervén, és az ő seregei hadakozván, rontatának-meg. Sok ragadományokat kapának azért, * és meg-verék mind a' városokat Gérara-körül: mert igen nagy rémülés szállott vala mindenekre: és fel-dúlák a' városokat, és sok prédát vőnek-el. * De a' juhok aklait-is elbontván, számtalan sok barmokat és tevéket hozának: és meg-térének Jerusalembe.

"1. Reg. 14. a. 6.

XV. Rész.

AZarías pedig az Oded fia, reá szálván az Isten Lelke, * kiméne Ása-eleibe, és monda néki: Halgassatok-meg engem Ása és egész Juda és Benjamin: Az Úr veletek, mert véle vóltatok: Ha keresitek őtet, meg-talállyátok: ha pedig el-hadgyátok őtet, el-hágy titeket. * Sok napok múlnak pedig el Israëlben igaz Isten-nélkül, és tanító pap-nélkül, és törvény-nélkül. *És mikor az ő ínségekben az Israël Urához Istenéhez térnek, és őtet keresik, meg-talállyák őtet. * Az időben nem lészen békeség a' ki-menőnek 's a' bé-jövőnek, hanem minden-felől rettegések a' földeknek

minden lakoſiban: * mert hadakozni fog egy nemzetſég más nemzetſég-ellen, és egy váras más váras-ellen, mert az Úr fel-háboríttya őket minden nyomoruſággal. * Tí azért erőſſ-ſödgyetek-meg, és el ne lankadgyanak kezeitek, mert jutalma léſzen a' tí munkátoknak. * Mellyet mikor Áſa hallott vólna, az Oded fiának Azariáſnak igéit tudn'illik és a' profétáláſát, meg-erőſsödék, és ki-veſzté a' bálványokat Judának minden földéből, és Benjaminból, és az Efraim hegye váraſiból, mellyeket meg-vőtt vala, és meg-ſzentelé az Úr oltárát, melly az Úr tornácza-előtt vala. * És egybe-gyűjté egéſz Júdát, és Benjamint, és vélek a' jövevényeket Efraimból, és Manaſséből, és Simeonból: mert ſokan állottak vala hozzája Iſraëlből, látván hogy az ő Ura Iſtene véle vólna. * És mikor Jeruſalembe jöttek vólna a' harmadik hólnapban, az Áſa országának tizenötödik eſztendejében, * áldozának az Úrnak az napon a' nyereſégekből, és a' prædából mellyet hoztak vala, hét-ſzáz ökrőt, és hét-ezer koſt. * És bé-méne ſzokás-ſzerént a' ſzövetſégnek meg-erősítéſére, hogy az ő attyok Urát Iſtenét tellyes ſzívőkből, és tellyes lelkőkből kereſnék. * Ha valaki pedig, ugymond, nem kereſendi Iſraëlnek Urát Iſtenét, meghallyon, kichintől-fogva nagyig, és a' ferfiútól-fogva az aſzſzony'állatig. * És meg-eskűvének az Úrnak fel ſzóval nagy örömmel, és trombita harſagáſſal, és kürtők zengéſével, * minnyájan a' kik Judában valának, erős eſkűvéſſel: mert tellyes ſzívekből eſkűvének-meg, és tellyes akaratból kereſék őtet, és meg-találák: és nyugodalmat ada az Úrnékik körös-környűl. * De Maakát-is az Áſa király annyát, le-téve a' főlſéges birodalomból, mivelhogy a' berekben Priápuſnak balványt chinált vólna; mellyet mindeneſtől elronta, és darabokra törvén meg-égete a' Czedron patakában. * A' magas-helyek pedig meg-hagyatának Iſraélben: mindazáltal az Áſa ſzíve tekélletes vala az ő tellyes napjaiban. * És a' miket az attya, és ő fogadott vala, bé-vívé az Úr házába, az ezűſtöt, és aranyat, és az edényeknek külömb-külömb-féle eſzközit. * Nem vólt pedig had az Áſa országának harmincz-ötödik eſztendejéig.

3. Reg. 15. v. 13.

XVI. Rész.

HArmincz-hatodik eſztendejében pedig az ő országának, fel-méne Báaſa az Iſraël királya Judába, és kő-fallal keríti vala bé Rámát, hogy ſenki bátorſágoſon ſe ki ſe bé ne mehetne az Áſa országából. * Ki-hozá azért Áſa az ezűſtöt és aranyat az Úr háza kincheiből, és a' király kincheiből, és Benadadhoz a' Syriai királyhoz küldé, ki Damakusban lakik vala, mondván: * Szövetſég vagyon közöttem és közötted, az atyám 's az atyád-között-is eggyeſſég vólt: azért küldöttem néked ezűſtöt és aranyat, hogy fel-bontván Báaſával az Iſraël királyával-valo ſzövetſégedet, távoztaſd-el őtet tőlem. * Mellyet megértvén, Benadad el-küldé az ő hadainak fejedelmit az Iſraël váraſira: kik meg-verék Ahiont, és Dant, és Abelmáint, és Neftalinnak minden kerített váraſit. * Mellyet mikor meghallott vólna Báaſa, el-hagyá Rámát építeni, és félbe-hagyá az ő alkotmányát. * Áſa király pedig fel-vévé egéſz Júdát, és el-vivék a' köveket Rámából, és a' fákat mellyeket az építéſre kéſzített vala Báaſa, és azokból Gábaát és Maſfát épité. * Az időbē Hanáni Proféta Aſához a' Júda királyához méne, és móda néki: Mivel a' Syriai királyban vólt bizodalmad, és nem a' te Uradban Iſtenedbē, azért menekedett-meg a' Syriai király hada a' te kezedből. * Nem-de nem ſokkal tőbbē valának-e a' Szerechenek, és a' Líbyaiak, ſzekerekkel és lóvagokkal, és főlőtte nagy ſokaſággal: kiket, midőn az Úrnak hittél vólna, kezedbe adott? * Mert az Úr ſzemei az egéſz földet ſzemlélik, és erőt adnak azoknak, kik tekélletes ſzívvel hiſznek ő-beñe. Az-okáért bolondúl chelekedtél, és ezért ezē időtűl-fogva hadak támadnak ellened. * És meg-haraguván Áſa a' Láto-ellē, meg-hagyá hogy őtet a' tőmlőczbe vinnék: mert ezen igen meg-búſúlt vala: és az időben ſokakat öle-meg a' nép-közzűl. * Áſának pedig első és utólſo chelekedeti, meg-írattak a' Júda és Iſraël királyi Könyvében. * És meg-betegedék Áſa, országának harmincz-kilenczedik eſztendejébē, lábainak fő-

2. Paral. 15. 16.

18t-

lőtte nagy fájdalma-miatt, és betegségében sem kereſé-meg az Urat, hanem inkább bízék az orvoſok tudományábā. *És el-aluvék az attyaival: 13
és meg-hala orſzágának negyveneggyedik eſztendejébē. *És el-temeték őtet az ő koporſójában, mellyet magának a' Dávid váraſábā áſott vala: és az ágyára tévék őtet, melly teli vólt kurvákhoz-illendő fű-ſzerſzámokkal és kenetekkel, mellyek patikároſok meſterſégével valának chinálva, és meg-égeték rajta nagy pompával. 14

XVII. Rész.

ORſzágla pedig helyette a' 1
fia Jóſafat, és erőt vőn Iſra- A
ël-ellen. *És ſzámos vitézeket rendele Judának mindē 2
váraſiba, mellyek kő-falokkal kerítve valának. Őrző ſeregeket-is rēdele Júda földében, és Efraim váraſiban, mellyeket az attya Áſa meg-vőtt vala. *És az Úr Joſafáttal vala, mert Dávidnak az attyának első útaiban jára: 3
és nem bízék Báalimban, *hanem az 4
ő attyának Iſtenébē, és annak parancholatiban jára, és nem az Iſraël bűnei-ſzerént. *És meg-erősíté az Úr 5
az orſzágot az ő kezében, és az egéſz Júda ajándékokat ada Joſafátnak: és végheteten gazdagſági lőnek néki, és ſok dicsőſége. *És mikor a' ſzíve 6
bátorſágot vőtt vólna az Úr útaiért, B
a' magas-helyeket 's a' berkeket-is ki-veſzté Judából. *Harmadik eſztendejében pedig az ő orſzágának, el- 7
küldé a' fejedelmi-kőzzűl Benhailt, és Obidáſt, és Zakariáſt, és Natánaëlt, és Mikæaſt, hogy tanitanának a' Júda váraſiban; *és vélek a' Levitákat, Semeïát, és Natániat, és Zabadiáſt, Aſaëlt-is és Semiramotot, és Jónatant, és Adoniaſt 's Tobiaſt-is, és Tobadoniáſt, a' Levitákat, és vélek Eliſamát és Jóránt a' Papokat, * és 9
taníttyák vala a' népet Judában, nálok lévén az Úr tőrvénye kőnyve, és el-járák Judának minden váraſit, és taníttyák vala a' népet. * Az- 10
okáért az Úr félelme a' földeknek C
minden orſzágira eſék, mellyek Júda-kőrűl valának, és nem mernek vala hadakozni Jóſafát-ellen. *De 11
a' Filiſtæuſok-is ajándékokat hoznak vala Joſafatnak, és adó-pénzt. Az Arabiaiak-is barmokat hoznak vala, hét-ezer hét-ſzáz koſt, és 12
ugyan annyi bakot. * Nevekedék azért Jóſafat, és igen fel-magaſztaltaték: és Judában tornyokhoz haſonló házakat építe, és kerített váraſokat. * És ſok dolgokat chinála 13
a' Júda váraſiban: hadakozo és erős férfiak-is valának Jeruſalemben, *kiknek ez ſzámok, kinek-kinek 14
házok és cheledék-ſzerént: Judában ezek a' had fejedelmi: Ednas D
hadnagy, és véle három-ſzáz ezer vaſtag férfiak. * Ez-után Jóhanan 15
fejedelem, és véle két-ſzáz nyólczvan ezeren. * Ez-után-is, Amarías a' Zekri fia, ki az Úrnak ſzenteltetett, és véle két-ſzáz ezer erős férfiak. *Ezt kőveti vala Elíada, erős 16
harczolo, és véle kéz-íjaſok és paízoſok két-ſzáz ezeren. *Es ez-után Józabad, és véle ſzáz nyólczvan-ezer 17
ſerény vitézek. * Ezek minnyájan a' király keze-alatt valának; azokon-kivűl, kiket a' kerített váraſokba 18
helyheztetett vala egéſz Judában.

XVIII. Rész.

JÓſafat azért igen gazdag 's igen 1
híres vala, és ſógorſágot vete A
Akabbal. * És alá-méne egy- 2
nehány eſztendő-után hozzája Samariába: kinek jővetelikor igen ſok koſokat és ökrőket vágata Akab, néki, és a' népnek a' ki véle jőtt vala: és reá beſzélé őtet hogy
fel-menne Rámot-Gálaádba. * És 3
monda Akab az Iſraël királya Joſafátnak a' Júda királyának: Jere velem Rámot-Gálaádba. Kinek amaz felele: A' mint én, te-is úgy: a' mint a' te néped, úgy az én népem-
is: és veled léſzűnk a' hadban. * És 4
monda Jóſafat az Iſraël királyának: Kérlek, kérdgy moſtanában tanátſot az Úrtól. * Egybe-gyűjte 5
azért az Iſraël királya a' prophétákkőzzűl négy-ſzáz férfiat, és monda B
nékik: El kell-e mennűnk hadakozni Rámot-Gálaádba, vagy megnyúgodgyunk? Azok pedig mondának: * Menny-fel, és az Iſten a' ki- 6
rály kezébe adgya. És monda Jóſafat: Ninch-e itt az Úrnak prophétája, hogy attól-is kérdezkedgyűnk? 7
* És monda az Iſraël királya Joſafátnak: Vagyon egy férfiu, a' kitől megkérdhettyük az Úr akarattyát: de én gyűlőlőm őtet, mert nem prophetál nékem jót, hanem mindenkor gonoſzt: az pedig Mikæas a' Jemla fia.

Es monda Jósafat: Ne szólly e'képpẽ király. * Szóllíta azért az Iſraël királya eggyet a' komornyikok-kőzzűl, 8
és mőda néki: Hídd-el hamar Mikæáſt a' Jemla fiát. * Az Iſraël királya pedig, és Jósafat a' Júda királya, mind 9
ketten az ő királyi-ſzékekben űlnek C
vala, fel-őltőzve lévén királyi ékeſſéggel: űlnek vala pedig a' ſzérőben
a' Samáriai kapunál, és a' próféták
minnyájan jővendőlnek vala előttők. * Sedeczías pedig a' Kánaána fia 10
vas ſzarvakat chinála magának, és
mőda: Ezeket mongya az Úr: Ezekkel hányod ſzéllyel Syriát, míg nem
meg-rontod azt. * És haſonló-képpen próféталnak vala minnyájan a' 11
próféták, és mondanak vala: Menny-
fel Rámot-Gálaádba, és ſzerenchés
léſzſz, és a' király kezébe adgya őket
az Úr. * A' kővet pedig, a' ki Mikæáſt 12
ment vala hínyia, monda néki: Ímé
a' próféták igéi egy ſzájjal jókat hirdetnek a' királynak: kérlek azért téged, hogy a' te beſzéded ſe kűlőmbőzzőn azoktól, és ſzólly ſzerenchés
dolgokat. * Kinek felele Mikæas: Él 13
az Ur, hogy valamit nékem az én
Iſtenem mondand, azt ſzóllom.
* El-juta azért a' királyhoz. Ki- 14
nek monda a' király: Mikæa, el-kell-e
mennűnk Rámot-Gálaádba hadakozni, vagy meg-ſzűňyűnk? Kinek ő
felele: Mennyetek-fel: mert minden
dolgok ſzerenchéſek léſznek, és az
ellenſégek a' ti kezeitekbe adatnak.
* És monda a' király: Iſmég 's iſmég 15
kénſzerítlek téged, hogy egyebet ne
ſzólly nékem, hanem chak a' mi igaz,
az Úr nevében. * Amaz pedig mon- 16
da: Látám az egéſz Iſraëlt a' hegyeken el-ſzélledve, mint a' páſztor-nélkűl-valo juhokat: és monda az Úr:
Ninch ezeknek urok: térjen ki-ki az
ő házába békével. * És mőda az Iſraël 17
királya Joſafátnak: Nem mondám-e
néked, hogy ez nékem ſemmi jót
nem próféтál, hanem azokat a' mik
gonoſzok? * Amaz pedig, Az-okáért, 18
ugymond, hallyátok az Úr igéjét:
Látám az Urat az ő királyi-ſzékiben űlni, és az egéſz mennyei ſereget mellette állani jobb 's bal-felől.
* És monda az Úr: Ki challya-meg 19
Akabot az Iſraël királyát, hogy felmennyen, és el-eſſek Rámot-Gálaádban? És mikor egy imígy, és más
amúgy ſzóllana: * elő-jőve egy lé- 20
lek, és meg-álla az Ur-előtt, és mőda:
Én meg-chalom őtet. Kinek mőda az
Úr: Miben chalod-meg? * Amaz pe- 21
dig felele: Ki-megyek, és hazug lélek
léſzek minden ő próféтái ſzájában. És
monda az Úr: Meg-chalod, és erőt
véſzſz: eredgy-el, és úgy chelekedgyél. * Moſt azért, ímé az Úr a' hazug- 22
ſág lelkét adta minden te próféтáid
ſzájába, és az Úr gonoſzokat ſzóllott
felőled. * Oda járúla pedig Sedeczías 23
a' Kánaána fia, és arczúl chapá Mikæáſt, és monda: Melly útón mentáltal az Úr Lelke tőlem, hogy néked
ſzóllana? * És monda Mikæas: Meg- 24
látod te-magad azon a' napon, midőn
bé-megy eggyik kamarából a' máſik
kamarába hogy el-rejtezzél. * Paran- 25
chola pedig az Iſraël királya, mondván: Fogjátok Mikæáſt, és vigyétek
őtet Amonhoz a' váras fejedelméhez,
és Joáshoz az Amalek fiához. * És mő- 26
gyatok: Ezeket mongya a' király:
Tegyétek ezt a' tomlőczbe, és adgyazok néki egy kis kenyeret, és egy kevés vizet, míg meg-térek békével.
* És monda Mikæas: Ha meg-térſz 27
békével, nem ſzóllott az Úr én-bennem. És monda: Hallyátok minden
népek. * Fel-menének azért az Iſ- 28
raël királya, és Jósafat a' Júda királya Rámot-Gálaádba. * És mon- 29
da az Iſraël királya Joſafátnak: Megváltoztatom az őltőzetet, és úgy mégyek a' harczra, te pedig a' te ruháidba
őltőzzél. És meg-változtatván az Iſraël királya az ő őltőzetit, a' hadba
méne. * A' Syriai király pedig paran- 30
cholt vala az ő lovag hadnagyinak, G
mondván: Ne harczollyatok ſe kichiny ſe nagy-ellen, hanẽ chak egyedűl az Iſraël királya-ellẽ. * Az-okáért 31
mikor látták vólna a' lovag hadnagyok Joſafátot, mondának: Ez az Iſraël királya. És harczolván kőrnyűl
vévék őtet: ő pedig az Úrhoz kiálta,
és meg-ſegété őtet, és el-téríté azokat tőle. * Mert midőn látták vólna 32
a' lovag hadnagyok, hogy nem az Iſraël királya vólna, el-hagyák őtet.
* Történék pedig, hogy egy a' nép- 33
kőzzűl ſzerenchére el-lőné a' nyilat,
és az Iſraël királyát a' nyaka 's a' lapoczkái-kozott találná. Ő pedig
monda a' kochiſának: Téríts a'
kezedet, és vígy-ki engem a' ſeregből, mert meg-ſebesűltem. * És 34
el-végeződék a' harcz azon a' napon:

az Iſraël királya pedig az ő ſzekerén áll vala a' Syruſok-ellen eſtvéig, és meg-hala nap-nyúgatkor.

XIX. Rész.

MEg-téré pedig Jóſafat a' Juda királya az ő házába békével Jeruſalembe. *Kinek 1 A eleibe-jővé a' Hanáni fia Jéhu a' Láto, és monda néki: Az iſtentelennek adſz ſegétſéget, és azokkal vetſz barátſágot kik az Urat gyűlölik, és ezért, úgy vágyon, az Úr haragját érdemled vala: * de jó chelekedetek találtattak benned, mivelhogy ki-vágattad a' berkeket Júda földéből, és el-kéſzítetted ſzívedet hogy az atyáid Urát Iſtenét meg-kereſnéd. * Jóſafat azért Jeruſalemben lakék: és iſmég ki-méne a' néphez, Berſabeétől-fogva az Efraim hegyéig, és viſzſza-hívá őket az attyok Urához Iſtenéhez. *És a' földnek bírákat rendele, Judának minden erős városiba, helyenként, *és parancholván a' bíráknak, monda: Meg-láſſátok mit chelekeſztek, mert nem az ember ítéletit forgattyátok, hanem az Úrét: és valamit ítélendetek, reátok haromlik. * Az Úr félelme légyen veletek, és mindeneket ſzorgalmatoſſággal chelekedgyetek: mert ninch a' mi Urunknál Iſtenünknél hamiſſág, "ſem ſzemély válogatás, ſem ajándékok kívánſága. * Jeruſalembe-is rendele Jóſafat Levitákat és Papokat, és a' nemzetség fejedelmit Iſraëlből, hogy az Úr ítéletit és ügyét ítélnék az ő lakóinak. *És parancholá nékik, mődván: Így chelekedgyetek az Úr félelmével, hivé és tekélletes ſzívvel. *Az atyátok-fiainak, kik az ő városokban laknak ki-ki az ő rokonſága-között, minden ügyét melly előttökbe vitetik, valahol a' törvényről, a' parácholatról, a' czeremoniákról, az igazúláſokról vagyon kérdés, mutaſſátok-meg nékik, hogy ne vétkezzenek az Úr-ellen, és harag ne jőjön reátok és az atyátok-fiaira: így chelekedvén azért, nem vétkeztek. * Amarías pap pedig a' tí fő Papotok, azokban, mellyek az Iſtenhez tartoznak, előjáro léſzen: Zabadías pedig az Iſmahel fia, ki a' Júda házában hadnagy, azokon a' dolgokon léſzen, mellyek a' király tiſztihez tartóznak: és vannak Leviták tanítók előttetek, erőſsödgyetek-meg, és chelekedgyetek ſzorgalmatoſon, és az Úr veletek léſzen a' jókban.

1 1
2 2
3 3
4 4
B
5 5
6 6
B
7 7
8 8
C
9 9
10 10
D
11 11
12 12

"Deut. 10. d. 17. Rom. 2. b. 12. Gal. 2. b. 6. Eph. 6. b. 9. Coloſ. 3. d. 25. Act. 10. d. 34. 1. Pet. 1. c. 17. Sap. 6. b. 8. Eccli. 35. b. 16.

XX. Rész.

EZek-után egybe-gyűlének Joſafátra a' Móab fiai, és az Ammon fiai, és vélek az Ammoníták-közzűl hogy hadakoznának ellene. * És hír-mondók jövének, és meg-jelenték Joſafátnak, mondván: Nagy ſokaſág jő ellened, a' tengeren-túl-valo helyekről, és Syriából, és ímé Aſaſon-támárban vannak, melly az Engaddi. * Jóſafat pedig félelemmel meg-rettenvén, mindeneſtől arra adá magát, hogy könyörgene az Úrnak, és böjtöt hirdete egéſz Judának. * És egybegyűle Júdas hogy az Úrnak könyörgene: de minnyájan az ő városokból is el-jövének hogy könyörgenének néki. * És midőn meg-állott vólna Jóſafat, a' Júda és Jeruſalem gyülekézete-között, az Úr házában az új pitvar-előtt, *monda: Oh atyáinknak Ura Iſtene, te vagy Iſten menyben, és a' Pogányoknak minden országin uralkodol, kezedben vagyon az erő 's a' hatalom, és ſenki ellened nem álhat. * Oh mi Iſtenünk, nem te ölted-e meg e' földnek minden lakóit a' te néped Iſraël-előtt, és azt Abrahám a' te barátod magvának adtad örökké. * És azon laktak, és ſzenthelyet építettek azon a' te nevednek, mondván: * Ha veſzedelmek rohannak reánk, és az ítéletnek kardgya, a' dög-halál, és az éhſég, e' házelőtt a' te ſzíned-eleibe állunk, melybe ſegétſégül hívattatott a' te neved: és hozzád kiáltunk a' mi nyomoruſáginkba, és meg-halgatſz, és meg-ſzabadítaſz. *Moſt azért ímé az Ammó fiai, és Móab, és a' Séir hegye, "mellyekbe nem engedted Iſraëlnek hogy által-meenének mikor ki-jövének Egyiptusból, hanem el-térének tőlök, és meg nem ölék őket: * külömben chelekeſznek velünk, és ki igyekeznek vetni minket az örökſégből, mellyet nékünk adtál. *Oh mi Iſtenünk, nem ítéled-e meg tahát őket? Mibennünk ugyan ninch annyi erő, hogy e' ſokaſágnak ellene álhaſſunk, melly reánk rohá. De holott nē tudgyuk mit kelleſſék chelekednünk, ckak e' vagyon hátra, hogy ſzemeinket

"Deut. 2. d. 1.

ket te-hozzád emellyük. * Az Úr- 13
elött áll vala pedig az egész Júda, az C
ö kisdedivel, és feleségivel, és magza-
tival. * Vala pedig egy Jaháziel a' Za- 14
karías fia, ki Banaias fia, ki Jéhiel fia,
ki Matanías fia, az Ásaf fiai-közzül-
való Levíta, kire az Úr Lelke szálla a'
sokaság-között, * és monda: Halgas- 15
satok-meg egész Júda, és a' kik Jeru-
salemben laktok, és te Jósafat király:
Ezeket mongya az Úr néktek: Ne fél-
lyetek, se ne rettegjetek e' sokaság-
tól: mert nem tiétek a' harcz, hanem
az Istené. * Hólnap mennyetek-alá 16
ellenek: mert a' Sis-nevü halmon jö-
nek-fel, és a' patak végénél, melly a'
Jervel pusztája-ellenébe vagyon, ta-
lállyátok öket. * Nem tí lésztek a' 17 F
kik harczolni fogtok, hanem chak
bátorságosan állyatok, és meg-lát-
tyátok az Úr segétséget rajtatok, ó D
Juda, és Jerusalem: ne félly etek, se ne
rettegjetek: hólnap mennyetek-ki
ellenek, és az Úr veletek lészen. * Jó- 18
safat azért, és Juda, és Jerusalemnek
minden lakói, arczal esének a' földre
az Úr-elött, és imádák ötet. * A' Le- 19
víták pedig, kik a' Káat fiai és a' Kóre
fiai-közzül valának, dichérik vala az
Israël Urát Istenét, fölötte igen nagy
szóval. * És midön reggel fel-költ ek 20
vólna, a' Tékue pusztája-által mené-
nek-ki: és mikor el-indúlnának,
meg-álván Jósafat közöttök, monda:
Halgassatok-meg engem Jú-
da férfiai, és Jerusalemnek minden
lakói: hidgyetek a' tí Uratokban Is-
tentekben, és bátorságosok lésztek:
hidgyetek az ö Prophétáinak, és min-
denek szerenchéssen lésznek. * És ta- 21
nátsot ada a' népnek, és elö-állatá az
Úr énekesit, hogy dichérnék ötet az
ö seregekben, és a' had-elött menné-
nek, és egyenlö szóval mondanák:
"Psal. "Hálát adgyatok az Úrnak; mert
135. v. 1. örökké az ö irgalmassága. * És mikor 22
el-kezdették vólna a' dichéreteket
énekelni, az Úr a mazoknak, tudn'il-
lik az Ammon 's a' Móab fiainak, és
a' Séir hegyén lakozóknak, kik hada-
kozni jöttek vala Júda-ellen, önnön
magok-ellen fordítá inchelkedése-
ket, és meg-veretének. * Mert az Am- 23
mon 's a' Móab fiai, fel-támadának a'
Séir-hegye lakói-ellen, hogy meg-
ölnék és el-törlenék öket: és midön
azt chelekedettel véghez vitték
vólna, fordúlván ö-magok-ellen-is,

24 le-vágák egy-mást. * Júda pedig mi-
kor az ör-álló helyhez, melly a' pusz-
tára néz, érkezett vólna, látá távúl
hogy rakva vólna széllyel az egész
tartomány hólt testekkel, és hogy
senki nem vólna a' ki a' haláltól
25 meg-menekedhetett vólna. * El-mé-
ne azért Jósafat, és az egész nép véle,
hogy a' hóltakról a' ragadományt le-
vonynák: és találának a' hólt test ek-
között külömb-külömb-féle mar-
hát, ruhákat-is, és igen drága edénye-
ket, és el-prædálák, el-annyira hogy
26 mind el nem vihetnék; és harmad
napig el nem hordhatnák a' ragado-
mányokat a' prædának sokasága-mi-
att. * Negyed napon pedig egybe-
gyülének az Áldás-völgyében: mert
27 F mivelhogy ott áldották vala az Urat,
azt a' helyet Áldás-völgyének hívák,
e' jelen-való napig. * És meg-téré Ju-
dának minden férfia, és a' Jerusalem
lakói, és Jósafat ö-elöttök, nagy
28 örömmel Jerusalembe, azért hogy az
Úr örömet adott vólna nékik az ö el-
lenségekről. * És bé-menének Jeru-
29 salembe orgonákkal, és czitarákkal,
és trombitákkal, az Úr házába. * És az
Úr félelme a' földeknek minden or-
szágira esék, midön hallották vólna
30 hogy az Úr hadakozott az Israël el-
lenségi-ellen. * És meg-nyugovék a'
Jósafat országa, és békeséget ada néki
31 az Isten körös-környül. * Országla
azért Jósafat Júdán, és harmincz-öt
G esztendös vala mikor országlani kez-
dett vólna: huszon-öt esztendeig or-
szágla pedig Jerusalemben, és az anya
neve Azuba, a' Sélahi leánya. * És az
32 attyának Ásának útán jára, és el nem
hajla arról, chelekedvén a' mik ked-
vesek valának az Úr-elött. * Mindaz-
33 által a' magas-helyeket el nem vesz-
té, és a' nép még sem igazította vala
szívét az ö attyok Urához Istenéhez.
34 * A' több chelekedeti pedig Jósafát-
nak, az elsök és utólsók, meg-írattak
a' Hanáni fiának Jehúnak beszédibe,
mellyeket az Israël királyinak köny-
35 veibe rendelt. * Ezek-után barátságot
vete Jósafat a' Júda királya Okoziással
az Israël királyával, kinek chelekede-
36 ti igé istentelenek valának. * És részes
lön abbá, hogy hajókat chinálnának,
mellyek Tarsisba mennének: és el-ké-
szíték a' hajókat Asiongaberbé. * Profé-
37 tála pedig a' Dódau fia Maresai Eliezer
Josafátnak, mondván: Mivel szövet-

séged vólt Okoziáſſal, meg-rontotta Iſten a' te alkotmányidat, és el-romlottak a' hajók, és el nem mehettek Tarſisba.

XXI. Rész.

2. Reg. 22. g. 51.

EL-aluvék pedig Jóſafat az attyaival, és el-temetteték azokkal a' Dávid Váraſában, és az ő fia Jóram orſzágla helyette. *Kinek ezek valának attyafiai: a' Jóſafat fiai; Azarías, és Jáhiel, és Zakarías, és Azarías, és Mihály, és Safátia: ezek mind Jóſafátnak, a' Juda királyának fiai. *És az ő attyok ſok arany és ezüſt ajándékokat ada nékik, és drága marhákat, igen erős váraſokkal Júdában: az orſzágot pedig Jorámnak adá, mivelhogy első-ſzülőtte vólna. *Lőn azért Jóram az attya orſzágába: és midőn magát megerősítette vólna, meg-ölé mind az attyafiait kardal, és némellyeket az Iſraël fejedelmi-közzűl. *Harmincz-két eſztendős vala Jóram mikor orſzáglani kezdett vólna, és nyólcz eſztendeig orſzágla Jeruſalemben. *És az Iſraël királyinak útain jára, a' mint az Akab háza chelekedett vala: mert az Akab leánya vala az ő feleſége, és gonoſzt chelekedék az Úr előtt. *Nem akará pedig az Úr el-veſzteni a' Dávid házát, a' ſzövetségért mellyet véle ſzerzett vala: és mivel meg-igérte vala hogy ſzövétneket adna néki, és a' fiainak minden időben. *A' napokban el-pártola Edom, hogy ne lenne a' Júda birodalma alatt, és királyt emele magának. *És mikor által-ment vólna Jóram az ő fejedelmivel, és az egéſz lovagſággal melly véle vala, fel-kele éjjel, és meg-veré Edomot, ki őtet környűlvétte vala, és az ő lovaginak minden hadnagyit. *Mindazáltal el-pártola Edom, hogy ne lenne a' Júda birodalma-alatt, mind e' napiglan. azon időben Lobna-is el-távozék hogy ne lenne az ő keze-alatt. Mert el-hatta vala az ő attyainak Urát Iſtenét: *annak-fölötte magas-helyeket-is építe a' Júda váraſiban, és paráználkodtatá a' Jeruſalem lakóit, és vétkezteté Judát. *Levelet hozának pedig néki Illyés Profétától, melyben ez vala írva: Ezeket mongya az atyádnak Dávidnak Ura Iſtene: Mivelhogy nem jártál az atyádnak Joſafátnak az ő útain, és Aſának a' Juda királyának útain, *hanem az Iſraëli királyok útain jártál, és paráználkodtattad Júdát és a' Jeruſalem lakóit, követvén az Akab háza paráznaſágát; annak-fölötte az atyád-fiait-is az atyád házát, náladnál jobbakat, meg-ölted: *imé az Úr meg-vér téged nagy chapáſſal, a' te népeddel, és fiaiddal, és feleſégiddel, és minden marháddal. *Te pedig meg-betegſzel a' haſadnak igen gonoſz nyavalyájával, míg a' béled ki-mégyen laſſan-laſſan napon-ként. *Fel-indíta azért az Úr Jóram-ellen a' Filiſtæusok és az Arabiaiak lelkét, kik határoſok a' Szerechenyekkel. *és felmenének Júda-földébe, és el-puſztíták azt, és el-ragadozák mind a' marhát melly a' király házában találtaték, annak-fölötte a' fiait 's a' feleſégit-is: és nem marada néki több fia, hanem chak Jóakaz, ki leg-kiſsebbik idejű vala. *És mind ezek-fölött, az Úr meg-veré őtet a' haſának gyógyíthatatlan nyavalyájával. *És midőn egy nap a' máſikat érné, és az idők közi el-forgának, két eſztendő forgáſa telék-el: és így hoſzſzú betegſséggel meg-emésztetvén, úgy hogy a' bélit-is ki-hánná, a' betegſégtől és élettől eggyűt válék-meg. Es igen gonoſz betegſséggel hala-meg, és nem ſzerze néki a' nép temetéſt az égetés ſzokáſa-ſzerént, a' mint chelekedett vala az ő eleivel. *Harmincz-két eſztendős vala, mikor orſzáglani kezdett vólna, és nyólcz eſztendeig orſzágla Jeruſalemben. És nem jára igazán, és el-temeték őtet a' Dávid Váraſában: de nem a' kiſályok koporſójába.

XXII. Rész.

4. Reg. 8. f. 24.

A' Jeruſalem lakói pedig Okoziáſt az ő leg-kiſsebbik fiát rendelék helyette királlyá: mert a' nagyobb idejűeket, kik ő-előtte vóltanak, mind meg-ölték vala az Arabiai latrok, kik a' táborra útőttek vala: és Okozías Jorámnak a' Juda királyának fia orſzágla. *Negyven-két eſztendős vala Okozías mikor orſzáglani kezdett vólna, és egy eſztendeig orſzágla Jeruſalemben, és az annya neve Atália az Amri leánya. *De ő-is az Akab háza útain jára, mert az ő annya hajtá reája őtet hogy iſtentelenűl chelekednék.

2. Paral. 21. 22.

*Gonoſzt

* Gonoſzt chelekedék azért az Úr ſzíne-előtt, mint az Akab háza: mert azok valának az ő tanátſi az attya halála-után az ő veſzedelmére. * És azok tanátſin jára. * És el-indúla az Akab fiával Jorámmal az Iſraël királyával a' hadba a' Syriai Házaël király-ellé Rámot-Galaádba: és meg-ſebesíték a' Syruſok Jorámot. * Ki viſzſza-tére hogy meg-gyógyíttatnék Jezrahelben: mert ſok ſebbe eſett vala a' felyűl mondott viadalban. Azokáért a' Jóram fia Okozías a' Juda királya, alá-méne hogy meg-látogatná Jorámot az Akab fiát ki Jezrahelben beteg vala. * Mert az Iſten akarattya vólt Okoziás-ellen, hogy Jorámhoz menne; és midőn oda jőtt vólna, és ki-menne véle Jehu-ellen a' Namſi fia-ellen, kit meg-kent az Úr hogy az Akab házát el-tőrlené. * Mikor azért el-veſztené Jéhu az Akab házát, találá a' Júda fejedelmire, és az Okozías attyafiainak fiaira, kik annak ſzolgálnak vala, és meg-ölé őket. * Ő-magát-is fel-kereſvén Okoziaſt, meg-fogá midőn Samariában lappangana: és hozzája hozattatván, meg-ölé, és el-temeték őtet: azért hogy a' Jóſafat fia vólna, ki az Urat tellyes ſzívéből kereſte. és nem vala többé reménſég, hogy az Okozías gyökeréből valaki orſzáglana: "* mivelhogy az annya Atália, látván hogy meg-hólt vólna a' fia, felkele, és meg-ölé a' Jóram házának minden királyi magvát. * Jóſabet pedig a' király leánya, vévé az Okozías fiát Jóaſt, és el-lopá őtet a' király fiai-közzűl, midőn meg-öletnének: és el-rejté őtet a' dajkájával az ágyas-házban: Jóſabet pedig a' ki őtet el-rejtette vala, a' Jóram király leánya vala, a' Jójada fő-pap feleſége, az Okoziás húga, és ez-okért nem ölé-meg őtet Atália. * El vala azért rejtve vélek az Iſten házában hat eſztendeig, mellyeken Atália orſzágla a' földőn.

"4. Reg. 11. 1.

XXIII. Rész.

4. Reg. 11. 4.

HEtedik eſztendőben pedig meg-erőſödvén Jójada, melléje vévé az ezeredeſeket, Azariáſt tudn'illik a' Jéroham fiát, és a' Jóhanan fiát Iſmaëlt, Azariáſt-is az Obed fiát, és az Adaïa fiát Maáſiát, és a' Zekri fiát Elizafatot: és ſzövetſéget ſzerze vélek. * Kik kőrűl járván Júdát, egybe-gyűjték a' Levítákat Judának minden városiból, és az Iſraël nemzetſéginek fejedelmit, és Jeruſalembe jövének. * Szövetſéget ſzerze azért az egéſz ſokaſág az Iſten házában a' királlyal: és monda nékik Jójada: Imé a' király fia fog orſzágolni, a' mint az Úr ſzóllott a' Dávid fiai-felől. * Ez azért a' dolog mellyet meg-chelekedgyetek: * Harmad réſz kőzzűletek kik a' Szombatra jőnek, a' Papok 's a' Levíták, és az ajtón-állók-kőzzűl, a' kapukban légyen: harmad réſz pedig a' király házánál: és harmad réſz a' kapunál, melly Fondamentoménak neveztetik: a' többi kőſſég pedig mind az Úr háza pitvariban légyen. * És ſenki más bé ne mennyen az Úr házába, hanem chak a' Papok, és a' Levíták-kőzzűl a' kik ſzolgálnak: chak ők mennyenek-bé, mert meg-ſzenteltettek: és mind a' többi kőſſég az Úr őrizetire vígyázzon. * A' Levíták pedig kőrnyűl-vegyék a' királyt, mindeniknél nála levén a' fegyvere: (és ha valaki más bé-menend a' templomba, megőletteſſek.) és a' királlyal légyenek mind mikor bé-mégyen 's mind mikor ki-jő. * Mind azok-ſzerént chelekedének azért a' Levíták, és az egéſz Júda, a' miket Jójada a' fő-pap parancholt vala; és ki-ki melléje vévé az alattá-való férfiait, és a' kik felmennek vala a' ſzombatnak rendiſzerént, azokkal kik a' ſzombatot bé-tőltötték vala, és ki-menendők valának, mivelhogy Jójada a' fő-pap nem engedte vala hogy el-mennének a' ſeregek, mellyek minden héten egy-más helyébe ſzoktak vala jőni. * És Jójada pap a' Dávid király dárdáit, és paizsit, és fél-paizsit, mellyeket az Úr házának ſzentelt vala, a' ſzázadoſoknak adá. És el-rendelé mind az fegyveres népet, a' templomnak jobb réſzétől-fogva a' templomnak bal réſzéig, az óltár-eleibe, és a' templomba, a' király-kőrűl. * És ki-hozák a' király fiát, és fejébe tévék a' koronát, és a' bizonyſágot, és kezébe adák a' törvényt hogy tartaná, és királlyá rendelék őtet: meg-is kené őtet Jójada a' fő-pap, és az ő fiai: és meg-áldák őtet, és mondának: Éllyen a' király: * Mellyet midőn meghallott vólna Atália, tudn'illik a' fu-

tosó 's a' királyt-dícherő nép szavát,
bé-méne a' néphez az Úr templomába. * És midőn látta vólna a' király
a' garáditson állani a' bé-menetelnél,
és a' fejedelmeket 's a' seregeket körűle, és a' földnek minden népét örűlni,
és trombitálni, és külömb-féle musika szerszámokkal énekelni, és a' dícherők szavát; meg-szaggatá ruháit,
és monda: Pártolás, pártolás. * Kimenvén pedig Jójada a' fő-pap a' századosokhoz, és a' had fejedelmihez,
monda nékik: Vigyétek-ki őtet a' templom keritése-kivűl, és öletessék-meg ott-kin kardal. És meg-parancholá a' pap hogy meg ne öletnék az Úr házában. * És nyakára veték kezeket: és midőn bé-ment vólna a' király háza-felé a' lovák kapuján, meg-ölék ott őtet. * Szövetséget szerze pedig Jójada, maga és az egész nép és a' király-között, hogy az Úr népe lenne. * Az-okáért bé-méne az egész nép a' Báal házába, és el-rontá azt: és az oltárit 's a' bálványit el-törde lék: Matánt-is a' Báal papját meg-ölék az oltárok-előtt. * Tiszt-tartókat rendele pedig Jójada az Úr házába, a' Papok 's a' Leviták keze-alatt, kiket el-rendelt Dávid az Úr házába: hogy éppen-égő áldozatokat áldoznának az Urnak, a' mint meg-írattatott a' Moyses törvényében, örömmel és énekekkel, a' Dávid rendelése-szerént. * Ajtónállókat-is rendele az Úr házának kapuin, hogy abba semmi dologban-valo tisztátalan ne menne. * És melléje vévé a' századosokat, és az erős férfiakat, és a' nép fejedelmit, és a' földnek minden kőlségét, és alá-viteték a' királyt az Úr házából, és a' felső kapu közepin bé-viteték a' király házába, és a' királyi-székbe helyhezteték őtet. * És örvendeze a' földnek mindé népe, és a' város meg-nyugovék: Atália pedig meg-öletek kardal.

XXIV. Rész.

4. Reg. 11. d. 21. & ca. 12. a. 1.

HÉt esztendős vala Jóas mikor országlani kezdett vólna: és negyven esztendeig országla Jerusalemben, az annya neve Sebia Bersabeéből. * És azt chelekedé a' mi jó az Úr-előtt Jójada papnak tellyes napjaiban. * Szerze pedig néki Jójada két feleséget, kiktől nemze fiakat és leányokat.

4 * Mellyek-után tetszék Joásnak,
5 hogy meg-újítaná az Úr házát. * És egybe-gyűjté a' Papokat, és a' Levitákat, és monda nékik: Mennyetek-ki a' Juda városiba, és szedgyetek pénzt az egész Israëltől, a' ti Istentek temploma romlásinak fel-építésére, esztendőnként, és ezt gyorsan meg-chelekedgyétek. a' Leviták pedig restűl
6 chelekedének. * És hívatá a' király Jójadát a' fejedelmet, és monda néki: Miért nem vólt gondod reá, hogy a' Levitákat kénszerítenéd a' pénz bé-hozására Judából és Jerusalemből, melly Moysestől az Úr szolgájától rendeltetett, hogy bé-vinné azt Israëlnek minden sokasága a' bizonyság
7 hajlékába? * Mert az istentelen Atália, és a' fiai, el-rontották az Isten házát; és mind azokból, mellyek meg-szenteltettek vala az Úr templomához, a' Báalim templomát ékesítették-fel. * Meg-parancholá azért a'
8 király, és ládát chinálának: és azt ki-
9 vűl az Úr háza ajtaja-mellé tevék. * És meg-hirdették Judában és Jerusalemben, hogy ki-ki el-hozná az Úr
C adóját, † mellyet Moyses az Úr szolgája rendelt egész Israëlnek a' pusztá-
10 ban. * És vigadának minnyájan a' fejedelmek, és az egész nép: és bé-menvén, annyit hozának és vetének az Úr
11 ládajába, hogy meg-telnék. * És mikor ideje vólna hogy el-vinnék a' ládát a' király-eleibe a' Leviták keze-által (mert láták a' sok pénzt) bé-mégyen vala a' király íro-deákja, és a' kit a' fő-pap rendelt vala: és ki-tőltik vala a' pénzt melly a' ládában vala: a' ládát pedig viszsza-viszik vala helyére: és így chelekesznek vala naponként, és számtalan pénzt gyűjtének össze.
12 * Mellyet a' király és Jójada azoknak adának, kik az Úr háza munkáin pallérkodnak vala: azok pedig kő-vágókat, és minden-féle munkára mes-
D tereket fogadnak vala abból, hogy meg-épitenék az Úr házát: vas és réz míveseket-is, hogy az a' mi romlani
kezdett vala, meg-támogattatnék.
A 13 * És azok a' kik dolgoznak vala, serénnyen munkálkodának, és a' falok hasadékja bé-vakoltatik vala az ő kezek-által, és az Úr házát az előbbenyi állapattyára hozák, és azt meg-erősíték. * És midőn el-végeztek vólna
3 14 minden mívet, a' király 's Jójada-eleibe vivék a' pénznek maradott részét:

† *Exod. 30. b. 12.*

2. Paral. 24.

melyből a'templom szolgálattyára, és az éppen-égő áldozatokra-valo edényeket chinálták; a'chészéket-is, és a'több arany és ezűst edényeket: és az Úr házában éppen-égő áldozatokat áldoznak vala szűntelen, Jójadának tellyes napjaiban. * Meg-vénhedek pedig Jójada, tellyes lévén napokkal, és meg-hala midőn száz harminez esztendős vólna. * és el-temeték őtet a' Dávid várasában a'királyokkal, azért hogy jót chelekedett vólna Israëllel, és annak házával. * Minek-utánna pedig meg-hala Jójada, bé-menének a'Juda fejedelmi, és imádák a' királyt: ki azoknak szolgálattyát kedvelvén, engede nékik. *És el-hagyák az attyok Urának Istenének templomát, és a'berkeknek és bálványoknak szolgálának; és harag lőn Juda és Jerusalem ellen e' vétekért. * És prophétákat küld vala nékik hogy az Úrhoz térnének, kiket, noha tudományt tőnek, amazok nē akarának halgatni. *Azokáért az Úr Lelke meg-környékezé Zakarías pápot a'Jójada fiat, és felálla a'nép szine-előtt, és móda nékik: Ezeket mongya az Úr Isten: Miért hágjátok-által az Úr parăcholattyát, melly nem fog néktek használni, és el-hattátok az Urat hogy el-hagyna títeket? *Kik egybe-gyűlvén ellene, meg-kővezék őtet a' király parancholattya-szerént, az Úr háza pitvarában. * És meg nem emlekezék Jóas király az irgalmasságról, mellyet chelekedett vala véle Jójada amannak az attya, "hanem meg-ölé a'fiát. Ki midőn meg-halna, monda: Lássa-meg az Úr, és keresse-meg. * És mikor el-forgott vólna az esztendő, felméne ellene a'Syriai had: és Judára és Jerusalemre méne, és meg-ölé mind a' nép fejedelmit, és a'prædát mind el-küldék a'királynak Damascusba. * És bizonyára, noha igen keveſen jöttek vólna a' Syrusok, mindazáltal az Úr számlálhatatlan sokaságot ada az ő kezekbe, azért hogy el-hatták vólna az attyok Urát Istenét. Joáson-is gyalázatos itéleteket tőnek. * És el-menvén nagy betegségben hagyák őtet: a' szolgai pedig ellene támadának a'Jójada pap fia vérének boszszú-állásaért, és meg-ölék őtet az ő ágyában, és meg-hala: és a' Dávid várasába temeték őtet, de nem a'királyok koporsóiban. *Inchelkedtek pedig ellene, Zabad az Ammani Semmaad fia, és Józabad a' Moábi Sémarit fia. * Az ő fiai pedig, és a'somma pénz melly őszvegyűjtetett vala ő-alatta, és az Isten házának meg-újítása, szorgalmatosban meg-írattak a'királyok Könyvében: az ő fia Amasias pedig országla helyette.

" *Mat. 23. d. 35.*

2. Paral. 24. 25.

XXV. Rész.

HUszon-öt esztendős vala Amasias mikor országlani kezdett vólna, és huszonkilenez esztendeig országla Jerusalemben, az annya neve Jóadan, Jerusalemből. * És jót chelekedék az Úr szine-előtt: de azért nem tekéllettes szívből. * És midőn látná hogy meg-erősödött az ő birodalma, megölé a'szolgákat, kik meg-ölték vala a'királyt az attyát, * de azok fiait meg nem ölé, a'mint meg-íratott a' Moyses törvénye Könyvében, melyben meg-parancholta az Úr, mondván: † Meg ne öletessenek az atyák a'fiakért, se a' fiak az attyokért, hanem ki-ki az ő bűnében hallyon-meg. * Egybe-gyűjté azért Amasias Judát, és el-rendelé őket chelédenként, és az ezeredeseket és századosokat egész Judában 's Benjaminban: és meg-számlálá húsz esztendő-től őtt, és találá három-száz ezer ifiat, kik kimennének a' harczra, és dárdát 's paizt viselnének. * Fizetésen-is fogada Israëlből száz-ezer erősseket száz talentom ezűstön. * Hozzája jöve pedig az Isten embere, és monda: O király, ki ne mennyen veled az Israël hada: mert az Úr ninch Israëllel, se Efraimnak minden fiaival: * ha azt alítod, hogy a'sereg erejében állanak a' hadak, meg-győzettet téged az Isten az ellenségektől: mert az Isten dolga mind meg-segéteni 's mind meg-fútamtatni. * És monda Amasias az Isten emberének: Mi légyen tahát a' száz talentom-felől, mellyet az Israël vitézinek adtam? És felele néki az Isten emberre: Vagyon az Úrnak a'honnan néked sokkal többet adhasson azoknál. * El-választa azért Amasias a'hadat, a'ki hozzája jött vala Efraimból, hogy viszsza-térne helyére: azok pedig Júda-ellen igen meg-haraguván,

Deut. 24. c. 16. 4. Reg. 14. b. 6. Ezech. 18. c. 20.

4. Reg. 14. a. 2.

guván, viſzſza-térének az ő tartományokba. * Amaſias pedig bátorſágoſon ki-vívé az ő népét, és a' Só-aknás völgybe méne, és megvere a' Séir fiaiban tíz-ezeret. *Más tíz-ezer férfiat-is fogának a' Juda fiai, és azokat egy kő-ſziklának a' tetejére vívék, és nyakra-főre hányák őket onnan-felyűl, kik mind el-ſzakadozának. * Az a' ſereg pedig, a' kit viſzſza-küldött vala Amaſias, hogy el ne menne véle a' harczra, el-ſzéllede a' Júda váraſiban, Samariától-fogva Betoronig, és meg-ölvén három ezeret, nagy prædát ragadoza. * Amaſias pedig az Idumæuſok megveréſe-után, és a' Séir fiai iſteninek el-hozáſa-után, magának iſten-gyanánt válaſztá, és imádá azokat, és jó illatot égete azoknak. * Az-okáért meg-haraguván az Úr Amaſias-ellen, prophétát küldé hozzája, ki ezt mondaná néki: Miért imádtad az iſteneket kik meg nem ſzabadították az ő népőket a' te kezedből? * Ki midőn ezeket ſzóllaná, felele néki: Vallyon 's a' király tanátſa vagy-e? ſzűnnyél-meg hogy meg ne öllyelek téged. És el-menvén a' próféta, monda: Tudom hogy elgondolta az Iſten, hogy meg-öllyön téged hogy-ím e' gonoſzt mivelted, és annak-főlötte nem engedtél tanátſomnak. * Az-okáért Amaſias a' a' Juda királya, igen gonoſz tanátſot tartván, el-küldé Joáshoz Joakáznak a' Jéhu fiának fiához, az Iſraël királyához, mondván: Jer-ki, láſsuk-meg egy-máſt. * Amaz pedig viſzſza-küldé a' követeket, mondván: A' bogách-kóró, melly a' Libanusban vagyon, el-küldé a' Libanus czédruſához, mondván: Add a' leányodat a' fiamnak feleſégűl: és ímé a' vadak, mellyek a' Libanus erdejében valának, által-menének, és el-tapodák a' bogách-kórót. * Azt mondottad: Meg-vertem Edomot, és azért emelkedik-fel a' te ſzíved kevélyſégre: űlly veſzteg házadban, miért ſzerezſz gonoſzt magadnak, hogy el-eſſél mind te 's mind Júda-is te-veled? * Nem akará hallani Amaſias, mivelhogy az Úr akaratty vala hogy az ellenſégek kezébe adatnék az Edom iſteniért. * Felméne azért Jóas az Iſraël királya, és egy-máſsal ſzembe-ſzállának: Amaſias pedig a' Júda királya Júda Betſameſében vala: * és le-omla Juda Iſraël-előtt, és a' hajlékiba ſzalada. * Amaſiáſt pedig a' Juda királyát, Joáſnak a' Joakaz fiának fiát, megfogá Jóas az Iſraël királya Bet-ſamesben, és Jeruſalembe vívé, és el-rontá annak kő-falát, az Ephraim kapujától-fogva a' ſzegelet kapujáig, négy-ſzáz könyöknyire. * És minden aranyat és ezűſtöt, és minden edényeket, mellyeket az Iſten házában talált vala, és Obededomnál, és a' királyi háznak kinchei-kőzött, és a' kezeſek fiait-is, el-vívé Samariába. * Élé pedig a' Jóás fia Amaſias a' Juda királya, minek-utánna meg-hala a' Jóakaz fia Jóas az Iſraël királya, tizen-öt eſztendeig. * A' többi beſzédi pedig Amaſiáſnak, az elsők és utólſók, meg-írattak a' Juda és Iſraël királyinak Könyvében. * Ki minek-utánna el-távozék az Úrtól, leſt vetének néki Jeruſalemben. És mikor Lakisba futott vólna, el-küldének, és ott meg-ölék őtet. * És viſzſza-hozván lovakon, el-temeték őtet az attyaival a' Dávid Váraſában.

XXVI. Rész.

1 A Judának pedig egéſz népe, az ő tizen-hat eſztendős fiát Oziáſt rendelé királlyá az attyáért Amaſiáſért. * Ez építé-meg Ailátot, és viſzſza-adá azt a' Júda birodalmának, minek-utánna el-aluvék a' király az attyaival. * Tizen-hat eſztendős vala Ozias mikor országlani kezdett vólna, és ötven-két eſztendeig országla Jeruſalemben; az annya neve Jekélia, Jeruſalemből. * És azt chelekedé a' mi igaz vala az Úr ſzemei előtt, mind azok-ſzerént, mellyeket az attya Amasías chelekedett vala. * És kereſé az Urat az értelmes és Iſten-látó Zakariás napjaiban: és midőn az Urat kereſné, igazgatá őtet mindenekben. * Végezetre ki-méne, és a' Filiſtæuſok-ellen hadakozék, és el-rontá a' Get keritéſét, és a' Jebnia keritéſét, és az Azótus keritéſét. Váraſokat-is építe Azótuſban, és a' Filiſtæuſoknál. * És meg-ſegété őtet az Iſten a' Filiſtæuſok-ellen, és az Arabiaiak-ellen, kik Gurbaálban laknak vala, és az Ammoníták-ellen. * És az Ammoníták Oziáſnak ajándékokat adnak vala:

4. Reg. 14. c. 21.

és ki híreſedék a' neve Egyiptus bémeneteléig a'gyakor győzedelmekért. * És tornyokat építe Ozías Jeruſalemben a'ſzeglet kapuján, és a' vőlgy kapuján, és a'többit, a'kerítésnek azon óldalán, és meg-erősíté azokat. * Tornyokat építe a' puſztában-is, és igen ſok kútakat áſa, mivelhogy ſok barmai valának, mind a' mezőſégeken 's mind a'kietlen puſztában. Szőlői-is valának és ſzőlőmíveſi a'hegyeken, és a' Karméluſon: mert fő major ember vala. * Az ő hadakozóinak ſerege pedig, kik ki-ménének vala a'harczokra, Jéhiel íro-deák keze-alatt vala, és a' Maáſia taníto keze-alatt, és a'Hananías keze-alatt, ki a' király hadnagyi-kőzzől vala. * És a'fejedelmeknek egéſz ſzáma az erős férfiaknak chelédek-ſzerént, két-ezer 's hat-ſzáz. * És ő-alattok az egéſz had, három-ſzáz 's hét ezer őt ſzáz: kik alkolmatoſok valának a'hadakozáſra, és a'királyért az ellenſég-ellen harczolnak vala. * És Ozías azoknak, az-az, az egéſz hadnak, paíżokat, és dárdákat kéſzíte, és ſiſakokat, és panczélokat, és kéz-íjakat, és parittyákat kő-hagyigáláſra. * És Jeruſalemben kűlőmb-kűlőmb-féle hadi ſzerſzámokat chinála, mellyeket a' tornyokba helyheztete, és a' kőfalok ſzegeletire, hogy azokkal nyilakat lőnének, és nagy kőveket: és az ő híre-neve meſſze ki-terjede, azért hogy az Úr ſegétené őtet, és meg-erősítette vólna őtet. * De midőn meg-erősődött vólna, fel-emelkedék a'ſzíve az ő veſzedelmére, és el-hagyá az ő Urát Iſtenét: és bé-menvén az Úr templomába, jó illatot akara égetni a'füſtőlő óltáron. * És mingyárt bé-méne utáña Azarías pap, és ő-véle az Úr papjai nyólczvanan, igen erős férfiak, * ellene állának a' királynak, és mondának: Nem te tiſzted Ozías, hogy az Úrnak jó illatot égeſs, hanem a'Papoké, az-az, az Aaron fiaié, kik fel-ſzenteltettek efféle ſzolgálatra: menny-ki a' Szent-helyből, ſemminek ne alíttſad, mert nem léſzen ez néked díchőſégedre az Úr Iſtentől. * És meg-haraguván Ozías, kezében tartván a' temiényezőt, hogy jó illatot égetne, fenyegeti vala a'Papokat. * És mingyárt pokloſság erede a' homlokán a' Papok-előtt, az Úr házában a' füſtőlő oltárnál. * És midőn reá tekíntett vólna Azarías a' fő-pap, és mind a' többi Papok, láták a' pokloſságot a'homlokán, és gyorſon kiűzék őtet. De maga-is meg-rettenvén, ſiete ki-menni, mivelhogy érzette vala mingyárt az Úr chapáſát. * † Poklos lőn azért Ozías király halála napjáig, és külőn házban lakék rakva lévén pokloſsággal, mellyért ki-vettetett vala az Úr házából. Jóatam pedig az ő fia igazgattya vala a' király házát, és ítéli vala a' föld népét. * A' többi beſzédit pedig Oziáſnak, az elsőket és utólſókat, megírta az Amos fia Iſaías a'Próféta. * És el-aluvék Ozías az attyaival, és el-temeték őtet a'királyi koporſóknak mezején, mivelhogy poklos vólt vólna: és a'fia Jóatam orſzágla helyette.

† 4. Reg. 15. a. 5.

XXVII. Rész.

Huſzon-öt eſztendős vala Jóatam midőn orſzáglani kezdett vólna, és tizen-hat eſztendeig orſzágla Jeruſalemben: az annya neve Jéruſa, a'Sádok leánya. * És azt chelekedé a' mi igaz vala az Úr-előtt, mind azokſzerént a' miket az attya Ozías chelekedett vala, attól meg-válva, hogy bé nem ment az Úr templomába, és a'nép még-is vétkezik vala. * Ő építé-meg az Úr házának magas kapuját, és az Ofel kő-falán ſokat építe. * Váraſokat-is építe a' Júda hegyein, és a'ligetes erdőkőn kaſtélyokat és tornyokat. * Ő hadakozék az Ammon fiainak királya-ellé, és meggyőzé őket, és adának néki az Ammon fiai azon időben ſzáz talentom ezűſtöt, és tíz-ezer mérték búzát, és ugyan annyi mérték árpát: ezeket adák néki az Ammon fiai, a'második 's a'harmadik eſztendőben. * És megerősődék Jóatam, azért hogy megigazította vólna útait az ő Ura Iſtene-előtt. * A' többi beſzédi pedig Jóatámnak, és minden harczai, és chelekedeti, meg-írattak az Iſraël és Júda királyinak Könyvébe. * Huſzonöt eſztendős vala mikor orſzáglani kezdett vólna, és tizen-hat eſztendeig orſzágla Jeruſalemben. * És el-aluvék Jóatam az attyaival, és el-temeték őtet a' Dávid váraſában: és a' fia Akaz orſzágla helyette.

4. Reg. 15. g. 32.

XXVIII. Rész.

4. Reg. 16. a. 2.

HÚsz esztendős vala Akaz 1
mikor országlani kezdett A 13
vólna; és tizen-hat esztendeig országla Jerusalembē:
nem chelekedék igazat az Úr színe-előtt mint az attya Dávid: * hanem 2
az Izraël királyinak útain jára, annak-fölötte Baálimnak-is állo-képeket önte. * Ő a'ki jó illatot égete Benennom völgyében, és a' fiait 3 14
tűzben tisztította, a' pogányok szokása-szerént, kiket meg-ölt az Úr az 15
Izraël fiainak ki-jövetelekor. * És 4
áldozik vala, és jó illatot gyújt vala a' magas-helyeken, és a' halmokon, és minden zöldellő fa-alatt. * És az 5 C
ő Ura Istene a' Syriai király kezébe adá őtet, ki meg-veré őtet, és nagy prædát kapa az ő birodalmából, és Damaskusba vivé: az Izraëli király kezébe-is adaték, és nagy chapásal vereték-meg. * És meg-öle a' Romélia fia Fáczee, Judából egy nap 6
száz húsz-ezeret, mind hadakozo férfiakat; azért hogy el-hatták vólna az ő attyok Urát Istenét. * Azon időben Zekri egy Efraimi hatalmas férfiu, meg-ölé Maásiát a' király fiát, és 7 16
Ezrikát az ő háza fejedelmét, Elkanát-is ki a' király-után második vala.
* És meg-fogának az Izraël fiai az ő 8
attyok-fiai-közzűl két-száz ezer aszszony-allatot, gyermeket, és leányzót, és véghetetlen prædát: és vívék azt Samariába. * Az időben 9
vala ott az Úrnak egy Oded-nevű profétája: ki eleibe-menvén a' Samariába-jövő hadnak, monda nékik: Ímé meg-haraguván az atyátok Ura Istene Júda-ellen, kezeitekbe adta őket, és kegyetlenűl öltétek-meg őket, úgy hogy az égig felhatna kegyetlenségtek. * Annak- 10 D
fölötte a' Júda és Jerusalem fiait birodalmotok-alá akarjátok vetni hogy szolgaitok és szolgálóitok légyenek. mellyet nem kell chelekednetek: mert vétkeztetek ezzel a' ti 11
Uratoknak Istenteknek. * Hanem hallyátok az én tanátsomat, és vigyétek-viszsza a' foglyokat, kiket az atyátok-fiai-közzűl hoztatok, mert az Úrnak nagy haragja kövétkezik reátok. * Elő-állának azért né- 12 23
melly férfiak az Efraim fiainak fejedelmi-közzűl, Azarías a' Jóhanan fia, Barakías a' Mosollámot fia, Ezekías a' Sellum fia, és Amasa az Adali fia, azok-ellen kik a' harczról jönek vala, * és mondának nékik: Ne hozzátok ide-bé a' foglyokat, hogy ne vétkezzünk az Úrnak. Miért akarjátok többíteni bűneinket, és a' régi vétkeket meg-sokasítani? mert nagy bűn ez, és az Úr haragjának búsulása érkezik Izraëlre. * És el-ereszték a' hadakozó férfiak a' prædát, és mind a' mit fogtak vala, a' fejedelmek-előtt, és az egész sokaság-előtt. * És elő-állának a' férfiak, kikről oda-fel emlekeztünk, és fogván a' foglyokat, és mind a' kik mezítelenek valának, meg-ruházák a' prædából: és minek-utánna meg-ruházták és megsaruzták vólna őket, és eledellel 's itallal meg-élesztették vólna, és meg-kenegették vólna a' fáradságmiá, és gongyokat viselték vólna: valakik nem járhatnak vala, és erőtlen testel valának, fel-tévék azokat barmokra, és Jerikóba a' palmák Városába vivék az attyok-fiaihoz, és ők viszsza-térének Samariába. * Az időben Akaz király az Asyriusok királyához küldé segétséget kérvén. * Es el-jövének az Idumæusok, és sokat le-vágának Judából, és nagy prædát kapának.
* A' Filistæusok-is el-szélledének a' mezőn-valo városokra, és Judának Déli részére: és meg-vevék Bet-sameset, és Ajalont, és Gaderotot, Sókót-is, és Tamnant, és Gamzót az ő falutskáival, és azokban lakának. * Mert meg-alázta vala az Úr Judát Akazért a' Júda királyáért, azért hogy meg-fosztotta vólna őtet a' segétségtől, és az Urat meg-útálta vólna. * És ki-hozá ellene Telgatfalnasart az Asyriusok királyát, ki meg-is nyomorgatá őtet, és senki ellene nem álván elpusztítá. * Az-okáért Akaz megfosztván az Úr házát, és a' királyok és a' fejedelmek házát, ajándékokat ada az Asyriusok királyának, de semmit néki nem használa. * Annak-fölötte az ő ínségének idején annál-is inkább meg-útálá az Urat, önnön-maga személye-szerént Akaz király * áldozatokat tőn a' Damaskus isteninek a' kik őtet meg-verték vala, és mon-

da: A' Syriai királyok iſteni ſegétik őket, kiket én meg-engeſztelek áldozatokkal, és én-velem léſznek, holott inkább azok vóltak ő-néki romláſára, és az egéſz Iſraélnek.
* El-ragadozván az-okáért Akaz az Iſten házának minden edényit, és el-tőrvén, bé-zárlá az Iſten temploma ajtait, és óltárokat chinála magának Jeruſalemnek minden ſzegeletiben. * És Judának minden váraſiban temiény égetéſre-valo óltárokat építe, és az attyainak Urát Iſtenét haragra ingerlé. * Az ő több beſzédi pedig, és minden első és utólſo chelekedeti, meg-írattak a' Juda és Iſraël királyinak Könyvében.
* És el-aluvék Akaz az attyaival, és el-temeték őtet Jeruſalem váraſában: mert nem fogadák-bé őtet az Iſraël királyinak koporſóiba. És a' fia Ezekías orſzágla helyette.

XXIX. Rész.

4. Reg. 18. a. 1.

AZ-okáért orſzáglani kezde Ezekías, midőn huſzon-őt eſztendős vólna, és huſzon-kilencz eſztendeig orſzágla Jerúſalemben: az annya neve Abia, a' Zakarías leánya. * És azt chelekedé a' mi kedves vala az Úr ſzíne-előtt, mind azok-ſzerént mellyeket chelekedett vala az attya Dávid. * Ő az ő orſzágának első eſztendejében és hólnapjában, megnyitá az Úr háza ajtait, és meg-újítá azokat. * és el-hozá a' Papokat 's a' Levítákat, és egybe-gyűjté őket a' Nap-keleti útzában. * És monda nékik: Halgaſsatok-meg engem Levíták, és ſzenteltetſsetek-meg, és tiſztíttſátok-meg az atyáitok Urának Iſtenének házát, és horgyatok-ki minden úndokſágot a' ſzent-helyről. * Vétkeztek az atyáink, és gonoſzt chelekedtek a' mi Urunk Iſtenünk ſzíne-előtt, elhagyván őtet: el-fordították orczájokat az Úr hajlékától, és háttal fordúltak hozzája. * Bé-zárták az ajtókat, mellyek a' tornáczban valának, és el-óltották a' lámpáſokat, és jó illatot nem égettek, és éppen-égő áldozatokat nem tőttek a' Szent-helyen az Iſraël Iſtenének.
* Fel-indúlt azért az Úr haragja Júdára és Jeruſalemre, és el-ſzélledéſre adta őket, és veſzedelemre, és ſüvöltéſre, a' mint magatok láttyátok ſzemeitekkel. * Ímé, el-húllottak az atyáink fegyverrel; a' fiaink, és leányink, és feleſégink fogva vitettek, e' vétekért. * Moſt azért tetſzik nékem hogy ſzövetſéget tegyűnk az Iſraël Urával Iſtenével, és el-fordíttya rólunk az ő haragjának búſuláſát. * Fiaim, el ne mulaſſátok: titeket válaſztott az Úr hogy előtte állyatok, és ſzolgállyatok néki, és tiſztellyétek őtet, és jó illatot égeſsetek néki. * Fel-kelének azért a' Levíták: Mahat az Amaſai fia, és Jóel az Azarías fia, a' Káat fiai-közzűl: A' Mérari fiai-közzűl pedig, Czis az Abdi fia, és Azarías a' Jaláleel fia: A' Gerſom fiai-közzűl pedig, Jóah a' Zemma fia, és Eden a' Jóah fia. * Az Elíſafan fiai-közzűl pedig, Samri, és Jáhiel. Az Aſaf fiai-közzűl-is, Zakarías, és Matanías: * És a' Héman fiai-közzűl, Jáhiel, és Semei: De az Iditun fiai-közzűl-is, Semeías, és Oziel. * És egybe-gyűjték az attyok-fiait, és meg-ſzenteltetének, és bé-menének a' király hagyáſa és az Úr parancholattya-ſzerént, hogy meg-tiſztítanák az Iſten házát. * A' Papok-is bé-menvén az Úr templomába hogy azt meg-ſzentelnék, ki-hordának minden undokſágot, mellyet ott-ben találtak vala az Úr háza pitvarában, mellyet fel-vőnek a' Levíták, és ki-vívének a' Czedron-patakához. * El-kezdék pedig tiſztítani az első hónak első napján, és a' nyólczadik napján azon hónak bémenének az Úr temploma tornáczába, és meg-tiſztíták a' templomot nyólcz napig; és azon hónak tizenhatodik napján, a' mit kezdettek vala, el-végezék. * És bé-menének Ezekías királyhoz, és mondának néki: Meg-ſzenteltük mind az Úr házát, és az éppen-égő áldozat oltárát, és annak edényit, és a' kitőtt kenyerek aſztalát-is minden edényivel, * és a' templomnak minden eſzközét, mellyet meg-fertéztetett vólt Akaz az ő orſzágában, minek-utánna vétkezett: és ímé kitétettek mindenek az Úr óltára eleibe. * És fel-kelvén reggel Ezekías király, egybe-gyűjté a' váraſnak minden fejedelmit, és fel-méne az Úr házába: * és eggyütt hét tulkot

vűnek áldozatra, és hét koſt, hét bárányt, és hét bakot a' bűnért, az orſzágért, a' Szent-helyért, Judáért, és monda a' Papoknak az Aaron fiainak, hogy meg-áldoznák az Úr oltárán. * Meg-ölék azért a' 22
tulkokat, és a'Papok a'vért vévék, E
és azt az oltárra önték; meg-ölék a' koſokat-is, és azoknak vérét az oltárra önték; meg-ölék a' bárányokat-is, és a'vért az oltárra önték. * El- 23
hozák a' bűnért-valo bakokat, a' király és az egéſz ſokaſág-eleibe, és kezeket tévék azokra: * és meg- 24
ölék azokat a' Papok, és el-önték azoknak vérét az oltár-előtt az egéſz Iſraëlnek meg-tiſztüláſára: mert meg-parancholta vala a'király, hogy az egéſz Iſraëlért éppen-égő áldozat lenne, és a' bűnért. * Rendele 25
Levitákat-is az Úr házába, czimbalomokkal, és orgonákkal, és czitarákkal, a'Dávid király és Gad Láto és Nátan profétá rendeléſe-ſzerént: mivelhogy az Úr parancholattya vólt az ö profetái-által. * És 26 A
elő-állának a' Leviták a'Dávid muſika ſzerſzámival, és a' Papok a' trombitákkal. * És meg-parancholá 27
Ezekías, hogy éppen-égő áldozatokat tennének az oltáron: és mikor az éppen-égő áldozatokat tennék, kezdének dícséreteket énekelni az Úrnak, és a' trombitákkal harſagni, és külömb-féle muſika ſzerſzámokkal, mellyeket Dávid az Iſraël királya készített vala, zengeni. * Imádkozván pedig az egéſz ſereg, 28
az énekeſek és a' trombitáſok az ö tiſztekben el-járnak vala, míglen az éppen-égő áldozat el-végeztetnék. * És mikor el-végeztetett vólna az 29
áldozat, meg-hajla a' király, és minnyájan a' kik véle valának, és imádkozának. * És meg-parancholá E- 30
zekías, és a' fejedelmek a' Levitáknak, hogy dícsérnék az Urat a' Dávid és a' Aſa Láto beſzédivel: kik őtet nagy vigaſsággal dícsérék, és meg-hajlott térdel imádák. * Eze- 31
kías pedig ezeket-is mondá: Megtöltöttétek kezeiteket az Úrnak, járúllyatok-elő, és tegyetek áldozatokat, és dícséreteket az Úr házában. Tőn azért az egéſz ſokaſág áldozatokat, és dícséreteket, és éppen-égő áldozatokat, aitatos ſzívvel. * Az éppen-égő áldozatok ſzáma pedig, mellyeket a' ſokaſág áldozott, ez vólt; hetven tulok, ſzáz kos, két-ſzáz bárány. 33
* És ſzentelének az Úrnak hat-ſzáz 34
ökrőt, és három-ezer juhot. * A' Papok pedig kevéſen valának, és nem lehetének elégſégeſek, hogy az éppen-égő áldozatok bőreit levonnák: az-okáért a' Leviták-is az attyok-fiai meg-ſegéték őket, míg elvégeztetnék a' dolog, és meg-ſzenteltetnének a' Papok: mert a' Leviták künnyebb ſzér-tartáſsal ſzenteltetnek-meg, hogy-ſem a' Papok. * Az-okáért igen ſok éppen-égő 35
áldozatok valának, békeſéges áldozatoknak kövéri, és az éppen-égő áldozatoknak itali áldozati: és elvégezteték az Úr háza tiſzteleti. * És 36
örvendeze Ezekías, és az egéſz nép, hogy az Úr ſzolgálattya el-végeződött vólna. Mert hirtelen akarák azt véghez vinni.

XXX. Rész.

ES el-küldé Ezekías egéſz Iſraëlhez és Judához: és leveleket íra Efraimnak és Manaſsénak, hogy az Úr házához jönének Jeruſalembe, és Fáſét ſzerzenének az Iſraël Urának Iſtenének. * Tanátſot tartván azért a' 2
király és a' fejedelmek, és Jeruſalemnek egéſz gyülekőzeti, végezék, hogy Fáſét ſzerzenének a' máſodik hólnapban. * Mert meg nem ſzerezhették vala az ö idejében, mert a'Papok, kik elégſégeſek lehettek vólna, meg nem ſzenteltettek vala, és a'nép még egybe nem gyült vala Jeruſalembe. * És tetſzék a'dolog a'királynak, és az egéſz ſokaſágnak. * És el- 5
végezék hogy kőveteket küldenének egéſz Iſraëlbe, Berſabeétől Dánig, hogy el-jönének, és Fáſét ſzerzenének az Iſraël Urának Iſtenének Jeruſalembē: mert ſokan nem ſzerzettek vala, a'mint a' törvénytől meg-parancholtatott. * És el-menének a' poſták a'levelekkel, a'király és az ö fejedelmi parancholattyából, egéſz Iſraëlbe és Judába, a'ſzerént, a'mint a' B
király parancholta vala, ezt hirdetvén: Iſraël fiai, terjetek-meg Abrahamnak és Iſaáknak és Iſraëlnek Urához Iſtenéhez: és meg-tér a'máradékokhoz, kik el-ſzaladtak az Aſsyriuſok királya kezéből. * Ne legyetek 7
mint az atyáitok és az atyátok-fiai,

kik el-távoztak az ő attyok Urától Istenétől, ki veszedelemre adta őket, a' mintmagatok láttyátok. * Meg 8
ne keményíttsétek nyakaitokat, a' 20
mint a' tí atyáitok: adgyátok-bé a' tí kezeiteket az Úrnak, és jőjetek az ő 21
Szent-helyére, mellyet meg-szentelt őrökké: szolgállyatok az atyáitok Urának Istenének, és el-fordúl rólatok az ő búsulásának haragja. * Mert ha tí meg-tértek az Úrhoz: 9
az atyátok-fiai, és a' fiaitok irgalmasságot nyérnek az ő uroknál, 22
kik őket fogva-vitték, és visszatérnek e' földre: mert kegyes és kegyelmes a'tí Uratok Istentek, és el nem fordíttya orczáját tőletek, ha hozzája tértek. * Az-okáért a' posták gyorsan mennek vala városról 10 23
városra, Efraim és Manasse földén Zábulonig, amazok nevetvén és chúfolván őket. * Mindazáltal né- 11 24
melly férfiak Aserből, és Manasséből, és Zábulonból, engedvén a'tanátsnak, Jerusalembe jővének. * Ju- 12
dában pedig az Úr keze lőn, hogy egy szívet adna nékik, hogy a' király 's a' fejedelmek parancholattya-szerént, az Úr igéjét meg-chelekednék. * És sok népek gyűlének- 13
egybe Jerusalembe, hogy a' kovásztalanok innepét illenék a' második hólnapban: * és fel-kelvén el-ron- 14
ták az oltárokat, mellyek Jerusalemben valának, és mind a' miben a' bálványoknak jó illatot égettek vala, fel-forgatván, a' Czédron patakába veték. * Meg-áldozák pedig 15 27
a' Fáset, a' második hónak tizennegyedik napján. A' Papok-is, és a' Levíták végtére meg-szenteltetvén, éppen-égő áldozatokat tőnek az Úr házában. * És az ő rendek- 16
ben állának, Moysesnek az Isten emberének rendelése és törvénye-szerént: a' Papok pedig a' ki-ömlendő 1
vért el-vészik vala a' Levíták kezéből, * azért hogy sok nép vólna 17
szenteltetlen: és azért áldoznának Fasét a' Levíták ő-érettek, kik meg nem szenteltettenek vala az Úrnak. * A' népnek-is nagy része Efraim- 18
ból, és Manasséből, és Isakárból, és Zábulonból, melly meg nem szenteltetett vala, évé a' Fáset, nem a'szerént a' mint meg-íratott: es imádkozék érettek Ezekías, mondván: A' jó Úr meg-kegyelmez * min- 19 2
deneknek, a' kik tellyes szívből keresik az ő attyok Urát Istenét: és nem tulajdoníttya nékik hogy kevesbé szenteltettek-meg. * Kit meghalgata az Úr, és meg-engesztelteték a' népnek. * És az Israël fiai kik Jerusalemben találtatának, megszentelék a' kovásztalanok innepét hét nap nagy vígasággal, dícherven az Urat minden nap: a' Leviták-is és a' Papok, a' musika szerszámokkal, mellyek az ő tisztekhez illenek vala. * És Ezekías kedvek-szerént szólla mind a' Levítáknak, kiknek jó értelmek vala az Úr-felől: és évének az innepnek hét napjain, hálá-ado áldozatokat tévén, és dícherven az ő attyok Urát Istenét. * És tetszék az egész sokaságnak, hogy más hét napot-is illenének: mellyet meg-is chelekedének nagy örömmel. * Mert Ezekías a' Júda királya adott vala a' sokaságnak ezer tulkot, és hét-ezer juhot: a' fejedelmek pedig adtak vala a' népnek ezer tulkot, és tízezer juhot: az-okáért a' Papoknak nagy sokasága szenteltetek-meg. 25
* És víg kedvel el-telék Judának minden sokasága, mind a' Papok és Leviták, 's mind az egész gyülekezet, melly Israëlből jőtt vala; és az Israël földéből-valo jövevények-is, és a' Judában lakók. * És nagy innep C 26
lőn Jerusalemben, minémű nem vólt Salomonnak a' Dávid fiának az Israël királyának napjaitól-fogva abban a' városban. * Fel-kelének pedig a' Papok és a' Leviták megáldván a' népet: és meg-halgattaték az ő szavok; és fel-hata az imádság az égnek szent lakó-helyébe.

XXXI. Rész.

ES mikor ezek rend-szerént el-végeződtek vólna, ki-méA ne az egész Israël, a'ki a' Júda városiban találtaték, és el-törék a' bálványokat, és ki-vágák a' berkeket, el-hányák a' magas-helyeket, és ki-ronták az óltárokat, nem chak egész Judából és Benjaminból, de Efraimból-is, és Manasséből, míg tellyességgel el-veszténék: és az Israël fiai minnyájan visszatértének az ő örökségekbe, és városokba. * Ezekías

pedig el-rendelé a'Papok és Levíták
ſeregit, az ő oſztáſok-ſzerént, min-
denikét az ő tulajdon tiſztiben, mind
a' Papokat tudn'illik 's mind a' Le-
vítákat, az éppen-égő és hálá-ado ál-
dozatokra, hogy ſzolgálnának és
hálákat adnának, és énekelnének az
Úr tábora kapuiban. * A'király ré- 3
ſze vala pedig, hogy az ő tulajdon
marhájából áldoztatnék mindenkor
reggel és eſtve az éppen-égő áldozat.
A' ſzombatokon-is, és a' hólnapok-
nak első napjain, és egyéb innepe-
ken, a'mint írva vagyon a' Moyſes
tőrvényében. * Meg-parancholá a' 4
Jeruſalemben-lakó népnek-is, hogy
réſzt adnának a' Papoknak, és Levi-
táknak, hogy ſzolgálhatnának az Úr
tőrvényében. * Melly mikor a'ſo- 5
kaſág fűleibe eſett vólna, az Iſraël
fiai ſok gabona, bor, és olaj, és méz B
żengéket hordának; és a' főldnek
minden terméſéből tizedet adának.
* De az Iſraël és Júda fiai-is, kik a' 6
Júda váraſiban laknak vala, tizedet
adának az őkrőkből és juhokból,
és a'ſzentek tizedét-is, mellyet az ő
Uroknak Iſteneknek fogadtak vala:
és mindeneket el-hozván, ſok aſz-
tagokat rakának. * A' harmadik 7
hólnapban kezdék az aſztagok fon-
damentomit vetni, és a'hetedik hól-
napban végezék-el azokat. * És mi- 8
kor bé-mentek vólna Ezekías és az
ő fejedelmi, láták az aſztagokat, és
áldák az Urat 's az Iſraël népét.
* És kérdé Ezekías a'Papokat és a' 9
Levítákat, miért hevernének úgy
az aſztagok. * Felele néki Azarías a' 10
fő-pap a' Sádok győkeréből, mond-
ván: Mi-óltától-fogva bé-kezdeté-
nek hordatni a' żengék az Úr házá- C
ba, őttűnk, és meg-elégedtűnk, és
igen ſok meg-maradott, azért hogy
meg-áldotta az Úr az ő népét: a'
maradékok ſokaſága pedig ez, a'mel-
lyet látſz. * Meg-parancholá azért 11
Ezekías, hogy tár-házakat chinálná-
nak az Úr házában. Mellyet mikor
meg-ekelekedtek vólna, * bé-vívék 12 A
híven, mind a' żengéket, 's mind a'
dézmákat, és valamiket fogadtak
vala. Ezeknek gond-viſelője pedig
Konenías Levíta vala, és Semei az at-
tyafia, máſodik; * ki-után Jáhiel, 13
és Azarías, és Náhat, és Aſaël, és Jé-
rimot, és Józabad, és Eliel, és Jeſma-
kías, és Mahat, és Banaías, gond-vi-
ſelők Koneniáſnak és az attyafiá-
nak Semeinek keze-alatt, Ezekías
királynak és Azariáſnak az Iſten há-
za fő-papjának parancholattyából,
kikhez mindenek tartoznak vala.
14 * A'Kóre Levíta pedig a'Jemna fia,
és a' Nap-keleti kapunak ajtón-ál-
lója, azoknak vala gond-viſelője,
mellyek kéſz akarva vitettetnek va-
la az Úrnak, és a' żengéknek, 's a'
Szentek-ſzentibe bé-ſzenteltettek-
15 nek. * És az ő gond-viſeléſe-alatt
valának Eden és Benjamin, Jéſue és
Semeías, Amariás-is és Sekenías, a'
Papok váraſiban, hogy híven oſz-
togatnák az ő attyok-fiainak a'réſze-
ket, a'kichinyeknek 's a'nagyoknak:
16 * a' három eſztendős férfiakon-ki-
vűl és azon-felyűl, minnyájoknak
kik bé-mennek vala az Úr templo-
mába, és valami naponként ſzűkſé- D
ges vala a' ſzolgálatra, és a'rend-tar-
táſokra az ő el-oſztáſok-ſzerént,
17 * a' Papoknak chelédek-ſzerént, és
a'Levítáknak húſz eſztendőtűl-fog-
va és fellyebb, az ő rendek és ſere-
18 gek-ſzerént; * és az egéſz ſokaſág-
nak, mind a'feleſégeknek 's mind az
ő magzattyoknak, az-az, fioknak és
leányoknak, híven adatnak vala ét-
kek, azokból mellyek meg-ſzentel-
19 tettek vala. * De az Aaron fiai-kőz-
zűl-is rendeltetének férfiak, a' me-
zőkőn, és minden váraſok hoſtáti-
ban, kik réſzt oſztogatnának minden
férfiúi nemnek a'Papok és Levíták-
20 kőzzűl. * Meg-chelekedé azért Eze-
kías mind a'miket mondottunk, e-
géſz Judában: és jót és igazat és
bizonyt chelekedék, az ő Ura Iſte-
21 ne-előtt, * az Úr háza ſzolgálat-
tyának minden tiſzteletiben, a'tőr-
vény és a' czeremoniák-ſzerént, tel-
lyes ſzívből akarván kereſni az ő
Iſtenét: meg-is chelekedé, és ſzeren-
chés lőn.

XXXII. Rész.

1 EZek és az illyen igaſság-után, *4. Reg.*
A el-jőve Sennákerib az Aſsy- *18. c. 13.*
riuſok királya, és bé-men- *Iſa. 36.*
vén Judába, meg-ſzállá az *a. 1.*
erős váraſokat, meg akarván azo- *Eccli.*
2 kat venni. * Mellyet midőn lá- *48. c. 20.*
tott vólna Ezekías, hogy tudn'il-
lik el-jőtt vólna Sennakerib, és az
egéſz had ſúllya Jeruſalem-ellen for-
3 dúlt vólna; * tanátſot tarta a' feje-

2. Paral. 31.

delmek-

delmekkel, és az erős férfiakkal, hogy bé-tőltenék a' kútak forrásit, mellyek a'város-kivűl valának: * és ezt végezvén minnyájoknak sentenciája, * nagy szokaságot gyűjte, és bétőlték mind a'kútakat, és a' patakot melly a'föld közepett foly vala, módván: Hogy ha el-jőnek az Asyriusok királyi, ne talállyanak bévséges vizet. * És szorgalmatos lévén meg-építe minden meg-romlott kő-falt, és felyűl tornyokat raka, és kivűl más kő-falt: és meg-erősíté Mellót a' Dávid Városában, és minden-féle fegyvert és paizokat chinála: * és a' hadakozóknak fejedelmeket rendele a'hadba: és mindeneket egybe-híva a' város kapujának útzájára, és szívek-szerént szólla, módván: * Emberkedgyetek, és erősödgyetek-meg: ne féllyetek, se ne rettegjetek az Asyriusok királyától, és az egész sokaságtól, melly véle vagyon: mert sokkal többen vannak velünk hogy-sem ő-véle. * Mert ő-véle testi kar vagyon: mi-velünk a'mi Urunk Istenünk, ki a' mi segétőnk, és hadakozik érettünk. És meg-erősödék a' nép Ezekiásnak a' Júda királyának illyen beszédivel. * Mellyek minekutánna meg-lőnek, el-küldé Sennakerib az Asyriusok királya a'szolgait Jerusálembe (mert ő az egész seregével Lakist szállotta vala meg) Ezekiáshoz a' Júda királyához, és az egész néphez melly a'városban vala, mondván: * Ezeket mongya Sennákerib az Asyriusok királya: Miben lévén bizodalmotok, ültök megszálva Jerusálemben? * Nem Ezekías chal-e meg titeket, hogy éhséggel és szomjúsággal meg-öllyön, mondván hogy a'tí Uratok Istentek meg-szabadít titeket az Asyriusok királya kezéből? * Nem ez-é az Ezekías, ki annak magas-hélyeit, és oltárit el-rontotta, és parancholt Judának, és Jerusálemnek, mondván: Egy óltár-előtt imádkozzatok, és azon égetsetek jó illatot? * Nem tudgyátok-e miket chelekedtem én, és az atyáim a' földeknek minden népein? vallyon erőt vettenek-é a' pogányok és minden földek isteni, hogy ki-szabadítanák az ő tartományokat kezemből? * Kichoda mind a'pogányok istenikőzzűl, kiket az atyáim el-pusztítottak, a'ki meg-szabadíthatta vólna az ő népét kezemből, hogy ki-szabadíthasson a'tí Istentek-is titeket e' kézből? * Ne challyon-meg azért titeket Ezekías, se heába-valo el-hitetésel meg-ne játszodtasson, se ne hidgyetek néki. Mert ha semmi pogányok és országok istene meg nem szabadíthatta az ő népét kezemből, és az atyáim kezéből, követkőzendő-képpen a'tí Istentek sem szabadíthat-meg titeket kezemből. * De sok egyebeket-is szóllának a'szolgai az Úr-Isten-ellen, és az ő szolgája Ezekías-ellen. * káromlással tellyes leveleket-is íra az Izraël Ura Istene-ellen, és ellene szólla: A'mint a'több nemzetségeknek isteni meg nem szabadíthatták az ő népőket kezemből, úgy az Ezekías Istene sem szabadíthattya-ki az ő népét e' kézből. * Annak-fölötte nagy kiáltással-is szólla vala Zsidó nyelven a'nép-ellen, melly Jerusalem kő-falain űl vala, hogy elijeszténé őket, és meg-venné a'várast. * És úgy szólla a' Jerusalem Istene-ellen, mint a'föld népeknek isteni-ellen, emberek kezei chinálmányi-ellen. * Imádkozának azért, Ezekías király, és Isaías próféta az Amos fia, e' káromlás-ellen, és fel-kiáltának az égig. * " És az Úr egy Angyalt küldé, ki meg-öle minden erős és hadakozo férfiat, és az Asyriusok királya seregének fejedelmét: és gyalázattal téré-viszsza az ő földébe. És midőn bé-ment vólna az ő istene házába, a'fiai, kik tőle származtak vala, meg-ölék őtet fegyverrel. * És meg-szabadítá az Úr Ezekiást és a' Jerusalem lakóit az Asyriai Sennákerib király kezéből, és mindenek kezéből, és nyugodalmat ada nékik kőrös-kőrűl. * És sokan hoznak vala adományokat és áldozatokat az Úrnak Jerusalembe, és Ezekiásnak a'Juda királyának ajándékokat: ki felmagasztaltaték ezek-után minden nemzetségeknél. * † Azokban a'napokban Ezekías halálra betegedék, és imádkozék az Úrnak: és meghalgatá őtet, és jelt ada néki. * De nem chelekedék a'jó tételeknek-szerént, a' mellyeket vőtt vala, mert fel-fualkodék a'szíve: és harag lőn ellene, és Juda 's Jerusalem-ellen. * És az-után meg-aláztaték, mivelhogy fel-fualkodott vólna a' szíve,

" *Tób. 1. d. 28.*

† *Reg. 20. a. 1. Isa. 38. a. 1.*

mind ő,'s mind a'Jerusalem lakói: és azért nem jöve reájok az Úr haragja Ezekías napjaiban. * Ezekías pedig gazdag, és' igen híres vala, és igen sok kincheket gyűjte magának, ezüstöt és aranyat, és drága követ, fűszerszámokat, és minden-féle fegyvert, és drága edényeket. *Tár-házakat-is a'gabonának, bornak, és olajnak, és minden-féle barmoknak jászolokat, és a'juhoknak aklokat, *és városokat építe magának: mert számtalan juh és barom nyájai valának, mivelhogy sok gazdagságot adott vala néki az Úr. * Ez az Ezekías, ki a' Gihon vizeinek felső forrását bé-dugá, és alá-térité azokat a'Dávid városának Nap-nyugati részére: minden dolgaiban, szerencsésen, cselekedett a'miket akart. * Mindazáltal a' Babylóniai fejedelmek követségébe, kik hozzája küldettek vala, hogy meg-kérdenék a' chodáról, melly történt vala a'földön, el-hagyá őtet az Isten hogy meg-kísértetnék, és mindenek tudva lennének a'mellyek a' szívében valának. * A' több dolgai pedig Ezekiásnak, és az ő irgalmasságai, meg-írattak Isaias prophétának az Amos fiának látásában, és a'Juda's Israël királyinak Könyvében. * És elaluvék Ezekías az attyaival, és el-temeték őtet a' Dávid fiainak koporsói-földött: és tisztelé az ő temetését egész Juda, és Jerusalemnek minden lakói: és a' fia Manasses országla helyette.

XXXIII. Rész.

4. Reg. 21. a. 1.

TIzen-két esztendős vala Manasses mikor országlani kezdett vólna, és ötven-öt esztendeig országla Jerusalemben. * Gonoszt chelekedék pedig az Úr-előtt, a'nemzetségek útálatosági-szerént, mellyeket el-rontott az Ur az Israël fiai-előtt: * és eltérvén meg-újítá a' magas-helyeket, mellyeket el-rontott vala az attya Ezekías: és óltárokat építe Báalimnak, és berkeket chinála, és imádá az égnek minden seregét, és tisztelé azt. * Oltárokat-is építe az Úr házában, melyről mondotta vala az Úr: †Jerusalembe lészen az én nevem örökké. * Építé pedig azokat az égnek minden seregének, az Úr házának két pitvarában. * És által-vivé a'fiait a'tűzön a' Benennom-völgyében: álmokhoz halgat vala, madár szóból jövendöltet vala, babonás tudomanyoknak szolgál vala, ördöngősöket és búbájosokat tart vala magánál: és sok gonoszokat chelekedék az Úr-előtt, hogy ingerlené őtet. * Faragott és öntött jelt-is tön az Isten házába, " melyről szóllott az Isten Dávidnak, és a'fiának Salomonnak, mondván: E'házban és Jerusalemben, mellyet választottam Israëlnek minden nemzetségi-közzül, helyheztetem az én nevemet örökké. * És el nem mozdítom az Israël lábát a' földről, mellyet az attyoknak adtam: de úgy, ha meg őrizvén meg-chelekedik a'miket parácholtam Moyses által nékik, és az egész törvényt, és a' czeremoniákat, és az itéleteket. * Manasses azért el-tévelyíté Júdát, és a'Jerusalem lakóit, hogy gonoszt chelekednének minden nemzetségek-fölött, kiket el-vesztett vala az Úr az Israël fiai színe-előtt. * És szóla az Úr néki, és a'népének, és nem akarák hallani. * Reájok hozá azért az Assyriusok királya hadának fejedelmit: és meg-fogák Manassest, és lánczokkal meg-kötözvén, és békókba vérvénBabylonba vivék. * Kiminek-utánna meg-szorongattaték, imádkozék az ő Urának Istenének; és valóban penitenciát tarta az attyainak Istene-előtt. * És könyörge néki, és buzgósággal kéré őtet: és meghalgatá az ő imádságát, és viszsza-hozá őtet Jerusalembe az ő országába, és meg-ismeré Manasses hogy az Úr vólna az Isten. * Ezek-után kő-falt építe a'Dávid városa-kivül, Gihonnak Nap-nyúgati részére a'völgybé, a'halak kapuja bé-menetelitől-fogva Ofelig körös-körül, és igen fel-vivé azt: és hadi fejedelmeket szerze Judának minden erős városiban: * és ki-veszté az idegen isteneket, és a' bályányt az Úr házából: az oltárokat-is, mellyeket chinált vala az Úr háza hegyén, és Jerusalemben, és mindent a'város-kivül hánya. Az Úr óltárát pedig meg-újítá, és áldozék azon békeséges és hálá-ado áldozatokat, és dícséretet: és meg-parancholá Judának, hogy szolgálna az Israël Urának Istenének. * Mindazáltal még a'nép a' magas-helyeken áldozik vala az ő Urának Istenének.

†2. Reg. 7. b. 10.

"3. Reg. 8. b. 17.

* A'több

*A' többb chelekedeti pedig Manaſſesnek; és az ő Iſtenéhez-való könyörgéſe; a' Látók igéi-is, kik ſzóllanak vala néki az Iſraël Úra Iſtene nevében, az Iſraël királyinak hiſtoriájában vannak foglalva. * Az imádſága-is és meghalgatáſa, és minden bűnei és gonoſſági, a' helyek-is mellyeken magas óltarokat épített, és berkeket chinált és állo-képeket, minek-előtte penitencziát tartana, meg-írattak a' Hózai beſzédiben. * El-aluvék azért Manaſſes az attyaival, és el-temeték őtet az ő házában: és orſzágla helyette a' fia Amon. * Huſzon-két eſztendős vala Amon mikor orſzáglani kezdett vólna, és két eſztendeig orſzágla Jeruſalemben. * És gonoſzt chelekedék az Úr ſzíne-előtt, a'mint az ő attya Manaſſes chelekedett vala: és minden bálványoknak, mellyeket Manaſſes chinált vala, áldozék és ſzolgála. * És nem tiſztelé az Úr orczáját, a'mint tiſztelte az attya Manaſſes: és ſokkal nagyobbakat vétett. * És mikor pártot ütöttek vólna ellene a' ſzolgai, meg-ölék őtet a' házában. * A' többb népnek ſokaſága pedig, le-vágván azokat kik Amont meg-ölték vala, királlyá rendelé helyette a' fiát Joſiáſt.

XXXIV. Rész.

4. Reg. 22. a. 1.

NYólcz eſztendős vala Joſias mikor orſzáglani kezdett vólna, és harmincz-egy eſztendeig orſzágla Jeruſalémben. * És igazat chelekedék az Úr ſzíne-előtt, és az attyának Dávidnak útain járá: nem hajla ſem jobra ſem balra. * Orſzágának pedig nyólczadik eſztendejében, még midőn gyermek vólna, kezdé keresni az attyának Dávidnak Iſtenét: és minek-utánna orſzáglani kezdett vala, tizen-kettődik eſztendőben, meg-tiſztitá Judát és Jeruſalemet a' magas-helyektől, és berkektől, és bálványoktól, és faragott képektől. * És el-ronták előtte a' Baalim óltárit: és a' balványokat, mellyek reája tétettek vala, el-hányák: a' berkeket-is, és a' faragott képeket ki-vága és el-töré: és a' darabokat azok koporſóira hinté, kik áldozni ſzoktak vala nékik. * Annakfőlőtte meg-égeté a' papok chontyait a' bálványok oltárin, és meg-tiſztitá Judát és Jeruſalemet. * De Manaſſe és Efraim és Simeon városiban-is, Neftalimig, mindeneket fel-forgatá. * És mikor el-hánta vólna az oltárokat, és a' berkeket, és a' faragott képeket darabokra törvelte vólna, és minden bálvány templomokat el-rontott vólna Iſraëlnek egéſz földéről, viſzſza-téré Jeruſalembe. * Azokáért orſzágának tizen-nyólczadik eſztendejében, meg-tiſztíttatván már a' föld, és az Úr temploma, el-küldé Sáfant az Eſelías fiát, és Maáſiáſt a' váras fejedelmét, és Johát a' Jóakaz fiát a' kanczelláriuſt, hogy meg-újítanák az ő Urok Iſtenek házát. * Kik el-menének Helcziáshoz a' fő-paphoz: és el-vévén tőle a' pénzt, melly az Úr házába vitetett vala, és a' mellyet gyűjtöttek vala a' Leviták, és az ajtón-állók, Manaſséből, és Efraimból, és Iſraëlnek minden maradékiból, egéſz Judától-is, és Benjamintól, és Jeruſalem lakóitól; * azok kezeibe adák, kik a' míveſek palléri valának az Úr házában, hogy meg-újítanák a' templomot, és minden erőtlen réſzeit meg-jobbítanák. * Azok pedig adák azt a' meſter embereknek, és a' kő-míveſeknek, hogy köveket vennének a' kő-bányákban, és fákat az épület öſzve-foglaláſára, és a' házak meg-padláſára, mellyeket el-bontottak vala a' Judá királyi. * Kik híven meg-chelekedének mindeneket. Valának pedig a' míveſek palléri, Jáhat és Abdias a' Mérari fiai-közzűl, Zakarías és Moſollam a' Káat fiai-közzűl, kik ſzorgalmatattyák vala a' munkát: minden Leviták énekelni tudván a' muſika ſzerſzámokkal. * Azoknak pedig, kik külömb-külömb-féle ſzükségre terheket hordnak vala, palléri valának az írás-túdók, és a' tanítók az ajtón-álló Leviták-közzűl. * És mikor ki-vinnék a' pénzt, melly az Úr templomába vitetett vala, meg-találá Helcziás pap az Úr törvényének Moyſes keze-által-valo könyvét. * És monda Sáfánnak az író-deáknak: A' törvény könyvét meg-találtam az Úr házában; és kezébe adá. * Amaz pedig bé-vivé a' könyvet a' királyhoz, és hírt tőn néki, mondván: Mind a' miket a' te ſzolgaid kezébe bíztál, ímé végbe-mennek. * Az ezüſtöt, melly az Úr házában találtatott, el-olvaſztották: és a' meſter-emberek palléroknak, és külömb-külömb-féle dolgok míveſi-

2. Paral. 24.

nek

nek adatott. *Annak-fölötte kezembe adá Helczias pap e' Könyvet. Mellyet midőn a' király-előtt el-olvasott vólna, *és amaz hallotta vólna a' törvénynek igéit, meg-szaggatá ruháit: * és paranchola Helcziásnak, és Ahikámnak a' Sáfan fiának, és Abdonnak a' Mika fiának, Sáfánnak-is az íro-deáknak, és Asaának a' király szolgájának, mondván: *Mennyetek-el, és imádkozzatok az Úrnak érettem, és Israëlnek 's Júdának maradékiért, e' meg-találtatott Könyvnek minden beszédi-felől, mert az Úrnak nagy haragja chöpögött mí-reánk, azért hogy meg nem őrizték az atyáink az Ur igéit, hogy meg-chelekednék mind a' mik írva vannak e' könyvbẽ. *El-méne azért Helczias, és azok kik eggyütt a' királytól küldettek vala, Olda proféta-aszszonyhoz, Sellumnak, ki a' ruhák őrizö Hasra fiának Tekuátnak fia vólt, feleségéhez: ki Jerusalemben lakik vala a' Másodikban: és meg-mondák néki az igéket, mellyeket oda-fel meg-beszéllénk. * Ö pedig felele nékik: Ezeket mongya az Israël Ura Istene: Mongyátok-meg az embernek a' ki títeket hozzám küldött: * Ezeket mongya az Úr: Ímé én el-hozom a' gonoszt e' helyre, és az ö lakóira, és minden átkokat, mellyek írva vannak e' Könyvben, mellyet meg-olvastak a' Júda királya-előtt. * Mert el-hattak engem, és idegẽ isteneknek áldoztak, hogy engem haragra ingerlenének kezeknek minden chelekedetivel, azokáért e' helyre fog-chöpögni az én haragom, és el nem óltatik. * A' Júda királyának pedig, ki az Úrnak könyörgeni küldött títeket, e' képpen szóllyatok: Ezeket mongya Israëlnek Ura Istene: Mivelhogy meg-halgattad a' Könyvnek igéit, * és meg-lágyúlt a' szíved, és meg-aláztad magadat az Isten színe-előtt, azokért a' mellyek mondattak e' hely-ellen, és a' Jerusalem lakói-ellen, és böchűlvén az én orczámat, meg-szaggattad ruháidat, és sírtál előttem: én-is meghalgattalak téged, ugymond az Ur. *Mert majd az atyáidhoz takarítlak téged, és békével vitetel koporsódba: és nem láttyák a' te szemeid mind a' gonoszt, mellyet e' helyre hozok, és az ö lakóira. "Meg-beszéllék azért a' királynak mind a' miket mondott

18 29 vala. *Ö pedig egybe-híván Judának
30 és Jerusalemnek minden véneit, *felméne az Úr házába, és véle eggyütt
19 Judának minden férfiai és Jerusalem
G lakói, a' Papok és Levíták, és az egész
20 nép kichintől-fogva nagyig. Kiknek
hallására az Úr házában, el-olvasá a'
31 király a' könyvnek minden igéit: *és
álván az ö itélö-székiben, szövetséget tön az Úr-előtt, hogy ö-utánna
járna, és meg-őrizné az ö parancholatit, és bizonyságit, és igasságit, tellyes szívéből, és tellyes lelkéből, és
hogy meg-chelekedné a' mik megírattak e' Könyvben, mellyet el-olvasott vala. * És meg-eskűdtete erre
32 mindeneket, a' kik Jerusalemben és
Benjaminban találtattak vala; és chelekedének a' Jerusalem lakói az attyok Ura Istene szövetsége-szerént.
33 *El-vön azért Josías minden utálatosságokat az Israël fiainak minden
tartományiból, és mind azokat, kik
Israëlben meg-maradtak vala, szolgáltatá az ö Urának Istenének. Tellyes ö napjaiban el nem távozának
az attyok Urától Istenétől.

XXXV. Rész.

1 JOsías pedig Fásét szerze Jerusa- *4. Reg.*
A lemben az Úrnak, melly meg-ál- *23. c. 21.*
doztaték az első hónak tizen-
2 negyedik napján: *és el-rendelé a'
Papokat az ö tisztekre, és ínté őket
hogy szolgálnának az Úr házában.
3 *A' Levitáknak-is szólla, kiknek oktatásából egész Israël meg-szenteltetik vala az Úrnak: Tegyétek a' szekrényt a' templom Szent-helyébe, mellyet Salomö a' Dávid fia az Israël
király a épített, mert semmi-képpen
azt többé nem hordozzátok: most pedig szolgállyatok a' tí Uratoknak Istenteknek, és az ö népének Israëlnek. * És készíttsétek-el magatokat, a' tí házatok és rokonságtok-
4 szerént, mindenik az ö osztása-szerént, a' mint meg-parancholta Dávid
az Israël királya, és meg-írta az ö fia
Salomon. *És szolgállyatok a' Szent-
5 helyben a' Levíták cheledi és seregi-
6 szerént, *és meg-szenteltetvén áldozzátok-meg a' Fásét: az atyátok-fiait-
is készíttsétek-el, hogy az igék-szerént chelekedhessenek, mellyeket
7 szóllott az Úr Moyses-által. *Ada annak-fölötte Josías az egész népnek, a'
ki ott találtatott vala a' Fásé innepén,
bárányokat és gödölyéket a' nyájak-

"4. Reg. 23. a. 1.

2. Paral. 34. 35.

ból, és a' tőbb barmokból harmincz-
ezeret, és három-ezer őkrőt. ezek
mind a' király jószágából. *Az ő had- 8
nagyi-is, a' mit szánt-szándékból fo-
gadtak vala, elő-hozák, mind a' nép-
nek, 's mind a' Papoknak és Leviták- B
nak. Helczias pedig és Zakarías, és
Jáhiel, az Úr háza fejedelmi, adának
a' papoknak a' Fásé meg-szerzésére
egyelesleg két-ezer hat-száz juhot,
és három-száz őkrőt. *Konenías pe- 9
dig, és Semeías, és Natánaël, az ő at-
tyafiai, és Hasabias, és Jéhiel, és Józa-
bad, a' Levíták fejedelmi, adának a'
tőbb Levítáknak a' Fáse meg-szen-
teléséré őt-ezer juhot, és őt-száz ők-
rőt. * És el-készítteték a' szolgálat, 10
és bé-állának a' Papok az ő tisztek-
be: a' Levíták-is seregekbe, a' király
parancholattya-szerént. * És meg- 11
áldoztaték a' Fáse: és el-hínték a'
Papok az ő kezekkel a' vért, és a' Le-
víták le-vonyák az éppen-égő áldo-
zatok bőreit: * és el-választák azo- 12
kat, hogy mindennek az ő háza és
cheléde-szerént adnák, és az Úrnak
áldoztatnának, a' mint meg-íratott
a' Moyses Kőnyvében: az őkrőkkel-
is hasonló-képpen chelekedének.
* És meg-sűték a' Fásét a' tűzőn, a' 13
szerént a' mint meg-íratott a' tőr-
vényben: a' békeséges áldozatokat
pedig űstőkben, réz chuprokban, és
fazekakban meg-főzék, és gyorsan
el-oszták az egész népnek. * ma- 14
goknak pedig, és a' Papoknak az-
után készítének: mert az éppen-égő
áldozatok és kővérségek áldozásába, C
mind éjjelig foglalatosok valának a'
Papok: azért a' Levíták magoknak,
és a' Papoknak az Aaron fiainak,
leg-utólszor készítének. *Az éneke- 15
sek pedig az Asaf fiai, az ő rendekben
állanak vala, Dávidnak, és Asafnak,
és Hemánnak, és Iditunnak, a' ki-
rály profétáinak parancholattya-
szerént: az Ajtón-állók pedig min-
denik kapunál vígyáznak vala,
úgy hogy chak egy szem-pillantás-
ig se mennének-el a' szolgálattól:
az-okáért az ő attyok-fiai a' Levíták
nékik-is el-készíték az étkeket. *Az- 16
okáért az Úrnak minden tiszteleti el-
végeződék jo módgyával a' napon,
hogy a' Fásét meg-szerzenék, és ép-
pen-égő áldozatokat áldoznának az
Úr óltárán, Josías király parancho-
lattya-szerént. * És meg-szerzék az 17

Israël fiai, a' kik ott találtattak va-
la, a' Fásét abban az űdőben, és a'
kovásztalanok innepét hét nap.
18 * Nem vólt e'hez hasonló Fáse Isra-
ëlben, Sámuel proféta napjaitól-
fogva: de Israëlnek minden királyi-
kőzzűl sem szerzett senki ollyan
Fásét mint Josías, a' Papoknak, és a'
Levitáknak, és az egész Judának, és
Israëlnek a' ki fel-találtatott vala,
19 és a' Jerusalem lakóinak. * Josías or-
szágának tizen-nyólczadik eszten-
dejében szentelteték-meg e' Fáse.
20 * " Minek-utánna meg-újította "4. Reg.
vólna Josías a' templomot, fel-méne 23. f. 29.
Nekao az Egyiptus királya hada-
kozni az Eufrátes-mellé Karkamis-
21 ba: és eleibe-méne Josías. * Amaz
pedig kőveteket kűldvén hozzája,
monda: Mi kőzőm nékem veled Ju-
D dának királya? Nem te-ellened jő-
vők én ma, hanem más ház-ellen
hadakozom, melyre meg-paran-
cholta az Isten hogy sietséggel men-
nyek: szűnnyél-meg az Isten-ellen
chelekedni, ki velem vagyon, hogy
22 meg ne őllyőn téged. * Nem akara
Josías meg-térni, hanem hadat ké-
szíte ellene, és nem engede a' Nekao
beszédinek mellyek az Isten szájából
valának: "hanem el-méne hogy meg- "Zach.
23 harczolna a' Maggedo mezején. * Es 12. d. 11.
ott meg-sebesittetvén a' nyilasok-
tól, monda a' szolgainak: Vigyetek-
ki engem a' harczról, mert igen
24 meg-sebesedtem. * Kik el-vívék
őtet a' szekérből más szekérbe, melly
kőveti vala őtet a' királyok szoká-
sa-szerént, és Jerusalembe vívék
őtet, és meg-hala, és el-temetteték
az attyainak koporsójában: és egész
25 Juda és Jerusalem siratá őtet: * Jere-
mías leg-fő-képpen: kinek minden
énekes férfiai és aszszonyi, e' jelen-
valo napig, gyakorlyák a' siralmas
énekeket Josiásrol; és úgy-mint tőr-
vénnyé lőtt Israëlben: Ímé meg-
26 íratott a' siralmas énekekben. * A'
tőbb dolgai pedig Josiásnak, és az ő
irgalmassági, mellyek az Úr tőrvé-
27 nyével parancholtattak; * és az ő
első 's utólso chelekedeti, meg-
írattak a' Júda és Israël ki-
rályinak kőny-
vében.

XXXVI. Rész.

4. Reg. 23. f. 30.

VÉvé azért a' föld népe Jóakazt a' Josias fiát, és királlyá rendelé az attya-helyett Jeruſalemben. * Huſzon-három eſztendős vala Jóakaz mikor orſzáglani kezdett vólna, és három hólnapig orſzágla Jeruſalemben. * Le-tévé pedig őtet az Egyiptziai király, mikor Jeruſalembe jőtt vólna, és meg-birſágolá a' földet ſzáz tálentom ezüſtel, és egy talentom arannyal, * " és királlyá rendelé helyette, Judán és Jeruſalemen, az attyafiát Eliákimot, és Joakimnak változtatá az ő nevét: ő-magát pedig Jóakazt el-vivé magával, és Egyiptusba vivé. * Huſzon-őt eſztendős vala Jóakim mikor orſzáglani kezdett vólna, és tizen-egy eſztendeig orſzágla Jeruſalemben: és gonoſzt chelekedék az ő Ura Iſtene-előtt. * Ez-ellen fel-méne Nabukodonoſor a' Kaldæuſok királya, és lánczokkal kőtőzve Bábylonba vivé. * Oda vivé az Úr edényit-is, és azokat az ő templomába tévé. * A' többb dolgai pedig Joakimnak, és az ő utálatoſſági, mellyeket chelekedett, és mellyek benne találtattak, a' Júda és Iſraël királyinak könyvébe foglaltattak. Orſzágla pedig helyette a' fia Jóakin. * Nyólcz eſztendős vala Jóakin mikor orſzáglani kezdett vólna, és három hólnapig és tíz napig orſzágla Jeruſalemben, és gonoſzt chelekedék az Úr ſzíne-előtt. * És midőn az eſztendő el-forgana, el-küldé Nabukodonoſor király, és el-vivék őtet Babylonba, el-vivén eggyütt az Úr házának drágalátos edényit. " Királlyá rendelé pedig Sedecziáſt az attya öttſét Júdán és Jeruſalemen. * Huſzon-egy eſztendős vala Sedeczias mikor orſzáglani kezdett vólna, és tizen-egy eſztendeig orſzágla Jeruſalemben. * És gonoſzt chelekedék az ő Ura Iſtene ſzemei-előtt, és nem böchűllé az Iſten ſzájából néki-ſzóllo Jeremías próféta orczáját. * Nabukodonoſor királytól-is el-távozék, ki meg-eſkűdtette vala őtet az Iſtenre: és meg-keményíté nyakát és ſzívét, hogy meg ne térne az Iſraël Urához Iſtenéhez. * De minnyájan a' Papi fejedelmek-is, és a' nép, által-hágák a' törvényt hamiſſan a' Pogányoknak minden utálatoſſágok-ſzerént, és meg-fertezteték az Úr házát, mellyet magának ſzentelt vala Jeruſalemben. * El-küldi vala pedig az attyok Ura Iſtene hozzájok az ő követit, éjjel fel-kelvén, és naponkent íntvén: azért hogy kedvezne a' népnek és az ő lakó-helyének. * Azok pedig meg-chúfollyák vala az Iſten követit, és kevéſre böchűllik vala az ő beſzédit, és meg-tréfállyák vala a' profétákat, míg az Úr haragja fel-gerjedne az ő népe-ellen, és nem vólna ſemmi gyógyúlás. * Mert reájok hozá a' Kaldæuſok királyát, és meg-ölé az ő ifiait fegyverrel az ő Szent-helyének házában: nem könyörűlt az ifiún, és a' ſzűzön, és a' vénen, még az igen időſön-is, hanem mind kezeibe adá. * És az Úr házának minden edényit, mind öregeket 's mind aprókat, és a' templom és a' király és a' fejedelmek kincheit el-vivé Babylonba. * Fel-gyújták az ellenſégek az Iſten házát, és el-ronták a' Jeruſalem kő-falát, a' tornyokat mind meg-égeték, és valami drágalátos volt, el-ronták. * A' ki a' fegyvertől meg-menekedett vala, el-vitetvén Babylonba a' királynak ſzolgála, és az ő fiainak; míg a' Perſák királya kezdene orſzáglani, * és bé-tellyeſednék az Úr beſzéde Jeremías ſzájából, és meg-illené a' föld az ő ſzombatit: mert a' puſztaſágnak tellyes idejében meg-nyugovék, míg bé-telnék a' hetven eſztendő. * " Czyruſnak pedig a' Perſák királyának elsö eſztendejében, az Úr beſzédének bé-tellyeſítéſére, mellyet Jeremiás-által ſzóllott vala, fel-indítá az Úr a' Perſák királyának Czyruſnak lelkét; ki meg-parancholá, hogy meg-hirdettetnék az ő egéſz orſzágába, ugyan íras-által-is, mondván: *Ezeket mondgya Czyrus a' Perſák királya: A' földnek minden orſzágit nékem adta a' ménynek Ura Iſtene, és ő parancholta nékem hogy házat építenék néki Jeruſalemben, melly Judæában vagyon: kichoda az közzűletek az ő egéſz népe-közőtt? légyen véle az ő Ura Iſtene, és mennyen-fel.

" Matt. 1. b. 14.

" 4. Reg. 24. d. 15. Ier. 37. a. 1.

" Ier. 25. c. 12. & 29. c. 11. 1. Eſd. 1. a. 1. & 6. a. 3.

ESDRAS ELSŐ KŐNYVE.

I. Rész.

Iere. 25. v. 12. & 29. v. 10. 2. Para. 36. v. 22.

1 A Zyrusnak a' Perſák királyának elsŏ eſztendejében, hogy bé-tellyeſednék az Ur igéje Jeremiás ſzája-által, fel-indítá az Úr Czyruſnak a' Perſák királyának lelkét: és ki-hirdeté a' ſzavát az ŏ egéſz országában még írás-által-is, mondván: 2 A * Ezeket mongya Czyrus a' Perſák királya: A' földnek minden országit nékem adta a' menynek B Ura Iſtene, és ŏ parancholta nékem hogy házat építenék néki Jeruſalemben, melly Judæában vagyon. 3 * Kichoda kŏzŏttetek az ŏ egéſz népe-kŏzzŭl? Légyen az ŏ Iſtene azzal. mennyen-fel Jeruſalembe, melly Judæában vagyon, és épittſe-meg az Iſraël Urának Iſtenének házát, ŏ az Iſten a' ki Jeruſalemben vagyon. 4 * És minnyájan a' tŏbb férfiak, minden helyeken valahol lakoznak, ſegétſék ŏtet az ŏ helyekről, ezŭſtel és arannyal, és marhával, és barmokkal, a' kivŭl a' mit kéſz akarva viſznek az Iſten templomába, melly Jeruſalemben vagyon. 5 * És fel-kelének az atyák fejedelmi Judából, és Benjaminból, és a' Papok 's a' Lévíták, és C minden a' kinek Iſten fel-indítá lelkét, hogy fel-mennének az Úr templomának építéſére, melly Jeruſalemben vala. 6 * És minnyájan a' kik kŏrŏs-kŏrŭl valának, meg-ſegéték azok kezeit ezŭſt és arany edényekkel, marhával, és barmokkal, házi eſzkŏzzel, azokon-kivŭl mellyeket ſzánt-ſzándékkal adtak vala. 7 * Czyrus király-is elŏ-hozá B az Úr templomának edényit, mellyeket el-vitt vala Nabukodonoſor Jeruſalemből, és az ŏ iſtene templomába tŏtt vala. 8 * Elŏ-hozá pedig azokat Czyrus a' Perſák királya D a' Gazabar fiának Mitridateſnek kezé-által, és ſzámon adá azokat Saſſabaſárnak a' Juda fejedelmének. 9 * És ez azoknak a' ſzáma: Harminez arany chéſze, ezer ezŭſt chéſze, huſzon-kilencz kés, harminez 10 arany pohár, * négy-ſzáz tíz más-rendŭ ezŭſt pohár: ezer egyéb edények. 11 * Az arany 's ezŭſt edényeknek egéſz ſzáma, ŏt-ezer négy-ſzáz: mindeneket el-vŭn Saſſabaſár, azokkal kik a' Babylóniai fogſágból fel-menének Jeruſalembe.

II. Rész.

1 EZek pedig a' tartománynak fiai, kik fel-menének a' fogſágból, mellyet el-vitt vala Nabukodonoſor a' Babylóniai király Babylonba, és megtérének Jeruſalembe és Judába, kiki az ŏ váraſába. 2 A * A' kik Zorobabellel jŏvének, Jóſue, Nehemía, Zaraïa, és Ráhelaïa, Mardokái, Belſan, Meſfár, Beguai, Réhum, Báana. Az Iſraël népe férfiainak ſzáma: 3 * A' Fáros fiai, két-ezer ſzáz hetven-ketten. 4 * A' Sefátia fiai, három-ſzáz hetven-ketten. 5 * Az Area fiai, 6 hét-ſzáz hetven-ŏten. * A' Fahat-Móab fiai, a' Jóſue fiaiból: Jóab, két-ezer nyólcz-ſzáz tizen-ketten. 7 * Az Ælam fiai, ezer két-ſzáz ŏtven-négyen. 8 * A' Zétua fiai, kilencz-ſzáz negyven-ŏten. 9 * A' Zakai fiai, hét-ſzáz hatvanan. 10 * A' Báni C fiai, hat-ſzáz negyven-ketten. 11 * A' Bébai fiai, hát-ſzáz huſzon-hárman. 12 * Az Azgad fiai, ezer két-ſzáz huſzon-ketten. 13 * Az Adonikam fiai, 14 hat-ſzáz hatvan-hatan. * A' Béguai fiai, két-ezer ŏtven-hatan. 15 * Az Adin fiai, négy-ſzáz ŏtven-négyen. 16 * Az Ater fiai, kik Ezekiáſtól valának, kilenczven-nyólczan. 17 * A' Béſai fiai, három-ſzáz huſzon-hárman. 18 * A' Jóra fiai, ſzáz tizen-B ketten. 19 * A' Haſum fiai, két-ſzáz huſzon-hárman. 20 * A' Gebbár fiai, kilenczven-ŏten. 21 * A' Betlehem fiai, ſzáz huſzon-hárman. 22 * A' Nétufa férfiai, ŏtven-hatan. 23 * Az Anatot D férfiai, ſzáz húſzon-nyólczan. 24 * Az Azmavet fiai, negyven-ketten. 25 * A' Káriat-iarim fiai, Czéfira és Berot, hét-ſzáz negyven-hárman. 26 * A' Ráma és Gábaa fiai, hat-ſzáz 27 huſzon-eggyen. * A' Makmas fér-

2. Eſd. 7. b. 6.

fiai, száz huszon-hetten. * A' Bétel és Hái férfiai, két-száz huszon-hárman. 28
*A' Nébo fiai, ötven-kettẽ. *A' Megbis fiai, száz ötven-hatan. * A' másik Ælam fiai, ezer két-száz ötven-négyen. *A' Harim fiai, három-száz húszan. *A' Lod, Hadid, és Ono fiai, hét-száz huszon-öten. *A' Jériko fiai, három-száz negyven-öten. * A' Sénaa fiai, három-ezer hat-száz harmincza. 29 30 31 32 33 34 35 36
* Papok: A' Jadaïa fiai a' Jósue házában, kilencz-száz hetven-hárman. 36
* Az Emmer fiai, ezer ötven-ketten. 37
* A' Feshur fiai, ezer két-száz negyven-heten. *A' Harim fiai, ezer tizenheten. 38 39
* Levíták: Jósuének és Czedmielnek az Odovia fiainak fiai, hetvénégyen. 40
*Énekesek: Az Ásaf fiai, száz huszon-nyólczan. 41
* Az Ajtón-állók fiai: a' Sellum fiai, Ater fiai, Telmon fiai, Akkub fiai, Hatita fiai, Sóbai fiai: minnyájan száz harmincz-kilenczen. 42
* A' Natinæusok: a' Siha fiai, Hásufa fiai, Tabbaot fiai, * Czeros fiai, Siaa fiai, Fadon fiai, * Lébana fiai, Hagaba fiai, Akkub fiai, * Hagab fiai, Semlai fiai, Hánan fiai, * Gaddel fiai, Gáher fiai, Raáïa fiai, * Rásin fiai, Nékoda fiai, Gázam fiai, * Aza fiai, Fásea fiai, Bésee fiai, * Ásena fiai, Munim fiai, Nefusim fiai, * Bakbuk fiai, Hákufa fiai, Harhur fiai, *Beslut fiai, Máhida fiai, Harsa fiai, * Berkos fiai, Sísara fiai, Téma fiai, *Nasia fiai, Hatifa fiai, * a' Salomõ szolgainak fiai, Sótai fiai, Sóferet fiai, Fáruda fiai, *Jála fiai, Derkon fiai, Geddel fiai, * Safátia fiai, Hatil fiai, Fokeret fiai, kik Asebaimból valának, Ami fiai. * minnyájan a' Natinæusok, és a' Salomon szolgainak fiai, három-száz kilenczvenketten. *Azok-is kik fel-mentek Telmalából, Telharsa, Kerub, és Adon, és Emer: és nem jelenthették-meg az attyok házát és az ô magvokat, ha Israëlből-valók vólnának. * A' Dalaïa fiai, Tobia fiai, Nekoda fiai, hat-száz ötven-ketten. * És a' Papok fiai-közzül: A' Hobia fiai, Akkos fiai, Berzellái fiai, ki a' Gálaádi Berzellái leányi-közzül vött feleséget, és azok nevéről hívattaték: * ezek keresék az ô eredeteknek irását, és fel nem találák, és ki-vettetének a' Papságból. * És megmondá Atersata nékik, hogy ne ennének a' Szentek-szentiből, míg nem túdós és tekélletes pap támadna. * Az egész sokaság, mint egy, negyven-két ezer három-száz hatvanan: * a' szolgájok és szolgálójok-nélkül, kik hét-ezeren három-százan és harmincz-heten valának: és azok-között énekes férfiak és aszszonyok, két-százan. * Az ô lovok, hét-száz harmincz-hat; az ô ösvérek, két-száz negyven-öt. * az ô tevéjek, négy-száz harmincz-öt; az ô szamárok, hat-ezer hét-száz húsz. 64 65 66 67
* És az attyoknak fejedelmi-közzül, mikor bé-mennének az Úr templomába, melly Jerusalemben vagyon, szabad akarattyokból adakozának az Isten házára, hogy azt fel-építenék az ô helyén. * Erejek-szerént adának az épület kőltségere hatvan-egy ezer garas aranyat: es öt-ezer gira ezüstöt, és száz papi öltözô ruhákat. * Lakának azért a' Papok, és a' Levíták, és a' nép-közzül-valók, és az énekesek, és az ajtón-állók, és a' Natinæusok az ô városokban, és az egész Israël az ô városiban. 68 69 70

III. Rész.

ES már el-jött vala a' hetedik hólnap, és az Israël fiai az ô városokban valának: egybegyűle azért a' nép mint egy ember, Jerusalembe. * És fel-kele Jósue a' Jósedek fia, és az ô pap attyafiai, és Zoróbabel a' Salátiel fia, és az ô attyafiai, és óltárt építének az Israël Istenének, hogy azokon éppen-égô áldozatokat tennének, a' mint meg-íratott Moysesnek az Isten emberének törvényében. *Helyhezteték pedig az Isten óltárát az ô talpaira, ijezgetvén őket a' földek népei kôrös-kôrül, és éppen-égô áldozatot tőnek azon az Urnak reggel és estve: * És sátoros innepet szerzének, a' mint meg-íratott, és éppen-égô áldozatot minden nap rendel a' parancholat-szerént, azon napi dolgot az ô napján. * És ezek-után a' szűntelen éppen-égô áldozatot, mind a' hólnapok elsô napjain, 's mind az Úrnak minden innepin, mellyek meg-szenteltettek vala, és mind azokon mellyeken szabad akaratból ajandék vitetik vala bé az Úrnak. * A' hetedik hónak elsô napjától-fógva kezdének

1 2 3 4 5 6

éppen-égő áldozatot áldozni az Úrnak: az Isten temploma pedig még nem vala meg-fondálva. * Adának 7
pedig pénzt a' kő-vágóknak, és kő-míveſeknek: és ételt 's italt, és olajt, A
a' Sídoniaknak és Tyruſiaknak, hogy C
czédrus-fákat hoznának a' Libanuſból a' Joppé tengerére, a' mint meg-parancholta vala nékik Czyrus a' Perſák királya. * Máſodik eſztendejében pedig az Isten templomához-vált jöveteleknek Jeruſalembe, a' máſodik hólnapban, el-kezdék Zoróbabel a' Salátiel fia, és Jóſue a' Jóſedek fia, és a' több attyok-fiai a' Papok, és Lévíták, és minnyajan a' kik meg-jöttek vala a' fogſágból Jeruſalembe, és el-rendelék a' Levítákat húſz eſztendőtől-fogva és fellyebb, hogy ſzorgalmaztatnák az Úr dolgát. * És elő-álla 9
Jóſue és az ő fiai, és az ő attyafiai, Czedmihel és az ő fiai, és a' Júda fiai, mint egy férfiu, hogy ſzorgalmaztatnák azokat a' kik az Isten templomában munkálkodnak vala: a' Henadad fiai, és azoknak fiai, és az ő attyok-fiai a' Lévíták. * Fel-vetvén azért fondamentomát a' kő-míveſek az Úr templomának, elő-állának a' Papok az ő ékeſſégekben a' trombitákkal: és a' Lévíták az Aſaf fiai a' czimbalomokkal, hogy díchérnék az Istent Dávidnak az Iſraël királyának keze-által. * És egy-10 11
gyütt énekelnek vala az Úrnak díchéretekkel és vallás-tétellel: Mert B
jó, mert örökké az ő irgalmaſſága D
Iſraëlen. Az egéſz nép-is nagy kiáltáſſal üvöltvala az Úr díchéretiben, azért hogy meg-fondáltatott vólna az Úr temploma. * Nagy 12
ſokan a' Papok és Lévíták-közzül-is, és az atyák fejedelmi, és a' vének, kik látták vala az első templomot mikor fondálva vólt, és e' templomot ſzemek-előtt, nagy ſzóval ſírnak vala: és ſokan örömökben üvöltvén, fel-emelik vala ſzavokat. * És ſenki meg nem iſmérheti vala 13
a' vígadók kiáltáſa ſzavát, és a' nép ſiráſa ſzavát: mert egyeleſleg üvöltvala a' nép nagy kiáltáſſal, és a' ſzózat meſzſze hallatik vala.

IV. Rész.

MEg-hallák pedig a' Júda 1
és Benjamin ellenſégi, A
hogy a' fogſág fiai templomot építenének az Iſraël Urának Istenének: * és Zoróbabelhez járúlván, és az atyák fejedelmihez, mondának nékik: Hadd építtsünk veletek, mert a' mint tí, úgy keresſük a' tí Istenteket: ímé mí áldozatokat tettünk Aſor-Haddannak az Aſſur királyának napjaitól-fogva, ki ide hozott minket. 2
*És móda nékik Zoróbabel, és Jóſue, 3
és az Iſraël attyainak több fejedelmi: Nem illik hogy mí veletek építtsünk házat a' mí Istenünknek, hanem mí egyedül építünk a' mí Urunknak Istenünknek, a' mint meg-parancholta nékünk Czyrus a' Perſák kirá- 9
lya. * Lőn azért, hogy a' föld népe akadályt tenne a' Júda népe kezeinek, és háborgatná őket az építésben. * És tanátſlókat fogadának ellenek, hogy el-bontanák az ő 5
tanátſokat Czyruſnak a' Perſák királyának tellyes napjaiban, és mind Dariuſnak a' Perſák királyának birodalmáig. * Az Aſsvérus birodalmában pedig, az ő országának kezdetiben, vádoláſt irának a' Júda és 6
Jeruſalem lakói-ellen. * És Artaxerxes napjaiban íra Beſelam-Mitridates, és Tábeel, és a' többi kik az 7
ő tanátſokban valának, Artaxerxeſnek a' Perſák királyának: a' vádoláſnak levele pedig Syruſúl íratott vala, és Syriai nyelven olvaſtatik vala.
* Reum-Beélteem, és Samſai az íródeák, egy illyen levelet írának Jeruſalemből Artaxerxes királynak: 8
* Reum-Beélteem, és Samſai íródeák, és az ő több tanátſlójok, a' Dinæuſok, és Afarſatakæuſok, a' Terſalæuſok, Afarſæuſok, Erkuæúſok, Babylóniaïak, Suſanekæuſok, Diéviak, 9
és Elamíták, * és a' többi a' Pogányok-közzül, kiket ide hozott a' nagy és dichőſéges Aſenafar: és lakoſókká tött Samaria városában, és a' több tattományokban túl a' Folyo-vízen békeſégben: (* Ez a' levél 10
máſſa, mellyet néki küldöttek.) Artáxerxes királynak, a' te ſzolgaid, a' Folyo-vízen túl-lakó férfiak, köſzöneteket mongyák: * Tudva légyen 11 12

a' királynál, hogy a' Zidók, kik tőled hozzánk jöttek, Jerusalembe a' pártos és igen gonosz várasba jutottak, mellyet építnek, meg-chinálván annak kerítésit, és fel-rakván a' kő-falait. * Most azért tudva légyen a' királynál, hogy ha az a' váras meg-építtetik, és a' kerítési meg-újíttatnak, raváft, és adót, és esztédőbéli jövedelmet nem adnak, és e' kár szinte a' királyokra hat. * Mí pedig meg-emlekezvén a' sóról mellyet az udvarban öttünk, és mivelhogy a' király sérelmit látni méltatlannak itéllyük, azért el-küldöttünk és hírt tettünk a' királynak, * hogy fel-keresd az atyáid hiftoriáinak könyveiben, és írva találod a' kronikában: és meg-tudod hogy az a' váras, pártos váras, és ártalmas a' királyoknak és tartományoknak, és hadakat indítnak abból régi időtől-fogva: az-okáért el-is rontatott az a' váras. *Mí hírré adgyuk a' királynak, hogy ha az a' váras meg-építtetik, és annak kerítési meg-újíttatnak, a' Folyó-vízen-túl nem léfzen jószágod. * Feleletet küldé a' király Reum-Beelteemnek, és Samsainak az íródeáknak, és a' többinek kik az ő tanátsokban valának a' Samaria lakóinak, és a' többinek a' Folyó-vízen-túl, köfzönetit mondván és békeséget. * A' panasz, mellyet hozzánk küldöttetek, nyilván el-olvastatott előttem. * és én meg-parancholtam, és fel-keresték, és meg-találták hogy az a' váras régi időtől-fogva a' királyok-ellen pártolkodik, és támadások, és harczok indíttatnak abban: * mert igen erős királyok-is vóltak Jerusalembē, kik uralkodtak-is minden tartományon, melly a' Folyó-vizen-túl vagyon: és raváft 's adót, és jövedelmet vettek. * Most azért hallyátok a' fentenciát: Tíltsátok-el azokat a' férfiakat, hogy az a' váras meg ne építtessék, míg talám én meg-hagyom. * Meg-lássátok hogy ebbē reftē ne chelekedgyetek, és apránként a' gonosz ne nevekedgyék a' királyok-ellen. * Az-okáért Artaxerxes király parancholattyának levele el-olvaftaték a' Reum-Beélteem és a' Samsai íro-deák és ezek tanátsi-előtt: és gyorsan Jerusalembe menének a' Zidókhoz, és ellenek állának erő-hatalommal. * Akkor félbe-hagyaték az Ur háza épületi Jerusalemben, és nem építteték Dariusnak a' Persák királyának második esztendejéig.

V. Rész.

PRofetálának pedig Aggæus Próféta, és Zakarías az Addo fia, profetálván a' Zidóknak, kik Judæában és Jerusalemben valának, az Israël Istene nevében. * Akkor fel-kelének Zoróbabel a' Salátiel fia, és Jósue a' Jósedek fia, és építeni kezdék az Isten templomát Jerusalemben, és vélek az Isten profétái segétvén őket. * Az üdőben pedig hozzájok jöve Tatanai, ki fejedelem vala a' Folyó-vizen-túl, és Starbuzanai, és ezeknek tanátsi: és szóllának nékik: Ki adta néktek tanátsúl hogy e' házat meg-építenétek, és annak kerítésit meg-újítanátok? * Melyre felelvén meg-mondók nékik, ki vólna nevek az embereknek kik az építésnek okai. * Az ő Isteneknek szeme pedig a' Zidók vénein lőn, és nem tílthaták-el őket. És tetszék hogy a' dolgot Darius-eleibe vinnék, és akkor megfelelnének árra a' vádolásra. * Mássa a' levélnek, mellyet Darius királynak küldött Tatanai a' Folyó-vízen-túl-valo tartománynak fejedelme, és Starbuzanai, és az ő tanátsi az Arfasakæusok, kik a' Folyó-vízen-túl valának. * A' beszéd mellyet néki küldöttek vala, így vala írva: Darius királynak minden békeség. * Tudva légyen a' királynál, hogy mí el-mentünk vólt Judæa tartományba a' nagy Isten házához, melly faragatlan kőből építtetik, és fák tétetnek a' falokba: és az az épület szorgalmatosan építtetik, és nevekedik nevekben. * Meg-kérdők azért azokat a' véneket, és így szóllánk nékik: Ki adott néktek hatalmat hogy e' házat meg-építenétek, és e' kő-falokat meg-újítanátok? *De a' neveket-is meg-kérdezők tőlök, hogy hírré tennők néked: és meg-írtuk azoknak a' férfiaknak a' neveket, kik fejedelmek köztöttök. * Illyen beszéddel felelének pedig nékünk, mondván: Mí a' menynek és földnek Istene szolgai vagyunk, és azt a' templomot építtyük, melly

sok eſztendők-előtt rakatott vólt, és a' mellyet Iſraëlnek nagy királya épí-
tett és rakott vala. * Minek-utánna 12
pedig haragra indították az atyáink
a' menynek Iſtenét, a' Kaldæus Na-
bukodonoſornak a' Babylóniai ki-
rálynak kezeibe adta őket, és e' há-
zat-is el-rontotta, és annak népét el-
vitte Babylonba. * Czyruſnak pedig 13
a' Babylóniai királynak elſő eſzten-
dejében, Czyrus király parancholá-
tot ada-ki, hogy ez az Iſtē háza meg-
építtetnék. * Mert az Iſten templo- 14 B
mának arany és ezűſt edényit-is,
mellyeket Nabukodonoſor el-vitt
vala a' templomból, melly Jeruſalem-
ben vala, és el-vitte vala azokat a' D 8
Babylō templomába, elő-hozá Czy-
rus király a' Bábylon templomából,
és adá Saſſabaſár-névűnek, kit feje-
delemmé-is rendele, * és monda néki: 15
Ez edényeket vedd-fel, és menny-el,
és tedd azokat a' templomba, melly
Jeruſalembē vagyon, és az Iſten háza
építteſſék-meg az ő helyén. * Akkor 16 9
azért az a' Saſſabaſár el-jöve, és fon-
damentomát fel-veté az Iſten tem-
plomának Jeruſalemben, és az idő-
től-fogva mind eddig építtetik, és
még ſem végeződött-el. * Moſt azért 17
ha jónak láttatik a' királynak, kere-
ſe-meg a' király kōnyves kamarábā,
melly Babylonban vagyon, ha Czy-
rus király parancholta-e meg hogy
meg-építtetnék az Iſten háza Jeruſa-
lemben, és a' királynak e' dologról-
valo akarattyát kűlgye hozzánk.

VI. Rész.

AKkor Dárius király meg- 1
parancholá, és fel-kereſék a' A 12
kōnyvek kamarájábā, mel-
lyek Babylonban tartatnak
vala. * És egy kōnyv találtaték Ek- 2 C
batanában, melly a' Medena tarto-
mány vára, és illyen dolog vala ab-
ban írva: * Czyrus királynak elſő 3
eſztendejében: Czyrus király el-
végezte hogy meg-építtetnék az
Iſten háza, melly Jeruſalemben va-
gyon, a' helyen a' hol áldozatokat
tégyenek, és hogy hatvan kōnyők-
nyi magaſſágot, és hatvan kōnyők-
nyi ſzéleſſéget el-bírhato fondamen-
tomokat veſſenek, * faragatlan kō- 4
vekből három rendet, és így új fák-
ból-valo rendeket-is: kőltſég pedig
a' király házából adaſſék. * De az 5
Iſten templomának arany és ezűſt
edényi-is, mellyeket Nabukodono-
ſor el-vitt vólt a' Jeruſalem templo-
mából, és azokat Babylonba vitte
vólt, meg-adaſſanak, és viſzſza viteſ-
ſenek a' templomba Jeruſalembe az
ő helyére, mellyek bé-is tétetének
az Iſten templomába. 6
* Moſt azért
Tatanai a' Folyó vízen-túl-valo tar-
tomány fejedelme, Starbuzanai, és
a' tí tanátſitok az Afarſaczæuſok,
kik a' Folyó vízen-túl vattok, meſzſze
el-távozzatok tőlők, * és engedgyé- 7
tek meg-építtetni azt az Iſtē templo-
mát a' Zidók fejedelmétől, és azok
véneitől, hogy azt az Iſtē házát épít-
tſék-meg az ő helyén. * De én-tőlem 8
meg-is parancholtatott, mit
kelleſſék mivelni azoknak a' Zidók
véneinek, hogy meg-építteſſek az
Iſten háza, tudn illik, hogy a' király
ládajából, az-az, az adókból, mellyek
a' folyó vizen-túl-valo tartomány-
ból adatnak, ſzorgalmatoſon kőltſég
adaſſék azoknak a' férfiaknak, hogy
az épűlet meg-ne ſzűnnyék. * Hogy- 9
ha ſzűkſég leend, borjúkat-is, és bá-
rányokat, és gődőlyéket a' menynek
Iſtenének éppen-égő áldozattyára,
gabonát, sót, bort, és olajt, a' Papok
ſzer-tartáſa-ſzerént, kik Jeruſalembē
vannak, adgyanak nékik naponként,
hogy valamiben panaſz ne légyen.
* És tegyenek áldozatokat a' meny- 10
nek Iſtenének, és imádkozzanak a'
király 's a' fia életeért. 11
* Én-tőlem azért végezés adatott: Hogy
valamelly ember meg-változtattya
ezt a' hagyáſt, fát vigyenek a' házá-
ból, és fel-állaſſák, és arra ſzegezzék, 12 A
a' háza pedig kőzőnſéges légyen. * Az
Iſten pedig, ki az ő nevét ott lakatta,
el-rontſon minden orſzágokat, és a'
népet a' ki fel-emeli kezét hogy ellē-
kezzék 's el-rontſa azt az Iſtē házát,
melly Jeruſalemben vagyon. Én Da-
rius rendeltem e' végezést, mellyet
ſzorgalmatoſon akarok bé-tellyeſit-
tetni. 13
* Az-okáért Tatanai a' folyó
vízen-túl-valo tartomány fejedel-
me, és Starbuzanai, és annak tanátſi,
a' mint meg-parancholta vala Da-
rius király, úgy chelekedének ſzor-
galmatoſon. 14
* A' Zidok vénei
pedig építnek vala, és ſzerenché-
ſek valának, Aggæus prophétának és
Zakariáſnak az Addo fiának profé-
tálása-ſzerént: és meg-épiték és el-
kéſziték, az Iſraël Iſtenének paran-

cholattyából, és Czyrus, és Darius, és Artaxerxes a' Perſák királyi parancholattyából: * és el-végezék 15
ezt az Iſten házát, Adar havának harmadik napján, melly Darius király orſzágának hatodik eſztendeje. * Az Iſraël fiai pedig, a' Papok és Lévíták, és a' fogſágnak több 16
fiai, az Iſten háza ſzenteléſét végh-hez vívék örömmel. * És az Iſten 17
háza ſzenteléſére ſzáz borjút vűnek, két-ſzáz koſt, négy-ſzáz bárányt, D
tizen-két kechbe-bakot az egéſz Iſraël bűneért, az Iſraël nemzetſégi ſzáma-ſzerént. * És állaták a' Papokat az ö rendekbe, és a' Levítákat az ö ſzerekbe, az Iſten dolgaira Jeruſalemben, " a' mint meg-íratott a' Moyſes könyvében. * Az Iſraël rabſágának fiai pedig Húſvétet ſzerzének, az elſő hónak tizennegyedik napján. * Mert megtiſztültak vala a' Papok 's a' Levíták mint-egy: minnyájan tiſzták a' Húſvét áldozáſára, mind a' rabſág fiaiért, és az ö Pap attyok-fiaiért, és magokért. * És évének az Iſraël fiai, a' kik viſzſza-jöttek vala a' fogſágból, és minnyájan a' kik hozzájok ſzakadtak vala a' föld pogányinak fertelmeskedéſéből, hogy kereſnék Iſraëlnek Urát Iſtenét. * És meg-illék a' kovásztalanok innepét hét nap vigaſsággal, mert meg-vígaſztalta vala őket az Úr, és az Aſſur királya ſzívét hozzájok hajtotta vala, hogy ſegétené az ö kezeket az Iſraël Ura Iſtene házának épitéſében.

"Num. 3. b. 6. & 8. b. 9.

VII. Rész.

EZek-után pedig Artaxerxes 1
a' Perſák királya birodalmában, Eſdrás a' Saraïa fia, A
ki Azarías fia, ki Helczias fia, * ki Sellum fia, ki Sádok fia, ki 2
Akitob fia, * ki Amarías fia, ki 3
Azarías fia, ki Marajot fia, * ki Za- 4
rahias fia, ki Ózi fia, ki Bokczi fia, C
* ki Abiſue fia, ki Fínees fia, ki Elé- 5
azar fia, ki Aaron az elsö pap fia.
*Ez az Ezdrás fel-jöve Babylonból, 6
és ez ſerény iráſ-túdo a' Moyſes törvényében, mellyet az Úr-Iſten adott Iſraëlnek: és meg-adá néki a' király minden kéréſét, az ö Urának Iſtenének rajta-való keze-ſzerént. * És fel-menének Jeruſalembe az 7
Iſraël fiai-közzül, és a' Papok fiai-közzül, és a' Levíták fiai-közzül, és az énekeſek-közzül, és az ajtón-állók-közzül, és a' Natinæuſok-közzül, Artaxerxes királynak hetedik eſztendejében. * És Jeruſalembe 8
jutának az ötödik hólnapban, az a' királynak hetedik eſztendeje. *Mert 9
az elſö hónak elſö napján kezde fel-menni Babylonból, és az ötödik hónak elſö napján juta Jeruſalembe, az ö Iſtenének rajta-valo jó kéze-ſzerént. * Mert Eſdras el- 10
kéſzíté ſzívét, hogy az Úr törvényét kereſné, és meg-chelekedné, és tanítaná Iſraëlben a' parancholatot és a' törvényt. * Ez pedig máſ- 11
ſa a' parancholat levélnek, mellyet B
Artaxerxes király adott Eſdras papnak, a' bölch iráſ-túdónak az Úr beſzédiben és parancholatiban, és az ö czeremoniáiban Iſraëlben: * Ar- 12
taxerxes a' királyok királya Eſdrás papnak, a' menynek Iſtene törvényének leg-bölchebb iráſ-túdójának köſzönetit. * Én-tőlem vé- 13
geztetett, hogy valaki az én orſzágomban az Iſraël népe-közzül, és az ö Papiai-közzül, és a' Lévíták-közzül el akar Jeruſalembe menni, mennyen-el veled. * Mert a' ki- 14
rály és a' hét tanátſi ſzinétől bocháttattál, hogy meg-látogaſd Judæát és Jeruſalemet a' te Iſtened törvényével, melly kezedben vagyon: * és hogy el-vigyed az ezüſtöt és 15
aranyat, mellyet a' király és az ö tanátſi ſzabad akarattyok-ſzerént adtak az Iſraël Iſtenének, kinek hajléka Jeruſalemben vagyon. * Es 16
minden ezüſtöt és aranyat, mellyet Babylonnak egéſz tartományában találſz, és a' nép oda akar adni, és a' Papok a' mit ſzabad akaratból adnak az ö Iſtenek házának, melly Jeruſalemben vagyon; * ſzabadon el- 17
vegyed, és ſzorgalmatoſon végy e' pénzen borjúkat, koſokat, bárányokat, és azoknak ételi és itali áldozatit, és áldozd-meg azokat a' tí Iſtentek templomának óltárán, melly Jeruſalemben vagyon. * De ha mi- 18
néked, és az atyád-fiainak tetſzik-is, hogy a' több czüſtből és arányból chinállyatok, a' tí Iſtentek akarattya-ſzerént chinállyátok. * Az 19
edényeket-is, mellyek néked a' te Iſtened házának ſzolgálattyára adatnak, tedd a' te Iſtened-eleibe

Jerusalemben. * De egyebeket-is 20
mellyek szükségesek lésznek a' te Istened házában, valamenyi szükség lészen hogy költs, meg-adatik a' király kincséből, és tár-házából, * és 21
én-tőlem. Én Artaxerxes király, végeztem és parancsoltam a' kőzönséges tár-háznak minden gond-viselőinek, kik a' Folyó-vízen-túl vannák, hogy valamit kérend tőletek Esdrás pap, a' mennyei Isten törvényének írás-túdója, késedelem-nélkül meg-adgyátok, * száz talentom 22
ezüstig, és száz mérték gabonáig, és száz veder borig, és száz vederolaig, sőt pedig merték-nélkül. *Minden, a' mi a' mennyei Isten szolgálattyához tartozik, szorgalmatoson meg-adassék a' mennyei Istenházába: hogy valami-képpen meg 23
ne haragudgyék a' király országára, és a' fiaira. * Adgyuk-is tudtotokra, mind a' Papok, és Leviták, és énekesek, és ajtón-állók, és a' Natinæusok, és ez Isten házának szolgai-felől, hogy adót 's rovást, és esztendei fizetést reájok ne légyen szabad vetnetek. * Te pedig Esdrás, a' 24
te Istenednek bőlcheséged-szerént, melly kezedben vagyon, rendelly bírákat, és tiszt-tartókat, hogy ítéletet tégyenek az egész népnek melly a' Folyó-vízen-túl vagyon, azoknak tudn'illik kik a' te Istened törvényét tudgyák, de a' tudatlanokat-is szabadon tanittsátok. * És 25
minden a' ki nem chelekeszi a' te Istened törvényét, és a' király törvényét szorgalmatoson, itéltessék vagy halálra, vagy szám-ki-vetésre, vagy jószága veszтésre, vagy bizony tömlőczre. * Áldott a' mi atyáinknak 26
Ura Istene, ki ezt adta a' király szivébe, hogy meg-dicsőítené az Úr házát, melly Jerusalemben vagyon; * és az ő irgalmasságát hozzám hajtotta a' király 's az ő tanátsi-előtt, és a' királynak mindé hatalmas fejedelmi-előtt: és én meg-erősíttetvén az én Uramnak Istenemnek rajtam-valo kezével, egybe-gyűjtém Israëlből a' fejedelmeket, kik fel-jőnének velem. 27 28

VIII. Rész.

EZek azért a' chelédek fejedelmi, és azok eredete, kik fel-jőttek velem Artaxerxes 1 D A
király birodalmakor Babylonból. 2
* A' Fínees fiai-kőzzől, Gersom. Az Itamar fiai-kőzzől, Dániel. A' 3
Dávid fiai-kőzzől, Hattus. * A' Sekenia fiai-kőzzől, a' Fáros fiaiból, Zakarías: és véle számláltatának száz ötven férfiak. * A' Fahat- 4
Móab fiai-kőzzől, Elioénai a' Zárehe fia, és véle két-száz férfiak. * A' 5
Sekenia fiai-kőzzől, Ezekiel a' fia, és véle három-száz férfiak. * Az 6
Adam fiai-kőzzől, Abed a' Jónatan fia, és véle ötven férfiak. * Az 7
Alam fiai-kőzzől, Isaías az Atália fia, és véle hetven férfiak. * A' 8
Safátia fiai-kőzzől, Zebédia a' Mihály fia, és véle nyólczvan férfiak. 9
* A' Jóab fiai-kőzzől, Obédia a' Jáhiel fia, és véle hét-száz tizen-nyólcz 10
férfiak. * A' Sélomit fiai-kőzzől, a' Josfia fia, és véle száz hatvan férfiak. * A' Bébai fiai-kőzzől, Zaka- 11
rías a' Bébai fia, és véle huszonnyólcz férfiak. * Az Azgad fiai- 12
kőzzől, Jóhanan az Ekczetán fia, és véle száz tíz férfiak. * Az Adoní- 13
kam fiai-kőzzől, kik utólsók valának: és ez a' nevek: Elifelet, és Jéhiel, és Samaïas, és vélek hatvan 14
férfiak. * A' Begui fiai-kőzzől, Utai és Zakur, és vélek hetvén férfiak. * Egybe-gyűjtém pedig 15
őket a' folyó-víznél, melly alá-foly Ahavára, és ott maradánk három napig: és kerestem a' nép 's a' Papok-kőzőtt a' Lévi fiaiban, és nem találék ott. * Az-okáért el-küldém Eliezert, és Arielt, és Semeïát, 16
és Elnatánt, és Járibot, és a' másik Elnatánt, és Nátant, és Zakariást, és Mosollámot a' fejedelmeket: C
és Jojaribot, és Elnatánt a' bőlcheket. * És küldém őket Eddóhoz, ki első a' Kasfia helyén, és 17
szájokba tőm az igéket, mellyekkel szóllanának Eddónak, és az attyafiainak a' Natinæusoknak, a' Kasfia helyén, hogy el-hoznák nékünk a' mi Istenünk háza szolgait. * És a' mi Istenünknek jó 18
keze-által, hozának nékünk igen túdós férfiat a' Moholi fiai-kőzzől, ki Lévinek az Israël fiának fia vólt, és Sarabiát, és a' fiait, és tizen-nyólcz attyafiait; * és Hasa- 19 D
biát, és véle Isaiást a' Mérari fiai-kőzzől, és az ő húsz attyafiait és 20
fiait: * és a' Natinæusok-kőzzől,

kiket Dávid és a' fejedelmek rendeltek vala a' Levíták ſzolgálatira, két-ſzáz húſz Natinæuſokat: ezek mind neveken hívattatnak vala. * És 21
bőjtőt hirdeték ott az Ahava folyó-vize-mellett, hogy meg-ſanyargattatnánk a' mí Urunk Iſtenűnk-előtt, és kérnénk tőle igaz útat magunknak és a' fiainknak, és minden marhánknak. * Mert ſzégyenlettem 22
a' királytól ſegétſéget kérni, és lovaſokat, kik óltalmaznának minket az ellenſégtől az úton: mert azt mondottuk vala a' királynak: A' mí Iſtenűnk keze vagyon mind azokon kik őtet jóból kereſik: és az ő birodalma, és erőſsége, és haragja mindeneken, kik el-hadgyák őtet.
* Bőjtőlénk pedig, és kőnyőrgénk 23
ezért a' mí Iſtenűnknek: és ſzeren- E
chéſſen tőrténék dolgunk. * És el- 24
válaſzték a' Papi fejedelmek-kőzzűl tizen-kettőt, Sarabiát, és Haſabiát, és vélek az attyok-fiai-kőzzűl tízet.
* és ki-mérém nékik az ezűſtőt és 25
aranyat, és a' mí Iſtenűnk házának ſzételtetett edényit, mellyeket adott vala a' király és az ő tanátſi, és az ő fejedelmi, és az egéſz Iſraël azok-kőzzűl kik fel-találtattak vala: * és 26
hat-ſzáz őtven talentom ezűſtőt mérék kezekbe, és ſzáz ezűſt edényt, ſzáz talentom aranyat; * és húſz 27
arany kupákat, mellyekben ezer- F
ezer garas vala, és igen jó fényes ſzép két réz edényt mint az arany.
* Es mondék nékik: Tí az Úr ſzenti, 28
és az edények ſzenték, és az ezűſt és arany, melly ſzabad akaratból adatott a' mí atyáink Urának Iſtenének: * vígyázzatok, és meg- 29
őrizzétek, míg bé-méritek a' Papi fejedelmek, és a' Levíták, és az Iſraël nemzetſéginek hadnagyi-előtt Jeruſalemben, az Úr háza kinchébe. * Fel- 30
fogadák pedig a' Papok 's a' Lévítak, a' meg-mért ezűſtőt 's aranyat, és az edényeket, hogy Jeruſalembe vinnék a' mí Iſtenűnk házába. * El-indúlánk 31
azért az Ahava folyó-víztől, az elſő hónak tizen-kettődik napján, hogy Jeruſalembe mennénk: és a' mí Iſtenűnk kéze vólt rajtunk, és meg-ſzabadíta minket az ellenſég 's a' leſelkedő kezéből az úton. * És Je- 32
ruſalembe jutánk, és ott maradánk három nap. * Negyed napon pedig 33
meg-méreték az ezűſt 's az arany, és az edények a' mí Iſtenűnk házában,
G Meremotnak az Urías Pap fiának keze-által, és véle Eléazar a' Fínees fia, és vélek Jozabed a' Jóſue fia, és
34 Noadaïa a' Bennoi Levíta fia, * mindeneknek ſzáma és mértéke-ſzerént: és bé-írattaték minden mér-
35 ték azon űdőben. * De a' kik a' fogſágból jőttek vala a' rabſágnak fiaiis, éppen-égő áldozatokat tőnek az Iſraël Iſtenének, tizen-két borjút az egéſz Iſraël népeért, kilenczven-hat koſt, hetven-hét bárányt, a' bűnért tizen-két bakot: mind éppen-égő
36 áldozatúl az Úrnak. * Meg-adák pedig a' király parancholatit, a' király ſzíne-előtt-forgó tiſzt-viſelőknek, és a' folyó vizen-túl-valo hadnagyoknak, és fel-magaſztalák a' népet és az Iſten házát.

IX. RÉSZ.

1 Minek-utánna pedig ezek
A bé-tellyeſedének, hozzám jővének a' fejedelmek, mondván: Nem vált-el az Iſraël népe, a' Papok és a' Levíták, a' főldek népeitől, és azoknak, tudn' illik a' Kananæuſnak, és Ferezæuſnak, és Jebuſæuſnak, és Ammonitáknak, és Moabítáknak, és Egyiptziuſoknak, és Amorræuſoknak útála-
2 toſſágitól: * mert azoknak leányikőzzűl vettek magoknak, és a' fioknak, és a' ſzent magot a' főldek népeivel elegyítették: és a' fejedelmek 's a' bírák vóltak elſők e' vétekben.
3 * És mikor hallottam vólna e' beſzédet, meg-ſzaggatám paláſtomat, és kőntőſőmet, és ki-ſzaggatám fejemről a' hajamat és ſzakállomat, és le-
4 űlék keſeregvén. * Hozzám gyűlének pedig minnyájan a' kik félik
B vala az Iſraël Iſtenének igéjét, azoknak vétkekért kik a' fogſágból jőttek vala, és én ſzomorúan űlők va-
5 la az eſtveli áldozatig: * és az eſtveli áldozatkor fel-kelék az én ſanyaruſágomból, és meg-ſzaggatván a' paláſtot és a' kőntőſt, meg-hajtám térdeimet, és ki-terjeſztém kezeimet
6 az én Uramhoz Iſtenemhez, * és mondék: Én Iſtenem, ſzégyenlem és általlom fel-emelni hozzád az orczámat: mert a' mí hamiſſágink meg-ſokaſodtak a' mí fejűnkőn, és a' mí vétkeink mind az égig

1. Eſdræ 8. 9.

neveked-

nevekedtek, * az attyáink napjaitól-fogva: de mi-magunk-is igen vétkeztünk mind e' napiglan, és a'mí hamisságinkban kézbe adattunk mí, és a' mí királyink, és Papjaink, a'földek királyi kezébe, és fegyverre, és fogságra, és ragadományra, és orcza-piruláſra, mint e' napon-is. * És most ugy-mint egy keveſſé, és egy ſzem-pillantáſig lött a' mí könyörgéſünk a'mí Urunkhoz Iſtenünkhöz, hogy maradék hagyatnék nékünk, és egy ſzeg adatnék nékünk az ö ſzent helyén, és világoſitaná-meg ſzemeinket a' mí Iſtenünk, és adna nékünk egy kevés életet a'mí ſzolgálatunkban, * mert ſzolgák vagyunk, és ſzolgálatunkbã el nem hagyott minket a' mí Iſtenünk, hanem irgalmaſſágot mutatott rajtunk a' Perſák királya-előtt, hogy életet adna nékünk, és fel-emelné a' mí Iſtenünk házát, és meg-épitené annak puſztaſágit, és ſövényt adna nékünk Judában és Jeruſalemben. * És most mit mondgyunk ö mí Iſtenünk ezek-után? mert el-hattuk parãcholatidat, * mellyeket parancholtál a' te ſzólgaid a' profeták-által, mondván: " A' föld melyre bé-mentek hogy azt bírjátok, tiſztátalan föld, a' népek és a' több földek tiſztátalanſága-ſzerént, azoknak utálatoſſágival, kik megtöltötték azt torkig az ö fertelmeſſégekkel. * Most azért leányitokat ne adgyátok az ö fioknak, és az ö leányokat ne vegyétek a' fiaitoknak, és ſoha ne kereſſétek az ö békeſségeket, és az ö elő-meneteleket: hogy meg-erőſödgyetek, és egyétek a' föld javait, és örökſitek légyenek a'fiaitok örökké. * És mindenek-után a'mellyek rajtunk eſtek a'mi gonoſz chelekedetinkért, és a' mí nagy vétkünkért, mivelhogy te mí Iſtenünk ki-ſzabadíttotál minket a'mí hamisſáginkból, és ſzabadúláſt adtál nékünk, a' mint ma vagyon, * hogy hátra ne térnénk, és a' te parancholatidat meg ne ſzegnők, ſe házaſſágokat ne ſzereznénk ez utálatos népekkel. Vallyon nem haragudtál-e reánk a' meg-emésztésig hogy ne hadnál nékünk maradékot a' meg-ſzabadúlásra? * Iſraëlnek Ura Iſtene, igaz vagy te: mert el-hagyattattunk, kik meg-ſzabadúlnánk mint e' napon. Imé előtted vagyunk a'mí vétkünkben. mert nem álhatunk ezért előtted.

" *Deut. 7. a. 3.*

7 8 9 10 11 12 13 14 15

X. RÉSZ.

1 A C 2 3 4 5 6 7 B D 8 9 10 11 12

IGy imádkozván azért Eſdrás, és könyörögvén, és ſirván, és az Iſtẽ temploma-előtt feküvén, igen nagy ſokaſág gyülekőzék hozzája Iſraëlből, férfiak és aſzſzonyok és gyermekek, és ſira a' nép nagy ſiráſſal. * És felele Sekenías a' Jehiel fia az Elam fiai-közzűl, és monda Eſdráſnak: Mí vétkeztünk a' mí Iſtenünk-ellen, és idegen feleſégeket vettünk a' föld népe-közzűl: és most, ha vagyon penitenczia Iſraëlben ezért, * tegyünk ſzövetſéget a' mí Urunkal Iſtenünkel, hogy megveſſük mind a'feleſégeket, és azokat kik tőlök ſzülettek, az Úr és azok akarattya-ſzerént, kik félik a' mí Urunk Iſtenünk parancholattyát: a' törvény-ſzerént légyen. * Kelly-fel, tiéd a' végezés, és mí veled léſzünk: erőſsödgyél-meg, és chelekedd-meg. * Fel-kele azért Eſdrás, és meg-eſküdteté a' Papok és Leviták fejedelmit, és az egéſz Iſraëlt, hogy ez ígeſzerént chelekednének, és meg-eſküvének. * És fel-kele Eſdrás az Iſten háza-elől, és méne az Eliaſib fia Johanán kamarajába, és bé-méne oda; kenyeret nẽ évék, és vizet nem ivék: mert ſirattya vala azok által-hágáſát, kik a'fogſágból jöttek vala. * És ſzózat lőn Judában és Jeruſalemben a' fogſágnak minden fiaihoz, hogy Jeruſalembe gyülnének: * és mindennek a' ki él nem jövend három napalatt a' fejedelmek 's a' vének tanátſa-ſzerént, el-vétetik mindẽ marhája, és ö ki-vettetik a' rabſág gyülekőzetiből. * Bé-gyülének azért Judának és Benjaminnak minden férfiai Jeruſalembe három nap-alatt, az a' kilenczedik hólnap, a' hónak huſzadik napján: és le-üle az egéſz nép az Úr háza útzáján, reſzketvén a' bűnért, és az eſsőért. * És fel-kele Eſdras pap, és monda nékik: Tí vétkeztetek, és idegen feleſégeket vettetek, hogy többítenétek az Iſraël vétkét. * És most tegyetek valláſt az atyáitok Urának Iſtenének, és chelekedgyétek az ö tetszéſét, és vállyatok-el a' föld népeitől, és az idegen feleſégektől. * És felele az egéſz ſokaſág, és monda nagy ſzóval:

A'hozzánk-valo te beſzéded-ſzerént légyen. * Mindazáltal mivel a' nép ſok, és eſős az űdő, és nem állhatunk kinn, és nem egy v agy két napi dolog (mert főlőtte igen vétkeztünk e'dologban,) * rendelteſsenek fejedelmek az egéſz nép-kőzőtt: és minnyájan a' mi váraſinkban a'kik idegen feleſégeket vettek, jőjenek-elő bizonyos időkben, és vélek a' vének mindenik városból, és annak bírái, míg el-fordúllyon a'mi Iſtenünk haragja rólunk e' vétekért. * Az-okáért Jónatan az Azahel fia, és Jaáſia a' Tékue fia állának erre, és Meſollam és Sebetai Levíta ſegétték őket. * És így chelekedének a' rabſág fiai. És el-menének Eſdrás pap, és a' nemzetſégek fejedelmi az ő attyok házokba, és minnyájan az ő nevek-ſzerént, és le-űlének a' tizedik hónak első napján, hogy kikereſnék a' dolgot. * És meg-ſzámláltatának minnyájan a'férfiak, kik idegen feleſégeket vettek vala, az első hónak első napjáig. * És ki-találtatának a' Papok fiai-kőzzűl, kik idegen feleſégeket vettek vala. Joſuének a' Jóſedek fiának fiai-kőzzűl, és az attyafiai, Maáſia, és Elíezer, és Jarib, és Godólia. * És kezeket adák hogy el-űznék az ő feleſégeket, és az ő vétkekért a'juhok-kőzzűl egy koſt áldoznának. * És az Emmer fiai-kőzzűl, Hanáni és Zebédia. * És a' Harim fiai-kőzzűl, Maáſia, és Elia, és Semeía, és Jehiel, és Ozías. * És a' Feshur fiai-kőzzűl, Elioénaï Maáſia, Iſmaël, Natánaël, Józabed, és Elaſa. * És a' Levíták fiai-kőzzűl, Józabed, és Semei, és Czelaía, ez a' Kalita, Fataía, Júda, és Eliezer. * És az énekeſek-kőzzűl, Eliaſib. És az ajtón-állók-kőzzűl, Sellum, és Telem, és Uri. * És Iſraëlből, a'Páros fiai-kőzzűl, Remeía, és Jéſia, és Melkia, és Miamin, és Elíezer, és Melkia, és Bánea. * És az Ælam fiai-kőzzűl, Matánia, Zakarías, és Jéhiel, és Abdi, és Jérimot, és Elia. * És a' Zétua fiai-kőzzűl, Elioénai, Elíaſib, Matánia, és Jerimut, és Zabad, és Aziza. * És a' Bébai fiai-kőzzűl, Jóhanan, Hananía, Zabbai, Atalai. * És a' Báni fiai-kőzzűl, Moſollam, és Melluk, és Adaía, Jazub, és Sáal, és Rámot. * És a'Fahat-Móab fiai-kőzzűl, Edna, és Kalál, Banaías, és Maáſias, Matanías, Beſéleel, Bennui, és Manaſse. * És a' Herem fiai-kőzzűl, Elíezer, Jóſue, Melkias, Semeías, Simeon. * Benjamin, Málok, Samarías. * És a' Haſom fiai-kőzzűl, Matanai, Matáta, Zabad, Elifelet, Jermai, Manaſse, Semei. * A' Bani fiai-kőzzűl, Maaddi, Amram, és Vel, * Báneas, és Badaías, Keliau, * Vánia, Marimut, és Eliaſib, * Matanías, Matanai, és Jáſi, * és Báni, és Bennui, Semei, * és Salmias, és Nátan, és Adaías, * és Meknedebai, Siſai, Sárai, * Ezrel, és Selemiáu, Semería, * Sellum, Amaría, Jóſef. * A' Nébo fiai-kőzzűl, Jéhiel, Matatías, Zabad, Zabina, Jeddu, és Jóel, és Banáía. * Ezek mind idegen feleſégeket vettek vala, és valának aſszonyok kőzőttők, kik fiakat ſzűltek vala.

NEHEMIAS KŐNYVE, MELLY

ESDRAS MASODIK KŐNYVENEK-IS MONDATIK.

I. RÉSZ.

NEhemiáſnak a' Helkia fiának igéi. * És lőn Kasleu havában huſzadik eſztendőben, és én Súſa várában valék. * És el-jöve Hanáni egy az atyámfiai-kőzzűl, ő és férfiak Judából: és kérdezkedém tőlők a'Zidók-felől, kik megmenekedtek és meg-maradtak vala a'fogſágból, és Jeruſalemről. * És mondának nékem: A'kik meg-maradtak, és meg-hagyattak a'fogſágból ott a'tartományban, nagy ínſégben és gyalázatban vannak: és a' Jeruſalem kő-fala el-hányattatott, és a' kapui tűzzel meg-égettettek. * És midőn hallottam vólna ez illyen igéket, le-űlék, és ſírék, és keſergék ſok napokon: bőjtőlék, és imád-

kozám a' menynek Istene színe-elõtt. * És mondék: † Kérlek Uram, menynek erõs, nagy és rettenetes Istene, ki meg-õrized a' szövetséget és irgalmaságot azokkal kik téged szeretnek, és meg-õrizik a'te parancholatidat: * légyenek a' füleid figyelmetesek, és a' szemeid nyitva, hogy meg halgasad a' te szolgád imádságát, mellyel ma imádkozom elõtted, éjjel és nappal, az Izraël fiaiért a'te szolgaidért: és valláſt tészek az Izraël fiai bûneiért, mellyekkel vétkeztek ellened: én, és az atyám háza vétkeztünk, * hiuſsággal eltévelyedtünk, és meg nem õriztük a'te parancholatodat, és czeremoniáidat, és itéletidet, mellyeket parancholtál Moyſesnek a'te szolgádnak. * Emlekezzél-meg az igérõl, mellyet Moyſesnek parancholtál a' te szolgádnak, mondván: Mikor vétkeztek, én el-szélleſztlek titeket a'népek-közibe: * és ha megtértek hozzám, és meg-õrizitek az én parancholatimat, és meg-chelekeſzitek azokat; ha szintén az ég végeire viſznek-is, egybe-gyûjtlek onnét titeket, és viſszavezlek a' helybe, mellyet arra választottam hogy ott lakjék az én nevem. * És ezek a'te szolgaid és a'te néped: kiket megszabadítottál a'te nagy erõſségeddel, és vaſtag kezed-által. * Kérlek Uram, légyen a'te fûled figyelmetes a'te szolgád imádságára, és a'te szolgaid könyörgéſére, kik félni akarják a' te nevedet: és igazgasad a' te szolgádat ma, és adgy irgalmaſságot néki e' férfiu-elõtt. mert én valék a' király pohárnokja.

† *Dan. 9. a. 4.*

II. Rész.

LÕn pedig Niſán havában, Artaxerxes királynak huſzadik eſztendejében, és bor vala elõtte, és fel-võm a' bort, és a' királynak adám: és úgy mint beteg valék az õ orczája-elõtt. * És monda nékem a' király: Miért szomoru az orczád, holott nem látlak téged betegnek? ez nem heába vagyon, hanem szívedben nem tudom mi gonoſz vagyon. És fõlõtte igen meg-félemlém: * és mondék a' királynak: Király õrökké élly: hogy ne szomorkodgyék az én orczám, holott a' város, az atyám koporſóinak háza el-puſztúlt, és a' kapui meg-égtek tûzzel. * És monda nékem a'király: Mi dolgot kérſz? És imádám a'mennyei Istent. * és mondék a'királynak: Ha jónak láttatik a'királynak, és ha kedves a'te szolgád a'te színed-elõtt, bochás-el engem Judæába, az atyám koporſója váraſába, és meg-épitem azt. * És monda nékem a'király, és a'királyné, ki mellette ûl vala: Menyi ideig lészen az útad, és mikor jõſz viſszá? És tetszék a' király színe-elõtt, és el-bocháta engem: és idõt rendelék néki. * És mondék a'királynak: Ha jónak láttatik a'királynak, adgyon leveleket nékem a' Folyó vízen-túlvalo tartomány fejedelmihez, hogy által-vigyenek engem míg Judæába jusak: * és levelet Aſafnak a' király erdeje õrizõjének, hogy fákat adgyon nékem, hogy bé-fõdheſsem a' ház tornya kapuit, és a' város falait, és a' házat, melybe bé-menendek. És meg-adá nékem a'király, az én Istenemnek hozzám-valo jó keze-szerént. * És el-menék a'Folyó vízen-túl-valo tartománynak fejedelmihez, és oda ádám nékik a'király leveleit. Küldõtt vala pedig velem a' király vitézek hadnagyit, és lovagokat. * És meg-hallá Horomi Sanaballat, és Tobías az Ammaníta szolga: és meg-szomorodának nagy keſerûséggel, hogy ember jõtt vólna, ki az Izraël fiainak elõ-menetelit kereſné. * És Jeruſalembe juték, és ott valék harmad napig, * és fel-kelék éjjel, és a'kevés férfiak velem, és nem jelentém-meg senkinek mit adott vólna szívembe az Isten, hogy chelekedném Jeruſalemben; és semmi barom nem vala velem, hanem chak az oktalan-állat mellyen ûlõk vala. * És ki-menék a'völgy kapuján éjjel, és a'sárkány küttya-ellenébe, és a'ganéj kapujához, és szemlélem vala Jeruſalemnek romlott falát, és a'tûztõl meg-emésztetett kapuit. * És általmenék a' kút kapujához, és a'király víz-chatornájához, és nem vala helye a'baromnak méllyen ûlõk vala, hogy által-menne. * És fel-menék a' patakon éjjel, és meg-szemlélém a'falt, és meg-térvén a' völgy kapujához jövék, és viſszavezlek. * A' Bírák pedig nem tudgyák vala hová mentem vólna, vagy mit chelekedném én: de a' Zidóknak-is és a'papoknak,

és a' fő embereknek, és a' bíráknak, és a' többinek kik az épületet chinállyák vala, mind addig semmit meg nem jelentettem vala. * És mondék nékik: Tí tudgyátok a' nyomorúságot melyben vagyunk; mert Jerusalem el-pusztúlt, és a' kapui tűzzel emésztettek-meg: jertek, és építtsük-meg a' Jerusalem kő-falait, és ne legyünk többé gyalázatúl. * És meg-jelentém nékik, hogy Istenem-nekjó keze velem vólna, és a' király beszédit, mellyeket nékem szóllott vólna, és mondék: Kellyünk-fel, és építtsünk. És meg-erősödék az ő kezek a' jóban. * Meg-hallák pedig Horomi Sanaballat, és Tobías az Ammanita szolga, és az Arabiai Gósem, és meg-chúfolának minket, és meg-útálának, és mondának: Mi dolog ez, a' mit chelekesztek? Vallyon pártot űttök-e a' király-ellen? * És szóllék hozzájok, és mondék nékik: A' menynek Istene ő segét minket, és mí ő szolgai vagyunk: kellyünk fel, és építtsünk: néktek pedig ninch részetek, és igasságtok, és emlekezetetek Jerusalemben.

17 9 10 C 18 11 D 19 12 13 14 20 D 15 16 A

III. Rész.

ÉS fel-kele Eliasib a' fő-pap, és az ő pap attyafiai, és meg-építék a' nyáj kapuját: ők szentelék-meg azt, és fel-állaták annak kapuit, és a' száz könyöknyi toronyig szentelék-meg azt, a' Hanáneel tornyáig. * És ő-mellette építének a' Jerikói férfiak, és mellette építe Zakur az Amri fia. * A' halak kapuját pedig meg-építék az Asnaa fiai: ők födék-bé azt, és fel-állaták annak kapuit, és lakatit, és zárjait. És ezek-mellett építe Marimut, Uriásnak az Akkus fiának fia. * És mellette építe Mosollam, Barakiásnak a' Mesezebel fiának fia: * és azok-mellett építe Sádok a' Bána fia: És mellettek építének a' Tékuaiak: a' fő emberek pedig közzűlök, nem veték nyakokat az ő Urok munkája-alá. * És a' régi kaput meg-építék Jójada a' Fásea fia, és Mosollam a' Besódia fia: ők födék-bé azt, és fel-állaták annak kapuit, és lakatit, és zárjait: * és azok-mellett építének, Gábaoni Meltias, és Meronati Iadon, a' Gábaoni és Masfai férfiak, a' fejedelemért ki a' Folyó vízen-túl-valo

1 2 17 3 18 19 E 4 B 5 20 21 6 22 7 23

tartományban vala. * Es ő-mellette építe az Araïa fia Eziel az ötvös: és mellette építe Ananías a' patikáros fia: és meg-hagyák Jerusalemet a' széles útza kő-faláig. * És mellette építe Rafaïa a' Hur fia, Jerusalem útzája fejedelme. * És mellette építe Jedaïa a' Haromaf fia az ő háza-ellenében: és mellette építe Hattus a' Hasebónia fia. * Az útzának fél részét meg-építé Melkias a' Herem fia, és Hasub a' Fahat-Móab fia, és a' kemenczék tornyát. * És mellette építe Sellum az Alohes fia, Jerusalem útzája fél részének fejedelme, ő és az ő leányi. * És a' völgy kapuját meg-építé Hanun, és a' Zánoë lakói: ők építék-meg azt, és fel-állaták annak kapuit, lakatit, és zárjait, és ezer könyöknyit a' kő-falban a' ganéj kapujáig. * És a' ganéj, kapuját, meg-építé Melkias a' Rekab fia, Betakáram útzája fejedelme: ő építé-meg azt, és fel-állatá annak kapuit, és lakatit, és zárjait. * És a' kút kapuját meg-építé Sellum a' Kolhoza fia, Masfa faluja fejedelme: ő építé-meg azt, és bé-födé, és fel-állatá annak kapuit, és lakatit, és zárjait, és a' Siloë halas-tó falait a' király kerténél, és mind a' garáditsokig, mellyek alá-érnek a' Dávid váraságból. * Ő-utáña építe Nehemías az Azbok fia, a' Bet-sur útzája fél-részének fejedelme, a' Dávid koporsója-ellenében-valo helyig, és a' halas-tóig, melly nagy mükával építtetett, és az erősek házáig. * Ő-után na a' Levíták építének, Rehum a' Benni fia: ő-utánna építe Hasébias, a' Czeila útzája fél részének fejedelme az ő útzájában. * Ő-utánna építének az ő attyokfiai, Bávai az Enadad fia, Czeila fél részének fejedelme. * És meg-építé mellette Azer a' Jósue fia, a' Masfai fejedelem, a' második részt, az igen erős szeglet hágojának ellenében. * Ő-utánna a' hegyen, Báruk a' Zakai fia a' második részt építé-meg, a' szeglettől-fogva az Eliasib fő-pap háza kapujáig. * Ő-utánna Mérimut, Uriásnak a' Hakkus fiának fia, építé-meg a' második részt, az Eliasib háza kapujától-fogva az Eliasib háza végéig. * És ő-utánna építének a' papok, a' Jordán mezőségéről-való férfiak. * Ő-utánna építe Benjamin és Hasub az ő háza-ellenében: és ő-utánna építe Azarías, Maasiának az

Ananías fiának fia az ő háza-ellenében. * Ő-utánna meg-építé Bennui a' Henadad fia a' máſodik réſzt, az Azarías házától-fogva a'térűletig, és a' ſzegletig. * Falel az Ozi fia a' térűlet és a' torony-ellenében, melly ki-áll a' király magas házából, az-az, a' tőmlőtz pitvarában: ő-utánna Fadaïa a' Fáros fia. * A' Natinæuſok pedig Ofelben laknak vala a' vizek kapujáig Nap-keletre, és a' toronyig, melly ki-áll vala. * Ő-utánna építék a' Tékueiek a' máſodik réſzt ellenben, a' nagy és ki-állo toronytól-fogva a'templom kő-faláig. * Felyűl pedig a' lovak kapujától-fogva a' Papok építének, ki-ki az ő háza-ellenében. * Ő-utánnok építe Sádok az Emmer fia az ő háza-ellenében. És ő-utánna építe Semmaïa a' Sekenías fia, a' Nap keleti kapu őrizője. * Ő-utánna építé Hananía a' Selemia fiá, és Hanun a' Selef hatodik fia, a' máſodik réſzt: ő-utánna építe Moſollam a' Barakias fia, az ő tár-háza ellenében. Ő-utánna építe Melkias az őtvős fia, a' Natinæuſok 's a' żíbváſároſok házáig az itélő kapu-ellenében, és a'ſzeglet vachorálo-helyig. * És a'ſzeglet vachorálo-helykőzőtt a' barmok kapuján, az őtvőſők's a' kereſkedők építének.

IV. Rész.

Lőn pedig, midőn hallotta vólna Sanaballat hogy építenők a' kő-falt, igen meg-haraguvék: és igen fel-indúlván meg-chúfolá a' Żidókat; * és monda az attyafiai-előtt, és a' Samaritánuſok ſokaſága-előtt: Mit mivelnek az erőtlen Żidók? Reá bocháttyák-e őket a' népek? Áldozni fognak-e, és el-végezik-e egy nap? Vallyon építhetnek-é kőveket a' por rakáſokból, mellyek meg-égtenek? * De az Ammaníta Tobías-is az ő felebaráttya, monda: Hadd-építtſenek: ha fel-menend a'róka, általugorgya az ő kő-falokat. * Haldmeg míIſtenűnk, mert gyalázatoſokká lőttűnk: fordíts fejekre a' gyalázátot, és meg-útáláſra add őket a' rabſág főldében. * Ne fődőzd-el az ő hamiſságokat, és az ő bűnők orczád-előtt el ne tőrőlteſsék, mert meg-chúfolták az építőket. * Azokáért meg-építettűk a' falt, és egybe foglaltuk mindeneſtől fél réſzéig: és fel-indíttaték a' nép ſzíve a' dolgozáſra. * Lőn pedig, midőn hallotta vólna Sanaballat, és Tobías, és az Arabiaïak, és az Ammaníták, és az Azótufiak, hogy bé-vakoltatott Jeruſalem kő-falának haſadékja, és hogy a' romláſok bé kezdettek vólna rakattatni, igen meg-haraguvának. * És egybe-gyűlének minnyájan egyenlő-képpen, hogy el-jőnének, és hadakoznának Jeruſalem-ellen, és leſt vetnének. * És imádkozánk a' mí Iſtenűnknek, és őrzőket állatánk a' kő-falra éllenek éjjel és nappal. * Monda pedig Júdas: Meg-fogyatkozott a' terh-hordó ereje, és igen ſok a'főld, és mí meg nem építhettyűk a' kő-falt. * És mondának a' mí ellenſégink: Ne tudgyák, és eſzekbe ne vegyék, míg kőzikbe megyűnk, és meg-őllyűk őket, és el-hagyaſsuk a' munkát. * Lőn pedig, el-jővén a' Żidók, kik mellettek laknak vala, és meg-mondván nékűnk tíz úttal, minden helyekről a' mellyekről hozzánk jőttek vala, * a' népet helyheztetém a' kő-fal-megé kőrős-kőrűl rendbe, az ő kardgyokkal, és dárdájokkal, és kéz-íjokkal. * És el-tekínték, és fel-kelék: és mondék a' fő embereknek és a' biráknak, és a' kőſség tőbb réſzének: Ne féllyetek tőlők. A' nagy és rettenetes Úrról emlekezzetek-meg, és hadakozzatok az atyátok-fiaiért, fiaitokért, és leányitokért, és feleſégtekért, és házaitokért. * Lőn pedig, midőn hallottak vólna az ellenſégink, hogy hírré tétetett nékűnk, elbontá az Iſten az ő tanátſokat. És minnyájan viſzſza-térénk a' kő-falokra, ki-ki az ő munkájára. * És lőn a' naptól-fogva, fél réſze azoknak az ifiaknak dolgot téſzen vala, és fele kéſz vala a' harczra; és dárdák, és paíżok, és kéz-íjak, és pánczélyok, és a' fejedelmek ő-utánnok Judának minden házában, * a' kő-falon építvén, és terhet hordván, és fel-adogatván: egy kézzel dolgot téſznek vala, és a' máſikkal a' kardot tartyák vala: * mert minden építőknek kard vala fel-kőtve óldalokra. És építnek's trombitával harſagnak va-

la én-mellettem. * És mondék a' fő-
19 embereknek, és a' bíráknak, és a'
kősség több részének: Az épület
nagy és széles, és mi a' kő-falon
messze váltunk-el eggyikünk a' má-
siktól: * valamelly helyen halland-
20 gyátok a'trombitának zengését, oda
fussatok hozzánk: a' mi Istenünk
hadakozni-fog érettünk. * És mi-ma-
21 gunk tegyünk dolgot: és fél részünk
tartson dárdákat, a'hajnal fel-jövetelétől-fogva míg a' chillagok fel-
tetszenek. * Az időben mondék-is a'
22 11 népnek: Ki-ki az ő szolgájával
maradgyon Jerusalemben, és légyen
rendünk éjjel és nappal a' munkál-
23 kodásban. * Én pedig és az atyám-
fiai, és a' szolgaim, és az őrzők, kik
utánnam valának, le nem vettyük
12 vala ruháinkat: ki-ki chak a' mo-
C sódásra vetkőzik vala le.

V. Rész.

ES nagy kiáltása lőn a' nép-
1 nek, és az ő feleségeknek, a'
A Zsido attyok-fiai-ellen. * És
2 valának kik mondanák: A'
mi fiaink, és leányink igen sokan
vannak: vegyünk az ő árrokon ga-
bonát, és együnk, és éllyünk. * És
3 valának kik mondanák: Mezeinket,
és szőleinket, és házainkat zálog-
ba adgyuk, és vegyunk gabonát az
éhségben. * És egyebek mondanak
4 14 vala: Költsön vegyünk pénzt a'
király adójára, és adgyuk oda me-
zeinket, és szőleinket: * és most
5 mint az atyánk-fiainak testek, ol-
lyanok a'mi testeink-is: és mint az ő
fiok, ollyanok a' mi fiaink-is. ímé
mi szolgálat-alá adgyuk a' fiainkat,
és leányinkat, és a'leányink-közzül
szolgálók vannak, és ninchen a'mi-
vel meg-váltathassanak, és a'mi me-
zeinket's szőleinket egyebek bírják.
* És igen meg-haraguvám midőn
6 hallottam vólna az ő kiáltásokat ez
B igék-szerént: * és gondolkodám szí-
7 vemben: és meg-feddém a' fő em-
bereket és a' bírákat, és mondék
nékik: Uzorát vésztek-e ki-ki az
atyátok-fiaitól? És nagy gyűlést
gyűjték ellenek, * és mondék né-
8 kik: Mi, a' mint tudgyátok, ki-
váltottuk a'Zsidó atyánk-fiait, kik
el-adattak vala a' Pogányoknak,
tehetségünk-szerént: és azért ti el-
adgyátok-e az atyátok-fiait, és mi
ki-váltyuk-e őket? És halgatának,
9 és nem tudának mit felelni. * Es
mondék nékik: Nem jó dolog, a'
mit chelekesztek: miért nem jár-
tok a'mi Istenünk félelmében, hogy
ne szidalmaztassunk a' mi pogány
10 ellenséginktől. * Én-is, és az én
atyámfiai, és a' szolgaim, sokak-
nak adtunk költsön pénzt és gabo-
nát; né kérjük-meg azt köz aka-
rattal, engedgyük-meg az adóssá-
got, mellyel tartoznak nékünk.
11 *Adgyátok-meg nékik ma az ő me-
zejeket, és az ő szőlőjöket, és olaj-
kertöket, és házokat: sőt inkább a'
pénznek, gabonának, bornak, és
olajnak, századát-is, mellyet rajtok
szoktatok venni, adgyátok-vissza
12 nékik. * És mondának: Meg-ad-
gyuk, és semmit nem kérünk tőlök:
C és úgy chelekeszünk a' mint szól-
lasz. Es elő-hívám a' Papokat, és
meg-eskűdtetém őket, hogy a' szé-
rént chelekednének a' mit mon-
13 dottam vala. * Annak-fölötte ki-
rázám az én kebelemet, és mondék:
Így rázzon-ki az Úr minden fér-
fiat, a' ki bé nem tellyesíti ez igét,
az ő házából, és az ő munkáiból:
így rázattassék-ki, és üres légyen.
És monda az egész sokaság: Amen.
És dícsérék az Istent. Ugy chele-
kedék azért a' nép, a'mint meg va-
la mondva. * A' naptól-fogva
14 pedig, mellyen meg-parancholta
vala a' király nékem hogy fejede-
lem lennék Júda földében, Arta-
xerxes királynak huszadik esztén-
dejéig, tizen-két esztendeig, én 's az
én atyámfiai, az abrakot, melly a'
fejedelmeknek szokott adatni, nem
15 öttük. * Az első fejedelmek pedig,
kik előttem vóltak, meg-terhelték
a' népet, és vettek tőlök, kenyér-
ből, és borból, és pénzből, napon-
ként negyven siklust: de azok szol-
gai-is el-nyomták a' népet. Én pe-
dig nem chelekedtem úgy, az Isten
16 félelmeért: * sőt inkább a' kő-
D falnak munkájában épitettem, és
mezőt nem vettem, és minden szol-
17 gaim a' dologra gyültek. * A' Zsi-
dók-is és a'bírák, száz ötven férfiak,
8 és a' kik hozzánk jönek vala a'
körülöttünk-valo nemzetek-közzül,
18 az én asztalomnál vóltak. * Ké-
szíttetik vala pedig nékem minden
napra egy ökör, hat válogatott kos,

a' madarakon-kivűl; és minden tized nap kűlömb-féle borokat, és sok egyebet adok vala: annak-főlötte az én fejedelemségemnek abrakát sem kereſtem: mert igen meg-ſzegényűlt vala a' nép.* Emlekezzél-meg rólam 19
én Iſtenem jómra, mind azok-ſzerént a' miket e' néppel chelekedtem.

VI. Rész.

LŐn pedig, midőn hallotta 1
vólna Sanaballat, és Tobías, A
és az Arabiai Goſsem, és a' 13
több ellenſéginк, hogy meg-építettem vólna a' kő-falt, és hogy 14
nem vólna azon több romlás (az ideiglen pedig még az ajtókat nem helyheztettem vala a'kapukra,)*hozzám kűldének Sanaballat és Goſsem, 2
mondván: Jere, és ſzerezzűnk ſzövetſéget eggyűtt az Ono mezején-valo falukban. Ők pedig gonoſzt gondolnak vala nékem chelekedni.
* Követeket kűldék azért hozzájok, 3 16
mondván: Nagy alkotmányt chinálok én, és alá nem mehetek: hogy valami-képpen el ne múllyék, míg jővök, 's alá-megyek hozzátok.
* Kűldének pedig hozzám ezen 4 17
ige-ſzerént négy úttal, és én az előbbi beſzéd-ſzerént felelék nékik. * És 5
hozzám kűldé Sanaballat az előb- B 18
bi igével ötöd úttal a' ſzolgáját, és illyen módon írott levél vala annak kezében: * A' POGANYOK- 6
között ez a' hír, és Goſsem mondotta, hogy te és a' Zidók pártot akartok űtni, és azért épited a'kő-falt, és magadat ő királyokká akarod emelni: melly okért * profé- 7
tákat-is rendeltél, kik felőled Jeruſalemben ezt hirdeſsék, mondván: Király vagyon Judæában. Megfogja hallani a' király ez igéket: az-okáért moſt jőj-el, hogy tanátſot tartſunk eggyűtt. * Es hoz- 8
zájok kűldék, mondván: Nem lőtt az igék-ſzerént, mellyeket te mondaſz: mert a'te ſzívedből kőltöd ezeket. * Mert ezek minnyá- 9
jan rettentnek vala minket, gondolván hogy meg-ſzűnnének a'mi kezeink a'munkától, és félbe-hagynók. Az-okáért inkább meg-erősſitem kezeimet: * és bé-menék 10
titkon a' Semaïas házába, ki Dalaïának a' Metábeel fiának fia vala. C
Ki monda: Tanátſkozzunk magunk-között az Iſten házában a' templom közepett, és zárjuk-bé a'ház kapuit: mert el-jőnek hogy meg-ölljenek téged, és éjjel jőnek-el téged meg-ölni. *És mondék: Vallyon futott-e 11
el valaki hozzám-haſonlo? és kichoda mégyen-bé a' templomba mint én, és él? nem mégyek-bé. *És meg- 12
értém hogy nem az Iſten kűldötte vólna őtet, hanem hogy jövendölés-képpē ſzóllott vólna nékem, és hogy Tobías és Sanaballat fogadták vólna őtet. * mert fizetéſt vőtt vala, hogy rettegve chelekedném, és vétkezném, és vólna olly gonoſz mellyet ſzememre vetnének. * Emlekezzél-meg rólam Uram, Tobiáſért és Sanaballatért, az ő illyen chelekedetek-ſzerént: de Noádia 14
profétáról-is, és a' több profétákról, kik rettentnek vala engem.
* El végeződék pedig a' kő-fal, Elul 15
havának huſzon-ötödik napján, öt- D
ven-két nap. *Lőn azért, midőn hallották vólna mindē ellēſéginк, hogy 16
minden nemzetek félnének, kik kőrűlöttűnk valának, és meg-eſnének magokban, és meg-iſmérnék hogy az Iſtentől lőtt vólna e' dolog. * Sok 17
levelek-is kűldetnek vala azokon a' napokon a'Zidók fő-emberitől Tobiáshoz, Tobiástól-is ő-hozzájok.
* Mert Judæában ſokan meg-eſkűdtek vala néki, mert Sekeniának az A- 18
rea fiának veje vala, és a' fia Jóhanan Moſollámnak a'Barakías fiának leányát vette vala: * de díchérik-is vala őtet előttem, és beſzédimet hírré téſzik vala néki: és Tobías leveleket 19
kűld vala hogy engē meg-rettētene.

VII. Rész.

MInek-utánna pedig meg-épitteték a' kő-fal, és fel- 1
tőm az ajtókat, és meg- A
ſzámlálám az ajtón-állókat, és az énekeſeket, és a' Levitákat: * parancholék Hánanínak az 2
atyámfiának, és Hananiáſnak a' Jeruſalemi ház fejedelmének (mert ő majd igaz-mondóbb és Iſten-félőbb férfiúnak láttatik vala a' többinél) * és mondék nékik: Meg 3
ne nyittaſsanak a' Jeruſalem kapui a' Napnak melegſégéig. És midőn még előttem állanának, bé-tétetének a' kapuk, és meg-erősſittetének: és őrzőket rendelék a' Jeruſalem lakói-közzűl, mindeniket az ő rendiben, és kit-kit az ő háza-elle-

Eccli. 49. d. 15.

2. Eſdræ 6. 7.

nében.

nében. * A' város pedig igen széles 4 37
és nagy vala, és a' nép kevés ö-
benneés nem valának fel-építtetett
házak. * Szívembe adá pedig az Is- 5
ten, és egybe-gyűjtém a' fő em-
bereket, és a' bírákat, és a' kősé- B
get, hogy meg-számlálnám őket: és
meg-találám az ö számok könyvét,
kik először jöttek vala fel, és abban
†Esd. 2. a. 1. írva találtaték. * † Ezek a' tarto- 6
mány fiai, kik fel-jöttek a' rabság
fogságából, kiket el-vitt vala Na-
bukodonosor a' Babylóniai király,
és viszsza-jöttek Jerusálembe, és Ju-
dæába, ki-ki az ö városába. * A' 7 E
kik Zorobabellel jöttek: Jósue, Ne-
hemías, Azarías, Raámías, Nahamá-
ni, Mardokæus, Belsam, Mesfarat,
Begoai, Náhum, Báana. Az Israël
népe férfiainak száma: * A' Fáros 8
fiai, két-ezer száz hetven-ketten:
* A' Safátia fiai, három-száz hetven 9
ketten: * Az Area fiai, hat-száz ö- 10
ven ketten: * Fáhat-Moábnak, a' 11
Jósue 's a' Jóab fiainak fiai, két-ezer C
nyólcz-száz tizen-nyólczan: * Az 12
Ælam fiai, ezer két-száz ötven-né-
gyen: * A' Zetua fiai, nyólcz-száz 13
negyven-öten: * A' Zakai fiai, hét 14
száz hatvanan: * A' Bannui fiai, hat- 15
száz negyven-nyólczan: * A' Bébai 16
fiai, hat-száz huszon-nyólczan: * Az 17
Azgad fiai, két-ezer három-száz hu-
szon-kettő: * Az Adonikám fiai, hat- 18
száz hatvan-heten: * A' Beguai fiai, 19
két-ezer hatvan-heten: * Az Adin 20
fiai, hat-száz ötven-öten: * Aternek 21
a' Hesecziás fiának fiai, kilenczven-
nyólczan: * A' Hasem fiai, három- 22
száz húszon-nyólczan: * A' Bésai 23
fiai, három-száz huszon-négyen:
* A' Háref fiai, száz tizen-ketten: 24
* A' Gábaon fiai, kilenczven-öten: 25
* A' Betlehem és a' Netufa fiai, 26
száz nyólczvan-nyólczan: * Az Ana- 27 F
tot férfiai, száz huszon-nyólczan:
* A' Betazmot férfiai, négyven- 28
ketten: * A' Kariat-iarim, Czefi- 29
ra, és Bérot férfiai, hét-száz negy- D
ven-hárman: * A' Ráma és Géba 30
férfiai, hat-száz huszon-eggyen:
* A' Makmas férfiai, száz huszon- 31
ketten: * A' Bétel és Hái férfiai, 32
száz huszon-hárman: * A' másik 33
Nébo férfiai, öten-ketten. * A' 34
másik Ælam férfiai, ezer két-száz
ötven-négyen: * A' Hárem fiai, 35
három-száz húszan. * A' Jériko fiai, 36

három-száz negyven-öten: * A' 37
Lod, Hadid, és Ono fiai, hét-száz
huszon-eggyen: * A' Sénaa fiai, 38
három-ezer kilencz-száz harmin-
czan. * A' Papok: Az Idaïa fiai a'
Jósue házában, kilencz-száz het- 39
ven-hárman: * Az Emmer fiai, 40
ezer ötven-ketten: * A' Fashur fiai, 41
ezer két-száz negyven-heten: * Az 42
Árem fiai, ezer tizen-heten. A' Le-
viták: * Josuének és Czedemihel- 43
nek * az Odvia fiainak fiai, hetven- 44
négyen. Az Énekesek: * Az Asaf 45
fiai, száz negyven-nyólczan. * Az 46
Ajtón-állók: A' Sellum fiai, Ater
fiai, Telmon fiai, Akkub fiai, Hati-
ta fiai, Sóbai fiai; száz harmincz- 47
nyólczan. * A' Natinæusok: A'
Sóha fiai, Hasufa fiai, Tebbaot fiai, 48
* Czeros fiai, Síaa fiai, Fádon fiai,
Lébana fiai, Hagaba fiai, Selmai fiai, 49
* Hánan fiai, Geddel fiai, Gáher fiai, 50
* Raáïa fiai, Rásin fiai, Nekoda fiai, 51
* Gezem fiai, Aza fiai, Fásea fiai, 52
* Bésai fiai, Munim fiai, Nefusim 53
fiai, * Bakbuk fiai, Hakufa fiai, Har- 54
hur fiai, * Beslot fiai, Mahida fiai, 55
Harsa fiai, * Berkos fiai, Sisara fiai, 56
Tema fiai, * Násia fiai, Hatifa fiai, 57
* a' Salomon szolgai fiai, Sótai fiai, 58
Soferet fiai, Fárida fiai, * Jáhala fiai, 59
Darkon fiai, Jeddel fiai, * Safatia fiai,
Hatil fiai, Fokeret fiai, ki Sabaim-
tól az Amon fiától származott va-
la. * Minnyájan a' Natinæusok, és 60
a' Salomon szolgainak fiai, három-
száz kilenczven-ketten. * Ezek pe- 61
dig a' kik fel-jöttek Telmelából,
Télharsa, Kerub, Addon, és Emmer:
és nem jelenthették-meg az ö at-
tyok házát, és az ö magvokat, ha
Israëlből vólnának-e. * A' Dalaïa 62
fiai, Tobía fiai, Nékoda fiai, hat-
száz negyven-ketten. * És a' Pa- 63
pok-közzűl, a' Habia fiai, Akkos
fiai, Berzellái fiai, ki a' Gálaád Ber-
zellái leányi-közzűl vőn feleséget,
és azoknak nevén hívattaték. * E- 64
zek keresék az ö írásokat a' szám-
lálásban, és fel nem találák: és ki-
vettetének a' papságból. * És meg- 65
mondá Atersata nékik, hogy ne
ennének a' Szentek-szentiből, míg
nem túdós és bölch Pap támadna.
* Az egész sokaság mint egy fér- 66
fiu, negyven-két ezer három száz
hatvan, * az ö szolgájokon és szol- 67
gálójokon-kivűl, kik hét-ezer

három-száz harmincz-heten valának, és azok-között énekes férfiak és aszszonyok, két-száz negyvenöten. * Az ö lovok, hét-száz harmincz-hat: az ö öszvérek, két-száz negyven-öt: az ö tevéjek, négy-száz harmincz-öt: a'szamárok, hatezer hét-száz húsz.

Eddig az hozattatik-elö a'mi a'számlálás-könyvben vólt irva, ez-után a' Nehemias historiája következik.

* Némellyek pedig a' nemzetségek fejedelmi-közzül, adának az épületre. Aterszata ada a' kinchhez ezer dragma aranyat, ötven chészét, öt-száz harmincz papi-öltözetet. * És a' nemzetségek fejedelmi-közzül, adának az épületnek kinchéhez húsz-ezer dragma aranyat, és két-ezer két-száz gira ezüstöt. * És a' mit a' többi nép adott, húsz-ezer dragma arany, két-ezer gira ezüst, és hatvan-hét papi-öltözet vólt. * Lakának pedig a' Papok és Leviták, és az ajtón-állók, és az énekesek, és a' többi község, és a' Natinæusok, és az egész Israël, az ö városokban.

68 6
69
70 G
71 9 C
72
73 10

VIII. Rész.

ES el-jött vala a' hetedik hónap: az Israël fiai pedig az ö városokban valának. És egybe-gyüle az egész nép, mint egy férfiu, a' vizek kapuja-elöttvalo útzára: és azt mondák az irástúdo Esdrásnak, hogy elö-hozná a' Moyses törvénye könyvét, mellyet parancholt vala az Ur Israelnek. * Elö-hozá azért Esdrás pap a' törvényt a' férfiak és aszszonyok sokasága-eleibe, és minnyájoknak a'kik érthetik vala, a' hetedik hónak elsö napján. * És olvasa abból nyilván az útzán melly a' vizek kapuja-elött vala, reggeltöl-fogva délig, a' férfiak és aszszonyok és bölcheknek-elött: és az egész nép fülei figyelmetesek valának a'Könyvre. * Fel-álla pedig az irás-túdo Esdrás egy fa garáditsra, mellyet a' szólláshra chinált vala: és mellette állának Matatias, és Semeïa, és Ania, és Uria, és Helczia, és Maásia, jobja-felöl: és bal-felöl, Fadaïa, Misaël, és Melkia, és Hasum, és Hasbadana, Zakaria, és Mosollam. * És felnyitá Esdras a' könyvet az egész nép-elött: mert az egész népen ki-látszik vala: és mikor azt felnyitotta vólna, fenn-álla az egész nép. * És áldá Esdrás a' nagy Urlstent: és felele az egész nép: Amen, amen; fel-emelvén kezeit. és meghajlának, és imádák az Istent arczal borúlván a' földre. * Jósue pedig, és Báni, és Serebia, Jámin, Akkub, Septai, Odia, Maásia, Czelita, Azarías, Jozabed, Hánan, Falaïa, a' Leviták, chendeséget szereznek vala a' nép-között a' Törvény halgatására: a' nép pedig helyén áll vala. * És olvasának az Isten törvénye Könyvében magyarán, és nyilván hogy meg-érthetnék: és meg-érték mikor olvastatnék. * Monda pedig Nehemias (ö az Aterszata) és Esdrás Pap és irás-túdo, és a' Leviták magyarázván az egész népnek: Megszenteltetett napja ez a' mi Urunknak Istenünknek, ne szomorkodgyatok, és ne sírjatok. Mert sír vala az egész nép midön hallaná a' törvény igéit. * És monda nékik: Mennyetek-el, egyetek kövért, és igyatok édest, és külgyetek részeket azoknak kik nem készítettek magoknak; mert az Úrnak szent napja vagyon, és ne bánkodgyatok: mert az Úr örömе a'mi erösségünk. *A' Leviták pedig chendeséget szereznek vala az egész nép-között, mondván: Halgassatok, mert szent nap vagyon, és ne bánkodgyatok. * El-mene azért az egész nép, hogy ennék 's innék, és részt küldene, és nagy vigasságot szerzene: mert megértették vala az igéket, mellyekre öket tanította vala. * És másod nap egybe-gyülének az egész nép chelédinek fejedelmi, a' Papok 's a' Leviták, az irás-túdo Esdráshoz, hogy magyarázná nékik a' Törvény igéit. * És irva találák a'törvényben, hogy meg-parancholta vólna az Ur Moyses-által, hogy az Israël fiai levélszínekben laknának, az innepen, a'hetedik hólnapban. *És hogy meghirdetsék, és szóval meg-kiáltassák minden ö városokban, és Jerusalemben, mondván: Mennyetek-ki a' hegyre, és hozzatok olaj-fa ágakat, és az igen szép fának ágait, myrtus-fa ágakat és palma-fa ágakat, és leveles fának ágait, hogy levél-szinek chináltassanak, a' mint irva

1 A
2
3
4
B 15 D

vagyon. * És ki-méne a'nép, és ho- 16
zának. És chinálának magoknak
levél-ſzíneket, ki-ki az ö padláſán,
és az ö pitvarában, és az Iſten háza
pitvariban, és a'vizek kapuja útzá-
ján, és az Efraim kapuja útzáján.
* Chinála azért azoknak egéſz 17
gyüleközete, kik meg-jöttek vala
a' fogſágból, levél-ſzíneket, és a'le-
vél-ſzínekben lakának: mert nem
chelekedtek vala így az Iſraël fiai
Jóſuénak a' Nun fiának napjáitól-
fogva mind a'napiglan. És igen nagy
vigaſág vala. * Olvaſa pedig az Iſ- 18
ten törvénye Könyvében minden
nap, az elsö naptól-fogva az utólſo
napig. és innepet tartának hét nap,
és nyólczad nap gyüleközetet a'
rend-tartáſ-ſzerént.

IX. Rész.

ENnek a'hónak pedig huſzon- 1
negyedik napján, egybe-gyű- A
lének az Iſraël fiai böjtölésbé,
és zakokban, és por rajtok.
* És el-válaſztaték az Iſraël fiainak 2
magva minden idegen fiútól: és
elő-állának, és meg-vallák bűnöket,
és az attyok hamiſságit. * És fel- 3
kelének hogy állanának: és olva-
ſának az ö Urok Iſtenek törvénye
könyvében, negyſzer napjában, és
negyſzer tőnek valláſt, és imádgyák
vala az ö Urokat Iſteneket. * Fel- 4
állának pedig a' Levíták garáditſá-
ra, Jóſue, és Bani, és Czedmihel, Sa-
bánia, Bonni, Sarebias, Báni, és Ka-
náni: és kiáltának fel-ſzóval az ö
Urokhoz Iſtenekhez. * És mondá- 5
nak a' Levíták, Jóſue, és Czedmihel,
Bonni, Haſebnia, Serebia, Odaïa,
Sebnia, Fatahia: Kellyetek-fel, áld-
gyátok a'tí Uratokat Iſtenteket ö-
röktől-fogva örökké, és áldgyák a'
te díchőſégednek fölſéges nevét
minden áldáſsal és díchérettel. * Te- 6
magad Uram, egyedűl, te terem- B
tetted az eget, és az egeknek egét,
és azoknak minden ſeregét: a' föl-
det, és mind a'mik ö-benne van-
nak: a' tengereket, és mind a' mik
azokban vannak: és te élteted mind
ezeket, és az égnek ſerege imád
tégedet. * Te-magad, Uram 7
Iſten, ki Abrámot válaſztottad,
† és ki-hoztad őtet a' Kaldæuſok
tűzéből, és Abrahámnak nevezted

† Gen. 11. d. 31.

8 őtet. * Es hívnek találtad az ö ſzí-
vét elötted: és ſzövetſéget ſzerzet-
tél véle, hogy néki adnád a' Kana-
næus, Hetæus, és Amorræus, és Fe-
rezæus, és Jebuſæus, és Gergeſæus
földét, hogy az ö magvának adnád:
és bé-tellyesítetted a'te ígéidet, mert
9 igaz vagy. * És láttad az atyáink
nyomoruſágát Egyiptusban: és az
ö kiáltáſokat meg-halgattad a' Ve-
10 res tengeren. * Es jegyeket és cho-
dákat töttél Faraón, és minden ſzol-
gain, és az ö földének minden
népén: mert meg-iſmérted hogy
kevélyen chelekedtek valla ellenek:
és nevet ſzerzettél magadnak, a'
11 mint e' napon-is. * És a' tengert
két-felé válaſztád elöttök, és ſzára-
zon mentek-által a' tenger közepin:
azok kergetőit pedig a' mélyſégre
vetetted, mint a' követ a' hatalmas
12 vizekbe. * És a' felyhö oſzlopban
C vezérek vóltál nékik náppal, és a'
tűz oſzlopban éjjel, hogy látnák az
13 útat, mellyen mennek vala. * A'
Sinai hegyre-is le-ſzállottál, és ſzól-
lottál vélek az égből, és igaz itéle-
teket adtál nékik, és az igaſság tör-
vényét, czeremoniákat, és jó paran-
14 cholatokat: * és a' te meg-ſzentelt
ſzombatodat meg-mutattad nékik,
és parancholatokat, és czeremo-
niákat, és törvényt parancholtál
nékik Moyſes a' te ſzolgád-által.
15 * Az égből kenyeret-is adtál nékik
éhſégekben, és vizet hoztál-ki né-
kik a' kő-ſziklából ſzomjúſágok-
ban, és meg-mondottad nékik hogy
bé-mennének és bírnák a' földet,
mellyért fel-emelted a' te kezedet,
16 hogy nékik adnád. * Ők pedig és
az atyáink kevélyen chelekedtek,
és meg-keményítették nyakokat,
és a' te parancholatidat nem hal-
17 gatták. * Es nem akarták hallani, és
meg nem emlekeztek a'te chodála-
tos dolgaidról, mellyeket vélek che-
D lekedtél vala. És meg-keményítet-
ték nyakokat, és arra veték fejeket
úgy mint verſengéſsel, hogy viſzſza-
térnének az ö ſzolgálattyokra. Te
pedig engedelmes Iſten, kegyelmes
és irgalmas, tűrö és ſok könyörű-
18 leteſségű, el nem hattad őket, * még
mikor magoknak öntött borjút chi-
náltak 's azt mondották vólna-is:
Ez a'te Iſtened, a'ki téged ki-hozott
Egyiptusból: és nagy káromláſo-

kat

kat tettenek. * Te pedig a'te ſok irgalmaſságidban el nem hattad őket a' puſztában: a' felyhő oſzlopa el nem távozott tőlők nappal, hogy vezérlené őket az úton, és a' tűz oſzlopa éjjel, hogy meg-mutatná nékik az útat mellyen járnának. * És a'te jó lelkedet adtad a'ki tanítaná őket, és a' te mannádát meg nem tíltottad az ő ſzájoktól, és vizet adtál nékik a' ſzomjúſágban. * Negyven eſztendeig tápláltad őket a' puſztában, és ſemmi fogyatkozáſok nem vólt: az ő ruházattyok el nem kopott, és a' lábok fel nem tőrött. * És orſzágokat adtál nékik, és népeket, és ſorſokat oſztottál nékik: és a' Séhon földét bírák, és a' Heſeboni király földét, és a' Báſáni Og király földét. * És megſokaſitottad az ő fiokat mint az ég chillagit, és el-hoztad őket a' földre, melyről mondottad vala az ő attyoknak hogy bé-mennének arra, és bírnák. * És el-jővének azoknak fiai, és bírák a' földet, és meg-alázád előttők a' föld lakóit a' Kananæuſokat, és kezekbe adád azokat, és azok királyit és a' föld népeit, hogy úgy chelekednének azokkal a' mint nékik tetſzik vala. * Meg-vévék azért az erős váraſokat, és a' kővér földet, és bírának minden jókkal tellyes házakat: máſoktól építtetett chatornakútakat, ſzőlőket, és olaj-fa kerteket, és ſok gyűmölch-termő fákat: és evének, és meg-elégedének, és meg-hízának, és bévelkedének gyönyörűſéggel a'te nagy jó-vóltodból. * Haragra ingerlének pedig téged, és el-távozának tőled, és törvényedet hátok-megé veték: és a' profétáidat meg-ölék, kik tudományt téſznek vala nékik hogy hozzád térnének, és nagy káromláſokat tőnek. * És az ő ellenſégek kezébe adád őket, és meg-nyomorgaták őket. És az ő háboruſágoknak idején hozzád kiáltának, és te meg-halgatád menyből, és a'te ſok könyörűleteſségidſzerént ſzabadítókat adál ő-nékik, kik meg-ſzabadítanák őket az ő ellenſégek kezéből. * És midőn megnyúgodtak vólna, viſzſza-térének hogy gonoſzt chelekednének ſzíned-előtt: és az ő ellenſégek kezében hagyád őket, és bírák őket. És meg-térének, és hozzád kiáltának: te pedig menyből meg-halgatád, és meg-ſzabadítád őket a' te irgalmaſſágidban, ſok ideig. * És tudományt től nékik hogy a' te Törvényedhez térnének. Ők pedig kevélyen chelekedének, és nem halgaták a'te parãcholatidat, és itéletid-ellen vétkezének, mellyeket meg-chelekeſzik az ember, és él azokban: és a'vállokat fordíták, és az ő nyakokat megkeményíték, és nem halgaták. * És ſok eſztendeig várád őket, és tudományt től nékik a'te lelkeddel a' te profétáid-által: és nem halgaták, és a' földek népei kezébe adád őket. * A'te ſok irgalmaſságidbã pedig nem emészteted-meg őket, ſem el nem hagyád őket: mert te vagy a' könyörűleteſségeknek Iſtene, és kegyelmes. * Moſt azért, ő mí nagy erős és rettenetes Iſtenünk, meg-őrizvén a' ſzövetséget és irgalmaſságot, ne fordíts-el orczád-elől minden nyomoruſágot, melly reánk érkezett, a' mí királyinkra, és fejedelminkre, és papjainkra, és profetáinkra, és atyáinkra, és mindẽ népedre, az Aſsur királya napjaitól-fogva mind e' napig. * És te igaz vagy mindenekben, mellyek reánk jőttek: mert igaſságot chelekedtél, mí pedig iſtentelenűl chelekedtünk. * A'mí királyink, fejedelmink, papjaink, és atyáink, nem tartották-meg törvényedet, és nem figyelmeztek a' te parancholatidra, és bizonyſág-tételidre mellyekkel bizonyſágot tettél nékik. * És ők az ő orſzágokban, és a'te ſok jóvóltodban, mellyet nékik adtál vala, és az igen ſzéles és kővér földön, mellyet az ő ſzínek-eleïbe adtál vala, nem ſzolgáltak néked, ſem meg nem tértek az ő gonoſságos chelekedetekből. * Ímé mí-magunk ſzolgák vagyunk ma: és a' föld, mellyet az atyáinknak adtál hogy ennék annak kenyerét, és annak javait, mímagunk-is ſzolgák vagyunk abban. * Es az ő gyűmölchi a' királyoknak meg-ſokaſodnak, kiket reánk vetettél bűneinkért, és teſteinken uralkodnak, és barmainkon az ő akarattyok-ſzerént, és nagy háboruſágban vagyunk. * Mind ezekről azért mí-magunk ſzövetséget ſzerzűnk és írunk, és meg-pechétlik a' mí fejedelmink, Levítáink, és Papjaink.

X. RÉSZ.

A' Pechétlők pedig valának: 1
Nehemías, Aterſata a' Ha- A
kelai fia; és Sedeczías, *Sa- 2
raïas, Azarías, Jeremías, 3
* Feshur, Amarías, Melkias, * Hat- 4
tus, Sebenia, Melluk, * Hárem, Me- 5
rimut, Obdias, * Dániel, Genton, 6
Báruk, * Moſollam, Abia, Miamin, 7
* Maázia, Belgai, Semeïa: ezek a' Pa- 8
pok. * A' Levíták pedig: Jóſue az 9
Azamia fia, Bennui a' Henadad fiai-
kőzzűl, Czedmihel, * és azoknak at- 10
tyok-fiai, Sebenia, Odaïa, Czelita,
Falaïa, Hánan, * Mika, Rohob, Ha- 11
ſébia, *Zakur, Serébia, Sabánia, *O- 12
daïa, Báni, Báninu. * A' nép fejei: 13
Fáros, Fahat-Móab, Ælam, Zetu, 14
Báni, *Bonni, Azgad, Bébai, * Ado- 15
nía, Begoai, Adin, * Ater, Hezeczía, 16
Azur, * Odaïa, Haſum, Beſai, * Há- 17
ref, Anatot, Nébai, * Megfias, Mo- 18
ſollam, Hazir, * Meſizabel, Sádok, 19
Jeddua, * Feltia, Hánan, Anaïa; 20
* Oſee, Hananía, Haſub, * Alohes, 21
Fálea, Sobek, * Rehum, Haſebna, 22
Maáſia, * Ekáïa, Hánan, Anan, 23
* Melluk, Háran, Báana; * és tőb- 24
ben a' nép-kőzzűl, a' Papok, a' Levi- 25
ták, az ajtón-állók, és énekeſek, a' Na- 26
tinæuſok, és minnyájan a' kik el-vál- 27
tak vala a' főldek népeitől az Iſtē tőr- 28
vényéhez, azoknak feleſégek, a' fiok, B
és leányok, * minnyájan a' kiknek 29
értelmek lehete, fogadáſt tőnek az
attyok-fiaiért, azoknak fejei, és a'
kik a' fogadáſra és eſkűéſre jőnek va-
la hogy az Iſten tőrvényében járná-
nak, mellyet adott vala Moyſeſnek
az Iſten ſzolgájának kezebe, hogy
meg-chelekednék és meg-őriznék
a' mí Urunknak Iſtenűnknek min-
den parancholatit, és itéletit, és cze-
remoniáit, * és hogy ne adnók a' 30
mí leányinkat a' főld népének, és az
ő leányokat ne vennők a' fiainknak.
* A' főld népei-is, kik el-adó marhát 31 1
hoznak-bé, és minden ſzűkſégre-va- A
lót hogy ſzombat-nap el-adgyák,
meg nem véſzſzük tőlők ſzombaton
és a' meg-ſzentelt napon. És ſzabadon
hadgyuk a' hetedik eſztendőt; és min-
den adóſságot meg-engedűnk. * És 32 2
magunknak parancholatokat rende- C
lűnk, hogy egy ſiklusnak harmad ré-
ſzét adgyuk eſztendőnként a' mí Iſte- 3
nűnk háza épűletire, * a' ki-tőtt ke- 33

nyerekre, és a' ſzűntelen-valo eledeli
áldozatra, és a' ſzűntelen-valo éppen-
égő áldozatra ſzombatokon, a' hól-
napok első napjain, az illő innepekē,
és a' meg-ſzentelteken, és a' bűnért:
hogy kőnyőrgés légyen Iſraëlért, és
a' mí Iſtenűnk házának minden ſzük-
ſégére. * Sorſokat veténk azért az ál- 34
dozatra-valo fa-felől-is, a' Papok, és
a' Levíták, és a' nép-kőzőtt, hogy bé-
vitetnének a' mí Iſtenűnk házába az
atyáink házok-ſzerént, bizonyos
időkben eſztendőnként: hogy égné-
nek a' mí Urunk Iſtenűnk óltárán, a'
mint írva vagyon a' Moyſes tőrvé-
nyében: * és hogy elő-hoznók föl- 35
dűnknek ſzengéit, és minden-féle fa-
gyűmőlcsének ſzengéit, eſztendőről
eſztendőre, az Úr házába. * és a' fia- 36
ink első-ſzülőttit, és a' mí barmaink
őkreink és juhaink első-fajzáſit, a'
mint írva vagyon a' Tőrvényben,
hogy bé-mutattatnának a' mí Iſte-
nűnk házában, a' Papoknak kik
a' mí Iſtenűnk házában ſzolgálnak:
* és a' mí eleſéginк és italink ſzen- 37
géit, és minden-féle fa-gyűmőlcsét,
a' ſzűretnek-is 's az olajnak, fel-viſz-
ſűk a' Papoknak a' mí Iſtenűnk tár-
házába, és főldűnknek tized réſzét a'
Levítáknak. A' Levíták magok ve-
gyék a' dézmát minden váraſokból
a' mí munkáinknak. * A' Pap pedig 38
az Aaron fia a' Levítákkal légyen a'
Levíták dézmájában, és a' Levíták
mutaſsák-bé az ő dézmájoknak tized
réſzét a' mí Iſtenűnk házába, a' tár-
házi kinches házba. * Mert a' tár- 39
házba viſzik az Iſraël fiai, és a' Lévi
fiai, a' gabona, bor, és olaj ſzengéit: és
ott léſznek a' meg-ſzentelt edé-
nyek, és a' Papok, és az énekeſek, és
az ajtón-állók, és a' ſzolgák, és
el nem hadgyuk a' mí Iſtenűnk há-
zát.

XI. RÉSZ.

A' Nép fejedelmi pedig Jeru-
ſalemben lakának; a' tőbb
nép pedig ſorſot vete, hogy
tízből egy réſzt vennének,
kik Jeruſalemben a' ſzent várasban
laknának, a' kilenez réſz pedig a'
váraſokban. * Meg-áldá pedig 2
a' nép mind a' férfiakat a' kik ma-
gokat ſzabad akaratból ajánlották
hogy Jeruſalemben laknának. * E- 3
zek azért a' tartomány fejedelmi,

kik

kik Jerusalemben lakának, és a' Juda városiban. Lakék pedig ki-ki az ő örökségében, az ő városiban, Izraël, a' Papok, a' Levíták, a' Natinæusok, és a' Salomon szolgainak fiai. *És lakának Jerusalemben a' Juda fiai-közzűl, és a' Benjamin fiai-közzűl. A' Júda fiai-közzűl: Ataïas az Asiam fia, ki Zakarías fia, ki Amarías fia, ki Safatías fia, ki Maláleel fia: a' Fáres fiai-közzűl, * Maásia a' Báruk fia, ki Kolhoza fia, ki Hasia fia, ki Adaïa fia, ki Jójarib fia, ki Zakarías fia, ki Siloni fia: * minnyájan ezek a' Fáres fiai, kik Jerusalemben lakának, négy-száz hatván-nyólcz erős férfiak. * Ezek pedig a' Benjamin fiai: Sellum a' Mosollam fia, ki Jóed fia, ki Fadaïa fia, ki Kolaïa fia, ki Másia fia, ki Eteel fia, ki Isaía fia, * és ő-utánna Gebbai, Sellai, kilencz-száz huszon-nyólczan, * és Jóel a' Zekri fia ezeknek elöttök-járója, és Judas a' Senua fia a' városban második. * És a' Papok-közzűl, Idaïa a' Jóarib fia, Jákin, * Saraïa a' Helczias fia, ki Mosollam fia, ki Sádok fia, ki Merajot fia, ki Akitob fia, az Isten háza fejedelme, * és ezeknek attyok-fiai kik a' templom dolgaiban munkálkodnak vala; nyólcz-száz huszon-ketten. És Adaïa a' Jeroham fia, ki Felelia fia, ki Amsi fia, ki Zakarías fia, ki Feshur fia, ki Melkias fia, * és az attyafiai az atyák fejedelmi; négy-száz negyven-ketten. És Amasai az Azreel fia, ki Ahazi fia, ki Mosollamot fia, ki Emer fia, * és ezeknek attyok-fiai igen hatalmasok; száz huszon-nyólczan, és ezeknek elöttök-járója Zabdiel a' hatalmasok fia. * És a' Levíták-közzűl, Semeïa a' Hasub fia, ki Azarikam fia, ki Hasabia fia, ki Boni fia, * és Sabatai és Józabed, minden dolgokon, mellyek kívűl valának az Isten házán, a' Levíták fejedelmi-közzűl. * És Matanía a' Mika fia, ki Zebedei fia, ki Asaf fia, ki fő vala a' dicséretre és hálá-adásra az imádságban, és Bekbéczia a' második az attyafiai-közzűl, és Abda a' Samua fia, ki Gálal fia, ki Iditum fia: * minnyájan a' Levíták a' szent városban két-száz nyólczvan-négyen. * És az ajtón-állók; Akkub, Telmon, és ezeknek attyok-fiai, kik az ajtókat őrzik vala; száz hetven-ketten. * És a' többi az Izraël-közzűl a' Papok és a' Levíták Judának minden városiban, ki-ki az ő örökségében. * És a' Natinæusok, kik Ofelben laknak vala, és Siaha, és Gásfa a' Natinæusok-közzűl. * És a' Levíták püspöke Jerusalemben, Azzi a' Báni fia, ki Hasabia fia, ki Matánia fia, ki Mika fia. Az Asaf fiai-közzűl, az énekesek az Isten házá szolgállatyában. * Mert a' király parancholattya vala rajtok, és a' rend minden napon az énekeséken, * és Fatahia a' Mesezebel fia, Zárának a' Júda fiának fiai-közzűl a' király kezénél, a' népnek minden igéje-szerént, * és a' házakban minden ő tartományokban. A' Júda fiai-közzűl, lakának Kiriatarbéban és annak faluiban: és Díbonban, és annak faluiban: és Kabseelben, és annak falutskáiban: * és Jesuében, és Moladában, és Betfaletben, * és Hasersualban, és Bersabeében, és annak faluiban, * és Siczelegben, és Mokonában, és annak faluiban, * és Remmonban, és Sáraában, és Jerimutban, * Zanoában, Odollamban, és azoknak faluiban, Lakisban és annak tartományiban, és Azekában, és annak faluiban. És Bersabeében lakának az Ennom völgyéig. * A' Benjamin fiai pedig, Gebától-fogva, Mekmasban, és Háïban, és Bételben, és annak faluiban: * Anatotban, Nóbban, Ananiában, * Asorban, Rámában, Getaimban, * Hadidban, Seboimban, és Neballatban, Lódban * és Onóban a' mester-emberek völgyében. * És a' Levítáknak részek Judában és Benjaminban.

XII. Rész.

EZek pedig a' Papok és Leviták, kik fel-menének Zorobabellel a' Salátiel fiával, és Josuével: Saraja, Jeremías, Esdras, * Amaria, Melluk, Hattus, * Sebenías, Rheum, Merimut, * Addo, Genton, Abia, * Miamin, Madia, Belga, * Semeïa, és Jójarib, Idaïa, Sellum, Amok, Helczias, * Idaïa. Ezek a' Papok fejedelmi, és azok attyafiai, Jósue napjaiban. * A' Leviták pedig, Jesua, Bennui, Czedmihel, Sarébia, Júda, Matanías, a' dicséretekben ők 's az ő attyok-fiai: * és Bekbéczia, és Hanni, és azoknak attyok-fiai, ki-ki az ő tisztiben.

*Jósue pedig nemzé Joaczimot, és Joaczim nemzé Eliasibot, és Eliasib nemzé Jojadát, * és Jójada nemzé Jonatánt, és Jónatan nemzé Jeddoát. * Joaczim napjaiban pedig a' Papok és a' nemzetségek fejedelmi, valának: a' Saraïásébã, Maraïa; a' Jeremiásébã, Hananía; *az Esdrásébã, Mosollam; az Amariásban, Jóhanan; *a' Milikoéban, Jónatan; a' Sebeniásban, Jósef; *a' Háramében, Edna; a' Marajotébã, Helczi; *az Adaïaébã, Zakaría; a' Gentonéban, Mosollam; * az Abiaéban, Zekri; a' Miaminébã és Moadiaéban, Felti; *a' Belgáéban, Sammua; a' Semaïaéban, Jónatan; *a' Jojaribéban, Matanai; a' Jodaïaéban, Azzi; *a' Sellaïébã, Czelai; az Amokéban, Heber; *a' Helcziaébã, Hasébia; az Idaïaéban, Natánaël. * A' Leviták, Eliasibnak és Jojadának és Johanánnak és Jeddoának napjaiban, bé-írattanak a' nemzetségek fejedelmi, és a' Papok a' Perssiai Darius birodalmában. * A' Lévi fiai a' nemzetségek fejedelmi, bé-írattanak a' Kronikák könyvében, és Jónatánnak az Eliasib fiának napjaiglan. *És a' Leviták fejedelmi; Hasébia, Serebia, és Jósue a' Czedmihel fia: és azoknak attyokfiai az ő rendek-szerént, hogy díchéretet mondanának, és hálákat adnának, az Isten emberének Dávidnak parácholattya-szerént, és vígyáznának rendszerént egy-aránt. * Matánia, és Bekbéczia, Obédia, Mosollam, Telmon, Akkub, a' kapuknak és a' kapuk-előtt-valo tornáczoknak őrzői. * Ezek Joaczimnak napjaiban, ki Jósue fia, ki Jósedek fia, és Nehemías fejedelemnek, és Esdrás papnak 's írás-tudónak napjaiban. * Jerusalem kő-falának pedig meg-szenteléséhẽ, fel-keresék a' Levitákat minden ő helyekről, hogy Jerusalembe hoznák őket, és el-végeznék a' szentelést és a' vigasságot hálá-adással, és énekkel, és czimbalomokkal, orgonákkal, és czitarákkal. * Egybe-gyűlének pedig az énekesek fiai a' Jerusalem-körűl-valo mezőségekről, és a' Netufati faluiból, * és a' Galgal házából, és a' Géba és Azmavet tartományiból: mert falukat építettek vala magoknak az énekesek Jerusalem-körűl. *És meg-tisztúlának a' Papok, és a' Leviták, és megtisztíták a' népet, és a' kapukat, és a kő-falt. * Es fel-hágatám a' Júda fejedelmit a' kő-falra, és rendelék két nagy díchérő séreget. És el-menének jobb-felől a' kő-falon a' ganéj kapujához. * És utánnok méne Osaïas, és fél része a' Júda fejedelminek, * és Azarías, Esdras, és Mosollam, Júdas, és Benjamin, és Semeïa, és Jeremías. * És a' Papok fiai-közzűl trombitákkal, Zakarías a' Jónatan fia, ki Semeïa fia, ki Matánia fia, ki Mikaïa fia, ki Zekur fia, ki Asaf fia, * és az attyafiai, Semeïa, és Azáreel, Malalai, Galálai, Máai, Natánaël, és Júdas, és Hanáni, Dávidnak az Isten emberének énekes szerszámival: és Esdras az írás-tűdő ő-előttök a' Kút kapujánál. * És ellenekbe fel-menének a' Dávid Városának garáditsin, a' kő-falra-valo fel-menetelnél a' Dávid háza-fölött, és a' Vizek kapujáig, Nap-keletre. * És a' hálá-adók második serege ellenben jár vala, és én ő-utánna, és fél része a' népnek a' kő-falon és a kemenczék tornyán, és a' leg-szélesb kő-falig, * és az Efraim kapuja-fölött, és a' régi kapu-fölött, és a' halak kapuja-fölött, és a' Hanáneel tornya és az Emat tornya-fölött, és a' nyáj kapujáig: * és meg-állának az őrizet kapujában, és megálla a' díchérőknek két serege az Isten házában, és én 's a' bíráknak fél része én-velem. *És a' Papok, Eliakim, Maásia, Miamin, Mikea, Elioénai, Zakaría, Hananía, trombitákkal, * és Maásia, és Semeïa, és Eléazar, és Azzi, és Jóhanan, és Melkia, és Ælam, és Ezer. És hangason éneklének az énekesek, és Jezraïa az előttök-járó: * és áldozának az napon nagy áldozatokat, és vígadának: mert az Isten megvígasztalta vala őket nagy vígassággal: de azok feleségi-is és a' fiai örűlének, és Jerusalem örome messze hallattaték. * Meg-is számlálák az napon a' kinch tár-házának férfiait az itali áldozatokra, és a' żengékre, és a' dézmákra, hogy bé-vinnék ő-általok a' város fejedelmi a' hálá-adásnak ékességében, a' Papokat és Leviták: mert meg-vígasztaltaték Júda, a' mellettek-lévő Papok és Leviták-által. * És meg-őrizék az ő Isteneknek szer-tartását, és a' megtisztúlásnak szer-tartását, és az énekeseket, és az ajtón-állókat, Dávidnak és a' fiának Salomonnak parancholat-

cholattya-szerént. * mert Dávidnak és Asafnak napjaiban eleitől-fogva el-rendeltettek vólt az énekesek fejedelmi, az Istent-dícsérők és hálá-adók énekében. *És az egész Izraël Zorobabelnek napjaiban, és Nehemiásnak napjaiban, részt adnak vala az énekeseknek, és az ajtón-állóknak naponként, és meg-szentelik vala a' Levitákat, és a' Léviták meg-szentelik vala az Aaron fiait.

45 12 és helyekre állatám. * És az egész Júda bé-hordá a'gabonának, bornak, és olajnak dézmáját, a' tár-házakba.
13 *És gond-viselőkké rendelők a'tár-házakon Selemías papot, és az irástúdó Sádokot, és a' Levíták-közzül Fadaiát, és mellejek Hánant Zákirnak a'Matanías fiának fiát: mert híveknek találtatának, és reájok bízák
46 14 az attyok-fiai részeit. * Emlekezzél-meg rólam én Istenem ezért, és ne törölld-el jó tételeimet, melyeket chelekedtem az én Istenem házában, és az ő czeremóniáiban. *A' napokban látám Judában, hogy szombaton sajtókat nyomnának, kalangyákat hordanának, és szamárokat terhelnének borral, és szőlővel, és fügével, és minden terhel, és hogy Jerusalembe vinnék szombat-napon. És tudományt tők, hogy azon a'napon árúlnának mellyen szabad vólna árúlni. *És Tyrusiak laknak vala abban, kik halakat, és minden árút bé-hordnak vala: és szombatokon el-adgyák vala a' Júda fiainak Jerusalemben: *és meg-feddém Judának fő emberit, és mondék nékik: Michoda gonosz dolog ez, mellyet ti chelekesztek, és meg-szegitek a' szombat-napot? * Nem ezeket mivelték-e az atyáink, és a' mi Istenünk mind e' veszedelmet reánk hozta, és e' mi várasunkra? És ti öregbítitek a' haragot Izraël-ellen, megszegvén a' szombatot. * Lőn pedig, midőn meg-nyúgodtak vólna a' Jerusalem kapui szombat-nap, szóllék: és bé-zárlák az ajtókat, és meg-parancholám hogy meg ne nyittnák azokat, hanem a' szombat-után: és a'szolgaim-közzül rendelék a'kapukra, hogy senki terhet bé ne vinne szombat-nap. * És kinn maradának a'kereskedők, és minden árúk árosi Jerusalemből egyszer 's kétszer. *És tudományt tők, és mondék nékik: Miért maradtok a' kő-fal előtt? ha másodszor ezt mivelitek, kezet vetek reátok. Az-okáért az időtől-fogva nem jövének-el szombaton. * Mondék-is a'Levitáknak, hogy meg-tisztúlnának, és a' kapuk őrizésére jőnének, és a' szombat-napnak megszenteléséré: az-okáért emlekezzél-meg ezért-is rólam én Istenem, és kegyelmezz-meg nékem a' te könyörűletességednek sokasága-szerént.

XIII. Rész.

Deute. 23.4.3.

AZ napon pedig olvastaték a' Moyses könyvéből a' nép hallására: és írva találtaték benne, hogy az Ammonitának és a'Moabitának az Isten gyülekezetibe örökké bé nē kellene menni:
1 A 15 *mivelhogy nem mētek az Izraël fiainak eleibe kenyérrel és vízzel: és ő-ellenek bérbe fogadták Bálaámot hogy őket meg-átkozná: és a'mi Istenünk az átkot áldásra fordította. * Lőn-
2 pedig, mikor hallották vólna a' törvényt, el-választának minden idegent Izraëltől. * És ezen gond-viselő vala Eliasib pap, ki a' mi Istenünk
3 C 16 háza tár-házának gond-viselője vala, és Tobiásnak rokona. * Chinála azért magának nagy tár-házat, és
4 ő-előtte oda-rakják vala az ajándékokat, és a' temiént, és az edényeket, és a' gabonának, bornak, és olajnak dézmáját, a' Léviták és énekesek és ajtón-állók részét, és a' papi żengéket. *Mind ezekbē pedig nem vóltam
5 17 Jerusalemben, mert Artaxerxesnek a' Babylóniai királynak harminczkettődik esztendejében menék a' királyhoz, és a' napok végén könyörgék a'királynak. *És Jerusalembe jövék, és meg-értém a' gonoszt, mellyet chelekedett vala Eliasib Tobiásért,
6 hogy néki kinchet szerzene az Isten
7 18 háza tornácziban. * És nékem igen gonosznak tetszék. És ki-hányám a' Tobias háza edényit a' tár-házból:
8 *és parancholék, és meg-tisztíták a' tár-házakat: és viszsza-vűm oda az Isten háza edényit, az eledeli áldozatot, és a' temiént. *És meg-értém
9 19 hogy a' Léviták részei meg nem adattak vólna: és ki-ki az ő tartományába szökött vólna, a' Léviták 's az énekesek, és azok-közzűl a'kik szolgálnak vala: * és meg-feddém a'birákat, és mondék: Miért hattuk-el az
10 Isten házát? és egybe-gyűjtém őket,
11 B 20 és helyekre állatám. * És az egész
21 Júda bé-hordá a'gabonának, bornak, és olajnak dézmáját, a' tár-házakba.
12 *És gond-viselőkké rendelők a'tár-házakon Selemías papot, és az irástúdó Sádokot, és a' Levíták-közzűl Fadaiát, és mellejek Hánant Zákirnak a'Matanías fiának fiát: mert híveknek találtatának, és reájok bízák
13 22 az attyok-fiai részeit. * Emlekezzél-meg rólam én Istenem ezért, és ne törölld-el jó tételeimet, melyeket chelekedtem az én Istenem házában, és az ő czeremóniáiban. *A' napokban látám Judában, hogy szombaton sajtókat nyomnának, kalangyákat hordanának, és szamárokat terhelnének borral, és szőlővel, és fügével, és minden terhel, és hogy Jerusalembe vinnék szombat-napon. És tudományt tők, hogy azon a'napon árúlnának mellyen szabad vólna árúlni. *És Tyrusiak laknak vala abban, kik halakat, és minden árút bé-hordnak vala: és szombatokon el-adgyák vala a' Júda fiainak Jerusalemben: *és meg-feddém Judának fő emberit, és mondék nékik: Michoda gonosz dolog ez, mellyet ti chelekesztek, és meg-szegitek a' szombat-napot? * Nem ezeket mivelték-e az atyáink, és a' mi Istenünk mind e' veszedelmet reánk hozta, és e' mi várasunkra? És ti öregbítitek a' haragot Izraël-ellen, megszegvén a' szombatot. * Lőn pedig, midőn meg-nyúgodtak vólna a' Jerusalem kapui szombat-nap, szóllék: és bé-zárlák az ajtókat, és meg-parancholám hogy meg ne nyittnák azokat, hanem a' szombat-után: és a'szolgaim-közzűl rendelék a'kapukra, hogy senki terhet bé ne vinne szombat-nap. * És kinn maradának a'kereskedők, és minden árúk árosi Jerusalemből egyszer 's kétszer. *És tudományt tők, és mondék nékik: Miért maradtok a' kő-fal előtt? ha másodszor ezt mivelitek, kezet vetek reátok. Az-okáért az időtől-fogva nem jövének-el szombaton. * Mondék-is a'Levitáknak, hogy meg-tisztúlnának, és a' kapuk őrizésére jőnének, és a' szombat-napnak megszenteléséré: az-okáért emlekezzél-meg ezért-is rólam én Istenem, és kegyelmezz-meg nékem a' te könyörűletességednek sokasága-szerént.

rént. *De látám-is azokon a'napokõ, hogy a' Zidók Azótusi, Ammoni, és Moábi felességeket vennének. * És azok fiai fél-részént Azótusúl szólnak vala, és nem tudnak vala Zidóúl szólni, és minden népeknek nyelveken szólnak vala. *És megfeddém õket, és meg-átkozám. Es meg-verék közzülök némelly férfiakat, és meg-kopaszítám õket, és meg-eskûdtetém az Istenre, hogy ne adnák az õ leányokat amazok fiainak, és ne vennének azok leányikközzül az õ fioknak, és magoknak, mondván: * "Nem illyen dologban vétkezett-e Salomon az Israël királya? És bizonyára sok nemzetségek-között nem vala hasonló király õ-hozzája, és szereti vala õtet az õ Istene, és királlyá tévé õtet az Isten egész Israëlen: "õtet-is azért az idegen aszszonyok vívék a' bûnre.

"3. Reg. 13. b. 7.

"3. Reg. 11. a. 1.

TOBIAS KÖNYVE.

I. Rész.

TObias Neftali nemzetségéből és városából (melly Galilæának felsõ részeiben vagyon Naasson-fölött, az úton-túl melly Nap-nyúgatra viszen, balfelõl lévén Sefet városa) * "mikor el-fogattatott vólna Salmanasárnak az Assyriusok királyának napjaiban, a' fogságban lévén sem hagyá-el az igasság útát, * úgy hogy mindent a'mie lehet vala, naponként az egyûtt-lévõ fogoly attyafiaival közlene, kik az õ nemzetségéből valának. * És noha mindeneknél ifiabb vólna a'Neftali nemzetségébe, mindazáltal semmit gyermekûl nem chelekedék dolgában. * Végezetre midõn minnyájan az arany borjúkhoz mennének, "mellyeket Jeróboam az Israël királya ehinált vala, õ egyedûl futtya vala mindenek társaságát, * és Jerusalembe mégyen vala az Úr templomába, és ott imádgya vala Israëlnek Urát Istenét, minden zengéit és dézmáit hívén fel-vívén, * úgy hogy harmad esztendõben a' lött-zidóknak és jövevényeknek szolgáltatna-bé minden dézmáját. * Ezeket és ezekhez hasonlókat az Isten tõrvénye-szerént meg-tart vala gyermek-lévén.

"4. Reg. 17. a. 3. & 18. b. 9.

* Mikor pedig õreg emberré lött vólna, feleségûl vévé Annát az õ nemzetségébõl, és fiat nemze attól, az õnnön nevét adván néki, * kit gyermekségétõl-fogva tanítá az Istent félni, és magát meg-tartóztatni minden bûntõl. * Az-okáért, mikor a' fogság-által a' feleségével és fiával Ninive városába jutott vólna minden nemzetségével, (* midõn minnyájan ennének a' Pogányok étkeiből,) ez meg-õrizé lelkét, és soha meg nem ferteztetteték azok étkeivel. * És mivelhogy meg-emlekezék az Úrról tellyes szívéből, kedvessé tévé õtet az Isten a' Salmanasar király színe-elõtt; * és szabadságot ada néki, hogy el-menne valahová akarna, szabadsága lévén hogy azt chelekedné valamit akarna. * El-mégyen vala azért mindenekhez, kik a' fogságban valának, és üdvõsséges intéseket ád vala nékik. *Mikor pedig el-ment vólna Rágesbe a' Médusok városába, és azokból, mellyekkel a' királytól fel-tisztelttetett vala, tíz talentom ezüste vólna; *és midõn az õ nemzetségének nagy seregében látná Gabélust szükölködni, ki az õ nemzetségéből vala, kézírás-alatt néki adá a' meg-nevezett ezüstöt. * Sok idõ-után pedig, meghalván Salmanasar király, mikor a'

fia Sennákerib országlana helyette, és az Israël fiai gyűlölségesek vólnának az ő színe-előtt: *és Tobías minden nap az ő egész nemzetségéhez mégyen vala, és vigasztallya vala őket, és osztogat vala kinek-kinek a' menyi lehet vala az ő marháiból: *az éhezőket táplállya vala, és a' mezíteleneknek ruházatokat ád vala, és a' meg-hóltakat és meg-ölleteket szorgalmatoson el-temeti vala. *" Végezetre mikor meg-tért vólna Sennákerib király, futván Judæából a' chapás-előtt, mellyet az Isten rajta chelekedett vala az ő káromlásáért, és meg-haraguván sokakat meg-ölne az Israël fiai-közzűl, Tobías el-temeti vala azoknak testeket. * Mikor pedig hírré tétetett a' királynak, meg-parancholá hogy meg-ölnék őtet, és el-vévé minden marháját. *Tobías pedig a' fiával és a' feleségével el-szaladván, meg-foztatván titkon lőn, mert sokan szeretik vala őtet. *" Negyven-öt nap-után pedig meg-ölék a' királyt az ő fiai, *és meg-téve Tobías az ő házába, és minden marhája meg-adaték néki.

"4. Reg. 19. g. 35. Eccli. 48. d. 24

"Isa. 37. g. 38. 2. Machab. 8. c. 19. 2. Para. 32. c. 21.

II. RÉSZ.

EZek-után pedig, midőn az Úr innepe-napja vólna, és a' Tobías házában jó ebéd készíttetett vólna, *monda a' fiának: Menny-el, és hozz-bé egy néhány Isten-félőket a' mi nemzetségünkből, hogy vígan lakozzanak velünk. * És mikor el-ment vólna, meg-térvén hírré tévé néki, hogy egy az Israël fiai-közzűl meg-ölettetve fekünnék az útzán. És mingyárt kiugordván helyéről, el-hagyván az ebédet, étlen juta a' testhez: * és felvévén azt, házához vívé titkon, hogy midőn a' nap el-enyészett vólna, óva temetné-el őtet. * És mikor el-rejtette vólna a' testet, kenyeret evék keserűséggel és rettegéssel, *emlegetvén azt a' beszédet, mellyet mondott az Úr Amos proféta-által: "A' tí innep-napitok siralomra és keserűségre fordúlnak. * Mikor pedig a' nap el-enyészett vólna, el-méne és el-temeté őtet. * Feddik vala pedig őtet minden felebaráti, mondván: Immár e' dologért meg-hatták hogy meg-öllyenek, és chak alig szaladtál-el a' halál birodalmából, és ismég halottakat temetsz-e? *"De Tobías inkább félvén az Istentől, hogy-sem a' királytól, el-ragadgya vala a' meg-ölettettek testeit, és el-rejti vala a' házában, és éj-félkor el-temeti vala azokat. * Történék pedig hogy némely nap meg-fáradván a' temetés-után, házába menvén, le-fekűtt vólna a' fal-mellett, és el-alutt vólna, * és a' fechkék fészkéből meleg ganéj esnék az aluvónak szemeibe, és meg-vakúlna. * E' kísértetet pedig azért engedé az Úr rajta történni, hogy az utánnavalóknak az ő békeséges szenvedése példáúl adatnék, mint a' szent Jobé is. * Mert mivelhogy gyermekségétől-fogva félte az Istent, és az ő parácholatit meg-őrizte, nem szomorkodék az Isten-ellen, hogy a' vakság chapása történt vólna rajta: * hanem az Isteni félelemben álhatatoson meg-marada, hálákat adván az Istennek az ő életének minden napjaiban. * Mert a' mint szent Jóbot boszszonták a' királyok, úgy chúfollyák vala ennek életét az attyafiai és rokoni, mondván: * Hol vagyon a' te reménséged, mellyért alamisnálkodol és temetsz vala? * Tobías pedig feddi vala őket, mondván: Ne szóllyatok úgy: * mert szentek fiai vagyunk, és azt az életet várjuk, mellyet az Isten azoknak ád, kik a' bennevalo hiteket soha el nem változtattyák. * Anna pedig az ő felesége a' szövő munkára mégyen vala minden nap, és kezei munkájával a' mi elesége találhat vala, el-viszi vala. * Innét lőn, hogy egy néki adatott kechke gödölyét vitt vólna haza: * Melynek rivását mikor hallotta vólna a' férje, monda: "Meg-lássátok hogy valami-képpen lopott ne légyen, adgyátok-meg azt az urainak, mert nem szabad nékünk a' lopotból valamit ennünk, a' vagy illetnünk. * "Ezekért a' féleség meg-haraguván, felele: Nyilván heába-valóvá lőtt a' te reménséged, és a' te alamisnáid most tetszettek-meg. * És ezekkel 's egyéb efféle igékkel boszszontya vala őtet.

"Amos 8. c. 10. 1. Machab. 1. d. 14.

"Sup. 1. d. 23.

"Deut. 22. d. 1.

"Iob. 2. c. 9.

III. RÉSZ.

AKkor Tobías fel-foházkodék, és imádkozni kezde könny-hullatásokkal, *mondván: Igaz vagy Uram, és minden itéletid igazak, és minden

ja én-mellettem. * És mondék a' fő-
19 embereknek, és a' bíráknak, és a'
kősség többb részének: Az épület
nagy és széles, és mi a'kő-falon
messze váltunk-el eggyikünk a'má-
siktól: * valamelly helyen hallandgyátok a' trombitának zengését, oda
20 fussatok hozzánk: a' mi Istenünk
hadakozni-fogérettünk. * És mi-ma-
21 gunk tegyünk dolgot: és fél részünk
tartson dárdákat, a'hajnal fel-jövetelétől-fogva míg a' csillagok fel-
tetszenek. * Az időben mondék-is a'
22 népnek: Ki-ki az ő szolgájával ma-
radgyon Jerusalemben, és légyen
rendünk éjjel és nappal a' munkál-
kodásban. * Én pedig, és az atyám-
23 fiai, és a'szolgaim, és az őrzők, a'kik
utánnam valának, le nem vettyük va-
la ruháinkat: ki-ki chak a'mosodás-
ra vetközik vala le.

V. Rész.

ÉS nagy kiáltása lőn a' nép-
1 nek, és az ő feleségeknek, a'
A Zidó atyok-fiai-ellen. * És
2 valának kik mondanák: A'
mi fiaink, és leányink igen sokan
vannak: vegyünk az ő árrokon gà-
bonát, és együnk, és éllyünk. * És
3 valának kik mondanák: Mezeinket,
és szőleinket, és házainkat zálog-
ba adgyuk, és vegyünk gabonát az
éhségben. * És egyebek mondanak
4 vala: Kőltsön vegyünk pénzt a'
király adójára, és adgyuk oda me-
zeinket, és szőleinket: * és most
5 mint az atyánk-fiainak testek, ol-
lyanok a'mi testeink-is: és mint az ő
fiok, ollyanok a'mi fiaink-is. ímé
mi szolgálat-alá adgyuk a' fiainkat,
és leányinkat, és a'leányink-közzül
szolgálók vannak, és nincsen a'mi-
vel meg-váltathassanak, és a'mi me-
zeinket 's szőleinket egyebek bírják.
6 * És igen meg haraguvám midőn
B hallottam volna az ő kiáltásokat ez
7 igék-szerént: * és gondolkodám szi-
vemben: és meg-feddém a'fő em-
bereket és a'bírákat, és mondék né-
kik: Uzorát vésztek-e ki-ki az atyá-
tok-fiaitól? És nagy gyűlést gyűj-
ték ellenek, * és mondék nékik:
8 Mi, a'mint tudgyátok, ki-váltottuk
a'Zidó atyánk-fiait, kik el-adattak
vala a' Pogányoknak, tehetségünk-
szerént: és azért ti el-adgyátok-e
az atyátok-fiait, és mi ki-váltyúk-e
9 őket? Es halgatának, és nem tudá-
nak mit felelni. * És mondék né-
kik: Nem jó dolog a' mit chelekesztek: miért nem jártok a'mi Is-
tenünk félelmében, hogy ne szi-
dalmaztassunk a'mi pogány ellen-
10 ségeinktől. * Én-is, és az én atyám-
fiai, és a'szolgaim, sokaknak adtunk
kőltsön pénzt és gabonát; ne kér-
jük-meg azt köz akarattal, enged-
gyük-meg az adósságot, mellyel
11 tartoznak nékünk. * Adgyátok-
meg nékik ma az ő mezejeket, és az
ő szőlőjöket, és olaj-kertöket, és há-
zokat; sőt inkább a'pénznek, gabo-
nának, bornak, és olajnak, százalékát-is, mellyet rajtok szoktatok ven-
12 ni, adgyátok-viszsza nékik. * És mon-
C dának: Meg-adgyuk, és semmit nem
kérünk tőlök: és úgy chelekeszünk
a'mint szóllasz. És elő-hívám a'Pa-
pokat, és meg-eskűdtetém őket,
hogy a'szerént chelekednének a'mit
13 mondottam vala. * Annak-felette ki-rázám az én kebelemet, és mon-
dék: Így rázzon-ki az Ur minden
férfiat, a'ki bé nem tellyesíti ez ígét,
az ő házából, és az ő munkáiból: így rázattassék-ki, és üres légyen.
És monda az egész sokaság: Amen.
És dicsérék az Istent. Úgy chele-
kedék azért a'nép, a'mint meg va-
14 la mondva. * A' naptól-fogva pedig, mellyen meg-parancholta vala
a király nékem hogy fejedelem len-
nék Júda földében, Artaxerxes ki-
rálynak husadik esztendejétől-fog-
va harmincz-kettődik esztendejéig,
tizen-két esztendeig, én 's az én
atyámfiai, az abrakot, melly a'feje-
delmeknek szokott adatni, nem ők-
15 tük. * Az első fejedelmek pedig, kik
előttem voltak, meg-terhelték a'
népet, és vőttek tőlök, kenyérből,
és borból, és pénzből, napon-ként
negyven siklust: de azok szolgai-is
el-nyomták a'népet. Én pedig nem
chelekedtem úgy, az Isten félel-
16 méért: * sőt inkább a'kő-falnak
D munkájában épitettem, és mezőt
nem vőttem, és minden szolgaim a'
17 dologra gyűltek. * A' Zidók-is és
a'bírák, száz őtven férfiak, és a'kik
hozzánk jőnek vala a'körűlőttünk-
valo nemzetek-közzül, az én asz-
18 talomnál voltak. * Készittetik va-
la pedig nékem minden napra egy
ökör, hat válogatott kos, a'madara-

kon-kivűl ; és minden tized nap kűlömb-féle borokat , és sok egyebet adok vala : annak-fölötte az én fejedelemségemnek abrakát sem kereſtem : mert igen meg-szegényűlt vala a'nép. * Emlekezzél-meg-rólam 19
én Iſtenem jómra, mind azok-szerént a'miket e'néppel chelekedtem.

VI. Rész.

LŐn pedig, midőn hallotta vólna Sanaballat, és Tobías, és az 1
Arabiai Goſsem, és a'több el- A
lenségink , hogy meg-épitettem vólna a'kő-falt, és hogy nem vólna azon több romlás (az ideiglen pedig még az ajtókat nem helyheztettem vala a'kapukra,) * hozzám 2
küldének Sanaballat és Goſsem, mondván: Jere, és ſzerezzűnk ſzövetséget eggyűtt az Ono mezejénvalo falukban. Ők pedig gonoſzt gondolnak vala nékem chelekedni.
* Követeket küldék azért hozzájok, 3
mondván : Nagy alkotmányt chinálok én, és alá nem mehetek: hogy valami-képpen el ne múllyék, míg jövök 's alá-megyek hozzátok.* Küldének pedig hozzám ezen ige-szerént 4
négy úttal, és én az előbbi beſzédszerént felelék nékik. * És hozzám 5
küldé Sanaballat az előbbi igével B
ötöd úttal a'ſzolgáját, és illyen módon írott levél vala annak kezében:
* A'POGANYOK-kőzött ez a'hír, 6
és Goſsem mondotta, hogy te és a'Zidók pártot akartok űtni, és azért épited a'kő-falt, és magadat ő királyokká akarod emelni: melly okért
* prophétákat-is rendeltél, kik felőled 7
Jeruſalemben ezt hirdeſsék, mondván: Király vagyon Judæában. Meg fogja-hallani a'király ez igéket: azokáért moſt jőj-el , hogy tanátſot tartſunk eggyűtt. * És hozzájok 8
küldék , mondván : Nem lőtt az igék-ſzerént , mellyeket te mondaſz: mert a'te ſzívedből költöd ezeket: * Mert ezek minnyájan ret- 9
tentnek vala minket , gondolván hogy meg-ſzűnnének a'mi kezeink a'munkától, és félbe-hagynók. Azokáért inkább meg-erősítém kezeimet : * és bé-menék titkon a' 10
Semaias házába, ki Dalaiának a'Metábeel fiának fia vala. Ki monda: C
Tanátskozzunk magunk-kőzött az Iſten házában a'templom kőzepett, és zárjuk-bé a'ház kapuit : mert eljőnek hogy meg-őllyenek téged, és 11
éjjel jőnek-el téged meg-ölni. * És mondék : Vallyon futott-e el valaki hozzám-haſonlo? és kichoda mégyen-bé a'templomba mint én , és 12
él ? nem mégyek-bé. * És meg-értém hogy nem az Iſten küldötte vólna őtet, hanem hogy jövendölés-képpen ſzóllott vólna nékem , és hogy Tobías és Sanaballat fogadták vólna
őtet. * mert fizetést vőtt vala, 13
hogy rettegve chelekedném, és vétkezném, és vólna olly gonoſz mellyet ſzememre vetnének. *Emlekezzél-meg rólam Uram, Tobiáſért és 14
Sanaballatért, az ő illyen chelekedetek-ſzerént : de Noádia prophétáról-is, és a'több prophétákról, kik rettentnek vala engem. * El-végező- 15
dék pedig a'kő-fal, Elul havának D
huſzon-ötödik napján, ötven-két nap.
* Lőn azért, midőn hallották vólna 16
minden ellenségink, hogy minden nemzetek félnének, kik körűlöttünk valának, és meg-esnének magokban, és meg-iſmérnék hogy az Iſtentől lőtt vólna e'dolog. * Sok levelek-is 17
küldetnek vala azokon a' napokon a' Zidók fő-emberitől Tobiáshoz, Tobiástól-is ő-hozzájok. * Mert Ju- 18
dæában ſokan meg-eskűdtek vala néki, mert Sekeniának az Area fiának veje vala, és a'fia Johanan Moſollámnak a'Barakias fiának leányát vőtte vala: * de dícherik-is vala őtet előttem, és beſzédimet hírré tészik vala néki : és Tobías leveleket küld vala hogy engem meg-rettentene.

VII. Rész.

MInek-utánna pedig meg- 1 *Eccli.*
épitették a'kő-fal, és fel- A *49.d.5.*
tőm az ajtókat , és megſzámlálám az ajtón-állókat, és az énekeſeket, és a'Levitákat: * parancholék Hánanínak az 2
atyámfiának , és Hananiásnak a'Jeruſalemi ház fejedelmének (mert ő majd igaz-mondóbb és Iſten-félőbb férfiúnak láttatik vala a'több- 3
binél) * és mondék nékik : Meg ne nyittaſsanak a' Jeruſalem kapui a' Napnak melegségéig. És midőn még előttem állanának , bé-tétetének a' kapuk , és meg-erősítteténének : és őrzőket rendelék a' Jeruſalem lakói-kőzzűl , mindeniket az ő rendiben, és kit-kit az ő háza-elle-

2. *Eſdræ 6.7.*

né-

ketten eggyütt járának. * "Es mi- 23
kor el-mentek vólna, kezde az an-
nya sírni, és mondani: Vénségünk
istápját el-vetted, és el-küldötted tő-
lünk. *Soha ne lött vólna az a' pénz, 24
mellyért ötet küldötted. *Mert elég 25 13
vala nékünk a' mi szegénységünk,
hogy gazdagságnak itélnők azt,
hogy láttyuk vala a' mi fiunkat. * És 26
monda néki Tobias: Ne sírj, egésség-
ben el-jút a' mi fiúnk, és egésségben
viszsza-jö hozzánk, és a' te szemeid
meg-láttyák ötet. * Mert hiszem 27
hogy az Istennek jó Angyala késéri
ötet, és jól rendeli minden dolgait,
úgy hogy örömmel jöjön-viszsza
hozzánk. *Erre a' szóra meg-szűnék 28
az annya sírni, és halgata.

VI. Rész.

EL-méne pedig Tobias, és az 1
eb követé ötet, és első szálla- A
sa lőn a' Tigris folyó-vize-
mellett. * És ki-méne hogy 2
meg-mosná a' lábait, és ímé egy
igen nagy hal jöve-ki hogy ötet el-
nyelné. * Melytől meg-ijedvén To- 3
bias kiálta fel-szóval, mondván:
Uram, reám jö. *És monda néki az 4
Angyal: Fogd a' kopóltyóját, és vond
hozzád ötet. Mellyet midőn meg-
chelekedett vólna, ki-vonyá azt a'
szárazra, és hánkódni kezde a' lá-
bai-előtt. * Akkor monda néki az 5
Angyal: Bonts-fel ezt a' halat, és a'
szívét, és epéjét, és máját tedd-el ma-
gadnak: mert ezek orvosságokra
hasznosan szükségesek. * Mellyet 6
midőn meg-chelekedett vólna, meg-
süté a' húsát, és útra vivék magokkal:
a' többit bé-sózák, a' menyivel meg-
érnék, míg Rágesbe jutnának a' Mé-
dusok városába. * Akkor kérdé To- 7
bias az Angyalt, és monda néki: Kér-
lek téged atyámfia Azaria, hogy B
mond-meg nékem, michoda orvos-
sága lészen ezeknek, a' miket el-tenni
parancholtál a' halból? * És felelvén 8
az Angyal, monda néki: A' szívének
egy részét ha a' szénre tészed, annak
a' füsti ki-kerget minden-némű ör-
dögöt, akár férfiútól 's akár aszszony'
állattól, úgy hogy többé azokhoz ne
mennyen. *És az epéje használ a' sze-
mek meg-kenésére, a' mellyeken há-
lyog vagyon, és meg-gyógyúlnak.
* És monda néki Tobias: Hol aka- 10
rod hogy maradgyunk? *És felelvén 11
az Angyal, monda: Vagyon itt egy
Ráguel-nevű férfiu, a' te nemzetsé-
gedből-valo rokonod, és ennek egy
Sára-nevű leánya vagyon, de sem fia 12
sem leánya ninch azon-kivül. *"Té-
ged illet minden öröksége, és feleség-
gül kell azt venned. * Az-okáért 13
kérjed-meg ötet az attyától, és né-
ked adgya ötet feleségül. * Akkor fe- 14
lele Tobias, és monda: Hallom hogy
hét férfiúnak adatott, és meg-hóltak:
de azt-is hallottam, hogy az ördög
ölte-meg őket. * Félek azért, hogy 15
valami-képpen ezek rajtam-is ne
történnyenek: és holott eggyetlen-
eggyé vagyok a' szüléimnek, az ö
vénségeket bánattal viszem poklok-
ra. * Akkor Ráfaël angyal monda 16
néki: Halgass engem, és meg-muta-
tom néked kik légyenek, a' kikē erőt
vehet az ördög. *Mert a' kik úgy há- 17
zasodnak-meg, hogy az Istent ma-
goktól és elméjekből ki-rekeszszék,
és az ö fajtalanságokat úgy köveslék,
mint a' ló 's az oszvér, kiknek ninch
értelmek; azokon hatalma vagyon
az ördögnek. * Te pedig mikor el- 18
vészed ötet, bé-menvén a' kamará-
ba, három napig tartóztasd-meg ma-
gadat tőle, és semmit egyebet ne D
mivelly, hanem chak imádságokban
foglallyad magadat véle. *Azon éjjel 19
pedig, meg-gyújtván a' hal máját,
el-üzettetik az ördög. * Második éj- 20
jel pedig, a' szent Patriarchák társa-
ságába bochátlatol. *Harmadik éjjel 21
pedig áldomást nyersz, hogy tőletek
egésséges fiak születtessenek. * El- 22
múlván pedig a' harmadik éj, vedd-el
a' szüzet az Ur félelmével, a' fiak sze-
retetitől viseltetvén inkább hogy
sem a' bujaságtól, hogy az Abrahám
magvában áldomást nyerj a' fiakban.

VII. Rész.

BÉ-menének pedig Ráguelhez, 1
és örömmel fogadá őket Rá- A
guel. * És Tobiásra tekintvén 2
Ráguel, monda a' feleségének
Annának: Melly igen hasonló ez az
ifiu a' néném fiához! * És mikor eze- 3
ket szóllotta vólna, monda: Hon-
nét-valók vattok ifiak atyánk-fiai?
Amazok pedig mondának: Neftali
nemzetségéből vagyunk; a' Ninivei 4
fogságból. * És monda nékik Ráguel:
Ismériték-e Tobiást az atyámfiat?
Kik mondának: Ismérjük. *És midőn 5
sok jókat szóllana felőle, monda az
Angyal Ráguelnek: Tobias, a' kiről

"Inf. 10. a. 4.

"Num. 27. a. 8. & 36. a. 8.

kérdezkedel, ennek az attya. * Es siete Ráguel, és kőny-húllatásokkal meg-chókolá őtet, és sírván a' nyakán, *monda: Áldattasál-meg, édes fiam, mert jobnál jobb férfinak fia vagy. * És az ő feleſége Anna, és az ő leányok Sára kőnyvezének. *Minekutánna pedig ſzóllának, meg-parancholá Ráguel hogy egy koſt őlnének, és lakodalmat ſzerzenének. És mikor intené őket hogy ebédhez ůlnének, * monda Tobías: Én ma itt nem éſzem, 'ſ nem iſzom, hanem-ha előbb kéréſemet javallod, és megigéred hogy nékem adod a' leányodat Sárát. * Melly igét halván Ráguel, meg-ijede, tudván mi történt azokon a' hét férfiakon, kik bé-mentek vólt hozzája: és kezde félni hogy ezen-is valahogy haſonló-képpen ne történnék: és midőn kétséges vólna, és nem adna a' kérőnek ſemmi válaſzt, * monda néki az Angyal: Ne félly ennek adni őtet, mert ez Iſten-félőnek kell adni a' te leányodat feleſégűl: azért nem lehetett ő máſé. * Akkor monda Ráguel: Nem kétlem hogy az Iſten az én kőnyörgéſimet és kőny-húllatáſimat ſzíneeleibe ereſztette. * És hiſzem hogy azért hozott titeket hozzám, hogy ez az ő nemzetſégéhez kapcholtatnék "a' Moyſes törvénye-ſzerént: és moſt kétséged ne légyé, hogy néked adom őtet. *És fogván jobb kezét az ő leányának, Tobiáſnak jobb kezébe adá, módván: Abrahámnak Iſtene, és Iſaáknak Iſtene, és Jákobnak Iſtene légyen veletek, és ő adgyon-őſzve titeket, és tellyeſíttſe-bé áldáſát rajtatok. * És papiroſt vévén, házaſság levelet íránák. * És ezek-után vígan lakának, áldván az Iſtent. *És hozzája hívá Ráguel a' feleſégét Annát, és meg-parancholá néki hogy más kamarát kéſzítene. *És oda bé-vívé a' leányát Sárát, és kőnyveze. És monda néki: * Erős ſzívvel légy, édes leányom, a' menynek Iſtene adgyon őrőmet a' keſerűſégért mellyet ſzenvedtél.

"Num. 26. b. 6.

VIII. Rész.

MInek utánna pedig vachorálának, bé-vívék az iſiat hozzája. * Meg-emlekezvén azért Tobías az Angyal beſzédéről, elő-vévé az ő táſkájából a' májnak réſzét, és azt eleven ſzénre tévé. *Akkor Ráfaël Angyal megragadá az őrdőgőt, és meg-kőtőzé őtet a' felſő Egyiptus puſztájában. * Akkor ínté a' ſzűzet Tobías, és mőda néki: Sára, kelly-fel, és kőnyörögjűnk az Iſteńek ma, és hólnap, és hólnap-után: mert e' három éjjel az Iſtennel éggyesűlűnk: el-múlván pedig a' harmadik étſzaka, a' mi házaſságunkban léſzűnk. *mert ſzentek fiai vagyunk, és nem eggyesűlhetűnk úgy, mint a' pogányok kik nem tudgyák az Iſtent. * Fel-kelvén azért mind ketten, ſzorgalmatoſon imádkoznak vala eggyűtt, hogy egéſſég adatnék nékik. * És monda Tobías: Mí atyáinknak Ura Iſtene, álgyanak téged az egek és a' főldek, és a' tenger 's a' kútak, és a' folyó-vizek, és minden teremtett állatid, mellyek azokban vannak. * "Te teremtetted Adámot a' főld agyagából, és ſegétſégűl adtad néki Hévát. * És moſt Uram te tudod, hogy nem bujaſágnak okáért véſzem a' húgomat feleſégűl, hanem chak maradékinkhoz-valo ſzeretetből, kikben áldattaſsék a' te neved őrőkkőn őrőkké. * Sára-is monda: Kőnyörűlly rajtunk Uram, kőnyörűlly rajtunk, és vénhedgyűnk-meg mind ketten eggyűtt egéſſégben. *Es lőn tík ſzó-táján, elő-hívatá Ráguel a' ſzolgait, és el-menének véle eggyűtt hogy ſírt áſnának. *Mert mődgya vala: Ne-talám haſonló-képpen történt dolga mint a' több hét férfiaknak, kik bé-mentek hozzája. *És mikor meg-chinálták vólna a' vermet, meg-térvén Ráguel a' feleſégéhez, monda néki: * Kűlgy-el eggyet a' ſzolgálóid-kőzzűl, és láſſa ha meg-hólt-e, hogy el-temeſſem őtet minek-előtte meg-virradgyon. * Amaz pedig el-kűlde eggyet az ő ſzolgálói-kőzzűl. Ki bé-menvén a' kamarába, találá őket egéſſégben és ſérelem-nélkűl, mind a' kettőt eggyűtt aluva. * És megtérvén, jó hírt monda: és áldák az Urat, Ráguel tudn'illik és a' feleſége Anna, * és mondának: Áldunk téged Iſraëlnek Ura Iſtene, mert nem történt a' mint alítottuk. * Mert irgalmaſſágodat chelekedted velűnk, és ki-rekeſztetted tőlűnk az űldőző ellenſégűnket. * Kőnyörűl-

"Gen. 2. b. 7.

tél pedig a' két eggyetlen-egy szűlőtteken. Adgyad Uram, hogy téged D 9
tellyesben áldgyanak: és néked áldozzák a' te dícséretednek, és az ő
egéſségeknek áldozattyát, hogy iſmérje-meg a' nemzetſégeknek kőzőnſége, hogy te vagy egyedűl Isten
az egéſz főldőn. *És mingyárt meg- 10 20 11
parancsolá Ráguel a' szolgainak,
hogy bé-tőltenék a' vermet, mellyet
chináltak vala, minek-előtte meg- D
vírradna. *A' feleſégének pedig meg- 21 12
mondá hogy lakodalmat szerzene,
és el-kéſzítene mindeneket, a' mik
eleſégűl az úton-járóknak szűkſé-
geſek valának. * Két kővér tehenet- 22
is, és négy koſt őlete-meg, és lako-
dalmat szerze minden szomszédinak, 1
és minden barátinak. * És meg-eſ- A 23
kűdteté Ráguel Tobiáſt, hogy két
hétig múlatna nála. * Mindenekből 24
pedig, a' miket bír vala Ráguel, a' fe- 2
lét Tobiáſnak adá; és levelet szérze,
hogy a' fél réſz, melly meg-mara-
dott vala az ő halálok-után, Tobías 3
bírodalmába jutna.

IX. RÉSZ.

AKkor magához szóllítá To- 1 4
bías az Angyalt, kit ember- A B
nek alít vala, és monda né-
ki: A tyámfia Azarías, kér-
lek hogy halgaſd-meg beſzédimet.
* Ha magamat adom-is néked szol- 2
gáúl, nem léſzek mélto a' te gond-
viſeléſedhez. *Mindazáltal kérlek té- 3
ged, hogy barmokat és szolgákat
végy melléd, és menj-el Gabélushoz
Rágesbe a' Médusok várasába: és add-
viſzſza néki az ő keze-iráſát, és vedd-
ki tőle a' pénzt, és kérjed őtet hogy
az én menyegzőmre jőjőn. * Mert 4 7
magad tudod hogy az atyám szám- B
lállya a' napokat: és ha kéſendem
egy nappal tovább, keſereg az ő lel-
ke. * És bizonyára látod mí módő eſ- 5
kűdtetett-meg engem Ráguel, kinek
eſkűdtetéſét meg nem vethetem.
* Akkor Ráfael melléje vévén né- 6 8
gyet a' Ráguel szolgai-kőzzűl, és két C
tevét, el-indúla Rágesbe a' Médusok
várasába: és fel-találván Gabéluſt,
meg-adá néki az ő keze-iráſát, és fel- 9
vévé mind a' pénzt tőle. * És meg- 7
jelenté néki Tobiáſról a' Tobías fiá- C 10
ról, mind a' mik történtek: és el-vivé
őtet magával a' menyegzőre. *És mi- 8
kor bé-ment vólna a' Ráguel házába,
Tobiáſt le-telepedve találá: és ki-
ugordván, meg-chókolák egy-máſt:
és síra Gabélus, és áldá az Iſtent, *és
monda: Áldgyon-meg tégedet az Iſ-
raël Iſtene, mert igen jámbor, és igaz,
és Iſten-félő, és alamiſna-oſztogato
férfinak fia vagy: * és áldomás mon-
dattaſſék a' feleſégedre, és a' tí szűléi-
tekre: * és láſſátok fiaitokat, és fiai-
toknak fiait, harmad és negyed ízig:
és meg-áldattaſsék a' tí magotok az
Iſraël Iſtenétől, ki országol őrőkkön
őrőkké. *És midőn minnyájá Ament
mondottak vólna, a' lakodalomhoz
kezdének: de a' menyegző lakodal-
mát-is az Úr felelmével tartá.

X. RÉSZ.

MIdőn pedig kéſnék Tobías,
a' menyegző-okáért, búſúl
vala az attya Tobías, mód-
ván: Alítod-e miért kéſik
a' fiam, a' vagy miért tartoztatták
ott? * Alítod-e hogy Gabélus meg-
hólt, és senki meg nem adgya néki
a' pénzt? *Kezde pedig igen bánkod-
ni, ő és a' feleſége Anna ő-véle: és
kezdének mind ketten eggyűtt sírni:
mivelhogy az el-rendelt napon meg
nem térne hozzájok a' fiok. * Sír va-
la azért az annya vígaſztalhatatlan
kőny-húllatáſokkal, és mond vala:
Ah ah nékem édes fiam, miért kűl-
dőttűnk téged meſzſze útra szemeink
világát, vénſégűnk iſtápját, életűnk
vígaſztaláſát, maradékink reménſé-
gét? * Mindenűnk eggyűtt egyedűl
te-benned lévén, téged nem kell vala
el-bochátanunk tőlűnk. *Kinek mód
vala Tobías: Hálgaſs, és meg ne há-
borodgyál, egéſségben vagyon a' mí
fiúnk: elég hív az a' férfiu, a kivel el-
kűldőttűk őtet. *Amaz pedig ſemmi
módő meg nem vígaſztalthatik va-
la, hanem minden nap ki-futván szél-
lyel néz vala, és bé-járja vala mind
az útakat, mellyeken reménli vala
hogy meg-jőne, hogy, ha lehetne,
távul meg-látná őtet midőn jőne.
*Ráguel pedig mond vala az ő vejé-
nek: Maradgy itt, és én kővetet kűl-
dők egéſséged-felől az atyádhoz To-
biáshoz. * Kinek monda Tobías: Tu-
dom én, hogy az atyám's az anyám
moſt a' napokat számlállyák, és győ-
trődik az ő lelkek ő-bennek. * És
midőn ſok szóval kérné Ráguel To-
biáſt, és ő ſemmi okkal nem akarná
őtet hallani; oda-adá néki Sárát, és
fél réſzét minden marhájának, a' szol-

gákban,

gákban, a'ſzolgálókban, a'juhokban,
tevékbē, és tehenekben, és ſok pénz-
ben: és egéſſégben és vígan el-bo-
chátá őtet magától, * mondván: Az 11
Úr ſzent Angyala légyen a'tí útato-
kon, és vigyen jó egéſſégben títeket,
és talállyatok mindeneket jól a' tí D
ſzűléitek-kőrűl, és láſſák ſzemeim a'
tí fiaitokat minek-előtte meg-hal-
lyak. * És fogván a' ſzűlék az ő leá- 12
nyokat, meg-chókolák őtet, és el-
bocháták: * íntvén őtet hogy tiſz- 13
telné az ipát 's napát, ſzeretné a' fér-
jét, igazgatná a' chelédet, gondgyát
viſelné a' háznak, és őnnőn-magát
fedhetetlenűl viſelné.

XI. Rész.

ES mikor meg-térnének, jutá- 1
nak Káránhoz, melly fél út- A
ban vagyon Ninive-felé, ti-
zen-eggyedik napō. * És mō- 2
da az Angyal: Atyámfia Tobías, tu-
dod mi módon hattad az atyádat.
* Az-okáért ha tetſzik néked, men- 3
nyűnk-el elől, és laſſú járáſſal kőveſ-
ſék útúnkat a' chelédek, eggyűtt a'
feleſégeddel, és a' barmokkal. * És 4
mikor az tetſzett vólna hogy el-
mennének, monda Ráfaël Tobiáſ-
nak: Hozz-el magaddal a'hal epéjé-
ben: mert ſzűkſéges léſzen. El-vűn
azért Tobías az epében, és el-me-
nének. * Anna pedig az út-félen űl 5
vala, minden nap a' hegy tetején, a'
honnan meſzſze nézhet vala. * És 6
midőn azon helyről vígyázna az ő
jővetelére, meg-látá távúl, és min- B
gyárt meg-iſméré a' fiát hogy jőne:
és el-futván hírré tévé a' férjének,
mondván: Ihon jő a' fiad. * És mon- 7
da Ráfaël Tobiáſnak: De midőn bé-
menendeſz a' házadba, mingyárt
imádgyad a' te Uradat Iſtenedet: és
hálákat adván néki, járúlly az atyád-
hoz, és chókold-meg őtet. * És mind- 8
gyárt meg-kend a' ſzemeit e' hal
epéjevel, melly nálad vagyon. mert
tudgyad hogy mingyárt meg-nyíl-
nak az ő ſzemei, és meg-láttya az
atyád az égnek világoſságát, és őr-
vendezni-fog a'te látáſodban. * Ak- 9
kor elől el-futa az eb, melly vélek az C
úton vólt: és mint egy kővet el-jut-
ván, a' farkával hízelkedvén őrven-
dez vala. * És fel-kelvén a' vak at- 10
tya, futni kezde meg-űtkőzvén a'lá-
baival: és kezét adván az inaſnak
a' fia-eleibe ſiete. * És bé-fogadván 11
meg-chókolá őtet a' feleſégével, és
mind ketten sírni kezdének őrő-
mőkben. * És midőn imádták vól- 12
na az Iſtent, és hálákat adtak vólna,
le-űlének. * Akkor elő-vévén To- 13
bías a'hal epéjében, meg-kené az at-
tya ſzemeit. * És várakozék kőzel 14
fél órát: és ki kezde a'hályog a'ſze-
meiről jőni, mint a'tikmony hártyá-
ja. * Mellyet meg-fogván Tobías, 15
le-vonyá a' ſzemeiről, és mingyárt
látni kezde. * És dichőíték az Iſtent, 16
ő tudn'illik, és a'feleſége, és minnyá-
jan a'kik iſmérik vala őtet. * És 17
mongya vala Tobías: Áldalak téged
Uram Iſraëlnek Iſtene, mert te oſto- D
roztál-meg engem, és te gyógyítot-
tál-meg engem: és ímé én látom
Tobiáſt a'fiamat. * El-érkezék hét 18
nap-után Sára-is a' fia feleſége, és
minden cheléde egéſſégben, és a'
barmok, és a'tevék, és a' feleſége ſok
pénze: de az a' pénz-is, mellyet Ga-
béluſtól ki-vőtt vala: * és meg-be- 19
ſzéllé a' ſzűléinek az Iſtennek min-
den jó-téteményit, mellyeket véle
chelekedett vólna az ember-által a'
ki őtet hordozta vala. * És Akior és 20
Nábat a' Tobías húga fiai, vígan jő-
vének Tobiáshoz, és őrvendezvén
véle minden jókért, mellyeket néki
mutatott vala az Iſten. * Es hét nap- 21
ig lakozván, minnyájan nagy őrőm-
mel őrűlének.

XII. Rész.

AKkoron magához hívá To- 1
bías a' fiát, és monda néki: A
Mit adhatunk e' ſzent fér-
fiúnak, a' ki veled jőtt? * Fe- 2
lelvén Tobías, monda az attyának:
Atyám, michoda jutalmat adunk
néki? a'vagy mi lehet mélto az ő
jó-téteményihez? * Engem el-vitt 3
és viſzſza hozott egéſſégben, a'pénzt
Gabéluſtól ő vette-ki, ő chelekedte
hogy feleſégem lenne, és az őrdőgőt
ő űzte-el tőle, őrőmet ſzerzett
az ő ſzűléinek, magamat a' halnak
el-nyeléſétől meg-ſzabadított, ve-
led-is azt chelekedte hogy láthatod
az ég világoſſágát, és ő-általa min-
den jókkal bé-tőltettűnk. Mit adha-
tunk méltót néki ezekért? * De kérlek 4
téged édes atyám, hogy kérjed őtet,
ha talám méltóztatnék felét magá-
nak venni mindenekből, mellyeket
hoztunk. * És híván őtet, az atya 5

tudn'illik és a' fiu, félre vívék őtet: és kérni kezdék, hogy méltóztatnék mindeneknek a' miket hoztak vala, felét jó neven venni. * Akkor monda nékik titkon: Áldgyátok a' menynek Istenét, és minden élők előtt hálát adgyatok néki, mert irgalmasságot chelekedett veletek. * Mert a' király titkát el-rejteni jó: az Isten chelekedetit pedig ki-nyilatkoztatni és meg-vallani tiszteséges. * Jó az imádság a' böjtel, és az alamisna inkább hogy-sem az aranynak kincheit gyűjteni: * mert az alamisna meg-szabadít a' haláltól, és ő az, melly meg-tisztíttya a' bűnöket, és irgalmasságot és örök életet találtat. * A' kik pedig bűnt chelekesznek, és hamisságot, ellenségi az ő lelkeknek. * Ki nyilatkoztatom azért néktek az igasságot, és el-nem rejtem előttetek a'titok dolgot. * Mikor imádkozol vala könyhúllatással, és el-temeted vala a' halottakat, és el-hagyod vala ebédedet, és el-rejted vala a' halottakat nappal a' te házadban, és éjjel el-temeted vala őket, én az Ur-eleibe vittem a' te imádságodat. * És mivelhogy kedves valál az Istennél, szükség vólt hogy a' kísértet meg-próbálna téged. * És most az Úr küldött engem, hogy meg-gyógyítanálak téged, és Sárát a' fiad feleségét az ördögtől meg-szabadítanám. * Mert én vagyok a' Rafaël Angyal, egy a' hét-közzül, kik az Úr-előtt állunk. * És midőn ezeket hallották vólna, meg-háborodának, és reszketvén a' földre esének orczájokra. * És monda nékik az Angyal: Békeség néktek, ne féllyetek. * Mert midőn veletek vólnék, az Isten akarattya-által vóltam: őtet áldgyátok, és néki énekellyetek. * Láttatom vala ugyan tí-veletek enni és innya: de én láthatatlan étellel, és olly itallal élek, melly az emberektől nem láttatik. * Ideje azért hogy visszatérjek a'hoz, a' ki engem küldött: tí pedig áldgyátok az Istent, és beszéllyétek-meg minden ő chodálatos dolgait. * És midőn ezeket mondotta vólna, el-viteték szinek-elől, és többé őtet nem láthaták. * Akkor le-borúlván három oráig orczájokra, áldák az Istent: és fel-kelvén megbeszéllék mindē chodálatos dolgait.

XIII. Rész.

MEg nyitván pedig a' vén Tobías a' száját, áldá az Urat, és móda: Nagy vagy Uram örökké, és a' te ország minden időben: * "mert te meg-ostorozsz, és meg-gyógyítasz: alá-viszesz a' poklokra, és viszsza-hozsz: és ninch a' ki el-szaladgyon kezedből. * Adgyatok hálát az Urnak Israëlnek fiai, és a' nézetségek színe-előtt dichérjétek őtet: * mert azért oszlatott-el titeket a' nemzetségek-közzé, kik őtet nem tudgyák, hogy tí hirdessétek az ő chodálatos dolgait, és tudtokra adgyátok nékik, hogy ninch más mindenhato Isten ő-kivűle. * Ő ostorozott-meg minket a' mi hamisságinkért: és ő szabadít-meg minket az ő irgalmasságáért. * Tekintsétek-meg azért a' miket velünk chelekedett, és félelemmel 's rettegéssel adgyatok hálát néki: és az örökké-valo királyt magasztallyátok chelekedetetek-által. * Én pedig az en fogságomnak földén hálát adok néki: mert meg-mutatta az ő dichőségét a' bűnös nemzetséghez. * Térjetek-meg azért bűnösök, és chelekedgyetek igasságot az Isten-előtt, el-hívén hogy az ő irgalmasságát chelekeszi veletek. * Én pedig, és az én lelkem, ő-benne vígadunk. * Áldgyátok az Urat minden ő választotti: légyenek örvendetes napitok, és adgyatok hálát néki. * Istennek városa Jerusalem, megostorozott téged az Úr a' te kezeidnek chelekedetiben. * Adgy hálát az Úrnak a' te javaidban, és áldgyad az örökké-valo Istent, hogy meg-épittse újonnan rajtad az ő hajlékát, és viszszа-hívja hozzád mind a' foglyokat, és örülly örökkön örökké. * Fényes világossággal fogsz tündökleni, és a' földnek minden határi imádnak téged. * "A' nézetek messziről hozzád jönek; és ajándékokat hozván, imádgyák te-beñed az Urat, és a' te földedet szentnek tartyák. * Mert a' nagy nevet híják segétségül te-beñed. * Atkozottak lésznek a' kik meg-útálnak téged: és el-kárhoznak mind a' kik károlanak téged: és áldottak lésznek a' kik téged épitnek. * Te pedig örvendezni fogsz a' fiaidbā, mert minnyájan meg-áldatnak, és az Urhoz gyülekőznek. * Bóldogok mind a' kik szeretnek téged, és a' kik örülnek a' te békességeden.

" Deut. 32. f. 39. 1. Reg. 2. a. 6. Sap. 16. b. 13.

" Isa. 60. a. 5.

den. * En lelkem áldgyad az Urat, mert meg-szabadította Jerusalemet az ő váraſát minden háboruſágiból, a' mi Urunk Istenünk. *Bóldog léſzek, ha maradéki léſznek az én magomnak a' Jerusalem fényeſſégének meg-látaſára. * "A' Jerusalem kapui ſáfirból és ſmaragdusból épittetnek-fel: és drága kőből az ő kőfalainak mindé kerületi. *Feír és tiſzta kőből pádimontomoztatnak-meg minden útzái: és az ő útzáiban az Alleluja énekeltetik. * Áldott az Úr, a'ki fel-magaſztalta őtet, és az ő országa őrökkön őrökké rajta légyen. Amen.

"Apoc. 21. c. 18.

XIV. RÉSZ.

ES el-végeződének a' Tobías beſzédi. És minek-utánna meg-világoſíttaték Tobías, negyven-két eſztendeig éle, és látá az ő unokáinak fiait. * El-telvén azért ſzáz két eſztendeje, el-temetteték tiſzteſséggel Ninivében. * Mert ötven-hat eſztendős-korában veſzté-el ſzemei világát, hatvan eſztendős lévén vévé viſzſza. * A' többb élete pedig örömben vala, és az Isteni félelemnek jó elő-menetelivel méne-el békeſségben. * Halála oráján pedig hozzája hívá a' fiát Tobiáſt, és annak hét ifiú fiait az ő unokáit, és monda nékik: * Közel vagyon Ninivének veſzedelme: mert nem eſik heába az Isten igéje, és "az atyánk-fiai, kik el-ſzélledtek az Israël földéről, arra viſzſza-térnek. * Annak pedig minden el-puſztúlt földe meg-telik, és az Isten háza, melly abban fel-gyújtatott, iſmég meg-épittetik: és oda viſzſza-térnek minden Isten-félők, * és el-hadgyák a' pogányok az ő bálványokat, és Jerusalembe jőnek, és abban laknak, * és örűlnek abban a' földnek minden királyi, imádván az Israël királyát. * Halgaſſátok az-okáért édes fiaim az atyátokat: Szolgállyatok az Úrnak igaſságban, és azon tudakozzattok hogy a' mellyek kedveſek néki azokat chelekedgyétek: * és a' fiaitoknak megparanchollyátok, hogy igaſſágokat chelekedgyenek és alamiſnálkodgyanak, hogy meg-emlekezzenek az Istenről, és áldgyák őtet minden időben igazán, és tellyes erejekből. * Moſt azért fiaim halgaſſatok engem, és ne maradgyatok itt: hanem valamelly napon el-temetitek az anyátokat én-mellém egy koporſóban, attól-fogva kéſzűllyetek útra hogy ki-mennyetek innét. *mert látom hogy az ő hamiſſága néki végét ſzakaſztya. *Lőn azért az annya halála-után, Tobías ki-méne Ninivéből a' feleſégével, és a' fiaival, és fiainak fiaival, és viſzſza-méne az ő apához és napához. * és találá őket egéſſégeſen jó vénſégben: és gondgyokat viſelé, és ő fogá-bé az ő ſzemeket: és ő foglalá-el a' Ráguel házának minden örökſégét: és látá a' fiainak fiait ötöd ízig. * És kilenczven-kilencz eſztendeje el-telvén az Úr félelmében, örömmel temeték el-őtet. * Minden rokonſága pedig, és minden nemzetſége, jó életben, és ſzent maga-viſelésben marada-meg, úgy hogy kedveſek vólnának mind az Istennél, 's mind az embereknél, és a' földnek minden lakóinál.

1. Esd. 3. b. 8.

JUDIT KÖNYVE.

I. RÉSZ.

ARfaxad azért, a' Médusok királya, ſok nemzetſégeket hajtott vala birodalma-alá, és ő egy igen nagy váraſt épite, * négy-ſzegű és faragott kővekből, mellyet Ekbataniſnak neveze: A' kő-falait hetven könyöknyi ſzéleſſen chinálá, és harmincz könyöknyi magaſſan, a' tornyainak magaſſágát pedig ſzáz könyöknyire alkotá. * Négy-felől pedig azoknak mind a' két óldala, húſz-húſz lábnyira nyúl vala el, és azok kapuit a' tornyok magaſſágaſzerént chinálá: * és dichekedik vala, mint hatalmas az ő hada hatalmaſſágában, és az ő ſzekerei dichőſégében. * Az ő országának tizen-kettődik eſztendejében azért,

Nabukodonoſor az Aſsyriuſok ki-
rálya, ki Ninivében a' nagy váraſ-
ban orſzágol vala, hadakozék Ar-
faxad-ellen, és meg-győzé őtet * a' 6
nagy mezőben, melly Ragaúnak ne-
veztetik, az Eufrátes és Tígris és Jada- C
ſon-kőrűl, Erioknak az Elikuſok ki-
rályának mezején. * Akkor fel- 7
magaſztaltaték a' Nabukodonoſor
orſzága, és fel-emelkedék a' ſzíve:
és el-kűlde minnyájokhoz, kik Czili-
cziában, és Damaſkusban, és a' Liba-
nuſon laknak vala, * és a' nemzet- 8
ſégekhez, kik Karmélusban és Czé-
darban vannak: és a' Galilæa lakói-
hoz az Eſdrelon nagy mezején, * és 9
mind azokhoz kik Samariában valá-
nak, és a' Jordán folyó-vízen-túl D
Jeruſalemig, és mind a' Jeſse főldéig,
míg a' Szerechen-orſzág határihoz
jutnál. * Mind ezekhez kőveteket 10
kűlde Nabukodonoſor az Aſsyriu-
ſok királya: * kik minnyájan 11
egyenlő ſzívvel ellene-mondának,
és űreſsen viſzſza-bocháták azokat,
és tiſztelet-nélkűl meg-veték. * Ak- 12
kor meg-haraguván Nabukodono-
ſor király azon egéſz főld-ellē, meg-
eſkűvék az ő királyi-ſzékire 's orſzá-
gára, hogy boſzſzút állana mind azo-
kon a' tartományokon.

II. Rész.

NAbukodonoſor királynak 1
tizen-harmadik eſztendejé- A
ben, az első hónak huſzon-
kettődik napján, illyen íge
lőn Nabukodonoſornak az Aſsyriu-
ſok királyának házában, hogy boſz-
ſzúját állaná. * És mind elő-hívá 2
a' véneket, a' hadnagyt-is mind, és
a' hadakozóit, és az ő titkos tanátſát
kőzlé vélek: * és meg-mondá, hogy 3
az ő gondolattya abban vólna hogy
az egéſz főldet a' maga birodalma-
alá hajtaná. * Melly mondás midőn 4
minnyájoknak tetſzett vólna, elő-
hívá Nabukodonoſor király Holo-
ferneſt a' hada fejedelmét, * és mon- 5
da néki: Menny-ki Nap-nyúgatnak
minden orſzága-ellen, és azok-ellen
fő-képpen, kik az én parancholato-
mat meg-vetették. * Ne kedvezzen 6
a' ſzemed egy orſzágnak-is, és min- B
den erős váraſt meg-hóldoltaſs né-
kem. * Akkor Holofernes elő-hívá 7
a' hadnagyokat, és az Aſsyriuſok ere-
jének tiſzt-viſelőit: és meg-ſzámlá-
lá a' hadra-valo férfiakat, a' mint meg-
parancholta néki a' király, ſzáz húſz-
ezer gyalog hadakozókat, és tizen-
két ezer nyilas lovaſokat. * És mindē 8
hadi eſzkőzit elől el-indítá ſzámlál-
hatatlan tevék ſokaſágán, azokkal
mellyek a' hadaknak bévſégeſsen
elégſégeſek vólnának; őkrők chor-
dáit-is, és juhok nyájait, mellyeknek
ſzáma nem vala. * Gabonát kéſzít- 9
tete egéſz Syriából az ő által-mene-
telekor. * Aranyat pedig, és ezűſtőt, 10
igen ſokat vőn a' király házából. * És 11
meg-indúla ő, és az egéſz had, ſzeke- C
rekkel, és lovaſokkal, és nyilaſokkal,
kik el-lepék a' főld ſzínét, mint a'
ſáſkák. * És mikor által-ment vólna 12
az Aſsyriuſok határin, juta Angénak
nagy hegyeihez, mellyek Czilicziá-
nak bal-felől vannak, és fel-méne
azoknak minden kaſtélyiba, és meg-
vőn minden erőſséget. * El-ron- 13
tá pedig az igen híres váraſt Melótit,
és el-prædálá Tarſiſnak minden fiait,
és az Iſmaël fiait, kik a' puſztának-
ellenében, és a' Czellon főldének
Déli réſzére valának. * És által-mé- 14
ne az Eufráteſen, és el-juta Meſopo-
támiába: és meg-ronta minden ma-
gas váraſokat, mellyek ott valának,
Mambre patakától-fogva míg a' ten- D
gerre jutnál: * és el-foglalá annak 15
határit, Czilicziától-fogva a' Jáfet
határiig, mellyek Délre vannak. * És 16
el-vívé Madiánnak minden fiait, és
el-prædálá azoknak minden gazdag-
ſágát, és mindent a' ki ellene-álla
meg-őle fegyver élivel. * És ezek- 17
után alá-méne a' Damaſkus mezeire
az aratás napjaiban, és fel-gyújta
minden veteméyeket, és minden fá-
kat és ſzőlőket ki-vágata: * és az ő 18
félelme a' főldnek minden lakóira
eſék.

III. Rész.

AKkor kőveteket kűldének 1
mindē váraſoknak és tarto- A
mányoknak királyi és feje-
delmi, Syriának tudn' illik,
Meſopotamiának, és Syriai Sóbál-
nak, és Libyának, és Czilicziának, kik
el-menvén Holoferneshez, mondá-
nak: * Szűnnyék-meg haragod el- 2
lenűnk: mert jobb hogy elevenen
ſzolgállyunk Nabukodonoſornak a'
nagy királynak, és meg-hóldollyunk
néked, hogy-ſem meg-halván veſze-
delműnkel érezzűk kárát ſzolgála-

tunknak. * Minden váraſunk, és minden örökſégünk, minden hegyek, és halmok, és mezők, és ökör-chordák, és juh 's kechke-nyájak, és ló 's teve chordák, és minden marháink, és chelédink, ſzíned-előtt vannak: * mindenünk a' te törvényed-alatt légyen. * Mí, és a' fiaink, te ſzolgaid vagyunk. * Békeſéges úrúl jöj mí-hozzánk, és élly ſzolgálatunkal, a' mint néked tetſzik. * Akkor alá-méne a' hegyekről a' lovaſokkal nágy erővel, és megvőn minden váraſt, és a' földnek minden lakóját. * Minden váraſokból pedig erős ſegétő férfiakat vőn melléje, és a' hadra válogatottakat. * És olly nagy félelem eſék azokra a' tartományokra, hogy minden váraſokban-lakó fejedelmek, és a' böchűlleteſek eggyűtt a' népekkel, az el-érkezőnek eleibe-mennének, *koſzórúkkal és lámpáſokkal fogadván-bé őtet, tántzolván dobokkal és ſípokkal. * És mind ezeket chelekedvén-is, az ö ſzíve kegyetlenſégét meg nem enyhítheték: * mert azok váraſit-is el-rontá, és az ö berkeket ki-vágá. * Mert meg-parancholta vala néki Nabukodonoſor király, hogy a' földnek minden iſtenit kigyomlálná, hogy tudnillik ö egyedűl mondatnék iſtennek azoktól a' nemzetſégektől, mellyek a' Holofernes hatalmával meg-hóldoltathattak vólna. * Által-menvén pedig Syriai Sóbálon, és az egéſz Apaméan, és az egéſz Meſopotámián, az Idumæuſokhoz juta Gábaa földébe, * és meg-vévé azoknak váraſit, és ott harmincz napig mulata, a' melly napokban meg-parácholá hogy egybegyűlne az ö erejének minden ſerege.

IV. Rész.

AKkor halván ezeket az Iſraël fiai, kik Júda földében laknak vala, igen meg-ijedének az ö ſzínétől. * Rettegés és iſzonyodás ſzálla elméjekbe, hogy azt ne chelekedné Jeruſalemmel, és az Úr templomával, a' mit chelekedett vala a' több váraſokkal és azok templomival. * És el-küldének egéſz Samariába, körös-körűl Jerikóig, és el-foglalák minden hegyek teteit: * és kő-falokkal környűl vévék az ö falujokat, és gabonát gyűjtének a' had készűletire. * Eliakim pap-is, íra mindeneknek kik Eſdrelon-ellenében valának, melly a' nagy mező-ellenébe vagyon Dótain-mellett, és mindeneknek a' kiknél út lehetne az által-jövetelre, * hogy elfoglalnák a' hegyek hágóit, mellyeken út lehetne Jeruſalemre, és ott őriznének a' hol ſzoros út lehet vala a' hegyek-között. * És a' ſzerént chelekedének az Iſraël fiai, a' mint rendelte vala nékik az Úr papja Eliakim. * És fel-kiálta az egéſz nép az Úrhoz nagy buzgóſággal, és meg-alázák lelköket böjtökkel, és imádſágokkal, ö-magok 's a' feleſégek. * És ſzőr-zsákokba öltözének a' Papok, és a' gyermekek le-borúlának az Úr temploma-előtt, és az Úr óltárát béfödék ſzőr-kárpittal: * és kiáltának az Iſraël Urához Iſtenéhez egyenlőképpen, hogy ne adatnának prædára az ö gyermekek, és a' feleſégek el-váláſra, és az ö váraſok romláſra, és az ö ſzentſégek ferteztetéſre, és hogy ne lennének a' pogányoknál gyalázatra. * Akkor Eliakim az Úr fő-papja, bé-járá egéſz Iſraëlt, és ſzólla nékik, * mondván: Tudgyátok hogy meghalgattya az Úr könyörgéſteket, ha meg-maradván meg-maradtok a' böjtölésben, és imádſágokban az Úr ſzíne-előtt. * " Emlekezzetek-meg Moyſeſről az Úr ſzolgájáról, ki, az önnön erejében, és hatalmában, és hadában, és paizsiban, és ſzekereiben, és lovaſiban bizakodó Amaleket, nem fegyverrel harczolván, hanem ſzent könyörgéſekkel imádkozván győzé-meg: * úgy léſznek Iſraëlnek minden ellenſégi: ha meg-maradtok e' dologban, mellyet kezdettetek. * Erre azért az ö intéſére könyörögvén az Úrnak, az Úr ſzíne-előtt maradának, * úgy hogy azok-is, a' kik az Úrnak éppen-égő áldozatokat téſznek vala, ſzőr-zsákokba öltözvén áldoznának az Úrnak, és hamu vala az ö fejeken. * És tellyes ſzívekből minnyájan kérik vala az Iſtent, hogy meg-látogatná az ö népét Iſraëlt.

V. Rész.

ES hírré tévék Holofernesnek az Aſsyriuſok hada fejedelmének, hogy az Iſraël fiai ellene készűlnének állani, és hogy a' hegyek útait bé-rekeſztették

Exod. 17. d. 12.

vólna, * és föltöttébb-valo dühösséggel nagy haragra gerjede, és előhívá Moábnak minden fejedelmit, és Ammonnak minden hadnagyit, * és monda nékik: Mongyátok-meg nékem michoda nép légyen ez, ki a'hegységre szállott; a' vagy michoda, és minémű, és melly nagy városok légyen; és menyi erejek légyen; a'vagy michoda az ö sokaságok; a'vagy kichoda az ö hadok királya; * és miért mind azok-fölött, kik Nap-keletre laknak, ezek útáltak-meg bennünket, és nem jöttek-ki elönkbe, hogy minket békeséggel fogadnának? * Akkor Akior, ki minden Ammon fiainak hadnagyok vala, felelvén, monda: Ha méltóztatol Uram meg-halgatni, igasságot mondok a' te színed-elött e' nép-felől, ki a' hegységen lakik, és hamis ige nem megyen-ki a' számból. * Ez a' nép a' Kaldæusok nemzetségéből vagyon. † Gen. 11. d. 31. * † ez elöször Mesopotamiában lakott, mert nem akarták követni az attyok istenit, kik a' Kaldæusok földén voltak. * El-hagyván azért az attyok czeremóniáit, mellyek az istenek sokaságában valának, * a'menynek egy Istenét tiszteltek, † ki megis parancsolá nékik hogy ki-mennének onnét, és Káránba laknának. És mikor el-fogta vólna az egész földet az éhség, " alá-menének Egyiptusba, és ott négy-száz esztendeig úgy meg-sokasodának, hogy az ö hadokat meg nem számlálhatnák. * Es midön terhelné öket az Egyiptus királya, és az ö városinak épitésiben sár és tégla-alá vetette vólna öket, fel-kiáltának az ö Urokhoz, és meg-veré az egész Egyiptus-Földét külömb-külömb-féle chapásokkal. * † És mikor magoktól ki-üzték vólna öket az Egyiptziusok, és meg-szünt vólna a' chapás tölök, és ismég meg akarnák öket fogni, és szolgálattyokra viszsza-vinni; * " ezek el-futván a' menynek Istene ki-nyitá a' tengert, úgy hogy a'vizek mind két-felöl mint a' kö-fal meg-állapodnának, és ezek száraz lábbal járván a' tenger fenekén által-mennének. * Melly helyen midön az Egyiptziusoknak számlálhatatlan serege kergetné öket, úgy el-buritták a' vizektöl, hogy chak egy se maradna a' ki a' dolgot az utánna-valóknak hírré tenné. * Ki-menvén pedig a' Veres tengerből, a' Sina hegyének pusztáit foglalák-el, mellyekbe soha ember nem lakhatott, sem ember fia nem nyúgodott. * Ott a'keserü kútak meg-édesedtek nékik italra, és negyven esztendeig az égből találtak eleséget. * Valahová bé-mentek kéz-ij és nyil-nélkül, és paiz és kard-nélkül, az ö Istenek hadakozott érettek, és gyözedelmes vólt. * És nem vólt a' ki boszszontaná ezt a' népet, hanem chak mikor eltávozott az ö Ura Istene tisztelétitöl. * Valamenyiszer pedig az ö Istene-kivül, mást tiszteltek, prædára adattak és kardra, és gyalázatra. * Valamenyiszer pedig meg-bánták hogy el-távoztak az ö Istenek tiszteletitöl, a'menynek Istene óltalomra-valo erőt adott nékik. * Végezetre a' Kananæus királyt, és a' Jebusæust, és a' Ferezæust, és a' Hetæust, és a' Hevæust, és az Amorræust, és Hesebonban minden hatalmasokat le-vertek, és azoknak földöket és városokat ök bírták: * és a'mig nem vétkeztek az ö Istenek szine-elött, jól vóltanak: mert az ö Istenek gyülöli a' hamisságot. * Mert ez esztendök-elött-is, midön el-távoztak vólna az útról, mellyet az Isten adott vala nékik, hogy azon járnának, kigyomláltatának a' hadak-által sok nemzetektöl, és nagy sokan közzülök fogva vitettenek a' nem ö földökre. * E' minap pedig meg-térvén az ö Urokhoz Istenekhez, a' széllyel-valo oszlásból mellyel el-oszlattak vala, egybe gyüjtettenek, és fel-mentek mind ezekre a' hegységekre, és ismét bírják Jerusalemet a'hol az ö szentsségi vannak. * Most azért Uram, tudakozzál ha vagyon-e valami hamisságok az ö Istenek szine-elött: mennyünk-fel hozzájok, mert bizonnyal kezedbe adgya öket az ö Istenek, és a'te hatalmasságod igájaalá vettetnek. * Ha pedig ninch vétke e'népnek az ö Istene-elött, nem álhatunk ellenek: mert az ö Istenek meg-óltalmazza öket, és gyalázatra lészünk az egész földnél. * És lön, midön meg-szünt vólna Akior ez igéket szóllani, meg-haraguvának Holofernesnek minden fö emberi, és gondolák

dolák hogy meg-ölnék őtet, mondván egy-másnak: * Kichoda ez, a' 27
ki azt mongya hogy az Iſraël fiai ellene-álhatnak Nabukodonoſor királynak, és az ö ſereginek, a'fegyvertelen emberek, és erőtlenek, és a'hadakozás meſterſégében tudatlanok? 28
* Hogy azért meg-iſmérje Akior hogy meg-chal beñünket, meñyünkfel a' hegyſégre: és mikor azoknak hatalmaſi meg-fogattatnak, akkor azokkal fegyverrel által-veretteſsék: 29
* hogy tudgya minden nemzetſég, hogy Nabukodonoſor a' földnek iſtene, és ninch más ö-kivűle.

VI. Rész.

LŐn pedig midőn meg-ſzűntek vólna ſzóllani, főlötte A
igen boſzſzonkodván Holofernes, móda Akiornak: * Mivelhogy profetáltál nékünk mondván, hogy az Iſraël nemzetſége az ö Iſtenétől óltalmaztatik, hogy megmutaſsam néked hogy ninch Iſtē, hanem chak Nabukodonoſor: * mikor mind meg-öllyük őket, mint egy embert, akkor az Aſsyriuſok fegyverével te-is meg-halſz vélek, és az egéſz Iſraël veled veſzve el-vész: * és meg-iſméred hogy Nabukodonoſor ura az egéſz földnek: és akkor az énvitézſégem kargya óldalidō által-mégyē, és által-űttetvén az Iſraël ſebeſi-között el-húllaſz, és többé lélegzetet nē vészeſz, míg ki-gyomláltatol ö-vélek. * Ha pedig profétáláſodat igaznak alitod, meg ne változzék a'ſzíned, és a'halvány ſzín, melly az orczádat el-fogta, távozzék-el tőled, ha véled hogy ez én igéim bé nem tellyeſedhetnek. * Hogy pedig tudgyad hogy B
eggyűtt ö-vélek ezek rajtad történnek, íme ez orától-fogva az ö népekhez adattatol, hogy mikor fegyverem-által mélto bűntetéſeket vészik, te-is egyetemben a'boſzſzú-állás-alá vetteſsél. * Akkor Holofernes megparancholá a' ſzolgainak hogy megfognák Akiort, és őtet Betuliába vinnék, és őtet az Iſraël fiainak kezekbe adnák. * És fogván őtet a' Holofernes ſzolgai, által-menének a' mezőſégeken: de mikor el-közelgettek vólna a' hegyſéghez, ki-menének ellenek a' parittyáſok. * Ők pedig eltérvén a' hegy óldalától, egy fához kötözék Akiort kezeinél és lábainálfogva, és úgy kötelekkel meg-kötöz-

10 vén el-hagyák őtet, és viſzſza-térének az urokhoz. * Az Iſraël fiai pedig alá-menvén Betuliából, hozzája menének. Kit meg-óldozván Betuliába vűnek, és a'nép-közibe állatván
C őtet, meg-kérdezék, mi dolog vólna, hogy őtet az Aſsyriuſok kötözve hattá vólna. * Azokban a' napokban 11
ott valának a' fejedelmek, Ozías a' Mika fia a' Simeon nemzetſégéből, és 12
Karmi, ki Gotóniel-is. * Az-okáért a' vének-között, és mindenek ſzíneelőtt, Akior meg-mondá mind a'miket ö ſzóllott vala Holofernestől kérdeztetvén: és mi-képpen a' Holofernes népe ez igéért meg akarta vólna 13
őtet ölni, * és mi módon ö-maga Holofernes meg-haraguván megparancholta, hogy őtet ez okért az Iſraël kezébe adnák: hogy, mikor meggyőzendi az Iſraël fiait, akkor Akiort-is külömb-külömb-féle kínokkal meg-öleſse, mivelhogy azt mondotta vólna: A' menynek Iſtene az
14 ö óltalmazójok. * † És midőn Akior † Sup. 5. b. 12.
mind ezeket meg-beſzéllette vólna, az egéſz nép arczra eſek, imádván az Urat, és közönſéges panaſzolkodáſsal, és ſiráſsal, egyenlő-képpen könyörgéſeket az Úr-eleibe önték,
15 * mondván: Menynek és földnek
D Ura Iſtene, tekínts az ö kevélyſégekre, és nézz a'mi alázatoſságunkra, és a'te ſzenteid orczájára figyelmezz, és mutaſd-meg hogy el nem hagyod a' benned-bízókat: és a' magokban-bízókat, és az ö erejekben dichekedőket, meg-alázod. * El-végezvén
16 azért a' ſiráſt, és az egéſz nap végbe menvén a' nép imádſága, megvígaſztalák Akiort, * mondván: A'
17 mi atyáink Iſtene, kinek erejét te hirdetted, ö ezt a'jutalmat adgya néked, hogy te láſsad inkább az ö veſzedelmeket. * Mikor pedig a' mi Urunk
18 Iſtenünk meg-adgya e'ſzabadúláſt az ö ſzolgainak, légyen veled-is az Iſten mi-közöttünk: hogy a' mint néked tetſzik, úgy nyájaſkodgyál velünk mind a'tieiddel. * Akkor Ozías, el-
19 végezvén a' tanátſot, házába fogadá őtet, és nagy vachorát ſzerze néki.
20 * És el-híván mind a' véneket, el-végezvén a' bőjtöt eggyűtt evének.
21 * Az-után pedig egybe-hívattaték az egéſz nép, és egéſz éjjel imádkozának a'gyülekezetben, ſegétſéget kérvén az Iſraël Iſtenétől.

VII. Rész.

HOlofernes pedig másod napon meg-parancsolá a' seregineknek, hogy fel-mennének Betúlia-ellen. * Valának pedig a' hadakozó gyalogok száz húszezeren, és a' lovasok huszon-két ezeren, azoknak a' férfiaknak készületek-nélkül, kik fogságba estek, és elvitettek vala a' tartományoknak és városoknak egész ifiusága-közzül. * Minnyájan el-készülének egyenlőképpen a' viadalra az Israël fiai-ellen, és el-jövének a' hegy óldalán a' tetejéig, melly Dótain-felé néz, a' helytől-fogva melly Belmának módatik, Kelmonig, melly Esdrelon-ellenében vagyon. * Az Israël fiai pedig hogy meg-láták azoknak sokaságát, leborúlának a' földre, hamut hintvén a' fejekre, egyenlő szívvel imádkozván hogy az Israël Istene az ő irgalmasságát meg-mutatná az ő népén. * És fel-vévén hadi fegyvereket, leűlének a' helyeken, mellyek a' szoros útnak nyomába igazítnak a' hegyek-között, és óltalmazák azokat egész nap és éjjel. * Holofernes pedig, mikor környűl járna, fel-találá hogy a' kút, melly bé-folyt vala, az ő chatornájokat a' Déli rész-felé igazítaná a' város-kivűl: és parancsolá hogy el-vágnák a' chatornájokat. * Valának mindazáltal kútak nem messze a' kő-faloktól, mellyekből lopva láttatnak vala vizet meríteni, inkább meg-élledésre hogy-sem italra. * De az Ammon és a' Móab fiai Holofernéshez járulának, mondván: Az Israël fiai, nem bíznak dárdában sem nyílban, hanem a' hegyek óltalmazzák őket, és a' meredeken helyheztetett halmok erősítik őket. * Hogy azért harcz-nélkül meg-győzhesd őket, tégy őrzőket a' kútakhoz, hogy ne meríttsenek vizet azokból, és fegyver-nélkül meg-öld őket, vagy bizonyára el-fáradván kézbe adgyák az ő városokat, mellyet, mivel hegyen helyheztetett, győzhetetlennek állítnak. * És tetszének ez igék Holofernesnek és az ő szolgainak, és körös-körül minden kúthoz századosokat rendele. * És mikor ez őrizet húsz napig tartott vólna, el-fogyának a' chatorna-kútak, és a' gyűjtött vizek, Betuliának minden lakóinál, úgy hogy nem vólna a' városban a' honnan meg-elégednének chak egy nap-is, mert mértékre adatik vala a' népeknek a' víz minden nap. * Akkor Oziáshoz gyűlvén minden férfiak, és asszonyok, ifiak és gyermekek, minnyájan egy szóval * mondának: † Tegyen ítéletet az Isten közöttünk és † *Exod. 5. d. 21.* közötted, mert gonoszt chelekedtél velünk, nem akarván békeségesen szóllani az Assyriusokkal, és azért adott-el minket az Isten az ő kezekbe. * És azért ninch a' ki meg-ségéttsen, mivelhogy el-dőlünk az ő szemek-előtt a' szomjúság és a' nagy veszedelem-miatt. * És most gyűjtsétek egybe mind a' kik a' városba vañak, hogy szabad akarat-szerént adgyuk kézbe magunkat minnyájan a' Holofernes népének. * Mert jobb hogy foglyok léven áldgyuk az Urat életünkben, hogy-sem meg-hallyunk, és gyalázatra légyünk minden embernél, midőn látádgyuk feleségünket és gyermekinket meg-halni szemeink-előtt. * Bizonyságúl vészük ma az eget és a' földet, és az atyáink Istenét, ki boszszút áll rajtunk bűneink-szerént, hogy immár a' várast a' Holofernes hada kezébe adgyátok: és rövid légyen a' mi végünk a' fegyver éliáltal, melly meg-hoszszabbúl a' szomjúságnak szárasága-miatt. * És midőn ezeket mondották vólna, nagy sírás és jajgatás lőn a' gyülekezetben mindenektől, és sok óráig egyenlő szóval kiáltának az Istenhez, mondván: * " Vétkeztünk az atyáinkal, hamisan chelekedtünk, álnokságot miveltünk. * Te, mivelhogy kegyelmes vagy, könyörűlly rajtunk, vagy a' te ostoroddal állly boszszút a' mi hamiságinkon, és ne adgyad a' téged-vallókat, a' népnek melly téged nem ismér; * hogy ne mongyák a' Pogányok-között: Hol vagyon az ő Istenek? * És midőn el-fáradván e' kiáltások-miatt, és e' sírások-miatt el-lankadván halgattak vólna, * fel-kelvén Ozias teli könny-húllatással, monda: Jó szívvel legyetek atyámfiai, és ez öt nap-ig várjunk irgalmasságot az Úrtól. * Mert né-talám haragjának véget vét, és dicsőséget ád az ő nevének. * Ha pedig el-múlván az öt nap segétség nem jövend, ez igéket chelekedgyük, mellyeket szóllottatok. " *Psal. 105. a. 6.*

VIII. Rész.

ESlőn, midőn hallotta vólna ezeket az igéket az özvegy Júdit, ki leánya vala Merarinak, ki Idox fia, ki Jósef fia, ki Ozías fia, ki Elai fia, ki Jamnor fia, ki Gédeon fia, ki Ráfaim fia, ki Akitob fia, ki Melkia fia, ki Enan fia, ki Natánia fia, ki Salátiel fia, ki Simeon fia, ki Rúben fia: * és ennek férje Manasses vólt, ki az árpa-aratás napjaiban hólt-meg: * mert a' kévekötőket szorgalmaztattya vala a' mezőn, és hévség jőve a' fejére, és meghala Betuliában az ő városában, és ott temetteték-el az attyaival. * Júdit pedig, annak meg-maradott özvegye vala már három esztendeig, és hat hólnapig. * És az ő házának felső részeiben chinála magának titkos kamarát, melyben az ő szolgálóival bé-rekeszkedvén lakik vala, * és szőr-zsák lévén az ágyékin, bőjtől vala életének tellyes napjaiban, a' szombatoktól, és új hóldnak első napjaitól, és az Izraël háza innepitől megválva. * Igen ékes tekintetű vala pedig, kinek a' férje sok gazdagságokat hagyott vala, és bévséges chelédet, és ökrök chordáival és juhok nyájaival tellyes őrökségeket. * És ez mindenekben igen nevezetes vala, mert igen féli vala az Urat, és nem vala a' ki gonosz igét szóllana felőle. * Ez azért midőn hallotta vólna, hogy Ozías meg-igérte vólna hogy őtöd nap-múlva meg-adná a' várast: elkűlde a'vénekhez Kábrihoz és Karmíhoz. * És hozzája jövének, és mőda nékik: Michoda íge ez, melyre reá-ment Ozías, hogy meg-adgya a' várast az Asyriusoknak, ha őtöd nap-alatt segétségtek nem jő? * 'S kik vattok ti, kik az Urat kísértitek? * Nem olly beszéd ez, hogy irgalmasságot nyerjen, hanem inkább hogy haragra indíttson, és búsúlást gerjeszszen. * Időt vetettetek ti az Úr irgalmasságának, és a' ti akaratotok-szerént napot rendeltetek néki. * De mivelhogy tűrő az Úr, ugyan ezent szányuk bánnyuk-meg, és az ő irgalmasságát kön-húllatásokkal kérjük: * mert nem úgy fenyeget az Isten mint az ember, sem a' haragra úgy nem gerjed mint az ember fia. * És azért alázzuk-meg néki lelkeinket, és alázatos lélekkel lévén, szolgálván néki, * mongyuk sírva az Urnak, hogy az ő akarattya-szerént ugy chelekedgye velünk az ő irgalmasságát: hogy, a' mint meg-háborodott a' mi szívünk az ő kevélységek-miatt, úgy dichekedgyünk a' mi alázatosságúkból-is: *mert nem követtük az atyáink bűneit, kik el-hatták az ő Isteneket, és idegen isteneket imádtak; * melly vétekért, fegyverre, és prédára, és gyalázatra adattak az ő ellenségeknek: mi pedig más Istent nem tudunk ő-kivűle. * Várjuk alázatosan az ő vigasztalását, és ki-keresi vérünket a' mi ellenségink nyomorgatásából, és meg-aláz mindé Pogányokat, valakik ellenünk fel-támadnak, és meg-szégyeníti őket a' mi Urunk Istenünk. * És most atyámfiai, mivelhogy tí vattok a'vének az Isten népekőzőtt, és tőletek függ az ő lelkek, a' tí beszédetek-által bátorittsátok az ő szívöket, hogy meg-emlekezzenek, hogy az atyáink meg-kísértettenek hogy meg-próbáltatnának, ha igazán tisztelik-e az ő Isteneket. * "Meg kell emlekezniek, mi módon Abrahám atyánk meg-kísértetvén, és sok háborusságok-által meg-próbáltatván, Isten barattyává lőtt. *Igy Isaák, így Jákob, így Moyses, és minnyájan kik az Istennek kedvesek vóltak, sok háborusságokon mentek-által hívek lévén. * Azok pedig, kik a' kísértéseket fel nem vették az Úr félelmével, és az ő tűrhetetlenségeket, és morgolódások gyalázattyát az Úr ellen elő-vették, * "ki-gyomláltatnak a' ki-gyomlálótól, és a' kígyók-miatt el-vesztenek. *Mí-is azért ne állyunk boszszút azokért a' miket szenvedűnk, * hanem kisebbeknek alítván a' mi bűneinknél ezeket az Úrnak bűntető ostorit, mellyekkel hidgyük hogy mint szolgák meg-fenyíttetűnk, jobbúlásunkra, és nem veszedelmünkre. * És mondának néki Ozías, és a' vének: Mind igazak a' miket szóllottál, és ninch a'te beszédidben semmi fedhető. * Most azért imádkozzál érettünk, mert szent és Istë-félő asszony vagy. * És monda nékik Júdit: Miképpen hogy azt a' mit szólhattam, tudgyátok hogy Istené: * azon-képpen a' mit el-rendeltem chelekedni, itéllyétek-meg ha az Istentől vagyon, és imádkozzatok hogy az

"Gen. 22. a. 1.

"1. Cor. 10. b. 9.

Isten az én tanátsomat meg-erősítse. * Állyatok tí a' kapunez éjjel, és 32
én ki-megyek az én ábrámmal: és
imádkozzatok, hogy a'mint mödot-
tátok, ötöd nápra tekintse-meg az Úr
az ö népét Israëlt. * Tí pedig nem a- 33
karom hogy vizgállyátok az én che-
lekedetemet; és míg hírt nem tészek
néktek, semmi egyéb ne légyen, ha-
nem chak imádság érettem a' mi Ú-
runkhoz Istenünkhöz. * És monda 34
nékiOzías a'Júda fejedelme: Menny-
el békével, és az Úr légyen veled a'mi
ellenséginkön-valo boszszú-állásra.
És viszsza-térvén el-menének.

IX. Rész.

KIk el-menvén, Júdit bé-mé- 1
ne az ö imádkozó helyére, A
és ször-zákba öltözvén, ha-
mut tön a' fejére: és le-bo-
rúlván az Úr-elött, kiált vala az Úr-
hoz, mondván: * Uram, az én atyám- 2
nak Simeonnak Istene, "ki fegyvert
adtál néki az idegenek bűntetésére,
kik az ö fertelmességekkel meg-szep-
lősitették, és meg-mezítelenítették a'
szűz ágyékát gyalázatra: * és azok 3
feleségit prédára adtad, és azok leá-
nyit fogságra: és minden prédájokat
el-osztásra a' te szolgaidnak, kik bosz-
szút álliottak a' te szeretetedért: légy
segétségül nékem özvegynek, kérlek
téged én Uram Istenem. * Mert te 4 1
chelekedted az előbbieket, és azok- B A
után meg-másokat gondoltál: és az
lött a'mit te akartál. * Mert minden 5 2
te útaid készek, és a'te itéletidet a'
te gond-viseléseidben helyheztetted.
† Exod. 14. b. 9. * † Tekints most az Asyriusok tábo- 6
rára, a'mint akkor az Egyiptziusok
táborára méltóztattál tekinteni, mi-
kor a'te szolgaid-után fegyverrel fut-
nak vala, bízván a' szekerekbe, és az ö
lovagjokban, és a' hadakozók sokaságában. * De az ö táborokra tekintet- 7
tél, és a' setétség el-fárasztotta öket.
* Az ö lábok a' mélységben vólt, és 8
a'vizek el-burították öket. * Úgy lé- 9 4
gyenek Uram ezek-is, kik az ö soka- C
ságokban bíznak, és szekerekbe, és az
ö dárdájokban, és paizokban, és nyi-
lokban, és lanchájokban dicheked-
nek, * és nem tudgyák hogy te vagy 10
a'mí Istenünk, ki meg-rontod a' ha-
dakat eleitől-fogva, és Úr a'te neved.
* Emeld-fel a'karodat a'mint eleitől- 11
fogva, és ronts-meg erejeket a'te
erőd-által: esék-el az ö erejek a'te
haragodban, kik azt fogadgyák hogy
szentségidet meg-ferteztetik, és a'te
neved hajlékát meg-szeplősítik, és
el-hánnyák az ö fegyverekkel a'te
öltárod szarvát. * Chelekedd-meg Ú- 12
ram, hogy az önnön fegyverével vá-
gattassék-el az ö kevélysége: * fogat- 13
tassék-meg az ö szemeinek tőrjével
én-rajtam, és verd-meg őtet az én
szerelmetes ajákim-által. * Adgy bá- 14
torságot szívembe, hogy meg-útál-
lyam őtet; és erőt, hogy meg-győz-
zem őtet. * " Mert az a'te neved em- 15 "Indic. 4. d. 21.
lekezete lészen, ha az aszszony állat D & 5. d. 26.
keze ejti-meg őtet. * Mert nem a'so- 16
kaságbā vagyon a'te erőd Uram, sem
a' lovak erejében vagyon a'te akara-
tod, a' kevélyek sem tétszettek néked
eleitől-fogva: hanem az alázatosok
és szelídek könyörgése tetszett né- 17
ked mindenkor. * Égek Istene, vizek
teremtője, és mindē teremtett állatok
Ura, halgass-meg engem nyomorúl-
tat, ki könyörgök, és irgalmasságod- 18
bā bízom. * Emlekezzél-megUrā szö-
vetségedről, és adgy igét az én szám-
ba, és a'szívemben a' tanátsot erősít-
meg, hogy a'te házad maradgyō-meg
a'te meg-szenteléseidben: * és minden 19
Pogányok isinérjek-meg, hogy te
vagy az Istē, és ninch más te-kivüled.

X. Rész.

LÖn pedig, midőn meg-szűnt 1
vólna kiáltani az Úrhoz, fel- A
kele a'helyről, a'hol le-borúlt
vala az Úr-elött. * És szóllítá 2
az ö ábráját, és alá-menvén a'házába,
le-veté magáról a' ször-zákot, és ki-
öltözék az ö özvegysége ruháiból,
* és meg-mosá a'testét, és meg-kené 3
magát igen jó kenettel, és bé-fonyá
az ö feje haját, és fejére tévé a'fö-kö-
tőt, és fel-öltözék az ö vigasságának
rúháiba, és lábaira vonyá a'sólyákat,
és fel-vévé a'kar-ékesitőket, és a' bog-
lárokat, és a'fül-függőket, és a' gyű-
rőket, és minden ékességivel fel-éke-
sité magát. * Kinek az Úr-is szépséget 4
ada: mert mind e'készűlet, nem buja-
ságbol, hanem józságos chelekedet-
ből függ vala: és azért az Úr ezt ö-
beñe a'szépséget meg-öregbité, hogy
hasonlíthatatlan szépséggel látatnék
mindenek szemei-elött. * Tön azért 5
az ö ábrájára egy tömlö bort, és egy B
edény olajt, és árpa-lepényt, és szá-
ras fügéket, és kenyereket, és saj-
tot, és el-indúla. * És mikor a'város 6

kapujához jutottak vólna, találák Oziást és a' váras véneit várakozva.
* Kik midőn látták vólna őtet, el-álmélkodván igen chudálák az ô szépségét. * Mindazáltal semmiről nem kérdezvén őtet, által-bochátak, mondván: A' mi atyáink Istene adgyon néked malasztot, és szívednek minden tanátsát erősíttse-meg az ô erejével, hogy dichekedgyék te-benned Jerusalem, és légyen a' te neved a' szentek és igazak számában. * És mondának azok kik ott valának, minnyájan egyenlő szóval: Úgy légyen, úgy légyen. * Júdit pedig imádván az Urat, által-méne a' kapukon ô és az ô ábrája. * Lőn pedig, midőn alá-menne a' hegyen, nap-kelet-tájban, elő-találák őtet az Assyriusok kémei, és meg-fogák őtet, mondván: Honnét jősz? a' vagy hová mégy. * Ki felele: A' Zidók leánya vagyok, azért szöktem-el az ô színek-elől, mert láttam hogy jövendőre néktek adatnak prædára, azért hogy meg-vetvén titeket, nem akarták jó kedvel magokat meg-adni, hogy irgalmasságot találnának színetek-elôtt. * Ez-okért gondolkodtam magambã, mödván: El-megyek Holofernes fejedelem-eleibe, hogy meg-jelentsem néki az ô titkokat, és meg-mutassam néki mi úton juthasson hozzájok, úgy hogy egy ember se elsék-el az ô hadából. * És midőn hallották vólna azok a' férfiak az ô beszédit, szemlélik vala az orczáját, és álmélkodás vala az ô szemekben, mert az ô szépségét igen chudállyák vala. * És mondának néki: Megtartottad lelkedet, mivelhogy illyen tanátsot találtál, hogy alá-jőnél a' mi urunkhoz. * Ezt pedig tudgyad, hogy mikor az ô színe-eleibe állasz, jól chelekeszik veled, és igen kedves lészsz az ô szívében. És a' Holofernes sátorához vívék őtet, hírt tévén felőle. * És mikor bé-ment vólna az ô színe-eleibe, mingyárt meg-fogattaték az ô szemeiben Holofernes. * És mondának néki a' szolgai: Ki utálná-meg a' Zidók népét, kiknél illyen szép aszszonyok vannak, hogy méltán ezekért ne kellessék ellenek hadakoznunk. * Látván azért Júdit Holofernest a' suporlát-alatt ülve, melly veres selyemből, és aranyból, és smaragdból, és drága kövekből vala szőve: * és mikor az ô orczájára tekíntett vólna, imádá őtet, a' földre borúlván. És fel-emelék őtet a' Holofernes szolgai, az ô urok parancholattyára.

XI. Rész.

AKkor Holofernes monda néki: Jó szívvel légy, és ne félly szívedben: mert én soha nem ártottam az embernek, a' ki szolgálni akart Nabukodonosor királynak. * A' te néped pedig, ha meg nem útált vólna engem, nem emeltem vólna fel dárdámat ellene. * Most pedig mond-meg nékem, mi okért távoztál-el tőlök, és tetszett néked hogy hozzánk jőnél? * És monda néki Júdit: Hallyad szavát a' te szolgálódnak, mert ha kövéted a' te szolgálód szavát, el-tekéllett dolgot chelekeszik az Úr veled. * Mert él Nabukodonosor a' földnek királya, és él az ô ereje, melly benned vagyon minden tévelygô lelkeknek bűntetésére: mert nem chak az emberek szolgálnak néki te-általad, de még a' mezei vadak-is engednek néki. * Mert híre vagyon a' te lelked szorgalmatosságának minden nemzetségeknél, és meg-jelentetett az egész világnak, hogy te vagy egyedül jó és hatalmas az ô egész országában, és a' te had-viseléséd minden tartományokban hirdettetik. * " A' " *Sup.* finch titkon, a' mit Akior szóllott; *5. a. 5.* és azt-is tudgyák, a' mit parancholtál hogy rajta történnyék. * Mert nyilván vagyon, hogy a' mi Istenünk a' bűnökkel úgy meg-bántódott, hogy meg-izente az ô prófétái-által a' népnek, hogy kézbe adgya őtet az ô bűneiért. * És mivelhogy tudgyák az Israël fiai hogy meg-bántották az ô Isteneket, rajtok vagyon a' tőled-valo rettegés. * Annak-fölötte az éhség is rajtok vagyon, és a' víznek ki-száradásáért a' halottak-közzé számláltatnak. * Végezetre azt rendelik, hogy meg-öllyék az ô barmokat, és azok vérét igyák: * és az ô Urok Istenek szenteltettit, a' gabonát, bort, és olajt, gödolták el-költeni, mellyeket meg-parancholt az Isten hogy ne illessenek, és meg akarják emészteni a' miket chak kezekkel sem kellene illetni: az-okáért mivelhogy ezeket chelekeszik, bizonyos hogy veszedelemre adatnak. * Mellyet én te szolgálód

meg-értvén, el-szöktem tőlök; és az Úr küldött engem hogy ezeket hírré tenném néked. *Mert én te szolgálód az Istent tisztelem, még most-is náladnés ki-mégyen a'te szolgálód, és imádom az Istent, * és meg-mondja nékem mikor fizeti-meg nékik az ö bűnöket, és el-jövén hírré tészem néked, úgy hogy én általviszlek téged Jerusalem közepin, és tiéd lészen Izraëlnek egész népe, mint a'juhok, mellyeknek ninch pásztora, és chak egy eb sem ugat ellened: * mert ezek meg-mondattak nékem az Isten gond-viselése-által. *És mivel meg-haragutt reájok az Istenn, küldettem ezeket meg-jelenteni néked. * Tetszének pedig mind ez igék Holofernesnek, 's mind az ö szolgainak, és chodállyák vala az ö bölcheségét, és mondanak vala egymásnak: * Ninch illyen aszszony a' földön tekintetre, szépségre, és eszes beszédekre. * És monda néki Holofernes: Jól chelekedett az Isten, ki el-küldött tégedet a' népelőtt, hogy azt kezünkbe adgyad: * és mivel jó a' te igéreted, ha ezt chelekeszi velem a' te Istened, nékem-is Istenem lészen, és te Nabukodonosor házában nagy lészsz, és a' te neved az egész földön nevezetes lészenn.

XII. Rész.

AKkor meg-hagyá néki, hogy oda-bé ménne a'hol a'kinchei valának helyheztetve, és meg-parancholá hogy ott maradna, és el-rendelé mit adnának néki az ö lakodalmából. * Kinek felele Júdit, és monda: Most nem ehetem azokból, a' miket parancholsz hogy nékem adgyanak, hogy vétek ne jöjön reám: hanem azokból észem a' miket magamnak hoztam. * Kinek monda Holofernes: Ha el-fogynak azok, a' miket veled hoztál, mit chelekedgyünk veled? * És monda Júdit: Él a' te lelked Uram, hogy ezeket mind el nem költi a'te szolgálód, míg meg-chelekeszi az Isten az én kezem-által azokat a' miket gondoltamn. És bévivék őtet a' szolgai a' sátorba a' melybe parancholta vala. * És mikor bémenne, meg-kéré, hogy szabadság adatnek néki hogy éjjel és virrattaelőtt ki-mehetne imádkozni, és könyörgeni az Urnak. * És meg-parancholá a' komornyikinak, hogy a' mint tetszenék néki, ki 's bé-járna, harmad napig, az ö Istenét imádni: * és ki-mégyen vala éjjel Betúlia völgyébe, és meg-mosa vala magát a' kút vízbenn. * És hogy fel-jő vala, imádkozik vala az Izraél Urának Istenének, hogy az ö útát igazgatná az ö népe szabadúlására. * És bé-menvén, tisztán marad vala a' sátorban, míglen éltve ennék az ö eledeléből. * Es lőn, hegyed napon Holofernes vachorát szerze az ö szolgainak, és monda Vágaónak a' komornyikjának: Menj-el, és hitesd-el ama' Zsidó aszszonyt, hogy szabad akarattyából engedgyen velem lakni. * Mert rút dolog az Asyriusoknál, ha az aszszony meg-chúfollya a' férfiat, azt chelekedvén hogy ö illettetlen mennyen-el tőle. * Akkor bé-méne Vágao Júdithoz, és monda: Ne féllyen a' jó leányzo az én uramhoz bé-menni, hogy tiszteltessék ö-előtte, hogy egyék véle, és bort igyék vígasággal. * Kinek felele Júdit: Ki vagyok én, hogy ellene mongyák az én uramnak? * Mindent meg-mivelek a'mi az ö szemei-előtt jó és kedves. Valami pedig ö-néki tetszik, az nékem kedves lészen életemnek tellyes napjaiban. * És fel-kele, és fel-ékesíté magát az ö ruházattyával, és bémenvén az ö színe-eleibe álla. * A' Holofernes szíve pedig fel-indúla: mert fel gerjedett vala az ö kivánságára. * És monda néki Holofernes: Igyál már, és üllj-le vígan, mert kedvet találtál előttem. * És monda Júdit: Iszom uram, mert fel-magasztaltatott az én lelkem ma mindé napjaim-fölött. * És elő-vévé, és evék és ivék ö-előtte, azokból a'miket néki készített vala az ö szolgálója. * És Holofernes víg lőn ö-hozzája, és igen sok bort ivék, menyit soha nem ivott vala életében.

XIII. Rész.

MIkor pedig estve lőtt vólna, el-sietének a' szolgai az ö szállásokra, és bé-zárlá Vágao a' kamara ajtaját, és el-méne. * Minnyájan pedig el-fáradtak vala a'bortól: * és Júdit egyedűl vala a'kamarában. * Holofernes pedig az ágyban fekszik vala, a nagy részegség-miatt el-aluván. *És mónda

Júdit a' szolgálójának, hogy kinn állana a' kamara-előtt, és vigyázna.
* És az ágy-eleibe álla Júdit, könyhúllatásokkal imádkozván, és ajakinak mozgásival chendeségben,
*mondván: Erősíts-meg engem Israëlnek Ura Istene, és tekints ez órában az én kezeim chelekedetire, hogy, a' mint igérted, Jerusalemet a' te városodat fel-állasd: és azt, a' mit el-hívén gondoltam hogy általad meg-lehet, végezzem-el. * És midőn ezeket mondotta vólna, az oszlophoz járúla, melly az ágya feje-nél vala; és a' handzárát, melly azon kötve függ vala, ki-óldá. * És mikor azt ki-vonta vólna hívelyéből, meg-ragadá a' feje üstökét, és monda: Erősíts-meg engem Úr-Isten ez órában. * és kétszer chapá a' nyakát, és el-vágá a' fejét, és le-vévé a' suporláttyát az oszlopokról, és le-hengerité a' hólt testét. * És kevés idő-múlva ki-méne, és a' Holofernes fejét a' szolgálójának adá, és azt az ő táskájába hagyá tenni.
* És ki-menének ketten, szokásokszerént, mint-ha imádságra, és általmenének a' táboron, és meg-kerülvén a' völget, a' város kapujához jutának. * És monda Júdit távúl a' a' kő-falok őrizőinek: Nyissátok-meg a' kapukat, mert velünk vagyon az Isten, ki hatalmasságot chelekedett Israëlbe. *És lőn, midőn hallották vólna a' férfiak az ő szavát, elő-hívák a' város véneit. * És minnyájan egybe-futának hozzája, kichintől-fogva nagyig: mert vélik vala hogy többé meg nem jőne. * És világokat gyújtván, környűl-vévék őtet minnyájá: ő pedig magasb helyre hágván meg-hagyá hogy le-chédesednének. És mikor minnyájan hálgatnának, * monda Júdit: Dichérjétek a' mi Urunkat Istenünket, ki el nem hatta a' benne-bízókat: * és én-általam az ő szólgálója-által bé-tellyesítette az ő irgalmasságát, mellyet igért az Israël házának: és megölte az én kezem-által az ő népe ellenségét ez éjjel. * És elő-vévén a' táskából a' Holofernes fejét, megmútata nékik, mondván: Ímé Holofernesnek az Assyriusok hada fejedelmének feje, és ímé az ő suporláttya, melly-alatt fekszik vala részegségében, holott egy aszszony keze-által verte-meg őtet a' mi Urunk Istenünk. * El pedig az Úr, hogy meg-őrizett engem az ő Angyala, mind innét el-mentemben, mind ott laktomban, 's mind onnét meg-tértemben, és nem hagyott az Úr engem az ő szolgájóját meg-fertéztetni, hane a' bűnek szeplősítése-nélkűl viszsza-hozott engem néktek, örvendezve az ő győzedelméért, az én ki-ménekedésemért, és a' ti meg-szabadúlástokért. * " Hálát adgyatok néki minnyájan, mert jó, mert örökké az ő irgalmasága. * Minnyájan pedig imádván az Urat, mondának néki: Meg-áldott téged az Úr az ő erejével, mert te-általad semmivé tette ellenségeinket. * Ozías pedig az Israël népe fejedelme, monda néki: Áldott vagy te leányom a' felséges Úr-Istentől, minden aszszony'állatok-fölött a' földön. * Áldott az Úr, a' ki teremtette az eget és a' földet, a' ki téged igazgatott a' mi ellenségink fejedelmének feje sebeire: * mert ma a' te nevedet úgy fel-magasztalta, hogy el ne távozzék a' te dichéreted az emberek szájától, a' kik meg-emlekeznek az Úr erejéről örökké, mivelhogy nem kedveztél lelkednek a' te nemzetséged nyomorusságiért és háborúságáért, hanem eleit vetted a' romlásnak a' mi Istenünk színe-előtt. * És monda az egész nép: Úgy légyen, úgy légyen. * Akior pedig szóllíttatván elő-jöve, és monda néki Júdit: Az Israël Istene, a' kiről te bizonyságot tettél hogy bószszút áll ellenségin, ő minden hitetleneknek fejét le-vágta ez éjjel az én kezemmel. * És hogy tudgyad hogy úgy vagyon, ihon a' Holofernes feje, ki az ő kevélységes útálásával az Israël Istenét meg-útálta, és téged halállal fenyegetett, mondván: Mikor meg-fogattatik az Israël népe, meg-parancholom hogy fegyverrel által-verjék az óldalidat. * Látván pedig Akior a' Holofernes fejét, félelemből el-bádgyadván orczájára esék a' földre, és el-ájúla a' lelke. * Minek-utánna pedig lelket vévén meg-vídámúla, a' Júdit lábaihoz esék, és imádá őtet, és monda: * Áldott vagy a' te Istenedtől Jákobnak minden hajlékában, mert

" *Psal: 105. a. 1. & 106. a. 1.*

minden nemzetség-között, melly a' te nevedet hallya, fel-magasztaltatik te-éretted az Izraël Istene.

XIV. Rész.

MOnda pedig Júdit az egész 1
népnek: Halgassatok en- A
gem atyámfiai: Fügesszétek-fel e' fejet a' kő-falainkra: * És mikor fel-jövend a' Nap, 2
vegye ki-ki az ő fegyverét, és mennyetek-ki sebességgel, nem úgy mint-ha alá-mennétek, hanem mintha reájok rohannátok. * Akkor a' 3
kémek szükség hogy el-fussanak az ő fejedelmeket fel-kőlteni a' harczra. * És mikor azok hadnagyi a' Holofernes sátorához futnak, és őtet fő- 4
nélkül találllyák heverni a' vérben, félelem esik reájok. * És mikor meg- 5
értitek hogy futnak, mennyetek utánnok bátran, mert az Úr meg-tapodgya őket lábaitok-alatt. * Akkor 6
látván Akior az erőt, mellyet chelekedett az Izraël Istene, el-hagyván a' pogányságnak szer-tartását, hűn az Istenek, és környül-metélé a' szemérmének első bőrét, és az Izraël népéhez adá magát, és az ő nemzetségének minden maradékja, e'mái napig. * Leg-ottan pedig hogy meg-virrada, fel-függesztek a' kő-falokra a' 7
Holofernes fejét, és minden férfiu vévé fegyverét, és ki-menének nagy zörgetéssel és üvöltéssel. * Mellyet 8
látván a' kémek, Holofernes sátorához futának. * Azok pedig kik a' 9
sátorban valának, el-menvén, és a' kamara ajtaja-előtt zörgetvén, hogy fel-kőltenék, nyughatatlanságot szereznek vala mesterséggel, hogy nem a' fel-kőltők, hanem a' zörgetők-által ébredne-fel Holofernes. * Mert 10
senki nem meri vala az Asyriusok erejének kamaráját zörgetéssel vagy bé-menetellel meg-nyitni. * De mi- 11
dőn el-jöttek vólna a' hadnagyi és ezeredesi, és minnyájan az Asyriusok királya seregének fő-emberi, mondának a' komornyikoknak: * Mennyetek-bé, és kőltsétek-fel őtet, mert 12
ki-jövén az egerek lyukokból, harczra mertek bennünket hínyia. * Akkor bé-menvén Vágao az ő kamarájába, a' kárpit-előtt meg-álla, és tapsola a' kezeivel: mert azt alíttya vala hogy Júdittal alunnék. * De mi- 14
dőn a' fekűvőnek semmi mozgását fű-

leivel nem érzené, közelb menvén a' kárpithoz járúla, és azt fel-emelvén, D
és látván a' Holofernes hólt testét fő-nélkűl az ő vérébe meg-senvedve fekűnni a' földön, fel-kiálta nagy szóval sírván, és meg-szaggatá ruháit. 15
*És bé-menvén a' Júdit sátorába, nem találá őtet, és ki-ugordék a' néphez, 16
* és monda: Egy Zsidó aszszony gyalázatot tőtt a' Nabukodonosor király házán, mert ímé Holofernes a' földön fekszik, és a' feje ninch rajta. * Mellyet midőn hallottak vólna az Asyriusok erejének fejedelmi, meg-szaggaták minnyájan ruhájokat, és szenvedhetetlen nagy félelem és rettegés 17
esék reájok, és a' szívök igen meg-háborodék. *És hasonlíthatatlan kiáltás lőn az ő táborokban.

XV. Rész.

ÉS midőn az egész sereg meghallotta vólna hogy Holofernesnek fejét vették, el-távozék tőlök az elme és a' tanács, és chak a' rettegéstől és félelemtől viseltetvén, a' futást vévék segétségűl, * úgy hogy senki nem szóllana 2
felebaráttyával, hanem, fejét le-hajtván, mindeneket el-hagyván, sietnek vala a' Zsidóktól meg-menekedni, kiket hallának fel-fegyverkezve ellenek jőni, el-futának a' mezők útain, és a' halmok ősvényin. *Látván 3
azért az Izraël fiai a' futókat, utánnok lőnek. És alá-menének trombitálván, és síkóltván utánnok. *És mivel 4
az Asyriusok el-szélledve nyakra-főre futnak vala: az Izraël fiai pedig B
egybe-choportozva kergetvén, mind C
vágák a' kiket találhatnak vala. * Követeket küldé azért Ozías Izraëlnek 5
minden városiba és tartományiba. 6
* Az-okáért minden tartomány és minden város, válogatott fegyveres ifiakat küldé utánnok, és kergeték őket a' fegyver élivel, valamíg az ő határok végére jutnának. * A' többi 7
pedig kik Betuliában valának, bémenének az Asyriusok táborába, és a' prædát, mellyet a' futó Asyriusok el-hattak vala, el-vívék, és 8
igen meg-terhelék magokat. * Azok pedig, a' kik győzedelmesen megtérének Betuliába, mind a' mi amazoké vala, el-hozák magokkal, C
úgy hogy nem vólna száma a' juhoknak, és barmoknak, és minden ingó

marhájoknak, el-annyíra, hogy ki-
chintől-fogva nagyig minnyájan
gazdagokká lẽnének amazoknak el-
prædáláſiból. * Jóakim pedig a' fő- 9
pap, Jeruſalemből Betuliába jöve
minden véneivel, hogy látná Júditot.
* Ki midőn ki-ment vólna hozzája, 10
áldák őtet minnyájan egyenlő ſzó-
val, mondván: Te Jeruſalemnek di-
chőſége, te Iſraëlnek vigaſága, te a' mí
népünknek tiſzteſsége: * mert em- 11
berkedtél, és meg-erőſsődött a' te ſzí-
ved, mivelhogy ſzeretted a' tiſztaſá-
got, és a' férjed-után, máſt nem iſmér- D
tél: az-okáért az Úr keze-is meg-
erőſsített téged, és azért áldott léſzſz
őrökké. * Es monda az egéſz nép: 12
Úgy légyẽ, úgy légyen. * Harmincz 13
nap pedig, alig ſzedetének egybe az
Aſsyriuſok prædái az Iſraël népétől.
* Mindeneket pedig, a' mik Holofer- 14
nes tulajdő marháinak találtatának,
Júditnak adának, aranyból, és ézűſt-
ből, és ruhákból, és drága kövekből,
és mindẽ hol-valókból, és mindenek
néki adatának a' néptől. * És min- 15
den népek őrűlnek vala, az aſzſzo-
nyokkal, és ſzűzekkel, és ifiakkal,
muſika ſzerſzámokkal és czitarák-
kal.

XVI. Rész.

AKkor ez eneket éneklé Jú- 1
dit az Úrnak; mondván: A
* Kezdgyetek az Úrnak 2
dobokon, énekellyetek az
Úrnak czimbalomokon, énekel-
lyetek néki új díchéretet, magaſztal-
lyátok, és híjátok ſegétſégűl az ő
nevét.
* Az Úr rontója a' hadaknak, Úr 3
az ő neve.
* Ki az ő táborát az ő népe-kőzzé 4
helyheztette, hogy ki-ſzabadítana
minket minden ellenſégink kezéből.
* El-jött Aſsur a' hegyekről Éſzak- 5
felől az ő erejének ſokaſágában: ki-
nek ſokaſága meg-rekeſztette a' pa-
takokat, és azoknak lovai el-lepték
a' vőlgyeket.
* Azt mondotta hogy fel-gyújtya 6
a' határimat, és hogy az ifiaimat fegy-
verrel meg-öli, a' kis gyermekimet
prædára adgya, és a' ſzűzeket fog-
ſágra.
* A' mindenhato Úr pedig meg- 7
verte őtet, és aſzſzony' állatnak kezé-
be adta őtet, és által-verte őtet.
* Mert az ő hatalmaſok nem az 8
ifiak-által eſett-el, ſem a' Titan fiai
ölték-meg őtet, ſem a' magas oriáſok
B nem állottak ellene, hanem Júdít a'
Mérari leánya az ő orczájának ſzép-
ſégével veſztette-el őtet.
9 * Mert ki-öltözött az özvegyſég
ruházattyából, és vígaſág ruhájába
öltözött az Iſraël fiainak örvendezé-
ſében.
10 * Meg-kente az orczáját kenettel,
és egybe-kötötte fodorított haját
a' fő-kötővel, új ruhát vött reá annak
meg-chaláſára.
11 * Az ő ſólyái el-ragadák az ő ſze-
meit, az ő ſzépſége rabbá tévé az ő
lelkét, el-vágá a' handzárral a' nyakát.
12 * A' Perſák el-iſzonyodának az ő
bátorſágán, és a' Méduſok az ő mé-
réſzſégén.
13 * Akkor ordítának az Aſsyriuſok
tábori, mikor meg-mutaták mago-
kat az én alázatoſim, az el-ſzáradtak
a' ſzomjúſágban.
14 * A' leányzók fiai verték őket által,
és mint a' fútó gyermekeket ölték-
meg őket: el-veſztek a' harczon az
én Uram Iſtenem ſzíne-előtt.
15 * Díchéretet énekellyűnk az Úr-
nak, új díchéretet énekellyűnk a' mí
Iſtenűnknek.
16 * Adonai Uram nagy vagy te, és
C hatalmas a' te erődben, és a' kit ſenki
meg nem győzhet.
17 * Néked ſzolgállyon minden te- † Gen.
remtett állatod: † mert mondottad, Pſ. 32.
és lőnek: el-bochátottad lelkedet, és b. 9.
teremtetének, és ninch a' ki ellene-
állyon a' te ſzódnak.
18 * A' hegyek fondamentomokból
meg-indúlnak a' vizekkel: a' kő-ſzik-
lák mint a' viaſz, meg-olvadnak a' te
ſzíned-előtt.
19 * A' kik pedig félnek téged, na-
gyok léſznek nálad mindenekben.
20 * Jaj az én nemzetem-ellen fel-
támado nemzetſégnek: mert a' min-
denhato Úr boſzſzút áll rajtok, itélet
napján meg-látogattya őket.
21 * Mert tűzet ád, és férgeket az ő
teſtekben, hogy égetteſsenek, és
érezzék mind őrökké.
22 * És lőn ezek-után, az egéſz nép
Jeruſalembe méne a' győzedelem-
után az Urat imádni: és mingyárt
hogy meg-tiſztúlának, minnyájan
bé-mutaták az ő éppen-égő áldozat-
tyokat, és az ő fogadáſokat, és igé-
23 reteket: * Júdit pedig Holoferneſnek

minden hadi ſzerſzámit, mellyeket
néki adott a' nép, és a' ſuporlátot, D
mellyet maga el-vőtt vala az ágyas-
házából, ajándékúl adá az el-feledéſ-
ért. * A' nép pedig víg vala a' Szent- 24
hely-előtt, és e' győzedelem vigaſá-
ga három hólnapig tartaték Júdit-
tal. * A' napok-után pedig ki-ki há- 25
zához viſzſza-méne, és Júdit nagy
lőn Betuliában, és egéſz Iſraël főldé-
ben főlőtte igen bőchűlletes. * A' jó- 26
ſzágos chelekedettel a' tiſztaſág-is
egybe vala foglalva, úgy hogy fér-
fiat nem iſmérne életének tellyes
napjaiban, minek-utánna meg-hala

27 Manaſſes az ő férje. * Innep-napo-
kon pedig elő-jő vala nagy dichő-
28 ſégben. * Marada pedig a' férje há-
zában ſzáz őt eſztendeig, és az ő áb-
ráját fel-ſzabadítá; és meg-hala; és
el-temetteték az ő férjével Betuliá-
29 ban. * És ſiratá őtet az egéſz nép
30 hét napig. * Életének pedig tellyes
idejében nem vala a' ki háborgatná
Iſraëlt, és halála-után-is ſok eſzten-
31 deig. * E' győzedelemnek pedig in-
nep-napja, a' Żidóktól a' ſzent na-
pok ſzámába vétetik, és tiſzteltetik
a' Żidóktól, az időtől-fogva e' jelen-
valo napig.

ESTER KŐNYVE.

I. Rész.

1 Aſſvérus napjaiban, ki In-
A diátol-fogva Szerechen-
országig orſzáglott, ſzáz
huſzon-hét tartomá-
2 nyon: * midőn orſzágá-
nak királyi-ſzékébe űle, Súſán váraſa
3 vala az ő orſzágának kezdete. * Az-
okáért birodalmának harmadik eſz-
tendejében, nagy lakodalmat ſzerze
minden fejedelminek és ſzolgainak,
a' Perſák erőſsinek, és a' Méduſok ne-
meſsinek, és a' tartományok tiſzt-
4 tartóinak maga-előtt, * hogy meg-
mutatná az ő orſzága dichőſégének
gazdagſágit, és hatalmaſſágának
nagy-vóltát, és fényeſſégét, ſok ideig,
tudn' illik ſzáz és nyólczvan napig.
5 * És mikor bé-tellyeſednének a' la-
kodalom napjai, el-hívá az egéſz né-
pet melly Súſánban találtaték, ki-
chintől-fogva nagyig: és lalkodal-
mot paranchola kéſzíteni hét napra
a' kert tornáczában, és az erdő-előtt,
melly királyi ékeſſéggel és kézzel
6 vala űltetve. * És fűggenek vala min-
den-felől ég-ſzínű kárpitok, vereſſek
és kékek, mellyek bíborból és veres
ſelyemből-valo kőteleken fűggenek
B vala, mellyeket elefant chontból-
valo karikákon által-vontak vala, és
márvány-kő oſzlopokról fűggenek
vala. Arany és ezűſt ágyak-is valá-
nak el-rendelve, a' ſmaragd és már-
vány-kő padimontomon: mellyet
chodás kűlőmbſéggel ékesít vala a'
7 kép-írás. * Iſznak vala pedig a' hí-
vataloſok arany pohárokból, és kű-
lőmb-kűlőmb-féle edényekbē vitet-
nek vala bé az étkek. Bort-is, a' mint

a' királyi meltóſághoz illik vala, bév-
8 ſégeſt és jót adnak vala. * És nem
vala a' ki akarattya-ellē kénſzerítene
valakit, hanem a' mint a' király vé-
gezte vala, mindenik aſztalhoz
gond-viſelőt rendelvén az ő fejedel-
mi-kőzzűl, hogy ki-ki azt venné a'
9 mit akarna. * Vaſti királyné-is lako-
dalmat ſzerze az aſzſzonyoknak, a'
palotában, a' hol Aſſvérus király ſzo-
10 kott vala lakni. * Az-okáért hetedik
napon, mikor a' király vígabb vólna,
és a' ſok ital-után-meg-hevűlt vólna
C a' bortól, meg-parancholá Maumám-
nak, és Bazatának, és Harbonának, és
Bagatának, és Abgatának, és Zetár-
nak, és Karkaſnak, a' hét komornyik-
nak, kik ſzíne-előtt ſzolgálnak vala,
11 * hogy bé-hoznák Vaſti királynét
a' király-eleibe, koronát tévén a' fe-
jére, hogy meg-mutatná minden né-
peknek és fejedelmeknek az ő ſzép-
12 ſégét: mert igen ſzép vala. * Ki nem
akara, és a' király parancholattyára,
mellyet a' komornyikok-által paran-
cholt vala, nem méltóztaték el-men-
ni. Azért meg-haraguván a' király,
és nagy búſúláſſal fel-gerjedvén, *
13 meg-kérdé a' bőlcheket, kik királyi
mód-ſzerént mindenkor nála valá-
nak, és azok tanátſából chelekeſzik
vala mindeneket, kik tudgyák vala
a' tőrvényeket és a' régiek rendelé-
14 ſét (* elsők pedig és kőzelb-valók
valának, Karſena, és Setar, és Adma-
ta, és Tarſis, és Mares, és Marſana, és
Mamukan, a' Perſák és Méduſok hét
fejedelmi, kik láttyák vala a' király
orczáját, és elsők ſzoktak vala űlni
15 utánna;) * minémű bűntetéſ-alá kel-

letnék Vasti királynét vetni, ki Assvérus parancholattyát, mellyet a' komornyikok-által parãcholt vala, nem akarta vólna meg-chelekedni? *És felele Mamukam, a' király 's a' fejedelmek hallattára: Nem chak a' királyt sértette-meg Vasti királyné, hanem mindé népeket-is, és a' fejedelmeket, kik Assvérus királynak minden tartományiban vannak. *Mert ki-hirheszik a' királyné chelekedete mindẽ aszszonyoknál, hogy meg-vessék az ő férjeket, és azt mongyák: Assvérus király meg-parãcholá hogy Vasti királyné bé-menne hozzája, és ő nem akara. *És e' példával a' Perssák és Médusok fejedelminek minden feleségi, kevésre bőchűllik a' férjek parácholatit: az-okáért mélto a' király bosszonkodása. * Ha néked tetszik, végezés mennyen ki tőled, és irattassék-bé a' Perssák és Médusok tőrvénye-szerént, mellyet által-hágni nem szabad, hogy semmi-képpen tőbbé Vasti bé ne meñyen a' királyhoz, hanem az ő országát, más vegye-el, a' ki jobb nálánál. * És ez, a' te tartományidnak egész birodalmában (melly igen széles) ki-hirdettessék, és mind nagyoknak 's mind kichinyeknek feleségi, tiszteséget tegyenek a' férjeknek. * Tetszék az ő tanátsa a' királynak, és a' fejedelmeknek; és a' király a' Mamukam tanátsa-szerént chelekedék, *és leveleket küldé országának minden tartományiba, a' mint mindẽ nemzet halhattya és olvashattya vala, külömb-féle nyelveken és bőtűkkel, hogy a' férfiak vólnának fejedelmek és nagyobbak az ő házokban; és hogy ez minden népek-kőzőtt ki-hirdetnék.

II. Rész.

EZek így meg-lévén, minekutánna az Assvérus király haragja le-chendeszedett vala, meg-emlekezék Vástiról, és a' mit chelekedett, vagy a' mit szenvedett vólna: *és mondának a' király szolgai, és az ő udvarlói: Keresteséssenek a' királynak szűz és szép leányzók, *és küldetessenek-el a' kik megszemléllyék minden tartományokbã a' szép és szűz leányzókat: és hozzák őket Súsán várasába, és adgyák azokat az aszszonyok házába Egeus komornyik keze-alá, ki gond-viselőjők és őrzőjők a' királyi aszszonyoknak: és vegyenek aszszonyi ékességet, és egyebet a' mi szükséges. *És valamelyik minnyájok-kőzzűl tetszenifog a' király szemeinek, az országollyon Vastiért. Tetszék a' királynak a' beszéd: és meg-hagyá, hogy úgy leñe a' mint mondották vala. *Egy Mardokæus-nevű Zsido férfiu vala Súsán várasában, ki Jájr fia, ki Semei fia, ki Czis fia, a' Jemini ágazattyából, *"ki el-vitetett vala Jerusalemből az időben, melyben Jekoniást a' Júda királyát Nabukodonosor a' Bábylon királya el-vitte vala, *ki gond-viselője vala az ő attyafia leányának Edissának, ki más néven Esternek hívattatik vala: és mind a' két szűléjét elveszttette vala: igen szép, és ékes ábrázatu. És midőn meg-hólt vólna az attya 's az annya, Mardokæus őtet leányává fogadá. * És mikor kihirhedett vólna a' király parancholattya, és az ő hagyása-szerént sok szép szűzek hozattatnának Súsánba, és Egeus komornyik kezéhez adatnának; Eszter-is a' tőbb leányzókkőzőtt kezéhez adaték, hogy az aszszonyok számában tartatnék. * Ki tetszék néki, és kedvet találá az ő színe-előtt. És paranchola egy komornyiknak, hogy sietne az aszszonyi ékességgel, és adná-ki néki az ő részeit, és hét igen szép leányzókat a' király házából, és mind őtet, 's mind az ő-utáña-járó leányzókat fel-ékesitené és chinyosítaná. * Ki nem akará añak meg-jelenteni az ő népét és hazáját: mert Mardokæus megparãcholta vala néki, hogy e' dologról tellyességgel halgatna: *ki naponként sétál vala a' ház tornácza-előtt, melyben a' válogatott szűzek tártatnak vala, gondgyát viselvén az Eszter egésségének, és tudni akarván mint lenne dolga. * Midőn pedig el-jőtt vólna mindenik leányzónak ideje rend-szerént, hogy bé-mennének a' királyhoz, el-végeződvén mindenek mellyek az aszszonyok ékességéhez tartoznak vala, a' tizen-kettődik hólnap elő-forga: de úgy, hogy hat hólnapig myrrha olajjal kenetnének, és más hatig neminémű festékekkel és fű-szerszámokkal élnének. * És bémenvén a' királyhoz, valamit kérnek vala az ékességhez tartozót, el-vészik vala; és a' mint nékik tetszik vala, felékesítteteve, az aszszonyok szobájá-

"4 Reg. 24. d. 15. Infr. 11. b. 4.

ból a'király kamarájába meñek vala.
* És a'ki estve bé-ment vala, reggel 14
ki-jő vala, és onnét más házba vite-
tik vala, melly Susagazi komornyik
keze-alatt vala, ki a'király ágyasinak
gond-viselőjők vala: és nem vala sza-
badsága a' királyhoz tőbbé viszsza-
meñi, hanem-ha a'király akarta vól-
na, és őtet neve-szerént parancholta
vólna el-jőni. *El-forogván pedig az 15
idő rend-szerént, kőzel vala a' nap,
mellyen Esternek, ki Abihailnak a'
Mardokæus attyafiának leánya vala,
kit ő leányává fogadott vala, bé kel-
lene menni a'királyhoz. Ki nem ke-
rese aszszonyi ékességet, hanem va-
lamiket akara Egeus komornyik a'
szűzek őrzője, azokat adá néki ékes-
ségre. Mert igen ékes vala, és hihetet-
len szépségű, mindenek szeme-előtt
kedvesnek és szerelmesnek láttatik
vala. * El-viteték azért az Assvérus 16
király kamarájába a'tizedik hólnap-
ban, melly Tebetnek hívattatik, or-
szágának hetedik esztendejében. * És 17
inkább szereté őtet a'király mind a'
tőbb aszszonyoknál, és kedvet 's ir-
galmasságot talála előtte minden
aszszonyok-főlőtt, és az ország ko-
ronáját fejére tévé, és Vasti-helyett
országoltatá őtet. * És paranchola 18
igen fő lakodalmat készíttetni min-
den fejedelminek, és szolgainak, az D
Ester házasságáért és menyegzője-
ért. És nyugodalmat ada minden tar-
tományoknak, és ajándékokat oszta
fejedelmi méltoságához-képest. * És 19
mikor másodszor kerestetnének szű-
zek és egybe-gyűjtetnének, Mardo-
kæus a' király ajtajánál űl vala: * 20
még sem jelentette vala meg Ester
hazáját, és népét, az ő parácholattya-
szerént. Mert valamit ő paranchol
vala, meg-tartya vala Ester: és min-
deneket úgy chelekeszik vala, a'mint
az időben szokott vala, mellybē őtet
kichin-korában táplállya vala. * Az 21
időben azért, melyben Mardo-
kæus a'király ajtajánál űl vala, meg-
haraguvának Bagatan és Táres a'ki-
rály két komornyiki, kik ajtón-ál-
lók valának, és a'palotának első kű-
szőbén űlnek vala: és a' király-el-
len akarának támadni, és meg-őlni
őtet. *Melly nem lőn titkon Mar- 22
dokæusnál, és mingyárt hírré tévé
Ester királynénak; és ő a'királynak
Mardokæus nevével, ki a'dolgot néki
meg-mondotta vala. * Fel-kereste- 23
ték, és fel-találtaték: és fel-akaszta-
ték mind a'kettő az akasztó-fára. És
historiába foglaltaték, és kronikába
tételék a'király-előtt.

III. Rész.

1 EZek-után Assvérus király fel-
A magasztalá Ámant az Amada-
ti fiát, ki az Agag győkeréből
vala: és az ő székét minden
fejedelmek-főlibe tévé, kik nála va-
2 lának. *És a'királynak minden szol-
gai, kik a'palotának ajtainál forgód-
nak vala, térdet hajtnak 's imádgyák
vala Ámant: mert úgy parancholta
vala nékik a'fejedelem. egyedűl Mar-
dokæus nem hajt vala térdet, se nem
3 imádgya vala őtet. * Kinek mondá-
nak a'király szolgai, kik a'palota aj-
tajánál űlnek vala: Miért te egyedűl
nem tartod-meg a'király parancho-
4 lattyát? *És midőn ezt gyakrabban
mondanák, és ő nem akarná hallani,
hírré tévék Ámánnak, meg-akarván
tudni ha meg-maradna-e az ő el-te-
kéllésében: mert magát nékik Żidó-
5 nak mődotta vala lenni. *Mellyet mi-
kor hallott vólna Áman, és nyil-
ván eszébe vette vólna hogy Mardo-
kæus nem hajtana néki térdet, sem
nem imádná őtet, igen meg-háragu-
6 vék, *és semminek tartá az egy Mar-
dokæusra kezét vetni: mert hallotta
B vala hogy Żido nemzet vólna, és in-
kább el akará veszteni a'Żidók egész
nemzetségét, kik Assvérus országábā
7 válának. *Első hólnapban (melynek
Nisan neve) Assvérus országának ti-
zen-kettődik esztendejében, sors vet-
teték az edénybe, melly Żidóúl fur-
nak mondatik, Áman-előtt, melly
napon és melly hólnapban kelletnék
meg-őlettetni a'Żidó nemzetségnek:
és a' tizen-kettődik hólnap jőve-ki,
8 melly Adarnak hívattatik. *És mőda
Áman Assvérus királynak: Vagyon
országodnak minden tartományába
C el-szélledett nép, és egy-mástól el-
oszlott, új tőrvényekkel és czeremó-
niákkal élvén, annak-főlőtte a'király
tőrvényit-is meg-vetvén. És jól tu-
dod hogy nem használ országodnak,
hogy fel-fualkodgyék a' szabadság-
9 által. * ha néked tettszik, végezd-el
hogy veszszen-el, és tíz-ezer talento-
10 mot fizetek a'kinch-tartóidnak. *Ki-
vévé azért a'király a'gyűrőt, mellyel
él vala, kezeből, és adá azt Ámánnak

az Amadati fiának az Agag nemzetségéből, a' Zidók ellenségének, * és monda néki: Az ezüſt, mellyet igérſz, tiéd légyen. a' néppel azt mivellyed a'mi tetſzik. *És elő-hívatának a'király íro-deáki az elsõ hólnapbã Niſánban, azon hónak tizen-harmadik napján: és írának, a'mint parancholta vala Áman, a'királynak minden fejedelmihez, és a'tartományok és kűlömb-kűlömb-féle nemzetségek bíráihoz, a'mint minden nemzetség olvashattya és halhattya vala a' nyelvek kűlömbsége-ſzerént, Aſſvérus király nevével: és az õ gyűrőjével bépechételtetett levelek * el-küldetének a'király poſtáitól minden tartományokba, hogy meg-ölnék és eltörlenék mind a' Zidókat, a'gyermektől-fogva a'vénig, a' kichinyeket és aſzſzonyokat, egy napon, az-az, tizẽharmadik napján a' tizen-kettődik hónak, melly Adarnak hívattatik, és azoknak javait el-ragadoznák. *A'levelek ſommája pedig ez vólt, hogy minden tartományok tudnák, és elkéſzűlnének a'meg-mondott napra. *Sietnek vala a'poſták, kik el-küldettek vala, a'király parancholattyát bétellyesíteni. És mindgyárt fenn függe Súſánban a'parancholat, a' király és Áman lakodalmat tartván, és minnyájan a' Zidók kik a' várasban valának, sírván.

IV. Rész.

MEllyeket mikor meg-hallott vólna Mardokæus, meg-ſzaggatá ruháit, és zákba öltözék, hamut híntvén fejére: és az útzán a'váras közepett nagy ſzóval kiált vala, ſzívének keſerűſégét mutatván, *és azzal a'jajgatáſſal mind a'palota ajtajáig menvén. Mert nem vala ſzabad, zákba öltözötnek a' király udvarába menni. *Minden tartományokban-is, városokbã, és helyeken, a'mellyekre a'király kegyetlẽ végezéſe el-jutott vala, nagy keſergés vala a' Zidóknál, bőjtölés, jajgatás, és ſirás, ſokã zakkal és hamuval élvén ágy-helyett. *Bémenének pedig az Eſter leányzói és komornyiki, és hírré tévék õ-néki. Mellyet halván meg-rettene: és ruházatot küldé, hogy el-vévén a' zákot, fel-öltöztetnék õtet: mellyet nem akara el-venni. *És ſzóllítván Atak komornyikot, kit a'király ſzolgáúl adott vala néki, meg-parãcholá néki hogy Mardokæushoz menne, és értené-meg tőle miért chelekedné azt. *És ki-mévén Atak, a'váras útzáján a' palota ajtaja-elõtt-álló Markodæuſhoz méne: *ki meg-jelenté néki mind a'mik tőrténtek vala, mi módõ igérte vólna Áman, hogy a'király kincheibe a' Zidók haláláért ezüſtöt vinne. * a'parancholatnak maſſát-is, melly Súſánban függ vala, néki adá, hogy meg-mutatná a'királynénak, és íntené őtet, hogy bé-menne a'királyhoz, és könyörgene néki az õ népeért. *Viſzſza-menvén Atak, hírré tévé Eſternek mind, a'miket Mardokæus mondott vala. *Ki meg-felele néki, és meg-hagyá hogy meg-mõdaná Mardokæuſnak: *Miñyájan a'király ſzolgai, és az õ birodalma-alatt-valo mindẽ tartományok tudgyák, hogy akár férfiu, 's-ákar aſzſzony, ha hívatlan a' király belsõ pitvarába mégyen, mindẽ halladék-nélkűl azoñal megöletteſſék: hanem-ha né-talám a'király az arany veſzſzőt nyújtya reája a'kegyelemnek jeléjűl, és úgy élheſſen. En azért mi-képpen mehetek-bé a'királyhoz, ki már harmincz nap nem hívattattam hozzája? *Mellyet midőn hallott vólna Mardokæus, *iſmég űzene Eſternek, mondván: Ne véllyed hogy chak a'lelkedet ſzabadítod-meg, mivelhogy a'király házában vagy mindẽ Zidók-fölött: *mert ha moſt halgatſz, más alkolmatoſſággal ſzabadíttatnak-meg a' Zidók: és te, és az atyád háza, el-veſztõk. És ki tudgya, ha nem azért jutottál a' birodalomhoz, hogy illy időre kéſzíttetnél? *És iſmég ez igéket űzené Eſter Mardokæuſnak: *Eredgy, és gyűjts-egybe mind a' Zidókat, kiket Súſánban találſz, és imádkozzatok érettem. Ne egyetek, ſe ne igyatok három nap, és három éjjel: én-is az én ſzolgálóimal haſonló-képpen bőjtölök, és az-után hívatlan bé-megyek a' királyhoz, a' törvény-ellen chelekedvén, és magamat halálra és veſzedelemre adván. *El-méne azért Mardokæus, és meg-chelekedé mind, a' miket Eſter parancholt vala néki.

V. Rész.

HArmadik nap pedig Eſter királyi ruhákba öltözék, és meg-álla a' királyi háznak pitvarában, melly belől a'ki-

rály palotája-ellenében vala : amaz pedig az ő királyi székiben ül vala a' palotának gyülés-házában a' ház ajtaja-ellenében. *És mikor látta vólna 2
Estert a' királynét állani, tetszék szemeinek, és reája nyújtá az arany vesszőt, mellyet kezében tart vala. Ki oda járúlván, meg-chókolá az ő 1
vésszeje végét. *És monda néki a' király: Mit akarsz Ester királyné? mi- 3 A
chóda a' te kérésed? ha szintén az ország fél részét kéred-is, meg-adatik 2
néked. *Amaz pedig felele: Ha tetszik 4
a' királynak, kérlek, hogy jöj hozzám B
ma, és Áman veled, a' lakodalomba mellyet készítettem. *És mingyárt 5
mõda a' király: Hijátok hamar Amãt, 3
hogy engedgyen az Ester akarattyának. El-menének azért a' király és Áman a' lakodalomba, mellyet nékik a' királyné készített vala. *És monda 6
néki a' király, minek-utánna bort béven ivott vólna: Mit kérsz hogy adassék néked? és mi dologért könyörgesz? ha szintén országomnak fél részét kéred-is, meg-nyered. *Kinek 7
felele Ester: Az én kérésem, és könyörgósim ezek: *Ha kedvet találtam a' 8
király színe-előtt, és ha a' királynak tetszik hogy meg-adgya nékem a' miért könyörgők, és az én kérésemet C
bé-tellyesíttse: jöjön-el a' király és Áman a' lakodalomba mellyet nékik készítettem, és hólnap meg-jelentem akaratomat a' királynak. * Ki-méne 9
azért Áman a' napon vígan és jó kedvel. És midőn látta vólna Mardokæust a' palota ajtaja-előtt ülni, és hogy nem chak fel nem kőlt vólna előtte, de még chak meg sem mozdúlt vólna ülő helyéből, igen meg-haraguvék: *és nem tettetvén a' haragot, viszszatérvén a' házába, hozzája hívá barátit, 10
és a' feleségét Záreſt: *és meg-beszélé nékik gazdagságának nagy-voltát, 11
és fiainak seregét, és minémű dicső-séggel mindẽ fejedelmi és szolgai-főlőtt magasztalta vólna őtet fel a' király. *És ezek-után monda: Ester 12
királyné sem hívott senkit egyebet a' lakodalomba a' királlyal, én-kivűlem: D
kinél hólnap-is a' királlyal ebédlem. *És noha mind ezek meg-vannak, azt 13
alítom hogy semmi nincsen, valamíg látom a' Zidó Mardokæust a' király ajtaja-előtt ülni. * És felelének néki 14
Záres a' felesége, és a' többi baráti: Chináltass egy magas gerẽdát ötven kő-

nyöknyi magassat, és mond-meg reggel a' királynak hogy függesztessék reája Mardokæus, és úgy vígan mégy a' királlyal a' lakodalomba. Tetszék néki a' tanács, és egy magas kereszt hagya chináltatni.

VI. Rész.

AZon éjjel nem alhaték a' király, és elő hagyá hozni a' históriákat, és az előbbi idők kronikáit. Mellyek midőn előtte olvastatnának, *jutának arra a' helyre a' hol meg vala írva, mi módó hírré tette vólna Mardokæus, Bagatan és Táres komornyikok inchelkedésit, kik Assvérus királyt meg akarták ölni. *Mellyet mikor hallott vólna a' király, mõda: Ezért a' hívségért michoda tiszteletet és jutalmat vőtt Mardokæus? Mondának néki a' szolgai és udvárlói: Tellyességgel semmi jutalmat nem vőtt. * És mingyárt monda a' király: Ki vagyon a' pitvarbã? Áman pedig a' királyi háznak belső pitvarába ment vala, hogy súgallana a' királynak, és meg-parancholná, hogy Mardokæust fel-függesztenék az akasztó-fára melly néki készíttetett vala. *Felelének a' szolgák: Áman áll a' pitvarban. És monda a' király: Jőjön-bé. * És mikor bément vólna, monda néki: Mit kell az emberrel chelekedni, kit a' király tisztelni kíván? Áman pedig gondolván szívében, és alítván hogy senkit mást a' király nem akarna tisztelni hanem chak őtet, * felele: Az embert, kit a' király tisztelni kíván, * fel kel öltöztetni királyi ruhába, és a' király nyerge-alá-valo lóra ültetni, és fejére teńi a' királyi koronát, és a' királyi fejedelmek * és a' fő emberek-kőzzűl az első tartsa añak lovát, és a' város útzáján járván kiáltson, és mondgya: Igy tiszteltetik, valakit a' király tisztelni akar. *És monda néki a' király: Siess, és vévén a' ruhát és a' lovat, chelekedgyél, a' mint szóllottál, a' Zidó Mardokæussal, ki a' palota ajtaja-előtt ül. Meg-lássd hogy semmit azokban, a' miket szóllottál, el ne hadgy. *Vévé azért Áman a' ruhát és a' lovat, és fel-öltöztetvén Mardokæust a' város útzáján, és a' lóra ültetvén, előtte mégyen vala, és kiáltya vala: E' tiszteletre mélto, valakit a' király tisztelni akar. *És viszsza-téré Mardokæus a' palota ajtajához: és Áman siete há-

zába menni, keſeregve 's bé-burított
fővel: *és meg-mondá a' feleſégének 13
Záreſnek, és a' barátinak, mind a' mik
tőrténtek vólna rajta. Kinek feleléné-
nek a' tanátſa-béli bőlchek, 'ſ a' feleſé-
ge: Ha Mardokæus Żidó magból-va-
ló, a' ki-előtt el kezdettél eſni, nẽ ál-
hatſz ellene, hanẽ el-eſel előtte. *Még 14
azok ſzólván, el-jővének a' király ko-
mornyiki, és hamar kénſzeríték őtet
a' királynétól kéſzíttetett lakoda-
lomba menni.

VII. Rész.

BÉ-méne azért a' király és Áman, 1
hogy innának a' királynéval. *És A
mőda néki a' király máſod nap-is, 2
minek-utánna a' bortól meg-hevűlt
vólna: Michoda kéréſed Eſter, hogy
meg-adaſsék néked? és mit akarſz
hogy légyẽ? ha ſzintén orſzágomnak
felét kéred-is, meg-nyered. *Kinek ő 3
felele: Ha kedvet találtam előtted ô
király, és ha néked tetſzik, engedd-
meg életemet, a' mellyért kőnyőr-
gők, és népemet, a' kiért eſedezem.
*Mert el-adattúk én 's az én népem, 4
hogy meg-rontaſsúk, őletteſsünk, és
el-veſzſzünk. És ám bár ſzolgáúl, és
ſzolgálóúl adattatnánk-el; tűrhető B
gonoſz vólna, és nyögvén halgatnék:
moſt pedig mi ellenſégünk az, a' kinek
kegyetlenſége a' királyra hárólik. *És 5
felelvén Aſſvérus király, monda: Ki-
choda az, és michoda hatalmú, hogy
ezeket merje chelekedni? *És monda 6
Eſter: A' mi leg-gonoſzb ellenſégünk
'ſ gyűlőlőnk ez az Áman. Mellyet ő
halván, mindgyárt el-réműle, a' ki-
rály 's a' királyné ábrázattyát nẽ ſzẽ-
vedhetvén. *A' király pedig meg-ha- 7
raguván fel-kele, és a' lakodalom he-
lyéről, a' fakkal bé-űltetett kertbe
méne. Áman-is fel-kele hogy kőnyő- C
rögne Eſter királynénak a' lelkeért,
mert érté hogy a' királytól gonoſz
kéſzíttetett vólna néki. * Ki mikor 8
meg-tért vólna a' fákkal bé-űltetett
kertből, és a' lakodalom helyére mẽt
vólna, találá Ámãt az ágyra borúlva,
mellyẽ Eſter fekſzik vala, és monda: D
A' királynét-is meg-akarja ſzeplőſí-
teni jelẽ-létembẽ házábã. Még ki ſem
ment vala az ige a' király ſzájából, és
azoñal bé-fődék orczáját. *És monda 9
Harbona eggyik a' komornyikok-
kőzzűl, kik a' király ſzolgálattyában
valának: Ihol a' fa, mellyet Mardokæ-
uſnak chinált, ki a' királyért ſzóllott,
Áman házában áll, őtvẽ ſigni magas.
Kinek monda a' király: Akaſzſzátok
arra őtet. *Fel-akaſztaték azért Áman 10
a' Mardokæuſnak chinált akaſztó-fá-
ra: és a' király haragja meg-ſzűnék.

VIII. Rész.

AZon nap Aſſvérus király Eſter ki- 1
rálynénak adá Ámáñak a' Żidók A
ellenſégének házát, és Mardokæus
a' király eleibe méne. Mert meg-vallá
néki Eſter, hogy az attyának báttya
vólna. * És vévé a' király a' gyűrőt, 2
mellyet Ámantól el-vétetett vala, és
Mardokæuſnak adá. Eſter pedig fővé
tévé Mardokæuſt a' házán. * Ezekkel 3
ſem elégedvén, a' király lábaihoz
eſék, és síra, és ſzólván néki kőnyőr-
ge, hogy az Ágági Ámã gonoſſágát,
és igẽ gonoſz találmányit, mellyeket
a' Żidók-ellẽ gondolt vala, ſemmivé té-
tetné. * Amaz pedig a' ſzokás-ſzerént 4
az arány pálczát ki-nyújtá kezével,
melly a' kegyelẽ jelét mutattya vala,
és ő fel-kelvén eleibe álla, *és mõda: 5
Ha tetſzik a' királynak, és ha kedvet
találtã előtte, és kőnyőrgéſem nem
lattatik ellene lenni, kérem, hogy új
levelekkel, Ámáñak a' Żidók inchel-
kedőjének és ellenſégének régi leve- B
lei, mellyekkel őket parãcholta vala
a' királynak minden tartományiban
el-veſzni, változtaſſanak-meg. *Mert 6
hogy tűrhetem a' népem halálát és ő-
léſét? *És felele Aſſvérus király Eſter 7
királynénak, és a' Żidó Mardokæuſ-
nak: Az Ámán házát Eſternek enged-
tẽ, és őtet kereſztre akaſztattã, mivel
kezét merte vetni a' Żidókra. *Azért 8
írjatok a' Żidóknak, a' mint néktek
tetſzik, a' király nevével, meg-pecsé-
telvén a' leveleket gyűrőmmel. Mert
ſzokás vala, hogy a' leveleknek, mel-
lyek a' király nevével kűldettetnek C
vala, és gyűrőjével valának pecsétel-
ve, ſenki ne merne ellene-mondani.
* És elő-híván a' királynak levél 's 9
kőnyv-íróit, (vala pedig a' harmadik
hónak ideje, melly Sibáñak nevezte-
tetik) añak huſzon-harmadik napján,
levelek írattatának, a' mint Mardo- D
kæus akarta, a' Żidókhoz 's a' fejedel-
mekhez, és a' tiſzt-tartókhoz, és bí-
rákhoz, kik a' ſzáz huſzon-hét tarto-
máñak Indiától-fogva Szerechen-or-
ſzágig gőgyát viſelik vala; mindenik
tartomáñak és népnek nyelve és bő-
tűje-ſzerént, és a' Żidóknak, a' mint
olvashattyák és halhattyák vala. *És 10

a' levelek, mellyek a' király nevével kűldetnek vala, az ő gyűrőjével pechételve valának, és el-kűldeténck a' lovas-poſtáktól: kik, minden tartományba el-nyargalván, a' régi leveleknek új hírekkel veñek eleit. *Kiknek meg-parãcholá a' király, hogy a' Żidókhoz mennének mindẽ várasba, és egybe-gyűlni parãcholnák, hogy óltalmaznák életeket, és mindẽ ellẽſégeket, feleſégekkel és gyermekekkel és mindẽ házokkal meg-ölnék, és el-tőrlenék, és azok prædáit él-ragadoznák. *És egy nap rendelteték a' boſzſzu-állára mindẽ tartománybã, az-az, a' tizen-kettődik hónak Adarnak tizen-harmadik napja. *És ſoñája a' levélnek ez vólt, hogy minden földeken és népeknél, kik Aſſvérus király birodalma-alatt valának, tudva leñe, hogy kéſzek vólnának a' Żidók boſzſzút állani az ő ellenſégeken. *És ki-menének gyors lovas-poſták, elvívén a' követſégeket, és a' király parancholattya fenn függe Súſánban. *Mardokæus pedig a' palotából, és a' király ſzíne-elől ki-mévén, a' királyi rukákbã fénlik vala, tudn' illik, kék, és ég-ſzínűekben, arany koronát viſelvén a' fején, és ſelyem 's bárſony paláſtba őltőzve. És az egéſz város vigada, és őrűle. * A' Żidóknak pedig új világoſſágok láttaték támadni, őrömők, tiſzteletek, és vigaſſágok. *Minden népeknél, váraſokbã, és tartományokbã, valahová a' király parãcholati jutának, chodálatos vigaſág, jó lakás és lakodalom, és iñep nap lőn: el-annyira hogy ſokan az egyéb-féle nemzetſég és vallás-béliek, az ő vallåſokra és czeremoniájokra állanának. Mert a' Żidó névnek nagy félelme ſzállott vala mindenekre.

IX. Rész.

AZ-okáért a' tizẽ-kettődik hónak, mellyet már az-előtt Adarnak hívattatni módottűk, tizẽ-harmadik napján, mikor minden Żidóknak veſzedelẽ kéſzíttetik vala, és azok ellẽſégi vért ſzőjuhoznának, meg-fordúlván a' dolog, a' Żidók kezdének felsők lenni, és boſzſzújokat állani az ellẽſégekẽ. *És egybe-gyűlének mindẽ váraſokbã, falukbã, és helyekben, hogy ki-nyújtanák kezeket az ő ellẽſegek 's űldőzőjők-ellẽ. És ſenki nem mere ellenek állani, mivelhogy minden népeket az ő nagy-vóltoknak félelme által-hatott vala. *Mert a' tartományok birái-is, és fejedelmi, és tiſzt-tartói, és mindẽ méltóſág, mellyek mindẽ helyekẽ és dolgokbã elől-járó vala, fel-magaſztallyák vala a' Żidókat Mardokæuſtól-valo féltekbe: *kit értettek vala a' palota fejedelmének és hatalmaſnak leñi; és az ő nevének híre nevekedik vala naponként, és mindenek ſzájábã forog vala. * Megverék azért a' Żidók ellẽſégőket nagy chapáſſal, és meg-ölék őket, meg-fizetvén azoknak a' mit nékik akartak vala mivelni: *el-añyíra hogy Súſánban-is öt-ſzáz férfiat ölnének-meg, az Agagíta Ámánnak a' Żidók ellẽſégének tíz fiain-kivűl: kiknek ez nevek: *Farſandata, és Delfon, és Eſfata, * és Forata, és Adália, és Arídata, * és Fermeſta, és Aríſai, és Aridai, és Jézata. * Kiket mikor meg-ölték vólna, a' marhájok prædáit nẽ akarák illetni. * És azok ſzáma, kik meg-ölettettek vala Súſánban, mingyárt a' királyhoz viteték. *Ki mõda a' királynénak: Súſán váraſában öt-ſzáz férfiat öltek-meg a' Żidók, és Ámáñak tíz fiait: minémű öldőkléſt véled hogy chelekeſznek mindẽ tartománybã? Mit kivánſz többet, és mit akarſz hogy chelekedteſſem? *Kinek felele amaz: Ha tetſzik a' királynak, adaſsék hatalõ a' Żidóknak, hogy a' mint ma chelekedtek Súſánban, úgy chelekedgyenek hólnap-is, és Ámánnak tíz fiait függeſzſzék akaſztó-fákra. *És meg-parancholá a' király hogy úgy lenne. És mingyárt Súſánbã feñ-függe a' parãcholat, és Ámánnak tíz fia fel-akaſztaték. *Egybe-gyűlvén a' Żidók Adar havának tizẽ-negyedik napján, meg-ölletteték Súſánban három-ſzáz férfi: és azok marhája el nem prædáltaték tőlők. *De minden tartományban-is, mellyek a' király birodalma-alatt valának, az ő életekért fel-támadának a' Żidók, meg-ölvén az ő ellenſégeket és űldőzőjőket: el-annyíra, hogy hetven-öt ezerre telnének a' meg-ölettettek, és ſenki az ő márhájokba ſemmit nem illetne. * Adar hólnapnak pedig tizẽ-harmadik napja, mindeneknél az öldőkléſre első vólt, és a' tizen-negyedik napján ſzűnének-meg az öldőkléſtől. Mellyet innepnek rendelének, hogy azon minden időben az-után jó-lakáſt, örömet, és lakodalmokat ſzerzenének. * Azok pedig kik Súſán váraſában az öldőkléſt chelekedték vala; azon hólnapnak tizen-harmadik, és tizen-negyedik napján chelekedék az öldőkléſt: tizen-

Eſth. 9.

tizen-ötödik napján pedig meg-szűnének az öldöklésttől. És azért azon napot rendelék jó-lakás és vígaság innepének.*Azok pedig a'Żidók, kik 19 kerítés-nélkűl-valo várasokbã és falukban laknak vala, Adar havának tizen-negyedik napját rendelék lakodalom és öröm napjának, úgy hogy vígadgyanak azon, és kűldgyenek egy-másnak a' lakodalomból és étkekből-valo részeket.*Meg-írá azért 20 Mardokæus mind ezeket, és irásba foglalván el-kűldé a'Żidóknak, kik a' királynak mindẽ tartományibã laknak vala, mind a'közel 's mind a'távúl-valóknak, *hogy Adar havának 21 tizẽ-negyedik és tizen-ötödik napját innep-gyanánt vennék-bé, és az esztendö forgásában-is mindenkor böchűlletes tisztelettel iñeplenék:*mert 22 azokon a'napokõ állottak boszszút a' Żidók az ö ellenségekẽ, és a'siralom 's a'bánat, vígaságra és örömre fordúltak; és hogy azok vigaság és jó lakás napjai lennének, és kűldenének egymásnak étkekből-valo részeket, és a' szegényeknek ajándékotskákat adnának. *És bé-vévék a'Żidók tiszteletes rend-tartásúl mind a' miket az 23 időben kezdettek vala chelekedni, és a'miket Mardokæus parancholt vala levelek-által hogy meg-lennének. *Mert Áman az Amadati fia az Agag 24 nemzetségéből, a' Żidok ellensége és gyűlölője, gonoszt gondolt ellenek, hogy meg-ölné őket, és el-törlené: és furt vete, melly a' mi nyelvűnkön sorsnak magyaráztatik. * És az-után 25 bé-méne Ester a' királyhoz, könyörögvén hogy az ö igyekezeti, a'király levelei-által semmivé lennének: és a' gonosz, mellyet a'Żidók-ellẽ gödolt vala, fejére térne. Végezetre mind magát 's mind a'fiait keresztre fűggeszték, *és az időtől-fogva azok a'na- 26 pok neveztetnek furimnak, az-az, sorsnak: azért hogy a'fur, az-az a'sors, az edénybe vettetett vólt. És mind a' mik löttek, e'levélbe, az-az, e'könyvbe foglaltattak-bé: *és a'miket szen- 27 vedtek, és a'mik az-után meg-változtak, magokra és magvokra vévék a' Żidók, és mind azokra, kik az ö vallásokhoz akartak foglaltatni, hogy senkinek ne légyẽ szabad e'két napot innepléſ-nélkűl el-mulatni: mellyeket az írás bizonyít, és bizonyos idők kiváñak mindẽ esztẽdőknek forgásábã.

28 *Ezek a'napok, mellyeket soha sem̃i feledékenség el nem töröl: és minden nẽzetségek-szerént az egész világon- D valo tartományok mind meg-űllyenek: és ninch chak egy váras-is, melyben a'furim, az-az, a'sors napjai, meg ne tartassanak a' Żidóktól, és az ö nẽzetségektől, melly ezekre a'cze- 29 remoniákra köteles.*És irának Ester királyné az Abihail leánya, és a'Żidó Mardokæus, más levelet-is, hogy ez-után mindẽ szorgalmatossággal ez a' 30 nap iñepnek rẽdeltetnék.*és el-kűldének mindẽ Żidókhoz, kik Assvérus király száz huszon-hét tartományibã laknak vala, hogy békeségek leñe, 31 és bé-fogadnák az igasságot, *meg-tartván a'Sors-napjait: és bizonyos időben öröm̃el meg-űllenék: a' mint rẽdelték vala Mardokæus és Ester, és fel-fogadák, hogy meg-tartanák, ők, és az ö magvok, a'bőjtöket, és kiáltá- 32 sokat, és a'Sorsok napjait, * és mindeneket, mellyek e'könyvnek, melly Esternek hívattatik, historiájában foglaltatnak.

X. RÉSZ.

1 A Assvérus király pedig az egész földet és a' tengernek mindẽ szigetit adózókká té- 2 vé: *kinek erőssége és birodalma, és méltosága 's dichősége, mellyel fel-magasztalta Mardokæust, meg-írattanak a' Médusok és Persák 3 könyveiben: * és mi módon a' Żidó nẽzetségből-valo Mardokæus második vólt Assvérus király-után: és nagy a'Żidóknál, és kedves az ö attyafiainak sokaságánál, javát keresvén az ö népének, és azokat szólván mellyek az ö magvának békeségéhez tartoznának.

A'mellyek a'Żidóban vannak, híven ki-írtam. Ezeket pedig, mellyek következnek, a'Vulgáta editióbã találtam írva, mellyek a'Görög nyelvbẽ és bötűkbẽ foglaltatnak: és azon-közben a'könyvvégében vólt meg-írva ez a'rész: mellyet a'mi szokásunk-szerént obélussal, az-az, nyársal jegyeztűnk-meg.

4 * És monda Mardokæus: Az Istentől 5 löttek ezek.*Emlekezém ugyan-ezeket-jegyző álmomról, mellyet láttã 6 vala: és azokbã sem̃i el nem múlt.*A' kichin kút, melly folyó-vízzé nevekedék, és világossággá, és nappá változék, és igẽ sok vizekké árada; az Ester, kit a'király feleségűl vőn, és aka-

rá hogy királyné lenne. *A' két sárkány pedig; én vagyok, és Ámán.*A' nemzetségek, kik egybe gyűltek vala; azok, kik el igyekezték tőrleni a' Zidók nevét. *Az én nemzetségem pedig; az Israël, ki az Úrhoz kiálta, és meg-szabadítá az Úr az ő népét: és meg-mente minket minden gonosztól, és nagy jegyeket és chodákat tőn a' Pogányok-között:*és meg-parácholá hogy két sors leńe, eggyik az Isten Népeé, és a' másik mindé Pogányoké. *És elő-jőve mind a' két sors attól az időtől-fogva el-rendeltetett napra az Isten-eleibe mindé nemzetségeknek: *és meg-emlekezék az Úr az ő népéről, és könyörűle az ő örökségén.*És meg-tartatnak azok a' napok Adar havában, azon hónak tizen-negyedik és tizen-ötödik napján, minden szorgalmatossággal és örömmel az egybe-gyűlt népnek gyűlekezetiben, az-után Israël népének minden nemzetségében.

XI. Rész.

NEgyedik esztendőben, Ptolomæus és Kleópatra országolván, Dositæus, ki magát Papnak és a' Levita nemzetségből-valónak mongya vala, és az ő fia Ptolomæus, hozák e' furim levelét, mellyet mondának hogy megmagyarázott vólna Lysímakus a' Ptolomæus fia Jerusalemben.

Ez a' kezdet-is a' Vulgáta editióbã vala, mellyſem a' Zidóban, ſem valamelly magyarázóban nem találtatik.

* Második esztendőben, a' nagy Artaxerxes országolván, Nisan havának első napján, álmot láta Mardokæus a' Jaíri fia, ki Semei fia, ki Czis fia vala, Benjamin nemzetségéből: *Zidó ember, ki Súsán várasában lakik vala, fő-ember, és a' királyi udvarnak első-között. * "Vala pedig a' foglyok-közzűl, kiket el-vitt vala Nabukodonosor a' Bábylon királya Jerusalemből Jekoniással a' Júda királyával: *és ez vólt az ő álma: Jelenének szózatok és zörgések, és menydörgések, és föld-indúlások, és zúrzavar a' földön: * és ímé két nagy sárkányok, és készek egy-más ellen a' harczra. * Mellyeknek kiáltására minden nemzetségek fel-indúlának, hogy hadakoznának az igazak nemzetsége-ellen.*És az, a' setétségnek és veszedelemnek, a' háborúságnak és szorongatásnak napja vala, és igen nagy félelem a' földön. * És megháborították az ő veszedelmétől-félő, és a' halálra készíttetett igazaknak nemzetsége. *És az Istenhez kiáltának: és azok kiáltozván, egy kis kút igen nagy folyó-vízzé nevekedék, és igen sok vizekké árrada.*Világosság és nap támada-fel, és az alázatosok fel-magasztaltatának, és meg emésztek a' dichőségeseket. * Mellyet midőn látott vólna Mardokæus, és felkőlt vólna az ágyból, gondolkodik vala mit akarna az Isten mivelni: és igen elméjében tartá, kívánván tudni mit jelentene az álom.

XII. Rész.

AZ időben pedig a' király palotájában lakik vala, Bagatával és Tárával a' király komornyikival, kik a' palota ajtón-állói valának.*És mikor értette vólna az ő gondolattyokat, és igyekezeteket szorgalmatosbã általlátta vólna, eszébe vévé hogy Artaxerxes királyra igyekeznének kezeket vetni, és hírt tőn arról a' királynak. * Ki mind a' kettőt megkérdeztetvén, mikor meg-vallották vólna, halálra viteté őket. *A' király pedig a' mi történt vala, bé-írá a' kronikába: de Mardokæus-is meg-írá e' dolognak emlekezetit. *És meg-parancholá a' király néki, hogy az udvari palotában laknék, ajándékokat adván néki a' dolognak meg-jelentéséért. *Ámán pedig az Amadati fia bugæus, igẽ dichőséges vala a' király előtt, és ártani akara Mardokæusnak és az ő népének, a' király két komornyikjáért, kik meg-ölettettek vala.

Eddig az elől-járo beszéd.

A' mellyek következnek, azon a' helyen valának, a' hol írva vagyon a' könyvben,

Es el-ragadozák azoknak javait, vagy marháit.

Mellyeket chak a' Vulgáta editióban találtunk.

A' levél másia pedig ez vólt.

XIII. Rész.

ARtaxerxes a' nagy király Indiától-fogva Szerechen-országig, száz huszon-hét tartományok fejedelminek, és hadnagyinak, kik az ő birodalma alatt vannak, köszönetit. *Midőn sok nemzetségeknek parancholnék, és az

Sup. 2. d. 21. & 6. a. 2.

"4 Reg. 24. d. 15. Sup. 2. a. 6.

egész világot birodalmam-alá hajtottam vólna, semmi-képpen nem akartam a' hatalmasságnak nagy-vóltával gonoszúl élni, hanē kegyelmességgel és szelídséggel bírni az alattam-valókat, hogy mindē rettegés-nélkūl életeket chendeségbē múlatván, mindē halando emberektől kívántatott békeségben lennének. *Meg-kérdezvén pedig tanátsimtól, mi módon tellyesedhetnék-bé az, egy Áman-nevū, ki bőlcheséggel és hívséggel a' többit felyūl-halladgya vala, és a' király-után második vala, *meg-jelenté nékem, hogy az egész föld kerekségén egy nép vólna el-szélledve, melly új törvényekkel élne, és mindē nemzetségeknek szokása-ellen chelekedvén, a' királyok hagyáſit meg-vetné, és mindē nēzeteknek eggyességét viszsza-vonyásával fel-bōtaná. *Mellyet midőn meg-értettūnk vólna, látván hogy az egy pártos nemzetség minden-némū emberek-ellē gonosz tōrvényekkel élne, és a' mi hagyáſink-ellen járna, és háborgatná az alattunk-valo tartományoknak békeségét és éggyességét; *meg-hattuk, hogy valakiket Áman, ki mindē tartományoknak gond-viselője, és második a' király-után, és kit atyánk-helyett tiszteliūnk, meg-mutat, azok feleségekkel-eggyūtt és gyermekekkel el-tōrōltessenek az ō ellēségektől, és senki rajtok ne kōnyōrūlyōn, e' jelen-valo esztendőnek tizen-kettődik havának Adarnak tizen-negyedik napján: *hogy a' gonosz emberek egy napon poklokra alá-szálván, adgyák-meg birodalmunknak békeségét, mellyet meg-háborítottak vala.

Eddig a' levél mássa.

A' mellyek következnek, az-után találtam irva, a hol ezt olvassuk.

És el-menvén Mardokæus, meg-chelekedé mind a' miket Ester parancholt vala néki.

Mindazáltal a' Zidóban ninchenek, és egy magyarázónál sem találtatnak.

*Mardokæus pedig kōnyōrge az Urnak, meg-emlekezvén minden ō chelekedetiről, és mōda: *Uram Urā mindenhato Király, mert mindenek a' te birodalmodbā vannak helyheztetve, és ninch a' ki a' te akaratod-ellē álhasson, ha el-tekélled meg-szabadítani Israëlt. *Te teremtetted az eget és a' földet, és valami az ég kerekségében foglaltatik. *Mindeneknek Ura vagy, és ninch a' ki ellene-állyon Fölségednek. * Mindeneket ismérsz, és tudod, hogy nem kevélységből 's boszszúságból, sem valami dichōség kívánásból chelekedtem azt, hogy nem imadnám a' kevélységes Amāt (*mert az Israël szabadúlásaért ōrōmest az ō lábai nyomdokit-is kész vólnék meg-chókolni,) *hanem féltem hogy az én Istenem tiszteletit emberre ne hárítanám, és hogy senkit ne imádnék az én Istenem-kivūl. * És most Urā királyom Abrahám Istene, kōnyōrūlly a' te népeden, mert el akarnak minket az ellenségink veszteni, és ōrōkségedet el-tōrleni. *Ne útáld-meg a' te részedet, mellyet Egyiptusból váltottál-meg magadnak. *Halgasd-meg kōnyōrgésemet, és légy-kegyelmes a' te sorsodnak és kōtelednek, és fordíts ōrōmre siralmúnkat, hogy élvén dichérjūk Uram a' te nevedet, és a' téged dichérōk szaját bé ne dugjad. *Az egész Israël-is egyenlō elmével és kōnyōrgéssel kiálta az Úrhoz, mivelhogy bizonyos halál kōvetkōzendō vala reájok.

XIV. Rész.

ESter királyné-is az Úrhoz folyamodék, félvén a' veszedelemtől, melly elōtte vala. * És mikor le-tette vólna a' királyi ruhákat, síráshoz és kesergézhez-illendō ōltōzeteket vōn magára, és a' kūlōmb-kūlōmb-féle kenetekért, hamuval és sárral tōlté-bé a' fejét, és az ō testét bőjtōkkel alázá-meg: és minden helyeket, mellyeken az-elōtt vígadni szokott vala, haja szaggatásával meg-tōlte. *És kōnyōrōg vala az Israël Urának Istenének, mōdván: Én Urā, ki egyedūl vagy mi királyūk, segélly-meg engem egyedūl-lévōt, és kinek te-kivūled senki más segétője ninchē. *Az én veszedelmem kezeimben vagyō. *"Hallottā az atyámtól, hogy te Urā el-választottad vólna Israëlt minden Pogányok-kōzzūl, és az atyáinkat minden ō elejek-kōzzūl, hogy ōrōk ōrōkségūl bírnád, és úgy chelekedtél vélek a' mint szóllottál. * Vétkeztūnk színed-elōtt, és azért adtál minket ellēségink kezeibe: *mert tiszteltūk azok istenit. Igaz vagy Uram: *és most nem elég nékik, hogy igen kemény szolgálattal nyomnak-el minket, hanem az ō kezek erejét, "Deut. 4. a. 3.

a'bálványok hatalmának tulajdonítván,*meg-akarják változtatni igéretidet, és el-tőrleni a' te őrökségedet, és bé-dugni a'téged-dícsérők szaját, és el-óltani a'te templomod és óltárod dicsőségét, *hogy fel-nyissák a' Pogányok szaját,és dícsérjék a' bálványok erejét, és hirdessék a' testi királyt őrökké. * Ne add Uram a'te királyi pálczádat azoknak,a'kik ninchenek, hogy ne nevessenek a' mi romlásunkon: hanem fordíts reájok az ő tanátsokat; és azt, a'ki rajtunk kezdett kegyetlenkedni, veszesdel. *Emlekezzél-meg Uram,és mutasd-meg magadat nékünk a'mi háboruságunk idején, és adgy nékem bátorságot Uram,istenéknek és minde hatalmasságoknak királya: *adgy ékes beszédet az én számba az oroszlány színe-előtt,fordíts az ő szívét a' mi ellenségünknek gyűlőlségére, hogy ő-is el-vesszen, és a' többi-is kik véle eggyeznek. * Minket pedig szabadíts-meg a' te kezeddel,és szegély-meg engem, kinek semmi más segétsége ninch,hanem chak te,Urā, ki mindeneknek túdója vagy, * és tudod hogy gyűlőlőm a' hamisság dicsőségét,és útálom a'környűl-metéletleneknek, és minden idegennek ágyas-házát.*Te tudod szükségemet, hogy gyűlőlőm a' kevélységnek, és az én dicsőségemnek jelét, melly a' fejemen vagyon az én mutagatásom napjain, és útálom azt mint a'havi-vérben-valónak ruháját, és hogy nē viselem az én halgatásom napjain,*és hogy nem őttem az Áman asztalánál, sem nem tetszett nékem a'király lakodalma,és hogy nē ittam az áldozatok borát: * és hogy soha nem vígadott a'te szolgálód,mi-óltától-fogva ide hozattattam e' jelen-valo napig, hanem chak te-benned Uram Abrahámnak Istene. * Mindenek-fölőtt erős Isten, halgasd-meg azok szavát kiknek semmi egyéb reménségek ninchen,és szabadíts-meg minket a' hamisság kezéből,és ments-meg ongem az én félelemből.

XV. RÉSZ.

Ezeket-is a' Vulgáta editióban hozzá-adva találtam.

ES meg-parancholá néki (kétség-nélkül Mardokæus Esternek,)hogy bé-menne a'királyhoz,és könyörgene az ő népeért és hazájáért, * Emlekezzél-meg (ugy-mond) a'te alázatosságod napjairól,mi módon tápláltattál kezem-között.mert Áman, második a' király-után, halálra szóllott ellenünk: *és te híjad segétségül az Urat, és szólly a'királynak érettünk,és szabadíts-meg minket a'haláltól.

Ezeket-is a'mellyek következnek.

* Harmad napon pedig le-tevé az ő öltőző ruháit, és dicsőségével környűl-véteték. *És midőn királyi öltőzetbē fénylenék,és segétségül hítta vólna a' mindenek-igazgató és szabadító Istenét, melléje vőn két szolgálót, * és az eggyikére támaszkodék,mint-ha a'gyönyörűség és fölötte nagy gyengeség-miatt a' testét nem bírná: *a'másik szolgálo pedig az aszszonyt követi vala, a' földönfolyó öltőzetit emelítvén. * Ő pedig róża színnel meg-híntett orczával,és kedves és tündöklő szemekkel, a'szomoru és nagy félelemmel megszorúlt szívét titkollya vala.*Bé-mévén azért minden ajtókon rend-szerént, meg-álla a' király-előtt, a' hol űl vala az ő országa királyi-székin, királyi ruhákba öltőzve,és arannyal 's drága kövekkel fényeskedvén, és rettenetes tekintetű vala.*És midőn fel-emelte vólna orczáját, és szikrázo szemeivel szívének haragját meg-jelentette vólna, a'királyné leesék,és a'színe sárgaságra változván, az el-fáradott fejét a'szolgálóra hajtá.*És az Isten kegyességre fordítá a' király lelkét, és gyorson 's félve kiugrék a' királyi-székből, és öleivel tartván őtet,míg magához térne, ez igékkel hízelkedik vala.*Mi lőlt Eszter, én vagyok az atyádfia, ne félly. *Nem halsz-meg: mert nē te-éretted rēdeltetett e' törvény,hanem mindē egyebekért.*Járúlly ide azért,és illessed a'királyi-pálczát.*És mikor amaz halgatna,vévé az arany veszszőt,és a' nyakára tévé,és meg-chókolá őtet, és monda:Miért nem szóllasz nékem? *Ki felele: Látálak Urā téged mint az Isten Angyalát,és meg-háborodék a' szívem a' te dicsőségednek félelmétől. * Mert igen chodálatos vagy te Uram,és az orczád tellyes kegyességgel. *És midőn szóllana, ismég leesék,és chak nem el-hala. *A'király pedig meg-háborodék , és minden szolgai vigasztallyák vala Eszter.

XVI. Rész.

Az Artaxerxes király levelének mássa, mellyet a' Zsidókért országának minden tartományihoz küldött: és ezsinch a' Zsido könyvben.

Sup. 11. a. 2.

ARtaxerxes a'nagy király Indiától-fogva Szerechen-országig, a'száz huszon-hét tartományok hadnagyinak és fejedelminek, kik a'mi parancholatunknak engednek, köszönetit mongya. *Sokã a'fejedelmek jó-voltával, és a' tisztelettel melly nékik adatott, kevélységre gonoszúl éltek; * és nem chak a' királyok-alatt-valókat igyekezik el-nyomni, hanem a'nékik adatott dichőséget nem szenvedvén, azok ellen-is, a' kik adták, leselkednek. * És meg nem elégedvén azzal, hogy hálákat nem adnak a' jó-tetteményekért, és az emberség törvényét magokban meg-rontyák; hanem azt alíttyák, hogy a' mindeneket-láto Isten itéleti előtt-is elszaladhatnak. * És olly balgatagságba jutottak, hogy azokat, kik a' reájok bízattatott tiszteket szorgalmatoson viselik, és mindeneket úgy chelekesznek hogy mindenektől dícséretre méltók légyenek, hazugságok ál-vermeivel igyekezik fel-fordítani, * midőn a' fejedelmeknek egyűgyű fülőket, kik az ő természetekből itélnek egybeket, álnok chalárdsággal meg-challyák. *Melly dolog a' régi históriákból-is meg-bizonyúl, és azokból-is mellyek naponként történnek, mi-képpen a'fejedelmek igyekezeti némellyeknek gonosz sugálláſival meg-vesznek. * Az-okáért gondot kell viselni minden tartományok békeségére. * És nem kell alítanotok, hogy, ha kűlömbeket parancholunk, az szívűnknek álhatatlánságából származzék; hanem az idők mi-voltához és szűkségéhez-képest, a' mint a' közönséges jónak haszna kívánnya, teszűnk itéletet. * És hogy, a' mit mondunk, nyilvábban meg-értsétek; "Aman az Amadati fia, mind szívvel 's mind nemzetséggel Maczedóniai, és idegen a' Perſák vérétől, és ki a' mi jó-voltunkat kegyetlenségével meg-rútította, idegen lévén bé-fogadtatott tőlűnk: *és önnön-magán illyẽ nagy emberségűnket ismerte, hogy atyánknak hívattatnék, és mindenektől imádtatnék a'király-után második lévén: * ki olly nagy kevélységnek fel-fualkodására viteték, hogy minket országunktól és életűnktől igyekeznék meg-fosztani. *Mert Mardokæust, kinek hívsége és jó-tetteménye-által élűnk, és Estert a' mi országunknak társát, minden nemzetségével, neminémű új és halhatatlan találmányokkal halálra kívánta: * azt gondolván, hogy azokat meg-ölvén, a' mi eggyes-voltunknak kest vetne, és a'Perſák országát a'Maczedóniaiakra vinné. * Mi pedig, a'gonosz embertől a' halálra rendeltetett Zsidókat, tellyességgel semmi vétekben nem találíyuk, hanem inkább hogy igaz törvényekkel élnek, * és a' fölséges és nagy és örökké-élő Isten fiai, kinek jó-tetteménye-által adatott az ország az atyáinknak-is, nékűnk-is, és e'mái napig meg-tartatik. *Az-okáért azokat a' leveleket, mellyeket nevünk-alatt ő ki-bochátott vala, értsétek erőtleneknek leni. *A'melly vétekért e'városnak, az-az Súsánnak kapuja-előtt, mind ő a'ki inchelkedett, 's mind az ő egész rokonsága az akasztó-fákő függ: nem mi, hanem az Istẽ fizetvén meg néki a'mit erdemlett. *Ez pedig a'parãcholat, mellyet most küldünk, mindẽ városokban ki-tétessék, hogy szabad légyẽ a'Zsidóknak az ő törvényekkel élni. *Kiknek segétségűl kell lennetek, hogy azokat, kik az ő halálokra készűltek vólt, meg-ölhessék tizen-harmadik napján a' tizen-kettődik hónak, melly Adarnak hívattatik. * mert ezt a'keserűségnek és siránsnak napját, a'mindenható Istẽ nékik örömre fordította. * Az-okáért tí-is, a'több innep-napok-között, tartsátok e'napot, és üllyétek-meg azt minden vígasággal, hogy ez-után-is meg-ismertessék, * hogy minnyájan, kik a'Perſáknak hívẽ engednek, mélto jutalmat vesznek a' hívségért: a' kik pedig lesélkednek az ő országok-ellen, el-vesznek a'vétekért. *Minden tartomány pedig és város, melly nem akarna ez innepbẽ részes lenni, fegyverrel és tűzzel el-veszszẽ; és úgy törölteſsék-el, hogy nem chak az embereknek, de még a'vadaknak-is járatlan légyen örökké, a' meg-vetésnek és engedetlenségnek példájára.

"Sup. 3. a. 1.

JOB KŐNYVE.

I. RÉSZ.

VAla egy Job-nevű ember Hus-földében, és az 1
A az ember egyűgyű vala, és igaz, és Isten-félő, és
a' gonosztól el-távozo: * és szűletének néki hét fiai, és három leányi. 2
* És az ő marhája hét-ezer juh vala, és három-ezer teve, és öt-száz iga barom, és öt-száz szamár, és igen sok 3
chelédgye: és az az ember nagy vala minden Nap-keletiek-között. * És el-mennek vala a' fiai, és lakodalmat 4
szereznek vala házon-ként, ki-ki az ő napján, és el-küldvén el-híják vala az ő három húgokat, hogy ennének és innának ő-vélek. * És mi- 5
kor el-kerűltek volna a' lakodalom napjai, hozzájok küld vala Job, és meg-szenteli vala őket, és fel-kelvén reggel éppen-égő áldozatot tészen vala mindenikért. Mert mondgyá vala: Ne-talám vétkeztek a' fiaim, és az Istent meg-áldották az ő szívökben. Így chelekedik vala Job minden nap. * Némelly nap pedig, 6
B mikor elő-jöttek volna az Isten fiai hogy az Úr-előtt állanának, jelen vala vélek a' Sátán-is. * Kinek mon- 7
da az Úr: Honnét jösz? Ki-felelvén, monda: Meg-kerűltem a' földet, és el-jártam azt. * És monda az 8
Úr néki: Nem szemléled-e meg az én szolgámat Jóbot, hogy ninch hozzá hasonló a' földön, egyűgyű ember, és igaz, és Isten-félő, és a' gonosztól el-távozo? * Kinek felel- 9
vén a' Sátan, monda: Vallyon heába féli-e Job az Istent? * Nem kör- 10
nyűl-vetted-e te őtet, és az ő házát, és körös-körűl minden marháját, az ő kezei múnkáját meg-áldottad, és az ő jószága nevekedett a' földön? * De nyújts-ki egy keveset a' te ke- 11
A zedet, és verd-meg mind a'mie vagyon, ha szemtől-szembe meg nem áldand téged. * Monda azért az Úr a' 12
Sátánnak: Ímé valamie vagyon mind
C kezedben vagyon: chak hogy magára ki ne nyújtsad a' te kezedet. És ki-méne a' Sátan az Úr színe-elől. * Mikor pedig némely nap a' fiai és 13
leányi ennének és bort innának az ő első-szülött bátyok házában, 14
*követ jöve Jobhoz, ki azt mondaná: Az ökrök szántnak vala, és a' szamárok azok-mellett legeltetnek vala, 15
* és reájok rohanának a' Sabæusok, és el-hajtának mindeneket, és a' szolgákat meg-ölék fegyverrel, és én egyedül menekedém-meg hogy hírt-tenék néked. * És midőn az még 16
szóllana, más jöve, és monda: Az Isten tűze esék az égből, és meg-ütvén a' juhokat és a' szolgákat megemészté, és én egyedül szaladék-el hogy hírt tennék néked. * De az- 17
is még szólván, más jöve, és monda: A' Kaldæusok három sereget rendelének, és reá ütének a' tevékre, és
D el-hajták azokat, és a' szolgákat-is meg-ölék fegyverrel, és én egyedül szaladék-el, hogy hírt tennék néked. 18
* Még az szól vala, és ímé más méne-bé, és monda: Midőn a' fiaid és leányid észnek és bort isznak vala az ő első-szülött bátyok házában, 19
* hirtelen sebes szél támada a' puszta-nak tartománya-felől, és meg-rendíté a' háznak négy szégletit, melly le-omolván meg-nyomá a' te magzatidat, és meg-halának, és én egyedül szaladék-el hogy hírt tennék néked. 20
* Akkor fel-kele Job, és meg-szaggatá ruháit, és nyírt fővel a' földre borúlván imáda, * és monda: Mezítelen jöttem az anyám méhéből, és mezítelen térek oda: az Úr adta, az Úr vette-el: a' mint az Úrnak tetszett, úgy lőtt: légyen áldott az Úr neve. * † Mind ezekben sem vétkezék Job az ő ajakival, se valami bolondságot Isten-ellen nem szólla.

† *Eccles. 5. c. 14. 1. Tim. 6. b. 7.*

II. RÉSZ.

LŐn pedig, midőn némelly 1
nap el-jöttek volna az Isten
A fiai, és az Úr-előtt állanának, és a' Sátán-is közikbe jött volna, és az ő színe-előtt állana, 2
* hogy az Úr mondana a' Sátánnak: Honnét jösz? Ki felelvén, monda: Meg-kerűltem a' földet, és el-jártam azt. * És monda az Úr a' 3
Sátánnak: Nem szemléled-e meg az én szolgámat Jóbot, hogy ninch hozzája hasonló a' földön, egyűgyű

és igaz ember, és Isten-félő, és a' gonoſztól el-távozó, és még-is megtartója az ártatlanſágnak? Te pedig fel-indítottál engem ellene, hogy heába fanyargatnám őtet. * Kinek felelvén a' Sátan, monda: Bőrt bőrért, és mind a' mie vagyon az embernek, életeért adgya: * de bochásd-reá kezedet, és verd-meg az ő chontyát's a' húſát, és akkor meglátod hogy ſzemtől-ſzembe megáld tégedet. * Monda azért az Úr a' Sátánnak: Ímé kezedben vagyon, mindazáltal az életét tarts-meg. * Ki-menvén azért a' Sátan az Úr ſzíne-elől, meg-veré Jóbot igen gonoſz fekéllyel, talpától-fogva tetejéiglen: * ki cheréppel vakarja vala a' genyetſéget, a' ganejon ülvén. * Monda pedig néki a' feleſége: Mégis meg-maradſz-e a' te együgyűſégedben? áld-meg az Iſtent, és hallymeg. * Ki monda néki: Mint egy a' bolond aſzſzonyok-közzűl ſzóllál. ha a' jókat el-vettük az Iſten kezéből, a' gonoſzokat miért ne vegyük-el? Mind ezekben ſem vétkezék Job az ő ajakival. * Azokáért halván a' Job három baráti minden nyavalyát, melly rajta történt vólna, el-jövének ki-ki az ő helyéről, Temáni Elifaz, és Suhi Báldad, és Naámati Sófár. Mert el-végezték vala, hogy eggyűtt el-jövén meg-látogatnák őtet, és vígaztalnák. * És midőn távúl fel-emelték vólna ſzemőket, nem iſmérék-meg őtet, és fel-kiáltván ſírának, és meg-ſzaggatván ruhájokat port hínténck fejekre az eg-felé. * És a' földön ülének vele hét nap és hét éjjel, és ſenki nem ſzóll vala néki egy ſzót-is: mert láttyák vala a' fájdalmat igen nagynak lenni.

III. Rész.

EZek-után meg-nyitá Job az ő ſzáját, és meg-átkozá napját, * és ſzólla:

† *Ier. 20. d. 14.* * † Veſſzen-el a' nap mellyen ſzűlettem, és az étſzaka mellyen mondották: Ember fogantatott.

* Az a' nap ſetétſéggé változzék, ne látogaſſa azt meg az Iſten onnét-felyűl, és meg ne fényeſedgyék a' világoſsággal.

* Homályoſíttſa-meg azt a' ſetétſég, és a' halál árnyéka, foglallya-el azt a' homály, és a' keſerűſégbe keverteſsék. * Azt az éjet ſetétſéges fergeteg bírja, ne ſzámláltaſsék az eſztendő napjai-közzé, ſe ne ſzámláltaſſék a' hólnapok-közzé.

* Légyen az az éj egyedűl, 's ne mélto dichéretre:

* Átkozzák-meg azt a' kik a' napot átkozzák, a' kik kéſzek fel-költeni a' Leviátant:

* Setétűllyenek-meg a' chillagok az ő homályoſságától: várja a' világoſságot és ne láſsa, ſem a' fel-kelő hajnalnak fel-jövetelit:

* Mert nem zárta-bé a' méhnek ajtait, melly engem hordozott, ſem el nem vette a' nyomoruſágokat ſzemeim-elől. * Miért nem hóltam-meg a' méhbe, ki-jövén a' méhből miért nem veſztem-el mingyárt?

* Miért vettek térdekre? miért ſzoptattak emlőkkel? * Mert moſt aluván halgatnék, és az én álmomban nyugodnám:

* A' föld királyival és tanátſival, kik magoknak puſztaſágokat épitnek:

* A' vagy a' fejedelmekkel, kik arannyal bírnak, és házokat megtőltik ezűſtel:

* A' vagy mint az el-rejtetett idétlen gyermek, nem vólnek; vagy mint a' kik fogantatván nem láttak világoſságot.

* Ott az iſtentelenek meg-ſzűntek a' háborgáſtól, és ott meg-nyugodtak a' kik el-fáradtak erejekben.

* És a' kik valaha eggyűtt foglyok vóltak bántás-nélkűl, nem hallották a' ſarczoltató ſzavát.

* A' kichiny 's a' nagy-is ott vannak, és az urától ſzabados a' ſzolga.

* Miért adatott a' nyomorúltnak a' világoſság, és az élet azoknak, kik a' lélek keſerűſégében vannak? * kik várják a' halált, és el nem jő, mint a' kinchnek áſói:

* És igen örűlnek ha a' koporſót találllyák.

* A' férfinak kinek el-rejtetett az úttya, és környűl-vette őtet az Iſten ſetétſéggel.

* Minek-előtte egyem fohászkodom: és mint az árrado vizek, olly az ordítáſom:

* Mert a' félelem, melytől félek vala, rajtam történt: és a' mitől tartok vala, meg-eſett.

*Nem tőm-e látatlanná? nem halgaték-e? nem nyugovám-e? és reám jőve a'harag.

IV. RÉSZ.

FElelvén pedig Temáni Elifaz, monda: * Ha szóllani kezdűnk néked, talám nehéz néven veszed, de ki tarthattya-meg az el-gondolt beszédet?

* Ímé sokakat tanítottál, és az el-fáradott kezeket meg-erősítetted:

* Az ingadozókat álhatatosá tőtték beszédid, és a' reszkető térdeket meg-vastagítottad:

* Most pedig reád jőtt a' chapás, és meg-fogyatkoztál: érentett téged, és fel-háborodtál:

* Hol vagyon a' te félelmed, az erősséged, a' békeséges tűrésed, és az útaid tekélletessége?

* Emlekezzél-meg kérlek téged, ki veszett valaha el ártatlan lévén? vagy mikor tőrőltettek-el az igazak?

* Sőt inkább azokat láttam, kik hamisságot chelekesznek, és fájdalmakat vetnek, és azokat arattyák,

* Hogy el-vesztek az Isten fúvására, és az ő haragja szelétől meg-emésztettek:

* Az oroszlány ordítása, és a' nőstény-oroszlány szava, és az oroszlány kőlykők fogai meg-rontattak.

* A' tigris el-veszett, azért hogy nem vólna prædája, és az oroszlány kőlykei el-szélledtek.

* Nékem pedig egy el-rejtetett íge mondatott, és úgy mint lopva vette-bé a' fülem annak súgása erét.

* Az éjjeli látásnak iszonyodásában, mikor az álom el-szokta érni az embereket,

* Félelem esék reám, és rettegés, és minden chontyaim meg-rémülének:

* És midőn a' lélek jelen-létemben által-menne, fel-borzadának a' testemnek haja-szálai.

* Meg-álla egy valaki, kinek nem ismérem vala ábrázattyát, egy kép szemeim-előtt, és mint egy gyenge szellő szavát hallám.

† *Inf. 25. a. 4.* * † Vallyon az ember, az Isten-hez hasonlíttatván meg-igazúlhat-e, vagy az ő teremtőjénél tisztább lészen-e a' férfiu?

*" *Inf. 15. b. 15. 2. Pet. 2. a. 4.* * " Ímé a' kik néki szolgálnak, nem álhatatosok, az Angyalyiban-is gonoszságot talált:

* Menyivel inkább azok kik sár-házakban laknak, kiknek földi fondamentomok vagyon, meg-emésztetnek mint a' molytól? * Reggeltől-fogva estvéig ki-vágattatnak: és mivel senki nem érti, őrökké el-vesznek. * A' kik pedig meg-maradnak, el-vétetnek közzűlők: meg-halnak, és nem a' bőlcheségben.

V. RÉSZ.

HÍj azért, ha vagyon a' ki néked meg-felellyen, és a' szenteknek valamellyikéhez térj.

* Bizonyára a' bolondot meg-öli a' harag, és a' kisdedet meg-öli az irégység.

* Láttam én erős gyökerű bolondot, és meg-átkoztam mingyárt szépségét.

* Távúl-lésznek a' fiai a' szabadúlástól, és meg-rontatnak a' kapuban, és nem lészen a' ki meg-mentse.

* Kinek aratását az éhező észi-meg, és őtet el-ragadgya a' fegyveres, és a' szomjúhozók meg-isszák az ő gazdagságit. * A' földön semmi nem lészen ok-nélkül, és a' földből nem támad fájdalom.

* Az ember a' munkára szűlettetik, és a' madár a' röpűlésre.

* Az-okáért én az Úrnak könyörgök, és az Istenhez fordítom beszédemet: * A' ki nagyokat és meg-vizsgálhatatlanokat, és chodálatos dolgokat chelekesznek szám-nélkül:

* Ki esőt ád a' föld színére, és mindeneket meg-öntöz vizekkel:

* Ki az alázatosokat fel-magasztallya, és a' szomorúakat fel-emeli egésséggel? * Ki a' gonoszok gondolatit el-hánnya, hogy bé ne tellyesíthessék azoknak kezei a' mit kezdettek:

* " Ki meg-fogja a' bőlcheket az ő álnokságokban, és a' gonoszok tanátsát el-hánnya:

*" *1. Cor. 3. d. 19.*

* Nappal a' setétségbe esnek, és mint éjjel úgy tapogatnak délben.

* A' szűkölkődőt pedig meg-szabadíttya szájoknak fegyverétől, és a' szegényt a' kegyetlen kezéből.

* És reménsége lészen a' szűkölködőnek, a' hamisság pedig bé-fogja a' száját.

* Bóldog az ember, ki az Istentől meg-dorgáltatik: azért az Úr feddését meg ne vesed.

* Mert ő sebesít, és orvosol: megvér, és az ő kezei gyógyítnak-meg. 18
*Hat háborúságból szábadít-meg téged, és a' hetedikben nem illet téged a' gonosz. 19
* Az éhségben meg-ment téged a' haláltól, és a' hadban a' kard kezéből. 20
* A' nyelv ostora-előtt el-rejtetel, és nem félsz a' nyomorúságtól mikor el-jövend. 21 D
* A' pusztítást és éhséget nevetëd, és a' föld fene-vadaitól nem félsz. 22 C
* Hanem a' tartományok kövei-vel lészen szövetséged, és a' föld vadai békeségesek lésznek veled. 23
*És meg-tudod hogy békesége vagyon hajlékodnak, és meg-látogatván szépségedet, nem vétkezel. 24
* Azt-is meg-tudod hogy sokaságos lészen a' te magod, és a' nemzetséged mint a' föld füve. 25
* Bévségben mégy a' koporsóba, a'mint a'búza asztag bé-vitetik az ő idejében. 26
* Ímé, ez, a'mint fel-kerestük, úgy vagyon: a' mit hallottál, elmédben forgasd. 27

VI. Rész.

FElelvén pedig Job, monda: 1
* Vaj-ha fontba vettetnének az én bűneim, mellyekkel haragot érdemlettem; és a' nyomorúság, mellyet szenvedek: A 2
* Ez mint a' tenger fövenye nehezbnek tetszenék: azért a' beszédim-is rakvák fájdalommal: 3
* Mert az Úr nyilai bennem vannak, mellyeknek haragja fel-issza lelkemet, és az Úr rettentési hadakoznak ellenem. 4
* Vallyon ordít-e a' vad-szamár mikor füve vagyon? a'vagy bög-e az ökör mikor a'teli jászol-előtt áll? 5
* A'vagy meg-ehetni-e az ízetlent, melynek a' só ízt nem adott? a'vagy meg-kostolhattya-e azt valaki, melly meg-kóstoltatván halált hoz? 6 B
* A' miket nem akar vala az-előtt illetni a'lelkem, most a'nyomorúság-miatt én étkeim. 7
* Ki adgya hogy az én kérésem meg-légyen; és a'mit várok, meg-adgya nékem az Isten? 8
* És a'ki el-kezdette, az rontson-meg engem: óldgya-meg kezét, és vágjon-le engem? 9
* És e'légyen vígasztalásom, hogy 10
nyomorgatván engem a' fájdalommal, ne kedvezzen, és ellene mongyak a'Szent beszédinek.
* Mert michoda az én erősségem, hogy el-szenvedhessem? a'vagy michoda az én végem, hogy békességesen tűrjem? 11
* Nem a' kövek erőssége az én erősségem, sem rézből-valo az én testem. 12
* Ímé, ninch magamban segétségem, és barátim-is el-távoztak tőlé. 13 C
* A'ki meg-vonsza barátyától az irgalmasságot, az Úr félelmét el-hadgya. 14
* Az atyámfiai el-múltak mellőlem, mint a'patak melly sebessen által-foly a' völgyekben. 15
* A' kik a' hó-harmattól félnek, hó esik azokra. 16
* Az időben, melyben ide's tova hányattatnak, el-vesznek: és midőn méleg léend, el-olvadnak az ő helyekről. 17
* Az ő nyomdokok ösvényi egybe-kőteleztettek, heában járnak, és el-vesznek. 18
* Szemléllyétek-meg Téma ösvényit, Sába útait, és várjatok egy keveset. 19
* Meg-szégyenültek, mert bíztam: és el-is jöttek színtén hozzám, és szégyennel bé-burittattak. 20
* Most jöttetek: és immár látván chapásomat féltek. 21
* Vallyon mondottam-e: Hozzatok nékem, és marhátokból ajándekozzatok nékem? 22
* A'vagy, Szabadíttsatok-meg engem az ellenség kezéből, és az erősek kezéből mentsetek-ki engem? 23 D
* Tanittsatok engem, és én halgatok: és ha valamit nem tudtam, oktatsatok engem. 24
* Miért rágalmaztátok az igasság beszédit, holott közzületek senki ninch a'ki engem meg-fedhessen. 25
* Chak a' feddésre szabjátok a' beszédeket, és heába szóllotok. 26
* Az árvára rohantok, és barátotokat igyekezitek meg-ejteni. 27
* Mindazáltal a' mit kezdettetek, végezzétek-el: halgassatok-meg, és lássátok-meg ha hazudok. 28
* Kérlek felellyetek versengés-nélkül: és igazat szólván, tegyetek ítéletet. 29
* És nem találtok az én nyelvemen hamisságot, sem a' torkomban bolondság nem zeng. 30

VII. Rész.

VItézkedés az ember élete a' földön: és az ő napjai mint a' béres napjai.

* Mint a' szolga kívánnya az árnyékot, és mint a' béres várja munkájának végét: * Így nékem-is üres hólnapim voltak, és fáradságos éjeket számláltam magamnak.

* Ha le-fekszem, azt mondom: Mikor kelek-fel? és ismég az estvét várom, és el-telem fájdalmakkal mind a' setétségig.

* Fel-öltözött a' testem rothadásba, és a' por szennyébe, meg-száradott a' bőrőm, és egybe-gonódott.

* Az én napim hamarébb el-múltak hogy-sem a' takátstól a' vászon el-metszetik, és meg-emésztettettek minden reménség-nélkül.

* Emlekezzél-meg hogy szél az én életem, és meg nem tér az én szemem hogy jókat lásson. * És nem lát engem az ember szeme: a' szemeid énrajtam, és meg nem maradok.

* A' mint meg-emésztetik a' felyhő, és el-múlik: úgy a' ki poklokra alá-szál, fel nem jő. * És viszsza nem tér többé az ő házába, és meg nem ismeri őtet többé az ő helye.

* Az-okáért én sem kedvezek a' számnak, szóllok a' lelkem gyötrelmében: beszélgetek a' lelkemnek keserűségével. * Vallyon tenger vagyok-e én, vagy czet-hal, hogy környűl-vettél engem tömlöttzel?

*Ha mondom: Meg-vígasztal engem az ágyam, és meg-könnyebbedem szólván magamal az ágyamban:

* Meg-rettentesz engem álmokáltal, és látások-áltál, iszonyodással meg-reszkettetsz.

* Az-okáért akasztást választott a' lelkem, és halált az én chontyaim. * Kétségbe estem, semmi-képpen immár tovább nem élek: engedgy-meg nékem, mert semmik az én napjaim.

* Michoda az ember, hogy felmagasztalod őtet? a' vagy miért hajtod kozzája szívedet?

* Meg-látogatod őtet reggel, és mingyárt meg-próbálod őtet:

* Míg nem engedsz-meg nékem, sem el nem bochátasz engem hogy nyálamat el-nyellyem?

* Vétkeztem, mit chelekedgyem néked ó emberek őrizője? miért tettél engem ellenkeződdé, és nehézzé löttem magamnak?

* Miért nem törlöd-el bűnömet, és miért nem vészed-el hamisságomat? ímé, most a' porban el-aluszom: és ha reggel keresz engem, nem lészek.

VIII. Rész.

FElelvén pedig Suhi Báldad, monda:

* Meddig szóllasz efféléket, és sok-féle szél a' te szád beszédi?

* Az Isten meg-hamisíttya-e az itéletet? a' vagy a' Mindenható elfordíttya-e az igazat?

* Mert ha a' fiaid vétkeztenek-is ellene, és az ő hamisságoknak kezébe bochátotta-el őket:

* Te mindazáltal ha reggel felkelsz az Istenhez, és a' Mindenhatónak könyörgesz:

* Ha tisztán és igazán jársz, azonnal fel-serken hozzád, és békességessé tészi a' te igasságod lakó-helyét:

* El-annyira, hogy ha a' te előbbi dolgaid kichinyek vóltak, a' te utólsóid-is igen meg-sokasodnak.

* Mert kérdezd-meg az előbbi nemzetséget, és szorgalmatoson értekezzél az atyák emlekezetiről:

(* " Mert tegnapiak vagyunk, és nem tudgyuk hogy mint az árnyék a' mi napjaink a' földön.) " *Psal. 143. a. 4 Inf. 14. a. 2.*

*És ők meg-tanítnak téged: szólnak néked, és szívek-szerént beszélnek.

* A' káka zöldűlhet-e nedvesség-nélkül? a' vagy a' sás nevekedhetik-e víz-nélkül?

* Még mikor virágjában vagyon-is, és nem szaggattatik kézzel, minden füvek-előtt el-szárad:

* Így vagyon mind azoknak az útok kik el-félejtik az Istent, és a' képmutatónak reménsége el-vész:

* Nem fog néki tetszeni az ő balgatagsága, és mint a' pók-hálo az ő bizodalma. * Az ő házára támaszkodik, és meg nem áll: meg-támasztya azt, és fel nem kel:

* Nedvesnek láttatik minek-előtte fel-jő a' Nap, és fel-támadásában annak új-jövése ki-jő.

* A' kövek rakásán meg-sűrűdnek a' gyökerei, és a' kövek-között lakik.

* Ha el-nyeli őtet helyéről, megtagadgya őtet, és azt mongya: Nem ismérek téged.

* Mert ez az ő útának öröme hogy földből ismég egyebek chirázzanak.

*Az Isten el nem veti az egyűgyűt, sem kezet nem nyújt a'gonoszoknak:
* Míg bé-tellyék nevetéssel a'szád, és az ajakid vigasággal.
* A'kik téged gyűlőlnek, gyalázatba öltöznek: és az istentelenek hajléka állando nem lészen.

IX. Rész.

ES felelvén Job, monda:
* Bizony tudom hogy úgy vagyon, és hogy meg nem igazíttatik az Istenhez hasonlíttatott ember.
* Ha vetekedni akar véle, nem felelhet néki ezerre eggyet.
* Bölcs szívében, és hatalmas erejében: ki állott ellene, és békeségé vólt? * Ki el-vitte a'hegyeket, és nem tudták azok a' kiket fel-fordított haragjában.
* A' ki a' földet helyéből ki-mozdíttya, és annak oszlopi meg-rendűlnek. * A'ki paranchol a'Napnak, és fel nem kél: és a'chillagokat bé-rekeszti mint egy pechét-alatt:
* A' ki egedűl terjesztette-ki az egeket, és a'tengernek habjain jár.
* A'ki a'Gönczöl-szekeret alkottya, és a'Kasza-húgyat, és a' Fias-tyúkot, és a'Délnek belsőit. * A' ki nagyokat, és meg-foghatatlanokat, és chodálatosokat chelekeszik, mellyeknek ninch száma. * Ha hozzám-jövend, nem látom őtet: ha el-menend, nem vészem eszembe. * Ha hirtelen meg-kérd, ki felel-meg néki? a'vagy ki módhattya, Miért chelekeszel így?
* Isten, a'kinek haragjának senki ellene nem álhat, és a'ki-alatt meghajolnak a'kik e' világot viselik.
*Az-okáért menyi vagyok én, hogy meg-felellyek néki, és igéimmel szóllyak véle? * Ki ha szintén valami igasságom lészen-is, meg nem felelek, hanē a'bírámnak könyörgök.
* És midőn engem, ha segétségűl hívom, meg-halgat, nem hiszem hogy meg-halgatta szómat.
* Mert a'forgó-szélben meg-ront engem, és meg-sokasíttya sebeimet ok-nélkül-is. * Nem engedi hogy meg-nyúgodgyék a'lelkem, és bétőlt engem kerserűségekkel.
* Ha az erősség kereséstik, legvastagb: ha az itélet igasága, senki érettem nē mér bizonyságot módani.
* Ha igazítani akarom magamat, a' szájam kárhoztat engem: ha ártatlannak mutatom magamat, hamisnak bizonyít engem.
* Ha szintén egyűgyű lészek-is, azt sem tudgya az én lelkem, és megúnom életemet.
* Egy a'mit szóllottam, mind az ártatlant 's mind az istentelent ő emészti-meg. * Ha ostoroz, öllyön-meg egyszer, és ne nevessen az ártatlanok büntetésin.
* A' föld az istentelen kezeibe adatott, az ő bíráinak orczáját bé-fődözi. ha nem ő az, kichoda tahát?
* Az én napjaim gyorsabbak vóltak a'futónál: el-futottak, és jót nem láttak. * El-múltak mint a' gyümölch-hordó hajók, mint az ételre röpülő sas. *Mikor azt mondom, Semmi-képpē így nem szóllok: meg-változtatom orczámat, és a' fájdalommal gyötrettetem.
* Féltem minden chelekedetimtől, tudván hogy nem engedsz-meg a'vétkezőnek. *Ha pedig így-is istentelen vagyok, miért munkálodtam heában? * Ha ugyan hóvízzel meg-mosattatom-is, és mint igen tiszták fénylenek-is a'kezeim:
* Mindazáltal szeméttel meg-mochkolsz engem, és meg-útálnak engem az én ruházatim.
* Mert nem hozzám-hasonló férfiúnak felelek: sem a'kit a'törvénybē velē egy-aránt meg-halgathasanak.
* Ninch a'ki mind a'kettőt megfedhesse, és kezét vethesse mind a' kettőre. *Vegye-el rólam veszszejét, és az ő félelme ne rettētsen engē.
* Szóllok, és nem félek tőle: mert félvén nem felelhetek.

X. Rész.

MEg-únta a' lelkem életemet, meg-ereszte mellenem beszédemet, szóllok a'lelkem keserűségében.
* Mondom az Istennek: Ne kárhoztass engem: jelents-meg nékem miért itélsz így engem.
* Jónak tetszik-e néked, ha meggyalázsz engem, és el-nyomsz engem kezeid alkotmányát, és az istentelenek tanátsát segéted? *Vallyon testi szemeid vañak-e néked: a'vagy mint az ember lát, te-is úgy látsz-e?
*Vallyon mint az ember napjai, ollyak-e a'te napjaid-is; és a'te esztendőid, mint az emberi idők:
* Hogy fel-keresed hamisságomat,

mat, és bűnömet meg-vizgállyad?
* És tudod hogy semmi istentelenséget nem chelekedtem, holott ninchen senki a'ki kezedből megmentheſsen.
* A' te kezeid chináltak és alkottak engem mind körös-környűl: és illy hirtelen alá-taszítasz-e engem?
* Emlekezzél-meg kérlek hogy mint a'sárt úgy chináltál engem, és porrá tészsz engem. * Nem úgy fejtél-e engem mint a'tejet, és nem úgy óltottál-e meg mint a'sajtot?
* Bőrrel és húsal ruháztál-meg engem: chontokkal és inakkal egybe-raggattál engem:
* Életet és irgalmaſságot adtál nékem, és a'te látogatásod őrizte-meg a'lelkemet.
* Noha ezeket el-rejted szívedben, mindazáltal tudom hogy mindenekről meg-emlekezel.
* Ha vétkeztem, és egy óráig megengedtél nékem: miért nem szenveded hogy tiszta légyek hamiſságomtól? * És ha istentelen léſzek, jaj nékem: és ha igaz, nem emelem-fel fejemet, el-telvén nyomoruſsággal és nyavalyával.
* És a'kevélységért mint a'nőstényoroszlánt meg-fogsz engem, és megtérvén chodálatos-képpen gyötrelsz engem. * Meg-újítod tanubizonyságidat ellenem, és meg-sokasítod haragodat ellenem, és a' büntetések hadakoznak ellenem.
* Miért hoztál-ki engem a' méhből? ki bár meg-emésztettettem vólna hogy szem ne látna engem.
* Ollyá lőttem vólna mint-ha nem vólnék, a'méhből a'koporsóba vitettetvén. * Vallyon az én napimnak kevésége nem hamar végeződik-e el? bochás-el azért engem, hogy siraſsam egy kevesé fájdalmomat: * Minek előtte el-megyek és meg nem térek, a'setétséges és a'halál homályával bé-födöztetett földre: * A'nyomoruſság és setétség földére, a'hol a'halál árnyéka, és semmi rend, hanem örök iszonyúſag lakik.

XI. Rész.

FElelvén pedig Naámati Sófár, monda:
* Vallyon a'ki sokat szóll, ne-is hallyon-e? a'vagy a'szós ember igazíttatik-e meg?
* Néked egyedűl halgatnak-e az emberek? és holott egyebeket megchúfoltál, senkitől nem torkoltatol-e meg? * Mert azt mondád: Tiszta az én beszédem, és tiszta vagyok színed-előtt.
* Vaj-ha az Isten szóllana veled, és meg-nyitná az ajakit néked.
* Hogy mutatná-meg néked a' bölcheség titkait, és hogy sok-féle vólna az ő törvénye, és meg-értenéd hogy sokkal kevesbet szenvedsz tőle hogy-sem a'hamiſságod érdemli.
* Talám az Isten nyomdokit megfogod, és tekélletesen meg-találod a' Mindenhatót?
* Magasb az égnél, és mit chelekeszel? mélyebb a'pokolnál, és hounét isméred-meg? * Hoszszabb a'mértéke a'földnél, és szélesb a'tengernél.
* Ha mindeneket fel-fordít, vagy egybe-szorít-is, ki mond-ellene?
* Mert ő ismeri az emberek hiuſságát, és látván a'hamiſságot, nem vészi-e eszébe?
* A' hiuſágos férfi kevélységre emelkedik, és azt alittya hogy mint a' vad-szamár vemhe szabaddá szűletett. * Te pedig meg-erősítetted a'szívedet, és ki-terjesztetted hozzája kezeidet. * Ha a'hamiſságot, melly kezedben vagyon, elveted magadtól, és nem marad a'hajlékodban hamiſság: * Akkor fel-emelheted orczádat makula-nélkűl, és álhatatos lészsz, és nem félsz.
* A' nyomoruſágról-is el-feletkezel, és mint a' vizekről mellyek elmúltak úgy emlekezel.
* És mint a'déli fényeség támad néked estve-felé: és midőn magadat meg-emésztettetnek alítod, fel-támadsz mint a'hajnal-chillag.
* És bizodalmad lészen, az elődbe vettetett reménségben, és el-temettetvén bátorságoson aluszol.
* El-nyugszol, és nem lészen a'ki téged meg-rettentsen: és igen sokan könyörögnek néked. * † Az istentelenek szemei pedig meg-fogyatkoznak, és a'meg-szabadúlás elvész tőlök, és az ő reménségek a'lélek útálatoſsága.

† Lev. 26. a. 5.

XII. Rész.

FFelelvén pedig Job, monda:
* Tahát chak tí vattok-e emberek, és veleték hal-é meg a' bölcheség?

†Inf.20. a.2. * † Nékem-is vagyon ſzívem mint néktek, ſem alább-valo nem vagyok nálatoknál: mert azokat a' miket tudtok ki nem tudgya? 3

" Prov. 14. a.2. * " A' ki meg-chúfoltatik barát-tyától a' mint én, az Iſtent híja ſegét-ſégűl, és meg-halgattya őtet: mert meg-chúfoltatik az igaznak eggyű-gyűſége. 4

* A' meg-vettetett lámpás a' gazdagok gondolattyok-nál, bizonyos időre kéſzíttetett. 5

* Bévelkődnek a' kóborlók hajléki, és vakmerő-képpen ingerlik az Iſtent, holott ő adott mindeneket kezekbe. 6

* Ottan kérd-meg a' barmokat, és meg-tanítnak téged: és az égi madarakat, és meg-jelentik néked. 7 B

* Szólly a' főldnek, és meg-felel néked; és meg-beſzéllik a' tenger halai. 8

* Ki nem tudgya hogy ezeket mind az Úr keze alkotta? 9

* A' kinek kezében minden élő-állatnak lelke, és minden ember teſtének lelke. 10

" Inf. 34. a.3. * " Nem a' fűl itéli-e meg az igéket, és az évő torka az ízt? 11

* A' régiekben vagyon a' bőlcheſég, és a' ſok időben az okoſság. 12

* Nála vagyon a' bőlcheſég és az erőſség, néki tanátſa vagyon és értelme. 13

" Iſai. 22.f.22. * " Ha el-ront, ſenki ninch a' ki meg-építtſe: ha bé-rekeſzti az embert, ſenki ninch a' ki fel-nyiſsa néki. 14 C

Apoc.3. b. 7. * Ha meg-tartóztattya a' vizeket, mindenek el-ſzáradnak: és ha ki-bocháttya azokat, el-buríttyák a' főldet. 15

* Nála vagyon az erőſség és a' bőlcheſég: ő iſméri mind a' meg-chalót 's mind azt a' ki meg-chalattatik. 16

* A' tanátſ-adókat bolond végre viſzi, és a' bírákat álmélkodáſra. 17

* A' királyok ővét meg-óldgya, és kőtéllel kőti-fel az ő ágyékokat. 18

* A' papokat dichőſségtelenekké téſzi, és a' fő embereket meg-ejti: 19

* El-változtatván az igaz-mondók ajakát, és a' vének tudományát el-vévén. 20 D

* Ki-őnti a' fejedelmekre a' meg-utáláſt; azokat, a' kik le-nyomattattak vólt, fel-emelvén. 21

* Ki a' ſetétſégből ki-jelenti a' mélyſéges dolgokat, és világoſságra hozza a' halál árnyékát. 22

* A' ki meg-ſokaſíttya a' népeket és el-veſzti azokat, és helyekre állattya a' fel-fordúltakat. 23

24 * Ki el-változtattya a' főld népe fejedelminek ſzívét, és eſzeket-veſzti hogy heába járjanak a' járatlan úton: 25 * Tapogatnak mint a' ſetétben, és nem a' világoſságban, és el-tévelyíti őket mint a' réſzegeket.

XIII. Rész.

1 A Imé mind ezeket látta a' ſzemem, és hallotta a' fűlem, és mindeneket meg-értettem.

2 * A' tí tudományotok-ſzerént én-is túdós vagyok: és alább-valo nálatoknál nem vagyok.

3 * Mindazáltal ſzóllok a' Mindenhatónak, és vetekedni akarok az Iſtennel: 4 * Meg-mutatván előbb hogy hazugſág-faragok vattok tí, és viſzſza-fordúlt tudományoknak kővetői. 5 * És bár halgatnátok, hogy bőlcheknek alíttatnátok.

6 B * Halgaſsátok azért feddéſemet, és az ajakim itéletire figyelmezzétek.

7 * Vallyon ſzűkőlkődik-e az Iſten hazugſágtok-nélkűl, hogy érette chalárdſágokat ſzóllyatok?

8 * Vallyon az ő orczáját tiſztelitek-e, és az Iſtenért igyekeztek-e itéletet tenni? 9 * A' vagy kedves léſzen-e néki, kinél ſemmi titkon nem lehet? a' vagy meg-chalatik-e mint az ember, álnokſágtokkal?

10 * Ő meg-fedd títeket, mert titkon válogattyátok az ő ſzemélyét.

11 * Mihelyen meg-mozdíttya magát, fel-háborít títeket, és rettentéſe reátok rohan. 12 * A' felőletek-valo emlekezet a' hamuhoz haſonlíttatik, és a' tí nyakaitok ſárrá léſznek.

13 * Halgaſsatok egy keveſsé, hadd mongyam-meg valamit az elmém nékem ſugalland. 14 C * Miért ſzaggatom teſtemet fogaimmal, és lelkemet kezeimben hordozom?

15 * Ha ſzintén meg-őlend-is engem, ő-benne bízom: mindazáltal az én útaimat ſzíne-előtt meg-feddem. 16 * És ő léſzen ſzabadítóm: mert nem mégyen ő-eleibe egy kép-mutató-is.

17 * Halgaſsátok az én beſzédemet, és a' homályos beſzédeket vegyétek fűleitekbe. 18 * Ha meg-itéltetem, tudom hogy igaznak találtatom.

19 * Kichoda iteltesſék meg velem? jőjőn-elő: miért eméſztődőm-meg halgatván? 20 * Chák két dolgot ne chelekedgyél velem, és akkor orczád-előtt el nem rejtezem:

Iob 12. 13.

* Keze-

* Kezedet távúl vigyed tőlem, és a'te félelmed ne rettentsen engem.
* Szóllíts engem, és én meg-felelek néked: vagy bizonyára szóllok, és te felelly nékem.
* Menyi hamisságim vannak és bűneim, gonoszságimat és vétkeimet mutasd-meg nékem.
* Miért rejted-el orczádat, és engem ellenségednek alítasz?
* A' fa-levél-ellen, melly a'széltől el-ragadtatik, mutatod hatalmasságodat, és a'száraz pozdorját üldözöd:
* Mert keserűségeket írsz ellenem, és meg-akarsz engem emészteni ifiúságomnak vétkeivel.
* Békóba vetetted a' lábamat, és minden ösvényimre vígyáztál, és a' lábaim nyomdokira figyelmeztél:
* Ki mint a' rothadás meg fogok emésztetni, és mint a'ruha, melly a' molytól meg-étetik.

XIV. Rész.

AZ aszszonytól szűletett ember, rövid ideig élvén, sok nyavalyákkal el-telik.

" Sup. 8. b. 9. Pſ. 143. a. 4.

* " Ki mint a' virág kinyílik és el-nyomattatik, és el-fút mint az árnyék, és soha azon állapatban meg nem marad.
* És méltónak alítod az illyenre fel-nyitni szemeidet, és tennen-magaddal törvénybe vinni?

" Pſ. 50. a. 4.

* " Ki teheti tisztává a' tisztátalan magból fogantatottat? nem te-e a'ki egyedűl vagy?
* Rövidek az ember napjai, a' havainak száma nálad vagyon: el-rendelted a'határit, mellyeket által nem hághatni.
* Távozzál-el egy keveſsé tőle, hadd nyugodgyék, míg el-jőjön mint a'béresnek az ö kivánatos napja.
* A' fának reménsége vagyon: ha el-vágatik, ismég meg-zöldül, és az ágai bimbóznak.
* Ha meg-avúl a' földben a'gyökere, és a'porban meg-hal-is a'tőkéje.
* A' víznek szagától meg-virágzik, és ki-ágazik mint mikor elsőben plantáltatott:
* Az ember pedig mikor meg-hal, és meg-mezítelenül's meg-emésztetik, kérlek hol vagyon?
* Mint mikor ki-mégyen a' víz a' tengerből, és mint a' meg-üresült folyó-víz el-szárad:
* Úgy az ember mikor el-aluszik, fel nem kél; míg nem az ég el-kopik, fel nem ébred, se fel nem kél az ö álmából.
* Ki chelekedgye azt velem, hogy pokolban meg-óltalmazz engem, és el-rejts engem, míg el-múllyék a'te haragod, és időt rendelly nékem, mellyen meg-emlekezzél rólam?
* Véled-e hogy a'meg-hólt ember ismég él? minden napokon, mellyekē most vitézkedem, várom míg el-jőjön az én változásom.
* Szóllítasz engem, és én meg-felelek néked: kezeid alkotmányának ki-nyújtod jobb kezedet.

" Prov. 5. d. 21.

* " Te ugyan lépésimet meg-számlaltad: de engedd-meg bűneimet.
* Bé-pechétletted mint egy zákban az én vétkeimet, de meg-gyógyítottad hamisságomat.
* A' hegy le-szakadván el-mosódik, és a'kő-szikla el-vitetik helyéről.
* A' kövéket meg-lyikasztyák a' vizek, és az árradással apránként a' föld meg-emésztetik: az embert-is azért hasonló-képpen el-veszted.
* Meg-erősítetted őtet egy keveſsé hogy örökké el-múlnék: el-változtatod színét, és ki-bochátod őtet.
* Akár nemesek légyenek a'fiai, 's-akár nemtelenek, nem érti.
* Mindazáltal a' teste míg él, fájni fog, és a'lelke önön-magán keseregni.

XV. Rész.

ELelvén pedig Temáni Elifaz, monda:
*Nem-de úgy felel-e a'bölcs mint a' heába-szóllo, és bétölti-e hévséggel a'gyomrát?
* Meg-fedded azt szóval a'ki nem hasonló hozzád, és azt beszélled a' minéked nem használ.
* A'menyi te-rajtad áll, ki-üresítetted a' félelmet, és el-vetted a'könyörgést az Isten-elől.
* Mert a'te hamisságod tanitotta a'szádat, és a'káromlók nyelvét követed.
* Kárkoztatni-fog téged a'szád, és nem én: és az ajakid meg-felelnek néked.
* Vallyon te születtél-e első ember, és a'halmok-előtt formáltattál-e?
* Vallyon hallottad-e az Isten tanátsát, és az ö bölcseségekisebbé-szen-e náladnál?

Iob 14. 15.

* Mit

* Mit tudſz a'mit nem tudnánk? mit érteſz a'mit nem értenénk? 9
† Eccli. 18. b. 8. * † Mind vének 's mind régjek vannak közöttünk, ſokkal idősbek hogy-ſem az atyáid. 10
* Vallyon nagy dolog-e hogy megvígaſztallyon téged az Iſten? de a'te gonoſz beſzédid tíltyák azt. 11
* Miért emel-fel téged a'ſzíved, és mint-ha nagyokat gondolnál, kimereſztett ſzemeid vannak. 12
* Miért fuvalkodik-fel lelked az Iſten-ellen, hogy illyen beſzédeket ſzóllaſz a'te ſzáddal? 13
* Michoda az ember hogy makula-nélkül légyen, és hogy igaznak láttaſsék az aſzſzonytól-ſzületett? 14
" Sup. 4. d. 18. * "Imé az ö ſzentei-közzül ſenki ninch változhatatlan, és az egek nem tiſztáknak az ö ſzíne-előtt: 15
* Menyivel inkább az útálatos és haſzontalan ember, ki mint a' vizet iſzſza a' hamiſságot? 16
* Meg-mutatom néked, halgaſs engem; a'mit láttam meg-beſzéllem néked. 17
* A' bölchek meg-vallyák, és el nem titkollyák az attyokat. 18
* Kiknek egyedül adatott a'föld, és idegen nem ment-által rajtok. 19
* Minden napjaiban kevélykedik az iſtentelen, és az ö kegyetlenſégének eſztendő-ſzáma bizonytalan. 20
* Rettegéſnek zúgáſa mindenkor füleiben: és noha békeſég vagyon, ö mindenkor leſelkedéſről gyanakodik. * Nem hiſzi hogy a'ſetétſégből világoſságra térhetſen, mindenünnét fegyvert ſzemlél. 21 22
* Mikor kenyér-kereſére mozdúl, tudgya hogy kéſzen vagyon az ö kezében a' ſetétſég napja. 23
* Meg-rettenti őtet a'háborúſág, és a'ſzorongatás meg-környékezi őtet, mint a'királyt ki a'harczra kéſzül. 24
* Mert kezét Iſten-ellen ki-nyújtotta, és a' Mindenható-ellen megerőſsödött. 25
* Ellene-futott ki-nyújtott nyakkal, és kövér nyakkal fegyverkezett-fel. 26
* Bé-födözte orczáját a'kövérſég, és az ö óldaliról le-függ a' háj. 27
* Az-el-puſztúlt váraſokban lakott, és az el-hagyatott házakban, mellyek rakáſokká lőttek. 28
* Meg nem gazdagúl, ſem meg nem marad örökſége, ſem a' földbe gyökerét nem ereſzti. 29
* El nem távozik a' ſetétſégtől: az ö ágait meg-ſzáraztya a'lang, és elvétetik ſzájának leheletivel. 30
* Nem hiſzi, heába-való tévelygéſsel meg-chalattatván, hogy valami fizetéſsel meg-váltaſsék. 31
* Minek-előtte az ö napjai bé-tellyeſedgyenek, el-véſz: és az ö kezei meg-ſzáradnak. 32
* Meg-ſértetik az ö gerezde mint a' ſzőlő az első virágjában, és mint a' virágát el-hányó olaj-fa. 33
* Mert a' kép-mutatónak gyüleközete magtalan, és a'tűz meg-emészti azoknak hajlékit, kik ajándékokat örömeſt véſznek. 34
" If. 59. a. 4. Pſal. 7. d. 15. * " Fájdalmat fogadott, és hamiſſágot ſzült, és a'méhe chalárdſágokat kéſzít. 35

XVI. Rész.

FElelvén pedig Job, monda: Gyakorta hallottam efféléket: terhelő vigaſztalók vattok tí minnyájan. 1
* Nem léſzen-e vége a'heába-való igéknek? a'vagy valami nehéſséged vagyon-e ha ſzóllaſz? * Enis ti-hozzátok haſonlókat ſzólhatok vala: és bár a'tí lelketek vólna az én lelkemért: A 2 3 4
* Én-is vigaſztalnálak títeket beſzédekkel, és mozgatnámreátok a' fejemet: 5
* Meg-erősítenélek títeket a'ſzájammal: és mozgatnám ajakimat mint títeket kímélvén. 6
* De mit chelekedgyem? Ha ſzóllandok, meg nem ſzűnik fájdalmam: és ha halgatandok, el nem távozik tőlem. 7 8
* Most pedig meg-nyomott engem az én fájdalmam, és ſemmivé lőttek minden tagaim. 9
* Az én ſömörgim bizonyſágot mondának ellenem, és a'hamiſsan-ſzóllo az én orczámra támad ellenem ſzólván. 10
* Öſzve-gyűjtötte haragját ellenem, és fenyegetvén engem, fogait chikorgatta ellenem: az én ellenſégem rettenetes ſzemekkel tekíntett reám. 11
* Reám tátották ſzájokat, és gyalázván orczámat verték, kínaimmal meg-elégedtek. 12
* Bé-rekeſztett engem az Iſten a' hamiſnál, és az iſtentelenek kezébe adott engem. 12

* En ama' valaha gazdag, hirtelen meg-rontattam : nyakon ragada, meg-ronta engem, és mint jelül tőn engem magának. 13 10
* Környül-vőn engem dárdáival, meg-sebesíté ágyékimat, nem kedveze, és ki-ontá a' földre a' bélemet. 14 11
* Meg-vagdala engem egy seb a' másikat érvén, reám-rohana mint egy óriás. 15 12
* Zákot varrék a' bőrömre, és hamuval bé-hintém testemet. 16 13 D
* Az orczám meg-dagada a' sírástól, és szőmöldökim meg-homályosodának. 17 14
* Ezeket kezem hamisága-nélkül szenvedém, midőn tiszta könyörgésim vólnának az Istenhez. 18 15 D
* Föld bé ne fedőzzed véremet, és ne találljon benned el-rejtezni-valo helyet az én kiáltásom. 19 16
* Mert ímé az égben az én bizonyságom, és az én dolgaimnak tudója a' magasságban. 20 1
* Szósok az én barátim : az Istenhez cheppség az én szemem. 21 A 2
* És bátor úgy ítéltetnék az ember az Istennel, a' mint ítéltetik az ember fia az ő társával. 22 3
* Mert ímé a' rövid esztendők elmúlnak, és azon az ösvényen járok, mellyen viszsza nem térek. 23 4

XVII. Rész.

LEhelletem el-fogy, napjaim meg-rövidülnek, és chak a' koporsóm vagyon hátra. 1 A 5
* Nem vétkeztem, és keserűségekben lakik a' szemem. 2 6
* Szabadíts-meg engem Uram, és helyhezteſs engem melléd, és akárki kezе hadakozzék ellenem. 3 B 7
* Az ő szívőket távúl-vetetted a' fégyelemtől, azért fel nem magasztaltatnak. 4 8
* Prédát ígér a' társainak, és a' fiainak szemei meg-fogyatkoznak. 5 B 9
* Tőn engem mint a' kősségnek példa-beszédévé, és példa vagyok előttök. 6 10
* Meg-homályosodott a' boszszonkodástól a' szemem, és a' tagaim chak nem semmivé lőttek. 7 11 C
* El-álmélkodnak az igazak ezen, és az ártatlan a' kép-mutató-ellen fel-támad. 8 12
* És meg-tartya az igaz az ő útát, és a' tiszta kezeknek több erőt ád. 9 13 C
* Az-okáért ti mindnyájan megtérjetek, és jőjetek-elő, és nem találok köztetek egy bölchet-is. 10
* Az én napjaim el-múltak, az én gondolatim el-hányattak, kínozván a' szívemet. 11
* Az étszakát nappá fordították, és ismég a' setétség-után világosságot reméllek. 12
* Ha várakozom, a' pokol az én házam, és a' setétségben vetettem-meg ágyamat. 13
* A' rothadásnak mondék : Atyám vagy ; a' férgeknek, anyám, és néném. 14
* Hol vagyon-azért most az én várakodásom, és az én békeséges türésemet ki gondollya-meg ? 15
* Mindenem alá-száll a' mélységes pokolba : alítod-e hogy akár chak ott fog nyugodalmom lenni ? 16

XVIII. Rész.

FElelvén pedig Suhi Báldad, monda : 1 A
* Meddig hánnyátok a' szókat ? értsetek először, és úgy szóllyunk. 2
* Miért alíttatunk úgy mint barmoknak, és meg-bűsződtünk előttetek ? 3
* A' ki el-veszted lelkedet haragodban, el-hagyattatik-e te-éretted a' föld, és másuvá vitettetnek-e a' kősziklák az ő helyekről ? 4
* Az istentelennek világossága nem óltatik-e el, és nem fénylik-e az ő tűzének langja ? 5
* A' világosság meg-setétűl az ő hajlékában ; és a' szővétnek, melly fölötte vagyon, el-óltatik. 6 B
* Meg-szorúlnak az ő erejének lépési, és nyakra-före veti őtet az ő tanátsa. 7
* Mert a' hálóba eresztette a' lábait, és annak kötési-között jár. 8
* Az ő sarka a' tőrbe akad, és felgyulad ellene a' szomjúság. 9
* El-rejtetett a' földbe az ő tőrje, és az ő kelepczéje az ösvényen. 10
* Mindenűnnet rettentik őtet a' félelmek, és bé-tekerik a' lábait. 11
* Meg-vékonyodgyék az ő ereje az éhségtől, és koplalás támadgyon az oldala chontyaira. 12
* Meg-egye az ő bőrének szépségét, meg-emészsze az ő karjait az első-szülött halál. 13

* El-szakasztassék hajlékától az ő bizodalma, és tapodgya-meg őtet a' veszedelem, mint a' király. 14

* Az ő hajlékában annak társai lakjanak, a' ki ninchen, kén-kő hintessék az ő hajlékába. 15

* Alól meg-száradgyanak a' gyökeri, felyűl pedig el-nyomattassék az ő aratása. 16 C D

«Prov. 2. d. 22. * "El-veszszen az ő emlekezete a' földről, és ne hirdettessék a' neve az útzákon. 17

* Ki-űzi őtet a' világosságról a' setétségbe, és e' világból ki-viszi őtet. 18

* Nem lészen az ő magva sem nemzetsége az ő népe-között, és semmi maradéka az ő tartományiban. 19

* Az ő napján el-álmélkodnak az utólsók, és az elsők meg-rettennek. 20

* Ezek azért a' hamisnak hajléki, és ez annak helye ki az Istent nem tudgya. 21

XIX. Rész.

FElelvén pedig Job, monda: 1 A

* Meddig búsíttyátok a' lelkemet, és gyötrőtők engem beszédekkel? 2

* Ímé, tízszer gyaláztok engem, és nem szégyenlitek hogy engem el-nyomtok. 3

* Mert, ha szintén tudatlan voltam-is, velem lészen tudatlanságom. 4

* De ti ellenem fel-emelkedtek, és feddetek engem gyalázatimmal. 5

* Ottan chak most értsétek, hogy az Isten nem mélto itélettel nyomorgatott engem, és ostorival környyűlvőtt engem. 6

* Ime kiáltok erőszakot szenvedvén, és senki nem hallya: üvöltők, és ninch a' ki itéletet tégyen. 7

* Ösvényemet bé-sövényezte, és által nem mehetek, és az én nyomomra setétséget vetett. 8 B

* Meg-foszto tt engem dicsőségemtől, és fejemről el-vette a' koronát. 9

* Minden-felől el-rontott engem, és el-veszek, és mint a' ki-szakasztott fának el-vette reménségemet. 10

* Fel-gerjedett ellenem az ő haragja, és mint ellenségét úgy tartott engem. 11

* Eggyűtt jövének-el az ő latrai, és útat chinálának magoknak rajtam, és meg-szállák körös-körűl az én hajlékomat. 12

* Az atyámfiait távúl állatta tőlem, és az ismérőim mint idegenek el-távoztak tőlem. 13

* El-hattak engem a' rokonim: és a' kik ismérnek vala engem, el-feledkezének rólam. 14

* Az én házam zellyéri, és a' szolgálóim, mint idegent úgy tartottak engem, és mint a' szárándok voltam szemek-előtt. 15

* A' szolgámat híttam, és nem felelt, magam szájával könyörgöttem néki. 16

* Lehelletemtől iszonyodott a' feleségem, és könyörgők vala a' testemből-valo fiaimnak. 17

* A' bolondok-is útálnak vala engem, és mikor tőlök el-távoztam vólna, rágalmaznak vala engem. 18

* Meg-útáltak engem a' kik valaha tanátsim voltak: és a' kit leg-inkább szeretek vala, meg-gyűlőle engem. 19

* Meg-emésztetvén a' húsom, bőrömhöz ragadott a' chontom, és chak az ajakim maradtak a' fogaim-körűl. 20

* Könyörűllyetek-rajtam, könyörűllyetek-rajtam, ottan chak tí barátim, mert az Úr keze illetett engem. 21

* Miért üldöztök engem mint az Isten, és az én húsommal tőltöztök? 22

* Ki chelekeszi azt velem hogy meg-irattassanak beszédim? ki adgya azt nékem hogy könyvbe irattassanak * vas-pennával, és ón-táblára, vagy vésővel metszettessenek köre? 23 D 24

* Mert tudom hogy az én Megváltóm él, és az utólso napon a' földből fel-támadok: 25

* És ismég környűl-vétetem bőrömmel, és az én testemben látom meg az én Istenemet. 26

* Kit én-magam látok-meg, és az én szemeim nézik, és nem más: el-tétetett e' reménség az én kebelembe. 27

* Miért mongyátok tahát mostan: Üldözzük őtet, és az igének gyökerét találjuk-fel ellene? 28

* Futsatok azért a' fegyver színe-előtt, mert a' fegyver a' hamisságok boszszu-állója: és tudgyátok hogy vagyon itélet. 29

XX. Rész.

FElelvén pedig Naámati Sófar, monda: 1 A

* Ezért külömb-felé gondolatim jönek egy-más-után, és elmém sok-felé ragadtatik. 2

* A' tudományt, mellyel engem dorgálſz, meg-hallom, és az értelmemnek lelke meg-felel nékem. 3

* Ezt tudom eleitől-fogva, mi-óltától-fogva az ember a'földre helyheztetett: 4

* Hogy az iſtentelenek díchéreti rövid, és a' kép-mutatók örőme egy ſzem-pillantáſnyi. 5

* Ha fel-menend kevélyſége az égig, és a'feje a'felyhőket érendi: 6

* Mint a' ganéj végtére el-vész: és a'kik őtet látták vala, mondanak: Hol vagyon? 7

*Mint az el-röpűlő álom meg nẽ találtatik, el-múlik mint az éjjeli látás. 8

*A'melly ſzem őtet látta, nem látya, és többé nẽ nézi őtet az ő helye. 9

* A' fiai el-nyomattatnak a' ſzükſégtől, és a' kezei meg-adgyák néki az ő fájdalmát. 10

* A' chontyai meg-telnek ifiuſágának vétkeivel, és véle a'porban aluſznak. 11

*Mert midőn édes léſzen az ő ſzájában a'gonoſz, a'nyelve-alá rejti azt. 12

*Kedvez annak, és el nem hadgya azt, és el-titkollya a'torkában. 13

*A' kenyere belől a' gyomrában, aſpiſok epéjévé változik. 14

* A' gazdagſágokat, mellyeket elnyelt, ki-okádgya, és az ő haſából kivonnya azokat az Iſten. 15

* Az aſpiſok fejét ſzopja, és megöli őtet a' vipera nyelve. * (Ne láſſa 17
a' folyó-víznek ſzakadáſotſkáit, a' 17
méznek és vajnak patakit.) C

* Meg-bűntettetik mindenekért a' miket chelekedett, de még ſem emészttetik meg: az ő találmányinak ſokaſága-ſzerént ſzenved. 18

* Mert meg-rontván meg-foſztotta a'ſzegényeket: a'házat el-foglalta, és azt nem épitette. 19

* "És meg nem elégedett a' haſa: 20
és mikor meg-léſznek a' miket kívánt vala, nem bírhattya.

* Nem maradott-meg az ő étkében, és azért ſemmi meg nem marad az ő javaiban. 21

*Midőn meg-elégedik, ſzorőgattatik, izzad, és mindẽ fájdalő reá-rohan: 22

*Vaj télnek-bé a'haſa, hogy reája bochájſſa az ő búſulaſának haragját, és hadát tőltſe reája. 23

*A' vas fegyver-előtt ſzalad, és a' réz kéz-íjra akad. 24

*A'ki-vonatott, és hűvelyéből kijőtt, és az ő keſerűſégébẽ villámló; elmennek és reá űtnek a' rettenetesek. 25

* Minden ſetétſégek el-rejtettek az ő titkos helyein: meg-èmészti őtet a' tűz, melly fel nem gyújtatik, nyomorgattatik el-hagyattatván az ő hajlékában. 26

* Ki nyilatkoztattyák az egek az ő hamiſſágát, és a'föld ellene-támad. 27

*Nyitva léſzen az ő házának gyökere, le-vonyattatik az Iſten haragjának napján. 28

* Ez az iſtentelen ember réſze az Iſtentől, és az ő beſzédinek örökſége az Úrtól. 29

XXI. Rész.

FElelvén pedig Job, monda: A

* Hallyátok kérlek beſzédimet, és tartſatok penitentziát. 1 2

*Várjatok engem, és én ſzóllok, és az ígém-után, ha tetſzik, neveſſetek. 3

*Vallyon 's ember-ellen vagyon-e az én vetekedéſem, hogy méltán ne kelleſſék ſzomorkodnom? 4

*Figyelmezzetek reám, és álmélkodgyatok, és újotokat tegyétek a' ſzájatokra: 5

* És én mikor meg-emlekezem, meg-ijedek, és teſtemet meg-rázza a' reſzketés. 6

* "Miért élnek tahát az iſtentelenek, fel-emeltettek, és meg-erőſsödtek gazdagſággal? 7 "*Ier. 12. a. 1. Abac. 1. a. 3.*

* Az ő magvok meg-marad előttök, a' rokonok és unokák ſerege az ő ſzínek-előtt. 8

*Az ő házok bátorſágoſok és békeſségeſek, és ninch az Iſtén veſzſzeje rajtok. 9

*Az ő tehenek meg-futott, és nem vetett-meg: az ű nő meg-ellett, és nem foſztatott-meg fajzáſától. 10

* Ki-járnak az ő apródi mint a' nyájak, és az ő magzattyok ugrálnak a'játékokban. 11

*Dobot tartnak, és czitarát, és örűlnek az orgona zengéſén. 12

* Jókban múlattyák napjokat, és egy ſzem-pillátásban alá-mennek poklokra. 13

* Kik mondának az Iſtennek: Távozzál-el tőlünk, és útaidnak tudományát nem akarjuk: 14

* " Kichoda a'Mindenható hogy ſzolgállyunk néki? és mit haſznál nékünk ha imádkozunk néki? 15 " *Mal. 3. d. 14.*

* Mindazáltal mivelhogy az ő javok ninchenek az ő kezekben, az iſ-

"*Eccles. 5. c. 9.*

tentelenek tanátſa távúl légyē tőlem.
17 * Menyíſzer óltatik-el az iſtentelenek ſzővétneke, és az árradás jő reájok, és el-oſztya haragjának fájdalmit?
18 * Úgy léſznek mint a' polyva a' ſzél-előtt, és mint a' ſzikra mellyet a' forgó-ſzél el-hány.
19 * Az Iſten meg-tartya a' fiaiban az attyok fájdalmát: és midőn fizet, akkor meg-tudgya.
20 * Meg-láttyák a' ſzemei az ő veſzedelmét, és a' Mindenhatónak haragjából iſzik.
21 * Mert mi gondgya vagyon néki az ő-utánna-valo házára? ha az ő hólnapi ſzámának fele el-vétetik-is?
22 * Vallyon az Iſtent taníttya-e valaki tudományra, a' ki a' magaſſakat meg-ítéli?
23 * Ez meg-hal vaſtag és egéſſéges, gazdag és bóldog lévén.
24 * Az ő béle rakva kővérſéggel, és a' chontyai velőkkel nedvesíttetnek.
25 * Más pedig meg-hal az ő lelke keſerűſégében minden gazdagſágnélkűl:
26 * És mindazáltal eggyűtt aluſznak a' porban, és a' férgek el-lepik őket.
27 * Bizonyára tudom a' tí gondolatitokat, és ellenem hamis ítéletetőket.
28 * Mert azt mongyátok: Hol vagyon a' fejedelem háza? és hol az iſtentelenek hajléki?
29 * Kérgyetek akár-kit az úton-járók-kőzzűl, és meg-tudgyátok hogy ugyan ezeket tudgya ő-is.
30 * Mert a' veſzedelem napjára tartatik a' gonoſz, és a' harag napjára vitetik.
31 * Ki feddi-meg ő-előtte az ő útát? és a' miket chelekedett, ki fizeti-meg néki?
32 * Ő a' koporſókba vitetik, és a' halottak rakáſában vígyáz.
33 * Édes vólt a' Koczytus fővenyinek, és utánna-vonſzon minden embert, és előtte ſzámtalanokat.
34 * Mi-képpen vígaſztaltok tahát engem heában, holott meg-mutattatott hogy feleletetek ellenkezik az igaſſággal?

XXII. Rész.

1 A Elelvén pedig Temáni Elifaz, monda:
2 * Haſonlíttathatik-e az ember az Iſtenhez, ha ſzintén tekélletes tudománya léend-is?
3 * Mit haſznál az Iſtennek ha igaz léendeſz? vagy mit adſz néki ha makula-nélkűl-valo léend a' te útad?
4 * Vallyon félve dorgál-e meg téged, és tőrvénybe mégyen-e veled;
5 * És nem a' te ſok gonoſſágodért-e, és véghetetlen hamiſſágidért?
6 * Mert el-vetted zálagját az atyádfiainak ok-nélkűl, és a' mezítelenéket meg-foſztottad ruhájoktól.
7 * Vizet a' fáradotnak nem adtál, és az éhezőtől meg-vontad a' kenyeret.
8 * A' karodnak erejében bírod vala a' főldet, és leg-hatalmasb lévén megtartod vala azt.
9 * Az özvegyeket üreſſen bochátottad, és az árvák karjait meg-rontottad.
10 * Az-okáért kőrnyűl-vétettél tőrőkkel, és meg-háborít téged a' hirtelen félelem.
11 * És azt véled vala hogy nem látnál ſetétſéget, és hogy a' meg-árradott vizek ſebeſſégétől el nem nyomattatnál?
12 * Nem gondolod-e hogy az Iſten magasb az égnél, és a' chillagok teteje-főlibe emeltetik?
13 * És mondod: Mit tűd az Iſten? és mint egy homály-által ítél.
14 * A' felyhő az ő rejteke, és a' mi dolgainkat nem ſzemléli, és az égnek ſarkai-kőrűl jár.
15 * Vallyon e' világ őſvényét akarod-e meg-őrzeni, mellyet a' hamis férfiak tapodtak?
16 * Kik el-vitettek idejek-előtt, és a' folyó-víz el-fordíttya az ő fondamentomokat:
17 * A' kik mondanak vala az Iſtennek: Távozzál-el tőlűnk: és mint-ha ſemmit nem chelekedhetnék a' Mindenhato, úgy bőchűllik vala őtet.
18 * Holott ő tőltőtte-bé az ő házokat jókkal: kiknek ítéletek távúl légyen tőlem.
19 * "Meg-láttyák az igazak, és vígadnak, és az ártatlan meg-chúfollya őket. "Pſal. 106. d. 42.
20 * Nem vágattatott-e le az ő fel-emelkedéſek, és azok maradékit emészttette-meg a' tűz?
21 * Engedgy azért néki, és légyen békeſéged: és ezek-által igen jó gyűmőlchid léſznek.
22 * Vegyed a' tőrvényt az ő ſzájából, és az ő beſzédit ſzívedbe tegyed.
23 * Ha viſzſza-térſz a' Mindenhatóhoz, meg-épűlſz, és el-távoztatod a' hamiſſágot a' te hajlékodtól.
24 * A' főldért kővet ád, és a' kőért arany patakokat.

Iob 21. 22. *És

* Es a' Mindenhato a' te ellenségid-ellen léſzen, és ezüſt gyűjtetik néked. 25 16

* Akkor a' Mindenhatóban gyönyörűſégekkel bévelkedel, és felemeled az Iſtenhez az orczádat. 26 17

*Kérni fogod őtet, és meg-halgat téged, és fogadáſidat bé-tőltöd. 27

* El-gondolod a' dolgot, és megadatik néked, és útaidban fénylik a' világoſság. 28 1 A

*"Mert a' ki meg-aláztatik, dicső- "Prov. 29. d. 23.
ſégben léſzen; és a' ki le-hajtya ſzemeit, az meg-ſzabadúl. 29 2

* Meg-ſzabadúl az ártatlan, megſzabadúl pedig kezeinek tiſztaſágában. 30 3

XXIII. Rész.

FElelvén pedig Job, monda: 1
* Moſt-is keſerűſégben vagyon az én beſzédem, és a' chapáſom keze fohászkodáſom-fölött meg-nehezedett. A 2

*Ki adgya azt nékem hogy megiſmérjem és meg-találljam őtet, és ſzinte az ö királyi-ſzékihez juſſak? 3 6 B

* Eleibe-vetem az itéletet, és a' ſzámat meg-töltöm dorgáláſokkal. 4 7

*Hadd tudgyam az igéket mellyeket nékem felel, és értſem mit ſzóll nékem. 5 B 8

*Nem akarom hogy ſok erővel vetekedgyék velem, ſe hogy az ö nagy-vóltának terhével nyomjon engem. 6

*Adgya-elő az igaſságot ellenem, és juſſon győzedelre az én itéletem. 7 10

* Ha Nap-keletre megyek, nem látſzik: ha Nap-nyúgatra, meg nē értem őtet. 8

* Ha balra, mit mivellyek? nem érem-el őtet: ha jobra fordúlok, nem látom-meg őtet. 9 11 C

* Ő pedig tudgya az én útamat, és meg-próbált engem mint az aranyat, melly által-mégyen a' tűzön. 10 12

*Az ö nyomdokit követte a' lábam, az ö útát meg-őriztem, és el nem tértem arról. 11 13

* Az ö ajakinak parancholatitól el nem távoztam, és kebelembe rejtettem az ö ſzája igéit. 12 14

*Mert ö egyedűl vagyon, és ſenki el nem fordíthattya az ö gondolattyát: és valamit a' lelke akart, azt chelekedte. 13 15 D

*Mikor bé-tellyesíti bennem akarattyát, ſok egyéb haſonló dolgok-is jelen-vannak nála. 14 16

* És azért háborodtam meg az ö orczájától, és meg-gondolván őtet, a' félelemtől izgattatom. 15 17

* Az iſten meg-lágyította ſzívemet, és a' Mindenhato meg-háborította engem.

*Mert el nem veſztem a' következő ſetétſégekért, ſem az orczámat el nem burította a' homály.

XXIV. Rész.

A' Mindenhato-előtt ninchenek el-titkolvá az idők: a' kik pedig iſmérik őtet, nem tudgyák az ö napjait. 1 A

*Némellyek a' határokat máſuvá vitték, el-ragadozták a' nyájakat, és legeltették azokat. 2

*Az árvák ſzamárát el-hajtották, és zálogúl vették az özvegy ökrét. 3

*El-fordították a' ſzegények útát, és el-nyomták eggyűtt a' földnek ſzelídit: 4

* Némellyek mint a' vad-ſzamárok a' puſztában ki-mennek dolgokra: vigyázván a' prædára, kenyeret készítnek magzattyoknak. 5

*A' más ſzánto-földét le-arattyák: és annak ſzőlőjét, a' kit erővel el-nyomtak, meg-ſzedik. 6 B

* Mezítelenül bochátttyák-el az embereket, el-vonyván ruhájokat, kiknek ninch lepelek a' hidegben: 7

*Kiket a' hegyeknek zápor-eſői meg-öntöznek: és nem lévén lepelek, a' köveket ölelik-által. 8

* Erőſzakot chelekedtek el-prædálván az árvákat, és a' ſzegény kőſséget meg-foſztották. 9

*A' mezítelenektől és ruha-nélkűl járóktól, és az éhezőktől el-vették a' kévéket. 10

* Azoknak aſztagi-között délleltek, kik a' ſájtókat nyomván ſzomjuhoznak. 11

* A' váraſokban nyögtették a' férfiakat, és a' ſebeſek lelke kiáltott, és az Iſten torolatlan nem hadgya. 12 C

*Engedetlenek vóltak a' világoſſágnak, nem tudták az ö útait, ſem viſzſza nem tértek az ö öſvényin. 13

*Jó reggel fel-kél a' gyilkos, megöli a' ſzűkölködőt, és a' ſzegényt: éjjel pedig ollyan léſzen mint a' lopo. 14

* A' parázna ſzeme a' homályoſſágra vigyáz, mondván: Nem lát engem a' ſzem: és bé-födi az orczáját. 15

*Meg-áſſa a' ſetétben a' házakat, a' mint nappal el-végezték vólt magokban, és nē tudták a' világoſſágot. 16

* Ha hirtelen fel-tetſzik a' hajnal, a' halál árnyékának vélik: és a' ſetét-

ſégben úgy járnak mint a' világoſ-
ſágban. *Kűnyű, a' víznek ſzíne- 18
főlőtt: átkozott légyen az ő réſze a'
főldőn, és ne járjon a'ſzőlők útán.
* A' főlőttéb-valo melegre men- 19
nyen a'havas vizekről, és a'pokolig D
az ő bűne.
* El-feletkezzék róla az irgalmaſ- 20
ſág: az ő édeſſége a'férgek: ne légyen
emlekezetben, hanem el-rontaſſék
mint a'gyűmőlchtelen fa.
* Mert a' magtalant táplálta, a' ki 21
nem ſzűl, és az őzveggyel nē tőtt jól.
*Le-vonta az erőſſeket az ő erejé- 22
ben: és mikor áll, nem bízik életéhez.
" Apoc. 2. f. 21. * " Az Iſten helyt adott néki a' 23
penitentziára, és ő gonoſzúl él azzal
kevélyſégre: az ő ſzemei pedig az ő
útain vannak.
*Fel-emelkedtek egy keveſsé, és 24
állandók nem léſznek, és meg-aláz-
tatnak mint mindenek, és el-vétet-
nek, és mint a'kaláſzok hegyei meg-
tőrettetnek.
* Hogy ha úgy ninchen, ki fed- 25
het-meg engem hazugſágról, és ki
teheti beſzédemet az Iſten-eleibe.

XXV. Rész.

FElelvén pedig Suhi Báldad, 1
monda: A
* A' hatalom és a' rettentés 2
nála vagyon, a'ki eggyeſſéget
ſzerez az ő magaſſágiban.
*Vallyon vagyon-e ſzáma az ő vi- 3
tézinek? és kire nem kél-fel az ő
világoſſága?
* Meg-igazúlhat-e az Iſtenhez ha- 4
ſonlíttatott ember, a' vagy tetſzhe-
tik-e tiſztának a'ki aſzſzonytól ſzű-
letett?
*Ímé a'hóld ſem fénylik, a' chil- 5
lágok ſem tiſzták az ő ſzíne-előtt:
* Menyível inkább az ember ki 6
rothadás, és az ember fia ki egy féreg.

XXVI. Rész.

FElelvén pedig Jób, monda: 1
*Ki ſegétője vagy? vallyon A
az erőtlené-e? és annak tar- 2
tod-e karját, a'ki nem erős?
*Kinek ádtal tanátſot? talám an- 3
nak, a' kinek ninch bőlcheſége, és B
meg-mutattad a'te ſok okoſságodat.
*Kit akartál tanítani? nem azt-e, 4
a'ki a'lehelletet alkotta?
* Ímé az oriáſok nyőgnek a' vi- 5
zek-alatt, azok-is kik vélek laknak.
*Mezítelen a'pokol előtte, és ninch 6
ſemmi lepele a'veſzedelemnek.

7 * A'ki az éſzakot az űregen ki-
terjeſzti, és a'főldet ſem̃ire fűggeſzti.
8 * Ki meg-kőtőzi a' vizeket az ő
felyhőiben, hogy egyſzer's mind alá
ne ſzakadgyanak.
9 *Ki meg-tartoztattya az ő királyi-
ſzékinek ſzínét, és ki-terjeſzti arra
az ő kődét.
10 *Határt vetett a'vizeknek, míg el-
végezteſsék a'világoſság és a'ſetétſég.
11 *Az ég oſzlopi reſzketnek, és fél-
D nek az ő intéſére.
12 *Az ő erőſſége-által hirtelen őſz-
ve-gyűltek a'tengerek, és az ő okoſ-
ſága meg-verte a'kevélyt.
13 *Az ő lelke ékesítette az egeket,
és az ő keze bábálkodván hozatott-
ki a'tekergős kígyo.
14 * Ímé, ezek az ő útainak réſzéről
mondattak: és holott alig hallottunk
egy kis chőppőt az ő beſzédében, ki
nézheti az ő nagy-vóltának meny-
dőrgéſét?

XXVII. Rész.

MÉg-is ſzólla Jób, elő-vévén
1 példa-beſzédét, és monda:
A * Él az Iſten, ki el-vette
2 az én tőrvényemet; és a'
Mindenhato, ki keſerűſégre hozta
lelkemet.
3 * Mert valamíg lélegzet vagyon
bennem, és az Iſten lehelleti az or-
romban;
4 * Nem ſzólnak az ajakim hamiſ-
ſágot, ſem a' nyelvem hazugſágot
nem forgat.
5 * Távúl légyen tőlem hogy títe-
ket igazaknak itéllyelek lenni: míg
el nem fogyok, el nem távozom ár-
tatlanſágomtól.
6 * Az én igaſságomat, mellyet kez-
B dettem tartani, el nem hagyom: mert
nem vádol engem az én ſzívem tel-
lyes életemben.
7 * Légyen az én ellenſégem mint
az iſtentelen: és az én ellenkőzőm
mint a' hamis.
8 *Mert michoda a'kép-mutató re-
ménſége ha telhetetlenűl ragadoz,
és az Iſten meg nem ſzabadíttya az
ő lelkét?
9 *Meg-hallya-e az ő kiáltáſát mi-
kor reája jő a'nyomorúſág?
10 * A'vagy győnyőrkődhetik-e a'
Mindenhatóban, és ſegétſégűl híhat-
tya-e az Iſtent minden időben?
11 *Meg-tanítlak títeket az Iſten ke-

Iob 25. 26. 27.

ze-ál-

ze-által, mie légyen a' Mindenhatónak, és el nem rejtem.
*Ímé, tí minnyájan tudgyátok, és miért szóllotok ok-nélkül hiuságokat?
*Ez az istentelen embernek része az Istennél, és az erőszak-tévők örökssége, mellyet a' Mindenhatótól felvésznek?
*Ha meg-szokasodnak a' fiai, fegyverre adatnak, és az unokái nem elégednek-meg kenyérrel.
*A' kik meg-maradnak tőle, a' vesszedelembe temettetnek, és azoknak özvegyi nem sírnak.
*Ha öszve-hordandgya az ezüstöt mint a' főldet, és a' ruhákat úgy keszíti mint a' sárt:
*El-készíti ugyan, de az igaz ruháztatik-meg azokkal: és az ezüstöt az ártatlan osztya-el.
*Mint a' moly úgy épitette a' házát, és mint az őrző chinálta a' levél-szént.
*"A' gazdag mikor el-aluszik, semmit véle el nem viszen: fel-nyittya szemeit, és semmit nem talál. "Psal. 48. d. 18.
* Meg-ragadgya őtet a' szükség mint a' víz, éjjel el-nyomja őtet a' szél-vész.
* Fel-vészi őtet a' sütő-szél, és elviszi, és mint a' forgó-szél el-ragadgya őtet helyéről.
* És reája-küld, és meg nem kímélli, az ö kezéből futton-fút.
* Egybe chapja kezeit rajta, és süvöltt reája, nézvén az ö helyét.

XXVIII. Rész.

AZ ezüst ereknek kezdeti vagyon: és az aránynak helye vagyon, a' hol öszve-öntődik.
*A' vas a' főldből vétetik: és a' melegtől meg-olvadott kő, rézzé változik.
*Időt vetett a' setétségnek, és mindeneknek végét meg-gondollya, a' homálynak kövét-is, és a' halál árnyékát.
* A' patak el-választya az útonjáro néptől, azokat a' kiket el-felejtett a' szűkölködő ember lába, és az útatlanokat.
* A' föld, melyből kenyér terem vala az ö helyén, tűzzel veszett-el.
* A' sáfirnak helye az ö kövei, és az ö göröngye arany.
*Az ösvényt nem tudta a' madár, és nem nézte azt a' kesely sseme.
*Nem tapodták azt a' kereskedők fiai, sem a' nőstény oroszlány azon által nem ment.
*A' kő-sziklára ki-nyújtotta az ö kezét, tőből fel-fordította a' hegyeket.
*A' kő-sziklákö patakokat vágott, és mindé drágalátost látott a' szeme.
* A' folyó-vizeknek mélységit-is meg-vizgálta, és az el-rejtetteket világosságra hozta.
*A' bölcheség pedig hol találtatik? és melyik az értelem helye?
*Nem tudgya az ember annak az árrát, sem nem találtatik a' gyönyörüségesen-élők földén.
*A' mélység azt mondgya: Ninch én-bennem; és a' tenger szóll: Ninch én-velem.
* " Nem adatik a' finom arany érette, sem ezüstel nem fizethetnek az ö el-váltásában. "Sap. 7. a. 9.
*Nem hasonlíttatik Indiának festékivel meg-festettekhez, sem az igen drága sardonyxhoz, vagy a' sáfirhoz.
* Nem hasonlíttatik hozzája az arany vagy az üveg, sem cherébe nem adatnak érette arany edények:
*A' magas és fő dolgok nem lészsnek emlekezetben a' hozzá-hasonlításban: a' bölcheség pedig titkos helyekről vétetik.
*Nem hasonlíttatik hozzája a' Szerechen-országi topázius, sem az igen tiszta festéssel egybe nem vettetik.
* Honnét jö tehát a' bölcheség? és melyik az értelem helye.
*El-rejtetett minden élőknek szemek-elől, az égi-madarak sem tudgyák.
*A' veszedelem's a' halál azt mondották: Fűleinkel hallottuk hírét.
* Az Isten ismeri annak útát, és ö tudgya a' helyét.
* Mert ö láttya a' világ határit, és mindenekre néz mellyek az ég-alatt vannak.
*Ki a' szeleknek mértéket chinált, és a' vizeket fontba vetette.
* Mikor az essőknek törvényt ád vala, és útat a' chattago szél-vészeknek:
*Akkor látta azt, és meg-magyarázta, és el-készítette, és meg-vizgálta.
*És monda az embernek: Ímé az Úr félelme, az a' bölcheség; és a' gonosztól el-távozni, értelem.

XXIX. Rész.

1 A MÉg-is szólla Jób, elő-vévén példa-beszédét, és monda:
2 * Ki adgya azt nékem, hogy a'régi hólnapok-szerént légyek, a' napok-szerént mellyekben az Isten őriz vala engem?
3 *Mikor fénlik vala az ő lámpása a' fejem-főlött, és az ő világosságánál járok vala a'setétben?
4 *A' mint ifiuságomnak napjaiban vóltam, mikor titkon az Isten vala hajlékomban?
5 *Mikor a'Mindenhato velem vala: és a'szolgaim kőrűlem?
6 *Mikor vajjal mosom vala a' lábaimat, és a' kő-szál olaj patakokat önt vala nékem?
7 B * Mikor a' város kapujához megyek vala, és az útzán széket készítnek vala nékem?
8 *Látnak vala engem az ifiak, és el-rejteznek vala: és a' vének felkelvén állanak vala.
9 *A'fejedelmek meg-szűnnek vala szóllani, és újokat tészik vala a' szájokra.
10 *Az ő szavokat meg-tartoztattyák vala a' vezerek, és a' nyelvők az ő torkokhoz ragad vala.
11 * A' melly fül hall vala, bóldogít vala engem; és a' melly szem lát vala, bizonyságot tészen vala felőlem.
12 *Azért hogy meg-szabadítottam vólna a'kiálto szegényt, és az árvát, kinek nem vala segétője.
13 C *Az el-veszendőnek áldása reámjő vala, és az özvegy szívét meg-vígasztaltam.
14 *Az igasságba őltőztem, és meg-ruháztam magamat, mint az őltőzettel és koronával, az én itéletemmel.
15 * Szeme vóltam a'vaknak, és lába a' sántának.
16 *Attyok valék a'szegényeknek: és a'pőrt, mellyet nem tudok vala, igen szorgalmatosan meg-vizsgálom vala.
17 *El-rontom vala a'hamisnak záp-fogait, és a'fogai-közzül ki-vészem vala a'prædát.
18 *És mondék: Az én fészkemben halok-meg, és mint a' palma-fa meg-sokasítom napjaimat.
19 * Az én gyökerem fel-nyílt a'vizek-mellett, és a'harmat meg-marad az én aratásomban.
20 D * Az én dicsőségem mindenkor meg-újúl, és a' kéz-íjam kezemben meg-erősödik.
21 *A'kik engem halgatnak vala, várják vala az itéletet, és figyelmezve halgatnak vala tanátsomra.
22 * Az én igéimhez semmit nem mernek vala tenni, és reájok chöpög vala az én beszédem.
23 *Várnak vala engem mint az esőt, és szájokat táttyák vala fel mint a' késő esőre.
24 * Ha mikor reájok nevetek vala, nem hiszik vala, és az orczám világosága nem esik vala a' földre.
25 * Ha hozzájok akartam vólna menni, első űlők vala; és mikor mint a'király űlnék, a' sereg kőrnyűlem álván, mindazáltal a' kesergők vigasztalója vóltam.

XXX. Rész.

1 A MOst pedig chúfolnak éngem a'kik ifiabbak idővel, kiknek attyokat nem méltóztatom vala az én nyájaim ebei-kőzzé tenni:
2 *Kiknek kezek ereje nékem semmi-gyanánt vala, és életre-is méltatlanoknak alíttatnak vala.
3 * A' szűkség és éhség-miatt magtalanok, kik a'pusztában rágogatnak vala, el-lankadván a'nyomorúság és nyavalya-miatt.
4 *És füveket észnek vala, és a' fák kérgeit, és a' gyalog-fenyűknek gyökere vólt az ő étkek.
5 * Kik a' völgyekből ezeket ragadozván, midőn eggyenként találták vólna, azokra kiáltással futnak vala.
6 *A'pusztak pataki-mellett laknak vala, és a'föld hasadékiban, vagy a' fövenyen.
7 B *Kik az illyenek-között vígadnak vala, és a'tövisek-alatt lenni gyönyörűségnek alíttyák vala.
8 *A'bolondok és nemtelenek fiai, és a'földön tellyességgel ki nem tetszők.
9 *Most azok énekévé változtam, és példa-beszéddé lőttem nékik.
10 *Útálnak engem, és távúl futnak tőlem, és az orczámat nem szégyenlik pőkdősni.
11 *Mert az ő tegzét meg-nyitotta, és meg-nyomorított engē, és zabolát vetett a'számba.
12 * A' Nap-keletnek jobja-felől hamar fel-támadának nyomorúságim: lábaimat el-fordíták, és el-nyomának az ő ösvényekkel mint a'habokkal.
13 *El-hánták útaimat, le-selkedtek utánnam, és meg-győztek, és nem vólt a'ki segétséggel lenne.

*Mint

Iob 29. 30.

*Mint az el-romlott kő-falon, és a'meg-nyitott ajtón, rohantak reám, és nyavalyáimra hengeredtek. 14 C 4

*Semmivé lőttem: el-vitted mint a'szél az én kívánságomat: és mint a'felyhő el-múlt az én szabadúlásom. 15 5

*Most pedig magamban meg-eped a'lelkem, és a'nyomorgatások napjai bírnak engem. 16 6

*Ejjel a'chontom meg-liggattatik a'fájdalmoktól: és a'kik engem éznek, nem alusznak. 17 7

*Azok sokaságától meg-emésztetik az én ruházatom, és mint a'kőntősnek gallérával környűl-övedzettek engem. 18 8

*A'sárhoz hasonlíttattam, és hasonló lőttem a'szikrához és a'hamuhoz. 19 9

*Kiáltok hozzád, és meg nem halgatsz engem: állok, és nem tekintesz reám. 20 10 B

*Kegyetlenné változtál nékem, és kezednek keménységében ellenkezel velem. 21 11

*Fel-emeltél engem, és úgy mint a'szélre helyheztetvén, erőssen le-chaptál engem. 22 12

*Tudom hogy a'halálnak adsz engem, a'hol ház készíttetett minden élőnek. 23 D 13

*Mindazáltal nem az ő meg-emésztésekért bochátod-ki a'kezedet: és ha el-esnek, te-magad meg-szabadítod. 24 14

*Sírok vala valaha azon a'ki nyomorúlt vala, és szánakodik vala az én lelkem a'szegényen. 25 15

*Jókat várok vala, és gonoszok jövének-reám: világosságot várok vala, és setétség rohana-ki. 26 16

*A'belső részeim fel-forrottak minden nyugodalom-nélkül, előmet vették a'nyomorúságnak napjai. 27 17

*Keseregvén járok vala, harag-nélkül; fel-kelvén, a'sereg-között kiáltok vala. 28 18

*A'sárkányok attyok-fia vóltam, és a'strutzok társa. 29 19

*A'bőrőm meg-feketűlt rajtam, és a'chontyaim meg-szárradtak a'hévség-miatt. 30 20 C

*Sírásra változott az én czitarám, és az én musika szerszámom a'sírók szózattyára. 31 21

XXXI. Rész.

SZövetséget tőttem szemeimmel, hogy ingyen se gondolkodnám a'szűzről. 1 A 22

*Mert michoda része vólna az Istennek bennem onnan-felyűl, és őröksége a'Mindenhatónak a'magasságból? 2 23

*Nincs-e veszedelme a'hamisnak, és el-idegenűlések a'hamisság chelekedőinek? 3 24

*Nem ő szemléli-e az én útaimat, és nem számlállya-e meg minden lépésimet? 4 25

*Ha hiusságban jártam, és chalárdságra sietett a'lábam: 5 26

*Vessen engem igaz serpenyűbe, és tudgya-meg az Isten az én egyűgyűségemet: 6 27

*Ha el-tért az én lépésem az útról, és ha követte szemeimet a'szívem, és ha kezeimhez makula ragadott: 7 28

*Vessek, és más egye-meg: és az én maradékom gyökereitől ki-szággattassék. 8 29

*Ha meg-chalatkozott a'szívem az aszszony'állaton, és ha barátom ajtajánál leselkedtem: 9 30

*A'felességem más kúrvája légyen, és egyebek hajollyanak-meg rajta. 10 31

*Mert az latorság, és főlőtte nagy hamisság. 11

*Mind fottig meg-emésztő tűz, és minden fajzatnak ki-gyomlálója. 12

*Ha nem akartam tőrvényt állani a'szolgámnak, és szolgálómnak, midőn ellenem pőrlenének. 13

*Mert mit chelekedgyem mikor fel-kél az ítéletre az Isten? és ha meg-kérd, mit felellyek néki? 14

*Nem az teremtett-e engem-is a'méhben, a'ki őtet alkotta: és nem azon egy formált-e engem a'méhbe? 15

*Ha meg-tagadtam a'szegényektől a'mit akartak, és az özvegy szemeit várakoztattam. 16

*Ha egyedűl őttem-meg falatomat, és nem ett az árva abból: 17

*(Mert gyermekségemtől-fogva velem nevekedett a'könyörűlés: és az anyám méhéből jött-ki velem? 18

*Ha meg-útáltam az el-veszendőt, azért hogy nem vólt őltözete, és a'lepel-nélkül-valo szegényt: 19

*Ha nem áldottak engem az ő óldalai, és a'juhaim gyapjából meg nem melegedett: 20 C

*Ha fel-emeltem az árvára kezemet, még midőn főnek látnám-is magamat a'kapuban: 21

*A'vállam az ő ősze-foglalásától le-szakadgyon, és a'karom az ő chontyaival meg-romollyon. 22

*Mert mindenkor mint a'főlőttem dagadozo habokat féltem az Istent, és az ő terhét nem viselhettem. 23

*Ha az aranyat erősségemnek alítottam, és a'finom aranynak mondottam; Én bizodalmom. 24

*Ha örvendeztem sok gazdagsá- 25
gimon, és hogy igen sokakat talált
a' kezem.
*Ha láttam a'napot mikor fény- 26
lett, és a'világosson-járo hóldot:
*És vígadot rejtekben a' szívem, 27
és meg-chókoltam kezemet a'szám-
mal.
*Melly igen nagy hamisság,és a' 28
fölséges Istennek meg-tagadása.
*Ha örültem annak romlásán a'ki 29
engem gyülölt, és örvendeztem
hogy gonosz találta vólna ötet.
*Mert nem adtam vétekre a'tor- 30
komat,hogy átkozván az ö lelkét ki-
kérném.
*Ha nem mondották az én hajlé- 31
kom-béli férfiak: Ki ád nékünk az
ö húsából hogy meg-elégedgyünk?
*Nem maradott kinn a' szarán- 32
dok,az ajtóm nyitva állott az úton-
járónak. *Ha el-rejtettem mint 33
ember a' bünömet, és el-titkoltam
kebelemben hamisságomat.
*Ha meg-rémültem a'nagy soka- 34
ságtól, és ha felebarátimnak meg-
útálások meg-rettentett engem: és
nem halgattam inkább, és ki sem
mentem az ajtón.
*Ki ád nékem halgatót,hogy ki- 35
vánságomat meg-halgasa a' Min-
denhato: és könyvet írjon az a'ki
meg-ítél: *Hogy vállamon 36
hordozzam azt, és körülem tegyem
azt mint egy koronát?
*Minden lépésimre el-mondom 37
azt, és mint a' fejedelemnek bé-mu-
tatom azt.
*Ha ellenem-kiált az én földem, 38
és azzal az ö barázdái siratnak:
*Ha annak gyümölcsit pénz-nél- 39
kül öttem, és az ö szántóinak lelkét
meg-keserítettem:
*A'gabonáért bojtorján teremjen 40
nékem,és az árpáért tövis.
El-végezödtek a' Iob beszédi.

XXXII. Rész.

MEg-szünének pedig e' há- 1
rom férfiak Jóbnak felel- A
ni, mivelhogy magának
igaznak láttatnék.
*És meg-haraguvék, és bosz- 2
szonkodék Búzi Eliu a' Bárakel fia,
a' Ram nemzetségéből: haraguvék
pedig Job-ellen,azért hogy igaznak
mondaná magát lenni az Isten-elött.
*Az ö baráti-ellen pedig boszszon- 3
kodék, hogy nem találtak vólna
okos feleletet, hanem chak kárhoz-
tatták vólna Jóbot.
*Eliu azért meg-várá Jóbot hogy 4
szóllana: mivelhogy vénebbek vól-
nának a' kik szóllanak vala.
*Mikor pedig látta vólna hogy 5
B hárman meg nem felelhettek vólna,
igen meg-haraguvék.
*És felelvén Búzi Eliu a' Barakel 6
fia,monda:
Ifiabb vagyok idővel,tí pedig ré-
giebbek, az-okáért le-hajtván feje-
met, általlottam néktek meg-jelen-
teni az én értelmemet.
*Mert reméllem vala hogy a'ré- 7
giebb idő szóllana, és az esztendő-
nek sokasága tanítana bölchességre:
*De,a'mint látom,Lélek vagyon 8
az emberekben,és a'Mindenhato ih-
lése adgya az értelmet.
*Az idősök nem bölchek, a' vé- 9
nek sem értik az itéletet.
*Az-okáért szóllok: Halgassa- 10
C tok engem, meg-mutatom én-is
néktek bölchességemet.
*Mert a' tí beszéditeket vártam, 11
hallottam okosságtokat, a' míg be-
szédekkel vetekednétek:
*És a' míg alítám hogy valamit 12
mondotok,gondolkodom vala róla:
de, a'mint látom, ninch a' ki meg-
fedhesse Jóbot, és meg-felelhessen
közzületek az ö beszédire.
*Hogy valami-képpen ne mon- 13
gyátok: Bölchességet találtunk,Isten
vetette-el ötet, nem ember.
*Semmit nē szóllot nékem,és én nem 14
a'tí beszéditek-szerént felelek néki.
*Meg-ijedének, és nem felelének 15
többé, és el-hagyák beszélléseket.
*Az-okáért mivelhogy vártam, 16
D és nem szóllottak: meg-állottak, és
többé nem feleltek:
*Meg-felelek én-is az én részem- 17
ről,és meg-mutató tudományomat.
*Mert rakva vagyok beszédekkel, 18
és az elmém lelke szorongat engem.
*Imé a'hasam mint a'lélegzet-nél- 19
kül-valo must,melly az új palaszko-
kat el-szakasztya.
*Szóllok,és lehelletet vészek egy 20
keveset: fel-nyitom az ajakimat, és
meg-felelek. *Nem válogatom 21
a' férfiu személyét, és az Istent em-
berhez nem hasonlítom.
*Mert nem tudom meddig lészek, 22
és ha egy kis vártatva el-vészen en-
gem az én Teremtöm.

XXXIII. Rész.

HAlgaſd-meg azért Jób az én beſzédimet, és minden beſzédimre figyelmezz. 1 A

*Ímé fel-nyitottam a'ſzámat, ſzóllyon a' nyelvem az én torkomban. 2 * Az én beſzédim egyûgyû ſzívből, és az ajakim tiſzta tudományt ſzóllanak. 3

* Az Iſten Lelke alkotott engem, és a' Mindenhato lehelléſe elevenített-meg engem. 4 *Ha lehet, felelly-meg nékẽ, és álly ſzembe velẽ. 5

*Ímé, engem-is a'mint téged-is az Iſten teremtett, és azon ſárból formáltattam én-is. 6

* Mindazáltal az én chodám meg ne rettentſen téged, és az én ékes ſzólláſom ne légyen nehéz néked. 7

*Mondád azért az én füleimben, és a' te igéid ſzózattyát hallottam: 8

* Tiſzta vagyok én, és bűntelen: makula-nélkűl, és ninch hamiſság bennem. 9 B * Mivelhogy panaſzokat talált ellenem, azért alított engem ellenſégének. 10

* Békóba tötte lábaimat, minden ösvényimet őrizte. 11

*Ez azért, a'miért meg nem igazúltál: meg-felelek néked, hogy nagyobb az Iſten az embernél. 12

* Ellene vetekedel-e, hogy nem minden ígéidre felelt-meg néked? 13

*Egyſzer ſzóll az Iſten, és máſodſzor azont elő nem hozza. 14

* Álom-által az éjjeli látásban, mikor az álom az emberekre ſzáll, és aluſznak az ágyon: 15

* Akkor fel-nyittya a' férfiak fülét, és oktatván őket tudományra taníttya. 16 C * Hogy el-fordíttſa az embert azoktól a'miket chelekeſzik, és meg-ſzabadíttſa őtet a' kevélyſégtől: 17 *Meg-mentvén az ő lelkét a'rothadáſtól; és az ő életét, hogy a'fegyverre ne mennyen. 18

* Meg-is feddi fájdalommal az ágyban, és minden chontyait megfonnyaſztya. 19 *Útálatoſsá léſzen életében néki a'kenyér, és a' lelkének étele, melly az-előtt kívánatos vólt. 20

*El-ſzárad a'húſa; és a'chontyai, mellyek bé-fődőzve vóltak, meg-mezítelenűlnek. 21

*Az ő lelke a' rothadáshoz közelgetett, és az élete a'halálos betegſéghez. 22

*Ha léſzen érette-ſzóllo Angyal, ezer-közzűl egy, hogy hírré tegye az embernek igaſſágát. 23

*Könyörűl rajta, és ezt mongya: Szabadíts-meg őtet, hogy ne mennyen-alá a' rothadáſra: találtam a' miért néki meg-kegyelmezzek. 24

*Meg-emésztetett a'húſa a'kínokmiatt, térjẽ az ő ifiuſágának napjaira. 25

* Könyörögni-fog az Iſtennek, és kegyelmes léſzen néki: és örömmel láttya az ő orczáját, és meg-fizeti embernek az ő igaſságát. 26 D

*Meg-tekínti az embereket, és ezt mongya: Bűnt tettem, és bizonyára vétkeztem, és a'mint mélto vóltam, nem bűnhődtem. 27

*Meg-ſzabadította lelkét hogy ne menne a'veſzedelemre, hanem élvén világoſságot látna. 28

* Ímé, mind ezeket chelekeſzi az Iſten három ízbe mindenikkel. 29

*Hogy viſzſza-hozza az ő lelkeket a'rothadásból, és az élők világoſságával meg-világoſíttſa. 30

* Figyelmezz Jób, és halgaſs engem: és halgaſs midőn én ſzóllok. 31

*Ha pedig vagyon mit ſzóllanod, felelly-meg nékem, ſzólly: mert azt akarom, hogy igaznak láttaſsál. 32

*Hogy-ha ninch, halgaſs engẽ: halgaſs, és bölcheſégre tanítlak téged. 33

XXXIV. Rész.

BEſzélgetvén azért Eliu, ezeket-is mondá: 1 A

* Hallyátok-meg bölchek az én igéimet, és túdóſſak figyelmezzetek reám: 2

*Mert a'fül próbállya-meg az igéket, és a'torok az ízléſsel itéli-meg az étkeket. 3

*Itéletet válaſzſzunk magunknak, és magunk-között láſſuk-meg mi légyen jobb. 4

*Mert azt mondotta Jób: Igaz vagyok, és az Iſten el-fordította az én törvényemet. 5

*Mert az én itéléſemben, hazugſág vagyon: erős-ſzakos az én nyilam minden bűn-nélkűl. 6

* Kichoda olly férfiu mint Jób, ki a'chúfoláſt mint a'vizet iſzſza: 7

*Ki a'hamiſſág-tévőkkel jár, és az iſtentelen férfiakkal mégyen? 8

* Mert azt mondá: Nem léſzen kedves Iſtennél az ember, ha ſzintén véle fút-is. 9 *Az-okáért eſzes emberek halgaſſatok engem, távúl légyen

Sup. 12. b. 11.

légyen az Istentől az istentelenség, és a' Mindenhatótól a'hamisság.

*Mert az ember chelekedetit viszsza-téríti, és mindeneknek az ő útokszerént fizet. * Mert bizonyára az Isten nem kárhoztat ok-nélkül, sem a'Mindenhato el nem fordíttya az itéletet. *Kit rendelt mást a'földön? a'vagy kit rendelt a'világ-eleibe, mellyet alkotott?

*Ha hozzája igazíttya a' szívét, az ő lelkét és lehelletét magához vőnza.

* Eggyütt fogy-el minden test, és az ember hamuba tér.

* Az-okáért ha értelmed vagyon, hallyad a' mit mondanak, és halgasd beszédemnek szózattyát.

*Vallyon a' ki az itéletet nem szereti, meg-gyógyúlhat-e? és mi módon kárhoztatod te az igazat ennyire?

* A' ki azt mondgya a'királynak: Hite-szegett: a'ki a'fejedelmeket istenteleneknek híja:

*"A ki nem válogattya a'fejedelmek személyét: se nem ismérte a'kegyetlent, midőn a'szegény-ellen vetekednék: mert minnyájan az ő kezeinek alkotmányi.

*Hirtelen meg-halnak, és éjfél-kor meg-háborodnak a' népek, és elmúlnak, és el-viszik az erőszak-tévők kéz-nélkül. *Mert az ő szemei az emberek útán, és minden ő lépéseket meg-szemléli.

*Ninch setétség, és ninch halál árnyéka, hogy ott el-rejtezzenek a'kik hamisságot chelekesznek.

* Mert ninch többé az embernek hatalmában, hogy az Istenhez jőjön törvényre. * Meg-rout fokakat, és számlálhatatlanokat, és egyebeket állatt azok-helyébe.

* Mert tudgya az ő chelekedeteket: és azért hozza-el az étszakát, és meg-romolnak. *Mint az istenteleneket verte-meg őket a'látók helyén. *Kik úgy mint szántszándékkal távoztak-el tőle, és semmi útait nem akarták érteni:

*Hogy hozzája ereszténék a' szűkölkődő kiáltását, és meg-hallaná a' szegények szavát. *Mert ha ő békeséget enged, kichoda a' ki kárhoztasson? ha orczáját el-rejti, kichoda a' ki reá-tekíntsen és a' nemzetségekre és minden emberekre?

* A' ki országoltattya a' kép-mutató embert a'nép bűneiért.

* Azért mint-hogy én szóllottam az Istennek, téged sem tíltlak.

* Ha vétkeztem, te taníts engem: ha hamisságot szóllottam, többet nē adok hozzája. *Vallyon tetőled kéri-e azt elő az Isten hogyim nem tettszett néked? mert te kezdettél szóllani, és nem én: ha mit jobbat tudsz, szólly. * Az értelmes emberek szóllyanak nékem, és a' bölch férfiu halgasson engem.

* Jób pedig bolondúl szóllott, és az ő igéi bölcheséget nem jelentnek.

* Atyám, próbáltassék Jób mind végig: ne szűnnyél-meg a' hamisság emberétől.

* Mert vétkeihez káromlást tészen, mi-közöttünk azonban szorongattassék-meg: és akkor idézze törvényre beszédivel az Istent.

XXXV. Rész.

AZ-okáért Eliu ismég ezeket szóllá:

* Vallyon igaznak láttatik-e néked a' te gondolatod, hogy mondanád: Igazb vagyok az Istennél?

*Mert azt mondottad: Nem tetszik néked a' mi igaz: vagy mit használ néked ha én vétkezem?

*Az-okáért én meg-felelek beszédidnek, és veled a' barátidnak.

* Tekínts-fel az égre és nézzed, és szemléld az eget, hogy magasb náladnál. * Ha vétkezel: mit ártasz néki? és ha meg-sokasodnak a' te hamisságid, mit chelekeszel ellene. * Ha pedig igazán chelekeszel, mit ajándékozsz néki, vagy mit vészen a' kezedből?

*A' hozzád hasonló embernek árt a' te istentelenséged: és az ember fiát segéti a' te igasságod.

* A' patvarkodóknak sokaságamiatt kiáltnak: és jajgatnak a' kegyetlenek karja erőltetése-miatt.

*És nem mondotta: Hol vagyon az Isten, a'ki engem teremtett, a'ki énekeket adott étszaka?

*Ki minket a' föld barmai-fölött tanít, és az égi madarak-fölött oktat bennünket.

*Ott fognak kiáltani, és meg nem halgattya, a' gonoszok kevélységéért. * Azért nem ok-nélkül halgat-meg az Isten, és a' Mindenhato mindenek ügyeit meg-nézi.

* A' mikor mondod-is; Nem visel gondot:

"Deut. 10. d. 17. 2. Para. 19. b. 7. Sap. 6. b. 8. Eccli. 35. b. 16. Rom. 2. b. 11. Gal. 6. b. 6. Ephes. 6. b. 9. Coloss. 3. d. 26. Act. 10. c. 34. 1. Pet. 1. c. 17.

gondot: ítélteſſél-meg előtte, és várd-meg őtet. 15

* Mert moſt nem ontya-ki haragját, ſem a' bűnért nẽ áll igen boſzſzút. 16

*Azért Jób heába táttya-fel a' ſzáját, és tudatlanúl ſzót ſzaporít.

XXXVI. RÉSZ.

ISmég ſzólván Eliu, ezeket módá: 1

*Szenvedgy engem egy keveſſé, és meg-jelentem néked: Mert vagyon még a' mit az Iſtenért ſzóllyak. 2

* Elő-vészem tudományomat eleitől-fogva, és az én teremtőmet igaznak mutatom. 3

* Mert bizonyára hazugſág-nélkűl-valók az én beſzédim, és a' tekélletes tudomány tetſzeni-fog néked. 4

*Az Iſten a'hatalmaſokat el nem veti, holott ő-is hatalmas.

*De az iſtẽteleneket meg nem tartya, és a' ſzegényeknek törvényt téſzen. 5 6

*El nem vészi az igazról az ő ſzemeit, és a'királyokat királyi-ſzékbe helyhezteti örökké, és azok fel-emeltetnek. 7

* Ha lánczokon léendnek-is, és a' ſzegényſég köteleivel meg-köttetnek-is: 8

*Meg-jelenti nékik az ő chelekedeteket, és az ő vétkeket, hogy erőſzakot chelekedtek. 9

* Meg-is nyilatkoztattya az ő fülöket, hogy meg-dorgállya: és ſzóll, hogy meg-térjenek a'hamiſſágról. 10

*Ha meg-halgattyák és meg-tartyák, az ő napokat jóban végezik-el; és az ő eſztendejeket dichőſégben: 11

* Ha pedig meg nem halgattyák, által-mennek a' fegyveren, és meg-emészttetnek a'bolondſágban. 12

* A' kép-mutatók és az álnokok fel-indíttyák az Iſtẽ haragját, és nem kiáltnak mikor kötözve léſznek. 13

*Meg-hal az ő lelkek a' ſzél-vészben, és az ő életek a' paráznák-között. 14

*Meg-ſzabadíttya nyomoruſágából a' ſzegényt, és a' fülét meg-nyilatkoztattya a'háboruſágbã. 15

* Az-okáért ki-ſzabadít téged a' ſzéleſſégre a' ſzoros torokból, és a' melly-alatt ninch fenék: a' te aſztalod nyugodalma pedig tellyes léſzen kövérſeggel. 16

* A' te ügyed úgy ítéltetett-meg mint az iſtentelenéé, ítéletet és igaſſágot vészſz a' helyében. 17

* Az-okáért ne győzzön-meg téged a'harag, hogy valakit el-nyomj: ſe az ajándékok ſokaſága el ne hajtſon téged. 18 19

* Tedd-le hatalmaſſágodat háboruſág-nélkűl, és mind az erős vaſtagokat. 20

*Ne vóntáſſad az étſzakát, hogy fel-menjenek azokért a' népek. 21

* Ódd magad hogy a' hamiſſágra ne hajolly: mert ezt kezdetted követni a'nyomoruſág-után. 22

*Ímé, magas az Iſten az ő erejében, és ſenki ninch hozzája haſonlo a' törvény-adók-közzűl.

*Ki vizgálhattya-meg az ő útait? a' vagy ki mondhattya néki: Hamiſſágot chelekedtél? 23 24

*Emlekezzél-meg hogy nem tudod az ő chelekedetét, melyről énekeltek a' férfiak. 25

* Minden emberek láttyák őtet, ki-ki meſzſziről nézi. 26

*Ímé, nagy az Iſten meg-győzvén tudományunkat: az ő eſztendeinek ſzáma meg-gondolhatatlan. 27

*Ki el-vészi az eſsőnek chöppeit, és ki-önti a' zápor-eſsőket örvényekgyanánt. 28

*Mellyek a' felyhőkből folynak, mellyek onnan-felyűl mindeneket bé-fődnek. 29

* Ha ki akarja terjeſzteni a' felyhőket mint az ő ſátorát, 30

*És onnan-felyűl villámlani az ő világoſſágával, a' tenger ſzélit-is bé-fődi. 31

* Mert ezek-által ítéli meg a'népeket, és eledelt ád ſok halandóknak. 32

*A'kezei-között el-rejti a'világoſſágot, és meg-parancholly néki hogy iſmég elő-jőjön.

*Hírt téſzen arról az ő baráttyának, hogy az az ő örökſége, és a'hoz fel-meheſſen. 33

XXXVII. RÉSZ.

EZen meg-réműlt a'ſzívem, és ki-mozdúlt helyéről. 1

*Hallyátok a'hallomáſt az ő ſzavának rettentéſével, és az ő ſzájából-ſzármazo ſzózatot. 2

*Minden egek-alá el-lát ő, és az ő világoſſága a'föld határin. 3

* Ő-utánna ordít a' dörgés, dörög az ő nagy-vóltának ſzavával; és nem vizgáltatik-meg, mikor hallattatik az ő ſzava. 4

* Dörög az Iſten az ő ſzavával chodálatos-képpen, ki nagyokat és meg-vizgálhatatlanokat chelekeſzik. 5

* A'ki a'hónak parancholy hogy a'földre eſſék, és a' téli eſsőknek, és az ő ereje záporának. 6

* Ki minden embereknek kezét meg-jegyzi, hogy tudgya ki-ki az ő dolgait. 7

*Bé-mégyen a'fene-vad a'rejtek-helyre, és az ô barlangjában lakik. 8
* A'belsô helyekből ki-jô a'ſzél-véſz, és Éſzakról a'hideg. 9
*Az Iſten fuváſára meg-fagy a'jég, és iſmég bévſéges vizek ôntetnek. 10
*A'gabona felyhőket kíván, és a' felyhők ki-terjeſztik az ô világoſſágokat. 11
*Mellyek kôrôs-kôrûl járnak, valahová őket az igazgatónak akaratttya viſzi, mindenre a' mit nékik a' föld-kerekſége ſzínén paranchol: 12
*Akár egy nemzetſégben, 's akár az ô földében, akár az ô irgalmaſſágának valamelly helyén paranchollya hogy azok találtaſſanak. 13 C
* Figyelmezz ezekre Job: álly, és gondold-meg az Iſten chodáit. 14
*Tudod-e mikor parancholta az Iſten az eſſőknek, hogy meg-mutatnák az ô felyhőinek világoſſágát? 15
* Tudod-e a' felyhők nagy ôſvényit, és a'tekélletes tudományokat? 16
*Nem melegek-e a' te ruházatid, mikor a'főldet meg-fújja a'déli-ſzél? 17
*Talám te eggyûtt alkottad véle az egeket, mellyek igen erőſſek úgy mint rézből ôntettek. 18
* Mutaſd-meg nékünk mit mongyunk néki: mert mi a' ſetétſégtől kôrnyûl-vétetünk. 19
* Ki beſzélli-meg néki a' miket ſzóllok? ha ſzintén ſzólland-is az ember, meg-emészttetik. 20
* De moſt nem látnak világoſſágot: hirtelen bé-borúl az ég felyhőkkel, és az által-menô ſzél el-kergeti azokat. 21
*Éſzakról jő az arany, és az Iſtenhez a' félelmes dícséret. 22
* Méltán nem találhattyuk-meg őtet: nagy erejében, és itéletiben, és igaſſágábã, és ki nem módattathatik. 23
*Az-okáért félik ôtet az emberek, és nem merik nézni mind azok a'kik ô magoknak bölcheknek láttatnak. 24

XXXVIII. Rész.

FElelvén pedig az Úr Jobnak a' forgó-ſzélből, monda: 1 A
* Kichoda ez a'ki beſzédeket kever tudatlã módáſokkal? 2
* Ovedzd-fel mint a'férfiu ágyékidat: meg-kérdezlek téged, és felelly-meg nékem. 3
* Hol vóltál mikor a'főld fondamentomit vetem vala? jelents-meg nékem ha vagyon értelmed. 4

* Ki rendelte-el annak mértékit, ha tudod? a'vagy ki-vont azon mérô ſinórt? 5
*Annak talpai minn erőſíttettek-meg? a'vagy ki vetette-fel annak ſzeglet-kövét, 6
*Midőn engem mind eggyûtt dícsérnének a' reggeli chillagok, és ôrvendeznének minnyájan az Iſten fiai? 7
* Ki rekeſztette-bé a' tengert ajtókkal, mikor ki-ût vala mint a' méhből ki-jövô: 8
* Mikor a' felyhőt ruházatúl adnám néki, és azt homállyal mint a' gyermekſég ruháival bé-takarnám? 9
*Kôrnyûl-vettem azt határimmal, és zárt vetettem, és ajtókat. 10
*És mondék: Eddig jöj, és tovább ne menny, és itt ronts-meg a'te feldagadott habjaidat. 11 B
*Vallyon ſzületéſed-után parancholtál-e a'reggelnek, és mutattad-e meg a'hajnalnak az ô helyét? 12
*És tartottad-e rázván a'föld határit, és verted-e ki abból az iſtenteleneket? 13
*Mint a' ſár helyére tétetik a'pechét, és meg-áll mint a'ruházat: 14
* El-vétetik az iſtentelenektől az ô világoſſágok, és a' fel-emelkedett kar meg-tôretik. 15
*Mentél-e a'tenger fenekére, és a' mélyſégnek utólſo réſzein jártál-e? 16
*Meg-nyittattanak-e néked a'halál kapui, és a'ſetét ajtókat láttad-e? 17
*Meg-ſzemlélted-e a'föld ſzéleſſégét? jelents-meg nékem mindeneket, ha tudod, 18
*Melly úton lakjék a' világoſſág, és a'ſetétſégnek michoda helye légyen: 19
* Hogy mindenikét az ô határára vigyed, és meg-tudgyad az ô háza ôſvényit. 20
*Tudtad-e akkor hogy ſzületendô vólnál? és a'napid ſzámát tudtad-e? 21 C
* Mentél-e a'hónak kincheibe, vagy a'kő-eſsőnek kincheit láttad-e? 22
*Mellyeket az ellenſégnek idejére kéſzítettem, a'harcznak és hadnak napjára? 23
* Mellyik úton terjed-ki a' világoſſág, el-oſzol a'hévſég a'földre? 24
*Ki adott folyáſt a' ſebeſséges zápor-eſsőnek: és útat a'zörgő menydörgéſnek; 25

*Hogy

Iob 37.38.

*Hogy esső-esnék a'földre az emberetlen pusztában, a' hol senki a'halandók-közzül nem lakik, 26 6

* Hogy bé-töltené az útatlant és a' pusztát, és zöldellő füveket termene. 27 7 B 8

* Kichoda az esső attya, vagy ki szülte a' harmat cheppeit? 28 9

* Ki méhéből jött-ki a'jég, és a' fagyot az égből ki szülte? 29 10

* A' kőnek hasonlatosságára keményednek-meg a' vizek, és a' mélységnek színe bé-fagy. 30 D

* Egybe-foghatod-e a' Fias-tyúk fénylő chillagit, vagy a' Kasza-húgy kerületit el-hányhatod-e? 31 11

* Vallyon elő-hozod-e a' Hajnal chillagot idejében, és az Estveli chillagot fel-támasztod-e a'föld fiaira? 32 12

* Tudod-e az ég rendit, és annak módgyát helyhezteted-e a'földön? 33 13

* Fel-emeled-e szódat a' kődben, és a' vizek sebessége bé-burít-e téged? 34 14

* El-küldöd-e a' villámásokat, és el-mennek-e, és meg-jövén mondgyák-e néked: Jelen-vagyunk? 35 15

* Ki adta az ember szívébe a'bölcheséget? vagy ki adta a'kakasnak az értelmet? 36 16 C

* Ki magyarázza-meg az egek módgyát, és az ég zengését ki aluttya-el? 37 17

* Mikor hintetett a'por a' földre, és egybe-ragasztattak a'hantok? 38 18

* Vallyon fogsz-e a'nőstény orosz-lánnak prédát, és a'kölykei lelkét bé-töltöd-e, 39 19

* Mikor a' barlangokban fekűsznek, és az üregekben leselkednek? 40 20

†Ps. 146 b. 9. * † Ki készíti-el a' hólló étkét midőn a'fiai az Istenhez kiáltnak, bújdosván, azért hogy ninch eledelek. 41

XXXIX. Rész.

TUdod-e a'vad-kechkék elléše idejét a' kő-sziklákon, vagy a' fajzo szarvasokat vetted-e eszedbe? 1 A 22

* Számláltad-e meg az ő fajzások hólnapit, és tuttad-e az ő ellések idejét? 2 24

* Meg-hajolnak a'fajzásra, és ellenek, és ordítnak. 3 25

* El-válnak a'fiok, és a' legeltetésre mennek: ki-mennek, és meg nem térnek hozzájok. 4 26

* Ki bochátta szabadon a'vad szamárt, és annak köteleit ki óldotta-el? 5

* Kinek házat adtam a'pusztában, és az ő hajléki a'sovány földön. 6

*Meg-útállya a'várasnak sokaságát, az ősztönző kiáltását nem hallya. 7 B 8

* El-nézi az ő legeltetése hegyeit, és minden zöldellőt meg-keres. 9

* Vallyon akar-e néked a'rinóczeros szolgálni, vagy meg-marad-e a'te jászolodnál? 10

* Meg-kötöd-e gyeplőddel a'rinóczerost a' szántásra? a'vagy megrontya-e a'völgyek göröngyit utánnad? 11

* Lészen-e bizodalmad az ő nagy erejében, és reá hagyod-e a'te munkáidat? 12

* Hiszsz-e néki hogy a'te magodat meg-adgya, és a'te szérődbe bégyűjtse? 13

* A' strucz tolla hasonlo a' gem és az ölyv tollaihoz. 14

* Midőn a' földön hadgya tojását, talám a' porban te melegíted-meg azokat? *El-felejti hogy a' láb meg-tapodgya azokat, vagy a' mezei vad el-rontya. 15

*Meg-keményedik a'fiaihoz mintha nem övé vólnának, heába munkálkodott semmi félelemtől nem kénszeríttetvén. 16 C

* Mert meg-foszthotta őtet bölcheségtől az Isten, és nem adott néki értelmet. 17

* Mikor ideje lészen, magasan fel-emeli a'szárnyait: meg-neveti a' lovat és azon-ülőt. 18

* Adsz-e a'lónak erőséget, vagy meg-környékezed-e a' torkát nyerítéssel? 19

* Fel-költöd-e azt mint a' sáskákat, az ő orrának dichősége rettétés. 20

* A' földet kapállya a'körmével, mérésszen ugrál: eleikbe-mégyen a' fegyvereseknek. 21

* Chúfollya a' félelmet, és ki nem áll a'kard-elől. 22

* Rajta zúg a' tegez, és fénlik a' dárda és a' páisz. 23

* Hevűlvén és agyarkodván a' földet harabdállya, és nem gondol a' trombita harsogásnak zengésével. 24

* A' hol hallya a' kürtöt, azt mongya: Vah, távúl meg-érzi a'hadat, a' hadnagyok intését, és a' seregek ordítását. 25

* Vallyon a'te bölcheséged-által tollasúl-e meg az ölyv, ki-terjesztvén Délre a'szárnyai? 26

* Vallyon a' te parancholatodra emelkedik-e fel a' sas, és a' magas helyeken rakja az ő fészkét? 27 D
* A' kő-sziklákban lakik, és a' meredek kő-szálakon mulatoz, és a' hozzá-járúlhatatlan kő-sziklákon. 28
* Onnét szemléli az eledelt, és messzire látnak a' szemei. 29
* A' fiai a' vért szíják, és valahol dög léend, mingyárt jelen vagyon. 30
* És ismég szólla az Úr, és monda Jóbnak: 31
* Vallyon a' ki az Istennel veteked-dik, olly könnyen meg-szűnik-e? nyilván a' ki az Istent feddi, meg kell néki felelni. 32
* Felelvén pedig Jób az Úrnak, 33
monda: 34
* Én a' ki gondolatlanúl szóllottam, mit felelhetek? a' szájamra tészem a' kezemet.
* Eggyet szóllottam, mellyet bár ne mondottam volna; és a' másikat, mellyekhez többet nem tészek. 35

XL. Rész.

FElelvén pedig az Úr Jóbnak a' forgó-szélből, monda: 1 A
* Övedzd-fel mint férfiu az ágyékidat: kérdezlek téged, és jelents-meg nékem. 2
* Vallyon semmivé tészed-e az én ítéletemet: és kárhoztatsz-e engem hogy te meg-igazúlly? 3
* Es olly karod vagyon-e mint az Istennek, és hasonló szóval dörgesz-e? 4
* Vedd körűled az ékességet, és magasan emelkedgyél-fel, és légy dicsőséges, és szép ruhákba öltözzél. 5
* Hánd-el a' kevélyeket haragodban, és tekintvén minden fel-fuvalkodottat alázz-meg. 6
* Tekints minden kevélyekre, és szégyenits-meg őket, és ronts-meg az istenteleneket az ő helyekben. 7 B
* Rejts-el őket a' porba mind egyűtt, és az ő orczájokat a' verembe fellyeszszed: 8
* Én-is meg-vallom hogy ki-szabadíthat téged a' te jobb kezed. 9
* Ímé, a' Behemot, mellyet veled teremtettem, szénát eszik mint az ökör. 10
* Az ő ereje az ágyékiban, és az erőssége a' hasa köldökében. 11
* Chavargattya a' farkát mint a' czédrus-fát, a' szemérme inai tekergősök. * Az ő chontyai mint a' réz sípok, a' porczogója mint a' vas lannák. 12 13
* Ő az Isten útainak kezdete, a' ki őtet teremtette, hozzá adgya az ő fegyverét. 14 C
* A' hegyek füveket teremnek ennek: minden mezei vadak ott játzodoznak. 15
* Az árnyékban alusznak a' nádnak rejtekében, és a' nedves helyeken. 16
* Bé-födik az árnyékok az ő árnyékát, környűl-vészik őtet a' patakoknak fűz-fái. 17
* Ímé, el-nyeli a' folyó-vizet, és nem chodállya: és bizodalma vagyon, hogy a' Jordán az ő szájába foly. 18
* A' szemeiben mint a' horoggal meg-fogja azt, és szígonyokkal megfúrja az ő orra lyikát. 19
* Vallyon ki-vonyhatod-e a' Leviatant horoggal, és kötéllel meg-kötöd-e a' nyelvét? 20
* Vetsz-e karikát az orrába, vagy tőrökkel által-fúrod-e a' pofáját? 21 D
* Meg-sokasíttya-e elötted a' könyörgést, vagy lágyan szóll-e néked? 22
* Szerez-e veled szövetséget, és vészed-e őtet örök szolgáúl? 23
* Meg-játzottatod-e őtet mint a' madarat, vagy meg-kötöd-e őtet a' szolgálóidnak? 24
* Fel-vagdallyák-e őtet a' te barátid, fel-osztyák-e őtet a' kereskedők? 25
* Meg-tőltöde a' varsákat a' bőrével, és a' halak rekeszét a' fejével? 26
* Tedd-reá a' kezedet: emlekezzél-meg a' hadról, és többet ne szólly. 27
* Ímé, annak reménsége megchallya őtet, és mindenek láttára nyakra-főre vettetik. 28

XLI. Rész.

NEm úgy mint kegyetlen költöm-fel őtet: mert ki állhat az én orczám-ellen? 1 A
* Ki adott nékem elsőben, hogy meg-fizessek néki? mindenek a' mik az ég-alatt vannak, enyímek. 2
* Nem kíméllem őtet, mind a' hatalmas 's mind a' könyörgésre rendelt beszédért-is. 3
* Ki födi-fel az ő öltözetinek színét? és a' szája közepin ki mégyen-bé? 4
* Az orczája kapuit ki nyittya-meg? a' fogai kerületiben félelem. 5
* A' teste mint az öntött paizsok, egy-mást nyomó hal-heakból egybe-raggattatott. 6
* Eggyik a' másikhoz foglaltatik, és chak lélegzet sem mégyen azokon által? 7 B
* Eggyik a' másikhoz ragaszkodik, 8

és egy-máſt tartván ſemmi-képpen el nem válnak.

* Az ő ptrűſzſzentéſe a'tűznek fényeſsége, és az ő ſzemei mint a'virradás ſzőmőldőke.

* A'ſzájából ſzővétnekek jőnek-ki, mint a'tűznek meg-gyújtott fákyái.

* Az orra-lyikaiból füſt jő, mint a'meg-gyújtott és forró fazékból.

* A' lehelléſe meg-gyújtya a'ſzenet, és lang jő-ki a'ſzájából.

* Az ő nyakában lakik az erőſség, és az orczája-előtt mégyé a'nyavalya.

* A'teſte tagjai egy-máshoz ragadtak: meny-kőveket bochát ellene, és más helyre nem mozdúlnak.

* A'ſzíve meg-keményedik mint a'kő, és egybe-ſzorúl mint a'kovátſolo űlője.

* Mikor fel-emeltetik, félnek az angyalok, és meg-rettenvén megtiſztúlnak.

* Mikor meg-ragadgya őtet a' fegyver, nem álhat ellene, ſem a'darda, ſem a'fegyver-derék:

* Mert a'vaſat úgy tartya mint a' polyvát, és mint a'reves fát a'rezet.

* Meg nem futamtattya őtet a' nyilas férfiu, a' parittyának kővei pozdorjákká váltak néki.

*Mint a'pozdorját úgy tartya a'verőt, és meg-neveti a'dárda-forgatót.

* Ő-alatta léſznek a'nap ſúgári, és alája-téríti az aranyat mint a'ſárt.

* Fel-forraltattya mint a'fazekat a'mély tengert, és ollyanná téſzi mint mikor a'kenetek forranak.

* Ő-utánna fénylik az ősvény, a' mélyſéget úgy mint meg-őſzűltnek alíttya.

* Ninch a'főldőn hatalom, melly hozzája haſonló légyen, ki úgy teremtetett hogy ſenkitől ne félne.

*Minden magaſságot meg-néz, ő a' király a'kevélyſégnek minden fiain.

XLII. Rész.

FElelvén pedig Jób az Úrnak, monda:

* Tudom hogy mindeneket meg-chelekedhetel, és ſemmi gondolat nálad titkon ninchen.

* Kichoda ez a'ki el-titkollya a' tanátſot tudatlanúl? az-okáért balgatagúl ſzóllottam, és a'mellyek főlőtte igen meg-halladgyák az én tudományomat.

* Hallyad, én-is ſzóllok: Kérdezlek téged, és felelly-meg nékem.

* Fűlem halláſával hallottam felőled, moſt pedig az én ſzemem lát téged.

*Az-okáért én magam feddem magamat, és porban és hamuban tartok penitentziát.

* Minek-utánna pedig ez igéket ſzóllá az Úr Jóbnak, monda Temáni Elifáznak: Fel-gerjedett az én haragom ellened, és a'te két barátid-ellen, mert nem ſzóllottatok előttem igazat, a'mint az én ſzolgám Jób.

* Vegyetek azért magatoknak hét tulkot, és hét koſt; és mennyetek az én ſzolgámhoz Jóbhoz, és éppen-égő áldozatot tegyetek magatokért: Jób pedig az én ſzolgám imádkozik érettetek: az ő ſzemélyét bé-véſzem, hogy ne tulajdoníttaſsék néktek a' bolondſág: mert nē ſzóllottatok igazat felőlem mint az én ſzolgám Jób.

* El-menének azért, Temáni Elifaz, és Suhi Báldad, és Naámati Sófár, és úgy chelekedének a'mint ſzóllott vala az Úr nékik, és bé-vévé az Úr a'Jób ſzemélyét.

* Az Úr-is meg-téré a'Jób penitentziájára, midőn ő imádkoznék a' barátiért. És valamie vala Jóbnak, két annyit ada néki mindenekből az Úr.

* Hozzája jővének pedig minden attyafiai, és minden húgai, és minnyájan a'kik őtet az-előtt iſmérték vala, és kenyeret evének véle az ő házában: és hajtogaták a'fejőket rajta, és vígaſztalák őtet mindē nyomoruſágról mellyet az Úr reá-hozott vala: és ki-ki egy juhot ada néki, és egy arany fűlbe-függőt.

* Az Úr pedig inkább meg-áldá a'Jób élete végét, hogy-ſem az eleit. És lőn tizen-négy-ezer juha, és hat-ezer tevéje, és ezer iga barma, és ezer ſzamára.

* És hét fia 's három leánya vala.

* És az elsőnek nevét Napnak hívá, és a'máſiknak nevét Kaſsiának, és a' harmadiknak nevét Kornuſtíbiumnak.

* Nem találtattak pedig olly ſzép aſzſzony'állatok mint a' Jób leányi az egéſz főldőn: és az attyok őrőkſéget ada nékik a'báttyok-kőzőtt.

* Élt pedig Jób ezek-után ſzáznegyvén eſztendeig, és látá a'fiait, és a' fiainak fiait negyedízig, és meghala vén-korában és tellyes napokkal.

A' ZOLTAROK KÖNYVE.

Zóltár. I.

	1	A	BÓldog ember, a' ki az istentelenek tanátsán nem járt, és a' bűnösök útán nem állott, és a' dögleletesség székiben nem ült:
"Ios. 1. b. 8.	2	A	* "Hanem az Úr törvényében az ő akarattya, és az ő törvényében elmélkedik éjjel és nappal.
"Ier. 17. b. 8.	3		* "És lésző mint a'fa, melly a'vizek-folyása-mellett plántáltatott, melly meg-adgya gyümölchét az ő idejében: És a'levele el nē húll: és mind a'miket chelekesik meg-szerencsésíttetnek.
	4		* Nem így az istentelenek, nem így: hanem mint a'por, mellyet el-hány a'szél a'föld-színéről.
	5		* Az-okáért meg nem álhatnak az istentelenek az itéletben: sem a' bűnösök az igazak gyülekezetében.
	6		* Mert ismeri az Úr az igazak útát: és az istentelenek úta el-vész.

Zóltár. II.

Act. 4. v. 25.	1	A	MIért agyarkodtak a'Pogányok,'s a'népek hiuságokat gondoltak?
	2		* Fel-állottak a'föld királyi, és a'fejedelmek egybe-gyültek, az Úr-ellen, és az ő Krisztusa-ellen.
	3		* Szaggassuk-el az ő kötelőket: és vessük-el rólunk igájokat.
	4	A	* A'ki mennyekbē lakik meg-neveti őket: és az Ur meg-chúfollya őket.
		B	* Akkor szóll nékik haragjában,
	5		és búsulásában meg-háborittya őket.
	6		* Én pedig királlyá rendeltettem tőle Sionon az ő szent hegyén, az ő parancholattyát hirdetvén.
† Act. 13. v. 33. Heb. 1. b. 5. & 5. b. 5.	7		* † Az Úr monda nékem: Én fiam vagy te, én ma szültelek téged.
	8		* Kérjed tőlem, és néked adom a' Pogányokat örökségül, és birodalomúl a'föld határit.
	9		* Igazgatod őket vas veszszővel, és mint a'fazekas edényét el-rótod őket.
" Apoc. 2. g. 27. & 19. v. 15.	10		* "És most királyok értsetek: tanúllyatok kik a'földet itélitek.
	11		* Szolgállyatok az Úrnak féleleмel: és örvendezzetek néki rettegéssel.
	12		* Vegyétek-bé a'fégyelmet, hogy valamikor meg ne haragudgyék az Úr, és el-veszszetek az igaz útról.
	13		* Mikor hirtelen fel-gerjed az ő haragja, bóldogok minnyájan, a' kik ő-benne bíznak.
	1		* Dávid Zóltára, midőn a'fiának Absalomnak-előtte futna. (2. Reg. 15. 14.) III.
	2	A	URam miért sokasodtak-meg a' kik engem háborgatnak? sokan támadnak ellenem.
	3		* Sokan mongyák a'lelkemnek: Ninch néki szabadulása az ő Istenébē
	4		* Te pedig Uram én óltalmazóm vagy, én dichőségem, és fejemnek fel-magasztalója.
	5		* Az én szómmal az Úrhoz kiáltottam: és meg-halgatott engem az ő szent hegyéről.
	6		* Én aluttam, és mély álomban vóltam: és fel-kőltem, mert az Úr meg-tartott engem.
	7		* Nem félek az engem környűl-vévő népnek ezeritől: kelly-fel Uram, szabadíts-meg engem én Istenem.
	8		* Mert te verted-meg mind az oknélkűl-valo ellenkezőimet: a' bűnösök fogait őszve-rontottad.
	9		* Az Úré a'szabadítás: és a'te népeden a'te áldásod.
	1		* Végig éneklendő. Dávid Zóltára. IV.
	2	A	MIdőn segétségűl hínám meghalgatott engem az én igasságom Istene: a' háborusságban meg-tágasítottál engem.
		B	Könyörűlly rajtam, és halgasd-meg imádságomat.
	3		* Emberek fiai meddig nehéz szívvel? miért szeretitek a'hiuságot, és keresitek a'hazugságot?
	4	C	* És tudgyátok-meg hogy chodálatosá tőtte az Úr az ő szentét: az Úr meg-halgat engem mikor hozzája kiáltandok.
" Epbe. 4. f. 26.	5		* "Haragudgyatok, és ne vétkezzetek: a'miket szívetekben mondotok, ágyas-házatokban száñyátok-meg.
	6		* Áldozzátok az igasság áldozattyát, és bízzatok az Úrban. sokan mongyák: Ki muttattya-meg nékünk a'jókat?
	7		* Reánk jegyeztetett Uram az or-

czád világoſsága: vígaſságot adtál az ſzívembe. B 3

*Az ô gabonájok, borok, és olajok gyûmölchével, meg-gazdagúltak. 8

* Békeſségben ô-vélek-eggyûtt elaluſzom, és meg-nyugſzom. 9 4

* Mert te Uram kivált-képpen reménſégben helyheztettél engem. 10 5 B

* Végig, azért, a'ki ôrôkſéget véſzen: Dávid Zóltára. V. 1 6

IGéimet vedd fûleidbe Uram, értſd meg kiáltáſomat. 2 A 7

* Figyelmezz az én imádſágom ſzavára, én királyom és én Iſtenem. 3

* Mert néked kônyôrgôk: Uram reggel meg-halgatod az én ſzómat. 4 8

* Reggel elôdbe állok és nézek: mert nem hamiſság-akaro Iſten vagy te. 5

* Sem nem lakik melletted gonoſz-tévô: ſem meg nem maradnak a'hamiſsak ſzemeid-elôtt. 6 9

* Gyûlôlôd mind, a'kik hamiſságot chelekeſznek: el-veſzted mind, a'kik hazugſágot ſzólnak. 7 B 10

A'vér-ſzopó és az álnok férfiat útállya az Úr: * én pedig a'te irgalmaſságod ſokaſágában; 8 11

Bé-megyek a'te házadba: imádkozom a'te ſzent templomodnál a'te félelmeddel.

* Uram vezérelly engem igaſságodban: az ellenſégimért igazgaſd útamat ſzíned-elôtt. 9 C 12 A

* Mert ninch igaſság a'ſzájokban: 10
hiuſágos az ô ſzívôk.

† *Inf. 13. a. 5. Rom. 3. b. 13.* * † Meg-nyílt koporſó az ô torkok, az ô nyelvekkel álnokúl chelekednek vala, itéld-meg ôket Iſten. 11 13

Eſsenek-el gondolattyoktól, az ô iſtentelenſégek ſokaſága-ſzerént ûzd-ki ôket, mert boſzſzontottak Uram téged.

* És ôrûllyenek minnyájan, a'kik benned bíznak, ôrôkké vígadnak: és bennek lakol. 12 5

És dichekednek benned minnyájan, a'kik ſzeretik a'te nevedet, *mert te meg-áldod az igazat. 6

Uram, mint a'te jó akaratod paizſával kôrnyékeztél-meg minket. 7

* Végig éneklendô, Dávid Zóltára, a' nyólczadra. VI. 1

URam, meg ne fedgy engem búſulaſodban, ſe haragodban meg ne dorgálly engem. 2 A 8

* Kôrnyôrûlly rajtam Uram mert erôtlen vagyok: gyógyítſ-meg engem Uram mert meg-háborodtak a' chontyaim.

*És a' lelkem igen meg-háborodott: de te Uram meddig?

* Térj-meg Uram, és mentſ-ki a' lelkemet: ſzabadítſ-meg engem a'te irgalmaſságodért.

* Mert ninch a'ki a'halálban megemlekezzék rólad: a' pokolban pedig ki ád néked hálát?

*El-fáradtam fohászkodáſomban, meg-moſom minden éjjel az ágyamat: meg-áztatom az ágyamat kôny-húllatáſimmal.

*Meg-háborodott a'búſúlás-miatt a' ſzemem: meg aggottam minden ellenſégim-kôzôtt.

* " Távozzatok-el tôlem minnyájan a' kik hamiſságot chelekeſztek: mert meg-halgatta az Úr az én ſiráſom ſzavát. " *Mat 7. d. 23. & 25. d. 41. Luc. 13. f. 27.*

* Meg-halgatta az Úr kônyôrgéſemet, az Úr bé-vette imádſágomat. 10

* Pirúllyanak-meg, és fôlôtte igen meg-háborittaſsanak minden ellenſégim: hátra térjenek és igen hamar meg-pirúllyanak. 11

* Dávid Zóltára, mellyet az Úrnak éneklett a'Jemini fiának Kúſinak igéiért. (*2. Reg. 16.*) VII. 1

URam én Iſtenem te-benned bíztam: ſzabadíts-meg engem minden üldôzôimtôl, és ments-meg engem. 2 A

*Hogy valaha el ne ragadgya mint az oroſzlány a' lelkemet, midôn ninch a' ki meg-váltſon, ſem a'ki meg-ſzabadíttſon. 3

* Uram én Iſtenem ha ezt chelekedtem, ha hamiſság vagyon a' kezeimben: 4

* Ha haſonlóval-fizettem a'velem gonoſzúl chelekedôknek, méltán eleſsem ellenſégim-elôtt ûreſsen. 5

* Ûldôzze az ellenſég a' lelkemet, és fogja-meg, és tapodgya-meg a' fôldôn életemet, és dichôſégemet porrá tegye. 6

* Kelly-fel Uram haragodban: és magaſztaltaſsál-fel az ellenſégim határiban. 7

És kelly-fel Uram én Iſtenem a' parancholatban mellyet parancholtál: * és a'népek gyûlekôzete kôrnyûl-véſzen téged. 8

Es ezért térj a' magaſságra : * az Úr itéli a' népeket. 9 B

Itélly-meg engem Uram igáſságom-ſzerént, és a'bennem-valo ártatlanſágom-ſzerént.

* Meg-eméſztetik a' bűnöſök gonoſsága, és az igazat igazgatod, † ſzívek és veſék-vizgálo Iſten. 10 2 A

† 1. Par. 28. b. 9. Ier. 11. d. 20. & 17. b. 10. & 20. c. 12.

* Az én igaz ſegétſégem az Úrtól, ki meg-ſzabadittya az igaz ſzívűeket. 11 3

* Az Iſten igaz bíro, erős, és tűrő; haragſzik-e mindennap? 12 4

* Ha meg nem tértek, fegyverét ki-vonnya : kéz-íját meg-vonta, és el-kéſzítette azt. 13 5

*És abban a'halál ſzerſzámit kéſzítette, a' nyilait égőkké chinálta. 14 6

* " Ímé hamiſságot ſzűlt, fájdalmot fogadott, és chalárdſágot ſzűlt. 15

" Iſa. 59. a. 4. Iob. 15. d. 35.

* Vermet nyitott, és meg-áſta azt : és a' verembe eſett, mellyet chinált. 16

* Fejére tér az ő fájdalma : és tetejére ſzáll az ő hamiſsága. 17

* Hálát adok az Úrnak az ő igaſsága-ſzerént : és éneklek a' Fölſéges Úr nevének. 18

* Végig a' ſajtókért, Dávid Zóltára. VIII.

URam mí Urunk, melly chodálatos a' te neved az egéſz földön! 1 2 A

Mert fel-magaſztaltatott a'te dichőſéged az egek-fölött.

* A' kichinyek és chöchömők ſzájok-által vitted-véghez a' dichéretet az ellenſégidért, hogy el-rontſad az ellenſéget és a' boſzſzú-állót. 3

* Mert meg-látom a' te egeidet, a'te újaid chinálmányit : a' hóldat és a' chillagokat, mellyeket te fondáltál. 4

* Michoda az ember, hogy megemlekezel róla? a'vagy az ember fia, hogy meg-látogatod őtet? 5

* " Kiſsebbé tetted őtet egy keveſsé az Angyaloknál, dichőſséggel és tiſztelettel meg-koronáztad őtet : 6

" Heb. 2. a. 7.

* és a' kezeid alkotmányin rendelted őtet. 7 B

* " Mindeneket lábai-alá veretted, a'juhokat és minden őkröket : annak fölötte a' mezei vadakat-is. 8

" Gen. 1. d. 28. 1. Cor. 15. d. 26.

* Az égi madarakat, és a' tenger halait, mellyek el-járják a' tenger ösvényit. 9 D

* Uram mí Urunk, melly chodálatos a'te neved az egéſz földön!

* Végig, a' fia titkaiért, Dávid Zóltára. IX.

HÁlát adok néked Uram tellyes ſzívemből : ki-hirdetem minden chodáidat. 1 2 A

* Vígadok és örvendezek te-benned : dícséretet mondok a'te nevednek ő Fölſéges.

* Az ellenſégem hátra téritéſében : meg-erőtlenűlnek, és el-veſznek ſzíned-elől. 3 4

* Mert végbe vitted itéletemet és ügyemet : a' királyi-ſzéken ültél a'ki igaſságot itélſz. 5

* Meg-dorgáltad a'Pogányokat, és el-veſzett az iſtentelen : az ő nevőket el-törlötted örökké, és örökkön örökké. 6

* Az ellenſég kardgyai végig elfogytak : és az ő váraſokat el-rontottad. 7

* Zörgéſſel veſzett-el az ő emlekezetek, és az Úr örökké meg-marad. 8

* El-kéſzítette itéletre az ő királyi ſzékét : és ő itéli-meg a'föld kerekſségét igazán, meg-itéli a' népeket igaſsággal. 9 B

*És az Úr óltalma lőn a' ſzegénynek : ſegétője az alkolmatoſságokbã, a' háboruſágban. 10

* És bízzanak benned a' kik iſmérik a'te nevedet : mert nem hattad-el a'te keresőidet Uram. 11

* Énekellyetek az Úrnak ki Sionban lakik : hirdeſsétek a'Pogányok között az ő igyekezetit: 12

* Mert fel-kereſvén a'vért megemlekezett azokról : el nem felejtette a' ſzegények kiáltáſát. 13 C

* Könyörűlly rajtam Uram : láſsad ellenſégimtől-valo meg-alázáſomat. 14

* Ki fel-magaſztalſz engem a'halál kapuiból, hogy hirdeſsem minden dícséretidet a' Sion leányi kapuiban. 15

* Örvendezek a' te ſzabadítáſodon : meg-akadtak a' Pogányok a' veſzedelemben, mellyet kéſzítettek. 16

E' tőrben, mellyet el-rejtettek, fogáttatott-meg az ő lábok. 7 B 8

* Meg-iſmértetik az Úr itéletet tévén : kezeinek chelekedetiben fogattatot-meg a' bűnös. 17 D

* Pokolba térjenek a' bűnöſök, 18

minden Pogányok kik el-felejtik az Istent.

* Mert nem mind végig lészen el-felejtve a' szegény: a' szegények tűrése nem vész-el mind végig.

* Kelly-fel Uram, ne erősödgyék-meg az ember: itéltessenek-meg a' Pogányok színed-előtt.

* Rendelly Uram törvény-adót reájok: hogy tudgyák-meg a'nemzetségek hogy ők emberek.

A' Tizedik Zóltár, a' Zidók-szerént:

MIért távoztál-el Uram meszsze, meg-útálsz az alkomatosságokban, a' háborusságban?

* Midőn kevélykedik az istentelen, fel-gyúlad a' szegény: meg-fogattatnak az ő tanátsokban mellyeket gondolnak.

* Mert dichértetik a' bűnös az ő lelke kívánságiban: és a' hamis áldattatik.

*Meg-búsította az Urat a' bűnös, haragjának sokasága-szerént nē keresi.

* Ninch az Isten az ő színe-előtt: meg-ferteztettek az ő útai minden időben:

El-vétetnek a'te itéletid az ő orczája-elől: minden ellenségin uralkodik.

* Mert monda a'szívében: Meg-nem indíttatom nemzetségről nemzetségre, gonosz-nélkűl.

* " Kinek szája rakva átokkal, és keserűséggel, és álnoksággal: a'nyelve-alatt munka és fájdalom.

* Lesben űl a'gazdagokkal rejtekben, hogy meg-öllye az ártatlant.

* A' szemei a'szegényre néznek: leselkedik a'rejtekben, mint az oroszlány az ő barlangjában.

Leselkedik hogy el-ragadgya a' szegényt: él-ragadgya a' szegényt mikor hozzája vonsza őtet.

* Az ő törében meg-alázza őtet, meg-hajol, és el-esik midőn uralkodni-fog a' szegényeken.

* Mert monda a' szívében: El-feletkezett az Isten, el-fordította orczáját hogy végig ne lásson.

* Kelly-fel Uram Isten, magasztaltassék-fel a'kezed: ne feletkezzél-el a'szegényekről.

* Miért ingerlette az istentelen az Istent? mert monda szívében: Nem keresi-fel.

* Látod, mert te nézed a'munkát és a'fájdalmat: hogy kezeidbe ejtsed őket.

Néked hagyatott a' szegény: te lészsz az árva segétője.

* Rontsd-meg az bűnösnek és a'gonosz-tévőnek karját: keressétik az ő bűne, és fel nem találtatik.

* Az Úr örökké országol, és örökkön örökké: el-veszt ők ti Pogányok az ő földéről.

* A' szegények kívánságát meg-halgatta az Úr: az ő szívők készűletit meg-hallotta a' tefűled.

* Hogy itéletet tégy az árvának és az alázatosnak, hogy többé ne magasztallya-fel magát az ember a'földön.

* Végig, Dávid Zóltára. X.

AZ Úrban bízom: mint mondgyátok a'lelkemnek: Költözzél a'hegyre mint a'veréb?

* Mert ímé a'bűnösök meg-vonták a'kéz-íjat, el-készítették nyilokat a'tegezben, hogy lövöldözzék titkon az igaz-szívűeket.

* Mert a' miket el-végeztél, el-bontották: az igaz pedig mit chelekedett?

* " Az Úr az ő szent templomábā, Úr, az ő széke menyben. " *Hab. 2. d. 20.*

Az ő szemei a'szegényre néznek: az ő szőmöldöki meg-kérdezik az emberek fiait.

* Az Úr meg-kérdezi az igazat és az istentelent: a'ki pedig szereti a'hamisságot, gyűlöli a'lelkét.

* A' bűnösökre tőröket hint: tűz, és kén-kő, és szél-vészek fuvása, az ő poharok része.

* Mert igaz az Úr, és igasságokat szeretett: az igazat nézte az ő orczája.

* Végig a'nyólczadra, Dávidnak Zóltára. XI.

SZabadíts-meg engem Uram, mert el-fogyott a'szent: mert meg-kevesedtek az igaz-mondások az emberek fiainál.

* Hiúságokat szóllott ki-ki az ő felebaráttyának: az álnok ajakok, kettős szívvel szóllottak.

* Veszesse-el Isten mind az álnak ajakokat, és a'kérdedő nyelvet.

* Kik mondanak: Nyelvűnket fel-magasztallyuk, az ajakink velünk vannak, kichoda a'mi Urunk?

* A' szűkölködők nyomorusságáért, és a' szegények fohászkodásáért, majd fel-kelek, úgy-mond az Úr. 6 B

Meg-szabadítom : bízváſt chelekeſzem véle.

† Prov. 30. a. 5. * † Az Úr beszédi, tiszta beszédek : tűzzel meg-próbáltatott ezüſt , a' földtől el-válaſztatott, hétſzer meg-tiſztíttatott. 7

* Te Uram meg-tartaſz minket : és meg-őrizſz minket e' nemzetségtől örökké. 8

A' istentelenek kerengenek : a'te magaſságod-ſzerént meg-ſokasítottad az emberek fiait. 9

* Végig, Dávid Zóltára. XII. 1

URam míg felejteſz-el engem mind végig ? míg fordítod-el orczádat tőlem ? A 7

* Meddig tartok tanátſot lelkemben, fájdalmat ſzívembẽ naponként ? 2

* Meddig magaſztaltatik fel-főlöttem az ellenſégem ? 3 1

* tekíntsmeg, és halgaſs-meg engem én Uram Iſtenem. 4

Világosítſ-meg ſzemeimet hogy valaha el ne aludgyam a' halálban : A

* hogy valamikor ne mongya az ellenſégem : Hatalmat vettem rajta. 5 3

A' kik háborgatnak engem, örvendeznek ha meg-mozdúlok : * én pedig irgalmaſságodban bíztam. 6

Örvendez a' ſzívem a' te ſzabadítáſodban : éneklek az Úrnak a' ki jókat adott nékem : és díchéretet mondok a' főlséges Úr nevének.

* Végig, Dávid Zóltara. XIII. 1 5

MOnda az eſztelen a' ſzívében : Ninch Iſten. A

Meg-veſztek, és útálatoſokká löttek az ö igyekezetekben : ninch a' ki jót chelekedgyék, ninch chak eggy-is. 1

* Az Úr menyből nézett az emberek fiaira, hogy láſsa ha vagyon-e értelmes, vagy Iſten-keresö. A 2

* Minnyájan el-hajlottak, mind eggyűtt haſzontalanokká löttek : ninch a' ki jót chelekedgyék, ninch chak eggy-is. 2 2

Meg-nyílt koporſó a' torkok : az ö nyelvekkel álnokúl chelekedtek, aſpiſok mérge az ö ajakok-alatt. 3

Kiknek ſzájok átokkal és keſerűſséggel rakva : gyorſak az ö lábok a' vér-ontáſra. 3

Romlás és ſzerenchétlenſég az ö útokon, és a' békeſség útát nem iſmérték : ninch az Iſten félelme ſzemök-előtt. 4

* Nem iſmérik-e meg minnyájan a' kik hamiſságot chelekeſznek, a' kik meg-éſzik az én népemet mint a' kenyér eleſégét ? 4 B

* Az Urat ſegétſégűl nem hítták, ott rettegtek félelemmel, a' hol nem vólt félelem. 5

* Mert az Úr az igaz nemzetségközött vagyon, a' ſzűkölködö tanátſát meg-ſzégyenítettétek : mivel az Úr az ö reménſége. 6

* Ki ád Iſraëlnek Sionból ſzabadúláſt ? mikor meg-téríti az Úr az ö népe fogſágát, örvendeſz Jákob , és vígad Iſraël.

Dávid Zóltára. XIV.

URam ki lakik a' te hajlékodban ? a' vagy ki nyugſzik a' te ſzent helyeden ? 1 A

* A' ki makula-nélkűl jár, és igaſságot chelekeſzik : 2

* A' ki igazat ſzóll az ö ſzívében, a' ki nem chelekedett álnokſágot az ö nyelvével : 3

És felebaráttyának gonoſzt nem chelekedett , és gyalázatot bé nem vött felebaráti-ellen.

* Semmivé lött ſzíne-előtt a' gonoſz-tévö : az Iſten-félőket pedig dichőíti : 4

A' ki felebaráttyának eſkűſzik, és meg nem challya, * ki pénzét uzorára nem adta, és ajándékokat az ártatlan-ellen nem vött. 5

A' ki ezeket chelekeſzi, nem mozdúl-meg örökké.

* A' Jel-oſzlopi irás ö-magának Dávidnak. XV. 1

TArts-meg engem Uram , mert benned bíztam. A

* Mondék az Úrnak : Én Iſtenem vagy te, mert javaim-nélkűl nem ſzűkölködöl. 2 2

* A' ſzentekben, kik az ö földén vannak, chodálatoſsá tette minden akaratimat. 3

* Meg-ſokaſodtak az ö nyavalyájok : az után ſiettek. 4

Nem gyűjtöm-egybe az ö véres gyüleközeteket : ſem meg nem em-

lekezem az ő nevekről az ajakimmal.
* Az Úr az én őrőkségem és pohárom része: te vagy, a'ki meg-adod az én őrőkségemet nékem. 5
* A'kőtelek nékem jelessekre estek: mert az én őrőkségem jeles én-nékē. 6
* Áldom az Urat, ki értelmet adott nékem: annak-fölőtte étszakáig feddettek engem a'veséim. 7 B
* "Nézem vala szemem-előtt az Urat mindenkor: mert jobbomra vagyon nékem, hogy meg ne mozdúllyak. 8
* Ezért őrvendezett a'szívem, és vígadott a'nyelvem: annak-fölőtte a'testem-is reménségben nyugszik. 9
* "Mert a' lelkemet pokolban nem hagyod: sem nem engeded a'te szentedet rothadást látni. 10
Meg-ismértetted velem az élet útait, őrőmmel bé-tőltesz engem a'te orczáddal: a'te jobb kezedben mind végig győnyőrűségek vannak.

" Act. 2. d. 25.

" Act. 2. d. 31. & 13. c. 35.

* Dávid imádsága. XVI. 1

HAlgasd-meg Uram igasságomat: figyelmezz kőnyőrgésemre. A
Vedd fűleidbe imádságomat, nem álnok ajakokból.
* Tőled jőjőn-elő az én itéletem: a'te szemeid lássák az igasságokat. 2
* Meg-probáltad szívemet, és meglátogattad éjjel: tűzzel probáltál-meg engem, és nem találtatott bennem hamisság. 3
* Hogy ne beszéllye a'szájam az emberek chelekedetit: a'te ajakid beszédiért én kemény útakat őriztem. 4
* Erősítsd-meg lépésimet a'te ősvényiden, hogy ne mozdúllyanak-meg az én nyomdokim. 5 B
* En kiáltottam, mert meg-halgattál engem Isten: hajts hozzám a' fűledet, és halgasd-meg beszédemet. 6
* Chodáltasd a'te irgalmasságidat, ki meg-szabadítod a'benned-bízókat. 7
* A' jobb kezed-ellen állóktól őrizz-meg engem, mint a' szemed-fényét. 8
Szárnyaid árnyéka-alatt óltalmazz-meg engem: * az istentelenek orczájoktól kik engem nyomorgattak. 9 C
Az én ellenségim lelkemet kőrnyűl-vették, * az ő kővérségeket bérekesztették: a' szájok kevélységet szóllott. 10

11 * Meg-vetvén engem, most kőrnyűl-vettek engem: el-végezték hogy az ő szemeket a' földre függeszszék.
12 * El-fogtak engem mint a' prædára készűlt oroszlány: és mint a'rejtekekben-lako oroszlány kőlyők.
13 D * Kelly-fel Uram: vedd-eleit, és ejtsd-meg őtet: ragadd-ki lelkemet az istentelentől, a'kardodat * a'te kezed ellenségitől.
14 Uram a'kevesektől a'földőn válazd-el őket az ő életekben: a'te elrejtett dolgaiddal bé-tőlt a'hasok.
Bévelkődtek magzatokkal: és a' maradékokat az ő apródinak hatták.
15 * En pedig igassággal jelenem-meg színed-előtt: meg-elégeszem mikor meg-jelenik a'te dichőséged.

1 * Végig, az Úr szolgájának Dávidnak, ki az Úrnak ez ének igéit szóllotta, az napon, mellyen megmentette őtet az Úr minden ellenségi kezéből, és Saul kezéből, és monda: (2. Reg. 22. 2.)

XVII.

2 SZeretlek téged Uram én erősségem:
3 A * Az Úr én erősségem, óltalmam, és szabadítóm.
Én Istenem én segétőm, és ő-benne bízom. Heb. 2. c. 13.
Én őrizőm, és szabadulásomnak szarva, és meg-óltalmazóm.
4 * Díchérvén segétségűl hívom az Urat: és ellenségimtől meg-szabadúlok.
5 * Kőrnyűl-vettek engem a'halálfájdalmi: és a'hamisság pataki meg-háborítottak engem.
6 * A' pokol fájdalmi meg-kőrnyékeztek engem: elől-vőttek engem a' halál tőrei.
7 * Háborusagomban segétségűl híttam az Urat, és az én Istenemhez kiáltottam:
És meg-halgatta szómat az ő szent templomából: és színe-előtt valo kiáltásom, bé-ment az ő fűleibe.
8 * Meg-indúlt, és meg-rendűlt a' föld: a'hegyék fondamentomi meg-háborodtak, és meg-indúltak, mert haragutt reájok.
9 * Fűst ment-fel az ő haragjában: és tűz gyuladott az ő orczájától: szenek gyuladtak-meg attól.

Psal. 16. 17.

*Meg-

* Meg-hajtotta az egeket, és alá-szállott: és homály a' lábai-alatt. 10
* És a' Kerubimok-főlibe ment, és rőpült: rőpült a' szelek szárnyain. 11
*Rejtek helyévé tette a' setétséget, ő-kőrűle az ő sátora: setétes víz az ég felyhőiben. 12 B
* A' fényesség-miatt színe-előtt el-szakadoztak a' felyhők, kő-esső, és tűzes szenek. 13
*És dörge az Úr az égből, és a' Főlséges szózattyát adá: kő-esső, és tűzes szenek. 14
* És ki-bochátá nyilait, és el-hányá őket: a' villámásokat meg-sokasítá, és meg-háborítá őket. 15
*És meg-tetszének a' vizek forrási, és meg-nyilatkozának a' föld-kereksége fondamentomi; a' te dorgálásodtól Uram, a' te haragod szelének fuvásától. 16
* El-küldé a' magasságból, és fel-vőn engem: és fel-vőn engem a' sok vizekből. 17
* Meg-mente engem az én igen erős ellenségimtől, és azoktól kik engem gyűlőltek: mert el-hatalmaztak rajtam. 18
* Előmet vették nyomorúságomnak napján: és az Úr lőn óltalmom. 19
*És ki-vűn engem a' tágasra: meg-szabadíta engē, mert kedvellett engē. 20
* És meg-fizet nékem az Úr az én igasságom-szerént, és kezeim tisztasága-szerént fizet-meg nékem: 21
* Mert meg-őriztem az Úr útait, és istentelenűl nem chelekedtem Istenem-ellen. 22
* Mert minden itéleti az én színem-előtt: és az ő igasságit el nem űztem tőlem. 23
* És makula-nélkűl lészek ő-vele: és meg-tartóztatom magamat hamisságomtól. 24 C
* És meg-fizet nékem az Úr igasságom-szerént; és kezeim tisztasága-szerént az ő szemei látására. 25
*A' szenttel szent lészsz, és az ártatlan férfiúval ártatlan lész: 26
*És a' választottal választott lészsz, és az el-fordúltal el-fordúlsz. 27
* Mert te az alázatos népet meg-szabadítod: és a' kevélyek szemeit meg-alázod. 28
* Mert te világosítod-meg az én szövétnekemet Uram: én Istenem világosítsd-meg setétségemet. 29
* Mert te-általad menekedem-meg a' kísértettől, és az én Istenem-ben által-megyek a' kő-falon. 30
* Én Istenem, fertezetlen az ő úta: az Úr beszédi tűzzel meg-próbáltattak: minden ő-benne bizóknak óltalmazója. 31
* Mert kichoda Isten az Úron-kivűl? vagy kichoda Isten a' mí Istenűnkön-kivűl? 32
* Az Isten a' ki kőrnyűl-vőtt engem erősséggel: és makula-nélkűlvalóvá tőtte útamat. 33
* Ki ollyanná tőtte a' lábaimat mint a' szarvasokét, és a' magas helyre állatott engem. 34
* Ki harczra taníttya a' kezeimet: és a' karjaimat ollyá tőtted mint a' réz kéz-íjat. 35 *2. Reg. 22. c. 34. 35.*
* És nékem adtad a' te szabadításod óltalmát: és a' jobb kezed felemelt engem:
És a' te oktatásod igazgatott engem mind végig: és a' te oktatásod tanít-meg engem. 36
* Meg-tágasítottad a' lépésimet alattam: és meg nem erőtelenűltek a' nyomdokim. 37 D
* Meg-kergetem ellenségimet, és meg-fogom őket: és meg nem térek míg nem el-fodgyanak. 38
* Meg-rontom őket, és fel nem kelhetnek: a' lábaim-alá esnek. 39
* És fel-övedzettél engem erősséggel a' hadra: és meg-ejtetted alattam az ellenem-támadókat. 40
* És az ellenségimmel hátat adattál nékem, és a' gyűlőlőimet el-veszttetted. 41
*Kiáltottak, és nem vólt a' ki meg-szabadítaná: az Úrhoz, és meg nem halgatta őket. 42
* És meg-törőm őket, mint a' port a' szél-előtt: mint az útzák sárát el-törlőm őket. 43
* Meg-mentesz engem a' nép ellen-mondásitól: a' Pogányok fejévé rendelsz engem. 44
* A' nép, a' kit nem ismértem, szolgált nékem: a' fűl hallására engedett nékem. 45
* Az idegen fiak hazudtak nékem, az idegen fiak el-fogyatkoztak, és kisántikáltak az ő ösvényekről. 46
* Él az Úr, és áldott az én Istenem, és fel-magasztaltassék az én szabadúlásomnak Istene. 47
* Isten a' ki boszszú-állást adsz nékem, a' népeket alám-veted, én 48

szabadítóm az én haragos ellenségimtől.

* És az én-ellenem támadók-ellen fel-magasztalsz engem: a'hamis férfiútól meg-menteſz engem.

†2. Reg. 22. d. 50. Rom. 15. b. 9. * † Azért hálát adok néked Uram a' népek-között: és a'te nevednek dícséretet mondok.

* Fel-magasztalván az ő királya szabadúlását, és irgalmasságot chelekedvén az ő kristusával Dáviddal, és az ő magvával örökké.

* Végig, Dávid Zóltára. XVIII.

AZ egek az Isten dicsőségét beszéllik, és az ő kezei alkotmányát hirdeti az erősség.

* A' nap a'napnak meg-beszélli az igét, és az éj az éjnek meg-jelenti a' tudományt.

* Ninch szólláſok, sem beszédek, mellyeknek szavok ne hallattassék.

" Rom. 10. d. 18. * " Minden földre ki-ment az ő zengések: és a'föld-kereksége határira az ő igéjek.

* A' napba helyheztette a'sátorát:

" Luc. 24. g. 46 " és ő mint az ágyas házából ki-jövő vő-legény:

Vígadott mint az Óriás az út futására, * az ő ki-jövetele a' leg-felsőbb égből:

És az ő elő-jövése a' másik végéig: és ninch a'ki el-rejtse magát az ő melegségétől.

* Az Úr törvénye makula-nélkűlvalo, lelkeket térítvén: az Úr bizonyság-tétele hív, bölcheséget ádván a' kisdedeknek.

* Az Úr igaſsági igyenesek, vígasztalván a'szíveket: az Úr parancholattya világos, meg-világosítván a'szemeket.

* Az Úr félelme szent, meg-maradván örökkön örökké: az Úr ítéleti igazak, meg-igazúltak ő-magokban.

* Kivánatosbak az aranynál és sok drága kőnél: és édesbek a'szín-méznél és a'lépes-méznél.

* Mert a'te szolgád meg-őrizi azokat, azoknak meg-őrizésében sok a' jutalom.

* A' vétkeket ki érti? az én titkonvalóimból tisztíts-meg engem: * és az idegenektől szabadíts-meg a'te szolgádat.

Ha rajtam nem uralkodnak, akkor makula-nélkűl léſzek: és nagy vétekből tisztúlok-meg.

* Es kedveſek léſznek az én szám beszédi: és a'szívem elmélkedése teelőtted mindenkor.

Uram én segétőm, 's én meg-váltóm.

* Végig, Dávid Zóltára. XIX.

HAlgasson-meg téged az Úr a'háboruság napján: óltalmazzon-meg téged a' Jákob Istenének neve.

* Küldgyön néked segétséget a' szent helyből: és Sionból óltalmazzon-meg téged.

* Emlekezzék-meg minden áldozatodról: és a'te éppen-égő áldozatod kővér légyen.

* Chelekedgyék veled szíved-szerént: és minden tanátsodat erősíttse-meg.

* Örvendezünk a'te szabadításodban: és a'mi Istenünk nevében felmagasztaltatunk.

* Tellyesíttse-bé az Úr minden kéréſidet: most ismértem-meg hogy meg-szabadította az Úr az ő KRISTUSÁT.

Meg-halgattya őtet az ő szent egéből: az ő jobb-keze szabadítása hatalmas.

* Ezek a' szekerekben, és amazok a' lovakban: mi pedig a'mi Urunk-Istenünk nevébe kérjünk segétséget.

*Ők meg-kötöztettek, és el-estek: mi pedig fel-költünk és fel-emeltettünk.

* Uram szabadíts-meg a'királyt: és halgass-meg minket a'napon, mellyen segétségül hívunk téged.

* Végig, Dávid Zóltára. XX.

URam a'te erődben vígad a' király: és meg-szabadításodon fölötte igen örvendez.

* Szíve kívánságát meg-adtad néki: és az ő ajaki akarattyában nem chaltad-meg őtet.

* Mert elől-vetted őtet az édesség áldomásival: a' fejébe koronát töttél drága kőből.

* Életet kért tőled: és a'napok hoszszasággát adtad néki örökké, és örökkön örökké.

* Nagy az ő dicsősége a'te meg-szabadításodban: dicsőséget és nagy ékeséget tészesz reája.

* Mert áldomást adsz néki örökkön örökké: meg-vígasztalod őtet a'te színed örömével.

* Mert a'király az Úrban bízik: és a' Fölségesnek irgalmaſságában meg nem mozdúl. 8

* Találly-meg a' kezed minden ellenségidet: a'te jobb kezed találly-meg mind, a'kik téged gyűlőnek. 9

* A'te haragodnak idején mint a' tűzes kemenczét téſzed őket: az Úr az ő haragjában meg-háboríttya őket, és meg-emészti őket a' tűz. 10 C

* Az ő gyümölchöket a'fördről elveſzted: és az ő magvokat az emberek fiai-közzűl. 11

* Mert gonoſzt végeztek ellened; tanátſokat gondoltak, mellyeket véghez nem vihettek. 12

* Mert hát-megé veted őket: a' maradékiddal el-kéſzíted orczájokat. 13

* Magaſztaltaſsál-fel Uram a'te erőſségedben: énekellyük és dícsérjük erőſségidet. 14

*Végig, a'reggeli fel-vételért, Dávid Zóltára XXI. 1 A

Matt. 27. c. 46 Mar. 15 d. 34. ISTenem én Iſtenem tekints reám: miért hattál-el engem? távúl az én ſzabadulásomtól a' vétkeim igéi. 2

* En Iſtenem nap-eſtig kiáltok, és meg nem halgatſz: és éjjel, és nem eſztelenségemre. 3

* Te pedig a'ſzent helyen lakol, Iſraëlnek Dícsérete: 4

* Te-benned bíztak az atyáink: bíztak, és meg-ſzabadítottad őket. 5

* Hozzád kiáltottak, és meg-ſzabadúltak: te-benned bíztak, és meg-nem ſzégyenűltek. 6

* Én pedig féreg vagyok, és nem ember: emberek gyalázattya, és a' nép meg-vetéſe. 7

" Mat. 27. d. 29. Mar. 15. c. 29. * " Minnyájan a'kik láttak engem meg-chúfoltak engem: ajakokkal ſzóllottak, és fejeket hajtogatták. 8

" Mat. 27. c. 43. * " Az Úrban bízott, mentſe-meg őtet: ſzabadíttſa-meg őtet, mert kedvelli őtet. 9

* Mert te vagy, a'ki engem kivontál a'méhből: én reménſégem az anyám emlőitől-fogva. 10

* Reád vettettem a'méhtől-fogva: én Iſtenem vagy te az anyám méhétől-fogva, * ne távozzál-el tőlem. 11

Mert a'háboruſág közel vagyon: mert ninch ki meg-ſegéttſen. 12

*Környűl-vettek engem a'ſok borjak: a'kövér bikák meg-környékeztek engem. 13

* Reám-tátották ſzájokat, mint a' ragadozó és ordító oroſzlány. 14

* Mint a'víz ki-öntettem: és minden chontyaim el-hányattattak. 15

Mint a' meg-olvadott viaſzſz lőtt a'ſzívem a' teſtemnek közepin.

* Meg-ſzáradott mint a'cherép az erőm, és a'nyelvem a'torkomhoz ragadott: és a'halál porába vittél engē. 16

* Mert környűl-vettek engem a' ſok ebek: a' gonoſzok gyűleközete meg-környékezett engem. 17 C

" Mat. 27. d. 31. * "Meg-liggatták kezeimet és lábaimat: meg-ſzámlálták minden chontyaimat. 18

" Ioan. 19. d. 23. * Ők pedig néztek és ſzemléltek engem: * " el-oſztották magoknak ruházatimat, és a'ruhámra ſorſot vetettek. 19

* Te pedig Uram el ne távoztaſsad ſegétſégedet tőlem: az én óltalmamra vígyázz. 20

* Mentſ-meg Iſten lelkemet a' fegyvertől: és az eggyetlenemet az eb kezéből. 21

* Szabadítſ-meg engem az oroſzlány ſzájából: és az unikorniſok ſzarvaitól alázatoſságomat. 22

" Hebr. 2. c. 12. * " Hirdetem a' te nevedet az atyámfiainak: a'gyüleközet közepin dícsérlek téged. 23

* A'kik félitek az Urat, dícsérjétek őtet: Jákobnak minden magva dicsőíttſétek őtet: 24

* Féllye őtet Iſraëlnek minden magva: mert nem útálta-meg, ſem meg nem vetette a'ſzegénynek könyörgéſét:

Sem el nem fordította orczáját tőlem: és mikor kiáltanék hozzája, meg-halgatott engem. 25

* Nálad vagyon az én dícséretem a' nagy gyüleközetbē: fogadáſimat bétellyeſítem az őtet-félők ſzíne-előtt. 26 D

* Éſznek a'ſzegények, és meg-elégeſznek: és dícsérik az Urat a' kik keresik őtet: élnek az ő ſzívök örökkön örökké. 27

*Meg-emlekeznek és meg-térnek az Úrhoz a'földnek minden határi: 28 B

És imádkoznak az ő ſzíne-előtt a' Pogányoknak minden nemzetſégi.

* Mert az Úré az orſzág: és ő uralkodik a'Pogányokon. 29

* Őttek és imádkoztak a' földnek minden kövéri: az ő ſzíne-előtt leborúlnak minnyájan kik a' földbe mennek. 30

* Es az én lelkem néki él: és a' magvam néki szolgál. 31
* Az Úrnak hirdettetik a' következendő nemzetség: és az egek az ő igasságát hirdetik a' népnek melly szűletik, mellyet az Úr teremtett. 32

* Dávid Zóltára. XXII. 1

Isa. 40. b. 11. Ier. 23. a. 5. Ezech. 34. c. 11. e. 23. 1. Pet. 2. d. 23. & 5. a. 3.

AZ Úr igazgat engem, és semmi heával nem lészek: * a' legeltetés helyére helyheztetett engem. 2 A
A' meg-elégítés vize-mellett nevelt engem: * a' lelkemet meg-térítette. 3
Az igasság ösvényin hordozott engem, az ő nevéért.
* Mert, ha a' halál árnyéka közepett járok-is, nem félek gonoszoktól: mert te velem vagy. 4 B
A' te vessződ, és pálczád, azok vígasztaltak engem.
* Asztalt készítettél én-előttem, azok-ellen, kik engem háborgatnak. 5
Meg-zírosítottad olajban a' fejemet: és az én részegítő pohárom, melly jeles!
* És a' te irgalmasságod követ engem életemnek tellyes napjaiban: 6
És hogy az Úr házában lakjam, hosszu ideig.

* A' Szombat első napján, Dávid Zóltára. XXIII. 1

1. Cor. 10. f. 26. Psal. 49. b. 12.

AZ Úré a' föld, és annak tellyessége: a' föld kerekssége, és minnyájan a' kik abban laknak. A
* Mert ő a' tengereken fondálta azt: és a' folyó-vizeken készítette azt. 2
* Ki mégyen-fel az Úr hegyére? a' vagy ki áll az ő szent helyén? 3
* Az ártatlan-kezű és a' tiszta-szívű, a' ki a' lelkét heába nem vette, sem álnoksággal nem eskűtt felebaráttyának. 4
* Az vészen áldomást az Úrtól: és irgalmasságot az ő szabadító Istenétől. 5 B
* Ez az ő keresőinek nemzetsége, a' Jákob Istene orczája keresőinek. 6
* Emellyétek-fel fejedelmek a' ti kapuitokat, és emelkedgyetek-fel örökké-valo kapuk: és bé-mégyen a' dichőségnek királya. 7
* Kichoda ez a' dichőségnek királya? az erős és hatalmas Úr: a' hatalmas Úr a' harczon. 8
* Emellyétek-fel fejedelmek a' ti kapuitokat, és emelkedgyetek-fel örökké-valo kapuk: és bé-mégyen a' dichőségnek királya. 9
* Kichoda ez a' dichőségnek királya? az erőknek Ura ő a' dichőségnek királya. 10

* Végig, Dávid Zóltára. XXIV. 1

TE-hozzád emeltem-fel Uram a' lelkemet: * én Istenem te-benned bízom, meg ne pirúllyak: 2 A
* Se meg ne nevessenek engem az én ellenségim: mert mindenek a' kik téged várnak, meg nem szégyenűlnek. 3
* Szégyenűllyenek-meg minnyájan a' kik hamisságokat chelekesznek ok-nélkűl. 4
A' te útaidat Uram mutasd-meg nékem: és a' te ösvényidre tanits-meg engem.
* Igazgass engem a' te igasságodban, és taníts engem: mert te vagy az én üdvözítő Istenem, és téged vártalak egész nap. 5
* Emlekezzél-meg Uram könyörűleteségidről, és irgalmasságidról, mellyek örökktűl-fogva vannak. 6
* Ifiuságom vétkeiről, és tudatlanságimról meg ne emlekezzél. 7
Irgalmasságod-szerént emlekezzél-meg te én-rólam: a' te jó-voltodért Uram. B
* Édes és igaz az Úr: azért ád törvént az útban-vétkezőknek. 8
* Igazgattya az engedelmeseket az itéletben: meg-tanittya a' szelídeket az ő útaira. 9
* Az Úrnak minden útai, irgalmasság és igasság, az ő testamentoma és bizonyság-tételi keresőinek. 10
* A' te nevedért Uram kegyelmezz-meg az én bűnömnek: mert sok. 11 C
* Kichoda az ember a' ki az Urat féli? törvént szabott annak az úton, a' mellyet választo tt. 12
* Annak lelke a' jókban meg-marad: és az ő magva örökségűl birja a' földet. 13
* Az Úr az őtet-félőknek erőssége: és az ő testamentoma hogy meg-nyilatkoztassék nékik. 14
* Az én szemeim mindenkor az Úrra: mert ő vonsza-ki a' lábaimat a' tőrből. 15
* Tekints reám, és könyörűlly rajtá: mert én eggyes és szegény vagyok. 16
* A' szívem háborusági meg-soka- 17

ſodtak: az én ſzűkſégimből ments- D
ki engem.
*Láſſad alázatoſságomat, és mun- 18
kámat: és bocháſd-meg minden vét-
keimet.
* Tekínts-még az ellenſégimet 19
mert meg-ſokaſodtak, " és hamis
" Ioan. 15. d. 25. gyűlőlſéggel gyűlőltek engem.
* Őrizd-meg lelkemet, és ments- 20
ki engem: meg nem pírúlok mert
benned bíztam.
*Az ártatlanok és igazak hozzám 21
ragaſzkodtak: mert téged vártalak.
* Szabadíts-meg Iſten az Iſraëlt, 22
minden háboruſágiból.

* Végig, Dávid Żóltára. XXV. 1

ITélly-meg engem Uram, mert én
az én ártatlanſágomban jártam: és A
az Úrban bízván meg nem erőt-
lenűlők.
* Próbálly meg engem Uram, és 2
kíſérts-meg engem: égeſd a' veſéi-
met, és a' ſzívemet.
* Mert a' te irgalmaſságod ſze- 3
meim-előtt vagyon: és győnyőr-
kődtem a' te igaz-mondáſodban.
* Nem űltem a' hiuſág gyűlekő- 4
zetével: és a' hamiſság chelekedőkkel B
bé nem mégyek.
* Gyűlőltem a' gonoſz-tévők 5
gyűlekőzetit: és az iſtentelenekkel
nem űlők.
*Meg-moſom kezeimet az ártat- 6
lanok-kőzőtt: és kőrnyűl-véſzem
Uram a' te óltarodat:
* Hogy hallyam a' díchéret ſzó- 7
zattyát, és meg-beſzéllyem minden
chodálatos dolgaidat.
*Urā ſzerettem a' te házad ékeſsé- 8
gét, és a' te dichőſéged lakó-helyét.
* Ne veſzeſd-el Iſten az én lelke- 9
met az iſtentelenekkel, és a' vér-ſzopó C
férfiakkal az életemet:
* A' kiknek kezekben hamiſsá- 10
gok vannak: az ő jobb kezek meg-
tőlt ajándékokkal.
* En pedig az én ártatlanſágom- 11
ban jártam: válts-meg engem, és ir-
galmazz nékem.
*Az én lábam az igyeneſsē állott: a' 12
gyűlekőzetekbē áldlak Uram téged.

* Dávid Żóltára, minek-előtte meg- 1
kenetnék. XXVI.

AZ Úr az én világoſitáſom, és ſza-
badúláſom, kitől féllyek? A
Az Úr az én életemnek óltalma-
zója, kitől rettegjek?

2 *Midőn reám kőzelgetnek a' go-
noſzok, hogy meg-egyék az én hú-
ſomat.
Az ellenſégim kik engem hábor-
gatnak, azok meg-erőtelenűltek és
el-eſtek.
3 *Ha tábor áll ellenem, nem fél a'
B ſzívem.
Ha harcz támad ellenem, én ab-
ban bízom.
4 *Eggyet kértem az Úrtól, iſmég
azt kérem, hogy az Úr házában lak-
jam életemnek tellyes napjaiban:
Hogy láſſam az Úr győnyőrűſégét,
és meg-látogaſſam az ő templomát.
5 *Mert el-rejtett engem az ő haj-
lékába: a' veſzedelemek napján meg-
óltalmazott engem az ő hajléka rej-
tekében.
6 *A' kő-ſziklára emelt-fel engem:
és moſt fel-magaſztalta fejemet el-
C lenſégim-főlibe.
Kőrűl-jártam, és áldoztā az ő haj-
lékábā éneknek áldozattyát; ének-
lek, és díchéretet mondok az Úrnak.
7 *Halgaſd-meg Uram ſzómat, mel-
lyel hozzád kiáltottam: kőnyőrűlly
rajtam, és halgaſs-meg engem:
8 *Néked ſzóllott a' ſzívem, az or-
czám téged kereſett: a' te orczádat
kereſem Uram.
9 *Ne fordíts-el tőlem az orczádat:
ne térj-el a' ſzolgádtól haragodban.
Légy ſegétőm: ne hadgy-el en-
gem, ſe meg ne útálly engem én űd-
vőzítő Iſtenem.
10 *Mert az atyám és anyám el-hat-
tak engem: az Ur pedig fel-vőtt engē.
11 *Tőrvényt adgy nékem Uram a'
D te útadban: és igazíts engem igaz
őſvényre az én ellenſégimért.
12 *Ne adgy engem az én háborga-
tóim lelkeinek: mert hamis tanúk
támadtak ellenem, és a' hamiſság
meg-hazudta magát.
13 *Hiſzem hogy meg-látom az Úr
javait az élők földében.
14 *Várjad az Urat, emberkedgyél:
és erőſsődgyék-meg a' ſzíved, és vá-
rakozzál az Úrra.

Ő-maga Dávid Żóltára.
XXVII.

1 HOzzád kiáltok Uram, én Iſtenem
A ne vedd halgatáſra: mert né-ta-
lám ha halgatſz nékem, a' verem-
be alá-menőkhőz haſonlíttatom.
2 * Halgaſd-meg Uram kőnyőrgé-

Pſal. 25. 26. 27.

ſem-

ſem ſzavát mikor imádkozom tehozzád: mikor fel-emelem kezeimet a' te ſzent templomodra.

* Ne vonny engem eggyütt a' bűnösökkel: és a' hamiſság-tévőkkel ne veſzeſs-el engem. 3

A' kik békeſséget ſzóllanak barátyokkal, gonoſz vagyon pedig az ő ſzívökben. 10

* Fizeſs-meg nékik chelekedetekſzerént, és az ő találmányok gonoſſága-ſzerént. 4

A' kezek chelekedeti-ſzerént fizeſs nékik: add-meg nékik jutalmokat. 11

* Mert nem értették az Úr chelekedetit, és az ő kezei téteményiben el-rontod őket, és meg nem épited őket. 5 B

* Áldott az Úr: mert meg-halgatta az én könyörgéſem ſzavát. 6

* Az Úr az én ſegétőm, és óltalmazóm: ő-benne bizott a' ſzívem, és meg-ſegéttettem. 7

Es újonnan meg-virágzott a' teſtem: és az én akaratomból hálát adok néki.

* Az Úr az ő népének erőſsége: 8
és óltalmazója az ő Kriſtuſa ſzabadúláſinak.

* Szabadíts-meg Uram a' te népedet, és áld-meg örökſégedet: és igazgaſd őket, és magaſztald-fel őket őrökké. 9

* Dávid Zóltára, a' Hajlék el-végezéſében. XXVIII. 1

HOzzatok az Úrnak Iſten fiai: hozzatok az Úrnak kos fiakat. A

* Hozzatok az Úrnak dichőſéget és tiſzteletet, hozzatok az Úr nevének dichőſéget: imádgyátok az Urat az ő ſzent pitvarában. 2

* Az Úr ſzava a' vizeken, a' fölſégnek Iſtene dörgött: az Úr a' ſok vizeken. 3

* Az Úr ſzava erőben: az Úr ſzava dichőſégben. 4

* Az Ur ſzava a' czédruſok rontója: és el-rontya az Úr a' Libanus czédruſit: 5 B

* És meg-rontya azokat mint a' Libanus borját: és a' ſzerelmes mint az unikorniſok fia. 6

* Az Úr ſzava a' tűz lángjának elvágója: * az Úr ſzava a' puſztának meg-rendítője: és meg-mozdíttya az Ur a' Kádes puſztáját. 7 8

* Az Úr ſzava el-kéſzíti a' ſzarvaſokat, és ki-nyilatkoztattya a' ſűrűket: és az ő templomában minnyájan dichőſéget mondanak. 9 C

* Az Úr ſzerzi a' víz-özönt: és az Úr király örökké fog-ülni. 10

* Az Ur erőt ád az ő népének: az Úr meg-álgya az ő népét békeſséggben. 11

* Ének Zóltára, a' Dávid háza megſzenteléſében. XXIX. 1

MAgaſztallak téged Uram, mert fel-emeltél engem: és nem gyönyörködtetted az én ellenſégimet rajtam. 2 A

* Én Uram Iſtenem hozzád kiáltottam, és meg-gyógyítottál engem. 3

* Uram ki-hoztad pokolból a' lelkemet: ki-ſzabadítottál engem a' verembe-menők-közzűl. 4

* Dícséretet mondgyatok az Úrnak ő ſzentei: és hálát adgyatok az ő ſzentſége emlekezetiért. 5

* Mert harag az ő boſzſzonkodáſában: és élet az ő akarattyában. 6 B

Eſtvéig tart a' ſírás, és reggel örőm.

* Én pedig mondék az én bévelkedéſemben: Örökké meg nem mozdúlók. 7

* Uram a' te akaratod-ſzerént, erőt adtál az én ékeſſégemnek. 8 C

El-fordítottad az orczádat tőlem, és meg-háborodtam.

* Hozzád kiáltok Uram: és Iſtenemnek könyörgők. 9

* Mi haſzon az én véremben, ha alá-mégyek a' rothadásba? 10

Vallyon a' por áld-e téged, a' vagy hirdeti-e a' te igaſságodat?

* Hallotta az Úr, és könyörűlt rajtam: az Úr lőtt én ſegétőm. 11

* Siráſomat örőmre fordítottad nékem: el-ſzaggattad a' zákomat, és környűl-vettél engem vígaſsággal. 12

* Hogy énekellyen néked az én dichőſégem, és meg ne ſzomoríttaſſam: én Uram Iſtenem örökké hálát adok néked. 13

* Végig, Dávid Zóltára, az elme elragadtatáſáért. XXX. 1

TE-benned bíztam Uram, meg ne ſzégyenűllyek örökké: a' te igaſſágod-által ſzabadíts-meg engem. 2 A

* Hajts hozzám fűledet, ſieſs hogy ki-ſzabadíts engem. 3

Légy nékem ſegétő Iſtenem: és óltalom házúl, hogy meg-ſzabadíts engem.

* Mert erősségem, és óltalmam vagy te: és a' te nevedért vezérlesz engem, és táplálsz engem. 4 20

*Ki-viſzsz engem e'tőrből, mellyet el-rejtettek nékem: mert te vagy óltalmazóm. 5

"Luc. 23. f. 46. * " Kezeidbe ajánlom lelkemet: meg-váltottál engem Uram igaſságnak Iſtene. 6 21 B

* Gyűlőlted a' hiuſágoknak heába-valo kővetőit. 7

* Én pedig az Úrban bíztam: örvendezek, és vígadok a' te irgalmaſſágodban. 8 22

Mert meg-tekíntetted alázatoſságomat, ki-ſzabadítottad lelkemet a' ſzűkſégekből. 23

* És nem rekeſztettél engem az ellenség kezeibe: tágas helyre helyheztetted a'lábaimat. 9

*Könyörűlly rajtam Uram, mert háborgattatom: meg-háborodott a' haragban a'ſzemem, a' lelkem és a' haſam: 10 24

*Mert el-fogyatkozott életem a' fájdalomban, és az eſztendőim a'fohászkodáſokban.

Meg-erőtlenűlt a' ſzegényſégben az erőm: és a' chontyaim meg-háborodtak. 11 25

* Minden ellenſégim-fölőtt igen gyálázattyává lőttem a'ſzomſzédimnak-is, és félelmévé az iſmérőimnek. 12 1 C A

A' kik láttak engem, ki-futottak tőlem: *el-felejtve vóltam a'ſzívben mint a' meg-hólt. 13 2

Ollyanná lőttem mint a' romlott edény: *mert ſok kőrűl-lakóknak ſzidalmazáſát hallottam. 14 3

Midőn egybe-gyűltek ellenem, tanátſkoztak hogy lelkemet el-vennék. 4

* Én pedig te-benned bíztam Uram: mondék; Te vagy az én Iſtenem: *kezeidben az én ſorſaim. 15 5 16 B

Ments-meg engem az ellenſégim kezéből, és az én üldőzőimtől.

*Világoſíts-meg az orczádat a'te ſzolgádon, ſzabadíts-meg engem a' te irgalmaſságod-által: *Uram meg ne ſzégyenűllyek, mert ſegétſégűl híttalak téged. 17 18 6

Szégyenűllyenek-meg az iſtentelenek, és viteſſenek pokolba: *némúllyanak-meg a' chalárd ajakok. 19 7

Mellyek az igaz-ellen hamiſságot ſzóllanak, kevélyſséggel, és meg-útálással.

* Melly nagy Uram a' te édeſséged ſokaſága, mellyet el-rejtettél a' téged-félőknek.

Meg-ſzerzetted azoknak, kik benned bíznak, az emberek fiainak ſzíne-előtt.

* El-rejted őket az orczád rejtekében az emberek háborgatáſa-előtt.

Meg-óltalmazod őket, a'te hajlékodban a'nyelvek ellen-mondáſától.

*Áldott az Úr: mert chodálatoſsá tette az ő irgalmaſságát én-hozzám az erős várasban.

*Én pedig mondék elmémnek el-ragadtatáſában: El-vettettem ſzemeid-elől.

Az-okáért meg-halgattad az én imádſágom ſzavát, midőn hozzád kiáltanék.

*Szereſsétek az Urat minden ſzentei: mert igaſságot keres az Úr, és bévſégeſſen meg-fizet a' kevélyen chelekedőknek.

* Emberkedgyetek, és erőſsödgyék-meg a'ſzívetek, minnyájan kik az Úrban bíztok.

Ő-magának Dávidnak értelme.

XXXI.

BÓldogok, a'kiknek meg-bochátattak az ő hamiſságok: és a'kiknek bűnök bé-fődőztettek. *Rom. 4. a. 7.*

*Bóldog a'férfiu, kinek bűnt nem tulajdonított az Úr, és ninch a' lelkében chalárdſág. 2

* Mivelhogy halgattam, megavúltak a' chontyaim; midőn egéſz nap kiáltanék. 3

*Mert nappal és éjjel meg-nehezedett rajtam a'kezed: meg-tértem az én nyomoruſágomban, midőn a' tővis gyakdoſna. 4

* Vétkemet meg-jelentettem néked: és hamiſságomat el nem rejtettem. 5 B

"Mondék: Meg-vallom magam-ellen hamiſságomat az Úrnak: és te meg-bocháttad bűnömnek iſtentelenſégét. "Iſa. 65. d. 14.

*Ezért imádkozik néked minden ſzent, alkolmatos időben. 6

Mindazáltal a'ſok vizek árradáſában, hozzája nem közelgetnek.

*Te vagy óltamam az háboruſág-

ellen melly kőrnyűl-vőtt engem: én őrvendezésem szabadíts-meg engem az engem kőrnyűl-vévőktől.

*Értelmet adok néked, és meg-tanítlak téged az úton, mellyen járſz: meg-állatom rajtad a' ſzemeimet.

*Ne legyetek mint a'ló és az őſzvér, mellyeknek ninch értelmek. Fékkel és zabolával ſzoríts-meg az ő állokat, a' kik hozzád nem kőzelgetnek.

*Sok a'bűnős oſtora, de az Úrban-bízót kőrnyűl-véſzi az irgalmaſság.

*Vígadgyatok az Úrban és őrvendezzetek igazak, és dichekedgyetek minnyájan igaz-ſzívűek.

*Dávid Zóltára. XXXII.

ŐRvendezzetek igazak az Úrban: az igazakhoz illik a' dícséret.

*Adgyatok hálát az Úrnak czitarával: a'tíz-húru hárfákkal mongyatok dícséretet néki.

*Énekellyetek néki új éneket: jól énekellyetek néki kiáltáſſal.

*Mert igaz az Úr beſzéde: és minden ő chelekedeti hívek.

*Szereti az irgalmaſſágot és az ítéletet: az Úr irgalmaſságával teli a'föld.

*Az Úr igéjével erősődtek-meg az egek: és a'ſzájának lelke-által azoknak minden ő erejek.

*Őſzve-gyűjtvén a' tenger vizeit mint egy tőmlőben: kincheibe téſzi a' mélyſégeket.

*Féllye az Urat az egéſz föld: ő-tőle pedig indíttaſsanak-meg e' világnak minden lakói.

*"Mert ő mondotta, és lőttek: ő parancholta, és teremtettek.

*Az Úr el-hánnya a' nemzetſégek tanátſit: meg-veti pedig a' népek gondolatit, és meg-veti a' fejedelmek tanátſit.

*Az Úr tanátſa pedig őrőkké meg-marad: az ő ſzíve gondolati nemzetſégről nemzetſégre.

*Bóldog nemzetség, a' kinek az Úr, az ő Iſtene; a' nép, a' kit magának őrőkſégűl válaſztott.

*Menyből tekíntett az Úr: látta mind az emberek fiait.

*Az ő el-kéſzíttetett lakó-helyéből tekíntett mindenekre, kik a' földet lakják.

*Ki eggyenként alkotta azok ſzíveit: a' ki érti minden ő chelekedeteket.

*Nem ſzabadúl-meg a' király ſok erő-által: és az óriás meg nem ſzabadúl az ő erejének ſokaſágában.

*Chalárd a' ló a' ſzabadítáſra: az ő erejének bévſégében pedig meg nem ſzabadúl.

*Ímé az Úr ſzemei az őtet-félőkön: és azokon, kik az ő irgalmaſſágában bíznak.

*Hogy haláltól meg-mentſe azok lelkeit: és táplállya őket az éhſégben.

*A'mí lelkünk az Urat várja: mert mí ſegétőnk és óltalmazónk.

*Mert ő-benne vígad a' mí ſzívünk: és az ő ſzent nevében bíztúnk.

*Légyen rajtunk, Uram a'te irgalmaſságod: a' mint te-benned bíztunk.

*Dávidé, mikor meg-változtatta orczáját Akimélek-előtt, és el-bochátotta őtet 's el-ment. (*1. Reg. 21.*) XXXIII.

ALdom az Urat minden időben: az ő dícséreti mindenkor az én ſzámban.

*Az Úrban dichekedik az én lelkem: hallyák-meg ezt a'ſzelídek, és vígadgyanak.

*Magaſztallyátok az Urat én-velem: és dichőíttsük az ő nevét egyenlő-képpen.

*Kereſtem az Urat, és meg-halgatott engem: és minden háboruſágimból meg-mentett engem.

*Járúllyatok hozzája, és világoſodgyatok-meg: és a' tí orczáitok meg nem ſzégyenűlnek.

*E'ſzegény kiáltott, és az Úr meg-halgatta őtet: és minden háboruſágiból ki-ſzabadította őtet.

*Az Úr Angyala az őtet-félőkkörűl lakozik: és meg-menti őket.

*Kóſtollyátok, és láſsátok hogy édes az Úr: bóldog ember, a' ki ő-benne bízik.

*Féllyétek az Urat minden ſzentei: mert ninch fogyatkozáſok az őtet-félőknek.

*† A' gazdagok ſzűkölkődtek és éheztek: az Úr-keresői pedig ſemmi jóban meg nem fogyatkoznak.

*Jőjetek-elő fiaim, halgaſſatok engem: az Úr félelmére tanítlak títeket.

*"Kichoda az ember a' ki életet akar: jó napokat ſzeret látni?

"*Iudit. 16. c. 17.*

†*Luc. 1. f. 53.*

"*1. Pet. 3. b. 10.*

* Tílts-el nyelvedet a' gonoſztól: és az ajakid ne ſzóllyanak chalárdſágot. 14
*Térj-el a'gonoſztól,és chelekedgyél jót: kereſd a' békeſéget, és követſd azt. 15
*Az Úr ſzemei az igazakon: és az ő fülei azok könyörgéſin. 16
"Eccli. 15. d. 21. Heb. 4. v. 13. * "Az Úr tekíntete pedig a' gonoſz-tévőkön: hogy el-veſzeſſe a' földről azok emlekezetét. 17 D
* Kiáltottak az igazak, és az Úr meg-halgatta őket: és minden háboruſágokból ki-ſzabadította őket. 18 C
*Közel vagyon az Úr azokhoz, kik töredelmes ſzívvel vannak: és az alázatos lelkűeket meg-ſegéti. 19
* Sok az igazak háboruſága: és mind azokból ki-ſzabadíttya őket az Úr. 20
*Meg-őrizte az Úr minden ő chontyokat: egy azok-közzűl meg nem rontatik. 21
*A' bűnöſök halála igen gonoſz: és a'kik gyűlölik az igazat, vétkeznek. 22
*Meg-ſzabadíttya az Ur az ő ſzolgainak lelkeit: és minnyájan kik ő-benne bíznak, nem vétkeznek. 23

Ő-magáé Dávidé.

XXXIV.

ITéld-meg Uram a' nékem-ártókat, győzd-meg az ellenem-harczolókat. 1 A
* Ragadgy fegyvert és paízt: és kelly-fel ſegétſégemre. 2
* Vond-ki a' kardot, és rekezd-meg azokat, kik engem űldöznek: mondgyad a'lelkemnek: Én vagyok a' te ſzabadulásod. 3
*Meg-ſzégyenűllyenek és megpírúllyanak, az én lelkem-keresői. 4
Térjenek hátra, és ſzégyenűllyenek-meg kik nékem gonoſzokat gondolnak.
*Légyenek mint a'por a'ſzél-előtt: és az Ur Angyala ſzorongatván őket. 5 D
*Légyen ſetét és síkos az ő útok: és az Úr Angyala kergetvén őket. 6 B
* Mert ok-nélkűl rejtették-el nékem az ő tőrök veſzedelmét: oknélkűl pírongatták a' lelkemet. 7
* Jöjön reája a' tőr, mellyet nem túd: és a'hálo, mellyet el-rejtett, fogja-meg őtet: és azon tőrbe eſsék. 8
* Az én lelkem pedig örvendez az Úrban: és gyönyörködik az ő ſzabaditáſában. 9
* Minden tetemim mondgyák: Uram, kichoda haſonló hozzád? 10
Ki-ſzabadítván a'ſzegényt a'nálánál-erősbek kezéből: a'ſzűkölködőt és a'ſzegényt az őtet-kóborlóktól.
* Hamis tanúk támadván, a'miket nem tudok vala kérdezik vala tőlem. 11
*Gonoſzokkal fizetnek vala nékem a' jókért: a' lelkem gyűmölchtelenſégével. 12
*Én pedig midőn engem bántanának, ſzőr-zákba öltözőm vala. 13 C
Bőjtel alázom vala meg a'lelkemet: és az ímádſágom a'kebelembe tér.
* Mint felebarátunknak, és mint atyánkfiának, úgy kedveſkedem vala: mint a'gyáſzoló és a' meg-ſzomorodott úgy meg-alázom vala magamat. 14
* És ellenem vígadtak, és egybegyűltek: oſzve-gyűjtettek reám az oſtorok, és nem tudtam. 15
*El-ſzélledtek, és nem bánkodtak, kíſérgettek engem, chúfoláſſal chúfoltak engem: agyarkodtak reám az ő fogokkal. 16
*Uram mikor tekínteſz-meg? ſzabadíts-ki lelkemet az ő gonoſságokból, az oroſzlányok-közzűl az egyetlenemet. 17
* Hálát adok néked a' nagy gyűleközetben, a' ſok nép-között dícherlek téged. 18
*Ne örűllyenek rajtam a'kik hamiſſan ellenkednek velem: "a' kik ok-nélkűl gyűlölnek engem, és hunyorgatnak ſzemekkel. 19 "Ioan. 15. d. 25.
* Mert nékem ugyan békeſégeſſen ſzólnak vala: és a' földnek haragjában ſzólván, álnokſágokat gondolnak vala. 20
* És reám tátották ſzájokat: mondának: Ehé, ehé, látták a' ſzemeink. 21
* Láttál Uram, ne halgaſs: Uram ne távozzál-el tőlem. 22
* Kelly-fel és figyelmezz ítéletemre; én Iſtenem, és én Uram, az én ügyemre. 23 D
* Itélly-meg engem igaſságod-ſzerént én Uram Iſtenem, és ne örűllyenek rajtam. 24 B
*Ne mondgyák az ő ſzívökben: Örőm, örőm a'mi lelkünknek; ſe ne mongyák: El-nyeltük őtet. 25
* Pírúllyanak, és ſzégyenűllyenek-meg egyſzer'ſmind a'kik az én gonoſzomon örvendeznek. 26
Gyalázattal, és ſzégyenſéggel öltözteſ-

tőzteſſenek-fel a' kik kevélyen ſzólnak ellenem.

* Örvendezzenek és vígadgyanak a' kik az én igaſságomat akarják: és mongyák mindenkor: Magaſztaltaſſék az Úr, kik a' ő ſzolgája békeſégét akarják. 27 4

*És az én nyelvem a'te igaſságodat hirdeti, egéſz nap a' te dícséretedet. 28 5

Végig, az Úr ſzolgájáé ő-magáé Dávidé. XXXV. 1 6

MOnda a' hamis hogy vétkezzék ő-nnön-magában: Nincs az Iſten félelme az ő ſzemei-előtt. 2 A

* "Mert álnokúl chelekedett az ő ſzíne-előtt: hogy az ő hamiſsága gyűlőlſégre fel-találtaſsék. 3

* Az ő ſzája igéi hamiſság és álnokſág: nem akart érteni, hogy jól chelekednék. 4

* Hamiſságot gondolt az ő ágyában: meg-állott minden nem jó útban, a' gonoſságot pedig nē gyűlőlte. 5

* Uram menyben vagyon a' te irgalmaſságod: és a'te igaz-mondáſod a' felyhőkig. 6

* A' te igaſságod mint az Iſten hegyei: a'te ítéletid nagy mélyſég.

Az embereket, és a' barmokat megtartod Uram: *melly igen meg-ſokaſítottad irgalmaſságodat Iſtenem! 7 8 B

Az emberek fiai pedig, a' te ſzárnyaid árnyékában bíznak.

*Meg-réſzegűlnek a'te házad bévſégétől: és a' te gyönyörűſéged patakából itatod őket. 9

* Mert nálad vagyon az életnek kút-feje: és a' te világoſságoddal látyuk-meg a' világoſságot. 10

* Terjezd-ki irgalmaſságodat a' te iſmérőidre, és az igaſságodat azokra, kik igaz ſzívvel vannak. 11

* Ne jőjön reám a' kevélyſég lába: és a' bűnős keze ne mozdíttſon-meg engem. 12

* Ott eſtek-el a' kik hamiſságot chelekeſznek: ki-űzettenek, és fel nem álhattanak. 13

Ő-magának Dávidnak Zóltára. XXXVI. 1 C

NE boſzſzonkodgyál a' gonoſztévőkre: ne irégykedgyel a' hamiſság chelekedőkre. A

* Mert mint a' ſzéna hamar el-ſzáradnak: és mint a' fű-béli paréj hamar el-húlnak. 2

* Bízzál az Úrban, és chelekedgyél jót: és lakjál a' földön, és annak gazdagſágiban legeltetel. 3

* Gyönyörködgyél az Úrban: és meg-adgya néked a' ſzíved kéréſit. 4

* Nyilatkoztaſd-meg az Úrnak a' te útadat, és bízzál ő-benne: és ő meg-chelekeſzi. 5

* És ki-hozza igaſságodat mint a' világoſságot, és a' te ítéletedet mint a' délt: * engedgy az Úrnak, és könyörögj néki. 6

Ne boſzſzonkodgyál arra a' ki ſzerenchés az ő útában; a' hamiſságokchelekedő emberre. 7

* Szűnnyél-meg a' haragtól, és hadd-el a' búſúláſt: ne boſzſzonkodgyál hogy gonoſzt chelekedgyél. 8

* Mert a' kik gonoſzt chelekeſznek, ki-gyomláltatnak: a' kik pedig az Urat várják, azok bírják örökſégűl a' földet. 9

* És még egy kevés-múlva, és nem léſzen a' bűnős: és kereſed a' helyét, és fel nem találod. 10 B

* " A' ſzelídek pedig örökſégűl bírják a' földet, és gyönyörködnek a' békeſég ſokaſágában. 11 "Matt. 5. a. 4.

* Az igazra vígyáz a' bűnős: és a' fogait chikorgattya reája. 12

* Az Úr pedig meg-neveti őtet: mert láttya hogy el-jő az ő napja. 13

* Fegyvert vontak a' bűnősök: meg-vonták az ő kéz-ijokat, 14

Hogy le-veſsék a' ſzegént és a' ſzűkölkődőt: hogy meg-öljyék az igaz-ſzívűeket.

* Az ő fegyverek mennyen az ő ſzívökbe: és a' kéz-ijok el-törettеſsék. 15

* Jobb az igaznak a' kevés, a' bűnősök ſok gazdagſágánál. 16

* Mert a' bűnősök karjai megrontatnak: az igazakat pedig megerősíti az Úr. 17

*Iſméri az Úr az ártatlanok napjait: és az ő örökſégek örökké meg-marad. 18

* Meg nem ſzégyenűlnek a' gonoſz időben, és az éhſég napjain meg-elégíttetnek: * mert a' bűnősök el-veſznek. 19 20

Az Úr ellenſégi pedig mihelyen tiſzteltetnek, és fel-magaſztaltatnak; el-fogyván, mint a' füſt el-fogynak.

* Kőltsön véſzen a' bűnős, és meg nem fizeti: az igaz pedig könyörül és adakozik. 21

* Mert az őtet-áldók a' földet bírják örökſégűl: az őtet-átkozók pedig el-veſznek. 22

" Sup. 13. a. 3.

* Az Urtól igazgattatnak az ember lépési: és annak útát kedvelli. 23
* Mikor el-esik, meg nem romol: mert az Úr alája tészi a' kezét. 24
* Ifiu vóltam, és meg-vénhedtem: és nem láttam hogy az igaz el-hagyatott vólna, sem hogy az ő magva kenyeret keresett vólna. 25
* Nap-estig könyörül és kölcsönád: és az ő magva áldásban lészen. 26
* Térj-el a' gonosztól, és chelekedgyél jót, és meg-maradsz örökkön örökké. 27
* Mert az Úr szereti az itéletet, és el nem hadgya az ő szenteit: örökké meg-tartatnak. 28
A' hamisak meg-büntettetnek, és az istentelenek magva el-vész.
* Az igazak pedig örökségül bírják a' földet: és azon laknak örökkön örökké. 29
* "Az igaz szája bölcheséget beszél: és a' nyelve itéletet szól. 30
* Az ő Istene törvénye az ő szívébe: és az ő lépési meg nem chalattatnak. 31
* Szemléli a' bűnös az igazat: és öldökléstre keresi őtet. 32
* Az Úr pedig nem hadgya őtet annak kezeiben: se nem kárhoztattya őtet mikor amattól meg-itéltetik. 33
* Várjad az Urat, és őrizd-meg az ő útát: és fel-magasztal téged hogy örökségül vegyed a' földet: mikor elvesznek a' bűnösök meg-látod. 34
* Láttam az istentelent hogy felmagasztaltatott, és fel-emeltetett mint a' Líbanus czédrusi. 35
* És elő-menék, és ímé nem vala; és keresém őtet, és fel nem találták a' helye. 36
* Őrizd-meg az ártatlanságot, és nézd-meg az igaságot: mert maradéki vannak a' békeséges embernek. 37
* A' hamissak pedig mind eggyütt el-vesznek: az istentelenek maradéki semmivé lésznek. 38
* Az igazak segétségek pedig az Úrtól: és óltalmazója azoknak a' háborúságnak idején. 39
* És meg-segéti őket az Úr, és meg-szabadíttya őket: és meg-menti őket a' bűnösöktől, és meg-szabadíttya őket: mert ő-benné bíztak. 40

*Dávid Zóltára, a' szombatról-valo emlekezetre. XXXVII. 1

URam meg ne fedgy engem búsúlásodban, se haragodban meg ne dorgálly engem. 2
* Mert a' te nyilaid belém-szegeztettek: és meg-erősítetted rajtam a' te kezedet. 3
* Ninch egéség a' testemben a' te haragod színe-miatt: ninch békesége chontyaimnak a' bűneim színe-miatt. 4
* Mert az én hamiságim felyűlhalladták a' fejemet: és mint egy nehéz terh meg-nehezűltek rajtam. 5
*Meg-rothadtak és meg-senyvedtek a' sebeim helyei, az én balgatagságom színe-miatt. 6
* Nyomorúltá lőttem, és igen meg-horgattam: nap-estig szomorkodva járok vala. 7
* Mert az ágyékim meg-telnek chúfolásokkal: és ninch egéség a' testemben. 8
* Meg-sanyargattattam, és igen meg-aláztattam: ordítok vala szívemnek fohászkodása-miatt. 9
* Uram, előtted minden kívánságom: és fohászkodásom előtted el nem rejtetett. 10
* A' szívem meg-háborodott, elhagyott engem az erőm: és a' szemem világossága, az sinch velem. 11
* A' barátim, és felebáratim ellenembe közelgettek, és állottak. 12
És a' kik mellettem vóltak, távúl állának: * és erőszakot chelekesznek vala a' kik a' lelkemet keresik vala. 13
És a' kik gonoszt keresnek vala nékem, hiuságokat szóllottak: és álnokságokat gondolnak vala egész nap.
* Én pedig mint a' siket nem hallom vala: és mint a' néma ki fel nem nyittya a' száját. 14
* És lők mint a' nem-halló ember: és a' kinek szájában ninchenek ellen-mondások.
* Mert Uram te-benned bíztam: te meg-halgatsz engem én Uram Istenem. 15
* Mert mondám: Ne örűllyenek valaha rajtam az én ellenségim: és midőn meg-tántorodnak vala a' lábaim, nagyokat szóllottak reám. 16
* Mert én ostorok-alá készíttettem: és az én fájdalmam színem-előtt mindenkor. 17
* Mert az én hamiságomat hirdetem: és bűnömről gondolkodom. 18
* Az én ellenségim pedig élnek, és meg-erősödtek rajtam: és meg-so- 19 20

"Prov. 31. d. 26. Pſal. 51. c. 7.

kasodtak a' kik hamissan gyűlöltek engem.
* A' kik gonoszokkal fizetnek a' jókért, rágalmaznak vala engem: mivelhogy a'jót követem vala.
* Ne hadgy-el engem én Uram Istenem: ne menny-el tőlem.
* Figyelmezz az én segétségemre: üdvösségemnek Ura Istene.

* Végig, ő-magának Iditunnak, Dávid éneke. XXXVIII.

Psal. 6. v. 1.

MOndék: Meg-őrizem útaimat; hogy ne vétkezzem a'nyelvemmel.
Őrizetet vetettem a'számnak, mikor a' bűnös ellenem állana.
* Meg-némúltam, és meg-alázattam, és jókat sem szóllottam: és a' fájdalmam meg-újúlt.
* Meg-hevűlt én-bennem a' szívem, és az én elmélkedésemben felgyulad a' tűz.
*Szóllék a'nyelvemmel: add tudtomra nékem Uram az én végemet;
És a' napim száma menyi-légyen: hogy tudgyam mi heával vagyok.
* Imé mérhetővé tőtted a'napjaimat: és az én mi-vóltom mint a' semmi előtted.
Mindazáltal merő hiuság, minden élő ember.
*Mindazáltal mint az árnyék elmúlik az ember: de heába háborodik-is.
Kincheket gyűjt: és nem tudgya kinek gyűjti azokat.
* És most michoda az én várakodásom? nem az Úr-e? és az én mi-vóltom nálad vagyon.
* Minden hamisságimból mentski engem: a'balgatagnak gyalázatra adtál engem.
*Meg-némúltam, és fel nem nyitottam a'számat; mert te cheleked-ted: * vedd-el rólam a'te chapásidat.
* A' te kezed erősége-miatt én el-fogytam a'feddésekben: a'hamisságért meg-dorgáltad az embert.
És el-fonnyasztottad az ő lelkét mint a' pókot: mindazáltal heába háborodik-meg minden ember.
* Halgasd-meg imádságomat Uram, és könyörgésemet: vedd fűleidbe könny-húllatásimat.
Ne halgass: mert jövevény vagyok én nálad, és szarándok, mint minden atyáim.

* Szűnnyél-meg tőlem, hadd pihennyem minek-előtte el-meñyek, és többé nem lészek.

* Végig, ő-magának Dávidnak Zóltára. XXXIX.

VÁrván vártam az Urat, és reám figyelmeze.
* És meg-halgatá könyörgésemet: és ki-vűn engem a' nyomorúság verméből, és az úndokság sárából.
És kő-sziklára állatá a' lábaimat: és igazgatá lépésimet.
* És új éneket ada a' számba, a' mi Istenünk dicséretit.
Meg-láttyák azt sokan és félni fognak: és az Úrban bíznak.
* Bóldog ember, kinek reménsége az Úr neve: és nem nézett hiuságokra és hamis balgatagságokra.
* Meg-sokasítottad én Uram Istenem a' te chodálatos dolgaidat: és gondolatidban ninch a' ki hasonló légyen hozzád.
Hirdettem és szóllottam: számlálhatatlanúl meg-sokasodtak.
* "Áldozatot és ajándékot nem akartál: a' fűleimet pedig el-készítetted nékem.
Egészszen-égő és bűnért-valo áldozatot nem kívántál: *akkor mondék: Ihol jövök.
A' könyvnek sommájában írva vagyon felőlem * hogy a' te akaratodat chelekedném: én Istenem akartam, és a'te törvényed a' szívem közepett.
* Hirdettem igasságodat a' nagy gyűlekezetben, ímé az ajakimat meg nem tiltom: Uram te tudod.
*Igasságodat el nem rejtettem szívemben: igaz-mondásodat és szabaditásodat meg-mondottam.
El nem rejtettem irgalmasságodat, és igaz-mondásodat, a'nagy gyűlekezettől.
*Te pedig Uram távúl ne vidd irgalmasságidat tőlem: a' te irgalmasságod és igaz-mondásod mindenkor fel-vettek engem.
* Mert környűl vettek engem a' gonoszok, mellyeknek száma ninch: a' hamisságim meg-fogtak engem, és nem láthattam.
Meg-sokasodtak a' fejem haj-szálaj-fölött: és a' szívem el-hagyott engem.

" Heb. 10. b. 5.

"Inf. 69. a. 2. † Sup. 34. a. 4.

* Teſsék néked Uram hogy megments engem: "Uram tekínts ſegétéſemre. 14
*†Gyaláztaſſanak-meg és ſzégyenüllyenek-meg mind-eggyütt, a'kik lelkemet keresik, hogy el-vegyék azt. 15
Térjenek hátra, és ſzégyenüllyenek-meg a'kik nékem gonoſzt akarnak.
*Viſellyék mingyárt gyalázattyokat, kik azt mõdgyák nékẽ: Ehé, ehé. 16
*Õrvendezzenek és vígadgyanak te-benned minden keresõid: és mondgyák mindenkor: Fel-magaſztaltaſsék az Úr: a'kik ſzeretik a' te meg-ſzabaditáſodat. 17
*Én pedig kóldús vagyok, és ſzegény: az Úr ſzorgalmatos felõlem. 18
Az én ſegétõm, és óltalmazóm te vagy: én Iſtenem ne kéſsél.

*Végig, õ-magának Dávidnak Zóltára. XL. 1

BÓldog a'ki eſzeſſen gondolkodik a' ſzũkölkõdõről, és a' ſzegényről: a' gonoſz napon meg-ſzabadíttya õtet az Úr. 2
*Az Úr tartſa-meg õtet, és élteſſe õtet, és bóldoggá tegye õtet a' földõn: és ne adgya õtet az õ ellenſéginek kívánſágára. 3
*Az Úr ſegétſe-meg õtet az õ fájdalmának ágyán: az õ egéſz ágyát meg-forgattad betegſégében. 4
*Én mondék: Uram kõnyörülly rajtam: gyógyíts-meg lelkemet, mert vétkeztem néked. 5
* Az én ellenſégim gonoſzokat mondottak nékem: Mikor hal-meg 's vész-el a' neve? 6
*És ha bé-jõ vala hogy meg-látogatna, heába-valókat ſzóll vala, a' ſzíve hamiſságot gyüjtött magának. 7
Ki-mégyen vala, és * azont ſzóllya vala. 8
Ellenem ſuttognak vala minden ellenſégim: ellenem gonoſzokat gondolnak vala.
* Hamis dolgot végezének ellenem: Vallyon a'ki aluſzik nem kél-e fel többé? 9
* De még az ember-is kivel békeſségem volt, a' kiben bíztam: a' ki kenyeremet éſzi vala, nagy chalárdſágot mivele rajtam. 10
* Te pedig Uram kõnyörülly rajtam, és kõlts-fel engem: és meg-fizetek nékik. 11
*"Ebből iſmértem hogy kedveltél engem: mert nem õrül az én ellenſégem rajtam. 12
"Act. 1. c. 16.
* Engem pedig az ártatlanſágért fel-võttél: és meg-erõſítettél engem ſzíned-elõtt õrökké. 13
* Áldott az Iſraël Ura Iſtene õrök-tũl-fogva, és õrökké: úgy légyen, úgy légyen. 14

*Végig, a' Kóre fiainak értelem. XLI. 1

A' mint kívánkozik a' ſzarvas a' vizek kút-fejeihez: úgy kívánkozik a' lelkem te-hozzád Iſten. 2
* Szomjúhozott a' lelkem az erõs élõ Iſtenhez: mikor megyek-el 's jelenem-meg az Iſten orczája-elõtt? 3
* Az én kõny-húllatáſim kenyereim vóltak nékem éjjel és nappal; midõn mondgyák naponként nékem: Hol vagyon a' te Iſtened? 4
* Ezekről meg-emlekeztem, és ki-õntõttem magamban a' lelkemet: mert által-megyek a' chodálatos hajlék helyéhez, mind az Iſten házáig: 5
Az õrvendezés, és hálá-adás ſzavában: a' vígan-lakozó zengéſe.
* Miért vagy ſzomorù én lelkem? és miért haborgatſz engem? 6
Bízzál az Iſtenben, mert még hálát adok néki: az én orczám ſzabadítója, * és én Iſtenem. 7
A' lelkem meg-háborodottb en-nem: azért meg-emlekezem rólad a' Jordán földéről és Hermomiimról a' kichin hegyről.
*A' mélyſég a' mélyſéget híja, a' te ég-ſzakadáſidnak zúgáſában. 8
Minden magaſságid, és habjaid által-mentek rajtam.
* Nappal parancholta az Úr az õ irgalmaſságát: és éjjel az õ énekét. 9
Nálam az én imádſágom az én életemnek Iſtenéhez, * mondom az Iſtennek: En óltalmazóm vagy,
Miért feletkeztél-el rólam? és miért járok ſzomorúán, midõn engem az ellenſég ſanyargat? 10
*Midõn õſzve rontatnak a' chontyaim, ſzidalmaznak engem az én háborgato ellenſégim. 11
Midõn naponként mondgyák nékem: Hol vagyon a' te Iſtened? * miért vagy ſzomoru én lelkem? és miért háborgatſz engem? 12
Bízzál az Iſtenben, mert még hálát

lát adok néki: az én orczám szabadítója, és én Istenem.

* Dávid Zóltára. XLII. 1

ITélly-meg engem Isten, és itéld-meg ügyemet a' gonosz nemzetség-ellen, a' hamis és álnok embertől ments-meg engem. A

* Mert te vagy Isten az én erősségem: miért vetettél-meg engem? és miért járok szomorúan, midőn engem az ellenség sanyargat? 2

* Bocháld-ki világosságodat és igaz-mondásodat: azok hordoztak engem, és a'te szent hegyedre hoztak, és a' te hajlékidba. 3

* És bé-mégyek az Isten óltárához: az Istenhez, a' ki ifiuságomat vídámíttya. 4 B C

Hálát adok néked a' czitarán ô Isten én Istenem: * miért vagy szomoru én lelkem? és miért háborgatsz engem? 5

Bízzál az Istenben, mert még hálát adok néki: az én orczám szabadítója, és én Istenem.

* Végig, A' Kóre fiainak értelmere. XLIII. 1

ISten, füleinkel hallottuk, az atyáink tötték hírré nékünk, 2 A

A' chelekedetet, mellyet chelekedtél az ô napjokban: és a'régi napokban.

* A' te kezed veztette-el a' nemzetségeket, és el-plántáltad őket: meg-sanyargattad a' népeket, és kiűzted őket. 3 D

* Mert nem az ô kardokkal bírták a' földet, és nem az ô karjok szabadította-meg őket: 4

Hanem a'te jobb kezed, és a'te karod, és a'te orczád világosítása: mert kedvelletted őket.

* Te-magad vagy az én királyom és én Istenem: ki Jákobnak segétséget küldesz. 5

*Te-általad ellenséginket szarúval ide'stova hánnyuk, és a'te neved-által meg-útállyuk a'reánk-támadókat. 6 B

* Mert nem a'kéz-íjamban bízom: és nem az én kardom szabadít-meg engem. 7

* Mert meg-szabadítottál minket a'mí sanyargatóinktól: és a'mí gyűlölőinket meg-szégyenítetted. 8

* Az Istenben dichekedünk egész nap: és a' te nevednek hálát adunk örökké. 9

*Most pedig meg-vetettél és meg-gyaláztál minket: és nem jösz-ki Isten a' mí ereinkel. 10

* Hátat-adattál velünk az ellenségink-elôtt: és a' kik gyűlöltek minket, el-ragadozának magoknak. 11

* Mint az enni-valo juhokat odá ádtal minket: és a' nemzetségek-közzé hintettél minket. 12

* Semmin adtad-el a' te népedet: és nem vólt sokaság az ô el-váltásokban. 13

*Gyalázatra adtál minket a'szomszédinknak, chúfolásra és nevetségre azoknak, kik környűlünk vannak. 14

* Példa-beszédűl adtál minket a' Pogányok-közibe: fő-rázásra a'népek-közzé. 15 C

* Naponként előttem vagyon gyalázatom, és az orczám piruláza el-burított engem. 16

* A' szidalmazó és ellen-mondó szaváért: az ellenség és üldözô orczájáért. 17

* Ezek mind reánk jöttek, és el nem feletkeztünk rólád: és hamissan nem chelekedtünk szövetséged-ellé. 18

*És hátra nem tért a'szívünk, és el-térítetted ösvényinket a' te útadról: 19

*Mert meg-aláztál minket a'nyomorgatás helyén, és bé-burított minket a' halál árnyéka. 20

* Ha el-feletkeztünk a' mí Istenünk nevéről, és ha ki-terjesztettük kezeinket idegen istenhez: 21

* Nem keresi-e ki az Isten ezeket? mert ô tudgya a'szívek titkait. 22

"Mert éretted öldöklettetünk naponként: és úgy tartattunk mint a' meg-ölni-valo juhok. "*Rom. 8. g. 36.*

*Kelly-fel, miért alusz-el Uram? kelly-fel, és ne vess-el mind végig. 23

* Miért fordítod-el orczádat, el-feletkezel szegénységünkről és háboruságunkról? 24

*Mert meg-aláztatott a'mí lelkünk a'porban: és a'hasunk a' földhöz ragadott. 25

* Kelly-fel Uram, segéts-meg minket: és szabadíts-meg minket a' te nevedért. 26

* Végig, azokért a'kik el-változnak, a' Koré fiainak értelmekre, a' szerelmesért-valo ének. XLIV. 1

AZ én szívem jo beszédet öntött-ki: én meg-mondom az én chelekedetimet a' királynak. 2

Az én nyelvem az írónak pennája, A 1
a' ki gyorsan ír.
*Ékes ábrázatu az emberek fiai- 3
fölött, a' nyájasság el-terjedett a' te 2
ajakidban: azért áldott-meg téged az A
Isten örökké.
* Kösd-fel óldaladra a' kardodat, 4 3
leg-hatalmasb.
* A' te ékességeddel és szépségeddel 5
indúlly-meg, szerencsésen járj,
és országolly,
Az igaz-mondásért és engedel- B
mességért, és igasságért: és el-vezet 5
téged chodálatos-képpen a'jobb kezed.
* A'nyilaid élessek, el-esnek alattad 6 6
a' népek, a' király ellenségeinek B
szívökbe.
*Heb.1. b.8. * " A' te széked Isten örökkön- 7 7
örökké: igazgato pálcza a'te országod pálczája.
* Szeretted az igasságot, és gyű- 8 8
lölted a'hamisságot: azért kent-meg téged az Isten a' te Istened a' vigasság olajával a'társaid-fölött. 9
* Myrrha, és áloës, és cassia a' te 9 10
ruházatidból, az elefant-tetém házakból: mellyekkel gyönyörködtettek téged * a' királyok leányi a' te C
tiszteségedben. C
A' királyné jobb kezed-felől állott aranyas ruházatban: környülvétetvén sok-színű ékességgel. 10
* Hallyad leányom, és lássad, és 11
hajts ide füledet: és felejts-el a' népedet, és az atyád házát: 12
* És meg-kívánnya a' király a' te 12
ékességedet: mert ö a' te Urad Istened, és imádgyák őtet. 1
* És a' Tyrus leányi ajándékok- 13 2
kal könyörögnek a'te orczádnak, a' D A
kösségnek minden gazdagi.
* Minden dichősége a'király leá- 14 3
nyának belől vagyon, *arany perémekkel sok-színű ékességekbe öltözött. 4
Szűzek vitetnek a' királynak ú- 15 5
tánna: az ö társai hozzád vitetnek.
* Bé-vitetnek vigasággal és ör- 16
vendezéssel: bé-hozattatnak a'király templomába. 6
* Az atyáidért fiak születtek né- 17 7
ked: fejedelmekké rendeled azokat az egész földön. B
*Meg-emlekeznek a' te nevedről 18 8
minden nemzetségről nemzetségre.
Az-okáért a' népek hálát adnak 9
néked örökké: és örökkön örökké.

* Végig, A'Kóre fiainak a'titkokért, Zóltár. XLV.

A' mí Istenünk óltalom, és erő; segétö a' háboruságokban, mellyek igen fel-találtak minket.
* Azért nem félünk midőn a'föld meg-háborodik: és a' hegyek a' tenger közepibe vitetnek.
* Zúgtak és fel-zavarodtak az ö vizei: meg-háborodtak a'hegyek az ö erősége-által.
* A' folyó-víz sebessége örvendezteti az Isten várasát: meg-szentelte az ö hajlékát a'Fölséges.
*Az Isten,annak közepette, meg nem indúl: meg-segéti őtet az Isten reggel hajnalkor.
* Fel-háborodtak a'nemzetségek, és meg-hanyatlottak az országok: szózattyát adá,és meg-indúla a'föld.
* Az erők Ura mí-velünk: a'mí óltalmazónk a'Jákob Istene.
* Jőjetek-elő, és lássátok az Úr chelekedetit,minémű chodákat tött a' földön: * le-szállítván a' hadakat a' föld végéig.
El-töri a' kéz-íjat, és el-rontya a' fegyvereket: és a'paizokat meg-égeti tűzzel.
* Szűnnyetek-meg, és lássátok hogy én vagyok az Isten: fel-magasztaltatom a'nemzetségek-között, és fel-magasztaltatom a' földön.
* Az erők Ura mí-velünk: a' mí óltalmazónk a'Jákob Istene.

* Végig, a' Kóre fiaiért, Zóltár. XLVI.

Minden Pogányok tapsollyatok kezetekkel: örvendezzetek az Istennek vigasságnak szavával.
*Mert az Úr fölséges, rettenetes: nagy Király az egész földön.
* Alánk vetette a' népeket, és a' nemzetségeket lábaink-alá.
* Közöttünk választotta az ö örökségét, a' Jákob szépségét, mellyet szeretett.
* Fel-ment az Isten örvendezéssel: 2. Reg. 6.c.15.
és az Úr trombita szóval.
*Énelkellyetek a'mí Istenünknek, énekellyetek: énekellyetek a'mí Királyunknak,énelkellyetek.
* Mert az egész földnek Királya az Isten: énelkellyetek bölchen.
*Országol az Isten a'Pogányokon, az Isten az ö szént székiben ül.

* A' föld népeinek fejedelmi az Abrahám Istenéhez gyültek: mert a' földnek erős isteni, igen fel-emelkedtek. 10

Ének Zóltára a' Kóre fiainak, szombat második napjára. 1

XLVII.

NAgy az Úr, és igen dícséretes a' mi Istenünknek várasában, az ő szent hegyén. 2 A

* Az egész földnek örvendezésével fondáltatik a' Sion hegye; az Észak óldalai, a' nagy király vársa. 3

* Az Isten annak házaiban meg-ismértetik, midőn azt meg-óltalmazza. 4 B

* Mert ímé a' föld királyi oszvegyültek: eggyüvé-jöttek. 5

* Ók azt így látván el-chodálkozának, meg-háborodának, meg-indúlának: 6

* a' reszketés fogá-el őket. 7

Ott a' fájdalmak mint a' szülőé, * a' sebes széllel el-rontod a' Tarsis hajóit. 8

* A' mint hallottuk, úgy láttuk az erők Ura várasában, a' mi Istenünk várasában: az Isten fondálta azt örökké. 9 B C

* El-vöttük Isten a' te irgalmasságodat, a' te templomod-közepett. 10

* A' te neved-szerént Isten, úgy a' te dícséreted-is a' föld határiig: igassággal tellyes a' te jobb-kezed. 11

* Vígadgyon a' Sion hegye, és örvendezzenek a' Júda leányi, a' te ítéletidért Uram. 12

* Környékezzétek-meg Siont, és által-fogjátok azt: beszéllyetek az ő tornyaiban. 13

* Adgyátok szíveteket az ő erejébe: és oszszátok-el az ő házait, hogy meg-beszéllyétek más nézetségnek. 14

* Mert ez az Isten, a' mi Istenünk örökké, és örökkön örökké: ő igazgat minket örökké. 15

Végig, a' Kóre fiai Zóltára. 1

XLVIII.

HAllyátok ezeket minden Pogányok: vegyétek fületekbe minnyájan, kik a' föld kerekségén laktok. 2 A

* Minnyájan a' föld lakói, és az emberek fiai: mind-eggyütt a' gazdag 's a' szegény. 3

* Az én szám bölcheséget szóll: és a' szívem elmélkedése okosságot. 4 A

* " A' fülemet példa-beszédre hajtom: meg-nyilatkoztatom az orgonán bölch mondásomat. 5

* Miért féllyek a' gonosz napon? az én sarkam hamisága környül-vészen engem. 6

* A' kik erejekben bíznak: és gazdagságok fokasságában dicsekednek. 7

* Az atyafi meg nem váltya, meg nem váltya az ember: nem adgya meg az Istennek az ő váltságát. 8

* És az ő lelke váltságának árrát: 9

és örökké munkálkodik, * és még-is végig él. 10

* Nem láttya a' halált, midőn láttya a' bölcheket meg-halni: eggyütt vesznek-el az esztelen és a' bolond. 11

És idegeneknek hadgyák az ő gazdagságokat: * és az ő koporsójok az ő házok örökké. 12

Az ő hajlékok nemzetségről nemzetségre: az ő nevekről nevezték az ő földöket.

* És az ember, midőn tiszteletben vólna, nem értette: hasonlíttatott az esztelen barmokboz, és hasonló lőtt azokhoz. 13

* Ez az ő útok botránkozás nékik: és az-után kérkednek a' szájokkal. 14

* Mint a' juhok pokolba helyheztettek: a' halál el-rágja őket. 15

És uralkodnak rajtok az igazak jó reggel: és az ő dichőségektől-valo segétségek el-fogy pokolban.

* Mindazáltal az Isten meg-szabadíttya lelkemet a' pokol kezéből, midőn el-vészen engem. 16

* Ne félly mikor gazdaggá lészen az ember: és mikor meg-sokasodik az ő házának dichősége. 17 D

* Mert mikor el-vész, semmit el nem viszen: semmalá nem száll véle az ő dichősége. 18

* Mert az ő lelke éltében áldattatik: hálát ád néked mikor jól chelekeszel véle. 19

* Bé-mégyen az attyainak nemzetségéhez: és örökké nem lát világosságot. 20

* Az ember, midőn tiszteletben vólna, nem értette: hasonlíttatott az esztelen barmokhoz, és hasonló lőtt azokhoz. 21

Asaf Zóltára. XLIX. 1

AZ istenek Istene az Úr szólla: és szóllítá a' földet, A

Nap-kelettől-fogva nap-nyugatig: * Sionból vagyon az ő szépségének ékessége. 2

" *Pſ. 77. a. 2. Mat. 13 c. 35.*

* Az Úr nyilván el-jő: a'mi Istenünk és nem halgat.
Tűz gyűlad az ő színe-előtt: és környűle sebes szél-vész.
Elő-szólíttya az eget onnan-felyűl, és a'földet az ő népét meg-ítélni.
*Gyűjtsétek-egybe néki az ő szenteit: a'kik szövetséget tésznek véle az áldozatok-által.
* És az egek hirdetik az ő igasságát: mert az Isten a'bíro.
* Hallyad én népem, és szóllok: Israël, és tudományt tészek néked: én vagyok az Isten a' te Istened.
* Nem fedlek-meg téged az áldozatokért: a' te éppen-égő áldozatid pedig színem-előtt vannak mindenkor.
* Nem vészek a'te házadból borjúkat: sem a'te nyájaidból bakokat.
*Mert enyimek az erdőknek minden vadai, a'barmok a'hegyeken és az ökrök.
* Ismérem mind az égi madarakat: és a'mező szépsége velem vagyon.
* Ha éhezem, nem mondom-meg néked: mert enyim a'föld kereksége, és annak tellyesége.
* Vallyon a'tulkok húsát észem-e? a'vagy a'bakok vérét iszom-e?
* Áldozd az Istennek a'dícséret áldozattyát: és add-meg fogadásidat a'Fölségesnek.
* És híj segétségűl engem a'háboruság napján: meg-mentlek téged, és tisztelsz engem.
* A'bűnösnek pedig monda az Isten: Miért hirdeted te az én igasságimat, és szádba vészed szövetségemet?
* Te pedig gyűlölted a'fegyelmet: és hátra vetetted beszédimet.
* Ha lopót láttál, véle futottál: és a'házasság-rontókkal vólt részed.
* A' szád bévelkedett gonossággal: és a'nyelved álnokságokat készített.
* Le-ülvén az atyád-fia-ellen szóllottál, és az anyád fia-ellen botránkozást tettél: * ezeket chelekedted, és halgattam.
* Azt alítottad te hamis hogy hasonló lészek hozzád: meg-fedlek téged, és orczád-eleibe rakom.
* Értsétek ezeket kik el-felejtitek az Istent: hogy valamikor meg ne ragadgyon, és ne légyen a'ki megmentsen.
* A'dícséret áldozattya tisztel engem: és ott az út, mellyen meg-mutatom néki az Isten szabadítását.

Végig, Dávid Zóltára,
* Midőn hozzája jött Nátan Prophéta, minek-utánna bé-ment vólna Bet-sabeéhez. (*2. Reg. 12.*) L.

KÖnyörűlly rajtam Isten, a' te nagy irgalmasságod-szerént.
Es a'te könyörűleteségid sokasága-szerént, törőld-el hamisságomat.
* Moss-meg inkább-is engem hamisságomból: és bűnömből tisztítss-meg engem.
* Mert ismérem hamisságomat: és a'bűnöm előttem vagyon mindékor.
* Chak néked vétkeztem, és gonoszt chelekedtem előtted: " hogy igaznak találtassál beszédidben, és győzedelmes légy midőn ítéltetel. " *Rom. 3. a. 4.*
* Mert ímé hamisságokban fogantattam: és bűnökben fogadott engem az anyám.
*Mert ímé az igasságot szeretted: a' te bölcheségednek titkos és el-rejtett dolgait ki-nyilatkoztattad nékem.
*"Öntözz-meg engem ísoppal, és meg-tisztúlok: moss-meg engem, és a'hónál feirb lészek. " *Lev. 14. Num. 19.*
* Hallomásomnak örömet és vígasságot adgy: és örvendeznek a'megaláztatott chontok.
*Fordítsd-el orczádat bűneimről: és minden hamisságimat törőld-el.
* Tiszta szívet teremts bennem Isten: és igaz lelket újíts belső részeimben.
* Ne vess-el engem orczád-elől: és szent lelkedet ne vedd-el tőlem.
* Add-meg nékem a'te üdvözítésed vigasságát: és a'fő lelekkel erősítss-meg engem.
* Útaidra tanítom a'hamissakat: és az istentelenek hozzád térnek.
* Szabadítss-meg engem a'vérektől Isten, én idvösségem Istene: és a' nyelvem fel-magasztallya a'te igasságodat.
* Uram, nyiss-meg az ajakimat: és a'szám a'te dícséretedet hirdeti.
* Mert ha akartad vólna áldozatot adtam vólna ugyan: az éppen-égő áldozatokban nem gyönyörködöl.

* Áldozat az Istennek a'keserves lélek: a'tőredelmes, és alázatos szívet Isten meg nem útálod.

* Chelekedgyél kegyesen Uram jó akaratodból Sionnal: hogy megépűllyenek a'Jerusalem kő-falai.

* Akkor kedvelled az igasság áldozattyát, az ajándékokat, és éppen égő áldozatokat: akkor tészsnek a'te óltarodra borjúkat.

Végig, Dávid értelme,
* Mikor el-ment Idumæai Dóeg, és hírt tőtt Saulnak: Dávid az Akimélek házához ment. (*1. Reg. 22. 9.*) LI.

MIt dicsekedel a'gonoságban, ki hatalmas vagy a' hamisságban?

* Nap-estig hamisságot gondolt a'nyelved: mint az éles borotva álnokságot chelekedtél.

* Szeretted a'gonoságot a' kegyesség-fölőtt: a'hamisságot inkább hogy-sem az igasságot szóllani.

* Szerettél minden veszedelmes igéket, álnok nyelv.

* Azért az Isten meg-ront téged mind végig, ki-gyomlál téged, és ki-kőltőztet téged hajlékodból; és gyökeredet az élők földéből.

* Láttyák az igazak, és meg-félemlenek, és nevetnek rajta, és mondnak:

* Imé az ember, ki az Istent nem választotta segétőjének:

Hanem gazdagsága sokaságában bízott: és el-hatalmazott hiuságában.

* Én pedig, mint a'gyümőlchőző olaj-fa az Isten házában, bíztam az Isten irgalmasságában őrőkké, és őrőkkőn őrőkké.

* Hálát adok néked őrőkké mert meg-chelekedted: és meg-várom a' te nevedet, mert jó a'te szenteid színe-előtt.

Végig, Maëletért Dávid értelme. LII.

MOnda az esztelen a'szívében: Ninch Isten.

* Meg-vesztek, és útálatosokká lőttek a' hamisságokban: ninch a'ki jót chelekedgyék.

* "Az Isten menyből nézett az emberek fiaira: hogy lássa ha vagyon-e értelmes, a'vagy az Istenkereső.

* "Minnyájan el-hajlottak, mind eggőyt haszontalanokká lőttek, ninch a'ki jót chelekedgyék, ninch chak eggy-is.

* Nem tudgyák-e meg minnyájan a'kik hamisságot chelekesznek, a'kik meg-észik az én népemet mint a'kenyér elességét?

* Az Istent segétségől nem hítták: ott rettegtek félelemmel, a'hol nem vólt félelem.

Mert az Isten el-hánta azok tetemit kik az embereknek tetszenek: meg-szégyelnőltek, mert az Isten meg-vetette őket.

* Ki ád Sionból Israëlnek szabadúlást? mikor meg-téríti az Isten az ő népe fogságát; örvendez Jákob, és vígad Israël.

Végig, Az énekekben Dávid értelme, * Mikor el-mentek vólna a'Zifæusok, és mondották vólna Saulnak: Nem nálunk rejtezett-e el Dávid? (*1. Reg. 23. 19. & 26. 1.*) LIII.

ISten a'te nevedben szabadíts-meg engem: és a'te erődben itélly-meg engem.

* Isten halgasd-meg imádságomat: vedd fűleidbe az én szám igéit.

* Mert az idegenek fel-támadtak ellenem, és az erősek keresték a'lelkemet: és nem vették az Istent szemek-eleibe.

* Mert ímé az Isten segét engem: és az Úr az én lelkem óltalmazója.

* Fordítsd ellenségimre a'gonoszokat: és a'te igaz-mondásod-szerént veszesd-el őket.

* Szabad akaratomból áldozom néked, és hálát adok a'te nevednek Uram: mert jó.

* Mert minden háboruságból meg-mentettél engem: és ellenségimre alá-nezett az én szémem.

Végig, Dávid értelme éneke. LIV.

HAlgasd-meg Isten az én imádságomat, és ne útáld-meg könyörgésemet: * figyelmezz reám, és halgass-meg engem.

El-szomorodtam az én munkámban: és meg-háborodtam * az ellenség szaváért, és a' bűnősnek háborgatásáért.

Mert hamisságokat kőltőttek re-

" *Psal. 13. a. 1.*

ám: és az ő haragokban bántásomra vóltak.
* A' szívem meg-háborodott énbennem : és a' halál félelme esett reám. 5 23
* Félelem és rettegés jöttek reám: és a'setétség bé-burított engem. 6 24
* És mondék: Ki ád nékem tollakat mint a'galambnak, és röpűlök, és meg-nyugszom? 7 B
* Imé el-futván el-távoztam: és a' pusztában laktam. 8 1
* Azt várom vala, a'ki meg-szabadított engem a'lélek félelmétől, és a' szél-vésztől. 9
*Vesd nyakra-főre Uram, oszlasd-el az ő nyelveket: mert hamiságot láttam, és ellen-mondást a' városban. 10 2
* Nappal és éjjel környűl-vészi őtet a' kő-falai-fölött a'hamiság: és munka * 's hamiság ő-közepette. 11 A 12
És el nem fogyott az ő útzáiról az uzora, és a' chalárdság. 3
* Mert ha az én ellenségem átkozott vólna engem, el-tűrtem vólna ugyan. 13 C 4
És ha az, a'ki gyűlölt engem, reám nagyokat szóllott vólna: talám el-rejtettem vólna magamat előtte. 5
*Te pedig egyenlő akaratu ember, én hadnagyom, és ismérőm: 14 6
* Ki velem-eggyütt édes étkeket észel vala: az Isten házában egy akarattal jártunk. 15 7 B
* A' halál jőjön reájok: és elevenen szállyanak-alá a'pokolba: 16
Mert latorságok vannak az ő lakó-helyekben, ő-közöttök. 8
* Én pedig az Istenhez kiáltottam: és az Úr meg-szabadít engem. 17 9
* Estve, és réggel, és délbe beszéllek és hírt tészek: és meg-halgattya az én szómat. 18 10
* Ki-szabadíttya békeségre az én lelkemet azoktól, kik hozzám közelgetnek: mert sokak-között vóltak velem. 19 11
* Meg-hallya az Isten, és megalázza őket, a' ki minden idő-előtt vagyon. 20 D
Mert ninch nékik változások, és nem félték az Istent: * ki-nyújtotta az ő kezét a'fizetésre. 21 12
Meg-ferteztették az ő testamentomát, * el-oszlottak az ő orczájának haragjától: és el-közelgetett az ő szíve. 22 13

Az ő beszédi lágyabbak az olajnál: és azok nyilak.
* " Vesd az Úrra gondodat, és ő el-táplál téged: nem ád az igaznak örökké habozást. 23
* Te pedig Isten alá-viszed őket, a'veszedelem vermébe.
A' vér-szopó és chalárd férfiak, nem érik az ő napoknak felét: én pedig te-benned bízom Uram.

* Végig, A' népért, ki a'Szentektől messze távozott, Dávid a'jel-oszlopi irásra, midőn őtet meg-tartoztatták az Allófyluſok Getben. (*1.Reg. 21. 12.*)

LV.

KÖnyörűlly rajtam Isten, mert meg-tapodott engem az ember: egész nap hadakozván háborgatott engem.
* Meg-tapodtak engem az én ellenségim egész nap: mert sok hadakozók vannak ellenem.
* A' nap magasságától félek: én pedig benned bízom.
* Az Istenben dícsérem az én beszédimet, az Istenben bíztam: nem félek mit mivellyen nékem a'test.
* Nap-estig káromlyák vala az én beszédimet: minden gondolattyok gonoszra vannak ellenem.
* Eggyütt laknak és el-rejteznek: ők a'sarkamra vígyáznak.
A' mint várták az én lelkemet,
* semmi-képpen meg ne szabadíts őket: a'haragban meg-rontod a' népeket.
Isten, * az én életemet meg-jelentettem néked: az én köny-hullatásimat színed-eleibe tötted,
A' mint a'te igéretedben-is: * akkor hátra térnek az én ellenségim.
Valamelly nap segétségül hívlak téged: ímé meg-ismértem hogy én Istenem vagy.
* Az Istenben dícsérem az igét, az Úrban dícsérem a'beszédet: az Istenben bíztam, nem félek mit mivellyen nékem az ember.
* Bennem vannak Isten a' néked tött fogadásim, mellyeket megadok, a'te dícséretedre.
* Mert meg-mentetted lelkemet a'halálból, és az én lábaimat az eséstől: hogy kedves légyek az Istenelőtt az élők világosságában.

" *Mat. 6. d. 15. Luc. 12. 6. 22. 1.Pet. 5. b. 7.*

* Végig, El ne veſzeſs; Dávid a' jel-oſzlopi iráſra, midőn a' barlangba ſzaladna a' Saul ſzíne-előtt. (*2. Reg. 22. 1. & 24. 4.*) LVI.

1 2 A KÖnyörűlly rajtam Iſten, könyörűlly rajtam: mert a' lelkem benned bízik.

És a' ſzárnyaid árnyékában bízom, míg el-múlik a' hamiſság.

3 * Kiáltok a' fölſéges Iſtenhez: az Iſtenhez a' ki jól tőtt velem.

4 * El-küldött menyből, és megſzabadított engem: gyalázatra adta az engem-tapodókat.

El-küldé az Iſten az ő irgalmaſságát, és az ő igaſságát, 5 * és ki-ſzabadítá a' lelkemet az oroſzlányok kölykei-közzűl: meg-háborodva aluttam.

Az emberek fiai, az ő fogok fegyverek és nyilak: és a' nyelvek éles kard.

6 B * Magaſztaltaſsál az egek-fölibe Iſtē: és az egéſz földön a' te dicsőſéged.

7 * Tört chináltak az én lábaimnak: és meg-görbítették az én lelkemet.

Vermet áſtak az én orczám-előtt: és bé-eſtek abba.

8 * Kéſz az én ſzívem Iſten, kéſz az én ſzívem: éneklek, és dicséretet mondok.

9 A * Serkenny-fel dicsőſégem, ſerkenny-fel zöltárom és czitarám: felſerkenek jó reggel.

10 * Hálát adok néked Uram a' népek-között: és dicséretet mondok néked a' nemzetſégek-között:

11 * Mert fel-magaſztaltatott az égig a' te irgalmaſságod, és a' felyhőkig a' te igaz-mondáſod.

12 * Magaſztaltaſsál az egek-fölibe Iſten: és az egéſz földön a' te dicsőſéged.

* Végig, El ne veſzeſs; Dávid a' jel-oſzlopi iráſra. LVII.

1 2 A HA ugyan bizonnyal igaſságot ſzóllotok: igazat itéllyetek emberek fiai.

3 * Mert ſzívetekben hamiſságot chelekeſztek: a' földön a' kezeitek hamiſságokat ſzereznek.

4 * El-idegenűltek a' bűnősök az anya-méhtől-fogva, el-tévelyedtek az anya-méhtől-fogva: hazuſságokat ſzóllottak.

5 * Az ő dühősségek haſonló a' kígyóéhoz: mint a' ſiket és füleit bédugo aſpiſé.

6 * Melly nem hallya a' bűvölők ſzavát, és a' bölchen bűvölő varázlóét.

7 B * Az Iſten összve-rontya az ő fogokat a' ſzájokban: az oroſzlányok zápfogait összve-rontya az Úr.

8 * Semmivé léſznek mint az alá-folyó víz: meg-vonta kéz-íját míg meg-erőtlenűllyenek.

9 * Mint az el-folyó viaſz, el-vitetnek: reájok eſett a' tűz, és nem látták a' Napot.

10 * Minek-előtte a' tövíſsetek megiſmérnék a' galagonyát: mint az eleveneket, úgy el-nyeli őket a' haragban.

11 * Örvendez az igaz midőn láttya a' boſzſzú-álláſt: kezeit meg-moſsa a' bűnősnek vérében.

12 * És mongya az ember: Ha ugyan gyűmölche vagyon az igaznak: vagyon ugyan őket meg-itélő Iſten a' földön.

* Végig, El ne veſzeſs, Dávid a' jel-oſzlopi iráſra, mikor el-küldött Saul, és őrizte az ő házát, hogy meg-ölné őtet. (*1. Reg. 19. 11.*)

LVIII.

2 A MEntſ-meg engem ellen ſégimtől én Iſtenem: és a' reám támadóktól ſzabadítſ-meg engem.

3 * Mentſ-meg engem a' hamiſságchelekedőktől: és a' vér-ſzopó férfiaktól ſzabadítſ-meg engem.

4 * Mert ímé meg-fogták a' lelkemet: reám rohantak az erősek.

5 * Nem az én hamiſságom, ſem az én bűnöm Uram; hamiſság-nélkűl futottam, és el-igazodtam.

6 * Kelly-fel előmbe, és láſsad: és te Uram erők Iſtene, Iſraël Iſtene,

B Figyelmezz minden nemzetſégek látogatáſára: ne könyörűly ſenkin, a' ki hamiſságot chelekeſzik.

7 * Meg-térnek eſtvére: és éhſéget ſzenvednek mint az ebek, és a' váraſt kerűlik.

8 * Ímé az ő ſzájokkal ſzólnak, és kard az ő ajakokban: mert ki hallotta?

9 * És te Uram meg-neveted őket: ſemmivé téſzeſz minden nemzetſégeket.

10 * Az én erősségemet meg-őrizem, mert én óltalmazó Iſtenem vagy:

11 * Én Iſtenem, az ő irgalmaſsága meg-előz engem.

* Az Isten meg-mutattya nékem az én ellenségimet, ne öld-meg őket: hogy valaha el ne feletkezzenek az én népeim.
Széllezd-el őket a' te erőddel: és vesd-le őket én óltalmazo Uram:
* Az ő szájok vétkeért, az ő ajakok beszédeért: és fogattassanak-meg az ő kevélységekben.
Es az átkozódásért, és a'hazugságért ki-hirdettetnek * a' meg-emésztéskor: és az el-fogyató harag-miatt nem lésznek.
És meg-tudgyák hogy az Isten uralkodik Jákobon, és a'föld határin.
* Meg-térnek estvére, és éhséget szenvednek mint az ebek: és meg-kerűlik a' váras.
* Ők el-széllednek az ételre: ha pedig meg nem elégesznek, morognak-is.
* Én pedig a'te erősségedet éneklem: és fel-magasztalom a'te irgalmasságodat reggel.
Mert én óltalmazóm lőttél, és meg-szabadítóm, az én háboruságom napján.
* Én segétőm néked éneklek, mert én óltalmazó Istenem vagy: én Istenem én irgalmasságom.

*Végig, Azokért kik el fognak változni, Dávid ő-maga a'jel-oszlopi irása tanuságára, * mikor fel-gyújtotta Syriának Mesopotamiáját, és Sobált, és meg-térítette Joábot, és meg-vert Idumæában a'Só-aknás völgyben tizen-két ezeret. (*2. Reg. 8. 1. & 10. 7. & 1. Paral. 18. 1.*)

LIX.

Isten el-vetettél minket, és meg-rontottál minket: meg-haragudtál, és könyörűltél rajtunk.
* Meg-indítottad a'földet, és meg-háborítottad azt: gyógyítsd-meg az ő romláit, mert meg-indúlt.
* Kemény dolgokat mutattál a'te népednek: a'keserűség borával itattál minket.
* Jelt adtál a'téged-félőknek: hogy el-fussanak a'kéz-ij színe-elől:
Hogy meg-szabadúllyanak a' te szerelmesid: * szabadíts-meg a' te jobb kezeddel, és halgass-meg engē.
* Az Isten szóllott az ő szent helyében: Vígadok, és el-osztom Sikimát: és a'hajlékok völgyét el-mérem.
* Enyim Gálaád, és enyim Manasses: és Efraim az én fejem erőssége.
Juda az én királyom: * Móab az én reménségem fazeka.
Idumæára ki-nyújtom a' sarumat: nékem az idegenek meg-hóldoltak.
*Ki viszen engem az erős várasba? ki viszen engem Idumæáig?
* Nem te-e Isten, ki el-űztél minket: és nem mégy-e ki Isten a' mi ereinkel?
* Adgy segétséget nékünk a'háboruságból: mert heába-valo az ember szabadítása.
*Az Isten-által erőt chelekeszünk: és ő semmivé tészi a'mi háborgatóinkat.

* Végig, A'Dávid éneki-közzűl.

LX.

Hallgasd-meg Isten az én könyörgésemet: figyelmezz az én imádságomra.
*A'földhatáriról kiáltottam hozzád: midőn szorongattatnék a'szívem, a'kő-sziklán fel-magasztaltál engem.
Vezérlettél engem, * mert reménségemmé lőttél: erősséges toronnyá az ellenség-ellen.
*A'te hajlékodban lakom örökké: meg-óltalmaztatom a' te szárnyaid árnyéka-alatt.
* Mert te én Istenem meg-halgattad imádságomat: örökséget adtál a'te nevedet-félőknek.
* A'király napjaihoz napokat adsz: az ő esztendeit nemzetségről nemzetségre-valo napig.
* Meg-marad örökké az Istennek színe-előtt: az ő irgalmasságát és igaz-mondását ki keresi-fel?
* Igy díchéretet mondok a'te nevednek örökkön örökké: hogy bétellyesíttsem az én fogadásimat napról napra.

* Végig, Iditunért, Dávid Zóltára. LXI.

Nem az Isten-alá vettetik-e az én lelkem? mert tőle vagyon az én szabadulásom.
* Mert ő én Istenem-is, és szabadítóm: én óltalmazóm, meg nem tántorodom föllöttébb.
*Meddig rohátok az emberre? megölitek ti minnyájan: mint egy meghajlott falra és el-dőlt sövényre.

* Mert azt gondolták hogy bőchűlletemet meg-veſsék, ſzomjúſággal futottam: ſzájokkal áldottak, és ſzívőkkel átkoztak.
* Mindazáltal én lelkem engedgy az Iſtennek: mert ő-tőle vagyon az én békeſséges tűréſem.
* Mert ő én Iſtenem, és én üdvőzítőm: én ſégétőm el nem kőltőzőm.
* Az Iſtenben az én ſzabadulásom, és dicsőſségem: én ſegétſégemnek Iſtene, és az én reménſégem az Iſtenben vagyon.
* Bízzatok ő-benne a' népnek minden gyűlekőzete, öntſétek-ki előtte ſzíveteket: az Iſten a'mi ſegétőnk őrökké.
* Mindazáltal hiuſágoſok az emberek fiai, hazugok az emberek fiai a' mérő ſerpenyűkben: hogy megchallyanak ők vélek-eggyűtt a'hiuſágban.
* Ne bízzatok a'hamiſságban, és a' ragadományokat meg ne kívánnyátok: ha bévelkődtők gazdagſággal, ſzíveteket abba ne helyhezteſsétek.
* Egyſzer ſzóllott az Iſten, e'kettőt hallottam, hogy a'hatalom az Iſtené, * és tiéd Uram az irgalmaſság: "mert te meg-fizetſz kinek-kinek az ő chelekedeti-ſzerént.

"Mat. 16.d.27. Rom. 2. b. 6. 1.Cor. 3. b. 8. Gal. 6. b. 5.

Dávid Zóltára, * Midőn az Idumæai puſztában vólna. (1. Reg. 22.5.)

LXII.

ISTenem én Iſtenem te-hozzád vígyázok virrattakor.
Te-hozzád ſzomjúhozott az én lelkem, ſok-képpē téged az én teſtem.
* A' puſzta, és járatlan, és vizetlen főldőn: mint a'ſzent-helyen úgy jeleném-meg néked, hogy látnám a' te erődet, és dicsőſségedet.
*Mert jobb a'te irgalmaſságod az életnél: az én ajakim dícsérnek téged.
* Így áldlak téged életemben: és a' te nevedben fel-emelem a'kezeimet.
* Mint a'zírral és kővérſséggel tellyék-meg a'lelkem: és vígadáſnak ajakival dícsérni-fog az én ſzám.
* Ha rólad emlekeztem az ágyamon, reggel rólad elmélkedem: *mert én ſegétőm vóltál.
És a'te ſzárnyaid árnyéka-alatt vígadok; *az én lelkem hozzád ragaſzkodott: a'jobb kezed fel-vőtt engem.
* Azok pedig heába keresték az én lelkemet, a'főld alſo réſzeire menek: * a'kard kezébe adatnak, a'rókák réſzei léſznek.
* A'király pedig vígadni fog az Iſtenben, dícsértetnek minnyájan a' kik reá eskűſznek: mert bé-dugattatott a'hamiſságot-ſzóllók ſzája.

* Végig, Dávid Zóltára. LXIII.

HAlgaſd-meg Iſten az én imádſágomat mikor kőnyőrgők: az ellenſég félelmétől mentſ-meg lelkemet.
* Meg-óltalmaztál engem a'gonoſz-tévők gyűlekőzetitől, a'hamiſság-chelekedők ſokaſágától.
* Mert meg-élesítették mint a' kardot az ő nyelveket: meg-vonták a' kéz-íjat a'keſerű dolgot, * hogy lővőldőzzék titkon az ártatlant.
* Hirtelen meg-lővik őtet, és nem félnek: meg-erősítették magoknak a'hamis beſzédet.
Beſzélték hogy a'tőrőket el-rejtenék: mondának: Ki láttya azokat?
*Hamiſságokat vizgáltak: el-fogytak a'vizgálók a'vizgálásban.
Az ember a'mély ſzívhez járúl: * és fel-magaſztaltatik az Iſten.
A' kiſdedek nyilai ſebesítették meg-őket: * és meg-erőtlenűltek azok-ellen az ő nyelvek.
Meg-háborodtak minnyájan a'kik látták őket: * és minden ember félt.
És hirdették az Iſten chelekedetit: és az ő tetteményit meg-értették.
* Őrvendez az igaz az Úrban, és ő-benne bízik, és dícsértetnek minden igaz-ſzívűek.

* Végig, Dávid Zóltára; Jeremías és Ezekiel éneke a'fogſágba vitetett népről, midőn ki kezdének menni. LXIV.

ISten, dícséret illet téged Sionban: és néked tellyesítik-bé a'fogadáſt Jeruſalemben.
* Halgaſd-meg imádſágomat: hozzád mégyen minden teſt.
* Az hamiſsak beſzédi el-hatalmaztak rajtunk: és te kegyelmezz-meg iſtentelenſéginknek.
* Bóldog, a'kit válaſztottál, és hozzád fogadtál: a'te pitvaridban lakik.
El-telűnk a'házad javával: ſzent a'te templomod, * chodálatos az igaſságban.
Halgaſs-meg minket ſzabadító Iſ-

tenünk, a' földnek minden határinak reménsége, és a' tengeren meszsze.

7 * El-készítvén a' hegyeket a' te erőddel, hatalmasággal fel-övedzve: 8 *ki fel-háborítod a' tenger mélységét az ö habjai zúgását.

Meg-háborodnak a' nemzetségek, 9 * és félnek a' te jeleidtől kik a' határokban laknak: a' reggelnek és estvének ki-menetelén gyönyörködteted.

10 *Meg-látogattad a' földet és megrészegítetted azt: sok-képpen meggazdagítottad azt.

Az Isten folyó-vize meg-tőlt vizekkel, el-készítetted azoknak eleségeket: mert így vagyon az ö el-készítése.

11 * Az ö patakit részegítsd-meg, sokasítsd-meg az ö terméset: annak chöpögésitől örvendez a' termö.

12 * Áld-meg a' te kegyességed esztendejének koszorúját; és a' te mezeid meg-telnek bévséggel.

13 * Meg-kövérednek a' pusztának szép helyei: és a' halmok környülvétetnek vígasággal.

14 * Fel-öltöztek a' juhok kosi, és a' völgyek bévelködnek gabonával: kiáltnak, mert dícséretet mondnak.

1 * Végig, A' fel-támadás Zóltárának éneke. LXV.

ÖRvendezzetek minden föld az Istennek, 2 *dícséretet mongyatok az ö nevének: adgyatok dicsőséget az ö dícséretinek.

3 * Mongyátok az Istennek melly rettenetesek a' te chelekedetid Uram! a' te erődnek nagy-vóltáért hazudnak néked a' te ellensségid.

4 * Az egész föld imádgyon téged, és énekellyen néked: dicséretet mongyon a' te nevednek.

5 Jöjetek-elö, és lássátok az Isten chelekedetit: rettenetes az ö tanátsiban az emberek fiain.

6 * Ki a' tengert szárazzá változtattya, a' folyó-vízen lábbal mennek által: ott vígadunk ö-benne.

7 * A' ki uralkodik az ö ereje-által örökké, az ö szemei a' nemzetségekre néznek: a' kik búsíttyák fel ne fualkodgyanak magokban.

8 * Áldgyátok Pogányok a' mi Istenünket: és hallattassátok az ö dícséretinek szavát,

9 * Ki az én lelkemet az élethe helyheztette: és nem ereszttette tántorodásra a' lábaimat.

10 * Mert meg-kísértettél minket Isten: tűzzel próbáltál-meg minket, a' mint az ezüst meg-próbáltatik.

11 * Törbe-vittél minket, háborusságokat töttél a' mi hátunkra: 12 * embereket ültettél fejeinkre.

C Által-mentünk a' tűzön és vízen: és ki-vittél minket a' híveshre.

13 * Bé-mégyek a' te házadba éppen-égö áldozatokkal: meg-adom néked fogadásimat, 14 *mellyeket az ajakim ki-magyaráztak.

És szóllott a' szám, az én haborusságomban.

15 * Velös éppen-égö áldozatokat tészek néked a' kosok jó illattyával: áldozok néked ökröket bakokkal.

16 * Jöjetek-el, hallyátok-meg minnyájan kik félitek az Urat, és megbeszéllem miném̃ueket chelekedett az én lelkemmel.

17 * Hozzája kiáltottam a' szájammal, és fel-magasztaltam a' nyelvemmel.

18 * Ha hamisságra tekíntettem az én szívemben, nem halgat-meg az Úr.

19 * Azért halgatott-meg az Isten, és az én könyörgésem szavára figyelmezett.

20 * Áldott az Isten, ki el nem távoztatta imádságomat, és az ö irgalmasságát én-tőlem.

1 * Végig, A' dícséretekben, Dávid énekének Zóltára. LXVI.

2 KÖnyörűllyön rajtunk az Isten, A és áldgyon-meg minket: világosíttsa-meg reánk az ö orczáját, és könyörűllyön rajtunk.

3 * Hogy ismérjük-meg a' földön a' te útadat, minden nemzetségek-között a' te szabaditásodat.

4 * Hálát adgyanak néked Isten a' népek: hálát adgyanak néked minden népek.

5 * Örűllyenek és vígadgyanak a' nemzetségek: mert meg-ítéled a' népeket igasságban, és a' nemzetségeket igazgatod a' földön.

6 * Hálát adgyanak Isten néked a' népek: hálát adgyanak néked minden népek: 7 * a' föld meg-adta az ö gyümölchét.

Áldgyon-meg minket az Isten, a' mi Istenünk, 8 *áldgyon-meg minket az Isten: és féllyék ötet a' földnek minden határi.

Psal. 64. 65. 66.

* Végig,

* Végig, Ő-maga Dávid énekének Zóltára. LXVII.

1

KEllyen-fel az Isten, és szélledgyenek-el az ő ellenségi: és fussanak-el az ő orczája-elől a'kik őtet gyűlölik.

2 A

* Mint a'füst el-fogy, fodgyanak-el: a'mint el-olvad a' viasz a'tűz színe-előtt, úgy veszszenek-el a'bűnősök az Isten színe-elől.

3

* És az igazak vígan lakozzanak, és vígadgyanak az Isten színe-előtt: és gyönyörködgyenek örömmel.

4

* Enekellyetek az Istennek, dícséretet mongyatok az ő nevének: útat szerezzetek annak, a' ki fel-mégyen a'Nap-nyúgatra: Úr az ő neve.

5

Örvendezzetek az ő színe-előtt, meg-háborodnak * az árvák attya és az özvegyek bírája orczájától.

6

Az Isten az ő szent helyén: * Isten a'ki eggyűtt laktattya a' házban az egyenlő erkölchűeket:

7

A'ki a'foglyokat ki-viszi erősséggel, hasonló-képpen azokat a' kik boszszontyák, kik a' koporsókban laknak.

* Isten midőn a'te néped színe-előtt járnál, midőn által-mennél a' pusztán:

8

*A' föld meg-indúlt, mert az egek chöpögtek a'Sinai Istenének színe-előtt, az Izraël Istenének színe-előtt.

9

* Jó akaratodból-valo esőt adsz Isten a'te örökségednek: és meg-erőtelenűlt, te pedig meg-erősítetted őtet.

10 B

* A'te lelkes állatid laknak abban: el-készítetted Isten a'te édességedből a'szegénynek.

11

* Az Úr igét ád az evangéliom hirdetőknek, nagy hatalommal.

12

* A' leg-szerelmetesb sereginek királya: és a'ház ékességére a' ragadományokat osztani.

13

* Ha a' sorsok-között alusztok, a' galamb ezűstös tollai: és a'háta vége arany-színű sárga.

14

* Midőn a'mennyei a'királyokat osztogattya néki, hóval meg-feirittetnek Selmonon: * az Isten hegye, kövér hegy.

15

16

Zíros hegy, kövér hegy: * miért alítotok zíros hegyeket?

17

E'hegy, mellyen kedvellett lakni az Isten: mert az Úr örökké lakja.

* Az Isten szekeri tíz ezernél több-

18

bek, ezerek az örvendezők: az Úr ő-rajtok a'Sinai szent hegyén.

19 C

* Fel-mentél a'magasságba, meg-fogtad a'fogságot: ajándékokat vettél az emberekért.

Hogy a'nem-hívőkbe-is lakjék az Isten.

20

* Áldott az Úr naponként: jó szerenchés útat készít nékünk a'mi üdvősségünk Istene.

21

* A'mi Istenünk, a'meg-szabadító Isten: és az Úré az Úr a'halálból-valo ki-vitel.

22

* Mindazáltal az Isten meg-rontya az ő ellenségi fejeit: az ő vétkekben járók hajas tetejét.

23

* Monda az Úr: Básánból viszszatérítem, a'tëger mélységébe térítem:

24

* Hogy vérbe mártassék a'lábad: az ebeid nyelve az ellenség véreben.

25

* Láttak a'te járásidat Isten, az én Istenem járását; az én királyomét ki a' szent helyen vagyon.

26

* Elől-menének a' fejedelmek az eneklőkkel eggyűtt, a'doboló leányzok-között.

27

* A' gyülekezetekben áldgyátok az Úr-Istent, az Izraël kúttyaiból.

28

* Ott az ifiu Benjamin, elménck elragadtatásában.

D

A' Júda fejedelmi, azoknak hadnagyi: Zábulon fejedelmi, Neftali fejedelmi.

29

* Parancholy Isten a'te erődnek: erősítsd-meg azt Isten, a' mit közöttünk chelekedtél.

30

* A'te templomodtól Jerusalemben, a'királyok néked ajándékokat hoznak.

31

* Fedd-meg a'nádas vadait, a'bikák gyülekezeti a'népek tehení-között: hogy ki-rekesszék azokat, kik meg-próbáltattak ezűstel.

Széllezd-el a'nemzetségeket, a'kik hadakat kívánnak: * követek jönek Egyiptusból: Szerechen-ország megelőzi kezeit az Istenhez.

32

* Földnek országi, énekellyetek az Istennek: mongyatok dícséretet az Úrnak;

33

mongyatok dícséretet az Istennek, * ki fel-ment az egeknek egére, Nap-keletre.

34

Imé az ő szavának erőt ád, * adgyatok dicsőséget az Istennek Izraëlért, az ő dicsősége, és ereje a'felyhőkben.

35

* Chodálatos az Isten az ő szentiben, az Izraël Istene ő ád hatalmat és erőt az ő népének. áldott az Isten.

36

Végig, azokért kik el fognak változni, Dávid. LXVIII. 1

SZabadíts-meg engem Isten: mert bé-hatottak a'vizek a'lelkemig. 2 A

* Bé-süllyedtem a' mélységes sárban: és ninch állandóság. 3

A' tenger mélységére jutottam: és a'szél-vész el-burított engem.

* El-fáradtam a'kiáltásban, bé-rekedett a'torkom: el-fogytak a'szemeim, míg az én Istenemben bízom. 4

* Meg-sokasodtak a'fejem haj-szálai-fölött, a'kik engem ok-nélkül gyűlöltek. 5

Meg-erősödtek az én ellenségim a'kik hamisan üldöztek engem: a' mit el nem ragadoztam, akkor meg-fizettem.

* Isten te tudod esztelenségemet: és vétkeim ninchenek előtted el-rejtve. 6

* Ne pirúllyanak-meg érettem a' kik téged várnak Uram, erőknek Ura.

Ne szégyenüllyenek-meg érettem a'kik téged keresnek, Izraelnek Istene. 7

* Mert éretted szenvedtem a'gyalázatot: bé-födözte orczámat a'gyalázat. 8 B

* Idegenné lettem az atyám-fiainál: és jövevénnyé az anyám fiainál. 9

*"Mert a'te házadhoz-valo buzgóság meg-emésztett engem: † és a'te szidalmazóid gyalázati estek reám. 10

* És bé-födtem lelkemet böjtölés-sel: és gyalázatomra lett nékem. 11

* És öltözetemet zákká tettem: és példa-beszéddé lettem nékik. 12

* Ellenem szólnak vala a'kik a'kapuban ültek: és rólam énekelnek vala a'kik bort ittak. 13

*Én pedig te-hozzád imádkoztam Uram: a'jó kedvnek ideje Istenem.

A' te irgalmasságod sokaságában halgass-meg engem, a'te meg-szabadításod igaz-voltában. 14

* Ments-ki engem a'sárból, hogy belé ne süllyedgyek: szabadíts-meg engem azoktól kik engem gyűlölnek, és a'vizek mélységéből. 15

*El ne búríttson engem a'víz habja, se el ne nyellyen engem a'mélység: se bé ne rekeszsze reám száját a'kút. 16

*Halgass-meg engem Uram, mert kegyes a' te irgalmasságod: a' te irgalmasságid sokasága-szerént tekints reám. 17

* És el ne fordítsd orczádat a'te szolgádtól: mert háborgattatom, hamarsággal halgass-meg engem. 18

* Figyelmezz a'lelkemre, és szabadítsd-meg azt: az én ellenségimért ments-meg engem. 19 C

* Te tudod szidalmamat, és meg-szégyenülésemet és pirulásomat. 20

* Színed-előtt vannak minnyájan a'kik engem háborgatnak; szidalmat és nyomorúságot várt a'szívem.

És vártam a'ki eggyütt bánkodnék, és nem vólt: és a'ki meg-vigasztalna, és nem találtam. 21

* "És epét adtak nékem éledelül: és szomjúságomban eczettel itattak engem. 22 " *Mat. 27 f. 48.*

* Légyen az ő asztalok tőrré előttök, és fizetésé, és botránkozássá. 23

* Setétüllyenek-meg az ő szemek hogy ne lássanak: és az ő hátokat mindenkor meg-görbítsed. 24

*Öntsd-ki reájok haragodat: és a'haragod búsulása ragadgya-meg őket. 25

*"Légyen puszta az ő lakó-helyek: és ne légyen a'ki az ő hajlékokban lakjék. 26 " *Act. 1. d. 20.*

* Mert a'kit te meg-vertél, azt üldözték: és a'sebeim fájdalmát többítették. 27

* Rakj hamisságot az ő hamisságokra: és ne mennyenek a'te igasságodba. 28 D

* Törölttessenek-ki az élők Könyvéből: és az igazakkal bé ne irattassanak. 29

* Én szegény vagyok és fájdalmas: a'te szabadításod Isten fel-emelt engem. 30

* Dícsérem az Isten nevét énekkel: és fel-magasztalom őtet dícsérettel: 31

* És kedvesb lészen az Istennek a' gyermekded borjúnál, melynek szarvai és körmei kelnek. 32

* Látsák a'szegények és vígadgyanak: keressétek az Istent, és él a'ti lelketek: 33

*Mert meg-halgatta a'szegényeket az Úr: és a'foglyait meg nem útálta. 34

* Dícsérjék őtet az egek és a'föld, a'tenger, és mindé mozgók azokban. 35

* Mert az Isten meg-szabadíttya Siont: és meg-épittetnek a' Júda városi. 36

És ott laknak, és örökségül vészik azt.

*És az ő szolgainak magva bírja azt; és a'kik szeretik az ő nevét, azok laknak abban. 37

Végig, Dávid Żóltára; Emlekezetre, hogy meg-ſzabadította őtet az Úr. LXIX. 1

Iſten figyelmezz ſegétſégemre: 2
Uram ſieſs ſegétéſemre. A

*Szégyenűllyenek-meg, és gyaláztaſsanak-meg, a'kik lelkemet kereſik: 3

*Térjenek hátra, és píronkodgyanak el, a'kik gonoſzt akarnak nékem. 4

Hátra térjenek mingyárt meg-pírúlván, a'kik azt mongyák nékem: Ehé, ehé.

* Őrvendezzenek és vígadgyanak te-benned minnyájan a'kik téged kereſnek, és mongyák mindenkor: Magaſztaltaſsék-fel az Úr: a'kik ſzeretik a'te ſzabadítáſodat. 5

*Én pedig ſzűkőlkődő, és ſzegény vagyok: Iſten ſegély-meg engem. 6

En ſegétőm, és ſzabadítóm vagy te: Uram ne kéſsél.

Dávid Żóltára, A'Jónadab fiainak, és az előbbi foglyoknak. LXX. 1

TE-benned bíztam Uram, ſoha meg ne ſzégyenűllyek: * a'te igaſságod-által ſzabadítſ-meg engem, és mentſ-meg engem. 2 A

Hajts hozzám fűledet, és ſzabadítſ-meg engem.

* Légy nékem óltalmazo Iſtenem, és erős helyem: hogy meg-ſzabadíts engem. 3

Mert az én erőſségem, és óltalmam te vagy.

* En Iſtenem mentſ-meg engem a' bűnős kezéből, és a'törvény-ellen chelekedő és a'hamis kezéből: 4

* Mert te vagy az én békeſéges tűréſem Uram: Uram én reménſégem ifiuſágomtól-fogva. 5

* Te-általad erőſsődtem-meg az anyám méhétől-fogva: az anyám méhétől-fogva vagy az én óltalmazóm. 6 B

Te-felőled vagyon az én éneklésem mindenkor: * úgy mint chodája lőttem ſokaknak: és te erős ſegétő. 7

* Tellyék-meg az én ſzám díchérettel, hogy énekellyem dichőſégedet; egéſz nap a'te nagy-vóltodat. 8

* Ne veſs-el engem a'vénſég idején: midőn meg-fogyatkozik az erőm, ne hadgy-el engem. 9

* Mert ſzóllottak nékem az én ellenſégim: és a'kik őrizik vala a'lelkemet, eggyűtt tartottak tanátſot. 10

* Mondván: Az Iſten el-hatta őtet, kergeſsétek, és fogjátok-meg őtet: mert ninch a'ki meg-mentſe. 11

* Iſten ne távozzál-el tőlem: én Iſtenem tekínts ſegétſégemre. 12

* Szégyenűllyenek-meg, és fodgyanak-el az én lelkem rágalmazói: buríttaſsanak-bé gyalázattal és ſzégyeñel a'kik gonoſzt kereſnek nékē. 13 C

* Én pedig mindenkor bízom: és minden díchéretedet őregbítem. 14

* Az én ſzám hirdeti a'te igaſságodat: egéſz nap a'te ſzabadítáſodat. 15

Mivelhogy iráſ-tudatlan vagyok, * bé-megyek az Ur hatalmaſságiba: Uram egyedűl a'te igaſságodról emlekezem. 16

* Iſten tanítottál engem ifiuſágomtól-fogva: és mind ez-ideig beſzéllem chodáidat: 17

* És vénſégemig 's őſzűléſemig: Iſten ne hadgy-el engem, 18

Míg a'te karodat hirdeſsem minden kővetkezendő nemzetſégnek;

A'te hatalmaſságodat, * és igaſságodat Iſten a'te leg-felsőbb nagy dolgaidig, mellyeket chelekedtél: Iſten kichoda haſonló hozzád? 19 D

* Minémű ſok és gonoſz háboruſágokat mutattál nékem: és meg-térvén meg-elevenítettél engem: és a' főld mélyſégiből iſmég viſzſza-hoztál engem. 20

* Meg-ſokasítottad nagy-vóltodat: és meg-térvén meg-vigaſztaltál engem. 21

* Mert én-is díchérem éneklő ſzerſzámokkal a'te igaz-mondáſodat: Iſten éneklek néked czitarával, Iſraëlnek ſzente. 22

* Őrvendeznek az ajakim midőn éneklek néked: és a'lelkem, mellyet meg-váltottál. 23

* De a'nyelvem-is egéſz nap beſzélli a'te igaſságodat: midőn meg-ſzégyenűlnek és meg-pírúlnak a'kik gonoſzt kereſnek nékem. 24

Żóltár, Salomonról. LXXI. 1

Iſten add a'királynak a'te itéletedet: és a'te igaſságodat a'király fiának. 2 A

Hogy a'te népedet igaſságban ítéllye, és a'te ſzegényidet itéletben.

* Vegyék-bé a'békeſéget a'népnek a'hegyek, és a'halmok az igaſságot. 3

* Meg-itéli a'népnek ſzegényit, és meg-ſzabadíttya a'ſzegények fiait: és meg-alázza a'patvarkodót. 4

5 * Es meg-marad a'Nappal, és a'
Hóldal, nemzetségről nemzetségre.
6 * Le-száll mint az esső a'gyapjúba:
és mint a'földre chöpögő chöppök.
B 7 *Az ő napjaiban ki-kél az igasság,
és a'békeség bévelkődése: míg el-vétetik a'hóld.
8 * És a'tengertől-fogva a'tengerig uralkodik: és a'folyó-víztől-fogva a'föld kereksége határiig.
9 * Le-borúlnak előtte a'Szerechenek: és az ő ellésségi a'földet nyallyák.
10 * A'Társis és a'sziget királyi ajándékokat mutatnak-bé: az Arabiaiak és a'Sába királyi ajándékokat hoznak:
11 *És imádgyák őtet a'földnek minden királyi: minden nemzetségek
C szolgálnak néki:
12 * Mert meg-szabadíttya a'szegént a'hatalmastól: és a'szegént, kinek segétője nem vólt.
13 *Kedvez a'szegénnek és a'szükölködőnek: és a' szegények lelkeit meg-szabadíttya.
14 * Az uzorákból és hamisságból ki-szabadíttya azok lelkeit: és azok neve tiszteletes ő-előtte.
15 * És él, és Arabiai arany adatik néki, és imádgyák őtet mindenkor: egész nap álgyák őtet.
16 * És vastagság lészen a'földön a'
D hegyek tetején, magasb lészen az ő gyümölche a'Libanusnál: és virágoznak a'városból mint a'föld füve.
17 * Légyen áldott az ő neve örökké: a'Nap-előtt meg-marad az ő neve.
És meg-áldatnak ő-benne a'földnek minden nemzetségi: minden népek magasztallyák őtet.
18 *Áldott az Israël Ura Istene, ki egyedül chelekeszik chodálatos dolgokat:
19 * És áldott az ő fölségének neve örökké: és bé-telik az ő dichőségével az egész föld: úgy légyen, úgy légyen.
20 * Dávidnak a' Jesse fiának dichéreti el-végeződtek.

Asaf Zóltára. LXXII.

1 MElly jó az Israël Istene azoknak,
A kik igaz szívvel vannak!
2 * Az én lábaim pedig chak nem meg-tántorodtak: chak nem el-chuszamodtak a'lépésim.
3 *Mert boszszonkodtam a'hamisakra, látván az bűnősök békeségét.
4 * Mert ninch tekintet az ő halálokra; és állandóság az ő chapásokbã.
5 *Az emberek fáradságában ninchenek, és az emberekkel nem ostoroztatnak.
6 *Azért fogta-el őket a'kevélység, bé-buríttattak az ő hamisságokkal és istentelenségekkel.
7 * Ki-szívárkozott mint a' kövérségből az ő hamisságok: a'szívnek indúlattyára mentek.
8 * Gondoltak, és szóllottak gonoságot: hamisságot szóllottak a' magasságban.
9 * Az égre tátották a' szájokat: és az ő nyelvek el-járta a'földet.
10 * Az-okáért meg-tér ez az én népem: és tellyes napok találtatnak ő-bennek.
11 * És mondának: Hogy tudgya az Isten; és vagyon-e tudomány a'magasságban?
12 * Ime a'bűnősök, és bévelkedők a' világon, gazdagságokat nyertek.
13 * Es mondék: Tahát ok-nélkül igazítottam-meg a'szívemet, és az ártatlanok-között mostam a'kezeimet:
14 * És egész nap ostoroztattam, és jó reggel az én verésségem.
15 * Ha mondom vala: Így beszéllek: ímé a'te fiaid nemzetségét megvetettem.
16 * Azt alítám hogy meg-érteném ezt, fáradság én-előttem:
17 * Míg nem bé-megyek az Isten Szent-helyére: és meg-értem az ő utólsó dolgokat.
18 * Mindazáltal a' chalatkozásért adtad nékik: le-vetetted őket midőn fel-emelkednének.
19 * Mi módon pusztúltak-el, hirtelen el-fogytak: el-vesztek az ő hamisságokért.
20 * Mint a'fel-kelők álmát Uram, semmivé tészed a'te városodban az ő képőket.
21 * Mert meg-gyuladott a'szívem,
22 és a' veséim meg-változtak: * és én semmivé lőttem, és nem tudtam.
23 * Mint a' barom ollyanná lőttem előtted: és én mindenkor veled.
24 * Tartottad a'jobb-kezemet: és a'
D te akaratod-által hordoztál engem, és dichőséggel fogadtál-bé engem.
25 * Mert mim vagyon nékem az égben? és te-kivüled mit akartam a' földön?
26 * El-fogyatkozott a'testem, és a' szívem: én szívemnek Istene, és az én részem az Isten örökké.

*Mert ímé, a' kik el-távoznak tőled, el-vesznek: el-vesztetted mind, a' kik paráználkodván el-távoznak tőled.

*Nékem pedig jó az Istenhez ragaszkodnom: az Ur-Istenben helyheztetnem reménségemet:

Hogy hirdessem minden dícséretidet, a' Sion leányi kapuiban.

Asaf értelme. LXXIII.

Miért vetettél-meg Isten mind végig: meg-haragutt búsulásod a' te legeltetésed juhaira?

*Emlékezzél-meg a' te gyülekezetedről, mellyet eleitől-fogva birtál.

Meg-váltottad a' te örökséged veszszejét: Sion hegye, a' mellyen laktál.

*Emeld-fel az ö kevélységére kezeidet mind végig: menyit gonoszkodott az ellenség a' szent helyen!

*És dichekedtek a' kik gyülöltek téged, a' te inneped-között.

Az ö jeleket jelül tötték: * és nem értették mint a' ki-menetelben a' magason.

Mint a' fák erdejében fejszékkel * vágták ki az ajtait mind-eggyütt: fejszével és bárdal ejtették-le azt.

"4. Reg. 21. c. 9. *"Fel-gyújtották tüzzel a' te Szent-helyedet: a' földön meg-ferteztették a' te neved hajlékát.

*Mondának szívökben az ö nemzetségek mind-eggyütt: szünettessük-meg az Istennek minden innep napjait a' földön.

*Jeleinket nem láttuk, már ninch próféta: és minket nem ismér többé.

*Isten, meddig szidalmaz az ellenség: boszszontya nevedet az ellenkező mind végig?

*Miért fordítod-el a' kezedet, és a' jobb-kezedet, a' te kebeledből mind végig?

"Luc. 1. g. 70. * "A' mi Istenünk pedig király öröktül-fogva: szabadúlást szerzett a' föld-közepett.

* Te erősítetted-meg a' te erőddel a' tengert: meg-háborítottad a' sárkányok fejeit a' vizekben.

*Te rontottad-meg a' sárkány fejeit: éledelül adtad ötet a' Szerecheknek népeinek.

* Te szakasztottad-fel a' kútakat, és a' patakokat: te száraztottad-meg az Étan folyó-vizeit.

* Tiéd a' nap, és tiéd az éj: te alkottad a' hajnalt és a' Napot.

* Te rendelted a' földnek minden határit: a' nyarat és a' tavaszt te teremtetted.

*Emlekezzél-meg erről, az ellenség szidalmazta az Urat: és az esztelen nép ingerlette a' te nevedet.

* Ne adgyad a' fene vadaknak a' téged-dícherö lelkeket, és a' szegénnyid lelkeit ne felejts-el mind végig.

*Tekints a' te szövetségedre: mert a' kik homályosok a' földön, el-töltek a' hamisság házaival.

* Ne fordúllyon-el az alázatos meg-gyaláztatván: a' szegény és a' szükölkodö dícherik a' te nevedet.

* Kelly-fel Isten, itéld-meg a' te ügyedet: emlekezzél-meg szidalmidról, mellyekkel az esztelen illet téged egész nap.

* Ne feletkezzél-el a' te ellenségid szavairól: azoknak kevélysége, kik téged gyülöltek, mindenkor nevekedik.

Végig, Meg ne vesztegesd, Asaf énekének Zóltára. LXXIV.

Hálát adunk néked Isten: hálát adunk, és segétségül hijuk a' te nevedet.

Hirdettyük a' te chodáidat: * midön időt vészek, én az igasságokat meg-itélem.

* Meg-olvadott a' föld, és minnyájan kik azon laknak: én megerősítettem annak oszlopit.

*Mondék a' hamisslaknak: Ne chelekedgyetek hamissan: és a' vétkezöknek: Ne emellyétek-fel szarvatokat.

* Ne emellyétek-fel magassan a' tí szarvatokat: ne szóllyatok az Isten-ellen hamisságot.

* Mert sem Nap-keletről, sem Nap-nyugatról, sem a' puszta hegyekről: *mivelhogy az Isten a' bíro.

Ezt meg-alázza, és amazt fel-magasztallya: * mert pohár az Úr kezében szín borral tellyes elegyüléssel.

És ki-töltötte egyből másba: mindazáltal a' söpreje el nē fogyott: iszszák a' földnek minden bűnösi.

*Én pedig örökké meg-hirdetem: éneklek a' Jákob Istenének.

* És a' bűnösöknek minden szarvokat le-rontom: és fel-magasztaltatnak az igaznak szarvai.

Végig, Asaf dícherö Zóltára, Az Assyriusokról-válo ének. LXXV.

JUdæában iſméretes az Iſten: Iſraëlben nagy az ô neve. 2
* És békeſégben vagyon az ô helye: és az ô lakó-helye Sionban. 3
*Ott rontotta-meg a' kéz-íjak hatalmaſságit, a' paízt, a' kardot, és a' hadat. 4
*Te chodálatos-képpen világoſítaſz az ôrôk hegyekről: *meg-háborodtak mind a' balgatag ſzívűek. 5 6
Az ô álmokot aludták: és ſemmit nem találtak minden gazdag férfiak az ô kezekben. B
* A' te feddéſed-miatt Jákobnak Iſtene el-aludtak a' kik lovakra űltek. 7
*Te rettenetes vagy, és ki áll-ellened? attól-fogva a' te haragod. 8
* Menyből hallattad az itéletet: a' föld meg-rendűlt és meg-chendeſzedett, 9 C
*Midőn fel-kelne az itéletre az Iſten, hogy meg-ſzabadítaná a' földnek minden ſzelídit. 10
*Mert az ember gondolattya hálát ád néked: és a' gondolat maradéki innep-napot ſzereznek néked. 11
* Tegyetek fogadáſt, és adgyátok-meg a' tí Uratoknak Iſtenteknek, minnyájan kik kôrôs-kôrűl ajándékokat hoztok, 12
A' retteneteſnek * és annak a' ki el-véſzi a' fejedelmek lelkét; a' retteneſnek a' föld királyinál. 13
Végig, Iditunért, Áſaf Zóltára. LXXVI. 1
SZómmal az Úrhoz kiáltottam: ſzómmal az Iſtenhez, és reám figyelmezett. 2 A
* Háboruſágom napján az Iſtent meg-kereſtem, kezeimmel éjjel ô-elôtte: és meg nem chalatkoztam. 3
Nem akart meg-vígaſztaltatni az én lelkem, * meg-emlekeztem az Iſtenről, és gyônyôrkôdtem, és elmélkedtê: és meg-fogyatkozott a' lelkê. 4
* A' vígyázáſt meg-előzték a' ſzemeim: meg-háborodtam, és nem ſzóllottam. 5
* Gondolkodtam a' régi napokról: és az ôrôk eſztendők vóltak elmémben. 6
*És elmélkedtem éjjel ſzívemben, és gondolkodtam, és meg-ſôpróttem az én lelkemet. 7 B
* Vallyon ôrôkké el-vét-e az Iſten: a' vagy nê léſzen-e még kegyesb? 8
*A' vagy végig el-mettízi-e irgalmaſságát, nemzetſégről nemzetſégre? 9
*A' vagy el-feletkezik-e kônyôrűlni az Iſten? a' vagy meg-tartóztattya-e haragjában az ô irgalmaſságit? 10
*És mondék, Moſt kezdettem: ez a' Fölſéges jobb-kezének meg-változtatáſa. 11
* Meg-emlekeztem az Úr chelekedetiről: mert meg-emlekezem kezdettől-fogva a' te choda-tételidről. 12 C
* És elmélkedem minden chelekedetidről: és a' te találmányidról gondolkodom. 13
* Iſten, ſzentſégben a' te útad: kichoda nagy Istê mint a' mí Iſtenünk? 14
*te vagy az Iſten a' ki chodálatoſokat chelekeſzel. 15
Meg-iſmértetted erődet a' népekkel: * meg-ſzabadítottad karoddal a' te népedet, a' Jákob és Jóſef fiait. 16
* Láttak téged Iſten a' vizek, láttak téged a' vizek: és féltek, és meg-háborodtak a' mélyſégek. 17 D
* A' vizek zúgáſának ſokaſága: ſzózatot adtak a' felyhők. 18
Mert a' nyilaid által-mennek: * a' te meny-dörgéſed ſzava a' kereken. 19
Tündöklenek a' te villámáſid a' föld kerekſégén: meg-indúlt és meg-rendűlt a' föld. 20
* A' tengeren a' te útad, és a' te ôſvényid a' ſok vizeken: és a' te nyomdokid meg nem iſmértetnek. 21
*"Hordoztad a' te népedet mint a' juhokat, Moyſes és Aaron keze-által. "*Exod. 14. c. 19.*
Aſaf értelme. LXXVII. 1
FIgyelmezzetek én népem az én tôrvényemre: hajtſátok fűleteket az én ſzám igéire. A 2
*Meg-nyitom példa-beſzédekben a' ſzámat: kezdettől-fogva-valo titkos beſzédeket ſzóllok. 3
* A' miket hallottunk és értettűnk; és az atyáink beſzéllettek nékűnk. 4
* Ninchenek el-titkolva azoknak fiaitól, a' kôvetkôzendô nézetſégben. 5
Beſzélvén az Úrnak díchéretit, és az ô ereit, és az ô chodálatos dolgait mellyeket chelekedett. 6
* És bizonyſágot támaſztott Jákobban: és tôrvént adott Iſraëlben. 5
Mellyeket parancholt az atyáinknak, hogy tudtokra adnák azokat a' fioknak: * hogy meg-tudgya a' kôvetkôzendô nemzetſég. 6
A' fiak kik ſzűletnek, és fel-kelnek, és meg-beſzéllik a' fioknak, 7
*Hogy az Iſtenben helyhezteſsék

reménſégeket, és el ne felejtſék az Iſten chelekedetit: és kereſſék az ő parancholatit.

*Ne légyenek mint az ő attyok, gonoſz és boſzſzontó nemzetſég; Nemzetſég, melly a' ſzívét meg nem igazította: és a' kinek lelke nem vólt hív az Iſtenhez.

* Az Efrem fiai a' kéz-íjat megvonván és meg-ereſztvén, viſzſzatértek a' harcz napján.

*Nem őrizték-meg az Iſten ſzövetſégét: és nem akartak az ő törvényében járni.

*És el-feletkeztek az ő jó tételeiről, és a' choda-tételiről mellyeket mutatott nékik.

* Az attyok-előtt chodákat tőtt Egyiptus-földén, a' Táneos mezején.

*"Által-ſzakaſztotta a' tengert, és által-vitte őket: és mint egy tömlőbe meg-állatta a' vizeket.

*És nappal a' felyhő-által hordozta őket: és egéſz étſzaka a' tűz világoſitáſa-által.

*"Által-ſzakaſztotta a' kő-ſziklát a' puſztában: és meg-itatta őket mint a' nagy mélyſégben.

* És vizet hozott-ki a' kő-ſziklából: és mint a' folyó-vizeket úgy hozta-ki a' vizeket.

*És még-is vétkeztek ellene: haragra indíták a' Fölſégeſt a' vizetlenen.

* És kiſérgették az Iſtent ſzívőkben: hogy lelkőknek ételt kérnének.

* És gonoſzúl ſzóllottak az Iſtenről: mondának: Kéſzíthet-e az Iſten aſztalt a' puſztában?

* Mert meg-üté a' kő-ſziklát, és vizek folyának, és patakok árradának.

Vallyon adhat-é kenyeret-is, a' vagy kéſzíthet-e aſztalt az ő népének?

*" Az-okáért meg-hallá az Úr, és el-hallaſztá: és tűz gerjede-fel Jákobra, és harag ſzálla Iſraëlre:

* Mert nem hittek az Iſtenben, és nem bíztak az ő ſzabadítáſában.

*És parancholá oñan-felyűl a' felyhőknek: és meg-nyitá az ég ajtait.

* " És eſsőűl mannát ada nékik eledelre, és égi kenyeret ada nékik.

*† Az Angyalok kenyerét őtte az ember: eledelt küldé nékik bévſéggel.

* "El-vívé a' Nap-keleti ſzelet az égből: és el-hozá erejével a' Délit.

* És eſsőűl mint a' port úgy bochátá hűſt reájok: és mint a' tenger fövényét tollas madarakat.

* És az ő táborok közepire eſének, az ő ſátorok-körűl.

*És evének és igen meg-elégedének, és kivánſágokat bé-tőlté: *meg nem chalatkozának kivánſágokban.

"Még az étkők a' ſzájokban vala: *és az Iſten haragja reájok ſzálla.

És meg-ölé azoknak kövérit, és az Iſraëlnek válaſztottit meg-kötelezé.

*Mind ezek-fölött még-is vétkezének: és nem hívének az ő chodáinak.

*És el-fogyának az ő napjok hiuſágban, és az ő eſztendejek ſietséggel.

* Midőn ölné őket, kereſik vala őtet: és meg-térnek vala, és jó reggel hozzája jőnek vala.

* És meg-emlekezének hogy az Iſten az ő ſegétőjők: és a' Fölſéges Iſten az ő meg-váltójok.

* És ſzereték őtet ſzájokkal, és nyelvőkkel hazudának néki.

* A' ſzívők pedig nem vala igaz ő-hozzája: és nem lőnek hívek az ő ſzövetſégében.

* Ő pedig irgalmas, és meg-kegyelmez az ő bűnőknek: és el nem veſzti őket.

És gyakran lőn azon hogy el-fordítaná haragját: és nem gerjeſzté-fel minden ő haragját.

* És meg-emlekezett hogy teſt vólnának: el-ménő, és meg nemtérő lélek.

* Menyíſzer búſították őtet a' puſztában, haragra indították őtet a' vizetlen helyen?

*És el-térének, és meg-kíſerték az Iſtet: és az Iſraël Szentét boſzſzőták.

* Nem emlekezének-meg az ő kezéről, a' napról mellyen meg-ſzabadítá őket a' háborgató kezéből;

*Mint helyheztette Egyiptusbã az ő jeleit, és chodáit a' Táneos mezején.

*"És vérré változtatá azok folyóvizeit, és árjokat, hogy ne innának.

* † Minden-féle legyet bochátá reájok, és meg-emészté őket; és békát, és el-veſzté őket.

* "És a' ragyának adá az ő gyümölchöket: és az ő munkájokat a' ſáskának.

* †És el-veſzté kő-eſsővel ſzőlőjőket: és a' ſzederjőket zúzmarázzal.

*És kő-eſsőnek adá az ő barmokat: és az ő őrökſégeket a' tűznek.

* Reájok bochátá az ő boſzſzonkodáſa haragját: a' boſzſzonkodáſt,

és a'

és a' haragot, és a' háboruſágot, chapáſokat a' gonoſz angyalok-által:
50 * Útat chinált az ô haragja ôſvényének, nem kiméllette a' haláltól az ô lelkeket: és az ô barmokat a' halálba rekeſztette.
51 *"És meg-ôle minden elsô-ſzülôttet Egyiptus földében, minden munkájoknak żengéit a' Kám hajlékiban.
52 * És el-vivé mint a' juhokat az ô népét: és hordozá ôket mint a' nyáját a' puſztában.
53 *"És ki-hozá ôket reménſégben, és nem félének: és az ô ellenſégeket el-burítá a' tenger.
54 *És bé-vivé ôket az ô meg ſzentelésének hegyére; a' hegyre, mellyet az ô jobja ſzerzett.
55 *" És ki-ûzé ſzínek-elôl a' Pogányokat: és ſorſal oſztá-el nékik a' földet az oſztás kôtelével.
56 *És laktatá azok hajlékiban az Iſraël nemzetſégit.
57 *És meg-kíſérték, és boſzſzonták a' fôlſéges Iſtent: és az ô bizonyſágit meg nem ôrizék.
* És el-fordúlának, és nem tarták-meg a' kôtéſt: mint az ô attyok, hitván kéz-íjjá válának.
58 * Haragra indíták ôtet az ô halmokkal: és az ô faragott képôkkel boſzſzú-állásra ingerlék ôtet.
59 *Meg-hallá az Iſten, és meg-veté; és igen ſemmivé tévé Iſraëlt.
60 *" És meg-veté a' Sílo hajlékát, az ô hajlékát, a' hol az emberek-közôtt lakott.
61 * És fogſágra adá azok erejét: és azok ſzépſégét az ellenſég kezeibe.
62 * És a' fegyver-alá rekeſzté az ô népét: és az ô örôkſégét meg-útálá.
63 * Az ifiait meg-emészté a' tûz: és a' ſzûzei nem ſirattattak.
64 *A' papjai fegyverrel húllottak-el: és az özvegyi nem ſirattattak.
65 *És fel-ſerkene mint egy álomból az Úr: mint a' bortól meg-részegûlt hatalmas.
66 *És meg-veré az ô ellenſégit hátúl: örök gyalázatot ada reájok.
67 *És meg-veté a' Jóſef hajlékát: és az Efraim nemzetſégét nem válaſztá:
68 * Hanem a' Juda nemzetſégét válaſztá, a' Sion hegyét mellyet ſzeretett.
69 * És meg-építé az ô ſzent helyét mint az unikornis ſzarvát a' földön, mellyet örökké fondált.
70 *És válaſztá az ô ſzolgáját Dávidot, és el-vévé ôtet a' juhok nyájaitól: a' ſzoptatóſok háta-megûl hozá-el ôtet;
71 * Az ô ſzolgáját Jákobot legeltetni, és az ô örökſégét Iſraëlt.
72 * És legelteté azokat az ô ſzívének ártatlanſágában: és az ô kezeinek értelmiben hordozá azokat.

Aſaf Żóltára. LXXVIII.

1 ISten, a' Pogányok a' te örökſégedbe jôttek, meg-ferteztették ſzent templomodat: Jeruſalemet almaôrizetté tôtték.
2 *A' ſzolgaidnak hólt teſteit, eledelûl adták az égi madaraknak; a' ſzenteid húſát, a' földi vadaknak.
3 * Ki ontották mint a' vizet azoknak vérét Jeruſalem-körûl: és nem vólt ki el-temetné.
4 * Gyalázattá lôttünk a' ſzomſzédinknak; nevetſég és chúfolás azoknak, kik mi-körûlünk vannak.
5 * Meddig haragſzol Uram mind végig: fel-gerjed-e mint a' tûz a' te búſulaſod?
6 *" Önts-ki a' te haragodat a' Pogányokra, kik téged nem iſmérnek; és az orſzágokra, mellyek a' te nevedet nem hítták ſegétſégûl:
7 *Mert meg-ôtték Jákobot: és az ô helyét el-puſztították.
8 *"Meg ne emlelekezzél régi hamiſságinkról: hamar vegyenek-elôl minket a' te irgalmaſságid: mert igen ſzegényekké lôttünk.
9 * Segéts-meg minket mí ſzabadító Iſtenünk: és a' te neved dichôſégeért Uram ſzabadíts-meg minket: és légy kegyelmes a' mí bûneinknek, a' te nevedért.
10 *Hogy valami-képpen ne mondgyák a' Pogányok-közôtt: Hol vagyon az ô Iſtenek? és nyilván légyen a' nemzetſégek-közôtt a' mí ſzemeink-elôtt,
A' te ſzolgaid ki-öntött vérekért-való boſzſzú-állás: * mennyen ſzíned-eleibe a' foglyok fohászkodáſa.
11 A' te karodnak nagy-vólta-ſzerént, tarts-meg a' meg ölettetteknek fiait.
12 *És fizeſs-meg a' ſzomſzédinknak hétſzerte az ô kebelekbe: az ô ſzidalmokért, mellyel Uram téged ſzidalmaztak.
13 *Mí pedig te néped, és a' te legeltetéſed juhai, hálát adunk néked örökké:

"Exod. 12. d. 29.
"Exod. 14. 6. 27.
"Ioſ. 13. b. 8.
"1. Reg. 4. a. 2. Ierem. 7. b. 12.
"Ier. 10. d. 25.
"Iſ. 64. c. 9.

Nemzetségről nemzetségre hirdettyük a' te dichéretedet.

Végig, Azokért kik el-változnak, Asaf bizonyság-tétele. Zóltár. LXXIX.

A' ki Israëlt legelteted, hallyad; a' ki Jósefet vezeted mint a' juhot. Ki a' Kerubimokon ülsz, jelennyél-meg * Efraim Benjamin és Manasse-előtt.

Ébrezd-fel hatalmaságodat, és jöj-el, hogy meg-szabadíts minket.

* Isten térits-meg minket: és mutasd-meg a' te orczádat, és meg-szabadúlunk.

* Erőknek Ura Istene, meddig haragszol a' szolgád imádságára?

* A' kőny-húllatásokenyerével étetsz-e minket: és kőny-húllatásokkal adsz-e nékünk italt mértékkel?

* Ellen-mondásúl helyheztettél minket a' mi szomszédinknak: és a' mi ellenségink meg-chúfoltak minket.

* Erőknek Istene térits-meg minket: és mutasd-meg a' te orczádat: és meg-szabadúlunk.

*Az szőlőt ki-hozád Egyiptusból: ki-űzéd a' Pogányokat, és el-plántálád azt.

* Az út vezére vóltál az ő színe-előtt: el-plántáltad az ő gyökereit, és bé-töltötte a' földet.

*Bé-födte a' hegyeket az árnyéka: és a' chemetéi az Isten czédrusit.

*Ki-terjesztе az ő veszszeit a' tengerig: és a' folyó-vízig az ő jövésit.

* Miért bontottad-el a' fövényét: és szaggattyák azt minnyájan, kik az úton elő-mennek?

* Ki-gyomlálta azt az erdei kan: és a' kivált-képpen-valo vad el-élte azt.

* Erőknek Istene térj-meg: tekínts-alá menyből, és lássad, és látogasd-meg e' szőlőt.

* És végezd-el azt, mellyet a' te jobb-kezed plántált: és az ember fián, kit meg-erősítettél magadnak.

*Tűzzel fel-gyújtatott, és meg-ásatott, orczád dorgálása-miatt vesznek.

* Légyen a' te kezed a' jobb-kezed férfián: és az ember fián, kit meg-erősítettél magadnak.

* És el nem távozunk tőled, megelevenítesz minket: és a' te nevedet segétségül híjuk.

* Erőknek Ura Istene térits-meg minket: és mutasd-meg a' te orczádat: és meg-szabadúlunk.

Végig, A' sajtókért, Ő-maga Asaf Zóltára. LXXX.

ÖRvendezzetek a' mi segétő Istenünknek: vígadgyatok a' Jákob Istenének.

*Vegyetek éneket elő, és hozzatok dobot; gyönyörűséges orgonát czitarával.

*Fújjatok trombitát az új-hóldnapján, a' tí inneptek jeles napján.

*Mert parancholat ez Israëlben: és a' Jákob Istene törvénye.

*"Bizonyságúl tötte azt Jósefben, midőn ki-jőne Egyiptus-földéből: nyelvet hallott mellyet nem tudott. "Gen. 41. f. 29.

*El-fordítá a' hátát a' terhektől: az ő kezei kosárral szolgáltak.

*A' háborúságban segétségűl híttál engem, és meg-szabadítottalak téged: meg-halgattalak téged a' szélvész rejtekében: "meg-próbáltalak téged az ellen-mondás vizénél. "Exod. 17. b. 5.

*† Hallyad én népem, és tudományt tészek néked: Israël ha engem halgatsz, *nem lészen te-benned új Isten, se nem imádsz idegen Istent. † Exod. 10. v. 2.

*Mert én vagyok a' te Urad Istened, ki téged ki-hoztalak Egyiptus-földéből: táts-fel a' szádat, és bé-töltöm azt.

*És az én népem nẽ halgatá szómat: és nem figyelmeze reám Israël.

* "És az ő szívök kivánsági-szerént hagyám őket, az ő találmányokban járnak. "Act. 14. c. 16.

*"Ha az én népem engẽ halgatott vólna: ha útaimon járt vólna Israël: "Baru. 3. b. 13.

*Talám mint a' semmit meg-aláztam vólna az ő ellenségit: és az ő háborgatóira vetettẽ vólna kezemet.

*Az Úr ellenségi hazudtak néki: és az ő idejek örökké lészen.

*És a' gabona zírjával táplálá őket: és a' kő-sziklából, mézzel elégíté meg őket.

Ásaf Zóltára. LXXXI.

AZ Isten az istenek gyüleközetiben állott: itéli pedig közöttök az isteneket.

* Meddig itéltek hamisságot: és bé-vészitek a' bűnös személyét?

*Tegyetek itéletet a' szűkölködőnek, és az árvának: az alázatost, és a' szegényt igazíttsátok-meg.

* "Mentsétek-ki a' szegényt: és a' szűkölködőt a' bűnös kezéből szabadíttsátok-meg. "Prov. 24. a. 11.

*Nem tudtak, se nem értettek, se-
tétben járnak: meg-indúlnak a' föld-
nek minden fondamentomi.
"Ioan. 10. g. 34. * "Én mondék: Istenek vattok,
és a' Fölséges fiai minnyájan.
*Tí pedig mint az emberek meg-
haltok: és mint egy a' fejedelmek-
közzül el-estek.
*Kelly-fel Isten, itéld-meg a' föl-
det: mert te örökségül bírod mind
a' Pogányokat.

Ásaf Zóltár éneke. LXXXII.

ISten, ki lészen hozzád hasonló? ne halgass, és meg ne szűnyél Istē:
*Mert ímé a' te ellenségid fel-
zendültek: és a' kik gyűlölnek téged,
fejet emeltek.
*A' te népedre gonosz tanátsot
tartottak: és a' te szenteid-ellen gon-
dolkodtak.
*Mondának: Jertek, és veszessük-
ki őket a' nemzetségből: és ne légyen
többé emlekezetben az Izraël neve.
*Mert egyenlő szívvel gondol-
kodtak, szövetséget töttek eggyütt
ellened, *az Idumæusok hajléki és az
Ismaëliták.
Móab, és az Agarénusok, *Gé-
bal, és Ammon, és Amalek: az idege-
nek a' Tyrus lakóival.
*Mert Assur-is el-jött vélek: se-
gétségül lőttek a' Lot fiainak.
"Iudic. 7. f. 22. Iudic. 4. d. 15. † Iudic. 7. g. 25. *Chelekedgyél vélek mint Ma-
diánnal, "és Sisarával: mint Jábinnal
a' Cziszon patakában.
*El-veszének Endorban: lőnek
mint a' föld ganeja.
*†Tegyed az ő fejedelmeket mint
Órebet, és Zebet, és Zebeét, és Sal-
manát;
Minden ő fejedelmeket, *kik mon-
dának: Örökségül bírjuk az Isten-
nek Szent-helyét.
*Én Istenem tegyed őket mint a'
kereket: és mint a' pozdorját a' szél
színe-előtt.
*Mint a' tűz, melly meg-égeti az
erdőt: és mint a' hegyeket meg-ége-
tő láng:
*Úgy üldözöd őket a' te szél-vé-
szed-által: és a' te haragod-által
eszeket veszted.
*Tőlts-bé az orczájokat gyalázat-
tal: és meg-keresik Urā a' te nevedet.
*Pírúllyanak-meg, és háborittas-
sanak-meg örökkön örökké: és szé-
gyenüllyenek-meg, és veszszenek-el.

*Es ismérjék-meg hogy Ur a' te
neved: te vagy egyedül Fölséges az
egész földön.
*Végig, A' sajtókért a' Kóre fiai-
nak, Zóltár. LXXXIII.

MElly szerelmesek a' te hajlékid erőknek Ura: *kivánkozik, és el-ájúl az én lelkem az Úr pit-
vári-után.
A' szívem, és a' testem, örvendez-
tek az élő Istenben.
*Mert a' veréb házat talált magá-
nak: és a' gerlicze fészket magának,
a' hová helyhezteſſe a' fiait.
A' te óltáridat erőknek Ura: én ki-
rályom, és én Istenem.
*Bóldogok, a' kik a' te házadban
laknak Uram: örökkön örökké dí-
chérnek téged.
*Bóldog a' férfiu, a' kinek tőled
vagyon segétsége: fel-meneteleket
rendelt az ő szívében, *a' kőny-húl-
latások völgyében a' helyen, a' mel-
lyet szerzett.
*Mert áldomást ád a' törvény-szer-
zö, erősségről erősségre meńek: meg-
láttatik az istenek Istene Sionban.
*Erőknek Ura Istene halgasd-meg
imádságomat: vedd fűleidbe Jákob-
nak Istene.
*Mi óltalmazó Istenünk tekints;
és nézz a' te Krisztusod orczájára:
*Mert jobb egy nap a' te pitvarid-
ban, ezerek-fölött.
Inkább választottam el-vetett len-
ni az én Istenem házában, hogy-sem
a' bűnösök hajlékiban lakni.
*Mert az irgalmasságot, és az igas-
ságot szereti az Isten: kegyelmet, és
dichőséget ád az Úr.
*Nem foszlya-meg a' jóktól azo-
kat, kik az ártatlanságban járnak:
erőknek Ura, bóldog az ember, a' ki
benned bízik.
*Vegig, a' Kóre fiainak, Zóltár.
LXXXIV.

MEg-áldottad Uram a' te földedet: el-fordítottad a' Jákob fogságát.
*Meg-bochátad a' te néped
hamisságát: bé-födözted minden ő
bűnöket.
*Meg-enyhítetted minden hara-
godat: el-fordúltál a' te búsulásod
haragjától.
*Téríts-meg minket mí szabadító
Istenünk: és fordítsd-el rólunk a' te
haragodat.

*Vallyon

*Vallyon örökké haragszol-e reánk? a'vagy ki-terjeszted-e haragodat nemzetségről nemzetségre? 6 B

*Isten te meg-térvén meg-elevenítesz minket: és a' te néped örvendez benned. 7

*Mutasd-meg Uram nékünk irgalmasságodat: és szabadításodat adgyad nékünk. 8

*Meg-hallom mit szóll bennem az Úr-Isten: mert békeséget szóll az ö népének: 9 C

És az ö szenteinek: és azoknak kik szívökhöz térnek.

*Bizony az ötet-félökhöz közel az ö szabadítása: hogy dicsőség lakjék a' mi földünkön. 10

*Az irgalmasság, és az igaz-mondás elől-találák egy-mást: az igasság és a'békeség meg-chókolák egy-mást. 11

*Az igaz-mondás a' földből nevekedék: és az igasság menyből alátekinte. 12

*Mert az Úr jót ád: és a' mi földünk meg-adgya az ö gyümölchét. 13 D

*Az igasság elötte-jár: és az útba helyhezteti az ö lépésit. 14

Dávid imádsága. LXXXV.

HAjts-meg Uram a' füledet, és halgass-meg engem: mert nyomorúlt és szegény vagyok én. 1 A

*Örizd-meg a' lelkemet, mert szent vagyok: szabadíts-meg a' tebenned-bizo szolgádat, én Istenem. 2

*Könyörülly rajtam Uram, mert hozzád kiáltottam egész nap: 3

*vidámíts-meg a'te szolgád lelkét, mert Uram te-hozzád emeltem lelkemet. 4

*"Mert te Uram gyönyörűséges vagy és kegyes: és sok irgalmasságu mindeneknek kik téged segétségül hínak. 5

*Vedd füleidbe Uram imádságomat: és figyelmezz az én könyörgésem szavára. 6 B

*Háborusságom napján hozzád kiáltottam: mert meg-halgattál engē. 7

*Ninch Uram hozzád hasonló az istenek-között: és ninch a'te chelekedetid-szerént. 8

*Minden nemzetségek a'kiket alkottál, el-jőnek, és imádkoznak elötted Uram: és dicsőítik a'te nevedet. 9

*Mert nagy vagy te, és chodákat chelekedö: te vagy Isten egyedül. 10 C

*Hordozz engem Urā a'te útadon, és a'te igasságodbā járok: vígadgyon az én szívē hogy féllye a'te nevedet. 11

*Hálát adok néked én Uram Istenem tellyes szívemből, és dicsőítem a' te nevedet örökké: 12

*Mert nagy a' te irgalmasságod én-rajtam: és ki-mentetted lelkemet az alsóbb pokolból. 13

*Isten, a'hamissak fel-támadtak ellenem, és a' hatalmasok gyüleközete kereste az én lelkemet: és nem helyheztettek téged az ö színek-eleibe. 14

*És te Uram Isten könyörülö vagy és irgalmas, türö, és sok irgalmasságu és igaz-mondó. 15

*Tekints reám, és könyörülly rajtam, adgyad birodalmadat a' te szolgádnak: és szabadíts-meg a' te szolgálód fiát. 16

*Adgy jelt nékem a' jóra, hogy lássák a' kik gyülölnek engem, és szégyenüllyenek-meg: mert Uram te segétettél engem, és meg-vígasztaltál engem. 17

A' Kóre fiainak, Ének Zóltára. LXXXVI.

AZ ö fondamentomi a' szent hegyeken: 1 A

*szereti az Úr a' Sion kapuit Jákoknak minden hajléki-fölött. 2

*Dicsőségés dolgok mondattak felőled, Isten városa. 3

*Meg-emlekezem az engem-ismérö Rahábról, és Bábylonról. 4 B

Imé az idegenek, és Tyrus, és a' Szerechenyek népe, ezek vóltak ott. 5

*Mondgya-e Sion: Ember, és ember született ö-benne: és maga fondálta azt a' Fölséges? 6

*Az Úr meg-beszélli ezt a' népek és fejedelmek irásiban: azokéban kik benne vóltak. 7

*Mint minden vígadók lakása vagyon te-benned.

Zóltár éneke,

A' Kóre fiainak, végig, Maheletért a'feleletre, az Ezrahi Emán értelme. LXXXVII. 1

EN szabadulásomnak Ura Istene, nappal kiáltottam, és éjjel teelötted. 2 A

*Mennyen színed-eleibe az én imádságom: hajts-meg füledet az én könyörgésemre: 3

*Mert meg-tölt gonoszokkal az én lelkem: és az életem a' pokolhoz közelgetett. 4

* Számláltattam a' verembe alámenőkhöz: ollyan lőttem mint a' ſegétſég-nélkül-való ember, *a'halottak-között ſzabados,
Mint a' meg-ſebesültek a' koporſókban aluván, kikről meg nem emlekezel többé: és ők a' te kezedből ki-vettettek.
* Az alſó verembe töttek engem: a' ſététſégbe, és a'halál árnyékába.
*Meg-erőſsödött rajtā a'te búſulásod: és mindē habjaidat reám hoztad.
*Távúl vitted tőlē iſmérőimet: útálatoſságúl töttek engem magoknak.
Kézbe-adattam, és ki nem megyek vala: *az én ſzemeim el-lankadtak a' fogyatkozás-miatt.
Kiáltottam Urā hozzád nap-eſtig: ki-terjeſztettem hozzád kezeimet.
*Vallyō a'halottakkal chelekeſzel-e chodákat: a'vagy az orvoſok támaſztyák-e fel 's hálát adnak néked?
* Beſzélli-e valaki a' koporſóban a' te irgalmaſságodat, és a' te igazmondáſodat a'veſzedelemben?
* Meg-tudatnak-e a' ſetétſégben a' te choda-tételid, és a' te igaſságod a' feledékenſég földén?
*És én Urā hozzád kiáltottā: és reggel meg-előz téged az én imádſágom.
*Miért veted-meg Uram imádſágomat; el-fordítod orczádat tőlem?
*Szegény vagyok én, és munkákban iſuſágomtól-fogva: fel-magaſztaltatván pedig, meg-aláztattam és meg-háborodtam.
* Által-mentek rajtam, a' te haragid: és a'te rettentéſid meg-háborítottak engem.
*Környűl-vöttek engem mint a' víz egéſz nap: környűl-vöttek engem mind eggyütt.
* El-távoztattad tőlem az én barátomat, és társomat: és az én iſmerőimet a' nyavalyáért.

Ezrahi Etan értelme. LXXXIIX.

AZ Úr irgalmaſságit örökké éneklem.
Nemzetſégről nemzetſégre hirdetem igaſságodat az én ſzámmal.
* Mert azt mondottad: Az irgalmaſság örökké meg-épittetik mennyekben: el-kéſzíttetik a' te igazmondáſod azokban.
* Szövetséget töttem a' válaſztottimal, "meg-eſkűdtē a' ſzolgámnak Dávidnak:*el-kéſzítem a'te magodat.
És meg-épitem nemzetſégről nemzetſégre a' te ſzékedet.
* Meg-vallyák Uram az egek a' te choda-tételidet: és igaz-mondáſodat-is a' ſzentek gyűlekőzetiben.
* Mert ki haſonlíttatik a'felyhőkben az Úrhoz: ki léſzen haſonló az Iſten fiaiban az Iſtenhez?
*Az Iſten, a'ki a' ſzentek tanátſábā dichőíttetik: nagy és rettenetes mind azok-fölött kik környűle vannak.
*Erőknek Ura Iſtene, kichoda haſonló hozzád? hatalmas vagy Urā, és a' te igaz-mondáſod te-környűled.
*Te uralkodol a'tenger hatalmaſſágán: az ō habjainak indúlattyát pedig te chendeſzíted-le.
*Te meg-aláztad a'kevélt, mint a' meg-ſebesűltet: a' te erőd karjával ide'ſtova hántad az ellenſégidet.
*"Tiéid az egek, és tiéd a' föld, a' föld kerekſégét és annak tellyes-voltát te fondáltad: * az éſzakot és a' tengert te teremtetted.
Tábor és Hermon a' te nevedben örvendeznek: *a'te karod hatalomal.
Erőſsödgyék-meg a'kezed, és magaſztaltaſſék-fel a'jobb-kezed: * az igaſság és itélet a'te ſzéked kéſzűlete.
Az irgalmaſság és az igaſság orczád-előtt járnak: * bóldog a' nép a' ki tudgya az vigadáſt.
Uram, a'te orczád világoſságában járnak, * és a'te nevedben örvendeznek egéſz nap: és a' te igaſságodban fel-magaſztaltatnak.
* Mert az ō erejek dichőſége te vagy: és a'te jó-akaratodból magaſztaltatik-fel a' mí ſzarvunk.
* Mert az Úré a'mí fel-vételünk, és az Iſraël ſzenteé a'mí királyunké.
* Akkor látásban ſzóllottál a' te ſzenteidnek, és mondottál: A'ſegétſéget a' hatalmaſon helyheztettem: és fel-magaſztaltam a' válaſztottat az én népem-közzűl.
*"Találtam Dávidot a'ſzolgámat: ſzent olajommal kentem-meg őtet.
* Mert az én kezem meg-ſegéti őtet, és az én karom meg-erőſsíti őtet.
*Semmit nem fog rajta az ellenſég: és a' hamiſság fia nem árthat néki.
*És le-vágom orczája-előtt az ellēſégit: és a'gyűlőlőit meg-futátatom.
*És az én igaſságom, és irgalmaſságom ō-véle: és az én nevemben fel-magaſztaltatik a'ſzarva.
*És a'tengerre vetem az ō kezét: és a'folyó-vizekre az ō jobját.

"2. Reg. 7. c. 12.

*Ő ſegétſégűl hív engem: En atyám 27
vagy te: én Iſtenem, és ſzabadúlá-
ſomnak óltalmazója.
*És én első-ſzűlőtté téſzem őtet, 28
felyebb-valóvá a' főld királyinál.
*Őrőkké meg-tartom néki irgal- 29
maſságomat: és az én ſzővetſégem
hív ő-néki.
*És az ő magvát őrőkké-válóvá 30
téſzem: és az ő királyi-ſzékét mint E
az ég napjait.
*Ha pedig el-hadgyák a' fiai az 31
én tőrvényemet: és nem járnak az
én itéletimben;
*Ha az én igaſságimat meg-fer- 32
teztetik, és parancholatimat meg
nem őrizik:
*Meg-látogatom veſzſzővel az ő 33
hamiſságokat; és vereſégekkel az ő
bűnőket:
*Az én irgalmaſságomat pedig 34
el nem véſzem tőle: és nem ártok
az én igaz-mondáſom-ſzerént.
*Sem meg nem hamiſsítom ſző- 35
vetſégemet: és a' mellyek az én ajaki-
mon ki-mennek, fel nem bontom.
*Egyſzer meg-eſkűdtem az én 36
ſzentſégemre, ha hazudok Dávidnak:
*az ő magva őrőkké meg-marad. 37
*És az ő királyi-ſzéke mint a' Nap az 38
"2. Reg. 7. d. 16. én ſzínem-előtt; "és mint a' tellyes F
Hóld őrőkké: és hív tanù az égben.
*Te pedig meg-vetetted és meg- 39
útáltad: el-hallaſztottad a' te Kriſtu-
ſodat.
*Fel-forgattad a' te ſzolgád ſző- 40
vetſégét: meg-ferteztetted a' főldőn
az ő Szent-helyét.
*El-rontottad minden ſővényit: 41
az ő erőſségét félelemmé tőtted.
*El-ragadozták őtet minden úton- 42
járok: gyalázattá lőtt az ő ſzomſzé-
dinak.
*Fel-magaſztaltad az ő nyomor- 43
gatóinak jobját: meg-vidámítottad
minden ő ellenſégit.
*El-fordítottad az ő fegyverének 44
ſegétſégét: és nem ſegétetted őtet a' G
hadban.
*Meg-foſztottad őtet a' tiſztúláſ- 45
tól: és az ő ſzékét a' főldhőz chaptad.
*Meg-rővidítetted idejének napjait: 46
gyalázattal őntőtted-meg őtet.
*Meddig fordúlſz-el Uram mind 47
végig: meg-gyúlad-e mint a' tűz a'
te haragod?
*Emlekezzél-meg michoda az én 48
mi-vóltom: heába rendelted-e mind
az emberek fiait?
49 *Kichoda az ember, a' ki él, és ha-
lált nem lát: meg-menti-e a' lelkét
a' pokol kezéből?
50 *Hol vannak a' te régi irgalmaſ- "2. Reg. 7. c. 12.
ſágid Uram, "a' mint meg-eskűdtél
Dávidnak a' te igaz-mondáſodra?
51 *Emlekezzél-meg Uram a' te ſzol-
gaidnak ſok nemzetſégtől-valo gya-
lázattyáról; (mellyet a' kebelemben
tartottam.)
52 *Mellyel boſzſzontottak Uram a'
te ellenſégid, mellyel boſzſzontot-
ták a' te Kriſtuſod el-változáſát.
53 *Áldott az Úr őrőkké: úgy lé-
gyen, úgy légyen.

1 *Moyſes az Iſten embere imád-
ſága. LXXXIX.

A URam, óltalmunk lőttél nékűnk:
nemzetſégről nemzetſégre.
2 *Minek-előtte a' hegyek leñének,
vagy a' főld formáltatnék, és a' világ:
őrőktől-fogva és őrőkké Iſtē vagy te.
3 *Ne fordítſd az embert meg-alá-
záſra: és mondál: Térjetek-meg em-
berek fiai.
4 *Mert ezer eſztendő a' te ſzemeid-
előtt, mint a' tegnapi nap, melly el-
múlt,
5 És az éjeli őrizet; *mellyek ſem-
minek tartatnak, ollyanok léſznek az
ő eſztendejek.
6 *Reggel mint a' fű el-múllyék,
B reggel virágozzék, és el-múllyék: eſt-
ve le-húllyon, meg-keményedgyék,
és el-ſzáradgyon.
7 *Mert el-fogytűk haragod-miatt,
és búſuláſod-miatt fel-háborodtunk.
8 *Hamiſságinkat elődbe raktad:
idejűnket orczád világoſsága-eleibe.
9 *Mert minden napink el-fogytak:
és a' te haragodban el-fogytunk.
10 *A' mí eſztendeink alíttatnak
mint a' pók: "a' mí eſztendeink nap- "Eccli. 18. a. 2.
jai hetven eſztendő.
C Ha pedig erőſſek, nyólczvā eſzten-
dő: és azok-főlőtt, műka és fájdalom.
Mert el-érkezett a' kegyeſség: és
meg-dorgáltatunk.
11 *Ki iſméri a' te haragod hatalmaſ-
ſágát: és a' te félelmed-miatt
12 *meg-ſzámlálhattya-e haragodat?
A' te jobb-kezedet így iſmér-
teſd-meg, és tégy túdós ſzívűekké
a' bőlcheſégben.
13 *Meg-térſz-e Uram valaha? és
légy kőnyőrűletes a' te ſzolgaidhoz.

* Bé-töltünk reggel irgalmaſságoddal: és örvendeztünk, és gyönyörködtünk minden napjainkban. 14 D
* Vígadtunk a'napokért mellyekben minket meg-aláztál: az eſztendőkért, mellyekben nyomoruſágokat láttunk. 15 A
*Tekints a'te ſzolgaidra, és alkotmányidra: és igazgaſd azoknak fiait. 16
* És légyen rajtunk a'mi Urunk Iſtenünk fényeſsége, és a'kezeink chelekedetit igazgaſd rajtunk: és a'kezeink munkáját igazgaſd. 17

Dávid énekének dícshéreti. XC.

A'ki a' Fölſéges ſegétſégében lakik, a'menynek Iſtenének óltalmában marad. 1 A
*Mond az Úrnak: Én óltalmazóm vagy te, és én ſegétſégem: én Iſtenem ö-benne bízom. 2
*Mert ö ſzabadított-meg engem a' vadáſzok tőréből, és a'kemény igétől. 3
* Vállaival meg-árnyékoz téged: és az ö tollai-alatt bízol. 4
*Paizzal véſzen téged környül az ö igaz-mondáſa: nem félſz az éjeli félelemtől, 5 B
* A'nappal-röpüllö nyíltól, a'ſetétben-járo dologtól: a'támadáſtól, és a' déli örögtől. 6
*Ezeren húllanak el óldalad-mellől, és tíz-ezeren jobb-kezed-felől: te-hozzád pedig nem közelget. 7
* Mindazáltal ſzemeiddel nézed: és a' bűnösök fizetéſét meg-látod. 8
*Mert te vagy Uram én reménſégem: a' Fölſégeſt válaſztottad magadnak ſegétſégül. 9 C
*Nem járúl hozzád veſzedelem: és oſtor nem közelget a'te hajlékodhoz. 10
"Matt. 4. a. 6. Luc. 4. b. 10. * "Mert az Angyalinak parancholt felőled: hogy meg-őrizzenek téged minden útaidban. 11
*Kezekben hordoznak téged: hogy ne-talám kőbe ne üſſed a' lábadat. 12
*Az aſpiſon és a'baſiliſkuſon járſz: és az oroſzlánt's a'ſárkánt tapodod. 13 D
* Mivelhogy bennem bízott, megſzabadítom őtet: óltalmazom őtet, mert meg-iſmérte az én nevemet. 14
* Hozzám kiált, és én meg-halgatom őtet: véle vagyok a' háboruſágban: meg-mentem őtet és megdichőítem őtet. 15
* Hoſzſzu napokkal bé-töltöm őtet: és meg-mutatom néki az én ſzabaditáſomat. 16

Ének Zóltára,
Szombat napon. XCI.

JÓ az Urat dícsérni: és éneket mödani a'te nevednek ó Fölſéges. 1
*Hogy reggel hirdetteſſék irgalmaſságod: és igaz-mondáſod éjjel: 2
* A' tíz-húrú lantal, orgonával: énekkel, czitarával. 3
* Mert gyönyörködtettél engem Uram a'te alkotmányodban: és a'kezeid chelekedetiben örvendezek. 4
*Melly nagyok Uram a' te chelekedetid! a' te gondolatid igen mélyſégeſekké löttek. 5
*Az eſztelen ember nem véſzi eſzébe: és a' bolond nem érti ezeket. 6
*Midőn ki-kelnek a'bűnösök mint a'fü, és meg-jelennek minnyájan, a' kik hamiſſat chelekeſznek. 7
Hogy el-veſzſzenek örökkön örökké: * te pedig Uram fölſéges vagy örökké. 8
* Mert ímé Uram a' te ellenſégid, mert ímé a'te ellenſégid el-veſznek: és el-hányattatnak minnyájan, a'kik hamiſságot chelekeſznek. 9
* És fel-magaſztaltatik az én ſzarvam mint az unikorniſé: és az én vénſégem bévſéges irgalmaſságban. 10
*És meg-útálta a' ſzemem az én ellenſégimet: és a'reám-támado gonoſz-tévőkről hallani fog a'fülem. 11
* Az igaz, mint a' palma-fa virágzik: mint a' Libanus czédruſa megſokaſodik. 12
* Az Úr házában el-plántáltattak, a' mi Iſtenünk háza pitvariban virágoznak. 13
* Meg-ſokaſodnak az erős vénſégben-is: és jó állapatúak léſznek, 14
* hogy hirdeſsék: 15
Hogy igaz a' mi Urunk Iſtenünk: és ninch hamiſság ö-benne. 16

Dávid énekének dícshérete, ſzombat-előtt-valo napon, midőn a' föld fondáltatott. XCII.

AZ Úr orſzáglott, ékeſséghe öltözött: erőſséghe öltözött az Úr, és fel-övedzette magát. 1 A
Mert meg-erősítette a' föld kerekſségét, melly meg nem mozdúl. 2
*El-kéſzíttetett a'te ſzéked attólfogva: öröktől-fogva vagy te. 3
*Fel-emelék Uram a'folyó-vizek: fel-emelék a' folyó-vizek ſzavokat. 4
* Fel-emelék a' folyó-vizek az ö habjokat, a' ſok vizek zúgáſitól.

Chodálatosok a' tenger dagadási: B
chodálatos az Úr a' magasságban.
* A' te bizonság-tételid igen hihetőkké lőttek: a' te házadat szentség illeti Uram hoszszu napokig.

Ő-maga Dávid Zóltára,
Szombat negyedik napján. XCIII.

I Sten, boszszu-állásnak Ura: a' boszszu-állás Istene szabadon chelekedett.
* Magasztaltassál-fel ki a' földet itéled: fizesd-meg fizetéseket a' kevélyeknek.
* Meddig Uram a' bűnősök, meddig dichekednek a' bűnősök;
* Beszélnek és hamisságot szólnak; minnyájan szólnak, a' kik hamisságot chelekeznek?
*A' te népedet Uram meg-alázták: és a' te őrökségedet nyomorgatták.
* Az özvegyet és a' jövevént megölték: az árvákat-is meg-ölték.
* És mondának: Nem láttya az Úr, és nem érti a' Jákob Istene.
* Értsétek esztelenek a' nép-között: és bolondok valaha eszeszűllyetek-meg.
* A' ki a' fület plántálta, nem hall-e? a' vagy a' ki a' szemet alkotta, nem lát-e?
* A' ki meg-dorgállya a' nemzetségeket, nem fedd-e meg; a' ki tudományra tanittya az embert?
* Az Úr tudgya az emberek gondolatit, hogy heába-valók.
* Bóldog az ember, a' kit Uram te oktatsz, és a' te törvényedre megtanitod őtet.
*Hogy meg-nyúgottasd őtet a' gonosz napokon: míg a' bűnősnek verem ásattasék.
*Mert nem veti-meg az Úr az ő népét: és az ő örökségét el nem hadgya.
*Míg nem az igasság itéletté változzék: és a' kik mellette, mind a' kik igaz szívűek.
* Ki támad-fel érettem a' gonosztévők-ellen? a' vagy ki áll mellém a' hamisság-tévők-ellen?
* Ha az Úr nem segétett vólna engem: kevés hea hogy pokolban nem lakott vólna a' lelkem.
* Ha mondom vala: Meg-mozdúlt a' lábam: a' te irgalmasságod Uram meg-segét vala engem.
*A' szívemben-valo fájdalmim sokasága-szerént, a' te vigasztalásid örvendeztették az én lelkemet.
* Hozzád ragad-e a' hamisság széke: a' ki munkát szerzesz a' parancholatban?
* Kapdosnak az igaznak lelkén: és az ártatlan vért kárhoztattyák.
*És óltalmom lőn az Úr nékem: és az én Istenem az én reménségem segétsége.
*És meg-fizeti nékik az ő hamisságokat: és az ő gonosságokban elveszti őket: el-veszti őket a' mi Urunk Istenünk.

Dávid énekének dícséreti.
XCIV.

J Ertek, örvendezzünk az Úrnak: vigadgyunk a' mi szabadító Istenünknek.
*Vegyük-elől az ő orczáját hálaadással: és dícséretekkel vigadgyunk néki.
* Mert az Isten nagy Úr: és nagy király minden istenek-fölött.
* Mert kezében vannak a' földnek minden határi: és a' hegyek magasági övé.
* Mert övé a' tenger, és ő alkotta azt: és a' szárazt az ő kezei formálták.
*Jőjetek-el imádkozzunk, és burúllyunk-le: és sírjunk az Úr-előtt, a' ki minket alkotott.
*Mert ő a' mi Urunk Istenünk: és mi az ő legeltetésének népe, és az ő kezeinek juhai.
* "Ma ha az ő szavát hallyátok, meg ne keményíttsétek szíveteket; *"Heb. 5. b. 7.*
* Mint a' boszszontással a' kísértés napja-szerént a' pusztában: a' hol meg-kísértettek engem az atyáitok, meg-próbáltak engem, és látták chelekedetimet.
* "Negyven esztendeig haragudtam e' nemzetségre, és mondék: Ezek mindenkor tévelyegnek szívökkel: *"Num. 14. f. 34.*
* És ezek nem ismérték-meg az én útaimat: "a' mint meg-eskűdtem haragomban: Ha bé mennek az én nyugodalmomba. *"Heb. 4. a. 3.*

Dávidnak ő-magának éneke,
Midőn a' ház építtetik vala a' fogság után. (*1. Paral. 15.*) XCV.

E Nekellyetek az Úrnak új éneket: énekellyetek az Úrnak minden föld.
* Énekellyetek az Úrnak, és áldgyátok az ő nevét: hirdessétek napról napra az ő meg-szabadítását.

*Hirdeſsétek a'Pogányok-kőzőtt az ő dichőſségét, minden népek-kőzőtt az ő chodáit. 3

*Mert nagy az Úr, és igē díchéretes: rettenetes minden iſtenek-fölőtt. 4

* Mert a' Pogányoknak minden iſteni őrdőgők: az Ur teremtette pedig az egeket. 5

*Hálá-adás és ſzépſég az ő ſzíne-előtt: ſzentſég és méltóſág az ő ſzenteléſében. 6

* Adkyatok az Úrnak nemzetſégek hazái: adgyatok az Úrnak dichőſéget és tiſzteletet: * adgyatok az Úr nevének dichőſéget. 7 8

Vigyetek áldozatokat, és mennyetek az ő pitvariba: *imádgyátok az Urat az ő ſzent pitvarában. 9

Mozdúllyon-meg orczája-előtt az egéſz föld: *mőgyátok a'Pogányok-kőzőtt, hogy az Úr orſzáglott. 10

Mert meg-igazította a' föld kerekſégét melly meg nem mozdúl; igaſságban itéli-meg a' népeket.

*Vígadgyanak az egek, és őrvendezzen a'föld; indúllyon-meg a'tenger, és annak tellyes-vólta: *őrűlnek a'mezők, és mind a'benne-valók. 11 12

Akkor őrvendeznek az erdőknek minden fáj *az Úr ſzíne-előtt, mert el-jőtt: mert el-jőtt a'földet itélni. 13

Meg-itéli a' föld kerekſégét igaſſágbā, és a'népeket igaz-mondáſábā.

Dávidé, Midőn az ő földe viſzſzaadatott. XCVI.

AZ Úr orſzáglott, őrvendezzen a' föld: vígadgyanak a'ſok ſzigetek. 1 A

* Felyhő, és homály ő-kőrnyűle: igaſság, és itélet az ő ſzékinek igazgatáſa. 2

* Tűz jár előtte, és meg-égeti kőrnyűle az ő ellenſégit. 3

* Fénylettek az ő villámáſi a' föld-kerekſégén: látta, és meg-indúlt a' föld. 4

* A' hegyek, mint a' viaſz meg-olvadtak az Úr ſzíne-előtt; az Úr ſzíne-előtt az egéſz föld. 5

* Hirdették az egek az ő igaſságát: és látták minden népek az ő dichőſégét. 6

"Exod. 20. a. 4. Lev. 26. a. 1. Deut. 5. a. 8.

* " Szégyenűllyenek-meg minnyájan, a'kik faragott képeket imádnak: és a'kik dichekednek az ő bálványokban. 7

† Imádgyátok őtet minden ő Angyali: * hallotta, és vígadott Sion. † Hebr. 1. b. 6. 8

Es őrvendeztek a' Júda leányi: a' te itéletidért Uram: 9

* Mert te Fölſéges Úr vagy az egéſz földőn: igen fel-magaſztaltattál minden iſtenek-fölőtt.

*"A' kik ſzeretitek az Urat, gyűlőllyétek a'gonoſzt: meg-őrizi az Úr az ő ſzenteinek lelkeit, a' bűnős kezéből meg-ſzabadíttya őket. 10

"Amos 5. d. 15. Rom. 12. b. 9.

*Világoſság támadott az igaznak, és az igaz-ſzívűeknek vígaſág.

* Vígadgyatok igazak az Urban: és dícherjétek az ő ſzentſégének emlekezetit. 11 12

Dávid Zóltára. XCVII.

ENekellyetek az Úrnak új énekет: mert choda dolgokat chelekedett. 1 A

Szabadítáſt adott néki az ő jobja, és az ő ſzent karja.

*"Meg-jelentette az Úr az ő megſzabadítáſát: a' nemzetſégek ſzíne-előtt ki-nyilatkoztatta az ő igaſságát. 2

"Iſa. 52. c. 10. & 63. b. 8.

* Meg-emlekezett az ő irgalmaſſágáról, és az ő igaz-mondáſáról az Iſraël házához. 3

Látták a' földnek minden határi, a' mi Iſtenűnknek meg-ſzabadítáſát.

*Őrvendezzetek az Iſtennek mindē föld: énekellyetek, és vígadgyatok, és dícheretet mongyatok. 4 B

* Dícheretet mongyatok az Úrnak czitarával, czitarával és zóltár ſzavával: *vert-trombitákkal, és a' ſzarú-kűrt ſzavával. 5 6

Őrvendezzetek az Úr király ſzíne-előtt: * indúllyon-meg a' tenger, és az ő tellyes-vólta; a' föld kerekſége, és a' kik azon laknak. 7

*A' folyó-vizek kézzel tapſollyanak, egyetemben őrvendezzenek *a' hegyek az Úr ſzíne-előtt: mert eljőtt a' földet meg-itélni. 8 9

Meg-itéli a' föld kerekſégét igaſſágban, és a'népeket tekélleteſſégbē.

Dávid Zóltára. XCVIII.

AZ Úr orſzáglott, haragudgyanak a' népek; a' ki a' Kerubimokon űl, indúllyon-meg a' föld. 1 A

* Nagy az Ur Sionban: és fölſéges minden népek-fölőtt. 2

* Adgyanak hálát a' te nagy nevednek: mert rettenetes, és ſzent: *és a' király tiſzteſsége itéletet ſzeret. 3 4 B

Te ſzerzettél igazításokat: itéletet és igaſságot Jákobban te rendeltél.

* Magaſztallyátok a'mí Urunkat Iſtenünket, és imádgyátok az ő lábainak ſámolyát: mert ſzent az. 5
*Moyſes és Aaron az ő papjai-között: és Samuel azok-között, kik ſegétſégül híják az ő nevét. 6
Segétſégül hívák az Urat, és ő meg-halgatá őket: * a'felyhő-oſzlopban ſzólla nékik. 7
Meg-őrizék az ő bizonyſágit, és a'parancholatot mellyet nékik adott.
* Uram mí Iſtenünk, te meg-halgatád őket: Iſten te kegyelmes vóltal nékik, és boſzſzút állottál minden ő találmányokért. 8
* Magaſztallyátok a' mí Urunkat Iſtenünket, és imádgyátok az ő ſzent hegyén: mert ſzent a'mí Urunk Iſtenünk. 9

* Hálá-adó Zóltár. XCIX.

ÖRvendezzetek az Iſtennek minden föld: ſzolgállyatok az Úrnak vigaſsággal. 1 A 2
Mennyetek az ő ſzíne-eleibe, örvendezéſsel.
*Tudgyátok hogy az Úr ő az Iſten: ő alkotott minket, és nem mí magunkat. 3
Ő népe, és az ő legeltetéſe juhai: * mennyetek-bé az ő kapuin hálá-adáſsal, az ő pitvariba dichéretekkel: adgyatok hálát néki. 4
Dichérjétek az ő nevét: * mert édes az Úr, örökké az ő irgalmaſsága, és nemzetſégről nemzetſégre az ő igaz-mondáſa. 5

Dávid Zóltára. C.

IRgalmaſságot, és itéletet éneklek néked Uram: 1 A
Éneklek, * és értek a'makula-nélkűl-való útő, mikor hozzám jőſz. 2
Szívemnek ártatlanſágában járok vala, az én házamnak közepette.
* Nem téſzek vala ſzemeim-eleibe hamis dolgot: a' törvénytelenſégek chelekedőit gyűlőltem. 3
Nem ragaſzkodott hozzám * a' hamis ſzív: a'tőlem el-hajló gonoſztévőt nem iſmérem vala. 4
* Az ő felebaráttyának titkon-valo rágalmazóját, azt űldöztem. 5 B
A' kevély ſzemmel, és a'telhetetlen ſzívvel, azzal nem őttem. C
* A' ſzemeim a'föld híveire hogy velem űllyenek: a' makula-nélkűl-való úton-járo, az ſzolgál vala nékē. 6

* Nem lakik az én házam-közepett a'ki kevélyſéget chelekeſzik: a' hamiſságokat-ſzóllónak, ſzemeim-előtt elő-menetele nem vólt. 7
* Jó idején meg-őlőm vala a'földnek minden bűnőſit: hogy el-veſzteném az Úr váraſából mind a'hamiſſág chelekedőket. 8

A'ſzegény imádſága, Midőn ſzorongattatik, és az Úr ſzíne-előtt ki-önti könyörgéſét. CI.

URam halgaſd-meg az én imádſágomat; és az én kiáltáſom juſson hozzád. 1 2 A
* Ne fordítſd-el rólam a'te orczádat: valamelly nap háborgattatom, hajts hozzám fűledet. 3
Valamelly nap ſegétſégül hílak téged, hamar halgaſs-meg engem.
* Mert el-fogytak mint a'füſt az én napjaim: és az én tetemim mint a' tőpőrtő el-ſzáradtak. 4
* Meg-verettettem mint a'ſzéna, és meg-ſzáradott a' ſzívem: mert el-felejtettem kenyeremet meg-enni. 5
* A'fohászkodáſom ſzava-miatt, a' húſomhoz ragadott a'chontom. 6
* Haſonlo lőttem a' kietlen pelikánnyához: lőttem mint az éjeli-varju a'lakó-helyben. 7
* Vígyáztam, és lőttem mint az eggyes veréb a'heazaton. 8 B
* Nap-eſtig pirongatnak vala engem az én ellenſégim: és a' kik dichérnek vala engem, ellenem eſkűſznek vala. 9
* Mert a'hamvat mint a'kenyeret éſzem vala, és az italomat ſiráſsal egyelítem vala. 10
* A'te haragod és boſzſzonkodáſod ſzíne-előtt: mert fel-emelvén le-chaptál engem. 11
* Az én napjaim mint az árnyék el-hajlottak: és én mint a'ſzéna meg-ſzáradtam. 12
* Te pedig Uram örökké megmaradſz: és a'te emlekezeted nemzetſégről nemzetſégre. 13
* Te fel-kelvén könyörűlſz Sionon: mert ideje hogy rajta könyörűlly, mert el-jőtt az idő. 14
* Mert tetſzettek a'ſzolgaidnak az ő kővei: és az ő földén könyörűlnek. 15
* És félik a'Pogányok a' te nevedet Uram: és a'földnek minden királyi a'te dichőſégedet. 16

* Mert meg-épitette az Úr Siont: és meg-láttatik az ő dichőſégében. 17
* Az alázatoſok imádſágára nézett: és meg nem utálta azok könyörgéſét. 18
* Irattaſsanak-meg ezek a' más nemzetſégért: és a'nép, a'ki teremtetik, dicséri az Urat. 19
* Mert ki-tekintett az ő ſzent magaſságából: az Úr menyből a' földre tekintett. 20 C
* Hogy meg-hallaná a' foglyok ohajtáſát: hogy meg-óldozná az meg-ölettetteknek fiait: 21
* Hogy hirdeſsék az Úr nevét Sionban: és az ő dicséretit Jeruſalemben. 22 D
* A'népek és a'királyok gyűléſében, hogy ſzolgállyanak az Urnak. 23
* Felele néki az ő erejének útában; Az én napjaimnak kevés-voltát jelentſ-meg nékem. 24
* Ne híj-viſzſza engem az én napjaimnak felén: a'te eſztendeid nemzetſégről nemzetſégre. 25
* Uram, te kezdetbe fondálád a'földet: és a'kezeid alkotmányi az egek. 26
* Azok el-veſznek, te pedig megmaradſz: és mind meg-avúlnak mint a' ruha. 27
És mint az öltőzetet el-változtatod őket, és el-változnak: * te pedig ugyan azon vagy, és a'te eſztendeid el nem fogynak. 28
* A'te ſzolgaid fiai lakják: és az ő magvok örökké igazgattatik. 29

Dávidé. CII. 1

A Lgyad lelkem az Urat: és mindenek a'mik bennem vannak, az ő ſzent nevét. A
* Álgyad lelkem az Urat: és el ne felejtſed ſemmi adományit. 2
* Ki meg-kegyelmez minden hamiſságidnak: ki meg-gyógyíttya minden betegſégidet. 3
* Ki meg-ſzabadíttya veſzedelemből életedet: ki téged irgalmaſsággal és könyörűleteſségekkel koronáz. 4
* Ki bé-tőlti jókkal kívánſágodat: meg-újúl a'te ifiuſágod mint a'faſé. 5
* Irgalmaſságot chelekedvén az Úr, és ítéletet minden boſzſzúſág-ſzenvedőknek. 6 B
* Meg-jelentette Moyſeſnek az ő útait, az Iſraël fiainak az ő akaratit. 7
* " Könyörűlő, és irgalmas az Úr: nagy türhető, és igen irgalmas. 8
* Nem haragſzik örökké: ſe örökké nem fenyeget. 9
* Nem a'mi bűneink-ſzerént chelekedett velünk: ſe a'mi hamiſságink-ſzerént nem fizetett nékünk. 10
* Mert az égnek a' földtől-való magaſsága-ſzerént, meg-erősítette az ő irgalmaſságát az őtet-félőkön. 11
* Melly távúl vagyon a'Nap-kelet a' Nap-nyúgattól: olly meſsze vetette tőlünk a'mi hamiſságinkat. 12
* Mint az atya a'fiakon könyörül, úgy könyörűlt az Úr az őtet-félőkön: 13
* mert ő iſméri a'mi alkotmányunkat. 14
Meg-emlekezett róla hogy por vagyunk: * az ember napjai mint a' ſzéna, úgy virágzik mint a' mezei virág.
* Mert a'ſzél által-mégyen rajta, és meg nem áll: és meg nem iſméri többé az ő helyét. 15 16
* Az Úr irgalmaſsága pedig öröktől-fogva, és örökké az őtet-félőkön. 17
És az ő igaſsága a' fiaknak fiain, 18
* azokon kik meg-tartyák az ő ſzövetſégét:
És meg-emlekeznek az ő parancholatiról, hogy azokat meg-chelekedgyék.
* Az Úr menyben el-kéſzítette az ő ſzékét: és az ő orſzága mindeneken uralkodik. 19
* Álgyátok az Urat minden ő Angyali: erővel hatalmaſok, az ő igéinek chelekedői, az ő beſzéde ſzavának halgatáſára. 20
* Álgyátok az Urat minden ő erei: ő ſzolgai kik az ő akarattyát chelekeſzitek. 21
* Álgyátok az Urat minden ő alkotmányi: az ő uralkodáſának minden helyén, álgyad lelkem az Urat. 22

Dávidé. CIII. 1

A Lgyad lelkem az Urat: én Uram Iſtenem főlőtte fel-magaſztaltattál. A
Díchéretbe és ékeſséghe öltőztél: * meg-köpnyékeztettél a'világoſsággal mint egy öltőzettel: 2
Ki-terjeſztvén az eget mint a' bőrt: * ki bé-fődöd vizekkel a'felső réſzeit. 3
Ki a' félyhőt rendeled fel-menetelednek: ki a'ſzelek ſzárnyain járſz. 4
* "Ki az angyalidat lelkekké téſzed: és a'ſzolgaidat, égető-tűzzé. 5
* Ki a'földet az ő állandóſágán fondáltad: meg nem hajol örökkön örökké.

"Num. 14. c. 18.

" Heb. 1. 6. 7.

* A'mélység, mint a'ruházat, annak öltözete: a'hegyeken álnak a'vizek.	6	D	tőled várnak hogy eledelt adgy nékik idejekor.	
* Feddésed-elött el-futnak: a'te meny-dörgésed szavától meg-ijednek.	7	28	* Te adván nékik, fel-szedik: felnyitván a'kezedet, mindenek bé-telnek jóval.	
* Fel-mennek a'hegyek: és alászálnak a'mezők, a'helyre mellyet nékik fondáltál.	8	29	* El-fordítván pedig orczádat, meg-háborodnak: el-veszed az ö lelkeket, és el-fogynak, és az ö porokba viszsza-térnek.	
* Határt vetettél, mellyet által nem hágnak: sem viszsza nem térnek a'földet bé-burítani.	9 B	30	* Ki-bochátod lelkedet, és teremtetnek: és meg-újítod a'föld színét.	
* Ki kútakat bochátasz a'völgyekbe: a'hegyek-között folynak a'vizek.	10	31	* Légyen az Úré a'dichőség örökké: vígad az Úr az ö alkotmányiban:	
* Isznak minden mezei vadak: várakoznak a'vad-szamárok az ö szomjúságokban.	11	32	* Ki meg-tekínti a'földet, és meg-reszketteti azt: ki a'hegyeket illeti, és füstölögnek.	
* Azokon-felyül az égi madarak laknak: a'kő-sziklák-közzül szózatot adnak.	12	33	* † Éneklek az Úrnak életemben: díchéretet mondok az én Istenemnek valamíg lészek.	† Inf. 145. a. 2.
* Ki meg-öntözi a'hegyeket az ö magas helyéről: a'te munkád gyümölchével meg-elégíttetik a'föld:	13	34	* Légyen gyönyörűséges néki az én beszédem: én pedig az Úrban gyönyörködöm.	
* Ki szénát teremt a'barmoknak: és fűvet az emberek szolgálattyára:	14	35	* Fodgyanak-el a'bűnösök a'földről, es a'hamissak úgy hogy ne légyenek: álgyad lelkem az Urat.	
Hogy kenyeret hozz a'földből: * és a'bor vídámíttsa az ember szívét:	15		Alleluja. (1. Paral. 16. 8.) CIV.	
Hogy gyönyörködtesse orczáját az olajban: és a'kenyér az ember szívét meg-erősíttse.		1 A	ADgyatok hálát az Úrnak, és híjátok segétségül az ö nevét: hirdessétek a'Pogányok-között az ö chelekedetit.	1. Par. 16. a. 8. Isa. 12. a. 4.
* Meg-elégíttetnek a'mezö fái, és a'Líbanus czédrusi, mellyeket plántált:	16			
* ott chinálnak fészket a'verebek.	17	2	* Énekellyetek néki, és díchéretet mongyatok néki: hirdessétek minden chodálatosságit.	
Az észterag háza fő azok-között: * a'magas hegyek a'szarvasoknak; a'kő-szikla a'sül-disznóknak óltalma.	18	3	* Dichekedgyetek az ö szét nevébē: vígadgyon az Urat-keresők szíve.	
A'hóldat az időkért teremtette: a'nap tudta az ö el-nyugovását.	19 C	4	* Keressétek az Urat, és erőssödgyetek-meg: keressétek az ö színét mindenkor.	
* Setétséget szerzettél, és étszaka lött: azon mind ki-mennek az erdei vadak.	20	5	* Emlekezzetek-meg az ö chodálatosságiról mellyeket chelekedett: az ö jeleiről, és szájának itéletiről.	
* Az oroszlánnak ordító kölykei, hogy ragadozzanak, és az Istentől eledelt keressenek magoknak.	21	6	* Az Abrahám magva, az ö szolgai: a'Jákob fiai, az ö választotti.	
* Fel-támadott a'nap, és öszve gyültek: és az ö hajlékokba helyheztetnek.	22	7	* Ö a'mí Urunk Istenünk: az egész földön az ö itéleti.	
* Ki-mégyen az ember az ö dolgára: és az ö munkájára estvéig.	23	8	* Meg-emlekezett örökké az ö szövetségéről: az igéről, mellyet parancholt ezer nemzetségig.	
* Melly igen fel-magasztaltattak a'te chelekedetid Uram! mindeneket bölcheséggel chelekedtél: bé-tölt a'föld a'te jószágoddal.	24	9	* "Mellyet rendelt Abrahámmal: és az ö eskűvéséről Isaákkal:	" Gen. 22. c. 16.
		10	* És rendelé azt Jákobnak parácholatúl: és Israëlnek örök szövetségül:	
* Ez a'nagy és tágas-öblű tenger: ott az úszók, mellyeknek ninch száma.	25	11	* Mondván: Néked adom Kánaán-földét, a'tí örökségtek kötelét.	
A'kichiny állatok a'nagyokkal: * azon járnak a'hajók.	26	12	* Midőn kevés-számúak vólnának, és igen kevesen az ö lakói:	
Ez a'czet-hal mellyet te formáltál hogy meg-játzodtassad: * mindenek	27	22	* Es által-menének nemzetségről	

nemzetségre, és egy országból más néphez.
* Nem engedé hogy ember ártana nékik: és meg-dorgálá érettek a' királyokat.
* " Ne illessétek az én Krisztusimat: és az én prófétáim-ellen ne gonoszkodgyatok.
*Es éhséget hívá a' földre: és a' kenyérnek minden erősítését el-rontá.
* " Férfiat küldé előttök: szolgául adaték-el Jósef.
* † Meg-alázák békókban a' lábait, a' vas által-hatá a' lelkét, míg bételnék az ő mondása.
Az Úr beszéde fel-gerjeszté őtet:
* " el-küldé a' király, és meg-oldá őtet; a' népek fejedelme, és el-bochátá őtet.
* Úrrá rendelé őtet az ő házán: és fejedelemmé minden jószágán.
* Hogy oktatná az ő fejedelmit mint önnön-magát: és a' véneit okosságra tanítaná.
* † És bé-méne Izraël Egyiptusba: és Jákob lakos lőn Kam-földében.
* " És igen meg-szaporítá az ő népét: és erősbé tévé az ő ellenségénél.
* El-fordítá azok szívét hogy gyűlölnék az ő népét: és álnokságot chelekedének a' szolgain.
* † El-küldé Moysest az ő szolgáját; Aaront, a' kit választa.
* " Beléjek tévé az ő jeleinek igéit, és a' chodáinak Kam-földében.
* † Setétséget bochátá, és homályosságot: és nem hagyá hiába beszédit.
* " Vérré változtatá azok vizeit: és meg-ölé azok halait.
* † Békákat terme az ő földök, az ő királyoknak belső házaiban.
* " Mondá, és minden-féle légy jövé: és szúnyogok minden ő határokbán.
* Esőjök-helyett kő-esőt ada: égető tüzet az ő földökre.
* És el-veré szőlőjöket, és füge-fájokat: és el-töré az ő határok fáját.
* † Mondá, és száska jöve, és cserebogár, melynek nem vala száma.
* És meg-emészte minden füvet az ő földökön: és meg-évé az ő földöknek minden gyümölcsét.
* " És meg-vere minden első-szülöttet az ő földökön: minden munkájoknak zsengéjét.
* † És ki-vivé őket ezüstel és aranyal: és nem vala az ő nemzetökben beteg.
* Vígada Egyiptus az ő el-menésekben: mert reájok szállott vala azoknak félelme.
* † Ki-terjeszté a' felyhőt az ő óltalmokra, és a' tüzet hogy világoskodnék nékik éjjel.
* " Könyörgének, és fürj jöve: és menyei kenyérrel elégíté-meg őket.
* † Meg-szakasztá a' kő-sziklát, és vizek folyának: a' szárazon folyó-vizek folyának.
* " Mert meg-emlekezett az ő szent igéjéről, melyet mondott az ő szolgájának Abrahámnak.
* És ki-vivé az ő népét örvendezéssel, és az ő választottit vígasággal.
* És nékik adá a' Pogányok tartományit: és a' népek munkáit bírák.
* Hogy meg-őriznék az ő igasságit, és az ő törvényét keresnék.

Alleluja. (*Iudit 13. 21.*) CV.

HÁlát adgyatok az Úrnak, mert jó: mert örökké az ő irgalmassága.
* "Ki beszélli-meg az Úr hatalmasságit, ki-jelenti minden ő dichéretit?
* Boldogok a' kik meg-őrizik az ítéletet, és igasságot chelekesznek minden időben.
* Emlekezzél-meg Úram rólunk a' te népedhez-való jó kedvedből: látogass-meg minket a' te szabadításoddal.
* Hogy lássuk a' te választottid javait, hogy vígadgyunk a' te néped vigasságában: hogy dichértessél a' te örökségeddel.
* "Vétkeztünk az atyáinkal: hamissá chelekedtünk, hamisságot tettünk.
* Az atyáink Egyiptusban nem értették a' te chodáidat: nem emlekeztek-meg a' te irgalmasságodnak sokaságáról.
És boszszontották a' tengerre menvén, a' Veres tengerre:
* És meg-szabadítá őket az ő nevéért: hogy meg-jelentené az ő hatalmasságát.
* "És meg-dorgálá a' Veres tengert, és el-szárada: és által-vivé őket a' mélységeken mint a' pusztán.
* És meg-szabadítá őket a' gyűlölők kezéből: és meg-menté őket az ellenség kezéből.
* " Es el-burítá a' víz az ő háborgatójokat: egy sem marada-meg azok-közzül.

* És hívének az ő igéinek: és éneklék az ő dicséretit.
* De hamar el-feletkezének az ő chelekedetiről: és nem várák az ő tanátsát.
* "És kívánságot kívánának a' puſztában: és meg-kíſérték az Iſtent a' vizetlen helyen.
* †És meg-adá nékik az ő kéréſeket: és meg-elégíte az ő lelkeket.
* És boſzſzonták Moyſeſt a' táborban: Aaront az Úr ſzentét.
* "Meg-nyílék a' föld, és el-nyelé Dátant: és el-lepé az Abíron gyülekőzetit.
* És tűz gyúlada az ő gyülekőzetekben: a' lang meg-égeté a' bűnősőket.
* "És borjút chinálának Hórében, és bálvánt imádának.
* És el-változtaták az ő dicsőſégeket a' ſzéna-évő borju haſonlatoſſágára.
* El-felejték az Iſtent, a' ki meg-ſzabadította őket, a' ki nagy dolgokat chelekedett Egyiptusban, * chodálatoſokat Kám-földében: retteneteſeket a' Veres tengeren.
* "És meg-mondá hogy el-veſztené őket: ha Moyſes az ő válaſztotta a' romláſkor ſzíne-eleibe nem állott vólna.
Hogy el-fordítaná az ő haragját hogy el ne veſztené őket: * és ſemminek tarták a' kívánatos földet.
Nem hívének az ő beſzédének,
* és morgolódának az ő ſátorokban: nem halgaták-meg az Úr ſzavát.
* "És fel-emelé kezét ő-ellenek: hogy le-verné őket a' puſztában.
* És hogy az ő magvokat a' nemzetſégek-kőzibe vetné: és el-hintené őket a' tartományokba.
* És a' Béelfegor ſzolgálattyára állának: és a' halottak áldozattyát évék.
* És boſzſzonták őtet az ő találmányokban: és meg-ſokaſodék rajtok a' romlás.
* "És elő-álla Fínees, és engeſztelést ſzerze: és meg-ſzűnék a' chapás.
* És igaſságúl tulajdoníttaték néki, nemzetſégről nemzetſégre őrőkké.
* "És boſzſzonták őtet az Ellen-módás vizeinél: és búſula Moyſes érettek: * mert meg-keſeríték a' lelkét.
És magyarán ſzólla az ő ajakival:
* nem veſztek-el a' nemzetſégeket, kiket az Úr mondott nékik.
* És a' nemzetek-kőzzé egyeledének, és meg-tanúlák azoknak chelekedetit: * és ſzolgálának azok bálványinak: és botránkozáſra lőn nékik.
* És áldozák az ő fiokat, és leányokat az ördőgőknek.
* És ki-ontják az ártatlan vért: az ő fiok és leányok vérét, kiket a' Kánaán bálványinak áldozának.
És meg-ferteződék a' föld vérrel,
* és meg-úndokíttaték az ő chelekedetekkel: és paráználkodának az ő találmányokkal.
* És az Úr haragra gerjede az ő népére: és meg-útálá az ő örőkſégét.
* És a' nemzetſégek kezébe adá őket: és azok uralkodának rajtok a' kik gyűlőlték őket.
* És háborgaták őket az ő ellenſégek, és meg-aláztatának azoknak kezek-alatt: * gyakorta meg-ſzabadíta őket.
Ők pedig boſzſzonták őtet az ő tanátſokban: és meg-aláztatának az ő hamiſságokban.
*És látá midőn háborgattatnának: és meg-halgatá az ő imádſágokat.
* "És meg-emlekezék az ő ſzövetſégéről: és meg-bána az ő irgalmaſſágának ſokaſága-ſzerént.
* És irgalmaſságot chelekedék vélek, mind azoknak ſzínek-előtt kik el-fogták vala őket.
*Szabadíts-meg minket mi Urunk Iſtenünk: és gyűjts egybe minket a' Nemzetek-kőzzűl.
Hogy hálát adgyunk a' te ſzent nevednek: és dicsekedgyünk a' te dícséretedben.
* Áldott az Iſraél Úra Iſtene örőktől-fogva és örőkké: és minden nép mondgya: Úgy légyen, úgy légyen.

Alleluja. (*Iúdit 13. 21.*) CVI.

HÁlát adgyatok az Úrnak mert jó: mert örőkké az ő irgalmaſſága.
* Mongyák-meg a' kik meg-ſzabadíttattak az Úrtól, kiket meg-ſzabadított az ellenſég kezéből: és a' tartományokból egybe-gyűjtötte őket.
* Nap-keletről, és nap-nyúgatról; éſzakrol, és a' tenger-felől.
* El-tévelyedtek a' puſztában a' vizetlen helyen: a' lakáſra-valo váras útát fel nem találták.
*Éhezvén, és ſzomjuhozván: az ő lelkek el-fogyatkozott bennek.
*És az Úrhoz kiáltának midőn há-

borgattatnának: és meg-menté őket az ő szűkségőkből.
* És igyenes útra vivé őket: hogy a'lakáſra-valo várasba mennének.
* Hálát adgyanak az Úrnak az ő irgalmaſsági: és az ő choda-tételi az emberek fiai-előtt.
* Mert meg-elégítette az üres lelket: és az éhező lelket meg-elégítette jókkal.
* A'ſetétſégben és a'halál árnyékában-ülőket; a'kóldúſsággal és vaſſal meg-kőtőztetteket.
* Mert boſzſzonták az Iſten beſzédit: és a'Fölſéges tanátſát meg-veték.
* És meg-aláztaték a' munkákalatt az ő ſzívők: meg-erőtelenülének, 's nem vala a'ki meg-ſegétené.
*És az Úrhoz kiáltának midőn háborgattatnának: és meg-ſzabadítá őket az ő ſzűkſégőkből.
* És ki-hozá őket a'ſetétſégből, és a'halál árnyékából: és az ő kőteléket el-ſzakaſztá.
*Hálát adgyanak az Úrnak az ő irgalmaſsági: és az ő choda-tételi az emberek fiai-előtt.
* Mert el-rontotta a'réz kapukat: és a'vas zárokat el-tőrte.
* Fel-emelé őket az ő hamiſságok útából: mert az ő hamiſságokért aláztattak-meg.
*Mindé eledelt meg-útált az ő lelkek: és a'halál kapuihoz közelgettek.
*És az Úrhoz kiáltának midőn háborgattatnának: és meg-ſzabadítá őket az ő ſzűkſégőkből.
* El-bochátá az ő igéjét, és meggyógyítá őket: és meg-menté őket az ő veſzedelmekből.
* Hálát adgyanak az Úrnak az ő irgalmaſsági: és az ő choda-tételi az emberek fiai-előtt.
*És áldozzanak dícséretnek áldozattyával: és hirdeſsék az ő chelekedetit őrvendezéſsel.
*A'kik hajókon járnak a'tengeren, kereſkedvén a'ſok vizeken;
* Azok láttákaz Úr chelekedetit, és az ő choda-tételit a'mélyſégben.
* Mondá, és ſzél-vész lőn: és felemelkedének az ő habjai.
* Fel-mennek az égig, és alá-ſzállnak a'mélyſégig: az ő lelkek megeped vala a'nyavalyákban.
* Meg-háborodának, és tántorgának mint a'részeg: és minden bőlcheſségek meg-emészteték.
*És az Úrhoz kiáltának midőn háborgattatnának, és ki-vivé őket az ő ſzűkſégőkből.
* És az ő ſzél-vészét gyége ſzellővé tévé: és le-chendeſzedének az ő habjai.
* Es vígadának hogy le-chendeſzedtek: és el-vivé őket az ő akarattyok partyára.
* Hálát adgyanak az Úrnak az ő irgalmaſsági, és az ő choda-tételi az emberek fiai-előtt.
* És magaſztallyák őtet a'kőſség gyülekőzetiben: és a'vének ſzékiben dícsérjék őtet.
* A'folyó-vizeket puſztává tőtte; és a'vizek folyáſit ſzomjúſágra;
* A'gyümölchőző földet ſovánnyá, a'benne-lakók gonoſságáért.
* A'puſztát álló-tókká tőtte: és a'víz-nélkül-valo földet víz-folyáſivá.
*És oda helyheztette az éhezőket: és lakáſra-valo váraſt rendelének.
* És bé-veték a'ſzántó-földeket, és ſzőlőket plántálának: és a'terméſnek gyümölchét hozák.
* Es meg-áldá őket, és igen megſokaſodának: és az ő barmokat meg nem kevesíté.
* És meg-keveſedének: és nyomorgattatának a'gonoſzok háborgatáſától, és a'fájdalomtól.
* Gyalázat ontaték a'fejedelmekre: és el-tévelyíté őket a'járatlan és út-nélkül-valo helyen.
* És ki-ſegété a'ſzegént a'nyomoruſágból: és a'chelédeket ollyanná tévé mint a'juhokat.
"*Meg-láttyák az igazak, és vígadnak: és minden hamiſság bé-dugja a' ſzáját.
* Kichoda bőlch és meg-őrizi ezeket; és meg-érti az Úr irgalmaſságit?

Dávid Zóltárának éneke.

(*Sup. 56. 8.*) CVII.

KÉſz az én ſzívem Iſten, kéſz az én ſzívem: éneklek, és dícséretet mondok az én dichőſégemben.
* Serkenny-fel dichőſégem, ſerkenny-fel orgonám és czitárám: fel-ſerkenek jó reggel.
* Hálát adok néked Uram a'népek-közőtt: és dícséretet mondok néked a'nemzetſégek-közőtt.
* Mert nagy az egek-főlőtt a'te irgalmaſságod: és a'felyhőkig a'te igaz-mondáſod.
* Magaſztaltaſsál az egek-főlibe Iſten: és az egéſz földön a'te dichő-

"Iob. 22. 6. 19.

séged: * hogy meg-szabadúllyanak a'te szerelmesid. 7
Szabadíts-meg a'jobb-kezeddel, és halgass-meg engem: * az Isten szólott az ő szent helyén: 8 B
Örvendezek, és el-osztom Sikimát, és a'hajlékok völgyét el-mérem.
* Enyim Gálaád, és enyim Manasses: és Efraim a'fejem óltalma. 9
Júda az én királyom: * Móab az én reménségem fazeka. 10
Idumæára ki-nyújtom az én sarumat: nékem az idegenek barátimmá lőttek.
* Ki viszen engem az erős várasba? ki viszen engem Idumæáig? 11
*Nem te-é Isten, ki el-úztél minket; és nem mégy-e ki Istē a'mi ereinkel? 12
* Adgy segétséget nékünk a'háborúságból: mert heába-való az ember szabadítása. 13
* Az Isten-által erőt chelekeszünk: és ő semmivé tészi a'mi ellēségeinket. 14

Végig, Dávid Zóltára. CVIII.

ISten, az én dícséretemet el ne halgasd: mert a'bűnös szája, és az álnok szája reám nyílt. 1 2 A
* Álnok nyelvel szóllottak ellenem, és gyűlölséges beszédekkel környűl-vöttek engem: és ok-nélkül ostromlottak engem. 3
* A'helyett hogy szeretnének engem, rágalmaznak vala engem: én pedig imádkozom vala. 4
*És gonoszt tőnek ellenē a'jókért: és gyűlölséget az én szeretetemért. 5
* Rendeld a'bűnöst eleibe: és az ördög állyon jobja-felől. 6
* Mikor itéltetik, kárhoztatva jőjön-ki: és az imádsága bűnné légyen. 7
* Kevesedgyenek-meg az ő napjai: és az ő püspökségét más vegye-el. 8
* Árvákká légyenek a'fiai: és a'felesége özveggyé. 9
* Bújdosván viteselnek másuvá a'fiai, és kóldúllyanak: és ki-vetteselnek az ő lakó-helyekből. 10 B
* Fel-keresse az üzörás minden marháját: és az idegenek ragadozzák-el az ő munkáit. 11
*Ne légyen néki segétője: se ne légyen a'ki könyörűllyön az ő árváin. 12 A
* El-veszszenek a'fiai: egy nemzésben törölteséck-el a'neve. 13
*Emlekezetben légyen az attyainak hamisága az Úr színe-előtt: és az annya bűne el ne törölteséck. 14 2
* Légyenek az Ur-előtt mindenkor, és veszszen-el a'földről az ő emlekezetek: *azért hogy meg nem emlekezett irgalmaságot chelekedni. 15 16
* És üldözte a' szegény embert, és a'kóldúst, és hogy a'keserves-szívűt öldöklené. 17
* És szerette az átkot, és reá-jő: és nē akarta az áldást, és el-távozik tőle. 18 C
És átokba öltözék mint a'ruházatba, és bé-méne mint a'víz az ő belsőibe, és mint az olaj az ő chontyaiba.
* Légyen néki mint a' ruházat, mellyel bé-födetik; és mint az öv, mellyel mindenkor bé-övedzik. 19
* Ez jutalmok az Úrnál, a'kik engem rágalmaznak: és a'kik gonoszt szóllanak a'lelkem-ellen. 20
* És te Uram, Uram, chelekedgyél velem a'te nevedért: mert gyönyörűséges a'te irgalmaságod. 21
Szabadíts-meg engem, *mert nyomorúlt és szegény vagyok én: és a' szívem meg-háborodott bennem. 22
* Mint az árnyék mikor el-hanyatlik, el-vitettem: és ki-rázattattam mint a'sáskák. 23
* A'térdeim meg-erőtelenűltek a' böjttől: és a' húsom meg-változott az olaj-miatt. 24
* És én gyalázattá lőttem nékik: láttak engē, és a'fejöket tekergették. 25 D
* Segélly engem én Uram Istenem: szabadíts-meg engem a'te irgalmaságod-szerént. 26
* És tudgyák-meg hogy a'te kezed ez: és te chelekedted ezt Uram. 27
* Átkoznak ők, és te meg-áldasz: a'kik ellenem támadnak, szégyenűllyenek-meg: a'te szolgád pedig vígad. 28
* Öltözzenek szégyenségbe a'kik engem rágalmaznak: és bé-födözteséssenek mint egy palástal az ő gyalázattyokkal. 29
*Hálát adok igē az Úrnak az én szájámal: és sokak-között dícsérem őtet. 30
* Mert a'szegénnek jobja-felől állott, hogy meg-szabadítaná az üldözőktől az én lelkemet. 31

Dávid Zóltára. CIX.

MOnda az Úr az én Uramnak: Ülly az én jobbomra: 1 A
" Míg az ellenségidet zámollyá tészem a'te lábaidnak. 2
* A'te erőd pálczáját ki-bochátya az Úr Sionból: uralkodgyál a'te ellenségidnek-közepette. 2

Matt. 22. d. 42 " 1. Cor. 15. d. 25. Heb. 1. d. 13. & 10. c. 13

* Te-veled az elsőség a'te erődnek napján a' ſzentek fényeſségiben: méhemből a' hajnali chillag-előtt ſzűltelek téged. 3

Heb. 5. b. 6. & 7. c. 17. * Meg-eſkűtt az Úr, és meg nem bánnya: Te pap vagy örökké a' Melkíſedek rendi-ſzerént. 4 B

* Az Úr a'te jobb-kezed-felől, meg-rontotta az ő haragja napján a'királyokat. 5

* Itéletet téſzen a' nemzetek-között, meg-tőlti a'romláſokat: ſokaknak egybe-rontya fejeket a' földön. 6

* A'patakból iſzik az úton: azért magaſztallya-fel a' fejét. 7

Alleluja. CX.

HÁlát adok néked Uram tellyes ſzívemből: az igazak tanátſában és gyűlekezetiben. 1 A

* Nagyok az Úr chelekedeti: tekélleteſek minden ő akarattya-ſzerént. 2

* Díchéret és dichőſég az ő chelekedete: és az ő igaſsága meg-marad örökkön örökké. 3

* Emlekezetet ſzerzett az ő chodatételinek, az irgalmas és könyörűlő Úr: * eledelt adott az őtet-félőknek. 4 5

Meg-emlekezik örökké az ő ſzövetſégéről: * chelekedetinek erőſségét hirdeti az ő népének. 6

* Hogy nékik adgya a'nemzetſégek örökſégét: az ő kezeinek chelekedeti, igaz-mondás és itélet. 7 B

* Bizonyoſok minden parancholati: meg-erőſíttettek örökkön örökké, valóſágban és igaſságban lőttek. 8

* Váltſágot küldött az ő népének: meg-parancholta örökké az ő ſzövetſégét. 9

* Szent, és rettenetes az ő neve: 10

Prov. 1. a. 7. & 9. c. 17. Eccli. 1. b. 16. "a'bőlcheſség kezdeti az Úr félelme.

Jó értelem mindeneknek a'kik azt meg-chelekeſzik: az ő díchéreti meg-marad örökkön örökké.

Alleluja, Aggæus és Zakarias meg-jöveteliről. CXI.

BÓldog férfiu, a'ki az Urat féli: az ő parancholatit igen kedvelli. 1 A

* Hatalmas léſzen a'magva a' földön: az igazak nemzetſége meg-áldatik. 2

* Dichőſég, és gazdagſág az ő házában: és az ő igaſsága meg-marad örökkön örökké. 3

* Világoſság támadott az igazaknak a'ſetétſégben: irgalmas, és könyörűlő, és igaz. 4

* Kedves az ember a'ki könyörűl és kőltſön ád, az ő beſzédit eſzeſſen rendeli: * mert örökké meg nem mozdúl. 5 B 6

* Örök emlekezetben léſzen az igaz: nem fél gonoſz hír-halláſtól. 7

Kéſz a'ſzíve az Úrban bízni, * meg-erőſsödött a'ſzíve: meg nem mozdúl míg nem felyűl nézi az ellenſégit. 8

* Oſztogatott, a' ſzegényeknek adott: az ő igaſsága meg-marad örökkön örökké, az ő ſzarva fel-magaſztaltatik dichőſséggel. 9

A'bűnös meg-láttya, és haragſzik, fogaival agyarkodik és meg-éped: el-véſz a'bűnöſök kivánſága. 10

Alleluja. CXII.

DÍchérjétek ſzolgák az Urat: dícherjétek az Úr nevét. 1 A

* Légyen áldott az Úr neve, moſtantól-fogva és mind örökké. 2

* Nap-kelettől-fogva nap-nyúgatig, dícheretes az Úr neve. 3

* " Fel-magaſztaltatott minden népek-fölött az Úr: és az egek-fölött az ő dichőſége. 4

" Mal. 1. c. 11.

*Kichoda mint a'mi Urűk Iſtenünk, ki a'magaſságban lakik, *és az alázatoſokat nézi menyben és a'földön? 5

* Fel-emelvén a' földről a' nyomorúltat, és a'ganéjból fel-állatván a'ſzegényt: 6

* Hogy a'fejedelmekkel helyhezteſſe őtet, az ő népének fejedelmivel. 7 B 8

* Ki a'magtalant a'házban laktattya, a'fiakon örvendező anyává. 9

Alleluja. CXIII.

ISraël ki-jövén Egyiptusból, a'Jákob háza az idegen-nyelvű népkőzzűl. 1 A

Exod. 13. a. 3.

* Lőn Judæa az ő meg-ſzenteléſe, Iſraël az ő birodalma. 2

* Látá a'tenger és el-futa: a'Jordán hátra-téte. 3

* A'hegyek ugráltak mint a' koſok: és a'halmok mint a' juhok bárányi. 4

* Mi lelt téged téger, hogy el-futottál: és te Jordán, hogy hátra-tértél? 5

* Hegyek ugráltatok mint a'koſok, és halmok mint a' juhok bárányi. 6

* Az Úr ſzíne-előtt meg indúla a' föld, a'Jákob Iſtene ſzíne-előtt. 7

*Ki a'kő-ſziklát állo-tóvá változtatta, és a'kő-ſzálat vizek forráſivá. 8

*NEM NÉKÜNK URAM, NEM NÉKÜNK: hanem a'te nevednek adgy dichőſéget. 1 B

* A'te irgalmaſságodért, és igaz-mondáſodért: hogy ne mongyák valaha a' Pogányok: Hol vagyon az ő Iſtenek? 2 B

* A'mí Iſtenünk pedig menyben: mindeneket a' miket akart, meg-chelekedett. 3

" Inf. 134. c. 15 * " A' Pogányok bálványi ezüſt és arany, az emberek kezeinek alkotmányi. 4

" Sap. 15. d. 15. * " Szájok vagyon, és nem ſzólnak: ſzemők vagyon, és nem látnak. 5

* Fülök vagyon, és nem hallanak: orrok vagyon, és nem ſzagolnak. 6

* Kezek vagyon, és nem tapaſztalnak: lábok vagyon, és nem járnak: nem kiáltanak az ő torkokkal. 7 A

* Haſonlók légyenek hozzájok a' kik azokat chinállyák: és mind a'kik azokban bíznak. 8

* Az Iſraël háza az Úrban bízott: ő ſegétőjők és óltalmazójok. 9 C

* Az Aaron háza az Úrban bízott: ő ſegétőjők és óltalmazójok. 10

* A'kik félik az Urat, az Urban bíztak: ő ſegétőjők és óltalmazójok. 11

* Az Úr meg-emlekezett rólunk: és meg-áldott minket. 12

Meg-áldotta az Iſraël házát: meg-áldotta az Aaron házát.

* Meg-áldotta mind, a'kik félik az Urat, a'kichinyeket a'nagyokkal. 13

* Őregbítſen-meg az Úr titeket; titeket, és a'tí fiaitokat. 14

* Áldottak vattok tí az Úrtól, ki a'mennyet és a'földet teremtette. 15 D

* Az egek ege az Úré: a'földet pedig az emberek fiainak adta. 16

" Bar. 2. d. 17. * " Nem a'halottak dichérnek téged Úram: ſem minnyájan a'kik pokolra ſzálnak. 17 A

*Hanem mí a'kik élünk, álgyuk az Urat, moſtantól-fogva és őrőkké. 18 2

Alleluja. CXIV.

1 A SZerettem, mert meg-halgattya az Úr az én imádſágom ſzavát. 1 A

* Mert hozzám-hajtotta a'fülét: és az én napjaimban ſegétſégül hívom. 2 A

* Környűl-vőttek engem a'halál-fájdalmi: és a'pokol veſzedelmi reám-találtak. 3

Háboruſágot és fájdalmat találtam: * és az Úr nevét ſegétſégül hittam. 4

Oh Uram ſzabadíts-meg a'lelkemet: * irgalmas az Úr, és igaz, és a'mí Iſtenünk könyörül. 5 B

* A'kiſdedeknek meg-őrizője az Úr: meg-aláztattam, és meg-ſzabadíttott engem. 6

* Térj nyugodalmodba: mert az Úr jól tőtt veled. 7

* Mert meg-mentette lelkemet a' haláltól: a'ſzemeimet a'könny-húllatáſoktól, a'lábaimat az eſettől. 8

* Kedves léſzek az Úrnál az élők tartományában. 9

Alleluja. CXV.

10 HIttem, 's azért ſzóllottam: én pedig igen meg-aláztattam. 10 2. Cor. 4. c. 13.

* Én mondék az én el-ragadtatáſomban: * " Minden ember hazug. 11 " Rom. 3. a. 4.

* Mit adgyak az Úrnak, mind azokért, a'miket nékem adott? 12

* Az üdvőſség pohárát véſzem: és az Úr nevét ſegétſégül hívom. 13

* Fogadáſimat meg-adom az Úrnak az ő egéſz népe-előtt: * drágaláros az Úr ſzíne-előtt az ő Szentinek halála. 14 15

* Oh Uram mert én te ſzolgád: én te ſzolgád, és a'te ſzolgálód fia. 16 B

El-ſzakaſztottad az én kőteleimet: * néked áldozom dícheretnek áldozattyával, és az Úr nevét ſegétſégül hívom. 17

* Fogadáſimat meg-adom az Úrnak az ő egéſz népének ſzíne-előtt: * az Úr háza pitvariban, te-közepetted Jeruſalem. 18

Alleluja. CXVI.

1 DIchérjétek az Urat minden Pogányok: dichérjétek őtet minden népek. 1 A Rom. 15. 6. 11.

* Mert meg-erőſsődött rajtunk az ő irgalmaſsága: * és az Úr igaz-vólta őrőkké meg-marad. 2 Io. 12. v. 34.

Alleluja. CXVII.

1 HÁlát adgyatok az Úrnak, mert jó: mert őrőkké az ő igalmaſſága. 1

* Mongya moſt Iſraël, mert jó: mert őrőkké az ő irgalmaſsága. 2

* Mongya moſt az Áaron háza: mert őrőkké az ő irgalmaſsága. 3

	* Mongyák most a' kik az Urat félik: mert örökké az ő irgalmasága.	4	28	*En Istenem vagy te, és hálát adok néked: Én Istenem vagy te, és felmagasztallak téged.
	* A' háborúságban segétségül hívám az Urat: és meg-halgata engem az Úr tágasságban.	5		Hálát adok néked, mert meg-halgattál engē: és szabadulásomra lőttél.
	* Az Ur az én segétőm: nem félek mit mivellyen nékem az ember.	6	29	* Hálát adgyatok az Úrnak, mert jó: mert örökké az ő irgalmasága.
	* "Az Úr az én segétőm: és én felyűl-nézem ellenségimet.	7		Alleluja. CXVIII.
" *Heb. 13. a. 6.*	* Jobb az Úrban bízni, hogy-sem az emberben bízni.	8		*Aleph.*
	* Jobb az Úrban bízni, hogy-sem a' fejedelmekben bízni.	B 9	1 A	BÓldogok a' makula-nélkűl-valók az úton: kik az Úr törvényében járnak.
	* Minden nemzetségek környűlem jártak: de az Úr nevében boszszút-állottam rajtok.	10	2	* Bóldogok, a'kik az ő bizonságit vizgállyák: tellyes szívökből keresik őtet.
	* Környűl-vévén környűl-vőttek engem: de az Úr nevében boszszút-állottam rajtok.	11	3	* Mert a'kik hamisságot chelekeszsznek, nem jártak az ő útaiban.
	* Környűl-vőttek engem mint a' méhek, és fel-gerjedtek mint a' tűz a' tövisben: de az Úr nevében boszszút-állottam rajtok.	12	4	* Te parancholtad a'te parancholatidat igen meg-őrizni.
	* Taszigáltatván el-hanyatlottam hogy el-esném: és az Úr fel-vőtt engem.	13	5	* Vaj-ha igazgattatnának az én útaim, a'te igasságidnak meg-őrizésére.
" *Exod. 15. a. 2.*	* "Az én erősségem és dícséretem az Úr: és ő lőtt nékem szabadulásom.	14 C	6 7	* Akkor meg nem szégyenűlők, midőn által-látom minden parancholatidat.
	* Vígasságnak és szabadúlásnak szava, az igazak hajlékiban.	15		*Hálát adok néked egyenes szívvel: azért hogy meg-tanúltam a'te igasságod ítéletit.
	* Az Úr jobja erőt chelekedett: az Úr jobja fel-magasztalt engem, az Úr jobja erőt chelekedett.	16	8	* A'te igasságidat meg-őrizem: el ne hadgy engem tellyességgel.
	* Nem halok-meg, hanem élek: és hirdetem az Úr chelekedetit.	17	9 B	*Beth.* * Mivel jobbítya-meg az ifiu az ő útát? a'te beszédid meg-őrizésével.
	* Ostorozván meg-ostorozott engem az Úr: de nem adott engem a' halálnak.	18	10	* Tellyes szívemből kereséstelek téged: ne űzz-el engē parācholatidtól.
	* Nyissátok-meg nékem az igasság kapuit, bé-menvén azokon hálát adok az Úrnak: * ez az Úr kapuja, az igazak mennek-bé azon.	19 20	11 12 13	* Szívembe el-rejtettem a'te beszédidet: hogy ne véttsek néked. *Áldott vagy te Uram: tanítsd-meg engem a'te igasságidra. * Az én ajakimmal, hirdettem a'te szádnak minden ítéletit.
	* Hálát adok néked mert meg-halgattál engē: és szabadúlásomra lőttél.	21	14	* A'te bizonságid útában gyönyörködtem, mint mindē gazdagságokbā.
" *Mat. 21. d. 42. Luc. 20. c. 17. Act. 4. b. 11. Rom. 9. g. 33. 1. Pet. 2. a. 6. Isa. 28. d. 16.*	* " A' kő, mellyet meg-vetettek az építők: az lőtt a'szegelet-fejévé.	22	15	* A'te parācholatidban gyakorlom magamat: és a'te útaidra vígyázok.
	* Az Úrtól lőtt ez: és chodálatos a'mi szemeink-előtt.	23	16	* A'te igasságidban elmélkedem: el nem felejtem a'te beszédidet.
	* Ez a'nap, mellyet az Úr szerzett: örvendezzűnk és vígadgyunk azon.	24 D	17 C	*Gimel.* * Fizess-meg a'te szolgádnak, elevenits engem: és meg-őrizem a'te beszédidet.
	* Oh Uram szabadíts-meg engem, ó Uram adgy jó elő-menetelt: * áldott a'ki az Ur nevében jő.	25 26	18	* Nyilatkoztasd-meg szemeimet: és szemlélem a' choda-tételeket a'te törvényedben.
	Meg-áldottunk titeket az Úr házából: * az Isten az Úr, és meg-világosított minket.	27	19	*Jövevény vagyok én a'földön: ne rejtsd-el tőlem a'te parancholatidat.
	Rendellyetek innep napot sűrű ágakkal, mind az óltar szarváig.		20	* Kívánva kívánta a'lelkem a'te igasságidat, minden időben.

* Meg-feddetted a' kevélyeket : átkozottak a'kik el-hajolnak a'te parancholatidtól. 21

* Vedd-el rólam a'szidalmat, és a' gyalázatott: mert a'te bizonságidat kereſtem. 22

* Mert le-ültek a'fejedelmek, és ellenem-szóllottak: a'te szolgád pedig a'te igaſságidban gyakorlya vala magát. 23

* Mert a'te bizonságid az én elmélkedéſem: és tanátſom a'te igaſságid. 24

Daleth. *A' pádimontomhoz ragadott a'lelkem: elevenítſ-meg engem a'te igéd-ſzerént. 25

* Az én útaimat meg-beſzéllettem, és meg-halgattál engem: tanítſ meg engem a'te igaſságidra. 26

* A'te igaſságid útára oktaſs engem: és gyakorlom magamat a'te choda-tételidben. 27

* Szunnyadott a'lelkem az únakodáſtól: erősítſ-meg engem igéidben. 28

* A' hamiſság útát távoztaſd-el tőlem: és a'te törvényédből könyörülly rajtam. 29

* Az igaſság útát válaſztottam, a' te itéletidet el nem felejtettem. 30

*A'te bizonſágidhoz ragaſzkodtam Uram: meg ne ſzégyeníts engem. 31

*A'te parancholatid után futottam: midőn a'ſzívemet meg-tágaſitottad. 32

He. * Add törvényűl nékem Uram a'te igaſságid útát: és mindenkor azt kereſem. 33

* Adgy értelmet nékem, és vizsgálom törvényedet: és meg-őrizem azt tellyes ſzívemből. 34

* Vígy engem a'te parancholatid ösvényére: mert azt kedvellettem. 35

* Hajtſ-meg a'ſzívemet a'te bizonſágidra, és nem a'fösvényſégre. 36

* Fordítſd-el ſzemeimet hogy ne láſsanak hiuſágot: a'te útadban elevenítſ-meg engem. 37

* Erősítſ-meg beſzédedet a' te ſzolgádnak, a'te félelmedben. 38

* Vágd-el gyalázatomat melyről gyanakodtam: mert a'te itéletid gyönyörűſégeſek. 39

*Ímé kívántam a'te parancholatidat: igaſságodban elevenítſ-meg engem. 40

Vau. *Es jöjön reám Uram a'te irgalmaſságod: a'te ſzabadítáſod a'te beſzéded-ſzerént. 41

* És meg-felelek ſzóval ſzidalmazóimnak: mert beſzédidben bíztam. 42

* És el ne vedd a' ſzámból az igaſság igéjét mindeneſtől: mert a'te itéletidben igen bíztam. 43

* És meg-őrizem törvényedet mindenkor: örökké és örökkön örökké. 44

* És tágaſsagban járok vala: mert a'te parancholatidat kereſtem. 45

*És ſzóllék a'te bizoſágidről a'királyok-előtt: és meg nem ſzégyenűlék. 46

* És emélkedém a'te parancholatidban, mellyeket ſzerettem. 47

*És fel-emelém kezeimet parácholatidra, mellyeket ſzerettem: és gyakorlom vala magamat igaſságidban. 48

Zain. * Emlekezzél-meg igédről a'te ſzolgádnak: melyben nékem reménſéget adtál. 49

* Ez vígaſztalt-meg engem az én alázatoſságomban: mert a'te beſzéded elevenített-meg engem. 50

* A'kevélyek hamiſsan chelekeſznek vala minden-képpen: a'te törvényedtől pedig el nem hajlottam. 51

*Meg-emlekeztem Uram a'te örök itéletidről: és meg-vígaſztaltattam. 52

*A'bádgyadás eſék-reám, a'te törvényed el-hagyó bűnöſök-miatt. 53

* Énekűl lőnek nékem a'te igaſságid, az én ſzarándokſágom helyén. 54

* Emlekezém éjjél a'te nevedről Uram: és meg-őrizém törvényedet. 55

* Ez meg-lőn nékem: mert a' te igaſságidat kereſtem. 56

Heth. *Módék, az én réſzem Uram, hogy törvényedet meg-őrizzem. 57

*Könyörgék az orczádnak tellyes ſzívemből: könyörűlly rajtam a'te beſzéded-ſzerént. 58

* Gondolkodám útaimról: és lábaimat a'te bizonſágidra térítém. 59

* Kéſz vagyok, és meg nem háborodtam: hogy meg-őrizzem parancholatidat. 60

* A' bűnöſök kötelei környűlfogtak engem: és a'te törvényedet el nem felejtettem. 61

*Éj-félkor kelek vala fel néked hálát adni, a'te igaſságod itéletiért. 62

*Réſzes vagyok én minden tégedfélők-között: és a'te parancholatid meg-őrizők-között. 63

*A'te irgalmaſságoddal Uram tellyes a'föld: taníts engem igaſságidra. 64

Teth. * Jót chelekedtél a'te ſzolgáddal Uram, a'te igéd-ſzerént. 65

* A' jóra, és a'fégyelemre, és a'tudományra taníts engem: mert hittem a'te parancholatidnak. 66

* Minek-előtte meg-aláztatnám

én vétkeztem: az-okáért meg-őriztem beſzédedet.
* Jó vagy te: és jó-vóltodból taníts engem a'te igaſságidra.
* Meg-ſokaſodott rajtam a'kevélyek hamiſsága: én pedig tellyes ſzívemből vizgálom parancholatidat.
*Meg-alutt mint a'téj a'ſzívök: én pedig a'te törvényedbe elmélkedtem.
*Jó nékem hogy meg-aláztál engē: hogy meg-tanúllyam igaſságidat.
* Jobb nékem a'te ſzád törvénye, ſok ézer aranynál és ezüſtnél.
Jod. *A'kezeid teremtettek engem, és alkottak engem: adgy értelmet nékē, és meg-tanúlom parācholatidat.
* A'kik félnek téged, meg-látnak engem, és vígadnak: mert a'te igéidben igen bíztam.
* Meg-iſmértem Uram hogy igaſſága'te itéletid: és a'te igaz-vóltodban aláztál-meg engem.
* Légyen a'te irgalmaſságod hogy vígaſztallyon engem, a'te ſzolgádhoz-valo igéd-ſzerént.
*Jőjenek-reám a'te könyörületeſſégid, és élek: mert a'te törvényed az én emélkedéſem.
* Szégyenüllyenek-meg a' kevélyek, mert hamiſsan álnokſágot chelekedtek rajtam: én pedig parancholatidban gyakorlom magamat.
* Térjenek hozzám a'tégedet-félők: és a'kik tudgyák bizonſágidat.
* Légyen makula-nélkül a'ſzívem a'te igaſságidban, hogy meg ne ſzégyenüllyek.
Kaph. * El-fogyatkozott a'te ſzabadítáſodért a'lelkem: és a'te igédben igen bíztam.
* El-fogyatkoztak a' ſzemeim a'te beſzédedért, mondván: Mikor vígaſztalſz-meg engem?
* Mert olyanná lőttem mint a' tömlő a' zúzmarázon: a'te igaſságidat el nem felejtettem.
*Menyi napjai vannak a'te ſzolgádnak: mikor itéled-meg üldözőimet?
*Hiuſságokat beſzéllettek nékem a' hamiſsak: de nē mint a'te törvényed.
* Mindē parancholatid igaſság: hamiſsan üldöztek engem, ſegélly engē.
* Chak nem meg-emésztének engem a'földön: ēn pedig el nem hattam a'te parancholatidat.
* Irgalmaſságod-ſzerént elevenítſ-meg engem: és meg-őrizem a'te ſzádnak bizonſágit.

Lamed. * Uram, a'te igéd örökké meg-marad menyben.
* Nemzetſégről nemzetſégre a'te igaz-mondáſod: fondáltad a'földet, és meg-marad.
* Rendeléſedből meg-marad a'nap: mert mindenek néked ſzolgálnak.
*Ha a'te törvényed nem lőtt vólna én elmélkedéſem: talám már elveſztem vólna alázatoſságomban.
* Örökké el nem felejtem a'te igaſságidat: mert azokban elevenítettél-meg engem.
* Tiéd vagyok én, ſzabadítſ-meg engē: mert a'te igaſságidat kereſtem.
* Vártak engem a' bűnöſök hogy el-veſztenének engem: a'te bizonſágidat meg-értettem.
* Minden tellyesítéſnek végét láttam: igen ſzéles a'te parancholatod.
Mem. * Melly igen ſzerettem a'te törvényedet Uram! egéſz nap én elmélkedéſem.
* Ellenſégim-fölött okoſsá töttél engem a'te parancholatoddal: mert örökké velem vagyon.
* Minden tanítóim-fölött értettem: mert a'te bizonſágid az én elmélkedéſem.
*A'vének-fölött értettem: mert a'te parancholatidat kereſtem.
* Mindē gonoſz útról el-tíltottam lábaimat: hogy meg-őrizzem igéidet.
* Itéletidtől el nem hajlottam: mert te törvént adtál nékem.
* Melly édeſek a' torkomnak a'te beſzédid, a'méz-fölött a'ſzámnak!
* A'te parancholatidból értelmet vőttem, azért gyűlöltem a'hamiſságnak minden útát.
Nun. * Szövétnek a'lábaimnak a'te igéd: és világoſság az ösvényimnek.
*Meg-eſküdtem, és el-tekéllettem hogy meg-őrizem igaſságod itéletit.
*Éppen meg-aláztattam Uram: elevenítſ-meg engem a'te igéd-ſzerént.
* Az én ſzámnak ſzabad-akaratya-ſzerént-valo dolgait tedd kedveſekké Uram: és a'te itéletidre tanítſ-meg engem.
* A' lelkem mindenkor kezeimbē: és a'te törvényedet el nē felejtettem.
* A' bűnöſök tört vetettek nékem: és a'te parancholatidról el nem tévelyedtem.
* Örökſégül bírom a'te bizonſágidat örökké: mert az én ſzívemnek vigaſsági.

* Meg-hajtottam a'ſzívemet a'te igaſságidnak meg-chelekedéſére örökké, a'jutalomért. 112

Samech. * A' hamiſsakat gyűlöltem: és a'te törvényedet ſzerettem. 113 P

* Én ſegétőm, és óltalmazóm vagy te: és a'te igédben igen bíztam. 114

* Távozzatok-el tőlem gonoſztévők: és az én Iſtenem parancholatit vizgálom. 115

* Végy-fel engem beſzéded-ſzerént, és élek: és ne ſzégyenítſ-meg engem az én várakozáſomban. 116

* Segélly engem, és meg-ſzabadúlok: és a'te igaſságidban elmélkedem mindenkor. 117

* Meg-útáltad mind a'kik el-távoztak a'te itéletidtől: mert hamis az ő gondolattyok. 118

* Törvény-ſzegőknek alítottam a' földnek minden bűnöſit: azért ſzerettem a'te bizonſágidat. 119

* Szegezd-által félelmeddel az én teſtemet, mert a'te itéletidtől féltem. 120

Ain. * Itéletet és igaſságot chelekedtem: ne adgy engem az én ſzidalmazóimnak. 121 Q

* Vedd-hozzád a'te ſzolgádat jóra: ne ſzidalmazzanak engē a'kevélyek. 122

* A'ſzemeim el-fogyatkoztak a'te ſzabadítáſodért: és a'te igaſságodnak beſzédeért. 123

* Chelekedgyél a'te ſzolgáddal a' te irgalmaſságod-ſzerént: és a'te igaſſágidra tanítſ-meg engem. 124

* Te ſzolgád vágyok én: adgy értelmet nékem, hogy tudgyam a'te bizonſágidat. 125

* Ideje a'chelekedetnek Uram: elhánták a'te törvényedet. 126

* Az-okáért inkább ſzerettem a' te parancholatidat, az aranynál és a' topáziuſnál. 127

* Az-okáért minden parancholatidra igazgattatom vala: minden hamis útat gyűlöltem. 128

Phe. *Chodálatoſok a'te bizonſágid: azért vizgálta azokat a' lelkem. 129 R

* A' te beſzédid magyarázattya meg-világoſít: és értelmet ád a'kiſdedeknek. 130

* Meg-nyitottam a'ſzámat, és lélegzetet vőttem: mert a'te parancholatidat kívántam. 131

* Tekintſ-reám, és könyörűlly-rajtam: a'te neved ſzeretőinek itélete-ſzerént. 132

* Lépéſimet igazgaſd a'te beſzéded-ſzerént: és ne uralkodgyék rajtam ſemmi hamiſság. 133

* Mentſ-meg engem az emberek rágalmazáſitól: hogy őrizzem-meg a'te parancholatidat. 134

* A'te orczádat világoſitſd-meg a'te ſzolgádon: és tanítſ-meg engem a'te igaſságidra. 135

* Vizek folyáſit öntöttek-ki a'ſzemeim: mert nem őrizték-meg a'te törvényedet. 136

Sade. * Igaz vagy Uram: és igaz a'te itéleted. 137 S

* Meg-parancholtad az igaſságot a'te bizonſágidat: és igen a'te igazmondáſodat. 138

* Meg-emésztett engem az én hozzád-valo buzgo ſzerelmem: mert elfelejtették igéidet az én ellenſégim. 139

* Főlötte igen tűzes a'te beſzéded: és a'te ſzolgád ſzerette azt. 140

* Iſiatska vagyok én, és meg-útáltatott: igaſságidat el nem felejtettem. 141

* A'te igaſságod, örökké igaſság: és a'te törvényed igaz-mondás. 142

* Háboruſág és nyavalya talált engē: a'te parancholatid én elmélkedéſem. 143

* A' te bizonſágid igaſság örökké: értelmet adgy nékem, és élek. 144

Coph. * Kiáltottam tellyes ſzívemből, halgaſs-meg engem Uram: a'te igaſságidat kereſem. 145 T

* Hozzád kiáltottam, ſzabadítſmeg engem: hogy őrizzem-meg parancholatidat. 146

* Az időt elől-vettem, és kiáltottam: mert a'te igéidben igen bíztam. 147

* A'ſzemeim elő-ſiettek reggel hozzád: hogy elmélkedném beſzédidről. 148

* Halgaſd-meg ſzómat Uram irgalmaſságod-ſzerént: és itéletedſzerént elevenítſ-meg engem. 149

* Az én üldözőim a'hamiſsághoz közelgettek: a'te törvényidtől pedig meſsze távoztak. 150

* Közel vagy te Uram: és minden útaid igaz-mondás. 151

* Eleitől-fogva értettem bizőſágidfelől: hogy örökké fondáltad azokat. 152

Reſ. * Láſd-meg alázatoſságomat, és ſzabadítſ-meg engem: mert törvényedet el nem felejtettem. 153 V

* Itéld-meg itéletemet, és ſzabadítſ-meg engem: a'te beſzédedért elevenítſ-meg engem. 154

* Távúl vagyon az iſtentelenektől a'ſzabadúlás: mert a'te igaſságidat nem kereſték. 155

* Sok a'te irgalmaſságod Uram: itéleted-ſzerént elevenítſ-meg engẽ. 150 2

*Sokan vañak a'kik engem üldöznek, és engem háborgatnak: a'te bizonſágidtól el nem hajlottam. 157 3

* Láttam a'törvény-ſzegőket, és meg-epedék: mert meg nem tartották a'te beſzédidet. 158 4

*Láſsad Uram mert a'te parancholatidat ſzerettem: irgalmaſságod-ſzerént elevenítſ-meg engem. 159 5 B

*A'te igéid kezdete igaz-mondás: örökké-való a'te igaſságodnak minden itéleti. 160 6

*Sin. * A'fejedelmek ok-nélkül üldöztek engem: és a'te beſzédidtől félt a'ſzívem. 161 7

* Örülök én a'te beſzédiden: mint a'ki ſok zákmánt talált. 162 1 X

*A'hamiſságot gyülöltem, és útáltam: törvényedet pedig ſzerettem. 163 2

* Hétſzer mödottam napjábã dícséretet néked, a'te igaſságod itéletiről. 164 3

* Sok békeſég a'te törvényed-ſzeretőinek: és ninch botránkozáſok. 165 4

* Várám Uram a'te meg-ſzabaditáſodat: és parancholatidat ſzerettem. 166 5 B

*Meg-őrizte a'lelkem a'te bizonſágidat: és azokat igen ſzerette. 167 6

*Meg-tartottam parancholatidat, és bizonyſágidat: mert minden útaim ſzíned-előtt vannak. 168 7

Tau. * Közelgeſſen ſzíned-eleibe az én könyörgéſem Uram: a'te beſzéded-ſzerént adgy értelmet nékem. 169 8 Y

*Mennyen ſzíned-eleibe az én kéréſem: a'te beſzéded-ſzerént mentsmeg engem. 170 1

* Az ajakim dícséretet öntenek-ki, mikor engem igaſságidra tanítaſz. 171 2 A

*A'nyelvem a'te beſzédedet mõgya: mert minden te parãcholatid igaſság. 172 3

* Azon légyen a'kezed hogy megſzabadíttſon engem: mert a'te parancholatidat válaſztottam. 173 4

*Kívántam Uram a'te meg-ſzabadítáſodat: és a'te törvényed az én elmélkedéſem. 174 5

*Él az én lelkem, és díchér téged: és a'te itéletid meg-ſegétnek engem. 175 6

* El-tévelyedtem, mint az el-veſzett juh: kereſd-meg a'te ſzolgádat, mert parãcholatidat el nẽ felejtettẽ. 176 7 B

Garáditſok éneke. CXIX.

AZ Úrhoz kiálték midőn háborgattatnám: és meg-halgata engem. 1 8 A

*Urã ſzabadítſd-meg lelkemet a'hamis ajakoktól, és az álnok nyelvtől.

*Mi adattaſsék néked, vagy mi téteſsék néked az álnok nyelvhez?

* A' hatalmaſnak éles nyilai, a' puſztító ſzénnel eggyütt.

* Ah nékem, mert az én ſzarándokſágom meg-hoſzſzabbíttatott: a' Czédar lakóival laktam: * ſokkáig vólt ſzarándok az én lelkem.

*A'békeſég-gyülölőkkel békeſéges vóltam: midőn ſzóllok vala nékik, ok-nélkül oſtromolnak vala engem.

Garáditſok éneke. CXX.

A' hegyekre emeltem ſzemeimet, onnét jő nékem ſegétſég. 1 A *2. Par. 20. c. 17.*

* Az én ſegétſégem az Úrtól, ki a'mennyet és földet teremtette. 2

* Ne chuſzamodtaſsa-meg a'lábadat: ſe ne ſzunnyadozzon a'ki téged őriz. 3

* Ímé nem ſzunnyadoz ſem nem aluſzik, a'ki Iſraëlt őrizi. 4

* Az Úr őriz téged, az Úr a'te óltalmad, a'te jobb-kezednél. 5

* Nappal a'nap nem süt téged, ſem a'hóld éjjel. 6

* Az Úr meg-őriz téged minden gonoſztól: őrizze-meg az Úr a'te lelkedet. 7

* Az Úr őrizze-meg bé-menetteledet, és ki-jöveteledet: moſtantólfogva és örökké. 8

Garáditſok éneke. CXXI.

VÍgadtam azokban a'mellyek nékem mondattak: Az Úr házába megyünk. 1

* Fenn-álva vóltak a' mí lábaink, a'te pitvaridban Jeruſalem. 2

* Jeruſalem, melly mint egy váras építtetik: melynek gyülekőzete egyenlő-képpen vagyon. 3

* Mert oda-fel mentek a'nemzetek, az Úr nemzeti: az Iſraël bizonſága, az Úr nevének hálát adni. 4

*Mert oda tétettek a'ſzékek az itéletre, a'Dávid házába-valo ſzékek. 5

* Kérjétek a'mik Jeruſalem békeſégére vannak: és bévſég a'te ſzeretőidnek. 6

* Légyen békeſég a'te erődben: és bévſég a'te tornyaidban. 7

* Az atyám-fiaiért, és barátimért, békeſéget ſzóllottam felőled. 8

* A'mí Urunk Iſtenünk házaért, jókat kereſtem néked. 9

Garáditſok éneke. CXXII.

1 A HOzzád emeltem az én ſzemeimet, ki a'mennyekben lakol.

2 * Ímé mint a'ſzolgák ſzemei, az ő Urok kezeiben;

2 Mint a' ſzolgálók ſzemei, az ő aſzſzonyok kezeibe, úgy a'mí ſzemeink a' mí Urunkra Iſtenünkre, míg rajtunk könyörüljön.

3 * Könyörülly rajtunk Uram, könyörülly rajtunk: mert igen el-töltünk gyalázattal.

4 * Mert igen meg-tölt a'mí lelkünk: gyalázat a'bévelkedőknek, és megútálás a'kevélyeknek.

Garáditſok éneke. CXXIII.

1 A HA az Úr közöttünk nem lött vólna, mongya-meg moſt Iſraël:

2 * ha az Úr közöttünk nem lött volna,

Midőn reánk-támadnának az emberek: * talám elevenen el-nyeltek vólna minket:

3 Midőn az ő haragja reánk búſúlna, * talám a' víz el-nyelt vólna minket.

4 * Patakon ment-által a'mí lelkünk: talám ſzenvedhetetlen vízen ment vólna által a'mí lelkünk.

5 * Áldott az Úr, a'ki minket nem adott az ő fogok fogſágába.

6 B * A'mí lelkünk ki-ragadtatott mint a' veréb a'vadáſzok tőréből: a'tőr el-rontatott, és mí meg-ſzabadúltunk.

7 * A'mí ſegétſégünk az Úr nevében, ki a'mennyet és földet teremtette.

8

Garáditſok éneke. CXXIV.

1 A A'kik az Úrban bíznak, mint a'Sion hegye: nem mozdúl-meg örökké, * a' ki Jeruſalemben lakik.

2 A' hegyek ő-körüle: és az Úr az ő népe-körül, moſtantól-fogva és örökké.

3 * Mert nem hadgya az Úr a'bűnöſök veſzſzejét az igazak ſorſán: hogy hamiſságra ne nyújtſák az igazak az ő kezeket.

4 * Tégy jól Uram a'jókkal, és az igaz ſzívűekkel.

5 * A' kötelezéſekre-hajlókat pedig, elő-hozza az Úr az hamiſság-chelekedőivel: békeſség Iſraëlen.

Garáditſok éneke. CXXV.

1 A MEg-térítvén az Úr a'Sion fogſágát: lőttünk mint a'meg-vígaſztaltattak.

2 * Akkor meg-telék örömmel a' ſzánk: és a'nyelvünk vígaſsággal.

Akkor mongyák a' nemzetſégek-között: hatalmaſon chelekedett az Úr azokkal.

3 * Hatalmaſon chelekedett az Úr mí-velünk: vígadókká lőttünk.

4 * Térítſ-meg Úram a'mí fogſágunkat, mint a'patak a'Déli tartományban.

5 * A'kik könny-húllatáſsal vetnek, örvendezéſsel aratnak.

6 * Menvén mennek és sírnak vala, el-vetvén az ő magvokat.

Meg-jövén pedig örvendezéſsel jönek, hozván az ő kévéjeket.

A'Salomon garáditſinak éneke. CXXVI.

1 A HA az Úr nem építi a'házat, heába munkálkodtak a'kik azt építik.

Ha az Úr nem őrizi a'váraſt, heába vígyáz a'ki azt őrizi.

2 * Heába néktek virradta-előtt felkelnetek: kellyetek-fel minek-utánna le-ültök, kik a' fájdalom kenyerét éſzitek.

Midőn az ſzerelmeſinek álmot ád; * ímé az Úr örökſége, a' fiak; jutalom, a'méhnek gyümölche.

4 * Mint a'nyilak a'hatalmas kezében: úgy a'ſerény fiak.

5 * Boldog a'férfiu, a'ki bé-töltötte kívánſágát azokból: meg nem ſzégyenül midőn az ő ellenſégivel ſzóll a'kapuban.

Garáditſok éneke. CXXVII.

1 A BÓldogok minnyájan, a' kik az Urat félik: kik az ő útain járnak.

2 * Mivelhogy a'kezeid munkáját éſzed: boldog vagy, és jól léſzeſz.

3 B * A'feleſéged mint a' béven-termő ſzőlő-tő, a'házad falai-között.

A' fiaid mint az olaj-fa fiatali, az aſztalod-körül.

4 * Ímé így áldatik-meg az ember, a'ki az Urat féli.

5 * Álgyon-meg téged az Úr Sionból: és láſsad Jeruſalemnek javait életednek minden napjaiban.

*És láſsad fiaidnak fiait, a'békeſéget Iſraëlen.

Garáditſok éneke. CXXVIII.

GYakorta oſtromlottak engem ifiuſágomtól-fogva, mongyameg moſt Iſraël.

*Gyakorta oſtromlottak engem ifiuſágomtól-fogva: de ſemmit nem tehettek nékem.

*A'hátamon kovátſoltak a'bűnösök: az ö hamiſságokat meg-hoſzſzabbították.

*Az igaz Úr el-vágta a'bűnösök nyakait; *ſzégyenűllyenek-meg, és térjenek hátra minnyájan, a'kik SionT gyűlölik.

*Légyenek mint a'hejazatok füve: melly minek-előtte ki-ſzaggattatik, el-ſzáradott:

*Mellyel az a'ki arat meg nem tölti a'kezét, ſem az ölét a'ki kévét köt.

*És nem mondák a'kik elő-mennek vala: Az Úr áldáſa légyen rájtatok: meg-áldottunk titeket az Úr nevében.

Garáditſok éneke. CXXIX.

A'Mélyſégekből kiáltottam Uram hozzád: *Uram halgaſd-meg az én ſzómat.

Légyenek a'te fűleid figyelmeteſek, az én könyörgéſem ſzavára.

*Ha a'hamiſságokat meg-tartod Uram: Uram ki állya-meg?

*Mert nálad vagyon a'kegyelem: és a'te törvényedért vártalak tégedUrá.

Várakozott az én lelkem az ö igéjeért: *az én lelkem az Úrban bízott.

*A'reggeli vígyázattól-fogva éjjelig, bízzék Iſraël az Úrban.

*Mert az Úrnál az irgalmaſság: és bévſéges ö-nála a'meg-váltás.

*És ö ſzabadíttya-meg Iſraëlt minden ö hamiſságiból.

A'Dávid garáditſinak éneke. CXXX.

URam, nem fuvalkodott-fel az én ſzívem: ſem a'ſzemeim fel nem emelkedtek.

Se nem jártam nagyokban, ſe fölöttem-valo chodálatos dolgokban.

*Ha alázatoſon nem gondolkodtam: hanem fel-magaſztaltam lelkemet:

Mint a'ki az annyától el-válaſztatott, úgy az én lelkemnek fizetéſe.

*Bízzék Iſraël az Urban, moſtantól-fogva és örökké.

Garáditſok éneke. CXXXI.

EMlekezzél-meg Uram Dávidról, és minden ſzelídſégéről: 2. Reg. 7

*A'mint meg-eſkűtt az Úrnak, fogadáſt fogadott a'Jákob Iſtenének:

*Ha bé-menendek a'házam hajlékába, ha fel-hágok a' nyoſzolyám ágyára:

*Ha álmot adok a'ſzemeimnek, és a'ſzőmöldökimnek ſzunnyadáſt;

*És nyugováſt a'vak ſzemeimnek: míg nem helyt találok az Úrnak, hajlékot a'Jákob Iſtenének.

*Ímé hallottuk azt Efratában: feltaláltuk azt az erdő mezein.

*Bé-megyűnk az ö hajlékába: imádkozunk a'helyen, a'hol az ö lábai állottak.

*"Kelly-fel Uram a'te nyugodalmodra, te és a'te ſzentéléſed ſzekrénye. "2. Par. 6. g. 41.

*A'te papjaid öltözzenek igaſságba: és a'te ſzenteid örvendezzenek.

*Dávidért a'te ſzolgádért, ne fordítſd-el a'te Kriſtuſod orczáját.

*Igazat eſkűtt az Úr Dávidnak, és azt meg nem máſollya: "a'te méhed gyümölchéből téſzek a'te ſzékedre. "2. Reg. 7. c. 12. Luc. 1. f. 55. Act. 2. c. 30.

*Ha meg-őrizik a'fiaid az én ſzövetſégemet, és ez én bizonyſágimat, mellyekre meg-tanítom őket: Azoknak fiai-is örökké, a'te ſzékeden ülnek.

*Mert az Úr válaſztotta SionT: lakó-helyűl válaſztotta azt magának.

*Ez az én nyugodalmom örökkön örökké: itt lakom, mert ezt válaſztottam.

*Az ö özvegyét meg-áldván megáldom: az ö ſzegényit meg-elégítem kenyerekkel.

*Az ö papjait fel-öltöztetem ſzabadúlásba: és az ö ſzentei örvendezéſsel örvendeznek.

*"Ott hozom-elő a'Dávid ſzarvát, ſzövétneket ſzerzettem az én Kriſtuſomnak. "Luc. 1. g. 69. Mala. 3. a. 1.

*Az ö ellenſégit gyalázatba öltöztetem: ö-rajta pedig meg-virágzik az én meg-ſzenteléſem.

A'Dávid garáditſinak éneke. CXXXII.

ÍMé mellyjó, és mellyörűſéges, az attyafiaknak eggyütt lakni:

* Mint a'fön a'kenet, melly le-foly a'ſzakálra, az Aaron ſzakállára:
Melly le-foly a' ruhája ſzélire:
* mint a'Hermon harmattya, melly alá-ſzáll a'Sion hegyére.
Mert ott parancholt az Úr áldomáſt, és életet örökké.

Gáráditſok éneke. CXXXIII.

IMé moſtan álgyátok az Urat, az Úrnak minden ſzolgai:
Kik az Úr házában állottok, a' mi Iſtenünk háza pitvariban,
* Éjjel fel-emellyétek kezeiteket a' ſzent helyre, és álgyátok az Urat.
* Álgyon-meg téged az Úr Sionból, ki a'menyet teremtette és a'földet.

Alleluja. CXXXIV.

DIchérjétek az Úr nevét, dichérjétek ſzolgák az Urat.
* Kik az Úr házában állotok, a'mi Iſtenünk háza pitvariban.
* Dichérjétek az Urat, mert jó az Úr: dichéretet énekellyetek az ö nevének, mert gyönyörüſéges.
* Mert Jákobot magának válaſztotta az Úr: Iſraelt ö örökſégévé.
* Mert én meg-iſmértem hogy nagy az Úr, és a'mi Iſtenünk minden iſtenek-fölött.
* Mind a'miket akart, az Úr meg-chelekedett menyben, a'földön, a' tengerben, és minden mélyſégekben.
* "Ki-hozván a' felyhöket a'föld ſzéliről: ki a' villámáſokat eſsőre ſzerzi.
* Ki ſzeleket hoz az ö kincheiből:
† ki meg-ölte Egyiptuſnak elsö-ſzülöttit az embertől-fogva a'baromig.
* És jeleket és chodákat bochátott te-reád Egyiptus: Faraóra, és minden ö ſzolgaira.
* "Ki meg-vert ſok nemzetſégeket: és meg-ölt erös királyokat,
* † Sehont az Amorræusok királyát, és Ogót a'Báſán királyát, és Kánaánnak minden országit.
* És adá azok földét örökſégül, örökſégül Iſraelnek az ö népének.
* Uram a'te neved örökké: Uram a'te emlékezeted nemzetſégről nemzetſégre.
* Mert meg-ítéli az Úr az ö népét: és az ö ſzolgainak meg-kegyelmez.
* " A'Pogányok bálványi ezüſt és arany, az emberek kezeinek chinálmányi.
* "Szájok vagyon, és nem ſzólnak; ſzemek vagyon, és nem látnak.
* Fülök vagyon, és nem hallanak: mert nintch-is lehellet a'ſzájokban.
* Haſonlók légyenek azokhoz kik azokat chinállyák: és minnyájan, kik azokban bíznak.
* Iſraël háza álgyátok az Urat: Aaron háza álgyátok az Urat.
* Lévi háza álgyátok az Urat: kik félitek az Urat, álgyátok az Urat.
* Áldott az Úr Sionból, ki Jeruſalemben lakik.

Alleluja. CXXXV.

HÁlát adgyatok az Úrnak, mert jó: mert örökké az ö irgalmaſſága.
*Hálát adgyatok az iſtenek Iſtenének: mert örökké az ö irgalmaſsága.
* Hálát adgyatok az urak Urának: mert örökké az ö irgalmaſsága.
* Ki nagy chodákat chelekeſzik egyedül: mert örökké az ö irgalmaſſága.
* "Ki az egeket bölchen teremtette: mert örökké az ö irgalmaſsága.
* Ki meg-erösítette a'földet a'vizek-fölött: mert örökké az ö irgalmaſsága.
* Ki nagy világoſitókat teremtett: mert örökké az ö irgalmaſsága.
* A'Napot hogy nappal uralkodnék: mert örökké az ö irgalmaſsága.
* A'Hóldat és a'chillagokat hogy étſzaka uralkodnának: mert örökké az ö irgalmaſsága.
*"Ki meg-verte Egyiptuſt az ö elsö-ſzülöttivel: mert örökké az ö irgalmaſsága.
*† Ki Iſraelt ki-hozta közzülök: mert örökké az ö irgalmaſsága.
* Hatalmas kézzel, és ki-nyújtott karral: mert örökké az ö irgalmaſſága.
* Ki a'Veres tengert oſzláſokra oſztotta: mert örökké az ö irgalmaſſága.
* És által-hozta Iſraelt annak közepin: mert örökké az ö irgalmaſsága.
*"És bé-vetette Faraót, és az ö erejét a'Veres tengerbe: mert örökké az ö irgalmaſsága.
* Ki által-vitte az ö népét a'puſztán: mert örökké az ö irgalmaſsága.
* Ki meg-verte a'nagy királyokat: mert örökké az ö irgalmaſsága.
* "És meg-ölte az erös királyokat: mert örökké az ö irgalmaſsága.

* Sehont az Amorræuſok királyát: mert ȯrȯkké az ȯ irgalmaſsága. 19
* "És Ogot a'Báſan királyát: mert ȯrȯkké az ȯ irgalmaſsága. 20
* † És adá azok fȯldét ȯrȯkſégűl: mert ȯrȯkké az ȯ irgalmaſsága. 21
* Ȯrȯkſégűl Iſraëlnek az ȯ ſzolgájának: mert ȯrȯkké az ȯ irgalmaſſága. 22 D
* Mert a' mí alázatoſságunkban meg-emlekezett rólunk: mert ȯrȯkké az ȯ irgalmaſsága. 23
* És meg-ſzabadított minket a'mí ellenſéginktől: mert ȯrȯkké az ȯ irgalmaſsága. 24
* Ki éledelt ád minden teſtnek: mert ȯrȯkké az ȯ irgalmaſsága. 25
* Hálát adgyatok az ég Iſtenének: mert ȯrȯkké az ȯ irgalmaſsága. 26
Hálát adgyatok az urak Urának: mert ȯrȯkké az ȯ irgalmaſsága.

"Num. 21. g. 33. † Ioſ. 13. a. 7.

Dávid Żóltára, Jeremiáſnak.

CXXXVI.

A' Bábylon folyó-vizei-mellett ültűnk és sírtunk: midőn Sion-ról emlekeznénk. 1 A
* A'fűz-fák kȯzepett fel-fűggeſztettűk a'mí muſika-ſzerſzáminkat. 2
* Mert ott a'kik fogva-vittek minket, ének ſzót kérdeztek tőlűnk. 3
És a'kik el-vittek bennűnket: Dícheretet énekellyetek nékűnk a'Sion éneki-kȯzzűl.
* Hogy énekellyűk az Úr énekét idegen főldȯn? 4
* Ha el-feletkezem rólad Jeruſalem, el-felejtve légyē a'jobb-kezem. 5
* Torkomhoz ragadgyon a'nyelvem, ha meg nem emlekezem rólad: 6 B
Ha nem téſzem Jeruſalemet, az én fő vigaſágomnak.
* Emlekezzél-meg Uram az Edom fiairól, Jeruſalemnek napján. 7
Kik mongyák: Puſztíttſátok-el, puſztíttſátok-el őtet fondamētomig.
* Bábylonnak nyomorúlt leánya: bóldog, a'ki meg-fizeti néked a'te fizetéſedet, mellyel nékűnk fizettél. 8
* Bóldog, a'ki fogja, és a'kő-ſziklához chapja a'te kiſdedidet. 9

Ȯ-magának Dávidnak. CXXXVII.

HÁlát adok néked Uram tellyes ſzívemből: mert meg-halgattad az én ſzám igéit. 1 A
Az Angyalok ſzíne-elȯtt éneklek néked: * imádkozom a'te ſzent templomodban, és hálát adok a'te nevednek. 2

A'te irgalmaſságodért, és igaſságodért: mert fel-magaſztaltad mindenek-fȯlȯtt, a'te ſzent nevedet.
* Valamelly napon ſegétſégűl hílak téged, halgaſs-meg engem: megtȯbbíted az erőt az én lelkemben. 3
* Hálát adgyanak néked Uram a' főldnek minden királyi: mert a'ſzádnak minden beſzédit hallották. 4
* És énekellyenek az Úr útaiban: mert nagy az Úr dichőſége. 5 B
* Mert fȯlſéges az Úr, és az alázatoſokat nézi: és a'magaſsakat távúl meg-iſméri. 6
* Ha a'háboruſág kȯzepett járandok, meg-elevenítesz engem: és az ellenſégim haragja-ellen ki-nyújtottad kezedet, és meg-ſzabadított engem a'jobb-kezed. 7
* Az Úr meg-fizet érettem: Uram a'te irgalmaſságod ȯrȯkké: a'te kezeid alkotmányit meg ne útállyad. 8

Végig, Dávid Żoltára.

CXXXVIII.

URam meg-kíſértettél engem, és meg-iſmértél engem: * te meg-iſmérted az én le-űléſemet, és fel-keléſemet. 1 A 2
* Meg-értetted távúl az én gondolatimat: az én ȯſvényemet, és kȯtelemet meg-vizgáltad. 3
* És minden útaimat eléve megláttad: mert ninch beſzéd a' nyelvemen. 4
* Ímé Uram te tudtál mindeneket, utólſo dolgokat és régieket: te formáltál engem, és reám-tȯtted a'te kezedet. 5
* Chodálatoſsá lȯtt nálam a'te tudományod: meg-erőſsȯdȯtt, és nem juthatok a'hoz. 6
* Hová mennyek a'te lelked-elȯtt? és hová fuſsak a'te ſzíned-elől? 7
* "Ha fel-menendek az égbe, te ott vagy: ha alá-ſzállok pokolba, jelen vagy. 8 B
* Ha ſzárnyaimat fel-véſzem-is jó reggel, és lakom a'tengernek végſȯ határin. 9
* Oda-is a'te kezed viſzen engem: és a'jobb-kezed tart-meg engem. 10
* És mondék: Talám a'ſetétſég ellep engem: és az éj az én világoſitáſom az én gyȯnyȯrűſégimben. 11
* Mert a'ſetétſég meg nem homályoſodik nálad, és az éj mint a' nap meg-világoſíttatik: mint a'ſetétſége, úgy a'világoſsága-is. 12

"Amos 9. a. 2.

Pſal. 135. 136. 137. 138.

*Mert

* Mert te bírtál a'veséimmel: az anyám méhétől-fogva te óltalmaztál-meg engem. 13 C

* Hálát adok néked, mert rettenetes-képpen fel-magasztaltattál: chodálatosok a'te chelekedetid, és az én lelkem igen érti. 14 B

* Nem titkoltatott-el a'chontom elötted, mellyet rejtekbe alkottál: az én mi-vóltom-is a'földnek alsó részeiben. 15

* Az én fogyatkozásomat látták a' szemeid, és a'te könyvedbe minnyájan bé-irattatnak: a' napok formáltatnak, és senki közzülök. 16

*Nékem pedig igen tiszteletesek a' te barátid, Isten: igen meg-erösödött az ö fejedelemségek. 17

* Meg-számlálom öket, és többen lésznek a' fövennél: fel-költem, és még-is veled vagyok. 18

*Ha meg-ölöd Isten a' bünösöket: vér-szopó férfiak távozzatok-el tölé. 19 D

* Mert azt mongyátok a'ti gondolatotokban: Heába foglallyák-el a' te városidat. 20

* Nem gyülöltem-e Uram a' kik téged gyülöltek: és nem epedek vala-e meg a'te ellenségiden? 21

* Tekélletes gyülöléssel gyülöltem öket: és nékem ellenségimmé löttek. 22

* Próbálly-meg engem Isten, és tudgyad a' szívemet: kérdezz-meg engem, és ismérjed ösvényimet. 23

* És lásad, ha a'hamisságnak útá vagyon bennem: és hordozz engem az örök úton. 24

Végig, Dávid Zoltára, CXXXIX. 1

MEntsd-meg engem Uram a' gonosz embertöl: a'hamis férfiútól mentsd-meg engem. 2 A

* Kik hamisságokat gondoltak szívökben: egész nap harczokat rendelnek vala. 3

" * " Meg-élesítették a'nyelvöket mint a' kígyóét: áspisok mérge az ö ajakok-alatt. 4

* Örizz-meg engem Uram a' bünös kezétől: és a'hamis emberektől mentsd-meg engem. 5

Kik meg-ejteni gondolták lépéseimet: * tört rejtettek-el nékem a' kevélyek. 6

És köteleket vontak-fel törnek: az út-mellett botránkozást töttek nékē.

* Mondék az Úrnak: Én Istenem vagy te: halgasd-meg Uram könyörgésem szavát. 7 8

* Uram, Uram én meg-szabadulásomnak ereje: bé-arnyékoztad a'fejemet a'harcz napján: 8

* Ne adgy engem Uram kivánságom-ellen a'bünösnek: ellenem gondolkodtak, ne hadgy-el engem, hogy valami-képpen fel ne magasztaltassanak. 9

*Az ö környül-járások feje: az ö ajakok munkája el-burittya öket. 10

*Szén húll reájok, tüzbe veted öket: a'nyomoruságokbá helyt nem álnak. 11

*A'nyelves férfiu nem igazgattatik a'földön: a'hamis férfiat a'nyomoruságok veszedelembe ragadgyák. 12

* Meg-ismértem hogy az Úr a' szükölködönek itéletet tészen; és a' szegényekért bosszút-áll. 13

* Mindazáltal az igazak hálát adnak a'te nevednek: és az igazak színed-elött laknak. 14

Dávid Zoltára. CXL. 1

URam te-hozzád kiáltottam, halgass-meg engem: figyelmezz az én szomra, mikor te-hozzád kiáltok. A

* Igazíttassék az én imádságom mint a'jó illat a'te színed-eleibe; a'kezeimnek fel-emelése mint az estveli áldozat. 2

*Tégy Uram örizetet a'számnak: és környül-vévö ajtót az ajakimnak. 3

*Ne hajts a'szívemet gonosz igékre, a'bünökben-valo mentségek mentségére. 4

A' hamisság-chelekedö emberekkel, és nem részesülök azoknak választottival.

* Az igaz meg-fedd engem irgalmasságban, és meg-dorgál engem: a' bünös olaja pedig ne bírosíttsa az én fejemet. 5 B

Mert még az imádságom-is az ö kivánságokra: * el-nyelettettek a'kösziklához foglaltatván azok bírái. 6

Meg-hallyák az én igéimet mert hathatók vóltak: * mint a'föld temérdeksége el-töretett a'földön. 7

Él-hányattanak a' mi chontyaink a'pokol-mellett: * mivelhogy te-rajtad Uram, Uram az én szemeim: tebenned biztam, el ne vedd lelkemet. 8

* Örizz-meg engem a'törtöl, mellyet nékem vetettek: és a'hamisság chelekedök botránkozásitól. 9

" *Sup. s. c. 11. Rom. 3. b. 13.*

* Az ő hálójába esnek a' bűnösök: magam vagyok én míg el-megyek. 10 7

Dávid oktato imádsága, Midőn a' barlangban vólna. (*1. Reg. 24.*) 1

CXLI.

SZómmal az Úrhoz kiáltottam: A
*szóval az Úrnak könyörgöttem. 2
* Ki-ontom az ő színe-előtt 3
az én imádságomat, és az én háborusságomat meg-beszéllem előtte.
* Mikor meg-fogyatkozik bennem az én lelkem, és te ismérted-meg az én ösvényimet. 4
Ez úton, mellyen járok vala, tört rejtének-el nékem.
* Szemlélek vala jobb kézre, 5
és nézek vala; és nem vala a'ki engem ismérne. B
Oda veszett tőlem a'szaladás, és ninch a'ki a'lelkemet meg-keresse.
* Hozzád kiáltottam Uram, mondék: Te vagy az én reménségem, az én részem az élők földén. 6
* Figyelmezz az én könyörgésemre: mert igen meg-aláztattam. 7
Szabadits-meg engem az én üldözőimtől: mert el-hatalmaztak rajtam.
* Vidd-ki a'tömlöczből az én lelkemet a' te nevednek dicséretére: várnak engem az igazak, míg meg-fizetsz nékem. 8

Dávid Zoltára, 1
Midőn üldözné őtet a'fia Absolom. (*2. Reg. 17.*) CXLII.

URam halgasd-meg imádságomat: vedd fületdbe esedezésemet a' te igaz-mondásod-szerént: halgass-meg engem a'te igasságod-szerént. A 3
* És ne menny ítéletbe a'te szolgáddal: mert egy élő sem igazúl-meg a'te színed-előtt. B 2
* Mert az ellenség az én lelkemet üldözte: meg-alázta a'földön az én életemet. 3
A' setétségbe helyheztetett engem mint a'régi halottakat: * és szorongattatott bennem a'lelkem, meg-háborodott bennem a'szívem. 4
* Meg-emlekeztem a'régi napokról, elmélkedtem minden chelekedetidről: elmélkedem vala a'kezeid alkotmányiról. 5
* Ki-terjesztém hozzád kezeimet: az én lelkem néked mint a'föld víznélkül. 6

* Hamar halgass-meg engem Uram: el-fogyatkozott a'lelkem. 7
Ne fordítsd-el a'te orczádat rólam: és hasonlo lészek a'verembe menőkhöz.
* Adgyad hogy hallyam reggel a' te irgalmasságodat: mert te-benned bíztam. 8 C
Jelentsd-meg nékem az útat, mellyen járjak: mert hozzád emeltem az én lelkemet.
* Mentsd-meg engem ellenségimtől Uram, te-hozzád folyamodtam: 9
* tanítsd-meg engem a'te akaratodat chelekedné, mert én Istenem vagy te. 10
A'te jó lelked el-viszen engem az igaz földre: * a' te nevedért elevenítesz-meg engem Uram, a'te igasságod-szerént. 11
Ki-viszed lelkemet a'háborusságból: 12
* és a'te irgalmasságodért el-veszted ellenségimet.
És el-veszted mind a'kik háborgattyák az én lelkemet: mert én te szolgád vagyok.

Dávid Zoltára. 1
Góliat-ellen. CXLIII.

ALdott az én Uram Istenem, ki a' kezeimet a'harczra tanittya, és az újaimat a'hadra. A
* Én irgalmasságom, és én óltalmom: én gyámolom, és én szabadítóm: 2
Én óltalmazóm, és ő-benne bíztam: ki alám-veti az én népemet.
* Uram, michoda az ember, hogy meg-ismértettél tőle? a'vagy az ember fia, hogy bochüllöd őtet? 3 B
* Az ember hasonlóvá lőtt az hiusághoz: "az ő napjai mint az árnyék el-múlnak. 4 "*Iob. 8. b. 9. & 14. a. 2.*
* Uram hajtsd-le a'te egeidet, és szálly-alá: illesd-meg a'hegyeket, és füstöljögnek. 5
* Tündöklettesd a' villámást, és ide'stova hányod őket: bochásd-ki nyilaidat, és meg-háborítod őket. 6
* Nyújtsd-ki a' kezedet a' magasságból, mentsd-meg engem, és szabadítsd-ki engem a'sok vizekből, az idegen fiak kezéből. 7
* Kiknek szájok hiuságot szóllott: és az ő jobb-kezek, hamisságnak jobb-keze. 8 C
* Isten, új éneket éneklek néked: a'tíz-húrú harsával éneklek néked. 9
* Ki meg-szabadítod a'királyokat: 10

ki meg-mentetted Dávidot a'te szolgádat a'gonosz szablyától: * mentsmeg engem.

És ragadgy-ki engem az idegen fiak kezéből, kiknek szájok hiuságot szóllott: és az ô jobb-kezek hamisságnak jobb-keze.

*Kiknek a'fiok, mint az új plantálások az ô ifiuságokban.

Az ô leányok fel-ékesíttettek: felchinyosíttattak kôrös-kôrûl a'templom hasonlatosságára.

* Az ô tár-házok rakvák, ebbôl amabba folyók.

Az ô juhok tenyészôk, bévelkedôk az ô ki-menetelekben: * az ô tehenek kôvérek.

Ninch a'sôvényen romlás, sem által-járás: sem kiáltás az ô útzájokon.

* Bóldognak mondották a'népet, melynél ezek vannak: bóldog a'nép, kinek az Úr az ô Istene.

Dávid díchérete. CXLIV.

FEl-magasztallak téged én Istenem királyom: és áldô a'te nevedet ôrôkké, és ôrôkkôn ôrôkké.

* Minden napon áldlak téged: és díchérem a'te nevedet ôrôkké, és ôrôkkôn ôrôkké.

* Nagy az Úr és igen díchéretes: és az ô nagy-vóltának ninch vége.

* A'nemzetség 's a'nemzetség díchéri a'te chelekedetidet: és a'te hatalmasságodat ki-mongyák.

* A'te szentséged dichôségének nagy-vóltát beszéllik: és a'te chodáidat hirdetik.

* És a'te rettenetes dolgaidnak erejét mongyák: és a'te nagy-vóltodat hirdetik.

*A'te gyônyôrûséged bévségének emlekezetit beszéllik: és a'te igasságodért ôrvendeznek.

* Kônyôrûlô és irgalmas az Úr: türô és igen irgalmas.

* Édes az Úr mindeneknek: és az ô kônyôrûleteségi minden chelekedeti-fölôtt.

* Hálát adgyanak néked Uram minden alkotmányid; és a'te szentei d álgyanak téged.

* A'te országodnak dichôségét mongyák: és a'te hatalmasságodat beszéllik:

*Hogy tudtokra adgyák az emberek fiainak a'te hatalmasságodat: és a'te országod nagy-vóltának dichôségét.

* A'te országod ôrôkké-valo ország: és a'te uralkodasod mindê nemzetségrôl nemzetségre.

Hív az Úr minden ô igéiben: és szent minden ô chelekedetiben.

* Fel-emeli az Úr mind, a'kik el-esnek: és fel-támaszt minden le-verettetteket.

* Mindeneknek szemei te-benned bíznak Uram: és te adsz éledelt azoknak alkolmatos idôben.

*Fel-nyitod a'kezedet: és bé-tôltesz minden élô-állatot áldomással.

* Igaz az Úr minden útaiban: és szent minden chelekedetiben.

* Kôzel vagyon az Úr mindenekhez kik ôtet segétségûl híják: mindenekhez kik ôtet segétségûl híják igasságban.

*Az ôtet-félôk akarattyát meg-chelekeszi, és az ô kônyôrgéseketmeghalgattya, és meg-szabadíttya ôket.

* Meg-ôrizi az Úr minden ô szeretôit: és minden bûnôsôket el-veszt.

* Az Úr díchéretit szóllya az én szám: és álgya minden test az ô szent nevét ôrôkké, és ôrôkkôn ôrôkké.

Alleluja, Aggæusé és Zakariásé. CXLV.

DÍchérd én lelkem az Urat, díchérem az Urat életemben: díchéretet mondok az én Istenemnek valamíg lészek. *Psa. 118. & 144.*

Ne bízzatok a'fejedelmekben; * az emberek fiaiban, kikben ninch szabadúlás.

* Ki-mégyen a'lelke, és az ô fôldébe tér: azon nap el-vesznek mindê ô gondolattyok.

*Bóldog, a'kinek segétôje a'Jákob Istene, az ô reménsége az ô Urában Istenében: * " ki az eget és a'fôldet teremtette, a'tengert, és mind a'mik azokban vannak. *" Act. 14. c. 15. Apoc. 14. b. 7.*

* Ki az igaz-mondást ôrôkké megôrzi, itéletet tészen a'boszszúságszenvedôknek: eledelt ád az éhezôknek.

Az Úr meg-óldgya a'foglyokat: * az Úr meg-világosíttya a'vakokat.

Az Úr fel-támasztya a'le-verettetteket: szereti az Úr az igazakat.

* Az Úr meg-ôrizi a'jövevényeket, az árvát és az özvegyet bé-fogadgya: és az bûnôsôk útait el-veszti.

* Az Úr ôrôkké országol, a'te Istened Sion nemzetségrôl nemzetségre.

Alleluja. CXLVI.

DÍchérjétek az Urat, mert jó a'dícséret: a'mi Istenünknek gyönyörűséges és ékes dícséretelégyen.

* Meg-épitvén Jerusalemet az Úr: Israëlnek el-szélledésit egybe-gyűjti.

*Ki meg-gyógyíttya a'töredelmes szívűeket: és bé-kötözi azok töréseit.

* Ki meg-számlállya a'chillagok sokaságát: és mindenikét nevén hívja.

* Nagy a'mi Urunk, és nagy az ö ereje: és az ö bölcheségének ninch száma.

*Bé-fogadván a'szelídeket az Úr: földig meg-alázván pedig a'bűnösöket.

* Énekellyetek az Úrnak hálá-adással: dícséretet mongyatok a'mi Istenünknek a'czitarán.

*Ki bé-burittya az eget felyhőkkel: és a'földnek esőt készít.

Ki a'hegyeken szénát teremt, és füvet az emberek szolgálattyára.

*Ki meg-adgya a'barmoknak az ö elédeleket; és az őtet segétségül-hívo holló-fiaknak.

* Nem a'ló erősségében lészen kedve: sem a'férfiu szárain az ö gyönyörködése.

* Gyönyörködik az Úr az őtet-félőkben: és azokban, kik az ö irgalmasságában bíznak.

Alleluja. CXLVII.

DÍchérd Jerusalem az Urat: dícsérd Sion a'te Istenedet.

* Mert meg-erősítette a'te kapuid zárjait: meg-áldotta a'fiaidat te-benned.

* Ki békeségessé tötte a'te határidat: és a'gabona zírjával meg-elégít téged.

* Ki el-bocháttya az ö szólását a'földre: gyorson fút az ö beszéde.

* Ki a'havat mint a'gyapjat adgya: a'kődöt mint a'hamvat hinti.

* Az ö kristallyát darabonként ereszti: ki tűrheti-el annak hidegségét?

* Ki-bocháttya az ö igéjét, és meg-olvasztya azokat: az ö szele fúj, és vizek folynak.

*Ki az ö igéjét Jákobnak hirdeti: az ö igasságit és itéletit Israëlnek.

*Nem chelekedett így semmi nemzetséggel: és az ö itéletit nem jelentette-meg azoknak. Alleluja.

Alleluja. CXLVIII.

DÍchérjétek az Urat mennyekben: dícsérjétek őtet a'magasságban.

*Dícsérjétek őtet minden ö Angyali: dícsérjétek őtet minden ö erei.

*Dícsérjétek őtet nap és hóld: dícsérjétek őtet minden chillagok és a'világosság.

*"Dícsérjétek őtet egeknek egei: és minden vizek, mellyek az egeken-felyűl vannak, * dícsérjék az Úr nevét: " *Dan. 3. e 59. 60.*

Mert ö mondotta, és lőttek; ö parancholta, és teremtettek.

* El-rendelte azokat örökké, és örökkön örökké: parancholatot adott, és el nem múlik.

* Dícsérjétek az Urat a'földön, sárkányok, és minden mélységek.

* Tűz, kő-esö, hó, jég, forgó-szelek: mellyek az ö igéjét chelekeszik.

*Hegyek, és minden halmok; gyümölchös-fák, és minden czédrusok.

* Fene vadak, és minden barmok: kígyók, és tollas madarak.

* A'föld királyi, és minden népek: fejedelmek, és a'földnek mindé bírái.

*Ifiak, és szűzek: a'vének az ifiakkal dícsérjék az Úr nevét: * mert chak az ö neve magasztaltatott-fel.

* Az ö dícsérete az égen és a'földön: és fel-magasztalta az ö népe szarvát.

Dícséret minden ö szenteinek: az Israël fiainak, az ö-hozzá közelgetö népének. Alleluja.

Alleluja. CXLIX.

ENekellyetek az Úrnak új éneket: az ö dícsérete a' szentek gyüleközetiben.

* Vígadgyon Israël abban, a'ki őtet teremtette: és a' Sion fiai vígadgyanak az ö királyokban.

* Dícsérjék az ö nevét az énekló karban: dobbal és orgonával énekellyenek néki:

*Mert gyönyörködik az Úr az ö népében: és fel-magasztallya a'szelídeket a'szabadúlásra.

*Örvendeznek a'szentek a'dicsöségben: vígadnak az ö ágyas-házokban.

* Az Istennek fel-magasztalási az ö torkokban: és két-élü kardok az ö kezekben.

*Hogy boſzſzút állyanak a'nemzetſégeken: meg-fedgyék a'népeket. 7
* Hogy azok királyit békókba verjék: és a'nemeſsit vas belínchekbe. 8
* Hogy a'meg-írt itéletet tegyék ô-felőlök: dichőſége ez minden ô ſzenteinek. Alleluja. 9

Alleluja. CL. 1

DÍchérjétek az Urat az ô ſzentiben: díchérjétek őtet az ô erejének vaſtagſágában. A 5
* Díchérjétek őtet az ô ereiben: díchérjétek őtet az ô nagy-vóltának ſokaſága-ſzerént. 2
* Díchérjétek őtet trombita-ſzóval: díchérjétek őtet orgonával és czitarával. 3 B
* Díchérjétek őtet dobbal, és az éneklő-karban: díchérjétek őtet húrokkal és muſika ſzerſzámmal. 4
* Díchérjétek őtet hangas-ſzavú czimbalomokkal: díchérjétek őtet vígaſágos czimbalomokkal: * minden lélek díchérje az Urat. Alleluja. 6

LIBER PROVERBIORVM.

PELDA-BESZEDEK KÖNYVE.

I. Rész.

Alomonnak a'Dávid fiának az Iſraël királyának példa-beſzédi. * A'bőlcheſéghez és tudománnak tudására: * az okos igéknek értelmére, és a'tudomány oktatáſának, az igaſságnak, és az itéletnek, és az igyeneſséghez eſzébe-vételére: * hogy a'kiſdedeknek okoſság adattaſsék, az ifiúnak tudomány, és értelem. * A'bőlch halgató, bőlchebb léſzen: és az értelmes, birodalmakat bír. * Eſzébe vészi a'példa-beſzédet, és a'magyarázatot, a' bőlchek igéit, és azoknak homályos mondáſit. * " Az Úr félelme, a'bőlcheſéghez kezdeti. A' bőlcheſéget, és a'tudománt a'bolondok útállyák. * Halgaſd, fiam, az atyád oktatáſát, és el ne hadgyad az anyád tőrvényét: * hogy kedveſség adaſsék a' fejednek, és arany láncz a'nyakadba. * Fiam, ha hitegetnek téged a'bűnőſők, ne engedgy nékik. * Ha mongyák; Jere velünk, leſelkedgyünk a'vér-után, rejtſünk kelepczéket az ártatlan-ellé oknélkül: * nyellyük-el őtet elevenen mint a'pokol, és egéſzſzen mint a'verembe-ſzállót. * Minden drága marhát találunk, meg-tőltyük házainkat ragadományokkal. * Sorſot veſs velünk, egy erſzényünk légyé minnyájunknak. * Fiam, ne járj vélek, tartoztaſd-meg lábadat az ô ſzvényektől. * " Mert az ô lábok gonoſzra futnak, és ſietnek hogy vért ontſanak. * Heába vettetik pedig a'hálo a'madarak ſzemei-előtt. * Ezek-is az ô vérek-ellé leſelkednek, és chalárdſágokat forralnak az ô lelkek-ellen. * Így minden főſvénynek ôſvényi, a'marha-bírók lelkét el-ragadgyák. * A'bőlcheség kinn prædikál, az útzákon adgya ſzózattyát: * a'népeknek fő helyén kiáltoz, a'város kapui ajtaiban ſzóllya az ô igéit, mondván: * Meddig ſzeretitek kiſdedek a'gyermekſéget; és a'bolondok azokat kívánnyák a'mik ártalmaſok nékik; és az eſztelenek gyűlölik a' tudományt? * " Térjenek-meg az én dorgáláſomra: ímé ki-mondom nékтek lelkemet, és meg-mutatom nékтek igéimet. * Mert hívtalak, és nem akartátok: ki-terjeſztettem kezemet, és nem vólt a'ki nézné. * Meg-útáltátok minden tanáſomat, és dorgáláſimat el-henyéltétek. * Én-is nevetek a'ti veſzedelmeteken, és meg-chúfolak, midőn rajtatok történik a'mitől féltetek. * Midőn reátok rohan a'hirtelen nyomorúſág, és a'veſzedelem mint a'ſzél-vész érkezik: midőn reátok jő a'háborúſág, és a'ſzorongatás: * Akkor ſegétſégűl hínak engem, és meg nem halgatom; reggel fel-kelnek, és nem találnak-meg engem: azért hogy gyűlőlték az oktatáſt, és az Úr félelmét bé nem vőtték, * és nem engedtek tanáſomnak, és tágalmazták mindé feddéſemet. * Az-okáért az ô útok gyümőlcsit fogják-enni, és az ô tanáſokkal meg-elégíttetnek. * A' kiſdedek el-tévelyedéſe öli-meg őket, és a'bolondok jó ſzerenchéje veſztiel őket. * A'ki pedig engē halgat, rettegéſ-nélkül nyugſzik, és bévelkődik, a'gonoſzok félelme el-vétetvén.

" *Pſal. 110. b. 10. Eccli. 1. b. 16.*

" *Iſa. 59. b. 7.*

" *Iſa. 65. b. 1. & 66. a. 4. Jer. 7. c. 13.*

II. Rész.

FIam, ha bé-vészed az én beszédimet, és el-rejted nálad az én parancholatimat, * hogy a'te fűled a'bölcheséget halgassa: hajtsd-meg a'szívedet az okosság ismméretire. * Mert, ha a'bölcheségért kőnyörgesz, és meg-hajtod a'szívedet az okosságnak; * ha úgy keresed azt mint a'pénzt, és ki-ásod azt mint a'kincheket: * akkor érted-meg az Úr félelmét, és az Istennek tudományát meg-találod: * mert az Úr adgya a'bölcheséget, és az ő szájából az okosság, és a'tudomány. * Meg-őrizi az igazak üdvösségét, és meg-óltalmazza az egyűgyűen-járókat, * megtartván az igasság ösvényit, és a'szentek útait meg-őrizvén. * Akkor érted-meg az igasságot, és az itéletet, és a'mi méltó, és minden jó ösvént. * Ha a'szívedbe menend a'bölcheség, és a'tudomány a'lelkednek tetszeni-fog: * a'tanács meg-őriz téged, és az okosság meg-tart téged, * hogy meg-menekedgyél a'gonosz úttól, és az embertől a'ki viszsza-fordúltakat szóll: * kik el-hadgyák az igaz útat, és setét útakon járnak: * kik vígadnak midőn gonoszúl chelekesznek, és az igen gonosz dolgokban örvendeznek: * kiknek útok el-fordúltak, és gyalázatosok az ő lépések. * Hogy megmenekedgyél az idegen aszszony'állattól, és a'kivűl-valótól, ki az ő beszédit meg-lágyíttya; * és el-hadgya ifiuságának vezérét, * és Istenének szövetségéről el-feletkezett. mert az ő háza halálra hanyatlott, és az ő ösvényi a'pokolra. * Minnyájan, a'kik bé-mennek hozzája, viszsza nem térnek, se az életnek ösvényit meg nem fogják. * Hogy jó úton járj: és az igazak nyomdokit meg-őrizd. * Mert a'kik igazak, a'földet fogják-lakni, és az egyűgyűek maradnak-meg azon. * " Az istentelenek pedig a'földről el-tőröltetnek: és a'kik hamisan chelekesznek, el-vétetnek arról.

" *Iob 18. d. 17.*

III. Rész.

FIam, el ne feletkezzél az én törvényemről, és a'parancholatimat őrizze-meg a'szíved. * Mert a'napoknak hoszszaságát, és az életnek esztendeit, és a'békeséget hozzák néked. * Az irgalmasság és az igaz-mondás el ne hadgyanak téged, tedd a'nyakad-körűl azokat, és írd a'szíved táblájára: * és kedvet találsz, és jó oktatást, az Isten's az emberek előtt. * Légyen bizodalmad az Úrban tellyes szívedből, és ne támaszkodgyál okosságodhoz. * Minden útaidban őtet gondollyad, és ő igazgattya a'te lépésidet. * " Ne légy bölch te-magadnál: féllyed az Istent, és távozzál-el a'gonosztól: * mert egéssége lészen a'te köldöködnek, és nedvesitése a'chontyaidnak. * " Tiszstellyed az Urat a'te marhádból, és minden gyűmölchidnek zengéiből adgy néki: * és meg-tőltetnek a'chűreid elégséggel, és a'sajtóid borral bévelkődnek. * † Az Úr oktatását, fiam, meg ne vesd: se el ne hadd magad midőn tőle dorgáltatol: * mert a'kit szeret az Úr, meg-dorgállya: és úgy kedvelli mint az atya a'fiát. * Boldog az ember, a'ki meg-találllya a'bölcheséget, és a'ki bévelkődik okossággal: * jobb annak meg-nyerése az ezűst kereskedésénél, és az ő gyűmölche a'fő és igen tiszta aranynál: * drágább minden gazdagságoknál: és semmi kívánatos dolgok nem hasonlíttathatnak hozzája. * Napoknak hoszszaságа az ő jobjában, és a'bal-kezében gazdagság és dicsőség. * Az ő útai szép útak, és minden ösvényi békeségesek. * Életnek fája azoknak, kik meg-fogják azt: és a'ki megtartya azt, boldog. * Az Úr bölcheséggel fondálta a'földet, az egeket okossággal erősitette-meg. * Az ő bölcheségе-által fakadtak-ki a'mélységek, és a'felyhők harmattá lészнek. * Fiam, el ne távozzanak ezek a'szemeid-elől: Őrizd-meg a'törvént és a'tanácsot: * és élete lészen a'te lelkednek, és kedvesége a'te torkodnak. * Akkor bizvást jársz a'te útadon, és a'lábad meg nem ütközik: * ha alusszol, nem félsz; meg-nyugszol, és gyönyörűséges lészen az álmod. * Ne félly a'hirtelen rettegéstől, és az istételenek reád-rohanó hatalmasságitól. * Mert az Úr oldalad-mellett lészen, és meg-óltalmazza a'lábadat hogy meg ne fogattassál. * Ne tiltsad azt jól chelekedni, a'kitől lehet: ha erőd vagyon, te-is jól chelekedgyél. * Ne mondgyad a'te barátodnak: Menny el, és jőj-viszsza: hólnapadok néked: holott mingyárt adhatsz. * Ne igyekezzél gonoszára a'te barátodnak, holott benned vagyon az ő bizodal-

ma.

" *Rom. 12. d. 16.*

" *Tob. 4. b. 7. Luc. 14. c. 13.*

† *Hebr. 12. b. 5. Apoc. 3. d. 19.*

ma. * Ne háborogj ember-ellen ok- 30
nélkül, holott néked semmi gonoszt
nem tött. * " Ne irégykedgyél 31
a' hamis emberre, se ne kövesd az
ö útait: * mert az Úrnál útálatos- 32
ság mindé chúfoló, és az együgyűek-
kel az ö beszélgetése. * Szűkölködés 33
az Úrtól az istentelé házában: az iga-
zak lakó-helyei pedig meg-áldatnak.
* Ő meg-chúfollya a' chúfolókat, és 34
a' szelídeknek malasztot ád. * A' böl- 35
chek dichőséget bírnak: a' bolondok
fel-magasztalása, gyalázat.

" Psal. 36. a. 1.

IV. Rész.

HAllyátok fiaim az atyátok 1
oktatását, és figyelmezzetek A
hogy okosságot tudgyatok.
* Jó ajándékot adok nék- 2
tek, törvényemet el ne hadgyátok.
* Mert én-is az atyámnak gyenge fia 3
vóltam, és eggyetlen-egy az anyám-
elött: * és tanít vala engem, és mód va-
la: Vegye-bé az én igéimet a' szíved,
őrizd-meg parancholatimat, és élsz.
* Bírjad a' bölcheséget, bírjad az okos- 5
ságot: és el ne feletkezzél, se el ne ha-
jolly az én szám igéitől. * El ne hadd 6
azt, és meg-őriz téged: szeresed azt,
és meg-tart téged. * A' bölcheség kez- 7
deti, bírjad a' bölcheséget, és minden B
jószágod-fölött okosságot szerezz.
* ragadd-meg azt, és fel-magasztal té- 8 5
ged: meg-dichőíttetel tőle, midőn azt B
hozzád öleled: * a' fejednek a' kedves-
ségek öregbűlésit adgya, és dichőség- 9
es koronával bé-föd téged. * Hall- 10
yad fiam, és fogadd-bé az én igéimet,
hogy meg-sokasodgyanak életednek
esztendei. A' bölcheség útát meg-mu- 11
tatom néked, az igasság ösvényin
hordozlak téged: * mellyeken ha já- 12
randasz, meg nem szoríttatnak a' lé-
pésid, és futván meg nem ütközöl.
* Tartsd-meg a' fegyelmet, el ne erezd 13
azt: őrizd-meg azt, mert az a' te életed.
* Ne gyönyörködgyél az istentelenek 14 C
ösvényiben, se ne kedvellyed a' go- C
noszok útát. * Fuss attól, se által ne 15
menny azon: térj-el, és hadd-el azt.
* mert nē alusznak, míg gonoszt nem 16
chelekesznek: és el-vétetik tőlök az
álom míg meg nē ejtnek. * az istente- 17
lenség kenyerét észik, és a' hamisság
borát iszszák. * Az igazak ösvénye pe- 18
dig, mint a' fénylő világosság elébb-
elébb mégyen, és nevekedik mind a'
tellyes napig. * Az istentelenek úta 19 17
setétes: nem tudgyák hol esnek-el.

20 * Fiam, halgasd beszédimet, és az
21 én szólásimra hajts a' fűledet. * el ne
távozzanak a' te szemeidtől, őrizd-
22 meg azokat a' szíved közepett: * mert
élet azok meg-találóinak, és egésség
23 az egész testnek. * Minden őrizettel
tartsd-meg a' szívedet, mert abból szár-
24 mazik az élet. * Távoztasd-el tőled a'
gonosz szájat, és a' rágalmazo ajakok
25 távúl légyenek tőled. * A' te szemeid
igenesset lássanak, és a' te szömöldö-
26 kid a' lépésid-elött járjanak. * Igaz-
gasd a' lábaid ösvényét, és minden
27 útaid meg-erősödnek. * Ne hajolly
jobra, se balra: fordítsd-el a' lábadat
a' gonosztól. Mert, a' jobb-felől-valo
útakat, ismeri az Úr: a' mellyek pedig
balra vannak, gonoszok. Ő pedig
meg-igazíttya a' te futásidat, az útai-
dat pedig békeségben elő-viszi.

V. Rész.

FIam, figyelmezz az én bölche-
1 ségemre, és az okosságomra
A hajts-meg a' te fűledet, * hogy
2 meg-őrizzed a' gondolatokat,
és az ajakid meg-tartsák az oktatást.
Ne figyelmezz az aszszony' állat ál-
3 nokságára. * mert a' kurva ajaki chö-
pögö lépes-méz, és fényesb az olaj-
4 nál az ö torka: * az ö utólsói pedig
keserűk mint az üröm, és élesek mint
5 a' két-élű kard. * Az ö lábai alá-szál-
B nak a' halálra, és a' lépési a' pokolba
hatnak. * Az élet ösvényén nem jár-
6 nak, bújdosók a' lépési, és vizgálhatat-
lanok. * Most azért, fiam, halgass en-
7 gem, és el ne távozzál a' szám igéitől.
8 * Messze távoztasd tőle a' te útadat,
és ne közelgess a' háza ajtajához. * Ne
9 add idegeneknek a' te tisztességedet,
és a' te esztendőidet a' kegyetlennek.
10 * hogy valami-képpen ne töltözzenek
a' kivűl-valók a' te erőddel, és
a' te munkáid idegen házban légyen-
11 nek, * és végtére nyögj midőn meg-
emészted a' húsodat és testedet, és
12 mondgyad: * Miért útáltam-meg az
oktatást, és a' dorgálásoknak nem en-
gedett a' szívem, * és nem halgattam
13 a' tanitóim szavát, és a' tanitókhoz
14 nem hajtottam fülemet? * Chak nem
minden gonoszba jutottam, a' gyüle-
közet és a' synagóga-közepett. * Igyál
15 vizet a' te chatorna-kútadból, és a' kú-
tad folyásiból: * Follyanak-ki a' kú-
16 taid, és az útzákon osztogasd vizei-
17 det. * Egyedül tiéid légyenek azok,
és ne légyenek az idegenek veled ré-

szesek. * Légyen áldott a'te forrásod, 18
és vígadgy a'te ifiuságod feleségével: 19
* igen szerelmes nőstény szarvás, és D
igé kedves szarvas fiokája. az emlői
meg-részegíttsenek téged mindé időbé: az ő szerelmébé gyönyörködgyél
szűntelen. * Miért tévelyíttetel-el 20
fiam idegentől, és más kebelébe
tápláltatol? * "Nézi az Úr az ember 21
útait, és minden lépéſit meg-szemléli.
* †A'maga hamisságai fogják-meg az 22
istételent, és bűneinek kőteleivel kő-
töztetik-meg. * Ő meg-hal, mert nem 23
vólt oktatása, és bolondságának so-
kasága-miatt meg-chalatkozik.

" Iob. 31. a. 4.
† Iob. 34. c. 21.

VI. Rész.

Fiam, ha kezes lészsz barátod- 1
ért, meg-szegezted a'kivől-va- A
lónál a'te kezedet. * Meg-kő- 2
teleztettél a'szád igéivel, és
meg-fogattattál tulajdon beszédid-
del. * Chelekedd-meg azért a' mit 3
mondok, fiam, és szabadítsd-ki maga-
dat: mert felebarátod kezébe akad-
tál. Ide's tova futoss, siess, kőlts-fel
barátodat: * ne adgy álmot a'szeme- 4
idnek, se ne szunyadgyanak a'te sze-
mőldökid. * Menekedgyél-ki mint 5
az őzetske a'kézből, és mint a'madár
a'madarász kezéből. * Eredgy a'han- 6
gyához ô rest, és szemléld az ő útait,
és tanúlly bőlcheséget. * Kinek ho- 7
lott vezére ninchen, se tanitója, se fe-
jedelme, *nyárba eledelt készít ma- 8
gának, és aratáskor gyűjti-bé a' mit
egyék. * "Meddig alusszol ô rest? mi- 9
kor kelsz-fel álmodból? * Egy ke- 10
veſsé alusszol, egy keveſsé szunnya-
dozsz, egy keveſsé egybe-kúcholod B
kezeidet, hogy aludgyál: * és reád jő 11
mint egy úton-járo a'szűkölködés, és
a'szegénység mint egy fegyveres fér-
fi. Ha pedig gyors lészsz, el-jő mint
egy kút a'te aratásod, és a'szűkölkő-
dés meszsze fút tőled. * A'hite-szegett 12
ember, haszontalan férfiu, hamis száj-
jal jár, * hunyorgat szemeivel, lábá- 13
val tapod, újával szóll, *álnok szívvel 14
gonoszt forral, és mindé időben ver-
sengéseket hint. * ennek veszedelme 15
hirtelen el-jő, és gyorsan el-tapodta-
tik, és nem lészen többé orvossága.
* Hat, a'miket gyűlől az Úr, és a'he- 16
tediket útállya a'lelke: * A'kevély 17
szemeket, a'hazug nyelvet, az ártat-
lán vér-ontó kezeket, * a'gonosz gon- 18
dolatokat-forralo szívet, a'gonoszra C
fietséggel-fútó lábakat, *a'hazugsá- 19
gokat-beszéllő hamis tanút, és azt a'
ki az atyafiak-között viszsza-vonyá-
sokat hint. *Tarts-meg fiam az atyád 20
parancholatit, és el ne hadd az anyád
törvényét. * Kösd azokat szüntelen 21
a'szívedbe, és tedd a'nyakad-körül.
* Mikor jársz, veled járjanak: mikor 22
alusszol, őrizzenek téged: és fel-éb-
redvén azokkal szólly. * mert a'pa- 23
rancholat szövétnek, és a'törvény vi-
lágosság, és az oktató dorgálás az
élet útai: * hogy meg-őrizzenek té- 24
ged a'gonosz asszonytól, és a'kivül-
valónak hízelkedő nyelvétől. * Meg 25
ne kívánnya annak szépségét a'szí-
ved, se meg ne fogattasál az ő hu-
nyorgatásival: * mert a'kurva jutal- 26
ma alig ér egy kenyeret: az asszony'-
állat pedig a'férfiúnak drága lélket
fogja-meg. * El rejtheti-e ember 27
a'tüzet a'kebelében, hogy a'ruhái ne D
égjenek? * a'vagy járhat-e az eleven 28
széné, hogy meg ne égjenek a'talpai?
* így a'ki bé-mégyen a'felebaráttya 29
feleségéhez, nem lészen tiszta midőn
azt illeti. * Nem nagy vétek midőn 30
valaki lop: mert azért lop hogy bé-
töltse éhező lelkét; * és ha rajta kap- 31
ják, hét annyit fizet, és házának mindé
marháját oda adgya. * A'ki pedig há- 32
zasság-rontó, a'szívnek fogyatkozá-
sa-miatt el-veszti lelkét. * szégyensé-
get és gyalázatot gyűjt magának, és 33
az ő gyalázattya el nem töröltetik:
* mert a'férfiu búsulása és haragja 34
meg nem enged a'boszszu-állásnak
napján, *se nem enged senki kö- 35
nyörgésinek, még igen sok ajándékokat
sem vészen a'váltságért.

" Infr. 24. d. 33

VII. Rész.

Fiam, őrizd-meg az én beszédi- 1
met, és parancholatimat rejtsd- A
el magadnak. *Fiam tartsd-meg 2
az én parancholatimat, és élsz:
és a'törvényemet mint a'szemed fé-
nyét: * kösd azt az újaidra, írd azt a' 3
szíved tábláira. * Mondgyad a'böl- 4
chességnek, néném vagy; és az okos-
ságot barátodnak híjad, *hogy meg- 5
őrizzen téged a'kivül-valo asszony-
tól, és az idegentől, ki az ő igéit édesí-
ti. * Mert a'házam ablakáról a'rostély- 6 7
on által-néztem, * és látok kisde- 8
deket, szemlélem a'balgatag ifiat, * ki
által-mégyen az útzán a'szegletnél,
és annak háza úta-mellett, *setetben 9
jár, a'nap el-estveledvén, az éj setétsé-
gében, és homályában. * És ímé elei-

be-méne egy aſzſzony kurvai ékeſ-
ſégben, ki kéſz a'lelkek meg-fogáſá-
ra: cháchogo és bújdoſó, * nyugha-
tatlan, és nem álhat a'lábain a'ház-
ban, * moſt ott-kin, moſt az útzákon,
moſt a'ſzegleteknél leſelkedvén. * És
meg-ragadván az ifiat meg-chókol-
lya, és ſzemtelẽ orczával hízelkedik,
mondván: * Áldozatokat fogadtam
egéſségemért, ma fizettem-meg foga-
dáſimat. * azért jőttem-ki elődbe,
kívánván téged látni, és reád talál-
tam. * Által-vontam az ágyamat
ſinórokkal, bé-fődtem Egyiptuſi íra-
tos ſzőnyegekkel. * meg-híntettem
ágyas-házamat myrrával, és aloëſsel,
és czinnamómommal. * Jere, réſze-
gűllyűnk-meg emlőkkel, és győ-
nyőrkődgyűnk a'kívánatos őlelgeté-
ſekbẽ, míglen meg-világoſodgyék a'
nap. * mert ninch a'férjem az ő házá-
nál, igẽ meſzſze útra ment. * egy zatſ-
kó pénzt vitt véle: hóld-tőlte nap-
jára tér-meg házához. * Bé-hálólá ő-
tet ſok beſzédekkel, és ajakinak hí-
zelkedéſivel el-voná őtet. * Mingyárt
kőveti őtet mint az őléſre vitetett ő-
kőr, és mint az ugrándozo bárány, és
nem érti a' bolond hogy kőtelekre
vonattatik, * míg nem által-járja a'
nyíl a' máját: mint ha a'madár ſiet-
ne a'tőrbe, és nem tudgya hogy lel-
kének veſzedelmében jár. * Moſt az-
ért, fiam, halgaſs engẽ, és figyelmezz
a'ſzám igéire. * Ne hajollyon annak
útaira az elméd: ſe meg ne chalattaſ-
ſál annak őſvényi-által. * mert ſok
ſebeſeket meg-ejtett, és az igen erőſ-
ſek-is meg-őlettek ő-tőle. * A'pokol
útai az ő háza, által-hatván a'halál-
nak belső helyeire.

VIII. RÉSZ.

NEm kiáltoz-e a'bőlcheſég,
és az okoſság nem adgya-e
ſzavát? * A'nagy és magas
helyek tetején az úton, az
őſvények kőzepin álván, * a' váras
kapui-mellett ugyan az ajtóbã ſzóll,
mondván: * Oh férfiak, reátok kiál-
tok, és az én ſzóm az emberek fiaihoz.
* Értſétek kiſdedek az okoſságot, és
eſztelenek vegyétek eſzetekbe. * Hal-
lyátok-meg, mert nagy dolgokról
ſzóllok: és meg-nyittatnak az aja-
kim, hogy igazat hirdeſsenek. * Igaſ-
ſágról elmélkedik az én torkom, és
az ajakim útállyák az iſtẽtelent. * Iga-
zak minden beſzédim, ninch azokban
valami hamis, ſe viſzſza-fordúlt. * Iga-
zak az értelmeſeknek, és igyeneſek a'
tudománt meg-találóknak. * Vegyé-
tek oktatáſomat, és nem a'pénzt: a'
tudománt válaſzſzátok inkább hogy
ſem az aranyat. * Mert jobb a'bőlche-
ſég minden drága dolgoknál: és ſem-
mi kívánatos dolog a'hoz nem ha-
ſonlíttathatik. * Én bőlcheſég a'ta-
nátsbã lakom, és jelẽ vagyok az eſzes
gondolatokban. * AzÚr félelme gyű-
lőli a'gonoſzt: a'fel-fualkodáſt, és a'
kevélſéget, és a'gonoſz útat, és a'két-
nyelvű ſzájat útálom. * Enyím a'ta-
náts, és az igaſság, ényím az okoſság,
enyím az erőſség. * Én-általam or-
ſzágolnak a' királyok, és igazat vé-
geznek a'tőrvény-ſzerzők. * Én-álta-
lam parancholnak a'fejedelmek, és
igaſságot végeznek a' hatalmaſok.
* Én az engem-ſzeretőket ſzeretem:
és a'kik reggel vígyáznak reám, meg-
találnak engẽ. * Nálam vagyon a'gaz-
dagſág, és a'dichőſég, a'tettetes kin-
chek, és az igaſság. * Mert jobb az én
gyűmőlchőm az arannál, és a'drága-
kőnél, és az én terméſim a'válaſztott
ezűſtnél. * Az igaſság útain járok, az
itélet őſvényinek-kőzepette, * hogy
meg-gazdagíttſam az engẽ-ſzerető-
ket, és azoknak kincheket meg-től-
tſem. * AzÚr bírt engem az ő útainak
kezdetiben, minek-előtte valamit te-
remtene kezdettől-fogva. * Őrőktől-
fogva el-rendeltettem, és régtől-fog-
va minek-előtte a'főld lenne. * Még
nem vóltak a'mélyſégek, és én már
fogantattam vala: még a'vizek kútai
ki nẽ fakadtak vala; * még a'hegyek
meg nem állapodtak vala nehez-
ſéggel; a'halmoknak-előtte ſzűlette-
tem vala én: * még a'főldet nẽterẽtet-
te vala, és a'folyó-vizeket, és a'főld
kerekſége ſarkait. * Mikor az egeket
kéſzíti vala, jelen vóltam: mikor bi-
zonyos móddal és kerítéſsel kőrűl-
véſzi vala a'mélyſégeket; * mikor az
egeket ott-fen meg-erőſsíti vala, és
meg-méri vala a'vizek kútait; * mi-
dőn kőrnyűl fel-veti vala a'tenger
határát, és tőrvényt ád vala a'vizek-
nek, hogy által ne mennének az ő ha-
tárokon: mikor a' főldnek fonda-
mentomit veti vala. * Ő-véle vóltam
mindeneket el-rendelvén; és győ-
nyőrkődőm vala naponként, játzo-
dozván előtte minden időben; * já-
tzodozván a'főld kerekſégén: és az

én gyönyörűségem az emberek fiaival lenni. * Most azért fiaim, halgassatok engem: Bóldogok, a' kik őrizik az én útaimat. * Halgassátok az oktatást, és legyetek bölchek, és ne veſsétek-el azt. * Bóldog ember a' ki engem halgat, és a'ki vígyáz az ajtóimnál naponként, és várakozik az ajtómnak mellyékinél. * A'ki engem meg-talál, életet talál, és üdvösséget merít az Úrtól: * a'ki pedig ellenem vét, lelkét sérti-meg. Minnyájan a' kik engem gyűlölnek, szeretik a' halált.

32 1
33 A
34 2
35 3
36 4

IX. Rész.

A' Bölcheség házat épített magának, hét oszlopot vágott-ki. * Meg-áldozta az ő áldozatit, bort egyelített, és el-készítette asztalát. * El-küldötte a' szolgálóit hogy a'várba hínák, és a'város kő-falaira: * Ha valaki kisded, jöjön hozzám. És az esztelenek nek szólla: * Jöjetek-el, egyétek az én kenyeremet, és igyátok a'bort mellyet néktek egyelítettem. * Hadgyátok-el a'gyermekséget, és éllyetek, és járjatok az okosság útain. * A'ki a' chúfolót taníttya, magán tészen boszszúságot: és a'ki az istentelent feddi, magának szerez gyalázatot. * Ne fedgyed a'chúfolót, hogy ne gyűlöllyon téged. Fedd-meg a'bölchet, és szeret téged. * Adgy alkolmatosságot a'bölchnek, és többől a' bölcheſége. Taníts az igazat, és el-vészni sieti. * "A'bölcheſégnek kezdeti, az Úr félelme: és a'szétek tudománya, okosság. * Mert én-általam sokasúlnak-meg a' napjaid, és többűlnek a'te életednek esztédei. * Ha bölch lészsz, magadnak lészsz: ha pedig chúfoló, egyedül viseled a'gonoszt. * A'bolőd és kiáltozo aszszony, és teli hízelkedéssel, és tellyességgel tudatlá, * a'háza ajtaja-előtt székre ült a'várasnak magas helyén, * hogy az úton-járókat híná, és az ő útokő menőket. * A' ki kisded, térjen hozzám. És az esztelennek szólla: * A'lopott vizek édesbek, és az el-rejtett kenyér gyönyörűségesb. * És nem tudta hogy ott óriások vannak, és a'pokol mélységiben az ő vendégi.

1 A
2
3 6
4 7
5 8
6 9
7 10
11
8
9 12
13
10
" Sup. 1. a. 7. Pſa. 110. d. 10. Eccli. 1. b. 16.
11 14
12 15
C
13
16
14
17
15
16
18
17
19
18
20
21

SALOMON PELDA-BESZÉDI.

X. Rész.

A' bölch fiu örvendezteti az attyát: a' bolond fiu pedig szomorusága az annyának.

* Semmit nem használnak az istentelenségnek kinchei: az igazság pedig meg-szabadít a'haláltól.

* Nem sanyargattya az Úr éhséggel az igaz lelkét, és az istentelenek leselkedéseket fel-forgattya. * Szegénységet szerzett a'lassú kéz: az erősek keze pedig gazdagságot készít.

A' ki hazugságokra támaszkodik, a'szeleket táplállya az: ugyan azon pedig a'röpűllő madarakat követi.

* A'ki aratáskor gyűjt, bölch fiu az: a'ki pedig nyárban hortyog, szégyen-vallásnak fia.

*Az Úr áldása az igaz fején: az istetelenek szaját pedig hamisság födi-bé.

* Az igaz emlekezete dícséretekkel: és az istentelenek neve meg-rothad. * A' bölch-szívű bé-vészi a' parancholatokat: a'bolond az ajakival verettetik. * A'ki egyűgyűen jár, bátorsággal jár: a'ki pedig megveszttegeti útait, ki-túdódik.

* "A'ki szemmel hunyorgat, fájdalmat szerez: és a'bolond az ajakival verettetik. * Életnek ere, az igaznak szája: és az istentelenek szája bé-födi a'hamisságot.

* A'gyűlölség versengést támaszt: "és minden vétkeket bé-födöz a'szeretet. * A'bölch ajakiban találtatik a'bölcheség: és veszszö añak hátán a'ki szív-nélkül szűkölködik.

* A'bölchek el-rejtik a'tudománt: a'bolond szája pedig közel a'szégyen-valláshoz. * A' gazdag marhája, az ő erősségének várasa; a'szegények félelme, az ő szükölködések.

* Az igaznak munkája, életre: az istételeñek gyümölche pedig, bűnre.

*Életnek úta, az oktatást meg-őrizőnek: a'ki pedig a' dorgálásokat el-hadgya, tévelyeg.

* El-rejtik a'gyűlölséget a'hazug ajakak: a'ki gyalázatot szólla, esztelé.

* A' sok szóllás bűn-nélkül nem lészen: a'ki pedig meg-mértékli ajakit, igen okos. * Válaszstott ezüst, az igaznak nyelve: az istentelenek szíve pedig semmire-kellő.

* Az igaznak ajaki sokakat tanítnak: a'kik pedig tudatlanok, szívöknek fogyatkozásában halnak-meg.

" Eccli. 27. c. 25.

" 1. Pet. 4. b. 8. 1. Cor. 13. b. 4.

*Az Úr áldása meg-gazdagít, és nẽ társalkodik azokkal a'nyomorúság. 22

*A'bolond mint egy nevetésel chelekeszi a' bűnt : a' bölcheség pedig okosság a'férfiúnak. 23 D 12

*A'mitől az istentelẽ fél, az jő reája : az igazak kívánsága meg-adatik. 24 13

*Mint az el-múlo szélvész úgy nem lészen az istentelẽ, az igaz pedig mint az örök fondamentom. 25 14

*Mint az eczet a'fogaknak, és a'füst a'szemeknek, úgy a'rest azoknak a' kik őtet küldötték. 26 15

*Az Úr félelme meg-többíti a'napokat : és az istentelenek esztendei meg-rövidíttetnek. 27 16

* Az igazak várakozása vígasság : az istentelenek reménsége pedig el-vész. 28 17 C

*Az együgyűnek erősége az Úr úta : és félelem azoknak, kik gonoszt chelekesznek. 29 18

* Az igaz örökké meg nem mozdúl : az istentelenek pedig nem fognak a' földön lakni. 30 19

*Az igaznak szája bölcheséget szül : a'gonoszok nyelve el-vész. 31 20

* Az igaznak ajaki kedveseket gondolnak : és az istentelenek szája gonoszokat. 32 21

XI. Rész.

AZ álnok font, útálatosság az Úrnál : és az igaz mértek, ő akarattya. 1 A 22

*A'hol kevélység lészen, ott lészen a'gyalázat-is : a'hol pedig alázatosság vagyon, ott a' bölcheség. 2 23

* Az igazak együgyűsége igazgattya őket : és a'gonoszok chalárdsága el-pusztíttya őket. 3 24

* Nem használnak a'gazdagságok a'boszszú-állás napján : az igasság pedig meg-szabadít a'haláltól. 4 25

* Az együgyűnek igasága igazgattya az ő útát : és az ő istentelenségében meg-esik az istentelen. 5 26 D

* Az igazak igasága meg-szabadíttya őket : és a'hámisak az ő leselkedésekben fogattatnak-meg. 6 27

* A' meg-hólt istentelen embernek, semmi reménsége többé nem lészen : és a'szorgalmatosok várakozása el-vész. 7 28

* Az igaz meg-szabadúlt a'nyomorúságból : és az istentelen kézbe adatik helyette. 8 29

*A'kép-mutató meg-challya szájával barátttyát : az igazak pedig meg-szabadúlnak a'tudomány-által. 9 30

* Az igazak javain örvendez a'város : és az istentelenek veszedelmén dícséret lészen. 10 B 1

*Az igazaknak áldomásával fel-magasztaltatik a' város : és az istentelenek szájával fel-fordúl. 11 A 2

* A'ki meg-útállya barátttyát, esz-nélkül szűkös : az okos férfiu pedig halgat. 12

* A'ki chalárdúl jár, ki-nyilatkoztattya a'titkokat : a'ki pedig hív-szívű, el-titkollya a'barátttya titkát. 13

*A'hol ninch vezér, a'nép el-vész : a' meg-maradás pedig, a'hol sok tanáts. 14

*Gonoszszal gyötretik a'ki kezes lészen az idegenért : a'ki pedig magát ója a'tőröktől, bátorságos lészen. 15

*A'kedves aszszony dicsőséget talál : és az erősseknek gazdagságok lészen. 16

*Jól chelekeszik a'maga lelkével az irgalmas férfiu : a'ki pedig kegyetlen, az attyafiait-is meg-veti. 17 C

*Az istentelẽ álhatatlan műkát tészen : az igasság-híntőjének pedig hív jutalo. 18

* A'kegyelmesség életet szerez : és a'gonoszok követése halált. 19

*Útálatos az Úrnál az álnok szív : és az ő akarattya azokhoz, a'kik együgyűen járnak. 20

* Sok kézben sem lészen bűntetetlen a'gonosz : az igazak magva pedig meg-szabadúl. 21

* Arany perecz a'diszno orrában, a'szép és bolond aszszony'állat. 22

* Az igazaknak minden kívánságok jó : az istentelenek várakozása harag. 23

* Némellyek az ő tulajdonokat osztyák-el, és gazdagbakká lésznek : némellyek el-ragadgyák a' másét-is, és mindenkor szűkölködésben vannak. 24

* A' melly lélek áld, meg-hízik : és a'ki részegít, ő-is meg-részegíttetik. 25

*A'ki el-rejti a' gabonát, átkoztatik a'népektől : áldomás pedig az eladók fején. 26 D

* Jól kél-fel reggel a'ki jót keres : a'gonoszok vizgálója pedig el-nyomattatik azoktól. 27

* A'ki gazdagságiban bízik, megesik : az igazak pedig mint a' zőld levél ki-chiráznak. 28

*A'ki megháborítttya a'maga házát, szelei lésznek : és a'ki bolõd, a'bölchnek szolgál. 29

*Az igaznak gyümölche az élet fája : és a' ki meg-segéti a' lelkeket, bölch az. 30

* "Ha az igaz jutalmát vészi a'földön, menyivel inkább az istentelen és a'bűnös. 31 "1. Pet. 4. d. 18.

XII. Rész.

A'Ki szereti az oktatást, szereti a' tudománt : a'ki pedig gyűlöli a' dorgálásokat, esztelen. 1 A

*A'ki jó, malasztot vészen az Úr-

tól: a' ki pedig a'maga gondolatiban bízik, istentelenül chelekeszik.

*Nem erősödik-meg az ember az istételenséggel: és az igazak gyökere meg nem mozdúl. * A' szorgalmatos aszszony, koronája a' férjének: és rothadás annak chontyaiban, a'ki gyalázatra-mélto dolgokat chelekeszik. * Az igazak gondolati itéletek: és az istentelenek tanátsi chalárdok.

* Az istentelenek igéi a' vér-után leselkednek: az igazak szája meg-szabadíttya őket. * Dőjtsd-ki az istételeneket, és nem lésznek: az igazak háza pedig meg-marad.

* Tudományáról meg-ismértetik a'férfiu: a'ki pedig heába-valo és esztelen, meg-gyaláztatik. * "Jobb a'szegény és a'ki magának elégséges, hogy-sem a' dichekedő és kenyérnélkül szükölködő. * Ismeri az igaz a'ő barmainak lelkét: az istentelenek szívők pedig kegyetlenek. * †A'ki a'maga földét miveli, meg-elégedik kenyérrel: a'ki pedig a'hívolkodást követi, igen bolond.

A'ki gyönyörködik a'borban-valo mulatozásban, az ő épületibe gyalázatot hágy. * Az istentelen kívánsága a'gonoszok erőssége: az igazak gyökere pedig elő-mégyen.

* Az ajakak bűneiért romlás közelget a'gonoszra: ki-menekedik pedig az igaz a'nyomoruságból.

* Az ő szája gyümölchéből ki-ki bé-telik jókkal, és az ő kezeinek chelekedeti-szerént fizettetik néki.

*A'bolond úta igaz az ő szemei-előtt: a'ki pedig bölch, enged a' tanátsnak. * A'bolond mingyárt meg-jelenti haragját: a'ki pedig el-titkollya a' boszszúságot, okos. * A' ki azt szóllya a' mit túd, igasságnak mutatója: a' ki pedig hazud, chalárd tanú.

*Vagyon a'ki igér, és úgy mint lelki ismeretinek kargyával gyakdoskatik: a'bölchek nyelve pedig egéség.

*Az igaz-mondás ajaka erős lészen örökké: a'ki pedig hirtelen tanú, hazug nyelvet készít. * Álnokság vagyon a'gonosz gondolók szívében: a'kik pedig a'békeségről tanátskoznak, azokat öröm követi.

*Nem szomoríttya-meg az igazat, akár-mi történnyék rajta: az istentelenek pedig meg-telnek gonoszszal.

* Utálatosok az Urnál a'hazug ajakak: a'kik pedig híven chelekeszenek, tetszenek néki. * Az okos ember el-födözi a'tudománt: és az esztelenek szíve bolondságot beszél.

* Az erősek keze uralkodik, a'rest pedig adó-fizetéssel szolgál.

* A' férfiu szívében a'bánat megalázza őtet, és a'jó beszéddel meg-vígasztaltatik. * A'ki nem gondol kárával barátyáért, igaz: az istételenek úta pedig meg-challya őket.

* A'chalárd nem talál nyereséget, és az ember jósága drága arany lészen.

* Az igasság ösvényében, az élet: a'chavargó út pedig halálra viszen.

XIII. Rész.

A'Bölch fiu, az attya tanítása: a'chúfolo pedig, nem hallgattya mikor dorgáltatik.

*Az ember a'szájának gyümölchével meg-elégíttetik jókkal: a' törvény-szegők lelke pedig hamis.

* A'ki meg-őrizi a'szaját, meg-őrizi a'lelkét: a'ki pedig maga-gondolatlan a'szóllásra, gonoszt fog-érezni.

* Akar's nem akar a' rest: a'munkálkodók lelke pedig meg-hízik.

* A'hazug igét útállya az igaz: az istételé pedig meg-szégyenít, és meg-szégyenítttetik.

*Az igasság meg-őrizi az ártatlannak útát: az istentelenség pedig meg-ejti a'bűnöst.

*Vagyon olly mint gazdag, holott semmie ninch: és vagyon olly mint szegény, holott sok gazdagságban légyen.

*A' férfiu lelkének váltsága, az ő gazdagsága: a'szegény pedig, nem szenvedi a' dorgálást.

* Az igazak világosága örvendeztet: az istentelenek szövétneke pedig el-aluszik.

* A'kevélyek-között mindenkor versengések vannak: a' kik pedig mindeneket tanáttsal chelekeszenek, a'bölchességtől vezérlettetnek.

* A' sietséggel gyűjtött marha meg-kevesedik: a' melly pedig apránként gyűjtetik kézzel, meg-sokasodik.

* A' melly reménség el-hallad, gyötri a' lelket: az élet fája, az el-jövő kívánság.

*A'ki valami dolgot gyaláz, ő-magát kötelezi jövendőre: a'ki pedig féli a'parancholatot, békeségben lészen.

Az álnok lelkek a' bűnökben tévelyegnek: az igazak pedig irgalmasok, és könyörűlnek.

* A' bölch törvénye az életnek forrása,

hogy el-távozzék a'halálnak romlásától. * A' jó tudomány kedveſsé téſzen; a'meg-útálóknak útában, verem. 15

*Az okos mindent tanáttſal chelekeſzik: a'balgatag pedig, ki nyilatkoztattya bolondſágát. 16

* Az iſtentelen követe, gonoſzba eſik: a'hív követe pedig, egéſség. 17

*Szűlkölködés és gyalázat annak, a'ki el-hadgya a'fégyelmet: a' ki pedig enged a' dorgálónak, meg-dichőittetik. 18

*Ha a'kivánſág bé-tellyeſedik, gyönyörködteti a' lelket: útállyák a'bolondok azokat, a'kik a'gonoſztól futnak. 19

*A'ki bölchekkel jár, bölch léſzen: a'bolondok baráttya, haſonlóvá léſzen. 20

* A' bűnöſöket gonoſz követi: és az igazaknak jókkal fizetnek. 21

* A'jó, örökös fiakat és unokákat hágy: és a'bűnös marhája az igaznak tartatik. 22

*Sok étkek az atyák ugaribán: és egyebeknek gyűjtetnek itélet-nélkül. 23

*A'ki a'veſzſzőt kímélli, gyűlöli a' fiát: a'ki pedig ſzereti azt, ſzűntelen oktattya. 24

* Az igaz éſzik, és bé-tölti a'lelkét: az iſtentelenek haſa pedig telhetetlen. 25

XIV. Rész.

Job. 12. a. 4. A' Bölch aſzſzony építi az ö házát: az eſztelen pedig a' fel-épűltet-is el-rontya kezeivel. 1

*Az igaz úton-járo, és az Iſten-félő, meg-útáltatik attól, a'ki gyalázatos úton jár. 2

* A'bolond ſzájában a'kevélyſég veſzſzeje: a'bölchek ajaki pedig megőrizik őket. 3

* A'hol ökrök ninchenek, üres a' jáſzol: a'hol pedig igen ſok a'vetés, ott nyilván vagyon az ökör erőſsége. 4

* A'hív tanú nem hazud: az álnok tanú pedig hazugſágot mond. 5

* A'chúfolo bölcheſséget keres, és meg nem találja: az okoſok tudománya könnyű. 6

* Járj-ellene a'bolond férfiúnak, és nem tudgya az okoſság ajakit. 7

* Az okoſnak bölcheſsége, hogy értſe az ö útát: és a'bolondok eſztelenſége, tévelygő. 8

* A'bolond chúfolódik a'bűnnel, és az igazak-között meg-marad a'jó akarat. 9

* A'mely ſzív tudgya lelkének keſerűſségét, annak örömében nem egyeledik az idegen. 10

* Az iſtentelenek háza el-tőröltetik: az igazak hajléki pedig ki-chiráznak. 11

*Vagyon olly út, melly az embernek igaznak láttatik: annak vége pedig a'halálra viſzen. 12

* A'nevetés fájdalommal egyelíttetik, és az öröm végét ſiralom foglallya-el. 13

* Az ö útaival el-telik a'bolond, és azt felyűl-halladgya a'jó férfiu. 14

* Az együgyű minden igének hiſzen: az okos pedig az ö lépéſire vígyáz. 15

*Az álnok fiúnak ſemmi java nem léſzen: a' bölch ſzolga chelekedeti pedig ſzerenchéſek léſznek, és igazgattatik az ö úta. 16

*A'bölch fél, és el-tér a'gonoſztól: a'bolond által-ugordgya, és bizakodik. 17

*A'ki nem tűr, bolondſágot chelekeſzik: és a' ravaſz ember gyűlölſéges. 18

* A'kiſdedek bírják a'bolondſágot, és az okoſok várják a' tudománt. 19

* A'gonoſzok a'jók-előtt le-borúlnak: és az iſtentelenek az igazak kapui-előtt. 20

* Még felebaráttyának-is gyűlölſéges léſzen a'ſzegény: a'gazdagok baráti pedig ſokan vannak. 21

* A'ki meg-útállya felebaráttyát, vétkezik: a'ki pedig könyörül a'ſzegényen, boldog léſzen.

A'ki hiſzen az Úrban, ſzereti az irgalmaſságot. 22

* Tévelyegnek a'kik gonoſzt chelekeſznek: az irgalmaſság és az igaſſág jókat kéſzítnek. 23

* Minden munkában bévelködés léſzen, a'hol pedig ſok ſzó, ott gyakorta ſzűkölködés. 24

* A' bölchek koronája, az ö gazdagſágok: a'bolondok balgatagſága, eſztelenſég. 25

* Meg-ſzabadíttya a'lelkeket a'hív tanú: és hazugſágokat ſzóll a'ravaſz. 26

* Az Úr félelmében vagyon az erőſség bizodalma, és a' fiainak reménſégek léſzen. 27

* Az Úr félelme az élet forráſa, hogy el-hajollyanak a'halálnak romláſától. 28

* A'nép ſokaſágában a'király méltoſága: és a' köſség kevés-vóltában a' fejedelem gyalázattya. 29

* A'ki tűr, ſok okoſſággal vezéreltetik: a'ki pedig nem tűr, fel-magaſztallya bolondſágát.

* A' teſtnek élete, a' ſzív egéſsége: a' tetemek rothadása, az irégyſég.

* " A' ki ſzidalmazza a' ſzegént, gyalázza annak teremtőjét: tiſzteli pedig azt, a' ki kőnyőrűl a' ſzegényen.

* Az ő gonoſságában ki-űzettetik az iſtentelen: bízik pedig az igaz az ő halálakor. * Az okoſnak ſzívében nyugſzik a' bőlcheſég, és akár-melly tudatlanokat-is oktat.

* Az igaſság fel-emeli a' nemzetſéget: ſzegényekké téſzi pedig a' népeket a' bűn. * Kedves a' királynál az értelmes ſzolga: annak haragját ſzenvedi a' haſzontalan.

XV. Rész.

A' Lágy felelet meg-rontya a' haragot: a' kemény beſzéd haragot támaſzt.

* A' bőlchek nyelve ékeſíti a' tudománt: a' bolondok ſzájokból bolondſág forr-ki.

* Minden helyen ſzemlélik az Úr ſzemei a' jókat, és a' gonoſzokat.

* Az engeſztelő nyelv, az élet fája: a' melly pedig mértékletlen, meg-rontya a' lelket. * A' bolond meg-neveti az attya oktatáſát: a' ki pedig meg-őrizi a' dorgáláſokat, okosb léſzen. A' bévſéges igaſságban igen nagy erő vagyon: az iſtentelenek gondolati pedig ki-gyomláltatnak.

* Az igaz háza, nagy ſok erőſség: és az iſtentelen gyűmőlchiben, háborúſág. * A' bőlchek ajaki tudománt hintegetnek: a' bolondok ſzíve kűlőmbőző léſzen.

* † Az iſtentelenek áldozati útálatoſok az Úrnál: az igazak fogadáſi engeſztelők. * Útálatoſság az Úrnál az iſtentelen úta: a' ki az igaſſágot kőveti, ſzerettetik ő-tőle.

* Gonoſz a' tudomány az élet úta el-hagyójának: a' ki gyűlőli a' dorgáláſokat, meg-hal. * A' pokol és a' veſzedelem az Úr-előtt: menyivel inkáb az emberek fiainak ſzívők.

* Nem ſzereti a' dőgleletes azt, a' ki őtet meg-dorgállya, ſem a' bőlchekhez nem járúl.

* " Az őrvendező ſzív meg-vídámíttya az orczát: a' ſzívnek bánattyában meg-eſik a' lélek.

* A' bőlchnek ſzíve tudománt keres: és a' bolondok ſzája tudatlanſággal legeltetik. * A' ſzegénnek minden napjai gonoſzok: a' bátorſágos elme mint a' ſzűnetlé lakodalom.

* Jobb a' kevés az Úr félelmével, hogy-ſem nagy 's telhetetlé kinchek.

* Jobb a' paréjra ſzeretettel hívattatni, hogy-ſem a' hizlalt borjúra gyűlőlséggel. * A' haragos férfiu verſengéſeket indít: a' ki tűr, le-chendeſzíti a' fel-gerjedteket-is.

* A' reſtek úta mint a' tőviſes ſővény: az igazak úta botránkozáſnélkűl. * A' bőlch fiu őrvendezteti az attyát, és a' bolond ember meg-útállya az annyát.

* A' bolondſág, őrőme a' bolondnak: és az okos férfiu igazgattya a' maga lépéſit. * Semmivé léſznek a' gondolatok a' hol ninch tanáts: a' hol pedig ſok tanátſ-adók vannak, meg-erőſíttetnek. * Vígad az ember a' ſzájának mondáſában: és az alkolmatos beſzéd igen jó.

* Az élet ősvénye az értelmeſen, hogy el-térjen a' leg-alſó pokoltól.

* A' kevélyek házát el-rontya az Úr: és meg-erőſíti az őz vegy határit.

* Útálatoſok az Úrnál a' gonoſz gondolatok, és az igen ſzép tiſzta beſzéd meg-erőſíttetik ő-tőle.

* Meg-háboríttya az ő házát, a' ki főſvénſéget kővet: a' ki pedig gyűlőli az ajándékokat, él. " Az irgalmaſság és a' hit-által ki-tiſztíttatnak a' bűnők: az Úr félelme-által pedig el-tér minden a' gonoſztól.

* Az igaznak elméje az engedelmeſségről elmélkedik: az iſtentelenek ſzája gonoſzokkal bévelkődik.

* Távúl vagyon az Úr az iſtentelenektől: és az igazak imádſágit meghalgattya. * A' ſzemek világoſsága meg-vídámíttya a' lelket: a' jó hír-név a' chontokat hizlallya.

* A' melly fűl az élet dorgáláſit halgattya, a' bőlchek-kőzőtt lakik.

* A' ki meg-veti az oktatáſt, útállya a' lelkét: a' ki pedig enged a' dorgáláſoknak, bírja a' ſzívét. * Az Úr félelme, a' bőlcheſégnek oktatáſa: és a' dichőſég-előtt jár az alázatoſság.

XVI. Rész.

Emberé a' lélek el-kéſzítéſe: és az Úré a' nyelv igazgatáſa.

* Az embernek minden útai nyilván vannak az ő ſzemei előtt: az Úr a' lelkek fontolója.

* Nyilatkoztaſd-meg az Úrnak a' te chelekedetidet, és el-igazíttatnak a' te gondolatid.

Infr. 25. c. 15.

† Eccli. 34. c. 21.

" Inf. 17. d. 22.

" Inf. 17. a. 5.

" Inf 16. a. 6.

*Mindeneket ő-magáért teremtett 4
az Úr: az istẽtelent-is a'gonosz napra.
*Utálatosság az Úrnál minden ke- 5
vély: ha szintén kéz kéz-mellett lé-
end-is, nem lészen bűntetetlen.
A'jó útnak kezdeti, az igasságnak
chelekedése: kedvesb pedig az isten-
nél, hogy-sem áldozatokat tenni.
"Supr. 15.d.27. *"Az irgalmassággal és igasság- 6
gal fel-váltatik a'hamisság: és az Úr
félelmével térnek-el a' gonosztól.
*Mikor tetszenek az Úrnak az ember 7
útai, az ő ellẽségit-is békeségre téríti.
*Jobb a'kevés igasssággal, hogy-sem 8
sok gyűmőlchők hamissággal. B
* Az ember szíve el-rendeli az ő ú- 9
tát: de az Úr igazgattya a'lépésit.
* Jővendőlés a' király ajakiban; 10
az itéletben nem vêtkezik a'szája.
*Mérték és serpenyű, az Úr itéleti: 11
és az ő chelekedeti a' zachkónak
minden kővei.
* Útálatosok a'királynál a'kik is- 12
tentelenűl chelekesznek: mert igas-
sággal erősődik-meg a' királyi-szék.
* Kedvesek a'királyoknál az igaz a- 13
jakak: a'ki igazakat szóll, szerettetik.
* A'király boszszonkodása, a'halál- 14
nak kőveti: és a'bőlch férfiu meg-
engeszteli azt. * A'király 15
orczájának vídámságában, élet: és az
ő kegyelmessége mint a'késő esső.
* Bírjad a' bőlcheséget, mert az 16
arannál jobb: és szerezz okosságot, C
mert drágalátosb az ezűstnél.
* Az igazak ősvénye el-tér a'go- 17
nosztól: az ő lelkének őrizője meg-
tartya az ő útát.
A'romlás-előtt kevélység jár: és 18
az eset-előtt fel-fuvalkodik a'lélek.
* Jobb meg-aláztatni a'szelídek- 19
kel, hogy-sem ragadományokat osz-
togatni a'kevélyekkel.
* A'ki értelmes a'szóban, jót talál; 20
és a'ki az Úrban bízik, bóldog.
* A'ki bőlch a'szívében, okosnak 21
neveztetik; és az édes-beszédű, na-
gyobbakat nyér.
*Életnek kút-feje a'tudomány an- 22
nak a'ki azzal bír: a'bolondok tudo-
mánya, balgatagság.
* A'bőlchnek szíve meg-taníttya 23
az ő száját: és az ő ajakinak kedvét
tőbbíti. * Az el-rendelt 24
igék, lépes-méz: a'lélek édessége, a'
tetemek egéssége.
*Vagyõ út melly az embernek igaz- 25
nak láttatik: és a'vége halálra viszen. D

26 * A' munkálkodónak lelke magá-
nak munkálkodik: mert a' szája
kénszerítette őtet.
27 * Az istentelen férfiu gonoszt ás:
28 és az ő ajakiban tűz ég. *Az el-
fordúlt ember versengéseket támaszt:
és a' szó el-választya a'fejedelmeket.
29 * A'hamis férfiu édesgeti a'barát-
tyát: és nem jó úton hordozza őtet.
30 * A'ki ki-meresztett szemmel ha-
misságot gondol, harapdálván az aja-
kit végbe-viszi a'gonoszt.
31 *A'méltoságnak koronája a'vénség,
melly az igasság útaiban találtatik.
32 * Jobb a'ki tűr az erős férfiúnál: és
a'ki lelkén uralkodik, a'várasok meg-
vévőjénél.
33 *A'sorsok kebelbe vettetnek; de
az Úrtól igazgattatnak.

XVII. Rész.

1 JObb egy száraz falat őrőmmel,
A hogy-sem vágott barmokkal egy
teli ház feddődéssel.
2 *"A'bőlch szolga uralkodik a'bo- "Eccli.
lond fiakon, és az atyafiak-kőzőtt el- 10.d.28.
osztya az őrőkséget.
3 * Mint a' tűzzel meg-próbáltatik
az ezűst, és a'kemenczében az arany:
úgy a'szíveket meg-próbállya az Úr.
4 * A'gonosz enged a'hamis nyelv-
nek, és a'chalárd enged a'hazug aja-
5 koknak. *"A'ki meg-útál- "Sup.
lya a'szegént, gyalázza annak terem- 14.d.31.
tőjét: és a'ki más romlásán őrűl, nem
lészen bűntetetlen.
6 *A'vének koronája a'fioknak fiai:
és a'fiak dichősége az ő attyok.
7 * Nem illenek a' bolondhoz az
ékes beszédek; sem a'fejedelemhez a'
8 hazudó ajak. * Igen kedves
B drága-kő, a'várakozónak kívánsága:
valahová fordúl, okossan ért.
9 * A'ki el-titkollya a'vétket, barát-
ságot keres: a'ki meg más beszéddel
elő-hozza, el-választya a' barátságo-
10 sokat. * Tőbbet használ a'
dorgálás az okosnál, hogy-sem száz
vereség a'bolondnál.
11 * Mindenkor feddődést keres a'
gonosz: de kegyetlen kővet kűlde-
12 tik ellene. * Jobb a'fiaitól
meg-fosztatott medvére találni,
hogy-sem a' bolondságában-bízó "Rom.
13 balgatagra. *"A' ki gono- 12.d.17.
szokkal fizet a'jókért, nem távozik- 1.Pet.3.
el a'gonosz annak házától. b. 9.
14 * A'ki el-ereszti a'vizet, feje a' 1.Thes.
háborgásnak: és minek-előtte el- 5.d.15.

Proverb. 16. 17.

szen-

ſzenvedgye a'gyalázatot, el-hadgya az itéletet.

" *Iſa. 5. e. 25.* * " A'ki az iſtentelent meg-igazíttya, és a'ki kárhoztattya az igazat, útálatos mind a'kettő az Iſtennél.

* Mit haſznál a'bolondnak hogy gazdagſága vagyon, holott bölcheſéget nem vehet?

A'ki magaſsan chinállya az ő házát, romláſt keres: és a'ki nem akar tanúlni, nyavalyákba eſik.

* Minden időben ſzeret a'ki barátod: és az atyafiu a'nyomoruſágban próbáltatik-meg.

* A'bolond ember tapſol a'kezeivel, midőn kezes léſzen baráttyáért.

* A'ki háboruſágokról elmélkedik, ſzereti a'verſengéſeket: és a'ki magaſſan chinállya az ajtót, romláſt keres.

* A'ki el-fordúlt-ſzívű, nem talál jót: és a'ki a'nyelvét el-fordíttya, béeſik a'gonoſzba. * A'bolond a'maga gyalázattyára ſzűletett: de az atya ſem örvendez a'bolondnak.

" *Sup. 15. b. 13.* * " A'vig ſziv virágzó életet ſzerez: a' ſzomorú lélek meg-ſzáraztya a' chontokat. * A'kebelből az ajándékokat el-véſzi az iſtentelen, hogy el-fordíttſa a'törvény ösvényit.

" *Eccli. 2. c. 14. & 8. a. 1.* * " A'okos orczáján fénlik a'bölcheſég: a'bolődok ſzemei a'föld végin.

* Az atyának haragja, a'bolond fiu: és az anyának fájdalma a'ki őtet ſzűlte.

* Nem jó kárt tenni az igaznak: ſem meg-verni a'fejedelmet, a'ki igazakat ítél. * " A'ki megmértékli beſzédit, túdós és okos: és drága-lelkű az értelmes férfiu.

" *Iac. 1. c. 19.* * A'bolond-is ha halgat, bölchnek alíttatik: és ha egybe-ſzoríttya az ajakit, értelmeſnek.

XVIII. Rész.

OKokat keres a'ki el akar távozni baráttyától: minden időben gyaláztathato léſzē.

*Nem véſzi-bé a'bolond az okoſság igéit; hanem-ha azokat mondod a'mik a'ſzívében forognak.

*Az iſtentelē, mikor a'bűnök mélyſégére jút, nem gondol ſemmivel: de gyalázat, és ſzidalom követi őtet.

* Mély víz a'férfiu ſzájából az igék; és ki-árado patak a'bölcheſég kúttya.

* Az iſtentelen ſzemélyét válogatni nē jó, hogy el-hajoly az itéletnek igaſságától. *A'bolondnak ajaki verſengéſekbe egyelednek: és a'ſzája feddődeſeket ſerez.

7 * A'bolondnak ſzája az ő romláſa: és az ajaki az ő lelkének veſzedelme.

8 *A'két-nyelvűnek igéi, úgy-mint egyűgyűek; és azok bé-hatnak a' haſnak belső réſzeire.

A' reſtet meg-ejti a'félelem: a'puhák lelkei pedig éheznek.

9 * A'ki lágy és túnya az ő dolgában, attyafia a'tékozlónak.

10 *Igen erős torony az Úr neve: a'hoz fút az igaz, és fel-magaſztaltatik.

11 * A'gazdag marhája az ő erejének váraſa, és ugy-mint őtet környűl vévő erős kő-fal.

12 *Minek előtte meg-romollyon, fel-fuvalkodik az ember ſzíve: és minek-előtte megdichőítteſsek, meg-aláztatik.

13 * " A'ki előbb felel hogy-ſem hall, bolondnak mutattya magát, és ſzégyen-valláſra méltónak. " *Eccli. 11. a. 8.*

14 * A' férfiu lelke meg-támaſztya az ő erőtlenſégét: a'hamar-haragu lelket pedig ki ſzenvedheti?

15 * Az okos ſzív bírja a' tudománt: és a'bölchek füle kereſi a'tanítáſt.

16 * Az ember ajándéka meg-tágíttya az ő útát, és a'fejedelmek-előtt tágaſságot ſzerez néki.

17 *Az igaz elsőben maga vádolója: eljő a'baráttya, és meg vizgállya őtet.

18 * A'verſengéſeket el-nyomja a'ſors, és a' hatalmaſok-közőtt-is itéletet téſzen.

19 * Az atyafi, ki megſegéttetik az attyafiától, mint egy erős váras: és a'törvények mint a'váraſok zárjai.

20 D * A' férfiu ſzájának gyűmölchivel meg-telik az ő haſa: és az ő ajakinak gyűmölchi elégítik-meg őtet.

21 *A'halál, és az élet a'nyelvnek kezében: a'kik ſzeretik azt, annak gyűmölchit éſzik.

22 A * A'ki jó feleſéget talál, jó dolgot talál, és vigaſágot véſzen az Úrtól.

A'ki a'jó feleſéget ki-űzi, jó dolgot űz-ki: a'ki pedig a'házaſság-rontót meg-tartya, bolond és iſtentelen.

23 *Könyörgéſekkel ſzóll a'ſzegény: és a'gazdag keményen felel.

24 *A'társaſágra kedves ember, inkább léſzen barátod, hogy-ſem az atyafi.

XIX. Rész.

JObb a'ſzegény, a'ki egyűgyűſégében jár, hogy-ſem az ajakit-tekerő és eſztelen gazdag.

2 * A'hol ninch a'léleknek tudománya, ninch a'jó: és a'ki gyors a'lábaival, meg-ütközik.

* Az ember bolondsága el-fordíttya az ő lépéſit: és az Iſten-ellen zúgolódik elméjében. 3 25

* A'gazdagság ſok barátokat ſzerez: a'ſzegénytől pedig azok-is, a'kik vóltak, el-válnak. 4

*" A'hamis tanú nem léſzen bűntetetlen: és a'ki hazugságokat ſzóll, el nem ſzalad. 5 26

" Dan. 13. g. 61.

* Sokan tiſztelik a'hatalmas ſzemélyét, és baráti az ajándék-adónak. 6 27

* A'ſzegény ember attyafiai gyűlölik őtet: ánnak-fölötte a'baráti-is meſzſze távoztak tőle. A'ki chak ſzók-után jár, ſemmie nem léſzen: 7 28

*a'ki pedig elméjével bír, ſzereti lelkét, és az okoſság őrizője jókat talál. 8 29

* A'hamis tanú nem léſzen bűntetetlen: és a'ki hazugságokat ſzóll, elvéſz. 1 B

*Nem illenek a'bolondhoz a'gyönyörűſégek, ſem a'ſzolgához hogy uralkodgyék a'fejedelmeken. 9 A

* A'férfiu tudománya a' tűrés-által iſmértetetik-meg: és az ő dicsőſége, a'hamiſságok-mellett elmenni. 10

* Mint az oroſzlány ordítáſa, úgy a'király haragja-is; és mint a' harmat a'fűvön, úgy az ő víg kedve-is. 11

* Az atyának fájdalma, a' bolond fiu: és ſzűntelen csöpögő hejazatok, a'verſengő aſszony. 12

* A' ház, és a'gazdagság az atyáktól adatnak: az Úrtól pedig tulajdonképpen az okos feleség. 13

* A'reſtség álmot hoz, és a' túnya lélek meg-éhezik. 14

* A'ki meg-őrizi a'parancholatot, meg-őrizi a'lelkét: a'ki pedig el-henyéli az ő útát, meg-hal. 15 C

* Az Úrnak ád kölcſön a'ki a'ſzegényen könyörül, és az ő jutalmát meg-fizeti néki. 16 B

* Oktaſd a'fiadat, kétſégbe ne eſſél: meg-öléſére pedig ne igyekezzél. 17 10

* A'ki nem tűr, kárt ſzenved: és mikor kap, máſt ád helyébe. 18 11

* Halgaſd-meg a' tanátſot, és fogadd-meg az oktatáſt, hogy bölch légy végtére. 19 12

* Sok gondolkodáſok a'férfiu ſzívében: az Úr akarattya pedig meg-marad. 20 13

* A'ſzűkölködő ember irgalmas: és jobb a'ſzegény, hogy-ſem mint a' hazug férfiu. 21

* Az Úr félelme életre viſzen: és bévelkődésben marad, gonoſz látogatáſ-nélkül. 22 C

*" El-rejti a' reſt a'kezét hónallyaalá, és ſzájához ſem viſzi azt. 23 15

*† A' dőgleletes meg-oſtoroztatván, a'bolond bölchebb léſzen: ha pedig meg-dorgálod a'bölchet, megérti az oktatáſt. 24 16

" Inſ. 26. c. 15. † Inſ. 21. b. 11.

*A'ki az attyát nyomorgattya, és az annyát el-űzi, gyalázatos az és bóldogtalan. 26

*Meg ne ſzűnnyél fiam a' tanítáſt halgatni, és ne légy tudatlan a'tudomány beſzédibe. 27

* A'hamis tanú chúfollya az ítéletet: és az iſtentelenek ſzája el-nyeli a' hamiſságot. 28

*A'chúfolóknak ítéletek kéſzíttettek: és verő pőrölyök a'bolondok teſteinek. 29

XX. Rész.

BÚjalkodó dolog a'bor, és haborgó a' réſzegség: valaki ezekbe gyönyörködik, bölch nem léſzen. 1

* Mint az oroſzlány ordítáſa, úgy a'király rettentéſe-is: a'ki azt ingerli, önnön lelke-ellen vétkezik. 2

* Tiſztelet az embernek, a'ki megvonſza magát a'verſengéſektől: minden bolondok pedig veſzekedéſekbe egyelednek. 3

* A'hidegért ſzántani nem akart a' reſt: kúldúl azért nyárban, és nem adatik néki. 4

* Mint a'mély víz, úgy a'tanáts a' férfiu ſzívében: de a'bölch ember ki-meríti azt. 5

* Sok emberek hívattatnak irgalmaſoknak: ki talál pedig hív férfiat? 6

*Az igaz a'ki az ő egyűgyűſégében jár, bóldog fiakat hágy maga-után. 7

* A'király, ki az itélő-ſzéken ül, tekíntetivel minden gonoſzt el-kerget. 8

* " Ki mondhattya: Tiſzta az én ſzívem, tiſzta vagyok a'bűntől? 9

" Io. 1. a. 8.

*† Font és font, mérték és mérték: mind a'kettő útálatos az Iſtennél. 10

3. Reg. 8. c. 46. 2. Par. 6. g. 36. Eccli 7. c. 21.

*Az ő foglalatoſsági ból iſmértetik-meg a'gyermek, ha tiſztták és igazak az ő chelekedeti. 11

* A'halló fűlet, és a'láto ſzemet, az Úr teremtette mind a'kettőt. 12

† Sup. 11. a. 1.

* Ne ſzereſd az álmot, hogy a'ſzegényſég el ne nyomjon téged: nyiſdfel a'ſzemeidet, és elégedgyél-meg kenyerekkel. 13

Inſ. 20. d. 23.

*Roſzſz, roſzſz, azt mondgya minden vásárlo: és mikor el-menend, akkor dichekedik. 14

* Arany, és drága kőveknek ſokaſsága: és drágalátos edény a' tudománnak ajaki. 15

* † Vedd-el a' ruháját, a'ki kezes lőtt az idegenért, és a'kivől-valókért végy zálogot tőle. 16

† Inſ. 27 c. 13.

*Édes az embernek a' hazugſág kenyere: és az-után bé-telik a' ſzája kővettſel. 17 8

*A' gondolatok tanátſokkal erőſſődnek-meg: és gond-viſeléſekkel kell a' hadakat viſelni. 18 B 9

*Azzal, a' ki a' titkokat ki-nyilatkoztattya, és chalárdúl jár, és ki-terjeſzti az ajakit, ne egyeledgyél. 19 10

*" A' ki attyát és annyát meg-átkozza, annak ſzövétneke el-óltatik a' ſetétſégnek közepette. 20 11

*Az örökſégnek, melyre előſzőr ſietnek, utóllyára nem léſzen áldáſa. 21 12

*† Ne mond; Gonoſzſzal fizetek: várd az Urat, és meg-ſzabadít téged. 22 13

*Útálatoſság az Úrnál a' font és font: az álnok mérő-ſerpenyű né jó. 23 D 14

*Az Úrtól igazgattatnak a' férfi lépéſi: ki értheti pedig az emberek-közzűl a' maga útát? 24 15 C

*Romlás az embernek meg-enni a' ſzenteltet, és a' fogadás-után viſzſza-vonni. 25 16

*El-háñya az iſtételeneket a' bölch király, és reájok hajtya a' kereket. 26 17

*Az Úr ſzövétneke az ember lelke, melly meg-vizgállya a' haſnak minden titkait. 27 18

*Az irgalmaſság és az igaſság őrzik a' királt, és kegyelmeſséggel erőſsődik-meg az ő királyi-ſzéke. 28 19

*Az iñak vígaſága, az ő erejek: és a' vének méltoſága, az őſz-haj. 29 20

*A' ſebnek kéke el-tőrli a' gonoſzt; és a' haſnak belső chapáſi. 30 21

XXI. Rész.

MInt a' vizek oſzláſi, úgy a' király ſzíve az Úr kezébe: valahová akarja, oda hajtya azt. 1 A 22

*A' férfiúnak mindé útа igaznak látſzatik néki: az Úr pedig a' ſzíveket méri. 2 23 D

*Irgalmaſságot és itéletet chelekedni, inkább tetſzik az Úrnak, hogy-ſem az áldozatok. 3 24

*A' ſzemeknek fel-emeléſe a' ſzívnek fel-fuvalkodáſa: az iſtentelenek ſzövétneke a' bűn. 4 25

*A' vaſtagnak gondolati mindenkor bévelkődésben: minden reſt pedig ſzűkölködésbe vagyó mindénkor. 5 26

*A' ki kincheket gyűjt a' hazugſág nyelvével, heába-valo és eſztelen, és a' halál őribe akad. 6 27

*Az iſtentelenek ragadományi levonnyák őket, mert nem akartak itéletet tenni. 7 28

*A' férfiúnak el-fordúlt útа, idegé: a' ki pedig tiſzta, igaz añak chelekedeti. 8 29

*" Jobb a' padlás ſzegletén űlni, hogy-ſem a' verſengő aſzſzony' állattal, és a' köz-házban. 9 B 30

*Az iſtentelen lelke gonoſzt kíván, né könyörűl az ő felebaráttyán. 10

*Meg-bűntettetvén a' dőgleletes, bőlcheb léſzen a' kiſded: és ha a' bőlchet követi, tudománt véſzen. 11

*Gondolkodik az igaz az iſtentelen házáról, hogy el-vonnya az iſtenteleneket a' gonoſzról. 12

*A' ki bé-dugja a' fűlét a' ſzegény kiáltáſára; ő-is kiált, és meg nem hallgattatik. 13

*Az el-rejtetett ajándék meg-óltya a' haragot: és a' kebélben-valo ajándék a' nagy boſzſzonkodáſt. 14

*Az igaznak örőm, itéletet tenni; és félelem a' hamiſság-tévőknek. 15 C

*A' melly férfiu el-tévelyedik a' tudomány útáról, az óriáſok gyűlekőzetiben lakik. 16

*A' ki ſzereti a' fris lakáſt, ſzűkölködésben léſzen: a' ki a' bort ſzereti, és a' kövereket, meg nem gazdagúl. 17

*Az igazért adatik az iſtentelen: és a' jámborokért a' hamis. 18

*" Jobb a' puſzta földőn lakni, hogy-ſem a' verſengő és haragos aſzſzonnyal. 19

*Kívánatos kinch, és olaj az igaznak házában: és az eſztelen ember azt el-tékozollya. 20

*A' ki igaſságot és irgalmaſságot, követ, életet talál; igaſságot, és dicheſséget. 21

*Az erőſsek váraſába fel-mét ábőlch, és el-rontotta bizodalmának erejét. 22

*A' ki meg-őrizi ſzáját, és nyelvét, meg-őrizi nyavalyáktól a' lelkét. 23

*A' kevély és fel-fuvalkodott, tudatlannak hívattatik, a' ki haragból chelekeſzik kevélyſéget. 24

*A' kívánſágok meg-ölik a' reſtet: mert nem akartak a' kezei ſemmit munkálódni: *egéſz nap kívánva kíván: a' ki pedig igáz, adakozik, és meg nem ſzűnik. 25

*Az iſtentelenek áldozati útálatoſok, mert bűnből áldoztatnak. 26

*A' hazug tanú el-vész: az engedelmes férfiu győzedelmet ſzól. 27

*Az iſtentelen férfiu ſzemtelenűl meg-keményíti az ő orczáját: a' ki pedig igaz, meg-jobbíttya az ő útát. 28

*Ninch bőlcheſség, ninch okoſság, ninch tanáts az Úr-ellen. 29

" *Exod.* 21. c. 16. *Lev.* 20. b. 9. *Mat.* 15 a. 4.

† *Rom.* 12. d. 17. 1. *Pet.* 3. b. 9. 1. *Theſ.* 5. d. 15.

" *Inf.* 25. d. 24.

" *Eccli.* 25. c. 22. *Inf.* 25. d. 24.

* A' ló el-készíttetik a' harcz napjára : de az Úr adgya a' szabadúlást. 31

XXII. Rész.

Eccli.7. a. 2. JObb a' jó név , sok gazdagságoknál : az ezüstnél és az arannál a' jó kedvesség. 1 A

* A' gazdag és a' szegény elő-találták egy-mást : mind a' kettőnek alkotója az Úr. 2

* Az okos látta a' gonoszt, és elrejtezett : az ártatlan által-ment rajta , és kárt-vallott. 3

* Az chendeségnek vége az Úr félelme , gazdagság és dicsőség és élet. 4

* Fegyverek és kardok az el-fordúltnak útában : az ő lelkének őrizője pedig meszsze távozik-el azoktól. 5

*Példa-beszéd ez : Az ifiu az ő útaszerént, midőn meg-vénhedik sem távozik-el attól. 6

* A' gazdag a' szegényeknek paranchol : és a' ki kőltsőnt vészen, szolgája a' kölchön-adónak. 7

* A' ki hamisságot vét, gonoszt arat, és az ő haragja veszszejével emésztetik-meg. 8

"Eccli. 31. c. 28. * "A' ki hajlando az irgalmasságra, meg-áldatik : mert az ő kenyeriből adott a' szegénnek. 9 B

Győzedelmet és tiszteletet nyér a' ki ajándékokat ád : el-foglallya pedig az el-vévők lelkét.

*Vesd-ki a' chúfolót, és ki-mégyen véle a' versengés, és meg-szűnnek a' pőrlődések és szidalmazások. 10

* A' ki szereti a' szívnek tisztaságát, az ő ajakinak kedves-vóltáért barátja lészen annak a' király. 11

* Az Úr szemei meg őrizik a' tudománt : és el-nyomattatnak a' hamisnak igéi. 12

* Azt mongya a' rest : Oroszlány vagyon ott-kinn , az útzák-közepett meg-ölettetem. 13

*Mély verem az idegen aszszony'-állatnak szája : a' kire meg-haragutt az Úr, bé-esik abba. 14

* Bolondság kőttetett a' gyermek szívéhez , és a' fégyelemnek veszszeje el-kergeti azt. 15 C

* A' ki hamisan el-nyomja a' szegént , hogy meg-sokasíttsa az ő gazdagságit, gazdagbnak ád ő-is , és szűkölködni-fog. 16

* Hajtsd-meg a' fűledet, és halgasd- 17

meg a' bölchek igéit : a' te szívedet pedig az én tudományomra adgyad : 18

* melly szép lészen néked, midőn azt meg-tartod a' te hasadban , és ki-árrad az ajakidra : 19

* Hogy az Úrban légyen a' te bizodalmad, azért meg-is mutattam azt ma néked. 20

* Imé le-írtam azt néked háromképpen , gondolkodásokkal és tudománnyal : * hogy meg-mutatnám néked az igasság erősségét és beszédit, hogy azokból meg-felelly azoknak kik téged küldöttek. 21

* Ne tégy erőszakot a' szegényen, mert szegény : se meg ne rontsad a' szűkölködőt a' kapuban : * mert meg-itéli az Úr az ő ügyét, és által-veri azokat, kik annak lelkét által-verték. 22 D 23

* Ne légy baráttya a' haragos embernek, se ne járj a' dühös férfiúval : 24

* hogy valami-képpen meg ne tanúllyad az ő ösvényit, és botránkozást végy a' te lelkednek. 25

* Ne légy azokkal, kik bé-adgyák kezeket , és a' kik kezességre ajánlyák magokat az adósságokért : * mert ha ninch honnét megfizetned, mi oka vagyon hogy el-vegye a' leplet az ágyadról ? 26 27

* Ne hágd-által a' régi határokat , mellyeket az atyáid vetettek. 28

* Láttál-e gyors férfiat az ő dolgában ? a' királyok-előtt fog-állani , és nem lészen a' nemtelenek-előtt. 29

XXIII. Rész.

MIkor le-ülsz hogy a' fejedelemmel egyél , szorgalmatoson reá vígyázz a' mik előtted tétettek : 1 A

* és a' kést a' torkodra helyhezteső, de úgy ha a' lelked hatalmodban vagyon , * ne kívánd az ő étkeit, a' kinél a' hazugság kenyere vagyon. 2 3

* Ne munkálkodgyál hogy meggazdagúlly : hanem határt veső okosságodnak. 4

* Ne emeld szemeidet a' gazdagságokra, mellyek tiéid nem lehetnek : mert tollakat szereznek magoknak mint a' sasok, és az égbe röpűlnek. 5

* Ne egyél az irégy emberrel, és 6

ne kívánnyad az ő étkeit: * mert a' varázlónak és a' jövendőlőnek hasonlatossága-szerént, meg-itéli a' mit nem túd.

Egyél és igyál, azt mondgya néked: és ninch az elméje te-veled.

* A'melly étkeket meg-őttél vala, ki-okádod: és el-veszted a'te szép beszédidet.

* Az esztelenek fűleibe ne szólly: mert meg-útállyák a'te beszéded tudományát.

* Ne illessed a'kisdedek határit; és az árvák mezőjébe bé ne menny:

* Mert az ő szomszédgyok erős: és az meg-itéli ellened azoknak ügyét.

* Mennyen-bé a' tudományhoz a'szíved, és a' füleid a' tudomány igéihez.

† Sup. 13. d. 24. Eccli. 30. a. 1. * †Meg ne vond a'gyermektől a' fegyelmet: mert ha meg-vered őtet veszszővel, meg nem hal.

* Te veszszővel vered-meg őtet: és a' lelkét meg-szabadítod a' pokoltól.

* Fiam, ha bőlch lészen a' lelked, örvendez veled a' szívem: * és vígadnak az én veséim, midőn az ajakid igazat szólnak.

" Inf. 24. a. 1. * "Ne irégykedgyék a'te szíved a' bűnősökre: hanem az Úr félelmében légy nap-estig. * mert reménséged lészen utóllyára, és a'te várakozásod el nem vétetik.

* Hallyad fiam, és bőlch légy, és az úton igazgasd a'te szívedet.

* Ne légy a' dőzősők lakodalmiban, se azok tobzódásiban kik húst hordanak egybe éledelre: * mert a' dőzősők, és a'kik az étkeket egybe-horgyák meg-emésztetnek, és rongyokkal ruháztatik a' szunnyadozás.

* Halgasd az atyádat, a'ki téged nemzett: és meg ne útáld mikor meg-vénhedik az anyád.

* Vedd-meg az igasságot, és el ne add a' bőlcheséget, és a'tudománt, és az értelmet.

* Őrőmmel örvendez az igaznak attya: a'ki bőlchet nemzett, vígad abban.

* Örűllyön az atyád, és az anyád, és örvendezzen a'ki téged szűlt.

* Add nékem fiam a'te szívedet: és a'te szemeid az én útaimat őrizzék-meg.

* Mert mély verem a'kurva; és szoros kút, az idegen aszszony.

* Leselkedik az úton mint a'tolvaj, és a'kiket vígyázatlanoknak lát, meg-öli.

* Kinek jaj? ki attyának jaj? kinek háborgások? kinek vermek? kinek ok-nélkűl-valo sebek? kichoda szemeinek vereség?

* Nem-de nem azoknak-e, a'kik a' borban mulatoznak, és a'pohárok kiivását tanúllyák?

* Ne nézd a'bort mikor sargodik, midőn fénlik az üvegben annak színe: édesdeden mégyen-bé, * de utóllyára meg-mar mint a' kígyo, és mint a' basiliskus mérgeket ontki.

* A'te szemeid meg-láttyák a'kivűl-valo aszszonyokat, és a' szíved el-fordúltakat szóll.

* És lészsz mint a'tenger közepin-aluvó, és mint az el-szunnyadott kormányos, ki el-veszttette a' kormányt: * és azt mondod: Meg-vertek engem, de nem fájt: vontak engem, és én nem érzettem: mikor ebredek-fel, és ismég borokat találok?

XXIV. Rész.

Sup. 23. d. 17. NE irégykedgyél a' gonosz férfiakra, se ne kívány azokkal lenni: * mert ragadományokról elmélkedik az ő elméjek, és álnokságokat szólnak az ő ajakok.

* A'bőlcheséggel meg-épűl a'ház, és az okosággal meg-erősődik.

* A' tudomány-által meg-telnek a' tár-házak, minden drága és szép marhával.

* A' bőlch férfiu, erős: és a' túdós férfiu, vastag és hatalmas.

* Mert rendeléssel viseltetik a' had: és szabadúlás lészen a' hol sok a' tanács.

* Magas a' bolondnak a' bőlcheség, a'kapuban meg nem nyittya a' szaját.

* A'ki gonoszt gondol cheleked-ni, bolondnak hívattatik.

* A' bolond gondolattya bűn: és az emberek útálatossága a' rágalmazo.

* Ha kétségbe esel meg-fáradván a' nyomoruság napján: meg-kisebbűl az te erősséged.

* "Mentsd

« *Pſal. 81. a. 4.*

* « Mentſ-meg azokat, a' kik halálra vitetnek : és a' kik veſzedelemre vonyattatnak, ne ſzűnnyél meg-ſzabadítani.

* Ha azt mondod : Ninch erőm : a' ki a' ſzívek látója, érti, és a' lelkednek ſzabadítóját ſemmi meg nem challya, és meg-fizet az embernek az ő chelekedeti-ſzerént.

* Egyél, fiam, mézet, mert jó, és igen édes lépes-mézet a' torkodnak.

* Igy a' bőlcheſég tudománya-is a' te lelkednek : mellyet mikor meg-találſz, reménſéged léſzen utóllyára, és a' te reménſéged el nem véſz.

* Ne leſelkedgyél, és ne kereſs iſtentelenſéget az igaznak házában, ſe el ne bontſad az ő nyugodalmát.

* Mert hétſzer eſik-el az igaz, és fel-kél : az iſtentelenek pedig el-veſznek a' gonoſzban.

* Mikor el-eſik a' te ellenſéged, ne örvendezz, és az ő romláſán ne vígadgyon a' ſzíved : * hogy valami-képpen ne láſsa az Úr, és kedve ellen légyen, és el-vegye arról az ő haragját.

* Ne vetekedgyél a' gonoſzokkal, ſe ne irégykedgyél az iſtentelenekre : * mert ninch a' kövétkezendőkről-valo reménſégek a' gonoſzoknak, és az iſtentelenek ſzövétneke el-óltatik.

* Féllyed az Urat, fiam, és a' királyt : és a' rágalmazókkal ne egyeledgyél : * mert hirtelen támad az ő veſzedelmek : és ki-tudgya mind a' kettőnek romláſát?

† *Lev. 19. d. 15. Deut. 1. v. 17. & 16. d. 19. Eccli. 42. a. 1.*

* Ezeket-is a' bőlchekhez : † Nem jó az itéletben a' ſzemélyre tekinteni.

* A' kik az iſtentelennek azt mongyák ; Igaz vagy : meg-átkozzák azokat a' népek, és meg-útállyák azokat a' nemzetek.

* A' kik feddik őtet, meg-díchértetnek ; és áldomás jő reájok.

* Az ajakokat chókolgattya, a' ki igaz igéket felel.

* Készítsd-el kivűl a' te dolgodat, és ſzorgalmatoſon miveld a' te ſzántó-földedet : hogy az-után meg-épittſed a' te házadat.

* Ne légy tanú ok-nélkűl felebarátod-ellen : és ne hitegeſs ſenkit a' te ajakiddal.

* « Ne mongyad : A' mint velem chelekedett, úgy chelekeſzem véle : kinek-kinek az ő chelekedete-ſzerént fizetek-meg. « *Sup. 20. d. 23.*

* Által-mentem a' reſt ember mezején, és a' bolond férfiu ſzőlején : * és ímé mind éppen el-fogták vala a' challyánok, és el-lepték vala az ő ſzínét a' töviſek, és a' kő-gyepe el-romlott vala.

* Mellyet midőn láttam vólna, ſzívembe tévém, és példából tanúſágot vévék.

* Mondék, « Egy keveſsé aluſzol, egy keveſsé ſzunnyadoſz, egy keveſsé kezeidet egybe-kúcholod, hogy nyugodgyál : * és reád jő, mint a' poſta, a' ſzűkölködés ; és a' kóldúſság mint a' fegyveres férfiu. « *Supr. c. 6. v. 10*

XXV. Rész.

E' Példa-beſzédek-is Salomoné, mellyeket őſzve ſzedegettek Ezekiáſnak a' Juda királyának emberi.

* Az Iſten dicsőſége el-titkolni az igét, és a' királyok dicsőſége meg-vizsgálni a' beſzédet.

* Az ég oda-fel, és a' föld ide-alá, és a' királyok ſzíve vizsgálhatatlan.

* Vedd-el a' roſzdát az ezűſtről, és igen tiſzta edény jő-ki.

* Vedd-el az iſtentelenſéget a' király ſzíne-elől, és meg-erősödik az igaſsággal az ő királyi-ſzéke.

* Ne láttaſsál dicsekedőnek a' király-előtt, és a' fő emberek helyén ne álly.

* Mert jobb hogy azt mongyák néked : Jőj ide-fel ; hogy-ſem mint meg-aláztaſsál a' fejedelem-előtt.

* A' miket láttak a' te ſzemeid, ne mond-ki hirtelen a' verſengésben : mert talám az-után meg nem orvoſolhatod, mikor meg-ſzégyeníted felebarátodat.

* A' te ügyedet a' te barátoddal kőzőllyed, és a' titkot a' kivűl-valónak ki ne nyilatkoztaſsad : * hogy valami-képpen ne boſzſzontſon tégedet mikor meg-hallya, és meg ne ſzűnnyék ſzemedre hánni.

A' jó kedv és a' barátſág meg-ſzabadítnak : mellyeket magadnak meg-tarts, hogy gyaláztathato ne légy.

* Arany almák az ezüſt ágyakon, a' ki az igét az ő idejekor mongya. 11

* Arany fül-függő, és tündöklő gyöngy, a'ki feddi a'bölchet, és az engedelmes fület. 12

* Mint a' hó hidege aratáſnak napján, úgy a' hív követ annak, a' ki őtet küldötte, az ő lelkét megnyugottya. 13

* Felyhő, és ſzél, és nem következő eſső, a' dichekedő férfiu, és az igéretit bé nem tellyesítő. 14

" Sup. 15. a. 1. * " A' türés-által meg-engeſzteltetik a' fejedelem, és a'lágy nyelv meg-töri a'keményſéget. 15 C

* Mézet találtál, egyél a' menyi néked elég, hogy el-telvén valami-képpen ki ne okádgyad azt. 16

* Meg-tartoztaſd a' lábadat a' te felebarátod házától, hogy valaha meg-elégedvén ne gyűlöllyon téged. 17

* Dárda, és kard, és hegyes nyíl, az ember a'ki felebaráttya-ellen hamis bizonſágot ſzóll. 18

* Rothatt fog, és fáratt láb, a' ki hitetlenben bízik a' nyomoruſág napján, * és el-veſzti paláſtyát a' hideg napon. 19 20

Eczet a'ſalétromba, a'ki énekeket énekel a'bánatos ſzívnek.

Mint a'moly a'ruhának, és a'féreg a'fának; úgy árt az embernek bánattya a' ſzívnek.

" Rom. 12. b. 20. * " Ha éhezik a' te ellenſéged, adgy enni néki: ha ſzomjuhozik, adgy néki vizet innya: * mert eleven ſzenet rakſz a' fejére, és az Úr megfizeti néked. 21 22

* Az éſzaki ſzél el-ſzélleſzti az eſsőt, és a' ſzomorú ábrázat a' rágalmazo nyelvet. 23

" Sup. 21. b. 9. *" Jobb a'padlás ſzegletiben ülni, hogy-ſem mint a'verſengő aſzſzony' állattal, és a'köz-házban. 24

* Hideg víz a'ſzomjuhozó lélekneк, és meſzſze-földről-valo jó követ. 25

* Lábbal fel-zavart forrás, és megveſzett ér, az iſtentelen-előtt el-eső igaz. 26

† Eccli. 3. c. 22. * Mint a'ki ſok mézet éſzik, nem jó néki: † úgy a' ki a' dölſégnek vizgálója, le-nyomattatik a' dichőſégtől. 27

* Mint a' meg-nyílt és kerítetlen váras, úgy a' férfiu a'ki a'ſzóllásban meg nem tartóztathattya lelkét. 28

XXVI. Rész.

MInt a'hó a'nyárhoz, és az eſső az aratáshoz: úgy illetlen a'bolondhoz a' dichőſég. 1

* Mint a'máſuvá-röpüllő madár, és az akár-hová ménő veréb: úgy az ok-nélkül mondatott átok ſenkire nem ſzáll. 2

* Oſtor a' lónak, és kötő-fék a' ſzamárnak, és veſzſzős az eſztelenek hátára. 3

* Ne felelly a'bolondnak az ő bolondſága-ſzerént, hogy ne légy hozzája haſonlo. 4

* Felelly a' bolondnak az ő bolondſága-ſzerént, hogy ne láttaſsék ő-magának bölchnek lenni. 5

* Sánta lábu, és hamiſság-ivó, a' ki bolond követ-által üzeni az igéket. 6

* Mint a' ſántának heába vannak ſzép ſzárai: úgy illetlen a'bolondok ſzájába a'példa-beſzéd. 7 B

* Mint a'ki követ vét a'Merkurius rakáſára: úgy a'ki tiſzteſséget téſzen az eſztelennek. 8

* Mint ha tövis nőne a'réſzeg kezében: úgy a' példa-beſzéd a' bolondok ſzájában. 9

* A'törvény véget vét a'pörökben: és a' ki a'bolondot halgatáſra hozza, haragokat enyhít. 10

" 1 Pet. 2. d. 22. * " Mint az eb, melly viſzſza-tér az ő okádáſára; úgy az eſztelen, a'ki az ő bolondſágát meg-újíttya. 11

* Láttál-e embert ki magának bölchnek láttatik? nagyobb reménſége léſzen a' bolondnak annál. 12

* Azt mongya a' reſt: Oroſzlány vagyon az úton, és nőſtény oroſzlány az útakon: * mint az ajto az ő ſarkában forog, úgy a'reſt az ő ágyában. 13 14

" Supr. 19. d. 24. * "Hólna-alá dugja a'reſt a'kezét, és el-fárad ha azt a'ſzájához viſzi. 15 C

* Bölchebnek láttatik ő-magának a'reſt, bölch mondáſokat-ſzóllo hét férfiúnál. 16

* Mint a' ki füleinel-fogva ragadgya-meg az ebet, úgy a' ki elő-megyen nem türvén, és más verſengéſebe egyeledik. 17

* A' mint vétkes a'ki nyilakat és dárdákat bochát-ki meg-öléſre: 18 B
* úgy az ember, a'ki álnokúl árt felebaráttyának: és mikor rajta kapják, azt mondgya: Tréfában chelekedtem. 19 9
* Mikor el-fogynak a'fák, el-aluſzik a'tűz: és a'fondorlót el-vonyván, meg-ſzűnnek a'háborgáſok. 20 10
* Mint a'hólt ſzén az eleven ſzénre, és a'fák a'tűzre, " úgy a'haragos ember háborgáſokat indít. 21
* A' fondorló ígéi ollyak mint egy ügyűek, és azok bé-hatnak a'haſnak belső réſzéig. 22 11 D
* Mint-ha mochkos ezűſtel akarnád ékesíteni a'föld edént, úgy ha a' fel-fualkodott ajakok az igen gonoſz ſzívhez ſzerkeztetnek. 23 12 C
*Az ö ajakiról iſmértetik-meg az ellenſég, midőn ſzívében álnokſágokat forral. 24 13
* Mikor meg-alázza ſzavát, ne hidgy néki: mert hét gonoſság vagyon a'ſzívében. 25 14
* A'ki bé-födözi a' gyűlölſéget álnokúl, ki-nyilatkoztatik az ö gonoſsága a'gyűlekezetben. 26 15
* A'ki vermet ás, beléje eſik: és a' ki követ hengerget, viſzſza-térreája. 27 16
* Az álnok nyelv nem ſzereti az igaſságot: és a' ſik ſzáj romláſokat ſzerez. 28 17

" *Sup. 15. c. 18.*

" *Sup. 20. c. 16.*

" *Sup. 19. b. 13.*

" *Eccli. 22. b. 17.*

" *Iob. 6. b. 7.*

XXVII. Rész.

NE dichekedgyél hólnapra, nem tudván mit ſzűl a'jövendő nap. 1 A
* Dícsérjen téged az idegen, és nem a'te ſzád: a'kivűl-való, és nem a'te ajakid. 2
* " Nehéz a'kő, és terhes a'föveny: de a'bolond haragja mind a' kettőnél nehezb. 3
* A' haragnak ninch irgalmaſsága, ſem a' ki-fakadó dűhöſségnek: és a' fel-indíttatotnak ſebeſségét ki álhattya-meg? 4 D
* Jobb a' nyilván-való dorgálás, hogy-ſem az el-rejtetett ſzeretet. 5
*Jobbak a'ſzeretőnek ſebei, hogy-ſem a'gyűlölőnek álnok chókjai. 6
* "A' meg-elégedett lélek megtapodgya a' lépes-mézet: és az éhező lélek a' keſerűt-is édes-gyanánt véſzi. 7
*Mint a'féſzkéből el-költöző madár, úgy a'maga helyét el-hagyó férfiu. 8
* Kenettel és külömb-féle illatokkal gyönyörködik a'ſzív: és barátttyának jó tanátſival édesíttetik a' lélek. 9
* Barátodat és az atyád baráttyát el ne hadgyad: az atyád-fia házába bé ne menny nyomoruſágodnak napján.
Jobb a'ſzomſzéd közel, hogy-ſem az atyafiu távúl. 10
* Tanúlly bölcheſéget fiam, és vídámítſ-meg az én ſzívemet, hogy felelheſs-meg beſzéddel a' rágalmazónak. 11
* A' ravaſz látván a' gonoſzt, elrejtezett: a' kiſdedek arra ménvén, károkat vallotak. 12
*" Vedd-el annak ruháját, a'ki kezes lőtt a'kivűl-valóért: és az idegenekért, vedd-el zálogját. 13
* A' ki felebaráttyát nagy ſzóval álgya, éjjel fel-kelvén, haſonló léſzen az átkozóhoz. 14
* " A'chöpögő hejazatok a' hidegnek napján, és a' verſengő aſzſzony egy-máshoz haſonlíttatnak, 15
* a'ki azt meg-tartya, mint a'ki a'ſzelet tartya, és a' jobb-keze olajának fogja híni. 16
* A'vas vaſsal élesíttetik-meg, és az ember meg-élesíti az ö baráttyának orczáját. 17
* A'ki füge-fát tart, éſzik annak gyümölchében: és a'ki az ö urának őrizője meg-dichőíttetik. 18
*Mint a'vizekben meg-jelennek a' belé-nézőknek orczájok, úgy az emberek ſzívei nyilván vannak az okoſoknál. 19
* " A' pokol és a'veſzedelem ſoha bé nem telnek; haſonló-képpen az emberek ſzemei-is telhetetlenek. 20
* " A' mint meg-próbáltatik a' tégelben az ezűſt, és a'kemenczében az arany: úgy meg-próbáltatik az ember a' dícsérő ſzája-által. 21
A' hamiſnak ſzíve gonoſzt keres: az igaz ſzív pedig tudománt keres.
*Ha a' törővel felyűl vervén mozárban töröd-is a'bolondot mint az árpa-darát, nem vétetik-él tőle az ö bolondſága. 22
* Szorgalmatoſon meg-iſmérd a' te barmod ſzínét, és a'nyájaidat meg-ſzemléllyed: 23
*Mert nem léſzen mindenkor hatalmad: 24

" *Eccli. 14. b. 10.*

talmad: hanem a' korona nemzetſégről nemzetſégre adatik.

25 *Ki-nyíltak a'rétek, és ki-tetſzettek a'zöldellő füvek, és bé-ſzedettenek a'ſzénák a'hegyekről.

26 *" A'bárányok a'te ruházatodra: és a'gödölyék, a'mezőnek árrára.

27 *Elég légyen a'kechkék teje eledeledre, és házadnak ſzükſégire: és a'te ſzolgálóidnak éledelére.

XXVIII. Rész.

1 A Szalad az iſtentelen, ſenkitől nem kergettetvén: az igaz pedig mint a' bizakodó oroſzlány, rettegéſ-nélkül léſzen.

2 *A'föld bűneért ſok az ő fejedelme: és az ember bölcheſégeért, és azok tudáſáért a' mik mondatnak, hoſzſzabb léſzen a'fejedelem élete.

3 *A'ſzegények-ellen patvarkodo ſzegény ember, haſonló a'ſebes eſső-höz, melyben éhſég kéſzíttetik.

4 *A'kik el-hadgyák a'törvént, dícherik az iſtentelent: a'kik meg-őrizik, fel-gerjednek ő-ellene.

5 *A'gonoſz férfiak nem gondollyák-meg az itéletet: a'kik pedig kereſik az Urat, mindeneket eſzekbe véſznek.

6 *" Jobb az ő egyűgyűſégében-járo ſzegény, hogy-ſem a'gazdag a' gonoſz útakon.

7 *A'ki meg-őrizi a'törvént, bölch fiu az: a'ki pedig a'tobzódókat vendégli, meg-ſzégyeníti az attyát.

8 *A'ki gazdagſágot gyűjt uzorákkal és záloggal, a'ſzegényekhez bévkezűnek gyűjti azt.

9 *A'ki füleit el-fordíttya hogy ne hallya a'törvént, annak imádſága útálatos léſzen.

10 *A'ki meg-challya az igazakat a' gonoſz úton, az ő veſzedelmében el-véſz: és az egyűgyűek bírják az ő javait.

11 *Bölchnek láttatik magának a' gazdag: az okos ſzegény pedig megvizgállya őtet.

12 *Az igazak örvendezéſében ſok dicheſség vagyon: az iſtenteleneknek uralkodáſa, az emberek romláſa.

13 *A'ki bűneit el-rejti, nem igazgattatik: a'ki pedig meg-vallya, és el-hadgya azokat, irgalmaſságot nyér.

14 *Bóldog ember, a'ki mindenkor fél: a'ki pedig kemény elmejű, bé-eſik a'gonoſzba.

15 *Ordító oroſzlány, és éhező medve, az iſtentelen fejedelem a' ſzegény népen.

16 *Az okoſság-nélkűl ſzűkölködő fejedelem, ſokakat el-nyom patvarkodáſsal: a'ki pedig gyűlöli a'főſvénſéget, annak napjai meg-hoſzſzabbúlnak.

17 *Az ember, a'ki a'lélek véré-ellen patvarkodik, ha ſzintén a'veremig fút-is, ſenki meg nem tartya.

18 *A'ki egyűgyűen jár, meg-ſzabadúl: a'ki el-fordúlt útakon jár, megeſik egyſzer.

19 *†A'ki a'maga földét miveli, megelégedik kenyérrel: a'ki pedig hívolkodaſt követ, bé-telik ſzegényſéggel.

20 *A' hív férfiu igen dícheértetik: " a' ki pedig ſiet meg-gazdagúlni, nem léſzen ártatlan.

21 *A'ki a'ſzemélyt tekínti az itéletben, nem jól chelekeſzik: ez egy falat kenyérért-is el-hadgya az igaſságot.

22 *A'férfiu, a'ki ſiet meg-gazdagúlni, és egyebekre irégykedik, nem tudgya hogy reája jő a'ſzegényſég.

23 *A'ki meg-feddi az embert, kedvet talál az-után nála, inkább hogy-ſem az, a' ki nyelvének hízelkedéſével meg-challya.

24 *A'ki el-vonſzon valamit az attyától, és aňyától; és azt mongya hogy az nem bűn, réſzeſe a'gyilkoſnak.

25 *A'ki magát hánnya-veti, és felfualkodik, háborgáſokat indít: a'ki pedig az Úrban bízik, meg-gyógyúl.

26 *A' ki ſzívében bízik, bolond az: a'ki pedig bölchen jár, meg-ſzabadúl.

27 *A'ki a'ſzegénnek ád, nem ſzűkölködik: a'ki meg-útállya a'könyörgőt, ſzűkſéget ſzenved.

28 *Mikor fel-emelkednek az iſtentelenek, el-bújnak az emberek: midőn azok el-veſznek, meg-ſokaſúlnak az igazak.

XXIX. Rész.

1 AZ emberre, a' ki a' dorgálót kemény nyakkal meg-veti, hirtelen veſzedelem jő: és őtet nem követi az egéſség.

2 *Az igazak ſokaſuláſában vígad a' köſség: mikor az iſtentelenek felvéſzik a'fejedelemſéget, ſuhajt a'nép.

3 *A'férfiu, a'ki a'bölcheſéget ſzereti, örvendezteti az attyát: " a'ki pedig kurvákat nevel, el-veſzti jóſzágát.

4 *Az igaz király fel-emeli a'földet,

a'föſ-

"1. Tim. 6. b. 8.

" Sap. 19. a. 1.

† Sup. 12. b. 11. Eccli. 20. d. 30. " Supr. 13. b. 11. & 20. c. 21.

" Luc. 15. c. 13.

a' fősvény férfiu el-rontya azt.

* Az ember, a'ki hízelkedő és tettetett beszédekkel szóll baráttyának, hálót vét az ő lépésinek.

*A' bűnt-tévő hamis férfiat bé-keríti a'tőr: és az igaz díchér és örűl.

*Tudgya az igaz a'szegények ügyét: az istentelē nem tudgya a'tudománt.

* A'dőgleletes emberek el-szélleszti a'váraſt: a'bőlchek pedig el-térítik a'haragot.

* A'bőlch férfiu, ha a'bolondal vetekedik, akár haragudgyék, 's akár neveſsen, nem talál nyugodalmat.

* A'vér-szopó férfiak gyűlőlik az egyűgyűt: az igazak pedig, fel-keresik annak lelkét.

* Egész indúlattyát elő-mutattya a'bolond: a'bőlch el-hallaſztya, és továbra tartya.

* A'fejedelem, a'ki őrőmeſt hallgattya a' hazugság igéit, minden szolgai istentelenek.

* A' szegény és a'kőlchőn-adó egybe-találkoztak: mind a'kettőnek meg-világositója az Úr.

*A'király, a'ki a'szegényeket igaſságbā itéli, annak királyi-széke megerősődik őrőkké.

* A' veszsző és a'dorgálás bőlcheséget ád: a'melly gyermek pedig maga akarattyára hagyatik, meg-szégyeníti az annyát.

* Az istentelenek meg-sokasulásában meg-sokasúlnak a'vétkek: és az igazak meg-láttyák azoknak romlásſát.

* Oktaſd a'fiadat, és meg-vígaſztal téged, és gyönyőrűſéget ád a'te lelkednek.

* Mikor a'profetálás el-fogy, elszélled a'nép: a'ki pedig meg-őrizi a' tőrvént, bóldog az.

* A'szolgát szókkal nem taníthatni: mert a' mit mondaſz, érti; és nem akar felelni.

* Láttál-e gyors embert a'szólláſra? inkább reménlyed a' bolondnak hogy-sem annak jobbúláſát.

* A'ki gyengén neveli gyermekſégétől-fogva szolgáját, az-után engedetlennek érzi őtet.

* A'haragos férfiu háborgáſt indít: és a'ki kűnnyen meg-haragszik, hajlandóbb léſzen a'vétekre.

* " A'kevélt a'meg-alázás kőveti: és az alázatos lelkűt fel-emeli a'dichőſég.

* A'ki a'lopóval réſzes, gyűlőli a' maga lelkét: hallya a' meg-eſkűdtetőt, és meg nem jelenti.

* A'ki embertől fél, hamar megeſik: a'ki az Úrban bízik, fel-emeltetik.

* Sokan keresik a'fejedelem orczáját: és kinek-kinek itéleti ki-jő az Úrtól.

* Útállyák az igazak az istentelen férfiat: és gyűlőlik az istentelenek azokat, a'kik az igaz útban vannak.

Az igét meg-őriző fiu, veszedelemkivűl léſzen.

XXX. Rész.

AZ Egybe-gyűjtőnek a' Kibeszéllő fiának igéi.

A'látás, mellyet szóllott a'férfiu, a' kivel az Isten vagyon, és a'ki az ő-véle-lakó Istentől meg-erősíttetvén, monda:

* A'férfiaknak leg-bolondabja vagyok, és az emberek bőlcheſége ninch velem.

* Nem tanúltam a'bőlcheſéget, és nem tudtam a'szentek tudományát.

*Ki ment-fel az égbe 's le-szállott? ki tartóztatta-meg a'szelet az ő kezeibē? ki kőtőzte egybe a'vizeket mint egy ruházatba? ki állatta-fel a'földnek minden határit? ki neve annak, és ki neve a'fiának, ha tudod?

* " Az Istennek minden beszéde tűzes, paizа az ő-benné bízóknak: * † ne tégy semmit az ő igéihez, és meg-dorgáltaſsál, 's hazugnak találtaſsál.

* Kettőt kértem tőled, ne tagaddmeg tőlem minek-előtte meg-hallyak.

* A' hiuſságot, és a' hazug igéket meszsze távoztaſd-el tőlem.

Kúldúſságot, és gazdagſságot ne adgy nékem: chak adgyad éledelemre-valo szűkſégimet: * hogy ne-talám meg-elégedvén, a' megtagadáſra ingerletteſsem, és mondgyam: Kichoda az Úr: vagy a'szűkſégtől kénszeríttetvén lopjak, és hamiſsan eskűdgyem az én Istenem nevére.

*Ne vádold a'szolgát az ő uránál, hogy valami-képpen meg ne átkozzon téged, és meg-essél.

*Nemzetség, melly az attyát megátkozza, és az annyát nem álgya.

" *Iob. 22. d. 29.*

" *Pſal. 18. b. 7.* † *Deut. 4. a. 2. & 12. d. 32.*

* Nemzetség, melly ő-magának tiſztának láttatik, és mindazáltal meg nem moſatott az ő rútſágiból.	12	31
* Nemzetség, melynek magas ſzemei vannak, és kinek ſzemöldöki magaſsakra emelkedtek.	13	32
* Nemzetség, melynek fogai-helyett kargyai vannak, és a' záp-fogaival rág, hogy fel-egye a' ſzükölködőket a' földről, és a' ſzegényeket az emberek-közzül.	14	33
* A' nadálynak két leányi vannak, kik azt mondgyák: Hozz, Hozz.	15	
Három a' mi telhetetlen, és a' negyedik, melly ſoha nem mondgya; Elég.		1 A
* A' pokol, és az anya-méhnek torka, és a' föld, melly meg nem elégedik vízzel: a' tűz pedig ſoha nem mongya; Elég.	16	2
* A' ſzemet, melly meg-chúfollya az attyát, és a' melly meg-útállya az ő annyának ſzülését, vájják-ki azt a' patakok hollói, és egyék-meg azt a' ſasok fiai.	17	3 4
* Három dolog nehéz nékem, és a' negyediket tellyeſséggel nem tudom:	18	5
* A' ſas útát az égen, a' kígyó útát a' kő-ſziklán, a' hajó útát a' tenger közepin, és a' férfiu útát ifiuſágában.	19	6
* Ollyan az házaſság-rontó aſzſzonynak úta-is a' ki éſzik, és meg-törölvén a' ſzáját, azt mongya: Nem chelekedtem gonoſzt.	20	7
* Három-által indúl-meg a' föld, és a' negyediket el nem ſzenvedheti:	21	8
* A' ſzolga-által midőn uralkodik: a' bolond-által mikor eleget éſzik: * a' gyűlölséges aſzſzony-által mikor házaſságra vétetik: és a' ſzolgáló-által mikor örökösévé léſzen az ő aſzſzonyának.	22 23	9 10 B
* Négy igen apró vagyon a' földön, és azok bölchebbek a' bölcheknél.	24	11
* A' hangyák, erőtlen nép, melly aratásban készít magának éledelt: * a' nyúlatſka, erőtlen köſség, melly a' kő-ſziklára helyhezteti fekűvő-helyét: * királya ninch a' ſáskának, és egéſzſzen ki-mégyen az ő ſeregi-ſzerént: * a' tarka-gyík kezeivel kapaſzkodik, és a' király házaibã lakik.	25 26 27 28	12 13 14 15
* Három, a' mi jól lépik; és a' negyedik melly ſzerenchéſsen jár.	29	16
* Az oroſzlány, a' vadak-közőtt legerősb, ſenki ſzíne-előtt meg nem ijed: * a' fel-övedzett ágyéku kakas: és a' kos: ninch-is király, a' ki ellene állyon.	30	
* Vagyon a' kibolondnak láttatott minek-utánna magaſra fel-emeltetett: mert ha értelmes lőtt vólna, ſzájára tőtte vólna a' kezét.		
* A' ki pedig erőſsen nyomja az emlőt a' tejnek ki-fejéſére, vajat nyomki: és a' ki fölöttébb fújja az orrát, vért hoz-ki: és a' ki a' haragra ingerel, verſengéſt indít.		

XXXI. Rész.

LÁmuel király igéi: Látás, mellyel őtet oktatta az anya.		1
* Michoda én ſzerelmeſem, michoda én méhemnek ſzerelmeſe, michoda én fogadáſimnak ſzerelmeſe?		2
* Ne add marhádat az aſzſzony'-állatoknak, és a' te gazdagſágodat a' királyok el-törléſére.		3
* A' királyoknak ne adgy, ô Lámuel, a' királyoknak bort ne adgy: mert ſemmi titok ninch a' hol a' reſzegség uralkodik. * és ne-talám igyanak, és elfeletkezzenek az itéletekről, és elváltoztaſsák ügyét a' ſzegény fiainak.		4 5
* Adgyatok réſzegíthetőt a' ſzomorúaknak, és bort azoknak kik keſerves ſzívvel vannak. * igyanak, és feletkezzenek-el ſzegényſégekről, és az ő fájdalmokról meg ne emlekezzenek többé.		6
* Nyiſd-meg a' ſzádat a' némának, és minden által-ménő fiak ügyeinek. * nyiſd meg a' ſzádat, igazat végezz, és tégy itéletet a' ſzükölködőnek és a' ſzegénnek.		8 9
* Erős aſzſzony'állatot ki-talál? meſzſziről, és az utólſó határokról annak az árra.		10 B
* Bízik a' hoz a' férjének ſzíve, és ragadományok-nélkül nem ſzükölködik.		11
* Jót ád néki, és nem gonoſzt, életének tellyes napjaiban.		12
* Gyapjat és lent kereſett, és munkálkodott az ő kezeinek tanátſával.		13
* Lőtt mint a' kereſkedő hajója, meſzſziről hozván az ő kenyerét.		14
* És éjjel fel-költ, és éléſt adott a' háza népének, és eledeleket az ő leányzóinak.		15
* Meg-ſzemlélte a' mezőt, és megvette azt: kezei munkájából ſzőlőt plántált.		16

*Fel-

* Fel-övedzette erősséggel az ö ágyékit, és meg-vastagította a'karját. 17
* Meg-kóstolta, és látta hogy jó az ö kereskedése: el nem alusik éjjel az ö világa. 18
* A'kezét erős dolgokra vetette, és az ö újai az orsót fogták. 19
* A'kezét meg-nyitotta a'szűkölködőnek, és az ö tenyereit ki-nyújtotta a'szegényre. C 20
* Nem félti az ö házát a'hó hidegétől: mert minden háza-népe kétszeresbe öltözött. D 21
* Drága czifrás ruhát chinált magának: bíbor és veres selyem az ö öltözete. 22
*Nemes a'kapukban a'férje, midőn a'föld tanátsival ül. 23
* Gyólchot chinált, és el-adta, és övet adott a'Kananæusnak. 24
* Erősség és ékesség az ö öltözete, és nevetni-fog az utólso napon. 25
*A'szaját meg-nyitotta a'bölcheségnek, és a'kegyelmeséginek törvénye az ö nyelvén. 26
* Meg-szemlélte a'háza ösvényit, és kenyeret hívolkodva nem ött. 27
* Fel-költek a'fiai, és igé bóldognak hirdették: a'férje, és dícsérte ötet. 28
* Sok leányok gyűjtöttek gazdagságokat; te felyül-halladtad mindnyájokat. 29
* Chalárd a'kedveség, és hiuságos a'szépség: az Urat-félö aszszony'-állat, az dícsértetik. 30
* Adgyatok néki az ö kezeinek gyümölchéből: és dícsérjék ötet a'kapukban az ö chelekedeti. 31

ECCLESIASTES, AZ-AZ, A'PREDIKATOR.

I. Rész.

A'Predikátornak a'Dávid fiának a'Jerusalemi királynak igéi. 1 A
* Hiuságoknak hiusága, monda a'Predikátor; hiuságoknak hiusága, és mindenek hiuság. 2
*Mie vagyon több az embernek minden ö munkájából, mellyel munkálkodik a'nap-alatt? 3
* Nemzetség elmúlik, és nemzetség jö: a'föld pedig örökké meg-marad. 4
* Fel-támad a'nap, és el-nyugszik, és helyére tér: és ott újonnan fel-támadván, 5 B
* Délfelé kerül, és Északra hajol: mindeneket el-járván kerengve mégyen a'szél, és az ö kerületire viszsza-tér. 6
*Minden folyó-vizek a'tengerbe szakadnak, és a'tenger meg nem árad: a'helyre, a'melyről ki-jönek a'folyó-vizek, viszsza-mennek hogy ismég follyanak. 7
* Minden dolgok nehezek: meg nem magyarázhattya ember azokat beszéddel: nem elégedik-meg a'szem látással, sem a'fül hallással bé nem telik. 8
* Michoda a'mi volt? ugyan az a'mi következendö. michoda a'mi lött? ugyan az a'mi léendö. 9
*Semmi újság ninch a'nap-alatt, se nem mondhattya senki: Imé ez új: mert immár volt az előbbi időkben, mellyek elöttünk voltak. 10 C 11 A
*Ninch az előbbiekről emlekezet: de még azokról-is, a'mellyekez-után jövendők, nem lészen emlekezet azoknál, a'kik következendők utóllyára. 12
* Én Predikátor, Israël királya voltam Jerusalemben, 13
*és el-végeztem szívemben, hogy kérdezkedném és értekezném mindenekről, mellyek a'nap-alatt lésznek. E'gonosz foglalatosságot adta az Isten az emberek fiainak, hogy abban foglalnák magokat.
* Láttam mindeneket, mellyek a'nap-alatt lésznek, 14 D
és ímé mindenek hiuság, és léleknek gyötrelme. 15 B
* Az el-fordúltak nehezen jobbíttatnak-meg, és a'bolondok száma véghetetlen. 16
*Szóllék szívemben, mondván: Imé naggyá löttem, és meg-halladtam mindeneket bölcheséggel, kik elöttem voltak Jerusalemben: és az elmém sokakról elmélkedett bölchen, és tanúltam. 17
* És arra adtam szívemet, hogy érteném az okosságot és a'tudománt, és a'tévelygéseket és a'bolondságot: és meg-ismértem hogy ezekben-is munka volna, és lélek gyötrelme: 18
* azért hogy a'sok bölcheségben sok búsúlás vagyon: és a'ki öregbíti a'tudománt, öregbíti a'munkát-is.

II. Rész.

Mondék én a'szívemben: El-megyek, és bévelködöm gyönyörűségekkel, és élek a'jókkal. 1 A
* És látám hogy

az-is hiuſág vólna. * A' nevetéſt tévelygéſnek alítottam: és az örömnek mondék: Miért chalattatol-meg heában? * Gondolám ſzívemben hogy el-fognám a' bortól teſtemet, hogy elmémet a'bölcheſégre adnám, és eltávoztatnám a' bolondſágot, míg meg-látnám mi vólna haſznos az emberek fiainak: mit kellyen chelekedni a'nap-alatt az ő élete napjainak ſzámában. * Fel-magaſztaltam chelekedetimet, házakat épitettem magamnak, és ſzőlőket plantáltam, * kerteket chináltam, és gyümölchös kerteket, és bé-ültettem azokat minden-féle fákkal, * és halas-tókat chináltam magamnak, hogy meg-öntözném a' gyümölchöző fák erdejét, * ſzolgákat és ſzolgálókat bírtam, és ſok chelédem vólt: és chordáim, és ſok juh nyájaim, mind azok-fölött kik előttem Jeruſalemben vóltak: * gyűjtöttem magamnak ezüſtöt, és aranyat, és a'királyoknak's a' tartományoknak gazdagſágit: ſzerzettem magamnak énekes férfiakat és aſzſzony'állatokat, és az emberek fiainak gyönyörűſégit, pohárokat és korſókat a'bor-töltés ſzolgálattyára: * és mind felyül-halladtam azokat gazdagſággal, a'kik előttē vóltak Jeruſalembē: a'bölcheſég-is meg-maradott velem. * És mindeneket a'miket kivántak a'ſzemeim, meg nem tagadtam nékik: ſe meg nem tíltottam a'ſzívemnek hogy ne élne mindē gyönyörűſéggel, és gyönyörködtetné magát azokban, a'miket készítettem vala: és ezt alítottam én réſzemnek lenni, ha élnék a'munkámmal. * És midőn minden alkotmányimra fordúltam vólna, a'miket chináltak vala a'kezeim, és a'munkákra mellyekben heában izzadtam vala, láték mindenekben hiuſágot és lélek gyötrelmét, és hogy ſemmi meg nem maradna a' nap-alatt. * Térűlék a' bölcheſégnek, és a'tévelygéſeknek, és a' bolondſágnak elmélkedéſére, (michoda, mondám, az ember, hogy követheſſe az ő alkotó királyát?)* és látám hogy annyival meg-előzné a' bölcheſég a'bolondſágot, a'menyivel kűlömböz a' világoſság a' ſetétſégtől. * † A'bölch ſzemei az ő fejében; a' bolond ſetétſégben jár: és meg-értettem hogy mind a' kettőnek azon egy halála vólna. * És mondék az én ſzívemben: Ha azon egy halála léſzen a'bolondnak és nékem, mit haſznál nékem hogy nagyobb munkát vőttem-fel a'bölcheſégért? és ſzólván az elmémmel, eſzembe vőm, hogy az-is hiuſág vólna. * Mert nem léſzen a'bölchnek örökké-valo emlékezete, mint ſzintén a'bolondnak, és a'következendő idők mindeneket egy-aránt el-fődnek feledékenſéggel: meg-hal a'túdos haſonló-képpen mint a'tudatlan. * És az-okáért meg-únám életemet, látván hogy minden valami a'nap-alatt vagyon, gonoſz; és hogy mindenek hiuſág, és lélek gyötrelme. * Meg-útáltam iſmég mindē ſzorgalmatoſságomat, mellyel a' nap-alatt igen ſzorgalmatoſon munkálkodtam, örökſőm lévén utánnam, * kit nem tudok, ha bölch léſzen-e vagy bolond, és fog-e uralkodni az én munkáimban, mellyekben izzadtam és ſzorgalmatos vóltam. és vagyon-e ennél hiuſágosb dolog? * Az-okáért megſzűném, és nē akara a'ſzívem többé munkálódni a'nap-alatt. * Mert holott más bölcheſéggel munkálkodik, és tudománnyal, és ſzolgalmatoſsággal, hívolkodo embernek hadgya az ő kereſményit: ez-is azért hiuſág, és nagy gonoſz. * Mert mi haſzna léſzen az embernek minden munkájából, és lelkének gyötrelméből, mellyel a' nap-alatt kínlódott? * minden napjai fájdalmokkal és nyavalyákkal tellyeſek, és éjjel ſem nyugſzik elméjével: és ez nem hiuſág-e? * Nem jobb-e enni és innya, és jól-tartani a' maga lelkét tulajdon munkáiból? ez-is az Iſten kezéből vagyon. * Ki fog úgy enni, és gyönyörűſégekkel bévelkődni, mint én? * Az Iſten az ő ſzíne-előtt-valo jó emberének, bölcheſéget, és tudománt, és vígaſágot adott: a'bűnősnek pedig gyötrelmet, és heába-valo gondot adott, hogy kereſsen, és gyűjtſön, és annak adgya a'ki kedves az Iſtennél: de ez-is hiuſág, és elmének heába-valo ſzorgalmatoſsága.

2 3 16 4 17 D 5 6 18 7 B 19 8 20 21 9 22 10 23 24 11 25 C 26 12 13 1 14 A 2 15

† *Inf. 8. a. 1. Prov. 17 d. 24.*

III. Rész.

1 MIndeneknek ideje vagyon, 2 és idejek-ſzerént múlnakel mindenek az ég-alatt. * Ideje a'ſzületéſnek, és ideje a' meg-haláſnak.

Ideje a'plántáláſnak, és ideje a' ki-ſzaggatáſnak a'mi plántáltatott.
* Ideje a' meg-öléſnek, és ideje a' meg-gyógyítáſnak.
Ideje a'rontáſnak, és ideje az épí-téſnek.
* Ideje a'ſiráſnak, és ideje a'neve-téſnek.
Ideje a'jajgatáſnak, és ideje a' tán-czoláſnak.
* Ideje a'kövek el-hányáſának, és ideje a'fel-ſzedéſének.
Ideje az ölelgetéſnek, és ideje az ölelgetéſtől-valo el-távozáſnak.
* Ideje a'kereſéſnek, és ideje az el-veſztéſnek.
Ideje a'meg-őrizéſnek, és ideje az el-vetéſnek.
* Ideje az el-mettſzéſnek, és ideje az egybe-varráſnak.
Ideje a'halgatáſnak, és ideje a'ſzól-láſnak.
* Ideje a' ſzeretéſnek, és ideje a' gyűlöléſnek.
Ideje a' hadnak, és ideje a' béke-ſégnek.
* Mie vagyon több az embernek az ő munkájából?
* Láttam a'gyötrelmet, mellyet Iſten az emberek fiainak adott, hogy foglalatoſok légyenek abban. *Min-dent jól chelekedett az ő idejében, és e' világot az ő vetekedéſek-alá adta, hog' meg ne találllya ember az alkot-mánt, mellyet Iſten alkotott kezdet-től-fogva végig. *És meg-iſmértem hogy ninch jobb mint vígadni, és jól chelekedni éltében. * Mert minden ember, a'ki éſzik és iſzik, és láttya az ő munkájá haſznát, Iſten ajándéka az. * Meg-tanúltam hogy minden dolgok, mellyeket az Iſten chelekedett, meg-maradnak örökké: nem adhatunk azokhoz ſemmit, ſe el nem vehetünk azokból, a' miket az Iſten chelekedett, hogy féllyék őtet. *A'mi lőtt, az meg-marad; a'mellyek kö-vetkezendők, már vóltak: és az Iſten meg-újíttya a'mi el-múlt. * Láttam a' nap-alatt az itélet helyén iſtente-lenséget, és az igaſság helyén hamiſ-ságot. * És mondék ſzívemben: Az igazat és az iſtentelent meg-itéli az Iſten; és min den dolognak akkor lé-ſzen ideje. * Mondék ſzíve mben az emberek fiairól, hogy meg-pró bálna őket az Iſten, és meg-mutatná ho gy haſonlók a'barmo khoz. * Az-okáért egy az ember 's a'barmok halála, és mind a'kettőnek egyenlő az állapat-tya: a' mint meg-hal az ember, úgy halnak-meg azok-is: haſonló-képpen lehellenek mindenek, és ſemmie az embernek több ninch mint a'ba-romnak: mindenek hiuſág-alá van-nak vetve, * és mindenek egy helyre mennek: a'földből lőttek, egyenlő-képpen viſzſza-is térnek a'földbe. *Ki tudgya ha az Adam fiai lelke fel-mégy-é, és ha a'barmok lelke alá-mégyé? * És fel-találtam, hogy ſemmi jobb ninch, mint vígadni embernek az ő chelekedetébe, és hogy ez az ő réſze. Mert ki hozza-őtet elő, hogy az után-na-következendőket meg-tudgya?

IV. Rész.

EGyebekre fordúlék, és látám a'nyomorgatáſokat, mellyek a'nap-alatt történnek, és az ártatlanok köny-húllatáſit, és ſenkit vígaſztalót: és hogy nem ál-hatnak azoknak hatalmaſsága-ellen, mindenek ſegétſégétől el-hagyattat-ván. *És inkább díchértem a'hólta-kat, hogy-ſem az eleveneket: * és mind a'kettőnél bóldogbnak itéltem a'ki még nem-is ſzűletett, és nem lát-ta a'gonoſzokat mellyek a'nap-alatt léſznek. * Iſmég el-nézém az embe-reknek mindé műkájokat, és eſzembe vőm hogy a'ſerénſégek okot adná-nak felebarátük irégyſégére: ebbé-is hiuſág azért, és heába-valo gond va-gyon. * A'bolond egybe-kúchollya a'kezeit, és a'maga húſát éſzi, mond-ván: * Jobb egy maroknyi nyugoda-lommal, hogy-ſem mind a'két kéz te-li munkával, és lélek gyötrelmével. * Gondolkodván találék más hiuſá-got-is a'nap-alatt: *egyedűl vagyon, és ninch más véle, ſem fia, ſem attya-fia, és mindazáltal meg nem ſzűnik munkálkodni, és nem elégednek-meg a'ſzemei a'gazdagſággal: és nem gondolkodik, mondván: Kinek mun-kálkodom, és meg-foſztom lelkemet a'jóktól? Ebben-is hiuſág vagyon, és igen gonoſz gyötrelem. * Jobb azért kettőnek eggyűtt lenni, hogy-ſem egynek: mert haſznok vagyon az ő társaſágokban: * ha eggyik el-eſik, a' máſiktól meg-támogattatik. jaj az egyedűl-valónak: mert ha el-eſik, ninch fel-emelője. * És ha ketten eg-gyűtt hálnak, egy-máſt meg-melegí-

tik : az eggyes mi módon melegűl-
meg? *És ha valaki meg-győzi az 12
eggyikét, kettē ellene-állanak: a'hár-
mas kőtél nehezen ſzakad-el. * Jobb 13
a'ſzegény és bőlch gyermek, a'vén
és bolond királynál, a'ki nem túd to-
vábra gondolkodni. * Hogy néha a' 14
tőmlőczből, és a'lánczokból-is ki-
mégyen némelly az orſzágláſra: és
más ki a'fejedelemſégben ſzűletett, a'
ſzűkőlkődés-miatt meg-eméſztetik.
*Láttam minden élőket, kik a'nap- 15
alatt járnak a'máſodik ifiúval, ki fel- D
támad ő helyette. *Véghetetlen min- 16
den népnek a'ſzáma, a'kik előtte vól-
tak: és a'kik az-után kővetkezendők,
nem őrvendeznek ő-benne. de ez-is
hiuſág és lélek győtrelme. * Őrizd- 17
meg a' lábadat az Iſten házába men-
vén, és járúly kőzel hogy meg-hal-
lyad. "Mert ſokkal jobb az engedel-
meſség, hogy-ſem a'bolondok áldo-
zati, kik nem tudgyák minémű go-
noſzt chelekeſznek.

"1. Reg. 15. e. 22. Oſe. 6. c. 6.

V. RÉSZ.

VAkmerő-képpen valamit ne 1
ſzólly, ſe a'ſzíved gyors ne A
légyen a' ſzólláſra az Iſten-
előtt. Mert az Iſten meny-
ben, és te a'főldőn: azért kevés bé-
ſzédid légyenek. *A'ſok gōdokat ál- 2
mok kővetik, és a'ſok beſzédben bo-
londſág találtatik. * Ha mit fogadtál 3
az Iſtennek, ne kéſsél meg-adni: mert
nem tetſzik néki a'hamis és bolond
igéret. hanem, valamit fogadſz,
add-meg: * és ſokkal jobb fogadáſt 4
nem tenni, hogy-ſem a'fogadás-után B
az igéreteket meg nem adni. *Ne add 5
arra a'ſzádat hogy vétkezteſd a'teſte-
dèt: és ne mond az angyal-előtt:
Ninch gond-viſelés: hogy ne-talám
meg haraguván az Iſten a'te beſzédid-
ellen, el ne ſzélleſzſze kezeidnek min-
den munkáit. *A'hol ſok álmok van- 6
nak, igen ſok hiuſágok-is vannak, és
ſzámlálhatatlan beſzédek: te pedig
az Iſtent féllyed. * Ha látod a'ſzegé- 7
nyek meg-nyomoritáſit, és erőſza-
kos tőrvényeket, és hogy el-fordíttа-
tik az igaſság a'tartománybā, ne cho-
dálkozzál azon a'dolgon: mert a'
nagynál más nagyobb vagyon, és
ezek-főlőtt-is nagyobbak vannak
egyebek, * és ennek-főlőtte az egéſz 8
főldnek Királya paranchol a'ſzolgá-
nak. *A'főſvény nem telik-bé a'pén- 9

C zel: és a'ki a'gazdagſágot ſzereti, nem
véſzi annak gyűmőlchét: hiuſág az-
10 ért ez-is. * A'hol ſok gazdagſág va-
gyon, ſokan a'kik azt meg-eméſztik-
is. És mit haſznál annak a'ki azzal
bír, hanem hogy láttya ſzemeivel a'
11 gazdagſágot? * Édes az álom a'mun-
káſnak, akár keveſet, 's akár ſokát
egyék: a'gazdagnak pedig meg-elé-
12 gedéſe nem hadgya őtet aluñi.*"Va-
gyon más igen gonoſz nyavalya-is,
mellyet a'nap-alatt láttam: az ő Urá-
nak veſzedelmére tartatott gazdag-
13 ſág. * Mert igen gonoſz győtrelem-
ben el-veſznek: fiat ſzűlt, a'ki főlőt-
14 te nagy ſzűkőlkődésben léſzen. *†A'
mint mezítelen jőtt-ki az annya-mé-
héből, úgy tér-viſzſza, és ſemmit el
nem viſzen magával az ő munkájá-
15 ból. * Tellyeſségel nyomorúlt nya-
D valya: a' mint jőtt, úgy tér-viſzſza.
Mit haſznál azért néki hogy heába
16 munkálkodott? * Az ő életének tel-
lyes napjaiban ſetétſégben őtt, és ſok
gondban, és nyomoruſágban és bá-
17 natban. * Az-okáért az láttatot né-
kem jónak, hogy ki-ki egyék, és
igyék, és őrőmmel éllyen munkájá-
ból, mellyel ő munkálodott a' nap-
alatt, az ő élete napjainak ſzáma-ſze-
rént, a'mellyeket az iſten adott néki;
18 és ez az ő réſze. * És minden ember-
nek, a' kinek az Iſten gazdagſágot
adott, és marhát, és meg-engedte né-
ki hogy egyék azokból, és éllyen az
ő réſzével, és őrűllyőn munkájának:
19 Iſten ajándéka ez. * Mert nem igen
emlekezik-meg életének napjairól,
mivelhogy Iſten győnyőrúſégekben
foglallya annak ſzívét.

"Iob. 20. c. 20.

† Iob. 1. d. 21. 1. Tim. 6. b. 7.

VI. RÉSZ.

1 VAgyon más gonoſz-is, mel-
A lyet láttam a' nap-alatt, és
ugyan gyakor az emberek-
2 nél: * A'melly embernek Iſ-
ten gazdagſágot adott, és marhát, és
tiſzteletet, és ſem̄i heával ninch a'lel-
ke, mind azok-kőzzűl mellyeket kí-
ván: és nem engedi néki az Iſten hogy
abból egyék, hanē kivűl-valo ember
eméſzti-meg azt. ez hiuſág, és nagy
3 nyavalya. *Ha valaki ſzáz magzatot
B ſzűl, és ſok eſztendeig él, és életének
ſok napjai léſznek, és a'lelke nem él
marhájának javaival, és nem léſzen
temetéſe: erről én azt mondom, hogy
jobb nálánál az idétlen gyermek.

* Mert

Eccles. 5. 6.

* Mert heába jőtt, és a'ſetétſégre mégyen, és el-felejtéſsel tőrőltetik-el a' neve. * Nem látta a'Napot,ſe nem tudta a' jónak 's a' gonoſznak kűlőmbſégét: * ha ſzintén két-ezer eſztendeig él-is , és nem élt a'jókkal; nem-de nem egy helyre ſietnek-e mindenek? * Minden munkája az embernek az ő ſzájában: de az ő lelke bé nem telik. * Mivel vagyon tőbb az eſzeſnek a' bolondnál? és a' ſzegénnek, hanem hogy oda mennyé, a'hol az élet vagyon? * Jobb azt látni a' mit kívánſz, hogy-ſem azt kívánni a'mit nem tudſz. de ez-is hiuſág, és a' lélek vakmerőſége. * A' ki kővetkezendő, már a'neve el-neveztetett, és tudva vagyon hogy ember légyen, nem vetekedhetik erősbel magánál a'tőrvénybé. *Igen ſok ſzók vannak, és a'vetekedésben igen hiuſágoſok.

4 13 5 C 6 14 7 15 8 9 16 D 10 17 11 18 C

VII. Rész.

MIſzűkſég az embernek magánál nagyobb dolgokat kereſni, holott nem tudgya mi haſznállyon néki életében, az ő ſzarándokſága napjainak ſzámában, és az időbé melly mint az árnyék el-múlik? A'vagy ki jelentheti-meg néki, mi kővetkezik ő-utánna a'nap-alatt? * " Jobb a'jó hírnév, hogy-ſem a'drága kenetek ; és a' halál napja, a'ſzűletés napjánál. *Jobb a' ſiralom házához menni, hogy-ſem a'lakodalom házához : mert amabban minden ember az ő vége-felől tudóſíttatik, és az élő meg-gondollya a'mi kővetkezik. * Jobb a'harag a' nevetéſnél: mert az orczának ſzomoruſága-által meg-jobbúl a' vétkezőnek lelke. * A'bőlchek ſzíve, a'hol a' ſzomoruſág ; és a' bolondok ſzíve, a' hol a' vígaſág. *Jobb a'bőlchtől megdorgáltatni, hogy-ſem a'bolődok hízelkedéſével meg-chalattatni. *mert mint az égő tőviſek ropogáſa a'fazékalatt, úgy a'bolond nevetéſe: de ezis hiuſág. * A' hamis vádolás megháborittya a'bőlchet , és el-veſzti az ő ſzívének erejét. *Jobb az imádſágnak a'vége, hogy-ſem a'kezdeti. Jobb a' tűrő a'kevélynél. * Ne légy hirtelen a'haragra: mert a'harag a' bolond kebelében nyugſzik. * Ne mongyad: Mi okát véled hogy az előbbi idők jobbak vóltak hogy-ſem mint moſt vannak? mert bolond efféle kérdezkedés. * Haſznosb a'bőlcheſég a'gazdagſággal, és inkább haſznál a'napotlátóknál. * Mert mint a'bőlcheſég meg-óltalmaz, úgy meg-óltalmaz a' pénz. ezzel pedig jobb a' tudomány és a'bőlcheſég, hogy annak életet adnak, a'ki birtokaban vannak. * Gondold-meg az Iſten chelekedetit, hogy ſenki meg nem jobbíthattya a' kit ő meg-útál. * A' jó napon élly a' jókkal, és a'gonoſz naptól ódd magad. mert mint ezt, úgy amazt-is az Iſten alkotta, hogy ne találljon ember ő-ellene igaz panaſzolkodáſokat. *Ezeket-is láttam az én hiuſágomnak napjaiban: az igaz el-véſz az ő igaſſágában , és az iſtentelen ſok ideig él az ő gonoſságában.

* Ne légy főlőttébb igaz: ſe tőbbet ne érts hogy-ſem ſzűkſéges, hogy meg ne oſtobúlly.

* Ne chelekedgyél igen iſtentelenűl: és ne légy bolond, hogy meg ne hally a' nem te idődben.

* Jó néked az igazat támogatnod, de amattól ſe vond-meg a'kezedet: mert a'ki az Iſtent féli, ſemmit el nem mulat. * A' bőlcheſég megerősítette a' bőlchet a'váraſnak tíz fejedelmi-főlőtt. * † Mert ninch igaz ember a' földőn , a' ki jót chelekedgyék, és ne vétkezzék. * De minden beſzédeknek, mellyek mondatnak, ſe adgyad ſzívedet: hogy valami-képpé ne hallyad hogy téged ſzidalmaz a' ſzolgád. *mert tudgya a'lelki iſmereted, hogy te-is gyakorta ſzidalmaztál egyebeket. * Mindent meg-próbáltam a'bőlcheſégbé. Mondék: Bőlché léſzek: és az ſokkal meſzſzebb távozott tőlem, *hogy-ſem az előtt vólt; és nagy a'mélyſége , ki találljya-fel azt? *Mindeneket meg-vizgáltam elmémel, hogy tudnám, és meg-ſzemlélném, és meg-kereſném a'bőlcheſéget, és az okoſságot: és hogy megiſmérném a'bolődnak iſtetelenſégét, és az eſztelenek tévelygéſét: * és keſerűbnek találtam a'halálnál az aſzſzony'állatot , ki a' vadáſzok tőre, és varſa a'ſzíve, a'kezei kőtelek. a' ki kedves az Iſtennél , el-ſzalad előtte: a'ki pedig bűnős, meg-fogattatik attól.* Imé ezt találtam , monda a' Predikátor, eggyet-is máſt-is, hogy fel-találnám az okát , * mellyet még-is keres a'lelkem, és fel nem találtam. Férfiat ezer-kőzzűl találtam eggyet; aſzſzony'állatot min-

" *Prov. 22. a. 1.*

† *3. Reg. 8. e. 46. 2. Par. 6. g. 36. Prov. 20. b. 9. 1. Io. 1. c. 8.*

nyájok-közzűl sem találtam. * Chak azt találtam-fel, hogy az Isten az embert igazzá teremtette, és ő véghetetlen kérdezkedésekbe egyelítette magát. Kichoda ollyan mint a bölch? és ki tudgya az igének meg-fejtését?

VIII. Rész.

Sup. 2. 6. 14.

AZ embernek bölcheſége fénlik az ő orczáján, és a' leghatalmasb annak orczáját el-változtattya. * Én a' király szájára vigyázok, és az Isten eskűvésének parancholatira. * Ne sies el-távozni az ő orczája-elől, se meg ne maradgy a' gonosz chelekedetben: mert mindent, a' mit akar, meg-chelekeszik: * és az ő beszéde hatalommal tellyes: és senki nem mondhattya néki: Miért chelekeszel így? * A' ki meg-őrizi a' parancholatot, nem szenved semmi gonoszt. Az időt és a' feleletet érti a bölchnek szíve. * Minden dolognak ideje vagyon, és alkolmatossága, és sok az ember gyötrelme: * mert nem tudgya az el-múlt dolgokat, és a' következendőket semmi követ-által nē tudhattya. * Ninch az ember hatalmában hogy meg-tartóztassa lelkét, és ninch hatalma a' halál napján, sem nyugodni nem hadgyák el-közelgetvén a' harcz, és meg nem szabadíttya az istentelenség az istentelent. * Mind ezeket meg-gondoltam, és a' szívemet minden chelekedetekben foglaltam, mellyek a' nap-alatt lésznek. Néha az ember uralkodik az emberen az ő gonoszára. * Láttam el-temettetett istenteleneket: kik még midőn élnének-is, a' szent helyen vóltak, és dichértettenek a' városban mint igaz chelekedetűek: de ez-is hiuság. * Mert mivelhogy hamar sententzia nem módatik a' gonoszok-ellen, a' gonoszt minden felelem-nélkűl chelekeszik az emberek fiai. * Mindazáltal abból, hogy a' bűnös százszor chelekeszik gonoszt, és a' tűrés-által elszenvedtetik, én meg-ismértem hogy jól lésznek az Isten-félők, kik az ő orczáját félik. * Ne légyen jól az istentelen, se az ő napjai meg ne hosszabbodgyanak, hanem mint az árnyék el-múllyanak, a' kik az Úr orczáját nem félik. * Vagyon más hiuság-is, melly a' földön történik. vannak igazak, kiken gonoszok történének, mint-ha az istentelenek chelekedetit chelekedték vólna: és vannak istentelenek, kik olly bátorságosok, mint-ha az igazak chelekedeti volnának nálok. de ezt-is igen hiuságosnak itélem. * Dichértem azért a' vígasságot, hogy nem vólna jobb embernek a' nap-alatt, hanem chak hogy ennék, és innék, és vígadna: és chak ezt vinné-el magával az ő munkájából életének napjaiban, mellyeket az Isten adott néki a' nap-alatt. * És arra adám a' szívemet hogy tudnám a' bölcheséget, és meg-érteném a' foglalatosságot melly a' földön vagyon: vagyon ember, ki se nappal se éjjel álmot nem lát szemeivel. * És eszembe-vőm, hogy az Istennek semmi-némű chelekedetinek okát ember nem találhattya, azoknak mellyek a' nap-alatt történnek: és mennél többet munkálkodik a' keresésben, annyival inkább nem találhattya: ha szintén mongya-is a' bölch hogy tudgya, fel nem találhattya.

IX. Rész.

MInd ezeket forgattam a' szívemben, hogy szorgalmatoson meg-érteném: Vannak igazak és bölchek, és azok chelekedeti az isten kezében: és mindazáltal nem tudgya ember, ha szeretetre légyen-é méltó vagy gyűlölségre: * hanem mindenek jövendőre tartatnak bizontalanok, azért hogy mindenek egy-aránt történnek az igazon 's az istentelenen, a' jón 's a' gonoszon, a' tisztán 's a' tisztátalanon az áldozatokat-tévőn és az áldozatokat meg-útálón. a' mint a' jó, úgy a' bűnös-is: a' mint a' hamisan-eskűvő, úgy az-is a' ki igazat eskűszik. * Ez leggonoszb minde dolgok-között, mellyek a' nap-alatt esnek, hogy mindeneken azonok történnek. onnét telnek-meg az emberek fiainak szívök-is gonossággal, és gond-viseletlenséggel az ő életekbē, és ezek-után pokolra vitetnek. * Senki ninch a' ki mindēkor éllyen, és a' kinek e' dologban bizodalma légyen: jobb az eleven eb a' meg-hólt oroszlánnál. * Mert az elevenek tudgyák hogy meg-halnak, a' halottak pedig semmit többé nem tudnak, se jutalmok ninch többé: mert el-felejtetett az ő emlekezetek. * A' szeretet-is, 's a' gyűlölség, és az irégységek eggyűtt vesztek-el, és ninch részek e' világban,

Eccles. 8. 9.

és

és a'dologban melly a' nap-alatt léſzen. *Menny-el azért és egyed vígaſágban kenyeredet, és igyad örömmel borodat: mert kedvelli Iſten a' te chelekedetidet. * Minden időben feírek légyenek a'ruháid, és az olaj el ne fodgyon a'te fejedről. * Gyönyörködgyél életedben a' feleſéggeddel, a'kit ſzeretſz, a'te életed álhatatlanſágának tellyes napjaiban, mellyek adattak néked a' nap-alatt, a'te hiuſágodnak tellyes napjaiban: mert ez a' réſz az életben, és a'te munkádban, mellyel a' nap-alatt munkálódol. * Valamit a' kezed chelekedhetik, ſzorgalmatoſon chelekedd: mert ſe chelekedet, ſe okoſság, ſe bölcheſég, ſe tudomány nem léſzen pokolban, a'hová te ſietſz. *Máſra fordítám magamat, és látám a'nap-alatt, hogy ſem a'gyorſaké a' fútás, ſem az erőſeké a'had, ſem a'bölcheké a'kenyér, ſem a' túdóſoké a' gazdagſág, ſem a'meſtereké a'kedveſség; hanem az idő, és a' történet mindenekben. * Nem tudgya ember az ő végét: hanem mint a' halak horoggal fogattatnak, és mint a'madarak tőrrel fogattatnak, úgy fogattatnak-meg az emberek a'gonoſz időben, midőn az hirtelen reájok jő. * Láttam a'nap-alatt e'bölcheſéget-is, és igen-nagynak itéltem: *Egy kis váras, és abban kevés férfiak: nagy király jőtt ellene, és környűl vőtte azt, és erőſségeket épített, körös-körűl, és véghez ment a'meg-ſzállás. *És találtaték abban egy ſzegény és bölch férfiu, és meg-ſzabadította a' váraſt az ő bölcheſége-által, és ſenki az-után meg nem emlekezett arról a' ſzegény emberről. *És én jobnak mondom vala lenni a'bölcheſéget az erőſſégnél: mint útáltatott-meg tahát a'ſzegénnek bölcheſége, és az ő igéi meg nem halgattattak? * A'bölchek igéi chendeſségben halgattatnak, inkább hogy-ſem a'fejedelem kiáltáſa a'bolondok-között. * Jobb a'bölcheſég, hogy-ſem a'hadi fegyverek: és a' ki egyben vétkezik, ſok jókat veſzt-el.

X. Rész.

A' Hólt legyek el-veſztik a' kenet gyönyörűſégét. Drágább a'bölcheſégnél és dichőſégnél, a' kichiny és ideig-valo bolondſág. *A'bölchnek-ſzíve az ő jobb kezében, és a'bolondnak ſzíve az ő bal kezében. * De az úton járván-is a' bolond, holott ő eſztelen, mindeneket bolondoknak alít. * Ha a' hatalmaſnak lelke fel-indúl ellened, el ne hadgyad a' te helyedet: mert az orvoſlas igen nagy bűnöket hagyat-el. * Vagyon gonoſz, mellyet láttam a' nap-alatt, úgy mint tíbolyodásból ſzármazván a' fejedelem ſzíne-elől; * hogy a' bolond nagy méltoſágban helyheztetett, és a'gazdagok alól ülnek. * Lovakon láttam a' ſzolgákat, és a' fejedelmeket a' földön járni mint a' ſzolgákat. * " A' ki vermet ás, belé eſik: és a'ki el-hánnya a'ſövént, megmarja azt a'kígyo. * A'ki máſuvá viſzi a'köveket, meg-ſértetik azoktól: és a' ki fát vág, meg-ſebesíttetik attól. * Ha meg-tompúl a' vás, és az nem mint az-előtt, hanem meg-élettelenűl, ſok munkával élesíttetik-meg, és a' ſerényſég-után bölcheſég következik. * Mint-ha titkon marna-meg a' kígyo, ſemmivel annál nem kiſsebb, a' ki titkon rágalmaz. * A' bölch ſzájának igéi, kedveſek: és az eſzteleñek ajaki meg-ejtik őtet: *Az ő igéinek kezdeti bolondſág, és a'ſzájának vége igē gonoſz tévelygés. *A' bolond, ſzót ſzáporít. Nem tudgya az ember, mi vólt előtte: és mi léſzen utánna, ki jelentheti-meg néki? *A' bolondok munkája gyötri őket, a' kik a' várasba nem tudnak menni. * Jaj néked föld, melynek a' királya gyermek, és a'melynek fejedelmi reggel éſznek. * Bóldog a'föld, melynek a'királya nemes, és melynek a' fejedelmi idejekor éſznek, tápláláſra, és nem tobzódáſra. * A' reſtſégmiatt meg-hajol a' padlás, és a'kezek erőtelenſége-miatt chöpögni-fog a' ház. * Nevetéſre ſzerzik a' kenyeret, és a' bort hogy lakozzanak az elevenek: és a' pénznek mindenek engednek. *Gondolatodban ne rágalmazd a' királyt, és titkos kamarádban ne átkozd a'gazdagot: mert az égi madarak-is el-viſzik a' te ſzódat, és a'ſzárnyas hírré téſzi a'beſzédet.

XI. Rész.

TEdd a'te kenyeredet a'folyóvizekre: mert ſok idők-után meg-találod azt. *Adgy réſzt hétnek 's nyólcznak-is: mert nem tudod michoda gonoſz követ-

"Prov. 26.d.27. Eccli. 27.d.29.

kezik a' fölдre. * Ha meg-telnek a' felyhők, eſsőt öntnek a' földre. Ha a' fa Délre eſik, vagy Éſzakra, valamelly helyre eſik, ott marad. * A'ki a'ſzélre vígyáz, nem vét: és a'ki a'felyhőket nézi, ſoha nem arat. * A' mint nem tudod mellyik légyẽ a'lélek úttya, és mi módon ſzerkeztetnek öſzve a' chontok a' nehézkeſnek méhében; úgy nẽ tudod az Iſtennek chelekedetit, a'ki mindeneknek alkotója. * Reggel veſd-el a' magodat, és eſtve meg ne ſzűnnyék a'kezed: mert nem tudod mellyik kél inkább ki, ez-é vagy amaz: és ha mind a'kettő eggyűtt, jobb léſzen. * Kedves a'világoſſág, és gyönyörűſéges a'ſzemeknek a' napot látni. * Ha ſok eſztendeig él az ember, és mind azokbã vígad-is, meg kell emlekezni a'ſetétes időről, és a' ſok napokról: mellyek midőn el-jőnek, hiuſágoſoknak itéltetnek az el-múlt dolgok. * Vígadgy azért ifiu a'te ifiuſágodban, és jóban légyen a'ſzíved ifiuſágodnak napjaiban, és járj a'te ſzívednek útain, és a'te ſzemeidnek tekíntetiben: és tudgyad hogy mind ezekért az itéletre hoz téged az Iſten. * Vedd-el a'haragot ſzívedről, és veſd-el a' gonoſságot teſtedről: Mert az ifiuſág és a' gyönyörűſég, hiuſágok.

XII. RÉSZ.

EMlekezzél-meg a'te Teremtődről ifiuſágodnak napjaiban, minek-előtte el-jőjön a' gyötrelemnek ideje, és el-közelgeſſenek az eſztédők, mellyekről azt mongyad: Nem tetſzenek nékem: * minek-előtte meg-ſetétűllyön a' nap, és a'világoſság, és a'hóld, és a' chillagok, és viſzſza-térjenek a'felyhők az eſső-után: * midőn meg-mozdúlnak a'ház őrzői, és dőlőngenek az igen erős férfiak, és hívolkodókká léſznek a'kevés-ſzámu őrlők, és meg-homályoſodnak a'lyikakõ ki-nézők: * és bé-zárják az ajtókat az útzán, az őrlő ſzavának meg-kiſsebbedéſeért, és fel-kelnek a'madár ſzavára, és meg-ſiketűlnek mind az éneknek leányi. * A'magaſsaktól-is félnek, és rettegnek az úton, meg-virágzik a'mondola-fa, meg-hízik a'ſáſka, és a'kaporna el-múlik: mert el-mégyen az ember az ő őrökké-valo házába, és a'sírók az útzán kerengenek. * Minek-előtte el-ſzakadgyon az ezűſt ſinór, és egybe-ſugorodgyék az arany fő-kőtő, és el-törjék a'veder a'kúton, és el-romollyon a'kerék a'chatorna-kúton, * és viſzſza-térjen a' por az ő földébe a'honnét vólt, és a'lélek viſzſza-térjen az Iſtenhez a'ki őtet adta. * Hiuſágoknak hiuſága, monda a'Predikátor, és mindenek hiuſág. * És holott leg-bőlchebb vólna a' Predikátor, tanítá a'népet, és meg-beſzéllé a'miket chelekedett vala: és értekezvén, ſok példa-beſzédeket ſzerze. * Haſznos ígéket kereſett, és igen igaz és valoſággal tellyes beſzédeket írt. * A' bőlchek igéi mint az öſztönök, és mint a'mélyen bé-ütött ſzegek, mellyek a'tanítók tanátſi-által adattak az egy páſztortól. * Ezeknél többet, fiam, ne kereſs. A'ſok könyvek chináláſának ſemmi vége ninch: és a'gyakor elmélkedés, a'teſtnek gyötrelme. * A' ſzólláſnak végét minnyájan egyenlő-képpen hallyuk-meg: Az Iſtent féllyed, és az ő parancholatit meg-tartſad: mert ez az egéſz ember: * és mindeneket, a'mik történnek, elő-hoz Iſten az itéletre minden tudatlanſágért, akár az jó, 's akar gonoſz légyen.

CANTICVM CANTICORVM, AZ-AZ,

SALOMON ENEKINEK ENEKE.

I. RÉSZ.

CHókollyon-meg engem, az ő ſzája chókjával: mert jobbak a'te emlőid a'bornál, * jeles jó kenetekkel illatozók. Ki-öntetett olaj a'te neved: az-okáért ſzeretek téged a' leánzótſkák. * Vonny engem: utánnad futunk a'te kenetid illattyára. Bé-vitt engem a' király az ő tár-háziba: örvendezűnk és vígadunk te-benned, meg-emlekezvén a'te emlőidről inkább hogy-ſem a' borról: az igazak ſzeretnek téged.

Eccles. 11. 12.

* Fe-

* Fekete vagyok, de szép, Jerusalem leányi, mint a' Czédar sátori, mint a' Salomon bőrei. *Ne nézzetek engem hogy feketés vagyok, mert a' nap szintelenített-meg engem: az anyám fiai harczoltak ellenem, a' szőlőkben őrzővé tőttek engē: a' szőlőmet meg nē őriztem. *Jelents-meg nékem te, a' kit az én lelkē szeret, hol legeltetsz, hol nyugszol délben, hogy ne kezgyek bújdosni a' társaid nyájai-után. * Ha magadat nem ismérед, ô te legszebb az aszszonyok-kőzőtt, mennyki, és eredgy a' nyájak nyomdoki-után, és legeltesd gődőlyéidet a' pásztorok sátori-mellett. * A' Farao szekereiben-valo lovaimhoz hasonlítottalak téged én szeretőm. * Szépek az orczáid mint a' gerliczének; a' nyakad mint a' nyakba-vetők. * Ezűstel czifrázott arany-függőket chinálunk néked. *Mikor a' király az ô letelepedésében vólna, illattyát adá az én nárduſom. *Kőtés myrra nékem az én szerelmesem, az emlőim-kőzőtt fog-mulatni. *Cziprus fürti nékem az én szerelmesem, az Engaddi szőlőibē. * Imé te szép vagy én szeretőm, imé te szép vagy, a' te szemeid mint a' galamboké. *Imé te szép vagy én szerelmesem, és ékes. A' mi ágyunk virágos. * a' mi házaink gerendái czédrusból, a' mi menyezetink cziprusból.

II. Rész.

EN a' mező virágja vagyok, és győngy-virág. * Mint a' líliom a' tőviſek-kőzőtt, úgy az én szeretőm a' leányok-kőzőtt. *Mint az alma-fa az erdők fái-kőzőtt, úgy az én szerelmesem a' fiak-kőzőtt. Annak árnyékában, a' kit kívántam, űltem: és az ô gyűmőlche édes a' torkomnak. * Bé vitt engem a' boros pinczébe, el-rendelte bennem a' szeretetet. *Támogassatok engem virágokkal, vegyetek-kőrnyűl engem almákkal, mert lankadok a' szerelem-miá. * A' bal-keze a' fejem-alatt, és a' job-keze meg-ôlel engem. *Kénszerítlek titeket Jerusalem leányi a' vad-kechkékre, és a' mezei szarvasokra, hogy fel ne kőltsétek, se fel ne serkentsétek az én szeretőmet, valamíg maga nem akarja. *Az én szerelmesem szava, imé ô jő ugrálván a' hegyeken, által-ugordván a' halmokat: * hasonlo az én szerelmesem a' vad-kechkéhez, és a' szarvasok fiához. imé ô a' mi falunk-megett áll, nézvén az ablakok-által, nézdegelvén a' rostélyok-által. *Imé az én szerelmesem szóll nékem: Kelly-fel, siess én szeretőm, én galambom, én szépem, és jőj-el. * Mert már a' tél el-múlt, a' zápor-esső el-ment, és el-távozott. * Virágok láttattanak a' mi földünkőn, a' szőlő-metszésnek ideje el-jőtt: a' gerlicze szava hallattatott a' mi földünkőn: * a' füge-fa el-hozta elsső gyűmőlchit: a' virágozó szőlők ki-ereszteték illattyokat. Kelly-fel, én szeretőm, én szépem, és jőj-el: *én galambom a' kő-szikla lyikaiban, a' gyep hasadékjában, mutasd-meg nékem az orczádat, zengjen a' te szózatod a' fűleimben: mert a' te szózatod édes, és az orczád ékes. *Fogjatok-meg nékűnk a' kisded rókákat, mellyek el-pusztíttyák a' szőlőket: mert a' mi szőlőnk meg-virágzot. *Az én szerelmesem enyim, és én ővé, ki a' líliomok-kőzőtt legeltetik, * míg fel-tesék a' nap, és el-múllyanak az árnyékok. Térj-meg: hasonlo légy, én szerelmesem, a' vad-kechkéhez, és a' szarvasok fiához a' Béter hegyein.

III. Rész.

AZ én ágyambā éjenként kereſtem a' kit szeret az én lelkem: kereſtem őtet, és nem találtam. * Fel-kelek, és meg-kerűlőm a' váraſt: a' szoroſsakon és útzákon kereſem a' kit szeret az én lelkem: kereſtem őtet, és nem találtam. * Reám találának az őrizők, kik a' váraſt őrizik: Láttátok-e a' kit szeret az én lelkem? * Egy keveſsé midőn meg-halladtam vólna őket, meg-találám a' kit szeret az én lelkem: meg-fogám őtet: el sem bochátom, míg nem béviſzem őtet az anyám házába, és a' szűlém kamarájába. * Kénszerítlek titeket Jerusalem leányi, a' vad-kechkékre és a' mezei szarvasokra, hogy fel ne kőltsétek, se fel ne serkentsétek az én szeretőmet, míg maga nem akarja. * Kichoda ez, a' ki fel-jő a' puſztából, mint a' myrra, és temién, és a' patikáros minden fű-szerszámi pora fűſtinek veszszőtskéje? * Imé a' Salomon ágyát hatvan erős-

ſek állyák-kőrnyűl, Iſraëlnek legerősbi-kőzzűl: * minnyájan kardokat tartván, és igen túdósok a'harczra: kinek-kinek ſzablyája óldalán az éjjeli félelmekért. * Hordozo ſzéket chinált magának Salomon király a' Libanus fáiból: * annak oſzlopit ezűſtből chinálta, a' támaſzát aranyból, ülő-helyét bárſonyból: a' kőzit ſzeretettel padimontomozta-meg Jeruſalem leányiért. * Mennyetek-ki, és láſsátok Sion leányi Salomon királt a'koronában, mellyel meg-koronázta őtet az annya az ő el-jegyzéſe napján, és az ő ſzívének őrőme napján.

IV. Rész.

MElly ſzép vagy én ſzeretőm, melly ſzép vagy! A' ſzemeid a'galamboké, azon-kivűl a' mi belől nem látſzik. A'hajad mint a'kechkék nyájai, mellyek a'Gálaád hegyéről jőttek-fel. * A'te fogaid mint a' megnyíretett nyájak, mellyek fel-jőttek a'fördőből, mindenik kettős fajzattal, és ninch meddő kőzőttők. * Mint a' karmazin-ſzínű fő-kőtő az ajakid: és a'beſzéded, édes. Mint a'poma-gránátnak darabja, úgy az orczáid, azonkivűl a'mi belől nem látſzik. * Mint a' Dávid tornya a'te nyakad, melly báſtyákkal épittetett: ezer paizok függenek arról: az erősſeknek minden fegyverek. * A'két emlőd, mint a' vad-kechkének kettős fiatſkái, mellyek a'líliomok-kőzőtt legeltetnek, * míg fel-teſsék a'nap, és el-múllyanak az árnyékok. El-megyek a' myrra hegyére, és a'temién halmára. * Mindeneſtől ſzép vagy én ſzeretőm, és makula ninch benned. * Jőj-elő a' Libanusból én jegyeſem, jőj elő a' Libanusból, jőj-elő: meg-koronáztatol Amana hegyéről, Sanir és Hermon tetejéről, az oroſzlányok barlăgiból, a'párduczok hegyeiről. * Meg-ſebesítetted a'ſzívemet én húgom jegyeſem, meg-ſebesítetted a'ſzívemet eggyik ſzemeddel, és a' nyakadnak eggyik haj-ſzálával. * Melly ſzépek a' te emlőid én húgom jegyeſem! ſzebbek a'te emlőid a'bornál, és a'kenetid illattya minden fű-ſzerſzámokfőlőtt. * Chőpőgő lépes-méz a' te ajakid jegyeſem, méz és téj a'nyelved-alatt: és a'ruháid illattya mint a' temién illattya. * Bé-rekeſztetett kert az én húgom jegyeſem, bé-rekeſztetett kert, bé-pechételtetett kút. * A'te chemetéid a'poma-gránátok paradichoma az alma-gyűmőlchőkkel. Czípruſok nárduſsal, * nárdus és ſáfrány, fa-hej és cinnamómum a' Libanuſnak minden fáival, myrra és aloës minden fő kenetekkel. * Kertek kúttya: élő-vizek kúttya, mellyek ſebeſséggel folynak a'Libanuſról. * Kelly-fel Éſzaki-ſzél, és jőj-elő Déli-ſzél, járd-által a' kertemet, és follyanak annak fű-ſzerſzámi.

V. Rész.

JŐjőn az én ſzerelmeſem az ő kertébe, és egyék az ő almái gyűmőlchében. Az én kertembe jőttem én húgom jegyeſem, le-arattam myrrámat az én fű-ſzerſzámimmal-eggyűtt. lépes-mézet őttem az én mézemmel, boromat ittam az én tejemmel: egyetek barátim, és igyatok, és réſzegűllyetek-meg ſzerelmeſim. * Én aluſzom, és az én ſzívem vígyáz: az én ſzerelmes zőrgetőmnek ſzava: Nyiſd-meg nékem én húgom, én ſzeretőm, én galambom, én ſzeplőtelenem: mert rakva a'fejem harmattal, és a'fodorított hajam az éjeli chőppokkel. * Le-vetettem kőntőſőmet, mint öltőzzem abba? meg-moſtam a' lábaimat, mint mochkollyam-meg azokat? * Az én ſzerelmeſem bé-nyújtá kezét a'haſadékon, és a'haſam reſzkete az ő illetéſére. * Fel-kelék, hogy meg-nyitnám az én ſzerelmeſemnek: a'kezeimről myrra chőpőge, és az újaim rakvák válaſztott myrrával. * Az ajtóm zárját meg-nyitám az én ſzerelmeſemnek: ő pedig el-tért vala, és elébb ment vala. Az én lelkem meg-olvadott, hogy ſzólla: kereſém, és nem találám őtet: hívám, és nem felele nékem. * Reám találának az őrizők, kik a'váraſt kerűlik: meg-verének engem, és meg-ſebeſítének engem: el-vévék a'paláſtomat tőlem a'kő-fal őrizői. * Kénſzerítlek titeket Jeruſalem leányi, ha meg-talállyátok az én ſzerelmeſemet, hogy tegyétek hírré néki hogy a'ſzerelem-miá el-lankadok. * Minémű a'te ſzerelmeſed a'ſzerelmeſekfőlőtt, ô te leg-ſzebb az aſzſzonyokkőzőtt? Minémű a'te ſzerelmeſed a' ſzerelmeſek-főlőtt, hogy így kénſzerítél minket? * Az én ſzerelmeſem

feír és piros, ezerekből válaſztatott.
*A' feje leg-főbb arany: a' haja mint a' 11
pálma-fa levelei, fekete mint a' hollo. 11
*Az ő ſzemei mint a' víz-folyáſ-mel- 12
lett-valo galamboké, mellyek téjjel
moſattattak-meg, és a' tellyes folyá-
ſok-mellett űlnek. *Az orczái mint 13
a' patikároſoktól űltettetett fű-ſzer-
ſzámok táblái. Az ő ajaki, leg-főbb
myrrát chöpögő líliomok. *Az ő ke- 14 A
zei gömbölyegek arányból, rakvák D
hyaczintuſokkal. A' haſa ſafirokkal
ékesíttetett elefánt tetém. * A' ſzárai 15
márvány oſzlopok, mellyek arany
talpakra fondáltattak. Az ő ábrázat-
tya mint a' Libanuſé, válaſztott mint
a' czédruſok. * Az ő torka igen édes, 16 B
és mindeneſtől kívánatos: illyen az
én ſzerelmeſem, és ez az én barátom,
Jeruſalem leányi. *Hová ment a' te 17
ſzerelmeſed, ô leg-ſzebb az aſſzo-
nyok-között? hová tért a' te ſzerel-
meſed? és kereſsük-meg őtet veled-
eggyütt.

VI. Rész.

AZ én ſzerelmeſem alá-ment 1
az ő kertébe a' fű-ſzerſzá- A
mok táblájához, hogy a'
kertekben legellyen, és lí-
liumokat ſzedgyen. *En az én ſzerel- 2
meſemé, és az én ſzerelmeſem enyim,
ki a' líliomok-között legel. * Szép 3
vagy én ſzeretőm, gyönyörűſéges, és
ékes mint Jeruſalem: rettenetes mint
a' táboroknak el-rendeltetett ſerege.
*Fordítſd-el a' ſzemeidet rólam, mert 4
azok röpítettek-el engem. A' hajad B
mint a' kechkék nyája, mellyek Gá-
laádból fel-jelentek. * A' fogaid 5 D
mint a' juhok nyája, mellyek fel-jöt-
tek a' fürödőből, mindenik kettős faj-
zattal, és ninch meddő közöttök.
* Mint a' poma-gránát héja, úgy a' te 6
orczáid a' te el-rejtett dolgaid-kivűl.
*Hatvanan vannak a' királynék, és 7
nyólczvanan az ágyaſok, és a' leány-
zótſkáknak ninch ſzámok. * Egy az 8
én galambom, az en tekélleteſem, az
ő annyának eggye, az ő ſzűléjének
válaſztotta. Látták őtet a' leányok, C
és igen bóldognakmondották; a' ki-
rálynék és az ágyaſok, és díchérték
őtet. * Kichoda ez a' ki elő-jő mint a' 9
fel-kelő hájnal, ſzép mint a' hóld, vá- D
laſztatott mint a' nap, rettenetes mint
a' táboroknak el-rendelt ſerege? *Alá- 10 A
menék a' diós kertbe, hogy meg-lát-
nám a' völgyek almáit, és meg-tekín-
teném ha meg-virágzott vólna a' ſző- 11
lő, és ha ki-bimbóztak vólna a' po-
ma-gránátok. * Nem tudtam: a' lel- 11
kem meg-háborított engem az Ami-
nadab ſzekerei-miá. *Térj-meg, térj- 12
meg Sulamítis: térj-meg, hogy néz-
zűnk téged.

VII. Rész.

MIt látſz a' Sulamítisben, ha- 1
nem chak a' táborok rendit? A
Melly ſzépek a' te lépéſid a'
ſarukban, fejedelem leá-
nya! A' te tomporáid öſzve-foglalá-
ſi, mint a' meſter ember kezétől chi-
náltatott köſöntyűk. * A' te köldö- 2
köd keregdéd chéſze, ſoha nem ſzű-
kölködvén pohárok-nélkűl. A' te
haſad mint a' líliomokkal meg-kerít-
tetett búza aſztag. * A' két emlőd, 3
mint a' vad kechkének kettős fiatſ-
kái. * A' te nyakad, mint az elefant 4
tetémből-valo torony. A' te ſzemeid,
mint a' Heſeboni halaſ-tók, mellyek
a' ſokaſágnak leánya kapujában van-
nak. Az orrod, mint a' Libanus tor- 5
nya, melly Damaſkus-felé néz. * A'
fejed, mint a' Karmélus: és a' fejed ha-
ja, mint a' királynak chatornákhoz
kötöztetett bárſonya. * Melly ſzép 6
vagy, és melly ékes én ſzerelmeſem,
a' gyönyörűſégekben! * A' termeted 7
a' pálma-fához haſonlíttatott, és az
emlőid a' ſzőlő gerezdekhez. * Mon- 8
dék: Fel-hágok a' pálma-fára, és meg-
fogom annak gyümölchit: és ollya-
nok léſznek az emlőid mint a' ſzőlő-
béli gerezdek: és a' ſzád illattya, mint
az álmáké. *A' te torkod, mint az 9
igen jó bor, mélto az én ſzerelmeſem
italára, és az ő ajaki 's fogai rágódáſá- D
ra. * Én az én ſzerelmeſemé, és az ő 10
fordúláſa én-hozzám. * Jere ſzerel- 11
meſem, menny ünk-ki a' mezőre, mu-
laſsunk a' majorokban. * Reggel kel- 12
lyünk-fel a' ſzőlőkbe, láſsuk ha meg-
virágzott a' ſzőlő, ha a' virágok gyü-
mölchöt termenek, ha meg-virág-
zottak a' poma-gránátok: ott adom
néked az én emlőimet. * A' natra- 13
gulyák illatot adtak. A' mi kapuink-
ban minden-féle almák: az újakat és
az ókat, én ſzerelmeſem néked tar-
tottam.

VIII. Rész.

KI adgya nékem, hogy te én 1
atyám-fia légy az anyám A
emlőit ſzopván, hogy kinn
talállyalak téged, és meg-

chókollyalak téged, és már engem
ſenki meg ne útállyon? * Meg-fog- 2
lak téged, és az anyám házába viſz-
lek: ott tanítaſz engem, és fűves bor-
ral-valo pohárt adok néked, és az én
poma-gránátim muſtyát. * Az ő bal- 3
keze a' fejem-alatt, és a' jobb-keze
meg-őlel engem. * Kénſzerítlek títe- 4
ket Jeruſalem leányi, hogy fel ne kől-
tſétek, ſe fel ne ſerkentſétek az én ſze-
retőmet, míg maga nem akarja. * Ki- 5
chóda ez, a'ki fel-jő a' puſztából, győ-
nyőrűſégekkel bévelkődvén, az ő ſze-
relmeſére támaſzkodván? Az alma-
fa-alatt kőltőttelek-fel téged: ott fer-
teztetett-meg az anyád, ott ſzeplő-
ſíttetett-meg a'te ſzűléd. * Tégy engē 6
mint pechétet a'ſzívedre, mint peché-
tet a'karodra: mert erős mint a' ha-
lál a'ſzeretet, kemény mint a'pokol a'
buzgó ſzerelem: annak lámpáſi, tűzes
és langos lámpáſok. * A' ſok vizek 7
nem ólthatták-meg a'ſzeretetet, ſem
a' folyó-vizek el nem buríttyák azt:

C ha ember az ő házának mindē mar-
háját adná-is a'ſzeretetért, mint a'
8 ſemmit úgy meg-útállya azt. * A'mí
húgunk kichiny, és ninchenek emlői:
mit chelekedgyűnk a' mí húgunkal
azon a' napon mellyen hozzája kell
9 ſzóllani? * Ha kő-fal, építtſűnk ezűſt
báſtyákat rajta: ha ajtó, béllyűk-meg
10 azt czédrus deſzkákkal. * Én kő-fal
D vagyok: és az emlőim mint a'torony,
minek-utánna ollyanná lőttem előt-
11 te mint a' békeſéget-találo. * Szőlő-
je vólt a'békeſégeſnek abban, mely-
nek népei vannak: őrizőknek adta
azt, a'férfiu annak gyűmőlcheért
12 ezer ezűſt pénzt hoz. * Az én ſzőlőm
előttem vagyon. Ezer, a'te békeſége-
ſedé; és két-ſzáz azoké, a'kik őrizik
13 annak gyűmőlchit. * A'ki a'kertek-
ben lakol, a'barátid halgatnak téged:
14 hagy hallyam a'te ſzódat. * Fuſs-el
én ſzerelmeſem, és légy haſonlo a'
vad-kechkéhez és a'ſzarvaſok fiához,
a' fű-ſzerſzámok hegyein.

SAPIENTIA.

BŐLCHESEG KÖNYVE.

I. Rész.

3. Reg. 3. a. 9. " Iſ. 56. a. 1. " 2. Par. 15. a. 2.

SZereſsétek az igaſságot, 1
kik a'földet itélitek. "Jó A
itéletbē legyetek az Úr-
felől, és ſzívetek egyű-
gyűſégében kereſsétek őtet: * mert 2
meg-találtatik azoktól, a'kik nem kí-
ſértik őtet: meg-jelenik pedig azok-
nak, a'kik ő-benne hiſznek. * mert 3
az el-fordúlt gondolatok el-válaſzt-
nak az Iſtentől: a' meg-próbáltatott
erő pedig meg-dorgállya az eſztele-
neket. * mert a'gonoſz-akaró lélek- 4
be a'bőlcheſég bé nem mégyen, ſe B
nem lakik a'bűnők-alá vettetett teſt-
ben. * Mert a' fégyelemnek Szent 5
lelke futtya a'tettetőt, és meg-von-
ſza magát az értelem-nélkűl-valo
gondolatoktól, és meg-dorgáltatik
a'reája-érkező hamiſságtól. * "Mert 6
kegyes a'bőlcheſég lelke, és meg nem
ſzabadíttya a'káromlót az ő ajakitól:
† mert az ő veſéinek tanúja az Iſten,
és a'ſzívének igaz vizgálója, és az ő
nyelvének hallója. * "Mert az Úr 7
lelke bé-tőltőtte a' főld kerekſégét:
és a'ki mindeneket bé-foglal, annál

" Gal. 5. c. 22. † Ier. 17. d. 10. " Iſa. 6. a. 3.

8 vagyon a'ſzó értelme. * Az-okáért
a'ki hamiſsat ſzóll, el nem titkoltat-
hatik, és el nem múlik mellőle a'bűn-
9 tető itélet. * Mert az iſtentelen gon-
dolatiról kérdés léſzen: az ő beſzédi
hallomáſa pedig az Iſtenhez érkezik,
az ő hamiſságinak meg-bűntetéſére.
10 * Mert a'boſzſzú-álló fűl mindeneket
C hall, és a'morgolodáſok zendűléſe el
11 nem titkoltatik. * Őrizzétek azért
magatokat a'morgolódáſtól, melly
ſemmit nem haſznál, és a' rágalma-
záſtól ójátok a'nyelveteket. mert a'
homályos beſzéd nem léſzen bűnte-
tetlen: a'melly ſzáj pedig hazud, meg-
12 őli a'lelket. * Ne ſzereſsétek a' halált
a' tí életetek tévelygéſével, ſe veſze-
delmet ne ſzerezzetek a' tí kezeitek
13 chelekedetivel. * "Mert az Iſten a'
halált nem ſzerzette, ſe nem vígad az
14 élők veſzedelmén. * Mert teremtett,
D hogy mindenek lennének: és gyó-
gyúlhatókká tőtte a'főld kerekſégé-
nek nemzetſégit: és ninch azokban
veſzedelemre-valo orvoſság, ſem a'
15 pokol orſzága a' főldőn. * Mert az
igaſság őrőkké-valo, és meg-halha-

" Ezec. 18. g. 32. & 33. c. 11.

tatlan. * Az iſtentelenek pedig kezekkel és beſzédekkel hítták azt: és azt baráttyoknak alítván, el-olvadának, és ſzövetſéget tőnek véle: mert méltók hogy az ő réſzére légyenek.

II. RÉSZ.

" *Iob 7. a. 1. & 14. a. 1. 1. Cor. 15. d. 32.*

MErt mondának magokban nem igazán gondolkodván: "Rövid, és únakodáſſal vagyon a'mi életünknek ideje, és ninch künnyebſég az embernek végén, és ninch a'kit tudnánk hogy meg-tért vólna pokolból: * mert ſemmiből ſzülettünk, és ez-után úgy léſzünk mint-ha nem lőttünk vólna: mert a'ſzél füſti vagyon az orrunkban: és a'beſzéd, ſzikra a' mí ſzívünk meg-mozditáſára: * melly meg-óltatván, hamuvá léſzen a'mí teſtünk, és a'lélek el-ſzéled mint a'gyenge levegő-ég, és el-múlik életünk mint a'felyhő nyomdoka, és el-oſzol mint a'köd, melly elűzettetett a'nap fűgáritól, és annak melegſégétől meg-nehezíttetett: * és a'mí nevünk el-felejtve léſzen időjártában, és ſenki meg nem emlekezik a'mí chelekedetinkről. * " Mert az árnyéknak el-múláſa a'mí időnk, és ninch meg-téréſe a'mí végünknek: mert bé-pechételtetett, és ſenki viſzſza nem tér. * " Jertek azért, és éllyünk a'jelen-valo jókkal, és éllyünk hamarſággal a'teremtett állattal mint ifiuſágban. * Drága borral és kenetekkel tőltőzzünk: és el ne múllyék tőlünk az időnek virága. * Koronázzuk-meg magunkat rózákkal mineke-lőtte meg-hervadgyanak: egy mező ſe légyen, mellyet el ne járjon a'mí bujaſágunk. * Senki közzülünk réſzetlen ne légyen a'mí bujaſágunkban: mindenütt jeleit hadgyuk vigaſágunknak: mert ez a'mí réſzünk, és ez a'ſorſunk. * Nyomjuk-el a'ſzegény igazat, és ne kedvezzünk az özvegynek, ſe ne böchüllyük a'ſok idejü vénnek őſz-hajat. * A'mí erőſségünk légyen pedig az igaſság törvénye: mert a'mi erőtlen, haſzontalannak találtatik. * Az-okáért fogjuk-körül az igazat, mert haſzontalan nékünk, és chelekedetinkel ellenkező, és ſzemünkre hánnya a'törvény bűneit, és ki-hirdeti ellenünk a' mi feſletſégünknek vétkeit. *† Azt hánnya hogy nála vagyon az Iſteni tudomány, és

" *Iob 7. a. 1. & 14. a. 1. 1. Cor. 15. d. 32.*

† *Mat. 27. c. 47*

" *Iſ. 22. b. 13. & 56. d. 12.*

" *1. Par. 19. d. 15.*

Sap. 2. 3.

Iſtẽ fiának nevezi magát * A'mí gondolatinknak ki-nyilatkoztatáſára lőtt nékünk. * Nehéz nékünk chak tekíntetre-is, mert külömbőz az ő élete egyebektől, és el-változtanak az ő útai. * Ugy mint chélchapók alíttattunk tőle, és meg-tartóztattya mágat a'mí útainktól, mint a'tiſztátalanſágoktól, és dícséri az igazak végét, és azzal dichekedik hogy az Iſten az ő attya. * Láſsuk azért ha az ő beſzédi igazak, és próbállyuk-meg mik következnek reája, és meg-tudgyuk mi léſzen az ő vége. * " Mert ha az Iſtennek igaz fia, meg-óltalmazza őtet, és meg-ſzabadíttya őtet az ellenkezőknek kezekből. * Boſzſzontáſsal és kínzáſsal kérdezzük őtet, hogy meg-tudgyuk az ő ſzelídſégét, és meg-próbállyuk az ő türéſét. * Igé rút halálra kárhoztaſsuk őtet: mert tekíntet léſzen reája az ő beſzédi-ſzerént. * Ezeket gondolták, és tévelygettek: mert meg-vakította őket az ő gonoſságok. * És nem tudták az Iſten titkait, ſe jutalmát nem reméllették az igaſságnak, és nẽ ítélték-meg a'ſzent lelkeknek tiſzteletit. * † Mert az Iſten halhatatlanná teremtette az embert, és haſonlatoſságának képére alkotta őtet. * † Az ördög irégyſégéből jött pedig bé a'halál a'föld kerekſégébe: * követik pedig azt a'kik az ő réſzére vannak.

" *Pſ. 21. a. 9. Ier. 11. d. 19.*

† *Gen. 1. d. 27. 2. b. 7. 5. a. 1.* † *Eccli. 17. a. 1. Gen. 3. a. 1.*

III. RÉSZ.

AZ igazak lelkei pedig az Iſten kezében vannak, és nem illeti azokat a'halál gyötrelme. * Láttattak az eſztelenek ſzemöknek meg-halni: és gyötrelemnek alíttatott az ő ki-múláſok; * és a'tőlünk-valo el-menetelek veſzedelemnek: azok pedig békeſégben vannak. * És ha az emberek-előtt kínokat ſzenvedtek-is, az ő reménſégek halhatatlanſággal tellyes. * Kevésben gyötrettek, ſokban jól helyheztetnek: mert az Iſten meg-kíſértette őket, és magához méltóknak találta őket. * Mint az aranyat a' kemenczében meg-próbálta őket, és mint az éppen-égő áldozatot vőttebé őket, és idő-jártában tekíntet léſzen reájok. * Fénleni fognak az igazak, és mint a'ſzikrák a' nádasban ide'ſtova futoſnak. * " Meg-ítélik a' nemzeteket, és uralkodnak a'népe-

Deut. 33. a. 3. Inf. 5. a. 4.

" *Mat. 13. f. 43. 1. Cor. 6. a. 2.*

ken,

ken, és az ő Urok őrökké országol.
* A'kik ő-benne bíznak, meg-értik az igasságot: és a'hívek a' szeretetben engednek néki: mert ajándék és békeség vagyon az ő választottinál.
* Az istenteleneknek pedig, a'szerént a'miket gondoltak, lészē bűntetések: a'kik el-hatták az igazat, és el-távoztak azÚrtól. * Mert a' bölcheséget, és az fégyelmet a'ki meg-veti, bóldogtalan az: és heába-valo az ő reménségek, és az ő munkájok gyümölchtelen, és haszontalanok az ő chelekedetek. * Az ő feleségek esztelenek, és a'fiok igen gonoszok. * Átkozott az ő nemzések, mert bóldog a'magtalan: és a'fertezetlen, a'ki nem ismérte az ágyát bűnben, gyümölche lészen a' szent lelkekre-valo tekíntetkor: * "és a'férfiságtalan, a'ki nem chelekedett az ő kezei-által hamiságot, se gonoszokat nem gondolt az Isten-ellen: mert annak adatik a'hitnek választott ajándéka, és az Isten templomában igē kedves rész. * Mert a' jó munkáknak dichőséges a' gyümölche, és a'bölcheségnek gyökere, melly el nem vész. * A' házaság-törők fiai pedig meg-emésztetnek, és a' hamis ágyból-valo mag ki-gyomláltatik. * És ha hoszszú életűek lészenek-is, semminek itéltetnek, és tiszteletnélkül lészē az ő utólso vénségek.
* És ha hamarább meg-halnak, nem lészen reménségek, se vigasztalások a' vizgálás napján. * Mert a'hamis nemzetnek iszonyu végei vannak.

" *Isa. 56. a. 4.*

IV. Rész.

OH melly szép a' tiszta nemzetség a'fényességgel: mert meg-halhatatlan annak emlezezete: mert mind az Istennél, 's mind az embereknél ismeretes. * Mikor jelen vagyon, követik őtet; és kívánnyák őtet mikor eltávozik, és őrökké meg-koronáztatván diadalmat vészen, a' fertezetlen viadalok jutalmát meg-nyervén. * Az istenteleneknek pedig sok-féle sokasága haszsnos nem lészen, és a'fattyu chemeték nem vernek mély gyökeret, sem állando fondamentomot nem vetnek. * "És ha az ágakbā ideig meg-bimbóznak, erőtelenűl helyhez-tetvén, a'széltől meg-indíttatnak, és a' szeleknek fölöttéb-valósága-miatt gyökereſtől ki-szaggattatnak. * Mert el-tőrnek a' meg nem vastagodott ágak, és azoknak gyümölchi haszontalanok, és fojtósoka'meg-ételre, és semmire-kellők. * Mert a'fiak, kik a' hamis hálásból szűletnek, tanúk az ő szűléjek-ellen-valo gonoságnak, mikor meg kérdezik őket. * Az igaz pedig, ha a'haláltól hirtelē meg-előztetik-is, nyugodalombā lészen. * Mert nem a'hoszszu ideig-valo, sem az esztendők számával meg-mérettetett vénség bőchűlletes: hanem az ember értelme, az ősz-haj; * és a'vénség ideje, a'makula-nélkűl-valo élet. * A' ki † az Istennél kedves, szerelmetesé lőtt, és a' bűnősök-közőtt élvén el-vitetett. * el-ragadtatott hogy a'gonoság el ne változtatná az ő értelmét, vagy hogy a' tettetés meg ne chalná az ő lelkét. * Mert a' hazudozás szemfény-vesztése meg-homályosíttya a' jókat, és a'kívánságnak álhatatlansága el-fordíttya a' gonoság-nélkűlvalo elmét. * Rövid időben vége lévén, sok időket töltött-be: * mert kedves volt az Istennek az ő lelke: azért sietett őtet ki-vinni a' hamiságok-közzűl. A'népek pedig látták, és nem értették, és szívőkbe bé nem vőtték az illyeneket: * hogy az Isten kegyelme és irgalmasága vagyon az ő szenteire, és tekínteti az ő választottira. * Kárhoztattya pedig a' meghólt igaz az élő istententeleneket, és a'hamarább el-végeztetett ifiuság, a' hamisnak hoszszú életét. * Mert láttyák a'bölchnek végét, és nem értik mit gondolt felőle az Isten, és miért erősítette-meg őtet ez Úr. * Láttyák és meg-útállyák őtet: az Úr pedig meg-neveti őket. * és ezek-után tisztelet-nélkűl halnak-meg, és gyalázatban lészнek a'halottak-közőtt őrökké: mert meg-rőtya azokat a'kik fel-fuvalkodtak szó-nélkűl, és megindíttya őket fondamētomokból: és tellyességgel el-pusztúlnak: és nyögni fognak, és az ő emlekezetek elvész. * Gondolkodnak az ő bűnőkről félvén, és ellenkezvén ellenek megfeddik őket az ő hamiságok.

† *Hebr. 11. a. 5.*

" *Iere. 17. b. 4. Mat. 7. c. 27.*

V. Rész.

AKkor fognak az igazak nagy álhatatosággal állani azok-ellen kik őket nyomorgattá, és a'kik el-vőtték az ő munkájokat. * Azt látván, meg-há-

borodnak iszonyu félelemmel, és
chodálkoznak a' véletlen szabadúlás-
nak hirtelenségén, *mõdván magok- 3
ban, bánkodván, és a' lélek szoronga-
tása-miatt fohászkodván: Ezek a' ki-
ket valaha chúfnak tartottunk, és szi-
dalom hasonlatosságának. * " Mí 4
balgatagok, az ő életeket bolondság-
nak alíttyuk vala, és az ő végeket
tisztelet-nélkül: * ímé mint számlál- 5
tattak az Isten fiai-kőzzé, és a' szen-
tek-kőzőtt az ő sorsok. * Azért té- 6
vélyedtünk-el az igasság útáról, és az
igasság világossága nem fénlett né-
künk, és az értelem Napja fel nem tá-
madott nékünk. * El-fáradtunk a' 7
hamisságnak és veszedelemnek után,
és nehéz útakat jártunk, az Úrnak ú-
tát pedig nem tudtuk. * Mit használt 8
nékünk a' kevélység? vagy a' gazdag-
ságokkal-valo kérkedékenség mit
hozott nékünk? * " El-múltak mind 9
azok mint az árnyék, *és mint a' siet- 10
ve-fúto kővet, †és mint a' hajo, melly
a' habozó vízen által-mégyen: mely-
nek, mikor által-ment, nem találhat-
ni nyomát, sem az ő allyának ősvé-
nyét a' habokban: * vagy mint a' ma- 11
dár, melly által-rőpűl a' levegő égen, B
melly útának semmi jelésége nem ta-
láltatik, hanem chak a' gyenge sze-
let-verő szárnyai chattagása, és haso-
gatván ereje-által az útnak levegő-
egét: mozgatván szárnyait el-rőpűlt,
és az-után semmi jele nem találtatik
az ő útának: * vagy a' mint az el-ren- 12
deltetett helyre lőttetett nyíl-után,
az el-oszlott levegő-ég azonnal őszve
ment, hogy ne tudhassák añak által-
menését: *így mí-is szűlettetvén min- 13
gyárt meg-szűntünk lenni: és a' jó-
szágnak semmi jelét ugyan nem mu-
tathattuk; a' mí gonosságunkban pe-
dig meg-emésztettünk. * Efféléket 14
mondottak pokolbã azok, a' kik vét-
keztek: " * mert az istentelennek re- 15
ménsége mint a' pih, melly a' széltől C
el-vitetik; és mint a' vékony tajték,
melly a' szél-vésztől el-hányattatik: és
mint a' füst, melly a' széltől el-oszlat-
tatott: és az egy napi által-ménő
vendég emlekezete. * Az igazak pedig 16
őrőkké élnek, és az Úrnál az ő jutal-
mok, és az ő gondolattyok a' Fölsé-
gesnél. * Az-okáért az ékességnek 17
országát vészik, és a' szépségnek
koronáját az Úr kezéből: mert az ő
jobb-kezével bé-fődőzi őket, és az ő

" Sup. 3. a. 2.
" 1. Par. 29. c. 15. Sup. 2. a. 5.
† Prov. 30. c. 10.
" Psal. 1. b. 5. Prov. 10. d. 28. & 11. a. 7.

szent karjával meg-óltalmazza őket.
18 *†Fegyvert fog az ő buzgósága, és fel-
fegyverkezteti a' teremtett állatot az
ellenségeken-valo boszszu-állásra.
19 * Fegyver-derék-helyett igasságba
öltőzik; és a' bizonyos itéletet tészi-
fel sisak-helyett; *győzhetetlen paí-
20 21 zul vészi az igasságot; * a' kemény
D haragot pedig dárdává élesíti, és ha-
dakozik véle a' föld kerekssége az esz-
22 telenek-ellen. * Ki-mennek igyenes-
sen a' villámások nyilai, és mint a'
felyhőknek jól meg-vont kéz-íjából
bocháttatnak-ki, és bizonyos helyre
23 vettetnek. *És a' kőves haragtól bév-
séges kő-essők bocháttatnak, fel-ger-
jed ellenek a' tenger vize, és a' folyó-
24 vizek keményen meg-áradnak. * El-
lenek áll a' sebes szél, és mint a' forgó-
szél el-hánnya őket: és el-pusztíttya
az egész földet az ő hamisságok, és a'
gonosság fel-fordíttya a' hatalmasok
székeit.

† Psal. 17. v. 9. Eph. 6. b. 13.

VI. Rész.

1 JObb a' bőlcheség az erőnél: és az
2 okos férfi az erősnél. * Hallyá-
A tok-meg azért királyok, és értsé-
tek-meg, tanúllyatok föld határinak
3 bírái. * Hajtsátok ide fűleiteket, tí kik
a' sokaságokkal bírtok, és tetszetek
magatoknak a' nézetségek seregiben:
4 * " mert a' hatalom az Úrtól adatott
néktek, és az erő a' Fölségestől, ki
meg-kérdezi a' ti chelekedeteteket,
és gondolatotokat meg-vizgállya:
5 * mert midőn az ő országa szolgai
vólnátok, nem igazán itéltetek, se
meg nem őriztétek az igasság törvé-
nyét, se az Isten akarattya-szerént
6 nem jártatok. * Rettenetesen és ha-
mar meg-jelenik néktek: hogy igen
kemény itéletek lészen azoknak, a'
7 kik uralkodnak. * Mért a' kichinnek
B irgalmasság engedtetik: a' hatalma-
sok pedig hatalmason szenvednek kí-
8 nokat. *† Mert az Isten senki szemé-
lyét nem válogattya, se nem fél sen-
kinek nagy-vóltától. Mert a' kichint
és a' nagyot ő teremtette, és egyen-
lő-képpen gongya vagyon néki min-
9 denekre. * Az erősebbekre pedig
10 erősebb kínzás kővetkezik. * Az-
okáért ô királyok, reátok néznek az
én beszédim, hogy bőlcheséget ta-
11 núllyatok, és ki ne essetek. * Mert a'
kik igazán meg-őrizik az igasságo-
kat, meg-igazíttatnak: és a' kik meg

Eccles. 9. d. 18.
" Rom. 13. a. 1.
† Deut. 10. d. 17. 2. Par. 19. b. 7. Eccli. 35 b. 16. Rom. 2. b. 11. Gal. 2. b. 6. Eph. 6. b. 9. Colos. 5. d. 25. Act. 10. e. 34. 1. Pet. 1. c. 17.

tanúllyák ezeket, találnak mit felelni. * Kivánnyátok-meg azért az én beszédimet, szeressétek azokat, és tudományotok lészen. * Fényes, és soha meg nem hervad a' bölcheség, és könnyen meg-láttatik azoktól a' kik azt szeretik, és meg-találtatik azoktól a' kik azt keresik. * Meg-előzi azokat kik azt kivánnyák, hogy azoknak előbb mutassa-meg magát. * A' ki reggel reá vígyáz, nem fáradmeg: mert az ajtajánál találja azt ülni. * Az-okáért arról gondolkodni, tekélletes értelem: és a' ki érette vígyáz, hamar bátorságos lészé. * Mert a' hozzája-méltókat keresvén környűl-jár, és az útakon vígan mutattya magát azoknak, és minden gondviseléssel mégyen eleikbe. * Mert annak kezdeti, a' tudománnak igaz kivánsága. * Az-okáért, a' tudományra-valo gond, a' szeretet; és a' szeretet, az ö törvényinek meg-őrizése; a' törvényeknek meg-őrizése pedig, a' fegyhetetlenségnek tekélletessége; * a' fegyhetetlenség pedig közel-valóvá tészen az Istenhez. * Az-okáért a' bölcheségnek kivánsága az örökké-valo országra viszen. * Ha azért gyönyörködtök a' királyi-székekben és pálczákban, ö népeknek királyi, szeressétek a' bölcheséget, hogy örökké országollyatok. * Szeressétek a' bölcheségnek világosságát minnyájan kik a' népeken uralkodtok. * Mi légyen pedig a' bölcheség, és mi módon lött, meg-beszéllem: és el nem rejtem előttetek az Isten titkait, hanem a' születésének kezdetitől-fogva meg-vizgálom, és a' világosságra hozom annak tudományát, és el nem halgatom az igasságot: * sem a' meg-emésztö irégységgel nem járok: mert az ollyan ember nem lészen részes a' bölcheségben. * A' bölchek sokasága pedig a' föld kerekségének egésége: és a' bölch király a' nép támasza. * Az-okáért vegyétek a' tudománt az én beszédim-által, és használ néktek.

VII. Rész.

EN-is halando ember vagyok ugyan, hasonló mindenekhez, és annak a' földinek nemzetségéből, a' ki elöször teremtetett, és az anyám méhében formáltattam testé, * tiz hólnap idejében szerkeztettem öszve a' vérbe, az ember magvából, és az álomnak együtt-való gyönyörüségével. * És énis születtetvén, a' közönséges levegöeget vöttem, és a' hasonló-képpen alkottatott földre estem, és a' mindenekhez-hasonló első szózatot sirván bocháttam-ki. * Pólákban neveltettem, és nagy gondokkal. * Mert senkinek a' királyok-közzül születésének más kezdete nem volt. * " Mindeneknek azért egy az életre-valo bé-jövetelek, és hasonló a' ki-menetelek. * Az-okáért kivántam, és értelem adatott nékem; és kértem, és énbelém jött a' bölcheség lelke. * és fellyebb böchüllém azt az országoknál és királyi-székeknél, és a' gazdagságot semminek alítottam a' hoz-képest. * † nem-is hasonlítottam hozzája a' drága követ; mert minden arany a' hoz-képest egy kevés föveny, és úgy mint sárnak ítéltetik az ezüst a' hoz hasonlíttatván. * Az egéség és szépség-fölött szerettem azt, és el-végeztem hogy világosság-gyanánt tartanám azt: mert el-ólthatatlan az ö világa. * " Jövének pedig nékem minden jók azzal egyetemben, és számlálhatatlan tiszteség az ö kezei-által, * és örvendezék mindenekben. mert előttem mégyen vala ez a' bölcheség, és nē tudom vala hogy ö vólna mind ezeknek az annya. * Mellyet tettetés-nélkül tanúltam, és irégységnélkül közlök, és az ö tiszteségét el nem rejtem. * Mert véghetetlen kinch az embereknek: mellyel a' kik éltek, részesek löttek az Isten barátságában, a' tudománnak ajándékiért dichértetvén. * Nékem pedig az Isten azt engedte, hogy akarattya-szerént szóllyak, és gondollyak mélto dolgokat azokhoz mellyek nékem adatnak: mert ö a' bölcheségnek vezére, és a' bölchek igazgatója: * mert az ö kezében vagyunk mind mi, 's mind beszédink, és mindē bölcheség, és az alkotmányoknak tudománya és értelme. * Mert ö adta nékem azoknak, a' mik vannak, igaz értelmét: hogy tudgyam a' föld kereksége rendit, és az éltetö állatok erejét, * az idök kezdetit, és végét, és közepit, a' külömbözéseknek változásit, és az idök változásit, * az esztendö forgásit, és a' chillagok rendit, * a' lelkes állatok természetit, és a' fene vadak

" Iob. 10. a. 10.

" Iob. 1. c. 21. 1. Tim. 6. b. 7.

† Iob. 28. c. 16. Prov. 8. b. 11.

" 3. Reg. 3. b. 13. Matt. 6. d. 33.

haragit, a'ſzelek erejét, és az emberek gondolatit, a'fa-fiatalok külömbſégit, és a' gyökerek ereit, * és valamik el vannak rejtve és véletlenek, meg-tanúltam: mert a' mindeneknek meſtere a' bölcheſég tanított engem. * mert abban értelmes lélek vagyon, ſzent, eggyetlen egy, ſok-féle, hathato, ékeſſen-ſzóló, mozgó, fertelmeſség-nélkül-való, bizonyos, édes, jónak ſzeretője, éles elméjü, kit ſenki meg nem tilt, jól-tévő, * emberſéges, kegyes, állandó, álhatatos, bátorſágos, mindenható, mindeneknek gond-viſelője, és a' ki minden lelkeket bé-foglal: értelmes, tiſzta, hathato. * Mert minden gyorſaknál gyorſabb a' bölcheſég: el-hat pedig mindenüvé az ő tiſztaſágáért. * Mert az Iſten erejének párája, és a' mindenható Iſten fényeſségének tiſzta folyáſa: és azért ſemmi fertelmes hozzája nem tér. * "mert az örökké-valo világoſságnak fényeſsége, és az Iſten dichőſégének makula-nélkül-valo tükőre, és az ő jó-voltának ábrázattya. * És holott egy, mindent tehet; és ő-magában maradván, mindeneket meg újít, és a' nemzetſégek-által a' ſzent lelkekre ſzáll; Iſtennek barátivá, és profétákká teſzen. * Mert ſenkit nem ſzeret az Iſten, hanem chak azt, a' ki a' bölcheſséggel lakik. * Mert ez ſzebb a' napnál, és a' chillagoknak minden rendinél, a' világoſsághoz haſonlíttatván elsőbnek találtatik. * Mert amaz-után az étſzaka következik; a' bölcheſséget pedig meg nem győzi a' gonoſság.

VIII. Rész.

AZért el-ér végről végig erőſſen, és mindeneket gyönyörűſségeſsen el-rendel. * Ezt ſzerettem, és kereſtem ifiuſságomtól-fogva, és kereſtem őtet magamnak jegyeſül vennem, és ſzeretője lőttem az ő ſzépſégének. * Az ő nemeſségét dichőíti, az Iſtennel eggyütt lakván: de a' mindenek Ura is ſzerette őtet, * mert az Iſteni tudománnak tanitója, és az ő chelekedetinek válaſztója. * És ha a' gazdagſág kívántatik az életbe, michoda a' bölcheſségnél gazdagb, melly mindeneket meg-chelekeſzik? * Ha pedig az értelem műkálkodik; kichoda azokközzül, a' mik vannak, inkább meſtere annál? *És ha ki az igaſságot ſzereti; ennek munkáinak nagy erei vánnak: mert józanſágot, és okoſságot tanít, és igaſságot, és erőſséget, mellyeknél ſemmi haſznosb ninch az emberek életében. * És ha ki a' tudománnak ſokaſágát kívánnya, tudgya az el-múlt dolgokat, és a' következendőkről itéletet téſzen: tudgya a' beſzédek okoſságit, és a' bölch példabeſzédek meg-fejtéſit: a' jeleket és chodákat tudgya minek-előtte meglégyenek, és minden időknek 's eſztendőknek történetit. * El-tekéllettem azért azt hozzám vennem, hogy véle eggyütt éllyek: tudván hogy a' jókat velem közli, és vigaſztaláſa léſzē gondolatimnak és únakodáſomnak. * Ez-által dichőſégem léſzen a' köſſégnél; és ifiu lévén, tiſzteletem a' véneknél: * és elméſnek találtatom az itéletben, és a' hatalmaſoknak ſzíne-előtt chodálatos léſzek, és a' fejedelmek arczúlati chodálkoznak rajtam: * ha halgatok, reám várnak; és ha ſzóllok, reám néznek; és ha többet beſzéllek, a' ſzájokra téſzik kezeket. * Ennek-főlőtte, ez-által halhatatlanſágom léſzen: és örők emlekezetet hagyok az utánnam-valóknak. * Igazgatom a' népeket: és a' nemzetſégek birodalmom-alatt léſznek. * Félnek a' rettenetes királyok halván engem: a' ſokaſág-közőtt jónak láttatom, és a' hadban erőſnek. * Bémenvén házamba, meg-nyugſzom véle: mert ninch keſerűſég az ő nyájaſságában, ſem únakodás a' véle-valo lakásban, hanem vígaſág és örőm. * Ezeket gondolván magamban, és forgatván ſzívemben: hogy halhatatlanſág vagyon a' bölcheſég társaſágában, * és az ő barátſágában jó gyönyörűſég, és az ő kezeinek chelekedetiben fogyhatatlan tiſzteſség, és az ő ſzólláſával-való tuſakodáſban bölcheſség, és az ő beſzédében-valo réſzeſülésben dichőſég: ſzéllel járok vala kereſvén, hogy hozzám fogadnám őtet. * Jó elméjü gyermek valék pedig, és jó lelket nyertem vala. * És midőn jobb vólnék, fertelmeſség-nélkül-valo teſthez juték. * És hogy meg-tudám hogy külömben magamat meg nem tartóztathatnám, hanem-ha az Iſten adgya, és ez-is bölcheſség vala, tudni ki ajándéka vólna az: az Úrhoz járú-

járúlék, és könyörgék néki, és teljes szívemből mondék:

IX. Rész.

1. Reg. 3. b. 9. EN atyáimnak Istene, és irgalmasságnak Ura, ki mindeneket a'te igéddel teremtettél, * és a'te bölcheségeddel rendelted az embert, hogy uralkodnék a' teremtett-állaton, melly tőled alkottatott, *hogy el-rendellye a'föld kerekségét a'mint képes és igaz, és igyenes szívvel itéllye az itéletet: *add nékem a'te székidnél-állo bölcheséget, és ne vess-ki engẽ a'te szolgaid-közzül: * " mert én te szolgád vagyok, " Psal. 115. b. 6. és a'te szolgálód fia, erőtlen ember, és kevés idejű, és kisebb az itélet és törvények értelmére. * Mert ha valaki tekélletes léend-is az emberek fiai-között; ha távúl léend tőle a'te bölcheséged, semminek böchülletik. * " Te választottál engem a'te néped királyává, és a'te fiaid és leányid birájává: * és azt mondád, hogy templomot építenék a'te szent hegyeden, és a'te lakó-helyed városában óltárt, a'te szent hajlékod hasonlatosságára, mellyet régẽ el-készítettél: * " és veled vagyon a'te bölcheséged, melly a'te chelekedetidet tudgya, melly akkor-is jelen vólt midőn a'föld kerekségét teremtenéd, és tudgya vala mi vólna kedves szemeid-előtt, és michoda igaz a'te parancholatidban. * Küld-el azt a'te szent egeidből, és a'te nagy-vóltodnak székétől, hogy velem légyen, és velem munkálkodgyék, hogy tudgyam mi légyen kedves nálad: *mert az mindeneket túd, és ért, és józanúl hordoz engem az én chelekedetimben, és meg-őriz engem az ő hatalmasságában. *És kedvesek léfznek az én chelekedetim, és a'te népedet igazán vezérlem, és mélto léfzek az atyám székeire. * " Mert ki tudhattya az emberek-közzül az Isten tanátsát? a'vagy ki gondolhattya-meg mit akar az Isten? * Mert a'halando emberek gondolati félelmesek, és bizonytalanok a'mi gond-viselésink. * Mert a'test, melly meg-rothad, elnehézíti a'lelket, és a'földi lakás lenyomja a' sokakat-gondoló elmét. *És nehezen arányozzuk-meg a'mik a'földön vannak; és a'mik előttünk vannak, munkával találjuk-fel. A' mellyek pedig mennyekben vannak ki vizsgállya-meg? * A'te gondolatodat pedig ki tudgya, hanem-ha te adsz bölcheséget, és el-küldöd a'te szent lelkedet a'magasságból: * és így lésznek igazak azoknak ösvényi kik a' földön vañak, és a'mellyek néked tetszenek meg-tanúllyák az emberek? * Mert a' bölcheség-által tartattak-meg, valakik kedvesek vóltak néked Uram kezdettől-fogva.

X. Rész.

Gen. 1. d. 27. EZ őrizte-meg azt, ki a'föld kerekségének első attyává formáltatott az Istentől, holott egyedűl teremtetett vólna. † És ki-hozta őtet az ő vétkéből, és erőt adott néki hogy mindenekkel bírna. * " Ettől mikor el-távozott a' hamis az ő haragjábã, az attyafia gyilkosságának haragja-által veszett-el. *† Kiért, mikor a' víz el-törlené a' földet; ismég meg-gyógyítá a' bölcheség, az alá-valo fa-által vezérelvén az igazat. * " Ez a' gonoság eggyesűlesében-is, midőn a'nemzetségek egybe-gyűltek vólna, tudta az igazat, és meg-tartotta panasz-nélkül az Istennek, és a'fiához-valo irgalmasságban meg-őrizte az erőset. *† Ez az el-veszendő istentelenektől fúto igazat meg-szabadítá, le-szálván a'tűz az ő városra: *kiknek gonoságok bizonyságára meg-marad a' füstölgő puszta föld, és a'bizontalan időben gyümölcshozó fák, és a'kételkedő lélek emlékezeti a'fenn-állo só oszlop. *Mert a' bölcheséggel nem gondolók, nẽ chak abban estek-meg hogy nem tudták a' jókat, de az ő esztelenségeknek emlékezetit-is hatták az embereknek, hogy azokban, a'mellyekben vétkeztek, nem-is rejtezhetnének-el. * A' bölcheség pedig azokat, a'kik őtet tisztelik, a'fájdalmaktól meg-szabadította. * " Ez a'báttya haragjától-futó igazat igaz útakon hordozta, és meg-mutatta néki az Isten országát, és a'szentek tudományát adta néki: fel-tisztelte őtet a' munkákban, és bé-tellyesítette az ő munkáit. * Az őtet meg-chalók álnokságában mellette vólt, és tiszteletessé tőtte őtet. *Meg-őrizte őtet az ellenségektől, és az el-tévelyítőktől meg-óltalmazta őtet, és erős viadalt adott néki hogy győzedelmes lenne, és tudná hogy mindeneknél hatalmasb

† Gen. 2. b. 7. " Gen. 4. b. 8. † Gen. 7. b. 6. " Gen. 11. a. 2. † Gen. 19. d. 17. " Gen. 28. a. 5. b. 10.

† *Gen. 37. f. 26.* a' bölcheſég. *† Ez az el-adatott iga- 13
zat el nem hatta, hanē a'bűnöſöktől 10
meg-ſzabadította őtet: és alá-ment B
véle a'verembe, * " és a'fogſágban 14
" *Act. 7. b. 9. Gen. 41. f. 40.* el nem hatta őtet, míg nem az orſzág
pálczáját adná néki, és a' hatalmat
azok-ellen, kik őtet el-nyomják va- 11
la: és hazugoknak mutatta, a'kik őtet
gyalázták, és örök dichőſéget adott
† *Exod. 1. b. 11.* néki. *† Ez az igaz népet, és a' panaſz- 15 12
nélkől-valo magot, meg-ſzabadította
a' nemzetſégektől, mellyek őtet el- 13
nyomják vala. * Bé-ment az Iſten 16
ſzolgájának lelkébe, és a'rettenetes
királyok-ellen állott, a' chodák és 14
jelek-által. * És az igazak munkái- 17
nak meg-adta jutalmát, és chodá- D
latos úton hordozta őket: és nékik
árnyékozójok vólt nappal, és étſza- 15
ka a'chillagok világoſsága-gyanánt:
" *Exod. 14. c. 22. Pſal 77. b. 14.* * " által-vitte őket a'Veres tengeren, 18
és által-kőltöztette a' ſok vizeken.
† *Exod. 12. c. 35.* * Azoknak ellenſégit pedig a' ten- 19
† *Exod. 15. a. 1.* gerbe merítette, és őket ki-hozta a'
poklok mélyſégéből. † Az-okáért C
az igazak el-vitték az iſtentelenek
prédáit, * † és éneklették Úram a'te 20
ſzent nevedet, és a' te győzedelmes
kezedet egyenlő-képpen díchérték: 17
* mert a' bölcheſég meg-nyitotta a' 21
némák ſzáját, és a'gyermekek nyel-
veit ékeſsen-ſzóllókká tőtte.

XI. Rész.

Exod. 16. a. 1. IGazgatta az ő chelekedeteket a' 1
ſzent profétának kezei-által. * A' 2
" *Exod. 17. c. 12.* puſztákban jártak, mellyekben A
nem laknak vala: és a'puſzta he-
lyeken chinálának kalibákat. * " El- 3
" *Num. 20. b. 11.* lene-állottak az ellenſégnek, és az
ő ellenſégeken boſzſzút-állottak.
* " Szomjuhoztak, és ſegétſégűl 4
híttak téged, és víz adatott nékik
a' magaſságos kő-ſziklából, és a'
ſzomjúſágnak meg-enyhítéſe a'ke-
mény kőből. * Mert a' mellyek-ál- 5
tal bűntetéſeket ſzēvedtek az ő ellen-
ſégek, az ő italok fogyatkozáſa-mi- D
att, és azokban, mikor bévelkődné-
nének az Iſraël fiai, örvendeztek: 22
* ezek-által, midőn el-fogytak vól- 6
na nékik, jó tétetett vélek. * Mert 7
a' ſzűntelen-folyó kút-helyett, em-
ber vért adtál a' hamiſsaknak. * Kik 8
mikor meg-kevesűlnének a' meg-
őletett gyermekeknek ki-hordáſa-
miatt, ezeknek bévſéges vizet adtál
reménteleníl, * meg-mutatván a' 9
ſzomjúſág-által, melly akkor vala,
mint magaſztalnád-fel a' tiéidet, és 10
azoknak ellenſégit meg-ölnéd. *Mert
mikor meg-kíſértettenek, és az irgal-
maſsággal-valo oktatáſt bé-vőtték,
meg-tudták mi módon ſzenvednének kínokat a'haraggal itéltetett iſ-
tentelenek. *Ezeket ugyan mint atya 11
íntvén, meg-próbáltad: amazokat
pedig, mint kemény király meg-kér-
dezvén, kárhoztattad. * Mert mind a' 12
távúl's mind a' jelen-valók egyenlő-
képpen kínoztattanak. * Mert ket- 13
tős bánat fogta vala el-őket, és fo-
házkodás az el-múlt dolgok emleke-
zetivel. *Mert midőn hallanák hogy 14
az ő kínok-által amazoknak jól vól-
na dolgok, meg-emlekeztek az Úrról,
chodálkozván a' dolognak végén.
* Mert a'kit hamis ki-verés-által el- 15
hagyítván meg-chúfoltak, végtére
chodálták, mikor nem haſonló-kép-
pē ſzomjuhoztak az igazakkal. *Az ő 16
hamiſságoknak pedig eſztelē gondo-
latiért, " hogy némellyek tévelyeg- C
vén néma kígyókat tiſztelnek vala, és
az alá-valo fene vadakat, a'néma ál-
állatok ſokaſágát bochátad reájok
boſzſzú-állāſért: *hogy tudnák, hogy 17
a' mellyek-által ki vétkezik, azok-
által kínzattatik-is. * " Mert nē vólt 18
erőtlen a'te mindēhato kezed, melly
a'föld kerekſégét láthatatlan állatból
teremtette, hogy reájok medvék ſo-
kaſágát bochátaná, vagy a' méréſz
oroſzlányokat, * vagy haraggal tel- 19
lyes iſmére lē és ſzokatlan fene vada-
kat, vagy tűzes párával lehellőket,
vagy ſzagos füſtöt-ſzerzőket, vagy a'
ſzemekből rettenetes ſzikrákat bo-
chátókat: * mellyeknek nem chak 20
ſértéſek ki-veſzthette vólna őket, de
a' tekíntetek-is meg-ölhette vólna
félelemmel. * De ezek-nélkűl-is 21
egy ſzellővel meg-ölettethettek vól-
na, üldöztetvén az önnön chelekе-
detektől, és el-hányattatván a' te
erőd ſzelével: de mindeneket mód-
dal, és ſzám-ſzerént, és mértékkel
rendeltél. * Mert hogy nagy tehet- 22
ſéged vólna, nálad egyedűl meg-vólt
mindenkor: és a' te karod erejének
ki áll ellene? * Mert mint a' mérték 23
nyelvének pőtya, úgy a'föld kerekſé-
ge te-előtted, és mint a' hajnali har-
mat chöppe, melly a'földre eſik. *De 24
mindeneken könyörűlſz, mert min-
deneket tehetſz, és látatlanná téſzed
az emberek bűneit, a'penitentziáért.

" *Inf. 12. c. 24.*

" *Lev. 26 d. 22 Inf. 16. a. 1. Ier. 8. c. 17.*

* Mert mindeneket ſzeretſz a' mik 25
vannak, és ſemmit nem útálſz azok-
kőzzűl a'miket alkottál : mert ſem-
mit gyűlőlve nem rendeltél, vagy al-
kottál. * Mi módon maradhatna- 26
meg pedig valami, ha te nem akartad
vólna? a'vagy a'mit te nem ſzóllítot-
tál vólna, meg-maradhatna-e? * Meg- 27
engedſz pedig mindeneknek : mert
tiéid Uram, ki a'lelkeket ſzereted.

XII. Rész.

OH melly jó és győnyőrűſé- 1
ges Uram a'te lelked minde- A
nekben! * És azért azokat, 2
kik el-tévelyednek, réſzen-
ként meg-dorgálod: és a'mellyekbē
vétkeznek, azokról meg-ínted és
meg-ſzóllítod: hogy el-hagyván a'
gonoſságot, te-benned hidgyenek U-
† Deut. ram. * Mert a'te ſzent főldednek ama' 3
9. a. 3. régi lakóit, a'kiktől iſzonyodtál, * mi- 4
12. d. 29. velhogy előtted gyűlőlſéges dolgo-
18. b. 12. kat chelekeſznek vala varázláſokkal,
és hamis áldozatokkal, * és az ő fio- 5
kat kegyetlenűl meg-őlőket, és az
emberek bélit meg-évőket, és a' vért
fel-zabállókat a'te ſzővetſéged-által,
* és a' ſegétſég-nélkűl-valo lelkek- 6
nek őldőklő ſzűléit, el akartad veſz-
teni a'mi atyáink kezei-által, * hogy 7
az Iſten ſzolgainak ſzarándokſágát
méltónak értenék lenni a' főldőn,
melly néked mindeneknél kedvesb.
* De ezeknek-is mint embereknek, 8
meg-engedtél, és el-kűldőtted a'te
ſeregednek elől-járóit a' darázokat,
hogy azokat laſsan-laſsan ki-veſz-
tenék. * Nem hogy erőtlen lőttél 9
vólna, haddal az igazak-alá vetni B
az iſtenteleneket, vagy a' kegyet-
len vadakkal, vagy kemény igével
mind-eggyűtt ki nem veſzthetted
"Exod vólna: * "de réſzen-ként itélvén ő- 10
23. d. 30. ket helyt adſz vala a'penitentziára,
Deut. 7. tudván, hogy gonoſz az ő nemzet-
d. 22. ſégek, és vélek ſzűletett az ő go-
noſságok, és hogy meg nem vál-
tozhatnék az ő gondolattyok őrők-
ké. * Mert átkozott mag vólt elei- 11
től-fogva; és ſenkitől nem félvén,
meg-engedſz vala az ő bűnőknek.
* Mert ki mongya néked: Mit che- 12
lekedtél? vagy ki áll ellene a'te itéle-
tednek? vagy ki jő ſzíned-eleibe
hogy a' hamis emberekért boſzſzút
állyon? vagy ki vét reád, ha el-veſz-
nek a'nemzetſégek, mellyeket te te-

13 remtettél? * Mert ninch te-kivűled
másIſtē, "kinek gongya vagyon min- "1. Pet.
denekre, hogy meg-mutaſsad hogy 5. b. 7.
14 hamiſsā itéletet nem itélſz. * Se király,
ſe fejedelem nē kérdezkednek ſzíned-
előtt azokról a' kiket el-veſztettél.
15 * Azért holott igaz vagy, mindene-
ket igazán rendelſz: és idegen dolog-
nak itéled a'te erődtől, azt-is kárhoz-
tatni, a'kinek nem kell bűntetődni.
16 * Mert a'te erőd az igaſságnak kez-
C deti: és mivelhogy mindenek Ura
vagy, mindeneknek meg-engédſz.
17 * Mert te meg-mutatod erődet, a'kit
nem hiſznek tekélleteſnek lenni az
erőben; és azoknak, kik téged nem
tudnak, vakmerőſégeket meg-bűn-
18 teted. * Te pedig erős uralkodo,
chendeſséggel itélſz, és nagy bőchűl-
lettel vezérleſz bennűnket: mert te-
nálad vagyon a' tehetſég, a'mikor
19 akarod. * Meg-tanítottad pedig a'
te népedet illyen chelekedetekkel,
hogy igaznak és emberſégeſnek kell
lenni, és a'te fiaidat jó reménſégűvé
tőtted: mert it élvén, helyt adſz a'bű-
20 nőkben a' penitentziára. * Mert ha
a'te ſzolgaid ellenſégit, és a'halálra
méltókat, illy nagy figyelmeteſséggel
kínzottad, dőt és helyt adván, mel-
lyekkel el-távozhatnának a' gonoſ-
21 ſágtól; * minémű ſzorgalmatoſság-
gal itéled a' fiaidat, a' kik attyai-
nak a' jó igéretek eſkűvéſit és ſző-
22 vetſégit adtad? * Az-okáért mikor
minket meg-bűntetſz, a' mi ellenſé-
D ginket ſok-képpen oſtorozod, hogy
itéletet tévén meg-gondollyuk a'te
jó-vóltodat: és mikor itéltetűnk,
reméllyűk a' te irgalmaſságodat.
23 * Az-okáért azoknak-is, kik életek-
ben eſztelenűl és hamiſsan éltek,
azok-által, a' miket tiſzteltek, igen
24 nagy győtrelmeket adtál. * "Mert "Sup.
a' tévelygés útán többig tévelyget- 11. c. 24.
tek, iſteneknek alítván azokat, mel- Rom. 1.
lyek az oktalan állatok-kőzőtt c. 23.
heába-valók, az eſztelen gyerme-
25 kek módgya-ſzerént élvén. * Az-
okáért mint eſztelen gyermekeket
26 chúfoláſsal bűntetted-meg. * A'ki
pedig chúfoláſokkal és feddéſek-
kel meg nem jobbúltak, az Iſten-
27 nek méltó itéletit érzették. * Mert
a' mellyeknek ſzenvedéſében boſz-
ſzonkodnak vala, azok-által, a' kiket
iſteneknek alítnak vala, azokban,
midőn ki-gyomláltatnának, látván

azt, a' kit régenten meg-tagadtak vala hogy iſmérnék, igaz Iſtennek iſmérték: az-okáért az ô kárhoztatáſoknak vége-is reájok ſzállott.

XIII. Rész.

Rom. 1. b. 18. HIuſágoſok pedig mind az emberek, kikben az Iſten tudománya ninchen: és azokból a'jókból, méllyek láttatnak, nem iſmérhették-meg azt a'ki vagyô, ſem a' chelekedetekre figyelmezvén meg nem iſmérték ki vólna az alkoto: * † hanem vagy a'tûzet, vagy a'ſzelet, vagy a'gyors levegô-eget, vagy a' chillagok kerekſégét, vagy a'ſebes vizet, vagy a'napot és a'hóldat alították a'föld-kerekſégének igazgato iſteninek. * Mellyeknek ſzépſégében hagyônyôrkôdvén, iſteneknek alították: tudgyák-meg menyível ſzebb azoknak az ura. mert a'ſzépſég alkotója rendelte mind ezeket. * A' vagy ha azok erejét és chelekedetit chodálták, értſék-meg azokból, hogy a' ki ezeket alkotta, erôsb azoknál: * mert a'ſzépſégnek és a'teremtett-állatnak nagy-vóltából, elég nyílván meg-iſmértethetik azok teremtője. * " de mindazáltal még ezekben kevesebb panaſz vagyon. Mert talám ezek-is tévelyegnek, az Iſtent keresvén, és akarván meg-találni. * " Mert holott az ô chelekedetiben forgolódnak, értekeznek róla: és el-hitték hogy jók a' mik láttatnak. * De iſmég ezeknek ſem kell meg-engedni. * Mert ha annyit tudhattak, hogy meg-iſmérhetnék a'világot: mi-képpen nem találhatták-meg kûnnyebben annak Urát? * Bóldogtalanok pedig, és a'meg-hóltak-közôtt az ô reménſégek, kik iſteneknek nevezték az emberek kezeinek munkáit, az aranyat és ezûſtöt, a' meſterſég találmányát, és az oktalan állatok haſonlatoſságit, vagy a'haſzontalan kôvet a'régi kéz alkotmányát. * " Vagy ha valamelly áts-meſter az erdôbôl igyenes fát vágand, és annak minden hejját meſterſégeſſen le-hámtya, és meſterſégével élvén, ſzorgalmatoſsan haſznos edént farag az élet ſzûkſégére, * és annak az alkotmánnak húlladékival, az éteknek el-készítéſére éllyen: * és ezeknek maradékját, melly ſemmire nem alkolmatos, a'horgas és gôrchôkkel tellyes fát, ſzorgalmatoſon meg-faragja midôn ûreſsége vagyon, és meſterſégének tudományával azt ki-formállya, és azt az ember ábrázattyához haſonlíttya, * vagy valamelyhez az oktalan állatok-közzûl haſonlíttya azt, veres feſtékkel meg-kenvén, és meg-veresítvén annak ſzínét feſtékkel; és minden mochkot, melly azon vagyon, bé-kenvén: * és annak illendô lakó-helyt chinállyon, és a' falra helyheztetvén azt, és vaſsal meg-erôſsítvén, * hogy valamiképpen le ne eſsék, gondot viſelvén arra, tudván hogy nem ſegétheti magát: mert kép, és ſzûkölkôdik ſegétſég-nélkûl. * És a'marhája, és a' fiai, és a' menyegzôje-felôl fogadáſt tévén kérdezkedik. Nem ſzégyenli azzal ſzóllani, a'ki lélek-nélkûl vagyon: * és az egéſségért az erôtlennek könyôrög, és az életért a' meg-hóltat kéri, és ſegétſégére híja a' haſzontalant: * és az útért annak könyôrög, a'ki nem járhat: és a'nyereſégről, és a' munkáról, és minden dolognak elô-meneteléről annak könyôrög, a' ki mindenekre haſzontalan.

XIV. Rész.

MÁs iſmég hajózni igyekezvén, és a' kegyetlen habokon által kezdvén meñi, az ôtet-hordozó fánál, romládóbb fát hí ſegétſégûl. * Mert azt a' nyereſég kívánſága gondolta-ki, és a' meſter ember az ô bölcheſégével chinálta. * A' te gond-viſeléſed pedig, Atyám, igazgattya: † mert a'tengeren-is útat ſzerzettél, és a'habok-közôtt igen erôs ôſvént, * meg-mutatván hogy hatalmas vagy mindenekbôl meg-ſzabadítani, ha ſzintén valaki meſterſég-nélkûl mégyen-is a' tengerre. * De hogy ne lennének heába-valók a'te bölcheſéged alkotmányi: az-okáért egy kichiny fára-is reá bízzák az emberek lelkeket, és a'tengeren hajón által-menvén megſzabadúltak: * " de régenten-is mikor el-veſznének a'kevély óriáſok, a' föld kerekſégének reménſége egy hajóhoz folyamodván, e'világ ſzületéſére magot hagyott, melly a'te kezed-által igazgattatott. * Mert áldott fa, a' melly-által az igaſság léſzen. * † A' kézzel chináltatott bál-

" Rom. 1. c. 21.

" Is. 44. b. 9. Ier. 10. a. 3.

† Exod. 14. d. 22.

" Gen. 6. b. 4. & 7. b. 7. † Pſal. 113. Baruc. 6. a. 1.

Sap. 13. 14.

ván pedig, maga-is átkozott, és a' ki azt chinálta-is: ez, mivelhogy chinálta; a maz pedig, mert romlandó lévén, istennek neveztetett. * Hasonló-képpen gyűlöli pedig az Isten az istentelent, és annak istentelenségét. * Mert a'chinálmány, a'chinálójával szenved kínokat. * Az-okáért a' pogányok bálványira sem lészen tekintet. mert az Isten teremtett-állati gyűlölséggé lőttek, és az emberek lelkeinek kísértetivé, és az esztelenek lábainak törivé. * Mert a'parázznaságnak kezdete, a' bálványoknak ki-gondolása: és azoknak találása, az életnek romlása. * mert eleitől-fogva nem vóltak, se örökké nem lésznek. * Mert az emberek heába-valóságok-által jőtt ez a' föld kerekségére: és az-okáért hamar vége találtaték azoknak. * Mert keserves sirással bánkodván az atya, a'hirtelen el-ragadtatott fia képét chinálta magának: és azt, a'ki akkor mint egy hólt ember vólt, most mint istent kezdette tisztelni, és a'szolgai-kőzőtt titkos szolgálatokat és áldozatokat rendelt. * Az-után idő-jártában, erőt vévén a' hamis szokás, e' tévelygés törvény-gyanánt meg-tartatott, és a'fejedelmek parancholattyából tiszteltettek a'faragmányok. * és azokat, kiket jelen-létekkel az emberek nem tisztelhetnek vala, azért hogy távúl vólnának, azok ábrázattya messzűnnē elhozattatván, a'királynak, kit tisztelni akarnak vala, nyilván-valo képét chinálták; hogy azt, a'ki távúl vala, úgy tisztelnék mint a' jelen-valót az ő szorgalmatosságokkal. * Ezeknek tiszteletire pedig a' tudatlanokat, a' mester-embernek fölőtte nagy szorgalmatossága-is vitte. * Mert ez kedveskedni akarván amannak, a'ki őtet meg-fogadta, azon munkálkodott mesterségével, hogy a' hasonlatosságot jobban ki-formálná. * Az emberek sokasága pedig el-ragadtatván az alkotmány szépsége-által, azt, a' ki az-előtt úgy tiszteltetett mint ember, most istennek alították. * És ez vólt az emberek életének chalatsága: mert vagy az indúlatnak, vagy a' királyoknak szolgálván az emberek, a' kőzőlhetetlen nevet a' köveknek és fáknak adták. * És nem vólt elég hogy az Isten-felől-valo tudományban tévelygettek, hanem a'tudatlanságnak nagy tusakodásában élvén-is, illyen sok és nagy nyavalyákat békeségnek neveznek. * " Mert vagy tulajdon fiokat áldozván, vagy titkon-valo áldozatokat tévén, vagy balgatagsággal tellyes vígyázásokat szerezvén, * már sem életeket, se menyegzőjöket tisztán nem tartyák, hanem eggyik a'másikát irégységből meg-öli, vagy házasság-rontással meg-szomoríttya: * és mindenek őszve-egyeledtek, a'vér, a'gyilkosság, a'lopás, és a'chalárdság, romlás, és hitetlenség, haborgás és hamis eskűvés, a'jámborok meg-háboritása, * az Istenről-valo el-feletkezés, a' lelkek meg-ferteztetése, a'nézésnek el-változtatása, a'menyekzők álhatatlansága, a' paráznaság és szemtelenség rendetlensége. * Mert az útálatos bálványok tisztelete, minden gonoszoknak oka, és kezdeti, és vége. * Mert a' vagy, midőn vígadnak, bolondoskodnak; vagy bizonyára hamisakat jövendölnek, vagy hamisan élnek, vagy hamar hamisan eskűsznek. * Mert midőn a' bálványokbā bíznak, mellyek lélektelenek, gonoszúl eskűdvén sem alíttyák hogy ártson nékik. * Az-okáért mind a'kettő méltán fog rajtok történni, mert gonoszúl vélekedtek az Isten-felől, a' bálványokra figyelmezvén, és hamisan eskűdtek, chalárdsággal megútálván az igasságot. * Mert nē azok ereje, a' kikre eskűsznek, hanem a' vétkezők bűntetése járja-által mind úntalā a' hamisak törvény-szegését.

XV. Rész.

TE pedig mi Istenünk, kegyes és igaz vagy, türő, és mindeneket irgalmasságban rendelsz. * Mert ha vétkezünk, tiéid vagyunk, tudván a'te nagy-vóltodat: és ha nem vétkezünk, tudgyuk hogy nálad számlálva vagyunk. * Mert téged ismérni, tekélletes igasság; és tudni igasságodat és erődet, a' halhatatlanságnak gyökere. * Mert nem tévelyített-el minket az emberek gonosz mesterségének ki-gondolása, sem a' kép-írás árnyéka, a' haszontalan munka, a' sok-színű faragott ábrázat, * melynek nézése az esztelenben kívánságot indít, és szereti a' meg-hólt képnek lélektelen ábrázattyát. * A'gonoszok szeretői,

Deut. 18. b. 10. Ier. 7. a. 6.

méltók hogy illyenekben légyen reménségek, és a' kik azokat chinállyák, és a'kik szeretik, és a'kik tisztelik. * " De a' fazekas-is a' lágy földet
" Rom. 9. d. 21. 7 B nyomdozván, szorgalmatosson chinál minden edént a' mi szükségünkre, és ugyan azon sárból chinállya a' szükséges tiszta edényeket, és hasonló-képpen a' mellyek ezekkel ellenkezők: ezeknek pedig az edényeknek mi haszna légyen, itélője a fazekas. * És midőn heába-valo munkával istent chinál azon sárból, az a'ki egy-kevesé az-előtt a'földből teremtetett vala, és egy kevés vártatva oda tér a'honnan vétetett, mikor meg-kérik tőle a'nála-való lélek adóságát. * De gondgya vagyon néki, nem arra, hogy munkálkodni-fog, sem hogy rövid élete vagyon, hanem az arany és az ezüst mivesekkel vetekedik: de a' réz miveseket-is követi, és dicső-ségnek tartya, hogy heába-valo dolgokat chinál. * Mert hamu annak a' szive, és heába-való föld annak a' reménsége, és a' sárnál alább-való az ő élete: * mert nem ismérte a' ki őtet alkotta, és a' ki a' lelket, a' melly munkálkodik, belé lehellette, és a' ki az életető-lelket belé fújta: * De járóknak alították életünket-is, és hogy az élet nyájaskodása nyerességre rendeltetett, és hogy akár-honnét-is, még a' gonoszból-is kellyé hasznot keresni. * Mert ez tudgya, hogy mindenek-
" Pſal. 113. b. 4. & 134. c. 13. 13 B fölött vétkezik, ki a' földi állatból romlandó edényeket és bálványokat chinál. * Mert minnyájan esztelenek, és boldogtalanok a' lelkek erejek-fölött-való kevélyek, a' te néped ellensségi, és a' kik annak parancholnak: * mert a' pogányoknak 15 minden bálványit isténeknek alították, kik se szemekkel nem élnek a' látásra, se orrokkal az életető égnek bé-vételére, se fülökkel a' hallásra, D se kezek újaival a' tapasztalásra, de a' lábok-is restek a' járásra. * mert ember chinálta azokat: és a' ki mástól vötte a' lelket, az alkotta azokat. Mert egy ember sem alkothat magához hasonló Istent. * Mert mivelhogy 17 halādo, hólt állatot chinál az ő hamis kezeivel. Mert jobb ő azoknál a' kiket tisztel, mivelhogy ő ugyā élt, noha halandó vólt, azok pedig soha né. 18 * De az igen nyomorúlt állatokat-is tisztelik: mert az oktalā állatok ezek-

19 hez hasonlíttatván, azoknál alábbvalók. * De ez oktalan állatoknak tekíntetiben sem láthatni valami jót. El-távoztak pedig az Isten díchéretitől, és áldásától.

XVI. Rész.

1 A Ezekért, ezekhez hasonló kínokat-is méltán szenvedtek, és a' sene vadak sokasága-által ki-gyomláltattak. * A' 2 melly kínok-helyett jól tőttél a' te népeddel, " kiknek gyönyörűségek kívánsága-szerént új-ízű állatot adtál, fürjet készítvén nékik eleségül: " Num. 11. g. 31.
3 * hogy amazok az eleséget kívánván azokért, a' mik nékik mutattattak és küldettettek, a' szükséges kívánságtól-is irtóznának. Ezek pedig egy-kevés ideig meg szükölködvén, 4 új eledelt kóstoltak. * Mert szükség vólt hogy amazokra, kik kegyetlenkedtek vala, el-távoztathatatlan veszedelem jőne: ezeknek pedig chak meg-mutattatnék mi módon gyom-
† Num. 21. b. 6. 5 láltatnának-ki az ő ellenségek. *† Mert mikor reájok jött a' fene vadak kegyetlen haragja, az ártalmas kígyók mardosásival ki-gyomláltatnak vala.
6 * De nem örökké maradott rajtok a' te haragod, hanē intésre egy kevessé meg-háboríttattak, jelek lévén a' te törvényed parancholattyának emlekezetire. * Mert a' ki arra fordúlt, nem 7 az-által, a' mit lát vala, hanem te-általad, ki mindeneknek szabaditója vagy, 8 gyógyúl vala meg: * ebben pedig meg-mutattad ellenséginknek, hogy te vagy, a' ki meg-szabadítasz min-
" Exod. 10. a. 4. & 8. f. 24. Apoc. 9. b. 7. 9 den gonosztól. * " Mert azokat, a' sáskák, és legyek mardosási ölték-meg, és nem találtatott gyógyúlás az 10 ő lelkeknek: mert méltók valának illyenektől ki-gyomláltatni. * A' te fiaidat pedig, még a' mérges sárkányok fogai sem győzték-meg: mert a' te irgalmasságod el-érkezvén, meg-
" Deut. 32. f. 39. 1. Reg. 5. a. 6. Tob. 13. a. 2. 11 gyógyíttya vala őket. * Mert a' te beszédid emlekezetire meg-próbáltatnak vala, és hamarsággal meg-gyógyíttatnak vala, hogy mélységes feledékenségbe esvén, ne élhetnének 12 segétségeddel. * Mert nem fű, se nem lágyító ír gyógyította-meg őket, hanem a' te beszéded Uram, melly 13 mindeneket meg-gyógyít. * " Mert Uram te vagy, kinek az életen és a' halálon hatalma vagyon, és el-viszsz

a' halál kapujáig, és viſzſza-hozſz: * az ember pedig noha meg-ől a' gonoſság-által, de mikor ki-menend a' lélek, viſzſza nẽ tér, ſe viſzſza nem hívja a' ki-vitetett lelket: * de a' te kezed- 15
«Exod. elől ett el-ſzaladni lehetetlen. * "Mert 16
9. c. 23. tagadván az iſtentelenek hogy iſmérnek téged, a' te karod erőſsége-által meg-oſtoroztattak: új vizekkel, és kő-eſsőkkel, és eſsőkkel űldőztetvén, és a' tűzzel meg-emésztetvén.
* Mert a' mi chodálatos vólt, a' vízben, melly mindeneket el-ólt, nagyobb ereje vólt a' tűznek: mert boſzſzu-állója e' világ az igazaknak.
* Mert némelly időben, meg-ſzelídűl vala a' tűz, hogy meg ne égnének az oktalan-állatok, mellyek az iſtentelenekhez küldettek vala: hanem hogy ők látván, tudnák, hogy az Iſtennek itéletiből ſzenvedik az űldőzéſt. * És némelly időben a' vízben a' tűz ereje-fölől, kőrös-körül meggyulad vala, hogy a' hamis föld nem-
«Exod. zetſégét ki-gyomlálná. * "Mellyek- 20
16. c. 14. helyett angyalok eleſégével táplálNum. tad a' te népedet, és munka-nélkül
11. d. 7. készíttetett kenyeret adtál menyből
Pſal. 77. nékik, minden gyönyörűſség és min-
c. 25. den íznek édeſsége lévén abban.
Iob. 6. * Mert a' te táplálo állatod a' fiaid- 21
d. 31. hoz-valo édeſségedet meg-mutattya vala: és ſzolgálván mindenik akarattyának, valamivé ki-ki akarja
«Exod. vala, azzá változik vala. * "A' hó pedig 22
9. c. 13. és a' jég, a' tűz erejét meg-állyák vala, és meg nem olvadnak vala: hogy meg-tudnák, hogy az ellenſégnek gyűmölchit ki-veſzti vala a' kő-eſsőben-égő és az eſsőben-villámo tűz.
* Viſzontag pedig ez, hogy táplálta- 23
nának az igazak, még a' maga erejéről-is el-feletkezett. * Mert a' terem- 24
tett-állat néked Teremtőnek ſzolgálván, fel-gerjed gyötrelemre a' hamiſsak-ellen, és meg-laſsúdik azok jó téteményire, a' kik benned bíznak.
* Az-okáért akkor-is mindenné el- 25
változván a' te mindeneket-táplálo jó kedvednek ſzolgál vala, azok akarattya-ſzerént, a' kik kívánnyák vala tőled: * hogy tudnák a' te fiaid, ki- 26
«Deut. ket ſzerettél Uram, " hogy nem a'
8. a. 3. termő gyűmölchök táplállyák az
Mat. 4. embereket, hanem a' te beſzéded tar-
a. 4. tya-meg azokat, kik te-benned hiſznek. * Mert a' mit a' tűz meg nem 27
emészthet vala, a' napnak kichiny fé- 10
nyétől meg-melegedvén, el-olvad vala azonnal: * hogy mindeneknél 28
C tudva lenne, hogy a' nap fel-keléſét meg kellene előzni a' te áldáſodra, és a' világoſságnak fel-támadáſakor 29
kellene téged imádni. * Mert a' hálá-
datlannak reménſége, mint a' téli jég, el-olvad, és el-vész mint a' heában-valo víz.

XVII. Rész.

MErt nagyok Uram a' te íté- 1
letid, és ki-mondhatatlanok a' te igéid: azért tévelygettek a' tudatlan lelkek. * "Mert midőn el-hitették ma- 2
gokkal a' hamiſsak hogy uralkodhatnának a' ſzent nemzetſégen: a' ſetétſégnek és hoſzſzu éjzakának kőteleivel meg-kőtöztetvén, házokban rekeſztetve, meg-foſztatva az örök
gond-viſeléſtől hevertek. * És midőn 3
azt alíttyák hogy el-rejteztek a' hómályos bűnökbe, a' feledékenſég hómályos fedele-alatt el-ſzélledtek, retteneteſen félvén, és nagy chodálkozáſsal fel-háboríttatván. * Mert a' 4
barlang-is, a' melyben valának, félelem-nélkül nem őrizi vala meg őket: mert a' reájok-ſzállo zörgés meghaboríttya vala őket, és ſzomoru
ábrázatok jelenvén nékik, félelmet 5
ſzereznek vala nékik. * És a' tűznek ſemmi ereje világoſságot nékik nem adhat vala, ſem a' chillagoknak fénlő langjai meg nem világoſíthattyák
vala azt az iſzonyú éjzakát. * "Jele- 6
nik vala pedig ő-nékik hirtelenſéges
B tűz, félelemmel tellyes: és annak az ábrázatnak, melly nem látſzik vala, félelmétől meg-rettenvén, gonoſzbaknak alíttyák vala a' mik láttatnak
vala. * és az örd öngős meſterſéghez 7
ragaſzkodók chúfokká lőttek, és a' dicheked ő bölcheſég dorgáláſa gya-
lázattal vala. * Mert a' kik azt igérik 8
vala, hogy a' félelmeket és háboruſágokat el-távoztatnák az el-bádgyadott lélektől, azok tellyeſek lévén
chúfoláſsal a' félelem-miatt el-bád-
gyadnak vala. * Mert noha ſemmi 9
őket a' choda-állatok-kőzzűl nem háborgatná: mindazáltal az oktalan állatoknak mellől ők-valo el-menéſével, és a' kígyók fűvöltéſével meghábo-
ríttatván, rettegve veſznek vala el. és tagadván hogy látnák az levegő
eget-is, mellyet ſemmi okon ſenki
el nem kerűlhet. * Mert mivelhogy

«Exod. 10. f. 23.

«Exod. 7. d. 22. & 8. b. 7.

félékeny a'gonoſság, bizonſágot té-
ſzen a'kárhoztatáſról : mert minden-
kor kegyetlen dolgokat vár fejére a'
meg-háborodott lelki iſméret.*Mert
ſemmi nem egyéb a'félelem, hanem
a'ſegétſégek-felől-valo gondolatnak
el-fogyáſa. * És midőn belől kiſsebb
a' reménſég, nagyobnak itéli annak
az oknak nem-tudáſát, a' melyből
győtrelmet véſzen. * Azok pedig, a'
kik bizonnyal az el-ſzenvedhetetlen,
és az alſo 's a'leg-mélyebb pokolból-
ſzármazo étzakát, ugyan azon egy ál-
mot aluván, *néha a'chodáktól-valo
félelemmel győtrettetnek vala, néha
lelkek ájuláſával el-halnak vala :
mert hirtelen és reméntelen félelem
ſzállott vala reájok. * Továbbá, ha
valaki kőzzűlők el-eſett vólna, őriz-
tetik vala tőmlőczbe rekeſztetvén
vaſ-nélkűl. * Mert ha valamelly pa-
raſzt ember, vagy páſztor, vagy me-
zei dolgok munkáſa véletlē kinn ta-
paſztaltatot vólna, el-távoztathatat-
lan ſzűkſéget ſzēved vala.*Mert min-
nyájan a' ſetétſégnek azon-egy lán-
czával valának meg-kőtőzve. Vagy
a' zúgo ſzél, vagy a'fák ſűrű ágai-kő-
zőtt-valo madaraknak győnyőrűſé-
ges ſzózattya, vagy a'ſebeſséggel fo-
lyó-víz ereje,*vagy a'le-romlott kő-
ſziklák nagy zőrdűléſe, vagy a' játzo-
dozo oktalā állatoknak egyébha lát-
tatlan futáſok, vagy az ordíto va-
dak hangas ſzava, vagy a'magas he-
gyekben formáltatott zendűléſsel
viſzſza-felelő ſzózat ; el-fogyatkoz-
tattyák vala azokat félelemel. * Mert
a'főldnek minden kerekſége, tűndők-
lő fényeſséggel világoſíttatik vala
meg, és az ő dolgaiban meg nem bán-
tatik vala. * Chak azokra vettetett
vala pedig a'nehéz étzaka, a'ſetétſég
ábrázattya, melly reájok kővetke-
zendő vala. Az-okáért ők magoknak
nehézbek valának a'ſetétſégnél.

XVIII. Rész.

Exod. 10. f. 23. A'te ſzenteidnek pedig nagy
világoſságok vala, és azok-
nak ſzavokat hallyák vala
ugyan, de ábrázattyokat
nem láttyák vala. És mivelhogy ők
ſem ſzenvedték vala azonokat, ma-
gaſztalnak vala téged : * és a' kik az-
előtt meg-bántattak vala, mivelhogy
akkor nem bántatnak vala, hálákat
adnak vala : és hogy kűlőmbſégek
lenne, azt kérik vala ajándékúl.

3 * "Az-okáért a'tűznek égő oſzlopa
vólt vezérek a'nem tudatott úton, és
a' napot adtad jó ſzállás-gyanánt ſé-
4 relem-nélkűl. * Bizonyára méltók
vóltak amazok a'világoſságtól meg-
foſztatni, és a'ſetétſégnek tőmlőczét
ſzenvedni, kik bé-rekeſztve tartot-
ták vala a'te fiaidat, kik-által kezde-
tett a'fertezetlē tőrvénynek világoſ-
5 ſága e'világnak ki-adatni. * "Mikor
gondolnák az igazaknak gyermekit
meg-őlni: és egy ki-vettetett, és meg-
ſzabadíttatott fiú-által, az ő bűnteté-
ſekre, a fioknak ſokaſágát el-vőtted,
" és mind eggyűtt veſztetted-el őket
6 a'hatalmas vízben. * Mert az az éj
B annak előtte meg-iſmértetett vóltaz
atyáinktól, hogy bizonnyal tudván
michoda eskűvéſeknek hittek vólna,
7 chendesb ſzívvel lennének. * Jó ne-
ven vévetett pedig a'te népedtől az
igazaknak ſzabaduláſa ugyan, a' ha-
8 miſsaknak pedig veſzedelme. * Mert
a'mint meg-ſértetted az ellenſégeket;
úgy minket-is ſzóllítván fel-magaſz-
9 taltál. * Mert titkon áldoztak vala a'
jóknak igaz fiai, és az igaſságnak tőr-
vényét egyenlő akaratból el-rendel-
ték vala : hogy haſonló-képpen az
igazak mind a'jókat 's mind a'gono-
ſzokat fel-vennék, immár az atyák
10 dichéretit énekelvén. *Zeng vala pe-
dig az ellenſégek ſzőrnyű ſzavok, és
a'gyermekek ſiratóinak ſiralmas jaj-
11 gatáſok hallattatik vala. * †Haſonlo
bűntetéſsel győtretteték pedig a'
ſzolga az urával, és a'kőz ember ha-
12 ſonlókat ſzenvede a'királlyal. * Az-
okáért haſonló-képpen minnyájok-
nak egy-féle halállal-valo ſzámtalan
halottai valának. Mert a'temetéſre az
elevenek nem valának elégſégeſek :
mivelhogy egy ſzem-pillantásban, az
ő főbb nemzetſégek ki-gyomlálta-
13 ték.*Mert ſeminek nem hittek vala a'
varázláſok-miatt, hanē chak akkor,
midőn az első-ſzűlőtteknek veſzedel-
mek lőn, meg-vallák hogy a'nép az
14 Iſtené vólna.*Mert mikor a'chendeſz
C halgatás mindeneket el-foglalt vól-
na, és az éj az ő járaſábā fél útban vól-
15 na,*a'te mindēhato beſzéded meny-
ből a'királyi-ſzékekből, kemény ha-
dakozó a'veſzedelem főldének kőze-
16 pire ki-ugrék, * éles kard hordoz-
ván a'te bizonyos parancholatodat,
és feñ álván mindeneket meg-tőlte
halállal, és a' főldőn álván mind az

"Exod. 14. c. 24. Pſal. 77. b. 14. & 104. d. 39.

"Exod. 1. c. 16. & 2. a. 3.

"Exod. 14 f. 27.

†Exod. 12. d. 30.

ségig fel-ér vala. * Akkor hirtelen a' gonosz álmok látási fel-háborították őket, és véletlen felelmek szállának reájok. *És némelly másutt el-vettetvén hólt elevenen, miért halna-meg, meg-jelenti vala a' halálnak okát. * Mert a' látások, mellyek őket meg-háborították, ezeket jelentik vala, hogy ne veszsznének-el, nem tudván miért szenvednék a' nyomorusságokat. * Illeté pedig akkor az igazakat-is a' halálnak kísértete, és a' sokaságnak háborodása lőn a' pusztában: de nem sokkáig tartott a' te haragod.

"Num. 16. g. 46. * " Mert sietvén a' panasz-nélkűl-valo ember a' népekért könyörgeni, elő-hozván az ő szolgálattyának paizsát, az imádságot és a' joillat-által-valo könyörgést el-kűldvén, ellene-állott a' haragnak, és véget vetett a' veszedelemnek, meg-mutatván hogy ő te szolgád vólna. * Meg-győzé pedig a' háborusságot, nem a' testnek erejével, sem a' fegyvernek hatalmával; hanem azt, a' ki őtet bántya vala, az igével hajtá-meg, az atyáknak tőtt eskűvéseket és a' szövetséget emlegetvén. * Mert midőn immár rakásonként egy-másra estek vólna a' hóltak, közikbe-álla, és el-vágá a' haragot, és el-választá az élőkhöz-vivő útat. * " Mert a' bokáig-valo kőntősön, melly rajtá vala, az egesz föld kereksége vala: és az atyáknak nagy dolgai a' négy rendekben-valo kőveken fel valának metszve, és a' te dichősséged a' feje koronájában fel vala metszve. * Ezeknek pedig engede a' pusztító, és ezektől meg-felemlék: mert a' haragnak chak a' kísértése-is elégséges vala.

"Exod. 28. b. 6.

XIX. Rész.

AZ istentelenekre pedig végig irgalmasság-nélkűl jöve a' harag. Mert eléve meg-tudta az ő következendő dolgokat-is: * mert midőn ők meg-engedték vólna hogy azok ki-mennének, és nagy szolgalmatossággal elől bochátták vólna azokat, meg-bánván utánnok indúlának. * " Mert még kezek-között lévén a' kesergés, és sirván a' halottak koporsóinál, más esztelen gondolatot vőnek-elő: és a' kiket könyörgésel ki-űztek vala, azokat mint el-szökötteket kergeték: * mert e' végre viszi vala őket a' mélto bűntetésnek szűksége: és azokról, a' mellyek történtek vala, meg-nem emlekeznek vala, hogy a' mi hea vólna a' kinoknak, bé-tellyesítené a' bűntetés: * és a' te népednek ugyan chodálatos-képpen által menne, azok pedig szokatlan halált találnának. * Mert minden teremtett-állat az ő nemeszerént újonnan formáltatik vala, szolgálván a' te parancholatidnak, hogy a' te szolgaid sérelem-nélkűl meg-őriztetnének. * Mert felyhő árnyékkozza vala bé az ő táborokat, és a' vízben, melly annak-előtte vala, száraz föld láttatott, és a' Veres tengeren akadály-nélkűl-valo út, és a' nagy mélységből zőldellő mező: * mellyen az egész nemzetség által-ment, melly a' te kezeddel bé-födöztetik vala, látván a' te jeleidet és chodáidat. * Mert mint a' lovak úgy megőtték az eleséget, és mint a' bárányok ugráltak, fel-magasztalván téged Uram, ki meg-szabadítottad őket. * Mert meg-emlekeznek vala még azokról, mellyek az ő szarándokságokban lőttek vala, mi módon az oktalan állatok nemzési-helyett legyeket termett a' föld, és a' halak-helyett a' folyó-víz békáknak sokaságát ön-tötte-ki. * " Végezetre pedig láttak új-nemű madarakat, midőn a' kivánságtól hordoztatván gyönyörűséges elességeket kívántak. * Mert a' kivánság szavára, a' tengerről fűrj jöve-fel nékik: és a' bűnösökre gyötrelmek szállának, nem azok a' bizonyitások-nélkűl, mellyek az-előtt lőttek vala a' villámások erejével: mert méltán szenvednek vala az ő gonoságok-szerént. * Mert útálatos bé gazdálkodatlanságot szerzének: némellyek az ismeretlen jövevényeket bé nem fogadgyák vala, némellyek pedig a' jó vendégeket szolgálat-alá vetik vala. * És nem chak ezeket mivelik vala, hanem más módgyok-is vala nékik, mert kedvetlenűl fogadgyák vala bé a' kivűl-valókat. * A' kik pedig örömmel bé-fogadták azokat, kik azon törvényekkel éltek, kegyetlen fájdalmokkal gyötrötték. * Meg-verettetének pedig vaksággal; mint amazok az igaznak ajtajánál, kik midőn hirtelē setétséggel bé-födöztettek vólna, ki-ki a' maga ajtaján-valo bé-menetelt keres vala. * Mert midőn az éltető-állatok magokban el-vál-

"Exod 16. c. 13. Num. 11. g. 31. Sap. 16. a. 2.

"Exod. 14. a. 5.

toznak, úgy történik mint mikor az orgonában a'zengésnek minéműsége el-változik, és mindenek meg-tartyák az ő zégéseket: a'mint bizonyoson a' látott dolgokból-is meg itélhetni. *Mert a'mezei állatok, vízi-állatokká változnak vala: és valamenyi úszó-állatok vóltak, a'földön járnak vala. * A'tűz az ő ereje-fölött a' vízben hatalmaskodik vala, és a'víz a' meg-ólto természetről el-feletkezik vala. *A'lángok az-ellé viszontag, az ő beñe-járo romlando állatok testeit nem gyötrik vala, se meg nem olvasztyák vala azt a'jó eleséget, melly künnyen meg-olvad vala mint a'jég. * Mert mindenekben fel-magasztaltad a'te népedet Uram, és tisztelted, és meg nem útáltad, minden időben, és minden helyen vélek lévén.

18 19 20 21

AZ ECCLESIASTICVSRA, AZ-AZ,

A' JESVS SIRAK FIA PREDIKATZIOS KÖNYVERE,

ELŐL-JÁRO BESZÉD.

Sok és nagy dolgokról-valo bőlcheség mutattatott-meg nékünk, a' törvény és a' profétákáltal, és egyebek-által, kik azokat követték: mellyekben díchérni kell Israëlt a' tudományért, és a'bőlcheségért: mert nem chak a' szóllóknak szükség túdósoknak lenni, hanem hogy az idegenek-is mind szólván 's mind írván igen túdósok lehessenek. Az én nagy atyám a'Jésus, minek-utánna szorgalmatosban adta magát a'törvény és a' profétak, és az egyéb könyvek olvasására, mellyek nékünk a'mi atyáinktól hagyattak: ő-is akart valamit ollyat írni, melly a'tudományhoz, és bőlcheséghez tartoznék: hogy a'kik tanúlni kivánnak, és a'kik ezekben túdósok, annál-is inkább figyelmezzenek szívekkel, és meg-erősödgyenek a' törvény-szerént-valo életre. Intlek azért titeket, hogy jó akarattal jőjetek, és figyelmetesb szorgalmatossággal olvasátok ezeket, és bochánatot adgyatok azokban, a'mellyekben követvén a' bőlcheségnek példáját, láttatunk meg-fogyatkozni az igék ékesítésében. Mert a'Zsido igék meg-fogyatkoznak, midőn más nyelvre fordíttatnak. Nem chak ezek pedig, de ő-maga-is a'törvény, és a' profétak, és egyéb-féle könyvek, nem kichinben külömböznek, mikor az ő-magok nyelveken mondatnak. Mert Ptolomæus Evergétes király idejének harmincz-nyólczadik esztendejében, minek-utánna Egyiptusba jutottam; és mikor sok ideig ott lőttem vólna, találtam ott hagyatott nem kichiny, se meg-vethető tudományu könyveket. Az-okáért jónak és szükségesnek alítottam, hogy én-is valami szorgalmatosságot és munkát vennék-fel e'könyvnek magyarázásában: és sok vígyázással az idő-alatt tudománt szerzettem azokról, a' mellyék-által véghez vihetném, és adnám e'könyvet azoknak, kik szívek-szerént akarják meg-érteni és tanúlni, mi módon kellessék erkölchöket rendelni, a' kik az Úrnak törvénye-szerént igyekeznek élni.

ECCLESIASTICVS, AZ-AZ,

JESUS SIRAK.

I. RÉSZ.

Minden bőlcheség az Úr-Istentől vagyon, és véle vólt mindenkor, és az idő-előtt valo. *A'tëger fövenyét, és az esső cheppit, és az idő napjait ki számlálta-meg? Az ég magasságát, és a'föld széleségét, és a' víz mélységét ki mérte-meg? * Az Istennek mindenek előtt-valo bőlcheségét ki vizgálta-meg? *Mindeneknél előbb teremtetett a'bőlcheség, és az okosság értelme öröktűlfogva. * A'bőlcheségnek kút-feje az Isten igéje a'magasságbã, és añak útai az örökké-valo parancholatok. * A' bőlcheségnek gyökere kinek jelentetett-meg, és annak okosságit ki ismérte-meg? *A'bőlcheség tudomá-

1 A 2 3 4 5 6 7

3. Reg. 3. b. 9. & 4. c. 29.

kinek nyilatkoztatott és jelentetett-meg? és az ő útának fokaſágát ki értette? * Egy a' fölſéges mindenható Teremtő, és a'hatalmas Király, és az igen rettenetes, az ő királyi ſzékiben ülő és uralkodo Iſten. * Ő teremtette azt a'Szent Lélek-által, és látta, és meg-ſzámlálta, és meg-mérte. * És kiöntötte azt minden chelekedetire, és mindé teſtre az ő adománya-ſzerént, és adta azt az őtet-ſzeretőknek. * Az Úrnak félelme, dichőſég, és dichekedés, és vigaſág, és örvendezéſnek koronája. * Az Úr félelme gyönyörködteti a'ſzívet, és vigaſágot ſzerez, és örömet, és a'napok hoſzſzaſágát. * Az Urat-félő jól léſzen utóllyára, és halála napján meg-áldatik. * Az Iſten ſzereteti, tiſzteletes bőlcheſég. * A' kiknek pedig meg-jelenik látás-által, ſzeretik azt a'látásban, és az ő nagy dolgainak iſméretiben. * "A' bőlcheſégnek kezdete, az Úr félelme, és a' hívekkel az anya-méhben egyűtt teremtetett, a'válaſztott aſzſzonyokkal jár, és az igazaknál és híveknél iſmértetik-meg. * Az Úrnak félelme, az Iſteni tiſzteletnek tudománya. * Az Iſteni tiſztelet meg-őrizi és meg-igazíttya a'ſzívet, vigaſágot és örömöt ſzerez. * Az Urat-félő jól léſzen, és az ő bé-tellyeſedéſe napjain meg-áldatik. * A' bőlcheſégnek tellyes-vólta az Iſtent félni, és el-telés az ő gyümőlchitől. * Minden ő házát meg-tőlti gyümőlchökkel, és hajlékit az ő kincheivel. * A'bőlcheſégnek koronája, az Úr félelme, bétőltvén a'békeſéget, és az üdvőſség gyümőlchét: * és látta, és meg-ſzámlálta azt: mind a'kettő pedig az Iſten ajándéka. * Tudománt, és értelmes okoſságot oſztogat a' bőlcheſég: és az őtet meg-tartóinak dichőſégét fel-magaſztallya. * A'bőlcheſég gyökere, az Urat félni: és az ő ágai hoſzſzú életűek. * A' bőlcheſég kincheiben értelem, és az Iſteni tiſzteletnek tudománya: útálatoſság pedig a'bűnőſöknek a'bőlcheſég. * Az Úr félelme ki-űzi a'bűnt. * mert a'ki félelem-nélkül vagyő, meg nem igazúlhat: mert az ő meréſségének haragja, az ő romláſa. * Egy-ideig ſzenved a'tűrő, és az-után vigaſág a'fizetéſe. * A' jó értelem egy-ideig el-titkollya annak igéit, és ſokaknak ajaki beſzéllik annak értelmét. * A'bőlcheſégnek kincheiben a' tudománnak ki-jelentéſe: * útálatoſság pedig a' bűnőſnek, az Iſteni tiſztelet. * Fiam, bőlcheſéget kívánván, tartſ-meg az igaſságot, és az Iſten meg-adgya azt néked. * Mert a'bőlcheſég és a' tudomány az Úr félelme: és a' mi kedves néki, * a'hit, és a'ſzelídſég, és meg-tőlti annak kincheit. * Ne légy engedetlen az Úr félelmének: és ne járúly hozzája kettős ſzívvel. * Ne légy kép-mutato az emberek ſzíneelőtt, és meg ne botránkozzál ajakidban. * Figyelmezz azokra, hogy nétalám el ne eſél, és a'te lelkedre tiſzteletlenſéget hozz. * És meg ne jelentſe az Iſten a'te titkaidat, és a'gyülekőzetnek kőzepin le ne verjen téged: * mivel-hogy gonoſzúl járúltál az Úrhoz, és a'ſzíved rakva álnokſággal és chalárdſággal.

II. Rész.

FIam, az Iſten ſzolgálattyára járúlván, légy álhatatos az igaſſágban, és félelemben, és kéſzítſ-el lelkedet a' kiſértetre: * Alázd-meg ſzívedet, és tűrj: hajtſmeg füledet, és fogadd-bé az értelem igéit, és ne hirtelenkedgyél a'háboruſág idején. * Tűrd-el az Iſten látogatáſit: ragaſzkodgyál az Iſtenhez, és tűrj, hogy nevekedgyék utóllyára a' te életed. * Mindent, a'mi reád bocháttatik, végy-fel: és a'fájdalomban tűrj, és a'te meg-alázáſodban békével ſzenvedgy: * " mert a' tűzben próbáltatik-meg az arany és az ezűſt, a'kedves emberek pedig a'megalázáſnak kemenczéjében. * Hidgy az Iſtennek, és fel-véſzen téged: és igazítſ-meg a'te útadat, és bízzál ő-benne. Tartſ-meg az ő félelmét, és ő-benne vénhedgyél-meg. * A' kik az Urat félitek, várjátok az ő irgalmaſságát; és el ne hajollyatok tőle, hogy el ne eſetek. * A' kik az Urat félitek, hidgyetek néki: és meg nem üreſűl a'tí jutalmatok. * A' kik az Urat félitek, bízzatok ő-benne: és gyönyörűſégtekre léſzen néktek az irgalmaſság. * A'kik az Urat félitek, ſzereſſétek őtet, és meg világoſíttatnak a'tí ſzíveitek. * Tekintſétek-meg fiak az emberek nemzetſégit: és tudgyátok-meg, hogy ſenki a' ki az Úrban bízott, meg-nem ſzégyenült. * "Mert ki maradott-meg az ő paran-

cholati-

" Prov. 1. a. 7. Pſal. 110 d. 10.

Mat. 4. a. 1. 2. Tim. 3. c. 12.

" Pſal. 30. a. 1.

cholatiban, és el-hagyattatott-e? vagy kichoda hítta őtet segétségül, és meg-útálta azt? * Mert kegyes és irgalmas az Isten, és meg-bocháttya a' háboruságnak napján a' bűnöket: és óltalmazója mind azoknak a'kik őtet igasságban keresik. * Jaj a' kettős szívűnek, és a' vétkes ajakoknak, és a'gonosz-tévő kezeknek, † és a' földön két-úton-járo bűnösnek. * Jaj a' fellett szívűeknek, kik nem hisznek az Istennek: és azért nem óltalmaztatnak meg tőle. * Jaj azoknak, a'kik el-vesztették a'békeséges tűrést, és a'kik el-hatták az igaz útakat, és a'horgas útakra tértek. * 'S mit fognak chelekedni, midőn látogatni kezd az Úr? * A'kik az Urat félik, nem kételkednek az ő igéjéről: "és a'kik őtet szeretik, megtartyák az ő útát. * A'kik az Urat félik, azokat keresik a' mik kedvesek néki: és a'kik őtet szeretik, el-telnek az ő törvényével. * A'kik az Urat félik, el-készítik az ő szívőket, és az ő szine-előtt meg-szentelik lelkőket. * A' kik az Urat félik, meg-őrizik az ő parancholatit, és békeséges tűrések légyen míg nem reájok tekint, * mondván: Ha penitentziát nem tartunk, az Úr kezeibe akadunk, és nem az emberek kezeibe. * Mert az ő nagy-vólta-szerént, úgy az ő irgalmasága-is vele vagyon.

III. Rész.

A' Bölcheségnek fiai, az igazak gyülekőzete: és azoknak nemzetsége, engedelmesség és szerelem. Az atyátok itéletit halgassátok fiaim, és úgy chelekedgyetek hogy üdvőzűllyetek. * Mert az Isten tisztelte az atyát a' fiakban: és az anyának itéletit ki-keresvén, meg-erősítette a'fiakon. * A'ki az Istent szereti, imádkozik a' bűnökért, és meg-tartóztattya magát azoktól, és mindennapi imádságában meg-halgattatik. * Es a'mint a' ki kinchet gyűjt, úgy a'ki tiszteli-is az annyát. * A' ki az attyát tiszteli, őrvendez a' fiakban, és az ő imádságának napján meghalgattatik. * A' ki az attyát tiszteli, hoszszú életű légyen: és a' ki enged az attyának, vígasztallya az annyát. * A'ki az Urat féli, tiszteli a' szűléit, és mint urainak úgy szolgál azoknak, a'kik őtet nemzették. * "Chelekedettel és beszédel, és minden tűréssel tisztellyed az atyádat, * hogy áldomás szállyon tőle reád, és az ő áldása végig meg-maradgyon. * Az atya áldása meg-erősíti a'fiak házait: az anya átka pedig ki-rontya a'fondamentomokat. * Ne dichekedgyél az atyád gyalázattyában: mert ninch dichőségedre, az ő gyalázattya: * mert az ember dichősége az attyának tiszteletiből áll, és a'fiúnak gyalázattya a' tiszteletlen atya. * Fiam, tápláld az atyád vénségét, és meg ne szomoríttsad őtet életében: * és ha meg-fogyatkozik értelmében, bocháss-meg néki, és meg ne útáld őtet a'te erődben: mert az atyának adatott alamisna nem lészen el-felejtve. * Mert az anyád bűneért jó adatik néked, * és az igasságban épűleted lészen néked, és a' háborúságnak napján emlekezet lészen rólad: és mint a' fényes időben a'jég, el-olvadnak a' te bűneid. * Melly gonosz híre neve vagyon a'ki el-hadgya az attyát! és meg-átkoztatott az Istentől, a'ki megkeseríti az annyát. * Fiam, szelídségben végezd-el dolgaidat, és az emberek dichőítése-fölött szerettetel. * "Mentől nagyobb vagy, meg-alázd magadat mindenekben, és az Isten-előtt kedvet találsz: * mert egyedül az Isten hatalma nagy, és az alázatosoktól tiszteltetik. * †Magasb dolgokat magadnál ne keress, és erősbeket magadnál ne vizgálly: hanem a' miket néked parancholt az Isten, azokról gondolkodgyál mindenkor, és sok dolgaiban ne légy nyughatatlan. * Mert nem szűkség néked azokat, a' mellyek el-rejtve vannak, szemeiddel látnod. * A' heába-valo dolgokat ne vizgáld sok-képpen, és sok dolgaiban ne légy nyughatatlan. * Mert sok dolgok mutattattak-meg néked az emberek értelmefölött. * Sokakat meg-is chalt az ő vélekedések, és a'hiusságban tartóztatta az ő elméjeket. * A' kemény szív gonoszúl lészen utóllyára: és a' ki a'veszedelmet szereti, abban vészel. * A' két úton-járo szívnek, nem lészen elő-menetele; és a'hamis-szívű meg-botránkozik azokban. * A' gonosz szív meg-nehezedik fájdalmokkal, és a'bűnös többíti a'bűnt. * A'

†3. Reg. 18.

"Io. 14. c. 23.

"Exod. 20. c. 12. Deut. 5. b. 16. Mat. 15 a. 4. Mar. 7. b. 10. Eph. 6. a. 2. Gen. 27. d. 17. & 49. a. 2.

"Phil. 2. a. 3.

†Prov. 25. d. 27.

kevélyek gyülekőzetinek nem léſzen gyógyulása : mert a'bűnnek chemetéje meg-gyökerezik bennek, és meg nem iſmértetik. * A' bölchnek ſzíve meg-iſmértetik a' bölcheſég-által, és a'jó fül minden kívánſággal halgattya a'bölcheſéget. * A'bölch és értelmes ſzív meg-tartóztattya magát a'bűnöktől, és az igaſságnak chelekedetiben elő-menetele léſzen.
" Dan. 4. c. 24. * " Az égő tűzet meg-óltya a' víz, és az alamiſna ellene-áll a'bűnöknek: * és az Iſten arra tekint a' ki kegyelmet chelekeſzik : az-után-is megemlekezik arról, és el-eſéſének idején támaſzt talál.

IV. Rész.

Tób. 4. b. 7. FIam, a'ſzegénytől az alamiſnát meg ne vond, és ſzemeidet el ne fordíttſad a'ſzegénytől. * Az éhező lelket meg ne útállyad: és ne keſeríttſed a'ſzegényt ſzűkſégében. * A'ſzűkölködőnek ſzívét ne nyomorgaſd, és ne hallogaſd az adománt a' meg-nyomorodotnak. * A' nyomorúltnak kéréſét meg ne veſd: és el ne fordíttſad orczádat a'ſzegénytől. * A'ſzűkölködőtől el ne fordíttſad ſzemeidet a'harag-miatt: és okot ne adgy, hogy a'könyörgők utánnad gonoſzt mongyanak. * Mert a' ki ſzívének keſerűſégében téged meg-átkoz, annak könyörgéſe meghalgattatik : meg-halgattya pedig őtet az, a'ki őtet teremtette. * A'ſzegények gyülekőzetihez nyájas légy, és a' vén-előtt alázd-meg lelkedet, és a'fő ember-előtt alázd-meg fejedet. * Hajtſ-meg fűledet a'ſzegényhez ſzomorúſág-nélkűl, és fizeſd-meg adoſságodat, és felelly néki ſzelídſéggel békeſéges igéket. * Szabadíttſd-meg azt, a'ki boſzſzúſágot ſzenved, a'kevélynek kezéből : és ne légy kedvetlen a' te ſzívedben. * Az ítéletben irgalmas légy az árvákhoz mint atya, és az annyoknak férje-helyett: * és te léſzſz mint a' Főlſégeſnek engedelmes fia, és inkább könyörűl rajtad hogy-ſem az anya. * A' bölcheſég a' fiainak életet ſzerez, és bé-fogadgya az ő keresőit, és elől-mégyen az igaſságnak útában. * és a'ki azt ſzereti, életet ſzeret: és a' kik arra vígyáznak, meg-tapaſztallyák az ő kegyeſségét. * A'kik megtartyák azt, életet vésznek örökſégűl : és a' hová bé-mégyen, megálgya az Iſten. * A'kik néki ſzolgálnak, engedelmeſek léſznek a'ſzentnek : és azokat, a' kik azt ſzeretik, ſzereti az Iſten. * A'ki azt halgattya, a'népeket ítéli: és a' ki arra figyelmez, bátorſágoſon meg-marad. * Ha hiend néki, örökſégűl véſzi őtet, és meg-maradnak a'maradéki. * mert a' kíſértetben ő-véle jár, és leg-elsőben válaſztya őtet. * Félelmet, és rettegéſt, és próbáláſt hoz reája : és megkínozza őtet az ő tanitáſának háboruſágába, míg nem meg-kíſérti őtet az ő gondolatiban, és hiſzen a'lelkének. * És meg-erősíti őtet, és igyenes útát chinál hozzája, és meg-vígaſztallya őtet, * és meg-jelenti néki titkait, és meg-gazdagíttya őtet tudománnyal, és az igaſságnak értelmével. * Ha pedig el-tévelyedik, elhadgya őtet, és az ő ellenſége kezeibe adgya őtet. * Fiam, meg-tartſad az időt, és távozzál-el a' gonoſztól. * Lelkedért ne ſzégyenlyed az igazat meg-mondani. * Mert vagyon bűnt-hozó ſzemérmeteſség, és vagyon dicsőſéget és kegyelmet-hozó ſzemérmeteſség-is. * Személyt ne válogaſs ſzemélyed-ellen, ſe lelked-ellé hazugſágot bé ne végy. * Ne félly felebarátodtól az ő eſetiben : * ſe ne tartóztaſd-meg az ígét az üdvőſségnek idején. Ne titkold-el bölcheſégedet az ő ékeſségében. * Mert a' nyelv-által iſmértetik-meg a'bölcheſég : és az okoſság, és a' tudomány, és az értelem az eſzeſnek igéjéből, és az erőſség az igaſságnak chelekedetiből. * Ne ſzólly az igaz íge-ellen ſemmi-képpen, és tudatlanſágodnak hazugſágát ſzégyenlyed. * Ne ſzégyenlyed meg-vallani bűneidet, és egy ember-alá ſe veſd magadat a' bűnért. * Ne állly a' hatalmaſnak orczája-ellen, ſe ne erőlködgyél a'víznek folyáſa-ellen. * Az igaſságért tuſakodgyál a' lelked javára, és halálig harczolly az igaſságért, és az Iſten meg-győzi éretted a' te ellenſégidet. * Ne légy hirtelen a' nyelveddel, ſe laſsú, és reſt chelekedetidben. * Ne légy mint az oroſzlány a'házadban, fel-forgatván házad-népét, és el-nyomván az alattad-valókat. * Ne légyen ki-nyújtva a' kezed az el-vételre, és az adáſra bé-ſzorítva.

V. RÉSZ.

NE támaſzkodgyál a' hamis gazdagſágra, ſe ne mõgyad: Elég vagyon életemre: mert ſemmit nem haſznál a'boſzſzù-állásnak és bűntetéſnek idején. * Ne kővesſed erőſségedben a'te ſzíved kívánſágát: * és ne mongyad: Mi módon tehettem? vagy ki vét engem alája az én chelekedetimért? Mert az Iſtẽ boſzſzút-álván boſzſzút-áll. * Ne mongyad: Vétkeztem, és mi ſzomoruſágom tőrtént? mert a'Főlſéges tűrő fizető. * A'meg-bocháttatott bűnről ne légy félelem-nélkűl, és ne adgy vétket a'vétekhez. * És ne mongyad: Az Úr kőnyőrűleteſsége nagy, az én bűneim ſokaſágának meg-kegyelmez.* "Mert az irgalmaſſág és a'harag hamar el-kőzelgetnek tőle, és a'bűnőſőkre néz az ő haragja. * Ne kéſsél meg-térni az Úrhoz, és ne hallogaſd napról napra. * mert hirtelen el-jő az ő haragja, és a'boſzſzú-állásnak idején el-veſzt téged. * †Ne légy ſzorgalmatos a' hamis gazdagſágokban: mert nem haſználnak néked a'bűntetés és boſzſzú-állás napján. * Ne ingadozz minden ſzélre, és ne indúlly mindẽ útra. mert így próbáltatik-meg minden bűnős a'kettős nyelven. * Légy álhatatos az Úr útában, és a'te igaz értelmedben és tudományodban, és kővesſen téged a'békeſégnek és igaſságnak igéje. * Légy ſzelíd az íge halgatáſra, hogy érts: és bőlcheſéggel igaz feleletet adgy. * Ha értelmed vagyon, felelly-meg felebarátodnak: ha pedig ninch, a' ſzádon légyen a'kezed, hogy meg ne fogattaſsál az eſztelen íge-által, és meg-ne ſzégyenűlly. * Tiſztelet és dichőſég az értelmeſnek beſzédében, az eſztelennek nyelve pedig az ő romláſa. * Ne hívattaſsál fondorlónak, és nyelveddel meg ne fogattaſsál, és meg ne ſzégyenűlly. * Mert a'lopóra gyalázat jő és bánat, és igen gonoſz ſzidalom a'két nyelvűre: a'fondorlóra pedig gyűlőlſég, és ellenkezés, és gyalázat. * Igazán itéld a'kichint, és haſonló-képpen a'nagyot.

" Prov. 10. a. 4.

† Prov. 11. d. 28.

VI. RÉSZ.

BArátodért ellenſége ne légy felebarátodnak: mert gyalázatot és ſzidalmat véſzen őrőkſégűl a'gonoſz, és minden bűnős irégy és két-nyelvű. * "Fel ne fualkodgyál lelkednek gondolattyában mint a' bika: hogy valamiképpẽ le ne tőrjék az erőd a' bolondſág-által; * és meg ne egye a'te leveleidet, és gyűmőlchidet el-veſzeſse, és el-hagyattaſsál mint az aſzſzù fa a' puſztában. * Mert a' gonoſz lélek el-veſzti azt a'kié, és ellenſéginek őrőmére adgya őtet, és az iſtentelenek ſorſára viſzi. * Az édes íge barátokat ſokasít, és meg-enyhíti az ellenſégeket: és a'kedves nyelv a'jó emberben bévelkődik. * Sok jó akaróid légyenek, de tanátſod egy légyen ezerkőzzűl. * Ha barátot ſzerzeſz, kíſértettel ſzerezd őtet, és ne hidgy kűnnyen néki. * Mert vagyon ideje-ſzerént-valo barátod, és meg nem marad a'háboruſág napján. * És vagyon barátod, ki ellenſéggé változik: és vagyon barátod ki a'gyűlőlſéget és a'verſengéſt és a'ſzidalmakat fel-fődőzi. * Vagyon pedig aſztali társ barátod, és meg nem marad a' ſzűkſégnek napján. * A'barátod, ha álhatatoſon meg-marad, légyen néked mint hozzád-haſonló, és a'házad népe-kőzőtt bízváſt chelekedgyék: * ha meg-alázza magát előtted, és orczád-előtt el-rejtezik, egyenlő ſzívvel tartſad-meg a'jó barátſágot. * Ellenſégidtől távozzál-el, és barátidtól meg-ójad magadat. * A' hív barátod, erős óltalom: a'ki pedig azt meg-talállya, kinchet talál. * A' hív barátodhoz ſemmi haſonlítás ninch; és nem mélto az arany és ezűſt méréſe az ő hívſégének jóvóltához. * A' hív barátod, az életnek és halhatatlanſágnak orvoſſága: és a' kik félik az Urat, megtalállyák azt. * A' ki az Iſtent féli, egyenlő-képpen jó barátſága léſzen: mert mint ő-maga úgy léſzen a' baráttya. * Fiam, ifiuſágodtól-fogva vedd-bé a' tudománt, és megőſzűléſig bőlcheſéget találſz. * Mint a'ki ſzánt, és vét, úgy járúlly a'hoz, és várjad az ő jó gyűmőlchit. * mert annak dolgában keveſet munkálódol, és hamar éſzel annak gyűmőlchiben. * Melly igen kemény a' bőlcheſég a' tudatlan embereknek, és meg nem marad abban az eſztelen. * Mint a'kőnek ereje, próbáláſúl léſzen ő-beñek, és nem kéſnek azt elvetni. * Mert a'tudománynak bőlche-

" Rom. 12. c. 16. Phil. 2. d. 13.

ſége az ő neve-ſzerént vagyon, és nem ſokaktól iſmértetik; a' kiktől pedig iſmértetett, meg-marad az Iſten látáſáig. * Halgaſd fiam, és vegyed az értelem tanátſát, és meg ne veſſed az én tanátſomat. * Veſd annak békóiba a'lábadat, és az ő nyakba-vetőibe a' nyakadat: * hajtſ-meg a' válladat, és hordozd azt, és ne reſtelkedgyél az ő köteleiben. * Tellyes ſzívedből járúlly hozzája, és minden erődből tartſ-meg az ő útait. * Vizgáld azt, és ki-nyilatkoztatik néked, és ſzerét tévén el ne hadd azt: * mert utóllyára nyugodalmat találſz benne; és gyönyörűſégeddé változik. * És az ő békói erős óltalmaddá léſznek, és a' jóſzágnak tamaſzſzá, és a' nyakba-vetői dicsőſéges ruhává: * mert az életnek ékeſsége vagyon abban, és annak kötelei üdvöſséges kötözés. * Dicsőſéges ruhájúl öltözől abba, és örvendetes koronájúl téſzed magadra. * Fiam, ha ſzómat fogadod, tanúlni-fogſz: és ha a'te akaratodat arra alkolmaztatod, bölcs léſzeſz. * Ha meg-hajtod a' te fűledet, tudománt véſzeſz-bé: és hogy-ha ſzeretſz halgatni, bölcs léſzeſz. * " Az okos vének ſokaſágában álly, és azok bölcheſégéhez ſzívből ragaſzkodgyál, hogy az Iſtennek minden beſzélléſét halgathaſd, és a' dicséretes példa-beſzédek el ne távozzanak tőled. * És ha értelmeſt látſz, ſerkenj-fel hozzája, és az ő ajtai gáráditſit koptaſsa a'te lábad. * " Gondolkodáſod az Iſten parancholatiban légyen, és az ő hagyáſiban földötte ſzorgalmatos légy: és ő néked ſzívet ád, és a' bölcheſégnek kívánſága adatik néked.

VII. Rész.

NE chelekedgyél gonoſságokat, és azok meg nem fognak téged. * Távozzál-el a' hamiſtól, és el-fogynak tőled a' gonoſságok. * Fiam, ne veſs gonoſzt a' hamiſság barázdáiba, és nem aratod azt hét-ſzerte. * Ne kérj az Úrtól fejedelemſéget, ſe a' királytól tiſzteletes ſzéket. * " Ne tarts igaznak magadat az Iſten-előtt, mert ő a' ſzívnek iſmérője, és a' király-mellett ne akarj bölcsnek láttatni. * Ne igyekezzél bíróvá lenni, hanem-ha a' hamiſságokat erővel meg-ronthatod: hogy valami-képpen meg ne ijedgy a' hatalmaſnak orczájától, és botránkozáſt ſzerezz a' te igaſságodban. * Ne vétkezzél a' város ſokaſága-ellen, ſe a' nép-közé magadat ne erezd, *† ſe kettős bűnöket őſzve ne kötözz: mert az egyikért ſem léſzſz bűntetetlen. * Ne légy félénk a'te ſzívedben: *könyörgeni, és alamizsnát adni ne útálly. * Ne mongyad: Ajándékimnak ſokaſágára tekint az Iſten, és én áldozván a' Fölſéges Iſtennek, ajándékimat bévéſzi. * Ne neveſd-meg az embert lelkének keſerűſégében: " mert vagyon a' ki meg-aláz és fel-magaſztal, a' környűl-nézős Iſten. * Ne ſzánts hazugſágot az atyádfia-ellen: ſe barátod-ellen haſonló-képpen ne chelekedgyél. * Ne akarj ſemmi hazugſággal hazudni: mert annak gyakorlása nem jó. * Ne légy ſok-beſzédű a' vének ſokaſágában, és ne kettőzteſd az igét imádſágodban. * Ne gyűlöld a' fáradſágos dolgokat, és a' Fölſégeſtől teremtetett mezei munkát. * Ne ſzámláld magadat a' ſégyelmetlenek ſokaſága-közibe. * Emlekezzél-meg a' haragról, mert nem késik. * Igen meg-alázzad a' lelkedet: mert az iſtentelenek teſtén-valo boſzſzú-állás, tűz és féreg. * Ne vétkezzél a' pénzt el-hallaſztó barátod-ellé, ſe a' ſzerelmes atyád-fiát az aranyért meg ne útáld. * El ne távozzál az értelmes és jó aſzſzony-állattól, a' kire az Iſten félelmében találtál: mert az ő ſzemérmeteſségének kedves-vólta az arany-fölött vagyon. * "Meg ne ſértſed az igazán munkálkodo ſzolgát, ſe a' lelkét oda-ado béreſt. * Az értelmes ſzolgának kedvedben légyen mint a' lelked, ne fozd-meg őtet a' ſzabadſágtól, ſe ſzegényſégben ne hadgyad őtet. * Vannak-e barmaid? figyelmezz azokra: és ha haſznoſok, meg-maradgyanak nálad. * Vannak-e fiaid? oktaſd őket, és hajtſ-meg őket gyermekſégektől-fogva. * Vannak-e leányid? őrizd azok teſtét, és ne mutaſd víg orczádat hozzájok. * Add-ki leányodat, és nagy dolgot végezſz-el, és értelmes embernek adgyad őtet. * Ha kedved-ſzerént-valo feleſéged vagyon, meg ne veſd azt: és a' gyűlöl-ſégeſnek ne hidd magadat. * Tellyes ſzívedből "tiſztellyed az atyádat; és

Luc. 18. b. 11.

† Inf. 12. d. 3.

" 1. Reg. 2. b. 7.

" Inf. 8. a. 9.

" Pſal. 1. a. 2.

" Lev. 19. c. 13.

" Pſal. 142. a. 2. Eccl. 7. 6. 17. Iob. 9. a. 1. c. 20

" Tob. 4. a. 3.

az anyád fájdalmiról el ne feletkezzél: *emlékezzél-meg hogy nem születtél vólna hanē azok-által: és légy jóval nékik, a'mint ők-is néked. *Tellyes lelkedből féllyed az Urat, és az ô papjait szentellyed. * Minden erődből szeresséd azt a'ki téged teremtett; és az ô szolgait el ne hadgyad. * "Tisztelljed az Istent tellyes lelkedből, és tiszességben tartsad a' papokat, és tisztítsd-meg magadat lapoczkák adományával. *Adgy részt nékik, † a'mint meg-parancsoltatott néked, zengékből, és a' tisztúlásért-valo áldozatból: és a' te resztségedből tisztítsd-meg magadat a' kevesékkel eggyütt. * A' lapoczkáidnak adományát, és a' meg-szentelés áldozattyát az Úrnak fel-vigyed, és a'szent zengéket: * és a' szegénynek nyújtsd-ki kezedet, hogy tekéllettes légyen a' te engesztelésed és áldomásod. *Az adomány kedves mindē élōnek színe-elōtt, és a'meg-hóltúl meg ne fogd jó kedvedet. *Meg ne vond magadat a' síróktól a' vigasztalással, és a' gyászolókkal járj. * "Ne resteld a' beteget meg-látogatni: mert ezek-által erősödől-meg a' szeretetben. * Minden chelekedetidben meg-emlékezzél utólsó dolgaidról, és örökké nem vétkezel.

"Deut. 12. c. 18.
† Lev. 2. a. 1. Num. 18. b. 15.
"Num. 12. c. 15. Matt. 25. d 36.

VIII. Rész.

NE feddődgyél a' hatalmas emberrel, hogy valami-képpē kezeibe ne akadgy. *"Ne versengj a' gazdag emberrel, hogy valami-képpen ellened pōrt ne indíttson: *" mert sokakat el-vesztett az arany 's az ezüst, és szintén a' királyok szívéig el-terjed, és el-fordíttya. * Ne feddődgyél a' nyelves emberrel, és ne rakj az ô tüzére fát. *Ne társolkodgyál a' tudatlā emberrel, hogy gonoszúl ne szóllyon nemzetségedről. * Ne útáld-meg a' bűnből meg-térō embert, "se szemére ne vesd néki. emlékezzél-meg hogy minnyájan méltók vagyunk a' meg-feddésre. *†Ne útáld-meg az embert az ô vénségében: mert közzülünk vénhednek-meg. * Ne örülly a' meghólt ellenségeden: tudván hogy minnyájan meg-halunk, és nem akarunk örōműl leni. *"Ne útáld-meg a' bölcs vének beszélléset, és az ô példa-beszédekben nyájaskodgyál. * mert tőlök tanúlsz bölcheséget, és értelmes tudománt, és panasz-nélkül szolgálni a' fō embereknek. * El ne múllyon mellőled a' vének beszéllése; mert ők az attyoktól tanúlták: *mert tőlök tanúlsz értelmet, és a' szükségnek idején feleletet adni. * Ne gyújtsd-fel a' bűnősök hólt szenét meg-fedvén őket, és fel ne gyúladgy az ô bűnök tűzének langjától. * Ne álly szembe a' boszszúság-tévővel, hogy ne üllyōn mint a' leselkedō ellened. * " Ne adgy költsōn erősb embernek náladnál: ha költsōn adandasz, mint el-veszetnek tartsad. * Ne légy kezes erōd-fölōtt: hogy-ha kezes lészesz, úgy gondolkodgyál mint fizetō. * Ne törvénykedgyél a' bíro-ellen, mert a' mi igaz, a' szerént ítél. * " A' mérészszel úton ne járj, hogy valami-képpen meg ne terhellyen gonoságival: mert ô a' maga akarattya-szerént jár, és az ô bolondságával eggyütt el-veszsz. * " A' haragosal ne versengj, és a' mérészszel ne menny a' puszta-ba: mert mint a' semmi olly elōtte a' vér, és a' hol ninch segétséged, meg-ől téged. * A' balgatagokkal tanátsot ne tarts: mert egyebet nem szerethetnek hanem chak a' mik nékik tetszenek. *Az idegen-elōtt ne tarts tanátsot: mert nem tudod mit fog-szülni. *Ne minden embernek nyilatkoztasd-meg szívedet; hogy valami-képpen hamis barátságot ne chelekedgyék veled, és szidalmazzon téged.

"Mat. 5. d. 25.
"Inf. 31. a. 6.
"Gal. 6. a. 1. 2. Cor. 2. b. 6. † Lev. 19. g. 36.
"Sup. 6. d. 34.
"Inf. 29 a. 4.
"Gen. 4. b. 8.
"Prov. 22. d. 24

IX. Rész.

NE kételkedgyél a' kebeledbéli aszszonyról, hogy meg ne mutasa ellened az álnok tudománnak gonoságát. *Ne adgy hatalmat lelkeden az aszszonnak, hogy erōt ne vegyen rajtad, és meg-szégyenülly. *Ne nézd a' sokakat-kíváno aszszonyt, hogy valami-képpen ne akadgy tōribe. * A' tánczoló aszszonnyal ne légy gyakorta: se ne halgasd ōtet, hogy valami-képpen el ne veszsz az ô hathatóságában. * " A' szüzet ne nézd, hogy valami-képpen meg ne botránkozzál szépségében. * "Ne add lelkedet semmi okon a' kurváknak, hogy el ne veszesd magadat, és örōkségedet. *Ne nézegess ide 's tova a' város szorosin, se ne bújdosál annak útzáin.

"Gen. 6. a. 2.
"Prov. 5. a. 2.

" *Mat. c. 28. Gen. 34. a. 2. 2. Reg. 11. a. 4. & 13. a. 1.*

* " Fordítsd-el orczádat a' fel-ékesítetett aszszonyról, és az idegen szépségét ne nézegesd. * Az aszszonyok szépségeért sokan vesztek-el: és attól a' kívánság' mint a' tűz fel-gyulad. * Minden parázna aszszony, mint a' ganej tapodtatik-el az úton. *Az idegen aszszonynak szépségét sokan chodálván gonoszokká lőttek. mert az ő beszéde mint a' tűz fel-gyulad. * Más feleségével tellyességgel ne üllyön: és le ne telepedgyél véle könyöködre támaszkodván: * és ne tusakodgyál véle a'boron, hogy valamiképpen a'szíved hozzája ne hajollyon, és véred-által veszedelembe essél. * Ne hadd-el a' régi barátodat: mert az új nem lészen ama'hoz hasonlo. *Új bor, az új barátod: meg-avúl, és gyönyörűséggel iszod-meg azt. * Ne irégyellyed a'bűnösnek dicsőségét és gazdagságát: mert nem tudod minémű romlás követi őtet. *Ne tesséd néked a' hamisak törvénytelensége, tudván hogy mind pokolig sem fog-tetszeni az istentelen. *Távúl légy a'meg-ölésre haralma-lévő embertől, és nem vélekedel a'halál félelméről. * és ha hozzája járúlsz, ne vétkezzél valamit, hogy ne-talám el ne vegye életedet. *A'halál köz-vóltát tudgyad: mert török-között jársz, és a' fájdalmasok fegyverin mégy. * Erőd-szerént ódd magadat felebarátodtól, és a'bölchekkel 's okosokkal tanátskozzál. *Igaz férfiak légyenek te vendégid, és az Úr félelmében légyen a'te dichekedésed, * és elmédben Istenről-valo gondolatod légyen, és minden beszélgetésed a' Fölségesnek parancholatiról. * A' mester-embereknek keze-munkáiról díchértetnek a' mívek; és a'népnek fejedelme, az ő beszédének bölcheségéről; a'vének igéje pedig, az eszességről. * Rettenetes az ő városában a'nyelves ember; és a'vakmerő az ő beszédében, gyűlölséges lészen.

8		
	4	
9		
B	5	
10		
11	6	
	B	
	7	
12		
	8	
13		
14	9	
C		
15	10	
	B	
16		
17	11	
	12	
18		
	13	
19		
	14	
20		
D	15	
21		
22		
	16	
23	C	
	17	
24	18	
	19	
25		
	20	
	21	
1		
A	22	
2		
	23	
3		
	24	

podnak a' hatalmasok értelmével. * Az Isten kezében a' föld hatalma: és hasznos vezért támaszt arra idejekor. * Az Isten kezében az ember elő-menetele, és az irás-túdó személyének meg-adgya az ő tiszteségét. * Meg ne emlekezzél felebarátodnak semmi boszszúságáról, † és semmit ne chelekedgyél boszszúság-tételből. * Isten's emberek-előtt gyűlölséges a' kevélység: és útálatos a'pogányoknak minden hamisága. *" Az ország egy nemzetről más nemzetre vitetik a'hamisságokért, és boszszúság-tételekért, és gyalázatokért, és külömb-külömb-féle chalárdságokért. * A'fővénynél pedig semmi gonoszb ninch. Mit kevélykedik a'föld és a'hamu? * Ninch semmi hamisb mint a'pénzt szeretni. mert ez az ő lelkét-is árúba bocháttya: mert éltében vetette-el az ő belső részeit. * Minden fejedelemségnek rövid az ideje. A' hoszszu betegség, nehézséget szerez az orvosnak. * A' rövid betegséget el-metszi az orvos: úgy a' király-is ma vagyon, és hólnap meghal. *Mert midőn meg-hal az ember, kígyókat, és oktalan állatokat, és férgeket vészen örökségül. * Az ember kevélységének kezdeti, az Istentől-valo el-szakadás: * mert attól, a' ki őtet teremtette, el-távozott az ő szíve. mert minden bűnnek kezdeti a'kevélység: a'kiben az léend, megtelik átkokkal, és el-veszti őtet végtére. * Az-okáért meg-gyalázta az Úr a'gonoszok gyülekezetit, és végig el-rontotta őket. * A'kevély fejedelmek székeit el-rontotta az Isten, és a' szelídeket ültette azok-helyett. * A' kevély nemzetségek gyökereit kiszáraztotta az Isten, és el-plántálta az alázatosokat azon nemzetségekből. * A'pogányok földeit fel-fordította az Ur, és el-vesztette azokat mind fondamentomig. *meg szárasztott közzülök, és el-vesztette őket, és el-fogyatta emlekezeteket a'földről. * A' kevélyek emlekezetét el-vesztette az Isten, és meg-hatta az alázatos emlékűek emlekezetét. * Nem az embereknek teremtetett a'kevélység: sem a'harag az aszszony'állatok nemzetségének. * Az Isten-félő emberek magva tiszteltetik, a' melly mag pedig el-hadgya az Úr parancholatit, meg-gyaláztatik. *Az atya-

† *Lev. 19. c. 17.*

" *Dan. 4. c. 14.*

Indic. 9. a. 4. 2. Reg. 15. a. 10.

" *Prov. 29. b. 12.*

" *3. Reg. 12. b. 13.*

X. Rész.

A' Bölch bíro meg-ítéli az ő népét, és az értelmesnek fejedelemsége állando lészen. * " A' népnek birája-szerént, úgy az ő szolgai-is: és a'minémű a'város vezére, ollyanok a'benne-lakók-is. * " Az esztelen király elveszti népét; és a'város lakosi gyara-

fiak-között tiszteletes az ő vezérek: és a' kik félik az Urat, az ő szemei-előtt lésznek. * A' gazdagok dicsősége, a' böchülleteseké, és a' szegényeké, az Isteni félelem: * meg ne útáld a' szegény igaz embert, és ne magasztald a' gazdag bűnös férfiat. * A' nagy, és a' biro, és a' hatalmas, tiszteletben vagyon: és ninch nagyobb annál, a' ki az Istent féli. * " Az értelmes szolgának szolgálnak a' fiak: † és az okos és túdós férfiu nem morog megdorgáltatván, és a' tudatlan nem tisztteltetik. * Fel ne magasztald magad a' te munkádnak meg-mivelésében; és ne reszkedgyél a' szorongatás idején. * " Jobb a' ki munkálkodik, és bévelkődik mindenekben, hogysem a' ki dicsekedik, és szükölködik kenyér-nélkül. * Fiam, szelidségben tarts lelkedet, és tiszteséget egy néki érdeme-szerént. * A' maga lelkeellen vétkezőt, ki igazíttya-meg? és ki tiszteli a' maga lelke gyalázóját? * A' szegény tiszteltetik az ő tudományáért és félelméért: és vagyon olly ember a' ki tiszteltetik marhájáért. * A' ki pedig a' szegénységben tiszteltetik, menyivel inkább a' gazdagságban? és a' ki a' gazdagságban tiszteltetik, féllyen a' szegénységtől.

" Pro. 17. a. 2. † 2. Reg. 12. c. 13. " Prov. 12. b. 9.

XI. Rész.

AZ alázatosnak bölcheséghe, fel-magasztal lyaannak fejét, és a' fő emberek-közibe ültteti őtet. * Ne dícsérd a' férfiat szépségéért, se meg ne útáld a' férfiat ábrázattyáért. * Kichíny a' röpűllő-állatok-között a' méh, és legfőbb édessége vagyon az ő gyümölchének. * " A' ruházatban soha ne dicsekedgyél, se tiszteségednek napján fel ne fualkodgyál: mert egyedül chak a' Főlségesnek chelekedeti chodálatosok, és dicsőségesek, és titkosok, és láthatatlanok a' chelekedeti. * Sok kegyetlen fejedelmek ültek királyi-széken, és a' kit nem véltek koronát viselt. * " Sok hatalmasok megnyomattak erősen, és a' dicsőségesek más kezeibe adattak. * Minek-előtte nem kérdezkedel, ne szidalmazz senkit: és midőn meg-kérdetted, dorgáld-meg igasság-szerént. * † Minek-előtte meg nem halgatod, ne felelly egy igét-is: és a' beszéd-között semmit ne szólly. * A' dologért,

Gen. 41. a. 4. Dan. 4. a. 3. Iob. 7. c. 18. " Act. 12. d. 21. " 1. Reg. 15. f. 28. Esth. 6. b. 7. † Prov. 18. c. 13.

nelly téged nem bánt, ne viaskodgyál: és a' bűnősök itéletiben meg ne álly. * Fiam, ne foglald sok dolgokban magadat: és " ha gazdag lészsz, nem lészsz vétek-nélkül. mert ha utánna járs, meg nem fogod; és el nem szaladsz, ha el-halladod-is. * " Vagyon istentelen ember, munkálkodván, és sietvén, és bánkodván, és annál inkább nem bévelkődik. * Vagyon erőtlen ember, segétség-nélkül szükölködő, fölötte megfogyatkozott erejében, és bévelkődvén szegénységgel: * és az Isten szemeá tekintett jó végre, és fel-emelte őtet az ő alázatosságából, és fel-magasztalta az ő fejét: és sokan chodálkoztak rajta, és tiszteltek az Istent. * A' jók és gonoszok, az élet és halál, a' szegénység és tiszteség az Istentől vannak. * A' bölcheség és tudomány, és a' törvény értelme, az Istennél. A' szeretet, és a' jóknak útai ő-nála. * A' tévelygés és setétség a' bűnősökkel-eggyütt teremtettenek: a' kik pedig a' gonoszokban örvendeznek, meg-vénhednek a' gonoszban. * Az Isten adománya, meg-marad az igazaknál, és az ő szaporodásának előmenetele lészen örökké. * Vagyon a' ki meg-gazdagodik, fösvényen élvén, és ez az ő jutalmának része, * hogy azt mongya: † Nyugodalmat találtam magamnak, és immár egyedül észem javaimból: * és nem tudgya hogy el-múlik az idő, és a' halál el-közelget, és egyebeknek hágy mindeneket, és meg-hal. * Maradgy meg a' te szövetségedben, és arról szólly, és parancholatidnak chelekedetiben vénhedgyél-meg. * Ne maradgy a' bűnősök chelekedetiben. Bízzál pedig az Istenben, és maradgy helyeden. * Mert kűnyű az Isten szemei-előtt hamar fel-tisztelni a' szegént. * Az Isten áldása az igaznak jutalmára siet, és hamar-való órában gyümölchöz az ő elő-menetele. * Ne mongyad: Mi szükségem vagyon, és mi javaim lésznek nékem ebből? * Ne mondgyad: Elégséges vagyok magamnak; és ez-után mivel lészek alább-való? * " A' jók napján el ne feletkezzél a' gonoszokról: és a' gonoszok napján el ne feletkezzél a' jókról: * mert kűnyű Isten-előtt kinek-kinek halála napján meg-fizetni az ő útai-szerént. * Egy oráig-való

" 1. Tim. 6. b. 9. " Prov. 10. c. 23. Iob. 42. c. 10. † Luc. 12. c. 19. " Inf. 18. d. 25.

nyomorúság el-felejteti a' nagy gyönyörűséget, és az embernek halálakor az ő chelekedetinek ki-nyilatkoztatása. * Halála-előtt ne dichérj egy embert-is, mert a'fiairól ismértetik-meg az férfiu. *Ne vígy-bé mindé embert a'házadba: mert a'chalárdnak sok inchelkedési vannak. * Mert a'mint a'meg-veszett-bélű emberek bűdősset kérődnek: és a' mint a'fogoly-madár bé-chalatik a'kalitkába, és mint a'vad-kechke a'tőrbe: úgy a'kevélyek szíve-is, és mint a'vígyázo látván az ő felebaráttya esetit. * Mert a'jókat gonoszokra fordítván leselkedik, és a' választottakra-is mochkot hány. * Egy szikrából nevekedik a'tűz, és egy álnoktól nevekedik a' vér-ontás: a' bűnös ember pedig a' vér-után leselkedik. * Ódd magad a' dögleletestől, mert gonoszt forral: hogy valami-képpen örök gyalázatot ne hozzon reád. * Erezd hozzád az idegent, és fel-fordít téged mint a'forgó-szél, és meg-foszt téged a'te tulajdanodtól.

D
30
31
32
33
34
35
36

XII. Rész.

HA jól chelekeszel, tudgyad kivel chelekeszed, és igé kedveses lésznek jó-téteményid. * Jól tégy az igazzal, és nagy jutalmat találsz: hogy-ha nem ő-tőle-is, de bizonnyal az Úrtól. * Mert nem lészen jól annak a' ki a' gonoszt gyakorlya, és a'ki alamisnát nem ád: mert a'Fölségesis gyűlöli a' bűnősöket, és könyörűlt a'penitentziatartókon. *† Adgy az irgalmasnak, és ne segéllyed a'bűnöst: és az istenteleneken's bűnösökön-is boszszút áll, meg-tartván őket a' boszszú-állás napjára. * Adgy a'jónak, és bé ne fogadd a'bűnöst. * Jól tégy az alázatossal, és ne adgy az istentelennek; tiltsd-meg hogy kenyeret néki ne adgyanak, hogy az-által hatalmasb ne légyen náladnál: * mert két-féle gonoszt találsz minden jókért, valamiket véle chelekeszel: mert a'Fölségesis gyűlöli a'bűnösöket, és az istenteleneken boszszút áll. * Nem ismértetik-meg a'jó állapatban a'barátod, és el nem titkoltatik a' gonosz állapatbã az ellenségünk. *Az embernek jó állapattyában bánkodnak az ő ellenségi, és az ő nyomorúságában meg-ismértetett az ő baráttya. * Ne hidgy

1
A
1
2 A
3 2
4
4
5 5
6 6
7
7 B
8
8
9 9
10
10

† *Gala. 6. b. 10.*

soha ellenségednek: mert mint a'rézmív meg-roždásúl az ő gonoszsága... * És ha meg-alázván magát horgadva jár; vedd eszedbe magadat, és őrizd magadat tőle. *Ne állasd őtet melléd, se ne üllyön jobbod-felől; hogy valami-képpen helyedre fordúlván, ne keresse a' te székedet: és végezetre vedd eszedbe az én igéimet, és az én beszédimért gyötrődgyél. * Ki könyörűl a' kígyótól meg-mardosztatott bűbájoson, és mind azokon kik a'fene vadakhoz közelgetnek? úgy a'ki a'hamis férfiat követi-is, 's annak bűneibe keveredett. * Egy óráig meg-marad veled: ha pedig el-hanyatlandasz, meg nem segét. * "Ajakival édesget az ellenség: és szívében inchelkedik, hogy verembe ejtsen téged. *Szemeivel könyvez az ellenség; és ha időt talál, a'vérrel meg nem elégedik. * És ha nyomorúságok jönnek reád, elsőnek találod ott őtet. * Szemeivel könyvez az ellenség, és mint-ha segétő volna, a'talpaid allyát megásza. * Fejét mozgattya, és kezével tapsol, és sokat suttogván el-változtattya ábrázattyát.

9
10
11
12
13
14
15
D
16
17
18
19

" *Ier. 41. b. 7.*

XIII. Rész.

A'Ki a' szurkot illeti, megmochkoltatik attól: † és a' ki a'kevéllyel társolkodik, kevélységbe öltözik. *Terhet vészen magára, a ki magánál böchülletesbel társolkodik. És náladnál gazdagbnak ne légy társa. * Mit társolkodik a'réz fazék a'föld fazékkal? mert mikor egy-másba ütközznek, el-romol. * A' gazdag hamisan chelekedett, és agyarkodik: a' szegény pedig meg-sértetvén, halgat... * Ha adsz néki, hozzája fogad téged: és ha ninch, el-hágy téged. * Ha vagyon néked, eggyütt él veled, és kiüresít téged, és ő nem bánkodik rajtad. * Ha szükséges lészsz néki, megchal téged, és mosolyogván reménséget ád, jót beszélvén néked, és ezt mondgya: Mi szükséged vagyon? * És meg-szégyenít téged étkeivel, míg meg-üresíttsen téged kétszer 's háromszor: és végezetre meg-chúfol téged: és az-után látván téged elhágy, és fejét mozgattya reád. *Alázd-meg magadat az Isten-előtt, és várjad az ő kezeit. * Vígyázz, hogy meg-chalattatván a' bolődság-miatt

1
A
1
2 A
3 2
3
4
4
5 5
6 6
7
7
8
8
9 9
10
10

† *Deut. 7. a. 2.*

meg ne aláztaſsál. * Ne légy alázatos bölcheſségedben, hogy meg-aláztatván a'bolondſág-által meg ne chalattaſsál. * A'hatalmasbtól hívattatván, távozzál-el: mert annál inkább hozzája hívat. * Ne kőſsed máſra magadat, hogy ki ne űzetteſsél: ſe távúl ne légy tőle, hogy el ne feledtſen. *Ne ſzólly mint társoddal ő-vele: ſe ne hidgy az ő ſok ſzavainak. mert a'ſok beſzéddel kiſért téged, és moſolyogván kérdezkedik tőled titkaidról. * Az ő kemény ſzíve megtartya beſzédidet; és nem kedvez a' nyomoruſágig és fogſágig. * Ódd magad, és ſzorgalmatoſsan figyelmezz a'te hallomáſodra: mert romláſodra járſz. * Halván pedig azokat ugy mint álmodban nézz, és vígyázz. * Tellyes életedben ſzereſsed az Iſtent, és ſegétſégűl híjad őtet üdvőſſégedre. * Minden élő-állat magához haſonlót ſzeret: úgy minden ember-is az ő felebaráttyát. * Minden teſt hozzája haſonlóhoz ragaſzkodik, és minden ember hozzája haſonlóval
"1.Cor. 6. c. 14. társolkodik. * " Ha valaha társolkodik a'farkas a'báránnyal, úgy a' bűnős az igazzal. * Mi közi a'ſzent embernek az ebbel? vagy mi réſze a' gazdagnak a'ſzegénnyel? * Az oroſzlán vadáſzáſa, a'vad-ſzamár a' puſztában: úgy a'gazdagoknak-is eledeli a' ſzegények. * És a'mint útálatoſság a' kevélynek az alázatoſság: úgy gyűlőlſéges a'gazdagnak-is a' ſzegény. * A' fel-háborodott gazdag, megerőſsíttetik az ő barátitól: az alázatos pedig mikor el-eſik, az iſmérőitől-is ki-űzettetik. * A' meg-chalatott gazdagnak, ſok ſegétői vannak: kevély dolgokat ſzóllott, és igaznak mondották őtet. * az alázatos megchalatott, és annak-főlőtte vádoltatik-is: eſzeſsen ſzóllott, és nem adtak helyt néki. * A'gazdag ſzóllott, és minnyájan halgattak, és az ő igéjét a' felyhőkig emelik. * A' ſzegény ſzóllott, és azt mongyák: Kichoda ez? és ha meg-botlik, meg-ejtik őtet. * Jó a'gazdagſág, mellyel a'lelki iſméretben bűn ninchē: és gonoſznál gonoſzb a'ſzegényſég az iſtentelenek ſzájában. * Az ember ſzíve el-változtattya az ő ſzínét, vagy jóra, vagy gonoſzra. * A'jó ſzívnek nyomdokát, és a'jó ſzínt, nehezen találod-fel, és munkával.

XIV. Rész.

Bóldog a'férfiu, a' ki a' ſzája-igéjével meg nem eſett, és nem furdaltatott a'véteknek ſzomoruſágától. * Bóldog, a' kinek lelke nem vólt ſzomoruſágbā, és ki nem eſett az ő reménſégéből. * A'telhetetlen és főſvény férfiúnál ok-nélkűl vagyon a'gazdagſág, és az irégy embernek mire-valo az arany? * A'ki ſzíve-ſzerént hamiſsan gyűjt, egyebeknek gyűjt; és az ő javaiban más győnyőrködik. * A'ki magának roſzſz, máſnak kinek léſzen jó? és nem őrvendez az ő javaiban. * A' ki magára irégykedik, ninch annál ſemmi gonoſzb, és ez az ő gonoſságának fizetéſe. * és ha jól chelekeſzik, nem tudva, és nem akarva chelekeſzi: és végtére ki-nyilatkoztattya a' maga gonoſságát. * Gonoſz az irégynek ſzeme; és el-fordíttya az orczáját, és meg-útálya a'maga lelkét. * A' főſvénynek ſzeme telhetetlen a'hamiſſágnak réſzében: nem elégedik-meg míg nē meg-emészſze el-ſzáraztván lelkét. * A' gonoſz ſzem gonoſzra-valo: és bé nem telik kenyérrel, hanem ſzűkőlkődik és bánkodik a'maga aſztala-főlőtt. * Fiam, ha értéked vagyon, jól tégy magaddal, és az Iſtennek mélto áldozatokat tégy. * Meg-emlekezzél hogy a' halál nem kéſik, és hogy a' poklokkal-valo végezés meg-mutattatott néked: mert e'világ végezéſe, hogy halállal-meghal. * " Halálod-előtt tégy jól baráttoddal, és erőd-ſzerént ki-nyújtott kézzel adgy a' ſzegénnek. * Ne légyen néked haſzontalan a' jó nap, és a'jó-ajándéknak réſze el ne múllyék tőled. * Nem egyebeknek hagyod-e fájdalmidat és munkáidat az őrőkſég el-oſztáſában? * Adgy, és végy, és igazítſ-meg a'te lelkedet. * Halálod-előtt chelekedgyél igaſságot: mert a'poklokbā nem találhatni éledelt. * " Minden teſt mint a' ſzéna meg-avúl, és mint a' gyűmőlchőzős levél a' zőldellő fán. * Némellyek újonnam jőnek-ki, és némellyek elhúlnak; úgy a'teſtnek és vérnek nemzéſe, eggyik véget ér, és a' máſik ſzűletik. * Minden meg-veſzhető alkotmány el-fogy végre: és a' ki azt alkottya, azzal mégyen-el. * És minden válaſztatott alkotmány igaznak mutattatik; és a' ki azt alkottya,

Inf. 19. c. 17.

"*Sup. 4. a.1. Tób. 4. b. 7. Luc.16. b. 9.*

"*Iſ.40. b.7. Iac. 1. b. 10. 1. Pet.1. d. 24.*

tiszteltetik az-által.* "Boldog férfiu, a'ki a'bölcheségben marad, és a'ki a' maga igasságáról elmélkedik, és értelemel gondolkodik hogy az Istē minden-felé néz. * A'ki meg-gondollya szívében az ő útait, és annak titkairól értekezik, utánna járván mint egy vizgálo, és annak útain meg-álván: * a'ki annak ablakin ki-néz, és annak ajtainál halgat: * a' ki annak házamellett nyugszik, és annak falai-mellé karót ütvén, fel-állattya kalibáját annak kezeinél, és meg-nyugosznak ennek kalibájában a'jók örökké: * az ő fiait annak fedele-alá helyhezteti, és annak ágai-alatt lakik. * meg-óltalmaztatik annak fedele-alatt a' hévségtől, és annak dichőségében meg-nyugszik.

XV. RÉSZ.

A'Ki az Istent féli, jókat chelekeszik: és a'ki az igasságnak meg-tartója, meg-fogja azt, * és eleibe mégyen mint egy tiszteletes anya, és mint egy szűz aszszony'állat fogadgya-bé őtet. * Éteti őtet az életnek és értelemnek kenyerével, † és üdvősséges bölcheségének vizével itattya őtet: és meg-erősődik benne, és el nem hajol: * és meg-tartya őtet, és meg né szégyenül: és fel-magasztallya őtet felebarátinál, * és a' Gyülekőzetnek közepette meg-nyittya a' szaját, és bölcheségnek 's értelemnek lelkével tölti-bé őtet, és a'dichősségnek ruhájával ruházza-meg őtet. * Vigasságot és örvendezést gyüjt reája, és örökké-valo névvel örökősíti őtet. * A' bolond emberek meg nem fogják azt, és az értelmes emberek eleibemennek, a'bolond emberek nem láttyák azt; mert távúl vagyon a'kevélységtől és álnokságtól, * a' hazug férfiak meg nem emlekeznek róla: és az igaz-mondo férfiak találtatnak abban, és elő-menetelek lészen mind az Isten látásáig. * Nem szép a'dicséret a'bűnősnek szájában: * mert az Istentől származott a'bölcheség. mert az Isten bölchesége-mellé áll a' dicséret, és az igaz-mondó szájban bévelkődik, és az uralkodo néki adgya azt. * Ne mongyad: Az Isten-által vagyon távúl: mert a'miket gyülől ne chelekedd. * Ne mongyad: Ő tévelyített-el engem: mert nem szükségesek néki az istentelen emberek. * A'tévelygésnek minden útálatosságát gyülöli az Úr, és nem lészen kedves az őtet-félőknél. * Az Isten eleitől-fogva teremtette az embert, és az ő tanátsának kezében hatta őtet. * Eleibe adta az ő parancholatit és hagyásit: * "ha a'parácholatokat meg akarod tartani, és örökké kedves hívséget szerzeni, meg-tartnak téged. * Elődbe tőtte a'vizet, és a'tűzet: a'melyre akarod, nyújtsd-ki kezedet. * " Az ember-előtt az élet és a'halál, a'jó és a'gonosz: a'mellyik néki tetszik, az adatik néki: * mert sok az Isten bölchesége, és erős a'hatalomban, mindeneket szűnetlen látván. * "Az Úr szemei az őtet-félőkön, és ő ismeri az embernek minden chelekedetit. * Senkinek nem parancholta hogy istentelenül chelekedgyék: és senkinek nem adott időt a' bűnre: * mert nem kívánnya a'hitetlen és haszontalan fiak sokaságát.

XVI. RÉSZ.

NE gyönyörködgyél az istentelen fiakban, ha meg-sokasodnak: és ne örülly azokon, ha az Istennek félelme ninch bennek. * Ne hidgy az ő életeknek, és ne nézz az ő munkájokra. * Mert jobb egy Isten-félő ezer istentelen fiaknál. * És hasznosb fiak-nélkül meg-halni, hogy-sem istentelen fiakat hagyni. * Egy értelmestől meg-tartatik az ő hazája, az istentelenek nemzetsége el-hagyattatik. * Sok efféléket látott a'szemem, és ezeknél nagyobbakat hallott a' fülem. * " A' bűnősök gyülekőzetiben tűz gyúlad-fel, és a'hitetlen nemzetségre harag gerjed. * † Nem imádkoztak az ő bűnőkért a'régi óriások, kik erejekhez bízván meg-rontattak: * és nem kedvezett a'Lot szarándokságának, és meg-útálta azokat az ő igéjek kevélységéért. * Nem könyörült rajtok, el-veszt vén az egész nemzetséget, és azt a'ki magát felmagasztalta az ő bűneiben. * " És mint a'hat-száz-ezer gyalogot, a'kik egybe-gyültek az ő szívek keménységében: és ha chak egy nyakas lőtt vólna-is, choda, ha bűntetetlē maradott vólna. * mert irgalmasság és harag vagyon nála. Meg-engeszteltethetik, ki-is önti haragját: * az ő irgalmas-

" Psal. 1. a. 2.

† Io. 4. b. 10.

" Mat. 19. c. 17.

" Ier. 21. b. 7.

" Psal. 33. c. 10. Heb. 4. c. 10.

" Inf. 21. b. 10.

† Gen. 6. a. 4.

" Num. 14. c. 20. & 26. f. 51.

galmaſsága-ſzerént, úgy az ő bűntetése az embert az ő chelekedeti-ſzerént itéli. * Nem ſzalad-el a' prédával a' bűnös, és el nem hallad az irgalmaſság-tévő tűréſe. * Minden irgalmaſsághelyt ſzerez " kinek-kinek az ő chelekedetinek érdeme-ſzerént, és ſzarándokſágának értelmes-vóltaſzerént. * Ne mondgyad: Az Iſten-előtt el-rejtezem, és a' magaſságból ki emlekezik-meg rólam? * A' nagy nép-között meg nem iſmértetem: mert michoda az én lelkem illyen ſok teremtett-állat-között? * Ímé az ég, és az egeknek egei, a' tenger, és az egéſz föld, és a' mellyek azokban vannak, az ő ſzíne-előtt meg-indúlnak, * a' hegyek 's a' halmok eggyütt, és a' föld fondamentomi: midőn megtekínti azokat az Iſten, rettegéſsel meg-rendűlnek. * És mind ezekben értelem-nélkül a' ſzív: és minden ſzív iſmértetik ő-tőle: * és ki érti az ő útait, és a' fergeteget, mellyet az ember ſzeme ſem lát? * Mert néki ſok chelekedeti vannak rejtekben: de az ő igaſságának chelekedetit ki hirdeti-ki? vagy ki álhattya-meg? Mert távúl vagyon a' ſzövetség némellyektől, és mindeneknek meg-kérdezéſe a' végén vagyon. * A' ki meg-kiſsebbűl ſzívében, heába-valókat gondol; és az eſztelen és tévelygő férfiu, bolondſágokat gondol. * Halgaſs engem fiam, és tanúld-meg az értelem tudományát, és az én igéimre figyelmezz a' te ſzíveddel, * és igazán megmődom a' tudományt, és ſzorgalmatoſon ki-beſzéllem a' bőlcheſséget: és az én igéimre figyelmezz a' te ſzíveddel, és meg-módom igazán a' lélek ereit, mellyeket az Iſten az ő chelekedetibe helyheztetett eleitől-fogva, és igazán hirdetem az ő tudományát. * Az Iſtē ítéletibē az ő chelekedeti kezdettől-fogva, és az ő teremtéſektől-fogva el-rédelte azoknak réſzeit, és azok kezdetit az ő nemekben. * Meg-ékeſítette őrökké azok alkotmányit, ſe nem éheztek, ſe nem munkálkodtak, és meg nem ſzűntek az ő dolgoktól. * Soha eggyik ſem ſzorongattya a' máſikát. * Ne kételkedgyél az ő beſzédiben. * Ezek-után az Iſten a' földre tekíntett, és bé-töltötte azt javaival. * Mindē élő-állatnak lelke megjelent annak ſzíne-előtt, és iſmég abba azoknak viſzſza-téréſe.

" *Rom. 2. a. 6.*

14 1 A
15 2
16 3
C 4
17
18 5
19 6
20
21 7
22 8 B
9
10
23
D 11
24
12
25
13
14
15
16
26 C
17
27 18
19
28
29
30 20
31
21

XVII. Rész.

A' Földből teremtette Iſtē az embert, és a' maga ábrázattyára alkotta őtet. * És iſmég abba viſzſza-térítette őtet, 's a' maga állapattya-ſzerént ruházta-fel őtet erővel. * Számlált napokat és időt adott néki, és hatalmat adott néki a' földön-valókon. * " Az ő félelmét minden teſtbe bé-óltotta, és a' vadakon, és madarakon uralkodott. * † Hozzája haſonló ſegétſéget teremtett belőle: tanátſot, és nyelvet, és ſzemeket, és fűleket, és ſzívet adott nékik az el-gondoláſra, és az értelemnek tudományával bétőltötte őket. * Lelki tudománt teremte nékik, értelemmel bé-tőlté azoknak ſzívét, és mind a' gonoſzokat, 's mind a' jókat meg-mutatá nékik. * Az ő ſzívökre veté ſzemét, hogy meg-mutatná nékik chelekedetinek nagy-vóltát, * hogy a' ſzentſéges nevet dícsérjék; és dichekedgyenek az ő chodáiban, hogy beſzéllyék az ő chelekedetinek nagy-vóltát. * Tudománt adott nékik, és az élet törvényét adta nékik örökſégűl. * Örök ſzövetséget ſzerzett vélek, és az igaſságot 's az ő ítéletit meg-mutatta nékik. * És az ő böchűlletének nagy-vóltát látta az ő ſzemek, és a' ſzózatnak böchűlletit hallották az ő fülök: és monda nékik: Ójátok magatokat minden hamiſságtól. * És parancholatot ada kinek-kinek az ő felebaráttya-felől. * Az ő útok előtte vannak mindenkor, ninchenek el-rejtve az ő ſzemei-előtt. * " Minden nemzetſégnek vezért rendelt: * és az Iſtennek nyilván-valo réſze lőn Iſraël. * És minden ő chelekedetek mint a' Nap az Iſten ſzíne-előtt: és az ő ſzemei ſzűntelen nézik azok útait. * Nem rejtettek-el a' ſzövetségek az ő hamiſságok-által, és minden ő hamiſságok az Iſten ſzíne-előtt. * " A' férfiu alamiſnája mint egy pechét ő-véle, és az ember kegyelmét mint a' ſzemnek fenyét meg-tartya: * † és azután fel-kél, és meg-fizeti azok jutalmát, kinek-kinek az ő fejére, és a' földnek belső réſzeire téríti. * A' penitentzia-tartóknak pedig az igaſság útát adta, és meg-erősítette az el-fogyatkozottakat a' ſzenvedésbē, és nékik rendelte az igaſság ſorſát. * Térj

Gen. 1. d. 27.

" *Gen. 9. a. 2.*

† *Gen. 2. b. 7. & 5. a. 1.*

" *Rom. 13. a. 2.*

" *Inf. 29. b. 16.*

† *Mat. 25. c. 35.*

az Úrhoz, és hadd-el a'te bűneidet:
* könyörögj az Úr színe-előtt, és kevesítsd-meg a' vétkeket. * Térj az Úrhoz, és fordúlly-el a'te hamisságodtól, és igen gyűlöllyed az útálatosságot: * és ismérd-meg az Isten igaságit, és itéletit, és álly a' hívatalod rendiben, és a'Fölséges Isten imádásában. * Menny a'szent világ részeire, " az elevenekkel és az Istent dícsérőkkel. *Ne mulatozz az istentelenek tévelygésében, halálod-előtt tégy valláſt. A' meg-hóltól, mint a' semmi, el-vész a'vallás-tétel. * Élvén tégy valláſt, élvén és egészséges lévén tégy valláſt, és dícsérd az Istent, és dicsekedgyél az ő irgalmasságiban. * Melly nagy az Úr irgalmasága, és az ő kegyelmessége a' hozzája térőkhöz! * Mert nem lehetnek mindenek az emberekben, mert nem halhatatlan az ember fia, és a' gonoságnak hiuságában gyönyörködtek. *Michoda világosb a' napnál? 's az-is meg-fogyatkozik. A' vagy michoda gonoszb annál a' mit a' test 's a'vér ki-gondolt? 's az-is megdorgáltatik. * Az ég magaságának erejét ő láttya: és minden emberek föld és hamu.

" Psal. 6. a. 6. Isa. 38. d. 19.

XVIII. Rész.

Gen. 1. a. 1.

A'Ki örökké él, ő teremtett mindeneket egyenlő-képpen. Egyedűl az Isten találtatik igaznak, és győzhetetlen király marad örökké. * Kichoda elégséges meg-beszélleni az ő chelekedetit? * mert ki vizgállya-meg az ő nagy dolgait? * Az ő nagyvóltának erejét pedig ki hirdeti-ki? a' vagy ki-mérészli meg-beszélleni az ő irgalmaságát? *Meg nem kisebbíthetni, se meg nem nagyobbíthatni, se fel nem találhatni az Istennek nagy dolgait. * Mikor el-végezi az ember, akkor kezdi-el: és mikor meg-nyugszik, bizonytalan lészen. * Michoda az ember, és michoda az ő kedves-vólta? és michoda annak java, vagy michoda annak gonoszsza? * " Az emberek napjainak száma hafsok, száz esztendő: hasonlíttattak mint a'chöpp a' tenger vizéhez: és mint a'fövény követskéje, olly kichinyek az esztendők az örök időhöz-képest. * Az-okáért tűrő az Isten ő-hozzájok, és ki-önti reájok az ő irgalmaságát. * Látta az ő szívők vakmerőségét hogy gonosz, és meg-ismérte romlásokat hogy ártalmas. * Az-okáért bé-tellyesítette irgalmaságát ő-hozzájók, és meg-mutatta nékik az igaság útát. * Az ember könyörületessége az ő felebarátyához vagyon: az Úr irgalmasága pedig minden testhez. * A'kinek irgalmasága vagyon, tanít, és oktat mint a'pásztor az ő nyáját. * Könyörűl a'könyörületességnek tudományát bé-fogadón, és a'ki siet az ő itéletiben. * Fiam, a'jókban ne panaszolkodgyál, és semmi adományban ne szólly meg-szomoríto gonosz ígét. * Nem-de a'harmat nem hívesíti-e meg a' hévséget? úgy a'jó íge-is inkább hogy-sem az adomány. * Nem-de ímé az íge a'jó adományt nem halladgya-e meg? de mind a'kettő a' meg-igazúlt emberrel. * A'bolond keményen szemedre hánnya: és az embertelennek adománya el-fonnyaszty a' szemeket. *Az itélet-előtt készítsd-el igaságodat; és minek-előtte szólly, tanúlly. * A' betegség-előtt készíts orvosságot, és " az itélet-előtt kérdezd-meg magadat, és az Isten színe-előtt engeszteléſt találsz. * A' nyavalya-előtt alázd-meg magadat, és a'betegségnek idején mutasd-meg magadviseléſét. * " Ne szűnnyél-meg mindenkor imádkozni, és ne általlyad mind halálig az igazúláſt: mert az Istenek jutalma örökké meg-marad. *Az imádság-előtt készítsd-el lelkedet: és ne légy mint az Istent-kísértő ember. * " Emlekezzél-meg a'haragról a' végső napon, és a'fizetés idejéről az orczának el-változása-kor. * " Emlekezzél-meg a' szegénységről a' bévelkődésnek idején, és a'szegénység szűkségiről a' gazdagság napján. * Reggeltől-fogva estvé-ig meg-változik az idő, és ezek mind hamarságosok az Isten szemei-előtt. * A' bölch ember mindenekben fél, és a'bűnök napjain meg-ója magát a' reftségtől. * Minden okos meg-ismeri a'bölcheséget, és annak megtalálójának dicséretet ád. * Az értelmes beszédűek, ők-is bölchen chelekedtek: és értették az igaz-mondáſt és az igaságot, és bévségesen szólottak példa-beszédeket és itéleteket. * " Kívánságid-után ne indúlly, és el-térj a'te akaratodtól. * Ha meg-

" Psal. 89. c. 10.

" Luc. 18. a. 1. 1. Thes. 5. d. 17.

" Sup. 7. b. 18.

" Sup. 11. c. 27.

" Rom. 6. b. 13. & 13. d. 14.

engeded a'te lelkednek az ő kivánſágit, őrömre ád téged ellenſégidnek. 32
* Ne gyönyörködgyél a'ſokaſágban, ſe a'keveſekben: mert gyakorlatos azoknak vétke. * Ne légy laſsú az uzorából-valo ki-menekedésben, ſemmid nem-is lévén a' żachkódban: mert irégye léſzſz életednek. 33

XIX. Rész.

A Réſzeges munkás meg nem gazdagúl: és a'ki a' kichinyeket meg-veti, laſsan-laſsan el-eſik. * " A'bor és az aſzſzonyok az Iſtentől el-ſzakaſztyák a'bölcheket, és meg-feddik az értelmeſeket: * és a'ki a'paráznákhoz adgya magát, latorrá léſzen: a'rothadás és a' férgek örökſégűl bírják azt, és nagyobb példáért fel-vettetik, és el-vétetik az élők ſzámából a'lelke. * A'ki hamar hiſzen, álhatatlan ſzívű, és meg-kiſsebbíttetik: és a'ki az önnön lelke-ellen vétkezik, annál-is roſzſzabnak tartatik. * A' ki őrűl a' hamiſságon, ſzidalmaztatik: és a' ki a' dorgálaſt gyűlöli, meg-rövidíttetik életében: és a' ki a' cháchogáſt gyűlöli, el-óltya a'gonoſságot. * A'ki lelke-ellen vétkezik, meg-bánnya: és a'ki gyönyörködik a'gonoſſágban, ſzidalmaztatik. * Ne beſzéld ujollag a'gonoſz és a'kemény beſzédet, és meg nem kiſsebbíttetel. * Se barátodnak ſe ellenſégednek meg ne beſzeld a' te itéletedet: és ha vétked vagyon, fel ne fődözzed. * mert meg-halgat téged, és reád figyelmez, és mint-ha mentené a'bűnt, meg-gyűlől téged, és igy léſzen veled mindenkor. * Hallottál-e ſzót felebarátod-ellen? hallyon-meg benned, el-hívén hogy meg nem fakaſzt téged. * Az igét ſzűlni kiványa a'balgatag, mint a'gyermek-ſzűlésben fohászkodo. * A'tompora húſában akadott nyíl, úgy a'ſzó a'bolondnak ſzívében. * " Fedd-meg barátodat, mert talám nem értette, és azt mongya: Nem chelekedtem: a'vagy ha chelekedte, hogy többé ne chelekedgye. * Fedd-meg felebarátodat, mert talám nem mondotta: és ha mondotta, hogy valami-képpen iſmég ne mongya. * Fedd-meg barátodat: mert gyakorta vétek eſik. * És ne hidgy mindé igének, vagyon a'ki meg-eſik nyelvével, de nē ſzíve-ſzerént. * † Mert kichoda a'ki nem vétkezett nyelvével? Fedd-meg felebarátodat minek-előtte meg-fenyegeſsed. * És adgy helyt a'Főlſéges félelmének: mert minden bőlcheſség az Iſten félelme, és abban vagyon az Iſten félelme, és a'tellyes bőlcheſségben a' törvény rendeléſe. * És nem bőlcheſség a'gonoſság tudománya; és nem okoſság a' bűnősök gondolattya. * Vagyon gonoſság, és abban útálatoſság: és vagyon eſztelen a'ki meg-kiſsébbűl a'bőlcheſségben. * Jobb az ember, a'ki meg kiſsebbűl a' bőlcheſségben, és meg-fogyatkozik értelemmel a'félelemben; hogy-ſem a'ki bévelkődik értelemmel, és által-hágja a' Főlséges törvényét. * Vagyon bizonyos ſzorgalmatoſság, és az hamis. * Es vagyon a'ki bizonyos igért ſzöll igaſságot beſzélvén. Vagyon a'ki álnokúl megalázza magát, és az ő belső réſzei rakvák chalárdſággal: * és vagyon a' ki magát igen meg-hajtya nagy alázatoſságból: és vagyon a'ki leſüggeſzti orczáját, és azt tetteti hogy nem láttya a'mi tudva ninchen. * És hogy-ha az erőnek erőtlenſégétől tiltatik vétkezni; ha időt talál a' gonoſz chelekedetre, gonoſzúl chelekeſzik. * Tekintetiből iſmértetik-meg az ember, és az ábrázatnak űtközetiről iſmértetik-meg az értelmes. * A' teſt öltözeti, és a' fogak nevetéſe, és az ember járáſa, bizonſágot téſznek felőle. * A'ſzidalmazónak haragjában éktelen dorgálás vagyon: és vagyon itélet, melly nem itéltetik jónak lenni: és vagyon halgato, és ez okos.

XX. Rész.

Menyivel jobb meg-feddeni, hogy-ſem haragudni, és a'vallás-tévőt a'könyörgésben meg nem tiltani! * A' férfitalannak kivánſaga megſzeplősíti a'leánzót: * úgy a'ki erőſzakkal hamis itéletet téſzen. * Melly jo a' meg-dorgáltatotnak ki-nyilatkoztatni a' penitentziát! mert igy el-távoztatod a' ſzabad akaratból-valo bűnt. * Vagyon halgató, a'ki bőlchnek találtatik: és gyűlölſéges, a'ki ſzemtelen a'ſzólláſra. * Vagyon halgató, nem lévén beſzédének értelme: és vagyon halgató, tudván az alkolmatos időt. * A'bölch ember halgat egy-ideig: a'ſzemtelen

" Gen. 19. g. 33. 3. Reg. 11. a. 1.

" Joſ. 22. c. 11.

" Lev. 19. c. 17. Mat. 18 b. 15. Luc. 17. a. 3.

† Iac. 3. a. 3.

pedig, és az esztelen, nem tartyák-meg az időt. * A'ki sok szót szaporít, 8
meg-sérti lelkét: és a' ki hamisan B
tulajdonít magának hatalmat, gyű-
löltetik. *A' fégyelmetlen embernek 9
elő-menetele vagyon a' gonoszban,
és vagyon kárára-valo találmánya.
*Vagyon adomány, melly nem hasz- 10
nos: és vagyon adomány, melynek
kettős a' jutalma. *Vagyon a' dicső- 11
ségért-valo meg-kisebbülés; és vagyó
a' ki alázatosság-által emeli-fel fejét.
* Vagyon a' ki sokat vészen kevés 12
áron, és hét-szerte meg-fizeti azo-
kat. * A' bölch a' szóban kedvessé té- 13
szi magát: a' bolondok kedves-vól-
ta pedig ki-öntetik. *Az esztelennek 14 A
adománya nem lészen néked hasz-
nos: mert az ő szemei hét-szeresek.
* keveset ád, és sokat hány szemed- 15 2
re: és a' szájának meg-nyitása fel-lob-
banás. * Ma költs-ön ád valaki, és 16 3
hólnap meg-kéri: * gyűlölséges az 17
ollyan ember. A' bolondnak nem lé-
szen baráttya, és nem lésznek ked-
vesek az ő jó-tételényi. *mert a' kik 18 5
az ő kenyerét észik, hamis nyelvűek. C
Menyíszer, és melly sokan meg-ne-
vetik őtet? * Mert a' mi néki kellett 19
vólna, sem igaz értelemmel osztotta-
el: hasonló-képpen a' mi nem kellett
vólna-is. * A' hamis nyelvnek eseti, 20
mint a' ki a' pádimontomon esik-
el: úgy a' gonoszok eseti hirtelen el-
érkezik. * A' kedvetlen ember mint 21
a' heában-valo mese, a' tudatlanok
szájában szűntelen forog. * A' bo- 22
lődnak szájából a' példa-beszéd meg-
vettetik: mert nem mongya azt az ő
idejében. * Vagyon a' ki tíltatik vét- 23 B
kezni a' fogyatkozás-miatt, és az ő
nyugodalmában ősztönöztetik. *Va- 24
gyon a' ki el-veszti lelkét szégyenle-
tiben, és esztelen személy-miatt vesz-
ti-el azt: a' személy-válogatásért pe-
dig magát veszti-el. * Vagyon a' ki 25
szégyenletiben ígér valamit barát-
tyának, és azt ingyen tészi ellensé-
gévé. * Gonosz gyalázat emberben 26
a' hazugság, és a' tudatlanok szájá-
ban szűntelen forog. * Türhetőbb 27
a' lopó a' szűntelen hazug férfiúnál: D
de mind ketten veszedelmet ta-
lálnak örökségül. * A' hazug em- 28
berek erkölchi tiszteség-nélkül-va-
lók: és az ő gyalázatok szűntelen
vélek vagyon. * A' bölch elő-visi 29
magát beszédivel, és az okos ember a'
fő embereknél kedves lészen. * A' ki 30
az ő földét miveli, magas gabona asz-
tagot rak: és a' ki igasságot chelekes-
zik, fel-magasztaltatik: a' ki pedig
kedves a' fő embereknél, meg-me- 31
nekedik a' hamisságtól. * "Az ado-
mányok's az ajándékok meg-vakít-
tyák a' bírák szemeit, és mint a' néma-
szájú el-téríti azok feddésit. * Az 32
el-rejtetett bölcheségben, és az el-
titkolt kinchben, mi haszon vagyon
mind a' kettőben? * Jobb a' ki el-tit- 33
kollya esztelenségét, hogy-sem az
ember a' ki el-rejti bölcheségét.

XXI. Rész.

FIam, vétkeztél-e? ne chele- 1
kedd többé; hanem az előb- A
biekért-is könyörögj hogy
meg-bocháttatsanak néked.
* Mint a' kígyó színétől fuss a' bű- 2
nöktől: és ha azokhoz járúlsz, el-fog-
nak téged. * Oroszlány fogak, az ő 3
fogai, meg-ölvén az emberek lelkét.
* Mint a' két-élű pallos minden ha- 4
misság; ninch az ő chapásának gyó-
gyulása. * A' feddődés és a' bosz-szú- 5
ság-tételek semmivé tésznek a' gazdag-
ságot: és az igen gazdag ház, semmivé
lészen a' kevélység-miatt: így gyom-
láltatik-ki a' kevélynek gazdagsá- 6
ga. *A' szegénynek könyörgése a' szá-
jából az ő fülethez érkezik, és az ité-
let sietséggel reája jő. * A' ki gyűlöli 7
a' dorgálást, a' bűnösnek nyomában
vagyon: és a' ki féli az Istent, szívé-
hez tér. * Távúl meg-ismértetik a' 8
méressz nyelvről a' hatalmas, és az
értelmes meg-tudgya magát attól
vonni. * A' ki más költségével építi 9 B
a' maga házát, mint a' ki az ő köveit 10
télben szedi. *"Összve-kötetett chö-
pű a' bűnösök gyüleközeti, és az ő vé- 11
gek a' tűz lángja. *A' bűnösök útа kö-
vekkel egyenesíttetett-meg; de azok
végén, a' pokol, és a' setétség, és a' bün-
tetések. * A' ki meg-őrizi az igasság- 12
got, meg-tartóztattya az ő értelmét.
* Az Isten félelmének tekélletesség- 13 14
ge, bölcheség és értelem. * Nem
taníttatik, a' ki a' jóban nem bölch. 15
* Vagyon pedig bölcheség, melly
a' gonoszban bévelködik: és ninch 16
értelem a' hol keserűség vagyon. * A'
bölchnek tudománya mint az ara-
tás bévelködik, és az ő tanátsa mint
az életnek kút-feje meg-marad. * A' 17
bolődnak szíve mint a' törött edény,
és semmi bölcheséget meg nem tart.

"Exod. 23. a. 8. Deut. 16. d. 19. Inf. 41. c. 18.

" Sup. 16. a. 7.

* Valamelly bőlch igét hall a'túdós, 18
díchéri azt, és magához kapchol- C
lya: hallotta azt a' feslett, és nem
tetszik néki, és háta-megé veti.* A' 19
bolondnak beszéde, mint az úton a'
terh: mert az értelmesnek ajakin ta-
láltatik a'kedvesség.*Az okosnak szá- 20
jától kérdezkednek a'gyűlekőzetbē,
és annak igéiről gondolkodnak az ő
szívőkben. * Mint a' romlott ház, 21
úgy a'bolondnak a'bőlcheség: és az
esztelenek tudománya, ki-beszélhe-
tetlen igék. * Béko a'lábakon, a'bo- 22
lōdnak a'tudomány, és mint a'kezek
kőtelei az ő jobján. * A'bolond a'ne- 23
vetésben fel-emeli szavát: a'bőlch D
férfiu pedig halkal-is alig nevet.
* Arany ékesség az okosnak a' tudo- 24
mány, és mint egy kar-ékesítő a'jobb
karon.*A'bolondnak lába gyors a'fe- 25
lebaráttya házához: és a' túdós em-
ber szemérmeskedik a' hatalmasnak
személye-előtt. * A'bolond az abla- 26
kon néz-bé a'házba: a'túdós ember
pedig kivűl áll. * Bolondság ember- 27
nek az ajtón halgatni: és az eszes ne-
hézli a' gyalázatot. * Az esztelenek 28
ajaki bolondságokat beszélnek: az
eszesek igéi pedig, fontal mérettet-
nek-meg. * A' bolondok szájában az 29
ő szívők: és a'bőlchek szívében az ő
szájok. * Mikor az istentelen az őr- 30
dőgőt átkozza, az őnnőn-maga lel-
két átkozza. * A' rágalmazo meg- 31
fertezteti az ő lelkét, és mindenekbē
gyűlőltetik: és a'ki véle lakik, gyű-
lőlséges lészen: a'halgato és értelmes
tiszteltetik.

XXII. RÉSZ.

SÁros kővel kőveztetett-meg a' 1
rest, és minnyájan az ő gyalá- A
zattyáról szólnak. * Tehén ga- 2
néjjal kőveztetett-meg a' rest:
és minden a'ki azt illeti, meg-rázza
a' kezeit. * Gyalázat az attyának a' 3
fégyelmetlen fiù: a' leányzo pedig
kissebséges lészen. * Az okos leány, 4
őrőksége a'férjének: a'ki pedig meg-
szégyenít, gyalázattyára lészen az
attyának. *Az attyát 's a'férjét meg- 5
szégyeníti a'mérész aszszony'állat, és
az istentelenektől nem kissebbít-
tetik: mind a' kéttőtől pedig meg-
gyaláztatik. * A'siralomban az ének- 6
lés, alkolmatlan beszéd: az ostoro-
zás és a'tanítás minden időben ből-
cheség. * A' ki a' bolondot taníttya, mint a'ki a'cherepet őszve-eny- 7

8 vezi. * A' ki a'nem-halgatónak be-
széll, mint a'ki az aluvót fel-serkenti
9 a' mély álomból. *Aluvóval szóll a'
ki a'bolondnak bőlcheséget beszéll:
és a'beszédnek végén, azt mongya:
10 Kichoda ez? * " Sirasd a'halottat, "Inf. 38. b. 16.
mert el-fogyott az ő világossága:
és a'bolondot sirasd, mert el-fogyott
11 az értelme. *Kevessé sirasd a'halot-
12 tat, mert el-nyugott. * Mert a' go-
nosságos bolondnak élete, gonozb
13 az ő halálánál. * " A' halotnak si- " Gen. 50. b. 10.
B ratása, hét napig: a'bolondnak pe-
dig és az istentelennek, életeknek
14 tellyes napjain.*A'bolondal ne szólly
15 sokat, és az esztelennel ne járj. * Ódd
magad tőle, hogy bántásod ne lé-
gyen, és meg nem ferteztetel az ő bű-
16 nével. * Távozzál-el tőle, és nyugo-
dalmat találsz, és nem búsúlsz az ő
17 bolondságán. * Michoda nehézb az
ónnál? és michoda egyéb neve va-
18 gyon, hanem, bolond? *" A'fővenyet "Prov. 7. a. 23.
és a' fót, és a'darab vasat kűnnyebb
hordozni, hogy-sem az esztelen és
19 bolond és istelen embert. * Az őszve-kőtőtt fa-kőtés az épűlet fonda-
mentomában el nem bomol: úgy a'
meg-erősíttetett szív a' tanátsnak
20 gondolattyában. * Az értelmesnek
gondolattya semmi időben meg nem
21 vész a' félelemtől. * Mint a' karók
C a' magas helyeken, és a' mesterség-
nélkűl chináltatott falak a' szél-
22 ellen meg nem maradnak: * úgy a'
félénk szív a' bolondnak gondolat-
tyában a' félelemnek rohanása-ellen
23 meg nem áll. *A'mint-hogy a'rette-
gő szív a'bolondnak gondolattyábā,
minden időben nem fél, úgy az-is a'
ki az Isten parancholatiban minden-
24 kor meg-marad. *A'ki a'szemét dőr-
gőli, kőnyvezést hoz-ki: és a'ki szívét
25 ősztőkelli, értelmet hoz-ki. * A' ki
a'rőpűllőkre kővet hagyít, el-űzi
azokat: úgy a'ki baráttyát szidal-
26 mazza, fel-bontya a'barátságot.*A'
barátodra noha kardot vonszasz, ne
essél kétségben: mert vagyon visz-
27 sza-térés. Barátodra*ha szomoru szá-
dat nyitod-fel, ne félly: mert vagyon
meg-eggyezés; ki-vévén a'szidalmat,
és gyalázatot, és a' kevélységet, és a'
titoknak ki-nyilatkoztatását, és az
álnokságos chapást: mind ezekért
28 el-távozik a' barátod. *Meg-tartsad
D barátoddal a'hívséget az ő szegény-
ségében, hogy az ő javaiban-is őr-

vendezz. *Az ő háboruſágának idején híven maradgy-meg véle, hogy őrökſégében-is őrökös társ légy. *A' tűz-előtt a'kemenczének párája, és a' tűznek fűſti emelkedik-fel: úgy a' vér-ontás-előtt-is átkok, és ſzidalmak, és fenyegetéſek. *Barátomat kőſzönteni nem ſzégyenlem, ſzíne-előtt el nem rejtezem: és ha ő-általa nyavalyáim történnek, el-ſzenvedem. *Minden a'ki hallya, meg-ója magát attól. *"Ki téſzen az én ſzámra őrizetet, és az ajakimra erős pechétet, hogy el ne eſsem azok-miatt, és a'nyelvem el ne veſzeſsen engem?

"Pſal. 140. a. 3.

XXIII. Rész.

URamatyám, és életemnek Ura, ne hadgy engem az ő tanátſokban: ſe ne hadgy engem ezekkőzőtt el-eſnem. *Ki téſzi az én gondolatomba az oſtorokat, és a' ſzívembe a'bőlcheſégnek tudományát, hogy azoknak tudatlanſági ne kíméllyenek engem, és ne láttaſsanak az ő vétkek, * és ne nevekedgyenek az én tudatlanſágim, és a' vétkeim ne ſokaſodgyanak, és a' bűneim ne bévelkődgyenek, és el ne eſsem az én ellenſégim ſzíne-előtt, és ne őrűlljőn rajtam az én ellenſégem? *Uram atyám, és életemnek Iſtene, ne hadgy engem az ő gondolattyokban. * A' ſzemeimnek ne adgy kevélyſéget, és minden kivánſágot távoztaſs-el tőlem. * Vedd-el tőlem a' haſnak kivánſágit, és a' fajtalanſág kivánſági meg ne fogjanak engem, és a' tiſztátalan és ſzemtelen léleknek ne adgy engem. * A' ſzáj-felől-valo tanítáſt halgaſsátok fiaim: és a'ki azt meg-őrizi, ajaki-miatt el nem véſz, ſe meg nem botránkozik a'gonoſz chelekedetekben. * Az ő hiuſágában meg-fogattatik a'bűnős, és a'kevély's az átkozódo meg-botránkozik azokban. * "Az eſkűvéſre ne ſzokjék a' ſzád, mert ſok eſetek vannak abban. * Az Iſten nevezéſe pedig ne légyen ſzűntelen a'ſzádban, és a'ſzentek nevezéſébe ne egyeledgyél; mert nem léſzſz bűntetetlē ő-tőlők. *Mert mint a'ſzűntelen kérdeztetett ſzolga, meg nem menekedik a' kékſégtől: úgy minden eſkűvő, és Iſtent-nevező, a' bűntől éppen meg nem tiſztúl. *A'ſokat-eſkűvő férfiu, hamiſsággal rakodik-meg, és el nem távozik annak há-

"Exod. 20. b. 7. Mat. 5. d. 33.

29 13 zától a'chapás. *És ha meg-chal, az ő
vétke léſzē rajta: és ha el-fődőzi, két-
30 14 képpen vétkezik: * és ha heában eſ-
kűſzik, meg nem igazíttatik: mert
15 meg-telik bűntetéſsel az ő háza. *Va-
gyon más ellenkedő halálos ſzól-
31 láſ-is, ne találtaſsék a' Jákob őrökſé-
16 gében. * Mert az irgalmaſoktól ezek
mind el-vétetnek, és nem fognak a'
17 vétkekben heverni. *Az eſztelen be-
32 ſzédre ne ſzokjék a' ſzád: mert a'
33 18 bűnnek igéje vagyon abban. *Emle-
kezzél-meg atyádról és anyádról,
mert a' fő-emberek-kőzőtt állaſz:
19 * hogy valami-képpen el ne felejtſen
téged az Iſten az ő ſzínek-előtt, és
a'te ſzokáſoddal meg-bolondúlván,
1 gyalázatot ſzenvedgy, és inkább
A akarnád ha nem ſzűlettettél vólna,
és ſzűletéſed napját meg-átkozod.
2 20 * " A' ſzidalmazo igékre-ſzokott "2. Reg.
C ember, tellyes ő napjaiban meg nem 16. b. 7.
21 taníttatik. * Két rend-béliek bé-
velkődnek bűnőkkel, és a' harma-
dik haragot hoz, és veſzedelmet.
3 22 * A' forró lélek mint az égő tűz, meg
nem aluſzik míg nem valamit el-
23 nyel: * és a'gonoſz ember az ő teſte
ſzájával, meg nem ſzűnik, míg nem
24 tűzet gerjeſzt. * A'parázna ember-
4 nek minden kenyér édes, el nem fá-
rad által-hágván mind végiglen.
5 25 * "Minden ember a'ki által-hágja az "Iſ. 29.
ő ágyát, meg-vetvén a'maga lelkét, és c. 15.
26 mondván: Ki lát engem? * környűl-
6 vőtt engē a'ſetétſég, és a'falok bé-fő-
dőznek engem, és ſenki nem néz re-
ám: kitől félek? vétkeimről meg nem
27 emlekezik a'Fölféges. * És nem érti
7 hogy mindeneket lát az ő ſzeme.
mert ki-űzi magától az Iſtennek fé-
lelmét az illyen ember félelme, és az
28 emberek ſzemei félik őtet: * és nem
8 értette hogy az Úr ſzemei ſokkal fé-
nyesbek a'Napnál, nézvén az embe-
reknek mindē útait, és a'tenger mély-
ſégét, és az emberek ſzíveit látván az
9 el-rejtetett réſzekig. * Mert az Úr-
29 Iſtennél minek-előtte teremtetnének, mindenek tudva vannak: úgy
10 D az el-végezés-után-is mindeneket
B lát. * Ez illyen a'váras útzáin meg-
11 30 bűntettetik, és mint a'lónak chitkója
el-kergettetik: és a'hol nem reméllet-
31 te, meg-fogattatik. *És gyalázatos lé-
12 ſzen mindeneknél, mivelhogy nem
32 értette az Úr félelmét. * "Igy min- "Lev.
den aſzſzony-is el-hagyván a'maga 20. b. 10.

férjét, és örökséget állatván idegen házasságból: * mert elöször a' Fölséges törvényének engedetlen vólt: másodszor, a' férje-ellen vétkezett: harmádszor, házasságtöréssel paráználkodott, és más férfiútól kapott fiakat magának. * Ez a' gyüleközetbe hozattatik, és a' fiai meg-nézettetnek. * Nem vernek gyökeret az ö fiai, és az ágai nem adnak gyümölchöt. * átokra hadgya emlekezetit, és az ö gyalázattya el nem töröltetik. * És meg-ismérik a' kik meg-hagyattanak, hogy ninch semmi jobb az Isten félelménél; és semmi gyönyörüségesb, mint az Úr parancholatira figyelmezni. * Nagy dichöség az Urat követni: mert napoknak hoszszasága vétetik ö-töle.

Deut. 22.6.22.

XXIV. Rész.

A Bölcheség meg-dichéri a' maga lelkét, és az Úrbã tiszteltetik, és az ö népe-között dichekedik, * és a' Fölségesnek gyüleközetiben meg-nyittya a' száját, és az ö erejének színe-elött dichekedik, * és az ö népe-között felmagasztaltatik, és a' szent sokaságban chodáltatik, * és a' választottak sokaságában lészen dichérete, és az áldottak-között meg-áldattatik, mondván: * Én a' Fölségesnek szájából származtam, elsö-szülött vagyok minden teremtett-állat-elött: * Én chelekedtem, hogy az egeken fel-támadna a' fogyhatatlan világosság, és mint a' köd bé-födöztem az egész földet. * Én a' magasságban laktam, és a' királyi-székem a' felyhö oszlopán. * Az ég kerekségét egyedül kerültem-meg, és a' tenger mélységét által-hatottam, a' tenger habjain jártam, * és minden földön állottam; és minden nép-között, * és minden nemzetség-között fejedelemségem vólt: * és minden nagyoknak és alázatosoknak szívöket le-tapodtam erömmel: és mind ezekben nyugodalmat kerestem, és az Úr örökségében lakom. * Akkor parancholá, és monda nékem a' Mindeneknek-teremtöje: és a' ki engem teremtett, meg-nyugovék hajlékomban, * és monda nékem: Jákobban lakjál, és Israëlben bírj örökséget, és az én választottim-között verj gyökeret. * † Kezdettöl-fogva, és az idök-elött teremtettem, és mind a' jövendö világig meg nem szünöm, és a' szent lakó-helyben elötte szolgáltam. * És így Sionban meg-erösíttettem, és a' meg-szentelt városban hasonló-képpen meg-nyugodtam, és Jerusalemben az én hatalmom. * Es meg-gyökereztem a' böchülletes nép-között, és az én Istenem részében az ö öröksége, és a' szenteknek tellyes-vóltában az én lakásom. * Mint a' czédrus a' Libanuson felmagasztaltattam, és mint a' czipros a' Sion hegyén: * Mint a' pálma felmagasztaltattam Kádesben, és mint a' rósa plantálása Jerikóban: * Mint a' szép olaj-fa a' mezökön, és mint a' platanus-fa fel-magasztaltattam a' vízmellett az útzákon. * Mint a' fa-hej 's a' szépen illatozo balsamum illatoztam; mint a' válogatott myrra adtam a' jó illatnak gyönyörüségét: * és mint a' storax, és galbanus, és onyx, és myrra zengéje, és mint a' meg nem mettszett Libanus illattal bé-töltöttem lakó-helyemet, és mint a' meg nem egyelíttetett balsamum az én illatom. * Én mint a' terpentina-fa ki-terjesztettem ágaimat, és az én ágaim tiszteséges és kedvesek. * Én mint a' szölö-tö az illatnak gyönyörüségét ereztettem: és az én virágim tiszteséges és tiszteletes gyümölchök. * Én a' szép szeretetnek annya, és a' félelemnek, és az isméretnek, és a' szent reménségnek. * Én-bennem az útnak és az igasságnak minden kedvesége, én-beñem az életnek és az erönek minden reménsége. * Jöjetek-által hozzám minnyájan a' kik engem kívántok, és az én gyümölchimmel töltözzetek. * Mert édesb a' méznél az én lelkem, és az én örökségem a' színméznél és a' lépes-méznél: * az én emlekezetem minden idök nemzetségi-között. * A' kik engem észnek, még-is éheznek; és a' kik engem isznak, még-is szomjuhoznak. * A' ki engem halgat, meg nem szégyenül; és a' kik én-általam munkálkodnak, nem vétkeznek. * A' kik engem magyaráznak, örök életek lészen. * Mind ezek az élet könyve, és a' Fölséges testamentoma, és az igasság ismére ti. * Törvént parancholt Moyses az igasságok parancholatiban, és örökséget a' Jákob házának, és igéreteket Israëlnek. * El-végezte Dáviddal az ö szolgájával,

† Prov. 8.6.23.

val, hogy a'leg-erősb királyt támaſz-
taná ő-belőle, és a' ki a'tiſzteletnek
királyi-ſzékiben ůlne őrőkké. *" Ki 35
bé-tőlti a' bőlcheſéget mint a'Fiſon,
és mint a' Tigris az új veteményeк
napjain. * Ki bé-tőlti az értelmet 36
mint az Eufrátes: † ki meg-ſokaſít-
tya mint a'Jordán az aratás idején.
* Ki a'tudománt el-kűldi mint a'vi- 37
lágoſságot, és jelen vagyon mint a'
Géhon a'ſzűret napján. * A'ki első 38
iſmérteti azt, és az erőtlenb nem viz-
gállya azt. * Mert a'téngernél bévſé- 39
gesb az ő gondolattya, és az ő tanátſa D
a'nagy mélyſégnél. * Én bőlcheſég 40
őntőttem-ki a' folyó-vizeket. * Én 41
mint a' nagy folyó-víz őſvénye, én
mint a'folyó-víz árka, és mint a'víz
folyamáſa jőttem-ki a'paradichom-
ból. * mondék: Meg-őntőzőm az én 42
plántás kertemet, és meg-réſzegítem
az én rétem gyűmőlchét. *És ímé 43
bévſéges víz-őſvényem lőn, és az én
folyó-vizem a'tengerhez kőzelgete:
* mert a' tudománt mint a' reggeli 44
időt meg-világoſítom mindenek-
nek, és meg-beſzéllem azt nagy meſz-
ſzire. * Által-hatom a'főldnek mindē 45
alſo réſzeit, és meg-nézem mind az
aluvókat, és meg-világoſítom mind
az Úrban-bízókat. * Ennek-főlőtte 46
a' tudománt mint a' profétáláſt ki-
őntőm, és a' bőlcheſég-keresőknek
hagyom azt, és nem ſzűnőm-meg az
ő nemzetſégekbē a'ſzent őrők ideig.
* Láſsátok, hogy nem chak magam- 47
nak munkálkodtam, hanem az igaſ-
ſágnak minden keresőinek.

" Gen. 21. b. 11.

† Ioſ. 3. d. 15.

XXV. RÉSZ.

HÁrom dologban tőlt kedve 1
lelkemnek, mellyek kedve- A
ſek az Iſten 's az emberek-
előtt: * Az atyafiak eggyeſſé- 2
ge, és a'felebarátok ſzeretete, és egy-
máſsal jól alkodo férfiu és aſzſzony-
állat. * Három-félét gyűlőlt a' lel- 3
kem, és igē neheztelek azok lelkére:
* A'kevély ſzegént; a' hazug gazda- 4
got; a'balgatag és eſztelen vént. * A' 5
miket ifiuſágodban nem gyűjtőttél,
mi módon találod-meg vénſéged-
ben? * Melly ſzép az őſz főnek az ité- 6
let, és a' véneknek a' tanáts tudáſa!
* Melly ſzép a'véneknek a' bőlche- 7
ſég, és a'dichőſégeſeknek az értelem,
és a' tanáts! * A' vének koronája a' 8
ſok tudomány, és az ő dichőſégek az

9 Iſteni félelem. * Szívemben kilencz
B gyanakodhatatlan dolgot tartottam
nagynak, és a'tizediket nyelvel mon-
10 dom-meg az embereknek: * Az ő
gyermekin őrvendező ember, élvén
és látván ellenſéginek romláſát.
11 * " Bóldog a'ki értelmes aſzſzonnyal
lakik, † és a'ki nyelvével meg nem
eſett, és a'ki nem ſzolgált hozzája
12 nem meltóknak. * Bóldog, a'ki igaz
barátot talál, és a' ki az igaſságot a'
13 halgato fűlnek beſzélli. * Melly nagy,
a'ki bőlcheſéget talál, és tudománt!
de nem halladgya-meg az Iſten-fé-
14 lőt. * az Iſteni félelem mindenek-fő-
15 lőtt helyheztette magát: * bóldog
ember, a'kinek ajándékoztatott hogy
Iſteni félelme légyen: a'ki azt tartya,
16 kihez haſonlíttatik? * Az Iſtennek
félelme, kezdeti az ő ſzeretetinek: a'
hitnek kezdetit pedig a'hoz kell fog-
17 lalni. * Minden ſeb, bánattya a'ſzív-
nek; és minden gonoſság, az aſz-
18 ſzony'állat álnokſága. * Es minden
C ſebet, 's nem a'ſzívnek ſebét láttya:
19 * és minden álnokſágot, 's nem az
20 aſzſzony'állat álnokſágát: * és min-
den győtrelmet, 's nem a'gyűlőlők
21 győtrelmét: * és minden boſzſzú-ál-
láſt, 's nem az ellenſégnek boſzſzú-
22 álláſát. * Ninch gonozb fő a'kígyo
23 fejénél; * és ninch harag az aſzſzony'-
állat haragja-főlőtt. " Jobb az oroſz-
lánnyal és ſárkánnyal eggyűtt lakni,
hogy-ſem a'gonoſz aſzſzonyal lakni.
24 * Az aſzſzony'állat álnokſága meg-
változtattya az ő orczáját: és meg-
komoríttya az ő arczúlattyát mint
a' medve: és haſonlónak mutattya a'
25 żákhoz. * Felebaráti-kőzőtt foháſz-
kodott a'férje, és halgatván egy ke-
26 veſsé ſuhajtott. * Mindē gonoſság ki-
chiny az aſzſzony'állatnak gonoſsá-
gához-képeſt. a'bűnőſok ſorſa eſsék
27 reája. * Mint a'fővenyes hágo a'vén-
D nek lábainak, úgy a' nyelves aſz-
ſzony'állat a' chendeſz embernek.
28 * " Ne nézd az aſzſzony'állat ſzépſé-
gét, és ne kívánd az aſzſzony'állatot
29 a'ſzépſégért. * Az aſzſzony'állat ha-
ragja, tiſzteletlenſég 's nagy gyalá-
30 zat-is. * Ha az aſzſzony a'fő, ellenke-
31 zője a'férjének. * Meg-álazott ſzív,
és ſzomoru orcza, és a'ſzívnek ſebe, a'
32 gonoſz aſzſzony. * Erőtlen kezek és
el-lankatt térdek, az aſzſzony a'ki
33 nē bóldogíttya az ő férjét: * † Az aſz-
ſzony'állattól lőtt kezdete a' bűnek,

" Inf. 26. a. 1. Suprà, 14. a. 1. 19. c. 16.

† Iac. 3. a. 2.

" Prov. 21. c. 19.

" Inf. 42. b. 6.

† Gen. 3. b. 6.

és

és ő-általa halunk-meg minnyájan.
* A' te vizednek chak kis folyáſt ſe adgy; ſe a'gonoſz aſzſzonnak ſzabadſágot a'ki-menéſre. * Ha kezed-ſzerént nem jár, meg-ſzégyenít téged az ellenſégek ſzíne-előtt. * Szakazd-el őtet teſtedtől, hogy ne bánnyék mindenkor gonoſzúl veled.

XXVI. RÉSZ.

A' Jó aſzſzonynak bóldog a' férje: mert az ő eſztendejének ſzáma kettős. *Az erős aſzſzony gyönyörködteti a'férjét, és az ő életének eſztendeit békeſégben tőlti-bé. * Jó réſz, a' jó aſzſzony, az Iſten-félők réſzére adatik a' férfiúnak a' jó-tételeményekért: * a'gazdagnak pedig és a'ſzegénynek jó ſzíve, minden időben víg az ő arczúlattyok. * Három dologtól félt a' ſzívem, és a' negyediktől rettegett az orczám: * A'váraſnak árúltatáſától, és a'népnek egybe-gyűléſétől, * a' hazug vádoláſtól, mind nehézbek a'halálnál: * a'ſzívnek fájdalma és ſiralma, a' gyanakodo aſzſzony. *A'gyanakodó aſzſzonyban a'nyelvnek oſtora, mindenekkel köszölvén azt. * Mint az ökrök igája, a' melly ingadoz, úgy a' gonoſz aſzſzony: a' ki azt tartya, mint a' ki a' ſkorpiót fogja-meg. * A' réſzeges aſzſzony, nagy harag: és az ő gyalázattya és rútſága bé nem fődöztetik. * Az aſzſzonynak páráznaſága ſzemeinek kevélyſégéről, és ſzeme-hejáról iſmértetik-meg. *" Szemérmetlẽ leányodat, erőſsen meg-őrizd; hogy alkalmatoſságot találván, ne éllyen kedve-ſzerént. * Az ő ſzemeinek minden ſzemtelenſégétől ódd magadat, és ne chodállyad ha téged meg-vét. * mint a' ſzomjuhozo úton-járo, a' kútnál meg-nyittya a'ſzáját, és minden kőzelb-valo vízből iſzik, és minden karó-ellenében le-ül, és minden nyíl-ellenében meg-nyittya a'tegzet, míg nem el-fárad. * A'ſzorgalmatos aſzſzonnak kedves-vólta, gyönyörködteti a'férjét, és annak chontyait megkövériti. * Annak tudománya, az Iſtẽ adománya. * Az értelmes és halgato aſzſzony, el nem cherélhetŏ a'tudós léleknek. * Kedveſség-fölött-valo kedveſség, a'ſzent és ſzemérmetes aſzſzony. * Semmi böchűllés pedig nem mélto a' maga meg-tartóztato lélekhez. * Mint az Iſtennek magaſságiban fel-kelő Nap e'világnak, úgy a'jó aſzſzonynak ſzépſége az ő házának ékeſségére. * fénylő ſzövétnek a'ſzent gyertya-tartóban, és az ő orczája ſzépſége a' meg-állapodott időben. * Arany oſzlopok az ezűſt talpakon, és erős lábak az álhatatos aſzſzony talpain. * Az erős kő-ſziklán az örök fondamentomok, és az Iſten parancholati a'ſzent aſzſzonynak ſzívében. * Két dolgon ſzomorodott-meg a' ſzívem, és a'harmadikon meg-haragudtam: * A' hadakozo férfiún, ki el-fogyatkozik a'ſzükſég-miatt; és a' meg-útáltatott értelmes emberen: * és a' ki az igaſságról a'bűnre tér, azt az Iſten a'kardra kéſzítette. * Két dolog tetſzett nékem nehéznek és veſzedelmeſnek: nehezen öltőzik-ki a'kalmár a'teſtſégből; és nem igazúlmeg a'korchomáros az ajakinak bűneiből.

XXVII. RÉSZ.

A' Szegényſég-miatt ſokan vétkeztek: és a'ki meg akar gazdagúlni, el-fordíttya a' ſzemét. *Mint a'kövek foglaláſa közepire karo veretik, úgy az el-adás és a'vétel-közibe ſzorúl a' bűn. * Meg-rontatik a' vétkezővel eggyűtt a'vétek. * Ha az Úr félelmében magadat ſzűntelen nem tartod, hamar fel-fordúl a'házad. * Mint a' roſta rázaſábã a'gaz meg-marad, úgy az ember kételkedéſe az ő gondolattyában. * A' fazekaſnak edényit a'kemencze próbállya-meg, és az igaz embereket a'háboruſágnak kíſértete. * Mint a'fával-valo bajlódás megmutattya annak gyűmőlcsét, úgy az íge az ember ſzíve gondolattyából. * Ne díchérd az férfiat az ő beſzédeelőtt: mert ez az emberek kíſértéſe. * Ha az igaſságot követed, meg-fogod azt: és abba öltőzöl mint a'tiſzteletnek köntöſébe; és véle lakol, és meg-óltalmaz téged örökké, és a' vizgáláſnak napján erőſséget találſz. * A' röpűllő-állatok, hozzájok haſonlókhoz gyűlnek: és az igaſság azokhoz tér, a' kik azt chelekeſzik. * Az oroſzlány a'vadáſzáſra leſelkedik mindenkor; úgy a' bűnök a'hamiſság chelekedőire. *A' ſzent ember a' bölcheſségben marad mint a' Nap: mert a'bolond mint a'hóld vál-

" *Inf. 42. b. 11.*

tozik. * Az esztelenek-között, tartsad az ő idejére az igét: az eszesek-között pedig szűntelé forogj. *A' bűnösök beszéde gyűlölséges, és az ő nevetések a' bűnnek gyönyörűségiben. * A' sokat-eskűvő beszéd, a' főnek haj-szálait fel-borzasztya: és annak bőchűlletlensége a' fülek bé-dugása. * Vér-ontás a' kevélyek versengésébe; és az ő átkok nehéz a' halgatásra. * A' ki baráttya titkait ki-jelenti, elveszti hitelét, és nem talál szíve-szerént-valo barátot. * Szeresed felebarátodat, és hívséggel kötelezd hozzája magadat. *Hogy-ha ki-jelented titkait, ne járj bár utánna. *Mert mint az ember, a' ki el-veszti barátyát, úgy a' ki el-veszti-is felebaráttya baratságát. * És mint a' ki el-bocháttya a' madarat kezéből, úgy hattad-el felebarátodat, és meg nem fogod őtet. * ne járj bár utánna, mert távúl vagyon: mert el-szaladott mint a' vad-kechke a' tőrből: mert megsebesíttetett a' lelke. * nem kötheted többé meg őtet. És a' szitok-után-is vagyon meg-békéllés: * meg-jelénteni pedig a' baráttya titkait, a' bóldogtalan léleknek kétségbe-esése. * A' szemmel hunyorgato, hamisat forral, és senki őtet attól el nem fogja: * a' szemeid-előtt meg-édesíti a' szádat, és a' te beszédiden chodálkozik: végtére pedig meg-változtattya a' szádat, és a' te igéidben botránkozást szerez. * Sok dolgokat gyűlöltem, de e' hez nem hasonlítottam, az Úr-is gyűlöli ezt. * A' ki fel-veti a' követ, a' maga fejére esik: és az álnok seb, az álnoknak chinál sebeket. *És a' ki vermet ás, beléje esik: és a' ki követ tészen felebaráttya-eleibe, maga ütközik abba: és a' ki másnak tőrt vét, el-vész abban. * Aki álnokságos tanátsot ád, azonra háromlik, és nem tudgya honnét jőjön reája. * A' chúfolás, és a' gyalázat a' kevélyeké, és a' bosszú-állás mint az oroszlány leselkedik utánna. * Tőrrel vesznek-el a' kik az igazak esetin gyönyörködnek: a' fájdalom pedig meg-emészti őket minek-előtte meghallyanak. * A' harag és a' dühősség, mind a' kettő útálatos dolog, és a' bűnös férfiu bírattatik azoktól.

XXVIII. Rész.

Dent. 32. c. 35. Mat. 6. d. 14. Mar. 11. c. 25. Rom. 12. d. 19.

A' Ki bosszút akar állani, az Úrtól bosszú-álláſt talál, és annak bűneit meg-tartván meg-tartya. *Bochássmeg az ellened-vétő felebarátodnak: és akkor néked midőn könyörgesz, meg-óldoztatnak a' bűneid. *Ember emberre haragot tart, és az Istentől keres orvosságot? *Magához hasonló emberhez ninch irgalmassága, 's a' maga bűneiért könyörög? *Ő test lévén, haragot tart, és engesztelést kér az Istentől? ki imádkozik annak vétkeiért? * Emlekezzél-meg az utólso dolgokról, és szűnnyél-meg gyűlölködni: * mert rothadás és halál következik annak parancholatiból. * Emlekezzél-meg az Isteni félelemről, és ne haragudgyál felebarátodra. * Emlekezzél-meg a' Fölséges szövetségéről, és ne gondolly a' felebarátod tudatlanságával. * Tartóztasd-meg magadat a' versengéstől, és meg-kevesíted a' bűnöket: * mert a' haragos ember versengést gyúllaszt, és a' bűnös férfiu meg-háborittya barátit, és a' békeségben-lévők-közibe ellenkezést ereszt. *Mert az érdő fái-szerént úgy gyúllad a' tűz: és az ember ereje-szerént, úgy lészen az ő haragja, és az ő gazdagsága-szerént neveli haragját. * A' hirtelen vetekedés tűzet gyújt: és a' hirtelen versengés vért ont: és a' bizonyító nyelv halált hoz. * Ha a' szikrába fújsz, fel-gerjed mint a' tűz: és ha reá pöksz, el-aluszik: mind a' kettő a' szájból mégyen-ki. * A' fődorló és két-nyelvű, átkozott: mert sok békeségben-lévőket meg-háborít. * A' harmadik nyelv sokakat fel-háborított, és el-szélleszttette őket nemzetségről nemzetségre. * a' gazdagoknak kővel-kerített várasit el-rontotta, és a' fő emberek házait ki-ásta. * A' népek ereit el-vagdalta, és az erős nemzetségeket felbontotta. *A' harmadik nyelv az erős aszszonyokat ki-űzte, és meg-foszttotta azokat munkájoktól. * a' ki azt nézi, nem lészen nyugodalma, se baráttya nem lészen, a' kiben meg-nyúgodgyék. * Az ostor chapása kékséget szerez; a' nyelv chapása pedig chontokat ront. * Sokan húllottak-el a' fegyver élivel: de nem mint a' kik el-vesztek az ő nyelvek-miá. * Bóldog a' ki a' gonosz nyelv-előtt bé-fő-

dőztetett, és a' ki annak haragjába nem ment, és a' ki annak igáját magára nem vonta, és annak kőteleivel meg nem kőtőztetett: * mert annak igája, vas iga; és annak kőtele, réz kőtél. * Az ő halála, igen gonosz halál: és hasznosb annál a' pokol. * Az ő állandósága meg nem marad, hanem a' hamisak útát bírja: és az ő langjával meg nem égeti az igazakat. * A' kik el-hadgyák az Istent, abba esnek, és fel-gyulad bennek, és meg nem alusznak, és reájok bochátatik mint az orosz lány, és mint a' párducz meg-sérti őket. * Sővényezd-bé füleidet tőviskekkel, ne halgasd a' gonosz nyelvet, és a' szádnak ajtókat és lakatokat chinálly. * Aranyadat, és ezüstödet olvazd-meg, és beszédidnek mértéket chinálly, és a' szádnak igazgato zabolát: * és figyelmezz reá hogy ne-talám meg ne essél nyelveddel, és el ne essél a' reád-leselkedő ellenségek színe-előtt; és a' te életed halálig gyógyúlhatatlan légyen.

XXIX. Rész.

A' Ki irgalmasságot chelekeszik, kőltsőn ád felebarátyának: és a' ki erős a' kezével, meg-tartya a' parancholatokat. * Adgy kőltsőn felebarátodnak szükségének idején, és ismég meg-fizesd felebarátodnak ideje-kor. * Erősítsd-meg igédet, és hívé chelekedgyél véle, és minden időben megtalálod a' mi néked szükséges. * Sokan úgy mint találásnak alították a' kőltsönt, és nehézséget szerzettek azoknak a' kik őket meg-segétették. * A' míg el-vészik, chókolgattyák az adónak kezeit, és igéretek-által megalázzák szavokat: * és a' viszsza-adásnak idején időt kér, és kedvetlen 's zúgolódo igéket szóll, és az időre vét: * ha pedig meg-adhatná, viszszát vonszon, a' sommának alig adgya-meg felét, és azt úgy mint a' találást tartya: * ha pedig nem; megfosztya őtet pénzétől, és ok-nélkül ellenségévé tészi őtet: * és szidalmakkal és átkokkal fizet néki, és a' tiszteség és jó-tétemény-helyébe gyalázattal fizet néki. * Sokan nem gonoságból nem adtak kőltsön, hanem féltek hogy ok-nélkül meg ne chalattatnának. * Mindazáltal az alázatoshoz erős szívvel légy, és az alamisnáért ne vontasd őtet. * A' parancholatért vedd hozzád a' szegényt: és az ő szegénységéért ne erezd őtet üresen. * Veszesd-el a' pénzt az atyád-fiáért és barátodért: és ne rejtsed azt kő-alá veszedelemre. * " Helyhezteszd a' te kinchedet a' Fölségesnek parancholatiban, és inkább használ néked az aranynál. * " Rekezd az alamisnát a' szegénynek szívébe, és az meg-szabadít téged imádságával minden gonosztól. * A' hatalmasnak paizsánál, * és a' dárdánál inkább harczol az ellenséged-ellen. * A' jó férfiu kezes lészen felebaráttyáért: * a' ki el-veszti a' szemérmetességet, benne hadgya azt. * A' kezesnek jó-téteményét el ne felejtsed: mert lelkét adta éretted. * A' kezestől el-fút a' bűnös's a' tisztátalan. * A' kezesnek javait magának tulajdoníttya a' bűnös: és a' háládatlan elméjű el-hadgya az ő meg-szabadítóját. * A' férfiu kezes lészen felebaráttyáért: és midőn el-veszti a' szemérmetességet, el-hagyattatik tőle. * A' gonosz kezesség sok szerenchéseket veszstett-el, és fel-indította azokat mint a' tenger habjait. * A' hatalmas férfiakat fel-forgatván el-kőltőztette, és idegen nemzetségek-közőtt bújdosstak. * A' bűnös által-hagván az Úr parancholattyát, gonosz kezességbe esik: és a' ki sokat igyekezik chelekedni, itéletbe esik. * Segétsd-meg felebarátodat erőd-szerént, és figyelmezz magadra hogy meg ne essél. * † Az ember életének kezdete a' víz 's a' kenyér, és a' ruházat, és a' rútságot bé-fődőző ház. * Jobb a' szegénynek elesége a' deszkás fedél-alatt, hogy-sem távúl a' friss étkek ház-nélkül. * A' kichint nagyhelyett kedvellyed, és a' bújdosásnak szidalmát nem hallod. * Roszsz élet házból házba szállani: és a' hol szállása lészen, nem chelekeszik bízváss, se fel nem nyittya a' szaját. * A' szállásra bé-fogadtatik, és háládatlanokat étet 's itat, és ezek-fölőtt keserű szókat hall. * Eredgy èllyér, és vess asztalt: és a' mi kezed-közőtt vagyon, azzal a' többit éteséd. * Menny-ki az én tiszteséges barátim orczája-előtt: az én házam szükséges nékem szállásúl az én atyám-fiáért. * Nehezek ezek az értelmes embernek: a' házért-valo dorgálás, és a' kőltsönőzőnek gyalázása.

" *Tob. 4. b. 10.*

" *Sup. 17. c. 18.*

† *Infr. 39. c. 31.*

XXX. Rész.

Pro. 13. d. 24. & 23. b. 13.

A' Ki a'fiát szereti, gyakorta ostorozza azt, hogy örvendezzen végtére, és ne tapogalsa a'felebaráti ajtait. * A'ki a'fiát taníttya, dícsértetik ö-általa, és az ö háza-népe-között dicsekedik benne. *† A'ki a' fiát taníttya, irégykedteti ellenségét, és baráti-között dicsekedik benne. * Meg-hólt az attya, és mint-ha meg nem hólt vólna: mert hozzája hasonlót hagyott utánna. * Látta életében, és örvendezett benne: halála-kor nem bánkodott, se meg nem szégyenült ellenségi-elött. * Mert házának óltalmazót hagyott az ellenségek-ellen, és a'barátinak jóval-fizetőt. * A'fiainak lelkekért, bé-kötözi sebeit, és minden szón fel-háborodik a'gyomra. * A'délczeg ló keménnyé válik, és a' magának hagyatott fiú vakmerővé válik. * Chöchögesd a'fiadat, és meg-rettent téged: jádzál véle, és meg-szomorít téged. * Ne mosolyogj véle, hogy meg ne bánnyad, és végre meg-vásanak a'fogaid. * Ne adgy hatalmat néki ifiuságábã, és meg ne útáld az ö gondolatit. * "Hajtsd-meg a' nyakát ifiuságában, és verd az óldalait a'míg gyermek, hogy netalám meg ne keményedgyék, és ne hidgyen néked, és lelkednek fájdalmára lészen. * Taníttsad a' fiadat, és mükálódgyál rajta, hogy undokságában meg ne ütközzél. * Jobb az egésséges és vastag-erejü szegény, hogysem az erötlen és gonoságggal megostoroztatott gazdag. * A' lélek üdvösége az igasságnak szentségében, jobb minden aranynál és ezüstnél; és az egésséges test, a' nagy gazdagságnál. * Ninch gazdagság a' testi egésségnek gazdagsága-fölött: és ninch gyönyörüség a' szívnek örömе-fölött. * Jobb a'halál a'keserves életnél: és az örök nyugodalom a' hosszú betegségnél. * A' bé-rekesztett szájban el-rejtett jók, mint a'koporsó-körül helyheztetett étkek. * "Mit használ az áldozat a'bálványnak? mert se meg nem észi, se nem szagollya: * úgy a'ki el-üzettetik az Urtól, a'hamisságnak béreit hordozván: * a' szemeivel látván, és fohászkodván, mint a'szüzet-ölelgető és sohajtó férfitalan. * "Ne engedgy bá-

Sup. 7. c. 25.

"Dan. 14. a. 6.

"Prov. 12. d. 25.

natot a'lelkednek, és ne gyötörd magadat tanátsoddal. * A'szívnek vigasága ez az ember élete, és a'fogyatkozás-nélkül valo szentségnek kinche: és a'férfiúnak örvendezése a'hosszú élet. *Könyörülly lelkeden Istennek tetszvén, és tartoztasd-meg magadat: gyüjtsd össze szívedet az ö szentségében, és a'bánatot messze el-kergesd tőled. * "Mert sokakat meg-ölt a' bánat, és ninch abban haszon. * Az irégység és a'harag meg-kevesítik a' napokat, és idő-elött vénséget hoz a' gondolkodás. * A'víg szív, az étkek-között-is jó: mert annak étkei szorgalmatoson készíttetnek.

& 15. b. 13. & 17. d. 22.

"2. Cor. 7. c. 10.

XXXI. Rész.

A' Tiszteségért-valo vígyázás meg-epeszti a'testet, és arról-valo gödolkodás el-vészi az álmot. * A'jövendö dolgokról-valo gondolkodás elfordíttya az elmét, és a'nehéz betegség józanná tészi a'lelket. * Fáradott a' gazdag a' marhának gyüjtésében, és az ö nyugodalmában bé-telik javaival. * Fáradott a'szegény eledelének meg-keveséséve l, és végre-is meg-szükül. * A'ki az aranyat szereti, meg nem igazúl: és a'ki követi a' veszedelmet, meg-telik azzal. * "Sokan estek-meg az arany-miá, és annak színe-által lött azok veszedelme. * Botránkozásnak fája az arany az áldozóknak: jaj azoknak a' kik azt követik, és minden esztelen el-vész abban. * Bóldog a'gazdag, a'ki makula-nélkül találtatott: és a'ki az arany-után nem járt, se nem bízott a'pénzben és a'kinchekben. * Kichoda ez, és dicsérjük ötet? mert choda dolgokat chelekedett életében. * A'ki meg-próbáltatott abban, és tekéllettes, örök dicsősége lészen annak: a' ki vétkezhetett, és nem vétkezett; gonoszt chelekedhetett, és nem chelekedett: * az-okáért meg erősíttettek az ö javai az Urban, és az ö alámizsnáit beszélli a' Szenteknek egész Gyüleközete. * Nagy asztalhoz ültél-e? ne nyisd-meg annál a'torkodat elsöben. * Ne szólly így: Sok a' mi ezen vagyon. * emlekezzél-meg, hogy gonosz az álnok szem. * Michoda teremtetett álnokb a'szemnél? az-okáért minden tekintésére könyvez. midön láttya, * ne nyújtsd-ki kezedet elsöben, és az irégység-által

"Sup. 8. a. 3.

meg-rútíttatván meg ne pirúlly. 17
* Meg ne terheld magadat a'lakoda- 18
lomban. * Magadról értsed-meg a' 19
felebarátod dolgait : * úgy élly mint
mértékletes ember azokkal, a' mel-
lyek elődbe tétetnek : hogy meg ne
gyűlöltetsél midőn sokat észel. * Te 20
szűnnyel-meg elsőbē emberségnek-
okáért: és ne légy telhetetlen, hogy
talám bantásúl ne légy. *És ha sokak- 21
közibe ültél, azoknál előbb ki ne C
nyújtsad kezedet, se elsőbē innod ne
kérj. *Melly elégséges a'túdós ember- 22
nek a'kevés bor, és aluvásodban meg
nem bántatol attól, és nem érzesz fáj-
dalmat. *Vígyázás, sár, és gyötrelem 23
a'telhetetlen férfiúnak: * egészséges 24
álma vagyon a'józan embernek. reg-
gelig aluszik, és az ő lelke gyönyör-
ködik véle. * És ha meg-terheltetel 25
a' sok ételtől, kelly-fel közzülök,
okádd-ki: és meg kűnyebbít téged, és
nem hoz testednek betegséget. *Hal- 26
gass engem fiam, és meg ne vess en-
gem: és végezetre meg-találod az én
igéimet. * Minden chelekedetidben 27
gyors légy, és semmi betegség nem
talál reád. * A' bév-kezőt a'kenyér- 28
bē sokaknak ajaki álgyák, és hív az ő
igaz vóltáról-valo bizonyság. * A'ke- 29
nyérből-valo főtvényre, zúgolódik
a'váras, és igaz az ő gonoságáról-
"Judit 3. valo bizonyság. * "Ne ingerlyed a' 30
bor-szeretőket : mert sokakat el-
veszt ett a'bor. * A' tűz meg-próbál- 31
lya a'keményvasat: úgy a'részegség- D
ben ivott bor meg-feddi a'kevélyek
szíveit. * Jó élet az embereknek, a' 32
bor a'józanságban: ha azt mértékle-
tesen iszod, józan légsz. *Michoda an- 33
nak élete, a'ki a'bor-miá el-fogy? *Mi- 34
"Prov. choda foszlya-meg az életet ? A'ha- 35
103. b. 15. lál. *"A'bor a'vígasságra teremtetett,
Prov. és nem a'részegségre, eleitől-fogva. 36
31. a. 4. * A' léleknek's a'szívnek vígasága, a'
mértékletesē ivott bor. *A'léleknek 37
's a'testnek egésége, a'józan ital. *A' 38
sok bor-ital, versengést, és haragot,
és sok romlásokat szerez. * A' lélek- 39
nek keserűsége, a'sok bor ital. * A'ré- 40
szegségnek bátorsága, a'balgatagnak
meg-űtközése, meg-kisebbítvén az
erőt, és sebeket szerezvén. * A' boros 41
lakodalomban meg ne fedgyed fele-
barátodat: és meg ne útáld őtet az ő
vigasságában: * ne szólly néki gyalá- 42
zatos szókat : és ne szorongasd őtet
viszsza-kérésel.

XXXII. Rész.

VEzérré tőttek-e téged? fel ne 1
fualkodgyál : légy olly kő- A
zőttők mint egy közzülök.
*Gōdot viselly reájok, és úgy
űlly-le, és mindē gondodat el-végez- 2
vén telepedgyél-le: * hogy vígadgy
ő-érettek, és ékességűl vegyed a' 3
kedvesség koronáját, és tiszteséget
nyerj fáradságodért. *Szólly te idősb:
mert téged illet * az első ige szorgal-
matos tudománnyal, és ne tégy aka- 4
dályt a' musikának. * A'hol hallo- 5
más ninch, ki ne öntsed a' beszédet,
és alkolmatlanúl fel ne fualkodgyál
bőlcheségedben. * A'karbunkulus- 6
nak drága köve az arannak ékességé-
ben, és az énekeseknek eggyezése a'
boros lakodalombā. *Mint az arany- 7
ban foglalt pechétes smaragd, úgy az
énekesseknek számos-vólta a' víg és 8
mértékletes bornál. * Hally halgat- B
ván, és a'bőchűlésért jó kedvet ta-
lálsz. * Ifiú, a' te űgyödben-is chak 9
alig szólly. * Ha kétszer kérdetel, feje 10
légyen feleletednek. *Sokakban olly 11
légy mint a'tudatlan, és hally halgat- 12
ván's kérdezkedvén-is. * A' fő em-
berek-között el ne bízzad magad: és 13
a'hol vének vannak, sokat ne szólly.
*A'kő-esső-előtt jár a'villámás: és a' 14
szemérmetesség-előtt jár a' kedves-
ség, és a' bőchűlésért jó kedvet ta- 15
lálsz. *És a'fel-keléstnek idején ne aka- D C
dozz: elsőben pedig házadhoz siess,
és ott légy magadnak, és ott mula-
tozz, * és járj-el gondolatidban, és 16
nem a'vétkekben 's a'kevély igében.
* És mind ezekért álgyad az Urat, a' 17
ki téged teremtett, és meg-részegített
téged mindē javaival. *A'ki az Urat fé- 18
li, az ő tudományát bé-vészi: és a'kik
reája vígyáznak, áldomást találnak.
* A'ki a'törvént keresi, bé-tőltetik 19
attól: és a'ki álnokúl chelekeszik,
meg-botránkozik abban. * A'kik az 20
Urat félik, igaz itéletet találnak, és az
igasságot mint a'világot meg-gyúj-
tyák. * A'bűnös ember el-távoztat- 21
tya a'dorgálást, és akarattya-szerént D
talál hasonló példát. *A'tanátsos fér- 22
fiu nem veszti-el az értelmet; az ide-
gen, és a'kevély nem retten-meg fé-
lelemmel: * ha tanátsnélkűl chele- 23
kedett-is magával, találmányitól-s
meg-feddetik. * Fiam, tanátsnélkűl 24
semmit ne chelekedgyél, és a'chele-

kedet-után meg nem bánod. *Veszedelmes úton ne járj, és nem ütközölmeg a'kövekben: se nehéz útra ne indúlly, hogy botránkozást ne tégy lelkednek: * és a' fiaidtól meg-ódd magadat, és a'házad népétől őrizkedgyél. *Minden chelekedetedben hidgy a' te lelkednek hívségével: mert ez a'parácholatok meg-tartása. *A'ki az Istennek hiszen, a'parancholatokra figyelmez: és a' ki ő-benne bízik, meg nem kisebbül.

25 26 27 28

XXXIII. Rész.

AZ Isten-félőt gonosz nem találja, hanem a' kísértetben az Isten meg-tartya őtet, és meg-szabadíttya a' gonoszoktól. *A'bölcs nem gyűlöli a'parácholatokat és az igasságokat, és nem ütközik-meg mint a' hajo a' szél-vészben. *Az értelmes ember hiszen az Istē törvényének, és a'törvény hív ő-néki. * A' ki a' kérdést megmagyarázza, ígét készít, és így könyörögvén meg-halgattatik, és megtartya a'tudománt, és akkor meg-felel. *"A'bolondnak szíve mint a'szekér kereke: és mint a'forgádo tengely az ő gödolattya. *Az embernek chúfolo baráttya, olly mint a'mén-lo, minden rajta ülő-alatt nyerít. *Miért halladgya-felyűl eggyik nap a'másik napot, és ismég a'világosság a'világosságot, és az esztendő az esztendőt, a' Naptól-e? * Az Úr tudományaáltal választattak-el, a'Nap teremtetvén, és a'parancholatot meg-tartván. *És meg-változtatta az időket, és azoknak innep-napjait, és azokban az innep napokat meg-szentelték bizonyos órában. * Azok-közzül fel-magasztalt és naggyá tőtt az Istē; és azok-közzül a' napok számaközibe helyheztetett. És minnyájan az emberek sárból, "és földből, melyből Adam teremtetett. * A' tudománynak sokasága-által el-választotta azokat az Úr, és meg-változtatta az ő útokat. * Azok-közzül megáldott, és fel-magasztalt: és azok-közzül meg-szentelt, és magához foglalt: és azok-közzül meg-átkozott, és meg-alázott, és el-fordította azokat az ő el-válások-után. *"Mint a'fazekas sárja az ő kezében, hogy abból valamit chinállyon és rendellyē. *Minden ő útai az ő rendelése-szerént: úgy az ember annak kezében a'ki őtet teremtette, és meg-fizet néki az ő itélete-szerént. * A' gonosz-ellen a'jó vagyon, és a'halál-ellen, az élet: úgy az igaz ember-ellen-is a'bűnös. És így nézzed a' Fölségesnek minden chelekedetit. Kettő's kettő, és eggyik egy-ellen. * És én leg-utól serkenék-fel, és mint a'ki a' szőlő-szedők-után szedegeti a' szőlő-szemeket. * Az Isten áldásában bíztam én-is; és mint a'ki szőlőt széd, megtőltöttem a'sajtót. *"Nézzétek hogy nem chak magamnak munkálkodtam, hanem a'tudománynak minden keresőinek. *Halgassatok engem fő emberek, és minden népek, és a'gyűlekőzetnek vezéri vegyétek fületekbe. * Fiadnak és feleségednek, az atyád-fiának és barátodnak, ne adgy hatalmat rajtad életedben: és ne add másnak örökségedet: hogy ne-tálam meg ne bánnyad, és könyörögj azokért. *A'míg élsz és lehelleſz, senki el ne változtasson téged. * Mert jobb hogy a'fiaid kérjenek téged, hogysem te nézz a'fiaid kezeire. * Minden dolgaidban jeles légy. * Meg ne rútíttsad dichőségedet. Életed napjainak bé-tellyesedésének napján, és ki-menetelednek idején ozd-el a'te örökségedet. * Abrak, és veszsző, és terh a' szamárnak: kenyér, és fégyelem, és munka a'szolgának. * Fenyítékben munkálkodik, és nyugodni kíván: tágítsd-meg a'kezeit, és szabadságot kíván. * Az iga's a'gyeplő meg-hajtyák a'kemény nyakat, és a' szolgát a' szűntelen-valo munkák hajtyák-meg. *A'gonosz-akaro szolgának, gyötrés és békók; küld a' munkára őtet, hogy ne hívolkodgyék. * mert sok gonoságra tanított a' hívolkodás. * Dolgokra rendeld őtet: mert az illik hozzája. Hogy-ha nem enged, meg-hajtsad őtet békókkal, és senkinek testét fölöttebb ne terheld: de itélet-nélkül semmi nehezet ne chelekedgyél. * " Ha hív szolgád vagyon, légyen néked mint a'lelked: mint atyád-fiával úgy bánnyál véle: mert lelkednek vérével vötted őtet. * Ha hamisan meg-sérted őtet, el-szökik: * és ha fel-szedvén magát el-menend, nem tudod kit keresz, és mellyik úton keresed őtet.

1 A 2 3 4 5 6 7 8 9 B 10 11 12 13 14 15 16 17 C 18 19 20 21 22 23 24 25 26 D 27 28 29 30 31 32 33

" Sup. 21. b. 17.

" Gen. 2.

" Rom. 9. c. 11.

" Sup. 24. d. 47

" Sup. 7. c. 23.

XXXIV. Rész.

HEába-valo reménſége és hazugſága vagyon az eſztelen embernek: és az álmok felfualkodtattyák a' balgatagokat. * Mint a' ki az árnyékot ragadgya, és a'ſzelet űzi: úgy a'ki a' hazug látáſokra figyelmez. * e' ſzerént ez az álom látáſa: az embernek orczája-előtt az ember haſonlatoſsága. * A'tiſztátalantól mi tiſztíttatik-meg? és a' hazugtól michoda igaz mondatik? * A'tévelygő jövendőlés és a'madár-ſzóból-valo hazug jövendőléſek, és a' gonoſz-tévők álmai hiuſág. *És mint a'gyermek-ſzűlőé, úgy a'te ſzíved látáſokat ſzenved. hanem ha a'Fölſégeſtől bochátatik a' látogatás, ne add azokra ſzívedet: * mert ſokakat el-tévelyítettek az álmok, és meg-eſtek a' kik azokban bíztak. * Hazugſág-nélkűl tellyeſedik-bé a'törvény igéje, és a'bölcheſség a' hívnek ſzája-által magyaráztatik-meg. * A'ki meg nem kíſértetett, mit túd? A' melly férfiu ſokakat próbált, ſokat gondolkodik: és a'ki ſokat tanúlt, értelmeſt beſzél. * A'ki nem próbált, keveſet túd: a'ki pedig ſokakban forgott, meg-ſokaſíttya a' gonoſságot. * A'ki meg nem kíſértetett, miket túd? a'ki meg-chalattatott, bévelkődik ravaſsággal. * Sokakat láttam bújdoſaſomkor, és az igéknek ſok ſzokáſit. * Egy-nehányſzor halálig veſzedelemben vóltam ezekért, és ki-ſzabadúltam az Iſten malaſztya-által. * Az Iſten-félők lelke kereſtetik, és añak tekíntetiért meg-áldatik. * Mert az ő reménſégek az ő ſzabadítójokban, és az Iſten ſzemei az őtet-ſzeretőkön. * A'ki az Urat féli, ſemitől nem retteg, és nem fél: mert az az ő reménſége. * Az Urat-félőnek lelke bóldog. * Kire tekínt, és kichoda annak erőſsége? * "Az Úr ſzemei az őtet-félőkön, hatalmas óltalmazo, erős oſzlop, a'hévſégbe levél-ſzén, és a'délnek árnyékozója, * kegyelmezés a'bántásban, és ſegétség az eſetben, a'léleknek fel-magaſztalója, és a'ſzemeknek meg-világoſítója, egéſségnek és életnek és áldáſnak adója. * A' hamisból-áldozónak áldozáſa fertelmes, és nem kedveſek a' hamiſsak chúfoláſi. * Az Úr egyedűl vagyon az őtet-várókkal az igaz-mondáſnak

23	és igaſságnak útában. * "A'hamiſsak ajándékit nem javallya a' Fölſéges, ſe	"*Prov. 15. b. 8.*
24	nē tekínt a'hamiſsak áldozatira: ſe az ő áldozattyoknak ſokaſágával meg nem engeſzteltetik a'bűnőkért. * A'ki	
D	áldozatot téſzen a' ſzegények marhájából; mint a'ki az atyának ſzíne-	
25	előtt öli-meg a'fiát. * A'ſzűkölködők kenyere a' ſzegényeknek élete: a'ki	
26	azt meg nem adgya, vér-ſzopo ember. * A'ki el-véſzi a' veríték kenyerét, mint a'ki meg-öli felebaráttyát.	
27	* A'ki vért ont, † és a'ki meg-challya	† *Deut.*
28	a' béreſt, atyafiak. * Ha eggyik épít, és a'máſik ront; mi haſznok vagyon hanem chak fáradſágok. * Ha eggyik	*24. c. 14. Sup. 7. c. 22.*
29	imádkozik, és a' máſik átkozódik, mellyiknek ſzavát halgattya-meg az	
30	Iſten? * A' ki meg-moſódik a' meghóltért, és iſmég illeti azt, mit haſznál az ő moſódáſa? * "úgy az em-	"*2. Pet. 2. d. 21.*
31	ber a'ki bűjtől az ő bűneïért, és iſmég azonokat chelekedvén, mit haſznál magát meg-alázván? annak imádſágát ki halgattya-meg?	

XXXV. Rész.

1	A'Ki meg-tartya a' törvént,	
B 2	áldozatot ſokaſít. * "Üdvőſséges áldozat a' parancholatokra figyelmezni, és	"*Ier. 7. a. 3.*
3	el-távozni mindē hamiſságtól. * És a' hamiſságokért-valo engeſztelő áldozatot áldozni, és a'bűnőkért-valo kőnyőrgés, el-távozni a' hamiſságtól.	
4	* Hálát ád, a'ki ẽmlye liſztet áldozik: és a'ki irgalmaſságot chelekeſzik,	† *Exod. 23. b. 15. & 34. c. 22. Deut. 16. d. 16.*
5	áldozatot téſzen. * Kedves az Úrnál, el-távozni a' hamiſságtól: és a' bűnért-valo kőnyőrgés, el-távozni a'	
6	hamiſságtól. * † Ne jelennyél az Úr	
7	ſzíne-előtt üreſsen. * Mert mind ezek az Úr parancholattyáért léſznek. * Az igaznak áldozattya megkővériti az óltárt, és győnyőrűſéges illat a' Fölſégeſnek ſzíne-előtt.	"*2. Cor. 9. b. 7. Tob. 4. b. 9.* † *Lev.*
9	* Az igaznak áldozattya kedves, és	*22. e. 28.*
B	annak emlékezetit el nem felejti az	*Deut.*
10	Úr. * Jó ſzívvel add-meg az Iſtennek	*15. d. 14.*
11	a' dichőſeget: és meg ne kevesíttſed a' kezeid ẽngéit. * "Minden adományban víg légyē az orczád, és őrvendezéſsel ſzenteld a'te dézmáidat.	"*Deut. 10. d. 17. 2. Par. 19. c. 17.*
12	* † Adgy a' Fölſégeſnek az ő adomá-	*Iob. 34.*
21	nya-ſzerént, és jó ſzemmel adgyad kezeidnek találmányát: * mert az Úr	*b. 19. Sap. 6.*
13	meg-fizeti, és hét-ſzerte añyit ád néked. * "Ne adgy hamis ajándékokat,	*b. 8. Rom. 2.*
22	mert nē véſzi-bé azokat. * És ne nézz	*b. 11.*

"*Pſ. 33. d. 18.*

"*Prov. 21. d. 27.*

a' hamis áldozatra, mert az Úr bíro,
†Gal. 2. † és ninch ő-nála a'személynek di-
b. 6. chőſége. *Nem véſzi az Úr a'ſzemélyt
Coloſ. 3. a'ſzegény-ellen, és a'meg-ſérűltnek
d. 25. kőnyőrgéſét meg-halgattya. * Nem
Act. 3. útállya-meg az árvának kőnyőrgé-
c. 34. ſit: ſem az őzvegyet, ha a'fohászko-
1. Pet. 1. dáſnak ſzózattyát ki-önti. *Vallyő az
6. 13. őzvegy kőny-húllatáſi nem az orczá-
ján folynak-e alá, és annak kiáltáſa
nem azoknak indítója-ellē vagyō-e?
* Mert az orczáról az égig fel-men-
nek, és a'meg-halgato Úr nem győ-
nyőrkődik azokban. * A'ki győ-
nyőrkődve imádgya az Iſtent, bé-fo-
gadtatik, és annak kőnyőrgéſe a'fely-
hőkig kőzelget. * A'maga meg-alá-
zónak imádſága, által-hattya a' fely-
hőket: és meg nem vígaſztaltatik míg
nem el-kőzelget: és el nem távozik
míg nem a' Fölſéges reá tekint. *És az
Úr nem hallaſztya; hanē meg-itéli az
igazakat, és itéletet téſzē: és az Erős-
ſéges nem léſzen tűrő azokban, hogy
meg-rontſa az ő hátokat: *és a'Pogá-
nyokō boſzſzút áll, míg nem el-veſz-
ti a'kevélyek ſokaſágát, és a'hamiſsak
királyi-iſtápjokat meg-rontya: *míg
nem meg-fizet az embereknek téte-
ményők-ſzerént, és az Adam chele-
kedeti-ſzerént, és az ő vakmerőſége-
ſzerént: * míg nem véghez viſzi az ő
népe itéletit, és győnyőrkődteti az
igazakat az ő irgalmaſságával. *Szép-
ſéges az Iſten irgalmaſsága, a' hábo-
ruſságnak idején, mint az eſső fely-
hők a'ſzáraſságnak idején.

XXXVI. Rész.

KŐnyőrűlly rajtunk minde-
neknek Iſtene, és tekínts re-
ánk, és mutaſd-meg nékűnk
irgalmaſságidnak világoſsá-
gát: * és bochāſd a'te félelmedet a'
Pogányokra, kik téged nem kereſtek,
hogy iſmérjék-meg hogy ninch Iſten
hanem chak te, és beſzéllyék a' te
nagy dolgaidat. * Emeld-fel kezedet
az idegen Pogányokra, hogy lássák
hatalmaſságodat. * Mert a' mint az ő
ſzínek-előtt meg-ſzēteltettél mi-bēnűnk, úgy a' mi ſzínűnk-előtt fel-
magaſztaltatol ő-bennek, * hogy iſ-
mérjenek-meg téged, a' mint mi-is
meg-iſmértők hogy ninch Iſten te-
kivűled Uram. *Újítſd-meg a'jeleket,
és változtaſd-el a' chodákat. * Di-
chőítſd-meg a'kezedet, és a'job karo-
dat. *Indítſd-fel búſulásodat, és ön-

tſed-ki haragodat. *Vedd-el az ellēkē-
zőt, és nyomorítſd-meg az ellēſeget.
* Sietteſd az időt, és emlekezzél-meg
a'végről, hogy hirdeſsék a'te chodái-
dat. *A'harag langjától eméſzteſsék-
meg a'ki meg-ſzabadúl: és a'kik gō-
noſzúl bánnak a'te népeddel, veſze-
delmet találljanak. * Rontſd-meg
fejeket az ellenſégek fejedelminek,
kik azt mongyák: Ninch más mi-ki-
vűlűnk. * Gyűjtſed-őſzve Jákobnak
minden nemzetit: hogy iſmérjék-
meg hogy ninch Iſtē hanem chak te,
és beſzéllyék a'te nagy dolgaidat: és
bírjad őrőkſégűl őket, mint eleitől-
fogva. * Kőnyőrűlly a'te népeden,
melyre ſegétſégűl hívattatott a'te ne-
ved: és Iſraēlen, "a'kit haſōlóvá tőt-
tél a'te első-ſzűlőttedhez. * Kőnyő-
rűlly a'te meg-ſzenteléſed váraſán Je-
ruſalemen, a'te nyugodalmad vára-
ſán. * Tőltſd-meg Siont a' te ki-
mondhatatlan igéiddel, és a' te di-
chőſégeddel a' te népedet. * Tégy
bizonyſágot azokról, kik eleitől-
fogva a'te teremtett állatid, és tá-
mazd-fel a' hirdetéſeket, mellye-
ket mondottak a' te nevedben az
előbbi proféták. * Adgy jutalmat
a'téged-váróknak, hogy a'te profé-
táid igaz-mondóknak találtaſsanak:
és halgaſd-meg a'te ſzolgaid imád-
ſágit, * "az Aaron áldáſa-ſzerént
a' te néped-felől, és vezérelly min-
ket az igaſságnak útára, és tudgyák-
meg minnyájan a' kik a'földet lak-
ják, hogy te vagy az időknek által-
láto Iſtene. * Minden-némű étket
meg-éſzik a'has, és jobb eggyik étek
a' máſiknál. * A' torok meg-ízelíti
a' vad-hús ételt, és az értelmes
ſzív a' hazug igéket. * A'gonoſz ſzív
ſzomoruſágot hoz, és a'tudós ember
ellene-áll annak. *Minden férfiat bé-
fogad az aſzſzony'állat; és eggyik
leány-magzat jobb a'máſiknál. * Az
aſzſzonynak ſzépſége vídámíttya a'
maga férje orczáját, és az embernek
mindē kivánſága-fölőtt kívántattya
magát. * Ha gyógyító és engeſz-
telő, és irgalmas nyelve vagyon; an-
nak a' férje nem az emberek fiai-
ſzerént-valo. * A'ki jó aſzſzonnyal
bír, őrőkſéget kezd bírni: hozzája ha-
ſonló ſegétſége vagyon, és nyugoda-
lom oſzlopa. * A'hol ſővény ninch,
él-tékozoltatik az őrőkſég: és a'
hol aſzſzony ninch, fohászkodik a'

"Exod. 4. f. 22.

"Num. 6. d. 24.

Eccli. 35. 36. ſzē-

ſzükölködő. * Ki hiſzen annak, a' kinek féſzke ninchen, és bé-térvén valahol bé-eſtveledik, mint a'felövedzett tolvaj várasból várasba ſzökvén.

XXXVII. Rész.

MInden barátunk azt mondgya: Én-is barátſágot ſzerzettem. de vagyon olly barátunk, ki chak névvel barátunk. Nem-de halálig-valo ſzomorúſág vagyon-e ebben? *A' társod pedig és barátod ellenſégiddé válnak. * Oh gonoſz vakmerőſég, honnét ſzármaztál hogy bé-födözzed a' földet az ő gonoſságával és álnokſágával? * A' társ baráttyával egyűtt-vígad a' gyönyörűſégekben, és a' háboruſágnak idején ellenkezővé léſzen. * A' társ baráttyán ſzánakodik a' haſa kedveért, és az ellenſég-ellen paizt véſzen-fel. * El ne feletkezzél barátodról ſzívedbe, és el ne felejtſed őtet gazdagſágodban. * Ne tanátſkozzál azzal a' ki utánnad ólálkodik, és a' te irégyidtől titkold-el tanátſodat. * Minden tanátſ-adó ki-mongya tanátſát, de vagyon ő-magáért tanátſ-adó. * A' tanátſ-adótól őrizd-meg lelkedet. tudd-meg előbb mi ſzükſége vagyon annak: mert ő-is magáról gondolkodik: *hogy valami-képpen karót ne tégyen a' földbe, és azt ne mongya néked: *Jó a' te útad, és ellenedbe állyon hogy nézze mi történik rajtad. * A' ſzentſégtelen emberrel tanátſkozzál a' ſzentſégről, és a' hamiſsal az igaſságról, és az aſzſzonnyal arról a' ki irégykedik: a' félénkel a' hadról, a' kalmárral az el-váltáſról, a' vévővel az el-adáſról; az irégy férfiúval a' hálá-adáſról, * az iſtentelennel az iſteneſségről, a' tiſzteſségtelennel a' tiſzteſségről, a' mezei munkáſsal minden munkáról, * az eſztendei munkáſsal az eſztendőnek el-végezéſéről, a' reſt ſzolgával a' ſok dolgozáſról: ne figyelmezz ezekre ſemmi tanátſokban. * Hanem a' ſzent férfiúval légy ſzűntelen, valakit iſmérſz az Iſten félelme meg-tartójának, * a' kinek lelke lelked-ſzerént vagyon: és a' ki, mikor tántorgaſz a' ſetétben, ſzánakodik rajtad. * Jó tanátſu ſzívet állaſs melléd: mert ſemmi ninch néked haſznosb annál. * A' ſzent férfiu lelke néha inkább meg-jelenti az igazat, hogy-ſem hét őr-állók, kik magas helyen űlnek az őr-álláſra. * És mind ezekért könyörögj a' Főlſégeſnek, hogy az igaſságban igazgaſsa a' te útadat. * Minden chelekedet-előtt az igaz íge járjon előtted, és minden dolog-előtt az álhatatos tanáts. * Az álnok íge meg-változtattya a' ſzívet: melyből négy réſz ſzármazik, a' jó és a' gonoſz, az élet és a' halál: és ezeken ſzűntelen uralkodik a' nyelv. Vagyon ravaſz férfiu, ſokaknak tanitója, és a' maga lelkének haſzontalan. *A' túdós férfiu ſokakat tanított, és a' maga lelkének gyönyörűſéges. *A' ki álnokúl ſzóll, gyűlöltſéges: minden dologban meg-chalattatik. * nem adatott néki az Úrtól kedveſség: mert minden bölcheſégtől meg-foſztatott. * Vagyon bölch, ki a' maga lelkének bölch: és az ő értelmének gyümölche dícheretes. * A' bölch férfiu az ő népét taníttya, és az ő értelmének gyümölchi állandók. * A' bölch férfiu bétellyeſedik áldáſokkal, és a' kik látták őtet, dícherik. * A' férfiu élete, a' napok ſzámában: az Iſrael napjai pedig ſzámlálhatatlanok. * A' bölch a' nép-között tiſzteletet véſzen örökſégűl, és az ő neve élő léſzen örökké. * Fiam, életedben próbáld-meg a' lelkedet: és ha gonoſz léend, ne adgy hatalmat néki: * mert nem mindenek haſználnak mindeneknek, és nem minden léleknek tetſzik minden dolog. * Semmi-némű lakozásban mohon-évő ne légy, és ſemmi étekre ki ne öntſd magadat: * mert a' ſok étkekből betegség léſzen, és a' mohon-valo étel a' ſár betegséghez közelget. * A' tobzódás-miatt ſokan hóltak-meg: a' ki pedig magát meg-tartóztattya, meg-hoſszabbíttya életét.

XXXVIII. Rész.

TIſztellyed az orvoſt a' ſzükſégért: mert a' Főlséges terémtette őtet. * Mert az Iſtentől vagyon minden orvoſság, és a' királytól ajándékot véſzen. * Az orvos tudománya fel-magaſztallya az ő fejét, és a' fő-emberek ſzíne-előtt dícheretik. * A' Főlséges a' földből teremtette az orvoſságokat, és az okos férfiu nem iſzonyodik azok-

azoktól. * " Nem a' fától édesedett-e meg a'keserű víz?*Az emberek ismeretiben vagyon azok ereje, és tudománt adott az embereknek a' Fölséges, hogy tiszteltessék az ő chodálatos dolgaiban. * Azokkal gyógyítván meg-enyhíti a' fájdalmat, és a' patikáros gyönyörűséges ireket chinál, és egésséges keneteket készít, és az ő munkái el nem végeztetnek. * Mert az Isten békessége vagyon a' föld színén. * " Fiam, betegségedben meg ne útáld magadat, hanem könyörögj az Úrnak, és ő meg-gyógyít téged. * Térj-el a' vétektől, és igazítsd-meg kezeidet, és minden vétektől ki-tisztíttsad szívedet. *Adgy jó illatot és zemlye-lisztnek emlekezetit, és kövérítsd-meg az áldozatot, és adgy helyt az orvosnak: * mert az Úr teremtette őtet. és el ne távozzék tőled, mert az ő chelekedeti szükségesek. * Mert vagyon olly idő, mikor az ő kezekbe akadsz: * ők pedig az Úrnak könyörögnek, hogy igazgassa azoknak nyugodalmát, és egésségét, az ő nyájasságásokért. * A'ki az ő teremtője színe-előtt vétkezik, az orvos kezeibe akad. * Fiam, a' halotton könyvezz, és mint-ha nehéz dolgokat szenvedtél vólna sírni kezdgy, és az itélet-szerént fődözd-bé testét, és meg ne útállyad az ő temetését. * A'szidalomért pedig keservesen siratsd őtet egy nap, és vigasztaltatsál-meg a'bánathelyében: * és siránkozzál érdemeszerént egy nap, vagy két nap a'ragalmazásért. * " Mert a' szomorúságért el-siet a'halál, és el-födözi az erőt, és a' szívnek szomorúsága meg-hajtya a' nyakat. * A' nyomorúságban meg-marad a'szomorúság; és a'nyomorúltnak élete az ő szívében vagyon. * Ne add szomorúságnak a'szívedet, hanem űzd-el azt tőled: és emlekezzél-meg az utólso dolgokról, * el ne feletkezzél: mert ninch viszsza-térés, és annak semmit nem használsz, és magadnak ártasz. * Megemlekezzél az én itéletemről: mert így lészen a' tiéd-is: tegnap nékem, és ma néked. * " A' halotnak nyugodalmában nyúgottasd-meg az ő emlekezetit, és vigasztald őtet az ő lelkének ki-menetelekor. * Az irástúdónak bölchessége az üressségnek idejében; és a'ki meg-kevesíti dolgait, bölcheséget talál: michoda bölcheséggel telik-meg * a' ki az ekét tartya, és a'ki az ösztönnel dichekedik, az ösztönnel hajtya az ökröket, és azoknak dolgaiban forgolódik, és az ő beszélgetése a' bikák fiai-felől vagyon. * A' szívét a' barázdák forgatására adgya, és az ő vígyázása a' tehenek hizlalásában. *Így minden kovács és átsmester, a' ki az étszakát úgy mulattya-el mint a' napot, a' ki pechéteket metszen, és az ő szorgalmatossága a' képeket változtattya: a' szívét a' képnek hasonlatosságában foglallya, és vígyázasával végezi-el dolgát. * Így a'kovács az ülő-mellett ülvén, és a' vas mivet szemlélvén: A' tűznek párája fűti az ő testét, és a'kemenczének melegségével tusakodik: * A' pörsly zörgése szűntelen zeng a' fülében, és az edény hasonlatosságán a' szeme: * Az alkotmányoknak el-végezésében foglallya az ő szívét, és vígyázasával tekélletessen meg-ékesíti. * Így a'fazekas ülvén a'mivénél, forgatván lábaival a'kereket, ki szorgalmatosságban vagyon mindékor az ő míveért, és szám-szerént vagyon minden ő munkája. * Kezével megformállya a'sárt, és a'lábai-előtt hajtya-meg az ő erejét. * A' szívét abban foglallya hogy el-végezze a'simitást, és vígyázasával a'kemenczét meg-tisztíttya. *Miñyájan ezek az ő kezekbe bíztak, és ki-ki az ő mesterségében bölch. * mind ezek-nélkül nem épül a'város. * És nem laknak abban, se nem járnak, se a'gyülekezetbe nem mennek. * A'bíro székibe nem ülnek, és a' törvény végezését nem értik, se meg nem magyarázzák a'tudománt és az itéletet, és a'példabeszédekben nem találtatnak: * hanem e' világnak teremtett állatyát erősítik, és az ő könyörgések a' mesterségnek míveért vagyon, a'hoz alkolmaztatván az ő lelkőket, és értekezvén a'Fölséges törvényéről.

XXXIX. Rész.

MInden régiek bölchességét fel-keresi a'bölch, és a'prophétákban foglallya magát. * A' nevezetes férfiak beszédét eszébe tartya, és a'példa-beszédeknek okosságára bé-hat. *A'bölch mondásoknak titkait ki-keresi, és a'

példa-beszédeknek titkaiban forgolódik. *A'fő emberek-között szolgál, és a' tiszt-tartónak színe-előtt forog. * Az idegen nemzeteknek földére mégyen: mert a'jókat 's a' gonoszokat meg-próbállya az emberekközött. * A' szívét reggel az Úrravalo vigyázásra adgya, a'ki őtet teremtette, és a' Fölségesnek színe-előtt könyörög. * Meg-nyittya száját az imádságban, és az ő vétkeért könyörög. * Mert ha a' nagy Úr akarja, az értelemnek lelkével bé-tőlti őtet: * és ő mint a'zápor-esőt úgy eresztí-ki az ő bőlcheségének beszédit, és az imádságban hálát ád az Úrnak: * és ő igazgattya az ő tanátsát, és tudományát, és a'titkos dolgairól tanátskozik. * Ő ki-nyilatkoztattya az ő tudományának oktatását, és az Úr szövetségének törvényében dicsekedik. * Sokan dícsérik annak bőlcheségét, és soha el nem töröltetik. * Nem távozik-el az ő emlekezete, és a'neve meg-kérdeztetik nemzetségről nemzetségre. * Az ő bőlcheségét ki-hirdetik a' nemzetek, és az ő dícséretit meg-beszélli a' gyülekezet. * Ha meg-marad, nagyobb nevét hadgya ezernél: és ha el-nyugoszik, használ néki. * Még-is tanátsot adok, hogy beszéllyek: mert teli vagyok belső indúlattal. * Szólván ezt mongya: Halgassatok engem szent gyümölchök, és mint a' vizek folyásimellett plantáltatott róża gyümölchözzetek. * Mint a'Libanusnak, gyönyörűséges illatotok légyen. * Virágozzatok virágok, mint a'líliom; és illatozzatok, és ágazzatok kedvesen, és dícsérjétek énekkel, és álgyátok az Urat az ő chelekedetiben. * Magasztallyátok az ő nevét, és adgyatok hálát néki ajakitok szózattyával, és az ajakitok énekivel, és czitarákkal, és így szólliyatok a' hálá-adásban: * " Az Úrnak minden chelekedeti igen jók. * Az ő igéjére úgy meg-állott a'víz mint egy rakás: és az ő szájának beszédére, mint a'vizek-tartó edényekben: * mert az ő parancholattya-által kedvesség lészen, és ninch fogyatkozás az ő szabaditásában. * Minden testnek chelekedeti ő-előtte, és ninch semmi el-rejtve az ő szemei-előtt. * Kezdettől-fogva végig néz, és ninch semmi chodálatos az ő színe-előtt. * Nem kell mondani: Michoda ez, michoda amaz? mert ideje-kor mindenek fel-kerestetnek. * Az ő áldása meg-áradott mint a'folyó-víz. * " a'mint az őzön-víz a'száraz földet meg-részegítette; úgy az ő haragja a' nemzetségeket, a'mellyek őtet nem keresték, örökségül bírja. * "Mi-képpen a'vizeket szárasággá változtatta, és meg-száradott a'föld; és az ő útai amazok útaihoz igazíttattak: úgy a'bűnösök botránkozási az ő haragjában. * A'jók a'jóknak teremtettek eleitől-fogva, úgy az igé gonoszoknak a'jók 's a'gonoszok. *† Az emberek életéhez-valo szükséges dolog-között fő a'víz, a'tűz, és a'vas, a' só, a' téj, és a'żemlye-kenyér, és a'méz, és a' szőlő-gerezd, és az olaj, és a'ruházat. * Ezek mind a'szentek javára; úgy az istenteleneknek és a'bűnösöknek gonoszszára válnak. * Vannak lelkek, kik boszszú-álláśra teremtettenek, és az ő dühősségekbe meg-keményítették az ő kínokat: * a'bé-tellyesedés idején ki-öntik az ő erejeket: és annak haragját, a'ki őket teremtette, meg-engesztelik. * A' tűz, a' kő-eső, az éhség, 's a'halál, ezek mind boszszú-álláśra teremtettek; * a' fene vadak fogai, és a'skorpiók, és a'kígyók, és a' boszszú-allo kard, az istentelenek veszedelmére. * Az ő parancholatiban vígadnak, és a' földön a'szükségre el-készíttetnek, és az ő idejekben el nem múlattyák az ígét. * Az-okáért eleitől-fogva meg-erősödtem, és tanátskoztam, és gondolkodtam, és írva hattam ezeket. * "Az Úrnak minden chelekedeti jók, és minden dolgot az ő orájában szolgáltat-bé. * Nem kell mondani: Ez amannál gonozb: mert mindenek az ő idejekben jóknak találtatnak. * És most tellyes szívvel és szájjal dícsérjétek és álgyátok az Úr nevét.

" *Gen. 1. d. 31.*

† *Mar. 7. d. 27. Gen. 8. a. 3.*

" *Gen. 7. d. 27.*

" *Exod. 14. c. 21.*

† *Sup. 29. d. 28.*

" *Gen. 1. d. 31.*

XL. Rész.

A Nagy foglalatosság teremtetett minden embereknek, és nehéz iga az Adám fiaira az ő anyok mehéből ki-jövéseknek napjától-fogva, a'mindeneknek annyába-valo temetésnek napjáig. * Az ő gondolattyok, és szíveknek félelmi, a' várando dolgoknak ki-gondolása, és az el-végezésnek napja: * a' dicsőséges széken ülőtől-fogva,

fogva, mind a' földig és hamuig meg-
aláztatottig: * a' kek selyem ruhát, és
koronát-viselőtől-fogva mind addig
a' ki goromba lenbe öltözik: búsúlás,
irégység, fel-háborodás, habozás, és
a' halál félelme, állando harag, és ve-
tekedés, * és a' nyugodalomnak ide-
jén az ágyban az éjjeli álom el-vál-
toztattya az ő tudományát. * Kevés
mint a' semmi a' nyugodalma, és ő-
tőle az álomban, úgy mint nappal a'
vígyázás. * Fel-háborodott szívének
látasában, mint a' ki a' harcz napján
el-szaladott. Az ő ki-szabadúlásának
idején fel-kől, és chodálkozik a'
semmiért-valo félelmen: * minden
testen, az embertől-fogva a' baromig,
és a' bűnösökön hét-szerte. *" Ezek-
fölött, a' halál, a' vér, a' vetekedés,
és a' fegyver, a' nyomoruságok, az
éhség, és a' romlás, és az ostorok: * a'
hamisak-ellen teremtettek mind
ezek, † és ő-érettek lőtt a' víz-özön.
* Mindenek, a' mik a' földből vannak,
a' földbe térnek, " és minden vizek
viszsza-térnek a' tengerbe. * Minden
ajándék, és hamisság el-törültetik, és
a' hit örökké meg-áll. * A' hamisak
gazdagsági mint a' folyó-víz el-szá-
radnak, és mint a' nagy meny-dörgés
az esőbe úgy chattognak. * A' kezei-
nek fel-nyitásában örvendez: úgy a'
gonosz-tévők a' meg-emésztéskor
meg-epednek. * Az istenteleneknek
unokái nem sokasítnak ágakat, és a'
tisztátalan gyökerek a' kő-szikla te-
tején chörögnek. * Minden víznél-
valo zöldségnél, és a' folyó-víz par-
tyán-valo minden fűnél hamarébb
ki-gyomláltatik. * A' kegyelmesség
ollyan mint a' paradichomi áldások,
és az irgalmasság örökké meg-ma-
rad. * A' magának elégséges munkás-
nak élete meg-édesedik, és abban
kinchet találsz. * A' fiak, és a' váras
épitése meg-erősíti a' nevet, és ezek-
nél fellyebb böchültetik a' makula-
nélkül-valo aszszony'állat. * A' bor, és
az éneklés vídámittyák a' szívet: és
mind a' kettő-fölött a' bölcheségnek
szereteti. * A' síp és a' zöltár gyönyö-
rűséges zengést szereznek, és mind a'
kettő-fölött az édes nyelv. * A' ked-
veséget és a' szépséget kívánnya a'
szemed, és ezek-fölött a' zöld vetése-
ket. * A' barátos és a' társ, ideje-kor
eggyezvén, és mind a' kettő-fölött
az aszszony a' férjével. * Az atyafiak
segétségül vannak a' háboruságnak
idején, és azoknál inkább meg-szaba-
dít az irgalmasság. * Az arany 's az
ezüst a' lábak erősítése; és mind a'
kettő-fölött a' kedves tanáts. * A'
gazdagság és az erők fel-magasztal-
lyák a' szívet, és ezek-fölött az
Úr félelme. * Ninch az Úr félelmé-
ben szűkölködés, és nem szükség ab-
ban segétséget keresni. * Az Úr félel-
me mint a' meg-áldott paradichom,
és minden dichőség-fölött bé-fö-
dözték azt. * Fiam, életednek idejé-
ben ne szűkölködgyél: mert jobb
meg-halni, hogy-sem szűkölködni.
* A' más asztalára-nézö férfiu élete
nem tartatik életnek: mert az ő lel-
két idegen étkekkel táplállya. * Az
eszes és túdós férfiu pedig meg-
őrizi magát. * Az esztelennek szá-
jaban édesnek tettszik a' szűkölkö-
dés, és az ő hasában tűz ég.

" *Sup. 39. d. 34.*

† *Gen. 7. b. 10.*
" *Eccle. 1. b. 7.*

XLI. Rész.

OH halál, melly keserves a' te emlekezeted, az ő javaiban békeségé-lévő embernek; * a' nyugodalmas férfiúnak, és a' kinek útai mindenekben szeren-csések, és a' ki még bé-veheti az ele-delt! * Oh halál, jó a' te itéleted a' szükölködő embernek, és a' ki meg-fogyatkozik erejében, * meg-vénhe-dett állapattyában, és a' kinek min-denre gongya vagyon, és a' ki nem hiszen, a' ki el-veszti a' békeséges tű-rést! * Ne félly a' halálnak itéletitől. Emlekezzél-meg azokról a' mik elől-ted voltak, és a' mik reád jövendők: ez az Úrnak itélete minden testről. * és mi jöhet reád a' Fölségesnek aka-rattya-fölött? akár tíz, akár száz, akár ezer esztendők. * Mert ninch pokol-bã az élet-ellen panaszolkodás. * Útá-latos fiak lésznek a' bűnösök fiai, és a' kik az istentelenek házai-mellett for-golódnak. * A' bűnös fiaknak el-vész az ő örökségek, és azoknak magvával a' szűntelen gyalázat. * Az istentelen atyáról panaszolkodnak a' fiak, mert ő-miatta vannak gyalázatban. * Jaj nektek istentelen férfiak, kik el-hat-tátok a' Fölséges Úr törvényét. * És ha születtettök-is, átokban születtet-tök; és ha meg-haltok-is, átokban lészen a' ti részetek. * " Valamik a' földből-valók, a' földbe térnek: úgy az istentelenek az átokról a' veszede-

" *Sup. 40. b. 12.*

lemre.* Az emberek siralma az ő tes- 14 5
tekért, az istentelenek neve pedig el-
tőrőltetik. * Gondod légyen a' jó 15
névre: mert az néked inkább meg- C
marad, hogy-sem ezer drága és nagy
kinchek. * A' jó élet napjainak száma 16 7
vagyon: a' jó név pedig örökké meg-
marad. * A' fégyelmet békeséggel 17
" Sup. meg-tartsátok fiaim: " mert az el- 8
20.d.32. titkoltatott bőlcheségben, és az el-
rejtett kinchben, mi haszon mind a'
kettőben? * Jobb az ember a'ki el- 18
rejti az ő bolondságát, hogy-sem az
ember a' ki el-rejti az ő bőlcheségét.
* Mindazáltal szégyenlyétek azokat, 19
mellyek az én számból származnak.
* Mert nem jó minden szemérmetes- 20
séget meg-tartani: és nem minden
embernek tetszenek mindenek a' mik
hívségesen lőttek. * Szégyenlyétek 21
az atyátok, és anyátok-előtt a' paráz-
naságot: és a' tiszt-tárto és a' hatal-
mas-előtt a' hazugságot: *a' fejedelem 22
és a' bíró-előtt a' vétket: *a' gyülekő- 23 11
zet 's a' kősség-előtt a' törvénytelen- D C
séget: a' társod és barátod-előtt a' ha-
misságot: és a' helyen a' mellyen la-
kol, * a' lopást, az Istennek igasságá- 24
ért, és szövetségéért: az asztalnál a'
kenyérre-valo dőléstől, és a' szám-adás-
ban. és szám-vételben-valo chalárd-
ságot: * a' kőszőnők-előtt a' halga- 25 13
tást: a' parázna aszszonyra-valo te-
kintést: és az atyád-fiáról orczád el-
fordítását. * Ne fordítsd-el orczádat 26 14
felebarátodtól, és ne vedd-el valaki
" Mat. részét hogy meg ne adnád. * " Ne 27
5. c. 28. nézd a' más ember feleségét, és ne 15
szorgalmaztasd a' szolgálóját, se ne
álly annak ágyánál. * Barátid-előtt 28
a' boszszú beszédet: és ha adandasz, 16
ne hánd szemére.

XLII. Rész.

NE mond-meg másnak a' hall- 1
lott beszédet a' titkos beszéd- A
nek ki-nyilatkoztatására; 17
és bizonnyal gyalázat-nél-
kül lészsz, és kedvet találsz minden
" Lev. emberek színe-előtt: mind ezekben 18
19.c.15. meg ne szégyenülly, " és személyt D
Deut.1. ne válogass hogy vétkezzél. * A' Föl- 2 19
c.17.& ségesnek törvényében, és szövetsé-
16.d.19. gében, és az itéletben hogy igaznak
Prov. itélnéd az istentelent, * a' társaid és 3 20
24.c.23. úton-járók igéjében, és a' barátságo-
Iac.2. sok örökségé ki-osztásában, * a' mér- 4 21
a.2. ték és a' fontok egyenlő-voltában, a'

sok és kevés nyereségben, * a' vétel
és kereskedők meg-hamisításában, és
a' fiaknak sok oktatásában, és az igen
gonosz szolgának óldala meg-véresi-
tésében. * A' gonosz aszszonyon jó a'
jel. * A' hol sok kezek vannak, zárd-
bé: és valamit kézbe adsz, olvasd-
meg, és mérd-meg: a' mit pedig ki-
adsz és bé-vészsz, mind bé-írjad. * Az
esztelennek és bolondnak tanitásán,
és a' véneken, kik az ifiaktól meg-ité-
ltetnek: és mindenekbe túdós lészsz,
és bőchülletes mindé élőknek színe-
előtt. * A' leányzo az attyának titkos
vígyázása, és arról-valo szorgalma-
tossága el-vészi az álmot, hogy vala-
mi-képpen ifiuságában meg ne idő-
sülly ön, és férjével lakván gyülölsé-
ges ne légyen: *hogy valamikor meg
ne szeplősitessék szűzeségébe, és az
attya házában nehézkesnek ne talál-
tassék: hogy valami-képpen férjével
lakván ki ne hágjon, vagy bizonyára
magtalan ne légyen. * A' szilaj leá-
nyodra erősen vígyázz: hogy vala-
ha téged gyalázatra ne juttasson el-
lenségidnél, a' város rágalmazása, és
a' kősség vádolása-miatt, és meg ne
szégyenittsen téged a' népnek soka-
ga-előtt. * Ne nézz minden emberre
a' szépségért: és az aszszony állatok-
kőzőtt ne mulatozz. * mert a' ruhá-
ból származik a' moly, és az aszszony'-
állattól a' férfiúnak hamisága. * Mert
jobb a' férfiúnak hamisága, hogy-
sem a' jól-tévő aszszony állat, és a'
gyalázatra meg-szégyénitő asz-
szony. * Meg-emlekezem azért az Úr
chelekedetiről, és a' miket láttam ki-
hirdetem. Az Úrnak beszédiben az ő
chelekedeti. * A' világosito Nap min-
denüvé el-nézett, és az Úrnak dichő-
ségével tellyes annak chelekedete.
* Az Úr nem hirdettette-e ki a' szen-
tekkel minden ő choda-tételit, mel-
lyeket meg-erősített a' mindenhato
Ur, hogy álhatatosok lennének az ő
dichőségében. * A' mélységet, és az
emberek szívét meg-vizgálta: és az ő
álnokságokat által-értette. * Mert
tudott az Úr mindé tudománt, és ál-
tal-látta a' világ jelét, meg-jelentvén
az el-múlt és a' jövendő dolgokat,
ki-nyilatkoztatván a' titkos dolgok
nyomdokit. * Nem felejt-el ő semmi
gondolatot, és nē rejtezik-el ő-előtte
semmi beszéd. * Az ő bőlcheségének
nagy dolgait meg-ekesitette: ki min-

den idő-előtt és örökké vagyon, se meg nem öregbűlt, *se meg nem kisebbűl, és nem szűkölködik senki tanátsa-nélkűl. * Melly kívánatosok 23 mindé ő chelekedeti, és mint a'szikra, a'miket láthatnak! * Mind ezek élnek, és örökké meg-maradnak, és minden szűkségben mindenek engednek néki. * Mindenek kettősök, 25 eggyik a'másik-ellen, és semmit fogyatkozásal nem teremtett. * Kinek-kinek javait meg-erősítette. És ki elégedik-meg látván az ő dicsőségét?

XLIII. Rész.

A'Magas ég az ő ékessége, az 1 A égnek ékessége dicsőségesnek láttatik. * A'hirdető Nap midőn me[illegible]-jelenik 2 az ő elő-jövetelében, chodálatos alkotmányu eszköze a' Fölségesnek. * Délben meg-sűti a'földet, és annak 3 hévségét ki szenvedheti-el? Vagyon olly a'ki a' kemenczét őrizi az ő munkájának meg-égetésére: *három-szerte inkább meg-fűti a'Nap a' hegyeket, tűzes súgárit ki-eresztvén, és tűndöklölvén az ő súgárival megvakíttya a'szemeket. * Nagy az Úr a' 5 ki azt teremtette, és annak beszédi-által sietett az úton. * És a'hóld az ő 6 idejébé, mindeneknek meg-mutattya idejét, és az időnek jele. * A' hóldtól 7 az innep-napnak a'jele, melly világosító el-fogy tellyes-vólta-után. * A' 8 hólnap annak neve-szerént vagyon' chodálatos-képpen nevekedik megteléséig. *A'táborok edénye a'magasságbá, az égnek erősségében tündöklik dicsőségesen. * Az égnek szépsége 10 a'chillagok dicsősége, e'világot meg-világosíttya a' magasságból az Úr. * A' szentnek igéire meg-állanak 11 az itéletre, és meg nem fogyatkoznak az ő vígyázásokban. * Tekintsd- 12 meg a'szivárvánt, "és álgyad azt a'ki azt teremtette: igen szép az ő fényességében. * Környűl-vötte az eget di- 13 chősége kerekségével, a' Fölségesnek kezei ki-terjesztették azt. * Az 14 ő parancholattyával siettette a'havat, és sieti ki-bochátani az ő itéletinek villámáit. *Az-okáért meg nyittattak a'kinchek, és ki-röpűltek a' 15 kődök mint a'madarak. *Nagy-vóltával el-helyheztette a'felyhőket, és meg-törettek a' kő-essőnek kövei. * Az ő színe-előtt meg-mozdúlnak a' 17 hegyek, és az ő akarattya-által fúj a' Déli-szél. * Az ő meny-dörgése szava meg-rettenti a'földet, az Északi szél fuvatagja, és a' szélnek őszvegyűlése: * és mint az űléstre le-szállo madarat, úgy hínti a'havat, és mint az el-lepő sáska az ő alá-jövetele. * Az ő feirségének szépségét chodállya a' szem, és az ő záporától meg-félemlik a'szív. *A'zúz-marázt mint a'sót kiönti a' földre: és mikor meg-fagy, lészen mint a'bojtorjánnak hegyei. * A'hideg Északi-szél fújt, és a' vízből jég fagyott, minden vizek gyűlésén meg-nyugszik, és mint egy pánczélba öltözteti a'vizeket. * És megemészti a' hegyeket, és meg-sűti a' pusztát, és el-óltya a'zöldséget, mint a'tűz. * Mindeneknek orvosága a' ködnek sietségében vagyon: és az elő-jövő harmat a'hévséggel eggyűtt meg-enyhíti azt. *Az ő beszéde-által meg-szűnt a'szél, és az ő gondolattyával meg-chendeszítette a'mélységet, és abban szigeteket plantált az Úr. * A'kik a'tengeren eveznek, beszéllyék annak veszedelmit, és halván fűleinkel el-chodálkozunk. *Abban jeles és choda dolgok vannak: a'vadak és mindé-féle barmoknak külömbözö nemei, és a'czet-halak tenyészése. *Ő-általa erősíttetett-meg az útnak vége, és az ő beszéde-által chendeszíttettek-el mindenek. * Sokakat szóllunk, és meg-fogyatkozunk az igékben: a'beszédeknek fommája pedig, ő mindenekben. * Dicsőítvén, mit tehetűnk? mert ő mindenhato minden ő chelekedeti-fölött. * Rettenetes az Úr, és igen nagy, és chodálatos az ő hatalmasága. * Dicsőíttsétek az Urat a'menyire lehet tőletek, mert még-is felyűl-hallad, és chodálatos az ő nagy-vólta. * Áldván az Urat, magasztallyátok őtet a' menyire lehet tőletek: mert nagyobb minden dícséretnél. * Fel-magasztalván őtet, tellyesedgyetek-meg erővel. el ne fáradgyatok: mert meg nem fogjátok. *"Ki láttya őtet, és meg-beszélli? és ki magasztallya-fel őtet a'mint eleitől-fogva vagyon? * Sok dolgok el vannak rejtve ezeknél nagyobbak: mert keveset láttunk az ő chelekedeti-közzűl. * Az Úr teremtett pedig mindeneket, és az istenesen-chelekedőknek bölcheséget adott.

" *Gen. 9. b. 13.*

" *Psal. 105. a. 2.*

XLIV. RÉSZ.

DÍchérjűk a' díchőséges fér- 1
fiakat; és az atyáinkat az ő A
nemzetségekben. * Sok di- 2
chőséget chelekedett az Úr
az ő nagy-vóltával kezdettől-fogva.
* A'kik az ő birodalmokban ural- 3
kodtak, nagy erejű emberek, és az ő
okosságokkal fel-ékesíttettek, kik
profétálással a'proféták méltoságát
hirdették, * és parancholtak a'jelen- 4
valo népnek, és az okosság erejével
szent igéket a'népeknek. * Az ő tudo- 5
mányok-által fel-keresvén az ének-
lésnek módgyait, és magyarázván az
irásoknak énekit. * Hatalomal gaz- 6
dag emberek, gödot viselvén a'szép-
ségre: békeségesek az ő házokban.
* Ezek minnyájan dichőséget nyer- 7
tek az ő népek nemzetségi-kőzőtt, és
az ő napokon díchértetnek. * A'kik 8
tőlők szűlettenek, okot hattak az ő
díchéretek beszéllésére: * és vannak 9
kiknek ninch emlekezetek: el-vesz- B
tek, mint-ha nem lőttek vólna: és szű-
lettek, mint-ha nem szűlettek vólna,
's a'fiok-is ő-vélek. * De amazok ir- 10
galmas férfiak vóltak, kiknek isteneſ-
ségek meg nem fogyatkozott: * azok- 11
nak magvával meg-maradnak a'jók,
* szent őrőkség ezeknek unokái, és 12
a' szővetségekben meg-állott az ő
magvok: * és ezeknek fiai ő-érettek 13
őrőkké meg-maradnak: az ő mag-
vok és az ő dichőségek el-nem ha-
gyattatik. * Az ő testők békeségben 14
temettettek-el, és az ő nevők nem-
zetségről nemzetségre él. * Az ő ből- 15
cheségeket beszéllyék a'népek, és az
ő díchéreteket hirdesse a' gyűlekő-
zet. * " Hénok tetszett az Istennek, és 16
a' paradichomba vitetett, hogy a' C
nemzetségeknek penitentziát hirdes-
sen. * Nóë tekélletesnek találtatott, 17
igaznak, és a'haragnak idején békél-
tetésé lőtt. * Az-okáért hagyattatott- 18
meg a'főld maradékja, mikor a'víz-
őzőn lőtt. * † Őrők szővetséget tőtt 19
véle, hogy el-ne tőrőltetnék a'víz-
őzőnnel minden test. * " Abrahám 20
sok nemzetségeknek nagy attyok, és
nem találtatott hasonló hozzája a'
dichőségben: ki meg-tartotta a'Fől-
ségesnek tőrvényét, és szővetségben
vóltvéle. * † Annak testében hely- 21
heztette a'szővetséget, " és a'kísértet- D
ben hívnek találtatott. * Az-okáért 22

" Gen. 5. c. 22. Heb. 11. b. 5. † Gen. 6. b. 9. & 7. a. 1. " Gen. 9. b. 9. † Gen. 12. a. 2. & 15. a. 5. Gen 17. c. 10. " Gen. 22. a. 1.

eskűvéssel adott néki dichőséget az ő
nemzetségében, hogy meg-sokasíta- 23
ná őtet mint a'főld rakását, * és mint
a'chillagokat fel-magasztalná az ő
magvát, és őrőkséget bírna a'tenger-
től-fogva a'tengerig, és a'folyó-víz-
től-fogva a'főld határi-ig. * És Isaák- 24
kal azon módon chelekedett az at-
tyáért Abrahámért. * Mindē nemzet- 25
ségek áldását néki adta az Úr, és az ő
szővetségét meg-erősítette a' Jákob
fején. * Meg-ismérte őtet az ő áldási- 26
ban, és őrőkséget adott néki, és részt
osztott néki a' tizen-két nemzetség-
kőzőtt. * És meg-tartotta néki az ir- 27
galmasságnak emberit, kik kedvet ta-
láltak minden testnek szemei-előtt.

Gala. 3. 3. b. 6.

XLV. RÉSZ.

SZerelmes vólt az Istennél és az 1
embereknél Moyses; kinek A
emlekezete áldásban vagyon.
* Hasonlóvá tőtte őtet a'szen- 2
tekhez a'dichőségben, és fel-magasz-
talta őtet az ellenségek félelmével, és
az ő igéivel meg-enyhítette a' cho-
dákat. * " Meg-dichőítette őtet a'ki- 3
rályok színe-előtt, és parancholt né-
ki az ő népe-előtt, és meg-mutatta
néki a'maga dichőségét. * Az ő hív- 4
ségébē és szelídségébē szenté tőtte ő-
tet, és ki-választotta őtet mindē test-
kőzzűl. * Mert meg-halgatta őtet, és 5
az ő szavát, és bé-vőtte őtet a'felyhő-
be. * És szemtől-szembe parancholatokat adott néki, és az életnek és tudománnak tőrvényét; hogy meg-tanítaná Jákobot az ő szővetségére, és
Israëlt az ő itéletire. * " Fel-magasz- 7
talta Aaront az ő báttyát, és magához
hasonlóvá tőtte a' Lévi nemzetsé-
géből: * őrők szővetséget szerzett vé- 8
le, és néki adta a'népnek papságát:
és meg-bóldogította őtet dichőség-
gel, * és kőrnyűl-ővedzette őtet a'di- 9
chőségnek ővével, és a'dichőségnek
kőntősébe őltőztette őtet, és meg-
koronázta őtet az erősségnek esz-
kőzivel. * " Bokáig-valo ruhát, és ga- 10
tyát, és válra-valót ada néki, és meg- B
kőrnyékezé őtet sok arány chenget-
tyűkkel kőrős-kőrűl, * hogy chēge- 11
nének az ő járasában, hogy hallatnék
a'chengés a'templomban, az ő nem-
zetsége fiainak emlekezetire. * Arany- 12
ból, és kék selyemből, és veres se-
lyemből szőtt mívet, bőlch férfiu-ál-
tal szővéssel-chinált szent hoszszù-

Exod. 11. a. 3. " Exod. 6. 7. 8. " Num. 12. a. 3. 7 " Exod. 28. f. 35.

ruhát, melly itélettel és igassággal fel-ékesíttetett: * fodorított karmazin selyemből mesterséges mívvel, drága kövekkel arany kötésben fel-ékesítettet, és kő-metszö mesterséggel ki-mettszettet, emlekezetre az Israël nemzetségeinek száma-szerént. *Arany korona az ö süvegén felyül, melyre a' szentségnek jele ki-mettszetett, és a' tiszteségnek dicsösége: mesterséges mív, és a' szemeknek kivánatos ékességi. * Illyen szép dolgok nem voltak ö-elötte kezdettöl-fogva. * Nem öltözött abba senki idegen, hanem chak egyedül az ö fiai, és az ö unokái minden időben. *Az ö áldozati tüzzel emésztettek-meg minden nap. *"Meg-szentelte Moyses annak kezeit, és szent-olajjal kente-meg ötet. * Lön ö-néki és a' magvának örök szövetségül mint az ég napjai, hogy a' papságot viselnék, és dicséretet módanának, és meg-áldanák az ö népét az ö nevében. *Ötet választotta minden élök-közzül, hogy az Istennek áldozatot tenne, és füstölést, és jó illatot, emlekezetre hogy meg-engeszteltetnék az ö népének: *és hatalmat ada néki az ö parancholatin, az itéletek szövetségin, hogy meg-tanítaná Jákobot a' parancholatokra, és az ö törvényével világosságot adna Israëlnek. *"Mert ellene-állottak az idegenek, és irégységből környül-vötték ötet az emberek a' pusztában, kik Datánnal és Abironnal voltak, és a' Kóre gyüleközete haragból. * Látta az Úr-Isten, és nem javallotta: és meg-emésztettenek a' harag sebessségében. * Chodákat tön rajtok, és meg-emészté öket a' tüznek langjával. * És meg-öregbíté az Aaron dicsöségét, és örökséget ada néki, és a' föld gyümölchinek zsengéit szakasztá néki. * Elsöben kenyeret készíte nékik elégségesen: mert az Úr áldozatit-is észik, melyeket néki adott és az ö magvának. * De a' nemzetségek földében örökséget nem vészen, és része ninch néki a' nemzetségben: mert ö-maga az ö-része, és öröksége. *" Fínees az Eleazar fia harmadik a' dicsöségbe, követvén ötet az Úrnak félelmébe: *és álván a' nemzetségnek tiszteségéért: az ö lelkének jó-voltában és serénségében tetszett az Istennek az Israëlért. * Az-okáért a' békeség szövetségét szerzé véle, a' szent dolgoknak és az ö nemzetségének fejedelmévé tévén, hogy nála, és az ö magvánál légyen a' papság méltósága örökké. * Mint Dávid királynak a' Júda nemzetségéből-valo Jésse fiának szövetségét, hogy ö-néki és az ö magvának öröksége lenne, hogy bölcheséget adna szívünkbe a' maga nézetségének igassággal-valo itélésére, hogy el ne töröltetnének azoknak javai, és az ö dicsöségeket az ö nemzetségek-között örökké-valóvá tötte.

XLVI. Rész.

ERös a' hadakozásban Jésus a' Náve fia, ki Moysest követte a' próféták-között, ki nagy volt az ö neve-szerént, * igen nagy az Isten választottinak szabadúlására, meg-gyözvén az ellene-támado ellenségeket, hogy örökséget venne Israël. * Minémü dicsöséget vött kezeit fel-emelvén, és a' városok-ellen ki-nyújtván kardgyait? *Ö-elötte ki-állott így helyt? Mert az ellenségeket az Úr ö-maga vitte kezébe. * "Nem az ö haragjában tartóztatott-e meg a' Nap, és egy nap nem olly lött-e mint kettö? *Segétségül hítta a' hatalmas Fölségest, hadakozván az ellenségekkel minden-felé, és meg-halgatta ötet a' nagy és szent Isten igen nagy erös kö-essö köveiben. * Reá rohant az ellenséges nemzetségre, és a' lejtönél el-veszté az ellenkezöket, * hogy meg-ismérnék a' Pogányok az ö hatalmát, hogy nem künyü az Isten-ellen harczolni. És meg-üzte hátúl a' hatalmast: *†és a' Moyses napjaiban irgalmasságot chelekedett ö, és Káleb a' Jéfone fia, ellene-álván az ellenségnek, és meg-tartóztatván a' nézetséget a' bünöktöl, és le-szállítván a' gonoságnak zúgolódását. * És ök ketté voltak kik meg-szabadíttattak a' veszedelméből a' hat-száz-ezer gyalog-közzül, hogy bé-viném öket az örökségbe, a' téjjel és mézzel-folyó földre. *És az Úr Kálebnek erött ada, és mind vénségéig meg-marada az ereje, hogy fel-menne az földnek magas helyére, és az ö magva örökséget nyert: * hogy látnák minnyájan az Israël fiai, hogy jó a' szent Istennek engedni. * És a' birák ki-ki az ö neve szerént, kiknek szívök meg nem veszett: kik el nem fordúltak az Úrtól: * hogy

"Lev. 8. b. 2.

"Num. 16. a. 1.

"Num. 25. b. 7. Mat. 2. f. 54.

"Ios. 10. c. 14.

†Num. 14. a. 6.

az ő emlekezetek áldásban légyen, és az ő chontyok meg-újúllyanak az ő helyekről, * és az ő nevők örökké meg-maradgyon, meg-maradván azok a' szent férfiak dichősége az ő fiokon. * Szerelmes vólt az ő Uránál Istenénél Sámuel az Úr profétája, új birodalmat rendelt, és fejedelmeket kent az ő nemzetségében. * Az Úrnak törvényéből itélte a' gyülekőzetet, és meg-tekíntette Jákobot az Isten, és az ő hívségében meg-próbáltatott próféta vólt. * És az ő igéiben hívnek találtatott, mert látta a' világoságnak Istenét: * és segétségül hítta a' mindenhato Urat, hadakozván minden-felől a' környűl-valo ellenségekkel, a' szeplő-nélkűl-valo báránynak áldozattyával. * És dörge az égből az Úr, és a' nagy dörgésbe meghallatá a' szavát, * és meg-rontá a' Tyriusok fejedelmit, és a' Filistæusoknak minden hadnagyit: * és az ő élete végének ideje-előtt, bizonságot tőtt az Úr 's a' Krístus színe-előtt; pénzt, és a' saruig senkitől el nem vőtt, és egy ember sem vádolta őtet. * És ez-után el-aluvék, és tudtára adá a' királynak, és meg-mutatá néki az ő életének végét, és fel-emelé az ő szavát a' földből profétalás-által, hogy el-törlené a' nemzetségnek istentelenségét.

XLVII. RÉSZ.

EZek-után Nátan próféta támada a' Dávid napjaiban. * És mint az el-választatott kőverség a' hústól, úgy Dávid az Israël fiaitól. * "Az oroszlányokkal mint a' barányokkal jádzott: és a' medvékkel hasonló-képpen bánt mint a' juhok bárányival, az ő ifiuságában. * † Nem ölte-e meg az óriást, és nem vőtte-e el nemzetségéről a' gyalázatot? * Kezét fel-emelvén, a' parittya kővével le-üté a' Góliat őrvendezését: * mert segétségül hívá a' mindenhato Urat, és az ő jobjának adá hogy meg-ölné a' hadakozo erős férfiat, és fel-magasztalná az ő nemzetségének szarvát. * " Így tíz-ezerben dichőíté-meg őtet, és dícheré őtet az Úrnak áldásiban, a' dichőség koronáját adván néki: * mert meg-rontá az ellenségeket minden-felől, és kigyomlálá az ellenkező Filistæusokat mind e' mái napig: meg-rontá azok szarvát örökké. * Minden dologban dícheretet ada a' Szentnek, és a' Fölségesnek a' dichőségnek igéjével. * Tellyes szívéből dícheré az Urat, és szereté az Istent, a' ki őtet teremtette: és hatalmat ada néki az ellenségek-ellen: * és az énekeseket az óltár-eleibe állatá, és azoknak szavára gyönyörűséges énekeket szerze. * És meg-ékesíté az innepeket, és meg-ékesíté az időket életének végéig, hogy díchernék az Úrnak szent nevét, és magasztalnák reggel az Isten szentségét. * " Az Úr meg-tisztítá az ő bűneit, és fel-magasztalá örökké az ő szarvát: és néki adá az országnak szövetségét, és a' dichőségnek székét Israelben. * Ő-utánna értelmes fia támada, és amazért le-veré az ellenségeknek minden hatalmát. * " Salomon paranchola békeséges napokban, kinek alája-vete az Isten minden ellenségeket, hogy házat építene az ő nevének, és örökké-valo szent helyet készítene: a' mint meg-taníttattál ifiuságodban, * " és el-teltél, mint a' folyó-víz, bőlcheséggel, és a' földet el-lepte a' te lelked. * És bétöltötted hasonlatosságokkal a' példa-beszédeket: a' szigetekre meszsze el-hirhedett a' te neved, és szerettettél a' te békeségedért. * Az énekeken, és példa-beszédekẽ, és hasonlatosságokon, és magyarázásokon chodáltattak a' tartományok, * és az Úr-Istennek nevén, kinek vezeték-neve, Israël Istene. * " Ugy gyűjtötted az aranyat mint a' sárga rezet, és mint az ónat meg-sokasítottad az ezüstöt: * és meg-hajtottad ágyékidat az aszszony'állatoknak: szabadgyábá éltél testeddel, * meg-rútítottad dichőségedet, és meg-undokítottad a' te magodat haragot hozván magzatidra, és fel-indítván a' te bolondságodat, * hogy a' birodalmat két részre szakasztanád, † és Efraimból kemény birodalom parancholna. * Az Isten pedig el nem hadgya az ő irgalmasságát, és el nem rontya, se el nem törli az ő álkotmányit, se el nem veszti gyökerestől az ő választottának unokáit: és annak magvát, a' ki az Urat szereti, el nem rontya. * Maradékot hagya pedig Jákobnak, és Dávidnak ugyan azon gyökérből. * És vége lőn Salomonnak az ő attyaival. * És hagyá utánna az ő magvából, a' nemzetségnek bolondságát, * " és az okos-

ságában meg-fogyatkozott Roboámot, ki el-idegenité a' nemzetséget az ő tanátsával : * és Jeroboámot a' Nábat fiát, ki Israëlt vétkeztette, és útat adott Efraimnak a'bűnre, és az ő sok bűnök el-áradának. *Igen el-téríték őket az ő földökből. * És felkeresé minden gonoságokat, míg nem reájek jöve a'boszszú-állás, és minden bűnöktől meg-menté őket.

XLVIII. Rész.

ÉS Illyés Próféta támada, mint a'tűz, és az ő igéje mint a'fáklya ég vala. * Ki éhséget hoza reájok, és a' kik boszszonták őtet az ő irégységekkel, meg-kevesedének. mert nem szenvedhetik vala az Úr parancholatit. * " Az Úrnak igéjével meg-tartóztatá az eget, és tüzet hoza-le az égből háromszor. * így magasztaltaték-fel Illyés az ő choda-tételi-által. És így ki dicsekedhetik hasonló-képpen te-hozzád? * † Ki fel-támasztottad a'halottat pokolból a'halálnak részéből az Úr-Isten igéje-által. * Ki a'királyokat vesszedelemre vetetted, és könnyű megrontottad azoknak hatalmasságát, és a' dicsőségeseket az ő ágyokból kivetetted. * Ki a'Syna hegyén hallod az itéletet, és Hóreben a'boszszu-állás itéletit. * Ki meg-kented a'királyokat a'bűntetésre, és helyedbe-valo profétákat szérzettél utánnad. * " Ki fel-vitettél a' tűznek forgószelében, a' tüzes-lovú szekérben. * Ki bé-írattattál az el-rendeltetett időkre, hogy meg-enyhíttsed az Úr haragját : hogy meg-engeszteld az atya szívet a' fiához, és helyére állasad a'Jákob nemzetségit. *Bóldogok a'kik téged láttak, és a'te barátságoddal fel-tiszteltettek. * mert mi chak éltünkben élünk, a'halál-után pedig nem lészen ollyan a' mi nevünk. * Illyés a'forgó-széltől bé-fődöztetett ugyan, és Eliseusson megtellyesedett az ő lelke : az ő napjaiban nem félt a'fejedelemtől, és hatalommal senki őtet meg nem győzte. * se meg nem győzte őtet valami ige, és profétált az ő hólt teste. * Életében chodákat tőtt, † és halálában choda dolgokat ckelekedett. *Mind ezekre sem tarta penitentziát a' nép, és el nem távozának az ő bűnöktől, míg nem ki-vetteténck az ő földökből,

és el-oszlának minden földre : * és igé kevés nemzetség hagyaték-meg, és a'fejedelem a'Dávid házában. *Némellyek közzülök azt chelekedék a' mi kedves vólna az Istennél : a'többi pedig sok bűnöket tőnek. * Ezekiás meg-erősíté az ő váraſát, és annak közepire vívé a'vizet, és vasal megáſá a'kő-sziklát, és a'víz-mellett kútat építe. * " Az ő napjaiban fel-méne Señakerib, és el-küldé Rabſaczest; és fel-emelé kezét azok-ellen, és veté az ő kezét Sionra, és kevéllyélőn az ő hatalmával. * Akkor meg-réműlének azoknak szívök, és kezök : és fájdalmat érzének mint a'szülő-aſszonyok. * És segétségül hívák az irgalmas Urat, és ki-terjeſztvén kezöket, fel-emelék az égre : és a'szent Ur-Isten hamar meg-halgatá az ő szavokat. *Nem emlekezék-meg az ő bűnökről, se nem adá őket az ő ellenségeknek, hanem meg-szabadítá őket szent Isaías próféta keze-által. * " Leveré az Asyriusok táborát, és megrontá azokat az Úr Angyala. * mert azt chelekedé Ezekías, a'mi az Istennek tetszett, és erősen jára Dávidnak az ő attyának útában, mellyet parancholt néki Isaías a'nagy és az Istű színe-előtt hív próféta. * † Az ő napjaiban hátra tért a'Nap, és meg-hoszszabbítá a'király életét. * Nagy Lélekkel meg-látta az utólso dolgokat, és vígaszta a Sionban a' siránkozókat. Örökké * meg-mutatta a' következendőket, és a'titkokat minek-előtte meg-lennének.

XLIX. Rész.

A'Josias emlekezete mint a' patikáros-által kéſzíttetett jó illatnak chinálmánya. * Minden szájban mint a'méz meg-édesül az ő emlekezete, és mint az éneklés a' boros lakodalomban. * Ez küldetett az Istentől a' nemzetségnek penitentziájára, és el-törlötte az istentelenségnek utálatoságit. * És az Úrhoz igazítá az ő szívét, és a'bűnősök napjaiban meg-erősíté az Isteni tiszteletet. * Dávidon, és Ezekiáson, és Josiáson kivül, minnyájan bűnt tőttek : * mert el-hatták a'Fölségesnek törvényét a' Júda királyi, és meg-vetették az Isteni félelmet. *Mert egyebeknek adák az ő országokat, és az ő dicsőségeket idegen nemzetségnek. * † Fel-

gyújták a'szentségnek választott váraſát, és el-puſztíták annak útait a'Jeremiás beſzéde-ſzerént. *Mert gonoſzúl bántak azzal, ki az annya-méhétől-fogva ſzenteltetett proféta, a' fel-forgatáſra, és ki-ſzakaſztáſra, és el-veſztéſre, és iſmég meg-épitéſre, és meg-újitáſra. * "Ezekiel a'ki a'dichőſégnek ſzínét látta, mellyet a'Kerubimok ſzekerén mutatott néki. * Mert meg-emlekezett az ellenſégekről a'záporban, hogy jól tégyen az igaz útákat meg-mutatókkal. * És a'tizen-két próféták chontyai megújúllyanak az ő helyekben: mert meg-erősítették Jákobot, és megváltották magokat a'jámborſágnak hívſégével. * "Mint magaſztallyuk Zoróbabelt? mert ő-is mint egy jel a'jobb-kézben; * úgy Jéſuſt-is a' Jóſedek fiát? kik az ő napjokban megépitették a'házat, és fel-magaſztalták az Úr ſzent templomát, melly örők dichőſégre készíttetett. * "És a' hoſzſzú emlekezetű Nehemías, ki felépitette nékünk a'romlott kő-falainkat, és fel-állatta a'kapukat's a'zárokat, ki fel-támaſztotta házainkat. * Senki olly nem ſzületett a'földön mint Hénok: mert ő-is el-vitetett a' földről. * "Sem olly ember nem ſzületett mint Jóſef, ki a'bátyai fejedelme vólt, a'nemzetſégnek erőſſége, az attyafiainak vezére, a' népnek támaſza: * és a'chontyai meg-látogattattak, és halála-után profétáltak. * "Set és Sem, az embereknél dichőſéget találtak; és minden lélek-fölött az Adam eredetiben.

L. RÉSZ.

SImon az Onías fia, a'Fő-pap, ki életében támogatta a'házat, és az ő napjaibã meg-erősítette a' templomot. * A'templom magaſsága-is tőle fondáltatott, a'kettős épités, és a'templom magas kő-falai. * Az ő napjaiban folytak-ki a'víz kútak, és mint a'tenger fölötte igẽ megtőltek. * Ki gõdot viſelt nézetſégére, és meg-ſzabadította azt a'veſzedelẽtől. * Ki meg-erősſödék, hogy megőregbítené a' váraſt, ki dichőſéget talált nemzetſége-közőtt-valo forgolódáſával: és mind a'ház 's mind a' pitvar bé-menetelit meg-őregbítette. * Mint a'hajnali chillag a' kődközőtt, és mint a'teli hold az ő napjaiban világoſkodik. * És mint a'fényes Nap, úgy tündöklött ő az Iſten templomában. * Mint a' fénylő ſziváryány a'dichőſégnek kődiben, és mint a'róſák virága a' tavaſzi napokban, és mint a'víz folyáſnál-valo líliomok, és mint a' jó illatu temién a' nyári napokban. * Mint a' tündöklő tűz, és a' tűzben-égő temién. * Mint a' merő arany edény, melly fel-ékesíttetett minden drága kővel. *Mint a'virágozo olaj-fa, és a'magaſsan fel-emelkedő czipros-fa, a'dichőſég kőntőſének fel-vételében, és fel-öltőzvén a'tekélletes ſzépſégben. *A'ſzent óltárravalo fel-menésben, meg-dichőſítette a'ſzentſég öltőzetit. * A'réſzeket pedig mikor el-venné a'papok kezéből, ő-is az óltárnál álván. És körűle az atyafiak ſerege: mint a'czédrus plantálása a'Libanus hegyén, * úgy állottak körűle mint a'pálma ágai, Aaronnak-is mindẽ fiai az ő dichőſégekben. * Az Úr áldozattya pedig azok kezében vólt Iſraëlnek minden gyülekőzete-előtt: és tekélletesen el-járván tiſztiben az óltáron, öregbítette a' Fölséges királynak áldozattyát, * kinyújtá kezét az itali áldozatra, és áldozék a'ſzőlő véréből. * Ki-önté az óltár fondamentomára a'ſzentelt illatot a'Fölséges fejedelemnek. *Akkor fel-kiáltának az Aaron fiai, a' vont trombitákkal zengettek, és nagy ſzózatot hallattattak emlekezetre az Iſten-előtt. * Akkor az egéſz nép egyſzer s'mind el-ſiete, és orczájokra eſének a'földre, hogy imádnák az ő Urokat Iſteneket, és könyörgenének a'Fölséges mindenhato Iſtennek. *Es többet éneklének az ő ſzavokkal, és a'nagy házban meg öregbűle a'gyönyörűſégnek tellyes zengéſe. *Es könyörge a'nép a'Fölséges Urnak imádſággal, míg el-vegeződék az Úr tiſztelete, és az ő tiſzteket véghez vivék. * Akkor le-ſzálván, kezeit ki-nyújtá az Iſraël fiainak mindẽ gyülekőzetire, hogy dichőítenék az Iſtẽt az ő ajakokkal, és annak nevében dicheked-nének: * és meg el-kezdé imádſágát, meg-akarván mutatni az Iſtẽnek erejét. *És moſt kérjétek a'mindeneknek Iſtenét, ki nagy dolgokat chelekedett az egéſz földön, ki meg-öregbítette napjainkat az anyánk méhétől-fogva, és irgalmaſsága-ſzerént chelekedett velünk: * adgyon a' mi ſzívünknek vígaſságot, és hogy békeſség légyen

légyen a' mí napjainkban Iſraëlben ő rők napokig: * hogy el-hidgye Iſraël hogy velünk vagyon az Iſten irgalmaſsága, hogy meg-ſzabadíttſon minket az ő napjaiban. * Két nemzetſéget gyűlől a' lelkem: harmadik nemzetſég pedig ninchen, a' mellyet gyűlölnék: * a' kik a' Séir hegyén űlnek, és a' Filiſtæuſok, és a' Sikemben lakó bolód nép. * Bölcheſségnek és értelemnek tudományát írta e' könyvbe a' Jeruſalemi Jéſus a' Sirak fia, ki meg-újította a' bölcheſséget az ő ſzívéből. * Bóldog, a' ki e' jókban forog: a' ki azokat ſzívébe helyhezteti, mindenkor bölch léſzen. * Mert ha ezeket chelekeſzi, mindenekre jó léſzen: mert az Iſtennek világoſsága, az ő nyomdoka.

LI. Rész.

JÉſuſnak a' Sirák fiának imádſága: Hálát adok néked Uram királyom, és dícherlek téged én megſzabadító Iſtenemet. * Hálát adok a' te nevednek: mert ſegétőm és óltalmazóm lőttél nékē, * és meg-ſzabadítottad teſtemet a' veſzedelemtől, a' hamis nyelvnek tőrétől, és a' hazugſág-ſzerzők ajakitól, és az ellenemállók ſzíne-előtt ſegétőm lőttél nékem. * És meg-ſzabadítottál engem a' te neved irgalmaſságának ſokaſága-ſzerént az ételre kéſzűlt ordítóktól, *az én lelkem-keresők kezeiből, és a' háboruſág kapuiból mellyek környűl-vőttek engem: * a' láng ſzorongatáſából melly környűl-vőtt engem, és a' tűz-közepett meg nem égtem: * a' pokol haſának mélyſégéből, és a' meg-ferteztetett nyelvtől, és a' hazug igétől, a' hamis királytól, és az álnok nyelvtől: * mind halálig dícheri a' lelkem az Urat, * és az életem alá-közelgető vala a' pokolhoz. * Környűl-vőttek engem mindenfelől, és nem vala a' ki meg-ſegétene. Nézek vala az emberek ſegétſégére, és nem vala. *Meg-emlekeztem a' te irgalmaſságodról Uram, és az ő rőktől-fogva-valo chelekedetedről: *mert ki-mented Uram a' te-reád várakozókat, és ki-ſzabadítod őket a' nemzetſégek kezeiből. * Fel-magaſztaltad a' földön lakó-helyemet, és az el-folyó halálért könyőrgőttem. * Segétſégűl híttam az Urat az én Uram attyát, hogy el ne hadgyon engem háboruſágomnak napján, és a' kevélyeknek idejében ſegétſégnélkűl. * Dícherem a' te nevedet ſzűntelen, és dícherem azt hálá-adáſsal, és meg-halgattatott az én imádſágom. * És ki-ſzabadítottál engem a' veſzedelemből, és meg-métettél engem a' hamis időről. * Az-okáért hálát adok, és dícheretet mondok néked, és áldom az Úr nevét. *Még mindőn ifiabb vólnék, minek-előtte tévelygenék, nyilván kereſtem a' bölcheſséget imádſágomban. * A' templom-előtt kérem vala azt, és mind végig kereſem azt. És meg-virágzott mint az elő-érő ſzőlő, *vígadott a' ſzívem ő-benne. Igaz úton járt a' lábam, ifiuſágomtól-fogva vizgáltam azt. *Meg-hajtottam egy-keveſſé a' fülemet, és bé-vőttem azt. * Sok bölcheſséget találtam magamban, és igen elő-mentem abban. * Annak a' ki bölcheſséget adott nékem, dichőſséget adok. * Mert el-tekéllettem hogy azt chelekedgyem: buzgóſsággal kővettem a' jót, és meg nem ſzégyenűlők. *Tuſakodott a' lelkem abban, és azt chelekedvén meg-erőſsődtem. * Kezeimet ki-terjeſztőttem oda-fel, és annak balgatagſágát ſirattam. * Lelkemet a' hoz igazítottam, és meg-iſmérvén fel-találtam azt. *Bátorſágos vóltam véle eleitől-fogva: az-okáért el nem hagyattatom. *A' haſam meg-háborodott annak kereſéſében: azért jó őrőkſéget fogok bírni. * Az Úr nyelvet adott nékem jutalomúl: és azzal dícherem őtet. * Közelgeſsetek hozzám tudatlanok, és gyűllyetek-egybe a' tudomány házába. *de mit keſtők még-is? és mit módotok ezekre? a' ti lelkeitek igen ſzomjuhoznak. * Fel-nyitottam a' ſzámat, és ſzóllottam: Szerezzétek-meg azt magatoknak ezűſt-nélkűl, * és a' nyakatokat veſsétek az iga-alá, és vegye-bé a' lelketek a' fégyelmet: mert közel találhatni azt. * Láſsátok ſzemeitekkel, hogy keveſet munkálkodtam, és nagy nyugodalmat találtam magámnak. * Vegyétek a' fégyelmet ſok-ſzámú ezűſt-gyánánt, és bévſéges aranyat bírjatok azzal. *Örvendezzen a' lelketek annak irgalmaſságában, és meg nem ſzégyenűlők az ő dícheretiben. * Chelekedgyétek-meg dolgotokat az idő-előtt, és meg-adgya jutalmatokat az ő idejében.

ISAIAS PROFETALASA.

I. Rész.

ISaiásnak az Amos fiának látása, mellyet Júda és Jerusalem-felől látott, a' Júda királyinak Oziásnak, Joatánnak, Akásnak, és Ezekiásnak napjaiban. * Hallyátok-meg egek, és vedd füleidbe föld, mert az Úr szóllott. Fiakat neveltem, és fel-magasztaltam: ők pedig meg-útáltak engem. * Meg-ismérte az ökör az ő urát, és a' szamár az ő ura jászolát: Israël pedig meg nem ismért engem, és az én népem nem értett. * Jaj a' vétkes nemzetségnek, a' hamissággal terhes népnek, a' gonosz magnak, a' bűnös fiaknak: el-hatták az Urat, káromlották az Israël szentét, hátra térvén el-idegenedtek. * Miért verjelek titeket többé, kik a' vétket többítitek? minden fő ellankatt, és minden szív keserég. * A' lába talpától-fogva tetejéig, ninch ő-benne egésség: seb, és kékség, és meg-dagadozott kelevény, bé nem kötöztetett, se orvossággal nem gyógyíttatott, se olajjal nem lágyíttatott. * † A' tí földetek puszta, a' tí várositok tűzzel égettettek-meg: a' tí tartományotokat szemetek-előtt idegenek eméztik-meg, és el-pusztúl mint az ellenségi pusztításban. * És el-hagyattatik a' Sion leánya mint a' levél-szén a' szőlőben, és mint a' kaliba az ugorkás kertben, és mint az el-pusztúlt város. * " Ha a' seregek Ura magot nem hagyott volna nékünk, † mint Sodoma lőttünk volna, és hasonlók volnánk Gomorrához. * Hallyátok az Úr igéjét Sodoma fejedelmi, vegyétek füleitekbe a' mí Istenünk törvényét Gomorra népe. * " Mire nékem a' tí áldozatotoknak sokasága, úgy-mond az Úr? Teli vagyok. a' kosok éppen-égő áldozatit, és a' kövér állatok zsírját, és a' borjúk, és bárányok, és bakok vérét nem akartam. * Mikor színem-eleibe jöttetek, ki kívánta ezeket kezeitekből, hogy az én pitvarimban járnátok? * ne tegyetek többé áldozatokat heában: a' jó illat-tétel útálatosság énelőttem. Az új-hóld innepét, és a' szombatot, és az egyéb ünepeket nem szenvedem, hamisak a' tí gyülekezetitek: * a' tí új-hóldotokat, és a' tí innepiteket gyűlöli a' lelkem: meg-úntam, meg-fáradtam azoknak el-türésében. * És mikor ki-terjesztitek kezeiteket, el-fordítom szemeimet rólatok: és mikor meg-sokasíttyátok az imádságot, meg nem halgatlak: " mert a' tí kezeitek rakvák vérrel. * † Mosdgyatok-meg, tiszták legyetek, vegyétek-el gondolatitoknak gonoszságát szemeim-elől: szűnnyetek-meg gonoszúl chelekedni, * tanúllyatok jól chelekedni: keressétek az itéletet, segéttsétek-meg az el-nyomattattat, tegyetek itéletet az árvának, óltalmazzátok az özvegyet. * És jőjetek-elő, és fedgyetek-meg engem, úgymond az Ur: ha a' tí bűneitek léendnek mint a' veres festék, mint a' hó meg-feirűlnek: és ha piroszak léendnek-is mint a' piros szín, mint a' feir gyapjú lésznek. * Ha akarjátok, és engem halgattok, a' föld javait észitek. * Hogy-ha nem akarjátok, és engem haragra ingerletek: fegyver emészt-meg titeket, mert az Úr szája szóllott. * Mi-módon lőtt kurvává a' hív város, melly tellyes vólt itélettel? igasság lakott abban, most pedig gyilkosok. * Az ezüstöd szalakká változott: a' borod vízzel egyelíttetett. * A' te fejedelmid hitetlenek, a' lopók társai: minnyájan szeretik az ajándékokat, az adományokat követik. " Az árvának nem itélnek: és az özvegy ügye bé nem mégyen hozzájok. * Azért mongya a' seregek Ura Istene az Israël erőse: Jaj, vígasztalást vészek az én ellenségimből, és boszszút állok az én ellenségimen. * És reád fordítom kezemet, és ki-főzöm tellyességgel a' te szalakodat, és elvészem mindé feir-ónodat. * És helybe-állatom bíráidat a' mint az-előtt vóltak, és a' te tanátsidat mint régenten: ezek-után az igaz városnak, hív városnak hívattatol. * Sion az itélet-által meg-váltatik, és viszszahozzák őtet az igasságba: * és megrontya a' gonoszokat és a' bűnösöket egyszer s' mind: és a' kik el-hatták az

" Rom. 9. f. 29. † Gen. 19. c. 24. " Ier. 6. c. 29. Amos 5. f. 22. † Inf. 5. b. 6. " Infr. 59. a. 1. † 1. Pet. 3. d. 11. " Ier. 5. g. 28.

Urat, meg-emésztetnek. *Mert meg-szégyenítttetnek a' bálványoktól, a' kiknek áldoztak: és meg-pírúltok a' kertek-miatt, mellyeket válaſztottatok vólt, * miḋn ollyak léſztek mint az el-húllott-levelű cher-fa, és mint a' vizetlen kert. * És léſzen a' tí erőſségtek, mint a' chṗű pozdorjája, és a' tí alkotmányotok mint a' ſzikra: és fel-gyulad mind a' kettṍ eggyűtt, és nem léſzen a' ki el-óltſa.

II. RÉSZ.

Mich. 4. a. 1. AZ íge, mellyet az Amos fia Iſaias látott Júda és Jeruſalem-felől. *Es az utólſo napokban el-kéſzíttetik az Úr háza hegye a' hegyek tetején, és fel-emeltetik a' halmok-fṍlibe, és a' hoz folyamnak minden nemzetſégek. *És el-menek ſok népek, és ezt mongyák: Jertek-el, és mennyűnk-fel az Ur hegyére, és a' Jákob Iſtene házához, és meg-tanít minket az ṍ útaira, és az ṍ ſvényin járunk: mert Sionból mégyen-ki a' tṍrvény, és az Úr igéje Jeruſalemből. *És meg-ítéli a' Pogányokat, és meg-fedd ſok népeket: és az ṍ ſzablyájokból ſzánto-vaſakat, és dárdájokból ſarlókat chinálnak: nem emel egy nemzet más nemzet-ellen kardot, és nem taníttatnak tṍbbé hadakozáſra. * Jákob háza jertek-el, és járjunk az Úr világoſságában. *Mert el-vetetted a' te népedet, a' Jákob házát: mert bé-tőltek mint régenten, és jṍvendṍ-mondójok vólt mint a' Filiſtæuſoknak, és idegen fiakhoz ragaſzkodtak. * El-tőlt a' fṍld ezűſtel és arannyal: és ninch vége az ṍ kincheinek: * és el-tőlt az ṍ fṍlde lovakkal: és ſzámlálhatatlanok az ṍ ſzekerei. És bé-tőlt az ṍ fṍlde bálványokkal: az ṍ kezṍk chinálmányát imádták, mellyet az ṍ újai chináltak. * És meg-hajlott az ember, és meg-aláztatott a' férfiu: azért meg ne bochájſd nékik. * Menny-bé a' kṍ-ſziklába, és rejtezzél-el a' ki-áſott fṍldbe az Úr félelmének ſzíne-elṍtt, és az ṍ fṍlſégének dichṍſége-elṍtt. * Az embernek kevély ſzemei meg-aláztattak, és meg-hajtatik a' férfiak magaſsága; az Ur pedig egyedűl magaſztaltatik-fel azon a' napon. *Mert a' ſeregek Urának napja minden kevély és magas-ellen, és minden felfuvalkodott-ellen: és meg-aláztatik.

29 13 * Es a' Libanuſnak minden magas
és fel-emelkedett czédruſi-ellen, és
14 Báſánnak minden cher-fái-ellen. *És
minden magas hegyek-ellen, és min-
den fel-emelkedett halmok-ellen.
30 15 * És minden magas torony-ellen, és
31 16 minden erős kṍ-fal-ellen, *és Tárſiſ-
D nak minden hajói-ellen, és mind az-
17 ellen a' mi ſzép látáſra. * És meg-gṍr-
bíttetik az emberek magaſsága, és
meg-aláztatik a' férfiaknak magas-
vólta, és az Úr egyedűl magaſztalta-
18 tik-fel az napon: * és a' bálványok
1 19 tellyeſséggel el-rontatnak: * † és bé-
A mennek a' kṍ-ſziklákba barlangiba,
2 és a' fṍldnek haſadékiba, az Úr félel-
mének ſzíne-elṍtt, és az ṍ fṍlſégének
dichṍſége-elṍtt, mikor fel-kél a' fṍl-
20 det meg-verni. * Az napon el-veti az
3 ember az ṍ ezűſt bálványit, és az ṍ
arany képeit, mellyeket chinált vólt
magának hogy imádná, a' vakon-
21 dakokat 's a' denevéreket. * És bé-
mégyen a' kṍ-ſziklák haſadékiba, és
a' kṍ-ſzálak lyukaiba, az Úr félelmé-
nek ſzíne-elṍtt, és az ṍ fṍlſégének
4 dichṍſége-elṍtt, mikor fel-kél a' fṍl-
22 det meg-verni. * Szűnnyetek-meg
azért az embertől, a' kinek lehellete
az ṍ orrában vagyon, mivelhogy ṍ
B nagyra bṍchűltetett.

III. RÉSZ.

5 1 MErt ímé a' ſeregeknek uralkodo Ura el-véſzi Jeruſalemből, és Judából a' vaſtagot 's az erőſet, a' kenyérnek minden erejét, és a' víznek mindẽ
6 A erejét; *az erőſet, és a' hadakozo férfiat, a' bírót, és a' prophétát, és a' jṍvendṍ-mondót, és a' vénet; *az Ṍtvenedes hadnagyot, és a' bṍchűlletes ábrázatút, és a' tánátſ-adót, és a' meſter-emberek-kṍzzűl a' bṍlchet, és a' titkos dolgokról okoſan-beſzéllőt. *És gyermek fejedelmeket adok nékik, és aſzſzony-terméſzetűek uralkodnak rajtok. *És fel-támad a' nép, a' férfiu a' férfiú-ellen, és ki-ki az ṍ felebarátt-
7 tya-ellen; fel-támad a' gyermek a' vén-ellẽ, és a' nemtelẽ a' nemeſ-ellen.
6 *Mert a' férfiu az attya házából-valo
B attyafiát ragadgya: Ruhád vagyon, légy mí fejedelmünk, e' romlás pedig
7 a' te kezed-által. * Meg-felel az napon, mondván: Nem vagyok orvos, és a' házamban ninch kenyér, ſem ruházat: ne tegyetek engẽ a' nép fejedelmévé. * Mert el-romlott Jeruſalem,

† *Oſe. 10. b. 8. Luc. 23 d. 30. Apoc. 9. d. 17.*

és Júda el-esett : mert az ő nyelvők,
és az ő találmányok az Úr-ellen van-
nak, hogy fel-ingerlenék az ő dichő-
ségének szemeit. * Az ő ábrázat- 9
tyoknak meg-ismérése meg-felelt
nékik : és az ő bűnőket mint Sodoma
úgy hirdették, és el nem titkolták : jaj
az ő lelkőknek, mert gonoszszal fizet-
tek-meg nékik. * Mongyátok az igaz- 10
nak hogy jól vagyon, mert az ő talál-
mányinak gyűmőlchét észi. * Jaj az 11
istentelennek a' gonoszért : mert az
ő kezeinek fizetését vészi. * Az én né- 12
pemet az ő sattzoltatói meg-fosztot- C
ták, és az aszszonyok uralkodtak raj-
tok. Én népem, a'kik téged bóldog-
nak mondanak, azok chalnak-meg
téged, és a'te lépésidnek útát el-hán-
nyák. * Áll az Úr az itélésre, és áll a' 13
népek itélesére. * Az Úr az itéletre jő 14
az ő népének véneivel, és annak feje-
delmivel : mert tí meg-őttétek a'sző-
lőt, és a'szegénnek ragadománya a'tí
házatokban. * Miért tapodgyátok az 15
én népemet, és a'szegények orczáit
őszve-rötyátok, úgy-mond a'seregek
Ura Istene? * Es monda az Úr : Azért 16
hogy fel-fualkodtak a'Sion leányi, és
ki-nyújtott nyakkal jártak, és sze-
mőknek integetésével mētek, és tán-
czoltak, az ő lábokon járdogaltak, és
pompás lépéssel léptek : * Meg-kopa- 17
szíttya az Ur a'Sió leányinak tetejét, D
és az Úr fel-fődőzi az ő szőrőket. * Az 18
napon el-vészi az Úr a'saruk ékesség-
ét, és az islógokat, * és arany lánczo- 19
kat, és kősöntyűket, és kar-pereczeket,
és fő-kőtőket, * és haj-választó- 20
kat, és térd-kőtőket, és nyakba-vető-
ket, és pézma-almákat, és fülbe-fűg-
gőket, * és gyűrőket, és homlokon 21
függő násfákat, * és inneplő ruhákat, 22
és palástotskákat, és lepedőket, és gő-
bos-tőket, * és tűkőrőket, és fátyo- 23
lokat, és fédeleket, és keczeléket. * És 24
lészen a'győnyőrűséges illatért bű-
dősség, és a'párta-ővért kőteletske, és
a' fodorított hajért kopasság, és a'
mellyē-valo gyólchért szőr-żák. * A' 25
te szép férfiaid-is fegyverrel húlnak-
el, és a'te erőssid a'harczon. * És bán- 26
kodnak, és sírnak annak kapüi, és el-
pusztíttatván a'földőn ül.

IV. Rész.

ES meg-ragadnak hét aszszo- 1
ny'állatok egy férfiat az napō, A
mondván : A'mí kenyerűnket
észszűk, és a'mí ruháinkal ru-
háztatunk, chak hogy nevezteſsűnk
a'te nevedről, vedd-el gyalázatunkat.
2 * Az napon az Úr chemetéje méltó-
ságban és dichőségben lészen, és a'
főld gyűmőlche magasságos, és vi-
gaságok lészen azoknak a'kik Israël-
ből meg-szabadúlnak. * És lészen : 3
Minden a'ki Sionban meg-hagyatik,
és meg-marad Jerusalembē, szentnek
hívattatik, minden a'ki bé-irattatott
Jerusalemben az életre. * Midőn el- 4
mossa az Úr a'Sion leányinak undok-
ságit, és Jerusalemnek vérét ki-mos-
sa belőle, az itéletnek lelke-által, és az
égő lélek-által. * És teremt az Úr a'Si- 5
on-hegyének mindē helyén, és a'hol
segétségűl hívattatott, nappal fely-
hőt, és fűstőt és a'langolo tűz fényes-
ségét éjjel : mert minden dichőség-
fölött az óltalom. * És a'hajlék árnyé- 6
kozó-gyanánt lészen nappal a'hév-
ség-ellen, és bátorság és rejtek a'szél-
vész 's az esső-ellen.

V. Rész.

ENeklem az én szerelmesem- 1
nek, az én rokonom szőlője é- A
nekét. Az én szerelmesem sző-
lője magas kővér halmon va-
gyon. * És bé-sővényezte azt, és a'kő- 2
veket fel-szedte arról, és válogatva
plántálta-bé azt, és tornyot épített a'
kőzepin, és sajtót chinált abbā : és azt
várta hogy szőlőt teremne, és vad-
szőlőt termett. * Most azért Jerusa- 3
lemnek lakói, és Judának férfiai, te-
gyetek itéletet kőzöttem, és a'sző-
lőm-kőzött. * Mit kellett többé che- 4
lekednem az én szőlőmmel, és nem B
chelekedtē véle? talám hogy vártam
hogy szőlőt teremne, és vad-szőlőt
termett? * És most meg-mutatom 5
néktek mit chelekeszem én a'szőlőm-
mel : el-vonszom a'sővényét, és el-kó-
borollyák : el-rontom az ő gyepét, és
el-tapodgyák. * És parlaggá tészem 6
azt : meg nem mettszetik, és meg nem
kapáltatik : és fel-nőnek a'burjánok
és a'tővisek : és a'felyhőknek meg-
parācholom hogy essőt ne adgyanak
reája. * Mert a'seregek Urának szőlő- 7
je, az Israël háza : és a'Júdának férfia,
añak győnyőrűséges fiatallya : és vár-
tam hogy itéletet chelekednék, de
ímé hamisság; és igasságot, de ímé ki-
áltás. * Jaj a'kik a'házhoz házat ra- 8
gasztotok, és a'mezőhőz mezőt fog-
laltok a'helynek határáig : vallyon
tí egyedűl fogtok-e lakni a'főld-kő-

zepett? *Az én füleimbe vañak ezek, úgy-mond a' seregeknek Ura: Ha sok, nagy és szép házak el nem pusztúlnak, lakó-nélkül lévén. * Mert tíz hóld szőlő, egy palaszkotskát ád; és harmincz véka vetés, három vékát ád. * Jaj a'kik reggel fel-keltek a' részegség űzésére, és az estvéigvalo italra, hogy a' bortól el-hevűllyetek. * Czitara, és hegedű, és dob, és síp, és bor vagyon a' ti lakodalmotokban: és az Ur dolgát meg nem tekintitek, se az ő kezei alkotmányit meg nem gondollyátok. * Az-okáért vitetett fogva az én népem, mert nem vólt tudománya, és az ő nemessi éhség-miá hóltak-meg, és az ő fokasága a' szomjuság-miatt el-száradott. * Az-okáért fel-tátotta a' pokol az ő lelkét, és vég-nélkül fel-nyitotta a' szaját: és a' hoz alá-mennek az ő erősi, és az ő népe, és a' nagyságosok, és az ő dichősegesi. *És megsörbűl az ember, és meg-aláztatik a' férfiu, és a' nagyságosoknak szemei le-nyomattatnak. * És fel-magasztaltatik a' seregek Ura az itéletben, és a' szent Isten meg-szenteltetik az igasságban. * És legeltetnek a' bárányok az ő rendek-szerént, és a' bévséggévált pusztákat a' jövevények élik. *Jaj a' kik a' hamisságot a' hiusságnak kötéleivel vonszátok, és mint a' szekér kötéllel a' bűnt. * Kik azt mongyátok: Siessen, és jöjön-el hamar az ő chelekedete, hadd lássuk: és közelgessenel, és jöjön-el az Israël szentének tanátsa, és meg-értyük azt. *Jaj a' kik a' gonoszt jónak mongyátok, és a' jót gonosznak; a' setétséget világossággá tévén, és a' világosságot setétséggé; a' keserűt édéssé tévén, és az édes-set keserűvé. * "Jáj a' kik bölchek vattok a' ti szemeitek-előtt, és ti-magatok-előtt okosok. *Jaj a' kik hatalmasok vattok a' bor-italra, és erős férfiak a' részegeskedésre. *Kik megigazíttyátok az istentelent ajándékokért, és az igaznak igasságát el-vészitek tőle. *Az-okáért, a' mint megemészti a' pozdorját a' tűznek nyelve, és a' lángnak melegsége meg-égeti: úgy az ő gyökerök mint a' hamu lészen, és az ő chemetéjek fel-mégyen mint a' por. Mert el-vetették a' seregek Urának törvényét, és az Israël szentének beszédét káromlották. *Az-okáért meg-búsúlt az Ur haragja az ő népére, és ki-nyújtotta az ő kezét ő-reája, és meg-verte azt: és meg-háborodtak a' hegyek, és lőttek azoknak hólt testek, mint a' gané j az útzák közepin. Mind ezekkel sem fordúlt-el az ő haragja, hanem még-is ki-nyújtva vagyon az ő keze; * És jelt emel a' távúl-valo nemzetségekre, és reája süvőlt a' földnek határiról: és ímé sietvén hamarsággal eljő. * Ninch meg-fogyatkozott, sem el-faradott ő-közte: nem szunnyadoz, se nem aluszik, se le nem óldoztatik az ő veséinek öve, se'el nem szakad az ő saruja kötele. * Annak nyilai élesek, és minden ő kéz-íjai felvonyva vannak. Az ő lovainak körmei mint a' tűz-ütő-kő, és az ő kerekei mint a' szél-vésznek sebessége. * Az ő ordítása mint az oroszlányé, ordít mint az oroszlányok kölykei: és agyarkodik, és meg-fogja a' prædát: és által-fog, és nem lészen a' ki ki-mentsen. *Es zúg ő-fölötte az napon mint a' tenger zúgása: a' földre nézűnk, és ímé a' háborusságnak setétsége, és a' világosság meg-setétedett annak homályában.

VI. Rész.

AZ esztendőben melybe meg hólt Ozias király, láttam az Urat űlni egy magas és felemelt királyi-széken: és a' mellyek alatta valának, bé-töltik vala a' templomot. * Serafimok álnak vala azon: hat szárnya eggyiknek, és hat szárnya a' másiknak: ketteivel bé-födözik vala az ő orczáját, és ketteivel-bé födözik vala az ő lábait, és ketteivel röpűlnek vala. *És kiáltnak vala eggyik a' másikra, és mondanak vala: † Szent, szent, szent, a' seregek Ura Istene, tellyes az egész föld az ő dichősegével. * És meg-rendűlének az ajtó sarkaknak küszöbi a' kiáltónak szavától, és a' ház bé-telék füstel. * És mondék: Jaj nékem, mert halgattam, mert én ferteztetett-ajakú férfiu vagyok, és fertelmes-ajakú nép-között lakom, és a' királyt a' seregek Urát szemeimmel láttam. * És hozzám röpűle egy a' Serafimok közzűl, és a' kezében eleven szén vala, mellyet fogóval vött vala az óltárról. *És illeté az én számat, és monda: Ímé ez illette az ajakidat, és elvétetik a' te hamisságod, és a' te bűnöd

" *Prov. 3. a. 7. Roma. 12. d. 16.*

† *Apoc. 4. b. 8.*

Isai. 5. 6. -meg-

meg-tiſztíttatik. * Es hallám az Úr ſzavát, ki azt monda: Kit kűlgyek-el? és ki mégyen-el nékünk? * És mondék: Ihol én, kűlgy-el engem. És mõda: Eredgy-el, és mongyad e' népnek: "Halván hallyátok, és ne értſétek: és láſsátok a' láttáſt, és meg ne iſmérjétek. * Vakítſd-meg e' népnek ſzívét, és az õ fűleit nehezítſd-meg: és az õ ſzemeit fődözd-bé: hogy nétalám láſson ſzemeivel, és hallyon az õ fűleivel, és értſen ſzívével, és meg-térjen, és meg-gyógyíttſam őtet. * És mondék: Meddig Uram? És monda: Míg nem a' váraſok puſztán hagyattatnak lakó-nélkűl, és a' ház ember-nélkűl, és a' főld puſztán hagyattatik. * És meſzſze el-veti az Úr az embereket, és meg-ſokaſodik a' melly el-hagyatott vólt a' főld közepin. * És meg-marad a' tized õ-benne, és meg-tér, és jelűl léſzen mint a' terpentína-fa, és mint a' cher-fa, melly ki-terjeſzti az õ ágait: ſzent mag léſzen az, a' mi meg-marad abbâ.

8 9 im nem léſzen nép: * és Efraimnak a' feje Samária, és Samariának a' feje a' Romélia fia. Ha nem hiſztek, meg
9 10 nem maradtok. * És iſmég ſzólla az
10 11 Úr Akáznak, mondván: * Kérj jelt magadnak a' te Uradtól Iſtenedtől a' pokol mélyſégében, vagy fenn a' magaſságban. * És monda Akáz: Nem
10 12 kérek, és nem kíſértem az Urat. * És
D 13 monda: Hallyátok-meg azért Dávidnak háza: Kevéſ-e néktek, hogy az embereknek bántáſára vattok, hanem az én Iſtenemnek-is bántáſára
11 14 vattok. * Az-okáért az Úr õ maga ád jelt néktek. * "Ímé egy ſzűz méhében
C fogad, és fiat ſzűl, és a' neve Emmánuelnek hívattatik. * Vajat, és mézet
15 éſzik, hogy tudgya a' gonoſzt megvetni, és a' jót válaſztani. * Mert
12 16 minek-előtte a' gyermek a' gonoſzt meg-tudgya vetni, és a' jót válaſztani,
13 el-hagyattatik a' főld, mellyet te
17 gyűlőlſz, az õ két királyáért. * El-hozza az Úr te-reád, és a' népedre, és az atyád házára, a' napokat, a' minéműek nem vóltak az Efraim el-válása napjaitól-fogva Judától az Aſsyriuſok királyával. * És az napon léſzen:
1 18 fűvőlt az Úr a' légynek, melly az Égyiptus folyó-vizei végén vagyon;
A és a' méhnek, melly az Aſsur főldén
19 vagyon; * és el-jőnek, és meg-ſzállanak minnyájan a' völgyek patakinál, és a' kő-ſziklák barlangiban, és
2 minden bokrosban, és minden lyi-
20 kakban. * Az napon meg-borotválja az Úr a' bérbe-fogadott borotvával, azok-által kik a' folyó-vízen túl
D vannak, az Aſsyriuſok király-által, a' fejet és a' lábak ſzőrét, és minden
3 21 ſzakált. * És léſzen az napon: Az ember egy fejős tehenet, és két juhot
4 22 tart, * és a' téjnek bővſége-miatt vajat éſzik: mert vajat és mézet éſzik minden a' ki meg-hagyatik a' főld közepin. * És léſzen az napon: Minden
23 hely a' mellyen ezer ezűſt pénzt-érő ezer ſzőlő-tő léſzen, tövíſé és burjánná léſzen. * Nyilakkal és kézíjal mennek oda-bé: mert burjánok, és tövíſek léſznek az egéſz főldőn. * És ſemmi hegyekre, mellyek
25 kapával kapáltatnak, nem mégyen a' tövíſek és burjánok félelme, és az ökörnek legeltetéſére léſzen, és a' báromnak tapodáſára.

VII. Rész.

4. Reg. 16. a. 5.

ÉS lőn az Akáz napjaiban, ki Joatánnak, az Ozías Juda királya fiának fia vala, fel-méne Ráſin a' Syriai király, és Fáczee a' Romélia fia az Iſraël királya Jeruſalembe, hogy az-ellen hadakoznék: és nem veheték azt meg. * És hírré tévék a' Dávid házának, mondván: Meg-nyúgott Syria Efraimon: és meg-indúlt az õ ſzíve, és az õ népe ſzíve, mint meg-indúlnak az erdők fái a' ſzél-előtt. * És monda az Úr Iſaiáſnak: Menny-ki Akáz-eleibe, te, és Jaſub a' te meg-maradott fiad, a' felső tó chatornája végéhez a' Feſtő-mezejének útán. * És mongyad néki: Meglád hogy veſzteg légy: ne félly, és a' ſzíved meg ne rettennyen e' két fűſtölgő űſzőgők farkaitól, Ráſinnak a' Syriai királynak, és a' Romélia fiának búſúlt haragjától: * mivelhogy tanátſot tartott ellened Syria Efraimnak gonoſzſzára, és a' Romélia fia, mondván: * Mennyűnk-fel Judára, és kőltſűk-fel őtet, és vonnyuk mellénk őtet, és tegyűk királlyá közötte a' Tábeel fiát. * Ezeket mondgya az Úr-Iſten: Nem áll-meg, és nem léſzen ez: * hanem Syriának a' feje Damaſkus, és Damaſkuſnak a' feje Ráſin: és még hatvan-öt eſztendő, és Efra-

"Mat. 13. b. 14. Marc. 4. b. 12. Luc. 8. b. 10. Joan. 12. f. 40. Act. 28. f. 26. Rom. 11. b. 8.

"Mat. 1. d. 23. Luc. 1. c. 31.

VIII. Rész.

1 ÉS monda az Úr nékem: Végy magadnak egy nagy könyvet, és írd abba ember irásával: Sietséggel foszszad a' ragadományokat, hamar prédálly. * Es hív tanúkat vők mellém, Uriás papot, és Zakariást a' Barakias fiát: * és járúlék a' próféta-aszszonyhoz, és méhébe fogada, és fiat szűle. És monda az Úr nékem: Híjad ennek nevét, Siess ragadományokat foszszani; Siess prédálni. * Mert minek-előtte tudgya a' gyermek az attyát's az anyát nevezni, el-vétetik Damaskusnak erőssége, és Samariának ragadományi az Assyriusok királya-előtt. * És mégis szólla az Úr nékem, módván: * Mivelhogy meg-vetette ez a'nép a' Siloë vizeit, mellyek halkan folynak, és inkább fogadta Ráfint, és a' Roméliafiát: * ezért ímé az Úr reájok hozza a' folyó-vizeknek sebes és sok vizeit, az Assyriusok királyát, és annak minden dicsőségét: és felyűl-halladgya minden ő patakit, és felyűl-foly minden partyain, * és Judán által-mégyen meg-áradván, és által-menvén mind torkig ér. És az ő szárnyainak el-terjeszttése el-lepi a' te földednek szélességét ó Emmánuel. * Gyűllyetek-egybe népek, és győzetteségetek-meg, és hallyátok-meg minden távúl-valo földek: erősödgyetek-meg és győzetteségetek-meg, övedzétek-fel magatokat, és győzetteségetek-meg: * tanátsot tartsatok, és fel-bomol; szóllyatok igét, és meg nem lészen: mert velünk az Isten. * Mert ezeket mongya az Úr nékem: Mint egy erős kézzel tanított engem, hogy ne járnék e'nép útán, mondván: * Ne mongyátok, pártolkodás: mert valamit ez a'nép szóll, mind pártolkodás: és az ő félelme-szerént ne félljetek, se ne rettegjetek. * A' seregek Urát őtet szentellyétek; ő a' ti félelmetek, és ő a' ti rettegéstek. * És ő néktek szenteléstekre lészen. " Megbotlásnak köve pedig, és botránkozásnak kő-sziklája-gyanánt, az Israël két házának; tör és romlás-gyanánt a' Jerusalem lakóinak. * És meg-ütköznek közzülök nagy sokan, és elesnek, és meg-romolnak, és bé-kötelődzenek, és meg-fogattatnak. * Kösdbé a' bizonságot, pecsételd-bé a' törvént az én tanítványim-között. * És meg-várom az Urat, a' ki orczáját el-rejtette a' Jákob házától, és ő-reá várakozom. * Ímé én és az én szolgaim, kiket nékem az Úr jelűl adott, és chudáúl Israëlben a' seregek Urától, ki a' Sion-hegyén lakik. * És midőn azt mongyák néktek: Kérdezkedgyetek a' nézőktől, és a' jövendőlőktől, a' kik chikorganak az ő varázlásokban: Nem-de a' nép nem az ő Istenétől kérdezkedik-e, az elevenekért a' hóltaktól? * A' törvényhez inkább, és a' bizonysághoz. Hogy-ha ez íge-szerént nem szóllanak, nem lészen nékik reggeli világosságok. * És által-mégyen azon, el-esik, és éhezik: és mikor éhezik, meg-haragszik, és átkozza az ő királyát, és az ő Istenét, és fel-tekint. * És a' földre néz, és ímé háboruság és setétség, el-szakadozás és szorongatás, és üldöző homályosság, és el nem ropúlhet az ő szorongatásától.

IX. Rész.

1 ELső időben meg-könnyebbítteték a' Zábulon-Földe, és a' Neftali-Földe: és utólszor meg-nehézítteték a' tenger útt-tya a' Jordánon-túl a' Pogányok Galilæájánál. * A' nép, melly a' setétségben jár vala, nagy világosságot láta: a' halál árnyékának tartományában lakóknak, világosság támada. * Megsokásítottad a' népet, nem öregbítetted-meg az örömet. Vígadnak előtted, mint a' kik vígadnak az aratáskor, a' mint örvendeznek a' győzedelmesek a' fogott prédának, midőn a' ragadományokat osztyák. * Mert az ő terhének igáját, és a' vállának veszszejét, és a' kénszerítőjének pálczáját meg-győzted, † mint a' Mádián napján. * Mert minden erőszakkal-valo prédálás zenebonával, és a' vérbe kevertetett ruházat, égetésre-való lészen, és a' tűznek eleség. * Mert KISDED SZÜLETETT nékünk, és Fiú adatott nékünk, és annak fejedelemsége az ő vállán vagyon: és hívattatik az ő neve Chodálatosnak, tanátsi-adónak, Istennek, erősnek, a' következendő idő-attyának, békesség-fejedelmének. * Meg-öregből annak birodalma, és a' békességnek nem lészen vége: a' Dávid királyi-székibe, és az ő országába ül: hogy meg-erősittse azt, és meg-vastagíttsa az ítélet-

" *Luc. 2. v. 34. Rom. 9. v. 32. 1. Pet. 2. v. 6.*

† *Iudic. 7. f. 22.*

ben és igaſságban, moſtantól-fogva és mind örökké: a' ſeregek Urának buzgóſága miveli ezt. * Igét küldött az Úr Jákobba, és Iſraëlbe eſett. * És meg-tudgya Efraimnak minden népe, és a' Samária lakói, kevélyſégből és a' ſzívnek fel-fualkodaſából mondván: * A' téglák el-húllottak, de négy-ſzegű kövekből épitünk: a' vad-fügefákat le-vágták, de czédruſ-fákká változtattyuk. * És fel-emeli az Úr a' Ráſin ellenſégit ő-ellene, és az ő ellenſégit zenebonára indittya: * Syriát Nap-keletről, és a' Filiſtæuſokat Nap-nyúgatról: és elnyelik Iſraëlt teli torokkal. Mind ezekben ſem fordúlt-el az ő haragja, hanem még-is ki-nyújtva a' keze: * és a' nép nem tért az ő meg-verőjéhez, és a' ſeregek Urát nem kereſték-meg. * És ki-veſzti az Úr Iſraëlből a' fejet és a' farkat, a' meg-hajtót és a' meg-zabolázót, egy napon. * Az idős és a' tiſzteletes, az a' fő; és a' hazugſágot-tanító próféta, az a' fark. * És a' kik bóldogíttyák e' népet, el-tévelyítik azt: és a' kik bóldogíttatnak, le-vettetnek. * az-okáért az ő iſiatſkáin nem örvendez az Úr: és az ő árváin, és özvegyin nem könyörűl: mert miſnyájan kép-mutatók és álnokok, és minden ſzáj bolondſágot ſzóllott. Mind ezekben ſem fordúlt-el az ő haragja, hanem még-is ki-nyújtva a' keze. * Mert meg-gyuladott mint a' tűz az iſtentelenſég, a' burjánt és a' tövisſet meg-eméſzti; és meg-gyulad az erdőnek sűrűſégébe, és egybe-tekertetik a' füſtnek kevélyſége. * A' ſeregek Urának haragja-miatt meg-háborodott a' föld, és ollyan léſzen a' nép mint a' tűz eleſége: a' férfiu nem kedvez az attyafiának. * És jobb-kézre tér, és éhezik: és bal-kézre éſzik, és meg nem elégedik: ki-ki az ő karjának húſát éſzi: Manaſſes Efraimot, és Efraim Manaſſeſt, ezek eggyütt Júda-ellen. * Mind ezekben ſem fordúlt-el az ő haragja, hanem még-is ki-nyújtva a' keze.

X. Rész.

JAj a' kik hamis törvényeket ſzereznek: és irván, hamiſságot írtak: * hogy el-nyomnák az itéletben a' ſzegényeket, és erőſzakot tennének az én népem alázatoſi ügyének: hogy az özvegyek ő prædájok lennének, és az árvákat fel-dúlnák. * Mit chelekeſztek a' látogatáſnak és a' meſzſzűnnen-jövő nyomorúſágnak napján? ki ſegétſégéhez folyamodtok? és hová hadgyátok a' tí dichőſégteket, * hogy meg ne görbedgyetek a' kötözés-alatt, és a' meg-ölettekkel el ne húllyatok? Mind ezekbe ſem fordúlt-el az ő haragja, hanem még-is ki-nyújtva a' keze. * Jaj Aſsurnak, ő az én haragom veſzſzeje és pálczája, az ő kezökben az én búſulá-ſom. * A' chalárd nemzetſéghez küldöm őtet, és az én haragomnak népe-ellen parancholok néki, hogy elvegye a' ragadományokat, és el-ragadgya a' prædát, és meg-tapodgya azt mint az útzáknak ſárát. * Ő pedig nem így velekedik, és a' ſzíve nem így ítél: hanem rontáſra igyekezik a' ſzíve, és nem kevés nemzetſégek veſzedelmére. * Mert ezt mondgya: * Nem-de az én fejedelmim nem egyſzer 's mind királyok-e? nem úgy-e Kalano, mint Karkamis; és Emat mint Arfad? nem-de nem úgy-e Samária, mint Damaſkus? * A' mint feltalálta az én kezem a' bálvány orſzágit, úgy azoknak képeit-is Jeruſalemből, és Samariából. * Nem úgy chelekeſzem-e Jeruſalemmel, és az ő képeivel, a' mint Samariával és az ő bálványival chelekedtem? * És léſzen: midőn el-végezi az Úr minden dolgait a' Sion-hegyén, és Jeruſalemben, meg-látogatom "az Aſsur királyának nagy-akaro ſzíve gyümölchét, és az ő fel-emelt ſzemei dichőſégét. * Mert ezt mondotta: Az én kezemnek erőſsége-által chelekedtem, és az én bölcheſégem-által értettem-meg: és el-vöttem a' népek határit, és azok fejedelmit fel-dúltam, és le-vontam mint hatalmas a' magáſsan-ülőket. * És mint a' féſzket úgy találta a' kezem a' népek erőſségét: és a' mint el-ſzedetnek az el-hagyott tojáſok, úgy egybe-gyűjtöttem én az egéſz földet: és nem vólt a' ki tollát mozdítaná, és fel-nyitná ſzáját, és meg-mottſzanna. * Nem-de dichekedik-e a' fejſze az-ellen, a' ki azzal vág? a' vagy fel-emelkedik-e a' fűréſz az-ellen, a' kitől vonattatik? mint ha a' veſzſző emelkednék-fel az őtet fel-emelő-ellen, és fel-emelkednék a' pálcza, melly ugyan chak fa. * Ez-okáért az uralkodo a' ſeregek

"4. Reg 19. g. 35. Inf. 37. g. 36.

Ura az ő kövérire őſztővérſéget bochát : és az ő dichőſége-alatt felgyújtatván úgy ég mint a'tűz égéſe.
* És az Iſraël világoſsága a'tűzben léſzẽ, és az ő Szente a'langban : és meggyújtatik, és meg-emésztetik az ő töviſse, és a' burjánnya egy napon.
* És az ő erdejének, és Karméluſának dichőſége, a'lelkétől-fogva a'húſáig meg-emésztetik, és a' félelem-miatt bújdoſo léſzen. * És az ő erdeje fájának maradéki, kevés-vóltok-miatt meg-ſzámláltatnak, és egy gyermek írja-meg azokat. *És léſzen az napon : hogy az Iſraël maradékja, és azok kik el-ſzaladnak a'Jákob házából, nem támaſzkodnak többé a'hoz a'ki őket veri : hanem az Úrhoz az Iſraël ſzentéhez támaſzkodik igazán. * A' maradékok meg-térnek, a'Jákob maradéki, mondom, az erős Iſtenhez.
" *Rom. 9 f. 27. Inf. 11. c. 11.* * " Mert ha annyi léend a'te néped Iſraël mint a'tenger fővenye, a'maradékok meg-térnek abból : a'megrővidíttetett el-végezés bévelkődik igaſsággal. * Mert véget és rővidítést ſzerez a'ſeregek Ura Iſtene az egéſz földnek közepette. *Az-okáért, ezeket mongya a'ſeregek Ura Iſtene : Ne félly én népem Sionnak lakója, Aſſurtól : veſzſzővel vér-meg téged, és az ő pálczáját fel-emeli ellened az Egyiptus útán. * Mert még egy kichinnyé's egy-keveſsé, és végbe mégyen az én boſzſzonkodáſom és haragom azok vétkén. * " És a'ſeregek Ura oſtort támaſzt ellene, † a'Mádiánnak chapáſa-ſzerént az Óreb kősziklájánál; és a'tẽger-ellẽ az ő veſzſzejét, és fel-emeli azt az Epyiptus útán.
" *Inf. 37. g. 36.* † *Iudic. 7. g. 25.* * És léſzen az napon : El-vétetik az ő terhe a'válladról, és az ő igája a' nyakadról, és meg-rothad az iga az olaj ſzíne-előtt. *Ajatba jő, Magronra mégyen : Makmáſnál hadgya az ő edényit. * Futva mentek-által, Gába a' mi ſzékünk : el-álmélkodék Ráma, a' Saul Gábaáttya el-futa. *Nyeríts a'te ſzóddal Gallim leánya, figyelmezz Laiſa, Ánatot ſzegénykе. * El-költőzött Medemena : Gabimnak lakói erősſödgyetek-meg. *Még nap vagyon, hogy meg-állyunk Nóbéban : hánnya az ő kezét a'Sion leánya hegyén, a' Jeruſalem halmán. * Ímé az uralkodo a' ſeregek Ura meg-rontya rettegéſsel a' palaſzkotskát, és a'magas állapatúak kivágattatnak, és a'nagyſágoſok megaláztatnak. * És az erdőnek sűrűſségi vaſsal meg-ejtetnek : és a'Libanus eleſik a' magaſsakkal.

XI. Rész.

ÉS veſzſző jő-ki a' Jeſse gyökeréből, és virág nevekedik az ő gyökeréből. * És meg-nyugſzik azon az Úr lelke : a' bőlcheſségnek, és értelemnek lelke, a' tanátſnak, és erőſségnek lelke, a'tudománnak, és Iſteni tiſzteletnek lelke, * és bé-tőlti őtet az Úr félelmének lelke. Nem a' ſzemek látáſa-ſzerént itél, ſe a'fülek halláſa-ſzerént nem dorgál : * hanẽ igaſságban itéli a'ſzegényeket, és igaſság-ſzerént dorgál a' földnek ſzelídiért : " és meg-veri a' földet az ő ſzájának veſzſzejével, és az ajakinak lelkével meg-öli az iſtentelent. * És az igaſság léſzen az ő ágyékinak öve : és a'hit a'veſének övedzője. * † A'farkas a'báránnyal lakik : és a' párducz a'gödölyével eggyütt fekſzik : a'borjú és az oroſzlány és a' juh eggyütt-laknak, és egy kis gyermechke hajtya azokat. * A' borjú és a'medve legeltetnek ; az ő kölykök eggyütt fekűſznek : és az oroſzlány mint az ökör polyvát éſzik. *És gyönyörködik a'chöchömő gyermek az aſpis lyikán : és a'baſiliſkus barlangjába bocháttya kezét, a'ki a'chöchtől el-válaſztatik. * Nem ártanak, és nem öldökölnek az én egéſz ſzent hegyemen : mert bé-tőlt a'föld az Úr tudományával, mint a'tengernek béburító vizei. * "Az napon, léſzẽ a'Jeſſe gyökere, ki a'népeknek jelűl áll, néki könyörögnek a'nemzetſégek, és az ő koporſója dichőſéges léſzen. *És léſzen az napon : Az Úr másodſzor veti kezét az ő népe maradékjának bíraſára, a' melly meg-hagyattatik az Aſsyriuſoktól, és Egyiptuſtól, és Fetroſtól, és Szerechen-orſzágtól, és Elamtól, és Sennaártól, és Emattól, és a'tengernek ſzigetitől. * És záſzlót emel a'nemzetek-között, és egybegyűjti az Iſraëlnek el-futottit, és Júdának el-ſzélleztöttit a'földnek négy ſzegeletiről. *És el-vétetik az Efraim irégyſége, és a' Júda ellenſégi elveſznek : Efraim nem irégykedik Júdára, és Júda nem hadakozik Efraim ellen. * És a'Filiſtæuſok vállaira rőpűlnek a' tengeren-által, eggyütt

Act. 13. d. 23.
" Theſ. 2. c. 8.
† Inf. 65. d. 25.
" Rom. 15. c. 12.

dúllyák-el a'Nap-kelet fiait. Iduméa és Móab az ő kezők parancholattya, és az Ammon fiai engedelmesek lésznek. * És el-pusztíttya az Úr az Egyiptus tengere nyelvét, és a'kezét a' folyó-vízre emeli, az ő szelének erősségével: és hét patakiban veri-meg azt, úgy hogy a'saruſok által-menyenek azon. * És úttya léſzen az én maradék népemnek, melly meg-hagyattatik az Aſsyriuſoktól: a'mint Iſraelnek vólt az napon, mellyen fel-jőtt Egyiptus földéből.

XII. Rész.

ÉS mondod az napon: Hálát adok néked Úram, mert meg-haragudtál reám: el-fordúlt a' te haragod, és meg-vígaſztaltál engem. *Ímé az Iſten az én szabadítóm, bátorságoſon chelekeſzem, és nem félek: " mert az én erősségem, és az én dicséretem az Úr, és szabadúlásommá lőtt nékem. * Örömmel merítetek vizeket az üdvözítő kúttyaiból: és azt mongyátok az napon: * Adgyatok hálát az Úrnak, és híjátok segétségűl az ő nevét: nyilatkoztaſsátok-ki a' népek-közőtt az ő találmányit: meg-emlekezzetek hogy fölséges az ő neve. * Énekellyetek az Úrnak mert nagy dolgokat chelekedett: hirdeſsétek ezt az egész földön. * Örvendezz, és dicsérd Sionnak lakóſa: mert nagy te-közőtted az Iſraël Szente.

XIII. Rész.

A' Bábylon terhe, mellyet Iſaías az Amos-fia látott. *A' homályos hegyé emellyetek jelt, emellyétek-fel szavatokat, emellyétek-fel kezeteket, és menyenek-bé a'kapukő a'fejedelmek. * Én parancholtam az én meg-szenteltimnek, és elő-híttam az én erősſimet haragomban, kik örvendeznek az én dicsőségemben. * Sokaſágnak szava a'hegyeken, mint a' sokaſágos népeké: királyok zengésének, őszve-gyűlt nemzetségeknek szava: a' seregek Úra parancholt a' hadi vitézeknek, * kik meſszſze földről jőnek, az égnek magaſságából: az Úr, és az ő haragjának eszközi, hogy el-veszeſse az egész földet. * Ordíttſatok, mert közel vagyon az Úr napja: mint a' pusztítás úgy jő-ki az Úrtól. *Ezért, minden kezek el-lankadnak, és minden ember szíve meg-eped, * és meg-romol. Kínzások és fájdalmak fogják-el; mint a' szűlő, úgy szenvednek fájdalmat: ki-ki álmélkodik az ő felebaráttyán, égett orczák az ő ábrázattyok. * Ímé az Úr napja el-jő, kegyetlen, és tellyes boſzszonkodáſsal, és haraggal 's búsúláſsal, hogy a'földet-el puszítttſa, és a' bűnőſőket arról el-tapodgya. *† Mert az ég chillagi, és azok fényeſsége, nem terjeſztik-ki az ő világoſságokat: meg-ſetétűlt a'Nap az ő fel-jövéſében, és a'hóld nem fénlik az ő világoſságával. * És meg-látogatom a' világ gonoſságit, és az iſtentelenek-ellen azok hamiſságát, és meg-szűntetem a' hitetlenek kevélyſégét, és az erősek fel-fualkodáſsát meg-alázom. *Drágább léſzen a'férfiu az aranynál, és az ember a' tiſzta finom aranynál. * Ennek-fölőtte az eget meg-háborítom: és meg-indúl a'föld az ő helyéből, a' seregek Urának boſzszonkodáſsáért, és az ő búsúlt haragja napjáért. * És léſzen mint a' futó őzetſke, és mint a' juh: és nem léſzen a' ki egybe-gyűjtſe: ki-ki az ő népéhez ter, és mindenik az ő földére fút. * Valaki fel-találtatik, meg-ölettetik: és mindé a' ki oda találkozik, el-esik a' fegyver-miatt. * " Az ő gyermekek a' földhőz verettetnek az ő szemők-előtt: el-dúlatnak az ő házok, és az ő feleſségők meg-szeplőſíttetnek. * Ímé én reájok támaſztom a' Médusokat, kik nem keresik az ezűſtőt, sem az aranyat nem akarják; * hanem nyilakkal ölik-meg a' kiſdedeket, és a' szoptató méheken nem könyörűlnek, és a' fiaknak nem kedvez az ő szemők. * És ama' dicsőséges Bábylon az országok-kőzőtt, a' Kaldæusoknak nagy kevélyſége, úgy léſzen, † a' mint fel-fordította az Úr Sodomát és Gomorrát. * Nem laknak abben soha, és meg nem épűl nemzetségről nemzetségig: és nem vonſzon ott ſátorokat az Arabiai, sem a' pásztorok ott nem nyugoſznak. * Hanem a' vadak nyugoſznak ott, és az ő házok bé-telnek ſárkányokkal: és ſtrucz-madarak laknak ott, és a' szőrős ők ugrálnak ott: * és ott meg-felelnek a' fűles-baglyok az ő házaiban: és a' ſárkányok a' gyönyörűſéges palotákban.

" *Exod. 15. 2. Pſal. 117 c. 14.*

† *Ezec. 32. b. 7. Ioel. 3. c. 15. Matth. 24. c. 25 Mar. 13 c. 24. Luc. 21. c. 25.*

" *Pſal. 136. b. 9.*

† *Gen. 19. c. 24.*

XIV. Rész.

KŐzel vagyon hogy el-jŐjŐn az Ő ideje, és az Ő napjai meszszire nem halladnak. Mert kŐnyŐrűl az Úr Jákobon, és ki-választ még Izraëlből, és meg-nyúgodtattya őket az Ő földŐkŐn: hozzájok adgya magát a' jŐvevény, és a' Jákob házához ragaszkodik. *És kŐvetik őket a' népek, és el-viszik őket az Ő helyekre: és bírja azokat az Izraël háza az Úr földén, szolgák és szolgálók-gyanánt; és azokat meg-fogják a' kik őket meg-fogták vólt, és meg-hóldoltattyák az Ő sattszoltatójokat. * És lészen az napon: mikor nyugodalmat ád néked az Isten a' te munkádtól, és tŐrŐdéseddtől, és a' kemény szolgálattól, mellyel az-elŐtt szolgáltál: * vedd-elŐ e' példa-beszédet a' Babylon királya-ellen, és mondgyad: Mi módon szűnt-meg a' sattszoltato, meg-nyúgott az ádó-fizetés? *Meg-rontotta az Úr az istentelenek pálczáját, az uralkodók veszszejét, * ki a' népet bosszonkodásból gyógyíthatatlan chapással veri vala, ki meg-hóldoltattya vala haragban a' nemzeteket, és kegyetlenűl kergeti vala. * Meg-nyúgott és meg-chendesedett az egész föld, Őrűlt és vígadott: * a' jegenye-fák-is Őrvendeztekrajtad, és a' Libanus czédrusi: miólta el-aludtál, nem jŐ-fel a' ki minket ki-vágjon. * A' pokol meg-háborodott alól a' te el-jŐveteledben elŐdbe menvén, fel-kŐltŐtte néked az oriásokat. A' földnek minden fejedelmi fel-kŐltek az Ő királyi-székekből, a' nemzetségeknek minden fejedelmi. *Miŋyájan felelnek, és mondnak néked: Te-is meg-sebesűltél mint mí-is, hasonló lŐttél hozzánk. * Le-vonyattatott pokolba a' te kevélységed, le-esett a' te hólt tested: moly terittetik alád; és a' te lepled férgek lésznek. *Mi módon estél-alá az égből hajnali chillag, ki reggel felkélsz vala? a' földre le-rohantál, ki meg-sebesíted vala a' nemzeteket? * Ki azt mondod vala szívedben: Felmegyek az égbe, az Isten chillagi-fŐlibe fel-magasztalom az én királyi-székemet, a' szŐvetség hegyén ülŐk, az Észak oldalain. * A' felyhŐk magassága-fŐlibe hágok, hasonló lészek a' FŐlségeshez. * De mindazáltal alávonattatol pokolra a' verem mélységére: *a' kik téged látnak, hozzád lehajolnak, és néznek téged. Nem ez-e a' férfiu, a' ki fel-háborította a' földet, a' ki meg-rontotta az országokat, * a' ki a' világot puszta vá tŐtte, és annak városit el-rontotta, és a' foglyainak nem nyitotta-meg a' tŐmlŐczŐt? *A' pogányoknak minden királyi dicsŐségben aludtak-el, a' férfiu az Ő házában. * Te pedig ki-vettettél a' te koporsódból, mint egy értelmes haszontalan chemete, és azok-közibe takartattál a' kik fegyverrel meg-ŐlettettekI, és alá-menteka' verem fenekére, mint a' meg-rothadott hólt test. *Nem lészen társaságod Ő-vélek a' temetésben-is: mert a' te földedet el-vesztetted, te a' népedet meg-ŐlteI: nem lészen emlekezetben soha a' gonoszok magva. * Készíttsétek-el az Ő fiait a' meg-ŐlésreI az Ő attyok hamissságáért: nem támadnak-fel, se ŐrŐkségűl nem bírják a' földet, se bé nem tŐltik a' föld színét városokkal. * És fel-kelek Ő-ellenek, úgy-mond a' seregek Ura: és el-vesztem a' Babylon nevét, és a' maradékit, és a' fiatallyát, és a' nemzetségét, úgy-mond az Úr. *És adom azt ŐrŐkségűl az sűl-disznónak, és állo vizekké tészem, és meg-sŐprŐm azt meg-rontván a' sŐprŐvel, úgy-mond a' seregek Ura. * Meg-eskŭtt a' seregek Ura, mondván: Ha úgy nem lészen, a' mint gondoltam; *és úgy nem tŐrténik, a' mint el-végeztem: Hogy meg-rontsam az Assyriust az én földemen, és az én hegyeimen meg-tápodgyam Őtet: és el-vétetik tŐlŐk az Ő igája, és az Ő terhe azoknak vállairól le-vétetik. * Ez a' tanács, mellyet gondoltam az egész föld-felŐl, és ez a' ki-nyújtott kéz minden nemzetségek-ellen. *Mert a' seregek Ura végezte; és ki erőtelenítheti-meg? és az Ő kezeki-nyújtatott; és ki fordíttya-el azt? *A' melly esztendőbe meg-hólt Akáz király, lŐtt ez a' terh. * ne Őrvendezz te egész Filistæa, hogy meg-tŐrettetett a' tégedverŐnek veszszeje: mert a' kígyónak gyŐkeréből basiliskus származik, és a' magva a' madárnak el-nyelŐje. *És legeltetnek a' szegényeknek elsŐ-szülŐttei, és a' szegények bátorságoson nyugosznak: és meg-Őletem éhséggel a' te gyŐkeredet, és a' maradékidat meg-ŐlŐm. * Ordíts kapu, kiálts

váras: el-rontatott az egész Filistæa: mert Észak-felől jő a' füst, és senki el nem futhat annak serege-előtt. * És mit felelnek a' nemzetség követinek? mert az Úr fondálta Siont, és ő-benne bíznak az ő népének szegényi.

XV. Rész.

MÓab terhe. Mivelhogy éjjel pusztúlt-el Ar Moábban, meg-chendeszedett: mivelhog' éjjel pusztúlt-el a' Móab kő-fala, meg-chendeszedett. *Felment a' házakba, és Dibonba a' magas helyekre, hogy sirjon Nábón, és Medabán, ordított Móab: "minden ő fejein kopaság, és minden szakál el-borotváltatik. * Az ő útzáin zsákba öltöztek; az ő hejazatin, és az ő piatzin mindé ordítás siralomra fordúl. *Felkiált Hésebon, és Eléale, azok szava Jasáig hallatott. ezért ordítnak a' Móab erős vitézi, az ő lelke ordít magának. * Az én szívem Moábra kiált, az ő retezi Ségorig a' három esztendős üszőig: mert a' Luit hágóján sírva mégyen-fel, és az Oronáim útán a' romlásért nagy kiáltást tésznek. * Mert a' Nemrim vizei el-fogynak, mert el-száradott a' fű, el-fogyott az új jövés, minden zőldség el-veszett. * A' chelekedetnek nagy-vólta-szerént az ő látogatások-is: a' fűz-fák patakához viszik őket. *Mert körűl-járta a' kiáltás a' Móab határát: Gallimig az ő ordítása, és az Elim-kútáig az ő kiáltása. * Mert a' Díbon vizei megtőltek vérrel: mert Díbon-ellen többeket hozok; azokra a' kik el-szaladnak Móab-közzűl orosztán, és a' földnek maradékira.

XVI. Rész.

KÜld-el Uram a' báránt a' föld urát, a' puszta nak Kő-sziklájából a' Sion leánya hegyére. * És lészen: Mint a' bújdosó madár, és a' fészekből el-röpűlő madár fiak, úgy lésznek a' Móab leányi az Arnon által-kelésén. * Tarts tanátsot, gyűjts gyűlekezetet: tegyed az árnyékodat délben mint az éjszakát: rejtsd-el a' szaladókat, és a' bújdosókat el ne árúllyad. * Nálad laknak az én futottaim: Móab légy azoknak rejtek-helyek a' pusztító-ellen: mert vége vagyon a' pornak, meg-emésztetett a' nyomorúlt: el-fogyott a' ki a' földet tapodgya vala. *És el-készíttetik irgalmasságából a' királyi-szék, és azon űl igasággal a' Dávid hájlékában, itélvén és itéletet keresvén, és hamar meg-fizetvén a' mi igaz. * "Hallottuk a' Móab kevélységét, igen kevély: az ő kevélysége és fel-fualkodása, és boszszonkodása, nagyobb az ő erősségénél. *Az-okáért ordít Móab Moábra, miñyájan ordítnak: azoknak, a kik az égetett téglának falain őrvendeznek, beszéllyétek az ő chapásit. * Mert a' Hésebon hóstáti el-pusztúltak, és a' Sabama szőlőjét ki-vágták a' Pogányok urai; annak szőlő-veszszei el-értek Józerig: bújdostak a' pusztában, annak szőlő-veszszei el-hagyattak, által-mentek a' tengeren. *Ezért a' Józer siratásával siratom a' Sabama szőlőjét: meg-részegítlek téged Hésebő, és Eléale, könyhúllatásomal: mert a' szűretedre, és az aratásodra a' nyomók szava rohant. *És el-vétetik a' vígaság 's az őrvédezés Karmélusból, és a' szőlőkbe nem vígad se nem énekel. a' bort a' sajtóba nem nyomja a' ki nyomni szokta vala: a' nyomók szavát el-vöttem. *Ezért az én hasam Moábért zeng mint a' czitara, és a' belem az égetett téglából-valo falért. *És lészé: mikor megretszik hogy munkálkodott Móab az ő magas helyein, bé-mégyé az ő szent helyeire hogy könyőrögjön, és nem fog-használni. *Ez az ige, mellyet az Úr régen szóllott Moábnak: * most-is szóllott az Úr, mondván: Három esztendő-alatt, mint a' béres esztédei, el-vétetik a' Móab dichősége mind a' sok néppel, és kichiny, és kevés, 's nem sok hagyatik-meg.

XVII. Rész.

A' Damaskus terhe. Ímé Damaskus nem lészen többé város, és ollyan lészen mint a' romlásból-valo rakás kő. * Ároërnek el-hagyatott városi a' nyájaké léfznek, és ott nyugoszsnak, és nem lészen a' ki meg-rettentse. * És meg-szűnik Efraimból a' segétség, és Damaskusból az ország: és a' Syria maradéki ollyak léfznek mint az Israël fiainak dichősége; úgy-mond a' seregek Ura. * És lészen az napon: meg-vékonyúl a' Jákob dichősége, és az ő húsa kövére meg-ősztövéredik. *És úgy lészen mint a' ki azt szedegeti a' mi el-maradott az aratáskor, és az ő keze kalászokat széd: és ollyan lészen mint a' ki kalászokat

"Ier. 48. f. 37. Ezech. 7. c. 18.

"Ier. 48. c. 29.

keres a' Rafaim völgyén. * Es hagyattatik ő-benne mint egy szőlő gerezd, és mint a'meg-rázott olaj-fán két vagy háró olaj-mag az ág tetején, a'vagy négy vagy ő tannak gyümölche az ő tetein: úgymód az Israël Ura Istene.* Az napon az ember az ő Terémtőjéhez hajol, és a' szemei az Israël szentére néznek: * és nem hajol az ól-tárokhoz, mellyeket az ő kezei chináltak: és az újai alkotmányit né-zi, a'berkeket és a'balványokat. * Az napon, az ő erős váraſi el-hagyattatnak mint az ekék, és az Israël fiaitól el-hagyatott vetések, és puszta lészsz. * Mert el-feletkeztél a'te üdvözítő Istenedről, és az erős segétődről meg nem emlekeztél: az-okáért hív plantáláſt plántálsz, idegen magot vetsz. * A'te plántálásod napján a' vad-szőlő, és reggel a' te magod fog-virágozni: el-vétetett az aratás az őrökség napján, és igen fog-bánkodni. * Jaj a' sok népek sokaságának, mint a'zúgo tenger sokasága: és a' seregek tolyongása, mint a' sok vizek zúgása. * Zúgnak a' népek mint az árado vizek zúgása, és meg-feddi azt, és messze fút: és el-ragadtatik mint a'hegyek pora a' szél-előtt, és mint a' forgó-szél a' vész-előtt. * Az estveli időben, és ímé háboruság: a'reggelibé, és meg nem áll. ez azok réſze a'kik minket el-puszt-ítottak, és a'mi dúlóinknak sorsa.

XVIII. Rész.

JAj a' szárnyas-hajóju földnek, melly a' Szerenchen-ország folyó-vizein túl vagyon, * melly a'tengeren követeket küld, és a' kákából-valo hajókban a'vizeken. Eredgyetek gyors angyalok, a'meg-romlott, és meg-szaggattatott nemzetséghez: a' rettenetes néphez, melly-után ninch más; a'várakozo és el-tapodtatott nemzetséghez, melynek földét el-ragadozták az ő folyó-vizei. * A'föld kerekségének minden lakói, kik a'földön laktok, mikor fel-emeltetik a'jel a'hegyeken, meg-látt-yátok, és a'trombita zengést meg-hallyátok: * mert ezeket mongya az Ur nékem: Meg-nyugszom, és meg-nézem az én helyemből, mint a'déli világosság fényes, és mint a' harmat felyhője az aratásnak napján. * Mert az aratás-előtt éppen ki-virágzott, és az éretlen nevekedés ki-chirázik, és el-mettszetnek annak ágatskái sar-

lókkal; és a'mellyek meg-hagyattatnak, el-vágattatnak, és ki-verettetnek. * És mind eggyütt hagyattatnak a'hegyen-lakó madaraknak, és a' földi vadaknak: és egész nyaratszaka rajta lésznek a'madarak, és mindé földi vadak rajta telelnek. * Az időben ajándék vitetik a'seregek Urának, a' meg-romlott és meg-szaggattatott néptől; a'rettenetes néptől, melly-után nem vólt más; a'várakozo, a'várakozo 's el-tapodtatott nemzetségtől, melynek földét a'folyó-vizek el-ragadozták; a'seregek Ura nevének helyére, a' Sion hegyére.

XIX. Rész.

AZ Egyiptus terhe. Ímé az Ur fel-jő a'kűnyű felyhőben, és Egyiptusba mégyé, és meg-háborodnak az Egyiptus bálványi az ő színe-előtt, és az Egyiptus szíve meg-eped ő-benne. * És ő szíve veszítem az Egyiptziusokat az Egyiptziusokkal: és hadakozik a'férfiu az attyafia-ellé, és a'férfiu a'baráttya-ellen, a'város a'város-ellen, az ország az ország-ellé. * És meg-fakad az Egyiptus lelke ő-benne, és az ő tanátsát fel-fordítom: és kérdezkednek az ő bálványoktól, és az ő jövendőlőktől, és a'nézőktől, és a'bűbájosoktól. * És Egyiptust kegyetlen urak kezébe adom, és erős király uralkodik rajtok, úgy-mond a'seregek Ura Istene. * És ki-szárad a'víz a'tengerből, és a'folyó-víz el-apad, és el-szárad. * És el-fogynak a'folyó-vizek: meg-apadnak, és el-száradnak a'töltések pátaki. A'nád és a'sás meg-fonnyad: * meg-fosztatik a'patak árokja az ő forrásától, és minden veteménynek öntőzője vize ki-szárad, el-szikkad, és nem lészé. * És bánkodnak a'halászok, és sírnak minnyáján a'kik horgot hánnak a' folyó-vízbe; és a'kik a' hálót ki-terjesztik a'vizek színén, meg-epednek. * Meg-szégyenülnek a'kik lenből munkálkodnak vala, fonyván és szővén vékony ruhákat. * És annak nedves helyei meg-hervadnak: minnyájan a'kik tótsákat chinálnak vala a'halak fogására. * Bolondok a'Tánis fejedelmi, a'Farao bölch tanátsi, esztelé tánátsot adtak. Hogy mögyátok Faraónak: Bölchek fia vagyok én, régi királyok fia? * Hol vannak most a'te bölcheid? tegyék hírré néked, és jelé-tsék-meg mit gondolt a'seregek Ura

Egyiptus-felől. *Bolondokká lőttek a' Tánis fejedelmi, meg-epedtek a' Memfis fejedelmi, meg-chalták Egyiptuſt, az ő népeinek ſzegletét. *Az Úr ſzédelgő lelket egyelített ő-közibe: és el-tántorították Egyiptuſt mindē dolgaiban, a'mint tántorog a' réſzeg 's az okádo. *És nem léſzen Egyiptusban olly dolog, melly a'fejét és a'farkát meg-hajtſa és meg-zabolázza. * Az napon léſzen Egyiptus mint az aſzſzony'állatok, és álmélkodnak, és félnek a'ſeregek Úrának kezének emeléſétől, mellyet ő fel-emel ellene. * És a'Júda főlde félelmére léſzē Egyiptuſnak: valaki arról meg-emlekezik, meg-retten a'ſeregek Urának tanátſától, mellyet ő gondolt felőle. * Az napon öt váras léſzen Egyiptus földében, Kánaán nyelven ſzólván, és a'ſeregek Urára eſkűvén: eggyik a'Nap váraſának hívattatik. *Az napon az Úr óltára Egyiptus földének közepin léſzen, és az Úr jel-oſzlopa annak határa mellett *jegyűl léſzen, és bizonyſágúl a' ſeregek Urának Egyiptus földébē. Mert az Úrhoz kiáltanak a'háborgatónak ſzíne-előtt, és ſzabadítót küld nékik és óltalmazót, a'ki őket meg-ſzabadíttſa. * És meg-iſmértetik az Úr Egyiptuſtól, és meg-iſmérik az Egyiptziuſok az Urat az napon, és tiſztelik őtet áldozatokkal és ajándékokkal: és fogadáſokat fogadnak az Úrnak, és meg-adgyák. *Es meg-veri az Úr Egyiptuſt chapáſſal, és meg-gyógyíttya azt, és megtérnek az Úrhoz, és meg-kegyelmez nékik, és meg-gyógyíttya őket. *Az napon út léſzen Egyiptusból az Aſsyriuſokhoz, és az Aſsyrius Egyiptusba mégyen, és az Egyiptzius az Aſsyriuſokhoz, és ſzolgálnak az Egyiptziuſok Aſsurnak. * Az napon Iſraël harmadik léſzen az Egyiptziushoz és az Aſsyriushoz: áldás léſzen a'föld-kőzepett, * mellyet meg-áldott a'ſeregek Ura, mondván: Áldott az én Egyiptuſi népem; és az én kezem alkotmánya, az Aſsyriuſnak: az én örökſégem pedig Iſraël.

XX. Rész.

A ?Melly eſztendőbē bé-ment Tartan Azótusba, mikor elküldötte vólna őtet Sárgon az Aſsyriuſok királya, és hadakozott vólna Azótus-ellē, és azt meg-vőtte vólna: * az időben ſzólla az Úr Iſaias-által az Amos fia-által, mōdván: Eredgy-el, és óld-le a'ſákot ágyékidról, és a'ſaruïdat vond-le lábaidról. És úgy chelekedék, mezítelē, és ſarutlan járván. * És monda az Úr: A'mint mezítelen, és ſarutlan járt az én ſzolgám Iſaías, három eſztendeig-valo jel és choda léſzen Egyiptuſon, és Szerechen-orſzágon: *úgy viſzi az Aſsyriuſok királya az Egyiptus foglyait, és a'Szerechen-orſzág rabjait, az iſiakat 's a'véneket, mezítelē és ſarutlan, fel-főddőzött al-felekkel, Egyiptuſnak gyalázattyára. *És megijednek, és meg-ſzégyenítttetnek reménſégőkben Szerechen-orſzágból, és az ő dicheſſégekben Egyiptusból. *És ezt mongya e'ſzigetnek lakója az napon: Íme ez vala a' mi reménſégünk, a'kikhez folyamodtunk ſegétſégért, hogy meg-ſzabadítanának minket az Aſsyriuſok királyától: és mi hogy ſzaladhatunk-el?

XXI. Rész.

A ?Tenger puſztájának terhe. Mint a' forgó-ſzelek Délfelől jőnek, a'puſztáról jő, a'rettenetes földről. * Kemény lárás jelentetett nékem: a'ki hitetlen, hitetlenűl chelekeſzik; és a' ki kóborlo, puſztít. Menny-fel Élam, ſzáld-meg Médiai: minden fohaſzkodáſát meg ſzűnettem. *Az-okáért meg-tőltek az ágyékim fájdalomſal, a' ſzorongatás környűl-vőtt engem mint a'ſzűlőnek ſzorongatáſa: le-eſtem mikor hallottam, meg-háborodram mikor láttam. *Meg-epedett a'ſzívem, a'ſetétſég el-álmított engem: Bábylon az én ſzerelmeſem chodáúl tétetett nékem. *Készíts aſztalt, vígyázz az iſtrázáról az évőkre és ivókra: kellyetek-fel fejedelmek, ragadgyatók paízt. * Mert ezeket mondotta nékem az Úr: Menny-el, és ſzerezz őr-állót; és valamit lát, tegye hírré. * És két lovagoſnak ſzekerét látá, ſzamáron-ülőt, és tévén-ülőt: és meg-ſzemlelé ſzorgalmatoſsan ſok nézéſsel. * És kiálta mint az oroſzlány: Az Úr iſtrázáján vagyok én, álván ſzűntelen nap-eſtig: " és az én vártámon vagyok, álván egéſz étzakákig. * Ihol jő e'férfiu fenn ülvén a'lovagok ſzekerén, és felele, és monda: † El-eſett, el-eſett Bábylon, és az ő iſteninek minden bálványi a' földhöz rontatta-

" *Hab. 2. a. 1.* † *Ier. 51. a. 1. Apoc. 14. b. 8.*

nak. * En chépléſem, és az én ſzérőm fiai, a'miket hallottam a' ſeregek Urától az Iſraël Iſtenétől, hírré tőttem néktek. * A' Duma terhe kiált hozzám Séirből: Őrző, michoda az éjről? Őrző, michoda az éjről? * Monda az őrző: El-jőtt a'reggel és az éj: ha kérdezitek, kérdezzétek: térjetők-meg, jőjetek-el. * Az Arábia terhe. Az erdőbé aluſztok eſtve-felé, Dédanimnak ősvényin. * Eleibe-menvén vigyetek vizet a' ſzomjuhozónak, kik a' Déli földet lakjátok, kenyerekkel meñyetek a' fúto-eleibe. * Mert a' kardok ſzíne-előtt futottak, az utánnok-valo kard ſzíne-előtt, a' meg-vőt kéz-íjnak ſzíne-előtt, a' kemény harcznak-ſzíne-előtt: * mert ezeket mongya az Úr nékem: Még egy eſztendő, mint a' béres eſztendeje, és el-vétetik mindé dichősége Czédarnak. * És az erős nyilaſok ſzámának maradéki a' Czédar fiai-közűl meg-kevesedjenek: mert az Úr az Iſraël Iſtene ſzóllott.

XXII. Rész.

A' Látás völgyének terhe. De mi lőlt téged-is, hogy te-is mindeneſtől fel-mentél a' hejazatokra? * teli kiáltáſſal, tömött váras, víg váras: a' te megőlettetteid, nem kardal őlettettek-meg, ſem harczon nem hóltak-meg. * Minden fejedelmid egyſzer'ſmind el-futottak, és keményen meg-kőtőztettek: miñyájan a' kik meg-találtattak, meg-kőtőztettek egyétől-képpen, meſzſze futottak. * Az-okáért mondottam: Távozzatok-el tőlem, keſerveſen sírok: ne igyekezzetek azon hogy meg-vígaſztallyatok engem az én népem leányának el-puſztúlásáról. * Mert meg-őléſnek, és eltapodáſnak, és sirásoknak napja, a' ſeregek Urától Iſtenétől a' Látás völgyében, meg-vizgálván a' kő-falt, és dichőséges a' hegyé. * És Élam fel-vőtte a' tegzet, a' lovas ember ſzekerét, és a' kő-falt meg-mezítelenítette a' paíz. * És a' te válaſztott völgyeid rakvák léſznek ſzekerekkel, és a' lovaſok az ő táborokat a' kapuba helyheztetik. * És fel-födőztetik a' Júda fedele, és meg-látod azon a' napon az erdőbéli palotának fegyver-házát. * És a' Dávid várának haſadékit meg-látyátok, mert meg-ſokaſodtak: és egybe-gyűjtőttétek az alſó halaſ-tó vizeit, * és a' Jerusálem házait meg-

10 11 számláltátok, és el-rontottátok a' házakat a' kő-fal építéſére. * És árkot chináltatok a' két kő-fal-közőtt a' régi halaſ-tó vizénél: és nem tekintettetek-fel arra, a' ki azt chinálta vala, és annak alkotóját távúlról nem néztétek. * És az napon a' ſeregek Úra Iſtene a' sirásra hí és az óhajtáſra, és a' kopaſzitáſra, és a' zákból-valo övre: * és ímé őrőm és vígaſág, borjakat őlni és koſokat mettſzeni, húſt enni, és bort iñya. "Egyűnk, és igyunk: mert holnap meg-halunk. * És meg-jelenék az én fűleimbé a' ſeregek Úrának ſzava: Ha meg-bocháttatik néktek e' hamiſság míg nem meg-haltok, úgy-mond a' ſeregek Ura Iſtene. * Ezeket mőgya a' ſeregek Ura Iſtene: Eredgy, meñy-bé a' hoz a' ki a' hajlékbā lakik, a' templom gond-viſelőjéhez Sobnához; és mond-meg néki: * Mit mivelſz itt; a' vagy ki vagy itt? hogy koporſót vágtál itt magadnak, ſzorgalmatoſsággal vágtál emlekezetet a' magás helyen, a' kő-ſziklán hajlékot magadnak. * Ímé az Úr el-vitet téged, a' mint el-vitetik a' kakas; és mint a' ruházatot, úgy el-emel téged. * Környékezvén meg-környékez téged háboruſsággal, mint egy laptát el-vét téged a' ſzéles és tágas földre: ott halſz-meg, és ott léſzen a' te dichőségednek ſzekere, a' te Urad házának gyalázattya. * És ki-űzlek állapatodból téged, és a' te tiſztedből letéſzlek téged. * És léſzen az napon: Szóllítom az én ſzolgámat Eliaczimot a' Helczias fiát, * és fel-öltőzteté őtet a' te köntőſődbe, és az övedd meg-erősíté őtet, és a' te hatalmadat az ő kezébe adom: és atya-gyanánt léſzen a' Jerusálemben-lakóknak, és a' Júda házának. * † És a' Dávid házá kúlcsát a' vállára adom, és meg-nyittya, és nem léſzen a' ki bé-zárja: és bé-zárja, és nem léſzen a' ki fel-nyiſsa. * És ſzegűl űtőm-bé őtet erős helyre, és dichőſégnek királyi-ſzékűl léſzen az attya házának. * És reá-függeſztik az attya házának minden dichőſégét, kűlőmb-féle edényeket, minden-némű kichiny édént, a' chéſzék edényitől-fogva az énekeſeknek mindé ſzerſzámáig. * Az napon, úgy-mond a' ſeregek Ura: El-vétetik a' ſzeg, melly az erős helyre űttetett vala: és el-törik, és le-eſik, és el-vész a' mi azon függ vala, mert az Úr ſzóllott.

† Apoc. 3. b. 7. Iob 12. c. 14.

XXIII. Rész.

A ²Tyrus terhe. Ordíttſatok 1
tengernek hajói: mert el- A
rontatott a'ház, a' honnét
ſzoktak vala jöni: a'Czétim
Földéről meg-jelentetett azoknak.
* Halgaſsatok a'kik a'ſzigetben lak- 2
tok: Sidonnak a'tengeren által-menő
kereſkedői, meg-raktak téged. * A' 3
ſok vizekben a'Nílus magva, a'folyó-
víznek aratáſa az ő veteményi: és a'
Pogányok kereskedéſévé lőtt. * Pí- 4
ronkodgyál Sídon: mert a' tenger
ſzóll, a'tenger erőſsége, mondván:
Nem vóltam nehézkes, és nem ſzűl-
tem, és nem tápláltam ifiakat, ſe ſzű-
zeket fel nem neveltem. * Midőn 5
meg-hallattatik Egyiptusbã, bánkod-
nak mikor meg-hallyák Tyrus-felől:
* Mennyetek-által a'tengereken, or- 6
díttſatok a'kik a'ſzigetekben laktok:
* Nem tiétek-e ez, melly régtől-fog- 7
va dichekedik vala az ő régiſégével?
meſsze viſzik őtet a'lábai bújdoſásra.
* Ki gondolta eztama' hajdan koro- 8
nás Tyruſról, kinek a'kereſkedői fejedelmek, a'kalmári a'földnek nemeſsi?
* A'ſeregek Ura gondolta ezt, hogy 9
le-vonná minden dichőſégének ke-
vélyſégét, 's gyalázatba hozná a'föld-
nek minden nemeſsit. * Menny-által 10
tenger leánya a'te földeden mint a'
folyó-víz, ninch már öved. * A'kezét 11
ki-nyújtotta a'tengerre, meg-hábo-
rította az orſzágokat: az Úr paran-
chola Kánaán-ellen, hogy meg-ron-
taná annak erőſsit, * és monda: Nem 12
dichekedel többé, Sidonnak ſzűz leá-
nya gyalázatot ſzenvedvén: fel-kel-
vén evezz-által Czétimbe, ott ſem lé-
ſzen nyugodalmad. * Imé a'Kaldæu- 13
ſok földe nem vólt illyen nép, az Aſ-
ſur fondálta azt: fogſágra vitték an-
nak erőſsit, meg-áſták annak házait,
el-rontották azt. * Ordíttſatok ten- 14
gernek hajói; mert el-puſztúlt a'tí e-
rőſségtek. * És léſzen az napon: El-fe- 15
lejtve léſzeſz ő Tyrus hetven eſzten-
deig, mint egy királynak napja: het-
ven eſztendő-után pedig, a' Tyrus
éneke olly léſzen, mint a'kurváé.
* Vedd-elő a'czitarát, kerűld-meg a' 16
váraſt teel-felejtetett kurva: jól é- D
nekelly, gyakorlyad az éneket, hogy
emlékezetben légy. * És léſzen hetven 17
eſztendő-után: Meg-látogattya az Úr
Tyruſt, és viſzſza-téríti azt az ő árúi-
ra: és iſmég paráználkodik a'földnek 18
mindẽ orſzágival a'föld ſzínén. * És az
ő kereſkedéſi, és árúi, az Úrnak léſz-
nek ſzentelve: el nem rejtetnek, ſe el
nem titkoltatnak; mert azoké léſzen
az ő kereſkedéſe a' kik az Úr-előtt
laknak, hogy eleget egyenek, és meg-
ruháztaſsanak mind a'vénſégig.

XXIV. Rész.

IMé az Úr el-puſztíttya a'földet, és 1
meg-őreſsíti azt, és meg-ſanyar- A
gattya annak ſzínét, és el-ſzéllezti
añak lakóit. * "És mint a'nép, úgy 2 "Óſe.
léſzen a'pap; és mint a'ſzolga, úgy az 4. b. 8.
ő ura; mint a'ſzolgáló, úgy az ő aſz-
ſzonya; mint a'vévő, úgy az el-adó;
mint az uzorás, úgy a'ki kőltſőnt vé-
ſzẽ; mint a'viſzſza-kérő, úgy az adós.
* Puſztúláſsal el-puſztíttatik a'föld, és 3
dúláſsal el-dúlattatik. * Mert az Úr
ſzóllotta ez ígét. * Sírt, és le-omlott 4
a'föld, és meg-erőtelenült: le-omlott
a'föld kerekſége, meg-erőtelenült a'
föld népének magaſsága. * És a'föld 5
meg-ferteztetett az ő lakóitól: mert
által-hágták a'törvényeket, el-vál-
toztatták az igaſságot, meg-vetették
az örök ſzövetséget. * Ez-okáért az 6
átok emészti-meg a'földet, és vétkez-
nek annak lakói: és az-okáért eſz-
telenkednek annak lakoſi, és kevés
emberek hagyattatnak-meg. * Sírt a' 7
ſzűret, meg-erőtelenült a'ſzőlő-tő,
fel-fohászkodtak minnyájan a' kik
ſzívőkben örűlnek vala. * Meg-ſzűnt 8
a'dobok örőme, le-chendeſzedett a'
vígadók zengéſe, meg-némúlt a'
czitarának gyönyörűſége. * Nem iſz- 9
ſzák a'bort énekkel: keſerű léſzen az
ital az ő ivóinak. * Meg-romlott a' 10
hiuſágnak váraſa, bé-záratott mindẽ
ház ſenki bé nem menvén. * Kiáltás 11
léſzẽ a'bor-felől az útzákon: el-ha-
gyatott mindẽ vígaſág; el-kőltözött
a'földnek minden örőme. * Puſztaſág 12
maradott a'várasbã, és a'nyomoruſág
el-nyomja a'kapúkat. * Mert ezek 13
léſznek a'föld közepin, a'népek-kő-
zött: mint ha a'kevés olaj-magok,
mellyek meg-maradtak, le-veretet-
nének az olaj-fáról: és mint a'ſző-
lő-gerezdek, midőn a'ſzűret el-vé-
geztetett. * Ezek fel-emelik ſzavokat, 14
és dícséretet mondanak: mikor C
meg-dicsőíttetik az Úr, nyerítnek
a' tenger-felől. * Ezért dicsőíttſé- 15
tek az Urat a'tudományok-által; a'
tenger ſzigetiben az Iſraël Ura Iſtene
nevét. * A' földnek határiról hal- 16

lottunk dícséreteket, az igaznak dicsőségét. És mondék: Az én titkom nékem, az én titkom nékem, jaj nékem: a' gonosz-tévők gonoszúl chelekedtek, és a' törvény-szegőknek gonoszságával chelekedtek gonoszúl. 17
* Félelem, és verem, és tőr te-rajtad, ki a' föld lakója vagy. * És lészen: " A' ki el-szalad a' félelem szózattyától, a' verembe esik: és a' ki a' veremből ki-fesel, a' tőrbe akad: mert szakadások nyíltak a' magasságokban, és a' földnek fondamentomi meg-rendűlnek. 18
* Tőréssel meg-töretik a' föld, rőtással meg-rontatik a' föld, indúlással meg-indíttatik a' föld, * rázással meg-rázattatik a' föld mint a' részeg, és el-vétetik mint egy éjjeli hajlék. és meg-nehéziti őtet az ő hamissága, és el-esik, és többé fel nem kél. * És lészen: 19 20 21
Az napon meg-látogattya az Úr az ég seregét a' magasságban; és a' földnek királyit, kik a' földön vañak. * És egybe-gyűjtetnek egy kéve kötésben a' verembe, és ott tömlöczbe rekesztetnek: és sok napok után meg-látogattatnak. * És meg-pirúl a' hóld, és meg-szégyenűl a' Nap, mikor a' seregek Ura országol a' Sion hegyén, és Jerusalemben, és az ő vénei szine előtt meg-dicsőíttetik. 22 23

" *Ier. 48. g. 44.*

XXV. Rész.

URam, én Istenem vagy te, fel-magasztallak téged, és hálát adok a' te nevednek: mert chodákat chelekedtél, a' régi hív gondolatokat, amen. * Mert a' váraſt rakássá tőtted, az erős váraſt romlássá, idegenek házává: hogy ne légyen váras, és örökké meg ne épűllyön. * Ezért dícsér téged az erős nép, a' vaſtag nemzetségek váraſa fél téged. * Mert erősségére lőttél a' szegénnek, erősségére a' szűkölködőnek az ő háborusságában: reménség a' forgó-szél-ellen, árnyékozo a' hévség-ellen. mert a' vaſtagok lelke mint a' kő-falt meg-indító forgó-szél. * Mint a' hévség a' szomjuságban, úgy meg-alázod az idegenek háborgaſát: és mint a' felyhő-alatt-valo sűrő meleggel, meg-száraztod az erősek fiatallyát. * És a' seregek Ura minden népeknek e' hegyen kövérekből-valo lakodalmat szerez; a' szűretnek, a' velős kövéreknek, sőprő-nélkül-valo szűretnek lakodalmát. * És le-taszíttya e' hegyen minden népekre az egybe-szorított kötésnek színét, és a' szövést mellyet minden nemzetségre kezdett. * Le-taszíttya a' halált örökké: † és el-vészi az Ur-Isten a' könny-hullatást minden orczáról, és az ő népe gyalázattyát el-vészi az egész földről: mert az Úr szóllott. * És mond az napon: Ímé a' mi Istenünk ez, vártuk őtet, és meg-szabadít minket: ez az Úr, várakoztuk reá, örvendezünk, és vígadunk az ő szabadításában. * Mert meg-nyugszik az Úr keze e' hegyen: és meg-chépeltetik Móab ő-alatta, mint a' polyvák meg-rótatnak a' szekérrel. * És ki-terjeszti az ő kezeit alatta, a' mint ki-terjeszti az úszo az úszásra: és meg-alázza az ő dicsőségét kezeinek egybe-chapásával. * És a' te magas kő-falaidnak erősségi le-omolnak, és meg-aláztatnak, és le-vonyattatnak a' földre mind a' porig. 1 A 2 3 4 5 6 7 B 8 9 10 D 11 12

† *Apoc. 7. d. 27. & 21. b. 4.*

XXVI. Rész.

AZ napon énekeltetik ez ének a' Júda földén: A' mi erősségünknek váraſa Sion a' szabadító, kő-fal helyheztetik abban és báſtya. 1 A

* Nyissátok-meg a' kapukat, és mennyen-bé az igaz nemzetség, az igasságnak meg-őrizője. 2

* A' régi tévelygés el-múlt: meg-tartod a' békeséget; a' békeséget, mert te-benned bíztunk. 3

* Bíztatok az Úrban örökkön örökké, az erős Úr-Istenben mind örökké. 4

* Mert meg-horgaszta a' magas-ságban-lakókat, a' magas váraſt meg-alázza. 5

Meg-alázza azt a' földig, le-vonsza azt a' porig.

* Meg-tapodgya azt a' láb, a' szegénynek lábai, a' szűkölködőknek lépési. 6

* Az igaznak ösvénye igyenes, igyenes az igaznak útja a' járásra. 7 B

* És a' te ítéletidnek ösvényén vártunk téged Uram: a' te neved, és a' te emlekezeted a' lélek kívánságában. 8

* Az én lelkem kívánt téged éjjel: de a' lelkemmel-is az én belső részeimben reggel hozzád vigyázok.

Midőn véghez viszed a' te ítéletidet a' földön, igasságot tanúlnak a' föld-kerekségének lakói. 9

* Könyörűllyünk az istentelenen, és 10

Isai. 14. 15. 16.

és nem tanúl igaſságot : a' ſzentek földén hamis dolgokat chelekedett, és nem láttya az Úrnak dichőſégét.

* Uram, magaſztaltaſsék-fel a' te kezed, és ne láſsák : láſsák, és ſzégyenűllyenek-meg a' népnek írégyi : és a' tűz emészſze-meg a' te ellenſégidet.

* Uram, békeſséget adgy nékűnk : mert minden dolgainkat te chelekedted nékűnk.

* Mi Urunk Iſtenűnk, urak bírtak minket te-kivűled, chak te-benned emlekezzűnk a' te nevedről.

* Meg-halván ne éllyenek, az óriáſok fel ne támadgyanak : azokáért meg-látogattad és meg-rontottad őket, és el-veſztetted minden ő emlekezeteket.

* Kedveztél a' nemzetſégnek Uram, kedveztél a' nemzetſégnek : vallyon meg-dichőíttettél-e ? ki-terjeſztetted a' földnek minden határit.

* Uram, az ínſégben kereſtek téged, a' zűgolódáſnak nyomoruſágában, a' te tanításod ő-nálok.

* Mint a' ki méhébe fogad, mikor elkőzelget a' ſzűléshez, fájdalmat ſzenvedvén kiált az ő fájdalmibā : ollyanok lőttűnk Uram a' te ſzíned-előtt.

* Méhbe-fogadtunk, és úgy mint ſzűlni akartunk, és lelket ſzűltűnk : ſzabadulásokat nem ſzerzettűnk a' földön, az-okáért nem húllottak-el a föld lakói.

* Meg-elevenednek a' te halottaid, az én meg-őletteim fel-támadnak : ſerkennyetek-fel, és dichéretet mongyatok kik a' porban laktok : mert a' világoſságnak harmattya a' te harmatod, és az óriáſok földét le-vonſzod romláſra.

* Eredgy én népem, menny-bé a' te kamaráidba, zárd-bé reád ajtaidat, rejtezzél-el egy-keveſsé egy-ſzempillantáſig, míg el-múllyék a' harag.

* "Mert ímé az Úr ki-jő helyéből, hogy meg-látogaſsa a' föld lakójának hamiſságát ő-ellene : és megjelenti a' föld az ő vérét, és el nem fődözi többé az ő meg-őletteit.

" Mich 1. a. 3.

XXVII. Rész.

AZ napon meg-látogattya az Úr, az ő kemény, és nagy, és erős kardgyával, a' rúdhoz haſonlo Leviatan kígyót, és a' tekergős Leviatan kígyót, és megőli a' czet-halat, melly a' tengerben vagyon. * Az napon a' ſzín-bor ſzőlője énekel néki. * Én az Úr, a' ki azt tartom, hirtelen reá kőſzőnőm : hogy valami-képpen ellenkezőűl meg ne látogaſsák, éjjel és nappal tartom azt. * Ninch-e nékem haragom : ki téſzen engem tőviſsé és burjánná a' harczon : azon járok, fel-gyújtom azt egyetemben ? * A' vagy inkább megtartóztattya-e az én erőſségemet, békeſséget ſzerez-e velem, ſzerez-e velem békeſséget ? * Kik ſebeſséggel mennek-bé Jákobhoz, meg-virágzik és ki-chirázik Iſraël, és a' föld kerekſége ſzínét bé-tőltik maggal. * Vallyon az őtet meg-verőnek chapáſa-ſzerént verte-e meg őtet ? a' vagy a' mint meg-őlte az ő meg-őletteit, úgy őlettetett-e meg ? * Mértékkel a' mérték-ſzerént, mikor el-vettetik, meg-itéled őtet : elmélkedett az ő kemény lelkébe a' hévſégnek napján. * Az-okáért ez-által bochátattik-meg a' Jákob házának hamiſsága : és ez léſzen minden gyűmőlche, hogy el-véteſsék az ő bűne, midőn az óltárnak minden kőveit ollyánná téſzi mint a' hamuvá rontott kőveket, meg nem maradnak a' berkek 's a' bálványok templomi. * Mert az erős váras el-puſztíttatik, a' ſzép el-hagyattatik, és el-hagyattatik mint a' puſzta : ott legeltetik a' borju, és ott fekſzik, és meg-eméſzti annak ágait. * A' ſzáraſság-miatt annak aratáſi el-rontatnak, az aſszony' állatok eljőnek, és taníttyák őtet : mert nem bőlch a' nép, az-okáért nem kőnyőrűl rajta, a' ki őtet alkotta ; és a' ki őtet formálta, nem kedvez néki. * És léſzen : Az napon meg-vér az Úr a' folyó-víz árkától-fogva az Egyiptus patakáig, és ti Iſraël fiai egybe-gyűltők eggyenként. * És léſzen : Az napon meg-fuvallyák a' nagy trombitát, és meg-jőnek a' kik el-veſztek vala az Aſsyriuſok-földéről, és a' kik Egyiptus-földére ki-vettettek vala, és imádni fogják az Urat a' ſzent hegyen Jeruſalemben.

XXVIII. Rész.

JAj a' kevélyſég koronájának, az Efraim réſzeginek, és az el-húllo virágnak, az ő őrvendetes dichőſégének, kik az igen kővéſséges völgy tetején valának, tántorogván a' bortól. * Ímé vaſtag és erős az Úr, mint a' kő-eſső ſebeſsége ; a' rontó forgó-ſzél,

szél, mint a' meg-áradott, és a' széles földre ki-öntetett sok vizeknek sebessége. * Lábakkal tapodtatik-meg az Efraim részegi kevélységének koronája. * És le-hull az ő örvendetes dicsőségének virágja, melly a' kövér völgy tetején vagyon, mint az előérő az őszi értség-előtt: mellyet ha meg-lát a' reá tekintő, mingyárt hogy kezébe fogja, fel-fallya azt. * Az napon a' seregek Ura a' dicsőségnek koronája lészen, és a' vígasságnak koszorúja az ő népe maradékjának: * és az ítéletnek lelke az ítéletben-ülőnek, és erőssége a' hadból meg-térőknek a' kapuban. * De még ezek fem tudták a' bortól femmit, és a' részegségtől tántorgottak: a' pap és a' próféta femmit nem tudtak a' részegségtől, a' borba merültek, tántorgottak a' részegségtől, nem ismérték a' látót, nem tudták az ítéletet. * Mert minden asztalok meg-töltek okádással és undoksággal, úgy hogy nem vólna több hely. * Kit tanít a' tudományra? és kivel értetteti-meg a' hallott dolgot? a' téjtől el-választattakkal, a' chechtől el-szakasztattakkal. * Mert parancholly ismég parancholly, parancholly ismég parancholly, várj ismég várj, várj ismég várj, egy-kevessé ott, egy-kevessé amott. * " Mert ajakának szólásával, és idegen nyelvel szóll e' népnek. * Kinek ezt mondotta: Ez az én nyugodalmam, nyúgosátok-meg az el-fáradtat, és ez az én meg-hívesedésem, és nem akarták hallani. * És lészen az Úr igéje nékik: Parancholly ismég parancholly, parancholly ismég parancholly, várj ismég várj, várj ismég várj, egy-kevessé ott, egy-kevessé amott: hogy elmennyenek, és hátra-essenek, és meg-romollyanak, és tőrbe akadgyanak, és meg-fogattassanak. * Ez-okáért hallyátok az Úr igéjét chúfolo férfiak, kik az én népemen uralkodtok, melly Jerusalemben vagyon. * Mert ezt mondottátok: Szövetséget szerzettünk a' halállal, és a' pokollal kötést töttünk. Az el-áradott ostor midőn által-menend, nem érkezik reánk: mert a' hazugságot reménségünké töttük, és a' hazugsággal bé-födöztettünk. * Az-okáért ezeket mongya az Úr-Isten: † Imé én követ eresztek a' Sion fondamentomába, probált, szeglet, drága, fondamentomban fondáltatott követ. a' ki hiszen, ne siessen. * És mértékbe vetem az ítéletet, és az igasságot fontba, és fel-fordíttya a' kő-essö a' hazugságnak reménségét; és az óltalmát a' vizek el-burittyák. * És el-töröltetik a' tí szövetségtek a' halállal, és a' tí kötéstek a' pokollal meg nem marad: az el-áradó ostor midőn által-menend, el-tapod titeket. * Valamikor által-menend, el-ragad titeket: mert reggel hajnalban mégyen-által nappal és éjjel, és chak egyedűl a' háborúság ád értelmet a' hallomásnak. * Mert meg-szorúlt az ágy, úgy hogy a' kettőnek eggyike le-essék; és a' rövid paláft mind a' kettőt bé nem födözheti. * " Mert mint az el-választások hegyén úgy fog az Úr állani; † mint a' Gábaoni völgybe, meg-haragszik: hogy az ő dolgát tegye, az ő idegen dolgát: hogy az ő dolgát chelekedgye, idegen az ő dolga ő-tőle. * És most ne chúfolkodgyatok, hogy netalám meg ne szoríttassanak a' tí kötéleitek. mert meg-emésztést, és megrövidítést hallottam a' seregek Urától Istenétől az egész föld-ellen. * Vegyétek fületekbe, és hallyátok-meg az én szómat, figyelmezzetek reá, és hallyátok-meg beszédemet. * Vallyon egész nap szánt-e a' szánto hogy vesse, hasogattya 's boronállya-e az ő földét? * nem-de mikor annak színét meg-egyenesíti, nem veti-e el a' feketekoriandert, és el-hinti a' kömént, és a' búzát rend-szerént helyhezteti, és az árpát, és a' kölest, és a' ledneket az ő határában? * És okosságra taníttya őtet: az ő Istene meg-taníttya őtet. * Mert nem chépekkel chépeltetik a' fekete koriander, sem a' szekér kerekével nem nyomattatik a' kömény: hanem veszszővel verik-ki a' fekete koriandert, és a' kömént pálczával. * A' kenyérnek-valo pedig meg-rontatik: de a' chéplő nem mind örökké chépli azt, sem a' szekér kerekével nem nyomja azt, se körmeivel nem rontya azt. * És ez a' seregek Urától Istenétől származott, hogy chodálatosnak mutatná a' tanátsot, és felmagasztalná az igasságot.

XXIX. Rész.

JAj Áriel, Ariel város, mellyet megvött Dávid: esztendőhöz esztendő adatott: az innepek el-forgottak. * És környűl sánczolom Áriel-t, és szo-

morú

Act. 4. b. 11. 1. Pet. 2. a. 6. Rom. 9. g. 33.

" 2. Reg. 5. d. 20. 1. Par. 14. a. 11. † Ios. 10. 6. 10.

" 1. Cor. 14. d. 21.

† Psal. 117. d. 22 Matth. 21. d. 42

morú 's bánkodo léſzen, és olly léſzen nékem mint Áriel. *És kőrnyűlvéſzlek mint a'golyóbiſt kőrős-kőrűl, és tőltéſt hányok ellened, és erőſſégeket helyheztetek a'te meg-ſzállásodra. *Meg-aláztatol, a'főldről ſzóllaſz, és a'főldről hallattatik a'beſzéded: és léſzen a'főldről a'ſzózatod mint a'nézőé, és a'főldről ſuttog a'te beſzéded. * És léſzen mint az aprò por a'teged-ſzóróknak ſokaſága: és mint az által-ménő ſzikra azoknak ſokaſága, a'kik ellened erőt vőttek: *és hirtelé hamar meg-léſzen. A'ſeregek Urától meg-látogattattik menydőrgéſsel, és föld-indúláſsal, és a'forgó-ſzélnek és ſzél-véſznek nagy zúgáſával, és az emészтő tűznek langjával. * És léſzen mint az éjeli látáſnak álma minden Pogányok ſokaſága, kik Áriel-ellen hadakoztak, és mind a'kik vitézkedtek, és meg-ſzállották, és erőt vőttek rajta. *És a'mint álmodozik az éhező, és éſzik; mikor pedig fel-ſerken, űres a'lelke: és a'mint álmodozik a'ſzomjuhozo, és iſzik; és minek-utánna fel-ébred, még-is fáradva ſzomjuhozik, és űres a'lelke: úgy léſzen minden Pogányok ſokaſága, kik a' Sion hegye-ellen hadakoztak. * Álmélkodgyatok, és chodálkozzatok, habozzatok, és tántorogjatok: réſzegűllyetek-meg, de nem a'bortól: tántorogjatok, de nem a'réſzegſégtől. * Mert az Úr néktek álmos lelket egyelitett, bé-téſzi a' ſzemeiteket, a'prophétáitokat és a'fejedelmiteket, a'kik látáſokat látnak, bé-fődőzi. * És ollyan léſzen néktek mind ezeknek látáſa mint a'bé-pecsételt könyvnek igéi, mellyet midőn az írás-túdónak adnak, azt mongyák: Olvaſd ezt: és felelni fog: Nem lehet, mert bé-pecsételtetett. * És az íráſt-nem-túdónak adatik a'könyv, és mondatik néki: Olvaſd: és felelni fog: Nem tudok íráſt. * És monda az Úr: " Mivelhogy hozzám közelget ez a'nép a'ſzájával, és ajakival dichőít engem, a'ſzíve pedig távúl vagyon tőlem, és féltek engemet emberek parancholattyával és tudományival: * Ez-okáért ímé én azt chelekeſzem, hogy chodálkozáſt ſzerezzek e'népnek nagy és álmító chodával: † mert el-véſz a'bőlcheſség az ő bőlcheitől, és az ő okoſinak értelme el-rejtetik. * "Jaj a'kik mély ſzívvel vattok, hogy az Úr-előtt el-rejtſétek a' tanátſot: kiknek chelekedetek ſetétben vannak, és mongyák: Ki lát minket, és ki iſmér minket? * Gonoſz ez a'ti gondolatotok: mint-ha a'ſár a'fazekas-ellen gondolna, és mondaná a'chinálmány azó chinálójának: Nem chináltál engem; és az alkotmány mondaná az ő alkotójának: Nem érteſz. * Nem-de még egy-keveſsé, és rővid idő-múlva a Libanus nem Karméluſſá változik-e, és a Karmélus nem erdőnek alíttatik-e? * És az napon meg-hallyák a' ſiketek a' könyvnek igéit, és a'ſetétſégből és homályból a' vakok ſzemei látni fognak. * És a'ſzelídeknek örőmők léſzen az Úrban, és a'ſzegény emberek az Iſraël ſzentében vígadnak: * mert meg-fogyatkozott a'ki erős volt, meg-emészтetett a'chúfoló, és le-vágattattak minnyájan a'kik a'hamiſságra vígyáztak: *kik vétkeztetik vala az embereket az igébe, és a'feddőt a'kapuban megejtik vala, és el-hajlottak az igazról ok-nélkül. *Az-okáért, ezeket mongya az Úr a'Jákob házának, a'ki megſzabadította Abrahámot: Nem moſt ſzégyenűl-meg Jákob, ſe nem moſt pírúl-meg az orczája: *hanem mikor láttya a'fiait, az én kezem alkotmányit, hogy ő-kőzőtte az én nevemet ſzentelik, és ſzentelik a'Jákob ſzentét, és az Iſraël Iſtenét hirdetik: * és a'lélekben tévelygők meg-tudgyák az értelmet, és a'ſuttogók meg-tanúlyák a'tőrvént.

" *Mat. 15. a. 8. Mar. 7. b. 6.*

† *1. Cor. 1. c. 19.*

" *Abd. 1. c. 8.*

XXX. Rész.

JAj pártos fiak, úgy-mond az Úr, hogy tanátſot tartanátok, és nem én-általam; és ſzővétſt kezdenétek, és nem az én lelkem-által, hogy bűnt adnátok a'bűnhoz: * kik azon jártok hogy alá-mennyetek Egyiptusba, és az én ſzámat meg nem kérdettétek, ſegétſéget reménlvén a'Farao erőſſégétől, és reménſégteket az Egyiptus arnyékában vetvén. * És gyalázatra léſzen néktek a' Farao erőſſége, és az Egyiptus arnyékában-valo bizakodás ſzégyenſégre. * Mert Tanisba vóltak a'te fejedelmid, és a' te követid Hánesig jutottak. * Minnyájan meg-ſzégyenűltek a' népmiatt, melly nékik nem haſználhatott: nem vóltak ſegétſégre és va a-mi haſzonra, hanem ſzégyenſégre és

gyalázatra. * A' Déli barmok terhe. A'háborúſágnak és ínſégnek földén nőſtény oroſzlány, és hím oroſzlány azokból, vípera, és röpüllő baſiliſkus, a'barmoknak hátokon hordozván az ő gazdagſágokat, és a'tevéknek görbe hátokon az ő kincheket, a'néphez melly nékik nem haſználhat. * Mert Egyiptus haſzontalanúl és heába ſegét: az-okáért kiáltottam e'felől: Chak kevélyſég, ſzűnnyél-meg. * Most azért bé-menvén írd-fel ezt néki puſzpángra, és ſzorgalmatoſsan jegyezd-fel azt könyvbe, és az utólſo napō bizonſágúl léſzē mind örökké. * mert haragra ingerlő nép, és hazug fiak, az Iſten törvényét halgatni nem akaro fiak. * A' kik a'látóknak azt mongyák: Ne láſsatok; és a'nézőknek: Ne nézzétek nékünk azokat, a' mik igazak: ſzóllyatok nékünk kedves dolgokat, láſsatok nékünk tévelygéſeket. * Vegyétek-el tőlem az útat, térittſétek-el tőlem az ősvént, ſzűnnyék-meg a'mi orczánk-előtt az Iſraël ſzente. * Az-okáért ezeket mōgya az Iſraël ſzente: Mivelhogy meg-vetettétek ez ígét, és bíztatok a'patvarkodásban, és háborgásban, és arra támaſzkodtatok: * azért léſzen néktek e'hamiſság mint a' magas kő-falba kereſtetett le-dőlendő haſadék. mert hirtelen, midőn nem reméllik, el-jő annak romlása. * És el-törettetik, mint a'fazekas palaſzkja meg-romol igen erős törésſel: és nem találtatik annak töredékiből olly cherép, melyben tűzetske vitetteſsék-el az égésből, a'vagy egy kevés víz meríttetteſsék a'veremből. * Mert ezeket mongya az Úr-Iſten az Iſraël ſzente: Ha meg-tértek és meg-ſzűntők, meg-ſzabadúltok: halgatásban és reménſégben léſzen a'ti erőſségtek. És nem akartátok: * és mondottatok: Nem, hanem a'lovakhoz futunk: az-okáért el-futtok. És a'gyorſakra ülünk: az-okáért gyorſabbak léſznek, a'kik titeket kergetnek. * Egynek rettentéſe-előtt ezer ember, és ötnek rettentéſe-előtt elfuttok, míg nē úgy maradtok mint a' hajónak árbocz-fája a'hegy tetején, és mint a'záſzlo a'halmon. * Az-okáért várakozik az Úr hogy könyörűllyön rajtatok: és azért magaſztaltatik-fel a' néktek-kedvező: mert az Iſten az itéletnek Ura: bóldogok

6 B
7
8
9
10
11 C
12
13
14
15
16 D
17
18

19 mind a'kik őtet várják. * Mert a'Sion népe Jeruſalemben lakik: ſírván nem ſírſz ſemmi-képpen, könyörűlvén könyörűl rajtad: a'te kiáltáſod ſzavára, mingyárt mihelen meg-hallya
20 azt, meg-felel néked. * És az Úr kemény kenyeret ád néktek, és kevés E vizet: és el nem röpíti többé tőled a' te tanítódat: és a'ſzemeid látni fogják a'te oktatódat. * És a'fűleid meghallyák a'hátad-megett íntőnek ſzavát: Ez az út; ezen járjatok: és ne hajollyatok ſe jobra, ſe balra. * És megfertezteted az ezűſt bálványid lannáit, és az arany bálványid ruházattyát, és el-hányod azokat mint a'ha-
21 vi-folyáſos tiſztátalanſágát. Eredgyki, azt mondod annak: * És eſső adatik a'te magodra, valahol földbe veted: és a'földi vetemények kenyere
22 igen bévſéges léſzen, és ſíros. a'te őrökſégedben az napon a'bárány tágaſsan legeltetik: * és a'te tulkaid, és
23 ſzamarid vemhei, mellyek a'földet ſzántyák, kevert abrakot éſznek, a' mint a' ſzérőn meg-ſzóratott. * És
24 léſznek minden magas hegyen, és F minden fel-emelkedett halmon, folyó-vizek pataki, a'ſokaknak megöléſe napján mikor le-omolnak a'
25 tornyok. * És léſzen a'hóld világoſſága mint a' Nap világoſsága, és a' Nap világoſsága hét-ſzerte léſzen mint hét-napi világoſság, az napon mellyen bé-kötözi az Úr az ő népe
26 ſebét, és az ő chapáſa ſérelmét meggyógyíttya. * Ímé az Úr neve meſzſzűnnen jő, égő az ő haragja, és nehéz el-viſeléſre: az ajaki bé-töltek boſzſzonkodáſsal, és az ő nyelve mint az
27 emésztő tűz. * Az ő lehellete mint a' nyak közepi-ig meg-áradott patak, hogy a'Pogányokat ſemmivé tegye; és mint a' tévelygéſnek zabolája, melly a'népek állain vólt. * Énektek léſzen néktek mint a'ſzent innepnek étzakája, és a'ſzívetek örőme léſzen mint a'ki ſippal jár, hogy bé-menny ē az Úr hegyébe az Iſraël erőſséhez.
30 * És meg-hallattattya az Úr az ő ſzavának dichőſégét, és az ő karjának retteneteſségét meg-mutattya a'búſulláſnak fenyegetéſében, és a'megemésztő tűznek langjában: le-vér
31 forgó-ſzéllel, és kő-eſsővel. * Mert az Úr ſzavától-meg-félemlik a'veſzſzővel meg-verettetett Aſsur. * És a'
32 veſzſzőnek által-menetele állandó

léſzen, mellyet meg-nyúgottat az Ur ő-rajta dobokkal és czitarákkal: és fő hadakkal győzi-meg őket. * Mert 33
el-készíttetett régtől-fogva a' Tófet, a' királytól készíttetett, mély, és szé-
les. Annak táplaláſi tűz és sok fa: az Úr fuvalláſa meg-gyújtván azt mint egy kén-kő patak.

XXXI. Rész.

JAj a' kik alá-mennek Egyiptusba 1
ſegétſégért, a' lovakban bizakod- A
ván, és reménſégek a' ſzekerekben lévén, mivelhogy ſokak: és a' lovagokbã, mivelhogy igen erőſek: és nem bíztak az Iſraelnek ſzentében, és az Urat nem keresték. * Ő pedig 2
bőlch lévén veſzedelmet hozott, és B
az ő igéit meg nem változtatta, és fel-támad a' gonoſzok háza-ellen, és a' hamiſság-chelekedők ſegétſége-ellen. * Az Egyiptus, ember, és nem 3
Iſten; és azok lovai, teſt, és nem lélek: és az Úr meg-hajtya kezét, és el-romol a' ſegétő, és el-eſik a' kinek ſegétſég adatik, és minnyájan egyſzerſmind meg-emésztetnek. * Mert ezeket mongya az Úr nékem: Mint ha az 4
oroſzlány ordítana, és az oroſzlány kőlyke az ő prædáján; és mikor előtalállya őtet a' páſztorok ſokaſága, C
azok ſzavától nem fél, és azoknak ſokaſágától meg nem ijed: úgy mégyen alá a' ſeregek Ura hogy harczollyon a' Sion hegyén, és annak halmán. * 5
Mint röpülő madarak, úgy óltalmazza a' ſeregek Ura Jeruſalemet, meg-óltalmazván és meg-ſzabadítván, kőzöttők járván és meg-tartván. * Térjetek-meg a' mint a' mélyſégbe 6
mētetek vólt Iſraël fiai. * Mert az na- 7
pon el-veti a' férfiu az ő ezűſt bálvá- D
nyit, és az ő arany bálványit, mellyeket a' tí kezeitek néktek bűnre chinálrak. * És el-eſik Aſsur, nem férfiúnak kardgyával, és nem ember kard- 8
gya emészti-meg őtet, és fút nem a' kard-előtt: és az ő iſiai adó-fizetők léſznek: * és az ő erőſsége a' félelem- 9
miatt el-fogy, és félvén futnak az ő fejedelmi; úgy-mond az Úr: kinek tűze Sionban, és kemenczéje Jeruſalemben vagyon.

XXXII. Rész.

IMé igaſságban országol a' király, 1
és a' fejedelmek elsők léſznek az i- A
téletben. * És olly léſzen a' férfiu, 2
mint a' ki a' ſzél-előtt el-rejtezik,
és el-bújik a' ſzél-vész-előtt, mint a' vizek folyáſi a' ſzomjuſágban, és a' ki-állo kő-ſziklának árnyéka a' puſzta földőn. * Nem homályoſodnak- 3
meg a' látók ſzemei, és a' hallók fülei ſzorgalmatoſon figyelmeznek. * És 4
a' bolondok ſzíve meg-érti a' tudománt, és a' pelypek nyelve gyorſan és magyarán ſzóll. * Nem hívattatik 5
többé fejedelemnek az a' ki eſztelen: ſem a' chalárd nem hívattatik nagyobnak: * mert a' bolond balgatag- 6
ſágokat ſzóll, és az ő ſzíve hamiſságot forral, hogy el-végezze a' kép-mutatáſt, és az Urnak chalárdúl ſzóllyon, és meg-üresíttſe az éhezőnek lelkét, és a' ſzomjuhozónak italát el-vegye. B
* A' chalárdnak igen gonoſz eſzközei 7
vannak: mert ő gondolatokat formált a' ſzelídek el-veſztéſére a' hazug beſzéddel, mikor a' ſzegény igazat ſzóllana. * A' fejedelem pedig azok- 8
ról gődolkodik, mellyek méltók a' fejedelemhez, és ő a' hadnagyok-főlőtt léſzen. * Gazdag aſszonyok kellyetek-fel, és hallyátok az én ſzómat: 9
bátorſágos leányzók vegyétek fülei-
tekbe beſzédemet. * Mert napok és 10
eſztendő-után, meg-háborodtok tí C
bátorſágoſok: mert vége vagyon a' ſzűretnek, a' ſzedés többé el nem jő.
* Álmélkodgyatok gazdag aſszo- 11
nyok, háborodgyatok-meg bátorſágoſok: vetkezzetek-le, és ſzégyenűllyetek-meg, övedzétek-fel ágyékitokat. * Sírjatok a' chechekért, a' kí- 12
vánatos tartományért, a' termő ſző-
ért. * Az én népem földén tövíſek és 13
burjánok nevekednek: menyível inkább az örvendező váraſnak minden örőm házaiban? * Mert a' ház el- 14
hagyatott, a' váras ſokaſága el-fogyott, ſetétſég és tapogatás jőtt a' barlangokra örökké. A' vad-ſzamárok öröme a' nyájaknak legeltetéſi, 15
* míg nem a' lélek ki-öntetik reánk D
a' magaſságból: és a' puſzta, Karmélusá léſzen; és a' Karmélus, erdőnek alíttatik. * És a' puſztában itélet la- 16
kik, és az igaſság a' Karméluſon űl.
* És az igaſságnak chelekedete bé- 17
keſség léſzen, és az igaſságnak ékeſſége chendeſség, és bátorſág örökké. * És az én népem a' békeſég- 18
nek ſzépſégében űl, és a' bátorſágnak hajlékiban, és a' gazdag nyugodalomban. * A' kő-eſső pedig az erdőre 19
ſzáll, és alázáſsal meg-aláztatik a' vá-

ras. * Bóldogok vattok, kik minden vizekre vettők, belé-bochátván az ökörnek 's a' szamárnak lábát.

XXXIII. Rész.

JAj a'ki prædálsz, nem el-prædáltatol-e te-is? és a'ki meg-útálsz, nem meg-útáltatol-e te-is? mikor el-végezed a' prædáláſt, el-prædáltatol: mikor el-fáradván meg-szűnől meg-útálni, meg-útáltatol. * Úrá könyörűlly rajtunk: mert téged vártűk. légy mi karunk reggel, és mi szabadúlásunk a' háboruságnak idején. * Az angyal szava-elől futottak a' népek, és a' te dichőséged-elől el-szélledtek a' nemzetségek. * És egybe-gyűjtetnek a' tí ragadományitok, a' mint öszve-szedetik a' chere-bogár, mint midőn el-telnek a' vermek azzal. * Felmagasztaltatott az Úr, mert a' magasságban lakott: bé-töltötte Siont ítélettel és igasággal. * És hit lészen a' te ideidben: az üdvösségnek gazdagsági, a' bőlcheség 's a' tudomány: az Úr felelme az az ő kinche. * Ímé a' látók kiáltnak ott-kinn, a' békeség angyali keserveſen sírnak. * El-hányattak az útak, meg-szűnt az által-ménő az ószvényen, fel-bontatott a' szövetség, meg-vetette a' városokat, semminek alította az embereket. * Sírt, és el-hervadott a' föld: meg-szégyenűlt a' Libanus, és meg-rútúlt, és Sáron olly lőtt mint a' puszta: és öszve-rontatott Básan, és Karmelus. * Majd fel-kelek, úgy-mond az Úr: majd meg-dichőíttetem, majd fel-magasztaltatom. * Hévséget fogadtok, pozdorját szűltők: a' tí lelketek mint a' tűz megemészt titeket. * És léſznek a' népek mint az égésből-valo hamu, az öszve-gyűjtött tövisek tűzzel égettetnek-meg. * Hallyátok a' kik távúl vattok, a' miket chelekedtem, és ismérjétek-meg szomszédok az én erősségemet. * Meg-rettentek Sionban a' bűnősök, el-fogta a' reszketés a' kép-mutatókat. ki lakhatik közzűletek az emésztő tűzzel? ki lakik közzűletek az örök hévségekkel? * "A' ki igasságokban jár, és igazat szóll, a' ki el-veti a' patvarkodásból-valo fösvénységet, és ki-ráz kezeiből minden ajándékot, a' ki bé-dugja füleit hogy vért ne hallyon, és bé-húnnya szemeit hogy gonoszt ne lásson. * Ez a' magasságban fog-lakni, a' kő-szikláknak erősége ennek magasága: kenyér adatott néki, az ő vizei igazak. * A' királt az ő ékeségében láttyák annak szemei, láttyák a' földet messzűnnen. * A' te szíved a' félelemről elmélkedik: †hol vagyon az írás-túdo? hol a' törvény igéinek meg-fontolója? hol a' kisdedek tanitója? * Szemtelen népet nem látsz, mély beszédű népet: úgy hogy meg ne értheſed az ő nyelvének ékeſen-szólláſát, a' melyben semmi bőlcheség ninch. * Tekintsd-meg Siont a' mí ünnepünknek váraſát: a' te szemeid meg-láttyák Jerusalemet, a' gazdag lakóhelyt, a' hajlékot melly semmi-képpen másuvá nem vitetheték: sem annak szegei el nem vitetnek örökké, se semmi kötelei el nem szakadnak: * mert chak ott magaſztaltatott-fel a' mí Urunk: a' folyó-vizek helye, igen széles és ki-terjedett patakok: nem mégyen azon által az evezők hajója, sem a' nagy gállya által nem mégyen azon. * Mert az Úr a' mí bíránk, az Úr a' mí törvény-adónk, az Úr a' mí királyunk: ő szabadít-meg minket. * Meg-tágúltak a' te köteleid, és erősſek nem léſznek: úgy léſzen a' te árbocz-fád, hogy ki ne terjeſzthesd a' vitorlát. Akkor a' sok prædáknak ragadományi el-osztatnak: a' sánták kapják-el a' prædát. * És nem mongya a' szomszéd: El-bádgyadtam: a' melly nép abban lakik, el-vétetik attól a' hamisság.

XXXIV. Rész.

JÁrúllyatok ide Pogányok, és hallyátok, és népek figyelmezzetek: hallya-meg a' föld, és annak telyeſsége; a' világ kerekſége, és annak mindé terméſe. * Mert az Úr boszszőkodáſa minden Pogányokra, és az ő haragja azoknak minden seregire: meg-ölte őket, és meg-ölésre adta őket. * Azoknak meg-ölettetti el-hányatnak, és az ő hólt teſtekből bűz mégyen-fel: meg-sényvednek a' hegyek az ő vérektől. * És meg-sényved a' zegeknek minden serege, és egy betűretnek az egek mint egy könyv: és azoknak mindé serege le-húll, a' mint le-húll a' levél a' szőlőről és a' fügefáról. * Mert meg-részegűlt az égben az én kardom: ímé Idumæára le-száll, és az én meg-ölésemnek népére, az ítéletre. * Az Úr kardgya el-tőlt vér-

« Psal. 14. a. 2.

† 1. Cor. 1. c. 19.

rel, meg-hízott kövérséggel, a' bárányok és bakok vérével, a' velős kosok vérével: mert az Úr áldozattya Bosrában, és nagy öldöklés Edom földén. * És alá-mennek vélek az unikornisok, és a' bikák a' hatalmasokkal: meg-részegül azok földe vérrel, és az ö porok a' kövéreknek zsírjával: * mert az Úr bosszú-állásának napja, a' Sion ítélete fizetésinek esztendeje. * És annak pataki szurokká változnak, és az ö pora kén-kővé: és az ö földe égö szurokká lészen. * Se éjjel se nappal el nem óltatik, örökké fel-mégyen annak füsti: nemzetségről nemzetségre el-pusztúl, által-ménö nem lészen azon örökkön örökké. * És örökségül bírják azt a' gödény, és a' földisznó: az Egyiptziai gólya, és a' holló laknak abban: és el-vonattatik azon az igazgato sinór, hogy semmivé légyen, és a' fal igazgato mérték az el-pusztúlásra. * Az ö nemesi nem lésznek ott: a' királyt híják inkább segétségül, és minden fejedelmi semmivé lésznek. * És az ö házokbã tövis terem, és challyán, és tövises koro az ö erös helyein: és sárkányok hajléka lészen, és a' strucz-madarak legeltetése. * És elö-találljyák az ördögök az onoczentaurusokat, és eggyik szörös a' másikra kiált: ott fekütt a' boszorkány, és nyugodalmat talált magának. * Ott vólt verme a' fül-disznónak, és fel-nevelte a malaczit, és vermet ásott környülök, és annak árnyékában táplálta: oda gyülte ek a' kányák, eggyik a' másikhoz. * Keressétek-fel szorgalmatosan az Úr könyvében, és olvassátok-meg. azoknak egy hea sem vólt, eggyik a' másikát nem kereste: mert a' mi az én számból származik, ö parancholta, és az ö lelke ö gyüjtötte azokat ö szve. * És ö vetett nékik sorsot, és az ö keze osztotta el azt nékik mérték-szerént: mind örökké bírják azt, nemzetségről nemzetségre laknak abban.

4 lankatt kezeket, és az erötlen térdeket
vastagíttsátok-meg. * Mongyátok a'
félelmes szívüeknek: Erössödgyetek-
meg, és ne félly etek: ímé a' ti Istentek
el-hozza a' bosszú-állo fizetést: az
Isten ö-maga jö-el, és meg-szabadít
titeket. * Akkor meg-nyílnak a' vakok szemei, és a' siketek fülei nyitva
lésznek. * Akkor ugrál a' sánta mint a'
szarvas, és nyitva lészen a' némák
nyelve: mert vizek fakadtak a' pusz-
tában, és patakok a kietlenben. * És a'
melly száraz hely vólt, tóvá lészẽ, és a'
szomjúhozo föld, vizek forrásivá. A'
melly hajlékokbã az-elött sárkányok
laktak, nádnak és kákának zöldsége
terem. * És ott ösvény's út lészẽ, és szẽt
útnak hivattatik: fertelmes nem mégyen azon által, és ez lészen néktek
igyenes útatok, úgy hogy a' bolödok
ne tévelyedgyenek-el azon. * Nem lészen ott oroszlány, se gonosz vad nem
jár azon, se nem találtatik ott: és járnak azon a' kik meg-szabadíttatnak.
* És meg-térnek az Urtól meg-váltatak, és Sionba mennek díchérettel: és
örök vígasság lészen az ö fejeken: örömet és vígasságot nyernek, és el-távozik a' fajdalom és a' sírás.

XXXV. Rész.

1 VÍgadni-fog a' puszta 's az útatlan hely, és örvẽdez a' kietlen,
A és virágzik mint a' liliom. * Virá-
2 gozván virágzik, és örvendez
B vígadván és dícheretet módván a' Libanus dicsössége adatott néki: a' Karmélus 's a Sáron ékessége, azok fogják látni az Úr dicsöségét, és a' mi Istenünk ékessségét. * Erössíttsétek-meg a'
3 4 vaskatt kezeket, és az erötlen térdeket
vastagíttsátok-meg. * Mongyátok a'
félelmes szívüeknek: Erössödgyetek-
meg, és ne félly etek: ímé a' ti Istentek
el-hozza a' bosszú-állo fizetést: az
Isten ö-maga jö-el, és meg-szabadít
titeket. * Akkor meg-nyílnak a' vakok szemei, és a' siketek fülei nyitva
lésznek. * Akkor ugrál a' sánta mint a'
5 szarvas, és nyitva lészen a' némák
6 nyelve: mert vizek fakadtak a' pusz-
C tában, és patakok a kietlenben. * És a'
7 melly száraz hely vólt, tóvá lészẽ, és a'
szomjúhozo föld, vizek forrásivá. A'
melly hajlékokbã az-elött sárkányok
laktak, nádnak és kákának zöldsége
terem. * És ott ösvény's út lészẽ, és szẽt
8 útnak hivattatik: fertelmes nem mégyen azon által, és ez lészen néktek
igyenes útatok, úgy hogy a' bolödok
ne tévelyedgyenek-el azon. * Nem lészen ott oroszlány, se gonosz vad nem
9 jár azon, se nem találtatik ott: és jár-
D nak azon a' kik meg-szabadíttatnak.
10 * És meg-térnek az Urtól meg-váltatak, és Sionba mennek díchérettel: és
örök vígasság lészen az ö fejeken: örömet és vígasságot nyernek, és el-távozik a' fajdalom és a' sírás.

XXXVI. Rész.

1 ESlön Ezekías királynak tizen-
A negyedik esztendejében, fel-
2 méne Sennakerib az Assyriusok királya Júdának minden
erös várasira, és meg-vévé azokat. * És el-küldé az Assyriusok királya Rabsaczest Lakisból Jerusalembe, Ezekías
3 királyhoz nehéz kézzel, és meg-álla a felsö halas-tó chatornájánál a' Festö mezejének útán. * És ki-méne hozzája Eliaczim a' Helczias fia az udvarbíro, és Sobna az iró-deák, és Joahe az
4 Asaf fia a' Kanczellárius. * És monda nékik Rabsaczes: Mongyátok-meg Ezekiásnak: Ezeket mongya a' nagy király, az Assyriusok királya: Micho-
5 da bizodalom ez, a' melyben bízol? * a' vagy michoda tanáttsal a' vagy erövel igyekezel tölem el-pártolni? kiben vagyon bizodalmad, hogy el-
6 rávoztál tölem? * Í né e' meg-tö örött nád bothoz bízol, Egyiptushoz: kire ha ember támaszkodik, bé-mégyen a kezébe, és által-lyikasztya azt: illyẽ az Egyiptziai király Farao mindeneknek a kik ö-benne bíznak. * Hogy ha
7 azt feleled nékem: A' mi Urunkban

4. Reg. 18. c. 13. 2. Par. 32. a. l.

Istenünkben bízunk: nem ő-e az, a' kinek el-vötte Ezekías magas helyeit, és óltárit, és azt mondotta Judának és Jerusalemnek: Ez óltár-előtt imádkozzatok? *És most add-meg magadat az én uramnak az Assyriusok királyának, és két ezer lovat adok néked, 's nem-is adhatsz te-magadtól azokra ülőket. *És mi-képpen szenvedheted-el egy hely-béli birájának-szinét az én uramnak kisebb szolgai-közzül? Hogy-ha Egyiptusban bízol, a' szekerekbe, és a' lovagokban: * és most vallyon az Úr-nélkül jöttem-e fel e' földre, hogy azt el-veszteném? Az Úr mondotta nékem: Menny-fel erre a' földre, és veszesd-el azt. *És monda Eliaczim, és Sobna, és Joahe Rabsaczesnek: Szólly a' te szolgaidnak Syriai nyelven: mert értyük: ne szólly nékünk Zsidóúl a' nép hallására, ki a' kerítésen vagyon. * És monda nékik Rabsaczes: Vallyon az uradhoz és hozzád küldött-e engem az én uram, hogy szóllanám mind ez igéket: és nē inkább a' férfiakhoz, kik a' kerítésen ülnek, hogy meg-egyék a' magok ganeját, és meg-igyák a' lábok vizelletit tí-veletek. *Es fel-álla Rabsaczes, és kiálta nagy szóval Zsidóúl, és móda: Hallyátok a' nagy királynak az Assyriusok királyának szavait. * Ezeket mōgya a' király: Meg ne challyon títeket Ezekías, mert meg nem menthet títeket. *És ne biztasson títeket az Úrral Ezekías, mondván: Meg-mentvén meg-szabadít minket az Ur, nem adatik e' váras az Assyriusok királya kezébe. * Ne halgassátok Ezekiást: mert ezeket mongya az Assyriusok királya: Szerezzetek békeséget velem, és jőjetek-ki hozzám, és ki-ki az ő szőlőjéből egyék, és ki-ki az ő fügefájáról: és ki-ki az ő küttya vizét igya, * miglen el-jövök, és el-viszlek títeket a' földre, melly mint a' tí földetek, gabonás és boros földre, kenyeres és szőlős földre. * És meg ne háborittson títeket Ezekías, mondván: Az Úr meg-szabadít minket. Meg-szabadították-e a' Pogányok isteni ki-ki az ő földét az Assyriusok királya kezéből? * Hol vagyon az Emati, és Arfádi isten? hol vagyon a' Sefarvaimi isten? vallyon meg-szabadították-e Samariát az én kezemből? * Kichoda e' földnek minden isteni-közzül, a' ki meg-szabadította az ő földét az én kezemből, hogy meg-szabadíttsa az Úr Jerusalemet az én kezemből? * És halgatának, és egy szót sem felelének néki. Mert meg-parancholta vala a' király, mondván: Ne felellyetek néki. * És bé-méne Eliaczim a' Helczías fia az udvar-bíro, és Sobna az iró-deák, és Joahe a' Asaf fia a' Kanczellárius, Ezekiáshoz meg-szaggattatott ruhákkal, és hírré tévék néki a' Rabsaczes igéit.

XXXVII. Rész.

ES lőn, midőn hallotta vólna Ezekías király, meg szaggatá ruháit, és zsákba öltözék, és bé-méne az Úr házába. *És elkűldé Eliaczimot az udvar-bírót, és Sobnát az iró-deákot, és a' véneket a' papok-közzül, zsákokba öltözve, Isaias prophétához az Amos fiához, * és mondának néki: Ezeket mongya Ezekías: Háborusságnak, és dorgálásnak, és káromlásnak napja, ez a' nap: mert a' fiak a' szűlésig jutottak, és ninchen erő a' szűlésre. *Ha valami-módō meg-hallya a' te Urad Istened a' Rabsaczes beszédit, kit az ő ura az Assyriusok királya küldött az élő Istent káromlani, és szidalmazni a' beszédekkel, a' mellyet hallott a' te Urad Istened: emeld-fel azért imádságodat a' maradékokért, mellyek találtattak. *És el-menének az Ezekías király szolgai Isaiáshoz: * és monda nékik Isaias: Ezeket mongyátok a' tí uratoknak: Ezeket mōgya az Úr: Ne félly a' beszédektől, mellyeket hallottál, mellyekkel engē káromlottak az Assyriusok királyának szolgai. *Imé én lelket adok néki, és hírt hall, és viszsza-tér földébe, és meg-ejtem őtet fegyverrel a' maga földében. *Viszsza-tére pedig Rabsaczes, és találá az Assyriusok királyát Lobna-ellen hadakozni. Mert hallotta vala hogy el-ment vólna Lakisból, *és hallá a' Szerechē Taraka király-felől, hogy mōdának: Ki-jött hogy hadakozzék ellened. Mellyet midőn hallott vólna, követeket küldé Ezekiáshoz, mondván: *Ezeket mongyátok Ezekiásnak a' Júda királyának, szólván: Meg ne challyon téged a' te Istened, a' kiben bízol, mōdván: Nem adatik Jerusalē az Assyriusok királya kezébe. *Imé te hallottad mind azokat, a' miket chelekedtek az Assyriusok királyi mindē földeknek, mellyeket elrōtottak, és te meg-szabadúlhatsz-e?

Isai. 36. 37. * Val-

4. Reg. 19. a. 1.

12 * Vallyon ſzabadították-e meg őket
a'Pogányok iſteni, kiket el-rontot-
tak az atyáim, Gózámot, és Hárámot,
és Réſefet, és az Eden fiait kik Talaſ-
ſárbã valának? 13 *Hol vagyon az Émati
király, és az Arfádi király, és a'Sefar-
váim váraſa királya, Ana, és Ava? 14 *És
el-vévé Ezekías a'leveleket a'kővetek
kezéből, és meg-olvaſá azokat, és
fel-méne az Úr házába, és ki-terjeſz-
té Ezekías azokat az Úr-előtt. 15 * És
imádkozék Ezekías az Úrnak, mond-
ván: 16 * Seregek Ura, Iſraëlnek Iſtene,
ki a'Kerubimokon ülſz: te vagy egye-
dűl a'földnek minden orſzáginak
Iſtene, te alkottad az eget és a'földet.
17 *Hajtſd-meg Urã füleidet, és hallyad:
nyiſd-meg Uram ſzemeidet, és láſsad,
és hallyad Sennakeribnek mindẽ be-
ſzédit, mellyeket az élő Iſtennek ká-
romláſára üzent. 18 * Mert bizony, U-
ram puſztákká tőtték az Aſsyriai kirá-
lyok a'földeket, és azoknak tartomá-
nyit. 19 * És azoknak iſtenit a'tűzbe ve-
tették; mert nem vóltak iſtenek, hanẽ
emberi kéz chinálmányi, fa és kő: és
el-rontották azokat. 20 * És moſt Uram
mí Iſtenünk, ſzabadítſ-meg minket az
ő kezéből: és iſmérjék-meg a'földnek
minden orſzági, hogy te vagy egye-
dűl az Úr. 21 * És el-küldе Iſaías az
Amos fia Ezekiáshoz, mondván: Eze-
ket mongya az Iſraël Ura Iſtene: A'
mire engem kértél az Aſsyriai Senna-
kerib király-felől: 22 * ez az íge mellyet
az Úr ő-felőle ſzóllott: Meg-vetett
téged, és meg-chúfolt téged, Sion-
nak ſzűz leánya: utánnad a'fejét haj-
togatta, Jeruſalem leánya. 23 * Kit ſzi-
dalmaztál, és kit káromlottál, és kire
magaſztaltad-fel ſzódat, és emelted-
fel a'te ſzemeidnek magaſságát? Az
Iſraël ſzentére. 24 * A'te ſzolgaid-által
ſzidalmaztad az Urat: és ezt mon-
tottad: Az én ſzekereim ſokaſágá-
val fel-mentem a' hegyek magaſsá-
gára, a'Libanus teteire: és le-vá-
gom annak magas czédrus-fáit, és
annak válogatott jegenye-fáit, és bé-
mégyek annak tetejének magaſsá-
gába, az ő Karmélusának erdejébe.
25 * Én áſtam, és vizet ittam, és ki-ſzá-
raztottam a'lábamnak nyomdokával
az árkoknak minden patakit. 26 * Nem
hallottad-e, miket chelekedtem lé-
gyen régen azzal? régi napoktól-fog-
va én alkottam azt: és moſt elő-hoz-
tam: és ki-gyomláláſokra lőtt az el-
lenem-hadakozo halmoknak, és az
27 erős váraſoknak. * Azok lakói meg-
rővidíttetett kézzel meg-rettentek, és
meg-ſzégyenűltek: lőttek mint a'me-
ző ſzénája, és a'legeltetéſnek fűve,
és a'hejazatok pážittya, melly ki-ſzá-
28 radott minek-előtte meg-érnék. * La-
F kó-helyedet, és ki-meneteledet, és
bé-jőveteledet meg-iſmértem, és el-
29 lenem-valo dűhőſségedet. * Mikor
ellenem dűhőſkődnél, kevélyſéged
fel-jőtt fűleimbe: az-okáért karikát
vetek orrodba, és zabolát ajakidra, és
viſzſza-viſzlek téged az útra, a' mel-
30 lyen jőttél. * Néked pedig ez léſzen
jeled: Azokat egyed ez eſztendőben,
a'mellyek magoktól termenek, és a'
máſodik eſztendőben gyűmőlchők-
kel élly: a'harmadik eſztendőben pe-
dig veſsetek, és araſsatok, és ſzőlőket
plantállyatok, és egyétek azoknak
31 gyűmőlchét. * És, a'mi meg-ſzabadúl
a'Júda házából, és a'mi meg-mara-
dott, győkeret vér alól, és gyűmől-
32 chőt terem felyűl: * mert Jeruſalem-
ből ki-jőnek a'maradékok, és a'meg-
ſzabadúlás a'Sion hegyéről: a'ſere-
gek Urának buzgóſága chelekeſzi ezt.
33 * Az-okáért ezeket mongya az Úr az
G Aſsyriuſok királyáról: Nem jő-bé
e'várasba, és nyilat nem lő belé, és a'
paíž el nẽ foglallya azt, és nem chinál
34 tőltéſt kőrnyűle. * Az úton a'mellyen
jőtt, azon tér-viſzſza, és bé nem jő e'
35 várasba, úgy-mond az Úr: * és meg-
óltalmazom e'váraſt; hogy meg-ſza-
badíttſam azt érettem, és a'ſzolgám-
36 ért Dávidért. * "Ki-méne pedig az
Úr Angyala, és meg-őle az Aſsyriuſok
táborában ſzáz nyólczvan-őt ezeret.
És fel-kelének reggel, és ímé minnyá-
37 jan, hóltaknak teſtei. * És ki-indúla,
és el-méne, és viſzſza-tére Sennake-
rib az Aſsyriuſok királya, és Ninivébẽ
38 lakék. * Es lőn, mikor a'templomban
imádná az ő iſtenét Neſrokot, az ő
fiai Adramélek és Saraſár meg-őlék
őtet fegyverrel: és az Ararat földére
ſzaladának, és a'fia Aſarhaddon or-
ſzágla helyette.

"4. Reg 19. g. 35. Tob. 1. d. 21. Eccli. 48. d. 24 1. Mach 7 f. 41. 2. Mac. 8. c. 19.

XXXVIII. Rész.

1 A Az napokban halálra betege-
dék Ezekías: és bé-méne
hozzája az Amos fia Iſaías
Proféta, és monda néki:
Ezeket mongya az Úr: Rendeld-el
a'te házadat, mert meg-halſz te, és
2 nem fogſz-élni. * És Ezekías a'

4. Reg. 20. a. 1. 2. Par. 32. f. 49.

falhoz fordítá orczáját, és imádkozék az Úrnak, * és monda: Kérlek Uram, emlekezzél-meg kérlek mi módon jártam előtted igasságban, és tekélletes szívvel, és a'mi jó a'szemeid-előtt meg-chelekedtem. És síra Ezekías nagy sírással. * És lőn az Úr igéje Isaiáshoz, mondván: * Eredgy, és mond-meg Ezekiásnak: Ezeket mongya a' Dávid atyád Ura Istene: Meg-halgattam imádságodat, és láttam kőny-hüllatásidat: ímé én a'te napjaidhoz tizé-őt esztendőt adok: *és az Assyriusok királya kezéből megszabadítlak téged, és ezt a'várast, és meg-óltalmazom azt. *Ez lészen pedig jeled az Urtól, hogy meg-chelekeszi az Úr ez igét mellyet szóllott. *Ímé én viszsza-térítem a'lineák árnyékát, a'mellyeken alá-ment vala az Akáz orájan a'Napon, tíz lineával hátrább. És viszsza-téré a'Nap tíz lineával a'garáditsokon, a'mellyeken alá-ment vala. * Ezekiásnak a'Júda királyának irása, mikor meg-betegült vólna, és meg-gyógyult vólna betegségéből.

*En mondék: Az én napjaimnak kőzepin a'pokol kapuihoz megyek.

Kereštem esztendőimnek maradékját. *mondék: Nem látom az Úr-Istent az élők földén.

Nem látok többé embert, és nyugodalomban-lakót.

* Az én életem el-vétetett, és egybe-takartatott tőlem, mint a' pásztorok sátora.

El-mettszetett mint a'szővőtől az én életem: még midőn el-kezdeném, el-mettszett engem: reggeltől-fogva estvéig el-végezsz engem.

* Bízom vala reggelig, mint az oroszlány úgy őszve-rontotta minden chontyaimat:

Reggeltől-fogva estvéig el-végezsz engem: * mint a'fechke fiu úgy kiáltok, nyögök mint a'galamb.

Meg-vékonyodtak az én szemeim, a'magasságra nézvén.

Uram, erőszakot szenvedek, felelly-meg érettem.

*Mit mőgyak, a'vagy mit felel nékem, holott ő-maga chelekedte?

Gondolkodom előtted mindé esztendeimről lelkemnek keserűségébe.

* Uram, ha igy kell élni, és illyenekben az én lelkem élete, meg-feddesz engem, és meg-elevenitesz engem.

* Ímé a'békeségben leg-keservesb az én keserűségem:

Te pedig meg-szabadítottad az én lelkemet hogy el ne veszne, hátad-megé vetetted minden bűneimet.

* Mert nem a'pokol tészen rólad vallást, se a'halál nem díchér téged: nem várják a'kik a'verembe alá-szálnak, a'te igasságodat.

*Az élő az élő tészen rólad vallást, mint én-is ma: az atya a'fiaknak tudtokra adgya a'te igasságodat.

* Uram, szabadíts-meg engem, és a'mi énekinket énekellyük életünknek tellyes napjaiban az Úr házában.

* És meg-hagyá Isaías hogy egy chomó-fügét vegyenek, és falastromúl a'sebre tennék, és meg-gyógyúlna.

*És monda Ezekías: Mi lészen a'jele hogy fel-megyek az Úr házába?

XXXIX. Rész.

AZ időben a'Baladán fia Merodak Baladán a'Babylóniai király, leveleket és ajándékokat küldé Ezekiáshoz, mert hallotta vala hogy beteg vólt vólna, és meg-gyógyúlt vólna. * Őrvendeze pedig azokon Ezekías, és megmutatá nékik a'fű-szerszámoknak, és az ezüstnek 's az aranynak, 's az illatozo szerszámoknak, és a'jeles kenetnek tár-házát, és az ő háza eszközinek mindé kamaráit, és mind a'mik találtattak az ő kincheiben. Nem vólt olly dolog, mellyet meg nem mutatott vólna nékik Ezekías az ő házában, és minden birodalmában. *Bé-méne pedig Isaías Próféta Ezekías királyhoz, és monda néki: Mit mondának e'férfiak, és honnét jöttek hozzád? És monda Ezekías: Meszsze földről jöttek hozzám, Babylonból. *És monda: Mit láttak a'házadban? És mőda Ezekías: Mindent láttak, a'mi a'házambá vagyon: nem vólt olly dolog, mellyet meg nem mutattam vólna nékik az én kincheimben. * És monda Isaías Ezekiásnak: Hallyad a' seregek Urának igéjét. * Ímé el-jőnek a'napok, és el-vitetnek mind Babylonba, a'mik a' házadban vannak, és valami kinchet gyűjtöttek az atyáid mind e'napiglan: semmi meg nem hagyattatik, úgy-mond az Úr. * A'fiaid közzül-is, kik tőled származnak, kiket nemzesz, el-viznek, és komornyikok lésznek a' Babylóniai király palotájában. * És

4. Reg. 20. 6. 12.

monda Ezekías Isaiásnak: Jó az Ur igéje a'mellyet szóllott. És monda: Légyen chak békeség és igasság az én napjaimban.

XL. Rész.

VEgyetek vigasztaláſt, vegyetek vigasztaláſt én népem, úgy-mond a'tí Istétek. *Szóllyatok szíve-szerént-valókat Jerusálemnek, és szóllíttſátok-elő őtet: mert el-tőlt az ő gonoſsaga, meg-bochátratott az ő hamiſsága: két-képpen-valót vőtt az Úr kezéből minden ő bűneiért. * " A'kiáltónak szava a'puſztában, készíttſétek-el az Úr útát, egyeneſekké chinállyátok a'puſztában a' mí Istenünk ősvényit. * Minden völgy fel-magaſztaltatik, és minden hegy és halom meg-aláztatik, és a' horgaſok egyeneſsekké léſznek, és a' daraboſok ſima útakká. * És ki-nyilatkoztatik az Úr dichőſége, és meg-láttya minden teſt egyenlő-képpen hogy az Úr ſzája ſzóllott. * A' ſzóllónak ſzava: Kiálts. És mondék: Mit kiáltſak? " Minden teſt ſzéna, és minden ő dichőſége mint a' mezei virág. * Megſzáradott a'ſzéna, és el-húllott a'virág, mert az Úr ſzele fuallott reá. Bizonyára ſzéna a'nép: *meg-ſzáradott a'ſzéna, és el-húllott a' virág: a'mi Urunk igéje pedig őrőkké meg-marad. *Magas hegyre menny-fel te, a' ki őrőmet hirdetſz Sionnak: emeld-fel erőſsen a'te ſzódat, ki őrőmet hirdetſz Jerusalemnek: emeld-fel, ne félly. Mongyad a' Júda váraſinak: Ímé a'tí Istentek: * ímé az Úr-Isten el-jő erőſséggel, és az ő karja uralkodik: ímé az ő jutalma ő-véle, és az ő chelekedete ő-előtte. * "Mint a'pásztor úgy legelteti az ő nyáját: az ő karjára gyűjti a'bárányokat, és az ő ölébe fel-emeli, az ellőket ő-maga hordozza. *Ki mérte-meg marokkal a'vizeket, és ki mérte-meg az egeket araſzſzal? ki fűggeſztette-fel három újjal a'főld nehéſségét, és ki mérte-meg fontban a'hegyeket, és a'halmokat mérő-ſerpenyűben? * " Ki ſegétette az Úr lelkét? vagy ki vólt az ő tanátſa és oktatta őtet? * Kivel tartott tanátſot, és ki igazgatta őtet, és tanította őtet az igaſságnak ősvényére, és oktatta őtet a'tudományra, és az okoſságnak útát ki mutatta-meg néki? * Ímé a' Pogányok mint a'vedernek chőppe, és mint a'mérték nyelvének pontya alíttattak: ímé a' ſzigetek mint egy kevés por. * És a' Libanus nem léſzen elég a meg-gyújtáſra, és annak oktalan állati nem léſznek elegek az éppé-égő áldozatra. * Minden nemzetſégek mint ha nem vólnának, úgy vannak előtte, és mint ſemminek és heába-valónak alíttya azokat. * " Az-okáért kihez tőttétek haſonlóvá az Istent? a'vagy m choda képet állattok ő-néki? *Vallyon nem meſter-ember chinálta-e a bálványt? a'vagy nem az ötvös formálta-e azt aranyból, és ezűſt lanczákból az ezűſt-míves? * E'rős és rothadatlan fát válaſztott: a'bőlch meſter-ember módot keres mint állaſsa fel a'bálványt, melly meg ne mozdíttaſsék. * Nem tudgyátok-e? nem hallottátok-e? nem tétetett-e hírré nektek eleitől-fogva? nem értettétek-e a'főld fondamentomit? * A'ki a' főld kerekſégén ül, és annak lakói mint a'ſáſkák: ki az egeket ki-terjeſzti mint a' ſemmit, és ki-teríti azokat mint a'ſátort a'lakáſra. * Ki a titkok vizgálóit téſzi mint-ha nem vólnának, a'főld bíráit tőtte mint a' heába-valóſágot: * és uzyan ſe nem plantáltatott, ſe nem ültettetett, ſe nem győkerezett a'főldben az ő törzsőkök: hirtelen reájok fuvallott, és meg-ſzáradtak, és a forgó-ſzél mint a'pozdorját el-viſzi őket. * És kihez haſonlítottatok engem, és egyenlővé tőttetek, úgy-mond a Szent? * Emellyeek a'magaſság a'tí ſzemeiteket, és láſsátok ki teremtette ezeket: a' ki elő-hozza ſzám-ſzerént azoknak hadát, és minnyájokat nevén ſzóllíttya, az ő erőſségének és vaſtagſágának és hatalmaſságának ſokaſága-miatt, chak egy ſem maradott-el. *Miért mondod Jákob, és ſzóllaſz Iſraël: El-rejtetett az én útam az Úrtól, és az én Istenem-előtt el-múlt az én itéletem? * Nem tudod-e, a'vagy nem hallottad-e? Az Isten őrőkké-valo Úr, ki a'főld határit teremtette: meg nem fogyatkozik, ſe meg nem fárad, és ninch meg-vizgálása az ő bőlcheſségének. * Ki a'megfáradotnak erőt ád; és azoknak, a'kiknek ninch, erőſségeket és vaſtagſágokat meg-ſokaſittya. * El-fogyatkoznak a'gyermekek, és meg-fáradnak,

" Mat. 3. a. 3. Mar. 1. a. 3. Luc. 3. a. 4. Ioan. 1. c. 23.

" Eccli. 14. c. 18. Iac. 1. b. 10. 1. Pet. 1. d. 24.

" Ioa. 10. b. 11. Ezech. 34. f. 25. & 37. f. 24.

" Rom. 11. d. 34. 1. Cor. 2. d. 16. Sap. 9. 9. c. 13.

" Act. 17 f. 29.

az ifiak az erőtlenség-miatt el-esnek.
* A'kik pedig az Úrban bíznak, meg- 31
változtattyák erejeket; szárnyok kél
mint a'sasoknak; futnak és el nem fá-
radnak, járnak és el nem fogyat-
koznak.

XLI. Rész.

HAlgassanak engem a' szige- 1
tek, és a'Pogányok változtas- A
sák erejeket: járúllyanak-elő,
és akkor szóllyanak, együtt
közelgessünk az itéletre. * Ki kől- 2
tötte-fel Nap-keletről az igazat, szól-
lította azt hogy őtet követné? annak
színe-eleibe adgya a'Pogányokat,
és a'királyokat birni fogja: mint
a' port úgy adgya az ő fegyvere-alá,
mint a'széltől el-ragadtatott pozdor-
ját az ő kéz-ija-alá. * Meg-kergeti a- 3 E
zokat, által-mégyen békeségben, a'
lábainak ősvénye meg nem tetszik.
* Ki mivelte 's chelekedte ezeket, 4
szóllítván a' nemzetségeket kezdet-
† Inf. től-fogva? Én az Úr, † első és utólso
44.a.6. én vagyok. * Látták a'szigetek, és fél- 5
& 48. tek; a'földnek utólso határi el-álmél- B
b.12. kodtak, el-közelgettek, és elő-járúl-
Apoc. tak. * Ki-ki segéti az ő felebarattyát, 6
1. d. 18. és az attyafiának azt mondgya: Erős-
& 22. sődgyél-meg. * Meg-erősítette a' 7
8.13. pőrőllyel-verő réz-míves azt, a' ki
azon időben simít vala, mondván:
Forraztással jó: és meg-erősítette
azt szegekkel, hogy meg ne mozdúl-
na. * Es te Israël én szolgám, Jákob 8 F
a'kit választottam, Abrahámnak az
én barátomnak magva: * kiben 9
magamhoz vőttelek téged a' földnek
utólso részeiről, és annak távúl-valo
részeiről híttalak téged, és ezt mon-
dottam néked: Én szolgám vagy te,
téged választottalak, és meg nē vetet-
telek téged. * Ne félly, mert én veled 10 C
vagyok: el ne hajolly, mert én a'te Is-
tened: meg-erősítettelek téged, és
meg-segétettelek téged, és fel-vőtt
téged az én igazomnak jobja. * Ímé 11
meg-gyaláztatnak és meg-szégye-
nűlnek minnyájan, a' kik te-ellened
hadakoznak: léssznek mint ha nem
vólnának, és el-vesznek a'férfiak, a'
kik ellened szólnak. * Keresed őket, 12
és nem találod, a' tőled el-pártolo
férfiakat: léssznek mint-ha nem vól-
nának: és mint a' meg-emésztés az
ellened-hadakozo emberek. * Mert 13
én vagyok a'te Urad Istened kezedet
fogván, és mondván néked: Ne félly,
14 én meg-segétettelek téged. * Ne félly
D Jákob férge, kik meg-hóltatok Is-
raelből; én meg-segétettelek téged,
úgy-mond az Úr: és a'te meg-váltód
15 az Israël szente. * Én tőttelek téged
mint az új nyomtato szekeret, mely-
nek metsző fogai vannak: meg-
nyomtatod a'hegyeket, és meg-ron-
tod: és tészed a' halmokat mint a'
16 port. * Meg-szórod őket, és a'szél
el-viszi, és a' forgó-szél el-hánnya
őket: és te az Úrban örvendezsz, az Is-
17 raël szentében vígadsz. * A' szűkől-
ködők és szegények vizeket kere-
sének, és ninchenek: az ő nyelvek a'
szomjúság-miatt el-száradott. Én az
Úr meg-halgatom őket, az Israël Is-
18 tene nem hagyom-el őket. * A' ma-
gas halmokon folyó-vizeket fakasz-
tok, és a' mező-közepett kútakat: a'
pusztát vizek tavaivá tészem, és az
út-nélkül-valo földet vizek pataki-
19 vá. * A' pusztában czédrust, és feir-tő-
viset, és myrtust, és olaj-fát nevelek:
a'kietlenben jegenye-fát, szil-fát, és
puszpángot mind együtt helyhezte-
20 tek: * Hogy lássák, és tudgyák, és
meg-gondollyák, és értsék egyenlő-
képpen, hogy az Úr keze chelekedte
azt, és az Israël szente teremtette azt.
21 * Hozzátok közelre a'tí törvényete-
ket, úgy-mond az Úr: hozzátok-elő,
ha valami erősségetek vagyon, úgy-
22 mond a'Jákob királya. * Járúllyanak
ide, és jelentsék-meg nékünk mind a'
mik jövendők: a'mellyek az-előtt
vóltak, tegyétek hírré: és reá adgyuk
szívünket, és meg-tudgyuk azoknak
utólso dolgait; és a' mellyek követ-
keznek, jelentsétek-meg mí-nékünk.
23 * Tegyétek hírré a' mellyek jövendők
ez-után, és meg-tudgyuk hogy tí is-
tenek vattok. és chelekedgyetek jól,
vagy gonoszúl, ha lehet: és beszél-
24 lyünk és lássunk mind együtt. * Ímé,
tí semiből vattok, és a'tí alkotmány-
tok abból a'mi ninch: útálatosság a'
25 ki títeket választott. * Észak-felől tá-
masztottam-fel, és el-jő Nap-kelet-
ről: segétségűl híja az én nevemet, és
ollyanná tészi a'fejedelmeket mint a'
sárt, és mint az agyag-tapodó fazekas.
26 * Kichoda hirdette kezdtettől-fogva,
G hogy tudgyuk; és eleitől-fogva, hogy
mongyuk: Igaz vagy? ninch se hirde-
tő, se beszéllő, se a'tí beszédeteket hal-
27 gato. * Az első ezt mondgya Sion-
nak: Ihol vannak, és Jerusalemnek

ôrôm-hirdetőt adok. * És látám, és 28
nem vala ſenki ezek-kôzzűl-is a' ki
tanátſkoznék, és kérdettetvén egy
ígét felelne. * Ímé minnyájan ha- 29
miſsak, és heába-valók az ô chelekedetek: ſzél és hiuſág az ô bálványok.

XLII. Rész.

Matt. 12.b. 18. IMé az én ſzolgám, fel-véſzem ő- 1
tet: az én válaſztottam, kedve-tőlt A
lelkemnek ô-beñe: az én lelkemet
beléje adtam, itéletet ſzóll a'Pogá-
nyoknak. * Nem kiált, ſe ſzemélyt nē 2
válogat, ſe nem hallattatik oda-ki az
ô ſzava. * A' meg-repedezett nádat 3
el nem rontya, és a'fűſtôlgô gyer-
tya-belet meg nem óltya, igaſságban
ſzolgáltat itéletet. * Nem léſzen ſzo- 4
morù, ſem háborgo, míg nem itéletet
téſzen a' főldôn: és az ô tôrvényét
várják a'ſzigetek. * Ezeket mongya az 5
Úr-Iſten, az egek teremtője, és azok-
nak ki-terjeſztője: a'főldnek, és a'mik
abból teremnek meg-erőſsítője: a' ki
lehelletet ád a'népnek, melly azon
vagyon, és lélegzetet annak tapodói-
nak. * Én az Úr híttalak téged igaſ- 6
ſágban, és meg-fogtam a'kezedet, és B
meg-tartottalak téged. " És ſzôvet-
ſégűl adtalak téged a'népnek, a'Pogá-
nyoknak világoſságúl: * Hogy meg- 7
nyitnád a'vakok ſzemeit, és ki-hoz-
nád a'foglyot a'fogſágból, a'tôm-
lôczből a'ſetétſégben-ülőket. * " Én 8
az Úr, ez az én nevem: dichőſégemet
máſnak nem adom, ſe díchéretemet a'
bálványoknak. * A'mik előbbiek vól- 9
tak, ímé el-jôttek: én új dolgokat-is
hirdetek: minek-elôtte meg-légye-
nek, meg-hallattatom veletek. * Ene- 10
kellyetek az Úrnak új éneket, az ô dí-
chérete a' főldnek utólſo határiról:
kik a'tengeren jártok, és annak tel-
lyeſsége; a' ſzigetek, és azok lakói.
* Emelteſsék-fel a'puſzta, és annak 11
váraſi: a'Czédar a'házakban lakik:
díchéretet mongyatok a'Kő-ſziklán-
lakók, a'hegyek tetejéről kiáltſanak.
* Dichőſéget adnak az Úrnak, és az ô 12
díchéretit a'ſzigetekben hirdetik. * Az 13
Úr mint az erős ki-mégyen, mint a'
hadakozo férfiu fel-indíttya harag-
ját: ůvôlt, és kiált: az ô ellenſégin
erőt véſzen. * Mindenkor hálgattam, 14
veſzteglettem, tűrtem, ſzóllok mint C
a' ſzűlô: el-puſztítom, és el-nye-
lem mindeneſtől. * El-puſztítom a' 15
hegyeket, és a'halmokat, és azoknak
minden fűvét meg-ſzáraztom: és a'
folyó-vizeket ſzigetekké téſzem, és a'
tókat ki-ſzáraztom. * És a'vakokat 16
az útra viſzem, mellyet nem tudnak;
és az ôſvényeken jártatom őket, mel-
lyeket nem tudtak: a'ſetétſéget elôt-
tôk világoſsággá téſzem, és a'horga-
ſakat egyeneſekké: e' dolgokat che-
lekedtem vélek, és el nem hattam ő-
ket. * Hátra fordúltak: ſzégyenſég- 17
gel ſzégyenűllyenek-meg a'kik a'
bálványban bíznak, a'kik az ôntôtt
képnek mongyák: Ti vattok a'mi iſ-
tenink. * Siketek hallyatok, és vakok 18
nézzetek hogy láſsatok. * Kichoda 19
vak, hanem az én ſzolgám? és ſiket,
hanem a'kikhez az én kôvetimet kűl-
dôttem? kichoda vak, hanem a'ki el-
adatott? és kichoda vak, hanem az Úr
ſzolgája? * A'ki ſokakat látſz, nem 20
tartod-e meg? A'kinek fűlei nyitva
vannak, nem hallaſz-e? * És az Úr 21
azt akarta hogy meg-ſzentelné őtet,
és naggyá teñé a'tôrvényt, és fel-ma-
gaſztalná. * A'nép pedig el-kapdoſ- 22
tatott, és el-puſztíttatott: minnyá- D
jan tőre az ifiaknak, és a'tômlôcz há-
zaiba rejtettek; prédává lôttek, és
ninch a'ki ki-ſzabadíttſa; ragado-
mánnyá, és ninch a'ki mongya: Add-
viſzſza. * Kichoda kôzôttetek a'ki ezt 23
halgaſsa, gondolkodgyék, és figyel-
mezzen a'kôvetkezendőkre? * Ki ad- 24
ta ragadományra Jákobot, és Iſraëlt
a'puſztítóknak? nem az Úr-e ô-ma-
ga, a'kinek vétkeztűnk? És nem
akartak az ô útain járni, és nem hal-
gatták az ô tôrvényét. * És reája ôn- 25
tôtte búſúlaſának haragját, és a'had
erejét, és meg-égette őtet kôrôs-kô-
rűl, és nem vôtte eſzébe: és fel-gyúj-
totta őtet, és nem értette.

XLIII. Rész.

ES moſt ezeket mongya az Úr, 1
Jákob a'te teremtőd, és Iſraël A
a'te formálód: Nefélly, mert
meg-váltottalak téged, és ne-
veden híttalak téged: enyím vagy te.
* Mikor által-mégy a'vizeken, veled 2
léſzek, és a'folyó-vizek el nem bu-
rítnak téged: mikor a' tűzben járſz,
meg nem égſz, és a'lang nem pôrzôl-
meg téged. * Mert én a'te Urad Iſ- 3
tened az Iſraël ſzente a'te ůdvôzítőd,
váltſágodért adtam Egyiptuſt, Sere-
chen-orſzágot és Sábát éretted. * Mi- 4
ólta tiſzteletes lôttél az én ſzemeim-
elôtt, és dichőſéges; én ſzerettelek té-

"Inf. 49.b. 6.

"Infr. 48.b. 11.

ged, és embereket adok éretted, és népeket a'lelkedért. * Ne félly, mert én veled vagyok: Nap-keletről elő-hozom a'te magodat, és Nap-nyugatról egybe-gyűjtlek tégedet. * Megmondom az Északnak: Add-meg; és a'Delnek: Meg ne tilts; hozd-meg a'fiaimat messzűnnen, és a'leányimat a'földnek utólsó határiról. * És mindent, a'ki segétségűl híja az én nevemet, az én dichőségemre teremtettem őtet, formáltam őtet, és alkottam őtet. * Hozd-ki a'vak népet, és a'kinek szemei vannak: a'siketet, és a'kinek fülei vannak. * Minden Pogányok egybe-gyűltek, és egybe-choportoztak a'nemzetségek: ki tészi ezt hírré közzűletek, és az előbbieket ki hallattattya-meg velűnk? adgyák-elő az ő tanújokat, igazúllyanak-meg, és hallyák, és ezt mongyák: Igazán. * Tí vattok az én tanúim, úgy-mond az Úr, és az én szolgám, a'kit választottam: hogy meg-tudgyátok, és hidgyetek nékem, és meg-értsétek hogy ennenmagam vagyok. * Én-előttem nem formáltatott Isten, én-utánnam sem lészen. * "Én vagyok, én vagyok az Úr; és én-kivűlem ninch üdvözítő. * Én hirdettem-meg, és én szabadítottam-meg: meg-hallattattam, és nem vólt köztetek idegen: tí vattok az én tanúim, úgy-mond az Úr: és én az Isten. * És kezdet ől-fogva én-magam, és ninch a'ki az én kezemből ki-mentsen: chelekeszem, 's ki fordíttya-el azt? * Ezeket mongya a'tí meg-válto Uratok, az Israël szente. Ti-érettetek küldöttem Bábylonba, és le-vontam minden zárokat, az ő hajójokban dichekedő Kaldæusokat-is. * Én a'ti szent Uratok, az Israël teremtője a'ti királyotok. * Ezeket mongya az Úr, a'ki útat chinált a'tengeren, és a'sebes vizeken ösvényt. * A'ki a'négy-lovú szekeret és a'lovat ki-hozta a'sereget és a'vastagot; mind eggyűtt aluttak-el, és fel nem kelnek: meg-tőrettek mint a'len, és el-óltattak. * Ne emlekezzetek-meg az előbbiekről, és a'régieket ne nézzétek. * "Ímé én új dolgokat chelekeszem, és ezennel meglésznek, bizonyára meg-ismériték azokat: a'pusztában útat szerzek, és az útatlan helyen folyó-vizeket. * Dichőít engem a'mezei fene vad, a'sárkányok, és strucz-madarak: mert a'pusztában vizeket adtam, folyó-vizeket az útatlan helyen, hogy italt adnék az én népemnek, az én választottamnak. * E'népet magamnak formáltam, az én dichéretemet beszélli. * Nem hittál engem segétségűl Jákob, és nem fáradtál én-bennem Israël. * Nem áldoztad nékem a'te éppen égő áldozatod kosát, és a'te áldozatiddal nem dichőítettél engem: nem szolgáltattalak téged az eledeli áldozattal, se munkát nem szerzettem néked a'tőmiénnyel. * Nem vőttél nekem ezűstőn jo illatu kalamust, és a'te áldozatidnak kővérségével nem részegítettél-meg engem. Mindazáltal szolgáltattál engem a'te bűneidért, munkát szerzettél nékem a'te hamisságidért. * Én vagyok, énmagam vagyok, ki el-törlöm a'te hamisságidat magamért, és bűneidről meg nem emlekezem. * Jusak eszedbe, és törvénykezzünk eggyűtt: beszéld-meg ha mid vagyon, hogy meg-igazúlly. * Az első atyád vétkezett, és a'te magyarázóid vétkeztek ellenem. * És a'szent fejedelmeket meg-ferteztettem, Jákobot veszedelemre adtam, és Israëlt káromlásra.

" Ose. 13. b. 4.

" 2. Cor. 5. d. 17. Apoc. 21. b. 5.

XLIV. Rész.

ÉS most halgasd-meg Jákob én szolgám, és Israël a'kit választottam. * Ezeket mongya az Úr a'te teremtőd és formálód, a'te segétőd az anyád méhé ől-fogva: ne félly én szolgám Jákob, és te leg-igazabb, a'kit választottam. * Mert vizeket, öntök-ki a'szomjúhozóra, és folyásokat a'szárazra: ki-öntöm az én lelkemet a'te magodra, és az én áldásomat a'te gyökeredre. * És ki-chiráznak a'fűvek-közőtt, mint a'fűzfák a'folyó-vizek-mellett. * Ez azt mongya: Én az Úré vagyok: és amaz a'Jákob nevéről nevezi magát, és ez a'kezével írja: Az Úrnak: és az Israël nevéről nevezteték. * "Ezeket mongya az Úr az Israël királya, és az ő meg-váltója a'seregek Ura: Én vagyok az első, és én az utólsó, és énkivűlem ninch Isten. * Kichoda hasonló hozzám? szólljon, és tegyé hírré: és a'rendet beszéllye-meg nékem, mi-óltától-fogva rendeltem-el a'régi népet: a'jövendőket, és következendőket hirdessék-meg nékik.

Ier. 30. b. 10 & 46. g. 27.

" Supr. 41. b. 4. Inf. 48. b. 12. Apoc. 1. d. 18. & 22. c. 13.

8 *Ne féllyetek, ſe meg ne háborod-
gyatok: attól-fogva hallattattam ve-
led, és meg-hirdettem: tí vattok az én
tanúim. nem-de vagyon-e Iſtē én-ki-
vűlem, és alkoto a'kit én nem iſmér-
9 nék? * A' bálványok chinálói min-
B nyájan ſemmik, és az ō leg-ſzerelme-
tesbi nem haſználnak nékik. ō-magok
tanúk azokról, hogy nem látnak, ſe
nem értnek, hogy meg-ſzégyenűl-
10 lyenek. * Ki formált Iſtent, és ki ōn-
11 tōtt ſemmire-kellō bálványt? * Imé
annak minden ō réſzeſi meg-ſzégye-
nűlnek: mert emberek-kōzzűl-valók
az alkotók: egybe-gyűlnek minnyá-
jan, meg-állanak és félnek, és meg-
12 ſzégyenűlnek mind-eggyűtt. * " A'
kováts a'reſzelővel chinálta: ſzénnel,
és verőkkel formálta azt, és az ō erős
karjával chinálta: éhezik, és meg-fo-
gyatkozik, nem iſzik vizet, és el-lan-
13 kad. * Az átſ-meſter ki-nyújtotta a'
mérō-ſinórt, a' gyaluval formálta
azt: ſzegleteſen chinálta azt, és czir-
kolommal kerekítette azt: és férfiú-
nak képére chinálta, mint a'házbā-la-
14 kò ſzép embert. * Czédrus-fákat va-
gott, tőlgy és cher-fát hozott, melly
az erdőnek fái-kōzōtt állott; fenyű-
fát plántált, mellyet az eſsō nevelt.
15 * És az embereknek tűzévé lōtt:
vōtt azokból, és meg-melegedett:
C és meg-gyújtotta, és kenyereket
ſűtōtt: a' maradékjából pedig Iſ-
tent chinált, és imádta: bálványt chi-
16 nált, és meg-hajlott elōtte. * A'felét
a'tűzzel égette-meg, és a'felével húſt
ōtt: étket főzōtt, és meg-elégedett,
és meg-melegedett, és mondott: Vah,
17 meg-melegedtem, tűzet láttam. * A'
maradékjából pedig Iſtent chinált,
és bálvánt magának: meg-hajol elōt-
te, és imádgya azt, és kéri, mond-
ván: Szabadítſ-meg engem, mert én
18 Iſtenem vagy te. * Nem tudtak, és
nem értettek: mert bé-kenettek, hogy
ne láſsanak az ō ſzemōk, és ne értſe-
19 nek az ō ſzívōkkel. * Nem gōdollyák-
meg elméjekbē, ſe nē véſzik eſzekbe,
ſe nem értnek, hogy mōdanák: Felét
annak tűzzel égettem-meg, és annak
ſzenével kenyereket ſűtōttem: húſt
főztem és meg-ōttem, és a'maradék-
jából bálványt chinállyak-e? a'fának
20 tōrżōke-elōtt borúllyak-e le? * Az
D egy réſze hamu. a'bolond ſzív imádta
azt, és meg nem ſzabadíttya az ō lel-
két, ſe nem mongya: Talám hazugſág

21 vagyon a'jobb-kezemben. * Emle-
kezzél-meg ezekről Jákob, és Iſraël,
mert én ſzolgám vagy te. én formál-
talak téged, én ſzolgám vagy te Iſraël,
22 el ne feletkezzél rólam. * El-tōrlōt-
tem mint a'felyhőt a'te hamiſsági-
dat, és mint a'kōdōt a'te bűneidet:
térj hozzám, mert meg-váltottalak
23 téged. * Díchéretet mongyatok egek,
mert irgalmaſságot chelekedett az
Úr: ōrvendezzetek a'főldnek utólſó
határi, hegyek díchéretet énekellye-
tek, érdō és annak minden fája: mert
meg-váltotta az Úr Jákobot, és Iſraël
24 dichekedik. * Ezeket mongya az Úr
a'te meg-váltód, és anyád méhétől-
fogva-valo formálód: Én vagyok az
Úr, mindeneket chelekedvén, az ege-
ket egyedűl ki-terjeſztvén, a'főldet
meg-erőſsítvén, és ſenki ninch ve-
25 lem. * Semmivé tévén a'jōvendőlők
jegyeit, és a'jōvendő-mondókat meg-
dűhōsítvén. Hátra térítvén a'bőlche-
ket; és azok tudományát meg-bolon-
26 dítván. * Bé-tellyesítvén az ō ſzolgá-
jának igéjét, és a'kōvetinek tanátſát
bé-tőltvén. Ki azt mondom Jeruſa-
lemnek: Laknak te-benned; és Júda
váraſinak: Meg-epűltōk, és az ō puſz-
27 táit fel-állatom. * Ki azt mondom a'
melyſégnek: Puſztúlly-el, és a'te fo-
28 lyó-vizeidet ki-ſzáraztom. * Ki azt
mondom Czyruſnak: Én páſztorom
vagy, és minden akaratomat véghez
viſzed. Ki azt mondom Jeruſalem-
nek: Meg-épűlſz; és a'templomnak:
Meg-fondáltatol.

XLV. RÉSZ.

1 EZeket mongya az Úr Czyruſ-
A nak az én kriſtuſomnak, kinek
job-kezét fogtam, hogy meg-
hóldoltaſsam az ō ſzíne-elōtt
a'Pogányokat, és a'királyokkal hátat
adaſsak, és meg-nyitom ō-elōtte az
ajtókat, és a'kapuk bé nem tétetnek.
2 * Én elōtted megyek; és a'főldnek
dichőſégeſit meg-alázom: a'réz ka-
pukat el-rontom, és a'vas rudakat el-
3 tōrōm. * És néked adom az el-rejtett
kincheket, és az el-rejtetteknek tit-
kait: hogy tudgyad hogy én vagyok
az Úr, a'ki neveden nevezlek, az Iſraël
4 Iſtene. * Az én ſzolgámért Jákobért,
és az én válaſztottamért Iſraëlért, és
neveden neveztelek téged: haſonlí-
tottalak téged, és meg nem iſmértél
5 engem. * Én vagyok az Úr, és ninch

" Sap. 13. c. 11.

tőbb: én-kivűlem ninch Isten: felővedzettelek téged, és meg nem ismértél engem: *Hogy meg-tudgyák 6
mind a'Nap-keletiek, és mind a'Nap-
nyúgatiak, hogy én-kivűlem ninch
más. Én az Úr, és ninch más, * for- 7
málván a'világoſságot, és a'ſetétſéget teremtvén, békeſéget ſzerezvén,
és gonoſzt teremtvén: én az Úr mind
ezeket chelekedvén. * Egek harma- 8 21
tozzatok onnan-felyűl, és a'fellegek B D
chőpőgjék az igazat: nyilatkozzék-
meg a'főld, és teremje az űdvőzítőt:
és az igaſság eggyűtt-ſzármazzék: én
az Úr teremtettem őtet. * Jaj a'ki el- 9
lene-mond az ő alkotójának, a' Sámuſi főldnek cherepe: " vallyő mőgya-e
a'fár az ő fazekaſának: Mit mivelſz; 22
és a' míved kéz-nélkűl vagyon-e? 23
* Jaj a'ki az attyának mongya: Mit 10
nemzeſz? és az aſzſzonynak: Mit
ſzűlſz? * Ezeket mongya az Úr az Iſ- 11 24
raël ſzente, az ő teremtője: Jővendő
dolgokat kérgyetek tőlem, a' fiaim-
felől, és a'kezeim alkotmánya-felől 25
parancholyatok nékem. * Én alkot- 12
tam a'főldet, és én teremtőttem azon
az embert: az én kezeim terjeſztették-ki az egeket, és annak minden ſe-
reginek parancholtam. * Én támaſz- 13
tottam-fel őtet az igaſságra, és min- C
den útait igazgatom: ő építi-meg az
én váraſomat, és az én foglyaimat el-
bochátttya, nē jutalomért, ſem ajándékokért, úgy-mond a'ſeregek Ura
Istene. * Ezeket mongya az Úr: Az 14
Egyiptus munkája, és a'Szerechē-or-
ſzág kereſkedéſe, és a'Sabaimi fő fér-
fiak hozzád mennek, és tiéid léſz-
nek: Utánnad járnak, bilinchel kő-
tőzve mennek: és téged imádnak,
és néked kőnyőrőgnek: Chak te-ben-
ned vagyon az Isten, és ninch Isten
te-kivűled. * Bizonyára te el-rejtett 15
Isten vagy, Iſraëlnek űdvőzítő Istene.
*Meg-ſzégyenűltek, és meg-pírúltak 16
minnyájan: gyalázatra jutottak egy-
ſzer'ſmind a'tévelygéſeknek alkotói:
*Iſraël meg-ſzabadúlt az Úrban őrők 17
ſzabadúláſsal: meg nē ſzégyenűltők,
és meg nē pírúltok őrőkkőn őrőkké.
* Mert ezeket mongya az Úr az egek 18
teremtője, ő-maga a'főldnek formálo Istene, és annak alkotója, ő-maga
annak teremtője: nem heába terem-
tőtte azt: hogy azon laknának, for-
málta azt. én az Úr, és ninch más.
*Nem ſzóllottam rejtekben a'főldnek 19
ſetétes helyén: nem mondottam a'
Jákob magvának: Heába kereſsetek
engem. én az Úr, igaſságot ſzólván,
igazakat hirdetvén. * Gyűllyetek- 20
egybe, és jőjetek-el, és járúllyatok-
elő mind eggyűtt kik meg-ſzabadúltatok a'Pogányok-kőzzűl: nem tudtak a'kik fel-emelik az ő faragáſok fáját, és kőnyőrőgnek a' meg nem ſzabadíto Istennek. * Hirdeſsétek-meg, 21
és jőjetek-elő, és eggyűtt tanátſkozzatok: ki hallattatta-meg ezt eleitől-
fogva, régtől-fogva ki jelentette-meg
ezt? Nem-de nem én-e az Úr, és
ninch tőbb Isten én-nálamnál? igaz
és ſzabadíto Isten ninch én-kivűlem.
*Térjetek hozzám, és meg-ſzabadúl- 22
tok a'főldnek minden határi: mert én
vagyok az Isten, és ninch más. *Én- 23
magamra eſkűdtem, ki-mégyen az én
ſzámból az igaſság igéje, és viſzſza
nem tér: * " mert nékem hajol-meg 24
minden térd, és eſkűſzik minden
nyelv. *Az-okáért, mondani fogja, 25
az Úrban vannak az én igaſságim és
a' birodalmam: hozzája fognak jőni, és meg-ſzégyenűlnek minnyá-
jan a'kik ellene tuſakodnak. *Az Ur-
ban igazíttatik-meg, és dícsértetik
Iſraëlnek minden magva.

" Rom. 9. d. 20. Ier. 18. a. 6.

" Rom. 16. b. 11. Phil. 2. b. 10.

XLVI. Rész.

EL-tőretett Bél, el-rontatott 1
Nábo: az ő bálványok az ok- A
talan-állatoknak és a'barmoknak alkottattak, a'tí fáradſág-
ig-valo nehéz-terhű terhetek. * El- 2
roshadtak, és meg-romlottak egy-
ſzer'ſmind: nem ſzabadíthatták-meg
a'hordozót, és az ő lelkek fogſágra
mégyen. * Halgaſsatok engem Já- 3
kobnak háza, és az Iſraël házának B
minden maradékja, kik az én méhemtől hordoztattok, kik az én méhemtől viſeltettők. *Mind a'vénſégig en- 4
nen-magam, és mind az őſzűléſig én
hordozlak: én teremtettelek, és én
viſellek: én hordozlak, és meg-ſzaba-
dítlak. * Mihez haſonlítottatok en- 5
gem, és mihez tőttetek egyenlővé, és
mivel vetettetek-egybe, és mihez tőt-
tetek haſonlóvá? * Kik aranyat ad- 6
tok az ẓachkóból, és az ezűſtőt ſerpenyűvel méritek: őtvőſt fogadván,
hogy istent chinállyon: és le-borúl-
nak, és imádgyák. * " Hordozzák azt 7
a'vállokon viſelvén, és le-tévén az ő C
helyére: és veſztég áll, és helyéből ki

" Bar. 6. b. 25.

nem

Isai. 45. 46.

nem mozdúl. de mikor hozzája kiáltnak sem hallya : meg nem szabadíttya őket a'háboruságból. * Emlekezzetek-meg erről, és szégyenűllyetek-meg : térjetek szívetekhez bűnősök. * Emlekezzetek-meg az előbbi időről, mert én vagyok az Isten, és ninch több Isten, és ninch hozzám hasonló : *Eleitől-fogva meg-jelentvén a'végső dolgot, és kezdettől-fogva azokat a'mellyek még nem lőttek, mondván : Az én tanátsom meg-áll, és minden én akaratom meg-lészen : *Ki-el-hívom Nap-keletről a'madarat, és meszsze-földről az én akaratom-szerént-valo férfiat. és szóllottam, és elő-hozom azt : el-rendeltem, és meg-mivelem azt. * Halgassatok engē kemény szívűek, kik távúl vattok az igasságtól. * Közel hoztam az én igasságomat, nem távozik-el, és az én szabadításom nem késik. Sionban szabadúlást adok, és Israëlben az én dicsőségemet.

8 10 9 10 D 11 D 11 12 12 13 13

XLVII. Rész.

SZálly-le, űlly a'porban Bábylonnak szűz leánya, űlly az földre : ninch királyi-széke a' Kaldæusok leányának, mert többé nem hívattatol puhának és gyengének. * Fogd a'malom követ, és őrőlly lisztet : mezítelenitsd-meg rútságodat, född-fel a'válladat, foszd-fel a'száraidat, menny-által a'folyóvizeken. * " Ki-nyilatkoztatik a'te gyalázatod, és meg-láttatik a'te szégyenséged : boszszút állok, és ember nem áll ellenem. * A' mi meg-váltónk, seregek Ura az ő neve, az Israël szente. * Űlly-le halgatván, és menybé a' setétségbe Kaldæusok leánya. mert nem hívattatol többé országok aszszonyának. * Meg-haragudtam az én népemre, meg-ferteztettem az én örökségemet, és kezedbe adtam őket : nem chelekedtél azokkal irgalmasságokat : a'vénen igen meg-nehezítetted igádat. * És ezt mondottad : Örökké aszszony lészek. nem gondoltad-meg ezeket, és meg nem emlekeztél a'te utólso dolgodról. * És most hallyad ezeket te gyenge, és bátorságoson-lakó, ki ezt mondod szívedben : "Én vagyok, és ninch több én-kivűlem : nem űlök özvegyűl, és nem tudom a' magtalanságot. * † Mind e'kettő hirtelen reád jő egy nap, a'magtalanság 's az özvegység. mindenek reád jőttek, a'te varázlásidnak sokaságáért, és a'te bűbájosidnak nagy keménységéért. * És a'te gonoszságodban bíztál, és mondottad : Ninch a'ki engem láson. ez a'te bölcheséged és tudományod meg-chalt téged. És mondottad szívedben : Én vagyok, és én-kivűlem ninch más. * Reád jő a'veszedelem, és nem tudod annak eredetit : és reád rohan a'nyomoruság, mellyet el nem távoztathatsz : hirtelen reád jő a'nyavalya, mellyet nem tudsz. * Álly-elő a'te bűbájosiddal, és a'te varázlásidnak sokaságával, mellyekben ifiuságodtól-fogva fáradtál, ha valami-képpen valamit használ néked, a'vagy ha erősseb lehetsz. * Meg-fogyatkoztál a'te tanátsidnak sokaságában : állyanak-elő, és szabadíttsanak-meg téged az égbe-nézők, kik a' chillagokat szemlélik vala, és a'hólnapokat számlállyák vala, hogy azokból hirdetnének néked jövendőket. * Ímé lőttek mint a'pozdorja, a'tűz égette-meg azokat : nem szabadíttyák-meg lelkőket a'langból : ninch szén, mellyel meg-melegűllyenek ; sem tűz, hogy a'hoz űllyenek. * Igy lőtt néked dolgod azokkal valamikben munkálkodtál : a'te ifiuságodtól-fogva-valo kereskedőid, ki-ki el-tévelyedett az ő útán : ninch a'ki téged meg-szabadíttson.

1 A 2 3 " *Nah. 3. b. 5.* 4 5 6 B 7 8 C " *Apoc. 18. b. 7.* † *Inf. 51. f. 29.* 9 10 11 12 13 14 15

XLVIII. Rész.

HAllyátok-meg ezeket Jákobnak háza, kik az Israël nevéről neveztettők, és a'Júda vizeiből származtatok, kik az Ur nevére eskűsztők, és az Israël Istenéről emlekezetet tésztek nem bizonnyal, sem igazán. * Mert a'szent városról neveztettek, és az Israël Istenében erősködtek-meg. Seregek Ura az ő neve. * A'régi dolgokat eleitől-fogva hírré tőttem, és az én számból származtak, és meg-hallattattam azokat : hirtelen meg-chelekedtem, és meg-lőttek. * Mert tudtam hogy kemény vagy te, és vas-ín a'te nyakad, és réz a'te homlokod. * Meg-jelentőttem néked eleitől-fogva : minek-előtte el-érkeznének tudtodra adtam néked, hogy valami-képpen ne mondanád : Az én bálványim chelekedték ezeket, és az én faragott 's ön-

tőtt bálványim parancholták ezeket.
* A'miket hallottál, láſd-meg mind: 6 B
tí pedig, ki-hirdettétek-e? Meg-hallattattam veled az új dolgokat régtől-fogva, és meg-tartattanak a'miket nem tudſz: * moſt teremtettenek, 7
és nem régtől-fogva: és a'nap-előtt, és nem hallottad azokat, hogy valami-képpen ne mongyad: Ímé tudtam én azokat. * Se nem hallottad, 8
ſe nem tudtad, ſe meg nem nyílt attól-fogva a'fűled: mert tudom hogy vétkezvén vétkezel, és tőrvény-ſzegőnek híttalak téged az anyád méhétől-fogva. * Az én nevemért hallaſztom-el az én haragomat: és az én dicséretemél zabolázlak-meg téged, 9
hogy el ne veſſz. * Ímé ki-főztelek 10
téged, de nem mint az ezűſtöt; ki-válaſztottalak téged a' ſzegényſégnek kemenczéjében. * Én-magamért, én-magamért mivelem, hogy ne káromlattaſſam: 11
" és az én dicsőſségemet
" Sup. 42. b. 8. máſnak nem adom. * Halgaſs engemet Jákob, és Iſraël a'kit én nevezek: † én-magam, én az első, és én 12
† Sup. 41. b. 4. & 44. a. 6. az utólſó. * Az én kezem fondálta a' 13 C
földet-is, és az én jobb-kezem mértemeg az egeket: én ſzóllítom azokat, 14 B
és egyſzer'ſmind meg-állanak. * Gyűllyetek-egybe tí minnyájan, és hallyátok-meg: ki jelentette-meg őkőzzűlök ezeket? Az Úr ſzerette őtet, az ő akarattyát téſzi Bábylonban, és az ő karja a'Kaldæuſokon.
* Én, én ſzóllottam, és híttam őtet: 15 6
el-hoztam őtet, és meg-igyenesíttetett az ő úta. * Járúllyatok hozzám, 16
és hallyátok-meg ezt: nem ſzóllottam eleitől-fogva rejtekben: az időtől-fogva minek-előtte meg-lenne, ott vóltam: és moſt az Úr-Iſten kűldőtt engem, és az ő lelke. * Ezeket 17
mongya az Úr a'te meg-váltód az Iſraël ſzente: Én vagyok a'te Urad Iſtened, téged haſznos dolgokra tanítván, vezérelvén téged az úton, a'mellyen járſz. * Vaj-ha az én parancho- 18
latimra figyelmeztél vólna: a'te bé- D
keſséged mint a'folyó-víz lőtt vólna, és a'te igaſságod mint a'tenger őrvényi. * és a'te magod mint a'főveny 19
lőtt vólna, és a'te méhednek jővéſe mint annak kővetskéi: el nem veſzett vólna, és el nem kopott vólna az ő
" Ier. 32. a. 6. neve az én ſzínem-elől. * " Mennyetek-ki Bábylonból, fuſsatok-el a' 20
Kaldæuſoktól, őrvendező ſzózattal hirdeſsétek; hallaſsátok-meg azt, és vigyétek-ki azt a'földnek utólſó határi-ig. Mongyátok: " Meg-ſzabadította az Úr az ő ſzolgáját Jákobot. " Exod. 17. b. 6.
* Nem ſzomjúhoztak a' puſztában, 21
midőn ki-hozná őket: † vizet hozott-ki nékik a'kő-ſziklából, és meghasította a'kő-ſziklát, és vizek folytak. † Num. 20. b. 12.
* " Ninch békeſségek az iſtenteleneknek, úgy-mond az Úr. 22 " Inf. 57. d. 21.

XLIX. Rész.

HAllyátok ſzigetek, és figyelmezzetek távúl-valo népek: 1 A
Az Úr az anyám méhétől-fogva hívott engem, mikor az anyám méhében vólnék meg-emlekezett nevemről. * " És tőtte az én 2 " Inf. 51. c. 16.
ſzámat mint az éles kardot: az ő kezeárnyékával fődőzőtt-bé engem, és tőtt engem mint a'válaſztott nyilat: 3
az ő tegzébe rejtett-el engem. * És monda nékem: Én ſzolgám vagy te Iſraël, mert benned dichekedem. * És 4
mondék én: Heában munkálkodtam, ok-nélkűl, és hiuſágoſon emészt őttem-meg erőmet: az-okáért az én itéletem az Úrral, és az én munkám az én Iſtenemmel. * És moſt azt mon- 5
gya az Úr, az anyám méhétől-fogva ſzolgáúl magának formálván engem, hogy viſzſza-hozzam Jákobot ő-hozzája, és Iſraël egybe nem gyűjtetik: és meg-dicsőíttettem az Ur ſzemei-előtt, és az én Iſtenem lőtt 6
én erősségem. * És monda: Kevés nékem hogy ſzolgám légy a' Jákob nemzetſégének fel-állatáſára, és az Iſraël ſőprejének meg-térítéſére: Ímé " Sap. 42. b. 6. Act. 13. g. 47.
világoſságúl adtalak téged a'Pogányoknak, hogy üdvőzítőm légy a' 7
földnek végső határáig. * Ezeket mongya az Ur az Iſraël meg-váltója, az ő ſzente, a' meg-veretett léleknek, a' meg-útáltatott nemzetſégnek, az urak ſzolgájának: Meg-látnak a'királyok, és fel-kelnek a'fejedelmek, és imádnak az Úrért, mert hív, és az Iſraël ſzentéért, a'ki téged válaſztott.
* " Ezeket mongya az Úr: Kellemetes 8 " 2. Cor. 6. a. 2.
C
időben meg-halgattalak téged, és a' meg-ſzabadítáſnak napján meg-ſegétettelek téged: és meg-tartottalak téged, és a' népnek ſzővetſégűl adtalak téged, hogy fel-állatnád a'földet, és az el-puſztúlt őrőkſégeket bírnád:
* hogy azoknak, a'kik fogva vannak, 9
mondanád: Mennyetek-ki; és azok-

nak, a'kik a'ſetétſegbẽ vannak: Jelennyetek-meg. Az útakon legeltetnek, és minden igyenes helyeken az ő legeltetéſek. *"Nem éheznek, ſe nem ſzomjuhoznak, és nem ſúti őket a' hévſég és a' Nap: mert a'rajtok-kőnyörűlő igazgattya őket, és a'vizek forráſinál itattya őket. * És minden hegyeimet úttá téſzem, és az ő ſövényim fel-magaſztaltatnak. * Ímé ezek meſzſzűnnen jőnek, és ímé amazok Éſzakról és a'tenger-felől, és ezek a'Déli földről. * Dícséretet mongyatok egek, és vígadgy föld, énekellyetek dícséretet hegyek: mert meg-vígaſztalta az Úr az ő népét, és az ő ſzegényin könyörűl. *És monda Sion: El-hagyott engemet az Úr, és az Úr el-feletkezett rólam. * Vallyon el-feletkezhetik-e az aſzſzony az ő magzattyáról, hogy ne könyörűllyön az ő méhe fián? és hogy-ha az el-feletkeznék-is, de én el nem feletkezem rólad. * Ímé az én kezeimre fel-írtalak téged: a'te kő-falaid mindenkor az én ſzemeim-előtt. * El-jőttek a'te építőid: a'te rontóid és puſztítóid, ki-mennek belőled. *"Emeld-fel körös-körűl a'ſzemeidet, és láſsad, mind ezek egybegyűltek, hozzád jőttek: élek én, úgy-mond az Úr, hogy mind ezekbe mint egy ékeſségbe öltözöl-fel, és környűled véſzed őket mint egy meny-aſzſzony. * Mert a'te puſztáid, és a'te kietlenid, és a'te romláſodnak földe, majd ſzoroſsak léſznek a'lakoſok-miatt, és meſzſzire űzettetnek a'kik téged el-nyelnek vala. *Még azt mögyák fűleidbe a'te magtalanſágodnak fiai: Szoros nékem a' hely; ſzerezz helyt nékem hogy lakhaſsam. * És azt mondod ſzívedben: Ki ſzűlte nékem ezeket? én magtalan, és nẽ-ſzűlő, el-vitettetett, és fogoly, és ezeket ki nevelte-fel? én el-hagyatatott és egyedűl: és ezek hol vóltak? * Ezeket mongya az Úr-Iſten: Ímé a' Pogányokra emelem a' kezemet, és a' népek-között fel-téſzem a'jelemet. És el-hozzák a'te fiaidat öllökbẽ, és a'leánydat a'vállokon hordozzák. * És a'királyok léſznek a'te táplálóid, és a'királynék a'te dajkáid: a' földre le-borúlt orczával imádnak tégad, és a'te lábaid porát nyallyák. És meg-tudod hogy én vagyok az Úr, a'kiben meg nem ſzégyenűlnek a'kik őtet várják. * Vallyon el-vétetik-e az erőſtől a'préda? a'vagy a'mi meg-fogattatik a'vaſtagról, meg-ſzabadúlhat-e? * Mert ezeket mongya az Úr: Nyilván, az erőſtől-is el-vétetik a fogoly: és a'mi el-vitetik-is a' vaſtagtól, meg-ſzabadúl. Azokat pedig, a'kik téged ítéltek, én meg-ítélẽm, és a'te fiaidat én meg-ſzabadítom. * És a'te ellenſégiddel meg-étetem a'magok húſát: és mint a'muſtól, meg-részegűlnek a'magok vérétől: és meg-tudgya minden teſt, hogy én vagyok a'te meg-ſzabadító Urad, és a'te meg-váltód a'Jákob erőſſe.

L. RÉSZ.

EZeket mongya az Úr: Micho-da el-válo levele ez a'tí anyátoknak, mellyel el-ereſztettem őtet? a'vagy kichoda az én ároſom, a'kinek el-adtalak títeket? ímé a'tí hamiſságtokért adattattatok-el, és a'tí bűneitekért ereſztettem-el a'tí anyátokat. * Mert eljőttem, és nem vala férfiu: hittalak, és nem vala a'ki hallana. "vallyon meg rövidűlt-e, és kichinyéllött-e a'kezem, hogy meg nem válthaſsalak? a'vagy ninch-e ſzabadításra-valo erő én-bennem? Ímé az én dorgáláſommal el-puſztítom a' tengert, a'folyó-vizeket meg-ſzáraztom, meg rothadnak a'halak a'víznélkűl, és meg hálnak a'ſzomjuſágmiatt. * Setétſégbe öltöztetem az egeket, és zákkal födözöm-bé azokat. * Az Úr tudós nyelvet adott nékem, hogy tudgyam igével támogatni azt, a'ki meg-fáradott: fel-ébreſzti reggel, reggel fel-ébreſzti a'fülemet, hogy halgaſsam mint egy meſtert. *Az Úr-Iſtẽ meg-nyitotta a'fülemet, én pedig ellene nem mondok: hátra nem tértem. *" Az én teſtemet a'verőknek adtam, és az én orczáimat a' tépőknek: az én orczámat el nem fordítottam a'ſzidalmazóktól, és a' reám pökdöſőktől. * Az Úr-Iſten az én ſegétőm, azért nem ſzégyenűltem-meg: az-okáért ollyanná tettem az én orczámat, mint az igen kemény kő-ſziklát, és tudom hogy meg nem ſzégyenűlök. * " Közel vagyon a'ki engem meg-igazít, ki ſzóll ellenem? Állyunk eggyűtt, kichoda az ellenkezőm? járúllyon hozzám. *Ímé az Úr-Iſten az én ſegétőm: kichoda a'ki engem kárhoztat? Ímé

"Apoc. 7. d. 16.

"Inf. 60. a. 4.

"Inf. 59. a. 1.

"Mat. 26. g. 67.

"Rom. 8. f. 33.

minnyájan mint a'ruházat el-kopnak,
a'moly éſzi-meg őket.*Kichoda kőz- 10
zűletek az Urat-félő, halgatván az D
ő ſzolgája ſzavát? a'ki a'ſetétſégben
járt, és ninch világoſsága, bízzék az
Úr nevében, és támaſzkogyék az ő Iſ-
tenére. *Ímé tí minnyájan tűz-gyúj- 11
tók, langokkal meg-kőrnyékeztet-
vén, járjatok a'tí tűzetek világoſsá-
gában, és a' langokban mellyeket
gyújtottatok: az én kezemből lőtt
ez rajtatok, fájdalmokban fogtok
alunni.

LI. Rész.

HAlgaſsatok engem a'kik iga- 1
zat kővettők, és az Urat kere- A
ſitek: figyelmezzetek a'kő-
ſziklára a'melyből ki-vágat-
tattatok; és a'tó vermére, melyből ki
vattok metſzve. * Figyelmezzetek- 2
Abrahámra az atyátokra, és Sárára a'
ki títeket ſzűlt: mert chak őtet egye-
dűl híttam, és meg-áldottam őtet, és
meg-ſokaſitottam őtet. * Meg-ví- 3
gaſztallya azért az Úr Siont, és meg- B
vígaſztallya annak minden romláſit:
és téſzi annak puſztáját, mint a'győ-
nyőrűſéges helyt; és annak kietle-
nét, mint az Úr kertét. Őrőm és ví-
gaſág találtatik abban, hálá-adás és
dichéretnek ſzava. * Figyelmezze- 4
tek reám én népem, és én nemzetſé-
gem engem halgaſsatok: mert a'tőr-
vény tőlem mégyen-ki, és az én ité-
letem a'népek világoſságában nyug-
ſzik. *Kőzel vagyon az én igazam, ki- 5
ment az én űdvőzítőm, és az én kar-
jaim a'népeket itélik: engem várnak
a'ſzigetek, és az én karomra várakoz-
nak. *Emellyétek-fel az égre a'tí ſze- 6
meiteket, és nézzetek alá a'főldre:
mert az egek meg-olvadnak mint a'
fűſt, és a'főld meg-roſhad mint a'ru- C
házat, és annak lakói el-veſznek mint
ezek: "Az én ſzabadítáſom pedig ő-
rőkké léſzen, és az én igaſságom el
nem fogy. *Halgaſsatok engem a'kik 7
az igazat tudgyátok, én népem az
én tőrvényem az ő ſzívőkben: ne fél-
lyetek az emberek gyalázattyától, és
az ő káromláſoktól meg ne ijedgye-
tek. * Mert mint a' ruházatot, úgy 8
éſzi-meg őket a'féreg; és mint a'gyap-
jat, úgy eméſzti-meg őket a'moly: az
én ſzabadítáſom pedig őrőkké léſzen,
és az én igaſságom nemzetſégről
nemzetſégre.

"Pſal. 36. c. 19.

9 * Kelly-fel, kelly-fel, őltőzzél
erőſségben Úrnak karja: kelly-fel
mint a' régi napokban, az eleitől-
fogva-valo időkben. Nem te, ver-
ted-e meg a'kevélyt, meg ſebesíte-
ted a'ſárkant?
10 * "Nem te ſzáraztottad-e meg a' "Exod.
D tengert, a'ſebes mélyſégnek vizét: ki 14. c. 21.
a'tenger mélyſégét úttá tőtted, hogy
által-mennének a'meg-ſzabadúltak?
11 * És moſt a'kik meg-váltattak az
Úrtól, meg-térnek, és Sionba jőnek
dichéretet mondván, és őrőkké-valo
őrőm léſzen az ő fejeken, őrőmők és
vígaſágok léſzen, el-fút a' fájdalom
12 és a'ſiralom. * Én, én-magam vígaſz-
tallak-meg títeket: ki vagy te hogy
a'halando embertől félnél, és az em-
ber fiától, a'ki mint a'ſzéna úgy meg-
13 ſzárad? *És el-feletkeztél a'te terem-
E tő Uradról, a'ki az egeket ki-terjeſz-
tette, és a'főldet fondálta: és fél-
tél ſzűntelen egéſz nap annak hara-
gos orczájától a'ki téged háborgat
vala, és veſzedelmet kéſzített va-
la: hol vagyon moſt a'háborgatónak
14 dűhőſsége? * Hamar járván el-jő a'
fel-nyitáſra, és nem ől meg mind fot-
15 tig, ſe el nem fogy az ő kenyere. * Én
pedig a'te Urad Iſtened vagyok, ki fel-
háborítom a'tengert, és meg-dagad-
nak az ő habjai: Seregek Ura az én ne-
16 vem. * "Az én igéimet a'te ſzádba "Sup.
F helyheztettem, és a'kezem árnyéká- 49. a. 2.
val meg-óltalmaztalak téged, hogy
az egeket plántállyad, és a'főldet fon-
dállyad; és mongyad Sionnak: Én
17 népem vagy te. *Serkenny-fel, ſer-
kenny-fel, kelly-fel Jeruſalem, ki
meg-ittad az Úr kezéből az ő harag-
ja pohárát: a'mély álom pohárát
fenekig ki-ittad, és a'ſeprőig meg-it-
18 tad. *Ninch a'ki támogaſsa őtet min-
den fiai-kőzzűl, a' kiket ſzűlt: és
ninch a'ki kezét fogja minden fiai-
19 kőzzűl, a'kiket fel-tartott.*"Két do- "Sup.
log tőrtént rajtad; ki ſzomorkodik 47. b. 9.
rajtad? puſztaſág, és romlás, és éhſég,
20 és kard; ki vígaſztal-meg téged? *A'
G te fiaid el-vettettek, minden útzák
fejénél aludtak, mint a' tőrbe-aka-
dott oryx: tellyeſek az Úr búſúláſá-
21 val, a'te Iſtened dorgáláſával. * Az-
okáért hallyad ezt ſzegényke, és nem
22 a' bortól réſzeg. * Ezeket mongya a'
te uralkodo Urad, és a'te Iſtened, a'ki
az ő népeért hadakozik: Ímé el-vőt-
tem kezedből a'mély álom pohárát,

az én búsúlásom pohárának fenekét, nem iszod-meg azt többé. * És azt azok kezébe adom, a'kik téged meg-aláztak, és azt mondották a'te lelkednek: Hajolly-meg, hogy által-menjünk: és tötted a'testedet mint a' földet, és mint az útat az által-menőknek.

LII. Rész.

KElly-fel, kelly-fel, öltözzél erősségedbe Sion, öltözzél dichőséged ruházatiba Jerusálem, a' Szentnek városa: mert nem mégyen többé rajtad által a' környűl-metéletlen és a'tisztátalan. * Rázódgyál-ki a'porból, kelly-fel; ülly-le Jerusálem: óld-meg a' nyakad köteleit Sionnak fogoly leánya. * Mert ezeket mongya az Úr: Ingyen adattattatok-el, és pénz-nélkül váltattok-meg. * Mert ezeket mongya az Úr-Isten: " Egyiptusba alá-ment eleinten az én népem, hogy ott jövevény lenne: és Asur minden oknélkül nyomorgatta őtet. * És most mit használ az nékem, úgy-mond az Úr, hogy el-vitetett az én népem oknélkül? A'rajta-uralkodók hamisan chelekeszenek, úgy-mond az Úr, " és szűntelen nap-estig káromlattatik az én nevem. * Az-okáért meg-ismeri az én népem az én nevemet azon a' napon: mert én-magam a'ki szóllok vala, ímé jelen vagyok. *" Melly szépek a'hegyeken a'békeség-hirdetőnek és predikállónak lábai; a'ki jót hirdet, a'ki üdvösséget predikáll, a'ki Sionnak mögya: Országol a'te Istened! * A'te őr-állóidnak szava: fel-emelték szavokat, egyelő-képpe dichérnek: mert szemtől szembe meg-láttyák mikor meg-téríti az Úr Siont. * Örüllyetek, és dichéretet mongyatok eggyütt Jerusalem puszták: mert meg-vígasztalta az Úr az ő népét, meg-váltotta Jerusalemet. * El-készítette az Úr az ő szent karját minden Pogányok szemei-előtt: " és meg-láttyák a' földnek minden határi a'mi Istenünk szabadítását. * Távozzatok-el, távozzatok-el, mennyetek-ki innét, † a' fertelmest ne illessétek: mennyetek-ki közzüle, tisztüllyatok-meg a'kik az Úr edényit hordozzátok. * Mert nem zúrzavarral mentök-ki, se a'futásban nem siettök: mert előttetek mégyen az Úr, és egybe-gyüjt titeket az Izraël Istene. * Ímé értelmes lészen az én szolgám, fel-magasztaltatik, és fel-emeltetik, és igen nagy lészen. * A' mint sokan álmélkodtak rajtad, úgy dichőségtelen lészen a'férfiak-között az ő tekintete, és az ő ábrázattya az emberek fiai-között. * Ez meg-hínt sok nemzetségeket, ő-rajta a' királyok bé-fogják szájokat: " mert a' kiknek nem beszéllettek felőle, látták; és a'kik nem hallották, elmélkedtek róla.

LIII. Rész.

KI hitt a'mi hallásunknak? és az Úr karja kinek jelentetett-meg? * És fel-nevekedik mint a' veszsző-szál ő-előtte, és mint a' gyökér a' szomjuhozo földből: nincs néki színe, sem ékessége: és néztük őtet, és nem vala tekintete, és kívántuk őtet: * " A' meg-útáltatottat, és utólsóbbat a'férfiak-között, a'fájdalmas férfiat, és a'nyomorúságtúdót: és mint-ha el-rejtetett az ő orczája, és meg-útáltatott, azért nem-is böcsülték őtet. * " Bizonyára a' mi betegségeinket ő viselte, és fájdalminkat ő hordozta: és mi őtet mint egy poklosnak alítottuk, és az Istentől meg-ostorozratotnak, és meg-aláztatotnak. * " Ő pedig meg-sebesíttetett a'mi hamisságinkért, meg-rontatott a'mi bűneinkért: a'mi békességünk fégyelme vagyon rajta, és az ő kékségével gyógyúltunk-meg. * Mi mindnyájan mint a'juhok el-tévelyedtünk, ki-ki az ő útára térült, és ő-reá tötte az Úr minnyájunknak hamisságát. * Meg-áldoztatott mert ő akarta, és meg nem nyitotta a'száját. mint a'juh vitetik a'halálra, és megnémúl mint a'bárány az őtet-nyírő előtt, " és meg nem nyittya a'száját. * A'nyomorúságból, és az itéletből ki-vétetett: az ő nemzését ki beszélli-meg? mert ki-vágattatott az élők földéből: az én népem bűnéért vertem-meg őtet. * És istenteleneket ád az ő el-temetéséért, és gazdagot az ő haláláért: " mivelhogy hamisságot nem chelekedett, se álnokság nem vólt a' szájában. * És az Úr meg akarta őtet rontani betegség-által: ha lelkét a' bűnért adgya, hosszú életű magot lát, és az Úr akarattya az ő keze-által szerenchés lészen. * Mivelhogy munkálkodott az ő lelke, meg-láttya és meg-elégedik: az ő tudományával ő az én igaz szolgám meg-igazít

sokakat, és azok hamisságit ő hordozza. * Az-okáért sokakat osztok néki, 12 F
és az erősek ragadományit el-osztya, azért hogy halálra adta lelkét,
" Mar. 15. c. 28. " és a' bűnösök-közzé számláltatott:
† Luc. 23. c. 34. és ő sokaknak bűnöket viselte, † és
a' bűnösökért könyörgött.

LIV. Rész.

1 A MOngy dícséretet magtalan
a' ki nem szűlsz: énekelly
dícséretet, és örvendezz a' ki
nem szűlsz vala: mert több
Luc. 23. d. 29. Gal. 4. d. 27. fiai vañak az el-hagyattatotnak, hogy
sem annak a' kinek férje vagyon, úgy-
mond az Úr. * Szélesítsd-ki a' sátorod helyét, és a' sátorid kárpitit ter-
jeszd-ki: ne kíméld: hoszszabbítsd-
meg a' köteleidet, és a' szegeidet erősítsd-meg. * Mert jobra és bálra el-
hatsz: és a' te magod a' Pogányokat ő-
rökségül fogja-bírni, és az el-pusztúlt
városokat lakni. * Ne félly, mert meg
nem szégyenűlsz, se meg nem pirúlsz:
mert nem szégyenkedel, mivel ifiu-
ságodnak gyalázattyáról el-feletkez-
zel, és özvegységednek szidalmá-
ról meg nem emlekezel többé. * Mert
az uralkodik rajtad a' ki téged te-
" Luc. 1. c. 32. remtett, " Seregek Ura az ő neve:
és a' te meg-váltód az Israël Szente,
az egész föld Istenének hívattatik. * Mert mint egy el-hagyatott és
keserves-lelkű aszszonyt hívott téged
az Úr, és mint az ifiuságától-fogva
meg-vetett feleséget, monda a' te Is-
tened. * Egy szem-pillantásig egy-
kevesé hattalak-el téged, és nagy kö-
nyörűleteségekben gyűjtlek-egybe
téged. * A' haragnak egy szem-pil-
lantásáig rejtettem-el orczámat egy-
kevesé előtted, és örök irgalmas-
sággal könyörűltem rajtad: monda
a' te meg-váltó Urad. * " Úgy va-
" Gen. 9. b. 15. gyon ez nékem a' mint Nóe napjai-
ban, kinek meg-eskűdtem hogy nem
hoznám a' Nóe vizeit többé a' földre:
úgy eskűdtem-meg hogy nem harag-
szom reád, és meg nem fedlek téged.
* Mert a' hegyek meg-indúlnak, és a'
halmok meg-rendűlnek: az én ir-
galmasságom pedig el nem távozik
tőled, és az én békeségem szövetsége
meg nem mozdúl: monda a' te könyö-
rűlő Urad. * Szegényke, a' szél-
vésztől el-szaggattatott, minden vi-
gasztalás-nélkül lévén. Ímé én el ra-
kom rend-szerént a' te köveidet, és sa-
firokon fondállak téged, * és jaspis-
ból chinálom bástyáidat: és a' kapui-
dat faragott kövekből, és minden
határidat kívánatos kövekből: * Min-
Ioan. 6. c. 45. den fiaidat az Úrtól tanittattakat, és
a' békeségnek sokaságát a' te fiaidnak.
* És az igasságon fondáltatol: tá-
vozzál messze a' hamis vádolástól,
mert nem félsz; és a' rettegéstől, mert
nem közelget hozzád. * Ímé új lakos
jő, a' ki én-velem nem vólt, a' te néhai
jövevényed hozzád adgya magát.
* Ímé én teremtettem a' kovátsot a ki
fel-fújja a' tűzben a' szenet, és a' ki
elő-hozza a' szerszámot az ő mivé-
hez, és én teremtettem az öldöklőt
az el-veszténe. * Semmi szerszám-
nak nem lészen elő-menetele, a' melly
ellened chináltatott: és minden nyel-
vet, melly a' törvényben ellened-áll,
meg-itélsz. Ez az Ur szolgainak ör-
röklége, és az ő igasságok én-nálam,
úgy-mond az Úr.

LV. Rész.

1 A MInden szomjúhozók jőjetek a' vizekre: és a' kiknek
ninch ezűstök, siessetek,
vegyetek, és egyetek: jőjetek-el, vegyetek ezűst-nélkül, és min-
den cherelés-nélkül bort és tejet.
2 * Miért költitek az ezűstöt nem a' kenyerekre, és munkátokat nem a' meg-
elégedésre? Hallgatván hallgassatok
engem, és egyétek a' jót, és gyönyör-
ködik lelketek a' kövérségben. * Haj-
tsátok-meg fületeket, és jőjetek hoz-
zám: hallyátok-meg, és él a' ti lelke-
tek, és örök szövetséget szerzek vele-
" Act. 13. c. 34. tek, " Dávidnak hívséges irgalmassá-
4 git. * Ímé bizonyságúl adtam őtet
a' népeknek, vezérűl és tanítóúl a'
5 Pogányoknak. * Ímé a' nemzetséget, mellyet nem tudsz vala, azt hí-
vod; és a' Pogányok, kik téged nem
ismértek, hozzád futnak, a' te Urad-
ért Istenedért, és az Israël szente-
6 ért, mert meg-dicsőített téged. * Ke-
ressétek az Urat, míg meg-találtat-
hatik; hívjátok segétségül őtet, míg
7 közel vagyon. * Hadgya-el az is-
tentelen az ő útát, és a' hamis férfiu
az ő gondolatit, és térjen az Úrhoz,
és könyörűl rajta: és a' mi Istenünk-
hez, mert igen kész a' meg-bocsá-
8 tásra. * Mert az én gondolatim, nem
a' ti gondolatitok; sem a' ti útaitok, az
9 én útaim, úgy-mond az Úr. * Mert

a' mint felyűl-halladgyák az egek a'
főldet : úgy felyűl-halladgyák az én
útaim a'tí útaitokat, és az én gondo-
latim a'tí gondolatitokat. * És a' 10
mint le-száll az esső, és a'hó az égből, D
és oda többé viszsza nem tér, hanem
meg-részegíti a'főldet, és meg-öntö-
zi azt, és termővé tészi azt, és magot
ád a'vetőnek, és kenyeret az évőnek :
* Úgy lészen az én igém, melly a' 11
számból ki-mégyé : nem tér én-hoz-
zám üressen, hanem meg-chelekeszi
valamiket akartam, és szerenchés lé-
szen azokban, a'mikre azt küldöttem.
*Mert örömmel jőtök-ki, és békeség- 12
ben hordoztattok : a'hegyek és a'hal-
mok tí-elöttetek dichéretet énekel-
nek, és a'tartománynak minden fái
kézzel tapsolnak. * A'bojtorján-he- 13
lyébe jegenye-fa terem, és a'chal-
lyán-helyêbe myrtus nevekedik : és
az Úr nevezetes lészen örök jelűl,
melly el nem vétetik.

LVI. Rész.

Sup. i. a. 1.

EZeket mongya az Úr : Őriz- 1
zétek-meg az itéletet, és che- A
lekedgyetek igasságot : mert
kőzel vagyon az én szabadí-
tásom, hogy el-jőjön ; és az én igasszá-
gom, hogy meg jelennyék.*Bóldog 2
férfiu, a'ki azt chelekeszi ; és az ember
fia, a'ki azt meg-fogja : meg-őrizvén
a'szombatot hogy meg ne fertezteſse
azt, meg-őrizvén a'kezeit hogy sem-
mi gonoszt ne chelekedgyék. * És ne 3
mongya a'jövevénynek fia, a'ki az B
Úrhoz ragaszkodik, mondván: El-vá-
lasztásſal szakaszt-el engem az Úr az ö
népétől: És ne mongya a'Herélt : Ímé
én száraz fa vagyok.*Mert ezeket mō- 4
gya az Úr a'Herélteknek : A kik meg-
őrizik az én szombatimat, és válasz-
tyák a'miket én akartam, és meg-
tartyák szövetségemet : * Az én há- 5
zamban és kő-falaimon helyt adok
azoknak, és jobb nevet a'fiaknál és
leányoknál : örök nevet adok nékik,
melly el nem vész. *És a'jövevénynek 6
fiait, kik az Úrhoz ragaszkodnak,
hogy őtet tisztellyék, és szeressék az
ö nevét, hogy ö szolgaivá légyenek,
a'szombatnak minden meg-őrizőjét
hogy azt meg ne fertezteſsék, és a' C
szövetségemnek meg-tartóját : * El- 7
viszem azokat az én szent hegyem-
re, és meg-vidámítom őket az én
imádságomnak házában : az ö éppen-
égő és békeséges áldozattyok, kedve-
sek lésznek nékem az én óltáromon :
" mert az én házam minden népek- " Mat.
nek imádság házának hívattatik. 21. b. 13.
8 *Ezt mongya az Úr Isten, ki egybe- Mar. 11.
gyűjti az Israëlnek el-szélledtit : c. 17.
Még egybe-gyűjtöm hozzája az ö Luc. 19.
9 egybe-gyűjtötteit. * Minden mezei g. 46.
vadak jőjetek-elő a'zabállásra, min-
den erdei vadak. * Az ö ör-állói mind
10 vakok, minnyájan tudatlanok : nem-
D ugathato néma ebek : hiuságoknak
látói, aluszékonyok, és álmoknak
11 szeretői. * És igen szemtelen ebek,
nem tudtak meg-elégedni : ö-magok
a'pásztorok nem tudták az értelmet ;
minnyájan a'magok útára tértek, ki-
ki az ö fösvénységére, a'leg-felsőb-
12 től-fogva a'leg-utólsóbbig. * Jértek,
vegyünk bort, és részegűllyünk-meg,
és lészen a'mint ma, úgy hólnap-is,
és sokkal inkább.

LVII. Rész.

1 AZ igaz el-vész, és ninch a'ki
A meg-gondollya szívében : és
az irgalmasságos férfiak el-
szedetnek, mert ninch a'ki
értsen : mert a'gonosságnak színe-
2 elött vétetett-el az igaz. * Jőjön-el a'
békeség, nyugodgyék az ö ágyában a'
3 ki a'maga igazgatása-szerént járt. *Tí
pedig járúllyatok ide a'jövendőlő-
nek fiai : a'házasság-törőnek, és a'pa-
4 ráznának magva. *Kit chúfoltatok ?
kire tátottatok-fel a'szátokat, és ki-
vetettétek nyelveteket ? nem tí vat-
5 tok-e a'bűnös fiak, a'hazug mag ?*Kik
gyönyörködtök az istenekben min-
den zöldellö fa-alatt, meg-ölvén a'
gyermekeket a'patakokban, a'ma-
6 gas kő-sziklák-alatt ? * A'patak ré-
szeiben a'te részed, ez a'te sorsod : és
azoknak itali áldozatot öntöttél-ki,
eledeli áldozatot töttél. vallyon
ezekért nem haragszom-e meg ?
7 * A'magas és tettetes hegyre hely-
B heztetted az ágyadat, és oda fel-men-
8 tél hogy áldozatokat tennél. * És
az ajtó-megé, és az ajtó-mellyékére
tötted emlékezetedet : mert elöt-
tem fel-fosztozódtál, és bé-fogadtad
a'házasság-rontót : meg-szélesitet-
ted az ágyadat, és szövetséget szer-
zettél azokkal : szeretted az ö ágyo-
9 kat ki-nyílt kézzel. * És fel-ékesitet-
ted magadat kenettel a'királynak,
és meg-sokasítottad kenöchőidet.

Követidet meſzſze küldötted, és a'
poklokig meg-aláztattál.* A'te útad- 10
nak ſokaſágában fáradoztál: nem
mondottad; Meg-nyugſzom: a'ke-
zednek életet találtál, azért nem kö-
nyörgöttél. * Miért féltél ſzorgal- 11
matoſkodván, hogy hazudtál, és ró- C
lam meg nem emlekeztél, ſe nem
gondolkodtál ſzívedben? mivelhogy
halgatok, és mint-ha nem látnék, és
el-feletkeztél rólam. * Én ki-hirde- 12
tem a'te igaſságodat, és a'te chelekedetid nem haſználnak néked. * Mikor 13
kiáltaſz, ſzabadíttſanak-meg téged a'
te egybe-gyűjtöttid, és azokat mind
el-viſzi a'ſzél, el-ragadgya a'ſzellö:
A'kinek pedig bizodalma vagyon én-
bennem, örökſégűl bírja a'földet, és
bírja az én ſzent hegyemet. * És meg- 14
mondom: "Útat chinállyatok, útat
adgyatok, térjetek-ki az öſvényről,
vegyétek-el az akadékokat az én né-
pem útáról. * Mert ezeket mongya 15
a'Magaſságos, és a'fölſéges az örök- D
ké-valóſágban-lakó: és ſzent az ö ne-
ve, a'magaſságban és a'ſzent helyben
lakván, és a'töredelmes 's az alázatos
lélekkel: hogy meg-eleveníttſe az
alázatoſok lelkét, és meg-eleveníttſe
a'töredelmeſek ſzívét. * Mert nem 16
örökké pörlök, ſe végig nem harag-
ſzom: mert a'lélek az orczám-elől
ki-mégyen, és a'lehelleteket én te-
remtem. * Az ö föſvényſégének ha- 17
miſságáért haragudtam-meg, és
meg-vertem őtet: el-rejtettem elöt-
ted az én orczámat, és boſzſzonkod-
tam: és el-ment bújdoſván az ö ſzí-
vének után. * Az ö útait láttam, és 18
meg-gyógyítottam őtet, és viſzſza-
hoztam őtet, és meg-adtam néki a'
vígaſztaláſokat, és a'kik őtet ſiratták.
* Az ajakok gyűmölchét teremtet- 19
tem a'békeſéget, békeſéget annak, a'
ki távúl vagyon, és a'ki közel, monda
az Úr, és meg-gyógyítottam őtet.
* Az iſtentelenek pedig mint a'forrò 20
tenger, melly nem nyughatik, és an-
nak habjai ki-vettetnek meg-tapo-
dáſra és ſárra. * "Ninch békeſégek 21
az iſtenteleneknek, úgy-mond az Úr-
Iſten.

"Inf. 62.d.10.

"Sup. 48.d.22

LVIII. RÉSZ.

Kiálts, meg ne ſzűnnyél, mint 1
a'trombita emeld-fel ſzódat, A
és hirdeſd az én népemnek az
ö vétkeit, és a'Jákob házának
az ö bűneit. * Mert engem napról- 2
naprakereſnek, és az én útaimat tud-
ni akarják: mint a'nemzetſég, a'melly
igaſságot chelekedett vólna, és az ö
Iſtenének itéletét el nem hatta vól-
na: kérdezik tőlem az igaſság itéletit:
az Iſtenhez akarnak közelgetni. * Mi- 3
ért bőjtöltünk, és meg nē tekíntetted?
meg-aláztuk lelkeinket, és nem tud-
tad? Ímé a'tí bőjtötöknek napján a'tí
akaratotok találtatik, és mindē adóſ-
ſitokat úntattyátok. * Ímé pörlődéſre 4
és verſengéſre bőjtöltök, és ököllel iſ- B
tentelenűl verekedtök. Ne bőjtöllye-
tek mint e'napiglā, hogy hallattaſsék
a'magaſságban a'ti kiáltáſtok. * "Val- 5
lyon illyen-e a'bőjt a'mellyet válaſz-
tottam, hogy nap-eſtig gyötörje em-
ber a'lelkét? a'vagy egybe-hajtſa
mint a'karikát a'fejét, és żákot és
hamvat híntſen alája? vallyon ezt hí-
vod-e bőjtnek, és az Úr kedves nap-
jának? * Nem ez-e inkább a'bőjt, a' 6
mellyet válaſztottam? óld-meg az
iſtentelenſégnek köteleit, óld-le a'le
nyomò kötölékeket; bocháſd-el azo-
kat ſzabadſágra a'kik meg-romlot-
tak, és minden terhet el-ſzaggaſs.
* "Szegd-meg kenyeredet az éhező- 7
nek, és a'ſzegényeket és bújdoſókat C
vidd a'házadba: midőn mezítelent
látſz, föd-bé őtet, és a'te teſtedet meg
ne utállyad. * Akkor támad-fel mint 8
a'hajnal a'te világoſságod, és a'te
egéſséged hamarább fel-kél, és or-
czád-elött mégyen a'te igaſságod, és
az Úr dichőſége hozzá fogad téged.
* Akkor könyörgeſz, és az Úr meg- 9
halgat; kiáltaſz, és mond: Ihol jelen
vagyok, ha el-véſzed belőled a'lán-
czot, és meg-ſzűnöl az újodat ki-
nyújtani, és haſzontalant ſzóllani. * 10
Midőn ki-öntöd az éhezőnek a'lelke-
det, és a'nyomorúlt lelket bé-töltöd,
fel-támad a'ſetétſégben a'te világoſ-
ſágod, és a'ſetétſéged ollyan léſzen
mint a'dél. * És nyugodalmat ád né- 11
ked mindēkor az Úr, és bé-tölti a'lel- D
kedet fényeſségekkel, és a'chontyai-
dat meg-ſzabadíttya, és léſzſz mint a'
nedves kert, és mint a'vizek kúttya,
melynek vizei el nem fogynak. * "És 12
meg-építtetnek te-benned a'régi
puſztaſágok: a'ſok régi nemzetſégek-
től-fogva-valo fondamentomokat
fel-állatod; és ſövények építőjének
hívattatol, az öſvényeket nyugoda-
lomra fordítván. * Ha el-fordítod 13
a'lábadat a'ſzombatról, hogy az én

"Zach 7.b.5.

"Ezec. 18.b.16. Mat.25 c.35.

"Inf. 61.a.4.

Iſai. 57.48.

ſzent

szent napomon akaratodat ne chelekedgyed, és gyönyörűséges szombatnak nevezed, és az Úr dicsőséges szét napjának, és azt dicsőíted, midőn nem chelekeszed a'te útaidat, és nem találtatik a'te akaratod, hogy beszédet szólly: * Akkor gyönyörködöl az Úrban, és fel-emellek téged a'föld magasága-fölibe, és étetlek téged a' Jákob atyád örökségéből, mert az Úr szája szóllott.

LIX. Rész.

Num. 11. c. 23. Sup. 50. a. 2. IMé nem rövidűlt-meg az Úr keze hogy meg nem szabadíthatna, se meg nem nehezűlt a'füle hogy meg nem halgatna: * De a'ti hamiságtok szerzettek el-válást ti-közöttetek és a'ti Istentek-között, és a'ti bűneitek rejtették-el az ö orczáját elöttetek hogy meg ne halgatna. * " Mert a'kezeitek meg-ferteztetett *" Sup. 1. d. 15.* vérrel, és az újaitok hamisággal: az ajakitok hazugságot szóllottak, és a' nyelvetök hamiságot beszél. * Ninch a'ki igasságot szóllyon, sem a'ki igazán itéllyen: hanem a'semmiben bíznak, és hiuságokat szólnak; " munkát fogadtak, és hamiságot szűltek. *" Iob. 15. d. 35.* * Az aspis-kígyók tojáit meg-törték, és pók-hálókat szőttek. valaki azok tojásiban észik, meg-hal: és a'mi kikölt, basiliskussá lészen. * Az ö pók-hálójokból nem lészen ruházat, se bé nem födöztetnek az ö munkájokkal: az ö munkájok haszontalan munkák, és a'hamiságnak chelekedete az ö kezekben. * " Az ö lábok a' gonoszra futnak, és sietnek hogy ártatlan vért ontsanak: az ö gondolattyok haszontalan gondolatok: pusztítás és romlás az ö útokon. * A' békeség úttyát nem tudták, és ninch itélet az ö lépésekben. az ö ösvények meghorgasúltak nékik: valaki azokon jár, nem tudgya a'békeséget. * Az-okáért meszsze távozott tőlünk az itélet, és az igasság nem vészen környűl minket: világosságot vártunk, és ímé setétség; fényességet, és a'setétségben jártunk. * Tapogattuk mint a'vakok a'falt, és úgy mint szemek-nélkül tapogattunk: meg-botlottunk délben mint a'setétben, a'homályos helyeken mint a'holtak. * Minnyájan mint a'medvék ordítunk, és mint a' galambok elmélkedvén nyögünk. vártuk az itéletet, és ninch; a'szabadúlást, és meszsze távozott tőlünk.

12 * Mert meg-sokasodtak a'mi hamiságink elötted, és a'mi bűneink megfeleltek nékünk. mert a'mi bűneink velünk vannak, és a'mi hamiságinkat meg-ismértük, 13 * hogy vétkeztünk és hazudtunk az Úr-ellen: és el-fordúltunk hogy ne mennénk a'mi Istenünk-után, hogy patvarkodást és törvény-szegést szóllanánk: gondoltuk, és szívünkből szóllottuk a'hazugság igéit. 14 * És hátra tért az itélet, és az igasság távúl állott: mert lerohant az útzán az igaz-mondás, és az igasság nem mehetett-elő. 15 * És az igasság el-felejtetett: és a'ki el-távozott a'gonoszról, prédává lött: és látta az Úr, és gonosznak látszott az ö szemei-elött, mert ninch itélet. 16 * és látta hogy ninch férfiu: és el-álmelkodék, mert ninch a'ki eleit vegye: és megszabadítá azt az ö karjával, és igasságával meg-erősíté azt. 17 * " Fel-öltözött az igasságba mint a'pánczélba, és a'szabadulásnak sisakja az ö fején: fel-öltözött a'boszszú-állásnak ruházatiba, és környűl-vétetett mint a'buzgó haragnak palástyával. 18 * Mint a' boszszú-állásra mint az ö haragjának meg-fizetésére az ö ellenséginek, és hasonlatos fizetésre az ö ellenkezőinek: a szigeteknek hasonlóval fizet. 19 * És félik a'Nap-nyugatiak, az Úr nevét; és a'Nap-keletiek, az ö dicsőségét: mikor el-jő mint a'sebes folyó-víz, mellyet az Úr lelke indít: 20 * " és el-jő Sionnak a'meg-válto, és azoknak kik meg-térnek a'hamiságból Jákobban, úgy-mond az Úr. 21 * Ez az én szövetségem vélek, úgy-mond az Úr: Az én lelkem, melly benned vagyon, és az én igéim, mellyeket a' te szádba helyheztettem, el nem távoznak a'te szádtól, és a'te magod szájától, és a'te magod magva szájától, úgy-mond az Úr, mostantól-fogva és örökké.

" Ephes. 6. c. 17. 1. Thes. 5. b. 8.

" Rom. 11. d. 26.

LX. Rész.

1 KElly-fel, világosúlly-meg Jerusalem: mert el-jött a'te világosságod, és az Úr dicsősége fel-támadott te-rajtad. 2 * Mert ímé a'setétség bé-burittya a' földet, és a'homály a'népeket: te-rajtad pedig fel-támad az Úr, és az ö 3 dicsősége meg-láttatik te-rajtad. * És a' Pogányok a'te világosságodban jár-

járnak, és a'királyok a'te elő-jövetelednek fényeſségében. * " Emeld-fel kőrös-kőrűl a'te ſzemeidet, és láſsad: mind ezek egybe-gyűltek, hozzád jöttek: a'te fiaid meſzſzűnnen jőnek, és a'te leányid óldalad-mellől kelnek-fel. * Akkor meg-látod, és bévelkődől, és chodálkozik és ki-terjed a' ſzíved, mikor hozzád tér a'tengernek ſokaſága, és a' Pogányok ereje hozzád jő. * A'tevék ſokaſága el-burít téged, Mádiánnak és Éfának gyors tevéi: minnyájan el-jőnek Sábából, aranyat és temiént hozván, és az Úrnak dichéretet hirdetvén. * Czédarnak minden barma egybe-gyűjtetik néked, a' Nábajot koſai ſzolgálnak néked: meg-áldoztatnak az én engeſztelő óltáromon, és az én dichőſségemnek házát meg-dichőítem. * Kichodák ezek, a'kik mint a'felyhők rőpűlnek, és mint a'galambok az ő ablakokra? * Mert engem várnak a' ſzigetek, és a'tenger hajói eleitől-fogva, hogy el-hozzam a'fiaidat meſzſziről; az ő ezűſtőket, és aranyokat ő-vélek, a'te Urad Iſtened nevének, és az Iſraël ſzentének, mert meg-dichőített téged. * És meg-épitik a' jövevények fiai a'te kő-falaidat, és azoknak királyi ſzolgálnak néked: mert az én haragomban vertelek-meg téged: és az én meg-békélésemben kőnyörűltem rajtad. * " És meg-nyittatnak a'te kapuid ſzűntelen: nappal és éjjel bé nem tétetnek, hogy hozzád hozattaſsék a' Pogányok erőſsége, és azok királyi hozzád vitetteſsenek. * Mert a'nemzetség és az orſzág, melly néked nem ſzolgál, el-vész: és a' Pogányok puſztaſsággal puſztíttatnak-el. * A' Libanus dichőſsége hozzád jő, a' jegenye-fa és a' puſzpáng, és a' fenyű-fa mind-egygyűtt, az én ſzent helyemnek fel-ékeſitéſére, és az én lábaimnak helyét meg-dichőítem. * És meg-gőrbűlve jőnek hozzád azoknak fiai kik téged meg-aláztak, és a'lábaid nyomdokit imádgyák minnyájan a' kik téged gyaláznak vála, és az Úr Váraſának neveznek téged, az Iſraël ſzente Sionának. * Azért hogy el-hagyattattál vólt, és meg-gyűlőltettél, és nem vólt a'ki benned által-menne, őrők dichőſséget adok néked, őrömet nemzetſégről nemzetſégre: * és a' Pogányok tejét ſzopod, és a'királyok emlőjével tápláltatol: és meg-tudod hogy én vagyok a'te meg-ſzabadító Urad, és a'te meg-váltód Jákobnak erőſse. * A'rézért aranyat hozok, és a' vaſért ezűſtőt hozok: és a'fákért rezet, és a'kövekért vaſat: és a'te látogatáſodat békeſséggé téſzem, és a'te gond-viſelőidet igaſsággá. * Nem hallattatik többé hamiſság a'te földedben, puſztítás és rontás a'te határidban, és el-foglallya a'ſzabadúlás a' te kő-falaidat, és a'te kapuidat a'dícséret. * " Nem léſzen néked többé a' Nap nappali világoſitáſra, ſem a' hóld fenyeſsége meg nem világoſit téged: hanem az Úr léſzen néked örők világoſságodra, és a'te Iſtened a'te dichőſségedre. * Nem enyészik-el többé a'te Napod, és a'te hóldod meg nem fogyatkozik: mert az Úr léſzen néked örők világoſságodra, és a'te ſiralmadnak napjai el-végeződnek. * A'te néped pedig mind igazak, örökké örökſégűl bírják a'földet, az én plantáláſomnak chemetéje, az én kezemnek munkája a'dichőítéſre. * A' leg-kiſsebbik ezerré léſzen, és a'kiſ-ded igen erős nemzetſéggé: én az Úr az ő idejében hirtelen meg-chelekeſzem ezt.

" *Supr. 49. c. 18.*

" *Apoc. 21. g. 25.*

" *Apoc. 21. g. 23. & 22. a. 5.*

LXI. Rész.

AZ Úr lelke én-rajtam, azért hogy meg-kent engemet az Úr: a' ſzelídeknek hirdetni küldött engemet, hogy meg-orvoſolnám a' tőredelmes ſzívűeket, és a' foglyoknak az engedelmet predikállanám, és a'bé-rekeſztetteknek a'meg-nyitáſt: * hogy az Úrnak engeſztelő eſztendejét predikállanám, és a'mi Iſtenünk boſszú-állásának napját: " hogy a'ſirókat mind meg-vígaſztalnám, * hogy a'Sion ſiróinak ſzereznék, és adnék azoknak koronát a'hamuért, örömnek olajat a'ſiráſért, díchéretnek paláſtyát a' keſergéſnek lélkeért: és hívattatnak abban az igaſság erőſsinek, az Úr plantálaſának a'dichőítéſre. * " És meg-épitik a'régi puſztákat, és a'régi romláſokat fel-állattyák, és meg-újittyák az el-puſztúlt váraſokat, az el-hányattattakat nemzetſégről nemzetſégre. * És elő-állanak az idegenek, és a'tí barmaitokat legeltetik; és a'jövevények fiai, tí ſzántóitok és ſzőlő-míveſitek léſznek. * Tí pedig az Úr Papjainak hívattattok: a' mi

" *Luc. 4. c. 18.*

" *Mat. 5. a. 5.*

" *Supr. 58. d. 12.*

Istenünk Szolgai, mondanak néktek: A' Pogányok erősségét észitek-meg, és az ő dichőségekben dichekedtek. 8 *A'ti kettős gyalázatotokért és pirulástokért, díchérik az ő részeket: ezokért két részt bírnak az ő földökben, örök vigasságok lészen nékik. *Mert én az Úr szeretvén az itéletet, és gyűlölvén a' ragadományt az éppen-égő áldozatban: és az ő munkájokat igazán-meg adom, és örök szövetséget szerzek vélek. *És tudva lészen a' Pogányok-között az ő magvok, és az ő chemetéjek a' népek-között: minnyájan a'kik látttyák őket, meg-ismérik őket, hogy ezek az a'mag, mellyet meg-áldott az Úr. * Örülvén örülök az Úrban, és örvendez az én lelkem az én Istenemben: mert az üdvösségnek ruházatiba öltöztetett engem: és az igasságnak öltözetével környékezett-meg engem, mint egy koronával fel-ékesíttetett vő-legént, és mint az ő függőivel fel-chinyosított meny-aszszont. *Mert a'mint a' föld meg-termi az ő chemetéjét, és mint a'kert ki-chiráztattya az ő magvát: úgy az Úr-Isten ki-chiráztattya az igasságot, és a'dícheretet minden Pogányok-előtt.

LXII. Rész.

SIonért nem halgatok, és Jerusalemért meg nem nyugszom, míg nē el-jőjön mint a'fényesség az ő igaza, és az ő üdvözitője mint a lámpás égjen. *És meg-láttyák a Pogányok a' te igazadat, és minden királyok a' te dichőségedet: és új névvel hívattatol, mellyet az Úr szája fog-nevezni. *És a'dichőségnek koronája lészesz az Úr kezében, és az országnak koronája a'te Istened kezében. *Nem hívattatol többé El-hagyattatot-nak; és a'te földed nem hívattatik többé Puszta-nak: hanem hívattatol, Az én akaratom ő-benne, és a'te földed Lakottatot-nak. mert az Úrnak kedve-tőlt te-benned: és a'te földedet lakni-fogják. * Mert beűed lakik az ifiu a'szűzzel, és beűed laknak a'te fiaid. És örül a'vő-legény a'meny-aszszonyban, és örül rajtad a'te Istened. * A'te kő-falaidra, Jerusalem, őrizőket rendeltem, egész nap és egész éjjel soha nem halgatnak. A' kik meg-emlekeztek az Úrról, ne halgassatok, *és meg ne szűnnyetek tőle, míg nem meg-erősíti, és míg nem dicheretessé tészi Jerusalemet a'földön. *Meg-eskűtt az Úr az ő jobjára, és az ő erősségének karjára: Ha a'te búzádat többé eleségűl adom az ellēségidnek: és ha iszszák az idegen fiak a'te borodat, a' mellyért munkálkodtál. * Mert a'kik azt bé-gyűjtik, azok észik-meg, és dícherik az Urat; és a'kik azt bé-hordgyák, azok iszszák-meg az én szent pitvarimban. *Mennyetek-által, mennyetek-által a'kapukon, "készíttsétek útat a'népnek, egyenesíttsétek-meg az útat, szedgyétek-fel a'köveket, és emellyetek jelt a'Népekre. * Ímé az Úr meghallattatta ezt a'földnek utólsó határiban, mongyátok-meg a'Sion leányának: †Ímé a'te üdvözítőd el-jő: ímé az ő jutalma ő-vele, és az ő chelekedete ő-előtte. * És nevezik őket, Szent Nép-nek, az Úrtól meg-váltottattaknak. Te pedig hívattatol, Megkeresztetett város-nak, és nem El-hagyattatot-nak.

LXIII. Rész.

KIchoda ez, a'ki Edomból jő, meg-festett ruhákban Bosrából? ez az ékes az ő hoszszú-ruhájában, járván az ő erejének sokaságában. En, a'ki igasságot szóllok, és óltalmazo vagyok a'megszabadításra. *"Miért veres tehát a'te öltözeted, és a'te ruháid mint a'sajtóban nyomóké? * A'sajtót egyedűl nyomtam, és a'Nemzetségek-közzűl ninch férfiu velem: meg-tapodtam őket búsúlásomban, és meg-tiprottam őket haragomban: és az ő vérek a'ruházatimra fechkendezett, és minden öltözetimet meg-rútítottam. *"Mert a'boszszú-állásnak napja az én szívemben, az én meg-szabadításomnak esztendeje el-jött. * Körösközűl tekínték, és nem vala segétő; kerestem, és nem vólt a'ki meg-segétene: és meg-szabadított engem az én karom, és az én haragom megsegétett engem. * És meg-tapodtam a'népeket búsúlásomban, és meg-részegítettem őket haragomban, és a' földre vontam az ő erejeket. * Az Úr irgalmasságiról meg-emlekezem, az Úrnak dícheretet módok mindenekért, a'miket nékünk adott az Úr, és az Izraël házával tőtt jóknak sokaságáért, mellyeket ő-vélek az ő kegyelmessége-szerént chelekedett, és az ő

irgalmaſságinak ſokaſága-ſzerént.
* Es monda: Bizonyára én népem ez, 8
nem meg-tagadò fiak: és ſzabadítójok lőtt nékik. * Minden ő háboruſágokban meg nem háborodott, és az 9 C
orczájának angyala meg-ſzabadította őket: az ő ſzerelméből, és kegyelmeſségéből ő váltotta-meg őket, és
hordozta őket, és fel-emelte őket
minden időben. * Ők pedig haragra 10
ingerlették, és meg-háborították az
ő ſzentének lelkét: és ellenſégekké
változott nékik, és ő meg-győzte őket. * És meg-emlekezett a' Moyſes 11
idejének napjairól, és az ő népéről:
"Exod. 14. d. 20. "Hol vagyon a' ki ezeket ki-hozta a'
tengerből az ő nyája páſztorival? hol
vagyon a' ki beléje helyheztette az ő
ſzentének lelkét? * A' ki Moyſeſt job- 12
jánál-fogva ki-hozá az ő főlſéges karjával, a' ki el-válaſztá előttők a' vizeket, hogy magának őrők nevet ſzerezne: * A' ki által-hozá őket a' mély- 13
ſéges őrvényeken, mint a' nem-botlò
lovat a' puſztában. * Mint a' mezőn 14
alá-ménő barmot, az Úr lelke vólt az
ő vezérlője: így hordoztad a' te népedet, hogy magadnak dichőſéges
nevet ſzereznél. * " Tekintſ-alá 15
"Deut. 26. d. 15. Bar. 2. d. 16. menyből, és nézz-alá a' te ſzent és dichőſéges lakó-helyedből: hol a' te
buzgó ſzerelmed, és a' te erőſséged, a'
te irgalmaſságidnak és könyőrületeſségidnek ſokaſága? meg-tartoztatták tőlem magokat. * Mert te vagy 16
a' mi atyánk, és Abrahám nem tudott minket, és Iſraël nem iſmért
minket: te vagy Uram a' mi atyánk,
a' mi meg-váltónk, őrőktől-fogva a'
te neved. * Miért hattál Uram minket 17
el-tévelyednünk a' te útaidról; megkeményítetted ſzívünket hogy ne
félnénk téged? térj-meg a' te ſzolgaidért, a' te őrőkſégednek nemzetſégiért. * Mint a' ſemmit bírták a' te 18
ſzent népedet: a' mi ellenſéginkmegtapodták a' te ſzent helyedet. * Lőttünk mint eleinten, mikor rajtunk 19
nem uralkodnál, és a' te neved reánk
nem hívattatnék.

LXIV. Rész.

OH ſzakaſztanád-meg az egeket, és ſzállanál-le: olvadnának-el az orczád-előtt a' 1 A
hegyek. * Mint a' tűznek 2
égetése meg-emésztetnének, a' vizek
tűzzel égnének-meg, hogy meg-iſmértetnék a' te ellenſégidtől a' te neved: a' te ſzíned-előtt meg-háborodnának a' Pogányok. * Mikor chodákat 3
chelekeſzel, el nem tűrhettyük: alá-
ſzállottál, és az orczád-előtt a' hegyek
el-olvadtak. * "Világ kezdetitől-fog- 4 "1. Cor. 2. b. 9.
va nem hallották, ſe fől őkbe nem vőtték, a' ſzem nem látta Iſten te-kivűled, a' miket kéſzítettél a' tégedet- B
váróknak. * Eleibe-mentél a' vigadónak, és az igaſság-chelekedőnek: a' te
útaidon meg-emlekeznek rólad: ímé
te meg-haragudtál, mert vétkeztünk: azokban vóltunk mindenkor, 5
és meg-ſzabadúlunk. * És lőttünk 6
mí minnyájan mint a' tiſztátalan, és
mint a' havi-folyáſosnak ruhája minden mí igaſságink: és el-húllottunk
minnyájan mint a' fa-levél, és a' mí C
hamiſságink mint a' ſzél vittek-el
minket. * Ninch a' ki ſegétſégűl híja a' 7
te nevedet; a' ki fel-kellyen, és tartoztaſson téged: el-rejtetted az orczádát
előttünk, és meg-rontottál minket a'
mí hamiſságunkért. * És moſt Uram, 8
mí atyánk vagy te, mí pedig ſár: és te
mí teremtőnk, és mí minnyájan a' te
kezeid alkotmányi. * " Ne haragud- 9 " Pſal. 78. b. 9.
gyál Uram illy igen, és meg ne emlekezzél tőbbé a' mí hamiſságunkról:
ímé tekintſ-meg, mí minnyájan te
néped. * A' te ſzentſégednek váraſa 10
puſztává lőtt, Sion puſztává lőtt, Je- D
ruſalem el-puſztúlt. * A' mí ſzenteléſünknek, és a' mí dichőſégünknek há- 11
za, a' hol téged az atyáink dichértek,
meg-égettetett tűzzel, és minden kívánatos dolgaink romláſra fordúltak. 12
* Vallyon ezekért meg-tartóztatod-e
Uram magadat, halgatſz-e, és fől őttébb nyomorgatſz-e minket?

LXV. Rész.

KEreſtek engem a' kik az-előtt 1 Rom. 10. d. 20.
nem kérdeztek, meg-találtak
a' kik engem nem kereſtek.
mondék: Ihol én, ihol én
a' Nemzetnek, melly nem hítta ſegétſégűl az én nevemet. * Ki-terjeſz- 2
tettem kezeimet egéſz nap a' hitetlen
néphez, a' ki nem jó úton jár az ő gődolati-után. * A' nép melly engem 3
haragra ingerel ſzemtől-ſzembe mindenkor: a' kik a' kertekben téſznek áldozatot, és téglákon áldoznak: * kik a' 4
koporſókban laknak, és a' bálványok
barlangibā hálnak: a' kik diſznò húſt
éſznek, és fertelmes lév az ő fazekok-

ban. * Kik azt mongyák; Távozzál 5
el tőlem, ne kőzelgess hozzám, mert
tisztátalan vagy: ezek fűstéléſznek az
én haragomban, egéſz nap égő tűz-
zé. * Ímé írva vagyon előttem: el 6
nem halgatom, hanem meg-adom
's meg-fizetem az ő kebelekbe * a'tí 7
hamisságtokat, és az atyáitok hamis-
ságit egyetemben, úgy-mond az Úr,
a'kik áldoztak a'hegyeken, és a'hal-
mokon boszszontottak engem, és
viszsza-mérem az ő előbbi chelekedeteket az ő kebelekben. * Ezeket 8
mongya az Úr: Mint-ha szőlő szemet B
találnának a'gerezden; és mondanák:
Ne vesd-el azt, mert áldás az: úgy
chelekeszem az én szolgaimért, hogy
mindenestől el ne veszessem. * És Já- 9
kobból magot hozok-ki, és Judából
az én hegyeimnek őrőkősét: és őrők-
ségűl bírják azt az én választottaim,
és az én szolgaim laknak ott. * És a' 10
mezőségek a'nyájak aklai lésznek, és
az Akor völgye a'chordák fekűvő-
helye, az én népemnek a'kik engem
kerestek. * És tí, a'kik el-hadtátok az 11
Urat, kik el-feletkeztetek az én szent
hegyemről, kik a'szerenchének asztali
készítetek, és itali áldozatot tésztek
azon: * Fegyver-alá számlállak títe- 12
ket, és minnyájan le-vágással húllo-
tok-el: " azért hogy híttalak, és nem
feleltetek; szóllottam, és nem hal-
lottátok: és gonoszt chelekedtetek
szemeim-előtt, és választottátok a'
miket nem akartam. * Azért ezeket 13
mongya az Úr-Isten: Ímé az én szol-
gaim észnek, és tí éhesztők: Ímé az
én szolgaim isznak, és tí szomjúhoz-
tok: Ímé az én szolgaim vigadnak, és
tí meg-szégyenűltők: * Ímé az én 14
szolgaim díchéretet mondanak a'szí- C
vőknek őrvendezése-miatt, és tí kiál-
totok a'szívetek fájdalma-miatt, és
a'léleknek tőredelmessége-miatt or-
dítotok. * És a'tí neveteket eskűvésre 15
hadgyátok az én választottimnak: és
meg-ől téged az Úr-Isté, és az ő szol-
gait más néven nevezi. * Melyben a' 16
ki meg-áldatott a'földőn, meg áldat-
tatik az igaz Istenben: és a'ki a'földőn
eskűszik, az igaz Istenre eskűszik: mert
el-felejtve vannak az előbbi nyomo-
ruságok, és el-rejtve az én szemeim-
elől. * " Mert ímé én új egeket, és új 17
földet teremtek; és nem lésznek em-
lekezetben az előbbiek, és nem lész-
nek gondolatban. * Hanem őrűltők 18

" Prov. 1. c. 24. Ier. 7. c. 23. Inf. 66. b. 4.

" Inf. 66. g. 22. Apoc. 21. a. 1.

és őrvendeztek őrőkké, azokban a'
miket én teremtek: mert ímé én Je-
rusalemnek őrvendezést teremtek, és
az ő népének őrőmet. * És őrvendezek 19
Jerusalemen, és őrűlők az én népe- D
men: és nem hallattatik többé ő-
benne a'siralomnak szava, és a'kiál-
tásnak szava. * Nem lészen ott többé 20
kichin idejű gyermek, se vén ki el
ne töltse az ő napjait: mert a'száz
esztendős gyermek meg-hal, és a'
száz esztendős bűnős meg-átkozta-
tik. * És házakat építnek, és lakják; 21
és szőlőket plantálnak, és azoknak
gyűmölchit észik. * Nem építnek, 22
hogy más lakja: nem plántálnak,
hogy más egye-meg: mert a'fának
napjai-szerént, lésznek az én népem-
nek napjai, és az ő kezek munkái meg-
agganak: * az én választottaim nem 23
munkálkodnak heában, se nem nem-
zenek háborusságban: mert az Úr ál-
dottainak magva az, és az ő unoká-
jok ő-vélek. * És lészen, " minek- 24
előtte kiáltsanak, én meg-halgatom:
még mikor ők szólnak, meg hallom.
* " A'farkas és a'bárány eggyűtt le- 25
geltetnek, az oroszlány és az ökőr
polyvát észnek: és a'kígyónak az ő ke-
nyere por: nem ártanak, se nem ölnek az én egész szent hegyemen,
úgy-mond az Úr.

" Psal. 31. b. 5.

" Sup. 11. b. 6.

LXVI. Rész.

1 EZeket mongya az Úr: Az ég az
A én székem, a'föld pedig az én
lábaimnak sámolya: michoda
ház az, mellyet nékem építe-
tek? és michoda helye ez az én nyu-
2 godalmomnak? * Mind ezeket az én
kezem chinálta, és lőttek mind ezek,
úgy-mond az Úr. Kire tekíntsek pe-
dig, hanem a'szegénykére, és a'tőre-
delmes szívűre, és az én beszédemet
3 rettegőre? * A'ki ökrőt áldozik,
mint a'ki férfiat ől: a'ki juhot áldo-
B zik, mint a'ki az eb-agya velejét ki-
vágja: a'ki eledeli áldozatot tészen,
mint a'ki disznó vérrel áldozik: a'ki
a'temiénről emlekezik, mint a'ki a'
bálványt álgya. Mind ezeket válasz-
tották az ő útokban, és az ő útála-
tosságokban győnyőrkődőtt az ő lel-
4 kek. * Az-okáért én-is az ő meg-chú-
folásokat választom: és a'mitől fél-
nek vala, reájok hozom: " mert hít-
tam, és nem vólt a'ki meg-felelne;
szóllottam, és nem hallották: és go-

Act. 7. f. 49.

" Prov. 1. c. 24. Ier. 7. c. 13. Sup. 65. b. 12.

noſzt chelekedtek az én ſzemeimnek-előtte, és a'miket nem akartam azokat válaſztották. *Hallyátok az Úr igéjét, a'kik az ő igéjére rettegtek: mondának a'títeket gyűlölő atyátok-fiai, és a'kik meg-vetettek títeket az én nevemért: Dicsőítteſsék az Úr, és látni fogunk a'ti világoſſágtokban: ők pedig meg-ſzégyenűlnek. *A'népnek ſzava a'városból, ſzózat a'templomból, az Úrnak ſzava a'ki meg-fizet az ő ellenſéginek. *Minek-előtte ſzűlendő vólna, ſzűlt: minek-előtte el-jőne az ő ſzűléſe, fiú magzatot ſzűlt. * Ki hallott valaha illyen dolgot? és ki látott e'hez haſonlót? nem-de a'föld ſzűl-e egy nap? a'vagy ſzűlettetik-e egyſzer 'ſmind egy nemzetség, mert Sion ſzűlendő vólt és ſzűlte az ő fiait. * Nem-de én, a'ki egyebeket ſzűlőkké téſzek, magam nem ſzűlők-e, úgy-mond az Úr? nem-de én, a'ki egyebeknek nemzéſt adok, magam-alan léſzek-e, úgy-mond a'te Urad Iſtened? * Vígadgyatok Jeruſalemmel, és örvendezzetek abban minnyájan a'kik őtet ſzeretitek: örűllyetek véle örömmel minnyájan, a'kik rajta bánkodtok; * hogy ſzopjatok, és bé-tellyetek az ő vigaſztaláſának emlőjéből: hogy fejjetek, és gyönyörűſégekkel bévelkődgyetek az ő minden-némű dicsőſégével. * Mert ezeket mongya az Úr: Ímé én reája térítem a'békeſéget mint a'folyó-vizet, és mint a'meg-áradott patakot a'Pogányok dicsőſégét, a'mellyet ſzopni fogtok: az emlőkhöz fogtok-vitetni, és térdeken hízelkednek néktek. *Mint-ha az anya hízelkedné valakinek, úgy vigaſztallak én títeket, és Jeruſalemben meg-vigaſztaltattok. * Meg-látttyátok, és örűlni-fog a'ti ſzívetek, és a'chőtyaitok mint a'fű ki-chiráznak: és meg-iſmértetik az Úr keze az ő ſzolgáitól, és meg-haragſzik az ő ellenſégire. * Mert ímé az Úr tűzben jő-el, és mint a'forgó-ſzél az ő ſzekerei: hogy meg-fizeſſen az ő haragjának búſulásában, és meg-dorgálljon a'tűznek langjában: * mert az Úr tűz-által fog-ítélni, és az ő fegyverével minden teſtet, és meg-ſokaſodnak az Úrtól meg-ölettettek, * a'kik ſzenteknek és tiſztáknak alították magokat a' kertekben az ajtó-megett belől, kik diſznó húſt éſznek vala, és útálatoſságot, és egeret: mind eggyűtt meg-emészttetnek, úgy-mond az Úr. * Én pedig jövök, hogy az ő chelekedeteket, és gondolattyokat egybe-gyűjtſem minden nemzetſégekkel és nyelvekkel: és el-jőnek, és meg-látttyák az én dicsőſégemet. * És jelt vetek reájok, és a'kik közzűlök meg ſzabadúlnak, elküldöm a Pogányokhoz a'tengerre, Afrikába, és Lydiába a' nyíllal-lövőkhöz; Olaſz-orſzágba és Görög-orſzágba, a'méſzſze-való ſzigetekbe, azokhoz a'kik nem hallottak felőlem, és nem látták az én dicsőſégemet. És ki-hirdetik az én dicsőſégemet a' Pogányoknak, * és el-hozzák mind a'ti atyátok-fiait minden Pogányok közzűl ajándékúl az Úrnak, lovakon, és ſzekereken, és hordozó hintókon, és öſzvéreken, és kochikon, az én ſzent hegyemre Jeruſalembe, úgy-mond az Úr, ſzínte mint-ha az Iſraël fiai ajándékot vinnének tiſzta édényben az Úr házába. * És azok-közzűl papokat válaſztok, és levitákat, úgy-mond az Úr. * "Mert a'mint az új egek, és az új föld, mellyeket én meg-állatok én-előttem, úgy-mond az Úr: úgy meg-áll a'ti magotok, és a'ti nevetek. * És léſzen egy hólnap-után más hólnap, és egy ſzombat-után más ſzombat: minden teſt el-jő hogy imádkozzék az én orczám-előtt, úgy-mond az Úr. * És ki-mennek, és meg-látttyák a' férfiaknak hólt teſteket, kik ellenem vétkeztek: "az ő férgek meg nem hal, és az ő tűzök meg nem ólttatik: és léſznek a'látáſnak megúnáſáig minden teſtnek.

" Apoc. 21. a. 1.

" Mar. 9. g. 44.

JEREMIAS PROFETALASA.

I. Rész.

1 Ieremiásnak a' Helczías
A fiának igéi, a' Papok-
kőzzűl kik Anatotban
vóltak, a' Benjamin-fől-
dében. * Melly igéje az
2 Úrnak lőtt hozzája, Jósiásnak az A-
mon fiának a'Júda királyának nap-
jaiban, az ő országának tizen-har-
madik esztendejében. * És lőtt Joa-
3 kimnak a'Josías fiának a'Júda kirá-
lyának napjaiban, Sedecziásnak a'Jo-
sías fiának a'Júda királyának tizen-
eggyedik esztendejének el-teléséig,
Jerusalemnek el-kőltőzéséig, az őtő-
dik hólnapban. * És lőn az Úr igéje
4 én-hozzám, mondván: *Minek-előtte
5 formálnálak téged az anyád-méhé-
B ben, ismértelek tégedet, és minek-
előtte ki-jőnél az anyád-méhéből,
meg-szenteltelek téged, és profétá-
nak rendeltelek téged a'Pogányok-
6 kőzőtt. * És mondék, A, a, a, Uram
Isten: íme nem tudok szóllani, mert
7 én gyermek vagyok. * És monda az
Úr nékem: Ne mond; Gyermek va-
gyok: mert mindenekre, a'mellyekre
kűldlek téged, el-mégy; és mind, a'mi-
ket parancholok néked, meg-mon-
8 dod. *Ne félly az ő orczájoktól: mert
én veled vagyok, hogy ki-mentse-
9 lek téged, úgy-mond az Úr. * És
ki-nyújtá az Úr az ő kezét, és illeté a'
10 számat: és monda az Úr nékem: *Imé
C az én igéimet a'te szádba adtam: ímé
ma téged a'Pogányokon rendeltelek,
és az országokon, "hogy gyomlálly,
és ronts, és veszess, és el-hánny, és
11 építs, és plantálly. *És lőn az Úr igé-
je én-hozzám, mondván: Mit látsz te
12 Jeremías? * És mondék: Vígyázo
veszszőt látok én. És monda az Úr
nékem: Jól láttad, mert vígyázok én
az én ígémre hogy meg-cheleked-
13 gyem azt. *És az Úr igéje mászodszor
lőn hozzám, mondván: Mit látsz te?
És mondék: Meg-gyúlladott fazekat
látok én, és annak száját Észak-felől.
14 * És monda az Úr nékem: "Észak-
felől nyilatkozik-ki a'gonosz a'főld-
15 nek minden lakóira. * mert ímé én
egybe-hívom az Északi országoknak
minden nemzetségit, úgy-mond az

" Inf. 18. a. 7.

" Infr. 4. b. 6.

Úr: és el-jőnek, és ki-ki az ő királyi-
székét a'Jerusalem kapuinak bé-me-
netelibe tészi, és minden kő-falaira
D kőrős-kőrűl, és Judának minden vá-
16 rasira. *És meg-beszéllem az én ité-
letimet nékik, azoknak minden go-
nosságokért a'kik engem el-hadtak,
és idegen isteneknek áldoztak, és az
17 ő kezők alkotmányát imádták. * Te
azért ővedzd-fel ágyékidat, és kelly-
fel, és mond-meg nékik mind a'miket
én néked parancholok. Ne félly az ő
színektől: mert nem rettegtetlek té-
18 ged az ő orczájoktól. *"Mert én tőt-
telek ma téged erős várassá, és vas
oszloppá, és réz fallá, az egész főldőn,
a'Júda királyinak, az ő fejedelminek,
19 és a'papjainak, és a'főld népének. * És
ellened hadakoznak, de meg nem
győznek: mert én te-veled vagyok,
úgy-mond az Úr, hogy meg-szaba-
díttsalak téged.

" Inf. 6. g. 27.

II. Rész.

1 ES lőn az Úr igéje hozzám,
2 mondván: * Eredgy, és kiálts
A a'Jerusalem fűleibe, mond-
ván: Ezeket mongya az Úr:
Meg-emlekeztem rólad, szánakod-
ván ifiuságodon, és a'te el-jegyzésed-
nek szeretetin, mikor engem kővettél
a'pusztában, a'főldőn melly bé nem
3 vettetik. * Meg-szenteltetett Israël
az Úrnak, az ő gyűmőlchinek első
zengéje: minnyájan, a'kik meg-észik
őtet, vétkeznek: veszedelmek jőnek
4 azokra, úgy-mond az Úr. * Halgas-
sátok az Úr igéjét Jákobnak háza, és
Israël házának minden rokonsági:
5 *ezeket mongya az Úr: "Michoda
hamisságot találtak az atyáitok én-
bennem, hogy el-távoztak tőlem,
és a'hiuság-után jártak, és hiuságo-
6 sokká lőttek? * És nem mondották:
B Hol vagyon az Úr, a'ki fel-hozatta-
tott minket Egyiptus-főldéről: a'ki
által-hozott minket a'pusztán, a'lak-
hatatlan és útatlan főldőn, a'szom-
júság főldén, és a'halál ábrázattyán,
olly főldőn, mellyen férfiu nem járt,
7 és ember sem lakott? *És bé-vittelek
títeket a'Karmélus főldébe, hogy
annak gyűmőlchit ennétek, és annak
leg-nagyobb javait: és bé-menvén

" Mich 6. a. 3.

meg-ferteztettétek az én földemet, és az én örökségemet útálatossággá tőttétek. * A' papok nem mondották: Hol vagyon az Úr? és a' törvény forgatói nem tudtak engem, és a' pásztorok vétkeztek ellenem: és a' próféták a' Báal-által prófétáltak, és a' bálványokat követték. * Az-okáért még-is törvényel pörlök veletek, úgy-mond az Úr, és a' tí fiaitokkal vetekedem. * Mennyetek-által a' Czétim szigetibe, és lássátok-meg: és Czédarba küldgyetek, és igen meg szemléllyétek: és lássátok-meg ha lőtt-e efféle dolog. * Ha meg-változtatta a' nemzetség az ő istenit, és bizonyára azok nem istenek: az én népem pedig az ő dicsőségét bálványra változtatta. * Réműllyetek-meg egek ezen, és annak kapui igen el-pusztúllyatok, úgy-mond az Úr. * Mert két gonoszságot chelekedett az én népem: Engem el-hadtak az élő víznek kút-fejét, és magoknak kútakat ástak; bé-omlott kútakat, mellyek meg nem tarthattyák a' vizet. * Vallyon szolga-e Iſraël, a' vagy honn-szűletett szolga-e? miért lőtt tahát prédává? Az oroszlányok ordítottak reája, és a' szavakat ki-bochátták, az ő földét pusztává tőtték: az ő váraſi meg-égettettek, és ninch a' ki azokban lakjék. * A' Memfis's a' Tafne fiai-is meg-ferteztettek téged a' fejednek tetejéig. * Vallyon nem azért lőtt-e ez rajtad, hogy el-hadtad a' te Uradat Istenedet abban az időben, a' mellyen téged az úton hordoz vala? * Most-an-is mi dolgod vagyon néked az Egyiptus útán, hogy zavaros vizet igyál? és mi dolgod vagyon néked az Asſyriusok útával, hogy a' folyó vizet igyad? * Meg-fedd téged a' te gonoszságod, és a' te el-fordúlásod meg-dorgál téged. Tudgyad, és lássad, hogy gonosz és keserű hogy el-hadtad a' te Uradat Istenedet, és hogy ninch nálad az én félelmem, úgy-mond a' seregek Ura Istene. * Eleitől-fogva el-törted az én igámat, el-szakaszttottad az én kötelemet, és mondottad: Nem szolgálok. "Mert mindé magas halmon, és mindé zőldellő fa-alatt le-heveredel vala te kurva. * † Én pedig téged választott szőlőnek plántáltalak, mindenestől igaz magnak: hogy változtál tahát nékem gonosz idegen szőlővé. * Ha magadat saletromal meg-mosod-is, és meg-sokasítod-is magadnak a' bórit fűvét, mochkos vagy a' te hamisságodban én-előttem, úgy-mond az Úr-Isten. * Mi-képpen mondod: Nem vagyok meg-ferteztetett, nem jártam Báalim-után? nézd-meg a' te útaidat a' völgyben, tudd-meg mit chelekedtél: mint a' künnyen-fútó ki-terjesztvén az ő útait. * A' pusztához-szokott vad-szamár, az ő lelkének kívánságában hozzája vonta az ő szerelmének szelét: senki el nem téríti azt: miñyájan, a' kik azt keresik, el nem fogyatkoznak: az ő havi-folyásában találjyák azt. * Ójad a' lábadat a' mezítelenségtől, és a' torkodat a' szomjúságtól. És azt mondottad: Kétségbe eſtem, nem chelekeszem: mert meg-szerettem az idegeneket, és azok-után járok. * A' mint meg-szégyenűl a' lopó mikor rajta kapják, úgy meg-szégyenűlt az Iſraël háza, ő, és az ő királyi, a' fejedelmi, és a' papjai, és a' prófétái, * kik a' fának mongyák: Én atyám vagy te; és a' kőnek: Te szűltél engem. "háttal fordúltak hozzám, és nem arczal, és az ő nyomoruságoknak idején fognak mondani: Kelly-fel, és szabadíts-meg minket. * Hol vannak a' te Istenid, a' kiket magadnak chináltál? kellyenek-fel, és szabadíttsanak-meg téged a' te nyomoruságodnak idején: "mert a' te váraſidnak száma-szerént, valának Júda a' te istenid. * Mit akartok velem törvényel vetekedni? mindnyájan el-hadtatok engem, úgy-mond az Úr. * Heába vertem-meg a' fiaitokat, a' fegyelmet bé nem vőtték: meg-emésztette a' tí kardotok a' tí prófétáitokat, mint a' pusztító oroszlány. * a' tí nemzetségtek. * Nézzétek az Úr igéjét: Vallyon pusztává lőttem-e Iſraélnek, a' vagy késön-termő földé? miért mondotta tahát az én népem: El-távoztunk, nem jővünk többé hozzád? * Vallyon el-feletkezik-e a' szűz az ő ékeſségéről, vagy a' meny-aſszony az ő mellyének fátyoláról? az én népem pedig el-feletkezett rólam szám-talan napokon. * Mit igyekezed jónak mutatni a' te útadat a' szeretetnek kereſéſére, a' ki annak-fölötte a' te gonoszságidra-is tanitottad a' te útaidat, * és a' te szárnyaidon találtatott a' szegényeknek 's az ártatlanoknak lelkek véré? nem az vermékben találtam őket, hanem mind azokban, mellyeket oda-fel elő-száma-

"Inf. 3. b. 6. Iſa. 5. a. 1. † Mat. 21. d. 33.

"Inf. 31. f. 33.

"Inf. 11. c. 13.

láltam. * És mondottad: Bűn-nélkűl 35
és ártatlan vagyok én: és azért for-
dúllyon-el rólam a'te haragod. Ímé
én tőrvénnyel vetekedem veled, azért
hogy azt mondottad: Nem vétkez-
tem. * Melly igen alá-valóvá lőt- 36
tél, gyakorolván a'te útaidat! és E-
gyiptus-miatt meg-szégyenűlsz, a'
mint meg-szégyenűltél Assur-miatt.
* Mert ettől-is el-szakadsz, és a'te ke- 37
zeidet a'fejedre kúlcholod, mert meg-
rontotta az Úr a'te bizodalmadat, és
semmi szerenchéd nem lészen abban.

III. Rész.

Kőzőnségessen mongyák: Ha 1
el-bocháttya a'férfiu az ő fe- A
leségét, és el-válván tőle, más
férfiúhoz mégyen: vallyon
viszsza tér-e ama'hoz többé? vallyon
nem meg-ferteztetett és meg-szeplő-
síttetett lészen-e az az aszszony? te
pedig sok szeretőkkel paráználkod-
tál: mindazáltal térj viszsza én-hoz-
zám, úgy-mond az Úr, és én viszsza-
fogadlak téged. * Emeld-fel szemei- 2
det igyenessen, és lássad hol nem he-
veredtél-le: az útakon űlsz vala, vár-
ván őket mint a'tolvaj a'kietlenben:
és meg-ferteztetted a'földet a'te pa-
ráznaságiddal, és a'te gonosságiddal.
* Az-okáért meg-tíltattak az esső- 3
chőppők, és nem lőtt késő-esső: pa-
rázna aszszony homlokúvá lőttél,
nem akartál meg-pírúlni. * Az-oká- 4
ért ottan chak most mongyad né-
kem: Én atyám vagy te, az én szű-
zességemnek vezére: * Vallyon őrőkké 5
haragszol-e, a'vagy mind végig meg- B
maradsz-e? Ímé szóllottál, és gono-
szokat chelekedtél, és meg-lehetett
tőled. * És mōda az Úr nékem a'Josias 6
király napjaiban: "Láttad-e miket
chelekedett a'pártolo Israël? el-ment
magán mindē magas hegyre, és min-
den zőldellő fa-alá, és ott paráználko-
dott. * És mondék, midőn mind eze- 7
ket meg-chelekedte vólna: Térj hoz-
zám: és meg nem tért. És látta az ő
tőrvény-szegő őttse a'Júda, * hogy 8
azért, hogy paráználkodott a' pár-
tolò Israël, el-bocháttam vólna ő-
tet, és el-válo levelet adtam vólna C
néki: és nem félt a'tőrvény-szegő
Júda az ő őttse; hanē el-ment, és ő-is
paráználkodott. * És az ő parázna- 9
ságának kész-vóltával meg-fertez-
tette a'földet, és paráználkodott a'

kővel's a'fával. * Es mind ezek-után-
is nem tért hozzám az ő tőrvény-sze-
gő őttse a'Júda tellyes szívéből, ha-
nem hazugsággal, úgy-mond az Úr.
* És monda az Úr én-nékem: Meg- 11
igazította az ő lelkét a'pártolo Isra-
ël, a'tőrvény-szegő Júdához-képest.
* Meny-el, és kiáltsad e'beszédeket az 12
Észak-ellen, és mongyad: Térj-meg D
pártolo Israël, úgy-mond az Úr, és el
nem fordítom az orczámat tőletek.
mert szent vagyok én, úgy-mond
az Úr, és nem haragszom mind őrők-
ké. * Mindazáltal tudgyad a'te ha mis- 13
ságodat, mert a'te Urad Istened-ellen
vétkeztél: és el-széllesztetted a'te ú-
taidat az idegeneknek minden zől-
dellő fa-alatt, és az én szómat nem
halgattad, úgy-mond az Úr. * Térje- 14
tek-meg el-térő fiak, úgy-mōd az Ur:
mert én vagyok a'tí férjetek: és hoz-
zám vészlek títeket eggyet a'váras-
ból, és kettőt a'nemzetségből, és bé-
viszlek títeket Stōba. * Es szívem-sze- 15
rént-valo pásztorokat adok néktek,
és legeltetnek títeket bőlcheséggel,
és tudománnyal. * És midőn meg-so- 16
kasodtok, és nevekedtők a' földőn
azokban a' napokban, úgy-mond az
Úr; nem mondgyák többé: Az Úr sző- E
vetségének szekrénye: se szívőkbe nē
őtlik, se meg nem emlekeznek arról:
meg sem látogattatik, se többé nem
lészen. * Az időben Jerusalemet az 17
Úr királyi-székének híják: és egybe-
gyűlnek a'hoz minden Pogányok az
Ur nevében Jerusalembe, és nem jár-
nak az ő gonosságos szívők hamis-
sága-után. * Az napokban el-mégyē 18
a'Júda háza az Israël házához, és el-
jőnek eggyűtt az Északi-földről, a'
földre mellyet az atyáitoknak ad-
tam. * Én pedig mondék: Hogy tegye- 19
lek téged a'fiak-kőzzé, és néked ad-
gyam a'kívánatos földet, a'Pogányok
sereginek jeles őrőkségét? És mōdék:
Atyádnak híj engem, és meg ne szűn- F
nyél utánnam járni. * De a'mint 20
meg-útállya az ő szeretőjét az asz-
szony, úgy meg-útalt engem az Isra-
ël háza, úgy-mond az Ur. * Szózat 21
hallatott az útakon, az Israël fiainak
sirása és ordítása: mert meg-hamis-
sitották az ő útokat, el-feletkeztek az
ő Urokról Istenekről. * Térjetek-meg 22
el-térő fiak, és meg-gyógyítom a'tí
el-fordúlástokat. Imé mí te-hozzád
megyűnk: mert te vagy a'mí Urunk

cc Sup. 2. d. 20.

Iſtenűnk. * Bizony hazugok vóltak 23
a'halmok, és a'hegyeknek ſokaſága: G
bizony a'mí Urunkban Iſtenűnk'en
az Iſraël ſzabadúláſa. * A' gyalázat 24
meg-eméſztette az atyáink munká-
ját ifiuſágunktól-fogva, az ő nyájo-
kat, és az ő chordájokat, az ő fiokat,
és az ő leányokat. * El-aluſzunk a'mí 25
gyalázatunkban, és bé-fődőz min-
ket a'mí ſzégyenſégűnk: mert a'mí
Urunknak Iſtenűnknek vétkeztűnk
mí, és az atyáink, ifiuſágunktól-fog-
va mind e'napiglan: és nem halgattuk
a'mí Urunk Iſtenűnk ſzavát.

IV. Rész.

HA meg-térſz Iſraël, úgy-mőd 1
az Úr, én-hozzám térj: ha el- A
veted orczám-elől a'te bo-
tránkozáſidat, meg nem há-
boríttatol. * És így eſkűdgyél: El az 2
Úr, bizonyoſságban, és itéletben, és
igaſságban: és álgyák őtet a Pogá-
nyok, és díchérik őtet. * Mert ezeket 3
mongya az Úr a'Júda 's a'Jeruſalem
férfiának: " Újíttſatok ugarat maga-
toknak, és ne veſsétek a'tővíſsek-
kőzzé: * kőrnyűl-metélteſsetek az 4
Úrnak, és veſsétek-el a'tí ſzíveitek-
nek élső bőreit Judának férfiai és
Jeruſalemnek lakói: hogy valami-
képpen ki ne meñyen mint a'tűz az én
haragom, és meg ne gyuladgyon, és
ne légyen a'ki meg-óltſa, a'tí gondo-
latitoknak gonoſsága-miatt. * Hir- 5
deſsétek Júdában, és Jeruſalemben B
hallattaſsátok-meg: ſzóllyatok, és
fújjatok trombitát a'földőn: kiáltſa-
tok erőſsen, és mongyátok: Gyűl-
lyetek-egybe, és mennyűnk erős vá-
raſokba, * emellyetek jelt Sion- 6
ban. Erőſsődgyetek-meg, ne állya-
tok, " mert veſzedelmet hozok én
Éſzakról, és nagy romláſt. * Fel-jőtt 7
az oroſzlány az ő fekűvő helyéből, és
a'Nemzetſégek rablója fel-emelke-
dett: ki-jőtt helyéből, hogy puſztá-
vá tegye a'te földedet: a'te váraſid
el-rontatnak, lakó-nélkűl marad-
ván. * Ezért ővedzétek-fel magato- 8
kat ſzőr-żákokkal, sírjatok és ordít- C
tſatok: mert nem fordúlt-el rólunk az
Úr búſuláſának haragja. * És léſzen 9
az napon, úgy-mond az Úr: El-véſz
a'király ſzíve, és a'fejedelmek ſzíve:
és el-álmélkodnak a' papok, és a'
proféták meg-réműlnek. * És mon- 10
dék: Ah, ah, ah Uram Iſten, meg-

chaltad-e tahát e'népet és Jeruſale-
met, mondván: Békeſégtek léſzen; és
ímé lelkűnkig érkezett a' fegyver?
* Az időben mondatik e'népnek és 11
Jeruſalemnek: Sűtő ſzél az útakon,
mellyek az én népem leánya útának
puſztájában vannak, nem ſzóráſra és
tiſztításra. * Tellyes ſzél jő ezekből 12
nékem: és moſt én meg-beſzéllem az
én itéletimet nékik. * Ímé mint a'fely- 13
hő úgy jő-fél, és mint a'ſzél-véſz az D
ő ſzekere: gyorſabbak a'ſaſoknál az
ő lovai: jaj nékűnk mert el-puſztít-
tattunk. * Moſd-meg ſzívedet a' go- 14
noſságtól Jeruſalem, hogy meg-ſza-
badúlly: meddig kéſnek benned az ár-
talmas gondolatok? * Mert a'hirde- 15
tőnek ſzózattya Dan-felől; és a' bál-
ványt meg-jelentőnek az Efraim
hegyéről. * Mongyátok-meg a' 16
nemzetſégeknek: Ímé hallattatott
Jeruſalemben, hogy őrizők jőnek
meſzſze földről, és a'Júda váraſi-el-
len kiáltnak. * Mint a'mezőnek őri- 17
zői lőttek ő-ellene kőrős-kőrűl:
mert engem haragra ingerlett, úgy-
mond az Ur. * A'te útaid, és a'te gon- 18
dolatid chelekedték ezeket néked: ez
a'te gonoſságod, mert keſerű, mert
a'ſzívedet illette. * A'haſam, a'haſam 19
ſáj, az én ſzívemnek érzékenſégi meg- E
háborodtak én-bennem: nem halga-
tom-el, mert a'kűrt ſzavát hallotta
az én lelkem, a' harcz kiáltáſát. * A' 20
romlás romláſra hívattatott, és el-
puſztíttatott az egéſz föld: hirte-
len el-puſztíttattak az én hajlékim,
hirtelen az én bőreim. * 'S med- 21
dig látom a'ſzaladót, hallom a'kűrt
ſzavát? * Mert az én bolond népem 22
nem iſmért engem: eſztelen fiak, és
balgatagok: bőlchek hogy gonoſzt
chelekedgyenek, jól chelekedni pe-
dig nem tudtak. * Meg-tekíntém a' 23
földet, és ímé puſzta vala, és heába-
valo; és az egeket, és nem vala vilá-
goſság azokban. * Látám a'hegye- 24
ket, és ímé mozognak vala: és minden
halmok meg-háborodtak. * Nézé- 25
lék, és nem vala ember: és mindé égi
madár el-távozott. * Tekínték, és ímé 26
puſzta a'Karmélus, és minden váraſi F
el-rontattak az Úr ſzíne-előtt, és az ő
búſúlt haragjának ſzíne-előtt. * Mert 27
ezeket mongya az Úr: El-puſztítta-
tik az egéſz föld, de mindazáltal el
nem fogyatom. * Gyáſzol a'föld, és 28
keſeregnek ott-fenn az egek: azért

cc Oſe. 10. d. 12.

cc Sup. 1. c. 14.

Sap. 1. a. 3. b. 5.

hogy szóllottam, gondoltam, és meg nem bántam, sem el nem tértem attól. * A' lovasnak, és a' nyíllal-lövőnek szava-előtt, el-futott minden város: bé-mentenek a' kemény helyekre, és fel-hágtak a' kő-sziklákra: minden városok el-hagyattattak, és nem lakik azokban ember. * Te pedig el-pusztíttatván mit fogsz-chelekedni? midőn karmazin-színűbe öltözöl, midőn felchinyosíttatol arany-függővel, és meg-fested kendőzővel a' szemeidet, heába ékesíted magadat: meg-útáltak téged a' te szeretőid, a' lelkedet keresik. * Mert mint a' szűlő szózatyát hallottam, kínlódásokat mint a' gyermek-szűlőé: A' Sion leányának szava mint a' meg-halónak és a' kezeit ki-terjesztőnek: jaj nékem, mert el-fogyatkozott a' lelkem a' meg-ölettekért.

9 C
29 G
10
30 11
12
13
31
14
15 D

V. Rész.

KErűllyétek-meg a' Jerusalem útait, és nézzétek, és szemléllyétek-meg, és kérdezkedgyetek az ő útzáin, ha találtok-e törvént-chelekedő és hívséget kereső férfiat: és meg-kegyelmezek néki. * Hogy-ha mongyák-is, Él az Úr: azt-is hamisan eskűszik. * Uram a' te szemeid a' hívséget nézik: verted őket, és nem fájlalták: megrontottad őket, és nem akarták felvenni a' fegyelmet: keményebbekké tötték az ő orczájokat a' kőnél, és nem akartak meg-térni. * Én pedig mondék: Talám szegények és bolondok, nem tudván az Úr útát, az ő Istenök ítéletét. * El-megyek azért a' fő emberekhez, és szóllok nékik: mert ők tudgyák az Úr útát, az ő Istenök ítéletét. és ímé azok inkább mindeggyütt törték-el az igát, el-szakasztották a' kőteleket. * Az-okáért megsértette őket az erdei oroszlány, a' farkas estve-felé el-pusztította őket, a' párducz vígyáz az ő városokra: minden a' ki ki-menend kőzzülök, megfogattatik: mert meg-sokasodtak az ő vétkek, el-hatalmaztak az ő pártolkodások. * Hogy kegyelmezhetek-meg néked? a' fiaid el-hattak engem, és azokra eskűsznek a' kik nem istenek: meg-elégítettem őket, és paráználkodtak, és a' kurvának házában bujalkodtak. * Kaczér és ménlovakká lőttek: "ki-ki az ő felebaráttya feleségére nyerít vala. * Vallyon ezekért nem látogatom-e meg, úgy-mond az Úr? és ez illyen nemzetségen nem áll-e boszszút az én lelkem? * Mennyetek-fel az ő kő-falaira, és hánnyátok-el, de el ne fogyasszátok: törjétek-el az ő jövéseit, mert nem az Úré. * Mert vétekkel vétkezett ellenem az Israël háza, és a' Júda háza, úgymond az Úr. * Megtagadták az Urat, és mondottak: Nem ő az; se nem jő reánk a' veszedelem: a' fegyvert, és az éhséget nem látyuk. * A' próféták heában szóllottak, és nem vólt felelet bennek: azért ezek történnek rajtok. * Ezeket mongya a' seregek Ura Istene: Mivelhogy ezeket szóllottátok: ímé én tűzzé tészem az én igéimet a' te szádban, és e' népet fákká, és meg-emészti őket. * Ímé én messzűnnen hozok nemzetséget reátok Israël háza, úgymond az Úr; erős nemzetséget, régi nemzetséget: olly nemzetséget, a' kinek nyelvét nem tudod, se nem érted mit szóll. * Az ő tegze mint a' fel-nyílt koporsó, minnyájan erősek. * És meg-észi a' te veteményidet, és a' kenyeredet: meg-emészti a' te fiaidat, és a' leányidat: meg-észi a' te nyájadat, és a' chordáidat: meg-észi a' te szőlődet, és a' fügédet: és el-rontya fegyverrel a' te erős városidat, mellyekben néked bizodalmad vagyon: * Mindazáltal az napokban, úgymond az Úr, el nem fogyatlak titeket. * "Hogy-ha mongyátok: Miért chelekedte velünk a' mi Urunk Istenünk mindezeket? mongyad nékik: A' mint el-hadtatok engem, és idegen istennek szolgáltatok a' ti földetekben, úgy szolgáltok az idegeneknek a' nem ti földötökön. * Hirdessétek-meg ezt a' Jákob házának, és hallattassátok Judában, mondván: * Hallyad bolöd nép, a' kinek ninch szíved: a' kik, szemeitek lévén, nem láttok; és füleitek, és nem hallotok. * Nem féltek-e tehát engem, úgy-mond az Úr; és az én orczám-előtt nem bánkodtok-e? A' ki a' fövent határúl töttem a' tengernek, örök parancholattal, mellyet által nem hág: és meg-indúlnak, és erőt nem vehetnek; és megdagadnak az ő habjai, és azon által nem mennek: * e' népnek pedig, hitetlen és boszszontó szíve vagyon, el-távoztak és el-mentek. * És nem

16 A
17
2
3
18
19 E
4
5 B
20
6 21
22
7
23
8 F
24

" *Ezéc. 22. c. 11.*

" *Inf. 16. b. 10.*

mondották az ő ſzívőkben : Féllyűk
a'mí Urunkat Iſtenűnket, a'ki nékűnk
idején és későn-valo eſsőt ád az ő ide-
jében ; ki az eſztendei aratáſnak tel-
lyes-vóltát meg-őrizi nékűnk. * A' 25
tí hamiſságitok térítették-el ezeket :
és a'bűneitek tíltották-el a'jót tőle-
tek. * Mert iſtentelenek találtattak az 26
én népem-kőzőtt leſelkedvén mint a'
madaráſzok, tőrt hányván és kelep-
czéket a'férfiak fogáſára. * Mint a'tőr 27
teli madarakkal, úgy az ő házok rak-
vák álnokſággal : azért lőttek naggyá
és meg-gazdagúltak. * Meg-kővéred- 28
tek és meg-híztak : és igen gonoſzúl G
hágtak-által az én beſzédimet. " Az
őzvegy űgyét meg nem itélték, az ár-
va űgyét nem igazgatták, és a'ſzegé-
nyek tőrvényét meg nem itélték.
* Vallyon ezekért nem látogatom-e 29
meg, úgy-mond az Úr ? a'vagy ez il-
lyen nemzetſégen nem áll-e boſzſzút
az én lelkem ? * Álmélkodás és cho- 30
dák lőttek a'főldőn : * a'proféták 31
hazugſágot profétáltak, és a'papok e'
hez kezőkkel tapſoltak : és az én né-
pem ſzerette ez illyeneket : azért mi
léſzen az ő utóllyára.

"Iſa. 1. f. 23. Zach. 7. 10.

VI. RÉSZ.

E Rőſsődgyetek-meg Ben-ja- 1
minnak fiai Jeruſalem-kőze- A
pett, és Tekuában trombitát
fújjatok, és Betakaremben
emellyetek záſzlót : mert veſzedelem
láttatik Eſzakról jőni, és nagy rom-
lás. * A' ſzép és gyenge aſzſzony'ál- 2
lathoz haſonlítottam a'Sion leányát.
* Ő-hozzája jőnek a' páſztorok, és 3
azok nyájai : ſátorokat vontak-fel
beñe kőrős-kőrűl : ki-ki azokat legel-
teti, a'mellyek az ő keze-alatt vannak.
* Kéſzíttſetek hadat ellene : kellye- 4
tek-fel, és meñyűnk-fel délben : jáj né-
kűnk, mert el-hanyatlott a'nap, mert
meg-hoſzſzabbúltak az arnyékok
eſtve. * Kellyetek-fel, és mennyűnk- 5
fel éjjel, és rontſuk-el az ő házait.
* Mert ezeket mongya a'ſeregek Ura : 6
Vágjátok az ő fáját, és tőltſetek től- B
téſt Jeruſalem-kőrűl : ez a'meg-láto-
gatáſnak váraſa, minden patvarko-
dás ő-benne. * A'mint meg-hidegí- 7
tette a'kút az ő vizét, úgy hidegítet-
te-meg az ő gonoſságát : hamiſság és
puſztítás hallattatik ő-benne, én-
előttem mindenkor betegſég és vere-
ſég. * Tanúlly Jeruſalem, hogy vala- 8
mi-képpen el ne távozzék a' lelkem
tőled, hogy valami-képpen ne tegye-
lek téged puſztává, lakhatatlan főldé.
9 * Ezeket mongya az ſeregek Ura :
Mind egy gerezdig meg-ſzedik mint
a'ſzőlőben az Iſraël maradékit : for-
dítſd a'kezedet mint a'ſzőlő-ſzedő a'
10 koſárra. * Kinek ſzóllyak ? és kit hí-
C jak bizonyſágúl hogy hallya ? ímé
kőrnyűl-metéletlenek az ő fűlők, és
nem halhatnak : ímé az Úr igéje gya-
lázattá lőtt nékik, és bé nem véſzik
11 azt. * Az-okáért az Úr haragjával
tellyes vagyok, el-fáradtam ſzenved-
vén : őntſd-ki a'kichiny gyermekre az
útzákon, és az ifiak gyűlekőzetire
mind-eggyűtt : mert a'férfiu az aſz-
ſzony'állattal el-fogattatik, a'vén a'
12 tellyes-idejűvel. * Es az ő házok ide-
genekre ſzállanak, a'mezőjők's a'fele-
ſégek egyenlő-képpē : mert ki-nyúj-
tom kezemet a'főld lakóira, úgy-
13 mond az Úr. * " Mert kichintől-fog- " Iſa. 56. d. 11. Inf. 8. d. 10.
va nagyig minnyájan főſvényſéget
kővetnek : és a' profétától-fogva a'
papig minnyájan álnokſágot chele-
14 keſznek. * Es gyógyíttyák vala az én
D népem leányának romláſát gyalázat-
tal, mondván : Békeſég, békeſég : és
15 nem vala békeſég. * Szégyenlették,
hogy útálatoſságot chelekedtek : sőt
inkább ſzégyenſéggel nem ſzégyen-
lették, és nem tudtak meg-pírúlni.
az-okáért el-eſnek az el-eſtek-kőzőtt :
az ő meg látogatáſoknak idején le-
16 omolnak. úgy-mond az Úr. * Ezeket
mondgya az Úr : Állyatok az útakon,
és láſsátok-meg, és kérdezkedgyetek
a'régi őſvényekről, mellyik légyen a'
jó út, és azon járjatok : " és nyugo- " Mat. 11. d. 29.
dalmat találtok a'tí lelkeiteknek. És
17 mondának : Nem járunk. * És őr-ál-
lókat rendelék néktek. Halgaſsátok a'
trombita ſzót. És mōdának : Nem hal-
18 gattyuk. * Az-okáért kalgaſsátok-meg
E Pogányok, és értſd-meg gyűlekőzet,
melly nagy dolgokat chelekeſzem én
19 rajtok. * Hallyad főld : Ímé én e'nép-
re veſzedelmeket hozok, az ő gondo-
latinak gyűmőlchét : mert az én igéi-
met nem halgatták, és a'tőrvényemet
20 meg-vetették. * " Miért hoztok né- " Iſa. 1. d. 11.
kē Sábából temiént, és győnyőrűſé-
ges illatu kalamuſt meſzſze-főldről ?
a'tí éppen-égő áldozatitok nem ked-
veſek, és a'tí egyéb áldozatitok nem
21 tetſzettek nékem. * Az-okáért ezeket
mongya az Úr : Ímé én e'nép-kőzibe

rómlásokat hozok, és el-esnek azokáltal az atyák és a' fiak egyetemben, a' szomszéd és az atyafiu el-vesznek. * Ezeket mongya az Úr: Ímé nép jő Észak-földéről, és nagy nemzetség támad-fel a' föld végéiről. *Nyilat és paizst ragad: kegyetlen, és nem könyörül. az ő szava mint a' tenger fogzúgni: és lovakra ülnek, készek mint a' férfiu a' harczra, te-ellened Sion leánya. * Hallottuk annak hírét, el-lankadtak a' mi kezeink: a' háboruság környűl-fogott minket; a' fájdalmak, mint a' szűlőt. * Ne mennyetek-ki a' mezőkre, és az úton ne járjatok: mert az ellenségnek kardgya, körös-körűl réműlés. *Én népemnek leánya övedzél-fel szőr-zákba, és hints hamvat reád: az eggyetlennek siratását szerezd magadnak, keserves sírást, mert hirtelen reánk jő a' pusztító. *Erős próbálóvá tettelek téged az én népemkőzött: és meg-tudod, és meg-próbálod az ő útokat. * E' fejedelmek minnyájan párt-ütők, álnokúl-járók, réz és vas: minnyájan meg-vesztek. * A' fúvó semmivé lőtt, a' tűzben meg-emésztetett az ón: az olvasztó heába olvasztott: mert az ő gonoszságok meg nem emésztetett. * Megvettetett ezűstnek hijátok őket, mert az Úr el-vetette őket.

F 9 22 23 10 24 11 25 12 26 G 13 27 C 28 14 29 15 30 16 1 A 2 17 D 18 3 19 4 20 5 21 6 B 7 E 8

VII. Rész.

AZ ige, melly Jeremiáshoz lőtt az Úrtól, mondván: A
* Ály az Úr háza kapujában, és hirdesd ott ez igét, és mongyad: Halgassátok az Úr igéjét egész Júda, kik be-mentők e' kapukon hogy imádgyátok az Urat. * Ezeket mongya a' seregek Ura az Izraël Istene: "Jobbíttsátok-meg a' ti útaitokat, és a' ti chelekedetiteket: és veletek lakom e' helyen. *Ne bízzatok a' hazugság igéiben, mondván: Az Úr temploma, az Úr temploma, az Úr temploma ez. *Mert ha jól igazgattyátok az útaitokat, és chelekedetiteket; ha itéletet tésztek a' férfiu 's az ő attyafia-között, * a' jövevényen, és az árván, és az özvegyen nem chelekedsztek törvénytelenséget, sem ártatlan vért nem ontotok e' helyen, és az idegen istenek-után nem jártok magatok veszedelmére: * veletek lakom e' helyen; a' földön, mellyet az atyáitoknak adtam örökkön-örökké. *Ímé tí a' hazugság beszédiben bizakodtok, mellyek nem használnak néktek: * loptok, ölők, paráználkodtok, hamisan eskűsztők, Báalimnak áldoztok, és idegen istenek-után jártok, a' kiket nem ismértők. * És el-jöttetek, és meg-állottatok előttem e' házban, melyben segétségűl hívattatott az én nevem, és ezt mondottátok: Megszabadúltunk, azért hogy mind ez útálatosságokat chelekedtűk. * "Vallyon tahát latrok barlangjává lőtt-e e' ház, melyben segétségűl hívattatott az én nevem a' ti szemeitek-előtt? én, én vagyok: én látam, úgy-mond az Úr. * Mennyetek az én helyemre Silóba, a hol az én nevem lakott eleinten: és lássátok-meg miket chelekedtem azzal az én népemnek Izraëlnek gonoszságáért: * és most, mivelhogy mind e' dolgokat chelekedtétek, úgy-mond az Úr; és szóllottam néktek reggel fel-kelvén, és szólván, és nem halgattátok; " és híttalak titeket, és nem feleltetek. * † Úgy chelekeszem e' házzal, melyben segétségűl hívattatott az én nevem, és a' melyben néktek reménségtek vagyon; és a' hellyel, mellyet néktek és a' ti atyáitoknak adtam, a mint Silóval chelekedtem. * És elvetlek titeket orczám-elől, a' mint el-vetettem minden atyátok-fiait, Efraimnak minden magvát. * "Te azért ne imádkozzál e' népért, se ne tégy érettek dícséretet és imádságot, és ne álly ellenem: mert nem halgatlak meg téged. * Nem látod-e mit chelekeszsznek ezek a' Júda városiban, és a' Jerusalém útzáin? * A' fiak fát szednek, és az atyák tüzet gyújtnak, és az asszonyok zírral dagasztnak, hogy lepényeket chinállyanak az ég királynéjának, és az idegen isteneknek áldozzanak, és engem haragra ingerellyenek. * Vallyon engem ingerelnek-e haragra, úgy-mond az Úr? nem önnön-magokat-e az ő orczájok szégyenségére? *Az-okáért ezeket mongya az Úr-Isten: Ímé az én haragom, és az én búsúlásom fel-gerjed e' hely ellen, az emberekre, és a' barmokra, és a' tartomány fájára, és a' földnek gyümölchire, és fel-gyújtatik, és meg nem óltatik. * Ezeket mongya a' seregek Ura az Izraël Istene: A' ti éppen-égő áldozatitokat tegyétek a' ti egyéb áldozatitokhoz, és egyétek-

" *Inf. 26. d. 15.*

" *Mat. 21. b. 13. Mar. 11 c. 17. Luc. 19. g. 46.*

" *Prov. 1. c. 24. Isa. 61. b. 11.*

† *1. Reg. 4. a. 2. b. 10.*

" *Inf. 14. b. 11.*

meg a'húſát. * Mert nem ſzóllottam 22
a'tí atyáitokkal, és nem parancholtam nékik, az napon mellyen ki-hoztam őket Egyiptuſ-földéből, az éppen-égő és egyéb áldozatok igéjéről: * Hanem ez igét parancholtam 23 A
nékik, mondván: Halgaſsátok az én ſzómat, és a'tí Iſtentek léſzek, és tí az én népem léſztek: és járjátok minden úton, mellyet néktek parancholtam, hogy jól legyetek. *És nē halgattak, 24
ſe meg nem hajtották fülőket: hanem az ő akarattyokban jártak, és az ő gonoſz ſzívőknek hamiſságában: és hátra mentenek, és nem-elő, * a'napſág- 25
tól-fogva, mellyen ki-jöttek az ő attyok Egyiptus-földéből, mind e'mái F
napiglan. Es el-küldöttem hozzátok minden én ſzolgaimat, a'profétákat, naponként fel-kelven reggel, és elküldvén. * És nem halgattak engem, 26
ſe meg nem hajtották fülőket: hanem meg-keményítették az ő nyakokat:
" *Inf.* " és gonoſzbúl chelekedtek, hogy-
16. 6. 12. ſem az ő attyok. *És meg-beſzélled 27 4
nékik mind ez igéket, és meg nē hal- B
gatnak téged; és hívod őket, és meg nem felelnek néked. * És mongyad 28 5
nékik: Ez a'nemzetség, melly nem halgatta az ő Ura Iſtene ſzavát, ſe fel nem vőtte a'ſégyelmet: el-veſzett a'hit, és el-vétetett az ő ſzájokból.
* Nyírd-el a'hajadat, és veſd-el, és 29
sírj fel-ſzóval: mert el-vetette az Úr, és el-hatta az ő haragjának nemzetſégét, * mert gonoſzt chelekedtek a' 30
Júda fiai az én ſzemeim-előtt, úgymond az Úr. Az ő botránkozáſokat a'házba helyheztették, a'melyben ſegétſégűl hívattatott az én nevem, hogy meg-ferteztetnék azt: * és 31
meg-épitették a'Tófet magas helyeit, G
melly az Ennom fia völgyében vagyon: hogy meg-égetnék az ő fiokat 's az ő leányokat tűzzel: a'miket nem parancholtam, ſe ſzívemben nem gondoltam. * Az-okáért imé el-jönek a'napok, úgy-mond az Úr, és 32
nem mondatik többé Tófetnek, ſem az Ennom fia völgyének: hanem Ölés-völgyének: és Tófetben temetkeznek, azért hogy ninch hely. * És 33
léſzen e'népnek hólt teſtek az égi madaraknak, és a'földi vadaknak eledelűl, és nem léſzen a'ki-el-űzze. * " És 34
" *Ezec.* 26. c. 13. meg-ſzűnetem a'Júda váraſiban, és a' Jeruſalem útzáiban az örömnek ſzavát, és a'vigaſágnak ſzavát, a'vő-legénynek ſzavát, és a'meny-aſszonynak ſzavát: mert el-puſztúl a'föld.

VIII. Rész.

AZ időben, úgy-mond az Úr: Ki-hánnyák a'Júda királyinak chontyait, és az ő fejedelmeinek chontyait, és a'papok chontyait, és a'próféták chontyait, és azok chontyait a'kik Jeruſalemben laktak, az ő koporſójokból: 1
* és ki-terítik azokat a'napra és a' 2
hóldra, és az égnek minden ſeregeeleibe, a'mellyeket ſzerettek, és a'mellyeknek ſzolgáltak, és a'mellyek-után jártak, és a'mellyeket kereſtek, és imádtak: fel nem ſzedetnek, és el nem temettetnek: gancéjjá léſznek a' 3
föld ſzínén. * És inkább válaſztyák a'halált hogy-ſem az életet minnyájan a'kik meg-maradnak ez igen gonoſz nemzetſégből minden helyeken, mellyek meg-maradtak, a'mellyekre ki-vetettem őket, úgy-mond a'ſeregek Ura. * És mongyad nékik: 4
Ezeket mongya az Úr: Vallyon a'ki B
el-eſik, nem kél-e fel? és a'ki el-fordúlt, nem tér-e meg? * Miért fordúlt 5
tahát el ez a'nép Jeruſalemben megáltalkodott el-fordúlásal? A'hazugſágot ragadták, és nem akartak megtérni. *Reá figyelmeztem, és reá hal- 6
gattam: ſenki jót nem ſzóll, ſenki penitenziát nem tart az ő bűnéről, C
mondván: Mit chelekedtem? minnyájan az ő futáſokra tértek, mint a' 7
harczra ſebeſſen-ménő ló. *A'kánya az égben meg-iſmérte az ő idejét, a' gerlicze, és a'fechke, és az eſterag, meg-tartották az ő el-jövetelek idejét: az én népem pedig nem iſmérte-meg az Úr itéletit. *Mi-képpē mongyátok: 8
Bőlchek vagyunk mí, és az Ur tőrvénye nálunk vagyon? bizony hazugſágot ſzerzett az írók hazug pennája. * Meg-ſzégyenűltek a'bőlchek, 9
meg-réműltek, és meg-fogattattak: mert az Úr igéjét el-vetették, és ſemmi bőlcheſég ninch bennek. *" Az- 10
okáért az ő feleſégeket idegeneknek D
adom, az ő mezejeket örökösöknek: mert kichintől-fogva nagyig minnyájan a' főſvényſéget követik: a' próféától-fogva a'papig minnyájan 11
hazugok. * És gyógyíttyák vala az én népem leányának romláſát gyalázattyokra, mondván: Békeſég, békeſég; holott nem vólna békeſég. *Szégyen- 12

" *Iſa.* 56. d. 12. *Sup.* 6. c. 13.

lették, hogy úrálatosságot cheleked-
tek: sőt inkább szégyenséggel nem
szégyenlették, és nem tudtak meg-
pirúlni: az-okáért el-esnek az el-esték-
kőzött; az ő meg-látogatásoknak ide-
jén le-omolnak, úgy-mond az Úr.
*Egybe-gyűjtvén egybe-gyűjtöm őket, úgy-mond az Úr: nincs szőlő a' 13 E
szőlő-töveken, és nincsenek fügék a'
füge-fán, a' levél le-hullott: és a' mi-
ket nékik adtam, azokat el-hadták.
* Mit ülünk? gyűllyetek-egybe, és 14
menjünk-bé az erős városba, és
halgassunk ott: mert a' mi Urunk Iste-
nünk halgatásra juttatott minket, és
epe-vízzel itatott bennünket: mert
vétkeztünk az Úrnak. * "Békeséget 15
vártunk, és nem lőn a' jó: meg gyó-
gyíttásnak idejét, és ímé félelem.
* Dántól-fogva hallattatott az ő lo- 16 F
voknak hortyogása, az ő hadakozói
nyeritésének szavától meg-rendűlt
az egész föld. és el-jőttek, és meg-
emésztették a' földet, és annak tel-
jes-vóltát; a' várast, és annak lakóit.
* Mert ímé én basiliskus kígyókat 17
küldök reátok, kik-ellen nincs va-
rázslás: és meg-marnak titeket, úgy-
mond az Úr. * az én fájdalmam a' táj- 18
dalom-főlött, a' szívem szomorú én-
bennem. * Ímé az én népem leánya 19
kiáltásának szava messze földről:
Vallyon nincs-e Sionban az Úr, a'
vagy annak királya nincs-e ő-benne?
Miért ingerlettek tehát engem haragra az ő faragott-képőkkel, és az ide-
gen hiuságokkal? *El-múlt az aratás, 20
el végeződött a' nyár, és mi meg nem
szabadúltunk. * Az én népem leá- 21
nyának romlása-miatt meg-romlot-
tam, és meg-szomorodtam, az ál-
mélkodás környűl-fogott engem.
* Nincs-e fenyű-viasz Gálaádban? 22
a' vagy orvos nincs-e ott? miért nem
gyógyúlt-bé tehát az én népem leá-
nyának seb-helye?

IX. Rész.

KI ád az én fejemnek vizet, és 1 A
a' szemeimnek kőny-húllatá-
soknak forrását? és siratom
éjjel és nappal az én népem
leányának meg-ölletteit. * Ki viszen 2
engem a' pusztába az úton-járók szál-
lására, és el-hagyom az én népemet,
és el-távozom tőlök? mert mindnyá-
jan paráznák, gonosz-tévőknek gyű-
lekőzete. * És az ő nyelvőket, mint a' 3
hazugságnak, és nem az igaz-mon-
dásnak kéz-íját, ki-nyújtották: meg-
erősödtek a' földön, mert gonoszról
gonoszra mentek, és engem nem tud-
tak, úgy-mond az Úr. * Ki-ki meg- 4 B
őrizze magát felebarátyától, és sem-
mi attyafiában bizodalma ne légyen:
mert minden atyafi meg-ejtvén meg-
ejt, és minden barátod chalárdúl jár.
* És a' férfiu az attyafiát meg-csúfol- 5
lya, és igasságot nem szólnak: mert
a' nyelvőket a' hazugságnak szóllá-
sára tanították: hogy hamisan cheleked-
nének azon fáradtak. * A' te lakásod 6
az álnokságnak közepette vagyon: az
álnokság-miatt nem akartak engem
tudni, úgy-mond az Úr. * Az-okáért 7
ezeket mongya a' seregek Ura:
ímé én meg-olvasztom, és meg-pró-
bálom őket: mert mit chelekedgyem
egyebet az én népemnek leányával?
* Meg-sebesítő nyíl az ő nyelvők, 8 C
álnokságot szóllott: a' szájával béke-
séget szóll barátyával, és titkon lest
vet néki. * Vallyon ezekért nem lá- 9
togatom-e meg, úgy-mond az Úr?
a' vagy az illyen nemzetségen nem
áll-e bósszút az én lelkem? * A' he- 10
gyekért el-kezdem a' siratást és a' pa-
naszolkodást, és a' puszták ékessé-
giért a' jajgatást: mert meg-gyújtat-
nak, úgy hogy ne légyen által-ménő
ember: és nem hallották az ott-lakó-
nak szavát: az égi madártól-fogva a'
barmokig, el-költöztek, és el-távoz-
tak. * És Jerusalemet főveny raká- 11
sokká tészem, és sárkányok fekűvő-
helyévé: és a' Júda városit pusztasá-
ra adom, úgy hogy ne légyen lakója.
* Kichoda a' bölcs férfiu, a' ki ezt ért- 12 D
tse, és kihez légyen az Úr szája igéje
hogy azt hirdesse, miért veszett-lé-
gyen el a' föld, és meg-égett légyen
mint a' puszta, úgy hogy ne légyen a'
ki által-menyen rajta? * És monda 13
az Úr: Mert el-hadták az én törvé-
nyemet, mellyet nékik adtam, és
nem hallották az én szómat, és
nem jártak abban: * és el-mente- 14
nek az ő szívők álnoksága-után, és
Báalim-után: mellyet az attyoktól
tanúltak. * Az-okáért ezeket mon- 15
gya a' seregek Ura az Israël Istene:
"Ímé én e' népet űrőmmel éetem, és
epe-vízzel itatom őket. * És el-szél- 16
leztem őket a' Pogányok-közibe, ki-
ket nem ismértek ők, sem az ő attyok:
és fegyvert bochátok utánnok, míg

" *Inf.* 14. d. 19.

Psal. 27. a. 3.

" *Inf.* 23. c. 15.

nem meg-emléſztetſenek. * Ezeket 17
mongya a'ſeregek Ura az Iſraël Iſtene: Elmélkedgyetek, és hijátok-elő a'ſirato aſzſzonyokat, és jőjenek-elő: és a'bőlch aſzſzonyokhoz kűlgyetek-el, és hamar járjanak: * ſieſſenek, és vegyék-elő mi-érettünk a' ſiratáſt: ereſzſzenek a'mi ſzemeink kőny-hűllatáſokat, és a'mi ſzemünk-hejai vizekkel follyanak. * Mert ſi- 18 19
rásnak ſzava hallattatott Sionból: Miképpen puſztíttattunk-el, és főlőtte igen meg-ſzégyenittettünk? mert el-hadtuk a'főldet, mert le-hányattattak a'mi ſátorink. * Halgaſsátok 20
azért aſzſzonyok az Úr igéjét: és vegyék-bé a'fűletek az ő ſzája beſzédét: és tanittſa-ok ſirásra a'tí leányitokat, és ki-ki az ő felebaráttyát a'jajgatásra. * mert fel-jőtt a'halál a'mi ablakinkon, bé-jőtt a'mi házainkba, elveſzteni kívűl a'kiſdedeket, az ifiakat az útzákról. * Szólly: Ezeket mon- 21 22
gya az Úr: És el-eſik az embernek hólt teſte mint a'ganéj a'mezőn, és mint a'ſzéna a'kaſzáló háta-megett, és ninch a'ki fel-ſzedgye. * Ezeket mon- 23
gya az Úr: " Ne dichekedgyék a' bőlch az ő bőlcheſségében, és ne dichekedgyék az erős az ő erőſségében, és ne dichekedgyék a'gazdag az ő gazdagſágiban: * hanem ebben 24
dichekedgyék, a'ki dichekedik, hogy túd és iſmér engem, hogy én vagyok az Úr, ki irgalmaſságot chelekeſzem, és itéletet, és igaſságot a'főldőn: mert ezek tetſzenek nékem, úgy-mond az Úr. * Ímé el-jőnek a'napok, úgy- 25
mond az Úr: és meg-látogatom minnyájokat, a'kiknek környűl-metélt elő-bőrők vagyon, * Egyiptuſt, és 26
Júdát, és Édomot, és az Ammon fiait, és Moábot, és mind azokat a'kiknek fel-nyírt űſtőkők vagyon, a'puſztában lakókat: mert minden nemzetek környűl-metéletlenek, Iſraëlnek pedig minden háza környűl-metéletlen ſzivűek.

" 1. Cor. 1. d. 31. 2. Cor. 10. d. 17.

X. Rész.

HAllyátok-meg az igét, mellyet az Úr ſzóllott felőletek Iraëlnek háza. *Ezeket mon- 1 A 2
gya az Úr: A'Pogányok útait meg ne tanúlyátok: és az égnek jeleitől ne félljetek, mellyektől a'Pogányok félnek: * mert a'népek törvényi heába-valók: mert fát vág az erdőből a'meſter-ember keze munkája 3
a'ſzínlő-bárdal. *†Ezűſtel és arannyal 4
meg-ékesítette azt: ſzegekkel és verőkkel őſzve-foglalta, hogy el ne romollyon. * A'pálma-fa haſonlatoſſágára chínálattak, és nem ſzólnak; hordoztatván el-vitetnek, mert nem járhatnak. Ne félljetek azért azoktól, mert ſem gonoſzúl ſem jól nem 5
chelekedhetnek. * " Ninch haſonló 6
hozzád, Uram: te nagy vagy, és nagy a'te neved az erőſségért. *† Ki nem 7
fél téged, ő Pogányok királya? mert tréd a' tiſztelség: a' Pogányoknak minden bőlchei-közőtt, és azoknak mindé országokban ſenki ninch hozzád haſonló. * Egyenlő-képpen eſz- 8
teleneknek és balgatagoknak mutattatnak: az ő hiuſágoknak bizonyſága a fa. * Bé-takarrattott ezűſt hozzattatik Tarſisból, és arany Ofázból: a'meſter-ember alkotmánya, és a' réz-mives keze: kék ſelyem és veres bárſony azok őltőzeti. meſter-emberek alkotmánya mind ezek. *Az Úr 9 B 10
pedig igaz Iſten: ő az élő Iſten, és őröktől-fogva-valo király. az ő haragja-előtt meg-indúl a'föld: és el nem ſzenvedhetik a'Pogányok az ő fenyegetéſét. * Igy ſzóllyatok azért 11
nékik: Az iſtenek, kik az egeket és a' főldet nem alkották, veſzſzenek-el a' főldről, és az ég-alatt-valók-közzűl.
* " A'ki a'főldet az ő erőſségével al- 12
kottya, el-kéſziti a'föld kerekſégét az ő bőlcheſségével, és az ő okoſságával ki-terjeſzti az egeket. * Az ő ſza- 13
vára a'vizeknek ſokaſágát adgya az égben, és fel-emeli a'kődőket a'föld határiról: " a' villámáſokat eſsővé téſzi, és ki-hozza a'ſzelet az ő kincheiből. * Bolondá lőtt minden em- 14 C
ber a' tudománytól, meg-ſzégyenűlt minden meſter-ember a'faragott képben: mert hamiſság a'mit öntött, és ninch azokban lélek. *Heába-valók, 15
és nevetſégre-mélto alkotmány: az ő meg-látogatáſok idején el-veſznek. *Nem haſonló ezekhez a'Jákob réſze: 16
mert ő az, a'ki mindeneket formált; és Iſraël az ő örőkſégének veſzſzeje: Seregek Ura az ő neve. * Gyűjtſed- 17
őſzve a'főldről a'te ſzégyenſégedet, ki a'meg-ſzállott helyben lakol. * mert 18
ezeket mongya az Úr: Ímé én meſzſze vetem a'föld lakóit ez úttal: és meg-háborgatom őket, úgy hogy meg-találtaſsanak. *Jaj nékem az én 19

† Sap. 13. c. 11. & 14. a. 8.

" Mich 7. d. 18.

† Apoc. 15. b. 4.

" Gen. 1. a. 1. Inf. 51. b. 15.

" Pſal. 134. b. 7. Inf. 51. b. 16.

romlásomon, földötte igen gonosz chapásomon. Én pedig mondék: Szintén ez az én betegségem, és el-viselem azt. *Az én sátorom el-pusztíttatott, minden köteleim el-szakadoztak, az én fiaim el-mentek tőlem, és ninchenek: ninch a' ki fel-vonnya többé az én sátoromat, és fel-támaszsza az én bőreimet. * Mert bolondúl chelekedtek a' pásztorok, és az Urat nem keresték: azért nem értették, és minden ő nyájok el-szélledett. * Az hírnek szózattya ihol jő, és a' nagy indúlat Észak-földéről: hogy a' Júda váraſit pusztává tegye, és a' sárkányoknak lakó-helyévé. *Tudom Uram hogy nem az emberé az ő úttya: sem a' férfiúé hogy járjon, és igazgassa az ő lépéſit. *"Dorgálly-meg engem Uram, de itéletben; és nem a' te haragodban, hogy valami-képpen semmivé ne tégy engem. *†Öntsd-ki a' te búsúlásodat a' Pogányokra, a' kik nem ismértek téged; és a' tartományokra, a' mellyek a' te nevedet segétségűl nem hítták: mert meg-ették Jákobot, és el-nyelték őtet, és meg-emésztették őtet, és az ő ékességét el-hánták.

" *Pſal. 6. a. 1.*

† *Pſal. 78. b. 6.*

10 8 D
21
9
22
10
23
24
11
25
12
13 C

XI. Rész.

AZ íge, melly az Úrtól Jeremiáshoz lőtt, mondván: 1 A
*Hallyátok-meg e' szövetségnek igéit, és szóllyatok a' Júda férfiainak, és a' Jerusalem lakóinak, és mongyad nékik: 2
* Ezeket mongya az Isráel Ura Istene: Átkozott férfiu, a' ki e' szövetségnek igéit nem halgattya, 3
* mellyet a' tí atyáitoknak parancholtam, az napon mellyen ki-hoztam őket Egyiptus-földéből, a' vas kemenczéből, mondván: Halgassátok az én szómat, és chelekedgyétek-meg mind a' miket néktek parácholok, és én népemmé lésztek, és én tí Istentek lészek: 4
* hogy meg-erősíttsem az eskűvést, mellyel meg-eskűdtem az atyáitoknak, hogy nékik téjjel és mézzel-folyó földet adnék, a' mint ezen nap. És felelék, és mondék: Ámen Uram. 5
* És monda az Úr nékem: Kiáltsad mind ez igéket a' Júda váraſiban, és Jerusalemen-kivűl, mondván: Halgassátok e' szövetség igéit, és chelekedgyétek azokat: 6
* mert igen kérvén kértem az atyáitokat, az napon mellyen ki-hoztam őket Egyiptus földéből, mind e' napig: idein fel-kelvén igen kértem, és mondottam: Halgassátok az én szómat: 7 B
* és nem hallották, se meg nem hajtották fülöket: hanem el-mentek ki-ki az ő gonosz szívének hamisága-után: és reájok hoztá e' szövetségnek minden igéit, mellyet parancholtam hogy chelekednének, és nem chelekedték. 8
* És monda az Úr nékem: Pártolás találtatott a' Júda férfiai-között, és a' Jerusalem lakói-között. 9
* Viszsza-tértek az attyoknak előbbi hamiságokra, a' kik az én igéimet hallani nem akarták: ezek-is azért idegén istenek-után indúltak, hogy azoknak szolgálnának: fel-bontották az Isráel háza, és a' Júda háza az én szövetségemet, mellyet szerzettem az ő attyokkal. 10
* Az-okáért ezeket mongya az Úr: Ímé én reájok hozom a' veszedelmeket, mellyekből ki nem mehetnek: és kiáltanak én-hozzám, és meg nem halgatom őket. 11
* És el mennek a' Júda városi, és a' Jerusalem lakói, és kiáltanak az istenekhez, a' kiknek áldoznak, és meg nem szabadíttyák őket az ő nyomorúságoknak idején. 12
* "Mert a' te városidnak száma-szerént, valának a' te istenid Júda; és a' Jerusalem útainak száma-szerént, raktad a' szégyenségnek óltárit, a' Báalim áldozására-valo óltárokat. 13 C
* "Te azért ne imádkozzál e' népért, és ne tégy érettek dícséretet, és imádságot: mert meg nem halgatom az ő én-hozzám-valo kiáltásoknak idején, az ő nyomorúságoknak idején. 14
*Mi dolog, hogy az én szerelmesem az én házamban sok vétkeket chelekedett? vallyon a' szentelt húsok el-vészik-e rólad a' te gonoságidat, a' mellyekben dichekedtél? 15
*Termő, szép, gyümölchözö, ékes olaj-fának hítta az Úr a' te nevedet: a' kiáltásnak szavára, nagy tűz gyuladott-fel abban, és meg-égtek az ő chemetéi. 16
*És a' seregek Ura, a' ki téged plantált, veszedelmet szóllott ellened, az Isráel házának és a' Júda házának gonoságiért, mellyeket ő-magoknak chelekedtek az én ingerlésemre, áldozván Báalimnak. 17
* Te pedig Uram meg-mutattad nékem, és meg-tudtam: akkor mutattad-meg nékem az ő igyekezeteket. 18 D
* És én mint a' szelíd bárány, melly a' meg-öléſre vitetik: és nem tudtam hogy tanátsokat 19

" *Sup. 2. f. 28.*

" *Sup. 7. c. 16. Inf. 14. b. 11.*

gondoltak ellenem, mondván: Tegyünk fát az ő kenyerébe, és gyomlálljuk-ki őtet az élők földéről, és az ő neve ne légyen többé emlekezetben.

« *Infr. 17. b. 10. & 20. 6. 12.* * « Te pedig seregek Ura, a'ki igazán ítélsz, és meg-próbálod a'veséket és a'szíveket, látsam boszszú-állásodat rajtok: mert néked jelentettem-meg ügyemet. * Az-okáért ezeket mongya az Úr az Anatóti férfiaknak, kik a'lelkedet keresik, és azt mongyák: Ne profétálly az Úr nevében, és nem halsz-meg kezeink-miatt. * Az-okáért ezeket mongya a'seregek Ura: Ímé én meg-látogatom őket: az ifiak meg-halnak a'fegyver-miatt, az ő fiok és leányok éhhel halnak-meg. * És nem léfznek maradékok közzűlök: mert veszedelmet hozok az Anatóti férfiakra, az ő látogatásoknak esztendejét.

XII. Rész.

IGaz vagy te ugyan, Uram, ha veled verekedem: mindazáltal igazat szóllok néked: « Miért szerencséssittetik az istentelenek úta: jól vannak minnyájan, a'kik vétkeznek és hamisan chelekesznek? *El-plántáltad őket, és meg-gyökereztek: fel-nevekednek, és gyümölchöznek: közel vagy a'szájokhoz, és távúl a'veséjektől. *És te Uram ismértél engem, láttál engem, és meg-próbáltad a'szívemet te-hozzád: gyűjtsd-össze őket mint az áldozatrá-valo nyájat, és készíts-el őket a'meg-ölés napjára. * Meddig gyászol a'föld, és minden tartomány füve meg-szárad, a'bennelákók gonoszságáért? meg-emésztetett a'barom, és a'madár, mert azt mondották: Nem láttya a'mi utólso dolgainkat. * Hogy-ha a'gyalogokkal futván el-fáradtál, hogy vetekedhetel a'lovakkal? holott pedig a'békeséges földön bátorságos vóltál, mit chelekeszel a'Jordán kevélységében? * Mert az attyád-fiai-is, és az atyád háza, azok-is ellened hadakoztak, és kiáltottak utánnad tellyes szóval: ne hidgy nékik mikor jókat szóllanak néked. *El-hadtam az én házamat, el-ereztettem az örökségemet: az én szerelmes lelkemet az ő ellenségi kezébe adtam. * Lőtt nékem az én örökségem mint az oroszlány az erdőben: ellenem szóllott, azért gyűlöltem őtet. * Vallyon külömb-színű madár-e nékem az én örökségem? vallyon mindenestől-fogva festett madár-e? jöjetek-elő, gyűllyetek-egybe a'földnek minden vadai, siessetek az elnyeléfre. * A'sok pásztorok el-rontották az én szőlőmet, meg-tapodták az én részemet: az én kívánatos örökségemet kietlen pusztasággá tették. * El-hánták azt, és sírt én-ellenem: pusztasággal el-pusztúlt az egész föld: mert senki ninch a'ki szívből meg-gondollya. * A'pusztának minden útain jöttek pusztítók, mert az Úr fegyvere meg-emészti a'földet végtől-fogva végig: ninch békesége semmi testnek. * Búzát vetettek, és tövisset arattak: az örökséget el-vötték, és nem használ nékik: meg-szégyenültök a'tí gyümölchötökért, az Úr búsulásának haragja-miatt. * Ezeket mongya az Úr mind az én gonosz szomszédim-ellen, kik az örökséghez nyúlnak, mellyet el-osztottam az én népemnek Israelnek: Ímé én ki-gyomlálom őket az ő földökből, és a'Júda házát ki-gyomlálom közzűlök. * És mikor ki-gyomlálandom őket, meg-térek, és könyörűlök rajtok: és viszsza-hozom őket, a'férfiat az ő örökségére, és a'férfiat az ő földébe. *És lészen: ha okattatván meg-tanúllyák az én népemnek útait, hogy az én nevemben eskűdgyenek; El az Úr, a'mint az én népemet Báalra tanították eskűdni: fel-építtetnek az én népem-között. * Hogy ha meg nem halgatnak, gyomlálással ki-gyomlálom azt a'nemzetséget, és el-veszétsel, úgymond az Úr.

XIII. Rész.

EZeket mongya az Úr én-nékem: Eredgy, és szerezz magadnak len-övet, és övedd azt ágyékidra, és ne vidd azt a'vízbe. * És övet szerzék az Úr igéjeszerént, és az én ágyékim-körűl övedzém. *És lőn az Úr beszéde hozzám, másodszor, mondván: * Veddelő az övet, mellyet szerzettél, melly az ágyékid-körűl vagyon, és fel-kelvén menny az Eufrátheshez, és rejtsd-el azt ott a'kő-szikla hasadékjába. *És el-menék, és el-rejtém azt az Eufrátesnél, a'mint meg-parancholta vala nékem az Úr. * És lőn sok napok után, monda az Úr nékem: Kelly-fel, menny az Eufráteshez: és vedd-fel onnét az övet, a'melyről parancsol-

tam néked hogy ott azt el-rejtenéd. *És el-menék az Eufráteshez, és ki-ásám, és ki-vévém az övet a'helyből, a'hol azt el-rejtettem vala; és ímé meg-rothadott vala az öv, úgy hogy semmire-való vólna. *És lőn az Úr igéje hozzám, mondván: *Ezeket mongya az Úr: Igy rothasztom-meg a'Júda kevélységét, és a'Jerusalem nagy kevélységét: *Ezt az igen gonosz népet, kik nem akarják hallani az én igéimet, és az ő szívöknek gonosságában járnak: és idegen istenek után indúltak hogy azoknak szolgálnának, és imádnák azokat: és lészneknek mint ez az öv, melly semmire-való. *Mert a'mint az ember ágyékához foglaltatik az öv, úgy hozzám foglaltam Israëlnek minden házát, és Júdának minden házát, úgy-mond az Úr: hogy én népemmé lennének, és az én nevemre, és dícséretemre, és dicsőségemre: és meg nem halgattták. *Mongyad azért nékik e'beszédet: Ezeket mongya az Israël Ura Istene: Minden palaszkotska borral töltetik-meg. És mondanak néked: Nem tudgyuk-e hogy minden palaszkotska borral töltetik-meg? *És mongyad nékik: Ezeket mongya az Úr: Ímé én bé-töltöm e'földnek minden lakóit, és a'királyokat a'kik Dávid nemzetségéből az ő királyi-székén ülnek, és a'papokat, és a'profétákat, és Jerusalemnek minden lakóit, részegséggel: *és el-szélleszetem őket a'férfiat az attyafiától, és az atyákat 's a'fiakat egyenlő-képpen, úgy-mond az Úr: el nem szenvedem, és meg nem engedem: se nem könyörűlök hogy el ne veszessem őket. *Hallyátok, és vegyétek fületekbe. Fel ne emelkedgyetek, mert az Úr szóllott. *Adgyatok a'tí Uratoknak Istenteknek dicsőséget minek-előtte bé-setétűllyön, és minek-előtte meg-ütközzenek a'tí lábaitok a'homályos hegyekben: várni fogjátok a'világosságot, és azt halálnak árnyékává, és homályossággá teszi. *Hogy-ha ezt nem halgattyátok, a'rejtekben sírni-fog az én lelkem a'kevélységért: " sírván sír, és a'szemem könyvez, mert el-fogattatott az Úr nyája. *Mondmeg a'királynak, és az uralkodo asszonnak: Alázzátok-meg magatokat, üllyetek-le: mert le-esett a'fejetekről a'tí dicsőségtek koronája. *A' Dél-félől valo várasok bé-tétettek, és ninch a'ki meg-nyissa: el-viteteti az egész Júda éppen-valo el-költözésel. *Emellyétek-fel szemeiteket, és lássátok a'kik Északról jőttök: hol vagyon a'nyáj, a'melly néked adatott, a'te jeles barmod? *Mit mondasz mikor meg-látogat téged? mert te tanítottad őket te-ellened, és a'te fejedre oktattad: vallyon nem környékeznek-e meg téged a'fájdalmak, mint a'szűlő aszszonyt? *"Hogy-ha azt mondod szívedben: Miért jöttek én-reám ezek? A'te hamisságodnak sokasságáért fel-födöztettek a'te szemérmid, meg-ferteztettek a'te talpaid. *Ha el-változtathattya a'bőrét a'Szerecsen, vagy az ő tarkaságát a'párducz: ti-is jól chelekedhettök, holott gonoszt tanúltatok. *És elhányom őket mint a'pozdorját, melly a'széltől ide'stova hányattatik a'pusztában. *Ez a'te sorsod, és a'te mértékednek része én-tőlem, úgymond az Úr, mert el-feletkeztél rólam, és a'hazugságban bíztál. *azért én-is meg-mezítelenítetem a'te ágyékidat a'te orczád-előtt, és ki-láttszot a'te gyalázatod, *a'te házasság-rontásid, és a'te nyerítésed, a'te paráznaságodnak bűne: a'halmokon a'mezőben láttam a'te útálatosságidat. Jaj néked Jerusalem, nem tisztúlsz-meg én-utánnam: de meddig még?

XIV. Rész.

AZ Úr igéje, melly Jeremiáshoz lőtt a'száraság dolgairól. *Sírt Judæa, és a'kapui el-romlottak, és meg-homályosodtak a'földön, és a'Jerusalem kiáltása fel-ment. *A'nagyok el-küldötték az ő kichinyőket a'vízre: el-mentek meríteni, nem találtak vizet, viszsza-hozták üresen az ő edényöket: meg-szégyenültek, és meg-nyomorodtak, és bé-födték az ő fejöket. *A'földnek pusztasága-ért, mivelhogy nem jött esső a'földre, meg-szégyenültek a'szánto-emberek, bé-födték az ő fejöket. *Mert a'szarvas-is meg-ellett a'mezőn, és el-hatta: mert nem vala fű. *És a'vadszamárok a'kő-sziklákra állottak, a'szelet szítták mint a'sárkányok, meg-fogyatkoztak az ő szemök, mert nem vala fű. *Ha a'mí hamiságink

" *Inf.* 30. c. 14.

" *Thren* 1. a. 2.

meg-felelnek nékünk: Uram chelekedgyél a'te nevedért, mert sok a'mi el-pártolásunk, néked vétkeztünk.
8 * Israëlnek reménsége, az ô szabadítója a' háboruságnak idején: miért B
lészesz mint a' jövevény a' földön, és mint az úton-járo a'ki el-tér a' szállásra? 9 * Miért lészesz mint a'bújdosó férfiu, mint az erôs a'ki meg nem szabadíthat? te pedig Uram közöttünk vagy, és a'te neved segétségül hívattatott mi-reánk, ne hadgy-el minket. 10 * Ezeket mongya az Úr e'népnek, a'ki szerette az ô lábait mozdítani, és meg nem nyugott, és az Úrnak nem tetszett: Most megemlekezik az ô hamisságokról, és meg-látogattya az ô bűnöket. 11 * És monda az Úr nékem: " Ne imádkozzál e'népért az ô javára. 12 * Mikor bőjtölnek, meg nem halgatom könyörgésöket: és ha áldoznak éppen-égô és egyéb áldozatokat, nem vészem-bé azokat: mert fegyverrel, és éhséggel, és dög-halállal emésztem-meg ôket. 13 * És mondék: Aaa, Uram Isten: A' próféták azt mongyák nékik: " Nem láttok fegyvert, és éhség nem lészen közöttetek; hanem igaz békeséget ád néktek e'helyen. 14 * És monda az Úr nékem: * Hamisan jövendölnek a' C próféták az én nevemben: nem küldöttem ôket, és nem parancsoltam nékik, se nem szóllottam vélek: hamis látást, és az ô szívök jövendölését, és álnokságát, és chalárdságat prófétálják néktek. 15 * Az-okáért ezeket mongya az Úr a'prófétákról, a'kik az én nevemben prófétálnak, kiket én nem küldöttem, kik ezt mongyák: Fegyver és éhség nem lészen ezen a'földön: Fegyverrel és éhséggel emésztetnek-meg azok a'próféták. 16 * És a' népek, a'kiknek prófétálnak, el-hányatnak a' Jerusalem útain az éhség 's a fegyver-miatt, és nem lészen a'ki el-temesse ôket; ôk 's az ô feleségök, az ô fiok 's a'leányok: és reájok öntöm az ô gonoszságokat. 17 * És mondmeg nékik ez ígét: " Könyvezzenek a' szemeim éjjel és nappal, és ne halgassanak: mert nagy romlással romlott-meg az én népemnek szűz leánya, fölötte igé gonosz chapással. 18 * Ha kimegyek a'mezőkre, ímé a'kik a'fegyverrel meg-ölettettek: és ha a'városba megyek, ímé a'kik az éhségmiatt meg-hitvánkoztak. A' próféta 's a' pap-is a' földre mentek, a'mellyet 19 nem tudtak. * Vallyon el-hagyítván meg-veretted-e Júdát? a'vagy Siont meg-útálta-e a'te lelked? mire vertél azért meg minket, úgy hogy semmi gyógyulás ne légyen? " békeséget vártunk, és nincs jó; és a'gyógyulásnak idejét, és ímé zúrzavar. 20 * Megismértük Uram a'mi istentelenségünket, a'mi atyáink hamisságit, mert vétkeztünk néked. 21 * Ne adgy minket gyalázatra a'te nevedért, és a'te dicsőséges királyi-székeden ne tégy gyalázatot: emlekezzél-meg, fel ne bontsad a'te szövetségedet velünk. 22 * Vallyon vannak-e a'Pogányok bálványi-között a'kik esőt adgyanak? a'vagy az egek adhatnak-e zápor-esőket? nem te vagy-e a'mi Urunk Istenünk, a'kit vártunk? mert te chelekedted mind ezeket.

" *Sup. 7. c. 16.*

" *Inf. 23. d. 17.*

" *Thren 1. f. 16. & 2. f. 18.*

" *Supr. 8. c. 15.*

" *Zach. 11. b. 9.*

† *4. Reg 21. c. 11.*

" *1. Reg. 2. b. 5.*

XV. Rész.

ÉS monda az Úr nékem: Ha 1 A
Moyses és Sámuel elômbe állana-is, nincs az én lelkem e' néphez: űzd-ki ôket orczám elől, és mennyenek-ki. 2 * Hogy-ha azt mongyák néked: Hová mennyünk-ki? mondgyad nékik: Ezeket mongya az Úr: " A'ki halálra, halálra: és a'ki fegyverre, fegyverre: és a'ki éhségre, éhségre: és a'ki fogságra, fogságra. 3 * És meg-látogatom ôket négy-féle-vel, úgy-mond az Úr: Fegyverrel, a' meg-ölésre; és ebekkel, az el-szaggatásra; és égi madarakkal, és földi vadakkal, a'meg emésztésre 's az el-hányásra. 4 * és a'földnek minden országinak haragjába ejtem ôket: † Manasséért Ezekiásnak a'Júda királyának fiáért, mind azokért a'miket Jerusalemben chelekedett. 5 * Mert ki könyörűl rajtad Jerusalem? a'vagy ki bánkodik éretted? a'vagy ki mégyen könyörögni a'te békeségedért? 6 * Te elhadtál engem, úgy-mond az Úr, hátra tértél: és ki-nyújtom reád az én kezemet, és meg-ölek téged: el-fáradtam könyörögvén. 7 * És el-hányom ôket szóro-lapáttal a'föld kapuiban: meg-ölem és el-veszteté az én népemet, és mind azáltal meg nem tértek 8 az ô útokról. * Meg-halladták sokasággal az ô özvegyi a'téger fövenyét: reájok vittem az ifiúnak annya-ellen a'puszrítót délben: a'városokra hirtelen réműléstt bochátottam. 9 * " Megerôt-

erőtlenűlt a'ki hetet szűlt, meg-fogyatkozott az ő lelke: " el-enyészett néki a'Nap, mikor még nappal vólna: meg-szégyenűlt, és meg-pirúlt: és az ő maradékit fegyverre vetem az ő ellenségek színe-előtt, úgy-mond az Úr. * Jaj nékem anyám: miért szűltél engem, versengésnek férfiát, viszszavonyásnak férfiát az egész földön? kőltsönt nem adtam, nékem sem adott senki kőltsönt: minnyájan szidalmaznak engem. * Az Úr azt mondgya: Ha a'te maradékid jól nem lésznek, ha előbbe nem mentem a'gyötrelemnek idején, és a'háboruságnak idején az ellenség-ellen. * Vallyon szövetséget vét-e a'vas az Északi vassal, és a'réz? * A'te gazdagságidat és a'te kincheidet prédára vetem ingyen, minden bűneidért, és minden határidban. * És el-hozom a'te ellenségidet a'földről, mellyet nem tudsz: mert a'tűz meg-gyuladott az én haragomban, rajtatok fog-égni. * Te tudod Uram, emlekezzél-meg rólam, és látogass-meg engem, és óltalmazz-meg engem azoktól a'kik engem üldöznek, a'te türésedben ne végy-ki engem: tudgyad hogy gyalázatot szenvedtem éretted. * Megtaláltattak a'te beszédid, és meg-ettem azokat, és a'te ígéd örömömre lőtt nékem és a'szívemnek vigasságára: mert segétségűl hívattatott a'te neved reám, seregeknek Ura Istene.

" *Pſal. 1.a. 1. & 25. a. 4.* * " Nem űltem a'chúfolók gyűlekőzetibe, és nē dichekedtem a'te kezednek színe-előtt: egyedűl űltem, mert fenyegetésel bé-tőltöttél engem.

" *Infr. 30.c.15.* * " Miért lőtt az én fájdalmam örökké-valo, és az én kétségbe-esheto chapásom nē akart meg-gyógyúlni? lőtt nékem mint a'hitetlen vizeknek hazugsága. * Az-okáért ezeket mōgya az Úr: Ha meg-térsz, meg-térítlek téged, és színem-előtt állasz: és ha elválasztod a'bőchűlleteſt az alá-valótól, mint az én szám olyan lészsz: ők térnek te-hozzád, és nem te térsz ő-hozzájok. * És adlak téged e'népnek erős réz-falúl: és hadakoznak ellened, és meg nem győznek: mert én veled vagyok hogy meg-szabadíttsalak téged, és ki-mentselek téged, úgy-mond az Úr. * És meg-szabadítlak téged az igen gonoszok kezéből, és ki-mentlek téged az erősek kezéből.

XVI. Rész.

1 ÉS lőn az Úr igéje hozzám, mondván: 2 * Ne végy feleséget, és ne legyenek néked fiaid és leányid e' helyen. 3 * Mert ezeket mongya az Úr a fiakról 's a'leányokról, a'kik e'helyben nemzettetnek, és az ő annyokról, a'kik szűlték őket: és az ő attyokról, a'kiknek gyökeréből szűlettek e'földön. 4 * Halálos betegségekben halnak-meg: nem sirattatnak, és el nem temettetnek, ganéjjá lésznek a'föld színén: és fegyverrel 's éhséggel emésztetnek-meg: és az ő hólt testek az égi madaraknak és a'földi vadaknak eleségűl lészē. 5 * Mert ezeket mongya az Úr: Ne menny a'lakodalom házába, se ne menny a siratra, se ne vígasztald őket: mert el-vőttem az én békeségemet e'népről, úgy-mond az Úr, az irgalmaságot és a'könyörűléseket. 6 * És meg-halnak a'nagyok és a'kichinyek e'földön: el nem temettetnek se nem sirattatnak, és nem metélik magokat, se kopaszítás nem lészen érettek. 7 * És nem szegnek ő-kőzőttők a'sirónak kenyeret a'halottért-valo vigasztalásra: és nem adnak nékik pohárból italt az ő attyokért és annyokért-valo vigasztalásra. 8 * És a'lakodalom házába bé ne menj, hogy le űlly vélek, és egyél 's igyál: 9 * mert ezeket mongya a'seregek Ura az Isaël Istene: Imé én el-vészem e' helyről a'ti szemetek-előtt, és a'ti napotokban, az örömnek szavát, és a'vigasságnak szavát, a'vő-legénynek szavát, és a'meny-aszszonynak szavát. 10 * És mikor meg-hirdeted e'népnek mind ezt ígéket, és mongyák néked: †Miért mondotta az Úr felőlünk mind e'nagy gonoszt? michoda a'mi hamisságunk? és michoda a'mi vétkűnk, mellyel vétkeztünk a'mi Urunk Istenünknek? 11 * Mongyad nékik: Mert el-hadtak engē az atyáitok, úgy-mōd az Úr: és idegen istenek-után indúltak, és szolgáltak azoknak, és imádták őket: és engem el-hadtak, és az én törvényemet meg nem őrizték. 12 * De ti gonoszbúl-is chelekedtetek, hogy-sem az atyáitok: mert ímé ki-ki az ő gonosz szíve hamisága-után jár, hogy engē ne halgasson. 13 * És ki-vetlek titeket e'földről, a'földre, mellyet ti nem tudtok, sem az atyáitok: és szolgáltok ott idegen isteneknek

† *Sup. 7. f. 26.*

éjjel és nappal, a'kik néktek nem adnak nyugodalmat. * Az-okáért ímé el-jőnek a'napok, úgy-mond az Úr, és nem mongyák többé: Él az Úr, a'ki az Iſraël fiait ki-hozta Egyiptus-földéből: *hanem, Él az Úr, a'ki az Iſraël fiait ki-hozta az Éſzaki-földről, és minden egyéb földekről, mellyekre ki-vetettem őket: és viſſza-hozom őket az ő földőkre, mellyet az ő attyoknak adtam. * Ímé én ſok halászokat küldök, úgy-mond az Úr, és ki-halászſzák őket: és ezek-után nékik ſok vadászokat küldök, és ki-vadászſzák őket mindé hegyről, és minden halomról, és a'kő ſziklák barlangiból. * Mert az én ſzemeim minden ő útokon: ninchenek el-rejtve az én orczám-elől, és nem vólt el-titkolva az ő hamiſságok az én ſzemeim-elől. * És meg-fizetek előſzőr az ő két-féle hamiſságokért 's a'bűnőkért: mert meg-ferteztették az én földemet az ő bálványoknak áldoztatott hólt teſtekkel, és az ő útálatoſságokkal bétöltötték az én örökſégemet. * Uram én erőſségem, és én vaſtagſágom, és én óltalmam a'háboruſág napján: te-hozzád jőnek a'Pogányok a'föld-nek utólſo határiról, és mondanak: Bizonyára hazugſágot bírtak a'mi atyáink, hiuſágot, melly nékik nem haſznált. * Vallyon chinál-e magának az ember iſteneket, és azok nem iſtenek? *Az-okáért ímé én meg-mutatom nékik ez úttal, meg-mutató nékik az én kezemet, és az én erőmet: és meg-tudgyák hogy Úr az én nevem.

XVII. Rész.

A Júda bűne fel-íratott vas peñával gyémánt körmön, az ő ſzívőknek ſzéleſségére íratott, és az ő óltároknak ſzarvaira. * Mikor meg-emlekeznek a'fiok az ő óltárokról, és az ő berkekről, és a'zöldellő fákról, a'magas hegyeken, * áldozván a'mezőben: a'te erőſségedet, és minden kincheidet prédára vetem, a'te magas helyeidet a'bűnőkért minden határidban. * És egyedűl hagyatol a'te örökſéged-nélkül, mellyet néked adtam: és ſzolgáltatok veled a'te ellenſégidnek a'földön, mellyet nem tudſz: mert meg-gyújtottad a'tűzet az én haragomban, örökké fog-égni. * Ezeket mongya az Úr: "Átkozott ember, a'ki emberben bízik, és a'teſtet téſzi az ő karjává, és az Urtól el-távozik a'ſzíve.

" Iſa. 30. a. 2.

6 * "Mert léſzen, mint a'tamarik-chemeték a'puſztában, és nem látt ya mikor el-jő a'jó: hanem ſzáraſságban lakik a'puſztában, a'ſovány és a'lakhatatlan földön. * Áldott férfiu, a'ki az Úrban bízik, és az Úr léſzen az 8 ő bizodalma. * "És léſzen mint a' B vizek-mellett plantáltatott fa, melly a'nedveſségre ereſzti az ő gyökereit: és nem fél midőn el-jő a'hévség. És az ő levele zőld léſzen, és a'ſzáraſságnak idején nem léſzen ſzorgalmatos, és ſoha meg nem ſzűnik 9 gyümölchőt termeni. * Chalárd mindenek-felőtt a'ſzív, és vizsgálhatatlan: ki iſméri-meg azt? * "En vagyok az Úr a'ki a'ſzívet meg-vizsgálom, és a'veſéket meg-próbálom: ki meg-fizetek kinek-kinek az ő úttyaſzerént, és az ő találmányinak gyü-11 mölche-ſzerént. * A'fogoly-madár melegen-tartotta a'miket nem tojott: gazdagſágokat ſzerzett, de nem igazlettel: az ő napjainak fél réſzében el-hadgya azokat, és az ő utólyán eſztelen léſzen. * A'magaſságnak di-12 chőſéges királyi-ſzéke eleitől-fogva, a'mi Szent-helyünknek helye. * Uram Iſraëlnek remenſége: minnyájan, a'kik téged el-hagynak, meg-ſzégyenűlnek; a'tőled el-távozók, a'13 földre írattatnak: mert el-had ák az élő vizeknek erét az Urat. * Gyógyíts-meg engem Uram, és meg-14 gyógyúlok: ſzabadíts-meg engem, és meg-ſzabadúlok: mert te vagy az én dícséretem. *Ímé ők mongyák né-15 kem: Hol az Úr igéje? jőjön-el. * És 16 én meg nem háborodtam, téged páſztoromat követvén: és az ember napját nem kívántam, te tudod. A'mi kijött ajakimból, igaz vólt a'te ſzíned-17 előtt. *Ne légy te nékem félelmemre, én remenſégem te a'nyomoruſágnak napján. * Szégyenűllyenek-18 meg a'kik engem üldöznek, és ne ſzégyenűllyek-meg én: féllyenek ők, és ne féllyekén: hozd reájok a'nyomoruſágnak napját, és két-féle romláſsal rontſd-meg őket. * Ezeket 19 mongya az Úr nékem: Menny-el, és álly-meg a'nép fiainak kapujában, mellyen bé-mennek a'Júda királyi, és ki-jőnek, és Jeruſalemnek minden kapuiban; *és mongyad nékik: Halgaſsátok az Úr igéjét Júda királyi, és 20 egéſz Júda, és Jeruſalemnek min-

" Iſa. 31. a. 1.

" Pſal. 1. a. 5.

" Apoc. 2. f. 23. Pſal. 7. c. 10. 1. Reg. 16. b. 7.

den lakói, kik e'kapukon bé-jártok.
21 * Ezeket mongya az Úr: Őrizzétek a'
tí lelketeket, és szombat napon ne
hordozzatok terheket: se bé ne vigyetek a' Jerusalem kapuin. 22 * És ne vigyetek-ki terheket házatokból szombat-napon, D
és semmi múnkát ne tegyetek: szentellyétek-meg a' szombat-napot, a'mint meg-parancholtam a' 23
atyáitoknak. * És nem halgatták, se meg nem hajtották az ő fülöket: hanem meg-keményítették az ő nyakokat, hogy ne hallanának engem, és ne vennének fegyelmet. 24 * És lészen: Ha engem halgattok, úgy-mond az Úr, hogy terheket bé ne vigyetek e' város kapuin szombat-napon; és ha meg-szentelitek a' szombat-napot, hogy ne tegyetek azon semmi munkát: 25
* E'város kapuin királyok és fejedelmek mennek-bé, a' Dávid királyi-székében ülvén, és szekerekre, és lovakra ülven, ők és az ő fejedelmek, a' Júda, férfiai, és a' Jerusalem lakói: és e'város lakni-fogják örökké. 26 * És el-jőnek a' Júda városiból, és a' Jerusalem környékéből, és a' Benjamin-földéből, és a' mezőségekről, és a' hegyes helyekről, és Dél-felől, hozván éppen-égő, és véres, és ételi áldozatot, és temiént: és áldozatot viſznek az Úr házába. 27 * Ha pedig nem halgattok engem hogy meg-szentellyétek a szombat-napot, és hogy ne hordgyatok terhet, és hogy bé ne vigyetek a' Jerusalem kapuin szombat-napon: tűzet gyújtok az ő kapuiban, és meg-emészti a' Jerusalem házait, és meg nem óltatik.

XVIII. Rész.

1 AZ ige, melly Jeremiáshoz
A Istt az Úrtól, mondván:
2 * Kelly-fel, és menny-alá a'
fazekas házába, és ott meg-
3 hallod az én igéimet. * És alá-menék a'
fazekas házába, és ímé ő alkotmányt
4 chinál vala a' kereken. * És el-romla
az edény, mellyet sárból chinál vala
az ő kezeivel: és fordúlván más edént
chinála abból, a'mint tetszett vala az
5 ő szemeinek hogy chinálná. * És lőn
6 az Úr igéje hozzám, mondván: † Vallyon nem mint e' fazekas chelekedhetem-e veletek, Israël háza, úgy-mond az Úr? ímé mint a' sár a' fazekas kezében, úgy tí az én kezemben, Israël háza. 7 * Hirtelen fogok-szóllani a'
nemzetség 's az ország-ellen, "hogy
ki-gyomlállyam, és el-rontsam, és el-
8 veszessem azt. * Ha penitentziát
tart az a' nemzetség az ő gonoszságáról, mellyért ő-ellene szóllottam:
én-is meg-bánom a' gonoszt, mellyet
gondoltam volt hogy véle chelekedném. 9 * És hirtelen szóllok a' nemzetségről 's az országról, hogy meg-épít-
sem és el-plántállyam azt. 10 * Ha go-
B noszt chelekeszik az én szemeim-
előtt, hogy ne halgassa az én szómat:
meg-bánom a' jót, mellyet mondottam hogy chelekedném véle. 11 * Most
azért szólly a' Júda férfiának, és a' Jerusalem lakóinak, mondván: Ezeket
mongya az Úr: "Ímé én gonoszt ké-
szítek ti-ellenetek, és gondolatot
gondolok ellenetek: † térjen-meg ki-
ki az ő gonosz útáról, és igazíttsátok-meg a' ti útaitokat, és igyekezetiteket. 12 * Kik mondának: Kétségbe
estünk: mert a' mi gondolatink-után
indúlunk, és ki-ki a' mi gonosz szívünknek hamisságát chelekedgyük.
13 * Az-okáért ezeket mongya az Úr:
Kérdgyétek-meg a' Pogányokat: ki
hallott olly iszonyusságokat, mellyeket fölöttébb chelekedett a' szűz
14 Israël? * Vallyon el-fogy-e a' mező-
C nek kő-sziklájáról a' Libanus hava?
a' vagy el-fogyathatni-e a' ki-fakado hideg és alá-folyó vizeket?
15 * Mert el-feletkezett rólam az én né-
pem, heában áldozván, és meg-ütközvén az ő útokban, a' régi ösvényekben, hogy azokban járnának a'
16 járatlan úton: * "hogy az ő földök
pusztasággá, és örök sűvöltésé lenne: minden a' ki által-mégyen azon
el-álmélkodik, és hajtogattya a' fejét.
17 * Mint a' sütő szél el-széllyeszlem őket az ellenség-előtt: hátamat, és nem
orczámat mutatom nékik az ő veszedelmek napján. 18 * És mondának: Jertek, és gondollyunk Jeremías-ellen
gondolatokat: mert el nem vész a'
törvény a' paptól, sem a' tanács a'
bölchtől, sem a' beszéd a' profétától:
jertek, és verjük-meg őtet nyelvel, és
ne figyelmezzünk semmi beszédire.
19 * Figyelmezz reám Uram, és hallyad
20 az én ellenkezőim szavát. * Vallyon
D a' jóért gonoszszal fizetnek-e, hogy
vermet ástak az én lelkemnek? Emlekezzél-meg hogy színed-előtt állottam, hogy jót szóllanék ő-érettek, és el-fordítanám a' te haragodat

"Sup. l. b. 10.

" Inf. 25. b. 5. & 35. c. 12.

† Ion. 3. d. 8.

† Isa. 45. b. 9. Rom. 9. d. 20.

" Inf. 29. c. 8. & 49. c. 13. & 50. c. 13.

rólok. * Az-okáért az ő fiokat éhség- 21
re juttasd, és vidd őket a fegyver ke-
zébe: légyenek az ő feleségek magza-
tok-nélkűl, és őzvegyek: és azok fér-
jei halállal őlettessenek-meg: az ő
ifiok verettessenek-által fegyverrel
a' harczon. * Kiáltás hallattassék az 22
ő házokból: mert hirtelen reájok ho-
zod a'tolvajt: mert vermet ástak hogy
meg-fognának engem, és tőrőket
rejtettek-el az én lábaimnak. * Te pe- 23
dig Uram tudod minden ellenem-
valo tanátsokat halálomra: ne ke-
gyelmezz-meg az ő hamisságoknak,
és az ő bűnők színed-elől el ne tőről-
tessék: le-omollyanak színed-előtt,
a' te haragodnak idején gonoszúl
bánnyál vélek.

XIX. Rész.

EZeket mongya az Úr: Eredgy, 1
és végy sárból chinált korsót- A
skát a fazekastól a'nép vénei
kőzzűl, és a'papok vénei-kőz-
zűl: * És meny-ki az Ennom fia vőlgyé- 2
re, melly a'cherepes kapu bé-mene-
tele-mellett vagyon: és hirdesd ott az
igéket, mellyeket én néked szóllok. 3
* És mongyad: Hallyátok az Úr igéjét
Júda királyi, és Jerusalē lakói: ezeket
mongya a'seregek Ura az Israël Iste-
ne: Imé én nyomoruságot hozok e'
helyre, úgy hogy valaki azt meg-hal-
lya, meg-chendűllyenek a' fülei:
* Azért hogy el-hadtak engem, és el- 4
idegenítették e'helyt: és idegen iste-
neknek áldoztak benne, kiket nem
ismértek ők, sem az ő attyok, sem a'
Júda királyi: és bé-töltőtték e'helyt
az ártatlanok vérével. * És magas he- 5
lyeket építettek Báalimnak, hogy az B
ő fiokat tűzzel égetnék-meg éppen-
égő áldozatúl Báalimnak: mellyeket
nem parancholtam, se nem szóllot-
tam, se szívembe nem őtlőttek. * Az- 6
okáért ímé el-jőnek a'napok, úgy-
mond az Úr: és nem hívattatik tőbbé
e'hely, Tófetnek, és az Ennom fia
vőlgyének; hanem Ölés-vőlgyének.
* És fel-bontom a' Júda és a'Jerusa- 7
lem tanátsát e'helyen: és el-vesztem
őket fegyverrel az ő ellenségek színe-
előtt, és az ő lelkek keresőinek kezek-
által: és adom az ő hólt testeket, ele-
delűl az égi madaraknak, és a'földi
vádaknak. * "És tészem e'várast ál- 8
mélkodásra, és sűvöltésre: valaki ál-
tal-menend rajta, el-álmélkodik, és

" Sup. 18. c. 16. Inf. 49. c. 13. & 50. c. 13.

sűvölt minden ő chapásán. * És éte- 9
tem őket az ő fiok húsával, és az ő C
leányok húsával: és ki-ki az ő barát-
tya húsát észi a'meg-szálláskor, és a'
nyomoruságban, melybe rekesztik
őket az ő ellenségők, és a'kik az ő lel-
kőket keresik. * És rontsd-el a'kor- 10
sótskát a'férfiak szeme-előtt, a'kik ve-
led el-mennek. * És mongyad nékik: 11
Ezeket mongya a'seregek Ura: Így
rontom-meg e'népet, és e'várast, a'
mint el-rontatik a'fazekas edénye,
melly tőbbé meg nem chináltatha-
tik: és Tófetben temetkeznek, mivel-
hogy ninch más hely a'temetésre.
* Igy chelekeszem e'hellyel, úgy- 12
mond az Úr, és az ő lakóival: és té-
szem e'várast mint Tófetet. * És lész- 13
nek a'Jerusalem házai, és a'Júda kirá- D
lyinak házai, mint a'Tófet helye, tisz-
tátalanok; mind a'házak, a'mellyek-
nek padlásin áldoztak az égnek min-
den seregének, és itali áldozatokat ál-
doztak az idegen isteneknek. * Meg- 14
jőve pedig Jeremías Tófetből, a'hová
küldőtte vala őtet az Úr profétálni,
és meg-álla az Úr háza pitvarában,
és monda az egész népnek: * Ezeket 15
mongya a'seregek Ura az Israël Iste-
ne: Imé én el-hozom e'váras-ellen,
és minden ő várasi-ellen, mind a've-
szedelmeket, mellyektől szóllottam
ő-ellene: mert meg-keményítették
az ő nyakokat, hogy ne hallanák az
én beszédimet.

XX. Rész.

ES hallá Fassur pap az Emmer 1
fia, ki fejedelemmé rendelte- A
tett vala az Úr házában, hogy
Jeremías e'beszédeket profé-
tálá. * És meg-őté Fassur Jeremías 2
profétát, és a'kalodába tévé őtet,
melly a' Benjamin felső kapujánál
vala, az Úr házában. * És mikor meg- 3
virradott vólna másod napra, ki-vé-
vé Fassur Jeremiást a'kalodából, és
monda néki Jeremías: Nem Fassur-
nak hítta az Úr a'te nevedet, hanem
minden-felől félelemnek. * Mert eze- 4
ket mongya az Úr: Imé én téged fé-
lelemre juttatlak, téged és minden
barátidat: és le-omolnak az ő ellen-
ségők fegyverével, és meg-láttyák a'
te szemeid: és az egész Júdát kezébe
adom a'Bábylon királyának: és el-
viszi őket Bábylonba, és le-vágja
őket fegyverrel. * És e'várasnak min- 5
den marháját, és minden munkáját,

és minden drágalátoſát, és a'Júda ki- B
rályinak minden kincheit az ô ellen-
ſégôk kezébe adom: és el-dúllyák azo-
kat, és el-véſzik, és Bábylonba viſzik.
* Te pedig Faſsur, és a'te házadnak 6
mindē lakói, fogſágra mentôk: és Bá-
bylōba mégy, és ott halſz-meg, és ott
temettetel-el te, és minden barátid, a'
kiknek hazugſágot profétáltál. * Meg- 7
chaltál Uram engem, és meg-chalat-
tam: erősb vóltál nálamnál, és meg-
győztél: nevetſéggé lôttem egéſz nap,
minnyájan chúfolnak engem. * Mert 8
már régen ſzóllok, kiáltozván a'
hamiſság-ellen, és a'puſztaſágot ki-
áltva hirdetem: és az Úr beſzéde
nékem gyalázatomra lôtt, és chúfo-
láſomra egéſz nap. * És mondék: 9
Nem emlekezem ô-róla, ſe nem ſzól-
lok tôbbé az ô nevében: és lőn az én
ſzívemben mint az égô 's a'chontya-
im-kôzzé rekeſztetett tűz: és el-lan-
kadék, el nem tűrhetvén. * Mert hal- 10
lottam ſokaknak ſzidalmazáſokat, és C
kôrôs-kôrűl a'rettentéſeket: Kergeſ-
ſétek, és kergeſsűk őtet: minden fér-
fiaktól, a'kik barátim vóltak, és az én
óldalam őrizői: ha valami módon
meg-chalatkozik, és meg-győzzűk
őtet, és boſzſzút állyunk rajta. * Az 11
Úr pedig velem vagyon mint az erős
hadakozo: az-okáért a'kik űldôznek
engem, el-eſnek, és erőtelenek léſz-
nek: igen meg-ſzégyenűlnek; "mert
nem értették az ôrôk gyalázatot,
melly ſoha el nem tôrôltetik. * És te 12
ſeregek Ura, "az igaznak meg-pró-
bálója, a'ki a'veſéket és a'ſzívet látod;
láſsam kérlek a'te boſzſzú-álláſodat
rajtok: mert néked nyilatkoztattam-
meg az én űgyemet. * Énekellyetek 13
az Urnak, dichérjétek az Urat; mert
meg-ſzabadította a'ſzegénynek lel-
két a'gonoſzok kezéből. * "Átkozott 14
a'nap, a'mellyen ſzűlettem: a'nap, a' D
mellyen engem az anyám ſzűlt, ne
légyen áldott. * Átkozott a'férfiu, a' 15
ki hírt tôtt az atyámnak, mondván:
Férfiu magzatod ſzűletett néked: és
mint egy ôrômmel meg-ôrvendez-
tette őtet. * Légyen az az ember mint 16
a'váraſok, mellyeket fel-fordított az
Úr, és meg nem bánta: hallyon kiál-
táſt reggel, és ordítáſt a'déli időben:
* a'ki engem meg nem ôlt az anyám 17
méhében, hogy az anyám lôtt vólna
nékem koporsóm, és az ô méhe ôrôk
fogantatáſom. * Miért jôttem-ki az 81

anyám-méhéből, hogy munkát 's fáj-
dalmat látnék, és gyalázatban végez-
tetnének-el az én napjaim?

XXI. Rész.

1 A Az íge, melly Jeremíaſhoz
lôtt az Úrtól, mikor hozzá-
ja kűldé Sedeczías király
Faſsurt a'Melkias fiát, és So-
fonías papot a'Maáſia fiát, mondván:
2 * Kérdezd-meg érettűnk az Urat,
mert Nabukodonoſor a'Bábylon ki-
rálya hadakozik ellenűnk: ha valami-
képpen az Úr velűnk minden choda-
tételi-ſzerént chelekeſzik, 's el-távo-
3 zik tőlűnk. * És monda Jeremías né-
kik: Igy ſzóllyatok Sedecziáſnak:
4 * Ezeket mongya az Iſraël Ura Iſte-
ne: Ímé én el-fordítom a'hadi ſzer-
ſzámokat, mellyek kezetekben van-
nak, és a'mellyekkel hadakoztok a'
Bábylon királya-ellen, és a'Káldæu-
ſok-ellen, kik meg-ſzállottak títeket
a'kő-falok-kôrűl: és ôſzve-gyűjtôm
5 azokat e'váras-kôzepett. * És én har-
B czolok ellenetek ki-nyújtott kézzel,
és erős karral, és búſuláſsal, és boſz-
6 ſzonkodáſsal, és nagy haraggal. * És
meg-verem e'váras lakóit, az embe-
rek 's a'barmok nagy dôg-halállal
7 halnak-meg. * És ezek-után, úgy-
mond az Ur: adom Sedecziáſt a'Júda
királyát, és az ô ſzolgait, és az ô né-
pét, és a'kik meg-maradtak e'váraſ-
ban a'dôg-haláltól, és a'fegyvertől,
és az éhſégtől, Nabukodonoſornak
a'Bábylon királyának kezébe, és az ô
ellenſégôk kezébe, és az ô lelkek ke-
resőinek kezébe; és meg-ôli őket
fegyver élivel, és nem kedvez, ſe nem
8 enged, ſe nem kônyôrűl. * És mon-
C gyad e'népnek: Ezeket mongya az
Ur: Ímé én előtôkbe adom az élet
9 útát, és a'halál útát. * "A'ki e'váraſ-
ban lakik, meg-hal fegyverrel, és éh-
ſéggel, és dôg-halállal: a'ki pedig ki-
mégyen, és a'Kaldæuſokhoz ſzalad, a'
kik meg-ſzállottak títeket, él, és léſzen
10 annak lelke, mint a'préda. * Mert az
orczámat e'váras veſzedelmére, és
nem javára fordítottam, úgy-mond
az Úr: a'Bábylon királyának kezébe
11 adatik, és meg-égeti azt tűzzel. * És
a'Júda királya házának; Halgaſsátok
12 az Úr igéjét, * Dávidnak háza, ezeket
D mongya az Úr: Reggel tegyetek ité-
letet, és mentſétek-meg az erővel el-
nyomatottat a'nyomorgato kezé-

"Inf. 23.g.40.
"Sup. 11.d.20. & 17. b.10.
"Iob.3. a.2.
"Inf. 38.a.2.

ből: hogy valami-képpen ki ne mennyen mint a' tűz az én haragom, és fel ne gerjedgyen, és ne légyen a'ki meg-óltsa, a' ti igyekezeteknek gonoszságáért. * Imé én reád, erős és mezőséges völgynek-lakója, úgy-mond az Úr: kik mongyátok: Ki vér-meg minket? és ki jő a'mi házainkba? * És meg-látogatlak titeket a' ti igyekezeteteknek gyümölche-szerént, úgy-mond az Úr: és tűzet gyújtok az ő berkében: és meg-emészt mindeneket kőrös-körül.

XXII. Rész.

EZeket mongya az Úr: Menny-alá a' Júda királya házába, és beszéld-meg ott ez igét, * és mongyad: Halljad az Úr igéjét Júda királya, ki a' Dávid királyi-székén ülsz; te, és a' te szolgaid, és a' te néped, kik bé-jártok e' kapukon. * Ezeket mongya az Úr: " Tegyetek itéletet és igasságot, és szabadítsátok-meg az erővel el-nyomatottat a' nyomorgato kezéből: és a' jövevént, és az árvát, és az özvegyet meg ne szomorítsátok, se hamisan el ne nyomjátok: és ártatlan vért ne ontsatok e'helyen. * Mert ha chelekedvén meg-chelekeszitek e'dolgot: bé-járnak e'ház kapuin, királyok a' Dávid nemzetségéből az ő királyi-székében ülvén, és szekerekre 's lovakra ülvén, ők 's a' szolgájok, és az ő népők. * Hogy-ha nem halgattyátok ez igéket: magamra eskűdtem, úgy-mond az Úr, hogy pusztává lészen e'ház. * Mert ezeket mongya az Úr a' Júda királyának háza-felől: Gálaád te vagy nékem a' Libanus feje: ha pusztává nem tészlek téged, lakhatatlan városokká. * És fel-készítem ellened, a' meg-ölő férfiat, és az ő fegyverit: és le-vágják a' te válogatott czédrusidat, és a' tűzbe vetik. * És által-mennek sok nemzetségek e'városon: és mond ki-ki az ő felebaráttyának: † Miért chelekedett így az Úr e'nagy városal? * És felelnek: Azért hogy el-hadták az ő Urok Istenek szövetségét, és idegen isteneket imádtak, és szolgáltak azoknak. * Ne siratsátok a' halottat, se ne keseregjetek sírással rajta: siratsátok azt, a' ki ki-mégyen: mert nem tér többé vissza, se nem láttya az ő szűletése földét. * Mert ezeket mongya az Úr Sellumnak a' Josias fiának a' Júda királyának, ki az attyáért Josiasért országlott, a' ki e'helyből ki-ment: Nem tér ide többé: * hanem a' helyen, a' melyre őtet vittem, ott halmeg, és e'földet nem láttya többé. * Jaj a' ki az ő házát hamissággal építi, és az ő vachorálo-helyeit nem itélettel: az ő baráttyát el-nyomja oknélkül, és az ő bérét meg nem adgya néki. * A' ki azt mongya: Széles házat építek magamnak, és tágas vachorálo-helyeket: a' ki ablakokat nyit magának, és czédrus-fából chinál padlásokat, és meg-festi veres festékkel. * Vallyő országlasz-e, hogy-ím a' czédrus-fához hasonlítod magadat? az atyád nem őtt 's ivott-e, és itéletet 's igasságot nem chelekedett-e akkor mikor jól vólt dolga? * Meg-itélte a' szegénynek 's a' nyomorúltnak ügyét az ő javára: vallyon nem azért-e hogy ismért engem, úgy-mond az Úr? * A' te szemeid pedig 's a' szíved a' fösvénységre, és az ártatlan vér-ontásra, és a' nyomorgatásra, és a' gonosz chelekedetre-való futásra vagyon. * Az-okáért ezeket mongya az Úr Joakimnak a' Josias fiának a Júda királyának: Nem siratyák őtet: Jaj bátyám 's jaj néném: nem siránkoznak rajta: Jaj Uram, és jaj nemesem. * Szamár temetésel temettetik-el, meg-rothad, és ki-vettetik a' Jerusalem kapuin-kivűl. * Menny-fel a' Libanusra, és kiálts: és Básánban emeld-fel a' te szódat: és kiálts az által-menőkre, mert meg-rontattak minden szeretőid. * Szóllotam néked a' te bévelkődésedben; és azt mondottad: Nem halgatlak: ez a' te útad ifiuságodtól-fogva, hogy nem halgattad az én szómat. * Minden pásztoridat a' szél legelteti, és a' te szeretőid fogságra mennek: és akkor szégyenülsz-meg, és meg-pirúlsz minden gonoszságodért. * A' ki a' Libanuson ülsz, és fészket rakasz a' czédrusokon, hogy jajdúltál-meg, mikor reád jöttek vólna a' fájdalmak, mint a' szűlőnek fájdalmi? * Élek én, úgy-mond az Úr: hogy ha Jekonias Joakimnak a' Júda királyának fia, gyűrő léend-is az én jobb kezemben, onnét-is ki-vonszom őtet. * És téged a' lelked-keresői kezébe adlak, és azok kezébe, a' kiknek orczájától félsz, Nabukodonosornak a' Bábylon királyának kezébe, és a' Kaldæusok kezébe.

" *Sup. 21. d. 12.*

† *Deut. 29. d. 24. 3. Reg. 9. b. 8.*

*És el-küldlek téged, és az anyádat a' ki téged szűlt, idegen földre, melyben nem szűlettetek, és ott haltok-meg: 26 G
*és a' földre, a' melyre ők fel-emelik az ő lelkőket hogy oda visszá-térjenek, visszá nem térnek: *Vallyon föld és meg-romlott edény-e ez a' férfiu a' Jekonías? vallyon mindé gyönyörűség-nélkül-valo edény-e? miért vettettek-el ő és az ő magva, és a' földre vettettek, mellyet nem tudtak? *Föld, föld, föld, hallyad az Úr beszédét. * Ezeket mongya az Úr: Írd magtalannak e' férfiat, a' férfiat ki az ő napjaiban szerencsés nem lészen: mert nem lészen az ő magvából férfiu, a' ki a' Dávid királyi-székén üllyön, és többé hatalma légyen Judában. 27 28 29 30 31 10 11 C 12 13 14

XXIII. Rész.

Ezec. 13. a. 3. & 34. a. 2.

JAj a' pásztoroknak, kik el-veszítik és el-szaggattyák az én legeltetésemnek nyáját, úgy-mond az Úr. * Az-okáért ezeket mongya az Isráel Ura Istene a' pásztoroknak, kik az én népemet legeltetik: Ti szétlyeszítettétek-el az én nyájamat, és ki-űztétek őket, és meg nem látogattátok őket: ímé én meg-látogatom rajtatok a' ti igyekezetitek gonoszságát, úgy-mond az Úr. * És én össze-gyűjtöm az én nyájam maradékit minden földekről, a' mellyekre ki-űzöm őket: és visszá-térítem őket az ő mezejekre: és nevekednek és meg-sokasodnak. * És pásztorokat támasztok nékik, és legeltetik őket: nem félnek többé, és nem rettegnek: és egy hea sem lészen az ő számának, úgy-mond az Úr. 1 A 2 15 D 3 16 4 17

"Inf. 33. c. 14. Isa. 4. b. 12. & 40. c. 11. & 45. b. 8. Ezech. 34. b. 11. Dan. 9. g. 24. Ioan. 1. g. 45. † Sup. 11. c. 14. Deut. 33. d. 28.

* "Ímé el-jőnek a' napok, úgy-mond az Úr: és fel-támasztom a' Dávid igaz chemetéjét: és ország-ol a' király, és bölcsen lészen: és itéletet 's igasságot chelekeszik a' földön. * Az napokban meg-szabadúl Juda, és Isráel bátorságoson lakik: és ez a' név, mellyel nevezik őtet: Az Úr a' mi igazunk. * Azért ímé el-jőnek a' napok, úgy-mond az Úr, és nem mondgyák többé: Él az Úr, a' ki az Isráel fiait ki-hozta Egyiptus-földéből: * hanem, † Él az Úr, a' ki ki-hozta 's el-hozta az Isráel háza magvát az Északi földről, és minden földekről, mellyekre ki-vetettem vala őket; és az ő földökön laknak. * A' prophétákhoz: Meg-keseredett bennem a' szívem, minden chontyaim reszkettek: lőttem mint a' részeg férfiu, és mint a' bortól meg-ázott ember, az Úrért, és az ő szent igéiért. * Mert el-tőlt paráznákkal a' föld, mert az átkozódásért gyászolt a' föld, el-száradtak a' puszták mezei, az ő futások gonoszszá lőtt, és az ő erősségek külömbözö. * Mert a' próféta, és a' pap meg-ferteztettek: és az én házamban fel-találtam az ő gonoszságokat, úgy-mond az Úr. * Azokáért az ő útok lészen mint a' sík a' setétben: mert taszigáltatnak, és el-esnek azon: mert veszedelmeket hozok reájok, az ő látogatások esztendejét, úgy-mond az Úr. * És a' Samáriának prophétáiban balgaragságot láttam: Báal-által prophétálnak vala, és meg-challyák vala az én népemet Isráelt. * És a' Jerusalé prophétáiban a' paráználkodók hasonlatosságát láttam, és a' hazugság úttyát: és meg-erősítették az igé gonoszoknak kezőket, hogy senki meg ne térne az ő gonoszságából: lőttek én-előttem minnyájan mint Sodoma, és az ő lakói mint Gomorra. * Az-okáért ezeket mongya a' seregek Ura a' prophétáknak: 5 18 6 19 7 20 B E 8 21 9 22

" Ímé én űrömmel étetem őket, és epével itatom őket: mert a' Jerusalem prophétáitól ment-ki a' fertelmesség az egész földre. * Ezeket mongya a' seregek Ura: Ne halgassátok a' prophéták igéit, a' kik néktek prophétálnak, és meg-chalnak títeket: az ő szívök látása szóllyák, nem az Úr szajából. * Azt mongyák azoknak, a' kik engem káromlanak: Az Úr mondotta: " Békességtek lészen. és mindennek a' ki az ő szívének gonoszságában jár, azt mondották: Nem jő veszedelem reátok. * Mert ki vólt jelen az Úr tanátsában, és látta 's hallotta az ő beszédét? ki figyelmezett az ő igéjére, és hallotta? * " Ímé az Úr haragjának forgó-szele ki-mégyen, és sebes szél-vész jő az istentelenek fejére. * Nem tér-visszá az Úr haragja, míg nem meg-chelekeszi, és míg nem bé tellyesíti az ő szíve gondolattyát: az utólso napokban meg-értitek az ő tanátsát. * Nem küldöm vala a' prophétákat, és ők futnak vala: nem szóllok vala nékik, és ők prophétálnak vala. * Ha az én tanátsomon meg-állottak vólna, és tudtára adták vólna az én népemnek az én igéimet: el-térítettem vólna ugyan őket az ő gonosz útokról, és az ő igen gonosz gondo-

"Sup. 9. c. 15.

"Inf. 27. b. 9. & 29. b. 8.

"Sup. 5. c. 12. & 14. b. 13.

"Inf. 30. c. 14.

lattyokról. * Véled-e hogy közelről vagyok én Isten, úgy-mond az Úr? és nem vagyok-e Isten messziről? 23
* El-rejtezhetik-e a'férfiu a'titkos helyeken; és én nem látom-e őtet, úgy-mond az Úr? Vallyon az eget és a' földet nem töltöm-e én bé, úgy-mond az Úr? 24
* Hallottam a' miket mondottak a' próféták, hazugságot profetálván az én nevemben, és mondván: Álmot láttam, álmot láttam. 25
* Meddig vagyon ez a'hazugság-jövendölő próféták szívében, és a' kik az ő szívök chalárdságit profétállyák? 26
* Kik azt akarják chelekedni hogy el-feletkezzék az én népem az én nevemről az ő álmokért, mellyeket ki-ki az ő felebaráttyának beszél: a'mint el-feletkeztek az ő attyok az én nevemről Báalért. 27
* A' próféta, a'ki álmot lát, álmot beszéllyen: és a'kinél az én beszédem vagyon, beszéllye az én beszédemet igazán: mi közi a' polyvának a'búzához, úgy-mond az Úr? 28
* Vallyon az én igéim nem ollyak-e mint a'tűz, úgy-mond az Úr, és mint a'kő-szikla-rontó pörölly? 29
* Az-okáért ímé én a'profétákra, úgy-mond az Úr, kik el-lopják az én igéimet kiki az ő felebaráttyától. 30
* Ímé én a' profétákra, úgy-mond az Úr, kik elővészik az ő nyelveket, és azt mondgyák: Az Úr mongya. 31
* Ímé én a'hazugságot-álmodozo profétákra, úgy-mond az Úr: kik azokat beszéllették, és el-hitették az én népemet az ő hazugságokkal, és az ő choda-tételekkel: holott én nem küldöttem őket, se nem parancholtam nékik, kik semmit nem használtak e'népnek, úgy-mond az Úr. 32
* Ha azért meg-kérd téged ez a'nép, vagy a'próféta, vagy a' pap, mondván: Michoda az Úr terhe? mondgyad nékik: Tí vattok a' terh. mert el-vetlek titeket, úgy-mond az Úr. 33
* És a' próféta, és a' pap, és a'nép, melly azt mőgya: Az Úr terhe: meg-látogatom azt a'férfiat, és az ő házát. 34
* Ezeket mongyátok ki-ki az ő felebaráttyának, és az ő attyafiának: Mit felelt az Úr? és mit szóllott az Úr? 35
* és az Úr terhe többé nem említtetik. mert terh lészen kinek-kinek az ő beszéde: és el-fordítottátok az élő Istennek, a'seregek Urának, a' mi Istenünknek igéit. 36
* Ezeket mongyad a'prófétának: Mit felelt néked az Úr? és mit szóllott az Úr? 37
* Ha pedig ezt az Úr terhének mongyátok: az-okáért ezeket mongya az Úr: Mivelhogy e'beszédet mondottátok, Az Úr terhe; és el-küldöttem hozzátok, mondván: Ne mongyátok, Az Úr terhe: 38
* Az-okáért ímé én fel-vészlek titeket el-vivén, és el-hadlak titeket, és a'város mellyet néktek adtam és az atyáitoknak, az én színem-elől. 39
* "És titeket örök gyalázatra vetlek, és örök szégyenségre, melly soha feledékenységgel el nem töröltetik. 40 "Sup. 20. 6. 11.

XXIV. Rétz.

MUtata nékem az Úr: és ímé két kosár teli fügékkel, letétetve az Úr temploma előtt, minek-utánna Nabukodonosor a'Babylóniai király elvitte Jekoniást a'Joakim fiát a'Júda királyát, és annak fejedelmit, és a'míves embert, és a'bé-foglalót Jerusalemből, és el-vitte azokat Bábylonba. 1
* Az eggyik kosárban igen jó fügék valának, a'mint szoktak lenni az első idő-béli fügék: és a'másik kosárban igen rosz fügék valának, mellyeket meg nem ehetnek vala, azért hogy rosszak vólnának. 2
* És monda nékem az Úr: Mit látsz te Jeremiás? És mondék: Fügéket, jó fügéket, igen jókat; és rosszakat, igen rosszakat, mellyeket meg nem ehetni, azért hogy rosszak. 3
* És lőn az Úr igéje én-hozzám, mondván: 4
* Ezeket mongya az Israël Ura Istene: A' mint e'fügék jók: úgy meg-ismérem Júdának el-küldözését, kit el-küldöttem e'helyről a'Kaldæusok-földére, jó végre. 5
* És reájok vetem az én szemeimet hogy meg-kegyelmezzek nékik, és visszza-hozom őket e'földre: és fel-épitem őket, és el nem rontom: és el-plántálom őket, és ki nem gyomlálom. 6
* És szívet adok nékik hogy meg-ismérjenek engem, hogy én vagyok az Úr: "és én népem lésznek, és én nékik Istenök lészek. mert hozzám térnek tellyes szívökből. 7
* És a'mint a'fügék igen rosszak, mellyeket meg nem ehetni, azért hogy rosszak: ezeket mongya az Úr, úgy tészem Sedeziást a'Júda királyát, és az ő fejedelmit, és a'többit Jerusalemből, a'kik meg-maradtak e'várasban, és a'kik Egyiptus földében laknak. 8
* És háboruságra adom őket, és nyomorgatásra a'földnek minden országiban; 9

"Sup. 21. d. 33. Inf. 29. d. 17.

giban; gyalázatra, és példa-beszédre, és mesére, és átokra minden helyeken, a' mellyekre ki-vetettem őket. *És fegyvert bochátok reájok, és éhséget, és dög-halált, míg nem meg-emésztetnek a' földről, a' mellyet nékik adtam, és az ő attyoknak.

XXV. Rész.

AZ íge, melly Jeremiáshoz lőtt Judának minden népe felől, Joakimnak a' Josias fiának a' Júda királyának negyedik esztendejében, (ez első esztendeje Nabukodonosornak a' Bábylon királyának.) *Mellyet szóllott Jeremías próféta Júdának minden népének, és Jerusalemnek minde lakóinak, mondván: *Josiásnak az Amon fiának a' Júda királyának tizé-harmadik esztendejétől-fogva mind e' napiglan; ez a' huszon-harmadik esztendeje; lőn az Úr igéje én-hozzám, és szóllottam néktek éjjel fel-kelvén, és szólván: és meg nem halgattátok. *És elkűldötte az Úr hozzátok mind az ő szolgait a' prophétákat, fel-kelvén virradtakor, és el-küldvén: és meg nem halgattátok, se meg-nē hajtottátok a' tí fűleiteket hogy hallanátok, *midőn azt mondaná: †Térjetek-meg ki-ki az ő gonosz útáról, és a' tí igen gonosz gondolatitokról: és a' földön fogtok lakni, mellyet az Úr néktek adott, és az atyáitoknak, örökkön örökké. *És ne menyetek az idegen istenek-után, hogy azoknak szolgállyatok 's imádgyátok őket: se engem haragra ne ingerellyetek a' tí kezeitek munkáival, és nem nyomorgatlak titeket. * És nem halgattátok engem, úgy-mond az Úr, hogy engem haragra ingerlenétek a' ti kezeitek munkáival, a' tí veszedelmetekre. * Az-okáért ezeket mongya a' seregek Ura: Azért hogy nem halgattátok az én igéimet: * ímé el-küldöm, és fel-vészem az Északnak minden nemzetségit, úgy-mond az Úr: és Nabukodonosort a' Bábylon királyát az én szolgámat; és béhozom őket e' földre, és az ő lakóira, és mind a' környűle-valo nemetekre: és meg-ölöm őket, és álmélkodássá tészem őket, és fűvöltésé, és örökké-valo pusztasággá. * És el-veszetem közzűlök az örömnek szavát, és a' vigasságnak szavát, a' vő-legénynek szavát, és a' meny-aszszonynak szavát, a' malom zörgését, és a' gyertya világosságát. * "És ez az egész föld pusztává, és álmélkodássá lészen: és mind ezek a' nemzetségek a' Bábylon királyának szolgálnak hetven esztendeig. * És mikor a' hetven esztendők el-telnek, meg-látogatom a' Bábylon királyát, és azt a' nemzetet, úgy-mond az Úr, az ő hamisságokat, és a' Kaldæusok földét: és azt örökké-valo pusztákká tészem. * És bé-tőltöm azon a' földön minden igéimet, mellyeket ő ellene szóllottam, mindent a' mi meg vagyon írva e' könyvbe, valamit prophétált Jeremías minden nemzetek-ellen: * Mert szolgáltak azoknak, holott sok nemzetségek, és nagy királyok vólnának: és meg-fizetek nékik az ő chelekedetek-szerént, és az ő kezeknek munkájok szerént. *Mert így szóll a seregek Ura az Israël Istene: Vedd-el e' harag borának pohárát az én kezemből: és kösszönd azt minden nemzetségekre, a' kikhez én el-küldlek téged. * És isznak, és meg-háborodnak, és meg-bódúlnak a' fegyver színétől, a' mellyet én ő-közikbe bochátok. *És el-vévém a' pohárt az Úr kezéből, és el-köszöném minden nemzetségekre, a' mellyekhez engem az Úr küldött: * Jerusalemre, és a' Júda városira, és az ő királyira, és az ő fejedelmire: hogy pusztaságra adnám őket, és álmélkodásra, és fűvöltésre és átokra, mint e' mái nap. * Faraóra az Egyiptus királyára, és az ő szolgaira, és az ő fejedelmire, és minden ő népére, * és mindenekre közönségesképpen: az Ausitis-földnek minden királyira, és a' Filistæusoknak minden királyira, és Askalonra, és Gázára, és Akkaronra, és Azótusnak a' maradékira, * és Idumæára, és Moábra, és az Ammon fiaira: * És Tyrusnak minden királyira, és Sidonnak minden királyira, és a' szigetek földének királyira, kik a' tengeren-túl vannak: *És Dedánra, és Temánra, és Buzra, és mind azokra a' kiknek fel-nyírt üstökök vagyon. * És Arabiának minden királyira, és a' Nap-nyúgatnak minden királyira, a' kik a' pusztában laknak: *És Zambrinak minden királyira, és Elámnak minden királyira, és a' Médusoknak minden királyira: * az Északnak minden királyira is a' közel-valókra és a' távúl-valókra, mindenikre az ő attyafia-ellen: és

† 4. Reg 17. d. 13. Sup. 18. b. 11. Inf. 35. c. 15.

" Dan. 9. a. 2. Inf. 26. b. 6. 2. Par. 36. d. 22. 2. Esd. 8. a. 1.

a'fő̃ldnek minden országira, mellyek
az ő színén vannak: és a' Sésak kirá-
lya iszik ezek-után. * és ezt mongyad 27
nékik: Ezeket mongya a'seregek Ura
az Israël Istene: Igyatok, és részegűl-
lyetek-meg, és okádgyatok: és esse-
tek-el, és fel ne kellyetek a'fegyver
színe-előtt, mellyet én kőzitekbe kűl-
dők. *És mikor nem akarják el-venni 28
a'pohárt a'te kezedből hogy igyanak, F
mongyad nékik: Ezeket mongya a'se-
regek Ura: Meg-iván meg-isszátok:
" 1. Pet. 4. d. 17. * " mert ímé a'várason, melyben se- 29
gé ségűl hívattatott az én nevem,
kezdem-el a'sanyargatást, és tí mint
az ártatlanok és bűntetetlenek lész-
tek-e? nem lésztek bűntetetlenek:
mert fegyvert hívok a'fő̃ldnek min-
den lakóira, úgy-mond a'seregek Ura.
*És te meg-profétálod nékik mind ez 30
igéket, és meg-mondod nékik: † Az Úr
† Ioël 3. d. 16. a'magasságból ordít, és az ő szent la-
kó-helyéből adgya szózattyát: or-
Amos 1. a. 2. dítván ordít az ő ékessége-ellen: mint
a'szőlő-nyomók éneke énekeltetik a'
fő̃ldnek minden lakói-ellen. * El-ha- 31
tott a'zengés a'fő̃ld végére, mert tőr-
vénye vagyon az Úrnak a'Pogányok-
kal: meg-itéltetik ő minden testel, az
istenteleneket a'fegyvernek adtam,
úgy-mond az Úr. *Ezeket mongya a' 32
seregek Ura: Ímé a'nyomorúság ki-
mégyen nemzetségről nemzetségre:
és nagy forgò-szél jő-ki a'fő̃ldnek
utólso határiról. *És az Úrtól meg- 33
ő̃lettetnek azon a'napon, a'fő̃ldnek G
eggyik végétől-fogva a'másik végéig:
nem sirattatnak, és fel nem szedettet-
nek, se el nem temettetnek: a'fő̃ld szí-
nén ganéjúl hevernek. * Ordít sa- 34
tok pásztorok, és kiáltsatok: és hín-
tsetek hamvat magatokra a'nyájnak
fő-emberi: mert bé-tőltek a'tí napi-
tok, hogy meg-ő̃lettessetek; és a'tí
ide'stova el-hányástok, és el-estők
mint a'drága edények. * És el-vész a' 35
futás a'pásztoroktól, és a'szabadúlás
a'nyájnak fő-emberitől. * A' pászto- 36
rok kiáltásának szava, és a'nyáj fő-em-
berinek ordítása: mert el-pusztította
az Úr az ő legeltető helyőket. * És 37
meg-szűntek a'békeséges mezők az
Úr búsúlásának haragja-miatt. * El- 38
hadta mint az oroszlány az ő hajlé-
kát, mert el-pusztúlt az ő fő̃ldők a'ga-
lamb haragjának színe-előtt, és az Úr
búsúlásának haragja-
előtt.

XXVI. Rész.

1 A A'Joakim országának kezde-
tiben, ki Josiásnak a'Júda
királyának fia vólt, lőn ez
íge az Úrtól, mondván:
2 *Ezeket mongya az Úr: Ály az Úr
háza pitvarában, és mond-meg Júdá-
nak minden várasinak, a'mellyekből
jőnek hogy imádkozzanak az Úr há-
zában, mind a'beszédeket, mellyeket
én parancholtam néked hogy meg-
mongyad nékik: ne vond-meg az
3 ígét, *ha valami-képpen meg-hal-
gattyák és meg-térnek ki-ki-mind az
ő gonosz útáról: és meg-bánom a'go-
noszt, mellyet gondolok chelekedni
nékik az ő igyekezetőknek gonossá-
4 gáért. *És mongyad nékik: Ezeket
B mongya az Úr: Ha nem halgatando-
tok engem, hogy az én tőrvényembé
járjatok, a'mellyet néktek adtam,
5 * hogy halgassátok a'Profétáknak
az én szolgaimnak beszédit, kiket én
hozzátok kűldőttem éjjel fel-kelvén,
és el-igazítván, és nem halgattátok:
6 * E'házzal úgy chelekeszem mint Sí- † 1. Reg.
lóval, és e'várast a'fő̃ldnek minden 4. a. 2.
7 nemzetseginek átka-alá adom. * És b. 10.
meg-hallák a'papok, és a'profétták, és
az egész nép, hogy Jeremías ez igéket
8 szóllaná az Úr házában. * És mikor
el-végezte vólna beszélleni Jeremías
mind azokat, a'mellyeket parancholt
vala néki az Úr hogy meg-mondana
az egész népnek, meg-ragadák őtet a'
papok, és a'profétták, és ez egész nép,
mondván: Halállal hallyon-meg.
9 * Miért profétált az Úr nevében,
C mondván: Mint a'Sílo lészen ez a'ház;
és e'váras el-pusztúl, úgy hogy ne lé-
gyen lakója? És egybe-gyűle az egész
nép Jeremías-ellen az Úr házában.
10 *Es meg-hallák a'Júda fejedelmi ez
igéket: és fel-menének a'király házá-
ból az Úr házába, és le-űlének az Úr
háza új kapujának bé-menetelénél.
11 *És szóllának a'papok's a'profétták a'
fejedelmeknek, és az egész népnek,
mondván: Halálra mélto ez ember:
mert e'váras-ellen profétált, a'mint
12 fűleitekkel hallottátok. * És monda
Jeremías mind a'fejedelmeknek, és az
egész népnek, mondván: † Az Úr † Sup.
kűldőtt engem, hogy meg-profétál- 25. c. 13.
nám e'háznak, és e'várasnak, mind
az igéket, a'mellyeket hallottatok. " Sup.
13 *" Most azért jobbíttsátok-meg a'tí 7. a. 3.

útai-

útaitokat, és igyekezetiteket, és hal-
gaſsátok a'tí Uratok Iſtentek ſzavát:
és meg-bánnya az Úr a' gonoſzt,
a'mellyet ellenetek ſzóllott. *Én pe- 14
dig ímé kezeitekben vagyok: che-
lekedgyétek velem a'mi jó és igaz a'
tí ſzemeitek-előtt: * Mindazáltal 15
tudgyátok és értſétek, hogy ha meg-
őltők engem, ártatlan vért hoztok E
magatok-ellen, és e'váras-ellen, és
az ő lakói-ellen. mert bizonyára az
Úr kűldőtt engem hozzátok, hogy
meg-beſzélleném mind ez igéket a'tí
fűleitek hallattára. * És mondának 16
a'fejedelmek, és az egéſz nép, a'pa-
poknak 's a'profétáknak: Nem mél-
to e'férfiu halálra: mert a'mí Urunk
Iſtenűnk nevében ſzóllott nékűnk.
* Fel-kelének azért némelly férfiak 17
a'főldnek vénei-kőzzűl: és ſzóllá-
nak a'népnek minden gyűlekőzeté-
nek, mondván: * A'Moraſti Mikéas 18
Proféta vólt Ezekiáſnak a'Júda kirá- F
lyának napjaiban, és ſzólla az egéſz
Júda népének, mondván: Ezeket
mongya a'ſeregek Ura: "Sion mint
a'mező meg-ſzántatik: és Jeruſalem
kő-rakáſsá léſzen: és a'háznak hegye
magas erdőkké. * Vallyon halálra 19
kárhoztatta-e őtet Ezekías a'Júda ki-
rálya, és az egéſz Júda? vallyon nem
félték-e az Urat, és nem kőnyőrgőt-
tek-e az Úr orczája-előtt: és meg-
bánta az Úr a'gonoſzt, mellyet ſzól-
lott vólt ő-ellenek? Az-okáért mí
nagy gonoſzt chelekeſzűnk lelkűnk-
ellen. * Vólt egy férfiú-is az Úr ne- 20
vében profétálván, Urías a'Semei fia
Kariat-iarimból: és profétált e'váras-
ellen, és e'főld-ellen, Jeremiáſnak
minden igéi-ſzerént. * Es meg-hal- 21
lotta Joakim király, és mind a'hatal- G
maſok, és az ő fejedelmi ez igéket: és
a' király meg akará őlni őtet. És
meg-hallá Urías, és meg-félemlék, és
el-ſzalada 's bé-méne Egyiptusba.
* És Joakim király férfiakat kűlde 22
Egyiptusba, Elnátant az Akobor
fiát, és férfiakat ő-véle Egyiptus-
ba. * És ki-hozák Uriáſt Egyip- 23
tusból: és el-hozák őtet Joakim ki-
rályhoz, és meg-ölé őtet fegyverrel:
és a'hólt teſtét a'paraſzt kőſség ko-
porſóiba veté. * Ahikámnak azért 24
a'Sáfan fiának keze Jeremiáſsal vólt,
hogy ne adatnék a'nép kezei-
be, és meg ne őlnék
őtet.

"Mich. 3. d. 18.

XXVII. Rész.

1 A A'Joakim orſzágának kezde-
tiben, ki Joſiáſnak a'Júda
királyának fia vólt, lőn ez
íge Jeremiáshoz az Úrtól,
2 mondván: * Ezeket mongya az Úr
nékem: Chinálly magadnak kőtele-
ket, és lánczokat: és tedd azokat a'
3 nyakadra. * És kűld azokat az Edom
királyának, és a'Móab királyának, és
az Ammon fiai királyának, és a'Tí-
rus királyának, és a'Sídon királyá-
nak; a'kővetek-által, kik Jeruſalem-
be jőttek Sedecziáshoz a'Júda ki-
4 rályához. * És paranchold-meg né-
kik, hogy az ő uroknak ſzóllyanak:
Ezeket mongya a'ſeregek Ura az Iſ-
raël Iſtene: Ezeket mongyátok a'tí
5 uraitoknak: * Én teremtettem a'fől-
det, és az embereket, és a'barmokat,
mellyek a'főld-ſzínén vannak, az én
nagy erőmmel, és az én ki-nyújtott
karommal: és azt annak adtam, a'ki
6 ſzemeimnek tettſzett. * Moſtan-is
B azért én mind e'főldeket Nabukodo-
noſornak a'Bábylon királyának az
én ſzolgámnak kezébe adtam: annak-
főlőtte a'mezei vadakat-is néki ad-
7 tam hogy ſzolgállyanak néki. * És
ſzolgálnak néki mindē nemzetſégek,
és a'fiának, és az ő fia fiának: míglen
el-jőjőn az ő főldének ideje, és az ő-
vé: és ſzolgálnak néki ſok nemzetſé-
8 gek, és nagy királyok. * A'nemzetſég
pedig és az orſzág, melly Nabukodo-
noſornak a'Bábylon királyának nem
ſzolgál, és valaki az ő nyakát meg nem
hajtya a'Bábylon királyának igája-
alá: fegyverrel, és éhſéggel, és dőg-
halállal látogatom-meg azt a'nem-
zetſéget, úgy-mond az Úr, míg meg-
9 eméſztem őket az ő keze-által. * "Tí
azért ne halgaſsátok a'tí profétáltó-
kat, és a'varážlókat, és az álmodozó-
kat, és a'jővendő-mondókat, és a'bű-
bájoſokat, kik azt mongyák néktek:
Nem ſzolgáltok a'Bábylon királyá-
10 nak. * Mert hazugſágot profétálnak
néktek: hogy meſzſze-iktaſsanak tí-
teket a'tí főldetekről, és ki-veſsenek
11 títeket, és el-veſzſzetek. * A'nemzet-
ſég pedig, a'melly az ő nyakát a'Báby-
lon királyának igája-alá veti, és ſzol-
gál néki: az ő főldében hagyom
azt, úgy-mond az Úr: és miveli azt,
12 és benne lakik. * Sedecziáſnak-is a'Jú-
C da királyának, mind ez igék-ſzerént

"Sup. 23. d. 16. Inf. 29. b. 8.

ſzóllottam, mondván: Veſsétek nya-
kaitokat a'Bábylon királyának igája-
alá, és ſzolgállyatok néki, és az ő né-
pének, és éltek. * Miért halſz-meg te
's a'te néped fegyverrel, és éhſéggel,
és dőg-halállal, a' mint ſzóllott az
Úr a'nemzetſégnek, melly nem akar
ſzolgálni a'Bábylon királyának? * Ne
halgaſsátok a'proféták igéit, kik azt
mongyák néktek: Nem ſzolgáltok
a'Bábylon királyának: mert hazug-
ſágot ſzólnak ők tí-néktek. * "Mert
nem küldőttem őket, úgy-mond az
Úr: és ők hamiſsan profétálnak az
én nevemben: hogy ki-űzzenek títe-
ket, és el-veſzſzetek mind tí, 's mind
a'proféták, a'kik néktek jővendőlnek.
* Es a'papoknak, és e'népnek ſzóllot-
tam, mondván: Ezeket mongya az
Úr: Ne halgaſsátok a'tí profétáitok
igéit, a'kik profétálnak néktek, mőd-
ván: Ímé az Úr edényi ezeñel viſzſza-
hozattatnak Bábylonból, mert ha-
zugſágot profétálnak néktek. * Ne
halgaſsátok azért őket, hanē ſzolgál-
lyatok a'Bábylon királyának, hogy
éllyetek. miért adatik e'váras puſz-
taſágra? * És ha ők proféták, és az Úr
igéje nálok vagyon: vegyék eleit a'
ſeregek Urának, hogy ne viteſsenek
Bábylonba az edények, mellyek az
Úr házában meg-maradtak vala, és a'
Júda királyának házában, és Jeruſa-
lemben. * Mert ezeket mongya a'ſe-
regek Ura " az oſzlopok-felől, és a'
tenger-felől, és a'talpak-felől, és a'
több edények-felől, mellyek meg-
maradtak e'várasban: * mellyeket
el nem vitt Nabukodonoſor a'Báby-
lon királya, mikor el-vitte Jekoniáſt
a'Joakim fiát a'Júda királyát Jeruſa-
lemből Bábylonba, és minden fő-
emberit Júdának és Jeruſalemnek.
* Mert ezeket mongya a'ſeregek Ura
az Iſraël Iſtene az edények-felől, mel-
lyek meg-maradtak az Úr házában,
és a'Júda királyának házában 's Jeru-
ſalemben: * Bábylonba vitetnek, és
ott léſznek az ő látogatáſok napjáig,
úgy-mond az Úr, és meg-hozatom
azokat, és viſzſza-adatom e'helyben.

" Sup. 14.c.14. & 23.d. 21. Inf. 29. b. 9.

" 4. Reg 25.c.13.

XXVIII. Rész.

ES lőn abban az eſztendőben,
Sedeczías a'Júda királya or-
ſzágának kezdetiben, a'negye-
dik eſztendőben, az őtődik
hólnapban, monda nékem Hananías
az Azur fia, a'Gábaoni proféta, az
Úr házában a'papok 's az egéſz nép-
előtt, mondván: * Ezeket mongya
a'ſeregek Ura az Iſraël Iſtene: Meg-
rontottam a'Bábylon királyának igá-
ját. * Még két eſztendő-béli napok,
és én viſzſza-hozatom erre e'helyre
az Úr házának minden edényit, mel-
lyeket el-vitt Nabukodonoſor a'Bá-
bylon királya e'helyről, és azokat
Bábylonba vitte. * És Jekoniáſt a'
Joakim fiát a'Júda királyát, és Júdá-
nak minden el-kőltőzéſét, a'kik bé-
mentek Bábylonba, én viſzſza-térí-
tem e'helyre, úgy-mond az Úr: mert
meg-rontom a'Bábylon királyának
igáját. * És monda Jeremías proféta
Hananías profétának, a'papok ſze-
mei-előtt, és az egéſz nép ſzemei-
előtt, melly az Úr házábā áll vala. * és
monda Jeremías proféta: Amen, úgy
chelekedgyék az Úr: tellyesíttſe-bé
az Úr a'te igéidet, mellyeket profétál-
tál: hogy viſzſza-hozattaſsanak az
edények az Úr házába, és az egéſz
el-kőltőzés Bábylonból e'helyre.
* Mindazáltal halgaſd-meg ez ígét,
mellyet én a'te fűleidbe ſzóllok, és
az egéſz népnek fűleibe: * A'profé-
ták, kik én-előttem és te-előtted vól-
tak eleitől-fogva, és profétáltak ſok
földek-ellen, és nagy orſzágok-el-
len, a'had-felől, és a'nyomoruſág-fe-
lől, és az éhſég-felől. * A'melly profé-
ta békeſéget jővendőlt: midőn bé-
tellyeſedik az ő igéje, olly profétá-
nak iſmértetik, kit bizoñal az Úr kül-
dőtt. * És le-vévé Hananías profé-
ta a'lánczot a'Jeremías proféta nya-
káról, és el-rontá azt. * Es ſzólla Ha-
nanías az egéſz nép ſzíne-előtt,
mondván: Ezeket mongya az Úr:
Igy rontom-el Nabukodonoſornak
a'Bábylon királyának igáját két eſz-
tendő-béli napok-után mindē nēzet-
ſégeknek nyakáról. * És el-méne Jere-
mías proféta az ő útára. És lőn az Úr
igéje Jeremiáshoz, minek-utánna el-
rontá Hananías proféta a'lánczot a'
Jeremías proféta nyakáról, mond-
ván: * Menny-el, és mond-meg Ha-
naniáſnak: Ezeket mongya az Úr: Fa
lánczokat törtél-el: és azokért vas
lánczokat chinálſz. * Mert ezeket
mōgya a'ſeregek Ura az Iſraël Iſtene:
Vas igát tőttem mind e'nemzetſégek
nyakára, hogy ſzolgállyanak Nabu-
kodonoſornak a'Bábylon királyá-
nak, és ſzolgálnak néki: añak-fölőtte

a'föld vadait-is néki adtam. *Es monda Jeremías próféta Hananías prófétának: Hallyad Hananía: nem küldött téged az Úr, és te hazugsággal biztattad e'népet. * Az-okáért ezeket mongya az Úr: Ímé én tégedet el-küldlek a'föld színéről: ez esztendőben meg-halsz: mert az Úr-ellen szóllottál. * És meg-hala Hananías próféta azon esztendőben, a'hetedik hólnapban.

XXIX. Rész.

ES ezek a'levélnek igéi, mellyet Jeremías próféta küldött Jerusalemből az el-vitettetett vének maradékinak, és a'papoknak, és a'prophétáknak, és az egész népnek, mellyet el-vitt vólt Nabukodonosor Jerusalemből Bábylonba: * minek-utánna ki-ment Jekonías király, és az aszszony, és a'komornyikok, és Júdának's Jerusalemnek fejedelmi, és a'kovátsmester, és a'bé-foglaló Jeursalemből: * Elasának a'Sáfan fiának, és Gamariásnak a'Helczías fiának keze-által, kiket Sedeczías a'Júda királya küldött Nabukodonosorhoz a'Bábylon királyához Bábylonba, mondván: * Ezeket mongya a'seregek Ura az Israël Istene minden el-vitetteknek, a'kiket Jerusalemből Bábylonba vittem: * Épittsetek házakat, és lakjátok: és plantállyatok kerteket, és egyétek annak gyümölchit. * Vegyetek feleségeket, és nemzjetek fiakat és leányokat: és adgyatok a'fiaitoknak feleségeket, és a'leányitokat adgyátok férjeknek, és szüllyenek fiakat és leányokat; és sokasodgyatok-meg ott, és ne legyetek kevés-számúak. * És keressétek békeségét a'Városnak, a'melybe titeket kőltöztettelek: és imádkozzatok az Úrnak érette: mert annak békeségében lészen néktek békeségtek. * Mert ezeket mongya a'seregek Ura az Israël Istene: "El ne tévelyíttsenek titeket a'ti prophétáitok, a'kik köztetek vannak, és a'ti jövendőlőitek: és ne figyelmezzetek a'ti álmaitokra, a'mellyeket álmodoztok: * mert hamisan prophétálnak ők néktek az én nevemben: és nem küldöttem őket, úgy-mond az Úr. * "Mert ezeket mongya az Úr: Mikor bé kezdenek telni Bábylonba a'hetven esztendők, meg-látogatlak titeket: és bé-töltöm rajtatok az én jó igémet, hogy visszza-hozzalak titeket e'helyre. * Mert én tudom a'gondolatokat, a'mellyeket én gondolok felőletek, úgy-mond az Úr, békeségnek és nem nyomorgatásnak gondolatit, hogy néktek véget's türést adgyak. * És segétségül hittok engem, és el-mentek: és könyörögtök nékem, és én meg-halgatlak titeket. * Kerestök engem, és meg-találtok: midőn tellyes szívetekből kerestök engem. * Es meg-találtatom tőletek, úgy-mond az Úr: és visszza-hozom a'ti foglyaitokat, és egybe-gyűjtlek titeket minden nemzetségek-közzül, és minden helyekről, a'mellyekre ki-üztelek titeket, úgy-mond az Úr: és visszza-térítlek titeket a'helyről, a'melyre el-kőltöztettelek titeket. * Mert azt mondottátok: Támasztott nékünk az Úr prophétákat Bábylonban. * Mert ezeket mongya az Úr a'királynak, a'ki a'Dávid királyi-székiben ül, és az egész népnek melly e'várasban lakik, a'ti atyátok-fiainak, kik a'fogságra ki nem mentek veletek. * Ezeket mongya a'seregek Ura: "Ímé fegyvert küldök közikbe, és éhséget, és dög-halált: és tészem őket mint a'rossz fügéket, mellyeket meg nem ehetni, azért hogy igen rossznak. * És fegyverrel üldözöm őket, és éhséggel, és dög-halállal: és gyötrelemre adom őket a'földnek minden országinak; átokra, és álmélkodásra, és fütyöltésre, és gyalázatra minden Pogányoknak, a'kikhez ki-üztem őket: * azért hogy nem halgatták az én igéimet, úgy-mond az Úr: mellyeket üzentem nékik az én szolgaimtól a'prophétáktól, éjjel fel-kelvén, és el-küldvén: és nem halgattátok, úgy-mond az Úr. * Ti azért halgassátok az Úr igéjét minnyájan a'foglyok, a'kiket ki-küldöttem Jerusalemből Bábylonba. * Ezeket mongya a'seregek Ura az Israël Istene Akábnak a'Kolías fiának, és Sedeczíásnak a'Maásia fiának, a'kik hazugúl prophétálnak néktek az én nevemben: Ímé én Nabukodonosornak a'Bábylon királyának kezeibe adom őket: és megöli őket szemeitek-előtt. * És átok formája vétetik azoktól minnyájokra a'Júdából-valo foglyokra, a'kik Bábylonban vannak, mondván: Tégyen

36 d. 21. 1. Esd. 1. a. 1. Dan. 9. a. 2.

" Sup. 24. c. 10.

" Sup. 14. c. 13. & 23. d. 16.

" Sup. 25. c. 12. 2. Par.

téged az Úr mint Sedecziást, és mint Ákábot, kiket tűzzel pörgölt-meg a' Bábylon királya : * azért hogy bolondságot chelekedtek Israëlben, és paráználkodtak az ő baráttyok feleségivel, és az ígét az én nevemben hamisan szóllották, a'mellyet nem parancholtam nékik : én vagyok a'bíró 's a'tanú, úgy-mond az Úr. * És a' Nehelai Semeiásnak mondmeg : * Ezeket mongya a' seregek Ura, az Israël Istene : Mivelhogy leveleket küldöttél a'te nevedben az egész népnek, melly Jerusalemben vagyon, és Sofonias papnak a'Maásias fiának, és minden papoknak, mondván : * Az Úr tőtt téged pappá Jójada papért, hogy fejedelem légy az Úrnak házában minden el-ragadtatott és profétálo férfiún, hogy azt a' kalodába és a' tőmlőczbe vesed. * És most miért nem feddetted-meg az Anatóti Jeremiást, a'ki néktek profétál ? * Mert e' fölött mi-hozzánk küldött Bábylonba, mondván : Hosszú dolog : épittsetek házakat, és lakjátok : és plántállyatok kerteket, és egyétek annak gyümölchét. * Megolvasá azért Sofonias pap e'levelet a'Jeremias próféta fületben. * És lőn az Úr igéje Jeremiáshoz, mondván : * Küldgy minden el-vitettekhez, mondván : Ezeket mongya az Úr a' Nehelai Semeiásnak : Azért hogy prófétált néktek Semeias, és én nem küldöttem őtet ; és hazugsággal biztatott titeket : * az-okáért ezeket mongya az Úr : Ímé én meg-látogatom a' Nehelai Semeiást, és az ő magvát : nem lészen néki e'nép-közöttlakó embere, és nem láttya a'jót, mellyet én az én népemnek chelekeszem, úgy-mond az Úr : mert hamisságot szóllott az Úr-ellen.

XXX. Rész.

EZ az ige, melly Jeremiáshoz lőtt az Úrtól, mondván : * Ezeket mongya az Israël Ura Istene, mondván : Írd-meg magadnak könyvbe, mind az igéket, mellyeket néked szóllottam. * Mert ímé eljőnek a'napok, úgy-mond az Úr : és meg-térítem az én népemnek Israëlnek és Júdának foglyait, úgy-mond az Úr : és meg-térítem őket a'földre, mellyet az ő attyoknak adtam : és bírják azt. * És ezek az igék, a'mellyeket az Úr Israëlnek és Júdának szóllott : * Mert ezeket mongya az Úr : A'rettegésnek szavát hallottuk : félelem, és ninch békeség. * Kérdezkedgyetek, és lássátok ha szűl-e a'férfiu : miért láttam tahát minden férfiúnak kezét az ő ágyékán, mint egy szülőnek, és minden orczák sargává változtak ? * " Jaj, mert nagy az a'nap, és ninch hasonló a'hoz : és a'Jákob háborusságának ideje ez, és abból meg-szabadúl. * És lészen azon a'napon, úgymond a'seregek Ura : el-rontom az ő igáját a'te nyakadról, és az ő köteleit el-szaggatom, és nem uralkodnak rajta többé az idegenek : * hanem szolgálnak az ő Uroknak Isteneknek, és Dávidnak az ő királyoknak, a'kit nékik támasztok. * " Te azért ne félly Jákob én szolgám, úgy-mond az Úr, se ne rettegj Israël : mert ímé én meg-szabadítlak téged a' messze-földről, és a'te magodat az ő fogságok földéről : és visszatér Jákob, és megnyugszik, és minden jókkal bévelkődik, és nem lészen a'kitől féllyen : * mert én veled vagyok, úgy-mond az Úr, hogy ki-szabadítsalak téged : mert el-fogyatok minden Nemzetségeket, a'mellyek-közibe el-hínteteletek téged : téged pedig el nem fogyatlak : hanem meg-ostorozlak téged itéletben, hogy ne láttassál magadnak bűntelennek. * Mert ezeket mongya az Úr : Gyógyíthatatlan a'te tőréssed, igen gonosz a' te chapásod. * Ninch a'ki meg-itéllye a'te törvényedet a'bé-kötésre : a'gyógyításoknak ninch haszna te-benned. * Minden szeretőid el-feletkeztek rólad, és téged nem keresnek : † mert ellenségi chapással vertelek-meg tégedet kegyetlen ostorozással : a'te hamisságodnak sokaságáért kéményekké lőttek a'te bűneid. * Mit kiáltasz a'te romlásodon ? gyógyíthatatlan a'te fájdalmat : a'te hamisságodnak sokaságáért, és a'te kemény bűneidért chelekedtem ezeket veled. * Az-okáért minnyájan, a'kik téged észnek, el-nyelettetnek : és minden ellenségid a'fogságba vitetnek : és a' kik téged pusztítnak, el-pusztíttatnak, és minden prédálóidat prédára adom. * Mert bé-gyógyítom a'sebhelyedet, és a'te sebeidből meg-gyógyítlak téged, úgy-mond az Úr. Mert számki-vettetnek híttak téged Sion :

Ierem. 29. 30. Ez

Ez az, a'kinek nem vala keresője.
* Ezeket mongya az Úr: Ímé én meg-térítem a' Jákob sátorinak foglyait, és az ő házain könyörűlök, és város építtetik az ő magas helyén, és templom fondáltatik az ő rendi-szerént. *És dícséret jő-ki azokból, és a'vígadozóknak szava: és meg-sokasítom őket, és meg nem kevesednek: és meg-dicsőítem őket, és meg nem aláztatnak. * És lésznek az ő fiai mint eleitől-fogva, és az ő gyűlekezetök meg-marad én-előttem: és meglátogatom mind azokat a'kik őtet háborgattyák. * És az ő vezére ő-belőle lészen: és fejedelem hozattatik-ki ő-belőle: és hozzám foglalom őtet, és hozzám járúl. mert kicsoda ez, a'ki arra hajtsa szívét hogy hozzám közelgessen, úgy-mond az Úr? *És én népem lésztek, és én ti Istentek lésztek. *Ímé az Úr forgó-szele, ki-ménő haragja, sebes szél-vész, az istentelenek fején nyugszik-meg. * Nem téríti-el az Úr az ő boszszonkodásának haragját, míg nem meg-chelekedgye és bé-tellyesítse az ő szíve gondolattyát: az utólso napokon meg-értitek azokat.

XXXI. Rész.

AZ időben, úgy-mond az Úr: Istene lészek Israëlnek minden nemzetségnek, és ők én népem lésznek. * Ezeket mongya az Úr: Kedvet talált a' pusztában a'nép, a'ki meg-maradott vala a'fegyvertől: Israël az ő nyugodalmába mégyen. * Távúl jelent-meg nékem az Úr. És örök szeretettel szerettelek téged: azért vontalak téged magamhoz, könyörűlvén. * És ismég meg-építlek téged, és meg-építtetel szűz Israël: még felékesíttetel a'te dobjaiddal, és a'vígadozóknak seregével mégy-ki. * Még szőlőket plantálsz a' Samária hegyein: plántálván plantálnak, és míg el nem jő az idő, meg nem szedik: * mert meg-lészé a'nap, a'mellyen kiáltanak az őrizők az Efraim hegyén: "Kellyetek-fel, és mennyünk-fel Sionba a' mi Urunkhoz Istenünkhöz. * Mert ezeket mongya az Úr: Örvendezzetek vígasággal Jákob, és szűvöltsetek a'Pogányok feje-ellen: zengjetek, és énekellyetek, és mongyátok: Szabadítsd-meg Uram a' te népedet, az Israël maradékit. * Ímé én el-hozom őket az Észak földéről, és egybe-gyűjtöm őket a'föld határiról: kik-között lésznek vak és sánta, nehézkes és szűlő egyetemben, az ide terőknek nagy serege. * Sírással jőnek, és irgalmasságban hozom-meg őket: és a'vizek patakiáltal hordozom őket az igaz úton, és meg nem ütközenek azon: mert Israëlnek attyává lettem, és Efraim az én első-szűlöttem. * Halgassátok az Úr igéjét Pogányok, és hirdessétek a'messze-valo szigetekben, és mongyátok: A'ki el-szélleszti Israëlt, egybe-gyűjti őtet: és meg-őrizi őtet mint a' pásztor az ő nyáját. * Mert meg-váltotta az Úr Jákobot, és meg-szabadította őtet a' hatalmasbnak kezéből. * És el-jőnek, és dícséretet mondanak a'Sion hegyén: és egybe-gyűlnek az Úr javaira, a' gabonára, és borra, és olajra, és a'barmoknak és chordáknak fajzására: és lészen az ő lelkek mint a'meg-öntözött kert, és többé nem éneznek. * Akkor örvendezni-fog a'szűz a'seregben, az ifiak, és a'vének egyetemben: és az ő siralmokat örömre fordítom, és meg-vígasztalom őket, és meg-vidámítom az ő fájdalmokból. * És meg-részegítem a'papok lelkét kövérséggel: és az én népem bé-telik az én javaimmal, úgy-mond az Úr. * Ezeket mongya az Úr: "A' magas helyen panaszolkodásnak szava hallattatott, jajgatása, és siráss a fiait-sirató Rákelnek, és a'ki nem akar meg-vígasztaltatni azokról, mert nincsenek. * Ezeket mongya az Úr: Szűnnyék-meg a'te szózatod a'sirástól, és a'te szemeid a'könny-húlla ástól: mert jutalma vagyon a'te chelekedetednek, úgy-mond az Úr: és meg-térnek az ellenség földéről. * És reménsége vagyon a'te utólsóidnak, úgy-mond az Úr: és meg-térnek a' fiak az ő határokra. *Halván hallottam az el-költözö Efraimot: Megostoroztál engem, és tanúltam, mint a'vad tulkotska: térits-meg engem, és meg-térek: mert te vagy az én Uram Istenem. * Mert minek-utánna megtéritettél engem, penitentziát tartottam: és minek-utánna meg-mutattad nékem, meg-ütöttem a'tomporámat. Meg-szégyenültem, és meg-pirúltam, mert az én ifiuságomnak gyalázattyát

"Isa. 2. a. 3. Mich. 4. v. 2.

"Mat. 2. d. 18.

viſeltem. * Ha bőchűlletes fiam néke az Efraim, ha gyenge gyermekem: mert mi-óltá ól-fogva ſzóllottam fejőle, még meg-emlekezem róla. Azokáért meg-háborodott az én ſzívem ő-érette: kőnyőrűlvén kőnyőrűlők rajta, úgy-mőd az Úr. * Rendelly magadnak őr-állo helyt, ſzerezz magadnak keſerűſégeket: igazítſd a'ſzívedet az igaz útra, a'mellyen jártál: térj viſſza ſzűz Iſraël, térj-viſſza ezekbe a'te váraſidba. * Meddig olvadſzel a'győnyőrűſégekben bújdoſo leányom? mert az Ur új dolgot chelekedett a' földőn: AZ ASZSZONY'VLLAT FÉRFIAT VÉSZEN-KŐRNYŰL. * Ezeket mongya a'ſeregek Ura az Iſraël Iſtene: Még ezt fogják-mondani a'Júda földében, és az ő váraſiban, mikor meg-térítem az ő foglyait: Álgyon-meg téged az Úr, igaſſágnak ſzépſége, ſzent hegy: * és azon laknak Júdás, és minden ő váraſi egyetemben: a'ſzántó emberek és a'nyájak hajtói. * Mert meg-réſzegítettem a'fárattlelket, és minden éhező lelket meg-elégítettem. * Az-okáért úgy-mint az álomból ſerkentem-fel: és láttam, és az én álmom édes ennékem. * Ímé a'napok el-jőnek, úgy-mond az Úr: és bé-vetem az Iſraël házát és a'Júda házát emberek magvával, és barmok magvával. * És a'mint vígyáztam ő-reájok hogy kigyomlálnám, és el-rontanám, és elhánnám, és el-veſzteném, és megnyomorgatnám: úgy vígyázok reájok hogy meg-építſem, és el-plántállyam, úgy-mond az Úr. * Az napokban nem mongyák többé: "Az atyák ő tték-meg a'ſavanyú ſzőlőt, és a'fiak fogai váſtak-meg. * Hanem ki-ki a'maga hamiſságában hal-meg: minden ember, a'ki ſavanyú ſzőlőt éſzik, meg-váſnak az ő fogai. *† Ímé el-jőnek a'napok, úgy-mond az Úr: és új ſzővetſéget ſzerzek az Iſraël házával és a'Júda házával: * nem a'ſzővetſég-ſzerént, mellyet az ő attyokkal ſzerzettem, az napon a'mellyen az ő kezőket fogtam, hogy ki-hoznám őket Egyiptus-földéből; a'ſzővetſég-ſzerént, mellyet fel-bontottak, és én uralkodtam rajtok, úgy-mond az Úr. * De ez léſzen a'ſzővetſég, mellyet az Iſraël házával ſzerzek azok a'napok-után, úgy-mond az Úr: "Az én tőrvényemet az ő belső-réſzekbe adom, és az ő ſzívőkbe írom azt: és nékik Iſtenők léſzek, és ők nékem népem léſznek. * És nem taníttya többé a'férfiu az ő felebarátyát, és a'férfiu az attyafiát, mondván: Iſmérd-meg az Urat: mert minnyájan meg-iſmérnek engem ő-kőzzűlők kichintől-fogva nagyig, úgy-mond az Úr: " mert meg-kegyelmezek az ő hamiſságoknak, és az ő bűnőkről többé meg nem emlekezem. * Ezeket mongya az Úr, a'ki a'Napot a'napnak világoſságúl adgya, a'hóld's a'chillagok rendit az étſzakának világoſságúl: ki fel-háborittya a'tengert, és zúgnak annak habjai, Seregek Ura az ő neve. * Ha elfogynak e' tőrvények én-előlem, úgy-mond az Úr: akkor el-fogy az Iſraël magva-is, hogy ſoha én-előttem nemzetſég ne légyen. * Ezeket mongya az Úr: Ha meg-mérhetik az egeket oda-fel, és meg-vizgálhattyák a'föld fondamentomit ide-alá: én-is el-vetem Iſraëlnek minden magvát, mind azokért, a'miket chelekedtek, úgy-mond az Úr: * Ímé a'napok el-jőnek, úgy-mond az Úr: és váras épittetik az Urnak a'Hanáneel tornyától-fogva a'ſzegletnek kapujáig. * És killyebb mégyen a'mértéknek formája az ő ſzíne-előtt a'Gáreb halmára: és meg-kerűli Góarát, * és a'hólt teſteknek egéſz vőlgyét, és a'hamunak, és a'halálnak egéſz tartományát, a'Czédron patakáig, és a'lovak Nap-keleti kapujának ſzegleté-ig, az Úr Szent-helye: ki nem gyomláltatik, és el nem rontatik ſoha többé.

XXXII. RÉSZ.

AZ ige, melly Jeremiáſhoz lőtt az Úrtól Sedecziáſnak a'Júda királyának tizedik eſztendejében: ez a'tizennyólczadik eſztendeje Nabukodonoſſornak. * Akkor a'Bábylon királyának ſerege meg-ſzállotta vala Jeruſalemet: és Jeremiás próféta bé-rekeſztve vala a'tőmlőcz pitvarában, melly a'Júda királyának házában vala. * Mert bé-rekeſztette vala őtet Sedeczias a'Júda királya, mondván: Miért jővendőlſz, mondván: Ezeket mongya az Úr: Ímé én e'váraſt a'Bábylon királyának kezeibe adom, és meg-véſzi azt? * És Sedeczias a'Júda királya meg nem menekedik a'Káldæuſok kezeből: hanem a'Bábylon

" Act. 10. g. 43.

† Heb. 8. c. 8.

" Heb. 10. c. 16.

" Ezec. 18. a. 2.

királya kezeibe adatik: és ennek szája amannak szájával szóll, és ennek szemei meg-láttyák amannak szemeit.
5 * És Bábylonba viszi Sedeziást: és ott lészen míg nem meg-látogatom őtet, úgy-mond az Úr. ha pedig harczoltok a' Kaldæusok-ellen, semmi-szerenchétek nem lészen. *És monda
6 Jeremias: Lőn az Úr igéje én-hozzám, mondván: *Ímé Hanámeel Sellumnak a'te atyád báttyának fia jő
7 te-hozzád, mondván: Vedd-meg magadnak az én mezőmet, mely Anatotban vagyon: mert téged illet a'rokonság-szerént hogy meg-vegyed.
8 * És hozzám jöve Hanámeel az én atyám báttyának fia az Úr beszédeszerént a'tőmlőcz pitvarába, és monda nékem: Bírjad az én mezőmet, melly Anatotban vagyon a'Benjamin földében: mert téged illet az örökség, és te vagy a'közelb-valo hogy bírjad. Meg-értém pedig hogy az Ur igéje vólna. * És meg-vévém a'
9 mezőt Hanámeeltől az én atyám báttyának fiától, melly Anatotban vagyon: és meg-fizetém néki a' hét ezüst státert, és a'tíz ezüst pénzt. *És
10 bé-írám a'levélbe, és bé-pechétlém, és bizonyságokat fogadék: és megmérém a'pénzt mértékben. *És vőm
11 az el-foglaláſról-valo bé-pechétel tetett levelet, és a'szerződés módgyait, és meg-erősítéſit, és a'kilső
12 pechéteket. * És adám az el-foglaláſról-valo levelet Báruknak a'Néri fiának a'ki Maásias fia vala, Hanámeelnek az én atyám báttya fiának szemei-előtt, a'bizonyságoknak szemök-előtt, kik bé-írva valának a'vétel-felől-valo levélbe, és mind a'Zidóknak szemök-előtt, kik a'tőmlőcz pitvarában ülnek vala. * És parancholék Bá-
13 ruknak ő-előttök mondván: * Ezeket mongya a' seregek Ura az Iſraël
14 Istene: Vedd-el e'leveleket, e'vételnek bé-pechételtetett levelét, és e'felnyitott levelet: és tedd azokat egy
15 földedénybe, hogy meg-maradhassanak sok napok-ig. * Mert ezeket mongya a'seregek Ura az Iſraël Istene: Még bírni-fognak házakat, és
16 mezőket, és szőlőket e'földön. * És imádkozám az Úrnak, minek-utánna az el-foglalás-felől-valo levelet Báruknak a'Néri fiának adám, mond-
17 ván: * Ah, ah, ah, Uram Isten: ímé te teremtetted az eget és a'földet a'te nagy erőddel, és a'te ki-nyújtott karoddal: * nem lészen néked
18 nehéz semmi dolog: "Kiirgalmaſságot chelekeſzel ezer-ig, és az atyák hamiſságit az ő fiok kebelébe fizeted-meg ő-utánnok: Leg-erősb, nagy, és hatalmas, Seregek Ura a'te
19 neved. * Nagy tanátsu, és meg-fogh hatatlan gondolatu: kinek szemei nyitva vannak az Adám fiainak minden útokra, hogy meg-fizeſs kinekkinek az ő útai-szerént, és az ő találmányinak gyümőlche-szerént. * Ki
20 jeleket chelekedtél és chodákat Egyiptus-földébe mind e'napig; és Iſraélbe, és az emberekben, és szerzettél magadnak nevet mint ez napon.
21 * És ki-hoztad a'te népedet Iſraélt Egyiptus-Földéből, jelekkel, és chodákkal, és vaſtag kézzel, és ki-nyújtott karral, és nagy réműléſsel. * És
22 nékik adtad e'földet, mellyért megeskűdtél az ő attyoknak hogy adnál nékik téjjel és mézzel-folyó földet.
23 * És bé-mentek, és bírták azt: és nem engedtek a'te szódnak, és nem jártak a'te törvényedben: mind a'miket parancholtál nékik hogy meg-chelekednék, meg nem chelekedték: és történtek rajtok mind e'gonoszok. * Ímé
24 sánczok chináltattanak a'város-ellen, hogy meg-vétessék: és a'város a'Kaldæusok kezeibe adatott, a'kik hadakoznak az-ellen fegyverrel, és éhséggel, és dög-halállal: és valamiket szóllottál, meg-történtek, a'mint magadlátod. *És te Uram Isten azt mondod nékem: Végy mezőt pénzen, és
25 fogadgy tanúkat: holott a'város a'Kaldæusok kezeibe adatott? * És
26 lőn az Úr igéje Jeremiáshoz, mondván: *Ímé én minden testnek Ura Istene: vallyon nékem nehéz lészen-é
27 valami dolog? * Az-okáért ezeket mongya az Ur: Ímé én e'várast a'Kaldæusok kezeibe adom, és a Bábylon
28 királya kezeibe, és meg-vészik azt.
29 * És el-jőnek a'Kaldæusok hadakozván e'város-ellen, és fel-gyújtyák azt tűzzel, és meg-égetik azt, és a'házakat, mellyeknek padláſin Baálnak áldoztak, és itali áldozatokat áldoztak az idegen isteneknek az én ingerléſemre. * Mert az Iſraël fiai, és a'Júda
30 fiai, szűntelen gonoszt chelekeſznek vala az én szemeim-előtt ifiuſágoktól-fogva: az Iſraël fiai, kik mind moſtan-ig boszszontnak engem az ő

"Exod. 34. a. 7.

kezők chelekedetivel, úgy-mond az Úr. * Mert haragomra és boſzſzonkodáſomra lőtt nékem e' város, a' naptól-fogva a' mellyen azt épitették, mind ez napig, mellyen el-vétetik az én ſzínem-elől. * Az Iſraël fiainak, és a' Júda fiainak gonoſságáért, mellyet chelekedtek haragra ingerelvén engem, ők 's az ő királyok, az ő fejedelmők, és az ő papjok, és az ő profétájok, a' Júda férfiai, és a' Jeruſalem lakói. * És háttal fordúltak hozzám és nem arczal: mikor tanítanám őket jó reggel, és oktatnám, és nem akarnák hallani hogy bé-vennék a' fégyelmet. * " És az ő bálványokat helyheztették a' házban, melyben ſegétſégűl hívattatott az én nevem, hogy meg-ferteztetnék azt. * És Baálnak magas helyeket épitettek, mellyek az Ennom fiának völgyében vannak, hogy az ő fiokat 's az ő leányokat Móloknak áldoznák: mellyet nem parancholtam nékik, se ſzívembe nem őtlőtt hogy ez útálatoſságot chelekednék, és Júdát bűnre vinnék. * És moſt ezekért, ezeket mongya az Iſraëlnek Ura Iſtene e' várának, melyről tí azt mongyátok hogy a' Bábylon királyának kezeibe adatik, fegyver, és éhſég, és dög-halál-által. * Imé én egybe-gyűjtöm őket minden földekről, a' mellyekre ki-vetettem őket az én búſulásomban, és az én haragomban, és nagy boſzſzonkodásban: és viſzſza-hozom őket e' helyre, és bízváſt laktatom őket. * És én népem léſznek, és én nékik Iſtenek léſzek. * És egy ſzívet adok nékik, és egy útat, hogy féllyenek engem minden időben: és jól légyenek, és az ő fiok ő-utánnok. * És örök ſzövetſéget ſzerzek vélek, és meg nem ſzűnöm vélek jól chelekedni: és az én félelmemet adom az ő ſzívökbe hogy el ne távozzanak tőlem. * És örvendezek ő-rajtok, midőn jól chelekeſzem vélek: és el-plantálom őket e' földön igaſságban, tellyes ſzívemből, és tellyes lelkemből. * Mert ezeket mongya az Úr: A' mint el-hoztam e' népre mind ezt a' nagy gonoſzt: úgy hozok reájok minden jót, mellyet én nékik mondok. * És örökſégűl bírattatnak a' mezők ezen a' földön: melyről tí azt mongyátok hogy el-puſztúlt, azért hogy nem maradott ember és barom, és a' Kaldæuſok kezeibe adatott. * A' mezők pénzen meg-vétetnek, és bé-írattatnak a' levélbe, és meg-pecsételtetik, és tanút fogadnak hozzája: Benjamin-földén, és Jeruſalem-környűl, a' Júda városiban, és a' hegyen-valo városokban, és a' mezei városokban, és a' Délfelől-valo városokban: mert megtérítem az ő foglyokat, úgy-mond az Úr.

XXXIII. Rész.

ÉS lőn az Úr igéje Jeremiáshoz máſodſzor, midőn még bé-rekeſztve vólna a' tőmlőcz pitvarában, mondván: * Ezeket mongya az Úr a' ki meg-chelekeſzi, és meg-ſzerzi azt, és el-kéſzíti, Úr az ő neve. * Kiálts én-hozzám, és meg-halgatlak téged: és hírdetek néked nagy és erős dolgokat, mellyeket nem tudſz. * Mert ezeket mongya az Iſraël Ura Iſtene e' városnak házai-felől, és a' Júda királyának házai-felől, mellyek el-rontattak, és az erőſſégek-felől, és azoknak kardgyok-felől, * a' kik jőnek hogy hadakozzanak a' Kaldæuſokkal, és bé-töltſék azokat embereknek hólt teſteivel, kiket meg-öltem az én haragomban, és az én boſzſzonkodáſomban, el-rejtvén az én orczámat e' városától minden ő gonoſságokért. * Imé én bé-gyógyítom az ő ſebek helyeit 's segéſſéget adok, és meg-gyógyítom őket: és ki-nyilatkoztatom nékik a' békeſségért 's az igaſságért-valo könyörgéſt. * És viſzſza-hozom Júdát és Jeruſalemet a' fogſágból: és meg-építem őket mint eleitől-fogva. * És ki-tiſztítom őket minden ő hamiſságokból, mellyel ellenem vétkeztek: és meg-kegyelmezek minden ő hamiſságoknak, mellyekkel ellenem vétkeztek, és meg-vetettek engem. * És nékem híremre-nevemre léſzen, és örömömre, és dícséretemre, és örvendezéſemre a' földnek mindé nemzetſéginél, a' mellyek meg-hallyák mind a' jókat, mellyeket én chelekeſzem ő-vélek: és meg-félemlenek, és meg-háborodnak mind a' jókért, és minden békeſségért, mellyet én nékik ſzerzek. * Ezeket mongya az Úr: Meg-hallattatik még e' helyen (mellyet tí puſztának mondotok, azért hogy ninch ember ſem barom: a' Júda városiban, és Jeruſalemen-kivűl, mellyek el-puſztúltak ember-nélkűl,

"4. Reg 21. a. 4.

és lakó-nélkül, és barom-nélkül,)
* az örömnek szava 's a' vígasságnak 11
szava, a' vő-legénynek szava 's a'
meny-aszszonynak szava, azoknak
szava a'kik azt mondyák: Hálát adgyatok a' seregek Urának, mert jó az
Úr, mert örökké az ő irgalmassága:
és azoké kik az Úr házába fogadásokat visznek: mert viszsza-hozom a'
föld foglyait mint eleitől-fogva,
úgy-mond az Úr. * Ezeket mongya 12
a' seregek Ura: Még ez ember-nélkül,
és barom-nélkül-való puszta helyen,
és minden ő városiban, a'nyájak-őrizö pásztoroknak lakó-helyek lészen.
* A'hegyen-valo városokban, és a' 13 I
mezei városokban, és a'Dél-felől-va- C A
lo városokban; és a'Benjamin földében, és Jerusalem-körül, és a'Júda városiban, még által-mennek a'nyájak
a'számlálónak keze-által, úgy-mond
az Úr. * Ímé a'napok el-jönek, úgy- 14
mond az Úr: és fel-támasztom a'jó
igét, mellyet szóllottam az Israël házának és a'Júda házának. * Az napok- 15
ban, és az időben, meg-bimbóztatom
Dávidnak az igasságnak bimbóját:
és ítéletet 's igasságot chelekeszik a'
földön. * Az napokban meg-szaba- 16
dúl Júda, és Jerusalem bízvást lakik:
és ez a'név, a'mellyel hívják őtet, Az
Úr a'mi igazunk. * Mert ezeket mon- 17
gya az Úr: Nem vész-el Dávidból a'
férfiu, a'ki az Israël házának királyi-
székében üllyön. * És a'papokból és 18
Levitákból nem vész-el a'férfiu az én
orczám-elől, a'ki éppen-égő áldozatokat tégyen, és áldozatot gyújtson,
és áldozatokra-valót vágjon minden
napokban. * És lőn az Úr igéje Jere- 19
miáshoz, mondván: * Ezeket mon- 20
gya az Úr: Ha fel-bomolhat az én
szövetségem a'nappal, és az én szövetségem az étzakával, hogy ne légyen nap és étzaka az ő idejében:
* Az én szövetségem-is fel-bomolhat 21
Dávidal az én szolgámmal, hogy ne D B
légyen ő-tőle fiú a'ki országollyon
az ő királyi-székében, és Leviták, és
papok az én szolgaim. * A'mint meg 22
nem számláltathatnak az égnek chillagi, és meg nem mérettethetik a'tenger fövenye: úgy sokasítom-meg Dávidnak az én szolgámnak magvát, és
a' Levitákat az én szolgaimat. * És 23
lőn az Úr igéje Jeremiáshoz, mondván: * Vallyon nem láttad-e a'mit 24
e'nép szóllott, mondván: A'két nemzetségek, mellyeket az Úr választott
vala, el-vettettek: és az én népemet
meg-útálták, azért hogy nem nem-
zetség többé ő-előttök? * Ezeket 25
mongya az Úr: Ha az én szövetségemet a'nappal's az étzakával, és törvényeket az égnek 's a'földnek nem
szerzettem: * bizonyára Jákobnak 's 26
Dávidnak az én szolgámnak magvát-
is el-vetem, hogy ne vegyek az ő
magvából fejedelmeket az Abrahám
Isaák és Jákob magvának: mert visz-
sza-hozom az ő foglyokat, és könyörűlök rajtok.

XXXIV. Rész.

AZ ige melly Jeremiáshoz lőtt 1
az Úrtól, mikor Nabukodo- A
nosor a'Bábylon királya, és
minden ő hada, és a'földnek minden országi, mellyek az ő kezének hatalma-alatt valának, és minden népek hadakoznak vala Jerusalem-ellen, és minden ő városi-ellen, 2
mondván: * Ezeket mongya az Israël Ura Istene: Menny-el, és szólly Sedeczíásnak a' Júda királyának; és
mongyad néki: Ezeket mongya az
Úr: Ímé én e'várast a'Bábylon királyának kezeibe adom, és fel-gyújtya
azt tűzzel. * És te meg nem mene- 3
kedel az ő kezéből: hanem meg-
fogattatván meg-fogattatol, és az
ő kezébe adatol: és a'te szemeid
meg-láttyák a' Bábylon-királya-
szemeit, és az ő szája a'te szájaddal
szóll, és bé-mégy Bábylonba. * Mind- 4
azáltal hallyad az Úr igéjét Sedeczía
Júdának királya: Ezeket mongya az
Úr néked: Nem halsz-meg fegyverrel, * hanem békeségben halsz-meg, és 5
az atyáidnak az előbbi királyoknak
a'kik te-előtted voltak, meg-füstölések-szerént, úgy füstölnek-meg téged: és jaj Uram, siratnak téged: mert
az ígét én szóllottam, úgy-mond az
Úr. * És meg-mondá Jeremías próféta 6
Sedeczíásnak a'Júda királyának mind B
ez ígéket Jerusalemben. * És a'Bábylon királyának serege hadakozik vala 7
Jerusalem-ellen, és Júdának minden
városi-ellen, mellyek meg-maradtak
vala, Lákis-ellé, és Azéka-ellen: mert
ezek maradtak vala meg a'Júda vá-
rosiból, erős városok. * Az ige, melly 8
Jeremiáshoz lőtt az Úrtól, mine-
kutánna Sedeczías király szövetséget
szerzett az egész néppel Jerusalem-
ben, meg-hirdetvén: * Hogy szaba- 9

don bochátaná ki-ki az ő ſzolgáját, és ki-ki az ő ſzolgálóját, a Zidó férfiat's a'Zidó aſzſzonyt. és ne uralkodnának rajtok, az-az, a'Zidón 's a'maga attyafián. * Meg-hallák azért minden fejedelmek 's az egéſz nép, a'kik a'ſzövetséget ſzerzették vala hogy ſzabadon bochátaná ki-ki az ő ſzolgáját, és ki-ki az ő ſzolgálóját, és többé ne uralkodnának rajtok: meg-hallák azért, és el-bochátták. * És az-után meg-változának: és viſzſza-vonyák az ő ſzolgájokat és ſzolgálójokat, kiket ſzabadon bocháttak vala, és iga-alá hajták ſzolgákká és ſzolgálókká. * És lőn az Ur igéje Jeremiáshoz az Úrtól, mondván: * Ezeket mongya az Iſraël Ura Iſtene: Én ſzövetséget ſzerzettem az atyáitokkal, az napon a'mellyen ki-hoztam őket Egyiptus-földéből, a' ſzolgálat házából, mondván: * "Mikor bé-telnek a'hét eſztendők, bochásſa-el ki-ki az ő Zidó attyafiát, a'ki néki el-adatott, és ſzolgállyon néked hat eſztendeig: és ſzabadſágra bochásd-el őtet tőled: és nem halgattak az atyáitok engem, ſe meg nem hajtották a'fülőket. * És tí meg-tértetek ma, és a'mi igaz azt chelekedtétek az én ſzemeim-előtt, hogy ki-ki ſzabadſágot hirdetne az ő barátyának: és ſzövetséget ſzerzettetek az én ſzinem-előtt, a'házban, a'melybé ſegétſégűl hívattatott az én nevem ő-reája. * És hátra tértetek, és meg-rútítottátok az én nevemet: és viſzſza-hoztátok ki-ki az ő ſzolgáját, és ki-ki az ő ſzolgálóját, a'kiket el-bochátottatok vala hogy ſzabadok és magok birtokában lennének: és iga-alá hajtottátok őket hogy néktek ſzolgáltok és ſzolgálóitok légyenek. * Azokáért ezeket mongya az Úr: Tí nem halgattatok engem, hogy ſzabadſágot hirdetnétek ki-ki az ő attyafiának, és ki-ki az ő barátyának: ímé én hirdetek néktek ſzabadſágot, úgymond az Úr, fegyverre, dög-halálra, és éhſégre: és adlak títeket a'földnek minden orſzágának meg-indúláſára. * És adom a'férfiakat, a'kik által-hágják az én ſzövetſégemet, és nem tartották-meg a'kötés igéit, mellyekre hajlottak vala az én ſzínem-előtt, a'borjút mellyet két-felé vágtak, és által-mentek annak réſzei-között: * A' Júda fejedelmi, és a'Jeruſalem fejedelmi, a'komornyikok's a'papok, és a'földnek, minden népe, a'kik által-mentek a'borjúnak réſzei-között: * És adom őket az ő ellenſégeknek kezőkbe, és az ő lelkők keresőinek kezőkbe: és léſzen az ő hólt-teſtek az égi madaraknak, és a'földi vadaknak eledelűl. * És Sedeziást a Júda királyát, és az ő fejedelmit, az ő ellenſégeknek kezőkbe adom, és az ő lelkek keresőinek kezőkbe, és a'Bábylon királya ſeregének kezeibe, kik el-távoztak tőletek. * Ímé én parancholok, úgy-mond az Úr, és viſzſza-hozom őket e'városra, és hadakoznak ellene, és meg-véſzik azt, és fel-gyújtyák tűzzel; és a'Júda városit puſztává téſzem, úgy hogy ne légyen lakója.

"Exod. 21. a. 2. Deut. 15. 6. 12.

XXXV. Rész.

AZ íge, melly Jeremiáshoz lőtt az Úrtól, Joakimnak a' Josías fiának a'Júda királyának napjaiban, mondván: * Eredgy a' Rekabíták házához: és szólly nékik, és vidd-bé őket az Úr házába, az eggyik kinch-tartó kamarába, és adgy bort innyok. * És mellém vőm Jezoniást Jeremiáſnak a' Habſanías fiának fiát, és az ő attyafiait, és minden ő fiait, és a'Rekabítáknak minden házát: * És bé-vívém őket az Úr házába a'Hánan fiainak tár-házához, ki Jegedeliának az Iſten emberének fia vala, melly a'fejedelmek tár-háza-mellett vala, Maáſiáſnak a'Sellum fiának kinche-főlőtt, a' ki a'tornácz őrizője vala. * És a'Rekabíták háza fiainak eleibe tévém a' borral teli kupákat, és a'pohárokat: és mondék nékik: Igyatok bort. * Kik felelének: Nem iſzunk bort: mert Jónadáb a'Rekab fia, a'mi atyánk, parancholta mí-nékünk, mondván: Ne igyatok bort tí, ſe a'tí fiaitok, ſoha örökké: * és házat ne építtſetek, és vetéſt ne veſſetek, és ſző őket ne plantállyatok, ſe ne bírjatok: hanem ſátorokbá lakjatok tellyes napjaitokban, hogy ſok napokig éllyetek a' föld ſzínén, mellyen tí ſzarándokok vattok. * Engedtünk azért Jonadábnak a'Rekab fiának, az atyánk ſzavának, mindenekben a'miket nékünk parancholt, úgy hogy tellyes napjainkban ne innánk bort mí, és a'mi feleſégink, a'mi fiaink, és leányink: * és ne építenénk házakat lakáſra: és ſző-

lőnk,

lőnk, és ſzánto-főldűnk, és vetéſűnk
nem vólt: * hanem ſátorokban lak- 10
tunk, és engedelmeſek vóltunk, mind
azok-ſzerént, a' miket parancholt
nékűnk az atyánk Jónadáb. * Mikor 11
pedig fel-jőtt vólna Nábukodonoſor
a' Bábylon királya a' mí főldűnkre,
mondánk: Jertek, és mennyűnk-bé
Jeruſalembe a' Kaldæuſok ſeregének
ſzíne-előtt, és a' Syria ſeregének ſzí-
ne-előtt: és Jeruſalemben laktunk.
* És lőn az Úr igéje Jeremiáshoz, 12
mondván: * Ezeket mongya a' ſere- 13
gek Ura az Iſraël Iſtene: Menny-el, és C
mongyad a' Júda férfiainak, és a' Jeru-
ſalē lakóinak: Vallyon nem véſzitek-e
fel a' fégyelmet hogy az én igéim-
nek engedgyetek, úgy-mond az Úr?
* Erősbek vóltak Jónadábnak a' Ré- 14
kab fiának beſzédi, mellyeket az ő
fiainak parancholt hogy bort ne in-
nának; és nem ittak mind e' napiglan,
mert engedtek az ő attyok parancho-
lattyának: én pedig ſzóllottam nék-
tek, reggel fel-kelvén és ſzólván, és
nem engedtetek nékem. * És el-kűl- 15
dőttem hozzátok minden ſzolgai-
mat a' profétákát, virrattá-kor fel-
kelvén, és el-kűldvén és mondván:
" Térjetek-meg ki-ki az ő igen gonoſz
útáról, és jóvá tegyétek a' ti igyeke-
zetiteket: és ne kővesſétek az idegen
iſteneket, ſe ne tiſztellyétek őket: és
a' főldőn laktok, mellyet néktek és az
atyáitoknak adtam; és nem hajtot-
tátok-meg fűleteket, ſe nem halgat-
tatok engem. * Az-okáért erőſsen 16
meg-tartották Jonadábnak a' Rekab D
fiának fiai az attyok parancholattyát,
mellyet nékik parancholt vala: e' nép
pedig nem engedett nékem. * Az- 17
okáért ezeket mongya a' ſeregek Ura
az Iſraël Iſtene: Íme én el-hozom Jú-
dára, és Jeruſalemnek minden lakói-
ra, mind a' nyomorúſágot, mellyet
ellenek ſzóllottam: azért hogy ſzól-
lottam nékik, és nem halgatták: hít-
tam őket, és nem feleltek nékem. * A' 18
Rekabíták házának pedig monda Je-
remías: Ezeket mongya a' ſeregek
Ura az Iſraël Iſtene: Azért hogy en-
gedtetek Jónadábnak az atyátok pa-
rancholattyának, és meg-őriztétek
minden parancholatit, és meg-che-
lekedtétek mind a' miket néktek pa-
rancholt: * Az-okáért ezeket mon- 19
gya a' ſeregek Ura az Iſraël Iſtene:
Nem fogy-el a' férfiu Jónadábnak a'
Rekab fiának győkeréből, ki az én
ſzínem-előtt állyon minden időben.

" Sup. 18. b. 11. & 25. b. 5.

XXXVI. Rész.

1 A ES lőn Joakimnak a' Josías fiá-
nak a' Júda királyának negye-
dik eſztentejében: lőn ez íge
Jeremiáshoz az Úrtól, mond-
2 ván: * Végy egy bé-takarhato kőny-
vet, és írd belé mind az igéket, mel-
lyeket néked ſzóllottam Iſraël és Jú-
da-ellen, és minden nemzetſégek-
ellen; a' naptól-fogva, mellyen néked
a' Josías napjaitól-fogva ſzóllottam
3 e' napiglan: * Ha valami-képpen hal-
ván a' Júda háza minden gonoſzokat,
mellyeket gondolok rajtok chele-
kedni, meg-térne ki-ki az ő igen go-
noſz útáról: és meg-kegyelmezek az
4 ő hamiſságoknak és bűnőknek. * Hívá
azért Jeremías Bárukot a' Néria fiát;
és bé-írá Báruk a' Jeremías ſzájából
az Úrnak minden beſzédit, mellyeket
néki ſzóllott, a' bé-takarhato kőnyv-
5 be: * és paranchola Jeremías Báruk-
nak, mondván: Én bé-rekeſztve va-
gyok, és bé nem mehetek az Úr há-
6 zába. * Menny-bé azért te, és olvaſd
B a' kőnyvből, a' melybe bé-írtad az én
ſzámból, az Úr igéjét, a' nép hallattára
az Úr házában, a' bőjtnek napján: an-
nak-főlőtte az egéſz Júda hallattára,
kik az ő váraſokból jőnek, olvaſd-el
7 nékik: * Ha valami-képpen az ő
imádſágok az Úr ſzíne-eleibe jutna,
és ki-ki meg-térne az ő igen gonoſz
útáról: mert nagy a' harag és a' boſz-
ſzonkodás, mellyet az Úr e' nép-el-
8 len ſzóllott. * És chelekedék Báruk a'
Néria fia, mind azok-ſzerént, a' miket
parancholt vala néki Jeremías profé-
ta, olvaſván a' kőnyvből az Úr beſzé-
9 dit az Úr házában. * Lőn pedig Joa-
kimnak a' Josías fiának a' Júda kirá-
lyának őtődik eſztendejében, a' kilen-
czedik hólnapban: bőjtőt hirdetének
az Úr ſzíne-előtt az egéſz népnek Je-
ruſalemben, és az egéſz ſokaſágnak,
melly egybe-gyűlt vala a' Júda vára-
10 ſiból Jeruſalemben. * És olvaſá Bá-
C ruk a kőnyvből a' Jeremías beſzédit
az Úr házában, Gamarías iró-deák-
nak a' Sáfan fiának tár-házában, a' fel-
ső tornáczban, az Úr háza új kapujá-
nak bé-menetelében, az egéſz nép
11 hallattára. * És mikor hallotta vólna
Mikæas Gamariáſnak a' Sáfan fiának
fia az Úrnak mindē beſzédit a' kőnyv-

ből: * alá-méne a' király házába az 12
íro-deák tár-házához: és ímé min-
nyájan ott űlnek vala a'fejedelmek:
Elísama iró-deák, és Dalaïas a' Seme-
ïas fia, és Elnátan az Akobor fia, és
Gamarías a' Sáfan fia, és Sedeczías a'
Hananías fia, és minnyájan a'feje-
delmek. * És hírré tévé nékik Mikæás 13
mind az igéket, a'mellyeket hallott
hogy Báruk olvasa a' kőnyvből a'
népnek fűle hallattára. * El-kűl- 14
dék azért minnyájan a' fejedelmek
Bárukhoz, Júdít a'Natanías fiát, ki Se-
meliásnak a' Kúsi fiának fia vala,
mondván: A'kőnyvet, melyből a'
nép hallattára olvastál, vedd kezedbe,
és jőj ide. Kezébe vévé azért Báruk
a'Néria fia a'kőnyvet, és hozzájok
méne. * És mondának néki: Űlly-le, 15
és olvasd azokat a'mí fűleink hallat- D
tára. És olvasá Báruk az ő fűlők hal-
lattára. * Midőn azért hallották vól- 16
na mind az ígéket, el-álmélkodának
ki-ki az ő felebaráttyára, és mondá-
nak Báruknak: Hírré kell tennűnk a'
királynak mind ez ígéket. * És meg- 17
kérdék őtet, mondván: Jelentsd meg
nékűnk mi módon írtad mind e'be-
szédeket az ő szájából. * Monda pe- 18
dig nékik Báruk: A' maga szájából
mongya vala nékem mint-ha olvasná
mind e'beszédeket; és én bé-írom va-
la a'kőnyvbe téntával. * És mondá- 19
nak a'fejedelmek Báruknak: Eredgy,
és rejtezzél-el te és Jeremías, és senki
ne tudgya hol vattok. * És bé-mené- 20
nek a'királyhoz a'pitvarba: a'kőny-
vet pedig ajánlák a'tár-házbā Elísama
író-deáknak: és meg-mondák a'ki-
rály hallattára mind a'beszédeket.
* Es el-kűldé a'király Júdít hogy el- 21
hozná a'kőnyvet: ki el-véven azt az E
Elísama íro-deák tár-házából, olvasá
a'király hallattára, és mind a'fejedel-
mek hallattára a'kik a' király-kőrűl
állanak vala. * A'király pedig a'téli 22
házban űl vala a'kilenczedik hólnap-
ban; és tétetett vala ő-eleibe egy
tűz-tartó teli szénnel. * És midőn Júdi 23
el-olvasott vólna három vagy négy
levelet-skét, el-metszé azt az íro-deák-
nak késetskéjével, és a'tűzbe veté,
melly a'tűz-tartón vala, míg meg-
emésztetnék az egész kőnyv a'tűztől,
melly a'tűz-tartóban vala. * És nem 24
félének, se meg nem szaggatták az ő
ruhájokat, a'király és minden ő szol-
gai, a'kik hallották mind e'beszéde-

25 ket. * Mindazáltal Elnátan, és Da-
laïas, és Gamarías, ellene-mondának
a'királynak hogy el ne égetné a'kőny-
26 vet: és nem halgatá-meg őket. * És
F meg-parancholá a'király Jeremiel-
nek az Amalek fiának, és Saraïásnak
az Ezriel fiának, és Selemiásnak az
Abdeel fiának, hogy meg-fognák Bá-
ruk íro-deákot, és Jeremías profétát:
27 el-rejté pedig őket az Úr. * Es lőn az
Úr ígéje Jeremías profétához, minek-
utánna el-égette vólna a'király a'
kőnyvet, és a'beszédeket mellyeket
írt vala Báruk a'Jeremías szájából,
29 mondván: * Ismég más kőnyvet
végy: és mind belé írd az előbbi be-
szédeket, mellyek az első kőnyvben
valának, mellyet meg-égetett Joakim
29 a'Júda királya. * És Joakimnak a'Jú-
da királyának, mond-meg: Ezeket
mongya az Úr: Te el-égetted azt a'
kőnyvet, mondván: Miért írtad ezt
abba hirdetvén: Hamar el-jő a'Bábyl-
on királya, és el-pusztíttya e'földet,
és el-fogyattya arról az embert, és a'
30 barmot? * Az-okáért ezeket mongya
G az Úr Joakim-ellen a'Júda királya-el-
len: Nem lészē ő-tőle a'ki a'Dávid ki-
rályi-székében űllyőn: és az ő hólt
teste nappal a'hévségre vettetik, és
31 éjjel a'dérre. * És meg-látogatom ő-
ellene, és az ő magva-ellen, és az ő
szolgai-ellen az ő hamisságit; és reá-
jok, és a'Jerusalem lakóira, és a'Júda
férfiaira hozom mind a'gonoszt, mel-
lyet nékik szóllottam, és nem halgat-
32 ták. * Jeremías pedig más kőnyvet
vőn, és adá azt Báruk íro-deáknak a'
Néria fiának: ki bé-írá abba a'Jere-
mías szájából a'kőnyvnek minden
beszédit, mellyet el-égetett vala Joa-
kim a'Júda királya tűzzel: és annak-
főlőtte sokkal több beszédek adatá-
nak hozzája, hogy-sem az-előtt
valának.

XXXVII. Rész

1 ES Sedeczías király a'Josías fia
A országla Jekonías-helyett a'
Joakim fia-helyett: kit királ-
lyá rendele Nabukodonosor
a'Bábylon királya a'Júda földében.
2 * És ő nem engede, sem a'szolgai, sem
a'föld népe az Úr igéinek, mellyeket
3 Jeremías proféta-által szóllott. * És
el-kűldé Sedeczías király Jukált a'
Selemías fiát, és Sofonías papot a'
Maásias fiát, Jeremías profétához;

mond-

mondván: Imádkozzál érettűnk a'
mí Urunknak Istenűnknek. *Jeremí- 4
as pedig szabadon jár vala a'nép-kő-
zőtt: mert nem kűldőtték vala őtet
a'tőmlőcz őrizetibe. Az-okáért a'Fa-
rao hada ki-jőve Egyiptusból: és hal-
ván az illyen hírt a' Kaldæusok, kik
meg-szállották vala Jerusalemet, el-
távozának Jerusalemtől. * És lőn 5
az Úr igéje Jeremías profétához,
mondván: * Ezeket mongya az Is- 6
raël Ura Istene: Igy szóllyatok a' B
Júda királyának, a'ki títeket hozzám
kűldőtt kérdeni: Ímé a'Farao hada,
a'ki néktek segétségtekre jőtt-ki, visz-
sza-tér az ő földébe Egyiptusba. * és 7
meg-térnek a' Kaldæusok, és e'váras-
ellen hadakoznak: és meg-vészik
azt, és fel-gyújtyák azt tűzzel. *Eze- 8
ket mongya az Úr: Meg ne chal-
lyátok a'tí lelkeiteket, mondván:
El-menvén el-mennek, és el-távoz-
nak tőlűnk a'Kaldæusok; mert el nem
mennek. *De ha meg-veritek-is min- 9
den hadát a'Kaldæusoknak, a'kik elle-
netek harczolnak, és meg-maradnak
kőzzűlők egy-nehány sebessek: min-
denik fel-kél az ő sátorából, és fel-
gyújtyák e'várast tűzzel. * Midőn 10
azért el-távozott vólna a' Kaldæu-
sok serege Jerusalemtől a' Farao
hada-miatt, *ki-indúla Jeremías Je- 11
rusalemből hogy a' Benjamin föl-
débe menne, és el-osztaná ott az ő-
rőkséget a'polgárok színe-előtt. * És 12
midőn a' Benjamin kapujára jutott C
vólna, ott vala rendi-szerént a'kapu
őriző, kinek Jerías vala neve, ki Se-
lemiásnak a'Hananías fiának fia va-
la, és meg-ragadá Jeremías profétát,
mondván: A'Kaldæusokhoz szőkől. 13
* És felele Jeremías: Nem igaz, nem
szőkőm a'Kaldæusokhoz. És nem hal-
lá-megőtet: hanem meg-fogá Jerías
Jeremiást, és a'fejedelmekhez vívé ő-
tet. * Melly dologért meg-haragu- 14
án a'fejedelmek Jeremías-ellen, meg-
vervén őtet a' tőmlőczbe kűldék,
melly a'Jónatan író-deák házában
vala: mert ő vala a'tőmlőcz-tartó.
* Az-okáért bé-méne Jeremías a'ház- 15
nak vermébe, és a'fogságba: és Jere-
mías sok napok-ig űle ott. * El-kűld- 16
vén pedig Sedeczías király, ki-hozatá D
őtet: és meg-kérdé őtet az ő házában
titkon, és monda: Alítod-e, hogy a'
beszéd az Úrtól vagyon? És monda
Jeremías: Tőle vagyon. És monda:

A'Bábylon királya kezeibe adatol.
17 * És monda Jeremías Sedeczías ki-
rálynak: Mit vétettem néked, és a'te
szolgaidnak, és a'te népednek, hogy a'
18 tőmlőczbe kűldőttél engem? * Hol
vannak a'tí profétáitok, a'kik pro-
fétálnak vala néktek, és mongyák va-
la: Nem jő a'Bábylon királya reá-
19 tok, és erre a'földre? * Most azért hal-
lyad kérlek én Uram királyom: Lé-
gyen foganattya kőnyőrgésemnek
színed-előtt: és ne kűldgy-vissza en-
gem a'Jónatan író-deák házába, hogy
20 meg ne hallyak ott. *Meg-parancho-
lá azért Sedeczías király hogy Jere-
miást a'tőmlőcz tornáczába vinnék:
és adnának néki egy pogácha kenye-
ret minden napra, az étek-kivűl, míg
nem el-fogyna minden kenyér a'vá-
rasból: és Jeremías a' tőmlőcznek
tornáczában marada.

XXXVIII. Rész.

1 A MEg-hallá pedig Safatías a'
Mátan fia, és Gedelías a'
Fassur fia, és Júkal a'Sele-
mías fia, és Fassur a'Mel-
kías fia, a'beszédeket, mellyeket Je-
remías szóll vala az egész népnek,
2 mondván: * Ezeket mongya az Úr:
†Valaki e'várasban meg-marad, fegy-
verrel hal-meg, és éhséggel, és dőg- † Sup.
halállal: a'ki pedig a' Kaldæusok- 21. a. 9.
hoz szalad, él, és az ő lelke egésséges
3 és eleven lészen. * Ezeket mongya
az Úr: Bizonyossan a'Bábylon kirá-
lyának hada kezébe adatik ez a'vá-
4 ras, és meg-vészi azt. * És mondának
a'fejedelmek a'királynak: Kérűnk,
hogy őlettessék-meg ez az ember:
B mert szánt-szándékkal meg-erőte-
leníti a'hadakozò férfiak kezeit, kik
meg-maradtak e' várasban, és az
egész nép kezeit, ez igék-szerént
szólván nékik: mert ez ember nem
keresi e' népnek békeségét, hanem
5 veszedelmét. *És monda Sedeczías ki-
rály: Ihol ő a'tí kezeitekben vagyon:
mert nem-is mélto hogy a' király
6 valamit meg-tagadgyon tőletek. *El-
vívék azért Jeremíast, és veték őtet
Melkiásnak az Amelek fiának verme-
be, melly a'tőmlőcz tornáczában va-
la, és alá-bocháták Jeremiást kőte-
leken a'verembe, melyben nem vala
víz, hanem sár: alá-sillyede azért Je-
7 remías a' sárba. * Meg-hallá pedig
egy Szerechen férfiu Abdemélek a'

komornyik, ki a'király házában vala,
hogy Jeremiáſt a' verembe bochá-
tották vólna : a'király pedig a'Ben-
jamin kapujában ůl vala. * Es ki-mé- 8
ne Abdemélek a'király házából, és
ſzólla a'királynak, mondván : * Én 9
uram királyom, gonoſzúl chelekedt- C
ék e'férfiak mind a' miket Jeremías
proféta-ellen miveltek, a' verembe
bochátván őtet hogy meg-hallyon
ott éhel, mert ninchenek már ke-
nyerek a'várasban. * Paranchola 10
azért a'király a'Szerechen Abdemé-
leknek, mondván: Vígy innét magad-
dal harmincz férfiat, és vond-fel
Jeremías profétát a'veremből, mi-
nek-előtte meg-hallyon. * El-vívén 11
azért Abdemélek magával a'férfia-
kat, bé-méne a'király házába, melly
a'tár-ház-alatt vala : és onnét régi
poſztókat vőn, és ó ruhákat mellyek
meg-rothadtak vala, és alá-ereſzté
azokat Jeremiáſnak a'verembe kőte-
leken. * És monda a'Szerechen Ab- 12
demélek Jeremiáſnak : Tedd a' régi
poſztókat, és ez el-metélt és meg-rot-
hadott ruhákat a'kezeid kőnyőke-
alá, és a'kőtelekre. úgy chelekedék
azért Jeremías. *És ki-vonyák Jere- 13
miáſt kőteleken, és ki-hozák őtet a' D
veremből: Jeremías pedig a'tőmlőcz-
tornáczában marada. *És el-kűlde Se- 14
deczías király, és magához hozatá
Jeremías profétát a'harmadik ajtó-
hoz, melly az Úr házában vala: és
monda a' király Jeremiáſnak : Egy
dolgot kérdek én tőled, ſemmit el ne
titkolly tőlem. * Monda pedig Jere- 15
mías Sedecziáſnak : Ha meg-jelen-
tem néked, vallyon nem őlſz-e meg
engem? és ha tanátſot adok néked,
meg nem halgatſz engem. * Meg-eſ- 16
kűvék azért Sedeczías király Jeremi-
áſnak titkon, mondván: Él az Úr, a'ki
nékűnk ezt a'lelket alkotta, ha meg-
őllek téged, és ha téged e'férfiak ke-
zeibe adlák, a'kik a'te lelkedet kere-
ſik. * És monda Jeremías Sedecziáſ- 17
nak: Ezeket mongya a'ſeregek Ura, E
az Iſraël Iſtene: Ha el-indúlván ki-
mégy a' Bábylon királyának feje-
delmihez, élni-fog a'te lelked ; és e'
váras fel nem gyújtatik tűzzel : és
meg-ſzabadúlſz te, és a'te házad. *Ha 18
pedig ki nem mégy a'Bábylon kirá-
lyának fejedelmihez, e'váras a'Kal-
dæuſok kezeibe adatik, és fel-gyúj-
tyák azt tűzzel : és te meg nem mene-

19 kedel az ő kezekből. * Es monda Se-
deczías király Jeremiáſnak: Tartok
a' Zidóktól a'kik a' Kaldæuſokhoz
ſzőktek: hogy valami-képpen azok
kezeibe ne adattaſsam, és meg ne
20 chúfollyanak engem. * Felele pedig
Jeremías : Nem adnak kezekbe té-
ged. hallyad kérlek az Úr ſzavát,
mellyet én néked ſzóllok, és jól lé-
ſzen dolgod, és élni-fog a'te lelked.
21 * Hogy ha ki nem akarſz menni : ez a'
F beſzéd, mellyet az Úr jelentett né-
22 kem: * Ímé minden aſzſzony'állatok,
kik meg-maradtak a'Júda királyának
házában, ki-vitetnek a'Bábylon kirá-
lyának fejedelmihez : és azok azt
mongyák : El-tévelyítettek téged,
és erőt vőttek rajtad a'te barátid, a'
ſárba ſillyeſztették és a' síkoſon a'te
23 lábaidat, és el-távoztak tőled. * És
minden feleſégid, és fiaid ki-vitet-
nek a' Kaldæuſokhoz : és meg nem
menekedel az ő kezekből, hanem a'
Bábylon királyának kezével fogat-
tatol-meg : és e' váraſt meg-égeti
24 tűzzel. * Monda azért Sedeczías Je-
remiáſnak: Senki ne tudgya ez igé-
25 ket, és meg nem halſz. * Ha pedig
G. meg-hallyák a'fejedelmek hogy ve-
led ſzóllottam, és hozzád jőnek, és
mongyák néked : Jelentſd-meg né-
kűnk mit ſzóllottál a'királlyal, el ne
titkold tőlűnk, és meg nem őlűnk té-
ged; és mit ſzóllott veled a' király:
26 * Mongyad nékik : Le-borúlva kő-
nyőrgőttem a'király-előtt, hogy viſz-
ſza ne vitetne engem a'Jónatan házá-
27 ba, és ott meg ne halnék. * El-jővé-
nek azért mind a'fejedelmek Jere-
miáshoz, és meg-kérdezék őtet: és
ſzólla nékik, mind az ígék-ſzerént,
mellyeket parancholt vala néki a'
király, és meg-ſzűnének tőle : mert
28 ſemmi nem hallatott vala. * Jere-
mías pedig a'tőmlőcz tornáczában
marada mind az napig, mellyen meg-
vétetett Jeruſalem: és lőn, hogy meg-
vétetnék Jeruſalem.

XXXIX. Rész.

1 SEdecziáſnak a'Júda királyának *4. Reg.*
A kilenczedik eſztendejében, a' *25. a. 1.*
tizedik hólnapban, el-jőve Na- *Inf. 52.*
bukodonoſor a'Bábylon kirá- *a. 4.*
lya, és minden ő ſerege Jeruſalem-
2 re, és meg-ſzállák azt. * Sedecziáſ-
nak pedig tizen-eggyedik eſzten-
dejében, a' negyedik hólnapban, a'

hónak ötödikén meg-nyittaték a'
váras. * És bé-menének a'Bábylon 3
királyának minden fejedelmi, és le-
ülének a'közép kapuban: Neregel, Se-
reser, Semegarnabu, Sarsakim, Rab-
sares, Neregel, Sereser, Rebmag, és
mind a'több fejedelmi a'Bábylon ki-
rályának. * És midőn látta vólna ő- 4
ket Sedeczías a'Júda királya, és min-
den hadakozo férfiak, el-futának:
és ki-menének éjjel a'várasból a'ki-
rály kerte útán, és a'kapun, melly a'
két kő-fal-között vala, és ki-menén-
nek a'pusztának útára. * Meg-űzé pe- 5
dig őket a'Kaldæusok hada: és meg- B
fogák Sedecziást a' Jériko pusztája
mezején, és fogva vívék Nabukodo-
nosorhoz a'Bábylon királyához Reb-
latába, melly az Émat földében va-
gyon: és törvént monda reája. * És 6
meg-ölé a'Bábylon királya a'Sede-
czías fiait Reblatában, az ő szemei-
előtt: és Júdának minden nemessit
meg-ölé a'Bábylon királya. * A'Sede- 7
czías szemeit-is ki-vájá: és békókba
veré őtet hogy Bábylonba vitettet-
nék. * A'király házát 's a'kősség há- 8
zát-is fel-gyújták a'Kaldæusok tűz-
zel, és a'Jerusalem kő-falát le-ronták.
* És a'népnek maradékit, mellyek 9
meg-maradtak vala a'várasban, és az
el-szőkötteket, a'kik hozzája szőktek
vala, és a'kősség maradékit, a'kik
meg-maradtak vala, el-vívé Nabu-
zárdán a'vitézek hadnagya Bábylon-
ba. * És a'szegény kősség-közzűl, kik- 10
nek tellyességgel semmiek nem va- C
la, meg-hagya Nabuzárdán a'vitézek
hadnagya Júda-földében: és szőlő-
ket és kútakat ada nékik az napon.
* Parancholt vala pedig Nabukodo- 11
nosor a'Bábylon királya Jeremías-
felől Nabuzárdánnak a'vitézek had-
nagyának, mondván: * Vidd-el őtet, 12
és vesd ő-reája szemeidet, és sem-
mi gonoszt néki ne mivelly: hanem,
a'mint akarja, úgy chelekedgyél né-
ki. * El-küldе azért Nabuzárdán a' 13
had fejedelme, és Nabusezban, és
Rabsares, és Neregel, és Sereser, és
Rebmag, és minden fő-emberi a'Bá-
bylon királyának, * el-küldének, és 14
ki-hozák Jeremiást a'tömlöcz torná-
czából, és adák őtet Godoliásnak az
Ahikám fiának ki a'Sáfan fia vala,
hogy házba menne, és a'nép-között
laknék. * Jeremiáshoz pedig az Úr 15
beszéde lött vala, midőn bé-re-

D kesztve vólna a'tömlöcz tornáczá-
16 ban, mondván: * Menny-el, és szólly
a'Szerechen Abdemeleknek, mond-
ván: Ezeket mongya a'seregek Ura az
Israël Istene: Imé én el-hozom az én
beszédimet e'várasnak veszedelmé-
re, és nem javára: és a'te színed-előtt
17 lésznek az napon. * És meg-szaba-
dítlak téged az napon, úgy-mond az
Úr: és nem adatol a'férfiak kezeibe, a'
18 kiktől te félsz: * Hanem ki-mentvén
meg-szabadítlak téged, és fegyver-
miatt el nem esel: hanem a'te lelked
meg-szabadúl, mert én-bennem vólt
bizodalmad, úgy-mond az Úr.

XL. Rész.

1 A'Beszéd, melly Jeremiás-
A hoz lött az Úrtól, minek-
utánna el-bocháttatott
Nabuzárdántól a'had fe-
jedelmétől Rámából, mikor el-vit-
te őtet lánczokkal kötözve mind
azok-között, a'kik el-költöznek va-
la Jerusalemből és Júdából, és Bábylonba vitetnek vala. * Elő-hozván az-
2 ért a'had fejedelme Jeremiást, mon-
da néki: A'te Urad Istened szóllot-
3 ta e'veszedelmet e'hely-ellen, * és
reája hozta: és meg-chelekedte az
Úr a'mint szóllott, mert vétkezte-
tek az Úr-ellen, és nem halgattátok
az ő szavát, és rajtatok történt e'
4 beszéd. * Most azért ímé meg-óldoz-
talak téged ma a'lánczokból, mel-
lyek a'kezeiden vannak: ha tetszik
néked hogy el-jőj velem Bábylonba,
jőj-el; és reád vetem szemeimet: ha
pedig nem tetszik néked hogy el-jőj
velem Bábylonba, maradgy-meg:
ímé az egész föld a'te színed-előtt va-
gyon: a'mit választasz, és a'hová tet-
5 szik hogy menny, oda menny. * És ne
B jőj-el velem: hanem lakjál Godoliás-
nál Ahikámnak a'Sáfan fiának fiánál,
kit a'Bábylon királya a'Júda várasi-
nak fejévé tött. véle lakjál azért a'
nép-között: vagy valahová tetszik
hogy menny, menny-el. Eleséget-
is ada néki a'vitézek hadnagya, és
ajándékotskákat, és el-bochátá őtet.
6 * Jeremías pedig Godoliáshoz az
Ahikám fiához méne Masfátba, és
véle lakék a'nép-között, melly meg-
7 hagyattatott vala a'földön. * Es
mikor meg-hallották vólna minnyá-
jan a'sereg fejedelmi, a'kik el-szél-
lyedtek vala a'tartományokban, ők

és az ő társok, hogy a'Bábylon kirá-
lya Godoliást az Ahikám fiát tőtte
vólna a'főldnek fejévé, és hogy néki
ajánlotta vólna a'férfiakat, és az asz-
szony'állatokat, és a' kisdedeket és
a'főld szegényi-kőzzűl, a'kik el nem
vitettek vala Bábylonba: * Godo- 8
liáshoz jővének Masfátba: Ismaël-is C
a' Natanías fia, és Jóhanan és Jóna-
tan a'Káree fiai, és Sáreas a'Tane-
humet fia, és az Ofi fiai, a'kik Ne-
tofatiak valának, és Jezonías a'Maa-
káti fia, ők és azok férfiai. * "És meg- 9
eskűvék nékik Godolías Ahikámnak
a'Sáfan fiának fia, és azok társainak,
mondván: Ne féllyetek a'Kaldæu-
soknak szolgálni, lakjatok a'főldőn,
és szolgállyatok a'Bábylon királyá-
nak, és jól lésztek. * Ímé én Mas- 10
fátban lakom, hogy meg-felellyek a'
Kaldæusok parancholattyának, a'
kik mí-hozzánk kűldetnek: tí pe-
dig szedgyétek-bé a'szőlőt, és az
aratást, és az olajt, és tegyétek-el a'
tí edényitekbe, és maradgyatok a'tí
várasitokban, a'mellyeket bírtok.
* De minnyájan a'Żidók-is, kik Mo- 11
ábban valának, és az Ammon fiai-
kőzőtt, és Idumæában, és mindē tar-
tományokban, halván hogy maradé-
kokat hagyott vólna a'Bábylon ki-
rálya Júdæában, és hogy azok fejévé
tőtte vólna Godoliást Ahikámnak a'
Sáfan fiának fiát; * meg-térének, 12
mondám, miñyájan a'Żidók minden D
helyekről, a'mellyekre el-futottak
vala, és a'Júda főldébe jővének Go-
doliáshoz Masfátba: és bé-gyűjték
a'bort, és az igen sok aratást. * Jóha- 13
nan pedig a'Káree fia, és a'seregeknek
minden fejedelmi, a'kik el-szellyed-
tek vala a' tartományokba, el-jő-
vének Godoliáshoz Masfátba. * És 14
mondának néki: Tudgyad hogy
Baális az Ammon fiainak királya el-
kűldőtte Ismahelt a' Natanías fiát,
hogy meg-őllye a'te lelkedet. És nem
hűn nékik Godolías az Ahikám fia.
* Jóhanā pedig a'Káree fia szólla Go- 15
doliásnak titkon Masfátban, mond-
ván: El-megyek, és meg-őlőm Isma-
helt a'Natanías fiát senki nem tud-
ván, hogy meg ne őllye a'te lelkedet,
és el ne széllyedgyenek minnyájan a'
Żidók, a'kik egybe-gyűltek te-hoz-
zád, és el ne veszszenek a'Júda mara-
déki. * És monda Godolías az Ahi- 16
kám fia Johanánnak a'Káree fiának:

"4. Reg 25. f. 24.

Ne chelekedd e'dolgot: mert hamis-
sat szóllasz te Ismahël-felől.

XLI. Rész.

1 A ES lőn a' hetedik hólnapban,
el-jőve Ismahel Nataniás-
nak az Elísama fiának fia ki-
rályi nemből-valo, és a'ki-
rály fő-emberi, és tíz férfiak ő-véle,
Godoliáshoz az Ahikám fiához
Masfátba: és kenyeret évének ott
2 eggyűtt Masfátban. * Fel-kele pe-
dig Ismahel a'Natanías fia, és a'tíz
férfiak a'kik ő-véle valának, és meg-
őlék Godoliást Ahikámnak a'Sáfan
fiának fiát fegyverrel, és meg-őlék
azt, a'kit a' Bábylon királya fejévé
3 tőtt vala a'főldnek. * Mind a'Żidó-
kat-is, a'kik Godoliással valának Mas-
fátban, és a'Kaldæusokat, a'kik ott
találtattak, a' hadakozo férfiakat-is
4 meg-őlé Ismahel. * Másod nap pedig,
minek-utánna meg-őlte vala Godo-
5 liást, még senki nē tudván, * jővének
férfiak Sikemből, és Silóból, és Sama-
riából nyólczvan férfiak: meg-bo-
rotvált szakállal, és meg-szaggatta-
tott ruhákkal, és szennyesen; és aján-
dékok's temién vala kezőkben, hogy
6 bé-mutatnák az Úr házában. * Ki-
B menvén azért Ismahel a'Natanías fia
eleikbe Masfátból, járdogalva és
sirva mégyen vala: mikor pedig eleik-
be ment vólna, monda nékik: Jője-
tek Godoliáshoz az Ahikám fiához.
7 * Kik midőn a'váras kőzepire ju-
tottak vólna, meg-őlé őket Ismahel
a'Natanías fia az árok kőzepi-táján,
8 ő és a'férfiak a'kik véle valának. * Tíz
férfiak találtatának pedig kőzőttők,
kik mondának Ismahelnek: Ne őllyme-
meg minket: mert kinchűnk vagyon
a'mezőn, gabona, és árpa, és olaj, és
méz. És meg-szűnek, és nem őlé-meg
9 őket az attyok-fiaival. * A' verem
pedig, a'melybe vetette vala Isma-
hel minden hólt testőket a'férfiak-
nak, a'kiket meg-őlt vala Godoliás-
ért, az, a'mellyet Ása király chinált
Báasáért az Israël királyáért: azt
meg-tőlté Ismahel a' Natanías fia
10 a' meg-őlettettekkel. * És fogva ví-
C vé Ismahel a'népnek minden mara-
dékit, a'kik Masfátban valának; a'
király leányit, és az egész népet, a'
melly meg-maradott vala Masfát-
ban: kiket Nabuzárdán a'had fejedel-
me Godoliásnak az Akikám fiának

M. T. AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

ajánlott vala. Es meg-fogá őket Iſmahel a'Natanías fia, és el-indúla hogy az Ammon fiaihoz menne. * Meg- 11
hallá pedig Jóhanan a'Káree fia, és a' hadakozóknak minden fejedelmi, a' kik véle valának, mind a'gonoſzt, mellyet chelekedett vala Iſmahel a'Natanías fia. * És melléjek vévén mind a' 12
férfiakat, el-menének hogy meg-harczolnának Iſmahellel a'Natanías fiával, és találák őtet a'ſok vizeknél, mellyek Gabaonban vannak. * És 13
mikor látta vólna az egéſz nép, melly Iſmahellel vala, Johanánt a' Káree fiát, és a'hadakozóknak minden fejedelmit, kik véle valának, meg-őrűlének. * És viſzſza-tére az egéſz nép, 14
mellyet meg-fogott vala Iſmahel, D
Masfátba: és meg-térvén Johanánhoz a'Káree fiához méne. * Iſma- 15
hel pedig a'Natanías fia, el-ſzalada nyólcz férfiakkal a' Jóhanan ſzíne-előtt, és az Ammon fiaihoz méne. * Meg-hozá azért Jóhanan a'Káree 16
fia, és a'hadakozóknak minden fejedelmi, kik ő-véle valának, a'kőſſégnek minden maradékit, kiket viſzſzahozott vala Iſmaheltől a'Natanías fiától, Masfátból, minek-utánna meg-ölte Godoliáſt az Ahikám fiát; az erős hadakozo férfiakat, és az aſzſzony'állatokat, és a'gyermekeket, és a'komornyikokat, a'kiket viſzſzahozott vala Gábaonból. * És el-me- 17
nének, és le-űlének bújdoſván Kámaámban, melly Betlehem-mellett vagyon, hogy el-indúlnának, és bé-mennének Egyíptusba * a'Kaldæu- 18
ſok ſzíne-előtt: mert félnek vala tőlők, mert meg-ölte vala Iſmahel a' Natanías fia Godoliáſt az Ahikám fiát, kit fővé tőtt vala a'Bábylon királya a'Júda Főldén.

XLII. Rész.

ES el-menének minnyájan a' 1
hadakozók fejedelmi, és Jó- A
hanan a'Káree fia, és Jezoníás az Oſaías fia, és a'több kőſſég kichintől-fogva nagyig. * És 2
mondának Jeremías ptofétának: Eſsék a'mí imádſágunk a'te ſzínedeleibe: és imádkozzál érettűnk a'te Uradnak Iſtenednek, mind ezekért a'maradékokért; mert keveſsen maradtunk-meg a'ſokaſágból, a' mint a'te ſzemeid jól látnak minket: * És 3
jelentſe-meg nékűnk a'te Urad Iſtened az útat, a'mellyē el-meñyűnk, és a'dolgot, a'mellyet chelekedgyűnk. * Monda pedig nékik Jeremías pro- 4
féta: Meg-hallottam: imé én imádkozom a'tí Uratoknak Iſtenteknek a' tí igéitek-ſzerént. minden ígét, valamellyet nékem felel, meg-jelentem néktek; és ſemmit el nem titkolok 5
tőletek. * És ők mondának Jeremiáſnak: Légyen az Úr mí-kőztűnk az igaſſágnak és hívſégnek tanúja, ha minden íge-ſzerént, a'melyben el-küld téged a'te Urad Iſtened mí-hoz- 6
zánk, úgy nem chelekeſzűnk. * Akár jó légyen,'s akar gonoſz, a'mí Urunk Iſtenűnk ſzavának, a'kihez téged küldűnk, engedűnk: hogy jól legyűnk midőn a'mí Urunk Iſtenűnk ſzavát 7
halgattyuk. * Mikor pedig el-tőlt vólna tíz nap, lőn az Úr igéje Jeremi- B
áshoz. * És Johanánt a'Káree fiát hívá, és a'hadakozóknak minden fejedelmit, a'kik véle valának, és az egéſz 8
népet kichintől-fogva nagyig. * És 9
monda nékik: Ezeket mōgya az Iſraël Ura Iſtene, a'kihez engem küldőttetek, hogy a'tí kőnyőrgéſteket az ő 10
ſzíne-eleibe terjeſzteném: * Ha nyúgodván meg-maradtok e'főldőn, felépítlek títeket, és el nem rontlak; elplantállak, és ki nem gyomlállak: mert már meg-ēgeſzteltettem a'nyomoruſággal mellyet rajtatok che- 11
lekedtem. * Ne féllyetek a'Bábylon királyának orczájától, a'kitől tí rettegve féltek: ne féllyetek tőle, úgymond az Úr: mert veletek vagyok én, hogy meg-ſzabadíttſalak títeket, és ki-mentſelek az ő kezéből. 12
* És irgalmaſſágokat chelekeſzem veletek, és kőnyőrűlők rajtatok, és títeket a'tí főldetekben laktatlak. 13
* Ha pedig tí azt mongyátok: Nem C
lakunk e' főldőn, ſe nem halgattyuk a'mí Urunk Iſtenűnk ſzavát, 14
* mondván: Nem, hanem az Egyiptus Főldére megyűnk: a'hol nem látunk hadat, és nem hallunk trombita harſogáſt, és éhſéget nem ſzenve- 15
dűnk; és ott lakunk. * Moſt azért halgaſsátok az Úr igéjét Júdának maradéki: Ezeket mongya a'ſeregek Ura, az Iſraël Iſtene: Ha el-tekéllitek magatokban hogy bé-mennyetek Egyiptusba, és bé-mentők hogy 16
ott lakjatok: * a'fegyver, a'melytől tí féltők, ott ragad-meg títeket Egyiptus-főldében: és az éhſég, a'melyről

ſzorgalmatoſok vattok, hozzátok ragad Egyiptusban, és ott haltok-meg.
* És minnyájan a' férfiak, a' kik el-tekéllették magokban hogy bé-mennyenek Egyiptusba, hogy ott lakjanak, meg-halnak a' fegyver 's az éhſég 's a' dög-halál miatt: ſenki azok-közzűl meg nem marad, meg ſem menekedik a' veſzedelemnek ſzine-előtt, mellyet én reájok-hozok. *Mert ezeket mongya a' ſeregek Ura, az Iſraël Iſtene. A' mint ki-öntődött az én haragom, és az én búſulásom a' Jeruſalem lakóira: úgy ki-öntődik az én búſulásom tí-reátok, midőn bémentök Egyiptusba; és átokká, és álmélkodáſsá, és ſzidalommá, és gyalázattá léſztek: és ſemmi-képpen többé e' helyt nem láttyátok. *Az Úr igéje tí-felőletek Júdának maradéki: Ne mennyetek-bé Egyiptusba: tudván tudgyátok hogy tudománt töttem ma ellenetek, * hogy meg-chaltátok a' tí lelkeiteket. mert tí küldöttetek engem a' mí Urunkhoz Iſtenünkhöz, mondván: Imádkozzál érettünk a' mí Urunknak Iſtenünknek, és mind a' ſzerént, a' miket néked a' mí Urunk Iſtenünk mond, úgy jelentſd-meg nékünk, és meg-chelekedgyük. * És meg-jelentettem ma néktek, és nem halgattátok-meg a' tí Uratok Iſtentök ſzavát, mind azok-felől a' miért engem tí-hozzátok küldött. * Most azért tudván tudgyátok, hogy fegyverrel, és éhſéggel, és dög-halállal haltok-meg a' helyen, a' melyre bé akartatok menni hogy ott laknátok.

XLIII. Rész.

LŐn pedig, midőn Jeremías a' népnek ſzólván el-végezte vólna az ő Uroknak Iſtenöknek minden beſzédit, a' mellyekért küldötte vala őtet az ő Urok Iſtenök ő-hozzájok, mind ez igéket: * ſzólla Azarías az Oſaías fia, és Jóhanan a' Káree fia, és minden kevély férfiak, mondván Jeremiáſnak: Hazugſágot ſzóllaſz te: nem küldött téged a' mí Urunk Iſtenünk, mondván: Ne mennyetek-bé Egyiptusba hogy ott lakjatok. * Hanem Báruk a' Néria fia izgat téged ellenünk, hogy a' Kaldæuſok kezeibe adgyon minket, hogy meg-öllyön minket, és el-viteſſen Bábylonba. * És meg nem halgatá Jóhanan a' Káree fia, és minnyájan a' hadakozók fejedelmi, és az egéſz nép, az Úr ſzavát, hogy meg-maradnának a' Júda földében. * Hanem fel-vévén Jóhanan a' Káree fia, és minnyájan a' hadakozók fejedelmi, Júdának minden maradékit, a' kik meg-tértek vala minden Nemzetſégek-közzűl, a' mellyek-között az-előtt el-ſzélledve valának, hogy Júda-földében laknának; * a' férfiakat, és az aſſzony-állatokat, és a' kiſdedeket, és a' király leányit, és minden lelket, mellyet meg-hagyott vala Nabuzárdan a' had fejedelme Godoliáſsal Ahikámnak a' Sáfan fiának fiával, és Jeremías prophétát, és Bárukot a' Néria fiát. * És bé-menének Egyiptus-földébe, mert nem engedének az Úr ſzavának: és Tafniſ-ig jutának. * És lőn az Úr beſzéde Jeremiáshoz Tafnisbã, mondván: *Végy nagy köveket a' kezedbe, és rejtſd-el azokat a' verembe, melly a' tégla fal alatt vagyon a' Farao házának kapujában Tafnisban, a' Zidó férfiak láttára: *És mongyad nékik: Ezeket mongya a' ſeregek Ura az Iſraël Iſtene: Ímé én el-küldöm, és fel-véſzem Nabukodonoſort a' Bábylon királyát az én ſzolgámat; és az ő királyi ſzékét e' kövekre téſzem, a' mellyeket el-rejtettem, és az ő királyi-ſzékét azokra helyhezteti. * És el-jővén meg-veri Egyiptus-földét; a' kiket halállal, halállal; és a' kiket fogſággal, fogſággal; és a' kiket fegyverrel, fegyverrel. * És tűzet gyújt az Egyiptus iſteninek templomibã, és meg-égeti azokat, és fogva viſzi azokat: és fel-öltözik Egyiptus-földébe, a' mint fel-öltözik a' páſztor az ő paláſtyába: és békével mégyen-ki onnét. * És el-rontya a' Nap-házának állò-képeit, mellyek Egyiptus-földében vannak: és az Egyiptus iſteninek templomit meg-égeti tűzzel.

XLIV. Rész.

AZíge, melly Jeremías-által lőtt minden Zidókhoz, kik Egyiptus-földében laknak vala, a' Magdalumban-lakóknak, és Tafnisban, és Memfisben, és a' Fátures földében, mondván: * Ezeket mongya a' ſeregek Ura az Iſraël Iſtene: Tí láttátok mind e' gonoſzt, mellyet Jeruſalemre hoztam, és Júdának minden váraſira: és ímé puſztáknak ma, és ninch lakò azokban.

*A'gonoſságért, mellyet chelekedtek, hogy engem haragra ingerlenének, és el-mennének hogy áldozatot és tiſzteletet tennének az idegen iſteneknek, kiket nem tudtak ſem ők, ſem tí, ſem az atyáitok. * És el-küldöttem hozzátok minden ſzolgáimat a' profétákat, éjjel fel-kelvén, és el-küldvén 's módván: Ne chelekedgyétek ez illyen útálatos dolgot, a' mellyet gyűlöltem. *És meg nem halgatták, ſe meg nem hajtották a' fülöket, hogy meg-térnének az ő gonoſságokból, és ne áldoznának az idegen iſteneknek. *És ki-öntetett az én búſulásom és haragom, és fel-gyuladott a' Júda váraſiban, és a' Jeruſalem útzáiban: és kietlenné és puſztaſággá változtak e'mái nap-ſzerént. * És moſt ezeket mongya a' ſeregek Ura az Iſraël Iſtene: Miért chelekeſzitek tí e' nagy gonoſzt a' tí lelketek-ellen, hogy el-veſzſzen közzűletek a' férfiu és az aſzſzony'állat, a' kiſded és a' chöchömö Júda-közzűl, és ſemmi maradéktok ne hagyattaſsék: * Ingerelvén engem a' tí kezeitek chelekedetivel, áldozván az idegen iſteneknek Egyiptus-földében, melybe bémenttetek hogy ott lakjatok: és el-veſzſzetek, és átokká, és gyalázattá legyetek a' földnek minden nemzetſéginél? * Vallyon el-felejtettétek-e az atyáitok gonoſságit, és a' Júda királyi gonoſságit, és az ő feleſégek gonoſságit, és a' tí gonoſságtokat, és a' tí feleſégtek gonoſságit, mellyeket chelekedtek Júda-földében, és a' Jeruſalem tartományiban? * Mind e' napig ſem tiſztültak-meg: és nem féltek, és nem jártak az Úr törvényében, és az én parancholatimban, mellyeket előtökbe adtam és az atyáitok-eleibe. * Az-okáért ezeket mongya a' ſeregek Ura az Iſraël Iſtene: "Ímé én reátok vetem az én orczámat gonoſz végre: és el-veſztem az egéſz Júdát. * És fel-vészem a' Júda maradékit, a' kik el-tekéllették magokban hogy bé-mennének Egyiptus-földébe, és ott laknának; és meg-emésztetnek minnyájan Egyiptus-földében: el-eſnek fegyverrel és éhſéggel: és meg-emésztetnek kichintől-fogva nagyig, fegyverrel és éhſéggel halnak-meg: és átokká, és chodává, és ſzidalommá, és gyalázattá léſznek. * És meg-látogatom az Egyiptus-földének lakóit, a'mint meg-látogattam Jeruſalemet, fegyverrel, és éhſéggel, és dögh-halállal. * És nem léſzen a' ki meg-menekedgyék, és meg-maradgyon a' Zidók maradéki-közzűl, a' kik el-indúlnak hogy Egyiptus-földében bújdoſsanak: és meg-térjenek Júda-földébe, melyre ők fel-emelik az ő lelköket hogy viſzſza-térjenek, és ott lakjanak: meg nem térnek, hanem chak a' kik el-ſzaladnak. * Felelének pedig Jeremiáſnak minnyájan a' férfiak, a' kik tudgyák vala hogy az ő feleſégek idegen iſteneknek áldoznának: és minnyájan az aſzſzony'állatok, kiknek ott nagy ſokaſága áll vala, és Egyiptus-földébé a' Faturesbélakó egéſz nép, mondván: * A' beſzédet, mellyet nékünk ſzóllottál az Úr nevében, nem halgattyuk tőled: * hanem chelekedvén meg-chelekeſzünk minden ígét melly ki-mégyen a' mí ſzánkból, hogy az ég királynéjának áldozzunk, és itali-áldozatokat tegyünk néki, a'mint mí chelekedtünk, és a' mí atyáink, a' mí királyink, és a' mí fejedelmink, a' Júda váraſiban, és a' Jeruſalem útzáiban: és meg-elégedtünk kenyerekkel, és jól vóltunk, és gonoſzt nem láttunk. * Az időtől-fogva pedig, hogy meg-ſzűntünk áldozni az ég királynéjának, és itali-áldozatokat tenni néki, minden-nélkül ſzűkölködünk, és fegyverrel 's éhſéggel emésztettünk-meg. * Hogy-ha mí az ég királynéjának áldozunk, és itali áldozatokat teſzünk néki: vallyon a' mí férjeink-nélkül chináltunk-e néki béleſeket hogy őtet tiſztelnők, és itali-áldozatokat tennénk néki? * És monda Jeremiás az egéſz népnek, a' férfiak-ellen, és az aſzſzony állatok-ellen, és az egéſz köſség-ellen, kik ez ígét feleltek vala néki, mondván: * Vallyon az áldozatról, mellyet a' Júda váraſiban, és a' Jeruſalem útzáiban áldoztatok tí, és az atyáitok, a' tí királyitok, és a' tí fejedelmitek, és a' föld népe, nem emlekezett-e meg az Úr, és nem ötlött-e ſzívébe? * És nem tűrheté többé az Úr a' tí igyekezetiteknek gonoſságát, és az útálatoſságokat, a' mellyeket chelekedtetek: és a' tí földetek puſztaſággá lőtt, és álmélkodáſsá, és átokká, úgy hogy ne légyen lakója, a' mint e' mái napon. * Azért hogy áldoztatok a' bálványoknak, és vétkeztetek

"Amos 9. b. 4.

az Úr-ellen, és nem halgattátok az Úr ſzavát, és az ő tőrvényében, és parancholatiban, és bizonyſág-tételibe nem jártatok: azért tőrténtek rajtatok e'gonoſzok, a'mint e'mái napon.
*Monda pedig Jeremías az egéſz népnek, és mind az aſſzony'állatoknak: Hallyátok az Úr igéjét egéſz Júda, kik Egyiptus-főldében vattok: * Ezeket mongya a'ſeregek Ura az Iſraël Iſtene, mondván: Tí, és a'tí feleſégtek, ſzóllottatok a'tí ſzájatokkal, és kezeitekkel bé-tellyesítettétek, mondván: Tellyesíttſük-bé fogadáſinkat, a'mellyeket fogadtunk, hogy az ég királynéjának áldozzunk, és itali-áldozatokat tegyünk néki. bé-tellyesítettétek a'tí fogadáſtokat, és chelekedettel meg-miveltétek azokat.
* Az-okáért hallyátok az Úr igéjét egéſz Júda, a'kik Egyiptus-főldében laktok: Ímé én meg-eſkűdtem az én nagy nevemre, úgy-mond az Úr: hogy ſemmi-képpen többé nem neveztetik az én nevem minden Zidó férfiu ſzája-által, mondván: Él az Úr-Iſten Egyiptuſnak minden Főldében. * Ímé én vígyázok reájok, gonoſz és nem jó végre: és meg-emésztetnek Júdának minden férfiai, a'kik Egyiptus-főldében vannak, fegyverrel és éhſéggel, míg nem tellyeſséggel meg-emésztetſenek. *És a' kik el-ſzaladnak a'fegyver-előtt, viſzſza-térnek Egyiptus-főldéből Júda-főldébe, kevés férfiak: és meg-tudgyák Júdának mindé maradéki a'kik Egyiptus-főldébe mének, hogy ott lakjanak, ki beſzéde tellyeſedgyék-bé, az enyím-e, vagy az övék. * És ez néktek a'jel, úgy-mond az Úr, hogy én meg-látogatlak titeket e'helyben: hogy megtudgyátok hogy bizonnyal bé-tellyeſednek az én beſzédim tí-ellenetek gonoſz végre. *Ezeket mongya az Úr: Imé én, Farao Efreét az Egyiptus királyát az ő ellenſégi kezébe adom, és az ő lelkének keresői kezébe: a'mint Sedeczíáſt a'Júda királyát adtam Nabukodonoſornak a'Bábylon királyának az ő ellenſégének, és az ő lelke keresőjének kezébe.

XLV. Rész.

AZ ige, mellyet Jeremías profféta ſzóllott Báruknak a'Néria fiának, midőn bé-írta vólna a'könyvbe ezeket az igéket a'Jeremías ſzájából, Joakimnak a'Josías fiának a'Júda királyának negyedik eſztendejében, mondván:
* Ezeket mongya az Iſraël Ura Iſtene néked Báruk: * Azt mondottad: Jaj nékem nyomorúltnak, mert az Úr fájdalmat tőtt az én fájdalmamhoz: el-fáradtam az én foházkodáſomban, és nyugodalmat nem találtam. *Ezeket mongya az Úr: Igy ſzólly néki: Ímé a'kiket fel-épitettem, én el-bontom: és a'kiket el-plantáltam, én kiſzaggatom, és ez egéſz főldet-is. * És te nagy dolgokat kereſsz-e magadnak? ne kereſs. mert ímé én gonoſzt hozok minden teſtre, úgy-mond az Úr: és a'te lelkedet meg-ſzabadítom, minden helyeken, valamellyekre mégy.

XLVI. Rész.

EZ az Úr igéje melly Jeremías profétához lőtt a'Pogányok-ellen, *Egyiptushoz, a'Farao Nekaónak az Egyiptus királyának ſerege-ellen, melly az Eufrátes folyó-vize-mellett vala Karkamisban, mellyet meg-vere Nabukodonoſor a'Bábylon királya, Joakimnak a'Josías fiának a'Júda királyának negyedik eſztendejében. * Készíttſetek kerekdéd és hoſzſzú paizt, és indúllyatok a'hadba. *Fogjátok-bé a'lovakat, és űllyetek-fel lovaſok: állyatok ſiſakokban, tiſztíttſátok-meg a'dárdákat, őltőzzetek pánczélokba. *Michoda azért? látám őket hogy félelmeſek, és hogy hátat adnak, az ő erőſsit meg-őlettetve: ſietve ſzaladtak, hátra ſem tekíntettek: rettegés minden-felől, úgy-mond az Úr. *Ne fuſſon a'gyors, ſe ne alíttſa az erős hogy meg-ſzabadúl. Észak-felől az Eufrátes folyó-vize-mellett győzettettek-meg, és el-eſtek. * Kichoda ez, a'ki nevekedik mint a'folyó-víz: és mint a'folyó-vizeknek, úgy dagadoznak az ő örvényi? * Egyiptus, folyó-víz módgyára nevekedik, és mint a'folyó-vizek úgy indúlnak-meg az ő habjai, és azt mongya: Felmenvén el-burítom a'főldet: el-veſztem a'váraſt, és az ő lakóit. * Űllyetek lovakra, és ſzágúldgyatok a'ſzekereken, és jőjenek-elő az erőſsek, Szerechen-orſzág és a'paiz-viſelő Líbiaïak, és a'nyilakat-ragadozo és lővőldőző Lídiaïak. * Az pedig a'nap a'ſeregek Ura Iſtene boſzſzú-álláſának napja, hogy boſzſzút állyon az ő

ellenségin : meg-emészti a'fegyver, C
és meg-elégedik, és az ő vérektől
meg-részegűl : mert a'seregek Urának Istenének áldozattya vagyon az Észak Földén az Eufrátes folyó-vize-
mellett. * Menny-fel Gálaádba, és 11 26
végy fenyű-viaszszat, Egyiptusnak G
szűz leánya : heába sokasitod az orvosságokat, nem lészen egésséged.
* Meg-hallották a'nemzetségek a'te 12
gyalázatodat, és a'te ordításod bétöltötte a'földet : mert az erős az
erősben útközött, és egyszer'smind el-estek mind ketten. * Az ige, mel- 13
lyet az Úr Jeremias prophétának szóllott, arról hogy el-jőne Nabukodonosor a'Bábylon királya, és meg-verné Egyiptus-földét. * Tegyétek hír- 14 28
ré Egyiptusnak, és hallattassátok- D
meg. Magdalumban, és zengjen Memfisben, és Tafnisban, mongyátok-
meg : Álly-fel, és készűlly : mert megemészti a'fegyver azokat, a'mik te- 15
környűled vannak. * Miért rothadott-meg a'te erősséd? nem állott-
meg, mert az Úr fordította-fel őtet.
* Meg-sokasította az el-esőket, és a' 16
férfiu az ő felebarattyára esett : és
mondának: Kelly-fel, és térjünk-viszsza a'mi népünkhöz, és a'mi szűletésünknek földére, a'galamb fegyverének színe-előtt. * Nevezzétek Faraónak az Egyiptus királyának nevét, 17 2
zúrzavart hozott az idő. * Élek én 18
(úgy-mond a'király, Seregek Ura az ő E
neve) mert mint a' Tábor a'hegyeken, és mint a'Karmélus a'tengeren,
úgy jő-el. * El-költözésnek edényit 19 3
chinálly magadnak Egyiptusnak la- B
kos leánya : mert Memfis pusztává
lészen, és el-hagyattatik, és lakhatatlañá lészen. * Ékes és szép üszö-borjú 20
Egyiptus : ösztönözője jő néki Északról. * Az ő fogadott vitézi-is, a'kik ő- 21 4
benne forgolódnak vala, mint a'hizlalt borjúk hátra fordúltak, és el-futottak egyenlő-képpen, meg sem álhattak : mert az ő meg-látogatásoknak napja érkezett reájok, az ő látogatásoknak ideje. * Az ő szava mint a'réz 22 5
fog-zengeni : mert a'haddal sietni F
fognak, és fejszékkel jőnek reája, mint a'fa-vágók. * Le-vágták az ő erdejét, 23
úgy-mond az Úr, melly meg nem 6
számláltathatik : meg-sokasodtak a' D
sáskák-főlött, és ninchen számok.
* Meg-szégyenyűlt az Egyiptus leá- 24 7
nya, és az Északi nép kezébe adatott.

25 * Monda a'seregek Ura az Israël Istene : Ímé én meg-látogatom Alexandriának háborgato sokaságát, és Faraót, és Egyiptust, és az ő istenit, és az ő királyit, és Faraót, és azokat a'kik ő-benne bíznak. * És adom őket az ő lelkek keresőinek kezőkbe, és Nabukodonosornak a'Bábylon királyának kezeibe, és az ő szolgai kezeibe : és ezek-után úgy lakják, mint a'régi napokban, úgy-mond az Úr. * " Es ne félly te Jákob én szolgám, és ne rettegj Israël : mert ímé én meg-szabadítlak téged messzűnnen, és a'te magodat a'te fogságodnak földéből : és visszza-tér Jákob, és meg-nyugszik, és szerenchés lészen : és nem lészen a'ki meg-ijeszsze őtet. * És ne félly te Jákob én szolgám, úgy-mond az Ur : mert én véled vagyok, mert én meg-emésztem mind a'nemzetségeket, a'kikhez téged ki-vetettelek : téged pedig nem emésztlek-meg, hanem meg-dorgállak téged itéletben, és nem kedvezek néked mint ártatlannak.

" *Isa. 43. a. 1. & 44. a. 2.*

XLVII. Rész.

EZ az Úr igéje melly Jeremias 1
prophétához lőtt a'Palæstínu- A
sok-ellen, minek-előtte megverné Farao Gázát : * Ezeket mongya az Úr : Ímé vizek jőnek-fel Északról, és lészenek mint a'meg-áradott patak, és el-burittyák a'földet és annak tellyes-voltát, a'várast és annak lakóit ; kiáltnak az emberek, és ordítnak a'földnek minden lakói, * a'fegyverek pompájának, és az ő hadakozóinak chattogása-miatt, az ő szekereinek zörgése-miatt, és az ő kerekeinek sokasága-miatt. Nem tekíntettek az atyák a'fiakra el-lankadván a'kezők * a'napnak el-jövetele-miatt, melyben el-pusztíttatnak minnyájá a'Filistæusok, és el-hányattatik Tyrus, és Sídon minden ő meg-maradott segétségivel. mert el-pusztította az Úr a'Palæstínusokat, a'Káptadócziai szigetnek maradékit. * A' kopasság Gázára jött : meg-némúlt Askalon, és az ő völgyőknek maradéki : vallyon meddig vágattatol ? * Oh Úrnak szablyája meddig nem nyugszol-meg ? menny-bé a'te hüvelyedbe, hívesedgyél-meg, és halgass. * Mi-képpen nyugszik-meg, holott az Úr parancholt néki Askalon-

lon-ellen, és az ő tengeri-tartomá-
nyi-ellen, és oda rendelte őtet?

XLVIII. Rész.

1 MOáb-felől ezeket mongya
A a'seregek Ura az Israël Is-
tene: Jaj Nábónak, mert
el-pusztíttatott, és meg-
szégyeníttetett: meg-vétetett Ka-
riatáim: meg-szégyenűlt az erős, és
2 reszketett. * Ninch többé őrvende-
zés Moábban Hesebon-ellé: gonoszt
gondoltak. Jertek-el, és veszessük-el
őtet a'nemzetség-kőzzűl. az-okáért
halgatván veszteg lészesz, és fegyver
3 fog téged kővetni. * Kiáltásnak sza-
va Oronaimból: pusztaság, és nagy
4 romlás. * Meg-romlott Móab: te-
gyétek hírré a'kiáltást az ő kisdedi-
5 nek. * Mert a'Luït hágóján sírva mé-
gyen-fel jajgatással: mert az Orona-
im lejtőjén hallották az ellenségek a'
6 romlásnak ordítását: * Fussatok-el,
szabadíttsátok-meg a'tí lelkeiteket:
és lésztek mint a'tamarik chemeték a'
7 pusztában. * " Mert azért hogy re-
ménséged vólt a'te erősségidben, és
a'te kincheidben, te-is meg-fogatta-
tol: és Kámos fogságra mégyen, az ő
papjai, és az ő fejedelmi egyetemben.
8 * És el-jő a'kóborlo minden várasra,
B és egy váras sem szabadúl-meg: és el-
vesznek a'vőlgyek, és el-hányattat-
nak a'mezőségek: mert az Úr mon-
9 dotta: * Adgyatok virágot Moáb-
nak, mert virágozván mégyen-ki: és
az ő várasi puszták lésznek, és lakha-
10 tatlanok. * Átkozott, a'ki az Úr dol-
gát álnokúl chelekeszi: és átkozott,
a'ki meg-tíltya az ő fegyverét a'vér-
11 től. * Termő vólt Móab ifiuságától-
fogva, és meg-nyúgott az ő sőpre-
jén: és nem tőltetett egy edényből
más edénybe, és fogságba nem ment:
az-okáért benne maradott az ő ízi, és
12 az ő szaga el nem változott. * Az-oká-
ért ímé a'napok el-jőnek, úgy-mond
az Úr: és rendelőket kűldők néki, és
a'palaszkoknak ki-őntőit, és le-dőj-
tik őtet, és az ő edényit meg űresítik,
13 és az ő palaszkait őszve-rontyák. * És
meg-szégyeníttetik Móab Kámos-
tól, † a'mint meg-szégyeníttetett az
14 Israël háza Bételtől, melyben remén-
sége vala. * Mi-módon mongyátok:
" Erőssek vagyunk, és vastag férfiak
15 a'harczra? * El-pusztíttatott Móab,
C és az ő várasi le-omlottak: és az ő vá-

" Sup. 17. a. 6.

† 4. Reg 12. g. 16.

" Isa. 16. b. 6.

logatott ifiai alá-mentek a'meg-őlet-
tetésre: úgy-mond a'király, Seregek
16 Ura az ő neve. * Kőzel vagyon a'Mó-
ab veszedelme hogy el-jőjőn: és az ő
veszedelme igen hamar el-érkezik.
17 * Vígasztallyátok őtet minnyájan, a'
kik ő-kőrnyűle vattok; és minnyájan,
a'kik tudgyátok az ő nevét, mongyá-
tok: Mi-képpen tőrettetett-el az erős
18 veszsző, a'dichőséges pálcza? * Szállyalá
a'dichőségből, és űlly a'szomjú-
ságban, Díbon leányának lakása:
mert a' Móab pusztítója fel-ment
hozzád, el-hánta a'te erősségidet.
19 * Álly az úton, és nézz Aroërnek la-
kása: kérdgyed a'futót: és annak a'
ki el-szaladott, mongyad: Mi tőr-
20 tént? * Meg-szégyenűlt Móab, mert
meg-győzettetett: ordíttsatok, és
kiáltsatok, tegyétek hírré Arnonban,
21 hogy el-pusztíttatott Móab. * És íté-
let jőtt a'mezőséges főldre: Hélonra,
22 és Jására, és Mefaátra, * és Díbonra, és
23 Nábóra, és a'Deblatáim házára, * és
Kariataimra, és Betgámulra, és Bet-
24 máonra, * és Kériotra, és Bosrára;
D és Móab főldének minden várasira, a'
25 távúl és a'kőzel-valókra. * El-vágat-
tatott a'Móab szarva, és az ő karja
meg-rontatott, úgy-mond az Úr.
26 * Részegíttsétek-meg őtet, mert az
Úr-ellen fel-emelkedett: és őszve-
chapja kezét Móab az ő okádásában,
27 és ő-is chúfságúl lészen. * mert néked
nevetségűl vólt Israël, mint-ha a'
lopók-kőzőtt találtad vólna őtet: az-
okáért a'te beszédidért, mellyeket ő-
28 ellene szóllottál, fogva vitetel. * Had-
gyátok-el a'várasokat, és lakjatok a'
kő-sziklában, Moábnak lakói: és le-
gyetek mint a'galamb, melly a'hasa-
29 déknak felső részen rak fészket. * Hal-
lottuk a'Móab kevélységét, igen ke-
vély: az ő dőlyfőssségét, és fel-fual-
kodását, és kevélységet, és az ő szívé-
30 nek fel-magasztalását. * Én tudom,
E úgy-mond az Úr, az ő kérkedékeny-
ségét; és hogy ninch a'szerént-valo
ereje, se tehetsége-szerént nē igyeke-
31 zett chelekedni. * Az-okáért Moábért
jajgatok, és az egész Moábra kiáltok,
a'főld-falnak panaszolkodo férfiaira.
32 * A'Jázer sírasával siratlak téged Sa-
bama szőlője: a'te szőlő-veszszőid ál-
tal-mentek a'tengeren, a'Jázer tenge-
ré-ig jutottak, a'te aratásodra, és a'te
szőlő-szedésedre rohant a'kóborlo.
33 * " El-vétetett a'vígaság 's az őrven-

" Isai. 16. c. 10

dezés Karmélusból, és Móab-földé-
ből, és a'bort a'sajtókból el-vöttem:
a'szőlő-nyomò nem énekli a'szokott
éneket. * Hesebontól-fogva kiáltván 34 A
Elealé-ig, és Jásá-ig, ki-bocháttak az
ö szavokat; Ségortól-fogva a'három
esztendős ûsző-borjútól Oronáim-
ig: a' Nemrim vizei-is igen rosz-
szak lésznek. * És el-vészem Moáb- 5 2
ból, úgy-mond az Úr, a'magas helye- 3 F
ken-valo áldozót, és azok isteninek
áldozóját. * Az-okáért az én szívem 36
Moábért mint a'síp úgy zeng, és az én
szívem a'föld-falnak férfiaira a'sípok
zengését adgya: mert ereje-fölött
chelekedett, az-okáért vesztek-el.
"Isa. 15. a. 2. Ezech. 7. c. 18. * "Mert minden fő meg-kopaszúl, 37
és minden szakál el-borotváltatik:
minden kezeken öszve-kötözés, és
minden háton szőr-żák. * Moábnak 38
minden hejazatin, és az ö útzáin, min-
den sírás: mert meg-rontottam Moá-
bot mint a'haszontalan edényt, úgy-
mond az Úr. * Mi-képpen győzette- 39
tett-meg, és ordítottanak? mi-kép-
pen hajtotta-meg Móab a'nyakát, és
meg-szégyenűlt? És Móab nevetség-
gé lészen, és példává mindennek ö-
környűle. * Ezeket mongya az Úr: 40
Ímé mint a'sas fog-röpűlni, és ki-ter-
jeszti szárnyait Moábra. * Meg-véte- 41 6
tett Kárioth, és az erősségek meg-vé- G
tettek: és lészen a' Móab erősinek
szíve az napon, mint a'szűlö asz-
szonynak szíve. * És meg-szűnik 42
Móab néppé lenni: mert az Ur-ellen
dichekedett. * Réműlés, és verem, és 43
tőr te-rajtad ô Moábnak lakója, úgy-
"Isai. 24. c. 18. mond az Úr. * "A'ki el-szalad a'ré- 44
műlés-elött, a'verembe esik: és a'
ki fel-jő a'veremből, a'tőrbe akad:
mert el-hozom Moábra az ö láto-
gatásoknak esztendejét, úgy-mond
az Úr. * Hesebonnak árnyékában ál- 45
lottak-meg a' tőrből el-szaladók:
mert tűz jött-ki Hesebonból, és lang
Seonnak közepiből, és meg-emészti
a'Móab részét, és a'háborgás fiainak
tetejét. * Jaj néked Móab, el-vesztél 46
Kámosnak népe: mert meg-fogattat-
tak a'te fiaid, és a'te leányid a'rabság-
ra. * És viszsza-térítem a'Móab rab- 47
ságát az utólso napokban, úgy-mond
az Úr. Eddig a'Móab
itéleti.

XLIX. Rész.

1 AZ Ammon fiai-felől. Ezeket
mongya az Úr: Vallyon
ninchenek-e Israëlnek fiai?
vagy örököse ninch-e néki?
Miért bírta tahát örökségűl Melkom,
Gádot; és az ö népe annak várasiban
lakott? * Az-okáért ímé el-jőnek a'
napok, úgy-mond az Úr: és meg-hal-
lattatom Rabbatban az Ammon fiai
harczának chattagását, és rakásra há-
nyattatik, és az ö leányi tűzzel éget-
tetnek-meg, és bírni fogja Israël az
ötet-bírókat, úgy-mond az Úr. * Or-
díts Hesebon, mert el-pusztíttatott
Hái. Kiáltsatok Rabbatnak fiai, övedzetek szőr-żakokat magatokra: sír-
jatok, és kerengjetek a'sövények-kö-
rűl: mert Melkom fogságra vitetik,
az ö papjai's az ö fejedelmi egyetem-
ben. * Mit dichekedel a'völgyekben?
el-pusztúlt a'te völgyed, gyenge leá-
nyom, ki a'te kincheidben bízol vala,
és mondod vala: Ki jő én-hozzám?
* Ímé én rettegést hozok reád, úgy-
mond a'seregek Ura Istene, minde-
nektől a'kik te-környűled vannak: és
el-széllyedtök minnyájan egy-más-
tól, és nem lészen a'ki egybe-gyűjtse
a'futókat. * És ezek-után meg-térí-
tem az Ammon fiainak rabjait, úgy-
mond az Úr. * Idumæa-felől. Ezeket
mongya a' seregek Ura: Vallyon
ninch-e többé bölcheség Temán-
ban? El-veszett a'tanáts a'fiaktól, ha-
szontalanná lött az ö bölcheségek.
* Fussatok és hátat adgyatok, men-
nyetek-alá a'mély verembe Dédán-
nak lakói: mert az Esau veszedelmét
hoztam reája, az ö látogatásának ide-
jét. * Ha a'szőlő-szedők jöttek vólna
reád, nem hadtak vólna gerezdet: ha
a'lopók étzaka, ragadtak vólna a'mi
elég vólna nékik. * Én pedig meg-
mezítelenítettem Esaut, ki-nyilat-
koztattam az ö titkait, és el nem tit-
koltathatik: el-pusztíttatott az ö
magva, és az ö attyafiai, és az ö szom-
szédi, és nem lészen. * Hadd-el az ár-
váidat: én éltetem őket; és a'te öz-
vegyid én-bennem bíznak. * Mert
ezeket mongya az Úr: Ímé a'kikre
törvény nem lött hogy meg-innák a'
pohárt, bizonyára meg-iszszák: és te
mint ártatlan úgy maradsz-e? nem
lészsz bűntetetlen, hanem meg-iván
meg-iszod. * Mert magamra esküd-

tem, úgy-mond az Úr, hogy kietlenné, és gyalázattá, és puſztaſággá, és átokká léſzen Boſra: és minden ő városi örökké-valo puſztaſágokká léſznek. * " Hallomáſt hallottam az Úrtól, és követ küldetett a' Pogányokhoz: Gyűllyetek-össze, és jőjetek ellene, és kellyünk-fel a' harczra. * Mert ímé kiſdeddé tőttelek téged a' Pogányoknál, útálatoſsá az emberek-között. * A' te fel-fualkodáſod chalt-meg téged, és a' te ſzívednek kevélyſége: ki a' kő-ſzikla haſadékiban lakol, és el-foglalni igyekezed a' halom magaſságát. " ha magaſra rakod mint a' ſas a' te féſzkedet, onnét le-vonſzlak téged, úgy-mond az Úr. * És el-puſztúl Idumæa: minden a' kiáltal-mégyen azon, el-álmélkodik, és sűvőlt minden ő chapáſin. * " A' mint fel-fordíttatott Sodoma, és Gomorra, és annak ſzomſzédſági, úgy-mond az Úr: nem lakik ott férfiu, és nem lakja azt ember fia. * Ímé mint az oroſzlány jő-fel a' Jordán kevélyſégéről az erős ſzépſég-ellen: mert hirtelen hozzája futtatom őtet: és ki léſzen a' válaſztott, a' kit eleibe rendellyek: mert kichoda haſonló énhozzám? és ki ſzenved-el engem? " és kichoda ez a' páſztor, a' ki ellenéállyon az én ſzínemnek? * Az-okáért halgaſsátok az Úr tanátſát, mellyet Edom-felől tartott: és az ő gondolatit, mellyeket a' Téman lakói-felől gondolt: Ha le nem vetik őket a' nyájnak kiſdedi, ha el nem hánnyák ő-vélek egyetemben az ő lakó-helyeket. * Az ő romláſoknak ſzavától meg-rendűlt a' föld: az ő kiáltáſának ſzava meg-hallattatott a' Veres tengeren. * Ímé mint a' ſas mégyen-fel, és el-röpűl: és ki-terjeſzti a' ſzárnyait Boſrára: és léſzen az Idumæai erőſſek ſzíve az napon, mint a' ſzűlő-aſzſzonynak ſzíve. * Damaſkus-felől. Meg-ſzégyenítteteti Emat, és Arfad: mert igen gonoſz hallomáſt hallottak, meg-háborodtak a' tengeren: a' félelem-miatt nem nyughatott. * Elerőtlenűlt Damaſkus, futáſra fordúlt, a' reſzketés fogta őtet környűl: ſzorongatás és fájdalmak környékezték-meg őtet mint a' ſzűlőt. * Mi-képpen hadták-el a' dícshéretes váraſt, az örőm váraſát! * Azért el-eſnek az ő ifiai az ő útzáiban: és minden harczoló férfiak halgatnak az napon, úgy-mond a' ſeregek Ura. * És tűzet gyújtok a' Damaſkus kő-falán, és meg-emészti Benadadnak kő-falait.

" *Abd. 1. a. 1.*

" *Abd. 1. a. 4.*

" *Gen. 19. c. 20.*

" *Iob. 41. a. 1.*

* Czédar-felől, és az Aſor országi-felől, mellyeket meg-vert Nabukodonoſor a' Bábylon királya. Ezeket mongya az Úr: Kellyetek-fel, és mennyetek-fel Czédárba, és puſztítſátok-el a' Nap-kelet fiait. * Azoknak ſátorit, és nyájait el-fogják azoknak bőreit, és minden edényit, és tevéit magoknak véſzik: és reájok híják a' félelmet körös-körűl. * Fuſsatok, mennyetek-el igen ſietve, a' mély vermekben űllyetek, a' kik Aſorban laktok, úgy-mond az Úr: mert tanátſot tartott ellenetek Nabukodonoſor a' Bábylon királya, és gondolatokat gondolt ellenetek. * Kellyetek-fel, és mennyetek-fel a' nyugodalmas, és bátorſágoſon-lakó nemzetſéghez, úgy-mond az Úr, ſem ajtai, ſem zárjai ő-nékik: egyedűl laknak. * És ragadománnyá léſznek az ő tevéjök, és a' barmoknak ſokaſága prédává: és el-ſzélleſztem őket minden ſzélre, a' kiknek fel-nyírt ősztökök vagyon: és minden ſzomſzéd határokból reájok hozom a' veſzedelmet, úgy-mond az Úr. * És Aſor a' ſárkányok lakó-helye léſzen, mind örökké puſztává: nem marad ott férfiu, ſem lakja azt ember fia. * Ez az Úr igéje, melly Jeremías profétához lőtt Elám-ellen, Sedeczías a' Júda királya országának kezdetiben, mondván: * Ezeket mongya a' ſeregek Ura: Ímé én el-töröm Elámnak kéz-íját, és el-véſzem az ő erősségeket. * És Elámra négy ſzelet hozok az égnek négy réſzéről: és el-ſzélleſztem őket mind ezekre a' ſzelekre: és nem léſzen nemzetſég, a' melyhez ne juſsanak Elámnak el-futotti. * És meg-ijeſztem Elámot az ő ellenſégi-előtt, és az ő lelkek keresőinek ſzíne-előtt: és reájok hozom a' veſzedelmet, az én búſúláſomnak haragját, úgy-mond az Úr: és fegyvert bochátok utánnok, míg nem meg-emészſzem őket. * És helyheztetem az én királyi-ſzékemet Elámba, el-veſztem onnét a' királyokat 's a' fejedelmeket, úgy-mond az Úr. * Az utólſo napokban pedig meg-térítem az Elám foglyait, úgy-mond az Úr.

L. Rész.

AZ ige, mellyet az Úr Bábylon-felől szóllott, és a' Kaldæusok földe-felől Jeremiás profétának kezé-által.
* Hirdessétek a' Pogányok-között, és hallattassátok: emellyetek zászlót, hirdessétek, és el ne titkollyátok: mongyátok: Meg-véretett Bábylon, meg-szégyenült Bél, meggyőzetett Merodák, meg-szégyenültek az ő faragott képei, meg-győzettettek az ő bálványi. *Mert nézetség
ment-fel ellene Északról, ki el-pusztíttya az ő földét: és nem lészen a'ki abban lakjék az embertől-fogva a' baromig: és meg-indúlának, és el-menének. * Az napokban, és az időben, úgy-mond az Úr: el-jőnek az Israël fiai, ők és a' Júda fiai egyetemben: járván és sirván sietnek, és az ő Urokat Isténeket meg-keresik. * Sionnak útát meg-kérdik, erre vagyon az ő orczájok. El-jőnek, és az Urhoz ragaszkodnak örök szövetséggel, melly semmi feledékenységgel el nem töröltetik. * El-veszett nyájjá lőtt az én népem: az ő pásztori el-tévelyítették őket, és a'hegyeken bújdoztatták: a'hegyről a' halomra mentek, el-feletkeztek az ő hajlékokról. * Minnyájan, a'kik reája találtak, megették őket: és az ő ellenségi azt mondották: Nem vétkeztünk: azért hogy-ím vétkeztek az Úrnak az igasság szépségének, és az ő attyok reménségének az Úrnak. * Távozzatok-el Bábylonnak közepiről, és a' Kaldæusok földéből mennyetek-ki: és legyetek mint a' gödölyék a' nyáj-elött. * Mert ímé én fel-támasztom, és el-hozom Bábylonba a' nagy nemzetségek gyülekezetét az Észak földéről: és fel-készűlnek ellene, és az-után meg-vétetik: az ő nyila, mint az erős öldöklő férfiúé, nem tér-viszsza heában. * És Kaldæa prédává lészen: minnyájan meg-rakodnak az ő pusztítói, úgy-mond az Úr. *Mert örvendeztők, és nagyokat szóllotok, el-kóborolván az én örökségemet: mert ki-omlottatok mint a' borjúk a' fűre, és bőgtetek mint a' tulkok. * Igen meg-szégyenült az anyátok, és a' porhoz hasonlíttatott a'ki títeket szűlt: ímé leg-utólso lészen a' Pogányok között, puszta, útatlan, és száraz.
* Az Úr haragja-miatt nem lakják, hanem mindenestől pusztasággá tétetik: minden, a'ki által-mégyen Bábylonon, el-álmélkodik, és fűvőlt
minden ő chapásin. * Készűllyetek
Bábylon-ellen körös-körűl minnyájan a'kik kéz-íjat vonytok; harczollyatok ellene, ne kíméllyétek a'nyilakat: mert az Úrnak vétkezett. * Kiáltsatok ellene, mindenűvé kezet nyújtott; el-omlottak az ő fondamentomi, le-rontattak az ő kő-falai, mert az Úr bosszú-állása: bosszút állyatok rajta; a'mint chelekedett, chelekedgyetek néki. * Vesszétek-ki a' mag-vetőt Bábylonból, és a' sarló-viselőt az aratásnak idején: a'galamb fegyverének szine-előtt ki-ki az ő népéhez tér, és ki-ki a'maga földére fút. * El-szélledett nyáj az Israël, az oroszlányok kergették-ki őtet; első az Assur királya őtte-megőtet: ez az utólso, Nabukodonosor a'Bábylon királya, ki-szedte az
chontyait. * Az-okáért ezeket mongya a'seregek Ura az Israël Istene:
Imé én meg-látogatom a'Bábylon királyát, és az ő földét, a'mint meg-látogattam az Assur királyát: * és viszsza-hozom Israëlt az ő lakó-helyére: és legeltetik Karmélusban és Basánban, és az Efraim hegyén és Gálaádban meg-elégszik az ő lelke.
* Az napokban, és az időben, úgymond az Úr, kereséstetik az Israël hamissága, és nem lészen; és a' Júda bűne, és fel nem találtatik: mert meg-kegyelmezek azoknak, a'kiket meg-hagyok. * Menny-fel az uralkodók földére, és az ő lakóit látogasd-meg, hányd-el, és öld-meg a'mik utánnok vannak, úgy-mond az Úr: és mind azok-szerént chelekedgyél a' miket parancholtam néked. * Hadnak szózattya a' földön, és nagy romlás. *Miképpen tőrött-el, és romlott-el az egész földnek pőrölye? mi-képpen változott pusztává Bábylon a' Pogányok-között? * Tőrbe ejtettelek téged, és meg-fogattattál Bábylon, és nem tudtad: meg-találtattál, és meg-ragadtattál: mert ingerletted az Urat. * Meg-nyitotta az Úr az ő kinchét, és elő-hozta az ő haragjának edényit; mert ez a' seregek Urának Istenének chelekedete a'Kaldæusok földén. * Jertek reája az utólsó határokból, nyissátok-meg, hadd mennyenek-ki a' kik meg-ta-

podgyák őtet: szedgyétek-el az útról a'kőveket, és rakjátok rakásokba, és öllyétek-meg őtet: ne-is légyen semmi maradéka. *Hánnyátok ide's tova minden ő erősit, mennyenek-alá a'meg-ölésre: jaj nékik, mert el-jött az ő napjok, az ő látogatásoknak ideje. *A'futók szava, és azoké a'kik el-szaladtak a' Bábylon földéről, hogy hirdessék Sionban a'mi Urunknak Istenünknek boszszú-állását, az ő templomának boszszú-állását. *Hirdessetek sokakat Bábylon-ellen, minnyájokat a'kik kéz-íjat vonszanak: állyatok ellene kőrös-kőrül, és senki el ne szaladgyon: fizessetek néki az ő chelekedete-szerént: mind azok-szerént a'miket chelekedett, chelekedgyetek néki: mert az Ur-ellen fel-emelkedett, az Israël szente-ellen. * Az-okáért el-esnek az ő ifiai az ő útzáiban: és minden hadakozó férfiai meg-némúlnak az napon, úgy-mond az Ur. * Ímé én te-reád ő kevély, úgy-mond a'seregek Ura Istene: mert el-jött a'te napod, a'te látogatásodnak ideje. * És el-esik a'kevély, és le-dől, és nem lészen a'ki fel-emellye őtet: és tüzet gyújtok az ő városiban, és meg-emészt mindeneket ő-környüle. * Ezeket mongya a' seregek Ura: Nyomorgatást szenvednek az Israël fiai, és a'Júda fiai egyetemben: minnyájan, a'kik meg-fogták őket, tartóztattyák, nem akarják el-bochátani őket. * Az ő meg-váltójok erős, Seregek Ura az ő neve, tőrvénnyel meg-óltalmazza az ő ügyöket, hogy meg-rettentse a'földet, és meg-indíttsa a'Bábylon lakóit. *Fegyver a'Kaldæusokon, úgy-mond az Ur, és a'Bábylon lakóin, és az ő fejedelmin, és az ő bölchein. *Fegyver az ő jövendőlőin, kik bolondokká lészsnek: fegyver az ő erősin, kik félni-fognak. * Fegyver az ő lovain, és szekerein, és minden kősségen, melly ő-benne vagyon: és lészsnek mint az aszszony emberek: fegyver az ő kinchein, mellyek el-prédáltatnak. * Szárazság lészen az ő vizein, és ki-száradnak: mert faragott-képeknek földe, és a'szörnyűségekbe dicheked-nek. * Az-okáért lakják a'sárkányok a'tátos vad-emberekkel: és strucz-madarak fognak abban lakni: és nem lakják azt többé örökké, se meg nem épittetik nemzetségről nemzetségig.

40 * "A'mint fel-fordította az Ur Sodomát és Gomorrát, és az ő szomszédságit, úgy-mond az Ur: nem lakik ott férfiu, és nem lakja azt az ember fia. *Ímé nép jő Északról, és nagy
41 G nemzetség, és sok királyok kelnek-fel a'föld határiról. * Kéz-íjat és paizt
42 ragadnak: kegyetlenek azok 's irgalmatlanok: az ő szavok mint a'tenger fog-zúgni: és lovakra ülnek, mint a' harczra-készült férfiu te-ellened Bá-
43 bylon leánya. * Hallotta a Bábylon királya azoknak hírét, és el-lankadtak a'kezei: szorongatás fogta-kőrül őtet,
44 fájdalom mint a'szülőt. * Ímé mint az oroszlány jő-fel a'Jordán kevélységéről az erős szépség-ellen: mert hirtelen hozzája futtatom őtet: és ki lészen a' válaszott, a'kit eleibe rendellyek? mert kichoda hasonló én-hozzám? és ki szenved-el engem? "és kichoda ez a'pásztor, a'ki ellene-
45 állyon az én színemnek? * Az-okáért halgassátok az Ur tanátsát, mellyet el-végezett elméjében Bábylon-ellen; és az ő gondolatit, mellyeket a' Kaldæusok földe-ellen gondolt: Ha le nem vonnyák őket a'nyájaknak kisdedi, ha el nem hányattatik ő-
46 vélek az ő lakó-helyek. * A'Bábylon fogságának szavától meg-rendűlt a' föld, és a'Pogányok-kőzőtt kiáltás hallattatott.

" Gen. 19. c. 24.

" Iob. 41. a. i.

LI. Rész.

1 EZeket mongya az Ur: Ímé én támasztok Bábylonra, és az
A ő lakóira, kik az ő szívökben fel-fuvalkodtak ellenem,
2 mint egy dögleletes szelet. * És szórókat küldök Bábylonba, és megszórják azt, és el-pusztíttyák az ő földét: mert reája jöttek mindenünnét az ő nyomoruságának napján.
3 * Meg ne vonnya a'ki vonsza az ő kéz-íját, és ne mennyen-fel a'pánczélyos, ne kedvezzetek az ő ifiainak, öl-
4 lyétek-meg minden vitézit. * És elhúllanak a'meg-ölettettek a'Kaldæusok földén, és a'meg-sebesültek az ő
5 tartományiban. * Mert nem hagyattatott özvegyen Israël és Júda az ő Istenétől a'seregek Urától: az ő földök pedig el-telt vétekkel az Israël szente-ellen. * Fussatok-el Bábylonból, és szabadíttsa-meg ki-ki a' maga lelkét: ne halgassatok az ő
6 hamisságáért: mert boszszú-állásnak ideje az Urtól, hasonlóval fizet-

meg néki. * Arany pohár Bábylon az Úr kezében, meg-részegítvén az egész földet: a' Pogányok ittak az ő borából, és azért háborodtak-meg. 7
† Isa. 21. c. 9. Apoc. 14. b. 5. *†Hirtelen el-esett Bábylon, és meg-romlott: ordíttsatok rajta, vegyetek fenyű-viaszszat az ő sájdalmára, ha valami-képpen meg-gyógyúlna. 8
* Gyógyítottuk Bábylont, és meg nem gyógyúlt: hadgyuk-el őtet, és menyünk-el ki-ki az ő földébe: mert az égig hatott az ő ítélete, és fel-emelkedett a' felyhőkig. 9
* Elő-hozta az Úr a' mi igasságinkat: jertek-el, és beszéllyük-meg Sionba a' mi Urunk Istenünk chelekedetét. 10 B
* Hegyesítsétek-meg a' nyilakat, rakjátok-meg a' tegzeket: fel-indította az Úr a' Médusok királyinak lelkét: és Bábylon-ellen vagyon az ő gondolattya hogy el-veszesse azt, mert az Úr boszszú-állása, az ő temploma boszszú-állása. 11
* A' Bábylon kő-falain emellyetek zászlót, öregbíttsétek az őrizetet; rendellyetek őrzőket, szerezzetek leseket: mert meg-gondolta az Úr, és meg-chelekedte valamiket szóllott a' Bábylon lakói-ellen. 12
* A' ki a' sok vizek-mellett lakol, gazdag lévén kinchekkel, el-jött a' te véged a' te lábnyi ki-vágattatásodnak. 13
** "Amos 6. c. 7. * "Meg-eskütt a' seregek Ura az ő lelkére: Hogy bé-töltlek téged emberekkel mint a' chere-bogárral, és te-felőled diadalmas ének énekeltetik. 14
† Gen. 1. a. 1. * † A' ki a' földet az ő erősségével alkotta, el-készítette e' világnak kerekségét az ő bölcheségével, és okosságával ki-terjesztette az egeket. 15 D
** Psal. 134. b. 7. Ier. 10. c. 13. * Ő szózatot adván, meg-sokasodnak a' vizek az égben: "a' ki fel-emeli a' felyhőket a' földnek végső határáról, a' villámásokat esőre szerzi: és ki-hozta a' szelet az ő kincheiből. 16
* Bolondá lőtt minden ember a' tudománytól: meg-szégyenűlt minden olvasztó a' faragott képben. mert hazug az ő öntései, és nincs azokban lélek. 17
*Heába-való dolgok, és nevetségre méltók: az ő meg-látogatásoknak idején el-vesznek. 18
* Nem olyak mint ezek a' Jákob része: mert a' ki mindeneket alkotott ő az, és Israël az ő örökségének királyi pálczája; Seregek Ura az ő neve. 19 C
* El-rontod te nékem a' hadi szerszámokat, és én el-rontom te-általad a' Pogányokat, és el-vesztem te-benned az országokat: * és el-rontom te-benned a' lovat és az ő lovasát: és el-rontom te-benned a' szekeret és a' ki azon ül: 20
*és el-rontom te-benned a' férfiat és az aszszony'állatot: és el-rontom te-benned a' vént és a' gyermeket: és el-rontom te-benned az ifiat és a' szűzet: 21
*és el-rontom te-benned a' pásztort és az ő nyáját: és el-rontom te-benned a' szánto-embert és az ő igás-barmait: és el-rontom te-benned a' fejedelmeket és a' bírákat. 22
* És meg-fizetem Bábylonnak, és Kaldeának minden lakóinak, minden ő gonoságát, mellyet Sionban cheleked-tek, a' ti szemeitek-előtt, úgy-mond az Úr. 23
*Íme én te-reád dögleletes hegy, úgy-mond az Úr, ki meg-veszted az egész földet: és reád nyújtom kezemet, és ki-hengerítlek téged a' kősziklák-közzűl, és meg-égő heggyé tészlek téged. 24
* És nem vésznek belőled követ a' szegletre, és követ a' fondamentomokra, hanem el-veszett lészsz örökké, úgy-mond az Úr. 25
*Emellyetek zászlót a' földön: fűjjatok trombitát a' Pogányok-között, készítsétek ő-ellene a' Pogányokat: hirdessétek ellene az Ararat, Menni, és Aszczenes királyit: számlállyátok ellene Tafsárt, hozzátok-elő a' lovat mint a' fúlákos chere-bogarat. 26
* Készíttsétek ellene a' Pogányokat, a' Média királyit, az ő hadnagyit, és minden ő bíráit, és az ő birodalmának minden földét. 27
* És meg-indúl a' föld, és meg-háborodik: mert felserken Bábylon-ellen az Úr gondolattya, hogy a' Bábylon Földét puszta-vá tegye és lakhatatlanná. 29 D
* Megszűntek a' Bábylon erősi a' harczról, az erősségekben laktak: meg-emésztetett az ő erejek, és lőttek mint az aszszony-emberek: fel-gyújtattak az ő hajléki, el-rontattak az ő zárjai. 30
* A' posta a' postát elől-találja; és a' hír-mondo a' hír-mondót: hogy hírré tegye a' Bábylon királyának, hogy meg-vétetett az ő városa végűl végig: 31
* és a' rév-helyek el-foglaltattak, és az álló-tavak tűzzel gyújtattak-meg, és a' hadakozó férfiak meg-háborodtak. 32
*Mert ezeket mongya a' seregek Ura, az Israël Istene: A' Bábylon leánya mint egy szérő, ideje az ő chépléséne: még egy-kevessé, és eljő az ő le-aratásának ideje. 33
* Meg-őtt engem, meg-emésztett engem Nabu-kodo- 34

kodonosor a'Bábylon királya: mint egy ûres edénnyé tõtt engem, elnyelt engem mint a'sárkány, megtõltõtte az õ hasát az én gyengeségemmel, és ki-vetett engem. * Hamisság én-ellenem, és az én testem Bábylon-ellen, azt mongya a'Sion lakása: és az én vérem Kaldæának lakosi-ellen, úgy-mond Jerusalem. * Azokáért ezeket mongya az Úr: Ímé én meg-ítélem a'te ügyedet, és boszszúdat állom, és el-pusztítom az õ tengerét, és ki-száraztom az õ erét. *És Bábylon rakásokká lészen, sárkányok lakó-helye, álmélkodás, és fûvõltés, azért hogy nintsch lakója. * Egyszer'smind ordítanak mint az oroszlányok, fel-borzasztyák ûstõkõket mint az oroszlányok kölykei. * Az õ melegségekbe meg-itatom õket, és meg-részegítem õket, hogy elszunnyadgyanak, és õrök álmot aludgyanak, és fel ne kellyenek, úgy-mõd az Úr. * El-viszem õket mint a bárányokat a'meg-õlésre, és mint a'kosokat a'gõdõlyékkel. * Mi-képpen vétetett-meg Sésak, és meg-fogattatott az egész földnek dichõségese? mi-képpẽ lõtt álmélkodássá Bábylon a'Pogányok-közõtt? * Fel-ment Bábylonra a'tenger, az õ habjainak sokasága-miatt el-buríttatott. * Az õ váraſi álmélkodássá lõttek, lakhatatlan és puszta földé, olly földé mellyen senki ne lakjék, se által ne mennyen azon az embernek fia. *És meg-látogatom Bélt Bábylonban, és ki-vetem a'szájából a'mit el-nyelt vala, és nem gyûlnek hozzája többé a'Pogányok, mivelhogy a'Bábylon kõ-fala-is leomol. * Mennyetek-ki belõle én népem: hogy meg-szabadíttsa ki-ki az õ lelkét az Úr búsúlásának haragjától. * És hogy valami-képpen meg ne lágyúllyon a'tí szívetek, és féllyetek a'hallomástól, melly hallattatni-fog a'földõn: és el-jõ az esztendõben a'hallomás, és ez esztendõ után a'hallomás; és a'hamisság a'földõn, és az uralkodó az uralkodón. * Az-okáért ímé el-jõnek a'napok, és meg-látogatom a'Bábylon faragott-képeit: és minden õ földe meg-szégyenûl, és minden õ meg-õlettetti el-húllanak õ-közepette. * Es dicséretet mondanak Bábylonért az egek 's a'föld, és mind a'mik azokban vannak: mert Északról jõnek reája a'kóborlók, úgy-mond az Úr. *Es a'mint chelekedett Bábylon hogy el-húllanának az Israëlnek meg-õlettetti: úgy Bábylonból a' meg-õlettettek el-húllanak az egész földõn. * A'kik el-szaladtatok a'fegyver-elõtt, jõjetek-el, ne állyatok: emlekezzetek-meg távúl az Úrról, és Jerusalem jusson eszetekbe. *Meg-szégyenyíttettünk, mert hallottuk a'gyalázatot: bé-fõdte a'gyalázat az orczáinkat: mert idegenek jõttek az Úr házának szentségére. * Az-okáért ímé a'napok el-jõnek, úgy-mond az Úr: és meg-látogatom az õ faragott-képeit, és az õ egész földén bõgni-fog a'sebes. * Ha fel-mégyen Bábylon az égbe, és meg-erõsíti a'magasságban az õ vastagságát: én-tõlem el-jõnek az õ pusztítói, úgy-mond az Úr. * Kiáltásnak szava Bábylonból, és nagy romlás a'Kaldæusok földérõl: * mert el-pusztította az Úr Bábylont, és el-veszette abból a' nagy szózatot: és zúgni-fognak az õ habjai mint a'sok vizek: zeng az õ szavok. * Mert el-jõtt reája, az-az Bábylonra, a'kóborló, és meg-fogattatnak az õ erõsi, és meg-erõtlenûlt az õ kézijok, mert az erõs boszszú-állo Úr meg-fizetvén meg-fizet. * És megrészegítem az õ fejedelmit, és az õ bõlcheit, és az õ hadnagyit, és az õ bíráit, és az õ erõsit: és õrök álmot aluszszanak, és fel nem ébrednek, úgymond a'király, Seregek Ura az õ neve. * Ezeket mongya a'seregek Ura: Bábylonnak amaz igen széles kõ-fala, áſáſsal meg-ásattatik, és az õ magas kapui tûzzel égettetnek-meg, és a'népek munkái semmivé, és a'Pogányoké a'tûzre-valók lésznek, és el-veznek. * Az ige, mellyet Jeremías próféta parancholt, Saraiásnak a'Néria fiának, ki a'Maásias fia volt, mikor Sedeczias királlyal Bábylonba menne, az õ országának negyedik esztendejében: Saraias pedig a'prófétálásnak fejedelme vala. * És meg-írá Jeremías mind a'veszedelmet, melly jövendõ vala Bábylonra, egy könyvbe: mind ez igéket, mellyek irva vannak Bábylon-ellen. * És monda Jeremías Saraiásnak: Mikor Bábylonba jútsz, és látod, és el-olvasod mind ez igéket, * mongyad: Uram te szóllottál e'hely-ellen hogy el-vesztenéd azt: hogy ne légyen a'ki benne lakjék, az

embertől-fogva a'báromig, és hogy
őrök puſztaſág légyen. *És mikor el-
végezed olvaſni e'könyvet, kőſs egy
követ reája, és veſd az Eufrátes közé-
pibe: *és mongyad: Igy ſüllyed-el 64
Bábylon, és fel nem kél a'nyomoru-
ſágból, mellyet én reája hozok, és el-
romol. Eddig a'Jeremías igéje.

LII. Rész.

4. Reg. 24. à. 18. 2. Par. 36. b. 13. HUſzon-egy eſztendős fiú vala 1
Sedeczías mikor országlani A
kezdett vólna; és tizen-egy
eſztendeig országla Jeru-
ſalemben, és az ő annya neve Ami-
tal, Jeremías leánya Lobnából. * És 2
gonoſzt chelekedett az Úr ſzemei-
előtt, mind azok-szerént a' miket
chelekedett vala Joakim. * Mert az 3
Úr haragja vala Jeruſalemen és Jú-
dán, míg nem el-vetné őket ſzíne-
elől: és el-távozék Sedeczías a'Bá-
" Sup. 39. a. 1. 4. Reg. 25. a. 1. bylon királyától. * " Lőn pedig az ő 4
országának kilenczedik eſztendejében,
a'tizedik hólnapban, a'hónak tizedi-
kén: El jöve Nabukodonoſor a'
Bábylon királya, ő és minden ő fere-
ge, Jeruſalem-ellen, és meg-ſzál-
lák azt, és ſáncokat építének elle-
ne körös-körűl. *És a'város meg va- 5
la ſzálva Sedeczías királynak tizen-
eggyedik eſztendejé-ig. *A'negyedik 6
hólnapban pedig, a'hónak kilencze- B
dikén, el-fogá az éhség a'várast:
és nem vala éléſe a'föld népének. * És 7
meg-rontaték a'város, és minden ő
hadakozo férfiai el-futának, és ki-
menének a'városból éjjel, a'kapunak
útán, melly a'két kő-fal-között va-
gyon, és a'király kertére viſzen (a'
Kaldæuſok ſzálva tartván a' várast
körös-körűl,) és el-indúlának az
úton, melly a'puſztára viſzen. *Meg- 8
űzé pedig a'Kaldæuſok hada a'ki-
rályt: és meg-fogák Sedeczíást a'
puſztában, melly Jériko-mellett va-
gyon: és minden társaſága el-futa
tőle. * És mikor meg-fogták vólna 9
a'királyt, a'Bábylon királyához ví-
vék őtet Reblatába, melly Emat-föld-
ében vagyon: és törvényt monda
reája. * És meg-ölé a'Bábylon kirá- 10
lya a'Sedeczías fiait az ő ſzemei-előtt:
de Júdának minden fejedelmit is
meg-ölé Reblatában. *És Sedeczíá- 11
ſnak ſzemeit ki-vájá, és békókba ve- C
ré őtet, és el-vivé őtet a'Bábylon
királya Bábylonba, és a' tömlöcz-
be tévé őtet halála napjáig. * Az ötö- 12
dik hólnapban pedig, a'hónak tize-
dikén, ez a'tizen-kilenczedik eſz-
tendeje Nabukodonoſornak a' Bá-
bylon királyának: el-jöve Nabu-
zárdan a'had fejedelme, ki a'Bábylon
királya-előtt áll vala Jeruſalemben.
* És fel-gyújtá az Úr házát, és a'ki- 13
rály házát, és Jeruſalemnek min-
den házait, és minden nagy házat
tűzzel égete-meg. *És Jeruſalemnek 14
minden kő-falát el-rontá körös-kö-
rűl, a' Kaldæuſoknak egéſz ſerege,
melly a'vitézek hadnagyával vala.
* A'népnek ſzegényi-közzűl pedig, 15
és a'több kőſség-közzűl, melly meg-
maradott vala a'városban, és az el-
ſzökőttek-közzűl, kik a'Bábylon ki-
rályához ſzöktek vala, és a'többit a'
ſokaſág-közzűl, el-vivé Nabuzár-
dan a'had fejedelme. *A'földnek ſze- 16
gényi-közzűl pedig meg-hagya Na-
buzárdan a'had fejedelme ſzőlő-mí-
veſeket, és ſzántó-embereket. * A' 17
réz oſzlopokat-is, mellyek az Úr há-
zában valának, és a'talpakat, és a'réz
tengert, melly az Úr házában vala,
el-ronták a' Kaldæuſok, és el-vi-
vék azoknak minden rezét Bábylonba. *És az üſtöket, és a'villátſkákat 18
D
és az éneklő-ſzerſzámokat, és a'ché-
ſzéket, és a'mozárotſkákat, és minden
réz edényeket, mellyek a'ſzolgálat- 19
ban valának, el-vivék: *és a'vedreket,
és a'temiényezőket, és a'korſókat, és
a'medenczéket, és a' gyertya-tartó-
kat, és a'mozárokat, és a'pohárokat:
valamenyi arany, és valamenyi ezüſt
edény vala, el-vivé a' vitézek had- 20
nagya: * és a'két oſzlopot, és az egy
tengert, és a' tizen-két réz-borjút,
mellyek a'talpak alatt valának, mel-
lyeket Salomon király chinált vala
az Úr házában: nem vala mértéke
mind ez edények rezének. * Az oſz- 21
lopok-közzűl pedig, eggyik oſzlop-
nak tizen-nyólcz könyöknyi vala a'
magaſsága, és tizen-két könyöknyi
ſinór éri vala által körös-körűl: a'te-
mérdekſége pedig négy újnyi vala,
és belől üres vala. * És réz gombok 22
E
valának mind a'kettőn: az eggyik
gombnak magaſsága öt könyöknyi:
és a'hálózatok, és a'poma-gránátok
a'koronán körös-körűl, mind rézből
valának. Haſonló-képpen a' máſik
oſzlopé-is, és a'poma-gránátok. *És 23
kilenczvén-hat függő poma-gránátok
valának, és mind a'ſzáz poma-grána-

tok, a' hálózatokkal vétetnek vala kőrűl. * És el-vivé a'vitézek hadnagya Saraiáſt a'fő papot, és Sofoniáſt a'második papot, és a'tornácznak három őrizőit. * És a'várasból el-vűn egy komornyikot, ki fő hadnagyok vala a'hadakozó férfiaknak: és hét férfiat azok-kőzzűl, a'kik láttyák vala a'király orczáját, kik a'várasban találtattak: és az író-deákot a'vitézek hadnagyát, ki az ifiu vitézeket próbállya vala: és hatvan férfiat a'föld népe-kőzzűl, a'kik a'várasban találtatának. * El-vivé pedig őket Nabuzárdan a' vitézek hadnagya, és vivé őket a'Bábylon királyához Reblatába. * És levágá őket a'Bábylon királya, és megőlé őket Rablatában az Emat földében: és el-viteték Júda az ő földéről. * Ez a'nép, mellyet által-vitt Nabukodonoſor: A'hetedik eſztendőben, három-ezer és huſzon-három Zidót: * Tizen-nyólczadik eſztendejében Nabukodonoſornak, Jeruſalemből nyólcz-ſzáz harmincz-két lelket. * Huſzon-harmadik eſztendejében Nabukodonoſornak, el-vűn Nabuzárdan a'vitézek hadnagya a Zidók-kőzzűl hét-ſzáz negyven-őt lelket, minnyájã azért a'lelkek, négy-ezeren hat-ſzázan. * És lőn Joakinnak a' Júda királyának el-vitelének harmincz-hetedik eſztendejében, a'tizen-kettődik hólnapban, a'hónak huſzon-őtődikén, fel-emelé Evilmérodak a'Bábylon királya, orſzágának első eſztendejében, Joakinnak a'Júda királyának fejét, és ki-hozá őtet a'tőmlőcz házából. * És kegyeſſen ſzólla véle, és helyhezteté az ő királyi-ſzékét a'királyok ſzéki-fölibe, kik ő-utánna valának Bábylonban. * És el-változtatá az ő tőmlőczi ruházatit, és mindenkor véle éſzik vala kenyeret életének tellyes napjaiban. * és az ő eleſégére, ſzűntelen-valo eleſégek adatnak vala néki a' Bábylon királyától, el-rendelve lévén minden napra, az ő halála napjáig, életének tellyes napjaiban.

TH R E N I.

JEREMIAS PROFETA SIRALMI.

És lőn, minek-utánna fogſágra juta Iſraël, és Jeruſalem el-puſztúla, leűle Jeremías próféta ſirván, és ſíra e' ſiralommal Jeruſalemben, és keſerves ſzívvel fohászkodván, és jajgatván, monda:

I. RÉSZ.

ALEPH. MI-képpen űl egyedűl a' néppel-rakott város: úgy-mint özveggyé lőtt a'Pogányoknak aſzſzonya: a' tartományoknak fejedelme adó-fizetővé lőtt.

BETH. * "Sirván sírt éjjel, és az ő könyhúllatáſi az ő orczáin: ninch a'ki vígaſztallya őtet minden ſzerelmeſi-kőzzűl: minden baráti meg-útálták őtet, és ő ellenſégivé lőttek.

GHIMEL. * El-kőltőzőtt Júdas a'nyomorgatáſért, és a'ſzolgálatnak ſokaſágáért: a'pogányok-kőzőtt lakott, 's nẽ talált nyugodalmat: minden ő üldőzői meg-fogták őtet a'ſzoronga'ásbã.

DALET. * A' Sion útai ſzomorkodnak, azért hogy ninchenek a'kik az innepre jőjenek: minden kapui el-romlottak: az ő papjai sírnak: az ő ſzűzei nyomorúltak, és ő-mága el-nyomattatott a'keſerűſégtől.

HE. * Az ő ellenſégi fővé lőttek, az ő ellenſégi meg-gazdagúltak: mert az Úr ſzóllott ő-ellene az ő hamiſságának ſokaſágáért: az ő kiſdedi fogſágba vitettek a'nyomorgatónak ſzíne-előtt.

VAU. * És el-távozott a'Sion leányától minden ő ékeſsége: az ő fejedelmi ollyá lőttek mint legeltetést nem-találó koſok: és el-mentek erő-nélkűl a'kergetőnek ſzíne-előtt.

ZAIN. * Meg-emlekezett Jeruſalem az ő nyomoruſágának napjairól, és vétkéről minden kívánatos dolgaïért, mellyekben vólt a'régi napoktól-fogva, midőn az ő népe az ellenſég kezébe eſnék, és nem vólna ſegétője: látták őtet az ellenſégek, és meg-chúfolták az ő ſzombatit.

HETH. * Fől őtte igen vétkezett Jeruſalem, az-okáért lőtt bújdoſóvá: minnyájan a'kik dichőítik vala őtet, meg-útálták őtet, mert látták az ő gyalázattyát: ő pedig nyögvén hátra fordúlt.

TETH. * Az ô undokſági az ô lábain, és meg nem emlekezett az ô végéről: fölötte igen le-tétetett, nem lévén vígaſztalója: láſsad Uram az én nyomoruſágomat, mert fel-emelkedett az ellenſég. 9 D 19 G

JOD. * Az ellenſég kezét vetette annak minden kívánatos dolgaira: mert látta a'Pogányokat bé-menni az ô Szent-helyére, kik-felől meg-parancsoltad vala hogy bé ne mennének a'te gyülekôzetedbe. 10 20

CAPH. * Minden ô népe fohâſzkodik, és kenyeret keres: minden drága marhákat oda adtak az éledelért a'lélek-nek meg-éleſztéſére. láſsad Uram és gondold-meg, mert alá-valóvá lôttem. 11 21

LAMED * Oh tí minnyájan, a'kik által-mentek az úton, figyelmezzetek, és láſsátok ha vagyon-e fájdalom, mint az én fájdalmam: mert meg-ſzedett engem a'mint ſzóllott az Ur az ô búſulâſa haragjának napján. 12 22

MEM. * A'magaſságból tûzet bochátott az én chontyaim-kôzibe, és meg-tanított engem: meg-vetette a'hálót az én lábaimnak, hátra téritett engem: puſztává tôtt engem, egéſz nap bánattal eméſztett-meg. 13 E 1 A

NUN. * Vígyázott az én hamiſságimnak igája: az ô kezében egybe-takarattak, és a'nyakamra tétettek: meg-erôtelenûlt az én erôm: kezébe adott engem az Ur, melyből fel nem kelhetek. 14 2

SAMECH. * El-vôtte minden hatalmaſimat az Úr kôzzûlem: időt hívott ellenem, hogy meg-rontaná az én válaſztottimat: ſajtót nyomott az Úr a'Júda ſzûz leányának. 15 3

AIN. † *Iere. 14. c. 17.* * † Az-okáért sírok én, és az én ſzemem vizeket ereſzt: mert távúl lôtt én-tôlem a'vígaſztaló, az én lelkemnek meg-térítője: az én fiaim elveſztek, mert el-hatalmazott az ellenſég. 16 F 4 B

PHE. * Kiterjeſztette Sion a'kezeit, ninch a'ki vígaſztallya ôtet: el-küldôtte az Úr Jákob-ellen kôrôs-kôrûl az ô ellenſégit: ollyanná lôtt Jeruſalem kôzôttôk mint a'havi folyáſsal megférteztetett. 17 5

SADE. * Igaz az Úr, mert az ô ſzáját haragra ingerlettem. halgaſsátok kérlek minden népek, és láſsátok az én fájdalmamat: az én ſzûzeim, és az én ifiaim a'fogſágba mentek. 18 6

COPH. * Hittam az én barátimat, és ôk meg-chaltak engem: az én papjaim és véneim a'várasban meg-eméſztettek: mert eledelt kereſtek magoknak hogy meg-éleſztenék az ô lelkôket.

RES. * Láſsad Uram, mert háborgattatom, meg-háborodott az én haſam: fel-fordúlt az én ſzívem én-bennem, mert rakva vagyok keſerûſéggel. ott-kinn a'fegyver ôl-meg, és ott-honn haſonló halál vagyon.

SIN. * Hallották hogy én fohâſzkodom, és ninch a'ki engem vígaſztallyon: minden ellenſégim hallották az én nyomoruſágomat, örvendeztek, mert te chelekedted: el-hoztad a'vígaſztaláſnak napját, és haſonlók léſznek hozzám.

THAU. * Mennyen-bé minden ô gonoſságok te-elôdbe: és ſzedd-meg ôket, a'mint meg-ſzedtél engem minden hamiſságimért: mert ſok az én fohâſzkodáſom, és a'ſzívem ſzomorû.

II. Rész.

ALEPH Mint fôdte-bé homállyal az ô haragjában az Úr a'Sion leányát: el-vetette az égből a'földre a' dicsôſséges Iſraëlt, és nem emlekezett-meg az ô lábainak ſamolyáról az ô haragjának napján.

BETH. * Le-vetette az Úr, és nem kedvezett, Jákobnak minden ékeſségit: el-rontotta az ô haragjában a'Júda ſzûz leányának erôſségit, és a'földre vetette: meg-rútította az országot, és az ô fejedelmit.

GHIMEL. * El-tôrte az ô búſulâſának haragjában Iſraëlnek minden ſzarvát: hátra-vonta az ô jobb karját az ellenségtôl: és Jákob-ellen mint egy kôrôs-kôrûl meg-eméſztô langos tûzet gyújtott.

DALETH. * Meg-vonta az ô kéz-íját mint ellenſég, meg-erôſítette a'jobb karját mint ellenſég: és meg-ôlt mindent a'mi ſzép vólt látâſra a'Sion leányának ſátorában, ki-ôntötte mint a'tûzet az ô boſzſzonkodáſát.

HE. * Ollyanná lôtt az Úr mint az ellenſég: le-vetette Iſraëlt, el-hánta minden kô-falait: el-bontotta az ô erôſségit, és bé-tôltötte a'Júda leányát meg-aláztatott férfiúval 's aſzſzony'állattal.

VAU. * Esel-hánta mint a'kertet az ô ſátorát, el-bontotta az ô hajlékát: el-

felejtette az Ur Sionban az innepet, és a' szombatot; és gyalázatra adta, és az ô haragjának bosszonkodására, a' királyt, és a' papot.

ZAIN. * Meg-vetette az Úr az ô óltárát, 7 17 C meg-átkozta az ô szent-helyét: az ellenségnek kezébe adta az ô tornyainak kő-falait: szózatot adtak az Úr házában, mint innep-napon.

HETH. * Meg-gondolta az Ur hogy el-bontsa a' Sion leányának kő-falát: meg-vóta az ô kötelét, és el-nem fordította kezét az el-veszténél: és sírt a' bástya, és a' kő-fal-is egyetemben el-bontatott. 8

THETH * A' földbe szegeztettek az ô kapui: el-veszténe, és el-rontotta az ô zárjait; az ô királyát 's az ô fejedelmit a' Pogányok-között: ninch tôrvény, és az ô prophétáinak nem lôtt látások az Urtól. 9

JOD. * A' földön ûltek, meg-chendeszedtek a' Sion leányának vénei: hamuval hintették-meg a' fejôket, szôr-zákokat övedzettek magokra, a' földre függesztették fejôket a' Jerusalem szûzei. 10

CAPH. * El-fogyatkoztak a' kôny-hullatások-miatt az én szemeim, meg-háborodtak az én belsô részeim: ki-omlott a' földre az én májam az én népem leányának romlása-miatt, midôn el-fogyatkoznék a' kisded és a' chôchômô a' város útzáin. 11 D

LAMED. * Az annyoknak mondának: Hol vagyon a' búza és a' bor? mikor el-fogyatkoznának mint a' sebesültek a' város útzáin: mikor ki-bochátanák az ô lelkôket az annyok ôlében. 12

MEM. * Kihez hasonlíttsalak téged? vagy kihez mongyalak hasonlónak téged, Jerusalem leánya? kivel veselekôszve téged, és vígasztallyalak téged, Sionnak szûz leánya? mert nagy mint a' tenger a' te nyomorusságod: ki gyógyít-meg téged? 13

NUN. * A' te prophétáid hamisságokat és bolondságokat láttak néked, és meg nem nyilatkoztatták hamisságodat, hogy téged penitentziára intenének: láttak pedig néked hamis terheket, és ki-üzéseket. 14 E

SAMECH. * Kezôkkel tapsoltak te-rajtad minden úton-járók: fûvöltôttek, és hajtogatták fejôket a' Jerusalem leányán; mondván: Ez-e a' tekélletes ékességû város, az egész föld ôröme? 15

PHE. * Fel-nyitották reád az ô szájokat minden ellenségid: fûvöltôttek, és chikorgatták a' fogokat, és mondották: Meg-emésztyük: ímé ez a' nap, a' mellyet vártunk: meg-találtuk, láttuk. 16 F

* "Meg-chelekedte az Úr a' miket gondolt, bé-tellyesítette beszédét, mellyet parácholt vala a' régi napoktól-fogva: el-rontott, és nem kedvezett, és ôrvendeztette te-rajtad az ellenséget, és fel-magasztalta a' te ellenségidnek szarvát. 17

AIN. " *Lev. 26. b. 16. Deut. 28. b. 15. Ier. 14. c. 17.*

* Kiáltott az ô szívôk az Úrhoz a' Sion leánya kő-falain. † Follyanak mint a' patak a' kôny-húllatások éjjel és nappal: ne adgy nyugodalmat magadnak, se ne halgasson a' te szemed fénye. 18

SADE. † *Sup. 1. f. 16.*

* Kelly-fel, mongy dícséretet éjjel, az elsô vígyázáskor: ôntsd-ki mint a' vizet a' te szívedet az Úr színe-elôtt: emeld-fel hozzája kezeidet, a' te kisdedid lelkeiért, kik el-fogyatkoztak az éhségben minden útzák kezdetin. 19

COPH.

* Lássad Uram, és gondold-meg, kit szedtél-meg így: meg-észik-e tahát az asszonyok az ô gyûmölchôket, az egy arasznyi kisdedeket? meg-ôlettetik-e a' Szent-helyen a' pap, és a' próféta? 20 G

RES.

* Ott-kinn a' földön fekûdtek a' gyermek és a' vén: az én szûzeim, és az én ifiaim el-hullottak a' fegyver-miatt: meg-ôlted a' te haragodnak napján: meg-verted, és nem könyörûltél. 21

SIN.

* El-híttad mint az innep-napra, a' kik meg-rettentenének engem kôrôs-kôrûl, és nem volt a' ki az Úr haragja napján el-szaladna, és meg-hagyattatnék: a' kiket fel-tartottam, és neveltem, az én ellenségem emésztette-meg azokat. 22

THAU.

III. Rész.

ALEPH EN vagyok a' férfiu látván az én szegénységemet az ô búsulásának veszszejében. 1 A

ALEPH * Engem vezetett, és a' setétségre vitt, és nem a' világosságra. 2

ALEPH * Chak én-reám fordította, és forgatta az ô kezét egész nap. 3

BETH. * Meg-fonnyasztotta az én bôrömet, és a' húsomat, meg-rontotta az én chontyaimat. 4

BETH. * Épített kôrnyûlem, és kôrnyûlvôtt engem epével, és munkával. 5

BETH. * Setétes helyekre helyheztetett engem, mint az ôrökké meg-hóltakat. 6

GHIMEL. * Kő-ős-kőrűl épített ellenem, hogy ki ne mennyek : meg-nehezítette az én békómat. 7

GHIMEL. * De midőn kiáltok's könyörgök-is, ki-rekeszte az én imádságomat. 8

GHIMEL. * Bé-rekeszte útaimat négy-szegő kővekkel, az én ösvényimet fel-forgatta. 9

DALET * Ólálkodo medvévé lőtt nékem: rejtekekbe-valo oroszlánnyá. 10

DALET * Az én ösvényimet fel-forgatta, és meg-rontott engem : pusztává tőtt engem. 11

DALET * Meg-vonta az ő kéz-íját, és tőtt engem mint a'nyílra-valo czélt. 12

HE. * A'veséimbe bochátotta az ő tegzének leányit. 13

HE. * Nevetséggé lőttem minden népem-előtt, azok énekévé nap-estig. 14

HE. * Bé-tőltött engem keserűségekkel, meg-részegített engem űrömmel. 15

VAU. * És ki-törte szám-szerént a'fogaimat, hamuval étetett engem. 16

VAU. * És el-űzettetett a'békeségtől az én lelkem, el-feletkeztem a'jókról. 17

VAU. * És mondék: El-veszett az én végem, és az én reménségem az Úrtól. 18

ZAIN. * Emlekezzél-meg az én szegénységemről, és által-hágásomról, az űrömről, és epéről. 19

ZAIN. * Főlőtte igen meg-emlekezem, és el-eped bennem a'lelkem. 20

ZAIN. * Ezekről gondolkodom szívemben, az-okáért bízom. 21

HETH. * Az Úr irgalmasági hogy meg nem emésztettünk : mert el nem fogytak az ő könyörűleteségi. 22

HETH. * Tudtam jó reggel, nagy a'te hívséged. 23

HETH. * Az én részem az Úr, azt mondá az én lelkem : azért várom őtet. 24

TETH. * Jó az Úr az ő-benne-bízóknak, az őtet-kereső léleknek. 25

TETH. * Jó halgatással várni az Isten szabadítását. 26

TETH. * Jó a'férfiúnak, midőn az igát ifiuságától-fogva viseli. 27

JOD. * Le-űl egyedűl, és halgat: mert fel-vőtte magára. 28

JOD. * A'porba tészi a'szaját, ha valamiképpen rémenség lenne. 29

JOD. * Fordíttya orczáját az őtet-verőnek, bé-telik gyalázatokkal. 30

CAPH. * Mert nem űz-el örökké az Úr. 31

CAPH. * Mert ha el-vetett, könyörűl-is, az ő irgalmasságinak sokasága-szerént. 32

CAPH. * Mert nem szíve-szerént alázta-meg, és vetette-meg az emberek fiait. 33

LAMED * Hogy meg-rontaná lábai-alatt a'főldnek minden foglyait. 34

LAMED * Hogy el-fordítaná a'férfiúnak itéletit a'Főlségesnek tekintete-előtt. 35

LAMED * Hogy el-fordítaná az embert az ő törvényében, az Úr nem tudta. 36

MEM. * Kichoda az, a'ki mondotta hogy meg-lenne, az Úr nem parancholván? 37

MEM. * A' Főlségesnek szájából nem mennek-e ki se gonoszok se jók? 38

MEM. * Mit morgolódott az élő ember, a'férfiu az ő bűneiért? 39

NUN. * Vizsgállyuk-meg a'mi útainkat, és keressük-meg, és térjünk az Úrhoz. 40

NUN. * Emellyük-fel szíveinket kezeinkel egyetemben az Úrhoz az egekbe. 41

NUN. * Mi hamisan chelekedtünk, és haragra ingerlettünk : azért vagy te meg-engesztelhetetlen. 42

SAMECH. * El-burítottál a'haragban, és meg-vertél minket : meg-ölтél, és nem kedveztél. 43

SAMECH. * Felyhőt vetettél elődbe, hogy által ne hasson az imádság. 44

SAMECH. * Ki gyomlálásá, és el-hányásá tőttél engem a'népek-közőtt. 45

PHE. * Fel-nyitották ellenünk szájokat minden ellenségek. 46

PHE. * Félelem és tőr lőtt nékünk a'jövendölés, és romlás. 47

PHE. * Vizeknek ofzláfit ereztette az én szemem, az én népem leányának romlásáért. 48

AIN. * Az én szemem meg-nyomorodott, és nem halgatott, azért hogy nem vólna nyugodalom : 48

AIN. * Míg nem reánk tekintene, és meglátna az Úr mennyekből. 50

AIN. * Az én szemem el-prédálta a'lelkemet az én váráfomnak minden leányiért. 51

SADE. * Vadáfzáfsal fogták-meg engem mint a'madarat az én ellenségim oknélkül. 52

SADE. * A'verembe esett az én életem, és követ tőttek reám. 53

SADE. * El-áradtak a'vizek a'fejem-főlőtt. mondék : El-veszтem. 54

COPH. * Segétségül hittam Uram a'te nevedet a'leg-alsó veremből. 55

COPH. * Hallottad az én szómat : ne fordítsd-el füleidet az én zokogásom's kiáltásim-előtt. 56

COPH. * El-közelgettél az napon, mikor segétségül hittalak téged. azt mondád : Ne félly. 57

RES. * Meg-ítélted Uram az én lelkemnek ügyét, én életemnek meg-váltója. 58

RES. * Láttad Uram az ő hamiſságokat ellenem: itéld-meg az én ügyemet. 59

RES. * Láttad minden haragjokat, minden ellenem-valo gondolattyokat. 60

SIN. * Hallottad az ő gyalázáſokat Uram, minden ellenem-valo gondolattyokat. 61

SIN. * Az ellenem-támadók ajakit: és az ellenem-valo minden-napi elmélkedéſeket. 62

SIN. * Az ő le-üléſeket, és fel-keléſeket láſd-meg, én vagyok az ő énekek. 63

THAU. * Meg-fizetſz nékik Uram az ő kezek chelekedeti-ſzerént. 64

THAU. * A'te munkádat adod nékik a'ſzívnek paizsúl. 65

THAU. * Üldözöd haragodban, és el-rontod őket az egek-alól Uram. 66

IV. RÉSZ.

ALEPH Mint homályoſodott-meg az arany, el-változott az igen jó ſzín, el-hányattattak a'Szent-helynek kövei minden útzáknak kezdetin. 1 A

BETH. * Sionnak dichőſéges fiai, és a'kik tiſzta aranyba őltöztek: mi-képpen haſonlíttattak a'cherép edényekhez, a'fazekas kezei chinálmányához? 2

GHIMEL. * De még a'boſzorkányok-is felfődték emlőjőket, ſzoptatták az ő kölykőket: az én népem leánya kegyetlen, mint a ſtrucz-madár a'puſztában. 3

DALETH. * A'ſzopónak nyelve az ínyéhez ragadott a'ſzomjúſágban: kenyeret kértek a'kiſdedek, és nem vala a'ki ſzegdelné nékik. 4

HÉ. * A'kik gyönyörűſégeſsen éſznek vala, el-veſztek az útakon: a'kik ſelyembe neveltetnek vala, a'ganejokat ölelgették. 5

VAU. * És nagyobbá lőtt az én népem hamiſsága a' Sodomaiak bűnénél, † melly fel-fordíttatot egy ſzem-pillantásbá, és nem fogtak a'hoz kézzel. 6

† *Gen. 19. c. 24.*

ZAIN. * Feírbek valának az ő Nazaréuſi a'hónál, fényesbek a'tejnél, pirosbak a'régi elefant chontnál, ſzebbek a' ſáfirnál. 7 B

HETH. * Feketébbé lőtt a'hólt-ſzénnél az ő orczájok, és meg nem iſmértettenek az útzákon: az ő bőrök a'chontyokhoz ragadott: el-ſzáradott, és lőtt mint a'fa. 8

TETH. * Jobban vóltak a'kik fegyverrel ölettettek-meg, hogy-ſem az éhel meg-hóltak: mert ezek meg-epedtek, meg-emészttetvén a'földnek gyümölcstelenſégétől. 9 D

JOD. * Az irgalmas aſzſzonyok kezei meg-főzték az ő fiokat: azok étkei lőttek, az én népem leányának romláſában. 10

CAPH. * Bé-tellyesítette az Úr az ő haragját, ki-öntötte az ő búſulaſának haragját: és meg-gyújtotta a'tűzet Sionban, és meg-emészttette annak fondamentomit. 11

LAMED * Nem hitték a'földnek királyi, és a'föld kerekſégének minden lakói, hogy bé-menne az ellenſég és az ellenkező a'Jeruſalem kapuin: 12

MEM. * Az ő prophétáinak bűnőkért, és az ő papjainak hamiſságokért, kik abban ki-öntötték az igazak véret. 13 C

NUN. * El-tévelyedtek a'vakok az útzákon, meg-ferteződtek a'vérben: és mikor nem tehetnének egyebet, az ő peremőket fogták. 14

SAMECH. * Távozzatok-el fertelmeſek, azt kiáltották nékik: távozzatok-el, menjetek-el, ne illeſsetek: mert feddődtek, és meg-háborodván ezt mondották a'Pogányok-közőtt: Nem chelekeſzi többé hogy közőttők lakjék. 15

PHE. * Az Úr orczája el-válaſztotta őket, nem chelekeſzi többé hogy reájok tekíntſen: a'papok orczáit nem tiſztelték, ſem a'véneken nem könyörűltek. 16

AIN. * Még midőn fenn-állanánk, el-fogyatkoztak a'mi ſzemeink a'heában-valo ſegétſégünk-miatt, mikor figyelmetesſen néznénk a' nemzetſégre, melly meg nem ſzabadíthat vala. 17

SADE. * Meg-chuſzamodtak a'mi nyomdokink a'mi útzáinknak úttyán, el-közelgetett a'mi végünk: bé-tellyeſedtek a'mi napjaink, mert el-jött a' mi végünk. 18 D

COPH. * Gyorſabbak vóltak a'mi kergetőink az égi ſaſoknál: a'hegyeken kergettek minket, a'puſztában leſelkedtek utánnunk. 19

RES. * A'mi ſzánknak lelke az Úr Kriſtus meg-fogattatott a'mi bűneinkért: a'kinek mondottuk: A'te árnyékodban élünk a'Pogányok-közőtt. 20

SIN. * Örülly, és vígadgy Edom leánya, ki a'Hus Földében lakol: reád-is eljút a'pohár, meg-részegűlſz, és megmezítelenűlſz. 21

THAU. * El-tőlt a'te hamiſságod Sion leánya, nem chelekeſzi többé hogy el-

kőltőzteſsen téged : meg-látogatta a'te hamiſságodat Edom leánya, felfődőzte a'te bűneidet.

IEREMIAS PROFETA IMADSAGA.

V. Rész.

1		EMlekezzél-meg Uram mi történt rajtunk: tekints-meg, és
	A	laſd-meg gyalázatunkat. * A'
2		mi örökſégünk idegenekre
		ſzállott; a'mi házaink a'kivűl-valókra. *Árvákká lőttünk atya-nélkül, az
3		anyáink mint az özvegyek. * Vizünket pénzen ittuk: fáinkat árron vőttük. * Nyakunkon-fogva vonattattunk, a'meg-fáradtaknak nem adatott
5		nyugodalom. * Egyiptuſnak nyújtottuk kezünket, és az Aſsyriuſoknak
6	B	hogy meg-elégíttetnénk kenyérrel.
7		*Az atyáink vétkeztek, és ninchenek:
8		és mi viſeltük az ő hamiſságokat. * A'
		ſzolgák uralkodtak rajtunk: nem vólt
		a'ki meg-ſzabadítana azoknak kezéből. * Életünk veſzedelmével hozunk
9		vala magunknak kenyeret, a'fegyver-miatt a'puſztában. *A'mi bőrünk,
10		mint a'kemencze meg-égett az éhſégnek háborúi-miatt. * Az aſſzonyokat Sionban meg-alázták, és a'
12		ſzűzeket a'Júda váraſiban. * A' fejedelmek kézzel akaſztattak-fel ; a'vének orczáját nem bőchűlték. * Az
13		ifiakkal ſzemtelenűl éltek: és a'gyermekek a'fa-miatt el-eſtek. * A'vének
14		el-fogytak a'kapukról ; az ifiak az
15	A	énekeſek ſeregéből. * El-fogyott a'
16		mi ſzívünknek öröme: ſiralomra változott a'mi éneklő ſeregünk. * El-
		eſett a'mi fejünk koronája : Jaj nékünk, mert vétkeztünk. * Az-okáért
17		ſzomorúvá lőtt a'mi ſzívünk, azért homályoſodtak-meg a'ſzemeink.
18		* A' Sion hegyéért mivelhogy el-
19		veſzett, a'rókák jártak azon. * Te pedig Uram örökké meg-maradſz, a'te
	D	királyi-ſzéked nemzetſégről nemzetſégre. * Miért feletkezel-el rólunk
20		mind örökké? el-hadſz-e minket a'
21		napoknak ſokaſágáig? * Téríts hozzád minket Uram, és meg-térünk:
		újítſd-meg a' mi napjainkat, a' mint
22		eleitől-fogva. * De el-vetvén megvetettél minket, fölőtte igen meg-haragudtál ellenünk.

BARUK PROFETALASA.

I. Rész.

1		EZek a'könyvnek igéi,
	A	mellyeket írt Bábyloniában Báruk a'Néria fia,
		ki Maásias fia, ki Sedeczías fia, ki Sedei fia, ki Helczías fia,
2		* az ötődik eſztendőben, a'hónak hetedik napján, az időben melyben meg-vőtték a' Kaldæuſok Jeruſalemet, és fel-gyújtották azt tűzzel. * És
3		olvaſa Báruk e'könyvnek igéit Jekoniáſnak a'Joakim fiának a'Júda királyának fűleibe, és a'könyvhöz-jövő egéſz népnek fűleibe, * és a'hatalmaſoknak a'királyok fiainak fűlőkbe, és a'vének fűleibe, és a'nép fűleibe, kichintől-fogva nagyig, mind azoknak
4		a'kik Bábyloniába laknak vala, a'Sódi folyó-víz-mellett. *Kik halván sírnak vala, és bőjtőlnek vala, és imádkoznak vala az Úr ſzíne-előtt. * És
5		pénzt ſzedének, a'mint kinek-kinek
6		az ő érteke-vala, *és Jeruſalembe küldék Jóakim papnak, ki Helcziáſnak a'
7	C	Sálom fiának fia, és a'Papoknak, és az
	B	egéſz népnek, kik ő-véle Jeruſalemben találtattak : * mikor el-venné az
8		Úr templomának edényit, mellyek el-vitették vala a'templomból, hogy viſſza-vinné a' Júda Földébe Siván
9		havának tizedik napján, az ezűſt edényeket, mellyeket chinált Sedeczías a' Josías fia Júdának királya, * minek-utánna el-fogta vólna Nabukodonoſor a'Bábylon királya, Jekoniáſt, és a'fejedelmeket, és
		minden hatalmaſokat, és a'föld népét, Jeruſalemből, és el-vitte vólna
10		őket fogva Bábylonba. * És mondának: Íme küldöttünk néktek pénzt,
4		mellyekből éppen-égő áldozatokat, és temiént vegyetek, és ſzerezzetek
		eledeli áldozatot, és áldozzatok a' bűnért a'mi Urunk Iſtenünk óltárán:
11		* és imádkozzatok Nabukodonoſornak a'Bábylon királyának életéért,
5		és az ő fiának Boldizárnak életéért, hogy légyenek az ő napjok a'földön
12		mint az égnek napjai: * és hogy az
7	C	Úr erőt adgyon nékünk, és világoſítſa-meg a'mi ſzemeinket, hogy éllyünk Nabukodonoſornak a'Bábyló
	B	királyának árnyéka-alatt, és Boldizárnak az ő fiának árnyéka-alatt, és
8		

ſzolgállyunk nékik ſok napokig, és
talállyunk kedvet az ő ſzínek-előtt.
* Mi-érettűnk-is imádkozzatok a'mí 13
Urunknak Iſtenűnknek: mert vét-
keztűnk a'mí Urunknak Iſtenűnknek,
és el nem fordúlt rólunk az ő haragja
mind e'mái napig. * És olvaſsátok e' 14
kőnyvet, mellyet hozzátok kűldőt-
tűnk hogy olvaſtaſsék az Úr templo-
mában, innep napon, és alkolmatos
napon. * "és mongyátok: A' mí U- 15
runknak Iſtenűnknek igaſság, nékűnk
pedig orczánk pírulása: a'mint ez na-
pon az egéſz Júdán, és a'Jeruſalem
lakóin, * a'mí királyinkon, és feje- 16
delminken, és papjainkon, és profé-
táinkon, és atyáinkon. * " Vétkez- 17
tűnk a'mí Urunk Iſtenűnk-előtt, és
nem hittűnk, kételkedvén ő-ben-
ne: * és nem vóltunk engedelme- 18
ſek néki, és nem halgattuk a'mí U- D
runknak Iſtenűnknek ſzavát, hogy az
ő parancholatiban járnánk, mellye-
ket nékűnk adott. * A'naptól-fogva, 19
mellyen ki-hozta az atyáinkat Egyip-
tus-főldeből, mind ez napig, hihetet-
lenek vóltunk a'mí Urunkhoz Iſte-
nűnkhőz: és el-ſzélledvén el-távoz-
tunk, hogy ne halgatnók az ő ſzavát.
* "És ſok gonoſzok ragadtak reánk, 20
és átkok, mellyeket eleibe-adott az
Úr Moyſeſnek az ő ſzolgájának: ki az
atyáinkat ki-hozta Egyiptus-főldé-
ből, hogy nékűnk adná a'téjjel's méz-
zel-folyó főldet, a'mint e'mái napon.
* És nem halgattuk a'mí Urunk Iſte- 21
nűnk ſzavát a'profétáknak mindē be-
ſzédek-ſzerént, a'kiket hozzánk kűl-
dőtt: * és el-mentűnk ki-ki a'mí go- 22
noſz ſzívűnknek indúlattyában, ide-
gen iſteneknek ſzolgálni, gonoſzokat
chelekedvén a'mí Urunk Iſtenűnk
ſzemei-előtt.

II. RÉSZ.

AZért bé-tellyeſitette a'mí 1
Urunk Iſtenűnk az ő igéjét, A
mellyet nékűnk ſzóllott, és
a'mí bíráinknak, a'kik Iſra-
ëlt itélték, és a'mí királyinknak, és a'
fejedelminknek, és az egéſz Iſraëlnek,
és Júdának: * hogy az Úr nagy nyo- 2
moruſágokat hozna reánk, a'miné-
műek nem lőttek az ég-alatt, a'mint
Jeruſalemben lőttek, " azok-ſzerént
a'mik írva vannak a'Moyſes tőrvé-
nyében, * hogy az ember az ő fiának 3
húſát enné, és az ő leányának húſát.
* És adta őket minden királyok kezé- 4

be, a'kik kőrnyűlűnk vannak, gyalá-
zatra, és puſztúláſra minden népek-
kőzőtt, mellyek-kőzzé el-híntett
minket az Úr. * És alól eſtűnk, és nem 5
felyűl; mert vétkeztűnk a'mí Urunk-
nak Iſtenűnknek, nem engedvén az ő
ſzavának. * " A'mí Urunknak Iſte- 6
nűnknek igaſság: nékűnk pedig, és az B
atyáinknak orcza-pírúlás, mint ez
napon. * Mert meg-mondotta az Úr 7
nékűnk mind e'gonoſzokat, mellyek
reánk jőttek: * és nem engeſzteltűk- 8
meg a'mí Urunk Iſtenűnk orczáját
hogy meg-térnénk ki-ki a'mí igen
gonoſz útainkról. * És vígyázott az 9
Úr a'gonoſzokon, és reánk hozta
azokat: mert igaz az Úr minden che-
lekedetiben, mellyeket nékűnk pa-
rancholt: * és nem halgattuk az ő 10
ſzavát hogy az Úr parancholatiban
járnánk, mellyeket előnkbe adott.
* "És moſt Iſraëlnek Ura Iſtene, ki a' 11
te népedet ki-hoztad Egyiptus-fől- C
déből erős kézzel, és jelekkel, és cho-
dákkal, és a'te nagy erőddel, és fől-
ſéges karoddal, és nevet ſzerzettél
magadnak, a'mint ez napon: * vétkez- 12
tűnk, iſtentelenűl chelekedtűnk, ha-
miſsan viſeltűk magunkat, mí Urunk
Iſtenűnk, minden te igaſságidban.
* Fordúllyon-el a'te haragod mí-ró- 13
lunk: mert keveſen maradtunk-meg
a'nemzetſégek-kőzőtt a'hová el-hín-
tettél minket. * Halgaſd-meg Uram 14
a'mí kőnyőrgéſinket, és imádſágin-
kat, és vígy-ki minket tennen-ma-
gadért: és adgyad hogy kedvet talál-
lyunk azok ſzíne-előtt, a'kik minket
el-hoztak: * hogy tudgya az egéſz főld 15
hogy te vagy a'mí Urunk Iſtenűnk,
és hogy a'te neved hívattatott ſe-
gétſégűl Iſraëlre, és az ő nem-
zetſégére. * "Tekínts Uram a'te ſzent 16
házadból mí-reánk, és hajtſd-meg
a'fűledet, és halgaſs-meg minket.
* † Nyiſd-fel a'ſzemeidet, és láſsad: 17
" mert nem a'meg-hóltak, a'kik D
a'pokolban vannak, kiknek lelkők
ki-vitetett az ő teſtekből, adnak tiſz-
teletet és igaſságot az Úrnak: * ha- 18
nem a'lélek, melly a'gonoſznak nagy
vólta-miatt ſzomorú, és meg-gőr-
bűlve jár, és erőtelenűl; és a'meg-fo-
gyatkozott ſzemek, és az éhező lélek
ád néked Úrnak dichőſéget és igaſsá-
got. * Mert mí nem az atyáink igaſsá- 19
gi-ſzerént kőnyőrgűnk, és kérűnk ir-
galmaſságot a'te ſzíned-előtt, mí

"Inf. 2. b. 6.
"Dan. 9. a. 5.
"Deut. 28. b. 13.
"Deut. 28. f. 53.
"Sup. 1. c. 15.
"Dan. 9. d. 15.
"Deut. 26. d. 15. Iſai. 61. d. 15.
† Iſai. 64. c. 9.
"Pſal. 113. d. 17.

Urunk Iſtenűnk: *hanem hogy reánk 20
bocháttad a'te haragodat és búſú-
láſodat, a'mint ſzóllottál, a'te ſzol-
gaid a'proféták-által, mondván: *Igy 21
ſzóll az Úr: Hajtſátok-meg a'tí vál- E
lotokat, és a'nyakatokat, és dolgoz-
zatok a' Bábylon királyának: és
veſztég űltők a' főldőn, mellyet az
atyáitoknak adtam. * Hogy-ha nem 22
halgattyátok a' tí Uratok Iſtene-
tek ſzavát hogy dolgozzatok a' Bá-
byloniai királynak: el-fogyatlak tí-
teket a'Júda váraſiból, és Jeruſalem
kivűl, * és el-véſzem tőletek a'ví- 23
gaſságnak ſzavát, és az őrőmnek ſza-
vát, és a'vő-legénynek ſzavát, és a'
meny-aſzſzonynak ſzavát, és az
egéſz főld benne-lakók nyoma-nél-
kűl léſzen. * És nem halgatták a' 24
te ſzódat, hogy dolgoznának a'Bá-
bylon királyának: és bé-tellyeſítet-
ted a'te ígéidet, mellyeket ſzóllot-
tál a' te ſzolgaid a' proféták-által,
hogy el-vitetnének a' mí királyink
chontyai, és a'mí atyáink chontyai
az ő helyekből: * és ímé a'Napnak 25
melegſégére vettettek, és az étzaká-
nak hidegſégére: és igen gonoſz fáj-
dalmakban hóltak-meg, éhſéggel,
és fegyvertel, és ſzám-ki-vetéſsel.
*És ollyá tőtted a'templomot mely- 26
ben a'te neved ſegétſégűl hívatta- F
tott, a'mint ez napon, az Iſraël házá-
nak, és a'Júda házának hamiſságáért.
* És chelekedtél velűnk mí Urunk 27
Iſtenűnk minden jó-vóltod-ſzerént,
és ama'te nagy minden irgalmaſ-
ſágod-ſzerént: * A'mint ſzóllottál 28
a'te ſzolgád Moyſeſ-által, az napon
mellyen meg-parancholtad néki,
hogy meg-írná a'te tőrvényedet az
Iſraël fiai-előtt, *mondván: "Ha nem 29
halgattyátok az én ſzómat, ez a'nagy
ſokaſág leg-kiſsebbé változik a'Po-
gányok-kőzőtt, a'hová én őket el-
híntem: * mert tudom hogy engem 30
meg nem halgat e'nép. mert kemény-
nyakú nép: és ſzívéhez tér az ő fog-
ſága főldében: * és meg-tudgyák 31
hogy én vagyok az ő Urok Iſtenők, és G
ſzívet adok nékik, és érteni fognak; fű-
leket, és hallani fognak. * És díchér- 32
nek engem az ő fogſágoknak főldébē,
és meg-emlekeznek az én nevemről.
* És el-fordúlnak az ő kemény há- 33
toktól, és az ő gonoſságoktól: mert
meg-emlekeznek az ő attyok útáról
a'kik ellenem vétkeztek. * És viſzſza- 34

" Lev. 26.b.14. Deut. 28.b. 5.

hívom őket a'főldre, mellyért meg-
eſkűdtem az ő attyoknak, Abrahám-
nak, Iſaáknak, és Jákobnak, és ural-
kodnak azon: és meg-ſokaſítom ő-
ket, és meg nē keveſednek. † *És más 35
őrők ſzővetſéget ſzerzek vélek, hogy
ő Iſtenők legyek, és ők én népem
léſznek: és ki nem mozdítom tőbbé
az én népemet, az Iſraël fiait, a'főld-
ről a'mellyet nékik adtam.

† Ier.31. f.31.32.

III. RÉSZ.

1 ES moſt mindenhato Uram, Iſ-
A raëlnek Iſtene, a'nyavalyában-
lévő és nyomorúlt lélek hoz-
2 zád kiált: *halgaſd-meg Uram,
és kőnyőrűlly, mert irgalmas Iſten
vagy, és kőnyőrűlly rajtunk: mert
3 vétkeztűnk előtted. * Mert te őrők-
ké meg-maradſz, és mí el-veſzűnk-e
4 őrőkké? *Mindēhato Uram, Iſraëlnek
Iſtene, halgaſd-meg moſt az Iſraël
halottinak, és azok fiainak imádſá-
gát, kik vétkeztek előtted, és nem hal-
gatták az ő Urok Iſtenők ſzavát, és re-
5 ánk ragadtak a'nyomoruſágok. *Meg
ne emlekezzél az atyáink hamiſſá-
giról, hanem emlekezzél-meg a'te ke-
zedről, és a'te nevedről ez időben:
6 *mert te vagy a'mí Urunk Iſtenűnk,
7 és díchérűnk téged Uram: * mert az-
ért adtad a'te félelmedet ſzíveink-
be, hogy ſegétſégűl-is híjuk a'te neve-
det, 's díchérjűnk-is téged a'mí fogſá-
gunkbā, mert meg-térűnk a'mí atyá-
ink hamiſságából, a'kik vétkeztek te-
8 előtted. * És ímé a'mí fogſágunkban
B vagyunk ma, mellyel el-híntettél
minket gyalázatra, és átokra, és bűn-
tetéſre, az atyáinknak minden ha-
miſságok-ſzerént, kik el-távoztak tő-
9 led mí Úrunk Iſtenűnk. * Halgaſd
Iſraël az életnek parancholatit: vedd
fűleidbe, hogy tudgyad az okoſſá-
10 got. * Mi dolog Iſraël hogy az el-
11 lenſégek főldében vagy? * meg-ag-
gottál az idegen főldőn, meg-ferteztettél a'halottakkal: a'pokolba-mé-
12 nőkhőz ſzámláltattál. * El-hattad a'
13 bőlcheſégnek kút-fejét. * mert ha
az Iſten útán jártál vólna, kétſég-nél-
kűl őrők békeſégben laktál vólna.
14 * Tanúld-meg hol légyen az okoſ-
ſág, hol légyen az erő, hol légyen az
értelem: hogy tudgyad egyetemben
hol légyen az életnek hoſzſzaſága
és táplálása, hol légyen a'ſzemek
15 világoſsága, és a'békeſég. *Ki találta-

meg annak a'helyét ? és ki ment-bé annak tár-házába? *Hol vannak a'Pogányok fejedelmi, és a'kik a'földön-való vadakon uralkodnak ? * a'kik az égi madarakkal játzodoznak, * a'kik ezüstöt, és aranyat gyűjtnek, melyben az emberek bíznak, és ninch vége az ő gyűjtéseknek ? a'kik ezüstöt vernek és szorgalmatosok, és fel nem találhatni az ő munkájokat ? * kigyomláltattak, és poklokra alá-szállottak, és mások támadtak ő-helyekbe. * Az ifiak látták a'világosságot, és a'földön laktak : a'tudomány útát pedig nem tudták, * se nem értették annak ösvényit, se az ő fiok azt bé nem vötték, az ő színek-elől meszsze távozott: * nem hallattatott Kánaán-földében, se nem láttatott Temánban. * Sem az Agar fiai, kik a'földön-való okosságot keresik, a' Merra és Téman kereskedői, sem a' példa-beszédek magyarázói, sem az okosságnak 's értelemnek keresői : a' bölcheségnek útát pedig nem tudták, se meg nem emlekeztek az ő ösvényiről. * Oh Iſraël, melly nagy az Isten háza, és széles az ő őrökségének helye! * Nagy, és ninch vége ; magas, és véghetetlen. * Ott vóltak ama' nevezetes oriások, kik eleitől-fogva vóltak, magasak és túdósok a'hadakozásban. * Nem ezeket választotta az Úr, se fel nem találták a'tudomány útát : az-okáért el-vesztek. * És mivelhogy nem vólt bölcheségek, el-vesztek az ő esztelenségek-miatt. * Ki ment-fel az égbe, és el-vötte azt, és alá-hozta azt a'felyhőkből? * Ki mëtáltal a'tengeren, és fel-találta azt? és el-hozta azt inkább hogy-sem a'válaszstott aranyat? * Ninch a'ki tudhassa annak úttyait, sem a'ki fel-keresse annak ösvényit : * hanem a'ki mindeneket túd, ismëri azt, és fel-találta az ő okosságával : a'ki el-készítette a' földet örök időre, és bé-töltötte azt barmokkal, és négy-lábu állatokkal : * ki a' világosságot ki-bochátya, és menten mégyen : és szóllította azt, és rettegésel engedett néki. * A'chillagok pedig világoskodtak az ő állásokban, és örvendeztek : * hívattattak, és azt mondották : Jelen vagyunk : és vídámsággal világoskodtak annak, a'ki őket teremtette. * Ez a'mi Istenünk, és nem hasonlíttatik más ő-hozzája. * Ez találta a' tudománnak minden útát, és adta azt Jákóbnak az ő szolgájának, és Iſraëlnek az ő szerelmesének. * Ezek-után a'földön láttatott, és az emberekkel nyájaskodott.

16 38 17 18 1 A 19 20 2 C 21 3 22 4 23 5 6 24 B 25 8 26 27 28 10 29 D 30 11 12 31 32 13 C 33 14 34 15 35 16 36 37

IV. Rész.

EZ az Isten parancholatinak könyve, és az örökké-valo törvény : minnyájan, a'kik meg-tartyák azt, az életre jutnak : a'kik pedig el-hatták azt, a'halálra. * Térj-meg Jákob, és ragaddmeg azt, járj az úton az ő fényességénél az ő világosságára. * Ne add másnak a'te dichőségedet, és idegen nemzetnek a'te méltóságodat. * Bóldogok vagyunk Iſraël : mert a'mik tettszenek az Istennek, nyilván vannak nékünk. * Jó szívvel légy Isten népe, Iſraëlnek emlekezete : * a'Pogányoknak nem veszedelemre adattattatok-el : hanem azért, hogy haragból haragra ingerlettétek az Istent, adattattatok az ellenségeknek. * Mert boszszontottátok azt a'ki títeket teremtett, az örök Istent, áldozván az ördögöknek, és nem az Istennek. * Mert el-felejtettétek az Istent, a'ki títeket tápláló, és megszomorítottátok a'tí dajkátokat Jerusalemet. * Mert látta az Istentől reátok-jövő haragot, és ezt mondotta : Hallyátok Sionnak határosi, mert nagy siralmat hozott reám az Isten : * Mert láttam az én népemnek, az én fiaimnak, és leányimnak rabságát, mellyet reájok hozott az örökké-valo. * Mert vígasággal tápláltam őket : de sírással és bánatral bochátam-el őket. * Senki ne örüllyön én-rajtam özvegyen, és el-pusztúlton ; sokaktól el-hagyattattam az én fiaim bűnéiért : mert el-hajlottak az Úr törvényétől. * Az ő igasságit pedig nem tudták, se nem jártak az Isten parancholatinak útain, sem az ő igaz-mondásának ösvényin nem mentek igasággal. * Jőjenek-elő a'Sion szomszédi, és emlekezzenek-meg az én fiaimnak 's leányimnak fogságáról, mellyet reájok hozott az örökké-valo. * Mert messzűnnen reájok hozta a'népet, a' gonosz és idegen-nyelvű népet : * kik nem tiszteltéké a'vénet, se a'gyermekeken nem könyörültek, és el-vitték az özvegynek szerelmesit, és fiak-nélkül egye-

dűl magán hatták. * Én pedig mivel 17
ſegéthetlek titeket? * Mert a'ki reá- 18 36
tok hozta a'nyomoruſágokat, ő ſza-
badít-meg titeket a'ti ellenſégiteknek kezőkből. *Mennyetek-el fiaim, 19
mennyetek-el, mert én egyedűl ha-
gyattattam.* Le-vettettem a'békeſég- 20
nek hoſzſzú ruháját, fel-őltőztem pe- D
dig a'kőnyőrgéſnek zákjába, és kiál-
tok a' Főlſégeshez az én napjaimban.
* Jó ſzívvel legyetek fiaim, kiáltſa- 21 1
tok az Úrhoz, és ki-ſzabadít titeket A
az ellenſéges fejedelmeknek kezéből.
*Mert őrőkké reméllettem a'ti ſza- 22
badúláſtokat: és őrőmem jőtt nékem
a'ſzenttől az irgalmaſságért, melly
néktek jő a'mi őrőkké-valo meg-
ſzabadítónktól. * Mert titeket ſzo- 23
moruſággal és ſiráſsal bochátot-
talak-ki; viſzſza-hoz pedig titeket
nékem az Úr őrőmmel és vigaſsággal
őrőkké. * Mert a'mint látták a'Sion 24 4
ſzomſzédi a'ti fogſágtokat az Iſten- E B
től, úgy meg-láttyák hamarſsággal a'
ti meg-ſzabaduláſtokat az Iſtentől,
melly reátok jő nagy tiſzteſséggel,
és őrők fényeſséggel. * Fiaim, béke- 25
ſséggel ſzenvedgyétek a' haragot,
melly reátok jőtt: mert űldőzőtt té-
ged a'te ellenſéged, de hamar meg-
látod az ő veſzedelmét: és fel-hágſz
az ő nyakára. * Az én gyengéim ke- 26 C
mény útakon jártak: mert el-vitet-
tek mint az el-ragadtatott nyáj az
ellenſégektől. * Jó ſzívvel legyetek 27 7
fiaim, és kiáltſatok az Úrhoz: mert
emlekezetben léſztek annál a'ki el-
vitt titeket. * Mert a'mint a'ti igye- 28
kezetetek vólt hogy el-tévelyednétek
az Iſtentől: tíz-annyira iſmég meg-
térvén kereſitek őtet. * Mert a'ki 29 8
reátok hozta a'nyomoruſágokat, iſ- F D
még az hoz néktek őrők vigaſságot
a'ti meg-ſzabadúláſtokkal. *Jó ſzív- 30 9
vel légy Jeruſalem, mert ínt té-
gedet, a'ki téged nevezett. * Az ár- 31
talmaſok el-veſznek, a'kik tégedet
győtrőttek: és a'kik őrvendeztek a'
te romláſodon, meg-bűntettetnek.
* a' váraſok, mellyeknek ſzolgáltak 32
a'te fiaid, meg-bűntettetnek: és a' A
melly el-vőtte a'te fiaidat. * Mert a' 33
mint őrűlt a'te romláſodon, és ví-
gadott a'te eſeteden, úgy ſzomor-
kodik az ő puſztúláſán. * És el-vá- 34
gattatik az ő ſokaſágának vigaſága,
és az ő őrőme ſiráſsá léſzen. * Mert 35 1
tűz jő reája az őrőkké-valótól ſok G
napok-ig, és az őrdőgők lakják ſok
ideig. * Tekints Nap-keletre Jeruſa- 36
lem, és láſsad az Iſtentől néked-jővő
vigaſságodat. *Mert ímé el-jőnek a'te 37
fiaid, kiket el-bocháttál el-ſzélledve,
el-jőnek egybe-gyűjtetvén Nap-ke-
lettől-fogva Nap-nyúgatig, a'ſzent-
nek igéje-által őrűlvén az Iſtennek
tiſzteſségére.

V. Rész.

VEtkőzzél-le Jeruſalem a'ſira- 1
lomnak és a'te nyomoruſá- A
godnak hoſzſzú-ruhájából, és
őltőzzél-fel az ékeſségbe, és
annak az őrők dichőſégnek tiſzteſ-
ſégébe, melly az Iſtentől jőtt néked.
* Kőnyűl-vészen téged az Iſten az 2
igaſság paláſtyával, és az őrők tiſz-
teſségnek fűvegét teſzi fejedre.
* Mert az Iſten meg-mutattya az ő 3
fényeſségit te-benned, mindennek
a'ki az ég-alatt vagyon. * Mert né- 4 B
ked neveztetik a'te neved az Iſtentől
őrőkké: Igaſságnak békeſége, és az 5
Iſteni tiſzteletnek dichőſége. *Kelly-
fel Jeruſalem, és álly magas helyre:
"és tekints Nap-keletre, és láſsad a' "Sup.
te egybe-gyűjtetett fiaidat, Nap-ke- 4.d.36.
lettől-fogva Nap-nyúgatig, a'ſzent-
nek igéje-által őrvendezvén az Iſten-
nek emlekezetin. *Mert gyalog men- 6
tek-ki te-belőled az ellenſégtől vitet-
tetvén: viſzſza-hozza pedig az Úr
azokat te-hozzád tiſzteſségben hor-
dozván mint az ország fiait. * Mert 7
el-rendelte az Iſten hogy meg-alázzon minden magas hegyet, és az
erős kő-ſziklákat, és a'völgyeket bé-
tőltſe a' főldnek igyeneſsége-ſze-
rént: hogy az Iſraël bátorſágoſon
járjon az Iſten tiſzteſségére. * Bé- 8
árnyékozták pedig az erdők-is, és D
minden győnyőrűſéges fák, Iſraëlt az
Iſten parancholattyából. * Mert 9
viſzſza-hozza az Iſten Iſraëlt vigaſsággal az ő dichőſégének világoſsá-
gában, irgalmaſsággal, és igaſsággal,
melly ő-tőle vagyon.

VI. Rész.

A'Levélnek máſsa, mellyet A
Jeremías a' Babyloniába-
viendő foglyokhoz kűl-
dőtt a'Babylóniai király-
tól, hogy hírt tenne nékik, a'mint
meg-parancholta néki az Iſten.
* "A'Bűnőkért, mellyekkel vét- 1 "Ier.
keztetek az Iſten-előtt, fogva vi- 25.b.9.

tettők Babyloniába Nabukodonosortól a' Babylóniai királytól.
* Bé-menvén azért Bábylonba, 2
sok esztendeig lésztek ott, és hosszú ideig, hét nemzetségig: az-után
pedig ki-hozlak titeket onnét békességgel. * " Most pedig látni-fogtok 3
"Isa. 44. b. 10. Babyloniában, arany, és ezüst, és kő,
és fa isténeket a'vállokon hordoztatni, rettegtetvén a' Pogányokat.
* Meg-láttsátok azért, hogy ne le- 4
gyetek ti-is hasonlók egyebeknek
chelekedetekhez, és ne féllyetek, és
a'tőlők-valo félelem ne fogjon rajtatok. * Látván azért a' hátúl és elől- 5
imádo sereget, mondgyátok a'ti szívetekben: Téged kell imádni Uram.
* Mert az én Angyalom veletek va- 6
gyon: én-magam pedig ki-keresem
a'ti lelketeket. * Mert azok nyelve az 7
átstól simittatott, ő-magok-is a' meg-
aranyaztattak és meg-ezüstőztettek,
hamisak, és nem szólhatnak. * És 8
a'mint az ékességet-szerető szűzet;
úgy chinyosították azokat aranyat
vévén. * Bizonyára arany koronájok 9
vagyon az ő isténeknek fejeken: honnét le-vonszák a'papok rólok az aranyat 's az ezüstöt, és azt magokra
kőltik. * Ugyan azokból adnak pedig 10
a' bordélyosoknak-is, és a' kurvákat
ékesitik: és mikor ismég viszsza-vészik azt a'kurváktól, az ő isténeket
ékesitik véle. * Ezek pedig meg nem 11
szabadúlnak a'rosdától, és a'molytól. * Bé-födvén pedig azokat bársony 12
ruhával, meg-törlik azoknak orczájokat a'ház-béli por-miá, melly igen
sok vagyon köszöttök. * Királyi pál- 13
czája vagyon pedig mint embernek, mint a'tartomány bírájának, ki
az ellene-vétkezőt meg nē öli. * Fegy- 14
ver-is vagyon kezében, és szekercze:
magát pedig a'hadtól, és a'tolvajoktól meg nem szabadíttya. Innen néktek tudva légyen, hogy nem istenek.
* Ne féllyetek azért tőlők. Mert 15
mint az embernek el-törött edénye
haszontalanná lészen, ollyanok az ő
istenek-is. * A'házban lévén, az ő 16
szemök rakvák porral a' bé-menőknek lábokról. * És mint a'ki a'király- 17
ellē vétett, annak ajtaja környűl-vétetett: vagy mint a'koporsóba tétetett
halottat, úgy őrizik a'papok az ajtókat zárokkal, és lakatokkal, hogy a'
tolvajoktól meg ne foszlattassanak.
* Gyertyákat gyújtnak nékik, és 18
ugyan sokakat, mellyek-közzül eggyet sem láthatnak: ollyanok pedig
mint a'gerendák a'házban. * Az ő bel- 19
ső részeket pedig, azt mongyák, hogy
a'földből-valo kígyók nyalogattyák-
ki, midőn meg-emésztik őket, és az ő 20
ruhájokat, és nem érzik. * Feketék-
ké lésznek az ő orczájok a' házba-tétetett füsttől. * Az ő testők-fölött, és 21
a'fejők-fölött röpősnek a' baglyok,
és a'fechkék, és egyéb madarak-is
hasonló-képpen 's a'machkák. * In- 22
nen tudgyátok hogy nem istenek. Ne
féllyetek azért tőlők. * Az arany-is 23
melly rajtok vagyon, az ékességért
vagyon. Ha valaki el nem törli a'
rozsdát, nem fénlenek: mert mikor ön- 24
tetnének-is, nem érzettenek. *† Nagy "Isa. 46 b. 6.
árron vőtték azokat, mellyekben
lélek ninchen. * Lábok-nélkül vállokon hordoztatnak, mutogatván alá-
valóságokat az embereknek. Meg-
szégyenűllyenek a' kik tisztelik-is 25
őket. * Az-okáért ha a'földre esnek,
önnön-magoktól fel nem kelnek,
ha valaki igyenesen fel-állattya-is, 26
nem önnön-magától fog-állani, ha-
nem mint a'halottaknak, az ő ajándékokat eleikbe tészik. * Az ő ál- 27
dozattyokat el-adgyák az ő papjok,
és gonoszúl élnek véle: hasonló-képpen az ő feleségek-is el-szedegetvén,
sem a'betegnek, sem a'kóldúsnak sem-
mit nem adnak, * az ő áldozattyokat 28
a' nehézkesek és a'havi-folyásban-lé-
vők illetik. Tudván azért ezekből
hogy nem istenek, ne féllyetek tőlők.
* Mert honnat hívattatnak istenek- 29
nek? Mert az aszszony'állatok tészsznek valamit az ezüst, és arany, és fa
istenek-eleibe: * és azok házaiban 30
ülnek a'papok, szakadozott köntősők lévén, és borotvált fejők, és szakállok, kinek fejők mezítelenek. * Or- 31
dítnak pedig kiáltván az ő istenekre,
mint a' halotnak torjában. * Az ő 32
ruházattyokat el-vészik a'papok, és
azzal meg-ruházzák feleségőket, és
fiokat. * És ha valakitől valami go- 33
noszt szenvednek-is, vagy valami
jót vésznek, meg nem fizethetik: se
királyt nem rendelhetnek, se azt le
nem tehetik. * Hasonló-képpē se gaz- 34
dagságot nem adhatnak, se gonoszszal nem fizethetnek. Ha valaki fogadást tészen nékik, és meg nem adgya,
azt sem keresik. * Embert meg nem 35
szabadítnak a'haláltól, se meg nem

mentik az erőtlent a'haralmasbtól. 52
* A'vak embernek a'látáſt meg nem adgyák, ſzükſégéből az embert meg nem ſzabadíttyák. * Az özvegyen nem könyörűlnek, ſe nem téſznek jól az árvákkal. * A' hegy-béli kövekhez haſonlók az ő iſtenek, fából, és kőből, és aranyból, és ezűſtből-valók. A'kik pedig azokat tiſztelik, meg-ſzégyenűlnek. * Mint alíthatni tahát, vagy mondhatni azokat iſteneknek lenni? * Még önnön-magok a'Kaldæuſok ſem tiſztelik azokat: kik midőn hallyák hogy a'néma nem ſzólhat, azt Bélhez viſzik, kérvén tőle hogy ſzóltaſsa: * mint-ha érezhetnének a'kik meg nem mozdúlnak, és ők-is midőn meg-értik, el-hadgyák azokat: mert magoknak ſinch érzékenyſégek az ő iſteneknek. * Az aſzſzony'állatok pedig kötelekkel béövedzve űlnek az útakon, az olaj-fák magvait gyújtogatván. *Mikor pedig valamellyik közzűlök el-vonyattatván valamelly úton-járótól véle hál, a'ſzomſzédgyának ſzemére veti, hogy nem itéltetett olly méltónak mint ő, és annak kötele el nem ſzakaſztatott. *Mindenek pedig a'mik azokkal léſznek, hamiſsak. Mi-képpen alíthatni, vagy mondhatni őket Iſteneknek lenni? *Az átſoktól pedig és az ötvöſöktől chináltattanak. Semmivé egyébbé nem léſznek, hanē a'minek a'papok akarják leni. * A'meſter-emberek-is, a'kik azokat chinállyák, nem ſok ideig-valók. *Vallyon tahát lehetnek-e azok iſtenek a'miket ők chináltak? * Hazugſágokat és gyalázatokat hattak pedig az utánnok-következőknek. * Mert midőn had jő reájok, és veſzedelmek; gondolkodnak a'papok magokban, hol rejtſék-el magokat azokkal. * Mi-képpen kell tahát vélni hogy iſtenek légyenek, kik ſem a'hadtól meg nem ſzabadíttyák magokat, ſem a'veſzedelmekből magokat ki nem mentik? *Mert holott aranyas és ezűſtös fából-valók, az-után meg-tudatik minden Pogányoktól és királyoktól hogy hamiſsak: mellyek nyilván-valók hogy nem iſtenek, hanem az emberek kezeinek alkotmányi, és az Iſtennek ſemmi alkotmánya ninch vélek. * Onnét vagyon tahát tudva, hogy nem iſtenek, hanem emberek kezeinek alkotmányi, és az Iſtennek ſemmi alkotmánya ninch ő-

53
F
54
55
56
57
58
59
60
61
62
G
63
64
65
66
67
68

bennek? *Királyt a'tartománnak nem támaſztnak, eſsőt ſem adnak az embereknek. *A'törvényt ſem tudgyák, a'tartományokat ſem ſzabadíttyák meg a'boſzſzúſág-tételtől: mert ſemmit nem tehetnek, mint a'varjaſkák az ég 's a'föld-közőtt. * Mert mikor tűz akad a'fa, és ezűſt, és arany iſtenek házába, azok papjai el-futnak ugyan, és meg-ſzabadúlnak: ők pedig, mint a'gerendák középben meg-égnek. *A'királynak pedig, és a'hadnak ellene nem állanak. Mi-képpen alíthatni tahát, vagy hihetni hogy iſtenek? *Sem a'lopóktól, ſem a'tolvajoktól meg nē ſzabadíttyák magokat a'fa, és kő, és aranyas, és ezűſtös iſtenek: a'kiktől azok a'kik erősbek, * az aranyat, és ezűſtöt, és a'ruházatot, mellyel béfödöztettek, el-véſzik, és el-mennek, és magokat meg nem ſegétik. * Azokáért jobb királlyá leſni, a'ki a'maga erejét meg-mutattya; vagy a'házban haſznos edénnyé, mellyel dicſekedik a'ki azzal bír; vagy a'házban ajtóvá, melly meg-őrizi a'mik abban vannak; hogy-ſem hamis iſtenekké. *A'Nap ugyā és a'hóld, és a'chillagok, mivelhogy fényeſek, és haſznra küldettek-ki, engednek. * Haſonló-képpen a'villámáſ-is mikor meg-jelenik, látható; azon-képpen pedig a'ſzél-is minden tartományban fúj. *A'felyhők-is, mellyeknek midőn meg-parancholtatik az Iſtentől hogy el-járják az egéſz világot, végh ez viſzik a'mi nékik parancholtatott. *A'tűz-is onnan-felyűl küldettetvén hogy megeméſzſze a' hegyeket, és az erdőket, meg-miveli a'mi néki parancholtatott. Ezek pedig ſe ékeſségekben, ſe erejekben nem haſonlók amazoknak eggyikéhez. *Azért nem kell őket iſteneknek alítani, ſe mondani, holott ſe törvényt nem tehetnek, ſe ſemmit nem chelekedhetnek az embereknek. *Tudván azért hogy nē iſtenek, ne féllyetek tahát tőlök. *Mert a'királyokat ſe meg nē átkozzák, ſe meg nem áldgyák. * Jeleket-is az égben a' Pogányoknak nem mutatnak, ſe nem fénylenek mint a'Nap, ſe nem világoskodnak mint a'hóld. *Az oktalan-állatok jobbak azoknál, mellyek el-futhatnak a'hegyek alá, és magoknak haſználhatnak. * Semmi jelenſégünk ninch azért nékünk hogy iſtenek: azért ne féllyetek tőlök.

*Mert mint az ugorkás kertben a' váſz ſemit meg nem őriz: úgy vannak azoknak fa, és ezűſt, és aranyazott iſtenők. *Ollyanok mint a'kertbe a'feir tővis, melyre minden madár reá-ül. *Hasonló-képpe a'ſetétben el-vettetett hólt testhez-is hasonlók azoknak fa, és aranyazott, és ezűſtőzött iſte- 69 71 nők. * A'bársonyról-is, és a'ſkárlátról, mellyek rajtok meg-molyosodnak, meg-tudgyátok hogy nem iſtenek. Ő-magok-is meg-emésztetnek végtére, és gyalázatra léſznek a'tartományban. * Jobb az igaz ember, a'kinek bálványi ninchenek: mert távúl léſzen a'gyalázatoktól. 70 72

EZEKIEL PROFETALASA.

I. Rész.

ÉS lőn a' harminczadik eſztendőben, a'negyedikben, a'hónak ötödikén, midőn a'foglyok-kőzőtt vólnék "a'Kóbar folyó-vize-mellett, meg-nyíllának az egek, és láték Iſteni látáſokat. * A' hónak ötödikén, ez az ötödik eſztendeje Joakin király el-kőltőzéſének, * lőn az Úr igéje Ezekiel paphoz a'Búzi fiához a' Kaldæuſok földében, a'Kóbar folyó-vize-mellett: és lőn ott ő-rajta az Úr keze. * És látám, és ímé forgó-szél jő vala Éſzakról; és nagy felyhő, és abban egyeledett tűz, és fényeſség annak-kőrnyűle: és annak-kőzepette mint a'gyantának ſzíne, az-az a'tűznek-kőzepette: * és annak-kőzepette négy lelkes állatoknak hasonlatoſsága: és ez az ő ábrázattyok, ember hasonlatoſsága vala rajtok. * Négy orczája eggyiknek, és négy ſzárnya eggyiknek. * Az ő lábok igyenes lábak, és a'lábok talpa mint a'borjú lábnak talpa, és ſzikrázók mint a'tűndőklő réznek ſzíne. *És emberi kezek az ő ſzárnyok-alatt négy réſzre: és orczájok és ſzárnyok négy réſzre vala. * És egybe valának foglalva az ő ſzárnyok eggyiké a'másikához. nem fordúlnak vala meg mikor járnak vala: hanem mindenik kőzzűlők eleibe mégyen vala arczal. * Az ő orczájok hasonlatoſsága pedig: emberi orcza, és oroſzlány orcza a'négynek jobja-felől; ökör orcza pedig a' négynek ballya-felől, és ſas orcza a'négy-főlőtt. * Az ő orczájok, és ſzárnyok ki-terjeſztve felyűl: mindeniknek két ſzárnyok egy-mást érik vala, és kettei bé-fődőzi vala az ő teſtőket: *és mindenik kőzzűlők eleibe mégyen vala arczal. a'hová a'lélek indúlattya vala, oda mennek vala, és meg nē fordúlnak vala midőn járnának. * És a'lelkes állatok ſzíne, az ő tekintetek, mint az égő tűzes ſzemek, és mint a'lámpáſoknak tekintete. Ez vala a'látás futoſván a'lelkes állatok-kőzőtt, a'tűznek fényeſsége, és a'tűzből ki-menő villámás. *És a'lelkes állatok mennek és jőnek vala mint a'chillámlo villámás. * És mikor nézném a'lelkes állatokat, meg-jelenék egy kerék a'főldőn a'lelkes állatok-mellett, négy orczája-lévén. *és a'kerekek tekintete, és azok chinálmánya, mint a'tenger ſzíne: és mind a'négynek azon egy a' ſzíne: és azok tekintete, és chinálmánya, mint-ha a'kerék kőzepett kerék vólna. * Azoknak négy réſze-felé járván mennek vala, és meg nem fordúlnak vala midőn járnának. * A kerekek talpa-is, és magaſsága, és a'formája rettenetes vala: " és az egész alkotmány rakva vala ſzemekkel mind a'négy-kőrűl. * És mikor járnak vala a'lelkes állatok, egyenlőképpen a'kerekek-is járnak vala azok-mellett: és mikor fel-emelkednek vala a'lelkes állatok a'földről, fel-emelkednek vala eggyűtt a' kerekek-is. * Valahová a'lélek mégyen vala, oda menvén a' lélek, a'kerekek-is egyenlő képpen fel-emelkednek vala, kővetvén őtet. Mert életnek lelke vala a' kerekekben. * A' járókkal járnak vala, és az állókkal állanak vala: és a' földtől fel-emelkedtekkel, egyenlőképpen fel-emelkednek vala a'kerekek-is, kővetvén azokat: mert életnek lelke vala a'kerekekben. * És a' lelkes állatok fejei-főlőtt az égnek hasonlatoſsága, mint a' rettenetes kriſtalnak ſzíne, és ki-terjeſztetve felyűl azok fejei-főlőtt. * Az ég-alatt pedig azok ſzárnyai igyenesek valának eggyik a'másikát érvén: mindenik bé-fődőzi vala két ſzárnyával az ő teſtét, és a'másik hasonló-képpen

Inf. 3. f. 23. 12. d. 20.

Inf. 10 c. 12.

fődöztetik vala bé. * És hallám a' 24
szárnyok zúgását, mint a' sok vizek
zúgását, mint a' magasság-béli Istennek szavát: mikor járnak vala, mint a'
sokaságnak zengése vala, mint a' tábor zengése: és mikor állanak vala,
le-ereszteték vala az ő szárnyok.
*Mert mikor szózat lészen vala az ég- 25 G
fölött, melly az ő fejek-fölött vala,
meg-állanak vala, és le-ereszték vala
az ő szárnyokat. * És az ég-fölött, 26 1 A
melly az ő fejek-fölött vala, mint a' sáfir-kőnek tekintete a' királyi széknek
hasonlatosságára: és a' királyi-szék
hasonlatossága-fölött, mint az emberi ábrázatnak hasonlatossága felyűl.
*És látám mint a' gyantának színét: 27
mint a' tűznek tekintetit, azon-belől
körös-körűl: az ágyékitól-fogva és
oda-fel, és az ágyékitól-fogva mind
alá, látám mint a' tűndöklő tűznek színétkörös-körűl.*Mint a' szivárványnak tekintetit, mikor a' felyhőben 28
vagyon az esős napon. ez vala a' fényességnek színe körös-körűl.

II. Rész.

EZ az Isten dichőssége hasonlatosságának látása. és látám, és 1 A
az orczámra esém, és hallám
a' szóllónak szavát. És monda
nékem: Ember fia, álly-fel a' lábaidra, és szóllok veled. *Es belém jöve 2
a' lélek minek-utánna szólla nékem,
és fel-állata engem a' lábaimra: és hallám hogy hozzám szóllana, * és 3
mondaná: Ember fia, el-küldlek én B
téged az Israël fiaihoz, a' pártos nemzetségekhez, kik el-távozták tőlem:
ők és az ő attyok fel-bontották az én
szövetségemet mind e' napiglan. * És 4
kemény orczáju fiak, és meg-szelídítheretlen szívűek, a' kikhez én küldlek
téged: és mongyad nékik: Ezeket
mongya az Úr Isten: * Ha valami- 5 C
képpen meg-halgattyák, és ha valami-képpen le-chendesednek, mert
búsító ház, és meg-tudgyák hogy
próféta vólt közöttök. *Te azért em- 6
ber fia, ne félly tőlök, se az ő beszédektől meg ne ijedgy: mert hitlenek C
és hitetők vannak veled, és skorpiókkal lakol. az ő beszédektől ne félly,
és az ő orczájoktól meg ne ijedgy,
mert búsító ház. * Az-okáért szól- 7
lyad az én igéimet nékik, ha valami- 14
képpen meg-halgattyák, és le-chen- D
desednek: mert boszszontók. * Te 8
pedig ember fia, halgasd-meg vala- D
miket néked szóllok: és ne légy búsító
mint a' búsító ház: nyisd-meg a' szá- 9
dat, és edd-meg valamiket én néked
adok.* És látám, és ímé egy kéz nyújtaték-ki hozzám, melyben egy bé-
takartatott könyv vala: és ki-terité
azt előttem;" melly írva vala belől és "Apoc.
kivűl: és siralmak valának abban írva, 5. a. 1,
és ének, és jaj.

III. Rész.

ÉS monda nékem: Ember fia, valamit találsz edd-meg: edd-
meg e' könyvet, és el-menvén
szólly az Israël fiainak. * És 2
fel-nyitám a' számat, és meg-éteté
velem azt a' könyvet: * és monda né- 3
kem: Ember fia, a' hasad meg-észtl, és
a' béled meg-telik e' könyvel, mellyet
én néked adok. "És meg-őm azt: és "Apoc.
édesség lőn a' számban mint a' méz.* És 4 10. d. 9.
monda nékem: Ember fia, menny az 10.
Israël házához, és szóllyad az én igéimet nékik. * Mert nem mély beszédű és ismeretlen-nyelvű néphez küldetel te, az Israël házához: * sem 5 6
mély beszédű és ismeretlen-nyelvű
sok népekhez, kiknek ne halhasad
beszédeket: és ha azokhoz küldetnél- 7
is, azok-is halgatnának téged. * Az B
Israël háza pedig nem akarnak téged
halgatni: mivelhogy nem akarnak
engem halgatni. mert Israëlnek egész
háza erős-homlokú és kemény-szívű. 8
*Ímé erősb orczát adtam néked az ő
orczájoknál, és keményb homlokot
az ő homlokoknál.*Mint a' gyémánt, 9
és mint a' tűz-ütő-kő ollyanná tőttem a' te orczádat: ne félly tőlök, se
meg ne ijedgy az ő orczájoktól: hogy 10
búsító ház. * És monda nékem: Ember fia, minden beszédimet, mellyeket
én szóllok néked, vedd szívedbe, és
hallyad-meg fűleiddel: *És eredgy 11
menny-bé az el-költöztekhez, a' te
néped fiaihoz, és szólly nékik, és
mongyad nékik: Ezeket mongya az
Úr-Isten: ha talám meg-halgattyák,
és le-chendesednek. * Es fel-vőn en- 12
gem a' lélek, és utánnam nagy indúlatnak szavát hallám: Áldott az Úr
dichőssége az ő helyéről; *és a' lelkes- 13
állatok szárnyai szavát, mellyeket
egy-máshoz vernek vala, és a' lelkes-állatokat követő kerekek szavát, és a'
nagy indúlatnak szavát. * És fel-eme- 14
le engem a' lélek, és fel-vőn engem:
és el-menék meg-keseredvén az én
lelkemnek búsúlásában: mert az Úr

keze vala velem, meg-erősítvén engem. *És jövék az el-költöztekhez, az új veteményekaſztagjához, azokhoz a'kik a'Kóbar folyó-vize-mellett laknak vala, és le-ûlék a'hol ők ûlnek vala: és ott maradék hét napig bánkodván közöttök. *Midőn pedig elmúlt vólna a'hét nap, lőn az Úr igéje én-hozzám, mondván: * "Ember fia, őr-állóúl adtalak téged az Iſraël házának: és meg-hallod az én ſzámból az igét, és jelentſd-meg nékik énrőlem. * Ha én mondom az iſtentelennek: Halállal halſz-meg: 's meg nem jelented néki, ſe nem ſzóllaſz hogy az ő iſtentelen útáról el-térjen, és éllyen: az iſtentelen az ő hamiſságában meg-hal, de az ő vérét a'te kezedből keresem-ki. * Ha pedig te meg-jelented az iſtentelennek, és ő meg nem tér az ő iſtentelenſégéből, és az ő iſtentelen útáról: ő az ő hamiſságában meg-hal ugyan, te pedig lelkedet meg-ſzabadítottad. * De ha el-fordúl-is az igaz az ő igaſságáról, és hamiſságot chelekeſzik: botránkozáſt teſzek-eleibe, ő meg-hal, mert meg nem jelentetted néki: az ő bűnében hal-meg, és nem léſznek emlekezetben az ő igaſsági, a'mellyeket chelekedett: az ő vérét pedig a'te kezedből keresem-ki. *Ha pedig te megjelented az igaznak hogy ne vétkezzék az igaz, és ő nem vétkezik: élvén él, mivelhogy meg-jelentetted néki, és te meg-ſzabadítottad a'te lelkedet. *És lőn én-rajtam az Úr keze, és monda nékem: Fel-kelvén menny-ki a' mezőre, és ott ſzóllok veled. * És fel-kelvén ki-menék a' mezőre: és ímé ott az Úr dichőſége áll vala mint a'dichőſég, † mellyet a'Kóbar folyóvize-mellett láttam vala: és az orczámra eſém. *És belém jöve a'lélek, és lábaimra állata engē: és ſzólla velem, és monda nékem: Menny-bé, és rekeſzkedgyél-bé a'te házadba. * És te ember fia, ímé kőtelek vettetnek reád, és meg-kőtöznek téged azokkal: és ki nem mégy közzűlök. *És a' nyelvedet az ínyedhez ragaſztatom, és néma léſzſz, és nem mint a'feddő férfiu: mert búſító ház. *Mikor pedig ſzóllani fogok néked, meg-nyitom a' ſzádat, és mongyad nékik: Ezeket mongya az Úr-Iſten: a'ki hallya, hallya-meg: és a'ki nyugoſzik, nyugodgyék: mert búſító ház.

IV. Rész.

1 A ÉS te ember fia, végy magadnak egy téglát, és tedd azt elődbe: és írd-le arra a' Jeruſalem váraſát. * És rendelly azellen meg-ſzálláſt, és épits ſánczokat, és hordgy tőltéſt, és állaſs tábort ellene, és tégy fal-rontó-koſokat környűle. * És te végy magadnak egy vas ſerpenyűt, és állaſd azt vas falgyanánt közötted, és a'váras-között: és keményítſd-meg orczádat ellene, és meg-ſzálva légyen, és vedd-környűl azt: jel ez az Iſraël házának. *És te fekűdgyél a'bal-óldaladra, és veſſed az Iſraël háza hamiſságit arra, a' napok ſzáma ſzerént mellyeken azon fekſzel, és viſellyed az ő hamiſságokat. *Én pedig néked az ő hamiſságok

5 B eſztendeit adtam, a'napok ſzáma-ſzerént három ſzáz és kilenczven napot: és viſellyed az Iſraël háza hamiſságát.

6 * És mikor ezeket bé-tellyesíted, fekűdgyél a'jobb óldaladra másodſzor: " és viſellyed a'Júda háza hamiſságát negyven napig, a'napot eſztendőért, a'napot, mondom, eſztendőért adtam néked. * És Jeruſalemnek meg-ſzállására fordíttſad a'te orczádat, és a'karod ki-nyujtva légyen: és

8 profétálly ellene. *Ímé kőrnyűl-vőtelek téged kőtelekkel: és ne fordúlly a'te óldaladról a'máſik óldaladra, míg nem bé-tőltőd a' meg-ſzálláſodnak napjait. *És te végy magadnak gabonát, és árpát, és babot, és lenchét, és kőleſt, és ledneket: és tedd azokat egy edénybe, és chinálly magadnak kenyereket a' napok ſzáma-ſzerént mellyeken a'te óldaladon fekſzel: három-ſzáz és kilenczvén napig

10 egyed azt. * Az ételed pedig mellyel éliſz, mérték-ſzerént húſz ſtáter-nyomò légyen egy napra: időről időre

11 egyed azt. * És vizet mérték-ſzérént igyál, a'Hinnek hatod réſzét: időről

12 időre igyad azt. * És mint a'hamu-alatt ſült árpa pogáchát egyed azt: és olly ganéjjal, a'melly az emberből ki-mégyen, ſődd-bé azt az ő ſemők-

13 előtt. *És monda az Úr: Igy éſzik az Iſraël fiai " az ő meg-ferteztetett kenyerőket a'Pogányok-között, a'kik-

14 közzé ki-vetem őket. * És mondék: D Aa a, Uram Iſten, ímé az én lelkem meg nem ferteztetett; és dőggel-hóltat, és vadaktól meg-ſzaggattattat

15 És jövék az el-költöztekhez, az új veteményekaſztagjához, azokhoz a'kik a'Kóbar folyó-vize-mellett laknak vala, és le-ûlék a'hol ők ûlnek vala: és ott maradék hét napig bánkodván közöttök. *Midőn pedig elmúlt vólna a'hét nap, lőn az Úr igéje én-hozzám, mondván: * "Ember

16 17 fia, őr-állóúl adtalak téged az Iſraël házának: és meg-hallod az én ſzámból az igét, és jelentſd-meg nékik énrőlem. * Ha én mondom az iſtentelennek: Halállal halſz-meg: 's meg nem jelented néki, ſe nem ſzóllaſz hogy az ő iſtentelen útáról el-térjen, és éllyen: az iſtentelen az ő hamiſságában meg-hal, de az ő vérét a'te

18 E kezedből keresem-ki. * Ha pedig te meg-jelented az iſtentelennek, és ő meg nem tér az ő iſtentelenſégéből, és az ő iſtentelen útáról: ő az ő hamiſságában meg-hal ugyan, te pedig lelkedet meg-ſzabadítottad. * De ha

20 el-fordúl-is az igaz az ő igaſságáról, és hamiſságot chelekeſzik: botránkozáſt teſzek-eleibe, ő meg-hal, mert meg nem jelentetted néki: az ő bűnében hal-meg, és nem léſznek emlekezetben az ő igaſsági, a'mellyeket chelekedett: az ő vérét pedig a'te kezedből keresem-ki. *Ha pedig te meg-

21 F jelented az igaznak hogy ne vétkezzék az igaz, és ő nem vétkezik: élvén él, mivelhogy meg-jelentetted néki, és te meg-ſzabadítottad a'te lelkedet. *És lőn én-rajtam az Úr keze, és monda nékem: Fel-kelvén menny-ki a' mezőre, és ott ſzóllok veled. * És fel-kelvén ki-menék a' mezőre: és ímé ott az Úr dichőſége áll vala mint a'dichőſég, † mellyet a'Kóbar folyóvize-mellett láttam vala: és az orczámra eſém. *És belém jöve a'lélek, és lábaimra állata engē: és ſzólla velem, és monda nékem: Menny-bé, és rekeſzkedgyél-bé a'te házadba. * És te ember fia, ímé kőtelek vettetnek reád, és meg-kőtöznek téged azokkal: és ki nem mégy közzűlök. *És a' nyelvedet az ínyedhez ragaſztatom, és néma léſzſz, és nem mint a'feddő férfiu: mert búſító ház. *Mikor pedig ſzóllani fogok néked, meg-nyitom a' ſzádat, és mongyad nékik: Ezeket mongya az Úr-Iſten: a'ki hallya, hallya-meg: és a'ki nyugoſzik, nyugodgyék: mert búſító ház.

22 23 24 G 25 26 27

" Inf. 33. b. 7.

† Sup. 1. a. 3.

" Num. 14. f. 34.

" Oſee. 9. a. 3.

nem őttem gyermekségemtől-fogva mind eddig, és nem ment az én számba semmi tisztátalan hús. * És monda nékem: Ímé tehén-ganéjt adtam néked az emberi ganéj-helyébe: és annál készítsd-el a'te kenyeredet. * És monda nékem: Ember fia: †Ímé én eltőrőm a'kenyér pálczáját Jerusalemben: és mértékkel észik a'kenyeret, és szorgalmatossággal: és a' vizet mértékkel, és nyomorusággal iszszák: * Hogy el-fogyván a'kenyér és a'víz, ki-ki az ő attyafiára dőlljön: és megepedgyenek az ő hamisságokban.

† *Inf. 5. d. 16. & 14. d. 13.*

V. Rész.

ÉS te ember fia, végy magadnak haj-szálakat, és borotválj éles kardot: és vedd-fel azt, és vond-által a'fejeden, és a'szakállodon: és végy magadnak mérő fontot, és oszd-el azokat. * Harmad részét tűzzel égesd-meg a'város közepett, a'meg-szállás napjainak bé-tellyesedése-szerént: és vegyed a'harmad részét, és vagdald-el kardal minden-felől: a' más harmad részét pedig hintsd-el a'szélre, és kardot mezítelenítek utánnok. * És végy onnét egy keveset: és kősd azokat a'pallástod szélire. * És végy ismég azokból, és vesd azokat a'tűz közepire, és égesd-meg azokat tűzzel: és abból tűz mégyen-ki az egész Israël házára. * Ezeket mondgya az Úr-Isten: Ez a' Jerusalem, a'Pogányok-közibe helyheztettem őtet, és körűlőtte a'földeket. * És meg-útálta az én ítéletimet, hogy istentelemb lenne a'Pogányoknál; és az én parancholatimat, inkább hogy-sem a' környűle-valo földek. mert az én ítéletimet meg-vetették, és az én parancholatimban nem jártak. * Az-okáért ezeket mongya az Úr-Isten: Mivelhogy felyűl-halladtátok a'Pogányokat, a'kik környűletek vannak, és az én parancholatimban nem jártatok, és az én ítéletimet nem chelekedtétek, és a'Pogányok ítéleti-szerént, a'kik környűletek vannak, nem chelekedtetek: * Az-okáért ezeket mongya az Úr-Isten: Ímé én te-ellened, és én-magam chelekeszem te-benned ítéleteket a'Pogányok szemei-előtt; * és azt chelekeszem rajtad a'mit nem chelekedtem, és a'mellyekhez hasonlókat többé nem chelekeszem, minden te útálatosságidért. * Az-okáért az atyák meg-észik a'fiokat te-benned, és a'fiak meg-észik az attyokat, és ítéleteket chelekeszem rajtad, és ki-hányom minden maradékidat minden szélre. * Az-okáért élek én, úgymond az Úr-Isten: Ha azért, hogy az én Szent-helyemet meg-ferteztetted minden vétkeiddel, és minden útálatosságiddal: én-is meg nem rontlak; és nem kedvez az én szemem, és nem könyőrűlök. * Harmad részed dögh-halállal hal-meg, és éhséggel emésztetik-meg te-benned: és harmad részed fegyver-miatt húll-el te-környűled: harmad részedet pedig minden szélre el-hintem, és kardot vonszok utánnok. * És eleget tészek haragomnak, és meg-nyugodtatom búsulásomat ő-rajtok, és meg-vígasztaltatom: és meg-tudgyák hogy én Úr szóllottam az én haragomban, mikor bé-töltőm búsulásomat ő-rajtok. * És pusztává tészlek téged és gyalázattá a'Pogányok-közőtt, a'kik körűled vannak, minden mellőled elmenő láttára. * És gyalázat lészsz, és átok, példa, és álmélkodás a'Pogányok-közőtt a'kik környűled vannak, mikor itéleteket tészek rajtad haraggal, és búsulásal, és haragos dorgálásokkal. * Én Úr szóllottam: Mikor reájok bochátom az éhségnek igen gonosz nyilait; mellyek halálosok lésznek, és a'mellyeket bochátok hogy el-veszeszelek titeket: és éhséget gyűjtők reátok, " és el-rontom közteteket a'kenyérnek pálczáját. * És éhséget bochátok reátok, és igen gonosz vadakat mind fottig: és a'dögh-halál, és a'vér mégyen-által rajtad, és fegyvert hozok reád: én Úr szóllottam.

" *Sup. 4. d. 16. Inf. 14. d. 13.*

VI. Rész.

ÉS lőn az Úr beszéde én-hozzám, mondván: * Ember fia, fordítsd az orczádat az Israël hegyeire, és profétálly azoknak, * és mongyad: " Israël hegyei halgassátok az Ur-Isten igéjét: Ezeket mongya az Úr-Isten a'hegyeknek, és a'halmoknak, a'kő-sziklāknak, 's a'völgyeknek: Ímé én fegyvert hozok reátok, és el-vesztem a'tí magas helyeiteket, * és el-törőm a'tí oltáritokat, és el-rontatnak a'tí bálványitok: és a'tí halottaitokat a'tí bálványitok-eleibe vetem. * És az Israël fiainak hólttestőket a'bálványitok-eleibe vetem:

" *Inf. 36. a. 2.*

és ide'ſtova hányom a'tí chontyai-
tokat a'tí óltáritok-kőrnyűl, * min- 6
den lakò-helyetekben. A'váraſok
puſztákká léſznek, és a'magaſságok
le-rontatnak, és el-hányattatnak: és
el-veſznek a'tí óltáritok, és el-tőret-
tetnek; és meg-ſzűnnek a'tí bálvá-
nyitok, és meg-tapodtatnak a'tí tem-
plomitok, és el-tőrőltetnek a'tí al-
kotmányitok. * És el-húll a' meg- 7
őletett tí-kőzőttetek: és meg-tud-
gyátok hogy én vagyok az Úr. * És 8
meg-hagyom kőzzűletek azokat, a'
kik el-ſzaladnak a'fegyver-előtt a'Po-
gányok-kőzőtt, midőn títeket el-hínt lek
a'főldekre. * És meg-emlekeznek én- 9
rólam a'kik kőzzűletek meg-ſzaba- C
dúlnak a'Pogányok-kőzőtt, a'kikhez
fogva vitettettek: mert meg-rontot-
tam az ő parázna, és én-tőlem el-tá-
vozott ſzívőket; és az ő bálványok-
után paráználkodo ſzemőket: és nem
fognak tetſzeni őnnőn-magoknak a'
gonoſságokért mellyeket cheleked-
tek minden ő útálatoſságokban.
* És meg-tudgyák, hogy én Úr nem 10
heába ſzóllottam, hogy e'veſzedel-
met chelekedném rajtok. * Ezeket 11
mongya az Úr Iſten: Chapd-őſzve a'
kezedet, és dobbants a'lábaddal, és
mongyad: Jaj, az Iſraël háza gonoſ-
ſágának minden útálatoſságiért: mert
fegyverrel, éhſéggel, és dőg-halállal
húllanak-el. * A'ki távúl vagyō, dőg- 12
halállal hal-meg: a'ki pedig kőzel,
fegyver-miatt eſik-el: és a'ki meg-
marad, és meg-ſzállattatik, éhſéggel
hal-meg: és bé-tőltőm az én boſz-
ſzonkodáſomat rajtok. * És meg-tud- 13
gyátok hogy én vagyok az Úr, mi- D
dőn a'meg-őlettettek tí-kőzzűletek
a'tí bálványitok-kőzőtt, a'tí óltári-
tok-kőrűl léſznek mindē magas hal-
mon, és minden hegyek tetején, és
minden leveles fa-alatt, és minden
zőldellő cher-fa-alatt, a'helyen a'
hol jó illatù temiént égettek minden
ő bálványoknak. * És ki-nyújtom az 14
én kezemet reájok: és puſztává té-
ſzem a'főldet és kietlenné, a'Déblata
puſztájatól-fogva, minden ő lakó-
helyekben: és meg-tudgyák hogy én
vagyok az Úr.

VII. RÉSZ.

ES lőn az Úr igéje én-hozzám, 1
mondván: * Es te ember fia, 2
ezeket mongya az Úr-Iſten az A
Iſraël főldének: A'vég el-jő,
el-jő a'vég a'főldnek négy réſzeire.
* Már rajtad a'vég, és reád bochátom 3
az én haragomat: és meg-itéllek té-
ged a'te útaid-ſzerént: és elődbe-ve-
tem minden útálatoſságidat. * És 4
nem kedvez az én ſzemem néked, és
nem kőnyőrűlők: hanem a'te útaidat
reád vetem, és a'te útálatoſságid te-
kőzepetted léſznek: és meg-tudgyá-
tok hogy én vagyok az Úr. * Ezeket 5
mongya az Úr-Iſten: Egy nyomo- B
ruſág, a'nyomoruſág ímé el-jő. * a' 6
vég el-jő, el-jő a'vég, fel-ſerkent el-
lened: ímé el-jő. * El-jő a'romlás te- 7
reád, ki a'főldőn lakol: el-jő az idő,
kőzel vagyon a'meg-őléſnek napja,
és nem a'hegyek dichőſégének. * Már 8
ezentől ki-őntőm haragomat reád, és
bé-tőltőm búſuláſomat te-rajtad: és
meg-itéllek téged a'te útaid-ſzerént,
és reád rakom minden vétkeidet. * És 9
nem kedvez az én ſzemem, ſe nem C
kőnyőrűlők, hanem a'te útaidat
reád-rakom, és a'te útálatoſságid te-
kőzepetted léſznek: és meg-tudgyá-
tok hogy én vagyok a'meg-bűntető
Úr. * Imé a'nap, ímé el-jő: ki-ment 10
a'romlás, meg-virágzott a'veſzſző,
ki-chirázott a'kevélyſég: * a'hamiſ- 11
ſág fel-nevekedett az iſtētelenſégnek
pálczájával; nem ő-kőzzűlők, ſem a'
nép-kőzzűl, ſem az ő zőrgéſek-kőz-
zűl: és nem léſzen nyugodalom kő-
zőttők. * El-jőtt az idő, el-kőzelge- 12
tett a'nap: a'ki véſzen, ne őrűllyőn:
és a'ki el-ád, ne bánkodgyék: mert
harag vagyon mindē ő népén. * Mert 13
a'ki el-ád, arra a'mit el-adott, viſzſza D
nem tér, és még az élők-kőzőtt az ő
életek. mert a'látás minden ő ſokaſá-
gára viſzſza nem tér: és a'férfiu az ő
élerének hamiſságában meg nem
erőſsődik. * Fújjatok trombitát, ké- 14
ſzűllyenek minnyájan, és ninch a'ki
a'harczra mennyen: mert az én ha-
ragom minden ő népén. * Kivűl fegy- 15
ver; és dőg-halál 's éhſég belől: a'ki
a'mezőn vagyon, fegyverrel hal-
meg: és a'kik a'várasban, dőg-halál-
lal 's éhſéggel eméſztetnek-meg. * És 16
meg-ſzabadúlnak a'kik el-ſzaladnak
kőzzűlők: és léſznek a'hegyeken mint
a 'vőlgyeknek galambi minnyájan
reſzketvén, ki-ki az ő hamiſságában,
* Minden kezek el-lankadnak, és 17
minden térdek vízzel folynak. * " És 18
ſzőr-żákokba őltőznek, és el-burít- E
tya őket a'félelem, és minden orczán

" Iſa. 15. a. 2. Ier. 48. f. 37.

ſzé-

† Prov. 11. a. 4. Soph. 1. d. 18. Eccli. 5. c. 10.

ſzégyenſég, és mindē ő fejekē kopaſ-
ſág. † Az ő ezűſtők oda-ki-vettetik,
és az ő aranyok ganéjjá léſzen. * Az ő 19
ezűſtők, és az ő aranyok meg nem
ſzabadíthattya őket az Úr haragjának
napján. Az ő lelkőket meg nem elé-
gítik, és az ő haſok bé nem telnek:
mert az ő hamiſságokért lőtt a'bo-
tránkozás. * És az ő ſűggőjőknek 20
ékeſségét kevélyſégre fordították, és F
az ő útálatoſságoknak és bálványok-
nak képeit chinalták abból: azért tőt-
tem azt nékik undokſágra: * és azt az 21
idegenek kezőkbe adom el-prédáláſ-
ra, és a'főld iſtenteleninek zákmány-
ra, és meg-ferteztetik azt. * És el-for- 22
dítom az orczámat ő-róllok, és meg-
ferteztetik az én titkomat: és bé-
mennek abba a'kóborlók, és meg-fer-
teztetik azt. * Chinálly lánczot: mert 23
a'főld rakva a'véreknek itéletivel, és
a'váras rakva hamiſsággal. * És igen 24
gonoſzokat hozok a'Pogányok-kőz- G
zűl, és bírni-fogják az ő házokat: és
meg-ſzűnettetem a' hatalmaſok ke-
vélyſégét, és bírni-fogják az ő ſzent-
helyőket. * A' nyomorúſág reájok 25
jővén, békeſéget kereſnek, és nem lé-
ſzen. * Háboruſág jő a'háboruſágra, 26
és a'hír a'hírt éri: és látáſt kereſnek a'
profétától, és a' tőrvény el-véſz a'
paptól, és a'tanáts a'vénektől. * A' 27
király gyáſzolni-fog, és a'fejedelem
bánatba őltőzik, és a'főld népének
kezei meg-háborodnak. Az ő útok-
ſzerént chelekeſzem vélek, és az ő ité-
letek-ſzerént itélem őket: és meg-
tudgyák hogy én vagyok az Úr.

VIII. RÉSZ.

ESlőn a'hatodik eſztendőben, 1
a'hatodik hólnapban, a'hónak A
őtődikén: én a'házamban ű-
lők vala, és a'Júda vénei előt-
tem űlnek vala, és reám eſék ott az
Úr-Iſten keze. * És látám, és ímé egy 2
hasōlatoſság mint a'tűznek ſzíne: az
ágyékinak látáſától-fogva, és azon-
alól, tűz vala, és az ágyékitól-fogva,
és azon-felyűl, mint a'fényeſségnek
ſzíne, mint a'gyantának látáſa. * "És 3
egy kéznek ki-nyújtott háſonlatoſ- B
ſága meg-foga engem a'fejem űſtő-
kénél-fogva: és fel-emele engem a'
lélek a'főld 's az ég-kőzőtt: és engem
Jeruſalembe vűn Iſteni látásban, a'
belső ajtó-mellé, melly Éſzakra néz
vala, a'hol fel-állatva vala a'búſúláſ-
nak bálványa a'haragnak fel-ingerlé-

" Dan. 14. f. 35.

4 ſére. * És ímé ott vala az Iſraël Iſte-
nének dichőſége, a'látás-ſzerént mel-
5 lyet a'mezőn láttam vala. * És mon-
C da nékem: Ember fia, emeld-fel a'
ſzemeidet az Éſzak útára. És fel-eme-
lém a'ſzemeimet az Éſzak útára: és
ímé Éſzakról az óltár kapujánál, a'
búſuláſnak bálványa ſzíntén a'bé-
6 menetelnél: * És monda nékem:
Ember fia, alítod-e, hogy látod te
mit chelekeſznek ezek, a'nagy útála-
toſságokat, mellyeket az Iſraël háza
chelekeſzik itt, hogy meſzſze el-tá-
vozzam az én Szent-helyemtől? és
még-is fordúlván nagyobb útálatoſ-
7 ſágokat látſz. * És bé-vűn engem a'
pitvar ajtajához: és látám, és ímé egy
8 lyuk a'falban. * És monda nékem:
D Ember fia, lyukazd-által a'falt. És mi-
kor által-lyukaſztottam vólna a'falt,
9 egy ajtó láttaték. * És monda nékem:
Menny-be, és láſsad az igen gonoſz
útálatoſságokat, mellyeket ezek itt
10 chelekeſznek. * És bé-menvén, látám,
és ímé minden chúſzo-máſzok, és
minden oktalan-állatok haſonlatoſ-
ſága, útálatoſság, és az Iſraël házai-
nak minden bálványi fel valának írva
11 a'falon kőrős-kőrűl mindenűtt. * És
E hetven férfiak az Iſraël házának vé-
nei-kőzzűl, és Jezonías a'Sáfan fia áll
vala azok-kőzőtt, a'kik a'képek-előtt
állanak vala: és mindeniknek temié-
nyező vala kezében: és kődnek párá-
12 ja mégyen vala fel a'temiénből. * És
monda nékem: Bizonyára látod em-
ber fia, miket chelekeſznek az Iſraël
házának vénei a'ſetétben, ki-ki az ő
rejtek kamarájában: mert azt mond-
gyák: Nem lát az Úr minket, el-hatta
13 az Úr a'főldet. * És monda nékem:
Még fordúlván nagyobb útálatoſsá-
gokat látſz, mellyeket ezek chelekeſz-
14 nek. * És bé-vűn engem az Úr háza
F kapujának ajtaján, melly Éſzakra néz
vala: és ímé ott aſzſzony'állatok űl-
15 nek vala az Adóniſt ſiratván. * És
monda nékem: Bizonyára láttad em-
ber fia: még-is fordúlván, ezeknél
16 nagyobb útálatoſságokat látſz. * És
bé-vűn engem az Úr házának belső
pitvarába: és ímé az Úr templomá-
nak ajtajánál a'tornácz és az óltar-
kőzőtt, kőzel huſzon-őt férfiak, háttal
fordúlva az Úr templomára, és arczal
Nap-keletre: és imádkoznak vala
17 Nap-kelet-felé. * És monda nékem:
G Bizonyára láttad ember fia: vallyon

Ezech. 7. 8.

kűnyű-e

kűnyű-e ez a' Júda házának, hogy ez útálatoſságokat chelekednék, mellyeket itt chelekedtek: mert bé-tőltvén a'főldet hamiſsággal, el-tértek hogy fel-ingerlyenek engem, és ímé ágat téſznek az ő orrokhoz.* Az-okáért én-is haragból chelekeſzem: nem kedvez az én ſzemem, ſe nem kőnyőrűlők; és mikor az én fűleimbe nagy ſzóval kiáltnak, meg nem halgatom őket.

IX. Rész.

ES kiálta az én fűleimbe nagy ſzóval, mondván: El-közelgettek a' váraſnak meg-látogatáſi, és ki-ki meg-őléſre-valo ſzerſzámot tárt kezében. * És ímé hat férfi jő vala a'felső kapu úttyáról, melly Éſzakra néz: és mindeniknek kezébe őléſre-valo ſzerſzám: egy férfiú-is vala közöttök gyólchba öltőzve, és az írónak kalamáriſa az óldalán: és bé-menének, és meg-állának a'réz óltárnál: *És az Iſraël Urának dichőſége el-emelkedék a'Kerubról, melly rajta vala, a'ház küſzöbéhez: és hívá a'férfiat, a'ki gyólchba vala öltőzve, és az írónak kalamáriſa vala az óldalán. * És monda az Úr néki: Menny-által a'váras közepin Jeruſalemben: †és jegyezz Thau-t a'ſiránkozo férfiak homlokára, és a'bánkodókéra mindē útálatoſságokon, mellyek abban léſznek. * És amazoknak monda, az én halláſomra: Mennyetek-által a'váraſon követvén őtet, és őllyetek: ne kedvezzen a'ti ſzemetek, ſe ne kőnyőrűllyetek. * A'vénet, az ifiatſkát, és a'ſzűzet, a'kiſdedet, és az aſzſzonyokat, őllyétek-meg mind fottig: ſenkit pedig, a'kinn a' Thau-t láttyátok, meg ne őllyetek, és az én ſzent-helyemtől kezdgyétek-el. El-kezdék azért a'vén férfiakon, a'kik a' ház-előtt valának. *És monda nékik: Ferteztesétek-meg a'házat, és tőltſétek-meg a'pitvarokat meg-őlettekkel: jőjetek-ki. És ki-menének, és őlik vala azokat a'kik a'várasban valának. * És az őléſt el-végezvén, én meg-maradék: és az orczámra eſém, és kiáltván mondék: Ah, ah, ah Uram Iſten: el-veſzted-e tahát Iſraëlnek mindē maradékit, ki-öntvén a'te haragodat Jeruſalemre? * És monda nékem: Az Iſraël és Júda házának hamiſsága, főlőtte igen nagy, és bé-tőlt a'főld vérekkel, és a'váras el-tőlt el-pártoláſsal. mert azt mondották: Elhatta az Úr a'főldet, és az Úr nem lát. * Az-okáért az én ſzemem ſem kedvez, ſe nem kőnyőrűlők: az ő útokat fejőkre térítem. * És ímé a'férfiu, a' ki gyólchba vala öltőzve, a'kinek a'hátán kalamáris vala, felele ez ígével, mondván: Úgy chelekedtem a' mint parancholtad nékem.

† *Exod. 12, c. 2. Apoc. 7. a. 3.*

Ezech. 9. 10.

X. Rész.

ES látám, és ímé az égben, melly a' Kerubim feje-főlőtt vala, mint egy ſáfir-kő, mint egy királyi-ſzék haſonlatoſſágának ábrázattya, láttaték az ok-főlőtt. *És ſzólla a'férfiúnak, a'ki gyólch ruhába vala öltőzve, és monda: Menny-bé a'kerekek-közibe, mellyek a'Kerubimok-alatt vannak, és tőltſd-meg a'kezedet eleven ſzénnel, melly a' Kerubimok-közőtt vagyon, és hintſd a'váraſra. És bé-méne ſzemem-előtt: * a'Kerubimok pedig a' háznak jobb-réſze-felől állanak vala mikor bé-menne a'férfiu, és a'felyhő bé-tőlté a'belső pitvart. *És el-emelteték az Úr dichőſége a'Kerubról a' ház küſzöbéhez: és meg-telék a'ház felyhővel, és a'pitvar meg-telék az Úr dichőſégének fényeſségével. * És a'Kerubimok ſzárnyainak chattagáſa hallatik vala mind a'külső pitvarig, mint a'ſzóllo mindenhato Iſtennek ſzava. * És midőn meg-parancholta vólna a'férfiúnak, a'ki gyólchba vala öltőzve, mondván: Végy tűzet a'kerekek-közzűl, mellyek a'Kerubimok-közőtt vannak: bé-menvén az, a'kerék-mellé álla. * És ki-nyújtá kezét a'Kerub a'Kerubimok-közzűl a'tűzre, melly a'Kerubimok-közőtt vala: és vőn, és annak kezeibe adá, a'ki gyólchba vala öltőzve: ki el-vévén ki-méne. * És látſzék a' Kerubimokon emberi kéznek haſonlatoſsága a' ſzárnyok-alatt. * és látám, és ímé négy kerék a' Kerubimok-mellett: eggyik kerék eggyik Kerub-mellett, és a' máſik kerék a' máſik Kérub-mellett: a'kerekek ſzíne pedig, mint a'krysólitus-kőnek ſzíne vala. * és azoknak mind a'négy ſzínének egy haſonlatoſsága vala: mint-ha kerék vólna a'keréknek közepin. * És midőn járnának, négy réſzre-mennek vala: és viſzſza nem térnek vala járván, hanē a'helyre, a'melyre fordúl vala az első, követik vala a'többi-is, és viſzſza nem

fordúlnak vala. *És az ő egész testök, 12
és nyakok, és kezök, és szárnyok, és a' C
karikák, a'négy kerekek-körül, rakvák valának szemekkel. *És ezeket a' 13
kerekeket nevezé forgóknak, az én halláſomra. * Négy orczája vala pedig eggyiknek: az eggyik orcza, Kérub orcza: és a'másik orcza, ember 14
orcza: és a' harmadikon oroszlány orcza: és a'negyediken sas orcza. *És 15
fel-emelkedének a'Kerubimok: az a' lelkes-állat, mellyet láttam vala a' Kóbar folyó-vize-mellett. * És mi- 16
dőn járnának a'Kerubimok, egyenlő-képpe mennek vala a'kerekek-is mellettek: és midőn fel-emelnék a'Kerubimok az ő szárnyokat hogy felemelkednének a'földről, el nem maradnak vala a'kerekek, hanem azok-is mellettek valának. * Amazok meg- 17
álván, ezek-is meg-álnak vala: és a' fel-emelkedőkkel fel-emelkednek vala. mert élő lélek vala bennek. * És ki- 18
méne az Úr dicsősége a'templom küszöbéről, és meg-álla a'Kerubimokon. * És fel-emelvén a'Kerubimok 19
az ő szárnyokat, fel-emelkedének a' földről én-előttem: és azok ki-menvén, a'kerekek-is követék: és meg-álla az Úr házának nap-keleti kapujának bé-menetelénél: és az Iſraël Istenének dicsősége vala azokon. * Az a'lel- 20
kes állat, mellyet láttam az Iſraël Istene-alatt " a'Kóbar folyó-vize-mellett: és meg-értém hogy a'Kerubimok vólnának. * Négy orczája vala 21
egynek-egynek, és négy szárnya egynek-egynek, és emberi kéznek hasonlatossága az ő szárnyok-alatt. * És 22
az ő orczájoknak hasonlatossága, azon orczák a'mellyeket láttam vala a'Kóbar folyó-vize-mellett, és az ő tekintetek, és mindeniknek sebessége hogy az orczája-előtt menne.

" Sup. 1. 8. 1.

XI. Rész.

ES fel-emele engem a'lélek, és 1
bé-vőn engem az Úr házának A
nap-keleti kapujához, melly nap-keletre néz: és ímé a'kapu bé-menetelénél huszon-öt férfi: és látám azok-között Jezoniást az Azur fiát, és Feltiást a'Banaias fiát, a' 2
nép fejedelmit. * És monda nékem: Ember fia, ezek a'férfiak, a'kik hamisságot gondolnak, és igen gonosz tanátsot tartnak e'városban, *mondván: 3
Nem meg épűltenek-e régen a'házak? ez a'vas-fazék, mi pedig a'hús. *Az- 4
okáért jövendölly felőlök, jövendölly ember fia. *És reám rohana az Úr lelke, és monda nékem: Szólly: Ezeket 5
mongya az Úr: Igy szóllottatok Iſraël háza, és a'ti szívetek gondolatit ismérem én. * Igen sokakat öltetek- 6
meg e'városban, és meg-töltöttétek az ő útzáit meg-ölettettekkel. * Az- 7
okáért ezeket mongya az Úr-Isten: A'ti halottaitok, a'kiket az ő közepire vetettetek, azok a'hús, és ez a'vas-fazék: és ki-viszlek titeket annak közepiről. *A'fegyvertől féltetek, és fegy- 8
vert hozok reátok, úgy-mond az Úr-Isten. *És ki-vetlek titeket annak kö- 9
zepiről, és adlak titeket az ellenségek kezébe, és ítéletet tészek ellenetek. * Fegyverrel estök-el: az Iſra- 10
ël határiban ítéllek-meg titeket, és meg-tudgyátok hogy én vagyok az Úr. * Ez nem lészen néktek vas-fazékká, és ti nem lésztek annak közepette 11
húsá: az Iſraël határiban ítéllek-meg titeket. * És meg-tudgyátok 12
hogy én vagyok az Úr: mivelhogy az en parancholatimban nem jártatok, és az én ítéletimet nem chelekedtétek, hanem a'Pogányok törvényi-szerént, a'kik környűletek vannak, chelekedtetek. * És lőn midőn 13
prophétálnék, Feltias a' Banaias fia meg-hala: és le-esém az orczámra kiáltván nagy szóval, és mondék: Ah, ah, ah Uram Isten: el-fogyatód-e te az Iſraël maradékit? * És lőn az Úr 14
igéje én-hozzám, mondván: *Ember 15
fia, az atyád-fiai, az atyád-fiai, a'férfiu rokonid, és Iſraëlnek egész háza, minnyájan, a'kiknek mondották a'Jerusalem lakói: Messze távozzatok az Úrtól, nékünk adatott örökségül a' 16
föld. * Az-okáért ezeket mongya az Úr-Isten, mivelhogy távúl űztem őket a'Pogányok-közzé, és mivelhogy el-hintettem őket a'földekre: kichiny szent helyűl lészek nékik a'földekben, a'mellyekre mentek. * Az- 17
okáért szólly: Ezeket mongya az Úr-Isten: Egybe-gyűjtlek titeket a'népek-közzűl, és egybe-szedlek a'földekről, a'mellyekre oszlattatok, és 18
néktek adom az Iſraël földét. *És bémennek oda, és el-vetik belőle minden ő botránkozását, és minden útá- 19
latosságit. * "És egy szívet adok nékik, és új lelket adok ő-belőjek: és el- D
vészem a'kő-szívet az ő testekből, és 20
hús szívet adok nékik: * Hogy az én

" Ier. 31. f. 33. Inf. 36. b. 26.

parancholatimban járjanak, és az én
itéletimet meg-őrizzék, és meg-che-
lekedgyék azokat: és légyenek én né-
pemmé, és én légyek ő Istenők. * A' 21
kiknek szívők a' botránkozások és az
ő útálatosságok-után jár, azok útait
az ő fejekre tészem, úgy-mond az Úr-
Isten. * Ét fel-emelék a' Kerubimok 22
az ő szárnyokat, és a' kerekek ő-vélek:
és az Isaël Istenének dicsősége va-
la azokon. * És fel-méne az Úr di- 23
csősége a' város közepiről, és álla a'
hegyre, melly a' városnak Nap-kele-
tire vagyon. *És a' lélek fel-emele en- 24
gem, és Kaldæába vőn a' fogságban-
lévőkhöz, látásban, az Isten lelke-
által: és el-véteték előlem a' látás,
mellyet láttam vala. *És meg-beszé- 25
lém a' fogságban-lévőknek az Úrnak
minden igéit, mellyeket nékem je-
lentett vala.

XII. Rész.

ÉS lőn az Úr igéje én-hoz- 1
zám, mondván: Ember fia, a 2
búsító ház-közepett lakol te: A
a' kiknek szemők vagyon a' lá-
tásra, és nem látnak; és fülők a' hallás-
ra, és nem hallanak: mert búsító ház.
*Te azért ember fia, chinálly magad- 3
nak el-költözésre-való edényeket, és
költözzél-el nappal ő-előttök: köl-
tözzél pedig a' te helyedről más hely-
re, szemők-láttára, ha talám meg-
láttyák: mert búsító ház. *És vidd- 4
ki a' te edényidet mint az el-költözőnek edényit nappal szemők láttára: B
te pedig menny-ki estve ő-előttök, a'
mint ki-mégyen az el-költöző. *Sze- 5
mők-előtt lyikazd-által magadnak
a' falt: és menny-ki azon. * Szemők- 6
láttára vállokon hordoztatol, a' sete-
ben vitetel-ki: az orczádat fődd-bé,
és ne nézd a' földet: mert chodául ad-
talak téged az Isaël házának. * Úgy 7
chelekedém azért a' mint paranchol-
ta vala nékem az Úr: az én edényimet
elő-hozám, mint az el-költözőnek
edényit nappal: és estve által-lyi-
kasztám magamnak a' falt kézzel: és a' C
seté-ben ki-menék, vállokon hordoz-
tatván szemők-láttára. *És lőn az Úr 8
beszéde reggel én-hozzám, mődván:
* Ember fia, vallyon nem mondák-e 9
néked az Isaël háza, a' búsító ház: Mit
chelekeszel te? *Mongyad nékik: E- 10
zeket mongya az Úr-Isten: E' terh a'
fejedelmé, a' ki Jerusalembé vagyon,
és Isaëlnek egész házán, melly ő-kő-

zöttők vagyon. *Mongyad: Én tí cho- 11
dátok vagyok: a' mint chelekedtem,
úgy történik rajtok. el-költöznek, és
fogságra mennek. *És a' fejedelem, a' 12
ki közöttők vagyon, vállon hordoz-
tatik, seté-ben mégyen-ki: a' falt lyi-
kasztyák-által hogy ki-vigyék őtet:
az ő orczája bé-födöztetik hogy ne
lássa a' földet szemével. * " Es ki- 13 " Inf.
terjesztem az én hálómat ő-reája, 17. f. 20.
és meg-fogattatik az én varsámban:
és Bábylonba viszem őtet a' Kaldæu-
sok földébe: és azt sem láttya, és ott
hal-meg. * És minnyájokat a' kik kö- 14
rűle vannak, az ő segétségét, és az ő
seregit, el-szélleszte minden szél-
re: és fegyvert vonszok utánnok. *És 15
meg-tudgyák hogy én vagyok az Úr,
mikor el-szélleszte őket a' Po-
gányok-közzé, és el-hintem őket a' föld-
dekre. * És kevés férfiakat hagyok- 16
meg közzűlök, a' fegyvertől, és éhség-
től, és a' dög-halál-tól: hogy meg-be-
széllyék minden ő vétkeket a' Po-
gányok-között, a' kikhez bé-mennek: és
meg-tudgyák hogy én vagyok az Úr.
*És lőn az Úr beszéde én-hozzám, 17
mondván: * Ember fia, a' te kenyere- 18
det háborodva egyed: de a' vizedet-
is sietséggel és szomorúsággal igyad.
*És mongyad a' föld népének: Eze- 19
ket mongya az Úr-Isten azoknak, a'
kik Jerusalemben laknak az Isaël föl-
dén: Az ő kenyerőket szorgalmatos-
sággal eszik, és az ő vizőket nyomo-
rusággal iszszák: hogy el-hagyattas-
sék a' föld az ő sokasságától, mind azok
hamisságáért a' kik rajta laknak. *És 20
a' városok, mellyekben most laknak, F
el-puszt úlnak, és a' föld el-hagyatta-
tik: és meg-tudgyátok hogy én va-
gyok az Úr. * És lőn az Úr beszéde 21
én-hozzám, mondván: * Ember fia, 22
michoda példa beszédetek vagyon
néktek az Isaël földében, mondván:
Messze el-hallasztatnak a' napok, és
el-vész minden látás? * Az-okáért 23
mongyad nékik: * Ezeket mongya
az Úr-Isten: Meg-szűnetem e' példa-
beszédet, és közönségesen nem-is
mondatik többé Isaëlben: és mond-
meg nékik hogy el-közelgettenek a'
napok, és minden látásnak beszéde.
* Mert nem lészen többé semmi heába- 24
valo látás, se kétséges jövendölés az
Isaël fiai-között. * Mert én az Úr 25
szóllok: és valamí igét szóllok, meg-
lészen, és tovább nem halad: hanem

a'tí napotokban, búsíto ház, ſzóllom
az ígét, és meg-chelekeſzem azt, úgy-
mond az Úr-Iſten. *És lőn az Úr be- 26
ſzéde én-hozzám, mondván: *Ember 27
fia, ímé az Iſraël háza azt mongya:
A'látás, a'mellyet ez lát, ſok napok-
ra-valo: és hoſzſzú időkre profétál
ez. *Az-okáért mond-meg nékik: E- 28
zeket mongya az Úr-Iſten: Nem hal-
lad tovább ſemmi én beſzédem: az
íge, a'mellyet ſzóllok, bé-tellyeſe-
dik, úgy-mond az Úr-Iſten.

XIII. Rész.

ES lőn az Úr beſzéde én-hoz- 1
zám, mondván: * Ember fia, 2
jővendőlly az Iſraël profétái- A
ellē, a'kik ptofétálnak: és mō-
gyad az ő ſzívektől profétálóknak.
Halgaſsátok az Úr igéjét: * Ezeket 3
mongya az Úr-Iſten: "Jaj a'balgatag
profétáknak, kik az ő lelkeket kővetik
és ſemmit nem látnak. * Mint a'puſz- 4
tábā a'rókák, ollyak valának a'te pro-
fétáid Iſraël. * Nem mentetek-fel el- 5
lenbe, ſe falt kőzbe nem vetettetek az
Iſraël házaért, hogy a'harczon meg-
állanátok az Úr napján. * Hiuſágokat 6
látnak, és hazugſágok jővendőlnek,
mondván: Az Úr mongya: holott az
Úr nem küldőtte őket: és meg-által-
kodtak hogy bizonyítſák a'beſzédet.
* Vallyon nem heába-valo látáſt lát- 7
tatok-e, és nem hazug jővendőléſt
ſzóllottatok-e? és azt mongyátok, Az
Úr mongya: holott én nem ſzóllot-
tam. * Az-okáért ezeket mongya az 8
Úr-Iſten: Mivelhogy hiuſágokat ſzól-
lottatok, és hazugſágot láttatok: az-
okáért ímé én ellenetek, úgy-mond
az Úr-Iſten: *És léſzen az én kezem a' 9
proféták-ellen, a'kik hiuſágokat lát- B
nak, és hazugſágot jővēdőlnek: az én
népemnek tanátſában nem léſznek,
és az Iſraël házának bé-íraſában nem
írattatnak, ſem az Iſraël főldére bé
nem mennek: és meg-tudgyátok
hogy én vagyok az Úr-Iſten: *Azért 10
hogy meg-chalták az én népemet,
mondván: Békeſég, és ninch békeſég:
és ő falt épít vala, azok pedig tapaſz-
tyák vala polyva-nélkül-valo ſárral.
*Mond-meg azoknak, a'kik egyelítéſ- 11
nélkül tapaſztnak, hogy el-dől: mert
bévſéges zápor-eſső léſzen, és on-
nan-felyül-eső igen nagy kőveket
adok, és el-hányo forgó-ſzelet. *Mert 12
ímé el-dőlt a'fal: vallyon nem mon-
datik-e néktek: Hol vagyon a'tapaſz-

13 tás, mellyet tapaſztottatok? * Az-
okáért ezeket mongya az Úr-Iſten: És
ki-bochátom a'forgó-ſzelet az én há-
ragomban, és bévſéges zápor-eſső lé-
ſzen az én búſuláſomban: és nagy kő-
vek az én haragomban a'meg-eméſz-
14 téſre. * És el-bontom a'falt, mellyet
C egyelyítés-nélkül tapaſztottatok, és
a'főldig le-rontom azt, és ki-nyilat-
kozik az ő fondamentoma: és el-dől,
és meg-eméſztetik annak kőzepette:
és meg-tudgyátok hogy én vagyok
15 az Úr. *És ki-tőltőm boſzſzúſágomat
a'falon, és azokon a'kik azt egyelítéſ-
nélkül tapaſztyák, és azt mondom
néktek: Ninchen a'fal, és ninchenek
16 a'kik azt tapaſztyák. *Az Iſraël profé-
tái, kik Jeruſalemnek profétálnak, és
a'békeſég látáſát láttyák ő-néki: és
ninch békeſég, úgy-mond az Úr-Iſ-
17 ten. *És te ember fia, fordítſd az or-
czádat a'te néped leányi-ellen, a'kik
az ő ſzívekből profétálnak, és jőven-
18 dőlly ellenek, * és mongyad: Ezeket
mongya az Úr-Iſten: Jaj a'kik vánkoſ-
kákat varranak minden kéznek kő-
nyőke-alá: és vánkoſokat chinálnak
minden idő-bélieknek fejők-alá a'
lelkek meg-fogáſára: és mikor fog-
doſnák az én népemnek lelkeit, meg-
19 elevenítik vala azoknak lelkeit. * És
gyalázattal illetnek vala engem az én
népem-előtt, egy marok árpáért, és
egy darab kenyerért, hog' meg-őlnék
a'lelkeket, mellyek meg nem halnak,
és meg-elevenítenék a'lelkeket, mel-
lyek nem élnek, hazudván az én né-
pemnek melly el-hiſzi a'hazugſágo-
20 kat. *Az-okáért ezeket mōgya az Úr-
D Iſten: Imé én a'tí vánkoſkátok-ellen,
mellyekkel tí a'rőpőső lelkeket fog-
doſsátok: és el-ſzakaſztom azokat
a'tí karotokról: és el-bochátom a'
lelkeket, a'mellyeket tí meg-fogtok,
21 a'lelkeket az el-rőpűlléſre. *És el-ſza-
kaſztom a'tí vánkoſitokat, és meg-
ſzabadítom az én népemet a'tí keze-
tekből, és nem léſznek többé kezei-
tekben predáláſra: és meg-tudgyátok
22 hogy én vagyok az Úr. * Azért hogy
meg-ſzomorítottátok az igaznak ſzí-
vét hamiſsan, a'kit én meg nem ſzo-
morítottam: és meg-erőſsítettétek az
iſtentelennek kezeit, hogy meg ne
térne az ő gonoſz útaról, és élne:
23 * az-okáért hiuſágot nem láttok, és
jővendőléſeket nem jővendőltők
többé, és ki-ſzabadítom az én népe-

"Ier. 31. a. 1. Inf. 14. c. 9. & 34. a. 2.

met a' tí kezetekből : és meg-tud-
gyátok hogy én vagyok az Úr.

XIV. Rész.

ES férfiak jövének hozzám az 1
Israël vénei-közzűl, és le-űlé- A
nek elöttem. *És lőn az Úr be- 2
széde én-hozzám, mondván :
*Ember fia, ezek a' férfiak az ö tisztá- 3
talanságokat szívökbe helyheztették,
és az ö hamisságoknak botránkozá-
sát az ö orczájok-eleibe állatták ;
vallyon meg-kérdetvén felelek-e
nékik ? * Azért szólly nékik, és mon- 4
gyad nékik : Ezeket mongya az Úr Is- B
ten : Minden ember az Israël házá-
ból, a' ki tisztátalanságát szívébe hely-
hezteti, és hamisságának botrán-
kozását orczája-eleibe-állattya, és
a' profétához mégyen meg-kérdvén
ö-általa engem : én Úr meg-felelek
annak az ö tisztátalanságinak soka-
sága-szerént : * hogy meg-fogattas- 5
sék az Israël háza az ö szívében, mel-
lyel el-távoztak én-tőlem minden ö
bálványok-miatt. *Az-okáért mon- 6
gyad az Israël házának : Ezeket mon-
gya az Úr-Isten : Térjetek-meg, és tá-
vozzatok-el a' tí bálványitoktól, és
minden fertelmességitektől fordít-
tsátok-el a' tí orczáitokat. *Mert vala- 7
melly ember az Israël házából, és a' Zi-
dóvá-löttek-közzűl valamelly jöve-
vény lészen Israëlben, ha el-idege-
nűl tőlem, és az ö bálványit az ö szí-
vébe helyhezteti, és hamisságának
botránkozását az ö orczája-eleibe
állattya, és a' profétához mégyen
hogy meg-kérdgyen ö-általa engem :
én Ur meg-felelek néki én-magam-
által. * És arra az emberre vetem az 8
orczámat, és példává tészem őtet, és C
példa-beszéddé, és el-vesztem őtet
az én népem-közzűl : és meg-tudgyá-
tok hogy én vagyok az Úr. * " Es a' 9
proféta mikor el-tévelyedik, és ígét
szóll : én Úr áltattam-el azt a' profétát :
és ki nyújtom kezemet ö-reája, és el-
törlöm őtet Israëlből az én népem-
közzűl. *És az ö hamisságokat viselik: 10
a' kérdőnek hamissága-szerént, úgy
lészen a' proféta hamissága-is. * hogy 11
el ne tévelyedgyék többé én-tőlem
az Israël háza, se meg ne fertezteſsék
minden ö vétkeivel : hanem legye-
nek nékem népem, és én legyek nékik
Istenök, úgy-mond a' seregek Ura. *És 12
lőn az Úr beszéde én-hozzám, mond-

" Sup. 13. a. 3.

13 ván: *Ember fia, a' föld mikor vétkezik
D én-ellenem, hogy vétkezvén vétkez-
zék, ki-nyújtom az én kezemet ö-reá-
ja, " és meg-rontom az ö kenyerének
pálczáját : és éhséget bochátok ö-
reája, és el-ölöm róla az embert, és a'
14 barmot. *És ha ezek a' három férfiak
lésznek-is ö-közepette, Nóe, Dániel,
és Jób : ők az ö igasságokkal meg-sza-
badíttyák az ö lelkeket, úgy-mond a'
15 seregek Úra. * Hogy-ha igen gonosz
E vadakat hozok-is a' földre, hogy el-
pusztíttsam azt ; és útatlanná lé-
szen, azért hogy ninchen azon által-
16 ménö a' vadak-miatt : * E' három fér-
fiak ha azon lésznek ; élek én, úgy mód
az Úr-Isten, hogy se fiokat, se leányo-
kat meg nem szabadíttyák : hanem
chak ők szabadúlnak-meg, a' föld pe-
17 dig el-pusztúl. * A' vagy ha fegyvert
hozok arra a' földre, és meg-mondom
a' fegyvernek : Menny-által a' földön :
és el-ölöm arról az embert, és a' bar-
18 mot : * és e' három férfiak lésznek ö-
közepette ; élek én, úgy-mond az Úr-
Isten, meg nem szabadíttyák a' fiokat,
sem a' leányokat : hanem chak ö-ma-
19 gok szabadúlnak-meg. * Ha pedig
F dög-halált bochátok-is arra a' földre,
és ki-öntöm haragomat reája vér-on-
tással, hogy el-vegyem arról az em-
20 bert, és a' barmot : * És ha Nóe, és
Dániel, és Jób lészen-is ö-közepette :
élek én, úgy-mond az Úr-Isten, hogy
a' fiat, és a' leányt meg nem szabadít-
tyák : hanem ők az ö igasságokkal
meg-szabadíttyák az ö lelkeket.
21 *Mert ezeket mongya az Úr-Isten :
Hogy-ha az én négy veszedelmes ité-
letimet, a' fegyvert, és az éhséget, és a'
gonosz vadakat, és a' dög-halált bo-
chátom-is Jerusalemre, hogy ki-öl-
lyem belőle az embert, és a' barmot :
22 * mindazáltal hagyattatnak ö-benne
a' kik meg-szabadíttsák fiokat és leá-
G nyokat : ímé azok tí-hozzátok bé-
mennek, és meg-láttyátok az ö úto-
kat, és az ö találmányokat, és meg-
vígasztaltattok a' veszedelemből, mel-
lyet Jerusalemre hoztam, mind azok-
23 ból mellyeket ö-reá hordottam. * És
meg-vígasztalnak títeket, mikor
meg-láttyátok az ö útokat, és az ö ta-
lálmányokat : és meg-ismeritek hogy
nem heába chelekedtem mindene-
ket, a' miket rajta chelekedtem, úgy-
mond az Úr-Isten.

" Sup. 4. d. 16. & 5. d. 16.

XV. Rész.

ES lőn az Úr beszéde én-hozzám, mondván: * Ember fia, mi lészen a' szőlő-fájából a' berkeknek minden fái-közzűl, mellyek az erdők fái-között vannak? * Vallyon vétetik-é abból fa, hogy alkotmány légyen; vagy chinálnak-e abból szeget, hogy valami edény függjön arról? * Ímé a'tűznek adatott eleségűl: mind a' két részét megemésztette a'tűz, és a'közepe hamuvá lőtt: vallyon hasznos lészen-e alkotmányra? *Még mikor egész vóltis, nem vólt alkotmányra illédő, menyível inkább midőn azt a'tűz megemésztette, és meg-égette, semmi alkotmány abból nem lészen? * Azokáért ezeket mongya az Úr-Isten: A'mint a'szőlő fáját az erdő fái-között, mellyet a'tűznek adtam megeméztésre: úgy adom a' Jerusalem lakóit. * És ellenek vetem az orczámat: a'tűzből mennek-ki, és a'tűz emészti-meg őket: és meg-tudgyátok hogy én vagyok az Úr, mikor az orczámat ellenek vetem, * és a'földet útatlanná és pusztává tészem: azért hogy vétkesek vóltak, úgy-mond az Úr-Isten.

XVI. Rész.

ES lőn az Úr beszéde én-hozzám, mődván: *Ember fia, add tudtára Jerusalemnek az ő útálatosságit: * és mongyad: Ezeket mongya az Úr-Isten Jerusalemnek: A'te gyökered, és a'te nemzetséged a' Kánaán Földéből: az atyád Amorræus, és az anyád Czetéa. *És mikor szűlettél, a'te szűletésednek napján, nem metszetett-el a'te köldökőd, és vízzel meg nem mosattattál egésségre, se sóval meg nem sózattattál, se ruhákba nem takartattál. * Nem könyörűlt szem rajtad hogy valamit ezek-közzűl chelekednék veled, könyörűlvén rajtad: hanem el-vettettél a'föld színéről, a'te lelkednek meg-útálásában, a'melly napszűlettél. * El-menvén pedig melletted, láttalak téged meg-tapodtatni a'te véredben. és mondék néked mikor a'te véredben vólnál: Élly. mondám, mődok, néked: A'te véredben élly. * Meg-sokasítottalak téged mint a'mezei füvet: és meg-sokasodtál, és naggyá lőttél, és bé-mentél, és

az aszszonyi ékességre jutottál: a' te emlő d meg-nevekedtek, és a'te szőrőd ki-ütött: és mezítelen vóltál, és rakva szégyenséggel. * És mellőled mentem-el, és láttalak téged: és ímé a'te időd, a'szeretők ideje: és reád-terítém a'ruhámat, és bé-födém a'te gyalázatodat. És meg-eskűdtem néked, és szövetséget szerzettem veled, (úgy-mond az Úr-Isten:) és enyímé lőttél. * És meg-mostalak téged vízzel, és ki-tisztítottalak téged a'te véredből: és meg-kentelek téged olajjal. * És meg-ruháztalak téged sokszínyűekkel, és sarut adtam néked kék bőrből: és bíborral övedzettelek-meg téged, és vékony ruhákba öltöztettelek téged. * És meg-ékesítettelek téged ékességgel, és arany pereczeket adtam a' kezeidre, és arány lánczot a'nyakad-körűl. * És násfát adtam az orczádra, és karikákot a fűleidre, és ékességnek koronáját a'fejedre. *És meg-ékesíttettél aránnyal, és ezűstel, és fel-öltöztettél bíborba, és tarka, és sok-színű ruhákba: żemlyét, és mézet, és olajt ettél, és fölötte igen ékessé lőttél, és országláira jutottál. * És ki-ment a' híred a Pogányok-közzé a'te szépségedért: mert tekélletes valál az én ékességemért, mellyet te-reád raktam vala, úgy-mond az Úr-Isten. * És el-bízván magadat szépségedben, paráználkodtál a'te híredért, és ki-töltted paráználkodásodat minden által-menőre, hogy azé lennél. *És vévén a'te ruháidból, chinálál magadnak iminnét amonnét egybe-varrott magas helyeket, és úgy paráználkodtál azokon, a'mint nem lőtt, nem-is lészen. * És el-vitted a'te ékességednek szerszámit az én aranyamból, és ezűstömből, mellyeket néked adtam: és chináltál magadnak férfiu képeket, és azokkal paráználkodtál. *És elő-vötted a'te sokszínyű ruháidat, és bé-födözted azokat: és az én olajomat, és a'jó illatu szerszámomat azok-eleibe töttted. * És az én kenyeremet, mellyet néked adtam, a'żemlyét, és olajt, és mézet, mellyekkel téged tápláltalak, eleikbe raktad gyönyörűséges illatúl, és meg-lőtt, úgy-mond az Úr-Isten. * És el-vitted a'fiaidat, és leányidat, a'kiket nékem nemzettél: és azoknak áldoztad-meg, hogy meg emésztet-

nének. Vallyon kichiny-e a'te paráználkodásod? *Meg-áldoztad az én fiaimat, és, nékik szentelvén, oda adtad azokat. * És minden útálatosságid, és 22
paráznaságid-után, nem emlekeztél- 37
meg a'te ifiuságodnak napjairól, mikor mezítelen és gyalázattal rakva vóltál, el-tapodtatva a'véredben. *És 23
lőn minden gonoságod-után (jaj, jaj néked, úgy-mond az Úr-Isten) * és 24
bordélyt épitettél magadnak, és paráználkodo házat chináltál magadnak minden útzákon. *Minden útnak 25
kezdetin jelt épitettél a'te bordélyoskodásodnak: és útálatosá tőtted a'te ékességedet: és két-felé vetetted lábaidat minden úton-járónak, és megsokasitottad paráználkodásidat. * És 26
paráználkodtál az Egyiptus fiaival a' te nagy-testű szomszédiddal: és megsokasitottad a'te paráználkodásodat hogy engem boszszontanál. *Imé én 27
ki-nyújtom kezemet te-reád, és elvészem a'te igasságodat: és téged a' téged-gyűlőlő Paleſtínai leányoknak kivánságokra adlak, a'kik el-pirúlnak a'te gonosz útadon. * És paráználkodtál az Asyriusok fiaival, azért hogy még sem elégedtél-meg: és minek-utánna paráználkodtál, úgy sem elégedtél-meg. * És meg-sokasitottad paráználkodásodat Kánaán-földében a' Kaldæusokkal: és úgy sem elégedtél-meg. * Mivel tisztittsam- 30
meg a'te szivedet, úgy-mond az Úr-Isten; holott mind ezeket a' kurva és szemtelen aszszony'állatnak chelekedetit miveled? *Mert fel-épitet- 31
ted a'te bordélyodat minden útnak D
kezdetin, és a'te magas-helyedet felchináltad minden útzán: és nem lőttél mint a' kurva meg-únásal fellyebb vervén a'fizetést, *hanem mint 32
a'házasság-törő aszszony, ki a'férje-
főlőtt idegeneket viszen-bé. *Minden 33
kurvának fizetést adnak: te pedig fizetést adtál mindé szeretőidnek, és ajándékokat ajándékoztál nékik, hogy bé-mennének te-hozzád mindenünnét veled paráználkodni. *És te-beñed 34
az aszszony'állatok szokása-ellen lőtt a'te paráználkodásidban, és te-utánnad nem lészen paráználkodás: mert abban hogy fizetést adtál, és fizetést nem vőttél, külömbség lőtt te-beñed. * Az-okáért kurva hallyad az Úr igéjét. * Ezeket mongya az Úr-Isten: 35 36
Mivelhogy ki-öntetett a'te pénzed,
és fel-fődöztetett a'te gyalázatod a'te paráználkodásidban a'te szeretőidre, és a'te útálatosságidnak bálványira a'te fiaidnak vérében, a'kiket nékik adtál: *Imé én egybe-gyűjtöm min- 37
den szeretőidet, a'kikkel kőzősültél, és miñyájokat, a'kiket szerettél, mind azokkal a'kiket gyűlőltél: és egybegyűjtöm azokat reád mindenünnét, és meg-mezítelenitem a'te gyalázatodat ő-előttök, és meg-láttyák min- 38
den rútságodat. * "És meg-itéllek téged a'házasság-rontók's a'vér-ontók ítéletivel: és a'haragnak és buzgó indúlatnak vérébe kéverlek. * És azok- 39
nak kezőkbe adlak téged, és el-rőtyák a'te bordélyodat: és el-bontyák a'te paráználkodo házadat: és le-vetkőztetnek téged ruháidból, és el-vészik a'te ékességednek szerszámit: és mezítelenen hagynak téged, és gyalá- 40
zattal rakva: * és sokaságot hoznak reád, és meg-köveznek téged kövekkel, és meg-ölnek téged az ő fegyverőkkel. * "És meg-égetik a'te házai- 41
dat tűzzel, és itéleteket tésznek ellened főlőtte sok aszszony állatoknak szemők-előtt: és meg-szűnői paráználkodni, és többé fizetést nem adsz. 42
* És meg-nyugszik az én haragom te-rajtad: és el-távozik az én búsulásom te-tőled, és meg-nyugszom, 's 43
nem haragszom többé. * Azért hogy meg nem emlekeztél a'te ifiuságidnak napjairól, és mind ezekkel ingerlettél engem: az-okáért én-is fejedre térítettem a'te útaidat, úgy-mond az Úr-Istē, és nem chelekedtem a'te vétkeid-szerént a'te minden útálatosságidban. * Imé minden, a'ki közönséges példa-beszédet mond, rólad vészi 44
azt, mondván: Mint az annya, úgy a' leánya-is. * A'te anyád leánya vagy 45
te, ki meg-vetette az ő férjét, és a' fiait: és a'te nénéidnek őttse vagy te, kik meg-vetették az ő férjőket, és fiokat: az anyátok Czetéa, és az atyátok Amorræus. *És a'te néned, Samaria, 46
ő és az ő leányi, kik bal-kezedre laknak: az őtséd pedig, ki jobb-kezedre lakik, Sodoma, és az ő leányi. * De 47
az ő útokon sem jártál, sem az ő F
vétkek-szerént nem chelekedtél valamivel kevesbet: majd gonoszbakat chelekedtél azoknál minden útaidban. * Élek én, úgy-mond 48
az Úr-Isten, hogy nem chelekedett ő-maga Sódoma-is a'te őtséd, és az ő

" Inf. 23. b. 10.

" 4. Reg 25. a. 9.

leányi, a'mint te chelekedtél, és a'te leányid. * "Imé ez vólt Sodomának a'te ŏtsédnek hamisága, a'kevélység, a' kenyérnek elégsége 's bévelkŏdése, és az ŏ hívolkodása, és az ŏ leányié: és kezet a'szűkölkŏdőnek és szegénynek nem nyújtottak. * És fel-emelkedtek, és útálatosságokat chelekedtek előttem: és el-vettettem ŏket, a' mint láttad. * És Samaria a'te bűneidnek felényire nem vétkezett: hanem felyűl-halladtad ŏket a'te vétkeiddel, és igazbakká tŏtted az atyádfiait minden útálatosságidban, a'mellyeket chelekedtél. * Az-okáért te-is hordozd a'te szégyenségedet, a'ki felyűl-halladtad az atyádfiait a'te bűneiddel, gonoszbúl chelekedvén náloknál: mert igazbak lőttek náladnál: azért te-is szégyenkedgyél, és viseld gyalázatodat, ki igazbakká tŏtted az atyád-fiait. * És meg-térítem helyekre állatván ŏket a'Sodomaïaknak az ŏ leányokkal-valo meg-téritésekért, és Samariának 's az ŏ leányinak meg-téritése-szerént: és meg-térítem a'te fogságodat azok-közŏtt, * hogy viselljed gyalázatodat, és szégyenkedgyél mindenekben, a'miket chelekedtél vigasztalván ŏket. * És a'te ŏtséd Sodoma, és az ŏ leányi meg-térnek az ŏ régi állapattyokra: és Samaria, és az ŏ leányi, meg-térnek az ŏ régi állapattyokra: és te, 's a'te leányid, meg-tértŏk a'ti régi állapatotokra. * Sodomának pedig a'te ŏtsédnek nem vólt híre a'te szádban, a'te kevélységednek napján, * minekelőtte ki-nyilatkoztatnék a'te gonoszságod: mint ez időben, mikor a'Syria leányinak, és a'kŏrnyűled-valo Palestinaïaknak minden leányinak gyalázattyára vagy, kik kŏrnyűl-vésznek téged minden-felől. * A'te vétkedet, és a'te gyalázatodat te hordoztad, úgy-mond az Úr-Isten: * Mert ezeket mongya az Úr Isten: És chelekeszem veled, a'mint meg-útáltad az eskűvést, hogy fel-bŏtanád a'szŏvetséget: * és én meg-emlekezem a'te ifiuságod napjaiban veled-valo szŏvetségemről: és ŏrŏk szŏvetséget szerzek veled. * És meg-emlekezel a'te útaidról, és meg-szégyenled magadat: mikor viszsza-fogadod a'te nénéidet az ŏtséddel-eggyűtt: és azokat néked leányúl adom, de nem a'te szŏvetségedből. * És meg-erősítem én az én szŏvetségemet te-veled: és meg-tudod hogy én vagyok az Úr, * hogy meg-emlekezzél, és meg-pirúlly, és fel ne nyithasd többé a'szádat szégyenletedben, mikor meg-kegyelmezek néked mindenekben valamiket chelekedtél, úgy-mond az Úr-Isten.

Ezek. 16. 17.

XVII. Rész.

ES lőn az Úr igéje én-hozzám, mondván: * Ember fia, mongy mesét, és szólly példa-beszédet az Israël házának, és mongyad: * Ezeket mongya az Úr-Isten: Egy nagy-szárnyu ŏreg sas, hoszszú tagokkal, rakva tollakkal, és kűlŏmbkűlŏmb színnel, jŏve a'Libanusra, és el-vivé a'czédrus-fának velejét. * Az ágainak tetejét le-szegé: és azt a'Kánaán Földére vivé, a'kereskedők városába tevé azt. * És vŏn a'föld magvában, és tevé azt a'földbe magnak, hogy gyŏkeret verne a'sok vizeknél: a'föld színére tevé azt. * És mikor kichirázott volna, széles szőlővé nevekedék alachony állapattal, az ágai ŏ-reá nézvén: és a'gyŏkerei alattá valának. lőn azért szőlővé, és szőlővesszőket hoza, és ágatskákat eresztte. * És lőn más ŏreg sas, nagy szárnyu, és sok tollu: és imé ez a'szőlő mint-ha az ŏ gyŏkereit foglalná a'hoz, az ŏ veszszeit ki-nyújtá hozzája, hogy ŏntŏznék őret az ŏ vetésének barázdáiból. * Jó földbe sok vizek-mellett plantáltatott: hogy ágakat nevellyen, és gyűmőlchőt teremjen, hogy nagy szőlővé légyen. Mongyad: * Ezeket mongya az Úr-Isten: Szerencshés lészen-e tahát? az ŏ gyŏkereit nem szakasztya-e ki, és az ŏ gyűmőlchét nem szedi-e el, és nem száráztya-e meg az ŏ magvának minden veszszeit, és nem szárad-e meg: és nem erős karral, 's nem sok néppel lészen-e, hogy ki szakasszza azt gyŏkereistől? * Imé el-plántáltatott: Szerenchés lészen-e tahát? a' mikor őtet a' meleg szél éri, nem szárad-e meg, és az ŏ termésének földén nem fonnyad-e meg? * És lőn az Úr igéje én-hozzám, mondván: * Mond-meg az engedetlen háznak? Nem tudgyátok-e mit jegyezzenek ezek? Mongyad: Imé el-jő a' Bábylon királya Jerusalembe: és fel-vészi az ŏ királyát, és a'fejedelmit, és el-viszi azokat magához Bábylonba. * És vészen a'

királyi magból, és szövetséget szerez
véle: és meg-eskűdteti őtet. de a'föld-
nek erősit-is el-viszi, * hogy az or- 14
szág alázatos légyen, és fel ne emel-
kedgyék, hanem meg-őrizze az ő szö-
vetségét, és meg-tartsa azt. * Ki el- 15
távozván tőle, kőveteket kűlde E-
gyiptushoz, hogy lovakat adna néki,
és sok népet. Vallyon szerenchés lé-
szen-e, vagy nyér-e szabadúlást a'ki
ezeket chelekedte? és a'ki fel-bontot-
ta a'szövetséget, vallyon el-szalad-e?
* Élek én, úgy-mond az Úr-Isten: 16
hogy a'királynak lakó-helyében, a'ki E
őtet királlyá rendelte, a'kinek es-
kűvését meg-szegte, és szövetségét
fel-bontotta, melly ő-véle vala,
Bábylonnak közepette hal-meg. * És 17
nem nagy sereggel, sem sok néppel
visel ő-ellene Farao hadat: töltés-há-
nyással, és árkok chinálásával, hogy
sok lelkeket öllyön-meg. * Mert meg- 18
szegte vala az eskűvést hogy fel-bon-
taná a'szövetséget, és ímé kezét adta.
* És mivelhogy mind ezeket chele-
kedte, meg nem menekedik. * Az- 19
okáért ezeket mongya az Úr-Isten: F
Élek én, hogy az eskűvést mellyet
meg-szegett, és a'szövetséget mel-
lyet fel-bontott, az ő fejére fordítom.
* "És ki-terítem ő-ellene az én háló- 20
mat, és meg-fogattatik az én varsám-
ban: és Bábylōba viszem őtet, és meg-
itélem ott őtet a'vétekért, mellyel
meg-útált engem. * És minden ő el- 21
futotti minden ő seregével, fegyver-
miatt húllanak-el: a'maradéki pedig
minden szélre el-hintetnek: és meg-
tudgyátok hogy én Úr szóllottam.
* Ezeket mongya az Úr-Isten: És vé- 22
szek én a'magas czédrus-fa velejéből,
és el-tészem: az ő ágainak gyenge
tetejét le-szakasztom, és el-plántá-
lom a'magas és láthato hegyen. * Is- 23
raëlnek magas hegyén plántálom-el G
azt, és ágakat nevel, és gyűmölchőt
terem, és nagy czédrus-fává lészen:
és alatta minden-féle madarak lak-
nak, és minden rőpűllő-állat fészket
rak az ő ágainak árnyéka-alatt. * És 24
meg tudgyák a'tartománynak min-
den fái, hogy én az Úr aláztam-meg
a'magas fát, és fel-magasztaltam az
alachon fát: és meg-száraztottam a'
zöldellő fát, és meg-virágoztattam
a'száraz fát. Én Úr szóllottam,
[illegible] és meg-cheleked-
tem.

" Sup. 12. d. 13. Inf. 32. a. 3.

XVIII. Rész.

1 ES lőn az Úr beszéde én-hoz-
2 zám, mondván: * Mi dolog
A hogy kőzöttetek példa-beszé-
dűl vészitek e'mōdást az Israël
földében, mondván: † Az atyák öttek
savanyu szőlőt, és a' fioknak fogok
3 vásnak-meg? * Élek én, úgy-mond
az Úr Isten, ha lészen néktek többé e'
mondás példa-beszédűl Israëlben.
4 * Imé minden lelkek, enyímek: mint
az atyának lelke, úgy a fiúnak lelke-is
enyím: a'melly lélek vétkezik, az hal-
5 meg. * És a'férfiu ha igaz lészen, és
6 itéletet 's igasságot chelekeszik, * a'
B hegyeken nem észik, és szemeit fel
nem emeli az Israël házának bálvá-
nyira: és felebaráttyának feleségét
meg-nem szeplősíti, és a'havi-folyá-
7 su aszszonyhoz nem járúl: * és em-
bert meg nem szomorít: a'zálogot az
adósnak meg-adgya, erő-szakkal
semmit el nem ragad: " az ő kenye-
rét az éhezőnek adgya, és a'mezíte-
8 lent bé-fődőzi ruházattal: * użorára
költsön nem ád, és többet nem vé-
szen: a' hamisságtól el-fordíttya a'
kezét, és igaz itéletet tészen a'férfiu
9 's a'férfiu-kőzött: * az én parancholatimban jár, és az én itéletimet meg-
őrizi hogy igasságot chelekedgyék:
ez az igaz, élettel él, úgy-mond az
10 Úr-Isten. * Hogy-ha vér-ontó lator
C fiat nemz, és valamellyet chelekeszik
11 ezek-kőzzűl; * és ha mind ezeket nem
chelekeszi, hanem a'hegyeken észik,
és felebarattyának feleségét meg-
12 szeplősíti: * a'nyomorúltat és a'sze-
gényt meg-szomoríttya, ragadomá-
nyokat ragadoz, a'zálogot meg nem
adgya, és a'szemeit a'bálványokra
fel-emeli, útálatosságot chelekeszik;
13 * użorára ád, és többet vészen: val-
lyon él-e? nem él. mikor mind meg-
chelekeszi ezeket az utálatosságokat,
halállal hal-meg, az ő vére ő-rajta lé-
14 szen. * Hogy-ha fiat nemz, a'ki lát-
ván az attyának minden bűneit mel-
lyeket chelekedett, fél, és hasonlót
15 azokhoz nem chelekeszik: * a'hegye-
ken nem észik, és a'szemeit fel nem
emeli az Israël házának bálványira,
és felebaráttyának feleségét meg nem
16 szeplősíti: * és a'férfiat meg nem szo-
D moríttya, a'zálogot meg nem tartya,
és ragadománt nem ragadoz, az ő ke-
nyerét az éhezőnek adgya, és a'mezí-

† Ier. 31. e. 39.

" Isa. 58. b. 7. Mat. 25. c. 35.

telent bé-fődözi ruházattal: *a'szegényen boszszúságot nem tészen kezével, uzorát és többet nem vészen, az én itéletimet meg-chelekeszi, az én parancholatimban jár: ez nem halmeg az ő attyának hamiságában, hanem élettel él. * Az ő attya, mivelhogy boszszúságot tőtt, és erőszakot chelekedett az attyafiának, és gonoszt mivelt az ő népe-között, ímé meg-hólt az ő hamiságában. * És azt mongyátok: Miért nem viselte a'fiú az attya hamiságát? Azért, tudni illik, hogy a'fiú itéletet és igasságot chelekedett, minden parancholatimat meg-őrizte, és meg-mivelte azokat, élettel él. * " A' melly lélek vétkezik, az hal-meg: a'fiu nem-viseli az attya hamiságát, és az attya nem viseli a'fia hamiságát: az igaznak igasága ő-rajta lészen, és az istentelennek istentelensége lészen ő-rajta. * Ha pedig az istentelen penitentziát tart minden bűneiről, mellyeket chelekedett, és meg-őrizi minden parancholatimat, és itéletet 's igasságot chelekeszik: élettel él, és meg nem hal. *Minden hamiságiról, mellyeket chelekedett, meg nem emlekezem: az ő igasságában, mellyet chelekedett, él. * " Vallyon én akaratom-e az istenteleñek halála, úgymond az Úr-Isten, és nem hogy megtérjen-e az ő útairól, és éllyen? * Ha pedig el-tér az igaz az ő igasságáról, és hamiságot chelekeszik minden útálatosságok-szerént, mellyeket chelekedni szokott az istentelen; vallyon él-e? minden igasági, mellyeket chelekedett vólt, nem lésznek emlekezetben; a'gonoságban, a'mellyet chelekedett, és az ő bűnében, mellyel vétkezett, azokban hal-meg. * És azt mondottátok: Nem igaz az Úrnak úttya. Hallyátok azért Ifraël háza Vallyon nem igaz-e az én útám, és nem inkább horgasok-e a'ti útaitok? * Mert mikor el-tér az igaz az ő igasságáról, és hamiságot chelekeszik, meg-hal azokban: a'hamiságban, a'mellyet chelekedett, hal-meg. * És mikor ki-tér az istentelen az ő istenteleñségéből, mellyet chelekedett, és itéletet 's igasságot chelekeszik: ő az ő lelkét meg-tartya életben. *Mert eszébe vévén magát, és meg-térvén minden hamiságiból, mellyeket chelekedett, élettel él, és meg nē hal. * És

17 G azt mongyák az Ifraël fiai: Nem igaz az Úr úta. Vallyon nem igazak-e az én útaim, Ifraël háza, és nem inkább
30 horgasok-e a'ti útaitok? *Az-okáért mindeniket az ő útai-szerént itélek-meg Ifraël háza, úgy-mond az Úr-Isten. " Térjetek-meg, és tartsatok penitentziát minden hamiságtokról: és nem lészen romlástokra a'hamisság. *Vessétek-el tőletek minden gonoságokat, mellyeket chelekedtetek, és szerezzetek magatoknak új szívet, és új lelket: és miért haltok-meg,
32 Ifraël háza? *† Mert nem akarom a' meg-halónak halálát, úgy-mond az Úr-Isten, térjetek-meg, és éllyetek.

" *Mat. 3. a. 2.*

† *Sup. 23. Inf. 33. 6. 11.*

XIX. Rész.

1 ES te síráſt régy az Ifraël fejedelmin, és mongyad: *Miért
2 A hogy az anyád a'nőstény-oroszlány a'hím-oroszlányok-között fekütt, az oroszlányotskák-között nevelte-fel az ő kölykeit? *És felnevele eggyet az ő oroszlányotskái-közzül, és oroszlánnyá lőn: és prédát
4 tanúla fogni, és embert enni. * És meg-hallák azt felőle a'Pogányok, és nem az ő sebek-nélkül fogák-meg őtet: és el-vivék őtet lánczokon Egyiptus-földébe. * Ki midőn látta
5 B vólna hogy meg-erőtlenült, és odaveszett az ő reménsége: vőn eggyet az ő oroszlányotskái-közzül, oroszlánnyá rendelé őtet. *Ki az oroszlányok-között jár vala, és oroszlánnyá
6 lőn: ez prédát tanúla fogni, és embereket enni: *Tanúla özvegyeket tenni, és azok városit el-pusztítani: és
7 F el-pusztúla a'föld, és az ő tellyes-vólta, amaz ordításának szavától. * És
8 egybe-gyűlének ellene a'Pogányok mindenünnét a' tartományokból, és ki-teríték reája az ő hálójokat, azoknak sebők-által meg-fogattaték.
9 *És rekeszbe tévék őtet, lánczokon
C vivék-el őtet a'Bábylon királyához: és tőmlőczbe tévék őtet, hogy ne hallattatnék többé az ő száva az Ifraël hegyein. * A'te anyád a'te véredben mint a'víz-mellett plántáltatott
10 szőlő: az ő gyümőlcsi, és az ágai felnevekedtek a'sok vizektől. * És az ő
11 D vastag veszszei az uralkodók pálczáivá lőttek, és fel-magasztaltatott az ő állapattya az ágak-között: és látta az ő magasságát az ő veszszeinek sokaságában. * És ki-szakasztatott a'ha-

† Ose. 13. d. 15.

ragban, és a'főldre vettetett, † és a'
sűtő szél meg-száraztotta az ő gyű-
mőlchét: meg-senyvedtek, és meg-
száradtak az ő erősségének veszszei:
a'tűz emésztette-meg őtet. * És most 13
a'pusztába plántáltatott-el, az útat-
lan és sovány főldre. * És tűz méne- 14
ki az ő ágainak veszszejéből, melly
meg-emészté az ő gyűmőlchét: és
nem vólt ő-rajta az erős veszsző, az
uralkodóknak pálczája. Siralom ez,
és siralomra lészen.

XX. Rész.

ES lőn a'hetedik esztendőben, 1
az őtődikben, a'hónak tizedi- A
kén: férfiak jővének az Israël
vénei-kőzzűl, hogy kérdez-
kednének az Úrtól, és le-űlének előt-
tem. * És lőn az Úr beszéde én-hoz- 2
zám, mondván: * Ember fia, szólly az 3
Israël véneinek, és mongyad nékik:
Ezeket mongya az Úr-Isten: Vallyon
én-hozzám jőttetek-e tí kérdezked-
ni? élek én hogy meg nem felelek
néktek, úgy-mond az Úr-Isten. * Ha 4
itéled őket, ha itéled ember fia, az ő
attyok útálatosságit mutasd-meg né-
kik. * És mongyad nékik: Ezeket 5
mongya az Úr-Isten: az napon, mel-
lyen Israëlt választám, és fel-emelém
kezemet a'Jákob háza magváért, és
meg-jeleném nékik Egyiptus-főldé-
ben, és fel-emelém kezemet ő-éret-
tek, mondván: Én vagyok a'tí Ura-
tok Istentek: * az napon fel-emelém 6
kezemet ő-érettek, hogy ki-hoznám
őket Egyiptus-főldéből, a'Főldre,
mellyet készítettem vala nékik,
melly téjjel és mézzel-folyò: melly
jeles minden főldek-kőzőtt. * És 7
mondék nékik: Ki-ki az ő szemeinek
botránkozásit vesse-el, és az Egyip-
tus bálványiba meg ne ferteződgye-
tek: én vagyok a'tí Uratok Istentek.
* És boszszontának engem, és nem 8
akarának éngem halgatni: Senki az ő
szemeinek útálatosságit el nem vetet- B
te, se el nem hatták az Egyiptus-
bálványit: és mondám hogy ki-őnte-
ném boszszonkodásomat reájok, és
ki-tőlteném rajtok haragomat, az
Egyiptus-főlde kőzepin. * És meg- 9
chelekedtem az én nevemért, hogy
meg ne ferteztetnék a'Pogányok-
előtt, a'kik-kőzőtt valának, és a'kik-
kőzőtt meg-jelentem nékik, hogy
ki-hoznám őket Egyiptus-főldéből.

10 * Ki-vetém azért őket Egyiptus-fől-
déből, és ki-vűm őket a'pusztába.
11 * "És nékik adám az én parancholatimat, és az én itéletimet meg-mutatám nékik, mellyeket meg-chelekedvén az ember, él azokban. * † Annak-fölőtte az én szombatimat-is nékik adám, hogy jelűl lennének kőzőttem's kőzőttők: és tudnák hogy én vagyok az őket meg-szentelő Úr. * Es haragra ingerlének engem az Israël háza a'pusztában, az én parancholatimban nem járának, és az én itéletimet meg-veték, mellyeket meg-chelekedvén az ember él azokban: és az én szombatimat fölőtte igen meg-ferteztették: azért mondám hogy ki-őnteném haragomat reájok a'pusztában, és meg-emészteném őket. * És meg-chelekedtem az én nevemért, hogy meg ne ferteztetnék a'Pogányok-előtt, a'kik-kőzzűl ki-vetém őket az ő szemők-láttára. * Én azért fel-emelém kezemet reájok a'pusztában, hogy bé ne vinném őket a'Főldre, mellyet nékik adtam, melly téjjel és mézzel-folyó, és minden főldeknél jelesb: * Mért az én itéletimet meg-vetették, és az én parancholatimban nem jártak, és az én szombatimat meg-ferteztették: mert a'bálványok-után jár vala az ő szívők. * És kedveze az én szemem nékik hogy meg ne ölném őket: és meg nem emésztettem őket a'pusztában. * Mondék pedig az ő fioknak a'pusztában: Az atyáitok parancholatiban ne járjatok, se azok itéletit ne tartsátok, se azok bálványival meg ne ferteződgyetek. * Én vagyok a'tí Uratok Istentek: az én parancholatimban járjatok, az én itéletimet tartsátok-meg, és chelekedgyétek-meg azokat: * És az én szombatimat meg-szentellyétek, hogy légyenek jelűl kőzőttem's kőzőttetek, és tudgyátok-meg hogy én vagyok a'tí Uratok Istentek. * És boszszontának engemet a'fiak: az én parancholatimban nem jártak: és az én iteletimet meg nem tartották hogy meg-chelekednék azokat: mellyeket ha meg-chelekeszik az ember, él azokban: és az én szombatimat meg-ferteztették: és meg-fenyegettem hogy ki-őnteném boszszonkodásomat reájok, és ki-tőlteném haragomat rajtok a'pusztában. * El-forditám pedig

" Lev. 10. a. 5. Rom. 10. a. 5.
† Exod. 20. b. 8. & 31. c. 13. Deut. 5. b. 12.

az én kezemet, és az én nevemért che-
lekedém, hogy meg ne fertez-tetnék
a'Pogányok-előtt, kik-kőzzűl ki-ve-
tettem őket az ő szemők-láttára. *Is- 23
még fel-emelém a'kezemet reájok a'
pusztában, hogy el-oszlatnám őket
a'nemzetségek-kőzzé, és el-hínte-
ném a'földekre: * azért hogy az én 24
itéletimet meg nem chelekedték, és
az én parancholatimat meg-vetet-
ték, és az én szombatimat meg-fer-
teztették, és az ő attyoknak bálvá-
nyi-után vóltak az ő szemők. * Én-is 25
adék azért nékik nem jó parancholatokat, és itéleteket a'mellyekben nem
élnek. * És meg-ferteztetém őket az 26
ő ajándékokkal, mikor bé-mutatnák
mind a'mi meg-nyíttya az anya-méhet, az ő vétkekért: és meg-tudgyák
hogy én vagyok az Úr. * Az-okáért 27
szólly az Israël házának, ember fia, és
mongyad nékik: Ezeket mongya az
Úr-Isten: Még ebben-is káromlottak
engem az atyáitok, mikor meg-útál-
tak vólna meg-vetvén engem: *és bé- 28
vittē vólna őket a'Földre, melyre fel-
emeltem kezemet hogy nékik adnám:
meg-tekíntének minden magas hal-
mot, és minden zöldellő fát, és ott ál-
dozák az ő áldozattyokat; és ott té-
vék az ő ingerlő áldozattyokat, és ott E
tévék az ő győnyőrűségeknek illat-
tyát, és áldozák az ő itali áldozattyo-
kat. * És mondék nékik: Michoda az 29
a'magasság, a'melyre tí bé-mentők?
és nevezék annak nevét Magasság-
nak mind e'napiglan. * Az-okáért 30
mongyad az Israël házának: Ezeket
mongya az Úr-Isten: Bizonyára az
atyáitok útában meg-ferteződtők tí,
és az ő botránkozások-után paráz-
nálkodtok tí: *és a'tí ajándekitoknak 31
bé-mutatásában, mikor által-viszitek
a'tí fiaitokat a'tűzőn, tí meg-ferte-
ződtők minden bálványitokban
mind e'mái napig: és én meg-fele-
lek-e néktek Israël háza? Élek én,
úgy-mond az Úr-Isten, hogy meg
nem felelek néktek. * A'tí elmétek 32
gondolattya sem lészen-meg, kik azt
mongyátok: Ollyanok lészűnk mint
a'Pogányok, és mint a'föld nemzetsé-
gi, hogy tisztellyűk a'fákat, és a'kőve-
ket. * Élek én, úgy-mond az Úr-Is- 33
ten, hogy erős kézzel, és ki-nyújtott
karral, és ki-őntőtt haraggal uralko-
dom rajtatok. * És ki-viszlek títeket 34
a'népek-kőzzűl: és egybe-gyűjtlek
títeket a'földekről, a'mellyekre el-
oszlattatok, vastag kézzel, és ki-nyúj-
tott karral, és ki-őntőtt haraggal
uralkodom rajtatok. * És el-viszlek 35
títeket a'népek pusztájába, és ott
szemtől-szembe tőrvénykezem vele-
tek. * A' mint tőrvénykeztem az 36
atyáitok-ellen az Egyiptus-földének F
pusztájában, úgy ítéllek-meg títeket,
úgy-mond az Úr-Isten. * És az én ki- 37
rályi pálczám-alá vetlek títeket, és
bé-hozlak títeket a'szővetség kőte-
leibe. * És ki-választom kőzzűletek 38
az engedetleneket, és az istenteleneket, és az ő lakó-földőkről ki-viszem
őket, és az Israël földére bé nem
mennek: és meg-tudgyátok hogy én
vagyok az Úr. * És tí Israël háza, Eze- 39
ket mōgya az Úr-Isten: Ki-ki a'tí bál-
ványitok-után járjatok, és szolgállya-
tok azoknak. Hogy-ha ebbē sem hal-
gattok engem, és az én szent nevemet
meg-ferteztetitek többé a'tí ajándé-
kitokkal, és a'tí bálványitokkal: * az 40
én szent hegyemen; az Israël magás
hegyén, úgy-mond az Úr-Isten, ott
szolgál nékem Israëlnek egész háza;
minnyájan, mondok, a'földőn, a'
mellyen tetszeni fognak nékem, és
ott kívánom-meg a'tí žengéiteket, és
a'tí dézmáitoknak žengéit minden
szent dolgaitokban. * Győnyőrűsé- 41
ges illatúl hozzám fogadlak títeket,
mikor ki-hozlak títeket a'népek-
kőzzűl, és egybe-gyűjtlek títeket a'
földekről, a'mellyekre ki-szélledte-
tek, és meg-szenteltetem tí-bennetek
a'nemzetségek szemők-előtt. * És 42
meg-tudgyátok hogy én vagyok az G
Úr, mikor bé-viszlek títeket az Israël
földére, a'Földre, a'mellyért fel-
emeltem a'kezemet, hogy azt az atyá-
itoknak adnám. * És meg-emlekez- 43
tők ott a'tí útaitokról, és minden vét-
keitekről, mellyekkel meg-férteződ-
tetek: és nem fogtok tetszeni maga-
toknak a'tí színetek-előtt minden tí
gonosságtokért, mellyeket chelekedtetek. * És meg-tudgyátok hogy én 44
vagyok az Úr, mikor jól chelekeszem
veletek az én nevemért, és nem a'tí
gonosz útaitok-szerént, sem a'tí igen
gonosz vétkeitek-szerént Israël háza,
úgy-mond az Úr-Isten. * És lőn az 45
Úr beszéde én-hozzám, mondván:
* Ember fia, vesd az orczádot a'Déli 46
útra, és chőpőgj a'Déli szél-felé, és
profétálly a'Déli mezőnek erdeje-

felé.

felé. * És mongyad a' Déli erdőnek: Halgaſd az Úr igéjét: ezeket mongya az Ur-Iſten: Ímé én tűzet gyújtok te-benned, és meg-égetek te-benned minden nyers fát, és minden száraz fát: meg nem óltatik a' gyuladáſnak lángja: és meg-égabban minden orcza Déltől-fogva Észak-ig. * És megláttya minden teſt, hogy én Úr gyújtottam-meg azt, és meg nem óltatik. *És mondék: A a a, Uram Iſten: ezek azt mongyák felőlem: Vallyon nem példa-beſzédek-által szóll-e ez?

47 48 49

XXI. Rész.

ÉS lőn az Úr beſzéde én-hozzám, mondván: * Ember fia, veſd az orczádat Jeruſalemre, és chöpögj a' ſzent helyekre, és profétálly az Iſraël főlde-ellen: *És mongyad az Iſraël földének: Ezeket mongya az Úr-Iſten: Ímé én te-hozzád, és ki-vonſzom kardomat az ő hívelyéből, és meg-őlöm te-benned az igazat és az iſtentelent. * Mivelhogy pedig meg-őltem benned az igazat és az iſtentelent, azért mégyen-ki az én kardom az ő hívelyéből minden teſtre Délről-fogva Észak-ig: * Hogy meg tudgya minden teſt, hogy én Úr vontam-ki a' viſzſza-nem híhato kardomat az ő hívelyéből. *És te ember fia, fohászkodgyál ágyékidnak ſzakadáſával, és keſerűſégekkel fohászkodgyál előttök. * És midőn mongyák néked: Miért fohászkodol te? mongyad: A' hallomáſért: mert el-jő, és el-eped minden ſzív, és elſzakaſzkodnak minden kezek, és megerőtelenűl minden lélek, és minden térdeken vizek folynak: ímé el-jő, és meg-léſzen, úgy-mond az Úr-Iſten. * És lőn az Úr beſzéde én-hozzám, mondván: * Ember fia, profétálly, és mongyad: Ezeket mongya az Úr-Iſten: Szólly: A' kard, a' kard meg-élesíttetett, és meg-tiſztíttatott. *Hogy áldozatokat őllyön, meg-élesíttetett: hogy fénylék, meg-tiſztíttatott: ki meg-indítod az én fiamnak királyi-pálczáját, le-vágtál minden fát. * És ſimítani adtam azt, hogy kézben tartaſsék: ez a' kard meg-élesíttetett, és ez meg-tiſztíttatott, hogy a' megőlőnek kezében légyen. * Kiálts, és ordíts ember fia, mert ez az én népemen lőtt-meg, ez Iſraëlnek minden fejedelmin a' kik el-ſzaladtak vala: a' fegyvernek adattanak az én népemnel, az-okáért űſd-meg a' tomporádat, * mert meg-próbáltatott: és ez, mikor a' királyi-pálczát el-rontya, és nem léſzen, úgy-mond az Úr-Iſten. * Te azért ember fia, profétálly, és chapd-egybe kezeidet, és a' kard kétſzer jőjön, harmadſzor-is jőjön a' meg-őlettetteknek kargya: ez a' nagy őléſnek kargya, melly el-rémíti őket, * és ſzívőket el-lankaſztya, és megſokaſíttya a' romláſokat. Minden ő kapujokra éles kardnak háborgatáſát adtam, és a' melly meg-tiſztíttatott hogy fényeskedgyék, az őléſre felkőttetett. * Élesűlly-meg, eredgy jobra, vagy balra, valahová kívánſága vagyon tekíntetednek. * Sőt én-is egybe-chapom kezeimet, és bé-tellyeſítem boſzſzonkodáſomat, én Úr ſzóllottam. * És lőn az Úr beſzéde én-hozzám, mondván: * És te ember fia, rendelly magadnak két útat, hogy el-jőjön a' Bábylon királyának fegyvere: egy földről jő-ki mind a' kettő: és kézről arányoz, a' váras útának kezdetin arányozza-el. * Rendeld-el az útat, hogy jőjön-el a' fegyver az Ammon fiainak Rabbattyára, és Judába az igen erős Jeruſalemre. * Mert meg-állott a' Bábylon királya a' kettős úton, a' két út kezdetin, jövendőléſt kérdezvén, nyilakat egyelítvén: a' bálványoktól kérdezkedett, a' májtól kérdett tanátſot. *Az ő jobb kezefelé lőtt a' jövendőlés Jeruſalemre, hogy fal-rontó koſokat rendellyen, hogy fel-nyiſsa ſzáját az őldöklésben, hogy fel-emellye ſzavát az orditásban, hogy rendellyen fal-törő koſokat a' kapuk-ellen, hogy töltéſt hordgyon-őſſze, hogy ſáncokat építtſen. *És léſzen a' jövendőlés mint a' heában-tanátſló az ő ſzemők-előtt, és mint a' ſzombati henyéléſt-követő: ő pedig meg-emlekezik a' hamiſſágról a' meg-vételre. * Az-okáért ezeket mongya az Úr-Iſten: Azért hogy meg-emlekeztetek a' ti hamiſſágtokról, és ki-nyilatkoztattátok a' ti engedetlenſégteket, és ki-tetſzettek a' ti bűneitek minden gondolatitokban: azért, mondok, hogy meg-emlekeztetek, kézbe eſtők. * Te pedig Iſraëlnek ſzentſégtelen, iſtentelen fejedelme, kinek el-jőtt el-rendelt napja a' hamiſſágnak idején: * Ezeket mongya az Úr Iſten: Vidd-el a' ſkó-

1 2 A 3 4 5 6 7 B 8 9 10 11 12 C 13 14 D 15 16 E 17 18 19 20 21 22 23 24 F 25 26

fiomot, vedd-le a'koronát: nem ez-e
az, a'ki az alázatoſt fel-magaſztalta, és
a'magaſsat meg-alázta? * Hamiſság- 27
gá, hamiſsággá, hamiſsággá téſzem
azt: és az addig meg nem lőtt, míg
nem el-jőne a'kié az itélet, és annak
adom. * És te ember fia, profétálly, 28
és mongyad: Ezeket mongya az Úr- G
Iſten az Ammon fiairól, és azok gya-
lázattyáról, és mongyad: Kard,
kard, jőj-ki hívelyedből az őldők-
léſre, tiſztúlly-meg hogy őlly, és
fényeſkedgyél, * mivelhogy néked 29
hiuſágok láttatnának, és hazugſágok
jővendőltetnének: hogy az iſtente-
len ſebesűlteknek nyakokra adattat-
nál, kiknek el-jőtt a'rendelt napjok
a'hamiſságnak idején. * Térj-viſzſza 30
hívelyedbe, a'helyen a'mellyen te-
remtettél, a'te ſzűletéſednek főldé-
ben itéllek-meg téged, * és ki-őntőm 31
reád az én boſzſzonkodáſomat: az én
haragomnak tűzében fúvok reád, és
téged balgatag és veſzedelem-ſzerző
emberek kezeibe adlak. * A'tűznek 32
léſzſz eleſége, a'te véred a'főldnek kő-
zepin léſzen, el-felejtve léſzſz: mert
én Úr ſzóllottam.

XXII. Rész.

ES lőn az Úr igéje én-hozzám, 1
mondván: * És te ember fia, 2
nem itéled-e meg, nem ité- A
led-e meg a'vér-ſzopò váraſt?
* és mutaſd-meg néki minden útá- 3
latoſságit, és mongyad: Ezeket mon-
gya az Úr-Iſten: Maga-kőzepett vér-
ontò váras, hogy el-jőjőn az ő ideje:
és a'melly maga-ellen chinált bálvá-
nyokat, hogy meg-ferteződnék. * A' 4
tőled ki-ontatott vér-miatt, vétkez-
tél: és a'te bálványiddal, a'mellyeket
chináltál, meg-ferteződtél: és kőzel-
hoztad a'te napjaidat, és el-hoztad a'
te eſztendeidnek idejét: az-okáért
adtalak tégedet gyalázatúl a' Pogá-
nyoknak, és chúfoláſúl minden
főldeknek. * A'mellyek kőzel hoz- 5
zád, és a'mellyek távúl vannak tőled,
győzedelmet véſznek rajtad: útála-
tos, híres-neves, nagy veſzedelmű. * 6
Ímé az Iſraël fejedelmi minnyájan az
ő erejek-ſzerént vóltak te-benned,
a'vér-ontáſra. * Attyokat, és an- 7
nyokat gyalázattal illették te-ben- B
ned, a'jővevényen tőrvénytelenſé-
get chelekedtek te-kőzepetted, az
árvát és az őzvegyet meg-ſzomorí-
8 tották te-benned: * Az én Szent-he-
lyeimet meg-útáltad, és az én ſzom-
9 batimat meg-ferteztetted. * Rágal-
mazo férfiak vóltak te-benned a'vér-
ontáſra, és a'hegyeken őttek te-ben-
ned, vétket chelekedtek te-kőzepet-
10 ted. * Az atyának ſzemérmit fel-fő-
dőzték te-benned, a'havi folyáſúnak
tiſztátalanſágát meg-alázták te-ben-
11 ned. * "És ki-ki az ő felebaráttya "Ier. 5.
feleſégével útálatoſságot chelekedett, b. 8.
és az ipa az ő menyét ferteztet-
te-meg latrúl, a'bátya a'húgát az ő
attya leányát meg-ſzeplőſítette te-
12 benned. * Ajándékokat vőttek te-
C benned a'vér-ontáſra: użorát és
ſokkal tőbbet vőttél, és főſvényűl
tőrvénytelenſéget chelekedtél fele-
baratidon: és én-rólam el-feletkez-
13 tél, úgy-mond az Úr-Iſten. * Ímé őſz-
ve-chaptam az én kezeimet a'te főſ-
vényſégeden, mellyet chelekedtél;
és a'véren, melly ki-ontatott te-kő-
14 zepetted. * Vallyon el-ſzenvedi-e a'
ſzíved, vagy erőt véſznek-e a'te keze-
id, az napokban, mellyeket én néked
ſzerzek? én Úr ſzóllottam, és meg-
15 chelekeſzem. * És el-hintlek téged a'
nemzetſégek-kőzzé, és ki-ſzórlak té-
ged a'főldekre, és el-fogyatom belő-
16 led a'te tiſztátalanſágodat. * És őrők-
ſégűl foglak téged bírni a'Pogányok
ſzemei-előtt: és meg-tudod hogy én
17 vagyok az Úr. * És lőn az Úr igéje
18 én-hozzám, mondván: * Ember fia,
D az Iſraël háza nékem ſalakká válto-
zott: minnyájan ezek réz, és feír-ón,
és vas, és fekete-ón a'kemencze-kő-
19 zepett: ezűſt ſalakjává lőttek. * Az-
okáért ezeket mongya az Úr-Iſten:
mivelhogy minnyájan ſalakká vál-
toztatok, azért ímé én egybe-gyűjt-
20 lek títeket Jeruſalemnek kőzepire, *
az ezűſtnek, és réznek, és feír-ónnak,
és vaſnak, és fekete-óñak őſzve-gyűj-
téſe-ſzerént a'kemencze kőzepire:
hogy abban tűzet gyújtſak a'meg-ol-
vaſztáſra. úgy gyűjtlek-őſzve az én
búſuláſomban, és az én haragomban,
és meg-nyugſzom: és meg-olvaſztlak
21 títeket. * És egybe-gyűjtlek títe-
E ket, és fel-gyújtlak títeket az én
haragomnak tűzében; és meg-olvad-
22 tok annak-kőzepette. * A'mint egybe
olvaſztatik az ezűſt a'kemenczének-
kőzepette, úgy léſztek annak-kőze-
pette: és meg-tudgyátok hogy én

vagyok az Úr, mikor ki-ȣntȣm haragomat reátok.* És lőn az Úr igéje én-
23 hozzám, mondván: * Ember fia,
24 mongyad néki: Te tisztátalan főld
vagy, és essȣ nem lȣtt reád a'haragnak napján. * A'profétáknak párto-
25 lások vagyon ȣ-kȣzepette, mint az
ordítò és prédát-ragadò oroszlány,
el-nyelték a'lelkeket, a'gazdagságot
és a'jutalmat el-vȣtték, az ȣ ȣzvegyit
meg-sokasították ȣ-kȣzepette. * Az
26 ȣ papjai meg-útálták az én tȣrvényemet, és meg-ferteztették az én Szent-
F helyeimet: a'szent és a'szẽteletlen dolog-kȣzȣtt nem vólt kűlȣmbség nálok: és válogatást nem tȣttek a'fertelmes és a'tiszta-kȣzȣtt: és az én szombatimról el-fordították az ȣ szemȣket, és fertelmesnek tartatom vala
kȣzȣttȣk. * " Az ȣ fejedelmi ȣ-kȣ-
27 zepette, mint a'préda-ragadozò farkasok a'vér-ontásra, és a'lelkek vesztésére, és telhetetlenek a'nyereségek
keresésében. * Az ȣ profétái pedig
28 tapasztyák vala őket elegyítés-nélkűl, hiuságokat látván, és hazugságot jȣvendȣlvén nékik, mondván: Ezeket mongya az Úr-Isten, holott az
Úr nem szóllott. * A'főld népei tȣr-
29 vénytelenséget chelekedtek, és erőszakkal kóborlottak: a'szűkȣlkȣdőt's a'szegényt nyomorgatták, és a'jȣvevényt le-nyomták hamissággal tȣrvénytelen. * És keresék kȣzzűlȣk
30 férfiat, a'ki sȣvényt tenne kȣzbe, és ellenembe állana a'főldért, hogy el
ne vesztenem azt: és nem találtam. *
31 És ki-ȣntém reájok boszszonkodásomat, az én haragomnak tűzével meg-emésztém őket: az ȣ útokat fejȣkre fordítám, úgy-mond az Úr-Isten.

" Mich 3. d. 11. Soph. 3. a. 3.

XXIII. Rész.

1 ES lőn az Úr beszéde én-hoz-
2 zám, mondván: * Ember fia,
A két aszszony'állatok egy anya
3 leányi vóltak, * és paráználkodtak Egyiptusban, ifiuságokban paráználkodtak: ott nyomattattak-meg az ȣ emlőjȣk, és az ȣ szűzességeknek chȣchei meg-rontattak. *
4 Azok nevei pedig, Oólla a'nagyobbik, és annak ȣttse Oóliba a'kissebbik: és enyímek vóltak, és fiakat's leányokat szűltek. Az ȣ nevȣk pedig, Samaria Oólla, és Jerusalem Oóliba. *
5 Paráználkodott azért ellenem Oolla, és bolondoskodott az ȣ szeretői-után, a'kȣzel-valo Assyriusok-után,
6 * kik kék selyembe ȣltȣztek, fejedelmek, és bírák, kívánatos ifiak valának, minnyájan lovonűlők. * És paráználkodék azokkal
7 a'válogatottakkal, az Assyriusoknak minden fiaival: és mindenekkel a'kik-után bolondoskodott, azoknak tisztátalanságival meg-ferteztetett. * Annak-fölȣtte az ȣ paráz-
8 nálkodásit-is, mellyekben Egyiptusban vólt, el nem hatta: mert azok-is véle háltak ifiuságában, és azok rontották-meg az ȣ szűzességének emlőit, és reá ȣntȣtték az ȣ paráznaságokat. * Az-okáért adtam őtet az
9 ȣ szeretői kezȣkbe, az Assur fiai kezȣkbe, a'kiknek fajtalanságok-után
10 bolondoskodott. * † Azok fȣdȣztékfel az ȣ gyalázattyát, az ȣ fiait és leányit el-vitték, és ȣ-magát megȣlték fegyverrel: és híres-neves aszszony'állatokká lőnek, és itéleteket
11 tőnek ȣ-benne. * Mellyet midőn látott vólna Oóliba az ȣ ȣttse, fajtalambúl bolondoskodék amannál: és paráználkodék az ȣ nénnye paráznasága-fȣlȣtt. * az Assyriusok
12 fiaival szemtelenűl, a'fejedelmekkel és bírákkal, kik tarka ruhában jőnek vala hozzája, a'lovasokkal a'kik lovakon űlnek vala, és minden
13 jeles ábrázatu ifiakkal. * És látám hogy meg-ferteztetett vólna mind
14 a'kettőnek úttya. * És meg-ȣregbíté az ȣ paráznaságit: és midőn látta vólna a'falon le-íratott férfiakat, a'Kaldæusoknak festékkel le-
15 íratott képȣket, * és azoknak párta ȣvekkel fel-ȣvedzett óldalokat, és festett sűvegȣket az ȣ fejȣkȣn, minden fejedelmeknek ábrázattyát, a'Bábylon és a'Kaldæusok főlde fiainak hasonlatosságát, a'mely-
16 ben szűlettenek, * bolondoskodék azok-után az ȣ szemeinek kívánságával, és kȣveteket kűlde hozzájok Kal-
17 dæába. * És mikor el-jȣttek vólna hozzája a'Bábylon fiai a'szerelmeskedésnek ágyas-házába, meg-ferteztették őtet az ȣ paráznaságokkal, és meg-ferteztettették azoktól, és meg-elégedék az ȣ lelke azokkal. * És meg-me-
18 zítelenité az ȣ paráznaságit, és felfȣdȣzé az ȣ gyalázattyát: és el-távozék a'lelkem ȣ-tőle, a'mint el-távozott vala a'lelkem az ȣ nénnyétől.

Sup. 16. d. 38.

*Mert meg-ſokasította az ő paráználkodáſit, meg-emlekezvén az ő ifiuſágának napjairól, mellyekben Egyiptus-földében paráználkodott. * És bolondoſkodék fajtalanſággal, hogy azokkal kőzőskődnék, a'kiknek teſtők mint a' ſzamárok teſte: és azoknak folyáſok, mint a'lovak folyáſi. * És meg-látogattad a' te ifiuſágodnak vétkét, mikor megnyomattattak Egyiptusban a'te emlőid, és meg-rontattak a'te ſzűzeſségednek chechei. *Az-okáért Ooliba, ezeket mongya az Úr-Iſten: Ímé én fel-támaſztom ellened minden ſzeretőidet, a'kikkel meg-elégedett a'te lelked: és egybe-gyűjtőm őket ellened kőrős-kőrűl. *A'Bábylon fiait, és mind a'Kaldæuſokat, a' nemeſeket, és urakat's fejedelmeket, az Aſsyriuſoknak minden fiait, a'ſzép ábrázatu ifiakat, a'hadnagyokat és minden bírákat, a' fejedelmek fejedelmit, és a'nevezetes lovaſokat: * és reád jőnek a'népek ſokaſága fel-készűlvén ſzekérrel és kerékkel: pánczéllyal, és paizzsal, és ſiſakkal felfegyverkeznek ellened mindenűnnét: és eleikbe adom az itéletet, és meg-itélnek téged az ő tőrvényekkel. * És az én haragomat reád vetem, mellyet veled chelekeſznek búſulásból: az orrodat, és a'fűleidet el-metélik: és a'mi meg-marad, fegyverrel vagdallyák-el: azok a'te fiaidat, és a'te leányidat meg-fogják; és a'te maradékod tűzzel emészteték-meg. * És meg-foſztnak téged ruháidtól, és el-véſzik a'te dichőſégednek ſzerſzámit. * És meg-ſzűnetem a'te vétkedet te-benned, és a'te paráználkodáſodat Egyiptus-földével: és fel nem emeled ſzemeidet azokra, és Egyiptuſról meg nem emlekezel tőbbé. * Mert ezeket mongya az Úr-Iſten: Ímé én azoknak kezekbe adlak tégedet, a'kiket gyűlőlſz; a'kezekbe, a'mellyekkel meg-elégedett a' te lelked. * És gyűlőlſséggel bánnak veled, és el-véſzik minden munkáidat, és téged mezítelen, és gyalázattal rakva hagynak, és ki-nyilatkozik a' te paráználkodáſidnak gyalázattya, a'te vétked, és a'te paráználkodáſid. * Ezeket chelekedték néked, mivelhogy paráználkodtál a'Pogányok-után, a' kik-kőzőtt meg-ferteződtél az ő bálványokkal.

19 31
32
20
D 33
21 34
22
35
23 36
F
37
24
38
39
25
40
26
41
27
E
28 42
29
43
G
44
30
45

* A'te nénéd útán jártál, és az ő pohárát kezedbe adom. * Ezeket mongya az Úr-Iſten: A'nénédnek mély és ſzéles pohárát meg-iſzod: nevetſéggé és chúfſággá léſzeſz, melybe igen ſok fér. * Réſzegſéggel, és fájdalommal meg-rakodol: a' ſzomoruſágnak és bánatnak pohárával, Samariának a' te nénédnek pohárával. *És innya fogod azt, és ki-iſzod mind a'ſőprejeig, és annak tőredékit meg-éſzed, és a'te emlőidet meg-ſzaggatod: mert én ſzóllottam, úgy-mond az Úr-Iſten. * Az-okáért ezeket mongya az Úr-Iſten: Mivelhogy el-feletkeztél rólam, és engem hátad-megé vetettél, te-is hordozd a'te vétkedet, és paráználkodáſidat. * És ſzólla az Úr nékem, mondván: Ember fia, vallyon nem itéled-e meg Oollát, és Oólibát, és nékihirdeted-e meg nékik az ő vétkeket? *Mert paráználkodtak, és vér az ő kezekben, és az ő bálványokkal paráználkodtak: annak-főlőtte a'fiokat-is, a'kiket nékem ſzűltek, azoknak adták meg-emésztéſre. *Sőt ezt-is chelekedték velem: Meg-ferteztették az én Szent-helyemet azon a'napon, és az én ſzombatimat meg-ſzentſégtelenítették. * És midőn az ő fiokat az ő bálványoknak áldoznák, és bémeńének az énSzent-helyemre azon a'napon hogy meg-ferteztetnék azt: ezeket-is chelekedték az én házamnak-kőzepette. * El-küldőttek a' meſzſzűnnen-jővő férfiakhoz, a'kikhez kővetet küldőttek vala: az-okáért ímé el-jőttek: kikért meg-moſtad magadat, és meg-kented kőrős-kőrűl kendőzővel a'ſzemeidet, és felékesíttettél aſzſzony'állati ékeſséggel. *Igen ſzép ágyra űltél, és fel-ékeſíttetett az aſztal te-előtted: az én jó illatu ſzerſzámomat, és az én kenetemet tőtted arra. * És vígadozo ſokaſágnak ſzava vólt annál: és a' férfiaknak, kik az emberek ſokaſágából hozattatnak vala, és a'puſztáról jőnek vala, arany pereczeket tőnek az ő kezőkre, és ſzépſéges koronákat az ő fejőkre. * És mondék annak a'ki meg-aggott a'paráznaſágokban: Moſt ez-is paráználkodni-fog az ő paráznaſágában. * És bé-menének hozzája mint egy kurva aſzſzonyhoz: így mennek vala bé Oollához és Oolibához, a' fajtalan aſzſzonyokhoz. *Vańak azért igaz férfiak: azok itélik-

meg ezeket a'paráznák itéletivel, és a'vér-ontók itéletivel: mert paráznák, és vér az ő kezőkben. * Mert 46 ezeket mongya az Úr-Isten: Vidd hozzájok a'sokaságot, és add őket zúrzavarba, és prédára: * És kővetessenek-meg a'népeknek kőveivel, 47 és veretessenek-által azoknak fegyverőkkel: az ő fiokat, és leányokat meg-ölik, és az ő házokat tűzzel égetik-meg. * És el-vészem a'vétket a' 48 földről, és tanúlnak mindē aszszony'-állatok hogy ne chelekedgyenek azoknak vétkek-szerént. * És a'tí vétketeket reátok adgyák, és a'tí bálványitoknak vétkeit viselitek: és meg-tudgyátok hogy én vagyok az Úr-Isten. 49

XXIV. Rész.

ES lőn az Úr igéje én-hozzám, 1
a'kilenczedik esztendőben, a' A
tizedik hólnapban, a'hónak tizedik napján, mondván: 2
* Ember fia, írd-meg magadnak e' napnak nevét, melyben ma meg-erősſődött a'Bábylon királya Jerusalem-ellen. * És kőz-beszéd-által mongy 3
példa-beszédet a'boszszontó háznak, és szólly nékik: Ezeket mőgya az Úr-Isten: Tégy fazekat fel; tedd-fel, mondok, és tőlts vizet belé. * Rakd beléje 4
az ő darabjait, minden jó részt, a' czombot's a'lapoczkát, a'válogatott és chontokkal-teli darabokat. * A'leg- 5
kővérb barmot vedd, tedd alája a'rakás chontokat-is: fel-forrott az ő főzése, és meg-főttek a'chontyai ő-benne. * Az-okáért ezeket mongya az Úr-Isten: Jaj a'vér-ontó városnak, a' B
fazéknak, a'melynek roždája benne vagyon, és az ő roždája ki nem ment belőle: darabonként és darabonként hánd-ki azt, nem vettetett reája a' sors. * Mert az ő vére ő-közepette 7
vagyon, az igen tiszta kő-sziklán öntötte-ki azt: nem öntötte azt a' földre hogy porral bé-fődhetnék. *Hogy reá hoznám az én haragomat, 8
és boszszúmat állanám: az ő vérét C
az igen tiszta kő-sziklára töttem, hogy bé ne fődetnék. * Az-okáért 9
" *Nah. 3. a. 1. Hab. 2. c. 12.* ezeket mongya az Úr-Isten: " Jaj a' vér-ontó városnak, a'kinek én nagy tűzet rakok. * Hord-őszve a'chontokat, melyeket tűzzel fel-gyújtok: meg-emésztetik a'hús, és meg-fő az egész gyűjtemény, és a'chontok meg- 10
sényvednek. * Tedd azt üresen a' 11
szénre-is, hogy meg-melegűlly ón, és meg-olvadgyon az ő reze: és olvadgyon-meg benne az ő undokssága, és 12
emésztessék-meg az ő roždája: * Sok munkával-valo izzadás vólt, és ki nem ment belőle az ő fölöttébb-valo roždája, még a'tűzzel-is. * A'te tisztá- 13
talanságod útálatos: mert meg akartalak téged tisztítani, és meg nem D
tisztúltál a'te undokságidból: de meg sem tisztúlsz előbb, míg nem meg- 14
nyugatom haragomat te-rajtad. * Én Úr szóllottam: El-jő, és meg-chelekeszem: el nem mulatom, se nem kedvezek, se meg nem engeszteltetem: a' te útaid-szerént, és a'te találmányid-szerént itéllek-meg téged, úgy-mond az Úr. * És lőn az Úr igéje én-hozzám, 15
mondván: * Ember fia, ímé én el-vészem tőled chapással a'te szemeidnek 16
kívánatos dolgát: és nem jajgatsz, se nem sírsz, se kőnyveid nem folynak. 17
* Fohászkodgyál halgatván, halot- E
takon-valo siralmat ne tégy: a'te koronád hozzád légyen kőtve, és a'saruïd lábaidon légyenek, és ruhával az orczádat bé ne fődgyed, se sirók- 18
nak-valo étkeket ne egyél. * Szóllék azért reggel a'népnek, és estve meg-hala a'feleségem: és reggel úgy chelekedém a'mint meg-parancholta vala nékem. * És monda nékem a' 19
nép: Miért nem jelented meg nékünk, mit jegyeznek ezek, a'miket te chelekeszel? * És mondék nékik: Az Úr be- 20
széde lőtt hozzám, mondván: Szólly 21
az Israël házának: * Ezeket mongya az Úr-Isten: Ímé én meg-ferteztetem az én Szent-helyemet, a'tí birodalmotok kevélységét, és a'tí szemeiteknek kívánatos dolgát, és a'mitől fél a'tí lelketek: a'tí fiaitok, és F
leányitok, kiket meg-hattatok, fegyverrel esnek-el. * És úgy chelekeszszétek a'mint chelekedtem: Orczátokat ruhákkal bé nem fődítek, és 22
siróknak-valo étkeket nem észtek. * Koronák lésznek a' fejeteken, és 23
saruk a'lábaitokon: nem jajgattok se nem sírtok, hanem meg-eped ők a'tí hamisságtokban, és ki-ki fohász-kodik az ő attya-fiára. * És Ezekiel 24
néktek jegyűl lészen: mind azok-szerént, a'miket chelekedett, fog-tok chelekedni mikor az el-jővend: és meg-tudgyátok hogy én vagyok az Úr-Isten. * És te ember fia, 25

ímé az napon, mellyen el-véſzem tőlök az ő erősségöket, és a'dicsőségnek őrömét, és az ő ſzemöknek kívánſágát, a'mellyen az ő lelkek nyugoſzik, az ő fiokat és leányokat: *Az napon midőn el-jő hozzád a'ſzaladò, hogy hírt tégyen néked: * Azon a' napon, mödok, meg-nyílik a'ſzád azzal a'ki ſzalad: és ſzóllaſz, és többé nem halgatſz: és chodáúl léſzſz nékik, és meg-tudgyátok hogy én vagyok az Úr.

XXV. Rész.

ÉS lőn az Úr beſzéde én-hozzám, mondván: *Ember fia, fordítſd az orczádat az Ammon fiai-ellen, és profétálly felőlök. *És mongyad az Ammon fiainak: Halgaſsátok az Úr-Iſten igéjét: Ezeket mongya az Úr-Iſten: Azért hogy mondottad: Ôröm, öröm az énSzent helyemen, hogy meg-fertéztetett: és az Iſraël földén, hogy el-puſztúlt; és a'Júda házán, hogy fogſágra vitettek: * Az-okáért én téged örökſégűl adlak a' Nap-keleti fiaknak, és az ő iſtállójokat te-benned helyheztetik, és te-benned vonſzák-fel az ő ſátorokat, ők éſzik-meg a'te veteményidet: és ők iſzſzák-meg a'te tejedet. *És Rabbát iſtállóúl adom a'tevéknek, és az Ammon fiait fekűvő-helyűl a'barmoknak: és meg-tudgyátok hogy én vagyok az Úr. * Mert ezeket mongya az Úr-Iſten: Mivelhogy kézzel tapſoltál, és lábbal toppantottál, és örvendeztél tellyes igyekezettel az Iſraël földén: * Az-okáért ímé én ki-nyújtom reád a'kezemet, és prédára adlak téged a'Pogányoknak, és ki-öllek téged a'népek közzűl, és ki-veſztlek a'földekről, és meg-rontlak: és meg-tudod hogy én vagyok az Úr. *Ezeket mongya az Úr Iſten: Mivelhogy azt mondották Móab és Séir: Ímé mint minden Pogányok, a'Júda háza: *Az-okáért ímé én meg-nyitom a'Móab vállát a'városokból, az ő városiból, mondok, és a' ő határiból, a'földnek jeles helyeit, Bet-jeſimotot, és Beelméont, és Kariatáimot, * a'Nap-kelet fiainak az Ammon fiaival, és örökſégűl adom őtet: hogy ne légyen többé emlekezet az Ammon fiairól a'Pogányok-között. * És Moábon ítéleteket téſzek: és meg-tudgyák hogy én vagyok az Úr.

12 * Ezeket mongya az Úr-Iſten: Mivelhogy Idumæa boſzſzút-állott, hogy boſzſzúját-állaná a'Júda fiain, és vétkezvén vétkezett, és boſzſzú-alláſt kívánt rajtok; 13 *Az-okáért ezeket mongya az Úr-Iſten: Ki-nyújtom a'kezemet Idumæára, és el-viſzem belőle az embert és a'barmot, és el-puſztíttatom azt Dél-felől: és a'kik Dedánban vannak, fegyver-miatt húllanak-el. 14 *És boſzſzúmat állom Idumæán az D én népemnek Iſraëlnek keze-által: és chelekeſznek Édomon az én haragom 's búſulásom-ſzerént: és meg-tudgyák az én boſzſzú-alláſomat, 15 úgy-mond az Úr-Iſten. * Ezeket mongya az Úr-Iſten: Mivelhogy A boſzſzút-állottak a'Palæſtinuſok, és boſzſzút állottak tellyes ſzívből, meg-ölvén, és bé-tellyeſítvén a'régi 16 ellenkezéſeket: * az-okáért ezeket mongya az Úr-Iſten: Ímé én ki-nyújtom a'kezemet a' Palæſtinuſokra, és meg-ölöm az öldöklőket, és el-veſztem a'tengeri tartomány maradékit: 17 * és nagy boſzſzú-alláſokat chelekeſzem rajtok, haraggal meg-dorgálván: és meg-tudgyák hogy én vagyok az Úr, mikor boſzſzúmat-állom rajtok.

XXVI. Rész.

ÉS lőn a'tizen-eggyedik eſztendőben, a'hónak első napján, 1 A lőn az Úr beſzéde hozzám, mondván: * Ember fia, mivelhogy azt mondotta Tyrus Jeruſalemről: Ehé, el-romlottanak a' 2 népeknek kapui, én-hozzám fordúlt: teli léſzek, el-puſztúlt. * Az-okáért 3 ezeket mongya az Úr-Iſten: Ímé én Tyrus te-ellened, és ſok nemzetſégeket viſzek-fel reád, a' mint fel-mégyen a'habozò tenger. *És el-hánnyák a'Tyrus falait, és el-rontyák az ő tornyait: és le-vakarom a' porát ő-róla, és ſima kővé téſzem őtet. 5 * A'varſák ſzáraztáſa léſzen a'tenger C közepin, mert én ſzóllottam, úgy-mond az Úr-Iſten: és prédául léſzen a'Pogányoknak. * Az ő leányiis, a'kik a'mezőn vannak, fegyverrel 6 ölettetnek-meg: és meg-tudgyák hogy én vagyok az Úr. * Mert ezeket 7 mongya az Úr-Iſten: Ímé én el-hozom Tyruſra Nabukodonoſort a'Bábylon királyát Éſzakról, a'királyok királyát, lovakkal, és ſzekerekkel, és

lovagokkal, és sereggel, és nagy néppel. * A'te leányidat, a'kik a'mezőn 8
vannak, kardal öli-meg: és környűl- B
vészen tégedet sánczokkal, és töltést
hány körös-körűl: és paizt emel-fel
te-ellened. * És óltalom-kasokat, 9
és fal-törö kosokat igazgat a'te kő-
falaidra, és a'tornyaidat el-ron ya
az ö hadi szerszámival. * Az ö lo- 10
vainak sokasága-miatt el-lep téged
azoknak pora: a'lovagoknak, és ke-
rekeknek, és szekereknek zörgése-
miatt, meg-indúlnak a'kő-falaid, mi-
kor bé-mégyen a'te kapuidon mint
az el-romlott várasnak bé-menete-
lén. * Az ö lovainak körmeivel ta- 11
podgya mindé útzáidat: a'te népedet
fegyverrel vágja, és a'te nemes osz-
lopid le-dőlnek a'földre. * Él-kóbo- 12
rollyák gazdagságidat, el-ragadozzák
árúidat: és el-rontyák kő-falaidat, és
a'te jeles házaidat el-hánnyák: és a'
köveidet, és fáidat, és porodat a'vizek
kőzepire háñyák. * "És meg-szűne- 13
tem a'te énekidnek sokaságát, és a'te C
czitaráidnak zengése nem hallattatik
többé. * És igen sima kővé tészlek té- 14
ged, a'varsák száraztása lészsz, és meg
nem épitteteel többé: mert én szól-
lottam, úgy-mond az Úr-Isten. * Eze- 15
ket mongya az Úr-Isten Tyrusnak:
Vallyon a'te romlásodnak zörgése-
miatt, és a'te halottid sirása-miatt, mi-
kor te-benned meg-ölettetnek, nem
indúlnak-e meg a'szigetek? * És le- 16
szállanak az ö székekből a'tengernek
minden fejedelmi: és le-tészik az ö
felső ruhájokat, és az ö külömb-kű-
lömb-féle ruházattyokat el-vetik, és
álmélkodásba öltöznek: a'földön űl-
nek, és meg-rettenvén a'te hirtelen-
valo eseteden, chodálkoznak. * És 17
siratván téged, azt mongyák néked:
Mi-képpen vesztél-el, a'ki a'tenger-
között lakol, nemes váras, a'ki erős
vóltál a'tengeren a'te lakóiddal, a'
kiktől minnyájan félnek vala? * Most 18
álmélkodnak a'hajók a'te félelmed- D
nek napján: és meg-háborodnak a'
tengerbē a'szigetek, azért hogy senki
nem jő-ki belőled. * Mert ezeket 19
mongya az Úr-Isten: Mikor téged el-
pusztúlt várassá tészlek, mint a'melly
várasokban nem laknak; és reád ho-
zom a'mélységet, és bé-burítnak té-
ged a'sok vizek: * És le-vonszlak té- 20
ged azokkal, a'kik le-szálnak a'verem-
be az örökké-valo néphez, és téged
az utólso földre helyheztetlek mint
a'régi pusztaságokat, azokkal a'kik
alá-vitettetnek a'verembe, hogy ne
lakjanak rajtad: mikor pedig dichő-
séget adok az élők földén, * semmivé 21
tészlek téged, és nem lészsz, és keres-
tetvén fel nem találtatol soha többé,
úgy-mond az Úr-Isten.

XXVII. Rész.

ES lőn az Úr igéje én-hozzám, 1
mondván: * Te azért ember 2
fia, tégy sirást Tyruson: * És 3
mögyad Tyrusnak, a'ki a'ten- A
ger révén lakik, a'népek kereskedésé-
re sok szigetekben: * Ezeket mongya
az Úr-Isten: Oh Tyrus, te mondot-
tad: Tekélletes ékességű vagyok én,
* és a'tenger közepin vagyok hely- 4
heztetve. * A'te határosid, a'kik té-
ged épitettek, tekélletessé tötték a'
te ékességedet: * Sániri jegenye-fák- 5
ból chináltak téged minden tenge-
ren-valo hajókkal: czédrus-fát a'Li-
banusból hoztak hogy árbocz-fát
chinálnának néked. * Básáni cher-fá- 6
kat gyalultak a'te evezőidnek: és a'te
hajó-székidet Indiai elefánt-te tém-
ből chinálták, és a'hajlékotskákat az
Olasz-országi szigetekből. * Egyip- 7
tusi külömb-külömb-féle-színű se- B
lyemből szőttetett a'te vitorlyád
hogy az árbocz-fára tétetnék: Elisa
szigetiből-valo, kék, és veres selyem-
ből chináltattak a'te burítö-fedeleid.
* A'Sídon és Arad lakói vóltak a'te 8
révészid: a'te bölcheid, ö Tyrus, lőt-
tek a'te kormányosid. * A'Gibliusok- 9
nak vénei, és az ö okosi, vóltak révé-
szi a'te külömb-külömb-féle mar-
hádnak bé-szolgáltatására: a'tenger-
nek minden hajói, és annak révészi a'
te kereskedésednek népe-között vól-
tak. * Persák, és Lídusok, és Líbiaïak 10
vóltak seregedben a'te hadakozo fér-
fiaid: a'paizt, és a'sisakot fel-függesz-
tették te-beñed a'te ékességedte. * Az 11
Arad fiai a'te seregeddel vóltak a'te
kő-falaidon körös-körűl: de a'Pig-
mæusok-is, kik a'te tornyaidban va-
lának, fel-függesztették az ö tegzeket
a'te kő-falaidon körös-körűl: ők
tötték tekélletessé a'te szépségedet.
* A'te Kartágói kereskedőid, min- 12
den gazdagságoknak sokaságával, C
ezűstel, vassal, feír és fekete önnal bé-
töltötték sokadalmidat. * Görög- 13
ország, Túbal, és Mósok, ők a'te áros

"Ier. 7. g. 34.

népeid: rabokat, és réz edényeket
hoztak a'te népednek. * A'Togorma 14
házától, lovakat, és lovasokat, és
ôszvéreket hoztak a'te vásárodra. * A' 15
Dédan fiai a'te kereskedőid: sok szi-
getek a'te kezednek kereskedése: ele-
fánt fogakat, és hebenüm-fákat che-
réltek a'te pénzeden. * A' Syrus a'te 16
kereskedőd a'te míveidnek sokaságamiatt; drága kôvet, és bársont, és hímes ruhákat, és bíbort, és selymet, és kodkod-kôvet raktak-elô a'te sokadalmodban. * Júda és az Israël főlde 17
ők a'te kalmárid a'fő gabonából, bal- D
samumot, és mézet, és olajt, és fenyű-viaszszat raktak-elô a'te sokadalmidbã. * A'Damaskusi a'te árosod, 18
a'te míveidnek sokaságamiatt, a'kűlômb-féle gazdagságoknak sokaságamiatt, a'jó borral, és az igen jó-színű
gyapjúval. * Dan, és Gôrôg-ország, 19
és Mósel, a'te sokadalmidban ki-vert vasat raktak-elô: a'mirra zengéje és a' kalamus vólt a'te kereskedésedben.
* Dédan a'te kalmárid, az űlni-valo 20
szőnyegekkel. * Arábia, és Czédar- 21
nak minden fejedelmi, ők a'te kereskedô-társaid: bárányokkal, és kosokkal, és gôdôlyékkel jôttek hozzád a'
te árosid. * Sábának és Reemának 22
árosi, ők a'te kereskedőid: minden fő E
fűves szerszámokkal, és drága-kővel,
és arannyal, mellyet ki-raktak a'te
vásárodban. * Háran, és Kene, és 23
Eden, a'te kereskedőid: Sába, Assur,
és Kelmad, a'te kalmárid. * ők a'te ke- 24
reskedőid sok-féle árúval, tekert kék selyemmel, és sok színyű egy-mással, és drága marhákkal, mellyek bétakarva és bé kôtôzve vóltak kôtelekkel: czédrus fájok-is vólt a'te kereskedésidben. * A'tenger hajói, a'te 25
fejedelmid a'te kereskedésedben, és el-tőltél, és igen meg-dichőittettél
a'tenger kôzepin. * Sok vizekre vit- 26
tek téged a'te evezőid: a'Déli-szél meg-rontott téged a'tenger kôzepin.
* A'te gazdagságid, és kincheid, és 27
sok-féle marhád, a'hajósid és kor- F
mányosid, a'kik tartyák vala a'te marhádat, és a'te néped-elôtt járnak vala: a'te hadakozó férfiaid-is, kik te-benned vóltak, minden kôzôtted-valo sokasággal: a'tenger kôzepire esnek
a'te romlásodnak napján. * A'te 28
kormányosid kiáltásának zengésétől
meg-háborodnak a'hajók: * És ki- 29
szállanak az ô hajójokból minnyájan,
a'kik az evezőt tartyák vala: a'hajósok és a'tengernek minden kormányosi a'főldôn állanak: * és ordítnak 30
rajtad nagy szóval, és keservesen kiáltnak: és port híntek a'fejôkre, és
hamuval híntetnek-meg. * És kopas- 31
ságot borotválnak te-éretted, és szőrzákokba őltôznek: és siratnak téged lelkeknek keserűségében igen keserves sírással. * És keserves éneket 32
vésznek-elô éretted, és siratnak té- G
ged: Mellyik olly mint a'Tyrus, melly meg-némúlt a'tenger kôzepin?
* Ki a'te kereskedésidnek tengererőlvalo ki-menetelével bé-tőltôttél sok népeket: a'te gazdagságidnak, és a'te népeidnek sokaságával, meg-gazdagítottad a'főldnek királyit. * Most meg- 33
rontattál a'tengertől, a'vizek mélységibe estek a'te gazdagságid, és minden benned-valo sokaság. * A'szige- 34
teknek minden lakói álmélkodtak rajtad: és azoknak minden királyi, meg-ijedvén a'szél-vésztől, el-változtatták orczájokat. * A'népeknek ke- 35
reskedői sűvőltôttek reád: semmivé lôttél, és soha tôbbé nem lészesz. 36

XXVIII. Rész.

ES lőn az Úr beszéde én-hozzám, mondván: * Ember fia, 1
mongyad a'Tyrus fejedelmé- 2
nek: Ezeket mongya az Úr- A
Isten: Mivelhogy fel-fuvalkodott a'
te szíved, és mondottad: Isten vagyok én, és az Isten székiben űltem a'
tenger kôzepett; holott ember vagy,
és nem Isten, és tôtted a'szívedet mint
az Isten szívét. * Ímé bőlchebb vagy te 3
Danielnél: semmi titok ninch el-rejtve te-tőled. * A'te bőlcheségeddel 4
és okosságoddal erősséget szerzettél
magadnak: és aranyat, és ezűstôt
gyűjtôttél a'kincheid-kôzzé. * A'te 5
bőlcheségednek sokaságában, és a'te B
kereskedésedben meg-sokasítottad
erősségedet: és fel-fuvalkodott a'szíved a'te erődben. * Az-okáért eze- 6
ket mongya az Úr-Isten: Mivelhogy
fel-fuvalkodott a'szíved mint Isten
szíve: * az-okáért ímé én reád-ho- 7
zom a'Pogányok-kôzzűl a'leg-erősebb idegen népeket: és ki-vonszák az ô kardgyokat a'te bőlcheségednek szépsége-ellen, és meg-ferteztetik a'
te ékességedet. * Meg-ôlnek, és le- 8
vonsznak téged: és meg-halsz a'tenger-kôzepett a'meg-ôletteknek halálával.

lálával. * Vallyon mondván azt ſzól- 9
lod-e : Iſten vagyok én, a'te meg-
ölöid-elött : holott ember vagy, és
nem Iſten, a'te meg-ölöidnek kezé-
ben? * A'környűl-metéletlenek ha- 10
lálával halſz-meg az idegenek keze- C
által : mert én ſzóllottam, úgy-mond
az Úr-Iſten. * És lőn az Úr beſzéde 11
én-hozzám, mondván : Ember fia,
tégy ſiráſt a' Tyrus királyán : * és 12
mongyad néki : Ezeket mõgya az Úr-
Iſten : Te vagy a' haſonlatoſságnak
pechéte, tellyes bőlcheſéggel, és te-
kélletes ékeſséggel, * az Iſten paradi- 13
chomának gyönyörűſégiben vóltál : D
minden drága-kő a'te öltözeted : ſár-
dius, topázius, és jáſpis, kriſólitus,
és ónix, és berillus, ſáfir, és karbun-
kulus, és ſmaragd : arany a'te ékes
míved : és a'te lyikaid a'naptól-fogva,
a' mellyẽ teremtettél, el-kéſzíttettek.
* Te vagy a'ki-terjeſztetett, és bé-fő- 14
dözö Kerub, és helyheztettelek téged
az Iſtennek ſzent hegyén, a'tűzes kö-
vek-között jártál. * Tekélletes vóltál 15
útaidban a'te teremtéſednek napjá-
tól-fogva, míg nem hamiſság talál-
tatott te-benned. * A'te kereskedé- 16
ſednek ſokaſága-miatt bé-tőltek a'te
belsö-réſzeid hamiſsággal, és vétkez-
tél : és ki-vetettelek téged az Iſten he-
gyéről, és el-veſztettelek téged, ô bé-
födözö Kerub, a'tűzes kövek-köz-
zűl. * És fel-fualkodott a'ſzíved a'te
ékeſségedbẽ : el-veſztetted békeſége-
det a'te ékeſségedben : a'földre vetet- 17
telek téged : a'királyok orczája-eleibe E
adtalak téged, hogy néznének téged.
* A'te hamiſságodnak ſokaſága-mi- 18
att, és kereskedéſednek hamiſsága-
miatt, meg-ferteztetted ſzẽtſégedet :
az-okáért tűzet hozok belőled, melly
meg-eméſzſzen téged, és hamuvá
téſzlek téged a'földön minden tége-
det-látóknak ſzíne-elött. * Miñyájan, 19
a' kik látnak téged a' Pogányok-köz-
zűl, el-álmélkodnak rajtad : ſemmi-
vé löttél, és ſoha többé nem léſzſz.
* És lőn az Úr beſzéde én-hozzám, 20
mondván : * Ember fia, fordítſd az 21
orczádat Sídon-ellen : és profétály
felőle, * és mongyad : Ezeket mon- 22
gya az Úr-Iſten : Ímé én te-ellened F
Sídon, és meg-dichőíttetem te-ben-
ned : és meg-tudgyák hogy én va-
gyok az Úr, mikor itéleteket téſzek
ö-benne, és meg-ſzenteltetem ö-ben-
ne. * És dög-halált bochátok reája, 23
és vér-ontáſt az ö útzáira : és a'fegy-
verrel meg-ölettettek el-húllanak ö-
benne körös-körűl : és meg-tudgyák
24 hogy én vagyok az Úr. * Es nem lé-
ſzen többé az Iſraël házának keſe-
rűſégnek botránkozáſa, és fájdalmat-
ſzerzö tövis mindenűnnét ö-környű-
lök, a'kik ellenkeznek vélek : és meg-
tudgyák hogy én vagyok az Úr-Iſten.
25 * Ezeket mongya az Úr-Iſten : Mikor
G egybe-gyűjtöm az Iſraël házát a'né-
pek-közzűl, a'kik-közzé el-ſzélledte-
nek, meg-ſzenteltetem ö-bennek a'
Pogányok-elött : és az ö földökben
laknak, mellyet az én ſzolgámnak Já-
26 kobnak adtam. * És bátorſággal lak-
nak azon : és házakot építnek, és ſzö-
lőket plantálnak, és bátorſággal lak-
nak, mikor itéleteket téſzek minde-
neken, a'kik ellenkeznek ö-vélek kö-
rös-körűl : és meg-tudgyák hogy én
vagyok az ö Urok Iſtenök.

XXIX. Rész.

1 A' Tizedik eſztendőben, a'ti-
A zedik hólnapban, a'hónak
tizen-eggyedik napján, lőn
az Úr igéje én-hozzám,
2 mondván : * Ember fia, fordítſd az
orczádat Farao-ellen az Egyiptus
királya-ellen, és profétály felőle, és
3 az egéſz Egyiptuſról. * Szólly, és
mongyad : Ezeket mongya az Úr-Iſ-
ten : Ímé én te-ellened Farao Egyip-
tus királya, nagy ſárkány, ki a'te fo-
lyó-vizeidnek közepette fekſzel, és
mondod : Enyím a'folyó-víz, és én
4 alkottam magamat. * És zabolát ve-
tek az állaidra : és a'te folyó-vizeidnek
halait a'te heaidhoz ragaſztom : és
ki-vonſzlak téged a'te folyó-vizeid-
közzűl, és minden te halaid a'te he-
5 aidhoz ragadnak. * És a'puſztába vet-
B lek téged, és a'te folyó-vizednek min-
den halait : a'föld ſzínére eſel, öſzve
nem ſzedetel, ſe egybe nem gyűj-
tetel : a'földi vadaknak, és az égi ma-
daraknak, adtalak téged hogy meg-
6 eméſzſzenek : * És meg-tudgyák E-
gyiptuſnak minden lakói, hogy én
vagyok az Úr : "azért hogy nád-pál- " Iſa.
7 czája vóltál az Iſraël házának. * Mikor 36. a. 6.
kézzel fogtak téged, és el-törettél, és
meg-ſzaggattad minden ö vállokat :
és ők reád támaſzkodván, el-romlot-
tál, és meg-ſértetted minden ö veſéje-
ket. * Az-okáért ezeket mongya az
8 Úr-Iſten : Ímé én fegyvert hozok re-
ád : és ki-ölöm belőled az embert, és

a' barmot. * És az Egyiptus Földe 9
puſztává léſzen, és kietlenné: és meg-
tudgyák hogy én vagyok az Úr: az-
ért hogy azt mondottad: Enyim a'
folyó-víz, és én alkottam azt. * Az- 10
okáért ímé én te-reád, és a'te folyó-
vizeidre: és téſzem Egyiptus-földét
fegyverrel el-hányattatott puſztává,
a' Siénes tornyától-fogva a' Szere-
chen-országh határiig. * Nem mégyen 11
azon által az ember lába, ſem a'ba-
romnak lába nem jár rajta: és nem
lakják negyven eſztendeig. * És té- 12
ſzem az Egyiptus Földét puſztává a'
puſzta földek-között, és az ő váráſit
az el-rontatott váraſok-között, és
puſzták léſznek negyven eſztendeig:
és el-hintem az Egyiptziuſokat a'
nemzetſégek-közzé, és el-hányom
őket a'földekre. * Mert ezeket mon- 13
gya az Úr-Iſten: A'negyven eſzten-
dők vége-után, egybe-gyűjtöm E-
gyiptuſt a'népek-közzűl, a'mellyek-
nél el-ſzélledve voltak. * És viſzſza- 14
hozom az Egyiptus fogſágát, és hely-
heztetem őket a'Fatures földére, az ő
ſzületéſek földére: és léſznek ott ki-
chiny országgá: * a' többi országok- 15
között leg-kiſsebb léſzen, és fel nem
emelkedik többé a' nemzetſégek-fö-
lött, és meg-kevesítem őket hogy
ne parancholyanak a'Pogányoknak.
* Se nem léſznek többé az Iſraël há- 16
zának bizodalmára, hamiſságra tá-
nítván, hogy el-fuſsanak, és követſék
őket: és meg-tudgyák hogy én va-
gyok az Úr-Iſten. * És lőn a'huſzon- 17
hetedik eſztendőben, az elsőben, a'
hónak elsőjében: lőn az Úr igéje én-
hozzám, mondván: * Ember fia, Na- 18
bukodonoſor a'Bábylon királya, az ő
ſeregét nagy ſzolgálattal ſzolgáltatta
Tyrus-ellen: minden fő meg-kopa-
ſzúlt, és minden válnak ſzőre el-
ment: és jutalom nem adatott néki,
ſem az ő ſeregének, a'Tyrus-ellen va-
lo ſzolgálattyáért, mellyel ſzolgált
nékem ő-ellene. * Az-okáért ezeket 19
mongya az Úr-Iſten: Ímé én Nabu-
kodonoſort a'Bábylon királyát E-
gyiptus-földébe helyheztetem: és
el-véſzi az ő ſokaſágát, és el-prédál-
lya az ő ragadományit, és el-raga-
dozza az ő prédáit: és jutalomúl lé-
ſzen az ő ſeregének, * és a'munkának, 20
mellyel ſzolgált ő-ellene: néki adom
Egyiptus-földét, azért hogy munkál-
kodott nékem, úgy-mond az Úr-Iſ-
ten. * Az napon ſarva nevekedik az 21
Iſraël házának, és néked fel-nyílt ſzá-
jat adok ő-közöttök: és meg-tud-
gyák hogy én vagyok az Úr.

XXX. Rész.

ÉS lőn az Úr igéje én-hozzám, 1
mondván: * Ember fia, pro- 2
fétálly, és mongyád: Ezeket A
mongya az Úr-Iſten: Ordít-
ſatok, jaj, jaj a'napnak: * mert közel 3
vagyon a'nap, és el-közelget az Úr C
napja: a'felyhős nap, a'Pogányok ide-
je léſzen. * És fegyver jő Egyiptuſra: 4
és félelem léſzen Szerenchen-orſzág-
ban, mikor el-eſnek a'ſebeſek Egyip-
tusban, és el-vitetik az ő ſokaſága: és
el-rontatnak az ő fondamentomi.
* Szerechen-orſzág, és Líbia, és a' 5
Liduſok, és mind a'többi kőſség, és
Kub, és a'ſzövetſég földének fiai, ő-
vélek-eggyűtt fegyver-miá el-húllá-
nak. * Ezeket mongya az Úr-Iſten: És el- 6
eſnek az Egyiptus támogatói, és el- B
rontatik az ő birodalmának kevély-
ſége: a'Siénes tornyától-fogva fegy-
ver-miatt húllanak-el ő-benne,
úgy-mond a'ſeregek Ura Iſtene. * és 7
el-ſzéllyednek a' puſzta földek-kö-
zött, és az ő váraſi a puſzta váraſok-
között léſznek. * És meg-tudgyák 8
hogy én vagyok az Úr: mikor tüzet
bochátok Egyiptuſra, és meg-ron-
tatnak minden ő ſegétői. * Az napon 9
ki-mennek a'követek az én orczám-
elől hajókon, hogy meg-rontſák
Szerechen-orſzágnak bizakodáſát, és
félelem léſzen ő-bennek Egyiptuſ-
nak napján, mert kétſég-nélkül el-jő.
* Ezeket mongya az Úr-Iſten: Meg- 10
ſzűnetem az Egyiptus ſokaſágát Na- C
bukodonoſornak a'Bábylon királyá-
nak kezé-által. * Ő és az ő népe ő-vé- 11
le, a'leg-erősbek a'Pogányok-között,
el-hozattatnak a'földnek el-veſztéſé-
re: és ki-vonſzák az ő kardgyokat E-
gyiptuſra: és bé-töltik a'földet meg-
ölettettekkel. * És a'folyó-vizek árkait 12
ki-ſzáraztom, és adom a'földet igen
gonoſzoknak kezőkbe: és el-puſztí-
tom a'földet, és az ő tellyes-voltát az
idegenek kezé-által, én Úr ſzóllot-
tam. * "Ezeket mongya az Úr-Iſten: 13 "Zach.
És el-rontom a'bálványokat, és el- D 13. a. 2.
fogyatom a'bálványokat Memfisből:
és Egyiptus-földéből nem léſzen több-
bé fejedelem: és réműléſt bochátok
Egyiptus-földére. * És el-veſztem a 14

Fatures

Fatures földét, és tűzet bochátok Tafnisra, és ítéleteket tészek Alexandriában. * És ki-öntöm boszszúságomat 15
Pelusiumra az Egyiptus erejére, és meg-öldöm Alexandriának sokaságát, *és tűzet bochátok Egyiptusra: mint 16
a' szűlő olly fájdalmat fog-szenvedni Pelusium, és Alexandria ide' stova hányattatik, és Memfisben minden-napi nyomorusságok léfznek. *A' Heliópolyi és Bubásti ifiak fegyverrel húllanak-el, és ő-magok fogva vitetnek. 17
* És Tafnisban meg-setétűl a' nap, mikor el-rontom ott Egyiptusnak királyi-pálczáit, és meg-szűnik ő-benne az ő hatalmának kevélysége: el-fogja őtet a'felyhő, az ő leányi pedig fogságra vitetnek. * És ítéleteket tészek Egyiptusban: és meg-tudgyák hogy én vagyok az Úr. * És lőn a'tizen-eggyedik esztendőben, az első hólnapban, a' hónak hetedikén, lőn az Úr igéje én-hozzám, mondván: * Ember fia, Faraónak az Egyiptus királyának karját meg-rontottam: és ímé bé nem takarták hogy meg-gyógyúlna, hogy bé-kőttetnék ruhákkal, és bé-póláltatnék kezkenőtskékkel, hogy visszza-vévén erejét kardot foghatna. * Az-okáért ezeket mongya az Úr-Isten: Ímé én Faraóra az Egyiptus királyára, és meg-rontom az ő erős, de meg-törött karját: és le-vetem a'kardot kezéből: * és el-hintem Egyiptust a' Pogányok-közzé, és ki-hányom őket a'földekre. * És meg-erősítem a'Bábylon királyának karjait, és az én kardomat az ő kezébe adom: és meg-rontom a'Farao karjait, és jajgatásokkal jajgatnak a'meg-ölettek az ő színe-előtt. * És meg-erősítem a'Bábylon királyának karjait, és a'Farao karjai le-esnek: és meg-tudgyák hogy én vagyok az Úr, mikor az én kardomat a'Bábylon királyának kezébe adom, és ki-vonsza azt Egyiptus-földére. *És el-hintem Egyiptust a'Pogányok-közzé, és ki-hányom őket a'földekre, és meg-tudgyák hogy én vagyok az Úr.

XXXI. Rész.

ÉS lőn a' tizen-eggyedik esztendőbé, a'harmadik hólnapban, a'hónak első napján, lőn az Úr igéje én-hozzám, mondván: *Ember fia, mongyad Faraónak az Egyiptus királyának, és az ő népének: Kihez lőttél hasonló a' te nagy-voltodban. * Ímé Assur mint a'czédrus-fa a' Libanuson, szép ágakkal, és árnyékos levelekkel, és nagy magassággal, és a'sűrű agak-között fel-emelkedett az ő teteje. * A'vizek táplálták őtet, a'mélység magasztalta-fel őtet: az ő folyó-vizei szivárkoznak vala az ő gyökerei-környűl, és az ő patakit ki-bochátotta a'tartománynak minden fáira. * Az-okáért fel-emelkedett az ő magassága a'tartománynak mindé fái-fölibe: és meg-sokasodtak az ő chemetéi: és fel-emelkedtek az ő ágai a'sok vizek-miatt. * És mikor ki-terjesztette vólna az ő árnyékát, az ő ágain fészkeket rakának minden égi madarak, és az ő ágai-alatt fajzottak minden erdei vadak, és az ő árnyéka-alatt lakik vala igen sok Pogányoknak serege. * És igen szép vala az ő nagyságával, és az ő szélessen ki-terjedett chemetéivel: mert az ő gyökere a'sok vizek-mellett vala. *A'czédrus-fák nem vóltak annál magasbak az Isten paradichomában, a'jegenye-fák fel nem érték annak magasságát, és a' platanus-fák nem vóltak egyenlők annak ágaihoz: semmi fa az Isten parandichomában nem hasonlíttatott a'hoz, és az ő szépségéhez. * Mert ékessé tőttem őtet, és sok és sűrű ágakkal: és irégykedtek reája a'gyönyörűségnek minden fái, mellyek az Isten paradichomában valának. *Az-okáért ezeket mongya az Úr-Isten: Mivelhogy fel-fuvalkodott a'magasságban, és az ő tetejét zöldellővé és sűrővé tőtte, és fel-emelkedett az ő szíve az ő magasságában: * Adtam őtet a'Pogányok-között leg-erősbnek kezébe, chelekedvén chelekeszik vele: az ő istentelensége-szerént vetettem-ki őtet. * És ki-vágják őtet az idegenek, és a'leg-kegyetlemb nemzetségek, és el-hánnyák őtet a'hegyekre, és minden völgyekben el-húllanak az ő ágai, és el-romlanak az ő chemetéi a' földnek minden kő-szikláin: és el-távoznak az ő árnyéka-alól a'földnek minden népei, és el-hadgyák őtet. * Az ő romlásában laktak minden égi madarak, és az ő ágain vóltak minden mezei vadak. * Az-okáért fel nem emelkednek az ő magasságokban a'vizek-mellett-valo mindé fák, se nem helyheztetik az ő magas-

ságokat az árnyékos és leveles helyekre, se nem állanak mind azok az ô magaſságokban, mellyek a'vizektől nedveſittetnek: mert minnyájan halálra adattanak az utólſo földre, az emberek fiai-között, azokhoz a'kik alá-mennek a'verembe. * Ezeket mögya az Úr-Iſten: Az napon, a'mellyen alá-ment a'poklokra, ſiralmat ſzerzettem, bé-burítottá őtet a'mélységgel: és meg-tiltottam az ô folyóvizeit, és meg-tartóztattam a'ſok vizeket: bánkodott ô-rajta a'Líbanus, és minden mezei fák meg-rendűltek. * Az ô romláſának zendűléſével felindítottam a'Pogányokat, mikor alávinném őtet pokolra azokkal a'kik alá-mennek vala a'verembe: és megvigaſztaltattak az alsò földön a'gyönyörűſégnek minden jeles és ſzép fái a'Libanuſon, mind azok mellyek a'vizektől nedvesíttetnek vala. * Mert azok-is alá-mennek véle pokolra a'fegyverrel meg-ölettettekhez: és kinek-kinek az ô karja ûlni-fog az ô árnyéka-alatt a'nemzetſégek-között. * Kihez haſonlíttattál ô nemes és magas a'gyönyörűſégnek fái-között? Ímé alá-vitettél a'gyönyörűſégnek fáival az utólſo földre: a'környűlmetéletlenek-között aluſzol, azokkal a'kik fegyverrel meg-ölettek: ô a'Farao, és minden ô ſokaſága, úgymond az Úr-Iſten.

6 del. * És meg-nedvesítem a'földet a'
B te bűdös véreddel a'hegyeken, és a'
7 völgyek bé-telnek te-veled. * †És mi- † Iſa. 13.
kor meg-halſz, bé-burí om az eget, b 10.
és meg-feketítem az ô chillagit: a'Na- Ioël 2. b.
pot felyhővel bé-burítom, és a'hóld 10. & 3.
8 az ô világoſságát nem adgya. * Az c. 15.
égnek minden világoſitóit meg-ſzo- Matth.
morítom éretted: és ſetétſéget bocha- 24. c. 29.
tok a'te földedre, úgy-mond az Úr-Iſten, mikor el-eſnek a'te ſebeſid a'föld
9 közepin, úgy-mond az Úr-Iſten. *
És fel-ingerlem a'ſok Népek ſzívét,
mikor reád hozom a'romláſt a'nemzetſégek-között a'földek-re mellyeket
10 nem tudſz. * És álmélkodtatom rajtad a'ſok népeket: és azoknak királyi
föltötte nagy iſzonyodáſsal félnek temiattad, mikor rőpűlni kezd az én
fegyverem az ô orczájokon: és el-álmélkodnak hirtelen minnyájan az ô
11 lelkekért a'te romláſodnak napján. *
Mert ezeket mongya az Úr-Iſten: A'
Bábylon királyának fegyvere jő reád,
12 * az erőſsek fegyverével el-húllatom
C a'te ſokaſágodat: győzhetetlenek
mind ezek a'Népek: és el-puſztíttyák
az Egyiptus kevélyſégét, és el-hánnyattatik az ô ſokaſága. * És el-veſztem minden barmait, mellyek a'ſok
13 vizeknél valának: és fel nem zavarja azokat az ember lába többé, ſem a'
barmok körme meg nem zavarja azokat. * Akkor igen tiſztákká téſzem
14 azoknak vizőket, és azoknak folyáſokat elő-hozom mint az olajt, úgy-
A 15 mond az Úr-Iſten: * Mikor puſztává téſzem Egyiptus-földét: el-hagyattatik pedig a'föld az ô tellyes-vólrától,
mikor meg-verem minden ô lakóit: és meg-tudgyák hogy én vagyok az
16 Úr. * Sírás vagyon, és ſirattyák őtet:
D a'Pogányok leányi ſirattyák őtet: Egyiptuſt, és minden ô ſokaſágát ſirattyák, úgy-mond az Úr-Iſten. * És
17 lőn tizen-kettődik eſztendőben, a'hónak tizen-ötödikén, lőn az Úr igéje én-hozzám, mondván: * Emberfia, énekelly ſiralmat az Egyiptus ſokaſágán: és vond-le ô-magát, és az
18 erős Pogányok leányit, az utólſo földre, azokkal a'kik alá-mennek a'verembe. * Kinél vagy ſzebb? menny-
19 alá, és aludgyál a'környűl-metéletlenekkel. * A'meg-ölettek-között
20 fegyverrel húlnak-el: fegyver adatott, le-vonták őtet, és minden ô né-
21 peit. * Szólni-fognak ô-néki az erőſ-

XXXII. Rész.

És lőn, a'tizen-kettődik eſztendőben, a'tizen-kettődik hónapban, a'hónak elsőjén, lőn az Úr igéje én-hozzám, mondván: * Ember fia, tégy ſiralmat Faráón az Egyiptus királyán, és mongyad néki: A'Pogányok-között oroſzlányhoz haſonlíttattál, és a'ſárkányhoz melly a'tengerben vagyon: és ide 's tova hányod vala a'ſzarvadat a'te folyó-vizeidben, és fel-zavarod vala a'vizeket lábaiddal, és meg-tapodod vala azoknak folyáſit. * Az-okáért ezeket mongya az Úr-Iſten: "Kiterjeſztem reád az én hálómat ſok népek ſokaſágával, és ki-vonſzlak téged az én varſámmal. * És a'földre vetlek téged, a'mező ſzínére vetlek téged: és rajtad laktatom mind az égi madarakat, és meg-elégítőm belőled a'földnek minden vadait. * És a'te húſaidat a'hegyekre hányom, és bé-töltőm a'te völgyeidet a'te genyetſéged-

" Sup. 12. d. 13. & 17. f. 20.

seknek leg-hatalmasbi a' pokolnak közepiről, a'kik az ő segétőivel alá-szállottak, és el-aludtak környűl-metéletlenek-lévén, fegyverrel meg-ölettek. * Ott az Asur, és minden ő 22
sokasága: ő-környűle az ő koporsoi: E 32
minnyájan meg-ölettek, és a' fegyverrel el-húllottak. * Kiknek koporsójok a' veremnek fenekére tétettek: 23
és az ő sokasága az ő koporsója körűl vagyon: minnyájan meg-ölettek, és fegyverrel el-húllottak, kik vala ha félelemre vóltak az élőknek földén. * 24
Ott az Élam, és minden ő sokasága az 1
ő koporsója-körűl: minnyájan ezek 2
meg-ölettek, és fegyverrel le-omlottak: kik alá-mentek környűl-metéletlenek-lévén az utólso földre: kik az A
ő félelmeket az élők földére helyhezették, és viselték az ő gyalázattyokat azokkal a'kik alá-mennek a'verembe. * A' meg-ölettek-közibe hely- 3
heztették az ő ágyát minden ő népei- 25
között: ő-környűle az ő koporsója: F 4
minnyájan ezek környűl-metéletlenek, és fegyverrel meg-ölettettek, mert az ő félelmeket az élők földére bochátották, és viselték az ő gyalázattyokat azokkal a'kik alá-mennek a'verembe: a' meg-ölettek-közzé tétettek. * Ott az Mósok és Túbal, és 26
minden ő sokasága: ő-környűle az ő B
koporsói. minnyájan ezek környűl-metéletlenek, és meg-ölettek 's fegyverrel el-húllottak: mert az ő félelmeket az élők földére bochátották. * És nem alusznak az erősekkel, és 27
az el-esőkkel, és a' környűl-metéletlenekkel, kik alá-mentek pokolra az ő fegyverekkel, és az ő fegyvereket fejők-alá tötték, és az ő hamisságok az ő chontyokban vólt: mert az erősseknek félelmekre lőttek az élők földén. * Te-is azért a' környűl-metéletlenek-között meg-rontatol, és el- 28
aluszol a' fegyverrel meg-ölettekkel. * Ott Idumæa, és az ő királyi, és min- 29
den fejedelmi, kik az ő seregőkkel, G
fegyverrel adattak a' meg-ölettekhez: és a' környűl-metéletlenekkel el-aludtakhoz, és a' verembe alá-menőkhöz. * Ott az Északnak minden fejedelmi, és minden vadászok: kik el-vitettek a' meg-ölettettekkel, félvén, és 30
az ő erősségekben meg-szégyenűlvén: kik el-aludtak, környűl-metéletlenek-lévén, a' fegyverrel meg-ölettekkel, és az ő gyalázattyokat viselték azokkal a' kik alá-mennek a' verembe. * Látta őket Farao, és meg-vígasztaltatott minden ő sokaságán, melly meg-ölettetett fegyverrel; Farao, és minden ő serege, úgy-mond az Úr-Isten: * mert az én félelmemet az élők földére bochátottam, és el-alutt a' környűl-metéletlenek-között a' fegyver-miatt meg-ölettettekkel; Farao, és minden ő sokasága; úgy-mond az Úr-Isten. 31

XXXIII. Rész.

ÉS lőn az Úr igéje én-hozzám, mondván: * Ember-fia, szólly a' te néped fiainak, és mongyad nékik: A' föld, mikor fegyvert hozok reája, és a' föld népe egy férfiat választ az ő alá-valói-közzűl, és azt rendeli magának őr-állóvá: * és az láttyá jőni a' fegyvert a' földre, és trombitál, és hírt tészen a' népnek: * Valaki pedig hallya a' trombita zengését, és nem őrizkedik, és el-jő a' fegyver, és el-viszi őtet: a' vére az ő fején lészen. * A' trombita zengést hallotta, és nem őrizkedett, a' vére ő-rajta lészen: ha pedig magát meg-őrizi, az ő lelkét meg-szabadíttya. * Hogy-ha az őr-állo láttya a' fegyvert jőni, és nem trombitál: és a' nép magát meg nem őrizi, és el-jő a' fegyver, és ő-közzűlök lelket viszen-el: amaz ugyan az ő hamisságában fogattatott-meg, de az ő vérét az őr-állo kezéből keresem-ki. * "És te 7 " Sup. 3. d. 17.
ember fia, őr-állóúl adtalak téged az Israël házának: halván azért az én számból a' beszédet, hirdesd-meg nékik én-tőlem. * Ha én azt mondom 8
az istentelennek; Istentelen, halállal halsz-meg: nem szóllasz hogy megőrizze magát az istentelen az ő útától: az az istentelen az ő hamisságában hal-meg, de az ő vérét a' te kezedből keresem-ki. * Ha pedig te meg-hirdetvén az istentelennek hogy az ő 9
útairól meg-térjen, meg nem tér az ő útáról: ő az ő hamisságában meg-hal: te pedig a' te lelkedet meg-szabadítottad. * Te azért ember fia, mondgyad 10
az Israël házának: Így szóllottatok, C
mondván: A' mi hamisságink, és bűneink rajtunk vannak, és azokban mi meg-senyvedünk: mi-képpen élhetünk tahát? * † Mongyad nékik: Élek 11 † Sup. 18. g. 24.
én, úgy-mond az Úr-Isten: nem akarom az istentelennek halálát, hanem

hogy meg-térjen az istentelen az ő útáról, és éllyen. Térjetek-meg, térjetek-meg a'tí igen gonosz útaitokról: és miért haltok-meg, Israël háza? * Te 12 azért ember fia, mongyad a'te néped fiainak: Az igaznak igassága meg nem szabadíttya őtet, valamelly nap vétkezik: és az istentelennek istentelensége nem árt néki, valamelly nap megtér az ő istentelenségéből: és az igaz nem élhet az ő igasságában, valamelly nap vétkezik. * Ha azt mondom-is az igaznak hogy élettel él, és bizakodván igasságában hamisságot chelekeszik: minden igassági el-felejtetnek, és az ő hamisságában, a' mellyet chelekedett, abban hal-meg. * Ha pedig azt mondom az istentelennek: Halállal halsz-meg: és penitentziát tart az ő bűnéről, és itéletet 's igasságot chelekeszik, * és a'zálagot viszsza-adgya az az istentelen, és a'prédát meg-adgya, az életnek parancholatiban jár, és nem chelekeszik semmi hamissat: élettel él, és meg nem hal. * Semmi bűnei, a'mellyekkel vétkezett, néki nem tulajdoníttatnak: itéletet, és igasságot chelekedett, élettel él. * És mondának a' te néped fiai: Nem igaz mértékű az Úr úta; az ő útok-is hamis. * Mert mikor el-távozik az igaz az ő igasságától, és hamisságokat chelekeszik, meg-hal azokban. * És mikor el-távozik az istentelen az ő istentelenségéből, és itéletet 's igasságot chelekeszik, él azokban. * "És azt mongyátok: Nem igaz az Úr úta. Mindenikét az ő úta-szerént itélem-meg kőzzűletek, Israël háza. * És lőn a'tizen-kettődik esztendőben, a'tizedik hólnapban, a'hónak őtődikén a'mí el-kőltőzésünkön, jőve én-hozzám a'ki Jerusalemből el-szaladott vala, mondván: Fel-dúlatott a'váras. * Az Úr keze vala pedig rajtam estve, minek-előtte el-jőne a'ki el-szaladott vala: és meg-nyitá a'számat minek-előtte reggel hozzám jőne, és meg-nyittatván az én szám nem halgaték többé. * És lőn az Úr igéje én-hozzám, mondván: * Ember fia, a'kik e'romlásokban laknak az Israël földén, szólván azt mongyák: Egyedűl vólt Abrahám, és őrőkségűl bírta a'földet: mí pedig sokan vagyunk, nékünk adatott a'föld őrőkségűl. * Az-okáért mongyad nékik: Ezeket mondgya az Úr-Isten: A'

"Sup. 18. g. 25.

kik a'vérben észtek, és a'szemeiteket fel-emelitek a'tí tisztátalanságtokra, és vért ontotok: vallyon bírni-fogjátok-e őrőkségűl a'földet? * A'tí fegyveritekben állottatok, utálatosságokat chelekedtetek, és ki-ki meg-ferteztette az ő felebaráttya feleségét: és a'földet őrőkségűl fogjátok-e bírni? * Ezeket mongyad nékik: Így szóll az Úr-Isten: Élek én, hogy a' kik a'romlásokon laknak, fegyvermiatt húllanak-el: és a'ki a'mezőn vagyon, a'vadaknak adatik hogy meg-emésztessék: a'kik pedig az erősségekben és a'barlangokban vannak, dőg-halállal halnak-meg. * És pusztává tészem a'földet, és kietlenné, és meg-szűnik az ő kevély erőssége: és el-pusztúlnak az Israël hegyei, azért hogy senki nem lészen a'ki azokon által-mennyen. * És meg-tudgyák hogy én vagyok az Úr, mikor pusztává tészem az ő földőket és kietlenné, minden útálatosságokért, mellyeket chelekedtek. * És te ember fia: a'te néped fiai, a'kik felőled szólnak a'falok-mellett, és a'házak ajtaiban, és eggyik a'másikkal szóll, a'férfi az ő felebaráttyának, mondván: Jertek-el, és halgassuk michoda beszéd légyen mélly az Úrtól ki-jő. * És hozzád jőnek, mint-ha a'nép jőne-bé, és le-ül előtted az én népem: és halgattyák a' te beszédidet, és nem chelekeszik-meg azokat: mert ének-szóra fordíttyák azokat, és az ő fősvénységeket kőveti az ő szívők. * És olly vagy nékik, mint egy játékos ének, melly kedves és győnyőrűséges szóval énekeltetik: és halgattyák a'te igéidet, és meg nem chelekeszik azokat. * És mikor el-jő a'mi meg-mondatott (mert ímé el-jő,) akkor meg-tudgyák hogy proféta vólt kőzőttők.

XXXIV. Rész.

1 2 A

ES lőn az Úr igéje én-hozzám, mondván: * Ember fia, profétály az Israël pásztoriról: profétálly, és mond-meg a'pásztoroknak: Ezeket mongya az Úr-Isten: Jaj az Israël pásztorinak, kik ő-magokat legeltetik vala: nem a'nyájak legeltetnek-e a'pásztoroktól? * A' tejet meg-észitek vala, és a'gyapjúval magatokat ruházzátok vala, és a'mi kővér vólt meg-ölitek vala: az én nyájamat pedig nem legeltetitek

Ezech. 33. 34.

vala. * Az erőtlent meg nem erősítettétek, és a'beteget meg nem gyógyítottátok, a'meg-törőttet nem kötözgettétek, és az el-vettettet viszsza nem hoztátok, és a'mi el-veszett vala meg nem kerestétek: hanem keménységgel parácholtok vala nékik, és hatalommal. * És el-szélledtek az én juhaim, azért hogy nem vólt pásztor: és minden mezei vadaknak eledelévé lőttek, és el-szélledtek. * El-tévelyedtek az én nyájaim minden hegyeken, és minden magas halmon: és a'földnek minden színén el-szélledtek az én nyájaim, és nem vólt a'ki felkeresné; nem vólt, mondom, a'ki felkeresné. * Az-okáért pásztorok halgassátok az Úr igéjét: * Élek én, úgymond az Úr-Isten: mivel-hogy az én nyájaim prédává lőttek, és az én juhaim minden mezei vadaknak megemésztésre, azért hogy nem vólt pásztor, mert nẽ kerestték az én pásztorim az én nyájamat: hanem a'pásztorok ő-magokat legeltették, és az én nyájaimat nem legeltették: * Az-okáért pásztorok halgassátok az Úr igéjét: * Ezeket mongya az Úr-Isten. Ímé én-magam a'pásztorok-ellen, az én nyájamat ki-keresem kezőkből, és megszűnerẽ őket hogy többé ne legeltessék a'nyáját, se ő-magokat ne legeltessék többé a'pásztorok: és meg-szabadítom az én nyájamat az ő szájokból, és nem lészen többé nékik eleségül. * Mert ezeket mongya az Úr-Isten: Ímé én-magam fel-keresem az én juhaimat, és meg-látogatom őket. * A'mint meg-látogattya a'pásztor az ő nyáját, az napon mikor az ő el-szélledett juhai-között vagyon: úgy látogatom-meg az én juhaimat, és meg-szabadítom őket minden helyekről, a'mellyekre el-szélledtek vólt a'felleg- és a'homályosságnak napján. * És ki-viszem őket a'népek-közzűl, és egybe-gyűjtöm őket a'földekről, és bé-viszem őket az ő földökre: és legeltetem őket az Israël hegyein, a'patakoknál, és a'földnek minden lakóhelyein. * Igen bévséges mezőn legeltetem őket, és az Israël magas hegyein lésznek az ő legeltetések: ott nyugoszsznak-meg a'zőlellő füveken, és a'kövér legeltetéseken legeltetnek az Israël hegyein. * Én legeltetem az én juhaimat: és én meg-nyúgotom őket, úgy-mond az Úr-Isten. * A'mi el-veszett fel-keresem, és a'mi el-vettetett viszsza-hozom, és a'mi meg-törőttbé-kötöm, és a'mi erőtlen meg-vastagítom, és a'mi kövér és erős meg-őrizem: és legeltetem azokat ítéletben. * Tí pedig én nyájaim, ezeket mongya az Úr-Istẽ: Ímé én ítéletet tészek a'kosoknak's a'bakoknak, barma's barmakozőtt. * Nẽ vólt-e néktek elég hogy a'jó legeltetéseket el éltétek? annak-felőlötte a'tí legeltetéstek maradékit-is meg-tapodtátok lábaitokkal: és holott igen tiszta vizet innátok, a'többit lábaitokkal zavarjátok vala fel. * És az én juhaim azokkal, a'mellyek eltapodva vóltak a'tí lábaitokkal, legeltetnek vala: és a'miket a'tí lábaitok fel-zavartak vala, azokat itták. * Az-okáért ezeket mongya az Úr-Isten tí-néktek: Ímé én-magam ítéletet tészek a'kövér, és az ősztövér barom-közőtt: * azért hogy oldalaitokkal, és vállaitokkal taszigáltatok, és szarvaitokkal ökleltetek minden erőtlen barmokat, míg nem oda-ki szélleddnének: * meg-szabadítom az én nyájamat, és nem lészen többé prédául, és ítéletet tészek a'barom's a'barom-közőtt. * "És TÁMASZTOK NÉKIK EGY PÁSZTORT, a'ki őket legeltesse, az én szolgámat Dávidot: ő legelteti őket, és ő lészen nékik pásztorok. * Én Úr pedig ő-nékik Istenők lészek: és az én szolgám Dávid fejedelem ő-közöttök: én Úr szóllottam. * És a'békeségnek szövetségét szerzem ő-vélek, és elfogyatom a'gonosz vadakat a'földről: és a'kik a'puszta-ban laknak, bátorságosan aluszsnak az erdőkben. * És áldomást szerzek nékik az én halmom-környül: és alá-hozom a'zápor-esőt az ő idejében: áldott esők lésznek. * És meg-adgya a'mezei fa az ő gyümölcsét, és a'föld meg-adgya az ő termését, és lésznek az ő földökben félelem-nélkül: és meg-tudgyák hogy én vagyok az Úr, mikor el-rontom az ő igájoknak lánczait, és ki-szabadítom őket a'nékik-parancholóknak kezéből. * És nem lésznek többé prédául a'Pogányok-közőtt, sem a'földnek vadai meg nem észik őket: hanem bizvást laknak minden rettegésnélkül. * És támasztok nékik nevezetes fiatalt: és többé el nem fogyatkoznak az éhség-miatt a'földön, se nem viselik többé a'Pogányok gyalázat-

"Ioan. 1. g. 45. & 10. b. 11. Isa. 40. c. 11. Dan. 9. g. 24. Ose. 3. b. 5.

tyát. *; Es meg-tudgyák hogy én ő 30
Urok Istenek ő-vélek vagyok, és ők
én népem az Israël háza: úgy-mond
"Ioan. az Úr-Isten. * "Tí pedig én nyájaim, 31
10. b. 11. az én legeltetésem nyájának emberi
vattok: és én tí Uratok Istentek, úgy-
mond az Úr-Isten.

XXXV. Rész.

ES lőn az Úr beszéde én-hoz- 1
zám, mondván: * Ember fia, 2
A fordítsd az orczádat a' Séir hegye-ellé, és profétálly ő-róla,
és mongyad néki: * Ezeket mongya 3 3
az Úr-Isten: Ímé én te-reád Séir hegye, és ki-nyújtom reád a'kezemet, és pusztává tészlek téged és kietleně. * A'te várasidat le-rontom, és te el- 4
hagyattatol: és meg-tudod hogy én vagyok az Úr. * Mivelhogy őrökké- 5 4
B valo ellenség vóltál, és bé-rekesztetted az Israël fiait a fegyver kezeibe az ő nyomoruságoknak idején, az utólso hamisságnak idején. * Az-okáért, 6
élek én, úgy-mond az Úr-Isten: hogy a'vérnek adlak téged, és a'vér űldöz téged: és holott a'vért gyűlőlted, a' vér űldöz téged. * És a' Séir hegyét 7 5
pusztává és kietlenné tészem: és el-viszem belőle az által-menőt, és a' viszsza-térőt. * És bé-töltöm az ő 8
hegyeit az ő meg-öletteivel: a'te halmaidon, és a'te vőlgyeiden, és a'patakokban a'fegyver-miatt meg-ölettetek el-húllanak. * Örökké-valo pusz- 9
tává tészlek téged, és a'te várasidban C 6
nem laknak: és meg-tudgyátok hogy én vagyok az Úr-Isten. * Mivelhogy 10
azt mondottad: A'két nemzetség, és a'két föld enyímek lésznek, és őrökségűl bírom azokat: holott az Úr vólna ott: * Az-okáért, élek én, úgy- 11
mond az Úr-Isten, hogy a'te haragod-szerént chelekeszem, és a'te gyűlőlséged-szerént, mellyet chelekedtél gyűlőlvén őket: és meg-ismértetem 7
ő-általok mikor téged meg-itéllek. * 12 8
És meg-tudod hogy én Úr hallottam D
minden te gyalázásidat, mellyeket szóllottál az Israël hegyeiről, mondván: Az el-pusztúltak, nékünk adattak meg-emésztésre. * És reám-tá- 13
madtatok a'tí szájatokkal, és rágalmaztatok engem beszéditekkel: én 10
hallottam. * Ezeket mongya az Úr- 14
Isten: Az egész földnek vígasságára, pusztává tészlek téged. * A'mint örül- 15
tél az Israël házának örökségén, azért
hogy el-pusztúlt, úgy chelekeszem veled: el-pusztúlsz Séir hegye, és egész Idumæa: és meg-tudgyák hogy én vagyok az Úr.

XXXVI. Rész.

TE pedig ember fia, profétálly 1
A az Israël hegyeiről, és mondgyad: "Israëlnek hegyei hal- "Sup. 6.
gassátok az Úr igéjét. * Ezeket a. 1.
mongya az Úr-Isten: Mivelhogy azt mondotta az ellenség tí-felőletek: Őrűllyűnk, az örökké-valo magasságok örökségűl nékünk adattak: 3
*az-okáért jövendőlly, és mongyad: Ezeket mongya az Úr-Isten: Mivelhogy el-pusztíttattatok, és körös-körűl meg-tapodtattatok, és örökséggé lőttetek a'több Pogányoknak, és felmentetek a'nyelvnek ajakára, és a' 4
népnek gyalázattyára: * az-okáért Israël hegyei halgassátok az Úr-Isten igéjét: Ezeket mongya az Úr-Isten a' hegyeknek, és a'halmoknak, a'patakoknak, és a'vőlgyeknek 's a'pusztáknak-is, a'romladozásoknak, és az elhagyatott várasoknak, mellyek el-pusztíttattak, és meg-chúfoltattak a' 5
több Pogányoktól körös-körűl. * B
Az-okáért ezeket mongya az Úr-Isten: Mivelhogy az én haragomnak tűzében szóllottam a'több Pogányokról, és az egész Idumæáról, a'kik magoknak foglalták az én földemet örökségűl örömmel, és tellyes szívvel, és lélekkel: és ki-vetették azt hogy 6
el-pusztítanák: * az-okáért jövendőlly az Israël földéről, és mongyad a'hegyeknek és a'halmoknak, a'hegyek teteinek és a'vőlgyeknek: Ezeket mongya az Úr-Isten: Ímé én haragomban és búsulásomban szóllottam, azért hogy a'Pogányok gyalá- 7
zattyát szenvedtétek. * Az-okáért ezeket mongya az Úr-Isten: Én felemeltě a'kezemet, hogy a'Pogányok, a'kik környűletek vannak, magok visellyék az ő gyalázattyokat. * Tí pedig 8
Israël hegyei nevellyétek a'tí ágaitokat, és gyűmőlchiteket teremtsétek az én népemnek Israëlnek: mert közel vagyon hogy el-jőjőn. * Mert 9
ímé én tí-hozzátok, és hozzátok térek, és meg-szántattok, és magot 10
vésztek-bé. * És meg-sokasítom tíbennetek az embereket, és Israëlnek minden házát: és lakni fogják a'várasokat, és a'romladozó helyek meg- 11
újíttatnak. * És bé-töltlek titeket

emberekkel, és barmokkal: és meg-
sokasodnak, és nevekednek: és úgy
laktatlak títeket mint eleitől-fogva,
és nagyobb jókkal ajándékozlak-
meg, hogy-sem mint néktek eleinten
vólt: és meg-tudgyátok hogy én va-
gyok az Úr: * És embereket viszek
reátok, az én népemet Izraëlt, és örök-
ségül birnak téged: és örökségül lészsz
nékik, és nem lészsz többé azok-nél-
kül. * Ezeket mongya az Úr-Isten:
Mivelhogy azt mondgyák felőletek:
Embereknek meg-emésztője vagy, és
meg-fojtója a'te nemzetségednek: *
Az-okáért nem észel többé embere-
ket, és a'te nemzetségedet meg nem
ölöd ez-után, úgy-mond az Úr-Isten:
* se nem mivelem hogy hallyák több-
bé te-benned a'Pogányok szégyenfé-
gét, és a'népek gyalázattyát semmi-
képpen nem viseled, és a'te nemzet-
ségedet nem veszted-el többé, úgy-
mond az Úr-Isten.* És lőn az Úr igé-
je én-hozzám, mondván: * Ember
fia, az Izraël háza az ő földökön lak-
tak, és meg-ferteztették azt az ő útok-
kal, és igyekezetökkel a'havi folyá-
súnak tisztátalansága-szerént lőtt az
ő útok én-előttem. * És ki-öntöttem
reájok haragomat a'vérért, mellyet
ki-öntöttek a'földre, és az ő bálvá-
nyokkal meg-ferteztették azt.* És el-
hintöttem őket a'Pogányok-közibe,
és ki-hányattattak a'földekre: az ő
útok-szerént, és az ő találmányok-
szerént ítéltem-meg őket. * "És bé-
mentek a'Pogányokhoz, a'kikhez
mentenek, és meg-ferteztették az én
szent nevemet, mikor az mondatnék
felőlök: Ez az Úr népe, és az ő földé-
ről jöttek-ki. * És kedveztem az én
szent nevemnek, mellyet meg-ferte-
tetett vala az Izraël háza a'Pogányok-
között, a'kikhez bé-mentek.* Az-okáért mond-meg az Izraël házának: Eze-
ket mongya az Úr-Isten: Nem ti-érette-
tek chelekszem én, Izraël háza, hanem
az én szent nevemért, mellyet meg-
ferteztettetek a'Pogányok-között,
a'kikhez bé-mentetek.* És meg-szen-
telem az én nagy nevemet, melly
meg-ferteztetett a'Pogányok-között,
mellyet meg-ferteztettetek ő-közök-
tök: hogy meg-tudgyák a'Pogányok,
hogy én vagyok az Úr, úgy-mond a'
seregek Ura, mikor meg-szenteltetem
ti-benetek ő-előttök. * Mert ki-visz-
lek títeket a'Pogányok-közzül, és
egybe-gyűjtlek títeket minden föl-
dekről, és títeket a'tí földetekre hoz-
lak. * És tiszta vizet öntök reátok, és
meg-tisztúltok minden fertelmesség-
tekből, és minden bálványitoktól
meg-tisztítlak títeket. * " És adok
néktek új szívet, és új lelket adok be-
létek: és el-vészem a'kő-szívet a'tí tes-
tetekből, és adok néktek hús szívet. *
És az én lelkemet adom belétek: és
azt chelekszem hogy az én paran-
cholatimban járjatok, és az én ité-
letimet meg-őrizzétek és meg-chele-
kedgyétek. * És a'földön laktok, mel-
lyet az atyáitoknak adtam: és én né-
pem lésztek, és én lészek néktek Isté-
tek.* És meg-szabadítlak títeket min-
den fertelmességtekből: és elő-hívom
a'gabonát, és meg-sokasítom azt, és
nem vetek reátok éhséget.* És meg-so-
kasítom a'fának gyümölcsét, és a'me-
zőnek terméstt, hogy ne viselljétek
többé az éhségnek gyalázattyát a'
Pogányok-között. * És meg-emle-
keztek a'tí gonosz útaitokról, és nem
jó igyekezetitekről: és meg-útállyá-
tok a'tí hamisságitokat, és vétkeite-
ket. * Nem tí-érettetek chelekszem
én, úgy-mond az Úr-Isten, légyen
tudtotokra: szégyenüllyetek-meg
és pírúllyatok a'tí útaitokért, Izraël
háza. * Ezeket mongya az Úr-Isten:
Az napon, mellyen meg-tisztítlak tí-
reket minden hamisságitokból, és
laktatom a'városokat, és meg-újítom
a'romlásokat, * és a'puszta föld meg-
miveltetik, melly az-előtt puszta
vólt minden úton-járónak szemei-
előtt, * azt fogják mondani: Ama'
puszta föld, ollyanná lőtt mint a'gyö-
nyörűségnek kerte, és a'puszta és el-
hagyattatott, és fel-ásatott városok
meg-erősíttetve maradnak. * És
meg-tudgyák a'Pogányok valamel-
lyek meg-hagyattatnak környűletek,
hogy én Úr építtetem-meg az el-
romlottakat, és bé-plantáltam a'meg
nem miveltetteket, én Úr szóllottam,
és meg-chelekedtem. * Ezeket mon-
gya az Úr-Isten: Még ebben meg-ta-
lálnak engem az Izraël háza, hogy
meg-chelekedgyem nékik: Meg-so-
kasítom őket mint az embereknek
nyáját, * mint a'szent nyájat, mint Je-
rusálemnek nyáját az ő innepin: Úgy
lésznek az el-pusztúlt városok, tel-
lyesek emberek nyájaival: és meg-
tudgyák hogy én vagyok az Úr.

† Sup. 11. d. 19.

"Isa 52. b. 5. Rom. 2. d. 24.

XXXVII. Rész.

1 A Ön én-rajtam az Úr keze, és ki-vőn engem az Úr lelke-által: és le-tőn engem a' mező közepin, melly rakva vala chontokkal: 2 * És el-hordoza engem azokon körös-körűl: igen sok vala pedig a' mező színén, és fölötte igen szárazok. 3 * És monda nékem: Ember fia, alítod-e hogy élni-fognak e' chontok? És mondék: Uram Isten, te tudod. 4 * És monda nékem: Jövendölly e' chontokról: és mongyad nékik: Száraz chontok, halgassátok az Úr igéjét. 5 * Ezeket mongya az Úr-Isten e' chontoknak: Ímé én lelket bochátok tí-belétek, és élni-fogtok. 6 * És inakat adok reátok, és húst nevelek rajtatok, és bőrt burítok reátok: és lelket adok néktek, és élni-fogtok, és meg-tudgyátok hogy én vagyok az Úr. 7 * És profétálék a' mint parancholta vala nékē: és zörgés lőn, midőn profétálnék, és ímé mozdúlás: és a' chontok a' chontokhoz járulának, mindenik az ő foglalásához. 8 * És látám, és ímé azokon inak és húsok nevekedének: és bőr burittaték felyűl reájok, és lelkek nem vala. 9 * És monda nékem: Jövendölly a' léleknek, jövendölly ember fia, és mongyad a' léleknek: Ezeket mongya az Úr-Isten: A' négy szelek-felől jöj-elő lélek, és lehelly ezekbe a' meg-ölettettekbe, és elevenedgyenek-meg. 10 * És profétálék, a' mint parancholta vala nékem: és bé-méne azokba a' lélek, és meg-elevenedének: és lábokra állának fölötte igen nagy sereg. 11 * És monda nékem: Ember fia, mind ezek a' chontok, az Izraël háza: ők azt mongyák: Meg-száradtak a' chontyaink, és el-veszett reménségünk, és ki-vágattattunk. 12 * Az-okáért jövendölly, és mondgyad nékik: Ezeket mongya az Úr-Isten: Ímé én fel-nyitom koporsóitokat, és ki-hozlak titeket koporsóitokból, én népem: és bé-viszlek titeket az Izraël földébe. 13 * És meg-tudgyátok hogy én vagyok az Úr, mikor fel-nyitom koporsóitokat, és ki-hozlak titeket koporsóitokból, én népem: 14 * És az én lelkemet belétek adom, és élni-fogtok, és meg-nyúgotlak titeket a' tí földetekē: és meg-tudgyátok hogy én Úr szóllottam, és meg-cheleked-tem, úgy-mond az Úr-Isten. 15 * És lőn az Úr beszéde én-hozzám, mondván:

16 E * És te ember fia, végy magadnak egy fát: és írd reá: Judáé, és az ő társaié az Izraël fiaié: és végy más fát, és írd reá: Jósefnek az Efraim fájának, és Izraël-nek egész házának, és az ő társainak. 17 A * És tedd egybe azokat, eggyiket a' másikhoz néked egy fává: és egybe-foglallyad a' kezedben. 18 * Mikor pedig mondanak néked a' te népednek fiai, mondván: Nem jelented-e meg nékünk mit akarsz ezekkel? 19 * szólly nékik: Ezeket mongya az Úr-Isten: Ímé én fel-vészem a' Jósef fáját, melly az Efraim kezében vagyon, és az Izraël nemzetségit, mellyek hozzája foglaltattak: és egygyűvé tészem őket a' Júda fájához, és azokat egy fává tészem: és eggyé lésznek az ő kezében. 20 * Legyenek pedig a' fák, a' mellyeken írsz a' te kezedben, az ő szemők-előtt. 21 B * És mongyad nékik: Ezeket mongya az Úr-Isten: Ímé én fel-vészem az Izraël fiait a' nemzetségek-közzűl, mellyekhez el-mentek: és egybe-gyűjtöm őket minden ünnét, és el-viszem őket az ő földökre. 22 * "És egy nemzetséggé tészem őket a' földőn az Izraël hegyein, és egy király lészen mindeneknek parancholván: és nem lésznek többé két nemzetségek, se nem osztatnak többé két országra. 23 * És meg-nem ferteződnek többé az ő bálványokkal, és az ő útálatosságokkal, és minden hamisságokkal: és ki-szabaditom őket minden lakó-helyekből, a' mellyekben vétkeztek, és meg-tisztitom őket: és én népem lésznek, és én lészek nékik Istenek. 24 C * † És az én szolgám Dávid ő király lyok lészen, és egy pásztorok lészen minnyájoknak: az én itéletimben járnak, és az én parancholatimat meg-őrizik, és meg-chelekeszik azokat. 25 D * És a' földőn fognak-lakni, mellyet az én szolgámnak Jákobnak adtam, melyben a' tí atyáitok laktak: és azon fognak-lakni ők, és az ő fiok, és az ő fioknak fiai örökké: és Dávid az én szolgám ő fejedelmek örökké. 26 * "És békeségnek szövetségét szerzem vélek, örök szövetség lészen nékik: és meg-gyökeresitem őket, és meg-sokasitom, és az én szent templomomat ő-közikbe helyheztetem örökké. 27 * És az én hajlékom ő-közöttök lészen, és nékik Istenök lészek, 28 és ők én népem lésznek. * És meg-tudgyák a' Pogányok hogy én vagyok az

† *Sup. 34. f. 23. Ioan. 1. g. 45. Isa. 40. c. 11. Ier. 23. a. 5. Dan. 9. g. 24.*

" *Ioan. 12. c. 34. Psal. 109 b. 4. & 106. a. 2.*

" *Ioan. 10. b. 16.*

Iſraëlnek meg-ſzentelője, mikor az én ſzent templomom ő-közöttök léſzen örökké.

XXXVIII. Rész.

Inf. 39. a. 1. Apoc. 20. c. 8.

ES lőn az Úr beſzéde én-hozzám, mondván: * Ember fia, fordítſd az orczádat Góg-ellen, a' Mósok és Túbal fő fejedelme-ellen: és jövendölly ő-felőle, * és mongyad néki: Ezeket mongya az Úr-Isten: Imé én te-reád Góg, Mósoknak és Tubalnak fő-fejedelme, * és meg-térengetlek téged, és zabolát vetek a' pofáidra: és ki-viſzlek téged, és minden hadadat, a' lovakat és pánczélokba fel-öltözött minden lovagokat, nagy ſokaſágot, kik dárdát és paizt és kardot fognak. * A' Perſák, a' Szerechenek, és a' Libiaiak ő-vélek, minnyájan paizosok és ſiſakoſok. * Gomer, és minden ő ſeregi, a' Togorma háza, az Észak mellyéki, és minden ő ereje, és ſok népek te-veled. * Keſzítſd, és rendeld-el magadat, és minden ſokaſágodat, melly hozzád gyűlt: és parancholly nékik. * Sok napok-után meg-látogattatol: az utólſo eſztendőben el-jősz a' földre, melly megtért a' fegyvertől, és a' ſok népek-közzül egybe-gyűjtetett az Iſraël hegyeire, mellyek ſzűntelen puſzták vóltak: ez a' népek-közzül hozattatott-ki, és minnyájan bízváſt laknak benne. * Fel-jövén pedig mint a' ſzél-vész úgy jősz-el, és mint a' felyhő, hogy el-lepjed a' földet te, és minden ſeregid, és a' ſok népek te-veled. * Ezeket mongya az Úr-Isten: Az napon tanátſokat forgatſz ſzívedben, és igen gonoſz gondolatot gondolſz: * és azt mondod: Fel-megyek a' keritéſ-nélkűlvalo földre: el-megyek a' nyugovókhoz, és a' bátorſágban-lakókhoz: ezek minnyájan keritéſ-nélkül laknak, zárjok és kapujok ninchen ő-nékik: * Hogy ragadományokat kóborolly, és a' prédának-eſél, hogy azokra veſſed a' te kezedet, a' kik el-hagyattanak vólt, és az-után helyekre állattattak, és a' népre, melly a' Pogányok-közzül gyűjtetett, a' ki bírni kezdette, és lakója kezdett lenni a' föld közepinek. * Sába, és Dedan, és Tarſiſnak kereſkedői, és minden ő oroſzlányi azt mongyák néked: Vallyon prédát viſi jősze te? ímé préda kóborlásra gyűjtötted a' te ſokaſágodat, hogy el-vigyed az ezűſtöt, és az aranyat, és el-vigyed a' marhát, és a' gazdagſágot, és ſzámtalan zákmányt kóborolly. * Az-okáért jövendölly ember fia, és mongyad Gógnak: Ezeket mongya az Úr-Isten: Vallyon az napon, mikor bízváſt foglakni az én népem Iſraël, nem tudode meg? * És el-jősz a' te helyedről az Északnak óldaliról te, és ſok népek veled, minnyájan lovagok, nagy ſereg, és erős had. * És fel-mégy az én népemre Iſraëlre mint a' felyhő, hogy el-lepjed a' földet. Az utólſo napokban léſzsz, és el-hozlak téged az én földemre: hogy a' Pogányok meg-iſmérjenek engem, mikor meg-ſzenteltetem te-benned az ő ſzemök-előtt, ő Góg. * Ezeket mongya az Úr-Isten: Te vagy azért az, a' kiről ſzóllottam a' régi napokban, az én ſzolgáim az Iſraël profétái-által, a' kik azoknak az időknek napjaiban profétáltak, hogy el-hoznának téged ő-reájok. * És léſzen az napon, Gógnak az Iſraël földére-valo jövetele napján, úgy-mond az Úr-Isten, fel-mégyen az én haragom az én búſulásomban. * És buzgóſágomban, az én haragomnak tűzében ſzóllottam. Mert az napon nagy indúlás léſzen az Iſraël földén: * † és meg-indúlnak az én orczám-előtt a' tengeri halak, és az égi madarak, és a' mezei vadak, és minden chúſzó-mászo a' melly a' földön mozog, és mind az emberek a' kik a' föld ſzínén vannak: és fel-fordúlnak a' hegyek, és le-dőlnek a' ſövények, és minden kő-fal le-omol a' földre. * És egybe-hívom ő-ellene minden hegyeimen a' fegyvert, úgy-mond az Ur-Isten: kinek-kinek fegyvere az ő attyafia-ellen igazíttatik. * És meg-ítélem őtet dögh-halállal, és vérrel, és ſebes zápor-eſővel, és igen nagy kövekkel: tűzet és kénkövet bochátok eſőül reája, és az ő hadára, és a' ſok népekre, a' mellyek véle vannak. * És fel-magaſztaltatom, és meg-ſzenteltetem: és iſmeretes léſzek ſok nemzetſégeknek ſzemök-előtt, és meg-tudgyák hogy én vagyok az Úr.

† *Mat. 24. c. 29. Luc. 21. v. 26.*

XXXIX. Rész.

TE pedig ember fia, jövendölly Góg-ellen, és mongyad: Ezeket mongya az Úr-Isten: Imé én te-reád Góg, Mó-

ſoknak, és Túbalnak fő fejedelme: * és 2
meg-térengetlek téged, és ki-hozlak
téged, és fel-hozatlak téged az Észak
óldalairól: és el-hozlak téged az Iſraël
hegyeire. * És ki-ütöm a' kéz-íjadat a'
bal-kezedből, és a' nyilaidat a' jobb ke-
zedből le-vetem. * Az Iſraël hegyein 4 E
el-esel te, és minden ſeregid, és a' te
népeid, a' kik veled vannak: a' fene va-
daknak, a' madaraknak, és minden rő-
pűllőnek, és a' földi vadaknak, adta-
lak téged meg-emésztésre. * A' mező 5 18
ſzínén esel-el: mert én ſzóllottam,
úgy-mond az Úr-Iſten. * És tűzet 6
bochátok Mágogra, és azokra a' kik B
bátorſágban laknak a' ſzigetekben: és
meg-tudgyák hogy én vagyok az Úr.
* És az én ſzent nevemet meg-iſmér- 7
tetem az én népemnek Iſraëlnek-kő-
zötte, és nem ferteztetem-meg az én
ſzent nevemet többé: és meg-tudgyák
a' Pogányok, Hogy én vagyok az Úr
az Iſraël ſzente. * Imé el-jött, és meg- 8 21
lőtt, úgy-mond az Úr-Iſten: ez az a'
nap, a' melyről ſzóllottam. * És ki- 9
mennek a' lakoſok az Iſraël városiból,
és fel-gyújtyák, és meg-égetik a' fegy-
vereket, a' paizt, és a' dárdákat, a' kéz-
íjat, és a' nyilakat, és a' kézi botokat,
és ſzígonyokat: és azokból gyújtnak
tűzet hét eſztendeig. * És nem hoz- 10 23
nak fákat a' tartományokból, ſe nem C
vágnak az erdőkből: mert a' fegyve-
rekből gyújtnak tűzet, és el-prédál-
lyák azokat, a' kiknél prédául vóltak,
és el-dúllyák az ő puſztítójokat, úgy-
mond az Úr-Iſten. * És léſzen az na- 11
pon: Gógnak nevezetes temető-helyt
adok Iſraëlben: az úton-járók vől-
gyét a' Nap-keleti tenger-felé, melly
el-ámíttya az által-menőket: és el-
temetik ott Gógot, és minden ő ſoka-
ſágát, és a' Góg ſokaſága-vőlgyének
fog-hívattatni. * És el-temeti őtet 12
az Iſraël háza, hogy meg-tiſztittſák
a' földet hét hólnapig. * El-temeti 13 G
pedig őtet a' földnek minden népe, és
nevezetes napjok léſzen nékik, a' mely-
ben meg-dicsőíttetem, úgy-mond
az Úr-Iſten. * És a' földet ſzűntelen 14
el-járó férfiakat rendelnek, a' kik el- D
temeſsék és fel-kereſsék azokat, a'
kik a' föld ſzínén meg-maradtak va-
la, hogy meg-tiſztittsák azt: hét hól-
nap-után kezdik el pedig keresni. * 15
És meg-kerűlik el-járván a' földet:
és mikor ember chontor látnak, jelt
állatnak a' mellé, míg nem el-teme-

ſék azt a' temetők a' Góg ſokaſága vől- 16
gyében. * A' város neve pedig Amona,
és meg-tiſztíttyák a' földet. * Te azért 17
ember fia, ezeket mongya az Úr-Iſ-
ten: Mongyad minden rőpűllőnek, és
minden madárnak, és minden mezei
vadnak: Gyűllyetek-össze, ſieſsetek,
fuſsatok-egybe mindenünnét az én
áldozatomra, mellyet én néktek ſzer-
zek, a' nagy áldozatra az Iſraël he-
gyein, hogy húſt egyetek, és vért
igyatok. * Az erőſseknek húſát fog-
játok-enni, és a' föld fejedelmének vé-
rét fogjátok innya: a' koſoknak, és bá-
rányoknak, és bakoknak, és tulkok-
nak, és hizlaltaknak, és minden kővér
állatoknak. * És éſztek kővérſéget
meg-elegedéſtekre, és iſztok vért
meg-részegűléſtekre, az áldozatból,
mellyet én ſzerzek néktek: * és meg- 20
elégeſztek az én aſztalomon lóval, és
az erős lovaggal, és minden hadakozó
férfiakkal, úgy-mond az Úr-Iſten. * 21
És helyheztetem az én dicsőſségemet
a' Pogányok-közzé: és meg-láttyák
minden nemzetſégek az én ítéletemet, a' mellyet chelekedtem; és az én
kezemet, mellyet reájok vetettem. * 22
És meg-tudgyák az Iſraël háza, hogy F
én vagyok az ő Urok Iſtenek, a' nap-
tól-fogva, és az-után. * És meg-tud- 23
gyák a' Pogányok, hogy az ő hamiſsá-
gáért fogattatott-meg az Iſraël háza,
mivelhogy el-hattak engem, és el-rej-
tettem orczámat ő-tőlők: és adtam
őket az ellenſégek kezébe, és min-
nyájan el-hűllottak a' fegyver-miatt.
* Az ő tiſztátalanſágok és vétek- 24
ſzerént chelekedtem vélek, és el-rej-
tettem orczámat ő-tőlők. * Az-okáért 52
ezeket mongya az Úr-Iſten: Moſt
hozom-viſsza a' Jákob fogſágát, és
könyörűlők Iſraëlnek egéſz házán:
és buzgóſágot vészek-elő az én ſzent
nevemért. * És az ő gyalázattyokat 26
viſelik, és minden vétkőket, mellyel
ellenem vétkeztek, mikor az ő föld-
kön bátorſágoſon laknának ſenkitől
nem félvén: * és midőn viſsza-ho- 27
zom őket a' népek-közzűl, és egybe-
gyűjtöm az ő ellenſégeknek földek-
ről, és meg-ſzenteltetem ő-beňek, ſok
nemzetſégeknek ſzemök-előtt. * És 28 « Sup.
meg-tudgyák hogy én vagyok az ő 26. e. 33.
Urok Iſtenek, mivelhogy a' nemzet-
ſégek-közzé vittem őket; és egybe-
gyűjtöttem őket az ő földökre, és
nem hattam ott ſenkit közzülök. * És 29

nem rejtem-el többé az én orczámat előttök, mivelhogy ki-öntöttem az én lelkemet Israëlnek egész házára, úgy-mond az Úr-Isten.

XL. Rész.

1 A Huszon-ötödik esztendejében a'mi el-költözésünknek, az esztendőnek kezdetin, a'hónak tizedikén, a'tizen-negyedik esztendőben minek-utánna meg-veretteteti a'város: azon a'napon az Úr keze lőn rajtam, és oda vőn engem. * 2 Isteni látásokban vőn engem az Israël földére, és egy igen magas hegyen tőn-le engem: mellyen vala mint a' Dél felé-hajló városnak épülete. * 3 És bé-vőn engem oda: és ímé egy férfiu, kinek szine, mint a'réznek szine vala, és len sinór vala a'kezében, és egy mérő nád a'kezében: áll vala pedig a'kapuban. * 4 És szólla nékem ugyan-azon férfiu: Ember fia, lássad szemeiddel, és hallyad fűleiddel, és légy figyelmetes szívvel mindenekre, a'miket én néked mutatok: mert azért hozattattál ide, hogy meg-mutattassanak néked: hirdess meg mindeneket a'miket te látsz, az Israël házának. * 5 És ímé kő-fal vala a'házon-kivűl körös körűl, és a'férfiu kezében hat könyöknyi, és egy tenyérni merő-nád: és meg-méré a'épület szélességét egy nádra, a'magasságát-is egy nádra. * 6 És a'kapuhoz méne, melly a'Nap-keleti útat nézi vala, és fel-méne annak garádichin: és meg-méré a'kapu küszöbének szélességét egy nádra, az-az, egy küszöböt egy nádnyi szélességre: * 7 és a'kamarát egy nadnyi hoszszaságra, és egy nádnyi szélességre: és a'kamarák-között, öt könyöknyire: * 8 és a'kapu küszöbét a'kapu tornácza-mellett belől, egy nádra. * 9 És meg-méré a'kapu tornáczát nyólcz könyöknyire, és annak pártázattyát két könyöknyire: a'kapu tornácza pedig belől vala. * 10 A'kamarának kapuin pedig a'Nap-keleti útra, három innét, és három amonnét: egy mértéke a'háromnak, és egy mértéke a'pártázatoknak mind két-felől. * 11 És meg-méré a'kapu küszöbének szélességét, tíz könyöknyire, és a'kapu hoszszaságát, tizen-három könyöknyire: * 12 És a'kamarák-előtt-valo közt, egy könyöknyire: és egy könyöknyi a' szél minden felől: a'kamarák pedig, 13 hat könyöknyire vóltanak mind innét's mind amonnét. * És meg-méré a'kaput a'kamara heazattyától, a' másik heazattyáig, a'szélességét huszon-öt könyöknyire: eggyik ajtó a' 14 másik ajtó-ellenében vala. * És pártázatokat chinála hatvan könyöknyire: 15 és a'pártázatra a'kapu pitvarát minden-felől körös-körűl. * És a'kapu bémenetele-előtt, melly a'belső kapu 16 tornáczát éri vala, ötvé könyöknyire. C * És hárántékos ablakokat a'kamarákban, és azoknak pártázatin, mellyek a'kapun-belől valának mindenfelől körös-körűl: hasonló-képpen pedig a'tornáczokban-is ablakok valának belől körös-körűl, és a'pártázatok-előtt palma-fáknak formája. * 17 És ki-vőn engem a'kűlső pitvarba, és ímé kamarák valának, és kővel rakott pádimontom a'pitvarban körös-körűl: harmincz kamarák a'pádimontom környűl. * 18 És pádimontom vala alól a'kapuk pártázattyában a'kapuk hoszszaságára. * És meg-méré a' 19 szélességét az alsó kapunak kezdetitől-fogva a'belső pitvarnak pártázattyáig kivűl, száz könyöknyire Napkeletre, Északra-is. * A'kaput-is, melly 20 a'kűlső pitvarnak Északi útát nézi vala, meg-méré mind hoszszaságra, 's 21 mind szélességre. * És annak kamaráit hármat innét, és hármat amonnét: és annak pártázattyát, és annak tornáczát az első kapunak mértéke-szerént, ötven könyöknyire a'hoszszaságát, és a'szélességét huszö-öt könyöknyire. * Annak ablakit pedig, és 22 D tornácza, és faragási a'kapunak mértéke-szerént, melly Nap-keletre néz vala: és hét garádits-fok vala annak 23 fel-menetele, és tornácz vala az-előtt. * És a'belső pitvarnak kapuja az Északi és Nap-keleti kapu-ellenében: 24 és méré eggyik kaputól a'másik kapuig száz könyöknyit. * És ki-vőn engem a'Déli útra, és ímé egy kapu vala, melly Délre néz vala: és megméré annak pártázattyát, és annak 25 tornáczát, a'felső mértékek-szerént. * És annak ablakit, és tornáczit körös-körűl, mint a'többi ablakokat: ötven könyöknyire a'hoszszaságát, és 26 a'szélességét huszon-öt könyöknyire. * És hét garádits-fokon mennek vala fel reája: és tornácz az ajtaja előtt: és ki-faragott palma-fák valának, eggyik innét, és a'másik amonnét

nét a'pártázattyán. * És a'belsö pitvarnak ajtaja a'Déli úton: és méré egyik kaputól a'másik kapuig a'Déli úton száz könyöknyit. * És bé-vün engem a'belsö pitvarba a'Déli kapura: és meg-méré a'kaput a'felsö mértékek-szerént. * Annak kamaráját, és a'pártázattyát, és a'tornáczát, ugyan-azon mértékekkel: és annak ablakit, és a'tornáczát körös-körül, ötven könyöknyire a'hoszszaságát, és a'szélességét huszon-öt könyöknyire. * És tornácz vala körös-körül, huszon-öt könyöknyire a'hoszszaságа, és a'szélességе öt könyöknyire. * És annak tornácza a'külsö pitvarra vala, és pálma-fák valának a'pártázattyán: és nyólcz garádits-fokon mennek vala fel reája. * És bé-vün engem a'belsö pitvarba a'Nap-keleti úton: és meg-méré a'kaput a'felsö mértékek-szerént. * Annak kamaráját, és a'pártázattyát, és a'tornáczát, mint oda-fel: és annak ablakit, és a'tornáczit körös-körül, a'hoszszaságát ötven könyöknyire, és a'szélességét huszon-öt könyöknyire. * És az ö tornácza, az-az, a'külsö pitvaré: és ki-faragott palma-fák valának a'pártázattyán két-felöl: és nyólcz garádits-fok vala annak fel-menetele. * És bé-vün engem a'kapun, melly Északra néz vala: és meg-méré a'felsö mértékek-szerént. * Annak kamaráját, és a'pártázattyát, és a'tornáczát, és az ablakit körös-körül, a'hoszszaságát ötven könyöknyire, és a'szélességét huszon-öt könyöknyire. * És annak tornácza a'külsö pitvarra néz vala: és ki-faragott pálma-fák valának annak pártázattyán mind két-felöl: és nyólcz garádits-fok vala annak fel-menetele. * És mindenik kamara-szerént ajtò vala a'kapuk pártázatinál: ott mosák vala az éppen-égö áldozatot. * És a'kapu tornáczában, két asztal innét, és két asztal amonnét: hogy azokon áldoztattassék az éppé-égö áldozat, és a'bünért, és a'vétekért-valo áldozat. * És a'külsö oldalnál, melly fel-mégyen az Északi kapu ajtajára, két asztal: és a'másik oldalnál a'kapu tornácza-előtt, két asztal. * Négy asztal innét, és négy asztal amonnét: a'kapunak oldalai-szerént nyólcz asztal vala, a'mellyeken áldoznak vala. * Az éppen-égö áldozatra-valo négy asztal

27 28 29 43 44 G 30 E 31 45 32 46 33 47 34 48 35 36 49 37 38 I A 39 2 40 3 41 42 4

pedig, négy-szegü kövekből vala felrakva: a'hoszszaságа más-fél könyöknyi, és a'szélességе más-fél könyöknyi: és a'magasságа egy könyöknyi: mellyekre a'szerszámokat tegyék, a'mellyekkel az éppen-égö, és az egyéb áldozat áldoztatik. * És azoknak ajaki egy arasznyiak, meghajtva belöl körös-körül: az asztalokon pedig az áldozatnak húsai. * És a'belsö kapu-kivül, az énekesek kamarái a'belsö pitvarban, melly az Északra-nézö kapunak oldalán vala: és azok a'Déli útra néznek vala, egyik a'Nap-keleti kapu oldalánál, melly az Észak útára néz vala. * És monda nékem: Ez a'kamara, melly a'Déli útra néz, a'papoké lészen, a'kik a'templom örizésiben vigyáznak. * A'kamara pedig, melly az Észak útára néz, a'papoké lészen, a'kik az oltár szolgálattyára vigyáznak, ezek a'Sádok fiai, kik az Urhoz járúlnak a'Lévi fiai-közzül, hogy szolgállyanak néki. * És meg-méré a'pitvart, a'hoszszaságа száz könyöknyi, és a'szélességе száz könyöknyi négy szegüen: és oltár a'templom-előtt. * És bé-vün engem a'templom tornáczába: és meg-méré a'tornáczot, öt könyöknyire innét, és öt könyöknyire amonnét: és a'kapunak szélességét, három könyöknyire innét, és három könyöknyire amonnét. * A'tornácznak hoszszaságа pedig húsz könyöknyi vala, és a'szélességе tizen-egy könyöknyi, és nyólcz garádits-fokon mennek vala fel arra. És oszlopok valának a'pártázatokon; eggyik innét, és a'másik amonnét.

XLI. Rész.

ÉS bé-vün engem a'templomba, és meg-méré a'pártázatokat, hat könyöknyi a'szélességе innét, és hat könyöknyi amonnét, a'hajléknak szélességе-szerént. * És a'kapu szélességе, tíz könyöknyi vala: és a'kapu oldalai, öt könyöknyi innét, és öt könyöknyi amonnét: és meg-méré annak hoszszaságát negyven könyöknyire, és a'szélességét húsz könyöknyire. * És bé-menvén, belöl meg-méré a'kapu pártázattyát két könyöknyire: és a'kaput, hat könyöknyire: és a'kapu szélességét, hét könyöknyire. * És meg-méré annak hoszszaságát, húsz

könyök-

kőnyöknyire, és annak szélességét, húsz kőnyöknyire, a' templom-előtt: és monda nékem: Ez a' Szenteknek szente. * És meg-méré a' ház falát hat kőnyöknyire: és az óldala szélességét négy kőnyöknyire minden-felől a' ház-körűl. * Az óldalak pedig, az óldal az óldalhoz, kétszer harmincz-három: és ki-állók valának, mellyek a' ház falát érik vala, az óldalokon kőrös-körűl, hogy egybe-foglalnák, és ne illetnék a' templom falát. * És kerekdéd folyosó vala, melly fel-mégyen vala kerekdéd garáditson, és a' templomnak felső részére viszen vala kőrös-körűl: az-okáért szélesb vala a' templom a' felső részén: és így az alsó részekről hágnak vala a' felsőkre a' középben. * És látám a' háznak magasságát kőrös-körűl, az óldalok fondálva valának a' nádnak mértéke-szerént, hat kőnyöknyire: * és az óldal falának szélességét kivűl öt kőnyöknyire: és a' belső ház a' ház óldalainál vala. * És a' kamarák-között húsz kőnyöknyi szélesség vala a' ház-körűl minden-felől, és az óldalnak ajtaja az imádságra vala: * eggyik ajtó az Északi útra, és a' másik ajtó a' Déli útra: és az imádságra-valo helynek szélessége, öt kőnyöknyire kőrös-körűl. * És a' magán-valo épűlet, és a' melly a' tenger úttyára néz vala, hetven kőnyöknyi szélességre vala: az épűlet falának szélessége pedig, öt kőnyöknyi vala kőrös-körűl: és annak hosszúsága kilenczven kőnyöknyi. * És meg-méré a' háznak hosszúságát, száz kőnyöknyire: és a' magán-valo épűletet, és annak falait, száz kőnyöknyi hosszúságra. * A' ház színe-előtt-valo szélesség pedig, és a' magán-valónak Nap-kelet-ellenében, száz kőnyöknyi vala. * És meg-méré az épűletnek hosszúságát annak színe-ellenébe, mely magán vala hátúl: mind két-felől a' kamarákat száz kőnyöknyire: és a' belső templomot, és a' pitvar tornáczit. * A' küszöböket, és a' hárántékos ablakokat, és a' kamarákat környűl három részre, mindeniknek küszöbe-ellenében, és meg valának burítva fával kőrös-körűl: a' föld pedig az ablakok-ig, és az ablakok bé-födve valának az ajtók-fölött. * És a' belső ház-ig, és kivűl az egész falt kőrös-körűl belől, és kivűl, mértékre vévé. * És Kerubimok és pálma-fák valának chinálva: és egy pálma-fa vala két Kerub-között, és két orczája vala a' Kerubnak. * Emberi ábrázat vala a' pálma-fa mellett eggyik részre, és oroszlány ábrázat a' pálma-fa mellett a' másik részre: ki formálva az egész házban kőrös-körűl. * A' földtől fogva a' kapunak felső részé-ig, Kerubimok és pálma-fák valának ki-faragva a' templom falán. * A' küszöb négy-szegű vala, és a' Szent-hely színe-is hasonló vala. * A' fa óltárnak magasságа három kőnyöknyi: és a' hosszúsága két kőnyöknyi: és a' szegleti, és a' hosszúsága, és az óldalai fából valának. És szólla nékem: * Ez az asztal az Úr-előtt. És kettős ajtó vala a' templomban, és a' Sent-helyben. * És a' kettős ajtókon mind két-felől két-két ajtótska vala, mellyek egymásba járnak vala: mert két-két ajtó vala az ajtóknak mind két része-felől. * És a' templom ajtain Kerubimok, és pálma-fák valának faragva, a' mint a' falokon-is ki valának jegyezve: az-okáért temérdek fák-is valának a' tornácz pártázattyán kivűl. * Mellyeken hárántékos ablakok, és pálma-fáknak hasonlatossága vala két-felől a' tornácz óldalain; a' háznak óldalai, és a' faloknak szélessége-szerént.

XLII. Rész.

ÉS ki-vűn engem a' küső pitvarba az Északra-vivő úton, és bé-vűn engem a' kamarába, melly a' magán-valo épűlet-ellenében vala, és az Északra-néző ház-ellenében. * A' hosszúsága száz kőnyöknyi vala az Északi ajtó-felé: és a' szélessége ötven kőnyöknyi, * a' húsz kőnyöknyi belső tornácznak ellenében, és a' küső tornácznak kővel rakatott pádimontomának-ellenében, a' hol a' tornácz a' hármas tornáczhoz vala foglalva. * És a' kamarák-előtt tíz kőnyöknyi széles folyosó vala, az egy kőnyöknyi útnak belső részeire-nézvén. És azoknak ajtai Északra: * A' hol a' kamarák a' felső részeken alatsonybak valának: mert a' tornáczokat tartyák vala, mellyek azokból ki-tetszenek vala az alsó részről, és az épűletnek közepiről. * Mert három rendel valának, és nem vala oszlopok, mint a' pitvarok oszlopi valának: azért ki-tetszenek vala az alsó és a' közép részből a' földtől ötven kő-

nyőknyire. * És a'kűlső fal a'kama- 7
rák-szerént vala, mellyek a'kűlső tor-
nácznak útán a'kamarák-előtt valá-
nak: añak hosszasága őtven kőnyők-
nyi. * Mert a'kamarák hosszasága 8
mint a'kűlső pitvaré, őtven kőnyők-
nyi vala: és a'hosszasága a'templom-
nak színé-előtt, száz kőnyőknyi. * És 9
e'kamarák-alatt bé-járás vala Nap-
kelett-felől azokba bé-menőknek a'
kűlső tornáczból. * A'pitvar falának 10
szélessége-szerént, melly a'Nap-ke-
leti útnak-ellenében vala, a'magán-
valo épűlet-előtt, és kamarák valá-
nak az épűlet-előtt. * És azok-előtt 11
út vala, a'kamaráknak hasonlatossá- C
ga-szerént, mellyek az Északi úton
valának: az ő hosszaságok-szerént, az
ő szélességek-is: és minden bé-mene-
telek, és formájok, és ajtójok, * a'ka- 12
maráknak ajtai-szerént valának, mel-
lyek a'Déli szélre-néző úton valának:
az ajtó az útnak kezdetin vala: melly
út a'magán-valo tornácz-előtt vala
a'Nap-keleti úton bé-járóknak. * És 13
monda nékem: Az Északi kamarák,
és a'Déli kamarák, mellyek a'magán-
valo épűlet-előtt vannak: ezek szent
kamarák: mellyekben a'papok ész-
nek, a'kik az Úrhoz kőzelgetnek a'
Szentek-szentibe: ott rakják-le a'
szétek szentit, és a'bűnért, és a'vétek-
ért-valo áldozatot: mert az, szent
hely. * Mikor pedig bé-mennek a' 14
papok, nem jőnek-ki a'szent-helyek-
ből a'kűlső pitvarba: és ott tészik-le
az ő ruhájokat, a'mellyekben szolgál-
nak, mert szentek: és más ruhákba öl-
tőznek, és úgy mennek a'néphez. * 15
És mikor el-végezte vólna a'belső D
ház mérésit, ki-vűn engem a'kapu ú-
tán, melly a'Nap-keleti útra néz vala:
és meg-méré azt minden-felől kő-
rős-kőrűl. * Mére pedig a'Nap-kele- 16
ti szél-ellenébe a'mérő náddal, őt-
száz nádra a'mérő náddal kőrős-kő-
rűl. * És mére az Északi szél-ellené- 17
be, őt-száz nádra a'mérő náddal
kőrős-kőrűl. * És a'Déli szél-felé, 18
mére őt-száz nádra a'mérő náddal
kőrős-kőrűl. * És a'Nap-nyúgati 19
szél-felé, mére őt-száz nádra a'
mérő náddal. * A'négy szélre meg- 20
méré annak falát minden-felől kőrős-
kőrűl, a'hosszaságát őt-száz kőnyők-
nyire, és a'szélességét őt-száz kőnyők-
nyire, hogy el-választaná a'Szent-
helyet a'kősség helyétől.

XLIII. Rész.

1 ES a'kapura vűn engem, melly
A a'Nap-keleti útra néz vala.
2 * És ímé az Israël Istené-
nek dichősége jő vala bé a'
Nap-keleti úton: és annak olly szava
vala mint a'sok vizek zúgása, és a'
3 föld fénylik vala az ő dichőségétől. *
" És látást láték, az ábrázat-szerént, a' " Sup.
mellyet láttam vala, mikor el-jőtt 9. a. 1.
vala hogy el-vesztené a'várast: és az
ábrázat a'látás-szerént vala, † a'mel- † Sup.
lyet láttam vala a Kóbar folyó-vize- 1. a. 3.
4 mellett: és az orczámra esém. * És az
Úr dichősége bé-méne a'templomba
a'kapu úttyán, melly Nap-keletre
5 néz vala. * És fel-emele engem a'lé-
lek, és bé-vűn engem a'belső pitvar-
ba: és ímé bé-tőlt vala a'ház az Úr di-
6 chőségével. * És hallék egy hozzám-
szóllót a'házból, és a'férfiu a'ki mel-
7 lettem áll vala, * monda nékem: Em-
B ber fia, ez az én királyi-székemnek
helye, és a'lábaim nyomdokinak he-
lye, a'hol lakom az Israël fiai-kő-
zőtt őrőkké: és nem ferteztetik-meg
többé az Israël háza az én szent neve-
met, ők és az ő királyi, az ő paráznál-
kodásokkal, és az ő királyoknak rom-
8 lásokkal, és a'magas helyekkel. * A'
kik az ő kűszőbőket az én kűszőbőm-
mellé építették, és az ő ajtajok mel-
lyékit az én ajtóm mellyéki-mellé:
és fal vólt kőzőttem és kőzőttők: és
meg-ferteztették az én szent nevemet
az útálatosságokkal, mellyeket chele-
kedtek: azért emésztettem-meg őket
9 haragomban. * Most azért messze
C el-vessék az ő paráználkodásokat, és
az ő királyoknak romlásit én-tőlem:
10 és kőzőttők lakom mindenkor. * Te
pedig ember fia, mutasd-meg az Israël
házának a'templomot, és szégyenűl-
lyenek-meg az ő hamisságokért, és
11 mérjék-meg az épűletet, * és pírúl-
lyanak-meg mindenekért a'miket
chelekedtek: A'ház formáját, és az ő
épűletinek ki's bé-járásit, és minden
jegyzésit, és minden parancholatit, és
minden rendit, és minden tőrvényit
mutasd-meg nékik, és írd-le szemők-
előtt: hogy őrizzék-meg annak min-
den jegyzésit, és parancholatit, és
12 meg-chelekedgyék azokat. * Ez a'
hegy-tetején-valo háznak tőrvénye:
Minden határa kőrős-kőrűl, Szentek
13 szente: ez azért a'ház tőrvénye. * Ezek
D pedig az óltár mértéki az igen igaz

kőnyőkkel valának, melly egy kőz-
kőnyőknyi és egy tenyérnyi vólt:
annak kebele egy kőnyőknyi vala, és
egy kőnyőknyi a'széleſsége, és a'pár-
tázattya az ajaká-ig, és kőrős-kőr-
nyűl, egy araſz. ez vala az óltárárka-
is. * És a'földnek fondamentomától 14
az alsó pártázat-ig két kőnyőknyi va-
la, és a'széleſsége egy kőnyőknyi: és 1
a'kiſsebbik pártázattól a'nagyobbik A
pártázat-ig négy kőnyőknyi, és a'szé-
leſsége egy kőnyőknyi. * Ő-maga 15 2
pedig az Ariel négy kőnyőknyi: és az
Arieltől-fogva oda-fel, négy ſzarv. *
És az Ariel hoſzſzaſága tizen-két kő- 16
nyőknyi a'tizen-két kőnyőknyi ſzé- E 3
leſség-ſzerént: négy-ſzegű vala egy-a-
rányu óldalokra. * És a'pártázat tizen- 17
négy kőnyőknyi vala hoſzſzaſágra,
tizen-négy kőnyőknyi ſzéleſségre a'
négy ſzegletin: és a'korona kőrűle-
fél kőnyőknyi, és annak kebele egy kő-
nyőknyi kőrős-kőrűl: az ő garáditſi
pedig Nap-keletre valának fordúlva.
* És monda nékem: Ember fia, eze- 18
ket mongya az Úr-Iſten: Ezek az ól-
tárnak rendi, valamelly napon fel-é-
pittetik; hogy áldoztattaſsék azon-
éppen-égo áldozat, és vér öntetteſ-
ſék. * És adgyad a'Papoknak, és a'Le- 19
víták nak, kik a'Sádok magvából-va- F
lók, kik én-hozzám járúlnak, úgy 6
mond az Úr-Iſten, hogy áldozzának
nékē egy borjút a'chordából a'bűn-
ért. * És vévén annak vérébűl, hín- 20
tſed a'négy ſzarvára, és a'párttáza nak
négy ſzegletire, és a'koronára kőrös-
kőrűl: és tiſztítſd-meg azt, és ſzen-
teld-meg. * És vegyed a'borjút, melly 21
a'bűnért áldoztatik: és égeſd-meg azt
a'háznak külön-helyén a'Szent-he-
lyen-kivűl. * És másod nap áldozzál 22
egy makula-nélkűl-valo kechke-ba-
kot a'bűnért: és ſzentellyék-meg az 8
óltárt, a'mint meg-ſzentelték a'bor- C
júval. * És mikor el-végezed annak 23
meg-ſzentelését, áldozzál egy maku- G
la-nélkűl-valo koſt a'nyájból. * És ál- 24 9
dozzad azokat az Úr ſzine-előtt: és a'
papok ſót hintſenek azokra, és áldoz-
zák-meg azt éppen-égo áldozatúl az
Úrnak. * Hét nap áldozzál egy-egy 25
bakot a'bűnért napon-ként: és egy
borjút a'chordából, és egy koſt a'bar-
mok-közzűl, makula-nélkűl-valókat
áldozzanak. * Hét nap ſzentellyék- 26
meg az óltárt, és tiſztíttſák-meg azt:
és töltſék-meg annak kezét. * El-tel- 27 11
vén pedig a'napok, nyólczadik na-
pon és az-után, áldozzák a'papok az
óltáron a'tí éppen-égő áldozatito-
kat, és a'miket a'békeſségért áldoznak:
és kegyelmes léſzek néktek, úgy-
mond az Úr-Iſten.

XLIV. Rész.

ES téríte engem a'külső Szent-
hely kapujának útára, melly
Nap-keletre néz vala: és bé-
zárva vala. * És monda az Úr
nékem: Ez a'kapu zárva léſzen: fel
nem nyittatik, és férfiu azon által nem
mégyen: mert az Iſraël Ura Iſtene
ment-bé rajta, és bé-zárva léſzen * a'
fejedelemnek. Ő-maga a'fejedelem
üllyön abban, hogy kenyeret egyék
az Úr-előtt: a'tornácz kapujának út-
tyán mennyen-bé, és annak úttyán
jőjön-ki. * És vűn engem az Északi 4
kapunak úttyán a'ház-eleibe: és lá- B
tám, és ímé bé-tőlté az Úr dicsőſége
az Úr házát: és az orczámra eſém. * 5
És monda nékem az Úr: Ember fia,
vedd eſzedbe, és láſsad ſzemeiddel, és
a'füleiddel hallyad mind, a'miket én
ſzóllok néked az Úr házának minden
czeremóniáiról, és minden törvényi-
ről: és légy figyelmetes ſzívvel a'tem-
plom útaira a'Szent-helynek minden
ki-menetelin. * És mongyad az en- 6
gem-boſzſzontó Iſraël házának: Eze-
ket mongya az Úr-Iſten: Elegedgye-
tek-meg minden tí vétkeitekkel Iſ-
raël háza: * mivelhogy bé-viſzitek 7
az idegen fiakat, a'kik környűl-me-
letlen teſtűek, hogy az én Szent-he-
lyemben légyenek, és meg-ferteztes-
ſék az én házamat: és áldozatra viſzi-
tek az én kenyerimet, a'kövérſéget,
és a'vért: és fel-bontyátok az én ſzö-
vetſégemet minden vétkeitekkel. *
És nem tartottátok-meg az én Szent-
helyemnek parancholatit: és az én
rend-tartáſimnak őrizőket töttetek
az én Szent-helyembe akaratotok-
ſzerént. * Ezeket mongya az Úr-Iſ-
ten: Senki idegen a'ki környűl-me-
letlen-ſzívű, és környűl-metéletlen-
teſtű, bé ne mennyen az én Szent-
helyembe, ſemmi idegen fiú a'ki az Iſ-
raël fiai-közőtt vagyon. * De a'Le- 10
víták-is, a'kik meſzſze el-távoztak
tőlem az Iſraël fiainak tévelygéſé-
ben, és el-tévelyedtek tőlem az ő bál-
ványok-után, és az ő hamiſságokat
hordozták: * gond-viſelők légyenek

az én

az én Szent-helyemen, és a'ház kapuinak ajtón-állói, és a'háznak szolgai: ők öllyék-meg a'népnek éppen-égő és egyéb áldozatit: és ők állyanak azők előtt, hogy szolgállyanak nékik.
* Mivel-hogy szolgáltak nékik az ő bálványok-előtt: és az Israël házának lőttek hamisságnak botránkozására: azért emeltem-fel kezemet reájok, úgy-mond az Úr-Isten, és viselni-fogják az ő hamisságokat: * és ne közelgessenek én-hozzám hogy papságot viselljenek én-előttem, se ne járúllyanak semmi Szent-helyemhez a'Szentek-szenti-mellé: hanem viselljék az ő szégyenségeket, és az ő vétkeket mellyeket chelekedtek. * És a'háznak ajtón-állóivá tészem őket annak minden szolgálattyára, és mindenekre a'mik abban léfznek. * A'Papok pedig és a'Leviták a'Sádok fiai, a'kik meg-tartották az én Szent-helyemnek czeremóniáit, mikor tévelygnének az Israël fiai én-tőlem, ők járúllyanak én-hozzám, hogy szolgállyanak nékem: és állyanak az én színem-előtt hogy nékem kövérséget és vért áldozzanak, úgy-mond az Úr-Isten. * Ők járjanak-bé az én Szent-helyembe, és ők járúllyanak az én asztalomhoz hogy szogállyanak nékem, és meg-őrizzék az én czeremóniáimat. * És mikor bé-mennek a'belső pitvar kapuin, gyólch ruhákba öltőzzenek: és semmi gyapjúból-valo ne légyen rajtok, mikor a'belső pitvar kapuin szolgálnak és azon-belől. * Gyólch süvegek légyenek a'fejőkön, és gyólch gatyák légyenek az ágyékokon, és ne övedzék magokat veríték-ig. * És mikor kimennek a'külső pitvarból a'néphez, vetkezzenek-le ruházattyokból, a'mellyekben szolgáltak, és tegyék azokat a'Szent-helynek tár-házába, és öltőzzenek más ruházatokba, és ne szentellyék-meg a'népet a'magok ruháiban. * A'fejőket pedig meg ne borotválljyák, se üstőkőt ne nevellyenek, hanem nyírvén nyírjék-meg a'fejőket. * És bort egy pap se igyék mikor bé-menendő a'belső pitvarba.
*"És özvegyet, és a'ki a'férjétől megvettetett, ne vegyenek feleségűl; hanem szűzeket az Israël házának magvából: de az özvegyet-is, a'ki paptól maradott özvegy, el-vegyék. * És az én népemet meg-tanittsák michoda kűlömbség légyen a'Szent és a'fertelmes-között, és a'tiszta s' a'tisztátalan-között meg-mutassák nékik. * És mikor vetekedés léfzen, állyanak az én törvényimben, és itéllyenek: az én törvényimet, és az én parancholatimat minden innepimben meg-őrizzék, és az én szombatimat meg-szentellyék. * És a'hólt emberhez bé ne mennyenek, hogy meg ne fertezödgyenek, hanem chak az attyokhoz 's annyokhoz, és a'fiokhoz 's leányokhoz, és báttyokhoz 's nénnyekhez, a'kinek más férje nem vólt: kikben meg-fertezödnek. * És minek-utánna meg-tisztúl, hét napok számláltassanak néki. * És a'melly nap bé-mégyé a'Szent-helyre a'belső pitvarba, hogy szolgállyon nékem a'Szent-helyen, áldozzék az ő vétkeért, úgy-mond az Úr-Isten. *† Ne légyen pedig nékik örökségek, én vagyok az ő örökségek: és jószágot ne adgyatok nékik Israëlben, mert én vagyok az ő jószágok. * Mind a'vétekért 's mind a'bűnért-valo áldozatot ők egyék-meg: és minden fogadás Israëlben övék léfzen. * "És minden első-szülötteknek zsengéi, és minden-féle itali áldozatok mellyeket bé-mutatnak, a'papoké léfznek: és a'tí elesegteknek zsengéit a'papnak adgyátok, hogy áldást adgyon a'te házadnak.* †Semmi döggel-hóltat, és vadtól meg-fogottat, madarat vagy barmot, a'papok ne egyenek.

XLV. Rész.

ÉS mikor el kezditek a'földet osztani sors-szerént, válaszszatok-ki az Úrnak zsengéül, meg-szentelt részt a'földből, hoszszaságra huszon-öt ezer nádnyit, és széleségre tíz-ezér nádnyit: meg-szentelve léfzen mindé határban körös-körűl. * És szentelve léfzen minden részre négy-felől öt-öt száz nádnyira körös-körűl: és ötven könyöknyiek légyenek annak hostáti körös-körűl. * És e'mértékkel mérjetek hoszszaságra huszon-öt ezer nádnyit, és széleségre tíz ezeret, és abban léfzé a'templom, és a'Szentek-szente. * A'földből-valo szentelt részt a'papoké légyen a'Szent-helynek szolgaié, a'kik az Úr szolgálattyára járúlnak: és a'hely övék légyen házoknak, és szentséges Szent-hely-

"Lev. 21. c. 24.

nek. * Huſzon-öt ezer nádnyi hoſzſzù pedig, és tíz-ezer ſzéleſségû légyen a' Levitákè, a'kik a'háznak ſzolgálnak: azok húſz kamarát bírjanak. * És a'váraſnak örökſégét adgyátokmeg öt-ezer nádnyi földet ſzéleſségre, és hoſzſzaſágra huſzon-öt-ezeret, a'Szent-helynek el-ſzakaſztáſaſzerént, az egéſz Iſraël házának. * A' fejedelemnek-is két-felől a'Szent-helynek el-ſzakaſztáſa-ſzerént, és a'váraſnak örökſégûl, a'Szent-helynek ſzakaſztott réſze-ellenében, és a'váras örökſége-ellenében: a'Tenger óldalától-fogva a'Tenger-ig, és a'Nap-kelet óldalától-fogva Napkeletig: Hoſzſzaſága pedig mindenik réſz-ſzerént, a'Nap-nyúgati határtól-fogva a'Nap-keleti határig. * A'földből légyen néki örökſége Iſraëlben: és el ne kóborollyák többé a' fejedelmek az én népemet: hanem a' földet az Iſraël házának adgyák, azoknak nemzetſégek-ſzerént. * Ezeket mongya az Úr-Iſten: Elég légyen néktek Iſraël fejedelmi: a'hamiſságot és a'ragadományokat hadgyátok-el, és itéletet 's igaſságot chelekedgyetek, válaſzſzátok-el a'ti határitokat az én népemtől, úgy-mond az Úr-Iſten. * Igaz mértéktek, és igaz éfitek, és igaz vedertek légyen néktek. * Az éfi és a'veder egy-arányúak, és egy mértékűek légyenek: hogy a'veder tized réſze légyen a' kôbôlnek, az éfi-is tized réſze a'kôbôlnek: a'kôbôlnek mértéke-ſzerént egy-arányúak légyenek azok. * "A' ſiklusban pedig húſz fillyér vagyon. Húſz ſiklus pedig, és huſzon-öt ſiklus, és tizen-öt ſiklus, egy girát tészen. * És ezek az elsô żengék, mellyeket fel-emellyetek: az éfinek hatodik réſzét egy kôbôl gabonából, és az éfinek hatod réſzét egy kôbôl árpából. * Az olajnak mértéke-is, egy veder olaj, tized réſze a'kôbôlnek: és tíz veder egy kôblöt tészen: mért tíz vederrel telik-meg a'kôbôl. * És egy koſt két ſzáz-ſzámu nyájból, azok-közzûl a'mellyeket az Iſraëlíták hizlalnak eledeli, és éppen-égô, és hála-adò áldozatra, az ô megtiſztúláſokra, úgy-mond az Úr-Iſten. * A'földnek minden népe tartozik Iſraëlben e'żengékkel a'fejedelemnek. * És a'fejedelemtől léſznek az éppen-égô és az eledeli és itali áldozatok az innepeken, és az Új hónak innepin, és a'ſzombatokon, és az Iſraël házának minden innepin: ô tégyen áldozatot a'bûnért, és éppen-égô áldozatot, és hála-adò áldozatokat az Iſraël házának tiſztúláſára. * Ezeket mongya az Úr-Iſten: Az elsô hólnapbã, a'hónak elsô napján, végy egy makula-nélkûl-valo borjút a'chordából, és tiſztíſd-meg a'Szent-helyet. * És végyen a'pap a' bûnért tött áldozatnak véréből: és tegye a'ház ajtajának mellyékyire, és az óltár pártázattyának négy ſzegletire, és a'belsô pitvar kapujának mellyékire. * És így chelekedgyél a' hónak hetedikén, mindenért a'ki tudatlanúl vétkezett, és tévelygéſsel meg-chalattatott, és meg-tiſztitſad a'házat. * Az elsô hólnapban, a'hónak tizen-negyedik napjan, légyen néktek a'Húſvét innepe: hét napig egyenek kovâſztalanokat. * És áldozzék a'fejedelem az napon magáért, és az egéſz föld népeért, egy borjút a'bûnért. * És a'hét napi innepen áldozzék éppen-égô áldozatúl az Úrnak hét borjút, és makula-nélkûlvalo hét koſt mind a'hét napon: és a'bûnért egy kechke-bakot mindennap. * És egy éfi eledeli áldozatot minden borjúhoz, és egy éfit áldozzék minden koshoz: és egy hin olajt mindenik éfihez. * A'hetedik hólnapban, a'hónak tizen-ötödik napján az innepen, úgy chelekedgyék, a'mint oda-fel meg-mondatott, hét nap-ig, mind a'bûnért-valo, 's mind az éppen-égô áldozatban, és az eledeli áldozatban, és az olajban.

XLVI. Rész.

EZeket mondgya az Úr-Iſten: A'belsô pitvar kapuja, melly Nap-keletre néz, bé-zárva légyen a'dolog-tévô hat napon: Szombat-nap pedig meg-nyittaſsék, de a'Hónak elsô napján-is meg-nyittaſsék. * És a'fejedelem mennyen-bé a'kûlsô kapu tornáczának útán, és állyon a'kapu kûſzöbén: és áldozzák-meg a'papok az ô éppen-égô áldozattyát, és a'hálá-adò áldozatit: és imádkozzék a'kapu kûſzöbénél, és mennyen-ki: a'kapu pedig bé ne téreſsék eſtvéig. * És imádkozzék a'föld népe annak a'kapunak ajtajánál ſzombatokon, és a'Hónak elsô napjain, az

Úr-

"Exod. 30. b. 11. Lev. 27. c. 25. Num. 3. g. 47.

Ur-előtt. * Ezt pedig az éppen-égő 4 B áldozatot áldozza a'fejedelem az Úrnak: Szombat nap makula-nélkűl-valo hat bárányt, és makula-nélkűl-valo egy kost. * És egy éfi eledeli áldozatot a'koshoz: a'bárányokhoz pedig az ő kezétől-lehető eledeli áldozatot: és egy hin olajt minden éfihez. * A' hónak pedig Első napján makula-nélkűl-valo egy borjút a'chordából: és makula-nélkűl-valo hat bárányt, és hat kost. * És egy éfit a'borjúhoz, 7 és egy éfit a'koshoz eledeli áldozatúl: a'bárányokhoz pedig, a'mi az ő kezétől lehet, és egy hin olajt minden éfihez. * És mikor bé-mégyen a'fejedelem, a'kapu tornáczának útán mennyen-bé, és azon úton jőjön-ki. * És mikor bé-mégyen a'föld népe az Úr színe-eleibe az innepeken: a'ki az Északi kapun mégyen-bé, hogy imádkozzék, a'Déli kapu útán mennyen-ki: a'ki pedig a'Déli kapu útán mégyen-bé, az Északi kapu útán mennyen-ki: ne térjen-viszsza azon kapu útán, a'mellyen bé-ment, hanem annak ellenében mennyen-ki. * A'fejedelem pedig a'bé-menők-között mennyen-bé, és a'ki-menőkkel mennyen-ki. * És a'sokadalmokon, és az innepeken egy éfi eledeli áldozat légyen a'borjúhoz, és egy éfi a'koshoz: a'bárányokhoz pedig légyen az eledeli áldozat a'mint lehet az ő kezétől: és egy hin olaj minden éfihez. * Mikor pedig a'fejedelem szabad-akaratból-valo éppen-égő áldozatot tészen, vagy szabad-akaratból hálá-adó áldozatokat az Úrnak, nyittassék-meg néki a'kapu melly Nap-keletre néz, és áldozza-meg az ő éppen-égő áldozattyát, és a'hálá-ado áldozatit, a' mint szokott lenni szombat-nap: és mennyen-ki, és tétessék-bé a'kapu minek-utánna ki-mégyen. * És azon 13 A esztendő-béli makula-nélkűl-valo bárányt áldozzék éppen-égo áldozzatúl napon-ként az Urnak: mindékor reggel áldozza azt. * És áldozzék eledeli áldozzattal a'főlött minden reggel, reggel hatod részét az éfinek, és harmad részét egy hin olajnak, hogy a'zemlye lisztel összve-elegyíttessék: az Úrnak törvény-szerént-valo, szűntelen és örök áldozatt a légyen. * Áldozzék egy bárányt és eledeli áldozatot, és olajt minden reggel-reggel: örökké-valo éppen-égő áldozatúl. * Ezeket mongya az Ur-Isten: Ha a'fejedelem ajándékot ád valamellyiknek a'fiai-közzűl: az ő örökssége az ő fiaié légyen, örökűl bírják azt. * Ha pedig az ő örökségéből valakinek a'szolgai-közzűl ajándékot ád, övé légyen a'fel-szabadítás-nak esztendejéig, és viszsza-tér a'fejedelemre: az ő öröksége pedig a'fiaié légyen. * És el ne vegyen a'fejedelem a'nép örökségéből erőszakkal, és az ő marhájokból: hanem az ő jószágából adgyon örökséget a'fiainak: hogy senki el ne bújdosék az én népem-közzűl az ő jószágától. * És bé-vűn engem a'bé-menetelen, melly a'kapu óldala-felé vala, a'Szent helynek kamaráiba a'papokhoz, mellyek Északra néznek vala: és vala ott Nap-nyúgatra hajló hely. * És monda nékem: Ez az a'hely a'hol a'papok főzni fognak a'bűnért, és a'vétekért: a'hol eledeli áldozatot fognak-főzni, hogy ki ne vigyék a'külső pitvarba, és meg ne szenteltessék a'nép. * És ki-vűn engem a'külső pitvarba, és környűl-hordoza engem a'pitvarnak négy szegletin: és ímé egy pitvarotska vala a'pitvar szegletin, mindenik szegletén a'pitvarnak egy-egy pitvarotska vala. * A'pitvarnák négy szegletin pitvarotskák valának el-rendelve, negyven könyöknyi a'hosszaságok, és harminez a'szélességek: egy mértékű vala mind a'négy. * És kő-fallal valának bé-kerítve körös-körűl a'négy pitvarotskák, és konyhák valának építve a'tornáczok-alatt körös-körűl. * És monda nékem: Ez a'konyhák háza, a'melybe főzzék az Úr házának szolgai a'nép áldozatit.

XLVII. Rész.

ÉS viszsza-téríte engem a'ház kapujához, és ímé vizek jőnek vala ki a'háznak küszöbe-alól Nap-keletre: mert a'ház Nap-keletre néz vala: a'vizek pedig alá-folynak vala a'templomnak jobb óldala-felé az oltárnak Déli része-felé. * És ki-vűn engem az Északi kapu útán, és téríte engem a'külső kapu-kivűl-valo útra, az útra melly Nap-keletre néz vala: és ímé bővséges vizek valának a'jobb óldal-felől. * Mikor kimenne az a'férfiu Nap-keletre, a'kinek sinór vala a'kezében, és mére ezer

kőnyőknyit: és által-vűn engem a' vízen bokáig. * És ismég ezeret mére, és által-vűn engem a'vízen térdig: 4
* és ezeret mére, és által-vűn engem a'vizen a'veſékig. És ezeret mére, a' 5
patakon, mellyen által nem meheték: mert meg-áradtak vala a'mély patak vizei, mellyet által nem gázolhatni.
* És monda nékem: Bizony láttad 6
ember fia. * És ki-vűn engem, és B
térite a'patak partyára. * És mikor 7
viſzſza-tértem vólna, ímé a'patak partyán igen ſok fák valának mind két-felől. * És monda nékem: E'vi- 8
zek, mellyek ki-mennek a Nap-keleti homok dombjaira, és alá-mennek a' puſztának ſík mezeire, a'tengerbe mẽnek, és ki-mennek, és meg-gyógyúlnak a'vizek. * És minden élő lélek, a' 9
melly mozog, valahová mégyen a'patak, meg-él: és elég ſok halak léſznek minek-utánna oda mennek e'vizek, és meg-gyógyúlnak 's élnek mindenek, a'mellyekre el-érkezik a'patak.
* És azokon fognak-állani a'haláſzok, 10
Engadditól-fogva Engalim-ig varſák ſzárogatáſa léſzen: ſok-féle halai léſznek, mint a'nagy tengernek halai, igen ſokak: * a'partyain pedig, és a'ta- 11
vas helyein meg nem gyógyúlnak, mert ſós vizekké léſznek. * És a'pa- 12
tak-mellett a'partyain mind két-felől C
minden-némű gyűmőlch-fa terem: nẽ húll-le arról a'levél, és el nem fogy az ő gyűmőlche: minden hóban új gyű-
mőlchőt hoz, mert az ő vizei a'Szent-
helyről jőnek-ki: és léſznek az ő gyű-
mőlchi eleſégre, és a'levelei orvoſságra. * Ezeket mongya az Úr-Iſten: 13
Ez a'határ, melyben bírni-fogjátok a'főldet az Iſraëlnek tizen-két nemzetſégében: mert Jóſefnek két réſze vagyon. * Bírni-fogjátok pedig azt 14
minnyájan egyenlő-képpen mint atyafiak, melyre fel-emeltem az én kezemet hogy az atyáitoknak adnám: és ez a'főld néktek őrőkſégűl eſik. * Ez pedig a'főldnek határa: az 15
Éſzaki réſzre, a'nagy tengertől-fogva mikor a'Hetalon útan Sedadába mẽnek, * Emat, Berota, Sabarim, melly 16
Damaskus határa-kőzőtt vagyon és Ematnak határa-kőzőtt, a'Tikon háza, melly az Auran határa-mellett vagyon. * És léſzẽ a'határa a'Tenger- 17
től-fogva Enonnak határáig Damaſkus határa, és Éſzaktól-fogva Éſzakig: Ematnak határa az Éſzaki réſz. * 18

D A'Nap-keleti réſz pedig Auran-kőzőtt, és Damaskus-kőzőtt, és Gálaád-kőzőtt, és Iſraël főlde-kőzőtt, a'Jordán a'határa a'Nap-keleti tengerre, mérjétek-meg a'Nap-keleti réſzt-is.
* A'déli réſz pedig délről, Tamártól- 19
fogva a'Kádés-béli Ellen-mondás vizé-ig: és a'patak a'nagy tenger-ig: és
ez a'déli réſz Dél-felől. * És a'Tengeri 20
réſz, a'nagy tenger a'határtól-fogva igyenesſen, míg Ematba jőſz: ez a'
Tengeri réſz. * És oſzſzátok-el e' 21
főldet magatoknak az Iſraël nemzetſégi-ſzerént: * és vegyétek azt őrők-
ſégűl magatoknak, és a'jővenyéknek, a'kik hozzátok jőnek, kik fiakat nemzenek kőzőttetek: és léſznek néktek mint a'lakoſok az Iſraël fiai-kőzőtt: veletek oſzſzák-meg az őrők- 22
ſéget az Iſraël nemzetſégi-kőzőtt. *
Valamelly nemzetſégben léſzen pe- 23
dig a'jővenény, ott adgyatok őrőkſéget néki, úgy-mond az Ur-Iſten.

XLVIII. Rész.

ES ezek a'nemzetſégeknek nevei az Éſzak határitól a'Hetalon úta-mellett mikor Ematba mennek, Enannak határa Damaskuſnak határa, Éſzakra Ematnak úta-mellett. És léſzen néki a'Nap- A
keleti réſze a'Tenger, Dannak egy 1
réſz. * És a'Dán határa-főlőtt, a'Nap- 2
keleti réſzről a'Tengeri réſzig, Aſernek egy réſz: * és az Aſer határa-fő- 3
lőtt a'Nap-keleti réſzről a'Tengeri
réſzig, Neftalinak egy réſz. * És a' 4
Neftali határa-főlőtt, a'Nap-keleti réſzről a'Tengeri réſzig, Manaſsének egy réſz. * És a'Manaſse határa-fő- 5
lőtt, a'Nap-keleti réſzről a'Tengeri
réſzig, Efraimnak egy réſz. * És az 6
Efraim határa-főlőtt, a'Nap-keleti réſzről a'Tengeri réſzig, Rubennek egy réſz. * És a'Ruben határa-főlőtt, 7
a'Nap-keleti réſzről a'Tengeri réſzig, Judának egy réſz. * És a'Júda határa- 8
főlőtt, a'Nap-keleti réſzről a'Tengeri réſzig, az ẽngeri réſz léſzen, mellyet el-válaſzſzatok, huſzon-őt ezer nádnyi légyen a'ſzéleſsége 's a'hoſzſzaſága, mint mindenik réſz a'Nap-keleti réſzről a'Tengeri réſzig: és a'
Szent-hely annak kőzepette léſzen. * A'réſz, a'mellyet el-válaſz- 9
totok az Úrnak: hoſzſzaſágra huſzonőt ezer nádnyi léſzen, és ſzéleſségre

tíz ezer. * Ez léſzen pedig a'papok Szent-helyének réſze: Éſzakra huſzon-öt ezer nádnyi léſzen a'hoſzſzaſága, és a'Tengerre a'ſzéleſsége tíz ezer, de Nap-keletre-is a'ſzéleſsége tíz-ezer nádnyi léſzen, és Délre a' hoſzſzaſága huſzon-öt ezer: és az Úr Szent-helye annak közepin léſzen. * A'Szent-hely a'Sádok fiai-közzűlvalo papoké léſzen, kik meg-őrizték az én czeremóniáimat, és nem tévelygettek mikor az Iſraël fiai tévelygenének, a'mint tévelygettek a'Leviták-is. * És övék léſznek a'réſzek a' földnek ki-válaſztott réſzeiből a' Szentek ſzentje, a'Leviták határamellett. * De a'Leviták réſze-is haſonló-képpē a'papok határa-mellett, huſzon-öt-ezer nádnyi léſzen hoſzſzaſágára, és ſzéleſségére tíz-ezer. Az egéſz hoſzſzaſág huſzon-öt-ezer nádnyi, és a'ſzéleſség tíz-ezer. * És el ne adgyanak abból, ſe el ne cheréllyenek, ſe máſuvá ne vitetteſsenek a'föld ſzentéi, mert meg-ſzenteltettenek az Úrnak. * Az öt-ezer nádnyi pedig, melly meg-marad a'ſzéleſségre a'huſzon-öt ezerből, a'váraſnak nemſzent lakó-helyűl léſzē, és hoſtátúl: és a'váras közepette léſzen. * És ezek annak mértéki: az Éſzaki réſzre, négy-ezer és öt-ſzáz nádnyi: és a'Déli réſzre, négy-ezer és öt-ſzáz: és a'Nap-keleti réſzre, négy-ezer és öt-ſzáz: és a' Nap-nyugati réſzre, négy-ezer és öt-ſzáz. * Léſznek pedig a'váras hoſtáti Éſzakra, két-ſzáz ötven nádnyira; és Délre, két-ſzáz ötvenre; és Nap-keletre, két-ſzáz ötvenre; és a'Tengerre, két-ſzáz ötvenre. * A'mi pedig meg-marad a'hoſzſzaſágban a'Szent-helynek réſze-mellett, tíz-ezer nádnyi Nap-keletre, és tíz-ezer Nap-nyúgatra, léſzen mint a'Szent-helynek ſzegéje, és annak gyűmőlchi azoknak kenyere a'kik a'váraſnak ſzolgálnak. * A'váras ſzolgai pedig, munkálkodgyanak Iſraëlnek minden nemzetſégiből. * Az egéſz réſz huſzon-öt ezer nádnyi, melly huſzon-öt ezerre léſzen, négy ſzegre, el-válaſztaſsék a'Szent-helynek réſzéhez, és a'váras őrőkſégéhez. * A' mi pedig meg-marad, a'fejedelemé léſzen minden-felől a'Szent-helynek réſze-mellett, és a'váras őrőkſége-ellenében a'huſzon-öt ezer nádnyi réſz-ellenében a'Nap-keleti határig: de a'Tengerre-is, a'huſzon-öt-ezer nádnyinak-ellenében a'tengernek határáig, haſonló-képpen a'fejedelem réſzei-között léſzen: és a' Szét-helynek réſze, és a'templomnak Szent-helye annak közepette. * A' Leviták őrőkſégétől-fogva pedig, és a'váras őrőkſégétől-fogva, a'fejedelem réſzei-között: a'Júda határa-között, és a'Benjamin határa-között léſzen, és a'fejedelemhez tartozik. * És a'több nemzetſégeknek: a'Nap-keleti réſztől a'Nap-nyúgati réſzig, a'Benjamin réſze egy. * És a'Benjamin határa-ellenében, a'Nap-keleti réſztől a'Nap-nyúgati réſzig, a'Simeon réſze egy. * És a'Simeon határa-fölött, a'Nap-keleti réſztől a'Nap-nyúgati réſzig, az Iſsakár réſze egy. * És az Iſsakár határa-fölött, a'Nap-keleti réſztől a'Nap-nyúgati réſzig, a'Zábulon réſze egy. * És a'Zábulon határa-fölött, a'Nap-keleti réſztől a' Tenger réſzéig, a'Gad réſze egy. * És a'Gad határa-fölött, a'Déli réſzre, Dél-felől: és léſzen a'határ Tamártól-fogva az Ellen-mondás vizé-ig Kádeſ-ig, a'nagy tenger ellenébe-valo őrőkſégig. * Ez a'föld, mellyet ſorſal el-oſzſzatok az Iſraël nemzetſéginek: és ezek azoknak réſzei, úgymond az Úr-Iſten. * És ezek a'váraſnak ki-meneteli: Az Éſzaki réſztől, négy-ezeret's öt-ſzázat mérj. * És a' váras kapui az Iſraël nemzetſéginek névőkről léſznek, három kapu Éſzak-felől; a'Rúben kapuja egy, a'Júda kapuja egy, a'Lévi kapuja egy. * És a' Nap-keleti réſzre, négy-ezeret's öt-ſzázat: és három kapu; a'Jóſef kapuja egy, a'Benjamin kapuja egy, a'Dán kapuja egy. * És a'Déli réſzre, négy-ezeret's öt-ſzázat: és három kapu; a' Simeon kapuja egy, az Iſsakár kapuja egy, a'Zábulon kapuja egy. * És a' Nap-nyúgati réſzre, négy-ezeret's öt-ſzázat: és azoknak három kapujok; a'Gad kapuja egy, az Áſer kapuja egy, a'Neftali kapuja egy. * Kőrős-kőrűl, tizen-nyólcz ezer nádnyi: és a'váraſnak neve attól a'Naptól-fogva, Az Úr ugyanott.

DANIEL PROFETALASA.

I. RÉSZ.

Joakim a'Júda királya országának harmadik esztendejében, eljövé Nabukodonosor a' Bábylon királya Jerusalembe, és meg-szállá azt: * és az ő kezébe adá az Úr Joakimot a'Júda királyát, és az Isten háza edényinek részét: és el-vivé azokat Sennaár-földébe az ő istene házába, és az edényeket bé-vivé az ő istenének kincses-házába. * És monda a'király Assfeneznek a'komornyikok fejedelmének, hogy bé-vinne az Israël fiai-közzűl, és a'királyok és fejedelmek magvából, * gyermekeket, kikben nem vólna semi makula, ékes ábrázatúakat, és túdósokat minden bölcheséggel, okosokat tudománnyal, és túdósokat értelemmel, és a'kik a'király palotájában állhatnának, hogy tanitaná azokat íráskra, és a'Kaldæusok nyelvére. * És rendele nékik a'király éléſt naponként az ő étkeiből, és a'borból melyből ő iszik vala, hogy fel-tartatván három esztendeig, az-után állanának a'király színe-előtt. * Valának azért azok-között a'Júda fiai-közzűl, Dániel, Ananias, Misaël, és Azarias. * És neveket ada azoknak a'komornyikok fejedelme: Dánielt, Boldisárnak; Ananiást, Sidráknak; Misaëlt, Misáknak; és Azariást, Abdenagónak nevezvén. * El-tekéllé pedig Dániel az ő szívében, hogy meg ne ferteztetnék a'király asztaláról, se az ő italának borából: és kére a'komornyikok fejedelmét hogy meg ne ferteztetnék. * Kedvessé tévé pedig az Isten Dánielt, és kegyelmet találá a'komornyikok fejedelme-előtt. * És monda a' komornyikok fejedelme Dánielnek: Félem én az én Uramat a'királyt, ki néktek ételt és italt rendelt: ki ha a'ti orczátokat ősztövérbeknek láttya a' többi hozzátok-hasonló ifiakénál, kárhoztattyátok az én fejemet a'királynál. * És monda Dániel Malasárnak, a'kire a'komornyikok fejedelme bízta vala Dánielt, Ananiást, Misaëlt, és Azariást: * Kísérts-meg minket kérlek te szolgáidat tíz napig, és adattassék bőchű nékünk eleségre, és víz italra: * és szemléld-meg a'mi orczáinkat, és a'gyermekek orczáit a' kik a'királyi étekkel élnek: és a'mint látod, úgy chelekedgyél a'te szolgáiddal. * Ki halván az illyen beszédet, meg-kísérté őket tíz nap-ig. * Tíz nap-után pedig, láttatának az ő orczájok szebbeknek és tellyesbeknek minden gyermekekénél, a'kik a'királyi étekkel élnek vala. * Malasár pedig el-vészi vala az ő étkeket, és italok borát: és bőchű eleségeket ád vala nékik. * E'gyermekeknek pedig tudományt és értelmet ada az Isten, minden könyvben és bölcheségben: Dánielnek pedig minden látásoknak és álmoknak értelmét. * El-telvén azért a'napok, mellyek-után mondotta vala a'király hogy bé-vitetnének: bévivé őket a'komornyikok fejedelme a'Nabukodonosor színe-eleibe. * És mikor szóllott vólna nékik a'király, minnyájok-közzűl sem találtatának ollyanok, mint Dániel, Ananias, Misaël, és Azarias: és udvarlának a'király színe-előtt. * És minden bölcheségben és értelmes beszédet, melyről tudakozott tőlök a'király, meg-találá ő-bennek tíz-szerte fellyebb, hogy sem minden jövendőlőkben és varázlókban, kik az ő egész országában valának. * "Vólt pedig Dániel a'Czyrus királynak első esztendejé-ig. *"Inf. 6. g. 28.*

II. RÉSZ.

Nabukodonosor országának második esztendejében, Nabukodonosor álmot láta, és meg-rettene az ő lelke, és az ő álma el-enyészék tőle. * Parancsola pedig a'király hogy őszve-hívattatnának a'jövendőlők, és a'varázlók, és a'bűbájosok, és a'Kaldæusok: hogy meg-jelentenék a'királynak az ő álmait: kik midőn el-jöttek vólna, meg-állának a'király-előtt. * És monda nékik a'király: Álmot láttam: és elmémben meg-háborodván nem tudom mit láttam. * És felelének a'Kaldæusok a'királynak Syrusúl: Király, örökké élly: mond-meg az álmot a'te szolgáidnak, és annak magyarázatát

tyát meg-jelentyük. * És felelvén a' 5
király, monda a' Kaldæusoknak: El-
felejtettem a' dolgot: ha meg nem je-
lentitek nékem az álmot, és annak
magyarázattyát, el-veſztek tí, és a' tí
házaitok közönſégeſekké léſznek. * 6
Ha pedig az álmot, és annak magya-
rázattyát meg-beſzéllitek, jutalma-
kat, és ajándékokat, és nagy tiſzteletet
véſztek tőlem: az-okáért az álmot,
és annak magyarázattyát jelentſé-
tek-meg nékem. * Felelének máſod- 7
ſzor, és mondának: A' király az álmot
mongya-meg az ő ſzolgainak, és an-
nak magyarázattyát meg-jelentyük.
* Felele a' király, és monda: Bizon- 8
nyal tudom hogy az időt hallaſztyá-
tok, tudván hogy el-felejtettem a' dol-
got. * Ha azért az álmot meg nem 9
jelentitek nékem, egy tí-felőletek a'
ſententzia, hogy hamis és chalárdſág-
gal-tellyes magyarázatot ſzerzettet-
tek, hogy ſzóval tartſatok engem
míglen az idő el-múllyék. Az-okáért
az álmot meg-mondgyátok én-né-
kem hogy tudgyam hogy annak igaz
magyarázattyát-is mondgyátok. * 10
Felelvén azért a' Kaldæuſok a' király-
előtt, mondának: Ninch ember a' föl-
dőn, a' ki a' te beſzédedet, király, bé-
tellyeſítheſſe: de ſenki a' nagy és ha-
talmas királyok-közzűl-is illyen dol-
got nem tudakozik ſemmi jövendő-
lőtől, és varázlótól, és Kaldæuſtól. * 11
Mert a' dolog, mellyet te kérdeſz, ki-
rály, nehéz: és nem találtatik ſenki, a'
ki meg-jelentſe azt a' király ſzíne-
előtt: az iſteneken-kivűl, a' kiknek
ninch az emberekkel nyájaskodáſok.
* Mellyet halván, a' király búſúltá- 12
ban, és nagy haragjában meg-paran-
cholá, hogy el-veſznének Bábylon-
nak minden bőlchei. * És ki-menvén 13
a' ſententzia, a' bőlchek meg-ölettet-
nek vala: és kereſtetnek vala Dániel
és az ő társai, hogy el-veſznének. * 14
Akkor Dániel értekezék a' törvény-
ről és a' ſententziáról, Árioktól a' ki-
rály ſerege fejedelméről, a' ki meg-
ölni ment vala a' Bábylon bőlcheit.
* És meg-kérdé azt, a' ki a' királytól 15
hatalmat vőtt vala, mi-okért ment
vólna ki olly kegyetlen ſententzia a'
királytól. Mikor azért a' dolgot meg- 16
jelentette vólna Ariok Dánielnek, *
Dániel bé-mévén kére a' királyt, hogy
időt adna néki a' magyarázat meg-je-
lentéſére a' királynak. * Es bé-méne az 17
ő házába, és Ananiáſnak, és Miſaëlnek,
és Azariáſnak az ő társainak meg-je-
lenté a' dolgot: * hogy irgalmaſságot 18
kereſnének a' mennyei Iſtennek or-
czája-előtt e' titokról, és el ne veſz-
nének Dániel és az ő társai a' Bábyloñak
több bőlcheivel. * Akkor Dánielnek 19
a' titok éjjeli látás-által meg-nyilat-
koztaték: és áldá Dániel a' menynek
Iſtenét, * és ſzólván monda: Légyen 20
áldott az Úr neve örökkön örökké:
mert övé a' bőlcheſség és az erőſség. *
És ő változtattya-el az időket, és az 21
idők réſzeit: el-változtattya az orſzá-
gokat, és el-rendeli: bőlcheſéget ád a'
bőlcheknek, és tudományt az értel-
meſeknek. * Ő nyilatkoztattya-meg 22
a' mély és el-rejtett dolgokat, és érti
a' ſetétſégben-levőket: és világoſság
vagyon ő-véle. * Néked mi atyáink- 23
nak Iſtene hálát ádok, és téged di-
chérlek: mert bőlcheſéget és erőt ad-
tál nékem: és moſt meg-mutattad né-
kem a' miket kértünk tőled, mert a' ki-
rály dolgát ki-nyilatkoztattad né-
künk. * Ezek-után bé-menvén Dá- 24
niel Ariokhoz, a' ki rendelt vala a' ki-
rály hogy el-veſztené a' Bábylon ből-
cheit, így ſzólla néki: A' Bábylon ből-
cheit el ne veſzeſsed: vígy-bé engem
a' király ſzíne-eleibe, és a' magyaráza-
tot meg-beſzéllem a' királynak. * Ak- 25
kor Ariok ſietve bé-vivé Dánielt
a' királyhoz, és monda néki: Találtam
embert a' fogſág-béli Júda fiai-közzűl,
ki a' magyarázatot meg-jelentſe a' ki-
rálynak. * Felele a' király, és monda 26
Dánielnek, kinek Bóldiſár vala neve:
Alítod-e bizonnyal hogy meg-jelent-
heted nékem az álmot, a' mellyet lát-
tam, és annak magyarázattyát? * És 27
felelvén Dániel a' király-előtt, monda:
A' titkot, mellyet a' király kérdez, a'
bőlchek, varázlók, jövendőlők, és bű-
bájoſok meg nem jelenthetik a' ki-
rálynak: * De vagyon Iſten meny- 28
ben a' titkoknak ki-nyilatkoztatója,
ki meg-jelentette néked, Nabukodo-
noſor király, a' mik jövendők az utól-
ſo időkben. A' te álmod, és a' fejednek
látáſi a' te ágyas-házadban, illyenek:
* Te király, gondolkodni kezdettél 29
az ágyadban, mi következnék ezek-
után: és a' ki meg-nyilatkoztattya a'
titkokat, meg-mutatta néked a' mik
jövendők. * Nékem-is nem a' ből- 30
cheſségért, melly én-bennem több
hogy-ſem minden élőkben, nyilat-

koztatott-ki ez a'titok: hanem hogy a'magyarázat nyilván lenne a'király-nál, és a'te elmédnek gondolatit értenéd. * Te király nézsz vala, és ímé 31
mint egy nagy állo-kép: a ma'nagy és igen magas álló-kép, előtted áll vala, és az ábrázattya rettenetes vala. * Ez 32
állo-képnek a'feje jeles jó aranyból vala, a'mellye pedig's a'karja ezüstből, a'hasa pedig's a'tomporái rézből: * a'szárai pedig vasból, a'lábainak né- 33
melly része vasból vala, némelly pedig cserépből. * Így látod vala, míglé ki-vágaték egy kő a'hegyből kéz-nélkül: és meg-üté az állo-képnek vas és cserép lábait, és el-rontá azokat. * 35
Akkor el-romlának egyenlő-képpen a'vas, cserép, réz, ezüst, és az arany, és lőnek mint a'nyári szérűnek pozdorjái, mellyek el-ragadtattak a'széltől: és semmi helyét azoknak fel nem találni: a'kő pedig, a'melly meg-ütötte vala az állo-képet, nagy heggyé lőn, és bé-töltė az egész földet. * ez 36
az álom: Annak magyarázattyát-is F
meg-mongyuk előtted, király. * Te a' 37
királyok királya vagy: és a'menynek Istene, országot, és erősséget, és birodalmat, és dicsőséget adott néked: * 38
és mindent a'mellyekben laknak az emberek fiai, és a'mezei vadak: az égi madarakat-is a'te kezedbe adta, és mindeneket a'te birtokod-alá rendelt: te vagy azért az arany fő. * 39
És te-utánnad más, ezüstből-valo ország támad, náladnál kisebb: és más harmadik ország, rézből-valo, melly parancholni-fog az egész földnek. * És 40
a'negyedik ország mint a'vas lészen. a'mint a'vas meg-ront, és meggyőz mindeneket, úgy meg-rontya és meg-töri mind ezeket. * Mivelhogy pedig láttad a'lábaknak és újaknak egy részét fezekas cserepéből, és a'más részét vasból: az az ország megoszol, melly mind azáltal vas gyökérből támad, a'mint láttad hogy a'vas egyelítve vólt a'sárból-valo cseréppel. * És a'lábaknak újait rész-szerént 41
vasból, és rész-szerént földből: rész-szerént az ország vastag lészen, és rész-szerént romlott. * Hogy pedig 42
láttad a'vasat egyelítve a'sárból-valo cseréppel, egybe-egyelíttetnek ugyan emberi mag-által, de nem ragadnak-őszve, mint a'vas nem egyelíttethetik-egybe a'cseréppel. * Azoknak az 43
országoknak napjaiban pedig, ország- 44
got támaszt a'menynek Istene, melly őrökké el nem bomol, és annak országa más népnek nem adatik: megrontya pedig, és meg-emészti mind ez 45
országokat: és az meg-marad őrökké.* A'szerént a'mint láttad, hogy a'hegyből kéz-nélkül ki-vágatott egy kő, és meg-rontotta a'cserepet, és a'vasat, és a'rezet, és az ezüstöt, és az aranyat, a'nagy Isten meg-mutatta a'királynak a'mik jövendők az-után. és igaz az álom, és bizonyos annak a'magyarázattya. * Akkor Nabukodo- 46
nosor király orczájára esék, és Dánielt imádá, és meg-parancholá hogy áldozatokat és jó-illatot áldoznának néki. * Szólván azért a'király, monda Dánielnek: Bizonyára a'ti Istenetek ő az isteneknek Istene, és a'királyoknak Ura, és a'titkoknak ki-nyilatkoztatója: mert te jelenthetted- 47
meg ezt a'titkot. * Akkor a'király 48
Dánielt fel-magasztalá, és sok's nagy ajándékokat ada néki: és fejedelemmé tévé őtet Bábylonnak minden tartományin, és a'bírák-között elő-járóvá Bábylonnak minden bölcsein. * Dá- 49
niel pedig meg-kére a'királytól; és rendelé a'Bábylon tartományának gond-viselőivé Sidrákot, Misákot, és Abdénagót: ő-maga pedig Dániel a' király ajtajánál vala.

III. Rész.

1 A Nabukodonosor király egy arany állo-képet chinála, hatvan könyöknyit magasságra, hat könyöknyit szélességre, és helyheztete azt a'Bábylon 2
tartományában a Dura mezején. * Az-okáért Nabukodonosor király elkülde egybe-gyűjteni a'fejedelmeket, a'bírákat, és törvény-tévőket, a' hadnagyokat, és urakat, és a'tiszt-tartókat, és a'tartományoknak minden fejedelmit, hogy egybe-gyűlnének az állo-képnek bé-szentelésére, mellyet 3
emelt vala Nabukodonosor király. * Akkor egybe-gyűlének a'fejedelmek, a'bírák, és a'törvény-tévők, a'hadnagyok, és urak, és a'fő-emberek a'kik tisztekben valának, és a'tartományoknak minden fejedelmi, hogy eggyütt lennének az állo-képnek bészenteléséén, mellyet emelt vala Nabukodonosor király. állanak vala pedig az állo-kép-előtt, mellyet Nabu- 4
kodonosor király emelt vala: * és a'

hirdetõ erõssen kiáltya vala: Néktek mondatik népeknek, nemzetségeknek, és nyelveknek: * A'melly órában hallyátok a'trombitának, és sípnak, és czitarának, a'hárfának, és zöltárnak, és ének-szónak, és mindenféle musika-szerszámnak zengését, leesvén imádgyátok az arany állo-képet, mellyet Nabukodonosor király emelt. * Ha pedig valaki nem imádgya le-borúlván, azon órában bé-vettetik az égõ tüzes kemenczébe. * Azokáért ezek-után, mi-helyen hallák mindé népek a'trombitának, a'sípnak, és czitarának, a'hárfának, és zöltárnak, és ének-szónak, és minden-féle musika-szerszámnak zengését, le-esvén minden népek, nemzetségek, és nyelvek, imádák az arany állo-képet, mellyet Nabukodonosor király emelt vala. * És mingyárt azon időben elõ-járúlván a'Kaldæai férfiak bé-vádolák a'Zsidókat: * és mondának Nabukodonosor királynak: Király, õrökké élly: * te király parancholatot adtál-ki, hogy minden ember, a'ki hallya a'trombitának, a'sípnak, és czitarának, a'hárfának, és zöltárnak, és ének-szónak, és minden-féle musika-szerszámnak zengését, le-borúllyon, és imádgya az arany állo-képet: * ha pedig valaki nem imádgya le-borúlván, az égõ tüzes kemenczébe vettessék. * Vannak azért Zsidó férfiak, kiket Bábylon tartományának gondviselésére rendeltél, Sidrak, Misák, és Abdénago: e'férfiak meg-utálták, király, a'te parancholatodat: a'te istenidet nem tisztelik, és az arany állo-képet, a'mellyet emeltél, nẽ imádgyák. * Akkor Nabukodonosor búsúltában, és haragjában parancholá, hogy elõ-hoznák Sidrákot, Misákot, és Abdénagót: kik mingyárt a'király színeleibe elõ-hozattatának. * És szólván Nabukodonosor király, monda nékik: Sidrak, Misák, és Abdénago, valóban nem tisztelitek-e az én istenimet; és az arany állo-képet, a'mellyet emeltem, nem imádgyátok-e? * Most azért ha készek vattok, valamelly órában hallyátok a'trombitának, sípnak, czitarának, hárfának, és zöltárnak, és ének-szónak, és minden musika-szerszámnak zengését, borúllyatok-le, és imádgyátok az állo-képet a'mellyet chináltam: hogy-ha nem imádgyátok; azon órában bé-vettetõk az égõ tüzes kemenczébe: és kichoda az Isten, a'ki meg-ment titeket az én kezemből? * Felelvén Sidrak, Misák, és Abdénago, mondának Nabukodonosor királynak: Nem szükség nékünk e'dologra néked meg-felelnünk. * Mert ímé a'mi Istenünk, a'kit tisztelünk, meg-menthet minket az égõ tüzes kemenczéből, és a'te kezeidből, ô király, meg-szabadíthat. * Hogy-ha nem akarja, tudtodra légyẽ néked, király, hogy a'te istenidet nem tisztellyük, és az arany állo-képet, a'mellyet emeltél, nem imádgyuk. * Akkor Nabukodonosor el-telék búsulással: és az õ orczájának színe el-változék Sidrak, Misak, és Abdénago-ellen, és meg-parancholá hogy meg-gyújtanák a'kemenczét hét-szerte inkább hogy-sem mint meg szokott vala gyújtatni. * És az õ seregéből leg-erõsb férfiaknak megparancholá, hogy meg-kõtvén a'Sidrak, Misak, és Abdénago lábait, az égõ tüzes kemenczébe vetnék õket. * És mingyárt azok a'férfiak, meg-kõtõzve, az õ nadrágjokban, és süvegõkben, és sarujokban, és ruhájokban, az égõ tüzes kemenczének közepire vettetének: * mert a'király parancholattya szorgalmaztattya vala: a'kemencze pedig igen meg vala gyújtva. Azokat pedig a'férfiakat, a'kik bé-vetették vala Sidrákot, Misákot, és Abdénagót, meg-ölé a'tüz langja. * E'három férfiak pedig, az-az, Sidrak, Misak, és Abdénago, kõtve lévén, az égõ tüzes kemencze közepire esének.

A'mellyek következnek a'Zsidó könyvekben nem találtam.

* És járnak vala a'láng-közepett díczérvén az Istent, és áldván az Urat.

* Fenn-álván pedig Azarías így imádkozék, és meg-nyitván a'száját a'tüz-közepett, monda:

* Áldott vagy Uram a'mi atyáink Istene, és dicséretes és dicsõséges a'te neved õrökké: * mert igaz vagy mindenekben a'miket velünk chelekedtél, és minden chelekedetid igazak, és a'te útaid igyenesek, és minden te itéletid igazak. * Mert igaz itéleteket chelekedtél, mindenek-szerént a'miket reánk hoztál, és az atyáink szent városára Jerusalemre: mert igasággal, és itélettel, hoztad reánk mind ezeket a'mi bũneinkért. * Mert vétkeztünk, és

hamisſan chelekedtünk el-távozván tőled:és vétkeztünk mindenekben: * 30
és a'te parancholatidat nem halgattuk, ſe meg nem tartottuk, ſe úgy nem chelekedtünk a'mint parancholtad vala nékünk hogy jól lennénk. * 31
azért mindeneket,a'miket reánk hoztál, és mind a'miket chelekedtél velünk,igaz itélettel chelekedted:* és adtál minket a'hamis, és gonoſz, és vétkes ellenſéginknek kezőkbe, és a'hamis királynak, és gonoſzbnak az egéſz földön-valóknál. * És moſt meg 32 33
nem nyithattyuk a'ſzánkat: ſzégyenſéggé és gyalázattá lőttünk a'te ſzolgaidnak, és azoknak a'kik téged tiſztelnek. * Kérünk,ne adgy kézbe minket mind őrökké a'te nevedért, és ne 34 35
bonts-fel ſzövetſégedet: * ſe el nevegyed irgalmaſságodat tőlünk, Abrahámért a'te ſzerelmeſedért, és Iſaákért a'te ſzolgádért, és Iſraélért a'te ſzentedért: * kiknek ſzóllottál meg- 36
igérvén, hogy meg-ſokaſítanád az ő magvokat mint az ég czillagit, és mint a'fövent melly a'tenger partyán vagyon: * mert Uram meg-keveſedtünk mindē nemzetſégeknél inkább, 37
és meg-aláztattúk az egéſz földön ma a'mi bűneinkért. * És nincs ē időbē 38
fejedelem,és hadnagy,és próféta,ſem éppen-égő áldozat,ſe eledeli áldozat, ſem hálá-ado áldozat,ſem jó illat,ſem a'helyeknek helye te-előtted, * hogy 39
meg-találhatnók a'te irgalmaſságodat:hanem tőredelmes lélekkel,és alázatos ſzívvel lévén fogadtaſsunk-bé.* 40
Mint a'koſokból,és tultokból,és ezer kővér bárányokból-valo éppen-égő áldozatban: úgy légyen a'te ſzíned-előtt ma a'mi áldozatunk, hogy kedves légyen néked: mert ninch ſzégyenűléſek a'te-benned-bízóknak. * És 41
moſt követünk téged tellyes ſzívvel, és félünk téged, és kereſsük a'te orczádat. * Ne ſzégyeníts-meg minket: hanem chelekedgyél velünk a'te 42
kegyeſséged-ſzerént, és a'te irgalmaſſágodnak ſokaſága-ſzerént. * És 43
ments-ki minket a'te choda-tételid-ſzerént, és adgy dichőſséget a'te nevednek Uram: * és ſzégyenűllyenek- 44
meg minnyájan,a'kik gonoſzt mutatnak a'te ſzolgaidnak, ſzégyenűllyenek-meg a'te mindenhatóſágod-által,és az ő erejek romollyon-meg: * 45
és tudgyák-meg hogy te vagy egyedűl az Ur-Iſten, és dichőſséges a'földnek kerekſége-főlőtt. * És nem ſzűnnek vala meg, a'kik bé-vetették vala őket a'király ſzolgai, gyújtogatni a' 46
kemenczét, kénkőves enyvvel, és chőpűvel, és ſzurokkal, és venyikékkel, * és ki-űt vala a'láng a'kemencze-főlőtt negyven-kilencz könyöknyire: * és ki-üte, és meg-égeté a'kiket a'kemencze-mellett találá a'Kaldæuſok-közzűl. * Az Úr Angyala pedig alá-méne Azariáſsal, és az ő társaival a'kemenczébe: * és két-felé üté a'kemenczébē a'tűz lángját, és tévé a' 47 48 49 E 50
kemencze-közepit mint a'harmatos ſzellőt: és nem illeté tellyeſséggel őket a'tűz, ſe meg nem ſzomoritá, ſe ſemmi bántáſokra nem lőn.

* Akkor azok hárman mind egy ſzájjal dichérik, és dichőítik, és áldgyák vala az Iſtent a'kemenczében, mondván: 51
* Áldott vagy Uram a'mi atyáink Iſtene: és dichéretes, és dichőſéges, és fel-magaſztaltatott őrökké. és áldott a'te dichőſségednek ſzent neve: és dichéretes, és fel-magaſztaltatott mind őrökké. 52
* Áldott vagy a'te dichőſségednek ſzent templomában: és főlőtte dichéretes, és főlőtte dichőſséges őrökké. 53
* Áldott vagy a'te orſzágodnak királyi ſzékében: és főlőtte dichéretes, és főlőtte fel-magaſztaltatott őrökké. 54
* Áldott vagy,a'ki látod a'mélyſégeket, és űlſz a'Kerubimokon: és dichéretes, és fel-magaſztaltatott őrökké. 55
* Áldott vagy az égnek erőſségében: és dichéretes, és dichőſséges őrökké. 56
* Álgyátok az Úrnak minden alkotmányi az Urat: dichérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké. 57
* Álgyátok az Úrnak Angyalyi az Urat: dichérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké. 58
* † Álgyátok egek az Urat: dichérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké. 59 †*Pſal. 148. c. 3.*
* Álgyátok minden vizek, mellyek az egeken felyűl vattok az Urat: dichérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké. 60
* Álgyátok az Úrnak minden erőſségi az Urat: dichérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké. 61
* Álgyátok Nap és hóld az Urat: dichér- 62

dichérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

82 * Álgyátok emberek fiai az Urat: dichérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

63 * Álgyátok az égnek chillagi az Urat: dichérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

83 * Álgya Iſraël az Urat: dichérje, és fel-magaſztallya őtet őrökké.

64 * Álgyátok minden zápor-eſső és harmat az Urat: dichérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

84 * Álgyátok az Úrnak papjai az Urat: dichérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

65 * Álgyátok Iſtennek minden lelkei az Urat: dichérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

85 * Álgyátok az Úrnak ſzolgai az Urat: dichérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

66 * Álgyátok tűz és hévſég az Urat: dichérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

86 * Álgyátok igazaknak ſzívei és lelkei az Urat: dichérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

67 * Álgyátok hideg és hévſég az Urat: dichérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

87 * Álgyátok ſzentek és alázatos-ſzívűek az Urat: dichérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

68 * Álgyátok harmatok és zúzmaráz az Urat: dichérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

88 * Álgyátok Ananías, Azarías, Miſaël az Urat: dichérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

69 * Álgyátok fagy és hideg az Urat: dichérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

Mert ki-mentett minket a' pokolból, és ki-ſzabadított a' halál kezéből, és meg-ſzabadított az égő láng-közepiből, és a' tűz-közepiből ki-mentett minket.

70 * Álgyátok jegek és havak az Urat: dichérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

71 F * Álgyátok éjjek és napok az Urat: dichérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

89 * Adgyatok hálát az Úrnak, mert jó: mert őrökké-valo az ő irgalmaſſága.

72 * Álgyátok világoſság és ſetétſég az Urat: dichérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

90 * Álgyátok minden Iſten-félők az Urat az iſtenekneknek Iſtenét: dichérjétek és adgyatok hálát néki, mert mind őrökké-valo az ő irgalmaſsága.

Eddig ninch a' Zidóban: és a' miket ide tőttünk, a' Teodótzion magyarázaſából vétettenek.

73 * Álgyátok villámáſok és felyhők az Urat: dichérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

74 * Álgya a' föld az Urat: dichérje, és fel-magaſztallya őtet őrökké.

75 91 G * Álgyátok hegyek és halmok az Urat: dichérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

76 * Álgyátok minden földön-termő állatok az Urat: dichérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

77 92 * Álgyátok kútak az Urat: dichérjétek és fel-magaſztallyátok őtet, őrökké.

78 * Álgyátok tengerek és folyó-vizek az Urat: dichérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

93 * Akkor járúla Nabukodonoſor az égő tűzes kemencze ajtajához, és monda: Sídrak, Miſak, és Abdénago, a' fölſéges Iſten ſzolgai, jertek-ki, és jőjetek-elő. És mingyárt ki-jövének Sídrak, Miſak, és Abdénago a' tűz-közepiből.

79 * Álgyátok czet-halak, és a' vizekben-úſzo minden állatok az Urat: dichérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

80 94 * Álgyátok minden égi madarak az Urat: dichérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

81 * Álgyátok minden vadak és barmok az Urat: dichérjétek és fel-magaſztallyátok őtet őrökké.

* És egybe-gyűlvén a' fő-emberek, és a' bírák, és a' törvény-tévők, és a' királynak hatalmaſi, nézik vala azokat a' férfiakat, hogy-ſemi hatalma nem

lőtt vólna a'tűznek az ő testeken, és
a'fejőknek haja meg nem pőrżőlődőtt
vólna, és az ő nadrágok meg nem vál-
toztak vólna, és a'tűznek szaga által
nem ment vólna rajtok. * És fel-in- 95
dúlván Nabukodonosor, monda: Ál-
dott az ő Istenek, tudni-illik, Sídráké,
Mísáké, és Abdénagóé, ki el-küldőtte
az ő Angyalát, és meg-szabadította
az ő szolgait, a'kik ő-benne hittek: és
a'király szavát meg-változtatták, és
kézbe adták az ő testeket hogy ne
szolgálnának, és ne imádnának sem-
mi istent, az ő Isteneken-kivűl. * Én- 96
tőlem azért ez a'végezés adatott,
hogy mindē nép, nemzetség, és nyelv,
valamelly káromlást szóll a'Sídrak,
Mísak, és Abdénago Istene-ellen, el-
vészszen, és az ő háza el-pusztíttassék:
mert ninch más Isten, a'ki így meg-
szabadíthatna. * Akkor a'király nag- 97
gyá emelé Sídrákot, Mísákot, és Ab-
dénagót a'Bábylon tartományában.
* NABUKODONOSOR király, minden 98
népeknek, nemzetségeknek, és nyel-
veknek, a'kik az egész főldőn laknak,
a'békeség őregbedgyék-meg néktek.
* Jegyeket, és chodákat chelekedett 99
én-nálam a'fölséges Isten. Tetszett az-
ért nékem hirdetni * az ő jegyeit, 100
mert nagyok; és az ő chodáit, mert
erősek: és az ő országa őrőkké-valo
ország, " és az ő hatalmassága nem-
zetségről nemzetségre.

" Inf. 4. g. 31. & 7. d. 14.

IV. RÉSZ.

EN Nabukodonosor nyugoda- 1
lomban valék az én házam- A
ban, és virágozo az én palo-
támban: álmot láték, melly
meg-rettente engem: * és a'gondo- 2
latim az én ágyamban, és az én fejem-
látási meg-háborítának engem. * És 3
én parancholatot adék, hogy az én
színem-eleibe hozattatnának Bábylonnak minden bőlchei, és hogy az
álomnak magyarázattyát meg-jelen-
tenék nékem. * Akkor bé-jővének 4
a'jővendőlők, varázlók, Kaldæusok,
és bűbájosok, és az álmot meg-beszél-
lém előttők: és annak magyarázat-
tyát nem jelenték-meg nékem: * míg 5
nem az országlás-béli társom Dániel
bé-jőtt színem-eleibe, kinek Bóldi-
sár neve az én Istenemnek neve-sze-
rént, kiben a'szent istenek lelke va-
gyon: és az álmot ő-előtte meg-be-
széllém. * Bóldisár a'jővendőlők fe- 6
jedelme, mivel-hogy én tudom hogy
a'szent istenek lelke vagyon benned,
és semi titok nem lehetetlen te-előt-
ted: az én álmaimnak látásit, mellye-
ket láttam, és azoknak magyarázat-
tyát beszéld-meg. * Az én fejem lá- 7
tása az ágyas házamban: Látom vala, B
és ímé egy álló-fa a'főld-közepett, és
añak magassága főlőtte nagy. * Nagy 8
fa, és erős: és annak magassága az
eget érő: annak el-látása az egész főld-
nek határi-ig vala. * Annak leve- 9
lei igen szépek, és a'gyűmőlche igen
sok: és mindeneknek elesége azon.
Alatta laknak vala a'barmok és a'
vadak, és az ágain mulatoznak vala
az égi madarak: és arról észik vala
minden test. * Nézek vala az én fe- 10
jem látásában az ágyamon, és ímé a'
vígyázo és a'szent menyből álá-szál-
la. * Kiálta erőssen, és így szólla: Vág- 11
játok-ki a'fát, és vagdallyátok-el az
ágait; rázzátok-le a'leveleit, és hán-
nyátok-el a'gyűmőlchit: fussanak-el
a'vadak mellyek alatta vannak, és a'
madarak az ő ágairól. * Mindazáltal 12
az ő győkereinek tőrżőkét a'főldbe
hadgyátok, és kőtőztessék-meg vas
és réz lánczal a'kűnn-valo fűveken,
és égi harmattal őntőztessék, és a'va-
dakkal az ő része a'főldnek fűvén. * 13
Az ő emberi szíve el-változzék, és ba- C
romnak szíve adassék néki: és hét idő
változzék-el ő-rajta. * A'vígyázók 14
sententziájában el-végeztetett, és a'
szentek beszéde, és kérése: míg meg-
ismérjek az élők, hogy uralkodik a'
Fölséges az emberek országában: és
valakinek akarja, annak adgya azt: és
a'leg-alázatosb embert rendeli arra.
* Ez álmot láttam én Nabukodono- 15
sor király: te azért Bóldisár a'magya-
rázattyát beszéld-meg gyorsan: mert
az én országomnak minden bőlchei
meg nem mondhattyák nékem a'ma-
gyarázattyát: te pedig meg-mivelhe-
ted, mert a'szent istenek lelke va-
gyon benned. * Akkor Dániel, kinek 16
Bóldisár vala neve, kezde őnnőn-ma-
gában halgatva gondolkodni kőzel
egy óraig: és az ő gondolati hábor-
gattyák vala őtet. Felelvén pedig a'
király, monda: Bóldisár, az álom és
annak magyarázattya meg ne hábo-
ríttsanak téged. Felele Bóldisár, és
monda: Uram, az álom légyen azok-
nak a'kik téged gyűlőlnek, és annak
magyarázattya a'te ellenségidnek.

* A'melly magas és erős fát láttál, melynek magaſsága az eget éri, és annak el-látása az egész földre: * és annak ágai igen szépek, és a'gyümölche földtte sok, és mindeneknek eledele azon, alatta lakván a'mezei vadak, és az ágain mulatozván az égi madarak: * Te vagy király, ki fel-magaſztaltattál, és meg-erősödtél: és a'te nagyságod nevekedett, és az égig ér, és a'te hatalmad az egész földnek határig. * Hogy pedig látta a'király a'vígyázót és a'szentet le-szállani az égből, és mondani; Vágjátok-ki a'fát, és hánnyátok-el azt, mindazáltal az ő gyökereinek törzsökét a'földben hadgyátok, és kötöztessék-meg vassal és rézzel a'fűvön ott-kinn, és égi harmattal öntöztessék, és a'vadakkal légyen az ő abrakja, míg nem hét idő változzék-el ő-rajta: * Ez a' Fölséges sententziájának magyarázattya, melly el-jött az én uramra a' királyra: * Ki-vetnek téged az emberek-közzül, és a'barmokkal és vadakkal lészen a'te lakásod, " és szénát észel mint az ökör, és égi harmattal öntöztetel: és hét idő változik-el terajtad, míg nem meg-értsed hogy uralkodik a'Fölséges az emberek országán, és valakinek akarja, adgya azt. * Hogy pedig meg-parancholta hogy meg-hadgyák a'gyökerei törzsökét, az-az, a'fának; az országod meg-marad néked, minek-utánna meg-ismered hogy mennyei hatalom vagyon. * Az-okáért király, az én tanátsom tessék néked, † és a'bűneidet alamizsnákkal váltsd-meg, és a'te hamisságidat a'szegényekhez-valo irgalmasságokkal: talám meg-engedi vétkeidet. * Mind ezek reá jövének Nabukodonosor királyra. * Tizenkét hólnap-után, a'Babylóniai palotában sétál vala. * És felele a'király, és monda: Nem ez-e a'nagy Bábylon, mellyet én épitettem ország házának, az én erősségemnek hatalmával, és az én ékességemnek dicsőségében? * És midőn még a'beszéd a'király szájában vólna, szózat rohana az égből: Néked mondatik Nabukodonosor király: Az országod el-múlik tőled, * és az emberek-közzül ki-vetnek téged, és a'barmokkal és vadakkal lészen a'te lakásod: szénát észel mint az ökör, és hét idő változik-el te-rajtad, míg nem meg-tudgyad hogy uralkodik a'Fölséges az emberek országán, és valakinek akarja, adgya azt. * Azon órában bé-tellyesedék a'beszéd Nabukodonosoron, és az emberek-közzül ki-vetteték, és szénát évék mint az ökör, és égi harmattal öntözteték a'teste: míg nem az ő haja a'saſok hasonlatosságára meg-nevekedének, és a'körmei mint a'madaraké. * Az-okáért az napok-után, én Nabukodonosor fel-emelém szemeimet az égre, és az én értelmem meg-adaték nékem: és áldám a'Fölségest, és az örökké-élőt dicsérém, és dicsőítém: " mert az ő hatalma örökké-vallo hatalom, és az ő országa nemzetségről nemzetségre. * És a'földnek minden lakói ő-nála semminek alíttattanak: mert az ő akarattya-szerént chelekeszik mind az égereivel's mind a'föld lakóival: és ninchen a'ki ellenéállyon az ő kezének, és mongya néki; Miért chelekedted? * Azon időben az én értelmem visszatért én-hozzám, és az én országomnak tisztessége és ékességére jutottam: és az én ábrázatom meg-tért hozzám: és az én fő-emberim, és bíráim meg-kereſtek engem, és az én országóba visszavitettem: és nagyobb méltóság adatott nékem. * Most azért én Nabukodonosor dicsérem, és magaſztalom, és dicsőítem a'menynek királyát: mert minden ő chelekedeti igazak, és az ő útai itéletek, és a'kevélységben-járókat meg-alázhattya.

V. Rész.

BÓldisár király nagy lakodalmat szerze ezer fő-emberinek: és ki-ki ideje-szerént iszik vala. * És parácholá már megborosodván, hogy elő-hozattatnának az arany's ezüst edények, mellyeket el-hozott vala Nabukodonosor az ő attya a'templomból, melly Jerusalemben vólt, hogy innának azokból a'király's az ő fő-emberi, és az ő feleségi és ágyasi. * Akkor elő-hozatának az arany és ezüst edények, mellyeket el-vitt vala a'templomból, melly Jerusalemben vala: és ivának azokból a'király's az ő fő-emberi, az ő feleségi és ágyasi. * Bort isznak vala, és dicsérik vala az aranyból, és ezüstből, rézből, vasból, fából, és kőből-valo istenőket. * Azon órában tetszének mint egy íro ember kezének

" *Inf. 5. f. 21.*

† *Eccli. 3. d. 33.*

" *Supr. 3. & 100.*

Dan. 4. 5.

nek újai, a'gyertya-tartó-ellenében a'király palotájának falán: és a'király nézi vala az író kéznek újait. * Akkor a'király orczája el-változék, és az ő gondolati háborgattyák vala őtet: és az ő veséinek erei el-lankadának, és az ő térdei egy-máshoz verődnek vala. * Fel-kiálta azért a'király erősen, hogy bé-hozzák a'varázlókat, a'Kaldæusokat, és a'jövendőlőket. És szólván a'király, monda a'Bábylon bölcseinek: Valaki el-olvasa ez íráſt, és annak magyarázattyát nékem meg-jelenti, bársonyba öltöztetik, és arany láncz léſzé a'nyakába, és harmadik léſzen az én országomban. * Akkor bé-menvén a'királynak minden bölchei, sem az íráſt meg nem olvashaták, sem annak magyarázattyát meg nem jelenthették a'királynak. * Az-okáért Bóldisár király igen meg-háborodék, és az ő orczája meg-változék, de az ő fő emberi-is meg-háborodának. * A'királyné pedig a'dologért, a'melly történt vala a'királyon, és az ő fő-emberin, béméne a'lakodalomnak házába: és szólván monda: Király, örökké élly: meg ne háborittsanak téged a'te gondolatid, se az orczád meg ne változzék. * Vagyon egy férfiu a'te országodban, kiben a'szent istenek lelke vagyon: és az atyád napjaiban tudomány és bölcheség találtatott ő-benne: mert Nabukonosor király-is az atyád, a'varázlóknak, a'bűbájosoknak, a'Kaldæusoknak, és a'jövendőlőknek fejedelmévé tötte őtet; a'te atyád, mondom, ô király: * mert bévségesb lélek, és okosság, és értelem, és álmoknak magyarázása, és titkoknak meg-jelentése, és a'kötött dolgoknak ki-fejtése találtatott ő-benne, az-az Dánielben: kit a'király Bóldisárnak nevezett. most azért hívattassék Dániel, és a'magyarázatot meg-beszélli. * Az-okáért bé-viteték Dániel a'király-eleibe. Kinek szólván a'király, monda: Te vagy-e a'Dániel a'Júda fogságából-valo fiak-közzül, kit az én atyám a'király Judæából hozott? * Hallottam felőled hogy az istenek lelke vagyon nálad: és bévségesb tudomány, és értelem, és bölcheség találtatott benned. * És most bé-jöttek színem-eleibe, a'bölch varázlók, hogy ez íráſt még-olvasnák, és annak magyarázattyát meg-jelen-

tenék nékem: és nem mondhattákmeg e'beszédnek értelmét. * Én pedig hallottam felőled, hogy a'homályos dolgokot meg-magyarázhatod, és a'kötötteket ki-fejtheted: ha azért az íráſt meg-olvashatod, és annak magyarázattyát meg-jelentheted nékem, bársonyba öltöztetel, és arany láncz léſzen a'te nyakad-környűl, és harmadik fejedelem léſzſz az én országomban. * Mellyekre felelvén Dániel, monda a'király-előtt: A'te ajándékid tiéid légyenek, és a'te házadnak adományit másnak adgyad: az íráſt pedig meg-olvaſom néked, király, és annak magyarázattyát meg-mutatom néked. * Oh király, a'Fölséges Isten, országot, és méltóſágot, dichőséget, és tiſztességet adott Nabukodonosornak az atyádnak.* És a'méltoſágért, mellyet adott vala néki, minden népek, nemzetségek, és nyelvek, rettegnek és félnek vala tőle: a'kiket akar vala, meg-ől vala, és a'kiket akar vala, meg-vér vala: és a'kiket akar vala, fel-magaſztal vala: és a'kiket akar vala, meg-aláz vala. * Mikor pedig fel-emelkedett az ő ſzíve, és az ő lelke meg-általkodott a'kevélységre, le-vetteték országának királyi-ſzékiből, és az ő dichőſége el-vetteték: " és az emberek fiai-közzűl ki-vetteték, de a'ſzíve-is ollyanná lőn mint a'barmoké, és a'vad ſzamárokkal vala az ő lakáſa: és ſzénát éſzik vala mint az ökör, és égi harmattal öntözteték az ő teſte, míg nem meg-iſmérné hogy hatalma vólna a'Fölségesnek az emberek országán: és valakit akar, azt emeli-fel arra. * Te-is ő fia Bóldisár, nem aláztad-meg a'te ſzívedet, noha jól tudnád mind ezeket: * hanem az égnek Uralkodója-ellen fel-emelkődtél: és az ő házának edényi előtted hozattattak: és te, 's a'te fő-emberid, és a'feleségid, és az ágyaſid, bort ittatok azokból: az ezűſtből, és arany-ból, és rézből, vasból, és fából, és kőből-valo iſteneket-is, kik nem látnak, se nem hallanak, se nē éreznek, dichérted: az Iſtent pedig, a'kinek kezében vagyon a'te lehelleted, és minden útaid, nem dichőítetted. * Az-okáért ő-tőle küldetett a'kéznek úja, melly ez íráſt írta. * Ez pedig az írás, a'melly fel-jegyeztetett: MANE, TÉKEL, FARES. * És ez a'beszédnek

" *Sup. 4. c. 21.*

magyarázattya. MANE: meg-számlálta az Isten a'te országodat: és bétöltötte azt. * TÉKEL: meg-méretettél a'mérő serpenyűben, és heával találtattál. * FARES: el-osztatott a'te országod, és adatott a'Médusoknak, és Perſáknak. * Akkor parancholván a'király, fel-öltöztették Dániel bársonyba, és arany láncz tétették a'nyaka-környűl: és meg-hirdették felőle, hogy hatalma vólna mint harmadiknak az ő országában. * Azon éjjel meg-ölették a'Kaldæus Bóldisár király. * És a'Médus Darius helyébe álla az országba hatvan-két esztendős-korában.

VI. Rész.

TEtszék Dariusnak, és rendele az országban száz húsz tiszttartókat, hogy az ő egész országában lennének: * És azok-fölött három fejedelmet, kik-közzűl Dániel eggyik vala: hogy a'tisztartók azoknak adnának számot, és a'királynak ne lenne bántása. * Azokáért Dániel felyűl-halladgya vala mind a'fejedelmeket és tiszt-tartókat: mert az Istennek lelke bévségesb vala ő-benne. * A'király pedig gondollya vala hogy őtet rendelné az egész országon: azért a'fejedelmek és tiszt-tartók okot keresnek vala Dániel-ellen a'király dolgai-felől: és semmi okot se gyanúságot nem találhatának, mivelhogy hüv vólna, és semmi vétek és gyanúság nem találtatnék benne. * Mondának azért azok a'férfiak: Nem találunk e' Dánielben semmi okot, hanem-ha az ő Istenének törvényében. * Akkor a' fejedelmek és a'tiszt-tartók sugallának a'királynak, és így szóllának néki: Darius király, örökké élly: * tanátsot tartottak a'te országodnak minden fejedelmi, a'bírák, és a'tiszttartók, a'tanátsok, és a'törvény-tévők, hogy parancholó végezés menyen-ki, és parancholat: hogy valaki valami kéréſt kér akár-melly Istentől's embertől, harmincz napig, hanem chak te-tőled király, az oroszlányok vermébe vettessék. * Most azért, király, erősítsd-meg a'sententziát, és írd-meg a'parancholatot: hogy meg ne változtassék a'mi a'Médusoktól, és a'Perſáktól végeztetett, és senkinek ne légyen szabad meg-szegni. * Darius király pedig ki-adá a' parancholatot, és el-rendelé. * Mellyet mikor Dániel meg-értett vólna, az-az, hogy a'végezés meg-erősíttetett, bé-méne az ő házába: és megnyitván az ablakokat az ő vachorálo helyén Jerusálem-felé, három időben napjában meg-hajtya vala térdeit, és imádkozik vala, és valláſt tészen vala az ő Istene-előtt, a'mint az-előtt is szokott vala chelekedni. * Az-okáért azok a'férfiak szorgalmatosban inchelkedvén, találák Dánielt hogy imádkoznék és könyörgene az ő Istenének. * És elő-járulván szóllának a'királynak a'parancholatról: Király, nè rendelted-e el, hogy valamelly ember, kérne valakitől az Istenek vagy emberek-közzűl, harmincz napig, hanem chak te-tőled, király, az oroszlányok vermébe vettetnék? Kiknek felelvén a'király, monda: Igaz a'belzéd, a'Medusok és Perſák végezése-szerént, mellyet nem szabad meg-szegni. * Akkor felelvén mondának a'király-előtt: Dániel a' Júda fogsága-beli fiak-közzűl-valo, nem gondolt a'te törvényeddel, és parancholatoddal a'mellyet rendeltél: hanem három időben imádkozik napjában az ő könyörgésével. * Melly szót mikor hallott vólna a' király, igen meg-szomorodék: és szíve-szerént azon lőn hogy Dánielt meg-szabadítaná, és mind nap-nyúgatig munkálkodék hogy meg-mentené őtet. * Azok pedig a'férfiak értvén a'királyt, mondának néki: Tudgyad király, hogy a'Médusok és Perſák törvénye, hogy semmi parancholatot, a'mellyet a'király végez, nem szabad meg-változtatni. * Akkor a' király meg-parancholá; és elő-hozák Dánielt, és bé-veték őtet az oroszlányok vermébe. És monda a'király Dánielnek: A'te Istened, a'kit mindékor tiszteltsz, ő meg-szabadít téged. * És egy kő hozattaték, és a'verem szájára téteték: mellyet bé-pechétle a'király az ő gyűrőjével, és az ő főemberinek gyűrőjével, hogy valami ne történék Dániel-ellen. * És el-méne a'király az ő házába, és le-fekűvék vachorátlan, és étkek nem vitetének eleibe, annak-fölötte az álom-is eltávozék tőle. * Akkor a'király jó reggel fel-kelvén, sietve az oroszlányok verméhez méne: * és a'veremhez közel-

kőzelgetvén, Dánielt keſerves ſzóval kiálrá, és ſzólla néki: Dániel, élő Iſtennek ſzolgája, a'te Iſtened, a'kinek te mindenkor ſzolgálſz, véled-e hogy meg-ſzabadíthatott téged az oroſzlányoktól? * És Dániel a'királynak felelvén, monda: Király, őrökké élly: † 1. Mac 2. f. 60. * az én Iſtenem el-küldötte az ő Angyalát: és bé-zárta az oroſzlányok ſzáját, és nem ártottak nékem: mert ő-előtte igaſság találtatott én-bennem: de előtted-is, király, vétket nem tőttem. * Akkor főlőtte igen őrűle a' király rajta, és meg-parancholá hogy Dánielt ki-hoznák a'veremből: és ki-hozattaték Dániel a'veremből, és ſemmi férelem nem találtaték rajta, mert hitt az ő Iſtenének. * A'király parancholván pedig, elő-hozattatának azok a'férfiak, a'kik bé-vádolták vala Dánielt: és az oroſzlányok vermébe vetteténck, ők, és a' fiok, és az ő feleſégek: és nem jutának a'verem feneké-ig, míg nem meg-ragadák őket az oroſzlányok, és minden teremőket őſzve-ronták. * Akkor Dárius király íra mindén népeknek, nemzetſégeknek, és az egéſz földön-lakó nyelveknek: A'BÉKESÉG nevedkedgyék néktek. * Én-tőlem rendeltetett ez a'parancholat, hogy az én egéſz birodalmomban és orſzágomban, rettegjék és féllyék a'Dániel Iſtenét. Mert ő az élő Iſten, és örök-től fogva örökké-valo: és az ő orſzága el nem puſztúl, és az ő hatalma örökké-valo. * Ő a'ſzabadító, és az üdvözítő, jegyeket és chodákat tévén, az égen és a'földön: a'ki meg-ſzabadította Dánielt az oroſzlányok vermé-ből. * " Dániel pedig meg-marada a'Darius birodalmá-ig, és a'Perſiai Czyrus birodalmá-ig. " Sup. 1. d. 21.

VII. Rész.

BÓldiſárnak a'Bábylon királyának első eſztendejében, Dániel álmot láta: az ő fejének látáſa pedig az ő ágyában: és az álmot meg-írván, rövid beſzédbe foglalá: és ſoma-ſzerént elő-ſzámlálván, monda: * Nézek vala látáſomban éjjel, és ímé az égnek négy ſzelei harczolnak vala a'nagy tengeren. * És négy nagy fene vadak jövének-fel a'tengerből külömbözők egy-máſtól. * Az első, mint egy nőſtény-oroſzlány, és ſas ſzárnyai valának: nézem vala míg ki-ſzaggattatának a'ſzárnyai, és el-vitetéka'földről, és lábaira álla mint az ember, és emberi ſzív adaték néki. * És ímé más vad, haſonló a'medvéhez, fell-álla egy réſzre: és három rend vala a'ſzájában, és a'fogai-között, és így ſzóllának néki: Kelly-fel, egyél ſok húſt. * Ezek-után nézek vala, és ímé más mint a'párducz, és négy ſzárnyai valának rajta mint a'madárnak, és négy feje vala a'vadnak, és hatalom adaték néki. * Ezek-után nézek vala az éjjeli látásban, és ímé a'negyedik vad rettenetes, és chodálatos, és igen erős, nagy vas fogai valának, évén és aprórá rontván, és a'többit lábaival eltapodván: külömbözö vala pedig a' több vadaktól, mellyeket ő-előttem láttam vala, és tíz ſzarvai valának: * Szemlélem vala a'ſzarvakat, és ímé egy más kichiny ſzarú nevekedék azok-közzül: és három az első ſzarvak-közzül ki-ſzakaſztaték annak ſzíne-előtt: és ímé abban a'ſzarúbá ſzemek valának mint az ember ſzemei, és nagyokat-ſzóllo ſzáj. * Nézek vala míg a'királyi-ſzékeket le-tennék, és a'régi-idejű le-űle: az ő ruházattya feír mint a'hó, és a'fejének haja-ſzálai mint a'tiſzta gyapjú: az ő királyi-ſzéke tűzes lang: az ő kereki égő tűz. * " Tűzes, és ſebes folyó-víz jő vala ki az ő ſzíne-elől. ezerni ezeren ſzolgálnak vala néki, és tíz ezerſzer-valo ſzáz-ezeren udvarlanak vala néki: az itélő le-űle: és a'könyvek fel-nyittatának. * Nézek vala a' nagy beſzédek ſzaváért, mellyeket az a'ſzarú ſzóll vala: és látám hogy meg-ölettetett vólna a'vad, és el-veſzett vólna az ő teſte, és a'tűznek adattatott vólna hogy meg-égettenéki: * a'többi vadaknak-is el-vétetett vólna az ő hatalmok, és az életnek idei el-rendeltettek vólna nékik ideig és ideig. * Nézek vala azért az éjjeli látásban, és ímé az égnek felyhőibe mint az ember fia jő vala, és a'régi-idejűhöz juta: és az ő ſzíne-eleibe vivék őtet. * És hatalmat ada néki, és tiſztelſéget, és országot: és minden népek, nemzetſégek, és nyelvek ſzolgálni-fognak neki: † az ő hatalma, örökké-valo hatalom, melly el nem vétetik: és az ő orſzága, a'melly meg nem bomol. * El-iſzonyodék a'lelkem, én Dániel meg-rettenék ezeken, " Apoc. 5. d. 11. † Luc. 1. g. 33. Mich. 4. c. 7. Sup. 3. g. 100.

és a'fejem látási meg-háboritának engem. * Járúlék egyhez az udvarlókkőzzűl, és igaz értelmét kérdezem vala tőle mind ezeknek. Ki meg-mondá nékem a'beszédeknek magyarázattyát, és meg-tanita engem: * E'négy nagy vadak; négy országok, mellyek támadnak a'földön. *El-vészik pedig az országot a'Fölséges Istennek szentei: és birják az országot őrökké, és őrökkön őrökké.* Az-után szorgalmatosan akarék érteni a'negyedik vadfelől, melly igen külömbőző vala mind a'többitől, és igen rettenetes: a'fogai'sa'körmei vasból valának: észik vala, és apróra rontya vala, és a'többit lábaival el-tapodgya vala: * és a' tíz szarvak-felől, mellyek a'fején valának: és a'másik-felől, melly nevekedett vala, melly-előtt le-estek vala a'három szarvak: és arról a'szarúról, melynek szemei valának, és nagyokat-szóllo szája, és nagyobb vala a'többinél. * Nézek vala, és ímé az a' szaru hadakozik vala a'szentek-ellen, és erőt vészen vala rajtok, * míg nem el-jöve a'régi-idéjű, és itéletet ada a' Fölséges szenteinek, és az idő el-jöve, és az országot el-foglalák a' szentek. * És igy monda: A'negyedik vad, a'negyedik ország lészen a'földön, melly nagyobb lészen minden országoknál, és meg-emészti az egész földet, és azt meg-tapodgya és megrontya. * Az ő országának tíz szarvai pedig, tíz királyok lésznek: és más támad-fel ő utánnok, és az hatalmasb lészen az elsőknél, és három királyt meg-aláz. * És beszédeket szóll a' Fölséges-ellen, és meg-rontya a'Fölségesnek szenteit: és azt véli hogy elváltoztathattya az időket, és a'törvényeket, és kezébe adatnak ideig, és idők-ig, és fél ideig. * És az itélet le-ül, hogy el-vétessék a'hatalma, és meg-rontassék, és el-veszszen örökké. * Az ország pedig, és a'hatalom, és az országnak nagy-vólta, melly az egész ég-alatt vagyon, adassék a'Fölséges szentei népének: kinek országa örökké-valo ország, és minden királyok szolgálnak néki, és engednek. Eddig vége az igének. * Én Dániel gondolatim-miatt igen meg-háborodám, és az orczám el-változék bennem: az igét pedig meg-tartám szivemben.

E 16 1
A
2
17
18
3.
19
4
20
5
B
21
F 6
22
7
C
23
24 8
25 9
G
10
26
11
27 D
12
28 13

VIII. Rész.

BÓldisár királynak harmadik esztendejében, látás jelenék nékem. Én Dániel, az-után, a' mit láttam vala előszőr, * látám az én láráſomban, midőn Súsis várában vólnék, melly az Élam tartományában vagyon: látám pedig a'látásban hogy az Ulai kapu-fölött vólnék. * És fel-emelém szemeimet, és nézék: és ímé egy kos áll vala a'tó mellett, magas szarvai lévén, és az egyik magasabb a'másiknál, és nevekedő. * Az-után látám a'kost hogy szarvaival ökleldezne Nap-nyúgatra, és Északra, és Délre, és semmi vadak nem álhatának-ellene, se meg nê szabadúlhatának kezéből: és az ő akarattya-szerént chelekedék, és naggyá lőn. * És én eszembe vészem vala: ímé pedig egy kechke-bak jő vala Nap-nyúgatról az egész földnek szinére, és nem illeti vala a'földet: a'baknak pedig tetetes szarva vala a'szemei-között. * És szinte a'hoz a'szarvas koshoz méne, mellyet láttam vala állani a'kapu-előtt, és hozzája futamék erejének sebességével. * És midőn a'koshoz közelgetett vólna, reá dühösködék, és meg-ököle a' kost: és el-rontá annak két szarvát, és nem álhata ellene a'kos: és mikor a' földre ejtette vólna őtet, meg-tapodá, és senki nem szabadithatá-ki a' kost az ő kezéből.* A'kechke-bak pedig igen naggyá lőn: és mikor megnevekedett vólna, el-törék a'nagy szarva, és az-alatt négy szarvak keléneknek az égnek négy szelei-felé. * Azoknak pedig eggyikéből egy kichiny szaru jöve-ki: és naggyá lőn Dél-ellé, és Nap-kelet-ellen, és az erősség-ellen. * És fel-magasztaltaték az égnek erősségé-ig: és le-vete az erősségben, és a'chillagokban, és meg-tapodá azokat. * És az erősségnek fejedelmé-ig fel-magasztaltaték, és attól el-vévé a'szűntelen-valo áldozatot, és le-rontá az ő szent helyét: * Erő adaték pedig néki a'szűntelenvalo áldozat-ellen a'bűnökért: és le-vettetik az igasság a'földre, és meg-miveli, és szerencsés lészen. * És hallék eggyet a'szentek-közzűl szóllani: és monda eggyik szent a' másiknak nem tudom kinek szóllónak: Meddig a'látás, és a'szűntelenvalo áldozat, és a'pusztaságnak bűne,

a'melly lőtt: és a' Szent-hely, és az erőſség meddig tapodtatik? * És monda néki: Eſtvé-ig és reggel-ig, két-ezer három-ſzáz nap-ig: és meg-tiſztíttatik a' Szent-hely. * Lőn pedig mikor látnám én Dániel a' látáſt, és az értelmét keresném: ímé előmbe álla mint egy férfiúnak ábrázattya. * És hallám a' férfiu ſzavát az Ulai-kőzőtt: és kiálta, és monda: Gábriel értesd-meg ezzel a' látáſt. * És el-jőve, és kőzel álla a' hol én állok vala: és mikor el-jőtt vólna, meg-ijedvén orczámra eſém, és monda nékem: Értsed ember fia, mert az időnek végén tellyesedik-bé a' látás. * És mikor velem ſzóllana, arczal eſém a' főldre: és illete engem, és lábamra állata, * és monda nékem: Én meg-mutatom néked mik kővetkezédők az átoknak utóllyán: mert az időnek vége vagyon. * A' kos, a' melynek láttad hogy ſzarvai vannak, a' Médusok és Perſák királya: * A' kechke-bak pedig, a' Gőrőgők királya; és a' nagy ſzaru, melly a' ſzemei-kőzőtt vala, ő az első király. * Hogy pedig az el-tőrettetvén négyen támadának helyében: négy király támad az ő nemzetſégéből, de nem az ő erőſsége-ſzerént. * És azoknak országa-után, mikor megnevekednek a' hamiſságok, egy ſzemtelen orczáju király támad, és példabeſzédeknek értője. * és meg-vaſtagúl annak erőſsége, de nem az ő ereje-által: és hitel-főlőtt mindeneket el-puſztít, és ſzerencheſsé léſzen, és meg-miveli. És meg-őli az erőſseket, és a' ſzentek népét, * az ő akarattya-ſzerént; és ſzerenchés léſzen az álnokſág az ő kezében: és ſzívében fel-fualkodik, és mindenekkel bévelkődvén meg-ől főlőtte ſokakat: és a' fejedelmeknek fejedelme-ellen támad, és kéz-nélkül meg-rontatik. * És az eſtvéről és reggelről-valo látás, melly meg-mondatott, igaz: te azért a' látáſt pecsételd-bé, mert ſok napok-után léſzen-meg. * És én Dániel el-ájúlék, és el-betegűlék egy-nehány napig: és mikor fel-kőltem vólna, a' király dolgait chelekeſzem vala, és álmélkodom vala a' látáſon, és nem vala a' ki meg-magyarázná.

IX. RÉSZ.

ELső eſztendejében Dariuſnak az Aſsvérus fiának a' Médusok magvából-valónak, ki parancsol vala a' Kaldæusok országán: * Első eſztendejében országának, én Dániel meg-értém a' könyvekből "az eſztendők ſzámát, melyről lőtt az Úr beſzéde Jeremiás prophétához, hogy bé-tellyeſednének a' Jeruſalem puſztúlásának hetven eſztendei. * És fordítám orczámat az én Uramhoz Iſtenemhez hogy könyőrgenék's imádkoznám bőjtőkben, zsákban, és hamuban. * És imádkozám az én Uramnak Iſtenemnek, és valláſtők, és mondék: † Kérlek Uram Iſten, nagy és rettenetes, ki meg-őrized a' ſzővetſéget és az irgalmaſságot a' te ſzeretőidnek, és a' te parancholatidat meg-tartóinak: * "Vétkeztünk, hamiſságot miveltünk, iſtentelenűl chelekedtünk, és el-távoztunk: és el-hajlottunk a' te parancholatidtól, és ítéletidtől. * Nem engedtünk a' te ſzolgaidnak a' prophétáknak, a' kik ſzóllottak a' te nevedben a' mi királyinknak, a' fejedelminknek, az atyáinknak, és mind a' főld népének. * Néked Uram igaſság: nékünk pedig orczának piruláſa, a' mint ma vagyon a' Júda férfiának, és a' Jeruſalem lakóinak, és az egéſz Iſraelnek, a' kőzel-valóknak és a' távúl-valóknak, mindé főldeken a' mellyekre ki-vetetted őket, az ő hamiſságokért, mellyekkel te-ellened vétkeztek. * Uram, nékünk orczának piruláſa, a' mi királyinknak, a' mi fejedelminknek, és az atyáinknak a' kik vétkeztek: * Néked pedig mi Urunknak Iſtenünknek irgalmazás, és kegyelmezés: mert el-távoztunk tőled: * és nem halgattuk a' mi Urunk Iſtenünk ſzavát, hogy az ő törvényében járnánk, mellyet nékünk adott az ő ſzolgai a' próféták-által. * És az egéſz Iſraël által-hágta a' te törvényedet, és el-hajlottak hogy ne hallanák a' te ſzódat, és reánk chőpőgőtt az átok, és az útálás, melly írva vagyon Moyſesnek az Iſten ſzolgájának könyvébé, mert vétkeztünk néki. * És meg-bizonyította az ő beſzédit, mellyeket ellenünk ſzóllott, és a' mi fejedelminkellen, a' kik minket ítéltek, hogy reánk hozná a' nagy gonoſzt, a' minémű ſoha nem vólt az egéſz ég-alatt, a' ſzerént a' mint lőtt Jeruſalemben. * "A' mint írva vagyon a' Moyſes törvényébé, mind az a' gonoſz reánk jőtt: és nem kértük a' te orczádat mi Urunk Iſtenünk, hogy meg-térnénk a' mi hamiſságinkból, és meg-gondolnók a' te igaſ-

"Jer. 25. c. 11. & 29. c. 10.

† 2 Eſd. 1. b. 5.

"Bar. 1. c. 17.

"Deut. 27. c. 14.

te igaſságodat. * Es vígyázott az Ur a' 14
gonoſzra, és reánk-hozta azt: igaz a' D
mí Urunk Iſtenünk minden chelekedetiben, a'miket chelekedett; mert
nem halgattuk az ő ſzavát. * "És moſt 15
mí Urunk Iſtenünk, † a'ki a'te népedet ki-hoztad Egyiptus-földéből erős kézzel, és nevet ſzerzettél magadnak e'mái nap-ſzerént: vétkeztünk,
hamiſságot chelekedtünk, * Uram 16
minden te igaſságod-ellen: fordúllyon-el kérlek a'te haragod, és a'te búſuláſod, a'te váraſodról Jeruſalemről, és a'te ſzent hegyedről. Mert a' mí bűneinkért, és az atyáink hamiſſágiért, Jeruſalem és a'te néped gyalázatra vannak mindeneknél mí-kőrnyűlünk. * Moſt azért halgaſd-meg 17
mí Iſtenünk a'te ſzolgád imádſágát E
és az ő kőnyőrgéſit: és mutasd-meg a'te orczádat a'te Szent-helyeden, melly el-puſztúlt, tennen-magadért.
* Hajtſd-le én Iſtenem a'te füleidet, 18
és halgaſs-meg: nyiſd-fel a'te ſzemeidet, és láſsad a'mí puſztaſágunkat, és a'váraſt, a'melyre ſegétſégűl hívattatott a'te neved: mert nem a'mí megigazúláſinkban vettyük a'kőnyőrgéſeket a'te orczád-eleibe, hanem a'te ſok irgalmaſságidban. * Halgaſs-meg 19
Uram, légy kegyelmes Uram: figyelmezz-reá, és chelekedd-meg: ne kéſsél én Iſtenem te-magadért: mert a'te neved ſegétſégűl hívattatott a'váraſra, és a'te népedre. * És midőn még ſzól- 20
nék, és imádkoznám, és meg-vallanám bűneimet, és az én népemnek az Iſraëlnek bűneit, és kőnyőrgéſimet F
az én Iſtenem ſzíne-eleibe vetném, az
én Iſtenem ſzent hegyeért: * Még én 21
ſzólván az imádſágban, ímé egy férfiu a'Gábriel, a'kit láttam vala a'látásban előſzőr, hamar rőpűlvén illete engem
az eſtveli áldozatnak idején. * És meg- 22
taníta engem, és ſzólla nékem, és monda: Dániel, moſt jőttem-ki hogy meg-tanítanálak téged, és meg-értenéd. * A'te kőnyőrgéſidnek kezdeti- 23
től-fogva ment-ki a'beſzéd: én pedig el-jőttem hogy meg-jelenteném néked; mert te, kívánſágoknak férfia vagy: te azért vedd eſzedbe a'beſzédet, és értſed-meg a'látáſt. * † A'hetvē 24
hetek meg-rővidíttettek a'te népeden, és a'te ſzét váraſodon, hogy megſzűnnyék az áltál-hágás, és véget végyen a'bűn, és el-tőrőlteſsék a'hamiſság, és el-hozattaſsék az őrőkké-

valo igaſság, és bé-tellyeſedgyék a'látás, és a'profétálás, és meg-kenetteſſék a'Szentek-ſzente. * Tudgyad az- 25
ért, és vedd eſzedbe: A'beſzédnek ki- G
menéſétől-fogva, hogy iſmég megépítteſsék Jeruſalem, a'Kriſtus hadnagy-ig, hét hetek, és hatvan-két hetek léſznek: és iſmég meg-építtetik az útza, és a'kő-falok az időknek ſzoroſságában. * És hatvan-két hetek- 26
után meg-őlettetik a'Kriſtus: és nem léſzen ő népe, a'ki őtet meg-tagadgya. És a'váráſt és a'Szent-helyet elhánnya a'nép a'jővendő fejedelemel: és az ő vége puſztaſág, és a'hadnak vége-után az el-végezett puſztítás. * 27
Meg-erőſsíti pedig a'ſzővetſéget ſokakkal egy héten: és fél-héten el-fogy az eledeli és egyéb-féle áldozat: és léſzen a'templomban a'puſztaſágnak útálatoſsága: és fottig és végig megmarad a'puſztaſág.

X. Rész.

1 CZyruſnak a'Perſák királyának harmadik eſztendejébē, A
íge jelenteték Dánielnek, a'kinek Bóldiſár vala vezetékneve, és igaz íge, és nagy erőſség: és meg-érté a'beſzédet: mert az értelem
ſzűkſég a'látásban. * Az napokon én 2
Dániel bánkodom vala három hét- 3
nek napjain, * kívánatos kenyeret nem őttem, és hús és bor nem ment a'ſzámba, de kenettel ſē kenettettem-meg: míg bé nem telnének a'három
hétnek napjai. * Huſzon-negyedik 4
napján pedig az első hónak, a'nagy folyó-víz-mellett valék, melly a'Tígris. * És fel-emelém ſzemeimet, és né- 5
zék: és ímé egy férfiu gyólch ruhákba őltőzve, és a'veſéi fel valának ő- 6
vedzve finom arannyal: * és az ő teſte mint a'kriſólitus, és az orczája mint a'villámáſnak tekíntete, és az ő ſzemei mint az égő lámpás: és az ő karjai, és a'mellyek azokon-alól vannak a'lábai-ig, mint az égő réznek ſzíne: és az ő beſzédinek ſzava mint a'ſoka-
ſágnak ſzava. * Én pedig Dániel egye- 7
dűl láttam a'látáſt: a'férfiak pedig, a' B
kik velem valának, nem látták: hanem nagy réműlés rohana reájok, és rejtekbe futának. * Én pedig egyedűl ha- 8
gyattatván láttam e'nagy látáſt: és erő nem marada beñem, de a'ſzínem-is el-változék bennem, és el-ájúlék, és
ſemmi erőm nem vala. * És hallám az 9
ő beſzédinek ſzavát: és halván rémű-

" Bar. 2. c. 11.
† Exod. 15. c. 14.
" Mat. 24 b. 15. Ioan. 1. g. 45.

léſsel az orczámon fekſzem vala, és az orczám a'földet éri vala. * És ímé egy kéz illete engem, és fel-emele engem a'térdeimre, és a'kezeimnek tenyerire. * És monda nékem: Dániel, kívánſágoknak férfia, értſed az igéket, mellyeket én ſzóllok néked, és álly a' lábadra: mert moſt küldettem hozzád. És mikor még-mondotta vólna nékem e'beſzédet, fel-állék reſzketvén. * És monda nékem: Ne félly Dániel: mert az elsö naptól-fogva, mellyen a'te ſzívedet az értésre adtad hogy ſanyargatnád magadat a'te Iſtenednek ſzíne-előtt, meg-halgattattak a'te igéid: és én a'te beſzédidért jöttem. * A'Perſák orſzágának fejedelme pedig ellenem-állott huſzon-egy nap-ig: és ímé Mihály egy az elsö fejedelmek-közzül ſegétſégemre jöve, és én ott maradék a'Perſák királya mellett. * Jöttem pedig hogy meg-tanítanálak téged azokra, a'mellyek következendők a'te népedre az utólſo napokban, mert még a'látás ſok napok-ig. * És mikor ſzóllana nékem illyen igékkel, le-hajtám az orczámat a'földre, és halgaték. * És ímé mint az ember fiának haſonlatoſsága illeté az ajakimat: és fel-nyitván a'ſzámat, ſzóllék, és mondék annak a'ki előttem áll vala: Uram, a'te látáſodban meg-ſzakaſzkodtak az inaim, és ſemmi erö nem maradott bennem. * És mi-képpen ſzólhat az én Uram ſzolgája az én Urammal? mert ſemmi erö nem maradott bennem, de a'lélekzetem-is meg-reked. * Az-okáért ismég illete engem mint egy embernek haſonlatoſsága, és meg-erőſíte engem, * és monda: Ne félly kívánſágoknak férfia: békeſség néked: erőſsödgyél-meg, és légy vaſtag. És mikor ſzóllana velem, meg-erőſsödém, és mondék: Szólly én Uram, mert meg-erőſsítettél engem. * És monda: Vallyon tudod-e miért jöttem hozzád? és moſt meg-térek hogy harczollyak a'Perſák fejedelme-ellen. mikor én kimennék, meg-jelenék a'Görögök fejedelme jövén. * Mindazáltal meg-hirdetem néked a'mi jegyezve vagyon az igaſságnak iráſában: és ſenki ninch nékem ſegétőm mind ezekben, hanem chak Mihály a'ti fejedelmetek.

10 1 A
11 2
12 C 3
4
13
5
14
6
15
16
7 B
17 D
8
18
9
19
10
20
11
21 12 C
13
14

XI. Rész.

1 EN pedig a'Médus Dáriuſnak elsö eſztendejétől-fogva állék, hogy meg-bátorodnék, és meg-erőſsödnék. * És moſt igaſságot hirdetek néked. Ímé még három király támad Perſiában, és a'negyedik fölötte ſok gazdagſágokkal meg-gazdagúl mindenik-fölött: és mikor erőt véſzen gazdagſágival, fel-indít mindeneket Görög-orſzág-ellen. * Támad pedig egy erős király, és uralkodik nagy hatalommal, és azt chelekeſzi a'mi néki tetſzik. * És mikor meg-állapodik, meg-romol az ő orſzága, és el-oſztatik az égnek négy ſzeleire: de nem az ő maradékira, ſem az ő hatalmaſsága-ſzerént, mellyel uralkodott. mert el-ſzaggattatik az ő orſzága idegenekre-is, ezeken-kivűl. * És meg-erőſsödik a'Déli király: és egy az ő fejedelmi-közzül erőt véſzen azon, és uralkodik a'tartományban: mert nagy az ő uralkodáſa. * És eſztendők-után ſzövetſéget vetnek: és a'Déli király leánya az Éſzaki királyhoz mégyen barátſágot ſzerzeni, és nem jút az ő karjának erőſségéhez, ſem meg nem áll az ő magva: és kézbe adatik ő-maga, és a'kik őtet hozták, az ő iſiai, és a'kik erőſsítik vala őtet némelly időkbe. * És támad az ő gyökereinek chemetéiből egy fiatal: és eljő ſereggel, és bé-mégyen az Éſzaki király tartományába: és gonoſzúl bánik vélek, és meg-győzi. * Annak-fölötte azoknak iſtenit-is, és faragott képeit, és a'drága ezűſt és arany edényit fogva viſzi Egyiptusba: ez erőt véſzen az Éſzaki királyon. * És bémégyen az orſzágba a'Déli király, és viſzſza-tér az ő földébe. * Annak fiai pedig fel-indúlnak, és igen nagy hadaknak ſokaſágát gyűjtik-egybe, és el-jő ſietve, és áradva: és viſzſza-tér, és fel-indúl, és meg-ütközik az ő erejével. * És meg-háboríttatván a'Déli király ki-mégyen, és hadakozik az Éſzaki király-ellen, és igen nagy ſokaſágot készít, és a'ſokaſág az ő kezébe adatik. * És meg-fogja a'ſokaſágot, és fel-emelkedik a'ſzive, és le-vér ſok ezeret, de erőt nem véſzen. * Mert meg-tér az Éſzaki király, és ſokkal nagyobb ſokaſágot készít hogy-ſem az-előtt: és az idők és eſztendők-után, elmégyen ſietve nagy ſereggel, és igen nagy gazdagſággal. * "És az időkben

"Iſa. 19. c. 16.

ſokan támadnak a'Déli király-ellen:
a'te engedetlen népednek fiai-is fel-
emelkednek hogy bé-tellyesíttſék a'
látáſt, és el-eſnek. * És el-jő az Éſzaki 15
király, és tőltéſt hord-őſzve, és meg-
véſzi az igen erős váraſokat: és a'Déli
királynak karjai el nem bírják, és fel-
támadnak az ő válogatottai, hogy el-
lene-állyanak, és nem léſzē erőſsége.
* És el-jővén chelekeſzik ő-rajta 16
az ő tetſzéſe-ſzerént, és nem léſzen a'
ki ellene-állyon: és állani-fog a'ne-
mes ſőldőn, és meg-eméſztetik az ő
kezében. * És azon igyekezik hogy 17
el-jőjőn az ő egéſz orſzágának el-fog-
laláſára, és igazat chelekeſzik véle: és
a'leg-ſzebb leányt adgyanéki, hogy
el-áltaſsa őtet: és nem léſzen-állando,
ſem ővé nem léſzen. * És fordíttya 18
orczáját a'ſzigetekre, és ſokakat meg-
véſzen: és meg-ſzűneti az ő gyalázat-
tyának fejedelmét, és az ő gyalázat-
tya reá-fordúl. * És fordíttya orczá- 19
ját az ő főldének birodalmára, és D
meg-botlik, és meg-eſik, és fel nem
találtatik. * És az ő helyébe a'lég- 20
alább-valo áll, és a'királyi méltóſág-
ra méltatlan: és kevés napok-után
meg-rontatik, nem haraggal, ſem via-
dalban. * És áll az ő helyébe egy útá- 21
latos, és nem adatik annak a'királyi
tiſzteſség: és el-jő alattomban, és el-
foglallya az orſzágot chalárdſággal.
* És a'hadakozónak karjai meg-győ- 22
zettetnek tőle, és meg-rontatnak: an-
nak-fölőtte a'ſzővetſégnek fejedel-
me-is. * És a'barátſágok-után, álnok- 23
ſágot chelekeſzik véle: és fel-mégyen,
és győzedelmet véſzen kevés néppel.
* És bévelkődő és gazdag váraſokba 24
mégyen: és azokat chelekeſzi a'miket
nem chelekedtek az ő attyai, és az ő
attyainak attyai: az ő ragadományo-
kat, prédájokat, és gazdagſágokat el-
oſztya, és az igen erőſsek-ellen indít-
tya gondolatit: és ezt ideiglen. * És 25
fel-indúl az ő erőſsége, és az ő ſzíve a'
Déli király-ellen nagy ſereggel: és a'
Déli király hadra ingerlettetik nagy
és igen erős ſegétſégek-által: és meg
nem állanak, mert tanátſokat tarta-
nak ellene. * És a'kik véle kenyeret 26
éſznek, meg-rontyák őtet, és az ő ſe- E
rege el-nyomattatik: és el-húllanak
igen ſok meg-őlettettek. * A'két ki- 27
rálynak ſzíve-is azon léſzen hogy go-
noſzúl chelekedgyenek, és egy aſz-
talnál hazugſágot ſzóllanak, és nem
haſználnak véle: mert még a'vég más
28 időre-valo. * És meg-tér az ő főldére
ſok gazdagſágokkal: és az ő ſzíve a'
ſzent teſtamentom-ellē, és meg-che-
29 lekeſzi, és viſzſza-tér az ő főldébe. * Bi-
zonyos időbē viſzſza-tér, és el-jő Dél-
re: és vem léſzē az elsőhőz haſonló az
30 utólſo. * És Hajók jőnek ő-reája és
a'Romaïak: és meg-verettetik, és viſz-
ſza-tér, és boſzſzonkodik a'Szent-
helynek teſtamentoma-ellē, és meg-
chelekeſzi: és viſzſza-tér és gondol-
kodik azok-ellen, a'kik el-hatták a'
31 Szent-helynek teſtamentomát. * És a'
karok melléje állanak, és meg-fertez-
tetik az erőſségnek Szent-helyet, és
el-véſzik a'ſzűntelen-valo áldozatot;
és a'puſztaſágban téſzik az-útálatoſ-
32 ſágot. * És az iſtentelenek a'teſta-
F mentom-ellen álnokúl chalárdkod-
nak: az ő Iſtenét-túdò nép pedig, meg-
33 tartyá, és meg-chelekeſzi. * És a'túdó-
ſok a'nép-kőzőtt ſokakat tanítnak:
és el-húllanak, a'fegyver, és a'tűz, 's a'
fogſág, és a'ſok napokig-valo rablás-
34 miatt. * És mikor el-eſnek, fel-emel-
tetnek kichiny ſegétſéggel: és hozzá-
jok adgyák magokat nagy ſokan cha-
35 lárdúl. * És a'túdóſok-kőzzűl el-húl-
lanak, hogy meg-próbáltaſsanak, és
ki-válogattaſsanak, és meg-feiríttes-
ſenek az el-rendelt ideig: mert még
36 más idő léſzen. * És az ő akarattya-
ſzerént chelekeſzik a'király, és fel-e-
melkedik, és fel-magaſztaltatik min-
den iſten-ellen: és az iſteneknek Iſte-
ne-ellen nagyokat ſzóll, és ſzeren-
chés léſzen, míg bé-tellyék a'harag;
37 mert meg-lőtt a'végezés. * És az at-
tyainak Iſtenével nē gōdol: és az aſz-
ſzony'állatoknak kívanſágibā léſzē, és
ſenkivel az iſtenek-kőzzűl nē gondol:
38 mert mindenek-ellen támad. * A'
Máozim Iſtent pedig az ő helyén fog-
ja tiſztelni: és az Iſtent, a'kit nem
tudtak az ő attyai, tiſzteli arannyal és
ezűſtel, és drága kővel, és drága mar-
39 hákkal. * És azt chelekeſzi hogy meg-
G erőſsíttſe a'Maozimot idegen Iſten-
nel, a'kit meg-iſmért, és meg-ſokaſít-
tya dichőſégét, és hatalmat ád nékik
ſokakon, és a'főldet el-oſztya ingyen.
40 * És az el-rendelt időben harczolni-
fog ellene a'Déli király, és mint a'ſzél-
véſz mégyen-ellene az Éſzaki király,
ſzekerekkel, és lovagokkal, és hajók-
nak nagy ſokaſágával, és bé-mégyen
a'főldekre, és el-rontya, és által-járja.

* Es bé-

* És bé-mégyen a'dicsőséges földre, 41
és sokan le-omlanak: egyedül ezek
szabadúlnak-meg pedig az ő kezé-
ből, Edom, és Móab, és az Ammon
fiainak fejedelemsége. * És a'kezét a' 42
földekre veti: és az Egyiptus Földe
meg nem menekedik. * És uralkodik 43
Egyiptusnak arany és ezüst kincsein,
és minde drága marháin: Líbián's Sze-
rechen-országon-is által-mégyen. * 44
És a'hír meg-háborítja őtet Nap-
keletről 's Északról: és el-jő nagy so-
kasággal hogy meg-rontson és meg-
öllyön igen sokakat. * És fel-von- 45
nya sátorát Apadnóban a'tengerek-
között, a'híres és szent hegyen: és
annak teteiglen mégyen, és senki meg
nem segéti őtet.

XII. Rész.

AZ időben pedig fel-támad 1
Mihály a'nagy fejedelem, ki A
a'te népednek fiaiért áll: és
el-jő az idő a'minémű nem
vólt attól-fogva hogy a'nemzetségek
kezdettenek lenni mind az ideiglen.
És abban az időben meg-szabadúl a'
te néped, valaki bé-írva találtatik a'
könyvben. * És sokan azok-közül a' 2
kik alusznak a'föld porában, fel-éb-
rednek: " némellyek örök életre, és
némellyek gyalázatra, hogy azt ő-
rökké lássák. * A'kik pedig tudósak 3
lésznek, † tündökleni-fognak mint
az erősségnek fényessége: és a'kik az
igasságra oktatnak sokakat, mint a'
csillagok örökkön örökké. * Te pe- 4
dig Dániel zárd-bé a'beszédeket, és pe- B
chételd-bé a'könyvet, az el-rendelt
ideig: nagy sokan által-mennek, és
sok-féle lészen a'tudomány. * És lá- 5
tám én Dániel, és ímé mint-ha más
ketten állana: eggyik innét a'folyó-víz
partyán, és a'másik túl a'folyó-víznek
másik partyán. * És mondék a'férfiú- 6
nak, a'ki gyólch ruhába vala öltözve,
a'ki a'folyó-víz-fölött áll vala: Mikor
lészen vége e'chodáknak? * És hallám 7
a'gyólch ruhákba öltözött férfiat, ki
a'folyó-víz-fölött áll vala, " mikor C
fel-emelte vólna a'jobb és bal kezét
az égre, és meg-eskütt vólna az örök-
kévőre, hogy ideig, és idők-ig, és fél
ideig. És mikor el-végeződik a'szent
nép kezének meg-rontása, bé-telnek
mind ezek. * És én hallám, és nem ér- 8
tém. És mondék: Uram, mi lészen e-
zek-után? * És monda: Menny-el Dá- 9
niel, mert bé vannak zárva, és bé-
pecsételve a'beszédek, az el-rendelt
ideig. * Ki-válogattatnak, és meg- 10
feiríttetnek, és mint a'tűz meg-pró- D
báltatnak sokan: és istentelenül che-
lekesznek az istentelenek, és nem érti
senki az istentelenek-közzül, a'túdó-
sok pedig értik. * És az időtől-fogva 11
mikor el-vétetik a'szűntelen-való ál-
dozat, és a'pusztaságba tétetik az útá-
latosság ezer két-száz kilenczvé nap-
ig. * Bóldog, a'ki várakozik, és el-éri 12
az ezer három-száz harmincz-öt na-
pot. * Te pedig menny-el a'hová ren-
delrettél, és meg-nyugoszol, és a'te
sorsodban állasz a'napok végéig.

Eddig olvastuk Dánielt a'Zidó könyvben. A'mellyek következnek a' könyv végéig, a'Teodótzion könyvéből fordíttattak.

XIII. Rész.

ÉS vala egy férfiu ki Bábylon- 1
ban lakik vala, és annak neve A
Jóakim: * És vön Susánna nevű 2
feleséget, a'Helczias leányát,
ki igen szép és Isten-félő vala: * mert 3
a'szűléi, mivelhogy igazak valának,
oktaták az ő leányokat a'Moyses
törvénye-szerént. * Jóakim pedig 4
igen gazdag vala, és gyümölchös ker-
te vala közel a'házához: és ő hozzája
gyűlnek vala a'Zidók, mivelhogy bő-
chülletesb vala minnyájoknál. * És 5
rendeltetének a'nép-közzül két vén
bírák abban az esztendőben: kik-felől
szóllott az Úr: Hogy a'hamisság Bá-
bylonból a'vén bíráktól származott,
a'kik láttatnak vala a'népet igazgat-
ni. * Ezek gyakorlyák vala a'Jóakim 6
házát, és azokhoz jőnek vala minnyá-
jan a'kiknek törvények vala. * Mikor 7
pedig a'nép meg-tért vólna dél-tájban, bé-mégyen vala Susánna, és sétál
vala az ő férjének gyümölchös ker-
tében. * És láttyák vala a'vének hogy 8
minden-nap bé-menne, és sétálna: és
fel-gerjedének az ő kívánságára: * és 9
el-fordíták az ő elméjeket, és le-hajta-
ták a'szemőket hogy ne látnák az e-
get, se meg ne emlekeznének az igaz
ítéletekről. * Az-okáért meg-sebe- 10
sedve valának mind ketten annak sze-
relmében, és meg nem jelenték egy- B
másnak az ő fájdalmokot: * mert szé- 11
gyenlik vala meg-jelenteni egy-más-
nak az ő kívánságokat, véle akarván
hálni: * és figyelmeznek vala min- 12
den-nap szorgalmatosban hogy lát-
nák őtet. És monda eggyik a'másik-

" *Mat. 25. d. 46*

† *Sap. 3. b. 7.*

" *Apoc. 10. a. 5.*

nak: * Mennyünk haza, mert ebédnek 13
órája vagyon. És ki-menvén el-távo-
zának egy-mástól. * És mikor visszatértek volna, egybe-találának: és tudakozván egy-mástól az okát, megvallák az ő kívánságokat: és akkor 14
eggyütt időt rendelének, mikor találhatnák őtet egyedül. * Lőn pedig, 15
mikor alkolmatos napra figyelmeznének, bé-méne némelykor mint tegnap's tegnap-előtt, chak két leánnyal, és meg akara mosódni a'gyümölchös kertben: mert hévség vala: * és nem 16
vala ott senki, a'két el-rejtezett, és őtet-szemlélő véneken-kivül. * Monda azért a'leányoknak: Hozzatok 17
nékem olajt, és szappant, és a'gyümölchös kert ajtait zárjátok-bé, hadd mosódgyam-meg. * És meg-chelekedék a'mint parancholta vala: és bé-zárlák a'gyümölchös kert ajtait, és 18
ki-menének a'hátúlso ajtón, hogy elhoznák a'miket parancholt vala: és nem tudgyák vala hogy a'vének ottben el-rejteztek. * Mikor pedig ki- 19
mentek volna a'leányok, fel-keléne C
k a'két vének, és hozzája futának, és mődának: * Ímé a'gyümölchös-kert 20
ajtai bé-zárva vannak, és senki minket nem lát, és mi a'te kívánságodban vagyunk: az-okáért engedgy nékünk, és közösülj velünk. * hogy-ha nem 21
akarod, bizonyságot mondunk elleneded, hogy egy ifiu volt veled, és azért küldötted-ki a'leányokat tőled. * Fel- 22
fohászkodék Susanna, és monda: Szorongatásim vannak minden-felől: mert ha ezt chelekeszem, halálom az nékem: ha pedig nem chelekeszem, ki nem menekedem kezeitekből. * De 23
jobb nékem chelekedet-nélkül kezeitekbe esnem, hogy-sem vétkeznem az Úr színe-előtt. * És fel-kiálta nagy 24
szóval Susanna: fel-kiáltának pedig a'vének-is ő-ellene. * És el-futa eggyik a'gyümölchös-kert ajtaihoz, 25
és fel-nyitá. * Mikor azért hallották 26
volna a'kiáltást a'házi szolgák a'gyümölchös-kertben, bé-rohanának a'hátúlso ajtón hogy látnák mi volna. * Minek-utánna pedig a'vének szol- 27
lának, fölötte igen meg-pirulának a' D
szolgák: mert soha nem mondatott vala ollyan dolog Susanna-felől. És lőn másod nap. * És midőn el-jött 28
volna a'nép Joakimhoz az ő férjéhez, él-jöve a'két vén-is rakva lévén hamis gondolattal Susana-ellen, hogy meg- 29
ölnék őtet. * És mondának a'nép-előtt: Küldgyetek Susannához a'Helczias leányához a'Jóakim felségéhez. És mingyárt el-küldének. * És 30
el-jöve a'szűléivel, és gyermekivel, és minden rokonival. * Susanna pedig 31
igen gyenge vala, és szép ábrázatu. * 32
Azok pedig a'hamisak meg-parancholák hogy fel-födnék (mert bé-födve vala) hogy akár chak úgy elégednének-meg az ő szépségével. * 33
Sírnak vala azért az övéi, és minnyájan a'kik ismérték vala őtet. * Fel-kel- 34
vén pedig a'két vén a'nép-között, a'kezöket a'fejére tévék. Ki sírván feltekinte az égre: mert az ő szive bizakodik vala az Úrban. * És mondának a'vének: Midőn mi egyedül sétálnánk a'gyümölchös-kertben, bé- 36
jöve ez két leánnyal: és bé-zárlá a'gyümölchös-kert ajtait, és el-bochátá tőle a'leányokat. * És hozzája jöve 37
egy ifiu, ki el-rejtezve volt, és közösüle véle. * Mi pedig mikor a'kert- 38
nek szegletiben volnánk, látván a'gonoságot, hozzájok futánk, és láttuk őket egy-mással közösödni. * És a- 39
mazt ugyan meg nem foghattuk, mert erősb volt nálunknál, és felnyitván az ajtót, ki-ugrott: * ezt pedig 40
E
mikor meg-fogtuk volna, meg-kérdők ki volna az ifiu; és nem akará 41
meg-jelenteni nékünk: e'dolognak tanúi vagyunk. * Hűn nékik a'sokaság, úgy-mint véneknek, és a'nép bíráinak, és halálra ítélék őtet. * Fel- 42
kiálta pedig nagy szóval Susanna, és monda: Örök Isten, ki a'titkoknak túdója vagy, ki mindeneket tudsz minek-előtte meg-légyenek, * te tudod 43
hogy hamis bizonyságot szóllottak ellenem: és ímé meg-halok, holott semmit nem chelekedtem azokban, a'miket ezek gonoszúl közöttek ellenem. * Meg-halgatá pedig az Úr az ő 44
szavát. * És mikor a'halálra vitetnék, 45
fel-indítá az Úr egy ifiu gyermeknek szent lelkét, kinek Dániel vala neve: * És fel-kiálta nagy szóval: Tiszta va- 46
gyok én ennek vérétől. * És az egész 47
nép hozzája fordúlván, monda: Michoda beszéd ez, a'mellyet szóllál? * 48
Ki midőn közöttök állana, monda: Illyen balgatagok vattok-e Israël fiai, nem itélvén, se nem ismérvén az igazat, halálra kárhoztattátok-e az Israël leányát? * Térjetek-visszza az itéletre, 49
mert hamis bizonyságot szóllottak ellene.

ellene. * Viſzſza-tére azért a'nép ſiet-
ſéggel, és mondának néki a'vének: F
Jöj-ide, és üllyköznkbe, és jelentſd-
meg nékünk: mert néked adta az Iſten 1
a'vénſégnek tiſzteletit. * És monda- 51 A
nékik Dániel: Válaſzſzátok-el őket-
távúl egy-máſtól, és meg-ítélem őket.
* Mikor azért el-váltak vólna egy- 52
máſtól, elő-hívá az eggyikét közzűlök, és monda néki: Gonoſz napok-
ban viſzſza-aggott, moſt jöttek elő a' 3
te bűneid, mellyeket ez-előtt chele-
kedtél: * hamis ítéleteket itélvén, az 53
ártatlanokat el-nyomván, és el-bo-
chátván a'vétkeſeket, holott az Úr 4
"*Exod.* mondotta: " Az ártatlant és az igazat
23. a. 4. meg ne öllyed: * Moſt azért ha láttad 54
őtet, mond-meg michoda fa-alatt lát-
tad őket egy-máſsal beſzélgetni. Ki
monda: Schínus-fa-alatt. * Monda 55 5
pedig Dániel: Igazán hazudál a'fejed-
re: Mert ímé az Iſten Angyala ſenten-
tziát vévén tőle, két-felé vág téged. * 56 6
És azt félre állatván, hagyá a'máſikat
elő-jöni, és monda néki: Kánaánnak, B
és nem Júdának magva-, a'ſzépſég
chalt-meg téged, és a'kívánſág el-for-
dította a'te ízivedet: * így chelekeſz- 57
tek vala az Iſraël leányival, és azok
félvén ſzólnak vala néktek: de a'Júda
leánya nem ſzenvedte-el a'tí hamiſ- 8
ſágtokat. * Moſt azért mond-meg né- 58
kem, michoda fa-alatt tapaſztaltad
őket egy-máſsal beſzélgetni? Ki mon-
da: Tölgy-fa-alatt. * Monda pedig 59 9
Dániel: Igazán hazudál te-is a'fejedre: G
mert itt vagyon az Úr Angyala, fegy-
vere-lévén, hogy két-felé vágjon té-
ged, és meg-öllyön titeket. * Fel-kiál- 60 10
ta azért az egéſz gyülekőket nagy ſzó-
val, és áldák az Iſtent a'ki meg-ſzaba-
dittya az ő-benne bízókat. * És fel-tá- 61 11
madának a'két vén-ellen (mert meg-
győzte vala őket Dániel az ő ſzájokból C
hogy hamis bizonyſágot mondottak)
és chelekedének vélek, a'mint gono-
ſzúl chelekedtek vala félebaráttyok- 12
† *Deut.* ellen, * † hogy a'Moyſes törvénye- 62
9. d. 19. ſzerént chelekednének: és meg-ölék
őket, és meg-ſzabadúla az ártatlan vér
az napon. * Helczias pedig, és a'fele- 63 13
ſége áldották az Iſtent az ő leányok-
ért Suſannáért, Joakimmal az ő fer-
jével, és minden rokonſágokkal,
hogy nem találtatott vólna rút do-
log ő-benne. * Dániel pedig naggyá 64
lőn a'nép-előtt a'naptól-fogva, és 14
az-után. * És Aſtiages király az ő at- 65

tyaihoz tették, és a'Perſiai Czyrus
vévé magához az ő országát.

XIV. Rész.

DÁniel pedig a'király vendége vala, és tiſzteletes vala
minden baráti-fölött. * Vala
egy Bel-nevű bálvány-is a'
Bábylóniaiaknál: és költenek vala ar-
ra minden-nap tizen-két mértékzem-
lye-liſztet, és negyven juhot, és hat-
korsó bort. * A'király-is tiſzteli vala
azt, és el-mégyen vala minden-nap
azt imádni: Dániel pedig az ő Iſtenét
imádgya vala. És monda néki a'király:
Miért nem imádod a'Belt? * Ki felel-
vén, monda néki: Mert nem tiſztelem
a'kézzel chinált bálványokat, hanem
az élő Iſtent, a'ki az eget és a'földet
teremtette, és hatalma vagyon min-
den teſten. * És monda a'király néki:
Nem láttatik-e néked a'Bel élő Iſten-
nek lenni: Nem látod-e menyit éſzik
és iſzik napon-ként? * És monda Dá-
niel nevetvén: Meg ne chalatkozzál,
király; mert ez belől ſárból, és kívűl
rézből-valo, és nem éſzik ſoha. * És
meg-haraguván a'király elő-hívá an-
nak papjait, és monda nékik: Ha meg
nem mongyátok nékem, kichoda a'
ki meg-éſzi e'költſéget, meg-haltok.
* Ha pedig meg-mutattyátok, hogy
Bel éſzi-meg ezeket, meg-hal Dániel,
mert káromlotta a'Belt. És monda
Dániel a'királynak: Légyen a'te ígéd-
ſzerént. * Valának pedig a'Bel papjai
hetvenen, feleſégek, és apródgyok, és
fiok-nélkűl. És el-méne a'király Dá-
niellel a'Bel templomába. * És mon-
dának a'Bel papjai: Ímé mi ki-me-
gyünk: és te király tedd-le az étkeket,
és öltſed a'bort, és zárd-bé az ajtót,
és pecsételd-bé a'te gyűrőddel: * és
mikor bé-mégy reggel, ha úgy nem
találandod hogy mindeneket meg-
ölt a'Bel, halállal hallyunk-meg, vagy
Dániel a'ki mi-ellenünk hazudott. *
Nem gondolnak vala pedig azzal, mert
az aſztal-alatt ál-ajtót chináltak vala,
és azon menék vala-bé mindenkor, és
meg-éſzik vala azokat. * Lőn azért
minek-utána ki-mentenek amazok, a'
király az étkeket Bel-eleibe raká: pa-
ranchola Dániel a'ſzolgainak, és ham-
vat hozának, és el-hínté az egéſz tem-
plomba a'király-előtt: és ki-menvén
bé-zárlák az ajtót: és bé-pecsételvén
a'király gyűrőjével, el-menének. * A'
papok pedig bé-menének éjjel az ő

szokások-szerént, és a'feleségök 's a' fiok: és meg-évének mindeneket, és meg-ivának. * Fel-kele pedig a'király 15
jó reggel, és Dániel ő-vele. * És mon- 16
da a'király: Éppen vannak-e, Dániel, a'pechétek? Ki felele: Éppen, király.
* És mihelyen fel-nyitotta vólna az 17
ajtót, tekíntvén a'király az asztalt, fel-
kiálta nagy szóval: Nagy vagy Bel, és
ninch te-nálad semmi álnokság. * 18
És nevete Dániel: és meg-tartóztatá
a'királyt hogy bé ne menne: és mon-
da: Ímé a'padimóntom, vedd eszedbe
kichoda nyomdoki ezek. *És monda 19
a'király: Látom a'férfiak és aszszony-
állatok és gyermekek nyomdokit.
És meg-haraguvék a'király. * Akkor 20
ragadá a'papokat, és az ő feleségöket,
és fiokat: és meg-mutaták néki a'rej-
tek ajtókat, mellyeken bé-mennek
vala, és meg-észik vala a'mik az aszta-
lon valának. *Meg-ölé azért őket a'ki- 21
rály, és Belt a'Dániel hatalmába adá:
ki el-rontá azt, és annak templo-
mát. * És vala egy nagy sárkány azon 22
a'helyen, és tiszteltetik vala azt a'Baby-
loniaïak. *És monda a'király Dániel- 23
nek: Ímé most nem mondhatod hogy
ez nem élő Isten: imádgyad azért ezt.
* És monda Dániel: Az én Uramat Is- 24 38
tenemet imádom: mert ő az élő Isten:
ez pedig nem élő Isten. * Te pedig ki- 25 39
rály, adgy hatalmat nékem, és meg-
ölöm a'sárkányt kard és pálcza-nél-
kül. És monda a'király: Adok néked.
* Dániel azért szurkot vőn, és há- 26 40
jat, és szőrt, és egybe-főzé: és dara-
bokra chinálá, és a'sárkánynak szá-
jába adá, és meg-hasada a'sárkány. És
monda: Ímé a'kit tiszteltek vala. * 27
Mellyet mikor hallottak vólna a'Ba-
bylóniaïak, fölötte igen boszszon-
kodának: és egybe-gyűlvén a'király-
ellen, mondának: Zidóvá lőtt a'ki-
rály: Belt el-rontotta, a'sárkányt meg-
ölte, a'papokat-is meg-ölte. * És, 28
mikor a'királyhoz mentek vólnak,
mondának: Add kezünkbe Dánielt,
mert egyéb-képpen meg-ölünk té-
ged, és a'te házadat. * Látá azért a'ki- 29 F
rály hogy fölötte igen reá erősödné-
nek: és a'szükségtől kénszeríttetvén
kezekbe adá Dánielt. * Kik őtet az o- 30
roszlányok vermébe veték, és hat
nap-ig vala ott. * A'veremben pedig 31
hét oroszlány vala, és azoknak min-
den-napra két test adaték, és két juh:
és akkor nem adatának nékik, hogy
meg-ennék Dánielt. * Vala pedig Ha- 32
bakuk Próféta Judæában, és ő étket
főzött vala, és kenyeret aprított vala
egy edénybe: és a'mezőre mégyen va-
la hogy az aratóknak vinné. *És mon- 33
da az Úr Angyala Habakuknak: Vidd-
el az ebédet, a'melly nálad vagyon, Bá-
bylonba Dánielnek, ki az oroszlányok
vermében vagyon. *És monda Haba- 34
kuk: Uram, Bábylont nem láttam, és
a'vermet nem tudom. *"És meg-fogá 35 G
őtet az Úr Angyala tetejénél-fogva, " Ezec. 8. a. 3.
és el-vivé őtet a'feje hajánál-fogva, és
le-tévé őtet Bábylonban a'verem-fő-
libe az ő lelkének sebességével. * És 36
kiálta Habakuk, mondván: Dániel Is-
tennek szolgája, vedd-el az ebédet,
mellyet néked az Isten küldött. * És 37
monda Dániel: Meg-emlekeztél ró-
lam Isten, és el nem hattad a'téged-
szeretőket. * És fel-kelvén Dániel, é-
vék. Az Úr Angyala pedig azonal he-
lyére állatá Hábakukot. * El-jőve az-
ért a'király hetedn apon hogy siratná
Dánielt: és a'veremhez méne, és bé-
tekínte, és ímé Dániel az oroszlányok-
között ül vala. *És fel-kiálta nagy szó-
val a'király, mondván: Nagy vagy Ú-
ram Dánielnek Istene. És ki-vonyá ő-
tet az oroszlányok veréből. * Azo- 41
kat pedig, a'kik az ő veszedelmének
okai vóltak, a'verembe veté, és meg-
emésztetének egy szem-pillantásban
ő-előtte. * Akkoron monda a'király: 42
Félyék minnyájan a'földön-lakók a'
Dániel Istenét: mert ő a'meg-szabadí-
tó, jeleket és chodákat chelekedő a'
földön: a'ki meg-szabadította Dánielt
az oroszlányok ver-
méből.

OSEAS PROFETÁLASA.

I. Rész.

AZ Úr igéje, melly lőtt O- 1 A
seáshoz a'Béeri fiához,
Oziásnak, Joatánnak,
Akaznak, Ezekiásnak, a'
Júda királyinak napjaiban, és Jero- 2
boámnak a'Jóas fiának az Israël kirá- 1 B
lyának napjaiban. *Kezdete az Úr be-
szédének Oseásban: és monda az Úr
Oseásnak: Eredgy végy magadnak pa-
rázna feleséget, és nemzj magadnak
paráznaságnak fiait: mert paráznál-
kodván el-szakad a'föld az Úrtól. *És 3
el-méne, és vévé Gómert a'Debelaim

leányát: és méhében fogada, és fiat szűle néki. *És monda az Úr néki: Híjad a'nevét Jezrahel-nek: mert még egy-kevesé, és meg-látogatom az Jezrahel vérét a'Jehu házán, és megszűnetem az Israël háza országát. *És azon a'napon meg-rontom az Israël kéz-íjját a'Jezrahel völgyében. * És ismég fogada méhében, és leányt szűle. És monda néki: Híjad a'nevét, Irgalmasság-nélkül-valónak: mert többé nē könyörűlök az Israël házán, hanem tellyességgel el-feletkezem rólok. *És a'Júda házán könyörűlök, és meg-szabadítom őket az ō Urokban Istenekben: és nem szabadítom-meg őket kéz-íjal, és kardal, és viadallal, és lovakkal, és lovagokkal. * És el-választá a'téjtől, azt a'ki Irgalmasságnélkül vala. És méhében fogada, és fiat szűle. * És monda: Híjad a'nevét: Nem-én népem: mert tí nem én népem vattok, és én nem lészek tiétek. *És lészen az Israël fiainak száma mint a'tenger fövenye, melly mértek-nélkül vagyon, és meg nem számláltatik. " És lészen a'helyen a'hol azt mondyák nékik; Nem én népem vattok tí: az mondatik nékik; Az élő Istennek fiai. * És egybe-gyűlnek a'Júda fiai, és az Israël fiai egyenlő-képpen: és magoknak egy fejet emelnek, és fel-mennek a'földről: mert nagy a'Jezrahel napja.

" Rom. 9. c. 16.

II. Rész.

MOndgyátok-meg az atyátok-fiainak: Én népem; és a'húgotoknak: Irgalmasságot nyert. * Itéllyétek-meg az anyátokat, itéllyétek-meg: mert ō nem én feleségem, és én nem vagyok ō férje. vegye-el az ō paráznaságit az ō orczája-elől, és az ō házasság-törésit az ō emlői-közzűl. * Hogy valamiképpen mezítelen ne vetkőztessem ōtet, és ne tegyem őtet az ō szűletése napja-szerént: és ne tegyem őtet mint a'puszta, és ne tegyem őtet mint a'járatlan földet, és meg ne öllyem őtet szomjúval. *És az ō fiain nem könyörűlök: mert paráználkodásoknak fiai. * mert paráználkodott az annyok, meg-szégyenítetett a'ki méhébe fogadta őket: mert azt mondá: Elmegyek az én szeretőim-után, kik meg-adgyák nékem az én kenyereimet, és a'vizeimet, a'gyapjamat, és a'lenemet, az olajomat, és az italomat.

6 * Az-okáért ímé én bé-fövényezem a'te útadat tövisekkel, és bé-fonom azt sövénnyel, és az ō ösvényit fel nem találja. * És követi az ō szeretőit, és el nem éri őket: és keresi őket, és meg nem találja, és mond: El-megyek, és viszsza-térek az én első férjemhez: mert jobban vóltam akkor hogy-sem most. * És ō nē tudta, hogy én adtam néki a'gabonát, és a'bort, és az olajt, és az ezűstöt meg-szaporítottam néki, és az aranyat, a'mellyeket Baálra költöttek. *Az-okáért viszszatérek, és el-vészem az én gabonámat az ō idejében, és az én boromat az ō idejébē, és ki-szabadítom az én gyapjamat és a'lenemet, mellyek bé-födik vala az ō gyalázattyát. * És most ki-nyilatkoztatom az ō bolondságát az ō szeretőinek szemök-előtt: és a'férfiu ki nem szabadíttya őtet kezemből: * és meg-szűnetem minden örömét, innepét, új hóld innepét, szombattyát, és mindē ünepes idejét. * És megveszítem az ō szőlőjét, és a'füge-fáját: mellyekről azt mōdotta: Ezek a'jutalmak, enyímek, mellyeket adtak nékē az én szeretőim: és erdővé tészem azt, és meg-észi azt a'mezei vad. *És meglátogatō őtet a'Báalim napjaiért, mellyeken jó illatot éget vala, és fel-ékesittetik vala az ō fülbe-függőjével, és kösöntyűjével, és mégyen vala a'szeretői-után, és én-rólam el-feletkezik vala, úgy-mond az Úr. * Az-okáért, ímé én édesgetem őtet, és a'pusztába viszem őtet: és az ō szíve-szerént szólok. * És meg-adom néki az ō szőlőmíveit azon helyből, és az Akor völgyét a'reménségnek ki-nyilatkozására: és énekel ott az ō ifiuságának napjai-szerént, és az ō Egyiptusból-való fel-jövetelének napjai-szerént. *És lészé az napon, úgy-mond az Úr: hínyi-fog engē: Én férjem: és nē hí engē többé, Báali-nak. * És el-vészem a'Báalim neveit a'szájából, és meg nē emlekezik többé azok nevéről. * És szövetséget szerzek nékik azon a'napon a'mezei vaddal, és az égi madárral, és a'földi chúszó-mászóval: és a'kézíjat, és a'kardot, és a'hadat el-veszítem a'földről: és el-alutom őket bátorságosan. *És magamnak jegyezlek téged ō rókké: és jegyezlek téged igasságban, és itéletben, és irgalmasságban, és könyörűletességekbē. *És hittel jegyezlek téged magamnak: és meg-tudod

hogy én vagyok az Ur. * Es léſzen az 21
napon: Meg-halgatom, úgy-mond az
Úr, meg-halgatom az egeket, és azok
meg-halgattyák a' földet. * És a' föld 22
meg-halgattya a' búzát, és a' bort, és
az olajt: és ezek meg-halgattyák Jez-
rahelt. * És bé-vetem őtet magamnak 23
a' földbe, és könyörűlök azon, a' ki Ir-
galmaſság-nélkűl vólt. * " És azt 24
mondom a' Nem én népemnek: Én
népem vagy te: és ő azt mongya: Én
Iſtenem vagy te.

" Rom. 9. c. 25. 1. Pet. 1. b. 10.

III. Rész.

ÉS monda az Úr nékem: Még-is 1
menny-el, és ſzereſs aſzſzony-
állatot kit az ő ſzerettője ſze-
ret, és házaſság-törőt: a' mint
ſzereti az Úr az Iſraël fiait, és ők ide-
gen iſtenekre néznek, és ſzeretik a'
ſzőlő ſzemeknek héját. * És meg-ſzer- 2
zém őtet magamnak tizen-öt ezüſt
pénzen, és más-fél kőből árpán. * És 3
mondék néki: Sok napok-ig várakoz-
zál reám: ne paráználkodgyál, és ne
légy más férfiúé: de én-is meg-várlak
téged. * mert ſok napok-ig ülnek az 4
Iſraël fiai király-nélkűl, és fejedelem-
nélkűl, és áldozat-nélkűl, és óltár-
nélkűl, és éfod-nélkűl, és képek-nél-
kűl. * † és az-után meg-térnek az Iſ- 5
raël fiai, és meg-keresik az ő Urokat
Iſteneket, és Dávidot az ő királyokat:
és félik az Urat, és az ő javát, az utólſo
időben.

" Ezec. 34. c. 23.

IV. Rész.

HAllyátok az Úr igéjét Iſraël 1
fiai, mert törvénye vagyon
az Úrnak a' föld lakóival:
mert ninch igaſság, és ninch
irgalmaſság, és ninch Iſteni tudo-
mány a' földön. * Az átok, és a' hazug- 2
ſág, és a' gyilkoſság, és a' lopás, és a' há-
zaſság-törés el-áradtak, és a' vér a' vért
illette. * Az-okáért sírni-fog a' föld, 3
és meg-erőtelenűl minden a' ki azon
lakik, a' mezei vaddal, és az égi ma-
dárral: de a' téger halai-is egybe-gyűj-
tetnek. * Mindazáltal ſenki ne ítél- 4
lyen: és ne vádoltaſsék a' férfiu: mert
a' te néped, mint a' kik ellene-monda-
nak a' Papnak. * És el-esel ma, és el-e- 5
ſik a' próféta-is veled: éjjel halgat-
tattam az anyádat. * Halgatott az én 6
népem, mivelhogy nem vólt tudomá-
nya: mivelhogy te a' tudományt meg-
vetetted, meg-vetlek téged, hogy
papſágban ne ſzolgálly nékem: és el-
feletkeztél a' te Iſtenednek törvényé-
ről, el-feletkezem én-is a' te fiaidról. 7
* Az ő ſokaſágok-ſzerént vétkeztek
nékem: az ő dicsőſégeket gyalázatra
fordítom. * Az én népemnek bűneit 8
éſzik-meg, és azoknak hamiſságokra
fel-emelik az ő lelkeket. * És léſzen 9
mint a' nép, úgy a' pap: és meg-látoga-
tom őtet az ő útaiért, és az ő gondola-
tiért meg-fizetek néki. * És éſznek, és 10
C meg nem elégednek: paráználkodtak,
és meg nem ſzűntek: mert az Urat el-
hatták meg nem őrizvén. * A' paráz- 11
naſság, és a' bor, és a' réſzegſég el-véſzik
az értelmet. * Az én népem az ő fájától 12
kérdezkedett, és az ő pálczája felelt
néki: mert a' paráználkodáſoknak lel-
ke chalta-meg őket, és az ő Iſtenektől
el-ſzakadtak paráznalkodván. * A' he- 13
gyek tetein áldoznak vala, és a' hal-
mokon égetik vala a' jó illatot: cher-
fa, és nyár-fa, és terpentína-fa-allatt,
mert jó vala annak az árnyéka: az-okáért paráználkodni-fognak a' ti leányi-
tok, és a' mátkáitok házaſság-törők
léſznek. * Nem látogatom-meg a' ti 14
D leányitokat mikor paráználkodnak,
és a' mátkáitokat mikor házaſságot
törnek: mert ők a' kurvákkal nyájaſ-
kodnak vala, és az aſzſzonyoſokkal
áldoznak vala, és az értelem-nélkűl
valo nép meg-verettetik. * Ha paráz- 15
nálkodol te Iſraël, már chak Júda ne
vétkezzék: és ne mennyetek-bé Gal-
galába, és ne mennyetek-fel Betaven-
be, ſe így ne eskűdgyetek: Él az Úr. * 16
Mert mint a' ſzilaj űſző el-tért Iſraël:
moſt legelteti őket az Úr, mint a' bá-
rányt a' téren. * Réſzes Efraim a' bálvá- 17
nyokbá, erezd-el őtet. * Az ő lakodal- 18
mok mát-féle, paráznaſsággal paráz-
nálkodtak: ſzerettek gyalázatot che-
lekedni az ő óltalmazói. * A' ſzélek az ő 19
ſzárnyához kötötte őket, és meg-ſzé-
gyenűlnek az ő áldozattyok-miatt.

V. Rész.

HAllyátok ezt papok, és fi- 1
gyelmezzetek Iſraël háza, és A
király háza halgaſsátok: mert
veletek vagyon az ítélet,
mert törei lőttetek a' vígyázáſnak, és
ki-terjeſztetett hálo a' Táboron. * És 2
az áldozatokat mélyſégre térítettétek: és én vagyok mind azoknak ok-
tatója. * Én iſmérem Efraimot, és Iſ- 3
raël ninch el-rejtve én-előttem: mert
már paráználkodott Efraim, meg-fer-
tőztetett Iſraël. * Nē gondolkodnak ar- 4
ról hogy meg-térjenek az ő Iſtenek-

hez: mert a'paráználkodásnak lelke
vagyon ő-közöttök, és az Urat nem
ismérték. * És meg-felel Israëlnek ke- 5
vélysége az ő orczája-előtt: és Israël
's Efraim el-esnek az ő hamisságok-
ban, el-esik Júda-is ő-vélek. * Az ő 6
nyájokkal, és chordájokkal, mennek
az Urat keresni, és meg nem talállyák:
el-vétetett tőlők. * Az Úr-ellen vét- 7
keztek, mert idegen fiakat nemzettek:
most emészti-meg őket a'hólnap az ő
részekkel. * Harsogjatok kűrtel Gá- 8
baában, trombitával Rámában: or- C
díttsatok Betavenben, a'te hátad-me-
gett Benjamin. * Efraim el-pusztúl a' 9
dorgálásnak napján: az Israël nem-
zetségi-között hitet mutattam. * Ol- 10
lyanok lőttek a'Júda fejedelmi mint
a'határnak fel-bontói: ki-öntöm reá-
jok mint a'vizet az én haragomat. * 11
Boszszúságot szenved Efraim, meg-
rontatott a'törvénytől: mert az un-
dokságok-után kezdett járni. * És én 12
mint a'moly Efraimnak, és mint a'
rothadás a'Júda házának. * És látta 13
Efraim az ő nyavalyáját, és Júda az ő D
kötelét: és el-ment Efraim Assurhoz,
és el-küldött a'Boszszú-állo király-
hoz: és ő meg nē gyógyíthat titeket,
sem el nem öldhattya rólatok a'kö-
telet. * Mert én mint a'nőstény-orosz- 14
lány Efraimnak, és mint az oroszlány-
kölyke a'Júda házának: én én fogom-
meg, és el-mégyek, el-vészem, és
ninch a'ki meg-szabadíttsa. * El-men- 15
vén meg-térek az én helyemre: míg
nem el-fodgyatok, és meg-keressé-
tek az én orczámat.

VI. Rész.

AZ ő háborúságokban reggel 1
fel-kelnek én-hozzám: Jer- A
tek, és térjünk az Úrhoz: * 2
mert ő fogott-meg, és meg-
gyógyít minket: meg-vér, és meg-or-
vosol minket. * " Meg-elevenít min- 3
ket két nap-után: harmad napon fel- B
támaszt minket, és élünk az ő színe-e-
lőtt. Meg-tudgyuk, és követni-fog-
juk, hogy meg-ismérjük az Urat: mint
a'hajnal el-készült az ő ki-jövetele, és
hozzánk jő mint a'földre az őszi's ta-
vaszi esső. * Mit chelekedgyem néked 4
Efraim? mit chelekedgyem néked Jú- C
da? a'ti irgalmasságtok mint a'reggeli
felyhő, és mint a'reggel el-múlò har-
mat. * Az-okáért gyalultā őket a'pro- 5
féták-által, meg-öltē őket az én szám
igéivel: és a'te ítéletid ki-jőnek mint

" 1. Cor. 15. a. 3.

6 a'világosság. * † Mert az irgalmasszá-
got kívántam, és nem az áldozatot: és
az Isteñek ismeretit inkább hogy-sem
7 az éppen-egő áldozatokat. * Ők
pedig mint Adám által-hágták a'szö-
8 vetséget, ott vétkeztek ellenē. * Gála-
ád a'bálvány-chinálók várasa, a'vér-
9 ért meg-tapodtatott. * És mint a'tol-
D vaj férfiaknak torkok, a'papoknak
társa, a'kik az úton a'Sikemből-mé-
nőket meg-ölik: mert vétket chele-
10 kedtek. * Az Israël házában iszonyu-
ságot láttam: ott az Efraim paráznál-
11 kodási: meg-ferteztetett Israël. * De
Júda-is készíts aratást magadnak, mi-
dőn meg-térítem az én népemnek
fogságát.

VII. Rész.

1 MIdőn meg akarnám gyó-
A gyítani Israëlt, ki-nyilat-
koztatott az Efraim hamis-
sága, és a'Samária gonosszá-
ga, mert chalárdságot chelekedtek: és
a'lopò bé-ment kóborlani, a'chatázo
2 kinn vagyon. * És hogy valami-kép-
pen ne mongyák szívőkben, hogy
mindē gonosságokról meg-emlekez-
tem: most környűl-vőtték őket az ő
találmányok, az én orczám-előtt van-
3 nak. * Az ő gonosságokkal örvendez-
tették a'királyt: és az ő hazugságokkal
4 a'fejedelmeket. * Minnyájan paráznál-
kodók, mint a'sütőtől meg-gyújta-
tott kemencze: meg-nyúgott egy-ke-
vessè a'váras a'kovásznak egyelítésé-
től, míg nem mindenestől meg-ková-
5 szosíttatnék. * A'mi királyüknak nap-
B jai: dűhőskődni kezdének a'fejedel-
mek a'bortól: ki-nyújtotta kezét a'
6 chúfolókkal. * Mert mint a'sütő ke-
menczét úgy el-készítették az ő szí-
vőket, midőn utánnok leselkednék:
egész étszaka alutt a'ki süti őket, reg-
gel ő-maga meg-gyuladott mint a'
7 langnak tűze. * Minnyájan meg-me-
legültek mint a'sütő kemencze, és
meg-emésztették az ő bírájokat: min-
den ő királyok el-estek: ninch közöt-
8 tők a'ki hozzám kiáltson. * Efraim ő-
maga a'népek-közzé egyeledék: Ef-
raim hamuban-sült kenyérré lőtt,
9 melly meg nem forgattatik. * Meg-öt-
C ték az idegenek az ő erejét, és ő nem
tudta: de az ősz hajak-is ki-utöttek
10 rajta, és ő nē tudta. * És meg-aláztatik
az Israël kevélysége az orczája-előtt:
még sē tértek az ő Urokhoz Istenek-
hez, és nē keresték őtet mind ezekbē.

† 1. Reg. 15. e. 22. Eccli. 4. d. 17. Matth. 9. b. 13. & 17. a. 7.

*És

Es lőtt Efraim mint az el-tévelyíttetett gálamb, nem lévén értelme: Egyiptust hítták segétségűl, az Aſsyriusokhoz mentek. * És mikor el-indúlnak, ki-terjeſztem reájok az én hálómat: mint az égi madarat le-vonſzom őket, meg-verem őket az ő gyűlekőzeteknek hallása-szerént. * Jaj nékik, mert el-távoztak tőlem: elpuſztíttatnak, mert vétkeztek ellenem: és én meg-váltottam őket: és ők hazugságokat ſzóllottak ellenem. * És nem kiáltottak én-hozzám az ő ſzívők-ſzerént, hanem az ő ágyas-házokba jajgattak: a' búza és a' bor-főlőtt-kérődnek vala, el-távoztak éntőlem. * És én oktattam őket, és meg-erősítettem az ő karjokat: és gőnoſzt gondoltak ellenem. * Viſzſza-tértek hogy iga-nélkűl lennének: lőttek mint a' chalárd kéz-íj: fegyverrel hűllanak-el az ő fejedelmők, az ő nyelvőknek dühősége-miatt. Ez az ő meg-chufolások Egyiptus-földében.

VIII. Rész.

TRombita légyen a' torkodban mint a' ſas az Úr házán: azért hogy által-kágták az én ſzővetségemet, és meg-ſzegték az én törvényemet. * Engem hínak ſegétségűl: Én Istenem meg-iſmértűnk téged mi Israëlíták. * Megvetette a' jót Israël, az ellenség fogja üldözni őtet. * Ők országoltak, és nem én-általam: fejedelmek vóltak, és nem tudtam: az ő ezűstökből és aranyokból bálványokat chináltak magoknak, hogy el-vetnének: * el-vetette a' te borjad Samária, meg-búſúlt az én haragom ő-ellenek: meddig nem tiſztúlhatnak-meg? * Mert ez-is Israëlből-valo: meſter ember chinálta azt, 's nem Isten ő: mert pók-hálókká léſzen a' Samária borja. * Mert ſzelet vetnek, és forgó-ſzelet aratnak: fenn-állo búza-ſzár ninch ő-benne, annak magva nem ád liſztet: hogy-ha ád-is, idegenek éſzik-meg azt. * Megemésztetett Israël: moſt a' nemzetségek-közőtt lőtt mint a' tiſztátalan edény. * Mert ők fel-mentek Aſsurhoz, vad-ſzamár egyedűl magának: az Efraimiták ajándékokat adtak a' ſzeretőknek. * De mikor fizetéſsel megfogadgyák-is a' nemzetségeket, moſt egybe-gyűjtőm őket: és meg-nyugoſznak egy-kevéſsé a' királynak és a' fejedelmeknek terhétől. * Mert megſokaſította Efraim az óltárokat a' vétkezéſre: az óltárok vétekké lőttek néki. * Meg-írom néki az én ſok-féle törvényimet, mellyek mint-ha idegeneknek alíttatták. * Áldozatokat téſznek, húſt vágnak, és éſznek, és az Úr nem véſzi-bé azokat: moſt meg-emlekezik az ő hamiſságokról, és meglátogattya az ő bűnőket: ők Egyiptuſhoz folyamnak. * És el feletkezett Israël az ő teremtőjéről, és bálvány templomokat épített: és Júdas erős váraſokat ſzaparitott: és tűzet bochátok az ő váraſira, és meg-emésztí az ő házait.

IX. Rész.

NE vígadgy Israël, ne örvendezz mint a' népek: mert el-ſzakadtál paráznáúl a' te Istenedtől, ſzeretted a' fizetéſt minden búza ſzérűk-fölőtt. * A' ſzérű és a' ſajtó nem tartya-el őket, és a' bor meg-challya őket. * Nem laknak az Úr földén: viſzſza-tért Efraim Egyiptusba, és az Aſsyriuſoknál fertelmeſt őtt. * Nem áldoznak az Úrnak bort, és nem léſznek kedvesek néki: az ő áldozattyok, mint a' sírók kenyere. minnyájan, a' kik azt éſzik, megferteztetnek: mert az ő kenyerek az ő lelkekért, bé nem mégyen az Úr házába. * Mit fogtok-chelekedni a' jeles napon, az Úr iſnepe napján? * Mert ímé el-bújdoſtak a' puſztaſág-miatt: Egyiptus egybe-gyűjti őket, Memfis el-temeti őket: az ő kívánatos ezűſtőket a' chalyán bírja örökſégűl, lapu az ő ſátorokban. * El-jőttek a' látogatáſnak napjai, el-jőttek a' fizetéſnek napjai: iſmérjétek-meg Israël a' bolond profétát, az éſztelen lelki-embert, a' te hamiſságodnak ſokaſágáért, és a' te balgatagſágodnak ſokaſágáért. * Őr-állo az Efraim az én Istenemmel: a' próféta, romláſnak tőrévé lőtt minden ő útaiban, éſztelenség az ő Istenének házában. * "Mélyen vétkeztek, mint a' Gábaa napjaiban: meg-emlekezik az ő hamiſságokról, és meg-látogattya az ő bűnőket. * Mint a' puſztában-valo ſzőlő-gerezdeket, úgy találtá Israël: mint a' fügefának első gyümőlcsit annak tetején, úgy láttá az ő attyokat: ők pedig bémentek Beelfegorhoz, és el-idegenedtek a' ſzégyenlégre, és útálatoſokká lőttek, mint azok a' miket ſzerettek.

" *Judic.* 19.

* Efraim mint a'madár el-rőpűlt, az ő 11
dichőségek a'ſzűletéſtől, és a'méhbe-
hordozáſtól, és a'méhbe-valo foga-
dáſtól. * Hogy-ha fel-nevelik-is az ő 12
fiokat, magzatok-nélkűl-valókká té-
ſzem őket az emberek-kőzőtt: de jaj-
is nékik mikor el-távozom tőlők. * 13
Efraim, a'mint láttam, Tyrus vala a' D
ſzépſégbē fondaltatván, és Efraim ki-
viſzi az őldőklőhőz az ő fiait. * Adgy 14
Uram nékik. Mit adſz nékik? Adgy
ő-nékik méhet magzatok-nélkűl, és
ſzáraz emlőket. * "Minden ő gonoſ- 15
ſágok Galgalban, mert ott gyűlőltem
meg őket: az ő találmányoknak go-
noſságáért, az én házamból ki-vetem
őket: nem chelekeſzem tőbbé hogy
ſzereſsem őket, minden ő fejedelmi
el-távozók. * Meg-verettetett Efraim, 16
az ő győkerek ki-aſzott: gyűmőlchőt
ſem̄i-képpen nem teremnek. Hogy-
ha nemzenek-is, meg-őlőm az ő mé-
heknek leg-ſzerelmetesbit. * El-veti 17
őket az én Iſtenem, mert nem halgat-
ták őtet: és bújdoſók léſznek a'nem-
zetſégek-kőzőtt.

"1. Reg. 8.

X. Rész.

LEveles ſzőlő-tő Iſraël, a'gyű- 1
mőlche hozzája haſonlíttatott: A
az ő gyűmőlchének ſokaſága-
ſzerént ſokaſitotta-meg az ól-
tárokat, az ő főldének bévſége-ſzerént
bévelkődőtt bálványokkal. * Meg- 2
oſzlott az ő ſzívők, ezeñel el-veſznek:
ő-maga rontya-el az ő bálványokat,
el-puſztíttya az ő oltárjokat. * Mert 3
ezennel azt mongyák: Ninch nékűnk
királyunk: mert nem félűnk az Úrtól:
és a'király mit mivel nékűnk? * A'ha- 4
ſzontalan látáſnak ígéit beſzéllitek,
és ſzővetſéget ſzereztők: és meg-vi-
rágzik az itélet mint a'keſerűſég a'
ſzánto-főldnek barázdáin: * A'Bet- 5
aven tehenit tiſztelték a'Samária la- B
kói: mert meg-ſiratta azt az ő népe,
és az ő egyházi ſzolgai vígadtak ő-
rajta az ő dichőſégében, mert el-kől-
tőzőtt ő-tőle. * Holott ő-maga-is 6
Aſsurba vitetett, ajándékúl a'boſz-
ſzú-állo királynak: Efraimot el-fog-
ja a'ſzégyenſég, és ſzégyent vall Iſ-
raël az ő akarattya-miatt. * El-ker- 7
gette Samária az ő királyát mint a'
tajtékot a'víz ſzínén. * És el-veſz- 8
tetnek a'bálványnak magas helyei, az C
Iſraël vétke: lapu és bojtorján neve-
kedik-fel az ő oltárokon: és azt mon-
gyák a'hegyeknek, "Buríttſatok-

"Iſa. 2. d. 19. Apoc. 6.

bé minket; és a'halmoknak, Eſsetek d. 16.
reánk. * † Gábaának napjaitól-fog- 9 Luc. 23.
va, vétkezett Iſraël, ott állottak: nem d. 30.
tapaſztallya őket Gábaában a'harcz † Iudic.
a'hamiſság fiait. * Az én kivánſágom- 10 20.
ſzerént dorgálom-meg őket: egybe-
gyűlnek reájok a'népek, mikor meg-
dorgáltatnak az ő két hamiſságokért.
* Efraim meg-tanúlt űſző ſzeretni a' 11
nyomtatáſt, és én által-mentem az ő
ſzép nyakán: fel-megyek Efraimra,
ſzánt Júdas, barázdákat tőr magá-
nak Jákob. * "Veſsetek magatok- 12 "Ier. 4.
nak igaſságban, és araſsatok az irgal- D a. 3.
maſság-ſzerént, chinállyatok új irto-
ványt magatoknak: az az idő léſzen
pedig hogy az Urat meg-kereſsétek,
mikor el-jővend a'ki meg-tanít títe-
ket az igaſságra. * Iſtentelenſéget 13
ſzántottatok, hamiſságot arattatok,
a'hazugſágnak gyűmőlchét őttétek:
mert a'te útaidban bíztál, a'te erőſsid-
nek ſokaſágában. * Viſzſza-vonyás 14
támad a'te néped-kőzőtt: és minden
te erőſségid el-puſztíttatnak, a'mint
el-puſztíttatott Salmana, annak há-
zától † a'ki meg-ítélte Báalt a'harcz-
nak napján, az anya a'fiaihoz veret- † Iudic.
tetvén. * Igy chelekedett tí-veletek 15 8. c. 11.
Bétel, a'tí latorſágitoknak gonoſságá-
ért.

XI. Rész.

A'Mint el-múlt a'reggel, el- 1
múlt az Iſraël királya. Mert A
gyermek az Iſraël, és ſzeret-
tem őtet: "és Egyiptusból "Mat.
híttā az én fiamat. * Hítták őket, úgy 2 2. c. 15.
mentek-el az ő ſzínek-elől. Báalim-
nak áldoznak vala, és a'bálványok-
nak áldoznak vala. * És én Efraimnak 3
mint egy dajkája, hordozom vala ő-
ket a'karjaimon: és nem tudták hogy
gyógyítom őket. * Az Adám kőteletſ- 4
kéivel vonſzom őket, a'ſzeretetnek B
kőteleivel: és léſzek nékik mint az
igát fel-emelő az ő pofájokról: és hoz-
zája tértem hogy ennék. * Nem tér- 5
viſzſza Egyiptus-főldébe, és Aſsur ő-
maga az ő királya: mert nem akartak
meg-térni. * El-kezdetett a'fegyver az 6
ő váraſiban, és el-fogyattya az ő vá-
logatottait, és meg-eméſzti azoknak
fejeit. * És az én népem várakozik 7
az én viſzſza-jővetelemre: iga téte-
tik pedig reájok mind eggyűtt, melly
el nem vétetik. * Mi-képpen adlak 8
oda téged Efraim, meg-óltalmaz- C
zalak-e téged Iſraël? mi-képpen

adlak-e oda téged mint Adamát, tészlek-e téged mint Seboimot? Meg-változott én-bennem az én szívem, egyszer's mind fel-indúlt az én szánakodásom. * Nem chelekeszem az én haragomnak búsulását, nem térek-meg hogy el-veszetsem Efraimot: mert Isten vagyok én, és nem ember. Te-közepetted a'szent, és bé nem mégyek a'városba. * Az Úr-után járnak, ordít mint az oroszlány: mert ő ordít, és félnek a'tengernek fiai. * És el-rőpűlnek mint a'madár Egyiptusból, és mint a'galamb az Assyriusok földéről: és helyheztetem őket az ő házokba, úgy-mond az Úr. * Környűl-vőtt engé Efraim meg-tagadással, és chalárdsággal az Israël háza: Júdas pedig bizonyságúl alá-ment az Istennel, és a'szentekkel hűv.

XII. Rész.

EFraim szelet legeltet, és a'hévséget követi: egész nap hazugságot és pusztaságot sokasít: és szövetséget szerzett az Assyriusokkal, és olajt vitt Egyiptusba. * Az Úrnak azért Júdával törvénye vagyon, és meg-látogattya Jákobot: az ő útai-szerént, és az ő találmányi-szerént fizet-meg néki. * " Az annya méhében meg-ragadá a'báttyának talpát: és az ő erősségében szerenchés vólt az Angyallal. * És erőt vőtt az Angyalon, és meg-erősődött: sírt, és könyörgött néki: Bételben találta őtet, és ott szóllott velünk. * És a'seregek Ura Istene, az Úr az ő emlékezete. * És te a'te Istenedhez megtérsz: az irgalmasságot és az ítéletet őrizd-meg, és bízzál a'te Istenedben mindenkor. * Kánaán, az ő kezében hamis mérték, a'patvarkodást szerette. * És monda Efraim: Mindazáltal gazdaggá lőttem, bálványt találtam magamnak: minden munkáim sem találnak én-bennem hamisságot, a'mellyel vétkeztem. * És én vagyok a'te Urad Istened Egyiptusnak Földéből, még le-űltetlek téged a'sátorokba, mint az innep-napokon. * És szóllottam a'prophétákhoz, és én a'látást meg-sokasítottam, és a'próféták-által hasonlatosságokkal szóllottam. * Ha Gálaád bálvány, tahát heában vóltak Galgalban az ökrökkel-áldozók: mert az ő óltárok-is mint a'rakások a'szántó-földnek barázdáin. * † El-futott Jákob Syriának tartományába, és szolgált Israël a'feleségéért, és a'feleségéért őrzött. * " Prophéta-által hozta pedig ki az Úr Israëlt Egyiptusból: és prophéta-által tartatott-meg. * Haragra ingerlett engem Efraim az ő keserű-vóltával, és az ő vére reá jő, és az ő gyalázattyát megadgya néki az ő Ura.

XIII. Rész.

SZólván az Efraim, rettegés rohant Israëlre, és vétkezett Baállal, és meg-hólt. * Most-is többítették a'bűnt: és öntött bálványt chináltak magoknak az ő ezüstökből mint a'bálványoknak hasonlatosságát, mindenestől míves emberek chinálmánya: ezeknek mongyák amazok: Áldozzatok embereket borjúknak-imádói. * Az-okáért lésznek mint a'reggeli felyhő, és mint a'reggeli el-múlo harmat, mint a'forgószéltől el-ragadtatott por a'szérűről, és mint a'kémény-béli füst. * Én vagyok pedig a'te Urad Istened Egyiptus-földétől fogva: és Istent én-kívűlem ne tudgy, és nálamnál több szabadító ninchen. * Én ismértelek téged a'pusztában, a'kietlennek földén. * Az ő legeltető helyeknél el-teltenek, és meg-elégedének: és fel-emelék az ő szívőket, és el-feletkezének én-rólam. * És én lészek nékik mint a'nőstény-oroszlány, mint a'párducz az Assyriusok úttyán. * Eleikbe-megyek mint a'nőstény-medve melynek el-ragadták a'kölykeit, és meg-szaggatom az ő májoknak belső részeit: és meg-emésztő ott őket mint az oroszlány, a'mezei vad-szaggattya-el őket. * A'veszedelem tőled vagyon Israël: chak én-benem a'te segétséged. * Hol vagyon a'te királyod? hő-képpé most szabadíttson-meg téged minden városidban: és a'te bíráid, a'kik-felől azt mondottad: " Adgy királyt nékem, és fejedelmeket. * Adok néked királyt haragomban, és el-vészem az én búsulásomba. * Ősze-kőttetett az Efraim hamisága, el-rejtetett az ő bűne. * A'szűlőnek fájdalmi jőnek ő-reája: ő az esztelen fiú: mert most meg nem áll a'fiaknak romlásakor. * A'halálnak kezéből meg-szabadítom őket, a'halálból meg-váltom őket: † halálod lészek ó halál, te harapásod lészek pokol: a'vígasztalás el-rejtett az én szemeim-elől. * Mert ő az

" *Exod. 14. c. 21. 22.*

" *Isa. 43. b. 10.*

" *Gen. 25. c. 25. Gen. 32. f. 36.*

" *1. Reg. 8. a. 5.*

† *Gen. 28. a. 5.*

† *1. Cor. 15. g. 54. Heb. 2. d. 12.*

« *Ezec. 19. d. 12.* atyafiakat el-válaſztya: " elő-hozza azÚr a'puſztából fel-jövő sütő ſzelet: és ki-ſzáraztya az ő ereit, és el-puſztíttya az ő kút-fejét, és ő el-ragadozza minden kívánatos marhájának kinchét.

XIV. Rész.

VEſzſzé-el Samária, mert boſzſzonkodáſra indította az ő Iſtenét: fegyverrel veſzſzenekel, az ő kiſdedi a'földhöz veretteſsenek, és az ő nehézkeſi kettévágattaſsanak. * Térj-meg Iſraël a'te Uradhoz Iſtenedhez: mert el-eſtél a'te hamiſságodban. * Vigyetek ígéket magatokkal, és térjetek az Úrhoz: és mongyátok néki: Minden hamiſságot végy-el, vedd-bé a'jót: és az ajakink borjait néked adgyuk. * Aſsur nem ſzabadít-meg minket, lóra fel nem ülünk, ſe nem mongyuk többé: A'mí iſtenink a'mí kezeink alkotmányi: mert a'benned-valo árván könyörülſz. * Meg-gyógyítom az ő romláſokat, ſzeretem őket jó akaratból: mert el-fordúlt az én haragom ő rólok. * Én mint a'harmat, Iſraël virágozni-fog mint a'líliom, és a'gyökere meg-foganodik mint a'Libanuſé. * Nevekednek az ő ágai, és léſzen az ő dicsőſége mint az olaj-fáé, és az ő illattya mint a'Libanuſé. * Meg-térnek le-ülvén az ő árnyékában: búzával élnek, és virágoznak mint a'ſzőlő: az ő emlekezete mint a'Libanus bora. * Efraim, mire többé nékem a'bálványok? én meg-halgatom, és én igazgatom őtet mint a'zöldellő jegenyefát: én-általam találtatott-meg a'te gyümölchöd. * Kichoda bölch, és érti ezeket? értelmes, és tudgya ezeket? mert igazak az Úr útai, és az igazak járnak azokon: az engedetlenek pedig el-eſnek azokon.

JOEL PROFETALASA.

I. Rész.

AZ Úr igéje, melly Joëlhez a'Fátuel fiához lőtt. * Hallyátok-meg ezt vének, és vegyétek fületekbe a'földnek minden lakói: ha lőtt-e ez a'tí napjaitokban, vagy az atyáitok napjaiban? * Erről a'fiaitoknak beſzéllyetek, és a'fiaitok az ő fioknak, és azoknak fiai a'más nemzetſégnek. * A'hernyú maradékját meg-őtte a'ſáska, és a'ſáska maradékját meg-őtte a'chere-bogár, és a'chere-bogár maradékját meg-őtte a'ragya. * Serkennyetek-fel réſzegek, és ſírjatok, és ordíttſatok minnyájan, a'kik édeſdeden iſzſzátok a'bort: mert el-veſzett a'ſzátoktól. * Mert erős nemzetſég jött-fel az én földemre, és ſzámlálhatatlan: a'fogai mint az oroſzlány fogai: és a'záp-fogai mint az oroſzlány kölykejé. * Puſztává tőtte az én ſzőlőmet, és az én füge-fámat meg-hámtotta: meg-mezítelenítvén meg-foſztotta azt, és el-hánta: feirekké lőttek az ő ágai. * Sírj mint a'ſzőrzákba öltőzött ſzűz az ő ifiuſágának férjén. * El-veſzett az eledeli és itali áldozat az Úr házából: ſírtak a'papok az Úr ſzolgai. * El-puſztíttatott a'tartomány, ſírt a'föld: mert el-veſzett a'búza, ſzégyent vallott a'bor, el-hervadott az olaj. * Meg-ſzégyenültek a'ſzántó emberek, ordítottak a'ſzőlőmíveſek a'gabonáért 's az árpáért, mert el-veſzett a'mezei aratás. * A'ſzőlő meg-ſzégyenült, és a'füge-fa meghervadott: a'pomagránát, és a'pálma-fa, és az alma, és a'mezőnek minden fái meg-aſztak: mert el-fogyott az őröm az emberek fiai-közzül. * Övedzétek-fel magatokat, és ſírjatok papok, ordíttſatok óltárnak ſzolgái, menyetek-bé, fekűdgyetek zákokba én Iſtenének ſzolgai: mert el-veſzett a'tí Iſtentek házából az eledeli és itali áldozat. * " Szentellyetek böjtöt, « *Inf. 2. d. 15.* híjátok-bé a'gyülekőzetet, gyűjtſétek-egybe a'véneket, a'földnek minden lakóit a'tí Iſtenetek házába, és kiáltſatok az Úrhoz: * Ah ah ah, a'napnak. mert közel vagyon az Úr napja, és mint egy puſztítás úgy jő a'hatalmaſtól. * Vallyon nem a'tí ſzemetekelőtt veſztek-e el az eleſégek a'mí Iſtenünk házából, az őröm's a'vigaſág? * Meg-rodhadtak a'barmok az ő ganejokban, el-romlottak a'chűrök, elhányattak a'tár-házak: mert meg-ſzégyenült a'búza. * Miért ſuhajtott a'barom, bőgtek a'chordának nyájai? mert ninch legeltetéſek: de a'juhok nyájai-is el-veſztek. * Te-hozzád kiáltok Uram: mert a'tűz meg-őtte a'puſztának ſzépſégit, és a'láng el-égette a'tartománynak minden fáit. * De

a'mezei vadak-is, mint a'zápor-eſsőt
ſzomjuhozo főld, fel-tekíntettek hoz-
zád: mert ki-ſzáradtak a'vizek kútai,
és a'tűz meg-eméſztette a'puſtának
ſzépſégit.

II. Rész.

1 Zengjetők trombitával Sion-
A ban, ordíttſatok az én ſzent
hegyemen, háborodgya-
nak-meg a'főldnek minden
2 lakói: mert el-jőtt az Úr napja, mert
kőzel vagyon * a'ſetétſégnek és ho-
mályoſságnak napja, a'félyhőnek és
a'forgó-ſzélnek napja: mint a'hegye-
ken ki-terjedett hajnal ſok és erős
nép: haſonlò a'hoz nem vólt kezdet-
től-fogva, és ő-utánna ſem léſzē nem-
3 zetſégről nemzetſégre. * Az ő orczá-
ja-előtt meg-eméſztő tűz, és ő-utáňa
égető láng, mint a'győnyőrűſégnek
kerte a'főld ő-előtte, és ő-utánna a'
kietleňek puſztaſága, és ninchen a'ki
4 el-ſzaladgyon előtte. * Mint a'lovak
tekíntete az ő tekíntetők: és mint a'lo-
5 vagok úgy futnak. * Mint a'ſzekerek
B zőrgéſe a'hegyek tetején úgy ugrál-
nak, mint a'pozdorját eméſztő tűz
lángjának chattagáſa, mint a'harczra
6 készűlt erős nép. * Az ő ſzínétől győt-
trettetnek a'népek: minden orczák fa-
7 zékká léſznek. * Mint az erőſsek úgy
futnak: mint a'hadakozò férfiak fel-
hágnak a'kő-falra: a'férfiak az ő úto-
kon mennek, és ki nem térnek az ő ős-
8 nényekről. * Senki az ő attyafiát nem
ſzorongattya, ki-ki az ő nyomán fog-
nak járni: de az ablakokról-is le-eſ-
9 nek, és meg nem tőrődnek. * A'váraſ-
ba bé-mennek, a'falokon futnak: a'
házakba fel-hágnak, az ablakokon
10 mennek-bé mint a'lopò. * Az ő ſzíné-
től meg-réműlt a'főld, meg-indúltak
az egek: " a'Nap és a'hóld meg-ſeté-
tűltek, és a'chillagok meg-vonták az
11 ő fényeſségeket. * És az Úr ki-bochá-
C totta az ő ſzavát az ő ſeregének ſzíne-
előtt: mert igen ſok az ő tábora, mert
erőſsek, és az ő igéjét meg-cheleke-
ſzik: † mert nagy az Úr napja, és igen
retteneres: és kichoda álhattya-meg
12 azt? * Moſt azért ezt mongya az Úr:
Térjetek hozzám tellyes ſzívetekből,
13 bőjtel, és ſíráſsal, és jajgatáſsal. * És
ſzaggaſsátok a'tí ſzíveiteket, és nem
a'tí ruháitokat, és térjetek a'tí Ura-
tokhoz Iſtenetekhez: " mert kegyes
és irgalmas, tűrő és nagy irgalmaſsá-
gù, és felyűl-hallado a'gonoſságot.

14 * Ki tudgya, talám meg-tér, és meg-
enged, és áldomáſt hágy maga-után,
eledeli és itali áldozatot a'tí Uratok-
15 nak Iſtenteknek? * Zengjetek trom- † Sup. 1.
bitával Sionban, † ſzentellyetek bőj- c. 14.
16 tőt, híjátok-bé a'ſokaſágot, * gyűj-
D tſétek-egybe a'népet, ſzentellyétek-
meg a'gyűlekőzetet, híjátok-őſz-
ve a'véneket, gyűjtſétek-egybe a'kiſ-
dedeket, és a'chőchőmőket: jőjőn-ki
a'vő-legény az ő ágyas-házából, és a'
17 meny-aſzſzony az ő ágyából. * A'tor-
nácz 's az óltár-kőzőtt sírjanak a'pa-
pok az Úr ſzolgai, és mongyák: En-
gedgy-meg Uram, engedgy-meg a'te
népednek: és ne adgyad a'te őrőkſé-
geder gyalázatra, hogy ne uralkod-
gyanak rajtok a'nemzetſégek. miért
mondgyák a'népek-kőzőtt: Hol va-
18 gyon az ő Iſtenek? * Buzgóſággal ſze-
rette az Úr az ő főldét, és meg-enge-
19 dett az ő népének. * És felele az Úr, és
E monda az ő népének: Ímé én néktek
gabonát, és bort, és olajt kűldők, és
bé-teltők azokkal és nem adlak títe-
ket többé gyalázatra a'Pogányok-
20 kőzibe. * És azt, a'ki Éſzakra vagyon,
meſzſze vetem tőletek: és ki-űzőm ő-
tet az útatlan és puſzta főldre: az ő
orczáját a'Nap-keleti tengerre, és az
ő utóllyát az utólſo tengerre: és fel-
mégyen az ő bűdőſsége, és fel-mé-
gyen az ő rothadott doha, mert ke-
21 vélyen chelekedett. * Ne félly főld,
vígadgy és őrűlly: mert nagy dolgot
végezett az Úr hogy meg-cheleked-
22 gye. * Ne féllyetek a'tartomáňak lel-
kes-állati: mert meg-virágoztak a'
puſztának ſzépſégi: mert a'fa el-hoz-
ta az ő gyűmőlchét, a'ſűge-fa és a'
ſzőlő meg-adták az ő gyűmőlchőket.
23 * És Sioňak fiai vígadgyatok, és őrűl-
lyetek a'tí Uratokban Iſtentekbē: mert
meg-adta néktek az igaſságnak meſ-
terét, és alá-bocháttya reátok az őſzi
és tavaſzi zápor-eſsőt mint eleinten.
24 * És meg-telnek a'ſzérűk gabonával,
F és bévelkődnek a'ſajtók borral és o-
25 lajjal. * És meg-adom néktek az eſz-
tēdőket, mellyeket meg-őtt a'ſáska, a'
chere-bogár, és a'ragya, és a'hernyű:
az én nagy erőm, a'mellyet reátok
26 kűldőttem. * És éſztek jól lakván, és
meg-elégeſztek: és díchéritek a'tí U-
ratoknak Iſtenteknek nevét, a'ki cho-
dákat chelekedett veletek. És meg
nem ſzégyenűl az én népem őrőkké.
27 * És meg-tudgyátok hogy Iſraël-kő-

" Inf. 3. c. 15. Iſa. 13. b. 10. Ezech. 32. b. 7. Mar. 13. c. 24. Luc. 21. c. 25. † Ier. 30. b. 7. Amob. 5. e. 18. Soph. 1. d. 15. " Pſal. 85. a. 5. Iona 3. c. 9. & 4. a. 2.

zött vagyok én: és én vagyok a'tí Uratok Istentek, és ninch több: és meg nem szégyenül az én népem örökké. *És lészen ezek-után: "Ki-öntöm az én lelkemet minden testre: és prophétálnak a'tí fiaitok, és a'leányitok: a'tí véneitek álmokat álmodnak, és a'tí ifiaitok látásokat látnak. *De az én szolgaimra-is, és a'szolgálóimra azokban a'napokbã ki-öntöm az én lelkemet. * És chodákat tészek az égen, és a'földön, vért, és tüzet, és füstös párát. * † A'Nap setétséggé változik, és a'hóld vérré: minek-előtte el-jöjön az Úrnak nagy és rettenetes napja. *És lészen: "Minden a'ki segétségül hija az Úr nevét, üdvözül: mert a'Sion hegyén, és Jerusalemben szabadúlás lészen, a'mint az Úr mondotta, és a'maradékokban, a'kiket az Úr hívand.

" *Isa. 42 a. 3. Act. 2. c. 17.*

† *Sup. 2. b. 10. Matth. 24. c. 29. Luc. 21. c. 25.*

" *Rom. 10. c. 13.*

III. Rész.

MErtímé azokban a'napokban, és abban az időben, mikor meg-térítem a'Júda és Jerusalem fogságát: * Egybe-gyüjtök minden Pogányokat, és alá-viszem őket a'Jósafat völgyébe: és ott vetekedem vélek az én népemért, és az én örökségemért Israëlért, kiket el-szélleszttettek a'nemzetségek-közzé, és az én földemet el-osztották. * És az én népemre forsot vetettek: és a'gyermeket a'bordélyba tötték, és a'leánt boron adták-el hogy innának. * Jóllehet mi közöm nékem veletek Tyrus és Sidon, és Palæstinusoknak minden határa? Vallyon boszszút-állotok-e tí én-rajtam? és ha boszszút-állotok én-rajtam, igen hamar fejetekre fordítom a'fizetést. * Mert az én ezüstömet és aranyamat el-vittétek: és az én kívánatos és legszebb marháimat bé-vittétek a'tí bálványozó templomitokba. * És a'Júda fiait, és a'Jerusalemfiait el-adtátok a'Görögök fiainak; hogy messze vetnétek őket az ő határoktól. * Ímé én fel-költöm őket a'helyről, a'melyre el-adtátok őket: és a'tí fizetésteket fejetekre fordítom. * És el-adom a'tí fiaitokat, és a'tí leányitokat a'Júda fiainak kezökbe, és el-adgyák őket a'Sabæusoknak messze-való nemzetségnek, mert az Úr szóllott. * Kiáltsátok ezt a'Pogányok-között, készítsetek hadat, költsétek-fel a'vastagokat: járúllyanak-elő, jöjenek-fel minden hadakozó férfiak. * Rontsátok-el a'szántó-vasatokat kardokra, és a'kapátokat dárdákra. Az erőtlen mondgya: Hogy erős vagyok én. * Rohannyatok-ki, és jöjetek-el minden nemzetségek körös-körül, és gyüllyetek egybe: ott öleti-meg az Úr a'te erősidet. * Kellyenek-fel, és mennyenek-fel a'Pogányok a'Jósafat völgyébe: mert ott ülök-le hogy meg-ítéllyek minden nemzetségeket körös-körül. * " Sarlókat ereszszetek, mert megért az aratás: jöjetek-el, és szállyatok-alá, mert teli a'sajtó, ki-folynak a'sajtók: mert meg-sokasodott az ő gonoszságok. * Sok népek a'le-vágásnak völgyében: mert közel vagyon az Úr napja a'le-vágásnak völgyében: * † A'Nap 's a'hóld meg-setétültek, és a'chillagok meg-vonták az ő fényességöket. * " És az Úr Sionból ordít, és Jerusalemből szózattyát adgya: és meg-indúlnak az egek, és a'föld: és az Úr az ő népének reménsége, és erőssége az Israël fiainak. * És meg-tudgyátok hogy én vagyok a'tí Uratok Istentek, a'ki Sionban az én szent hegyemen lakom: és szent lészen Jerusalem, és az idegenek nem mennek által többé rajta. * † És lészen az napon: édességet chöpögnek a'hegyek, és a'halmok téjjel folynak: és Júdának minden patakin vizek folynak: és kút-fő származik az Úr házából, és meg-öntözi a'tövisek patakát. * Egyiptus pusztasággá lészen, és Idumæa veszett-kietlenné: azért hogy hamisan chelekedtek a'Júda fiai-ellen, és ártatlan vért ontottak az ő földökön. *És Júdæában örökké laknak, és Jerusalemben nemzetségről nemzetségre. * És ki-tisztítom az ő véreket, mellyet meg nem tisztítottam vala: és az Úr Sionban fog-lakni.

" *Apoc. 14. d. 15.*

† *Sup. 2. b. 10. & g. 31.*

" *Ier. 25. f. 30. Amos. 1. a. 2.*

† *Amos. 9. d. 13.*

AMOS PROFETÁLASA.

" *Zach. 14. a. 5.*

† *Ier. 25. f. 30. Ioel. 3. c. 16.*

I. Rész.

AMosnak igéi, ki a'Tékue pásztori-közzül vólt: mellyeket látott Israëlfelől Oziásnak a'Júda királyának napjaiban, és Jeroboámnak a'Jóas fiának az Israël királyának napjaiban, " két esztendővel a'föld-indúlás-előtt. * És monda: † Az Úr ordít Sionból, és Jerusalemből szózat-

tyát adgya: és sírtak a' pásztorok ékes-
ségi, és meg-száradott a' Karmélus te-
teje. * Ezeket mongya az Úr: Damas- 3
kust, három és négy vétkeért nem té-
rítem-meg: azért hogy vas szekerek-
kel chéplették Gálaádot. * És tűzet 4
bochátok az Azaël házába, és meg-
emészti a' Benadad házait. * És el-ron- 5
tom a' Damaskus zátját: és el-vesztem B
a' bálvány mezejéről a' lakót, és a' ki-
rályi-pálczának tartóját a' győnyőrű-
ségnek házából: és által-vitetik a' Sy-
riai nép Cziténébe, úgy-mond az Úr.
* Ezeket mondgya az Úr: Gázát, há- 6
rom és négy vétkeért nem térítem-
meg: azért hogy tellyes fogságot vit-
tek-el, hogy bé-rekesztenék azt Idu-
mæába. * És tűzet bochátok a' Gáza 7
kő-falára, és meg-emészti az ő házait.
* És ki-vesztem a' lakót Azótusból, 8
és a' királyi-pálczának tartóját Aska- C
lonból: és kezemet Akkaronra fordí-
tom, és el-vesznek a' meg-maradott
Filistæusok, úgy-mond az Úr-Isten. * 9
Ezeket mongya az Úr: Tyrust, három
és négy vétkeért nem térítem-meg:
azért hogy bé-rekesztették a' tellyes
fogságot Idumæába, és nem emlekez-
tek-meg az atyafiak szövetségéről. * 10
És tűzet bochátok a' Tyrus kő-falára,
és meg-emészti az ő házait. * Ezeket 11
mongya az Úr: Edomot, három és D
négy vétkeért nem térítem-meg: az-
ért hogy fegyverrel üldözte az attya-
fiát, és irgalmasságot véle nem chele-
kedett, és tovább tartotta az ő harag-
ját, és boszszonkodását végig meg-
tartotta. * Tűzet bochátok Temánba: 12
és még-emészti Bosrának házait. * 13
Ezeket mongya az Úr: Az Ammon
fiait, három és négy vétkeért nem té-
rítem-meg: azért hogy két-felé vágta
Gálaádnak nehézkesit az ő határának
ki-terjesztesére. * És tűzet gyújtok 14
a' Rabba kő-falán: és meg-emészti az
ő házait ordítással a' hadnak napján,
és forgó-széllel az indúlatnak napján.
* És Melkom fogságba mégyen, ő, és 15
az ő fejedelmi egyetemben, úgy-
mond az Úr.

II. RÉSZ.

EZeket mõgya az Úr: Moábot, 1
három és négy vétkeért nem A
térítem-meg: azért hogy meg-
égette az Idumæai király chon-
tyait mind hamuig. * Es tűzet bochá- 2
tok Moábba, és meg-emészti a' Káriot
házait: és meg-hal a' zengésben Móab,

3 a' trombita harsagásban: * és el-vesz-
tem az itélő-bírót kőzzűle, és minden
fejedelmit meg-ölőm ő-véle, úgy-
4 mond az Úr. * Ezeket mongya az Úr:
B Júdát, három és négy vétkeért nem
térítem-meg: azért hogy el-vetette
az Úr törvényét, és az ő parãcholatit
meg nem őrizte: mert meg-chalták
őket az ő bálványok, mellyek-után
5 mentek vala az ő attyok. * És tűzet
bochátok Júdába, és meg-emészti a'
6 Jerusalem házait. * Ezeket mongya
az Úr: Israëlt, három és négy vétkeért
nem térítem-meg: azért hogy el-adta
ezűstért az igazat, és a' szegényt sarú-
7 ért. * A' kik meg-rontyák a' főld porán
a' szegények fejeit, és az alázatosok
úttyát el-fordíttyák: és a' fiú's az ő at-
tya el-mentek a' leányhoz, hogy meg-
8 ferteztetnék az én szent nevemet. * Es
C a' zálagos ruhákon feküdtek minden
óltár-mellett: és a' meg-bűntettettek-
nek borát iszszák vala az ő Istenek há-
9 zábã. * "Én pedig ki-űztem az Amor- "Num.
ræust az ő színek-elől: kinek magas- 21. e. 24.
sága, a' czédrus fák magassága, és ő e- Deut. 2.
rős mint a' tőlgy-fa: és az ő gyűmől- f. 24.
chét el-rontottam felyűl, és a' győke-
10 reit alól. * † Én vagyok, a' ki fel-hozta- † Exod.
lak títeket Egyiptus-földéből, és hor- 14. e. 21.
doztalak títeket a' pusztábã negyven Deut. 8.
esztendeig, hogy bírnátok az Amor- a. 2.
11 ræus Földét. * Es a' tí fiaitok-kőzzűl
profétákat támasztottam, és a' tí ifiai-
tok-kőzzűl nazaræusokat: vallyon
nẽ így vagyon-e, Israëlnek fiai, úgy-
12 mond az Úr? * És bort fogtok kőszőn-
D ni a' nazaræusokra: és a' profétáknak
parancholtok, mondván: Ne profé-
13 tállyatok. * Imé én chikorgok alatta-
tok, a' mint chikorog a' szénával meg-
14 terhelt szekér. * És el-vész a' futás a'
gyorstól, és az erős nem bírja az ő
erejét, és a' vastag nem szabadíttya-
15 meg az ő lelkét: * és a' kéz-íjas meg
nem áll, és a' gyors az ő lábaival el
nem szabadúl, és a' lóra-űlő meg nem
16 szabadíttya az ő lelkét: * és a' bátor-
szívű az erősek-kőzőtt mezítelen
fút azon a' napon, úgy-mond az Úr.

III. RÉSZ.

1 HAlgassátok az ígét, mellyet
A az Úr felőletek szóllott, Is-
raël fiai: az egész nemzetség-
felől, mellyet ki-hoztam E-
2 gyiptus-földéből, mondván: * Chak
títeket ismértelek a' földnek minden
nemzetségi-kőzzűl: az-okáért meg-

láto-

látogatlak títeket minden hamiſság-
tokért. * Vallyon járnak-e ketten eg- 3
gyűtt, hanem-ha eggyeznek egy-máſ-
ſal? * Vallyon ordít-e az oroſzlány az 4
erdőben, ha prédája nem léſzē? Val-
lyon ordít-e az oroſzlány-kölyök az
ő fekűvő helyén, ha valamit nem fo-
gott? * Vallyon eſik-e a'madár a'föl- 5
dőn tőrbe madaráſz-nélkűl? vallyon B
el-vétetik-e a'tőr a'földről minek-e-
lőtte valamit fogjon? * Ha harſog a' 6
trombita a'várasban, és a'nép nem
fél-e? ha veſzedelem léſzen a'váraſ-
ban, a'mellyet az Úr nem chelekedett? * Mert ſemmi dolgot nem che- 7
lekeſzik az Úr-Iſten, hanem-ha ki-
nyilatkoztattya titkát az ő ſzolgainak
a'profétáknak. * Az oroſzlány ordít, 8
kichoda nem fél? Az Úr-Iſten ſzól- B
lott, kichoda nem profétál? * Tegye- 9
tek hírt az Azótus házaiban, és az E- C
gyiptus-földe házaiban: és mond-
gyátok: Gyűllyetek-egybe a'Samária
hegyein, és láſsátok a'ſok bolondſá-
gokat ő-közöttök, és a'törvénytelen-
ſég-ſzenvedőket az ő rejtek-helyein.
* És nem tudtak igazat chelekedni, 10
úgy-mond az Úr, hamiſságot és ra-
gadományokat gyűjtvén az ő házok-
ban. * Az-okáért ezeket mongya az 11
Úr-Iſten: Meg-háboríttatik, és kör-
nyűl-járattatik a'föld: és le-vonyatta-
tik rólad a'te erőſséged, és el-dúlat-
tatnak a'te házaid. * Ezeket mondgya 12
az Úr: Mi-képpen ha a'páſztor az D
oroſzlány ſzájából két ſzárat, vagy a'
fűlnek ſzélit ki-ragadná: úgy ſzabadít-
tatnak-meg az Iſraël fiai, a'kik Sama-
riában laknak az ágynak helyén, és
Damaskuſnak nyoſzolyáján. * Hal- 13
lyátok-meg, és tegyetek tudományt
a'Jákob házában, úgy-mond a'ſere-
gek Ura Iſtene: * mert az napon, mi- 14
dőn látogatni kezdem Iſraëlnek vét-
keit, őtet látogatom-meg, és a'Bétel
óltárit: és az óltár ſzarvai el-vágattat-
nak, és a'földre eſnek. * És el-rontom 15
a'téli házat a'nyári házzal: és el-veſz-
nek az elefant chontból-valo házak,
és ſok házak el-hányattatnak, úgy-
mond az Úr.

IV. RÉSZ.

HAllyátok-meg ez ígét kővér 1
tehenek, kik a'Samária he- A
gyén vattok: kik törvény-
telenſéget chelekeſztek a'
nyomorúltakon, és meg-rontyátok
a'ſzegényeket: kik azt mongyátok a'
tí uraitoknak: Hozzátok-elő, és
iſzunk. * Meg-eskűtt az Úr-Iſten az ő 2
ſzentére: hogy ímé el-jőnek a'napok
tí-reátok, és el-emelnek títeket ſzí-
gonyokon, és a'tí maradéktokat a'
forró fazekakban. * És a'haſadéko- 3
kon mentek-ki eggyik a'máſik-ellen,
és Armonba vettettők, úgy-mond az
Úr. * Jőjetek Bételbe, és iſtentele- 4
nűl chelekedgyetek; Galgalába, és ſo-
kaſitſátok-meg a'vétket: és hozzá-
tok-el reggel a'tí áldozatitokat, há-
rom nap a'tí dézmáitokat. * És áldoz- 5
zatok díchéretet kováſzosból: és hir-
deſsétek a'ſzabad-akaratból-valo ál-
dozatokat, és tegyétek hírré: mert így
akartátok Iſraël fiai, úgy-mond az
Úr-Iſten. * Az-okáért én-is fogaitok- 6
nak meg-váſláſát ſzerzettem minden B
váraſitokban, és a'kenyérnek ſzűk-
ſégét minden tí helyeitekben: és nem
tértetek hozzám, úgy-mond az Úr. * 7
Én-is meg-tíltottam tőletek a'zápor-
eſsőt, midőn még három hólnap vól-
na az aratáſ-ig: és eſsőt adtam eggyik
váraſra, és a'máſik váraſra nem adtam
eſsőt: az eggyik réſzre eſső eſett, és a'
melly réſzre eſsőt nem adtam, el-ſzá-
radott. * És el-jöttek két's három vá- 8
ras egy váraſhoz hogy vizet innának,
és meg nem elégedtek: és nem térte- " Ag. 2.
tek hozzám, úgy-mond az Úr. * "Meg- 9 c. 18.
vertelek títeket sűtő ſzéllel, és ragyá- C
val, a'tí kerteiteknek és ſzőlőitőknek
ſokaſágát: a'tí olaj-kerteteket, és fű-
gés-kerteteket meg-őtte a'hernyű: és
nem tértetek hozzám, úgy-mond az
Úr. * Halált kűldőttem kőzitekbe az 10
Egyiptus útán, meg-őltem fegyver-
tel a'tí iſtaitokat, a'lovaitok fogſágá-
ig: és fel-bochátottam a'tí táboritok
dohát az orrotokba: és nem tértetek
hozzám, úgy-mond az Úr. * Fel-for- 11 † Gen.
dítottalak títeket, † a'mint fel-fordít- D 19. c. 24.
totta az Iſten Sodomát és Gomorrát,
és lőttetek mint az égésből el-ragad-
tatott űſzög: és nem tértetek hozzám,
úgy-mond az Úr. * Az-okáért ezeket 12
chelekeſzem veled Iſraël: minek-u-
tánna pedig ezeket chelekeſzem ve-
led, készűlly a'te Iſtened-eleibe Iſ-
raël. * Mert ímé a'hegyeknek for- 13
málója, és a'ſzellőnek teremtője, és az
ő beſzédének az embernél meg-hir-
detője, a'reggeli kődnek álkotója, és
a'földnek magas helyein járo: Se-
regek Ura Iſtene az
ő neve.

V. RÉSZ.

HAllyátok-meg ez ígét, mel- 1
lyel én ſiratlak títeket: az Iſ- A
raël Háza el-eſett, és többé fel
nem kél. * Az Iſraël ſzűze le- 2
vettetett az ő földén, ninch a'ki fel-tá-
maſzſza őtet. * Mert ezeket mongya 3
az Úr-Iſten: A'várasbā a'melyből eze-
ren mennek vala ki, ſzázán hagyat-
tatnak-meg abban: és a'melyből
ſzázan mennek vala ki, tízen hagyat-
tatnak-meg abban az Iſraël házá- 4
ban. * Mert ezeket mongya az Úr az
Iſraël házának: Kereſsetek engem, és
éltek. * És ne kereſsétek Bételt, és 5
Galgalába bé ne mennyetek, és Ber- B
ſabéén által ne mennyetek: mert Gal-
gala fogva vitetik, és Bétel haſzonta-
lan léſzen. * Kereſsétek az Urat, és él- 6
lyetek: hogy valami-képpen meg ne
égjen mint a'tűz a'Jóſef háza, és meg-
eméſzti, és nem léſzen a'ki meg-óltſa
Bételt. * Kik űrőmmé változtattyá- 7
tok az itéletet, és az igaſságot a'föl-
dőn el-hadgyátok. * Ki a'Gőnczől- 8
ſzekerét 's a'Kaſza-húgyat teremtet-
te, és a'ſetétſéget reggelre változtat-
ta, és a'napot éjjé fordította. "Ki el-
híja a'tenger vizeit, és ki-őnti azokat
a'föld ſzínére: Úr az ő neve. * A'ki ne- 9
veti az erőſnek puſztúláſát, és a'hatal- C
maſra kóborláſt hoz. * Gyűlőlték a' 10
dorgálót a'kapuban: és a'tekélleteſ-
ſen-ſzóllott meg-utálták. * Az-oká- 11
ért, mivelhogy el-ragadozzátok vala
a'ſzegényt, és a'válogatott prédát el-
véſzitek vala tőle: † házakat építetek
négy-ſzegű kőből, és nem laktok a-
zokban: igen kedves ſzőlőket plan-
táltok, és nem iſztok azoknak borá-
ban. * Mert meg-iſmértem a'tí ſok 12
vétkeiteket, és erős bűneiteket: az
igaznak ellenſégi az ajándékot vévők,
és a'ſzegényeket el-nyomók a'kapu-
ban: * Az-okáért az okos halgat abban 13
az időbē, mert gonoſz az idő. * Kereſ- 14
ſétek a'jót, és nem a'gonoſzt, hogy él- D
lyetek: és veletek léſzen a'ſeregek Ura
Iſtene, a'mint mondottátok. * "Gyű- 15
lőllyétek a'gonoſzt, és ſzereſsétek a'
jót, és itéletet ſzolgáltaſsatok a'kapu-
ban: talám kőnyőrűl a'ſeregek Ura
Iſtene a'Jóſef maradékin. * Az-oká- 16
ért ezeket mongya a'ſeregek Ura Iſte-
ne az uralkodó: Minden útzákon ſí-
rás: és mindenűtt kivűl jaj jaj monda-
tík: és a'ſzánto embert a'bánatra hí-
ják, és a'ſíráſra azokat a'kik tudnak

17 ſírni. * És minden ſzőlőkben ſírás lé-
18 ſzen: mert által-megyek kőzőtted, † Ier. 30.
úgy-mond az Úr. * † Jaj az Úr napját b. 7.
kívánóknak: mire az néktek? ez az Ioël 2. c.
19 Úr napja, ſetétſég, és nem világoſság. 11.
* Mi-képpen ha el-futna a'férfiu az Sop. 1. c.
oroſzlány-elől, és medve találna reá; 15.
és a'házba menne, és kezével a'falhoz
20 támaſzkodnék, és meg-marná őtet a'
kígyo. * Vallyon nem ſetétſég-e az
Úr napja, és nem világoſság: és ho-
21 mályoſság abban, 's nem fényeſség? "Iſa. 1.
E * "Gyűlőltem, és meg-vetettem a'tí d. 11.
22 iñepiteket: és bé nē véſzem a'tí gyű- Ier 6. e.
lekőzetereknek illattyát. * Hogy-ha 20.
bé-mutattyátok néké az éppen-egő Mal. 2.
áldozatokat, és a'tí ajándékitokat, bé c. 12.
23 nem fogadom: és a'tí kővér fogadáſ-
tokra nem tekintek. * Vedd-el én-tő-
24 lem a'te énekid zőrgéſit: és a'te hege-
dűdnek énekit nem halgatom. * És ki-
25 nyilatkozik mint a'víz az ítélet, és az † Act. 7.
igaſság mint a'ſebes patak. * † Val- c. 42.
lyon áldoztatok-e nékem békéltető
26 és eledeli áldozatokat a'puſztában
negyvē eſztendeig, Iſraël háza? * És ſá-
tort hordoztatok a'tí Móloktoknak,
és a'tí bálványitok képét, a'tí Iſtentek
27 chillagát, mellyeket chináltatok ma-
gatoknak. * És el-kőltőztetlek títeket
Damaskuſon-túl, úgy-mond az Úr,
Seregek Iſtene az ő neve.

VI. RÉSZ. Luc. 6.

1 JAj a'kik gazdagok vattok Sion- d. 24.
A ban, és bíztok a'Samária hegyé-
ben: fejedelmek a'népek fejei, friſ-
2 ſen menvén az Iſraël házába. * Men-
nyetek-által Kalanéba, és nézzétek-
meg, és mennyetek onnét a'nagy E-
matba: és meñyetek-alá a'Palæſtinu-
ſok Gettébe, és ezeknek minden fő or-
ſzágokba: ha ſzélesb az ő határok a'tí
3 határotoknál. * Kik el vattok válaſzt-
va a'gonoſz napra: és kőzelgettők a'
4 hamiſságnak királyi-ſzékéhez. * Kik
elefant chontból-valo ágyakban a-
luſztok, és bujalkodtok a'tí agyaito-
kon: kik meg-éſzitek a'báránt a'nyáj-
5 ból, és a'borjút a'chorda-kőzzűl. *
B Kik énekeltek a'żóltár ſzava-mellett:
alitották hogy éneklő ſzerſzámok
6 vagyon mint Dávidnak. * Kik a'bort
chéſzékből itták, és jeles jó kenettel
kenettettek: és ſemit nem ſzánakod-
7 tak a'Jóſef romláſán. * Az-okáért e-
zennel el-kőltőznek az el-kőltőzők-
nek fejei-kőzőtt: és el-vitetik a'bujál- "Ier. 51.
8 kodók tárſaſága. * "Meg-eskűtt az b. 14.

Ur-

"Inf. 9. b. 6.

† Soph. 1. c. 17.

"Rom. 12. b. 9. Pſal. 96. b. 10.

Úr-Iſten az ő lelkére, úgy-mond a'
ſeregek Ura Iſtene: útálom én a' Jákob
kevélyſégét, és az ő házait gyűlölőm,
és a' váraſt kézbe adom az ő lakóival.
* Hogy-ha tíz férfiak meg-maradnak 9
egy házban, azok-is meg-halnak. * És 10
fel-véſzi őtet az ő rokona, és meg-é- C
geti őtet, hogy ki-vigye a' chontokat
a házból: és mond annak, a' ki a' ház-
nak rejtek-helyeiben vagyon: Val-
lyon vagyon-e még valaki nálad? * 11
És meg-felel: Vég vagyon. És mond
néki: Halgaſs, és meg ne emlekezzél
az Úr nevéről. * Mert ímé az Úr pa- 12
ranchol, és meg-veri a' nagy házat
romláſokkal, és a' kichiny házat haſa-
dozáſokkal. * Vallyon futhatnak-e 13
a' kő-ſziklákon a' lovak, a' vagy ſzánt- D
hatni-e a' bialokon, mert keſerűſéggé
változtattátok az ítéletet, és az igaſ-
ſágnak gyűmőlchét űrőmmé? * Kik 14
őrűltők a' ſemmin: kik azt mongyá-
tok: Vallyon nem a' mi erőſségűnkel
ſzerzettűnk-e magunknak ſzarvakat?
* Mert ímé támaſztok ellenetek, Iſ- 15
raël háza, nemzetſéget, úgy mond a'
ſeregek Ura Iſtene: és meg-ront tite-
ket Ematnak bé-jövetelétől-fogva,
a' puſztának pataká-ig.

VII. RÉSZ.

EZeket mutatta nékem az Úr- 1
Iſten: és ímé a' ſáskának alko- A
tója a' tavaſzi eſsők idején a'
virágzáſnak kezdetin, és ímé
az őſzi eſső a' király nyíréſe-után. * És 2
lőn: mikor tellyeſséggel meg-őtte
vólna a' földnek fűvét, mondék: U-
ram Iſten, légy kegyelmes, kérlek: ki
támaſztya-fel Jákobot, mivelhogy ki-
chiny? * Kőnyőrűlt az Úr ezen: Nem 3
léſzen, azt mondá az Úr. * Ezeket mu- 4
tatta nékem az Úr-Iſten: és ímé híja
vala az Úr-Iſten a' tűzzel-valo ítélet-
re: és meg-eméſzte ſok mélyſéget, és
meg-évé eggyűtt a' réſzt-is. * És mon- 5
dék: Uram Iſten, ſzűnnyél-meg kér-
lek: ki támaſztya-fel Jákobot, mivel-
hogy kichiny? * Kőnyőrűle az Úr 6
ezen: De ez ſem léſzen, azt mondá az
Úr-Iſten. * Ezeket mutatta nékem az 7
Úr: És ímé az Úr álván egy meg-ſi- B
mított kő-falon, és az ő kezébē a' kő-
míveſnek ſimíto lapáttya. * És mon- 8
da az Úr nékem: Mit látſz te Amos?
És mondék: Kő míveſnek ſimíto la-
páttyá. És monda az Úr: Ímé én a' ſi-
míto lapátot az én Iſraëli népem kőz-
zé téſzem: nem ſimítom őtet meg
9 többé. * És el-rontatnak a' bálvány-
nak magas-helyei, és Iſraëlnek ſzent
helyei el-puſztúlnak: és fel-támadok
10 a' Jeróboam háza-ellen fegyverrel. *
C És el-kűlde Amaſias a' Bétel papja Je-
roboámhoz az Iſraël királyához,
mondván: Pártot űtőtt ellened Amos
az Iſraël házának kőzepette: nem
ſzenvedheti-el a' főld minden ő be-
11 ſzédit. * Mert ezeket mongya Amos:
Fegyverrel hal-meg Jeróboam, és Iſ-
12 raël fogva vitetik-el az ő földéből. *
És monda Amaſias Amoſnak: Láto,
eredgy, fuſs a' Júda földére: és ott
13 egyél kenyeret, és profétálly ott. * És
Bételbe többé ne profétálly: mert a'
királynak ſzent-helye, és az orſzág-
14 nak háza. * És felele Amos, és mon-
D da Amaſiáſnak: Nem vagyok proféta,
és nem vagyok proféta fia: hanem
chorda-páſztor vagyok én, a' ki a' vad-
15 fűge-fákat chipdeſem. * És el-vűn
engem az Úr mikor kővetném a' nyá-
jat: és monda az Úr nékem: Eredgy,
profétálly az én népemnek Iſraëlnek.
16 * És moſt hallyad az Úr igéjét: Te azt
mondod: Ne profétálly Iſraëlről, és
17 ne chőpőgj a' bálvány házára. * Az-
okáért ezeket mongya az Úr: A' te fe-
leſéged a' várasbā paráználkodik: és a'
te fiaid 's a' leányid fegyverrel húlla-
nak-el, és a' te földed kőteletskével
mérettetik-meg: és te meg-fertezte-
tett földőn halſz-meg, és Iſraël fogva
vitetik az ő földéről.

VIII. RÉSZ.

1 EZeket mutatta nékem az Úr-
A Iſten: és ímé egy alma-ſzedő
2 horog. * És monda: Mit látſz
te Amos? És mondék: Alma-
ſzédő horgot. És monda az Úr nékem:
El-jött a' vége az én népemnek Iſraël-
nek: nem chelekeſzem többé hogy el-
3 kerűllyem őtet. * És chikorognak a'
templomnak ſarkai az napon, úgy-
mond az Úr-Iſten: ſokan meg-hal-
nak: minden helyen halgatás léſzen.
4 * Hallyátok ezt a' kik meg-rontyá-
tok a' ſzegényt, és el-fogyattyátok a'
5 földnek ſzűkölködőit, * mondván:
B Mikor múlik-el a' hólnap, és el-ad-
gyuk az árút; és a' ſzombat, és fel-
nyittyuk a' gabonát: hogy meg-kiſ-
ſebbíttsűk a' mértéket, és meg-őreg-
bíttsűk az árrát, és hamis mérő ſerpe-
6 nyűket vegyűnk-elő, * hogy pénzel

bírjuk a'szűkölködőket, és a'szegényeket sarukkal, és a'gabona uchúját el-adgyuk? * Meg-eskűtt az Úr a' 7
Jákob kevélysége-ellen: Ha soha el- 8
felejtem minden ő chelekedetőket. * C
Vallyon ezen nem indúl-e meg a'föld,
és nem sír-e minden ő lakója: és fel-
mégyen mint az egész folyó-víz, és
ki-vettetik, és alá-foly mint az Egyip- 9
tus pataka? * És lészen az napon, úgy-
mond az Úr-Isten: el-enyészik a'Nap
Délben, és meg-setétítem a'földet
"Tob. a'világos napon: * " és a'tí innepite- 10
2. b 6. ket sírásra fordítom, és minden éne-
1. Mac. kiteket jajgatásra: és miñyájotok há-
2. c. 41. tára zsákot hozok, és minden főre ko-
paságot: és tészem azt mint az egy-
gyetlen-eggyen-valo síráft, és az ő 11
végét mint a'keserves napot. * Ímé el- D
jőnek a'napok, úgy-mond az Úr: és
chséget bochátok a'földre: nem a'ke-
nyér chségét: sem a'víz szomjúságát, 12
hanem az Úr igéje hallásának. * És
meg-indúlnak a'Tengertől-fogva a'
tenger-ig, és Északtól-fogva Nap-
keletig: kerengenek keresvén az Úr 13
igéjét, és nem talállyák. * Az napon
el-fogyatkoznak a'szép szűzek, és az 14
ifiak a'szomjúság-miatt. * Kik a'Sa-
mária bűnéért eskűsznek, és ezt mon-
gyák: Él a'te Istened Dán, és él a'Ber-
sabée úttya: és el-esnek, és fel nem
kelnek többé.

IX. Rész.

1 13
LÁtám az Urat állani az óltá- A D
ron, és monda: Üsd-meg az
ajtó-sarkát, és mozdúllyanak-
meg a'felső küszöbök: mert a'
főszvénység mindenek fejében, és az ő
utólsját fegyverrel ölöm-meg: nem
lészen el-szaladások. El-futnak, és
meg-nem szabadúl közzűlök a'ki el- 2
"Psal. fút. * " Ha pokolig alá mennek-is, ki-
138. a. 8. hozza onnét őket az én kezem: ha az
égig fel-mennek-is, le-vonszom őket 3 15
onnét. * Ha a'Karmélus tetején el-
rejteznek-is, onnét fel keresvén el-
hozom őket: és ha szemeim-elől a'tē-
gernek mélységébe rejtik-is magó-
kat, ott meg-parancholom a'kígyó- 4
nak, és meg-marja őket. * Ha fog-
ságba mennek-is az ő ellenségek-elől
† Ier. ott, ott meg-parancholom a'fegy-
44. c. 11. vernek, és meg-öli őket: † és szemei-
met reájok fordítom veszedelemre, 5
és nem jóra. * És a'seregek Ura Ist-
ne, a'ki meg-úti a'földet, és meg-eped:
és sírnak minden benne-lakók: és
fel-mégyen mint az egész patak, és
alá-foly mint az Egyiptus folyó-vi-
ze. * Ki az égbe építi az ő magas-he- 6
lyét, és az ő kötőlékét a'földön fon- "Sup.
dálta: " ki a'tenger vizeit híja, és ki- 5. c. 8.
önti azokat a'föld színére, Úr az ő ne-
ve. * Vallyon nem mint a'Szerechen 7
fiak vattok-e tí én-előttem, Izraël fiai,
úgy-mond az Úr? Nem én hoztam-e
fel Izraëlt Egyiptus-földéből: és a'
Palæstínusokat Kappadocziából, és a'
Syrusokat Czirénéből? * Ímé az Úr- 8
Isten szemei a'vétkező ország-ellen, C
és el-rontom azt a'föld színéről:
mindazáltal mindenestől-fogva nem
rontom-el a'Jákob házát, úgy-mond
az Úr. * Mert ímé én parancholok, 9
és meg-rázom minden nemzetségek-
között az Izraël házát, a'mint meg-
rázattatik a'búza a'rostában: és nem
esik egy követske-is a'földre. * Fegy- 10
verrel halnak-meg az én népemnek
minden bűnösi: kik azt mongyák:
Nem közelget, és nem jő mi-reánk a'
veszedelem. * Azon a'napon † fel- † Act.
támasztom a'Dávid sátorát, melly le- 15. c. 16.
esett: és meg-épitem az ő kő-falainak
hasadékit, és azokat, a'mellyek le-om-
lottak vala, meg-újítom: és meg-épí-
tem azt mint a'régi napokban. * 12
Hogy bírják az Idumæa maradékit,
és minden nemzetségeket, azért hogy
az én nevemről neveztettek: úgy-
mond az ezeket-chelekedő Úr. * Ímé 13
a'napok el-jőnek, úgy-mond az Úr:
és el-éri a'szántó az aratót, és a'szőlő- "Joel.
nyomó a'mag-vetőt: " és a'hegyek 3. d. 18.
édességet chöpögnek, és minden hal-
mok meg-mivelternek. * És meg-térí- 14
tem az én népemnek Izraëlnek fogsá-
gát: és meg-épitik a'puszta városokat,
és lakni-fogják: és szőlőket plantál-
nak, és iszszák azoknak borát: és ker-
teket chinálnak, és meg-észik azok-
nak gyümölchit. * És el-plantálom
őket az ő földökbe: és nem szaggatom-ki őket többé az ő földökből,
a'mellyet nékik adtam, úgy-
mond a'te Urad Istened.

ABDIAS PROFETALASA.

Abdiás látása. Ezeket mongya az Úr-Isten Edomnak: Hírt hallottunk az Úrtól, és követet küldött a' pogányokhoz: Kellyetek-fel, és támadgyunk ellene haddal. * Ímé kichinnyé tőttelek téged a' Pogányok-között: igen útálatos vagy te. * A' te szívednek kevélysége felemelt téged, ki a' kő-sziklák hasadékiban lakol, királyi-székedet fel-magasztalod: ki azt mondod szívedben: Ki vonszon-le engem a' földre? * Ha fel-emelkedel mint a' sas, és ha a' chillagok-között helyhezteted-is a' te fészkedet: onnét-is le-vonszlak téged, úgy-mond az Úr. * Ha a' lopók bémentek vólna hozzád, ha a' tolvajok éjjel, mint halgattál vólna? nem loptak vólna-e eleget magoknak? Ha a' szőlő-szedők bé-mentek vólna hozzád, nem hattak vólna-e néked legalább egy gerezdet? * Mint vizsgálták-meg Esaut, fel-keresték az ő rejtekit?* A' határig küldöttek-ki téged: a' te szövetségednek minden férfiai meg-csúfoltak téged: erőt vőttek rajtad a' veled békeség-tartó férfiak: a' kik veled észnek, tört vetnek alád: ninch okosság benne. * " Vallyon az napon, úgy-mond az Úr, nem veszítem-e ki a' bőlcheket Idumæából, és az okosságot az Esau hegyéről? * És félnek a' te erősid Dél-felől, hogy el-veszszen a' férfiu az Esau hegyéről. * † Az öldöklésért, és az atyádfia Jákob-ellen-valo hamisságáért, bé-burít téged a' szégyenség, és el-veszsz örökké.* Az napon mikor ellene-állanál, mikor el-fognák az idegenek az ő hadát, és a' kivűl-valók bé-mennének az ő kapuin, és Jerusálemen sorsot vetnének: te-is mint egyik vóltál közzűlök. * És nem útálod-meg az te atyádfiának napján, az ő szarándokságának napján: és nem örvendezsz a' Júda fiain az ő veszedelmeknek napján: és nem magasztalod-fel a' szádat a' szorongatásnak napján.

* Se bé nem mégy az én népem kapuján az ő romlásoknak napján: sőt te sem útálod-meg az ő nyavalyájában az ő pusztúlásának napján: és ki nem bocháttatol az ő serege-ellen az ő pusztúlásának napján. * Se nem állasz-eleikbe hogy meg-öllyed azokat a' kik el-futnak: és nem rekesztedbé az ő maradékit a' háboruságnak napján. * Mert közel vagyon az Úr napja minden nemzetségek-ellen: a' mint chelekedtél, úgy chelekesznek veled: a' te fizetésedet fejedre fordíttya. * Mert a' mint ittatok az én szent hegyemen, úgy isznak minden Pogányok szűntelen: és isznak, és felhörpentik, és lésznek mint-ha nē vólnának.* És a' Sion hegyén szabadúlás lészen, és szent lészen: és bírni-fogja a' Jákob háza azokat a' kik őtet bírták.

* És tűz lészen a' Jákob háza, és lang a' Jósef háza, és az Esau háza pozdorja: és fel-gyújtatnak azok-által, és meg-emésztik őket: és nem lésznek maradéki az Esau házának, mert az Úr szóllott. * És örökségűl bírják azok, a' kik Délre vannak, az Esau hegyét, és a' mezőségen-valo Filistæusokat: és bírni-fogják az Efraim tartományát, és a' Samáriai tartományt: és Benjamin bírni-fogja Gálaádot. * És az Israël fiainak szám-ki-vetett serege, a' Kananæusoknak minden helyőket mind Sareptá-ig: és a' Jerusalem szám-ki-vetetti, a' kik Bosforusbā vannak, bírni fogják a' Déli városokat. * És felmennek a' szabadítók a' Sion hegyére meg-ítélni az Esau hegyét: és az Úré lészen az ország.

Ier. 49. c. 14.

" Isa. 29. c. 14.

† Gen. 27. g. 42

JONAS PROFETALASA.

I. Rész.

Szól az Úr igéje Jónás fiához az Amati fiához, mondván: * Kelly-fel, és eredgy Ninivébe a' nagy városba, és prédikálly abban: mert fel-hatott előmbe az ő gonoszsága. * És fel-kele Jónas, hogy Tarsisba futna az Úr színe-előtt, és alá-méne Joppéba, és találá Tarsisba-ménő hajót: és meg-adá annak a' hajó-bérét, és bé-méne abba, hogy el-menne vélek Tarsisba az Úr színe-előtt. * Az Úr pedig nagy

szelet bochátá a' tẽgerre: és nagy szél-vész lőn a'tengeren, és a'hajò az el-romlásnak veszedelmére juta. * És meg-félemlének a'hajósok, és kiáltá-nak a'férfiak az ő istenekhez: és bé-hányák az edényeket, a'mellyek a'ha-jóban valának, a'tengerbe, hogy meg-kűnnyebbíttetnék azoktól: és Jónas alá-méne a'hajónak belső részeire, és aluszik vala mély álommal. * És hoz-zája járúla a'kormányos, és monda-néki: Mit aluszol te illy igen? kelly-fel, híjad segétségűl a'te Istenedet, ta-lám meg-emlekezik az Isten mi-rólunk, és el nem veszűnk. * És mon-da eggyik férfiu az ő társának: Jertek-el, és vessűnk forsot, és tudgyuk-meg miért vagyon ez a'veszedelem raj-tunk. És forsot vetének, és a'fors Jó-násra esék. * És mondának néki: Je-lentsd-meg nékünk mi okért vagyò e' veszedelem rajtunk: mi dolgos vagy? hová való vagy, és hová mégy? a'vagy michoda nép-közzűl vagy te? * És monda nékik: Én Zidò vagyok, és a' menynek Urát Istenét félem én, a'ki a'tengert és a'szárazt teremtette. * És meg-félemlének a'férfiak nagy félelemmel, és mondának néki: Mit chelekedtél? (mert meg-tudák a'férfiak hogy az Úr színe-előtt futna, mert meg-jelentette vala nékik.) * És mondának néki: Mit mivellyünk veled, hogy meg-szűnnyék a'tenger mi-tőlünk? mert a'tenger nevekedik és dagad vala. * És monda nékik: Fogja-tok engem, és vessetek a'tengerbe, és meg-szűnik a'tenger tőletek: mert én tudom hogy én-érettem jött e'nagy szél-vész reátok. * És eveznek vala a'férfiak hogy a'szárazra jutnának, és nem lehete: mert a'tenger nevekedik és dagad vala ő-ellenek. * És kiáltá-nak az Úrhoz, és mondának: Kérűnk Uram, ne veszszűnk-el e'férfiúnak lelkeért, és ne vesd reánk az ártatlan vért: mert te Urã, a'mint akartad, úgy chelekedtél. * És fogák Jónást, és a' tengerbe veték: és meg-álla a'tenger az ő habozásától. * És félék a'férfiak nagy félelemmel az Urat, és áldoza-tokat áldozának az Úrnak, és fogadá-sokat fogadának.

II. RÉSZ.

ÉS az Úr egy nagy halat készíte hogy el-nyelné Jónást: "és lőn Jónás a'hal gyomrába há-rom nap, és három éjjel. * És imádkozék Jónás az ő Urához Istené-hez a'hal gyomrából. * És monda:

† Kiálték az én háborusságomból az Úrhoz, és meg-halgata engem: a' pokolnak hasából kiálték, és meg-halgatád az én szómat.

* És bé-vetettél engem a'mélység-be a'tenger közepibe, és a'víz kör-nyűl-vőtt engem: mindẽ te örvényid és habjaid által-mentek rajtam.

* És én mondék: El-vettettem a'te szemeid-elől: mindazáltal ismég meg-látom a'te szent templomodat.

* † Környűl-vőttek engem a'vizek mind a'lelkem-ig: a'mélység bé-fán-czolt engem, a'tenger bé-burította a' fejemet.

* A'hegyeknek fenekire alá-szállottam: a'földnek zárjai bé-rekesztettek engem örökké: és fel-emeled a' rothadásból az én életemet, én Uram Istenem.

* Mikor szorongattatnék én-ben-nem az én lelkem, az Úrról meg-emlekeztem: hogy hozzád mennyen az én imádságom a'te szent templomod-ba.

* A'kik a'hiuságokat heában őrizik, az ő irgalmasságokat el-hadgyák.

* Én pedig a'dícséretnek szavával áldozom néked: valamiket fogadtam, meg-adom a'szabadúlásért az Úrnak.

És meg-mondá az Úr a'halnak: és ki-okádá Jónást a'szárazra.

III. RÉSZ.

ÉS lőn az Úr igéje Jónáshoz másodszor, mondván: *Kelly-fel, és eredgy Ninivébe a'nagy városba: és prédikállyad ott a' beszédet, a'mellyet én néked szóllok. * És fel-kele Jónas, és Ninivébe méne az Úr igéje-szerént: és Nínive nagy város vala harmad napi-járó földnyi. * És bé kezde menni Jónas a'városba egy napi-járó földön: és kiálta, és monda: Még negyven nap vagyon, és Nínive el-süllyed. * "Hívének a'Nini-vei férfiak az Istenben, és böjtöt hirde-tének, és zákokba öltözének a'nagy-tól-fogva mind a'kichinyig. * És el-juta az íge a'Ninivei királyhoz: és fel-kele az ő királyi-székéből, és le-veté magáról az ő ruházattyát, és zákba öltözék, és a'hamuba üle. * És meg-kiáltá, és monda Ninivében a' királynak és az ő fejedelminek szájá-ból, mondván: Se az emberek se a'bar-mok, se az ökrök, se a'juhok, semmit ne kóstol-

† 1. Cor. 15. a. 4. Psal. 129. a. 2.

" Psal. 68. a. 1.

" Mat. 12. c. 41. Luc. 11. c. 32.

" Mat. 12. c. 40. & 16. a. 4. Luc. 11. c. 30.

kóſtollyanak: ſe ne legelteſsenek, ſe
vizet ne igyanak. * És zákokkal fő- 8
dőzteſsenek-bé az emberek, és a'bar- C
mok, és kialtſanak az Úrhoz erőſsen,
és térjen-meg a'férfiu az ő gonoſz ú-
táról, és a'hamiſságból, melly az ő ke-
zőkben vagyon. * "Ki tudgya ha ta- 9
lám meg-tér, és meg-kegyelmez az Iſ-
ten: és meg-tér az ő haragjának búſu-
láſától, és el nem veſzűnk? * És látá az 10
Iſten az ő chelekedeteket, hogy meg-
tértek az ő gonoſz útokról: és meg-
engedé az Iſten a'gonoſzt, mellyet
ſzóllott vala hogy chelekednék vé-
lek, és meg nem chelekedé.

"Iere. 18. b. 11. Ioan. 2. c. 14.

IV. Rész.

ES meg-búſúla Jónas nagy bú- 1
ſúláſsal, és meg-haraguvék: * 2
és imádkozék az Úrnak, és A
monda: Kérlek Uram, vallyon
nē ez-e az én igém, még mikor az én
főldemben vólnék? ezért vőm eleit
hogy Tarſisba futnék. "mert tudom
hogy te kegyelmes és irgalmas Iſten
vagy, hoſzſzù-tűtő és ſok kőnyő-
rűleteſségű, és meg-engeded a'go- B
noſságot. * És moſt Uram vedd-el 3
kérlek az én lelkemet tőlem: mert
jobb nékem a'halál, hogy ſem az élet.
* És monda az Úr: Véled-e hogy mél- 4
tán haragſzol te? * És ki-méne Jónas 5

"Pſal. 85. a. 5. Ioel 2. c. 13.

C a'várasból, és le-űle Nap-keletre a'
váras-ellenébe: és hajlékot chinála ott
magának, és az-alatt űl vala az ár-
nyékban, míglen látná mi tőrténnék
6 a'váraſon. * Es az Úr-Iſten egy boroſ-
tyán-fát kéſzíte, és fel-nevelkedék a'
Jónas feje-főlőtt, hogy árnyék lenne
az ő feje-főlőtt, és óltalmazná őtet
(mert meg-fáradott vala) és őrűle Jó-
nas a'boroſtyán-fának, nagy őrőm-
7 mel. * És az Iſten egy férget alkota
virradta-kor máſod nap: és meg-rágá
8 a'boroſtyán-fát, és el-ſzárada. * Es
mikor fel-kőlt vólna a'Nap, paran-
chola az Úr a'meleg és sűtő ſzélnek:
és a'Nap a'Jónas fejét sűté, és hevűlni
kezde: és kéré az ő lelkének hogy
meg-halna, és monda: Jobb nékem
9 meg-halnom, hogy-ſem élnem. * És
D monda az Úr Jónáſnak: Véled-e hogy
méltán haragſzol te a'boroſtyán-fá-
ért? És monda: Méltán haragſzom
10 mind halál-ig: * És monda az Úr: Te
a'boroſtyán-fán bánkodol a'mellyen
nem munkálkodtál, ſe nem nevel-
ted. melly egy éjjel lőtt, és egy
11 éjjel el-veſzett. * És én ne enged-
gyek-e meg Ninivének a'nagy váraſ-
nak, melyben tőbben vannak ſzáz
húſz-ezer embernél, a'kik nem tud-
gyák michoda kűlőmbség légyen az
ő jobb's bal kezők-kőzőtt, és ſok bar-
mok?

MIKÆAS PROFETALASA.

I. Rész.

AZ Úr igéje, melly a'Mo- 1
ráſti Mikeáshoz lőtt, Jo- A
atámnak, Akáznak, és E-
zekiáſnak a'Júda királyi-
nak napjaiban: mellyet
Samária és Jeruſalem-felől látott. *
"Hallyátok-meg mindē népek, és fi- 2
gyelmezzen a'főld, és annak tellyes-
vólta: és légyen az Úr-Iſten néktek bi-
zonyſágúl, az Úr az ő ſzent templo-
mából. * † Mert ímé az Úr ki-jő az ő
helyéből: és alá-ſzáll, és meg-tapod- 3
gya a'főldnek magaſságit. * És meg-
eméſztődnek a'hegyek ő-alatta, és a' 4
vőlgyek meg-repedeznek mint a' B
viaſz a'tűz-előtt, és mint a'vizek
mellyek a'meredekről folynak. * A' 5
Jákob vétkeért mind ez, és az Iſraël
házának bűneiért. michoda a'Jákob
vétke? nem Samária-e? és mellyek a'

"Iſa. 26. d. 21.

† Deut. 32. Iſa. 1. a. 2.

Juda magas-helyei? nem Jeruſalem-e?
6 * és ollyanná téſzem Samariát mint a'
kő-rakáſt a'mezőben mikor a'ſzőlő
plantáltatik: és le-vonſzom a'vőlgybe
az ő kőveit, és az ő fondamentomit ki-
7 mutatom. * És minden ő faragott-ké-
pei el-vagdaltatnak, és minden ő nye-
reſégi meg-égettetnek tűzzel, és min-
den ő bálványit veſzedelemre vetem:
mert a'kurvának jutalmából gyűj-
tettenek, és a'kurvának jutalmára
8 viſzſza-térnek. * Ezen sírok, és ordí-
tok: ruhátalan és mezítelen járok:
síráſt téſzek mint a'ſárkányok, és
9 keſergéſt mint a'ſtrucz-madarak. *
Mert reménſég-nélkűl-valo az ő cha-
páſa, mert el-érkezett ſzínten Jú-
dá-ig, meg-illette az én népemnek
10 kapuját mind Jeruſalem-ig. * Get-
be ne hirdeſsétek, kőny-hűllatá-
ſokkal ne sírjatok, a'porrá-lőtt

házban porral hintsétek-meg maga-
tokat. * És mennyetek-el a'Szépnek 11
lakói, gyalázattal meg-szégyeníttet-
vén: nem ment-ki a'melly a'ki-mene-
telben lakik: tí-tőletek vészen síráſt
a'szomszéd Ház, melly meg-állott ő-
magán. * Mert jóra erőtlenűlt-meg, 12
a'ki keserűségekben lakik: mert alá-
szállott a'veszedelem az Úrtól a'Je-
rusalem kapujára. * A'szekér zőrgé- 13
sén álmélkodik a'Lakis lakója: a'Sion D
leánya bűnének kezdeti, mert te-ben-
ned találtattak az Israël vétkei. * Az- 14
okáért nyargalókat kűld Getnek ő-
rőkségére: a'hazugságnak háza az Is-
raël királyinak meg-chalására. * Még 15
őrőkőſt hozok néked a'ki Maresában
lakol: Odollam-ig el-mégyen az
Israël dichőſége. * Kopaszíttassál- 16
meg, és nyírettessél-meg a'te győ-
nyőrűségednek fiaiért: terjezd-ki a'te
kopasságodat mint a'sas: mert fogva
vitettenek te-belőled.

II. Rész.

JAj a'kik haszontalant gondoltok, 1
és gonoszt chelekesztek a'tí ágyas- A
házatokban: a'reggeli világosság-
nál chelekeszik azt, mert az Isten-ellē
vagyon az ő kezek. * És meg-kíván- 2
ták a'mezőket, és erőszakkal vőtték-
el, és el-kóborlották a'házakat, és
tőrvénytelenkednek vala a'férfi-ellē,
és az ő háza-ellen; a'férfi-ellen, és az
ő őrőksége-ellen. * Az-okáért eze- 3
ket mongya az Úr: Ímé én gonoszt
gondolok e'nemzetség-ellen: mely-
ből ki nem vonnyátok a'tí nyakato-
kat, és nem jártok kevélyen, mert
igen gonosz idő vagyon. * Az na- 4
pon példa-beszéd kőltetik tí-rólatok, B
és ének énekeltetik győnyőrű-
séggel, mondván: Pusztúlással el-
pusztúltunk: az én népemnek része
el-változott: mi-képpen távozik-el
tőlem, holott viszsza-jő, a'ki a'mí tar-
tományinkat el-oszsza? * Az-okáért 5
nem lészen néked a'ki az Úr gyűle-
kőzetiben az őrőkséget sorsal el-osz-
sza. * Ne szóllyatok szólván: Nem 6
chőpőg ezekre, nem ragadgya-meg
a'gyalázat. * Azt mongya a'Jákob 7
háza: Vallyon meg-rővidűlt-e az Úr
lelke, a'vagy illyenek-e az ő gondo-
lati? Nem jók-e az én beszédim azzal,
a'ki igazán jár? * És az én népem el- 8
lenkedve ellenségűl támadott: a'dol- C
mány-főlőtt a'palástot el-vontátok:
és azokat, a'kik eggyűgyűen mennek
vala által, a'harczra térítettétek. * 9
Az én népemnek feleségit ki-űztétek az ő győnyőrűséges házokból: a-
zoknak kichinyitől el-vőttétek az én
díchéretemet őrőkké. * Kellyetek- 10
fel, és mennyetek-el, mert ninch itt
nyugodalmotok: az ő tisztátalansá-
gáért meg-vész igen gonosz rotha-
dással. * Bár ne vólnék profétálo-lelkű 11
férfi, és bár inkább hazugságot szól- D
lanék: bort chőpőgők néked és
részegséget: és ez a'nép lészen a'kire
fog-chőpőgni. * Mindenestől-fog- 12
va egybe-gyűjtlek téged Jákob: egy-
be-hozom az Israël maradékit, eg-
gyűvé tészem őtet mint a'nyájat az
akolba, mint a'juhot az istállók-kő-
zepibe, tolyongani fognak az embe-
reknek sokaságok-miatt. * Mert fel- 13
mégyen az útat-nyitò ő-előttők: el-
osztyák, és által-mennek a'kapun, és
bé-mennek azon: és által-mégyen az
ő királyok ő-előttők, és az Úr lészen
ő-előttők.

III. Rész.

ES mondék: Halgassátok-meg 1
Jákob fejedelmi, és Israël há- A
zának hadnagyi: Vallyon nem
tí tisztetek-e tudni az itéletet,
* a'kik gyűlőlitek a'jót, és szereti- 2
tek a'gonoszt: a'kik erőszakkal el-
vonnyátok azoknak bőrőket ő-ró-
lok, és az ő húsokat az ő chontyok-
ról? * A'kik meg-őtték az én népem 3
húsát, és az ő bőrőket azon-felyűl le-
vonták: és a'chontyokat meg-tőrték,
és meg-vagdalták mint az űstben, és
mint a'fazékban a'húst. * Akkor ki- 4
áltanak az Úrhoz, és nem halgat- B
tya-meg őket: és el-rejti az ő orczá-
ját tőlők abban az időben, a'mint
hogy latrúl chelekedtek az ő talál-
mányokban. * Ezeket mongya az 5
Úr a'proféták-ellen, a'kik el-hitetik
az én népemet: a'kik harapdálnak az
ő fogokkal, és békeséget hirdetnek:
és ha valaki nem ád valamit szájok-
ba, hadat készítnek ellene. * Az- 6
okáért az étzaka néktek a'látásért
lészen, és a'setétség néktek a'jőven-
dőlésért: és el-enyészik a'Nap a'pro-
fétáknak, és meg-setétűl a'nap ő-né-
kik. * És meg-szégyenűlnek a'kik lá- 7
tásokat látnak, és meg-szégyenűl- C
nek a'jővendőlők: és bé-fődik min-
nyájan az ő orczájokat, mert ninch

felelet az Istentől. * Mindazáltal én bé-tellyesedtem az Úr lelkének erősségével, az ítélettel, és a'hatalommal: hogy hirdessem Jákobnak az ő vétkét, és Israëlnek az ő bűnét. * Halgassátok ezt Jákob házának fejedelmi, és Israël házának itélő-bírái: a'kik útállyátok az itéletet, és minden igasságokat el-fordítotok. * A'kik vérekkel építitek Siont, és Jerusalemet hamissággal. * "Az ő fejedelmi ajándékokért itélnek vala, és az ő papjai jutalomért tanítnak vala, és a'prophétái pénzért jövendölnek vala: és az Úrra támaszkodnak vala, mondván: Vallyon nem mi-közöttünk vagyon-e az Úr? nem jönek reánk a'veszedelmek. * Az-okáért, tí-miattatok, † Sion mint egy szántó-föld megszántatik, és Jerusalem mint egy rakás-kő lészen, és a'templom hegye az erdőknek magasságivá.

"Ezeč. 22. f. 27. Soph. 3. a. 3.

† Ier. 26. f. 18.

IV. Rész.

Es lészen: Az utólso napokon el-készíttetik az Úr házának hegye a'hegyek tetején, és magas a'halmokon: és hozzája gyülnek a'népek. * És sietnek sok nemzetségek, és azt mondgyák: Jertek-el, mennyünk-fel az Úr hegyére, és a'Jákob Istenének házához: és megtanít minket az ő útaira, és az ő ösvényin járunk: mert Sionból mégyen-ki a'törvény, és az Úr igéje Jerusálemből. * És ítéletet tészen a'sok népek-között, és meg-feddi az erős nemzetségeket nagy messzire: és elvagdallyák az ő kardgyokat szántovasaknak, és az ő dárdájokat kapáknak: nē vonszon a'nemzetség a'nemzetség-ellen fegyvert: és nē tanúlnak többé hadakozni. * És a'férfiú az ő szőlő-tőve-alatt fog-ülni, és az ő füge-fája-alatt, és nem lészen a'ki megijesszze: mert a'seregek Urának szája szóllott. * Mert minden népek kiki az ő Istene nevében járnak: mi pedig a'mi Urunk Istenünk nevében járunk örökké és tovább. * Azon a'napon, úgy-mond az Úr, egybe-gyűjtöm a'sántát: és azt, a'kit ki-vetettem vala, egybe-szedem; és a'kit meg-nyomorgattam vala: * "És a'sántát a' maradékok-közzé tészem: és azt, a'ki meg-fáradott vala, erős nemzetséggé: † és országol az Úr ő-rajtok a'Sion hegyén, mostantól-fogva mind örökké. * És te a'nyájnak kődös tornya Sionnak leánya szintén hozzád érkezik: és el-jő az első hatalom, a'Jerusalem leányának országa. * Most a'bánat-miatt miért vonszod-össze magadat? vallyon ninch-e néked királyod? vagy el-veszett-e a'te tanátsadód, mert környűl-vőtt téged a'fájdalom mint a'szűlőt? * Bánkodgyál, és szorgalmatoskodgyál Sionak leánya mint a'szűlő: mert most ki-mégy a'városból, és a'mezőn lakol, és elmégy Bábylon-ig: ott meg-szabadíttatol, ott szabadít-meg téged az Úr a'te ellenségid kezéből. * És most összve-gyűltek ellened sok nemzetségek, kik azt mongyák: Kövezteséck-meg: és nézzen Sionra a'mi szemünk. * Ők pedig nem tudták az Úr gondolatit, és nem értették az ő tanátsát: hogy összve-gyűjtötte őket mint a'szérűbe a'szénát. * Kelly-fel, és chépelly Sionnak leánya: mert a'te szarvadat vassá tészem, és a'körmeidet rézzé tészem: és meg-rontasz sok népeket, és az Úrnak áldozod az ő ragadományokat, és azoknak ő erősségét az egész föld Urának.

"Soph. 3. d. 19. Luc. 1. c. 33. † Dan. 7. d. 14.

V. Rész.

Most pusztíttatol-el tolvajnak leánya: meg-szállottak minket, veszszővel verik az Israël ítélő-bírájának orczáját. * És te Efratának Betlehemē kichiny a'Júdának ezeri-között: te-bélőled származik nékem a'ki uralkodó légyen Israëlben, és annak ki-jövetele eleitől-fogva, az örök napoktól-fogva. * Az-okáért meg-hadgya őket az ideig, melyben a'szűlő szűlni-fog: és az ő attyafiainak maradéki meg-térnek az Israël fiaihoz. * És meg-áll, és legeltet az Úrnak erősségével, az ő Urának Istenének nagyságos nevével: és meg-térnek, mert most magasztaltatik-fel a'földnek határi-ig. * És ez, békeség lészen: mikor el-jő az Assyrius a'mi földünkre, és mikor a'mi házainkba lépik: és ő-ellene hét pásztort támasztunk, és nyólcz fő-embert. * És bírják az Assur földét fegyverrel, és a'Nemrod földét az ő dárdáival: és meg-szabadít az Assurtól mikor el-jő a'mi földünkre, és mikor a'mi határunkba lépik. * És léznek a' Jákob maradéki a' sok

" Mat. 2. a. 6. Ioan. 7. f. 42.

népek-kőzőtt, mint az Úrtól-való harmat, és mint a'chöppök a'fűvön, melly nem várja a'férfiat, és nem várakozik az emberek fiaira. * És léfznek a'Jákob maradéki a'Pogányoknál a'ſok népek-kőzőtt, mint az oroſzlány az erdei vadak-kőzőtt, és mint az oroſzlány-kölyke a'juhok nyájai-kőzőtt: ki midőn által-mégyen, és el-tapodgya, és meg-fogja, ninch a'ki megſzabadíttſa. * Fel-magaſztaltatik a' kezed a'te ellenſégiden, és minden ellenſégid el-veſznek. * És léfzen az napon, úgy-mond az Úr: El-vészem a' te lovaidat kőzzűled, és el-veſztem a' te ſzekereidet. * És el-veſztem a'te földednek váraſit, és el-rontom minden erőſségidet, és el-vészem a' varázlásokat a'te kezedből, és jövendőléſek nem léfznek te-benned. * És el-veſztem a'te faragott képeidet, és a'te álló-oſzlopidat kőzzűled: és nem imádod többé a'te kezeid alkotmányit. * És ki-irtom a'te berkeidet te-belőled: és meg-rontom a'te váraſidat. * És boſzſzút-állok haragomban és búſulásomban minden nemzetſégeken, a'kik meg nem halgattak.

C 8 9 C 9 10 10 D 11 11 12 12 13 14 D 13 14 15 16

VI. Rész.

HAllyátok-meg a'miket az Úr ſzóll: Kelly-fel, vetekedgyél törvénnyel a'hegyek-ellen, és hallyák-meg a'halmok a' te ſzódat. * Hallyák-meg a'hegyek az Úr itéletit, és a'földnek erős fondamentomi: mert az Úrnak törvénye vagyon az ő népével, és Iſraëllel pőrről. * "Én népem, mit miveltem néked, vagy miben búſítottalak téged? felelly-meg nékem. * Azzal-e hogy ki-hoztalak tégedEgyiptus-földéből, és a'ſzolgák házából ki-ſzabadítottalak téged: és el-küldöttem a'te ſzíned-előtt Moyſeſt, és Áaront, és Mariát? * † Én népem, emlekezzél-meg kérlek, mit gondolt Bálak a'Móab királya, és mit felelt néki Bálaám a'Béor fia, Setimtől-fogva Galgalá-ig, hogy meg-iſmérnéd az Úr igaſságit. * Michoda mélto dolgot mutaſsak-bé az Úrnak? meg-hajtſam-e térdemet a' fölſéges Iſtennek? Vallyon éppen-égő áldozatokat áldozzam-e néki, és eſztendős borjúkat? * Vallyon megengeſzteltethetik-e az Úr ezer koſokkal, vagy ſok ezer kővér bakokkal? vallyon az én első-ſzülöttemet adom-e a'vétkemért, az én méhem gyümőlcsét a'lelkemnek bűneért? * Meg-jelentem néked, ô ember, mi légyen a jó, és mit kívánnyon az Úr tőled: Nyilván hogy itéletet chelekedgyél, és ſzereſsed az irgalmaſságot, és ſzorgalmatoſon járj a'te Iſtened-del. * Az Úr ſzava a'várasra kiált, és ſzabadulások léſzen a'te nevedet-félőknek: Hallyátok-meg nemzetſégek, és ki javallya azt? * Még-is tűz az iſtentelennek házában, a'hamiſſágnak kinchei, és a'kiſsebb mérték teli haraggal. * Vallyon igazlom-e a'hamis mértéket, és a'ſzachkóban az álnok fontot? * Mellyek-által az ő gazdagi bé-töltek hamiſsággal, és az ő lakói hazugſágot ſzóllottak, és az ő nyelvők chalárd az ő ſzájokban. * Én-is azért meg-kezdettelek téged verni veſzedelemmel a'te bűneidért. * Észel te, és meg nem elégedel: és a' te meg-alázáſod kőzepetted léſzen: és meg-fogod, és meg nem ſzabadítod: és a'kiket meg-ſzabadítaſz, fegyver-alá adom. * " Te vetſz, és te nem aratod: te nyomod az olaj-magot, és nem kenetterel-meg olajjal; és a'muſtot, és bort nem iſzol. * És megőrizted az Amri parancholatit, és az Akab házának minden chelekedetit; és azoknak akaratty okon jártál, hogy veſzedelemre adnálak téged, és a' benne-lakókat ſűvöltéſre, és az én népemnek gyalázattyát fogjátok hordozni.

1 A 2 3 A 4 5 B 6 7

VII. Rész.

JAj nékem, mert olyanná lőttem mint a'ki őſzſzel ſzedegeti a'ſzűretnek gerezdit: ninch ételre-való gerezd, elő-érő fügéket kívánt az én lelkem. * El-veſzett a'ſzent a'földről, és igaz az emberek-kőzőtt ninchen: minnyájan a'vér-után leſelkednek, a'férfiu az attyafiát halálra vadáſzſza. * Az ő kezeknek gonoſságát jónak mongyák: a'fejedelem kívánnya, és az itélő-bíro meg-adgya: és a'nagy a'maga lelkének kívánſágát beſzéllette, és meghábortották azt. * A'ki leg-jobb kőzőttők, olly mint a'ſzeder-tövis: és a'ki igaz, mint a'ſővénynek töviſse. A'te őr-álláſodnak napja, a' te látogatáſod el-jött: moſt léſzen az ő puſztuláſok. * Ne hidgyetek barátotoknak: és ne bízzatok

1 A 2 3 A 4 5

"Ier. 2. a. 4.

† Num. 22. & 23.

"Deut. 28. d. 38. Aug. 1. b. 6.

a'hadnagyban: attól, a'ki a'te kebeledben alusik, meg-őrizd a'szádnak titkait. * " Mert a'fiú boszszúsággal illeti az attyát, és a'leány az annya-ellen támad, a'menye az ő napa-ellen: † és az ember ellenségi az ő háza-népe. * Én pedig az Úrra nézők, megvárom az én üdvözitő Istenemet: meg-halgat engem az én Istenem. * Ne örvendezz rajtam én ellenségem, hogy-ím el-estem: fel-kelek, minekutánna a'setétben ülők, az Úr az én világosságom. * Az Úrnak haragját hordozom, mert vétkeztem ellene, míg nem az én ügyemet meg-itéli, és el-végezi az én törvényemet: ki-viszen engem a'világosságra, meg-látom az ő igasságát. * És meg-láttya az én ellenségem, és bé-buríttatik szégyenséggel, a'ki azt mongya nékem: Hol vagyon a'te Urad Istened? A'szemeim meg-láttyák őtet: majd el-tiportatik mint az útzáknak sára. * A'nap, hogy a'te gyepid meg-épittessenek: azon a'napon távúl lészen a'törvény. * Az napon te-hozzád-is jő Assurból, és az erős várasokig-is; és az erős várasoktól-fogva a'folyó-vízig, és a'tengertől a'tégerig, és a'hegytől a'hegyig. * És a'föld el-pusztúl az ő lakói-miatt, és azok gondolatinak gyümölcheért. * Legeltesd a'te népedet a'te veszsződdel, a'te örökségednek nyáját, a'kik egyedül laknak az erdőben, a'Karmélusnak közepin: legeltetnek Básánban és Gálaádban, a'régi napok-szerént. * Az Egyiptus földéből-valo ki-jövetelednek napjai-szerént chodákat mutatok néki. * Meg-láttyák a'pogányok, és megszégyenülnek minden ő erejekben: a'kezőket a'szájokra tészik, az ő fülök siketek lésznek. * Nyalni-fogják a'port mint a'kígyók, mint a'földi chúszó-mászók meg-háborodnak az ő házokban: a'mi Urunkat Istenünket félik, és rettegnek tőled. * " Kichoda hozzád hasonlò Isten, a'ki el-vészed a'hamisságot, és a'te örökséged maradékinak bűnét el-halgatod? nem bocháttya reája többé az ő haragját, mert irgalmasságot akar. * Meg-tér, és könyörül rajtunk: le-tészi a'mi hamisságinkat, és a'tenger mélységére veti minden bűneinket. * Igasságot chelekeszel Jákobbal, irgalmasságot Abrahámmal: melyekre meg-eskűdtél az atyáinknak régi napoktól-fogva.

" *Mat. 10. c. 21.*

† *Mat. 10. d. 36*

" *Jer. 10. a. 6. Act. 10. g. 43.*

NAHUM PROFETALASA.

I. Rész.

A' Nínivé terhe: az Elczesi Náhum látásának könyve. * Buzgò-szerető az Isten, és boszszú-állò az Úr: boszszú-állò az Úr, és nagy haragù: boszszú-állò az Úr az ő ellenségin, és haragszik ő az ő ellenségire. * Az Úr békével-tűrő, és nagy erejű, és meg-tisztitván nem hágy bűntetetlé. Az Úr szél-vészben, és az ő útai forgó-szélben, és az ő lábainak pora a'köddök. * Meg-dorgállya a'tengert, és ki-száraztya azt: és minden folyó-vizeket meg-szárzat. Megerőtlenült Básan, és Karmélus: és a'Líbanus virágja meg-hervatt. * A'hegyek meg-indúltak ő-előtte, és a'halmok el-pusztúltak: és meg-rendűlt a'föld az ő színe-előtt, és a'föld kereksége, és minnyájan a'kik azon laknak. * Az ő haragja-előtt ki áll-meg? és ki áll ellene az ő haragja búsulásának? az ő haragja ki-öntetett mint a'tűz: és a'kő-sziklák el-olvadtak ő-előtte. * Jó az Úr, és meg-erősít a'háborusságnak napján: és ismëri az ő benne-bizókat. * és a'folyò ár vízáltal, meg-emészti az ő helyét: és az ő ellenségit a'setétségek üldözik. * Mit gondoltok az Úr-ellen? ő vét véget: nem lészen kettős háború ság. * Mert a'mint a'tövisek egy-mást meg-szoríttyák, úgy az eggyütt-ivóknak lakodalma: meg-emésztetnek mint a'tellyességgel el-száradott pozdorja. * Te-belőled mégyen-ki a'ki gonoszt gondol az Úr-ellen: törvény-szegést forgatván elméjében. * Ezeket mongya az Úr: Ha tekélletesek lésznek, és így sokan; úgy-is meg-nyiretetnek, és által-mégyen: nyomorgattalak téged, és nè nyomorgatlak téged többé. * Es most el-töröm az ő veszszejét a'te hátadról, és a'te kőteleidet el-szaggatom. * És paranchol ellened az Úr, nem vetnek a'te nevedben többé: a'te Istened házából ki-veszterm a'faragott és öntött bálványt: te koporsódá tészem, mert bochülletlen vagy.

"Isa. 52. b. 7. Rom. 10. b. 15.

* "Ímé a'hegyeken a'békeség-hirdetőjének és jelentőjének lábai: szenteld-meg Júda a'te innepidet, és add-meg a'te fogadásidat: mert többé általad nem mégyen rajtad a'Belial: mindeneſtől el-veſzett. 15

II. Rész.

FEl-jött a'ki puſztíttſon előtted, a'ki őrizze a'meg-szálláſt: nézzed az útat, erősítsd-meg az ágyékidat, vaſtagítsd-meg igen az erősségedet. * Mert meg-fizette az Úr a'Jákob kevélységét, mint az Iſraël kevélységét: mert a'puſztítók el-puſztították őket, és az ő chemetéjeket meg-veſztették. * Az ő erősſinek paizſa tűzes, a'hadnak férfiai veres ruhákban: tűzesek a'ſzekérnek gyeplői az ő kéſzületinek napján, és a'nyargallók el-ſzunnyadtak. * Az útakon meg-háborodtak: a'ſzekerek meg-ütközték az útzákon: az ő tekintetek mint a'lámpáſok, mint a'furoſó villámáſok. * Meg-emlekezik az ő erősſiről, el-esnek az ő útokban: ſietséggel fel-menének annak kő-falain, és el-kéſzíttetik az árnyékozo. * A'folyó-vizeknek kapui nyitva vannak, és a'templom földig le-rontatott. * És a'vitéz fogva vitetett: és az ő ſzolgálói keseregvén hajtatnak vala mint a'galambok, panaſzolkodván az ő ſzívökben. * És a'Ninivé vizei mint a'bév-vizű halaſ-tó: ők pedig el-futottak: állyatok-meg, állyatok-meg, és ninch a'ki viſſza-térjen. * Ragadozzátok-el az ezűſtöt, ragadozzátok-el az aranyat: és ninch vége a'gazdagſágoknak minden kivánatos edényekben. * El-hányattatott, és el-vagdaltatott, és el-ſzaggattatott: és el-lankadott a'ſzív, és a'térdek el-ſzakaſzkodtak, és el-fogyatkoztak minden veſék: és miſnyájoknak orczájok mint a'fazéknak feketeſége. * Hol vagyon az oroſzlányok lakó-helye, és az oroſzlány-kölykök eleſége, a'hová el-ment az oroſzlány hogy bé-menne oda, az oroſzlány-kölyke, és ninch a'ki meg-rettentſe? * Az oroſzlány elégségeſen fogott az ő kölykeinek, és az ő nőſtény-oroſzlányinak megölte: és meg-töltötte prédával az ő barlangit, és az ő fekűvő-helyét ragadománnyal. * Ímé én te-ellened, úgy-mond a'ſeregek Ura, és meg-égetem mind a'füſtig a'te ſzekereidet, és a'te oroſzlányotskáidat meg-emészti a'fegyver: és ki-veſztem a'földről a'te prédádat, és nem hallattatik többé a'te követidnek ſzava. 1 A 2 A 3 2 4 3 5 4 B 5 6 6 7 7 8 C 9 10 C 11 D 12 13 14 15

III. Rész.

JAj a'vér-ſzopó váraſnak, minden hazug rakva prédáláſsal: nem távozik-el tőled a'ragadomány. * Az oſtor chattogáſa, 's a'kerék ſebeſségének zörgéſe, és a'nyerítő lóé, és a'zörgő ſzekéré, és a'fel-ülő lovagé: * és a'tündöklő ſzablyáé, és a'villogo dárdáé, és a'meg-ölettetett ſokaſágé, és a'nagy romláſé: és ninch vége a'holt teſteknek, és le-omlanak az ő teſtekben. * A'ſzép és kedves kurva paráználkodáſinak ſokaſágáért, és a'ki bűbájos volt, a'ki el-adta a'pogányokat az ő paráználkodáſival, és a'nemzetségeket az ő bű-bájoſságival: * "Ímé én te-ellened, úgy-mond a'ſeregek Ura Iſtene, és fel-födözöm a'te ſzégyenſégidet a'te orczád-előtt, és megmutatom a'Pogányoknak a'te mezítelenſégedet, és az országoknak a'te gyalázatodat. * És útálatoſságokat hányok reád, és gyalázatokkal illetlek téged, és példáúl tészlek téged. * És léſzen: minden, a'ki téged lát, el-ugrik tőled, és azt mongya: El-puſztúlt Ninive: kichoda chovállya éretted a'fejét? honnét keresſek vigaſztalót néked? * Vallyon jobb vagy-e te a'ſok-népű Alexandriánál, melly a'folyó-vizek-között lakik? vizek vánnak környüle: a'kinek gazdagſági, a'tenger; a'vizek, az ő falai. * Szerecheny-orſzág annak erőſsége, és Egyiptus, és ninch vége: Afrika, és a'Líbiaïak vóltak a'te ſegétſéged. * De az-is ſzám-kivetésbe viretett foglágra: az ő kis gyermeki a'földhöz veréttettek minden útaknak kezdetin, és az ő nemeſsire ſorſot vetettek, és minden fő-emberi békókba ſzegeztettek. * Te-is azért meg-réſzegűlſz, és útálatos léſzſz: és ſegétſéget kérſz az ellenſégtől. * Minden te erősségid mint a'füge-fák az ő elein-érő fügéivel: ha meg-rázattatnak, az évőnek ſzájába eſnek. * Ímé a'te néped te-benned aſszony'emberek: a'te ellenſégidnek fel-nyittatnak a'te földednek kapui; a'tűz meg-emészti a'te zárjaidat. * A'meg-ſzálláſért vizet, meríts magadnak, építsd-meg a'te erősségidet: menny-bé a'ſárba, és nyomjad, és

"Ezech. 24. b. 9. Habac. 2. c. 11.

"Isa. 47 a. 3.

gyúrván fogd a'téglát. * Ott meg- 15
éſzen téged a'tűz: el-veſzſz fegyver-
rel, meg-eméſzt téged mint a'chere-
bogár: gyűlly-ôſzve mint a'chere-bo-
gár, ſokaſodgyál-meg mint a'ſáska.
* Tôbbé tôtted a'te kereskedéſidet 16
az ég chillaginál: a'chere-bogár ki- D
terjeſzkedett, és el-rôpűlt. * A'te őri- 17
zőid mint a'ſáskák: és a'te kichinyid
mint a'ſáskák ſáskái, mellyek a'sôvé-
nyen űlnek-le a'hideg napon: a'Nap
fel-támadott, és el-rôpűltek, és meg
nem iſmértetett azoknak a'helyôk a'
hol vóltak. * Szunnyadoztak a'te 18
páſztorid, Aſsurnak királya: el-temet-
tetnek a'te fejedelmid: lappangot a'te
néped a'hegyeken, és ninch a'ki
egybe-gyűjtſe. * Nem homályos a'te 19
romláſod, igen gonoſz a'te chapáſod:
minnyájan a'kik híredet hallották,
egybe-kúcholták kezőket te-raj-
tad: mert kichodán nem járt
valaha által a'te go-
noſságod.

HABAKUK PROFETALASA.

I. Rész.

A'Terh, mellyet Habakuk 1
Proféta látott. * Meddig 2
kiáltok Uram, és meg A
nem halgatſz? űvől-
tôk hozzád erőſzakot
ſzenvedvén, és meg nem ſzabadítaſz?
* Miért mutattad-meg nékem a'ha- 3
miſságot 's a'munkát, hogy látnám a'
prédát és az ellenem-valo hamiſsá-
got? és ítélet lőn, és hatalmasb ellen-
mondás. * Az-okáért meg-ſzaggat- 4
tatott a'tôrvény, és nem ment vég-
hez az ítélet: mert az iſtentelen erőt
véſzen az igaz-ellen, azért mégyen-ki
a'hamis ítélet. * "Tekintſetek a'Po- 5
gányokra, és nézzétek-meg: chodál- B
kozzatok, és álmélkodgyatok: mert
olly dolog lôtt a'tí napjaitokban,
mellyet ſenki nem hiſzen mikor meg-
beſzéltetik. * Mert ímé én fel-támaſz- 6
tom a'Kaldæuſokat, a'keſerű és gyors
nemzetſéget, ki a'főld ſzéleſségén jár,
hogy bírja a'nem ô hajlékit. * Iſzo- 7
nyù, és rettenetes: ônnôn-magától
vagyon az itélet, és az ô terhe ki-mé-
gyen. * Kűnnyebbek a'párduczok- 8
nál az ô lovai, és gyorſabbak az eſtve- C
li farkaſoknál; és el-ſzéllyednek az ô
lovagi: mert az ô lovagi meſzſzűnnen
jőnek, rôpűlnek mint az ételre-ſietô
ſas. * Minnyájan prédáért jőnek, az 9
ô orczájok sűtő ſzél: és ôſzve-gyűjti
mint a'fôvenyt, a'rabſágot. * És ô a'ki- 10
rályokon diadalmat véſzen, és a'feje-
delmek az ô chúfjai léſznek: ô min-
den erőſségen nevetni-fog, és tőltéſt
hord-ôſzve, és meg-véſzi azt. * Akkor 11
el-változik a'lélek, és által-mégyen,
és le-eſik: ez az ô iſtenének ereje. * 12
Vallyon nem eleitől-fogva vagy-e te D
én Uram Iſtenem, én ſzentem, és meg
nem halunk? Uram, itéletre rendel-
ted őtet: és erőſnek fondáltad őtet,
hogy meg-dorgálnád. * Tiſzták a'te 13
ſzemeid, hogy ne láſsad a'gonoſzt; és
nem nézhetſz a'hamiſságra. miért te-
kínteſz a'hamiſság-chelekedőkre, és
halgatſz mikor az iſtentelen el-nyeli
az igazbat nálánál? * És ollyanná té- 14
ſzed az embereket mint a'tenger ha-
lait, és mint a'chúſzo-máſzót mely-
nek ninch fejedelme. * Mindeneſ- 15
től fel-vonta azt a'horoggal, bé-von-
ta azt az ô varſájába, és ôſzve-gyűj-
tôtte az ô hálójába. Ezen ôrvendez,
és vígad. * az-okáért áldozik az ô var- 16
ſájának, és áldozik a'maga hálójának:
mert azokban kôvéredett-meg az ô
réſze, és az ô étke válogatott. * Ez ok- 17
ért terjeſztette azért ki az ô varſáját,
és ſoha nem kímélli a'Pogányokat
meg-ôlni.

II. Rész.

AZ én vígyázo helyemen ál- 1
lok, és meg-állapodom az e- A
rőſségen: és vígyázok, hogy
láſsam mit mond nékem, és
mit felellyek az én vádolómnak. * És 2
felele nékem az Úr, és monda: Írd-
meg a'látáſt, és világoſon jegyezd-
fel azt táblákra, hogy kűnnyen által-
mennyen rajta a'ki azt olvaſsa. * Mert 3
még a'látás távúl vagyon, és meg-je-
lenik végtére, és nem hazud. ha mu-
lat, várjad őtet: mert el-jővén el-jő,
és nem kéſik. * Ímé a'ki hitlen, nem 4
léſzen igaz annak lelke ônnôn-ma-
gában: "az igaz pedig az ô hitével él.
* És a'mint a'bor az ivót meg-chal- 5
lya: úgy léſzen a'kevély férfiu, és nem B
tiſzteltetik: ki fel-tátotta mint a'po-
kol az ô lelkét: és ô mint a'halál, és bé
nem telik: és magához gyűjt minden
nemzetſégeket, és magához gyűjt

"Act. 13. f. 31.

"Ioan. 3. d. 36. Rom. 1. b. 17. Gal. 3. b. 11. Heb. 10. d. 38.

minden népeket. *Vallyon nem mondanak-e ezek minnyájan ő-felőle példa-beszédet, és homályos igékkel meset róla: és ezt mögyák: Jaj annak, a'ki sokasittya a'nem-övét? de meddig nehezíti-is maga-ellen a'sürő sárt? *Vallyon nem hirtelen támadnak-e fel a'kik téged mardosnak? és nem ébrednek-e fel a'téged-szaggatók, 's nem prédául lészsz-e azoknak? * Mivelhogy te sok nemzetségeket fosztottál, meg-fosztnak téged minnyájan a'kik meg-maradnak a'népek-közzül, az embernek véreért, és a'váras földén, és minden benne-lakókon tött hamisságért. *Jaj a'ki gonosz fösvénységet gyüjt az ő házának, hogy magasan légyen az ő fészke, és azt alittya hogy meg-szabadúl a'gonosznak kezéből. * Gyalázatot gondoltál a'te házadnak, le-vagdaltál sok népeket, és vétkezett a'te lelked. * Mert a'kő a'falból ki-kiált: és a'fa, melly az épületek öszve-foglalási-kőzött vagyon, meg-felel. * " Jaj a'ki várast épit vérekkel, és várast készit hamissággal. * Vallyon ezek nem a'feregek Urától vannak-e? Mert a' népek a'sok tűzbe munkálkodnak, és a'nemzetségek heában, és el-fogyatkoznak. * Mert bé-telik a'föld, hogy meg-ismérjék az Úr dicsőséget, mint a'tengert bé-buritó vizek. * Jaj a'ki italt ád barátyának belé eresztvén az ő epéjét, és meg-részegítvén hogy lássa annak mezitelenségét. * Meg-rakodtál gyalázattal a'dicsőségért: igyál te-is, és szunnyadgyál-el: környűl-vészen téged az Úr jobb-kezének pohára, és a'gyalázatnak okádása a'te dicsőségeden. * Mert a'Libanus hamisága bé-burít téged, és az oktalan-állatoknak el-puszitása el-ijeszti őket az embereknek vérekért, és a' földön, és a'városon, és minden benne-lakozókon tött hamisságért. *Mit haszná a'faragott kép, hogy azt ki-faragta az ő alkotója, öntött bálványá, és hamis képpé? mert az alkotmányban bizott az ő alkotója, hogy néma bálványokat chinálna. * Jaj a' ki azt mongya a'fának: Serkenny-fel: a'halgató kőnek; Kelly-fel. vallyon tanithat-e az? Imé ez bé-burittatott arañyal és ezüstel: és semmi lélek ninch az ő belső részeiben. * † Az Úr pedig az ő szent templomában: halgasson az ő orczája-előtt az egész föld.

6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

« *Ezec. 24. b. 9. Nah. 3. a. 1.*

† *Psal. 10. b. 4.*

HABAKUK PROFETA-nak imádsága a'Tudatlanságokért.

III. Rész.

URam, hallottám a'te híredet, és féltem. 1 A

* Uram a'te alkotmányodat, az esztendőknek közepin elevenitsd-meg azt. 2

Az esztendőknek közepin meg-jelented: mikor meg-haragszol, az irgalmasságról meg-emlekezel.

* El-jő az Isten Dél-felől, és a'szent a'Fáran hegyéről:

Bé-födte az egeket az ő dicsősége: és az ő dicséretivel tellyes a'föld. 3

* Az ő fényessége mint a'világosság lészen: szarvak az ő kezeiben:

Ott rejtetett-el az ő erőssége: * az ő orczája-előtt mégyen a'halál. 4

És az ördög ki-mégyen az ő lábai-előtt.

* Fel-állott, és meg-mérte a'földet. 5 C

Meg-tekintette, és el-olvasztotta a'Pogányokat: és meg-romlottak a' világnak hegyei.

Meg-görbedtek a'világ halmai, az ő örökké-valo útai-miatt. 6

* A' hamisságért láttam a'Szerechen-ország sátorit, meg-háborittatnak a'Mádian földének bőr-hajléki. 7 B

* Vallyon a'folyó-vizek-ellen haragudtál-e meg-Uram? vagy a'folyó-vizek-ellen-e a'te búsulásod? vagy a' tenger-ellen-e a'te boszszonkodásod? 8

Ki fel-ülsz a'te lovaidra: és a'te szekereidben a'szabadítás.

* Fel-kőltvén fel-kőltöd a'te kézíjadat, az eskűvéseket mellyeket a' nemzetségeknek szóllottál. 9

* A'földnek folyó-vizeit el-vágod: láttak téged, és bánkodtak a'hegyek: a'vizek örvénye el-ment. 10

A'mélység az ő szózattyát adta: a' magasság fel-emelte az ő kezeit.

* A'Nap 's a'hóld meg-állottak az ő lakó-helyekben, a'te nyilaidnak világosságával, el-mennek a'te villogo dárdádnak fényessége-által. 11 C

* Búsulásodban meg-tapodod a' földet: a'haragban el-rémíted a'Pogányokat. 12

* Ki-mentél a'te népednek szabadítására, a'szabadításra a'te Krisztusoddal. 13

Meg-verted az istentelennek há-

zában a'fő̃t: meg-mezítelenítetted az ő fondamentomát a'nyakáig.

* Meg-átkoztad az ő királyi-pálczáit, az ő hadakozóinak fejét, a'kik jőttek mint a'forgó-szél engem el-veszteni.

Az ő őrvendezések, mint azé a'ki meg-emészti a'szegényt a'rejtekben.

* Utat chináltál a'tengeren a'te lovaidnak, a'sok vizeknek sárjában.

* Hallottam, és meg-háborodott az én hasam: a'szózat-miatt reszkettek az én ajakim.

Mennyen-bé a'rothadás az én chontyaimba, és én-alattam ki-fakadgyon.

Hogy meg-nyugodgyam a'háborusságnak napján: hogy fel-mennyek a'mi fel-ővedzett népünkhöz.

* Mert a'fűge-fa meg nem virágzik: és nem lészen gyümölch a'szőlőkben.

Meg-chal az olaj-fának termése: és a'szánto-földek nem teremnek élést.

Ki-vész az akolból a'juh: és nem lészen barom a'jászoloknál.

* Én pedig az Úrban őrülök: és vígadok az Istenben az én Jésusomban.

* Az Úr-Isten az én erősségem: és tészi az én lábaimat mint a'szarvasokét.

És a'győzedelmes az én magas helyeimre viszen engem zöltárokkal éneklőt.

SOFONIAS PROFETALASA.

I. Rész.

AZ Úr igéje, melly lőtt Sofoniáshoz a' Kusi fiához, ki Godolías fia, ki Amarías fia, ki Ezeczías fia, Jostásnak az Ammon fiának a' Júda királyának napjaiban. * Egybegyűjtvén egybe-gyűjtők mindeneket a'föld színéről, úgy-mond az Úr. * egybe-gyűjtvén az embert, és a' barmot, egybe-gyűjtvén az égi madarakat és a'tenger halait: és az istenteleneknek romlások lészen: és el-veszтem az embereket a'föld színéről, úgy-mond az Úr. * És ki-nyújtom az én kezemet Júdára, és Jerusalemnek minden lakóira: és el-veszтem e'helyről a'Báal maradékit, és a'templom szolgáinak nevőket a'papokkal; * és azokat a'kik a'heazatokon imádgyák az égnek seregét, és imádgyák, és eskűsznek az Úrra, és eskűsznek Melkomra. * És a'kik el-fordúlnak az Úr háta-megől, és a'kik nem keresték az Urat, se nem tudakoztak felőle. * Halgassatok az Úr-Isten színe előtt: mert közel vagyon az Úr napja, mert el-készítette az Úr az áldozatot, el-rendelte az ő hívatalosit. * És lészen: az Úr áldozattyának napján, meg-látogatom a'fejedelmeket, és a' király fiait, és mind azokat a'kik idegen ruhába öltőztek: * és meg-látogatok mindent, a'ki kevélyen jár a' küszöbön azon a'napon: a'kik bé-töltik az ő Urok Istenek házát hamissággal 's álnoksággal. * És lészen az napon, úgy-mond az Úr, kiáltásnak szózattya a'hal kaputól-fogva, és ordítás a'Másodiktól-fogva, és nagy romlás a'halmok-felől. * Ordíttsatok Pilának lakói: halgatott Kánaánnak minden népe, el-veszтek minnyájan a'kiket az ezüst környűl-vőtt. * És lészen az időben: meg-vizsgálom Jerusalemet szövétnekekkel: és meglátogatom az ő gazokban-heverő férfiakat: kik azt mongyák az ő szívőkben: Nem chelekeszik jól az Úr, és nem chelekeszik gonoszúl. * És az ő erősségek prédára kél, és az ő házok pusztúlásra: " és házakat épitnek, és nem lakják: és szőlőket plantálnak, és nem iszszák azoknak borában. * Közel vagyon az Úrnak nagy napja, közel vagyon és igen gyors: az Úr napjának szava keserű, meg-háborodik ott az erős. * † Haragnak napja az a'nap, háborusságnak és szorongatásnak napja, nyomorusságnak és nyavalyának napja, setétségnek és homályosságnak napja, ködnek és forgószélnek napja, * trombitának és harsogásnak napja az erős városok-ellen, és a'magas szegletek-ellen. * És meg-háborgatom az embereket, és járnak mint a'vakok, mert az Úrnak vétkeztenek: és ki-ontatik az ő vérek mint a'föld, és az ő testek mint a'ganéj. * " De az ő ezüstők-is, és az ő aranyok sem szabadíthattya-meg őket az Úr haragjának napján: † az ő haragjának tüzétől meg-emésztetik az egész föld, mert véget vét sietséggel a' földnek minden lakóiban.

" *Amos 5. c. 11.*

† *Ier. 30. a. 7. Ioel. 2. c. 11. Amos 5. c. 18.*

" *Ezec. 7. c. 18.* † *Inf. 3. b. 8.*

II. Rész.

JŐjetek-egybe, gyűllyetek-őszve nem-szerelmes nemzetség: * Minek-előtte szűllye a' parancholat az el-múlo porhoz hasonló napot, minek-előtte reátok jőjön az Úr búsulásának haragja, minek-előtte reátok jőjön az Úr bosszonkodásának napja. * Keressétek az Urat a' földnek minden szelídi, a' kik az ő ítéletit chelekedtétek: keressétek az igazat, keressétek a' szelídet: ha valami-képpen el-rejtezhettők az Úr búsulásának napján. * Mert Gáza el-rontatik, és Askalon el-pusztíttatik, Azótust délkor vetik-ki, és Akkaron ki-gyomláltatik. * Jaj a' kik a' tenger részén laktok, el-veszett nemzetség: az Úr igéje tí-ellenetek Kánaán a' Filistæusoknak földe, és el-veszt lek téged, úgy hogy ne légyen rajtad-lakó. * És lészen a' tengeri rész a' pásztorok nyugodalma, és a' juhok aklai: * és annak része azé lészen, a' ki meg-marad a' Júda házából: ott legeltetnek, az Askalon házaiban estvére meg-nyúgosznak: mert meg-látogattya őket az ő Urok Istenek, és el-téríti az ő fogságokat. * Hallottam a' Móab szidalmazását, és az Ammon fiai káromlását: mellyeket szemére hántak az én népemnek, és fel-fualkodtak az ő határokon. * Az-okáért élek én, úgymond a' seregek Ura az Izraël Istene, hogy Móab olly lészen mint Sódoma, és az Ammon fiai mint Gomorra, tövisseknek szárazsága, és sónak rakási, és pusztaság mind örökké: az én népemnek maradéki prédállyák el őket, és az én nemzetségemnek maradéki bírni-fogják őket. * Ez ő rajtok az ő kevélységekért történik: mert káromkodtak, és fel-fualkodtak a' seregek Ura népe-ellen. * Rettenetes az Úr ő-rajtok, és el-fogyattya a' földnek minden istenit: és imádgyák őtet a' férfiak az ő helyekben, a' Pogányoknak minden szigeti. * De tí-is Szerechenyek meg-ölettettők az én fegyveremmel. * És ki-nyújtya az ő kezét Észak-ellen, és el-veszti Assurt: és a' Szépet pusztává tészi, és útatlanná, és mint egy kietlenné. * " És a' nyájak annak-közepette fekűsznek, a' Pogányoknak minden vadai: és a' gődény 's a' sül-diszno az ő kűszőbin laknak: az ablakban énekelőnek szava lészen, a' hollò a' felső kűszőbön, mert meg-vékonyítom az ő erejét. * Ez a' dicső séges város a' bátorságban-lakó: melly azt mongyavala szívében: Én vagyok, és én-kivűlem ninch már több: mi-képpen lőtt pusztává a' vadnak fekűvő helyévé? minden a' ki által-mégyen azon, süvől, és hajtogattya a' kezét.

1 15
2
A
3
1
2
A
4
3
5
B
4
6
5
7
8
C
9 7
B
8
10
11
D
12 9
13
10
14
11
C

" *Isa. 34. c. 11.*

III. Rész.

JAj néked boszszontò, és meg-váltatott város, galamb. * Nem hallotta a' szót, és nem fogadta az oktatást: az Úrban nem bízott, az ő Istenéhez nem közelgetett. * " Az ő fejedelmi ő-közötte mint az ordító oroszlányok: az ő ítélő-bírái mint a' farkasok estve, nem hagynak valareggelre. * Az ő prófétái esztelenek, hitetlen férfiak: az ő papjai meg-ferteztették a' Szent-helyet, hamissan chelekedtek a' törvény-ellen. * Az igaz Úr ő-közötte nem chelekeszik hamisságot: reggel reggel az ő ítéletit világosságra hozza, és el nem rejtetik: nem tudta pedig a' hamis a' pirúlást. * El-veszettem a' Pogányokat, és el-hányattattak azoknak szegleti: el-pusztítottam az ő útokat, hogy ninchen a' ki által-mennyen: el-pusztúltak azoknak városi, nem maradván férfiu azokban, sem valami lakó. * Mondék: Mindazáltal félsz engemet, fel-vészed az oktatást: és el nem vész az ő lakó-helye, mind azokért a' mellyekért meg-látogattam őtet: mindazáltal jó-reggel felkelvén minden gondolattyokat meghamisították. * Az-okáért várj-meg engem, úgy-mond az Úr, az én fel-támadásomnak napján jövendőre, mert ez az én végezésem hogy egybe-gyűjtsem a' Pogányokat, és egybe-szedgyem az országokat: és kiöntsem azokra az én boszszonkodásomat, búsulásomnak minden haragját: † mert az én haragomnak tűzével emésztetik-meg az egész föld. * Mert akkor adok a' népeknek választott ajakat, hogy segétségül híják mindnyájan az Úr nevét, és szolgállyanak néki egy vállal. * A' Szerechen-ország folyó-vizein-túl, onnét könyörgenek nékem, az én el-oszlott fiaim ajándékot hoznak nékem. * Azon a' napon semmi te találmányidért meg nem szégyenűlsz, mellyekkel vét-

† *Sup. 1. d. 18.*

Sophon. 2 3.

keztél ellenem: mert akkor el-vészem
kőzzűled a'te kevélységedről frissen-
szóllókat, és nem kevélykedel többé
az én szent hegyemen. * És meg-ha- 12
gyom te-kőzőtted a'szegény és nyo-
morúlt népet: és bíznak az Úr nevé-
ben. * Az Israël maradéki nem che- 13
lekesznek hamisságot, se nem szól-
nak hazugságot, és nem találtatik az
ő szájokban álnok nyelv: mert ők le-
geltetnek, és le-fekűsznek, és nem lé-
szen a'ki meg-rettentse. * Díchére- 14
tet mondgy Sion leánya: őrvendezz
Israël: őrűlly, és vígadgy tellyes szív-
ből Jerusalem leánya. * El-vőtte az 15
Úr a'te itéletedet, el-fordította a'te
ellenségidet: az Israël királya az Úr
te-kőzepetted, nem félsz többé a'go-
nosztól. * Az napon ezt mondgyák Je- 16
rusalemnek: Ne félly: Sion, el ne lan-
kadgyanak a'te kezeid. * A'te Urad 17
Istened kőzőtted az erős, ő meg-sza- D
badít: őrőmmel vígad te-rajtad, hal-
gat az ő szerelme-miatt, őrvendez
18 te-rajtad díchérettel. * A'hiuságo-
sokat, a'kik a'törvénytől el-távoztak
vala, egybe-gyűjtőm, mert belőled-
valók vóltak: hogy ne légyen többé
19 gyalázatod ő-miattok. * Ímé én meg-
őlőm minnyájokat, a'kik nyomor-
gattak téged abban az időben: és
meg-szabadítom a'sántát: és azt, a'ki
szám-kivetésben vólt, egybe-gyűj-
tőm: és díchéretessé, és nevezetessé
tészem őket, az ő gyalázattyoknak
20 minden földén. * az időben, a'mely-
ben viszsza-hozlak títeket; és az
időben, a'melyben egybe-gyűjtlek tí-
teket. mert nevezetesekké és díchére-
tesekké tészlek títeket a'földnek
minden népei-kőzőtt, mikor meg-
térítem a'tí fogságtokat sze-
meitek-láttára, úgy-
mond az Úr.

AGGÆUS PROFETALASA.

I. Rész.

1. Esd. 6. ã. 1.

DAríus királynak máso- 1
dik esztendejében, a'ha- A
todik hólnapban, a'hó-
nak első napján, lőn az
Úr igéje Aggæus profé-
ta-által, Zoróbabelhez a'Salátiel fiá-
hoz a'Júda hadnagyához, és Jésus-
hoz a'Jósedek fiához a'Fő-paphoz,
mondván: * Ezeket mongya a'sere- 2
gek Ura, mondván: Ez a'nép azt mon-
gya: Nem jőtt még el ideje az Úr háza
építésének. * És lőn az Úr igéje Ag- 3
gæus-által, mondván: * Vallyon va- 4
gyon-e néktek időtők hogy menye-
zetes házakban lakjatok, és ez a'ház
puszta? * És most ezeket mongya a' 5
seregek Ura: Gondollyátok-meg szí- B
vetek-szerént a'tí útaitokat. * " Sokat 6
vetettetek, és keveset hordottatok-
bé: őttetek, és meg nem elégedtetek:
ittatok, és meg nem részegedtetek:
bé-fődtétek magatokat, és meg nem
melegűltetek: és a'ki a'jutalmit egy-
be-gyűjtőtte, lyukas zachkóba tőtte
azokat. * Ezeket mongya a'seregek 7
Ura: Gondollyátok-meg szívetek-
szerént a'tí útaitokat: * mennyetek- 8
fel a'hegyre, hordgyatok fákat, és
építtsétek-meg a'házat: és kedves lé-
szen nékem, és meg-dichőittetem,
úgy-mond az Úr. * Tőbre néztetek, 9
C és ímé kevésb lőtt: és bé-vittétek a'
házba, és én ki-fújtam azt: mi-okért,
úgy-mond a'seregek Ura? mert az én
házam puszta, és tí siettők ki-ki az ő
10 házába. * Az-okáért tí-miattatok
meg-tíltattak az egek hogy ne adná-
nak harmatot, és a'föld meg-tíltatott
hogy ne teremtené az ő gyűmőlchét:
11 * és szárasságot híttam a'földre, és a'
hegyekre, és a'búzára, és a'borra, és
az olajra, és valamit a'föld terem, és
az emberekre, és a'barmokra, és min-
12 den kézi munkára. * És meg-hallá
D Zoróbabel a'Salátiel fia, és Jésus a'Jó-
sedek fia a'Fő-pap, és a'népnek min-
den maradéki, az ő Urok Istenők sza-
vát, és az Aggæus proféta igéit, a'
mint őtet küldőtte az ő Urok Is-
tenők ő-hozzájok: és meg-félemlék
13 a'nép az Úr orczájától. * Es monda
Aggæus az Úr kővete az Úr kővetí-
kőzzűl, a'népnek mondván: Én vele-
14 tek vagyok, úgy-mond az Úr. * És
fel-indítá az Ur Zoróbabelnek a'Sa-
látiel fiának a'Júda hadnagyának lel-
két, és Jésusnak a'Jósedek fiának a'
Fő-papnak lelkét, és az egész nép ma-
radékinak lelkét: és bé-menének, és
munkálkodának a'seregek Urá-
nak az ő Istenőknek
házában.

* : *
*

" Deut. 28. d. 38. Mich. 6. d. 15.

II. Rész.

A' Hatodik hólnapban, a'hónak huſzon-negyedik napján, Daríus királynak máſodik eſztendejében. * A' hetedik hólnapban, a'huſzon-eggyedik napján a'hónak, lőn az Úr igéje Aggæus profétа-által, mondván: * * Szólly Zoróbabelnek a'Salátiel fiának a'Júda hadnagyának, és Jéſuſnak a'Jóſedek fiának a'Fő-papnak, és a'többi népnek, mondván: * Kichoda maradott-meg köztetek, a'ki látta ezt az házat az ő első dichőſégében? és ezt mint láttyátok ti moſt? vallyon nem ollyan-e, mint-ha nem vólna a'ti ſzemeitek-előtt? * És moſt erősödgyél-meg Zoróbabel, úgy-mond az Úr: és erősödgyél-meg Jéſus Jóſedek fia Fő-pap, és erősödgyél-meg a'földnek minden népe, úgy-mond a'ſeregek Ura: és cheleked gyétek-meg (mert én veletek vagyok, úgy-mond a'ſeregek Ura) * az igét melyről ſzővetſéget ſzerzettem veletek mikor ki-jőnétek Egyiptus-földéből: és az én lelkem köztetek léſzen, ne féllyetek. * Mert ezeket mongya a'ſeregek Ura: " Még egy kevés idő vagyon, és én meg-indítom az eget, és a'földet, és a'tengert, és a'ſzárazt. * És meg-indítok minden Nemzetſégeket: És EL-JŐ A'KI KIVANTATOTT minden Nemzetſégektől: és bé-töltöm e'házat dichőſéggel, úgy-mond a'ſeregek Ura. * Enyim az ezüſt, és enyim az arany, úgy-mond a'ſeregek Ura. * Nagy léſzen ez utólſo háznak dichősége, nagyobb hogy-ſem az elsőé, úgy-mond a'ſeregek Ura: * és e'helybe békeſéget adok, úgy-mond a'ſeregek Ura. A'kilenczedik hónak huſzon-negyedikén, Daríus királynak máſodik eſztendejében, lőn az Úr igéje Aggæus profétához, mondván: * Ezeket mongya a'ſeregek Ura: Kérd-meg a'papokat a'törvény-felől, mondván: * Ha az ember meg-ſzentelt húſt viſzen a' köntöſének allyában, és illeti annak ſzélivel a'kenyeret, vagy a'főzeléket, vagy a'bort, vagy az olajt, vagy egyéb-féle étket: vallyon meg-ſzenteltetik-e? Felelvén pedig a'papok, mondának: Nem. * És monda Aggæus: Ha illetend valamit mind ezek-közzűl a'ki lelkében meg-ferteztetett, vallyon meg-ferteztetik-e? És felelének a'papok, és mondának: Meg-ferteztetik. * És felele Aggæus, és monda: Így e'nép, és így e'nemzetség az én orczám-előtt, úgy-mond az Úr, és így minden ő kezők munkája: és mindé a'mit ott bé-mutattak, ferteztetve léſzen. * És moſt gondollyátok-meg a'ti ſzíveitekben e'naptól-fogva, és ez-előtt minek-előtte egy kő a' máſik kőre tétetnék az Úr templomában. * Mikor húſz véká-ig-való aſztagig jutnátok, és tizzé leſze: és bémennétek a'ſajtóhoz, hogy ötven-tömlőt ſajtolnátok-ki, és húſzszá lőn. * † Meg-vertelek titeket sütő ſzéllel, és ragyával, és kő-eſsővel minden kezeitek munkáit: és nem vólt ti-köztetek, a'ki én-hozzám térne, úgy-mond az Úr. * Gondollyátok-meg a'ti ſzíveitekben e'naptól-fogva és következendőbe, a'kilenczedik hónak huſzon-negyedik napjától-fogva: a' naptól-fogva, mellyen meg-vettettek az Úr templomának fondamentomi, gondollyátok-meg a'ti ſzíveitekben. * Vallyon már terméſében vagyon-e a'mag: és még a'ſzőlő, a'füge-fa, és a' poma-gránát, és az olaj-fa meg nem virágzott-e? e'naptól-fogva meg-áldom. * És lőn az Úr igéje máſodſzor Aggæushoz a'hónak huſzon-negyedikén, mondván: * Szólly Zoróbabelnek a'Júda hadnagyának, mondván: Én meg-indítom mind eggyűtt az eget és a'földet. * És fel-fordítom az országoknak királyi-ſzékét, és meg-rontom a'Pogányok országának erősségét: és fel-fordítom a'ſzekeret, és a'ki azon ül: és le-húllanak a' lovak, és az azokon-ülők: a'férfiu az ő attyafiának fegyvere-miatt. * Az napon, úgy-mond a'ſeregek Ura, felvéſzlek téged " Zoróbabel Salátielnek fia én ſzolgám, úgy-mond az Úr: és téſzlek téged mint egy pecsétet, mert téged válaſztottalak, úgy-mond a'ſeregek Ura.

" *Heb. 12. g. 26.*

† *Amos 4. c. 9.*

" *Eccli. 49. c. 13.*

ZAKARIAS PROFETALASA.

I. Rész.

NYólczadik hólnapbã, a' 1
Daríus király második A
esztendejében, lőn az Úr
igéje Zakarías profétá-
hoz, Barakiásnak az Ad-
dò fiának fiához, mondván: *Meg-ha- 2
ragutt az Úr a'tí atyáitokra haraggal.
*És mongyad nékik: Ezeket mõgya a' 3
seregek Ura: "Térjetek hozzám, úgy-
mõd a'seregek Ura: és hozzátok térek,
úgymõd a'seregek Ura: *Ne legyetek 4
mint az atyáitok, † a'kikre az előbbi
Proféták kiáltottak, mondván: Ezeket
mongya a'seregek Ura: Térjetek-meg
a'tí gonosz útaitokról, és a'tí igen
gonosz gondolatitokról: és nem hal-
gattak, se nem figyelmeztek reám,
úgy-mond az Úr. * Az atyáitok hol 5
vannak? és a'Proféták vallyon őrők-
kéélnek-e? * Mindazáltal az én ígéim, 6
és az én tőrvényim, mellyeket az én B
szolgaimnak a'Profétáknak paran-
choltam, vallyon nem tellyesedtek-e
bé az atyáitokõ? és meg-tértek, és ezt
mondották: A'mint el-gondolta a'se-
regek Ura hogy chelekednék velünk
a'mí útaink-szerént, és a'mí találmá-
nyink-szerént, meg-chelekedte ve-
lünk. * Huszon-negyedik napján a' 7
tizen-eggyedik hónak a'Sabat-nak,
Daríusnak második esztendejében,
lőn az Úr igéje Zakarías profétához,
Barakiásnak az Addò fiának fiához,
mondván: * Látám étzaka, és ímé egy 8
férfiù ül vala egy pej-lovon, és a'myr-
tus fák-kőzőtt áll vala, mellyek mély
helyen valának: és ő-utánna pej-lo-
vak, tarkák, és feírek. * És mondék: 9
Michodák ezek, Uram? és monda né-
kem az Angyal, a'ki én-bennem szóll
vala: Én meg-mutatom néked micho-
dák légyenek ezek. * És felele a'férfiu, 10
a'ki a'myrtus-fák-kőzőtt áll vala, és
monda: Ezek, a'kiket az Úr küldőtt
hogy bé-járják a'földet. * És felelé- 11
nek az Úr Angyalának, a'ki a'myrtus- C
fák-kőzőtt áll vala, és mondának: Bé-
jártuk a'földet, és ímé az egész földet
lakják, és nyugszik. * És felele az Úr 12
Angyala, és monda: Seregek Ura,
meddig nẽ kőnyőrülsz te Jerusalemẽ,
és a'Júda várasin, mellyekre meg-ha-
ragudtál? Ez már a'hetvenedik esz-
tẽdeje. * És felele az Úr az Angyalnak, 13
a'ki én-bennem jó igéket szóll va-
la, vígasztaló igéket. * És monda né- 14
kem az Angyal, a'ki én-bennem szóll
vala: Kiálts, mondván: Ezeket mon-
gya a'seregek Ura: † Buzgósággal sze-
retem Jerusalemet és Siont nagy buz- 15
gósággal. * És nagy haraggal harag-
szom én a'gazdag nemzetségekre:
mert én kevessé haragudtam, ők pe-
dig gonoszbúl chelekedtek. * Az-o- 16
káért ezeket mongya az Úr: Meg-té-
rek Jerusalemhez irgalmasságokkal: D
és az én házam meg-építtetik abban,
úgy-mõd a'seregek Ura: és az igazgató
sinór ki-nyújtatik Jerusalemen. * Még- 17
is kiálts, mondván: Ezeket mongya a'
seregek Ura: Még bévelkődni-fognak
az én várasim jókkal: és meg-vigasz-
tallya még az Úr Siont, és még magá-
nak választya Jerusalemet. * És fel-e- 18
melém szemeimet, és nézék: és ímé
négy szarvak. * És mondék az Angyal- 19
nak, a'ki én-beñem szóll vala: Micho-
dák ezek? és monda nékem: Ezek a'
szarvak, mellyek ide 's tova hánták
Júdát, és Israëlt, és Jerusalemet. * És 20
az Úr nékem négy kovátsot mutata.
* És mondék: Mit jőnek ezek mivel- 21
ni? Ki szólla, mondván: Ezek a'szar-
vak, mellyek ide 's tova hánták Júdát
mind egy ember-ig, és senki azok-
kőzzül fel nem emelte a'fejét: és ezek
jőttek azokat meg-rettenteni, hogy
le-üssék a'nemzetségeknek szarvo-
kat, a'mellyek szarvat emeltek a'Jú-
da földe-ellen hogy azt ide 's tova
hánynák.

II. Rész.

ES fel-emelém a'szemeimet, és 1
nézék: és ímé egy férfiu, és az A
ő kezében egy mérő kőtél. * És 2
mondék: Hová mégy te? És
monda nékem: Hogy meg-mérjem
Jerusalemet, és meg-lássam menyi lé-
gyen az ő szélessége, és menyi a'hosz-
szasága. * És ímé az Angyal, a'ki én- 3
beñem szóll vala, ki-méne, és más An-
gyal jőve-ki eleibe. * És monda néki: 4
Fuss, szólly e'gyermeknek, mondván: B
Kerítésnélkül fogják-lakni Jerusale-
met, a'beñe-való embereknek és bar-
moknak sokasága-miatt. * És én lészek 5
néki, úgy-mõd az Úr, tűz kerítése kő-
rős-kőrül: és dichőségre lészek ő-kő-
zepette. * Oh, ó fussatok-el az Észak 6

" Mal. 3. a. 7.
† Isa. 21. c. 8. 31. c. 6. & 45. d. 22. Ier. 3. c. 12. Ezech. 18. g. 30. & 20. a. 7. & 33. c. 11. Osea 14. a. 2. Ioel 2. c. 12.
† Inf. 8. a. 2.

földéről, úgy-mond az Ur: mert az
égnek négy szeleire híntettelek-el tí-
teket, úgy-mond az Úr. * Oh Sion, 7
fuss-el a'ki a'Bábylon leányánál la-
kol: * mert ezeket mongya a'seregek 8
Ura: A'dichőség-után küldött engem C
a'nemzetségekhez, a'kik títeket meg-
fosztottak. mert a'ki títeket bánt, az én
szemem fényét bántya: * mert ímé én 9
fel-emelem kezemet ő ellenek, és pré-
dáúl lésznek, azoknak a'kik nékik
szolgálnak vala: és meg-ismériték,
hogy a'seregek Ura küldött engem.
* Díchéretet mödgy, és vígadgy Sion 10
leánya: mert ímé én el-jövök, és te-
közötted lakom, úgy-mond az Úr. * 11
És sok Pogányok foglaltatnak az Úr- D
hoz az napon, és én népem lésznek, és
te-közötted lakom: és meg-tudod
hogy a'seregek Ura küldött engem
hozzád. * És örökségül bírja az Úr 12
Júdát az ő reszét a'meg-szentelt föl-
dön: és még magának választya Jeru-
salemet. * Halgasson minden test az 13
Úr színe-előtt: mert fel-költ az ő
szent lakó-helyéből.

III. RÉSZ.

ES meg-mutatá nékem az Úr a' 1
fő papot Jésust hogy az Úr A
Angyala-előtt állana: és a'Sá-
tan az ő jobja-felől áll vala
hogy ellenkednék véle. * És monda 2
az Ur a'Satánnak: Dorgállyon-meg B
téged az Úr, Sátan: és fedgyen-meg
téged az Úr, a'ki Jerusalemet válasz-
totta: vallyon nem a'tűzből ragadta-
tott űszög-e ez? * És Jesus szennyes 3
ruhákba vala öltözve: és áll vala az
Angyal orczája-előtt. * Ki felele, és 4
monda azoknak a'kik előtte állanak
vala, mondván: Vegyétek-el róla a'
szennyes ruhákat. És monda néki: Í-
mé el-vöttem rólad a'te hamisságo-
dat, és új ruhákba öltöztettelek téged.
* És monda: Tegyetek tiszta skofio- 5
mot a'fejére. És tiszta skófiomot tő- C
nek a'fejére, és fel-öltözteték ötet a'
ruhákba: és az Úr Angyala áll vala. * 6
És bizonyságot tőn az Úr Angyala
Jésusnak, mondván: * Ezeket mongya 7
a'seregek Ura: Ha az én útaimon jársz,
és az én parancholatimat meg-őrized:
te-is itéled az én házamat, és őrized
az én pitvarimat, és adok néked veled-
járókat, ezek-közzül a'kik most itt ál-
lanak. * Hallyad Jésus fő pap, te's a' 8
te barátid, a'kik ellötted laknak, mert D

9 chodákat-jövendőlő férfiak. * mert *Luc. 1.*
ímé én EL-HOZOM AZ ÉN SZOLGA- *g. 78.*
MAT A'CHEMETÉT. Mert ímé a'kő, *Infr. 6.*
mellyet Jesus-eleibe adtam: az egy *c. 12.*
kövön hét szem vagyon: ímé én ki-
mettsem annak faragását, úgy-mond
a'seregek Ura: és el-vészem az ő föl-
dének hamisságát egy napon. * Az
10 napon, úgy-mond a'seregek Ura, el-
híja a'férfiu az ő baráttyát a'szőlő-
tő-alá, és a'fűge-fa-alá.

IV. RÉSZ.

1 ES meg-tére az Angyal a'ki én-
A bennem szóll vala, és fel-kől-
te engem, mint egy férfiat a'ki
2 álmából fel-kőltetik. * És
monda nékem: Mit látsz te? És mon-
dék: Láték, és ímé egy merő arany
gyertya-tartò, és annak lámpása az ő
tetején, és az ő hét szövétneki azon-
felyűl: és hét tőlchéri a'szövétnekek-
3 nek, mellyek annak tetején valának. *
És két olaj-fa vala mellette; eggyik a'
lámpásnak jobján, és a'másik a'bal-
4 lyán. * És felelék, és mondék az An-
B gyalnak, a'ki én-bennem szóll vala,
5 mondván: Michodák ezek, uram? * És
felele az Angyal, a'ki én beñem-szóll
vala, és monda nékem: Nem tudod-e
6 michodák ezek? * És mondék: Nem,
uram. És felele, és szólla nékem,
mondván: Ez az Úr beszéde Zoróba-
belhez, mondván: Nem sereggel, sem
erővel, hanem az én lelkem-által,
7 úgy-mond a'seregek Ura. * Ki vagy
C te nagy hegy Zoróbabel-előtt? igye-
nessé lészsz: és ki-viszi a'fő követ, és
a'malasztot annak malasztyához ha-
8 sonlíttya. * És lőn az Úr igéje én-
9 hozzám, mondván: * A'Zoróbabel
kezei fondálták e'házat, és az ő kezei
végezik-el azt: és meg-tudgyátok
hogy a'seregek Ura küldött engem
10 hozzátok. * Mert kichoda útálta-
meg a'kevés napokat? és örülnek, és
meg-láttyák a'feír ónból-valo mér-
téket a'Zoróbabel kezében. Ezek az
Úrnak hét szemei, mellyek az egész
11 földön futosnak. * És felelék, és mödék
D néki: Michodák e'két olaj-fák, a'gyer-
tya-tartónak jobján és a'ballyán? * És
12 felelék másodszor, és mondék néki:
Michodák az olaj-fáknak két ágai,
a'mellyek a'két arany töltsér-mellett
vannak, mellyekben arany chévek
13 vannak? * És szólla nékem, mond-
ván: Nem tudod-e michodák ezek?
14 És mondék: Nem, uram. * És monda:

Ezek az olajnak két fiai, a'kik az egész
föld Uralkodója-előtt állanak.

V. Rész.

ES meg-fordúlék, és fel-eme- 1
lém szemeimet: és nézék, és A
ímé egy rőpűllő kőnyv. És
monda nékem: * Mit látsz te? 2
És mondék: Én egy rőpűllő kőnyvet B
látok: annak a'hoszszasága húsz kő-
nyőknyi, és a'szélessége tíz kőnyők-
nyi. * És monda nékem: Ez az átok, 3
melly ki-mégyen az egész föld színé-
re: mert minden lopò, a'mint ott meg
vagyon irva, meg-itéltetik; és min-
den eskűvő, abból hasonló-képpen
meg-itéltetik. * Ki-hozom azt, 4
úgy-mond a'seregek Ura: és bé-mé- C
gyen a'lopónak házába, és az én ne-
vemre hamissan-eskűvőnek házába:
és annak háza-kőzepett fog-lakni, és
meg-emészti azt, és annak fáit, és a'kő-
veit. * És ki-méne az Angyal, a'ki én- 5
bennem szóll vala: és monda nékem:
Emeld-fel szemeidet, és lássad micho-
da az, a'mi ki-jő. * És mondék: Micho- 6
da az? És monda: Ez a'mi ki-jő, korsò.
És monda: Ez az ő szemők az egész
földőn. * És ímé egy darab ón vitetik 7
vala, és ímé egy asszony'állat űl vala
a'korsó-kőzepin. * És monda: Ez az 8
istentelenség. És veté őtet a'korso kő-
zepibe, és a'darab ónat annak szájára
tévé. * És fel-emelém szemeimet, és 9
nézék: és ímé két asszony'állatt jő- D
ve-ki, és szél vala az ő szárnyokon, és
szárnyok vala mint a'kányának szár-
nyai: és fel-emelék a'korsót a'föld's
az ég-kőzőtt. * És mondék az An- 10
gyalnak, a'ki én-bennem szóll vala:
Hová viszik ezek a'korsót? * És monda 11
nékem: Hogy ház épittessék néki a'
Sennaár földén, és meg-erősittes-
sék, és le-tétessék ott az ő talpára.

VI. Rész.

ES meg-fordúlék, és fel-eme- 1
lém szemeimet, és nézék: és A
ímé négy szekér jő vala ki két
hegy-kőzzűl: és a'hegyek, réz
hegyek valának. * Az első szekérben 2
pej-lovak, és a'második szekérben fe-
kete lovak, * és a'harmadik szekérben 3
feír lovak, és a'negyedik szekérben
tarka és erős lovak. * És felelék, és 4
mondék az Angyalnak, a'ki én-benem
szóll vala: Michodák ezek, uram? * És 5
felele az Angyal, és monda nékem: E- B

zek az égnek négy szelei, a'mellyek ki-
jőnek, hogy az egész földnek Uralko-
6 dója-előtt állyanak. * A'melyben fe-
kete lovak valának, ki-menének az
Észak földére: és a'feírek azok-után
menének: és a'tarkák ki-menének a'
7 Dél földére. * A'mellyek pedig leg-
erősbek valának, ki-menének, és kí-
vánnak vala el-menni és jargalni az
egész földőn, és monda: Eredgyetek,
járjátok-el a'földet: és bé-járák a'föl-
8 det. * És híva engem, és szólla nékem,
mondván: Ímé a'kik ki-mennek az É-
szak-földére, meg-nyúgodtatták az
9 én lelkemet az Észak földén. * És lőn
10 az Úr igéje én-hozzám, mondván: *
C Végy a'szám-ki-vetésből-valóktól,
Holdaitól, és Tobiástól, és Idaïától;
és jőj-el te azon napon, és ménny-bé
Josiásnak a'Sofonias fiának házába, a'
11 kik Babylonból jőttek: * És végy
aranyat és ezűstőt; és chinálly ko-
ronákat, és tedd Jésusnak a'Jósedek
12 fiának a'Fő-papnak fejébe, * és szólly
néki, mondván: Ezeket mongya a'se-
regek Ura, mondván: "ÍMÉ A'FÉR- "Luc.
FIU, CHEMETE AZ Ő NEVE: és ő-alóla 1. g. 78.
nevelkedik, és templomot épít az Úr- Sup. 3.
13 nak. * És ő épít templomot az Úrnak: d. 9.
D és ő hordozza a'dichőséget, és űl, és
uralkodik az ő királyi-székében: és ő
pap lészen az ő királyi-székében, és a'
békeségnek tanátsa lészen a'kettő-kő-
14 zőtt. * És a'koronák, Helemnek, és
Tobiásnak, és Idaïának, és Hemnek,
a'Sofonias fiának emlekezetűl lész-
15 nek az Úr templomában. * És a'kik
messze vannak, el-jőnek, és építnek
az Úr templomában: és meg-tudgyá-
tok hogy a'seregek Ura küldött en-
gem tí-hozzátok. Ez pedig meg-lé-
szen, ha meg-halgattyátok a'tí Ura-
tok Istenetek szavát.

VII. Rész.

1 ES lőn Darius királynak negye-
A dik esztendejében, lőn az Úr
igéje Zakariáshoz, negyedik
napján a'kilenczedik hónak,
2 melly a'Kasleu. * És el-küldének az
Isten házához, Sarasár, és Rogomme-
lek, és a'férfiak a'kik ő-véle valának,
3 az Úr orczájának engesztelésére: *
hogy meg-mondanák a'seregek Ura
háza papjainak, és a'profétáknak, szól-
ván: Vallyon sírnom kell-e nékem a
ő-tődik hólnapban, vagy meg kell-e
szentelnem magamat, a'mint már
4 sok esztendeig chelekedté? * És lőn a'

Zach. 5. 6. 7.

seregek

ſeregek Ura igéje én-hozzám, mond-
ván: * Szólly a'fŏldnek minden né- 5
pének, és a'papoknak, mondván: B
" Mikor bŏjtŏlnétek, és sírnátok az
ŏtŏdikben 's a'hetedikben e'hetven
eſztendŏk-által: vallyon bŏjtŏt bŏj-
tŏltetek-e nékem? * És mikor ŏtte- 6
tek, és ittatok, vallyon nem magatok-
nak ŏttetek-e, és nem magatoknak it-
tatok-e? * Vallyon nem ez ígék-e a' 7
mellyeket az Úr az elŏbbi profétá- C
által ſzóllott, mikor még Jeruſalemet
laknák, és gazdag vólna, ŏ és a'kŏr-
nyűle-valo váraſok, és Dél-felé, és a'
mezŏſégen laknának? * És lŏn az Úr 8
igéje Zakariáshoz, mondván: * Eze- 9
ket mongya a'ſeregek Ura, mondván:
Igaz ítéletet ítéllyetek, és irgalmaſsá-
got és kŏnyŏrűleteſségeket chele-
kedgyetek, ki-ki az ŏ attyafiával. *† És 10
az ŏzvegyen, és az árván, és a'jŏvevé-
nyen, és a'ſzegényen ne tegyetek tŏr-
vényelenſéget: és a'férfiú gonoſzt az
attyafia-ellen ne gondollyon ſzívé-
ben. * És nem akartak reá-figyelmez- 11
ni, és el-fordították az ŏ engedetlen
vállokot, és az ŏ fűlŏket meg-nehezí-
tették hogy ne hallanák. * És az ŏ 12
ſzívŏket ollyanná tŏtték mint a'gyé- D
mánt, hogy ne hallanák a'tŏrvényt,
és az igéket mellyeket a'ſeregek Ura
kűldŏtt az ŏ lelkével az elŏbbi profé-
ták-által: és nagy harag lŏn a'ſeregek
Urától. * És úgy lŏn a'mint ſzóllott, 13
és nem hallák-meg: úgy fognak-kiál-
tani, és meg nem halgatom, úgy-
mond a'ſeregek Ura. * És el-hántam 14
ŏket minden orſzágokba, mellyeket
nem tudnak: és a'fŏld el-puſztúlt ŏ-
miattok, mivelhogy nem vólna által-
menŏ 's viſzſza-jŏvŏ: és a'kívána-
tos fŏldet puſztává tŏtték.

VIII. RÉSZ.

ES lŏn a'ſeregek Ura igéje, mŏd- 1
ván: * Ezeket mongya a'ſere- 2
gek Ura: Szerettem Siont nagy A
buzgóſággal, és nagy harag-
gal boſzſzonkodtam érette. * Eze- 3
ket mongya a'ſeregek Ura: Meg-tér-
tem Sionhoz, és Jeruſalének kŏzepin
lakom: és Jeruſalem, Igaſság-váraſá-
nak hívattatik; és a'ſeregek Ura He-
gye, Meg-ſzentelt hegynek. * Eze- 4
ket mongya a'ſeregek Ura: Még lak-
ni-fognak vén férfiak és vén aſzſzo-
nyok a'Jeruſalem útzáin: és a'férfiú-
nak pálczája az ŏ kezében a'napok ſo-
kaſága-miatt. * És a'váras útzái meg- 5

" Iſa. 58. a. 5.

† Exod. 12. d. 22 Iſa. 1. f. 23. Ier. 5. g. 28.

telnek gyermechkékkel és leánkák-
kal, kik añak útzáin játzodoznak. * E- 6
zeket mongya a'ſeregek Ura: Ha ne-
héznek látſzik e'nép maradékinak ſze-
mŏk-elŏtt az napokban, vallyon az én
ſzemeim-elŏtt nehéz léſzen-e, úgy-
mond a'ſeregek Ura? * Ezeket mon- 7
gya a'ſeregek Ura: Ímé én meg-ſzaba-
dítom az én népemet a'Nap-kelet
fŏldérŏl, és a'Nap-nyúgat fŏldérŏl.
* És el-hozom ŏket, és Jeruſalem-kŏ- 8
zepett laknak: és nékem népemmé B
léſznek, és én nékik Iſtenŏk léſzek,
hívſéggel és igaſsággal. * Ezeket 9
mongya a'ſeregek Ura: Erŏſsŏdgye-
nek-meg a'tí kezeitek, a'kik hallyá-
tok e'napokban e'beſzédeket a'pro-
féták ſzajából, az napon a'mellyen
fondáltatott a'ſeregek Ura háza, hogy
a'templom meg-építtetnék. * Mivel- 10
hogy az napok-elŏtt az embereknek
árrok nem vólt, ſem a'barmoknak ár-
rok nem vólt; ſem a'bé-jŏvŏnek, ſem
a'ki-menŏnek nē vólt békeſége a'há-
boruſág-miatt: és el-ereſztettem min-
dē embert, mindeniket az ŏ felebarát-
tya-ellen. * Moſt pedig nem az elŏbbi 11
napok-ſzerént chelekeſzem én e'nép-
nek maradékival, úgy-mond a'ſeregek
Ura, * hanē békeſége léſzen a'magnak: 12
a'ſzŏlŏ meg-adgya az ŏ gyűmŏlchét,
és a'fŏld meg-adgya az ŏ terméſét, és
az egek meg-adgyák az ŏ harmattyo-
kat: és a'nép maradékinak ŏrŏkſégűl
adom mind ezeket. * És léſzen: a'mint 13
átok vóltatok a'Pogányok-kŏzŏtt, C
Júdának háza, és Iſraëlnek háza: úgy
meg-ſzabadítlak títeket, és áldáſsá
léſztek: ne féllyetek, erŏſsŏdgyenek-
meg a'tí kezeitek. * Mert ezeket mon- 14
gya a'ſeregek Ura: A'mint el-gondol-
tam hogy meg-ſanyargatnálak títe-
ket, mikor haragra ingerlettek vól-
na engem a'tí atyáitok, úgy-mond az
Úr, * és nem kŏnyŏrűltem: úgy meg- 15
térvén el-gondoltam e'napokban
hogy jól chelekedgyem a'Júda házá-
val, és Jeruſalemmel: ne féllyetek. *
Ezek azért az ígék, a'mellyeket chele-
kedgyetek: " Szóllyon ki-ki igaſsá- " Eph.
got az ŏ felebaráttyával: igaſságot, 4. f. 25.
és a'békeſégnek itéletit itéllyétek a'
tí kapuitokban. * És ſenki gonoſzt 17
az ŏ felebaráttya-ellen ne gon-
dollyon az ŏ ſzívében: és a'hamis eſ-
kűvéſt ne ſzereſsétek: mert mind e-
zek, a'miket én gyűlŏlŏk, úgy-mond
az Úr. * És lŏn a'ſeregek Urának igéje 18

: Zach. 8.

hozzám, mondván: * Ezeket mon- 19
gya a'ſeregek Ura: A'negyediknek D
bőjti, és az ötödiknek bőjti, és a'hete-
diknek bőjti, és a'tizediknek bőjti ö-
römére léſzen a'Júda házának, és ví-
gaſágára, és jeles innepekre: chak
hogy az igaſságot, és a'békeſéget ſze-
reſsétek. * Ezeket mongya a'ſeregek 20
Ura: Míg nem el-jőjenek a'népek, és
lakjanak ſok váraſokban, * és el-men- 21
nyenek a'lakoſok, eggyik a'máſikhoz,
mondván: Mennyűnk-el, és engeſz-
tellyűk-meg az Úr orczáját, és kereſ-
sűk-meg a'ſeregek Urát: én-is el-me-
gyek. * És el-jőnek ſok népek, és ha- 22
talmas nemzetſégek, a'ſeregek Urát
kereſni Jeruſalembe, és az Ur orczá-
ját engeſztelni. * Ezeket mongya a' 23
ſeregek Ura: Azokban a'napokban, a'
mellyekben meg-fogja tíz ember
minden nyelven-valo Pogányok-
közzűl, és meg-fogja a'Zidò férfiúnak
perémit, mondván: El-megyűnk ve-
letek: mert hallottuk hogy az Iſten
veletek vagyon.

IX. Rész.

AZ Úr igéjének terhe Hadrak- 1
földén, és a'Damaskuſén az A
ö nyugodalma: mert az Úré
az ember ſzeme, és Iſraëlnek
minden nemzetſéginek ſzeme. * E- 2
mat-is az ö határiban, és Tyrus, és Sí-
don: mert igen magoknak tulajdoní-
tották a'bölcheſéget. * És meg-épí- 3
tette Tyrus az ö erőſségét, és egybe-
gyűjtötte az ezűſtöt mint a'földet, és
az aranyat mint az útzán-valo ſárt. * 4
Ímé az Úr fogja őtet bírni, és meg-
veri a'tengeren az ö erőſségét, és az
meg-eméſztetik tűzzel. * Meg-láttya 5
Askalon, és félni-fog; és Gáza, és igen
fog-bánkodni; és Akkaron, mert
meg-ſzégyenűlt az ö reménſége: és
el-véſz a'király Gázából, és Askalon-
ban nem laknak. * És az el-válaſztò 6
Azótusban fog-űlni, és el-veſztem a'
Filiſtæuſok kevélyſégét. * És el-vé- 7
ſzem az ö vérét az ö ſzájából, és az ö B
útálatoſságit az ö fogai-közzűl, és ö-
is meg-hagyattatik a'mí Iſtenűnk-
nek, és ollyan léſzen mint egy had-
nagy Júdában, és Akkaron mint a'Je-
buſæus. * És környűl-véſzem az én 8
házamat azokkal, a'kik vitézkednek
nékem el-menvén és viſzſza-jővén,
és nem mégyen-által ö-rajtok többé
az adó-ſzedö: mert moſt tekíntettem-

9 meg ſzemeimmel. * "Igen vígadgy "Iſa. 62.
Sionnak leánya, örvendezz Jeruſa- d. 11.
lemnek leánya: ÍME A'TE KIRA- Matth.
LYOD el-jő néked igaz, és űdvözítö: 21. a. 5.
ö ſzegény, és a'nőſtény ſzamáron-
10 űlö, és a'chitkón a'ſzamár vemhén. *
C És ki-veſztem a'ſzekeret Efraimból,
és a'lovat Jeruſalemből, és el-hányat-
tatik a'hadnak kéz-íja: és békeſéget
ſzóll a'Pogányoknak, és az ö hatalma
a'tengertől-fogva a'tengerig, és a'fo-
lyó-vizektől-fogva a'föld határi-ig.
11 * Te-is a'te teſtamentomodnak vére-
által ki-bochátottad a'te foglyaidat
12 a'veremből, a'melyben ninch víz. *
Térjetek az erőſséghez reménſégnek
foglyai, ma-is hirdetvén két-annyit
13 adok néked. * Mert ki-nyújtottam
magamnak Júdát mint egy kéz-íjat,
Efraimot meg-töltöttem: és fel-tá-
maſztom Sion a'te fiaidat a'te fiaid-
fölött Görög-orſzág: és téſzlek téged
14 mint az erőſsek fegyverét. * És az
D Úr-Iſten meg-tetſzik ö-rajtok, és ki-
mégyen mint a'villámás az ö nyila:
és az Úr-Iſten trombitálni-fog, és el-
15 jő a'Déli forgó-ſzélben. * A'ſeregek
Ura meg-óltalmazza őket: és meg-
eméſztik, és a'parittyának kövei-
alá vetik: és iván meg-réſzegűlnek
mint a'bortól, és meg-telnek mint a'
chéſzék, és mint az óltárnak ſzarvai.
16 * És meg-ſzabadíttya őket az ö Úrok
Iſtenök az napon, mint az ö népének
nyáját: mert a'ſzent kövek fel-emel-
17 tetnek az ö földén. * Mert michoda
az ö java, és michoda az ö ſzépſége,
hanem a'válaſztottaknak gabonája,
és ſzűzeket-nemzö bor.

X. Rész.

1 KÉrjetek eſsöt az Úrtól a'ta-
A vaſzi időben, és az Úr havat
ſzerez, és zápor-eſsöt ád né-
kik, kinek-kinek fűvet a'me-
2 zőn. * Mert a'bálványok haſzonta-
lant ſzóllottak, és a'jövendőlők ha-
zugſágot láttak, és az álom-látók heá-
ba ſzóllottak: heába vígaſztalnak va-
la: az-okáért el-vitettenek mint a'
nyáj: meg-ſanyargattatnak, mert
3 ninchen nékik páſztorok. * A'páſz-
torok-ellen fel-gerjedett az én ha-
B ragom, és a'bakokat meg-látogatom:
mert meg-látogatta a'ſeregek Ura az
ö nyáját, a'Júda házát, és olyanná
tötte őket mint az harczra fel-ékesít-
4 tetett lovat. * Ö-belőle a'ſzeglet, ö-

belőle a'szeg, ő-belőle a'harczra-való kéz-íj, ő-belőle támad eggyűtt minden adó-szedő. * És ollyak lésznek mint az erősek a'kik meg-tapodgyák az útakon-valo sárt a'harczon: és hadakoznak, mert ő-vélek az Úr: és meg-szégyenűlnek a'lovagok. * És meg-erősítem a'Júda házát, és a'Jósef házát meg-szabadítom: és meg-térítem őket, mert könyörűlök ő-rajtok: és lésznek a'mint vólták midőn el nem vetettem vala őket: mert én vagyok az ő Urok Istenők, és meg-halgatom őket. *És lésznek mint az Efraim erősi, és vígad az ő szívők mint a'bortól: és az ő fiok meg-láttyák, és vígadnak, és örvendez az ő szívők az Urban. * Sűvöltok nékik, és egybe-gyűjtőm őket, mert meg-váltottam őket: és meg-sokasítom őket mint az-előtt meg vóltak sokasítva. * És el-széllyesztem őket a'népek-közőtt, és messziről megemlekeznek rólam: és élni-fognak az ő fiokkal, és meg-térnek. * És viszsza-hozom őket Egyiptus-földéből, és az Asyriusok-közűl egybe-gyűjtőm őket, és a'Gálaád és a'Libanus Földére hozom őket, és hely nem találtatik nékik: * és által-mégyen a' tenger-szoroson, és meg-űti a'tengeren a'habokat, és meg-szégyenűlnek a'folyó-víznek minden mélységi, és meg-aláztatik az Asur kevélysége, és az Egyiptus királyi-pálczája el-távozik. * Meg-erősítem őket az Úrban, és az ő nevében fognak-járni, úgy-mond az Úr.

6 kedveznek vala nékik. * En sem kedvezek többé a'földön-lakóknak, úgymond az Úr: Ímé én kézbe-adom az embereket, mindent az ő felebarátya kezébe, és az ő királya kezébe: és el-rontyák a'földet, és ki nem szabadítom az ő kezekből. * És ezért legeltetem a'meg-ölésre-valo barmot, ő nyájnak szegényi: és fel-vők magamnak két vesszőt, eggyiket neveztem Ékességnek, és a'másikat neveztem Kőteletskének: és legeltettem a' 8 nyájat. *És három pásztort vágtam-le egy hólnapban, és meg-keseredett az én lelkem ő-miattok: mivelhogy az ő lelkek-is változott én-miattam. 9 * És mondék: Nem legeltetlek titeket: a'mi meg-hal, hallyon-meg: és a'mi le-vágattatik, vágattassék-le: és a'többi egyék-meg ki-ki az ő felebarátya húsát. 10 * És fogám az én vesszőmet, melly Ékességnek neveztetik vala; és el-metszém azt, hogy felbontanám az én szövetségemet, mellyet szerzettem minden népekkel. * 11 Es fel-bomla az napon: és így eszekbe vötték a'nyájnak szegényi, a'kik nékem engedtek, hogy az Úr igéje ez. * És mondék nékik: Ha jónak tetszik szemeitek-előtt, hozzátok-elő az én jutalmamat; és ha nem, nyugodgyatok. " És meg-fizeték az én jutalmomat harmincz ezüst pénzt. * És monda az Úr nékem: Vesd azt a' kép-formálo-eleibe, ékes bér, a' melyre bőchűltettem tőlők. És vőm a'harmincz ezüst pénzt, és vetém azokat az Úr házába a'kép-formálo-eleibe. * És el-metszém az én második vesszőmet, melly Kőteletskének neveztetik vala, hogy fel-bontanám az atyafiuságot Júda és Israël-közőtt. * És monda az Úr nékem: Ismég vedd egy bolond pásztornak edényit magadnak. * Mert ímé én pásztort támasztok a'földön, a'ki az el-hagyatattakat meg nem látogattya, az el-széllyedtet meg nem keseri, és a'megromlottat meg nem gyógyíttya, és azt a'mi fenn áll nem táplállya, és a' kövérek húsát észi, és azoknak körmeit meg-rontya. * Oh pásztor, és bálvány, el hagyván a'nyájat: fegyver az ő karjára, és az ő jobb szemére: az ő karja szárasággal asz-el, és az ő jobb szeme meg-setétűlvén meg-homályosodik.

" *Mat. 27. a. 9.*

XI. Rész.

NYisd-meg Libanus a'te kapuidat, és emészsze-meg a' tűz a'te czédrus-fáidat. * Ordíts jegenye-fa, mert le-esett a'czédrus-fa, mert a'hatalmasok el-pusztúltak. Ordíttsatok Básáni tölgy-fák, mert le-vágattatott az erős erdő. *A'pásztorok ordításának szava, mert el-pusztúlt az ő méltoságok: az oroszlányok ordításának szava, mert el-pusztúlt a'Jordán kevélysége. * Ezeket mondgya az én Uram Istenem: Legeltesd a'meg-ölésre-való juhokat, * mellyeket a'rajtok-uralkodók meg-ölnek vala, és nem bánkodnak vala, és el-adgyák vala azokat, mondván: Áldott az Úr, gazdagokká lőttünk: és az ő pásztorok nem

XII. Rész.

AZ Úr igéjének terhe Iſraël-ellen. Azt mondgya az Úr a'ki az eget ki-terjeſztette, és a'földet fondálta, és az emberben a'lelket teremtette: * Ímé én Jeruſalemet részegségnek felsö küszöbévé teszem minden népeknek körös-körül: de Júda-is a'meg-szállásban leszen Jeruſalem-ellen. * És leszen: Az napon Jeruſalemet nehéz kővé teszem minden népeknek: minnyájan, a'kik azt fel-emelik, meg-szakadnak: és öszve-gyűlnek ö-ellene a' földnek minden országi. * Az napon, úgy-mond az Úr, meg-verek minden lovat réműléssel, és a'rajtaűlöt bódúlással: és a'Júda házára vetem szemeimet, és a'népeknek mindé lovát meg-verem vaksággal. * És mondanak a'Júda hadnagyi az ö szivökbé: Erősödgyenek-meg nékem a'Jeruſalem lakói a'ſeregek Urában az ö Istenökben. * Az napon a'Júda hadnagyit ollyá teszem mint a'tüzes szenet a'fák-közibe, és mint a'tüzes fáklyát a'széna-közzé: és megemésztnek jobb és bal-felől minden népeket körös-körül: és Jeruſalemet ismég lakni-fogják az ö helyén Jeruſalemben. * És meg-szabadittya az Úr a'Júda sátorit, mint eleinten: hogy ne dicsekedgyék kevélyen a' Dávid háza, és a'Jeruſalem lakóinak dicsősége Júda-ellen. * Az napon meg-óltalmazza az Úr a'Jeruſalem lakóit, és leszen a'ki meg-ütközik közzülök az napon, mint Dávid; és a'Dávid háza mint az Istené, mint az Úr Angyala az ö szinek-előtt. * És leszen az napon: meg-igyekezem rontani mind a'Pogányokat, a'kik Jeruſalem-ellen jönek. * És ki öntöm a'Dávid házára, és a'Jeruſalem lakóira, a'malaſztnak és a'könyörgésnek lelkét: " és reám néznek, a' kit által-szegeztek: és sírnak ö-rajta ollyan siráſsal mint az eggyetlen-eggyen, és bánkodnak ö-rajta, a'mint bánkodni szoktak az első szülöttnek halálán. * Az napon nagy sírás leszen Jeruſalemben, † mint az Adadremmon siráſa a'Mageddon mezején. * És sírni-fog a'föld: mindenik nemzetség külön-külön: a'Dávid háza nemzetségi külön, és azok feleségi külön: * a'Nátan háza nemzetségi külön, és azok feleségi külön: a'Lévi háza nemzetségi külön, és azok feleségi külön: a'Semei háza nemzetségi külön, és azok feleségi külön. * Minden egyéb nemzetségek, mindenik nemzetség külön-külön: és azok feleségi külön.

" *Ioan. 19. g. 37.*

† *2. Par. 35. d. 22.*

XIII. Rész.

AZ napon nyilván-valo kútfő leszen a'Dávid házának, és a'Jeruſalem lakóinak, a' bűnösnek és a'havi-kórságosnak meg-mosáſára. * " És leszen az napon, úgy-mond a'ſeregek Ura: Ki-veſztem a'bálványok neveit a' földről, és nem lésznek emlékezetben többé: és a'hamis prophétákat, és a'tisztátalan lelket ki-veſztem a'földről. * És leszen, mikor ez-után valaki prophétál, azt mondgyák annak az attya 's az annya, a'kik őtet szülték: Nem élsz: mert hazugságot szóllottál az Úr nevében. és által-verik azt az attya 's az annya, az ö szülei, midőn prophétál. * És leszen: Az napon meg-szégyenülnek a'prophéták, ki-ki az ö látásából midőn prophétál: és nem öltöznek szőr-palástba, hogy hazudgyának: * hanem ezt mongya: Nem vagyok próféta, szántóember vagyok én: mert Adám az én példám ifiuságomtól-fogva. * És azt mongyák néki: Micsoda sebek ezek a'kezeid közepin? És mond: Ezekkel sebesittettem-meg azoknak házában, a'kik szeretnek vala engem. * Kard támadgy az én pásztorom-ellen, és a'hozzám foglaltatott férfiú-ellen, úgy-mond a'ſeregek Ura: † verd-meg a'pásztort, és el-széllyednek a'juhok: és fordítom a'kezemet a'kisdedekhez. * És lésznek minden földön, úgy-mond az Úr: két rész abban el-hányattatik, és el-fogy; és a' harmad rész meg-marad azon. * És által-viszem a'harmad részét a'tüzön, és meg-koholom őket a'mint meg-kohollyák az ezüstöt, és megpróbálom őket a'mint meg-próbáltatik az arany. Ö segétségül hija az én nevemet, és én meg-halgatom őtet. Ezt mondom: Én népem vagy; és ö azt mongya: Én Uram Istenem.

" *Ezec. 30. d. 13.*

† *Mat. 26. c. 32. Marc. 14. c. 38.*

XIV. Rész.

IMé el-jőnek az Úr napjai, és el-oſztatnak a'te prédáid te-benned. 1 A
* És egybe-gyűjtőm mind a'Pogányokat Jeruſalem-ellen hadba, 2
és meg-vétetik a'város, és el-puſztíttatnak a'házak, és az aſszony'állatok meg-ſzeplőſíttetnek: és fél réſze a'városnak ki-mégyen a'fogſágra, és a'néppnek maradékja nem vitetik-el a'városból. * És ki-mégyen az Úr, 3
és hadakozik azok a'Pogányok-ellen, a'mint hadakozott a'viadalnak napján. * És az ő lábai azon a'napon 4
az Olaj-fák hegyén fognak-állani, melly Jeruſalem-ellenében vagyon Nap-keletre: és két-felé haſad az Olaj-fák hegye középben Nap-keletre, és Nap-nyugatra, igen nagy völgye léſzen, és fele a'hegynek Eſzakra, és annak fele Délre ſzakad. * És el- 5
futtok azoknak a'hegyeknek völgyébe, mert a'hegyeknek völgye chak B
közel léſzen: és el-futtok "a'mint el-futottatok a'föld-indúlás-előtt Oziáſnak a'Júda királyának napjaiban: és el-jő az én Uram Iſtenem, és mind a'ſzentek ő-vele. * És léſzen 6
az napon: Nem léſzen világoſság, hanem hideg és fagy. * És léſzen egy 7
nap, melly tudva vagyon az Úrnál, ſem nap ſem éjtzaka: és az eſtveli időben világoſság léſzen. * És lé- 8
ſzen az napon: Élő-vizek mennek-ki Jeruſalemből: azoknak fele a'Nap-keleti tengerbe, és azoknak fele az végső tengerbe: nyárban és télben léſznek. * És az Úr léſzen király az 9
egéſz földön: az napon egy Úr léſzen, és az ő neve egy léſzen. * És 10
viſzſza-tér az egéſz föld mind a'puſztáig, a'Remmon halmától-fogva Jeruſalemnek Déli réſzéig: és fel-magaſztaltatik, és az ő helyén lakik, a' Benjamin kapujától-fogva az első kapu helyéig, és a'ſzegletek kapujáig: és a'Hanáneel tornyától-fogva a'király ſajtójáig. * És abban fognak- 11
lakni, és többé nem léſzen átokká: hanem Jeruſalem bátorſágoſon fog-ülni. C
* És ez léſzen a'chapás, mellyel meg- 12
vér az Úr minden Pogányokat, a'kik Jeruſalem-ellen hadakoztak: megſenyved kinek-kinek az ő húſa a'ki az ő lábain áll, és az ő ſzemei ki-apadnak az ő lyukokból, és az ő nyelvök megrothad a'ſzájokban. * Az napon az 13
Úrnak nagy háborgatáſa léſzen rajtok: és meg-ragadgya a'férfiu az ő felebaráttya kezét, és őſzve-kapcholtatik az ő keze az ő felebaráttya kezével. * De Judás-is hadakoznifog Jeruſalem-ellen: és őſzve-gyűjtetnek minden nemzetſégeknek gazdagſági kőrös-körűl, az arany, és az ezüſt, és igen ſok ruhák. * És úgy 14 15
léſzen romláſa a'lónak, és az őſzvérnek, és a'tevének, és a'ſzamárnak, és minden barmoknak, mellyek abban a'táborban léſznek, mint ez a' romlás. * És minnyájan a'kik meg- 16
maradnak minden Pogányok-közzűl, mellyek Jeruſalem-ellen jőttek, D
fel-mennek eſztendőről eſztendőre, hogy imádgyák a'Királyt, a'ſeregek Urát, és meg-űllyék a'ſátorok innepét. * És léſzen: a'ki fel nem me- 17
nend a'föld nemzetſégi-közzűl Jeruſalembe, hogy imádgya a'Királyt, a'ſeregek Urát, nem léſzen azokra zápor-eſső. * És ha ſzinte az Egyip- 18
tus nemzetſége fel nem menend-is, és el nem jővend: ő-reájok ſem léſzen, hanem a'romlás léſzen, mellyel meg-vér az Úr minden Pogányokat, a'kik fel nem mennek a'ſátorok innepét űlleni. * Ez léſzen az 19
Egyiptus bűntetéſe, és ez minden Pogányok bűntetéſe, a'kik fel nem mennek a'ſátorok innepét űlleni. * Az napon, a'mi a'ló ſzékén vagyon, 20
az Úrnak ſzentelt léſzen: és léſznek a'réz fazekak az Úr házában mint áz óltár-előtt-valo chészék. * És 21
minden réz fazék Jeruſalemben és Judában a'ſeregek Urának léſzen ſzentelve: és el-jőnek minden áldozók, és véſznek azok-közzűl, és főznek azokban: és nem léſzen többé kalmár a'ſeregek Ura házában azon a'napon.

"Amos 1. a. 2.

MALAKIAS PROFETALASA.

I. Rész.

AZ Úr igéjének terhe Iſraël-ellen, Malakiás által. * Szerettelek titeket, úgy-mond az Úr. és azt mondottátok: Miben ſzerettél minket? Nem báttya vala-e Eſau Jákobnak, úgy-mond az Úr, és "ſzerettem Jákobot, * Eſaut pedig gyűlöltem? és puſztává tőttem az ő hegyeit, és az ő örökſégét a' ſárkányok kietlenévé. * Hogy-ha azt mongya Idumæa: El-rontattunk, de meg-térvén meg-épittyük a'mellyek el-romlottak: Ezeket mongya a'ſeregek Ura: Ezek építenek, és én el-rontom: és hívattatnak az iſtentelenſégnek határinak, és népnek a'kire meg-haragutt az Úr örökké. * És a'ti ſzemeitek meg-láttyák: és ti azt mondgyátok: Fel-magaſztaltaſsék az Úr Iſraëlnek határában. * A'fiu tiſzteli az attyát, és a'ſzolga az ő urát: ha azért én Atya vagyok, hol az én tiſztelettem? és ha én Úr vagyok, hol az én félelmem? úgy-mond a'ſeregek Ura. ti-néktek, ó papok, a'kik meg-útállyátok az én nevemet, és azt mondottátok: Miben útáltuk-meg a'te nevedet? * Az én óltáromon meg-ferteztetett kenyeret áldoztok, és azt mongyátok: Miben ferteztettünk-meg téged? Abban hogy azt mongyátok: Az Úr aſztala útálatos. * Ha vakot hoztok áldozni, nem gonoſz-e? és ha ſántát hoztok, és betegeſt, nem gonoſz-e? vidd azt a'te hadnagyodnak, tetſzik-e néki, vagy jó ſzemmel lát-e téged, úgy-mond a'ſeregek Ura. * És moſt könyörögjetek az Iſtennek hogy könyörüllyön rajtatok (mert a'ti kezetektől lőtt ez) ha valamiképpen bé-fogadgya a'ti orczátokat, úgy-mond a'ſeregek Ura. * Kichoda közzületek, a'ki az ajtókat bé-tegye, és az én óltáromat meg-gyújtſa ingyen? nem kedvellek titeket, úgy-mond a'ſeregek Ura: és az ajándékot bé nem véſzem a'ti kezetekből. * "Mert Nap-kelettől-fogva Nap-nyúgatig, nagy az én nevem a'Pogányok-között: és minden helyen áldoztatik, és tiſzta áldozat mutattatik-bé az én nevemnek: mert nagy az én nevem a'Pogányok-között, úgy-mond a'ſeregek Ura. * És ti meg-ferteztettétek azt azzal hogy azt mongyátok: Az Úr aſztala meg-ferteztetett: és a'mi arra tétetik, útálatos, a'tűzzel-eggyütt a'melly azt meg-emészti. * És azt mondottátok: Imé a'munkából, és ki-fújtátok azt, úgy-mond a'ſeregek Ura, és bé-vittétek a'ragadományokból a'ſántát, és a'betegeſt, és ajándékot vittetek-bé: vallyon bé-véſzem-e azt a'ti kezetekből, úgy-mond az Úr? * Átkozott a'chalárd, a'kinek az ő nyájában hím vagyon, és fogadáſt téven erőtlent áldozik az Úrnak: mert nagy Király vagyok én, úgy-mond a'ſeregek Ura, és az én nevem rettenetes a'Pogányok-között.

a *Rom. 3. c. 13.*

b *Pſal. 112. a. 3.*

II. Rész.

ÉS moſt ti-reátok ez a'parancholat, ó papok. * "Ha nem akarjátok hallani, és ha nem akarjátok ſzivetekbe bé-venni, hogy dicsőſéget adgyatok az én nevemnek, úgy-mond a'ſeregek Ura: ſzükſéget küldök közitekbe, és megátkozom a'ti áldáſtokat, és meg-átkozom azokat: mivelhogy bé nem vőttétek ſzivetekbe. * Imé én el-vetem a'ti lapoczkátokat, és orczátokra hányom a'ti innepitek ganéját, és bé-kever titeket magával. * És megtudgyátok hogy hozzátok küldőttem e'parancholatot, hogy ſzővetſégem lenne nékem Lévivel, úgy-mond a'ſeregek Ura. * Az én ſzővetſégem ő-véle életnek és békeſégnek ſzővetſége vólt: és félelmet adtam néki, és félt engem, és az én nevemtől rettegett. * Az igaſság törvénye vólt az ő ſzájában, és hamiſság nem találtatott az ő ajakiban: békeſégben és igaſságban járt én-velem, és ſokakat el-téritett a'hamiſságtól. * Mert a'pap ajaki őrizik a'tudományt, és a'törvényt az ő ſzájából kérdezik: mert ő a'ſeregek Urának Angyala. * Ti pedig el-távoztatok az útról, és ſokakat meg-botránkoztattatok a'törvényben: fel-bontottátok a'Lévi ſzővetſégét,

a *Lev. 26. b. 14. Dent. 28. b. 15.*

ségét, úgy-mond a'seregek Ura. * Azokáért én-is útálatosokká, és alá-valókká tőttelek tireket minden népeknél, a'mint-hogy meg nem tartottátok az én útaimat, és személyt válogattatok a'törvényben. * " Vallyon nem eggy-e minnyájunknak az attya? vallyon nem egy Isten teremtett-e minket? miért útállya-meg tehát ki-ki közzülünk az ő attyafiát, meg-szegvén az atyáink szövetségét? * Által-hágott Júda, és útálatosság lőtt Israëlben, és Jerusalemben: mert meg-ferteztette Júdas az Ur szentségét, a'mellyet szeretett; és idegen Istennek leánya vólt nála. * Ki-veszti az Úr a'férfiat a'ki azt chelekeszi, a'tanítót és a'tanítványt a'Jákobsátoriból, és az ajándék-hozót a'seregek Urának. * És továbbá ezt-is chelekedtétek, bé-fődítek valakőny-hullatásokkal az Úr öltárát, sírással, és jajgatással, úgy hogy nem nézek többé az áldozatra, és el nem veszek valami engesztelőt a'ti kezetekből. * És azt mondottátok: Miokért? mert az Úr tudományt tőtte-közötted, és a'te ifiuságodnak feleségét meg-útáltad: és ez a'te közsőd, és a'te szövetséged által feleséged. * Vallyon nem azon egy teremtette-e, és nem az ő lelkének maradékja-e? És mit kíván az egy, hanem chak az Isten magvát? Őrizzétek-meg azért a'ti lelketeket, és a'te ifiuságodnak feleségét meg ne útállyad. * Ha meg-gyűlőlöd, erezd-el, úgy-mond az Israël Ura Istene: bé-fődi pedig a'hamisság az ő ruházattyát, úgy-mond a'seregek Ura: őrizzétek-meg a'ti lelketeket, és meg ne útállyátok. * El-fáradsztottátok az Urat a'ti beszéditekkel, és azt mondottátok: Mivel fáradsztottuk őtet? Azzal hogy azt mongyátok: Minden a'ki gonoszt chelekeszik, jó az Úr szine-előtt, és az olyanok tetszenek néki: a'vagy bizonyára hol vagyon az ítéletnek Istene?

III. Rész.

IMé én el-küldöm az én angyalomat, és el-készíti az útat az én orczám-előtt. * És mingyárt el-jő az ő templomába az Uralkodo, a'kit ti kerestők; és a'testamentomnak angyala, a'kit ti kivántok. Imé el-jő, úgy-mond a'seregek Ura: * és ki gondolhattya-meg az ő el-jövetelének napját, és ki marad-meg hogy őtet lássa? Mert ő mint az olvasztó tűz, és mint a'ruha-festők füve: * és ülni-fog olvasztván, és tisztítván az ezüstöt, és meg-tisztíttya a'Lévi fiait, és meg-szűri őket mint az aranyat, és mint az ezüstöt, és az Úrnak áldozatokat áldoznak igasággal. * És tetszeni-fog az Úrnak a'Júda és Jerusalem áldozattya, mint az előbbi napokban, és mint a'régi esztendőkben. * És ítéletben járúlok tihozzátok, és gyors tanú lészek a'varázlók és paráznák és a'hamisan-esküvők-ellen, és a'kik törvénytelenűl bánnak a'béresnek bérével, az özvegyekkel, és az árvákkal, és a'jövevényt el-nyomják, és nem féltek engem, úgy-mond a'seregek Ura. * Mert én vagyok az Úr, és meg nem változom: és ti Jákob fiai meg nem emésztettetek. * Mert az atyáitok napjaitól-fogva el-távoztatok az én törvényimtől, és meg nem őrizétek. " Térjetek én-hozzám, és ti-hozzátok térek, úgy-mond a'seregek Ura. És azt mondottátok: Miben térjünk-meg? * Által szegezi-e ember az Istent, mert ti által-szegeztők engem? És azt mondottátok: Miben szegezünk-által téged? A'dézmákban, és a'zengékben. * És a'szűkelködésben ti átkozott k vattok, és engem ti által-szegeztők egész nemzetségűl. * Hozzátok-bé az egész dézmát a'chűrbe, és légyen élés az én házamban, és próbállyatok-meg ezen engem, úgy-mond az Úr: ha fel nem nyitom néktek az ég chatornáit, és nem öntők néktek bévséges áldomást, * és meg nem dorgálom érettetek a'meg-emésztőt, és meg nem veszti gyümölchét a'ti földeteknek: és nem lészen meddőszőlő a'mezőn, úgy-mond a'seregek Ura. * És bóldogoknak mondnak titeket minden Pogányok: mert ti lésztek a'kívánatos föld, úgy-mond a'seregek Ura. * † El-hatalmaztak rajtam a'ti beszéditek, úgy-mond az Úr. És azt mondottátok: Mit szóllottunk ellened? * Azt mondottátok: Heába-való, a'ki az Istennek szolgál: és mi haszna hogy megőrizték az ő parancholatit, és hogy szomorúan jártunk a'seregek Ura-

előtt.

" *Mat. 23. a. 9. Eph. 4. a. 5.*

Matth. 11. b. 10. Mar. 1. a. 2. Luc. 1. b. 17. & 7. d. 27.

" *Zach. 1. a. 3.*

† *Ioán. 21. b. 14.*

előtt? * azért most bóldogoknak 15
mongyuk a'kevélyeket: mivelhogy
fel-épűltek az istentelenség-chelekedők; és kísértették az Istent, és meg-
szabadúltak. * Akkor szóllottak az 16
Urat-félők, ki-ki az ő felebaráttyával: És reá-figyelmezett az Út, és
meg-hallotta: és emlekezetnek kőnyve írattatott ő-előtte az Urat-félőkről, és az ő nevéről-gondolkodókról. * És lésznek nékem, úgy- 17
mond a'seregek Ura, az napon a'mellyen én meg-chelekeszem, tulajdon
népemmé: és meg-engedek nékik, a'
mint meg-enged a'férfiú a'néki-szolgálo fiának. * És meg-tértők, és meg- 18
láttyátok michoda kűlőmbség légyen az igaz 's az istentelen-kőzőtt;
és a'kőzőtt a'ki az Istennek szolgál, és
a'ki néki nem szolgál.

IV. Rész.

MErt ímé el-jő a'fel-gyula- 1
dott nap mint a'kemencze: A
és mind a'kevélyek és
mind az istentelenséget-
chelekedők, pozdorjává lésznek: és
meg-égeti őket az el-jővő nap, úgy-
mond a'seregek Ura, melly nem
hágy nékik győkeret, sem termést. * 2
" És fel-támad néktek az én neve- " Luc.
met-félőknek az Igasságnak Napja, 1. g. 78.
és egésség az ő tollaiban: és ki-men-
tők, és ugráltok mint a'chorda-béli
borjak. * És meg-tapodgyátok az is- 3
B tenteleneket, mikor hamuvá lésznek
a'tí lábaitoknak talpa-alatt, az napon
a'mellyen én meg-chelekeszem,
úgy-mond a'seregek Ura. * † Em- 4 † Exod.
lekezzetek-meg Moysesnek az én 20.
szolgámnak törvényéről, mellyet a' Deut.
Hóreben parancholtam néki az egész 4. 5. 6.
Israëlhez, a'parancholatokat és az
itéleteket. * " Ímé én néktek el-kűl- 5 " Mat.
dőm Illyés profétát, minek-előtte 17. b. 10.
el-jőjön az Urnak nagy és rettene- Mar. 9.
napja. * És az atyák szívét a'fiakhoz 6 c. 11.
hajtya, és a'fiak szívét az ő attyokhoz: Luc. 1.
hogy valami-képpen el ne jőjek, b. 17.
és meg ne verjem a'főldet őrők veszedelemmel.

A' MAKABÆUSOK I. KÖNYVE.

I. Rész.

ÉS lőn, minek-utánna a' Maczedóniai Sándor a' Filep fia, ki első országlott Görög-országban, ki-ménvén Czetim-földéből, Dáriust a'Persák és Médusok királyát megveré: * sok hadakat indíta, és el-foglalá mindeneknek erős helyeit, és meg-ölé a'föld királyit, * és általméne a'földnek utólso határi-ig: és el-vévé sok Pogányoknak ragadományit: és le-chendesedék a'föld az ő színe-előtt. * És gyűjte igen erős sereget, és hadat: és fel-fuvalkodék, és fel-emelkedék az ő szíve: * és elfoglalá a'Pogányok tartományit, és fejedelmit: és adó-fizetőkké lőnek néki. * És ezek-után az ágyba esék, és meg-ismére hogy meg-halna. * És elő-hívá az ő nemes szolgait, a'kik ővéle eggyűt nevekedtek vala ifiuságától-fogva: és nékik osztá az ő országát, midőn még élne. * És országla Sándor tizen-két esztendeig, és meghala. * És el-foglalák az ő szolgai az országot, ki-ki az ő helyén: * és koronákat tőnek-fel magoknak minnyájá az ő halála-után, és azoknak fiai ő-utánnok sok esztendeig, és meg-sokasodának a'gonoszságok a'földön. * És azokból származék a'bűnös gyökér, a'nevezetes Antíokus, az Antíokus király fia, a'ki Romában zálog vólt: és országlott a'Görögök birodalmának száz harmincz-hetedik esztendejében. * Az napokban ki-menének az Israël fiai-közzűl hamis fiak, és sokaknak tanátsot adának, mondván: Mennyünk-el, és szerezzünk szövetséget a'Pogányokkal, a'kik környűlünk vannak: mert mi-óltától fogva el-távoztunk tőlök, sok gonoszok találtak minket. * És jónak láttaték a' beszéd az ő szemök-előtt. * És el-tekéllék némellyek a'nép-közzűl, és a' királyhoz menének, és hatalmat ada nékik hogy a'Pogányok rendtartását chelekednék. * És építének Jerusalemben a' Pogányok törvényi-szerént iskolát: * és a' szemérem testeknek elő-bőrét meg-nevelék, és el-távozának a'szent szövetségtől, és a'Pogányokhoz adák magokat, és el-adatának hogy gonoszt chelekednének. * És el-kéfzűle az ország az Antíokus színe-előtt, és országlani kezde Egyiptus-földében, hogy két országon országlana. * És bé-méne Egyiptusba nagy sokasággal, szekerekkel, és elefántokkal, és lovasokkal, és hajóknak nagy sokaságával: * és hadat indíta Ptolomæus-ellen az Egyiptus királya-ellen, és meg-ijede Ptolomæus annak színétől, és el-futa, és sok sebesek húllának-el. * És meg-vévé az erős városokat Egyiptus-földében: és el-vivé Egyiptus-földének ragadományit. * És meg-téré Antíokus, minek-utánna meg-veré Egyiptust a' száz negyven-harmadik esztendőben: és fel-méne Israël-ellen, * és fel-méne Jerusalembe nagy sokasággal. * És bé-méne a'Szenthelybe kevélységgel, és el-vivé az arany óltárt, és a' világosító gyertya-tartót, és annak minden edényit, és a'szentelt kenyerek asztalát, és a' kupákat, és a'chészéket, és az arany mozárotskákat, és a'suporlátot, és a' koronákat, és az arany ékességet, melly a'templomban vala: és el-ronta mindeneket. * És el-vivé az ezűstöt, és az aranyat, és a'kívánatos edényeket: és el-vivé a'titkos kincheket, a' mellyeket feltalála: és el-vivén mindeneket, elméne az ő földébe. * És ember öldöklést chelekedék, és nagy kevélységgel szólla. * És lőn nagy sírás Israëlbe, és azoknak minden helyében. * és fel-fohászkodának a'fejedelmek, és a' vének: a'szűzek, és az ifiak el-erőtlenedének: és az aszszony'állatok szépsége el-változék. * Minden férfiú siráft tőn: és a'kik az ő férjeknek ágyas-házában űlnek vala, kesergenek vala: * és meg-indúla a'föld a' benne-lakóin, és Jákobnak egész háza gyalázatba öltözék. * És két esztendő-után, el-küldé a' király az adószedők fejedelmét a'Júda városiba,

és Jeruſalembe jöve nagy ſereg-
gel. * És ſzólla nékik békeſé- 31
ges ígéket álnokſággal: és hívének
néki. * És a' váraſra rohana hirtelen, 32
és meg-veré azt nagy chapáſsal, és
ſok népet veſzte-el Iſraëlből. * És el- 33
vívé a' váras ragadományit: és fel-
gyújtá azt tűzzel, és el-rontá an-
nak házait, és a' kő-falait körös-
körűl: * és fogva vívék az aſz- 34
ſzony'állatokat: és a' magzatokat,
és a' barmokat el-foglalák. * És meg- 35
építék a' Dávid váraſát nagy és erős
kő-fallal, és erős tornyokkal, és
lőn nékik vár-helyett: * és bűnös 36
nemzetſéget helyheztetének oda,
hamis férfiakat, és meg-erőſsödének E
abban. és le-tévék a' fegyvereket,
és az eléſt, és egybe-gyűjték a' Jeru-
ſalem ragadományit; * és oda ra- 37
kák: és lőnek nagy tőrré. * És lőn 38
ez a' Szent-hely-ellen leſeskedéſsé,
és gonoſz ördöggé Iſraëlben: * és 39
ki-onták az ártatlan vért a' Szent-
hely-körűl, és meg-ferteztetek a'
Szent-helyet. * És el-futának a' Je- 40
ruſalem lakói ö-miattok, és lőn az
idegének lakáſává, és idegenné lőn
az ö magvának, és az ö magzati el-
hagyák őtet. * Az ö Szent-helye el- 41
puſztúlt mint a' puſztaſág, " az ö in-
nep napjai ſiráſsá változtak, az ö
ſzombati gyalázattá, az ö tiſzteleti
ſemmivé. * Az ö dichőſége-ſzerént 42
meg-ſokaſodott az ö gyalázattya:
és az ö méltoſága ſiralommá válto-
zott. * És íra Antíokus király az ö 43
egéſz orſzágának, hogy az egéſz
nép, eggyé lenne: és el-hagyná ki-ki
az ö törvényét. * És engedének min- 44
nyájan a' Pogányok az Antíokus ki-
rály igéje-ſzerént: * és ſokan Iſraël- 45
ből engedének az ö ſzolgálattyának,
és áldozának a' bálványoknak, és
meg-ferteztetek a' ſzombatot. * És 46
leveleket kűlde a' király követek-
által Jeruſalembe, és Júdának min- F
den váraſiba: hogy a' főld Pogányi-
nak törvényit követnék, * és meg- 47
tiltanák, hogy éppen-égő, és eledeli,
és hálá-adó áldozatok ne lennének az
Iſten templomában, * és meg-tilta- 48
nák innepleni a' ſzombatot, és az in-
nep napokat: * és meg-hagyá hogy 49
meg-ferteztetnék a' ſzent-helyeket,
és a' ſzent népet az Iſraëlt. * És meg- 50
hagyá hogy óltárokat építenének, és
tẽplomokat, és bálványokat, és hogy

diſznó-húſt áldoznának, és közönſé-
51 ges barmokat, * és hogy az ö ſiokat
környűl-metéletlẽ hagynák, és meg-
ferteztetnék azoknak lelkeket min-
den tiſztátalanokkal, és útálatoſsá-
gokkal, úgy hogy el-felejtenék a' tör-
vényt, és el-változtatnák az Iſtennek
52 minden igaſságit. * És hogy valakik
nem chelekednének az Antíokus ki-
rály igéje-ſzerént, meg-halnának.
53 * Mind ez ígék-ſzérent íra az ö egéſz
orſzágának: és fejedelmeket rendele a'
nép-eleibe, kik kénſzerítenék ezeket
54 meg-lenni. * És meg-hagyák a' Júda
55 váraſinak hogy áldoznának. * És ſokã
gyűleközének a' nép-közzűl, azok-
hoz a' kik el-hatták vala az Úr tör-
vényét: és gonoſságokat chelekedé-
56 nek a' földön: * és el-kergeték az Iſraël
népét rejtek-helyekbe, és az el-ſzök-
57 teknek titkos-helyeire. * Kasleu ha-
vának tizen-ötödik napján, a' ſzáz és
negyven-ötödik eſztendőben, építé
G Antíokus király a' puſztaſágnak útá-
latos bálványát az Iſten óltárán, és
Judának mindẽ váraſibã körös-körűl
58 óltárokat építének: * és a' házak ajtai-
elött, és az útzákon temiént égetnek
59 vala, és áldoznak vala: * és az Iſten
törvénye könyveit meg-égeték tűz-
60 zel, el-metélvén azokat: * és vala-
kinél találtatnak vala az Úr ſzövetſé-
ge könyvei, és valaki meg-tartya
vala az Úr törvényét, azt a' király
parancholattya-ſzerént meg-ölik va-
61 la. * Az ö erejek-ſzerént chelekeſzik
vala ezeket az Iſraël népének, melly
minden hólnapon-ként a' váraſok-
62 ban találtatik vala. * És a' hónak hu-
ſzon-ötödik napján áldoznak vala
az óltáron, melly az óltár-ellené-
63 ben vala. * És az aſzſzony'állatok,
a' kik környűl-metélik vala az ö ſio-
kat, meg-ölettetnek vala az Antíokus
64 király parancholattya-ſzerént, * és
fel-akaſztyák vala a' gyermekeket
nyakoknál-fogva minden ö házok-
ban: és azokat, a' kik környűl-metél-
65 ték vala őket, meg-ölik vala. * És
ſokan az Iſraël népe-közzűl el-vége-
zék magokban, hogy ne ennének tiſz-
tátalan állatokat: és inkább válaſz-
ták hogy meg-halnának, hogy-ſem
a' tiſztátalan étkekkel meg-fertezöd-
66 nének: * és nem akarák meg-ſzegni
az Iſtennek ſzent törvenyét, és meg-
67 ölettetének: * és igen nagy harag
lőn a' népre.

"Tob. 2. a. 6. Amos 8. b. 10.

II. Rész.

1 AZ napokban fel-kele Mata-
A tías, Jánosnak a'Simeon fiá-
nak fia, a'Jóarib fiai-kőzzűl-
valo pap Jerusalemből, és
2 meg-szálla a'Módin hegyén: * és őt
fiai valának: János, a'ki Gaddis-nak
3 neveztetik vala: * és Simon, a'ki Tasi-
4 nak neveztetik vala: * és Júdas, a'ki
5 Makabæus-nak hívattatik vala: * és
Eléazar, a'ki Abaron-nak neveztetik
vala: és Jónatas, a'ki Affus-nak ne-
6 veztetik vala. * ezek láták a'gonosság-
gokat, mellyek a'Júda népe-kőzőtt
7 lésznek vala, és Jerusalemben. * És
monda Matatías: Jaj nékem, miért
szűlettem látni az én népem romlá-
sát, és a'szent váras romlását, és ott
űlni, mikor az ellenségek kezébe ada-
8 tik? * A'szent-helyek az idegenek
kezébe jutottak: az ő temploma mint
9 a'nemtelen ember. * Az ő dichőség-
ges edényi fogva vitettenek: meg-
őlettenek az ő vénei az útzákon, és az
ő ifiai el-húllottak az ellenségek fegy-
10 vere-miatt. * Michoda nemzet nem
bírta őrökségűl az ő országát, és nem
11 foglalta el az ő ragadományit? *
Minden ő ékessége el-vétetett. A'ki
12 szabados vala, szolgálóvá lőtt. * És
ímé a'mi szent-helyeink, és a'mi
B szépségűnk, és a'mi fényességűnk el-
puszt ult, és meg-ferteztették azo-
13 kat a'Pogányok. * Az-okáért mire
14 kell nékűnk meg-is élnűnk? * És
meg-szaggatá az ő ruháit Matatías,
és az ő fiai: és bé-buríták magokat
15 szőr-zákokkal, és igen sírának. * És
odá menének a'kik kűldettek vala
Antíokus királytól, hogy kénszerí-
tenék azokat, a'kik Módin várasába
futottak vala, hogy áldoznának, és
temiént égetnének, és az Isten törvé-
16 nyétől el-távoznának. * És sokan
az Israël népe-kőzzűl engedvén hoz-
zájok járulának: de Matatías, és az
ő fiai álhatatossan meg-maradának.
17 * És felelvén a'kik kűldettenek va-
la Antiokustól, mondának Matati-
ásnak: Fejedelem és leg-neveze-
tesb és nagy vagy ebben a'várasban,
és fiakkal 's attyafiakkal fel-ékesít-
18 tetett. * az-okáért járúlly-elő első-
ben, és chelekedd-meg a'király pa-
rancholattyát, a'mint meg-chele-
kedték minden Pogányok, és a'Júda
férfiai, és a'kik Jerusalemben marad-
tak: és lészesz te, és a'fiaid, a'király
baráti-kőzőtt, és bévelkődől aran-
nyal és ezűstel, és sok ajándékok-
19 kal. * És felele Matatías, és monda
nagy szóval: Ha minden Pogányok
engednek-is Antíokus királynak,
hogy el-távozzék ki-ki az ő atyai
törvényének szolgálattyától, és en-
20 gedgyen az ő parancholatinak: * én,
és a'fiaim, és az atyámfiai, engedűnk
21 a'mi atyáink törvényének. * kegyel-
mezzen nékűnk az Isten: nem hasznos
nékűnk el-hagynunk az Isten törvé-
22 nyét 's igasságit: * nem halgattyuk
az Antíokus király igéit, se nem áldo-
C zunk által-hagván a'mi törvényűnk
parancholatit, hogy más úton jár-
23 junk. * És hogy el-végezé ez igé-
ket mondani; elő-járúla egy Židò
mindeneknek szemők-előtt áldozni
a'bálványoknak az óltáron Módin
várasában, a'király parancholattya-
24 szerént: * és látá Matatías, és bá-
ná, és reszketének az ő veséi, és fel-
gerjede az ő haragja a'törvény itéle-
te-szerént, és reá rohanván meg-
25 őlé őtet az óltáron: * de a'férfiat-is,
a'kit Antíokus király kűldőtt va-
la, a'ki áldozni kénszerít vala, meg-
őlé azon időben, és az óltárt el-ron-
26 tá, * és buzgósággal lőn a'törvény-
hez, "a'mint chelekedett Fínees "Num.
27 Zamríval a'Salómi fiával. * És fel- 25. c. 13.
kiálta Matatías nagy szóval a'vá-
rasban, mondván: Minden, a'ki buz-
gósággal vagyon a'törvényhez ál-
latván a'szővetséget, jőjőn-ki én-
28 utánnam. * És el-futa ő, és a'fiai a'
hegyekre, és el-hagyák valamiek va-
29 la a'várasban. * Akkor alá-menének
sokan a'pusztába, keresvén az itéle-
30 tet, és az igasságot: * és le-telepedé-
nek ott ők, és a'fiok, és a'feleségők, és
az ő barmok: mert el-áradának ő-raj-
31 tok a'nyomorúságok. * És hírré té-
teték a'király férfiainak, és a'hadnak,
melly Jerusalemben vala a'Dávid va-
D rasában, hogy el-mentek vólna né-
melly férfiak, a'kik meg-vetették a'
király parancholattyát, rejtek-he-
lyekre a'pusztákban, és sokan után-
32 nok mētek vólna. * És mingyárt hoz-
zájok menének, és harczot indítá-
33 nak ellenek szombat napon, * és mō-
dának nékik: Ellenűnk állotok-e
még most-is? jertek-ki, és cheleked-
gyetek az Antíokus király igéje-sze-
34 rént, és éltek. * És mondának: Nem

megyünk-ki, se nem mivellyük a'király igéjét, hogy meg-ferteztessük a' szombat napot. * És harczot indítának ellenek. *És nem felelének nékik, chak követ sem hagyítának ellenek, se bé nem rakák a'rejtek-helyeket, *mondván: Hallyunk-meg minnyájan a'mí eggyügyüségünkben: és bizonyságink léfznek nékünk az ég és a' föld, hogy hamiffan veztetek-el meg minket. *És hadat indítának ellenek a' szombatokon: és ök's az ö feleségök, és a'fiok, és az ö barmok, meg-halának ezer emberig. * És meg-érté Matatías, és az ö baráti, és igen firáták öket. * És monda a'férfiu az ö felebaráttyának: Ha minnyájan úgy chelekezünk a'mint az atyánk-fiai chelekedtek, és nem hadakozunk a'pogányok-ellen a'mí lelkeinkért, és a'mí igasságinkért: chak hamar el-veztnek minket a'földről. * És gondolák az napon, mondván: Valamelly ember haddal jö reánk szombat napon, hadakozzunk ellene: és nem halunk-meg minnyájan, a'mint meg-höltak az atyánk-fiai a'rejtek-helyekben. * Akkor egybe-gyüle hozzájok az Asidæusok erös gyüleközete Israëlből, minden jó akaratu a'törvényben: *és minnyájan, a'kik futnak vala a'veszedelmek-elött, hozzájok adák magokat, és erösségökre lönek. * És sereget gyüjtének, és meg-veték a'bünösöket az ö haragjokban, és a'hamis férfiakat az ö búsulásokban: és a'többi el-futának a'nemzetségekhez, hogy meg-szabadúlnának. * És környüljár vala Matatías, és az ö baráti, és el-rontják az oltárokat: * és környülmetélék a'környül-metéletlen gyermekeket valamenyit találának az Israël határiban: és erösségben. *És üldözék a' kevélységnek fiait, és szerencsésé lön a'dolog az ö kezökben: * és meg-szabadíták a'törvényt a'pogányok kezeiből, és a'királyok kezeiből: és nem nevelének szarvat a'bünösnek. * És el-közelgeténck a' Matatías halálának napjai, és monda a' fiainak: Most meg-erösödött a' kevélység, és a' bünetés, és a'romlásnak ideje, és a' búsulásnak haragja. * Most azért, ö fiaim, legyetek buzgó oltalmazói a'törvénynek, és lelketeket adgyátok az atyáitok szövetségéért, * és emlekezzetek-meg az atyák dolgairól, mellyeket chelekedtek az ö idejekben: és nagy dichöséget vészték, és örök nevet. * "Abrahám nem a' kísértetben találtatott-e hívnek, és igasságra tulajdoníttatott néki? *†Jósef az ö szorongatásának idején meg-őrizte a'parancholatot, és ura lött Egyiptusnak. * "Fínees a'mí atyánk, buzgó lévén az Istenhez, az örök papságnak szövetségét nyerte. * † Jésus, midön véghez vivé a'parancholatot, hadnaggyá lött Israëlben. * "Káleb, midön bizonyságot tött a'gyüleközetben, örökséget vött. * † Dávid, az ö irgalmasságában az ország székét elvötte örökké. * "Illyés, midön buzgósággal vólt a'törvényhez, fel-vétetett az égbe. * † Ananías és Azarías és Misaël hívén, meg-szabadúltak a'langból. * "Dániel, az ö együgyüségében meg-szabadúlt az oroszlányok szájából. * És így gondolkodgyatok nemzetségről nemzetségre: mert senki a'ki ö-benne bízik, meg nem erötelenül. * És a'bünös férfiu igéitől ne fellyetek: mert az ö dichösége, ganéj és féreg: * ma felmagasztaltatik, és hólnap fel nem találtatik: mert az ö földére változott, és az ö gondolattya el-veszett. * Ti azért fiaim erösödgyetek-meg, és emberkedgyetek a'törvényben: mert abban dichösségesek léfztek. * És ímé Simon a'ti atyátok-fia, tudom hogy jó-tanátsu férfiu: ötet halgassátok mindenkor, és ö léfzen néktek atyátok. * És Júdas Makabæus, vastag erejü ifiuságától-fogva, légyen néktek hadi fejedelmetek, és ö viselye a'nép hadát. * És hozzátok magatokhoz a' törvénynek minden meg-chelekedöit: és állyatok bosszút a' ti népetekért. * Fizessétek-meg a'Pogányok jutalmát, és figyelmezzetek a'törvény parancholattyára. * És meg-áldá öket, és az attyaihoz tétetek. *És meg-halaszáz negyven-hatodik esztendöben: és el-temetteték a' fiaitól az attyainak koporsóiba Módinban, és firatá ötet az egész Israël nagy firással.

III. Rész.

ÉS fel-kele helyette Júdas az ö fia, ki Makabæusnak hívattatik vala: *és segétik vala ötet mindé attyafiai, és mind a'kik magokat az ö attyához adtak vala,

1. Mach. 2. 3. és az

és az Isráël hadában örömmel hadakozának. * És ki-terjeszté az ő népének dicsőségét, és pánczélba öltözék mint egy óriás, és fel-övedzé magára az ő hadakozó fegyverit a' harczokon, és óltalmazza vala a'tábort az ő fegverével. * Hasonló lőn az oroszlányhoz az ő cselekedetiben, és mint az ordító oroszlány-kölyök a' vadászásban. * És üldözé a' hamisakat fel-keresvén őket: és a' kik háborgattyák vala az ő népét, azokat meg-égeté tűzzel: * és el-kergettetének az ő ellenségi az ő félelme-miatt, és a' hamiságnak minden cselekedői meg-háborodának: és a'szabadúlás szerencsés lőn az ő keze-által. * És meg-keserít vala sok királyokat, és örvendezteti vala Jákobot az ő cselekedetivel, és az ő emlekezete örökké áldásban. * És el-járá a' Júda városit, és el-veszté az istenteleneket azokból, és a' haragot Isráëlről el-térité. * És nevezetes lőn a'föld végéig, és egybe-gyűjté az el-veszendőket. * És egybe-gyűjté Apollonius a' Pogányokat, és Samariából a'sok és nagy erőt, hogy hadakoznék Isráël-ellen. * És meg-érté Júdas, és ki-méne eleibe: és meg-veré, és meg-ölé őtet: és el-húllának sok sebesek, és a'többi el-futának. * és el-vévé azok ragadományit: és az Apollonius kardgyát el-vivé Júdás, és azzal hadakozék minden időben. * És meghallá Séron a' Syriai hadnak fejedelme, hogy egybe-gyűjtötte Júdás a' hívek gyülekezetit és az anya-szentegyházat magához, * és monda: Nevet szerzek magamnak, és megdicsőíttetem az országban, és meggyőzöm Júdást, és azokat a' kik véle vannak, a'kik meg-vetik vala a'király igéjét. * És el-készüle: és felmenének ő-véle az istenteleneknek tábori, erős segétségek, hogy boszszút-állanának az Isráël fiain. * És el-közelgeténck Betoronhoz: és kiméne eleibe Júdas kevesed-magával. * Hogy pedig meg-láták az elejekbe-jövő sereget, mondának Judásnak: Mint hadakozhatunk kevesen illyen nagy és erős sokaság-ellen, és mi el-fáradtunk ma az étlenségmiatt? * És monda Júdás: Könnyű sokaknak a' kevesek kezeibe rekesztetni: és nincs külömbség az égnek Istene-előtt sok vagy kevés-által megszabadítani: * mert nem a' seregnek sokaságában áll a' had győzedelme, hanem menyből vagyon az erősség. * Ők mi-hozzánk vakmerő sokaságban és kevélységben jőnek, hogy elveszetsenek minket, és feleségeinket, és fiainkat, és hogy meg-foszszanak minket: * mi pedig a'mi lelkeinkért, és törvényinkért vívunk: * és ő-maga az Úr meg-rontya őket a' mi szinünk-előtt: ti pedig ne félljetek tőlök. * Hogy pedig meg-szűnék szóllani, reájok rohana hirtelen: és meg-rontaték Séron, és az ő serege az ő szine-előtt: * és meg-űzé őtet a'Betoron lejtőjén a'mezőig, és el-húllának amazok-közzűl nyólczszáz férfiak, a'többi pedig el-futának a' Filistæusok földére. * És Judástól és az ő attyafiaitól meg-félemlének, és meg-rettenének minden környűlök-valo nemzetségek. * és a'királyhoz juta az ő neve, és a' Júdas harczairól beszélnek vala minden nemzetségek. * Hogy pedig meg-hallá Antiokus király e'beszédeket, meg-haraguvék szívében: és el-küldé, és össze-gyűjté az ő egész országa hadát, igen erős tábort: * és fel-nyitá az ő tár-házát, és fizetést ada a' hadnak egész esztendőre: és meg-parancsolá nékik hogy mindenre készek lennének. * És látá hogy el-fogyott a'pénz az ő kincseiből, és a'tartománnak adai kevesek a'visszavonyás és a'chapás-miatt, mellyet szerzett a'földön, hogy megvetné a' törvényeket, mellyek eleitől-fogva voltak: * és féle azon hogy elég nem lenne egyszer 's kétszer, a' költségre és ajándékokra, mellyeket az-előtt bév kézzel adott vala: és meg-halladta vala a'királyokat a'kik ő-előtte voltak. * És igen megrettene szívében, és gondolá hogy Perziába menne, és fel-venné a'tartományoknak adait, és sok pénzt gyűjtene. * És hagyá Lysiast a'királyi nemzetből-valo fő-embert, a'királyi dolgokon, az Eufrátes folyó-vizétől-fogva az Egyiptus folyó-vizéig: * és hogy nevelné Antiokust az ő fiát, míg meg-térne. * És kezébe adá a' hadnak felét, és az elefantokat: és paranchola néki mindenekről a' miket akar vala, és a' Judæában és Jerusalemben lakók-felől: * és hogy

azokra hadat küldene, hogy meg-
rontaná, és ki-gyomlálná az Iſraël C
erejét, és a'Jeruſalem maradékit, és
el-veſztené az ő emlekezetőket arról
a'helyről: * és hogy az idegen fiakat 36
rendelné lakókká minden ő határok-
bã, és ſorſal el-oſztaná azoknak föl-
dőket. * És a'király melléje vévé a'ſe- 37
regnek maradék réſzét, és ki-méne
Antiokiából az ő orſzágának váraſá-
ból, a'ſzáz és negyven-hetedik eſzten-
dőben: és által-kele az Eufrátes fo-
lyó-vizén, és el-járá a'felső tartomá-
nyokat. * És válaſztá Lyſias Ptolomæ- 38
uſt a'Doriminus fiát, és Nikánort, és
Gorgiáſt, hatalmas férfiakat a'király
baráti-kőzzűl: * és el-küldе vélek 39
negyven-ezer férfiat, és hét-ezer lo-
vagot, hogy a'Júda földére menné-
nek, és azt el-veſztenék a'király igé-
je-ſzerént. * És el-indúlának az ő tel- 40
lyes erejekkel, és el-menének, és ki-
ſzállának Emmauſnál a'mezőſégen.
* És meg-hallák a'tartományok kal- 41
mári az ő nevőket: és vőnek igen ſok
ezűſtőt 's aranyat, és ſzolgákat: és a'
táborba menének, hogy meg-vennék
az Iſraël fiait ſzolgáknak; és hozzá-
jok adák magokat Syriának és az ide-
genek földének hadai. * És látá Júdas, 42
és az ő attyafiai, hogy meg-ſokaſod-
tak a'nyomoruſágok, és a'ſeregek el-
kőzelgetnek vala az ő határokra; és F
meg-érték a'király igéit, a'mellyeket
parãcholt hogy chelekednének a'nép
veſzedelmére és el-fogyatáſára: * és 43
mondának ki-ki az ő felebaráttyá-
nak: Emellyűk-fel a'mí népűnk gya-
lázattyát, és hadakozzunk a'mí né-
pűnkért, és ſzentſéginkért. * És egy- 44
be-gyűle a'gyűlekőzet hogy kéſzen
lennének a'harczra; és hogy imád-
koznának, és kérnének irgalmaſſá-
got és kegyelmet. * És Jeruſalemben 45
nem laknak vala, hanem mint a'puſz-
taſág vala: nem vala a'ki bé-menne
és ki-jőne az ő fiai-kőzzűl: és a'ſzent-
ſég meg-tapodtatik vala: és az ide-
geneknék fiai valának a'várban, ott
vala a'Pogányok lakáſa: és el-véte-
ték a'győnyőrűſég Jákobtól, és meg-
ſzűnék ott a'síp és a'czitara. * És 46
egybe-gyűlének, és jővének Masfába
Jeruſalem-ellenébe: mert az imádſág
helye Masfábã vólt az-előtt Iſraëlbẽ.
* És bőjtőlének az napon, és ſzőr-żá- 47
kokba öltőzének, és hamut hinté-
nek az ő fejőkre: és meg-ſzaggaták

48 ruhájokat: * és ki-terjeſzték a'tőrvény
kőnyveit, mellyekbe kereſik vala a'
Pogányok az ő bálványoknak haſon-
49 ſonlatoſſágát: * és elő-hozák a'papi
ékeſſégeket, és a'żengéket, és a'déz-
G mákat: és fel-indíták a'Nazaræuſo-
kat, a'kik bé-tőltőtték vala a'napo-
50 kat: * és kiáltának nagy ſzóval az ég-
be, mondván: Mit chelekedgyűnk
51 ezeknek, és hová vigyűk ezeket? * és
a'te ſzentſégid el-tapodtattak, és
meg-ferteztettek, és a'te Papjaid ſira-
52 lomra és gyalázatra jutottak. * és ímé
a'Nemzetſégek egybe-gyűltek elle-
nűnk hogy minket el-veſzeſſenek: te
tudod miket gondolnak ellenűnk.
53 * Mi-képpen álhatunk-meg az ő or-
czájok-előtt, hanem ha te Iſten meg-
54 ſegéteſz minket? * És a'trombiták-
55 kal fel-kiáltának nagy ſzóval. * És
ezek-után rendele Júdas a'népnek
hadnagyokat, ezeredeſeket, és ſzáza-
doſokat, és ötvenedeſeket, és tizede-
56 ſeket. * "És monda azoknak, a'kik
hazakat építnek vala, és feleſégeket
véſznek vala, és ſzőlőket plantál-
nak vala; és a'félelmeſeknek, hogy
meg-térnének ki-ki az ő házába a'
57 tőrvény-ſzerént. * És el-indíták a'tá-
bort, és helyhezteték Dél-felé Em-
58 mauſnak. * És monda Júdas: Kéſzűl-
lyetek-el, és legyetek erős fiak, és
legyetek kéſzek reggelre, hogy hada-
kozzatok e'Nemzetſégek-ellen, a'kik
egybe-gyűltek ellenűnk el-veſzteni
59 minket és a'mí ſzentſéginket: * mert
jobb nékűnk meg-halnunk a'har-
czon, hogy-ſem a'mí nemzetſégűnk-
nek és ſzentſéginknek veſzedelmét
60 látnunk. * A'mint pedig léſzen az aka-
rat menyben, úgy légyen.

IV. RÉSZ.

1 ES melléje vőn Górgias őt ezer
A férfiat, és ezer válogatott lo-
vagokat: és el-indíták a'tá-
2 bort éjjel, * hogy a'Żidók
táborához ſzállanának, és meg-ver-
nék őket hirtelen: és a'várból-valo
3 fiak valának azoknak hadnagyi. * És
meg-hallá Júdas, és fel-kele ő, és az
erőſsek, hogy meg-vernék a'király
ſereginek erejét, kik Emmausban va-
4 lának. * Mert még távúl vala a'ſe-
5 reg a'tábortól. * És el-juta Gorgias
a'Júdás táborába éjjel, és ſenkit nem
talála, és kereſi vala őket a'hegyekẽ:
mert azt mongya vala: Futnak ezek
6 előttűnk. * És mikor meg-virradott

"Deut. 20. a. 5. 6. Indic. 7. a. 3.

1. Mach. 3. 4.

vólna,

vólna, Júdás a'mezőn láttaték chak három ezer férfiúval: kiknek paizok és fegyverek nem vala: * és láták a' 7 Pogányoknak erős táborát, és a'pánczélosokat, és a' lovagokat kőrnyűlők, és ezek tudósok valának a'harczra. * És monda Júdás a' férfiaknak 8 a'kik ő-véle valának: Ne féllyetek az ő sokaságoktól, és az ő vakmerőségektől meg ne ijedgyetek. * "Emlekezzetek-meg mint szabadúltak- 9 meg az atyáink a'Veres-tengeren, mikor kergetné őket Farao sok sereggel. * És most kiáltsunk az égbe; és 10 könyörűl rajtunk az Úr, és meg-emlekezik az atyáink szövetségéről, és meg-rontya ezt a'hadat a'mi színünk-előtt ma: * és meg-tudgyák minden 11 nemzetségek, hogy vagyon a'ki megváltsa, és meg-szabadítsa Israëlt. *És 12 fel-emelék az idegē nemzetségek az ő szemőket, és láták őket ellenbe jőni. *És ki-menének a'táborból a'harczra; és trombitát fúvának azok a' 13 kik Júdással valának. * És meg-űtközének: és meg-veretének a' Pogányok, és el-futának a'mezőre. * Az 14 utólsók pedig minnyájan el-húllának a' fegyver-miatt, és űzék őket Gezeron-ig, és Idumæának, és Azotusnak, és Jamniának mezei-ig: és el-húllának közzűlők közel három-ezer férfiak. *És meg-téte Júdás, és az ő 15 hada, követvén őtet. * És monda a' 16 népnek: Ne kívánnyátok a' prédákat: mert had vagyon ellenünk, * és 17 Gorgias és az ő serege közel vannak hozzánk a'hegyen: hanem állyatok most az ellenségink-ellen, és győzzétek-meg őket, és az-után bízvást vegyétek-el a'prédákat. *És még midőn 18 Júdas ezeket szóllaná, ímé ki-tetszék némelly rész a'hegyről nézvén. *És 19 látá Gorgias hogy meg-futamodtak az övéi, és fel-gyújtották a' tábort, mert a' fűst, a'melly láttatik vala, meg-jelenté a' mi lőtt vala. * Kiket 20 amazok látván, igen meg-ijedének, látván egyetemben Judást-is, és a'sereget a'mezőn készen a'harczra. * És 21 el-futának minnyájan az idegen nemzetségek mezejére: * és Júdas megtére a'tábornak prédáira, és nyerének sok aranyat, és ezűstöt, és selymet, és tengeri bársonyt, és nagy gazdagságokat. * És meg-térvén, dichéreret énekelnek vala, és áldgyák vala a'meny-béli Istent, mert jó, mert 22 örökké az ő irgalmassága. * És nagy szabadúlás lőn Israëlben az napon. * Valakik pedig az idegē nemzetségekközzűl el-szaladtak, el-menének, és hírré tőnek Lysiásnak mindeneket a' mellyek történtek vala. * Mellyeket 23 ő halván, meg-réműlvén szívében el-bádgyada: hogy nem ollyanok történtek Israëlben, a'minéműeket ő akart, és a' minéműeket parancholt a'király. * És a' következendő esztendőben egybe-gyűjte Lysias hatvan-ezer válogatott férfiat, és öt-ezer lovagot, hogy meg-győzné 24 őket. * És el-menének Judæába, és tábort járának Betoronbā, és eleikbeméne Júdas tíz-ezer férfiakkal. * És 25 láták az erős hadat, és imádkozék, és monda: Áldott vagy Israëlnek szabaditója, "ki meg-rontottad a' hatal- "1. Reg. 17. g. 50.
masnak erejét a' te szolgádnak Dávidnak keze-által, † és adtad az idegē † 1. Reg. 14. b. 13.
nemzetségek táborát Jonatásnak a' 26 Saul fiának, és az ő fegyver-hordozójának kezébe. * Rekeszd e' sereget a' te népednek Israëlnek kezébe, és szégyenűllyenek-meg az ő seregekben 27 és lovagokban. * Adgy nékik félelmet, és erőtlenítsd-meg az ő erejeknek vakmerőségét, és háborodgyanak-meg az ő romlásokon. * Verd-le 28 őket a' te szeretőid fegyverével: és dícsérjenek téged énekekkel miĥyájan, a' kik ismérik a'te nevedet. * És 29 meg-harczolának: és el-húllának a' Lysias seregéből öt-ezer férfiak. * Látván pedig Lysias az övéinek futását, és a'Zidók bátorságát, és hogy készek vagy élni, vagy erőssen meghalni, el-méne Antiokiába, és vitézeket válogata, hogy meg-sokasodván 30 ismég Judæába jőnének. * Monda pedig Júdas, és az ő attyafiai: Ímé megromlottak a' mi ellenségink: mennyünk-fel most ki-tisztítani a'szent-31 helyeket, és meg-újítani. * És egybegyűle az egész sereg, és fel-menének a'Sion hegyére. * És láták hogy a' 32 szent-hely el-pusztúlt, és az oltár meg-ferteztetett, és a'kapuk ki-égtek, és a'pitvarokban chemeték nevekedtek mint az erdőben vagy a'hegyeken, és hogy a'tár-házak el-rom-33 lottak. * És meg-szaggaták az ő ruhájokat, és sírának nagy sírással, és ha-34 mut hínténekaz ő fejőkre. * és le-borúlának arczal a'főldre, és fel-kiáltának a'jel-tévő trombitákkal, és az ég-

be kiáltának. * Akkor rendele Júdas 41 58
férfiakat, hogy hadakoznának azok-
ellen a'kik a'várban valának, míg ki-
tiſztítanák a'ſzent-helyeket. *És vá- 42
laſzta makula-nélkül-való papokat,
a'kiknek akarattyok az Iſten törvé-
nyében vólt: *és ki-tiſztíták a'ſzent- 43
helyeket, és ki-vívék a' ferteztetett
köveket tiſztátalan helyre. * És gon- 44
dolkodék az éppen-égő áldozatok
óltáráról, melly meg-ferteztetett va-
la, mit mivelne azzal. * És jó tanáts 45
jöve eſzekbe, hogy el-rontanák azt:
hogy valami-képpē ne leſſe gyalázat-
tyokra, mivelhogy meg-ferteztették
azt a'Pogányok; és el-ronták azt. *És 46
el-tévék a'köveket a'háznak hegyén
illendő helyre, míglen próféta jőne,
és meg-felelne azok-felől. * És vé- 47
vének egéſz köveket a'törvény-ſze- F
rént; és építének új óltárt, a'ſze- 1
rént a'melly az-előtt vólt: * és meg- 48 A
építék a'ſzent-helyeket, és a'mellyek
a'házban belől valának: és a'házat,
és a'pitvarokat meg-ſzentelék. * És 49 2
új ſzent edényeket chinálának, és bé-
vívék a'gyerta-tartót, és a'jó illatok
óltárát, és az aſztalt a'templomba.
* És jó illatot tőnek az óltáron, és 50 3
meg-gyújták a'lámpáſokat, mellyek
a'gyertya-tartón valának, és világoſ-
kodnak vala a'templomban. * És ke- 51
nyereket tőnek az aſztalra, és fel-
függeſzték a'ſuporlátokat: és el-vé-
gezék minden dolgokat a'mellyeket
chináltak vala. * És jó reggel fel-ke- 52
lének huſzon-őtődik napján a'ki-
lenczedik hónak (ez a'Kasleu hava) a'
ſzáz negyven-nyólczadik eſztendő-
ben: * és áldozatot tőnek a'törvény- 53
ſzerént, az éppen-égő áldozatoknak
új óltárán a'mellyet chinálának. * Az 54 6
idő-ſzerént és a'nap-ſzerént, a'mely-
ben meg-ferteztették azt a'Pogá- G
nyok, azon újíttaték-meg énekekkel,
és czitarákkal, és hegedűkkel, és
czimbalomokkal. * Es orczájára 55 8
borúla az egéſz nép, és imádkozának,
és áldák azt menybe, a'ki meg-ſze-
renchésítette őket. * És az óltárnak 56
meg-ſzenteléſét nyólcz napig tartá-
és áldozának éppen-égő áldozatokat
örömmel, és a'ſzabadúláſnak és a'dí-
chéretnek áldozattyát. * És meg- 57 10
ékesíték a'templom eleit arany ko-
ronákkal 's kerekdéd formákkal: és
meg-ſzentelék a'kapukat, és a'tár-
házakat, és ajtókat tőnek azokra.

* És lőn a'nép-között igen nagy ví-
gaſág, és el-fordúla a'Pogányok gya-
lázattya. * "És rendelé Júdas, és az 59 "Ioan.
attyafiai, és az Iſraëlnek egéſz gyüle- 10. d. 22.
közete, hogy meg-tartaſsék az óltár
ſzenteléſe napja az ő ideiben, eſzten-
dőről eſztendőre, nyólcz napig, a'
Kasleu havának huſzon-őtődik nap-
jától-fogva, örömmel és vígaſsággal.
* És meg-építék az időben a' Sion- 60
hegyét, és körös-körűl a'magas kő-
falokat, és az erős tornyokat, hogy
valaha el ne jőnének a'Pogányok, és
el ne tapodnák azt mint az-előtt che-
lekedtek. * És fereget helyheztete 61
oda, hogy meg-őrizné azt, és meg-
erősíté azt a' Bet-ſura óltalmára,
hogy erőſsége lenne a' népnek Idu-
mæa-ellen.

V. Rész.

ÉS lőn, hogy meg-hallák a'Po- 1
gányok körös-körűl, hogy
meg-építtetett az óltár és a'
Szent-hely mint az-előtt, igen
meg-haraguvának: * és el-gondolák 2
hogy el-veſztenék a' Jákob nemzet-
ſségét, a'kik ő-közöttök valának,
és meg kezdének ölni a'nép-közzűl, és üldözni. *És hadakozik vala 3
Júdas az Eſau fiaival Idumæában,
és azokkal, a'kik Akrabatanéban va-
lának: mert környűl-vötték vala az
Iſraëlitákat, és meg-veré őket nagy 4
chapáſſal. * És meg-emlekezék a'
Bean fiainak gonoſságáról, kik a'nép-
nek törűl és botránkozáſúl valának, 5
ólálkodván ellene az úton. * És a'
tornyokba rekeſztetének tőle; és
hozzájok ſzálla, és átok-alá veté őket,
és fel-gyújtá az ő tornyokat tűzzel,
mind azokkal a'kik azokban valá-
nak. * És által-méne az Ammon fiai- 6
hoz, és találá erős kezet, és ſok né-
pet, és Timóteuſt azok hadnagyát:
* és tőn azokkal ſok harczokat, és 7
meg-romlának az ő ſzínek-előtt, és
meg-veré őket: * és meg-vévé Gázer 8
váraſát, és annak faluit, és még-tére
Judæába. * És egybe-gyűlének a'po- 9
gányok a'kik Gálaádban valának, az
Iſraëlíták-ellen a'kik az ő határok-
ban valának, hogy el-veſztenék őket:
és a' Dáteman erőſségébe futának,
* és levelet küldének Judáſnak és az 10
ő attyafiainak, mondván: Egybe-
gyűltek ellenünk a'pogányok körös-
körűl, hogy el-veſzeſsenek minket:
* és készűlnek el-jőni, és el-foglalni 11

1. Mach. 4. 5.

az erős-

az erősséget, a'melybe szaladtunk: és Timóteus hadnagya az ő seregőknek. * Most azért jöj-el, és szabadíts meg minket az ő kezekből, mert sokan el-estek közzülünk. * És minnyájan az atyánk-fiai, a'kik a'Tubin helyein voltak, meg-ölettettek: és fogva vitték azoknak feleségit, és fiait, és ragadományit, és meg-ölték ott közel ezer férfiat. * És még a'levél olvasatik vala, és ímé más követek jönének Galilæából meg-szaggattatott köntösökben, hírt tévén ezen igék-szerént: * mondván, hogy egybe-gyűltek ő-ellenek Ptolemaisból, és Tyrusból, és Sidonból: és bétölt egész Galilæa idegen nemzetségekkel, hogy minket meg-emésszenek. * Mihelyé pedig meg-halláJúdas, és a'nép, ezeket a'beszédeket, egybegyűle a'nagy gyülekezet meg-gondolni mit cselekednének az ő attyokfiaival, a'kik háborusságban valának, és ostromlattatnak vala azoktól. * És monda Júdas Simonnak az ő báttyának: Válassz magadnak férfiakat, és menny-el, és szabadítsd-meg az atyád-fiait Galilæában: én pedig és az öcsém Jónatas el-megyünk Gálaadítimba. * És Jósefet a'Zakarias fiát, és Azariást, a'nép hadnagyit, hagyá a'maradék sereggel Judæában őrizetre: * és parancsola nékik, mondván: Legyetek e'nép-előtt: és ne hadakozzatok a'pogányok-ellen, míglen meg nem térünk. * És adának Simonnak három ezer férfiat, hogy el-menne Galilæába: Judásnak pedig nyólcz ezeret Gálaadítimba. * És elméne Simon Galilæába; és sok harczokat tőn a'pogányokkal: és megromlának a'pogányok az ő színe-előtt, és űzé őket mind * a'Ptolemais kapujá-ig: és el-esének a'pogányok-közzül közel három ezer férfiak, és el-vivé azoknak prédáit. * És melléje vévé azokat, a'kik Galilæában valának, és Arbatisbã, feleségökkel, és fiokkal, mindenekkel a'miek vala, és el-vivé Judæába nagy örömmel. * És Júdas Makabæus, és Jónatas az ő öttse, által-menének a'Jordánon, és menének harmad-napi-járó úton a'pusztában. * És eleikbe menének a'Nabutæusok, és bé-fogadák őket békeségesen, és meg-beszéllék nékik mind, a'mik történtek vala az ő attyok-fiainak Gálaadítimban, * és hogy sokan meg-fogattattak azok-közzül Barasában, és Bósorban, és Alimisben, és Casorban, és Magetben, és Karnáimban: ezek mind erős és nagy várasok. * De Gálaadítimnak a'több városiban-is fogva tartatnak, és hólnapra-kelve elvégezték hogy a'hadat azokra a'városokra el-indíttsák, és meg-fogják, és el-veszesék őket egy nap. * És fordítá Júdas, és az ő hada, az útat a'Bósor pusztáján-által hirtelen, és el-foglalá a'várast: és meg-öle minden férfiat fegyverrel, ez el-vivé azoknak minden ragadományit, és fel-gyújtá azt tűzzel. * És fel-kelének onnét reggel, és az erősségig menének. * És lőn virrattára, mikor fel-emelték vólna az ő szemőket, ímé sok nép, kinek nem vala száma, lajtorjákat és szerszámokat hozván, hogy meg-vennék az erősséget, és meg-győznék őket. * És látá Júdas hogy el-kezdetett a'viadal, és a'hadnak kiáltása fel-méne az égbe mint a'trombita, és nagy kiáltás a'városból: * és monda az ő hádának: Hadakozzatok ma az atyátok-fiaiért. * És utánnok jöve három sereggel, és fel-kiáltának trombitákkal, és kiáltának imádsággal. * És meg-ismére a'Timóteus tábora hogy a'Makabæus vólna, és visszafutának az ő színe-elől: és meg-verék őket nagy chapással. és el-hullának közzülök az napon közel nyólcz-ezer férfiak. * És el-téré Júdas Masfába, és vittatá, és meg-vévé azt: és meg-öle annak minden férfiát, és el-vivé annak prédáit, és fel-gyújtá azt tűzzel. * Onnét el-indúla, és meg-vévé Kasbont, és Magetet, és Bósort, és Gálaadítimnak több városit. * Ez igék-után pedig más hadat gyűjte Timóteus, és tábort járá Rafon-ellenében a'patakon-túl. * És el-küldé Júdas megkímlélni a'hadat: és hírt tőnek néki, mondván: Hogy hozzája gyűltek minden nézetségek, mellyek környűlünk vannak, fölötte igen nagy had: * és az Arábiaiakat hozzájok fogadták segétségül, és a'tábort a'patakontúl helyheztették, készek hozzád jöni a'harczra. És Júdas eleikbe méne. * És monda Timóteus az ő hada fejedelmének: Mikor el-közelget Júdas, és az ő serege a'víz patakához; ha előbb által-jő hozzánk, nem bír-

hat-

hattyuk-meg őtet: mert meg-győzvén meg-győz minket. * ha pedig fel által-jőni, és a'tábort a'folyóvízen-túl helyhezteti, költözzünk által hozzájok, és meg-győzhettyük őtet. * Hogy pedig el-közelgete Júdas a' víz patakjához, a' népnek íródeákit a' patak-mellé állatá, és megparancholá nékik, mondván: Chak egy embert se hadgyatok-el: hanem minnyájan a' harczra jőjenek. * És előbb ő költözék-által hozzájok, és az egész nép utánna, és meg-romlának minden pogányok az ő színek-előtt, és el-hányák az ő fegyvereket, és a'bálvány templomához szaladának, melly Karnaimban vala. * És el-foglalá azt a'várast, és a'bálvány templomát fel-gyújtá tűzzel, minnyájokkal a' kik benne valának: és el-nyomattaték Karnaim, és meg nem álhata a'Júdas színe-előtt. * És egybe-gyűjté Júdas mind az Israëlitákat, a'kik Gálaadítimban valának, kichintől-fogva nagyig, és azoknak feleségit, és magzatit, és igen nagy sereget, hogy a' Júda földére jőnének. * És Efron-ig jövének: és ez a'nagy város az útokban vala helyheztetve, igen erős, és nem térhetni vala el attól sem jobra sem balra, hanem annak közepi-által vala az út. * És bé-rekeszték magokat a' kik a' városban valának, és bé-rakák a'kapukat kövekkel: és hozzájok küldé Júdas békeséges igékkel, * mondván: Hadd mennyünk-által a'tí földeteken, hogy a' mi földünkbe menjünk: és senki néktek nem árt: chak gyalog megyünk-által. És nem akarák nékik fel-nyitni. * És meg-parancholá Júdas hogy meg-hirdetnék a' táborban, hogy hozzá fognának ki-ki a'melly helyen vala. * És hozzája közelgetének az erős férfiak: és víttatá azt a'várast egész nap, és egész éjjel, és kezébe adaték a'város: * és meg-ölének minden férfiat fegyverrel, és ki-gyomlálá azt, és el-vivé annak prédáit, és által-méne az egész városon a'meg-hóltakon. * És által-menének a' Jordánon a' nagy mezőre, Bet-san-ellenében. * És Júdas az utólsókat rakargattya vala, és ínti vala a'népet az egész úton, míglen a'Júda földére jutnának. * És felmenének a'Sion hegyére vígasággal és örömmel, és éppen-égő áldozatokat tőnek, hogy senki közzülök el nem esett vólna, míg meg-térnének békeségben. * És a'melly napokban Júdas és Jónatas Gálaád-földében vala, és Simon az ő báttya Galilæában Ptolemáis-ellenében, * meghallá Jósef a'Zakarías fia, és Azarías a'sereg fejedelme, a'jól lőtt dolgokat, és a'harczokat a'mellyek lőttek, * és monda: Szerezzünk mi-is nevet magunknak, és mennyünk hadakozni a'pogányok-ellen, a'kik környűlünk vannak. * És parancholá azoknak a'kik az ő seregében valának, és el-menének Jamniába. * És ki-indúla Gorgias a'városból, és az ő férfiai eleikbe a'harczra. * És meg-űzettetének Jósef és Azarías szintén a' Júdæa határáig: és el-húllának az napon az Israël népe-közzül két-ezer férfiak, és nagy futás lőn a'nép-közőtt: * mert nem halgaták Júdast, és az ő attyafiait, alítván hogy vitézül chelekednének. * Ők pedig nem valának azoknak a'férfiaknak magvából, a'kik-által szabadúlás lőtt Israëlben. * És a'Júdas férfiai igen fel-magasztaltatának az egész Israël-előtt, és minden nemzetségek színe-előtt a' hol hallattatik vala az ő nevők. * És hozzájok gyűlének szerenchét, kivánván nékik. * És ki-méne Júdás, és az ő attyafiai, és hadakoznak vala az Esau fiai-ellen, a' Del-felől-valo tartományban, és meg-veré Kebront és annak falait: és annak falait és tornyait fel-gyújtá tűzzel körös-körűl. * És el-indítá a' tábort, hogy el-menne az idegen nemzetségek földére, és el-járá Samáriát. * Az napon el-esének a'Papok a'harczon, midőn vitézül akarnak chelekedni, midőn tanács-nélkül mennek-ki a'harczra. * És el-téré Júdas Azótusba az idegen nemzetségek földébe, és el-rontá azoknak óltárit, és az ő isteneknek faragott bálványit fel-gyújtá tűzzel: és el-vivé a'városok prédáit, és megtére a'Júda földébe.

VI. Rész.

ÉS Antiokus király el-járja vala a'felső tartományokat, és hallá hogy Elimáis városa Perſiában igen nemes, és béves vólna ezüstel és arannyal, * és abban egy igen gazdag templom: és ott arany őltözetek, és páncélyok, és paizok, mellyeket hagyott vólna

Sándor a'Filep fia a'Maczedóniai ki-
rály, ki első országlott Gőrőg-or-
szágban. * És el-méne, és meg akar- 3
ja vala venni a'várast, és fel-dúlni:
és nem lehete, mert hírré lőn a' do-
log azoknak a'kik a'várasban vala-
nak: * és fel-kelének a'harczra, és el- 4
futa onnét, és nagy bánattal mé-
ne-el, és meg-tére Babyloniába. * És 5
el-jőve a'ki hírré tévé néki Persiá-
ban, hogy meg-futamtatott a'tábor
melly a'Júda főldén vólt: * és 6
hogy el-ment Lysias erős sereggel
elsőben, és meg-futamtatott a'Zidók-
tól, és meg-erőssődtek fegyverek-
kel, és erővel, és sok ragadományok-
kal, mellyeket a'táborban nyertek,
mellyet le-vágtak: * és hogy el-ron- 7
tották az útálatosságot, a'mellyet épí-
tett vala az óltáron, melly Jerusa-
lemben vala, és a'Szent-helyet, mint
az-előtt, kőrnyűl-vőtték magas kő-
falokkal, de Bet-surát-is a'maga vá-
rasát. * És lőn hogy meg-hallá a'ki- 8
rály e'beszédeket, meg-réműle, és
igen meg-háborodék: és az ágyba
esék, és meg-betegedék a'bánat-mi-
att, mivelhogy nem úgy lőtt dolga
a'mint gondolta vala. * És ott sok 9
napokig vala: mert meg-újúla ben-
ne a'nagy bánat, és azt alítá hogy
meg-halna. * És elő-hívá minden 10
barátit, és monda nékik: El-távo-
zott az álom a'szemeimtől, és le- B
estem, és meg-esett a'szívem a'szor-
galmatosság-miatt: * és mondék szí- 11
vemben: Melly nagy nyomoruságra,
és minémű habjaiba jutottam a bá-
natnak, melyben most vagyok; a'ki
víg és jó-kedvű valék az én hatal-
masságomban! * Most pedig meg- 12
emlekezem a'gonosságokról, mel-
lyeket chelekedtem Jerusalemben,
a'honnan el-is vittem minden arány
és ezűst prédákat, mellyek abban va-
lának, és el-kűldőttem hogy el-hoz-
nák a'Judæa lakóit ok-nélkűl. * Meg-
ismértem az-okáért, hogy azért ta-
láltak engem e'veszedelmek: és ímé
a'nagy bánat-miá el-veszek idegen
főldőn. * És elő-hívá Filepet, eggyik 14
baráttyát, és fővé rendelé őtet az ő
egész országán: * és néki adá a'ko- 15
ronát, és a'hosszù-ruháját, és gyű-
rőjét, hogy elő-hozná Antiókust az
ő fiát, és fel-tartaná őtet, és ország-
lana. * És meg-hala ott Antiókus 16
király, a'száz negyven-kilenczedik

17 esztendőben. * És meg-érté Lysias,
hogy meg-hólt a'király, és Antio-
kust az ő fiát rendelé hogy ország-
lana, kit fel-tarta ifiuságában: és ne-
18 vezé őtet Eupátornak. * És azok
a'kik a'várban valának, bé-rekesztet-
ték vala Israëlt a'szent-helyek kőr-
nyékében: és igyekeznek vala azok-
nak gonoszokra mindenkor, és a'Po-
19 gányoknak erősitésére. * És gon-
C dolá Júdás hogy el-vesztené őket:
és egybe-hívá az egész népet, hogy
20 meg-szállanák azokat. * És eggyűvé
gyűlének, és meg-szállák őket, a'száz
ötvenedik esztendőben, és chinálá-
nak számszerígyeket, és hadi szer-
21 számokat. * És ki-menének némel-
lyek azok kőzzűl a'kik meg-szálva
valának, és hozzájok adák magokat
22 némelly istentelenek Israëlből, * és
a'királyhoz menének, és mondának:
Meddig nem tészsz ítéletet, és nem ál-
23 lasz-boszszút az atyánk-fiaiért? * Mí
el-végeztűk hogy az atyádnak szol-
gállyunk, és az ő parancholatiban
járjunk, és engedgyűnk az ő hagyo-
24 mányinak: * és ezért idegenedének-
el tőlűnk a'mí népűnk fiai, és vala-
kik találtatának mí-kőzzűlűnk, meg-
őlettetének, és a'mí őrőkségink el-
25 dúlatának. * És nem chak mí-reánk
nyújtották kezőket, de minden ha-
26 tárinkra-is. * És ímé ma Jerusalem
várához szállottak hogy el-foglal-
lyák azt, és a'Bet-sura erősségét
27 meg-erősitették: * és ha eleiket ha-
marsággal nem vészed, nagyobbakat
chelekesznek ezeknél, és meg nem
28 győzheted őket. * És meg-haragu-
vék a'király, hogy ezeket hallá: és
egybe-hívá minden barátit, és az ő
hadának fejedelmit, és azokat a'kik
29 a'lovagoknak elől-járói valának. * de
a'tőbb országokból-is, és a'tengeri
szigetekből, jővének hozzája foga-
30 dott seregek. * És vala az ő hadának
13 D szama, száz-ezer gyalog, és húsz-ezer
lovag, és harmincz-két elefantok, a'
31 harczra taníttattak. * És Idumæán
által-jővének, és Bet-surához szállá-
nak, és harczolának sok napokig,
és hadi szerszámokat chinálának; és
ki-menének, és fel-gyújták azokat
32 tűzzel, és emberűl harczolának. * És
el-távozék Júdás a'vártól, és el-in-
dítá a'tábort Bet-zakara-felé a'király
33 tábóra-ellen. * És fel-kele a'király
virratta-előtt, és fel-indítá a'hadakat

az útközetre a' Bet-zákarai út-ellenében: és el-készülének a' seregek a' harczra, és trombitát fúvának: * és az elefántoknak a'szőlőnek 34
's a'szederjnek vérét mutaták, hogy a'harczra ingerlenék őket: * és el- 35
oszták a'vadakat a' choportok-szerént: és minden elefánt-mellé ezer
férfiú álla lánczos pánczélyokban, és
réz sisakok az ő fejeken: és öt-száz
válogatott lovagok valának rendelve
mindenik vadhoz. * Ezek időnek- 36
előtte valahol a'vad vala, ott valának: és valahová mégyen vala, el-
mennek vala, és el nem távoznak va-
la tőle. * De erős óltalmazo fa-tor- 37
nyok-is valának mindenik vadon: és
azokon hadi szerszámok: és minde-
niken harmincz-két erős férfiú, a'
kik onnan-felyűl harczolnak vala:
és Indiai vala a'vadnak tanitója. * És 38
a'maradék lovagot mind két-felől el-
rendelé két részre, hogy trombitákkal fel-inditanák a'sereget, és unszolnák egybe-szorítván az ő choportokban. * És hogy a'Nap fényleni 39
kezde az arany és réz páizokra, tűn-
döklének a'hegyek azoktól, és fényes-
kedének mint a' tűzes lámpások.
* És el-oszla a'király hadának egyik 40
része a'magas hegyekre, és a'másik
része a'völgyekre: és mennek vala
óva és rendelve. * És meg-háborodá- 41
nak a'földnek minden lakói a'fokaságnak szavától, és a'seregnek járásától, és a' fegyvereknek chartogásától: mert igen nagy és erős had vala. * És 42
el-közelgete Júdas, és az ő serege a'
harczra: és el-húlának a'király seregéből hat-száz férfiak. * És láta Eleazar a'Saura fia eggyet a'vadak-közzűl 43
fel-pánczélyozva a' király pánczélyával: és ki-tetszik vala a'több vadak-fölött, és azt alitá hogy azon vólna a'király: * és reá veté magát hogy 44
meg-szabadítaná az ő népét, és magának örök nevet nyerne. * És reá 45
futamodék bátorságoson a'choport-
között, ölvén jobb és bal-felől, és hú-
llanak vala ő-általa ide 's tova. * És az 46
elefántnak a'lábai-alá méne, és alája
veté magát, és meg-ölé azt: és reája
eséka'földön, és meg-hala ott. * És 47
látván a'királynak erejét, és az ő sereginek sebességét, el-térének tőlök.
* A'király tábora pedig fel-méne el- 48
lenek Jerusalembe, és ki-szálla a'ki-
rály tábora Judæához és a'Sion he-

49 gyéhez. * És békeséget szerze azokkal a'kik Bet-surában valának: és ki-
menének a'városból, mert bé-rekesztve lévén nem vala nékik ott ele-
ségek, mert nyugovása vala a'föld-
nek. * És el-foglalá a'király Bet-su- 50
rát: és őrizetet rendele belé hogy azt
meg-tartanák. * És térité a'tábort a' 51
szentségnek helyére sok napig: és
rendele oda szám-szerígyeket, és hadi
szerszámokat, és tűzes labdákat, és
kövek hagyigálására-valo szerszámokat, és dárdákat, és a'nyilak lövésére-valo skorpiókat, és parittyákat.
* Chinálának pedig ezek-is hadi szer- 52
számokat amazok szerszámi-ellen,
és harczolának sok napokig. * Eleség- 53
gek pedig nem vala a'városban, mivelhogy a'hetedik esztendő vala: és a'
kik meg-maradtak vala a'Pogányok-
közzűl Judæában, meg-emésztették
vala az ő maradékjokat, mellyek
el-tétettek vala. * És a'szent-helye- 54
ken kevés férfiak maradának, mert el-
hatalmazott vala rajtok az éhség: és
el-szélledének ki-ki az ő helyére. * És 55
meg-hallá Lysias, hogy Filep, a'kit G
Antiokus király még életében rendelt
vala, hogy fel-tartaná Antiokust az
ő fiát, és országlana, * meg-tért vólna Perziából, és Mediából, és a'had
melly el-ment vala vele, és hogy kívánná az ország dolgait magára venni: * siete el-menni, és meg-monda- 57
ni a'királynak, és a'sereg hadnagyinak: * El-fogyatkozunk napon-ként,
és kevés eleségünk vagyon, és a'hely,
a'mellyet meg-szállottunk, erős, és
szükség hogy az ország-felől rende-
lést tegyünk. * Most azért adgyuk 58
békezeinket ez embereknek, és sze-
rezzünk béke séget ő-vélek, és minden
ő nemzetségekkel: * és rendellyük 59
el nékik hogy az ő törvényekben jár-
janak mint az-előtt. mert az ő tör-
vényekért, a'mellyeket meg-útáltunk,
haragudtak-meg, és azért chelekedték mind ezeket. * És tettszék a' be- 60
széd a'király 's a'fejedelmek színe-
előtt: és hozzájok küldé hogy béke-
séget szerzene, és állának annak. * És 61
meg-eskűvék nékik a'király, és a'fejedelmek: és ki-menének az erősségből. * És fel-méne a'király a'Sion he- 62
gyére, és látá a'helynek erősségét: és
azonnal fel-bontá az esküvést, a'mellyel meg-eskütt: és meg-parancholá
hogy a'kő-falt körös-körűl el-ronta-

1. Mach. 6. nák,

nák. * És el-méne sietséggel, és viszsza-tére Antiokiába, és találá Filepet hogy uralkodnék a' városon: és hadakozék ellene, és el-foglalá a' várast.

VII. RÉSZ.

SZáz-ötven-negyedik esztendőben, ki-méne Demeter a' Seleukus fia Roma városából, és felméne kevés férfiakkal a' tengermellett-valo városba, és ott országla. * És lőn, hogy bé-méne az ő eleinek országa házába, meg-fogá a' sereg Antiokust és Lysiast, hogy amahoz hoznák őket. * És meg-tudá a' dolgot: és móda: Ne mutassátok-meg nékem az ő orczájokat. * És meg-ölé őket a' sereg. És Demeter az ő országa székiben üle: * és hamis és istentelen férfiak jövének Izraëlből ő-hozzája: és Alczimus azok hadnagya, a' ki papá akar vala lenni. * És bé-vádolák a' népet a' királynál, mondván: El-veszttette Júdas, és az ő attyafiai, minden barátidat, és minket el-űzött a' mi földünkről. * Most azért küldgy egy embert, a' kinek hiszsz, hogy mennyen-el, és nézzen-meg minden romlást, mellyet rajtunk chelekedett, és a' király tartományin: és bűntesse-meg mindenek ő barátit, és azoknak segétőit. * És a' király az ő baráti-közzül választá Bakkidest, a' ki a' folyó-vízen-túl uralkodék, a' ki nagy vala az országban, és hív vala a' királynak: és el-küldé őtet, * hogy meg-látná a' romlást, mellyet Júdas chelekedett: de az istentelen Alczimust is a' Papságba helybezteté, és meg-parancholá néki hogy bosszút állana az Izraël fiain. * És fel-kelének, és nagy haddal jövének-bé a' Júda földébe: és követeket küldének, és szóllának Júdásnak, és az ő attyafiainak, békeséges igékkel álnokúl. * És nem figyelmezének az ő beszédekre; mert láták hogy nagy haddal jöttek. * És egybegyűle Alczimushoz és Bakkideshez az irás-túdók gyülekezete, illendő dolgokat kívánni: * és a' kik elsők valának az Izraël fiai-között, az Assidæusok, és békeséget kérnek vala tőlök. * Mert azt mondák: Aaron magvából-valo papi ember jött, nem chal-meg minket: * és ő-vélek békeséges igéket szólla: és meg-eskűvék nékik, mondván: Nem chelekezszünk veletek gonoszt, sem a' tí barátokkal. * És hívének néki: Es meg-foga ő-közzülök hatvan férfiat, és meg-ölé őket egy nap, az ige-szerént a' melly írva vagyon: * "A' te szenteidnek húsát, és azoknak vérét ki-ontották Jerusalem-körül, és nem vala a' ki el-temetné. * És félelem 's rettegés szálla az egész népre: mert azt mondák: Nincs igasság és itélet bennek: mert által-hágták a' végezést, és az eskűvést a' mellyel meg-eskűdtek. * És el-indítá Bakkides a' tábort Jerusalemtől, és szállítá Bet-sekához: és el-küldé, és meg-foga sokakat azok-közzül a' kik tőle el-szöktek vala, és némellyeket a' nép-közzül meg-ölé, és egy nagy kútba hányá. * És a' tartományt Alczimusra bízá, és segétséget hagya véle az ő óltalmára. És el-méne Bakkides a' királyhoz: * és igen törekedik vala Alczimus az ő papi fejedelemségéért. * és egybe-gyűlének ő-hozzája minnyájan, a' kik háborgattyák vala az ő népöket, és el-foglalák a' Júda földét, és nagy chapást tőnek Izraëlben. * És látá Júdas mind a' gonoszságokat a' mellyeket chelekedett Alczimus, és a' kik ő-véle valának, az Izraël fiain, sokkal többet hogy-sem a Pogányok. * És ki-méne Judæának minden határira körösközről, és boszszút-álla a' pártos férfiakon, és meg-szűnének többé kimenni a' tartományba. * Látá pedig Alczimus hogy erőt vött Júdas, és a' kik ő-véle valának: és meg-érté hogy meg nem álhatna előttök, és vissza-méne a' királyhoz, és vádolá őket sok vétkekről. * "És el-küldé a' király Nikánort, eggyikét az ő nemesb fejedelmi-közzül: ki Izraël-ellen gyűlölséget tart vala: és meg-parancholá néki hogy el-veszténé a' népet. * És el-jövé Nikánor Jerusalembe nagy haddal, és el-küldé Júdashoz és az ő attyafiaihoz békeséges igékkel chalárdúl, * mondván: Ne légyen harcz én-közöttem és tí-közöttetek: kevés férfiakkal jövök, hogy lássam a' ki orczáitokat békeséggel. * És el-jövé Júdáshoz, és köszönték egy-mást békeségessen: és az ellenségek készen valának hogy el-ragadnák Júdást. * És tudtára lőn a' dolog Judásnak, hogy chalárdsággal jött hozzája: és meg-ijede ő-tőle, és többé nem akará látni az ő orczáját. * És

"Pſ. 78. a. 1. 2. 3.

"2. Machab. 15. a. 1.

meg-érté Nikánor hogy ki-nyilat-
kozott az ő tanátsa: és ki-méne Jú-
dás-eleibe a' harczra Kafarsalama-
mellé. * És el-húllának a' Nikánor ha- 32
dából kőzel őt-ezer férfiak, és el-
futának a' Dávid várasába. * És e' dol- 33
gok-után fel-méne Nikánor a' Sion
hegyére: és ki-menének a' népnek
papjai-kőzzűl kőszőnteni őtet béke-
séggel, és meg-mutatni néki az ép-
pen-égő áldozatokat, mellyek áldoz-
tatnak vala a' királyért. * És meg- 34
chúfolván meg-veté őket, és meg-
fertezteté: és kevélyen szólla, * és 35
meg-eskűvék haraggal, mondván: Ha
Júdas, és az ő serege kezembe nem
adatik, mihelyen meg-térek békével,
fel-gyújtom ezt a' házat. És ki-méne
nagy haraggal. * és bé-menének a' 36
papok, és meg-állának az óltár 's a'
templom-előtt: és sírván mondának:
* Uram, te választottad ezt a' házat, 37
hogy abban a' te neved ségétségűl hí-
vattatnék, hogy imádságnak és kő-
nyőrgésnek háza leñe a' te népednek.
* ály-boszszút ez emberen, és az ő 38
hadán, és essenek-el fegyver-miatt:
emlekezzél-meg az ő káromlásokról, F
és ne adgyad nékik hogy meg-ma-
radgyanak. * És ki-méne Nikánor 39
Jerusalemből, és a' tábort Betoron-
hoz szállítá: és eleibe jőve a' Syriai
had. * És Júdas Adarsához szálla 40
három-ezer férfiakkal: és imádkozék
Júdas, és monda: * "A' kik Senna- 41
kerib királytól küldettek vala, mivel-
hogy Uram káromlottak téged, ki-
ment az Angyal, és meg-ölt kőzzű-
lők száz nyólczvan-őt ezeret: * úgy
rontsd meg ezt a' hadat a' mí színűnk- 42
előtt ma: és tudgyák-meg a' többi,
hogy gonoszúl szóllott a' te szentsé-
gidről: és ítéld-meg őtet az ő go-
nossága-szerént. * És meg-harczolá- 43
nak a' hadak Adar havának tizen-
harmadik napján: és meg-rontaték G
a' Nikánor tábora, és el-esék ő-maga
elsőben a' harczon. * Hogy pedig lá- 44
tá az ő hada hogy el-esett vólna
Nikánor, el-hányák az ő fegyverő-
ket, és meg-futamának: * és ker- 45
geték őket egy napi-járó földőn,
Adazertől-fogva míglen Gazarába
jutnak, és jelűl trombitákat fuvának
utánnok: * és ki-menének Judæá- 46
nak minden kastélyiból kőrős-kőrűl,
és ide's tova hánnyák vala őket szar-
vakkal, és ismég hozzájok térnek va-

"4. Reg. 19. 35. Tob. 1. d. 21. Eccli. 48 d. 25. Isa. 37. g. 36. 2. Machab. 8. c. 19.

la, és el-húllának minnyájan a' fegy-
ver-miatt, és nem marada-meg kőz-
47 zűlők chak eggy-is. * És az ő ragado-
mányokat prédáúl vévék: és a' Ni-
kánor fejét le-vágák, és az ő jobb-ke-
zét, mellyet ki-nyújtott vala kevé-
lyen, és el-hozák 's fel-függeszték
48 Jerusalem-ellenében. * És igen őrű-
le a' nép, és mulaták azt a' napot nagy
49 vigaságban. * És rendelé hogy min-
den esztendőben meg-üllenék azt
a' napot, Adár-havának tizen-harma-
50 dik napján. * És meg-chendesedék
a' Júda földe kevés nap.

VIII. Rész.

1 ES meg-hallá Júdas a' Romaïak
A nevét, hogy hatalmasok erő-
vel, és kűnnyen meg-engedik
mind a' miket kérnek tőlők: és
valakik ő-hozzájok járúltak, barátsá-
got szerzettek azokkal, és hogy hatal-
2 masok erővel. * És meg-hallák az ő
harczokat, és a' jeles chelekedeteket,
mellyeket chelekedtek Galatziában,
hogy meg-győzték azokat, és adó-
3 alá vetették: * és minémű nagy dol-
gokat chelekedtek Spanyór-ország
tartományában, és hogy birtokok-
alá hóldoltatták az ezűst 's az arany
bányákat, a' mellyek ott vannak, és
el-foglaltak minden helyt az ő taná-
4 tsokkal, és hoszszú-tűrésőkkel: * és a'
helyeket mellyek igen távúl valának
tőlők, és a' királyokat a' kik reájok
mentek a' földnek végeiről, meg-
rontották, és meg-verték őket nagy
chapással: a' többi pedig adót adnak
5 nékik minden esztendőben. * és hogy
Filepet és Persest a' Czetéusok kirá-
lyát, és a' többit a' kik ellenek fegy-
vert fogtak, meg-rontották haddal,
6 és meg-győzték őket: * és a' nagy
Antíokus az Asiai király, a' ki elle-
nek hadat indított vala száz-húsz
elefantya lévén, és lovagja, és sze-
kerei, és igen nagy hada, meg-ron-
7 tatott tőlők. * és hogy meg-fogták
őtet elevenen, és azt rendelték néki,
hogy mind ő, 's mind a' kik utánna
B országlanának, nagy adót fizetne, és
kezeseket adna, és végezést tőttek,
8 * az Indusok tartományáról-is, és
a' Médusoknak, és Lydusoknak leg-
jobb tartományiról: és el-vévén azo-
kat tőlők, Eumenes királynak adták.
9 * és mivelhogy a' kik Gőrőg-ország-
nál vóltak, el akartak menni, és el
akarták venni azokat: és hírré lőtt a'

1. Mach. 7. 8.

dolog

dolog ezeknek, * és el-küldöttek 10
hozzájok egy hadnagyot, és hadakoz-
tak ellenek, és azok-közzül sokan
el-húllottak, és fogva vitték azok-
nak feleségit, és magzatit, és el-dúl-
ták őket; és az ő földöket el-foglal-
ták, és el-rontották az ő kő-falokat,
és szolgálat-alá vetették őket mind
e' napiglan: * és a'több országo- 11
kat, és a'szigeteket, mellyek valaha
ellenek-állottak vala, el-pusztítot-
ták, és hatalmok-alá vetették. * Az ő 12
baráttyokkal pedig, és azokkal a'kik
ő-bennek meg-nyúgottak vala, meg-
tartották a'barátságot, és el-foglal-
ták a' közel-valo országokat, és a'tá-
vúl-valókat-is: mert valakik hal-
lyák vala az ő nevőket, félnek va-
la tőlők. * a'kiket pedig meg akar- 13
tak segéteni hogy országlanának;
országolnak vala: a'kiket pedig akar-
tak, a' birodalomból le-taszíttyák va-
la: és igen fel-magasztaltattak. * És 14
mind ezekben-is senki nem viselt C
koronát, se bársonyba nem öltözött,
hogy abba fel-magasztaltatnék. * És 15
mivelhogy tanátsházat chinálták
magoknak, és mindé-nap három-száz
húszszal tanátskoztak, mindenkor ta-
nátskozván az kőség-felől, hogy
a'mi méltò, azt chelekedgyék: * és 16
egy emberre bízzák az ő birodalmo-
kat minden esztendőnként, hogy az
uralkodgyék az ő egész földökön, és
minyájan egynek engednek, és ninch
irégység, se egy-másra-valo törés
közöttök. * És Júdas választá Eupó- 17
lemust, Jánosnak a' Jákob fiának fiát,
és Iásont az Eléazar fiát, és küldé
őket Romába barátságot és társa-
ságot szerzeni ő-vélek: * és hogy el- 18
vennék rólok az Görögok igáját,
mert láták hogy szolgálat-alá nyom-
nák az Israël országát. * És el-menének 19
Romába nagy hosszù úton, és
bé-menének a' tanátsházba, és mon-
dának: * Júdas Makabæus, és az ő at- 20
tyafiai, és a' Židók népe küldöttek
minket tí-hozzátok, társaságot és bé-
keséget szerzeni veletek, hogy bé-
írjatok minket a'tí társaitok és ba-
rátitok-közzé. * És tetszék a' be- 21
széd ő-előttök. * És ez az irásnak 22
mássa, mellyet fel-írtak réz táblák-
ra, és el-küldötték Jerusalembe,
hogy lenne ott nálok a' békeségnek
és a' társaságnak emlekezete. * JÓL 23
LEGYENEK A' ROMAÏAK, és a'

D Židók nemzetsége, a'tengeren és a'
földön örökké: és a'fegyver 's az el-
24 lenség távúl légyen tőlök. * Hogy-ha
hadok lészen először a'Romaïaknak,
a'vagy valamelly ő társoknak az ő
25 egész birodalmokban: * segétséget
adgyon a'Židók nemzetsége, a'mint
26 az idő engedi, tellyes szívvel. * és a'ha-
dakozóknak ne adgyanak, se ne szol-
gáltassanak búzát, fegyvert, pénzt,
hajókat, a'mint a'Romaïaknak tet-
tszik: és meg-tartsák az ő parancho-
lattyokat, semmit tőlök nem vévén.
27 * Hasonló-képpen pedig ha a'Židók
nemzetségének-is eléb hada történik,
meg-segéttsék a'Romaïak szívök-sze-
28 rént, a'mint az idő engedi nékik: * és a'
segétőknek ne adassék búza, fegyver,
pénz, hajók, a'mint a'Romaïaknak
tetszik: és meg-őrizizzék az ő paran-
29 cholattyokat chalárdság-nélkül. * Ez
igék-szerént végezének a'Romaïak
30 a'Židók népével. * Hogy-ha ez
igék-után ezek vagy amazok vala-
mit akarnának hozzá adni, vagy el-
venni, azt a' magok végezéséből
chelekedgyék: és valamit hozzá ad-
nak, vagy el-vésznek, állandò lé-
31 gyen. * De a'károkról-is, mellye-
ket Demeter király chelekedett
rajtok; írtunk néki, mondván: Miért
nehezítetted-meg a'te igádat a'mí
barátinkon, és társainkon a'Židó-
32 kon? * Azért ha ismét hozzánk
jőnek, ellened ítéletet tészünk né-
kik, és hadakozunk ellened tengeren
és földön.

IX. RÉSZ.

1 A AZon-közben hogy meg-hal-
lá Demeter, hogy el-esett
Nikánor és az ő serege a'
harczon, el-végezé hogy
Bakkidest és Alczimust ismég el-
küldené Judæába, és a'jobb szár-
2 nyat ő-vélek. * És el-menének az
úton, melly Galgalára viszen, és tá-
bort járának Masalotban, melly Ar-
bellában vagyon: és meg-vévék
azt, és el-vesztének sok embereket.
3 * A'száz és ötven-kettődik eszten-
dőnek első havában, szállíták a'ha-
4 dat Jerusalemhez: * és fel-kelének,
és el-menének Beréába húsz-ezer
5 férfiu, és két-ezer lovag. * És Júdas
a'tábort Laisban helyheztette va-
la, és három-ezer válogatok fér-
6 fiak valának ő-véle: * és láták a'had-
nak sokaságát hogy sokan vannak,

1. Mach. 8. 9.

és igen meg-félemlének: és sokan el-oroszkodának a' táborból, és nem maradának közzűlök hanem chak nyólcz-száz férfiak. *És látá Júdas hogy el-oszlott az ő serege, és a' harcz kénszeríti vala őtet, és meg-eséék a' szíve, mert nem vala ideje azoknak őszve-gyűjtésére, és meg-ijede. *És monda azoknak a'kik meg-maradtak vala: Kellyünk-fel, és mennyünk a' mi ellenségünkhez, ha meg-víhatunk vélek. * És el-térítik vala őtet, mondván: Meg nem víhatunk, hanem szabadíttsuk-meg most lelkeinket, és térjünk az atyánkfiaihoz, és akkor harczollyunk ellenek: mert mi kevesen vagyunk. *És monda Júdas: Távúl légyen hogy e' dolgot chelekedgyük hogy el-futsunk előttök: és ha el-közelgetett a' mi időnk, hallyunk-meg vitézséggel az atyánkfiaiért, és ne tegyünk szégyent a' mi dicsőségünkön. * És meg-indúla a' had a' táborból, és eleikbe állának: és a' lovagok két részre oszlának, és a' parittyások 's a' nyilasok a' sereg-előtt mennek vala, és az-elsők a' harczon mind hatalmasok. *Bakkides pedig a' seregnek jobb-szárnyában vala, és el-közelgete a' gyalog choport két-felől, és a' trombitákkal harsagnak vala: * fel-kiáltának pedig ezek-is a'kik a' Júdas részéről valának, és meg-rendűle a' föld a' hadaknak szavától: és harcz lőn reggeltől-fogva estvéig. *És látá Júdas, hogy erősebb a' Bakkides seregének része jobb-felől, és egybe-gyűlének ő-vele minden bátorságos szívűek: * és meg-rontaték a' jobb felől-való rész ő-tőlök, és kergeté őket mind az Azótus hegyéig. * És a'kik a' bal-szárnyában valának, látják hogy meg-romlott a' jobb szárnya, és bátrúl utánna-menének Júdásnak, és azoknak a'kik ő-vele valának: * és meg-súllyosodék a' harcz, és el-húllának sok sebesek mind ezek 's mind amazok-közzűl. * És Júdas el-eséék, és a' többi el-futának. * És Jónatas és Simon el-vivék Júdást az attyokfiát, és el-temeték őtet az ő attyainak koporsójában Módin városában. *És siratá őtet az egész Izraël-népe nagy sírással, és sírnak vala sok napokig, * és mondának: Miképpen esett-el a' hatalmas, a'ki meg-szabadította vala az Izraël népét!

22 * És Júdásnak több hadai és erős dolgai, a' mellyeket chelekedett, és az ő nagy-sága, minchenek meg-írva:
23 mert igen sokak voltak. * És lőn: Júdásnak halála-után, hamisak támadának Izraelnek minden határiban, és elő-kelének minnyájan a' kik hamiságot chelekesznek vala.
24 * Az napokban igen nagy éhség lőn, és meg-hóldola Bakkidesnek az egész tartományok vélek-eggyütt.
25 * És Bakkides istentelen férfiakat választa, és rendelé azokat a' tartományok urává: * és keresik és vizsgállyák vala a' Júdas barátit, és azokat Bakkideshez viszik vala, és boszszútáll vala rajtok, és meg-chúfollya vala. *És nagy háboruság lőn Izraelben,
27 minémű nem volt a' naptól-fogva, a' mellyen nem láttatott próféta Izraelben. *És egybe-gyűlének Júdásnak minden barátai, és mondának Jonatásnak: * Mi-óltától-fogva a' bátyád Júdas meg-hólt, hozzája hasonló férfi minchen, a' ki ki-mennyen a' mi ellenségink-ellen, Bakkides-ellen, és azok-ellen a' kik ellenségi a' mi
30 nemzetségünknek. * Most azért téged ma választottunk, hogy nékünk ő-helyette fejedelmünk és hadnagyunk légy a' mi hadunk viselésére.
31 * És fel-vévé Jónatas az időben a' fejedelemséget, és fel-kele Júdásnak
32 a' bártyának helyébe. * És meg-érté Bakkides, és meg-ölni keresi vala őtet. * És meg-tudá Jónatas, és
33 Simon az ő báttya, és minnyájan a' kik vele valának: és el-futának a' Tekua pusztájába, és le-ülének az Asfar
34 tava vizénél. * És meg-érté Bakkides, és szombat-nap által-méne ő, és
35 minden serege, a' Jordánon. * És Jónatas el-küldé az ő attyafiát a' nép hadnagyát, és kére a' Nabutæusokat az ő barátit, hogy kőlcsön adnák nékik az ő készületeket, melly bévséges vala. * És ki-menének a' Jambri fiai Madabából, és meg-fogák Jánost,
37 és mind a' mie vala, és azok nálok lévén el-menének. * E' dolog-után, hírré-tevék Jonatásnak, és Simonnak az ő báttyának, hogy a' Jambri fiai nagy menyegzőt szereznek, és menyasszonyt viszsznek Madabából, leányát egynek a' Kánaán nagy fejedelmi-közzűl, nagy pompával. *És megemlekezének Jánosnak az ő attyokfiának véréről: és fel-menének, és el-

rejték magokat a' hegy barlangjában.
* És fel-emelék az ő szemőket, és láták: és imé zőrgés, és nagy készület vala: és a' vő-legény, és az ő baráti, és az attyafiai, azoknak eleibe-méne dobokkal, és énekesekkel, és sok fegyverekkel. * És fel-kelének ellenek a' lesből, és meg-ölék őket, és el-húllának sok sebesek, és a' többi el-futának a' hegyekre: és el-vivék azoknak minden prédájokat: *és a' menyegező siralomra fordúla, és az ő énekesek szava jajgatásra. * És boszszút-állának az attyokfia véreért: és megtérének a' Jordán partyára. * És meghallá Bakkides, és el-jőve szombat-napon a' Jordán széléig nagy erővel. * És monda az övéinek Jónatas: Kellyünk-fel, és hadakozzunk a' mi ellenségink-ellen: mert nem úgy vagyon ma mint tegnap's tegnap-előtt. * mert ímé ellenben vagyon a' had, a' Jordán vize pedig mind innét's mind amonnét, és partok, és tavak, és erdők: és ninch hely az el-térésre. *
"Most azért kiáltsatok az égbe, hogy meg-szabadúllyatok a' ti ellenségitek kezéből. És harcz lőn. * És ki-nyújtá Jónatas a' kezét hogy Bakkidest levágná, és hátra téré előle: * és bé-ugrék Jónatas, és a' kik véle valának, a' Jordánba, és által-úszák ő-hozzájok a' Jordánt. *és el-húllának a' Bakkides részéről az napon ezer férfiak. És meg-térének Jerusalembe, * és erős városokat építének Judæában, az erősséget, melly Jerikóban vala, és Ammaumban, és Betoronban, és Betelben, és Tamnatában, és Fárában, és Topóban, magas kő-falokkal, és kapukkal, és zárokkal. *És őrizetet helyheztete azokba, hogy ellenkednének Israëllel: * és meg-erősíté Bet-sura városát, és Gazarát, és a' várat, és segétségeket helyheztete azokba, és élést: * és a' tartomány fejedelminek fiait zálagúl vévé, és helyhezteté azokat Jerusalembe a' várba őrizetalá. * És a' száz ötven-harmadik esztendőben, a' második hólnapban, meg-parancsolá Alczimus hogy el-rontanák a' belső szent háznak falait, és el-rontanák a' próféták alkotmányit: és el kezdé azokat rontani. * Azon időben meg-vereték Alczimus: és félben hagyatának az ő chelekedeti, és bé-dugaték a' szája, és el-szakaszkodék guta ütéssel, és többé

39 56 nem szólhata egy ígét-is, és nem parancsolhata az ő háza felől. *És meghala Alczimus az időben nagy kínlódással. * És látá Bakkides hogy meghólt Alczimus: és meg-téré a' királyhoz, és meg-chendesedék a' föld két
57 esztendeig. *És gondolkodának minden hamisak, mondván: Ímé Jónatas, és a' kik véle vannak, chendességben bízvást laknak: most azért hozzukel Bakkidest, és meg-fogja őket mind
40 58 egy éjjel. *És el-menének, és tanátsot adának néki. * És fel-kele hogy eljőne sok haddal: és titkon leveleket küldé a' társainak, a' kik Judæában valának, hogy meg-fognák Jonatást, és azokat a' kik véle valának: de nem
41 59 lehete, mert tudva lőn amazoknak az ő tanátsok. * És meg-foga a' tartománynak férfiai-közzűl, a' kik fejedelmi valának a' gonoszságnak, ötven férfiakat, és meg-ölé őket: *és
42 60 el-téré Jónatas és Simon, és a' kik véle valának, Betbessenbe, melly a' pusztában vagyon: és fel-épité annak romlásit, és meg-erősíték azt.
43 61 * És meg-érté Bakkides, és öszvegyűjté az ő egész sokaságát: és azoknak, a' kik Judæából valának, hírré tévé. * És el-jőve, és tábort jára Bet-
E 62 bessen-földött: és víttatá azt sok napokon, és hadi szerzámokat chinála. *És
44 63 Jónatas Simont a' báttyát a' városban hagyá, és ki-méne a' tartományba,
64 és számosan jőve-meg, *és meg-veré Odarent és az ő attyafiait, és a' Faseron fiait az ő sátorokbá; és kezde ölni,
65 és nevekedni erejében. * Simon pedig, és a' kik véle valának, ki-menének a' városból, és fel-gyújták a' hadi
45 66 szerszámokat, * és hadakozának Bakkides ellen, és meg-rontaték tőlök: és
46 igen meg-nyomorították őtet, mert az ő tanátsa, és indúlása heába-való vólt.
67 * És meg-haraguván a' hamis férfiak-
47 ellen, a' kik tanátsúl adták vala néki hogy az ő tartományokba jőne, sokakat meg-öle közzűlök: ő pedig gon-
48 64 dolá hogy a' többivel el-menne az ő
68 tartományába. *És meg-érté Jónatas, és követeket küldé hozzája, hogy békeséget szerzene véle, és viszsza-adná néki a' foglyokat. * És örömest
49 69 vévé, és az ő igéi-szerént chelekedék, és meg-eskűvék hogy semmi gonoszt nem chelekednék néki
50 66 életének tellyes napjaiban. * És
51 68 viszsza-adá néki a' foglyokat, a' kiket
52
53
54
F
55
70
71
72

"2. Par. 20. a. 3.

1. Mach. 9.

az-előtt el-vitt vala a' Júda földéről: és meg-térvén el-méne az ő földébe, és nem igyekezék többé amannak határiba menni. * És meg-szűnék a' fegyver Izraëltől: és Jónatas Makmásban lakék, és kezdé Jónatas ott ítélni a'népet, és ki-gyomlálá az istenteleneket Izraëlből.

X. RÉSZ.

ÉS a'száz hatvanodik esztendőben fel-méne Sándor az Antiokus fia, a'ki Nemesnek neveztetett: és el-foglalá Ptolemáist: és bé-fogadák őtet, és ott országla. * És meg-hallá Demeter király, és nagy sokaságu hadat gyűjte, és ki-méne ellene a'harczra. * És Demeter Jonatáshoz békeséges igékkel-valo levelet küldé, hogy fel-magasztalná őtet. * Mert azt monda: Vegyük eleit hogy békeséget szerezzünk véle, minek-előtte Sándorral szerezzen mi-ellenünk. * mert meg-emlékezik mindé gonoszokról, mellyeket rajta chelekedtünk, és az ő attyafián, és az ő nemzetségén. * És hatalmat ada néki hogy hadat gyűjtene, és fegyvert szerzene, és hogy ő társa lenne: és a' kezeseket, a'kik a' várban valának, meg-hagyá hogy viszsza-adnák néki. * És el-méne Jónatas Jerusalembe, és meg-olvasá a'levelet, az egész népnek, és azoknak a'kik a'várban valának, hallomására. * És meg-félemlének nagy félelemmel, mert meg-hallák hogy hatalmat adott néki a' király hogy hadat gyűjtene. * És meg-adák Jonatásnak a'kezeseket, és viszsza-adá azokat az ő attyoknak: * és Jónatas Jerusalemben lakék, és kezdé építeni és meg-újítani a'várast. * És monda a'míveseknek, hogy kő-falokat építenének, és a'Sion hegyét kőrös-kőrül faragott kövekkel chinálnák erősségnek: és úgy chelekedének. * És el-futának az idegen nemzetségek, a' kik az erősségekben valának, mellyeket Bakkides épített vala: * és el-hagyá ki-ki az ő helyét, és el-méne az ő földébe: * chak Bet-surában maradának némellyek, azok-közzül a' kik el-hatták vala a' törvényt és az Isten parancholatit. mert az vala nékik óltalom-helyők. * És meghallá Sándor király az igéreteket, mellyeket Demeter ígért Jonatásnak: és meg-beszéllék néki a'harczokat, és a'vitézségeket a'mellyeket ő chelekedett, és az attyafiai, és a'munkákat, mellyeket chelekedtek. * és monda: Vallyon találunk-e mi egy illyen férfiat? és most tegyük őtet barátunká, és társunká. * És levelet íra, és el-küldé néki ez igék-szerént, mondván: * SANDOR király, Jonatásnak az ő attyafiának köszönetit. * Hallottuk felőled, hogy hatalmas férfiu vagy erővel, és illendő vagy hogy mi barátunk légy: * és most téged ma a' te nemzetségednek főpapjává rendelünk, és hogy a'király baráttyának hívattassál, (és küldé néki bársonyt, és arany koronát) és a'mi dolgainkról eggyet érts velünk, és tarts barátságot velünk. * És felöltözék Jónatas a'szent kóntősbe, a' száz hatvanodik esztendőnek hetedik havában, a'sátoros innep napján: és hadat gyűjte, és sok fegyvert szerze. * És meg-hallá Demeter e' dolgot, és igen meg-szomorodék, és monda: * Mit chelekedtünk, hogy előnket vötte nékünk Sándor, hogy a' Zidókkal barátságot szerzene az ő erősségére? * Én-is írok nékik könyörgő igékkel, és méltóságokat, és ajándékokat: hogy nékem segétségül légyenek. * És íra nékik illyen igékkel: DEMETER király a' Zidók nemzetségének köszönetit: * Hogy meg-tartottátok velünk a'szövetséget, és meg-maradtatok barátságunkban, és nem mentetek a'mi ellenségünkhez, hallottuk, és örvendeztünk. * És most legyetek álhatatosok, hogy ez-után-is meg-tartsátok hozzánk a'hívséget, és jó-tételekkel meg-fizetünk néktek azokért a' miket chelekedtetek velünk. * és sok adó-fizetéseket meg-engedünk néktek, és ajándékokat adunk néktek. * És most fel-szabadítlak titeket, és minden Zidókat az adóktól, és a' só árrát meg-engedem, és a'koronákat meg-engedem, * és a'vetemények a' harmadát: és a' fái gyümölcsnek felét, melly az én részem, néktek hagyom e' mai naptól fogva, és ez-után, hogy el ne vétessék a'Júda földétől, és a'három várastól, mellyek a'hoz adattak Samariából és Galilæából, e' mai naptól fogva és minden időben: * és Jerusalem szent légyen, és szabados az ő

1. Mach. 10. határ-

határival: és a' dézmák 's az adók ő vélegyenek. * Meg-engedem a' vár birodalmát-is, melly Jerusalemben vagyon: és adom azt a' Fő-papnak, hogy rendellyen abban férfiakat valakiket ő akar, a' kik azt őrizzék. * És minden Zidókat, a' kik fogva vannak a' Júda földéből az én egéz országomban, szabadon bochátom, ingyen, hogy minnyájan fel-szabadittassanak az adóktol, még az ő barmokért-is. * És minden innep-napok, és szombátok, és új hóld innepi, és az el-rendelt napok, és a' három napok az innep-nap-elől, és a' három napok az innep-nap-útan, mind szabadosok légyenek és dolog-nélkül-valók minden Zidoknak, a' kik az én országomban vannak: * és senkinek nem lészen hatalma valamit chelekedni, és törvényeket inditani valaki-ellen közzülök, semmi-némű dologban. * És irattassanak a' Zidók-közzül a' király hadába közel harminez ezer férfiak, és azoknak zoldok adassanak a' mint szükség a' királynak minden hadainak, * és ő-közzülök rendeltessenek a' kik a' nagy király erősségiben légyenek: és ezek-közzül rendeltessenek az ország dolgaira, mellyek hűséget kívánnak, és fejedelmek légyenek ő-közzülök, és járjanak az ő törvényekben, a' mint meg-parancholta a' király a' Júda földében. * És a' három város, a' mellyek Judæához adattak Samária tartományából, Judæával egybe számláltassanak: hogy egy-alatt légyenek, és ne engedgyenek más hatalmának, hanem chak a' Fő-papnak. * Ptolemáist, és annak határit, ajándékúl adtam a' szent-helynek, a' melly Jerusalembé vagyon, a' szent-helynek szükséges költségére. * És én adok minden esztendőben tizen-öt ezer siklus ezüstöt a' király jövedelméből, mellyek engem illetnek: * és mind a' mi maradék léend, a' mit meg nem adtak a' kik a' tisztekben vóltak az előbbi esztendőkben, azt-is adgyák a' ház dolgaira. * És ezek-felől ött az öt-ezer siklus ezüstöt, mellyeket a' szent-helynek jövedelméből vőttek minden esztendőben: azok-is a' papokhoz tartozzanak, a' kik a' tisztet viselik. * És valakik a' templomba szaladnak, melly Jerusalemben vagyon, és annak minden határiban, a' kik a' király-ellen vétkeztek akár-minémű dologban, el-bochátassanak; és mindent, a' miek az én országomban vagyon, szabadon birjanak. * És a' szent-hely dolgainak épitésére, vagy meg-újitására, költség adatik a' király jövedelméből: * és a' Jerusalem falainak meg-épitésére, és meg-erősitésére körös-körül, költség adatik a' király jövedelméből, és a' kő-faloknak fel-épitésére Judæában. * Hogy pedig hallá Jónatas és a' nép e' beszédeket, "nem hivének azoknak, se bé sem fogadák őket: mert meg-emlekezének a' nagy gonoságról, mellyet chelekedett vala Israëlben, és igen nyomorgatta vala őket. * És kedvek lőn Sándorhoz, mert ő vólt nékik a' békeség beszédinek első kezdője, és segétséget adának néki minden időben. * És Sándor király nagy hadat gyűjte, és el-indítá a' tábort Demeter-ellen. * És meg-harczola a' két király, és meg-futamék a' Demeter hada, és kergeté őtet Sándor, és reájok üte. * És igen meg-süllyosodék a' harcz, míg nem el-nyugovék a' Nap: és el-esék Demeter az napon. * És követeket küldé Sándor Ptolomæushoz az Egyiptus királyához ez igékszerént, mondván: * MIVELHOGY viszsza-tértem az én országomba, és bé-ültem az atyáim székébe, és el-foglaltam a' fejedelemséget, és meg-rontottam Demetert, és birtokomba vőttem a' mi tartományunkat, * és meg-harczoltam véle, és meg-rontatott ő, és az ő tábora, mi-tőlünk; és bé-ültünk az ő országa székébe: * és most szerezzünk egy-mással barátságot: és add nékem a' te leányodat feleségül, és én a' te vőd lészek, és adok néked, és néki-is, hozzád illendő ajándékokat. * És meg-felele Ptolomæus király, mondván: BÓLDOG az a' nap, a' mellyen viszsza-tértél az atyáid földébe, és bé-ültél az ő országok székébe. * És most azt chelekeszem néked a' mit irtál: de jőj elömbe Ptolæmáisba, hogy lássuk egy-mást, és jegybe adom néked a' leányomat a' mint mondottad. * És ki-méne Ptolomæus Egyiptusból, ő, és Kleópatra az ő leánya, és Ptolemáisba jöve a' szász hatvan-kettődik esztendőben. * És eleibe-méne Sándor király, és

" Supr. 7. b. 12.

néki adá Kleopatrát az ő leányát:
és menyegzőt szerze néki Ptolemá-
isban, mint a' királyok, nagy dicső-
séggel. * És íra Sándor király Jona-
tásnak, hogy eleibe-jőne néki. * És el-
indúla dicsőséggel Ptolemáisba, és
eleikbe-méne ott a'két királynak, és
sok ezüstöt ada nékik, és aranyat, és
ajándékokat: és kedvet találá előttök.
* És egybe-gyűlének ő ellene a'dög-
leletes férfiak Izraelből, a'hamis fér-
fiak, panaszolkodván ő-ellene: és
nem hallgatá-meg őket a'király. * És
meg-parancsolá hogy le-vetnék Jo-
natásról az ő ruháit, és bársonyba öl-
töztetnék őtet: és úgy chelekedének.
És melléje ülteté őtet a'király. * És
monda az ő fejedelmeinek: Menny-
tek-ki véle a'város közepire, és hir-
dessétek-meg, hogy senki ellene ne
panaszolkodgyék semmi-némű do-
log-felől, és senki őtet ne búsíttsa
semmi szám-vétellel. * És lőn, hogy
meg-láták a'kik írégylik vala az ő di-
csőségét, melly ki-hirdettetik vala,
hogy bársonyban vólna öltözve, el-
futának minnyájan: * és fel-ma-
gasztalá őtet a'király, és bé-írá őtet
az ő fő baráti-közzé, és hadnaggyá
tévé őtet, és részessé a'fejedelemség-
ben. * És viszsza-téré Jónatas Jeru-
salembe békeséggel, és örömmel. * A'
százhatvan-ötödik esztendőben, el-
jövé Demeter a' Demeter fia Krétá-
ból az ő attyainak földébe. * És
meg-hallá Sándor király, és igen
meg-szomorodék; és viszsza-téré
Antiokiába. * És Demeter király had-
naggyá tévé Apollóniust a'Czelesy-
riai tiszt-tartót: és nagy hadat gyűj-
te, és Jamniához jövé: és Jonatáshoz
a'Fő-paphoz küldé, * mondván: Te
egyedül állasz-ellenünk: én pedig
nevetséggé lettem, és gyalázattá, az-
ért hogy te hatalmaságot chelekedsz
ellenünk a'hegyeken. * Most azért
ha bízol erődben, jöj-alá hozzánk a'
mezőre, és állyunk szembe ott egy-
mással: mert én-velem vagyon a'
hadaknak ereje. * Kérdezd-meg, és ta-
núld-meg ki vagyok én, és a'többi, a'
kik segétségül vannak velem, a'kik
azt-is mondgyák, hogy meg nem ál-
hat a'tí lábatok mi-előttünk, mert
kétszer futamodtak-meg az atyáid
az ő földökben: * és most mi-képpen
szenvedheted-el a'lovagot és az il-
lyen nagy hadat a'mezőben, a'hol
ninch kő, sem kő-szikla, sem el-furás-
ra-való hely? * Hogy meg-hallá pedig
Jónatas az Apollónius beszédit, fel-
indúlá szívében: és választa tíz-ezer
férfiat, és ki-méne Jerusalemből, és
eleibe-jöve néki Simon az ő attyafia
segétségre: * és a'tábort Joppéhez
szállíták, és el-rekeszté őtet a'váras-
tól (mert az Apollónius őrizete Jop-
péban vala) és ostromlá azt. * És meg-
réműlvén a'kik a'városban valának,
fel-nyiták néki, és el-foglalá Jónatas
Joppét. * És meg-hallá Apollónius,
és el-indíta három-ezer lovagot, és
nagy hadat. * És el-méne Azótus-
ba mint-ha útra menne, és min-
gyárt ki-szálla a' mezőre, azért hogy
sok lovasa vala, és azokban bízik va-
la. És utánna indúla Jónatas Azó-
tusba, és meg-harczolának. * És ha-
gyott vala Apollónius a' táborban
ezer lovast hátúl titkon ő-utánnok.
* És meg-érté Jónatas hogy les va-
gyon ő-utánna, és környűl-vévék
az ő táborát, és nyilakat lövöldözé-
nek a'népre reggeltől-fogva estvéig.
* A'nép pedig úgy áll vala, a'mint pa-
rancsolta vala Jónatas: és meg-fá-
radának amazoknak lovai. * És ki-
terjeszté Simon az ő hadát, és boch-
tá a'gyalog choport-ellen: mert a'lo-
vasok meg-fáradtak vala: és meg-
rontatának tőle, és meg-futamának.
* És a'kik el-szélly edtek a' mezőn,
Azótusba szaladának, és bé-menének
Bet-dágonhoz az ő bálványok-
hoz, hogy ott meg-szabadítanák ma-
gokat. * És fel-gyújtá Jónatas Azótust,
és a'városokat, a'mellyek annak kör-
nyékébé valának, és el-vivé azoknak
prédáit, és a'Dágon templomát: és
minnyájokat, a'kik abba futottak,
meg-égeté tűzzel. * És valának a'kik
el-húllottak vala a'fegyver-miatt,
azokkal a'kik meg-égtek, közel
nyólcz-ezer férfiak. * És el-indítá
Jónatas onnét a'tábort, és szállítá azt
Askalonhoz: és ki-menének eleikbe
a'városból nagy dicsőséggel. * És
meg-téré Jónatas Jerusalembe az ő-
véivel, sok prédájok lévén. * És
lőn: hogy meg-hallá Sándor ki-
rály e' beszédeket, annál-is inkább
meg akará dicsőíteni Jonatást. * És
küldé néki egy arany boglárt, a'mi-
néműt szoktak vala adni a'király ro-
koninak. És néki adá Akkaront, és
annak minden határit, örökségül.

XI. Rész.

ÉS az Egyiptus királya hadat gyűjte, mint a' föveny melly a' tenger széli-mellett vagyon, és sok hajókat: és igyekezik vala el-foglalni a' Sándor országát chalárdsággal, és azt az ő országához adni. * És ki-méne Syriába békeséges igékkel, és meg-nyuák néki a' várasokat, és eleibe menének: mert meg-parancholta vala Sándor király hogy eleibe mennének, mivelhogy ő ipája vala. * Mikor pedig a' városba bé-mégyen vala Ptolomæus, őrizö vitézeket helyheztet vala mindenik városba. * És hogy el-közelgete Azótushoz, megmutaták néki az Dágonnak tűzzel fel-gyújtatott templomát, és Azótust 's annak több romláſit, és az elhányott testeket, és azokból-valo halmokat, a' kik meg-ölettettek vala a' hadban, mellyeket az út-mellett rakták vala. * És meg-beszélék a' királynak hogy azokat Jónatas chelekedte, hogy irégységet szerezznének néki: és halgata a' király. * És eleibe méne Jónatas a' királynak Joppéba dicsőséggel, és egy-mást köszönték, és ott hálának. * És elméne Jónatas a' királlyal a' folyóvízig, melly Eleuterus-nak neveztetik: és viszsza-téré Jeruſalembe.

* Ptolomæus király pedig el-foglalá a' városok birodalmát a' tengeri Seleuciá-ig, és Sándor-ellen gonosz tanátsokat gondol vala. * És követeket küldé Demeterhez, mondván: Jöj-el, szerezzünk köztünk szövetséget, és néked adom az én leányomat, melly Sándornál vagyon, és az atyád országában országlasz. * mert bánom hogy néki adtam a' leányomat: mert meg akart engem ölni. * És szidalmazá őtet, azért hogy meg-kivánta vala az ő országát. * És el-vévé a' leányát, és azt Demeternek adá, és el-idegenedék Sándortól, és ki-jelenének az ő ellenkezési. * És bé-méne Ptolomæus Antiokiába, és két koronát tön a' maga fejére, az Egyiptusét 's az Ajiáét. * Sándor király pedig Czilicziában vala az időkben: mert pártolkodnak vala a' kik azokban a' helyekben valának. * És meg-hallá Sándor, és hadba méne ellene: és ki-vivé Ptolomæus király a' hadat, és eleibe-méne erős kézzel, és meg-futamtatá őtet. * És el-futa Sándor Arabiába, hogy ott meg-óltalmaztatnék: Ptolomæus király pedig fel-magasztaltaték. * És az Arabiai Zabdiel fejét vévé Sándornak, és Ptolomæusnak küldé. * És Ptolomæus király meg-hala harmad napra: és a' kik az erősségekben valának, el-veszének azok-miá a' kik a' táborban valának. * És országla Demeter a' száz hatvan-hetedik esztendőben. * Az napokban összve-gyűjté Jónatas azokat a' kik Judæában valának, hogy meg-vennék a' várat, a' melly Jeruſalemben vagyon: és azellen sok hadi szerszámokat chinálának. * És el-menének némellyek a' kik gyűlölik vala a' magok nemzetségét, hamis férfiak, Demeter királyhoz, és hírré-tevék néki hogy Jónatas meg-szállotta a' várat. * És hogy meg-hallá, meg-haragudék: és mingyárt Ptolemáishoz jöve, és íra Jonatásnak hogy meg ne szállaná a' várat, hanem eleibe menne beszélgetésre sietséggel. * Hogy pedig meghallá Jónatas, meg-hagyá hogy megszállanak: és választa az Izraël vénei-közzül, és a' papok-közzül, és vészedelemre veté magát. * És vön aranyat, és ezüstöt, és ruházatot, és sok egyéb ajándékokat, és a' királyhoz méne Ptolemáisba, és kedvet talála nála. * És pana szolkodnak vala ellene némelly hamisak az ő nemzetségéből. * És úgy chelekedék a' király véle, a' mint chelekedtek vala véle a' kik ő-előtte vóltak: és fel-magasztalá őtet minden ő baráti-előtt, * és néki adá a' Papi-fejedelemséget, és valami drágalátos dolgai vóltak az-előtt, és őtet fő baráttyává tévé. * És azt kére Jónatas a' királytól, hogy szabadoſsá tenné Judæát, és a' három fejedelemséget, és Samáriát, és annak határit: és három-száz talentomot igére néki. * És meg-engedé a' király: és levelet íra Jonatásnak mind ezekről, ezt foglalván magába: * Demeter király Jonatásnak az ő attyafiának, és az Zidók nemzetségének, köszönetit. * A' levélnek mását mellyet felőletek írtunk Lasthenesnek a' mi atyánknak, ti-hozzátok küldöttük hogy tudtotokra lenne: * Demeter király az ő attyának Lasthenesnek

nesnek kőszönetit. * El-végeztük, 33
hogy a' Zsidók nemzetségével a' mi
barátinkal, és a'kik meg-tartyák a'
mellyek igazak mi-nálunk, jót chele-
kedgyünk, az ő kegyeſségekért, mel-
lyel hozzánk vannak. * Rendellyük 34
azért nékik Judæának minden határit, és a' három várast, Lydát, és Ra-
matát, mellyek Judæához adattak
Samariából, és azoknak mind-n ha-
tárit, hogy mind azoknak szakaszszák
a'kik áldoznak Jerusalemben, azok-
ért a' mellyeket tőlök az-előtt véſzen
vala a' király minden esztendőben,
és a földnek 's a' fáknak gyümölchi-
ért. * Egyebeket-is mellyek hozzánk 35
tartóztak a' dézmákból és az adók-
ból, ez időtől-fogva meg-enged-
gyük nékik: és a' só-aknákat, és a'
koronákat mellyek nékünk hozat-
tatnak vala; * mind oda enged gyük 36
nékik: és semmi ezek-közzül fel
nem bomol mostantól-fogva és min-
den időben. * Most azért szeretteſ- 37
ſétek ezeknek mását, és adattaſsék
Jonatásnak, és a' szent hegyen ne-
vezetes helyre tétessék. * És látván 38
Demeter király hogy meg-chende-
sedett a' föld az ő szine-előtt, és sem-
mi ellene nem áll, el-bochátá az ő
egész hadát, mindenikét az ő helyé-
re, az idegen hadtól meg-válva, mel-
lyet a' Pogányok szigetiből gyűjtött
vala: és ellenségi lőnek néki az at-
tyainak minden hadai. * Vala pe- 39
dig egy-neminémű Trifon, a' ki a'
Sándor részére volt az-előtt: és lá á
hogy az egész had zúgolódik vala
Demeter-ellen, és az Arabiai Emal-
kuelhez méne, a' ki Antiokust a' Sán-
dor fiát neveli vala: * és mellette fo- 40
rog vala, hogy néki adná őtet, hogy
országlana az ő attya-helyett: és
hírré tévé néki minémű nagy dolgo-
kat chelekedett Demeter, és az ő
sereginek ellene-valo ellenkezéſit.
És ott sok napokig marada. * És 41
Jónatas el-küldé Demeter király-
hoz, hogy ki-vetné azokat a' kik a'
várban valának Jerusalemben, és a' E
kik az óltalom helyekben valának:
mert hadakoznak vala Israël-ellen.
* És Demeter Jonatáshoz küldé, 42
mondván: Nem chak ezeket chelekes-
szem veled, és a' te nemzetségeddel;
de dicsőséggel meg-is híresítlek té-
ged, és a' te nemzetségedet, mikor al-
kolmatos lészen. * Most azért jól che- 43
lekeſzel, ha az én ſegétségemre férfia-
kat küldesz: mert minden hadam el-
ment. * És Jónatas három-ezer erős 44
férfiakat küldé néki Antiokiába: és
a' királyhoz jutának, és örüle a' ki-
rály az ő jöveteleken. * És egybe- 45
gyűlének a' város-béliek, száz húsz-
ezer férfiak, és meg akarják vala
ölni a' királyt. * És a' király az udvar- 46
ba szalada: és el-foglalák a' város-
béliek a' város útait, és hadakozni
kezdének. * És a' király a' Zsidókat D 47
hívá segétségül, és minnyájan eg-
gyütt hozzája gyülének, és el-szél-
lyedének minnyájan a' városon: * és 48
meg-ölének azon a' napon száz-ezer
embert, és fel-gyújták a' várast, és
sok prédákat kapdosának az napon,
és meg-szabaditák a' királyt. * És 49
láták a' város-béliek, hogy a' Zsidók
el-foglalták volna a' várast a' mint
akarták: és meg-erőtelenülének el-
méjekben, és kiáltának a' királyhoz
könyörgésekkel, mondván: * Add- 50
bé kezeidet, és szűnnyenek-meg a'
Zsidók mi-ellenünk 's a' város-ellen
hadakozni. * És el-hányák az ő fegy- 51
verőket, és békeséget szerzének, és
meg-dichőíttetének a' Zsidók a' ki-
rály szine-előtt, és minnyájok-előtt
a' kik az ő országában valának, és F
nevezetesek lőnek az országban: és
viszsza-térének Jerusalembe sok pré-
dájok léven. * És bé-üle Deme- 52
ter király az ő ország székébe, és
meg-chendesedék a' föld az ő szine-
előtt. * És meg-hazudá mind a' mi- 53
ket mondott vala, és el-idegenedék
Jonatástól, és nem fizete néki a' jó-
tétemények-szerént mellyeket vélé
chelekedett vala, és igen háborgat-
ta vala őtet. * Ezek-után pedig 54
viszsza-jöve Trifon, és Antiokus az
ifiú gyermek ő-vele, és országla, és
koronát tön-fel magának. * És 55
hozzája gyülének minden hadak,
mellyeket el-szellyesztett vala De-
meter, és hadakoznak ő-ellene: és
meg-futamék, és hátat ada. * És el- 56
fogá Trifon a' vadakat, és el-foglalá
Antiokiát: * és íra az ifiú Antiokus 57
Jonatásnak, mondván: Néked rende-
lem a' papságot, és téged rendellek
fejedelemmé a' négy városon, hogy
a' király baráti-közzül légy, * és kül- 58
de néki arany edényeket a' szolgá-
lathoz, és hatalmat ada néki hogy
aranyból innék, és bársonyban járna,

és arany boglárt viſelne: * és Simont 59
az ő attyafiát hadnaggyá rendelé Tyruſnak határitól-fogva Egyiptus ha-
tári-ig. * És ki-méne Jónatas, és el- 60 A
járá a' folyó-vízen túl-valo váraſo-
kat: és hozzája gyülekezék Syriának
minden hada ſegétſégre, és Aſkalon-
ba méne, és eleibe jövének tiſzteſsé-
geſſen a' várasból. * És onnét Gázá- 61 3
ba méne: és bé-rekeſzték magokat
a'kik Gázában valának: és meg-ſzál-
lá azt, és fel-gyújtá a' mik a' váras-
környül valának, és fel-dúlá azokat.
* És könyörgének a' Gázaiak Jóna- 62
táſnak, és kezet foga vélek: és el-ví-
vé az ő fiokat zálogúl, és el-küldé G
azokat Jeruſalembe: és el-járá a' tar-
tományt Damaſkuſ-ig. * És meg-hal- 63 5
lá Jónatas hogy pártot ütöttek a' De-
meter fejedelmi Kádesben, melly Ga-
lilæában vagyon, nagy haddal, ki
akarván őtet vetni az országnak
gond-viſeléſéből: * és eleikbe mené: 64 7
az attyafiát pedig Simont a' tarto-
mányban hagyá. * És ki-ſzálla Si- 65
mon Bet-ſurához, és vítattya vala azt
ſok napokig, és bé-rekeſzté őket. * És 66
kivánák az ő kezeit fogni, és bé-
adá nékik: és ki-veté őket on-
nét, és meg-vévé a' váraſt, és ab-
ba óltalmazó népet helyheztete.
* És Jónatas's az ő tábora a' Geneſar 67
vizéhez ſzállának, és virratta-előtt
az Aſor mezején lőnek. * és ímé az 68
idegen nemzetſégek tábora eleikbe-
jő vala a' mezőn, és leſeket vetének
néki a' hegyeken: ő pedig arczal mé-
ne reájok. * A' leſ-béliek pedig fel- 69
kelének az ő helyekből, és meg-
harczolának. * És meg-futamának 70
minnyájan a' kik a' Jónatas részére
valának, és ſenki meg nem marada
közzülök, hanem chak Matatías az
Abſolómi fia, és Júdas a' Kalfi fia, a'
had ſeregének fejedelme. * És meg- 71
ſzaggatá Jónatas ruháit, és földet
tön a' fejére, és imádkozék. * És viſz- 72
ſza-téré Jónatas azokra harczolni,
és meg-futamtatá őket, és meg-ví-
vának. * És láták a' kik futnak vala az 73
ő részéről, és viſzſza-jövének hozzá-
ja, és kergetik vala ő-véle mind azo-
kat Kádeſig az ő táborokig, és ſzin-
tén oda jutának. * és el-hullának 74
az idegen nemzetſégek-közzül az
napon három-ezer férfiak: és
meg-téré Jónatas Jeru-
ſalembe.

XII. Rész.

ÉS látá Jónatas hogy az idő ſe- 1
géti őtet, és férfiakat válogata, és el-küldé őket Romába,
hogy meg-erősítené és meg-
újítaná vélek a' barátſágot: * és a' 2
Spartaïakhoz-is, és egyéb helyekre-is leveleket küldé azon-formán. * És el-menének Romába, és bé-menének az tanátſ-házba, és mondának: Jónatas a' Fő-pap, és a' Zidók nemzetſége küldöttek minket, hogy meg-újítanók a' barátſágot, és a' tár- 4
ſaſágot az előbbi-ſzerént. * És le-
velet adának nékik minden helyek-
ſzerént, hogy el-kéſérnék őket a'
Júda földére békeſséggel. * És ez 5
a' levélnek máſſa, mellyet Jónatas
írt a' Spartaïaknak: * JÓNATAS 6
a' Fő-pap, és a' népnek vénei, és a' papok, és a' Zidóknak több népe, a' Spartai atyafiaknak köſzöneteket. * Már 7
régen levél küldetett vólt Onías Fő-
paphoz Ariuſtól, a' ki nálatok orſzág-
lott, hogy atyánk-fiai vattok, mint
az ide-alá meg-íratott írás tartya.
8 * És bé-fogadta Onías a' férfiat, a' ki
küldetett vólt, tiſzteſséggel: és el-
vőtte a' levelet, melly a' társaſág és
9 a' barátſág-felől vólt. * Mi, noha
azok-közzül ſemmi-nélkül nem ſzük-
ölködnénk, vígaſztaláſunk lévén a'
ſzent könyvekben, mellyek a' mi ke-
10 zeinkben vannak; * mindazáltal
hozzátok akartunk küldeni, hogy
meg-újítanók az atyafiuſágot, és
a' barátſágot, hogy valami-képpen el
ne idegenüllünk tőletek: mert ſok
idő múlt-el, attól-fogva hogy hoz-
11 zánk küldöttetek. * Mi azért min-
den időben ſzüntelen az innep-na-
pokon, és a' többeken-is a' mint ſzük-
ſég, meg-emlekezünk rólatok az ál-
dozatokban a' mellyeket tészünk, és
a' rend-tartáſokban, a' mint mélto
és illik az atyafiakról meg-emlekez-
12 ni. * Őrülünk azért a' ti dichőſég-
13 teken. * Minket pedig környül-vőt-
tek a' ſok háboruſágok, és a' ſok ha-
dak, és a' királyok hadakoztak elle-
nünk, a' kik környülünk vannak.
14 * Nem akartunk azért titeket búſí-
tani, ſem a' több társainkat és bará-
15 tinkat, e' hadakban. * mert ſegétſé-
günk vólt az égből, és mi meg-ſza-
C badíttattunk, és a' mi ellenſégink meg-
16 aláztattak. * Válaſztottuk azért

Numé-

1. Mach. 11. 12.

Numéniust az Antíokus fiát, és Antípatert az láson fiát, és el-küldöttük a' Romaïakhoz hogy meg-újítanók vélek a' barátságot 's az elébbi társaságot. * Meg-parancholtuk azért né- 17
kik hogy el-mennyenek hozzátok-is, és köszöntsenek titeket: és meg-adgyák néktek a' mi atyafiuságunknak meg-újításáról-valo levelünket. * És 18
most jól chelekeszitek ha meg-felel tek nékünk ezekre. * És ez a' levélnek 19
másza, mellyet Oniásnak küldött vala: * Arius a' Spartaïak királya, Oniás- 20
nak a' Fő-papnak köszönetit. * Fel-találtatott az írásban a' Spartaïak és Zidók-felől hogy atyafiak, és hogy az 21
Abrahám nemzetségéből-valók. * És most attól-fogva hogy ezeket meg-értettük, jól chelekeszitek hogy írtok nékünk a' ti békeségtekről. * De mi- 23
is írtunk néktek: A' mi barmaink, és a' mi örökségink, tiétek; és a' tiétek, mienk: meg-parancholtuk azért hogy ezeket hírré tegyék néktek. * És meg-hallá Jónatas, hogy viszszajöttek a' Demeter fejedelmi sokkal 24
nagyobb haddal hogy-sem mint azelőtt, hogy ellene hadakoznának. * és ki-indúla Jerusalemből, és eleik- 25
be-méne az Amatites tartományba: mert nem engedett vala nékik időt D
hogy bé-jőnének az ő tartományába. * És kimeket küldé az ő tá- 26
borokba: és meg-térvén hírré tévék hogy azt végezték hogy éjjel üssönek reájok. * Mikor pedig el-nyúgott vólna a' Nap, meg-parancholá Jónatas az övéinek hogy vígyáznának, és fegyverekben készek lennének a' harczra egész éjjel, és őrizőket helyheztete a' tábor-körül. * És 28
meg-hallák az ellenségek hogy készen vagyon Jónatas az övéivel a' harczra: és meg-félemlének, és megijedének szívökben: és tüzeket gyújtának az ő táborokban. * Jónatas 29
pedig, és a' kik véle valának, nem vévék eszekbe reggelig: láttyák vala pedig az égő tüzeket: * és után- 30
nok indúla Jónatas, és el nem érék őket: mert által-mentek vala az Eleuterus folyó-vizén. * És el-téré 31
Jónatas az Arabiaïakhoz, a' kik Zabadæusoknak hivattatnak, és megveré őket, és el-vivé azoknak prédájokat. * És el-indúla, és Damas- 32
kusba mége, és el-járá mind azt a' tartományt. * Simon pedig ki-mé- 33
ne, és Askalonig jöve, és a' közel-valo erősségekbe: és el-téré Joppéba, és el- 34
foglalá azt * (mert meg-hallá hogy az erősséget kézbe akarnák adni a' Demeter pártyainak) és őrzőket helyheztete oda, hogy meg őrizznék azt. * És meg-téré Jónatas, és 35
egybe-hívá a' népnek véneit, és tanátskozék ő-vélek hogy erősségeket építene Judæában, * és kő-falokat 36
építene Jerusalemben, és nagy töltést emelne a' vár's a' város-között, hogy el-választaná azt a' váraſtól, hogy az külön lenne, és se ne vegyenek, se el ne adgyanak. * És egybe-gyűlének, hogy meg-építenék a' 37
várast: és le-dőle a' kő-fal, melly a' pataknál vala Nap-kelet-felől, és meg-chinálá azt, melly Kafetetá-nak 38
hivattatik: * és Simon meg-épité Adiadát Sefelában, és meg-erősité azt, és fel-tévé a' kapukat és a' zárokat. * És mikor el-gondolta vólna 39
F
Trifon hogy Asiában orszaglana, és fel-venné a' Koronát, és kezét Antiokus királyra nyújtaná: * félvén hogy 40
talám meg nem engedné néki Jónatas, hanem ellene hadakoznék, meg-akarja vala fogni őtet, és meg-ölni. És 41
fel-kelvén Bet-sánba méne. * És kiméne Jónatas ő eleibe negyven-ezer válogatott férfiakkal a' harczra, és 42
Bet-sánba juta. * És lá Trifon hogy Jónatas nagy haddal jő, féle- 43
reá kezét ki-nyújtani. * és tiszteséggel fogadá őtet, és őtet minden barátinak ajánlá, és ajándékokat ada néki: és meg-parancholá az ő hadainak, hogy úgy engednének néki 44
mint magának. * És monda Jonatásnak: Miért fáraszotad az egész népet, holott nékünk ninchen hadunk? * És most küld-viszsza őket 45
házokhoz: válaszsz pedig magadnak kevés férfiakat, a' kik veled légyenek, és jőj-el velem Ptolemaisba, és néked adom azt, és a' több erősségeket, és a' hadat, és mind a' tisztartókat, és meg-térvén el-megyek: 46
mert azért jöttem. * És hűn néki, és úgy chelekedék a' mint mondá: és el-bochátá a' hadat, és el-menének a' Júda földébe. * Meg-maraszta 47
pedig magával három-ezer férfiat: kik-közzül viszsza-küldé Galilæába két-ezeret, ezeren pedig el-menének véle. * Hogy pedig bé-méne- 48
G
Jónatas Ptolemaisba, bé-zárlák

a'váras kapuit, a'Ptolemáisiak: és meg-fogák őtet: és minnyájokat, a' kik véle bé-mentek vala, fegyverrel ölék-meg. * És Trífon hadat és lovasokat küldé Galilæába, és a'nagy mezőre, hogy el-veszténék Jónatásnak minden társait. * Azok pedig mikor értették vólna hogy meg-fogattatott Jónatas, és el-veszett, és minnyáján a'kik véle vóltak, ínték egymást, és ki-menének készen a'harczra. * És látván azok, a'kik kergették vala, hogy életekbe jár a'dolog, viszsza-térének: * ezek pedig minnyájan békeséggel jövének Júda-földébe. És igen siratá Jónatást, és azokat a'kik ő-véle vóltak: és síra Israël nagy sírással. * És igyekeznek vala minden nemzetségek, a'kik ő-környülök valának, őket meg-rontani. mert azt mondák: * Ninch fejedelmek, és segétőjök: most azért győzzük-meg őket, és veszessük-el az emberek-közzül az ő emlekezeteket.

XIII. Rész.

ÉS meg-hallá Simon, hogy Trífon számos hadat gyűjtött, hogy a'Júda földébe jőne, és meg-rontaná azt. * Látván hogy rettegésben vagyon a'nép, és félelemben, fel-méne Jerusalembe, és egybe-gyűjté a'népet: * és íntvén monda: Ti tudgyátok, melly nagy harczokat chelekedtünk, én, és az én atyámfiai, és az én atyám háza a'törvényekért, és a'szent-helyért, és minémű nyomoruságokat láttunk: * ezeknek kedvéért veszték-el minden atyámfiai Israëlért, és én egyedül maradtam. * És most ne történnyék nékem hogy kedvezzek az én lelkemnek semmi-némű háboruságos időben: mert nem vagyok jobb az atyámfiainál. * Boszszút-állok azért az én nemzetségemért, és a'szentségekért, a'magzatinkért-is, és a'feleséginkért: mert egybe-gyűltek minden nemzetségek hogy meg-rontsanak bennünket ellenkezésnek-okáért. * És felgerjede az egész népnek lelke hogy e'beszédeket hallá: * és felelének nagy szóval, mondván: Te vagy a'mi hadnagyunk Judásnak és Jonatásnak a'te atyád-fiainak-helyette: * viseld a'mi hadunkat: és mind, a'miket mődasz nékünk, meg-chelekeszszük. * És egybe-gyűjtvén minden hadakozó férfiakat, sieté el-végezni minden kő-falait Jerusalemnek, és megerősíté azt kőrös-körűl. * És el-küldé Jonatánt az Absalómi fiát, és ő-véle új hadat, Joppéba; és ki-vetvén azokat, a'kik abban valának, ő ott marada. * És el-indúla Trífon Ptolemáistól nagy haddal, hogy a'Júda földére jőne, és Jónatas ő-véle őrizet-alatt. * Simon pedig ki-szálla Adduszhoz a'mező-ellenébe. * És hogy megérté Trífon, hogy Simon az attyafia támadott Jónatas helyébe; és hogy meg akarna véle harczolni, követeket küldé hozzája, * mondván: A'pénzért, mellyel tartozik vala az ő-tsféd Jónatas a'király számára, a'tisztekért a'mellyeket viselt, tartoztattuk-meg őtet. * És most küldgy száz talentom ezüstöt, és az ő két fiát zálogúl, hogy el-bochátt atván el ne szökjék tőlünk, és viszsza-bocháttuk őtet. * És meg-érté Simon hogy chalárdsággal szóllana véle, mindazáltal meg-hagyá hogy oda adnák a'pénzt, és a'gyermekeket: hogy nagy gyűlölségbe ne esnék az Israël népénél, ki azt mondaná: * Mivelhogy el nem küldötte néki a'pénzt, és a'gyermekeket, azért veszett-el. * És el-küldé a' gyermekeket, és a'száz talentomot: és hazuda, és nem bochátá-el Jonatást. * És ezek-után bé-jövé Trífon a tartományba, hogy meg-rontaná azt: és az útra kerűlének melly Adorba viszen: és Simon, és az ő tábora, eleikbe-szálla minden helyre valahová mennek vala. * A'kik pedig a várban valának, követeket küldének Trífonhoz, hogy sietne a'puszta által-jőni, és élést küldene nékik. * És el-készíté Trífon minden lovagját, hogy el-jőne azon éjjel: vala pedig igen nagy hó, és nem jöve Gálaaditimba. * És mikor el-közelgetett vólna Baskamánhoz, meg-ölé ott Jonatást és annak fiait. * És meg-téré Trífon, és elméne az ő földébe. * És el-küldé Simon, és el-viteté Jonatásnak az öttsének chontyait, és el-temeté azokat Módinban az ő attyainak városában. * És siratá őtet az egész Israël nagy sirással, és gyászolák őtet sok napokig. * És építe Simon az attya és attyafiai koporsóján magas láttatos épűletet, faragott kőből elől és hátúl: * És hét oszlopot állata, eggyiket a'másik-ellenébe az attyának

's az annyának, és a'négy attyafiainak: * és ezek-kőrűl nagy oſzlopokat helyheztete; és az oſzlopokra fegyvereket, őrök emlekezetre; és a' fegyverek-mellett ki-faragott hajókat, mellyek láttatnának a'tengeren mindē evezőktől.* ez a'koporsò, mellyet Módinban chinált, mind e'napiglan. * Trifon pedig mikor úton vólna az ifiu Antiokus királlyal, chalárdſággal meg-ölé őtet. * És orſzágla helyette, és fel-tévé magának az Aſia koronáját, és nagy chapáſt tőn a'földőn. * És meg-épité Simon a'Judæa erőſségit, meg-erősitvén azokat magas tornyokkal, és nagy kő-falokkal, és kapukkal, és zárokkal: és éléſt rakata az erősségekbe. * És Simon férfiak t választa, és el-küldé Demeter királyhoz, hogy ſzabadſágot adna a'tartománynak: mert Trifonnak minden chelekedeti köborlásal lőttek vala. * És Demeter király ez ígékre meg-felele néki, és illyen levelet íra: * DEMETER király Simonnak a'Fő-papnak, és a'királyok barátyának, és a'véneknek és a'Zidók nemzetſégének, köſzőnetit. * Az arany koronát, és a'függőt, a'mellyet küldőttetek, el-vőttük: és készek vagyunk nagy békeſéget ſzerzeni veletek, és irni a'király tiſzt-tartóinak, hogy meg-engedgyék néktek a' mit meg-engedtünk. * Mert valamiket rendeltünk, néktek nyilván vannak. Az erősiségek, mellyeket épitettetek, tieitek légyenek. * meg-engedgyük a'tudatlanſágokat-is, és e' mái napig-valo vétkeket, és a'koronát a'mellyel tartoztatok: és ha valami más adó-fizetés vólt-is Jeruſalemben, már ne légyen adóban. * És ha valakik kőzzűletek illendők hogy bé-irattaſsanak a'mieink-kőzzé, irattaſsanak-bé, és légyen békeſég kőzttünk. * A ſzáz hetvenedik eſztendőben el-vétetek a'Pogányok igája Iſraëlről. * És az Iſraël népe irni kezdé a'táblákat és a'kőzönſéges végezéſeket, Simonnak a'Fő papnak, a' nagy hadnagynak, és a'Zidók fejedelmének első eſztendejében. * Az napokban Simon Gázához ſzálla, és kőrnyűl-vévé azt táborral, és hadi ſzerſzámokat ſzerze, és a'várashoz ſzálla, és meg-ronta egy tornyot, és meg-vévé azt. * És bé-űtének a'kik a'hadi ſzerſzám-mellett valának, a'

29 45 30 46 31 47 32 G 33 48 E 34 49 35 36 50 37 51 38 52 39 53 40 54 41 1 42 A F 43 2 44 3

várasba: és nagy indúlat lőn a'várasban. * És fel-menének a'kik a'várasban valának, feleſégekkel és fiokkal a' keritéſre, meg ſzaggattatott kőntősőkkel, és kiáltának nagy ſzóval, kérvén Simont hogy kezet bé-adná nékik, * és mondának: Ne fizeſs nékűnk a'mi gonoſságink-ſzerént, hanem a'te kegyelmeſséged-ſzerént.* És meg-engeſzteltetvén Simon, nem hadakozék ellenek: ki-hányá mindazáltal őket a'várasból, és ki-tiſztitá a'házakat a'mellyekben a'bálványok vóltak, és akkor méne-bé abba énekekkel áldván az Urat: * és ki-hányván abból minden tiſztátalanſágot, embereket helyheztete abba a kik a'törvény-ſzerént chelekednének: és meg-erősité azt, és magának lakóhelyűl chinálá. * A'kik pedig Jeruſalem várában valának, meg-tiltá ának ki's bé járni a'mezőre, és venni's el-adni: és igen meg-éhezének, és ſokan kőzzűlők az éhség-miá el-veſzének. * És kiáltának Simonhoz hogy kezet fogna: és bé-adá nékik: és ki-veré őket onnét, és meg-tiſztitá a'várat a'fertelmeſségektől: * és bé-menének abba a'második hónak huſzon-harmadik napján, a'ſzáz hetven-eggyedik eſztendőben, dicséretel, és palma-fáknak ágaival, és hegedűkkel, és czimbalomokkal, és harfákkal, és dicséretekkel, és énekekkel, mert nagy ellenség rontatott-ki Iſraëlből. * És rendelé hogy minden eſztendőben meg-illenék ez napokat vigaſsággal. * És meg-erősité a'templom hegyét, melly a'vár-mellett vala, és ott lakék ő, és a'kik véle valának. * És látá Simon Jánoſt a'fiát, hogy erős hadakozó férfiu vólna: és őtet a'zegéſz ſeregnek hadnagyává tévé: és Gazarában lakék.

XIV. Rész.

A'Száz-hetven-kettődik eſztendőbē egybe-gyűjté Demeter király az ő hadát, és el-méne Médiába maganák ſegétſéget ſzerzeni, hogy meg-győzné Trifont. * És meg-hallá Artaczes a'Perſia és Média királya, hogy bément Demeter az ő határiba, és el-küldé eggyet az ő fejedelmi-kőzzűl hogy meg-fogná őtet elevenen, és hozzája hozná őtet. * És el-méne, és meg-veré a'Demeter táborát: és meg-fogá őtet,

1. Mach. 13. 14.

és vivé

és vivé őtet Arsaczeshez, és őrizet-alá adá őtet. * És meg-chendesedék Júdának minden földe Simonnak tellyes napjaiban, és keresi vala az ő nemzetségének javait: és tetszék nékik az ő hatalmassága, és az ő dichősége, minden időben. * És minden ő dichősége-fölött meg-vévé Joppét rév-helynek, és bé-menetelt chinála a' tenger szigetire. * És kiterjeszté az ő nemzetségének határit, és el-foglalá a' tartományt. * És sok rabokat gyűjte, és uralkodék Gazarán, és Bet-surán, és a' váron: és kihányá abból a' tisztátalanságokat, és nem vala a' ki ellene-állana. * És ki-ki békével miveli vala az ő földét: és a' Júda földe meg-adgya vala az ő gyűmölchit: és a' mezők fái az ő gyűmölchét. * A' vének az útzákon ülnek vala minnyájan, és a' földnek javairól végeznek vala, és az ifiak felöltöznek vala dichőségbe és hadakozò köntösbe. * És a' városoknak éléstt ád vala, és úgy rendelé azokat hogy az erősségnek tár-házi lennének, míglen ki-hirhedék az ő dichősségének neve a' föld végéig. * Békeséget szerze a' földön, és őrűle Israël nagy örömmel. * És le-űle ki-ki az ő szőlő-töve-alatt, és az ő füge-fája-alatt: és nem vala a' ki őket meg-rettentené. * El-fogya az ellenek-hadakozò a' földön: a' királyok megrontatának azokban a' napokban. * És meg-erősíté az ő népének minden alázatosit, és a' törvényt fel-keresé, és el-veszte minden hamisságot és gonoszt: * a' szent-helyet meg-dichőíté, és meg-sokasítá a' szent-helynek edényit. * És meg-hallák Rómában hogy meg-hólt vólna Jónatas, és a' Spartaïaknál-is: és igē bánkodának. * Hogy pedig meg-hallák hogy Simon az ő báttya lőtt vólna Fő-pappá ő-helyette, és ő bírná az egész tartományt, és abban-valo városokat; * írának néki réz táblákon, hogy meg-újítanák a' barátságokat és a' társaságot, mellyet Judással és Jonatással az ő attyafiaival szerzettek vala. * És megolvastaték a' gyülekőzet-előtt Jerusalembē. És ez a' levélnek mássa, mellyet a' Spartaïak küldöttek: * A' SPARTAÏAK fejedelmi, és a' városok, Simonnak a' Fő-papnak, és a' véneknek, és a' papoknak, és a' Zidók többi népének, a' mi atyánk-fiainak, köszönetűnket. * A' követek, a' kik a' mi népünkhöz küldettek, hírt töttek nékünk a' ti dichősségtekről, és tisztességtekről, és vigasságtokról: és örültünk az ő jöveteleken. * És bé-irtuk a' mit mondottak a' nép gyülekőzetiben, imigyen: NUMENIUS az Antiokusnak, és Antipater az Iásonnak fia, a' Zidók követi, hozzánk jöttek, megújítván velünk az előbbi barátságot. * És teitszett a' népnek dichősségesen fogadni a' férfiakat, és az ő beszédeknek mássát a' népnek ki-választott könyveibe irni, hogy légyen emlekezetére a' Spartai népnek. Azoknak pedig mássát meg-irtuk Simonnak a' Fő-papnak. * Ezek után pedig el-küldé Simon Numeniust Romába, kinél egy nagy arany paiz vala, ezer gira-nyomò, a' vélek-valo társaságnak meg-erősítésére. Mikor pedig hallotta vólna a' Romai nép * e' beszédeket, mondának: Mi-choda hálá-adással fizessünk-meg Simonnak, és az ő fiainak? * Mert ő helyére állatta az ő attyafiait, és ki-űzte az Israël ellenségit ő-tőlök: és szabadságot rendelének néki, és le-irák azt réz táblákra, és tévék oszlopokra a' Sion hegyén. * És ez a' mássa az irásnak: ELUL havának tizen-nyólczadik napján, a' száz hetven-kettődik esztendőben, harmadik esztendőben Simon Fő-pap-alatt Asaramelben, * a' papoknak, és a' népnek, és a' nemzetség fejedelminek, és a' tartomány véneinek nagy gyülekőzetében, ezek meg jelentették: Mivelhogy gyakorta lőttek harczok a' mi tartományunkbā; * Simon pedig a' Matatias fia, a' Járib fiai-közzűl, és az ő attyafiai, veszedelemre adák mágokat, és ellenek-állottak az ő nemzetségek ellenségeinek, hogy meg-maradnának az ő szentségek, és a' törvények: és nagy dichősséggel meg-dichőítették az ő nemzetségeket. * És egybe-gyűjtötté Jónatas az ő nemzetségét, és lőt nékik Fő-papjokká, és az ő népéhez tétetett. * És el akarták az ő ellenségek tapodni, és meg-rontani az ő tartományokat, és kezőket az ő szent-helyek-ellē ki-nyújtani. * Akkor ellenek-álla Simon, és hadakozék az ő nemzetségéért, és sok pénzt költött, és felfegyverkeztette az ő nemzetségének erős férfiait, és zóldot adott

nékik: * Es meg-erősítette a' Judæa
várasit, és Bet-surát, melly a' Judæa
határibã vala, a' hol az-előtt az ellen-
ségek fegyveri vóltak: és őrizetre
Zidó férfiakat helyheztetett abba.
* És Joppét meg-erősítette, melly
a' tengernél vala; és Gazarát, melly
Azótus határiban vagyon, melyben
az-előtt az ellenségek laktak, és Zi-
dókat helyheztetett abba: és valami
alkolmatos vólt azoknak meg-ma-
radásokra, azokba helyheztette. *
És látá a' nép a' Simon chelekedetit,
és a' dichőséget, mellyet az ő nemzet-
ségének akar vala szerzeni, és őtet
magok hadnaggyává tévék, és Papi
fejedelemmé, mivelhogy mind eze-
ket ő chelekedte vala, és az igasság-
ot, és a' hitet meg-tartotta az ő
nemzetségéhez, és igyekezett min-
den módon fel-magasztalni az ő né-
pét. * És az ő napjaiban szerencsés-
sé lőtt az ő kezeivel, hogy ki-űzetné-
nek a' Pogányok az ő tartományok-
ból, és a' kik a' Dávid várasában valá-
nak Jerusalemben, a' várban, mely-
ből ki-jőnek vala, és meg-fertéztet-
nek vala mindeneket, a' mellyek a'
szent-helyek-körűl vannak, és nagy
romlást tésznek vala a' tisztaságban:
* és Zidó férfiakat helyheztete ab-
ba a' tartománynak és a' várasnak ól-
talmára, és fel-magasztalá a' Jeru-
salem kő-falait. * Demeter király-
is néki rendelte a' Fő-papságot. * E-
zek-szerént barátyává tőtte őtet,
és meg-dichősítette őtet nagy di-
chőséggel. * Mert meg-hallá hogy
a' Romaiaktól a' Zidók barátyoknak,
és társoknak, és atty ok-fiainak neve-
tettek, és hogy dichőségesẽ fogadták
a' Simon követit: * és hogy a' Zidók, és
azoknak papjai meg-eggyeztek azon
hogy ő lenne az ő fejedelmők, és Fő-
papjok örökké, míglen hűv próféta
támadgyon: * és hogy ő légyen had-
naggyok, és hogy gongya lenne a'
szent-helyekre, és hogy tiszt-tartó-
kat rêdelne az ő dolgokon, és a' tarto-
mányon, és a' fegyvereken, és az erős-
ségeken: * és gongya légyen néki a'
szent-helyekre: és hogy mindenek
tőle halgassanak, és az ő nevével irat-
tassanak minden irások a' tartomány-
ban: és hogy bársonyba öltözzék, és
aranyba: * és ne légyen szabad senki-
nek a' nép-közzűl, és a' papok-közzűl,
fel-bontani valamit ezekbe, és ellene-
mondani azoknak a' miket ő mond,
vagy gyűlést hirdetni a' tartomány-
ban ő-nála-nélkűl: és bársonyba öl-
tözni, és arany boglárral élni. * a' ki
pedig ezeken-kivűl chelekeszik, vagy
fel-bont valamit ezek-közzűl, meg-
bűntettetik. * És tetszék az egész nép-
nek, hogy Simont rendelnék, és ez
igék-szerént chelekednének. * És fel-
vévé Simon, és tetszék néki hogy a'
Fő-papságot viselné, és hadnagya-
's fejedelme lenne a' Zidók nemzetsé-
gének, és a' papoknak, és minnyájok-
nak előttők járna. * És azt végezék
hogy ez iratt réz táblákra irnák, és a-
zokat a' templom tornáczában tisz-
teséges helyre tennék: * azoknak
mását pedig a' tár-házba teńék, hogy
Simonnál és az ő fiainál lenne.

XV. Rész.

ÉS levelet küldé Antiokus ki-
rály a' Demeter fia a' tenger-
szigetiből Simonnak a' Zidók
nemzetsége papjának és fejedelmének, és az egész nemzet égnek:
* és illyen módon vala irva: Antio-
kus Király Simonnak a' Fő-papnak,
és a' Zidók nemzetségének, köszönetit. * Mivelhogy a' dögleletes emberek el-foglalták a' mi atyáink országát, viszsza akarom pedig venni az országot, és azt helybe állatni a'
mint az előtt vólt: és vitézeknek válogatott sokaságát szerzettem,
és hadakozó hajókat chináltam. *
Által akarok pedig menni a' tarto-
mányon, hogy boszszút állyak azo-
kon, a' kik el-pusztitották a' mi tarto-
mányunkat, és a' kik sok várasokat
pusztitottak-el az én országomban.
* Most azért meg-erősítem néked
mind az adókat, a' mellyeket meg-en-
gedtek néked én-előttem minden ki-
rályok, és valami egyéb ajándéko-
kat meg-engedtek néked: * és meg-
engedem néked hogy tulajdon-jelű
pénzt veress a' te tartományodban: *
Jerusalem pedig szent, és szabados lé-
gyen: és minden fegyverek a' mellyek
chinálva vannak, és az erősségek a'
mellyeket épitettél, a' mellyeket
birsz, nálad maradgyanak. * És a'
király számára-valo minden adós-
ság, és a' mellyek következendőben
a' királyé lésznek-is, mostantól-fog-
va és minden időre meg-engedtetnek
néked. * Mikor pedig el-foglallyuk,

1. Mach. 14. 15.

a' mi

a'mi országunkat, meg-dichőítsük téged, és a'te nemzetségedet, és a'templomot nagy dichőséggel, úgy hogy híres légyen a'ti dichőségtek az egész földön. * Száz hetven-negyedik esztendőben ki-indúla Antiokus az ő attyainak földébe, és hozzája gyülének minden hadak, úgy hogy kevesen maradnának Trifonnal.* És megkergeté őtet Antiokus király, és Dorába futva szalada a'tenger-mellé. * mert tudgya vala hogy minden gonosz reá szállott, és el-hagyá őtet a'had. * És Antiokus Dóra-mellé szálla száz húsz-ezer hadakozo férfiakkal, és nyólcz-ezer lovasokkal: * és környűl-vévé a'várast, és a'hajók a'tégerről el-érkezének: és ostromlyák vala a'várast a'földről és a'tengerről, és senkit nem hagynak vala bé-menni vagy ki-jőni. * Meg-jőve pedig Numénius, és a'kik véle valának, Romába várasából, nálok lévén a'királyokhoz és tartományokhoz írott levelek, mellyekben ezek valának bé-foglalva: * Lucztus a'Romaïak Polgár-mestere, Ptolomæus királynak kőszönetit. * A'Zidók kőveti jőttek hozzánk a'mi barátink, az előbbi barátságot és társaságot meg-újítani, küldetvén Simontól a'Papi fejedelemtől, és a'Zidók népétől. * Hoztak pedig ezer girányi arany páizt-is. * Tetszett azért nékünk, hogy írnánk a'királyoknak, és a'tartományoknak, hogy ne tegyenek kárt nékik, se ne hadakozzanak ellenők, és az ő várasok's tartományok-ellen: és hogy ne adgyanak segétséget az ellenők-hadakozóknak. * Tettszett pedig nékünk hogy el-vennők tőlők a'paizt. * Az-okáért ha valami dőgleletesek az ő tartományokból ti-hozzátok szőktek, adgyátok kézbe azokat Simonnak a'Papi-fejedelemnek, hogy boszszút-állyon azokon az ő törvénye-szerént. * Ugyan ezek íratának-meg Demeter királynak, és Attalusnak, és Ariaratinak, és Arsaczesnek,* és minden tartományoknak: és Lampsakusba, és a'Spartaïaknak, és Délusba, és Mindusba, és Siczionba, és Káriába, és Sámusba, és Pamfiliába, és Lycziába, és Alikarnassusba, és Kósusba, és Sídébe, és Aradóba, és Ródusba, és Faselidába, és Gortínába, és Gnidusba, és Czyprusba, és Czirenébe. * Azoknak pedig mássát meg-írák Simonnak a'Papi-fejedelemnek, és a'Zidók népének. * Antiokus király pedig a'tábort Dorához szállítá másodszor, szűntelen ostromolván azt, és hadakozo szerszámokat chinálván: és bé-rekesztė Trifont hogy ki ne jőne: * és Simon két-ezer válogatott férfiakat küldė ő-hozzája segétségre, és ezüstőt, és aranyat, és sok szerszámokat: * és nem akará azokat el-venni, hanem fel-bontá mind a'miket fogadott vala néki az-előtt, és el-idegenedék tőle. * És hozzája küldé Atenóbiust eggyikét a'baráti-kőzzül, hogy végezne vele, mondván: Ti bírjátok Joppét, és Gazarát, és a'várat melly Jerusalemben vagyon, az én országom várasit: * azoknak határit el-pusztítottátok, és nagy chapást tőttetek a'földön, és uralkodtatok sok helyeken az én országomban. * Most azért adgyátok kézhez a'várasokat, mellyeket el-foglaltatok; és a'helyeknek adóit, a'mellyekben uralkodtatok a'Judæa határi-kivűl. * ha pedig nem, adgyatok azokért őt-száz talentom ezüstőt, és a'pusztaságért, a'mellyet tőttetek, és a'várasok adaïért más őt-száz talentomot: ha pedig nem, el-jővünk, és ellenetek hadakozunk. * És el-jőve Atenóbius a'király barátya Jerusalembe, és látá a'Simon dichőségét, és az arányban és ezüstben-valo ékességét, és nagy készületit: és el-álmélkodék: és meg-beszélé néki a'Király igéit. * És meg-felele néki Simon, és monda néki: Se a'más földét el nem vőttük, se a'máset nem bírjuk: hanem az atyáink őrőkségét, mellyet a'mi ellenségink hamissan bírtak egy-ideig. * Nékünk pedig időnk lévén hozzá, viszsza-vészszük az atyáink őrőkségét. * Mert Joppe és Gazara-felől a'mit panaszolkodol, azok nagy chapást chelekeszenek vala a'nép-kőzőtt, és a'mi tartományunkban: azokért száz talentomot adunk. És nem felele néki Atenóbius egy igét-is. * Meg-térvén pedig haraggal a'királyhoz, hírré-tévé néki ez igéket, és a'Simon dichőségét, és mind a'miket látott: és meg-naragúvék a'király nagy haraggal. * Trifon pedig el-szalada hajón Ortosiásba. * És a király Czendebæust rendelé tengeri hadnaggyá, és a'gyalogok's lovagok

vagok hadát néki adá. * És meg-parancholá néki hogy el-indítaná a'tábort Judæa-ellen: és meg-parancholá néki hogy meg-épitené Gedort, és bé-rekesztené a'váras kapuit, és hadakoznék a'nép-ellen. A'király pedig Trífont kergeti vala. * És el-juta Czendebæus Jamniához, és kezdé ingerleni a'kősséget, és Judæát tiporni, és fogságra vinni a'népet, és meg-ölni, és meg-épiteni Gedort. * És lovasokat helyheztete oda, és hadat: hogy ki-menvén el-jargalnák a'Judæa úttyát, a'mint rendelte vala néki a'király.

39 zején valának, és fel-gyújtá azokat tűzzel. És el-húllának amazok-közzűl két-ezer férfiak, és visszza-tére Júdæába békeséggel. * És Ptolomæus az Abóbi fia rendeltetett vala hadnaggyá a'Jériko mezején, és sok ezüste 's aranya vala. * mert a'fő-pap veje vala. * És fel-fuvalkodék szívében, és el akará foglalni a'tartományt, és chalárdságot gondol vala Simon-ellen, és a'fiai-ellen, hogy elveszténé őket. * Simon pedig, el-járván a'városokat, mellyek a'Judæa tartományában valának, és szorgalmatos gondot viselvén azokra, alá-méne Jerikóba, ő, és Matatías a'fia, és Júdas, a'száz hetven-hetedik esztendőben, a'tizen eggyedik hólnapban: ez a'Sabat hava. * És bé-fogadá őket az Abóbi fia az erősségetskébe, melly Dok-nak hívattatik, chalárdsággal, a'mellyet épített: és nagy lakodalmot szerze nékik, és férfiakat rejte ott el. * És mikor meg-részegedett vólna Simon, és a'fiai, fel-kele Ptolomæus az övével, és fogák az ő fegyverőket, és bé-menének a'lakodalomba, és meg-ölék őtet, és az ő két fiait, és egy-néhány szolgait. * és nagy chalárdságot chelekedék Israëlen, és gonoszszal fizete a'jókért. * És meg-írá ezeket Ptolomæus, és el-küldé a'királynak, hogy néki hadat küldene segétségre, és kézbe adná a'tartományt, és azoknak várasit, és adóit. * És más rend-bélieket küldé Gazarába, hogy el-veszténék Jánost: és az ezeredeseknek levelet küldé, hogy hozzája jönnének, és ezüstot 's aranyat, és ajándékokat adna nékik. * És más rend-bélieket küldé Jerusalemet el-foglalni, és a'templom hegyét. * És egy elől elfutván, hírré tévé Jánosnak Gazarában, hogy el-veszett az ő attya, és az attyafiai, és el-küldött hogy tégedet is meg-öllyenek. * Hogy pedig meghallá, igen meg-ijede: és meg-fogá a'férfiakat, a'kik őtet el-veszteni jöttek vala, és meg-ölé őket: mert meg-érté hogy el-veszteni keresnék őtet. * És a'több dolgai Jánosnak, és az ő hadai, és jó erős chelekedeti, mellyeket vitézzül chelekedett, és a'kő-falóknak épitése, a'mellyeket épitett, és a'tőle chelekedett dolgok: * ímé ezek megírattattak az ő papságáról-valo históriák könyvébe, mi-óltától-fogva Papi fejedelemmé lőtt az attya-után.

XVI. Rész.

ÉS fel-méne János Gazarából, 1
és hírré téve Simonnak az ő A
attyának a'miket chelekedett
Czendebæus az ő népeken. * 2
És elő-hívá Simon a'két öregbik fiait, Júdást, és Jánost, és monda nékik: Én, és az én atyámfiai, és az én atyám háza, hadakoztunk az Israël ellenségivel ifiuságunktól-fogva e'napiglan: és szerencsésen meg-szabadíttatott Israël egy-néhányszor a'mi kezeink-által. * Most pedig megvénhedtem, de ti, és az én atyámfiai legyetek én-helyettem, és ki-menvén hadakozzatok a'mi nemzetségünkért: a'segétség pedig az égből légyen veletek. * És választa a'tartományból 4
húsz-ezer hadakozo férfiakat, és lovasokat; és meg-indúlának Czendebæus-ellen: és Módinban hálának. * És fel-kelének reggel, és el-menének a'mezőre: és ímé gyalogoknak és lovasoknak számos serege jöve eleikbe, és egy meg-áradott patak vala közöttök. * És el-indítá a'tábort azok-ellen, ő, és az ő népe, és látá hogy a'nép 6 B
rettegne a'patakon által-gázlani, és által-gázola elsőben: és látá őtet a'férfiak, és által-menének utánna. * És el-osztá a'népet, és a'lovasokat a'gyalogok-közzé: igen sok lovagja vala pedig az ellenségeknek. * És megfuvallák a'szent trombitákat, és megfutamodék Czendebæus, és az ő tábora: és el-húllának közzűlök sok sebesek: a'többi pedig az erősségbe futának. * Akkor meg-sebesítteték Júdas a'János attyafia: János pedig kergeté őket, míg Czedronba juta, mellyet meg-építe: * és el-futának a'10
tornyokig, a'mellyek az Azótus me-

41 Simon-ellen, és a'fiai-ellen, hogy el-
14 veszténé őket. * Simon pedig, el-járván a'városokat, mellyek a'Judæa tar-
C tományában valának, és szorgalmatos gondot viselvén azokra, alá-méne Jerikóba, ő, és Matatías a'fia, és Júdas, a'száz hetven-hetedik esztendőben, a'tizen eggyedik hólnapban: ez
15 a'Sabat hava. * És bé-fogadá őket az Abóbi fia az erősségetskébe, melly Dok-nak hívattatik, chalárdsággal, a'mellyet épített: és nagy lakodalmot szerze nékik, és férfiakat rejte ott
16 el. * És mikor meg-részegedett vólna Simon, és a'fiai, fel-kele Ptolomæus az övével, és fogák az ő fegyverőket, és bé-menének a'lakodalomba, és meg-ölék őtet, és az ő két fiait, és
17 egy-néhány szolgait. * és nagy chalárdságot chelekedék Israëlen, és gonoszszal fizete a'jókért. * És meg-írá
18 ezeket Ptolomæus, és el-küldé a'királynak, hogy néki hadat küldene segétségre, és kézbe adná a'tartományt,
19 és azoknak várasit, és adóit. * És más rend-bélieket küldé Gazarába, hogy el-veszténék Jánost: és az ezeredeseknek levelet küldé, hogy hozzája jönnének, és ezüstot 's aranyat, és ajándékokat adna nékik. * És más rend-bélieket küldé Jerusalemet el-foglalni,
21 és a'templom hegyét. * És egy elől elfutván, hírré tévé Jánosnak Gazarában, hogy el-veszett az ő attya, és az attyafiai, és el-küldött hogy tégedet
22 is meg-öllyenek. * Hogy pedig meghallá, igen meg-ijede: és meg-fogá a'férfiakat, a'kik őtet el-veszteni jöttek vala, és meg-ölé őket: mert meg-érté
23 hogy el-veszteni keresnék őtet. * És a'több dolgai Jánosnak, és az ő hadai, és jó erős chelekedeti, mellyeket vitézzül chelekedett, és a'kő-falóknak épitése, a'mellyeket épitett, és a'tőle
24 chelekedett dolgok: * ímé ezek megírattattak az ő papságáról-valo históriák könyvébe, mi-óltától-fogva Papi fejedelemmé lőtt az attya-után.

A' MAKABÆUSOK
II. KŐNYVE.

I. RÉSZ.

A' Żidò atyafiaknak, a'kik 1
Egyiptusban vannak, A
kőszőneteket mongyák
a'Żidò atyafiak, a'kik Je-
rusalemben, és Judæá-
nak tartományában vannak, és jó bé-
keséget. * Jól tégyen veletek az Isten, 2
és meg-emlekezzék az ő szővetségé-
ről, mellyet szóllott Abrahámnak,
és Isaáknak, és Jákóbnak, az ő hűv
szolgainak: * és adgyon néktek min- 3
nyájotoknak szívet hogy tisztellyé-
tek őtet, és chelekedgyétek az ő aka-
rattyát, nagy szívvel, és jó akaratu lé-
lekkel. * Nyissa-fel a'tí szíveteket az 4
ő törvényében, és az ő parancholati-
ban, és szerezzen békeséget. * Hal- 5
gassa-meg imádságitokat, és békél-
lyék-meg veletek, és el ne hadgyon
títeket a'gonosz időben. * És most 6
itt imádkozunk érettetek. * Orszá- 7
golván Demeter, a'száz hatvan-ki- B
lenczedik esztendőben, mi Żidók ír-
tunk néktek a'háborusságban, és az
erőszakban, melly reánk jőtt azok-
ban az esztendőkben, mi-óltától-fog-
va el-távozott Iáson a'szent földről,
és az országtól. * A'kaput fel-gyúj- 8
tották, és ki-ontották az ártatlan vért:
és imádkoztunk az Úrnak, és meg-
halgattattunk, és ételi áldozatot ál-
doztunk, és żemlye-lisztet, és meg-
gyújtottuk a'lámpásokat, és ki-rak-
tuk a'szent kenyereket. * És most a' 9
Kasleu havának sátoros iñep-napjait
űllyétek. * A'száz nyólczvan-nyól- 10
czadik esztendőben, a'nép, melly Je-
rusalemben és Judæában vagyon, és
a'Tanáts és Júdas, Aristobolusnak a'
Ptolomæus király mesterének, ki a' C
meg-kenetett papok nemzetségéből-
valo, és a'Żidóknak, a'kik Egyiptus-
ban vannak, kőszőnetet és egésse-
get. * Nagy veszedelmekből meg- 11
szabadíttatván az Istentől, méltosá-
goson hálákat adunk néki, úgy-mint
kik ollyan király-ellen hadákoz-
tűk. * Mert ő pożogtatta-ki Persiából 12
azokat, a'kik ellenűnk hadakoztak,
és a'szent váras-ellen. * Mert mikor 13
ő Persiában hadnagy vólna, és ő-véle
fölötte nagy had, le-esék a Nánea
templomában, meg-chalattatván a'
14 Nánea papjai tanátsa-által. * mert
Antíokus úgy ment a'helyre az ő ba-
rátival, mint véle lakozandò, és hogy
sok pénzt venne jegy-ruha nevével.
15 * És mikor ki-tőtték vólna azokat a'
D Nánea papjai, és ő kevesed-magával
a'templom pitvarán-belől ment vól-
16 na, bé-tévék a'templomot, * mikor
bé-ment vólna Antíokus: és meg-
nyitván a'templomnak titkos ajtaját,
kőveket hányván meg-ölék a'had-
nagyot, és azokat a'kik véle valának,
és el-vagdalák tagon-ként, és fejőket
17 vévén ki-veték. * Mindenekben ál-
dott az Isten, a'ki kézbe adta az isten-
18 teleneket. * Az-okáért Kasleu-ha-
vának huszon-őtődik napján, a'tem-
plomnak meg-tisztítását akarván
szerzeni, szűkségesnek ítéltűk azt nék-
tek meg-jelenteni, hogy tí-is meg-
tartsátok a'sátoros innep-napját, és
a'tűz napját, melly akkor adatott mi-
kor Nehemías meg-építvén a'tem-
plomot és az óltárt áldozatokat tőtt.
19 * Mert mikor Persiába vitetnének az
atyáink; a'papok, a'kik akkor az Isten
E tisztelői vóltak, az óltárról el-vőtt tű-
zet titkon el-rejték egy vőlgybe, a'
hol mély és száraz kút vala, és abban
meg-óltalmazák azt, úgy hogy senki-
20 nél az a'hely tudva nem vólna. * Mi-
kor pedig el-múltak vólna sok esz-
tendők, és tetszett az Istennek hogy
el-kűldetnék Nehemías a'Persiai ki-
rálytól: azoknak a'papoknak uno-
káit, a'kik el-rejtették vala, el-kűldé
hogy fel-keresnék a'tűzet: és a'mint
nékűnk beszéllették, tűzet nem talál-
21 tak, hanem temérdek vizet. * És meg-
hagyá nékik hogy merítenék, és néki
hoznák: és az áldozatokat, mellyek
fel-rétettek vala, meg-hagyá Nehe-
mías pap hogy azon vízzel őntőznék-
meg, és a'fákat, és a'mik felyűl reá-
22 tétettek vala. * És hogy az meg-lőn,
és az idő el-érkezék, mellyen a'Nap
fénylett, melly az-előtt a'felyhőben
vólt, nagy tűz gyúlada, úgy hogy
32 minnyájan chodálkoznának. * Imád-
koznak vala pedig miñyájan a'papok,
F a'meddig meg-emésztetnék az ál-
dozat, Jonatas el-kezdvén, és a'többi

reá-felelvén. * És a' Nehemías imádságának illyen formája vala: URAM Isten mindeneknek teremtője, rettenetes és erős, igaz és irgalmas, ki egyedül vagy jó király, * egyedül adakozo, egyedül igaz, és mindenhato, és örökké-való, ki meg-szabadítod Israëlt minden gonoszból, ki az atyákat ki-választottad, és meg-szentelted őket: * vedd-el ez áldozatot Israëlnek egész népedért, és őrizd-meg a' te részedet, és szenteld-meg. * Gyűjtsd össze a' mi el-széllyedett népünket, szabadítsd-meg azokat a' kik a' Pogányoknak szolgálnak, és a' meg-vetteteket 's meg-útáltattakat tekintsd-meg: hogy ismérjék-meg a' Pogányok hogy te vagy a' mi Istenünk. * Nyomoritsd-meg a' kik minket elnyomnak, és gyalázattal illetnek kevélységből. * Helyhezteszd a' te népedet a' te szent helyedbe, * a' mint Moyses mondotta. * A' papok pedig dícséreteket énekelnek vala, míg megemésztetett vólna az áldozat. * Mikor pedig meg-emésztetett vólna az áldozat, a' maradék vízzel Nehemías meg-hagyá hogy a' nagy köveket meg-öntöznék. * Melly mihelyé meglőn, azokból lang gerjede: de a' világosságtól, melly az oltárról fénlik vala, meg-emésztették. * Hogy pedig ki-nyilatkoztaték a' dolog, hírré-tévék a' Perſák királyának, hogy a' mely helyen a' tüzet el-rejtették vólt azok a' papok, a' kik el-vitettenek vólt, víz láttatott, melyből Nehemías, és a' kik véle vóltak, meg-tisztították az áldozatokat. * Gondolkodván pedig a' király, és a' dolgot szorgalmatosan meg-vizgálván, templomot chinála annak, hogy azzal jóvá hagyná a' mi lőtt vala. * és mikor javallotta vólna, a' papoknak sok jószágokat ajándékoza, és külömb külömb-féle ajándékokat, és a' maga kezébe vévén, nékik adgya vala. * Nevezé pedig Nehemías azt az helyt Neftárnak, melly Tisztúlás-nak magyaráztatik. Hívattatik pedig sokaktól Nefi-nek.

24 reá-felelvén. * És a' Nehemías imádsága 25 26 27 B 28 29 30 G 31 32 33 34 C 35 36 A 1

II. Rész.

TAláltatik pedig Jeremías próféta irásiban, hogy meg-parancholta azoknak a' kik szám-kivetésbe mennek vala, hogy a' tüzet el-vinnék: a' mint meg-jelentetett, és a' mint meg-parancholta a' szám-kivetésbe-menőknek. * És törvényt ada nékik, hogy el ne felejtenék az Úr parancholatit, és hogy el ne tévelyednének elméjekben látván az arany és ezüst bálványokat, és azoknak ékességit. * És egyéb efféléket mondván, inti vala, hogy a' törvényt ki ne vetnék szívökből. * Meg-vala pedig az Irásban, mi-képpen meg-parancholta a' próféta az ő-hozzája lőtt Isteni feleletből, hogy követné őket a' sátor és a' szekrény, míg ki-méne a' hegyre, " melyre Moyses fel-ment, és látta az Istennek örökségét. * És oda menvén Jeremías, egy helyt találá a' barlangban: és a' sátort, és a' szekrényt, és a' jó illatnak oltárát bé-vivé abba, és az ajtót bé-raká. * És oda járulának némellyek ő-vele-eggyütt, a' kik követik vala, hogy meg-jegyeznék magoknak a' helyt: és meg nem találhaták. * Hogy pedig meg-érté Jeremías, fedvén őket, monda: Hogy meg nem tudatik a' hely, míg nem egybegyűjti az Isten a' népnek gyülekezetét, és meg-kegyelmez. * És akkor mutattya-meg az Úr ezeket, és megjelenik az Úr dicsősége, és felyhő lészen, a' mint Moysesnek-is meg-jelent vala, † és a' mint mikor Salomon kérte hogy a' hely meg-szenteltetnék a' nagy Istennek, meg-jelenti vala ezeket. * Mert bőchűlletesen élt a' bőlcheséggel: és úgy-mint bőlcheségé lévén, " áldozta a' templom meg-szenteléſének és el-végezéſének áldozatyát. * A' mint Moyses-is imádkozik vala az Úrnak, és le-szálla a' tüz az égből, és meg-emésztė az éppen-égő áldozatot: † úgy Salomon-is imádkozék, és le-szálla a' tüz az égből, és meg-emésztė az éppen-égő áldozatot. * És monda Moyses, " mivelhogy meg nem étetett a' bűnért-valo áldozat, megemésztetett. * Hasonló-képpen Salomon-is nyólczad napig inneplette a' templom szenteléſét. * Bé valának pedig írva a' Nehemías irásiba és jegyzéſibe ugyan ezek: és hogy könyveknek sokaságát szerzevén, egybe-gyűjté a' tartományokból a' Próféták és a' Dávid könyveit-is, és a' Királyok leveleit, és az ajándékokról-valókat. * Hasonló-képpen pedig Judás-is azokat, a' mellyek el-veszték vala a' had-miatt, melly köztünk történt

meg-parancholta a' szám-kivetésbe-menőknek. 2
* És törvényt ada nékik, hogy el ne felejtenék az Úr parancholatit, és hogy el ne tévelyednének elméjekben látván az arany és ezüst bálványokat, és azoknak ékességit. 3
* És egyéb efféléket mondván, inti vala, hogy a' törvényt ki ne vetnék szívökből. 4
* Meg-vala pedig az Irásban, mi-képpen meg-parancholta a' próféta az ő-hozzája lőtt Isteni feleletből, hogy követné őket a' sátor és a' szekrény, míg ki-méne a' hegyre, " melyre Moyses fel-ment, és látta az Istennek örökségét. 5
* És oda menvén Jeremías, egy helyt találá a' barlangban: és a' sátort, és a' szekrényt, és a' jó illatnak oltárát bé-vivé abba, és az ajtót bé-raká. 6
* És oda járulának némellyek ő-vele-eggyütt, a' kik követik vala, hogy meg-jegyeznék magoknak a' helyt: és meg nem találhaták. 7
* Hogy pedig meg-érté Jeremías, fedvén őket, monda: Hogy meg nem tudatik a' hely, míg nem egybegyűjti az Isten a' népnek gyülekezetét, és meg-kegyelmez. 8
* És akkor mutattya-meg az Úr ezeket, és megjelenik az Úr dicsősége, és felyhő lészen, a' mint Moysesnek-is meg-jelent vala, † és a' mint mikor Salomon kérte hogy a' hely meg-szenteltetnék a' nagy Istennek, meg-jelenti vala ezeket. 9
* Mert bőchűlletesen élt a' bőlcheséggel: és úgy-mint bőlcheségé lévén, " áldozta a' templom meg-szenteléſének és el-végezéſének áldozatyát. 10
* A' mint Moyses-is imádkozik vala az Úrnak, és le-szálla a' tüz az égből, és meg-emésztė az éppen-égő áldozatot: † úgy Salomon-is imádkozék, és le-szálla a' tüz az égből, és meg-emésztė az éppen-égő áldozatot. 11
* És monda Moyses, " mivelhogy meg nem étetett a' bűnért-valo áldozat, megemésztetett. 12
* Hasonló-képpen Salomon-is nyólczad napig inneplette a' templom szenteléſét. 13
* Bé valának pedig írva a' Nehemías irásiba és jegyzéſibe ugyan ezek: és hogy könyveknek sokaságát szerzevén, egybe-gyűjté a' tartományokból a' Próféták és a' Dávid könyveit-is, és a' Királyok leveleit, és az ajándékokról-valókat. 14
* Hasonló-képpen pedig Judás-is azokat, a' mellyek el-veszték vala a' had-miatt, melly köztünk történt

" Deut. 34. a. 1.
" Deut. 30. a. 3. 5. Inf. 2. d. 18.
† 3. Reg. 8. b. 14. 2. Par. 6. c. 14.
" Lev. 9. d. 24.
† 2. Par. 7. a. 1.
" Levit. 10. d. 16. 17.

2. Mach. 2. 3.

vala,

vala, mind egybe-ſzedte, és nálunk
vannak. * Ha azért kívánnyátok e- 15
zeket, küldgyétek-el a'kik néktek el-
vigyék. * Az-okáért a'tiſztítáſnak 16 G
innepét meg akarván ſzentelni, ír- D
tunk néktek: jól chelekeſztek azért,
ha meg-tartyátok e'napokat. * Az 17
Iſten pedig a'ki meg-ſzabadította az
ő népét, és meg-adta az őrőkſéget
mindeneknek, és az orſzágot, és a'
papſágot, és a'ſzent templomot, * 18
" a'mint meg-ígérte a'törvényben,
reméllyük hogy hamar kőnyőrűl
rajtunk, és egybe-gyűjt az ég-alól a'
ſzent helyre. * Mert ki-mentett min- 19
ket a'nagy veſzedelmekből, és az
helyt meg-tiſztította. * A'Júdas Ma- 20
kabæus felől-valo dolgokat pedig, és
az ő attyafiairól, és a'nagy templom-
nak ki-tiſztítáſát, és az óltárnak meg-
ſzenteléſét; * de a'harczokat-is, mel- 21
lyek a'Nemes Antiokuſsal, és az ő E
fiával Eupátorral lőttek; * és a'vilá- 22
gos jeleket mellyek az égből lőttek,
azoknak a'kik a'Zidókért vitézűl che-
lekedtek, úgy hogy az egéſz tarto-
mányt, noha keveſen vólnának, meg-
tartanák, és az idegen ſokaſágot
meg-futamtatnák, * és a'leg-neve- 23
zetesb templomot a'főld kerekſégé-
ben viſzſza-vennék, és a'váraſt meg-
ſzabadítanák, és a'törvényeket, mel-
lyek el-törőltettek vala, helyekre ál-
latnák, az Úr minden chendeſséggel
meg-kegyelmezvén nékik: * és azo- 24
kat-is, a'mellyeket a'Czyrénei Iáſon
őt kőnyvbe foglalt, mí egy kőnyvbe
igyekeztűk rővideden foglalni. * Mert 25
meg-gondolván a'kőnyveknek ſoka- F
ſágát, és azoknak nehezſégét a'kik a'
hiſtoriákat meg-akarták hánni-vet-
ni a'dolgoknak ſokaſága-miatt: * 26
azon igyekeztűnk ugyan, hogy azok-
nak a'kik olvaſni akarják, lenne ſzí-
vőknek győnyőrkődtetéſére: a'tanú-
lók pedig hogy kűnyebbé elméjekbe
foghatnák: minden olvaſóknak pedig
haſznokra légyen. * És mí-magunk- 27
nak ugyan, a'kik e'munkát meg-rő-
vidítéſnek-okáért vőttűk-fel, nem
kűnyű fáradſágot, hanem vígyázá-
ſokkal és izzadáſsal tellyes munkát
ſzerzettűnk. * Mint azok a'kik lako- 28
dalmat ſzereznek, és egyebek akarat-
tyának igyekeznek engedni ſokaknak
kedvőkért, őrőmeſt ſzenvedgyűk a'
fáradſágot. * Az igaz-mondáſt ugyan 29
mindenek-felől, a'kőnyv-ſzerzőknek

" Deut. 30. a. 3. 5.

engedvén, mí pedig az adatott forma-
30 ſzerént rővid iráſra igyekezvén. *
Mert a'mint az új ház építőjenek az
G egéſz alkotmányról gondot kell vi-
ſelni: annak pedig, a'ki meg akarja feſ-
teni, a'mellyek alkolmatoſok az ékeſ-
ſégre, azokat kell fel-kereſni: úgy kell
31 vélekedni mí-felőlűnk-is. * Mert a'
dolgokat elméjében egybe-ſzedni,
és a'beſzédet el-rendelni, és ſzorgal-
matosban minden réſzeket ki-kereſ-
32 ni, a'hiſtória iróhoz illik: * hogy pe-
dig rővid beſzédet kővesſen, és a'dol-
goknak tellyes elő-ſzámláláſát el-tá-
voztaſsa, annak a'ki rővideden akar
33 írni meg kell engedni * Ez-után az-
ért a'dologhoz kezdűnk: elől-járo be-
ſzédben ez elég légyen. mert bolond-
ſág a'hiſtória-előtt ſokat ſzóllani, ő-
magát pedig a'hiſtóriát meg-rővi-
díteni.

III. Rész.

1 A Az-okáért mikor a'ſzent vá-
rasban minden békeſégben
laknának, a'törvények is
még igen jól meg-tartatná-
nak, az Onías Fő-papnak iſtenes-vól-
táért, és a'gonoſságot-gyűlőlő lel-
kekért, * lőn hogy magok a'királyok
2 's a'fejedelmek-is a'helyt igen nagy
tiſzteſségre méltónak alítanák, és a'
templomot igen nagy ajándékokkal
3 meg-ékesítenék: * úgy hogy Seleu-
kus Aſiának királya az ő jövedelmi-
ből adna az áldozatok ſzolgáltatáſá-
4 hoz tartozó minden költſéget. * Si-
mon pedig a'Benjamin nemzetſégé-
ből a'templom gond-viſelőjévé ren-
deltetvén, azon erőlkődik vala, elle-
ne-álván néki a'papok fejedelme,
hogy valami hamis dolgot indítana
5 a'várasban. * De midőn Oníáſt meg
nem győzhetné, Apolloniushoz mé-
ne a'Tarſæa fiához, ki az időben Cze-
leſyriának, és Feniczének hadnagya
6 vala: * és hírré-tévé néki, hogy ſzám-
lálhatatlan pénzel rakva vólna Jeru-
ſalemben a'tárház, és hogy a'kőzőn-
ſéges gazdagſágok véghetetlenek
vólnának, mellyek nem tartoznak az
áldozatok ſzámára: lehetſéges vólna
pedig hogy mindenek a'király hatal-
7 mába jutnának. * És mikor ſzóllott
B vólna Apollónius a'királynak a'
pénz-felől mellyet bé-mondottak
vala, ő elő-híván Heliodóruſt, ki az ő
dolgainak gond-viſelője vala, el-

küldé

2. Mach. 2. 3.

küldé parancholatokkal, hogy a' meg-nevezett pénzt el-hozná. * És Heliodórus mingyárt útra indúla, olly színel ugyan mint-ha Czelesyria és Fenícze városit akarná el-járni, valóban pedig hogy a'király igyekezetét el-végezné. * De, mikor Jerusalembe jött vólna, és jó kedvel fogadtatott vólna a'Fő-paptól a'városban, beszélle a'pénz-felől adatott jelről: és mi dologért vólna jelen, meg-jelenté: kérdezi vala pedig, ha ezek bizonnyal úgy vólnának. * Akkor a' Fő-pap meg-mutatá hogy azok letétettek, és az özvegyek és árvák táplálására-valók: * némellyek pedig a' Hirkánus Tobiásé igen fő emberé vólnának, azok-közzül a'miket bémondott vólt az istentelen Simon: mindenestől pedig négy-száz ezüst és két-száz arany talentom vólna. * Lehetetlen vólna pedig, azokat megchalni, a'kik bíztak vólna a'helyhez, és a'templomhoz, melly az egész világon tiszteltetik, az ő böchüllettiért, és szentségéért. * Amaz pedig azokért a'miket parancholt vala a'király, azt mongya vala, hogy mindenképpen a'királynak kelletnék azokat vinni. * Bizonyos napon pedig bémégyen vala Heliodórus hogy azokfelől végezne. Nem kevés rettegés vala pedig az egész városban. * A'papok pedig az óltár-eleibe borúlának a'papi öltözetekben, és segétségül híják vala az égből azt, ki a'le-tött marhákról törvényt adott, hogy azoknak, a' kik azokat le-tötték vala, éppen megőrizné. * Már pedig a'ki láttya vala a'Fő-pap orczáját, elméjében megsebesedik vala: mert az el-változott ábrázat 's a'szín, meg-jelenti vala a' szívnek belső fájdalmát. * mert környül-vötte vala egy-neminémű szomorúság a'férfiat, és a'testnek rettegése, melly-által a'reá-nézők nyilván meg-értik vala az ő szívének fájdalmát. * A'többi pedig seregen-ként futnak vala ősszve a'házakból, közönséges imádsággal könyörögvén, azért hogy a'hely gyalázatra vólna jutádo. * És az aszszony'állatok szőr-zákokkal bé-födvén a'mellyőket, az útzákon egybe-gyülnek vala, de a'bérekesztett szüzek-is, ki-futnak vala Oniáshoz, némellyek pedig a'kő-falokra, némellyek pedig az ablakokról néznek vala: * minnyájan pedig fel-emelvén kezőket az égre, könyörögnek vala. * mert nyomorúlt vala az ősszve-egyelíttetett sokaságnak, és a'szorongatásban-lévő Fő-papnak várakodása. * És ezek segétségül híják vala ugyan a'mindenható Istent, hogy a'reájok bízattatott marhák, azoknak a'kik reájok bízták vala, éppen meg-tartatnának. * Heliodórus pedig, a'mit el-rendelt vala, véghez viszi vala azon helyen ő-maga a'vitézekkel a'tár-ház-mellett jelen-lévén. * De a'mindenhato Istennek lelke az ő hatalmasságának nagy nyilván-valóságát chelekedé, úgy hogy minnyájan, a'kik merészlettek vala néki engedni, le-esvén az Isten erejeáltal, bádgyadásra és réműléstre változnának. * Mert jelenék nékik egy ló, kinn egy rettenetes lovag ül vala, igen jó öltözetekkel fel-ékesíttetve: és az sebességgel Heliodórust az első lábaival meg-üté. a'rajta-ülőnek fegyveri pedig, arannak láttatnak vala. * Más két ifiak-is láttatának, ékesek erővel, jelesek dicsőséggel, és szépek öltözettel: kik környül-vévék őtet, és mind két-felől ostorozzák vala, szüntelen sok ütésekkel vervén őtet. * Hirtelen pedig Heliodórus leesék a'földre, és mikor nagy homályossággal környül-vétetett vólna, ragadák őtet, és hordozó székbe tévén ki-vivék. * És az, a'ki sok drabantokkal és vitézekkel a'meg-nevezett tár-házba bé-ment vala, vitetik vala, senki segétségére nem lévén, meg-ismértetvén az Istennek nyilván-való ereje: * és ő ugyan az Isten ereje-által, némán, és minden reménségtől és segétségtől meg-fosztatván, fekszik vala. * Ezek pedig az Urat áldgyák vala, mert fel-magasztallya vala az ő helyét: és a'melly templom egy-kevésel az-előtt félelemmel és zúrzavarral tellyes vala; meg-jelenvén a'mindenható Úr, örömmel és vígassággal telék-meg. * Akkor pedig mingyárt a'Heliodórus baráti-közzül némellyek kérik vala Oniást, hogy segétségül híná a'Felségeit, hogy életét megengedné annak, a'ki már halálán vala. * Gondolkodván pedig a'Fő-pap, hogy valami-képpen a'király ne gyanakodnék, hogy a'Zsidók valami gonoszt végeztek vólna Heliodórus ellen, hasznos áldozatot tőn a'férfiúnak egésségéért. * És midőn a'Fő-pap

imádkoznék, azon ifiak azon ruhákbã
lévén fel-öltözve, Heliodórus-mellet
álván, mõdának: Onías papnak adgy
hálákat: mert ö-érette engedte-meg
az Úr életedet. * Te pedig az Istentöl 34
meg-ostoroztatván, hirdesd minde-
neknek az Istennek nagy dolgait, és
hatalmát. És ezeket mondván, többé
nem láttatának. * Heliodórus pedig, 35
áldozatot tévén az Istennek, és nagy
fogadásokat igérvén añak, a'ki életét G
meg-engedte, és Oniásnak hálákat
adván, viszsza-vívén a'sereget, a'ki-
rályhoz tére. * Bizonyságot tészé vala 36
pedig mindeneknek a'nagy Istennek
chelekedetiröl, mellyeket önnön sze-
meivel látott vala. * Mikor pedig a' 37
király meg-kérdette vólna Heliodó-
rust, ki vólna alkolmatos a'ki még
egyszer Jerusalembe küldetnék, mõ-
da: * Ha vagyon valaki ellenséged, 38
vagy országod-után leselkedö, küld
oda, és meg-ostorozva jö hozzád, de
még úgy ha el-szabadúl: mivelhogy
abban a'helyben bizonnyal vagyon
az Istennek neminémü ereje. * Mert 39
az, a'kinek mennyekben vagyon la-
kása, látogatója és segétője annak a'
helynek, és meg-veri, és el-veszti a'
gonosz-tételre oda-menöket. * Az- 40
okáért Heliodórusról, és a'tár-ház
örizetiröl, a'dolog így vagyon.

IV. RÉSZ.

SImon pedig a'pénznek's a'ha- 1
zájának meg-nevezett árulója, A
gonoszúl szóll vala Oniásról,
mint-ha Heliodórust ö inger-
lette vólna ezekre, és ö lött vólna a'
gonosságoknak gerjesztője: * és a'vá- 2
ras gond-viselöjét, és az ö nemzetsé-
gének óltalmazóját, és az Isten tör-
vényének követöjét, az ország kívá-
nojának meri vala mondani. * De mi- 3
kor az ellenkedések annyira jutná-
nak, hogy Simonnak némelly bará-
ti-által gyilkosságok-is lennének: * 4
meg-gondolván Onías a'viszsza-vo-
nyásnak veszedelmét, és az Apolló-
nius dühösködését, úgy-mint a'ki Ce-
lesyriának és Feníczének hadnagya
vala, a'Simon gonosságának öregbí-
tésére, a'királyhoz méne; * nem úgy- 5
mint polgárinak vádolója, hanem az
egész sokaságnak közönséges hasznát
önnön-magában meg-gondolván. * 6
Mert láttya vala a'királyi gond-vise-
lés-nélkül lehetetlennek lenni, hogy
békeség adattatnék a'dolgokban, és
hogy Simon sem szünhetnék-meg
az ö bolondságától. * De Seleukus- 7
nak életéböl-valo ki-múlása-után,
mikor fel-vötte vólna az országot
Antíokus, a'ki Nemesnek neveztetik
vala, Iáson az Onías attyafia kíván-
nya vala a'Fö-papságot: * el-menvén 8
a'királyhoz, igére néki három száz
hatvan talentom ezüstöt, és az egyéb
jövedelmekböl nyólczvan talento-
mot, * ezek-fölött ígér vala más száz 9
ötven talentomot-is, ha az ö hatal- B
mába engedtetnék az iskola, és hogy
ha az ifiak bordélyát ö rendelné, és
azokat, a'kik Jerusalemben valának,
Antiokiaïaknak írná. * Mellyet mikor 10
a'király meg-engedett vólna, és a'fe-
jedelemséget el-foglalta vólna, min-
gyárt pogány szer-tartásra kezdé
vinni az ö nemzetsége-béliket. * és 11
félre tévén azokat, a'mellyek barát-
ságnak-okáért el vóltak rendelve a'
Zidók-felöl a'királyoktól, János ál-
tal az Eupólemus attya-által, ki a'Ro-
maïaknál a'barátság és társaság-felöl
igazán viselte a'követséget, el-hagy-
ván a'polgároknak igaz törvényit,
hamissakat rendel vala. * Mert szin- 12
tén a'vár-alatt mérészlé az iskolát
helyheztetni, és a'leg-jelesb ifiakat a'
bordélyokba vinni. * Ez pedig nem 13
kezdete vala, hanem neminémü öreg-
bülése, és elö-menetele a'pogány és
idegen erkölchnek, az istentelen lá-
sonnak, és nem papnak, iszonyú és
halhatatlan vétkeért: * úgy hogy a' 14
papok már nem az óltár tiszti-kör-
nyül forgolódnának, hanem meg-
útálván a'templomot, és el-múlat-
ván az áldozatokat, sietnének hogy
részesek leñének a'gyakorlò helyben,
és annak képtelen mutatott játéki-
ban, és karika hányásiban. * és a'ha- 15
zájok tiszteletit ugyan semminek
tartván, a'Görög dichöségeket leg-
jobbaknak alíttyák vala: * mellyek- 16
nek kedveért veszedelmes viszsza-
vonyás tartya vala öket, és azoknak C
törvényit követik vala, és mindenek-
ben azokhoz hasonlókká kívánnak
vala lenni, a'kik ö ellenségök és vesz-
töjök vóltak. * Mert az Isten tör- 17
vénye-ellen istentelenül chelekedni
büntetetlen nem marad: de ezt a'kö-
vetkezendö idö mutattya-meg. * Mi- 18
kor pedig az ötödik esztendö-béli
viadalt tartanák Tyrusban, és a'király

jelen

2. Mach. 4.

jelen vólna, * küldé a' gonosz Iáson, 19
Jerusalemből bűnös férfiakat, kik három-száz gira ezüstöt vívének a' Herkules áldozattyára: mellyeket azok a' kik el-vitték vala kérék hogy az áldozatokra ne költetnének, mert nem vólna szükséges, hanem más költségekre rendelnék azokat. * De ezek attól ugyan, a' ki küldötte, a' Herkules áldozattyára rendeltettek valamindazáltal a' jelen-valókért a' három-rendű hajóknak chináltatására adatának. * El-küldetvén pedig Egyiptusba Apollónius a' Mnesteus fia, a' Ptolomæus Filómetor királynak fő-emberért, mikor meg-értette vólna Antiokus hogy az ország dolgaitól ki-rekesztetett vólna, maga hasznára igyekezvén, el-menvén onnét Joppéba jőve, és onnét Jerusalembe. * És bőchűlletesen-fogadtatván Iásontól és a' várastól, szövétnekes világosságival és dícséretekkel méne-bé: és onnét Feniczébe fordítá seregét. * És három esztendő után el-küldé Iáson Meneláust, a' meg-nevezett Simonnak attyafiát, hogy pénzt vinne a' királynak, és a' szükséges dolgokról választ hozna. * Ő pedig a' király kedvébe esvén, midőn fel-magasztalta vólna az ő hatalmának dicsőségét, magának nyeré a' Fő-papságot, három-száz talentom ezüstel többet adván Iásonnál. * És parancholatokat vévén a' királytól, el-jőve, semmi méltósága nem lévén a' papsághoz; hanem kegyetlen fejedelemhez illendő szívet viselvén, és dühös fene vadhoz illendő haragja lévén. * És Iáson ugyan, ki a' tulajdon attyafiát meg-fogta vala, ő-maga meg-chalattatván, bújdosóba üzették az Ammaniták tartományába. * Meneláus pedig a' fejedelemséget el-foglalá ugyan: de a' királynak igért pénz-felől, semmit nem cselekedék vala, noha azt Sóstratus, ki a' vár tiszt-tartója vala, kérnéje: * (mert ő dolga vala az adók ki-szedése) minek-okáért mind ketten a' királyhoz hívattatának. * És Meneláus le-tétetének a' papságból, helyébe álván Lysimakus az ő attyafia: Sóstratus pedig a' Czyprusiaknak ión tiszt-tartójok. * És ezenközben történék, hogy a' Tarsusiak és a' Mallóták támadást indítanának, azért hogy Antiokusnak a' király ágyasának ajándékúl adattattak vólna. * Az-okáért sietséggel el-jőve a' király le-chendeszíteni őket, tiszt-tartóúl hagyván eggyet az ő fő-emberiközzül Andronikust. * Alítván pedig Meneláus hogy alkolmatos időt talált vólna, némelly arany edényeket a' templomból el-lopván ajándékozá Andronikusnak, és a' többit el-adta vala Tyrusban, és a' közel-valo városokban. * Mellyet mikor bizonyosan meg-értett vólna Onias, feddi vala őtet, ő bátorságos helyen maradván Dafnis-mellett Antiokiában. * Honnét Meneláus járúlván Andronikushoz, kéri vala hogy Oniást meg-ölné. Ki midőn el-jött vólna Oniáshoz, és kezet fogván esküvéssel (noha kétséges vólna nála) íntette vólna hogy az óltalom-helyből ki-jőne, mingyárt meg-ölé őtet, nem tekíntvén az igasságot. * Melly okért nem chak a' Zidók, de a' más nemzetségek-is boszszonkodnak vala, és nehezen szenvedik vala az ollyan nagy embernek hamis-an lőtt halálát. * De Czilicziából vitéza-térvén a' király, hozzája menének a' Zidók Antiokiánál, a' Gőrögökkel-eggyütt, panaszolkodván Onásnak méltatlan haláláról. * Megszomorodván azért szívében Antiokus Oniásért, és irgalmasságra indíttatván, könyvei, meg-emlekezvén a' meg-holtnak józanságáról, és jó erkölchéről. * és fel-gerjedett szívvel, meg-hagyá hogy Andronikust a' bársonyból le-vetkőztetnék, és az egész városban környűl-hordoznák: és azon helyen, a' mellyé Onias-ellen istentelenséget chelekedett vala, a' szentség-törőt életétől meg-fosztanák, méltó büntetésel meg-fizetvén néki az Úr. * Sok szentség-törések lévén pedig a' templomban Lysimakustól a' Meneláus tanátsából, és ki-terjedvén annak híre, egybe-gyűle a' sokaság Lysimakus-ellen, sok aranynak ki-vitele-után. * A' seregek pedig fel-támadván, és a' szívek haraggal el-télvén, Lysimakus felfegyverkeztetvén közel három-ezer hamis embert, kezde hatalmason chelekedni, némelly kegyetlen hadnagya lévén, ki mind idejében 's mind bal-

19 D 20 21 22 23 24 25 F 26 27 28 29 30 E 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 gatasságában meg-aggott vala. * De, hogy meg-érték a' Lysimakus igyekezetét, némellyek köveket, némellyek vastag dorongokat ragadának: némellyek pedig hamvat hányának Lysimakusra. * És sokan meg-sebe-

sűlének ugyan, némellyek pedig le- G
is omlának, minnyájan pedig meg-
futamtatának: ő-magát-is a'szentség-
tőrőt a'tár-ház-mellett meg-ölék. * 43 7
Ezekről azért Meneláus-ellen itélet
kezde lenni. * És mikor el-jőtt vólna 44 B
a'király Tyrusba, eleibe-vívék a'dol-
got a'vénektől bocháttatott három
férfiak. * És midőn meg-győzettet- 45
nék Meneláus, sok pénzt ígére Ptolo-
mæusnak hogy a'királyt el-hiteté.
* Az-okáért Ptolomæus a'királyhoz 46
méne, ki neminémű tornáczban vala
híveſedésnek-okáért, és el-veré igye-
kezetiről: * és Meneláust ugyan, ki 47
minden gonoſságnak oka vala, a'vét-
kekből meg-szabadítá: a'szegényeket
pedig halálra káthoztatá, kik ha szin-
tén a'Scitáknál pőrlőttek vólna-is,
ártatlanoknak itéltettenek vólna. *
48
Az-okáért hamar hamis bűntetések
lőn, a'kik a'váraſért, és a'népért, és a'
szent edényekért pőrlőttek. * Melly 49
dologért a'Tyruſiak-is boszszonkod-
ván, azoknak el-temetésében bév-
kezűek vóltak. * Meneláus pedig, 50
azoknak, a'kik hatalmaſok valának,
főſvénſégékért, meg-marada a'fejede-
lemſégben, nevekedvén a'gonoſság-
ban a'polgárok-ellen-valò inchelke-
dések-ben.

V. RÉSZ.

AZon időben Antíokus más- 1
odik úttal kéſzűle Egyip- A
tusba. * Történék pedig Je- 2
ruſalemnek egéſz váraſában
láttatni negyven napig az égen nyar-
galo lovaſokat, kik arany köntősökbe, és dárdákkal fel-fegyverkezve valának, mint a'rendelt ſeregek, * és 3
lovak futáſit rend-szerént el-oſztat-
ván, és szembe-valo ütközeteket, és
paizok mozdúláſit, és ſiſakoſok soka-
ſágát ki-vont kardokkal, és nyilak
lövéſit, és arany fegyverek fényeſsé-
gét, és minden-némű pánczélyokat. *
4
Az-okáért minnyájan könyörögnek
vala, hogy jóra változnának a'cho-
dák. * De mikor hamis hír támadott 5
vólna, mint-ha életéből ki-múlt
vólna Antíokus, melléje-vévén Iáſon
közel ezer férfiat, hirtelen a'váraſra
üte: és a'polgárok a'keritéſre egybe-
futván, végtére meg-vétetvén a'vá-
ras, Meneláus bé-futa a'várba: * Iá- 6
ſon pedig nem kedvez vala az öldök-
lésbe az ő polgárinak, ſe meg nē gon-
dollya vala hogy az atyaſiak-ellen-
valo szerenche igen-nagy veszedel-
lem vólna, alítván hogy az ellenſége-
ken lenne győzedelmes 's nem a'pol-
gárokon.* És a'fejedelemſéget ugyan
meg nem nyeré, az ő inchelkedéſi-
nek jutalmáért pedig gyalázatot
vőn, és bújdoſóban iſmég az Amma-
nitákhoz méne. * Végezetre, az ő ve- 8
szedelmére meg-rekeſztetvén Aretá-
tól az Arabiaïak fejedelmétől, vá-
rasból várasba ſzaladván, mindenek-
nél gyűlőlléges lévén, mint a'tör-
vényeknek meg-szegője és útálatos,
mint hazájának és polgárinak el-
lenſége, Egyiptusba ſzám-ki-vette-
ték: * és a'ki ſokakat az ő hazájok- 9
ból ki-űzött vala, idegen földön ve-
ſze, Laczedæmonba menvén, mint-ha
a'rokonſágért ott óltalmat találna: * 10
és a'ki ſokakat el-temettetlen el-ve-
tett vala, ő ſiratáſ-nélkül 's el-te-
mettetlen-is vettetik-el, ſem idegen
temetéſe nem lévén, ſem hazája-béli
koporſóban nem részesűlvén. * Ezek 11
azért meg-lévén, gyanakodék a'ki-
rály hogy a'Zidók el-hagynák a'tár-
ſaſágot: és azért el-indúlván Egyip-
tusból meg-dühött szívvel, a'váraſt
fegyverrel vévé ugyan meg. * Meg- 12
hagyá pedig a'vitézeknek, hogy meg-
ölnék, és ne kímélnének az előjőkbe-
jövőket, és a'házakba fel-menő-
ket-is meg-ölnék. * Az-okáért ü meg- 13
öletének az ifiak és a'vének, és az aſz-
szony'állatok 's a'magzatok le-vága-
tának, és a'szűzek 's a'kiſdedek meg-
öletének. * Egéſz harmad nap pedig 14
nyólczvan-ezeré öletének-meg negy-
ven-ezeren meg-fogattatának, nem
kevesben pedig el-adatának. * De ezek 15
ſem elegek: bé-is merészle menni az
egéſz földnél szentebb templom-
ba, Meneláus lévén vezére, ki a'tör-
vényeknek és hazájának árulója vólt:
* és a'fertelmes kezeibe vévén a' 16
ſzent edényeket, mellyek az egyéb
királyoktól és váraſoktól adattak
vala a'helynek ékeſségére, és di-
chőſégére, méltatlanúl fogdoſsa,
és meg-ferteztoti vala. * Így el-ide- 17
genedvén elméjében Antíokus, nem
gondollya vala, hogy a'váras lakói-
nak bűnökért, az Iſten egy-kevesé
meg-haragutt vala: az-okáért történt
a'helynek meg-útáláſa-is: * mert ha 18
nē történt vólna hogy ők ſok bűnök-
be bé-keveredtek vólna, "mint Heli-
odórus, a'ki Seleukus királytól kül-

"Sup. 3. c. 25. & 27.

detett vólt a'tár-háznak fel-dúlására, ez-is mingyárt el-érkezvén meg-oltoroztatott, és hátra-űzettetett vólna nyilván az ő vakmerőségétől.* De nem a'helyért, a'nemzetséget; hanem a'nemzetségért, választotta az Isten a'helyt. * Az-okáért a'hely-is részesűlött a'népnek gonoszságiból: az-után pedig részes lészen a'jókban. és a' melly el-hagyattatott a'mindenható Istennek haragjában, ismég a'nagy Úrnak meg-békélésében igen nagy dichőséggel fel-magasztaltatik. * Az-okáért Antiokus, ezer és nyólcz száz talentomot el-vívén a'templomból, hamarsággal Antiokiába viszsza-méne, alítván a'kevélység-miatt hogy a' földet evezhetővé, és a'tengert gyalog járhatóvá teheti az ő elméjének fel-fualkodásában. * Hagya pedig tiszt-tartókat-is a'nemzetségnek nyomorgatására: Jerusalemben ugyan, a' Frígia nemzet-béli Filepet, erkölcsibe kegyetlenbet annál, a'kitől rendeltetett vala: * Gazirimban pedig Androníkust és Menelaust, kik nehézben úntattyák vala a'polgárokat hogy-sem a'többi. * És mivelhogy a' Zsidók-ellen fel-indúlt vala, el-küldé a'gyűlölt fejedelmet Apollóniust huszon-két ezerből-állo sereggel; megparancsolván néki, hogy minden tellyes állapatúakat meg-ölne, az aszszony'állatokat és ifiakat el-adná. * Ki mikor el-jött vólna Jerusalembe, békeséget tettetvén, meg-nyugovék a'szombatnak szent napjáig: és akkor innepelvén a'Zsidók, meg-parancsolá az övéinek hogy fegyvereket fognának. * És mindeneket a'kik látni mentek vala, meg-ölé: és a'városban a'fegyvereséssekkel nyargalván, igen nagy sokaságot öle-meg. * Júdas Makabæus pedig, ki a'tizedik vala, félre ment vala puszta helyre, és ott a'vadak-között a'hegyeken tengeti vala életét az övéivel: és füvekből-valo eledellel élvén, laknak vala, hogy részesek ne lennének a'meg-fertezödésben.

19 3 20 4 21 D 5 6 B 22 7 23 8 24 9 25 10 26 11 C 27 12

templomot melly Jerusalemben vala, és nevezné Olimpai Jupiterének: és Gazirimban, a'mint azok valának, a'kik a'helyben laknak vala, Vendég-fogado Jupiterének. * Igen gonosz vala pedig, és mindeneknek nehéz a'gonoságoknak reájok találása: * mert a'templom paráznasággal, és a'Pogányok tobzódásival rakva vala, és a'kurvákkal fajtalankodókkal, és a'szentelt házakba az aszszony'állatok szabad akarattyokszerént magokat bé-tollyák vala, bévívén azokat, a'miket nem vólt szabad. * Az óltár-is rakva vala tiltott dolgokkal, a'miket a'törvények tiltnak vala. * A'szombatok-is pedig meg nem őriztetnek vala, se a'hazájok innep-napi meg nem tartatnak vala, és egy-általlyában senki magát Zsidónak nem vallya vala. * Vitetnek vala pedig keserves kénszerítésel a' király szűletése napján az áldozatokra: és, mikor a'Bakkus innepi szenteltetnének, kénszeríttetnek vala boroftyán koszorúval a'Bakkust megkerűlni. * Végezés méne-ki pedig a' Pogányoknak közel-valo városira, a' Ptolomæus követőinek ingerléséből, hogy hasonló-képpen cselekednének ők-is a Zsidók-ellen, hogy áldoznának: * azokat pedig, a'kik nem akarnának a'Pogányok törvényire állani, meg-ölnék: az-okáért nyomorúságot látnak vala. * Mert két aszszony bé-vádoltaték hogy az ő fiokat környűl-metélték vólna: kiket, mikor a'chechőkre fel-akasztott gyermechkéjökkel nyilván a'városon környűl-hordoztak vólna, a'kő-falokról nyakra-főre vetének. * Némellyek pedig, a'közel-valo barlangokban egybe-gyűlvén, és titkon a'szombat napját meg-szentelvén, mikor bé-vádoltattak vólna Filepnek, tűzzel megégettetének, mivelhogy félnek vala, az aitatosságért és a'törvennek engedelmességéért, kézzel magokat meg-ségéteni. * Kérem pedig azokat, a'kik e'könyvet fogják olvasni, el ne iszonyodgyanak a'háborúságokmiatt, hanem azt alítsák, hogy a'mik történtek, nem veszedelmére, hanem meg-feddésére vannak a'mi nemzetségünknek. * Mert sok ideig nem engedni hogy a'bűnősök akarattyokszerént cselekedgyenek, hanem mingyárt a'büntetésekhez fogni,

VI. Rész.

DE nem sok idő-után, küldé a'király némelly Antiokiai vén embert, a'ki a'Zsidókat kénszerítené hogy el-állanának az ő hazájoknak, és az Istennek törvényiről: * meg-is ferteztetné a' templomot melly Jerusalemben vala, és nevezné Olimpai Jupiterének: és Gazirimban, a'mint azok valának, a'kik a'helyben laknak vala, Vendég-fogado Jupiterének. * Igen gonosz vala pedig, és mindeneknek nehéz a'gonoságoknak reájok találása: * mert a'templom paráznasággal, és a'Pogányok tobzódásival rakva vala, és a'kurvákkal fajtalankodókkal, és a'szentelt házakba az aszszony'állatok szabad akarattyokszerént magokat bé-tollyák vala, bévívén azokat, a'miket nem vólt szabad. * Az óltár-is rakva vala tiltott dolgokkal, a'miket a'törvények tiltnak vala. * A'szombatok-is pedig meg nem őriztetnek vala, se a'hazájok innep-napi meg nem tartatnak vala, és egy-általlyában senki magát Zsidónak nem vallya vala. * Vitetnek vala pedig keserves kénszerítésel a' király szűletése napján az áldozatokra: és, mikor a'Bakkus innepi szenteltetnének, kénszeríttetnek vala boroftyán koszorúval a'Bakkust megkerűlni. * Végezés méne-ki pedig a' Pogányoknak közel-valo városira, a' Ptolomæus követőinek ingerléséből, hogy hasonló-képpen cselekednének ők-is a Zsidók-ellen, hogy áldoznának: * azokat pedig, a'kik nem akarnának a'Pogányok törvényire állani, meg-ölnék: az-okáért nyomorúságot látnak vala. * Mert két aszszony bé-vádoltaték hogy az ő fiokat környűl-metélték vólna: kiket, mikor a'chechőkre fel-akasztott gyermechkéjökkel nyilván a'városon környűl-hordoztak vólna, a'kő-falokról nyakra-főre vetének. * Némellyek pedig, a'közel-valo barlangokban egybe-gyűlvén, és titkon a'szombat napját meg-szentelvén, mikor bé-vádoltattak vólna Filepnek, tűzzel megégettetének, mivelhogy félnek vala, az aitatosságért és a'törvennek engedelmességéért, kézzel magokat meg-ségéteni. * Kérem pedig azokat, a'kik e'könyvet fogják olvasni, el ne iszonyodgyanak a'háborúságokmiatt, hanem azt alítsák, hogy a'mik történtek, nem veszedelmére, hanem meg-feddésére vannak a'mi nemzetségünknek. * Mert sok ideig nem engedni hogy a'bűnősök akarattyokszerént cselekedgyenek, hanem mingyárt a'büntetésekhez fogni,

1 A 2 13

2. Mach. 5. 6.

nagy

nagyjó tételnek jele. *Mert nem 14
mint egyéb nemzetségeket, vár az Úr
békeségesen, hogy azokat, mikor az
ítéletnek napja el-jő, a'bűnöknek
tellyes-vólta-szerént meg-bűntesse:
* úgy chelekeszik velünk-is, hogy a' 15
mi bűneink végiglen jutván, úgy ál-
lyon végezetre boszszút rajtunk. * Az- 16
okáért soha ugyan tőlünk irgalmasá-
gát el nem vészi: meg-dorgálván pe-
dig a'háborusságban, az ő népét el nem
hadgya. * De ezek mi-tőlünk az olva- 17
sóknak intésére légyenek mondva
kevés beszéddel. Már pedig a'beszél-
lésre kell jőni. * Az-okáért Eleázarus 18
egy a'fő irás-tudók-közzül, meg-vén-
hedett férfiu, és ékes ábrázatu, kén-
szerittetik vala hogy szája't fel-tát-
ván disznó húst ennék. * Ő pedig a'di- 19
chősséges halált inkább kedvelvén,
hogy-sem a'gyülölséges életet, sza-
bad akarattya-szerént mégyen vala
a'kínra. * Meg-gondolván pedig mi 20
módon kellene a'hoz járúlni; béke-
séggel szenvedvén, el-végezé magá-
ban hogy ne chelekednék tilalmast
az életnek szerelméért. * Azok pedig 21
a'kik mellette állanak vala, hamis
szánakodásból indíttatván, a'férfiú-
nak régi barátságáért, félre vivén ő-
tet, titkon kérik vala, hogy olly húst
hoznának mellyet szabad vala néki
enni, hogy tetterné mint-ha ött vól-
na, a'mint a'király parancholta vala,
az áldozatok húsából: * hogy, ezt 22
chelekedvén, a'haláltól meg-szaba-
dúlna: és a'férfiúnak régi barátságá-
ért, ez emberséget chelekeszik vala
véle. * Ő pedig kezdé gondolni az ő 23
állapattyának és vénségének méltó-
ságos bőchülletit, és a'meg-rögzött
nemességnek ősz-vóltát, és gyer-
mekségétől-fogva jeles jó maga-vi-
selésének chelekedetit: és a'szent és
Istentől rendeltetett törvénynek pa-
rancholati-szerént, mingyárt felele,
mondván: hogy inkább akarna ő-e-
löttök a'föld-alá menni. * Mert, úgy- 24
mond, nem mélto a'mi állapatunk-
hoz a'tettetés: hogy sokan az ifiak-
közzül, alítván hogy a'kilenczven-
esztendős Eleázarus az idegenek éle-
tére állott vólna: * ők-is az én tet- 25
tetésemért, és a'romlandó életnek ke-
vés idejéért meg-chalattassanak; és
az-által az én vénségemnek gyalláza-
tot és szidalmat szerezzek. * Mert, 26
ha e'jelen-valo időben az emberek
kínzásitól meg-menekedem-is, de a'
Mindenhatónak keze-elől, sem él-
vén, sem halván el nem futhatok. * 27
Az-okáért bátorságosson az életből
ki-múlván, a'vénségre ugyan méltó-
nak láttatom: * az ifiaknak pedig e- 28
rős példát hagyok, ha szerény szívvel,
és bátorságosson a'méltóságos és
szentséges törvényekért tiszteséges
halált szenvedek. Ezeket mondván,
mingyárt a'kínra vonyattaték. * A' 29
kik pedig őtet viszik vala, és kevés i-
dővel az-előtt kegyesbek valának, ha
ragra változának az ő-tőle módatott
beszédekért, mellyeket ők alítának
hogy kevélységből mondott vólna.
* De, midőn verésekkel meg-ölet- 30
tetnék, fel-fohászkodék, és monda:
Uram, kinek szent tudománya vagyon, nyilván tudod te, hogy, holott a'haláltól meg-szabadúlhatnék, tes-
temnek kemény fájdalmit szenve-
dem: akaratom-szerént pedig a'te fé-
lelmedért örömest szenvedem ezeket.
* És ez ugyan illyen módon múlék-ki 31
az életből, nem chak az ifiaknak, de
az egész nemzetségnek-is, az ő halálá-
nak emlekezetit a'jószágos chelekede-
tnek és erősségnek példája-gyanánt hagyván.

VII. Rész.

1 TÖrténék pedig hogy hét a-
A tyafiak-is az annyokkal-eg-
gyütt meg-fogattatván, kén-
szerittetnének a'királytól
disznó-húst enni a'törvény-ellen, os-
torokkal és inakkal kínzattatván. * 2
Eggyik pedig közzülök, a'ki első va-
la, így szólla: Mit kívánsz, és mit a-
karsz tőlünk érteni? készek vagyunk
meg-halni inkább, hogy-sem az Isten-
nek hazánk-béli törvényit által-hág-
ni. * Meg-haraguván azért a'király, 3
parancholá a'serpenyűket és a'réz-
fazekakat fel-forraltatni: mellyeket
mingyárt fel-forralván, * paranchol- 4
lá, hogy annak, a'ki elsőben szóllott
vala, a'nyelvét el-mettszenék: és, a'fe-
je bőrét le-vonyván, kezeinek 's
lábainak fejeit-is el-vágnák, a'több
attyafiainak's az annyának láttára. *
És mikor már minden-képpen ha- 5
szontalanná lött vólna, parancholá
hogy a'tűzet oda tennék, és midőn
még lélegzetet venne, a'serpenyűben
meg-sűtnék: melyben mikor sokkáig
gyötretteték, a'többi az annyok-
kal-eggyütt egy-mást intik vala bá-

2. Mach. 6. 7.

torſágoſon meg-halni, * mondván: 6
Az Úr Iſten meg-tekínti az igaſságot,
és meg-vigaſztaltatik mí-bennünk,
" a'mint Moyſes az ő bizonyíto éne- 21
kében meg-magyarázta: és az ő ſzol-
gaiban meg-vigaſztaltatik. * Meg-hal- 7
ván azért az az első, illyen módon, a'
máſikát vívék a'chúfoláſra: és, a'feje
bőrét hajaſtól le-vonyván, kérdik va-
la, ha inkább ennék-e, hogy-ſem az
egéſz teſtében minden tagon-ként
meg-bűntettetnék. * Ő pedig, felel- 8
vén hazája nyelvén, monda: Nem mi-
velem. Az-okáért ez-is, máſodſzor, az
elsőnek győtrelmit fel-vévé: * és ha- 9
lálán lévén, így ſzólla: Te ugyan iſ-
tentelen, e'jelen-valo életben min-
ket el-veſzteſz: de e'világnak Kirá-
lya minket, a'kik az ő tőrvényiért ha-
lunk-meg, az őrők életnek fel-táma-
dáſára fel-támaſzt. * Ez-után a'har- 10
madik chúfoltaték, és mikor a'nyel-
vét kívánnák, hamar ki-veté, és a'ke-
zeit bátran ki-nyújtá: * és bizodalom- 11
mal mondá: Az égből vőttem ezeket, C
de az Iſten tőrvényiért moſt ezeneket
meg-útálom, mert reménlem hogy
viſzſza-véſzem tőle ezeket: * úgy hogy 12
a'király, és a'kik véle valának, chodál-
nák az ifiúnak ſzívét, hogy úgy mint
ſeminek alítaná a'kínokat. * És ez így 13
meg-halván, a'negyediket győtrik
vala, haſonló-képpen kínozván. * És, 14
mikor már halálán vólna, így ſzólla:
Jobb azoknak, a'kik az emberektől
halálra adattak, reménſégeket az Iſ-
tenben vetni, hogy tőle iſmég fel-tá-
maſztaſsanak: mert néked fel-táma-
dáſod az életre nem léſzen. * És mi- 15
kor elő-állatták vólna az őtődiket,
győtrik vala őtet. Ő pedig reája te-
kíntvén, monda: * Hatalmad lévén az 16
emberek-kőzőtt, noha rothadandò
vagy, azt miveled a'mit akarſz; ne vél-
lyed pedig hogy a'mí nemzetſégünk
el-hagyattatott az Iſtentől. * te pedig 17
békével várjad, és meg-látod az ő nag' D
hatalmát, mint kínoz-meg téged
és a'te magodat. * Ez-után viſzik vala 18
a'hatodikat; és az-is, meg-kezdvén
halni, így ſzólla: Ne tévelyegj heában:
mert mí ezeket magunkért ſzenved-
gyűk, vétkezvén Iſtenünk-ellē, és cho-
dára méltó dolgok lőttek rajtunk:
* te pedig ne véllyed hogy meg nem 19
bűntettetel, hogy az Iſten-ellen igye-
keztél hadakozni. * Főlőtte igen cho- 20
dálatos vala pedig az annyok, és mél-

to a'jóknak emlekezetire, ki hét fiait
látván azon egy nap el-veſzni, jó ſzív-
vel ſzenvedi vala, a'reménſégért mel-
lyet az Iſtenben vetett vala: * azok- 21
kőzzűl mindenikét ínti vala hazája
nyelvén bátorſágoſon, tellyes lévén
bőlcheſéggel: és, az aſzſzonyi gon- 22
dolatba férfiúi ſzívet óltván, * mon-
da nékik: Nem tudom az én méhem-
ben mint jelentetek-meg: mert nem
én ajándékoztam néktek a'lehelletet
's a'lelket 's az életet, és mindenitek
tagjait nē én-magam foglaltam őſz-
ve: * hanem a'világ Teremtője, a'ki 23
az ember ſzűletéſét formálta, és a'ki
találta mindeneknek eredetit, a'lel-
ket-is néktek viſzontag irgalmaſ-
ſággal meg-adgya 's az életet, a'
mint moſt magatokat meg-útállyá-
tok az ő tőrvényiért. * Antíokus 24
E pedig, alítván magát meg-útáltatni,
és az őtet orczázónak ſzavát-is meg-
vetvén, mikor még az ifiabbik meg-
vólna, nem chak beſzéddel ínti vala,
de eskűvéſsel-is bizonyíttya vala,
hogy gazdaggá és bóldoggá tenné ő-
tet, és ha el-állana a'hazájának tőr-
vényítől baráttyának tartaná, és a'
ſzűkſéges dolgokat meg-adná néki.
* De ezekre mikor az ifiu ſemi-kép- 25
pen nem hajlana, hívá a'király az an-
nyát, és tanátſúl adgya vala néki
hogy az ifiúnak ſzabadúláſára lenne.
* Mikor pedig ſok ſzókkal íntette 26
vólna őtet, meg-igéré hogy a'fiának
tanátslaná. * Az-okáért hozzája ha- 27
jolván, meg-nevetvén a'kegyetlen
fejedelmet, monda a'hazája nyelvén:
Édes fiam, kőnyőrűlly rajtam, a'ki té-
ged méhemben kilencz hólnapig hor-
doztalak, és tejet három eſztendeig
adtam és fel-tartottalak, és erre az
állapatra hoztalak. * Kérlek, fiam, 28
F hogy tekínts az égre és a'főldre, és
mindenekre a'mellyek azokban van-
nak: és értſed, hogy ſemmiből terem-
tette azokat az Iſten, és az emberi
nemzetet-is: * úgy léſzen, hogy nem 29
félſz e'hóhértól; hanem mélto társ
lévén az atyád-fiaihoz, vedd-fel a'
halált, hogy amaz irgalmaſság-ál-
tal az atyád-fiaival viſzſza-vegyelek
téged. * Mikor még ő ezeket mődaná, 30
monda az ifiu: Kit vártok? nem enge-
dek a'király parancholattyának, ha-
nem a'tőrvény parancholattyának,
melly nékünk Moyſes-által adatott.
* Te pedig, ki minden gonoſságnak ta- 31

Deut. 22. c. 36.

2. Mach. 7.

lálója

lálója lőttél a'Zsidók-ellen, meg nem menekedel az Isten kezéből. * Mert mí a'mí bűneinkért szenvedgyük ezeket. * És hogy-ha a'meg-feddésnek és dorgálásnak-okáért a'mí Urunk Istenünk egy-kevessé reánk meg-haragutt: de ismég meg-kegyelmez az ő szolgainak. * Te pedig, ő istentelen, és minden embereknél latrabb, fel ne fualkodgyál heába-valo bizakodásokkal az ő szolgai-ellen fel-gerjedvén. * mert a'mindenhatò és mindeneket-láto Istennek itéletitől még meg nem menekedtél. * Mert az én atyámfiai, most kevés fájdalmat szévedvén, az örök életnek szövetsége-alá jutottak: te pedig az Isten itéleti-által a'te kevélységednek méltó bűntetésivel meg-fizetsz. * Én pedig, mint az én atyámfiai-is, lelkemet és testemet adom a'hazám törvényiért: segétségül híván az Istent hogy hamar könyörűllyön a'mí nemzetségünkön, és kínokkal's veréssekkel meg-vallassa veled hogy ő egyedül az Isté. * Én-rajtam pedig, és az atyám-fiain meg szűnik a'mindenhatónak haragja, melly a'mí egész nemzetségünkre igazán szállott. * Akkor a'király fel-gerjedvén haraggal, ez-ellen mindenek-fölött kegyetlenből dühösködék, bosszonkodván hogy meg-chúfoltatott vólna. * Ez-is azért tisztán hala-meg, tellyességgel az Úrban bízván. * Utólszor pedig a'fiai-után az annyok-is meg ölletteték. * Az-okáért az áldozatokról, és a'fölöttébb-valo kegyetlenségekről elég a'beszéd.

VIII. Rész.

JÚdas Makabæus pedig, és a'kik véle valának, bé-mennek titkon a'kastélyokba: és egybe-hívván az ő rokonokat és baráttyokat, és azokat, a'kik meg-maradtak vala a'Zsidò törvényben, mellyéjek vévén, ki-vívének magokhoz hat-ezer férfiakat. * És segétségül híják vala az Urat, hogy tekíntene a'népre, melly mindenektől tapodtatik vala: és könyörűlne a'templomon, melly megferteztettetik vala az istentelenektől: * könyörűlne a'város romlásán-is, melly hamar a'földig le-omlando vólna, és a'hozzája-kiálto vérnek szavát meg-halgatná: * emlekezznék-meg a'kicsiny ártatlanoknak hamisan lőtt halálokról-is, és az ő neve-ellen mondatott káromlásokról, és haragudnék-meg ezekért.

5 B * Makabæus pedig, egybe-gyűjtvén a'sokaságot, szenvedhetetlen lészen vala a'pogányoknak, mert az Úr haragja irgalmasággá változék. * És reája menvén a'kastélyokra és városokra reméntelen, fel-gyújtya vala azokat: 6 és az alkolmatos helyeket el-foglalván, nem kevés ellenséget vág vala le: * fő-képpen pedig éjjel mégyen 7 vala az illyen chatákra, és az ő erősségének híre mindenütt el-terjed vala. * Látván pedig Filep a'férfiat C 8 lassan-lassan elő-menni, és gyakortább a'dolgokban szerencsésen eljárni, Ptolomæushoz Czelesyriának és Feniczének hadnagyához íra, hogy meg-segétené a'király dolgait. * Ő pedig hamar el-küldé Nikánort a'Patróklus fiát az ő fő baratikőzzűl, adván néki az egyeles nemzetségekből, nem kevésbet húsz ezer fegyveresnél, hogy a'Zsidóknak egész 9 nemzetségét el-törlené, melléje adván Gorgiást-is a'vitez és hadakozò dolgokban igen próbált férfiat. * 10 Rendelé pedig Nikánor, hogy a'király adaját, mellyet a'Romaïaknak kell vala adni, a'két ezer talentomot, a'Zsidók fogságából töltené-ki: * és mingyárt a'tengeri városokhoz 11 küldé, egybe-híván őket a'Zsidò rabóknak vételére, kilenczven rabot igérvén adni egy talentomon, nem tekíntvén a'bosszú-állásra, melly ő-reá a'Mindenhatótól következendő vala. * Júdas pedig hogy meg-érté, meg-jelenté a'Zsidóknak a'kik 12 vélе valának, a'Nikánor jövetelét. * Kikkőzzűl némellyek félvén, és nem hívén az Isten igasságának, meg-futa- 13 modának: * némellyek pedig ha valami maradék marhájok vala, el-adgyák vala, és egyetemben az Úrnak könyörögnek vala, hogy meg-mentené őket az istentelen Nikánortól, a'ki őket, minek-előtte szembe jutna, el- 14 adta vala; * és ha nem ő-érettek, mind- 15 azáltal a'szövetségért mellyet az ő attyokkal szerzett vala, és az ő szent D és fölséges nevének ő-reájok-valo segétségül-hívásáért. * Egybe-híván 16 pedig Makabæus a'hét ezert, a'kik ő-vélе valának, kéri vala hogy az ellenségekkel meg ne békéllenének, se ne félnének a'hamisan ellenek-jövő ellenségek sokaságától, 17 hanem erősen vínákak, * szemök-

előtt tartván a'gyalázatot, melly ezektől a'szent-helyen hamisan tétetett vala, és a'meg-chúfoltatott városnak boszszúságát-is, és még a'régieknek meg-rontatott törvényit-is. * 18
Mert azok, úgy-mond, fegyverekben bíznak ugyan, és egyetemben a'vakmerőségben: mi pedig a'mindenható Úrban bízunk, ki a'mi ellenünk-jövőket-is, és az egész világot-is egy szem-pillantásával el-törölheti. * Inté pedig őket az Istennek segétségéről-is, mellyek lőttek az ő attyokért: 19
és "hogy Sennakerib-alatt száz nyólczvan-öt ezeren vesztek-el: * és 20
hogy a'harczon, melly ő-tőlök a'Galatiaiak-ellen Babyloniában lőtt, hogy, mikor a'dologra kelvén minnyájan a'Maczedóniai társok kétélkednének, ők chak hat-ezeren lévén meg-öltek száz húsz-ezeret, az égből nékik adatott segétség-által, és sok haszonokat nyertek vala azokból. * 21
Ez igékkel álhatatosok lőnek, és a'törvényekért és hazájokért készek meg-halni. * Rendelé az-okáért az ő attyafiait hadnagyokká mind a'két rendben, Simont, és Józefet, és Jónatast, mindenik-alá ezeret's öt-százat 22
adván. * Azon-felyűl Esdrás-is olvasván nékik a'szent könyvet, és az Isten segétségének jelét adván, az első seregben ő-maga a'hadnagy meg-ütközék Nikánorral. * És segétségökre 24
lévén, a'Mindenható, meg-ölének kilencz-ezer embernél többet: nagyobb részét pedig a'Nikánor seregének sebekkel erőtlenné tévén, el-futni kénszerítték. * Azoknak pénzöket 25
pedig, a'kik az ő vételekre jöttek vala, el-nyervén, minden-felé üldözék őket, * de viszsza-térének meg-rekesztetvén az időtől: mert a'szombat eszti vala: az-okáért nem követék 26
őket üldözvén. * Azok fegyverit pedig és prédáit egybe-szedvén, a'szombatot meg-tarták: áldván az Urat, a'ki meg-szabadította őket az napon, irgalmasságot kezdvén chöpögtetni 27
reájok. * A'szombat-után pedig, a'betegeknek, és az árváknak, és az özvegyeknek prédákat osztának: és a'többit ők az övéivel meg-tarták. * Az- 29
okáért ezek meg-lévén, és köszönséges-képpen minyájan könyörögvén, az irgalmas Urat kérik vala, hogy végtére az ő szolgainak meg-kegyelmezne. * És azok-közzül, a'kik Timó- 30
teussal és Bakkidesszel valának ő-ellenek tusakodván, húsz ezernél többet ölének-meg, és a'magas erősségeket el-foglalák: és sok prédákat osztának, egy-arányú részt adván a'betegeknek, az árváknak, és az özvegyeknek, de a'véneknek-is. * És mikor 31
azoknak fegyverit szorgalmatoson öszve-szedték vólna, mindeneket el-rakának alkolmatos helyekre, a'maradék prédákat pedig Jerusalembe vivék: * és Filarkest, a'ki Timoteussal vala, meg-ölék, a'lator embert, ki 32
sokakban nyomorgatta vala a'Zidókat. * És mikor a'győzedelemnek innepét tartanák Jerusalemben, Kallisteneset, a'ki a'szent ajtókat fel-gyújtotta vala, mikor némelly házatskába szaladott vólna, meg égeték, mélto jutalommal fizetvén néki az ő is- 33
tentelenségiért. * A'tekélletlen Nikánor pedig, a'ki ezer kalmárt hozott 34
vala a'Zidók el-adására, * meg-alázztatván az Úr segétségével, azoktól a'kiket semminek alitott vala, le-tévén a'dicsőség ruháját, a'föld-közepin- 35
valo tengeren el-szaladván, egyedül méne Antiokiába, nagy szerencsétlenségbe esvén az ő hadának veszedelme-miá. * És a'ki igérte vala a'Romaiak adaját, meg-fizetni a'Jerusalemi foglyokból, az-után azt hirdeti vala hogy az Isten vólna a'Zidók 36
oltalmazója, és azért, sebhetetleneknek vólnának, azért hogy követnék az ő-tőle rendeltetett törvényeket.

IX. Rész.

Azon időben Antiokus szégyen-vallásal tér vala viszsza Perziából. * Mert bément vala abba, melly Persépolis-nak mondatik, és igyekezék meg-foszlani a'templomot, és a'várast el-nyomni: de a'sokaság fegyvert fogván, meg-futamtatának: és úgy történék hogy Antiokus a'futás-után rútúl térné-viszsza. * És mikor Ekbatanához közel jutott vólna, meg-érté a'mi történt vala Nikánoron és Timóteuson. * Fel-fuvalkodván azért haragjában, azt alitta vala, hogy azok-ellen-valo boszszúját, a'kik őtet meg-futamtatták vala, a'Zidókon töltené-ki: és az-okáért parancsolá hogy sietnének az ő szekerével, szűntelen menvén az úton, a'meny-béli ítélet kénszerítvén

őtet,

"4. Reg 19. g. 35. Tob. 1. d. 21. Eccli. 48. d 24. 1. Mach 7. f. 41. Isa. 37. g. 36.

2. Mach. 8. 9.

őtet, azért hogy olly kevélyen mondotta, hogy Jerusalembe menne, és azt a' Zsidók temető-helyének rakásává tenné.* "De a' ki mindeneket lát az Izraël Ura Istene, meg-veré őtet gyógyúlhatatlan és láthatatlan chapással. Mert hogy el-végezé ezen beszédét, el-fogá őtet a' gyomrának kegyetlen fájdalma, és a' belső tagjainak keserves kínnyai: * és elég igazán ugyan, úgy-mint a' ki sok és új kínokkal gyötrötte egyebeknek belső részeket, jóllehet ő semmi-képpen az ő gonoszságától meg nem szűnnék. * Ezen-felyűl pedig kevélységgel el-telvén, szívével tüzet fújván a' Zsidók-ellen, és meg-parancholván hogy sietnének a' dologgal; történék, hogy mikor sebessen menne, a' szekérről le-esnék, és a' testnek nehéz meg-rokkanása-miatt a' tagok gyötrettetnének. * És az a' ki magának látattatik vala még a' tenger habjainak-is parancholni, emberi mód-fölött kevélységgel el-telvén, és a' hegyek magasságit fontba meg-mérni, most a' földre vettetvén, lektikában hordoztatik vala, az Istennek nyilván-valo erejét önnön-magán megbizonyítván: *úgy hogy az istentelennek testéből férgek pozognának-ki, és még éltében a' fájdalmak-miatt a' húsai le-esnének, és az ő szagától és bűzétől a' sereg terheltetnék. * és a' ki egy-kevéssel az-előtt azt alíttya vala hogy az égnek chillagit el-érné, azt senki nem hordozhattya vala a' szenvedhetetlen bűz-miatt. * Az-okáért innét kezde a' nagy kevélységből ki-vitetvén az önnön-maga ismeretire jutni, Isteni chapással intetvén, minden szem-pillantásokban neveked vén az ő fájdalmi. * és midőn már ő-maga sem tűrhetné az ő bűzét, így szólla: Méltó Isten-alá vettetni, és a' halandó embernek magát az Istenhez nem hasonlítani. * Könyörög vala pedig ez a' lator az Úrnak, kitől irgalmasságot nyerendő nem vala. * És a' váras, a' melyhez sietve jő vala, hogy azt a' földre lerontaná, és az ő sírve-hordatott halottaknak temető-helyévé tenné, most szabadosá kívánnya tenni: * és a' Zsidókat, a' kik-felől azt mondotta vala, hogy chak temetésre sem tartaná méltóknak, hanem a' madaraknak 's a' vadaknak adná el-szaggatásra, és a' kisdedekkel-együtt ki-gyomlálná; most azt igéri, hogy hasonlókká tenné az Athénásiakkal: * a' szent templomot-is, mellyet az előtt meg-foszto vala, jeles ajándékokkal meg-ékesítené, és a' szent edényeket meg-sokasítaná, és az áldozatokhoz tartozó költségeket ez ő jövedelmiből adná-meg: * ezek-fölött, hogy Zsidóvá is lenne, és a' földnek minden határit el-járná, és hirdetné az Istennek hatalmát. * De meg nem szűnvén a' fájdalmak (mert reá jött vala az Istennek igaz ítéleti) kétségbe esvén, levelet íra a' Zsidóknak könyörgés módgyára, ezeket foglalván magában:

* A' Jeles Jó polgár Zsidóknak sok köszönetet, és jó egességet, és bóldogságot kíván Antiokus király és fejedelem. * Ha ti, és a' ti fiaitok jó egességben vattok, és néktek kedvetek-szerént vannak mindenek, igen nagy hálákat adunk. * És én beteg lévén, rólatok pedig kegyesen meg-emlékezvén, meg-tértem a' Persiai tartományokból, és nehéz betegséggel környűl-vétetvén, szükségesnek alítottam a' közönséges haszonra gondot viselni: * nem esvén kétségbe magam-felől, hanem nagy reménségem lévén hogy ki-menekedem a' betegségből. * Meg-tekintvén pedig hogy az én atyám is, a' melly időkben a' felső tartományokban hadat viselt, meg-jelentette kihoda venné-fel ő-utánna a' fejedelemséget: * hogy, ha valami ellene-való dolog történnék, vagy nehéz dolog esnék, tudván azok a' kik a' tartományokban valának, kire hagyatatott vólna a' dolgoknak fő gond-viselése, meg ne háborodnának. * Ezek-fölött, meg-gondolván minden közel-valo hatalmasokat és szomszédokat hogy az időkre inchelkednek, és a' dolognak végét várják: az én fiamat Antiokust rendeltem királlyá, kit gyakorta midőn a' felső országokban forgának, sokaknak ajánlottam tí- közzületek: és meg-írtam néki a' mik következnek. * Kérlek azért titeket, és könyörgök, hogy meg-emlékezvén a' közönséges és magán-valo jó-teteményekről, ki-ki tartsa-meg hívségét én-hozzám és az én fiamhoz. * Mert reménlem, hogy chédesen és emberségesen fog-chelekedni, és

"2. Par. 16. c. 9.

2. Mach. 9.

követője léſzen az én ſzándékom-
nak, és közönſéges tí-hozzátok.* Az- 28
okáért a'gyilkos és a'káromlo igen
gonoſzúl meg-verettetvén, a'mint ö-
is egyebekkel bánt vala, hazája-kivül
a'hegyek-között nyomorúlt halállal
múlék-ki az életből. * El-vívé pedig 29
az ö teſtét a'véle fel-neveltetett Filep,
ki félvén az Antíokus fiától, Ptolo-
mæus Filometorhoz méne Egyip-
tusba.

X. Rész.

MAkabæus pedig, és a'kik 1
véle valának, az Úr óltal- A
mázván őket, a'templomot
ugyan, és a'váraſt viſzſza-
vévé: * az óltárokat pedig, mellye- 2
ket az idegen nemzetek az útzákon
chináltak vala, és a bálványi templo-
mokat el-rontá. * és meg-tiſztítván 3
a'templomot, más óltárt chinálának:
és a'tűz-ütő kövekből tűzet fogván,
áldozatokat tőnek két eſztendö-u-
tán, és a'jó-illatot, és a'lámpáſokat, és
a'ſzentelt kenyereket elő-rakák. * 4
Mellyeket meg-chelekedvén, kérik
vala az Urat, arczal borúlván a'föld-
re, hogy többé illyen gonoſzokba ne
eſnének: hanem, ha mikor vétkezné-
nek-is, ö-tőle gyengébben dorgáltat-
nának-meg, és ne adatnának a'bar-
barus és káromlo emberek kezeibe.
* A'melly nap pedig a'templom az 5
idegen nemzetſégektől meg-fertezte-
tett vala, történék hogy azon nap
lenne annak tiſztítáſa, huſzon-ötödik
napján a'Kasleu havának.* És vigaſág- 6
gal nyólcz napot inneplének a'ſáto-
ros innepek módgyára, meg-emle- B
kezvén hogy kevés idő-előtt, a'ſáto-
rok innepét a'hegyeken és a'barlan-
gokban fene vadak módgyára tar-
tották vala. * Az-okáért chemetéket, 7
és zöld ágakat, és pálma-ſákat hor-
doznak vala az-előtt, a'ki meg-ſzeren-
chésítette az ö helyének ki-tiſztítá-
ſát. * És el-rendelék közönſéges pa- 8
rancholattal és végezéſsel, hogy az
egéſz Židók nemzetſége, minden eſz-
tendőben meg-tartaná azokat a'na-
pokat. * És Antiokuſnak ugyan, a'ki 9
Nemes-nek neveztetett, az életből ki-
múláſa így vólt. * Moſt pedig Eupá- 10
tornak az iſtentelen Antíokus fiának
lött dolgait beſzéllyük-meg, meg-rö-
vidítvén a'hadakban történt veſze-
delmeket. * Mert ez fel-vévén az or- 11

C ſzágot, rendele az orſzág dolgainak
gond-viſelőjévé egy neminémű Ly-
ſiáſt, a'Fenícze és Syria hadának fe-
12 jedelmét. *Mert Ptolomæus, a'ki Má-
czer-nek módatik vala, az igaſságnak
ki-ſzolgáltatójává akart lenni a'Ži-
dókhoz, és fő-képpen a'hamiſságért
melly rajtok lött vala, és békeſégeſen
13 chelekedni vélek. * De ezért bé-vá-
doltatván a'barátitól Eupátornál, és
gyakorta árulónak mondatván, azért
hogy Filometortól reá bízatott Czy-
pruſt el-hatta vólna, és hogy a'Ne-
mes Antiokushoz adván magát at-
tól-is el-távozott vólna, méreggel
14 végezé-el életét.* Gorgias pedig, mi-
kor e'helyeknek hadnaggya vólna,
melléje vévén a'jövevényeket gya-
korta hadakozik vala a'Židók-ellen.
15 * A'Židók pedig, a'kik az alkolmatos
erőſségeket bírják vala, azokat, a'kik
el-űzettettek vala Jeruſalemből, bé-
fogadgyák vala, és hadakozni igye-
16 keznek vala. * Azok pedig a'kik Ma-
D kabæuſsal valának, imádſágokkal kér-
vén az Urat hogy ſegétőjök lenne, az
17 Idumæuſok erőſségire űtének: * és
nagy erővel rajtok lévén, a'helyeket
el-foglalák, a'kik eleikbe jövének
meg-ölék, és mindeneſtől-fogva nem
18 kevesbet húſz ezernél le-vágának. *
Némellyek pedig, mikor két igen erős
tornyokba futottak vólna, mellyek-
ben minden kéſzűlet vala a'hadako-
19 záſra, * Makabæus azoknak meg-vé-
telére, ott hagyván Simont, és Jóſe-
fet, és Zakæuſt, és azok-közzűl a'kik
vélek valának elég ſokakat, ö-maga
azokra a'viadalokra fordúla, a'mel-
20 lyek inkább kénſzerítik vala. * Azok
pedig a'kik Simonnal valának, a'kí-
E vánſágtól hordoztatván, némellyek-
től a'kik a'tornyokban valának, el-
hajtatának pénzel: és hetven-ezer gi-
ra ezűſtöt vévén, ki-ereſztének né-
21 mellyeket hogy el-ſzaladnának. *
Mikor pedig a'dolog Makabæuſnak
hírré tétetett vólna, a'nép ſejedelmit
egybe-gyűjtvén, panaſzolkodék,
hogy pénzen adták vólna el az ö at-
tyok-fiait, azoknak ellenſégit el-bo-
22 chátván. * Az-okáért azokat, a'kik
árulókká lőttek vala, meg-ölé, és
23 mingyárt el-foglalá a'két tornyot. *
Fegyverekkel pedig és kezekkel min-
deneket ſzerenchéſsen chelekedvén,
a'két erőſségben húſz ezernél többet
24 öle-meg. * Timóteus pedig, a'ki az-

2. Mach. 10.

előtt a'Żidóktól meg-győzettetett
vala, egybe-híván az idegen sokaság-
nak seregét, és egybe gyűjtvén az A-
siai lovagot, el-jőve mint-ha fegy-
verrel meg-venné Judæát. * Makabæ- 25
us pedig, és a'kik véle valának, amaz
el-közelgetvén, könyörögnek vala az
Úrnak, fejőket földel meg-híntvén,
és ágyékokat szőr-żákokkal fel-ö-
vedzvén, * az óltár pártázattyához 26 A
borúlván, hogy nékik irgalmas, az ő
ellenségeknek pedig ellenségek len-
ne, és az ellenkezőkkel ellenkednék,
a'mint a'törvény mongya. * És így 27
az imádság-után, fegyvereket fogván, F
meszsze menvén a'várastól, és közel
lévén az ellenségekhez, meg-szállá-
nak. * A'Napnak fel-jövetelekor pe- 28
dig mind-ketten meg-indúlának: e-
zek, a'győzedelemnek és szerenchés
állapatnak igérőjét a'jószágos chele-
kedettel az Urat tartyák vala: ama-
zoknak pedig, az ütközetben-valo
hadnagyok a'bátor szív vala. * De 29
mikor kemény harcz vólna, láttatá
nak az ellenségektől az égből öt férfi-
ak lovakon, arany zabolákkal ékesek,
a'Żidókat vezetvén: * kik-közzűl ket- 30
ten Makabæust közbe-vévén, az ő
fegyverőkkel környűle forgolódván,
sérelem-nélkűl meg-óltalmazzák va-
la: az ellenségre pedig nyilakat és
meny-köveket hagyigálnak vala,
melly-miatt vaksággal-is meg-hábo-
ríttatván, és bódúlással-is el-telvén
el-húllanak vala. * Meg-öletének pe- 31
dig húsz-ezeren 's ot-százan, és hat-
száz lovasok. * Timóteus pedig Ga- 32
zarába futa ez erős várba, melyben
Kæreas vala hadnagy. * Makabæus 33
pedig, és a'kik véle valának, vígan G
meg-szállák a'várat negyed napig. * 34
Azok pedig a'kik benne valának, a'
helynek erősségében bízván, mód-
fölött szitkozódnak vala, és istente-
len beszédeket szóllanak vala. * De 35
mikor az ötöd nap meg-virradna,
húsz ifiak azok-közzűl a'kik Maka-
bæussal valának, fel-gerjedvén szí-
vökben a'káromlásért, vitézűl a'kő-
falhoz menének, és kemény szívvel
járván fel-mennek vala: * de a'többi- 36
is hasonló-képpen fel-menvén, a'tor-
nyokat 's a'kapukat kezdék fel-gyúj-
tani, és a'káromlókat elevenen meg-
égetni. * Két egész nap pedig a'várat 37
rontván, Timóteust a'ki magát rejte-
geti vala, némelly helyen fel-találván,
meg-ölék: az öttsét-is Kæreást és A-
38 pollófanest meg-ölék. * Mellyek meg-
lévén, díchéretekkel és hálá-adások-
kal áldgyák vala az Urat, a'ki nagy
dolgokat chelekedett Israëlben, és
győzedelmet adott nékik.

XI. Rész.

1 DE kevés idő-után, Lysias a'
A király gond-viselője, és ro-
kona, és a'dolgokban tiszt-
tartója, nehéz néven vévén
2 azokat a'mellyek történtek vala, *
egybe-gyűjtvén nyólczvan ezeret, és
az egész lovagot, a'Żidók-ellen
jő vala, alítván hogy a'várast meg-
vévén a'Pogányok lakó-helyévé ten-
3 né, * a'templomot pedig pénz gyűj-
tésre foglalná, mint a'Pogányoknak
egyéb bálványozò templomit, és
minden esztendőben a'papságot árú-
4 ba bochátaná: * soha meg nem gon-
dolván az Isten hatalmát, hanem
meg-dűhött elmével, a'gyalogoknak
sokaságában, és a'sok ezer lovagok-
ban, és a'nyólczvan elefántokban
5 bízik vala. * Bé-menvén pedig Ju-
dæába, és Bet-surához közelgetvén,
melly szoros helyen vala, Jerusalem-
től öt futamatnyi földön, azt a'várat
6 vitattya vala. * Hogy pedig Maka-
bæus, és a'kik véle valának, meg-érték
B hogy a'várakat vítattyák, sírással és
köny-húllatásokkal kérik vala az U-
rat, és az egész sereg egyetemben,
hogy jó Angyalt küldene az Israël
7 szabadúlására. * És ő-maga elsőben
Makabæus, fegyvert fogván, a'többit
inté hogy véle eggyűtt veszedelemre
vetnék magokat, és meg-segétenék
8 az attyok-fiait. * És mikor mind eg-
gyűtt víg szívvel mennének, Jerusa-
lemben meg-jelenék nékik egy elöt-
tök-ménő lovas feír ruhában, arany
9 fegyverben, dárdát forgatván. * Ak-
kor minnyájan eggyűtt áldák az ir-
galmas Urat, és meg-erősödének
szívökben: nem chak az embereken,
de a'fene vadakon-is, és a'vas falo-
10 kon-is készek lévén által-menni. *
C Az-okáért mennek vala serényen,
menyből lévén segétőjök, és a'rajtok-
11 könyörűlő Urok. * Oroszlányok
módgyára pedig sebességgel az ellen-
ségekre rohanván, le-vágának azok
közzűl tizen-egy ezer gyalogot, és
12 ezer hat-száz lovast: * minnyájokat
pedig meg-futamtaták, sokan pedig

közzűlök meg-sebesíttetvén mezítelen szaladának-el. De ő-maga-is Lysias rútúl futva szalada-el. * És mivelhogy nem vala esztelen, magában meg-gondolván, hogy ő meg-keveseredett volna, és meg-értvén hogy győzhetetlenek vólnának a' Zidók, a' mindenható Istennek segétségéhez támaszkodván, hozzájok küldé: * és meg-igére hogy minden igaz okoknak engedne, és a' királyt reá erőltetné hogy baráttyokká lenne. * Engede pedig Makabæus a' Lysias könyörgésinek, mindenekben a' hasznot követvén: és valamiket íra Makabæus Lysiásnak a' Zidók-felől, azokat a' király meg-engedé. * Mert levél íratott vala Lysiástól a Zidóknak, illyen módot foglalván magában:

LYSIAS a' Zidók népének köszönetit.

* János és Abésalom, a' kik tőletek küldettek vala, az irásokat kézbe adván, azt kívánták, hogy azokat, a' mellyek ő-általok jelentetnek vala, bétellyesíteném. * Az-okáért valamik a' király-eleibe vitethettenek, eleibe adtam: és a' mi lehetséges vólt, azt meg-engedte. * Ha azért a' dolgokban a' hivséget meg-tartyátok, ez-után-is jótokra akarok lenni. * Egyebekről pedig mindenekről szóval parancholtam, mind ezeknek, 's mind amazoknak a' kik tőlem küldettek, hogy meg-beszéllyék néktek. * Legyetek jó egésségbé. A' szász negyvennyólczadik esztendőben, Dioskorus havának huszon-negyedik napján.

* A' Király levele pedig ezeket foglallya vala magában:

ANTIOKUS király Lysias attyafiának köszönetit. * Az atyánk az Istenek-közibe vitettetvén, mi kívánván azokat, a' kik a' mi országunkban vannak, zúrzavar-nélkül élni, és az ő dolgokra szorgalmatos gondot viselni, * hallottuk hogy a' Zidók nem engedtek az atyámnak hogy a' Görögök szer-tartásokra vitetnének, hanem hogy meg akarják tartani az ő törvényeket, és azért kívánnyák tőlünk hogy meg-engedgyük nékik az ő rend-tartásokat. * Akarván azért e' nemzetséget-is chendeségben lenni, magunkban végezvén azt ítéltük, hogy a' templom viszsza-adattassék nékik, hogy chelekedgyenek az ő elejeknek szokása-szerént. * Jól chelekszed azért, ha hozzájok küldesz, és kezedet bé-adod: hogy meg-értvén akaratúkat, jó szívvel légyenek, és az ő tulajdon hasznoknak szolgállyanak.

* A' Zidókhoz pedig a' Király levele illyen vala:

ANTIOKUS király a' Zidók tanátsának, és a' többb Zidóknak köszönetit. * Ha egésségben vattok, úgy vattok a' mint akarjuk: de mi-is jó egésségben vagyunk. * Hozzánk jövé Menelaus, mondván hogy ti alá akartok jőni a' tieitekhez, a' kik nálunk vannak. * Az-okáért azoknak, a' kik el-jőnek Xantikus havának harminczadik napjáig, kezeinket bé-adgyuk bátorságnakokáért, * hogy a' Zidók éllyenek az ő étkekkel és törvényekkel, a' mint azelőtt-is: és senki közzűlök semmi bántást ne szenvedgyen azokért a' mellyek tudatlanságból lőttek. * El-küldöttük pedig Menelaust-is, hogy szóllyon veletek. * Legyetek egésségben. A' szász negyven-nyólczadik esztendőben, Xantikus havának tizen-ötödik napján.

* Küldének pedig a' Romaiak-is illyen levelet:

QUINTUS Memmius és Titus Manilius, a' Romaiaknak követök, a' Zidók népének köszöneteket. * Azokat, mellyeket Lysias a' király rokona meg-engedett néktek, mi-is meg-engedtük. * A' mellyeket pedig a' királyra ítélt hallasztani, mingyárt küldgyetek valakit, szorgalmatosan beszélgetvén egy-más-között, hogy úgy végezzünk, a' mint néktek használ: mert mi Antiokiába megyünk. * És azért siessetek választ írni, hogy mi-is tudgyuk mi akaratban vattok. * Legyetek jó egésségben. A' szász negyven-nyólczadik esztendőben, Xantikus havának tizen-ötödik napján.

XII. Rész.

MEg-lévén ezek a' szövetségek, Lysias a' királyhoz indula, a' Zidók pedig a' szántásban vetésben dolgoznak vala. * De a' kik hely-tartók vólának, Timóteus, és Apollónius a' Gennæus fia, de Jerónymus-is, és Démofon azok-fölött, és Nikánor a' Czypruси tiszt-tartó, nem hadgyák valaőket chendeségben lenni, és nyugodalomban. * A' Joppéiak pedig il-

lyen

lyen latorſágot chelekedének: kérék
a'Żidókat, a'kiknél laknak vala, hogy
a'hajókba ſzállanának, mellyeket ké-
ſzítettek vala, feleſégőkkel's gyerme-
kőkkel, mint-ha ſemi ellenkezéſek nē
vólnának kőzőttők. * Az-okáért a'
váraſnak kőzőnſéges végezéſe-ſze-
rént, ezek-is engedvén, és a'békeſég-
nek-okáért ſemmit nem gyanakod-
ván: mikor a'mélyre jutottak vólna,
el-burítának nem kevésbet két ſzáz-
nál. * Melly kegyetlenſéget az ő nem-
zetſége-béli emberek-ellē hogy meg-
érte Júdas, paranchola a'férfiaknak, a'
kik véle valának: és ſegétſégűl híván
az igaz bírót az Iſtent, * el-méne az
ő attyafiainak gyilkoſi-ellen, és a'rév-
helyt éjjel fel-gyújtá ugyan, a'hajó-
kat meg-égeté, azokat pedig a'kik a'
tűzből el-ſzaladtak vala, fegyverrel
meg-őlé. * És mikor ezeket igy vég-
be vitte vólna, el-méne úgy hogy iſ-
még meg-térne, és a'Joppéiakat mind
ki-gyomlálná. * De mikor meg-ér-
tette vólna, hogy azok-is, a'kik Jam-
niában valának, azon módon akarná-
nak chelekedni a'vélek-lakò Żidók-
kal, * a'Jamniaïakra-is el-méne éj-
jel, és a'rév-helyt a'hajókkal egyyűtt
fel-gyújtá: úgy hogy a'tűznek vilá-
goſsága meg-láttatnék Jeruſalem-
ben két-ſzáz negyven futamatnyi
főldre. * Onnét mikor már el-men-
tek vólna kilencz futamatnyi főld-
re, és az úton mennének Timóteuſ-
ellen, reájok űtének az Arabiaïak, őt-
ezer férfiak, és őt-ſzáz lovaſok. * És
mikor erős harcz vólna, és az Iſten ſe-
gétſégéből ſzerenchéſsen jártak vól-
na, a'meg-győzettetett Arabiaïak
maradéki kérik vala Júdáſt hogy ke-
zét bé-adná nékik, igérvén hogy le-
geltetéſeket adnának, és egyéb dol-
gokbā-is haſználnának. * Júdas pedig,
alítván hogy bizonyára ſokakban
haſznoſok lennének, meg-ígéré a'bé-
keſéget: és kezeket fogván, el-mené-
nek az ő ſátorokba. * Reá-űte pedig
némelly erős váraſra-is, melly hidak-
kal és kő-falokkal kőrnyűl-vétetett
vala, melyben a'Pogányoknak egye-
les ſokaſága lakik vala, melynek Kaſ-
fin a'neve. * Azok pedig a'kik benne
valának, bízván a'kő-faloknak erős-
ſégében, és az élés kéſzűletiben, reſ-
tebben chelekeſznek vala, ſzitkokkal
boſzſzontván Júdáſt, és káromkod-
ván, és illetleneket ſzólván. * Maka-

bæus pedig, ſegétſégűl híván a'világ-
nak nagy fejedelmét, ki fal-rontò ko-
ſok és ſzerſzámok-nélkűl "a'Jéſus i-
dejében le-dőjtőtte, Jerikót, kemé-
nyen a'kő-falokra rohana: * és meg-
vévén a'váraſt az Úr akarattyából,
ſzámlálhatatlan őldőkléſt tőn, úgy
hogy a'mellette-valo tó, melynek
ſzéleſsége két futamatnyi főld vala, a'
meg-őlettetteknek vérével láttatnék
folyni. * Onnét el-menének hét-ſzáz
őtven futamatnyi főldre, és menének
Karakába azokhoz a'Żidókhoz, a'kik
Tubianæuſoknak neveztetnek vala: *
és Timóteuſt ugyan, azokon a'helye-
ken nē kapák, és ſemit nem-végezvén
viſzſza-méne, hagyván némelly he-
lyen igen erős ſegétſéget. * Dosíteus
pedig és Sosípater, a'kik hadnagyok
valának Makabæuſsal, meg-őlék Ti-
moteuſtól a'várban hagyatott tíz-e-
zer férfiait. * Makabæus pedig, maga-
mellé hat ezert rendelvén, és chopor-
tokba állatván, Timóteus-ellen mé-
ne, kivel ſzáz húſz-ezer gyalog, és két-
ezer őt-ſzáz lovas vala. * Meg-értvén
pedig Judáſnak jővetelit Timóteus,
elől el-kűldé az aſzſzony-állatokat,
és a'gyermekeket, és az egyéb kéſzű-
letet, a'várba, melly Karnion-nak
mondatik: mert meg-győzhetetlen
vala, és nehéz vala a'hoz járúlni a'he-
lyeknek ſzoroſsági-miatt. * És mikor
Júdáſnak az első choportya meg-lát-
tſzott vólna, félelem ſzálla az ellen-
ſégekre, az Iſtennek jelen-vóltából, ki
mindeneket lát, és meg-futamtatá eg-
gyik a'máſikat, úgy hogy inkább ve-
rettetnének-le ő-magoktól, és az őn-
nőn fegyverek chapáſitól meg-erőt-
lenűlnének. * Júdas pedig főlőtte igē
rajtok vala meg-bűntetvén az iſten-
teleneket, és le-vága kőzzűlők har-
mincz-ezer férfiat. * Ő-maga pedig
Timóteus, a'Dosíteus és Sosípater
réſzei-kőzzé akada: és ſok kőnyőrgé-
ſekkel kéri vala hogy elevenen el-
bochátanák, azért hogy ſok Żidók-
nak attyai és attyafiai vólnának nála,
a'kik az ő halála-miatt meg-chalat-
tatnának. * És mikor hitet adott vól-
na hogy viſzſza-adná azokat a'vége-
zés-ſzerént, ſérelem-nélkűl bocháták
el őtet az atyafiaknak ſzabadúláſok-
ért. * Júdas pedig ki-méne Karnion-
ra, meg-őlvén huſzon-őt ezer em-
bert. * Azoknak meg-futamtatáſa és
meg-őléſe-után, el-indítá a'hadat

"Ioſuē 6.

Efron-

2. Mach. 12.

Efronhoz az erős várashoz, melyben külömb-féle Pogányoknak sokasága lakik vala: és erős ifiak álván a'kő-falokon erősen vínak vala: abban pedig sok szerszámok, és nyilaknak készülete vala. *De, mikor a'mindenhatót segétségül hítták vólna, a'ki az ő hatalmával az ellenségek erejét megrontya, meg-vévék a'várast: és azok közzül a'kik ott-beń valának, huszonöt ezeret le-vágának. *Ońét a'Szciták 29
várasához menének, melly Jerusalemtől hat-száz futamatnyi földön vala. * Bizonyságot tévén pedig azok 30
a'Zidók, a'kik a'Sczitópolisiaknál valának, hogy kegyesen bánnának vélek, és hogy még a'szerenchétlenségidején-is emberségesen cheleked-
tek vélek: * meg-köszönvén nékik, és 31
íntvén hogy az-után-is az ő nemzetségekhez kegyesek lennének, Jerusalembe jutának közel lévén a'Pünkösd F
innepe-napja. * És Pünkösd-után el- 32
menének Gorgiásra az Idumæa tiszttartójára. * Ki-méne pedig három- 33
ezer gyaloggal, és négy-száz lovassal. A
* Kik meg-ütközvén, történék hogy 34
a'Zidók-közzül kevesen húllának-el.
* Egy-neminémű Dositeus pedig a' 35
Baczenor-lovasi-közzül-valo erős férfiu, Gorgiast tartya vala: és, mikor elevenen akarná őtet meg-fogni, egy lovas a'Tracziaïak-közzül reá rohana, és a'vállát el-vágá: és így Gorgias el-szalada Maresába. * Azok pedig, a' 36
kik Esdrinnel valának, többig hadakozván és el-fáradván, segétségül hívá Júdas az Urat, hogy segétője és hadnagya lenne a'hadnak: * el-kezdvén 37
hazája nyelvén, és énekekkel fel-kiáltván, meg-futamtatá a'Gorgias vitézit. * Júdas pedig egybe-gyűjtvén a' 38
hadat, el-méne Odollam várasába: és, mikor a'hetedik nap el-érkeznék, a'szokás-szerént meg-tisztúlván, azon helyen meg-tarták a'szombatot. * És 39
másod nap el-méne Júdas az övéivel, hogy a'le-vágattattak testeit el-vinné, és az attyokkal helyheztetné az ő attyok koporsóiba. *Találának pedig 40
a'meg-ölettetteknek ruhájok-alatt a'bálványok ajándékiból, mellyek
[a] *Deut. 7. d. 25.* Jamniánál vóltak, [a]mellyektől tíltya G
a'törvény a'Zidókat: onnét mindeneknél nyilván lőn, hogy azokért 8
húllottak vólna el azok. * Az-okáért 41
minnyájan áldák az Úrnak igaz ítéletét, ki a'titkokat ki-nyilatkoztatta va-
la. * És így a'könyörgésekre térvén, kérék, hogy a'mi vétek lőtt vala el-feljetetnék. Az igé erős Júdas pedig inti vala a'népet hogy meg-tartanák magokat a'bűntől, szemek-előtt látván a'mellyek lőttek vala azoknak bűnökért a'kik le-vágattattanak. * És megróván egy-mást, tizen-két ezer gira- 43
ezűstot küldé Jerusalembe, hogy áldozat leńe a'meg-hóltaknak bűnökért, jól és istenesen gondolkodván a'fel-támadásról. (* mert ha azokat, 44
a'kik el-húllottak vala, nem reménlette vólna fel-támadni, hasztalannak láttatnék és heába-valónak imádkozni a'halottakért) * és mivelhogy meg-gondollya vala, hogy azoknak, a'kik Isteni félelemmel aludtak vala el, igen jó el-tétetett kegyelmek vólna. * Az-okáért szent és üdvösséges gondolat a'halottakért imádkozni, hogy a'bűnökből meg-óldoztattassanak.

XIII. Rész.

SZáz negyven kilenczedik esztendőbe, meg-érté Júdas hogy Antiokus Eupátor nagy sokasággal jőne Judæa-ellen, * és ő- 2
vele az ő gond-viselője és tiszt-tartója Lysias, száz tiz-ezer gyalog lévén vele, és öt-ezer lovas, huszon-két elefant, és három-száz kaszás-szekér. * 3
Kőzikbe egyeledék pedig Menelaus-is: és nagy álnoksággal könyörög vala Antiokusnak, nem hazájának szabadúlásáért, hanem remélvén hogy őtet helyheztetné a'fejedelemségbe. 4
* De a'királyoknak Királya fel-indítá az Antiokus szívét a'bűnös-ellen: és B
Lysias meg-sugalván hogy ő vólna minden gonoszoknak oka, parancholá (a'mint nékik szokások) hogy megfogván azon helyen meg-ölnék. *Vala pedig azon helyen ötven könyöknyi torony, melly minden-felől megrakott vala hamuval: ez a'meredekre 5
néz vala. * onnét parancholá hogy az 6
hamuba alá-vetnék a'szentség-törőt, minnyájan tasztigálván őtet a'veszedelemre. *És illy törvényel történék hogy meg-halna a'törvénynek általhágója, és a'földbe sem temettetnék. 7
Menelaus. * És elég igazán ugyan: mert mivelhogy az Isten óltára-ellen C
sok vétkeket chelekedett, melynek tüze és hamuja szent vala, ő arra kárhoztatott hogy hamuban halna- 9
meg. * De a'király meg-dühödt el-

mével jő vala, hogy gonoszbnak mu-
tatná magat az attyánál a'Żidókhoz.
* Mellyeket Júdas meg-értvén, meg- 10
parancholá a'népnek, hogy éjjel és
nappal segétségűl hínák az Urat,
hogy, a'mint mindékor, most-is meg-
segétené őket: * úgy-mint a'kik fél- 11
nének, hogy meg ne fosztatnának a'
törvénytől, és hazájoktól, és a'szent
templomtól: és hogy a'népet, melly e'
minap egy-kevessé meg-pihent vól-
na, ne engedné ismég a'káromlò nem-
zetségek-alá vettetni. * Minnyájan 12
azért eggyűtt azt chelekedvén, és ir-
galmasságot kérvén az Úrtól, sírás- D
sal és bőjtökkel, három egész nap le-
borúlván, inté őket Júdas hogy el-ké-
szítenék magokat. * Ő pedig a'vének- 13
kel azt gondolá, hogy minek-előtte
a'király ki-szállítaná a'hadat Judæá-
hoz, és el-foglalná a'várast, ki-men-
ne, és az Úr itéletire hagyná a'dolog-
nak végét. * Az-okáért minden hatal- 14
mat a'világ-teremtő Istenének tulaj-
donítván, és íntvén az övéit hogy e- E
rősse vínának, és halálig a'törvények-
ért, a'templomért, a'várasért, hazájo-
kért, és a'polgárokért helt állanának,
Módin-mellé helyhezteté a'hadat. * 15
És az övéinek jelűl adván, Istené a'
győzedelem, igen erős ifiakat választván,
és éjjel reá-űtvén a'király sátorá-
ra, a'táborban meg-őle négy-ezer fér-
fiat, és a'leg-nagyobbik elefántot-is
azokkal-eggyűtt, a'kik rajta vóltak: * 16
és nagy félelemmel és zúrzavarral az
ellenségek táborát meg-tőltvén, a'
dolgot szerenchéssen meg-chelekedvén,
el-menének. * Ez pedig lőn mi- 17
kor meg-virradna, az Urnak óltalma
segétvén őtet. * De a'király, meg-íze- 18
lítvén a'Żidók méréssségét, mester-
séggel kísérti vala a'nehéz helyeket:
* és Bet-surához, melly a'Żidók erős 19
várasa vala, indítá a'tábort: de meg- F
futamtaték, meg-botlék, meg-kissebbedék.
* Azoknak pedig, a'kik ott-beñ 20
valának, a'mi szűkség vala Júdas bé-
kűldi vala. * Hírré tévé pedig az ellen- 21
ségeknek a'titkokat némely Rodo-
kus a'Żidók seregéből: kit fel-keres-
vén meg-fogának, és bé-rekesztének.
* Ismég szólla a'király azokkal a'kik 22
Bet-surában valának: kezet ada: vőn:
el-méne. * meg-űtkőzék Judással: 23
meg-győzetteték. Hogy pedig meg-
érté hogy el-pártolt vólna Filep An- G
tiokiában, a'ki tiszt-tartóúl hagyat-
tatott vala, elméjében meg-réműl-
vén, a'Żidóknak kőnyörögvén, és alá-
jok adván magát, meg-esküvék min-
denre a'mi igaznak láttaték: és meg-
békélvén, áldozatot tőn, meg-tisztelé
a'templomot, és ajándékokat ada: * 24
Makabæust meg-ölelé, és hadnaggyá
's fejedelemé tévé őtet Ptolemáistól-
fogva a'Gerrénusok-ig. * Hogy pe- 25
dig Ptolemáisba méne, nehéz néven
vévék a'Ptolemáisiak a'barátságnak
szerzését, bosszonkodván hogy né-
talám fel-bontanák a'szövetséget. * 26
Akkor fel-álla Lysias az itélo-székbe,
és okát adá, és a'népet le-chendesíté,
és visszsza-tére Antiokiába: és illyen
módon lőn a'királynak el-indúlása,
és meg-térűlése.

XIV. Rész.

1 A De három esztendői idő-u-
tán, meg-ismére Júdas, és a'
kik véle valának, hogy De-
meter a'Seleukus fia, erős
sokasággal és hajókkal, a'Trípolis ré-
vén fel-ment vólna az alkolmatos he-
lyekre, * és meg-vőtte vólna a'tarto- 2
mányokat Antiokus-ellen, és az ő Ly-
sias hadnagya-ellé. * Némelly Alczi- 3
mus pedig, a'ki Fő-pap vólt, de sza-
bad akarattya-szerént meg-ferteztet-
te magát az egyeledésnek idején, gon-
dolván hogy semi módon néki nem
vólna szabadulása, sem az óltárhoz-
valo járulása, * méne Demeter király- 4
hoz, a'száz ötvenedik esztendőben,
egy arany koronát vívén néki, és pál-
ma-fát, ezek-fölött ágakat-is, mel-
lyek a'temploménak láttatnak vala
lenni. És az napon halgata ugyan. * 5
Alkolmatos időt találván pedig az ő
esztelenségének, bé-hívattatván De-
metertől a'tanátsba, és meg-kérdet-
tetvén minémű dolgokra és tanátsok-
ra támaszkodnának a'Żidók, * felele: 6
A'kik a'Żidók-közzűl Assidæusok-
nak neveztetnek, a'kiknek előttök-
járójok Júdas Makabæus, azok táplál-
lyák a'hadakat, és indíttyák a'támadá-
sokat, és nem hadgyák hogy az ország
nyugodalomban légyen. * mert én-is 7
chalárdúl meg-fosztatván az atyáim-
nak méltóságától (mondom pedig a'
Fő-papságtól) jöttem ide: * elsőben 8
ugyan a'király hasznára hívségben
maradván, másodszor pedig a'polgá- B
roknak-is javát kívánván: mert azok-
nak gonosságok-által a'mi egész
nemzetségűnk nem kevessé gyötret-

tetik.

2. Mach. 13. 14.

tetik. * De kérlek ô király, ezeket egyen-ként meg értvén, mind a'tartományra 's mind a'nèzetségre, a'te kihirhedett emberſéged-ſzerént mindenekre viſelly gondot. * mert, valamíg Júdas él, lehetetlen hogy békeſséges légyen a'dolog. * Ez pedig illyeneket mondván, a'többi baráti-is, ellenſégeſen viſelvén magokat Júdás-ellen, haragra gerjeſzték Demetert. * Ki mingyárt Nikánort a'tiſzt-tartót, az elefántok hadnagyát, küldé Judæába: * meg-parancholván, hogy ô-magát ugyan Júdást meg-fogná: azokat pedig, a'kik véle valának, el-ſzéllyeztené, és Alczimuſt a'nagy templomnak Fő-papjává rendelné. * Akkor a'Pogányok, a'kik Judæából elfutottak vala Júdás-előtt, ſeregenként egyeledtek vala Nikánorhoz; alítván a'Zidók nyomoruſágit és veſzedelmit, az ô dolgok ſzerencséjének. * Halván azért a'Zidók a'Nikánor jövetelét, és a'nemzetſégek gyülekèzetét, földel meg-hintetvén kérik vala azt, a'ki az ô népét úgy rendelte, hogy örökké meg-őrizné, és a'ki az ô réſzét nyilván-valo jelekkel óltalmazza. * Parancholván pedig a'hadnagy, mingyárt el-indúlának onnét, és egybe-gyülének a'Deſsaù kaſtélyhoz. * Simon pedig a'Júdas attyafia meg-ütközött vala Nikánorral: de meg-rettene az ellenſégeknek hirtelen jövetelétől. * Nikánor mindazáltal, halván a'Júdas társainak erejöket, és ſzívöknek bátorſágát, melly ôbennek vala a'hazájokért-valo harczokban, fél vala vérrel próbát tenni. * Az-okáért elől-bochátá Poſidóniuſt, és Teodó[illegible]uſt, és Mátyáſt, hogy kezeket adnának és vennének. * És mikor ſokkáig tanátſot tartanának ezekről, és ô-maga a'hadnagy a'ſokaſágra hallaſztott vólna, miſzerint ajoknak egy értelmek lőn hogy a'barátſágnak engednének. * Az-okáért napot rendelének, mellyen titkon végeznének egy-máſsal: és mindeniknek ſzékek hozattatának, és tétetének. * Megparancholá pedig Júdas, hogy a'fegyveresek alkolmatos helyeken lennének, hogy valami-képpen az ellenſégektől hirtelen valami gonoſz ne támadna: és illendő beſzélgetéſt tartának. * Lakik vala pedig Nikánor Jeruſalemben, és ſemmit hamiſsan nem chelekeſzik vala, és a'gyülevéſz ſeregeket, a'kik ôſzve-gyültek vala, el-ereſzté. * Kedvelli vala pedig Júdást mindenkor ſzívből, és jó akarattal vala a'férfiúhoz. * És kéré őtet hogy feleſéget venne, és fiakat nemzene. Menyegzőt ſzerze: chendeſségben lőn, és közönſégeſen élnek vala. * Alczimus pedig látván az ô ſzereteteket egy-máshoz, és a'végezéſeket, Demeterhez méne, és azt mongya vala, hogy Nikánor más dolgainak kedvezne, és az orſzág-után inchelkedő Júdást rendelte vólna utánna magahelyett. * Az-okáért a'király megbúſúlván, és ennek gonoſz fondorlá-ſival fel-ingerlettetvén, íra Nikánornak, mondván, hogy igen nehezlené ugyan a'barátſág ſzerzéſt; parancholná mindazáltal hogy Makabæuſt hamar fogva küldené Antiokiába. * Mellyeket meg-értvén, Nikánor elámúla, és nehéz néven vévé, ha azokat, a'mellyekről eggyeztek vala, fel-bontaná, ſemmiben meg nem ſértetvén a'férfiútól: * de, mivelhogy a'király-ellen nem álhat vala, alkolmatoſságra vígyáz vala, mellyel a'parancholatot véghez vinné. * Makabæus pedig, látván hogy ô-véle keményben chelekednék Nikánor, és hogy a'ſzokott eleibe-valo menetelt haragosban chelekedné, meg-értvén hogy nem jóból vólna ez a'keményſég, az övéi-közzül keveſeket egybe-gyűjtvén, el-rejtezék Nikánor-előtt. * Mellyet mikor ô meg-értett vólna hogy a'férfiu bátorſágoſon eleit vőtte vólna, el-méne a'leg-nagyobb és ſzentebb templomba: és a'papoknak, a'kik a'ſzokott áldozatokat áldozzák vala, meg-parancholá hogy kézbe adnák néki a'férfiat. * Kik eskűvéſsel mondván hogy nem tudnák hol vólna a'kit kereſne, ki-nyújtván kezét a'templomra, * meg-eskővék, mondván: Ha Júdást kötözve nékem kézbe nem adgyátok, ezt az Iſten templomát a'földre rontom, és az óltárt tövéből ki-áſom, és e'templomot a'Bakkus atyának ſzentelem. * És ezeket mondván, el-méne. A'papok pedig fel-emelvén kezöket az égre, ſegétségül híják vala azt, a'ki mindenkor óltalmazója vólt az ô nemzetſégeknek, ezeket mondván: * Te mindeneknek Ura, ki ſemmi-nélkül nem ſzükölködől, akartad hogy a'te lakáſodnak temploma mi-közöttünk lenne.

2. Mach. 14.

lenne. * És most, minden szenteknek
szentséges Ura, tartsad-meg örökké
ferteztetés-nélkül e'házat, melly mi-
nap tisztíttatott-meg. * Nikánornál
pedig bé-vádoltaték Rázias egy a'Je-
rusalemi vének-közzül, a'város-szere-
tő és jó-hírű férfiu, ki a'szeretetért a'
Zidók attyának neveztetik vala. * Ez
sok ideig tisztán tartá magát a'Zidó
törvényben, testét 's lelkét-is kész lé-
vén kézbe adni az álhatatosságért. *
Meg akarván pedig Nikánor jelente-
ni, minémű gyűlölséggel volna a'Zi-
dók-ellen, el-küldé őt-száz vitézt,
hogy őtet meg-fognák. * mert azt vé-
li vala, hogy ha őtet meg-chalta vól-
na, nagy veszedelmet hozna a'Zidók-
ra. * A'seregek pedig bé akarván ro-
hanni az ő házába, és az ajtót bé-ron-
tani, és oda tüzet vinni, midőn már
meg-fogattatnék, kardal sebesíté-
meg magát, * inkább akarván vitézül
meg-halni: hogy-sem a'bűnősök alá
vettetni, és az ő nemzete-ellen mél-
tatlan, boszszúságokkal illettetni. *
De, midőn a'sietség-miatt nem bizo-
nyos chapással tőtte volna a'sebet, és
a'seregek az ajtón bé-rohanának, bá-
tran, a'kerítésre futamván, nyak-
ra-főre veté magát a'sereg-közibe: *
kik hamar helyt adván az ő esésének,
nyakra-főre esék: és midőn még lélek-
ben volna, fel-gerjedett szívvel, fel-
kele: * és midőn a'vére igen folyna, és
igen nehéz sebekkel volna meg-sebe-
sítve, által-futa a'seregen: * és meg-ál-
ván némelly meredek kő-sziklán, és
már szinte haló-félben lévén, ősze-
fogván a'bélét, mind két kezével a'se-
regekre veté, segétségül híván az élet-
nek és léleknek Urát, hogy azokat is-
mét meg-adná néki: és így végezé-
el életét.

XV. Rész.

NIkánor pedig, hogy meg-érté
Júdást a'Samária helyein
leni, azt gondolá hogy min-
den sebességgel szombat na-
pon meg-harczolna. * A'Zidók pedig,
a'kik őtet kénszerítésből követik vá-
la, mondván: Ne chelekedgyél illyen
kegyetlenül és gorombául, hanem
adgy tiszteletet a'meg-szentelt nap-
nak, és tisztellyed azt, a'ki mindene-
ket lát: * az a'bóldogtalan meg-kér-
dé, ha vagyon-e hatalmas az égben, a'
ki a'szombat-napot parácholta meg-
tartani. * És amazok felelvén: Vagyon
az égben élő és hatalmas Úr, a'ki pa-
rancholta a'hetedik napot meg-tarta-
ni. * Ő pedig monda: En-is hatalmas
vagyok a'földön, a'ki fegyvert paran-
cholok fogni, és a'király dolgait el-
végezni. Mindazáltal nem cheleked-
heté hogy tanátsát véghez vinné. * És
Nikánor ugyan igen nagy kevélység-
gel fel-fualkodván, azt gondolta va-
la, hogy tellyes győzedelmet nyerne
Júdáson. * Makabæus pedig minden-
kor bízik vala tellyes reménséggel,
hogy az Istentől segétsége lenne. * és
inti vala az övéit, hogy ne félnének
a'nemzetségeknek jövetelén, ha-
nem elméjekben tartanák az ég-
ből nékik lőtt segétségeket, és most-is
reménlenék hogy a'Mindenhatótól
győzedelem követné őket. * És szól-
ván nékik a'törvényből és a'profé-
tákból, emlekeztetvén a'viadalokra-is, mellyeket chelekedtek vala az-e-
lőtt, serénybekké tévé őket: * és így
az ő szívőket meg-bátorítván, meg-
mutattya vala egyetemben a'Pogá-
nyok chalárdságát, és az eskűvések-
nek meg-szegését. * Mindenikét pe-
dig fel-fegyverkezteté, nem paizsnak
és dárdának erősségével, hanem igen
jó beszédekkel, és intésekkel, meg-
magyarázván a'hitelre-méltó álmot,
mellyel minnyájokat meg-vidámítá.
* Illyen-módu vala pedig a'látás: Ó-
niás, a'ki Fő-pap volt, jó és kegyes
férfiu, szemérmetes-tekintetű, chen-
desz-erkölchű, és ékes-beszédű, és a'
ki gyermekségétől-fogva a'jószágos
chelekedeteket gyakorlotta vala, ke-
zeit fel-emelvén, imádkozott a'Zi-
dóknak egész népéért: * Ez-után más
férfiú-is jelent-meg, állapattal és di-
chőséggel chodálatos, és nagy ékes
méltóságu ő-mellette: * Onías pedig
felelvén mondott: Ez az atyafiaknak,
és az Israël népének szeretője: ez, a'ki
sokat imádkozik a'népért, és az egész
szent városért, Jeremias az Isten pro-
fétája. * Ki-nyújtá pedig Jeremias a'
jobb-kezét, és ada Júdásnak egy ara-
nyas kardot, mondván: * Vedd-el a'
szent kardot az Isten ajándékát, mel-
lyel az én népemnek Israëlnek ellen-
ségit le-vered. * Intetvén azért Júdás-
nak igen jó beszédivel, mellyekkel
fel-indíttathatik vala a'bátorság, és az
ifiak szívők meg-erősíttethetik va-
la, el-végezék hogy meg-vínának,
és erősen harczolnának: hogy az

erősség

2. Mach. 14. 15.

erőſség tenne itéletet a'dolgokban;
mivelhogy a'ſzent váras és a'tem-
plom veſzedelemben vólnának. * 18
Mert a'feleſégekért, és fiokért, és at-
tyok-fiokért, és rokonokért, kiſsebb
ſzorgalmatoſságok vala: hanem leg-
nagyobb és első félelem a'templom
ſzentſégeért vala. * de azoknak-is a' 19
kik a'várasban valának, nem kichiny
ſzorgalmatoſságok vala azokért a'
kik meg-ůtkőzendők valának. * És, 20
mikor már minnyájan reménlenék a'
kővetkezendő ítéletet, és az ellenſé-
gek jelen-vólnának, és a'ſereg el-ren-
delve vólna, a'vadak 's a'lovaſok al-
kolmatos helyre állattattak vól-
na, * el-ſzemlélvén Makabæus a' 21
ſokaſágnak jővetelét, és a'fegyvereк-
nek ſok-féle készűletit, és a'vadak-
nak fene-vóltát, ki-terjeſztvén kezeit
az égre, a'choda-tévő Urat hívá ſe-
gétſégűl, ki nem a'fegyverek hatal-
ma-ſzerént, hanem a'mint néki tet-
tſzik, ád a'méltóknak győzedelmet. * 22
Segétſégűl híván pedig illyen mó-
don ſzólla: "Te Uram, ki el-kűldőt- E
ted a'te Angyalodat Ezekiáſnak a'Jú-
da királyának idejében, és meg-őltél
a'Sennakerib táborából ſzáz nyólcz-
van-őt ezeret: * moſt-is, mennyek- 23
nek Ura, kűld-el a'te jó Angyalodat
előttűnk, a'te nagy karodnak félel-
mével és rettentéſével, * hogy fél- 24
lyenek a'kik káromláſsal jőnek a'te
ſzent néped-ellen. És ez így imádko-
zék ugyan. * Nikánor pedig, és a'kik 25
véle valának, trombitákkal és éne-
kekkel el-kőzelgetnek vala. * Júdas 26
pedig, és a'kik véle valának, az Iſtent
ſegétſégűl híván, imádſágok-által ůt-
kőzének-meg: * kézzel harczolván 27
ugyan, de az Urnak kőnyőrőgvén
ſzívőkkel, le-vágának nem kevésbet
harmincz-őt ezernél, az Iſtennek je-
len-vóltában dichőſégeſen győnyőr-
kődvén. * És mikor meg-ſzűntek 28
vólna, és őrőmmel meg-térnének,
meg-érték hogy Nikánor el-eſett az F

29 ő fegyverivel. * Kiáltás lévén azért,
és zúrzavar indíttatván, hazái nyel-
30 ven az Urat álgyák vala. * Parancho-
lá pedig Júdas, ki minden-képpen teſ-
tel és lélekkel kéſz vala meg-halni a'
polgárokért, a'Nikánor fejét, és a'vál-
lával-eggyűtt el-vágott kezét, Jeruſa-
31 lembe vinni. * A'hová mikor el-ju-
tott vólna, egybe-híván a'nemzetſé-
ge-bélieket, és a'papokat az óltárhoz,
elő-hívá azokat-is a'kik a'várban va-
32 lának. * És meg-mutatván a'Niká-
nor fejét, és az iſtentelé kezét, mellyet
ki-nyújtván a'mindenhato Iſtennek
ſzent háza-ellen, igen-nagyon diche-
33 kedett: * Az iſtentelen Nikánornak
el-metſzett nyelvét-is, darabon-
ként a'madaraknak hagya adatni:
az eſztelennek kezét pedig a'tem-
34 plom-ellenébe fel-fűggeſztetni. * Az-
okáért minden egek áldák az Urat,
mondván: Áldott, a'ki az ő helyét fer-
35 telmeſség-nélkűl meg-tartotta. * Fel-
fűggeſzté pedig a'Nikánor fejét a'vár
G tetején, hogy nyilván-valo és bizo-
nyos jele lenne az Iſten ſegétſégé-
36 nek. * Az-okáért minnyájan egyen-
lò tanátsból el-végezék, hogy ſemmi
módon innepléſ-nélkűl e'napot el ne
37 mulatnák: * innepet tartanának pe-
dig tizen-harmadik napján Adar-
havának, melly Syriai nyelven, a'
Mardokæus napja-eſtinek monda-
38 tik. * Az-okáért Nikánoron ezek
meg-tőrténvén, és az időtől-fog-
va a'Żidók a'váraſt bírván, én-is ezek-
39 ben véget-vetek a'beſzédben. * És
ha jól ugyan, és a'mint a'hiſtoriához
illik, azt magam-is akarom: ha pedig
nem olly méltán, azt meg kell nékem
40 bochátani. * Mert a'mint mindenkor
bort innya, vagy mindenkor vizet,
nem haſznos: eggyel-is máſsal-is élni
pedig győnyőrűſéges: úgy az olva-
ſóknak, ha mindenkor ékes a'be-
ſzéd, nem léſzen kedves.
Itt légyen azért el-
végezve.

" Sup. 8. c. 19.

V E G E.

2. Mach. 15.

A'JE-

A' IESVS KRISTVS SZENT EVANGELIOMA, SZENT MATE-ALTAL.

I. RESZ.

A' Iesus Kristus, | 1
ki "Dávidnak az A
Abraham fiának
fia, nemzetségének
könyve.
*†Abrahám nem- 2
zé Isaákot. "Isaák pedig nemzé Já-
kobot. ·· Jákob pedig nemzé Judát,
és annak attyafiait.
*† Júdas pedig nemzé Fáreſt, és 3
Zarámot Támártól. " Fáres pedig
nemzé Esront. Esron pedig nemzé
Arámot.
* Áram pedig nemzé Aminada- 4
bot. †Amínadab pedig nemzé Naaſ-
ſont. Naaſſon pedig nemzé Salmont.
* Salmon pedig nemzé Bóozt Ra- 5
habtól. Bóoz pedig nemzé Obedet
Ruttól. Obed pedig nemzé Jeſſét.
"Jeſſe pedig nemzé Dávid királyt. 6
*·· Dávid király pedig nemzé Sa- B
lomont, attól a' ki Uriáſé vólt.
*†Sálomon pedig nemzé Roboá- 7
mot. "Róboam pedig nemzé Abiáſt.
·· Abías pedig nemzé Ásat.
* Ása pedig nemzé Joſafátot. Jó- 8
ſafat pedig nemzé Jorámot. Jóram
pedig nemzé Oziást.
* †Ozías pedig nemzé Joatámot. 9
"Jóatam pedig nemzé Akazt. Akaz
pedig nemzé Ezekiást.
*†Ezekías pedig nemzé Manaſſeſt. 10
" Manaſſes pedig nemzé Amont.
Amon pedig nemzé Josiást.
*·· Josías pedig nemzé Jekoniást, 11
és annak attyafiait a' Babylóniába-
valo költözésben.
* És a' Babylóniába-valo költö- 12
zés-után; Jekonías nemzé Salátielt.
Salátiel pedig nemzé Zoróbabelt.
* Zoróbabel pedig nemzé Abiú- 13
dot. Ábiud pedig nemzé Eliáczimot.
Eliaczim pedig nemzé Ázort.
* Ázor pedig nemzé Sádokot. 14
Sádok pedig nemzé Akimot. Akim
pedig nemzé Eliúdot.
* Eliud pedig nemzé Eléazart. 15
Eléazar pedig nemzé Mátant. Má- C
tan pedig nemzé Jákobot.
* Jákob pedig nemzé Jósefet a' 16
Maria férjét, kitől szűlettetett a' JE-
SUS, ki Kristusnak hívattatik.
* Az-okáért mind a' nemzetségek 17
Abrahámtól-fogva Dávidig, tizen-
négy nemzetség: és Dávidtól-fogva
a' Babylóniába-valo költözésig, ti-
zen-négy nemzetség: és a' Babylóniába-valo költözéstől-fogva a' Kris-
tusig, tizen-négy nemzetség.
*"A' Kristus nemzése pedig így va- 18 "Luc.1. c.27.
la: Mikor el-jegyeztetve vólna az ő
annya Maria Jósefnek, minek-előtte öszve-kelnének, terhesnek találtaték a' Szent Lélektől. * Jósef pe- 19
dig a' férje, mivelhogy igaz vólna,
és nem akarná őtet híresíteni, tit-
kon el akará őtet bochátani. * Ő 20
pedig ezeket gondolván, ímé az Úr
Angyala meg-jelenék néki álmá-
ban, mondván: Jósef Dávidnak fia, ne D
félly el-venni Mariát a' feleségedet:
mert a' mi ő-benne fogantatott, a' 21
Szent Lélektől vagyon. * fiat szűl "Luc.1. c.31.
pedig: "és a' nevét JESUSnak hí-
vod: mert ő szabadíttya-meg az ő 22 Act. 4. b.12.
népét az ő bűnökből. * Ez pedig
mind azért lőn, hogy bé-tellyesed-
nék a' mi meg-mondatott az Úrtól
a' Proféta-által, mondván: *"Ímé 23 "Isa. 7. c.14.
a' szűz méhében fogad, és fiat szűl:
és az ő nevét Emmanuelnek híják:
melly így magyaráztatik, Velünk az
Isté. *Fel-kelvén pedig Jósef az álom- 24
ból, úgy chelekedék a' mint meg-
parancholta néki az Úr Angyala, és
el-vévé az ő feleségét. * És nem 25
ismeri vala őtet míg az ő első-szű-
lött fiát szűlé: és hívá annak
nevét JESUSnak.

"Luc.1. c.27.
"Luc.1. c.31.
Act. 4. b.12.
"Isa. 7. c.14.

II. Rész.

Luc. 2. a. 7. MIkor azért szűletett vólna 1
Jésus Júda Betlehemében, A
Heródes király napjaiban,
ímé Mágusok jövének
nap-keletről Jerusalembe, *módván: 2
Hol vagyon a' ki szűletett a' Zsidók
királya? mert láttuk a' chillagát nap-
keletben, és imádni jöttünk őtet. * 3
Halván pedig Heródes király, meg-
háborodék, és egész Jerusalem véle.
*És össze-gyűjtvén mind a' Papi fe- 4 D
jedelmeket, és a' népnek Irás-túdóit,
tudakozik vala tőlök hol szűletnék
a' Krisztus. * Azok pedig mondának 5
néki: Júda Betlehemében: Mert így
Mich. 5. a. 2. Ioan. 7. f. 42. íratott-meg a' Profetától. * "És te 6
Betlehem Júda földe, semmi-képpen
nem vagy leg-kissebb a' Júda fejedel-
mi-között: mert belőled jő-ki a' ve-
zér, ki az én népemet Israëlt vezérel-
lye. *Akkor Heródes titkon hívatván 7
a' Mágusokat, szorgalmatoson meg-
tudá tőlök a' chillag idejét, melly né-
kik meg-jelent: * és el-küldvén őket 8
Betlehembe, monda: Mennyetek-el,
és kérdezkedgyetek szorgalmatoson
a' gyermek-felől: és mikor meg-ta- B
lállyátok, üzennyétek-meg nékem,
hogy én-is el-menvén imádgyam-
őtet. *Kik mikor hallották vólna a' 9
királyt, el-menének. és ímé a' chillag
mellyet láttak vala nap-keletben,
előttök mégyen vala, míg el-jutván
meg-állana fenn, a' hol a' gyermek
vala. *Látván pedig a' chillagot, örű- 10
lének igen nagy örömmel. * És bé- 11
mévén a' házba, meg-találák a' gyer-
meket az annyával Mariával, és le-
borúlván imádák őtet: "és meg nyit- *Psal. 71. b. 10.*
ván kinchöket, ajándékokat adának
néki, aranyat, temiént, és mirrát. * És 12
feleletet vévén álmokban, hogy visz-
sza ne mennének Heródeshez, más
úton térének az ö tartományokba.
*Kik midőn el-mentek vólna, ímé az 13
Úr Angyala meg-jelenék Jósefnek ál-
mában, mondván: Kelly-fel, és vedd a'
gyermeket 's az annyát, és Egyiptusba C
fuss, és légy ott a' míg meg-mondom
néked. Mert keresni-fogja Heródes
a' gyermeket hogy el-veszesse. * Ki 14 B
fel-kelvén, vévé a' gyermeket 's az
annyát éjjel, és el-méne Egyiptusba:
*és lőn ott a' Heródes haláláig: hogy 15
bé-tellyesednék a' mi meg-mödatott
az Úrtól a' Proféta-által, mondván:
"Egyiptusból híttam az én fiamat. *"Ose. 11. a. 2.*
16 *Akkor Heródes látván hogy meg-
chúfoltatott vólna a' Mágusoktól, igé
meg-haragúvék, és el-küldvén meg-
ölé mind a' gyermekeket, kik Betle-
hemben, és annak minden határiban
valának, két esztendősöktől-fogva
és alább, az idő-szerént, mellyett a'
17 Mágusoktól kérdett vólt. *Akkor bé-
tellyesedett a' mi meg-mondatott Je-
18 remías Próféta-által, mödván: *"Szó- *"Ier. 31. c. 15.*
zat hallatott Rámában, sírás és sok
ordítás: Rákel siratván a' fiait, és nem
akart meg-vígasztaltatni, mert nin-
chenek. *Meg-halván pedig Heródes,
19 ímé az Úr Angyala meg-jelenék Jó-
20 sefnek álmában Egyiptusbã, *mond-
ván: Kelly-fel, és vedd a' gyermeket,
és az annyát, és menny Israël földé-
be: mert meg-hóltak a' kik keresik
21 vala a' gyermek lelkét. * Ki fel-kel-
vén, vévé a' gyermeket, és az annyát,
22 és jöve Israël-földébe. * Halván pe-
dig hogy Arkeláus uralkodnék Ju-
dæában, az attyáért Heródesért, féle
oda menni: és meg-íntetvén álmábã,
23 el-téré Galilæa részeire. *És el-men-
vén lakék a' városban, melly Názaret-
nek hívattatik: hogy bé-tellyesednék
a' mi meg-mondatott a' Profétak-ál-
tal: Hogy Názaræusnak hívattatik.

III. Rész.

AZ napokbã pedig el-jöve Ke- 1
reszteló János, prædikálván A
Judæa puszta jábã, és mond-
ván: * "Penitentziát tartsa- 2 *"Mar. 1. a. 4. Luc. 3. a. 3.*
tok: mert el-közelgetett mennyek-
nek országa. *Mert ez, a' ki meg-mon-
datott Isaias Próféta-által, mondván: 3 †Isa. 40. a. 3.*
†A' puszta ban-kiálto szava: Készítté-
tek-el az Úr útát: egyenesekké chi-
nállyátok az ö ösvényit. *A' János
ölt özete pedig teve szőrből vala, és
bőr öve az ágyéki-körül: eledele pe-
dig sáska, és erdei méz vala. * "Ak- 5 *"Mar. 1. a. 3. Luc. 3. a. 4.*
kor ki-mégyen vala hozzája Jerusa-
lem, és az egész Judæa, és a' Jordán-
körül-valo egész tartomány; * és 6
meg-kereszteltetnek vala tőle a' Jor-
dánban, meg-valván bűnöket. * Lát-
ván pedig sokakat jőni az ö keresz-
tségére a' Farisęusok, és Sadducęusok-
közzül, monda nékik: Viperák fajzati,
ki mutatta-meg néktek hogy el-fut-
nátok a' következendő harag-előtt?
8 * Teremtsétek azért mélto gyümöl-
chét a' penitentziának. És ne akarjá-

tok mondani magatokban: * "Abra- 9
hám a'mí atyánk. mert mōdom nék-
tek, hogy hatalmas az Iſten e'kővek-
ből Abrahám fiait támaſztani. * Mert 10
már a'fejſze a'fák győkerére tétetett.
Az-okáért minden fa, a'melly jó
gyůmőlchőt nē terem, ki-vágattatik,
és a'tűzbe vettetik. * "Én ugyan ke- 11
reſztellek títeket vízzel a'penitentzi-
ára: a'ki pedig utánnam jővendő,
erősb nálamnál, kinek nem vagyok C
mélto ſaruit viſelnem: ő meg-kereſz-
tel títeket Szent Lélekkel, és tűzzel.
* Kinek ſzóro-lapáttya kezében: és 12
meg-tiſztíttya ſzérőjét: és őſzve-
gyűjti búzáját a'chűrbe, a'polyvát
pedig meg-égeti ólthatatlan tűzzel.
* "Akkor jőve Jéſus Galilæáből a' 13
Jordán-mellé Jánoshoz, hogy meg-
kereſzteltetnék tőle. * János pedig 14
tíltya vala őtet, mōdván: Nékem kell D
tőled meg-kereſzteltetnem, és te jőſz-
hozzám? * Felelvén pedig Jéſus, mon- 15
da néki: Hadd reá moſt: mert így illik
bé-töltenűnk minden igaſságot. Ak-
kor reá hagyá. * Meg-kereſzteltetvén 16
pedig Jéſus, mingyárt fel-jőve a'víz-
ből: és ímé meg-nyílának néki az
egek: és látá az Iſten lelkét alá-jőni
mint egy galambot, és reá ſzállani. 17
* "És ímé ſzózat lőn mennyekből,
mondván: Ez az én ſzerelmes fiam,
kiben nékem kedvem tőlt.

IV. Rész.

Akkor Jéſus a'puſztába vite- 1
ték a'Lélektől, hogy meg- A
kíſértetnék az őrdőgtől. * Es 2
midőn bőjtölt vólna negy-
vē nap, és negyvē éjjel, az-után meg-
éhezék. * És hozzá járúlván a'kíſértő, 3
monda néki: Ha Iſten fia vagy, mon-
gyad hogy e'kővek kenyerekké lé-
gyenek. * Ki felelvén, monda: Írva 4
vagyon: "Nem chak kenyérrel él az
ember, hanem minden igével, melly
az Iſten ſzájából ſzármazik. * Akkor 5
fel-vívé őtet az őrdőg a'ſzent váraſ-
ba, és a'templom tetejére állatá őtet,
* és monda néki: Ha Iſten fia vagy, 6
bocháſd-alá magadat. Mert írva-va-
gyon: "Hogy az angyalinak paran-
cholt felőled, és kezekbe véſznek té-
ged, hogy ne-talám kőbe ne űſſed a'
lábadat. * Mōda néki Jéſus: Iſmég írva 7
vagyon: "Ne kíſértſed a'te Uradat Iſ-
tenedet. * Iſmég fel-vívé őtet az őrdőg 8
egy igen magas hegyre: és meg-mu- B
tatá néki a'világnak mindē orſzágit,

9 és azok dichőſégét, * és monda néki:
Ezeket mind néked adom, ha le-eſ-
10 vén imádādaſz engem. * Akkor mōda
néki Jéſus: Meñy-el Sátan: mert írva
vagyō: "A'te Uradat Iſtenedet imád-
11 gyad, és chak néki ſzolgálly. * Akkor
el-hagyá őtet az őrdőg: és ímé az an-
gyalok jővének, és ſzolgálának néki.
12 * Mikor pedig hallotta vólna Jéſus
hogy János kézbe adatott vólna, "fél-
13 re méne Galilæába: * és el-hagyván
Názaret váraſát, jőve, és lakék a'ten-
ger-mellyéki Kafarnaumban, Zábu-
14 lon és Neftali határiban: * hogy bé-
tellyeſednék a'mi meg-mondatott
15 Iſaías Proféta-által: * † Zábulon fől-
de, és Neftalim főlde, a'tenger úta a'
Jordánon túl, a'pogányok Galilæája,
16 * a'nép melly ſetétſégbē űl vala, nagy
C világoſságot láta: és a'halál árnyéka
tartományában-űlőknek, világoſsá-
17 gok támada. * "Ez-után kezde Jéſus
prædikállani, és mōdani: Penitentziát
tartſatok: mert el-kőzelgetett men-
18 nyeknek orſzága. * Járván pedig Jéſus
a'Galilæa tengere-mellett, "láta két
atyafiat, Simont, ki Péternek hívat-
tatik, és az attyafiát Andráſt, hálót
vetvén a'tengerbe, (mert haláſzok va-
19 lának,) * és mōda nékik: Jőjetek után-
nam, és títeket emberek haláſzivá
20 téſzlek. * Azok pedig mingyárt el-
21 hagyván a'hálókat, kőveték őtet. * És
onnat elébb menvén, láta más két
atyafiat, Jákabot a'Zebedæus fiát, és
az attyafiát Jánoſt; a'hajóbā Zebedæ-
uſſal az attyokkal, fóltozván hálójo-
22 kat: és hívá őket. * Azok pedig min-
gyárt el-hagyván a'hálókat 's az at-
23 tyokat, kőveték őtet. * És kőrűl-járja
vala Jéſus egéſz Galilæát, tanítván az
D ő ſynagógájokban, és prædikálván
az orſzág evāgeliomát; és meg-gyó-
gyítván minden nyavalyát, és a'nép-
24 kőzőtt mindē betegſéget. * És ki-mé-
ne az ő híre egéſz Syriába, és hozzája
vűnek mindē betegeket, kűlőmb-féle
nyavalyákba és győtrelmekbe-eſte-
ket, és az őrdőgősőket, és a'havi-kó-
rokat, és az ina-ſzakadtakat, és meg-
25 gyógyítá őket: * "es ſok ſeregek
kőveték őtet Galilæából, és Dekápo-
lisból, és Jeruſalemből, és Judæából,
és a'Jordán tulſó réſzéről.

V. Rész.

1 Látván pedig Jéſus a'ſeregeket,
A fel-méne a'hegyre, és midőn
le-űlt vólna, hozzája járulának

"Ioan. 8. c. 39. — "Mar. 1. a. 8. Luc. 3. d. 16. Io. 1. d. 26. Act. 1. b. 5. — "Mar. 1. b. 9. Luc. 3. e. 22. — "Luc. 9. c. 35. 2. Pet. 1. d. 17. — Mar. 1. b. 12. Luc. 4. a. 1. — "Deut. 8. a. 3. — "Pſal. 90. c. 11. — "Deut. 6. c. 16. — "Deut. 6. c. 13. — "Mar. 1. c. 14. Luc. 4. c. 14. Io. 4. f. 43. † Iſ. 9. a. 1. — "Mar. 1. b. 15. — "Mar. 1. b. 16. Luc. 5. a. 1. — "Mar. 3. a. 7. Luc. 6. c. 17.

az ő tanítványi, * és meg-nyitván a' 2
ſzáját taníttya vala őket, mondván: 3
*"Bóldogok a'lelki ſzegények, mert
övék meñyeknek orſzága. *†Bóldo- 4
gok a'ſzelídek: mert ők bírják a'föl-
det. *Bóldogok, a'kik ſírnak: mert ők 5
meg-vígaſztaltatnak. * "Bóldogok, 6
a'kik éhezik és ſzomjuhozzák az igaſ-
ſágot: mert ők meg-elégíttetnek. * 7
Bóldogok az irgalmaſok: mert ők ir-
galmaſságot nyernek. * "Bóldogok 8
a'tiſzta ſzívűek: mert ők meg-láttyák
az Iſtent. * Bóldogok a' békeſége- 9
ſek: mert Iſten fiainak hívattatnak. *" 10
Bóldogok, a'kik üldözéſt ſzenvednek
az igaſságért: mert övék meñyeknek
orſzága. * Bóldogok vattok midőn 11
ſzidalmaznak títeket, és üldöznek tí-
teket, és hazudván minden gonoſzt
mondanak ellenetek, én-érettem: *
örűllyetek, és vígadgyatok, mert a'tí 12
jutalmatok bévſéges mennyekben: B
mert így üldözték a' profétákat kik
elöttetek vóltak. *Tí vattok a'föld ſa- 13
va. "Hogy-ha a'ſó meg-ízetlenül, mi-
vel ſózzanak? Semmire többé nem jó,
hanē hogy ki-vetteſsék, és el-tapod-
taſsék az emberektől. * Tí vattok a' 14 E
világ világoſsága. Nem rejtethetik-el
a'hegyen helyheztetett váras; *"ſem 15
gyertyát nem gyújtnak, hogy a'véka
alá tegyék, hanem a'gyertya-tartóra,
hogy világoskodgyék mindeneknek
kik a'házbā vannak. *†Úgy világoſ- 16
kodgyék a'tí világoſságtok az embe-
rek-elött, hogy láſsák a'tí jó chelekedetiteket, és dichőíttſék az atyátokat,
ki mennyekben vagyon. *Ne véllyé- 17
tek hogy a' törvént jöttem fel-bon-
tani, vagy a'profétákat: nem jöttem
fel-bontani, hanē bé-tőlteni. *"Mert 18
bizony mondom néktek, míg el-múl-
lik az ég és a'föld, egy betű, vagy egy C
pont el nem múlik a'törvényből, míg
nem mindenek meg-léſznek. *"A'ki 19
azért fel-bont eggyet e'leg-kiſſebbik
parancholatok-közzűl, és úgy taníttya az embereket, leg-kiſſebnek hívattatik mennyeknek orſzágában: a'
ki pedig meg-chelekeſzi és taníttya,
az nagynak hívattatik mennyeknek
orſzágában. *Mert mondom néktek, 20
hogy ha fellyebb nem bévelködik a'
ti igaſságtok " az Irás-túdókénál, és
Fariſæuſokénál, bé nem mēnek men-
nyeknek orſzágába. * Hallottátok
hogy mondatott a'régieknek; † Ne 21
ölly: a'ki pedig öl, itéletre köteles:

*én pedig mondom néktek; hogy 22
minden, a'ki attyafiára haragſzik, kö-
teles az itéletre. A'ki pedig mongya
az attyafiának; raka: köteles a'gyüle-
közetre. A'ki pedig mongya; bo- 23
lond: köteles a'gehenna tűzére. * Ha
azért ajándékodat az óltárra viſzed, D
és ott meg-emlekezel hogy az atyád- 24
fiának vagyon valami ellened: *hadd
ott az ajándékodat az óltár-előtt, és
menny előſzör meg-békélleni az
atyád-fiával: és akkor el-jövén add-
bé ajándékodat. *"Eggyezz-meg ha- 25
mar ellēkeződdel míg az úton vagy
véle: hogy valami-képpen az ellenke-
ződ ne adgyon téged a'bírónak, és a'
bíro adgyon téged a'ſzolgának: és a'
tömlöczbe vetteſſél. * Bizony mon- 26
dom néked, ki nem jöſz onnét, míg
nem meg-fizeted az utólſo fillyért.
*Hallottátok hogy mondatott a'ré- 27
gieknek: "Ne paráznalkodgyál. *Én 28
pedig mondom néktek; hogy mindē,
a'ki láttya az aſzſzony állatot annak
meg-kívánáſára, már paráználkodott
véle a'ſzívében. * "Ha a'jobb ſzemed 29
meg-botránkoztat téged, vájd-ki azt,
és veſd-el tőled: mert jobb néked
hogy egy veſzſzē-el a'tagaid-közzűl,
hogy-ſem az egéſz teſted a'gehennába vetteſſék. * És ha a'jobb-kezed 30
meg-botránkoztat téged, vágd-el azt,
és veſd-el tőled: mert jobb néked
hogy égy veſzſzen-el a'tagaid-köz-
zűl, hogy-ſem az egéſz teſted a'ge- 31
hennába mennyen. *Meg-mondatott
pedig: "Valaki el-bocháttya a'fele-
ſégét, adgyon néki válás levelet. *Én 32
pedig mōdom néktek: Hogy mindē,
a'ki el-bocháttya a'feleſégét, a'pa-
ráznaſág oka-kivűl, paráználkodtat-
tya őtet: és a'ki az el-bocháttatottat
véſzi, paráználkodik. *Iſmég hallot- 33
tátok hogy mondatott a'régieknek:
† Hamiſſan ne eſkűdgyél; meg-add
pedig az Úrnak a'te eſkűvéſidet: *Én 34
pedig mondom néktek, hogy tellyeſ-
ſéggel ne eſkűdgyetek, Tem az égre,
mert az Iſtē királyi-ſzéke; *ſe a'föld- 35
re, mert az ő lábai ſámolya; ſe Jeru- F
ſalemre, mert a'nagy király váraſa;
*ſe a'fejedre ne eskűdgyél, mert egy 36
haj-ſzálat nem tehetſz feírré, vagy
feketévé. *"Légyen pedig a'tí beſzé- 37
detek, úgy, úgy; nem, nem: a'mi pedig
ezek-fölött vagyon, a'gonoſztól va-
gyon. *Hallottátok hogy mondatott; 38
† Szemet ſzemért, és fogat fogért:

" Luc. 6. d. 20. † Pſal. 36. a. 11. " Iſa. 61. a. 3.

" Pſal. 83. a. 4.

" 1. Pet. 2. d. 20. & 3. c. 14. & 4. d. 14.

" Mar. 9. g. 50. Luc. 14. g. 34.

" Mar. 4. c. 21. Luc. 8. c. 16. & 11. c. 33. † 1. Pet. 2. c. 12.

" Luc. 16. d. 17.

" Iac. 2. b. 16.

" Luc. 11. c. 39. † Exod. 20. c 13. Deut. 5. c. 17.

" Luc. 12. g. 58.

" Exod. 20. c. 14.

" Inf. 18. b. 9. Mar. 9. g. 47.

" Deut. 24. a. 1. Inf. 19. b. 7. Mar. 14. a. 4. Luc. 16. d. 18. 1. Cor. 7. b. 10. † Lev. 19. c. 12. Exod. 20. b. 7. Deut. 3. b. 11.

" Iac. 5. c. 12. † Exod. 21. d. 24. Deute. 19. d. 21. Levit. 24. d. 28.

*En pedig mõdom néktek, ellene ne
†Luc. 6. a. 29. állyatok a'gonoſznak: †hanem a'ki
"1. Cor. 6. b. 7. meg-ûti a'jobb orczádat, fordítſd né-
ki a'máſikat-is:*"És annak, a'ki veled
" Deut. 15. b. 7. tõrvénnyel akar vetekedni, és a'kõn-
tõſõdet el-venni, engedd néki a' pa-
láſtot-is. * és valaki téged kénſzerít
ezer lépéſre, menny-el véle más két
" Deut. 15. b. 7. ezerre-is. *"A'ki kér tõled, adgy né-
ki; és attól a'ki kõlcsõn akar venni
† Lev. 19. d. 18. tõled, el ne fordúlly. * Hallottátok
"Luc. 6. d. 17. hogy mondatott: †Szereſſed feleba-
† Rom. 12. d. 20. rátodat, és gyûlõllyed ellenſégedet:
Act. 7. g. 60. Én pedig mondom néktek:*"Szeref-
Luc. 23. c. 34. ſétek ellenſégiteket, jól tegyetek
azokkal kik titeket gyûlõlnek: † és
imádkozzatok a'tí kergetõitekért és
rágalmazóitokért: * hogy fiai légyetek a'tí atyátoknak ki mennyekben
vagyon: ki az õ napját fel-támaſztya
a'jókra és a'gonoſzokra: és eſsõt ád
az igazakra és a'hamiſſakra.*Mert ha
azokat ſzeretitek kik titeket ſzeret-
nek, michoda jutalmatok léſzen? nem
azt chelekeſzik-e a'publikánuſok-is?
*És ha chak az atyátok-fiait kõſzõn-
titek, mit miveltek tõbbet? nem azt
mivelik-e a'Pogányok-is?*Legyetek
azért tí tekélleteſſek, mint a'tí men-
nyei atyátok-is tekélletes.

VI. Rész.

OJátok magatokat, hogy igaſságtokat ne chelekedgyétek az emberek-elõtt, hogy láttaſſatok azoktól: mert egyéb-képpé jutalmatok nẽ léſzẽ a'tí atyátoknál, ki meñyekben vagyon.*Mikor azért alamiſnát adſz, ne trombitáltaſs elõtted, a'mint a'képmutatók chelekeſznek a'ſynagógákban, és az útzákon, hogy tiſzteltteſſenek az emberektõl. Bizony mondom néktek, el-vették jutalmokat.*Te pedig alamiſnát adván, ne tudgya a'bal-kezed mit chelekeſzik a'jobb-kezed: * hogy a'te alamiſnád rejtekben légyẽ, és az atyád, ki a'rejtekbẽ láttya, meg-fizet néked. * Es mikor imádkoztok, ne legyetek mint a'kép-mutatók, kik a'ſynagógákban és az útzák ſzegletin álván ſzeretnek imádkozni, hogy láttaſſanak az emberektõl: bizony mondom néktek, el-vették jutalmokat. * Te pedig mikor imádkozol, menny-bé a'kamarádba, és ajtó bé-téve imádgyad az atyádat a'rejtekben: és az atyád a'ki láttya a'rejtekben, meg-fizet néked. * Imádkozván pedig, ſokat ne ſzóllyatok,
B mint a'Pogányok. mert azt vélik
hogy az õ ſok ſzólláſokbã halgattat-
nak-meg. *Ne légyetek azért haſon-
lók hozzájok: mert tudgya a'tí atyá-
tok, mi ſzũkſégtek légyẽ, minek-elõt-
te õtet kérjétek. * Ti azert így imád-
kozzatok. " Mí atyánk, ki vagy mẽ- "Luc. 11. a. 2.
nyekben: ſzenteltteſsék te neved.*Jõ-
jõn te orſzágod. Légyen te akaratod,
mi-képpen menyben, azon-képpen
földõn-is.*A'mí minden-napi kényerünket adgyad nékünk ma. * És en-
gedd-meg nékünk a'mí adóſságin-
kat, mi-képpẽ mí-is meg-engedünk a'
mí adoſsinknak. *És ne vígy minket
kiſértetbe. De ſzabadíts minket a'go-
noſztól. Amen. *" Mert ha meg-bo- "Inf. 18.
chátttyátok az embereknek az õ bũ- d. 33.
nõket: meg-bochátttya néktek-is a'tí Mar. 11.
meñyei atyátok a'tí vétkeiteket.*Ha c. 35.
pedig meg nem bochátotok az embe- Ecel. 28.
reknek, a'tí atyátok ſem bochátttya- a. 3. 4. 5.
meg-nektek bũneiteket.*Mikor pe-
dig bõjtõltõk, ne legyetek mint a'
kép-mutatók ſzomorúak. mert meg-
hervaſztyák orczájokat, hogy az em-
berektõl láttaſſanak bõjtõlni. Bi-
zony mondom néktek, hogy el-võr-
ték az õ jutalmokat. * Te pedig, mi-
kor bõjtõlſz, kend-meg a'fejedet, és
A az orczádat moſd-meg, *hogy ne lát-
taſſál az emberektõl bõjtõlni, hanem
a'te atyádtól, a'ki rejtekben vagyon:
és az atyád, a'ki láttya a'rejtekben,
meg-fizet néked. * Ne gyũjtſetek
magatoknak kinchet a'földon: a'hol
C a'rozda, és a'moly meg-emészti: és a'
hol a'lopók ki-áſſák, és el-lopják.
* " Gyũjtſetek pedig magatoknak " Luc.
kinchet az égben, a'hol ſem a'rozda, 12. c. 33.
ſem a'moly meg nẽ emészti, és a'hol 1. Tim.
a'lopók ki nẽ áſſák, 's el nem lopják. 6. d. 19.
* Mert a'hol a'kinched vagyon, ott
vagyõ a'ſzíved-is.*"A'teſted világa, " Luc.
a'ſzemed. Ha a'ſzemed egyũgyũ lé- 11. c. 34.
ſzẽ; az egéſz teſted világos léſzẽ. *Ha † Luc.
pedig a'ſzemed álnok léſzen; az e- 16. c. 13.
géſz teſted ſetétes léſzen. Ha azért a' " Luc.
világoſſág, melly benned vagyon, ſe- 12. c. 22.
tétſég: õ-maga a'ſetétſég melly nagy 1. Pet. 5.
léſzen! * †Senki két úrnak nem ſzol- b. 7.
gálhat: mert vagy eggyikét gyũlõli, Pſal. 54.
és a'máſikát ſzereti; vagy eggyikét d. 25.
el-ſzenvedi, és a'máſikát meg-veti. Phil. 4.
Nem ſzolgálhattok az Iſtennek és a' b. 6.
mammoñak. *"Az-okáért mondom 1. Tim.
néktek, ne legyetek ſzorgalmatoſok 6. b. 7.
lelke-

lelketekről, mit egyetek; se testetekről, mibe öltözzetek. Nem jobb-e a' lélek az eledelnél; és a' test nem jobb-e az öltözetnél? * Tekintsétek az égi madarakat, mert nem vetnek, sem aratnak, sem chűrokbe nē gyűjtnek: és a' tí mennyei atyátok táplálla azokat. Nem böchűlletesbek vattok-e tí azoknál? * Kichoda pedig közzűletek gondokodván adhat magasságához egy könyöknyit? *És a' ruházatról miért vattok szorgalmatosok? Nézzétek a' mezei líliomokat mint nevekednek: nem munkálkodnak, se nem fonnak. *Mondom pedig néktek, hogy Sálomon sem vólt minden ő dichőségében fel-öltözve mint egy ezek-közzűl. * Ha pedig a' mezei füvet, melly ma vagyon, és hólnap a' kemenczébe v ettetik, az Isten így ruházza: menyível inkább títeket kichiny hitűek? * Ne legyetek azért szorgalmatosok, mődván: Mit észűnk, vagy mit iszunk, vagy mivel ruháztatunk? *mert mind ezeket a' pogányok keresik. Mert tudgya a' tí atyátok, hogy ezek-nélkűl mind szűkölködtök. *Keressétek azért először az Istē országát, és az ő igasságát: és mind hozzá adatnak néktek ezek. *Ne legyetek azért szorgalmatosok hólnapra: mert a' hólnapi nap szorgalmatos lészen magáról. elég a' napnak az ő nyavalyája.

VII. Rész.

Luc. 6. f. 37. Rom. 2. a. 1. NE ítéllyetek, hogy né ítéltessetek. *Mert a' melly ítélettel ítéltek, meg-ítéltettök: "és a' melly mértékkel mértek, viszsza-mérettetik néktek. *Mit látod pedig a' szálkát az atyád-fia szemében; és a' gerendát a' te szemedben nem látod? * A' vagy mint mondod az atyád-fiának: Hadd vessem-ki a' szálkát a szemedből; és imé gerenda vagyon a' szemedben? *Kép-mutato, vesd-ki először a' gerendát a' te szemedből, és akkor látod ki-venni a' szálkát az atyádfia szeméből. *Ne adgyátok a' szentet az ebeknek, se ne hánnyátok a' tí gyöngyeiteket a' disznók-eleibe, hogy valami-képpen meg ne tapodgyák azokat lábokkal, és meg-fordúlván el ne szaggassanak títeket. *"Kérjetek, és adatik néktek: keressetek, és találtok: zörgessetek, és meg-nyittatik néktek. *Mert minden a' ki kér, vészen: és a' ki keres, talál: és a' zörgetőnek meg-nyittatik. * A' vagy kichoda közzűletek az embet, kitől ha kenyeret kér a' fia, vallyon követ nyújt-e néki? *A' vagy ha halat kér, vallyó kígyót nyújt-e néki? *Ha azért tí, holott gonoszok vattok, tudtok jó adományokat adni fiaitoknak: menyível inkább a' tí atyátok, ki meñyekben vagyon, jókat ád a' tőlekérőknek? *†Mindeneket azért a' miket akartok hogy mivellyenek néktek az emberek, tí-is mivellyétek nékik. Mert ez a' törvény, és a' Próféták. * "A' szoros kapun mennyetek-bé: mert széles a' kapu, és tág az út, melly a' veszedelemre viszen, és sokan vannak, kik azon bé-meñek. *Melly szoros a' kapu, és keskeny az út, melly az életre viszen: és kevesen vañak, kik azt meg-találllyák! *"Ójátok magatokat a' hamis profétáktól, kik hozzátok juhok ruházatiban jőnek, belől pedig ragadozo farkasok: * az ő gyűmölchőkről ismériték-meg őket. Vallyon szednek-e a' tövisektől szőlőket, vagy a' bojtorjánokról fügéket? *Így mindē jó fa jó gyűmölchőket terem: a' gonosz fa pedig gonosz gyűmölchőket terem. * Nē teremhet a' jó fa gonosz gyűmölchőket: sem a' gonosz fa jó gyűmölchőket nem teremhet: *"Minden fa, a' melly nem hoz jó gyűmölchőt, ki-vágattatik, és a' tűzbe vettetik. * Az-okáért az ő gyűmölchőkről ismériték-meg őket. *"Nem minden, a' ki mőgya nékem, Urā, Urā, mégyen meñyeknek országába: hanē a' ki az atyám akarattyát chelekeszi, a' ki meñyekben vagyon, az mégyen mennyeknek országába. *Sokan mongyák nékem azon a' napon: Urā, Urā, nem a' te nevedbē profétáltunk-e, és "a' te nevedbē ördögöket űztűnk-e, és a' te nevedben sok chodákat töttűnk-e? *És akkor megvallom nékik: Mert soha nem ismértelek títeket: távozzatok-el tőlē, kik hamiságot chelekesztek. *"Minden azért, a' ki ez én igéimet hallya, és meg-chelekeszi azokat, hasonlíttatik egy bölch emberhez, ki a' házát a' kőszíklán épitette, *és első jött-le, és folyó-vizek jöttek, és a' szelek fúttak, és arra a' házra rohantak, és le nem dőlt: mert kő-szíklán vólt fondálva. * És mindē, a' ki ez igéimet hallya, és nem chelekeszi azokat, hasonlo lészē egy bolond emberhez, ki a' házát fövenyē épitette. *és első jött-le, és folyó-vizek jöttek, és a' szelek fúttak, és arra a' házra rohantak, és el-dőlē, és nagy vólt a' romlása. *És lőn: mikor el-végezte

"Inf. 21. c. 22. Mar. 11. c. 24. Luc. 11. b. 9. Ioan. 14. b. 13. Iac. 1. a. 6.

†Luc. 6. e. 31. Tob. 4. c. 16.

"Luc. 13. e. 24.

"Luc. 6. d. 44.

"Sup. 3. a. 10.

"Inf. 35. a. 11.

"Act. 19. c. 13.

"Psal. 6. e. 9. Inf. 25. d. 41. Luc. 13. f. 27. Luc. 6. d. 48. Rom. 2. c. 13. Iac. 2. d. 12.

vólna Jésus ez igéket, chodálkozának a' seregek az ô tudományán. *"Mert taníttya vala ôket mint hatalma lévén, és nem mint az ô Irás-túdójok, és a' Farisæusok. 29

VIII. Rész.

MIkor pedig le-jôtt vólna a' hegyről, kôveté ôtet sok sereg: *"és ímé egy poklos jôvén, imádá ôtet, módván: Urã, ha akarod, meg-tiszthatsz engẽ. * És ki-nyújtván Jésus kezét, illeté ôtet, módván: Akarom. Tisztúlly-meg. És mingyárt meg-tisztúla az ô poklossága. *És monda néki Jésus: Meglássd, senkinek ne môd: hanem eredgy, "mutasd-meg magadat a' papnak, és add-bé az ajándékot, mellyet parancholt Moyses, bizonságúl nékik. *Mikor pedig bé-mẽt vólna Kafarnaũba, egy Százados méne hozzája, kérvén ôtet, *és módván: Urã, a' szolgám házambã fekszik ina-szakadva, és gonoszúl gyôtrôdik. *És môda néki Jésus: Én el-megyek, és meg-gyógyítom ôtet. *És felelvén a' Százados, monda: "Urã nẽ vagyok mélto hogy hajlékõba jôj: hanẽ chak egy szóval mõgyad, és meg-gyógyúl az én szolgám: *Mert én-is birodalom-alatt-vâlo ember vagyok, vitézek lévén alattã, és módom eñek: Meñy-el, és el-mégyẽ, és a' másiknak, Jôszte, és el-jô; és a' szolgámnak, Miveld ezt, és meg-miveli. *Halván pedig Jésus, chodálkozék, és a' kôvetôinek monda: Bizony mondom néktek, nẽ találtã eñyi hitet Israëlbẽ. *Módom pedig néktek, "hogy sokan jônek Nap-keletről, és Nap-nyúgatról, és le-telepednek Abrahámmal, és Isaákkal, és Jákobbal meñyeknek országában: *az ország fiai pedig ki-vettetnek a' kûlsô setétségre: ott lészen sírás, és fogak chikorgatása. *És monda Jésus a' Századosnak: Menny-el, és a' mint hittél, úgy légyẽ néked. És meggyógyúla a' szolga azon órában. *És mikor Jésus a' Péter házába jôtt vólna, látá az ô napát hogy fekünnek, és hideg lelné: * és illeté a' kezét, és elhagyá ôtet a' hideg-lélés; és fel-kele, és szolgála nékik. *"Estve pedig, hozának néki sok ördôgôsôket: és ki-ûzé a' lelkeket igéjével: és minden betegeket meg-gyógyíta: *hogy bé-tellyesednék a' mi meg-mondatott Isaías prophéta-által, mondván: "Ô võtte-el erôtlenségínket, és hordozta betegségínket. * Látván pedig Jésus sok sereget kôrûle, meg-hagyá hogy a' tengeren-túl meñének. *És hozzá-járúlván egy Irás-túdo, môda néki: Mester, kôvetlek téged, valahová mégy. *És môda néki Jésus: "A' rókáknak lyukok vagyõ, és az égi madaraknak fészkek: az ember fiának pedig ninch a' hová a' fejét hajtsa. *Más pedig a' tanítványi közzûl môda néki: Urã, engedd-meg nékem hogy elôbb el-mennyek, és el-temessem az atyámat. *Jésus pedig monda néki: Kôvess engem, és hadd a' hóltaknak el-temetni az ô haiottyokat. *"És ô bé-menvén a' hajóba, kôveték ôtet a' tanítványi: *és ímé nagy indúlat lôn a' tengerẽ, úgy hogy a' hajótska el-burittatnék a' haboktól. ô pedig aluszik vala. *És hozzája járúlának a' tanítványi, és fel-kôltek ôtet, módván: Urã, szabadíts-meg minket, el-veszũnk. *És môda nékik Jésus: Mit féltek, kichiny hitûek? Akkor felkelvén, paranchola a' szeleknek és a' tẽgernek, és nagy chẽdesség lôn. *Az emberek pedig chodálkozának, módván. Minémû ez, mert a' szelek, és a' tẽger engednek nék? *"És mikor a' tẽgeren által-mẽt vólna a' Gerasenusok tartományába, két ördôgôs jôve eleibe, a' koporsokból jôvén-ki, igen kegyetlenek, úgy hogy senki el nẽ mehetne azon az útõ. *És ímé kiáltának, módván: Mi kozũnk veled Jésus Istẽnek fia? idô-elôtt jôttél ide míket gyôtörni? *"Nẽ messze tôlôk pedig vala sok disznók chordája legelvẽ. *Az ördôgôk pedig kérék ôtet, módván: Ha ki-úzsz minket, bochâsz minket a' disznók chordájába. *És môda nékik: Eredgyetek-el. Azok pedig ki-mévén a' disznókba menének, és ímé nyakra-fôre rohana az egész chorda a' tengerbe: és a' vízbe halának. *A' pásztorok pedig el-futának, és a' várasba mévén, mindeneket meg-jelentének, azok-felôl-is, kikbẽ az ördôgok vóltak. *"És ímé az egész város eleibe méne Jésusnak: és látván ôtet, kérék, hogy el-menne az ô határokról.

IX. Rész.

ES bé-menvén a' hajótskába, által-kele a' tengerẽ, és jôve az ô városába. *És ímé hozának néki egy ágyba-fekûvô ina-szakattat. És látván Jésus azoknak hitit, monda az ina-szakatnak: Bízzál fiam, meg-bochâttatnak néked a' te bûneid. * És ímé némellyek az Irás-túdók közzûl módának magokbã: Ez káromkodik.

*És

Matth. 8. 9.

*Es mikor látta vólna Jésus az ő gondolattyokat, mōda: Miért gondoltok gonoſzokat ſzívetekben? *Michoda kűnnyebb; mondani-e: Meg-bochátattatnak néked bűneid; vagy mondani: *Kelly-fel, és járj? Hogy pedig tudgyátok, hogy az ember fiának hatalma vagyon a' főldőn a' bűnők megbochátaſára, akkor mōda az ina-ſzakatnak: Kelly-fel, vedd-fel az ágyadat, és menny a' házadba. *És fel-kele, és haza méne. *Látván pedig a' ſeregek meg-félemlének, és dicſőíték az Iſtent, ki illyē hatalmat adott az embereknek. *És, mikor oñét el-meñe Jéſus, láta egy Máte-nevű embert a' vámō űlni. És monda néki: Kőveſs engem. És fel-kelvén, kővete őtet. *"És lőn, le-telepedvén ő a' házbā, ímé ſok publikánuſok és bűnőſők jővén, le-telepedének Jéſuſſal, és az ő tanítványival. *És látván a' Fariſæuſok, mondának az ő tanítványinak: Miért éſzik a' publikánuſokkal és a' bűnőſőkkel a' tí Meſteretek? *Jéſus pedig halván, monda: Nem ſzűkſég az egéſſégeſeknek az orvos, hanem a' betegeknek. *El-menvén pedig tanúlyátok-meg mi légyen: "Irgalmaſságot akarok, és nem áldozatot. Mert nem jőttem az igazakat híni, †hanem a' bűnősöket. *Akkor hozzája járulának a' János tanítványi, mondván: "Miért hogy mi, és a' Fariſæuſok, gyakorta bőjtőlűnk; a'te tanítványid pedig nem bőjtőlnek? *És monda nékik Jéſus: Vallyon keſereghetnek-e a' vő-legény fiai míg vélek vagyon a' vő-legény? El-jőnek pedig a' napok mikor el-vétetik tőlők a' vő-legény: és akkor fognak bőjtőlni. *Senki pedig az ó ruházatba új pofztó-fóltot nem ereſzt: mert el-véſzi a' ruházatnak épſégét, és roſzſzabb ſzakadás léſzen. *Se új bort nem tőltnek az ó tőmlőkbe: mert kűlőmben el-ſzakadnak a' tőmlők, és a' bor kiontatik, és a' tőmlők el-veſznek. De az új bort új tőmlőkbe tőltik, és mind a' kettő meg-tartatik. *"Mondván ő ezeket nékik, ímé egy fejedelem járúla-elő, és imádá őtet, mondván: Uram, a' leányom moſt hólt-meg: de jere, tedd reá a' kezedet, és meg-élled. *És fel-kelvén Jéſus, kőveti vala őtet, és az ő tanítványi. *"És ímé egy aſzſzony, ki vér-folyáſt ſzēved vala tizen-két eſztēdeig, hátúl járúla, és illeté az ő ruházattya perémét. *Mert mongya vala magában: Ha chak a' ruházattyát illetem-is, meg-gyógyúlok. *Jéſus pedig fordúlván, és látván őtet, monda: Bízzál leányom, a'te hited meg-gyógyított tégéd. És meg-gyógyúla az aſzſzony azon órában. *És midőn Jéſus a' fejedelem házába jőtt vólna, és látta vólna a' ſípoſokat és a' tolyongó ſereget, monda: *Távozzatok-el: mert nem hólt-meg a' leánzo, hanem aluſzik. És chúfollyák vala őtet. *És midőn ki-vettetett vólna a' ſereg, bémēne, és a' kezét fogá. És fel-kele a' leánzo. * És e' hír ki-méne egéſz a' főldre. *És el-menvén onnét Jéſus, két vak kőveté őtet, kiáltván, és mondván: Könyörűlly rajtunk, Dávidnak fia. *Mikor pedig a házba mēt vólna, hozzá menének a' vakok. És monda nékik Jéſus: Hiſzitik-e hogy ezt meg-chelekedhetem veletek? Mondának néki: Igen-is, Uram. *Akkor illeté a' ſzemőket, mondván: A' tí hitetek-ſzerént légyen néktek. *És meg-nyilának az ő ſzemők: és megfenyegeté őket Jéſus, mondván: Láſſátok hogy valaki meg ne tudgya. * Ők pedig ki-menvén, ki-hirdeték őtet egéſz a' főldőn. * Ki-menvén pedig azok, "ímé hozának néki egy néma embert, kiben ördög vala. *És ki-űzvén az ördögöt, ſzólla a' néma, és chodálák a' ſeregek, mondván: Soha ez nem láttatott Iſraëlben. * A' Fariſæuſok pedig mongyák vala: Az ördögök fejedelme-által űzi-ki az ördögöket. *"És kőrűl járja vala Jéſus mind a' váraſokat, és a' kaſtélyokat, tanítván az ő ſynagógájokban, és prædikálván az orſzág evangéliomát, és meg-gyógyítván minden nyavalyát, és minden betegſéget. * Látván pedig a' ſeregeket, könyörűle rajtok: mert nyavalyognak és hevernek vala mint páſztor-nélkűlvalo juhok. * Akkor monda a' tanítványinak: "Sok ugyan az aratás, a' munkás pedig kevés. *Kérjétek azért az aratás Urát, hogy munkáſokat kűlgyőn az ő aratáſába.

X. Rész.

ES őſzve híván a' tizē-két tanítványit, hatalmat ada nékik a' tiſztátalā lelkeké, hogy ki-űznék azokat, és meg-gyógyítanának mindē nyavalyát, és midē betegſéget.

" Mar. 2. b. 14. Luc. 5. f. 27.
" Oſe. 6. c. 6. Inf. 12. a. 7.
† 1. Tim. 2. c. 27.
" Mar. 2. c. 18. Luc 5. f. 33.
" Mar. 5. b. 22. Luc. 8. f. 41.
" Mar. 5. c. 24. Luc. 8. f. 43.
" Inf. 12. b. 22. Luc. 11. b. 14.
" Mar. 6. c. 6.
" Luc. 10. a. 4.
Mar. 3. b. 13. Luc. 6. b. 13. & 9. a. 1. & 10. a. 1.

*A' tizen-két Apoſtolok neve pedig ez: Az elsð, Simon, ki Péternek mondatik, és András a'báttya. * Jákab az Zebedæus fia, és János az ðttſe; Filep, és Bertalan, Tamás, és Máte a'publikánus, Jákab az Alféus fia, és Taddæus, * a'Kananæus Simon, és Judás Iskariótes, ki el-is árúlta őtet. *E'tizen-kettőt el-küldé Jéſus; parancholván nékik, mondván: A' pogányok útára ne mennyetek, és a' Samaritánuſok városiba bé ne térjetek: *hanem inkább mennyetek "a'juhokhoz, mellyek elveſztek az Iſraël házából. * El-menvén pedig prædikállyatok, mondván: Hogy el-közelgetett meñyeknek országa. *Betegeket gyógyíttſatok, halottakat támaſzſzatok-fel, poklosokat tiſztíttſatok, ördögöket űzzetekki: ingyen vőttétek, ingyē adgyátok. *Ne légyen aranyatok, ſe ezűſtőtök, ſe pénzetek a'tűſzőtökben: *ſe táskátok az úton, ſe két köntöſtök, ſe sarutok, ſe pálezátok: mert mélto a'munkás az ő ételére. * Valamelly városba pedig vagy kaſtélyba mentek, kérgyétek-meg, ki légyen abban mélto: és ott maradgyatok míg ki-jőtök. * Bé-menvén pedig a'házba, köſzöntſétek azt, mondván: Békeſég e'háznak. *És ha mélto léſzen az a'ház, reá jő a' tí békeſégtek: ha pedig nem léſzen mélto, a'tí békeſégtek viſzſza-tér hozzátok. *És valaki bé nem fogad títeket, ſe nē halgattya beſzéditeket: ki-mévén a'házból, vagy a'városból, verjétek-le a' port lábaitokról. * Bizony mondom néktek; Kűnnyebben léſzē dolga Sodoma és Gomorra-földének ítélet napján, hogy-ſem annak a'városnak. *"Ímé én el-küldiek títeket mint juhokat a'farkaſok-közibe. Legyetek azért okoſok mint a'kígyók, és egyűgyűek mint a' galambok. * Ójátok pedig magatokat az emberektől, "mert kézbe adnak títeket a'gyűleközetekben, és a' ſynagógájokbā meg-oſtoroznak títeket: *és a'tiſzt-tartókhoz és királyokhoz vitettők én-érettē, bizonſágúl nékik, és a'pogányoknak. *Mikor pedig kézbe adnak títeket, ne gondolkodgyatok mint vagy mit ſzóllyatok: mert adatik néktek abban az órában, mit ſzóllyatok. *mert nē tí vattok a'kik ſzóllotok, hanem a'ti Atyátok Lelke, a'ki tí-bennetek ſzóll. * Kézbe adgya pedig az atyafi az attyafiát halálra, és az attya a'fiát: és a'fiak az attyok-ellen támadnak, és halállal illetik őket: *és gyűlölſégben léſztek mindeneknél az én nevemért: a'ki pedig álhatatos léſzē végig, az üdvözűl. *Mikor pedig üldöznek títeket e'városban, fuſſatok másba. Bizony mondom néktek, el nē végezitek az Iſraël városit, míg nem el jó az ember fia. * "Nem nagyobb a'tanítvány a'meſternél, ſem a'ſzolga az uránál. *elég a'tanítványnak, hogy olly légyen, mint a'meſtere; és a'ſzolgának, mint az ura. Ha a'chelédes embert Beelzebubnak hítták: menyivel inkább a'háza népét? * Ne féllyetek azért tőlök. "Mert ſemmi ninch elfödözve, a'mi ki ne nyilatkoztaſſék; és el-rejtve, a' mi meg ne tudaſſék. * A'mit néktek a'ſetétben mondok, mongyátok a'világoſságbā: és a'mit fületekben hallotok, prædikállyátok a'hejazatokon. *És ne féllyetek azoktól, kik meg-ölik a'teſtet, a'lelket pedig meg nem ölhetik: hanem inkább féllyetek attól, a'ki a'lelket 's a'teſtet-is a'gehennába veſztheti: * "Két verebet nem egy fillyéren adnak-e: és egy azok-közzűl nem eſik a' földre a'tí atyátok-nélkűl? *A'tí fejetek haj-ſzálai pedig mind megſzámláltattak. *Ne féllyetek azért: ſok verebeknél jobbak vattok tí. *"Minden azért a'ki meg-vall engē az emberek-előtt, én-is meg-vallom őtet az Atyám-előtt, ki mennyekben vagyō: *a'ki pedig meg-tagad engem az emberek-előtt, meg-tagadom én-is őtet az Atyám-előtt, ki mennyekben vagyő. *Ne véllyétek hogy békeſéget jöttem bochátani a' földre: nē jöttem békeſéget bochátani, hanē fegyvert: *"mert el-válaſztani jöttē az embert az attya-ellen, és a'leánzót az annya-ellē, és a'menyet a'napa-ellen: †*és az ember ellenſégi, az ő háza-népe. *"A' ki attyát vagy annyát inkább ſzereti hogy-ſem engē, nem mélto hozzám: és a' ki fiát vagy leányát inkább ſzereti hogy-ſem engem, nem mélto hozzám. * †És a'ki fel nem véſzi kereſztét 's nem követ engem, nem mélto hozzám. * A' ki lelkét meg-talállya, el-veſzti azt: "és a'ki lelkét el-veſzti érettem, meg-talállya azt. *A'ki títeket bé-fogad, engem fogad-bé: és a' ki engem bé-fogad, azt fogadgya-bé a'ki engem küldött. *A'ki prophétát fogad-bé próféta nevében,

"Mar. 6. a. 8. Luc. 9. a. 3. & 10. a. 4. Act. 13. g. 46.

"Luc. 10. a. 3.

"Luc. 12. b. 11.

"Luc. 6. f. 40. Io. 13. b. 16. & 15. c. 20.

"Mar. 4. c. 22. Luc. 8. c. 17. & 12. a. 2.

"Act. 27. f. 35. 2. Reg. 14. c. 11.

"Mar. 8. d. 28. Luc. 9. c. 26. & 12. b. 8. 2. Tim. 2. b. 12.

"Luc. 12. f. 51. †Mich. 7. b. 6. "Luc. 14. f. 26. † Mar. 8. d. 34. Inf. 16. d. 24. & Luc. 9. c. 24. & 14. f. 26. & 16. g. 33. "Io. 12. d. 25.

a'profétának jutalmát vészi: és a' ki igazat fogad-bé az igaz nevében, az igaznak jutalmát vészi. * "És valaki italt ád egynek e'leg-kissebbek-közzűl egy pohár hideg vizet, chak a'tanitvány nevében-is: bizony mondom néktek, el nem veszti jutalmát.

"Luc. 10. c. 16. Ioan. 13. c. 20. Mar. 9. f. 41.

42

XI. Rész.

ES lőn, mikor el-végezte vólna Jésus, parancholván az ő tizen-két tanítványinak, elméne onnét, hogy tanítana és prædikállana az ő városokban. *"János pedig mikor hallotta vólna a' fogságban a'Krisztus chelekedetit, elkűldvén kettőt a'tanitványi-közzűl, *monda néki: Te vagy-e, a'ki el-jővendő vagy, a'vagy mást várunk? *És felelvén Jésus, monda nékik: El-menvén jelentsétek-meg Jánosnak a'miket hallottatok, és láttatok. *"A'vákok látnak, a'sánták járnak, a'poklosok tiztúlnak, a'siketek hallanak, a'halottak fel-támadnak, a'szegényeknek az evangéliom prædikáltatik: *és bóldog, a' ki én-bennem meg nem botránkozik. *"Azok pedig el-menvén, kezde Jésus mondani a' seregeknek Jánosról: Mit mētetek-ki a'pusztába látni? a'széltől hányattatott nádat-e? * De mit mentetek-ki látni? lágy ruhákba öltőzött embert-e? Imé a'kik lágy ruhákba öltöznek, a'királyok házaiban vannak. * De mit mētetek-ki látni? prophétát-e? Sőt mondom néktek, prophetánál-is nagyobbat. *Mert ez az, a'kiről írva vagyon: "Imé én az én angyalomat küldőm színed-előtt, ki el-készíti előtted a'te útadat. *Bizony módom néktek, nē támadott az aszszonyok-szülöttikőzött nagyobb Keresztelő Jánosnál: a'ki pedig kissebb mennyeknek országában, nagyobb nálánál. * A' Keresztelő János napjaitól-fogva pedig mostan-ig, menyeknek országa erőszakot szenved, és azt az erőszak-tévők ragadgyák-el. *Mert mindē próféták és a törvény, János-ig profetáltak: *és ha akarjátok bé-fogadni, "ő az Illyés, a'ki el-jővędő. *A'kinek fülei vañak a'hallásra, hallya-meg. *Kihez itélem pedig hasólónak e'nézetséget? Hasonló a'piaczon-ülő gyermekekhez, kik kiáltván a'társoknak, *mondanak: Énekeltünk néktek, és nem tánczoltatok; siránkoztunk, és nē sírtatok. * Mert el-jött János sem evén sem iván, és azt mōgyák: Ördőge vagyon. *El-jött az ember fia evén és iván, és azt mōgyák: Imé a'zabállo ember, és a'bor-ivó, a'publikánusok és a'bűnősők baráttya. És meg-igazíttatott a'bölcheség az ő fiaitól. * Akkor kezdé szemekre hánni a'városoknak, mellyekben igen sok chodái lőttek, hogy nem tartottak vólna penitentziát. *"Jaj néked Korozáin, jaj néked Bet-saida: mert, ha Tyrusban és Sídonban lőttek vólna a'chodák, mellyek tí-bennetek lőttek, régen szőr-zákban és hamuban tartottak vólna penitentziát. * Mindazáltal mondom néktek: Tyrusnak és Sídonnak könnyebben lészen dolga ítélet napján, hogy-sem néktek. *És te Kafarnaum, vallyon az égig magasztaltatol-e fel? a'pokolig szállasz-le. mert ha Sodomában lőttek vólna a'chodák, mellyek te-benned lőttek, talám meg-maradtak vólna e'mái napig. * Mindazáltal mondom néktek, hogy Sodoma földének könnyebben lészen dolga ítélet napján hogy-sem néked. * Az időben felelvén Jésus, monda: Hálát adok néked, Atyám, menynek és földnek Ura, hogy el-rejtetted ezeket a'bölchektől, és az okosoktól, és meg-jelentetted azokat a'kisdedeknek. * Úgy Atyám: mert így volt kellemetes előtted. *Mindenek nékem adattak az Atyámtól. "És senki nem ismēri a' Fiat, hanem az Atya: az Atyát sem ismēri senki, hanem a'Fiu, és a'kinek a' Fiu meg akarja jelenteni. * Jőjetek hozzám miñyájan, a'kik munkálkodtok, és terhelve vattok, és én megnyúgotlak titeket. *"Vegyétek-reátok az én igámat, és tanúllyatok tőlem, mert szelíd vagyok, és alázatos-szívű: és nyugodalmat találtok lelkeiteknek. * "Mert az én igám gyönyörűséges, és az én terhem künyű.

"Luc. 7. c. 18.

"Isa. 33. a. 5. & 61. a. 1.

"Luc. 7. c. 24.

" Mal. 3. a. 1. Mar. 1. a. 2. Luc. 7. d. 22.

" Mal. 4. b. 5.

"Luc. 10. b. 13.

"Io. 6. c. 46. & 7. d. 28. & 8. b. 19. & 10. c. 15.

" Ier. 6. d. 16.

"1. Ioan. 5. a. 3.

XII. Rész.

AZ időben Jésus a' vetemények által-méne szombaton: a' tanitványi pedig éhezvén, búza-fejeket kezdének szaggatni, és enni. *A' Farisæusok pedig látván, módának néki: Imé a' tanitványid azt chelekeszik a'mit szombatokon nem szabad chelekedni. *Ő pedig móda nékik: Nem olvastátok-e "mit chelekedett Dávid, mikor meg-éhezett, és a'kik véle vóltak:

Mar. 2. d. 23. Luc. 6. a. 1.

"1. Reg. 21. a. 4.

*mi-képpen ment az Isten házába, és a'ki-tőtt kenyereket meg-őtte, mellyeket nem vólt szabad néki meg-enni, sem azoknak kik véle vóltak, "hanem chak a'papoknak? *A'vagy nem olvaſtátok-e a' tőrvényben, †hogy szombatokon a'papok a'templomban a'szombatot meg-szegik, és vétek-nélkűl vannak. *Mondom pedig néktek, hogy a' templomnál nagyobb vagyon itt. *Ha pedig tudnátok, mi légyen; "Irgalmaſságot akarok, és nem áldozatot: ſoha nem kárhoztattátok vólna az ártatlanokat. *mert Ura az ember fia a'szombatnak-is. * És midőn onnét el-ment vólna, méne az ő ſynagógájokba. *És ímé ott egy száraz-kezű ember, és kérdék őtet, mondván: Ha szabad-e szombatokon gyógyítani? hogy vádolnák őtet. *Ő pedig monda nékik: "Ki léſzen közzűletek az ember, kinek egy juha légyen, és ha szombaton a' verembe eſik, nem fogja-e 's nem emeli-e ki azt? * Menyivel inkább jobb az ember a'juhnál? Az-okáért szabad szombatokon jól chelekedni. *Akkor mőda az embernek: Nyújtsd-ki a' kezedet. És ki-nyújtá, és meggyógyúla mint a'máſik. *Ki-menvén pedig a'Farisæusok, tanátſot tartának ellene, mi módon veſztenék-el őtet. *Jésus pedig tudván el-méne onnét: és ſokan követék őtet, és mind meggyógyítá őket: *és meg-parancholá nékik hogy őtet ki ne jelentenék. *Hogy be-tellyeſednék a' mi Isaías Proféta-által mondatott, mondván: *"Ímé az én szolgám, a'kit válaſztottam, az én szerelmeſem, kiben kedve tőlt a'lelkemnek. Az én lelkemet téſzem-reá, és a'pogányoknak itéletet hirdet. * Nem verſeng, ſe nem kiált, ſe nem hallya ſenki az útzán az ő szavát: * a'meg-tőrőtt nádat el nem rontya; és a'fűſtőlgő lent el nẽ óltya, míg nem ki-viſzi az itéletet győzedelemre; *és a'Pogányok az ő nevében bíznak. * Akkoron viteték hozzája egy őrdőgős, vak, és néma, és meggyógyíta őtet, úgy hogy szóllana, és látna. *És álmélkodának mind a' ſeregek, és mődának: Vallyon 's nem ez-e a'Dávid fia? *"A'Farisæusok pedig halván, mondának: Ez nem űz őrdőgőket, hanẽ Beelzebub-által az őrdőgők fejedelme-által. *Jésus pedig tudván gondolattyokat, monda nékik: "Minden maga-ellẽ meg-haſonlott ország, el-puſztúl; és minden maga-ellen meg-haſonlott város, a'vagy ház, meg nem áll. *És ha a'ſátan a'ſátant ki-űzi, maga-ellen meg-haſonlott: mint áll-meg azért az ő ország? * És ha én Beelzebub-által űzők őrdőgőket, a'tí fiaitok ki-által űznek? Az-okáért ők léſznek a'te bíráitok. * Ha pedig én az Isten lelke-által űzöm az őrdőgőket, tahát reátok érkezett az Isten országa. *A'vagy miképpen mehet valaki az erőſnek házába, és az ő edényit hogy dúlhattya-el, ha előbb meg nem kőtőzi az erőſſet? és akkor dúlya-fel az ő házát. * A'ki velem ninchen, ellenem vagyon: és a' ki velem nem gyűjt, tékozol. "Az-okáért mondom néktek: *Minden bűn és káromlás megbocháttatik az embereknek, a' lélek káromlása pedig meg nem bocháttatik. *És valaki az ember fia-ellẽ szóll, meg-bocháttatik néki: a'ki pedig a' Szent Lélek-ellen szóll, meg nem bocháttatik neki, sem e' világon, sem a' jövendőn. *Vagy tegyétek a' fát jóvá, és annak gyűmőlchét jóvá: vagy tegyétek a' fát gonoſzszá, és annak gyűmőlchét gonoſzszá: mivelhogy a' gyűmőlchről iſmértetik-meg a' fa. *Viperák fajzati, mi módon szólhattok jókat, holott gonoſzok vattok? " mert a' száj a' szívnek bévſégéből szóll. * A' jó ember a' jó kinchből jókat hoz-elő: és a' gonoſz ember a' gonoſz kinchből gonoſzokat hozelő. *Mondom pedig néktek, hogy minden hívolkodo igéről, mellyet szólnak az emberek, számot adnak az itélet napján. * Mert a' te igéidből igazíttatol-meg, és a'te igéidből kárhoztattatol. * Akkor felelének néki némellyek az Irás-túdók és Farisæusok-közzűl, mondván: Meſter, jelt akarunk tőled látni. *Ki felelvén, monda nékik: "A'gonoſz és paráznа nemzetség jelt keres: és jel nem adatik néki, hanẽ chak †a'Jónas prophéta jele. *Mert a'mint Jónas a'czethal haſában három nap, és három éjjel vólt; úgy léſzẽ az ember fia a'főld szívében három nap, és három éjjel. *"A'Ninivei férfiak fel-támadnak az itéletbẽ e' nemzetséggel, és kárhoztattyák őtet: mert penitentziát tartottak a' Jónas prædikálláſára, és ímé nagyobb vagyon itt Jónáſnál.

"Num. 28.b.9. †Lev. 24.b.8. "Oſe.6. c.6. "Mar. 3.a.1. Luc.6. a.6. Deute. 22.a.4. "Isa.42. a.1. "Mar. 3.c.22. Luc.11. b.14. Sup.9. d.34. "Luc. 11.b.17. "Mar. 3.d.28. Luc.11. b.17. "Luc. 6.g.45. "Inf.16. a.4. Luc.11. c.29. 1.Cor.2. d.22. †Ion.2. a.2. "Ion.3. b.5.

*A' Déli királyné fel-támad az itélet-
"3. Reg. 10. a. 1. 2. Para. 9. 1. †Luc. 11. c. 24. ben e'nemzetséggel, és kárhoztattya
42 őtet; mert "el-jött a' földnek utólso
9 határiról a' Sálomõ bölcheségét hal-
10 gatni. és ímé nagyobb vagyon itt Sa-
B lomonnál. *†Mikor pedig a' tisztátá-
43 lan lélek ki-mégyen az emberből,
11 száraz helyeken jár, nyugodalmat
kereſvén, és nem talál. * Akkor
44 12 mond: Házamba térek, a' honnét ki-
jöttem. És el-jövén üressen találja
13 azt, sõprővel meg-tisztítva és fel-éke-
sítve. * Akkor el-mégyen, és más
45 hét lelket visen magával, magánál
gonoszbakat; és bé-menvén ott lak-
"1. Pet. 2. d. 20. nak: "és lésznek annak az ember-
14 nek utólso dolgai gonoszbak az el-
sõknél. Igy lészen ennek-is a' leg-go-
"Mar. 3. d 31. Luc. 8. c. 20. noszb nemzetségnek dolga. * "Még
46 15 õ szólván a' seregeknek, ímé az anya
és az attya-fiai kinn állanak vala; ki-
vánván véle szóllani. *Monda pedig
47 egy-valaki néki: Ímé az anyád, és az
atyád-fiai kinn álnak keresvén téged.
48 * Õ pedig felelvén a' véle-szóllónak,
16 monda: Kichoda az én anyám, és
49 kichodák az atyám-fiai? *És ki nyújt-
17 ván kezét a' tanítványira, monda: Ihol az én anyám, és az atyám-fiai.
50 C * Mert valaki az én Atyám akarat-
tyát chelekeszi, a' ki mennyekben va-
gyon, az az én atyám-fia, és húgom,
és anyám.

18
19

XIII. Rész.

1
"Mar. 4. a. 1. Luc. 8. a. 4. AZon nap ki-menvén Jésus A
a' házból, a' tenger-mellett 2
ül vala. *"És sok seregek
gyülének hozzája, úgy hogy
a' hajótskába fel-menvén le-ülne: és 3
az egész sereg a' parton állana: * és
sokat szólla nékik példa-beszédek-
ben, mondván: Ímé ki-méne a' mag-
vetõ vetni. * És midõn vetne, né- 4
mellyek az út-félre esének, és el-jõ-
vének az égi madarak, és meg-évék
azokat. *Némellyek pedig a' kõves 5
helyekre esének, a' hol nem vala sok
földök: és mingyárt ki-kelének,
mert nem vala mélysége a' földnek.
* a' nap pedig fel-kelvén, el-hevülé- 6
nek: és mint-hogy nem vala gyö-
kerek, el-száradának. * Némellyek 7
pedig a' tövisek-közibe esének, és
fel-növének a' tövisek, és el-foj- 8
ták azokat. * Némellyek pedig
a' jó földbe esének: és gyümölchöt
adának, némelly száz-annyit, né-
melly hatvan-annyit, némelly har-
mincz-annyit. *A' kinek fülei vannak 9
a' hallásra, hallya-meg. * És hozzá- 10
menvén a' tanítványok, mondának
néki: Miért szóllasz nékik példa-be-
szédekben? * Ki felelvén, monda né-
kik: Mert néktek adatott tudnotok
a' mennyeknek országa titkait: né-
kik pedig nem adatott. *"Mert a' ki- 11 "Inf. 25. c. 29.
nek vagyon, adatik annak, és bével-
kõdik: a' kinek pedig ninchen, a' mie 12
vagyon-is el-vétetik tõle. * Az-
okáért szóllok nékik példa-beszé-
dekben: mert látván nem látnak, és
halván nem hallanak, sem nem ért- 13
nek. *És bé-tellyesedik õ-bennek az "Isa. 6. c. 9. Mar. 4. b. 14. Luc. 8. b. 10. Io. 12. f. 40. Act. 28. f. 26. Rom. 11. b. 8. † Luc. 10. d. 24.
Isaías profétalása, mondván: "Hal-
lással hallotok, és nem értetek: és
látvan láttok, és nem láttok. *Mert 14 15
meg-temérdekedett e' népnek szíve,
és a' fülõkkel nehezen hallottak, és
a' szemõket bé-húnták, hogy valaha
ne lássanak szemõkkel, és fülõkkel
ne hallyanak, és szívõkkel ne értse-
nek, és meg-térjenek, és meg-gyó-
gyíttsam õket. *A' tí szemeitek pe- 16
dig bóldogok, mert látnak; és a' tí
füleitek, mert hallanak. *† Mert bi- 17
zony módom néktek, hogy sok pro-
féták és igazak kivánták látni a' mi-
ket láttok, és nem látták; és hallani
a' miket hallotok, és nem hallották.
* Ti azért hallyátok-meg a' mag-vetõ 18
példa-beszédét. * Minden a' ki 19
hallya az ország igéjét, és nem érti,
el-jõ a' gonosz, és el-ragadgya a' mi
a' szívébe vettetett: ez az, a' ki az út-
félre vettetett. * A' ki pedig a' kõves 20
helyre vettetett, az, a' ki az igét hallya,
és mingyárt õrõmmel fogadgya azt;
*ninch pedig magában gyökere, ha- 21
nem ideig-valo. háborúság indít-
tatván pedig és üldözés az igéért,
mingyárt meg-botránkozik. * A' ki 22
pedig a' tövis-közibe vettetett, az, a'
ki az igét hallya, és e' világ szorgal-
matosága, és a' gazdagságok cha-
lárdsága, el-fojtya az igét, és gyü-
mölchtelenné lészen. * A' ki pedig 23
a' jó földbe vettetett, az, a' ki az igét
hallya, és érti, és gyümölchöt hoz, és
teremt némelly száz-annyit, némelly
hatvan-annyit, némelly pedig har-
mincz-annyit. *"Más példa-beszé- 24 "Mar. 4. c. 26.
det ada eleikbe, mondván: Hasonló
vá lött mennyeknek országa az em-
berhez, a' ki jó magot vetett az õ
földébe. *mikor pedig alunnának az 25

emberek, el-jőve az ő ellenſége, és felyűl konkolt vete a' búza-kőzibe, és el-méne. * Mikor pedig fel-nevekedett vólna a'fű, és gyűmőlchőt hozott vólna, akkor meg-tettſzék a'konkoly-is. *Elő-jővén pedig a' chelédes ember ſzolgai, mondának néki: Uram, nem jó magot vetettél-e a'te főldedbe? honnét vagyon tahát konkolya? * És monda nékik: Az ellenſéges ember chelekedte azt. A' ſzolgák pedig mondának néki: Akarod-e, el-megyűnk, és ki-ſzedgyűk azokat? *És monda: Nem: hogy valami-képpen a' konkolt ſzedvén, ki ne gyomlállyátok eggyűtt azzal a' búzát-is. * Hadgyátok mind a' kettőt fel-nőni az aratáſig, és az aratáſnak idejekor meg-mondom az aratóknak: Szedgyétek-ki előſzor a' konkolt, és kőſſétek azt kévékbe meg-égetéſre, a' búzát pedig gyűjtſétek az én chűrőmbe. * "Más példa-beſzédet ada eleikbe, mondván: Haſonló a' mennyeknek orſzága a' muſtár-maghoz; mellyet vévén az ember, el-veté az ő főldébe: *melly kiſſebb ugyan minden magvaknál: mikor pedig fel-nő, nagyobb minden füveknél, és fává léſzen, úgy hogy az égi madarak el-jőnek, és az ő ágain laknak. * Más példa-beſzédet monda nékik. †Haſonló mennyeknek orſzága a'kováſzhoz, mellyet vévén az aſzſzony'állat el-egyelíte három véka liſztbe, míg mind meg-kováſzoſodnék. * Mind ezeket példa-beſzédekben ſzóllá Jéſus a' ſeregeknek, és példa-beſzédek-nélkűl nem ſzóll vala nékik: * hogy bé-tellyeſednék a' mi mondva vala a' Proféta-által, mondván: "Megnyitom példa-beſzédekben a' ſzámat, ki-mondom a' mi el-rejtetett a' világ alkotáſától-fogva. * Akkoron, el-bochátván a' ſeregeket, a' házba méne: és hozzája járulának a' tanítványi, mondván: Magyarázd-meg nékűnk a' ſzántó-főld konkolyának példa-beſzédét. * Ki felelvén, monda nékik: A' ki jó magot vét, az ember Fia. * A' ſzántóföld pedig, e' világ. A' jó mag pedig, azok az orſzág fiai. A' konkoly pedig, a' gonoſz fiak. * Az ellenſég pedig, a' ki azt vetette, az ördög. "Az aratás pedig, a' világ végezete. Az aratók pedig, az Angyalok. *Azért a' mint ki-ſzedetik a' konkoly, és tűzzel meg-égettetik: úgy léſzen a' világ végezetin. *el-küldi az ember Fia az ő Angyalit, és mind ki-ſzedik az ő orſzágából a' botránkozáſokat, és azokat kik hamiſságot chelekeſznek: * és tűzes kemenczébe vetik őket. Ott léſzen ſírás, és fogak chikorgatáſa. *"Akkor az igazak fénlenek mint a' nap az ő Attyok orſzágában. A' kinek fűlei vannak a' halláſra, hallya-meg. * Haſonló mennyeknek orſzága a' ſzántó-főldőn el-rejtetett kinchhez: mellyet a' melly ember meg-talált, el-rejti, és azonvalo őrőmében el-mégyen, és el-adgya mind a' mie vagyon, és megvéſzi azt a' ſzántó-főldet. * Iſmég haſonló mennyeknek orſzága a' kereskedő emberhez, a' ki jó győngyőket keres. * Találván pedig egy drága győngyőt, el-méne, és eladá mind a' mie vólt, és meg-vévé azt. * Iſmég haſonló mennyeknek orſzága a' tengerbe vettetett, és minden-féle halakat őſzve-gyűjtő varſához; * mellyet, midőn meg-tőlt vólna, ki-vonván, és a' part-mellett le-űlvén, ki-válaſztották a' jókat az edényekbe, a' gonoſzokat pedig kivetették. * Igy léſzen a' világ végezetin: ki-mennek az Angyalok, és ki-válaſztyák a' gonoſzokat az igazak-kőzzűl, * és a' tűzes kemenczébe vetik őket: ott léſzen ſírás, és fogak chikorgatáſa. * Értettétek-e mind ezeket? Mondanak néki: Értettűk. *Monda nékik: Az-okáért minden bőlch írás-túdo mennyeknek orſzágában, haſonló a' chelédes emberhez, ki az ő kinchéből újakat és ókat hoz-elő. * És lőn, midőn Jéſus el-végezte vólna e' példa-beſzédeket, el-méne onnét. * És hazájába menvén, tanítttya vala őket az ő ſynagógájokban, úgy hogy chodálkoznának, és mondanák: Honnét ennek ez a' bőlcheſég, és a' choda-tételek? * † Nem ez-e az áts fia? Nem Mariának mondatik-e az annya; és az attyafiai, Jakab, és Jóſef, és Simon, és Júdas? *és a' húgai, nem mind nálunk vannak-e? Honnét vannak azért ennek mind ezek? * És meg-botránkoznak vala ő-benne. Jéſus pedig monda nékik: Ninch a' proféta tiſztelet-nélkűl, hanem chak az ő hazájá-

" *Mar. 4. d. 30. Luc. 13. c. 18.*

† *Luc. 13. c. 21.*

" *Pſal. 77. a. 2. Mar. 4. d. 32.*

" *Apoc. 14. c. 15.*

" *Sap. 3. b. 7. Dan. 12. a. 3.*

† *Mar. 6. a. 1. Luc. 4. c. 16. Ioan. 6. c. 42.*

Matth. 13.

ban, és házában. * Es nem tőn ott sok chodákat, az ő hitlenségek-miatt.

XIV. Rész.

Mar. 6. b. 14. Luc. 9. a. 7. AZ időben hallá Heródes Tetrarka a' Jésus hírét: * és mőda a' szolgainak: Ez a' Keresztelő János: ő támadott-fel halottaiból, és azért dolgoznak ő-benne az erők. * "Mert Heródes meg fogta vólt Jánost, és meg-kőtőzte őtet, és tőmlőczbe vetette Herodiásért az attyafia feleségéért. * Mert mongya vala János néki: Nem szabad néked őtet tartanod. * És meg akarván őtet ölni, féle a' néptől: " mert mint egy prophétát tartyák vala őtet. * Heródes szűletése napján pedig, tánczola a' Heródias leánya közöttök, és tetszék Heródesnek. * Az-okáért esküvéssel fogadá néki hogy meg-adná valamit kérne tőle. * Az pedig elébb meg-intetvén az ő annyától, monda: Add nékem itt egy tálbá a' Keresztelő János fejét. * És meg-szomorodék a' király: az eskűvésért pedig, és azokért kik eggyűtt le-telepedtek vala, oda hagya adni. * És el-kűlde, és fejét vevé Jánosnak a' tőmlőczben. * És el-hozattaték a' feje egy tálban, és a' leánzónak adattaték, és az annyának vivé. * És el-jővén a' tanítványi, el-vivék a' testét, és el-temeték azt: és el-menvén hírré tévék Jésusnak. * " Mellyet midőn hallott vólna Jésus, el-téré onnét egy hajótskában egy puszta helyre kűlőn: és mikor hallották vólna a' seregek, követék őtet gyalog a' városokból. * És ki-menvén látá a' sok sereget, és könyörűle rajtok, és meggyógyítá az ő betegőket. * Estve lévén pedig, hozzá jövének az ő tanítványi, mondván: Puszta a' hely, és az óra már el-múlt: bocháss-el a' seregeket, hogy a' kastélyokba menvén, vegyenek magoknak eledeleket. * Jésus pedig monda nékik: Nem szűkség el-menniek: adgyatok ti enniek. * Felelének néki: Ninch itt hanem chak ő kenyerűnk, és két halunk. * Ki monda nékik: Hozzátok ide nékem azokat. * És mikor meghatta vólna hogy a' sereg le-telepednék a' szénán, vévén az ő kenyeret, és a' két halat, az égbe tekintvén meg-áldá, és meg-szegé, és adá a' tanítványoknak a' kenyereket, a' tanítványok pedig a' seregeknek. * És évének minnyájan, és meg-elégedének. És fel-szedék a' maradékokat, tizen-két teli kosárt húlladékokkal. * Az évők száma pedig ő ezer férfiu vólt, az aszszony' állatokon és kisdeden-kivűl. * "És mingyárt kénszeríté Jésus a' tanítványokat bémenni a' hajótskába, és elől általmenni a' tengeren, míg el-bochátaná a' seregeket. *† És el-bochátván a' sereget, fel-méne a' hegyre egyedűl imádkozni. Estve lévén pedig, egyedűl vala ott. * a' hajótska pedig a' tenger közepin a' haboktól hányattatik vala: mert ellenkező szél vala. * Negyedik vígyázásakor pedig az étzakának, hozzájok méne a' tengeren járván. * És látván őtet a' tengeren járni, meg-háborodának, mondván: Hogy szem-fény-veszték. és a' félelem-miatt kiáltának. * És mingyárt szólla nékik Jésus, mondván: Bizodalmatok legyen: én vagyok, ne fellyetek. * Felelvén pedig Péter, monda: Uram, ha te vagy, parancshold nékem, hogy hozzád mennyek a' vízen. * Ő pedig monda: Jőjel. És le-szálván Péter az hajótskáról, a' vízen jár vala hogy Jésushoz menne. * Látván pedig az erős szelet, meg-ijede: és midőn el kezdett vólna merűlni, kiálta, mondván: Uram, tarts-meg engem. * És mingyárt ki-nyújtván Jésus a' kezét, fogá őtet; és monda néki: Kichinyhitű, miért kételkedtél? * És midőn bé-mentek vólna a' hajótskába, megszűnék a' szél. * A' kik pedig a' hajótskában valának, el-jövének, és imádák őtet, mondván: Bizonyára Istén Fia vagy. * "És mikor által-kőltek vólna a' tengeren, Genezar-főldére jövének. * És midőn meg-ismérték vólna őtet annak a' helynek férfiai, el-küldének egész a' tartományba, és elő-hozák néki mind a' betegeket: * és kérik vala őtet hogy akár chak a' ruhája perémét illetnék. És valakik illették, meg-gyógyúltak.

XV. Rész.

Mar. 7. a. 1. AKkor jövének hozzája Jerusalemből Irás-túdók, és Farisæusok, mondván: * Miért hágják-által a' tanítványid a' régiek hagyományát? mert nē mosák-

"Mar. 6. f. 45. Ioan. 6. b. 9. †Ioan. 6. b. 17.

"Inf. 21. 6. 26.

"Luc. 9. b. 10. Mar. 6. d. 37. Ioan. 6. b. 9.

"Mar. 6. g. 53.

ſák-meg a' kezőket mikor kenyeret
éſznek. * Ő pedig felelvén, monda
nékik: Miért hágjátok tí-is által az
Iſten parancholattyát a' tí hagyo-
mányotokért? Mert az Iſten mondot-
ta: * "Atyádat, és anyádat tiſztellyed;
és: † A' ki attyát, vagy annyát átkoz-
za, halállal hallyon-meg. * Tí pe-
dig mondotok: Valaki attyának
vagy annyának azt mongya; Vala-
melly ajándék én-tőlem vagyon, né-
ked haſznál: * és nem tiſzteli az ő at-
tyát, vagy annyát: és meg-vetettétek az Iſten parancholattyát a' tí ha-
gyományotokért. * Kép-mutatók, jól
prophétált felőletek Iſaías, mondván:
* " E' nép, ajakival tiſztel engem;
a' ſzívők pedig távúl vagyon tőlem.
* Ok-nélkűl tiſztelnek pedig en-
gem, tanítván az emberek tudomá-
nyit és parancholatit. * És hozzája
hívván a' ſeregeket, monda nékik:
Hallyátok, és értſétek. * Nem az fer-
tezteti-meg az embert, a' mi bé-mé-
gyen a' ſzájba; hanem az fertezteti-
meg az embert, a' mi a' ſzájból ſzár-
mazik. * Akkor hozzája járúlván
a' tanítványi, mondának néki: Tu-
dod-e hogy a' Phariſæuſok halván ez
igét, meg-botránkoztak? * Ő pedig
felelvén, monda: "Minden plantá-
lás, mellyet az én mennyei Atyám
nem plántált, tőből ki-ſzaggattatik.
* Hadgyátok-el őket: "vakok, és va-
kok vezéri. a' vak pedig ha vakot ve-
zet, mind ketten a' verembe eſnek.
* Felelvén pedig Péter, monda néki:
Magyarázd-meg nékűnk e' példa-
beſzédet. * Ő pedig monda: Még tí-
is értelem-nélkűl vattok-e? * Nem
értitek-e, hogy minden a' mi a' ſzája-
ba mégyen, a' hasba mégyen, és az
arnyék ſzékbe bochátatik? * A' mik
pedig a' ſzájból ſzármaznak, a' ſzívből
jőnek-ki, és azok fertezteti-meg az
embert: * mert a' ſzívből jőnek-ki
a' gonoſz gondolatok, gyilkoſságok,
házaſság-tőréſek, paráznaſágok, lo-
páſok, hamis bizonyſágok, káromlá-
ſok. * ezek, a' mellyek meg-fertez-
tetik az embert: Moſdatlan kezek-
kel enni pedig, nem fertezteti-meg
az embert. * És ki-menvén onnét
Jéſus, téte Tyrus és Sídon réſzeire.
* " És ímé egy Kananæai aſzſzony
azokból a' határokból ki-jővén ki-
álta, mondván néki: Könyörűlly
rajtam Uram Dávidnak fia: az én
leányom gonoſzúl gyötrettetik az
ördögtől. * Ki egy igét ſem felele
néki. És el-jővén a' tanítványi kérik
vala őtet, mondván: Bocháſd-el
őtet; mert utánnunk kiált. * Ő
pedig felelvén, monda: Nem küldet-
tem, "hanem chak az Iſraël házának
el-veſzett juhaihoz. * Amaz pedig
el-jőve, és imádá őtet, mondván:
Uram, ſegélly engem. * Ki felelvén,
monda: Nem jó el-venni a' fiak ke-
nyerét, és az ebeknek vetni. * Ama'
pedig monda: Úgy Uram: mert a'
kölykök-is éſznek a' morzálékok-
ból, mellyek le-húlnak az ő urok
aſztaláról. * Akkor felelvén Jéſus,
monda néki: Oh aſzſzony, nagy a' te
hited: légyen néked a' mint akarod.
És meg-gyógyúla a' leánya az órá-
tól-fogva. * És mikor el-ment vól-
na onnét Jéſus, jőve a' Galilæai ten-
ger-mellé, és fel-menvén a' hegyre,
ott űl vala. * " És ſok ſeregek me-
nének hozzája, némák, vakok, ſán-
ták, bénnák, és ſok egyebek lévén
vélek: és veték azokat az ő lábaihoz,
és meg-gyógyíta őket: * úgy hogy
a' ſeregek chodálkoznának, látván a'
némákat ſzóllani, a' ſántákat járni,
a' vakokat látni: és dichőíték az Iſ-
raël Iſtenét. * " Jéſus pedig, ő ſzve-
hívván az ő tanítványit, monda: Szá-
nom a' ſereget, mert már harmad
napig vannak velem, és ninch mit
enniek: és nem akarom étlen el-bo-
chátani őket, hogy el ne fogyatkoz-
zanak az úton. * És mondának né-
ki a' tanítványok: Honnét léſznek
azért nékűnk a' puſztában annyi ke-
nyerink, hogy meg-elégíttsűnk en-
nyi ſereget? * És monda nékik Jé-
ſus: Hány kenyeretek vagyon? Ők
pedig mondának: Hét, és egy kevés
halatskánk. * És paranchola a' ſe-
regnek, hogy le-telepednének a' főld-
dőn. * És vévén a' hét kenyeret, és
a' halakat; és hálákat adván, meg-
ſzegé, és adá a' tanítványinak, és a'
tanítványok adák a' népnek. * És
evének minnyájan, és meg-elégedé-
nek. És a' mi meg-maradott a' húl-
ladékokból, fel-ſzedének hét teli ko-
ſárt. * Valának pedig a' kik őttek va-
la, négy-ezer ferfiak, a' kiſdedeken és
aſzſzonyokon-kivűl. * És el-bochát-
ván a' ſereget, a' hajótskába méne:
és jőve Magedan ha-
táriba.

"Exod. 20. c.12. Deut.5. b.16. Eph. 6. a.2.
† Exod. 21. c.16. Lev.20. b.9. Prov. 20. c.20.
"Iſa.29. d.13. Mar.7. a.6.
"Ioan. 15.a.2.
"Luc. 6.f.39. Mar.7. c.17.
"Mar. 7.c.25.
"Sup. 10.a.6. Ioan.10. a.3.
"Iſa.35. b.5.
"Mar. 8. a.1.

XVI. Rész.

Mar. 8. b. 12. Luc. 12. g. 54. ES hozzája menének a' Farisæusok és a' Sadducæusok kísértvén: és kérék őtet hogy az égből jelt mutatna nékik. * Ő pedig felelvén, monda nékik: Estve lévén azt mongyátok: Tiszta idő lészen, mert veres az ég; * És reggel: Ma égi-háboru, mert veresellik a' szomorú ég. * Az ég színét tahát meg-tudgyátok itélni: az idők jeleit pedig nem tudhattyátok-e? "A' gonosz és parázna nemzetség jelt keres; és jel nem adatik néki, † hanem a' Jónas próféta jele. És el-hagyván őket, el-méne. * És mikor a' tanítványi a' tengeren-túl mentek vólna, el-felejtének kenyereket vinni. * Ki monda nékik: "Meg-láfsátok, és ójátok magatokat a' Farisæusok és Sadducæusok kovászától. * Ők pedig gondolkodnak vala magokban, mondván: Hogy kenyereket nem hoztunk. * Tudván pedig Jésus, monda: Mit gondolkodtok magatokban kichin-hitűek, hogy kenyeretek ninchen? * Még sem értitek-e, se nem emlekeztek-e "az őt kenyérről az őt ezer ember-közibe, és hány kosárokat szedtetek-fel? * sem † a' hét kenyérről a' négy-ezer ember-közibe, és hány kosárokat szedtetek fel? * Miért nem értitek, hogy nem a' kenyérről mondottam néktek: Ójátok magatokat a' Farisæusok és Sadducæusok kovászától? * Akkor érték-meg, hogy nem mondotta hogy ónák magokat a' kenyér kovászától, hanem a' Farisæusok és Sadducæusok tudományától. * "Jöve pedig Jésus Filep-Czesaræájának részeire: és kérdé a' tanítványit, mondván: Kinek mongyák lenni az emberek ez ember Fiát? * Ők pedig mondának: Némellyek Keresztelő Jánosnak, némellyek pedig Illyésnek, nemellyek pedig Jeremiásnak, a' vagy egynek a' prófétákközzűl. * Monda nékik Jésus: Ti pedig kinek mondotok engem lenni? * Felelvén Simon Péter, monda: "Te vagy a' Krisstus, az élő Isten fia. * Felelvén pedig Jésus, monda néki: Bóldog vagy Simon Jónas fia: mert a' tést és vér nem jelentette néked, hanem az Atyám, ki mennyekben vagyon. * "En-is mondom néked, hogy te Péter vagy, és e' kőszálon fogom épiteni az én Anyaszentegyházamat, és a' pokol kapui erőt nem vésznek rajta. * "És néked adom a' mennyeknek országa kúlchait. És valamit meg-kötőzsz a' földön, meg lészen kötőzve mennyekben-is: és valamit meg-óldozsz a' földön, meg lészen óldozva mennyekben-is. * Akkor meg-parancholá a' tanítványinak, hogy senkinek ne mondanák hogy ő vólna a' Jésus Krisstus. * Attól-fogva kezdé Jésus meg-jelenteni a' tanítványinak, hogy néki Jerusalembe kellene menni, és sokakat szenvedni a' vénektől, és az Irás-túdóktól, és a' papi-fejedelmektől, és meg-ölettetni, és harmad napon fel-támadni. * És magán vévén őtet Péter, kezdé feddeni, mondván: Távúl légyen tőled, Uram: nem lészen ez néked. * Ki fordúlván, monda Péternek: "Menny hátra Sátan, botránkozásra vagy nékem, mert nem érted azokat, mellyek az Istené, hanem azokat, mellyek az embereké. * Akkor monda Jésus a' tanítványinak: "Ha ki utánnam akar jőni, tagadgya-meg magát, és vegye-fel az ő keresztét, és kövessen engem. *† Mert a' ki lelkét meg akarja tartani, el-veszti azt: a' ki pedig lelkét el-veszti érettem, meg-találllya azt. * Mert mit használ embernek, ha az egész világot meg-nyeri, lelkének pedig kárát vallya? a' vagy michoda váltságot ád ember a' lelkeért? * Mert az ember fia el-jövendő az ő Attyának dichőségében az ő angyalival: "és akkor meg-fizet kinek-kinek az ő chelekedeti-szerént. * Bizony mondom néktek, † vannak némellyek az itt-állók-közzűl, kik meg nem kóstollyák a' halált, míg nem meg-láttyák az ember fiát eljőni az ő országában.

XVII. Rész.

ES hat nap-után melléje vévé Jésus Pétert, és Jakabot, és Jánost annak öttsétt, és vivé őket egy magas hegyre külön: * és színébe el-változék előttök. És fénylék az orczája mint a' nap: a' ruhái pedig feirek lőnek mint a' hó. * És ímé meg-jelenének nékik Moyses és Illyés szólván véle.

"Ioan. 6. g. 69. *"Ioan. 1. f. 24.* *"If. 22. f. 22. Ioan. 20. e. 23.* *"Sup. 12. g. 39.* *† Ion. 2.* *"Mar. 8. b. 14. Luc. 12. a. 1.* *"Sup. 14. a. 17. Ioan. 6. b. 9.* *† Sup. 15. d. 34.* *"Mar. 8. c. 27. Luc. 9. c. 18.* *"Mar. 8. d. 33.* *"Sup. 10. d. 38. Luc. 9. g. 23. & 14. f. 17. & 17. g. 33.* *† Ioan. 12. d. 15.* *"Act. 17. g. 31. Rom. 2. a. 6.* *† Mar. 9. a. 1. Luc. 9. c. 27.* *Mar. 9. a. 1. Luc. 9. d. 28.*

4 * Felelvén pedig Péter, monda Jésusnak: Uram, jó nékünk itt lennünk: ha akarod, chinállyunk itt három hajlékot, néked eggyet, Moysésnek eggyet, és Illyésnek eggyet. 5 * Még ő szólván, ímé fényes kőd árnyékozá-meg őket. " És ímé szózat a' kődből, mondván: Ez az én szerelmes Fiam, kiben nékem jól kedvem tőlt: ötet halgassátok. 6 * És halván a' tanítványok, orczájokra esének, és igen meg-félemlének. 7 *És hozzájok méne Jésus, és illeté őket: és monda nékik: Kellyetek-fel, és ne féllyetek. 8 * Fel-emelvén pedig az ő szemeket, senkit nem látának, hanem chak egyedűl Jésust. 9 * És alá-jővén azok a' hegyről, paranchola nékik Jésus, mondván: Senkinek ne mongyátok a'látást, míg az ember Fia halottaiból fel nem támad. 10 * És meg-kérdék a' tanítványok őtet, mondván: " Mit mondanak tahát az Irás-túdók, hogy Illyésnek el kell előszőr jőni? 11 * Ő pedig felelvén, monda nékik: Illyés el-jővendő ugyan, és helyére állat mindeneket: 12 * mondom pedig néktek, "hogy Illyés már el-jőtt, és meg nem ismérték őtet, † hanem a'miket akartak, azokat chelekedték rajta. Az ember Fia-is így szenved tőlök. 13 *Akkor meg-érték a' tanítványok, hogy Keresztelő Jánosról mondotta vólna nékik. 14 * "És midőn a' sereghez jőtt vólna, egy ember méne hozzája, térdre esvén előtte, mondván: Uram, könyörűlly a' fiamon, mert havi-kór, és gonoszúl szenved: mert gyakorta a' tűzbe esik, és gyakran a' vízbe. 15 *és a' tanítványidnak vittem őtet, és nem gyógyíthatták-meg őtet. 16 * Felelvén pedig Jésus, monda: Oh hitlen, és elfordúlt nemzetség, meddig lészek veletek? míg szenvedlek titeket? Hozzátok ide őtet hozzám. 17 *És meg-feddé őtet Jésus, és ki-méne belőle az ördög, és meg-gyógyúla a' gyermek az órától-fogva. 18 * Akkor járúlának a' tanítványok titkon Jésushoz, és mondának: Miért nem űzhettük mi ki azt? 19 * Monda nékik Jésus: A' tí hitlenségtekért. "Mert, bizony mondom néktek, ha hitetek lészen, mint a' mustár-mag, ezt mongyátok e' hegynek, Menny innét amoda, és elmégyen, és semmi néktek lehetetlen nem lészen. 20 * Ez a' nem pedig, ki nem űzettetik, hanem imádság és böjtölés-által. 21 * Mikor pedig Galilæában vólnának, monda nékik Jésus: "Az ember Fia az emberek kezeibe adatik: 22 * és meg-ölik őtet, és harmad nap fel-támad. És igen meg-szomorodának. 23 * És mikor Kafarnaumba jutottak vólna, a' kik az adó-pénzt szedik vala, Péterhez menének, és mondának néki: Nem fizeti-e meg a' mesteretek az adó-pénzt? * Monda: Igen-is. És midőn bé-ment vólna a' házba, eleit vévé Jésus, mondván: Mit alítasz Simon? A' föld királyi kiktől vésznek vámot vagy adót? az ő fioktól-e, vagy az idegenektől? 25 * És ő monda: Az idegenektől. Monda néki Jésus: 26 Tahát a' fiak szabadosok. *Hogy pedig meg ne botránkoztassuk őket, menny a' tengerhez, és vesd-meg a' horgot: és a' halat, melly elsőben fel-jő, vedd-ki: és fel-nyitván a' szájár, egy státert találsz: azt vévén, add nékik érettem, és éretted.

" 2. Pet. 1. d. 17. Sup. 3. d. 17.

" Mar. 9. b. 11. Mal. 4. b. 5.

" Sup. 11. b. 14. † Sup. 14. a. 9.

" Mar. 9. c. 17. Luc. 9. c. 38.

" Luc. 17. b. 6.

" Mar. 9. c. 31. Luc. 9. c. 44. Inf. 20. c. 18.

XVIII. Rész.

1 A Zon órában járúlának a' tanítványok Jésushoz, mondván: Kit vélsz nagyobnak lenni meñyeknek országában? 2 *És hozzá híván Jésus egy kisdedet, közikbe állatá őtet, 3 * és monda: Bizony módom néktek, ha meg nem tértek, és nem lésztek mint a' kisdedek, nem mentek-bé meñyeknek országába. 4 *Valaki azért magát megalázza mint e' kisded, az nagyobb meñyeknek országában. 5 *És a' ki bé-fogad egy illyen kisdedet én nevemben, engem fogad-bé. 6 * "a' ki pedig meg-botránkoztat eggyet e' kisdedek-közzűl, kik én-bennem hisznek, hasznosb ának hogy egy malom-kő kötessék a' nyakára, és a' tēger mélységébe el-meríttessék. 7 * Jaj e' világnak a' botránkozásokért. Mert szükség hogy botránkozások jőjenek: mindazáltal jaj ának az embernek, a' ki-által botránkozás jő. 8 * "Ha pedig a' kezed, vagy lábad meg-botránkoztat téged; vágd-el azt, és vesd-el tőled: jobb néked az életre bé-menned bénán, vagy sántán; hogy-sē két kezed, vagy két lábad lévén az örök tűzre vettetned. 9 * És ha a' szemed meg-botránkoztat téged, vájd-ki azt, és vesd-el tőled: jobb néked egy szemmel az életre bé-menned, hogy-sem két szemed lévén a' geheña tűzébe vettetned.

Mar 9. c 34 Luc 9. f 46 Inf. 19. b. 14. 1. Cor. 14. d. 20.

" Mar. 9 f. 42. Luc. 17. a. 1.

" Sup. 5. c. 39. Mar. 9. g. 43.

*Meg-láſsátok hogy meg ne útállyatok eggyet e'kiſdedek-kőzzűl: mert mondom néktek, "hogy ezeknek Angyali mennyekben mindenkor láttyák az Atyám orczáját, ki mennyekben vagyon. * "Mert az ember fia üdvőzíteni jőtt azt a'mi el-veſzett vólt. * Mit alítotok? † ha valakinek ſzáz juha vólna, és el-tévelyednék egy azok-kőzzűl; nem hadgya-e el a'kilenczven-kilenczet a'hegyeken, és el-mégyen azt keresni a'melly el-tévelyedett? * és ha történik hogy azt meg-találálya: Bizony mondom néktek, hogy inkább őrűl azon hogy-ſem a'kilenczven-kilenczen, mellyek el nem tévelyedtek. * Így ninch akarattya a'tí Atyátoknak, a'ki mennyekben vagyon, hogy el-veſzſzen egy e'kiſdedek-kőzzűl. * "Ha pedig vétkezik ellened az atyád-fia; menny-el, és fedd-meg őtet te-kőzőtted és ő-maga-kőzőtt. ha téged meg-halgat, meg-nyerted az atyád-fiát: * ha pedig meg nem halgat téged; végy magaddal még eggyet, vagy kettőt, † hogy két vagy három tanú ſzájában állyon minden íge. * Hogy-ha meg nem halgattya azokat: mond-meg az anyaſzentegyháznak: ha pedig az anyaſzentegyházat nem halgattya, "légyen néked mint a'pogány és a'publikánus. * †Bizony mondom néktek, valamiket meg-kőtőztők a'földőn, megléſznek kőtőzve menyben-is: és valamiket meg-óldoztok a'földőn, meg-óldozva léſznek menyben-is. * Iſmég mondom néktek; hogy, ha ketten kőzzűletek eggyeznek a'földőn, minden dologról a'mellyet kérnek, meg-léſzen nékik az én Atyámtól, ki mennyekben vagyon. * Mert a'hol ketten vagy hárman ősſzegyűlnek az én nevemben, ott vagyok kőzepettek. * Akkor hozzája menvén Péter, monda: "Uram, hányſzor vétkezik ellenem az atyámfia, és meg-bochájſſak néki? hétſzer-e? * Monda néki Jéſus: Nem mondom néked hétſzer; hanem hetven-hetſzer. * Az-okáért haſonlíttatott mennyeknek orſzága egy ember-királyhoz, ki ſzámot akara vetni az ő ſzolgaival. * És mikor ſzámot kezdett vólna vetni, eleibe viteték egy, ki tíz ezer talentommal tartozik vala néki. * Mikor pedig nem vólna honnét meg-fizetné, parancholá az ura, hogy el-adattatnék ő, és a'feleſége, és a'fiai, és mindene a'mie vala, és meg-fizettetnék. * Le-borúlván pedig az a'ſzolga, kéri vala őtet, mondván: Légy békével hozzám, és mindeneket meg-fizetek néked. * Kőnyőrűlvén pedig az Úr azon a'ſzolgán, el-bochátá őtet, és az adóſſágot meg-engedé néki. * Ki-menvén pedig az a'ſzolga, talála eggyet a'ſzolga-társai-kőzzűl, ki ſzáz pénzel tartozik vala néki: és megfogván fojtogattya vala őtet, mondván: Fizeſd-meg a'mivel tartozol. * És le-borúlván a'ſzolga-társa, kéri vala őtet, mondván: Légy békével hozzám, és mindeneket meg-fizetek néked. * Amaz pedig nem akará: hanem el-méne, és veté őtet a'tőmlőczbe, míg nem meg-fizetné az adóſſágot. * Látván pedig annak ſzolga-társai a'mik történnek vala, igen meg-ſzomorodának: és eljővének, és még-beſzéllék az ő uroknak mind, a'mik lőttek vala. * Akkor hívá őtet az ura, és monda néki: Álnok ſzolga, minden adóſſágot meg-engedtem néked, mivel hogy kértél engem: *azért nem kellett vólna-e néked-is kőnyőrűlnőd a'ſzolga-társodon, a'mint én-is kőnyőrűltem rajtad? * És meg-haragván az ura, a'hóhéroknak adá őtet, míg nem meg-fizetne minden adóſſágot. * Így chelekeſzik az én mennyei Atyám-is veletek, ha meg nem bochátotok ki-ki az ő attya-fiának a'tí ſzívetekből.

Pſal. 33. a. 8. — *Luc. 19. b. 10.* — † *Luc. 15. a. 4.* — *Luc. 17. a. 3.* — *Lev. 19. d. 17.* — *Eccli. 19. b. 13.* — *Iac. 5. d. 19.* — † *Deut. 19. b. 15.* — *2. Cor. 13. a. 1.* — *Heb. 10. e. 28.* — *Io. 8. c. 17.* — *2. Teſſ. 13. d. 14.* — *1. Cor. 5. b. 9.* — † *Io. 20. 23.* — *Luc. 17. a. 4.*

XIX. Rész.

És lőn, mikor el-végezte vólna Jéſus e'beſzédeket, el-méne Galilæából, és "a'Judæa határiba jőve a'Jordánon-által, * és kőveték őtet ſok ſeregek, és ott meg-gyógyítá őket. * "És hozzá menének a'Fariſæuſok kíſértvén őtet, és mondván: Szabad-e embernek a'feleſégét el-bochátani, akár-mi okból? * Ki felelvén, monda nékik: Nem olvaſtátok-e, "hogy a'ki az embert terémtette kezdettől-fogva, † férfiúvá és aſzſzony'állattá teremtette őket? és monda: * † Ezért elhadgya ember attyát és annyát, és feleſégéhez ragaſzkodik, és ketten egy teſtben léſznek. * Az-okáért már

Matt. 10. a. 1. — *Mar. 10. a. 2.* — *Gen. 1. d. 27.* — † *Gen. 2. d. 21.* — *Eph. 5. 5. g. 31.* — *1. Cor. 6. d. 16.*

nem kettő, hanem egy test. A' mit azért az Isten egybe-szerzett, az ember el ne válaszsza. * Mondának néki: "Miért parancholta tahát Moyses a' válás levelet adni, és el-bochátani? * Monda nékik: Mert Moyses a'tí szívetek keménységéért engedtemeg néktek hogy el-bochátsátok feleségteket: eleitől-fogva pedig nem úgy volt. * "Mondom pedig néktek, hogy valaki el-bocháttya feleségét, hanem-ha a' paráznaságért, és mást vészen, paráználkodik: és a' ki az el-bochátottat el-vészi, paráználkodik. *Mondának néki az ő tanítványi: Ha így vagyon dolga embernek a' feleségével, nem hasznos meg-házasodni. * Ki monda nékik: Nem minnyájan fogják-meg ez igét, hanem a'kiknek adatott. *Mert vannak férfiságtalanok, kik az annyok méhéből úgy születtek; és vannak férfiságtalanok, kik az emberektől lőttek: és vannak férfiságtalanok, kik magokat meg-herélték mennyekben országáért. A' ki meg-foghattya, fogja-meg. * "Akkor gyermechkék viteténck hozzája, hogy reájok tenné a' kezeit, és imádkoznék. A' tanítványok pedig feddik vala őket. *Jésus pedig monda nékik: †Hadgyatok békét a' gyermechkéknek, és ne tiltsátok őket hozzám jőni: mert illyeneké a' mennyeknek országa. * És mikor reájok tette volna a'kezeit, el-méne onnét. * "És ímé egy oda járúlván, monda néki: Jó mester, mi jót chelekedgyem hogy őrők életem légyen? * Ki monda néki: Mit kérdesz engem a' jóról? Egy a' jó, az Isten. Ha pedig az életre bé akarsz menni, tarts-meg a' parancholatokat. * Monda néki: Melyeket? Jésus pedig monda: "Ne chelekedgyél gyilkosságot: Ne paráználkodgyál: Ne lopj: Hamis bizonságot ne mongy: * Atyádat, és anyádat tisztellyed: és, Szeressed felebarátodat mint te-magadat. * Monda néki az ifiu: Mind meg-tartottam ezeket ifiuságomtól-fogva, mi heával vagyok még? *Monda néki Jésus: Ha tekélletes akarsz lenni, menny-el, add-el a' mid vagyon, és add a' szegényeknek, és kinched lészen menyben: és jőj-el, kövess engem. * Mikor pedig az ifiu hallotta vólna az igét, el-méne szomorúan: mert

"Deut. 24. a. 1.

"Sup. 5. c. 32. Mar. 10. b. 11. Luc. 16. d. 18. 1. Cor. 7. b. 18.

"Mar. 10. b. 13. Luc. 18. c. 15. †Sup. 18. a. 3.

"Mar. 10. b. 17. Luc. 18. c. 16.

"Exod. 20. c. 13.

sok jószága vala. * Jésus pedig monda a' tanítványinak: Bizony mondom néktek, hogy a' gazdag nehezen mégyen mennyeknek országába. * És ismég mondom néktek: Könnyebb a' tevének által-menni a' tő-fokán hogy-sem a' gazdagnak menyeknek országába menni. *Halván pedig ezeket, a' tanítványok igen chodálkozának, mondván: Ki üdvözülhet tahát? *Tekíntvén pedig Jésus, monda nékik: Az embereknél ez lehetetlen, az Istennél pedig mindenek lehetségesek. * Akkor felelvén Péter, monda néki: Ímé mí mindeneket el-hattunk, és téged követtünk: mi lészen tahát nékünk? * Jésus pedig monda nékik: Bizony mondom néktek, hogy tí, kik engem követtetek, az új születésben, mikor az ember fia az ő fölségének székiben ül, tí-is tizen-két széken ültök, itélvén Israëlnek tizen-két nemzetségét. * És minden a' ki el-hadgya házát, vagy attya-fiait, vagy nénnyeit, vagy attyát, vagy annyát, vagy fiait, vagy szánto-földeit, az én nevemért, száz annnyit vészen, és az örők életet bírja. * Sok elsők pedig utólsókká lésznek, és az utólsók elsőkké.

"Inf. 20. b. 16. Mar. 10. d. 31. Luc. 13. f. 30.

XX. Rész.

Hasonlo mennyeknek országa a' chelédes emberhez, ki jó reggel ki-ment míveseket fogadni az ő szőlőjébe. * Meg-szerződvén pedig a' míveskekkel egy napi pénzben, el-küldé őket a' szőlőjébe. * És ki-menvén három óra-tájbá, lata más hívolkodókat állani a' piaczon, *és móda nékik: Menyetek tí-is a' szőlőmbe, és a' mi igaz lészen meg-adom néktek. *Azok pedig el-menének. Ismég pedig kiméne hat és kilencz óra-tájban: és hasonló-képpen chelekedék. * Tizen-egy óra-tájban pedig ki-méne, és találá más veszteg-állókat; és monda nékik: Mit állotok itt egész nap hívolkodva? * Mondának néki: Mert senki nem fogadott-meg minket. Monda nékik: Mennyetek tí-is a' szőlőmbe. * Mikor pedig estve lőtt vólna, móda a' szőlő ura a' gondviselőjének: Hídd-elő a' míveseket, és add-meg nékik az ő béreket, el-kezdvén az utólsóktól az elsőkig. * Mikor azért el-jöttek vólna a' kik

Matth. 19. 20.

tizen-egy óra-tájban jöttek vala, vévének egy-egy pénzt. * El-jövén pedig az elsők-is, alíták hogy többet vennének: vévének pedig ők-is egy-egy pénzt. * És el-vévén morgolódnak vala a' chelédes ember-ellen, * mondván: Ezek az utólsók egy óráig munkálkodtak, és egyenlőkké tetted őket hozzánk, kik a' napnak terhét és hévségét viseltük. * Ő pedig felelvén eggyiknek közzülök, monda: Barátom, nem tészek néked hamissat: nem egy pénzben szerződtél-e meg velem? * Vedd-fel a' mi tiéd, és menny-el: annyit akarok pedig ez utólsónak-is adni a' mint néked. * A' vagy nem szabad-e nékem, a' mit akarok, chelekednem? talám a' te szemed álnok, hogy-ím én jó vagyok? * "Így lésznek az utólsók elsőkké, és az elsők utólsókká: mert sokan vannak a' hívatalasok, kevesen pedig a' választottak. * † És fel-menvén Jésus Jerusalembe, melléje vévé a' tizen-két tanitványt titkon, és monda nékik: * Ímé fel-megyünk Jerusalembe, és az ember Fia el-árúltatik a' papi-fejedelmeknek, és az Irástúdóknak, és halálra kárhoztattyák őtet, * és adgyák őtet a' Pogányoknak meg-chúfolásra, és meg-ostorozásra, és meg-feszítésre; és harmad nap fel-támad. * "Akkor hozzája méne a' Zebedæus fiainak annya a' fiaival, imádván és kérvén valamit tőle. * Ki monda néki: Mit akarsz? Monda néki: Mongyad hogy üllyon ez én két fiam, eggyik a' te jobbodra, és eggyik a' balodra a' te országodban. * Felelvén pedig Jésus, monda: Nem tudgyátok mit kértek. Megihattyátok-e a' pohárt, mellyet én meg-iszom? Mondának néki: Megihattyuk. * Monda nékik: Az én poháromat meg-iszszátok ugyan: az én jobbomra ülni pedig vagy balomra, nem enyim hogy néktek adgyam, hanem a' kiknek készíttetett az én Atyámtól. * "És a' tíz halván, boszszonkodának a' két atyafira. * † Jésus pedig magához hívá őket, és monda: Tudgyátok hogy a' pogányok fejedelmi uralkodnak rajtok, és a' kik nagyobbak, hatalmaskodnak azokon. * Nem úgy lészen tí-közöttetek: hanem valaki közöttetek nagyobb akar lenni, légyen inastok: * és a ki közöttetek első akar lenni, légyen szolgátok. * "a' mint az ember Fia nem jött hogy szolgállyanak néki, hanem hogy szolgállyon, és lelkét sokakért adgya váltságúl. * "És ők ki-menvén Jerikóból, követé őtet sok sereg: * és ímé két vak az út-mellett ülvén, meghallák hogy Jésus menne-által: és kiáltának, mondván: Uram könyörűlly rajtunk, Dávidnak fia. * A sereg pedig feddi vala őket, hogy halgatnának. Azok pedig inkább kiáltanak vala, mondván: Uram, könyörűlly rajtunk, Dávidnak fia. * És megálla Jésus, és hivá őket, és monda: Mit akartok hogy chelekedgyem veletek? * Mondának néki: Uram, hogy meg-nyíllyanak a' szemeink. * Könyörűlvén pedig rajtok, illeté az ő szemeket. És mingyárt látának, és követék őtet.

XXI. Rész.

És mikor Jerusalemhez közelgettek vólna, és jöttek vólna Betfagéba az olaj-fák hegyére: Akkor Jésus el-küldé két tanítvánt, * mondván nékik: Mennyetek a' kastélyba, melly ellentekbé vagyon, és mingyárt találtok egy meg-kötött szamárt, és a' vemhet vele: ólgyátok-meg, és hozzátok-el nékem; * és ha valaki néktek valamit mond, mongyátok hogy az Úrnak ezekre szüksége vagyon, és mingyárt el-bocháttya azokat. * Ez pedig mind meg-lött, hogy be-tellyesednék a' mi meg-mondatott a' prófétáltal, mondván: * "Mongyátok-meg a' Sion leányának: Ímé a' te királyod jő néked szelídden, ülvén a' szamáron, és a' terh-viselőnek vemhén. * El-menvén pedig a' tanítványok, chelekedének a' mint parancholt vala nékik Jésus. * És el-hozák a' szamárt, és a' vemhet: és tévék azokra az ő ruhájokat, és őtet felyűl reája ültteték. * A' sok sereg pedig le-teríté az ő ruháit az úton: egyebek pedig ágakat vágnak vala a' fákról, és el-terítik vala az úton: * a' seregek pedig, mellyek elől-mennek vala, és a' mellyek követik vala, kiáltanak vala, mondván: "Hosanna a' Dávid fiának: áldott, a' ki az Úr nevében jő: Hosanna a' magasságban. * És midőn bé-ment vólna Jerusalembe, fel-indúla az egész város, mondván: Ki-

"Phil. 2. a. 7.
" Mar. 10. g. 46. Luc. 18. f. 35.
Mar. 11. a. 1. Luc. 19. c. 20.
" Is. 62. d. 11. Zach. 9. b. 9. Jo. 12. b. 15.

choda ez? * A' népek pedig mon- 11
gyák vala: Ez a' Jésus Galiléából a' Na-
zareti próféta. * "És bé-méne Jésus az 12
Istén templomába, és mind ki-háńya
vala a' kik a' tẽplombã árúlnak 's vész-
nek vala, és a' pénz-váltók asztalit, és
a' galamb árosok székeit fel-fordítá:
* és monda nékik: Irva vagyon: "Az 13
én házam imádság házának hívattatik; tí pedig azt latrok barlangjává
tõttétek. * És hozzá járúlának a' va- 14
kok, és sánták a' templomba; és meg-
gyógyítá õket. * Látván pedig a' 15
papi-fejedelmek, és az Irás-túdók, a'
chodákat mellyeket chelekedett, és
a' gyermekeket kik a' templomban
kiáltnak és mondanak vala; Hosánna
a' Dávid fiának: bosszonkodának,
* és mondának néki: Hallod-e mit 16
mondnak ezek? Jésus pedig monda
nékik: Igen-is. soha nem olvastátok-e, "hogy a' kisdedek, és a' chõ-
chõmõk szájából végezted-el a' dí-
chéretet? * És el-hagyván õket, ki- 17
méne a' Városból Betaniába: és ott
marada. * Reggel pedig viszsza-tér- 18
vén a' Városba, meg-éhezék. * "És 19
látván egy fũge-fát az út-mellett, a'
hoz méne: és semmit nem találá
azon hanem chak leveleket, és mon-
da annak: Soha õrõkké te-rajtad
gyũmõlch ne teremjen. És meg-szá-
rada mingyárt a' fũge-fa. * "És lát- 20
ván a' tanítványok, chodálkozának,
mondván: Ím mint szárada-meg min-
gyárt! * Felelvén pedig Jésus, mon- 21
da nékik: Bizony mondom néktek,
ha hitetek lészẽ, és nem kételkedtõk,
nem chak a' fũge-fával chelekeszitek,
de hogy-ha e' hegynek mongyátok-
is; Emelkedgyél, és vesd-bé magadat
a' tengerbe, meg-lészen. * "És mind 22
a' miket kértek az imádságban hí-
vén, el-vészitek. * És mikor a' tem- 23
plomba ment vólna, hozzá járúlának
midõn tanitana, a' papi-fejedelmek,
és a' nép vénei, mondván: "Micho-
da hatalommal chelekeszed ezeket?
És ki adta néked e' hatalmat? * Fe- 24
lelvén Jésus, monda nékik: Kérdek
én-is tõletek egy beszédet: mellyet
ha meg-mondotok nékem, én-is
meg-mondom néktek michoda ha-
talommal chelekeszem ezeket. * A' 25
János kereszttsége honét vólt? meny-
bõl-e, vagy az emberektõl? Õk pe-
dig gondolkodnak vala magokban,
mondván: * Ha azt mongyuk, meny- 26
bõl; azt mongya nékünk: Miért nem
hittetek tahát néki? Ha pedig azt
mongyuk, az emberektõl; félünk a'
seregtõl; "mert minnyájan úgy tar-
tyák vala Jánost mint prófétát. * És 27
felelvén Jésusnak, mondának: Nem
tudgyuk. Monda õ-is nékik: Én sem
mondom-meg néktek michoda ha-
talommal chelekeszem ezeket. * Mit 28
alítotok pedig? Egy embernek két
fia vala, és el-menvén az elsõhõz,
monda: Fiam, menny-el ma, dolgoz-
zál a' szõlõmben. * Õ pedig felelvén, 29
monda: Nem megyek. Az-után pe-
dig meg-bánván, el-méne. * Menvén 30
pedig a' másikhoz, hasonló-képpen
szólla. Az pedig felelvén, monda: El-
megyek, uram; és el nem méne. * ki 31
chelekedte a' kettõ-kõzzũl az attya
akarattyát? Mondának néki: Az el-
sõ. Monda nékik Jésus: Bizony mon-
dom néktek, hogy a' publikánusok,
és a' kurvák elõttetek mennek az
Istén országába. * Mert el-jõtt János 32
hozzátok az igasság útán, és nem hit-
tetek néki; a' publikanusok pedig, és
a' kurvák hittek néki: tí pedig látván
penitétziát az-után sem tartottatok,
hogy hiñétek néki. * Más példa-be- 33
szédet hallyatok: "Vala egy chelé-
des ember, ki szõlõt plantála, és bé-
kerité azt sõvénnyel, és sajtót ása D
benne, és tornyot épite, és bérbe-
adá azt a' míveseknek, és messze
méne. * Mikor pedig a' gyũmõlchõk 34
ideje el-közelgetett vólna, a' szolgait
a' míveskhez küldé, hogy bé-szed-
nék annak gyumõlchit. * És a' mí- 35
vések, meg-fogván a' szolgait, né-
mellyet meg-verének, némellyet
meg-õlének, némellyet pedig meg-
kõvezének. * Ismég más szolgákat 36
küldé az elsõknél többeket, és ha-
sonló-képpen chelekedének azok-
kal. * Utólszor pedig a' fiát küldé 37
hozzájok, mondván: Meg-bõchülik
a' fiamat. * A' míveses pedig látván 38
a' fiát, mondának magok-közõtt: "Ez
az õrõkõs, jertek, õllyük-meg õtet,
és miénk lészen az õ õrõksége. * És 39
ragadván õtet ki-veték a' szõlõbõl, és
meg-õlék. * Mikor azért el-jõ a' 40
szõlõs ura, mit chelekeszik azoknak
a' míveseknek? * Mondának néki: A' 41
gonoszokat gonoszúl veszti-el; és
az õ szõlõjét más míveseknek adgya-
bérbe, kik meg-adgyák néki a' gyũ-
mõlchõt az õ idejében. * Monda né- 42

kik

"Ioan. 2. 6. 14.
"Deut. 14. c. 25. Isa. 56. c. 7. Ier. 7. b. 11.
"Psal. 8. b. 3.
"Mar. 11. b. 13.
"Mar. 11. c. 20.
"Sup. 7. a. 7. 1. Ioh. 3. d. 22.
"Mar. 11. d. 24. Luc. 20. a. 2.
"Sup. 14. a. 5.
"Mar. 12. a. 1. Luc. 20. b. 9. Isa. 5. a. 1. b. 5. Ier. 2. d. 21.
"Inf. 26. a. 3. & 27. a. 2. Io. 12. g. 53.

kik Jésus: Soha nem olvaſtátok-e az Irásokban: "A'melly kővet az épitők meg-vetettek, az lőtt szegletfejévé? Az Úrtól lőtt ez,és chodálatos a' mi szemeink-előtt? * Azokáért mondom néktek, hogy elvétetik tőletek az Isten orszáva,és az ő gyümölchét hozó nemzetnek adatik. * És a' ki e' kőre esik, meg-romol; a'kire pedig esik,el-rontya azt. * És mikor hallották vólna a' papi-fejedelmek és a'Farisæusok az ő példa-beszédit, meg-érték hogy rólok mondaná. * És keresvén őtet megfogni, félének a' seregektől: mert mint egy profétát tartyák vala őtet.

"Pſ. 117. d. 22. Act. 4. b. 11. Rom. 9. g. 33. 1. Pet. 2. a. 7.

XXII. Rész.

Luc. 14. d. 16. Apocal. 19. b. 9.

ES felelvén Jésus,ismég példa-beszédekben szólla nékik, mondván: * Hasonlóvá lőtt menyeknek országa egy ember-királyhoz, ki menyegzőt szerze a'fiának. * És el-küldé a'szolgait,hogy el-hínák a'hivataloſokat a'menyegzőre, és nem akarnak vala el-jőni. * Ismég más szolgákat küldé,mondván: Mongyátok-meg a' hivataloſoknak: Ímé el-készítettem az ebédemet, tulkaim és hizlalt állatim meg-ölettettek,és mindenek készek: jőjetek a'menyegzőre. * Azok pedig el-múlaták: és el-menének, némelly a' majorjába, némelly pedig a'kereskedésére: * a' többi pedig meg-fogák az ő szolgait, és boszszúságokkal illetvén meg-ölék. * A' király pedig midőn hallotta vólna, meg-haraguvék; és el-küldvén az ő hadait, el-veszté azokat a'gyilkoſokat, és azok váraſát fel-gyújtá. * Akkor monda a' szolgainak: A' menyegző kész ugyan, de a' hivataloſok nem vóltak méltók. * Menyetek azért az útak végeire, és valakiket találtok, hijátok a' menyegzőre. * És ki-menvén a' szolgai az útakra, össze-gyűjték mind a' kiket találának, gonoszokat és jókat: és bé-telék a' menyegző a' le-telepedtekkel. * Bé-méne pedig a' király hogy látná a' le-telepedteket, és láta ott egy embert nem menyegzős ruhába öltözöttet. * És monda néki: Barátom,mint jöttél ide-bé menyegzős ruhád nem lévén? Amaz pedig el-némula. * Akkor monda a' király a' szolgáknak: "Meg-kötöz-

1 A 2 3 4 5 6 7 8 B 9 10 11 12 C 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 D 33

vén kezeit és lábait, vessétek őtet a' külső setétségre: ott lészen sirás, és fogak chikorgatása. * Mert sokan vannak a'hivataloſok, de keveſen a'válaſzottak. * "Akkor el-menvén a' Farisæusok,tanátsot tartának hogy meg-fognák őtet beszédében. * És hozzája küldék az ő tanítványokat a'Herodiánusokkal,mondván: Mester,tudgyuk hogy igaz vagy, és az Isten útát igaſságban tanitod, és ninch néked gondod valakire; mert nem nézed az emberek személyét: * mond-meg azért nékünk mit alítasz; Szabad-e adót adni a' Chászárnak,vagy né?*Értvén pedig Jésus az ő álnokſágokat, monda: Mit kísértetek engem kép-mutatók? *Mutaſsátok-meg nékem az adó-pénzt. Azok pedig elő-hozának néki egy pénzt. *És monda nékik Jésus: Kié ez a'kép, és a'felyűl-valo írás? * Mondának néki: A'Chászáré. Akkor monda nékik: "Adgyátok-meg tahát a'mi a' Chászáré, a'Chászárnak; és a' mi az Istene,az Istennek. * És halván elchodálkozának, és el-hagyván őtet el-menének. * Azon nap járulának hozzája a'Sadduczæusok,kik azt mögyák hogy ninch fel-támadás: és kérdék őtet, * mondván: Mester, Moyses mondotta: "Ha ki meg-hal fia nem lévén, hogy az attyafia vegye-el annak feleségét, és magot támaszszon az attyafiának. * Valának pedig nálunk hét atyafiak: és az első, feleséget vévén, meg-hólt: és nem lévén magva,hatta a' feleségét az attyafiának. * Hasonló-képpen a' második, és a' harmadik, a' hetedikig. * Mind ezek-útan pedig végre az aszszony-is meg-hólt. * A'fel-támadásban azért a' hét-közzűl ki feleſége lészen? mert mindeniké vólt. * Felelvén pedig Jésus,monda nékik: Tévelyegtek, nem tudván az Irásokat, sem az Isten erejét. * Mert a' fel-támadásban, sem nem házasodnak, sem férjhez nem mennek; hanem lésznek mint az Isten Angyali menyben. * A' halottak fel-támadásáról pedig nem olvaſtatok-e, a' mi megmondatott az Istentől mödván néktek: * "En vagyok Abrahámnak Istene,és Isaáknak Istene,és Jákóbnak Istene? Nem a' meg-hóltaknak, hanem az élőknek Istene. * És halván a' seregek, chodálkozának az ő tu-

"Mar. 12. b. 13. Luc. 20. d. 20.

"Rom. 13. c. 7.

"Mar. 12. b. 15. Luc. 20. d. 28. Act. 23. b. 6. Deute. 25. b. 6.

"Exod. 3. b. 6.

"Sup. 8. b. 12. & 13. f. 42. Inf. 25. c. 30.

dományán. * "A' Farisæusok pedig
"Mar. 12. c. 28. Luc. 10. c. 27. halván hogy bé-dugta vólna a' Sad-
duczæusok szaját, egybe-gyűlének :
* és kérdé őtet egy tőrvény-túdo
doktor kőzzűlők, kísértvén őtet:
* Mester, mellyik a' nagy paranchola-
tot a' tőrvényben? * Monda néki Jé-
sus: "Szeresséd a' te Uradat Istenedet
"Deut. 6. a. 5. tellyes szívedből, és tellyes lelked-
ből, és tellyes elmédből. * Ez a' leg-
nagyobb, és első parancholat. * A'
"Lev. 19. d. 18. Mar. 12. d. 31. Luc. 20. d. 41. másik pedig hasonló e'hez: "Szeres-
sed felebarátodat mint tennen-ma-
gadat. * E' két parancholatban függ
az egész tőrvény, és a' próféták. *
Őszve-gyűjtvén pedig a' Farisæuso-
kat, kérdé őket Jésus, mondván: * Mit
alítotok tí a' Kristus-felől? ki fia?
Mondának néki: Dávidé. Monda-
nékik: * Mi-képpen híja tahát Dá-
vid őtet lelkében Urának, mondván:
"Psal. 109. a. 1. * "Monda az Úr az én Uramnak: űlly
az én jobbomra, míg az ellenségidet
zsámollyá tészem a' te lábaidnak? *
Ha azért őtet Dávid Urának híja,
mi módon ő fia? * És senki egy igét
sem felelhete néki: se nem meré
őtet senki a' naptól-fogva tőbször
kérdeni.

XXIII. Rész.

A Kkor szólla Jésus a' seregek-
nek, és az ő tanitványinak,
* mondván: A' Moyses szé-
kin űltek "az Irás-túdók,
"2. Esd. 8. a. 4. és a' Farisæusok. * Az-okáért mind
a' miket mondanak néktek, meg-tar-
tsátok, és meg-chelekedgyétek: az ő
chelekedetek-szerént pedig ne che-
lekedgyetek: mert mongyák, és nem
"Luc. 11. g. 46. Act. 15. c. 10. Deut. 6. b. 8. Num. 15. d. 38. † Mar. 12. d. 38. Luc. 11. f. 42. & 20. g. 46. chelekeszik. * "Mert nehéz, és el-
hordozhatatlan terheket kőtőznek
és tésznek az emberek vállaira:
újokkal pedig nem akarják azokat
illetni. * Minden ő chelekedeteket pe-
dig chelekeszik hogy láttassanak az
emberektől: † mert ki-szélesítik az
ő emlekeztető hártyájokat, meg-
őregbítik az ő perémeket. * Szere-
tik pedig az első űléseket a' vachorá-
kon, és az első székeket a' synagógák-
ban, * és a' kőszőntéseket a' piaczon,
"Iac. 3. a. 1. és hogy Rabbí-nak hívattassanak az
emberektől. * "Tí pedig ne hívattas-
satok Rabbí-nak: mert egy a' ti Mes-
"Mal. 1. b. 6. teretek, tí pedig minnyájan atyafiak
vattok. * "És ne híjatok senkit atyá-
toknak e' földön: mert egy a' tí Atyá-
tok, ki mennyekben vagyon. * Se ne
hívattassatok mestereknek: mert a'
ti Mesteretek egy, a' Kristus. * A' ki
nagyobb köztetek, tí szolgátok lé-
gyen. * "A' ki pedig magát fel-ma-
gasztallya, meg-aláztatik: és a' ki
magát meg-alázza, fel-magasztalta-
tik. * Jaj pedig néktek kép-mutato
Irás-túdók és Farisæusok: mert bé-
tészitek mennyeknek országát az
emberek-előtt. mert tí bé nem men-
tek, és a' bé-menőket sem had-
gyátok bé-menni. * Jaj néktek kép-
mutato Irás-túdók és Farisæusok:
"mert meg-észitek az özvegyek há-
zait, hosszu imádságokat imádkoz-
ván: ezért nagyobb ítéletet vésztek.
* Jaj néktek kép-mutato Irás-túdók
és Farisæusok: mert meg-kerűlitek
a' tengert és a' szárazt, hogy egy Po-
gánt Zsidóvá tegyetek: és midőn
azzá lőtt, a' gehenna fiává tészitek
őtet két-szerte inkább magatoknál.
* Jaj néktek vak vezérek, kik mon-
gyátok: Valaki a' templomra eskű-
szik, semmi: a' ki pedig a' templom
aranyára eskűszik, tartozik. * Bolon-
dok, és vakok: mert michoda na-
gyobb, az arany-e, vagy a' templom,
melly meg-szenteli az aranyat? * És
valaki az óltárra eskűszik, semmi:
valaki pedig az ajándékra eskűszik,
melly azon vagyon, tartozik. * Va-
kok: mert michoda nagyobb, az
ajándék-e, vagy az óltár, melly meg-
szenteli az ajándékot? * A' ki azért
az óltárra eskűszik, arra eskűszik, és
mindenekre mellyek azon vannak.
* és valaki a' templomra eskűszik, ar-
ra eskűszik, és arra-is a' ki abban la-
kik: * és a' ki az égre eskűszik, az Is-
tennek királyi-székére eskűszik, és
"Luc. 11. f. 42. arra-is a' ki azon űl. * "Jaj néktek
kép-mutato Irás-túdók és Farisæu-
sok; kik meg-dézmállyátok a' mén-
tát, és a' kaprot, és a' kőmént, és el-
hattátok a' mik nehezbek a' tőrvény-
ben, az ítéletet, és az irgalmasságot,
és a' hitet. ezeket szükség vólt meg-
chelekedni, és amazokat el nem
hagyni. * Vak vezérek, meg-szűritek
a' szúnyogot, a' tevét pedig el-nye-
litek. * Jaj néktek kép-mutato Irás-
túdók és Farisæusok, mert meg-tisz-
tittyátok a' mi kivűle vagyon a' po-
hárnak és tálnak, belől pedig rak-
vák vattok ragadománnyal, és tisztá-
talansággal. * Vak Farisæus, tisztits-

meg-

meg elsőben a'mi bélől vagyon a'pohárban és tálban, hogy az a' mi kivűl vagyon, meg-tiſztúllyon. * Jaj néktek kép-mutato Irás-túdók és Fariſæuſok: mert haſonlók vattok a' meg-feiríttetett koporſókhoz, mellyek ékeſeknek láttatnak kivűl az embereknek, belől pedig rakvák hóltak chontyaival, és minden úndokſággal. * úgy tí-is kivűl igazaknak láttattok ugyan az embereknek: belől pedig rakvák vattok kép-mutatáſſal, és hamiſsággal. * Jaj néktek kép-mutato Irás-túdók és Fariſæuſok, kik a'próféták koporſóit épititek, és ékesítitek az igazak temető-helyeir, * és azt mongyátok: Ha az atyáink napjaiban lőttünk vólna, nem vólnánk az ő társok a' próféták vérében. * az-okáért bizonſágúl vattok magatoknak, hogy fiai vattok azoknak, kik a'próféták meg-ölték. * Töltſétek-bé tí-is az atyátok mértékét. * "Kigyók viperáknak fajzati, mint ſzaladtok-el a'gehenna itéleti-elől? * Az-okáért ímé én küldők hozzátok próféták, és bölcheket, és Irás-túdókat; és azok-közzűl meg-ölitők, és meg-feſzítetek, és azok-közzűl megoſtoroztok a'ſynagógáitokban, és üldözitek váraſról váraſra: * hogy reátok jöjön minden igaz vér, melly a' földre ontatott, "az igaz Abel vérétől-fogva, † Zakariáſnak a'Barakiás fiának véré-ig, kit meg-ölletek a' templom 's az oltár-között. * Bizony mondom néktek, el-jönek mind ezek erre a'nemzetſégre. * Jeruſalem, Jeruſalem, ki meg-ölöd a' próféták, és meg-kövezed azokat kik hozzád küldettek, hányſzor akartam egybe-gyűjteni a' fiaidat, mint a'tík egybe-gyűjti az ő chirkéit ſzárnyai-alá, és nem akartad? * Imé puſztán hagyatik néktek a' tí házatok. * Mert mondom néktek, nem láttok engem moſtantól-fogva, míg nem mongyátok: Áldott, a'ki az Úr nevében jő.

"Sup. 3. b. 7.
"Geneſ. 4. b. 8. Heb. 11. a. 4. † 2. Par. 24. f. 22. Luc. 13. g. 34.

XXIV. Rész.

Mar. 13. a. 1. Luc. 21. b. 5.

ES ki-jövén Jéſus a' templomból, mégyen vala. És hozzája járulának a' tanítványi, hogy meg-mutatnák néki a' templom épűletit. * Ő pedig felelvén, monda nékik: Láttyátok-e mind ezeket? Bizony mondom néktek, nem hagyattatik itt kő a' kövön, melly le ne rontaſsék. * "Ülvén pedig ő az olaj-fák hegyén, hozzája járulának a' tanítványok titkon, módván: Mond-meg nékünk, mikor léſznek ezek? és michoda a' jele a'te eljövetelednek, és a' világ végezetinek? * És felelvén Jéſus, monda nékik: "Meg-láſsátok, hogy valaki titeket el ne tévelyíttſen. * mert ſokā fognak jöni az én nevemben, mondván: Én vagyok a'Kriſtus; és ſokakat el-tévelyítnek. * Mert harczokat hallotok, és harczok vélekedéſit. Láſsátok hogy meg ne háborodgyatok. mert ſzükſég ezeknek meg-lenni, de még ninchen vége. * mert egy nemzet más nemzetre támad, és orſzág orſzágra, és dög-halálok léſznek, és éhſég, és föld-indúláſok helyesleg. * ezek pedig mind kezdeti a' fájdalmaknak. * "Akkor kézbe adnak titeket háboruſágra, és meg-ölnek titeket: és gyűlölſégben léſztek minden nemzeteknél az én nevemért. * És akkor meg-botránkoznak ſokan, és egy-máſt el-árúllyák, és gyűlölik egy-máſt. * És ſok hamis próféták támadnak, és ſokakat el-tévelyítnek. * És mivelhogy bévelködik a'hamiſság, ſokaknak ſzeretéti meghűl. * a' ki pedig álhatatos léſzen végig, az idvözűl. * És az egéſz világon prædikáltatik ez az orſzág Evangéliomja, bizonſágúl minden nemzetſégeknek: és akkor jö-el a'végezet. * Midőn azért láttyátok a'puſztaſág útálatoſságát, "melly megmondatott Dániel profétától, álván a'ſzent helyen: a'ki olvaſſa, értſe: * akkor a'kik Judæában vannak, fuſſanak a' hegyekre: * és a' ki a' hejazaton, le ne ſzállyon valamit el-vinni a'házából: * és a'ki a'mezőn, viſzſza ne térjen ruháját el-vinni. * Jaj pedig a'nehézkeſeknek és a'ſzoptatóknak azokban a' napokban. * Imádkozzatok pedig, hogy ne légyen a'tí futáſtok télben, "vagy ſzombaton. * mert nagy háboruſág léſzen akkor, minémű nem vólt világ-kezdetitől-fogva eddig, nem-is léſzen. * És ha meg nem rövidíttettek vólna azok a' napok, egy ember ſem ſzabadúlna meg: de a' válaſztottakért meg-rövidíttetnek azok a'napok. * "Akkor ha ki néktek mongya: Ímé itt vagyon a'Kriſtus, vagy amott: ne hid-

"Luc. 19 g. 44.
"Epheſ. 5. b. 6. Coloſ. 3. d. 18.
"Ioan. 15. c. 20. & 16. a. 2.
Sup. 10. c. 17.
Luc. 21. c. 12.
"Mar. 13. b. 14. Luc. 21. d. 20. Dan. 9. a. 27.
"Act. 1. b. 12.
"Mar. 13. c. 21. Luc. 17. e. 23.

gyétek. * Mert támadnak hamis-
kriſtuſok, és hamis-próféták: és nagy
jeleket és chodákat téſznek, úgy
hogy tévelygésbe viteſſenek (ha le-
het) még a'válaſztattak-is. * Ímé elé-
ve meg-mondottam néktek. * Ha
azért mongyák néktek, Ímé a'puſz-
tában vagyon, ki ne mennyetek; ímé
a' rejtek helyekben, ne hidgyétek.
* Mert a'mint a'villámás ki-mégyen
Nap-keletről, és fel-tetſzik Nap-
nyúgatig: úgy léſzen az ember Fiá-
nak el-jövetele-is. * "Valahol a'teſt
léſzen, oda gyűlnek a' ſaſok-is. * †
Mingyárt pedig azok a'napok hábo-
ruſága-után, a'nap meg-homályo-
ſodik, és a'hóld nem adgya világoſ-
ſágát, és a'chillagok le-eſnek az ég-
ből, és az egek erei meg-indúlnak:
* és akkor fel-tetſzik az ember Fiá-
nak jele az égen: és akkor ſírnak a'
földnek minden nemzetſégi: és lát-
tyák az ember Fiát az ég felyhői-
ben jőni nagy hatalommal, és fölſég-
gel. *"És el-küldi az ð angyalit trom-
bitával, és nagy ſzózattal; és egybe
gyűjtik az ð válaſztottit a'négy ſze-
lekről, az egek végeitől-fogva, azok
határiig. * A'fűge-fáról pedig tanúl-
lyatok példát: midőn immár az
ága gyenge léſzen, és a'levelei ki-
fakadtak, tudgyátok hogy közel
vagyon a'nyár: * azon-képpen tí-
is midőn láttyátok mind ezeket,
tudgyátok hogy közel vagyon az
ajtókban. *Bizony mondom néktek,
hogy el nem múlik e'nemzetség, míg
nem mind ezek meg-léſznek. *"Az ég
és a' föld el-múlnak, de az én beſzé-
dim el nem múlnak. * Azt pedig a'na-
pot 's az órát ſenki nem tudgya, még
a'mennyei angyalok-is, hanem egye-
dűl az Atya. * "A'mint pedig a'Nóe
napjaiban, úgy léſzen az ember Fiá-
nak el-jövetele-is. * mert a'mint vól-
tak a'víz-ðzðn elðtt-valo napokban,
évén és iván, házaſodván és ki-háza-
ſítván, mind a' napig, mellyen bé-
ment Nóe a'bárkába, * és nem tud-
ták míg nem el-jðtt a'víz-ðzðn, és el-
vitte minnyájokat: úgy léſzen az em-
ber Fiának el-jövetele-is. * Akkor
ketten léſznek a'mezőn; eggyik fel-
vétetik, és a'máſik el-hagyatik. * két
őrlð-aſzſzony a' malomban; eggyik
fel-vétetik, és a' máſik el-hagyatik.
* Vígyázzatok azért, mert nem tud-
gyátok melly órában jő-el a'tí Ura-
tok. * Azt pedig értſétek, "hogy ha
tudná a'chelédes ember, melly orá-
ban vólna el-jðvendð a'lopó, vígyáz-
na ugyan, és nem hagyná meg-ásni
az ð házát. * Az-okáért tí-is legyetek
kéſzek: mert a' melly orában nem
tudgyátok el-jðvendð az ember Fia.
* Véled-e, kichoda a'hív és okos ſzol-
ga, kit az ura az ð háza-népére ren-
delt, hogy azoknak eledelt adgyon
ideje-korán? * "Bóldog az a'ſzolga,
kit mikor el-jðvend az ura, úgy talál
chelekedni. * bizony mondom nék-
tek, hogy mindē javaira rendeli őtet.
* Ha pedig ama' gonoſz ſzolga az ð
ſzívében mongya: Kéſik el-jőni az
uram: * és verni kezdi a'ſzolga-tár-
ſait, egyék pedig és igyék a'részege-
ſekkel: * el-jő annak a'ſzolgának az
ura, a'napon mellyen nem reméli, és
az orán mellyen nem tudgya; * és
el-válaſztya őtet, és az ð részét a'
kép-mutatókkal téſzi. "ott léſzen ſí-
rás, és fogak chikorgatáſa.

XXV. Rész.

AKkor haſonló léſzen men-
nyeknek orſzága a'tíz ſzűz-
hőz: kik az ð lámpáſo-
kat vévén, eleibe menének a'vő-legénynek és a'meny-aſz-
ſzonynak. * Ők pedig azok-közzűl
eſztelen vala, és ðt eſzes: * de az ðt eſz-
telenek, vévén a'lámpáſokat, nem vő-
nek olajt magokkal: * az eſzeſek pe-
dig olajt vőnek az ð edényekben a'
lámpáſokkal. * Késvén pedig a'vő-
legény, ſzunnyadozának minnyájan
és el-aluvának. * Ej-félkor pedig
kiáltás lőn: Ímé a'vő-legény jő, men-
nyetek eleibe. * Akkor mind fel-ke-
lének azok a'ſzűzek, és fel-ékesíték
az ð lámpáſokat. * Az eſztelenek pe-
dig mődának az eſzeſeknek: Adgya-
tok nékűnk a'tí olajtokból: mert a'
lámpáſink el-aluſznak. * Felelének
az eſzeſek, mondván: Ne-talám nem
lenne elég nékűnk és néktek; men-
nyetek inkább az ároſokhoz, és ve-
gyetek magatoknak. * Midőn pedig
venni mennének, el-jðve a'vő-le-
gény: és a'kik kéſzek valának, bé-
menének véle a'menyegzőre, és bé-
tétetek az ajto. * Végtére pedig el-
jövének a'tðbb ſzűzek-is, mondván:
Uram, Uram, nyiſd-meg nékűnk. * Ő
pedig felelvén, mőda: Bizony mődom
néktek, nem iſmérlek titeket. * "Ví-
gyázzatok azért, mert nem tudgyá-
tok

"Luc. 17. g. 36. † Mar. 13. c. 24. Luc. 21. c. 25. Ezech. 32. b. 7. Iſa. 13. b. 10. Ioël. 3. c. 15. Apoc. 1. b. 7. "1. Cor. 15. g. 52. "Mar. 13. d. 31. "Luc. 17. f. 26. Gen. 7. b. 5. "1. The. 4. d. 17. Marc. 13. d. 32. Luc. 12. c. 39. "Apoc. 16. c. 15. "Sup. 13. f. 42. Inf. 25. c. 30. "Mar. 13. d. 33.

tok a'napot, sem az órát.* "Mert mi-
14 képpẽ egy ember meszszire menvén,
elő-hívá a' szolgait, és kezekbe adá
az ő javait. * És egynek őt talento-
15 mot ada, másnak pedig kettőt, más-
nak pedig eggyet, mindeniknek tu-
B lajdon ereje-szerént, és el-indúla min-
gyárt. * El-méne pedig a'ki őt talen-
16 tomot vőtt vala, és kereskedék azok-
17 kal, és más őtőt nyere. * Hasonló-
képpen az a'ki kettőt vőtt vala-is, más
kettőt nyere. * A'ki pedig eggyet
18 vőtt vala, el-menvén a'főldbe ásá, és
el-rejté az ura pénzét. * Sok idő-után
19 pedig meg-jőve azoknak a'szolgák-
nak az urok, és számot vete vélek. * És
20 el-jővén a'ki őt talentomot vőtt va-
la, más őt talentomot hoza, mődván:
Uram, őt talentomot adtál nekem,
ímé más őtőt nyertem a' főlőtt. *
21 Monda néki az ura: Őrűlly jó és hív
szolgám, miért-hogy a'kevésben hív
vóltál, sokat bízok reád, menny-bé az
urad őrömébe. * El-jőve pedig a' ki
22 két talentomot vőtt vala-is, és mon-
da: Uram, két talentomot adtál né-
kem, ímé más kettőt nyertem. * Mő-
23 da néki az ura: Őrűlly jó és hív szol-
gám, miért-hogy a'kevésbẽ hív vól-
tál, sokat bízok reád, menny-bé az
urad őrömébe. * El-jővén pedig a'ki
24 egy talentomot vőtt vala-is, monda:
Uram, tudom hogy kemény ember
vagy, aratsz a'hol nẽ vetettél, és gyűj-
tesz a'hol nem hintettél: * és félvén
25 C el-mentem, és a'te talentomodat a'
főldbe rejtettem: ihon meg-vagyon
a'tiéd. * Felelvén pedig az ura, monda
26 néki: Gonosz és rest szolga, tudod va-
la hogy aratok a'hol nem vetek, és
gyűjtők a'hol nem hintettem: * azért
27 kell vala néked az én pénzemet a'
pénz-váltóknak adnod, és én meg-
jővén uzorával vőttem vólna meg az
enyimet. * Vegyétek-el azért tőle a'
28 talentomot, és adgyátok annak a'ki-
nek tíz talentoma vagyon. * " mert
29 mindennek, a'kinek vagyon, adatik,
és bévelkődik: attól pedig a' kinek
ninchen, a'mié láttatik-is lenni, el-
30 vétetik tőle. * És a'haszontalan szol-
gát vessétek a' kűlső setétségre: ott
lészen sírás és fogak chikorgatása.
31 * Mikor pedig el-jő az ember Fia az ő
főlségében, és minnyájan az angyá-
lok véle, akkor űl az ő főlségének
székibe: * és eleibe gyűlnek minden
32 nemzetségek, és el-választya őket
33 egy-mástól, a'mint a'pásztor el-vá-
lasztya a' juhokat a' gődőlyéktől:
* és állattya a' juhokat az ő jobjára,
34 a'gődőlyéket pedig ballyára. * Akkor
mond a'király azoknak, kik az ő job-
jára lésznek: Jőjetek-el én Atyám-
nak áldottai, bírjátok a'világ kezde-
titől-fogva néktek készíttetett or-
35 szágot. * "mert éheztem, és eném ad-
tatok; szomjuhoztam, és innom
adtatok; jövevény vóltam, és bé-fo-
36 gadtatok engem; * mezítelen, és bé-
fődőztetek engem: † beteg, és meg-
látogattatok engem; a' tőmlőczben
37 vóltam, és hozzám jőttetek. * Akkor
felelnek néki az igazak, mondván:
D Uram, mikor láttunk téged éhezni, és
táplálnunk téged; szomjuhozni, és
38 italt adtunk néked? * mikor láttunk
pedig jövevényűl, és bé-fogadtunk
téged; vagy mezítelenűl, és bé-fődöz-
39 tűnk téged? * vagy mikor láttunk
téged betegen, vagy a'tőmlőczben,
40 és hozzád mentűnk? * És felelvén a'
király, mond nékik: Bizony mon-
dom néktek, valamíg egynek ez az
én leg-kisebbik atyámfiai-közzűl
chelekedtetek, nékem chelekedtétek.
41 * Akkor mond azoknak-is, kik balra
lésznek: " Mennyetek-el tőlem át-
kozottak az örők tűzre, melly az ör-
dőgnek készíttetett, és az ő Angya-
42 linak. * mert éheztem, és nem adta-
tok ennem; szomjuhoztam, és nem
43 adtatok nékem italt; * jövevény vól-
tam, és bé nem fogadtatok engem;
mezítelen, és bé nem fődőztetek
engem; beteg, és a'tőmlőczben, és
44 meg nem látogattatok engem. * Ak-
kor felelnek néki azok-is, mondván:
Uram, mikor láttunk téged éhezni,
vagy szomjuhozni, vagy jövevényűl,
vagy mezítelenűl, vagy betegen, vagy
a'tőmlőczbẽ, és nem szolgáltunk né-
45 ked? * Akkor felel nékik, mondván:
Bizony mondom néktek: Valamíg
nem chelekedtetek egynek e' kichi-
nyek-közzűl, nékem sem chelekedté-
46 tek. * " És ezek az örők kínba men-
nek; az igazak pedig az örők életbe.

XXVI. Rész.

1 A Lőn: mikor el-végezte vól-
na Jésus mind e' beszédeket,
monda az ő tanítványinak:
2 * "Tudgyátok hogy két nap-
után Húsvét leszen, és az ember Fia
el-árúltatik, hogy meg-feszíttessék.
3 * Akkor egybe-gyűlének a' papi-

"Luc. 19. b. 12.

" Sup. 13. b. 12. Mar. 4. c. 25. Luc. 8. c. 18. & 19. d. 26.

"Isa. 58. b. 7. Ezech. 18. b. 7. †Eccli. 7. d. 38.

"Psal. 5. c 9. Sup. 7. d 23. Luc. 13. f. 27.

"Ioan. 5. e. 29. Dan. 12. a. 2.

"Mar. 14. a. 1. Luc. 22. a. 1.

fejedelmek, és a'népnek vénei, a'
fő-pap pitvarába, ki mondatik va-
la Kaifásnak: * és tanátsot tartá-
nak hogy Jésust álnokfággal meg-
fognák, és meg-ölnék. *Mondának
pedig: Ne az innep-napon, hogy ne-
talám támadás ne légyen a'nép-kőz-
ött. * "Mikor pedig Jésus Betaniá-
ban vólna a'poklos Simon házában,
*járúla ő-hozzája egy aszszony ál-
lat, kinek drága kenetű alabastro-
ma vala, és az asztalnál-ülőnek a'
fejére önté. * Látván pedig a'tanít-
ványok, boszonkodának, mondván:
Mire-valo e' veszтegetés? *mert ezt
drágán el-adhatták vólna, és a'sze-
gényeknek adhatták vólna. *Tud-
ván pedig Jésus, monda nékik: Miért
vattok ez aszszony'állatnak bánta-
sára? mert jo chelekedetet chele-
kedett velem. * mert mindenkor
vannak szegények veletek: én pedig
nem mindenkor vagyok veletek.
* Mert ez e' kenetet a'testemre önt-
vén, az én temetésemre chelekedte.
*Bizony mondom néktek, valahol ez
az Evangéliom prædikáltatik az egész
világon, az-is meg-mondatik a'mit ez
chelekedett az ő emlekezetire. * "Ak-
kor el-méne egy a'tizen-kettő-kőz-
ől, ki mondatik vala Júdas Iskarió-
tesnek, a'papi-fejedelmekhez: * és
monda nékik: Mit akartok nékem
adni, és én őtet kezetekbe adom?
Azok pedig rendelének néki har-
mincz ezüst pénzt. * És attól-fogva
alkolmatosságot keres vala hogy
őtet el-árúlná. * "A'kovásztalanok-
nak első napján pedig, járulának a'
tanítványok Jésushoz, mondván:
Hol akarod hogy el-készíttsük né-
ked ételedre a'Húsvétet? *Jésus pedig
monda: Mennyetek a'várasba egy-
némelyhez, és mongyátok annak: A'
Mester mongya: Az én időm közel
vagyon, nálad szerzem a'Húsvétet az
én tanítványimal. * És chelekedének
a'tanítványok a'mint rendelte vala
nékik Jésus, és el-készíték a'Húsvé-
tet. * "Estve lévén pedig, le-telepedett
vala a'tizẽ-két tanítványával. *És mi-
dőn ők ennének, móda: Bizony mon-
dom néktek, hogy egy közzületek
el-árúl engem. *És igen meg-szomo-
rodván, kezdék eggyenként módani:
Vallyon én vagyok-e Uram? *Ő pedig
felelvén, monda: A'ki a'kezét velem
a'tálba mártya, az árúl-el engem.

* "Az ember Fia el-mégyen ugyan, "Psal.
a'mint írva vagyon felőle: jaj pedig 40. c.10.
annak az embernek, a'ki-által az em-
ber Fia el-árúltatik: jobb lőtt vólna
néki, ha nem születtetett vólna az az
ember. *Felelvén pedig Júdas, a'ki el-
árúlta őtet, monda: Vallyon én va-
gyok-e, Rabbi? Monda néki: Te
mondád. * "Ők pedig vachorálván, "1. Cor.
vévé Jésus a'kenyeret, és meg- 11. c.14.
áldá, és meg-szegé, és adá a'tanítvá-
nyinak, és monda: Vegyétek, és egyé-
tek: Ez az én testem. * És vévén a'
pohárt, hálákat ada: és nékik adá,
mondván: Igyatok ebből minnyá-
jan. *Mert ez az én vérem az új tes-
tamentomé, melly sokakért ki-ónta-
tik a'bűnök bochánattyára. *Módom
pedig néktek: nem iszom mostantól-
fogva e' szőlő terméséből, a'napig,
mikor amaz újat iszom veletek, az
Atyám országában. * És dícséretet
mondván, ki-menének az Olaj-fak
hegyére. *Akkor monda nékik Jésus:
"Ti minnyájan meg-botránkoztok "Mar.
én-beném, ez éjjel. Mert írva vagyon: 14. c.27.
Meg-verem a'pásztort, és el-oszol- Ioan.16.
nak a'nyáj juhai. *Minek-utánna pe- d.32.
dig fel-támadok, előtök vészem Zach.
Galilæában. * Felelvén pedig Péter, 13. c.7.
monda néki: Ha minnyájan meg-bo- Mar.
tránkoznak-is benned, én soha meg 16. b.7.
nem botránkozom. *Monda néki Je-
sus: Bizony mondom néked, hogy ez
éjjel, minek-előtte a'kakas szóllyon,
háromszor tagadsz-meg engem.
* Monda néki Péter: "Ha meg kell "Ioan.
halnom-is veled, meg nem tagadlak 13. d.38.
téged. Hasonló-képpen mondának Mar.
a'tanítványok-is minnyájan. *Akkor 14. d.31.
méne Jésus vélek a'majorba, melly Luc.22.
Get-semanínak mondatik, és monda d.39.
a'tanítványinak: Üllyetek itt, míg
amoda mennyek, és imádkozzam. *És
el-vívén Pétert, és a'Zebedæus két fi-
át, kezde bánkodni és szomorkodni.
* Akkor monda nékik: Szomoru a'
lelkem mind halálig: várakozzatok
itt, és vígyázzatok velem. *És egy ke-
vessé elébb mévén, orczájára borúla,
imádkozván, és mondván: Atyám, ha
lehetséges, múllyék-el e'pohár tőlē.
mindazáltal, nem a'mint én akarom,
hanem a'mint te. *És méne a'tanítvá-
nyihoz, és aluva találá őket, és móda
Péternek: Igy nem vígyázhattatok-e
velem egy óráig? * Vígyázzatok,
és imádkozzatok, hogy kísértetbe

ne essetek. A'lélek kész ugyan,de a' test erőtlen. * Ismég másodszor elméne, és imádkozék, mondván: Atyám, ha e'pohár el nem múlhatik hanem-ha azt meg-iszom, légyen a' te akaratod. * És el-jőve ismég, és aluva találá őket: mert az ő szemek meg-nehezíttetve valának. * És elhagyván őket, ismég el-méne, és imádkozék harmadszor,azon beszédet mondván. *Akkor a'tanítványihoz jőve, és monda nékik: Aludgyatok már,és nyúgodgyatok: ímé el-közelgetett az óra,és az ember Fia a'bűnösök kezébe adatik. *Kellyetek-fel,mennyünk-el: ímé el-közelgetett a'ki engem el-árúl. * "Még ő szólván,ímé Júdas egy a'tizen-kettőközzűl el-jőve, és ő-véle sok sereg, kardokkal és dorongokkal, küldetvén a'papi-fejedelmektől, és a'népnek véneitől. * A'ki pedig el-árúlta őtet,jelt adott nékik,mondván: Valakit meg-chókolok, ő az,fogjátok őtet. *És mingyárt Jésushoz járúlván,monda: Üdvöz-légy Rabbi. És meg-chókolá őtet. *És monda néki Jésus: Barátom,mire jöttél? Akkor hozzája-menének,és kezeket Jésusra veték,és meg-fogák őtet. * És ímé egy azok-közzül kik Jésussal valának,ki-nyújtván kezét,ki-voná kargyát, és chapván a'papi-fejedelem szolgáját el-vágá annak fülét. * Akkor monda néki Jésus: Tedd helyére kardodat: " mert mindnyájan, a'kik fegyvert fognak,fegyverrel vesznek-el. * Véled-é,hogy nem kérhetem az Atyámat, és ád én-nékem most többet tizen-két légio angyalnál? *"Mi-képpen tellyesednek-bé tahát az Irások, mert így kell lenni? * Azon órában monda Jésus a'seregeknek: Mint latorra úgy jöttetek-ki kardokkal és dorongokkal engem meg-fogni: minden-nap nálatok ülők vala tanítván a'templomban, és meg-nem fogtatok engem. * Ez pedig mind lőn, " hogy bé-tellyesednének a' próféták Irási. Akkoron a' tanítványok minnyájan, † el-hagyván őtet, elfutának. * Azok pedig meg-fogván Jésust, vivék Kaifáshoz a' papi-fejedelemhez, a'hol az Irás-tudók és a' vének egybe-gyűltek vala.*Péter pedig követi vala őtet távúl, a'papi-fejedelem pitvaráig. És oda-bé mévén,

42 59
60
43
44 61
45 62
63
46
47
E 64
48
65
49 G
50
66
51 67
68
69
52
53 70
71
54
55 72
73
56 74
F
75
57
58

ül vala a' szolgákkal, hogy látná a' végét. * A'papi-fejedelmek pedig, és az egész gyüleközet,hamis bizonságot keresnek vala Jésus-ellen, hogy őtet halálra adnák: *és nē találának, noha sok hamis tanúk jöttek vólna elő. Utólszor pedig jövének két hamis tanúk, * és mondának: Ez mondotta: El-ronthatom az Isten templomát, és harmad nap-után fel-építhetem azt. * És fel-kelvén a'papi-fejedelem, monda néki: Semmit nem felelsz-e azokra, a' miket ezek ellened bizonyítnak? * Jésus pedig halgat vala. És a' papi-fejedelem monda néki: Kénszerítlek téged az élő Istenre, hogy meg-mongyad nékünk,ha te vagy a'Krisztus az Istennek fia. * Monda néki Jésus: Te mondád: mindazáltal mondom néktek, "ez-után meg-láttyátok az ember Fiát ülni az Isten erejének jobján, és el-jőni az égnek felyhőiben.* Akkor a' papi-fejedelem meg-szaggatá ruháit, mondván: Káromkodék: mit szükölködünk még tanúknélkül? ímé most hallátok a'káromlást: * mi tetszik néktek? Azok pedig felelvén,mondának: Mélto halálra.* "Akkoron az orczájára pökdösének, és nyakon chapdosák őtet, némellyek pedig tenyerekkel arczúl verék, *mondván: Prófétálly nékünk Krisztus, kichoda üte téged? * † Péter pedig kivül a'pitvarban ül vala: és hozzá járúla egy szolgálo,mondván: Te-is a'Galilæai Jésussal valál. * Ő pedig tagadá mindenek-előtt, mondván: Nem tudom mit mondasz. * Ki-menvén pedig ő az ajtón, más szolgálo látá őtet; és monda azoknak kik ott valának: Ez-is a' Názareti Jésussal vala. *És ismég tagadá eskűvéssel; Hogy nem ismérem az embert. * És egy kevés vártatva, hozzája menének a'kik állanak vala, és mondának Péternek: Bizonyára te-is azok-közzül vagy; mert a'szólásod-is ki-jelent téged.* Akkor kezde átkozódni és eskünni hogy nem ismérte vólna az embert. És mingyárt meg-szóllala a'kakas. *És megemlekezék Péter a' Jésus igéjéről mellyet mondott vala: Mielőtte a' kakas szóllyon, háromszor tagadsz-meg engemet. És oda-ki menvén, keservesen sira.

"Mar. 14.c.43. Luc.22. c.47. Ioan.18. a.3.

"Sup. 16.d.27. 1.Thess. 4.d.14. Rom.14. b.10.

"Genes. 9.a.6. Apoc. 13.c.13.

"Isa.53. c.10.

"Thre. 4.d.20. † Mar. 14.f.53. Luc.22. f.54. Ioan.18. c.24.

"Isa.50. c.6. Mar. 14.g.65. †Luc. 22.f.55. Ioan.18. c.25.

Ioan. 2. d.19.

XXVII. Rész.

R Eggel lévén pedig, tanátſot tartának minnyájan a' papi-fejedelmek, és a' népnek vénei Jéſus-ellen, hogy őtet halálra adnák.* "És kőtve vívék őtet, és adák Pontzius Pilátus tiſzt-tartónak. * Akkoron látván Júdas, a' ki őtet el-árúlta, hogy halálra kárhoztattatott vólna; meg-bánván, viſzſza-vívé a' harmincz ezűſt pénzt a' papi-fejedelmeknek, és a' véneknek, * mondván: Vétkeztem, el-árúlván az igaz vért. Ők pedig mondának: Mi gondunk véle? te láſſad. *És elvetvén a' templomba az ezűſt pénzeket, viſzſza-téte, "és el-menvén felakaſztá magát. * A' papi-fejedelmek pedig fel-vévén az ezűſt pénzeket, módának: Nem ſzabad azokat a' templom pénze-kőzzé vetni: mert vér árra. * Tanátſot tartván pedig, megvévék azokon a' fazekas mezejét a' jővevények temetéſére. * " Azért hívattaték az a' mező: Hakeldamának, az-az, vér mezejének, e' mái napig. * Akkor bé-tellyeſedék a' mi meg-mondatott Jeremías proféta-által, mondván: "Es vévék az harmincz ezűſt pénzt a' meg-bőchűltetnek árát, kit bőchűlve vőttek-meg az Iſraël fiaitól: * és adák azokat a' fazekas mezejeért, a' mint nékem rendelte az Úr. * " Jéſus pedig a' tiſzt-tartó-eltt álla, † ésmeg-kérdé őtet a' tiſzt-tartó, mondván: Te vagy-e a' Zidók királya? Mond néki Jéſus: Te mondod. * És midőn vádoltatnék a' papi-fejedelmektől, és a' vénektől, ſemmit nem felele. * Akkor monda néki Pilátus: Nem hallod-e menyi bizonyſágokat mondanak ellened? *És nem felele néki egy ſzavára-is, úgy hogy főlőtte igen chodálkoznék a' tiſzt-tarto. * Az innep napon pedig el ſzokott vala bochátani a' tiſzt-tarto a' népnek egy foglyot, a' kit akarnának. * vala pedig akkor egy híres foglya, ki mondatik vala Barabbáſnak. * Egybe-gyűlvén azért azok, monda Pilátus: Kit akartok hogy el-bocháſſak néktek: Barabbáſt-e, a' vagy a' Jéſuſt, ki Kriſtuſnak mondatik? * mert tudgya vala hogy irégyſégből árúlták vólna el-őtet. * Ülvén pedig ő az itélő-ſzékben, hozzája küldé a' feleſége, mondván: Semmi kőződ néked azzal az igazzal. mert ſokat ſzenvedtem ma látás-által ő-miatta. * " A' papi-fejedelmek pedig, és a' vének el-áltaták a' népet, hogy Barabbáſt kérnék, Jéſuſt pedig el-veſztenék. * Felelvén pedig a' tiſzt-tarto, monda nékik: Kit akartok hogy néktek a' kettő-kőzzűl el-bocháſſak? Ők pedig mondának: Barabbáſt. * Monda nékik Pilátus: Mit chelekedgyem tahát a' Jéſuſſal, ki Kriſtuſnak mondatik? * Mondának minnyájan: Feſzítteſſék-meg. Monda nékik a' tiſzt-tarto: De mi gonoſzt chelekedett? Azok pedig inkább kiáltanak vala, mondván: Feſzítteſſék-meg.* Látván pedig Pilátus hogy ſemmit nem haſználna, hanem inkább támadás lenne: vizet vévén, meg-moſá kezeit a' nép-előtt, mondván: Ártatlan vagyok én ez igaznak vérétől: tí láſſátok. *És felelvén az egéſz nép, monda: Az ő vére mí-rajtunk, és a' mí fiainkon. * Akkor el-bochátá nékik Barabbáſt: a' meg-oſtoroztatott Jéſuſt pedig kezekbe adá hogy meg-feſzítetnék. * Akkor a' tiſzt-tarto vitézi el-vívén Jéſuſt a' tanáts-házba, " egybe gyűjték hozzája az egéſz choportot: * és le-vetkőztetvén őtet, veres karmazin-ſzínű felső ruhát adának reá; * és tővisből koronát fonyván, a' fejére tévék, és nádat a' jobb-kezébe. És térdet hajtván előtte, chúfollyák vala őtet, mődván: Üdvőz-légy Zidók királya. *És reá pőkdőſvén, vévék a' nádat, és a' fejét verik vala. * És minek-utánna meg-chúfolák őtet, le-vetkőztették a' felső ruhából, és fel-öltőztették az ő ruháiba, és vívék őtet hogy meg-feſzítenék. *" Ki menvén pedig találának egy Simon-nevű Czyrénei embert: ezt kénſzeríték hogy felvenné az ő keresztét. * † És jővének a' helyre, melly Golgotának mondatik, melly az Agy-koponyának helye. * És adának néki innya epével egyelíttetett bort. És mikor meg-kóſtolta vólna, nem akará iſzya. *Minek-utánna pedig meg-feſzíték őtet, el-oſzták az ő ruháit, ſorſot vetvén, hogy bé-tellyeſednék, a' mi meg-mondatott a' Proféta-által, mondván: "El-oſztották magoknak az én ruháimat, és az én ruhámra ſorſot vetettek. *És űlvén őrzik vala őtet. * És tévék a' feje-főlibe az ő ügyét írva:

"Mar. 15. a. 1. Luc. 23. a. 1. Ioan. 18. c. 28.
"Act. 1. c. 18.
"Act. 1. c. 19.
"Zach. 11. c. 12.
"Mar. 15. a. 2. † Luc. 23. a. 3. Ioan. 18. f. 28.
"Mar. 15. b. 11. Luc. 23. b. 18. Ioan. 18. g. 41. Act. 3. b. 14.
"Mar. 15. b. 16. Ioan. 19. d. 18. Pſal. 21. b. 17.
"Mar. 15. b. 21. Luc. 23. d. 26. † Mar. 15. b. 21. Luc. 23. d. 26. Ioan. 19. d. 17. "Mar. 15. c. 24. Luc. 23. f. 34. Ioan. 19. d. 18. Pſal. 21. v. 19.

EZ A'JESUS A'ZIDÓK KI-
RÁLYA. * Akkor meg-feszítte- 38 G
ték ő-véle két lator, eggyik jobja-
felől és a' másik bal-felől. * Az 39 58
elő-ménők pedig káromlyák va-
la őtet, hajtogatván a' fejőket,
"Ioan. 2.d.19. *és mondván: "Vah, ki az Isten tem- 40 59
plomát el-rontod, és harmad napra 60
azt fel-építed: szabadítsd-meg maga-
dat: ha Isten fia vagy, szálly-le a'ke-
resztről. * Hasonló-képpen a'papi- 41
fejedelmek-is chúfolván az Irás-tú- 61
dókkal és a'vénekkel, mondanak va-
la: * Egyebeket meg-szabadított, 42 62
"Sap.2. d.18. magát meg nem szabadíthattya: "ha
Israëlnek királya, szállyon-le most
† Psal. 21.a.9. a' keresztről, és hiszűnk néki: * † 43
az Istenben bízott: szabadíttsa-
meg most, ha akarja őtet: mert
azt mondotta: Hogy Isten fia va-
gyok. * Ugyan azont hánnyák va- 44 64
la pedig szemére a' latrok-is, kik
meg-feszíttettek vala véle. * Hat 45
órától-fogva pedig setétség lőn az
egész földőn kilencz óráig. * És ki- 46
lencz óra-felé kiálta Jésus nagy szó-
"Psal. 21.a.1. val, mondván: "Eli, Eli, lamma sa-
baktáni? az-az: Én Istenem, én Iste- 65
nem, miért hattál-el engem? * Né- 47
mellyek pedig ott álván, és halván, 66
mondának: Illyést híja ez. * És 48
mingyárt el-futamodván egy kőz-
zűlők, spongiát vévén meg-tőlté F
eczettel, és nádra tévé, és innya ád
vala néki. * A'többi pedig mondának: 49 1
Hadd lássuk ha el-jő-e Illyés meg- A
szabadítván őtet. * Jésus pedig ismég 50
kiáltván nagy szóval, ki-bochátá lel-
"2.Par. 3.d.14. két. * "És ímé a'templom suporlát- 51 2
tya két részre szakada a'fölitől-fog-
va az allyáig; és a'föld meg-indúla,
és a'kő-sziklák meg-repedezének, * 52 3
és a'koporsók meg-nyílának: és sok
szentek testei, kik el-aluttak vala, fel-
támadának. * És ki-menvén a'kopor- 53
sókból az ő fel-támadása-után, jővé-
nek a'szént várasba, és sokaknak
meg-jelenének. * A'százados pedig, és 54
a'kik véle valának, őrizvén Jésust, lát-
ván a' föld-indúlást, és azokat mel- 6
lyek lésznek vala, igen meg-félem- B
lének, mondván: Bizony ez az Isten
fia vólt. * Valának pedig ott sok asz- 55 7
szony'állatok távúl, kik kővették
vala Jésust Galilæából, szolgálván
néki: * kik-kőzött vala Maria Mag- 56
"Mar. 15.d.42. dolna, és Maria a'Jakab és Jósef an-
nya, és a'Zebedæus fiai annya. * "Mi- 57 8

kor pedig estve lőtt vólna, jőve egy Luc.23.
Arimatæai Jósef-nevű gazdag em- g.50.
ber, ki ő-is a'Jésus tanítványa vala. Ioan.19.
* ez el-méne Pilátushoz, és meg-ké- e.38.
ré a'Jésus testét. Akkor Pilátus meg-
hagyá, hogy meg-adnák a' testet.
* És el-vévén a'testet, Jósef bé-takará
azt tiszta gyólchba. * És tévé azt
az ő új koporsójába, mellyet a'kő-
sziklában vágott vala. És nagy kő-
vet hengeríte a'koporso ajtajára, és
el-méne. * Ott vala pedig Maria
Magdolna, és a' másik María, a' ko-
porso-ellenében űlvén. * Másod nap
pedig, melly az innep készűlete-után
vagyon, egybe gyűlének a' papi-fe-
jedelmek, és a'Farisæusok Pilátushoz,
* mondván: Uram, meg-emlekez-
tűnk, hogy ama'hitető még éltében
mondotta: Harmad-nap-után fel-
támadok. * Hadd-meg azért hogy
őrizzék a' koporsót harmad napig:
hogy valami-képpen el ne jőjenek
az ő tanítványi, és el-lopják őtet, és
azt mongyák a'kősségnek: Fel-tá-
madott halottaiból. és az utólso té-
velygés, gonoszb lészen az elsőnél.
* Monda nékik Pilátus: Vagyon őri-
zőtők, mennyetek-el, őrizzétek a'
mint tudgyátok. * Azok pedig el-
menvén, meg-erősíték a'koporsót
őrizőkkel, meg-pechételvén a'kővet.

XXVIII. Rész.

SZombat estin pedig, melly a' Mar.
szombat első napjára virrad, 16.a.5.
el-jőve Maria Magdolna, és a' Ioan.20.
másik María, a'koporsót látni. c.11.
* És ímé nagy föld-indúlás lőn. Mert
az Úr Angyala le-szálla menyből:
és oda járúlván el-hengeríté a'kővet,
és reá űle: * az ő tekíntete pedig
vala mint a'villámás; és a'ruhája
mint a'hó. * Tőle-valo féltekbe pe-
dig meg-rettenének az őrzők, és lő-
nek mint a'hóltak. * Felelvén pedig
az Angyal, monda az aszszony'álla-
toknak: Ne féllyetek tí: mert tu-
dom, hogy a'Jésust keresitek, a'ki
meg-feszíttetett: * ninch itt: mert
fel-támadott, a'mint meg-mondotta.
Jertek, és lássátok a'helyt, a'hová
tétetett vala az Úr. * És hamar el-
menvén mongyátok-meg az ő ta-
nítványinak hogy fel-támadott: és
ímé előttetek el-mégyen Galilæába:
ott meg-láttyátok őtet. ímé eléve
meg-mondottam néktek. * És ki-

menének hamar a'koporsóból félelemmel és nagy örömmel, futván meg-jelenteni az ő tanítványinak. * És ímé Jésus eleikbe-méne, mondván: Üdvözlöttek legyetek. Azok pedig hozzája járulának, és fogák a' lábait, és imádák őtet. * Akkor monda nékik Jésus: Ne féllyetek. mennyetek-el, jelentsétek-meg az én attyámfiainak hogy Galilæába menjenek, ott meg-látnak engem. * Kik midőn el-mentek vólna, ímé némellyek az őrzők-közzül a' városba jövének, és meg-jelenték a' papi-fejedelmeknek mind a'mik lőttek vala. * És egybe-gyűlvén a' vénekkel, tanátsot tartván, sok pénzt adának a' vitézeknek, mondván: * Mongyátok hogy az ő tanítványi éjjel eljőttek, és el-lopták őtet, mikor mi alunnánk. * És ha ezt meg-hallya a' tiszt-tartó, mi el-hitettyük véle, és bátorságosokká tészünk titeket. * Azok pedig, el-vévén a' pénzt, úgy chelekedének, a' mint tanítva valának. És ki-hirhedék ez íge a' Zidóknál, e' mái napig. * A' tizen-egy tanítvány pedig Galilæába méne, a' hegyre, a' hol rendelte vala nékik Jésus. * És látván őtet, imádák: némellyek pedig kételkedének. * És hozzájok menvén Jésus, szólla nékik, mondván: Adatott nékem minden hatalom menyben, és a' földön: * "el-menvén azért tanítsatok minden nemzeteket, meg-kereszteltelvén őket Atyának, és Fiúnak, és Szent-Léleknek nevében: * tanítván őket meg-tartani mind a' miket parancholtam néktek. És ímé én veletek vagyok minden nap, világ végezetig.

"Mar. 16. d. 15.

A' IESVS KRISTVS Sz. EVANGELIOMA, Sz. MARK-ALTAL.

Matt. 3. a. 1.

A' Jésus Kristus Istennek fia Evangeliomának kezdeti. * A' mint írva vagyon Isaías profétában: "Imé én el-küldöm az

"Mal. 3. a. 1. Isa. 40. a. 3. Ioan 1. c. 15. Luc. 3. a. 4. †Matt. 3. a. 5.

én angyalomat a' te orczád-előtt, ki el-készíti a' te útadat előtted. * A' pusztában kiáltónak szava: az Úrnak útát készíttsétek-el, egyenesekké chinállyátok az ő ösvényit. * Vala János a' pusztában keresztelvén, és prædikálván a' penitentzia keresztségét a' bűnök bochánattyára. * †És ki-mégyen vala hozzája az egész Judæa tartománya, és minnyájan a' Jerusalemiek, és meg-kereszteltetnek vala tőle a' Jordán folyó-vizében, meg-valván az ő bűnöket. * "És János teve-szőrbe vala fel-öltözve, és bőr öv az ágyéki-körül, és sáskákat és erdei mézet észik vala. És prædikáll vala, mondván: * Erősb jött nálamnál utánnam: kinek nem vagyok mélto le-borúlván meg-óldani az ő sarui szíját. * Én titeket vízzel keresztteltelek, ő pedig titeket Szent-Lélekkel keresztel. * És lőn: a' napokban jöve Jésus a' Galilæai Nazaretéből: és meg-kereszteltetéka' tiszt-tartó, mi el-hitettyük véle, és bátorságosokká tészünk titeket. * Azok pedig, el-vévén a' pénzt, úgy chelekedének, a' mint tanítva valának. És ki-hirhedék ez íge a' Zidóknál, e' mái napig. * A' tizen-egy tanítvány pedig Galilæába méne, a' hegyre, a' hol rendelte vala nékik Jésus. * És látván őtet, imádák: némellyek pedig kételkedének. * És hozzájok menvén Jésus, szólla nékik, mondván: Adatott nékem minden hatalom menyben, és a' földön: * "el-menvén azért tanítsatok minden nemzeteket, meg-kereszteltelvén őket Atyának, és Fiúnak, és Szent-Léleknek nevében: * tanítván őket meg-tartani mind a' miket parancholtam néktek. És ímé én veletek vagyok minden nap, világ végezetig.

"Mar. 16. d. 15.

1 10 A B
2 11
3 12
13
4 14
5 15
6 16
7 17
18
8 19
9

Jánostól a' Jordánban. * És mingyárt fel-jövén a' vízből, meg-nyílva látá az egeket, "és a' Lelket mint egy galambot le-szállani, és rajta maradni. * És szózat lőn mennyekből: Te vagy az én szerelmes fiam, te-benned tőlt kedvem. * †És mingyárt a' Lélek kiűzé őtet a' pusztába. * És vala a' pusztában negyven nap és negyven éjjel: és kísértetik vala a' sátántól: és a' vadakkal vala, és az angyalok szolgálnak vala néki. * "Minekutánna pedig kézbe adaték János, Galilæába jöve Jésus, prædikálván az Isten országa Evangeliomát, * és mondván: Mivelhogy bé-tőlt az idő, és el-közelgetett az Isten országa: penitentziát tartsatok, és hidgyetek az Evangeliomnak. * † És elő-menvén a' Galilæai tenger-mellett, látá Simont, és Andrást a' báttyát, hálókat vetvén a' tengerbe (mert halászok valának,) * és monda nékik Jésus: Jőjetek utánnam, és titeket emberek halászivá tészlek. * És mingyárt el-hagyván a' hálókat, követék őtet. * És elébb-menvén onnét egy keveset, látá Jakabot a' Zebedæus fiát, és Jánost az öttsét, hogy

"Luc. 3. c. 22. Ioan. 1. d. 32. †Matt. 4. a. 1. Luc. 4. a. 1.

"Matt. 4. b. 12. Luc. 4. c. 14. Ioan. 4. f. 43.

†Matt. 4. c. 18. Luc. 5. a. 2.

ők-is ôſzve-ſzednék a'hálókat a'ha-
jóban: *és mingyárt hívá őket. És 20
el-hagyván az attyokat Zebedæuſt
a'hajóban a'béreſekkel, kôveték őtet.
"Matt. 4. b. 13. Luc. 4. c. 31. *"És bé-menének Kafarnaumba: 21
és mingyárt ſzombatokon bé-men-
vén a' ſynagógába, taníttya vala
őket. *†És álmélkodnak vala az ô 22
†Matt. 7. d. 28. tudományán: mert taníttya vala C
őket, mint hatalma lévén, és nem
"Luc. 4. c. 32. mint az Irás-túdok. *"És vala az ô 23
ſynagógájokban egy ember tiſztá-
talan lélekkel: * és fel-kiálta, mond- 24
ván: Mi kôzünk nékünk veled Ná-
zareti Jéſus: el-veſzteni jôttél-e min-
ket? tudom ki légy, az Iſteńek Szente.
*És meg-fenyegeté őtet Jéſus, mond- 25
ván: Némúlly-meg, és menny-ki az
emberből. *És ſzaggatván őtet a'tiſz- 26
tátalā lélek, és fel-kiáltván nagy ſzó-
val, ki-méne belőle. *És chodálkozá-
nak minnyájan, úgy hogy kérdez- 27
kednének ônnôn-magok-kôzôtt,
mondván: Michoda ez? micho-
da új tudomány ez? mert hatalom-
mal paranchol még a'tiſztátalan lel-
keknek-is, és engednek néki. * És 28
elébb-méne az ô híre mingyárt Ga-
"Matt. 8. b. 14. Luc. 4. f. 42. lilæának minden tartományába. *" 29
És mingyárt ki-menvén a' ſynagó-
gából, menének a'Simon és András
házába, Jakabbal és Jánoſſal. * Fek- 30
ſzik vala pedig a' Simon napa hi-
deg-lélésben: és mingyárt ſzóllá-
nak néki felőle. * És hozzája járúl- 31
ván fel-emelé őtet, fogván a'kezét:
és mingyárt el-hagyá őtet a'hideg-
lélés, és ſzolgál vala nékik. * Eſtve 32
lévén pedig, midőn el-nyugott vól-
na a'nap, hozzája vívék mind a' be-
tegeket, és az ôrdôgôsôket: * és az 33
egéſz váras az ajtóhoz gyűlt vala.
*Es meg-gyógyíta ſokakat, kik kű- 34
lômb-kűlômb-féle nyavalyáktól
"Luc. 4. f. 42. bántatnak vala, "és ſok ôrdôgôket
űz vala ki, és nem hadgya vala őket
ſzóllani, mert tudgyák vala őtet. *És 35
igen reggel fel-kelvén, ki-méne egy
puſzta helyre, és ott imádkozik vala.
*És kôveté őtet Simon, és a'kik véle 36
valának. * És mikor meg-találták D
vólna őtet, mondának néki: Hogy 37
minnyájan téged kereſnek. * Es 38
monda nékik: Mennyűnk a' kôzel-
valo falukba, és váraſokba, hogy ott-
is prædikállyak: mert azért jôttem.
* Es prædikáll vala az ô ſynagógá- 39
jokban, és az egéſz Galilæában, és

40 ôrdôgôket űz vala. *"Es hozzája "Matt. 8. a. 2. Luc. 5. c. 12.
jôve egy poklos, kérvén őtet: és térd-
hajtva monda néki: Ha akarod, meg-
41 tiſztíthatſz engem. *Jéſus pedig kô-
nyôrűlven rajta, ki-nyújtá kezét: és
illetvén őtet, monda néki: Akarom:
42 Tiſztúlly-meg. *És midőn mondot-
ta vólna, mingyárt el-távozék tőle
43 a'pokloſság, és meg-tiſztúla. * És
meg-fenyegeté őtet, és mingyárt ki-
44 űzé őtet: * és monda néki: Meg-
láſd, ſenkinek meg ne mond: hanem
menny-el, mutaſd-meg magadat a'
papi-fejedelemnek, és vidd-fel a'
meg-tiſztúláſodért, †a' miket paran- †Luc. 14. a. 3.
45 cholt Moyſes bizónſágúl nékik. *Az
pedig ki-menvén kezdé hirdetni, és
ki-híresíteni a' beſzédet, úgy hogy
már nem mehetne nyilván a'váraſ-
ba, hanem kivűl a' puſzta helyeken
vólna, és hozzája gyűlnek vala min-
denűnnét.

II. Rész.

1 ES iſmég bé-méne Kafarnaum-
A ba egy-nehány nap-után, *" "Matt. 9. a. 1. Luc. 5. d. 18.
2 és meg-hallák hogy a' ház-
ban vólna, és ſokan gyűlé-
nek egybe, úgy hogy el nem férné-
nek az ajtónál-is, és beſzélli vala
3 nékik az igét. * És jôvének ô-hoz-
zája egy ina-ſzakadtat hozván, kit
4 négyen hordoznak vala. * És mikor
azt nem vihették vólna eleibe a'ſe-
reg-miatt, fel-bonták a'padláſt a'hol
vala: és meg-nyitván alá-bocháták a'
nyoſzolyát, melyben az ina-ſzakatt
5 fekſzik vala. * Mikor pedig Jéſus
látta vólna azok hitik, monda az ina-
ſzakatnak: Fiam, meg-bocháttatnak
6 néked a'te bűneid. *Valának pedig
ott némellyek az Irás-túdók-kôzzűl
álván, és gondolván a'ſzívôkben:
7 *Mit ſzóll ez így? káromkodik. "Ki "Iob. 14. a. 4. Iſa. 43. d. 25.
bocháthattya-meg a' bűnôket, ha-
8 nem egyedűl az Iſten? *Mellyet min-
gyárt meg-értvén Jéſus az ô lelké-
vel, hogy úgy gondolkodnának ma-
gokban, monda nékik: Miért gon-
9 dollyátok ezeket ſzívetekben? *Mi-
choda kűnnyebb; mondani-e az
ina-ſzakatnak: Meg-bocháttatnak
néked a' te bűneid; vagy mondani:
Kelly-fel, vedd-fel nyoſzolyádat,
10 és járj? * Hogy pedig tudgyátok
B hogy az ember Fiának hatalma va-
gyon a'főldôn a'bűnôk meg-bochá-
táſára; (monda az ina-ſzakatnak)

* néked mondom: Kelly-fel, vedd- 11
fel nyoszolyádat, és menny a'há-
zadba. * És az mingyárt fel-kele: 12
és fel-vévén a' nyoszalyát, el-méne
mindenek láttára, úgy hogy min-
nyájan chodálkoznának, és dichőí-
tenék az Istent, mondván: Mert soha
így nem láttuk. * És ki-méne 13
ismég a'tengerhez: és az egész sereg
hozzája mégyen vala, és tanittya
"Matt. vala őket. * "És midőn elő-menne, 14
9.a.9. látá Lévit az Alfæus fiát a'vámon ülni,
Luc.5. és monda néki: Kövess engem.
f.27. És fel-kelvén, követé őtet. * És lőn, 15
midőn le-telepednék annak házában,
sok publikánusok és bűnösök tele-
pedének-le eggyütt Jésussal, és az ő
tanítványival; mert sokan valának,
kik követik vala-is őtet. * És az Irás- 16
túdók és a'Farisæusok látván hogy
a' publikánusokkal és a' bűnösökkel
ennék, mondának az ő tanítványi-
nak: Miért észik és iszik a'publiká-
nusokkal és a'bűnösökkel a' ti Mes-
"1.Tim. teretek? * "Ezt halván Jésus, mon- 17
1.c.15. da nékik: Nem szükölködnek az
egésségesek orvos-nélkül, hanem a'
kik betegek: mert nem jöttem az
igazakat hijni, hanem a'bűnösöket.
* És a' János 's a' Farisæusok tanít- 18
ványi böjtölnek vala: és el-jövének,
és mondának néki: Miért böjtölnek
a'János tanítványi, és a'Farisæusoké,
a' te tanítványid pedig nem böjtöl-
nek? * És monda nékik Jésus: Val- 19
lyon a'menyegző fiai, míg a'vő-le-
gény vélek vagyon, böjtölhetnek-e?
valamíg vélek vagyon a'vő-legény,
"Matt. nem böjtölhetnek. * "El-jőnek pe- 20
9.b.15. dig a'napok, mikor el-vétetik tőlök
Luc.5. a' vő-legény; és akkor fognak böj-
f.35. tölni azokon a'napokon. * Senki új 21
posztó-föltot nem varr az ó ruhá-
hoz: mert külömben az új fölt el-
válik az ótól, és nagyobb szakadás
lészen. * És senki nem tölt új bort 22
az ó tömlőkbe: mert külömben el-
szakasztya a' bor a' tömlőket, és a'
bor ki-foly, és a'tömlők el-vesznek:
hanem az új bort új tömlőkbe kell
"Matt. tölteni. * "És lőn ismég, mikor az 23
12.a.2. Úr szombaton a' vetéseken által-
Luc.6. menne, az ő tanítványi-is elébb kez-
a.1. dének menni, és búza-fejeket szaggat-
ni. * A'Farisæusok pedig mondanak 24
"1.Reg. vala néki: Ímé, mit chelekesznek
21.b.6. szombatokon a'mi nem szabad? * És 25
monda nékik: "Soha nem olvastá-

tok-e mit mivelt Dávid, mikor szük-
sége vólt, és éhezett ő, és a' kik vele
vóltak? * mi módon ment-bé az Is-
ten házába Abjatarnak papi-fejede-
lemsége-alatt, és a'ki-től kenyere-
ket meg-őtte, mellyeket nem vólt
szabad meg-enni, "hanem chak a'pa- "Lev.
poknak, és azoknak adta a'kik vele 24.b.9.
valának? * És mond vala nékik: A'
szombat az emberért szerzettetett,
és nem az ember a'szombatért. * Az-
okáért Ura az ember Fia a'szombat-
nak-is.

III. Rész.

ÉS bé-méne ismég a' synagó- 1 Matt.
gába: és vala ott egy meg- A 12.a.9.
száradott-kezű ember. * És 2 Luc.6.
reá figyelmeznek vala, ha b.16.
szombatokon gyógyítana-e, hogy
bé-vádolnák őtet. * És monda a' 3
meg-száradott-kezű embernek: Álly
középre. * És monda nékik: Sza- 4
bad-e szombatokon jól chelekedni,
vagy gonoszúl? lelket szabadítani,
vagy veszteni? Azok pedig halgat-
nak vala. * És haraggal el-nézvén 5
őket, meg-szomorodván az ő szívők
vakságán, monda az embernek:
Nyújts-ki a' kezedet. És ki-nyújtá,
és meg-gyógyúla a'keze. * "Ki- 6 "Matt.
menvén pedig a Farisæusok, a'Hero- 12.b.14.
dianusokkal mingyárt tanátsot tar-
tának ellene, mi módon veszteném-
el őtet. * Jésus pedig az ő tanítvá- 7
nyival el-téré a'tenger-felé, és sok
sereg követé őtet Galilæából és Ju-
dæából, * és Jerusalemből, és Idu- 8
mæából, és a' Jordánon túl: és a'kik
Tyrus és Sidon-körűl, nagy soka-
ság, halván a'miket chelekeszik va-
la, hozzája jövének. * És monda a' 9
tanítványinak hogy egy hajótska B
szolgálna néki a'sereg-miá, hogy ne
szorongatnák őtet. * mert sokakat 10
meg-gyógyít vala, úgy hogy reá ro-
hannának hogy illetnék őtet vala-
kiken chapások valának. * És a'tisz- 11 D
tátalan lelkek, midőn őtet láttyák
vala, le-esnek vala előtte: és kiáltnak
vala, mondván: * Te vagy az Isten 12
Fia. És igen meg-fenyegeté őket, "Mat.
hogy ki ne jelentenék őtet. * "És 13 10. a. 1.
fel-menvén a'hegyre, hozzája hívá Luc.6.
a'kiket ő akara: és hozzája mené- b.13.
nek. * És rendelé hogy tizen-ketten 14
lennének vele: és hogy prædikálla-
ni küldené őket. * És hatalmat ada 15

nékik

nékik, a'betegſégek gyógyítáſára, és
az ôrdôgôk ki-űzéſére. * Es Simont, 16
nevezé Péternek: és Jakabot a'Zebe-
dæus fiát, * és Jánoſt a'Jakab ôttſét, 17
és nevezé őket Boanergeſnek, az-az,
Meny-dôrgés fiainak: * és Andráſt, és 18
Filepet, és Bertalant, és Mátét, és Ta- C
máſt, és Jakabot az Alfæus fiát, és Tad-
dæuſt, és a'Kananæai Simont, * és Jú- 19
das Iskarióteſt, ki el-is árúlta őtet. * És 20
a'házba menének: iſmég egybe-gyű-
le a'ſereg, úgy hogy chak kenyeret
ſe ehetnének. * Es mikor az ôvéi 21
hallották vólna, ki-menének hogy
meg-fognák őtet, mert azt mongyák
vala: Hogy meg-dűhôtt. * És az Iráſ- 22
túdók, kik Jeruſalemből alá-jôttek
vala, azt mongyák vala: "Hogy
Beelzebubja vagyon, és hogy
az ôrdôgôk fejedelme-által űzi-ki
az ôrdôgôket. * És egybe-híván 23
őket, példa-beſzédekben monda né-
kik: Hogy űzheti-ki a'ſátan a'ſá-
tant? * Es ha az orſzág magában 24
meg-haſonlik, nem álhat-meg az az
orſzág. * És ha a'ház magában meg- 25
haſonlik, meg nem álhat az a'ház.
* És ha a'ſátan maga-ellen támad, 26
meg-haſonlott, és meg nem álhat,
hanem vége vagyon. * Senki az erőſ- 27
nek edényit bé-menvén a'házba el
nem dúlhattya, hanem-ha előbb az
erőſſet meg-kôti, és akkor dúllya-
fel annak házát. * "Bizony mondom 28
néktek, hogy meg-bocháttatnak az
emberek fiainak minden bűnôk, és D
a'káromláſok mellyekkel károm-
kodnak: * a'ki pedig a'Szent Lé- 29
lek-ellen káromkodik, ôrôkké nem
léſzen bochánattya, hanem kôteles
léſzen ôrôk vétekre. * Mert azt 30
mongyák vala: Tiſztátalan lelke va-
gyon. * "És el-jôvének az ô annya, 31
és az attyafiai: és kívűl álván hoz-
zája kűldének híván őtet; * és a'ſe- 32
reg kôrnyűle űl vala: és mondának
néki: Ímé az anyád, és az atyád-
fiai ott-kinn kereſnek téged. * És 33
felelvén nékik, monda: Kichoda az
én anyám és az atyám-fiai? * És el- 34
nézvén azokat, kik kôrnyűle űlnek
vala, monda: * Ihol az én anyám, és 35
az atyám-fiai. Mert a'ki az Iſten aka-
rattyát chelekeſzi, az az én
atyámfia, és húgom, és
anyám.

"Matt. 9. d. 34.

"Matt. 12. e. 31. Luc. 12. b. 10. Ioan. 5. d. 56.

"Matt. 12. d. 46. Luc. 8. c. 19.

IV. Rész.

1 A Es iſmég tanítani kezde a'ten- Matth. 13. a. 1.
gernél: és nagy ſereg gyűle Luc. 8. a. 4.
hozzája, úgy hogy a'hajóba
menvén, le-űlne a'tengeren,
és az egéſz ſereg a'tenger-mellett a'
2 főldôn vala: * és ſokakra tanítá őket
példa-beſzédekben; és monda nékik
3 az ô tanításában: * Hallyátok: ímé
4 ki-méne a'mag-vetô vetni. * És mi-
dőn vetne, némelly eſék az út-félen,
és el-jôvének az égi madarak, és
5 meg-évék azt. * Némelly pedig a'kô-
veſekre eſék, a'hol nem vala ſok fől-
de: és mingyárt ki-kele, mert nem
6 vala mélyſége a'főldnek: * és mikor
a'nap fel-kele, el-hevűle: és mint-
7 hogy nem vala gyôkere, ki-ſzárada.
* És némelly a'tôviſſek-kôzze eſék: és
fel-nevekedének a'tôviſſek, és meg-
fojták azt, és gyűmőlchôt nem ada.
8 * Es némelly a'jó főldbe eſék: és fel-
jôvô és nevekedô gyűmőlchôt ada: és
hoza némelly harminczat, némelly
hatvant, és némelly ſzázat. * Es
9 monda: A'kinek fűlei vannak a'hal-
10 láſra, hallya-meg. * És mikor magán
vólna, kérdék tőle a'példa-beſzédet,
a'tizen-kettô a'kik véle valának.
11 * És monda nékik: Néktek adatott
tudnotok az Iſten orſzága titkát:
B azoknak pedig a'kik kivűl vannak,
mindenek példa-beſzédekben léſz-
12 nek: * hogy látván láſſanak, és ne Iſa. 6. c. 9
láſſanak: és halván hallyanak, és ne Matt. 13. b. 14.
értſenek: hogy valamikor meg ne
térjenek, és nékik az ô bűnôk meg- Ioan. 12. f. 40.
13 bocháttaſſanak. * És monda nékik: Act. 28. f. 26.
Nem tudgyátok-e e'példa-beſzé-
det? és mi-képpen értetek-meg min- Rom. 11. b. 8.
14 den példa-beſzédeket? * A'ki vét,
15 igét vét. * Azok pedig, a'kik az út-fé-
len, a'hol az íge vettetik, és mikor
hallyák, mingyárt el-jő a'ſátan, és
el-viſzi az ígét, melly az ô ſzívôkbe
16 vettetett. * Azok-is haſonló-képpen,
a'kik a'kôveſekre vettetnek: kik
midőn hallyák az ígét, mingyárt
17 ôrômmel véſzik azt: * és magokban
ninch gyôkerek, hanem ideig-valók:
az-után, háboruſág és űldôzés tá-
madván az igéért, leg-ottan meg-bo-
18 tránkoznak. * "Egyebek-is vannak "1. Tim. 6. c. 17.
kik a'tôviſſek-kôzibe vettetnek:
19 ezek azok, a'kik az ígét hallyák, * és
e'világ nyomoruſági, és a'gazdag-
ſágok chalárdſága, és tôbbekről-va-

Marc. 3. 4.

lo ki-

ló kívánságok bé-menvén meg-fojtyák az igét, és gyümölchtelenné lészen. * És azok, kik a' jó földbe vettettek, kik az igét hallyák, és bévészik és gyümölchöznek, némelly harminczat, némelly hatvant, és némelly százat. * "És monda nékik: Azért jő-e a' gyertya, hogy a' véka alá tétessék, vagy az ágy alá? nem azért-e, hogy a' gyertya-tartóra tétessék? * † Mert ninch semmi elrejtve, a' mi ki ne nyilatkoztassék: és nem lött titok, hanem hogy nyilvánságra jöjön. * A' kinek fülei vannak a' halláſra, hallya-meg. * És mond vala nékik: Láſsátok mit hallotok. "A' melly mértékkel mértek, viſzſza-mérettetik néktek, hozzája-is adatik néktek. * † Mert a' kinek vagyon, adatik annak; és a' kinek ninchen, a' mie vagyon-is el-vétetik tőle. * És monda: Igy vagyon az Iſten orſzága, mint ha az ember magot vetne a' földbe, * és el-alunnék, és fel-kelne éjjel és nappal, és a' mag ki-chirázznék, és fel-nevekednek mikor ő nem tudgya. * Mert magától gyümölchöz a' föld, előſzör füvet, az-után kaláſzt, az-után tellyes gabonát a' kaláſzban. * És mikor gyümölchöt hoz, mingyárt ſarlót bochát, mert el-érkezett az aratás. * És mond vala: Mihez haſonlíttſuk az Iſten orſzágát? vagy michoda példa-beſzédhez haſonlíttſuk azt? * "Mint a' muſtár-mag, melly mikor a' földbe vettetik, kiſſebb minden magoknál, mellyek a' földben vannak: * és mikor el-vettetik, fel-nevekedik, és nagyobbá léſzen minden füveknél; és nagy ágakat hoz, úgy hogy az árnyéka-alatt az égi madarak el-lakhatnak. * És efféle ſok példa-beſzédekkel beſzéllt vala nékik az igét, a' mint halhattyák vala: * példa-beſzéd-nélkül pedig nem ſzóll vala nékik. külön pedig az ő tanítványinak meg-magyaráz vala mindeneket. * És monda nékik azon nap, midőn eſtve lött vólna: Mennyünk által ellenbe. * "És el-bochátván a' ſereget, a' hajóba vévék őtet a' mint vala: és egyéb hajók-is valának véle. * És nagy ſzel-vész lön, és habokat vét vala a' hajóba, úgy hogy meg-telnék a' hajo. * És ő a' hajo utóllyán aluſzik vala egy vánkoſon: és fel-kőlték őtet, és mondának néki: Meſter, nem gondolſz-e véle, hogy el-veſzünk? * És fel-kelvén meg-fenyegeté a' ſzelet, és monda a' tengernek: Halgaſs, némúlly-meg. És meg-ſzűnék a' ſzél, és nagy chendeſség lön. * És monda nékik: Miért vattok félénkek? még ſinch-e hitetek? És nagy félelemmel félének, és mondának egy-máſnak: Kinek alítod ezt lenni, mert a' ſzél és a' tenger engednek néki?

V. Rész.

ÉS által-menének a' tenger-ſzoroſán a' Geraſænuſok tartományába. * És ő ki-menvén a' hajóból, mingyárt elébe-jöve a' koporſókból egy ember tiſztátalan lélekkel, * kinek lakóhelye a' koporſókban vala, és már ſenki még lánczokkal ſem kőtőzheti vala meg őtet: * mert gyakorta békókkal és lánczokkal meg-kőtőztetvén, el-ſzaggatta vala a' lánczokat, és a' békókat el-rontotta vala, és ſenki őtet meg nem ſzelídítheti vala. * és mindenkor éjjel és nappal a' koporſókban és a' hegyeken vala, kialtván, és ſzaggatván magát kövekkel. * Látván pedig Jéſuſt távúl, oda futamék, és imádá őtet: * és kiáltván nagy ſzóval, monda: Mi kőzöm nékem 's néked, Jéſus főlſéges Iſtennek fia? kénſzerítlek téged az Iſtenre, hogy ne gyötörj engem. * Mert azt mongya vala néki: Mennyi tiſztátalan lélek az emberből. * És kérdé őtet: Ki neved? És monda néki: Légio nékem nevem, mert ſokan vagyunk. * És igen kéri vala őtet, hogy ne űzné őtet a' tartományon kivűl. * Vala pedig ott a' hegy-kőrűl egy nagy chorda diſzno, legelvén. * És igen kérik vala őtet a' lelkek, módván: Bochaſs minket a' diſznókba, hogy beléjek mennyünk. * És mingyárt meg-engedé nékik Jéſus. És ki-menvén a' tiſztátalan lelkek a' diſznókba menének: és nagy rohanáſſal a' chorda nyakra-főre vették a' tengerbe két ezerig, és meg-fuladának a' tengerben. * A' kik pedig azokat legeltetik vala, el-futának, és hírré tévék a' várasban, és a' mezőkben. És ki-menének látni mi történt vólna: * és Jéſushoz menének: és láták azt, a' ki az ördögtől gyötrettetik vala, űlni, fel-öltőzve, és ép

Matth. 8. d. 28. Luc. 8. d. 26.

"Matt. 5. b. 15. Luc. 8. c. 16. & 11. e. 33.
†Matt. 10. c. 26. Luc. 8. c. 17.
"Matt. 7. a. 2. Luc. 6. f. 38.
†Matt. 13. b. 12. & 25. c. 29. Luc. 8. c. 18. & 19. d. 26.
"Matt. 13. c. 34.
"Matt. 8. c. 23. Luc. 8. c. 22.

és ép eſzſzel; és meg-félemlének.
* És meg-beſzéllék nékik a'kik látták vala, mint lőtt vólna dolga annak a'kiben az ördög vólt, és a'diſznók felől-is. * És kezdék kérni őtet, hogy el-menne az ő határokról. * És midőn bé-menne a'hajóba, kezdé őtet kérni, a'ki az ördögtől gyötrettetett vala, hogy véle lenne: * és nem fogadá-bé őtet, hanem monda néki: Menny házadba a'tiéidhez, és hirdeſd nékik minémű dolgokat chelekedett az Úr néked, és könyörűlt rajtad. * És el-méne, és kezdé hirdetni Dekapolisbã, minémű dolgokat chelekedett vólna néki Jéſus: és minnyájan chodállyák vala. * És mikor iſmég által-ment vólna Jéſus a'tenger ſzoroſſán, ſok ſereg gyűle hozzája, és a'tenger-mellett vala. * "És jöve egy a'ſynagóga fejedelmi-közzűl, Jairus-nevű: és látván őtet, a'lábaihoz borúla, * és igen kéri vala őtet, mondván: Mivel a'leányom halálán vagyon, jőj-el, tedd reá kezedet, hogy meg-gyógyúllyon, és éllyen. * Es el-méne ő-vele, és ſok ſereg követé őtet, és ſzorongattyák vala őtet. * És egy aſzſzony ki a'vér-folyásban tizen-két eſztendeig vólt, * és ſokat ſzenvedett vala ſok orvoſoktól; és el-költötte vala mindenét, és ſemmit nem haſznált vala, hanem inkább gonoſzbúl vala: * mikor Jéſus-felől hallott vólna, a'ſeregben hátúl méne, és az ő ruháját illeté: * mert azt mongya vala: Hogy ha chak az ő ruháját illetem-is, meg-gyógyúlok. * És mingyárt meg-ſzárada az ő vérének forráſa: és meg-érzé teſtében hogy meggyógyúlt vólna a'nyavalyától. * És meg-iſmérvén Jéſus mingyárt magában az erőt, melly ő-belőle ſzármazott vala, a'ſereghez fordúlván, monda: Ki illette az én ruházatimat? * És mondának néki a'tanítványi: Látod a'téged-ſzorongato ſereget, és azt mondod, Ki illetett engem? * És ide 's tova néz vala hogy látná azt, a'ki azt chelekedte vólna. * Az aſzſzony pedig félvén és reſzketvén, tudván a'mi rajta történt vólna, elő-jöve és le-borúla előtte, és meg-monda néki minden igaſſágot. * Ő pedig monda néki: "Leányom, a'te hited gyógyított-meg téged: menny-el békével, és gyógyúlly-meg a'te chapáſodból. * Még ő ſzólván, jövének a'ſynagóga fejedelmétől, mondván: Hogy a'leányod meg-hólt: mit bántod többé a'Meſtert? * Halván pedig Jéſus az igét, mellyet mondnak vala, monda a'ſynagóga fejedelmének: Ne félly: hidgy chak. * És nem engedé hogy valaki őtet követné, hanem Péter, és Jakab, és János a'Jakab öttſe. * És jövének a'ſynagóga fejedelmének házába, és látá a'tolyongáſt, és a'ſirókat és az igen jajgatókat. * És bé-menvén, monda nékik: Mit búſúltok, és ſirtok? a'leányzo nem hólt-meg, hanem aluſzik. * És chúfollyák vala őtet. Ő pedig, ki űzvén mindeneket, melléje vévé a'leányzo attyát és annyát, és a'kik véle valának, és bé-méne a'hol a'leányzo fekſzik vala. * És fogván a'leányzónak kezét, monda néki: Talita kúmi, melly így magyaráztatik: Leányzo (néked mondom) kélly-fel: * és mingyárt fel-kele a'leányzo, és jár vala. tizen-két eſztendős vala pedig: és el-álmélkodának nagy álmélkodáſſal. * És igen meg-parancholá nékik hogy ſenki azt ne tudná: és meg-mondá hogy enni adnának néki.

"Matt. 9. c. 18. Luc. 8. f. 42.

"Luc. 7. g. 50.

VI. Rész.

ÉS ki-menvén onnét, az ő hazájába méne: és követék őtet az ő tanítványi: * és ſzombat lévén a'ſynagógában kezde tanítani: és ſokan halván chodálkoznak vala az ő tudományán, mondván: Honnét vannak ennek mind ezek? és michoda bőlcheſség ez a'melly néki adatott; és az illyen erők, mellyek az ő kezei által léſznek. * "Nem ez-e az áts, a'Maria fia, a'Jakab és Jóſef és Júdas és Simon attyafia? nem-de nem itt nálunk vannak-e a'hugai-is? és megbotránkoznak vala ő-benne. * És mongya vala néki Jéſus: "Hogy a'próféta ninch tiſztelet-nélkűl hanem chak az ő hazájában, és házában, és rokonſágában. * És nem tehet vala ott ſemmi chodát, hanem valami kevés betegeket gyógyíta-meg, kezeit reájok tévén: * és chodálkozik vala az ő hitlenſégeken, és eljárja vala a'kaſtélyokat körös-körűl tanítván. * "És hívá a'tizen-kettőt:

Matth. 15. g. 54. Luc. 4. c. 16. Ioan. 4. b. 44.

"Ioan. 6. c. 42.

"Matt. 13. g. 57. Luc. 4. d. 24. Ioan. 4. f. 44.

"Matt. 10. a. 1.

Sup. 3. b. 14. Luc. 9. a. 1.

és kezdé őket kettőn-ként küldeni, és hatalmat ada nékik a' tisztátalan lelkeken. * És meg-parancholá nékik, hogy semmit az útra ne vinnének, hanem chak egy pálczát; se táskát, se kenyeret, se pénzt az erszényben, *"hanē sólyát vonnának-fel, és hogy ne öltöznének két kóntósbe. * és mond vala nékik: Valahová bémentek a' házba, ott maradgyatok míg ki-mentek onnét: * és valakik bé nem fogadnak titeket, se nem halgatnak titeket; "ki-menvén onnét, verjétek-le a' port a' lábaitokról, bizonyságúl nékik. * És ki menvén, predikállyák vala hogy penitentziát tartanának: * és sok ördögöket űznek vala ki, † és sok betegeket kennek vala meg olajjal, és meggyógyíttyák vala. * "És meg-hallá Heródes király (mert ki-hirhede az ő neve) és monda: Hogy Keresztelő János fel-támadott halottaiból, és azért dolgoznak benne az erők. *Némellyek pedig azt mongyák vala: Hogy Illyés. Némellyek pedig azt mongyák vala, hogy próféta, mint egy a' próféták-közzűl. * Mellyet halván Heródes, monda: A' melly Jánosnak én fejét vettem, az támadott-fel halottaiból. *"Mert ő-maga Heródes el-küldé, és meg-fogá Jánost, és meg-kötözé őtet a' tömlöczbe Herodiásért az ő attyafiának Filepnek feleségéért, mert el-vőtte vala azt. * Mert azt mongya vala János Heródesnek: "Nem szabad nálad tartanod az atyád-fia feleségét. * Heródias pedig leselkedik vala utánna, és meg akarja vala őtet ölni, és nem lehete. * Mert Heródes féli vala Jánost, tudván őtet igaz és szent férfiúnak lenni: és bóchűlli vala őtet, és halgatván őtet sokat chelekeszik vala: és örömest halgattya vala őtet. * És mikor alkolmatos nap történt vólna, Heródes az ő szűletése napja vachoráját szerzé a' fejedelmeknek, és az ezeredeseknek, és a' Galilæai fő embereknek. * és mikor bément vólna a' Heródias leánya, és tánczolt vólna, és tettszett vólna Herodesnek, és az eggyűtt le-telepedteknek; monda a' király a' leánnak: Kérj tőlem a' mit akarsz, és meg adom néked: *és meg-eskűvék néki; Hogy valamit kérsz, meg-adom néked, ha szintén országomnak felét-is.

"Act. 12. b. 8.

"Matt. 10. b. 14. Luc 9. a. 5. Act. 13. g. 51. & 18. a. 6. † Iac. 5. d. 14.

"Matt. 14. a. 1. 2. Luc. 9. a. 7.

"Luc. 3. d. 19.

"Lev. 18. c. 16.

"Matt. 14. b. 12. Luc. 9. a. 10.

"Matt. 9. d. 36. & 14. e. 14.

"Luc. 9. b. 12. Ioan. 6. a. 9.

* Ki mikor ki-ment vólna, monda az annyának: Mit kérjek? Amaz pedig monda: A' Keresztelő János fejét. *És mikor bé-ment vólna mingyárt sietséggel a' királyhoz, kére mondván: Akarom hogy mingyárt nékem add egy tálban a' Keresztelő János fejét. * És meg-szomorodék a' király: az eskűvésért, és az eggyűtt le-telepedtekért, nem akará őtet meg-szomorítani: * hanem el-küldvén a' hóhért, parancholá hogy el-hoznák a' fejét egy tálban. És fejét vévé a' tömlöczben, * és el-hozá a' fejét egy tálban: és adá azt a' leánnak, és a' leány adá az anyának. * Mellyet halván, el-jövének a' tanítványi, és el-vivék a' testét, és azt koporsóba tévék. *És az Apostolok Jésushoz gyűlvén, meg-jelenték néki mind, a' miket chelekedtek és taníttottak vala. * És monda nékik: " Jertek külön egy puszta helyre, és nyúgodgyatok-meg egy keveszét. Mert sokan valának kik jönek 's mennek vala; és ennivalo idejek sem vala. * És a' hajóba menvén, egy puszta helyre menének külön. * És láták őket el-menni, és meg-tudák sokan: és gyalog minden várasból egybe-futának oda, és elejeket vévék. * "És ki-menvén sok sereget láta Jésus: és könyörüle rajtok, mert mint a' pásztor-nélkül-valo juhok valának, és kezdé őket sokakra tanítani. *És mikor már nagy idő vólna, hozzája menének a' tanítványi, mődván: Ez a' hely puszta, és már az óra el-múlt: * "bocsássd-el őket, hogy el-menvén a' közel-valo majorokba és falukba, vegyenek magoknak eledeleket, mellyeket meg-egyenek. *És felelvén monda nékik: Adgyatok ti enniek. És mődának néki: El-menvén vegyünk két-száz pénzē kenyereket, és adgyúk enniek. *És monda nékik: Hány kenyeretek vagyon? mennyetek-el, és lássátok-meg. És mikor meg-tudták vólna, mondának: Öt, és két halunk. * És parancholá nékik, hogy minnyájokat le-telepítenék társaság-szerént a' páżiton. * És le-telepedének részen-ként, százon-ként, és ötvenen-ként. * És vévén az öt kenyeret, és a' két halat, menybe tekintvén, meg-áldá, és meg-szegé a' kenyereket, és adá a' tanítványinak, hogy eleikbe tennék azoknak: és a'

két halat el-osztá minnyájoknak. F
* És évének minnyájan, és meg-elegedének. * És fel-szedék a' maradékokat, tizen-két teli kosárt húlladékokkal, és a' halakból-is. * Valának pedig a' kik őttek ők-ezer férfiak. * És mingyárt kénszeríté a' tanítványit a' hajóba menni, hogy előttek által-mennének a' tengeren Bet-saidába, míg ő el-bochátaná a' népet. * És mikor el-bochátotta vólna őket, a' hegyre méne imádkozni. * És mikor estve vólna, a' hajo a' tenger közepin vala, és ő egyedül a' földön. * "És látván őket munkálkodni az evezésben (mert ellenkező szelek vala) és az éjnek negyedik vígyázása-felé hozzájok méne járván a' tengeren: és el akar vala mellettek menni. * Azok pedig hogy láták őtet a' tengeren járni, szem-fényveszténének álíták lenni, és fel-kiáltának. * Mert minnyájan láták őtet, és meg-háborodának. És mingyárt szólla vélek, és monda nékik: Bízzatok; én vagyok: ne féllyetek. * És bé-méne hozzájok a' hajóba, és meg-szűnék a' szél. És annál inkább álmélkodnak vala magokban: * mert nem érték a' kenyerek dolgát: mert a' szívők vak vala. * "És mikor a' tengeren által-mentek vólna, jövének a' Genezaret földére, és a' partra jutának. * És mikor ki-mentek vólna a' hajóból, mingyárt meg-ismérék őtet; * és el-fútván azt az egész tartománt, kezdék nyoszolyákban a' betegeket széllyel-hordozni, a' hol hallyák vala őtet lenni. * És valahová bé-mégyen vala a' falukba, vagy majorokba, vagy városokba, az útzákra tészik vala a' betegeket, és kérik vala őtet, hogy akár chak a' ruhája peremét illetnék: és vala-menyin illetik vala őtet, meg-gyógyúlnak vala.

Matt. 14. c. 25.

Matt. 14. d. 34.

VII. Rész.

És hozzája gyűlének a' Farisæusok, és némellyek az Irástúdók-közzűl, Jerusalemből jövén. * "És midőn láttak vólna némellyeket az ő tanítványi-közzűl, köz, az-az, mosdatlan kezekkel kenyereket enni, szidalmazák. * Mert a' Farisæusok, és minnyájan a' Zsidók, ha gyakran meg nem mosák a' kezeket, nem észnek, a' vének hagyományát meg-tartván: * és a' piaczról jövén ha meg nem mosdanak, nem észnek: és sok egyebek vannak, mellyek meg-hagyattak nékik hogy meg-tartsák, a' pohárok és korsók és réz edények, és ágyak mosásit: * és kérdik vala őtet a' Farisæusok, és az Irás-túdók: Miért nem járnak a' te tanítványid a' vének hagyománya-szerént, hanem közz kezekkel észnek kenyeret? * Ő pedig felelvén, monda nékik: Jól profétált Isaias felőletek kép-mutatókról, a' mint írva vagyon: "E' nép ajakival tisztel engem, az ő szívők pedig távúl vagyon tőlem. * heában tisztelnek pedig engem, tanítván az emberek tudományit és parancholatit. * Mert el-hagyván az Isten parancholattyát, az emberek hagyományát tartyátok, a' korsók, és pohárok mosásit: és sok egyéb ezekhez hasonlókat chelekesztek. * És monda nékik: Valóban meg-vetitek az Isten parancholattyát, hogy a' ti hagyományotokat meg-tartsátok. * Mert Moyses mondotta: "Atyádat, és anyádat tisztellyed: † És: A' ki meg-átkozza az ő attyát, vagy annyát, halállal hallyon-meg. * Ti pedig azt mongyátok: Ha azt mongya ember attyának, vagy annyának; Korban (az-az, ajándék) valamelly én-tőlem vagyon, néked használ: * és nem engeditek néki hogy semmit egyebet chelekedgyék az attyának, vagy annyának, * meg-szegvén az Isten igéjét a' ti hagyományotokkal mellyet hattatok: és sok illyeneket chelekesztek. * "És elő-híván ismég a' sereget, mőda nékik: Halgassatok engem minnyájan, és értsétek-meg. * Semmi ninch az emberen-kivűl beléje-menő, a' mi őtet meg-ferteztethetné: hanem a' mik az embertől származnak, azok ferteztetik-meg az embert.

Matt. 15. a. 2.

Exod. 20. c. 12. Deut. 5. b. 16. Epheſ. 6. a. 2.

† *Exod. 21. c. 17. Lev. 20. b. 9. Prov. 20. c. 20.*

Matt. 15. b. 10.

* Ha kinek fülei vannak a' hallásra, hallya-meg. * És mikor bé-ment vólna a' házba a' seregtől, meg-kérdék tőle a' tanítványi a' példa-beszédet. * És monda nékik: Igy esztelenek vattok-e ti-is? Nem értitek-e, hogy minden a' mi innen-kivűl emberbe mégyen, meg nem ferteztethet-i őtet: * mert nem mégyen a' szívébe, hanem a' hasába ereszkedik, és az árnyék-székbe bocháttatik, ki-

tisztítván minden étkeket? * Mongya vala pedig, hogy a' mik az emberből ki-jönek, azok ferteztetik-meg az embert. * "Mert belől az emberek szívéből származnak a'gonosz gondolatok, házasság-törések, paráznaságok, gyilkosságok, * lopások, fösvénységek, latorságok, álnakság, szemtelenségek, gonosz szem, káromlás, kevélység, bolondság. * Ezek a'gonoszok mind onnan-belől származnak, és meg-ferteztetik az embert. * "És onnan fel-kelvén, Tyrus és Sídon határiba méne: és egy házba menvén, nem akará hogy valaki tudná, és nem lehete titkon. * Mert mihelyt ő-felőle halla egy aszszony, a'kinek leányában tisztátalan lélek vala, bé-méne, és a' láibaihoz borúla. * Mert pogány aszszony vala, Syro-fenicziai nemzet. És kéri vala őtet, hogy az ördögöt ki-űzné az ő leányából. * Ki monda néki: Hadd elégedgyenek-meg először a' fiak: mert nem jó el-venni a'fiak kenyerét, és az ebeknek vetni. * Amaz pedig felele, és monda néki: Úgy vagyon Uram, mert a'kölykök-is esznek az asztal-alatt a' gyermekek morzalékiból. * És monda néki: E' beszédért menny-el, ki-ment az ördög a'leányodból. * És mikor haza ment vólna, találá a'leányzót hogy az ágyon fekűnék, és hogy az ördög ki-ment vólna. * És ismég ki-menvén a' Tyrus határiból, jöve Sídonáltal a' Galilæai tengerhez, a' Dekapolis határi-között. * "És hozának néki egy siketet és némát, és kérik vala őtet, hogy reá tenné a' kezét. * És félre-vívén őtet a' seregből, annak füleibe bochátá az újait: és pökvén, illeté annak nyelvét: * és fel-tekintvén menybe, fohászkodék, és monda néki: Effeta, az-az, nyilatkozzál-meg. * És mingyárt meg-nyilatkozának a'fülei, és meg-óldaték az ő nyelvének kötele, és igazán szóll vala. * És meg-parancholá nékik hogy valakinek meg ne mondanák. Menyível inkább paranchollya vala pedig nékik, annyival inkább hirdetik vala: * és annál inkább chodálkoznak vala, mondván: Mindeneket jól chelekedett: a' siketeket-is hallókká tötte, 's a' némákat-is szóllókká.

"Gen. 6. a. 5.

"Matt. 15. c. 24.

"Matt. 9. d. 32. Luc. 11. b. 14.

VIII. Rész.

AZokban a'napokban midőn ismég sok sereg vólna, és nem vólna mit énniek: egybe-híván a' tanítványokat, monda nékik: * Szánom a'sereget: mert ímé már harmad napja hogy velem vannak, és ninch mit enniek: * és ha éhen bochátom-el őket házokhoz, el-fogyatkoznak az úton: mert némellyek közzülök meszszűnnen jöttek. * És felelének néki az ő tanítványi: Honnét elégítheti-meg ezeket valaki kenyerekkel itt a' puszta'ban? * És kérdé őket: Hány kenyeretek vagyon? Kik mondának: Hét. * És parancholá a'seregnek hogy le-telepednék a'földön. És vévén a' hét kenyeret, hálákat adván megszegé, és adá a'tanítványinak hogy eleikbe tennék, és a'sereg-eleibe tévék. * Kevés halatskájok-is vala: azokat-is meg-áldá, és eleikbe hagyá tenni. * És évének, és meg-elégedének, és a'meg-maradott húlladékokból hét kosárt szedének-fel. * Valának pedig a'kik őttek vala, ugy mint négy-ezeren: és el-bochátá őket. * És mingyárt a'hajóba menvén a' tanítványival, Dalmanútának részeire jöve. * "És ki-menének a'Farisæusok, és kezdének véle veteked-ni, jelt kérvén tőle az égből, kísértvén őtet. * És fel-fohászkodván lelkében, monda: Mit kér jelt ez a'nemzetség? Bizony mondom néktek, nem adatik jel e' nemzetségnek. * És el-hagyván őket, ismég a'hajóba méne, és a'tengeren által-kele. * "És el-felejtének kenyeret vinni: és egy kenyérnél több nem vala nálok a'hajóban. * És parancholvala nékik, mondván: Meg-láttátok, és ójátok magatokat a' Farisæusok kovászától, és a'Heródes kovászától. * És gondolkodnak vala önnön-magokközött, mondván: Hogy kenyerünk ninchen. * Mellyet értvén, monda nékik Jésus: Mit gondolkodtok hogy kenyeretek ninchen? még sem vészitek-e eszetekbe 's nem értitek-e? még-is meg-vakúlt szívetek vagyon-e? * Szemeitek lévén nem láttok-e? és füleitek lévén nem hallotok-e? "És nem jút-e eszetekbe, * midőn az öt kenyeret öt ezerre szegtem: hány teli kosár húlladékot szedtetek? Mondának néki: Tizen-kettőt.

Matth. 15. d. 32.

"Matt. 16. a. 1. Luc. 11. g. 54.

"Matt. 16. a. 5.

"Sup. 6. f. 41. Ioan. 6. b. 11.

*És midőn a'hét kenyeret, négy ezerre; hány kosár húlladékot szedtetek? És mondának néki: Hetet. * És monda nékik: Mint vagyon hogy még sem értetek? * És Bet-saidába jővének, és egy vakot hozának néki, és kérik vala őtet hogy illetné azt. * És kezét fogván a'vaknak, ki-vivé őtet a' faluból: és annak szemeire pökvén, kezeit reá tévén, kérdé őtet ha valamit látna. * És nézvén, monda: Látom a' járo embereket mint a' fákat. * Az-után ismég annak szemeire tévé kezeit; és látni kezde. és meg-gyógyíttaték, úgy hogy világoson látna mindeneket. *És házához küldé őtet, mondván: Menny haza: és ha a'faluba mégy, senkinek meg ne mond. *"És ki-méne Jesus, és tanítványi, Filep-Czesaræajának kastélyiba; és az úton kérdi vala a'tanítványit, mondván nékik: Kinek mondanak engem leni az emberek? * Kik felelének néki, mondván: Kereszteltő Jánosnak, némellyek Illyésnek, némellyek pedig mint egynek a' próféták-közzül. * Akkor monda nékik: Tí pedig kinek mondotok engem? Felelvén Péter, monda néki: Te vagy a'Kristus. * És meg-fenyíté őket, hogy valakinek azt ne mondanák felőle. * És kezdé tanítani őket, hogy az ember Fiának sokat kell szenvedni, és meg-vettetni a'vénektől, és a' fő-papoktól, és az Irás-tudóktól, és meg-ölettetni; és harmad nap-után fel-támadni. * És az igét nyilván szóllya vala. És fogván őtet Péter, kezdé őtet feddeni. * Ki meg-fordúlván, és nézvén a'tanítványit, meg-fenyegeté Pétert, mondván: Menny hátra sátan, mert nem érted a'mik az Istené, hanem a'mik az embereké. * És egybe-híván a'sereget a'tanítványival, monda nékik: "Ha ki engem akar követni, tagadgya-meg magát: és vegye-fel az ő keresztét, és kövessen engem. * Mert a' ki lelkét meg akarja tartani, elveszti azt: a'ki pedig lelkét el-veszti érettem 's az Evangeliomért, megtartya azt. * Mert mit használ az embernek, ha meg-nyeri az egész világot; és lelkének kárát vallya? * A' vagy mit ád ember a' maga lelkeért váltságúl? *†Mert a'ki szégyenl engē, és az én igéimet, e'parázna és vétkes nemzetség-között; az ember Fia-is szégyenleni fogja őtet, mikor el-jő az ő Attyának dicsőségében a'szent angyalokkal. * És monda nékik: "Bizony mondom néktek, hogy vannak némellyek az itt-állók-közzűl, kik meg nem kóstollyák a' halált, míg nem meg-láttyák az Istennek hatalommal-jövő országát.

"*Matt. 16. b. 13. Luc. 9. c. 13.*

"*Matt. 10. d. 38. & 16. d. 24. Luc. 9. c. 23. & 14. f. 27. & 17. g. 33. Ioan. 12. d. 25.* †*Matt. 10. d. 33. Luc. 9. c. 26. & 12. b. 9.*

"*Matt. 16. d. 27. Luc. 9. c. 27.*

IX. Rész.

És hat nap-után melléje vévé Jesus Pétert, és Jakabot, és Jánost: és félre-vivé chak magokat egy magas hegyre, és színében el-változék előttök. * És a'ruhái fényesek lőnek, és igen feirek mint a'hó, minémű feireket a' festő nem chinálhat a' földön. * És meg-jelenék nékik Illyés Moysessel: és szólnak vala Jesussal. * És felelvén Péter, monda Jesusnak: Rabbi, jó nékünk itt lennünk; és chinállyunk három hajlékot, Néked eggyet, és Moysesnek eggyet, és Illyésnek eggyet. * Mert nem tudgya vala mit mondana: mert félelemmel rettentek vala meg. * És felyhő lőn, megárnyékozván őket: és szózat jöve a' felyhőből, mondván: Ez az én legszerelmesb Fiam, őtet halgassátok. * És mingyárt ők környűl-tekíntvén, senkit többé nem látának, hanem chak Jesust ő-magokkal. * "És alá-jövén ők a'hegyről, meg-parancholá nékik, hogy senkinek ne beszéllenék a'miket láttak volna: hanē chak mikor az ember Fia halottaiból fel-támadna. * És az igét magoknál tarták; kérdezkedvén mí vólna az: Mikor halottaiból fel-támadna. * És kérdék őtet, mondván: "Mit mondanak tahát a'Farisæusok és az Irástúdók, hogy Illyésnek kell előbb eljőni? * Ki felelvén, monda nékik: Illyés, midőn elősző el-jő, helyre állat mindeneket: és, a'mint "írva vagyon az ember Fiáról, hogy sokakat szenvedgyen és meg-útáltassék. * De mondom néktek, hogy Illyés-is eljött (és azt chelekedték néki valamit akartak) "a'mint írva vagyon ő-felőle. * És a' tanítványihoz jövén, nagy sereget láta környűlök, és az Irás-tudókat vélek vetekedvén. * És mingyárt az egész nép látván Jesust, el-álmélkodék, és meg-félemlének, és eleibe futván, köszönték őtet. * És kérdé őket: Mit vetekedtek

"*Matt. 17. b. 9.*

"*Mala. 4. b. 5.*

"*Isa. 53. a. 3.*

"*Matt. 17. b. 12.*

Matth. 17. a. 1. Luc. 9. d. 28.

Luc. 9. c. 38.

magatok-kőzőtt. * És felelvén egy a' seregből, monda: Mester, hozzád hoztam a' fiamat kiben néma lélek vagyon: * ki valahol őtet meg-ragadgya, le-cha[illegible]ja őtet, és tajtékozik, és a'fogait chikorgattya, és el-szárad: és mondám a' tanítványidnak hogy ki-űznék azt, és nem chelekedhették. * Ki felelvén nékik, monda: Oh hitlen nemzetség, meddig lészek nálatok? meddig szenvedlek titeket? hozzátok hozzám őtet. * És el-hozák őtet. És midőn látta vólna őtet, a' lélek mingyárt meg-háborítá őtet: és a'földré vettetvén, fetreng vala tajtékozván. * És kérdé az attyát[illegible]: Menyi ideje vagyon hogy ez esett rajta? Amaz pedig monda: Gyermekségétől-fogva: * és őtet gyakorta a'tűzbe, és a'vizekbe vetette, hogy el-vesztené őtet. de ha mit tehetsz, segélly bennűnket, kőnyőrűlvén rajtunk. * Jésus pedig monda néki: Ha hihetsz, mindenek lehetségesek a' hívőnek * És azonnal fel-kiáltván a'gyermek attya, kőny-hűllatásokkal monda: Hiszek, Uram: segéllyed az én hitlenségemet. * És midőn látná Jésus az egybe-futo sereget[illegible], meg-fenyegeté a' fertelmes lelket, mondván néki: Siket és néma lélek, én parancholom néked, menny-ki belőle: és többé beléje ne menny. * És fel-kiáltván, és igen szaggatván őtet, ki-méne belőle; és lőn mint a'hólt, úgy hogy sokan mondanák: Hogy meg-hólt. * Jésus pedig a'kezét fogván, fel-emelé őtet, és fel-kele. * És mikor bé-ment vólna a'házba, a'tanítványi kérdék őtet titkon: Miért nem űzhettük mi ki azt? * És monda nékik: Ez a'nem, semmivel ki nem mehet, hanem chak imádsággal, és bőjtel. * "És onnat el-indúlván, által-mennek vala Galilæán: és nem akará hogy valaki tudná. * † Tanítya vala pedig a'tanítványit, és monda nékik: Hogy az ember Fia az emberek kezeibe adatik, és meg-ölik őtet; és meg-ölettetvén, harmad nap fel-támad. * Ők pedig nem értik vala az igét, és félnek vala őtet megkérdeni. * És jutának Kafarnaumba. Kik mikor ott-honn vólnának, kérdé őket: Mit beszélgettek vala az úton? * Ők pedig halgatnak vala[illegible]. mivelhogy az úton egy-mással vetekedtek vala, "ki vólna kőzzűlők nagyobb? * És le-űlvén hívá a'tizen-kettőt, és monda nékik: Ha ki első akar lenni, mindeneknél utólsóbb lészen, és mindenek szolgája. * És vévén egy gyermeket, kőzikbe-állatá: kit midőn meg-ölelt vólna, monda nékik: * Valaki eggyet ez illyen gyermekek-kőzzűl bé-fogad az én nevemben, engem fogad-bé: és valaki engem bé-fogad, nem engem fogad-bé, hanem azt, a' ki engem küldött. * "Felele néki János, mondván: Mester, láttunk eggyet a'te nevedben ördögőt űzni, a' ki nem kővet minket, és meg-tiltottuk őtet. * Jésus pedig monda: Ne tiltsátok-meg őtet. "mert senki ninch a' ki chodát chelekedgyék az én nevemben, és hamar gonoszúl szólhasson felőlem. * mert a' ki ninch ellenetek, érettetek vagyon. * "Mert valaki néktek italt ád egy pohár vizet az én nevemben, hogy a'Krisfusé vattok; bizony mondom néktek, el nem veszti jutalmát. * "És valaki meg-botránkoztat eggyet ez én-bennem-hívő kisdedek-kőzzűl: jobb vólna néki ha egy malom-kő kőttetnék a'nyaka-körűl, és a'tengerbe vettetnék. * És ha meg-botránkoztat téged a'kezed, vágd-el azt: jobb néked chonkán az életre bémenned, hogy-sem két kezed lévén a'gehennába menned, a'meg-ólthatatlan tűzbe: * a'hol az ő férgek meg nem hal, és a'tűzők meg nem óltatik. * És ha a'lábad meg-botránkoztat téged, vágd-el azt: jobb néked sántán az őrők életre bé-menned, hogy-sem két lábad lévén a'gehenna meg-ólthatatlan tűzébe vettetned: * "a' hol az ő férgek meg nem hal, és a' tűzők meg nem óltatik. * Hogy-ha a' szemed meg-botránkoztat téged, vájd-ki azt: jobb néked egy szemmel az Isten országába bé-menned, hogy-sem két szemed lévén a' gehenna tűzébe vettetned: * a' hol az ő férgek meg nem hal, és a' tűzők meg nem óltatik. * "Mert minden, tűzzel sózatik-meg, és minden áldozat sóval sózatik-meg. * † Jó a' só: hogy-ha a' só ízetlen lészen; mivel adtok ízt annak? Légyen só bennetek, és békeség légyen kőzőttetek.

"Matt. 18. a. 1. Luc. 9. f. 46.

"Luc. 9. f. 46.

"1. Cor. 12. a. 3.

"Matt. 10. d. 42.

"Matt. 18. a. 6. Luc. 17. a. 2.

Matt. 5. d. 30. & 19. a. 6. Luc. 17. a. 2.

"Isa. 66. g. 24.

"Lev. 2. d. 13. † Matt. 5. b. 13. Luc. 14. g. 34.

"Matt. 17. d. 22. † Luc. 9. c. 21.

X. Rész.

Matth. 19.a.1. ÉS onnét fel-kelvén Judæának határiba jöve a' Jordánon-túl: A
és ismég hozzája-gyülének a' seregek: és,a'mint szokta vala,ismég tanittya vala őket. *És oda-
járúlván a' Farisæusok,kérdék őtet: Ha szabad-e a'férfiúnak feleségét el-
bochátani; kísértvén őtet. * Ő pedig felelvén, monda nékik: Mit paran-
"Deut. 24.a.1. choltnéktek Moyses? * Kik mon-
dának: " Moyses meg-engedte a'
válás-levelet írni, és el-bochátani.
* Kiknek felelvén Jésus, monda: A'
tí szívetek keménységéért írta nék-
" Gen.1. d.27. Gen.2. d.24. tek e'parancholatot. * a'teremtett ál-
latnak kezdetitől-fogva pedig, "fér-
fiúvá és aszszony'állattá teremtette
Matth. 19.a.4. 1.Cor.6. d.16. Epheſ. 5.g.31. 1.Cor.7. b.10. őket az Isten. * Ezért el-hadgya em-
ber attyát és annyát, és feleségéhez
ragaszkodik: * és ketten egy testben
lésznek. Az-okáért,már nem kettő,
hanem egy test. * A' mit azért az
Isten egybe szerzett, az ember el ne
válaszsza. * És a'házban a'tanítványi
ismég ugyan azonról kérdék őtet.*És
monda nékik: Valaki el-bocháttya
feleségét, és mást vészen, házasság-
törésbe esik ellene. * És ha az asz-
szony'állat el-hadgya a' férjét, és
máshoz mégyen,paráználkodik.*És
kisdedeket hoznak vala ő-hozzája
hogy illetné őket. A' tanítványok
pedig fenyegetik vala az oda-vivő-
ket. * Kiket mikor látna Jésus, ne-
hezen vévé, és monda nékik: Had-
gyátok hozzám jőni a' kisdedeket,
és meg ne tiltsátok őket: mert illye-
neké az Isten országa. * Bizony
mondom néktek: Valaki nem vé-
szi az Isten országát mint a' kisded,
bé nem mégyen abba. * És meg-
ölelvén őket,és kezeit reájok-tévén,
meg-áldá őket. *És mikor ki-ment
vólna az útra, eleibe-futván egy,
térd-hajtva kérdi vala őtet: " Jó
"Matt. 19.d.16. Luc.18. d.18. Mester, mit chelekedgyem hogy az
örök életet el-vegyem? * Jésus pe-
dig monda néki: Mit mondasz en-
gem jónak? Senki nem jó,hanem az
" Exod. 20.c.13. egy Isten. * " A' parancholatokat
tudod: Ne paráználkodgyál, Ne
ölly, Ne orozz, Hamis tanúságot ne
mongy, Chalárdságot ne cheleked-
gyél, Atyádat és anyádat tisztel-
lyed. * Ama'pedig felelvén,monda
néki: Mester, mind meg-tartottam

21 ezeket ifiuságomtól-fogva. * Jésus
pedig reá tekintvén, szereté őtet, és
monda néki: Egy heával vagy:
menny-el, valamid vagyon add-el,
és add a' szegényeknek, és kinched
lészen menyben: és jőj-el,kövess en-
22 gem. *Ki meg-szomorodván ez igén,
el-méne bánkodva: mert sok jószága
23 vala. * És minden-felé el-tekintvén
Jésus,monda a'tanítványinak: Melly
nehezen mennek Isten országába a'
24 kiknek pénzek vagyon! * A'tanít-
ványok pedig álmélkodnak vala az
ő igéin. Jésus pedig ismég felelvén
monda nékik: Fiatskáim, vaj melly
25 nehéz, a'pénzbe-bízóknak,Isten or-
szágába menni! * Künnyebb a'tevé-
D nek által-menni a' tű-fokán, hogy-
sem a' gazdagnak az Isten országába
26 menni. * Kik annál inkább chodál-
koznak vala, mondván egy-más-
27 nak: 'S kichoda üdvözülhet? * És
reájok tekintvén Jésus, monda: Az
embereknél lehetetlen,de nem az Is-
tennél: mert mindenek lehetsége-
28 sek az Istennél. * " És kezdé néki *"Matt. 19.d.27.*
mondani Péter: Ímé mí mindeneket *Luc.18.*
B 29 el-hattunk,és téged követtünk. * Fe- *c.28.*
lelvén Jésus, monda: Bizony mon-
dom néktek: Senki ninch, a' ki el-
hatta házát, vagy attyafiait, vagy
nénnyeit, vagy attyát, vagy annyát,
vagy fiait, vagy mezeit, én-érettem,
30 és az Evangeliomért, * a' ki száz-
annyit ne vegyen, most ez időben,
házakat, és atyafiakat, és néneket,
és anyákat, és fiakat, és mezőket,
háboruságokkal; és a'következendő
31 világon az örök életet. * " Sok el- *"Matt.*
sők pedig utólsókká lésznek, és az *19.d.30.*
32 utólsók elsőkké. * Útban valának
pedig fel-menvén Jerusalembe: és
előttök mégyen vala Jésus,és álmél-
E kodnak vala: és utánna menvén fél-
nek vala. " És melléje vévén ismég a' *"Luc.*
tizen-kettőt,kezdé nékik mondani a' *18.f.31.*
mik ő-reá következendők vólnának.
33 * Mert ímé fel-megyünk Jerusalem-
be,és az ember Fia el-árultatik a'pa-
pi-fejedelmeknek, és az Irás-tudók-
nak, és a'véneknek, és halálra kár-
hoztattyák őtet, és kézbe adgyák
34 őtet a'pogányoknak: * és meg-chú-
follyák őtet,és meg-pökdösik őtet,
és meg-ostorozzák őtet, és meg-
ölik őtet: és harmad-napra fel-tá-
35 mad. * " És hozzája járulának Ja- *"Matt.*
kab és János a'Zebedæus fiai,mond- *20.c.20.*

ván: Mester, akarjuk, hogy valamit kérünk, meg-chelekedd nékünk. *Ő 36
pedig monda nékik: Mit akartok hogy chelekedgyem néktek? * És 37 1
mondának: Add nékünk, hogy eggyikünk a'te jobbodra, másikunk a'te A
balodra, üllyünk a'te dichőségedben. F
*Jésus pedig monda nékik: Nem tud- 38 2
gyátok mit kértek: meg-ihattyátok-e a' pohárt, mellyet én meg-iszom: a' vagy a' keresztséggel, mellyel én meg-keresztelkedem, meg-keresztelkedhettek-e? *Azok pedig módának 39 3
néki: Meg-lehet. Jésus pedig móda néki: A' pohárt ugyan, mellyet én meg-iszom, meg-iszszátok; és a keresztséggel, mellyel én meg-keresztelkedem, 4
meg-keresztelkedtek: *az én jobbomra ülni pedig vagy balomra, nem 40
enyim hogy néktek adgyam, hanē a' kiknek készíttetett. *És halván a' tize, 41 5
boszszonkodni kezdének Jakabra, és Jánosra. * Jésus pedig szóllítván 42 6
"Luc. 21. c. 25. őket, monda nékik: " Tudgyátok hogy azok, kik fejedelemséget láttatnak viselni a' nemzetségeken, uralkodnak azokon: és az ő fejedelmeknek hatalmok vagyon rajtok. 7
* Nem úgy vagyon pedig tí-közte- 43 8
tek, hanem valaki nagyobb akar lenni, inastok légyen: * és va- 44 9
laki tí-közzületek első akar lenni, mindeneknek szolgája légyen. * Mert 45 10
az ember Fia-is, nem jött hogy néki szolgállyanak, hanem hogy szolgállyon, és a' lelkét váltságúl adgya sokakért. * "És Jerikóba jövének, 46 11
"Matt. 20. d. 29. Luc. 18. f. 35. és ő ki-menvén Jerikóból, és az ő tanítványi, és nagy sokaság, Timæusnak fia a' vak Bartimæus, az út-félen ül vala kóldúlván. * Ki mikor 47 12
hallotta vólna hogy a' Názareti Jésus légyen, kezde kiáltani, és mondani: Jésus Dávidnak fia, könyörülly rajtam. * És sokan fenyegetik vala 48 13
őtet, hogy hallgatna: Ő pedig sokkal inkább kiált vala: Dávidnak fia könyörülly rajtam. *És meg-álván 49 14
Jésus, parancholá hogy elő-hínák őtet. És hívák a' vakot, mondván néki: Jó szívvel légy: kelly-fel, hí téged. * Ki el-vetvén ruháját, fel- 50 15
ugordván hozzája méne. *És felel- 51
vén Jésus, monda néki: Mit akarsz hogy chelekedgyem néked? A' vak pedig monda néki: Rabboni, hogy lássak. * Jésus pedig monda néki: 52 16
Menny-el; a' te hited meg-gyógí- 17
tott téged. És mingyárt láta, és követé őtet az úton.

XI. Rész.

ÉS mikor Jerusalemhez közelgetnének és Betaniához az olaj-fák hegyére, el-küldé kettőt a' tanítványi-közzül, *Matth. 21. a. 1. Luc. 19. v. 29.* 1
* és monda nékik: Mennyetek a' kastélyba, melly ellenetekben vagyon, és mingyárt oda-bé menvén, találtok egy meg-kötött vemhet, mellyen senki még az emberek-közzül nem ült: ólgyátok-meg azt, és hozzátok-el. * És ha ki néktek mongya: Mit miveltek? mongyátok, hogy az Úrnak szükséges: és azt mingyárt ide eresztí. * És elmenvén meg-találák a' meg-kötött vemhet ott-kin az ajtó-előtt a' kettős úton: és el-óldák azt. * És némellyek az ott-állók-közzül mondának nékik: Mit miveltek el-óldván a' vemhet? * Kik szóllának nékik a' mint parancholta vala nékik Jésus, és el-eresztek nékik. * " És vivék a' vemhet Jésushoz: és reá tévék az ő ruhájokat, és reá üle. * Sokan pedig az ő ruhájokat el-teríték az úton: némellyek pedig ágakat vágnak vala a' fákról, és az útra hintik vala. * És a' kik elől-mennek vala, és a' kik követik vala, kiáltnak vala, mondván: Hosanna: * "Áldott, a' ki az Úr nevében jő: Áldott a' mi atyánknak Dávidnak el-jött országa: Hosanna a' magasságokban. * † És bé-méne Jerusalemben a' templomba: és környűl el-nézvén mindeneket, mikor már estveli óra vólna, ki-méne Betaniába a' tizen-kettővel. * És másod nap, mikor ki-mennének Betaniából, meg-éhezék. * " És midőn látott vólna távúl egy leveles fügefát, el-méne hogy-ha valamit találna azon. és mikor a' hoz jött vólna, semmit egyebet nem találá leveleknél. mert nem vala ideje a' fügéknek. * És felelvén monda annak: Ez-után örökké senki rólad gyümölchőt ne egyék. És hallák a' tanítványi. * És Jerusalembe jövének. És mikor bé-ment vólna a' templomba, kezdé ki-vetni a' templomban-valo árosokat, és vevőket: és a' pénz-váltók ásztalit, és a' galamb árosok székeit fel-fordítá. * és nem engedé hogy valaki edént vinne-által a' templomon: * és tanít

"Matt. 21. b. 9. Luc. 19. g. 38. Psal. 117. d. 25. †Matt. 21. b. 10. "Matt. 21. b. 19.

vala, mondván nékik: Ninch-e meg-írva: "Hogy az én házam, imádság házának hívattatik minden nemzetségektől? Ti pedig azt latrok barlangjává tőttétek. * Mellyet halván, a' papi-fejedelmek, és az Irás-túdók, keresik vala mi-képpen őtet el-veszteném: mert félnek vala tőle, mert az egész sereg chodálkozik vala az ő tudományán. * És mikor estve lőtt vólna, ki-mégyen vala a' várasból. * És midőn reggel által-mennének, látak a' fűge-fát hogy meg-száradott gyökereiből. * És meg-emlekezvén Péter, monda néki: Rabbi, ímé a' fűge-fa, mellyet meg-átkoztál, meg-száradott. * És felelvén Jésus, monda nékik: "Légyen hitetek az Istenben: * bizony mondom néktek, hogy valaki e' hegynek mongya; Emelkedgyél, és vetteſſél a' tengerbe; és nem kételkedik a' szívében, hanem hiszi, hogy meg-légyen, valamit mond, meg-lészen néki. * Az-okáért mondom néktek, mindeneket valamiket imádkozván kértek, hidgyétek hogy el-vészitek, és meg-lészen néktek. * "És mikor állotok az imádkozásra, bocháſsátok-meg, ha vagyon valamitek valaki-ellen: hogy a' tí Atyátok-is, ki mennyekben vagyon, meg-bocháſſa néktek a' tí bűneiteket. * Hogy-ha tí meg nem bochátytyátok: a' tí Atyátok-is, ki mennyekben vagyon, nem bocháttya-meg a' tí bűneiteket. * "És ismég Jerusalembe jövének. És mikor a' templomban járna, hozzája menének a' fő-papok, és az Irás-túdók, és a' vének; * és mondának néki: Michoda hatalommal chelekeszed ezeket? és ki adta néked e' hatalmat hogy ezeket chelekedgyed? * Jésus pedig felelvén, monda nékik: Én-is egy igét kérdek tőletek, és felellyetek-meg nékem: és meg-mondom néktek michoda hatalommal chelekeszem ezeket. * A' János keresztsége, menyből vala-e, vagy az emberektől? Felellyetek-meg nékem. * Azok pedig gondollyák vala magokban, mondván: Ha azt mongyuk, Menyből; azt mongya, Miért nem hittetek tahát néki? * Ha azt mongyuk, Az emberektől; félünk a' néptől. mert minnyájan úgy tartyák vala Jánost, hogy bizonnyal Próféta vólna. * És felelvén mondának Jésusnak: Nem tudgyuk. És felelvén Jésus, monda nékik: Én sem mondom-meg néktek, michoda hatalommal chelekeszem ezeket.

"Isa. 56. 6. 7. Ier. 7. b. 11.
"Matt. 7. a. 7. & 21. c. 22.
"Luc. 11. b. 9. Matth. 6. b. 14. & 18. d. 35.
"Luc. 20. a. 1.

XII. Rész.

ÉS kezde nékik példa-beszédekben szóllani: Szőlőt plantála egy ember, és sövénnyel bé-kerité, és vermet ása, és tornyot épite, és bérbe adá azt a' míveseknek, és messze méne. * És el-küldé a' míveſekhez idejekor a' szolgáját, hogy a' míveſektől bé-venne a' szőlő gyümölchében. * Kik meg-fogván őtet, meg-verék, és üresſen bochátak. * És ismég más szolgát küldé hozzájok: és annak a' fejét meg-sebesíték, és gyalázatokkal illeték. * És ismég mást küldé, és azt meg-ölék: és többeket-is, némellyeket megvervén, némellyeket pedig meg-ölvén. * Még azért egy szerelmes fia lévén; azt-is hozzájok küldé utólszor, mondván: Hogy meg-böchüllik a' fiamat. * A' míveſek pedig mondának egy-más-között: Ez az örökös: jertek, öllyük-meg őtet, és miénk lészen az örökség. * És megfogván őtet, meg-ölék; és a' szőlőn-kivül veték. * Mit chelekeszik azért a' szőlő ura? El-jő, és el-veszti a' míveseket: és a' szőlőt másoknak adgya. * Ezt az irást sem olvaſtátok-e; "A' melly követ az épitők meg-vetettek, az lőtt szeglet-fejévé: * Az Úrtól lőtt ez, és chodálatos a' mi szemeink-előtt? * És keresik vala őtet meg-fogni: és félék a' sereget. mert meg-érték hogy reájok mondotta e' példa-beszédet. És el-hagyván őtet, el-menének. * † És küldének ő-hozzája némellyeket a' Farisæusok és a' Herodiánusok-közzül, hogy őtet a' beszédben meg-fognák. * Kik el-menvén, mondának néki: Mester, tudgyuk hogy igaz-mondó vagy, és nem gondolsz senkivel: mert nem nézsz az emberek személyére, hanem igasságban tanitod az Isten útát, szabad-e adót adni a' Chászárnak, a' vagy ne adgyunk-e? * Ki tudván az ő ravaſságokat, monda nékik: Mit kisértetek engem? hozzatok nékem egy pénzt, hogy lássam. * Azok pedig hozának néki. És monda nékik: Kié ez a' kép, és a' felyül-valo irás? Mondának néki:

Matth. 21. d. 33. Luc. 20. b. 9. Is. 5. a. 1. Ier. 2. d. 21.
"Psal. 117. d. 22. Isa. 28. d. 16. Act. 4. b. 11. Rom. 9. g. 33. 1. Pet. 2. a. 8. Matth. 21. d. 42.
† Matt. 22. b. 15. Luc. 20. d. 20.

A' Cháſzáré. * Felelvén pedig Jéſus, 17
monda nékik: "Adgyátok-meg ta-
hát a'mi a'Cháſzáré, a'Cháſzárnak;
és a'mi az Iſtené, az Iſtennek. És cho-
dálkoznak vala rajta. * "És hozzája 18
jövének a' Sadducæuſok, kik azt
mondyák, hogy ninch fel-támadás:
és kérdik vala őtet, mondván: *Meſ- 19
ter, Moyſes nékünk meg-írta,
"hogy ha valakinek attyafia meg-
hal, és feleſége marad, és fiakat nem
hágy, az attyafia vegye-el annak fele-
ségét, és támaſzſzon magot az at-
tyafiának. * Valának azért hét atya- 20
fiak: és az első feleſéget vőn, és
meg-hala, nem hagyván magot. * És 21
a'második vévé-el azt, és meg-hala:
és ez ſem hagya magot. És a'har-
madik haſonló-képpen. * És vévék 22
azt haſonló-képpen heten: és nem
hagyának magot. Mind ezek-után
utólſzor meg-hala az aſzſzony-is. *
A' fel-támadásban azért, midőn fel- 23
támadnak, ki feleſége léſzen ezek-
közzűl? mert hétnek vólt feleſége.
* És felelvén Jéſus, mőda nékik: Nem 24
ezért tévelygetek-e, nem tudván
az Iráſt, ſem az Iſten erejét? * Mert 25
mikor halottaiból fel-támadnak,
ſem feleſéget nem véſznek, ſem fér-
hez nem mennek, hanem mint az
angyalok léſznek mennyekben. * A' 26
halottak-felől pedig hogy fel-tá-
madnak, nem olvaſtátok-e a'Moyſes
könyvében, a' chipke-bokor-fölött C
mi-képpen mondotta légyen néki
az Iſten, mondván: "Én vagyok
Abrahámnak Iſtene, és Iſaáknak Iſ-
tene, és Jákobnak Iſtene? * Az Iſten 27
nem a' meg-hóltaknak, hanem az
élőknek Iſtene. Ti azért igen téve-
lyegtek. * †És oda járúla egy az Irás- 28
túdók-közzűl, ki hallotta vala őket
vetekedni; és látván hogy jól felelt
amazoknak, kérdé őtet, mellyik vól-
na minden parancholatok-közzűl az
első. * Jéſus pedig felele néki: Hogy 29
minden parancholatok-között leg-
első ez: "Hallyad Iſraël, a'te Urad
Iſtened, egy Iſten: * és ſzereſſed a'te 30
Uradat Iſtenedet tellyes ſzívedből,
és tellyes lelkedből, és tellyes el-
médből, és tellyes erődből. Ez az
első parancholat. * "A'második pe- 31
dig haſonló e'hez: Szereſſed feleba-
rátodat, mint tennen-magadat. Más
nagyobb parancholat ezeken-kívűl
ninchen. * És monda néki az Irás- 32
túdo: Jól vagyon Meſter, igazán
mondád, hogy egy az Iſten, és ninch
más ő-kivűle. * És hogy ſzeretteſ- 33
ſék tellyes ſzívből, és tellyes értelem-
ből, és tellyes lélekből, és tellyes
erőből: és felebaráttyát mint ön-
nön-magát ſzeretni, nagyobb min-
den éppen-égő és egyéb áldozatok-
nál. * Jéſus pedig látván hogy böl- 34
chen felelt vólna, monda néki: Nem
meſzſze vagy az Iſten orſzágától. És
ſenki már nem meri vala őtet kér-
deni. * És felelvén Jéſus, monda, ta- 35
nítván a' templomban: Mi-képpen
mondyák az Irás-túdók a' Kriſtuſt
Dávid fiának lenni? * Mert ő-maga 36
Dávid mondya a' Szent Lélek-által:
"Monda az Úr az énUramnak, űly
az én jobbomra, míg az ellenſégidet
ſámollyá téſzem a'te lábaidnak. * Ő- 37
maga azért Dávid, mondya őtet
Urának, és honnét ő fia? És a' ſok
ſereg örömeſt halgatá őtet. * És 38
monda nékik az ő tanításában:
"Ójátok magatokat az Irás-túdók-
tól, kik hoſzſzú köntősben akarnak
járni, és köſzöntetni a'piaczon, * és 39
az első ſzékeken űlni a' ſynagógák-
ban, és első üléſeket a' vachorákon:
* kik meg-eméſztik az özvegyek há- 40
zait, hoſzſzu imádſágnak ſzíne-alatt:
ezek hoſzſzabb ítéletet véſznek. * "
És űlvén Jéſus a' kinches láda-elle- 41
nében, nézi vala mi-képpen hányo-
gatna a' ſereg a' pénzt a' kinches
ládába, és ſok gazdagok ſokat há-
nyogatnak vala. * Mikor pedig el- 42
jőtt vólna egy ſzégeny özvegy, vete
két kis fillyért, melly egy ne-
gyed réſz; * és egybe híván a'tanít- 43
ványit, monda nékik: Bizony mon-
dom néktek, hogy e'ſzegény özvegy,
mindeneknél többet vetett, a'kik a'
kinches-ládába vetettek. * Mert min- 44
nyájan abból vetettek, a' mivel bé-
velkődtek: ez pedig az ő ſzűkölkő-
déſéből, mind a'mie vólt belé vetet-
te minden éléſét.

XIII. Rész.

ÉS midőn ki-menne a' tem- 1
plomból, monda néki egy a' A
tanítványi-közzűl: Meſter,
nézd minémű kövek, és mi-
némű épűletek! * És felelvén Jéſus, 2
monda néki: Látod-e mind e' nagy
épűléſeket? Nem hagyattatik kő
a' kövön, melly el ne rontaſſék.

" *Rom. 13. b. 7.*

" *Matt. 22. c. 23. Luc. 20. d. 27.*

" *Deut. 27. b. 5.*

" *Exod. 3. b. 6. Matth. 22. d. 32.*

† *Matt. 22. d. 34.*

" *Deut. 6. a. 4.*

" *Lev. 19. d. 18. Matth. 22. d. 39.*

Rom. 13. c. 9. Gal. 5. c. 14. Iac. 2. b. 8.

" *Matt. 22. d. 42. Luc. 20. g. 41. Pſ. 109. a. 1.*

† *Matt. 23. a. 5. Luc. 11. f. 43. & 20. g. 46.*

Luc. 21. a. 1.

Matth. 24. a. 1. Luc. 19. g. 44. & 21. b. 5.

*És mikor az Olaj-fák hegyén ülne a'templom-ellenében, külön kérdék őtet Péter, és Jakab, és János, és András: * Mond-meg nékünk, mikor 4 léſznek ezek? és michoda jele léſzen, mikor mind ezek bé kezdenek tellyeſedni? *És felelvén Jéſus, kezdé mondani nékik: "Meg-láſsátok 5 hogy valaki títeket el ne tévelyíttſen. * mert ſokan jőnek az én nevemben, 6 mondván; hogy én vagyok: és ſokakat el-tévelyítnek. *Mikor pedig 7 hallyátok a' hadakat, és a'hadak vélekedéſit, ne féllyetek: mert ſzükſég ezeknek meg-lenni: de még ninch vége. *Mert egy nemzet más nemzetre támad, és orſzág orſzágra, és 8 föld indúláſok léſznek helyesleg, és éhſég. Ezek kezdeti a'fájdalmaknak. * Vígyázzatok pedig magatokra: 9 Mert el-árúlnak títeket a' gyülekőzetekben, és a'ſynagógákban megverettettek, és a' tiſzt-tartók és királyok-előtt állotok én-érettem, bizonſágúl ő-nékik. *És minden nem- 10 zetſég-kőzőtt előſzőr ſzükſég predikáltatni az Evangéliomnak. *"És 11 mikor viſznek títeket kézbe adván, eléve meg ne gondollyátok mit ſzóllyatok: hanem a' mi abban az órában néktek adatik, azt ſzóllyátok. mert nem tí vattok a' ſzóllók, hanem a' Szent Lélek. *El-árúllya pedig az atyafi az ő attyafiát halálra, 12 és az attya a'fiát; és a'fiak az ő ſzülőjek-ellen támadnak, és halállal illetik őket. *És mindeneknek gyülölſégében léſztek az én nevemért. A'ki pedig végig tűr, az üdvőzül. * "Mi- 13 kor pedig láttyátok a' puſztaſágnak útálatoſságát, állani a'hol nem kellene; a' ki olvaſſa, értſe: akkor a' 14 kik Judæában vannak, fuſſanak a' hegyekre: * és a' ki a'hejazaton, alá ne jőjön a'házba, ſe bé ne mennyen hogy valamit el-vigyen az ő házából: *és a' ki a' mezőn léſzen, hátra 15 ne térjen ruháját el-vinni. * Jaj pedig a' nehézkeſeknek és a' ſzoptatóknak azókban a'napokban. *Imádkozzatok pedig, hogy télben ne légyenek. * Mert azok a' napok olly 16 háboruſágok léſznek, minémük nem vóltak a' teremtett állatnak kezdetitől-fogva, mellyet az Iſten teremtett, mind eddiglen, nem-is léſznek. * És ha meg nem rövidítette vólna 17 az Úr a'napokat, egy teſt ſem üdvőzült vólna: de a'válaſztottakért, kiket válaſztott, meg-rövidítette a'napokat. * "És akkor ha ki néktek azt 18 mongya: Ímé itt a' Kriſtus, ímé amott; ne hidgyétek. *Mert támadnak hamis-kriſtuſok, és hamis-próféták, és jeleket és chodákat adnak, 19 még a'válaſztottaknak-is, ha lehetne, el-tévelyítéſekre. *Tí azért láſsátok: ímé eléve meg-mődottam néktek mindeneket. * "De azokon a'na- 20 pokon e'háboruſág-után, a'nap megſetétűl, és a'hóld nem adgya az ő fényét: * és az égnek chillagi le-eſnek, és az erők, mellyek az egek- 21 ben vannak, meg-indúlnak. * és akkor láttyák az ember Fiát el-jőni a'felyhőkben ſok erővel, és dichőſséggel. * "És akkor el-küldi az ő 22 angyalit, és egybe-gyűjti az ő válaſztottit a' négy ſzél-felől, a' föld határától-fogva az ég határáig. *A' 23 füge-fáról pedig tanúllyatok példát. Midőn már az ága gyenge, és a' levelei ki-nőttek, meg-iſméritek 24 hogy közel vagyon a' nyár: * úgy tí-is midőn ezeket láttyátok lenni, tudgyátok hogy közel vagyon az 25 ajtók-előtt. *Bizony mondom néktek, hogy el nem múlik e' nemzetſég, míg nem mind meg-légyenek 26 ezek. * Az ég és a'föld el-múlnak, az én igéim pedig el nem múlnak. 27 *Arról pedig a'napról vagy oráról, ſenki nem túd, ſem az angyalok menyben, ſem a'Fiú, hanem chak az 28 Atya. * "Láſsátok, vígyázzatok, és imádkozzatok: mert nem tudgyátok mikor légyen az idő. *Mint az 29 ember, a'ki meſzſze menvén el-hagyá a' maga házát, és hatalmat ada a'ſzolgainak minden dologra, és az ajtón-állónak meg-parancholá hogy 30 vígyázzon. * Vígyázzatok azért (mert nem tudgyátok mikor jő-el a'háznak ura: eſtve-e, vagy éj-félkor, vagy kakas-ſzókor, vagy reggel) * hogy midőn el-jővend hirtelen, ne találljon títeket aluva- 31 *A'mit pedig néktek mondok, minnyájoknak mondom: Vígyázzatok.

XIV. Rész.

1 A Húſvét vala pedig, és a' Kováſztalanok innepe két nap- 2 után: és kereſik vala a' főpapok, és az Irás-túdók, mi módon fognák-meg őtet álnokſággal, és meg-ölnék. * Mondának pe-

"Ephes. 5. b. 6. 2. Theſ. 2. a. 3.

"Matt. 10. b. 19. Luc. 12. b. 11. & 21. d. 14.

"Dan. 9. g. 27. Matth. 24. b. 16. Luc. 21. d. 21.

"Matt. 24. b. 23. Luc. 21. b. 8.

"Eze. 32. b. 7. Iſa. 13. b. 10. Ioël. 2. b. 10.

"Matt. 24. c. 31.

"Matt. 24. d. 42.

Matth. 26. a. 1. Luc. 22. a. 1.

dig: Ne az innep napon, mert ne-talám támadás lenne a'nép-kőzőtt. * " "Matt. 26. a. 6. Ioan. 12. a. 1.
3 És mikor Betaniában vólna a'poklos Simon házában, és le-telepedett vólna; jőve egy aſzſzony állat, drága ſpikanard kenetű alabaſtroma lévén, és el-tőrvén az alabaſtromot, ki-önté a'fejére. * Némellyek pedig
4 nehezen vévék önnön-magokban, és mondának: Mire lőn e' kenetnek
5 veſztegetéſe? * Mert e' kenetet el-adhatták vólna tőbbön három-ſzáz pénznél, és a'ſzegényeknek adhatták vólna. És agyarkodnak vala
6 reája: * Jéſus pedig monda: Hadgyatok béket néki, miért vattok bántáſára? Jó chelekedetet chelekedett
7 velem: * mert mindenkor vannak ſzegények veletek; és mikor akarjátok, jól tehettek vélek: én pedig nem mindenkor vagyok veletek.
8 * A' mie vólt ennek, meg-chelekedte: eléve meg-kente az én teſtemet a'temetéſre. * Bizony mondom néktek: Valahol ez az Evangeliom predikáltatik az egéſz vilagon, az-is meghirdettetik, a'mit ez chelekedett,
9 az ő emlekezetire. * " "Matt. 26. b. 14. És Judás Iſkariótes egy a' tizen-kettő-kőzzűl
10 el-méne a'fő-papokhoz, hogy őtet
11 el-árúlná nékik. * Kik halván örűlének: és meg-igérék hogy pénzt adnának néki. És módot keres vala benne, mint árúlná-el őtet álkolmatoſſan. * " "Matt. 26. b. 16. Luc. 22. a. 6. És a' Kováſztalanok innepének első napján, mikor a' Húſvétet áldozzák vala, mondának néki a'
12 tanítvanyok: Hová akarod hogy mennyünk, és el-kéſzíttſük néked hogy meg-egyed a' Húſvétet? * És
13 el-küldé kettőt a' tanítványi-kőzzűl, és monda nékik: Mennyetek a' várasba; és előtőkbe jő egy ember egy palaſzk vizet vívén, kőveſſétek
14 őtet: * és valahová bé-mégyen, mongyátok a' ház urának, hogy a' Meſter azt mongya: Hol vagyon a'vachorálo helyem, a'hol a' Húſvétet az én tanítványimmal meg-egyem? * És ő mutat néktek egy nagy el-
15 kéſzíttetett vachorálo helyt: és ott
16 kéſzíttſetek nékünk. * És el-menének a' tanítványi, és a' várasba jutának: és úgy találák, a' mint mondotta vala nékik, és el-kéſzíték a' Húſvétet. * " "Matt. 26. b. 20. Luc. 22. b. 14. Ioan. 13. c. 21. Eſtve lévén pedig,
17 el-jőve a' tizen-kettővel. * És mi-
18 dőn ők le-telepedtek vólna, és énnének, monda Jéſus: Bizony mondom néktek, hogy egy kőzzűletek el-árúl engem, a'ki velem éſzik. * Ázok pedig
19 kezdének ſzomorkodni, és mondani
20 eggyenként: Vallyon én-e? * Ki mőda nékik: Egy a' tizen-kettő-kőzzűl, a' ki velem a' kezét a' tálba mártya.
21 * És az ember Fia el-mégyen ugyan, " a' mint meg-írattatott felőle: de jaj annak az embernek, a'ki-által az ember Fia el-árúltatik. jobb őtt vólna néki, ha nem ſzűletett vólna az az
22 ember. * † És midőn ők ennének, vévé Jéſus a' kenyeret: és meg-áldván meg-ſzegé, és nékik adá, és monda: Vegyétek, ez az én teſtem.
23 * És vévén a' pohárt, hálákat adván, nékik adá: és ivának abból minnyájan. * És monda nékik: Ez az én vérem az új teſtamentomé, melly ſokakért ki-ontatik.
25 * Bizony mondom néktek, hogy már nem iſzom e' ſzőlő terméſéből ama' napig, midőn amaz újat iſzom az Iſten orſzágában. * És dícséretet mondván ki-
26 menének az Olaj-fák hegyére. * És
27 monda nékik Jéſus: " Minnyájan meg-botránkoztok én-bennem ez éjjel. mert írva vagyon: † Meg-verem a' páſztort, és el-oſzolnak a' juhok.
28 * De minek-utánna fel-támadok, előtőket véſzem Galilæában. * Péter pedig monda néki: Ha minnyájan meg-botránkoznak-is benned; de én nem. * És monda néki Jéſus: Bizony mondom néked, hogy te ma ez éjjel, minek-előtte a' kakas kétſzer ſzóll, háromſzor tagadſz-meg engem. * Ő pedig tőbbet-is ſzóll vala: Ha meg kell halnom-is veled eggyűtt, meg nem tagadlak téged. Haſonló-képpen mondának pedig a'
32 tőbbi-is minnyájan. * " És jővének a' majorba, melynek Get-ſemani neve. És monda a' tanítványinak: Üllyetek-le itt míg imádkozom. * És mel-
33 léje vévé Pétert, és Jakakot, és Jánoſt: és kezde félni, és únakozni.
34 * És monda nékik: Szomorú a' lelkem mind halálig: várjatok itt, és
35 vígyázzatok. * És mikor egy keveſſé elébb ment vólna, a' főldre borúla: és imádkozék, hogy ha lehetne,
36 el-múlnék tőle az óra: * és monda: Abba atyám, mindenek lehetſégeſek néked, vedd-el tőlem e' pohárt, de nem a' mit én akarok, hanem a' mit
37 te. * És el-jőve, és aluva találá őket. "Pſal. 40. c. 10. Act. 1. c. 10. † Matt. 26. b. 24. 1. Cor. 11. c. 24. "Ioan. 16. g. 42. † Zach. 13. c. 7. "Matt. 26. d. 36. Luc. 22. d. 40.

Es monda Péternek: Simon, alusszol-e? nem vígyázhattál-e egy óráig? * Vígyázzatok, és imádkozzatok, hogy kísértetbe ne essetek. A' lélek kész ugyan, de a' test erőtlen. * És ismég el-menvén imádkozék, azon beszédet mondván. * És meg-térvén, ismég aluva találá őket (mert meg-nehezedve valának az ő szemők) és nem tudgyák vala mit felelnének néki. * És el-jővén harmadszor, és monda nékik: Aludgyatok már, és nyugodgyatok. Elég: el-jött az óra: ímé az ember Fia a' bűnősők kezébe adatik. * Kellyetek-fel, mennyünk-el. ímé a'ki engem el-árúl, közel vagyon. * És még midőn ő szóllana, el-jöve Júdas Iskariótes egy a'tizen-kettő-közzűl, és "ő-véle sok sereg, kardokkal és fákkal, a'fő-papoktól, és Irás-túdóktól, és a'vénektől. * Jelt adott vala pedig az árúlo nékik, mondván: Valakit megchókolok, ő az, fogjátok őtet, és vigyétek óva. * És mikor el-jött volna, mingyárt hozzája járúlván, monda: Üdvöz-légy Rabbi: és meg-chókolá őtet. * Azok pedig reája veték kezeket, és meg-fogák őtet. * Egy pedig a' környűl-állók-közzűl kardot vonyván, chapá a'fő-pap szolgáját: és el-vágá annak fűlét. * És felelvén Jésus, monda nékik: Úgy mint latorra jöttetek-e ki kardokkal és fákkal engem meg-fogni? * mindennap nálatok valék a' templomban tanítván, és meg nem fogtatok engem. De hogy bé-tellyesedgyenek az Irások. * "Akkor a'tanítványi elhagyván őtet, mind el-futának. * Követi vala pedig őtet egy ifiatska, kinek mezítelensége gyólchal vala bé-födözve: és meg-fogák őtet. * Az pedig el-vetvén a'gyólchot, mezítelen futa-el tőlök. * " És a' fő-pap-hoz vívék Jésust: és egybe gyűlének mind a'papok, és az Irás-túdók, és a' vének. * Péter pedig távúl követé őtet szinte a'fő-pap pitvarába; és űl vala a' szolgákkal a' tűznél, és melegíti vala magát. * " A' fő-papok pedig, és az egész gyűleközet, Jésus-ellen bizonyságot keresnek vala, hogy őtet halálra adnák, és nem találnak vala. * Mert sokan hamis bizonyságot mondnak vala ellene: és nem valának illendő bizonyságok. * És némellyek fel-kelvén, hamissan bizonyítnak vala ellene, mondván: * Mert mí hallottuk őtet mondani: †Én el-bontom e'kézzel chináltatott templomot, és harmad napig mást nem kézzel chináltattat építek. * És nem vala illendő az ő bizonyságok. * És fel-kelvén közöttök a' fő-pap, kérdé Jésust, mondván: Nem felelsz-e azokra semmit, a' mellyek ezektől ellened mondatnak? * Ő pedig halgat vala, és semmit nem felele. Ismég kérdé őtet a' fő-pap, és monda néki: Te vagy-e a' Krístus az áldott Istennek Fia? * Jésus pedig monda néki: Én vagyok: " és látni fogjátok az ember Fiát űlni az Isten erejének jobján, és el-jőni az égnek felyhőiben. * A' fő-pap pedig megszaggatván ruháit, monda: Mit kívánunk még-is tanúkat? * Hallottátok a'káromlást: mit alítotok? Kik minnyájan halálra méltónak ítélék lenni őtet. * És kezdék némellyek őtet pőkdősni, és az ő orczáját bé-fődni, és nyakon chapdosni őtet, és mondani néki: Profétálly: és a'szolgák arczúl chapdosák vala őtet. * " És midőn Péter a'pitvarban odalá vólna, el-jöve egy a'fő-pap szolgálói-közzűl; * és mikor látta vólna Pétert hogy melegítené magát, reá tekíntvén, monda: Te-is a' Názareti Jésussal valál. * Ő pedig megtagadá, mondván: Se nem tudom, se nem értem mit mondasz. És ki-méne a'pitvar-eleibe, és szólla a'kakas. * " Ismég pedig midőn látta vólna őtet egy szolgálo, kezdé mondani a'környűl-állóknak: Hogy ez azok-közzűl-valo. * Ő pedig ismég megtagadá. " És egy kevés várattva ismég a' kik ott állanak vala, mondának Péternek: Bizony azok-közzűl vagy: mert Galilæai-is vagy. * Ő pedig kezde átkozodni, és eskűdni; Hogy nem ismérem azt az embert, a'kit mondotok. * És azontól szólla ismég a' kakas. " És meg-emlekezék Péter az igéről, mellyet mondott vala néki Jésus: Minek-előtte a' kakas kétszer szóllyon, háromszor tagadsz-meg engem. És sírni kezde.

XV. Rész.

ES mingyárt reggel tanátsot tartván a' fő-papok, a'vénekkel 's az Irás-túdókkal, és az egész gyűleközettel, meg-

kötöz-

"Matt. 26. c. 47. Luc. 22. c. 47. Ioan. 18. a. 3.

"Matt. 26. f. 56.

"Matt. 26. f. 57. Luc. 22. f. 54. Ioan. 13. c. 13. †Matt. 26. f. 59.

†Ioan. 2. d. 19.

"Matt. 24. c. 30.

"Matt. 26. g. 69. Luc. 22. f. 55. Ioan. 18. c. 17.

"Matt. 26. g. 71.

"Luc. 22. g. 58. Ioan. 18. c. 25.

"Matt. 26. g. 75. Ioan. 13. d. 38.

Matth. 27. a. 1. Luc. 22. g. 66.

kőtőzvén Jésust, el-vivék, és a' Pilátus kezébe adák. * És kérdé őtet Pilátus: Te vagy-e a' Żidók Királya? Ő pedig felelvén, monda néki: Te mondod. * "És vádollyák vala őtet a' fő papok sokakban. * Pilátus pedig ismég kérdé őtet, mondván: Nem felelsz-e semmit? nézsze mennyiben vádolnak tégedet. * Jésus pedig semmit többé nem felele, úgy hogy el-chodálkoznék Pilátus. * Az innep-napon pedig el szokott vala nékik eggyet bochátani a' foglyok-kőzzűl, valamellyet kértek vólna. * Vala pedig egy, ki Barabbásnak mondatik vala, ki a' támadás indítókkal fogattatott vala meg, ki a' támadásban gyilkosságot chelekedett vala. * És mikor fel-ment vólna a' sereg, kezdé kérni, a' mint mindenkor chelekesznek vala vélek. * Pilátus pedig felele nékik, és monda: Akarjátok-e hogy el-bochássam néktek a' Żidók Királyát? * mert tudgya vala, hogy irégységből adták vólna kézbe őtet a' fő-papok. * A' papi-fejedelmek pedig fel-indíták a' sereget, hogy inkább Barabbást bochátaná-el nékik. * "Pilátus pedig ismég felelvén, monda nékik: Mit akartok tahát hogy chelekedgyem a' Żidók Királyának? * † Azok pedig ismég kiáltának: Feszíts-meg őtet. * Pilátus pedig monda nékik: Mert mi gonoszt chelekedett? Azok pedig inkább kiáltnak vala: Feszíts-meg őtet. * Pilátus pedig eleget akarván tenni a' népnek, el-bochátá nékik Barabbást, és az ostorokkal meg-veretett Jésust oda-adá hogy meg-feszíttetnék. * "A' vitézek pedig a' tanáts-háznak pitvarába vivék őtet, és egybe-hívák az egész sereget, * és fel-őltőzteték őtet veres bársonyba, és tővisből font koronát tőnek fel néki. * És kezdék kőszőnteni őtet: Üdvőz-légy Żidóknak Királya. * És náddal verik vala a' fejét: és pőkdősik vala őtet, és térdet hajtván imádgyák vala őtet. * És minek-utánna meg-chúfolák őtet, le-vetkőzteték őtet a' veres bársonyból, és fel-őltőzteték a' maga ruháiba: és ki-vivék őtet, hogy meg-feszítenék őtet. * "És kénszerítének egy-nemelly azon általjáró Czyrénei Simont, ki a' majorból jő vala, a' Sandor 's a' Rúfus attyát, hogy fel-venné az ő kereszttét. * És vivék őtet a' Golgota helyére: melly Agy-koponya helyének magyaráztatik. * És myrrás bort adnak vala néki innya: és el nem vévé. * "És meg-feszítvén őtet, el-oszták az ő ruháit, sorsot vetvén azokra, ki mit venne. * Vala pedig három óra: és meg-feszíték őtet. * És az ő ügyének folyűlvaló iráfa így vala: A'ŻIDÓK KIRÁLYA. * És ő-véle két latrot feszítének-meg: eggyikét jobja-felől, és a' másikát bal keze-felől. * És bétellyesedék az Irás, melly azt mongya: "És a' hamissak-kőzibe számláltaték. * És az elő-ménők káromlyák vala őtet, hajtogatván a' fejőket, és mondván: "Vah ki elrontod az Isten templomát, és három nap ismég fel-épited: * szabadítsd-meg magadat le-szálván a' keresztről. * Hasonló-képpen a' főpapok-is chúfolván, egy-másnak az Irás-túdókkal mondának: Egyebeket meg-szabadított, önnön-magát meg nem szabadíthattya. * Krisztus az Israël királya szállyon-le most a' keresztről, hogy lássuk, és hidgyunk. És a' kik véle fel-feszíttettek vala, szidalmazzák vala őtet. * És hat óra lévén, setétség lőn az egész földön kilencz órakorig. * És kilencz óra-kor fel-kiálta Jésus nagy szóval, mondván: "Eloi, eloi, lamma sabaktani? melly így magyaráztatik: Én Istenem, én Istenem, miért hattál-el engem? * És némellyek a' kőrnyűl-állók-kőzzűl halván, mondának: Ímé Illyést hívja. * Futamván pedig egy, és megtőltvén égy spongiát eczettel, és a' nádra kőrnyűl-tévén, italt ád vala néki, mondván: Hadgyátok-el, lássuk ha el-jő-e Illyés hogy őtet levegye. * Jésus pedig nagy szózatot adván, meg-hala. * Es a' templom suporláttya ketté-szakada, a' főlitől-fogva mind az allyáig. * Látván pedig a' Százados, ki ellenében áll vala, hogy így kiáltván hólt vólna meg, monda: Bizony ez ember Isten Fia vala. * "Valának pedig aszszony'állatok-is távúl nézvén: kikkőzőtt vala Maria Magdolna, és Maria a' kissebbik Jakabnak és Jósefnek anyja, és Salome: * és mikor Gali-

"Matt. 27. b. 12. Luc. 23. a. 6. Ioan. 18. f. 33.

"Matt. 27. c. 22. Luc. 23. b. 14. †Ioan. 18. g. 39. & 19. a. 2.

"Matt. 27. d. 27. Ioan. 19. a. 2.

"Matt. 27. d. 32. Luc. 23. d. 26.

"Matt. 27. d. 33. Luc. 23. e. 33. Ioan. 19. d. 17.

"Isa. 53. d. 12.

"Ioan. 2. d. 19.

"Psal. 21. a. 1. Matth. 27. e. 46.

"Matt. 27. f. 55.

læában vólna, kövétik vala őtet, "és szolgálnak vala néki, és egyebek sokan, kik véle-eggyütt felmentek vala Jerusalembe. *† És mikor már estve lött vólna (mivelhogy a' készűlet vala, melly a' szombat-előtt vagyon) * el-jöve Arimatæai Jósef egy nemes tizedes, ki ő-is várja vala az Isten országát, és bátran bé-méne Pilátushoz, és megkéré a' Jésus testét. * Pilátus pedig chodállya vala ha immár meg-hólt vólna. És híván a' Századost, megkérdé őtet, ha már meg-hólt vólna. *És mikor meg-értette vólna a' Századostól, Jósefnek ajándékozá a' testet. * Jósef pedig gyólchot vásárolván, és le-vévén őtet gyólchba takará, es tévé őtet a' koporsóba, melly kő-sziklából vala ki-vágva, és követ hengeríte a' koporsó ajtajára. * Mária Magdolna pedig, és Mária a' Jósef annya, nézik vala hová tétetnék.

"Luc. 8. a. 2. †Matt. 27. f. 57. Luc. 23. g. 50. Ioan. 19. g. 38.

XVI. Rész.

ÉS mikor el-múlt vólna a' szombat, Mária Magdolna, és Mária a' Jákab annya, és Salóme keneteket vásárlának, hogy el-menvén meg-kennék Jesust. * És igen reggel a' szombat első napján, a' koporsóhoz menének, már a' nap fel-kelve. *És mondnak vala egy-másnak: Kichoda hengeríti-el nékünk a' követ a' koporsó ajtajáról? * És tekintvén láták hogy a' kő el vólna hengerítve: mert igen nagy vala. * "És bé-menvén a' koporsóba, látának egy ifiat űlni jobb-kéz-felől, fel-öltözve feír hoszszu ruhában, és el-rémülének. * Ki monda nékik: Ne féllyetek: a' megfeszíttetett Názareti Jésust keresitek: fel-támadott, nincs itt, ímé a' hely a' hová tették őtet. * De mennyetek-el, mongyátok-meg a' tanítványinak, és Péternek, hogy előtöket vészi Galilæában: ott meg-láttyátok őtet, "a' mint mondotta néktek.

Matth. 28. a. 1. Luc. 24. c. 1. Ioan. 20. a. 1.

"Matt. 28. a. 5. Luc. 24. a. 4. Ioan. 20. c. 12.

"Sup. 14. c. 28.

* Azok pedig ki-menvén, el-futának a' koporsóból: mert el-fogta vala őket a' rettegés, és a' félelem: és senkinek semmit nem mondának: mert félnek vala. *Fel-támadván pedig reggel, "a' szombat első napján, meg-jelenék először Mária Magdolnának, kiből hét ördögöt űzött vala ki. * Az el-menvén hírré téve azoknak, a' kik ő-véle vóltak, kik szomorkodnak és sírnak vala. *És azok halván hogy élne, és láttatott vólna tőle, nem hivék.

"Ioan. 20. d. 16.

* "Ezeknek-utánna pedig kettőnek ő-közzülök, kik járván mennek vala a' faluba, más ábrázatban jelenék-meg: *azok-is el-menvén hírt tőnek a' többinek: és azoknak sem hivének. * Utólszor a' le-telepedett tizen-egynek jelenék-meg: és szemekre hányá az ő hitlenségeket, és szívök keménységét; hogy azoknak, kik látták őtet hogy fel-támadott vólna, nem hittek. *És monda nékik: El-menvén az egész világra predikállyátok az Evangéliomot minden teremtett-állatnak. * A' ki hiszen, és meg-keresztelkedik, üdvözűl: a' ki pedig nem hiszen, elkárhozik. * Azokat pedig, a' kik hisznek, ezek a' jelek követik: "Az én nevemben ördögöket űznek-ki; új nyelvekkel szólnak; *† kígyókat vésznek-fel; és ha valami halálost isznak, nem árt nékik: a' betegekre kezeket tészik, és meg-gyógyúlnak. * Az Úr Jésus pedig minek-utánna szólla nékik, "fel-véteték menybe, és űl az Istennek jobjára. *Azok pedig el-menvén predikállának mindenütt, az Úr vélek eggyütt munkálkodván, és a' beszédet meg-erősítvén, következendő jelekkel.

"Luc. 24. g. 51.

A' JESVS KRISTVS Sz. EVANGELIOMA, Sz. LVKACH-ALTAL.

I. Rész.

MIvelhogy sokan igyekezték el-rendelni a' dolgoknak meg-beszéllését, mellyek miköztünk bé-tellyesedtek: * a' mint előnkbe adták, a' kik eleitől-fogva ő-magok látták, és szolgai vóltak a' beszédnek: * tetszett nékem-is, ki eleitől-fogva szorgalma-

toſſan mindeneknek végére mentem, rend-ſzerént néked írnom jó Teófile, * hogy meg-értſed azoknak az igéknek igaſságát, mellyekre meg-taníttattál. * Vala Heródesnek a' Judæa királyának napjaiban, egy Zakarías-nevű pap, "Abia rendiből; és az ő feleſége, az Aaron leányi-kőzzűl, és annak neve Erzébet. * Iſten-előtt pedig mind ketten igazak valának, járván az Úrnak minden parancholatiban és igaſságiban panaſz-nélkűl, * és nem vala nékik fiok, azért hogy Erzébet magtalan vólna, és mind ketten időſök vólnának napjok-ſzerént. * Lőn pedig, mikor a' papſágnak tiſztiben eljárna az ő ſzerinek rendiben az Iſten-előtt, * a' papſágnak ſzokáſa-ſzerént, ſorsból méne-ki hogy jó illatot tenne, bé-menvén az Úr templomába: * "és a' népnek minden ſokaſága imádkozik vala kivűl a' jó illatnak orájan. * Meg-jelenék pedig néki az Úr Angyala, álván a' jó illat óltárának jobja-felől. * És Zakarías látván meg-háborodék, és félelem eſék reája. * Monda pedig néki az Angyal: Ne félly Zakarías, mert meg-halgattatott a' te kőnyőrgéſed: és Erzébet a' te feleſéged fiat ſzűl néked, és az ő nevét Jánoſnak hívod: * és őrőmed és vígaſágod léſzen, és ſokan őrűlnek az ő ſzületéſén: * mert nagy léſzen az Úr-előtt: és bort és réſzegíthetőt nem iſzik, és a' Szent-Lélekkel bé-telik még az anya-méhétől-fogva: * és az Iſraël fiai-kőzzűl ſokakat az ő Urokhoz Iſtenekhez térít: * és ő előtte-mégyen az Illyés lelkével és erejével: "hogy az atyák ſzívét a' fiakhoz téríttſe, és a' hitleneket az igazak okoſságára, hogy az Úrnak tekéletes népet kéſzíttſen. * És monda Zakarías az Angyalnak: Honnét tudgyam ezt? mert én vén vagyok, és a' feleſégem idős napjai-ſzerént. * És felelvén az Angyal, monda néki: Én vagyok a' Gábriel, ki az Iſten-előtt állok: és te-hozzád kűldettem ſzóllani, és ezeket néked őrőműl hirdetni. * És ímé megnémúlſz, és nem fogſz ſzólhatni, a' napig, melyben ezek meg-léſznek, azért hogy nem hittél az én igéimnek, mellyek bé-tellyeſednek az ő ideje-kor. * És a' nép várja vala Zakaríaſt: és chodálkoznak vala, hogy kéſnék a' templomban. * Ki-menvén pedig nem ſzólhat vala nékik, és megérték hogy látáſt látott vólna a' templomban. És ő ínt vala nékik, és némán marada. * És lőn, hogy el-telének az ő tiſztinek napjai, az ő házába méne: * ezeknek a' napoknak utánna pedig méhében fogada Erzébet az ő feleſége, és el-rejté magát őt hólnapig, mondván: * Hogy így chelekedett velem az Úr a' napokban, mellyekben reám tekíntett hogy el-venné az én gyalázatomat az emberek-kőzőtt. * Hatodik hólnapban pedig, kűldeték Gábriel Angyal az Iſtentől Galilæának váraſába, melynek Názaret neve, * egy ſzűzhőz ki férfiúnak vala el-jegyeztetve, kinek neve vala Jóſef, a' Dávid házából, és a' ſzűznek neve María. * És bé-menvén az Angyal hozzája, monda: Üdvőz-légy malaſztal tellyes: az Úr te-veled: áldott vagy te az aſſzony állatok-kőzőtt. * Ki mikor hallotta vólná, meg-háborodék az ő beſzédén, és gondolkodik vala, minémű vólna ez a' kőſzőntés. * És monda az Angyal néki: Ne félly María, mert kedvet találtál az Iſtennél: "ímé méhedben fogadſz, és fiat ſzűlſz, és †az ő nevét Jéſuſnak hívod. * ez nagy léſzen, és a' Magaſſág-béli Fiának hívattatik, és néki adgya az Úr-Iſten Dávidnak az ő attyának ſzékét: "és orſzágol a' Jákob házában őrőkké, * és az ő orſzágának nem léſzen vége. * Monda pedig María az Angyalnak: Mint léſzen ez, mert férfiat nem iſmérek? * És felelvén az Angyal, monda néki: A' Szent-Lélek ſzáll te-reád, és a' Magaſság-bélinek ereje meg-árnyékoz teged. És azért a' Szent-is, melly tőled ſzűlettetik, Iſten Fiának hívattatik. * És ímé Erzébet a' te rokonod, ő-is fiat fogadott vénſégében: és ez hatodik hólnapja annak, a' ki magtalannak hívattatik: * mert nem léſzen lehetetlen az Iſtennel ſemmi íge. * Monda pedig María: ímé az Úr ſzolgálója, légyen nékem a' te igéd-ſzerént. És el-méne tőle az Angyal. * Fel-kelvén pedig María azokban a' napokban, el-méne az hegyes tartományba ſietſég-

"1.Par. 24.a.10.
"Exod. 30.a.7. Lev.16. d.17.
"Mal. 4.b.6. Matth. 11.b.14.
"Iſa.7. c.14. † Inf. 2. c.21.
"Dan. 7.d.14. & g.27. Mich. 4.c.7.

gel, a' Júda városába: * És bé-méne a' Zakarías házába, és köszönté Erzébetet. * És lőn, hogy hallá Erzébet a' Mária köszöntését, röpöse a'magzat az ő méhében: és bé-telék Erzébet Szent-Lékekkel: * és nagy szóval fel-kiálta, és monda: Áldott vagy te az aszszony'állatok-között, és áldott a' te méhednek gyümölche. * És honnét vagyon ez nékem, hogy az én Uram annya én-hozzám jőjön? * Mert ímé hogy a' te köszöntésed szava lőn az én fületimben, örömmel röpöse a'magzat az én méhemben. * és bóldog vagy a'ki hittél, mert bé-tellyesednek azok, mellyek néked mondattak az Úrtól. * És monda María:

Magasztallya az én lelkem az Urat: * és örvendezett az én lelkem az én üdvözítő Istenemben.

* Mert meg-tekíntette az ő szolgálójának alázatosságát: mert ímé mostantól-fogva bóldognak mondanak engem minden nemzetségek.

* Mert nagy dolgokat chelekedett nékem a' ki hatalmas, és szent az ő neve.

* És az ő irgalmassága nemzetségről nemzetségre, az őtet-félőknek.

* Hatalmasságot chelekedett "az ő karjával: el-szélleszte a' kevélyeket az ő szívök elméjében.

* Le-vetette a' hatalmasokat a' székből, és fel-magasztalta az alázatosokat.

* "Az éhezőket bé-töltötte jókkal: és a' gazdagokat üresen bochátta.

* Fel-vötte Israëlt az ő szolgáját, meg-emlekezvén az ő irgalmasságáról.

* A' mint szóllott az atyáinknak, "Abrahámnak, és az ő magvának örökké.

* María pedig ő-véle marada úgy mint három hólnapig; és meg-téré az ő házába. * Az Erzébet szülésének ideje pedig el-telék, és fiat szüle. * És meg-hallák a' szomszédi és rokoni, hogy fel-magasztalta az Úr az ő irgalmasságát ő-véle, és örvendeznek vala néki. * És lőn nyólczad napon, el-jövének hogy környűlmetélnék a'gyermeket, és híják vala azt az attya nevére Zakariásnak. * És felelvén az annya, monda: Semmi-képpen nem, hanem Jánosnak hívattatik. * És mondának néki: Lám senki ninch a' te rokonságodban, a' ki e' névvel hívattassék. * Intének pedig az attyának, kinek akarná hívattatni őtet. * És jedzö táblát kérvén íra, "mondván: János az ő neve. És chodálkozának minnyájan. *Meg-nyílék pedig mingyárt a'szája, és a' nyelve, és szólla áldván az Istent. * És félelem lőn mindé ő szomszédin: és Judæának minden hegységes tartományában ki-hirdetteténck mind ez igék: * és szívökbe vévék minnyájan a' kik hallották vala, mondván: Véled-e, ki lészen e'gyermek? Mert az Úr keze vala ő-vele. * És Zakarías az ő attya bé-telék Szent Lélekkel: és profetála, mondván:

* "Áldott az Úr Israëlnek Istene, mert meg-látogatta, és meg-váltotta az ő népét:

* És fel-emelte nékünk az üdvösség szarvát, Dávidnak az ő szólgajának házában.

* "A' mint szóllott az ő szent profétái szája-által, kik eleitől-fogva vóltak:

* Szabadúlást a' mi ellenségeinktől, és mindeneknek kezéből kik minket gyülöltek.

* Hogy irgalmasságot chelekednék az atyáinkal: és meg-emlekeznék az ő szent testamentomáról.

* "Az eskűvésről, mellyel megeskűtt Abrahámnak az atyánknak, hogy meg-adná nékünk:

* Hogy félelem-nélkül, ellenségink kezéből meg-szabadúlván, szolgállyunk néki;

* Szentségben és igasságban ő előtte, minden mi napjainkban.

* És te gyermek, a' Magasság-béli profetájának hívattatol: mert az Úr orczája-előtt mégy el-készíteni az ő útait:

* "Hogy az üdvösség tudományát adgyad az ő népének; az ő bűnöknek meg-bochátására:

* A'mi Istenünknek nagy irgalmassága-által: mellyel meg-látogatott minket, "a'magasságból-támado:

* Meg-világosítani azokat, kik a' setétségben, és a'halál árnyékában ülnek: a' mi lábainkat igazgatni a' békeségnek útára.

* A'gyermek pedig nevekedik vala, és erősödik vala lélekben: és a' pusztákban vala az ő meg-jelenése napjáig Israëlnek.

"Isai. 51. b. 9. Psal. 32. b. 10.

"Psal. 33. a. 11. 1. Reg. 2. b. 5.

"Isai. 41. b. 8. Psal. 131. c. 11. Gen. 17. c. 9. & 22. c. 16.

"Sup. b. 14.

"Psal. 71. c. 12. & 131. d. 17.

"Ier. 23. a. 6. & 30. b. 18.

"Geneſ. 22. c. 16. Ier. 21. f. 33. Heb. 6. c. 13. d. 17.

"Mal. 4. a. 5. Sup. b. 17.

"Zach. 3. d. 9. Mal. 4. a. 2.

II. Rész.

Lőn pedig a'napokban, parancholat, méne-ki Augustus Cháſzártól, hogy bé-írattatnék az egész világ. *Ez az első bé-íratás, lőn Czirínustól Syriának tiſzt-tartójától: * és mennek vala mindenek, hogy bé-vallanák magokat, ki-ki az ő váraſába. * Felméne pedig Jóſef-is Galilæából Názaret váraſából, Judæába a' Dávid váraſába, " melly Bethlehemnek hívattatik: mivelhogy a'Dávid házából és nemzetségéből vala, * hogy bé- vallaná magát Mariával, ő-néki jegyeztetett nehézkes feleségével. * Lőn pedig, mikor ott vólnának, bé-telének a'napok hogy ſzűlne. * És ſzűlé az ő első-ſzűlőtt fiát, és bé-takará őtet pólákba, és a'jáſzolba fekteté: mert nem vala nékik helyek a'ſzálláſon. * És pásztorok valának azon tartományba vígyázván, és őrizvén az éjeli vígyázáſokat az ő nyájoknál. *És ímé az Úr Angyala meg-állapék mellettek, és az Isten fényeſsége környűl-fogá őket, és nagy félelemmel megfélemlének. * És monda nékik az Angyal: Ne félly etek: mert ímé nagy örőmet hirdetek néktek, melly léſzen minden népnek: *mert ſzületett ma néktek Üdvőzítő, ki az Úr Kriſtus, a'Dávid váraſában. *És ez néktek a' jel: Találtok egy gyermechkét pólákban be-takarva, és a'jáſzolba helyheztetve. * És mingyárt lőn az Angyallal mennyei ſeregnek ſokaſága, dichétyén az Istent, és módván: *Dichőſég magaſságban az Istének, és a'földön békeség a' jó akaratu embereknek. *És lőn, hogy elmenének tőlők az Angyalok menybe; a'pásztorok ſzóllanak vala egymáſnak: Mennyünk-el Bethlehemig, és láſſuk-meg e' lőtt dolgot, mellyet az Úr meg-jelentett nékünk. * És elmenének ſietve, : és találák Maríat, és Jóſefet, és a'jáſzolba tétetett gyermechkét. *Látván pedig megérték a'dolgot, melly nékik e' gyermek-felől mondatott vala. *És minnyájan, a'kik hallák, chodálkozának: és azokon, mellyek a' pásztoroktól mondattak vala nékik. * Maria pedig magában tartya vala mind ez igéket, ſzívében forgatván. *És viſza-térének a'pásztorok, dichőítvén és díchérvén az Istent, mindenekben a' miket hallottak és láttak vala, a' mint meg-mondatott vala nékik. * " És minek-utánna el-telék a'nyólczad nap hogy környűl-metéltetnék a'gyermek: hívattaték az ő neve † JÉSUSnak, melynek hívattatott az Angyaltól minek-előtte méhben fogantatnék. * És minek-utánna bé-telének az ő meg-tiſztúláſának napjai, " a' Moyſes törvénye-ſzerént, vívék őtet Jeruſalembe, hogy bé-mutatnák őtet az Úrnak, *a'mint meg-íratott az Úr törvényében: †Hogy minden férfiu, a'ki az annya méhét meg-nyittya, az Úrnak ſzenteltnek hívattatik. *és hogy áldozatot adnának a'ſzerént, " a' mint meg-mondatott az Úr törvényében, egy bokor gerliczét, vagy két galamb fiat. * És ímé egy ember vala Jeruſalemben, kinek Simeon vala neve, és ez ember igaz, és Istenfélő vala, várván Iſraelnek vigaſztaláſát, és a'Szent-Lélek vala ő-benne. * És feleletet vőtt vala a'Szent-Lélektől, hogy halált nem látna, míg nem előb meg-látná az Úr Kriſtuſát. * És a' Lélek-által a' templomba méne. És mikor bévinnék a'gyermek Jéſuſt az ő ſzülői, hogy a' törvény ſzokáſa-ſzerént, chelekednének ő-érette; * ő-is ölébe vévé őtet, és áldá az Istent, és monda:

* Most bochátod-el Uram a' te ſzolgádat, a' te ígéd-ſzerént békeségben:

* Mert látták az én ſzemeim a' te üdvőzítődet,

* Kit ſzerzettél minden népek ſzíne-eleibe;

* Világoſságúl a' pogányoknak meg-világoſítaláſra, és dichőſégűl a' te népednek Iſraelnek.

* És az ő attya és annya chodálkoznak vala azokon, mellyek mondatnak vala ő-felőle. *És meg-áldá őket Simeon, és monda Mariának az ő annyának: "Ímé tétetett ez ſokaknak romláſára, és fel-támadaſára Iſraelben; és jelűl, melynek ellenemondatik: * és a' te lelkedet-is által-járja a' tőr, hogy ki-nyilatkoztaſſanak ſok ſzívekből a' gondolatok. *És vala egy Anna próféta-aſzſzony, Fánuel leánya, Aſer nemzetsé-

"Mich. 5. a. 2. Matth. 2. a. 6.

"Gene. 17. b. 12. Levit. 12. a. 3. † Sup. 1. d. 31. Matth. 1. c. 21. "Lev. 12. a. 6. † Exod. 13. a. 2. Num. 8. c. 16. "Lev. 12. b. 8.

"Iſa. 8. c. 14. Rom. 9. g. 32. 1. Pet. 2. a. 2.

géből: ez nagy idős vala, és élt vala a'férjével hét esztendeig szűzességétől-fogva. * És ez özvegy vala nyólczvan-négy esztendeig: ki el nem távozik vala a'templomból, böjtölésekkel és könyörgésekkel szolgálván éjjel és nappal. * És ez, azon órában el-érkezvén, hálát ád vala az Úrnak: és szóll vala ő-felőle mindeneknek, a'kik várják vala Israëlnek váltságát. * És hogy el-végezének mindeneket az Úr törvényeszerént: meg-térének Galilæába, az ő városokba Názaretbe. * A'gyermek pedig nevekedik és erősödik vala, tellyes bölcheséggel: és az Isten malasztya vala ő-benne. * És mennek vala az ő szűléi esztendőn-ként Jerusalembe, "a' Húsvét innep napján. * És mikor tizen-két esztendős lőtt volna, fel-menvén ők Jerusalembe az innep-napnak szokása-szerént, * és el-végeződvén a'napok, midőn viszsza-térnének, el-marada a' gyermek Jésus Jerusalemben, és eszekbe nem vévék a' szűléi. * Vélvén pedig őtet az úti társaságban lenni, menének egy napi útat, és keresik vala őtet a' rokonok és ismérők-közőtt. * És meg nem találván, viszsza-térének Jerusalembe, keresvén őtet. * És lőn, harmad napután meg-találák őtet a' templomban, a' doktorok-közőtt ülve, halgatván és kérdezvén őket. * Álmélkodnak vala pedig minnyájan, a'kik őtet halgattyák vala, az ő okosságán és feleletin. * És látván chodálkozának. És monda az annya néki: Fiam, miért chelekedtél így velünk? Ímé az atyád és én bánkodva keresünk vala téged. * És monda nékik: Mi dolog hogy engem kerestek vala? nem tudgyátok vala-e hogy azokban, mellyek az én atyámé, kell nékem lennem? * És ők nem érték az igét, mellyet nékik szólla. * És alá-méne velek, és jöve Názaretbe: és engedelmes vala nékik. És az annya ez igéket mind szívében tartya vala. * És Jésus nevekedik vala bölcheségben, és időben, és kedvességben Istennél és embereknél.

"Exod. 23. c. 15. & 34. d. 17. Deut. 16. a. 1.

III. Rész.

Tibérius Chászár birodalmának pedig tizen-ötödik esztendejében, Pontzius Pilátus tiszt-tartója lévén Judæának, Heródes pedig Tetrarkája léven Galilæának, Filep pedig az ő attyafia Tetrarkája lévén Ituræának, és Trakonítes tartományának és Lysanias Tetrarkája lévén Abilinának, * "Annas és Kaifas papi-fejedelmek-alatt: lőn az Úr igéje Jánoshoz, a'Zakariás fiához, a'pusztában. * "És jöve a' Jordánnak minden tartományába, prædikálván a' penitentziának kereszt-ségét a' bűnök bochánattyára, * a' mint írva vagyon Isaías próféta beszédinek Könyvében: "A' kiáltó szava a'pusztában: készítsétek-el az Úr útát: egyenesekké tegyétek az ő ösvényit: * minden völgy bé-telik: és minden hegy és halom meg-alázztatik: és a' horgasok egyenesekké lésznek; és a' daraboson sima útakká: * és meg-láttya minden test az Isten üdvözítőjét. * Mond vala azért a' seregeknek kik ki-mennék vala hogy meg-kereszteltetnének ő-tőle: "Viperák fajzati, ki mutatta-meg néktek hogy el-futnátok a' következendő harag-előtt? * Teremtsétek azért a' penitentziának mélto gyümölchit, és ne kezgyétek mondani: Abrahám a' mi atyánk. Mert mondom néktek, hogy hatalmas az Isten e' kövekből Abrahám fiait támasztani. * Mert már a' fejsze a' fák gyökerére tétetett. Azért minden fa, nem hozván jó gyümölchöt, kivágattatik, és a' tűzre vettetik. * És kérdik vala őtet a' seregek, mondván: Mit chelekedgyünk tahát? * Felelvén pedig, monda nékik: "A' kinek két köntöse vagyon, adgya annak a' kinek ninchen; és a' kinek eledeli vannak, hasonlóképpen chelekedgyék. * El-jövének pedig a' publikánusok-is hogy meg-kereszteltetnének, és mondának néki: Mester, mit chelekedgyünk? * Ő pedig monda nékik: Semmit többet ne chelekedgyetek, hanem a' mi néktek el-rendeltetett. * Kérdék pedig őtet a' vitézek-is, mondván: Mit chelekedgyünk mi-is? És monda nékik: Senkit ne verjetek, se ne patvarkodgyatok: és megelégedgyetek żoldotokkal. * Vélvén pedig a' nép, és minnyájan gondolvan szívökben János-felől, hogy ne-talám ő vólna a' Krisztus: * felele János, mondván mindeneknek: "Én vízzel kereszteltellek ugyan titeket:

"Act. 4. a. 6. "Matt. 3. a. 1. Mar. 1. a. 4. "Isa. 40. a. 3. Ioan. 1. c. 23. "Matt. 3. b. 7. "1. Ioan. 3. c. 17. Iac. 2. a. 15. "Matt. 3. c. 11.

ket: erősb jő pedig nálamnál, kinek nem vagyok mélto saruja kötelét meg-óldani: † ő meg-kereszтel títeket Szent Lélekben, és tűzben: *kinek szóro-lapáttya az ő kezében, és meg-tisztíttya az ő szérűjét, és őszve-gyűjti a' búzát az ő chűrébe, a' polyvát pedig meg-égeti meg-ólthatatlan tűzzel. * Sok egyebekre-is intvén, Evangéliomot hirdet vala a' népnek. *"Heródes Tetrarka pedig, midőn feddetnék tőle Herodiásért az ő attyafia feleségeért, és minden gonoságokért mellyeket chelekedett Heródes, * ezt-is chelekedé mind azok-fölött, és Jánost a' tömlöczbe rekeszté. * "Lőn pedig mikor meg-kereszteltetnék az egész nép, Jésus-is meg-kereszteltetvén, és imádkozván, meg-nyílék az ég: * és le-szálla a' Szent Lélek testi abrázatbā mint egy galamb ő-reá: és szózat lőn menyből: † Te vagy az én szerelmes fiam, te-benned tölt kedvem. * És Jésus kezd vala ugy mint harmincz esztendős lenni, a' mint vélik vala, Jósef fia, ki vólt Hélié, ki vólt Matáté, * ki vólt Lévié, ki vólt Mélkié, ki vólt Janneé, ki vólt Józefé, * ki vólt Matatiáé, ki vólt Amosé, ki vólt Náhumé, ki vólt Hesslié, ki vólt Naggeé, * ki vólt Mahaté, ki vólt Matatiáé, ki vólt Semeié, ki vólt Józefé, ki vólt Júdáé, * ki vólt Joannáé, ki vólt Résaé, ki vólt Zorobábelé, ki vólt Salátielé, ki vólt Nérie, * ki vólt Melkié, ki vólt Addié, ki vólt Kosané, ki vólt Elmadané, ki vólt Heré, * ki vólt Jésué, ki vólt Eliezeré, ki vólt Jórimé, ki vólt Mátaté, ki vólt Lévié, * ki vólt Simeoné, ki vólt Júdáé, ki vólt Józefé, ki vólt Jónaé, ki vólt Eliákimé, * ki vólt Meléaé, ki vólt Ménnáé, ki vólt Mátatáé, ki vólt Nátané, ki vólt Dávidé, * ki vólt Jesseé, ki vólt Óbedé, ki vólt Bóozé, ki vólt Sálmoné, ki vólt Naássoné, *ki vólt Aminadabé, ki vólt Aramé, ki vólt Esroné, ki vólt Fáresé, ki vólt Júdáé, * ki vólt Jákobé, ki vólt Isaáké, ki vólt Abrahámé, ki vólt Tareé, ki vólt Nákoré, * ki vólt Sárugé, ki vólt Rágaué, ki vólt Fálegé, ki vólt Héberé, ki vólt Sáleé, * ki vólt Kainánė, ki vólt Arfáxadé, ki vólt Semé, ki vólt Noëé, ki vólt Lámeké, * ki vólt Matusáleé, ki vólt Hénoké, ki vólt Járedé, ki vólt Maláleelé, ki vólt Kainánė, * ki vólt Hénosé, ki vólt Seté, ki vólt Adámé, ki vólt Istene.

Mar. 1. b. 8. Ioan. 1. d. 26. † Act. 1. a. 6. & 11. c. 16. & 19. a. 4. Matth. 3. c. 12. "Matt. 14. a. 3. Mar. 6. c. 17. "Matt. 3. b. 13. Mar. 1. b. 9. Ioan. 1. e. 32. † Matt. 3. d. 17. & 17. a. 5. Inf. 9. f. 35. 2. Pet. 1. d. 19.

IV. Rész.

JÉsus pedig tellyes léven Szent-Lélekkel, viszsza-méne a' Jordántól: és viteték a' Lélektől a' puszтába *negyven napig, és kísértetik vala az ördögtől. És semmit nem evék azokban a' napokban: és azok el-telvén, meg-éhezék. * Monda pedig néki az ördög: Ha Isten fia vagy, mongyad e' kőnek hogy kenyérré légyen. * És felele néki Jésus: Irva vagyon; "Hogy nem chak kenyérrel él az ember, hanem az Istennek minden igéjével. * És vivé őtet az ördög egy magas hegyre, és megmutatá néki a' föld kerekségének minden országit egy szem-pillantásban, * és monda néki: Néked adom mind e' hatalmat, és ezek dichőségét: mert nékem adattak; és a' kinek akarom, adom azokat. * Te azért ha imádandasz engem, mind tiéid lészнek. * És felelvén Jésus, monda néki: "Irva vagyon: A' te Uradat Istenedet imádgyad, és chak néki szolgálly. * És vivé őtet Jerusalembe, és állatá őtet a' templom tetejére, és monda néki: Ha Isten fia vagy, bochásd-alá magadat innét: *mert "irva vagyon, hogy az angyalinak parancholt felőled, hogy őrizzenek téged: * és kezekbe viszнek téged, hogy né-talám kőbe ne ütsed a' lábadat. * És felelvén Jésus, monda néki: Mondva vagyon: "Ne kísértsed a' te Uradat Istenedet. * És el-végéztetvén minden kísértet, az ördög el-távozék tőle, egy ideig. *"És viszsza-méne Jésus a' Lélek erejéből Galiléába, és hír méne-ki az egész tartományba felőle. * És ő tanít vala az ő synagógájokban, és magaszтaltatik vala mindenektől. * † És jöve Názaretbe, a' hol fel-neveltetett vala, és bé-méne szokása-szerént szombat nap a' synagógába, és fel-kele olvasni. * És adaték néki az Isaias próféta Könyve. És hogy el-forgatá a' könyvet, találá a' helyre a' hol írva vala: * "Az Úr Lelke én-rajtam: azért kent-meg engem, el-küldött engem Evangeliomot hirdetni a' szegényeknek,

Matth. 4. a. 1. Mar. 1. b. 12. "Deut. 8. a. 3. Matth. 4. a. 4. "Deut. 6. b. 13. & 10. d. 20. "Psal. 50. c. 11. "Deut. 6. c. 16. "Matt. 4. b. 13. Mar. 1. b. 14. † Matt. 13. g. 54. Mar. 6. a. 1. Ioan. 4. f. 45. "Isa. 61. a. 1.

meg-gyógyítani a' tőredelmes szívűeket, a' foglyoknak szabadúlást * predikállani, és a' vakoknak látást, el-bochátani a' meg-romlottakat a' szabadságra, predikállani az Úr kedves esztendejét, és a' meg-fizetés napját. * És mikor egybe hajtotta vólna a' könyvet, viszsza-adá a' szolgának, és le-üle. És a' synagógában mindenek szemei reája figyelmeznek vala. *Kezdé pedig mondani nékik: Hogy ma tellyesedett-bé ez Irás a' ti fületekben. * És minnyájan bizonyságot tésznek vala felőle: és chodálkoznak vala a' kedves igéken, mellyek az ő szájából származnak vala, és mondának: Nem ez-e a' Jósef fia? *És monda nékik: Bizonyára e' hasonlatosságot fogjátok nékem mondani: Orvos, magadat gyógyíttsad: menyit hallottunk hogy Kafarnaumban lőttek, chelekedd itt-is a' te hazádban. * Monda pedig: Bizony mondom néktek, hogy egy próféta sem kellemetes a' maga hazájában. * Igazán mondom néktek, "sok özvegyek valának Illyes napjaiban Israëlben, mikor bé-záratott az ég három esztendeig, és hat hólnapig; mikor nagy éhség lőtt vólna az egész földön: * és eggyikéhez sem küldetett azok-közzül Illyes, hanem chak Sidoñak Sareptájába, az özvegy aszszonyhoz. * "És sok poklosok valának Israëlben Elisæus prófétaalatt; és senki azok-kozzűl meg nem tisztíttatott, hanem chak a' Syriai Náamán. * És ezeket halván, bé-telének minnyájan haraggal a' synagógában. * És fel-kelének, és kiveték őtet a' városból: és vivék őtet a' hegy tetejére, mellyen az ő városok vala épitve, hogy nyakra-főre vetnék alá őtet. *Ő pedig által-menvén közöttök, el-méne. * "És alámene Kafarnaumba a' Galilæai városba, és ott taníttya vala őket szombatokon. * És álmélkodnak vala az ő tudományán, mert hatalommal vala az ő beszéde. * † És vala a' synagógában egy ember, kiben tisztátalan őrdög vala, és fel-kiálta nagy szóval, * mondván: Hagy békét, mi közünk nékünk veled Názareti Jésus? el-veszteni jöttél-e minket? tudlak téged ki vagy, Istennek Szente. * És meg-feddé őtet Jésus, mondván: Némúlly-meg, és menny-ki belőle. Es mikor középre vetette vólna őtet az őrdög, ki-méne belőle, és semmit nem árta néki. * És félelem lőn mindenekben, és beszélgetnek vala egy-másnak, mondván: Mi dolog ez, mert hatalommal és erővel paranchol a' tisztátalan lelkeknek, és ki-mennek? * És ki-hirdetteték a' hír felőle a' tartománynak minden helyére. * Fel-kelvén pedig Jésus a' synagógából, a' Simon házába méne. "A' Simon napa pedig nagy hideg-lélésben vala; és kőnyörgének néki érette. * És mellé-je álván, paranchola a' hideg-léléssnek; és el-hagyá őtet. És mingyárt fel-kelvén szolgál vala nékik. * Mikor pedig a' nap el-nyugott vólna, minnyájan a' kiknek külömb-féle nyavalyákkal-valo betegi valának, hozzája viszik vala azokat. Ő pedig mindenikre kezeit tévén, meg-gyógyitá őket. * "Ki-mennek vala pedig az őrdögök sokakból, kiáltván, és mondván: Hogy te vagy az Isten Fia: és meg-fedvén nem hadgya vala azokat szóllani; mert tudgyák vala őtet Krisztusnak lenni. *Meg-virradván pedig, ki mégyé vala egy puszta helyre, és a' seregek keresik vala őtet, és szintén hozzája menének; és tartóztattyák vala őtet hogy el ne menne tőlök. * Kiknek ő monda: Mert egyéb városoknak-is szűkség nékem hirdetnem az Isten országát: mert azért küldettem. * És predikál vala Galilæának synagógáiban.

V. Rész.

LŐn pedig, mikor a' seregek reája tódúlnának, hogy az Isten igéjét halgatnák, és ő áll vala a' Genezaret tava-mellett. * "És láta a' tó-mellett két hajót állván: a' halászok pedig ki-szállottak vala, és mosák vala a' hálókat. * Bémenvén pedig eggyik hajóba, melly Simoné vala, kére őtet hogy a' földtől bellyebb vinné egy-keveset. És le-ülvén taníttya vala a' hajótskából a' seregeket. * Hogy pedig megszűnék szóllani, monda Simonnak: Vidd a' mélyre, és ereszszétek-meg a' ti hálóitokat a' hal-fogásra. *És felelvén Simon, monda néki: Mester, egész étzaka munkálkodván, semmit nem fogtunk: de a' te igédre meg-ereszszem a' hálót. * És midőn

"3. Reg. 17. a. 9.
"4. Reg. 5. d. 14.
"Matt. 4. b. 13. Mar. 1. c. 21.
†Matt. 7. d. 29. Mar. 1. c. 23.
"Matt. 8. b. 14. Mar. 1. c. 30.
"Mar. 1. d. 34.
"Matt. 4. c. 18. Mar. 1. c. 26.

azt mivelték vólna, halaknak bév-
séges sokaságát rekeszték-bé, szaka- B
doz vala pedig az ő hálójok. * És 7 E
intének a' társoknak, kik a' más ha-
jóban valának, hogy el-jőnének, és
segétenék őket. Es el-jővének, és
meg-tőlték mind a' két hajótskát,
úgy hogy chak nem el-merűlnének.
* Mellyet midőn látna Simon Péter, 8
a' Jésus térdeihez borúla, mondván:
Menny-ki tőlem, mert bűnős ember
vagyok, Uram. * Mert az álmélko- 9
dás kőrnyűl-vőtte vala őtet, és mind
a' kik véle valának, a' halak fogásán,
mellyet fogtak vala. * Hasonló-kép- 10
pen pedig Jakabot-is és Jánost, a' Ze-
bedæus fiait, kik a' Simon társai va-
lának. És monda Simonnak Jésus:
Ne felly; mostantól-fogva már em-
bereket fogsz. * És ki-vonyván a' 11
főldre a' hajókat, mindeneket el- C
hagyván kőveték őtet. * "És lőn, mi- 12
kor egy várasban vólna, és ímé egy
férfiu rakva poklossággal, és látván
Jésust, és orczájára esvén, kéré őtet,
mondván: Uram, ha akarod, meg-
tisztíthatsz engem. * És ki-nyújtván 13
a' kezét, illeté őtet, mondván: Aka-
rom; tisztúlly-meg. És a' poklosság
mingyárt el-távozék tőle. * és paran- 14 F
cholá néki hogy senkinek meg ne
mōdaná: hanem, Menny-el, mutasd-
meg magadat a' papnak, és vígy ál-
dozatot meg-tisztúlásodért, "a' mint
meg-parancholta Moyses, bizonyság-
úl nékik. * Annál inkább el-hirhedik 15
vala pedig a' beszéd ő-felőle: és egy-
be-gyűlnek vala sok seregek, hogy
halgatnák, és meg-gyógyíttatnának
az ő betegségekből. * Ő pedig el- 16
tér vala a' pusztába, és imádko-
zik vala. * És lőn némelly nap, és 17
ő űl vala tanítván. és a' Farisæusok
űlnek vala, és a' tőrvény-túdo dok-
torok, kik jőttek vala Galilæának és D
Judæának minden kastélyiból, és Jé-
rusalemből: és az Úr ereje vala azok
meg-gyógyítasára. * † És ímé némelly 18
férfiak, ágyban hozván egy embert,
ki ina-szakatt vala; és őtet bé akar-
ják vala vinni, és eleibe tenni. * És 19
nem találván melly-felől őtet bé-
vinnék a' sereg-miá, fel-menének a'
hejazátra, és a' padláson alá-bocháták
őtet kőzépre mind ágyastól Jésus-
eleibe. * Kiknek hitit hogy látá, 20
monda: Ember, meg-bocháttatnak
néked a' te bűneid. * És kezdének 21

gondolkodni az Irás-túdók, és a' Fa-
risæusok, mondván: Kichoda ez, a' ki
káromlásokat szóll? Ki bocháthat-
tya-meg a' bűnőket, hanem egye-
dűl az Isten? * Hogy meg-ismeré 22
pedig Jésus az ő gondolattyokat, fe-
lelvén, monda nékik: Mit gondoltok
szívetekben? * Michoda kűnnyebb; 23
mondani-e: Meg-bocháttatnak né-
ked bűneid; vagy mondani: Kelly-
fel, és járj? * Hogy pedig tudgyá- 24
tok, hogy az ember Fiának hatalma
vagyon a' főldőn a' bűnők meg-bo-
chátasára, (monda az ina-szakat-
nak;) Néked mondom, kelly-fel,
vedd-fel az ágyadat, és menny a' há-
zadba. * És mingyárt fel-kelvén előt- 25
tők, fel-vévé az ágyat, melyben fe-
kűtt vala, és házába méne, magasz-
talván az Istent. * És minnyájan el- 26
álmélkodának, és magasztallyák va-
la az Istent, és bé-telének felelem-
mel, mondván: Hogy chodákat
láttunk ma. * És ezek-után ki-méne, 27
és láta egy Lévi-nevű publikánust,
a' Vámon űlni, és monda néki: Kővess
engem. * És el-hagyván mindene- 28
ket, fel-kelvén kőveté őtet. * Es Le- 29
vi nagy lakodalmat szerze néki a'
maga házában: és vala a' publiká-
nusoknak nagy serege, és egyebek-
nek, kik ő-vélek le-telepedtek vala.
* És morgolódnak vala a' Farisæu- 30
sok, és azoknak Irás-túdói, mondván
az ő tanitványinak: Miért észtek és
isztok a' publikánusokkal és bűnő-
sőkkel? * És felelvén Jésus, monda 31
nékik: Nem szűkőlkődnek az egés-
ségesek orvos-nélkűl, hanem a' bete-
gek. * Nem jőttem az igazakat híni, 32
hanem a' bűnősőket a' penitentziára.
* Azok pedig mondának néki: Miért 33
hogy a' János tanítványi gyakorta
bőjtőlnek, és imádkoznak, hasonló-
képpen a' Farisæusoké-is: a' tiéid pe-
dig észnek és isznak? * Kiknek ő mon- 34
da: Vallyon 's bőjtőltethetitek-e a'
vő-légény fiait, míg vélek vagyon
a' vő-legény? * El-jőnek pedig a' na- 35
pok; mikor el-vétetik tőlők a' vő- G
legény, akkor bőjtőlnek azokban a'
napokban. * Monda pedig hasonla- 36
tosságot-is nékik: Mert senki az új
ruha fóltyát, nem ereszti az ó ruhá-
ba: mert kűlőmben az újat-is el-sza-
kasztya, és az óhoz sem illik az újból-
valo fólt. * És senki nem tőlt új bort 37
az ó tőmlőkbe: mert kűlőmben az

"Matt. 8. a. 2. Mar. 1. d. 40.

"Lev. 14. a. 4.

† Matt. 9. a. 2. Mar. 2. a. 3.

"Matt. 9. a. 9. Mar 2. c. 14.

"Mar. 2. c. 18.

új bor meg-szakaſztya a' tömlőket, és az ki-ontatik, a' tömlők-is elveſznek. * hanem az új bort új tömlőkbe kell tőlteni, és mind a' kettő meg-tartatik. * És ſenki, a' ki óbort iſzik, mingyárt újat nem akar, mert azt mongya: Jobb az ó.

VI. Rész.

Matth. 12. a. 1. Mar. 2. d. 23. LŐn pedig a' máſod első ſzombaton, mikor által-ménne a' vetéſeken, ſzaggattyák vala a' tanítványi a' búza-fejeket, és meg-éſzik vala meg-tőrdölvén kezekkel. * Némelly Fariſæuſok pedig mondának nékik: Miért chelekeſzitek a' mi nem ſzabad, ſzombatokon? * És felelvén Jéſus nékik, monda: Azt ſem olvaſtátok-e, a' mit Dávid chelekedett, mikor éheznék ő, és a' kik véle valának: "* mint ment-bé az Iſten házába, és a' ki-tőtt kenyereket elő-vőtte, és meg-őtte, azoknak-is adta a' kik véle valának: mellyeket nem ſzabad meg-enni † hanem chak a' papoknak? * És monda nékik: Mert Ura az ember Fia a' ſzombatnak-is. * LŐn pedig más ſzombaton-is, hogy bé-menne a' ſynagógába, és tanítana. "És vala ott egy ember, és annak a' jobb-keze megſzáradott vala. * Reá figyelmeznek vala pedig az Iráſ-túdók és Fariſæuſok, ha ſzombaton gyógyítana-e: hogy fel-találnák a' miben vádolnák őtet. * Ő pedig tudgya vala az ő gondolattyokat; és monda az embernek, a' kinek ſzáraz keze vala: Kelly-fel, és álly a' középre. És felkelvén, elő-álla. * Monda pedig nékik Jéſus: Kérdlek titeket, ha ſzabad-e ſzombatokon jól chelekedni, vagy gonoſzúl; lelket ſzabadítani, vagy veſzteni? * És minnyájokat el-nézvén, monda az embernek: Nyújts-ki a' kezedet. És ki-nyújtá: és meg-gyógyúla a' keze. * Azok pedig bé-telének eſztelenſéggel, és ſzólnak vala egy-máſnak, mit chelekednének Jéſuſſal. * LŐn pedig azon napokban, ki-méne a' hegyre imádkozni, és egéſz étzaka az Iſteni imádſágban marada. * "¶ És midőn megvirradott vólna, híva a' tanítványit; és válaſzta tizen-kettőt közzűlők (kiket Apoſtoloknak-is neveze:) * Simont, kit Péternek neveze, és Andráſt annak báttyát, Jákabot, és Jánoſt, Filepet, és Bertalant, * Mátét, és Tamáſt, Jakabot az Alfæus fiát, és Simont, ki Zelóteſnek hívattatik, * és Júdáſt a' Jakab attyafiát, és Júdas Iskarióteſt, ki árúlo vólt. * És alá-jővén vélek, meg-álla a' mezős helyen, és az ő tanítványinak ſerege, és bévſéges ſokaſága a' népnek egéſz Judæából, és Jeruſálemből, és a' tenger-mellől, és Tyrusból, és Sidonból, * a' kik jőttek vala hogy halgatnák őtet, és meggyógyíttatnának az ő betegſégekből. És a' kik győtrettetnek vala a' tiſztátalan lelkektől, meg-gyógyíttatnak vala. * És az egéſz ſereg keresi vala őtet illetni; mert erő mégyen vala ki ő-belőle, és meg-gyógyít vala mindeneket. * "És ő felemelvén ſzemeit a' tanítványira, monda: Bóldogok tí ſzegények; mert tiétek az Iſten orſzága. * "Bóldogok, kik moſt éheztők; mert meg-elégíttettők. Bóldogok, kik moſt ſírtok; mert nevettők. * Bóldogok léſztek mikor titeket gyűlőlnek az emberek, és mikor ki-rekeſztenek titeket, és ſzidalmaznak, és a' tí neveteket ki-vetik mint gonoſzt az ember Fiáért. * Örűllyetek azon a' napon, és vígadgyatok: mert ímé a' tí jutalmatok ſok a' mennyekben: mert ezek-ſzerént chelekedtek a' prophetákkal az ő attyok. * Mindazáltal jaj néktek gazdagoknak, mert meg-vagyon a' tí vígaſztaláſtok. * "Jaj néktek, kik meg-elégedtetek; mert éheztők. Jaj néktek, kik moſt nevettők; mert keſergetek és ſírtok. * Jaj midőn az emberek titeket áldanak; mert ezek-ſzerént chelekednek vala a' hamis prophetákkal az ő attyok. * De néktek mondom, a' kik hallyátok: Szereſſétek ellenſégteket, jól chelekedgyetek azokkal kik titeket gyűlőlnek. * Álgyátok a' titeket átkozókat, és imádkozzatok az ellenetek patvarkodókért. * "És a' ki az orczádat megűti, fordítſd néki a' máſikat-is. † És attól, a' ki a' felső ruhádat el-véſzi, ne tílts-meg tőle a' köntöſt-is. * Mindennek pedig, a' ki kér tőled, adgy; és a' ki el-véſzi a' mi tiéd, viſzſza ne kérjed. * "És a' mint akarjátok hogy chelekedgyenek veletek az emberek, tí-is haſonló-képpen chelekedgyetek vélek. * "És ha azokat ſzeretitek, a' kik titeket ſzeretnek,

"Matt. 5. a. 2.

"Matt. 5. a. 11.

"Amos 6. a. 1. Eccli. 31. a. 8. Iſa. 65. c. 12.

"Matt. 5. g. 44. † 1. Cor. 6. b. 7. Matt. 7. b. 12. "Tob. 4. c. 16.

"Matt. 5. g. 46.

nek, michoda hálaláſt érdemletek? mert a' bűnősők-is ſzeretik az ő ſzeretőjőket. * És ha jól chelekeſztek azokkal, a'kik veletek jól chelekeſznek; michoda hálaláſt érdemletek, holott a'bűnősők-is chelekeſzik azt. * "És ha kőltsőnt adtok azoknak, a' kiktől reménlitek hogy viſzſzavéſzitek; michoda hálaláſt érdemletek? mert a' bűnősők-is adnak kőltsőn a'bűnősőknek, hogy viſzont haſonlókat vegyenek. * Sőt ſzereſsétek a'tí ellenſégiteket: jól chelekedgyetek, és kőltsőnt adgyatok, ſemmit onnét nem remélvén: és ſok jutalmotok léſzen, és a' Magaſság-béli fiai léſztek, mert ő kegyes a' háládatlanokhoz, és gonoſzokhoz. * Légyetek azért irgalmaſok, mint a' tí Atyátok-is irgalmas. * Ne itéllyetek, és nem itéltettők: ne kárhoztaſſatok, és nem kárhoztattok. Megbochâſſatok, és meg-bochâttatik néktek. * Adgyatok, és adatik néktek: jó, és meg-tőmőtt, és meg-rázott, és ki-folyó mértéket adnak a' tí kebeletekbe. " Mert azon mértékkel, a'mellyel mértek, viſzſza-mérettetik néktek. * Monda pedig haſonlatoſságot-is nékik: Vallyon a' vak vezetheti-e a' vakot? nem mind ketten a'verembe eſnek-e? * "Nem fellyeb-valo a' tanítvány a' meſternél; tekélletes léſzen pedig minden, ha léſzen mint az ő meſtere. * † Miért nézed pedig a' ſzálkát az atyádfia ſzemében; a' gerendát pedig, melly a'te ſzemedben vagyon, nem véſzed eſzedbe? * A'vagy mint mondhatod az atyád-fiának: Atyámfia, hadd veſſem-ki a' ſzálkát a' ſzemedből: magad a' ſzemedben a' gerendát nem látván? Kép-mutato, veidd-ki előſzőr a' gerendát a' te ſzemedből; és akkor láſſad hogy ki-vegyed a' ſzálkát az atyádfia ſzeméből. * " Mert nem jó fa, a'melly gonoſz gyűmőlchőket terem; ſe nē gonoſz fa az, a'melly jó gyűmőlchőt terem. * Mert minden fa az ő gyűmőlchéről iſmértetik-meg. Mert ſem a' tőviſſekről nem ſzednek fügéket, ſem a' chipkéről nem ſzednek ſzőlőt. * A' jó ember a' ſzívének jó kinchéből jót hoz-elő; és a' gonoſz ember, a' gonoſz kinchből gonoſzt hoz-elő. mert a' ſzáj a' ſzívnek bévſégéből ſzóll. * " Miért mongyátok pedig nékem: Uram, Uram; és nem chelekeſzitek, a' miket mondok? * Minden a'ki hozzám jő, és hallya beſzédimet, és meg-chelekeſzi azokat; meg-mutatom néktek kihez légyen haſonló: * haſonló a' ház-épitő emberhez, ki mélyen áſott, és a'fondamentomot kő-ſziklára helyheztette. áradás lévén pedig, meg-ütkőzőtt a' folyóvíz abba a' házba, és azt meg nem mozdíthatta: mert kő-ſziklára vala fondálva. * A' ki pedig hallya, és nem chelekeſzi; haſonló az emberhez, ki az ő házát a'főldőn épiti fondamentom-nélkül: melybe meg-ütkőzőtt a' folyó-víz, és mingyárt le-omlott: és nagy lőtt annak a'háznak romlâſa.

VII. Rész.

Mikor pedig el-végezte vólna minden ő igéit a' kőſſég fülein, Kafarnaumba méne. * Egy Századoſnak ſzolgája pedig béteg lévén, meg-halando vala: ki néki igen kedves vala. * És mikor hallott vólna Jéſus-felől, hozzája küldé a' Zidók véneit, kérvén őtet hogy el-jőne, és meg-gyógyitaná a' ſzolgáját. * Azok pedig mikor eljőttek vólna Jéſushoz, kérik vala őtet ſzorgalmatoſon, mondván néki: Mélto hogy ezt meg-chelekedd néki. * mert ſzereti a' mi nemzetſégünket; és a' ſynagógát ő épitette nékünk. * Jeſus pedig mégyen vala vélek. És midőn már nem meſzſze vólna a' háztól, hozzá küldé barátit a' Százados, mondván: "Uram, ne tőrődgyél: Mert nem vagyok mélto hogy hajlékomba jőj. * azokáért magamat ſem alítottam méltónak hogy hozzád mennék: hanem mongyad egy ſzóval, és meg-gyógyúl az én ſzolgám. * Mert én-is birodalom-alatt-valo ember vagyok, vitézek lévén alattam; és mondom ennek, Menny-el; és el-mégyen: és a' máſiknak, Jőſzte; és eljő: és a' ſzolgámnak, Miveld ezt; és meg-miveli. * Mellyet halván Jéſus, chodálkozék: és fordúlván, monda az őtet-kővető ſeregeknek: Bizony mondom néktek, még Iſraëlben ſem találtam ennyi hitet. * És haza térvén a' kik el-küldettek vala, egéſſégben találák a' ſzolgát, a'ki beteg vala. * És lőn, az-után a'várasba mégyen

"Matt. 5.g.42. Deut. 13.b.8. *"Matt. 7.a.2. Mar.4. c.24.* *"Matt. 10.c.24. Ioan.13. b.16.* *†Matt. 7.a.3.* *"Matt. 7.c.16. & 12.c. 33.* *"Matt. 7.d.21.* *Rom.2. b.13. Iac.1.b. 12.* *Matth. 8.a.3.* *"Matt. 8.a.8.*

gyen vala, melly Naimnak hívattatik: és mennek vala véle a' tanítványi, és sokaságos sereg. * Mikor pedig a' 12 28
város kapujához közelgetne, ímé egy halott vitetik vala ki eggyetlen egy fia az annyának: és ez özvegy vala: és a' városnak sok serege ő-vele. * Kit mikor látott vólna az Úr, kö- 13 29
nyörűlvén rajta, monda néki: Ne E
sírj. * És oda járúla, és illeté a' ko- 14
porsót. (Azok pedig, a' kik visik vala, meg-állának.) És monda: Ifiu, 30
néked mondom, kelly-fel. * És fel- 15
ûle a' ki meg-hólt vala, és szóllani C
kezde. És adá őtet az ő annyának. 31
* El-fogá pedig minnyájokat a' fé- 16
lelem: és magasztallyák vala az Istent, mondván: "Hogy nagy próféta támadott közöttünk, és hogy az Isten meg-látogatta az ő népét. * És 17
ki-méne ez a' beszéd egész Judæában ő-felőle, és minden környűlvalo tartományban. * És mind ezekről hírt tőnek Jánosnak az ő tanít- 18
ványi. * "És híva János kettőt a' tanítványi-közzűl; és Jésushoz küldé, 19 34
mondván: Te vagy-e a' ki el-jövendő vagy, a' vagy máſt várunk? 35
* Mikor pedig hozzája jöttek vólna a' férfiak, mondának: Kereſztelő Já- 20
nos küldött minket hozzád, mondván: Te vagy-e a' ki el-jövendő vagy, 36
a' vagy máſt várunk? * (azon órá- F
ban pedig sokakat gyógyíta-meg betegségekből, és chapásokból, és a' 21 37
gonosz lelkektől, és sok vakoknak meg-adá a' látást.) * És felelvén, monda nékik: El-menvén tegyétek hírré 22
Jánosnak, a' miket hallottatok és 38
látttatok: "Hogy a' vakok látnak, D
a' sánták járnak, a' poklosok megtisztúlnak, a' siketek hallanak, a' hóltak fel-támadnak, a' szegényeknek az Evangelióm predikáltatik: * és 23
bóldog valaki meg nem botránkozik én-bennem. * És mikor el-mentek vólna a' János követi, kezde Já- 24
nosról mondani a' seregeknek: Mit mentetek-ki a' pusztában látni? a' széltől hányattatott nádat-e? * De 25
mit mentetek-ki látni? lágy ruhákba öltözött embert-e? Ímé a' kik drága ruhában, és gyönyörűségekben vannak, a' királyok házaiban vannak. * De mit mentetek-ki lát- 26
ni? Prófétát-e? Bizonnyal mondom néktek, Profetánál-is nagyobbat: *"ez az, a' ki-felől írva vagyon: Ímé 27
el-küldöm az én Angyalomat színed-előtt, ki el-készíti előtted a' te útadat. * Mert mondom néktek: az aszszony' állatoktól szűlettettek-között nagyobb próféta Kereſztelő Jánosnál senki ninch. a' ki pedig kisebb az Isten országában, nagyobb nálánál. * És halván az egész nép, és a' publikánusok, kik meg-kereſztelkedtek a' János kereſztségével, igaznak vallák az Istent. * A' Farisæusok pedig, és a' Törvény-túdók az Isten tanátsát meg-veték önnön-magokra, meg nem kereſzteltetvén ő-tőle. * Monda pedig az Úr: "Kihez mongyam azért hasonlóknak e' nézetségbéli embereket? és kihez hasonlók? * Hasonlók a' piaczon-ülő gyermekekhez, kik egy-másnak szóllanak, és mondanak: Sípoltunk néktek, és nem tánczoltatok: siránkoztunk, és nem sírtatok. * "Mert el-jött Kereſztelő János, se kenyeret nem évén, se bort nem iván, és azt mongyátok: Ördöge vagyon. * El-jött az ember Fia évén, és iván, és azt mongyátok: Ímé a' zabállo és bor-ivó ember; a' publikánusok és bűnösök baráttya. * És meg-igazíttatott a' bölcheség minden ő fiaitól. * Kéri vala őtet pedig némelly a' Farisæusok-közzűl, hogy véle ennék. És bé-menvén a' Farisæus házába, lé-telepedék. * "És ímé egy aszszony' állatt, ki a' városban bűnös vala, hogy meg-érté hogy le-telepedett vólna a' Farisæus házában, hoza alabastromot kenettel: * és meg-álván hátúl a' lábainál, könny-húllatásokkal kezdé öntözni a' lábait, és fejének haj-szálaival törli vala, és chókolgattya vala a' lábait, és a' kenettel keni vala. * Látván pedig a' Farisæus, a' ki őtet hítta vala, szólla ő-magában, mondván: Ez ha próféta vólna, tudná bizonnyal, kichoda, és minémű aszszony' állat, a' ki őtet illeti; mert bűnös. * És felelvén Jésus, monda néki: Simon, vagyon valami mondásom néked. Az pedig monda: Mester, mondel. * Két adóssa vala egy kölcsönadónak, eggyik öt-száz pénzel tartozik vala, és a' másik ötvennel. * Nem lévén azoknak a' honnét meg-adnák, meg-engedé mind a' kettőnek. Azért kichoda szereti őtet inkább? * Felelvén Simon, monda: Vélem hogy az, a' kinek többet enge-

« Inf. 24. c. 19. Ioan. 4. c. 19.

"Matt. 11. a. 2.

"Isa. 35. b. 5.

« Mal. 3. a. 1.

Matth. 11. b. 10. Mar. 1. a. 2.

"Matt. 11. b. 16.

"Matt. 3. a. 4. Mar. 1. a. 6.

"Matt. 26. a. 7. Mar. 14. a. 3. Ioan. 12. a. 3.

dett. Ő pedig monda néki: Igazán G
itéléd. * És fordúlván az aſzſzony'ál- 44 B
lathoz, monda Simonnak: Látod-e
ez aſzſzony'állatot? Bé-jőttem a'há-
zadba, vizet a'lábaimnak nem adtál: 11
ez pedig kőny-húllatáſokkal őntőz- 12
te a'lábaimat, és haj-ſzálaival tőr-
lőtte-meg. * Chókot nékem nem ad- 45
tál: ez pedig miólta bé-jőtt, meg nem 13
ſzűnt chókolgatni a'lábaimat. * Olaj- 46
jal a'fejemet meg nem kented: ez
pedig kenettel kente-meg a'lábai-
mat. * Az-okáért mondom néked: 47
Meg-bocháttatnak néki ſok bűnei,
mert igen ſzeretett. A' kinek pedig
kevesebb bocháttatik-meg, kevesbé
ſzeret. * Monda pedig annak: "Meg- 48
"Matt. bocháttatnak néked bűneid. * És a' 49
9. a. 2. kik eggyűtt le-telepedtek vala, kez-
dének mondani ő-magokban: Ki- 15
choda ez, a'ki még a' bűnöket-is
meg-bocháttya? * Monda pedig az 50
aſzſzony'állatnak: A' te hited meg-
ſzabadított téged: menny-el békével.

VIII. Rész.

Es lőn az-után, és ő el-járja 1
vala a' váraſokat és kaſtélyo- A
kat, predikálván és hirdetvén
az Iſten orſzágát: és a' tizen-
kettő ő-véle, * és némelly aſzſzonyok, 2 18
kik meg-gyógyíttattak vala a' go-
noſz lelkektől, és a' betegſégekből:
"Maria, ki Magdolnának hívattatik, C
" Mar. kiből hét őrdög ment vala ki; * és 3 19
16. b. 9. Joanna, Kuſának a' Heródes gond-
viſelőjének feleſége, és Suſanna, és 20
ſokan egyebek, kik ſzolgálnak vala
néki az ő marhájokból. * Mikor pe- 4
dig nagy ſereg gyűlne egybe, és a' 21
váraſokból hozzája ſietnének, mon-
"Matt. da haſonlatoſság-által: * "Ki-méne 5
13. a. 3. a' mag-vető, el-vetni az ő magvát: 22
Mar. 4. és midőn vetné, némelly az út-fél-
a. 2. re eſék; és el-tapodtaték, és az égi
madarak meg-évék azt. * És némelly 6
a'kő-ſziklára eſék; és ki-kelvén meg-
ſzárada, mert nem vala nedveſsége. 7
* És némelly a' tőviſſek-közzé eſék; 24
és eggyűtt fel-nevekedvén a' tőviſ-
ſek meg-fojták azt. * És némelly a' 8
jó földbe eſék; és ki-kelvén ſzáz
annyi gyűmőlchőt hoza. Ezeket
mondván, kiált vala: A' kinek fülei
vannak a'halláſra, hallya-meg. * Kér- 9
dik vala pedig őtet a' tanítványi, mi D
vólna e' példa-beſzéd. * Kiknek ő 10
monda: Néktek adatott tudni az Iſ-
ten orſzága titkát, egyebeknek pedig
példa-beſzédekben; " hogy látván "Iſa. 6.
ne láſſanak, és halván ne értſenek. c. 9.
* Ez pedig a' példa-beſzéd: A' mag, Matth.
az Iſten igéje. * A' kik pedig az út fé- 13. b. 14.
len, azok, a'kik halgattyák; az-után Mar. 4.
el-jő az őrdög, és ki-véſzi az igét az b. 12.
ő ſzívekből, hogy hívén ne üdvőzül- Ioan. 12.
lyenek. * Mert a'kik a'kő-ſziklára, f. 40.
azok, a'kik midőn hallyák, őröm- Act. 28.
mel fogadgyák az igét: és ezeknek f. 26.
ninch győkerek: kik egy-ideig hiſz- Rom. 11.
nek, és a'kíſértet idején el-távoznak. b. 8.
* A' melly pedig a' tőviſſek-közibe 14
eſett, azok, a'kik hallották, és elő-
menvén, a' ſzorgalmatoſſágoktól, és
gazdagſágoktól, és az életnek győ-
nyőrűſégitől meg-fojtatnak, és gyű-
mőlchőt nem hoznak. * A' melly pe- 15
dig a'jó földbe, azok, a'kik jó és je-
les ſzívvel halván az igét meg-tar-
tyák, és gyűmőlchőt hoznak béke-
ſéges tűrésben. * " Senki pedig gyer- 16
tyát gyújtván, bé nem fődi azt edén-
nyel, ſe az ágy-alá nem réſzi: hanem a' "Matt.
gyertya-tartóba téſzi, hogy a' bé-me- 5. b 15.
nők láſsák a' világoſságot. * † Mert Marc.
ninch ſemmi el-rejtve, a' mi ki ne nyi- 4. c. 21.
latkoztaſsék; ſem el-fődőzve, a' mi †Matt.
meg ne tudattaſsék, és ki ne jelen- 10. c. 26.
teſſék. * "Láſsátok azért mint halgat- Mar. 4.
tyátok. Mert a'kinek vagyon, adatik c. 22
annak; és valakinek ninchen, még a' "Matt.
mit vél-is hogy vagyon, el-vétetik 13. b. 12.
tőle. * † Jővének pedig ő-hozzája az & 25. c.
annya 's az attyafiai, és nem juthat- 29.
nak vala hozzája a'ſereg-miatt. * És †Matt.
hírré tétették néki: Az anyád, és az 12. d 46.
atyád-fiai kinn állanak, akarván té- Marc.
ged látni. * Ki felelvén, monda nékik: 3. d. 31.
Az én anyám, és az atyámfiai azok, a'
kik az Iſtē igéjét halgattyák, és meg- "Matt.
chelekeſzik. * " Lőn pedig eggyik 8. c. 23.
nap: és ő bé-méne egy hajótskába, és Mar. 4.
a'tanítványi, és monda nékik: Men- d. 36.
nyűnk-által a'tón. És bé-menének.
* És midőn ők eveznének, el-aluvék,
és ſzél-véſz jőve a'tóra, és el-merűl-
nek vala, és veſzedelemben valá-
nak. * Hozzája menvén pedig fel-
kőlték őtet, mondván: Meſter, el-
veſzűnk. Ő pedig fel-kelvén, meg-
feddé a'ſzelet, és a'víznek véſzét, és
meg-ſzűnék: és chendeſség lőn. * Mő-
da pedig nékik: Hol vagyon a'tí hite-
tek? Kik félvén, chodálkoznak vala
ön-köztők, mődván. Véled-e kichoda
ez, mert a'ſzeleknek 's a'tengernek-is

parachol,és engednek néki? *És evezének a'Geraſénuſok tartományára, melly Galilæának ellenében vagyon. 26
*És midőn ki-ſzállott vólna a'földre, eleibe jőve egy férfiu, kiben ördög vala már ſok ideig, és nem öltözik vala ruhába, ſe házban nem lakik vala, hanem a' koporſókban. 27
* Ez, hogy látá Jéſuſt, le-borúla eltte: és fel-kiáltván nagy ſzóval, monda: Mi közöm nékem veled Jéſus, a' Magaſság-béli Iſtennek Fia? kérlek téged, ne gyötörj engem. 28
* Mert parancſol vala a' tiſztátalan léleknek,hogy ki-menne az emberből: Mert ſok időtől-fogva gyötri vala őtet, és meg-kötöztetik vala lánczokkal és békókban őriztetvén. és ö el-ſzaggatván a'kötözéſeket, ki-űzettetik vala az ördögtől a'puſztákba. * Kérdé pedig őtet Jéſus,mondván: Ki neved néked? Az pedig monda: Légio: mert ſok ördögök mentek vala belé. 29 30
*És kérik vala őtet hogy ne parancſolná nékik hogy a' mélyſégbe mennének. 31
* Vala pedig ott ſok diſzno chorda legelvén a' hegyen: és kérik vala őtet,hogy engedné-meg nékik hogy azokba mennének. És meg-engedé nékik. 32
* Ki-menének azért az ördögök az emberből, és a'diſznókba menének: és a' chorda nyakra-főre rohana a' tóba, és meg-fulada. 33
* Melly dolgot hogy látának a' kik legeltetik vala, el-futának, és megjelenték a' városban, és a' majorokban. 34
* Ki-menének pedig látni a'mi történt, és Jéſushoz jövének: és ülve találák az embert, a'kiből az ördögök ki-mentek vala, fel-öltözve, és ép eſzſzel, az ö lábainál, és félének. 35
* Meg-jelenték pedig nékik, a' kik látták vala-is, mint ſzabadúlt vólna meg a'legiótól: 36
* és kére őtet a'Geraſénuſok tartományának minden ſokaſága,hogy el-menne tőlök: mert nagy félelemben valának. Ö pedig a'hajóba menvén viſzſza-téré. 37
* És kéri vala őtet a' férfiu, a'kiből ki-mentek vala az ördögök, hogy véle lenne. El-bochátá pedig őtet Jéſus, mondván: 38
* Térj a'te házadba, és beſzéld-meg melly nagy dolgokat chelekedett néked az Iſten. És az egéſz várast el-járá, hirdetvén melly nagy dolgokat chelekedett vólna véle Jéſus. 39
* Lőn pedig mikor meg-tért vólna Jéſus,bé-fogadá őtet a' ſereg. mert minnyájan várják vala őtet. 40 41
* " És ímé egy férfiu jőve, kinek Jairus neve,és ez fejedelme vala a' ſynagógának: és a' Jéſus lábaihoz eſék, kérvén őtet hogy az ö házába jőne: 41 42
* mert eggyetlen egy leánya vala közel tizen-két eſztendős,és az meg-hal vala. És történék, midőn menne, a'ſeregektől ſzorongattatik vala. 42
* És egy aſzſzony vérfolyásban vala tizen-két eſztendőtől-fogva, ki az orvoſokra költötte vala minden marháját, és ſenkitől meg nem gyógyíttathaték: 43
* hátúl járúla, és illeté az ö ruházattya perémét: és mingyárt meg-álla az ö vérének folyáſa. 44
*És monda Jéſus: Kichoda,a'ki engem illetett? Tagadván pedig minnyájan, monda Péter, és a' kik véle valának: Meſter, a'ſeregek ſzorongatnak téged,és nyomnak, és 45
azt mondod: Ki illetett engem? 46
*És monda Jéſus: Illetett engem valaki, mert én tudom hogy erő ment-ki belőlem. 47
* Látván pedig az aſzſzony hogy el nem titkoltatott,reſzketvén elő-jőve, és le-borúla az ö lábai-elött; és mi okért illette vólna őtet, meg-jelenté az egéſz nép-elött; és mi módon mingyárt meg-gyógyúlt légyen. 48
* Ö pedig monda néki:Leányom,a'te hited meg-gyógyított téged; menny-el békével. 49
*Még ö ſzólván,jőve egy a'ſynagóga fejedelméhez,mondván néki: Meg-hólt a'leányod,ne búſíttſad őtet. 50
*Jéſus pedig, halván ez igét,felele a'leányzo attyának: Ne félly, hidgy chak, és megſzabadúl. 51
*És mikor a'házba jőtt vólna, nem hagya magával ſenkit bémenni, hanem chak Pétert, és Jakabot,és Jánoſt,és a' leányzónak attyát és annyát. 52
*Sirattyák vala pedig minnyájan,és keſergik vala azt. Ö pedig monda: Ne ſírjatok,nem hólt-meg a' leányzo, hanem aluſzik. 53
* És nevetik vala őtet,tudván hogy meghólt vólna. 54
* Ö pedig meg-fogván annak kezét, kiálta, mondván: Leányzo, kelly-fel. 55
* És viſzſza-téré a'lelke, és mingyárt fel-kele. És meg-hagyá hogy ennie adnának. 56
* És el-álmékodának a' ſzülei; kiknek meg-parancſolá hogy ſenkinek ne mondanák a' mi lött vala.

«Matt. 9. c. 18. Mar. 5. b. 22.

IX. Rész.

Matth. 10. a. 1. Mar. 3. c. 13.

EGybe-híván pedig a' tizenkét Apoſtolt, erőt ada nékik, 1 A
és hatalmat minden ördögökön, és hogy betegſégeket
gyógyítanának. * És el-küldé őket 2
predikállani az Iſten orſzágát, és a'
betegeket gyógyítani. * "És monda 3
nékik: Semmit ne vigyetek az úton,
ſe veſzſzőt, ſe táskát, ſe kenyeret, ſe
pénzt, ſe két köntöſtök ne légyen.
*És valamelly házba bé-mentek, ott 4
maradgyatok, és onnét ki ne jőjetek.
*És valakik bé nem fogadnak tí- 5
teket; "ki-menvén abból a'városból,
Acto. 13. g. 51. még a' lábaitok porát-is le-verjétek
bizonſágúl ő-reájok. * Ki-menvén 6
pedig el-járják vala a' kaſtélyokat, hirdetvén az Evangeliomot, és
gyógyítván mindenütt. * "Meg- 7
Matt. 14. a. 1. Mar. 6. d. 14. hallá pedig Heródes Tetrarka mind
a' mik ő-tőle léſznek vala, és kétel-
kedik vala, mivelhogy * némelyek- 8
től mondattatnék; Hogy János tá-
madott-fel halottaiból: némelyek-
től pedig; Hogy Illyés jelent-meg:
egyebektől pedig; Hogy egy a'régi
próféták-közzűl támadott-fel. * És 9
monda Heródes: Jánoſnak én fejét
vőttem; Kichoda pedig ez, a' ki-fe-
lől én illyeneket hallok? És kíván-
nya vala őtet látni. * És meg-térvén 10
az Apoſtolok, meg-beſzéllék néki
valamiket chelekedtek: és melléje
vévén őket, el-téré külön egy puſz-
ta helyre, melly Bet-ſaidáé. * Mellyet 11
midőn meg-tudtak vólna a'ſeregek,
követék őtet: és bé-fogadá őket, és
ſzóll vala nékik az Iſtén orſzágáról, és
azokat, a'kik gyógyulás-nélkül ſzű-
kölködnek vala, meg-gyógyíttya
vala. * A'nap pedig el-kezdett vala 12
hanyatlani. És hozzája mévén a'tizé-
kettő, mondának néki: "Bochájd-el
Matt. 14. b. 15. Mar. 6. d. 36. a'ſeregeket, hogy el-menvén a'kaſ- B
télyokba és majorokba mellyek
környűl vannak, térjenek-bé, és
találljanak eledeleket: mert itt
puſzta helyen vagyünk. * Monda pe- 13
dig nékik: Ti adgyatok enniek. Azok
Ioan. 6. a. 9. pedig mondának: "Ninch nékünk
több őt kenyerűnknél, és két ha-
lunknál: hanem-ha mi megyünk-el,
és véſzünk mind ez egéſz ſeregre ele-
deleket. * Valának pedig közel öt- 14
ezer férfiak. Monda pedig a' tanít-
ványinak: Telepítſétek-le őket la-
kodalom-ſzerént ötvenen-ként. * És 15
úgy chelekedének. És le-telepíték
minnyájokat. * Vévén pedig az öt 16
kenyeret, és a'két halat, menybe te-
kínte, és meg-áldá azokat; és meg-
ſzegé, és el-oſztá a'tanítványinak,
hogy a'ſeregek-eleibe tennék. * És 17
evének minnyájan, és meg-elégé-
dének. És fel-véteték a'mi tőlök
meg-maradott vala, tizen-két kolár
húlladék. * "És lőn, midőn egye- 18 "*Matt. 16. b. 13. Mar. 8. c. 27.*
dűl vólna imádkozván, a' tanítvá-
nyok-is véle valának: és kérdé őket,
mondván: Kinek mondanak engem
a' ſeregek? * Ők pedig felelének, és 19
mondának: Kereſztelő Jánoſnak, né-
mellyek pedig Illyéſnek, némellyek
pedig hogy az előbbi próféták-köz-
zűl eggyik támadott-fel. * Mőda pe- 20
dig nékik: Tí pedig kinek mondotok
engem lenni? Felelvén Simon Péter,
monda: Az Iſten Kriſtuſának. * Ő pe- 21
dig meg-fedvén őket, meg-parácholá
hogy ſenkinek azt ne mondanák,
*mondván: "Hogy ſzűkſég az ember 22 "*Matt. 17. d. 23. Mar. 8. c. 31.*
Fiának ſokakat ſzenvedni, és meg-
vettetni a'vénektől, és a'papi-fejedel-
mektől, és az Iráſ-túdóktól, és meg-
ölettetni, és harmad napon fel-rá-
madni. * † Mond vala pedig minde- 23 †*Matt. 10. d. 38. & 16. d.*
neknek: Ha ki utánnam akar jőni, ta-
gadgya-meg magát, és vegye-fel az ő C *24.*
kereſztét minden-nap, és köveſſen
engem. * Mert a'ki lelkét meg akarja 24 *Mar. 8.*
tartani, el-veſzti azt: mert a'ki lelkét *d. 34.*
el-veſzti érettem, meg-tartya azt. * *Inf. 14.*
mert mit haſznál ember azzal, ha 25 *f. 27. & 17. g. 33.*
meg-nyeri az égéſz világot, önnön-
magát pedig el-veſzti, és magának *Joan. 12.*
kárt téſzen? * "Mert a'ki engemet ſzé- 26 *d. 25.*
gyenl, és az én beſzédimet; azt az em- "*Matt. 10 d. 33*
ber Fia ſzégyenleni fogja, mikor el- *Mar. 8.*
jő az ő fölſégébe, és az Attyáéban, és *d. 38.*
a'ſzent Angyalokéban. * † Mondom 27 †*Matt. 16 d. 28.*
pedig néktek bizonnyal: vannak *Mar. 9.*
némellyek az itt-állók-közzűl, kik *a. 1.*
meg nem kóſtollyák a'halált, míg "*Matt.*
nem meg-láttyák az Iſten orſzágát. 28 *17. a. 1.*
* "Lőn pedig ez igék-után, majd D *Mar. 9.*
nyólczad nappal, és melléje vévé Pé- *a. 1.*
tert, és Jakabot, és Jánoſt, és fel-mé-
ne a'hegyre hogy imádkoznék. * És 29
midőn imádkoznék, az orczájának
ábrázattya más ſzínű lőn; és a'ruhája
feírré és fényeſsé. * És ímé két fér- 30
fiu beſzéll vala véle. Valának pe-
dig Moyſes és Illyes, * dicsőſégben 31
láttatván: és beſzéllik vala az ő
ki-múlásáról, mellyet bé-tellyeſí-

tendő vala Jerusalemben. * Péter pedig, és a'kik véle valának, az álomtól el-nehezíttetve valának. És felébredvén láták az ő dicsőségét, és a'két férfiat, kik véle állanak vala. * És lőn, mikor el-mennének tőle, monda Péter Jésusnak: Mester, jó nékünk itt lennünk: és chinállyunk három hajlékot, eggyet Néked, és eggyet Moysesnek, és eggyet Illyésnek: nem tudván mit mondana. * Ő pedig ezeket szólván, felyhő lőn, és meg-árnyékozá őket: és megijedének, bé-menvén ők a'felyhőbe. * És szózat lőn a'felyhőből, mondván: "Ez az én szerelmes fiam, őtet halgassátok. * És mikor a'szózat lenne, egyedül találtaték Jésus. És ők halgatának, és senkinek semmit nem mondának az napokbã azokból mellyeket láttak vala. * "Lőn pedig a' másod napon, alá-mévén ők a'hegyről, sok sereg méne-eleikbe. * És ímé egy férfiu a' seregből fel-kiálta, mondván: Mester, kérlek téged, tekints az én fiamra, mert nékem eggyetlenem: * és ímé a'lélek megragadgya őtet, és mingyárt kiált, és le-chapja, és hánnya-veti őtet tajtékkal, és alig távozik-el szaggatván őtet: * és kérém a'tanyítványidat hogy ki-űznék azt, és nem chelekedhették. * Felelvén pedig Jésus, monda: Oh hitetlen és el-fordúlt nemzetség, meddig lészek nálatok, és szenvedlek títeket? hozd ide a'fiadat. * És midőn elő-jőne, le-chapá őtet az ördög, és hányá-veté. * És meg-feddé Jésus a' tisztátalan lelket, és meg-gyógyítá a'gyermeket, és meg-adá őtet az attyának. * Álmélkodnak vala pedig minnyájan az Istennek nagy-voltán: és minnyájan chodálkozván mindeneken a'miket chelekeszik vala, monda a' tanítványinak: Tegyétek szívetekbe e' beszédeket, mert következendő, hogy az ember Fia az emberek kezébe adassék. * Azok pedig nem értik vala ez ígét, és elfődöztetett vala előttők hogy ne értenék azt: és nem merék megkérdeni őtet ez ige-felől. * "Gondolat űtközék pedig beléjek, ki volna nagyobb közzűlők. * Jésus pedig látván az ő szívők gondolatit, foga egy gyermechkét, és melléje állatá azt, * és monda nékik: Valaki be-fogadgya e'gyermeket az én nevemben, engem fogad-bé: és valaki engem bé-fogad, azt fogadgya-bé a'ki engem küldött. Mert a'ki minnyájotok-között kissebb, az nagyobb. * Felelvén pedig János, monda: Mester, láttunk eggyet a'te nevedben ördögöket űzni, és megtíltottuk őtet: mert nem jár velünk. * És monda néki Jésus: Ne tíltsátok-meg: mert a'ki ellenetek ninch, érettetek vagyon. * Lőn pedig mikor el-telnének az ő fel-vételének napjai, el-tekéllé hogy Jérusalembe menne. * És követeket küldé az ő színe-előtt: és el-menvén, a' Samaritánusok városába jutának, hogy készítenének néki. * És nem fogadák-bé őtet, mert az ő orczája Jerusalembe ménőjé vala. * Mikor pedig látták vólna a' tanítványi Jakab és János, mondának: Uram, akarod-e hogy mondgyuk, hogy tűz szállyon-alá az égből, és meg-emésszze őket? * És fordúlván meg-feddé őket, mondván: Nem tudgyátok ki lelkei vattok. * "Az ember Fia nem jött lelkeket veszteni, hanem üdvözíteni. És más kastélyba menének. * Lőn pedig; ők az úton járván, monda egy néki: Követlek téged valahová mégy. * Monda néki Jésus: A' rókáknak lyukok vagyon, és az égi madaraknak fészkek: az ember Fiának pedig ninch a' hová le-hajtsa a'fejét. * Monda pedig másnak: Kövess engemet. az pedig monda: Uram, engedd-meg nékem először, hogy el-mennyek, és el-temessem az atyámat. * És monda néki Jésus: Hadd temessék-el a' holtak az ő halottokat: te pedig menny-el, és hirdesd az Isten országát. * És monda más: Uram, követlek téged, de engedd-meg nékem hogy először búcsút vegyek azoktól a'mellyek otthonn vannak. * Monda néki Jésus: Senki, az ő kezét az ekére tévén, és hátra nézvén, nem alkolmatos az Isten országára.

X. Rész.

EZek-után pedig rendele az Úr más hetven-kettőt-is, és el-küldé őket kettőn-ként az ő színe-előtt, minden városba, és helyre, a'hová menendő vala. * És monda nékik: "Az aratás sok ugyan, a'munkások pedig kevesek. Kérjétek azért az aratásnak urát, hogy küldgyön munkásokat az ő aratására.

"2. Pet. 1. c. 17.

"Matt. 17. b. 14. Mar. 9. c. 17.

"Matt. 18. a. 1. Mar. 9. c. 33.

"Matt. 8. c. 19. Ioan. 3. a. 1.

"Matt. 9. d. 37.

táſára. * Mennyetek-el: "ímé én elkűldlek títeket, mint a' bárányokat a'farkaſok-kőzzé. * † Ne hordozzatok żachkót, ſe táskát, ſe ſarut, "és ſenkit az úton ne kőſzőntſetek. * Valamelly házba bé-mētek, előſzőr azt mogyátok: Békeſég e'háznak: * és ha ott léſzen a'békeſég fia, meg-nyugſzik ő-rajta a'tí békeſégtek; ha pedig nem, ti-hozzátok tér. * Azon házban maradgyatok pedig, evén és iván a' mellyek nálok vannak: "mert méltó a'munkás az ő bérére. Ne mennyetek házról házra. * És valamelly várasba mentek, és bé-fogadnak títeket, egyetek a'mik előtőkbe tétetnek: * és gyógyíttſátok-meg a'betegeket kik abban vannak, és ezt mongyátok nékik: Hozzátok kőzelgetett az Iſten orſzága. * Valamelly várasba pedig bé-mētek, és bé nem fogadnak títeket; ki-menvén annak útzáira, mongyátok: * "Még a'port-is, melly reánk ragadott a'tí váraſtokból, reátok tőrőllyük: mindazáltal azt tudgyátok-meg, hogy el-kőzőlgetett az Iſten orſzága. * Mondom tí-néktek, hogy Sodomának amaz napon kűnnyebben léſzē dolga, hogy-ſem mint annak a'váraſnak. * "Jaj néked Korozáin, jaj néked Bet-ſaida: mert ha Tyrusban és Sidonban lőttek vólna a' chodák mellyek bennetek lőttek, régen ſzőr-żákban, és hamuban űlvén penitentziát tartottak vólna. * De mindazáltal Tyruſnak és Sidonnak kűnnyebben léſzen dolga az itéletben, hogy-ſem mint néktek. * És te Kafarnaum, ſzinte az égig felmagaſztaltatván, ſzinte a'pokolig ſillyeſztetel. * "A' ki títeket halgat, engem halgat: és a'ki títeket meg-útál, engem útál-meg. A' ki pedig engem útál, azt útállya a'ki engem kűldőtt. * Meg-téré pedig a' hetven-kettő őrőmmel, mondván: Uram, még az őrdőgők-is engednek nékűnk a' te nevedben. * És monda nékik: Láttam a'ſátant mint a'villámáſt az égből leeſni. * Imé hatalmat adtam néktek a' kígyók, és a'ſkorpiók meg-tapodáſára, és az ellenſégnek minden erején: és ſemmit nem árt néktek. * Mindazáltal, azon ne őrűlyetek hogy a'lelkek engednek néktek: őrűllyetek pedig, hogy a' tí neveitek írva vannak mennyekben. * "Azon órábā őrvēdeze a'Szent-Lélekben, és monda: Hálát adok néked Atyám, mennynek és főldnek Ura, hogy el-rejtetted ezeket a'bőlchektől, és okoſoktól, és meg-jelentetted azokat a' kiſdedeknek. Ugy Atyám, mert így tettſzett előtted. * Mindenek nékem adattak az Atyámtól. És ſenki nem tudgya ki légyen a'Fiu, hanem chak az Atya; és ki légyen az Atya, hanem chak a'Fiu, és a'kinek a'Fiu akarja meg-jelenteni. * És fordúlván a' tanítványihoz, monda: "Bóldogok a'ſzemek, mellyek láttyák, a' miket tí láttok. * Mert mondom néktek, hogy ſok próféták és királyok akarták látni, a'miket tí láttok, és nem látták; és hallani a'miket hallotok, és nem hallották. * "És ímé egy Tőrvény-túdó fel-kele kiſértvén őtet, és mondván: Meſter, mit chelekedvén bírhatom az őrők életet? * Ő pedig monda néki: A' tőrvényben mí vagyon írva? mint olvaſod? * Amaz felelvén, monda: "Szereſſed a'te Uradat Iſtenedet, tellyes ſzívedből, és tellyes lelkedből, és minden erődből, és minden elmédből; és felebarátodat, mint tennen-magadat. * És monda néki: Igazán feleléł: ezt chelekedgyed, és élſz. * Amaz pedig akarván magát igazítani, monda Jéſuſnak: 'S kichoda az én felebarátom? * Felelvén pedig Jéſus, monda: Egy ember alá-mégyen vala Jeruſalemből Jerikóba, és a'tolvajok-kőzzé akada, kik meg-is foſzták őtet; és megſebesítvén, hólt-elevenen hagyván őtet el-menének. * Történék pedig hogy egy pap menne-alá azon az úton: és látván őtet, el-méne mellőle. * Haſonló-képpen egy Levíta-is, midőn a'hely-mellett vólna, és látná őtet, el-méne mellőle. * Egy Samaritánus pedig úton járván, melléje méne: és látván őtet, kőnyőrűleteſségre indúla. * És hozzája kőzelgetvén, bé-kőté az ő ſebeit, olajt és bort tőltvén azokba, és fel-tévén őtet a'barmára, vívé a'ſzállášra, és gongyát viſelé. * És máſod nap két pénzt vőn elő, és a'gazdának adá, és monda: Viſeld gongyát ennek: és valamit ezen-felyűl kőlteſz, én mikor meg-térek, meg-adom néked. * E'hárомkőzzűl, ki láttatik néked, hogy felebaráttya vólt annak, a'ki a'tolvajokkőzibe akadott? * Ama pedig monda:

A'ki irgalmaſságot chelekedett véle. És monda néki Jéſus: Menny-el, te-is haſonló-képpen chelekedgyél.
38 * Lőn pedig, midőn mennének, ő-is bé-méne egy kaſtélyba: és egy Márta-nevű aſzſzony'állat bé-fogadá őtet az ő házába, * és ennek egy
39 Maria-nevű őttſe vala, ki az Úrnak lábainál ülvén halgattya vala-is az ő igéjét. * Márta pedig ſzorgalmatoſ-
40 kodik vala a' gyakor ſzolgálatban: ki meg-álla, és monda: Uram, nem gondolſz-e véle, hogy az őttſém egyedül hagyott engemet ſzolgálni? mongyad azért néki, hogy ſegéttſen engem. * És felelvén, monda néki
41 az Úr: Márta, Márta, ſzorgalmatos vagy, és ſokakban tőrődől. * De egy
42 a' ſzükſéges. Maria leg-jobb réſzt válaſztott, melly el nem vétetik tőle.

XI. Rész.

ÉS lőn: midőn neminémű helyen imádkoznék, hogy megſzűnék, monda néki egy a' tanítványi-kőzzűl: Uram, taníts
1 minket imádkozni, a'mint Jánoſ-is
A tanította az ő tanítványit. * És monda nékik: Midőn imádkoztok, ezt
2 mongyátok: " Atyánk, ſzenteltetſsék
C te neved. Jőjőn te orſzágod. * A'mi
3 minden-napi kenyerűnket adgyad nékűnk ma. * És bochájſd-meg nékűnk a' mi bűneinket, mivelhogy mí-is meg engedűnk minden mí adóſsinknak. És ne vígy minket kíſértetbe. * És monda nékik: Kinek
5 vagyon kőzzűletek baráttya, és hozzája mégyen éj-félkor, és mond néki: Barátom, adgy nékem három kenyeret kőltsőn, * mert egy barátom jőtt hozzám az útról, és ninch
6 mit eleibe tennem; * és az onnét-belől felelvén, azt mongya: Ne bánts
7 engem, már az ajtó bé-tétetett, és a' gyermekim velem vannak az ágyas házban, nem kelhetek-fel, és nem adhatok néked. * És ha ő álhatatoſſon zőrget: mondom néktek, ha
B nem ád-is néki fel-kelvén, azért hogy baráttya, mindazáltal annak úntatáſáért fel-kél, és ád néki valamenyi
9 kell. * " Én-is mondom néktek: Kérjetek, és adatik néktek: kereſſetek, és találtok: zőrgeſſetek, és meg-nyittatik néktek. * Mert minden a'ki kéri, el-véſzi; és a'ki kéreſi, meg-találja; és a'zőrgetőnek meg-nyittatik.
11 * † Kichoda kér pedig kőzzűletek kenyeret az attyától, vallyon kővet
12 ád-e néki? A'vagy halat: vallyon a'halért kígyót ád-e néki? * A'vagy
13 ha tik-monyat kér, vallyon ſkorpiót nyújt-e néki? * Ha azért tí gonoſzok lévén, jó adományokat tudtok adni a'tí fiaitoknak: menyível inkább a' tí Atyátok menyből jó lelket ád az ő-tőle kérőknek. * " És
14 őrdőgőt űz vala ki, és az néma vala. És midőn ki-űzte vólna az őrdőgőt, ſzólla a'néma, és chodálkoznak a' ſeregek. * Némellyek pedig
15 kőzzűlők mondának: Beelzebubnak az őrdőgők fejedelmének-általa űzi-ki az őrdőgőket. * És egyebek
16 kíſértvén, az égből kérnek vala jelt
17 tőle. * Ő pedig hogy látá az ő gondolattyokat, monda nékik: Minden magában meg-haſonlott orſzág el-
18 puſztúl, és a'ház a'házra omol. * Ha pedig a' ſátán-is meg-haſonlott maga-ellen, mi módon áll meg az ő orſzága? mert azt mondgyátok hogy Beelzebub-által űzőm-ki az őrdőgőket. * Ha pedig én Beelzebub-
19 által űzőm-ki az őrdőgőket: a' tí
C fiaitok ki-által űzik-ki? * Az-okáért ők léſznek a'tí bíraitok. Ha pe-
20 dig az Iſtennek újával űzőm-ki az őrdőgőket: bizonyára el-érkezett hozzátok az Iſten orſzága. * Mikor az erős fegyveres az ő pitvarát őrzi,
21 békeſégben vannak a'miket bír. * Ha pedig erőſſebb nálánál jővén, meggyőzi őtet, minden fegyverit el-vé-
22 ſzi, a'mellyekben bízott, és az ő ragadományit el-oſztya. * A' ki velem ninchen, ellenem vagyon; és a' ki velem nem gyűjt, tékozol. * Mikor a' tiſztátalan lélek ki-mégyen az emberből, vizetlen helyeken jár, nyugodalmat kereſvén; és nem találván, mond: Viſzſza-térek az én házamba, a'honnét ki-jőttem. * És
25 mikor el-jő, meg-tiſztítva találllya
26 azt ſőprővel, és fel-ékesítve. * Akkoron el-mégyen, és melléje véſzen más hét magánál gonoſzb lelkeket; és bé-menvén, ott laknak. És annak az embernek utólſo dolgai gonoſzbak léſznek az elsőknél. * Lőn pedig, midőn ezeket mondaná, fel-
D emelvén ſzavát egy aſzſzony'állat a' ſeregből, monda néki: Bóldog a' méh, melly téged hordozott; és az
28 emlők, mellyeket ſzoptál. * Ő pedig

"Matt. 6. b. 9.

"Matt. 7. a. 7. & 21. c. 22. Mar. 11. c. 24. Ioan. 14. b. 13. Iac. 1. a. 5.

†Matt. 7. b. 9.

"Matt. 9. d. 32. & 12. b. 22. Mar. 3. c. 22.

monda: Sőt bóldogok, a'kik az Iſ-
ten igéjét halgattyák, és meg-őrizik
azt. * Az egybe-gyűlő ſeregeknek 29
"Matt. 12. c. 39. pedig kezde mondani: "E' nemzet-
ſég, gonoſz nemzetſég: jelt keres, és
jel nem adatik néki, hanem chak a'
"Ioan. 2. a. 2. Jónás proféta jele. * Mert "a'mint 30
Jónas, jele vólt a'Ninivítáknak: úgy
léſzen az ember Fia-is e' nemzet-
†3. Reg. 10. a. 1. ſégnek. * † A' Déli királyné fel-tá- 31
mad az itéletben e' nemzetſég fér-
2. Par. 9. a. 1. fiaival, és kárhoztattya őket: mert
el-jőtt a' főldnek utólſo határiról
a'Salomon bőlcheſégét halgatni: és
ímé nagyobb vagyon itt Salomon-
nál. * A' Ninivei férfiak fel-támad- 32
nak az itéletben e' nemzetſéggel, és
"Ion. 3. b. 5. kárhoztattyák őtet, "mert peniten-
tziát tartottak a' Jónas predikállá-
ſára: és ímé nagyobb vagyon itt Jó-
†Matt. 5. b. 15. náſnál. * † Senki gyertyát nem 33
gyújt 's a' rejtekbe téſzi, ſem a' vé-
Mar. 4. 6. 21. ka-alá, hanem a' gyertya-tartóra, E
hogy a' kik bé-mennek, láſsák a' vi-
"Matt. 6. c. 21. lágoſságot. * "A'te teſtednek gyer- 34
tyája a'te ſzemed. Ha a'ſzemed egyű-
gyű léſzen, az egéſz teſted világos
léſzen: ha pedig álnok léſzen, a' te
teſted-is ſetétes léſzen. * Meg-láſ- 35
ſad azért, hogy a'világoſság, melly
benned vagyon, ſetétſég ne légyen.
* Ha azért a' te egéſz teſted világos 36
léſzen, nem lévén benne valami ſe-
tétſégnek réſze; világos léſzen egéſz-
len, és mint a' fényeſségnek gyer-
tyája, meg-világoſít téged. * Es mi- 37
kor ſzóllana, kéré őtet egy Fariſæus,
hogy nála ebédlenék. És bé-menvén
le-telepedék. * A' Fariſæus pedig 38
kezde magában gondolkodván mon-
dani, miért nem moſdott vólna
meg ebéd-előtt. * És monda néki az 39
"Matt. 23. c. 25. Úr: "Moſt tí Fariſæuſok, a' mi a'
pohárnak és tálnak-kivűle vagyon,
meg-tiſztíttyátok: a' mi pedig belől
vagyon bennetek, rakva ragadomán-
nyal, és hamiſsággal: * Bolondok, 40
nem-de a'ki azt chinálta, a'mi kivűl
vagyon, nem az chinálta-e azt-is, a'
mi belől vagyon? * Mindazáltal, a' 41
mivel bévelkődtők, adgyatok ala- F
miſnát: és ímé mindenek tiſzták
néktek. * De jaj néktek Fariſæuſok- 42
nak, mert meg-dézmállyátok a'mén-
tát, és rutát, és minden fűvet, és el-
hadgyátok az itéletet és az Iſtennek
ſzeretetit: ezeket ſzűkſég vólt meg-
chelekednetek, és amazokat el nem

43 hagynotok. * † Jaj néktek Fariſæuſok- "Inf. 20. g. 45.
nak, mert ſzeretitek az elſő ſzékeket
a'ſynagógákban, és a'kőſzőntéſeket Marc. 12. d. 38.
44 a'piaczon. * Jaj néktek, mert ol- Matth. 23. a. 6.
lyak vattok mint a' koporſók, mel-
lyek nem láttſzanak, és az emberek
45 felyűl-járván nem tudgyák. * Fe-
lelvén pedig egy a'Tőrvény-túdók-
kőzzűl, monda néki: Meſter, ezeket
mondván, még gyalázatot-is téſzſz
46 rajtunk. * Ő pedig monda: Jaj néktek
Tőrvény-túdóknak-is: "mert olly "Matt. 23. a. 4.
terhekkel terhelitek az embereket,
mellyeket el nem viſelhetnek, és ma-
gatok egy újotokkal ſem illetitek a'
47 terheket. * Jaj néktek, kik a'Profé-
ták koporſóit építitek: az atyátok
48 őlték pedig meg őket. * Valóbã bizo-
nyíttyátok hogy eggyeztek az atyá-
G tok chelekedetivel: mert ők őlték-
meg őket ugyan, tí pedig az ő kopor-
49 ſójokat építitek. * Az-okáért mon-
dotta az Iſten bőlcheſége-is: Kűldők
hozzájok Profétákat, és Apoſtolokat,
és azok-kőzzűl meg-őlnek, és űl-
50 dőznek: * hogy ki-kereſteſſék min-
den Proféták vére, melly ki-onta-
tott világ teremtéſétől-fogva e'
51 nemzetſégtől, * "Abelnek vérétől- "Geneſ. 4. b. 8.
fogva a' Zakarías véréig, ki az óltár 2. Par. 24. f. 22.
's a' templom-kőzőtt veſzett. Igy
mondom néktek, ki-kereſtetik e'
52 nemzetſégtől. * Jaj néktek Tőrvény-
túdóknak, mert el-vőttétek a'tudo-
mány kúlchát, magatok bé nem
mentetek, és azokat, kik bé-men-
53 nek vala, el-tíltottátok. * Mikor pe-
dig ezeket mondaná nékik, a'Fariſæ-
uſok és a'Tőrvény-túdók reá kezdé-
nek erőſsődni, és a'ſzáját ſokakkal
54 terhelni, * leſelkedvén utánna, és
kereſvén, hogy valamit kapnának a'
ſzájából, hogy vádolnák őtet.

XII. Rész.

1 A SOk ſeregek álván pedig kőr-
nyűle, úgy hogy egy-máſt
nyomdoſnák, kezdé mon-
dani a'tanítványinak: "Meg- "Matt. 16. a. 6.
ójátok magatokat a'Fariſæuſok ko- Mar. 8. b. 15.
2 váſzától, melly a'kép-mutatás. * †
Semmi pedig ninch el-fődőzve, a'
mi ki ne nyilatkoztaſſék: ſe el rejt- †Matt. 11. c. 26.
3 ve, a'mi meg ne tudaſſék. * Mert Marc. 4. c. 22.
a'miket ſetétben mondottatok, vilá-
goſságban mondatnak; és a'mit fűl-
be ſzóllottatok a' kamarákban, a'
4 hejazatokon predikáltatik. * Mon-

dom pedig néktek én barátimnak: Meg ne rettennyetek azoktól kik meg-ölik a'testet, és az-után ninch több a'mit chelekedgyenek. * Megmutatom pedig néktek kitől féllyetek: Féllyetek attól, a'ki, minek-utánna meg-öl, hatalma vagyon hogy a'gehennába vessen. így mondom néktek, attól féllyetek. * Nemde nem öt verebet vésznek-e két fillyéren, és egy azok-közzül ninch el-felejtve az Isten-előtt? * De még a' fejeteknek haj-szálai-is mind meg vannak számlálva. Ne féllyetek azért: sok verebeknél jobbak vattok tí. * " Mondom pedig néktek: Minden a'ki meg-vall engem az emberek-előtt, az ember Fia-is meg-vallya azt az Isten Angyali-előtt: * a'ki pedig meg-tagad engem az emberek-előtt, meg-tagadtatik az Isten Angyali-előtt. * † És minden a'ki az ember Fia-ellen szóll, meg-bocháttatik néki: annak pedig, a'ki a'Szent Lélek-ellen káromkodik, meg nem bochátattatik. * Mikor pedig titeket a'synagógákba és a'tiszt-viselőkhöz, és hatalmasságokhoz visznek, ne légyetek szorgalmatosok mint vagy mit félellyetek, vagy mit mongyatok. * Mert a'Szent-Lélek meg-tanít titeket azon órában, mit kellyen mondanotok. * Monda pedig néki egy a'sereg-közzül: Mester, mongyad az atyámfiának, hogy oszsza-meg velem az örökséget. * Ő pedig monda néki: Ember, ki rendelt engemet bírává vagy osztává közöttetek? * És monda nékik: Meg-látsátok, és őrizkedgyetek minden fösvénységtől: mert senkinek élete ninch azoknak bévelködésében, a' miket bír. * Monda pedig hasonlatosságot nékik, mondván: "Egy gazdag embernek szántó-földe bévséges gyümölchöt terme, * és gödolkodik vala magában, mondván: Mit mivellyek, mert ninch hová gűjtsem gyümölchimet? * És monda: Ezt chelekeszem: El-bontom chűreimet, és nagyobbakat chinálok: és oda gyűjtök mindeneket, a'mik nékem termettek, és a'javaimat; * és azt mondom a'lelkemnek: Lelkem, sok esztendőkre el-tétetett sok javaid vannak: nyugodgyál, egyél, igyál, vígan lakjál. * Monda pedig néki az Isten: Bolond, ez éjjel a'lelkedet meg-kérik tőled: a'miket szerzettél pedig, kié lészsznek? * Igy vagyon a'ki magának kinchet gyűjt, és nem gazdag az Istenben. * És monda a'tanítványinak: Azért mondom néktek: " Ne legyetek szorgalmatosok lelketekről mit egyetek; se testetekről, mibe öltözzetek. * A'lélek jobb az eledelnél, és a'test jobb az öltözetnél. * Gondollyátok-meg a'hollókat, mert nem vetnek, se nem aratnak, kiknek ninch pinczéjek se chűrök, és az Isten el-táplállya azokat. Menyível inkább jobbak vattok tí azoknál? * Kichoda pedig közzületek gondolkodván adhat magasságához egy könyöknyit? * Ha azért a'mi leg-kissebb meg nem mivelhetitek, a'többiről miért szorgalmatoskodtok? * Nézzétek a'líliomokat mi-képpen nevekednek: nem munkálkodnak, se nem fonnak: mondom pedig néktek, Salomon minden ö dichőségében sem ruházatott a'mint egy ezek-közzül. * Ha pedig a'füvet, melly ma a'mezőn vagyon, és hólnap a'kemenczébe vettetik, az Isten így ruházza: menyível inkább titeket kisded hitűek. * És tí se kérdezzétek mit egyetek, a'vagy mit igyatok: és fel ne fualkodgyatok, * mert ezeket mind e'világ nemzetségi keresik. A'tí atyátok pedig tudgya hogy ezek-nélkül szűkölködtök. * Mindazáltal keressétek először az Isten országát, és az ö igasságát, és ezek mind hozzá adatnak néktek. * Ne félly te kisded nyáj, mert tetszett a'tí Atyátoknak hogy országot adgyon néktek. * " Adgyátok-el a'mikkel bírtok, és adgyatok alamizsnát. Szerezzetek magatoknak zacskókat, mellyek meg nem avúlnak, el-fogyhatatlan kinchet mennyekben: a'hová a'lopó nem közelget, és a'moly meg nem vesztegeti. * Mert a'hól a'tí kinchetek vagyon, ott lészen a'szívetek-is. * Légyenek fel-övedzve a'tí ágyékitok, és égő gyertyák kezeitekben, * és tí hasonlók az ö urokat-váro emberekhez mikor térjen-meg a'menyegzőből: hogy midőn megjő, és zörget, mingyárt meg-nyissák néki. * Bóldogok azok a'szolgák, kiket midőn meg-jő az úr, vígyázva talál: bizony mondom néktek, hogy fel-övedzi magát, és azokat

"Psal. 54. d. 25. Matth. 6. c. 25. 1. Pet. 5. b. 7.

"Matt. 10. d. 32. Mar. 8. d. 38. 1. Tim. 2. b. 12.

† Matt. 12. c. 33. Mar. 3. b. 18.

" Eccli. 31. c. 19.

"Matt. 6. c. 20. & 19. c. 21.

le-telepíti, és által-menvén szolgál nékik. * És ha a' második vígyázáskor jő, és ha a' harmadik vígyázáskor jő, és úgy találja, bóldog szolgák azok. * "Azt pedig tudgyátok, hogy ha a' chelédes ember tudná, melly órában jőne-el a' lopo, vígyázna általán-fogva, és nem hadná meg-ásni az ő házát. * Tí-is légyetek készek: mert a' melly órában nem vélitek, el-jő az embernek Fia. * Monda pedig néki Péter: Uram, nékünk mondod-e e' példa-beszédet, vagy mindeneknek-is? * Monda pedig az Úr: "Kit vélsz hogy hív sáfár, és okos, kit az Úr az ő chelédére rendelt, hogy adgyon azoknak idejekor mérték-szerént-valo búzát? * Bóldog az a' szolga, kit mikor eljővend az Úr, e' képpen talál chelekedni. * Bizony mondom néktek, hogy mindenekre a' mikkel bír, rendeli őtet. * Hogy-ha azt mongya az a' szolga az ő szívében: Késik el-jőni az uram, és verni kezdi a' szolgákat és a' szolgálókat; és enni, és innya, és részegeskedni: * el-jő annak a' szolgának az ura a' napon mellyen nem reménli, és az órán mellyen nem tudgya, és el-választya őtet, és az ő részét a' hitetlenekkel teszi. * Az a' szolga pedig, a' ki tudta az ura akarattyát, és el nem készült, és nem chelekedett annak akarattya-szerént, sokkal verettetik. * a' ki pedig nem tudta, és vereségekre méltókat chelekedett, kevéssel verettetik. Mindennek pedig a' kinek sok adatott, sok kérettetik attól: és a' kire sokat bíztak, többet kérnek attól. * Tűzet jöttem bochátani a' földre; és mit akarok, hanem hogy fel-gyuladgyon? * Kereszteséggel kell pedig meg-kereszteltetnem; és mint szorongattatom, míg nem el-végeztetsék? * Vélitek-e hogy békeséget jöttem küldeni a' földre? Mondom néktek; nem: hanem el-választást: * mert innen-tóva öten lésznek egy házban a' kik meg-hasonlanak, hárman kettő-ellen, és ketten három-ellen * hasonlanak-meg: az atya a' fiú-ellen, és a' fiu az attya-ellen, az anya a' leánya-ellen, és a' leánya az annya-ellen, a' napa a' menye-ellen, és a' menye az ő napa-ellen. * "Monda pedig a' feregeknek-is: Mikor látjátok a' nap-nyúgatról-jövő felyhőt, mingyárt azt mongyátok: Zápor-esső jő; és úgy lészen: * és mikor a' délről-fúvo szelet, azt mongyátok: Hogy hévség lészen; és meg-lészen. * Kép-mutatók, az égnek és a' földnek színét meg-tudgyátok próbálni: ezt az időt pedig miért nem probállyátok-meg? * Miért pedig hogy magatoktól sem itélitek-meg a' mi igaz? * "Mikor pedig a' te ellenkeződdel a' fejedelemhez mégy, az úton igyekezzél megszabadúlni tőle, hogy valami-képpen téged a' bíróhoz ne vonnyon, és a' bíro adgyon téged a' sarczoltatónak, és a' sarczoltato téged a' tömlőczbe vessen. * Mondom néked, ki nem mégy onnét, míg nem az utólso fillyért-is meg-fizeted.

"Matt. 24. d. 43.

"Apoc. 16. c. 15.

"Matt. 10. d. 34.

"Matt. 16. a. 2.

"Matt. 5. d. 25.

XIII. Rész.

1 A Jelen valának pedig némellyek azon időben, hírt tévén néki a' Galilæaïak felől, kiknek véreket Pilátus az ő áldozattyokkal egyelítette. * És felelvén monda nékik: Vélitek-e hogy e' Galilæaïak 2 minden Galilæaïaknál bűnősbek vóltak, hogy efféléket szenvedtek? * Mondom néktek; nem: de ha 3 penitentziát nem tartotok, minnyájan hasonló-képpen veszt ők-el. * A' 4 mint ama' tizen-nyólczan-is, a' kikre Siloéban a' torony esett, és meg-ölte őket: vélitek-e hogy azok-is bűnősbek vóltak minden Jerusalemben-lako embereknél? * Mondom 5 néktek; nem: de ha penitentziát nem tartotok, minnyájan hasonló-képpen veszt ők-el. * Mondá pedig e' 6 hasonlatosságot-is: Egynek szőlőjében fűge-fa vala plantálva, és elméne gyümölchőt keresvén azon, 7 és nem találá. * Monda pedig a' szőlő-míveshez: Ímé három esztendeje vagyon, miólta jövők gyümölchőt keresvén e' fűge-fán, és nem találok: azért vágd-ki azt, miért fog-lal chak földet-is? * Amaz pedig felelvén, monda néki: Uram, hadd-meg azt ez esztendőben-is, míg megkapállyam körös-körűl, és meg-ga- 9 nejozzam: * és ha gyümölchőt hoz, jó; ha pedig nem, jövendőben vágd-ki azt. * Tanít vala pedig az ő synagógájokban szombatokon. * És ímé 11 egy aszszony, kiñ a' betegségnek lelke tizen-nyólcz esztendeig vala: és

meg-görbedett vala, és tellyességgel fel nem nézhet vala. * Kit midőn látna Jésus, hozzája hívá őtet, és monda néki: Aszszony, el-hagyattattál a' te betegségedtől. * És reája tévé kezeit, és azonnal fel-egyenesedék, és dicsőíti vala az Istent. * Felelvén pedig a' synagógának fejedelme, boszszonkodván hogy szombaton gyógyított volna Jésus, monda a' seregnek: Hat nap vagyon, a' mellyekẽ dolgozni kell: azokon jőjetek azért, és gyógyíttassatok-meg, és né szombat napon. * Felelvén pedig néki az Úr, monda: Kép-mutatók, ki-ki közzületek szombaton nem oldgya-e el ökrét vagy szamárát a' jászoltól, és nem viszi-e itatni? * Ezt pedig az Abrahám leányát, kit megkötözött a' Sátan, ímé tizen-nyólcz esztendeig, nem kellett-e meg-oldozni e' kötéstől szombat-napon? * És mikor ezeket mondaná, pirúlnak vala minden ő ellenkezői: és az egész nép örül vala mindeneken, mellyek dicsőségesen lésznek vala ő-tőle. * "Monda azért: Mihez hasonlo az Isten országa, és mihez itélem azt hasonlónak? * Hasonló a' mustár-maghoz, mellyet vévén az ember, az ő kertébe veté, és fel-nevekedék, és nagy fává lőn: és az égi madarak nyugovának az ágain. * "És ismég monda: Mihez itélem hasonlónak az Isten országát? * Hasonlo a' kovászhoz, mellyet vévén az asszony állat, el-egyelíté három véka lisztbe, míg mind meg-kovászosodnék. * És által-mégyen vala a' városokon, és kastélyokon, tanitván, és Jerusalembe menvén: * Monda pedig néki egy: Uram, kevesen vannak-e, a' kik üdvözülnek? Ő pedig monda nékik: * " Erőlködgyetek bé-menni a' szoros kapun: mert mondom néktek, sokan kívánnak bé-menni, és nem mehetnek. * † Mikor pedig bé-mégyen a' chelédes ember, és bé-tészi az ajtót, kinn kezdetek állani, és az ajtót zörgetni, mondván: Uram, nyisd-meg nékünk: és felelvén mond néktek: "Nem tudlak titeket honnét-valók vattok: * akkor kezditek mondani: Te-előtted őttünk és ittünk, és a' mi úczáinkon tanitottál. * És mond néktek: Nem tudlak titeket honnét-valók vattok: † távozzatok-el tőlem miñyájan a' hamisságnak chelekedői. * Ott lészen sírás, és fogaknak chikorgatása: mikor láttyátok Abrahámot, és Isaákot, és Jákobot, és mind a' Profétákat az Isten országában, titeket pedig ki-űzettetni. * És jőnek Nap-keletről, és Nap-nyúgatról, és Északról, és Délről, és le-telepednek az Isten országába. * "És ímé utólsók a' kik elsőkké lésznek, és elsők a' kik utólsókká lésznek. * Azon nap jövének némelly Farisæusok, mődván néki: Menny-ki, és eredgyel innét: mert Heródes meg akar téged ölni. * És monda nékik: Eredgyetek, és mongyátok-meg annak a' rókának: Ímé ördögöket űzök, és gyógyítok ma és hólnap, és harmad nap el-végeztetem. * Mindazáltal szükség nékem ma, és hólnap, és a' következendő napon járnom: mert nem veszhet-el a' Próféta Jerusalemen-kivül. * " Jerusalem, Jerusalem, ki meg-ölöd a' Profétákat, és megkövezed azokat kik hozzád küldetnek, hányszor akartam egybe-gyüjteni a' fiaidat, mint a' madár az ő fészkét tollai-alá, és nem akartad? * Ímé pusztán hagyatik néktek a' tí házatok. Mondom pedig néktek, hogy nem láttok engem, míg nem el jő, midőn azt mongyátok: Áldott, a' ki az Úr nevében jő.

"Matt. 13. d. 31. Marc. 4. c. 30.
"Matt. 13. c. 33.
"Matt. 7. b. 13.
†Matt. 25. a. 10.
"Matt. 7. c. 23. & 25. d. 41.
"Psal. 6. v. 9.
"Matt. 19. d. 30. & 20. b. 16. Marc. 10. d. 31.
"Matt. 23. d. 37.

XIV. Rész.

És lőn, midőn bé-menne Jésus egy Farisæusok fejedelme házába szombaton kenyeret enni, és ők reá vígyáznak vala. * És ímé egy víz-kórságos ember vala előtte. * És felelvén Jésus, monda a' Törvény-tudóknak és Farisæusoknak, mondván: Ha szabad-e szombaton gyógyítani? * Azok pedig hallgatának. Ő pedig fogván őtet meggyógyítá, és el-bocsátá. * És felelvén nékik, monda: Kinek közzületek szamára vagy ökre esik a' kútba, és nem mingyárt ki-vonnya-e azt szombat napon? * És nem felelhetének ezekre néki. * Monda pedig a' hívataloknak-is példa-beszédet, nézvén mi-képpen válogatnák az első üléseket, mondván nékik: * Mikor menyegzőre hívattatol, ne ülly az első helyre, hogy valami-képpen bőchülletesb náladnál hívattatott ne légyen attól, * és az eljövén a' ki téged és azt hítta, mon-

gya néked: Adgy helyt ennek: és akkor kezdgyed píruláſſal az utólſo helyt tartani. *De mikor hívattatol, 10
eredgy, ûlly az utólſo helyre: hogy midőn el-jővend a' ki téged hívott, mongya néked: "Barátom, menny fellyebb. Akkor léſzen dichőſéged a' veled eggyűtt le-telepedtek-előtt.*† 11
Mert minden a'ki magát fel-magaſztallya, meg-aláztatik; és a'ki magát meg-alázza, fel-magaſztaltatik. * 12
Mond vala pedig annak-is, a'ki őtet hítta vala: † Mikor ebédet, vagy vachorát ſzerzeſz, ne híjad a' te barátidat, ſe az atyád-fiait, ſe a' rokonidat, ſe a' gazdag ſzomſzédidat; hogy valami-képpen ők-is el ne híjanak téged, 13
és meg-légyen fizetéſed. * hanem mikor lakodalmat ſzerzeſz, híjad a' ſzegényeket, bénnákat, ſántákat, és 14
vakokat: * és bóldog léſzſz, mivelhogy meg nẽ fizethetik néked: mert meg-fizettetik néked az igazaknak fel-támadáſában. * Ezeket midőn 15
hallotta vólna egy az eggyűtt le-telepedtek-kőzzűl, monda néki: Bóldog az, a'ki kenyeret éſzik az Iſten országában. * Ő pedig monda néki: 16
"Egy ember nagy vachorát ſzerze, és ſokakat híva. * És el-küldé a' ſzolgáját a' vachorának órájában, 17
megmondani az hívatalóſoknak, hogy el-jőnének, mert már mindenek elkéſzíttettek. * És kezdék eggyűtt 18
minnyájan magokat menteni. Az elſő monda néki: Majort vőttem, és ſzűkſég ki-mennem, és azt meg-látnom: kérlek téged ments-meg engem. * És a' máſik monda: Őt iga 19
ökrőt vőttem, és meg-próbálni megyek azokat: kérlek téged mentsmeg engem. * És más monda: Fele- 20
ſéget vőttem, és azért nem mehetek-el. * És meg-térvén a' ſzolga, 21
meg-jelenté ezeket az ő urának. Akkor meg-haraguván a' chelédes ember, monda az ő ſzolgájának: Mennyki hamar az útzákra és a' váraſnak ſzerire; és a' ſzegényeket, és a' bénnákat, és a' vakokat, és a' ſántákat hozd-bé ide. * És monda a' ſzolga: 22
Uram, meg-lőtt a' mint parancholtad, és még-is hely vagyon. * És monda az úr a' ſzolgának: Menny-ki az 23
útakra, és a' ſővényekhez: és kénſzerittſed bé-jőni, hogy meg-tellyék az én házam. * Mondom pedig néktek, hogy ſenki ama' férfiak-kőzzűl 24
a' kik hívattattak, meg nem kóſtollya az én vachorámat. * Sok ſeregek mennek vala pedig véle; és 25
meg-fordúlván, monda nékik: * "Ha 26
ki hozzám jő, és nem gyűlőli az atyát, és annyát, és feleſégét, és fiait, és attyafiait, és nénnyeit, még pedig az ônôn lelkét-is, nem lehet én tanítványom. * "És a' ki nem 27
viſeli az ônôn kereſztét, és utánnam nem jő, nem lehet én tanítványom. * Mert kichoda kőzzűletek, 28
tornyot akarván építeni, előſzőr le-ûlvén meg nem ſzámlállya a' kőltſéget, a' melly ſzűkſéges, ha vagyon-e az el-végezéſre: * hogy, mi- 29
nek-utánna fondamentomot vét, és el nem végezheti, minnyájan a'kik láttyák, ne kezdgyék őtet chúfolni, 30
* mondván: Hogy ez ember építeni kezdett, és el nem végezhette? * A' vagy melly király, hadakozni indúlván más király-ellen, le-ûlvén elsőben meg nem gondollya, ha tíz- 31
ezerrel ſzembe-ſzálhat-e az-ellen a' ki húſz ezerrel jő ellene? * egyébként még amaz távúl lévén, kővetſéget bochátván, békeſégre-valókat ker. * Így azért minden tí-kőzzűletek, a' ki ellene nem mond mindeneknek a' miket bír, nem lehet én 32
tanítványom. * "Jó a' ſó. Ha pedig 33
a' ſó meg ízetlenűl, mivel ſózzanak? 34
* Sem a' főldbe, ſem a' ganéjba nem haſznos, hanem ki-vettetik. A' kinek fülei vannak a' halláſra, hallyameg.

"Prov. 25. a. 7. Matth. 23. b. 12. † Inf. 18. c. 14.

†Tob. 4. b. 7. Prov. 3. b. 9.

"Matt. 22. a. 2. Apoc. 19. b. 9.

"Matt. 10. d. 37.

"Matt. 10. d. 38. & 16. d. 24. Marc. 8. d. 34.

"Matt. 5. b. 15. Mar. 9. g. 50.

"Matt. 18. b. 12.

XV. Rész.

Közelgetnek vala pedig hozzája a' publikánuſok és bűnőſők, hogy ha gatnák őtet. 1 A
* És morgolódnak vala a' Fariſæuſok és az Irás-túdók, mondván: Hogy ez a' bűnőſőket bé-fogadgya, és vélek éſzik. * És ſzólá 2
nékik íme' példa-beſzédet, mond- 3 E
ván: * "Kichoda az ember kőzzűletek, a'kinek ſzáz juha vagyon; és 4
ha el-veſzt eggyet azok-kőzzűl, nem hadgya-e a' kilenczven-kilenczet a' puſztában, és a' hoz mégyen a' melly el-veſzett vala, míg nem meg-találllya azt? * És mikor azt meg-találllya, 5
vállaira véſzi őrűlvén: * és haza 6
menvén egybe-híja barátit és ſzomſzédit, mondván nékik: Örvendgyetek nékem, mert meg-találtam B

az én

az én juhomat, melly el-veſzett vala? * Mondom néktek, hogy úgy ðrðm léſzen menyben egy penitentzia-tartó bűnðſðn, inkább hogy-ſem kilenczven-kilencz igazakon, kik nem ſzűkðlkðdnek penitentzia-nélkűl. * A'vagy melly aſzſzony'állatnak tíz garaſa lévén, ha el-veſzt egy garaſt, nem gyújt-e gyertyát, és meg-ſðpri a'házat, és meg-kereſi ſzorgalmatoſon, míg nem meg-találja? * És mikor meg-találja, egybe-hívja barátit és ſzomſzédit, mondván: Örvendgyetek nékem, mert meg-találtam a'garaſt, mellyet el-veſztettem vala? * Igy, mondom néktek, ðrðm léſzen az Iſten angyali-elðtt egy penitentzia-tartó bűnðſðn. * Monda pedig: Egy embernek két fia vala: * és monda az ifiabbik kðzzűlðk az attyának: Atyám, ádd-ki nékem az ðrðkſég réſzét, melly engem illet. És el-oſztá nékik az ðrðkſéget. * És nem ſok napok-után, egybe-gyűjtvén mindeneket, az ifiabbik fia meſzſze méne távúl-valo tartományba, és ott eltékozlá az ð ðrðkſégét buja élettel. * És minek-utánna mindeneket megemésztett vólna, nagy éhſég lðn abban a'tartományban, és ð ſzűkðlkðdni kezde. * És el-méne, és annak a'tartománnak egy polgárához adá magát. És az ð majorjába küldé ðtet, hogy a'diſznókat ðrizné. * És kívánnya vala a'haſát bé-tðlteni a'malátával, mellyet a'diſznók éſznek vala; és ſenki nem adgya vala néki. * Magába térvén pedig, monda: Menyi béreſek az atyám házában bévelkðdnek kenyerekkel, én pedig itt éhel halok-meg! * Fel-kelek, és az én atyámhoz megyek, és ezt mondom néki: Atyám, vétkeztem az ég-ellen, és te-ellened: * már nē vagyok mélto hogy te fiadnak hívattaſſam: tégy engem mint eggyet a'te béreſid-kðzzűl. * És fel-kelvén el-méne az attyához. Mikor pedig még távúl vólna, meg-látá ðtet az ð attya, és irgalmaſságra indíttaték, és hozzája futván a'nyakára eſék, és meg-chókolá ðtet. * És monda néki a'fia: Atyám, vétkeztem az ég-ellen, és te-ellened: már nem vagyok mélto hogy te fiadnak hívattaſſam. * Monda pedig az attya a'ſzolgainak: Hamar hozzátok-elő a'leg-jobb ruhát, és ðltðzteſsétek-fel ðtet, és adgyatok gyűrðt a'kezébe, és ſarut a'lábaiba: * és hozzátok-elð a'hizlalt borjút, és ðllyétek-meg, és egyűnk, és vígan lakjunk: * mert ez az én fiam meg-hólt vala, és meg-elevenedett; el-veſzett vala, és meg-találtatott. És vígan kezdének lakni. * Az ð idðſebbik fia pedig a'mezőn vala; és midőn meg-jőne, és a'házhoz kðzelgetne, hallá az énekléſt és a'tanczot: * és híva eggyet a'ſzolgákkðzzűl, és meg-kérdé mi dolog vólna az. * És az monda néki: Az ðtſéd jðtt-meg, és az atyád a'hizlalt borjút ðlte-meg, hogy egéſſégeſen meg-jðtt. * Boſzſzonkodék pedig, és nem akara bé-menni. Az attya azért ki-jővén, kezdé kérni ðtet. * Ama'pedig felelvén, monda az attyának: Ímé ennyi eſztendeig ſzolgálok néked, és ſoha parancholatodat által nem hágtam, és ſoha nem adtál nékem egy gðdðlyét hogy barátimmal vígan laktam vólna: * de minek-utánna ez a'te fiad, ki az ð ðrðkſégét a'kurvákkal meg-emészteté, meg-jðtt, a'hizlalt borjút ðlted-meg néki. * Ő pedig monda néki: Fiam, te mindenkor velem vagy, és mindenem tiéd; * vígan lakni pedig és ðrvendezni kell vala, mert ez a'te ðtſéd, meg-hólt vala, és megelevenedett; el-veſzett vala, és meg-találtatott.

XVI. Rész.

Monda pedig az ð tanítványinak-is: Vala egy gazdag ember, kinek ſáfára vala: és az bé-vádolták nála, mint-ha el-tékozlotta vólna az ð javait. * És hívá ðtet, és monda néki: Mit hallok felőled? adgy ſzámot ſáfárſágodról: mert már nem ſáfárkodhatol. * Monda pedig a'ſáfár ðnnðn-magában: Mit mivellyek, hogy-ím az uram el-vészi tőlem a'ſáfárſágot? nem kapálhatok; kóldúlni ſzégyenlek. * Tudom mit chelekedgyē, hogy, mikor ki-vettetem a'ſáfárſágból, bé-fogadgyanak engem a'ð házokba. * Egybe-hívván azért az urának minden adóſſit, monda az elsőnek: Menyível tartozol az uramnak? * Az pedig monda: Száz tonna olajjal. És monda néki:

néki: Vedd-elő a'szám-tartó könyvedet; és üly-le hamar, írj ötvent. 7 *Az-után monda a'másiknak: Te pedig menyivel tartozol? Ki monda: Száz kőből búzával. Monda néki: Vedd-elő a' te leveleidet, és írj nyólczvant. * És dícséré az Úr a'hamisságnak fáfárát, hogy eszesſen chelekedett vólna: mert e'világ fiai eszesbek a'világosság fiainál az ő nemekben. * Én-is mondom néktek: 9 Szerezzetek magatoknak barátokat a' hamisság mammónájából; hogy, mikor meg-fogyatkoztok, bé-fogadgyanak titeket az örök hajlékokba. * A'ki a'leg-kisebben hív, a'nagyobban-is hív; és a'ki a'kichinben hamis, a'nagyobban-is hamis. * Ha azért a' hamis mammónában hívek nem vóltatok; ki bízza reátok azt a'mi igaz? * És hogy-ha a'másébá hívek nem vóltatok; ki adgya nektek a'mi tiétek? * " Egy szolga sem szolgálhat két úrnak: mert a'vagy az eggyikét gyűlöli, és a'másikát szereti; a'vagy az eggyikhez ragaszkodik, és a'másikát meg-útállya: nem szolgálhattok az Istennek és a'mammónának. * Hallyák vala pedig mind ezeket a'Farisæusok, kik fösvénnyek valának; és chúfollyák vala őtet. * És monda nékik: Ti vattok, a' kik magatokat igazíttyátok az emberek-előtt: az Isten pedig tudgya a'ti szíveiteket: mert a'mi az emberek-előtt nagy, útálatosság az Isten-előtt. * " A' Törvény és a' Próféták, Jánosig: attól-fogva az Isten országa hirdettetik, és azon minnyájan erőszakot tésznek. * † Könnyebb pedig az égnek és a'földnek el-múlni, hogy-sem mint a' Törvényből egy pontnak el-esni. * " Valaki el-bocháttya a'maga feleségét, és mást vészen, paráználkodik; és a'ki férjétől el-bochátatottat vészen, paráználkodik. * Vala egy gazdag ember, ki bársonba és biborba öltözik vala: és minden-nap frissen lakik vala. * És vala egy Lázár-nevű kóldús, ki annak ajtaja-előtt fekszik vala, rakva fekélyekkel, * kívánván meg-elégíttetni a' morzalékokból, mellyek a'gazdagnak asztaláról húllanak vala; és senki nem adgya vala néki: de az ebek-is eljőnek vala, és nyallyák vala az ő fekélyit. * Lőn pedig, hogy meg-

F 23
G 24
10 C 26
11
12
13 27
14 D 30
15
31
16
17 1 E A
18 2
19 3
20 4
21 5
22 6

halna a'kóldús, és vitettetnék az Angyaloktól az Abrahám kebelébe. Meg-hala pedig a'gazdag-is, és pokolban temettetek. * Fel-emelvén pedig szemeit, midőn a'kínokban vólna, látá Abrahámot távúl, és Lázárt az ő kebelében; * és ő kiáltván monda: Atyám Abrahám, könyörűlly rajtam, és küld-el Lázárt, hogy mártsa vízbe az úja végét, hogy hívesíttse-meg az én nyelvemet, mert gyötrettetem e' langban. * És monda néki Abrahám: Fiam, jussón eszedbe hogy el-vötted javaidat a'te életedben, és Lázár azon-képpen gonoszit: most pedig ez vígasztaltatik, te pedig gyötrettetel. * és mind ezek-fölött, közöttünk és közöttetek nagy köz erősíttetett-meg: hogy azok, a'kik innét által akarnak menni hozzátok, ne mehessenek; se onnét ide által ne jöhessenek. * És monda: Kérlek azért téged atyám, hogy küldgyed őtet az atyám házába. * mert öt atyámfia vagyon, hogy bizonyságot tegyen azoknak, hogy ne jőjenek ők-is e' kínok helyére. * És monda néki Abrahám: Vagyon Moysesek és Prófétájok, halgassák azokat. * Ama' pedig monda: Nem, atyám Abrahám: de ha valaki a' hóltak-közzűl hozzájok mégyen, penitentziát tartnak. * Monda pedig néki: Ha Moysest és a'Prófétákat nem halgattyák; ha valaki a'halottak-közzűl fel-támadis, nem hisznek.

XVII. Rész.

ÉS monda az ő tanítványinak: Lehetetlen hogy botránkozások ne jőjenek: jaj pedig annak, a' ki-által jőnek. * Hasznosb annak, ha egy malom-kő tétetik a'nyaka-körűl, és a'tengerbe vettetik, hogy-sem mint meg-botránkoztassón eggyet e' kisdedek-közzűl. * Meg-ójátok magatokat: " Ha vétkezik ellened az atyádfia, dorgáld-meg őtet: és ha penitentziát tart, bochás-meg néki. * És ha napjában hétszer vétkezik ellened, és napjában hétszer hozzád tér, mondván: Bánom; bochás-meg néki. * És mondának az Apostolok az Úrnak: Öregbíttsed bennünk a'hitet. * " Monda pedig az Úr: Ha hitetek lészen, mint a'muszár mag, mögyátok

Matth. 18. a. 7. Mar. 9. f. 41.

"Matt. 18. b. 21. Lev. 19. d. 17. Eccli. 19. b. 13.

"Matt. 17. c. 19.

"Matt. 6. c. 24.

"Matt. 11. b. 12.

†Matt. 5. c. 52.

"Mar. 10. b. 11. 1 Cor. 7. b. 10.

Luc. 16. 17.

ime' szederj-fának : Szakadgy-ki gyökereſtől, és plantáltaſsál a'tengerbe; és enged néktek. * Kichoda pedig kőzzűletek, a' kinek szántólegénye vagy páſztora vagyon, a'ki, ha meg-tért a'mezőről, azt mongya néki: Mingyárt jere, telepedgyél-le: *és nem mongya-é néki: Készíts mit vachorálnom, és övedzd-fel magadat, szolgálly nékem míg éſzem és iſzom, és az-után te-is egyél, 's igyál? *Vallyon meg-köſzöni-e annak a'szolgának, hogy meg-chelekedte a'miket néki parancholt vala? * Nem vélem. E'képpen tí-is, mikor mindeneket meg-chelekeſztek, mellyek parahcholva vannak néktek, azt mongyátok: Haſzontalan ſzolgák vagyunk; a'mit meg kellett chelekednünk, meg-chelekedtük. *És lőn, mikor Jeruſalembe menne, által-méne Samarián és Galilæán. * És mikor bé-menne egy kaſtélyba, eleibe jövének tíz poklos férfiak, kik távúl meg-állának: * és fel-emelék ſzavokat, mondván: Jéſus meſter, könyörűlly rajtunk. * Kiket hogy meg-láta, monda: "Mennyetek-el, mutaſsátok-meg magatokat a'papoknak. És lőn, midőn meñének, meg-tiſztúlának. *Egy pedig közzűlök, hogy látá hogy megtiſztúlt, viſzſza-téré, nagy ſzóval magaſztalván az Iſtent. * és orczájára borúla az ő lábai-előtt, hálákat adván: és ez Samaritánus vala. *Felelvén pedig Jéſus, monda: Nem-de tízen tiſztúltak-e meg? és a'kilencze hol vagyon? * Nem találtatott a'ki meg-terne, és dicsőſéget adna az Iſtennek, hanem chak ez idegen nemzet. * És monda néki: Kelly-fel, menny-el: mert a'te hited meg-ſzabadított téged. * Kérdetvén pedig a' Fariſæuſoktól: Mikor jő-el az Iſten orſzága? Felelvén nékik, móda: Nem úgy jő-el az Iſten orſzága, hogy valaki tudhaſſa: *ſe nem mongyák; Ímé itt, a'vagy ímé amott. Mert ímé az Iſten orſzága bennetek vagyon. * És monda a'tanítványinak: El-jőnek a' napok, mikor kívánnyátok látni egy napját az ember Fiának, és nem látnyátok. * "És azt mongyák néktek: Ímé itt, és ímé amott. El ne meñyetek, ſe ne köveſsétek. *mert mint az égalatt-valo tündöklő villamás, az égalatt-valókon fénlik; úgy léſzen az ember-nek Fia az ő napján. *Előſzőr pedig ſokakat kell néki ſzenvedni, és meg-vettetni e' nemzetségtől. * "És a'mint lőtt a' Nóe napjaiban, úgy léſzen az ember Fiának napjaiban-is. * Éſznek és iſznak vala: feleſégeket véſznek vala, és férjnek adattatnak vala, mind a' napig, melyben bé-méne Nóe a' bárkába; és el-jöve a'víz-özön, és el-veſzté minnyájokat. * "Haſonló-képpen a'mint lőtt a' Lot napjaiban: Éſznek és iſznak vala; véſznek és eladnak vala; plantálnak és épitnek vala; *a'melly napon pedig ki-méne Lot Sodomából, tűz és kénkő eſék az égből, és minnyájokat el-veſzté: * ezek-ſzerént léſzen a'melly napon az ember Fia meg-jelenik. * Az orában a'ki a' ház hején léſzen, és az ő edényi a'házban, le ne ſzállyon elvinni azokat: és a'ki a'mezőn, haſonló-képpen viſzſza ne térjen. * Meg-emlekezzetek a' Lot feleſégéről. * " Valaki lelkét meg akarja tartani, el-veſzti azt: és valaki azt el-veſzti, meg-eleveníti azt. * † Mondom néktek: azon éjjel ketten léſznek egy ágyban, eggyik fel-vétetik, és a'máſik el-hagyatik: * két őrlő aſszſzony léſzen eggyűtt; eggyik fel-vétetik, és a'máſik el-hagyatik: ketten a'mezőn; eggyik fel-vétetik, és a' máſik el-hagyatik. * Felelvén mondának néki: Holott Uram? * Ki monda nékik: Valahol a'teſt léſzen, oda gyűlnek a'ſaſok-is.

XVIII. Rész.

MOnda pedig példa-beſzédet-is nékik, hogy ſzűkſég mindenkor imádkozni és meg nem ſzűnni, * mondván: Egy bíro vala neminémű váraſban, ki az Iſtent nem feli vala, és az embert nem böchűlli vala. * Vala pedig egy özvegy-aſzſzony azon várasban, és hozzája jő vala, mondván: Állyad boſzſzúmat az ellenſégemen. * És nem akará ſok ideig. Ezek-után pedig monda ő-magában: Noha az Iſtent nem félem, ſem az embert nem böchűllöm: * mindazáltal, mivelhogy úntat engem ez özvegy-aſzſzony, boſzſzúját állom, hogy végtére el-jövén engem ne ſzidalmazzon. *Monda pedig az Úr: Hallyátok

"Lev. 14. a. 2.

"Matt. 24. b. 23. Marc. 13. c. 21.

"Matt. 24. d. 37. Gen. 7. b. 5.

"Geneſ. 19. c. 25.

"Sup. 9. c. 24. Matth. 10. d. 39. Mar. 8 d. 35. Ioan. 12. d. 25. † Matt. 24. d. 40. 1. Theſ. 4. d. 17.

Eccli. 18. c. 21. 1. Theſſ. 5. d. 17.

tok mit mond a'hamiſságnak bírája:
* az Iſten pedig nem áll-e boſzſzút 7
az ő válaſztottiért, kik éjjel nap- B
pal kiáltnak hozzája, és békeſéges
tűréſe léſzen-e ő-érettek? * Mon- 8
dom néktek, hogy hamar boſz-
ſzút áll azokért. Mindazáltal az
ember Fia el-jővén, véled-e hogy
talál hitet a'földőn? * Mondá pedig 9
némellyeknek, kik magokban bíz-
nak vala mint igazak, és meg-útál-
nak vala egyebeket, e'példa-beſzé-
det-is: * Két ember méne-fel a'tem- 10
plomba hogy imádkoznának; eg-
gyik Fariſæus, és a'máſik publikánus.
* A' Fariſæus álván, így imádkozik 11
vala magábā: Iſten, hálákat adok né-
ked, hogy nem vagyok mint egyéb C
emberek: ragadozók, hamiſſak, pa-
ráznák: a'mint e'publikánuſ-is. * két- 12
ſzer bőjtölők egy hétben; dézmát
adok mindenekből a'miket bírok.
* És a'publikánus távúl álván, ſze- 13
meit ſem akarja vala fel-emelni az
égre: hanem a'mellyét veri vala,
mondván: Iſten, légy kegyelmes né-
kem bűnőſnek. * Mondom néktek, 14
alá-méne ez a'házához, inkább meg-
igazíttatván amannál: "mert min-
den a'ki magát fel-magaſztallya,
meg-aláztatik; és a'ki magát meg-
alázza, fel-magaſztaltatik. * † Hoznak 15
vala pedig hozzája gyermechkéket-
is, hogy azokat illetné. Mellyet mi-
dőn látnának a'tanítványok, feddik
vala azokat. * Jéſus pedig egybe-hí- 16
ván őket, monda: Hadgyátok hoz-
zám jőni a'gyermekeket, és ne tíl-
tſátok őket. mert illyeneké az Iſten
orſzága. * Bizony mondom néktek: 17
Valaki úgy nem véſzi az Iſtē orſzágát
mint a'gyermek, bé nem mégyen
abba. * "És kérdé őtet egy fejede- 18
lem, mondván: Jó Meſter, mit che- D
lekedvén bírom az őrők életet?
* Monda pedig néki Jéſus: Miért 19
mondaſz engem jónak? ſenki nem
jó, hanem egyedűl az Iſten. * A'paran- 20
cholatokat tudod: "Ne ölly: Ne
paráználkodgyál: Ne orozz: Hamis
bizonſágot ne mongy: Atyádat és
anyádat tiſztellyed. * Ki monda: 21
Ezeket mind meg-őriztem ifiuſá-
gomtól-fogva. * Mellyet halván, 22
monda Jéſus néki: Még egy heával
vagy: add-el mind a'mid vagyon, és
add a'ſzegényeknek, és kinched lé-
ſzen menyben: és jőj-el, kőveſs en-

"Sup. 14. b. 11. Matth. 23. b. 12. † Matt. 19. b. 13. Mar. 10. b. 13.

"Matt. 19. b. 16.

"Exod. 20. c. 13.

23 gem. * Amaz halván ezeket, meg-
ſzomorodék: mert igen gazdag va-
24 la. * Látván pedig Jéſus, hogy meg-
E ſzomorodott vólna, monda: Melly
nehezen mennek az Iſten orſzágába
25 a'kiknek pénzek vagyon. * Mert
kűnnyebb a'tevének a'tő-fokán ál-
tal-menni, hogy-ſem a'gazdagnak
26 Iſten orſzágába menni. * És mon-
dának a'kik hallák: 'S ki űdvőzűl-
27 het? * Monda nékik: A'mellyek le-
hetetlenek az embereknél, lehetſé-
28 geſek az Iſtennél. * Monda pedig Pé-
ter: Ímé mí el-hattunk mindeneket,
29 és téged kővettűnk. * Ki monda né-
kik: Bizony mondom néktek, ſen-
F ki ninch, a'ki el-hatta házát, vagy
ſzűléit, vagy attya-fiait, vagy feleſé-
gét, vagy fiait, az Iſten orſzágáért;
30 * és ſokkal többeket ne végyen ezen
időben, és a'jővendő világon az ő-
31 rők életet. * "Melléje vévé pedig Jé-
ſus a'tizen-kettőt, és monda nékik:
Ímé fel-megyűnk Jeruſalembe, és
bé-tellyeſednek mindenek, mellyek
meg-írattattak a' proféták-által az
32 ember Fiáról. * mert a' Pogányok
kezébe adatik, és meg-chúfoltatik,
és meg-oſtoroztatik, és meg-pők-
33 dőſtetik: * és minek-utánna meg-
oſtorozzák, meg-ölik őtet, és har-
34 mad napon fel-támad. * És ők ſemmit
ezekbē nem értének, és ez íge el vala
rejtve tőlők, és nem érték a'mellyek
35 mondatnak vala. * "Lőn pedig, mi-
kor Jerikóhoz kőzelgetne, egy
vak űl vala az út-félen, kóldúlván.
36 * És mikor hallaná az által-menő
37 ſereget, kérdé mi vólna az. * Mon-
dának pedig néki, hogy a' Názareti
38 Jéſus menne-által. * És kiálta, mond-
ván: Jéſus Dávidnak fia, kőnyőrűlly
39 rajtam. * És a'kik elől-mennek va-
la, feddik vala őtet, hogy halgatna.
G Ő pedig ſokkal inkább kiált vala:
Dávidnak fia, kőnyőrűlly rajtam.
40 * Meg-álván pedig Jéſus, magához
41 hagyá őtet hozatni. * És midőn el-
kőzelgetett vólna, kérdé őtet, mond-
ván: Mit akarſz hogy chelekedgyem
42 veled? * Ama' pedig monda: Uram
hogy láſſak. És Jéſus monda néki:
Láſs, a'te hited meg-ſzabadított té-
43 ged. * És azonnal láta, és kőveti va-
la őtet, magaſztalván az Iſtent. És
az egéſz nép hogy látá, díché-
retet ada az Iſten-
nek.

"Matt. 20. b. 17. Marc. 10. e. 32.

"Matt. 20. d. 29. Marc. 10. g. 46.

XIX. Rész.

ES bé-menvén Jerikóban jár vala. * És ímé egy Zakæus-nevű férfiu, és ez a' publikánusok fejedelme vala, és gazdag: * és kívánnya vala látni Jésust, ki vólna. és nem láthattya vala a' seregtől, mert kisded termetű vala. * És elő-futván fel-hága egy vad füge-fára, hogy látná őtet: mert azon mégyen vala által. * És midőn a' helyre jutott vólna, fel-tekíntvén Jésus, látá őtet, és monda néki: Zakæe, sietve szálly-alá, mert ma a' te házadban kell maradnom. * És sietvén le-szálla, és örömmel fogadá őtet. * És mikoron minnyájan látnák, morgolódnak vala, mondván, hogy bűnös emberhez tért vólna bé. * Meg-álván pedig Zakæus, monda az Úrnak: Uram, ímé felét az én javaimnak a' szegényeknek adom; és ha valamiben valakit meg-chaltam, négy-annyit adok viszsza. * Monda néki Jésus: Hogy ma lőtt üdvössége e' háznak: mivelhogy ő-is az Abrahám fia. *"Mert az ember Fia azt jött keresni és üdvözíteni, a'mi el-veszett vala. * Ezeket halván amazok, példa-beszédet-is monda, azért hogy közel vólna Jerusalemhez; és mivelhogy azt alítanák, hogy leg-ottan meg-jelennék az Isten országa. * Monda azért: "Egy nemes ember messze-valo tartományba méne, hogy magának országot venne, és viszsza-térne. *Elő-hívván pedig az ő tíz szolgait, tíz girát ada nékik, és monda nékik: Keresskedgyetek míg meg-jövök. * Az ő polgári pedig gyűlölik vala őtet, és követséget küldének utánna, mondván: Nem akarjuk ezt rajtunk uralkodni. * És lőn, hogy meg-vévén az országot, meg-térne: és elő hagyá hívattatni a' szolgákat, a' kiknek a' pénzt adta vala, hogy meg-tudná, ki-ki menyit kereskedett vólna. * El-jöve pedig az első, mondván: Uram, a' te girád tíz girát nyert. * És monda néki: Örülly jó szolgám, mivelhogy a' kevésen hív vóltál, haralmad légyen tíz városon. * A' második-is el-jöve, mondván: Uram, a' te girád öt girát nyert. *Ennek-is monda: Te-is légy öt városon. *Más-is el-jöve, mondván: Uram, ihon a' te girád, melly nálam el-tétetve vólt a' kezkenőben: * mert féltem tőled, hogy ím kemény ember vagy: él-vészed a' mit le nem tőttél, és meg-aratod a' mit nem vetettél. * Monda néki: A' te szádból ítéllek-meg téged gonosz szolga. tudod vala hogy én kemény ember vagyok, el-vévén a' mit le nem tőttem, és meg-aratván a' mit nem vetettem; * 's miért nem adtad tahát az én pénzemet a' pénz-válto asztalra, hogy én el-jövén, uzorákkal vőttem vólna ki azt? * És az ott-állóknak monda: Vegyétek-el tőle a' girát, és adgyátok annak a' kinec tíz girája vagyon. * És mondának néki: Úram, tíz girája vagyon. †* Mondom pedig néktek, hogy mindennec a' kinek vagyon adatik, és bévelkődik: attól pedig a' kinek nincsen, a' mie vagyon-is el-vétetik tőle. * Mindazáltal, amaz én ellenségimet, a' kik nem akarták hogy én rajtok uralkodgyam, hozzátok ide, és öllyétek-meg előttem. * És ezeket mondván, elől jár vala fel-menvén Ierusalembe. "* És lőn, midőn el-közelgetett vólna Betfagéhez és Betaniához, a' hegyhez melly Olaj-fák hegyének hívattatik, el-küldé az ő két tanítványát, * mondván: Mennyetek a' kastélyba, melly ellenben vagyon: melybe bé-menvén, találtok egy meg-kötött szamár vemhet, mellyen még soha egy ember sem ült: ólgyátok-meg azt, és hozzátok-el. * És ha valaki titeket kérd; Miért ólgyátok el? így szóllyatok néki: Hogy az Úr kívánnya ennek szolgálattyát. * El-menének pedig a' kik el-küldettenek vala: és álva találák a' vemhet, a' mint mondotta nékik. * El-óldván pedig ők a' vemhet, mondának nékik annak urai: Miért ólgyátok-el a' vemhet? * Ők pedig mondának: Mert az Úrnak szüksséges. †* És Jésushoz vivék azt. És az ő ruhájokat a' vehemre hányván, fel-ültetek Iésust. * Menvén pedig ő, le-terítik vala az ő ruhájokat az úton. * És midőn már el-közelgetne az Olaj-fák hegyének lejtőjére, kezdék minnyájan a' tanítványoknak seregi örülvén dícserni az Istent nagy szóval minden chudatételekért, mellyeket láttanak vala, * mondván: Áldott a' király, a' ki az Úrnak nevében jő, békesség menyben,

" *Mat. 18. b. 12.*

"*Matt. 25. b. 13.*

† *Sup. 8. c. 18.* *Mat. 13. b. 12. & 25. c. 29.* *Mar. 4 c. 25.*

" *Mat. 21. a. 1.* *Mar. 11. a. 1.*

† *Io. 12. b. 14.*

menyben, és dichőſég a' magaſságokban. * És némelly Fariſæuſok a' ſeregek-kőzzűl, mondának néki: Meſter, fedd-meg a' tanítványidat. *Kiknek ő monda: Mondom néktek, hogy ha ezek halgatnak, a'kővek kiáltnak: *És hogy el-kőzelgete, látván a'váraſt síra azon, mondván: * Mert ha meg-iſmérted vólna te-is, és főképpen ezen a'te napodon, mellyek a'te békeſégedre vannak: moſt pedig el-rejtve vannak a'te ſzemeidtől. * Mert reád-jőnek a'napok: és kőrnyűl-véſznek téged a'te ellenſégid árokkal, és kőrnyűl-fognak téged: és meg-ſzorongatnak téged mindenfelől; * és a'főldig le-rontnak téged, és a'fiaidat, kik benned vannak; "és nem hagynak te-benned kővet a'kővőn: azért hogy meg nem iſmérted a' te látogatáſod idejét. * † És bémenvén a templomba, ki kezdé hánni azokat, a'kik abban árúlnak és véſznek vala, * mondván nékik: "Írva vagyon: Hogy az én házam imádſágnak háza: tí pedig azt latroknak barlangjává tőttétek. * És tanít vala minden-nap a'templomban. A'papi-fejedelmek pedig, és az Irás-túdók, és a' kőſſégnek fejedelmi, el akarják vala őtet veſzteni: * és nem találnak vala mit chelekednének néki. mert az egéſz nép ő-tőle fűgg vala, halgatván őtet.

XX. Rész.

ES lőn egy napon, tanítván ő a'népet a'templomban, és az Evangéliomot hirdetvén, egybe-gyűlének a'papi-fejedelmek, és az Irás-túdók a' vénekkel, * és ſzólják nék, mondván: Mond-meg nékűnk, michoda hatalommal miveled ezeket? a'vagy: Kichoda az, a'ki néked e'hatalmat adta? * Felelvén pedig Jeſus, monda nékik: Én-is kérdlek titeket egy igéről. Felellyetek-meg nékem: * A' János kereſztſége menyből vólt-e, a'vagy az emberektől? *Azok pedig gondollyák vala magokbã, módván: Hogy ha azt mongyűk, Menyből; azt mongya: Miért nem hittetek tahát néki? *Ha pedig azt mőgyuk, Az emberektől; az egéſz nép meg-kővez minket: mert bizonyoſok, hogy proféta vólt János. * És felelének, hogy nem tudnák honnét vólna. * Jéſus-is monda nékik: Én ſem mondom-meg néktek michoda hatalommal chelekeſzem ezeket. *Kezdé pedig a'népnek mondani e'példa-beſzédet: "Szőlőt plántála egy ember, és bérbe adá azt a'míveſeknek: és ő meſzſze vólt ſok ideig. * És ideje-kor egy ſzolgát küldé a'míveſekhez, hogy a'ſzőlőnek gyűmőlchében adnának néki. Kik meg-vervén azt, űreſſen bochátak-el. * És más ſzólgát-is küldé. Amazok pedig azt-is meg-vervén, és gyalázattal illetvén, űreſſen bochátak-el. *Még a' hármadikát-is el-küldé: kik azt-is meg-ſebesítvén ki-veték. * Monda pedig a' ſzőlőnek ura: Mit chelekedgyem? az én ſzerelmes fiamat küldőm-el; talám mikor őtet láttyák, meg-bőchűllik. * Kit midőn láttak vólna a'miveſek, gondolák magokban, mondván: Ez az őrőkős, őllyük-meg őtet, hogy miénk légyen az őrőkſég. * És ki-vetvén őtet a'ſzőlőből, megőlék. Mit chelekeſzik azért azoknak a'ſzőlőnek ura? *el-jő, és elveſzti azokat a'míveſeket, és a' ſzőlőt máſoknak adgya. Mellyet halván, mondának néki: Távúl légyen az. * Ő pedig reájok tekintvén, monda: Michoda tahát az, a'mi írva vagyon: "A'melly kővet az építők meg-vetettek, az lőtt ſzeglet-fejévé? * Minden a'ki arra a'kőre eſik, megromol; a'kire pedig eſik, el-rontya azt. * És igyekeznek vala a' papi-fejedelmek, és az Irás-túdók kezeket reá vetni azon órában: és félének a'néptől: mert meg-érték hogy ő-rólok mondotta e' haſonlatoſságot. * † És reá-vígyázván leſelkedőket küldének, kik magokat igazaknak tettetnék, hogy meg-foghnák őtet a'beſzédben, hogy őtet a' tiſzt-tartónak birodalma's hatalmalá adnák. * És kérdék őtet, mondván: Meſter, tudgyuk hogy igazán ſzóllaſz és tanítaſz; és ſzemélyt nem válogatſz, hanem az Iſten útát igaſſágban tanítod: * ſzabad-e adót adnunk a'Cháſzárnak, vagy nẽ? *Meggondolván pedig az ő álnokſágokat, monda nékik: Mit kíſértetek engem? * mutaſſatok egy pénzt nékem. Ki képe's felyűl-valo iráſa vagyon rajta? Felelvén mondának néki: A'Cháſzáré. *És monda nékik: "Adgyátok meg tahát a'mi a'Cháſzáré, a'Cháſzárnak; és a'mi az Iſtené, az Iſtennek.

"Matt. 24. a. 2. Mar. 11. a. 2. Inf. 21. b. 6. †Matt. 21. b. 12. Mar. 11. b. 17. "Iſa. 56. c. 7. Ier. 7. b. 11.

Matth. 21. c. 23. Mar. 11. d. 27.

"Matt. 21. d. 33. Marc. 12. a. 11. Iſa. 5. a. 1. Ier. 2. d. 21.

"Pſal. 117. d. 11. Acto. 4. b. 11. Rom. 9. g. 33. 1. Pet. 2. a. 8. Iſa. 28. d. 16. †Matt. 22. b. 15. Marc. 12. b. 13.

"Rom. 13. b. 7.

* Es meg nem fedheték az ő ſzavát a'nép-előtt: és chodálkozván az ő feleletin, halgatának. * "El-jővének pedig némelly Sadduczæuſok, kik tagadgyák a'fel-támadáſt, és kérdék őtet, * mondván: Meſter, Moyſes meg-írta nékünk: † Ha valakinek áttyafia meg-hal feleſége lévén, és ez magzatok-nélkül léſzen, hogy amannak az attyafia vegye-el ezt feleſégül, és magot támaſzſzon az attyafiának: * hét atyafiak valának azért: és az első, feleſéget vőn, és meg-hala fiak-nélkül. * És a' máſodik vévé-el azt, az-is meg-hala fiú-nélkül. * És a' harmadik vévé-el őtet. Haſonló-képpen mind heten, és nem hagyának magot, és meg-halának. * Miňyájok-után végre az aſzſzony-is meg-hala. * A'fel-támadásban azért, ki feleſége léſzen ő-közzülök? mivelhogy ő mind a'hétnek feleſége vólt. * És monda nékik Jéſus: E'világ fiai házaſodnak, és férjnek adatnak: * azok pedig a'kik méltóknak itéltetnek a' más világra, és a'halottak-közzül-valo fel-támadáſra, ſe férjhez nem mennek, ſe feleſégeket nem véſznek: * mert többé meg nem halhatnak: mert egyenlők az Angyalokhoz, és az Iſtennek fiai, mivelhogy a' fel-támadáſnak fiai. * Hogy pedig a' halottak fel-támadgyanak, Moyſes-is meg-mutatta a' chipke-bokornál, "midőn az Urat Abrahám Iſtenének, és Iſaák Iſtenének, és Jákob Iſtenének mongya. * Az Iſten pedig nem a' meg-hóltaké, hanem az élőké: mert minnyájan élnek néki. * Felelvén pedig némelly Irás-túdók, mondának néki: Meſter, jól mondád. * És többé nem mernek vala tőle ſemmit kérdeni. * Monda pedig nékik: Miképpen mongyák a'Kriſtuſt a'Dávid fiának lenni? * és ő-maga Dávid mongya a' Zóltárok könyvében: "Monda az Úr az én Uramnak; üllj az én jobbomra, * míg az ellenſégidet ſámollyá téſzem a'te lábaidnak. * Dávid azért Urának híja őtet: 's mi módon ő fia? * Az egéſz népnek hallására pedig, monda a' tanítványinak: * † Meg-ójátok magatokat az Irás-túdóktól, kik hoſzſzú ruhában akarnak járni, és ſzeretik a'köſzöntéſeket a' piaczon, és az első-ſzékeket a' ſynagógákban, és az első helyeket a' lakodalmokban: * kik meg-eméſztik az özvegyek házait, hoſzſzú imádſágot tettetvén. Ezek nagyobb kárhozatot véſznek.

"Matt. 22. c. 23. Marc. 12. b. 18. "Deut. 15. b. 5. "Exod. 3. b. 6. "Matt. 22. d. 44. Marc. 12. d. 36. Pſ. 109. a. 1. † Matt. 23. a. 6. Marc. 12. d. 36. Sup. 11. f. 43.

XXI. Rész.

TEkintvén pedig, látá azokat a'gazdagokat, kik az ő ajándékokat a' kinches ládába vetik vala. * Láta pedig egy ſzegény özvegy-aſzſzont-is, a'ki két kis fillyért vete belé. * És monda: Igazán mondom néktek, hogy e' ſzegény özvegy, többet vetett minnyájoknál. * Mert minnyájan ezek, a'mivel bévelkődtek azt vetették az Iſten ajándékiba: ez pedig az ő fogyatkozáſából, mindé éléſét, a'melly vala, belé-vetette. * És némellyek a' templom-felől mondván, hogy jó kövekkel és ajándékokkal vólna fel-ékesítve, monda: * Ezek a'miket láttok, "el-jőnek a'napok, mellyekben nem hagyatik kő a'kövön, melly le ne rontaſsék. * Kérdék pedig őtet, mondván: Meſter, mikor léſznek ezek, és michoda a'jele, mikor megkezdenek lenni? * Ki monda: Meglåſsátok, hogy el-ne tévelyítteſſetek: mert ſokan jőnek az én nevemben, mondván, hogy én vagyok: és az idő el-közelgetett: ne mennyetek azért ő-utánnok. * Mikor pedig hallotok hadakat, és támadáſokat, meg ne rettennyetek: ſzükſég előſzör ezeknek meg-lenni, de nem mingyárt léſzen vége. * Akkor monda nékik: Fel-támad egy nemzet a' más nemzet-ellen, és orſzág orſzágellen. * És nagy föld-indúláſok léſznek helyesleg, és dög-halálok, és éhſég, és rettentéſek az égből, és nagy jelek léſznek. * De mind ezek-előtt reátok vetik kezőket, és üldőznek, a' ſynagógákba és őrizetek-alá adván, a' királyokhoz és tiſzt-tartókhoz vonván, az én nevemért: * történik pedig néktek bizonyſágúl. * Tegyétek azért ſzívetekbe, hogy eléve ne gondolkodgyatok, mi módon felellyetek. * mert én adok néktek ſzájat és bőlcheſéget, melynek ellene nem álhatnak ſe nem mondhatnak minden tí ellenkezőitek. * Kézbe adattok pedig a' ſzüléitektől, és az atyátok-fiaitól, és rokonitoktól, és barátitoktól, és halállal illetnek közzületek: * és gyűlöléſségben léſztek

"Matt. 24. a. 1. Marc. 13. a. 1. Sup. 10. g. 44.

mindeneknél az én nevemért: * és 18
egy haj-szál a'fejetekről el nem vész.
* A' tí békeséges tűréstekben bírjá- 19 37
tok a'tí lelkeiteket. * "Mikor pedig 20
láttyátok Jerusalemet a' hadtól kör-
nyűl-vétetni, akkor tudgyátok hogy 38
el-közelgetett az ő pusztúlása: * ak- 21
kor a'kik Judæában vannak, fussa-
nak a' hegyekre; és a'kik közepet-
te, mennyenek-el; és a'kik a'tarto-
mányokban, bé ne mennyenek abba.
* mert boszszú-állásnak napjai ezek, 22 A
hogy bé-tellyesedgyenek mind a'
mik írva vannak. * Jaj pedig a' ne- 23 2
hézkeseknek és a' szoptatóknak a-
zokban a'napokban. mert nagy szo- E
rongátás lészen a' földön, és harag
e' népen. * És el-húllanak a'fegyver 24
élivel: és fogva vitetnek minden
Pogányokhoz; és Jerusalem meg-
tapodtatik a'Pogányoktól: míg bé-
tellyesedgyenek a'nemzetségek idei.
"Matt. * " És jelek lésznek a'napban, és a' 25 5
24.c.29. hóldban, és a'chillagokban, és a'föl- 6
Mar.13. dön a' Népeknek szorongatása, a'
c.24. tenger zúgása és a' habjainak fel-
Isa.13.b. háborodása-miatt: * el-száradván 26 7
10. az emberek azoknak félelme és vá-
Ezech. rakodása-miatt, mellyek az egész vi-
32.b.7. lágra következnek. mert az egek
Joel. 3. erei meg-indúlnak: * és akkor lát- 27
c.15. tyák az ember Fiát el-jőni a'fely- F 9
hőben nagy hatalommal, és dicső- 10
séggel. * Ezek pedig meg kezdvén 28
lenni, fel-tekintsetek, és emellyétek- B
"Rom. fel a'fejeteket: " mert el-közelget 29 11
8.d.23. a' tí váltságtok. * És hasonlatosá-
got monda nékik: Lássátok a'fügefát, és minden fákat: * mikor im- 30
már magokból gyűmölchőt hoz-
nak, tudgyátok hogy közel vagyon
a' nyár. * Ugy tí-is midőn láttyá- 31
tok ezeket meg-lenni, tudgyátok
hogy közel vagyon az Isten országa.
* Bizony mondom néktek, hogy el 32
nem múlik e' nemzetség, míg nem
mindenek meg-lésznek. * Az ég és 33
a'föld el-múlnak: az én beszédim pe-
dig el nem múlnak. * Őrizkedgye- 34
tek pedig, hogy valami-képpen meg
ne nehezedgyenek a'tí szíveitek tob-
zódással, és részegséggel, és ez élet-
nek gondgyaival: és reátok jőjön
ama' hirtelen nap: * mert mint a'tőr 35 17
jő mind azokra, kik az egész föld
színén űlnek. * Vígyázzatok azért, 36 18
minden időben imádkozván, hogy
méltók lehessetek mind ezeket el-
távoztatni, a'mellyek kövétkezédők,
és az ember Fia-előtt állani. * Tanít
vala pedig nappal a' templomban:
éjjel pedig ki-menvén, múlat vala
a' hegyen, melly Olaj-fák hegyének
hívattatik. * És az egész nép reggel
hozzája mégyen vala a' templomba
őtet halgatni.

XXII. Rész.

EL-közelget vala pedig a'Ko- 1 *Matth.*
váſztalanok innepe-napja, *26. a.2.*
melly Húsvétnek mondatik: *Marc.*
* és keresik vala a'papi fejе- *14.a.1.*
delmek, és az Irás-túdók, mi-képpen
meg-ölnék Jésust: félnek vala pedig
a' kősségtől. * " Bé-méne pedig a' 3 "*Matt.*
Sátan Judásba, ki Iskárioteſnek ne- *26.b.14.*
veztetik vala, ki egy vala a' tizen- *Marc.*
kettő-közzűl. * és el-méne, és szólla *14. b.10.*
a'papi-fejedelmekkel, és a'tiszt-vise- 4
lőkkel, mi módon árúlná-el őtet né-
kik. * És örűlének, és fogadák hogy 5
pénzt adnának néki. * És reá felele. 6
És alkolmatosságot keres vala, hogy
el-árúlná őtet fel-lázzadás-nélkűl. *
El-jőve pedig a'Kovásztalanok napja, 7
melyben szükség vala meg-ölettetni
a' Húsvétnek. * És el-küldé Pétert és 8
Jánost, mondván: El-menvén készít-
tsétek-el nékünk a'Húsvétet, hogy
együnk. * Azok pedig mondának: 9
Hol akarod hogy el-készíttsük? * És 10
monda nékik: Imé bé-menvén tí a'
várasba, előtőkbe jő egy ember, egy
korsó vizet vívén: mennyetek után-
na a'házba, melybe bé-mégyen, * és 11
mongyátok a' ház gazdájának: Azt
mongya néked a'Mester: Hol a'szál-
lás, a'hol a'Húsvétet meg-egyem a'
tanítványimmal? * És ő néktek egy 12
el-készíttetett nagy vachorálo helyt
mutat, és ott készíttsétek-el. * El- 13
ménvén pedig, úgy találák, a'mint
meg-mondotta vala nékik, és el-ké-
szíték a'Húsvétet. * " És midőn el- 14 "*Matt.*
jőtt vólna az óra, le-telepedék, és a' *26.b.20.*
tizen-két Apostol ő-véle. * és mon- 15 *Marc.*
da nékik: Kívánva kívántam e'Hús- *14. b.17.*
vétet meg-enni veletek, minek-előt-
te szenvedgyek. * Mert mondom 16
néktek, hogy ettől-fogva nem észem
azt, míg nem bé-tellyesedik az Isten
országában. * És vévén a'pohárt, há- 17
lákat ada, és monda: Vegyétek, és
osszátok-el közöttetek. * mert 18
mondom néktek, hogy nem iszom
a'szőlő terméséből, míg nem az Isten

† *1. Cor. 11. c. 24.*

országa el-jő. * És vévén a'kenyeret hálákat ada, és meg-szegé, és nékik adá, mondván: Ez az én testem, melly érettetek adatik: ezt chelekedgyétek az én emlekezetemre. * Hasonló-képpen a' pohárt-is, minekutánna vachorála, mondván: Ez a' pohár az új testamentom az én véremben, melly tí-érettetek ki-ontatik. * "Mindazáltal ímé az engemet el-árulónak keze, velem vagyon az asztalnál. * És az ember Fia ugyan, † a'mint el-rendeltetett, el-mégyen: mindazáltal jaj annak az embernek, a'ki-által el-árúltatik. * És ők kezdék kérdezni magok-közőtt, ki vólna közzűlők, a' ki azt chelekedné. * Lőn pedig vetekedés-is közöttök, ki láttatnék közzülők nagyobnak lenni. * Monda pedig nékik: " A' Pogányok királyi uralkodnak ő-rajtok; és a'kiknek hatalmok vagyon rajtok, jó-tévőknek hívattatnak. * Tí pedig nem úgy: hanem a'ki nagyobb tí-közöttetek, légyen mint a' kisslebbik; és a'ki elől-járo, mint a' szolga. * Mert kichoda nagyobb, a'ki le-telepedik-e, vagy a'ki szolgál? nem a'ki le-telepedik-e? En pedig tí-köztetek vagyok, mint a'ki szolgál. * Tí vattok pedig, kik velem meg-maradtatok az én kísértetimben: * Énis el-rendelem néktek, a'mint el-rendelte nékem az én Atyám az országot, * hogy egyetek és igyatok asztalomon az én országomban; és üllyetek a'királyi-székeken, itélvén Israëlnek tizen-két nemzetségit. * Monda pedig az Úr: Simon, Simon, ímé a' Sátan kívánt titeket hogy meg-rostálna mint a' búzát: * én pedig könyörgöttem éretted hogy el ne fodgyon a'te hited; és te valami-kor meg-térvén erősítsd-meg az atyád-fiait. * Ki monda néki: Uram, kész vagyok veled a'tömlöczbe 's a'halálra-is menni. * "Ő pedig monda: Mondom néked Péter, nem szóll ma a'kakas, míg nem háromszor meg-tagadod hogy ismérsz engem. És monda nékik: * † Mikor küldöttelek titeket zachko és táska és saru-nélkül, vólt-e valami fogyatkozástok? * Azok pedig mondának: Nem vólt semmi. Monda azért nékik: De most a'kinek zachkója vagyon, vegye elő; hasonló-képpen a'táskát-is: és a'kinek ninchen, adgya-el köntösét, és vegyen kardot. * Mert mondom néktek, hogy még annak, a'mi írva vagyon, bé kell tellyesedni én-rajtam: " És a'hamissak-közibe számláltatott. Mert azoknak, mellyek én-felőlem vannak, vége vagyon. * Azok pedig mondának: Uram, ihon itt két kard. Ő pedig monda nékik: Elég. * "És ki-indúlván, szokása-szerént az Olaj-fák hegyére mégyen vala. Követék pedig őtet a' tanítványok-is. * És midőn a'helyre jutott vólna, monda nékik: Imádkozzatok hogy kísértetbe ne essetek. * † És ő el-szakada tőlök egy kő-hagyításnyira; és térdre esvén imádkozik vala, * mondván: Atyám, ha akarod, vedd-el e'pohárt én-tőlem: Mindazáltal nem az én akaratom, hanem a'tiéd légyen. * Jelenék pedig néki egy Angyal menyből, bátorítván őtet. És a'halállal tusakodván, hosszabban imádkozik vala. * És lőn az ő veritéke, mint a' földre-folyó vérnek cseppei. * És midőn fel-kőlt vólna az imádkozástól, és a' tanítványihoz jött vólna, aluva találá őket a'szomorúság-miatt. * És monda nékik: Mit alusztok? kellyetek-fel, imádkozzatok, hogy kísértetbe ne essetek. * "Még ő szólván, ímé a'sereg: és a'ki Judásnak hívattatik vala, egy a'tizen-kettő-közzül, előttök mégyen vala: és Jésushoz közelgete, hogy meg-chókolná őtet. * Jésus pedig monda néki: Júdas, chókkal árúlod-e el az ember Fiát? * Látván pedig azok, kik ő-körüle valának, a' mi következendő vala, mondának néki: Uram, vágjunk-e kardal? * És chapá eggyik közzülők a'papi-fejedelem szolgáját, és el-vágá annak jobb-fülét. * Felelvén pedig Jésus, monda: Hadgyátok ebben. És midőn illette vólna annak fülét, meg-gyógyítá őtet. * Monda pedig Jésus azoknak kik hozzája jöttek vala, a' papi-fejedelmeknek, és a' templom gond-viselőinek, és a' véneknek: Mint egy latorra jöttetek-e ki kardokkal és dorongokkal? * Holott minden-nap veletek vóltam a' templomban, nem nyújtottátok-ki kezeteket reám: de ez a'tí órátok, és a'setétségnek hatalma. * "Meg-fogván pedig őtet, a'papi-fejedelem házához vívék: Péter pedig távúl követi vala. * † Tűzet gyújtván pedig a'pit-

"Matt. 26. b. 11. Marc. 14. b. 20. Ioan. 13. c. 18.

† Psal. 40. c. 10.

"Matt. 20. d. 25. Marc. 10. f. 42.

"Matt. 26. c. 34. Marc. 14. c. 30.

† Matt. 10. b. 9.

"Isa. 53. d. 12.

"Matt. 26. c. 30. Marc. 14. c. 25. Ioan. 18. a. 1.

† Matt. 26. d. 39. Marc. 14. d. 35.

"Matt. 26. e. 47. Marc. 14. c. 42. Ioan. 18. a. 3.

"Matt. 26. f. 57. Marc. 14. f. 43. Ioan. 18. c. 25.

†*Matt.* 26. *g.* 69. *Marc.* 14. *g.* 66. *Ioan.* 18. *b.* 25. a' pitvar közepin, és azok környűl-
ülvén, Péter közöttök vala. * Kit mi- 56
dőn látott vólna egy szolgálo hogy
a' világnál űlne, és reá tekintett vól-
na, monda: Ez-is ő-véle vala. * Ő 57
pedig meg-tagadá őtet, mondván:
Aszszony'állat, nem ismérem őtet.
* És egy kevés vártatva, más látván 58
őtet, monda: Te-is azok-közzűl
vagy. Péter pedig monda: Oh em-
ber, nem vagyok. * " És úgy mint 59
"*Ioan.* 18. *c.* 26. egy óra-múlva, más bizonyíttya va- G
la, mondván: Bizonyára ez-is ő-véle
vala: mert Galilæai-is. * És monda 60
Péter: Ember, nem tudom mit mon-
dasz. És mingyárt még ő szólván,
szólla a'kakas. * És fordúlván az Úr, 61
Péterre tekinte. És meg-emlekezék
Péter az Úr igéjéről, a' mint mon-
dotta vala: " Hogy minek-előtte a'
"*Matt.* 26. *c.* 34. *Marc.* 14. *c.* 30. *Ioan.* 13. *d.* 38. kakas szóllyon, háromszor tagadsz-
meg engem. * És ki-menvén Péter, 62
kelervelen síra. * És a' férfiak kik 63
tartyák vala őtet, chúfollyák vala,
vervén őtet. * És bé-fődözék őtet, és 64
verik vala az orczáját: és kérdezik
vala őtet, mondván: Profétáld-meg,
kichoda a'ki téged űtött? * És sok 65
egyebeket káromkodván mondának
vala ellene. * "És hogy meg-virrada, 66
egybe-gyűlének a' népnek vénei, és
a' Papi-fejedelmek, és az Irás-túdók,
és az ő gyülekezetekbe vívék őtet,
"*Matt.* 27. *a.* 1. *Marc.* 15. *a.* 1. *Ioan.* 18. *c.* 28. mondván: Ha te vagy a' Kristus,
mond-meg nékünk. * Es monda né- 67
kik: Ha néktek meg-mondom, nem
hisztek nékem: * ha pedig kérdlek- 68
is, meg nem feleltök nékem, se el nem
bochátotok. * Mostantól-fogva 69
pedig az ember Fia az Isten erejének C
jobja-felől fog-űlni. * Mondának pe- 70
dig minnyájan: Tehát te az Isten
Fia vagy? Ki monda: Ti mongyátok,
hogy én vagyok. * Azok pedig mon-
dának: Mit kívánunk még bizonsá-
got? mert mi-magunk hallottuk az
ő szájából.

XXIII. Rész.

ES fel-kelvén azoknak minden 1
sokasága, Pilátushoz vívék ő- A
tet. * Kezdék pedig őtet vá- 2
dolni, mondván: Ezt találtuk,
"*Matt.* 22. *b.* 21. *Marc.* 12. *b.* 17. †*Matt.* 27. *b.* 11. hogy fel-fordította nemzetségünket,
" és meg-tíltotta a' Cháfzárnak az
adót adni, és magát Kristus király-
nak mondotta lenni. * † Pilátus pe- 3
dig kérdé őtet, mondván: Te vagy-e
a' Zsidók királya? Ő pedig felelvén, *Mar.* 15. *a.* 2.
monda: Te mondod. * Monda pe- 4 *Ioan.* 18.
dig Pilátus a' Papi-fejedelmeknek, és *f.* 33.
a' seregeknek: Semmi okot nem ta-
lálok ez emberben. * Azok pedig reá 5
erősödnek vala, mondván: Fel-in-
díttya a' népet, tanítván egész Ju-
dæában, el-kezdvén Galilæától-fog-
va mind eddig. * Pilátus pedig hal- 6
ván Galilæát, meg-kérdé, ha Galilæai
ember vólna. * És hogy meg-tudá, 7
hogy Heródesnek birodalmából vól-
na, Heródeshez küldé őtet, ki ő-is
Jerusalemben vala azokban a' napok-
ban. * Heródes pedig látván Jésust, 8
igen örüle. mert kívánta vala sok
időtől-fogva őtet látni, mivelhogy
sokakat hallott vala felőle; és remén-
li vala, hogy valami jelt látna ő-tőle
lenni. * Kérdezé pedig őtet sok 9
beszédekkel. Ő pedig semmit nem felel
vala néki. * Állanak vala pedig a' 10
Papi-fejedelmek és az Irás-túdók
erősen vádolván őtet. * Meg- 11
útálá pedig őtet Heródes az ő hadá-
val: és meg-chúfolá, feír ruhába öl-
töztetvén, és viszsza-küldé Pilátus-
hoz. * És barátosok lőnek Heródes 12
és Pilátus azon a' napon: mert az-
előtt ellenségesek valának egy-más-
sal. * Pilátus pedig egybe-híván a' 13
Papi-fejedelmeket, és a' tiszt-viselő-
ket, és a' köséget, * monda nékik: 14
Előmbe hoztátok ez embert, a' nép-
nek hogy-már hitegetőjét; és ímé én
tí-előttetek kérdezkedvén, " semmi "*Ioan.*
okot nem találtam ez emberben *18. g. 38.*
azok-közzűl, a' mellyekben őtet vá- *& 19. a.*
dollyátok. * De Heródes sem; mert 15 *4.*
hozzája küldöttelek títeket, és semmi C
halálra mélto nem esett rajta. * Meg- 16
verettetvén azért őtet, el-bochátom.
* El kell vala pedig bochátani né- 17
kik az innep-napon eggyet. * Fel- 18
kiálta pedig egyszer's mind az egész
sereg, mondván: Veszesd-el ezt, és bo-
cháss-el nékünk Barabbást. * ki a' va- 19
rasban lőtt némelly támadásért és
gyilkosságért vettetett vala a' tőm-
lőczbe. * Pilátus pedig ismég szólla 20
nékik, el-akarván bochátani Jésust.
* Amazok pedig fel-kiáltnak vala, 21
módván: Feszítsd-meg, feszítsd-meg
őtet. * Ő pedig harmadszor monda 22
nékik: " De mi gonoszt chelekedett "*Matt.*
ez? semmi okot a' halálra benne *27. c. 23.*
nem találok: meg-veretem azért *Marc.*
őtet, és el-bochátom. * Azok pedig 23 *15. b. 14.*

tőrekednek vala nagy ſzóval kérvén hogy meg-feſzíttetnék: és nevekedik vala az ő ſzavok. * És Pilátus itélé hogy az ő kéréſek meg-lenne. * El-bochátá pedig nékik azt, a'ki gyilkoſſágért és támadáſért vettetett vala a' tőmlőczbe, a'kit kérnek vala: Jéſuſt pedig az ő akarattyokra hagyá. * "És midőn vinnék őtet, fogának egy Czyrénei Simont, ki a'majorból jő vala; és reá tévék a'kereſztet, hogy Jéſus-után vinné. * Követi vala pedig őtet a'népnek és aſzſzony'állatoknak ſok ſerege; kik ſirattyák és keſergik vala őtet. * Hozzájok fordúlván pedig Jéſus, monda: Jeruſalem leányi, ne ſírjatok én-rajtam, hanem magatokon ſírjatok, és a'fiaitokon. * Mert ímé el-jőnek a'napok, a'mellyekben mongyák: Bóldogok a'magtalanok, és a'mélek mellyek nem ſzűltek, és az emlők mellyek nem ſzoptattak. * Akkor kezdik mondani a'hegyeknek: "Eſſetek reánk; és a'halmoknak: Burittſatok-bé minket. * Mert ha a' zőlddelő fán ezeket mivelik, a'ſzárazon mi léſzen? * Vitetnek vala pedig más két gonoſz-tévők-is ő-véle, hogy meg-őlettetnének. * † És minek-utánna a'helyre jutának, melly Agy-kaponyáénak hívattatik, meg-feſzíték őtet ott; és a'latrokat, eggyiket jobja-felől, és a'máſikát bal keze-felől. * Jéſus pedig mongya vala: Atyám, bocháſd-meg nékik: mert nem tudgyák mit mivelnek. El-oſztván pedig az ő ruháit, ſorſot vetének. * És áll vala a'nép nézvén, és chúfollyák vala őtet a' fejedelmek azokkal, mondván: Egyebeket meg-ſzabadított, magát ſzabadíttſa-meg, há ez a'Kriſtus az Iſtennek válaſztottya. * Chúfollyák vala pedig őtet a' vitézek-is, hozzája járúlván, és eczetet nyújtván néki, * és mondván: Ha te vagy a'Żidók Királya, ſzabadítſd-meg magadat. * Vala pedig felyűl-valo íráſ-is ő-fölőtte, Gőrög, és Deák, és Żidó bőtűkkel írva: EZ A'ŻIDÓK KIRÁLYA. * Eggyik pedig a'latrok-közzűl, a'kik függenek vala, káromlya vala őtet, mondván: Ha te vagy a' Kriſtus, ſzabadítſd-meg tennen-magadat, 's minket-is. * Felelvén pedig a'máſik, feddi vala őtet, mondván: Te ſem féled az Iſtent, holott azon kárhoztatásban vagy. * És mí ugyan igazán, mert chelekedetinkhez méltókat véſzünk: de ez ſemmi gonoſzt nem chelekedett. * És monda Jéſuſnak: Uram, emlekezzél-meg rólam, mikor orſzágodba jútſz. * És monda néki Jéſus: Bizony mondom néked: Ma velem léſzeſz a'paradichomban. * Vala pedig kőzel hat óra, és ſetétſég lőn az egéſz főldőn kilencz óra-ig. * És meg-homályoſodék a' nap; és a'templomnak ſoporláttya kőzépben ketté ſzakada. * És Jéſus nagy ſzóval kiáltván, monda: "Atyám, a'te kezeidbe ajánlom az én lelkemet. És ezeket mondván, meghala. * Látván pedig a' Százados a'mi lőtt vala, dichőíté az Iſtent, mondván: Bizony igaz vólt ez az ember. * És az egéſz ſereg, kik jelen valának e'látáſon, és láttyák vala a'mik léſznek vala, a'mellyőket vervén, viſzſza-térének. * Távúl állanak vala pedig minden ő iſmérői, és az aſzſzony'állatok kik őtet kővették vala Galilæából, ezeket látván. * "És ímé egy Jóſef-nevű férfiu; ki tizedes vala, jó és igaz férfiu, * ez nem eggyezett vala az ő tanátſokban és chelekedetekben, Arimatæából Judæának váraſából-valo, ki ő-is várja vala az Iſten orſzágát. * ez Pilátushoz méne, és meg-kéré a'Jéſus teſtét: * és le-vévén gyólchba takará, és tévé őtet a' ki-faragott koporſóba, melybe még ſenki nem tétetett vala. * És vala az innep kéſzűletinek napja, és ſzombatra virrad vala. * Kővetvén pedig az aſzſzony'állatok, kik ő-véle jőttek vala Galilæából, láták a'koporſót, és mi módon helyheztetett vala az ő teſte. * És meg-térvén, fű-ſzerſzámokat, és keneteket ſzerzének: és ſzombaton veſzteg-lőnek ugyan, a' parancholat-ſzerént.

XXIV. Rész.

A' Szombatnak pedig első napján igē reggel, a'koporſóhoz menének, el-vívén a' fű-ſzerſzámokat mellyeket kéſzítettenek vala: * és találák a' kővet el-hengerítve a' koporſóról. * És bé-menvén, nem találák az Úr Jéſus teſtét. * És lőn, midőn e' dolgon elméjekben meg-rettentek vólna, ímé két férfiu meg-álla mellettek fényes ruhában. * Mikor pedig félnének, és a'főldre le-hajtanák orczá-

"Matt. 27. d. 32. Marc. 15. b. 21.

"Iſa. 2. d. 19. Oſ. 10. b. 8. Apoc. 6. d. 16.

†Matt. 27. d. 33. Mar. 15. b. 22. Ioan. 19. c. 17.

"Pſal. 30. a. 6.

"Matt. 27. g. 57. Marc. 15. d. 45. Ioan. 19. g. 38.

Matth. 28. a. 1. Marc. 16. a. 2. Ioan 20. a. 1.

orczájokat, mondának nékik: Mit keresitek az elevent a' hóltaknál? 6 * ninchen itt, hanem fel-támadott: emlekezzetek-meg mint szóllott néktek, midőn még Galilæában vólna, *mondván: "Mert szükség az ember Fiának a' bűnös emberek kezeibe adatni, és fel-feszíttetni, és harmad napon fel-támadni. 8 *És meg-emlekezének az ő igéiről. 9 * És viszszatérvén a' koporsótól, meg-jelenték mind ezeket ama' tizen-egynek, és mind a' többinek. 10 * Vala pedig Maria Magdolna, és Joanna, és Maria a' Jakab annya, és a' többi kik vélek valának, a' kik ezeket mongyák vala az Apostoloknak. * 11 És azok-előtt balgatagságnak láttatának ez ígék: és nem hívének nékik. * Péter pedig fel-kelvén, a' koporsóhoz futa: és bé-hajolván, chak a' le-tétetett lepedőket látá, és elméne ő-magában chodálván a' mi lőtt vala. * "És ímé ketten ő-közzülök azon nap mennek vala egy Emaus-nevű kastélyba, melly hatvan futamatnyi földön vala Jerusalemtől. * És ők szólnak vala egymással mind azokról a' mik történtek vala. * És lőn, midőn beszélgetnének, és kérdezkednének egy-más között; ő-maga Jésus-is el-közelgetvén, vélek mégyen vala: * az ő szemek pedig tartóztatva valának, hogy meg ne ismérnék őtet. * És monda nékik: Michoda beszédek ezek, mellyeket köztetek forgattok járván, és szomorúak vattok? * És felelvén egyik, kinek Kleofás neve, monda néki: Te vagy-e egyedül jövevény Jerusalemben, és meg nem tudtad a' mik abban lőttek e' napokban? * Kiknek ő monda: Michodák? És mondának: A' Názareti Jésus-felől, ki próféta férfiu vólt, hatalmas a' chelekedetben és a' beszédben, az Isten 's az egész nép-előtt: * És mi-módon adták őtet a' fő-papok, és a' mi fejedelmink a' halálnak kárhoztatására, és meg-feszítették őtet. * mi pedig reménlyük vala hogy ő meg-szabadítaná Israëlt: és most mind ezek-fölött, harmad napja ma, hogy ezek lőttek. * De némelly közzülünk-vallo aszszony'állatok-is rettentének minket, kik virratta-előtt a' koporsónál vóltak, * és nem találván az ő testét, meg-jőttek, mondván, hogy

ők angyali látást-is láttak vólna, kik élni mongyák őtet. * És némellyek közzülünk a' koporsóhoz mentek: és úgy találták a' mint az aszszony' állatok mondották, őtet pedig nem találták. * És ő monda nékik: Oh balgatagok, és késedelmes szívűek mind azoknak el-hitelére mellyeket a' Próféták szóllottak! * Nem ezeket kellett-e szenvedni a' Krisztusnak, és úgy menni-bé az ő dicsőségébe? * És el-kezdvén Moysesen, és mind a' Próféták on, magyarázza vala nékik minden irásokban, a' mellyek ő-felőle valának. * És a' kastélyhoz közelgetének, a' hová mennek vala: és ő tetteté hogy messzebb menne. * És kénszerítek őtet, mondván: Maradgy velünk, mert bé-estveledik, és már el-hanyatlott a' nap. És bé-méne ő-vélek. * És lőn, midőn le-telepednek vélek, vévé a' kenyeret, és meg-áldá, és megszegé, és nékik nyújtya vala. * És meg-nyilatkozának az ő szemek, és meg-ismérék őtet: és ő el-enyészék szemök-elől. * És mondának egymásnak: Nem gerjedez vala-e a' szívünk mi-bennünk, midőn szóllana az úton, és meg-nyilatkoztatná nékünk az Irásokat? * És fel-kelvén azon órában viszsza-térének Jerusalembe: és találák egybe-gyűlve a' tizen-eggyet, és azokat a' kik vélek valának, *mondván: Hogy fel-támadott az Úr bizonnyal, és meg-jelent Simonnak. * És ők beszéllik vala, a' mik az úton történtek vala: és mint ismérték-meg őtet a' kenyérnek szegésében. * "Midőn pedig ezeket beszéllik, meg-álla Jesus közöttök, és mond nékik: Békesség néktek: én vagyok, ne féllyetek. * Meg-háborodván pedig, és meg-rettenvén, azt vélik vala hogy lelket látnának. * És monda nékik: Miért háborodtatok-meg, és gondolatok mennek-fel a' ti szíveitekbe? * Lássátok kezeimet, és lábaimat, mert ennen-magam vagyok: tapogassatok-meg, és lássatok: mert a' léleknek húsa és chontyai ninchenek, a' mint láttyátok hogy nékem vagyon. * És mikor ezt mondotta vólna, meg-mutatá nékik kezeit, és lábait. * Midőn pedig még sem hinnének, és örömökben chodálkoznának, monda nékik: Vagyon-e itt valami ennetek-valo? * Ők pedig

"Matt. 17. d. 23. Mar. 9. c. 31. Sup. 9. b. 22.

"Mar. 16. c. 12.

"Mar. 16. c. 14. Ioan. 20. c. 19.

pedig hozának néki egy darab sült halat, és lépes mézet. * És mikoron őtt vólna előttök, vévén a' maradékokat, nékik adá. * És monda nékik: Ezek az ígék, mellyeket szóllottam néktek, midőn még veletek vólnék, hogy szükség bé-tellyesedni mindeneknek, mellyek írva vannak a' Moyses törvényében, és a' Prophétákban, és a' Zóltárokban énfelőlem. * Akkor meg-nyitá elméjeket, hogy meg-értenék az Irásokat. * és monda nékik: "Mert így vagyon meg-írva, és így kellett a' Krisztusnak szenvedni, és fel-támadni halottaiból harmad napon: * és predikáltatni az ő nevében a' penitentziának, és a' bűnök bochánattyának mindé nemzetségek-között, el-kezdvén Jerusalemtől. * "Tí pedig tanúi vattok ezeknek. * † És én el-küldöm az Atyám igéretit ti-reátok; tí pedig a' városban üllyetek, míg nem fel-öltöztettök erővel a' magasságból. * Ki-vívé pedig őket Betaniába: és fel-emelvén kezeit, meg-áldá őket. * "És lőn, midőn őket áldaná, el-válék tőlök, és menybe vitetik vala. * És ők imádván, viszszatérének Jerusalembe nagy örömmel: * és mindékor a' templomba valának, dícsérvén és áldván az Istent. Ámen.

"Psal. 18. b. 7.

"Act. 1. a. 8. † Ioan. 14. d. 26.

"Act. 1. a. 2. Marc. 15. d. 19.

A' JESVS KRISTVS Sz. EVANGELIOMA, Sz. IANOS-ALTAL.

I. Rész.

KEzdetben vala az íge, és az íge Istennél vala, és Isten vala az íge. * Ez vala kezdetben az Istennél. * Mindenek általa lőttek: és nála-nélkül semmi nem lőtt, a' mi lőtt, * ő-benne vala az élet, és az élet vala az emberek világossága: * és a' világosság a' setétségben világoskodik, és a' setétség azt meg nem fogta. * "Vala egy ember Istentől küldetett, kinek János vala neve. * Ez bizonságra jőtt, hogy bizonságot tenne a' világosságról, hogy minnyájan hinnének ő-általa. * nem vala ő a' világosság, hanem hogy bizonságot tenne a' világosságról. * "Igaz világosság vala, a' melly meg-világosít minden e' világra-jövő embert. * E' világon vala, † és a' világ ő-általa lőtt, és a' világ őtet meg nem ismeré. * Tulajdoniba jöve, és az övéi bé nem fogadák őtet. * Valamenyin pedig bé-fogadák őtet, hatalmat ada nékik hogy Isten fiaivá lennének, azoknak, kik az ő nevében hisznek. * kik nem a' vérekből, sem a' testnek akarattyából, sem a' férfiúnak akarattyából, hanem az Istentől szűlettettek. * "És az íge testé lőn, és bennünk lakék: és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atyának egyetlen-egy szűlöttének dicsőségét, tellyes malasztal és igasággal. * János bizonyságot tészen felőle, és kiált, mődván: Ez vala, a' kit mondottam: A' ki utánnam jövendő, előttem lőtt: mert előbbenyi vala nálamnál. * "És az ő tellyes-vóltából vőttünk mí minnyájan, és malasztot a' malasztért. * mert a' törvény Moyses-által adatott, a' malasztot és az igasság a' Jésus Krisztus-által lőtt. * "Az Istent soha senki nem látta: az eggyetlen-egy szűletett fiú, a' ki az Atyának kebelében vagyon, ő beszélette-meg. * És ez a' János bizonsága, mikor a' Zidók Jerusalemből papokat, és Levitákat küldöttek hozzája, hogy meg-kérdenék őtet: Te ki vagy? * És meg-vallá, és meg nem tagadá; és meg-vallá: Hogy nem vagyok én a' Krisztus. * És kérdék őtet: Michoda tahát? Illyés vagy-e te? És mónda: Nem vagyok. Próféta vagy-e te? És felele: Nem: * Mődának azért néki: Ki vagy, hogy választ adgyunk azoknak, kik minket küldöttek? mit mondasz magad-felől? * Monda: "Én a' puszstában kiáltónak szava vagyok: igyenesittsétek-meg az Úr útát, a' mint meg-mondotta Isaias Próféta. * És a' kik küldettek vala, a' Farisæusok-közzül valának. * És kérdék őtet, és mondának néki: Miért keresztelsz tahát,

"Matt. 3. a. 2. Mar. 1. a. 2.

"Inf. 3. c. 19.

† Heb. 11. a. 8.

"Matt. 1. c. 16. Luc. 2. b. 7.

"1. Tim. 6. d. 17. 1. Ioan. 4. c. 12.

"1. Ioan. 4. c. 12. 1. Tim. 6. c. 16.

"Isf. 40. a. 3. Matth. 3. a. 3. Mar. 1. a. 3. Luc. 3. a. 4.

ha te nem vagy Kristus, sem Illyés, sem Próféta? * Felele nékik János, mondván: "Én vízben keresztelek; közöttetek állott pedig, a' kit ti nem tudtok. * †Ő az, a' ki utánnam jövendő, a' ki elöttem lött: kinek én nem vagyok mélto hogy meg-óldgyam a' saruja kötelét. * Ezek Betaniában lőnek a' Jordánon-túl, a' hol János keresztel vala. * Másod napon látá János Jésust hozzája jőni, és monda: Ímé az Isten báránya, ímé a' ki el-vészi a' világ bűnét. * Ez az, a' ki-felől mondottam: Utánnam jő a' férfiu, a' ki elöttem lött: mert előbbenyi vala nálamnál. * és én nem tudom vala őtet; de hogy meg-jelentessék Izraélben, azért jöttem én vízben keresztelvén. * És bizonságot tőn János, mondván: "Mert láttam a' Lelket alá-szállani mint egy galambot menyből, és rajta marada. * És én nem tudom vala őtet; hanem a' ki engē küldött vízbe keresztelni, az mondotta nékem: A' kire látod a' Lelket alá-szállani, és rajta maradni, az, a' ki Szent-Lélekben keresztel. * És én láttam: és bizonságot töttem hogy ez az Isten Fia. * Másod napon ismét áll vala János, és ketten az ő tanítványi-közzül. * És látván Jésust járni, monda: Ímé az Isten báránya. * És hallá őtet a' két tanítvány hogy szóllana, és követék Jésust. * Fordúlván pedig Jésus, és látván hogy őtet követnék, monda nékik: Mit kerestek? Kik mondának néki: Rabbi (melly meg-magyaráztatván Mesternek mondatik) hol lakol? * Monda nékik: Jertek-el, és lássátok-meg. El-menének, és meg-láták hol laknék, és nála maradának azon napon: vala pedig úgy mint tíz óra. * András pedig a' Simon Péternek báttya eggyik vala a' kettőközzül, kik hallották vala Jánostól, és követék vala őtet. * Találá ez először az öttsét Simont, és monda néki: Meg-találtuk a' Messiást. (melly Krisztusnak magyaráztatik.) * És Jésushoz vivé őtet. Reá tekintvén pedig Jésus, monda: Te vagy a' Simon a' Jóna fia: te Czefásnak hívattatol. melly Péternek magyaráztatik. * Másod napon ki akara menni Galilæába, és találá Filepet. És monda néki Jésus: Kövess engem. * Filep pedig Betsaidából vala, az András és Péter városából. * Találá Filep Natánaëlt, és monda néki: "A' kit meg-írt Moyses a' törvénybē, és † a' Próféták, megtaláltuk a' Názareti Jésust a' Jósef fiát. * És monda néki Natánaël: Lehet-e valami jó Názaretből? Monda néki Filep: Jere, és lásd-meg. * Látá Jésus Natánaëlt hozzája jőni, és monda ő-felőle: Ímé az igaz Izraélita, kiben ninch álnokság. * Monda néki Natánaël: Honnét ismérsz engem? Felele Jésus, és monda néki: Minek-előtte Filep téged hína, midőn a' füge-fa alatt vólnál, láttalak téged. * Felele néki Natánaël, és monda: Rabbi, te vagy az Isten Fia, te vagy az Izraël királya. * Felele Jésus, és monda néki: Mint-hogy mondottam néked: Láttalak téged a' füge-fa-alatt, hiszesz: nagyobbat látsz ezeknél. * És monda néki: Bizony, bizony mondom néktek, nyitva láttyátok az eget, és az Isten Angyalit fel-menni, és alá-szállani az ember Fiára.

"Matt. 3. b. 11. Mar. 1. b. 7. †Luc. 3. d. 16. Act. 1. a. 5. & 2. a. 2. & 11. c. 16. & 19. a. 4.

"Matt. 3. d. 16. Mar. 1. b. 10. Luc. 3. d. 22.

"Genes. 49. b. 10. Deute. 18. c. 18. †Isa. 40. c. 10. & 45. b. 8. Ier. 23. a. 5. Ezech. 34. f. 23. & 37. f. 24. Dan. 9. f. 24. 25.

II. Rész.

1 A 2 ÉS harmad napon menyegző lőn Galilæai Kánában: és ott vala a' Jésus annya. * El-hívattaték pedig Jésus-is, és az ő tanítványi, a' menyegzőre. * És elfogyván a' bor, monda a' Jésus annya néki: Ninch borok. * Es monda néki Jésus: Mi közöm nékem 's néked asszony'állat? nem jött még el az én órám. * Monda az ő annya a' szolgáknak: Valamit néktek mond, meg-chelekedgyétek. * Vala pedig ott hat kőveder helyheztetve, a' Zidók tisztúlása-szerént, mindenik két vagy három mértékű. * Monda nékik Jésus: Töltsétek-meg a' vedreket vízzel. És szintén teli tölték azokat. * És monda nékik Jésus: Merittsetek már, és vigyétek a' násznagynak. És el-vivék. * Hogy pedig meg-kóstolá a' borrá-lött vizet a' násznagy, és nem tudgya vala honnét vólna, a' szolgák pedig tudgyák vala, a' kik a' vizet merítették vala: hívá a' vő-legént a' násznagy, * és monda néki: Mindē ember először jó bort ád, és midőn meg-részegűlnek, akkor azt, a' melly alább-valo: Te pedig eddig tartottad a' jó bort. * Ezt chelekedé Jésus a' choda-tételeknek kezdetit a' Galilæai Kánában: és meg-jelenté az ő dicsőségét, és hívének ő-benne az ő tanítványi. * Az-után alá-méne Kafarnaumba, ő, és az annya, és az attyafiai, és a'

és a' tanítványi: és ott nem sok napig C
maradának. * És kőzel vala a' Zsidók 13 5
Húsvéttye, és fel-méne Jésus Jerusa-
lembe: * és találá a' templomban, az 14
ökrőknek, juhoknak, és galomboknak árosít, és a' pénz-váltókat ülvén.
* És midőn kőteletskékből mint egy 15
ostort chinált vólna, minnyájokat
"ki-hányá a' templomból, a' juhokat
's az ökrőket-is, és a' pénz-váltók
pénzét el-ontá, és az asztalokat fel-
dőjté. * És azoknak, a' kik a' galam- 16
bokat árúllyák vala, mőda: Vigyétek-
el ezeket innét, és ne tegyétek az én
atyám házát, kereskedés házává. * 17
Meg-emlekezének pedig a' tanítvá-
nyi hogy írva vagyon: "A' te házad- 10
hoz-valo buzgóságő meg-emésztett B
engem. *Felelének azért a' Zsidók, és 18
mondának néki: Michoda jelt mu-
tatsz nékünk, hogy ezeket chelekes-
zed? * Felele Jésus, és monda nékik: 19 12
"Bontsátok-el e' templomot, és har-
mad napra fel-állatom azt. * Mondá- 20
nak azért a' Zsidók: Negyven-hat esz-
tendeig építtetett e' templom, és te D 13
harmad napra fel-állatod azt? * Ő 21
pedig a' maga testének templomáról
mongya vala. *Mikor azért fel-támadott vólna halottaiból, meg-emlekezének a' tanítványi, hogy ezt mondotta vala, "és hívének az Irásnak, és a' beszédnek mellyet Jésus mondott. * Midőn pedig Jerusalemben 23
vólna Húsvétben az innep napon, sokan hívének az ő nevében, látván az ő chudáit, mellyeket chelekeszik vala. * Jésus pedig nem hiszi vala magát nékik, azért hogy ő ismérne mindeneket; * és mivelhogy nem vala 25
szükség néki, hogy valaki bizonságot tenne az ember-felől: mert ő tudgya vala mi vólna az emberben.

"Matt. 21. b. 12.
"Pf. 68. b. 10.
"Matt. 26. f. 21. & 27. e. 40. Marc. 14. f. 58. & 15. c. 29.
"Pſal. 3. b. 6. & 56. c. 9.

III. Rész.

VAla pedig egy Nikodémus- 1 19
nevű ember a' Farisæusok- A
közzül, Zsidók fejedelme. *Ez 2
Jésushoz jöve éjjel, és monda
néki: Rabbi, tudgyuk hogy Istentől
jöttél mesterül: mert senki e' jeleket
nem chelekedheti, a' mellyeket te
chelekeszel, hanem-ha az Isten lé-
szen véle. * Felele Jésus, és monda 3
néki: Bizony, bizony mődom néked,
ha ki újonnan nem születik, nem lát-
hattya az Isten országát. *Monda né- 4
ki Nikodémus: Mi módon születhe-
tik az ember, mikor vén? vallyon bé-
mehet-e ismég az annya méhébe, és 5
újonnan születhetik-e? * Felele Jé-
sus: Bizony, bizony mondom néked,
ha ki újonnan nem születik vízből
és Szent-Lélekből, nem mehet-bé az
Isten országába. * A' mi a' testől szü- 6
letett, test az; és a' mi a' lélektől szü-
letett, lélek az. * Ne chodáld hogy 7
azt mondottam néked: Szükség nék-
tek újonnā születnetek. *A' szél a' hol 8
akarja ott fúj; és a' szavát hallod,
" de nem tudod honnét jőjön, a'
vagy hová menyen: így vagyon min- 9
den, a' ki a' lélektől született. * Felele
Nikodémus, és monda néki: Mi-képpen lehetnek ezek? * Felele Jésus, és 10
monda néki: Te mester vagy Israëlben, és nem tudod ezeket? * Bizony, 11
bizony mondom néked, hogy a' mit tudunk, azt mongyuk; és a' mit láttunk, azt bizonyíttyuk, és a' mi bizonságúnkat bé nem vészitek. * Ha 12
földieket mondottam néktek, és nem hiszitek: mint hiszitek ha mennyeieket mődok néktek? * És senki fel nem 13
ment menybe, hanem chak az a' ki leszállott menyből, az ember Fia, ki
menyben vagyon. *"És a' mint Moy- 14
ses fel-magasztalta a' kígyót a' puszta-
tában: úgy kell fel-magasztaltatni az
ember Fiának: * hogy minden, a' ki 15
ő-benne hiszen, el ne veszszē, hanem
örők élete légyen. * "Mert úgy sze- 16
rette Isten e' világot, hogy az ő egyetlen egy szülött Fiát adná; hogy
minden, a' ki ő-benne hiszen, el ne
veszszen, hanem örők élete légyen.
* Mert nem küldötte Isten az ő Fiát 17
e' világra, hogy ítéllye e' világot,
hanem hogy üdvözüllyön e' világ ő-
általa. * A' ki ő-benne hiszen, meg 18
nem ítéltetik: a' ki pedig nem hiszen,
már meg-ítéltetett: mert nem hi-
szen az Isten egyetlen-egy szülött
Fiának nevében. * Ez pedig az ité- 19
let: " hogy a' világosság e' világra jött, és inkább szerették az em-
berek a' setétséget, hogy-sem a' vi-
lágosságot: mert az ő chelekede-
tek gonoszszak valának. *Mert min- 20
den a' ki gonoszúl chelekeszik, gyű-
löli a' világosságot, és nem jő a' vi-
lágosságra, hogy meg ne feddessenek
az ő chelekedeti: *a' ki pedig igasságot 21
chelekeszik, a' világosságra jő, hogy
ki-nyilatkoztassanak az ő chelekede-
deti, hogy Istenben lőttek. * Ezek- 22
után jöve Jésus, és az ő tanítványi,

"Pſal. 134. a. 8.
"Num. 21. c. 9.
"1. Ioan. 4. b. 9.
"Sup. 1. a. 9.

Judæának földére: és ott lakik vala vélek, "és kereſztel vala. * Kereſztel vala pedig Jánoſ-is Ænnonban, Sálim-mellett, mert ſok vizek valának ott, és el-jőnek vala, és meg-kereſztelkednek vala. * Mert még János nem vettetett vala a' tőmlőczbe. * Lőn pedig kérdezkedéſek a' János tanítványinak a' Zidókkal a' Tiſztúlás-felől. * És Jánoshoz jővének, és mondának néki: Rabbi, a'ki veled a' Jordánon-túl vala, †a'kiről te bizonſágot tőttél, ímé ő kereſztel, és minnyájan hozzája mennek. * Felele János, és monda: Nem vehet ſemmit az ember, hanem-ha menyből adattatik néki. * Tí-magatok bizonſágot téſztek felőlem, "hogy meg-mondottam: Nem vagyok én a' Kriſtus; hanem hogy ő-előtte küldettem. * A' kinek jegyeſe vagyon, vő-legény az; a' vő-legény baráttya pedig, a' ki áll, és hallya őtet, őrőmmel őrvendez a' vő-legény ſzaváért. Ez én őrőmőm azért bé-tellyeſedett. * Ő-néki nevekedni kell, nékem pedig kiſſebbűlnőm. * A' ki onnan-felyűl jőtt, mindenek-fölőtt vagyon. A' ki a' földből vagyon, földi az, és a' földről ſzóll. A' ki menyből jőtt, mindenek-fölőtt vagyon. * És a' mit látott, és hallott, azt bizonyíttya: és az ő bizonſágát ſenki bé nem véſzi. * A' ki bé-vőtte az ő bizonſágát, "megpechétlette hogy az Iſten igaz-mondó. * Mert a' kit az Iſten küldőtt, az Iſten igéit ſzóllya: mert nem mértékſzerént adgya Iſten a' lelket. * Az Atya ſzereti a' Fiát: és mindeneket az ő kezébe adott. * "A' ki a' Fiúban hiſzen, őrők élete vagyon: a' ki pedig nem hiſzen a' Fiúnak, nem lát életet, hanem az Iſten haragja marad rajta.

IV. Rész.

MIdőn azért meg-érté Jéſus, hogy meg-hallották a' Fariſæuſok hogy Jéſus többb tanítványokat ſzerez, "és kereſztel, hogy-ſem János, * (jóllehet Jéſus nem kereſztel vala, hanem az ő tanítványi) * el-hagyá Judæát, és iſmég Galilæába méne. * Által kell vala pedig néki menni Samarián. * Jőve azért Samariának váraſába, melly Sikárnak mondatik; a' majormellett, "mellyet Jákob az ő fiának Jóſefnek adott. * Ott vala pedig a' Jákob kúta. Jéſus azért meg-fáradván az útból, úgy űl vala a' kút-fölőtt. Vala úgy-mint hat óra. * Egy aſzſzony jőve Samariából vizet meríteni. Monda néki Jéſus: Adgy innom. * (Mert a' tanítványi el-mentek vala a' várasba hogy eledelt vennének.) * Monda azért néki az a' Samáriai aſzſzony: Mint kérſz te Zidó lévén, éntőlem innod, ki Samáriai aſzſzony vagyok? Mert nem társolkodnak a' Zidók a' Samariaïakkal. * Felele Jéſus, és monda néki: Ha tudnád az Iſten ajándékát, és ki légyen, a' ki néked mőgya; Adgy innom: talám te kértél vólna tőle, és élő vizet adott vólna néked. * Monda néki az aſzſzony: Uram, ninch-is mivel merítened, és a' kút mély: hoñét vagyon azért élő vized? * Vallyon nagyobb vagy-e te az atyánknál Jákobnál, a' ki nékünk e' kútat adta, és ő-is abból ivott, és a' fiai 's a' barmai? * Felele Jéſus, és monda néki: Minden a' ki e' vízből iſzik, iſmég ſzomjúhozik: a' ki pedig iſzik a' vízből, mellyet én adok néki, nem ſzomjuhozik őrőkké; * hanē a' víz, mellyet én néki adok, ő-benne fel-forró víznek kút-feje léſzen az őrők életre. * Monda néki az aſzſzony: Uram, adgyad nékem azt a' vizet, hogy ne ſzomjuhozzam, ſe ide ne jőjek meríteni. * Monda néki Jéſus: Menny-el, hídd-elő a' férjedet, és jőj ide. * Felele az aſzſzony, és monda: Ninch férjem. Monda néki Jéſus: Jól mondád, hogy ninch férjed: * mert őt férjed vólt; és a' ki moſt vagyon, nem te férjed: azt igazán mondád. * Monda néki az aſzſzony: Uram, látom hogy Próféta vagy te. * A' mi atyáink e' hegyen imádkoztak, és tí azt mongyátok, "hogy Jeruſalemben vagyon a' hely, a' hol imádkozni kell. * Monda néki Jéſus: Aſzſzony' állat, meg-hidd nékem, hogy el-jőtt az óra, mikor ſem e' hegyen, ſe Jeruſalembē nem imádgyátok az Atyát. * "Tí azt imádgyátok a' mit nem tudtok: mi azt imádgyuk a' mit tudűk, mert az üdvőſség a' Zidóktól vagyō. * De el-jő az óra, és moſt vagyon, mikor az igaz imádók imádgyák az Atyát lélekben és igaſſágban. Mert az Atya-is illyeneket keres, a' kik imádgyák őtet. * "Lélek az Iſten; és azoknak, a' kik imádgyák őtet, lélekben és igaſságban kell imádniok. * Monda néki az aſzſzony: Tudom hogy el-jő a' Meſsías

"Inf. 4. a. 1.
†Sup. 1. c. 19.
"Sup. 1. c. 20.
"Rom. 3. a. 4.
"1. Ioan. 5. b. 10.
"Sup. 3. c. 22.
"Geneſ. 33. d. 19. & 48. d. 22.
Ioſ. 24. g. 32.
"Deut. 12. a. 6.
"4. Reg. 17. g. 41.
"1. Cor. 3. d. 17.

(a' ki Kriſtuſnak mondatik) mikor azért ő el-jővend, meg-hirdet nékünk mindeneket. * Monda néki Jéſus: Én vagyok, a' ki veled ſzóllok. 26
*És azonnal el-érkezének a' tanítványi; és chodálkoznak vala hogy az aſzſzony'állattal ſzóll vala: mindazáltal ſenki nem mondá: Mit kérdezkedel, vagy mit ſzóllaſz véle. * Elhagyá azért a' vedret az aſzſzony, 27
és a' várasba méne, és monda azoknak az embereknek: * Jertek-el, és láſsátok az embert, a' ki meg-mondotta nékem mind a' miket chelekedtem: nem-de ő-e a'Kriſtus?* Kimenének azért a' várasból, és hozzája menének.* Azon-közben kérik vala őtet a' tanítványok, mődván: Rabbi, egyél.* Ő pedig monda nékik: Vagyon nékem enni-való étkem, mellyet ti nem tudtok. * Mondának azért a' tanítványok egy-máſnak: Vallyon hozott-e néki valaki enni? * Monda nékik Jéſus: Az én étkem az, hogy annak akarattyát chelekedgyem, a' ki engé küldött, hogy el-végezzem az ő dolgát. *Nem ti mongyátok-e, hogy még négy hólnap vagyon, és el-jő az aratás? Imé mondom néktek: Emellyétek-fel ſzemeiteket, és láſsátok a' tartományokat; " mert feírek már az aratáſra. * És a' ki arat, jutalmát vészi, és gyümölchöt gyüjt az örök életre: hogy, a' ki vét-is, eggyütt örüllyön, a' ki arat-is. * Mert ebben igaz a' mondás: hogy más a' ki vét, és más a' ki arat. * En titeket aratni küldöttelek a' melyben ti nem munkálkodtatok: egyebek munkálkodtak, és ti az ő munkájokba állottatok. * Abból pedig a' várasból ſok Samaritánuſok hívének ő-benne, a' bizonſág-tévő aſzſzony beſzédeért: hogy meg-mondotta nékem mind a' miket chelekedtem. * Mikor azért hozzája mentek vólna a' Samaritánuſok, kérék őtet hogy ott maradna. És két napig marada ott. * És ſokkal többen hívének ő-benne az ő beſzédeért. * És mongyák vala az aſzſzonnak; Hogy már nem a' te beſzédedért hiſzünk: mert mi-magunk hallottuk, és tudgyuk, hogy ez bizonyára e' világ Üdvözitője. * Két nap múlva pedig ki-méne onnét: és Galilæába méne. *"Mert ő-maga Jéſus bizonſágot tött, hogy a' Prófétának az önnön-hazájában ninch tiſztelete. *†Mikor azért Galilæába ment vólna, bé-fogadák őtet a' Galilæuſok, midőn mind látták vólna a' miket chelekedett vala Jeruſalemben az innep-napon: mert ők-is az innep-napra jöttek vala. *Jöve azért iſmég a' Galilæai Kánába, a' hol a' vizet borrá változtatta. És egy királyi-ember vala, kinek fia beteg vala Kafarnaumban. 46
*Ez midőn hallotta vólna hogy Jéſus Judæából Galilæába jőne, hozzája méne, és kéré őtet hogy alá-menne, és meg-gyógyítaná az ő fiát: mert meg kezd vala halni. * Monda azért Jéſus néki: Ha jeleket és chodákat nem láttok, nem hiſztek.*Monda néki a' királyi-ember: Uram, jöj-alá minek-előtte meg-hallyon a' fiam. 47 48 49
* Monda néki Jéſus: Menny-el, a' te fiad él. Hűn az ember a' beſzédnek, mellyet Jéſus monda néki, és mégyen vala. * Már pedig ő alá-menvén, a' ſzolgák eleibe-jövének, és hírt tőnek, meg-mődván; hogy az ő fia élne. 50 51
*Meg-kérdé azért az órát tőlök, a' melyben meg-künnyebbedett vólna. És meg-mondák néki: Hogy tegnap hét óra-kor hatta-el őtet az hidegléles. * Eſzébe vévé azért az attya, hogy az az óra vólt, a' melyben mondotta néki Jéſus: A' te fiad él. és hűn ő, és az ő egéſz háza. * Iſmég e' máſodik jelt chelekedé Jéſus, mikor Judæából Galilæába jött vólna. 52 53 54

V. Rész.

EZek-után a' Zsidók innep-napja vala, és fel-méne Jéſus Jeruſalembe. *Vagyon pedig Jeruſalembe egy Juh-moſogató tó, melly Zsidóúl Bet-ſaidának neveztetik, melynek öt tornácza vala. 1 2
*Ezekben feküzik vala a' víznek megindítáſát-váró betegeknek, vakoknak, ſántáknak, meg-ſzáradtaknak nagy ſokaſága. * Az Ur Angyala pedig alá-ſzáll vala idő-ſzerént a' tóba: és meg-indíttatik vala a' víz. És a' ki első ſzállott vólna alá a' tóba a' víz indítáſ-után, meg-gyógyúl vala akár-mi betegſégbe lött vólna-is. * Vala pedig ott egy ember, harmincz-nyólcz eſztendeje lévén betegſégének. *Ezt midőn látta vólna Jéſus fekünni, és meg-iſmérte vólna hogy már ſok idejű vólna, mőda néki: Akarſz-e meg-gyógyúlni? 3 4 5 6

"Matt. 9. d 37. Luc. 10. a. 2.
"Matt. 13. g. 57. Mar. 6. a. 4. Luc. 4. 6. 24.
Lev. 23. a. 5. Deut. 16. a. 1.
†Matt. 4. b. 12. Mar. 1. b. 14. Luc. 4. c. 14. Sup. 2. a. 9.

* Felele a' beteg néki: Uram, ninch 7
emberem, hogy midőn a' víz fel-za-
vartatik, engem a' tóba bochásson:
mert míg én el-érkezem, más szálla-
alá előttem. * Monda néki Jésus: 8
Kelly-fel, vedd-fel nyoszolyádat, és
járj. * És mingyárt meg-gyógyúla 9
az az ember: és fel-vévé nyoszolyá-
ját, és jár vala. Szombat vala pedig
azon a' napon. * Mondának azért a' 10
Zsidók annak a' ki meg-gyógyíttatott vala: "Szombat vagyon, nem
szabad fel-venned a' nyoszolyádat.
*Felele nékik: A ki engem meg-gyó- 11
gyított, az mondotta nékem: Vedd-
fel a' nyoszolyádat, és járj. * Kérdék 12
azért őtet: Kichoda az az ember, a' ki
azt mondotta néked: Vedd-fel a' nyo-
szolyádat, és járj? * Az pedig a' ki 13
meg-gyógyíttatott vala, nem tudgya
vala ki volna. Mert Jésus el-tért va-
la azon a' helyen-valo seregtől. * Az- 14
után találá őtet Jésus a' templomban,
és monda néki: Imé meg-gyógyúl-
tál: már ne vétkezzél, hogy valami
gonozb rajtad ne történnyék. * El- 15
méne az az ember, és hírré tévé a' Zsi-
dóknak, hogy Jésus volna, a' ki őtet
meg-gyógyította. * Az-okáért üldö- 16
zik vala a' Zsidók Jésust, hogy ezeket
szombaton chelekeszi vala. * Jésus pe- 17
dig felele nékik: Az én Atyám mind
ez ideig munkálkodik, én-is mun-
kálkodom. * Annak-okáért inkább 18
keresik vala őtet a' Zsidók meg-ölni:
mert nem chak a' szombatot szegi
vala meg, hanem attyának-is mon-
gya vala az Istent, egyenlővé tévén
magát az Istenhez. Felele azért Jésus,
és monda nékik: * Bizony, bizony 19
mondom néktek: nem chelekedhetik
a' Fiu ő-magától semit, hanem a' mit
lát hogy az Atya chelekeszik: mert
valamiket az chelekeszik, azokat a'
Fiú-is hasonló-képpen chelekeszi.
* Mert az Atya szereti a' Fiát, és min- 20
deneket meg-mutat néki, a' miket ő
chelekeszik: és ezeknél nagyobb dol-
gokat-is fog-mutatni néki, hogy ti
chodálkozzatok. * Mert mi-képpen 21
az Atya halottakat támaszt, és ele-
venít: úgy a' Fiú-is, a' kiket akar,
meg-eleveníti. * Mert az Atya nem-is 22
ítél senkit: hanem minden ítéletet a'
Fiúnak adott, * hogy minnyájan 23
tisztellyék a' Fiút, a' mint tisztelik
az Atyát. a' ki nem tiszteli a' Fiút,
nem tiszteli az Atyát, a' ki őtet kül-

"Exod. 20. b. 11. Jer. 17. d. 24.

dötte. * Bizony, bizony mondom nék- 24
tek, hogy a' ki az én igémet hallya, és
hiszen annak a' ki engem küldött, örök
élete vagyon, és az ítéletbe nem jő,
hanem által-ment az halálból az
életre. * Bizony, bizony mondom nék- 25
tek, hogy el-jő az óra, és most va-
gyon, midőn a' halottak meg-hallyák
az Isten Fiának szavát; és a' kik hal-
lyák, élnek. * Mert mi-képpen az 26
Atyának élete vagyon ő-magában:
azon-képpen adta a' Fiúnak-is, hogy
élete légyen ő-magában: * és hatal- 27
mat adott néki hogy ítéletet tégyen,
mert embernek Fia. * Ne chodállyá- 28
tok ezt, mert el-jő az óra, melyben
minnyáján, a' kik a' koporsókba van-
nak, meg-hallyák az Isten Fia szavát:
* "és elő-jőnek a' kik jókat cheleked- 29
tek, az életnek fel-támadására: a' kik
pedig gonoszokat chelekedtek, az ité-
letnek fel-támadására. * Nē cheleked- 30
hetem én-magamtól semit. A' mint
hallok, úgy ítelek: és az én ítéletem
igaz. mert nem keresem az én akara-
tomat, hanem annak akarattyát, a' ki
engem küldött. * Ha én tészek bizon- 31
ságot magam-felől, az én bizonsá-
gom nem igaz. * "Más a' ki bizonsá- 32
got tészen felőlem; és tudom hogy
igaz a' bizonság, mellyet én-felőlem
tészen. * Ti Jánoshoz küldöttetek; és 33
bizonságot tött az igasságról. * Én pe- 34
dig nē embertől veszek bizonságot;
hanem ezeket módom hogy ti üdvö-
zűllyetek. * Ő égő és fénlő szövétnek 35
vala. Ti pedig óráiglan akartatok ör-
vendezni az ő világánál. * Nékem 36
pedig nagyobb bizonságom vagyon
Jánosnál. Mert a' chelekedetek, mel-
lyeket nékem az Atyám adott hogy
el-végezzem azokat; azon chelekе-
detek, mellyeket én chelekeszem, bi-
zonságot tésznek felőlem, hogy az
Atya küldött engem: * és a' ki en- 37
gem küldött az Atya, † ő tött bizonsá-
got felőlem: az ő szavát sem hallottá-
tok soha, "se ábrázattyát nē láttátok.
*és az ő igéje nem marad-meg beñe- 38
tek: mert a' kit ő küldött, annak ti
nem hisztek. * Vizsgállyátok az Irá- 39
sokat, mert ti azt vélitek hogy azok-
ban vagyon örök életetek: és azok,
a' mellyek bizonságot tésznek felő-
lem: * és nem akartok hozzám jőni 40
hogy életetek légyen. * Dichőséget 41
az emberektől nem vészek. * De meg- 42
ismértelek titeket, hogy ninch Isteni

"Matt. 25. d. 46.

"Matt. 3. d. 17. Sup. 1. c. 15.

†Matt. 3. d. 17. & 17. a. 5.

"Deut. 4. b. 12.

szeretet bennetek. * En az én Atyám nevében jöttem, és bé nem vésztek engem: ha más a'maga nevében jő, azt bé-vészitek. * Mi-képpen hihettek tí, kik dichőséget vésztek egymástól; " és a' dichőséget, melly egyedűl az Istentől vagyon, nem kerésitek? * Ne véllyétek hogy én vádollyalak titeket az Atyánál: vagyon a' ki vádol titeket Moyses, a' kiben tí bíztok. * Mert ha Moysesnek hinnétek, talám nékem-is hinnétek: " mert ő én-felőlem írt. * Ha pedig az ő irásának nem hisztek: miképpen hisztek az én igéimnek.

" 1. Cor. 4. a. 3.

" Gen. 3. c. 15. & 22. d. 18. & 49. b. 10. Deut. 18. c. 15.

VI. Rész.

Ezek-után Jésus a' Galilæai tengeren-túl méne, melly a' Tiberiásé: * és követi vala őtet nagy sokaság, mert láttyák vala a' jeleket, mellyeket chelekeszik vala azokon kik betegek valának. * Fel-méne azért Jésus a' hegyre: és ott űl vala az ő tanítványival. * Közel vala pedig a' Húsvét, a' Zsidók innepe-napja. * Mikor azért fel-emelte vólna szemeit Jésus, és látta vólna hogy igen nagy sokaság jőne hozzája, monda Filepnek: Honnét vészűnk kenyereket, hogy ezek egyenek? * Ezt pedig mongya vala kísértvén őtet: mert ő tudgya vala mit vólna chelekedendő. * Felele néki Filep: Két-száz pénz-árra kenyér nem elég nékik, hogy ki-ki mind chak valami keveset végyen-is. * Monda néki egy a' tanítványi-közzűl, András, Simon Péternek a' báttya: * Vagyon itt egy gyermek, kinek öt árpa kenyere vagyon, és két hala: de ezek michodák ennyi-között? * Monda azért Jésus: Telepíttétek-le az embereket. Vala pedig sok széna azon a'helyen. Le-telepedének azért a' férfiak, szám-szerént úgy-mint öt-ezeren. * Vévé azért Jésus a' kenyereket, és mikor hálákat adott vólna, el-osztá a' le-telepedteknek: hasonló-képpen a' halakból-is a' menyit akarnak vala. * Hogy pedig bé-telének, monda a' tanítványinak: Szedgyétek-fel a' melly morzalékok meg-maradtak, hogy el ne veszszenek. * Fel-szedék azért, és tizen-két kosárt töltének-meg az öt árpa kenyér húlladékiból, mellyek meg-maradtak vala azoktól a' kik öttek vala. * Azok azért az emberek, mikor látták vólna a' jelt mellyet Jésus chelekedett vala, mondának: Hogy ez bizonyára a' Próféta, a' ki e' világra jövendő. * Jésus azért midőn eszébe vőtte vólna, hogy el-jönének, hogy meg-ragadnák őtet, és királlyá tennék őtet; " ismég a' hegyre futa maga-egyedűl. * Hogy pedig estve lőn, alá-menének a' tanítványi a' tengerre. * És mikor bé-mentek vólna a' hajóba, a' tengeren-által jövének Kafarnaumba: és már bé-setétűlt vala; és nem jött vala hozzájok Jésus. * A' tenger pedig, nagy szél fúván, fel-emelkedik vala. * Mikor azért eveztenek vólna közel huszon-öt vagy harmincz futamatra, láták Jésust a' tengeren járni, és a' hajóhoz közelgetni, és meg-félemlének. * Ő pedig monda nékik: Én vagyok, ne félljetek. * Bé akarák azért őtet a' hajóba venni: és a' hajo mingyárt a' földnél lőn, a' melyre mennek vala. * Másod nap, a' sereg, melly a' tengeren túl áll vala, látá hogy más hajótska nem vólna ott hanem chak egy, és hogy bé nem ment vólna az ő tanítványival Jésus a' hajóba, hanem chak a' tanítványi mentenek vólna el: * egyéb hajók pedig jövének Tiberiásból, közel a' helyhez a' hol a' kenyeret ötték vala, az Úr hálá-adására. * Mikor azért látta vólna a' sereg hogy Jésus ott nem vólna, sem az ő tanítványi, a' hajótskákba menének, és Kafarnaumba jutának kereső Jésust. * " És midőn őtet a' tengeren-túl találták vólna, mondának néki: Rabbi, mikor jöttél ide? * Felele nékik Jésus, és monda: Bizony, bizony mődom néktek; keresztők engem, nem hogy a' jeleket láttátok, hanem hogy öttetek a' kenyerekbe, és meg-elégedtetek. * Munkálkodgyatok nem az eledelért, melly el-vész, hanem a' melly megmarad az örők életre, mellyet az ember Fia ád néktek. " Mert ezt az Atya Isten meg-jegyezte. * Mondának azért néki: Mit mivellyünk hogy az Isten chelekedetit chelekedgyük? * Felele Jésus, és monda nékik: † Ez az Isten chelekedete, hogy hidgyetek abban, a' kit ő küldött. * Mondának azért néki: Michoda jelt chelekeszel tahát te, hogy lássuk,

Matth. 14. b. 13. Mar. 6. c. 32. Luc. 9. b. 10.

" Matt. 14. c. 23. Mar. 6. f. 46.

" Sup. 1. c. 32. Matth. 3. d. 17. & 17. a. 5.

† Ioan. 3. b. 15.

és hidgyünk néked? mit chelekeszel? * A' mí atyáink mannát öttek 31
a' puſztában, a' mint írva vagyon:
"Az égből adott nékik kenyeret enniek. * Monda azért nékik Jéſus: 32
Bizony, bizony mondom néktek:
nem Moyſes adott néktek kenyeret
az égből, hanem az én Atyám ád
néktek igaz kenyeret menyből. * 33
Mert Iſten kenyere az, a'ki menyből
alá-ſzállott, és életet ád e' világnak.
* Mondának azért néki: Uram, min- 34
denkor ezt a' kenyeret adgyad né-
künk. * Monda pedig nékik Jéſus: 35
Én vagyok az életnek kenyere: "a'
ki én-hozzám jő, nem éhezik: és a'
ki hiſzen én-bennem, ſoha nem
ſzomjuhozik. * De mondottam nék- 36
tek, hogy láttatok-is engem, és nem
hiſztek. * Minden a' mit nékem ád 37
az Atya, én-hozzám jő; és azt, a'
ki én-hozzám jő, ki nem vetem:
* mert alá-ſzállottam menyből, nem 38
hogy az én akaratomat chelekedgyem, hanem annak akarattyát, a'
ki engem küldött. * Ez pedig az 39
Atyának, a'ki engem küldött, akarattya; hogy valamit nékem adott,
el ne veſzeſsek abból, hanem fel- E
támaſzſzam azt az utólſo napon. *
Ez pedig akarattya az én Atyámnak, 40
a' ki engem küldött; hogy minden,
a' ki láttya a' Fiút, és hiſzen ö-benne, örök élete légyen, és én fel-támaſztom őtet az utólſo napon. * 41 G
Zúgolódnak vala azért a' Zidók
azon, hogy azt mondotta vólna: Én
vagyok az élő kenyér, ki menyből ſzállottam-alá; * és mondanak 42
vala: "Nem ez-e a' Jéſus a' Joſef fia,
kinek mí iſmérjük attyát 's annyát?
Mi módon mongya tehát ez: Hogy
menyből ſzállottam-alá? * Felele 43
azért Jéſus, és monda nékik: Ne
zúgolódgyatok egy-más-között:
* ſenki nem jöhet én-hozzám, ha- 44
nem-ha az Atya, a'ki engem küldött,
vonſza őtet: és én fel-támaſztom őtet az utólſo napon. * Irva vagyon 45
a' Profétákban: "És léſznek minnyájan az Iſtentől tanittatottak. Minden, a'ki az Atyától hallotta, és
meg-tanúlta, én-hozzám jő. * Nem 46 F
hogy az Atyát látta valaki, "hanem
chak az, a'ki az Iſtentől vagyon, az
látta az Atyát. * Bizony, bizony 47
mondom néktek; A'ki hiſzen én-
bennem, örök élete vagyon. * Én 48

"Exod. 16. c. 14. Num. 11. b. 7. Pſal. 77. c. 24. Sap. 16. c. 20.

"Eccli. 24. c. 29.

"Matt. 13. g. 55.

"Iſ. 54. c. 13.

"Matt. 11. d. 27.

49 vagyok az életnek kenyere. * "Az
atyáitok mannát öttek a' puſztában, és meg-hóltak. * Ez a' meny- 50
ből alá-ſzállott kenyér; hogy ha ki
abból éſzik, meg ne hallyon. * Én 51
vagyok az élő kenyér, ki menyből
ſzállottam alá. * Ha valaki e' kenyér- 52
ből éſzik, örökké él: és a' kenyér,
mellyet én adando vagyok, az én
teſtem a' világ életeért. * Veteked- 53
nek vala azért a' Zidók egy-más-között, mondván: Mi-módon adhattya ez nékünk az ö teſtét ételre?
* Monda azért nékik Jéſus: Bizony, 54
bizony mondom néktek; Ha nem
éſzitek az ember Fiának teſtét, és nem
iſzſzátok az ö vérét, nem léſzen élet
tí-bennetek. * A' ki éſzi az én teſ- 55
temet, és iſzſza az én véremet, örök
élete vagyon: és én fel-támaſztom
őtet az utólſo napon. * "Mert az 56
én teſtem, bizonnyal étel; és az én
vérem, bizonnyal ital. * a' ki éſzi az 57
én teſtemet, és iſzſza az én véremet,
én-bennem lakik, és én ö-benne. * A'
mint engem el-küldött az élő Atya,
én-is élek az Atyáért: és a' ki éſzen
engem, ö-is el én-érettem. * Ez a' ke- 58
nyér, melly az égből ſzállott-alá.
Nem úgy a' mint a' tí atyáitok mannát öttek, és meg-hóltak. A' ki e' kenyeret éſzi, örökké él. * Ezeket 59
mondá, a' ſynagógában tanítván, Kafarnaumban. * Sokan azért halván 60
a' tanítványi-közzül, mondának: Kemény beſzéd ez, és ki halhattya azt?
* Tudván pedig Jéſus ö-magában, 61
hogy zúgolódnának ezért az ö tanítványi, monda nékik: Ez botrán- 62
koztat-e meg titeket? * Tehát ha lát- 63
tyátok "az ember Fiát fel-menni a' hol
az-előtt vólt? * A' lélek az, a'ki meg- 64
elevenít: a' teſt nem haſznál ſemmit.
az igék, mellyeket én néktek ſzól- 65
lottam, lélek és élet. * De vannak
némellyek közzületek, a' kik nem
hiſznek. Mert tudgya vala eleitől-
fogva Jéſus kik vólnának a' kik nem 66
hinnének, és ki árúlná-el őtet. * És
monda: Ezért mondottam néktek,
hogy ſenki hozzám nem jöhet, ha-
nem-ha az én Atyámtól adattatik
néki. * Ettől-fogva ſokan hátra ál- 67
lának az ö tanítványi-közzül: és
már nem járnak vala véle. * Monda 68
azért Jéſus a' tizen-kettőnek: Tí-is
el akartok-e menni? * Felele az- 69
ért néki Simon Péter: Uram, kihez

"Exod. 16. c. 13.

"1. Cor. 11. f. 27.

"Sup. 3. b. 13.

mennyűnk? Az ðrðk életnek igéi
vannak nálad. * "és mí el-hittűk, és 70
meg-ismértűk, hogy te vagy a' Kris-
tus az Isten fia. * Felele nékik Jésus: 71
Nem-de nē títeket tizen-kettőtðket
választottalak-e én; és kðzzűletek ðr-
dðg az eggyik? * Mongya vala pedig 72
Júdas Iskarióteſt a' Simon fiát: mert
ez vala el-árúlando őtet, holott eg-
gyik vólna a' tizen-kettő-kðzzűl.

"Matt. 16. c. 16. Mar. 8. c. 29. Luc. 9. b. 20.

VII. Rész.

Ezek-után pedig Jésus Gali- 1
læába jár vala, mert nem A
akar vala Judæába járni, mert
a' Żidók meg-ðlni keresik
vala őtet. * Kðzel vala pedig a' Żi- 2
dók innep-napjok, "a' Sátoros innep.
* Mondának pedig néki az attyafiai: 3
Eredgy-ki innét, és menny Judæába,
hogy a' tanítványid-is lássák chele-
kedetidet, mellyeket chelekeszel.
* Mert senki semmit rejtekben nem 4
chelekeszik, és ð-maga nyilván akar
leñi: ha ezeket chelekeszed, jelentsed-
meg magadat e' világnak. * Mert 5
az ð attyafiai sem hisznek vala ð-
benne. * Monda azért nékik Jésus: 6
Az én időm még el nem jðtt: a' tí
időtðk pedig mindenkor készen va-
gyon. * Nem gyűlőlhet títeket a' 7
világ: engemet pedig gyűlől: mert
én bizonságot tészek felőle, hogy
az ð chelekedeti gonoszok. * Tí 8
mennyetek-fel ez innep-napra, én
pedig fel nem megyek ez innep-nap- B
ra: mert az én időm még bé nem
tellyesedett. * Ezeket midőn mon- 9
dotta vólna, ð meg-marada Gali-
læában. * Hogy pedig fel-menének 10
az attyafiai, akkor ð-is fel-méne az
innep-napra, nem nyilván, hanem
úgy mint titkon. * A' Żidók azért 11
keresik vala őtet az innep-napon, és
mondanak vala: Hol vagyon amaz?
* És sok zúgolódás vala a' sereg-kð- 12
zðtt ð-felőle. Mert némellyek azt
mongyák vala: Hogy jó. Egyebek
pedig azt mongyák vala: Nem, ha-
nem el-hiteti a' seregeket. * Mindaz- 13
által senki nyilván nem szóll vala
felőle, a' Żidóktól-valo félelemért.
* Midőn pedig az innepnek fele el- 14
múlt vólna, fel-méne Jésus a' tem-
plomba, és tanít vala. * És chodál- 15
koznak vala a' Żidók, mondván: Mi-
képpen túd ez íráſt, holott nem ta-
núlta? * Felele nékik Jésus, és mon- 16

"Lev. 23. f. 32.

da: Az én tudományom nem enyím,
hanem azé, a' ki engem kűldðtt. * A'
ki annak akarattyát akarja chele-
kedni; meg-isméri a' tudománt, ha az
Istentől vagyon-e, vagy ha én ma-
gamtól szóllok. * A' ki magától
szóll, az ð tulajdon dichőségét ke-
resi: a' ki pedig annak dichőségét
keresi, a' ki őtet kűldðtte, ez igaz-
mondo, és hamisság ninch benne.
* "Nem Moyses adott-e néktek tðr- 19
vént: és senki kðzzűletek nem che-
lekeszi a' tðrvént? * Miért kereſtek 20
engem meg-ðlni? Felele a' sereg, és
monda: Őrdðgðd vagyon: ki keres
tégedet meg-ðlni? * Felele Jésus, 21
és monda nékik: Egy chelekede-
tet chelekedtem, és minnyájan
chodállyátok. * Az-okáért "adta 22
Moyses néktek a' kðrnyűl-metélke-
déſt: (nem hogy Moyseſtől vólna,
† hanem az atyáktól) és szombaton
kðrnyűl-metélitek az embert. * Ha 23
a' kðrnyűl-metélkedéſt fel-vészi az
ember szombaton, hogy fel ne bon-
tassék a' Moyses tðrvénye: reám
boszszonkodtok-e hogy az egész
embert meg-gyógyítottam szomba-
ton? * "Ne itéllyetek szín-szerént, 24
hanem igaz itéletet itéllyetek. * Mon- 25
dának azért némellyek Jerusalemből:
Nem ez-e, a' kit meg-ðlni keresnek?
* És ímé nyilván szóll, és semmit nem 26
mondanak néki. Nem-de bizonnyal
meg-ismérték-e a' fejedelmek, hogy
ez a' Kristus? * De ezt tudgyuk hon- 27
nét-valo légyen: a' Kristus pedig
mikor el-jő, senki nem tudgya hon-
nét-valo légyen. * Kiált vala azért 28
Jésus a' templomban tanítván, és
mondván: Engem-is tudtok, 's hon-
nét-valo légyek-is tudgyátok: és én
magamtól nem jðttem, de igaz az,
a' ki engem kűldðtt, kit tí nem tud-
tok. * Én tudom őtet: mert ð-tőle 29
vagyok, és ð kűldðtt engem. * Kere- 30
sik vala azért őtet meg-fogni: és E
senki nē veté kezeit reája, mert még
el nem jðtt vala az ð órája. * A' sereg- 31
kðzzűl pedig sokan hívének ð-benne,
és mondnak vala: A' Kristus midőn
el-jő, vallyon tðbb jeleket tészen-e
hogy-sem a' miket ez tészen? * Hal- 32
lák a' Farisæusok a' sereget hogy eze-
ket suttogná ð-felőle, és a' fejedel-
mek és Farisæusok szolgákat kűldé-
nek, hogy meg-fognák őtet. * Mon- 33
da azért nékik Jésus: Még egy kevés

"Exod. 24. a. 3. Sup. 5. c. 18.

"Lev. 12. a. 3.

† Genes. 17. b. 10.

"Deut. 1. c. 16.

ideig veletek vagyok: és a'hoz mégyek a'ki engē kűldőtt. * "Kereſtők engem, és meg nem találtok: és a'hol én vagyok, tí oda nē jőhettők. *Mődának azért a' Żidók egy-máſnak: Hová menendő ez, hogy meg nem találjuk őtet? Vallyon a'Pogányoknak el-oſzláſára menendő-e, és a' Pogányokat tanitandó-e? * Michoda beſzéd ez, a'mellyet monda: Kereſtők engem, és meg nem találtok: és a' hol én vagyok, tí oda nem jőhettők? * Az innepnek pedig utólſo "nagy napján, meg-álla Jéſus, és kiálta, mondván: Ha ki ſzomjuhozik, jőjőn én-hozzám, és igyék. *† A' ki hiſzen én-bennem, a'mint az Irás mongya, élő víznek folyó-vizei folynak az ő haſából. * Ezt pedig a' Lélekről mondá, mellyet véendők valának az ő-benne hívők: mert még nem adatott vala a' Lélek, mert Jéſus még meg nem dichőittetett vala. * Abból azért a' ſeregből, midőn hallották vólna ezeket az ő beſzédit, mondának: Ez bizonnyal Proféta. *Egyebek mondának: Ez a' Kriſtus. Némellyek pedig mondának: Vallyon Galilæából jő-e a' Kriſtus? * "Nem-de az Irás mongya-e: Hogy a' Dávid magvából, és Bethlehem kaſtélyból, a' hol Dávid vala, jő a' Kriſtus? * Egyenetlenſég lőn azért a' ſeregben ő-érette. * Némellyek pedig kőzzűlők, meg akarják vala fogni őtet: de ſenki nem veté kezeit reája. * El-jővének azért a' ſzolgák a' Papi-fejedelmekhez, és a' Fariſæuſokhoz. És mondának ezek nékik: Miért nem hoztátok-el őtet? * Felelének a' ſzolgák: Soha ember így nem ſzóllott, mint ez az ember. * Felelének azért nékik a' Fariſæuſok: Nem-de tí-is el-hitetve vattok-e? *Nem-de a' fejedelmek vagy a' Fariſæuſok-kőzzűl hitt-e valaki ő-beňe? *de ez a' ſereg, melly nē tudgya a' tőrvént, átkozott. *Monda nékik Nikodémus, " az a'ki éjjel jőtt hozzája, a' ki eggyik vala ő-kőzzűlők: *Vallyon a' mi tőrvényűnk meg-ítéli-e az embert, ha előbb meg nem hallya tőle, " és meg-érti mit chelekedgyék? * Felelének, és mődának néki: Vallyon te-is Galilæai vagy-e? Vizgáld az Irásokat, és láſd-meg hogy Galilæából proféta nem támad. * Es vifszatérének ki-ki az ő házába.

"Inf. 13. d. 33.
"Lev. 23. d. 27. † Deut. 18. e. 15. Ioël. 2. d. 28. Act. 2. c. 17.
"Mich. 5. a. 2. Matth. 2. a. 6.
"Sup. 3. a. 2.
"Deut. 17. b. 18. & 19. b. 15.

VIII. Rész.

Jéſus pedig az Olaj-fák hegyére méne: * és reggel iſmég a' templomba jőve, és az egéſz nép hozzája jőve, és le-űlvén taníttya vala őket. * Hozának pedig az Iráſ-túdók, és a' Fariſæuſok, egy házaſságtőrésben találtatott aſzſzonyt: és kőzépre állaták azt, * és mondának néki: Meſter, ez az aſzſzony moſt találtatott házaſság-tőrésben. * " A' tőrvényben pedig Moyſes meg-parancholta nékűnk, hogy effélét megkővezzűnk. Te azért mit mondaſz? * Ezt pedig mongyák vala kiſértvén őtet, hogy vádolhatnák őtet. Jéſus pedig alá-hajolván, az újával ír vala a' földőn. * Midőn azért ſzorgalmaztatnák kérdezvén őtet, fel-emelkedék, és móda nékik: "A'ki bűn-nélkűl vagyon kozzűletek, első az véſſen kővet reája. * És iſmég alá-hajolván, ír vala a' földőn. * Halván pedig eggyik a' máſik-után ki-menének, elkezdvén a' véneken: és Jéſus egyedűl marada, és az aſzſzony kőzépen álván. * Fel-emelkedvén pedig Jéſus, monda néki: Aſzſzony, hol vannak, a' kik téged vádolnak vala? ſenki nem kárhoztatott-e téged? * Ki monda: Senki, Uram. Monda pedig Jéſus: Én ſem kárhoztatlak téged: Eredgy, és már tőbbé ne vétkezzél. * Iſmég ſzólla azért nékik Jéſus, mondván: "Én vagyok e' világnak világoſsága: a' ki engem kővet, nem jár a' ſetétſégben, hanem az életnek világoſsága léſzen ő-nála. *Mondának azért néki a' Fariſæuſok: Te te-magad-felől téſzſz bizonyſágot: a' te bizonſágod nem igaz. * Felele Jéſus, és monda nékik: Ha én bizonſágot téſzek-is magam-felől, igaz az én bizonſágom: mert tudom honnét jőttem, és hová megyek: tí pedig nem tudgyátok honnét jővők, vagy hová megyek. * Tí teſt-ſzerént itéltők; én nem itélek ſenkit: * és ha én itélek, az én itéletem igaz, mert egyedűl nem vagyok: hanem én, és a' ki engem kűldőtt, az Atya. * És a' tí tőrvényetekben írva vagyon, "hogy két embernek bizonſága igaz. * Én vagyok, a' ki bizonſágot téſzek magam-felől: és bizonſágot téſzen felőlem, a' ki engem kűldőtt, az Atya. * Mondának azért néki:

"Lev. 20. b. 10.
"Deut. 17. b. 17.
"1. Ioan. 1. b. 5.
"Dent. 17. b. 6. & 19. c. 15. Matth. 18. b. 16. 2. Cor. 13. a. 1. Heb. 10. c. 20.

néki: Hol vagyon a' te Atyád? Felele Jésus: Sem engem nem tudtok, sem az Atyámat. ha engem tudnátok, talám az Atyámat-is tudnátok. * Ez 20
igéket mondá Jésus a' kinches ládánál, tanítván a' templomban: és senki meg nem fogá ötet, mert még el C
nem jött vala az ő órája. * Monda 21
azért ismég nékik Jésus: Én el-megyek, és kerestök engem, és a' tí bűnötökben meg-haltok. A' hová én megyek, tí oda nem jöhettök. * Mondának azért a' Zsidók: Vallyon meg-öli-e magát, hogy azt mondgya: A' hová én megyek, tí oda nem jöhettök? * És monda nékik: Tí innétalól vattok, én onnét-felyűl vagyok. Ti e' világból vattok, én nem vagyok e' világból. * Mondottam azért néktek, hogy meg-haltok a' tí bűneitekben: mert ha nem hiszitek hogy én vagyok, meg-haltok a' tí bűnötökben. * Mondának azért néki: Te ki vagy? Monda nékik Jésus: A' kezdet, a' ki szóllok-is néktek. * Sokakat kell nékem felőletek szólnom, és itélnem. de a' ki engem küldött, igaz-mondó az: én-is a' miket hallottam ő-tőle, azokat mondom e' világon. * És meg nem érték hogy az Istent mondaná az ő Attyának. * Monda azért nékik Jésus: Mikor fel-magasztallyátok az ember Fiát, akkor meg-ismériték hogy én vagyok, és magamtól semmit nem chelekeszem, " hanem a' mint tanított engem az Atya, azokat szóllom. * és a' ki engem küldött, velem vagyon, és nem hagyott engem egyedül: D
mert én, a' mik néki kedvesek, azokat chelekeszem mindenkor. * Ezeket ő szólván, sokan hívének ő-benne. * Monda azért Jésus azoknak a' Zsidóknak, a' kik néki hívének: Ha tí meg-maradtok az én beszédemben, bizonnyal én tanítványim lésztek: * és meg-ismériték az igasságot, és az igasság meg-szabadít titeket. * Felelének néki: Abrahám magva vagyunk, és soha senkinek nem szolgáltunk: mi-képpen mondod te; Szabadosok lésztek? * Felele nékik Jésus: Bizony, bizony mondom néktek: "Hogy minden a' ki bűnt chelekeszik, szolgája a' bűnnek. * a' szolga pedig nem marad a' házban örökké: a' fiú pedig meg-marad örökké. * ha azért a' Fiú titeket meg-szabadít, bizonnyal szabadosok lésztek. * Tudom hogy az Abrahám fiai vattok: de engem meg-ölni kerestök, mert az én beszédem nem fog rajtatok. * Én a' mit az Atyámnál láttam, azt mondom: és tí a' mit a' tí atyátoknál láttatok, azokat chelekeszitek. * Felelének, és mondának néki: A' mí atyánk, Abrahám. Monda nékik Jésus: Ha az Abrahám fiai vattok, az Abrahám chelekedetit chelekedgyétek. * Most pedig engem meg-ölni kerestök, az embert, a' ki néktek igasságot szóllottam, mellyet az Istentől hallottam: ezt Abrahám nem chelekedte. * Tí az atyátok chelekedetit chelekeszitek. Mondának azért néki: Mí parázna-ságból nem születtünk: egy atyánk vagyon az Isten. * Monda azért nékik Jésus: Ha az Isten vólna a' tí atyátok, szeretnétek ugyan engemet. mert én az Istentől származtam, és jöttem: mert nem-is jöttem én-magamtól, hanem ő küldött engem. * Miért nem ismériték-meg az én szólláso-mat? Mert nem halhattyátok az én beszédemet. * " Tí az ördög atyától vattok: és az atyátok kivánsá-git akarjátok chelekedni. ő gyilkos vólt eleitől-fogva, és az igasságban meg nem állott: mert ninch igasság ő-benne. mikor hazugságot szóll, tulajdoniból szóll, mert hazug, és annak attya. * Én pedig ha igasságot mondok, nem hiszitek nékem. * Ki fedd-meg engem közzülletek a' bűnről? Ha igasságot mondok néktek, miért nem hiszitek nékem? * "A' ki Istentől vagyon, Istennek igéjét halgattya. Az-okáért nem halgattyátok tí, mert az Istentől nem vattok. * Felelének azért a' Zsidók, és mondának néki: Nem-de jól mongyuk-e mí, hogy Samaritánus vagy te, és ördögöd vagyon? * Felele Jésus: Én-nekem ördögöm ninchen: de tisztelem az Atyámat, és tí tisz-teletlenséggel illettetek engem. * Én pedig nem keresem az én dichőségemet: vagyon a' ki keresse, és megítéllye. * Bizony, bizony mondom néktek: ha ki az én beszédemet megtartya, halált nem lát örökké. * Mondának azért a' Zsidók: Most ismértük-meg hogy ördögöd vagyon. Abrahám meg-hólt, és a' Próféták; és te azt mondod: Ha ki az én be-

" Rom. 3. a. 4.

" 1. Ioan. 3. b. 18.

" 1. Ioan. 4. a. 6.

" Rom. 6. c. 16. 2. Pet. 2. d. 19.

ſzédemet meg-tartya, a' halált meg
nem kóſtollya örökké. * Vallyon te 53
nagyobb vagy-e a'mí atyánknál A-
brahámnál, a'ki meg-hólt? a' Profé-
ták-is meg-hóltak. Mivé téſzed ma-
gadat? * Felele Jéſus: Ha én dichő- 54
ítem magamat, az én dichőſégem
ſemmi: vagyon a' ki dichőít engem,
az én Atyám, a' kit tí mondotok
hogy tí Iſtentek, * és meg nem iſ- 55
mértétek őtet, én pedig iſmérem
őtet: És ha mondom hogy nem tu-
dom őtet, tí-hozzátok haſonló ha-
zug léſzek. De tudom őtet, és az ő
beſzédét meg-tartom. * Abrahám az 56
atyátok örvendezett hogy látná az
én napomat: látta, és örült. * Mon- 57
dának azért a' Zsidók néki: Még ninch
ötven eſztendőd, és Abrahámot lát-
tad? * Monda nékik Jéſus: Bizony, 58
bizony mondom néktek; minek-
előtte Abrahám lenne, én vagyok.
* Köveket kapának azért, hogy ő- 59
reája hagyigálnák: Jéſus pedig el-rej-
té magát, és ki-méne a' templomból.

IX. Rész.

ES által-menvén Jéſus láta egy 1
vakon ſzűletett embert: * és A
kérdék őtet a' tanítváni: Rab- 2
bi, ki vétkezett, ez-e, vagy az
ő ſzűléi, hogy vakon ſzülettetnék?
* Felele Jéſus: Sem ez nem vétkezett, 3
ſem az ő ſzűléi: hanem hogy ki-je-
lenteſſenek az Iſten chelekedeti ő-
benne. * Nékem ſzűkſég annak che- 4
lekedetit chelekednem, a' ki engem
küldött, míg nap vagyon: el-jő az
étſzaka, midőn ſenki nem munká-
lódhatik. * míglen e' világon va- 5 E
gyok, világoſsága vagyok e' világ-
nak. * Ezeket midőn mondotta vól- 6
na, a' földre pőke, és ſárt chinála a'
nyálból, és a' ſárt annak ſzemeire-
kené, * és monda néki: Eredgy, 7
moſdgyál-meg a' Siloë tavábã (melly B
El-küldőtnek magyaráztatik.) El-
méne azért, és meg-moſdék, és meg-
jőve látván. * Azért a' ſzomſzédok, 8
és a' kik látták vala őtet az-előtt,
hogy kóldús vala, mondának: Nem
ez-e, a' ki űl és kóldúl vala? Néme-
llyek mongyák vala; Hogy ez az. * Né- 9
mellyek pedig: Nem; hanem haſon-
lo a' hoz. Ő pedig mongya vala: Hogy
én vagyok. * Mondának azért néki: 10
Mi-módon nyíltak-meg néked a' ſze-
meid? * Felele: Az az ember, a' ki Jé- 11
ſuſnak módatik, ſárt chinála; és meg-
kené a' ſzemeimet, és monda nékem:
Menny a' Siloë tavára, és moſgyál-
meg. És el-ménék, meg-moſdám, és
látok. * És mondának néki: Hol 12
vagyon az? Monda: Nem tudom.
* Vivék a' Fariſæuſokhoz azt, a' ki vak 13
vólt. * Szombat vala pedig, mikor 14
a' ſárt chinálta Jéſus, és meg-nyitot- C
ta annak ſzemeit. * Iſmég kérdék az- 15
ért őtet a' Fariſæuſok, mi-módon
látott vólna. Ő pedig monda nékik:
Sárt tőn nékem a' ſzemeimre, és meg-
moſdám, és látok. * Mondának azért 16
a' Fariſæuſok-közzűl némellyek: Ez
ember nem Iſtentől-valo, a' ki a'
ſzombatot meg nem tartya. Néme-
llyek pedig mondának: Hogy che-
lekedheti a' bűnős ember e' jeleket?
És ſzakadás vala közöttök. * Mon- 17
dának azért iſmég a' vaknak: Te mit
mondaſz a' felől, a' ki meg-nyitotta
a' ſzemeidet? Ő pedig monda: Hogy
Próféta az. * Nem hivék azért a' Zi- 18
dók ő-felőle, hogy vak vólt vólna,
és látott vólna, míg nem elő-hívák
annak ſzűléit, a' ki látott vala: * és 19
meg-kérdék őket, mondván: Ez-e
a' tí fiatok, a' kit tí mondotok hogy
vakon ſzűletett? Mi-módon lát tahát
most? * Felelének nékik az ő ſzűléi, 20
és mondának: Tudgyuk hogy ez a'
mí fiunk, és hogy vakon ſzületett:
* mi-módon láſſon pedig most, nem 21
tudgyuk: a' vagy ki nyitotta-meg a'
ſzemeit, mí nem tudgyuk: őtet kér-
gyetek: elég idős, ő-maga ſzóllyon
maga-felől. * Ezeket mondák az 22
ő ſzűléi, mert félnek vala a' Zsidók-
tól: mert már öſzve-tanátskoztak
vala a' Zsidók, hogy, ha valaki őtet
Kriſtuſnak vallaná lenni, a' ſynagó-
ga-kivűl lenne. * Azért mondák az 23
ő ſzűléi: Hogy elég idős, őtet kér-
gyétek. * Hívák azért iſmég az 24
embert, a' ki vak vólt, és mondának
néki: Adgy dichőſéget az Iſtennek.
mí tudgyuk hogy ez ember bűnős.
* Ő azért monda nékik: Ha bűnős, 25
nem tudom: eggyet tudok, hogy
midőn vak vólnék, most látok. * Mo- 26
dának azért néki: Mit chelekedett
néked? mi-módon nyitotta meg né-
ked a' ſzemeidet? * Felele nékik: 27
Meg-mondottam már néktek, és hal-
lottátok. miért akarjátok iſmég hal-
lani? talám tí-is ő tanítványi akar-
tok lenni? * Meg-átkozák azért őtet, 28

és mon-

és mondának: Te légy annak tanítványa: mí pedig a'Moyſes tanítványi vagyunk. * Mí tudgyuk hogy Moyſesnek ſzóllott az Iſten: ezt pedig nem tudgyuk honét-valo légyé. *Felele az az ember, és monda nékik: Hiſzem chodálatos dolog ez, hogy tí nem tudgyátok honnét-valo légyen, és meg-nyitotta a'ſzemeimet: * tudgyuk pedig hogy a' bűnőſőket az Iſten meg nem halgattya: de a' ki Iſten-tiſztelő, és az ő akarattyát chelekeſzi, azt halgattya-meg. * Őrőktől-fogva nem hallatott, hogy valaki meg-nyitotta ſzemeit a' vakon ſzűlettetnek. * Ha ez az Iſtentől nem vólna, nem chelekedhetett vólna ſemmit. * Felelének, és mondának néki: Mindeneſtől bűnőkben ſzűlettél, és te tanítaſz-e minket? És ki-veték őtet. *Meg-hallá Jéſus hogy ki-vetették őtet: és midőn találta vólna őtet, monda néki: Hiſzſz-e te az Iſten Fiában? * Felele az, és monda: Kichoda az, Uram, hogy hidgyek ő-benne? * És monda néki Jéſus: Láttad-is őtet, és a'ki veled ſzóll, ő az. * Amaz pedig monda: Hiſzek Uram. És le-borúlván imádá őtet. *És monda Jéſus: Itéletre jőttem én e' világra: hogy a' kik nem látnak, láſſanak; és a' kik látnak, vakokká légyenek. * És meg-hallák némelyek a' Fariſæuſok-kőzzűl, kik véle valának, és mondának néki: Vallyon mí-is vakok vagyunk-e? *Monda nékik Jéſus: Ha vakok vólnátok, nem vólna bűnőtők. moſt pedig azt mondgyátok: Hogy látunk. A' tí bűnőtők meg-marad.

F B

29 7

30 8

31 9

32 10

33 11

34 12

35 13

36 14

37 15

38 16

39 17

40 18

41 19

20

X. Rész.

1 BIzony, bizony mondom néktek: a' ki nem az ajtón mégyen-bé a' juhok aklába, hanem máſunnat hág-bé, lopó az, és tolvaj. * A' ki pedig az ajtón mégyen-bé, páſztora a' juhoknak. *Eňek az ajtón-állo meg-nyittya, és a' juhok az ő ſzavát hallyák, és az ő tulajdon juhait nevek-ſzerént híja, és ki-viſzi azokat. * És mikor az ő tulajdon juhait ki-bocháttya, előttők mégyen: és a' juhok őtet kővetik, mert tudgyák az ő ſzavát. * Idegent pedig nem kővetnek, hanem futnak tőle: mert nem iſmérik az idegenek ſzavát. * E' példa-beſzédet mondá nékik Jéſus. Ők pedig nem érték mit ſzóllana nékik. *Monda azért iſmég nékik Jéſus: Bizony, bizony mondom néktek, hogy én vagyok a' juhok ajtaja. * Minnyájan valamenyin jőttek, lopók, és tolvajok, és nem halgatták őket a' juhok. * Én vagyok az ajto. Én-általam a' ki bé-mégyen, üdvözűl: és bé-mégyen, és ki-jő, és legeltetéſt talál. * A' lopò nem jő, hanem hogy chak lopjon és őllyőn, és veſzeſſen. Én jőttem hogy életek légyen, és bévebben légyen. * Én vagyok a' jó páſztor. "A' jó páſztor az ő lelkét adgya az ő juhaiért. * A' béres pedig, és a' ki nem páſztor, kinek a' juhok nem tulajdoni, láttya a' farkaſt jőni, és el-hadgya a' juhokat, és el-fút: és a' farkas el-ragadozza, és el-oſzlattya a' juhokat: * a' béres pedig el-fút, mert béres, és ninch néki kőzi a' juhokhoz. * Én vagyok a' jó páſztor: és iſmérem az enyímeket, és iſmérnek engem ez enyímek. * "A' mint engem az Atya iſmér, én-is iſmérem az Atyát: és az én lelkemet le-téſzem az én juhaimért. * Egyéb juhaim-is vannak, mellyek nem ez akolból-valók: azokat-is el kell hoznom, és az én ſzómat halgattyák, és egy akol léſzen, 's egy páſztor. * Azért ſzeret engem az Atya: " mert én le-téſzem lelkemet, hogy iſmég fel-vegyem azt. * Senki el nem véſzi azt tőlem: hanem én téſzem-lé azt magamtól, és hatalmam vagyon annak le-tételére: és iſmég hatalmam vagyon annak fel-vételére: E' parancholatot vőttem az Atyámtól. *Egyenetlenſég lőn iſmég a' Zidók-kőzőtt e' beſzédekért. * Mondanak vala pedig ſokan kőzzűlők: Őrőge vagyon, és eſztelenkedik: miért halgattyátok őtet? * Egyebek mondnak vala: Ez igék nem őrőgőſé: vallyon meg-nyithattya-e az őrőg a' vakok ſzemeit? * "Lőn pedig a' templom meg-ſzenteléſének innepe Jeruſalemben: és tél vala. * És Jéſus a' templomban jár vala, a' Salomon tornáczában. * Kőrűl-vévék azért őtet a' Zidók, és mondának néki: Meddig tartod lelkűnket függőben? ha te vagy a' Kriſtus, mond-meg nékünk nyilván. * Felele nékik Jéſus: Szóllok néktek, és nem hiſzitek. a' chelekedetek, mellyeket én chele-

A

2

3

4

5

6

E

21

22

23

24

25

"Iſ. 40. c. 11. Ezech. 34. c. 23. & 37. f. 24.

"Matt. 11. d. 27. Luc. 10. d. 22.

"Iſa. 53. b. 7.

"1. Machab. 4. f. 56. g. 59.

kesem az én Atyámnak nevében, azok bizonságot tésznek én-felőlem: * de tí nem hiſztek, mert nem vattok az én juhaim-kőzzől. * Az én juhaim az én szómat halgattyák: és én iſmérem azokat, és kővetnek engem: * és én őrők életet adok nékik: és el nem veſznek őrőkké, és ki nẽ ragadgya azokat ſenki kezemből. * Az én Atyám a'mit nékem adott, nagyobb mindeneknél: és ſenki ki nem ragadhattya az én Atyám kezéből. * Én és az Atya egy vagyunk. * Kőveket vőnek azért fel a' Zidók, hogy megkőveznék őtet. * Felele nékik Jéſus: Sok jó chelekedeteket mutattam néktek az én Atyámtól, azok-kőzzől mellyik chelekedetért kőveztők-meg engem? * Felelének néki a' Zidók: A' jó chelekedetért meg nem kővezűnk téged, hanem a' káromláſért; és hogy, holott te ember vagy, Iſtenné téſzed magadat. * Felele nékik Jéſus: Ninch-e írva a' tí törvényetekben: "hogy Én mondottam: Iſtenek vattok? *Ha azokat mondotta iſteneknek, a' kikhez az Iſten beſzéde lőtt, és az Irás fel nem bontathatik: * a' kit az Atya meg-ſzentelt, és e' világra küldőtt, tí azt mongyátok; Hogy káromlaſz: mivelhogy azt mondottam; Az Iſten Fia vagyok? *Ha az Atyám chelekedetit nem chelekeſzem, ne hidgyetek nékem. * Ha pedig chelekeſzem; és ha nékem nem akartok hinni: a' chelekedeteknek hidgyetek, hogy meg-iſmérjétek, és hidgyétek hogy az Atya én-bennem vagyon, és én az Atyában. * Keresik vala azért őtet meg-fogni: és ki-méne az ő kezekből. *És iſmég el-méne a' Jordánon-túl, arra a' helyre, a' hol János kereſztel vala előſzőr: és ott marada. * És ſokan jővének hozzája, és mondának: Hogy János ugyan egy jelt ſem chelekedett. * Mindenek pedig, valamiket János erről mondott, igazak vóltak. És ſokan hívének ő-benne.

"Pſal. 81. b. 9.

XI. Rész.

"Matt. 26. a. 7. Inf. 12. a. 3. Luc. 7. f. 37.

VAla pedig egy beteg Lázár Betaniából, Mariának és ennek nénnyének Mártának kaſtélyából-valo. * " (Maria pedig az vala, a' ki meg-kente az Urat kenettel, és meg-törlötte az ő lábait az ő haja-ſzálaival: kinek a' bátty a Lázár beteg vala.) * A' húgai azért hozzája küldének, mondván: Uram, ímé a' kit ſzeretſz, beteg. * Halván pedig Jéſus, monda nékik: E' betegség nem halálra-valo, hanem az Iſten dicső-ſégére, hogy dicsőítteſſék az Iſten Fia az-által. * Szereti vala pedig Jéſus Mártát, és az őttſét Mariát, és Lázárt. * Midőn azért meg-hallá hogy beteg vólna, akkor ugyan meg-marada azon helyen két nap. * ezek-után monda az ő tanítványinak: Mennyűnk iſmét Judæába. * Módának néki a' tanítványok: Rabbi, moſt kereſnek vala tégedet a' Zidók meg-kővezni, és iſmég oda mégy-e? * Felele Jéſus: Nem tizen-két órája vagyon-e a' napnak? Ha ki nappal jár, meg nem ütközik, mert e' világnak világoſságát láttya: * ha pedig éjjel jár, meg-ütközik, mert ninch világoſság benne. * Ezeket ſzóllá, és ezek-után monda nékik: Lázár a' mi barátunk aluſzik: de el-megyek hogy az álomból fel-ſerkentſem őtet. *Mondának azért a' tanítványi: Uram, ha aluſzik, meg-gyógyúl. *Az ő haláláról mondotta vala pedig Jéſus: ők pedig vélék hogy az álomnak aluvásáról mondaná. * Akkor azért Jéſus nyilván meg-mondá nékik: Lázár meg-hólt: * és őrűlők tí-érettetek, hogy hidgyétek, hogy ott nẽ vóltam. de mennyűnk-el hozzája. *Monda azért Tamás, a' ki Kettősnek mondatik, a' tanítvány társainak: Mennyűnk-el mí-is, hogy meghallyunk ő-véle. * El-jőve azért Jéſus, és találá őtet hogy már négy napig vólna a' koporſóban. *(Betánia pedig Jeruſalemtől kőzel tizen-őt futamatnyi földön vala.) * A' Zidók-kőzzől pedig ſokan jöttek vala Mártához és Mariához, hogy vigaſztalnák őket az ő báttyok-felől. * Márta azért hogy hallá hogy Jéſus jőne, eleibe méne: Maria pedig otthonn ül vala. * Monda azért Márta Jéſuſnak: Uram, ha itt lőttél vólna, az én bátyám meg nẽ hólt vólna: *De moſt-is tudom, hogy valamiket kérſz az Iſtentől, meg-adgya néked az Iſtẽ. * Monda néki Jéſus: Fel-támad a' te bátyád. *Monda néki Márta: Tudom hogy fel-támad "a' fel-támadásban az utólſo napon. *Monda néki Jéſus: Én vagyok a' fel-támadás, és az élet: † a' ki én-bennem hiſzen, ha ſzintén meg-hal-is, él: * és minden a' ki él, és én-

"Sup. 5. c. 29. Luc. 14. c. 14. † Sup. 6. d. 33.

Ioan. 10. 11.

és én-bennem hiſzen, meg nem hal
ſrőkké. Hiſzed-e ezt? * Monda néki: 27
Valóban Uram, én el-hittem, hogy D
te vagy a' Kriſtus az élő Iſten Fia, ki e'
világra jőttél. * És mikor ezeket 28
mondotta vólna, el-méne, és el-hívá az őttſét Mariát titkon, mondván:
A' Meſter jelen vagyon, és téged hí.
* Az hogy hallá, fel-kele hamar, és 29
hozzája méne: * mert még nem 30
jőtt vala Jéſus a'kaſtélyba: hanē még
azon helyen vala, a'hol Márta eleibement vala. * A' Żidók azért, a'kik véle 31
a' házban valának, és vígaſztallyák
vala őtet, midőn látták vólna Mariát,
hogy hamar fel-kőlt és ki-ment,
kőveték őtet, mondván: Hogy a'koporſóhoz mégyen, hogy ott sírjon.
* Mária azért, midőn oda mét vólna a' 32
hol Jéſus vala, látván őtet, a'lábaihoz
eſék, és mōda néki: Uram, ha itt lőttél
vólna, nem hólt vólna meg a'bátyám.
* Jéſus azért, hogy láta őtet sírni, a' 33
Żidókat-is kik véle jőttek vala, hogy E
sírnának, meg-búsúla lelkében, és
meg-háborítá magát, * és monda: 34
Hová tőttétek őtet? Mondának néki:
Uram jőj-el, és láſd-meg. * És kőny- 35
veze Jéſus. * Mondának azért a' Żi- 36
dók: Ímé mint ſzereti vala őtet.
*Némellyek pedig kőzzűlők mondá- 37
†Sup 9. a. 7. nak: †Nem chelekedhette vólna-é ez,
a'ki meg-nyitotta a'vakō ſzűlettetnek
ſzemeit, hogy ez meg ne halna? * 38
Jéſus azért iſmég meg-búſúlván magában, a' koporſóhoz méne. vala pedig egy barlang: és kő vala arra tétetve. * Monda Jéſus: Vegyétek-fel 39
a' kővet. Monda néki Márta, annak
húga a'ki meg-hólt vala: Uram, immár ſzagos, mert negyed-napi. *Mon- 40
da néki Jéſus: Nem mondám-e néked, hogy ha hiſzſz, meg-látod az Iſtē
dicsőſégét? *El-vévék azért a' kővet: 41
Jéſus pedig fel-emelvén ſzemeit, monda: Atyám, hálákat adok néked, hogy meg-halgattál engemet.
*én pedig tudom vala hogy minden- 42
kor meg-halgatſz engem; de a'nép- 1
ért, a' melly kőrnyűl-áll, mondám F A
azt: hogy meg-hidgyék hogy te
kűldőttél engem. * Ezeket midőn 43 2
mondotta vólna, nagy ſzóval kiálta:
Lázár jőj-ki. * És mingyárt elő-jőve a'ki meg-hólt vala, meg-kőtve lévén a' lábai és kezei ruhákkal, és az 44
orczája kez-kenővel vala bé-kőtve.
Monda nékik Jéſus: Óldgyátok- 3

45 meg őtet, és bochāſsátok-el. *Sokan azért a' Żidók-kőzzűl, kik Mariához és Mártához jőttek vala, és láttāk vala a'miket chelekedett Jéſus, hívének ő-benne. * Némellyek pedig 46
azok-kőzzűl a' Fariſæuſokhoz menének, és meg-mondák nékik a' miket
chelekedett Jéſus. * Egybe-gyűjték 47
azért a' Fő-papok és Fariſæuſok a' tanátſot, és mondának: Mit chelekeſzűnk, mert ez ember ſok jeleket
téſzen? * Ha így hadgyuk őtet, min- 48
nyájan hiſznek ő-benne: és el-jőnek
a' Romaïak, és el-véſzik helyűnket,
és nemzetſégűnket. * " Egy pedig 49 "Inf. 18.
kőzzűlők Kaifás-nevű, midőn Fő- c. 14.
pap vólna abban az eſztendőben,
mōda nékik: Ti ſemmit nem tudtok,
*ſe meg nem gōdollyátok hogy haſz- 50
nosb néktek hogy egy ember hallyon-meg a' népért, és az egéſz nemzetség el ne veſzſzen. *Ezt pedig ma- 51
gától nem mōdá: hanem holott azon
eſztēdő-béli Fő-pap vólna, profétála,
hogy Jéſus meg-halna a' nemzetſégért, * és nem chak a' nemzetſégért, 52
hanem hogy az Iſten fiait, kik el valának ſzélledve, egybe-gyűjtené.
* Azért a' naptól-fogva gondolák 53
hogy meg-ölnék őtet. * Jéſus azért 54
már nyilván nem jár vala a' Żidók-
kőzőtt, hanem a' puſzta-mellett-valo tartományba méne, a' várasba
melly Efremnek mondatik, és ott lakik vala a' tanítványival. *Kőzel va- 55
la pedig a' Żidók Húſvéttye: és ſokan menének-fel Jeruſalembe a' tartományból Húſvét-előtt, hogy
meg-ſzentelnék magokat. * Keresik 56
vala azért Jéſuſt: és ſzóllanak vala
egy-máſnak, a' templomban álván:
Mit vélitek, hogy el nem jőtt az innep-napra? Parancholatot adtak
vala pedig a' Fő-papok, és a' Fariſæuſok, hogy ha valaki tudná hol légyen, meg-jelentené, hogy meg-fognák őtet.

XII. Rész.

1 JÉſus azért hat nappal Húſvét- *Matth.*
előtt Betaniába méne a' hol Lá- *26. a. 6.*
zár meg-hólt vala, a'kit fel-tá- *Marc.*
maſztott Jéſus. * Vachorát ſzerzé- *14. a. 3.*
nek azért ott néki: és Márta ſzolgál
vala; Lázár pedig eggyik vala a'
le-telepedtek-kőzzűl ő-vele. * Má- 3
ria azért egy font drága tiſzta ſpikinard kenetet vőn, és meg-kené a'
Jéſus lábait, és meg-tőrlé az ő lá-

bait haj-szálaival: és a' ház meg-telék a' kenetnek illattyával. * Monda azért egy a' tanítványi-kőzzűl, Júdas Iskariótes, a' ki őtet el-árulando vala: * Miért nem adatott-el ez a' kenet három-száz pénzen, és a' szűkölkődőknek adatott? * Ezt pedig mondá, nem hogy a' szűkölkődőkre vólna néki gondgya, hanem hogy lopó vala, és az erszény nála lévén, azokat mellyek adatnak vala, hordozza vala. * Monda azért Jésus: Hadgyatok békét néki, hogy az én temetésem napjára tartsa azt. * Mert szegények mindenkor vannak veletek: én pedig nem mindenkor vagyok veletek. * Meg-tudá azért sok sereg a' Zsidók-kőzzűl hogy ott vagyon: és el-jővének, nem chak Jésusért, hanem hogy Lázárt látnák, kit fel-támasztott halottaiból. * Gondolák pedig a' Papi-fejedelmek, hogy Lázárt-is meg-ölnék: * mert sokan el-mennek vala a' Zsidók-kőzzűl ő-érette, és hisznek vala Jésusban. * Másod napon pedig, a' nagy sereg, melly az innep-napra jött vala, midőn hallották vólna hogy Jésus Jerusalembe jő; * pálma ágakat vőnek, és eleibe menének, és kiáltnak vala: Hosanna, áldott, a' ki az Úr nevében jő, az Israël királya. "* És találá Jésus egy szamárotskát, és reája üle, a' mint írva vagyon: *†Ne félly Sion leánya: ímé a' te királyod jő ülvén a' szamárnak vemhén. * Ezeket nem érték a' tanítványi elsőben: hanem mikor meg-dichőíttetett Jésus, akkor megemlekezének, hogy ezek ő-felőle irattattak vala, és ezeket chelekedék néki. * Bizonságot tészen vala azért a' sereg, melly ő-véle vala mikor Lázárt elő-hítta a' koporsóból, és fel-támasztotta őtet halottaiból. * Az-okáért ment-is eleibe a' sereg: mert meg-hallá hogy e' chodát chelekedte. * A' Farisæusok azért mondának magok-kőzőtt: Láttyátok-e hogy semmit nem haszn-álunk? ímé az egész világ utánna indúlt. * Valának pedig némelly Pogányok, azok-kozzűl a' kik felmentek vala hogy imádkoznának az innep-napon. * Ezek azért Filephez menének, ki Galilæának Bet-saidájából vala, és kérik vala őtet, mődván: Uram, látni akarnók a' Jésust. * Elméne Filep, és meg-mondá Andrásnak: András ismég és Filep meg-mődák Jésusnak. * Jésus pedig felele nékik, mondván: El-jőtt az óra, hogy meg-dichőíttessék az ember Fia. * Bizony, bizony mondom néktek, ha a' búza mag a' földbe esvén, meg nem hal, * chak maga marad: ha pedig meg-hal, sok gyűmőlchőt hoz. "A' ki a' lelkét szereti, el-veszti azt, és a' ki a' lelkét gyűlőli e' világon, az őrők életre meg-őrizi azt. * Ha ki nékem szolgál, engem kővessen: és a' hol én vagyok, ott lészen az én szolgám-is. Ha ki nékem szolgál, meg-tiszteli azt az én Atyám. * Most az én lelkem meg-háborodott. Es mit mongyak? Atyám, szabadíts-meg engem ez órától-fogva. De ezért jőttem ez órára. * Atyám, dichőítsd-meg a' te nevedet. Szózat jőve azért az égből: Meg-is dichőítettem, és ismég meg-dichőítem. * A' sereg azért melly ott áll vala, és hallotta vala, azt mongya vala hogy meny-dörgés lőtt vólna. Egyebek mongyák vala: Angyal szóllott néki. * Felele Jésus, és monda: Nem én-érettem jőtt e' szózat, hanem tí-érettetek. * Most vagyon a' világ itéleti: most e' világ fejedelme ki-vettetik. * És én ha fel-magasztaltatom a' földtől, mindeneket magamhoz vonszok. * (ezt pedig mongya vala, jelentvén minémű halállal halna-meg.) *Felele néki a' sereg: "Mi azt hallottuk a' törvényből, hogy a' Kristus meg-marad őrőkké: és mint mondod te; Szükség fel-magasztaltatni az ember fiának? Kichoda ez az embernek Fia? *Monda azért nékik Jésus: Még egy-kevesé, a' világosság tí-veletek vagyon. Járjatok míg világosságtok vagyon, hogy a' setétség titeket el ne lepjen: és a' ki a' setétben jár, nem tudgya hová megyen. * A' míg világosságtok vagyon, hidgyetek a' világosságban, hogy a' világosság fiai legyetek. Ezeket szólla Jésus: és el-méne, és el-rejté magát előttők. * Midőn pedig ennyi jeleket tőtt vólna előttők, nem hívének ő-benne: * hogy Isaías prophétának beszéde bé-tellyesednék, a' mellyet mondott: "Uram, ki hitt a' mi hallásunknak? és az Úr karja kinek jelentetett meg? * Az-okáért nem hihetnek vala, mert ismég azt mondotta

"Matt. 21. a. 7. Mar. 11. a. 7. Luc. 19. f. 35. † Zach. 9. b. 9.

"Matt. 10. d. 39. & 16. d. 25. Mar. 8. d. 35. Luc. 9. c. 24. & 17. g. 53.

"Psl. 109. b. 4. & 116. a. 2. Isa. 40. a. 6. Ezech. 37. g. 25.

"Isa. 53. a. 1. Rom. 10. d. 16.

Isaías: * " Meg-vakította az ô ſze- 40
môket, és meg-keményítette az ô
ſzívôket; hogy ne láſſanak ſzemôk-
kel, és ne értſenek ſzívôkkel, és meg-
térjenek, és meg-gyógyíttſam őket.
* Ezeket mondotta Iſaías, midőn lát- 41
ta az ô dichőſégét, és ô-felőle ſzól-
lott. * Mindazáltal a' fejedelmek- 42
kôzzűl-is ſokan hittenek ô-benne:
de a' Fariſæuſok-miá nem vallyák
vala, hogy a'ſynagógából ki ne vet-
tetnének. * mert inkább ſzerették az 43
emberek dichőſégét, hogy-ſem az
Iſten dichőſégét. * Jéſus pedig 44
kiálta, és monda: A' ki én-bennem
hiſzen, nem én-bennem hiſzen, ha-
nem abban, a' ki engem kűldôtt.
* És a' ki engem lát, azt láttya, a' ki 45
engem kűldôtt. * Én világoſságúl 46
jôttem e' világra: hogy minden, a' ki G
én-bennem hiſzen, ſetétſégben ne
maradgyon. * És ha ki az én igéimet 47
hallya, és meg nem tartya: én meg
nem itélem őtet. mert nem jôttem
hogy meg-itéllyem e' világot, ha-
nem hogy ůdvôzíttſem e' vilá-
got. * A' ki engem meg-vét, és bé 48
nem véſzi az én igéimet: vagyon a' ki
meg-itéllye őtet. " a' beſzéd, mel-
lyet ſzóllottam, az itéli-meg őtet az
utólſo napon. * Mert én magamtól 49
nem ſzóllottam, hanem a' ki engem
kűldôtt az Atya, ô adott parancho-
latott nékem mit mongyak, és mit
ſzóllyak. * És tudom hogy az ô pa- 50
rancholattya ôrôk élet. Azért a' mi-
ket én ſzóllok, a' mint meg-mondot-
ta nékem az Atya, úgy ſzóllom.

XIII. Rész.

A' Húſvét innepe-napja-elôtt, 1
tudván Jéſus hogy el-jôtt A
az ô órája hogy el menne
e' világból az Atyához:
midőn ſzerette vólna az ôvéit, kik
e' világon valának, végiglen ſzerette
őket. * És a' vachora meg-lévén, mi- 2
dőn az ôrdôg már ſzívébe bochát-
ta vólna, hogy Judás a' Simon Iská-
riot fia el-árúlná őtet: * tudván hogy 3
mindeneket kezébe adott néki az
Atya, és hogy az Iſtentől jôtt-ki, és az
Iſtenhez mégyen: * fel-kele a' va- 4
chorától, és le-tévé az ô ruháit: és
midőn kendőt vôtt vólna elő, meg-
ôvedzé magát. Az-után vizet * tőlte 5
a' medenczébe, és kezdé moſni a' ta-
nítványok lábait, és meg-tôrleni a'

6 kendővel, mellyel ôvedzve vala. * Jô-
ve azért Simon Péterhez. És monda
néki Péter: Uram, te moſod-e meg
7 nékem a' lábaimat? * Felele Jéſus, és
monda néki: A' mit én chelekeſzem,
te moſt nem tudod; meg-tudod pe-
8 dig ez-után. * Monda néki Péter: Né-
kem ôrôkké meg nem moſod a' lá-
baimat. Felele néki Jéſus: Ha meg nē
moſlak téged, nem léſzen réſzed én-
9 velem. * Monda néki Simon Péter: U-
ram, nem chak a' lábaimat, de a' kezei-
10 met 's a' fejemet-is. * Monda néki Jé-
ſus: A' ki meg-moſódott, nem ſzűkôl-
B kôdik hanem hogy chak lábait moſ-
ſa-meg, de tiſzta mindeneſtől. Tí-is
tiſzták vattok, de nem minnyájan.
11 * Mert tudgya vala ki vólna a' ki el-
árúlná őtet: az-okáért mondá: Nem
12 vattok tiſzták minnyájan. * Minek-
utánna azért meg-moſá az ô lábokat,
és ruháit fel-vévé: midőn iſmég le-
ült vólna, mōda nékik: Tudgyátok-e
13 mit chelekedtem veletek? * Tí en-
gem Meſternek, és Úrnak híttok; és
14 jól mongyátok: mert az vagyok. * Ha
azért én meg-moſtam a' tí lábaito-
kat, Úr, és Meſter lévén; tí-is tartoz-
tok véle hogy eggyik a' máſik lá-
15 bait meg-moſsa. * Mert példát adtam
néktek, hogy a' mint én chelekedtem
veletek, tí-is úgy chelekedgyetek.
16 * " Bizony, bizony mondom néktek: "Inf. 15. c. 20.
Nem nagyobb a' ſzolga az uránál, ſe
a' kôvet nem nagyobb annál, a' ki őtet Matth. 10. c. 24.
17 kűldôtte. * Ha ezeket tudgyátok, ból- Luc. 6.
dogok léſztek ha meg-chelekeſzitek f. 40.
18 azokat. * Nem minnyájotokról mon-
dom: én tudom kiket válaſztottam:
de hogy bé-tellyeſedgyék az Írás:
† A' ki kenyeret éſzik velem, fel-emeli † Pſal.
19 ſarkát ellenem. * Moſtantól-fogva 40. c. 10.
C mondom néktek, minek-elôtte meg-
légyen: hogy mikor meg-léſzen,
20 hidgyétek hogy én vagyok. * " Bi- "Matt.
zony, bizony mondom néktek: A' ki 10. d. 40.
bé-fogadgya a' kit kűldôk, engem fo- Luc. 10.
gad-bé: a' ki pedig engem bé-fogad, c. 16.
azt fogadgya-bé a' ki engem kűldôtt.
21 * Midőn ezeket mondotta vólna Jé-
ſus, meg-háborodék lelkében; és tu- "Matt.
dománt tőn, és monda: " Bizony, 26. b. 13.
bizony mondom néktek: Hogy eg- Marc.
22 gyik kôzzűletek el-árúl engē. * Néz- 14. a. 1.
nek vala azért egy-máſra a' tanítvá- Luc. 22.
nyok, kételkedvén ki-felől mōdaná. a. 4.
23 * " Vala pedig egy az ô tanítványi- † Luc.
kôzzűl, ki a' Jéſus mellyén fekſzik 22. b. 21.

"Iſa. 6. d. 10. Rom. 11. b. 6. Matth. 13. b. 14. Mar. 4. b. 12. Luc. 8. b. 10. Act. 28. f. 27.

" Mar. 16. b. 16.

Matth. 26. a. 2. Marc. 14. a. 1. Luc. 22. a. 1.

vala, kit szeret vala Jésus. *Ínte az- 24
ért annak Simon Péter; és monda
néki: Kichoda az, a'ki-felől mongya?
* Az-okáért midőn az a' Jésus mel- 25
lyére fekűtt vólna, monda néki: U-
ram, kichoda az? * Felele Jésus: Az, a' 26
kinek én bé-mártott kenyeret nyújtok. És mikor bé-mártotta vólna a'
kenyeret, Judásnak adá a' Simon Is-
kariot fiának. * És a' falat-után, be- 27
léje méne a'sátan. És monda néki Jé-
sus: A'mit chelekeszel, chelekedd ha-
mar. * Ezt pedig senki nem tudá a' 28
le-telepedtek-közzűl mire mondotta légyen néki. *Mert némellyek azt 29
alíttyák vala, mivelhogy Judásnál
vala az erszény, hogy azt mondotta
vólna néki Jésus: Vedd-meg azokat, D
a'mik szűkségesek nékűnk az innep-
napra: vagy hogy a' szűkölködőknek adna valamit. * Midőn azért ő 30
el-vőtte vólna a' falatot, ki-méne
mingyárt. Étszaka vala pedig. * Mi- 31
dőn azért ki-ment vólna, monda Jé-
sus: Most dicsőítetett-meg az em-
ber Fia: és az Isten meg-dicsőíttetett
ő-benne. * Ha az Isten meg-dicsőít- 32
tetett ő-benne, az Isten-is meg-di-
csőíti őtet ő-magában: és mingyárt
meg-dicsőíti őtet. * Fiatskáim, még 33
egy-keveszé veletek vagyok. "Keresz-
tők engem; és a' mint a' Zidóknak
mondottam: A' hová én mégyek, tí
el nem jőhettek: néktek-is mondom
most.* "Uj parancholatot adok nék- 34
tek: Hogy szeressétek egy-mást, a'
mint titeket szerettelek, hogy tí-is
szeressétek egy-mást. *Ezen ismér- 35
nek-meg miñyájan hogy én tanítvá-
nyim vattok, ha szeretetetők lészen
egy-máshoz. *Mőda néki Simon Pé- 36
ter: Uram, hová mégy? Felele Jésus: A'
hová én megyek, nē kővethetsz most
engem: kővetsz pedig az-után. *Mon- 37
da néki Péter: Miért nem kővethetlek
most téged? éretted adom lelkemet.
*Felele néki Jésus: "Lelkedet adod-e 38
érettem? Bizony, bizony mondom
néked: Nem szóll a' kakas, míg nem
háromszor meg-tagadsz engem.

XIV. Rész.

MEg ne háborodgyék a'szí- 1 C
vetek. Hiszitek az Istenben, A
én-bennem-is hidgyetek.
* Az Atyám házában sok 2
lakó-helyek vannak. ha kűlömbē vól-
na, meg-mondottam vólna néktek:
Mert helyt készíteni megyek nék-
tek. *És ha el-megyek, és helyt kész- 3
ítek néktek: ismég el-jővők, és ma-
gamhoz vészlek titeket, hogy a' hol
én vagyok, tí-is ott legyetek. * És a' 4
hová én megyek, tudgyátok; 's az
útat-is tudgyátok. * Monda néki Ta- 5
más: Uram, nem tudgyuk hová mégy:
's mint tudhattyuk az útat? *
Monda néki Jésus: Én vagyok az út, 6
és az igasság, és az élet. senki az Atyá-
hoz nem mégyen, hanem chak én-ál-
talam. * Ha engem ismértetek vólna, 7
az Atyámat-is ismértétek vólna
ugyan: és mostantól-fogva meg-is-
méritek őtet, és láttátok őtet. *Mőda 8
néki Filep: Urā, mutasd-meg nékűnk
az Atyát, és elég nékűnk. * Monda 9
néki Jésus: Ennyi ideig vagyok vele-
tek, és nem ismértetek-e engem? Fi-
lep, a'ki engem lát, láttya az Atyát-is.
Mi-képpen mondod te: Mutasd- 10
meg nékűnk az Atyát? * Nem hiszi-
tek-e, hogy én az Atyában, és az Atya
én-beñem vagyō? Az igéket, melly- B
eket én néktek szóllok, magamtól nē
szóllom. Az Atya pedig én-bennem
lakván, ő chelekeszi a' chelekedete-
ket. * Nem hiszitek-e, hogy én az 11
Atyában, és az Atya én-bennem va-
gyon? * Ha kűlömben nem, a'chele- 12
kedetekért hidgyetek. Bizony, bi-
zony módom néktek; a'ki én-beñem
hiszē, a'melly chelekedeteket én che-
lekeszem, ők is chelekeszi, 's nagyob-
bakat-is chelekeszik ezeknél; mert
én az Atyához megyek. * "És vala- 13
mit az Atyától az én nevemben kér-
tők, azt chelekeszem: hogy dicsőít-
tessék az Atya a'Fiúban. *Ha mit kér- 14
tők tőlem az én nevemben, azt chele-
keszem. *Ha engē szerettők, az én pa- 15
rancholatimat meg-tartsátok. *És én 16
kérem az Atyát, és más vigasztalót
ád néktek, hogy őrökké veletek ma-
radgyon, * az igasságnak Lelkét, kit 17
e'világ el nem vehet, mert nem láttya
őtet, se nem tudgya őtet. tí pedig
meg-ismériték őtet; mert nálatok
marad, és bennetek lészē. *Nem had- 18
lak titeket árváúl: el-jővők hozzá-
tok. * Még egy-keveszé: és e'világ 19
már engem nem lát. Tí pedig láttok
engem: mert én élek, 's tí-is éltők.
* Azon a' napon tí meg-ismériték, 20
hogy én az Atyámban vagyok, és tí
én-beñem, és én ti-beñetek. *A'kinél 21
az én parancholatim vannak, és meg-
tartya azokat; az a'ki engem szeret.

"Sup. 7. c. 34.

"Matt. 22. d. 39. Inf. 15. b. 12. Lev. 19. d. 18.

"Matt. 26. d. 35. Marc. 14. c. 29. Luc. 22. d. 34.

"Inf. 16. c. 23. Matth. 7. a. 8. & 21. b. 22. Mar. 11. c. 24.

A' ki pedig engem ſzeret, ſzerettetik az Atyámtól: és én-is ſzeretem őtet, és meg-jelentem néki magamat. *Monda néki Júdas, nem amaz Iſkariótes: Uram, mi dolog ez, hogy meg-jelented nékünk magadat, és nem a' világnak? * Felele Jéſus, és monda néki: Ha ki engem ſzeret, az én beſzédemet meg-tartya, és az Atyám-is ſzereti őtet, és hozzája megyünk, és lakó-helyt ſzerzünk nála: *a' ki engem nem ſzeret, az én beſzédimet meg nem tartya. És a' beſzéd mellyet hallottatok, nem enyim: hanem azé, a' ki engem küldött, az Atyáé. * Ezeket ſzóllottam néktek, nálatok-lévén. * A' Vígaſztalo Szent-Lélek pedig, kit az Atya az én nevemben küld, az títeket meg-tanít mindenekre, és eſzetekbe juttat mindeneket, valamiket néktek mondandok. * Békeſséget hagyok néktek, az én békeſségemet adom néktek: nem a' mi-képpen a' világ adgya, adom én néktek. Meg ne háborodgyék a' tí ſzívetek, ſe ne féllyen. *Hallottátok hogy én mondottam néktek: El-megyek, és el-jövök hozzátok. Ha engem ſzeretnétek, örülnétek ugyan, hogy az Atyához megyek: mert az Atya nagyobb nálamnál. * És moſt meg-mondottam néktek minek-előtte meg-légyen: hogy midőn meg-léſzen, hidgyétek. * Immár nem ſokat ſzóllok veletek: mert el-jött e' világ fejedelme, és énbennem ſémmie ninch. * De hogy meg-iſmérje a' világ hogy ſzeretem az Atyát, és " a' mint parancholatot adott nékem az Atya, úgy chelekeſzem. Kellyetek-fel, mennyünk-el innét.

" Act. 2. d. 23.

XV. Rész.

" Sup. 13. b. 10.

EN vagyok az igaz ſzőlő-tő; és az én Atyám a' ſzőlő-míves. * Mindē ſzőlő-veſzſzőt, a' melly én-bennem gyümölchöt nem hoz, el-mettſzen; és mindent a' melly gyümölchöt hoz, meg-tiſztít, hogy több gyümölchöt hozzon. * " Már tí tiſzták vattok a' beſzédért, mellyet néktek ſzóllottam. * Maradgyatok én-bennem; és én ti-bennetek. Miképpen a' ſzőlő-veſzſző nem hozhat gyümölchöt ő-magától, ha meg nem marad a' ſzőlő-tőben: e' képpen tí ſem, ha én-bennem nem maradtok. *Én vagyok a' ſzőlő-tő, tí a' ſzőlő-veſzſzők: a' ki én-bennem marad, és én ő-benne, az ſok gyümölchöt hoz: mert nálam-nélkül ſemmit nem chelekedhettök. *Ha ki én-bennem nem marad; ki-vettetik mint a' ſzőlő-veſzſző, és meg-ſzárad, és öſzve-ſzedik azt, és a' tűzbe vetik, és el-ég. * Ha én-bennem maradtok, és az én igéim ti-bennetek maradnak: valamit akartok kérjetek, és meg-léſzen néktek. * Ebben dichőíttetett-meg az én Atyám, hogy ſok gyümölchöt hozzatok, és én tanítványim legyetek. * A' mint engem ſzeretett az Atya, én-is ſzerettelek títeket. Maradgyatok az én ſzeretetemben. * Ha az én parancholatimat meg-tartyátok, meg-maradtok az én ſzeretetemben, a' mint én-is az én Atyám parancholatit meg-tartottam, és az ő ſzeretetiben maradok. * Ezeket ſzóllottam néktek, hogy az én örömem ti-bennetek légyen, és a' tí örömetek bé-tellyeſedgyék. * " Ez az én parancholatom, hogy ſzereſsétek egy-maſt, a' mint ſzerettelek títeket. * Nagyobb ſzeretete ennél ſenkinek ninchen, hogy valaki az ő lelkét adgya barátiért. * Ti én barátim vattok, ha meg-chelekeſzitek a' miket parancholok. * Már nem mondlak títeket ſzolgáknak: mert a' ſzolga nem tudgya mit mivellyen az ő ura. Títeket pedig barátimnak mondottalak: mert mindeneket mellyeket hallottam az Atyámtól, meg-jelentettem néktek. * Nem tí valaſztottatok engem: hanem én válaſztottalak títeket, és rendeltelek títeket " hogy el-mennyetek, és gyümölchöt hozzatok; és a' tí gyümölchötök meg-maradgyon: hogy valamit kértek az Atyától én nevembē, megadgya néktek. * " Ezeket parancholom néktek, hogy ſzereſsétek egymáſt. * Ha a' világ títeket gyűlöl, tudgyátok hogy engem előbb gyűlölt nálatoknál. *Ha e' világból-valók lőttetek vólna, a' világ a' mi övé vólna ſzeretnéje: mivelhogy pedig e' világból-valók nem vattok, hanem én válaſztottalak títeket e' világból, azért gyűlöl títeket e' világ. * Meg-emlekezzetek az én beſzédemről, mellyet én mondottam néktek: " Nem nagyobb a' ſzolga az ő uránál. Ha engē üldöztek, títeket-is üldöznek: ha az én beſzédemet meg-tartották, a' tié-

" Matt. 28. d. 19.

" 1. Ioan. 3. a. 1. & 4. b. 7.

" Sup. 13. b. 16. Matth. 10. c. 24. & 24. a. 9.

teket-is meg-tartyák. * De ezeket mind az én nevemért chelekeſzik néktek: mert nem tudgyák azt a' ki engem kűldött. * Ha el nem jöttem vólna, és nékik nē ſzóllottam vólna; bűnök nem vólna: moſt pedig mentſégek ninch az ő bűnökről. * A' ki engem gyűlől; az Atyámat-is gyűlöli. * Ha a'chelekedeteket nem chelekedtem vólna kőzöttök, mellyeket ſenki más nem chelekedett, bűnök nem vólna: moſt pedig láttak-is, és gyűlőltek-is, engem-is 'ſ az Atyámat-is. * De hogy bé-tellyeſedgyék a' beſzéd, melly az ő tőrvényekben meg-íratott; "Hogy ok-nélkűl gyűlőltek engem. * Mikor pedig el-jővend a' Vigaſztalo, kit én néktek küldők az Atyától, az igaſságnak Lelkét, ki az Atyától ſzármazik, ő bizonſágot téſzen felőlem: *tí-is bizonſágot téſztek, mert eleitől-fogva velem vattok.

"Pſal. 24. c. 19. Luc. 24. g. 49.

XVI. Rész.

EZeket ſzóllottā néktek, hogy meg ne botránkozzatok. * A' ſynagogáktól meg-foſztnak títeket: de el-jő az óra, hogy minden, a'ki meg-ől títeket, azt alíttya hogy az Iſtennek ſzolgálatot téſzen: * és ezeket chelekeſzik néktek, mert nem iſmérik az Atyát, ſem engemet. * De ezeket ſzóllottam néktek; hogy, midőn el-jő az óra, azokról meg-emlekezzetek, hogy én megmondottam néktek. * Ezeket pedig néktek eleitől-fogva meg nem mondottam, mivelhogy veletek valék: És moſt a' hoz megyek, a' ki engem küldött: és ſenki közzűletek meg nem kérd engem, Hová mégy? * De mivelhogy ezeket ſzóllottam néktek, ſzomoruſág tőltőtte-be ſzíveteket. * De én igaſságot mondok néktek: haſznál néktek hogy én el-mennyek: mert ha el nem megyek, a' Vígaſztalo nem jő hozzátok: ha pedig el-megyek, el-küldőm őtet hozzátok. * És mikor az el-jővend, megfeddi a' világot a' bűnről, és az igaſſágról, és az ítéletről. * a' bűnről ugyan, mert nem hittek én-bennem: * az igaſságról pedig, mert az Atyához megyek, és már nem láttok engem: * az ítéletről pedig, mert e' világ fejedelme már meg-ítéltetett. * Még ſokat kellene néktek mondanom: de moſt el nem viſelhetitek. * Mikor pedig el-jővend amaz igaſſágnak Lelke, meg-tanít títeket minden igaſságra. mert nem ſzóll ő-magától: hanem valamiket hall, azokat ſzóllya; és a' mellyek jővendők, meg-hirdeti néktek. * Ő engem meg-dichőít: mert az enyímből vészi, és meg-hirdeti néktek. * Mindenek, valamellyek az Atyáé, enyímek. Az-okáért mondottam: hogy az enyímből vészi, és meg-hirdeti néktek. * Egy-keveſsé, és már nem láttok engem: és iſmég egy-keveſſé, és meg-láttok engem: mert az Atyához megyek. * Mondának azért az ő tanítványi-kőzzűl egy-máſnak: Michoda ez, a' mit nékűnk mond: Egy-keveſsé, és nem láttok engem: és iſmég egy-keveſsé, és meg-láttok engem; és, mert az Atyához megyek? * Mondának azért: Michoda ez, a' mit mőd, Egy-keveſsé? Nem tudgyuk mit ſzóll. * Meg-iſméré pedig Jéſus, hogy kérdeni akarnák őtet; és monda nékik: E' felől kérdezkedtők kőzöttetek, hogy mondottam, Egy-keveſsé, és nem láttok engem: és iſmég egy-keveſsé, és meg-láttok engem. * Bizony, bizony mondom néktek: hogy könyveztők, és ſírtok tí, e' világ pedig örűl: tí pedig ſzomorkodtok, de a' tí ſzomoruſágtok örömre fordúl. * Az aſzſzony midőn ſzűl, ſzomoruſága vagyon, mert el-jőtt az ő órája: mikor pedig ſzűlte a' gyermeket, már nem emlekezik az ő ſzorongatáſáról az örömért, hogy ember ſzűletett e' világra. * Néktek-is azért moſt ſzomoruſágtok vagyon, iſmét pedig meg-látlak títeket, és örvendez a' ſzívetek: és a' tí örömeteket ſenki el nem vészi tőletek. * És azon a' napon ſemmit nem kérdetek éntőlem. "Bizony, bizony mondom néktek; Ha mit kérendetek az Atyától én az nevemben, meg-adgya néktek. * Eddig nem kértetek ſemmit az én nevemben: Kérjetek, és el-vészitek, hogy a' tí örömetek tellyes légyen. * Ezeket példa-beſzédekben ſzóllottam néktek. El-jő az óra, midőn már nem példa-beſzédekben ſzóllok néktek, hanem nyilván hirdetek néktek az Atya-felől. * Azon a' napon kértők az én nevemben: és nem mondom néktek hogy én kérem az Atyát érettetek: * Mert ő-maga az

"Sup. 14. b. 13. Matth. 7. a. 7. & 21. c. 22. Mar. 11. c. 24. Luc. 11. b. 9. Iac. 1. d. 5.

ga az Atya szeret titeket, mivelhogy tí szerettetek engem, és el-hittétek hogy én az Istentől jöttem-ki. * Ki-jöttem az Atyától, és e'világra jöttē: ismég el-hagyom e'világot, és az Atyához mégyek. *Mondának néki az ő tanítványi: Ímé most nyilván szóllasz, és semi példa-beszédet nem mōdasz. *most tudgyuk hogy mindeneket tudsz, és nē szūkség néked hogy valaki téged meg-kérgyen:ebbē hiszszūk hogy az Istétől jöttél-ki.*Felele nékik Jésus:Most hisztek-e?*†Ímé eljő az óra,és már el-jött,hogy el-oszollyatok ki-ki mind az ő tulajdoniba,és engem egyedűl hadgyatok: és nem vagyok egyedűl,mert az Atya velem vagyon. * Ezeket szóllottam néktek, hogy én-bennem békeségtek légyē. E'világban szorongatástok lészen: de bízzatok,én meg győztem e'világot.

† *Matt. 26. c. 31. Marc. 14. c. 31.*

XVII. Ré sz.

EZeket szólla Jésus, és az égre emelvén szemeit, monda: Atyám, el-jött az óra, dichőítsd-meg a'te Fiadat, hogy a'te Fiad meg-dichőíttsen téged. * " A' mint hatalmat adtál néki minden testen,hogy mindeñek,a'kit néki adtál, őrők életet adgyō. * Ez pedig az őrők élet; Hogy meg-ismérjenek téged, egyedűl igaz Istēt,és a'kit el-küldöttél a'Jésus Kristust.*Én téged dichőítettelek a'földön: a'munkat el-végeztem, a'mellyet nékem adtál hogy meg-chelekedgyem: *és most dichőíts-meg engem te Atya tennen-magadnál, a'dichőséggel, melly enyím vólt,minek-előtte e' világ vólna,tenálad.*Meg-jelentettem a'te nevedet az embereknek,kiket nékem adtál e' világból: Tiéid vóltak,és nékem adtad őket; és a'te beszédedet meg-tartották. * Most meg-ismérték, hogy mindenek, a' miket nékem adtál, tetőled vannak: * mert az igéket,mellyeket nékem adtál,nékik adtam: és ők el-vőtték,és meg-ismérték bizonnyal hogy te-tőled jöttem-ki, és elhitték hogy te küldöttél engem. *Én ő-érettek kōnyőrgők: Nem e'világért kōnyőrgők, hanem azokért,a'kiket nékem adtál:mert tiéid: *és mind az enyímek tiéid, és a'tiéid enyímek: és meg-dichőíttettem ő-bennek. *És már nem vagyok e'világon,és ezek e' világbā vannak, és én te-hozzád megyek. Szent Atyám,tartsd-meg őket a'te nevedben, a'kiket nékem adtál: hogy eggyé légyenek, a'mint mí-is. *Midőn vélek vólnék,én tartom vala őket a'te nevedbē. " A'kiket nékē adtál,meg-őriztem: és senki közzűlők el nē veszett,hanē chak a'veszedelem fia, † hogy az Irás bé-tellyesedgyék. *Most pedig hozzád megyek: és ezeket szóllom e' világon, hogy az én örōmem tellyes légyen ő-beñek.*Én adtam nékik a' te beszédedet,és a'világ gyűlőlte őket,mert nem e'világból-valók, a'mint én sem vagyok e' világból. *Nem kérem hogy ki-vedd őket e' világból, hanem hogy megtartsad őket a'gonosztól.*Nem e'világból-valók, a'mint én sem vagyok e'világból. * Szenteld-meg őket az igasságban. A'te beszéded igasság.*A' mint te engem el-küldöttél e'világra, én-is el-küldöttem őket e'világra.*És én ő-érettek meg-szentelem magamat: hogy ők-is szenteltek légyenek az igasságban. * Nem chak ő-érettek kōnyőrgők pedig, de azokért-is, a' kik hinni fognak az ő igéjek-által énbennem : * hogy minnyájan eggyé légyenek,a'mint te Atyám én-benné, és én te-benned,hogy ők-is mí-bennűnk eggyé légyenek : hogy el-hidgye a' világ, hogy te küldöttél engē. * És én a'dichőséget, mellyet nékem adtál, nékik adtam: hogy eggyé légyenek, a' mint mí-is egy vagyunk. *En ő-bennek,és te én-beñem: hogy tekélleteséē eggyé légyenek: és megismérje e'világ hogy te küldöttél engem,és szeretted őket,a'mint engemis szerettél. * Atyám, a'kiket nékem adtál, azt akarom hogy a'hol én vagyok, ők-is velem légyenek: hogy lássák az én dichőségemet, mellyet nékem adtál: mert szerettél engem e' világ alkotása-előtt. * Igaz Atyám, e'világ tégedet meg nem ismért; én pedig téged ismértelek: ezek-is megismértek, hogy te küldöttél engem. * És meg-ismértettem ő-vélek a' te nevedet, 's meg-is ismértetem: hogy a'szeretet,mellyel engem szerettél,ő-bennek légyen, 's én-is ő-bennek.

" *Inf. 18. b. 9.*

† *Psal. 108. b. 8.*

XVIII. Ré sz.

MIdőn ezeket mondotta vóna Jésus, ki-méne a'tanítványival a'Czédron-patakán-által, holott egy kert vala,melyben bé-méne ő,és a'tanítványi. * Tudgya vala pedig Judás-is,

Matth. 26. c. 36. Marc. 14. c. 32. Luc. 22. d. 30.

a'ki el-árúlá őtet, a'helyt: mert Jésus gyakorta oda gyűlt vala a' tanítványival. * "Júdas azért midőn sereget
"Matt. 26.c.47. Marc. 14.c.42. Luc.22. c.47. 3 vőtt vólna, és a'Fő-papoktól 's a'Farisæusoktól szolgákat, oda méne lámpásokkal, és szövétnekekkel, és fegyverekkel. * Jésus azért tudván 4 mindeneket, a' mellyek reája jövendők valának, elő-méne, és monda nékik: Kit kerestők? * Felelének néki: 5 A' Názareti Jésust. Monda nékik Jésus: Én vagyok. Vélek áll vala pedig Judás-is, a'ki el-árúllya vala őtet. * 6 Hogy azért mődá nékik; Én vagyok: B hátra menének, és a'földre esének. * Is- 7 még meg-kérdé azért őket: Kit kerestők? Azok pedig mondának: A' Názareti Jésust. * Felele Jésus: Meg-mondám néktek, hogy én vagyok. ha azért engē kerestők, eresszétek-el ezeket. * Hogy bé-tellyesednék a'be- 9
" Sup. 17. c.12. széd, mellyet mondott: "Hogy a'kiket nékem adtál, senkit azok-közzűl el nem vesztőttem. * Simon Péternek 10 pedig kardgya lévén, ki-voná azt: és chapá a'Fő-pap szolgáját: és el-vágá C annak jobb fülét. A'szolgának pedig 11 Malkus vala neve. * Monda azért Jésus Péternek: Tedd a'hűvelybe a'kardodat. A' pohárt, mellyet nékem az Atyám adott, ne igyam-e meg azt? * A'sereg azért, és a' hadnagy, és a'Zsidók szolgai meg-fogák Jésust, és 12 meg-kötözék őtet: * És vivék őtet
"Luc.3. a.2. †Sup.11. f.49. elől őr "Annáshoz, mert ipa vala 13 Kaifásnak, ki Fő-pap vala azon esztendőben. * Kaifás pedig az vala, † a' 14 ki tanátsot adott vala a' Zsidóknak: Hogy hasznos, egy embernek meghalni a'népért. * Követi vala pedig Jé- 15 sust Simō Péter, és egy más tanítvány. Az pedig a'tanítvány ismerőse vala a' Fő-papnak, és bé-méne Jésussal a'Fő-pap pitvarába. * Péter pedig az ajtón- 16
"Matt. 26 f.58. Marc. 14.f.54. Luc.22. f.54. kivűl áll vala. "Ki-méne azért a'más tanítvány, ki ismerőse vala a'Fő-papnak, és szólla az ajtón-állo leányzónak, és bé-vivé Pétert. * Monda azért 17 az ajtón-állo leányzo Péternek: Nē-de te-is ez embernek tanítványi-közzűl vagy-e? Monda ő: Nem vagyok. * Állanak vala pedig a' szolgák, és az 18 inasok a' szénnél, mert hideg vala, és D fűtőznek vala: ő-vélek vala pedig Péter-is álván, és fűtőzvén. * A' 19 Fő-pap azért meg-kérdé Jésust, az ő tanítványi és tudománya-felől. * Fe- 20 lele nékī Jésus: Én nyilván szóllottam e'világnak: én mindenkor a'synagógában tanítottam, és a'templomban, a'hová gyűlnek minnyájan a'Zsidók: és rejtekben nem szóllottam semmit. 21 * Mit kérdesz engem? kérdgyed azokat, a'kik hallották mit szóllottā nékik: ímé ezek tudgyák a'miket én mōdottam. * Ezeket pedig midőn mō- 22 dotta vólna, egy az ott-állo szolgák közzűl arczúl chapá Jésust, mondván: Így felelsz-e a'Fő-papnak? * Felele 23 néki Jésus: "Ha gonoszúl szóllottam, tégy bizonságot a' gonoszról; ha pedig jól, miért versz engem? * És küldé 24 őtet Annas meg-kötözve a' Kaifás Fő-paphoz. * Simon Péter pedig áll 25 's fűtözik vala. †Mondának azért néki: Nem-de te-is az ő tanítványi-közzűl vagy-e? Meg-tagadá ő, és monda: Nem vagyok. * Monda néki egy 26 a' Fő-pap szolgai-közzűl, annak rokona, a'kinek Péter el-vágta a'fülét. Nem láttalak-e én téged a' kértben ő-véle? * Azért ismég meg-tagadá 27 Péter, és mingyárt szólla a' kakas. * Hozák azért Jésust Kaifástól a'tör- 28 vény-házba. Reggel vala pedig: és ők nem menének-bé a' tanáts-házba, "hogy meg ne ferteztetnének, hanem hogy meg-ennék a'Húsvétet. 29 * Ki-méne azért Pilátus hozzájok, és monda: Michoda vádolást hoztok ez 30 ember-ellen? * Felelének, és mondának néki: Ha ez gonosz-tévő nem F vólna, nem adtuk vólna őtet kezedbe. * Monda azért nékik Pilátus: Ve- 31 gyétek-el tí őtet, és törvényetek-szerént itéllyétek-meg őtet. Mondának azért néki a'Zsidók: Nékünk nem szabad senkit meg-ölnünk. * "Hogy 32 a'Jésus beszéde bé-tellyesednék, mellyet mondott, jelentvén michoda hallállal halna-meg. * "Bé-méne azért 33 ismég a' tanáts-házba Pilátus, és szóllítá Jésust, és monda néki: Te vagy-e a'Zsidók királya? * Felele Jésus: 34 Magadtól mondod-e ezt, vagy egyebek mondották néked én-felőlem? * Felele Pilátus: Nē-de Zsidó vagyok-e 35 én? A'te nemzetséged, és a'Fő-papok adtak téged kezembe, mit miveltél? * 36 Felele Jésus: Az én országom nē e'világból-valo. ha e'világból vólna az G én országom, az én szolgaim harczolnának ugyan hogy kézbe ne adattatnám a' Zsidóknak: most pedig az én 37 országom nem innét-valo. * Monda azért néki Pilátus: Tahát király vagy te? Fe-

"Matt. 26.f.57. Marc. 14. f.53. Luc.22. f.54. †Matt. 26.g.69. Marc. 14.g.67. Luc.22. f.56.

"Matt. 27. a.2. Marc. 15. a.1. Luc.23. a.1. Act. 10. c.28. & 11. a.3.

"Matt. 20. c.19.

"Matt. 27. b.11. Marc. 15.a.2. Luc.23. a.4.

te? Felele Jésus: Te mondod hogy király vagyok én. Én arra szűlettem, és arra jöttẽ e' világra, hogy bizonyságot tegyek az igasságról: minden a' ki az igasságból vagyon, halgattya az én szómat. * Monda néki Pilátus: Michoda az igasság? És midőn azt mondotta vólna, ismég ki-méne a' Zidókhoz, és monda nékik: Én semmi okot nem találok ő-benne. * " Szokástok pedig néktek, hogy eggyet el-bochássak néktek Húsvétben: akarjátok-e azért hogy el-bochássam néktek a' Zidók királyát? * Kiáltának azért ismég minnyájan, mondván: Nem ezt, hanem Barabbást. Barabbás pedig tolvaj vala.

"Matt. 27. c. 15. Marc. 15. b. 6. Luc. 23. b. 17.

XIX. Rész.

Akkor azért fogá Pilátus Jésust, és meg-ostorozá: * és a' vitézek koronát fonyván tövisekből, az ő fejére tévék, és veres bársony ruhát adának reája. * És hozzája mennek vala, és mondanak vala: Üdvöz-légy Zidók királya: és arczúl chapdosák vala őtet. * Ki-méne azért ismég Pilátus, és monda nékik: Imé ki-hozom néktek őtet, hogy meg-ismérjétek, hogy semmi okot nem találok ő-benne. (* Ki-méne azért Jésus a' tövis koronát viselvén, és a' veres bársony ruhát.) És monda nékik: Ihol az ember. * Midőn azért látták vólna őtet a' Fő-papok, és a' szolgák, kiáltnak vala, mödván: Feszítsd-meg, feszítsd-meg őtet. Monda nékik Pilátus: Vegyétek tí őtet, és feszíttsétek-meg: mert én nem találok okot ő-benne. * Felelének néki a' Zidók: Nékünk törvényünk vagyon, és a' törvény-szerént meg kell halnia, mert Isten fiává tötte magát. * Midőn azért Pilátus hallotta vólna e' beszédet, inkább meg-ijede. * És ismég bé-méne a' tanáts-házba, és monda Jésusnak: Honnan-valo vagy te? Jésus pedig nem ada feleletet néki. * Monda azért néki Pilátus: Nékem nem szóllasz-e? nem tudod-e hogy hatalmam vagyon a' te meg-feszítésedre, és hatalmam vagyon a' te el-bochátásodra? * Felele Jésus: Nem vólna semmi hatalmad ellenem, ha te-néked onnan-felyűl nem adatott vólna. Az-okáért a' ki engem kézbe adott néked, nagyobb bűne vagyon. * Es attól-fogva igyekezik vala Pilátus el-bochátani őtet. A' Zidók pedig kiáltnak vala, mondván: Ha ezt el-bochátod, nem vagy a' Cháfzár baráttya. mert minden, a' ki magát királlyá tészi, ellene-mond a' Cháfzárnak. * Pilátus pedig midőn e' beszédeket hallotta vólna, ki-hozá Jésust: és az itélő-fzékbe űle, a' helyen melly Litostrotosnak mondatik, Zidóúl pedig Gabbatának. * Vala pedig a' Húsvétnek Készűlete, úgy mint hat óra-tájban: és monda a' Zidóknak: Ihon a' tí királytok. * Azok pedig kiáltának: Vidd-el, vidd-el, feszítsd-meg őtet. Monda nékik Pilátus: A' tí királyotokat feszíttsem-e meg? Felelének a' Fő-papok: Ninch királyunk, hanem chak Cháfzárunk. * Akkor azért kezekbe adá őtet hogy meg-feszíttetnék. " Vévék azért Jésust, és ki-vivék. * És a' keresztet hordozván magának, ki-méne arra a' helyre, melly Agy-kaponya helyének mondatik, Zidóúl pedig Golgotának: * a' hol meg-feszíték őtet, és ő-véle más kettőt, két-felől, középben pedig Jésust. * Felyűl-valo iráft-is íra pedig Pilátus: és a' keresztfölibe tévé. Vala pedig írva: A' NÁZARETI JÉSUS A' ZIDÓK KIRÁLYA. * Ezt azért a' felyűl-valo iráft sokan olvasák a' Zidók-közzűl. mert közel vala a' várashoz a' hely, a' hol meg-feszíttetek Jésus. És írva vala Zidóúl, Görögűl, és Deákúl. * Mödának azért Pilátusnak a' Zidók Fő-papjai: Ne írjad, hogy a' Zidók királya; hanem hogy ő mondotta: A' Zidók királya vagyok. * Felele Pilátus: A' mit írtam, meg-írtam. * A' vitézek azért midőn meg-feszítették vólna őtet, " vévék az ő ruháit, (és négy részre osztak, mindenik vitéznek egy részt) 's a' köntöst-is. Varratlan vala pedig a' köntös, a' fölitől-fogva egészlen szőttetett. * Mondának azért egy-másnak: Ne metéllyük-el azt, hanem vessünk sorsot reája kié légyen. Hogy az Irás bé-tellyesednék, mondván: " El-osztak az én ruháimat ő-magoknak: és a' köntösömre sorsot vetének. És a' vitézek ezeket chelekedék ugyan. * Állanak vala pedig a' Jésus kereszte-mellett az ő annya, és az annyának nénnye Maria Kléofe, és Maria Magdolna. * Mikor azért látta vólna Jésus az

"Matt. 27. d. 33. Marc. 15. b. 22. Luc. 23. c. 33.

"Matt. 27. d 35. Marc. 15. b. 24. Luc. 23. c. 34.

"Psal. 21. c. 19.

annyát, és a' tanítvánt ott állani, a' kit ſzeret vala, monda az annyának: Aſzſzony'állat, ímé a'te fiad. *Az- 27 1
után monda a' tanítvánnak: Ímé a' te A
anyád. És az órától-fogva vévé őtet
a' tanítvány magához. * Az-után 28
tudván Jéſus hogy mindenek el-vé-
geztettek, "hogy bé-tellyeſednék F 2
az Irás, monda: Szomjuhozom.
* Vala azért egy edény le-téve, teli 29
eczettel. Amazok pedig az eczettel te-
li ſpongiát, iſópot tévén kőrnyűle, a'
ſzájához vívék. * Midőn azért el-vőt- 30 3
te vólna Jéſus az eczetet, monda:
Bé-tellyeſedett. És le-hajtván a' fejét,
ki-adá a' lelkét. * A' Zidók azért (mi- 31
velhogy az innep Kéſzűlete vala)
hogy ne maradnának a' kereſzten a'
teſtek ſzombaton (mert ama' nagy 5
Szombat-nap vala.) kérék Pilátuſt
hogy meg-tőretnének azoknak ſza- 6
rai, és le-vétetnének. * El-jővének B
azért a' vitézek: és az elsőnek meg- 32
tőrék ugyá a' ſzárait, a' másiknak-is ki 7
meg-feſzíttetett vala ő-véle. * Jéſuſ- 33 8
hoz pedig mikor jőttek vólna, hogy
láták őtet hogy már meg-hólt, nē tő-
rék-meg a' ſzárait: * hanē egy a' vité- 34 9
zek-kőzzűl lánchával meg-nyitá az ő
óldalát, és leg-ottan vér és víz jöve-
ki. * És a' ki látta, bizonyságot tőtt: 35 10
és igaz az ő bizonysága. És ő tudgya G 11
hogy igazakat mond; hogy tí-is hid- C
gyetek. * Mert ezek azért lőttek, 36
hogy az Irás bé-tellyeſednék: "Chō- 12
tot meg ne rōtſatok ő-benne. * És iſ- 37
még más Irás mongya: † Meg-lát-
tyák kit vertenek-által. * "Ezek-után 38 13
pedig kére Pilátuſt az Arimatiai Jóſef,
(azért hogy tanítványa vala Jéſuſnak,
de titkon-valo a' Zidóktól-valo féle-
lem-miá) hogy le-veñé a' Jéſus teſtét.
És meg-engedé Pilátus. El-jőve azért,
és le-vévé a' Jéſus teſtét. * El-jőve pe- 39
dig Nikodémuſ-is, † ki Jéſushoz elő-
ſzőr éjjel jőtt vala, myrrának és alőéſ- 15
nek egyelítését hozván, úgy mint D
ſzáz fontot. * Vévék azért a' Jéſus teſ- 40
tét, és azt ruhákba kőtőzék fű-ſzer-
ſzámokkal, a' mint ſzokáſok a' Zi-
dóknak temetni. * Vala pedig a' he- 41
lyen, a' hol fel-feſzíttetett, egy kert;
és a' kertben egy új koporſo, mely-
be még ſenki nem tétetett vala. * Az- 42
okáért a' Zidóknak innepéhez-valo
kéſzűletekért, mivelhogy kőzel vala
a' koporſo, oda tévék
Jéſuſt.

"Pſal. 68. c. 22.

"Exod. 12. d. 46. Num 9. b. 12. † Zach. 12. c. 10. "Matt. 27. g. 57. Marc. 15. d. 42. Luc. 23. g. 50. † Sup. 3. a. 1.

XX. Rész.

Matth. 28. a. 1. Marc. 16. a. 1. Luc. 24. a. 1.

A' Szombatnak első napján pedig, Maria Magdolna reggel, midőn még ſetét vólna, a' koporſóhoz jőve: és látá hogy el-vétetett a' kő a' koporsóról. * El-futa azért, és Simon Péterhez méne, és a' más tanítványhoz, a' kit ſzeret vala Jéſus, és monda nékik: El-vitték az Urat a' koporsóból, és nem tudgyuk hová tőtték őtet. * Ki-méne azért Péter, és ama' másik tanítvány, és a' koporsóhoz menének. * Futnak vala pedig ketten egyűtt, és ama' más tanítvány el-futa hamarább Péternél, és előbb juta a' koporsóhoz. * És midőn le-hajlott vólna, látá a' lepedőket le-téve, de nem méne-bé. * El-juta azért Simon Péter kővetvén őtet, és bé-méne a' koporsóba, és látá le-téve a' lepedőket, * és a' kez-kenőt, melly az ő fején vólt, nem a' lepedőkkel téve, hanē kűlőn egy helyē bé-takarva. * Akkor azért bé-méne az a' tanítvány-is, a' ki elsőben érkezett vala a' koporsóhoz: és látá, és hűn: * mert még nem tudgyák vala az Iráſt, hogy ſzűkſég vala néki halottaiból fel-támadni. * El-ménének azért iſmég a' tanítványok ōnnōn-magokhoz. * "Maria pedig kinn áll vala a' koporſónál, sírván. Midőn azért sírna, le-hajla, és a' koporsóba tekínte: * és két Angyalt láta feir ruhába űlvén, eggyikét a' fejénél, és a' másikát a' lábainál, a' hová a' Jéſus teſte tétetett vala. * Mondának néki azok: Aſzſzony'állat, mit sírſz? Monda nékik: Mert el-vitték az én Uramat, és nē tudom hová tőtték őtet. * Ezeket midőn mondotta vólna, hátra fordúla, és látá Jéſuſt állani: és nem tudgya vala hogy Jéſus vólna. * Monda néki Jéſus: Aſzſzony'állat, mit sírſz? kit keresſz. Alítván ő hogy kertész vólna, monda néki: Uram, ha te vitted-el őtet, mond-meg nékem hová tőtted őtet; és én el-viſzem őtet. * Monda néki Jéſus: Maria. Fordúlván amaz, monda néki: Rabbóni (melly Meſternek mondatik.) * Monda néki Jéſus: Ne illeſs engem, mert még fel nem mentem az Atyámhoz: menny-el pedig az atyám-fiaihoz, és mongyad nékik: Fel-megyek az én Atyámhoz, és a'tí Atyátokhoz; az én Iſtenemhez, és a'

"Matt. 28. a. 1. Marc. 16. b. 5. Luc. 24. a. 4.

és a' tí Istentekhez. * El-jöve Mária Magdolna hírt tévén a' tanítványoknak: Hogy láttam az Urat, és ezeket mondotta nékem. * "Mikor azért estve vólna azon a' napon, a' szombatnak első napján, és az ajtók bé-téve vólnának, a' hol a' tanítványok egybe gyűltek vala a' Zsidóktól-valo félelmek-miá: el-jöve Jésus, és meg-álla középben, és monda nékik: Békeség néktek. * És midőn ezt mondotta vólna, meg-mutatá nékik kezeit, és óldalát. Örűlének azért a' tanítványok, látván az Urat. * Monda azért nékik ismég: Békeség néktek. A'mint engem el-küldött az Atya, én-is el-küldlek titeket. * Ezeket midőn mondotta vólna, reájok lehelle; és monda nékik: Vegyétek a' Szent Lelket: * "a' kiknek bűnöket meg-bochátttyátok, meg-bochátttatnak nékik: és a'kiknek meg-tartyátok, meg vannak tartva. * Tamás pedig egy a' tizen-kettő-közzűl, ki Kettősnek mondatik, nem vala vélek mikor el-jöve Jésus. * Mondának azért néki a' több tanítványok: Láttuk az Urat. Ő pedig monda nékik: Hanem-ha látom az ő kezeiben a' szegek liggatását, és az újomat a'szegek helyére bochátom, és a' kezemet az ő óldalába bochátom, nem hiszem. * És nyólcz napután, ismég benn valának az ő tanítványi; és Tamás ő-vélek. El-jöve Jésus ajtók bé-téve, és meg-álla középben, és monda: Békeség néktek. * Az-után monda Tamásnak: Erezd ide-bé az újodat, és lássad az én kezeimet; és hozd-ide a'kezedet, és bochásd az én óldalamba: és ne légy hitlen, hanem hív. * Felele Tamás, és monda néki: Én Uram, és én Istenem. * Monda néki Jésus: Mivelhogy láttál engem Tamás, hittél: bóldogok a'kik nem láttak, és hittek. * "Sok egyéb jeleket-is chelekedék ugyã Jésus, az ő tanítványinak látására, mellyek ninchenek írva e'könyvbẽ. * Ezek pedig meg-írattak, hogy hidgyétek, hogy Jésus az Istennek fia a'Krístus: és hogy hívén, életetek légyen az ő nevében.

"Mar. 16. c. 14. Luc. 24 f. 36. 1. Cor. 15 a. 5.

"Matt. 18. c. 18.

"Inf. 21. d. 25.

XXI. Rész.

AZ-után ismég meg-jelenté magát Jésus a' tanítványoknak a' Tiberias tengernél. E' képpen jelenté pedig meg.

18 2 * Eggyütt valának Simon Péter, és Tamás, a'ki Kettősnek mondatik, és Natánaël, ki a' Galilæai Kánából vala, és a' Zebedæus fiai, és más kettő az ő
19 3 tanítványi-közzűl. * Monda nékik Simon Péter: Halászni megyek. Mődának néki: Mí-is el-megyűnk veled. És ki-menének, és bé-szállának a' hajóba: és azon éjjel semmit nem
4 fogának. * Reggel lévén pedig, megálla Jésus a' parton: de nem ismérék-
20 meg a' tanítványok hogy Jésus vólna. * Monda azért nékik Jésus: Gyermekek, vagyon-e valami étketek?
5 Felelének néki: Ninchen. * Monda
21 6 nékik: Vessétek a' hajónak jobja-felé a' hálót, és találtok. Meg-veték
22 azért; és már nem vonyhattyák vala azt a' halaknak sokasága-miatt.
23 7 * Monda azért az a' tanítvány, a' kit
F B szeret vala Jésus, Péternek: Az Úr. Simon Péter mikor hallotta vólna, hogy az Úr, a' kőntőst magára övedzé (mert mezítelen vala) és a' tengerbe eresztkedék. * A' több tanít-
24 8 ványok pedig a' hajóval jövének,
25 (mert nem messze valának a' földtől, hanem úgy mint két-száz kőnyöknyire) a' halak hálóját vonván.
9 * Hogy azért ki-szállának a' földre, látának rakott szenet, és arra tétetett halat, és kenyeret. * Monda
10 nékik Jésus: Hozzatok-elő a' halak-
26 ban, mellyeket most fogtatok. * Fel-
11 hága Simon Péter, és a' hálót a' földre vonyá, melly teli vala száz ötven-három nagy halakkal. * És midőn annyi vólna, meg nem szakadoza a'
27 hálo. * Monda nékik Jésus: Jőjetek-
G 12 elő, ebédlyetek. És senki a' le-telepedtek-közzűl nem meré őtet kérdeni; Te ki vagy? tudván hogy az
C 28 Úr vólna. * És el-jöve Jésus, és vévé
13 a' kenyeret, és nékik adá, hasonlóképpen a' halat-is. * Ezzel már harmadszor jelent-meg Jésus az ő tanít-
29 14 ványinak, minek-utánna fel-támadott vólna halottaiból. * Mikor azért
30 ebédlettek vólna, monda Jésus Simon Péternek: Simon János fia, inkább szeretsz-e engem ezeknél? Monda néki: Úgy Uram, te tudod hogy
15 szeretlek téged. Monda néki: Legel-
31 tesséd az én bárányimat. * Monda
16 ismég néki: Simon János fia, szeretsz-e engem? Monda néki: Úgy Uram, te tudod hogy szeretlek téged.
1 Monda néki: Legeltesséd az én bá-
A rányimat.

nyimat. * Mõda néki hármadſzor: Si- 17
mon János fia, ſzeretſz-e engẽ? Meg-
ſzomorodék Péter, hogy harmadſzor
mondá néki, Szeretſz-e engem? és
monda néki: Uram, te mindeneket
tudſz; te tudod hogy ſzeretlek téged.
Monda néki: Legelteſd az én juhai-
" Pet. 1. c. 14. mat. * "Bizony, bizony mondom né- 18
ked, mikor ifiab vólnál, meg-ôvedzed
vala magadat, és járſz vala a'hol aka-
rod vala: mikor pedig meg-vénhedel,
ki-terjeſzted kezeidet, és más ôvedz-
meg téged, és oda viſzen a'hová te nẽ
akarod. * Ezt pedig mondá, jelent- 19
vén michoda halállal dichôítené- D
meg az Iſtent. És midôn ezt mondot-
ta vólna, monda néki: Kôveſs engem.
* Fordúlván Péter, látá azt a' tanít- 20
vánt, a' kit ſzeret vala Jéſus, utánna
† Sup. 13. c. 23. jõni, † a' ki a'vachorán az ô mellyén
fekûtt, és mondotta; Uram, kichoda
21 a' ki téged el-árúl? * Ezt azért mi-
kor látta vólna Péter, monda Jéſuſ-
22 nak: Uram, ez pedig mit? * Monda
néki Jéſus: Igy akarom ôtet maradni
míg el-jôvôk, mi gondod véle? te kô-
23 veſs engem. * Ki-méne azért az
atyafiak-kôzôtt e' beſzéd, hogy az
a' tanitvány meg nem hal. És nem
mondotta néki Jéſus, Meg nem hal;
hanẽ: Igy akarom ôtet maradni míg
24 el-jôvôk, mi gondod véle? * Ez az a'
tanitvány, a' ki bizonyſágot téſzen
ezekrôl, és írta ezeket: és tudgyuk,
25 hogy igaz az ô bizonyſága. * "Vañak " Sup. 20. g. 30.
pedig ſok egyebek-is, mellyeket Jé-
ſus chelekedett: mellyek ha meg-írat-
nának eggyen-ként, alítom hogy a'
világ ſem foghatná-bé a'kônyveket,
a' mellyeket írni kellene.

AZ APOSTOLOK CHELEKEDETI.

I. Rész.

Elsô beſzédem ugyã ô Te- 1
ófile, mind azokról vólt, A
a' mellyeket Jéſus chele-
kedni és tanítani kez- 2
dett, * mind a'napig, mellyen paran-
cholván az Apoſtoloknak a' Szent-
Lélek-által, a'kiket válaſzott, fel-vé-
teték: * kiknek meg-is mutatta ma- 3
gát elevenen az ô ſzenvedéſe-után
ſok bizonyítáſok-által, negyven nap-
ig jelenvén nékik, és ſzólván az
Iſten orſzágáról. * És eggyûtt évén, 4
" meg-parancholá nékik hogy Je-
" Luc. 24 g. 49. Ioan. 14. d. 26. ruſalembôl el ne mennének, hanem
meg-várnák az Atya igéretit, † mel-
lyet hallottatok (ugy-mond) az én
† Matt. 3. c. 11. ſzámból: * mert János vízzel ke- 5
reſztelt ugyan, tí pedig Szent-Lélek-
Mar. 1. b. 8. kel kereſzteltettek-meg e' nem ſok
napok-után. * Az-okáért a' kik 6
Luc. 3. c. 16. egybe-gyûltek vala, kérdik vala
ôtet, mondván: Uram, ebben az idô-
Ioan. 1. d. 26. ben állatod-e helyére az Iſraël or- 7
ſzágát? * Monda pedig nékik: Nem B
tí dolgotok, tudni az idôket vagy az
alkolmatoſságokat, mellyeket az
" Inf. 2. a. 2. Atya az ônnôn hatalmában helyhez-
tetett: * " hanem el-véſzitek erejét 8
a' felyûl reátok-jôvô Szent-Lélek- Luca. 24 g. 28.
nek, és tanúim léſztek nékem Je-
ruſalemben, és az egéſz Judæában,
és Samariában, és mind a' föld vé-
9 géig. * És mikor ezeket mondotta
vólna, ſzemôk-láttára fel-emelte-
ték, és a'felyhô bé-fogadá ôtet az ô-
10 ſzemôk-elôl. * És mikor néznék
ôtet az égbe menni, ímé két férfiu
11 álla melléjek féir ruhákban, * kik
mondának-is: Galilæai férfiak, mit
állotok az égbe nézven? ez a' Jéſus, a'
ki fel-vétetett ti-tôletek az égbe;
úgy jô-el, a' mint láttátok ôtet az ég-
12 be menni. * Akkor viſzſza-térének
Jeruſalembe, a' hegytôl melly Olaj-
fák hegyének hívattatik, melly Je-
ruſalem-mellett vagyon, egy ſzom-
13 bat-napi-járo földôn. * És mikor
C bé-mentek vólna a' vachorálo hely-
be, fel-menének a' hol laknak vala,
Péter és János, Jakab és András,
Filep és Tamás, Bertalan és Máte,
Jakab az Alfæus fia, és Simon Ze-
14 lótes, és Júdas a' Jakab fia. * Ezek
minnyájan álhatatoſok valának
egyenlô akarattal az imádſágban az
aſzſzony'állatokkal, és Mariával a'
Jéſus annyával, és az ô attya-fiaival.
15 * Azokban a' napokban fel-kelvén

Péter az atyafiak-kőzőtt, monda⌣, (vala⌣ pedig a' sereg mindeneſtől, kőzel ſzáz húſz ember:) * Atyám-fiai 16 6
férfiak, bé kell tellyeſedni az Iráſnak,
"*Pſ.40.* " mellyet⌣ meg-jővendőlt a' Szent-
c. 9. Lélek a' Dávid ſzája-által Judáſról,
† *Ioan.* † ki vezére vólt azoknak, kik meg-
13. b. 18. fogták Jéſuſt: * ki kőzinkbe ſzámlál- 17
tatott vala⌣, és réſzes vólt ebben a'
"*Mat.* ſzolgálatban. * " És ez mezőt bírt 18
27. a. 7. ugyan a' hamiſſágnak jutalmából, és
fel-akaſztván magát ketté haſada: és
minden béli ki-omlék. * És tudtokra 19 9
lőtt mind a' Jeruſalemben-lakóknak,
ugy hogy az a' mező az ő nyelveken,
Hakeldamának nevezetnék, az-az,
Vér mezejének. * Mert meg vagyon 20
† *Pſ. 68.* írva a' Zóltárok könyvében: † Légyen
c. 26. puſzta az ő lakó-helyek, és ne légyen
"*Pſ.108.* a' ki abbá lakjék: "és az ő püſpökſégét
b. 8. más vegye-el. * Szükſég azért e' férfi- 21
ak-kőzzűl, a' kik velünk egybe-gyülekőztenek minden időben, melyben
ki's bé járt mi-kőzőttünk az Úr Jé-
ſus, *el-kezdvén a' János kereſztſégé- 22 13
től mind a' napig a' mellyen fel-vétetett mi-tőlünk, hogy tanúja⌣ légyen az ő fel-támadáſának mi-velünk, egy ezek-kőzzűl. * És elő-állatának kettőt, Jóſefet, ki Barſabáſnak hívattatik vala, kinek vezeték-neve⌣ Igaz vólt; és Mátyáſt. * És imádkozván, mondának: Te Uram, ki mindeneknek ſzívőket tudod, mutaſd-meg, 24 15
mellyikét válaſztottad e' kettő-kőzzűl, * hogy el-vegye e' ſzolgálatnak 25
és Apoſtolſágnak helyét, melyből vétkeért ki-eſett⌣ Júdás, hogy az ő
helyére menne. * És ſorſokat adának nékik, és a' ſors Mátyáſra eſék, és
a' tizen-egy Apoſtol-kőzibe⌣ ſzámláltaték. 26

II. Rész.

"*Mat.* ÉS mikor bé-telnének "a' Pün- 1
3. c. 11. kőſd napjai, miñyájan egyen-
† *Mar.* lő-képpen azon helyen valá-
1. b. 8. nak: *† és lőn hirtelen az égből 2
Luc. 3. mint egy ſebeſsen-jővő ſzélnek zúgá-
c. 16. ſa⌣, és bé-tőlté az egéſz házat a' hol
Ioan. 7. űlnek vala. * És jelenének nékik el- 3
d. 39. oſztatott nyelvek mint a' tűz, és ſzálla
Sup. 1. mindenikre ő-kőzzűlők: * és bé-te- 4
a. 8. lének minnyájan Szent-Lélekkel, és
Inf. 11. kezdének ſzóllani kűlőmbőző nyel-
b. 15. & veken, a' mint a' Szent-Lélek ád vala
19. a. 6. nékik ſzóllaniok. * Valának pedig 5

Jeruſalemben-lakó Zidók, Iſten-félő
férfiak minden-féle⌣ nemzetſégből
melly az ég-alatt vagyon. * E' ſzó- 6
zat lévén⌣ pedig, ſokaſág gyűlekőzék
egybe, és meg-háborodék elméjében,
mert⌣ hallya vala⌣ ki-ki mind az ő
nyelvén őket ſzóllani. * Álmélkod- 7
nak vala pedig minnyájan⌣, és cho-
dálkoznak vala, mondván: Ímé min-
nyájan ezek, a' kik ſzólnak, nem Ga-
lilæaiak-e, * és mi-képpen hallottuk 8
B mi ki-ki a' mi nyelvűnket, a' melyben
ſzűlettűnk? * Pártuſok, és Méduſok, és 9
Elamítak, és a' kik Meſopotamiát lak-
ják, Judæát, és Kappadóciát, Pőtuſt,
és Aſiát, * Frígiát, és Pamfíliát, Egyip- 10
tuſt, és Líbyának réſzeit, melly Czy-
réne-kőrűl vagyő, és a' Romai jővevé-
nyek, * a' Zidók-is, és a' Lőtt-zidók, a' 11
Krétaiak, és Arábiaiak: hallottuk őket
ſzóllani a' mi nyelveinké az Iſtennek
nagy dolgait. * Álmélkodnak vala pe- 12
dig minnyájan, és chodálkoznak vala
egy-más-kozőtt mondván: De mi le-
ſzé e' dologból? * Egyebek pedig chú- 13
folván mondanak vala: El-tőltek ezek
muſtal. * Álván pedig Péter a' tizé- 14
eggyel, fel-emelé ſzavát, és ſzólla nékik:
Zidó férfiak, és minnyájan kik Jeru-
ſalemben laktok, ez néktek tudva lé-
gyen, és fűleitekbe vegyétek az én⌣
igéimet. * Mert nem réſzegek ezek, a' 15
mint tí alíttyátok, holott a' napnak
harmadik órája vagyő: * hanem ez az, 16
a' mi meg-mondatott Jóel Proféta-
által: * "És léſzen az utólſo napokbã, 17 "*Ioël. 2.*
C (ugymond az Úr) ki-őntők az én Lel- *g. 28.*
kemből minden teſtre: és profétálnak *Iſ. 44.*
a' tí fiaitok, és leányitok, és a' tí ifiaï- *a. 3.*
tok látáſokat látnak; és a' tí véneitek álmokat álmodnak. * És az én 18
ſzolgaimra ugyan, és az én ſzolgálóimra azokon a' napokon ki-őntők az 19
én Lelkemből; és profétálnak: * és
chodákat⌣ téſzek feñ az égben, és
jeleket alatt a' főldőn⌣, vért, és tűz, 20
et, és a' füſtnek páráját. * A' Nap
ſetétſégre változik, és a' hóld vérré,
minek-előtte el-jőjon az Úrnak nagy
és nyilván-valo napja. * † És léſzen: 21 † *Rom.*
minden valaki ſegétſégűl híja az Úr *10. c. 13.*
nevét, üdvőzűl. * Iſraelita férfiak,
hallyátok-meg ez igéket: A' Názá-
reti Jéſuſt, az Iſtentől javallatott fér-
fiat tí-kőztetek, erők, és chodák 's
jelek-által, mellyeket az Iſten ő-ál-
tala tí-kőztetek chelekedett, a' mint
tí-is tudgyátok: * ezt, a' ki el-vé- 22 23

gezett tanátsból, és az Istennek elébbeli tudományából el-adatott, a'hamisaknak kezek-által fel-függesztvén meg-ölték: *kit az Isten fel-támasztott, meg-oldván a' pokolnak fájdalmit, mivelhogy lehetetlen vólt hogy ő attól meg-tartóztatnék. * Mert Dávid mongya ő-felőle: "Nézem vala szemem-előtt az Urat mindenkor: mert jobbomra vagyon nékē, hogy meg ne mozdúllyak. *Ezért örvendezett a' szívem, és vígadott a' nyelvem; annak-fölötte a' testem reménségben nyugszik: * Mert a' lelkemet pokolban nem hagyod, se nem engeded a' te Szétedet rothadást látni. *Meg-ismértetted velem az élet útait: és bé-töltesz engem vígasággal a' te orczáddal. * Atyám-fiai férfiak, szabad légyen bízvást szóllanom néktek Dávid patriarkáról, " mert meghólt, és el-temettetett: és az ő koporsója nálunk vagyon e' mái napig. * Holott azért Próféta vólna, és tudná hogy † ésküvéssel eskütt vólna meg néki az Isten, hogy az ő ágyékának gyümölchét ültetné az ő székére: *eléve látván szólla a' Krisztus feltámadásáról, mert " pokolban sem hagyattatott, rothadást sem látott a' teste. *Ezt a' Jésust fel-támasztotta az Isten, kinek mi minnyájan tanúi vagyunk. * Fel-magasztaltatván azért az Istennek jobja-által, és a' Szent-Léleknek igéretit vévén az Atyától, ki-öntötte ezt, a' mellyet tí láttok, és hallotok. *Mert nem Dávid ment-fel menybe: ő mondotta pedig: † Monda az Úr az én Uramnak: Ülly az én jobbomra; * míg az ellenségidet zsámollyá tészem a' te lábaidnak. *Nagy bizonnyal tudgya azért Izraëlnek egész háza, hogy Úrrá-is, és Krisztussá-is tötte az Isten, ezt a' Jésust, kit tí meg-feszítettetek. * Ezeket pedig halván, meg-indúlának szívökben, és mondának Péternek, és a' több Apostoloknak: Mit chelekedgyünk, atyánk-fiai férfiak? *Péter pedig mónda nékik: Penitentziát tartsatok, és mindenitek kereszteltessék-meg a' Jésus Krisztus nevében, bűneiteknek bochánattyára: és el-vészitek a' Szent-Lélek ajándékát. * Mert néktek lőtt az igéret, és a' fiaitoknak, és mindeneknek a' kik távúl vannak, valakiket elő-hív a' mi Urunk Istenünk. * Egyéb sok igékkel-is tön bizonyságot, és ínti vala őket, mondván: Szabadúllyatok-meg e' gonosz nemzetségtől. * A' kik azért bé-vévék az ő beszédét, meg-kereszteltetének: és hozzájok álla az napon kőzel három-ezer lélek. * Álhatatosok valának pedig az Apostolok tudományában, és a' kenyér szegésének részeltetésében, és az imádságokban. * Lőn pedig minden léleknek félelme: és sok chodák's jelek-is léznek vala az Apostolok-által Jerusalemben, és nagy félelem vala mindenekben. * És minnyájan a' kik hisznek vala, eggyütt valának, és kőz vala mindenők. *Örökségőket és marhájokat el-adgyák vala, és osztogattyák vala azokat mindeneknek, a' mint kinek-kinek szüksége vala. * És mindē-nap meg-maradván egyenlő akarattal a' templomban, és házon-ként szegdelvén a' kenyeret, az eledelt örvendezéssel vészik vala, és együgyű szívvel, * dichérvén az Istent, és kedveses lévén az egész kősségnél. Az Úr pedig szaporíttya vala a' kik üdvőzűlnének napon-ként ugyan-azonra.

III. Rész.

PÉter pedig és János fel-mennek vala a' templomba, az imádságnak kilenczedik orájján. * És egy férfiu, ki sánta vala az annyának méhétől-fogva, hordoztatik vala: kit le-tésznek vala minden-nap a' templom kapujánál, melly Ékesnek mondatik, hogy alamizsnát kérne a' templomba-ménőktől. * Ez midőn látta vólna hogy Péter és János bé kezdenének menni a' templomba, kéri vala hogy alamizsnát venne. *Reá-tekíntvén pedig Péter Jánossal, monda: Nézz reánk. *A' maz pedig reájok néz vala, reménlvén hogy valamit veńe tőlők. *Péter pedig monda: Ezüstom és aranyam ninch nékem: a' mim pedig vagyon, azt adom néked: A' Názareti Jésus Krisztus nevében kelly-fel, és járj. *És meg-fogván az ő jobb kezét, fel-emelé őtet; és mingyárt meg-erősödének az ő lábai és talpai. *És fel-ugordván meg-álla, és jár vala: és bé-méne ő-vélek a' templomba járván, és ugrálván, és dichérvén az Istent. *És látá őtet az egész nép hogy járna, és dichérné az Istent. * Ismérik vala pedig őtet, hogy az vala, a' ki az alamizsnáért a' templomnak Ékes kapujánál ül vala:

"Psal. 15. b. 8.

"3. Reg. 2. b. 10.

† Psal. 131. c. 11.

"Psal. 15. c. 10. Inf. 13. c. 25.

† Psal. 109. a. 1.

vala: és bé-telének chodálkozásal és álmélkodásal, azon a'mi történt vala rajta. *Mikor pedig tartaná Pétert és Jánoſt, chodálkozván hozzájok futa az egéſz nép, a' tornáczba, melly Salomonénak neveztetik. * Látván pedig Péter, felele a' népnek: Iſraëlíta férfiak, mit chodálkoztok ezẽ, a'vagy minket mit néztök, mint-ha a'mi erőnkel vagy hatalmunkal chelekedtük vólna hogy ez járjon? * Abrahámnak Iſtene, és Iſaáknak Iſtene, és Jákobnak Iſtene, a' mi atyáink Iſtene, meg-dicsőítette az ő fiát a' Jéſuſt, kit tí el-árúltatok ugyan, és meg-tagadtátok a' Pilátus ſzíne-előtt, ő azt itélvén hogy el-bochátttatnék. * "Tí pedig a' ſzentet és az igazat meg-tagadtátok, és a' gyilkos férfiat kértétek néktek ajándékoztatni: * az életnek alkotóját pedig meg-ölté tek, kit az Iſtẽ fel-támaſzto t halottaiból, kinek mí tanúi vagyunk. * És az ő nevének hiti-által, ezt, a' kit tí láttatok, és iſmértetek, meg-erősítette az ő nevét: és a' hit, melly ő-általa vagyon, adta ezt a' tellyes egéſſéget minnyájotoknak láttára. * És moſt atyámfiai, tudom hogy tudatlanságból chelekedtétek, mint a' tí fejedelmitek-is. * Az Iſten pedig, a'miket eléve meg-hirdetett minden profétáknak ſzája-által, hogy az ő Kriſtuſa ſzenvedne, így tellyesítette-bé. * Penitentziát tartſatok azért, és térjetek-meg, hogy el-törölteſſenek a' tí bűneitek: * hogy midőn el-jőnek a' kűnnyebségnek idejei az Úrnak ſzíne-elől, és el-küldi azt, a' ki néktek predikáltatott, a' Jéſus Kriſtuſt, * kit az égnek bé kell ugyan fogadni mind a' mindeneknek helyére-valo állatáſának idejéig, a' miket az Iſten az ő ſzent profétái ſzájok-által ſzóllott őröktől-fogva. * Moyſes megmondotta ugyan: "Hogy Profétát támaſztt néktek az tí Uratok Iſtentek az atyátok-fiai-közzűl, mint engemet, őtet halgaſſátok mindenekben valamiket néktek ſzólland. * Léſzen pedig: minden lélek, a'melly azt a' Profétát nem halgattya, kiveſztetik a' nép-közzűl. * És minden profétáktól Sámueltől-fogva, és azután, a' kik ſzóllottak, ezeket a' napokat hirdették. * Tí vattok a' profétáknak fiai, és a' ſzövetſégnek, mellyet rendelt az Iſten a' mí atyáinkhoz, Abrahámnak mondván: "És a' te magodban áldatnak-meg a' földnek mindẽ nemzetſégi. *Néktek támaſztván-fel előſzör az Iſten az ő fiát, elküldé őtet hogy meg-áldana titeket: hogy meg-térjen ki-ki mind az ő gonoſságából.

"Mat. 27. c. 20. Marc. 15. b. 11. Luc. 23. b. 18. Ioan. 18. g. 40.

"Deut. 18. c. 15.

"Gen. 12. a. 3.

IV. Rész.

MIdőn pedig ők a' népnek ſzóllanának, oda érkezének a' papok, és a' templom gőd-viſelői, és a' Sadduczéuſok, * bánván hogy a' népet tanítanák, és a' Jéſusban hirdetnék a' halálból-valo fel-támadáſt: * és reájok veték kezőket, és őrizetbe tévék őket máſod napig, mert már eſtve vala. * Sokan pedig azok-közzűl, kik hallották vala az igét, hívének: és lőn a' férfiak ſzáma öt-ezer. * Lőn pedig máſod napon, hogy egybe-gyűlnének azoknak fejedelmi, és a' venek, és az Iráſtúdók Jeruſalembẽ: * és Annás a' Papi fejedelem, és Kaifás, és János, és Sándor, és valamenyin valának a' papi néből. * És középre állatván őket, kérdezik vala: Michoda hatalommal, a' vagy ki nevével chelekedtétek tí ezt? * Akkor Péter bé-telvén Szent-Lélekkel, monda nékik: Népnek fejedelmi, és vének hallyátok-meg: * Ha mí ma meg-itéltetűnk a' beteg emberrel tőtt jó-téteményről, mellyel ez meg-ſzabadíttatott, * tudva légyẽ néktek minnyájotoknak, és az egéſz Iſraël népének: hogy a' mí Urunknak a' Názareti Jéſus Kriſtuſnak nevében, a' kit tí meg-feſzítettetek, kit az Iſten fel-támaſztott halottaiból, az-által áll ez előttetek egéſségeſen. * "Ez a' kő, a' melly tí-tőletek építőktől meg-vettetett, melly a' ſzegletnek fejévé lőtt: * és ninch másban ſenkiben űdvőſség. mert nem-is adatott más név az ég-alatt az embereknek, a' melyben nékűnk űdvőzűlnűnk kellene. * Látván pedig a' Péter 's a' János bátorſágát, értvén hogy iráſtudatlã és köz emberek vólnának, chodálkoznak vala, és meg-iſmérik vala őket hogy Jéſuſsal vóltak: * az embert-is látván vélek állani, a' ki meg-gyógyíttatott vala, ſemmit az-ellen nem mondhatnak vala. * Meg-hagyák azért nékik, hogy a' gyűlekőzetből fél-felé ki-lépnének: és beſzéllenek vala ő-közöttök,

"Pſ. 117. d. 22. Matth. 21. d. 42. Marc. 12. a. 10. Luc. 20. c. 17. Iſ. 28. d. 16. 1. Pet. 2. a. 7. Rom. 9. g. 33.

* mondván : Mit chelekedgyűnk ez 16
emberekkel? mert ugyan nyilván-va-
lo jel lőtt ő-általok , Jerusalemnek
minden lakóinál : ki-jelentetett , és
nem tagadhattyuk. * De hogy tőb- 17
bé ne hirdettessék a' nép-kőzőtt, fe-
nyegessűk-meg őket, hogy tőbbé ne
szóllyanak e' névben egy embernek-
is. * És elő-híván őket, meg-paran- 18
cholák hogy tellyességgel ne szólla- B
nának, se ne tanítanának a' Jésus ne-
vében. * Péter pedig és János felel- 19
vén , mondának nékik : Itéllyétek-
meg , ha méltó-e az Istennek színe-
előtt, títeket inkább halgatni hogy-
sem mint az Istent: * mert nem lehet 20
hogy a' miket láttunk és hallottunk
ne szóllyuk. * Azok pedig meg-fe- 21
nyegetvén el-bocháták őket: nem ta-
lálván mi-módon bűntetnék-meg
őket, a' népért, mert miñyájan dichő-
ítik vala a' lőtt dolgot abban a' mi tőr-
tént vala. * Mert negyven esztendős- 22
nél nagyobb vala az ember, a' kinn E
lőtt vala ez a' meg-gyógyulásnak
chodája. * El-bocháttatván pedig az 23
ővékhez jővének: és hírré tévék né-
kik, valamiket nékik a' Papi-fejedel-
mek és a' vének mondottak vólna. * 24
Kik midőn hallották vólna, egyenlő
akarattal fel-emelék szavokat az Istē-
hez, és mondának: Uram, te vagy a' ki
teremtetted az eget, és a' főldet, a' ten-
gert, és mindeneket a' mellyek azok-
ban vannak: * ki a' Szent-Lélekkel a' 25
mí atyánknak Dávidnak a' te szol-
gádnak szája-által mondottad: "Mi-
ért agyarkodtak a' Pogányok, és a' né-
pek hiuságokat gondoltak ? * Fel- 26
állottak a' főld királyi, és a' fejedel-
mek egybe-gyűltek, az Úr-ellen, és az
ő Kristusa-ellen ? * mert egybe-gyűl- 27
tek bizonyára e' várasban a' te szent F
gyermeked a' Jésus-ellen, a' kit meg-
kentél, Heródes, és Pontzius Pilátus,
a' Pogányokkal , és az Israël népei-
vel, * meg-chelekedni a' miket a' te 28
kezed és tanátsod el-végeztek meg-
lenni. * És most Uram tekínts az ő fe- 29
nyegetésekre , és adgyad a' te szol-
gaidnak minden bizodalommal szól-
lani a' te igédet, * abban hogy a' te ke- 30
zedet ki-nyújtsad a' gyógyításokra,
és jelek, és chodák légyenek a' te szēt
fiadnak a' Jésusnak neve-által. * És 31
midőn imádkoztak vólna, meg-moz-
dúla a' hely, a' melyben egybe-gyűl-
tek vala; és bé-telének minnyájan
Szent-Lélekkel, és az Isten igéjét bíz-
váſt hirdetik vala. * A' hívek soka- 32
ságának pedig egy szívők vala, és egy
lelkők: és senki kőzzűlok, azokban
a' miket bír vala, semmit sajáttyának
nem mond vala, hanem minden kőz
vala nékik. * És nagy hatalommal 33
tésznek vala bizonságot az Apostolok G
a' mí Urunk Jésus Kristusnak fel-
támadasáról : és nagy malaszt vala
minnyájokban. * Mert nem-is vala 34
senki szűkölkődő kőzőttők. Mert va-
lamenyin mezőket, vagy házakat
bírnak vala, el-adván elő-hozzák vala
azoknak az árrát a' miket el-adnak
vala, * és az Apostolok lábaihoz tészik 35
vala. El-osztogattatik vala pedig min-
dennek, a' mint kinek-kinek szűksé-
ge vala. * Jósef pedig, ki Barnabásnak 36
neveztetett az Apostoloktól (melly
Vígasztalás-fiának magyaráztatik)
ki Levíta vala, nemzetsége-szerént
Czyprusi, * midőn egy mezeje vólna, 37
el-adá azt, és elő-hozá az árrát, és az
Apostolok lábaïhoz tévé.

V. Rész.

1 Egy Ananías-nevű férfiu pe-
dig, Safirával a' feleségével, A
el-adá mezejét, és chalárdúl
2 * meg-tarta a' mezőnek ár-
rában, a' felesége hírével : és elő-hoz-
ván egy részét, az Apostolok lábaï-
hoz tévé. * Monda pedig Péter: 3
Ananía, miért kísértette-meg a' Sá-
tan a' te szívedet, hogy hazudnál a'
Szent-Léleknek, és chalárdúl chele-
kednél a' mező árrával? * Nem-de 4
maradván nem néked marad vala-e,
és el-adattatván nem te hatalmadban
vala-e ? Miért gondoltad e' dolgot a'
te szívedbē? nem embereknek hazud-
tál, hanem Isteñek. * Halván pedig 5
Ananías ez igéket, le-esék és meg-ha-
la. És nagy félelem lőn mindenekē a'
kik hallák. * Fel-kelvén pedig az ifiak 6
el-emelék őtet, és ki-vívén el-teme-
ték. * Lőn pedig úgy mint három óra- 7
kőzi, az ő felesége-is, nē tudván a' mi B
lőtt vala, bé-méne. * Monda pedig né- 8
ki Péter: Mond-meg nékem aszszony,
ha annyin adtátok-e el a' mezőt?
Az pedig monda: Ugyan añyin. * Péter 9
pedig ő-néki: Mit eggyeztetek meg-
kísérteni az Úr Lelkét ? Ímé azoknak
lábok, a' kik el-temették a' férjedet,
az ajtónál vañak; és ki-visznek téged.
10 * Mingyárt le-esék az ő lábainál, és

" Ps. 2. a. 2.

Actor. 4. 5.

meg-hala. Bé-menvén pedig az ifiak, halva találák őtet, és ki-vívék, és a' férje-mellé temeték. * Es nagy félelem lőn az egész Anyaszentegyházban, és mindeneken a' kik ezeket hallák. * Az Apostoloknak kezek-által pedig sok jelek és chodák lésznek vala a'nép-kőzőtt. És egyenlő akarattal valának minnyájan a' Salomon tornáczában. * Egyebek-kőzől pedig senki nem meri vala magát hozzájok adni: hanem magasztallya vala őket a'nép. * Inkább nevekedik vala pedig az Úrban-hívő férfiaknak, és aszszonyoknak sokasága, * úgy hogy az útzákra ki-tennék a' betegeket, és ágyakra és nyoszolyákra helyheztetnék, hogy el-jővén Péter, akár chak az ő árnyéka árnyékozná azoknak valamellyikét, és meg-szabadíttatnának az ő betegségekből. * Egybe-gyűl vala pedig a' kőzel-valo városoknak sokasága-is Jerusálembe, el-hozván a'betegeket, és a' tisztátalan lelkektől győtrettetteket: kik meg-gyógyúlnak vala minnyájan. * Fel-kelvén pedig a' Papi-fejedelem, és minnyájan a' kik véle valának (melly a' Sadduczæusoknak eretneksége) bé-telének boszszonkodásal: * és meg-fogák az Apostolokat, és a' kőzőnséges tomlőczbe tévék őket. * Az Úr Angyala pedig éjjel meg-nyitván a'tőmlőcz ajtait, és ki-vívén őket, monda: * Mennyetek-el, és álván hirdessétek a'népnek a' templomban ez életnek minden igéit. * Kik midőn hallották vólna, bé-menének reggel a' templomba, és tánítnak vala. El-menvén pedig a' Papi-fejedelem, és a' kik véle valának, egybe-hívák a' gyűlekőzetet, és az Israël fiainak minden véneit: és a' tőmlőczbe kűldének hogy elő-hozattatnának. * Mikor pedig el-mentenek vólna a' szolgák, és meg-nyitván a' tőmlőczőt nem találták vólna őket, meg-térvén hírt tőnek, * mondván: A' tőmlőczőt igaz hogy bé-téve találtuk minden szorgalmatossággal, és az őrzőket az ajtók-előtt álva; de meg-nyitván, senkit ott-beń nem találtunk. * Hogy pedig hallák e' beszédeket a' templom gond-viselői, és a' Papi-fejedelmek, kételkednek vala, mi lenne azok-felől. * El-jővén pedig egy, hírt tőn nékik: Hogy ímé a' férfiak, a' kiket a' tőmlőcz-

be tőttetek, a' templomban vannak álván, és tanítván a' népet. * Akkor el-méne a' gond-viselő a' szolgákkal, és el-hozá őket erőszak-nélkűl: mert félnek vála a' néptől, hogy meg ne kőveztetnének. * Es midőn el-hozták vólna őket, a' gyűlekőzetbe állaták: És meg-kérdé őket a' Papi-fejedelem, * mondván: Parancholván meg-parancholtuk néktek hogy ne tanítanátok e'névben: és ímé bé-tőltőttétek Jerusálemet a'tí tudományotokkal: és reánk akarjátok hozni ez embernek vérét. * Felelvén pedig Péter, és az Apostolok, mondának: Az Istennek inkább kell engedni, hogy-sem az embereknek. * A' mi atyáinknak Istene fel-támasztotta a' Jésust, kit tí meg-őltetek, a' fára függesztvén. * Ezt fejedelműl és űdvőzítőűl fel-magasztalta az Isten az ő jobjával, hogy a' penitentziát adgya Israëlnek, és a' bűnők bochánattyát. * és mi tanúi vagyunk ez igéknek, és a' Szent-Lélek, kit az Isten minden őnéki-engedőknek adott. * Ezeket midőn hallották vólna, dúlnak fúlnak vala, és gondollyák vala hogy meg-őlnék őket. * Fel-kelvén pedig egy Gamáliel-nevű Farisæus a' gyűlekőzetben, az egész nép-előtt bőchűlletes tőrvény-túdo, meg-hagyá hogy egy-kevessé az emberek kinn lennének. * és monda nékik: Israëlita férfiak, vígyázzatok magatokra ez emberek-felől mit fogtok chelekedni. * Mert ez napok-előtt támada Téodas, magát valaminek mondván, kivel eggyezett kőzel négy-száz-számu férfiu: ki meg-őlettetett: és minnyájan, a' kik hiszének vala néki, el-oszlattak, és semmivé tétettek. * Ez-után egy Galilæai Júdás támada a'bé-vallásnak napjain, és maga-után téríté a' népet; az-is el-vesze: és minnyájan, valamenyin véle eggyeztek, el-oszlattak. * Azokáért most-is mondom néktek, távozzatok-el ez emberektől, és hadgyatok békét nékik: mert ha emberektől vagyon e' tanáts, vagy e' dolog, el-bomol: * ha pedig az Istentől vagyon, el nem bonthattyátok azt, hogy valami-képpen ne találtassatok az Isten-ellen-is tusakodni. Eggyezének azért véle. * Es elő-híván az Apostolokat, midőn meg-verették vólna őket, meg-hagyák hogy tellyesség-

gel ne szóllanának a' Jésus nevében, és el-bochátták őket.* Es azok ugyan 41
őrűlvén, mennek vala el a' gyűlekőzet-elől, mivelhogy méltókká lőttek a' Jésus neveért gyalázatot szenvedni. * Egy napsem szűnnek vala, 42
pedig meg, a' templomban és házonként tánitani, és hirdetni a' Kristus Jésust.

VI. Rész.

AZokban pedig a' napokban 1
nevekedvén a' tanítványok A 1
száma, zúgolódások lőn a' A
Gőrőgőknek a' Zidók-ellé, 2
azért hogy meg-vettetnének a' minden-napi szolgálatban az ő özvegyek. * Egybe-hívván pedig a' tizen- 2
kettő a' tanítványoknak sokaságát, mondának: Nem mélto nékünk elhadnunk az Isten igéjét, és az asztalokhoz szolgálnunk. * Válasszatok 3
azért atyámfiai kőzzűletek hét jóhírű-nevű férfiakat, Szent-Lélekkel és bőlcheséggel tellyeseket, kiket erre a' dologra rendellyünk. * 4
Mi pedig az imádságban, és az igének B 5
szolgálattyában leszünk foglalatosok. * És tetszék a' beszéd az egész sokaság-előtt. És választák Istvánt, hittel és Szent-Lélekkel tellyes férfiat, és Filepet, és Prókorust, és Nikánort, és Timont, és Parmenát, és Miklóst az Antiókiai jövevént. * Ezeket 6
állaták az Apostolok-eleibe: és imádkozván reájoktévék kezőket. * És az 7
Úr igéje nevekedik vala, és igen sokasodik vala a' tanítványok száma Jerusalemben: a' papokból-is sok sereg enged vala a' hitnek. * István pedig tel- 8
lyes malasztal és erővel, nagy chodákat és jeleket chelekeszik vala a' nép- 9
ben. * Támadának pedig némellyek a' C
synagógából, melly neveztetik a' Libertinusokénak, és Czyrénéiekének, és Alexándriaiakénak, és azokénak kik Czilicziából és Asiából valának, vetekedvén Istvánnal: * és nem álhatnak 10
vala ellene a' bőlcheségnek, és a' Léleknek, a' ki szóll vala. * Akkor alat- 11
tomban kűldének férfiakat, kik mondanák, hogy hallották vólna őtet hogy káromlo igéket szóllott vólna Moyses's az Isten-ellen. * Fel-indíták 12
azért a' kősséget, és a' véneket 's az D
Irás-túdókat: és őszve-futván ragadák őtet, és a' gyűlekőzetbe vívék, * és 13
hamis tanúkat állatának, kik mondanák: Ez az ember nem szűnik a' szent hely 's a' törvény-ellen-valo igéket 14
szóllani. * mert hallottuk őtet mondani: Hogy ez a' Názareti Jésus, elrontya ezt a' helyt, és el-változtattya a' hagyományokat, mellyeket Moyses nékünk adott. * És reá-nézvén 15
minnyájan, a' kik a' gyűlekőzetben űlnek vala, láták az ő orczáját mint az Angyal orczáját.

VII. Rész.

MOnda pedig a' Papi-fejedelem: Igy vannak-e ezek? * 1
Ki monda: Atyámfiai férfiak, és atyák, hallyátok- A 1
meg: A' dicheőségnek Istene meg-jelent a' mi atyánknak Abrahámnak A
mikor Mesopotamiában vólna, mi- 2
nek-előtte Káránban laknék, * és
monda néki: "Menny-ki a' te földedből, és rokonságodból, és jőj a' földre, "Gen. 12. a. 1.
mellyet néked mutatok. * Akkor ki- 3
méne a' Kaldæusok földéről, és Káránban lakék. És onnet, minek-utánna meg-hala az attya, által-hozá őtet 4
e' földre, mellyen most tí laktok. * És nem ada azon néki chak egy láb-nyőnyi őrőkséget-is: hanem meg-igéré hogy azt őrőkségűl adna néki, és az ő magvának ő-utánna, holott nem 5
vólna fia. * Szólla pedig néki az Isten: "Hogy az ő magva idegen földőn la- 6
kos lészé, és szolgálat-alá vetik őket, "Gen. 15. 6. 13.
és gonoszúl bánnak vélek négy-száz esztendeig: * és a' nemzetet a' kinek 7
szolgálnak, meg-itélem én, úgy-mőd az Úr. és az-után ki-mennek, és szolgálnak nékem e' helyen. * "És adá né- 8
ki a' kőrnyűl-metélkedésnek testamentomát: † és úgy nemzé Isaákot, "Gen. 17 6. 10.
és kőrnyűl-metélé őtet nyólczad † Gen. 21. a. 2. 4
napon: "és Isaák, Jákobot: és Jákob, "Gen. 25. c. 24.
a' tizen-két Patriárkát. * És a' Patri- 9
arkák irégykedvén, † el-adák Iósefet B
Egyiptusba. és az Isten vala véle: * és 10
ki-szabadítá őtet minden ő háboruságiból: "és kedveséget és bőlcheséget ada néki az Egyiptziai Farao király-előtt, és gond-viselővé rendelé őtet Egyiptuson, és az ő egész házán. † Gen. 29. f. 32. & 35. c. 32. "Gen. 37. f. 28.
* Jőve pedig az egész Egyiptusra és 11
Kánaánra éhség, és nagy nyomorusság: és nem találnak vala eledelt az Gen. 41. e. 37.
atyáink. * † Midőn pedig hallotta 12
vólna Jákob hogy gabona vólna Egyiptusban: el-küldé az atyáinkat † Gen. 42. a. 2. "Gen. 45. a. 3
elsőben: * "és a' másodikban meg- 13

ismérteték Jósef az ő attyafiaitól, és meg-jelenteték Faraónak az ő nemzete. * El-küldvén pedig Jósef hívatá Jákobot az attyát, és minden rokonságát hetven-őt lelket. *" És alámene Jákob Egyiptusba, † és meghala ő, és az atyáink. * És által-vitetének Sikembe, és a' koporsóba tétetének, " mellyet Abrahám vőtt ezüst pénz árron Hémornak a' Sikem fiának fiaitól. * Midőn pedig el-közelgetne az igéretnek ideje, mellyet C meg-vallott vala az Isten Abrahámnak, † nevekedék a'nép, és meg-sokasodék Egyiptusban, * míg más király támada Egyiptusban, ki nem ismérí vala Jósefet. * Ez meg-chalván a' mi nemzetünket, sanyargatá az atyáinkat, hogy ki-vetnék az ő gyermekeket hogy ne élnének. * " Azon időben szűleték Moyses, és kedves vala az Istennél, ki három hólnapig tápláltaték az attya házában. * Midőn pedig ki-vettetett vólna, fel-vévé őtet a' Farao leánya, és fel-tartá őtet maga fia-gyanánt. * És Moyses az Egyiptziusoknak minden bőlcheségére taníttaték, és hatalmas vala igéiben, és chelekedetiben. * Midőn pedig el-tőlt vólna ő-néki a' negyven esztendőnek ideje, gondolá az ő szívében hogy meg-látogatná az attyafiait az Izraël fiait. * " És midőn látott vólna eggyet hogy boszszúságot szenvedne, meg-óltalmazá őtet: és boszszúját állá annak a' ki a' boszszúságot szenvedi vala, meg-ölvén az Egyiptziust. * Azt alíttya vala pedig hogy értik az attyafiai, hogy az Isten az ő keze-által adna nékik szabadúlást: de azok nem érték. * " A' következendő napon pedig meg-jelenék azoknak midőn veszekednének: és meg-engeszteli vala őket békeséggel, mondván: Férfiak, atyafiak vattok, miért ártotok egy-másnak? * A' ki pedig boszszúságot tészen vala az ő felebaráttyán, el-taszítá őtet, mondván: Ki rendelt téged fejedelemmé és bíróvá mí-rajtunk? * megakarsz-e te engem ölni, a' mint megöléd tegnap az Egyiptziust? * El-futa pedig Moyses ez igére: és jövevény lőn Mádián földében, a' hol két fiat nemze. * És el-telvén a' negyven esztendő, " meg-jelenék néki a' Sina hegynek pusztájában az Angyal a' chipkebokornak langos tűzében. * Moyses

14 32
15
16 33
34
17
C
18 35
19
20 36
E
21 37
22
38
23
24 39
40
25
41
26
42
27
D
28
43
29
30
44
F
31

pedig látván, chodálá a' látást. és oda járúlván hogy meg-szemlélné, lőn ő-hozzája az Úr szózattya, mondván: * Én vagyok a' te atyáid Istene, az Abrahám Istene, az Isaák Istene, és a' Jákob Istene. Meg-rettenvén pedig Moyses, nem meri vala nézni. * Monda pedig néki az Úr: Öld-le a' lábaid sarujját: mert a' hely, a' mellyen állasz, szent föld. * Látván láttam nyomorusságát az én népemnek, ki Egyiptusban vagyon, és az ő fohászkodását hallottá, és alá-jöttem meg-szabadítani őket. És most jöj ide, és Egyiptusba küldlek téged. * Ezt a' Moysest, a' kit meg-tagadtak, mondván; Ki rendelt téged fejedelemmé és bíróvá? ezt az Isten fejedelemül, és szabaditóúl küldötte, az Angyal kezeáltal, a' ki meg-jelent néki a' chipkebokorban. * " Ez hozta-ki őket, chodákat és jeleket tévén Egyiptus földében, és a' Veres tengeren, és a' pusztában negyven esztendeig. * Ez a' Moyses, a' ki az Izraël fiainak mondotta: " Prófétát támaszt néktek az Isten az atyátok-fiai-közzűl, mint engemet, azt halgassátok. * † Ez az, a' ki a' gyülekezetben vólt a' pusztában az Angyallal, a' ki szóll vala néki a' Sina hegyén, és az atyáinknak: a' ki az életnek igéit vőtte hogy nékünk adná. * Kinek nem akarának engedni az atyáink: hanem meg-veték, és szívökkel Egyiptusba fordúlának, * mondván Aaronnak: " Chinálly nékünk Isteneket, kik előttünk járjanak: mert ezt a' Moyses, a' ki minket ki-hozott Egyiptus-földéből, nem tudgyuk mi lőlte. * És borjút chináltak az napokban, és áldozatot tőttek a' bálványnak, és vígadnak vala az ő kezeknek alkotmányiban. * El-fordúla pedig az Isten, és őket az ég seregének szolgálattyára adá, a' mint írva vagyon a' Próféták könyvében: " Vallyon áldozatra-valókat és engesztelő ajándékokat mutattatok-e bé nékem negyven esztendeig a' pusztában, Izraelnek háza? * És bé-vőttétek a' Mólok hajlékát, és a' tí isteneteknek Remfamnak chillagát, az ábrázatokat, mellyeket chináltatok, hogy imádnátok azokat. És el-viszlek titeket Bábylonon-túl. * A' bizonyságnak sátora az atyáinkal vólt a' pusztában, a' mint rendelte nékik az Isten, " szólván Moysesnek,

" Gen. 46. a. 5.
† Gen. 49. d. 32.
" Gen. 50. b. 7.
Ios. 24. g. 32.
Gen. 23. g. 16.
† Exod. 1. a. 7.
† Exod. 2. a. 2.
Heb. 11. e. 23.
" Exod. 2. b. 12.
" Exod. 2. b. 13.
" Exod. 8. a. 2.
" Exod. 7. 8. 9. 10. 11. 14.
" Exod. 16. a. 1. Deut. 18. c. 15.
† Exod. 19. a. 3.
" Exod. 32. a. 2.
" Amos. 5. g. 25.
" Exod. 25. d. 40.

hogy azt a'forma-ſzerént chinálná a'
mellyet látott vala. * "Mellyet bé- 45
is vittek, bé-vévén az atyáink Jéſuſ-
ſal a'Pogányok birodalmába, mel-
lyeket ki-űzott az Iſten az atyáink-
nak ſzíne-előtt, a' Dávid napjai-ig,
* "ki kedvet talált az Iſten-előtt, 46
† és azt kérte, hogy hajlékot találna
a' Jákob Iſtenének. * "Salomon pe- 47
dig házat épített néki. * † De a'ma- 48
gaſſág-béli nem lakik a' kézi chinál-
mányokban, a' mint a' Proféta mon-
gya: * "Az ég az én ſzékem, a' főld 49
pedig a' lábaimnak ſámolya. Micho-
da házat építetek nékem, úgy-mond
az Úr? a'vagy mellyik az én nyugo-
dalmomnak helye? * Nem az én ke- 50
zem alkotta-e mind ezeket? * Ke- 51
mény-nyakúak, és kőrnyűl-meté-
letlen ſzívűek és fűlűek, tí minden-
kor ellene-állotok a'Szent-Lélek-
nek, a' mint az atyáitok, úgy tí-is. * 52
Melly Profétát nem űldőztek az atyá-
itok? és meg-őlték azokat, a'kik az
Igaznak el-jővetelit hirdették, kinek G
tí moſt árulói és gyilkoſi vóltatok:
* kik a' tőrvént vőttétek az Angya- 53
loknak rendeléſe-által, és meg nem
őriztétek. * Halván pedig ezeket 54
dúl-fúlnak vala ſzívőkben, és fogo-
kat chikorgattyák vala reája. * Ho- 55
lott pedig tellyes vólna Szent-Lélek-
kel, az égre tekíntvén, látá az Iſten
dichőſégét, és a' Jéſuſt az Iſten jobja-
felől állani. * És monda: Ímé nyitva 56
látom az egeket, és az ember Fiát az
Iſten jobja-felől állani. * Fel-kiáltván
pedig ők nagy ſzóval, bé-dugák az ő 57
fűlőket, és egyenlő akarattal réa ro-
hanának. * Es ki-vetvén őtet a' vá- 58
ras-kivűl, kővezik vala: és a'tanúk le-
tévék az ő ruhájokat, egy ifiúnak lá-
bainál, ki Sauluſnak hívattatik vala. * 59
És kővezik vala Iſtvánt, ki kőnyőrőg
és mond vala: Uram Jéſus, vedd hoz-
zád az én lelkemet. * Térdeire eſvén 60
pedig, nagy ſzóval kiálta, mondván:
Uram ne tulajdonítſd nékik e' bűnt.
És midőn ezt mondotta vólna, el-
aluvék az Úrban. Saulus pedig javal-
lya vala annak halálát.

VIII. Rész.

Az napon pedig nagy űldozés 1
lőn az Anyaſzétegyházban, A
melly Jeruſalemben vala, és
miñyájan el-oſzlának Judæ-
ának és Samariának tartományiba, az

2 Apoſtolokon-kivűl. * Gondgyát
viſelék pedig az Iſten-félő férfiak Iſt-
vánnak, és nagy ſíráſt tőnek rajta.
3 * Saulus pedig puſztíttya vala az
Anyaſzentegyházat, házon-ként jár-
ván; és ki-vonyván a' férfiakat és az
aſzſzony'állatokat, őrizet-alá adgya
4 vala. * Az-okáért, a'kik el-oſzlottak
vala, ſzéllyel járnak vala hirdetvén
5 az Iſten igéjét. * Filep pedig alá-
menvén Samária váraſába, predikál-
6 lya vala nékik a' Kriſtuſt. * Figyel-
meznek vala pedig a' ſeregek azokra
a'mik Fileptől mődatnak vala, egyen-
lő akarattal halgatván, és látván a'
7 jeleket mellyeket chelekeſzik vala. *
B Mert ſokakból kőzzűlők, a' kikben
tiſztátalan lelkek valának, nagy ſzó-
8 val kiáltván ki-meñek vala. * Sok ina-
ſzakadtak pedig, és ſánták gyógyítta-
9 tának-meg. * Lőn azért nagy őrőm
abban a'várasban. Egy Simon-nevű
férfiu pedig, ki az-előtt a'várasban őr-
dőngős vala, el-hitetvén a'Samariai
nemzetet, magát valami nagynak
10 mondván lenni: * kit halgatnak vala
minnyájan a'leg-kiſsebbiktől-fogva
a' leg-nagyobbikig, mondván: Ez az
Iſten ereje, melly nagynak hívatta-
11 tik. * Halgattyák vala pedig őtet, az-
ért hogy ſok ideig eſzeket veſztette
12 vólna az ő őrdőngőſségivel. * Midőn
pedig hittek vólna Filepnek a'ki az
Iſten orſzágát hirdeti vala, a' Jéſus
Kriſtus nevében meg-kereſzteltet-
nek vala férfiak és aſzſzony'álla-
13 tok. * Akkor Simon ő-maga-is hűn:
C és midőn meg-kereſzteltetett vólna,
Filephez adá magát. * Látván jeleket
és nagy erőket-is lenni, álmélkod-
14 ván chodálkozik vala. * Midőn pe-
dig hallották vólna az Apoſtolok, kik
Jeruſalembē valának, hogy bé-vőtte
vólna Samária az Iſten igéjét, hoz-
15 zájok kűldék Pétert és Jánoſt. * Kik
midőn el-mentek vólna, imádkozá-
nak ő-érettek, hogy el-vennék a'
16 Szēt-Lelket; * Mert még ſenkire kőz-
zűlők nem ſzállott vala, hanem chak
meg-kereſzteltettek vala az Úr Jéſus
17 nevében. * Akkor reájok téſzik vala
kezőket, és el-véſzik vala a'Szent-
18 Lelket. * Midőn pedig látta vólna
Simon, hogy az Apoſtolok kezek-
ñek reájok vetéſe-által adatnék a'
19 Szent-Lélek, pénzt vűn nékik, * mőd-
D ván: Adgyátok nékem-is ezt a'ha-
talmat, hogy valakire kezeimet té-

"Hebr. 8. b. 9. Ioſ. 3. c. 14. "1. Reg. 16. c. 13. † Pſal. 131. a. 5. "1. Par. 17. c. 12. † 3. Reg. 6. a. 1. "Inf. 17. f. 25. Iſ. 66. a. 51.

ſzem, a' Szent-Lelket vegye. Péter
pedig monda néki: * Veſzſzen-el ve- 20
led a'te pénzed, mivelhogy azt alí-
tád hogy az Iſten ajándékát pénz-
által nyerhetni. * Ninch néked ré- 21
ſzed, ſe ſorſod e'dologban. mert a'te
ſzíved nem igaz az Iſten-előtt. Azért
tarts * penitentziát e' gonoſságod- 22
ról: és kérjed az Iſtent, ha talám meg-
bocháttatik néked ez a' te ſzíved-
nek gondolattya. * Mert látom hogy 23
te a'keſerűſégnek epéjében, és a' ha-
miſságnak kőtelében vagy. * Felel- 24
vén pedig Simon, monda: Kőnyő-
rőgjetek tí érettem az Úrnak, hogy
ſemmi ne jőjőn reám azokban a'mi-
ket mondottatok. * És azok bizo- 25
nyítván ugyan és hirdetvén az Úr E
igéjét, meg-térének Jeruſalembe, és a'
Samaritanuſoknak ſok tartományi-
nak hirdeték az Evangéliomot. * Az 26
Úr Angyala pedig ſzólla Filepnek,
mondván: Kelly-fel, és menny Dél-
felé, az útra melly alá-mégyen Jeru-
ſalemből Gázába: ez puſzta. * És fel- 27
kelvén el-méne. És ímé egy Szerechē
férfiu, hatalmas Komornyikja Kan-
daczeſnek a'Szerechenyek királyné-
aſzſzonyának, ki minden kinchével
bír vala, jőtt vala Jeruſalembe imád-
kozni: * és viſzſza-tér vala az ő ſze- 28
kerén űlvén, és Iſaías Profétát olvaſ-
ván. * Monda pedig a'Lélek Filep- 29
nek: Járúlly elő, és add ime' ſzekér-
hez magadat. * Oda futván pedig 30
Filep, hallá őtet Iſaías Profétát olváſ- F
ni, és monda: Véled-e hogy érted a'
miket olvaſsz? * Ki monda: 'S hogy 31
érthetem, ha valaki meg nem magya-
rázza nékem? És kéré Filepet hogy
fel-hágna, és ő-véle űlne. * Az Iráſnak 32
helye pedig, mellyet olvas vala, ez
vala: " Mint a' juh vitetett a'halálra: " Iſ. 53. 6. 7.
és mint a'bárány az őtet-nyírő-előtt,
ſzó-nélkűl, úgy nem nyitotta-meg az
ő ſzáját. * Az alázatoſságban el-vé- 33
tetett az ő itélete: az ő nemzéſét ki
beſzélli-meg, mert el-vétetik a' főld-
ről az ő élete? * Felelvén pedig a'Ko- 34
mornyik Filepnek, monda: Kérlek té-
ged, kiről mongya ezt a' Proféta? ma-
gáról-e, vagy máſról valakiről? * 35
Meg-nyitván pedig Filep a' ſzáját, és
el-kezdvén ez Iráſról, hirdeté néki a'
Jéſuſt. * És midőn mennének az 36
úton, jutának egy vízhez: és monda
a' Komornyik: Ihol a'víz, mi tílt-meg
engem hogy meg ne kereſzteltes- G

37 ſem? * Monda pedig Filep: Ha hiſzſz
tellyes ſzívből, ſzabad. És felelvén,
monda: Hiſzem, Iſten fiának lenni a'
38 Jéſus Kriſtuſt. * És meg-állatá a'ſze-
keret: és le-ſzállának mind ketten a'
vízbe, Filep és a'Komornyik, és meg-
39 kereſztelé őtet. * Mikor pedig fel-
jőttek vólna a'vízből, az Úr Lelke el-
ragadá Filepet, és többé nem látá őtet
a' Komornyik. Mégyen vala pedig
40 az ő után őrűlvén. * Filep pedig Azó-
tusban találtaték, és által-menvén
hirdeti vala az Evangeliomot minden
váraſoknak, míg Czeſareába jutna.

IX. Rész.

1 SAulus pedig még-is dúl-fúlván Gal. 1. 6.
A fenyegetéſekkel, és öldöklésſel 13.
az Úr tanitványi-ellen, a' Pa-
2 pi-fejedelemhez méne, * és le-
velet kére tőle Damaskusba a'ſyna-
gógákhoz; hogy, ha valakiket talál-
na e' járat-béli férfiakat, és aſzſzony'
állatokat, meg-kőtőzve hozná Jeru-
3 ſalembe. * " És midőn az úton men- " Inf.
ne, tőrténék hogy Damaskushoz kő- 22. a. 6.
zelgetne: és hirtelen világoſság vévé 1. Cor.
4 őtet kornyűl az égből. * És le-eſvén 15. b. 8.
a' főldre ſzózatot halla, melly mon- 2. Cor.
da néki: Saule, Saule, miért űldőzſz 12. a. 2.
5 engem? Ki monda: Ki vagy Uram? *
És amaz: Én vagyok a' Jéſus, a' kit te
űldőzſz. nehéz néked az őſztőn-ellen
6 rúgóldoznod. * És reſzketvén, és ál-
mélkodván monda: Uram, mit akarſz
7 hogy chelekedgyem? * És az Úr ő-
B néki: Kelly-fel, és menny-bé a'vá-
rasba, és ott meg-mongyák néked
mit kellyen chelekedned. Azok pe-
dig a' férfiak, a' kik kéſérik vala őtet,
állanak vala álmélkodván, halván
ugyan a' ſzózatot, de ſenkit nem lát-
8 ván. * Fel-kele pedig Saulus a' főld-
ről, és fel-nyitott ſzemekkel ſemmit
nem lát vala. Kézen-fogva vonyván
9 pedig őtet, bé-vívék Damaskusba. *
És ott vala három napig nem látván,
10 és nem évék, ſe nem ivék. * Damaſ-
kusbā pedig egy Ananíaſ-nevű tanít-
vány vala: és monda néki látásban
az Ur: Anania. Ő pedig monda: Ihol
11 én, Uram. * És az Úr ő-néki: Kelly-
fel, és ménny az útzaba, melly Egye-
neſnek hívattatik: és kereſs a' Júdás
házában egy Tarſuſi Sauluſ-nevűt:
12 mert ímé imádkozik. * (És láta egy
Ananías-nevű férfiat, hogy bé-men-
ne, és kezeit reá-tenné hogy iſmég

látna.) * Felele pedig Ananías: Uram, 13
sokaktól hallottam e' férfiu-felől, 29
menyi gonoszokat chelekedett a' te C
szenteidnek Jerusalemben: * és itten 14
hatalma vagyon a' Papi-fejedelmektől, hogy meg-kötözze mind, a' kik 30
segétségül híják a' te nevedet. * Monda pedig néki az Úr: Menny-el, mert 15 31
nékem választott edényem ez, hogy F
hordozza az én nevemet a' Pogányoknak, fejedelmeknek, és az Israël
fiainak-előtte. * Mert én meg-mutatom néki, menyit kellessék néki az 16
én nevemért szenvedni. * És el-méne 32
Ananías, és bé-méne a' házba: és reá 17
tévén kezeit, monda: Saule atyámfia, az Úr Jésus küldött engem, a' ki 33
meg-jelent néked az úton a' mellyen
jöttz vala, hogy láss, és bé-tellyesedgyél Szent-Lélekkel. * És mingyárt 18 34
le-esének az ő szemeiről mint valami
hal-hejak, és meg-jöve szeme-világa: 35
és fel-kelvén meg-keresztelteték. * 19
És mikor ött vólna, meg-erősödék. D
Lőn pedig a' tanítványokkal, kik Damaskusbá valának, egy-nehány nap- 36
ig. * És leg-ottan a' synagógákban 20
predikálla vala a' Jésust, hogy ez
az Isten Fia. * Álmélkodnak vala pe- 21
dig minnyájan a' kik hallyák vala, és 37
mondának: Nem ez-e, a' ki öldözi vala Jerusalemben azokat, a' kik segét-
ségül híják vala ezt a' nevet: és ide 38
azért jött, hogy kötözve vigye azo- G
kat a' Papi-fejedelmekhez? * Saulus 22
pedig sokkal inkább meg-erősödik
vala, és meg-szégyeníti vala a' Zidókat, kik Damaskusban laknak vala, 39
bizonyitván hogy ez a' Krisztus. * Mi- 23
koron pedig sok napok el-telnének,
egybe tanátskozának a' Zidók
hogy meg-ölnék ötet. * Meg-tudá 24
"2. Cor. 11. g. 32. pedig Saulus az ő leselkedéseket. "
Őrzik vala pedig a' kapukat-is éjjel
és nappal, hogy meg-ölnék ötet. * Vé- 25
vén pedig ötet a' tanítványok éjjel, a'
kő-falon ki-bocháták ötet, le-eresztvén egy kosárban. * Mikor pedig Je- 26
rusalembe jött vólna, a' tanítványok-
hoz akarja vala magát adni, és min-
nyájan félnek vala tőle, nem hívén
hogy tanítvány vólna. * Barnabás 27
pedig fogván ötet, az Apostolokhoz
vivé: és meg-beszélé nékik mint látta vólna az úton az Urat, és hogy szól-
lott néki, és hogy Damaskusban bátran chelekedett a' Jésus nevében. *
És ő-vélek vala ki's bé-járván Jeru- 28
salembe, és bátran chelekedvén az Úr
nevében. * Szóll vala pedig a' Pogányoknak-is, és vetekedik vala a Gö-
rögökkel: azok pedig meg-ölni kere- 29
sik vala ötet. * Mellyet midőn meg-
tudtak vólna az atyafiak, Czesareába
vivék ötet, és Tarsusba bocháták. *
Az Anyaszentegyháznak pedig, egész
Judæában, és Galilæában, és Sama-
riában, békessége vala, és épül vala
járván az Úrnak félelmében, és a'
Szent-Lélek vigasztalásával bé-tel- 31
lyesedik vala. * Lőn pedig, hogy mi-
dőn Péter el-járná minyájokat, jutna
a' szentekhez, a' kik Liddában laknak
vala. * Talála pedig ott egy Enéas-nevű ina-szakadt embert, ki nyólcz-esz-
tendőtől-fogva fekszik vala a' nyo- 32
szolyán. * És monda néki Péter: Enéas,
meg-gyógyit téged az Úr Jésus Kris-
tus: Kelly-fel, és vess-ágyat magad- 34
nak. És azonnal fel-kele. * És látak
ötet minnyájan, a' kik Liddában és
Saronában laknak vala; kik meg-té- 35
rének az Úrhoz. * Joppéban pedig
egy Tabita-nevű tanítvány-aszszony
vala, melly Dorkasnak magyaráztatik. Ez tellyes vala jó-chelekedetekkel, és alamizsnákkal, mellyeket tészé
vala. * Lőn pedig az napokban, hogy 37
meg-betegedvén meg-halna. Kit mi-
dőn meg-mostak vólna, a' vachorálo-helyre tévék ötet. * Midőn pedig 38
közel vólna Lidda Joppéhez, a' ta- G
nítványok halván hogy Péter ott
vólna, két férfiat küldének hozzája,
kérvén: Ne restelly szintén hozzánk
jőni. * Fel-kelvén pedig Péter el- 39
méne vélek. És midőn el-jutott vólna, a' vachorálo-helyre vivék ötet: és
környűl-állák ötet mind az özvegyek, sirván, és mutogatván néki a'
köntösöket és ruhákat mellyeket 40
Dorkas chinált vala nékik. * Ki-üzvén
pedig mindeneket, Péter térdre esvén
imádkozék: és fordúlván a' testhez,
monda: Tabita, kelly-fel. Amaz pedig
fel-nyitá szemeit: és látván Pétert, 41
fel-üle. * Kezét adván pedig néki,
fel-állatá ötet. És midőn elő-hítta
vólna a' szenteket, és az özvegyeket,
elevenen nékik adá ötet. * Ki-tudó- 42
dék pedig egész Joppéban: és sokan
hivének az Urban. * Lőn pedig,
hogy sok napig késnék Joppé- 43
ban, egy Simon-nevű
szíj-gyártónál.

X. RÉSZ.

VAla pedig egy Kornélius- 1
nevű férfiu Czesareában, Szá- A
zadosa a' seregnek melly O-
lasznak mondatik, * Isten- 2
tisztelő, és Isten-félő az ő egész házá-
val, sok alamiżnákat osztogatván a'
kőssségnek, és mindenkor kőnyőrőg-
vén az Istennek: * az látásban nyilván 3
látá, a' napnak mint egy kilencz óra-
táján, az Isten Angyalát bé-jőni hoz-
zája, és mondani néki: Kornéli. * Ő 4
pedig reá-tekíntvén, meg-réműlve,
monda: Mi dolog Uram? Monda pe-
dig néki: A' te imádságid, és az alamiż-
náid, fel-mentek emlekezetre az
Istennek színe-eleibe. * És most 5
kűlgy férfiakat Joppéba, és hívass ide
egy neminémű Simont, ki Péternek
neveztetik: * ez egy Simon-nevű szíj- 6
gyártónál tart szállást, kinek háza a'
tenger-mellett vagyon: ez meg-
mongya néked mit kellessék chele-
kedned. * És midőn el-ment vólna 7
az Angyal, a' ki néki szóll vala; kettőt
híva az ő háza-népe-kőzzűl, és egy
Isten-félő vitézt, azok-kőzzűl kik
néki engednek vala. * Kiknek midőn 8
meg-beszéllett vólna mindeneket,
Joppéba kűldé őket. * Másod nap 9
pedig azok az úton-menvén, és a' vá- B
rashoz kőzelgetvén, fel-méne Péter
a' fel-házba hogy imádkoznék hat
óra-tájban. * És midőn éheznék, enni 10
akar vala. Azok pedig el-készítvén,
elméjének el-ragadtatása esék reája: * 11
és nyitva látá az eget, és egy alá-jővő
edéat, mint egy nagy lepedőt, négy
végénél-fogva alá-bocháttatni az ég-
ből a' földre, * melyben valának min- 12
den-féle négy-lábu, és földi chúszó-
mászo állatok, és égi madarak. * És 13
szózat lőn hozzája: Kelly-fel Péter,
őllyed, és egyed. * Monda pedig Pé- 14
ter: Távúl légyen Uram, mert soha
nem őttem semmi kőzőnségest és
tisztátalant. * És a' szózat ismég má- 15
sodszor ő-hozzája: A' mit az Isten
meg-tisztított, te kőzőnségesnek ne
mongyad. * Ez pedig háromszor lőn; 16
és mingyárt fel-véteték az edény az
égbe. * És midőn magában habozna 17
Péter, mi vólna a' látás, mellyet látott C
vólna: ímé a' férfiak, a' kik Kornéli-
ustól kűldettek vala, keresvén a' Si-
mon házát, meg-állának az ajtónál.
* És mikor szollították vólna, kér- 18
dék, ha Simonnak, a' ki Péternek ne-
veztetik, ott vólna szállása. * Péter 19
pedig gondolkodván a' látásról, mō-
da a' Lélek néki: Ímé három férfiu
keres téged. * Kelly-fel azért, menny- 20
alá, és menny-el vélek semmit nē ké-
telkedvén: mert én kűldőttem őket.
* Alá-menvén pedig Péter a' férfiak- 21
hoz, monda: Ímé én vagyok, a' kit ke-
restők: mi okért jőttetek? * Kik mon- 22
dának: Kornélius a' Százados, ki igaz
férfiu, és Isten-félő, és bizonysága
vagyon az egész Żido nemzetségtől,
feleletet vőtt a' szent Angyaltól, hogy
téged házához hívatna, és igéket hal-
lana te-tőled. * Bé-vívén azért őket, 23
szállásra bé-fogadá. Másod nap pedig D
fel-kelvén, el-indúla vélek: és némel-
lyek a' Joppei atyafiak-kőzzűl el-ké-
sérék őtet. * Másod nap pedig bé-mé- 24
ne Czesareába. Kornélius pedig várja
vala őket, egybe-híván az ő roko-
nit, és jó barátit. * És lőn, midőn bé- 25
ment vólna Péter, eleibe jőve Korné-
lius, és lábaihoz borúlván imádá. * 26
Péter pedig fel-emelé őtet, mondván:
Kelly-fel, én magam-is ember va-
gyok. * És szólván véle bé-méne, 27
és sokakat talála a' kik egybe-gyűl-
tek vala; * és monda nékik: Ti tud- 28
gyátok melly útálatos légyen a' Żi-
dó férfiúnak, az idegennel társolkod-
ni, vagy hozzája menni: de nékem
meg-mutatta az Isten, hogy senkit ne
mondanék kőzőnséges a' vagy tisztá-
talan embernek. * Az-okáért hívat- 29
tatván kételkedés-nélkűl el-jőttem.
Kérdem azért, mi okért hívattatok
engem? * És monda Kornélius: Ne- 30
gyed nap-előtt ez óráiglan, imád- E
kozom vala kilencz óra-kor az én
házamban, és ímé egy férfiu előmbe
álla feír ruhában, és monda: * Kor- 31
néli, meg-halgattatott a' te imádsá-
god, és a' te alamiżnáid emlekezetben
vóltak az Isten színe-előtt. * Kűlgy- 32
el azért Joppébe, és hívasd a' Simont,
ki Péternek neveztetik: ez szállást
tart egy Simon-nevű szíj-gyárto há-
zánál a' tenger-mellett. * Mingyárt 33
hozzád kűldék azért: és te jól chele-
kedted hogy el-jőttél. Most azért
mi minnyájan színed-előtt vagyűnk,
hogy hallyuk mind azokat, a' mel-
lyek néked az Úrtól parancholva
vannak. * Fel-nyitván pedig Péter 34
az ő száját, monda: Bizonnyal meg-
ismértem, "hogy nem személy-vá- "Deut.
logato az Isten, * hanem minden nem- 19. d. 17.
35

zetség-

zetségben, a' ki féli őtet, és igasságot chelekeszik, kellemetes néki. * Igét küldött az Isten az Izraël fiainak, békeséget hirdetvén a' Jésus Krisztus-által: (ez mindeneknek Ura.) * Tí tudgyátok hogy ige lőtt az egész Judæában: mert " el-kezdvén Galilæától-fogva, a' kereszteség után, mellyet János predikállott, * a' Názareti Jésust; mi-képpen kentemeg őtet az Isten Szent-Lélekkel, és erővel, ki széllyel járt jól-tévén, és meg-gyógyítván mindeneket, a'kik az ördögtől le-nyomattatva valának, mert az Isten vala ő-vele. * És mí tanúi vagyunk mindeneknek, a' miket chelekedett a' Zsidóknak tartományában, és Jerusalemben, kit meg-ölték fel-fuggesztvén a' fára. * Ezt az Isten fel-támasztá harmad napon, és nyilván meg-jelenté őtet, * nem az egész népnek, hanem az Istentől eléve el-rendeltetett tanúknak; nékünk, a' kik őttünk és ittunk ő-vele, minek-utánna fel-támadott halottaiból. * És meg-parancsolá nékünk, hogy predikállyuk a' népnek, és bizonyíttsuk hogy ő az, a' ki az Istentől birójává rendeltetett az eleveneknek és holtaknak. *† Erről minden Próféták bizonyságot tésznek, hogy a' bűnnek bochánattyát az ő neve-által vészik minnyájan, a' kik ő-benne hisznek. *Még Péter ez igéket szólván, a' Szent-Lelek minnyájokra szálla a'kik halgattyák vala az igét. * És álmélkodának a' környűl-metélkedésből-való hívek, kik Péterrel jöttek vala, hogy a' nemzetségekre-is ki-öntetett a' Szent-Lélek malasztya. * Mert hallák őket nyelveken szóllani, és az Istent magasztalni. * Akkor felele Péter: Vallyon meg-tílthattya-e valaki a' vizet, hogy meg ne kereszteltessenek ezek, a'kik a' Szent-Lelket vőtték, a' mint mí-is? * És meg-hagyá hogy meg-kereszteltetnének az Úr Jésus Krisztus nevében. Akkor kérék őtet hogy egy-nehány napig nálok maradna.

F 36
37
38
39
40
41
42
G
43
44
45
46
47
48

XI. Rész.

MEg-hallák pedig az Apostolok, és az atyafiak, kik Judæában valának; hogy a' Pogányok-is bé vőtték az Isten igéjét. * Mikor pedig felment vólna Péter Jerusalembe, vetekednek vala ő-ellene a'kik a'környűl-metélkedésből valának, * mondván: Miért mentél-bé a'környűl-metéletlen férfiakhoz, és vélek őttél? * Elkezdvén pedig Péter meg-beszélle nékik a'rendit, mondván: * Én Joppé varasában valék imádkozván, és elmémnek el-ragadtatásában látást láték, egy le-szállo edényt mint egy nagy lepedőt, négy végénél-fogva alábocháttatva az égből, és szintén hozzám érkezék. * Melyre tekíntvén gódolkodom vala, és láték földi négylábu állatokat, és vadakat, és chúszómászókat, és égi madarakat. * Hallék pedig szózatot-is, melly monda nékem: Kelly-fel Péter, öllyed és egyed. * Mondék pedig: Nem, Uram: mert közönséges a'vagy tisztátalan soha nem ment az én számba. * Felele pedig a' szózat másodszor az égből: A'miket az Isten megtisztított, te közönségesnek ne mongyad. * Ez pedig háromszor lőn: és mindenek fel-vétetének ismég az égbe. * És ímé három férfiak leg-ottá elő-állának a' házba, a' melyben valék, Czesareából küldetvén én-hozzám. * Monda pedig nékem a' Lélek, hogy el-mennék vélek, semmit nem kételkedvén. El-jövének pedig velem ezek a' hat atyafiak-is, és bé-menénk a'férfiúnak házába. * Meg-beszélle pedig nékünk, mi-képpen látta az Angyalt az ő házában, álván és mondván néki: Küldgy-el Joppéba, és hívasd-el Simőt, ki Péternek neveztetik, * ki az igéket szóllya néked, mellyek-által üdvözülsz te, és a'te egész házad. * Mikor pedig szóllani kezdettem vólna, reájok szálla a' Szent-Lélek, a'mint mi-reánk-is elején. * Meg-emlekezém pedig az Úr igéjéről, a'mint mondotta vala: " János vízzel kereszteli ugyan, tí pedig Szent-Lélekkel kereszteltettők meg. * Ha azért azon malasztot adta nékik az Isten, a' mint nékünk-is, a' kik hittünk az Úr Jésus Krisztusban: énki vóltam, hogy meg-tílthatnám az Istent? * Ezeket halván, halgatának: és dicsőíték az Istent, mondván: Tehát a' Pogányoknak-is penitentziát adott az Isten az életre. * És azok ugyan, a'kik el-oszlottak vala a' háborusságnak-miatta, melly

1 A
2
3
4
5
6
7
8
9 B
10
11
12
13
14
15
16
17
18 D
19

" Sup. 1. a. 5. Matt. 3. c. 11. Mar. 1. b. 8. Luc. 3. c. 16. Ioan. 1. d. 26. Inf. 19. a. 4.

2. Par. 19. b. 7. Iob. 14. b. 19. Sap. 6. b. 8. Eccl. 35. b. 16. Rom. 2. b. 11. Gal. 2. b. 6. Eph. 6. b. 9. Col. 3. d. 25. 1. Pet. 1. c. 17. " Luc. 4. b. 14.

† Ier. 31. f. 34. Mich. 7. d. 18.

István-alatt lőtt vala, el-járának Fenicziáig, és Czípruſig, és Antiokiáig, ſenkinek nem hirdetvén az igét, hanem chak a' Zidóknak. * Valának pedig némellyek közzülök Czípruſi és Czirénei ferfiak, kik midőn bé-mentek vólna Antiokiába, ſzóllának a' Gőrőgöknek-is, hirdetvén az Úr Jéſuſt. * És az Úr keze ő vélek vala: és a' hívőknek nagy ſzáma téré-meg az Úrhoz. * El-érkezék pedig ezekről-valo beſzéd az Anyaſzentegyház füleibe, melly Jeruſalemben vala: és el-küldék Barnabáſt Antiokiáig. * Ki midőn el-jutott vólna, és látta vólna az Iſten malaſztyát, örüle: és ínté minnyájokat hogy a' ſzívnek el-tekelléſében meg-maradnának az Úrban: * mert jó ferfiu vala, és tellyes Szent-Lelekkel, és hittel. És nagy ſereg adá magát az Úrhoz. * El-méne pedig Barnabás Tarſusba, hogy meg-kereſné Sauluſt: kit mikor fel-találr vólna, Antiokiába vivé. * És egéſz eſztendeig lakának ott az Anyaſzentegyházban: és ſok ſereget tanítának, úgy hogy elől-ször Antiokiában neveztetnének a' tanitványok Kereſztyéneknek. * Az napokban pedig Jeruſalemből Próféták érkezének Antiokiába: * és fel-kelvén egy Agabus nevű ő-közülök, a' lélek-által jelenti vala, hogy nagy éhſég következnék az egéſz föld kerekſégére, melly Klaudius-alatt lőtt. * A' tanitványok pedig, a' mint kinek-kinek ereke vala, el-végézék minnyájan, hogy ſegétſéget küldenének a' Judæában-lakó atyafiaknak: * mellyet meg-is chelekedének, el-küldvén a' vénekhez a' Barnabás és a' Saulus keze-által.

XII. Rész.

AZon időben pedig Heródes király ki-nyújtá kezeit, hogy meg-ſanyargatna némellyeket az Anyaſzentegyházból. * Meg-ölé pedig Jakabot a' János bátyját kardal. * Látván pedig hogy tetſzenék a' Zidóknak, el-tekellé hogy meg-fogná Pétert-is. Valának pedig a' Kovaſztalanok napjai. * Kit midőn meg-fogott vólna, a' tömlőczbe tévé, adván őtet négy negyedes vitézeknek hogy őriznék, Húſvét-után ki akarván őtet hozni a' népnek. * És Péter a' tömlőczben tartatik vala ugyan: Az Anyaſzentegyháztól pedig ſzűntelen imádſág léſzen vala az Iſtenhez ő-érette. * Midőn pedig ki-hozandó vólna őtet Heródes, azon éjjel Péter két vitéz-között hál vala, két lánczal meg-kötöztetvén: és az őrzők az ajtó-előtt őrzik vala a' tömlőczöt. * És ímé az Úr Angyala melléje álla: és világoſság tündöklék a' házban: és meg-ütvén a' Péter oldalát, fel-költé őtet, mondván: Kelly-fel gyorſon? És le-eſének a' lánczok az ő kezeiről. * Monda pedig az Angyal néki. Övedzödgyél-fel, és vond-fel a' te ſarudat. És úgy chelekedék. És mónda néki: Vedd reád a' ruházatodat, és kövеſs engem. * És ki-menvén követi vala őtet, és nem tudgya vala hogy valóſágos, a' mi az Angyal-által léſzen vala: alíttya vala pedig hogy látáſt látna. * Által-menvén pedig az első és mátodik őrizeten, jutának a' vas-kapúhoz, melly a' várafra viſzen: melly magától meg-nyílék nékik. És ki-menvén által-ménének egy útzán: és minnyárt el-méne tőle az Angyal. * És Péter ő-magához térvén, monda: Most tudom bizonnyal, hogy el-küldötte az Úr az ő Angyalát, és ki-mentett engem a' Heródes kezéből, és a' Zidó népnek minden várakozáſából. * És gondolkodván, méne Mariának a' János annyának házához, ki Márknak neveztetett, a' hol ſokan valának egybe-gyűlve, és imádkozva. * Zörgetvén pedig ő a' kapu ajtaját, elő-jöve egy Róde-nevű leányzo hogy hallaná. * És hogy meg-iſméré a' Péter ſzavát, örőmében nem nyitá-meg az ajtót, hanem bé-futván hírré tévé hogy Péter az ajtó-előtt állana. * Azok pedig mondának néki: Eſztelenkedel. Ő pedig erőſíti vala hogy úgy vólna. Azok pedig mondának: Az ő Angyala. * Péter pedig még-is zörget vala. Mikor azért meg-nyitották vólna, láták őtet, és el-álmélkodának. * Intvén pedig nékik kezével hogy halgatnának, meg-beſzéllé mi-képpen hozta vólna ki őtet az Úr a' tömlőczből, és monda: Üzennyétek-meg Jakabnak, és az atyafiaknak ezeket. És ki-menvén

más helyre méne. * Meg-virradván 18
pedig, nem kichíny háborodás vala
a' vitézek-kőzőtt, mi lőlte vólna
Pétert. * Heródes pedig midőn elő- 19
kérte vólna őtet, és nem találta D
vólna, tőrvént láttatván az őrizőkre,
meg-hagyá hogy ki-vinnék őket:
és alá-menvén Judæából Czesareába, ott lakék. * Haragszik vala pedig a' Tyriusokra és Sidóniakra. Azok 20
pedig egyénlő akarattal hozzája jővének, és el-hitetvén Blastust, ki a'
király komornyikja vala, békeséget
kérnek vala, azért hogy az ő tartományok ő-tőle táplálttatnának. * 21
Rendelt napon pedig, Heródes fellőltőztetvén királyi ruhába, az ítélőszékben üle, és szóll vala nékik. * A' 22
nép pedig fel-kiálta: Isten szavai, és
nem emberé. * Mingyárt meg-veré 23
pedig őtet az Úr Angyala, azért
hogy nem adott vólna tiszteletet az
Istennek: és meg-emésztetvén a'
férgektől, meg-hala. * Az Úr igéje 24
pedig nevekedik és szaparodik vala.
* Barnabás pedig és Saulus meg- 25
térének Jerusalemből, " el-végezvén a' szolgálatot, ő-melléjek vévén Jánost, a'ki Márknak nevezteteti.

" *Sup. 11. d. 29.*

XIII. Rész.

VAlának pedig az Anyaszent- 1
egyházban, melly Antio- A
kiában vala, Próféták, és
Doktorok, kik-kőzőtt Barnabás, és Simon, ki Feketének hívattatik vala, és Czirénei Lúczius, és
Manahen, a'ki Heródes Tetrarkával
eggyütt tartatott vala fel, és Saulus.
* Szolgálván pedig azok az Úrnak, 2
és bőjtőlvén, monda nékik a' Szent-
Lélek: Válaszszátok-el nékem Sault és Barnabást, a' munkára a' melyre őket fel-vőttem. * Akkor bőj- 3
tőlvén, és imádkozván, és kezőket reájok tévén, el-bocsáták őket. * És ők 4
el-küldetvén a' Szent-Lélektől, elmenének Seleucziába ugyan, és
onnét Cziprusba evezének. * És mi- 5
dőn Salamínába jutottak vólna, predikállyák vala az Isten igéjét a' Zsidók synagógáiban. Ő-vélek vala
pedig Jánost-is a' szolgálatban. * És 6
mikor el-járták vólna az egész szigetet Páfusig, találának egy őrdőngős Zsidó hamis-próféta férfiat, ki- B

nek Bar-jesu vala neve, * ki a' Tiszt- 7
tartóval Sergius Pállal okos férfiúval vala. Ez, Barnabást és Sault hívván, kívánnya vala hallani az Isten
igéjét. * Ellenek-áll vala pedig az 8
őrdőngős Elimas (mert így magyaráztatik az ő neve,) el-téríteni akarván a' Tiszt-tartót a' hitről. * Saulus pedig, ki Pál-is, bé-telvén Szent- 9
Lélekkel, reá tekíntvén, * monda: 10
Oh minden chalárdsággal, és minden álnaksággal tellyes, őrdőgnek fia, minden igasságnak ellensége, nem szűnől-meg fel-fordítani az Úrnak
igaz útait. * És most ímé az Úr keze 11
te-rajtad, és vak lészsz, nem látván a' napot egy-ideig. És mingyárt reá esék a' homály, és a' setétség, és kerengvén keresi vala a'ki néki a' kezét
nyújtaná. * Akkoron a' Tiszt-tartó, 12
midőn látta vólna a' lőtt dolgot, hűn, chodálkozván az Úrnak
tudományán. * És midőn hajón el- 13
indúltak vólna Páfusból Pál, és a'
kik ő-véle valának, jutának Pamfíliai Pergébe. János pedig el-menvén tőlők, viszsza-tére Jerusalembe.
* Azok pedig által-menvén Pergén, 14
C
jutának Pisidiai Antiokiába: és bémenvén a' synagógába szombat-napon, le-ülének. * A' tőrvénnek pedig 15
és a' Próféták olvasása-után, hozzájok küldének a' synagóga fejedelmi, mondván: Atyánk-fiai
férfiak, ha vagyon valami íntő beszédetek a' kősséghez, mongyátok- 16
elő. * Fel-kelvén pedig Pál, és kezével halgatásra íntvén, monda: Israëli férfiak, és a'kik félitek az Istent,
hallyátok-meg: * Az Israël népének Istene választotta az atyáinkat, 17
és a' népet fel-magasztalta midőn
Egyiptus-földének lakosi vólnának, † és hatalmas karjával ki-hozta őket arról; * " és negyven-esz- 18
tendei ideig szenvedé-el az ő erkőlchőket a' pusztában. * És el-veszt- 19
vén hét nemzetséget Kánaán-földében, † sorsal osztá-el nékik azoknak 20
földét, * közel négy-száz 's ötven
esztendő-után: " és ezek-után bírákat ada Sámuel Prófétá-ig. * † És 21
az-után királyt kérének: és adá nékik az Isten Sault a' Czis fiát, a' Benjamin nemzetségéből-valo férfiat,
negyven esztendeig. * És le-tévén 22
D
azt, " támasztá nékik királlyá Dávidot: kiről bizonyságot tévén,

† *Exod. 1. a. 1.* " *Exod. 13. d. 21. 22. & 16. a. 3.* † *Ios. 14. a. 2.* " *Indic. 3. b. 9.* † *1. Reg. 8. a. 5. & 9. c. 16. & 10. a. 1.* " *1. Reg. 16 c. 13.*

" *Psal.* *88. b. 21.* † *Is. 11. a. 1.* " *Mat. 3. a. 1.* *Mar. 1. a. 2.* *Luc. 3. a. 3.* " *Ioan. 1. c. 20.* *Mar. 1. a. 7.* *Matt. 3. b. 11.*

monda: " Meg-találtam Dávidot a' Jesse fiát, a' szívem-szerént-valo férfiat, a' ki meg-chelekeszi minden akaratimat. * Ennek magvából az Isten † az igéret-szerént hoza Israélnek üdvözítőt a' Jésust, * " predikálván János az ő el-jövetele-előtt a' penitentzia keresztségét az egész Israël népének. * Mikor pedig bétőltené János az ő futását, mongya vala: A' kinek engem alítotok lenni, " nem én vagyok, de ímé el-jő utánnam, kinek nem vagyok mélto hogy lábainak saruit meg-óldgyam. * Atyám-fiai férfiak, Abrahám nemzetének fiai, és a' kik közöttetek az Istent félik, néktek küldetett ez üdvösségnek igéje. * Mert a' kik Jerusalemben laknak vala, és annak fejedelmi, ezt nem ismérvén, és a' próféták szózatit, mellyek minden szombaton olvastatnak, meg-itélvén bé-tellyesitették: * és semmi okot a' halálra nem találván ő-benne, † meg-kérék Pilátustól, hogy meg-ölnék őtet. * És midőn el-végeztek vólna mindeneket, mellyek ő-felőle irva valának, le-vévén őtet a' fáról, a' koporsóba tévék őtet. * " Az Isten pedig fel-támasztá őtet halottaiból harmad-napon: ki sok napokon láttatott azoktól, * a' kik eggyütt fel-mentek vala ő-véle Galilæából Jerusalembe: kik mind eddig tanúi ő-néki a' kősséghez. * Mi-is azt az igéretet hirdettyük néktek, melly az atyáinkhoz lőtt: * mert ezt az Isten bé-tellyesitette a' mi fiainknak, fel-támasztván a' Jésust, a' mint a' második Zóltárban-is irva vagyon: † Én fiam vagy te, én ma szűltelek téged. * Hogy pedig fel-támasztotta őtet halottaiból, a' ki többé viszsza nem tér a' rothadásra, így módotta-meg: † Hogy néktek adom a' Dávid hívséges szentségit. * Azkáért másszor-is mongya: " Nem engeded a' te Szentedet rothadást látni. * Mert Dávid midőn az ő idejében szolgált vólna az Isten akaratyának, † el-alutt; és az attyaihoz tétetett, és rothadást látott. * A' kit pedig az Isten fel-támasztott halottaiból, nem látott rothadást. * Tudván légyen azért néktek atyámfiai férfiak, hogy ez-által hirdettetik néktek a' bűnök bochánattya, és mindenekből, a' mellyekből a' Moyses törvényében meg nem igazúlhattatok; * minden a' ki ebben hiszen, meg-igazúl. * Meg-lássátok azért, hogy reátok ne jőjön a' mi meg-mondatott a' Profétákban: * " Lássátok meg-útálók, és chodálkozzatok, és veszszetek-el: mert én azt a' dolgot chelekeszem a' tí napjaitokban, olly dolgot mellyet nem hiszték, ha valaki beszélli néktek. * Ki-menvén pedig ők, kérik vala hogy a' következendő szombaton szóllanák nékik ez igéket. * És mikoron el-bochátatott vólna a' synagóga, sokan a' Zsidók-közzűl, és az Isten-felé jövevények-közzűl, követék Pált és Barnabást: kik szólván íntik vala őket hogy meg-maradnának az Isten malasztyában. * A' következendő szombaton pedig, majd az egész város egybe-gyűle halgatni az Istennek igéjét. * Látván pedig a' seregeket a' Zsidók, bé-telének irégységgel, és ellene-mondanak vala, azoknak mellyek Páltól mondatnak vala, káromkodván. * Akkor Pál és Barnabás bátorságoson mondának: Néktek kell vala először szóllanunk az Isten igéjét: de mivelhogy azt megvetitek, és méltatlanoknak itéliték magatokat az örök életre; ímé a' Pogányokhoz fordúlunk. * mert úgy parancholta nékünk az Úr: † A' Pogányok világosságává tőttelek téged, hogy üdvösségre légy a' földnek végéig. * Halván pedig a' Pogányok, örülének, és dicsőítik vala az Úr igéjét: és hívének valamenyin el-rendelve valának az örök életre. * Terjed vala pedig az Úr igéje az egész tartományban. * A' Zsidók pedig felindíták az aitatos és tisztelletes aszszonyokat, 's a' város eleit, és üldözést támasztának Pál és Barnabás-ellen: és ki-veték őket az ő határokból. * " Azok pedig le-vervén lábok porát ő-reájok, Ikoniumba jövének. * A' tanitványok-is bé-telnek vala örömmel, és Szent-Lélekkel.

" *Abac. 1. b. 5.* † *Is. 49. b. 6.* " *Mat. 10 b. 11. Mar. 6. b. 14. Luc. 9. a 5.*

XIV. Rész.

LŐn pedig Ikoniumban, hogy eggyütt mennének-bé a' Zsidóknak synagógájokba, és szóllanának, úgy hogy a' Zsidóknak és Görögöknek bévséges sokasága hinne. * A' Zsidók pedig a' kik

hitetlenek vallának, fel-lázzasztják
és haragra indítják a' Pogányok lel-
keit az atyafiak-ellen. * Azért sok 3
ideig meg-maradának, bizvást che-
lekedvén az Úrban, a' ki bizonságot
tészen vala az ő malasztyának igé-
jéről, adván hogy jelek és chodák
lennének az ő kezek-által. * Meg- 4
hasonlék pedig a' várasnak sokasá-
ga: és némellyek a' Zidókkal vala-
nak ugyan, némellyek pedig az A-
postolokkal. * Mikor pedig reájok 5
rohantak vólna a' Pogányok és a' Zi-
dók az ő fejedelmekkel, hogy gya-
lázattal illetnék, és meg-kővezné-
ket; * meg-értvén, Lykaoniának 6
városiba szaladának, Lystrába és Der-
bébe, és az egész környül-valo tar-
tományba, és ott hirdetik vala az
Evangéliomot. * És Lystrában egy 7
erőtlen-lábu férfiu ül vala, fanta lé-
vén az annyának méhétől-fogva, ki
soha nem járt vala. * Ez hallá Pál 8
szóllani. Ki reá tekintvén, és látván
hogy hiti vólna hogy meg-gyó-
gyúlna, * monda nagy szóval: Ally-
fel a' lábaidra igyenessen. És fel- 9
ugrék, és jár vala. * A' seregek pedig 10
mikor látták vólna a' mit Pál che-
lekedett vala, fel-emelék szavokat,
Lykaoniául mondván: Az Istenek
hasonlókká lévén az emberekhez,
alá-szállottak hozzánk. * És Barna- 11
bást Jupiternek híják vala, Pált pe-
dig Merkuriusnak: mert ő vala az
igének vezére. * A' Jupiter papja-is 12
ki a' város-előtt vala, tulkokat és
koszorúkat hozván az ajtó-eleibe,
a' népekkel áldozni akar vala. * 13
Mellyet hogy meg-hallának az A-
postolok, Barnabás és Pál, meg-szag-
gatott ruhájokkal ki-ugordának a' 14
seregek-közibe, kiáltván * és mond-
ván: Férfiak, miért chelekeszitek ezeket? mi-is hozzátok hasonló halan-
dó emberek vagyunk, hirdetvén nék-
tek hogy e' hiuságoktól térjetek az
élő Istenhez, " a' ki az eget és a' föld-
det és a' tengert alkotta, és mind a'
mik azokban vannak: * ki az el-múlt 15
időkben minden nemzetséget el-
eresztett hogy a' mágok útain jár-
nának. És magát nem hatta ugyan
bizonság-nélkül, jól tévén az égből,
esső t adván és gyümölch-hozó idő- 16
ket, be-töltvén eledellel és vígasság-
gal a' mi szíveinket. * És ezeket 17
mondván, alig chendeszíték-le a' se-
regeket hogy nékik ne áldoznának.
* Jutának pedig némelly Zidók An- 18
tiokiából és Ikoniumból: és el-hitet-
vén a' seregeket, és meg-kővezvén
Pált, ki-vonyák a' városból, alítván
hogy meg-hólt vólna. * Midőn pe- 19
dig a' tanítványok környül-vennék
őtet, fel-kelvén bé-méne a' városba,
és másod napon Barnabással Derbé-
be méne. * És midőn az Evangelio- 20
mot hirdették vólna annak a' váras-
nak, és sokakat tanítottak vólna, visz-
sza-térének Lystrába, és Ikoniumba,
és Antiokiába, * meg-erősítvén 21
a' tanítványok lelkeit, és íntvén hogy
meg-maradnának a' hitben: és hogy
sok háboruságok-által kell nékünk
az Isten országába mennünk. * És 22
midőn ő-nékik minden gyülekő-
zetekben egy-házi szolgákat ren-
deltek vólna, és imádkoztak vólna
böjtölésekkel, az Úrnak ajánlák őket,
a' kiben hittek. * És által-menvén 23
Pisidián, Pamfiliába jutának; * és 24
szólván az Úr igéjét Pergében, alá-
menenek Attaliába: * † es onnét 25 † Sup.
Antiokiába evezének, a' honnét az 13. a. 1.
Isten malasztyának adattanak vala,
a' munkára a mellyet be-tellyesíté-
nek. * Midőn pedig el-jőttek vól- 26
na, és be-gyűjtötték vólna az Anya-
szentegyházat, meg-beszéllék mely
nagy dolgokat chelekedett vólna ő-
vélek az Isten, és hogy meg-nyitotta
vólna a' Pogányoknak a' hitnek ajta-
ját. * Nem kevés ideig kesének pe- 27
dig a' tanítványokkal.

XV. Rész.

ÉS némellyek alá-menvén Ju- 1
dæából, tanítyák vala az A
atyafiakat: " Hogy ha kör- " Gal. 5.
nyül nem metéltettők a' Moy- a. 2.
ses törvénye-szerént, nem üdvözül-
hettők. * Nē kevés vetekedések lévén 2
azért Pálnak és Barnabásnak azok-
ellen, el-végezék hogy fel-menné-
nek Pál és Barnabás, és némelly egye-
bek ő-közzülők az Apostolokhoz és
az egyházi-szolgákhoz Jerusalembe,
e' kérdés-felől. * Ezek azért el-ké- 3
sértetvén az Anyaszentegyháztól,
által-mennek vala Feniczián, és
Samárián, beszélvén a' Pogányok-
nak meg-téréset: és nagy örömet
szerzének minden atyafiaknak. * Mi- 4
kor pedig Jerusalembe jutottak
vólna,

" Psal. 145. a. 6. Apoc. 14. b. 7.

Actor. 14. 15.

vólna, bé-fogadá őket az Anyaſzent-egyház, és az Apoſtolok, és a' vének, hirdetvén melly nagy dolgokat chelekedett vólna az Iſten ő-vélek. * Támadának pedig némellyek a' Fariſæuſok eretnekſégéből, kik azt hitték, mődván: Hogy nékik kőrnyűl kellene metéltetniek, és meg-parácholniis hogy meg-tartanák a' Moyſes tőrvényét. * És egybe-gyűlének az Apoſtolok és a' vének e' dolgot meg-látni. * Midőn pedig ſok kérdezkedés vólna, fel-kelvén Péter, monda nékik: " Atyámfiai férfiak, tí tudgyátok hogy a' régi napoktól-fogva az Iſtē mi-kőzzűlünk választott, hogy az én ſzám által hallyák a' Pogányok az Evangeliomnak igéjét, és hidgyenek. * És az Iſten a' ki a' ſzíveket iſméri, bizonſágot tőtt, † Szent-Lelket adván nékik, mint nékünk-is; * és ſemmi válaſztáſt nem tőtt közőttünk és ő-kőzőttők, a' hit-által meg-tiſztítván az ő ſzívőket. * Most azért mit kíſértitek az Iſtent, hogy a' tanitványok nyakára igát tegyetek, mellyet ſem az atyáink, ſem mí el nem viſelhettűnk? * Hanem az Úr Jéſus Kriſtuſnak malaſztya-által hiſzſzük hogy üdvőzűlünk, mint azok-is. * Halgata pedig az egéſz ſokaſág: és hallyák vala Barnabáſt és Palt, kik beſzéllik vala melly nagy jeleket, és chodákat tőtt vólna az Iſten a' Pogányok-kőzőtt ő-általok. * És minek-utánna halgatának, felele Jakab, mondván: Atyám-fiai férfiak, halgaſsatok-meg engemet. * Simon meg-beſzéllé, mi-módon előſzőr az Iſten a' Pogányokat látogatta-meg, hogy ő-kőzzűlők népet válaſztana az ő nevének. * És ezzel eggyeznek a' Profétáknak igéi, a' mint írva vagyon: * " Ezek-után meg-térek, és fel építem a' Dávid hajlékát, melly le-eſett: és annak romláſit fel-építem, és fel-állatom azt: * hogy a' tőbb emberek meg-kereſſék az Urat, és minden nemzetſégek, a' mellyekbē ſegétſégűl hívattatott az én nevem, úgy-mond az Úr ezeket chelekedvén. * Tudva vagyon őrőktől-fogva az Úrnál az ő chelekedete. * Azért én azt itélem, hogy nem kell háborgatni azokat kik a' Pogányok-kőzzűl az Iſtenhez térnek, * hanem hogy írjúnk azoknak, hogy meg-tartóztaſsák magokat a' bálványoknak ferteztetéſitől, és a' paráznaſágtól, és a' meg-fojtottaktól, és a' vértől. * Mert Moyſeſnek régi időktől-fogva vannak minden-váraſokban, kik őtet hirdeſsék a' ſynagógákbā, a' hol minden ſzombaton olvaſtatik. * Akkor tetſzék az Apoſtoloknak, és a' véneknek az egéſz Anyaſzentegyházzal, hogy férfiakat válaſztanának kőzzűlők, és Antiokiába küldenék Pállal és Barnabáſsal, Júdáſt, ki Barſabáſnak neveztetik vala, és Síláſt, fő embereket az atyafiakkőzzűl, * írván az ő kezek-által: Az APOSTOLOK és a' vén atyafiak, azoknak a' Pogányok-kőzzűl-valo atyafiaknak, kik Antiokiában, és Syriában, és Cziliciában vannak, kőſzőnetűnket. * Mint-hogy hallottuk hogy némellyek kőzzűlünk ki-menvén, meg-háborítottak titeket beſzédekkel, fel-forgatván a' lelkeiteket, kiknek nem parancholtuk: * tetſzett nékünk egybe-gyűlteknek, hogy férfiakat válaſzſzunk, és hozzátok küldgyők a' mi ſzerelmeſinkel, Barnabáſſal és Pállal, * olly emberekkel, kik az ő lelkőket a' mi Urunk Jéſus Kriſtus neveért adták. * Küldőttűk azért Júdáſt, és Síláſt, kik magok-is azonokat beſzéllik-meg néktek ſzóval. * Mert tetſzett a' Szent-Léleknek, és nékünk, hogy ſemmi tőbb terhet reátok ne rakjunk hanem ez ſzűkſégeſeket: * hogy meg-tartóztaſſátok magatokat a' bálványoknak áldoztattaktól, és a' vértől, és a' fojtottól, és a' paráznaſágtól: mellyektől meg-őrizvén magatokat, jól chelekeſztek. Legyetek egéſségben. * Azok azért el-bochátattván, alá-menének Antiokiába: és egybe-gyűjtvén a' ſokaſágot, meg-adák a' levelet. * Mellyet mikor meg-olvaſtak vólna, örűlének a' vígaſztaláſért. * Júdas pedig és Sílas, ők-is Profétak lévén, ſok igével vígaſztalák az atyafiakat, és meg-erőſíték. * Ott pedig valamenyi időt tőltvén, el-bochátattának békeſséggel az atyafiaktól, azokhoz a' kik küldőtték vala őket. * Tetſzék pedig Siláſnak hogy ott maradna. Júdás pedig egyedűl méne-el Jeruſalembe. * Pál pedig és Barnabás Antiokiában kéſnek vala, tanítván, és hirdetvén ſok egyebekkel az Úr igéjét. * Egy-nehány nap-után pedig, monda Pál Barnabáſnak: Meg-térvén

" Sup. 10. b. 20.

† Sup 10. g. 45.

" Amo. 9. c. 11.

látogaſſuk-meg az atyafiakat minden
váraſokban, a' mellyekben az Úr igé-
jét predikállottuk, mint légyenek. * 37
Barnabás pedig el akarja vala magá-
val vinni Jánoſt-is, ki Márknak ne-
veztetik vala. * Pál pedig kéri vala 38
őtet (mint-hogy a' ki el-ment vólna
tőlök Pamfiából, és nem ment vólna
vélek a' dologra) hogy bé ne fogad-
tatnék. * Viſzſza-vonyás lőn pedig, 39
úgy hogy el-válnának egy-máſtól, és
Barnabás ugyan melléje vévén Márkot, Cziprusba evezne. * Pál pedig 40
Sílaſt válaſztván el-méne, az Iſten
malaſztyára bízattatván az atyafiak-
tól. * El-járá pedig Syriát, és Czi- 41
liziát, erősítvén a' Gyülekőzetek-
ket: meg-parancholván hogy meg-
őrizznék az Apoſtolok és a' vének
parancholatit.

XVI. Rész.

JUta pedig Derbébe, és Lyſtrába. És 1
ímé egy Timóteus-nevű tanítvány
vala ott, egy hív Zsidó aſzſzonynak A
fia, Pogány atyától-való. * Erről jó 2
bizonſágot téſznek vala az atyafiak,
kik Lyſtrában és Ikoniumbá valának.
* Ezt akará Pál hogy véle menne: 3 D
és melléje vévén, környűl-metélé
őtet, a' Zsidókért, kik azokban a' he-
lyekben valának. Mert tudgyák vala
minnyájan hogy az attya Pogány
vólt. * Mikor pedig el-járnák a' vá- 4
raſokat, eleikbe adgyák vala nékik
hogy meg-őrizzék a' végezéſeket,
mellyek rendelve valának az Apoſ-
toloktól 's a' vénektől, kik Jeruſa-
lemben valának. * És a' Gyülekőzetek 5
erősűlnek vala ugyan a' hitben, és
ſzám-ſzerént ſokaſodnak vala na-
pon-ként. * Által-menvén pedig Fri- 6
gyián, és Galátzia tartományán, meg-
tiltatának a' Szent-Lélektől, az Iſten
igéjét Aſiában hirdetni. * Midőn 7
pedig Miſiába jutottak vólna, B
Bitiniába igyekeznek vala menni:
és nem ereſzté őket a' Jéſus Lelke. * 8
Mikor pedig el-járták vólna Miſiát,
alá-menének Troásba: * és látás jele- 9
nék Pálnak éjjel: Egy Maczedóniai
férfiu álván, és kérvén őtet, és mond-
ván: Által jövén Maczedoniába, ſe-
gétſ-meg minket. * Hogy pedig a' 10
látáſt látá, mingyárt Maczedóniába
igyekeztűnk menni, bizonyoſok lé-
vén, hogy az Iſten hívott vólna min-
ket hogy nékik az Evangeliomot
hirdetnők. * El-evezvén pedig Tro- 11
ásból, igyenesen Samotraeziába ju-
tottunk, és máſod napon Neapolisba;
* és onnét Filippibe, melly a' Macze- 12
dóniai réſzének első váraſa, jöve-
vények lakó-helye. Ebben a' váraſ-
ban pedig egy-nehány napig valánk,
eggyűtt beſzélgetvén. * Egy ſzom- 13
bat napon pedig ki-menénk a' kapun-
kivűl a' folyó-víz-mellé, a' hol imád-
ság láttatik vala lenni: és le-űlvén
ſzóllánk az aſzſzonyoknak is a' kik
egybe-gyűltek vala. * És egy Ly- 14
dia-nevű veres bárſonnyal kereskedő
aſzſzony a' Tiatirénuſok váraſá-
ban, Iſtent-tiſztelő, halgatta: kinek
az Úr meg-nyitá a' ſzívét hogy figyel-
mezne azokra a' mik Páltól mondat-
nak vala. * Midőn pedig meg-kereſz- 15
teltetett vólna, és az ő háza, kőnyör-
ge mondván: Ha engem az Úr hívé-
nek ítéltetek lenni, jőjetek az én há-
zamba, és maradgyatok-meg. És kén-
ſzeríte minket. * Lőn pedig, midőn 16 A
mi az imádſágra mennénk, hogy egy
jövendőlő-lelkű leányzó jőne előnk-
be, ki nagy nyereſéget ſzerez vala az
ő uraïnak a' jövendőléſsel. * Ez Pált, 17
és minket követvén, kiált vala mond-
ván: Ezek az emberek a' fölséges Iſten
ſzolgai, kik néktek az üdvősségnek
útát hirdetik. * Ezt pedig ſok napo- 18
kon chelekeſzi vala. Bánván pedig
Pál, és meg-fordúlván, monda a Lé-
leknek: Parancholom néked a' Jéſus
Kriſtus nevében, hogy ki-menj enny ő-
belőle. És ki-méne azon órában. * 19
Látván pedig annak urai hogy ki-
ment az ő nyereſégeknek reménſé-
ge, meg-fogván Pált és Sílaſt, a' pi-
aczra vívék a' fejedelmekhez: * és 20
a' bírák-eleibe vívén őket, mondá-
nak: Ez emberek, Zsidók lévén, meg-
háboríttyák a' mi váraſunkat: * és 21
olly ſzokáſt hirdetnek, mellyet né-
künk nem ſzabad bé-vennünk, ſe che-
lekednünk, holott Romaïak va-
gyunk. * És a' kősség ellenek futa: és a' 22
bírák, le-ſzaggatván az ő köntősőket,
" meg-hagyák hogy veſzſzőkkel ve- "2. Cor.
rettetnének-meg. * És midőn ſok ütés- 23 11. f. 25.
ſeket tőttek vólna rajtok, a' tőmlőcz- E 1. Theſ.
be küldék őket, meg-parăcholván az 2. a. 2.
őrzőnek hogy ſzorgalmatoſon őriz- Phil. 1.
né őket. * Ki midőn illyen paran- 24 b. 13.
cholatot vőtt vólna, a' belső tőm-
lőczbe küldé őket, és az ő labokat fá-
val ſzorítá-meg. * Éj-félkor pedig, 25

Pál és Sílas imádkozván, dícsérik vala az Istent: és halgattyák vala őket a' kik az őrizetben valának. * Hirtelen 26 pedig nagy föld-indúlás lőn, úgy hogy meg-indúlnának a' tőmlőcznek fondamétomi. És mingyárt megnyilának minden ajtók: és minnyájoknak kőtelei el-óldatának. * Felserkenvén pedig a' tőmlőcz-tartó, és 27 nyitva látván a' tőmlőcznek ajtait, ki-vonyván kargyát meg akarja vala magát ölni, alítván hogy el-szaladtak a' foglyok. * Pál pedig nagy szóval 28 kiálta, mondván: Semmi gonoszt ne tégy magadnak: mert minnyájan itt vagyunk. * És világot kérvén, bé-méne: és rezketvén Pálnak és Silásnak 29 F lábokhoz eséc: * és ki-hozván őket, 30 monda: Uraim, mit kell chelekednem hogy üdvőzűllyek? * Ők pedig mon- 31 dának: Hidgy az Úr Jésusban: és üdvőzűlsz te, és a' te házad. * És az Úr 32 igéjét hirdeték néki, mind azokkal a' kik az ő házában valának. * És vévén 33 őket az éjnek azon óráján, meg-mosá az ő sebőket: és azonnal meg-kereszteltetteték ő, és az ő egész háza. * És mi- 34 kor a' maga házába vitte vólna őket, asztalt készíte nékik, és vígada az ő egész házával hívén az Istennek. * És 35 C midőn nap lőtt vólna, poroszlókat küldének a' bírák, módván: Bochássd el azokat az embereket. * Meg-jelenté 36 G pedig a' tőmlőcz-tartó ez igéket Pálnak: Mert a' bírák küldőttek hogy el-bochátassatok: most azért ki-menvén, eredgyetek békével. * Pál 37 pedig monda nékik: Nyilván, törvénytelen, meg-verettetvén minket Romai embereket, a' tőmlőczbe küldőttek, és most alattomban vetnek-ki minket? Nem úgy: hanem jőjenek-el, * és ő-magok vessenek-ki minket. 38 Meg-jelenték pedig a' bíráknak a' poroszlók ez igéket: * és el-jővén meg- 39 kőveték őket, és ki-hozván kérék hogy ki-mennének a' Városból. * Ki- 40 menvén pedig a' tőmlőczből, bé-menének Lydiához: és látván az atyafiakat, vígasztalák őket, és el-indúlának.

XVII. Rész.

MIkor pedig el-járták vólna 1 Amfipolist, és Apollóniát, A jövének Tessalonikába, a' hol a' Zidóknak synagógájok vala. * A' szokás-szerént pedig 2 Pál bé-méne hozzájok, és három szombaton beszélgete nékik az Irásokból; * meg-magyarázván, és 3 eleikbe adván, hogy a' Kristusnak szenvedni kellett, és halottaiból feltámadni: és hogy ez a' Jésus Kristus, 4 a' kit én néktek hirdetek. * És némellyek közzűlők hívének, és magokat Pálhoz és Siláshoz adák, és az Isten tisztelők's a' Pogányok-közzűl nagy sokaság, és nem kevés nemes aszszonyok. * Irégykedvén pedig a' Zidók, 5 B és melléjek vévén a' köz nép-közzűl némelly gonosz férfiakat, és egybeseregelvén, fel-zendíték a' várast: és az Iáson házánál álván, keresík vala őket a' népnek elő-hozni. * És midőn 6 nem találták vólna őket, Iásont vonák, és némelly atyafiakat a' váras fejedelmihez, kiáltván: Mert ezek, a' kik a' Várast fel-zendítik; ide-is el-jőttek, 7 * kiket bé-fogadott Iáson, és ezek minnyájan a' Chászár végezési-ellen chelekesznek, más királyt mondván lenni a' Jésust. * Fel-zendíték pedig 8 a' kősséget, és a' várasnak fejedelmit, a' kik ezeket hallák. * És elég-tételt 9 vévén Iásontól, és a' többitől, el-bochátták őket. * Az atyafiak pedig mingyárt éjjel ki-bochátták Pált és Silást 10 Beréába. Kik midőn el-jutottak vólna, a' Zidók synagógájába bé-menének. * Ezek pedig nemesebek vala- 11 nak azok-közzűl a' kik Tessalonikábã vannak, kik bé-fogadák az igét buzgó kívánsággal, minden-nap vizsgálván az Irásokat, ha ezek így vólnának. * És ugyan sokan hívének ő- 12 közzűlők, tiszteletes Pogány aszszonyok-is, és nem kevés férfiak. * Midőn pedig meg-tudták vólna Tes- 13 salonikában a' Zidók, hogy Bercábã is predikáltatott Páltól az Isten igéje, oda-is el-menének, fel-indítván és fel-háborítván a' sokaságot. * És ak- 14 kor mingyárt ki-bochátták Pált az atyafiak, hogy a' tengerig menne: Sílas pedig és Timóteus ott maradának. * A' kik pedig Pált késerik vala, Até- 15 násig vívék őtet, és parancholatott vévén tőle Siláshoz és Timóteushoz, hogy igen hamar ő-hozzája jőnének, el-menének. * Pál pedig midőn Até- 16 násban várná őket, fel-indúl vala az ő lelke ő-benne, látván a' bálványozásnak adatott várast. * Vetekedik 17 vala azért a' synagógában a' Zidókkal, és az Istennek tiszteliőivel, a' piaczon-is, minden napokon, azokkal a' kik je-

kik jelen valának. * Némelly Epi- 18
kuréusok pedig, és Stoikus Filoso-
fusok, vetekednek vala ő-véle; és né-
mellyek mondanak vala: Mit akar
mondani e'szó-szaporíto? Egyebek
pedig: Új ördögök hirdetőjének lát-
tatik lenni: mert a' Jésust, és a' fel-tá-
madást hirdeti vala nékik. * És meg- 19 33
fogván őtet, az Areopágusba vívék, E 34
mondván: Meg-tudhattyuk-e mi lé-
gyen ez új tudomány, mellyet te mō-
dasz? * mert néminémű újságokat 20
hozsz a'mi fűleinkbe. Akarjuk azért
tudni mik légyenek ezek. * (Az Até- 21
násiak pedig miñyájan, és a'jövevény
vendégek, semmi egyébbē nem valá-
nak foglalatosok, hanem chak hogy
valami újat mondanának vagy halla-
nának.) * Álván pedig Pál az Areo- 22
págusnak közepette, monda: Aténási
férfiak, minden-képpē mint-ha szor-
galmatosbaknak látnálak títeket az
istenek szolgálattyában. * Mert ál- 23
tal-menvén, és látván a' tí bálványi-
tokat, találtam olly óltárt-is, mellyē
írva vala: AZ ISMÉRETLEN IS-
TENNEK. A' kit azért nem ismér-
vén tiszteltök, azt hirdetemén nék-
tek. * "Az Isten, a' ki e'világot al- 24
kotta, és mindeneket mellyek abban
vannak, az menynek és földnek Ura
lévén, † nem kézzel-chinált tem-
plomokban lakik, * sem emberi kéz- 25
zel nem tiszteltetik szűkölködvén va-
lami-nélkül, holott ő ád mindenek-
nek életet, és lehelletet, és mindene-
ket: * és egyből alkotta az egész em- 26
beri nemzetet hogy az egész földnek F
színén lakjék, meg-határozván az el-
rendelt időket, és az ő lakásoknak ha-
tárit, * hogy keressék az Istent ha 27
valahogy meg-tapasztalnák őtet,
vagy meg-találnák, jóllehet ninch
meszsze eggyikűnktől-is. * Mert ő- 28
beñe élűnk, és mozgunk, és vagyunk:
a' mint némellyek a' tí Poëtáitok-
közzűl-is mondották: Mert annak
neméből-is vagyunk. * Az Istennek 29
neméből lévén azért, nem kell alíta-
nűk, hogy arányhoz, vagy ezűsthöz,
vagy kőhöz, a'mesterségnek faragá-
sához, és az ember gondolattyához
hasonló légyen az Isten. * És e'tu- 30
datlanságnak ideit meg-útálván G
ugyan az Isten, most hirdeti az embe-
reknek, hogy minnyájan mindenűtt
penitentziát tartsanak, * azért hogy 31
napot rendelt, a' melyben meg-itéli

e' világot igasságban, a'férfiu-által, a'
ki-által el-rendelte, hitet adván min-
deneknek, fel-támasztván őtet ha-
lottaiból. * Midőn pedig a'halottak- 32
nak fel-támadását hallották vólna,
némellyek chúfollyák vala ugyan,
némellyek pedig mondának: Ismég
meg-halgatunk téged erről. * Ki- 33
méne így Pál közzűlök. * Némelly 34
férfiak pedig hozzája álván, hívének:
kik-közzűl az Areopagíta Diénes-
is, és egy Dámaris-nevű aszszony;
és egyebek ő-vélek.

XVIII. Rész.

1 Ezeknek-utánna ki-menvén
A Aténásból, Korintusba méne:
2 * és találván egy Aquila-nevű
Židót, Pontusi nemzetet, ki
minap jött vala Olasz-országból, és
Prisczillát az ő feleségét, (mint-hogy
meg parācholta vala Klaudius, hogy
el-mennének minnyájan a' Židók
3 Romából) ő-hozzájok méne. * És
mivelhogy azon mesterségű va-
la, nálok lakék, és mivel vala: (valá-
nak pedig sátor-chinálo mesterek.)
4 * És vetekedik vala a' synagógában
minden szombaton, közbe-vetvén az
Úr Jésus nevét, és ínti vala a'Židókat,
5 és a' Görögöket. * Mikor pedig el-
B jöttek vólna Maczedoniából Sílas és
Timóteus, szorgalmatos vala Pál az
igében, bizonyítván a' Židóknak
6 Kristusnak lenni a'Jésust. * Ellene
mondván pedig azok, és káromkod-
ván; ki-rázván ruháit, monda nékik:
A' tí véretek a'tí fejeteken: tiszta va-
gyok én, e' napságtól-fogva a' Pogá-
7 nyokhoz megyek. * És el-költözvén
onnét, bé-méne egy Títus Justus-ne-
vűnek házába, ki Isten-tisztelő vala,
kinek háza a' synagógához vala ra-
8 gasztva. * Krispus pedig a'synagóga
C fejedelme hűn az Urban az ő egész
házával: és sokan a'Korintiusok-köz-
zűl halván hívének, és meg-keresz-
9 teltetének. * Monda pedig az Úré-
tzaka látás-által Pálnak. Ne félly; ha-
10 nem szólly, és ne halgass: * azért va-
gyok én veled; és senki reád nem tá-
mad hogy ártson néked: mert sok né-
11 pem vagyon ebben a'várasban. * Esz-
tendeig lakék pedig ott, és hat hól-
12 napig, tanítván nálok az Isten igéjét. *
D Gallio pedig tiszt-tartója lévén Aká-
ïának, a' Židók egy szívvel támadá-
nak Pálra, és őtet az itélő-székhez

vívék,

"Gen. 1. a. 1.

† Sup. 7. f. 48.

Actor. 17. 18.

vívék, * mondván: Hogy ez a' tör-
vény-ellen-valo Isteni tiszteletre hi-
tegeti az embereket. * Pál pedig 14 A
meg kezdvén nyitni a' száját, mon-
da Gallio a' Zsidóknak: Ha vólna
valami törvénytelenség, vagy go-
nosz chelekedet, ô Zsidó férfiak, mél-
tán el-szenvednélek titeket. * Ha 15
pedig a' kérdések az igéről, és a' nevek-
ről, és a' ti törvényetekről vannak, ti-
magatok lássátok: én ezeknek birája
nem akarok lenni. * És el-üzé őket 16
az itélő-szék-elől. * Ragadván pedig 17
miñyájan Sostenest a' synagóga feje-
delmét, verik vala őtet az itélő-szék-
előtt: és Gallio ezekkel semmit nem
gondol vala. * Pál pedig mikor sok 18
napig várakozott vólna, az atyafiak-
tól el-búcsúzván, Syriába evezé;
(és ő-vele Priscilla, és Aquila) ki ma-
gának "meg-nyírte vala Czenkrisbé B
a' fejét: mert fogadása vala. * És Efe- 19
susba juta, és azokat ott hagyá. Ő pe-
dig bé-menvén a' synagógába, vete-
kedik vala a' Zsidókkal. * Kérvén pe- 20
dig azok hogy több ideig maradna-
meg, nem akara: * hanem el-búcsúz-
ván, és mondván; Ismég meg-térek 21
hozzátok Istennek akarattyából; el-
indúla Efesusból. * És alá-menvén 22
Czesareába, fel-méne, és köszönté az F
Anyaszentegyházat, és alá-méne An-
tiokiába. * És ott valamenyi időt töltvén 23
el-méne, el-járván rendel Ga-
latziának tartományát, és Frígyiát,
erősítvén mind a' tanitványokat. * 24
Egy Apollo-nevű Zsidó pedig, ki Ale-
xandriai nemzet vala, ékesen-szóllo
férfiu, juta Efesusba, hatalmas az Irá-
sokban. * Ez meg-tanittatott vala 25
az Úr útára: és buzgó Lelekkel szóll
vala, és szorgal natosan tanittya vala
a' Jésus dolgait, chak a' János keresz-
ségét tudván. * Ez azért bizváſt kez- 26
de chelekedni a' synagógában. Kit
mikor hallottak vólna Priscilla és
Aquila, mellyek vévék őtet, és szor-
galmatosban meg-magyarázák néki
az Úr útát. * Mikor pedig Akaïába 27
akarna menni, intvén az atyafiak, irá-
nak a' tanitványoknak hogy bé-fo-
gadnák őtet. Ki midőn el-jutott vól-
na, sokat használa azoknak a' kik hit-
tek vala. * Mert buzgósággal torkol- 28
lya vala meg nyilván a' Zsidókat,
meg-mutatván az Irásokból, a'
Jesust Kristusnak
lenni.

"Num. 6. c. 18. Inf. 21. d. 24.

XIX. Rész.

LÖn pedig, midőn Apollo Ko- 1
rintusban vólna, hogy Pál el-
járván a' felső tartományokat, A
Efesusba érkeznék, és egy-ne-
hány tanitványokat találna: * és 2
monda nékik: El-vöttétek-e a' Szent-
Lelket minek-utánna hittetek? Azok
pedig mondának néki: De még azt
sem hallottuk, ha vagyon-e Szent-
Lélek. * Ő pedig monda: Kiben ke- 3
reszteltettetek-meg tahát? Kik mon-
dának: A' János keresztségében. * 4
Monda pedig Pál: "János a' peni-
tentziának keresztségével keresztelte
a' népet, mondván: Hogy abban, a'
ki utánna jövendő vólna, hinnének,
az-az a' Jésusban. * Ezeket halván, 5
meg-kereszteltetének az Úr Jésus ne-
vében. * És midőn Pál reájok tötte 6
vólna kezeit, ő-reájok jöve a' Szent-
Lélek, és nyelveken szólnak vala, és
profétálnak vala. * A' férfiak pedig 7
minnyájan majd tizen-ketten valá-
nak. * Bé-menvén pedig a' synagó- 8
gába, bizváſt szóll vala három hól-
napig, beszélgetvén, és intvén az Isten
országáról. * Midőn pedig némel- 9
lyek meg-keményednének, és nem
hinnének, szidalmazván az Úr útát a'
sokaság-előtt: el-menvén azoktól, el-
választa a' tanitványokat, minden-
nap beszélgetvén neminémű Tyran-
nusnak iskolájában. * Ez pedig lőn 10
két esztendeig, úgy hogy minnyájan,
a' kik Asiában laknak vala, halgatnák
az Úr igéjét, a' Zsidók és a' Pogányok.
* Chodákat sem akármi-néműeket 11
tészen vala az Isten a' Pál keze-által:
* úgy hogy még a' betegekre-is el- 12
vitetnének az ő testéről a' kez-kenők,
's az övedzők; és el-távoznak vala tő-
lök a' betegségek, és a' gonosz lelkek
ki-mennek vala. * Meg-próbálák 13
pedig némellyek a' lézzegő ördög-
űző Zsidók-közzől-is, hogy ségétség-
gül hínák azokra, a' kikben gonosz
lelkek valának, az Úr Jésus nevét,
mondván: Kénszerítlek titeket a' Jé-
susra, kit a' Pál predikál. * Valának 14
pedig egy Scéva-nevű Zsidó Papi-fe-
jedelemnek hét fiai, a' kik ezt chele-
kesik vala. * Felelvén pedig a' go- 15
nosz lélek, monda nékik: A' Jésust is-
mérem, Pált-is tudom: ti pedig kik
vattok? * És reájok ugordván az em- 16
ber, kiben igen gonosz ördög vala, és
meg-győzvén mind a' kettőt, erőt

"Mat. 3. b. 11. Mar. 1. a. 8. Luc. 3. c. 16. Ioan. 1. d. 26. Sup. 1. a. 5 & 11. c. 16.

vőn rajtok, úgy hogy mezítelen és sebesűlve szaladnának-ki abból a' házból. * Ez pedig tudtokra lőn minden 17
Zsidóknak, és Pogányoknak, kik Efe- D
susban laknak vala: és félelem eſék
azokra mindnyájokra, és magasztaltatik vala az Úr Jésus neve. * És a' hí- 18
vők-közzűl sokan jőnek vala el, megvalván és ki-beszélvén az ő chelekedeteket. * Azok-közzűl pedig, kik 19
hiusságokat követtek vala, sokan egybe-hordák a' könyveket, és megégették mindnyájok-előtt: és meg-számlalván azoknak árrát, találák a' sommáját ötven-ezer pénznek. * Illy erősen nevekedik vala az Isten igéje, és 20
meg-erősödik vala. * Ezek pedig el- 21
telvén, el-tekellé Pál a' Lélekben,
hogy által-menvén Maczedonián és
Akáián, Jerusalembe menne, mondván: Mert minek-utánna ott lészek,
Rómát-is meg kell látnom. * El- 22
küldvén pedig Maczedoniába ket- E
tőt a' néki szolgálók-közzűl, Timóteust és Erastust, ő-maga egy-ideig
meg-marada Ásiában. * Az időben 23
pedig nem kichiny háborodás lőn az
Úr útáról. * Mert egy Demeter-nevű 24
ezűst-míves, ezűst házikókat chinálván Dianának, nem kevés nyereséget
szerez vala a' mester-embereknek: * 25
kiket egybe-híván, és azokat kik a'
féle míveſek valának, monda: Férfiak,
tudgyátok hogy ebből a' mesterségből vagyon nékünk keresményünk;
* és látiyátok, és hallyátok, hogy ez 26
a' Pál, nem chak Efesusban, de majd
az egész Ásiában, hitegetvén nagy sokaságot tévelyített-el, mondván:
Hogy nem istenek, a' kik kezek-által
lésznek. * Nem chak ez a' mi részünk 27
lészen pedig veszö-félben hogy meghamisíttassék, de a' nagy Diána temploma-is semminek fog-alíttatni, sőt
el-is kezd romlani annak méltósága, a' kit az egész Ásia, és e' világ
tisztel. * Ezeket halván, el-telének 28
haraggal, és fel-kiáltának, mondván: F
Nagy az Efésiusok Diánája. * És bé- 29
telék a' város zűrzavarral, és egyenlő
akaratból a' játék-piaczra rohanának,
el-ragadván Maczedóniai Gájust és
Aristarkust, a' Pál társait. * Pál pedig 30
bé akarván menni a' nép-közzé, nem
engedék a' tanitványok. * Némel- 31
lyek pedig az Ásiai fejedelmek-közzűl-is, kik az ő baráti valának, hozzája
küldének, kérvén hogy ne menne a'
32 játék-piaczra: * egyebek pedig mást
kiáltnak vala. mert fel-háborodott
vala az Gyülekezet: és sokan nem
tudgyák vala mi-okért gyűltek vólna egybe. * A' sereg-közzűl pedig
33 el-vonyák Sándort, tászigálván őtet
a' Zsidók. Sándor pedig kezével hallgatást kívánván, okát akarja vala adni a' népnek. * Kit hogy Zsidónak
34 ismerének lenni, egy szóval minnyájan majd két óráig kiáltának: Nagy
az Efésiusok Diánája. * És midőn le-
35 chendeszítette vólna az iro-deák a'
sereget, monda: Efésusi férfiak, kichoda az az ember, a' ki nem tudgya
hogy az Efesus városa tisztelője légyé
a' nagy Diánának, és Jupiter magzattyának? * Holott azért ezeknek el-
36 lene nem módhatni, szűkség hogy le-
G chendeszedgyetek, és semmit vakmerőűl ne chelekedgyetek. * Mert elő-
37 hoztátok ez embereket, kik sem szentség-törők, se nem káromlották a' ti
isten-aszszonyotokat. * Hogy-ha
38 Demeternek, és a' kik vele vannak a'
míveseknek, vagyon valaki-ellen
ügyök: itélő gyülések vannak, és tisztartók vannak: vádollyák-bé egymást. * Ha pedig egyéb dologról kér-
39 dezkedtök: a' törvény-szerént-valo
Gyülekezetben el-végezödhetik. *
Mert veszedelembe is forgunk hogy
bé-vádoltatunk e' mai zendülésért:
holott egy sem vétkes (a' kiről szá-
mot adhatnánk,) ez összve-futásban.
40 És midőn ezeket mondotta vólna, el-
bochátá a' Gyülekezetet.

XX. RÉSZ.

1 MInek-utánna pedig megszűnék a' zanabona, el-hívván Pál a' tanitványokat,
A és íntvén őket, el-búlchűzék, és el-indúla hogy Maczedoniába menne. * Midőn pedig el-járta
2 vólna azokat a' tartományokat, és
sok beszéddel intette vólna őket, Gö-
3 rög-országba juta: * a' hol midőn há-
F rom hólnapot töltött vólna, leſt vetének néki a' Zsidók midőn Syriába
akarna evezni: és végezé hogy Maczedónia-által térne-viszsza. * El-kesé-
4 ré pedig őtet Sópater a' Béréai Pirrus
fia, a' Tessalónikaiak-közzűl pedig
Aristarkus, és Sekundus, és a' Derbei
Gájus, és Timóteus: az Ásiaiak-közzűl pedig Tikikus, és Trófimus. *
5 Ezek mikor elől mentek vólna, meg-

várá-

várának minket Troásban:* mi pedig 6
el-evezénk a' Kovásztalanok napjai- B
után Filippiből, és hozzájok jutánk
Troásba öt napig, a' hol hét napot
kéſénk. * A' ſzombatnak elsö napján 7
pedig, midőn egybe-gyültünk vólna
a' kenyér-ſzegéſre, Pál beſzélgete ö-
vélek, másod nap el akarván menni:
és a' beſzédet éj-félig nyújtá. * Va- 8
lának pedig ſok lámpások a' vacho-
rálo-helyen, a' hol egybe-gyültünk
vala.* Ülvén pedig egy Eutikus-nevü 9
ifiu az ablakon, midőn a' mély álom-
tól el-nyomattatnék, mivel-hogy
Pál ſokkáig beſzélle, az álom-miatt
le-eſék a' harmadik rend-házból, és
halva véteték-fel. * Kihez midőn 10
alá-ment vólna Pál, reá borúla; és
meg-ölelvén, monda: Meg ne hábo- C
rodgyatok, mert benne vagyon az ö
lelke. * Fel-menvén pedig, és ke- 11
nyeret ſzegvén, és kóſtolván, és elég-
ſégeſsen ſzólván mind virrattig, úgy
indúla-el.* Elö-hozák pedig a' gyer- 12
meket elevenen, és nem kichiñyé ví-
gaſztaltatának-meg. * Mi pedig a' 13 F
hajóba menvén, Aſsonba evezénk,
hogy ott Pált bé-vennök: mert úgy
rendelte vala, ö-maga földön akarván
menni. * Mikor pedig hozzánk jött 14
vólna Aſsonba, mellénk-vévén ötet,
Mitilénébe menénk. * És onnét el- 15
evezvén, másod nap Kius-ellenébe
jövénk, és a' másikon Sámusba ju-
tánk, és az-után-valo nap Milétumba
jövénk. * mert el-végezte vala Pál 16
magában, hogy Efeſus-mellől el- D
evezne: hogy valami kéſedelme ne
lenne Ásiában. Mert ſiet vala, hogy ha
lehetséges vólna tőle, Pünkösd napját
Jeruſalemben tartaná. * Milétumból 17
pedig Efeſusba küldvén, el-hívá az
Anyaſzentegyháznak Véneit. * Kik 18
midőn hozzája jöttenek vólna, és eg-
gyütt vólnának, móda nékik: Ti tud-
gyátok, az elsö naptól-fogva, mely-
ben bé-jöttem Ásiába, mint vóltam
veletek minden időben, * ſzolgál- 19
ván az Úrnak minden alázatoſsággal,
és köny-hullatáſokkal, és kíſértetek-
kel, mellyek rajtam történtek a' Zi-
dók leſelkedeſiből:* mi-képpen ſemmi 20
haſznos dolgot meg nem vontam,
hogy néktek ne hirdetném, és ne ta-
nitanálak titeket nyilván, és házon-
ként, * bizonyítván a' Zidóknak és 21
a' Pogányoknak az Iſtenhez-valo pe-
nitentziát, és a' mi Urunk Jéſus Kriſ-
tusban-valo hitet. * És ímé én moſt 22 E
meg-kötöztetvén lélekben, Jeruſa-
lembe megyek; nem tudván micho-
dák következendők abban reám: * 23
hanem chak, hogy a' Szent-Lélek
minden váraſokban tudományt té-
ſzen nékem, mondván: Hogy fogſá-
gok és háboruſágok következnek
reám Jeruſalemben. * De ſemmitől 24
ezek-közzül nem félek: ſe drágábnak
nem tartom a' lelkemet magamnál,
chak hogy el-végezzem az én futáſo-
mat, és az igének ſzolgáltatáſát, mel-
lyet az Úr Jéſuſtól vöttem, hogy bi-
zonyſágot tegyek az Iſten malaſz-
tyának Evangeliomáról. * És moſt 25
ímé én tudom, hogy többé nem lát-
tyátok az én orczámat ti minnyájan,
kik-közöttt által-mentem predikálván
az Iſten orſzágát. * Az-okáért ti- 26
veletek bizonyítok e' mái napon,
hogy tiſzta vagyok mindeneknek
vérétől. * Mert nem vonogattam 27
magamat, hogy ne hirdetném nék-
tek az Iſtennek minden tanátſát. * 28
Vigyázzatok magatokra, és az egéſz
nyájra, mellyen titeket a' Szent-Lé-
lek Püſpökökké tött, az Iſten Anya-
ſzentegyházát vezérleni, mellyet a'
maga vérével kereſett. * Én tudom, 29
hogy az én el-menetelem-után, raga-
dozo farkaſok jönek közitekbe, nem
kímélvén a' nyájat. * És magatok- 30
közzül-is támadnak hamiſsakat-ſzól-
lo férfiak, hogy a' tanitványokat ma-
gok-után vonnyák. * Az-okáért ví- 31
gyázzatok, meg-emlekezvén, hogy
három eſztendeig éjjel és nappal meg
nem ſzünтem, köny-hullatáſokkal
intvén mindeniteket. * És moſt Iſten- 32
nek ajánlak titeket, és az ö malaſztya
igéjének, a' ki hatalmas fel-épiteni, és
örökſéget adni minden meg-ſzentel-
tek-között.* Senki ezüſtét és aranyát, 33
vagy ruháját nem kívántam, a' mint
* magatok tudgyátok: " mert azok- 34 "1. Cor.
ra, a' mellyekre ſzükſégem vólt, és 4. c. 12.
azoknak, a' kik velem vannak, e' kezek 2. Theſ.
ſzolgáltak. * Mindeneket meg-mu- 35 3. b. 8.
tattam néktek, hogy így munkál-
kodván, ſegéteni kell az erötleneket,
és meg-emlekezni az Úr Jéſus igé- G
jéről, hogy ö mondotta: Bóldogb do-
log adni, hogy-ſem el-venni. * És mi- 36
dőn ezeket mondotta vólna, térde-
ire eſvén imádkozék minnyájokkal.
* Lön pedig minnyájoknak nagy ſi- 37
ráſok: és a' Pál nyakára borúlván,

chókolgattyák vala őtet, * bánkod- 38
ván leg-inkább az ígén a' mellyet mõ-
dott vala, hogy tőbbé az ő orczáját
nem látnák. És a' hajóra késérék őtet.

XXI. Rész.

Mikor pedig el-válván tő- 1
lők eveznénk, igyenes me- A
néssel jővénk Kousba, és
másod napon Ródusba, és
onnét Patarába. * És midőn Feníczé- 2
be-menő hajót találtunk vólna, belé-
szálván el-evezénk. * Mikor pedig 3
Cziprus meg-látszott vólna, azt balra
hagyván, Syriába evezénk, és Tyrus-
ba jutánk: mert a' hajó ott vala ki-ra-
kando a' terhet. * Találván pedig 4
tanitványokat, ott hét nap mara-
dánk: kik Pálnak azt mongyák vala a'
Lélek-által, hogy Jerusalembe fel ne
menne. * És el-telvén a' napok, 5
el-eredvén megyűnk vala, el-késér- B
vén minket minnyájan a' feleségekkel
és gyermekekkel, szinte a' várason-
kivűl: és térdre esvén a' parton, imád-
kozánk. * És midőn el-búlchúztunk 6
vólna egy-mástól, a' hajóba szállánk:
azok pedig viszsza-menének az ő tu-
lajdonokba. * Mí pedig az evezést 7
el-végezvén, Tyrusból alá-menénk
Ptolémáisba: és kőszőntvén az atya-
fiakat, égy nap maradánk nálok. * 8
Másod nap pedig el-mévén, Czesare-
ába jutánk. És bé-mévén a' Filep Ev-
angelista házába, "ki egy vala a' hét-
kőzzűl, nála maradánk. * Eñek pedig 9
négy profétálo szűz leányi valának.
* És midőn késnénk egy-nehány nap- 10
ig, Judæából egy Agabus-nevű pro-
féta jőve. * Az midőn hozzánk jőtt 11
vólna, vévé a' Pál ővét: és meg-kőt-
vén magának lábait és kezeit, mon-
da: Ezeket mongya a' Szent-Lélek: A'
férfiat, a' kié ez az őv, így kőtőzik-meg
Jerusalemben a' Żidók, és a' Pogá-
nyok kezébe adgyák. * Mellyet mi- 12
dőn hallottűk vólna, kérjűk vala mí, C
és a' kik abból a' helyből-valók valá-
nak, hogy fel ne menne Jerusalembe.
* Akkor felele Pál, és monda: Mit che- 13
lekesztek sírván, és sanyargatván az
én szívemet? Mert én nem chak meg-
kőtőztetni, de meg-halni-is Jerusa-
lemben kész vagyok az Úr Jésus ne-
veért. * És midőn el nem hitethet- 14
nők véle, meg-chendeszedénk, mond-
ván: Az Úr akarattya légyen. * Ez na- 15
pok-után pedig el-készűlvén, fel-me-

16 gyűnk vala Jerusalembe. * Jővének
pedig a' tanitványok-kőzzűl-is Cze-
sareából velűnk, el-hozván magokkal
a' kinél szállanánk némelly Cziprusi
17 Mnásont, egy régi tanítvánt. * És mi-
D dőn Jerusalembe jutottunk vólna,
őrőmest bé-fogadának minket az
18 atyafiak. * Másod napon pedig Pál bé-
méne velűnk Jakabhoz, és minnyájan
19 egybe-gyűlének a' vének. * Kiket mi-
kor kőszőntőtt vólna, meg-beszéllé
eggyenként, a' miket az Isten chelekе-
dett vólna a' Pogányok-kőzőtt az ő
20 szolgálattya-által. * Azok pedig mi-
kor hallották vólna, magasztallyák
vala az Istent, és mondának néki: Lá-
tod-e atyafi, menyi ezeren vannak a'
Żidók kőzzűl, a' kik hittek, és min-
nyájan buzgó kővetői a' tőrvénynek.
21 * Hallották pedig te-felőled, hogy
a' Moysestől-valo el-távozásra taní-
tod azokat a' Żidókat, a' kik a' Pogá-
nyok-kőzőtt vannak: azt mondván
hogy né kell kőrnyűl-metélniek az ő
22 fiokat, sem a' szokás-szerént járniok: *
Mi dolog tahát? nyilván szűkség egy-
be-gyűlni a' sokaságnak: mert meg-
23 hallyák hogy el-jőttél. * Azt chele-
kedgyed azért a' mit néked mondunk:
Vañak kőzőttűnk négy férfiak, kinkek
24 fogadások vagyon. * Ezeket melléd
vévén, szenteld-meg magadat vélek:
és fizess érettek, "hogy nyíressék- "Num.
meg a' fejőket: és meg-tudgyák min- 6. c. 18.
nyájan hogy a' miket felőled hallot- Sup. 18.
tak, hamissak, hanē hogy te-is a' tőr- c. 8.
25 vént meg-tartván jársz. * Azok-felől
E pedig, a' kik hittenek a' Pogányok- † Sup.
kőzzűl, † mí írtunk, itélvén, hogy 15. d. 20.
meg-tartóztassák magokat a' bálvá- e. 29.
nyoknak áldoztattaktól, és a' vértől,
26 és a' fojtottól, és a' paráznaságtól. *
Akkor Pál, melléje vévén a' férfia-
kat, másod napon meg-tisztúlván ő-
vélek a' templomba méne, hirdetvén
a' tisztúlás napjainak el-telését, míg
nem bé-mutattatnek mindenikért
27 kőzzűlők az áldozat. * Midőn pédig
a' hét napok bé-telnének, azok a' Żi-
dók a' kik Ásiából valának, midőn lát-
ták vólna őtet az templombā, fel-in-
díták az egész népet, és kezőket reája
28 veték, kiáltván: * Israëli férfiak, se-
gétsetek: ez az ember, a' ki a' nép 's a'
tőrvény és e' hely-ellen tanít min-
denűtt mindeneket, annak-fölőtte
a' Pogányokat-is bé-hozta a' templō-
ba, és meg-ferteztette ezt az szent

helyet. * Mert látták vala az Efesusi 29
Trofimust a'várasban ő-véle, kit alí- F
tának hogy Pál vitte vólna bé a'tem-
plomba. * És fel-indúla az egész vá- 30
ras, és lőn a'népnek őszve-futása. És
ragadván Pált, ki-vonyák őtet a'tem-
plomból: és mingyárt bé-tétetének
az ajtók. * Meg akarván pedig őtet 31
ölni, hírével lőn a'sereg hadnagyá-
nak: Hogy az egész Jerusalem fel-
zendűl. * Ki mingyárt vitézeket vé- 32
vén melléje, és a'századosokat, alá-
fúta hozzájok. Kik mikor látták vól-
na a'hadnagyot, és a'vitézeket, meg-
szűnének Pált verni. * Akkor oda já- 33
rúlván a'hadnagy, meg-fogá őtet, és
meg-kőtőzteté őtet két lánczal: és
kérdezi vala, ki vólna, és mit chelekedett vólna. * Némellyek pedigkű- 34
lőmbet kiáltnak vala a'seregben. És G
midőn bizonyost nem érthetne a'zaj-
miatt, a'táborba viteté őtet. * És mi- 35
kor a'garáditsokhoz jutott vólna, tőr-
ténék hogy a'vitézektől vitettetnék
a'népnek erőszak-tételeért. * Mert 36
kőveti vala a'népnek sokasága, kiált-
ván: Öld-meg őtet. * És midőn már 37
bé kezdetett vólna vitetni Pál a'tá-
borba, monda az hadnagynak: Sza-
bad-e valamit szóllanom te-né-
ked? Ki monda: Tudsz-e Gőrőgűl? * 38
Nem te vagy-e amaz Egyiptzius, ki ez
napok-előtt támadást indítottál, és
ki-vittél a'pusztába négy-ezer mor-
dállo férfiakat? * És monda néki Pál: 39
Én Żidó ember vagyok ugyan, Czi-
licziának Tarsusából, nevezetes vá-
rasnak polgára. Kérlek pedig téged,
hadgy szóllanom a'népnek. * És mi- 40
dőn amaz meg-engedte vólna, Pál a'
garáditsokon álván, ínte kezével a'
kőssségnek; és nagy halgatás lévén,
Żidó nyelven szólla, mondván:

XXII. Rész.

A Tyámfiai férfiak, és atyák, 1
hallyátok-meg mentsége- A
met mellyet most előtőkbe
adok. * Midőn pedig hal- 2
lották vólna hogy Żidó nyelven
szóllana nékik, inkább halgatá-
nak. * És monda: Én Żidó férfiu va- 3
gyok, Czilicziának Tarsusábã szűlet-
tem, ebben a'várasban neveltettem
pedig fel, a' Gamáliel lábainál tanít-
tattam az atyai tőrvénynek igassága-
szerént, buzgó kővetője a'tőrvény-
nek, mint tí-is minnyájan ma vat- " Sup. 8. a. 3.
tok: * " ki ez útat halálig űldőz- 4
tem, meg-kőtőzvén's őrizetekbe ad-
ván a'férfiakat és aszszonyokat, * a'
mint a'Papi-fejedelem bizonyságot
tészen nékem, és minnyájan a'vének,
a' kiktől leveleket-is vévén, Damas- † Sup. 9. a. 2.
kusba megyek vala az atyafiakhoz,
hogy onnét kőtőzve hoznám Jerusa-
lembe hogy meg-bűntettetnének. *
Lőn pedig, midőn mennék, és Damas-
kushoz közelgetnék délkor, hirtelen
nagy világosság foga engem kőrnyűl
az égből: * és le-esvén a'földre, szó-
zatot hallék, melly monda nékem:
Saule, Saule, mit űldőzsz engem? * Én
pedig felelék: Ki vagy Uram? És mon-
da nékẽ: Én vagyok a'Nazareti Jésus,
a'kit te űldőzsz. * És a'kik velem valá-
nak, a'világosságot láták ugyan, añak
szavát pedig a'ki velem szóll vala nem
hallák. * És mondék: Mit chele-
kedgyem Uram? Az Úr pedig monda
nékem: Fel-kelvén menny Damas-
kusba: és ott meg-mondatik néked
mind, a'miket kell chelekednek. * És
midőn nem látnék annak a'világos-
ságnak fényessége-miatt, kézen-fog-
va vezettetvén az úti társoktól, Da-
maskusba jővék. Egy * Ananías pedig,
a' tőrvény-szerént Isten-félő ember,
kinek bizonysága vagyõ mind az ott-
lakó Żidóktól, * hozzám jővén, és mel-
lém álván monda nékem: Atyámfia
Saule, láss. És én azõ órábã reá tekín-
ték. * Ő pedig monda: A'mí atyáink-
nak Istene eléve el-rẽdelt téged, hogy
meg-tudnád az ő akarattyát, és lát-
nád az igazat, és szózatot hallanál az
ő szájából: * mert tanúja lészsz min-
den embereknél, azokról a' miket
láttál és hallottál. * És most mit
késel? kelly-fel, és keresztelteſsél-
meg, és mosd-le a'te bűneidet, segét-
ségűl híván az ő nevét. * Lőn pedig
midőn viszsza-térnék Jerusalembe,
és imádkoznám a'templomban, hogy
el-ragadtatnám elmémben, * és lát-
nám őtet hogy mõdana nékem: Siess,
és menny-ki hamar Jerusalemből:
mert bé nem vészik a'te bizonyság-
tételedet én-felőlem. És én mondék:
Uram, ők tudgyák, " hogy én valék " Sup. 8. a. 3.
a'ki bé-rekesztettem a'tomlőczbe, és
vertem a'synagógákban azokat a'kik
hisznek vala te-benned: * és mikor Ist-
vánnak a'te tanúdnak vére ki-ontat-
nék, † én ott állok vala, és eggyezek † Sup. 7. g. 58.
vala vélek, és őrzőm vala az őtet
meg-ölők ruháit. * És monda nékem:

Menny-el: mert én téged meſzſze kűldlek a' nemzetekhez.* Halgattyák 22
vala pedig őtet ez igéig, és fel-emelék ſzavokat, mondván: Veſzeſd-el a' földről ez illyent, mert nem mélto hogy ez éllyen. * Kiáltozván pedig azok, 23 8
és el-vetvén ruhájokat, és port hányván az égre, * meg-hagyá a' had- F 24
nagy hogy őtet a' táborba vinnék, és oſtorokkal meg-vernék, és meg-kínoznák őtet, hogy tudná mi-okért kiáltanának úgy reája. *És mikor 25
meg-kőtözték vólna őtet ſzíjakkal: monda Pál a' mellette-állo Századoſnak: Szabad-e néktek Romai embert, és meg-nē itéltetetlet meg-oſtorozni? * Mellyet halván, a' Százados a' had- 26
nagyhoz járúla, és hírt tőn néki, mődván: Mit fogſz-chelekedni, mert ez ember Romai polgár? * Hozzá-menvén pedig a' hadnagy, monda néki: 27 11
Mond-meg nékem ha Romai vagy-e te? Ő pedig monda: Igen-is. *És fe- 28
lele a' hadnagy: Én nagy ſommán jutottam e' polgárſághoz. Es Pál monda: Én pedig ſzűlettem-is abban. * 29
Mingyárt el-menének azért tőle, a' kik őtet kínzandók valának. A' had-
nagy-is meg-ijede minek-utánna meg-tudá, hogy Romai polgár vólna, és hogy meg-kőtözte vólna őtet. * Máſod nap pedig ſzorgalmatosban 30 14
meg akarván tudni, mi-okból vádoltatnék a' Zidóktól, meg-óldá őtet, és meg-hagyá hogy a' papok egybe-gyűlnének, és az egéſz gyűlekőzet, és elő-hozván Pált, kőzikbe állatá.

XXIII. Rész.

PÁl pedig a' gyűlekőzetre tekíntvén, monda: Atyámfiai 1
férfiak, én mindē jó lelki-iſmérettel forgottam az Iſten-előtt e' mái napiglan. * Ananías pedig a' Pa- 2
pi-fejedelem parancholá az ott állóknak, hogy meg-űtnék a' ſzáját. * Ak- 3
kor monda Pál néki: Meg-űt téged az Iſten, feiríttetett fal. És te űlvén a' tőrvény-ſzerént itélſz engem, és a' tőrvény-ellen veretſz engem? * És a' kik 4
ott állanak vala, mondának: Az Iſten Fő-papját átkozod-e? * Monda pedig 5
Pál: Nem tudtā atyámfiai hogy a' Pa-
pi-fejedelem. Mert írva vagyon: "A' 6
te néped fejedelmét ne átkozd. *Tudván pedig Pál, hogy azoknak eggyik
része a Sadduczæuſok-e vólna, és a' máſik a' Phariſæuſoké, fel-kiálta a' gyűlekőzetbē: Atyámfiai férfiak, † én Pha-
riſæus vagyok, a' Phariſæuſok fia, a' reménſégért' s a' hóltaknak fel-támadáſáért itéltetē én. *És mikor ezeket mōdotta vólna, igyenetlenſég lőn a' Phariſæuſok' s a' Sadduczæuſok kőzőtt, 8
és el-oſzla a' ſokaſág. *"Mert a' Sadduczæuſok azt mongyák, hogy ninch fel-támadás, ſem Angyal, ſem Lélek: a' Phariſæuſok pedig mind a' kettőt vallyák. *Lőn pedig nagy kiáltás. És fel- 9
kelvén némelly Phariſæuſok, tuſakodnak vala, mōdván: Semi gonoſzt nem találunk ez emberben: hogy ha a' Lélek ſzóllott néki, vagy az Angyal? * És 10
midőn nagy igyenetlenſég lőtt vólna, félvén a' hadnagy hogy Pál el ne ſzaggattatnék tőlők, parancholá a' vitézeknek hogy alá-mennének, és ki-ragadnák őtet kőzzűlők, és a' tá-
borba viñék őtet. * A' kővetkezendő 11
éjzaka pedig melléje álván az Úr, monda: Álhatatos légy: mert a' mint bizonyſágot tőttél felőlem Jeruſalemben, úgy Rómában-is bizonyſágot kell tenned. * Mikor pedig meg- 12
virradott vólna, egybe-adák magokat némelly Zidók, és fogadáſt tőnek mondván; hogy ſem ennének, ſem innának, míg nem meg-ölnék Pált. * 13
Többen valának pedig negyven férfinál, a' kik ez őſzve-eſkűvéſt tőtték vala: * kik a' Papi-fejedelmekhez és a' vénekhez menének, és mondának: 14
Fogadáſsál fogadtuk, hogy ſemmit nem kóſtolunk, míg nem meg-ölyük Pált. * Moſt azért jelentſétek-meg a' hadnagynak a' gyűlekőzettel, hogy 15
hozza-elő őtet ti-hozzátok, mint-ha valami bizonyoſbat akarnátok tudakozni ő-felőle. Mi pedig minek-előtte el-kőzelgeſsen, kéſzek vagyunk őtet meg-ölni. * Mikor pedig a' Pál 16
húgának fia meg-hallotta vólna a' leſelkedéſt, el-jőve, és bé-méne a' táborba, és meg-jelenté Pálnak. * Pál pedig 17
magához híván eggyet a' Századoſok-kőzzűl, monda: Ez ifiat vidd a' hadnagyhoz, mert valamit jelēt-meg néki. *És az ugyā melléje-vévén őtet el- 18
vivé a' hadnagyhoz, és mōda: A' megfogatott Pál kére engem hogy ez ifiat hozzád hoznám, beſzédet lévén veled. * Kezét fogván pedig a' hadnagy, fél- 19
re méne vele, és meg-kérdé őtet: Micſoda, a' mit nékem akarſz jelēteni? * 20
Ő pedig mōda: A Zidók azt végezték hogy kérjenek téged, hogy a' hólnapinap elő-hozzad Pált a' gyűlekőzet-

"Exod. 22. d. 21.

† Phil. 3. b. 5.

"Matt. 22. c. 32.

Actor. 23.

be, mint-ha valami bizonyosbat akar-
nának értekezni felőle: * te pedig ne 21
hidgy nékik, mert kőzzűlők többen
leſelkednek ellene negyven férfínál,
kik fel-fogadták, hogy ſem éſznek,
ſem iſznak, míg nem meg-ölik őtet: és
már kéſzen vannak, várván a' te igé-
retedet.* A'hadnagy azért el-bochá- 22
tá az ifiat, meg-parancholván hogy F
ſenkinek meg ne mondaná hogy eze-
ket néki meg-jelentette vólna. * És 23
elő-híván két Századoſt, mõda nékik:
Keſzíttſetek két-ſzáz vitézeket, hogy
Czeſareá-ig mennyenek, és hetven
lovagot, és két-ſzáz dárdáſt, az étza-
kának harmadik órája-után: * és bar- 24
mokat ſzerezzetek, hogy Pált fel-űl-
tetvén, békeſéggel vigyék Félixhez a'
tiſzt-tartóhoz. *(Mert fél vala hogy 25
valami-képpen el ne ragadnák őtet
a'Żidók, és meg ne ölnék, és ő az-
után hamis vádoláſt ſzenvedne,
mint-ha pénzt akart vólna venni,) * 26
levelet írván, melly magában ezeket
foglalá: KLAUDIUS Lyſias a'jeles
tiſzt-tartónak, Félixnek, kőſzönete-
met. * Ezt a' Żidóktól meg foga- 27
tott férfiat, a'kit ők meg kezdnek vala
ölni, ſeregemel reájok menvén ki-ra-
gadtam, meg-értvén hogy Romai
vólna: * És tudni akarván az okot, 28
mellyet éllene vetnek vala, bé-vívém G
őtet az ő gyűlekőzetőkbe. * Kit úgy 29
találtam, hogy az ő törvényők kér-
déſi-felől vádoltatnék, ſemmi halálra
vagy fogſágra mélto vétke nem lé-
vén. * És midőn nékem meg-jelen- 30
tetett vólna az ő leſelkedéſek, mel-
lyeket néki vetettek vala, hozzád
kűldém őtet, meg-jelentvén a'vádo-
lóknak-is, hogy te-előtted ſzóllya-
nak. Légy egéſségben. * A'vitézek 31
azért a'nékik adatott parancholat-
ſzerént, fel-vévén Pált, el-vívék étza-
ka Antipatrisba. És máſod nap el- 32
bochátván a'lovagokat hogy véle
mennének, viſzſza-térének a'táborba.
* Kik mikor Czeſareába jutottak vól- 33
na, és meg-adták vólna a'levelet a'
tiſzt-tartónak, Pált-is eleibe-álla-
ták. * Mikor pedig el-olvaſta vólna, 34
és meg-kérdette vólna melly tarto-
mányból vólna; és meg-értvén hogy
Cziliczíából, * Meg-halgatlak té- 35
ged, úgy-mond, mikor a'te vádolóid
el-jőnek. És meg-hagyá hogy a'
Heródes tanáts-házában
őriztetnék.

XXIV. RÉSZ.

1 ŐT nap-után pedig alá-méne
A a'Papi-fejedelem, Ananías,
némelly vénekkel, és egy
Tertullus prókátorral, kik a'
tiſzt-tartóhoz menének Pál-ellen.
2 * Es elő-idézvén Pált, kezdé vádolni
Tertullus, mondván: Mivelhogy
nagy békeſégben élűnk te-általad, és
ſok dolgok meg-jobbíttatnak a' te
3 gond-viſeléſed-által; * mindenkor és
mindenűtt, minden hálá-adáſsal vé-
4 ſzűk, ô bőchűlletes Félix. * Hogy pe-
dig téged tovább ne tartóztaſsalak,
kérlek, rővideden halgaſs-meg min-
5 ket a' te kegyelmeſsédeg-ſzerént. *
B Ezt dogleletes embernek találtuk, és
pártoláſt-támaſztónak minden Żi-
dók-kőzőtt az egéſz világon, és el-
kezdőjének a' Nazarénuſok pártos
6 ſzakadáſának: * ki a'templomot-is
igyekezte meg-ferteztetni, kit meg-
is fogván a' mí törvényűnk-ſzerént
7 meg akartunk itélni. * Reánk jővén
pedig Lyſias a'hadnagy, nagy erő-
8 ſzakkal ki-ragadta őtet kezeinkből, *
C parancholván hogy az ő vádolói te-
hozzád jőnének: kitől, te-magad ité-
letet tévén, meg-értheted mind eze-
ket, a'mellyekről mí őtet vádolluk.
9 * Tóldák pedig a'Żidók-is, mondván
10 hogy ezek így vólnának. * Felele pe-
dig Pál, (íntvén néki a' tiſzt-tartó
hogy ſzóllana:) Tudván hogy ſok
eſztendőtől-fogva te vagy bírója e'
nemzetſégnek, jó ſzívvel eleget-té-
11 ſzek magamért. * Mert meg-érthe-
ted, hogy ninch több tizen-két napjá-
nál, miólta fel-mentem Jeruſalembe
12 imádkozni: * és ſem a' templomban
D nem találtak engē, hogy valakivel ve-
tekedtem, vagy zendűléſt ſzerzettem
vólna a' ſokaſág-kőzőtt, ſem a'ſyna-
13 gógákban, * ſem a'várasban: ſe meg
nem bizonyíthattyák néked a'mel-
14 lyekben moſt engem vádolnak. * Ezt
pedig néked meg-vallom, hogy a'val-
lás-ſzerént, mellyet eretnekſégnek
mondanak, úgy ſzolgálok az Atyának
's az én Iſtenemnek, hogy hiſzek mind
azoknak, mellyek a'Törvénybē és a'
15 Profétákban írva vannak: * reménſé-
gem lévén az Iſtenbē, mellyet ezek-is
várnak, hogy jővendő léſzen az iga-
zaknak és a'hamiſsaknak fel-támadá-
16 ſa. * Erre igyekezē én-is, hogy botrán-
kozás-nélkűl-valo lelki iſméretem

légyen az Isten és az emberek-előtt mindenkor. * Sok esztendők-után pedig, el-jöttem, hogy alamizsnát adnék az én nemzetségemnek, és áldozatokat, és fogadásokat tennék: * " Mellyekben találtak engem a' templomba meg-tisztúlva: nem sereggel, sem háborúval. * Némelly Ásiai Zsidók pedig, a' kiknek jelen kell vala nálad leníek, és vádolniok ha valamiek vólna ellenem: * a' vagy ugyan ezek mögyák-meg, ha valami hamiságot találtak bennem, mivelhogy a' gyüleközetben állok: * hanem chak ez egy szóért, mellyel kiáltottam közöttök álván: † Hogy a' halottak fel-támadásáért ítéltetem én ma tőletek. * Elhallasztá pedig őket Félix, bizonyossan tudván ez út-felől, mondván: Mikor Lysias a' hadnagy alá-jő, meg-hallgatlak titeket. * És parancsola a' Századosnak hogy meg-őrizné őtet, és nyugodalma lenne, és senkit az övéi közzül ne tíltana néki szolgálni. * Egy-nehány nap-után pedig el-jövén Félix Drusillával a' feleségével, ki Zsidó-asszony vala, elő-hívá Pált, és hallá tőle a' Krisztus Jésusba-valo hitet. * Beszélgetvén pedig ő az igasságról, és tisztaságról, és a' következendő ítéletről; meg-rettenvén Félix, felele: A' mi a' mostant illeti, menny-el: alkolmatos időben pedig elő-hívatlak téged. * reménlvén-is egyetemben, hogy Páltól pénz adatnék néki: azokáért gyakorta-is hívatván őtet, beszélget vala véle. * Két esztendő pedig el-telvén, Félix-után tiszt-tartóvá lőn Portzius Festus. Félix pedig kedveskedni akarván a' Zsidóknak, Pált fogva hagyá.

XXV. Rész.

FEstus azért mikor bé-jött vólna a' tartományba, harmad nap-után fel-méne Jerusalembe Czesareából. * És hozzája menének a' Papi-fejedelmek, és a' Zsidók fő emberi Pál-ellen: * és kérik vala őtet, könyörögvén hogy kedvezne nékik ő-ellene, hogy Jerusalembe hozattatná őtet, lesséket vetvén hogy meg-ölnék őtet az úton. * Festus pedig felele, hogy Pál Czesareában tartatik: ő pedig hamar el-menendő vólna. * A' kik azért közzületek (úgymond) értekesek, együtt alá-méven, ha valami vétek vagyon a' férfiúban, vádollyák őtet. * Tovább pedig nem késvén, közöttök nyólcz vagy tíz napnál, alá-méne Czesareába, és más-fod nap törvény-székbe ülé, és elő-hozatá Pált. * Ki midőn elő-hozattatott vólna, környül-állák őtet a' Zsidók, kik Jerusalémből alá-mentek vala, sok és nehéz dolgokat vetvén ellene, mellyeket meg né bizonyíthatának, * Pál okat adván: Hogy sem a' Zsidók törvénye-ellen, sem a' templom-ellé, sem a' Chászár-ellen semmit] nem vétkeztem. * Festus pedig kedveskedni akarván a' Zsidóknak, felelvén Pálnak, monda: Akarsz-e Jerusalembe fel-menni, és ott meg-ítéltetni ezekről én-előttem. * Monda pedig Pál: A' Chászár ítélő-székinél állok, ott kell meg-ítéltetnem: a' Zsidóknak nem ártottam, a' mint te jobban tudod. * Mert ha ártottam, vagy halálra valami méltót chelekedtem, nem ellenzek meg-halni: ha pedig semmi ninch azokban, mellyekkel ezek engem vádolnak, senki engem nékik nem adhat. A' Chászárra appellálok. * Akkor Festus a' gyüleközettel szólván, felele: A' Chászárra appelláltál? a' Chászárhoz mégy. * És mikor egynehány napok el-múltak vólna, Agrippa király és Bernícze alá-jövének Czesareába Festust köszönteni. * És mikor ott sok napig késnének, Festus emlekezék Pál-felől a' királynak, mondván: Egy férfiu fogva hagyatott Félixtől, * ki-felől, mikor Jerusalembeu vólnék, hozzám jövének a' Papi-fejedelmek és a' Zsidók vénei, halálra-való kárhoztatást kérvén ő-ellene. * Kiknek felelék: Hogy a' Romaiaknak nem szokások halálra ítélni valamelly embert, minek-előtte annak, a' ki vádoltatik, jelen légyenek a' vádolói, és helyt vegyen óltalmazására a' vétkeknek le-mosására. * Mikor azért ide gyültek vólna minden halladék-nélkül, másod nap az ítélő-székben ülvén, elő-hozattatám a' férfiat. * Ki-ellen, mikor elő-állottak vólna a' vádolók, semmi okot nem hozának-elő, a' mellyekben én gonosz-felől gyanakodó vala: * Hanem valami kérdéseket tésznek vala ő-ellene az ő babonaságokról, és némelly meg-hólt Jésus-felől, kit Pál élni mond vala. * Én pedig kételkedvén effele kérdés-felől, mondom vala, ha Jerusalembe akarna menni, és ott meg-ítéltetni ezekről. * Pál pedig appellál-

pellálván, hogy az Augustus ſzékinek iſméretire meg-tartatnék, parancholám meg-tartatni őtet, míg el-küldőm őtet a' Cháſzárhoz. * Agrippa 22
pedig monda Feſtuſnak: Magā-is akarom vala az embert hallani. Hólnap, 10 "Sup.
úgy-mond, meg-hallod őtet. * Máſod C 8. a. 19.
nap pedig, mikor el-jőtt vólna Agrippa, és Bernícze, nagy pompával, és bémentek vólna a' meg-halgato helyre a' hadnagyokkal, és a' váraſnak fő emberivel, parancholván Feſtus, Pál előhozattaték. * És móda Feſtus: Agrippa király, és minden férfiak kik egyűtt vattok velünk, láttyátok ezt, a' kiről a' Zsidóknak egéſz ſokaſága ſzóllott nékem Jeruſalemben, kérvén és kiáltván hogy nem kellene ennek tovább élni. * En pedig fel-találtā, hogy 25
ſemmi halálra-méltót nem chelekedett. Ő pedig ezt az Auguſtuſra appellálván, itéltem őtet el-küldeni. * Kiről 26
ninch mi bizonyoſt írnom az úrnak. Azért előtőkbe hoztam őtet, és leginkább te-elődbe Agrippa király, hogy kérdezkedés lévén, légyen mit írnom. * Mert mód-nélkül-valónak 27
láttatik nékem a' foglyot el-küldeni, és annak ügyeit meg nem jelenteni.

XXVI. Rész.

A Grippa pedig monda Pálnak: Meg-engedtetik néked 1
magadért ſzóllanod. Akkor A
Pál ki-nyújtván kezét, okát
kezdé adni. * Mind azokról, mellyek- 2
ben vádoltatom a' Zsidóktól, Agrippa király, hogy nálad kell ma magamat mentenem, bóldognak alítom magamat, * leg-inkább te tudván 3
mindeneket, mi ſzokáſok's mi kérdéſek vannak-is a' Zsidóknál: azért kérlek hogy békeſégeſsen halgaſs-meg engem. * Ifiuſágomtól-fogva-valo 4
életemet-is ugyan, melly eleitől-fogva nemzetſégem-kőzőtt Jeruſalembē vólt, tudgyák minnyájan a' Zsidók: * iſmérvén engem eleitől-fogva (ha 5
bizonyſágot akarnak tenni) hogy a' B
mi hitünknek leg-bizonyosb valláſaſzerént, éltem mint Fariſæus. * És 6
moſt a' reménſégért, melly az atyáinkhoz az Iſten igérete-ſzerént lőtt, állok itélet-alá vettetvén: * melyre a' mi tizen-két nemzetſégink, éjjel 7
és nappal ſzolgálván, réménlenek jutni. A' melly reménſégért vádoltatom, király, a' Zsidóktól. * Miért itélitek 8

hihetetlennek, hogy az Iſten a' hóltakat fel-támaſztya? * És én alítom 9
vala ugyan, hogy a' Názareti Jéſus neve-ellen nékem ſok ellenkező dolgokat kellene chelekednem. * "
mellyet meg-is chelekedtem Jeruſalemben, és én ſokakat rekeſztettem a' tőmlőczőkbe a' ſzentek-kőzzől, a' Papi-fejedelmektől vőtt hatalomal: és mikor meg-ölettetnének, ſententziát adtam. * És minden ſynagógákban gyakorta meg-bűntetvén őket, káromlani kénſzeríté vala: és fölőttébb dűhőſkődvén ellenek, üldőzőm vala mind az idegen váraſok-ig. * Ezen-kőzben, † midőn Damaſkuſba mennék hatalommal és a' Papi-fejedelmek engedelméből, * délben az úton látám, király, hogy menyből a' Nap fenyeſsége-fölőtt-valo világoſſág kőrnyűl-vőtt vólna engem, és azokat a' kik velem eggyűtt valának. * És midőn mí minnyájan le-eſtünk vólna a' földre, néké-ſzóllo ſzózatot hallék Zsidó nyelven: Saule, Saule, miért üldőzſz engem? nehéz néked az őſztőn-ellen rúgóldoznod. * Én pedig mondék: Ki vagy Uram? Az Úr pedig monda: Én vágyok a' Jéſus, a' kit te üldőzſz. * De kelly-fel, és álly lábaidra: mert azért jelentem-meg néked, hogy téged ſzolgává és bizonſággá rendellyelek azokról a' miket láttál, és azokról a' mellyekben megjelenem néked, * ki-mentvén téged a' nép's a' Pogányok-kőzzől, a' kikhez én moſt téged küldelek, * meg-nyitni az ő ſzemeket, hogy a' ſetétſégből a' világoſságra térjenek, és a' ſátán hatalmából az Iſtenhez, hogy bűnöknek bochánattyát vegyék, és réſzt a' ſzentek-kőzőtt, az én-bennem-valo hit-által. * Azért Agrippa király, nem vóltam engedetlen a' mennyei 9 10 C 11 12 † Sup. 9. a. 2. 13 D 14 15 16 17 18 E 19 20 "Sup. 13. & 14. 21 F 22 † Sup. 21. 6. 32.
látáſnak: * " hanem előſzőr azoknak a' kik Damaſkusban vannak, és Jeruſalemben, és Judæának minden tartományában, és a' Pogányoknak hirdetem vala, hogy penitentziát tartanának, és meg-térnének az Iſtenhez a' penitentziának mélto chelekedetit chelekedvén. * Ez-okért a' Zsidók engem, midőn a' templomban vólnék, † meg-fogván meg akarnak vala ölni. * Az Iſten ſegétſégével pedig meg-ſegéttettvén, e' mái napig fenn-állok, bizonyſágot tévén kichinnek és nagynak, ſemmit azo-

kon-kivűl nem mondván, a'miket a' Próféták és Moyſes mondottak kő-
vetkezendőknek lenni; * hogy ſzen- 23
vedendő a'Kriſtus, hogy első a' hól-
tak fel-támadáſában, hogy világoſsá-
got hirdetne a' népnek, és a' Pogá-
nyoknak. * Midőn ő ezeket ſzólla- 24
ná, és okát adná; Feſtus nagy ſzóval
monda: Eſztelenkedel Pál: a' ſok tu-
dományok téged eſztelenſégre viſz-
nek. * És Pál: Nem eſztelenkedem 25
(úgymond) jó Feſte, hanem igaſság-
nak és józanſágnak igéit ſzóllom. * 26
Mert tudgya ezeket a' király, kinek
bízváſt-is ſzóllok: mert ezek-kőzzűl
nem alítom hogy valamit ne tud-
na. Mert ezek-kőzzűl ſemmi nem
lőtt ſzúrdékbá. *Hiſzſz-e Agrippa ki- 27 C
rály a' Prófétáknak? tudom hogy
hiſzeſz. * Agrippa pedig Pálnak: Ki- 28
chinbē hogy el nem hitetſz hogy Ke- G
reſztyénné légyek. * És Pál: Kívá- 29
nom az Iſtentől, mind kichinben's
mind nagyban, hogy nem chak te, de
mind a'kik hallyák-is, ma ollyanokká
légyenek, a'minémű én-is vagyok,
e' kőtelektől meg-válva. * És fel-kele 30
a' király, és a' tiſzt-tartó, és Bernicze,
és a'kik mellettek ülnek vala. *És mi- 31
kor félre mentek vólna, ſzólnak vala
egy-máſnak, mondván: Hogy ſemmi
halálra vagy fogſágra-méltót nem
chelekedett ez ember. * Agrippa 32
pedig monda Feſtuſnak: El-bochát-
hatták vólna ez embert, ha a' Cháſzár-
ra nem appellált vólna.

XXVII. Rész.

HOgy pedig itélék hogy ő 1
Olaſz-országba evezne, és A
Pál a'több foglyokkal az Au-
guſtus ſeregéből-valo Juli- 17 D
us-nevű Századoſnak adatnék; * "
"2. Cor. 11. f. 25. bé-ſzálván az Adrumétumi hajóba, 2
el kezdvén evezni Áſiának határi-
mellett, el-indúlánk, velünk lévén a'
Maczedóniából-valo Teſsalonikai A-
riſtarkus. * Másod nap pedig Sídonba 3
jutánk. Julius pedig Pált emberſégeſsē
tartván, meg-engedé hogy barátihoz
menne, és gondot viſelne magára. * 4
És onnét mikor el-indúltunk vólna,
Cziprusba evezénk, azért hogy ellen-
kező ſzelek valának. *És Czilicziának 5
és Pamfiliának tengerén el-evezvén, B
jutánk Lyſtrába, melly Licziában va-
gyon: * és ott találván a' Százados 6
egy Olaſz-országba-evező Alexán-
driai hajót, abba ſzállíta minket. * És 7
mikor ſok napokon kéſedelmeſen
eveznénk, és alig juttottunk vólna
Gnidus-ellenébe, a'ſzél tartoztatván
minket, Krétához evezénk, Salmon-
mellé: * és a' mellől chak alig evezvén- 8
el, egy helyre jutánk, melly Boni-
portuſnak hívattatik, melyhez kőzel
vala Talaſsa váraſa. *El-tőltvén pedig 9
ſok időt, és midőn már nem vólna bá-
torſágos az evezés, mivelhogy már
a' bőjt-is el-múlt vólna, vigaſztallya
vala őket Pál, * mondván nékik: Fér- 10
fiak, látom hogy bántáſunkal, és nem
chak a' terhnek és a' hajónak, de még
lelkünknek-is nagy kárával kezd len-
ni az evezés. * A' Százados pedig az 11
igazgatónak és a' kórmányos-meſter-
nek inkább hiſzen vala, hogy-ſem
azoknak a' mik Páltól mondatnak va-
la. *És mivelhogy a'ki-ſzállo-hely nē 12
vólna alkolmatos a' teleléſre, nagy
ſokan tanátſúl adák hogy el-eveznénk
onnét, hogy ha valami-módon
lehetne, el-jutván Feniczébe, ott te-
lelnénk, melly Krétának a' Déli's a'
Nap-nyúgati ſzélre-néző ki-ſzállo
helye. * Fúván pedig a' Déli ſzél, alí- 13
ták hogy ſzándékokat véghez vin-
nék, midőn Aſsonról el-indúltak vól-
na, Kréta-mellett meñek vala. *Nem 14
ſokkal pedig az-után, ellene ereſz-
kedék a' forgó ſzél-vész, melly Euro-
aquilónak hívattatik. * És mikor el- 15
ragadtatott vólna a' hajo, és nem ve-
hetne erőt a' ſzél-ellen, a' ſzélnek
ereſztvén a' hajót, vitetünk vala. * 16
Egy ſzigetbe pedig bé-találkozván,
melly Kaudának hívattatik, alig tehe-
tők egy chónaknak ſzerét. * Mellyet 17
fel-vévén, ſegétſégekkel élnek vala,
hozzá kőtőzvén a' hajót, félvén hogy
a' Fővenyeſre ne akadnának, le-bo-
chátván az edént e'képpen vitetnek
vala. *Az erős ſzél-vésztől hányattat- 18
ván pedig, másod napon ki-hányák a'
marhát: * és harmad napon az ő nn ő n- 19
kezekkel veték-ki a' hajónak ſzerſzá-
mit. * Sem a' nap, ſe a' chillagok pe- 20
dig nem láttatván ſok napig, és nem
kichiny ſzél-vész kővetkezvén, már
el-vétetett vala a' mi meg-ſzabadulá-
ſunknak minden reménſége. * És 21
mikor ſok bőjtőlés lőtt vólna, akko-
ron Pál fel-álván kőzőttők, monda:
Szűkség vala ugyan, ő férfiak, engem
halgatván, el nem indúlni Krétából;
és el-távoztatni ezt a'bút 's a' kárt.

*És most íntelek titeket, hogy jó szívvel legyetek. mert senkinek lelkeközzületek el nem vész, hanem chak a-hajó. * Mert mellém-álla ez éjjel az Isten Angyala, a' kié én vagyok, és a' kinek szolgálok, * mondván: Ne félly Pál, a' Chászár-eleibe kell állanod: és ímé néked ajándékozta az Isten mind a' kik veled eveznek. * Az-okáért jó szívvel legyetek férfiak: mert hiszek az Istennek, hogy úgy lészen, a' mint meg-mondatott nékem. * Egy-néminémű szigetbe kell pedig jutnunk. * De minek-utánna a' tizen-negyedik étzaka el-jöve, evezvén mi az Adriai tengeren éj-félkorban, vélik vala a' hajósok hogy valami tartománt látnának. * Kik alá-is bochátván a' fenék-mérőt, húsz lépésnek találák: és egy-kevessé onnét eltávozván, tizen-öt lépésnek találák.* Félvén pedig hogy darabos helyekre ne akadnánk, a' hajo faráról négy vas-machkát vetvén-ki, kívánnyák vala hogy meg-virradna. * A' hajósok pedig ki akarván szökni a' hajóból, mikor a' chónokot a' tengerbe bochátták vólna, a' szín-alatt mint-ha az hajo orráról a' vás-machkákat ki kezdenék vetni, *monda Pál a' Századosnak, és a' vitézeknek: Ha ezek a' hajóban nem maradnak, tí meg nem szabadúlhattok. * Akkor el-mettszék a' vitézek a' chónok köteleit, és ki hagyák azt esni. * És midőn meg kezdene virradni, kéri vala Pál mindnyájokat hogy ennének, mondván: Tizen-négy napja ma, várakozván étlen vattok, semmit nem évén: * Az-okáért kérlek titeket hogy egyetek a' tí egésségtekért. mert senkinek közzületek haja-szála sem vész-el a' fejéről. * És mikor ezeket mondotta vólna, vévén a' kenyeret, hálákat ada az Istennek mindenek láttára: és mikor meg-szegte vólna, enni kezde. * Bátrabbak lévén pedig minnyájan, ők-is évének. * Valánk pedig minnyájan a' hajóban két-száz hetvenhat lelkek. * És meg-elégedvén az étellel, könnyebítik vala a' hajót, a' búzát a' tengerbe hányván. *Mikor pedig meg-virradott vólna, a' földet né ismérik vala: egy tenger szakadékot néznek vala pedig, melynek partya vala, melyre ki akarják vala vetni a' hajót, ha lehetne. * És mikor a' vasmachkákat fel-vonták vólna, a' tengernek eresztedének, meg-eresztvén mind eggyütt a' kormányoknak foglalóit-is: és fel-emelvén a' vitorlát a' szellőnek fúvása-szerént mennek vala a' part-felé. * És midőn két őszveszakado tengernek helyére akadtunk vólna, meg-ütközteték a' hajót: és az orra meg-akadván, mozdíthatatlan marad vala ugyã, a' hátúllya pedig el-bomlik vala a' tengernek erejétől. * A' vitézek tanátsa pedig az vala, hogy a' foglyokat meg-ölnék; hogy valaki ki-úszván, el ne szaladna. * A' százados pedig Pált meg akarván tartani, megtíltá azt lenni: és meg-hagyá hogy azok, a' kik úszhatnának, először bochátanák-ki magokat, és meg-menekednének, és a' földre ki-mennének: * és a' többit deszkákon viszik vala ki: némellyeket pedig a' hajóbéli szerszámokon. És így lőn hogy minden lelkek ki-menekednének a' földre.

XXVIII. Rész.

ÉS midőn ki-menekedtünk vólna, akkor meg-tudók hogy Melitának hívattatnék a' sziget. A' Barbarusok pedig nẽ kichiny emberséget chelekesznek vala velünk. * Mert nagy tüzet rakván, jól bánnak vala minnyájunkal, a' záporért, melly reánk ered vala, és az hidegért. * Mikor pedig Pál alkalmas sok venyikét szedett vólna őszve, és a' tűzre tötte vólna, egy vipera-kígyo mikor a' meleg-miá elő jött vólna, meg-kapá a' kezét. * Hogy pedig láták a' Barbarusok a' kígyót az ő kezén függéni, mondnak vala egy-másnak: Általán-fogva gyilkos ez ember, ki minek-utánna ki-menekedett a' tengerből, a' boszszú-állás nem hadgya őtet élni. * És ő le-rázván ugyan a' kígyót a' tűzbe, semmi nyavalyája nem lőn. * Azok pedig azt alíttyák vala hogy fel-dagadozna, és mingyárt el-dőlnék 's meg-halna. Ők pedig sokkáig várván, és látván hogy semmi nyavalyája nem lenne, meg-változván, Istennek mõgyák vala őtet leni. * Azokon pedig a' helyekẽ majori valának a' szigetet fejedelmének, kinek Publius vala neve, ki minket bé-fogadván, harmad napig jó kedvel tarta. * Történék pedig, hogy a' Publius attya hideg-lélességben, és vér-hasbã gyötrettetve fekünnék. Kihez Pál be-méne: és midőn imád-

imádkozott vólna, és reá tőtte vólna
kezeit, meg-gyógyítá őtet. * Az meg- 9
lévén, minnyájan, a'kiknek a'ſziget- C
ben betegſégek vala, hozzája men-
nek vala, és meg-gyógyíttatnak vala:
* kik ſok tiſztelettel-is tiſztelének 10
minket, és mí el-evezvén ſzűkſégünk-
re-valókat rakának-bé. * Három hól- 11
nap-után pedig, egy Alexándriai
hajón evezénk, melly a'ſzigetben te-
lelt vala, mellyen a'Kaſtorok czimere
vala. * És midőn Sirakuſába jutot- 12
tunk vólna, ott maradánk harmad
napig. * Onnét elő-kerűlvén Regiũba 13
jutánk: és egy nappal az-után, a'Dé-
li-ſzél fúván, máſod nap Puteoliba
jutánk; * holott atyafiakat találván, 14
kérének minket hogy nálok marad-
nánk hét napig: és úgy jővénk Romá-
ba. * És onnét, mikor meg-hallot- 15
ták vólna az atyafiak, előnkbe jővé- D
nek az Appius piaczáig, és a'három
Tabernák-ig. Kiket mikor látott vól-
na Pál, hálákat adván az Iſtennek, bi-
zodalmat vőn. * Mikor pedig Ro- 16
mába jutottunk vólna, meg-engedte-
ték Pálnak, hogy magán maradna az
őtet őriző vitézzel. * Harmad nap- 17
után pedig egybe-hívá a'fő Żidókat.
És midőn egybe-gyűltek vólna, mon-
da nékik: Atyámfiai férfiak, én ſem-
mit a'kőſség-ellen nem cheleked-
vén, ſem az atyai ſzokás-ellen, fogva
adattam Jeruſalemből a'Romaïak
kezébe: * kiknek kérdéſek lévén fe- 18
lőlem, el akarnak vala engem bochá-
tani, mivelhogy ſemmi halálra-valo
ok nem vólna én-bennem. * Ellene- 19
mondván pedig a'Żidók, kénſzerít- E
tettem a'Cháſzárra appellálni, nem
úgy, mint-ha valamim vólna, a'miből
az én nemzetſégemet vádolnám.
* Ez-okért kívántalak azért títeket 20
látni, és ſzóllani veletek. Mert az Iſ-
raëlnek reménſégeért vétettem-kőr-

21 nyűl e'lánczal. * Azok pedig mon-
dának-néki: Mí ſem levelet nem vőt-
tűnk felőled Judæából, ſem az ide-
jővő atyafiak-kőzzűl ſenki nem je-
lentett vagy ſzóllott valami gonoſzt
22 felőled. * Kívánnyuk pedig tőled hal-
lani, michoda értelemben légy: mert
tudva vagyon nálunk, hogy e'val-
láſnak mindenűtt ellene-mondatik.
23 * Mikor pedig napot rendeltek vól-
na néki, nagy ſokan hozzája jővének
a'ſzálláſra, kiknek bizonſágot tévén
magyarázza vala az Iſten orſzágát,
és tanátſollya vala nékik Jéſuſt a'
Moyſes tőrvényéből és a'Proféták-
24 ból, reggeltől-fogva eſtvéig. * És né-
F mellyek hiſznek vala azoknak a'mel-
lyek mõdatnak vala: némellyek pedig
25 nem hiſznek vala. * És midőn egy-
más-kőzőtt nem eggyeznének, el-me-
nének, Pál egy ſzót mondván: Hogy
jól ſzóllott a'Szent-Lélek Iſaías Pro-
26 féta-által a'mí atyáinknak, * mond-
ván: "Meñy e'néphez, és mõgyad né- "Iſ. 6.
kik: Fűllel hallotok, és nem értitek; c. 9.
és látván láttok, és által nem láttyá- Matth.
27 tok. * Mert meg-temérdekűlt e'nép- 13. b. 14.
nek ſzíve, és fűlőkkel nehezen hallot- Marc.
tak, és ſzemőket bé-húnták: hogy va- 4. b. 12.
lami-képpen ne láſsanak ſzemőkkel, Luc. 8.
G és fűlőkkel ne hallyanak és ſzívőkkel b. 10.
ne értſenek, és meg ne térjenek, és Ioan. 12.
28 meg ne gyógyítſam őket. * Tudva lé- f. 40.
gyen azért néktek, hogy a'Pogányok- Rom. 11.
nak kűldetett ez az Iſtennek űdvő- b. 8.
29 zitéſe, és ők meg-halgattyák. * És
mikor ezeket mondotta vólna, ki-
menének ő-tőle a'Żidók, ſok kérdez-
30 kedéſek lévén őnnőn-kőztők. * Két
egéſz eſztendeig marada pedig az ő
ſzálláſán: és mindeneket bé-fogad va-
31 la a'kik hozzája mennek vala, * predi-
kálván az Iſten orſzágát, és tanítván a'
mik az Úr Jéſus Kriſtus-felől vannak,
minden bátorſággal, tíltás-nélkűl.

SZ. PAL APOSTOL
LEVELE A'ROMAIAKHOZ.

I. Rész.

Act. 13. a. 2.

PÁl, a'Jéſus Kriſtus ſzol- 1
gája, hívattatott Apoſ- A
tol, válaſztatott az Iſten 2
Evangeliomára, * mellyet
előbb meg-igért vólt az 3
ő Profétái-által a'Szent Iráſokban *
az ő Fia-felől, ki a'David magvá-
ból ſzűletett néki teſt-ſzerént, * ki elé- 4
ve Iſten Fiává rendeltetett hatalmaſ-
ſágban a'meg-ſzenteléſnek lelke-ſze-
rént, a'mí Urunk Iéſus Kriſtuſnak
halottaiból-valo fel-támadáſából: * a'
ki-által a'malaſztot vőttűk, és az A- 5
poſtolſágot a'hitnek engedelmére

Actor. 28. Rom. 1.

minden

minden Pogányok-kőzőtt az ő ne-
veért, * kik-kőzőtt tí-is hívatalosi 6
vattok a' Jésus Kristusnak: * minnyá- 7
joknak a'kik Romában vannak, az
Isten szerelmesinek, a'hívatalos szen-
teknek. Kegyelem néktek és békeség
az Istentől a'mi Atyánktól, és az Úr
Jésus Kristustól. * Előszőr hálákat 8
adok ugyan az én Istenemnek a'Jésus
Kristus-által minnyájotokért: mert
a'tí hitetek az egész világon hirdette-
tik. * Mert bizonyságom az Isten, a' 9
kinek szolgálok lelkemben az ő Fia B
Evangeliomában, hogy szűntelen
tészek emlekezetet rólatok * min- 10
denkor az én imádságimban: kőnyő-
rőgvén, hogy-ha valaha már sze-
renchés útam lehetne az Isten akarat-
tyából hogy hozzátok meñék.* Mert 11
kívánlak titeket látni, hogy valamit
kőzőllyek veletek a'lelki malasztból
a'tí meg-erősítésetekre: * az-az, 12
hogy eggyűtt vígasztaltassam tí-
bennetek, az-által melly egy-máshoz
vagyon, a'tí 's az én hitem-által. * 13
Nem akarom pedig hogy ne tudgyá-
tok atyámfiai: hogy gyakorta el-te-
kéllettē hogy hozzátok megyek, (és
meg-tíltattam mind-eddig,) hogy
valami gyűmőlchőm légyen kőzőt-
tetek-is, mint egyéb nemzetségek-
kőzőtt-is. * A'Gőrőgőknek és Bar- 14
barusoknak, a'bőlcheknek és balga-
tagoknak tartozom: * így (a'mi én- 15
rajtam áll) kész vagyok néktek-is,
kik Romában vattok, az Evangelio-
mot hirdetni. * Mert nem szégyen- 16
lem az Evangeliomot. Mert Istennek
ereje minden hívőnek űdvősségére,
a'Židónak előszőr, és a'Gőrőgnek. * 17
Mert az Isten igassága abban jelente-
tik-meg hitből hitre; a'mint meg va-
gyon írva: " Az igaz pedig a'hitből
él. * Mert meg-jelentetik az Isten 18
haragja menyből, azoknak az embe- C
reknek minden istentelenségén és
hamisságán, a'kik az Isten igasságát a'
hamisságban tartóztattyák: * mert a' 19
mi meg-ismértetett az Istenről, nyil-
ván vagyon ő-bennek. Mert az Isten
meg-jelentette nékik. Mert az ő lát- 20
hatatlan dolgai, a'világ teremtett ál-
lattyától, azok-által a'mik lőttek,
meg-értetvén, meg-láttatnak: az ő
őrőkké-valo ereje 's istensége-is: úgy
hogy menthetetlenek légyenek. * † 21
Mert midőn meg-ismérték vólna az
Istent, nem úgy mint Istent dichőí-

"Hab. 2. a. 4. Heb. 10. g. 38. Gal. 3. b. 11.

†Ephes. 4. 6. 17.

tették, a'vagy hálákat adtak néki: ha-
nem el-enyésztek az ő gondolat-
tyokban, és meg-homályosodott az
22 ő esztelē szívők: *mert magokat ből-
cheknek mondván leñi, bolondokká
23 lőttek. * És el-változtatták a'halha-
tatlan Istennek dichőségét, a'halando
embernek, és a'madaraknak, és a'
négy-lábúaknak, és a'chúszó-mászók-
24 nak képe hasonlatosságára. * Ez-
okáért adta őket Isten az ő szívők ki-
vánságira, a'tisztátalanságra, hogy
gyalázattal illessék az ő testőket őn-
25 nőn-magokban: * a'kik az Isten igas-
ságát hazugságra változtatták; és tisz-
telték, és szolgálták a'teremtett-álla-
tot inkább hogy-sem a'Teremtőt, a'ki
26 őrőkké áldott. Amen. * Az-okáért
adta Isten őket a'gyalázatnak indú-
latira. Mert azoknak aszszony-népei,
a'természet-szerént-valo szokást, a'
természet-ellen-valo szokásra változ-
27 tatták. * Hasonló-képpen pedig a'fér-
D fiak-is, el-hagyván a'természet-sze-
rént-valo szokást az aszszony-állattal,
fel-gerjedtek az ő kivánságokbā egy-
másra, a'férfiak a'férfiakon undokság-
got chelekedvén, és az ő tévelygéseknek
érdeme-szerént-valo jutalmát
28 el-vévén őnnőn-magokban. * És a'
mint nem javallották hogy ismére-
tőkben légyen az Isten: el-fordúlt ér-
telemre adta őket az Isten, hogy azo-
kat chelekedgyék, a'mik nem illenek,
29 * kik rakvák minden hamissággal,
gonossággal, paráznasággal, fősvény-
séggel, latorsággal, rakvák irégység-
gel, gyilkossággal, haborgással, ál-
noksággal, tekélletlenséggel, fondor-
30 lók, * rágalmazók, Istentől gyűlől-
tettek, boszszúság-tévők, kevélyek,
fel-fualkodtak, gonoszoknak találói,
31 szűléjeknek engedetlenek, * balgata-
gok, feslett-erkőlchűek, szeretet-nél-
kűl-valók, szővetség-rontók, irgal-
32 matlanok. * Kik midőn az Istē igasság-
át meg-ismérték vólna, nem értet-
ték hogy a'kik afféléket chelekesz-
nek, halálra meltók: és nem chak a'
kik azokat cheleszik, de még a'kik a'
chelekedőkkel eggyeznek-is.

II. Rész.

1 Az-okáért menthetetlē vagy, *Matth.*
A ő minden ember, a'ki ítélsz. *7. a. 2.*
Mert a'miben mást ítélsz,
magadat kárkoztatod: mert
ugyan-azokat chelekeszed a'miket

ítélsz. * Mert tudgyuk hogy az Isten 2
itélete igasság-szerént vagyon azok- 20
ellen a'kik afféléket chelekesznek. * 3
Alitod-e pedig azt, ô ember, a'ki azo-
kat itéled a'kik afféléket chelekesz-
nek, és azonokat chelekeszed, hogy
te meg-menekedel az Isten itéletitől?
* Meg-útálod-e az ô jóságának, és 4 22
tűrésének, és hoszszú várakozásának
gazdagságit? nem tudod-e hogy az
Isten kegyessége a'penitentziára
hoz téged? * A' te keménységed-sze- 5
rént pedig, és penitentziátlan szíved-
szerént, gyűjtesz magadnak haragot 24
a'haragnak és az Isten igaz itéletinek D
Matth. meg-jelenése napján, * a'ki meg-fizet 6
16. d. 27. kinek-kinek az ô chelekedeti-sze- 25
rént: * azoknak ugyan, a'kik a'jó che- 7
lekedetnek tűrése-szerént, dichősé- B
get, és tiszteséget, és halhatatlansá-
got keresnek, az örök életet: * azok- 8 26
nak pedig, a'kik versengők, és nem
engednek az igasságnak, hisznek pe-
dig a'hamisságnak, harag és boszszo-
kodás. * Háboruság és gyötrelem 9 27
minden gonosz-tévő ember lelké-
nek, a'Zidóénak elősször, és a' Gör-
gének: * dichőség pedig, és tiszteség, 10
és békeség minden jó chelekedőnek,
a'Zidónak elősször, és a'Görögnek. 28
* "Mert ninch személy-válogatás az 11
Istennél. * Mert valakik törvény-nél- 12
" Deut. kűl vétkeztek, törvény-nélkűl vesz-
16. d. 17. nek-el: és valakik a'törvényben vét-
2. Para. keztek, a'törvény-által itéltetnek-
19. c. 7. meg. * † Mert nem a'törvénynek hal- 13
Iob. 34. gatói igazak az Istennél, hanem a'tör- C
b. 19. vénynek chelekedői igazúlnak-meg.
Act. 10. * Mert holott a'Pogányok, a'kiknek 14
c. 34. törvények ninchen, természet-sze-
† Mat. rént azokat chelekesik, a'mellyek
7. d. 21. a'törvényé; effélék, törvények né-
Iac. 1. d. lévén, ô-magok magoknak törvények:
22. * kik meg-mutattyák az ô szívőkben 15
írott törvéñek chelekedetét, bizony-
ságot tévén nékik az ô lelki ismére-
tek, és az ô-magok-között-valo gon-
dolattyok egy-mást vádolván, a'
vagy mentvén-is, * az napon, midőn 16
meg-itéli az Isten az emberek titkait,
az én Evangéliomom-szerént, a'Jé-
sus Kristus-által. * Ha pedig te Zidó- 17
nak neveztetel, és a'törvényben
meg-nyugszol, és az Istenben dicse-
kedel, * és tudod az ô akarattyát, és 18
javallod a' hasznosb dolgokat, meg-
tanittatván a'törvénytől; * reméllel 19
magadat a'vakok vezérének lenni,
azok világosságának a'kik a'setétség-
ben vannak, * a' balgatagok tanitójá-
nak, a'gyermekek mesterének, a'ki-
nél a'tudománynak és a'törvény-
béli igasságnak formája légyen. * 21
A'ki azért mást tanitasz, magadat
nem tanitod; a'ki predikállod hogy
ne lopjanak, lopsz; * a'ki mondod
hogy ne paráználkodgyanak, paráz-
nálkodol; a'ki a' bálványokat útálod,
szentség-töréstt chelekeszel; * a'ki a' 23
törvénnyel dichekedel, a'törvénynek
meg-szegésével az Istent tisztelетlen-
séggel illeted. * (" Mert az Isten neve 24
ti-miattatok káromlattatik a' Po- D
gányok-között, a'mint irva vagyon.)
* A' környűl-metélkedés használ 25
úgyan, ha a'törvényt meg-tartod:
ha pedig törvény-szegő vagy, a'te
környűl-metélkedésed környűl-me-
téletlenséggé lött. * Ha azért a' 26
környűl-metéletléség a'törvénynek
igasságit meg-őrzi; az ô környűl-me-
téletlensége nem környűl-metélke-
dés-gyanánt itéltetik-e? * és az a'
mi természet-szerént-valo környűl-
metéletlenség, melly a' törvényt bé-
tőlti, meg-itél téged, a'ki a' betű's a'
környűl-metélkedés-által meg-sze-
gője vagy a'törvénynek? * Mert nem 28
az a'Zidó, a'ki nyilván vagyon; sem
az a'környűl-metélkedés, a'mi nyil-
ván vagyon, a'testen: * hanem a'Zi- 29
dó az, a'ki rejtekben vagyon: és a'
szívnek környűl-metélkedése a'lélek-
ben, nem a' betűben vagyon: mely-
nek dichérete nem az emberektől,
hanem az Istentől vagyon.

" Iſ. 52. b. 5. Ezech. 36. c. 20.

" 2. Tim 2. b. 13. † Ioan. 3. d 33. Pſal. 115. a. 2. " Pſal. 50. a. 6.

III. Rész.

1 A Mivel fellyebb-valo tahát a'
Zidó? a'vagy mi haszna a'
környűl-metélkedésnek? * 2
Sok minden módon. Elő-
ször ugyan, mert ô-reájok bízattattak
az Isten beszédi. * mert michoda ha 3
némellyek közzülök nem hittek?
" Vallyon az ô hitlenségek az Istē hív-
ségét el-fogyattya-e? Távúl légyen.
4 * † Mert az Isten igaz: minden ember
pedig hazug, a'mint irva vagyon: "
Hogy igaznak találtassál beszédidbē:
és győzedelmes légy midőn itéltetel.
5 * Ha pedig a'mi hamisságunk az Isten
igasságát ajánlya, mit mongyunk?
Vallyon hamis-e az Isten, a'ki reánk
haragszik? * (ember-szerént szóllok.) 6
Távúl légyen. mert egyéb-ként mi-

képpen

képpen itéli-meg az Isten e'világot?
* Mert ha az Isten igasſága az én hazugſágommal nagyobbá lőtt az ő dicheſſégére: miért itéltetem-meg még
én-is úgy-mint bűnös? * és miért ne
(a'mint káromlattatunk, és a'mint ſzólnak némellyek hogy mí mongyuk) cheledgyűnk gonoſzokat hogy
jók következzenek: kiknek kárhoztatáſok igaz. * Michoda tahát? felyűl-halladgyuk-e őket? Semmiképpen nem. " Mert meg-bizonyítottuk, hogy minden Zsidók és Gőrögők a'bűn-alatt vannak, * a'mint írva vagyon: † Hogy ninch chak egy igazis: * ninch értelmes, ninch Istent-keresö. * Minnyájan el-hajlottak, mind
eggyűtt haſzontalanokká lőttek;
ninch a'ki jót chelekedgyék, ninch
chak eggy-is. * " Ki-nyílt koporſo
az ő torkok, az ő nyelvőkkel álnokúl
chelekeſznek vala: † Aſpiſok mérge az
ő ajakok-alatt: * " Kiknek ſzájok rakva átokkal és keſerűſséggel: * † Gyorſak az ő lábok a'vér-ontáſra: * Romlás, és ſzerenchételenſég az ő útokon: * és a'békeſség útát nem iſmérték. * " Ninch az Isten félelme az ő ſzemők-előtt. * † Tudgyuk pedig, hogy
valamiket a'törvény mond, azoknak mongya, a'kik a'törvény-alatt
vannak: hogy minden ſzáj bé-dugattaſsék, és az egéſz világ engedelmes
légyen az Istennek. * mert a'törvénynek chelekedetiből meg nem igazíttatik egy teſt-is ő-előtte. Mert a'
törvény-által vagyon a'bűnnek iſmére-
reti. * Most pedig a'törvény-nélkül
jelentetett-meg az Isten igasſága:
melly meg-bizonyíttatott a'törvénytől, és a'Profétáktól. * Az Isten
igasſága pedig a'Jéſus Kriſtus hiti-által vagyon mindenekben és mindeneken a'kik ő-benne hiſznek: mert
ninch kűlömbség: * Mert minnyájan
vétkeztek, és ſzűkölkődnek az Isten
dicheſſége-nélkül. * Ingyen igazúlnak-meg az ő kegyelméből, a'Jéſus
Kriſtusban-valo váltság-által, * kit
az Isten engeſztelőnek rendelt az ő
vérében-valo hit-által, az ő igasſágának meg-mutatáſára az előbbi bűnőknek meg-bochátáſáért * az Istennek türéſében, az ő igasſágának megmutatáſára a'moſtani időben: hogy
ő igaz légyen, és annak meg-igazítója, a'ki a'Jéſus Kriſtus hitiből-valo. *
Hol vagyon tahát a'te dichekedéſed?

"Galat. 5. d. 22.
† Pſal. 13. a. 3.
"Pſal. 5. c. 11.
† Pſal. 139. a. 4.
"Pſal. 9. c. 7.
† Iſa. 59. b. 7.
Prou. 1. b. 16.
"Pſal. 35. a. 2.
† Gal. 2. d. 16.

Ki-rekeſztetett. Michoda törvény-által? A'chelekedetek törvénye-által-e? Nem: hanem a'hit törvénye-által. * Mert az embert hit-által alíttyuk meg-igazúlni a'törvény chelekedeti-nélkül. * Vallyon az Istenchak a'Zsidóké-e? nem a'Pogányoké-is-e? Sőt a'Pogányoké-is. * mert egy
ugyan az Isten, a'ki meg-igazíttya a'
környűl-metélkedéſt a'hitből, és a'
környűl-metéletlenſéget a'hit-által. * A'törvényt tahát el-rontyuk-e a'hit-által? Távúl légyen: sőt
a'törvényt állattyuk.

IV. Rész.

Mit mongyunk tahát hogy Abrahám atyánk teſt-ſzerént találtvólna? * Mert ha Abrahám a'chelekedetekből igazúlt-meg, vagyon dichőſége, de nem az Istennél. * Mert mit mond az Irás? " Hűn Abrahám az Istennek: és tulajdoníttaték néki igasſágra. * Annak pedig a'ki munkálkodik, a'jutalom nem kegyelemből tulajdoníttatik, hanem adóſságból. * Annak pedig a'ki nem munkálkodik, hanem
hiſzen abban a'ki meg-igazíttya az
istentelent, az ő hiti igasſágra tulajdoníttatik az Isten kedvének el-tekélléſe-ſzerént. * A'mint Dávid-is
bóldog embernek mongya, a'kinek
Isten igasſágot tulajdonít a'chelekedetek-nélkül: * † Bóldogok, a'kiknek meg-bocháttattak az ő hamiſságok, és a'kiknek bűnők bé-fődőztettek. * Bóldog a'férfiu, a'kinek bűnt
nem tulajdonított az Úr. * Ez a'bóldogſág azért chak a'környűl-metélkedésben marad-e, vagy a'környűl-
metéletlenſégben-is? Mert azt mongyuk, hogy Abrahámnak a'hit igasſágra tulajdoníttatott. * Mi-képpen
tulajdoníttatott azért? a'környűl-metélkedésben-e, vagy a'környűl-metéletlenſégben? Nem a'környűl-metélkedésben, hanem a'környűl-metéletlenſégben. * " És a'környűl-metélkedéſnek jelét vőtte, a'környűl-
me életlenſégben-valo hit igasſágának pechétét: hogy attyok légyen
minden hívőknek a'környűl-metéletlenſég-által, hogy azoknak-is igasſágra tulajdoníttatnak: * és attya légyen a'környűl-metélkedéſnek, nem
chak azoknak a'kik a'környűl-metélkedésből vannak, hanem azok-

"Gen. 15. b. 6. Gal. 3. a. 6. Iac. 2. d. 23.
† Pſal. 31. a. 1.
"Gen. 17. b. 10. 12.

nak-is a'kik a'hit nyomdokit követik, melly a'mí atyánknak Abrahámnak környűl-metéletlenségében vagyon. * Mert nem a'törvény-által lőtt az igéret Abrahámnak, a'vagy az ő magvának, hogy e'világ örökösе lenne: hanem a'hitnek igazsága-által. * Mert ha a'törvény-béliek az örökösök, heába-valo lőtt a'hit, eltöröltetett az igéret. * Mert a'törvény haragot szerez. Mert, a'hol ninch törvény; törvény-szegés sinch. * Az-okáért a'hitből vagyon, hogy a'kegyelem-szerént erős légyen az igéret minden magnak, nem chak annak a'ki a'törvényből vagyon, hanem annak-is a'ki az Abrahám hitiből vagyon, a'ki minnyájunk attya (* a'mint írva vagyon: "Hogy sok nemzetségek attyává tőttelek téged) az Isten-előtt, a'kinek hitt, a'ki a holtakat meg-eleveníti; és azokat, a mellyek ninchenek, elő-szóllíttya mint a'mellyek vannak. * ki a'reménség ellen a'reménség-által hitt, hogy sok nemzetségek attya lenne, a'mint néki meg-mondatott: † Úgy lészen a'te magod. * És nem lőn erőtlen a'hitben, se meg nem gondolá az ő el-holt testét, mikor már majd száz esztendős vólna; és Sárának meg-holt méhét. * Az Isten igéretiben-is nem kételkedett hitlenséggel, hanem meg-erősíttetett a'hittel, dicsőséget adván az Istennek: * tellyes séggel tudván, hogy valamiket igért, hatalmas megchelekedni-is. * Azért-is tulajdoníttatott igazságra néki. * Nem chak ő-érette irattatott pedig meg, hogy igazságra tulajdoníttatott néki: * hanem mi-érettünk-is, a kiknek tulajdoníttatik az ő-benne hivőknek, a'ki fel-támasztotta a'mi Urunk Jésus Kristust halottaiból; * a'ki a'mi bűneinkért kézbe adatott, és feltámadott a'mi meg-igazulásunkért.

"Gen. 17. a. 4.

† Gen. 15. b. 5.

V. Rész.

MEg-igazúlván azért a'hit-által, békeségünk légyen az Istennel a'mi Urunk Jésus Kristus-által: * "ki-által vagyon járulásunk-is a'hit-által e'kegyelemre, a'melyben állunk, és dichekedünk az Isten fiai dicsőségének reménségében. * Nem chak ebbé pedig, hanem dichekedünk a'háborusságokban-is: † tudván hogy a' háborusság türést szerez; * a'türés pedig próbálást, a'próbálás pedig reménséget, * a'reménség pedig meg nem szégyenít: "mert az Isten szeretete ki-ontatott a'mi szíveinkben a' Szent-Lélek-által, a'ki nékünk adatott. * Mert a'Kristus, midőn még erőtlenek vólnánk, miért hólt-meg az istentelenekért az el-rendelt időszerént? * Mert az igazért-is alig hal-meg valaki: mert a'jóért talám valaki meg merne halni. * Ajánlya pedig az Isten az ő szeretetit mi-hozzánk: mivelhogy még mikor bűnösök vólnánk, az idő-szerént * hóltmeg Kristus mi-érettünk: azért sokkal inkább most az ő vére-által megigazíttatván, meg-szabadíttatunk a' haragtól ő-általa. * Mert ha midőn ellenségi vólnánk, meg-békéltettünk az Istennel az ő Fiának halála-által: sokkal inkább meg-békélven, üdvözülünk az ő élete-által. * Nem chak az pedig; hanem dichekedünk-is az Istenben a'mi Urunk Jésus Kristus-által, a'ki-által vőttük most a' meg-békélést. * Az-okáért, a'mint egy ember-által jött-bé e'világra a' bűn, és a'bűn-által a'halál, és úgy mindé emberekre el-hatott a'halál, a' kiben minnyájan vétkeztek. * Mert a'törvényig vólt a'bűn e'világon: a' bűn pedig nem tulajdoníttatik vala, midőn a'törvény nem vólna. * Hanem a'halál uralkodott Adámtól fogva Moyses-ig még azokon-is, a'kik nem vétkeztek az Adam vétkezéséhez hasonlatossága-szerént, a'ki példázattya a következendőnek. * De nem a'mint a'bűn, úgy az ajándék-is. mert ha egynek vétke-által sokan meg-hóltak: sokkal inkább az Isten kegyelme és ajándéka az egy embernek a'Jésus Kristusnak malasztya-által tőbbekre el-hatott. * És nem a' mint egy-által a'vétek, úgy az ajándék-is: mert az itélet ugyan egytől vagyon a'kárhozatra; a'kegyelem pedig sok vétkekből a'meg-igazulásra. * Mert ha egynek vétke-miatt a' halál uralkodott egy-által: sokkal inkább a'kik bévségét vőtték a'malasztnak, és az ajándéknak, és az igazságnak, az életben uralkodnak az egy Jésus Kristus-által. * Annak-okáért, mi-képpen az egynek vétke-által minden embereknek kárhozattyára, úgy az egynek igazsága-által-is

"Ephes. 2. d. 18.

† Iac. 1. a. 3.

"Hebr. 9. d. 14. 1. Pet 3. c. 18.

Rom. 4. 5.

minden embereknek az életnek igazúláſára. * Mert a'mint egy ember- 19
nek engedetlenſége-által, ſokan bűnőſökké lőttek: úgy egynek engedelmeſsége-által-is, ſokan léſznek igazakká. * A'tőrvény pedig bé-jőtt 20
hogy a'bűn bévelkődnék. A'hol pedig a'bűn bévelkődőtt, fellyebb bévelkődőtt a'kegyelem. * hogy a' 21
mint uralkodott a'bűn a'halálra, úgy a'kegyelem-is uralkodgyék az igaſſág-által az őrők életre, a'mí Urunk Jéſus Kriſtus-által.

VI. Rész.

Mit mongyunk tahát? meg- 1
maradgyunk-e a'bűnben A
hogy a'kegyelem bévelkődgyék? * Távúl légyen. 2
Mert a'kik meg-hóltunk a'bűnnek,
mi-képpen élűnk még-is abban? * 3
Nem tudgyátok-e, hogy valakik meg-kereſzteltetűnk a'Kriſtus Jéſusban, az ő halálában kereſzteltet-
tűnk-meg? * "Mert el-temettet- 4
tűnk véle eggyűtt a'kereſztſég-által a'halálban: hogy a'mint a'Kriſtus fel-támadott halottaiból az Atyának dichőſége-által, † úgy mí-
is az életnek újſágában járjunk. * 5
Mert ha bé-óltattunk az ő halálának haſonlatoſsága-ſzerént: a' fel- B
támadáſában-is úgy léſzűnk. * Azt 6
tudván, hogy a'mí régi emberűnk véle egyetemben meg-feſzíttetett, hogy el-rontaſsék a'bűnnek teſte, és többé ne ſzolgállyunk a'bűnnek.
* Mert a'ki meg-hólt, meg-igazúlt 7
a'bűntől. * Ha pedig meg-hóltunk 8
a'Kriſtuſsal: hiſzſzűk, hogy eggyűtt-is élűnk a'Kriſtuſsal: * tudván, 9
hogy Kriſtus halottaiból fel-támadván már meg nem hal, a'halál ő-rajta
többé nem uralkodik. * Mert hogy 10
meg-hólt a'bűnnek, egy-ſzer hóltmeg: hogy pedig él, az Iſtennek él.
* Igy alíttſátok tí-is magatokat 11
meg-hóltaknak a'bűnnek, élőknek pedig az Iſtennek, a'mí Urunk Jéſus
Kriſtus-által. * Ne uralkodgyék 12
tahát a'bűn a'tí halando teſtetekben, hogy az ő kívánſáginak engedgyetek. * De ne-is adgyátok a'tí tag- 13
jaitokat hamiſság fegyveréjűl a'bűnnek: hanem adgyátok magatokat az Iſtennek, úgy-mint a'halálból meg-elevenűlteket: és a'tí tagjaitokat igaſság fegyveréjűl az Iſtennek.
* Mert a'bűn rajtatok nem fog- 14
C uralkodni: mivelhogy nem a'tőrvény-alatt, hanem a'kegyelem-alatt
vattok. * Michoda tahát? vétkez- 15
zűnk-e, mivelhogy nem a'tőrvény-alatt, hanem a'kegyelem-alatt va-
gyunk? Távúl légyen. * "Nem tud- 16
gyátok-e, hogy a'kinek magatokat ſzolgájúl adgyátok az engedelmeſſégre, annak ſzolgai vattok, a'kinek engedtők, akár a'bűné a'halálra, akár az engedelmeſségé, az igaſság-
ra? * Hála légyen pedig az Iſten- 17
nek, hogy a'bűnnek ſzolgai vóltatok, engedtetek pedig ſzívetekből annak a'tudomány formájának, a'
melynek adtátok magatokat. * Meg- 18
ſzabadúlván pedig a'bűntől, az igaſ- 19
ſágnak ſzolgai lőttetek. * Ember-ſzerént mondom, a'tí teſteteknek erőt-
lenſégeért: mert a'mint adtátok a'tí D
tagjaitokat a'tiſztátalanſágnak ſzolgálattyára, és a'hamiſságnak a'hamiſságra: úgy adgyátok moſt a'tí tagjaitokat az igaſságnak ſzolgálat-
tyára a'meg-ſzenteltetéſre. * Mert 20
midőn a'bűnnek ſzolgai vólnátok, ſzabadoſok vóltatok az igaſságtól.
* Michoda gyűmőlchőtők vólt azért 21
akkor azokban, a'mellyeket moſt ſzégyenletek? Mert azoknak vége
a'halál. * Moſt pedig meg-ſzabadíttatván a'bűntől, az Iſten ſzolgai lévén pedig, gyűmőlchőtők vagyon a'meg-ſzenteltetéſre, végetek pedig
az őrők élet. * Mert a'bűnnek zóldgya, a'halál. Az Iſten malaſztya pedig, az őrők élet, a'mí Urunk Jéſus Kriſtusban.

VII. Rész.

Nem tudgyátok-e atyám- 1
fiai (mert a'tőrvényt-tú- A
dóknak ſzóllok) hogy a'tőrvény az emberen ural-
kodik, a'menyi ideig él? * "Mert a' 2
melly aſzſzony a'férfiu-alatt vagyon, a'férfiu élvén, a'tőrvényhez kőttetett: ha pedig meg-hal a'férje, meg-óldoztatott a'férje tőrvényé-
től. * Az-okáért, a'férfiu élvén, pa- 3
ráznának hívattatik ha más férfiúval léſzen: ha pedig meg-hal a'férje, meg-ſzabadúlt a'férje tőrvényétől: hogy parázna ne légyen ha más
férfiúval léſzen. * Annak-okáért 4

"Gal 3. b. 17. Col. 2. b. 12. †Epheſ. 4. c. 23. Heb. 12. a. 1. 1. Pet. 2. a. 1.

"Ioan. 8. d. 34. 2. Pet. 2. d. 19.

"1. Cor. 7. g. 39.

atyám-fiai, tí-is meg-hóltatok a' tőrvénynek a' Kriſtus teſte-által: hogy máſé legyetek, a' ki halottaiból fel-támadott, hogy az Iſtennek gyümölchőzzünk. * Mert midőn a' teſtben vólnánk, a' bűnök indúlati, mellyek a' tőrvény-által valának, munkálkodtak a' mí tagjainkban, hogy a' halálnak gyümölchőznének. *moſt pedig meg-óldoztattunk a' halál tőrvényétől, a' melyben tartatunk vala, úgy hogy a' lélek újſágában ſzolgállyunk, és nem a' bőtű ójágában. * Mit mongyunk tahát? bűn-e a' tőrvény? Távúl légyen. De a' bűnt nem iſmértem, hanē chak a' tőrvény-által: mert a' kívánſágot nem tudom vala, ha a' tőrvény nem mondaná; "Ne kíváñy. *Alkolmatoſságot vévén pedig, a' bűn a' parancholat-által énbennem minden kívánſágot ſzerzett. Mert a' tőrvény-nélkűl a' bűn meghólt vala. *Én pedig valaha a' tőrvénynélkűl élek vala. De mikor el-jőtt vólna a' parancholat, a' bűn meg-elevenedett. *Én pedig meg-halék: és találtaték az a' parancholat, melly az életre vala, nékē halálomra leñi. *Mert a' bűn alkolmatoſságot vévén a' parancholat-által, meg-chalt engem, és az-által meg-ölt. * † Az-okáért ſzent ugyan a' tőrvény, ſzent a' parancholat-is, és igaz, és jó. *Azért a' mi jó, nékem halállá lőtt-e? Távúl légyen. De a' bűn, hogy bűnnek láttaſsék, a' jó-által nékē halált ſzerzett: hogy fölőtte igen bűn-tévő légyen a' bűn a' parancholat-által. *Mert tudgyuk hogy a' tőrvény lelki dolog: én pedig teſti vagyok, el-adattatott a' bűn-alá. * Mert a' mit chelekeſzem, nem értem, mert nem a' melly jót akarok, azt chelekeſzem: hanem a' melly gonoſzt gyűlőlők, azt mivelem. * Ha pedig a' mit nem akarok, azt mivelem: eggyezek a' tőrvéñyel, hogy jó. *Moſt pedig már nem én mivelem azt, hanem a' beñemlakò bűn. *Mert tudom hogy nem lakik én-bennem, az-az, az én teſtembē, a' jó. Mert nálam vagyon az akarás, a' jót pedig el-végezni fel nem találom. * Mert nem a' melly jót akarok, azt chelekeſzem: hanem a' melly gonoſzt nem akarok, azt mivelem. * Ha pedig a' mit nem akarok, azt mivelem: már nem én mivelē azt, hanem a' bennemlakò bűn. * Meg-találom azért a' tőrvényt, jót akarván chelekedni, mert a' gonoſz rajtam vagyon: *mert gyönyörködöm az Iſten tőrvényében a' belső ember-ſzerént: *más tőrvényt látok pedig a' tagjaimban, ellenkezőt az elmém tőrvényével, és engem rabbá-tévőt a' bűnnek tőrvényében, melly az én tagjaimban vagyon. * Én ſzerenchétlen ember, ki ſzabadít-meg engem e' halálnak teſtéből? * Az Iſten malaſztya a' mí Urunk Jéſus Kriſtus-által. Az-okáért én az elmével az Iſten tőrvényének ſzolgálok: a' teſtel pedig, a' bűn tőrvényének.

VIII. Rész.

SEmmi kárhozattyok ninch azért már azoknak, kik a' Kriſtus Jéſusban vannak: a' kik nem a' teſt-ſzerént járnak. * Mert az élet lelkének tőrvénye a' Kriſtus Jéſusban meg-ſzabadított engem a' bűnnek és a' halálnak tőrvényétől. * Mert a' mi lehetetlen vala a' tőrvénynek, a' menyíbe erőtelen vala a' teſtmiatt: az Iſten az ő Fiát el-küldvén a' bűnös teſtnek haſonlatoſságábā, és a' bűnből kárhoztatá a' bűnt a' teſtben, * hogy a' tőrvénynek igazitáſa bétellyeſednék mí-bennünk, a' kik nem teſt-ſzerént járunk, hanem lélek-ſzerént. * Mert a' kik teſt-ſzerént-valók: a' teſtieket javallyák. * a' kik pedig lélek-ſzerént-valók: a' lelkieket javallyák. *Mert a' teſtnek okoſsága, halál; a' lélek okoſsága pedig, élet és békeſség. * mert a' teſtnek bőlcheſége, ellenſége az Iſtennek: mert az Iſten tőrvényének nē enged: mert nem-is lehet. * A' kik pedig a' teſtben vannak, nem lehetnek kedveſek az Iſtennek. * Tí pedig nem vattok a' teſtben, hanem a' lélekben: de úgy ha az Iſten lelke lakik bennetek. A' kiben pedig a' Kriſtus lelke ninchen, az nem övé. * Ha pedig a' Kriſtus tí-bennetek vagyon: a' teſt meg-hólt ugyan a' bűnért, a' lélek pedig él a' meg-igazúláſért. * Hogy-ha annak a' Lelke, a' ki fel-támaſztotta a' Jéſuſt hallottaiból, bennetek lakik: a' ki fel-támaſztotta a' Jéſus Kriſtuſt halottaiból, meg-eleveníti a' tí halando teſteteket-is, az ő tí-bennetek-lakò Lelkeért. * Az-okáért atyámfiai adóſſak vagyunk nem a' teſtnek, hogy a' teſt-ſzerént éllyünk. * Mert ha a' teſt-

"Exod. 20. c. 17. Deut. 5. c. 19.

†*1. Tim. 2. b. 8.*

Rom. 7. 8.

a'teſt-ſzerént éltek, meg-haltok: ha pedig lélekkel a'teſt chelekedetit meg-öldöklitek, éltek. * Mert valak k az Iſten lelkétől vezettetnek, azok
" 2. Tim 1. b. 7. Gal. 4. a. 5. az Iſten fiai. * " Mert nem vöttétek a'ſzolgálat lelkét iſmég a'félelemben, hanem a'fogadott fiak lelkét vöttétek, a'melyben kiáltyuk: Abba (Atyánk.) *Mert ö-maga a'Lélek bizonyſágot téſzen a'mi lelkünknek, hogy az Iſten fiai vagyunk. * Ha pedig fiai, örökösi-is: az Iſteñek örökösi ugyan, a'Kriſtuſnak pedig örökös társai: de úgy ha eggyütt ſzenvedünk, hogy eggyütt meg-is dicsőítteſsünk. * Mert alítom, hogy nem méltók e' moſtani időnek ſzenvedéſi a'következendö dicsőſségre, melly meg-jelentetik mi-bennünk. *Mert a'teremtett-állatnak várakodáſa, az Iſten fiainak meg-jelenéſét várja. * Mert hiuſág-alá vetteteti a'teremtett-állat nem akarva, hanem azért, a'ki őtet alája vetette reménſégben: * mert maga a'teremtett állat-is meg-ſzabadittatik a'romlandóſágnak ſzolgálattyától, az Iſten fiai dicsőſségének ſzabadſágára. * Mert tudgyuk hogy minden teremtett-állat fohászkodik, és ſzűl mind eddig. * Nem chak az pedig, hanem mi-magunk-is, kik a' léleknek zsengéit vöttük: mi-is fohászkodunk magunkban, az Iſten fogadott fiuſágát vártván, a'mi teſtünknek váltſágát. * Mert reménſég által üdvözűltünk. A'reménſég pedig a'melly láttatik, nem reménſég: mert a'ki mit lát, miért reméli? * Ha pedig a'mit nem látunk, reméllyük: a' tűrés-által várjuk. * Haſonló-képpen pedig a'Lélek-is ſegéti a'mi gyarlóſágunkat: mert a'mit imádkozzunk, a'mint kellene, nem tudgyuk: hanem maga a'Lélek könyörög érettünk ki-mondhatatlan fohászkodáſokkal. * A'ki pedig a'ſzíveket vizsgállya, tudgya mit kívánnyon a'Lélek: mert Iſten-ſzerént könyörög a'ſzentekért. * Tudgyuk pedig hogy az Iſtent-ſzeretőknek mindenek jóra ſzolgálnak, azoknak, kik a'ſzándék-ſzerént hívattattak ſzenteknek. * Mert a'kiket eléve meg-iſmért, eléve-is elrendelte haſonlókká lenni az ö Fia ábrázattyához, hogy ö első-ſzűlött légyen a ſok atyafiak között. * A'kiket pedig eléve el-rendelt, azokat hítta-is: és a'kiket hívott, azokat meg-is igazította: a'kiket pedig meg-igazított, azokat meg-is dicsőítette.

31 * Mit mongyunk tahát ezekre? ha Iſten velünk, kichoda ellenünk. * Ki
32 még az ö tulajdon Fiának ſem kedvezett, hanem minnyájunkért adta őtet: mi-módon nem ajándékozott vólna-is ö-vélenékünk mindeneket?
33 *. Ki vádollya az Iſten választottit? Az Iſten a'ki meg-igazít, * kichoda a'
34 ki kárhoztaſson? Kriſtus Jéſus, a'ki meg-hólt, sőt a'ki fel-is támadott, a' ki az Iſten jobján vagyon, a'ki eſedezik-is érettünk. * Ki válaſzt-el tahát
35 minket a'Kriſtus ſzeretetiről? háboruſág-e? ſzorongatáſ-e? éhség-e? mezítelenſég-e? veſzedelem-e? üldözés-e? fegyver-e? (* a'mint írva vagyon: † Mert éretted öldöklettetünk
36 nap-eſtig: úgy tartattunk mint a'meg-ölni-valo juhok.) * De mind ezekben győzedelmeſek vagyunk azért,
37 a'ki minket ſzeretett. * Mert bizonyos vagyok, hogy ſe halál, ſe élet, ſe Angyalok, ſe fejedelemſégek, ſe erők, ſe jelen-valók, ſe következendők, ſe erőſség, *ſe magaſság, ſe mélyſég, ſe egyéb teremtett-állat el nem
38 válaſzthat minket az Iſten ſzeretetitől, melly a'mi Urunk Jéſus Kriſtuſban vagyon.

† Pſal. 43. d. 22.

IX. Rész.

1 IGaſságot mondok a'Kriſtusban,
A nem hazudok; bizonyſágot tévén
E nékem az én lelkem-iſméreti a'
2 Szent-Lélekben: *hogy nagy ſzomoruſágom vagyon, és a'ſzívemnek
3 ſzűntelen-valo fájdalma. * Mert énmagam kívánok vala átokká lenni a' Kriſtuſtól az én atyám-fiaiért, kik
4 nékem teſt-ſzerént rokonim, * kik Iſraëliták, a'kiké a'fogadott-fiúſág, és a'dicsőſség, és a'ſzövetség, és a'törvénynek rendeléſe, és a'ſzolgálat, és az igéretek: * a'kiké az atyák, és
5 B a'kikből-valo a'Kriſtus teſt-ſzerént, ki mindenek-felőtt áldott Iſten mind örökké. Amen. * Nem hogy
6 pedig ki-eſett vólna az Iſten igéje. Mert nem minnyájan, a'kik Iſraëlből
7 vannak, azok Iſraëliták: * ſem a'kik az Abrahám magva, minnyájan fiak: †hanē Iſaákban hívattatik néked magod: * az-az, nem a'kik a'teſt fiai, azok
8 az Iſten fiai; hanem, " a'kik az igéret
9 fiai, ſzámláltatnak a'mag-közibe. * Mert az igéret igéje ez: † Ez idő-tájban

" Act. 9. a. 2. 1. Cor. 15. b. 9.

† Gen. 21. b. 12.

" Galat. 4. d. 28.

* † Gen. 18. b. 10.

el-jövők: és Sárának fia lészen. *Nem
" Gen. 25. c. 24. chak ő pedig: " de Rebekka-is, egy közösüléssel fogadván méhében, Isaáktól a'mi atyánktól. * 11 G
Mert midőn még nem születtettek vólna, a'vagy valami jót vagy gonoszt nem chelekedtek vólna, (hogy a'választás-szerént az Isten szándéka meg-maradna) * nem a'chelekedetekből, hanem a'hívótól mondatott 12
† Gen. 25. c. 23. Mal. 1. a. 2. néki: * † Hogy a'nagyobbik szolgál a' kisebbiknek, a'mint írva vagyon: Jákobot szerettem, Esaut pedig gyűlöltem. * 13 14 31
Mit mongyunk tahát? vallyon hamisság vagyon-e az Istennél? Távúl légyen. * Mert Moysesnek azt mongya: 15 32
" Exod. 33. d. 19. D
" Könyörűlök azon, a'kinn könyörűlök: és irgalmasságot tészek azzal, a' kin könyörűlök. * Az-okáért nem az 16
† Exod. 9. d. 16. akaróé, sem a'fútóé, hanem a'könyörűlő Istené. * Mert az Irás azt mongya 17
Faraónak: † Ezen végre támasztottalak téged, hogy meg-mutassam rajtad az én erőmet: és hogy ki-hirdettessék az én nevem az egész földön. * Kö- 18 1
nyörűl azért a'kin akarja, és meg-keményíti a'kit akar. * Mondod azért A 19 2
nékem: Mit panaszolkodik még-is? mert ki áll az ő akarattya-ellen? * Oh 20
ember, te ki vagy, hogy meg-felelly E
" Sap. 15. b. 7. Isa. 45. b. 9. Jer. 18. a. 6. az Istennek? " Vallyon mongya-e az alkotmány annak, a'ki őret alkotta: Miért alkottál engem így? * Ninch-e 21 3 4
hatalma a'fazekasnak a'sáron, azon sárból némelly edént tiszteségre chinálni, némellyet pedig gyalázatra? * 22 5
Hogy-ha Isten meg akarván mutatni haragját, és meg-ismértetni az ő hatalmasságát, el-szenvedte nagy tűréssel, a'harag edényit, a'veszedelemre illendőket, * hogy meg-mu- 23 B
tatná az ő dichőségének gazdasági az irgalmasságnak edényin, melyeket a'dichőségre készített. * Ki- 24
ket hívott-is minket nem chak a' Zsidók-közzül, hanem a'Pogányok-közzül-is, * a'mint Oseásnál mongya: 25 F
† Os. 2. d. 23. 1. Pet. 2. b. 10. " Os. 1. b. 10. † Hívom a'nem én népemet, én népemnek; és a'nem szerelmest, szerelmesnek: és az irgalmasságnak meg nem találóját, irgalmasság megtalálójának. * " És lészen: A'helyen, a'hol nékik mondatott: Nem én né- 26 10
pem vattok tí: ott hívattatnak az élő Isten fiainak. * Isaias pedig azt kiáltya 27
† Isa. 10. 22. Israelről: † Ha az Israël fiainak száma olly lészen mint a'tenger fövenye, a'maradéki üdvözülnek. * Mert az 28
igét el-végező és meg-rövidítő az Isa. 10. c. 19.
igaságban: mert meg-rövidíttetett igét chelekeszik az Úr a'földön: * és 29 G
a'mint eléve meg-mondotta Isaias: " Ha a'seregek Úra nékünk magot " Isa. 1. c. 9.
nem hagyott vólna, mint Sodoma lőttünk vólna, és Gomorrához hasonlók lőttünk vólna. * Mit mon- 30
gyunk tahát? Hogy a'nemzetségek, a'mellyek nem követik vala az igasságot, meg-fogták az igasságot: az igasságot pedig, melly a'hitből vagyon. * Israël pedig az igasság törvényét követvén, az igasság törvényére nem jutott. * Miért? Mert nem a'hitből, hanē úgy-mint a'chelekedetekből: mert meg-botlottak a'botlásnak 32
követében, * a'mint írva vagyon: 33
† Isa. 8. c. 14. & 28. d. 16. 1. Pet. 2. b. 7. † Ímé Sionban tészem a'meg-botlásnak követ, és a'botránkozásnak kősziklájat: és minden, a'ki hiszen ő-benne, meg nem szégyenittetik.

X. Rész.

A Tyámfiai, az én szívem akarattya ugyan, és az Istenhez-valo könyörgésem, azok üdvősségeért vagyon. * Mert bizonyságot tészek felőlök, hogy Istenhez-valo buzgóságok vagyon, de nem a'tudomány-szerént. * Mert nem tudván az Istennek igasságát, és az övéket akarván állatni, az Istennek igasságának nem adták magokat. * Mert a'törvénynek vége, a'Kristus, minden hívőnek igasságára. * Mert Moyses azt írta, hogy az igasságot, melly a'törvényből vagyō, " a'melly " Levit 18. a. 5. ember meg-chelekeszi, él az-által. Ezech. 20. b. 11. * A'melly igasság pedig a'hitből va- 6
gyon, így szóll: † Ne mongyad a'te † Deut. 30. c. 12. szívedben: Ki mégyen-fel menybe? az-az, a'Kristust alá-hozni: * A'vagy 7
ki száll-alá a'mélységbe? az-az, a'Kristust halottaiból viszsza-híni. * De mit 8
mond az Irás? " Közel vagyō az ige a' " Deut. 30. c. 14.
te szádban, és a'te szívedben: ez a'hitnek igéje, a'mellyet predikálliunk. * 9
Mert ha száddal vallod az Úr Jésust, és a'szívedben hiszed, hogy az Istenő-tet fel-támasztotta halottaiból, üdvözülsz. * Mert szívvel hiszünk az 10
igasságra; szájjal lészen pedig a'vallástétel az üdvősségre. * Mert az Irás azt 11
mongya: Minden, a'ki ő-benne hiszen, meg nem szégyenittetik. * Mert 12
ninch külömbözés a'Zsidó és a'Görög-között: mert ugyā azon egy Úra

Rom. 9. 10.

minnyájoknak, ki gazdag minnyá-
jokhoz a'kik ötet segétségül híják. * 13
"Ioël. 2. g. 22. "Mert minden, a'ki segétségül híja az
Úr nevét, üdvözül. * Hogy híják azért 14
Act. 2. c. 21. segétségül, a'kiben nem hittek? A'-
vagy mint hisznek annak, a'kit nem
hallottak? Hogy hallanak pedig pre-
dikállo-nélkül? * Hogy predikál- 15
nak pedig ha nem küldetnek? a'
† Isa. 52. b. 7. mint írva vagyon: † Melly ékessek a'
békeség-hirdetők lábai, a'kik jókat
Nah. 1. d. 15. hirdetnek. * De nem minnyájan en- 16
gednek az Evangeliomnak. Mert Isa-
"Isa. 53. a. 1. ías azt mongya: "Uram, ki hitt a'mí
hallomásunknak? * Azért a'hit a' 17
Ioan. 12. f. 38. hallásból vagyon, a'hallás pedig a'
Kristus igéje-által. * De mondom: 18
† Psal. 18. a. 5. Nem hallották-e? † Sőt minden föld- D
re ki-ment az ő zengések, és a'föld
kerekségének határira az ő igéjek. * 19
De mondom: Nem tudta-e meg Is-
raël? Leg-első Moyses azt mongya:
"Deut. 32. c. 21. "Én boszszonkodásra hozlak títeket
a'nem nép-által, az esztelen nép-által,
haragra bochátlak títeket. * Isaías 20
† Isa. 65. a. 1. pedig meri, és mongya: † Meg-talál-
tattam az engem nem-keresőktől:
nyilván meg-jelentem azoknak, a'
kik engem nem kérdeztek. * Israël- 21
"Isa. 65. a. 2. nek pedig azt mongya: "Egész nap
ki-terjesztettem kezeimet a'hitlen és
ellen-mondó népre.

XI. Rész.

Mondom azért: Vallyon az 1
Isten el-vetette-e az ő né- A
pét? Távúl légyen. Mert én-
is Israëlíta vagyok az Abra-
hám magvából, a'Benjamin nemze-
téből: * Nem vetette-el az Istē az ő né- 2
pét, a'kit eléve meg-ismért. Nem tud-
gyátok-e Illyésről mit mond az Irás:
mi-képpen esedezik az Istennek Isra-
"3. Reg. 19. d. 10. ël-ellen? * "Uram, a'te Profétáidat 3
meg-ölték, óltáridat fel-fordították:
és én egyedül maradtam, és az én lel-
kemet keresik. * De mit mond néki 4
† 3. Reg. 19. d. 18. az Isteni felelet? † Hét ezer férfiat
hadtam magamnak, kik térdet nem
hajtottak Baálnak. * Igy azért ez idő- 5
ben-is, a'maradékok a'kegyelemnek
választása-szerént meg-tartattak. * 6
Ha pedig kegyelemből, már nem a' B
chelekedetekből: mert külömben a'
kegyelem nem lészen kegyelem. * 7
Michoda tahát? a'mit Israël keres va-
la, a'hoz nem jutott: a'választás pedig
el-jutott: a'többi pedig meg-vakúl-

8 tak: * a'mint írva vagyon: "Az Isten "Isa. 6. c. 9.
a'tőredelmességnek lelkét adta nékik:
szemeket hogy ne lássanak, és füleket Mat. 13. b. 14.
hogy ne hallyanak, mind e'mái nap-
9 ig. * És Dávid azt mongya: † Lé- Ioan. 12. f. 48.
gyen az ő asztalok tőrré, és fogsággá,
és botránkozássá, és fizetéssé ő-né- Act. 28. f. 26.
10 kik. * Setétüllyenek-meg az ő sze- † Psal. 68. c. 23.
mők hogy ne lássanak: és az ő hátó-
11 kat mindenkor meg-görbíttsed. *
Mondom azért: Vallyon úgy ütköz-
tenek-e meg, hogy el-esnének? Távúl
légyen. De az ő vétkek-által, üdvös-
ségek lőtt a'Pogányoknak hogy őket
12 kövessék. * Hogy-ha az ő vétkek a'
világ gazdagsága, és az ő meg-keve-
sülések a'Pogányok gazdagsága: me-
13 nyível inkább az ő tellyes-vóltok? *
Mert néktek mondom Pogányok-
nak: A'míg én ugyan a'Pogányok A-
postola vagyok, az én szolgálatomat
14 meg-tisztelem, * hogy-ha valami-kép-
pen követésre indíthatnám az én testi
atyámfiait, és üdvözíthetnék valaki-
15 ket közzülök. * Mert ha azoknak el-
veszése, a'világnak meg-engesztelé-
se: michoda a'fel-vétel, hanem élet a'
16 halálból? * Hogy-ha a'zengeszent, a'
tészta-is az: és ha a'gyökér szent, az
17 ágak-is azok. * Hogy-ha némellyek
C az ágakból le-törettek, te pedig vad
olaj-fa lévén, bé-óltattál azokba, és
részéssé lőttél a'gyökérben 's az olaj-
18 nak zírjában; * ne dichekedgyél az
ágak-ellen. Hogy-ha dichekedel: nem
te viseled a'gyökeret, hanem a'gyökér
19 téged. * Mondanád azért: Le-töret-
20 tek az ágak hogy én bé-óltassam. *
Jól vagyon: a'hitlenségért töret-
tek-le. Te pedig a'hit-által állasz: ne
21 érts fenn, hanem félly. * Mert ha az
Isten a'természet-szerént-valo ágak-
nak nem kedvezett: talám néked sem
22 kedvez. * Lássad azért az Istennek
jó-vóltát, és keménységét: azok-el-
len ugyan, a'kik el-estek, keménysé-
gét; te-hozzád pedig, az Istennek jó-
vóltát, ha meg-maradsz a'jóságban,
23 mert külömben te-is ki-vágattatol. *
De azok-is, ha meg nem maradnak a'
hitlenségben, bé-óltatnak: mert ha-
talmas az Isten hogy ismég bé-óltsa
24 őket. * Mert ha te a'természet-szerént-
valo vad olaj-fából ki-vágattál, és
természet-ellen bé-óltattál a'jó olaj-
fába: menyível inkább azok, a'kik
természet-szerént bé-óltatnak az ő
25 saját olaj-fájokba? * Mert akarom

hogy meg-tudgyátok átyámfiai e'titkot, (hogy ne legyetek magatoknál bőlchek) hogy vakság történt Israélben részszerént, míg a'Pogányoknak tellyes-vólta bé-jőne, * és így
26 az egész Israël üdvőzűlne, a'mint írva vagyon: " El-jő Sionból, a'ki kiszabadíttson, és el-téríttse az istentelenséget Jákobról. * És ez nékik én-
27 tőlem a'végezés: mikor el-vészem az ő bűnöket. * Az Evangeliom-szerént, ellenségek ugyan ti-érettetek;
28 a'választás-szerént pedig, szerelmesek az atyákért. * Mert meg-bánás-
29 nélkül vannak az Isten ajándéki 's az ő hívatallya. * Mert a'mint ti-is valamikor nem hittetek az Istennek, most
30 pedig irgalmaságot nyertetek azoknak hitlenségek-miá: * úgy ezek-
31 is most nem hitték a'veletek lőtt irgalmaságot, hogy ők-is irgalmaságot nyerjenek. * Mert az Isten mindeneket a'hitlenségbe rekesztett: hogy
32 minnyájokon könyörűlljön. * Óh Isten bőlcheséghe és tudománya gazdagságinak magasága: melly meg-
33 fogháthatatlanok az ő ítéleti, és megvizsgálhatatlanok az ő útai! * † Mert
34 ki ismérte-meg az Úr elméjét? Vagy
35 ki vólt az ő tanátsa? * Vagy ki adott elsőbb néki, és viszsza-adatik annak?
36 * Mert ő-tőle, és ő-általa, és ő-benne vannak mindenek: ő-néki légyen dichőség örökké. Amen.

XII. Rész.

1 A KÉrlek azért titeket atyámfiai az Isten irgalmaságára, "hogy a'ti testeteket adgyátok élő, szent, és Istenek kedves áldozatúl, a'ti szolgálatotok
2 okossággal légyen. * És ne szabjátok magatokat e'világhoz, hanem változzatok-el a'ti értelmeteknek újulásában: † hogy meg-próbállyátok, mellyik légyen az Istennek jó, és kellemetes, és tekélletes akaratttya. * Mert azt
3 módom a'nékem adatott malaszt-által, minnyájotoknak a'kik közöttetek vannak: Hogy ne értsétek többet annál, a'mint kell érteni, hanē értsetek józanság-szerént: " és a'mint kinekkinek Isten osztotta a'hitnek mértékét. * Mert a'mint egy testben sok tagjaink vannak, minden tagoknak pedig
4 nem ugyā azon egy chelekedetek vagyon: * úgy sokan egy test vagyunk
5 a'Krístusban, mindenikünk pedig egygyik a'másiknak tagjai. * Külömbőző ajándékink vannak pedig a'malaszt-
6 szerént, a'melly nékünk adatott; * akár a'profétálás a'hitnek módgyaszerént, * akár a'szolgálat a'szolgálatban, akár a'ki tanít a'tudománybā,
7 * a'ki int az intésben, a'ki adakozik az egyűgyűségben, a'ki gondot-viszel a'szorgalmatosságban, a'ki könyörűl
8 a'vídámságban. * A'szeretet tettetés-nélkűl. " Gyűlölvén a'gonoszt, a'jóhoz ragaszkodván. * † Az atya-
9 fiuságnak szerelmével egy-mást szeretvén: Tisztelettel egy-mást meg-
10 előzvén: * " A'szorgalmatosságban
11 C nem restelkedvén: A'lélekbē buzgók
12 lévén: Az Úrnak szolgálván: * A'reménségben örűlvén: A'háborúságban békével tűrvén: Az imádságban
13 † szerénykedvén: * A'szenteknek szűkségekben adakozók lévén: † A'gazdálkodást követvén: * Álgyátok a'ti üldözőiteket: álgyátok, és ne átkozzátok. * Örűllyetek az örvendezőkkel,
15 16 sírjatok a'sírókkal: * Ugyan-azont értvén egy-más-között: fenn nem értvén, hanem az alázatosokkal eggyezvén. Ne legyetek okosak ti-
17 magatoknál: * Senkinek gonoszért gonoszt viszsza nem adván: " a'jókra igyekezvén nem chak Isten-előtt, hanem minden emberek-előtt-is. *
18 † Ha lehetséges, a'mi rajtatok áll,
D minden emberrel békességtek lévén:
19 * " Magatokat nem óltalmazván szerelmesim, hanem adgyatok helyt a' haragnak. mert írva vagyon: † Enyím a'boszszú-állás; én meg-fizetem, úgy-mond az Úr. * De ha éhezik a'te ellenségед, étesd őtet: ha szomjúhozik, italt adgy néki. mert ezt chelekedvén, tűzes szenet gyűjtesz a'fejére. * Meg ne győzettessél a'gonosztól, hanem jóval győzd-meg a'gonoszt.

XIII. Rész.

1 A MInden lélek aláj-vettessék a'felső hatalmasságoknak: Mert ninch hatalmaság hanem az Istentől: a'mellyek pedig vannak, az Istentől rendeltettek. * Az-okáért a'ki ellenáll a'hatalmaságnak, az Isten rendelésének áll ellene. A'kik pedig ellenállanak, azok magoknak szereznek
3 kárhozatot: * mert a'fejedelmek nem a'jó chelekedetnek vańak félelmére, hanem a'gonosznak. Akarsz-e pedig

"Isa. 59. d. 20.

"Amos 5. d. 15. †Ephes. 4. a. 3. "1. Pet. 2. c. 17.

† Hebr. 13. a. 1. 1. Pet. 4. b. 9.

† Sap. 9. c. 13. Isa. 40. d. 13. 1. Cor. 2. d. 16.

"2. Cor. 8. d. 21.

† Hebr 12. d. 14. "Eccli. 28. a. 1. 2. 3. Matth. 5. g. 39. † Deut. 32. c. 35. Hebr. 10. f. 30. Prov. 25. c. 21.

"Phil. 4. d. 18.

† Eph. 5. d. 17. 1. Thess. 4. a. 3.

"1. Cor. 12. b. 11. Eph. 4. b. 7.

Sap. 6. a. 4. 1. Pet. 2. c. 13.

Acter. 12. 13.

nem félni a'hatalmaſságtól? Jót chelekedgyél; és díchéreted léſzen attól.
4 * Mert Iſtennek ſzolgája a'te jódra. Ha pedig gonoſzt chelekeſzel, félly:
B 6 mert nē ok-nélkūl hordozza a'fegyvert. Mert Iſten ſzolgája: boſzſzút álván būntetéſsel azon, a'ki gonoſzt
5 7 chelekeſzik. *Az-okáért ſzūkſég hogy engedgyetek, nē chak a'būntetéſért,
6 8 hanem a'lelki-iſméretért-is. * Mert azért adtok adót-is: mert az Iſten ſzolgái, ugyan azért ſzolgálván. * " Adgyátok-meg azért mindennek a'mivel tartoztok: a'kinek adóval, adót; a'
7 kinek vámmal, vámot; a'kinek félelemmel, félelmet; a'kinek tiſztelettel, tiſzteletet. * Senkinek ſemmivel ne
8 10 tartozzatok, hanem chak hogy egymáſt ſzereſsétek: mert a'ki felebarátC tyát ſzereti, a'tōrvényt bé-tőltötte. *
9 11 Mert: † Ne paráználkodgyál; Ne ōlly; Ne orozz; Hamis tanuſágot ne
C ſzólly; Ne kívánny: és ha más egyéb
12 parancholat vagyon, ez igében foglaltatik: " Szereſsed felebarátodat mint te-magadat. * A'felebarátunk
10 13 ſzereteti gonoſzt nem chelekeſzik. A'tōrvénnek tellyes-vólta azért a'ſzeretet. * És ezt az ūdőt tudván: hogy
11 D 14 órája vagyon már az álomból fel-kelnūnk. Mert moſt kőzelb vagyon a'mi ūdvőſségūnk, hogy-ſem mikor hittūnk. * Az éj el-múlt, a'nap pedig
12 15 el-kőzelgetett. Veſsük-el azért a'ſetétſég chelekedetit, és őltőzzünk a'
13 világoſság fegyveribe. * Mint nappal tiſzteſségeſsen járjunk; † nem tobzódáſokban, és réſzegſégekben, nem
16 az ágyas-házakban, és ízemtelenſégekben, nē verſénkedésben, és irígyſégben: * " hanem őltőzzetek az
14 17 Ur Jéſus Kriſtusba, és a'teſtnek nē viſellyétek gondgyát a'kívánſágokſzerént.

XIV. Rész.

AZ erőtlent pedig a'hitben fel-
1 vegyétek, nem a'gōdolatok-
A 20 nak vetekedéſiben. * Mert
2 némelly azt hiſzi hogy mindent meg-ehetik: a'ki pedig erőtlen, paréjt egyék. * Az, a'ki éſzik, a'nem-
3 21 évőt meg ne útállya: és a'ki nē éſzik, az évőt meg ne ítéllye: mert az Iſten
22 fel-vőtte őtet. * " Te ki vagy, a'ki a'
4 más ſzolgáját ítéled? Az Urának áll, vagy eſik: fel-áll pedig: mert hatalmas az Iſten őtet fel-állatni. * Mert né-
5 23 melly kūlōmbſéget téſzen a'nap's a'nap-kőzőtt: némelly pedig minden napot meg-ítél: ki-ki az ō értelmében bévelkődgyék. * A'ki napot válogat, az Urnak válogattya: És a'ki éſzik, az Urnak éſzik: mert hálákat ád az Iſtennek. És a'ki nem éſzik, az Urnak nem éſzik, és hálákat ád az Iſtennek. *Mert ſenki kőzzūlūnk magának nem él, és ſenki magának meg nem hal. * Mert akár élūnk, az Urnak elūnk; akár meg-halunk, az Urnak halunk-meg. Az-okáért vagy élūnk, vagy halunk, az Uré vagyunk. * Mert azért hóltmeg, és támadott-fel a'Kriſtus: hogy mind a'hóltakon, 's mind az eleveneken uralkodgyék. * Te pedig miért ítéled az atyádfiát? a'vagy te miért útálod-meg az atyádfiát? † Mert minnyájan a'Kriſtus ítélő-ſzéki-eleibe fogunk állani. * mert írva vagyon: "Élek én, úgy-mond az Ur, hogy nékem hajol-meg minden térd: és minden nyelv valláſt téſzen az Iſtennek. * Azokáért ki-ki mind kőzzūlünk magáról ád ſzámot az Iſtennek. * Azért többé egy-máſt ne ítéllyük: hanem inkább azt ítéllyétek, hogy akadályt nē tegyetek az atyátok-fiának, vagy botránkozáſt. * Tudom, és bízom az Ur Jéſusban, hogy ſemmi nem tiſztátalan ō-általa, hanem chak annak a'ki valamit tiſztátalannak alít lenni, annak tiſztátalan. * Mert ha az étekmiatt az atyád-fia meg-ſzomorodik: már nē a'ſzeretet-ſzerént járſz. "A'te ételeddel el ne veſzeſsed azt, a'kiért meg-hólt a'Kriſtus. * Ne káromlattaſsék azért a'mi jónk. *Mert az Iſtennek orſzága, nem étel 's ital: hanem igaſság, és békeſség, és örőm a'Szent-Lélekben: * mert a'ki ebben ſzolgál a'Kriſtuſnak, kedves az Iſtennek, és díchéretes az emberek-előtt. * Azokáért a'mik a'békeſségre-valók, kőveſsük: és a'mik az épűletre-valók, egy-más-kőzőtt meg-őrizzük. * Ne rontſd-el az ételért az Iſten alkotmányát. † Mindenek tiſztáknak ugyan: de gonoſz az embernek, a'ki botránkozáſsal éſzik. * " Jó húſt nem enni, és bort nem innya, ſem a'miben az atyádfia meg-bántatik, vagy meg-botránkozik, vagy meg-erőtlenűl. * Hited vagyon-e? magadnál tartſad az Iſten-előtt: Bóldog, a'ki nem ítéli magát abban a'mit javall. * A'ki pedig kűlōmbſéget ítél, ha éſzik, el-kár-

" Mat. 22. c. 21.
† Exod. 20. c. 14. Deut. 5. b. 18.
" Lev. 19. d. 18. Matth. 22. d. 39. Mar. 12. c. 31. Gal. 5. c. 14. Iac. 2. b. 8.
† Luc. 21. b. 34.
" Gal. 5. c. 16. 1. Pet. 2. c. 11.
" Iac. 4. d. 12.
† 2. Cor. 5. b. 10.
" Iſ. 45. d. 23. " Phil. 2. b. 10.
" 1. Cor. 8. d. 12.
† Tit. 1. d. 18.
" 1. Cor. 18. d. 18.

hozott: mert nem a'hitből. Minden pedig a'mi hitből ninch, bűn az.

XV. Rész.

TArtozunk pedig mí erősbek az erőtlenek gyarlóságit viselni, és nem magunknak kedvezni. *Ki-ki mind közzűletek kedveskedgyék felebarátyának a'jóban, épűlésre. * Mert Kristus nem kedvezett magának, hanem, a'mint írva vagyon: "A'téged-szidalmazóknak szidalmi reám estek. * Mert valamik meg-írattak, a'mi tanuságunkra írattak: hogy a'békeséges tűrés-által, és az Irások vigasztalása-által, reménségünk légyen. * A'békeséges tűrésnek s a'vigasztalásnak Istene pedig, † adgyon eggyet értenetek egy-más-között a'Jésus Kristus-szerént: * hogy egyenlő szívűek, egy szájjal tisztellyétek az Istent, és a'mí Urunk Jésus Kristusnak Attyát. * Azokáért vegyétek-fel egy-mást, a'mint Kristus-is fel-vőtt titeket az Isten tiszteletire. * Mert azt mondom, hogy a'Kristus Jésus, szolgája vólt a' környűl-metélkedésnek az Isten igasságáért, az Atyák igéretinek megerősítésére: * A'Pogányok pedig az irgalmasságért tisztellyék az Istent, a'mint írva vagyon: " Azért hálát adok néked Uram a'Pogányok-között, és a'te nevednek éneklek. * És ismég mondgya: Vígadgyatok Pogányok az ő népével. * És ismég: † Dichérjétek minden Pogányok az Urat: és magasztallyátok őtet minden népek. * És ismég Isaías mondgya: " Jessének gyökere lészen, és a'ki fel-támad a'Pogányokat vezérleni, ő-benne bíznak a'Pogányok. * A'reménségnek Istene pedig töltsön-be titeket minden örömmel, és békességgel a'hitelben: hogy bévelkődgyetek a'reménségben, és a'Szent-Lélek erejében. * Bizonyos vagyok pedig atyámfiai én-magam-is felőletek, hogy tí-is tellyesek vattok szeretettel, rakvák minden tudománnyal, úgy hogy egy-mást intheti sétek. * Mérészben írtam pedig néktek atyámfiai valami részből, úgy-mint emlekeztetvén titeket: a'malasztért, melly nékem az Istentől adatott, * hogy szolgája légyek a'Kristus Jésusnak a'Pogányok-között: meg-szentelvén az Istē Evangeliomát, hogy a'Pogányok áldozattya kedves légyen, és meg-

"Psal. 68. b. 10.

† 1. Cor. 1. b. 10.

"Psal. 17. d. 50. 2. Reg. 22. d. 50. † Psal. 116. a. 1.

"Isa. 11. c. 10.

szenteltetett a'Szent-Lélek-által. * Vagyō azért dichőségem a'Jésus Kristus-által az Istennél. * Mert nem merek semmit azok-közzűl szóllani, a'miket a'Kristus én-általam a'Pogányok éngedelmességére nem chelekeszik, igével és chelekedettel; * jegyeknek és chodáknak erejével, a' Szent-Léleknek erejével: úgy hogy Jerusálétől-fogva körös-körűl mind Illíriá-ig tellyesen el-hirdettem a' Kristus Evangéliomát. * Úgy prediállottam pedig ez Evangéliomot, nem a'hol nevezetben vólt a'Kristus, hogy más fondamentomára ne építenék: hanem a'mint írva vagyon: * † A'kiknek nem hirdetteretett ő-felőle, meg-láttyák: és a'kik nem hallották, meg-értik. * Ez-okáért főlőtte igen meg-is bántattam hogy hozzátok ne mennék, és meg-tiltatam mind eddig. * Most pedig helyem nem lévén tovább e'tartományokban, kívánságom lévén pedig tí-hozzátok menni nem sok el-múlt esztendőktől fogva: * mikor Hispániába kezdek menni, reméllem hogy által-menvén meglátlak titeket, és tőletek vitetem oda, ha veletek előszer egy-részből nyájaskodom. * Most azért Jerusalembe megyek a'szenteknek szolgálni. * Mert javallották Maczedónia és Akáia, hogy közönséggel valamit adnának a'szentek-közzűl-valo szegényeknek, a'kik Jerusalemben vannak. * Mert tetszett nékik: és adósak nékik. " Mert ha az ő lelki dolgokban részesekké lőttek a'Pogányok: tartoznak a'testiekben-is szolgálni nékik. * Ezt azért mikor el-végezem, és kezekbe adom e'gyűmőlchőt; tí-általatok megyek Hispaniába. * Tudom pedig hogy hozzátok menvén, a'Kristus Evangélioma áldásának bévségével megyek. * Kérlek azért titeket atyámfiai a'mi Urunk Jésus Kristus-által, és a'Szent-Lélek szeretети-által, hogy segétsetek engem a' tí én-érettem-valo imádságtokban az Istenhez, * hogy meg-szabadíttassam a'hitetlenektől a'kik Judeában vannak, és az én szolgálatomnak bé-mutatása kellemetes légyen Jerusalemben a'szenteknek, * hogy örömmel mennyek hozzátok az Isten akarattya-által, és tí-veletek meg-vídámodgyam. * A'békeségnek Istene pedig légyen minnyájotokkal. Amen.

† Isa. 52. d. 15.

" 1. Cor. 9. b. 11.

XVI. Rész.

XVI. Rész.

A Jánlom pedig néktek Fébét 1
a'mí nénénket, ki az Anya- A
ſzentegyháznak ſzolgál,
melly Czenkrisbē vagyon:* 2
hogy őtet bé-fogadgyátok az Úrban
a'mint ſzentekhez illik: és mellette
légyetek valami dologban nálatok-
nélkůl ſzűkölködik: mert ő-is ſokak-
mellett vólt, és magam-mellett-is. * 3
" Act. 18. a. 2. g. 26. Koſzöntſétek " Priſkát és Aquilát
az én ſegétőimet a'Kriſtus Jéſusban;
(* kik az én lelkemért a'magok nya- 4
kait adták: kiknek nem chak én adok
hálákat, de a'Pogányoknak minden
Gyűlekőzeti-is) * és az ő házok-béli 5
gyűlekőzetet-is. Köſzöntſétek az én
ſzerelmes Epenétuſomat, ki első zen-
géje Áſiának a'Kriſtusban. * Köſzön- 6
tſétek Mariát, ki ſokat munkálkodott
kőzöttetek. * Köſzöntſétek Andro- 7
níkuſt és Juniát, az én rokonimat és
fogoly-tárſaimat: a'kik fők az Apoſ-
tolok-kőzött, a'kik én-elöttem vól-
tak-is a'Kriſtusbā. * Köſzöntſétek Am- 8
pliátuſt az én igen ſzerelmeſemet az
Úrban. * Köſzöntſétek Orbánt a'mí 9
ſegétőnket a'Kriſtus Jéſusban, és Sta- B
kyſt az én ſzerelmeſemet. * Köſzön- 10
tſétek a'Kriſtusban jámbor Apelleſt.
* Köſzöntſétek azokat, a'kik az Ariſ- 11
tobúlus házából-valók. Köſzöntſé-
tek Heródiont az én rokonomat. Kö-
ſzöntſétek azokat, a'kik a'Narcziſsus
házából-valók, kik az Úrban vannak.
* Köſzöntſétek Tryfénát, és Tryfóſát: 12
kik az Úrban munkálkodnak. Kö-
ſzöntſétek Perſiſt az én ſzerelmeſe-
met, ki ſokat munkálkodott az Úr-
ban. * Köſzöntſétek az Úrban vá- 13
laſztatott Rúfuſt; és az ő annyát, 's
enyímet-is. * Köſzöntſétek Aſyn- 14
krituſt, Flégont, Hermát, Patrobát,
Hermeſt; és a'kik vélek vannak, az
atyafiakat. * Köſzöntſétek Filólogust 15

C és Júliát, Néreuſt és az ő nénnyét,
és Olympiáſt, és mind, a'kik vélek
16 vannak, a'ſzenteket. * Köſzöntſétek
egy-máſt a'ſzent chókolásban. Kö-
ſzöntenek títeket a'Kriſtuſnak min-
17 den Gyűlekőzeti. * Kérlek pedig tí-
teket atyámfiai, hogy azokra vígyáz-
zatok, a'kik viſzſza-vonyáſokat és
botránkozáſokat ſzereznek, a'tudo-
mányon-kívűl a'mellyet tí tanúlta-
18 tok; és távozzatok-el azoktól. * Mert
effélék a'mí Urunk Kriſtuſnak nem
ſzolgálnak, hanem az ő haſoknak: és
az édes beſzédekkel, és áldáſokkal, el-
19 hitetik az ártatlanok ſzíveit. * Mert
a'tí engedelmeſségtek mindē helyen
ki-hirdettetett. Őrűlők azért tí-ben-
netek. De akarom hogy bőlchek le-
gyetek a'jóban, és egyűgyűek a'go-
20 noſzban. * A'békeſégnek Iſtene pe-
dig rontſa-meg a'ſátant a'tí lábaitok-
alatt hamarſággal. A'mí Urunk Jé-
ſus Kriſtuſnak malaſztya tí-veletek.
21 * " Köſzönt títeket Timóteus az én " Act. a. 1.
D ſegétőm, és Lúczius, és Iáſon, és Sofí-
22 pater, az én rokonim. * Köſzöntlek
títeket én Tertzius, ki e'levelet írtam,
23 az Úrban. * Köſzönt títeket Kájus az
én gazdám, és az egéſz Anyáſzentegy-
ház. Köſzönt títeket Eraſtus a'váras
kinch-tartója, és Quartus, az atyafi.
24 * A'mí Urunk Jéſus Kriſtuſnák ma-
laſztya légyen minnyájotokkal. A-
25 men. * Annak pedig, a'ki títeket meg-
erőſsíthet az én Evangéliomom-ſze-
rént, és a'Jéſus Kriſtus predikállása-
ſzerént, a'titoknak meg-jelentéſe-
ſzerént, melly őrök időktől-fogva el-
26 titkoltatott (* melly moſt jelentetett-
meg a'Proféták Iráſi-által az őrök
Iſten parancholattya-ſzerént, a'hit-
nek engedéſére) minden Pogányok-
27 kőzött meg-tudatott, * az egyedűl
bőlch Iſtennek, a'Jéſus Kriſtus-által,
kinek tiſztelet és dichőſég őrökkön
őrökké. Amen.

SZ. PAL APOSTOL I. LEVELE A' KORINTVSIAKHOZ.

I. Rész.

PÁl a'Jéſus Kriſtuſnak hí- 1
vattatott Apoſtola az A
Iſten akarattya-által, és
a'Sóſtenes atyafiu, * az 2
Iſten Gyűlekőzetinek,
melly Korintusban vagyon, a'Kriſ-
tus Jéſusban meg-ſzenteltetteknek,
a'hívattatott ſzenteknek, minnyájok-
kal a'kik ſegétſégűl híják a'mí Urunk
Jéſus Kriſtuſnak nevét, minden ő he-
3 lyekben, és a'mienkben. * Kegyelem
néktek, és békeſég az Iſtentől a'mí
Atyánktól, és az Úr Jéſus Kriſtuſtól.

Rom. 16. 1. Cor. 1. *Hálá-

* Hálákat adok az én Istenémnek mindenkor érettetek az Isten malasztyáért, melly néktek adatott a' Kristus Jésusban: * hogy mindenekben gazdagok lőttetek ő-benne, minden igében, és minden tudományban. * a' mint a' Kristus bizonyság-tétele megerősíttetett tí-bennetek: * úgy hogy semmi-némű malaszt heával ne legyetek, várván a' mí Urunk Jésus Kristusnak meg-jelenését, * a' ki meg-is erősít títeket mind végig vétek-nélkül, a' mí Urunk Jésus Kristusnak el-jövetele napján. * " Igaz az Isten: a' ki-által hívattattatok az ő Fiának a' mí Urunk Jésus Kristusnak társaságába. * Kérlek pedig títeket atyámfiai, a' mí Urunk Jésus Kristusnak neveért: hogy azon-eggyet mongyátok minnyájá, és ne legyenek tí-közttetek szakadások: legyetek pedig tekélletesek azon értelemben, és azon ítéletben. * Mert meg-jelétetett nékē tí-felőletek atyámfiai, azoktól a' kik Klóesé, hogy versenkedések vannak közöttetek. * Ezt mondom pedig, hogy ki-ki mind közzűletek azt mongya: Én Pálé vagyok ugyan; én pedig † Apollóé; én pedig Czefálé; én pedig Kristusé. * Meg-osztatott-e a' Kristus? Vallyon Pál feszíttetett-e meg érettetek? vagy Pál nevében kereszteltettetek-e meg? * Hálákat adok az Istennek, hogy senkit közzűletek meg nem kereszteltem, hanem " chak Krispust, és Kájust: * hogy valaki ne mongya hogy az én nevemben kereszteltettetett-meg. * Meg-kereszteltem pedig a' Stéfana házát-is: azon-kívűl nem tudom ha valakit máſt kereszteltem. * Mert nem keresztelni küldött engem a' Kristus, hanem az Evangéliomot hirdetni: † nem az ígének bölcheségében, hogy ki ne üresülljön a' Kristus keresztje. * Mert a' keresztnek igéje, az el-veszőknek bolondság ugyan: azoknak pedig a' kik üdvözűlnek, az-az nékünk, az Isten ereje. * Mert írva vagyon: * " El-veszt ōm a' bölchek bölcheségét, és az okosak okaságát meg-vetem. *† Hol a' bölch? hol az irás-túdó? hol e' világnak tudakozója? Nem bolondá tötte-e az Isten e' világ bölcheségét? * Mert mivelhogy az Istennek bölcheségében meg nem ismérte a' világ a' bölcheség-által az Istent: tetszett az Istennek, a' predikállásnak bolondságával üdvözíteni a' hívőket. * Mert a' Zsidók-is jeleket kérnek, és a' Görögök-is bölcheséget keresnek: * mí pedig a' meg-feszíttetett Kristust predikállyuk; a' Zsidóknak botránkozást ugyan, a' Pogányoknak pedig bolondságot; * azoknak pedig a' hívattatott Zsidóknak, és a' Görögöknek, Kristust az Isten erejét, és az Isten bölcheségét. * mert a' mi az Istenben bolondság, bölchebb az embereknél: és a' mi az Istenben erőtlenség, erősb az embereknél. * Mert láſsátok a' tí hívatalotokat atyámfiai, hogy nem sok bölchek test-szerént, nem sok hatalmasok, nem sok nemesek: * hanem a' világ bolondit választotta az Isten, hogy meg-szégyenítse a' bölcheket: és a' világ erőtlenit választotta az Isten, hogy meg-szégyenítse az erősöket: * és a' világnak nemtelenit, 's az el-vetettit választotta az Isten, és azokat a' mik ninchenek, hogy el-rontaná azokat a' mik vannak: * hogy ne dichekedgyék egy test-is az ő színe-előtt. * Tí pedig ő-tőle vattok a' Kristus Jésusban, ki nékünk az Istentől bölcheség lőtt, és " igasság, és meg-szentelés, és váltság: * hogy, a' mint írva vagyon: † A' ki dichekedik, az Úrbā dichekedgyék.

"1. Thes. 5. d. 24.

† Act. 18. f. 24.

" Act. 18. b. 8.

† 1. Pet. 1. c. 16. Inf. 2. a. 1. 4.

"Isa. 29. c. 14.

† Isa. 33. 6. 18.

"Jer. 23. a. 5. † Jer. 9. g. 22. 23. 2. Cor. 10. d. 17.

II. Rész.

EN-is mikor hozzátok jöttem vólna, atyámfiai, " nem jöttem a' beszédnek vagy bölcheségnek mélységében, hirdetvén néktek a' Kristus bizonyság-tételét. * Mert nem ítéltem hogy tudnék valamit köztetek, hanem chak a' Jésus Kristust, azt-is a' meg-feszíttetett. * † És én erőtlenségben, és félelemben, és nagy rettegésben vóltam nálatok: * és az én beszédem és predikálásom, " nem az emberi bölcheségnek hitető igéiben, hanem a' léleknek 's az erőnek meg-mutatásában: * hogy a' tí hitetek ne légyen az emberek bölcheségében, hanem az Isten erejében. * Bölcheséget szóllunk pedig a' tekélletesek-között: de nem e' világ, sem e' világi fejedelmek bölcheségét, kik el-rontatnak: * hanem szóllyuk az Isten bölcheségét titkos értelemben, melly el-rejtetett, mellyet el-rendelt az Isten e' világ előtt a' mí dichőségünkre. * mellyet senki e' világ fejedelmi-közzűl meg nem ismért: mert, ha meg-ismértek

" Sup. 1. c. 17.

† Act. 18. 6. 1.

" 2. Pet. 1. c. 17.

vólna,

vólna, ſoha a'dichőſégnek Urát meg-
nem feſzítették vólna. * De a'mint 9
írva vagyon: "Hogy a'ſzem nem lát-
ta, ſe a'fül nem hallotta, ſe az ember
ſzívébe fel nem mentenek, a'miket az
Iſten azoknak kéſzített, a'kit őtet ſze-
retik: * nékünk pedig meg-jelentet- 10
te az Iſten az ő lelke-által. mert a'Lé-
lek mindeneket meg vizgál, még az
Iſtennek mélyſéges dolgait-is. *Mert 11
ki tudgya az emberek-kőzzül, a'mik
az emberben vannak, hanem chak az
ember lelke, a'ki ő-benne vagyon?
úgy a'mik az Iſtenben vannak-is, ſen-
ki nem tudgya, hanem chak az Iſten
lelke. * Mí pedig nem e'világ lelkét 12
vőttük, hanem a'Lelket melly az
Iſtentől vagyon; hogy meg-tudgyuk
a'miket az Iſten nékünk ajándéko-
zott: * † a'miket beſzéllünk-is, nem 13
az emberi bőlcheſégnek túdós ígéi- D
ben; hanem a'Léleknek tanitáſábā, a'
lelkieket lelkiekhez ſzabván. * A'teſt- 14
ſzerént-valo ember pedig, meg nem
fogja azokat a'mik az Iſten lelkeé:
mert bolondſág ő-előtte, és nem ért-
heti: mert lélek-ſzerént itéltetik-meg.
* A'lelki pedig mindeneket meg-ítél: 15
és ő ſenkitől meg nem itéltetik. * " 16
Mert ki értette-meg az Úr értelmét,
a'ki oktatná őtet? Mí-nálunk pedig
a'Kriſtus értelme vagyon.

"Iſa. 69. a. 4.
† 2. Pet. 1. c. 16.
"Iſa. 40 d. 23. Sap. 9. c. 13. Rom. 10. d. 34.

III. Rész.

EN-is, atyámfiai, nem ſzól- 1
hattam néktek mint lelkiek- A
nek, hanem mint teſtieknek.
Mint kiſdedeknek a Kriſtuſ-
ban, * tejet adtam innotok, nem vaſ- 2
tag eledelt: mert azt nem vehetitek
vala: de még moſt ſem vehetitek:
mert még teſtiek vattok. *Mert mint- 3
hogy kőzőttetek irégyſég, és verſen-
gés vagyon, nem teſtiek vattok-e, és
nem emberi mód-ſzerént jártok-e? * 4
Mert midőn valaki azt mondgya: Én
Pálé vagyok ugyan; más pedig: Én
Apollóé: nem emberek vattok-e? Mi-
choda azért Apollo? michoda pedig
Pál? * Annak ſzolgai, a'kinek hitte- 5
tek, és a'mint kinek-kinek az Úr adta.
* Én plántáltam, Apollo őntőzte: de 6
az Iſten adta a'nevekedéſt. * Az-oká- 7
ért ſem a'ki plántál, valami; ſem a'ki B
őntőz: hanem a'ki nevekedéſt ád, az
Iſten. * "A'ki pedig plántál, és a'ki őn- 8
tőz, eggyek. † Ki-ki mind pedig tu-
lajdon jutalmát véſzi az ő munkája-

"Pſal. 61. d. 13.
† Gal. 6. b. 5.

9 ſzerént. * Mert az Iſten ſegétői va-
gyunk: az Iſten majorſága vattok, az
10 Iſten épitéſe vattok. * Az Iſtennek
malaſztya-ſzerént, melly nékem ada-
tott, úgy-mint bőlch fondálo-meſter
fondamentomot vetettem: más épít
pedig arra. Ki-ki mind láſsa pedig
11 mint épít azon. * Mert más fonda-
C mentomot ſenki nem vethet, azon-
kivűl a'melly vettetett, melly a'Kriſ-
12 tus Jéſus. * Ha valaki pedig e'fon-
damentomra épít, aranyat, ezüſtőt,
drága-kőveket, fákat, ſzénát, pozdor-
13 ját, * kinek-kinek munkája nyilván
léſzen: mert az Úr napja meg-mutat-
tya, mert a'tűz-által meg-jelentetik:
és kinek-kinek minémű légyen mun-
14 kája, a'tűz meg-próbállya. * Ha ki-
nek munkája, a'mellyet reá épitett,
15 meg-marad, jutalmát véſzi. * Ha ki-
nek műkája meg-ég, kárt vall: ő pedig
16 üdvőzűl: de úgy mint a'tűz-által. *
Nem tudgyátok-e hogy az Iſten tem-
ploma vattok, és az Iſten Lelke lakik
17 bennetek? * Ha valaki pedig az Iſten
D templomát meg-fertezteti, el-veſzti-
azt az Iſten. Mert az Iſten temploma
18 ſzent, melly tí vattok. * Senki magát
meg ne challya: ha valaki láttatik tí-
kőztetek bőlchnek lenni e'világon,
bolōdá légyen hogy bőlch leheſsen.
19 * Mert e'világ bőlcheſége, bolondſág
az Iſtennél. Mert írva vagyon: †Meg-
fogom a'bőlcheket az ő álnokſágok-
20 ban. *És iſmég: "Az Úr iſméri a'ből-
chek gondolatit, hogy heába-valók.
21 * Senki azért ne dichekedgyék az em-
22 berekben. * Mert mindenek tieket,
akár Pál, akár Apollo, akár Czéfás,
akár a'világ, akár az élet, akár a'halál,
akár a'jelen-valók, akár a'kővetke-
23 zendők: mert mindenek tiétek; * tí
pedig a'Kriſtuſé: a'Kriſtus pedig az
Iſtené.

† Inf. 6. d. 19. 2. Cor. 6. c. 15.
† Iob. 5. c. 13.
"Pſal. 9. 3. b. 11.

IV. Rész.

1 VGy alíttſon minket az ember
A mint a'Kriſtus ſzolgait, és az
2 Iſten titkainak ſáfárit. * Itt
már az kereſtetik a'ſáfárok-
3 kőzőtt, hogy ki hívnek találtaſsék. *
Nékem pedig leg-kiſsebb gondom,
hogy tőletek itélteſsem, vagy az em-
beri naptól: de magamat ſem ítélem.
4 * Mert ſemiben lelkem iſméreti nem
vádol: de abban meg nem igazúltam:
5 a'ki pedig engemet itél, az Úr. * Az-
okáért ne itéllyetek idő-előtt, míg

2. Cor. 6. a. 4.

1. Cor. 3. 4.

nem

nem el-jő az Úr: ki meg-is világoſittya a'ſetétſég titkait, és meg-nyilatkoztattya a'ſzívek tanátſit: és akkor léſzen kinek-kinek dichéreti az Iſtentől. * Ezeket pedig atyámfiai, példában vőttem magamra és Apollóra, tí-érettetek: hogy rólunk tanúllyatok, hogy a'fölőtt a'mi meg vagyon írva, eggyik a'máſik-ellen máſért fel ne fuvalkodgyék. *Mert ki válaſztki téged? Michodád vagyon pedig a' mit nem vőttél? Ha pedig vőtted, mit dichekedel, mint-ha nem vőtted vólna? * Már meg-elégedtetek, már gazdagokká lőttetek: nálunk-nélkűl orſzágoltok: és adgya Iſten hogy orſzágollyatok, hogy mí-is veletek orſzágollyunk. * Mert, vélem hogy az Iſten minket leg-utólſo Apoſtoloknak mutatott, úgy-mint halálra-valókat: mert chodája lőttünk a'világnak, és az Angyaloknak, és az embereknek. * Mí bolondok vagyunk a' Kriſtuſért, tí pedig okoſok a'Kriſtuſban: mi erőtlenek, tí pedig erőſsek: tí nemeſsek, mí pedig nemtelenek. * Mind ez óráig éhezűnk, és ſzomjúhozunk, és mezítelenek vagyunk, és arczúl verettetűnk, és ide's tova bújdoſunk, * "és munkálkodunk kezeinkkel dolgozván: átkoztatunk, és áldunk: üldözést ſzenvedűnk, és el-tűrjük: * káromlattatunk, és kőnyörgűnk: mint e'világnak ſzemetei lőttünk, mindenek mosléki mind ez-ideig. * Nem írom ezeket, hogy meg-ſzégyenítteſſelek titeket, hanem úgy-mint ſzerelmes fiaimat intlek. * Mert ha tíz-ezer tanitótok vagyon-is a'Kriſtusban, de nem ſok atyátok. Mert a'Kriſtus Jéſusban az Evangeliom-által én ſzűltelek titeket. * Kérlek azért títeket, legyetek én kővetőim, a'mint én-is a'Kriſtuſé. * Azért kűldőttem hozzátok Timóteuſt, ki nékem ſzerelmes fiam, és hív az Úrban: ki eſzetekbe juttattya az én útaimat, mellyek a'Kriſtus Jéſusban vannak, a' mint mindenűtt minden Gyűlekőzetben tanítok. * Mint-ha nem vólnék hozzátok-menendő, úgy fel-fuvalkodtak némellyek. * El-megyek pedig hamar tí-hozzátok, ha az Úr akarja: és meg-értem azoknak, a'kik felfuvalkodtak, nem beſzédőket, hanem erejeket. *Mert nem a'beſzédben vagyon az Iſten orſzága, hanem az erőben. * Mit akartok? veſzſzővel menjek-e hozzátok, vagy ſzeretettel, és a'ſzelídſégnek lelkével?

V. RÉSZ.

TEllyeſséggel paráznaſág hallattatik kőzőttetek, és olly paráznaſág, minémű még a' Pogányok-kőzőtt ſem, úgy hogy valakinél az ő attyának feleſége legyen. * És tí fel-fuvalkodtatok: és nem ſírtatok inkább hogy ki-vetteſsék kőzzűletek a'ki e'dolgot chelekedte. * " Én teſtben távúl-lévén, ugyan, de lélekbe jelen, már meg-ítéltem úgy mint jelen, azt, a'ki így chelekedett, a'mi Urunk Jéſus Kriſtuſnak nevében, egybe-gyűlvén tí és az én lelkem, a'mi Urunk Jéſuſnak hatalmával, az illyen embert a'Sátánnak adni a'teſt veſzedelmére, hogy a'lélek űdvőzűlljőn, a'mí Urunk Jéſus Kriſtuſnak napján. * Nem jó a'tí dichekedéſtek. † Nẽ tudgyátok-e hogy egy kevés kováſz az egéſz téſztát, meg-poshaſztya? *Tiſztíttſátok-ki a' régi kováſzt, hogy új téſzták legyetek, a'mint hogy kováſztalanok vattok. Mert a'mi Húſvétűnk a'Kriſtus meg-áldoztatott. * Az-okáért lakozzunk; nẽ a'régi kováſzſzal, ſem a'gonoſságnak és álnokſágnak kováſzával: hanẽ a'tiſztaſágnak és igaſságnak kováſztalanival. * Irtam néktek levelemben: Ne társolkodgyatok a' paráznákkal. * nem e'világnak paráznáival ugyan, vagy főſvényivel, vagy ragadozóival, vagy bálványok ſzolgáival: mert így ki kellett vólna e' világból mennetek. * Moſt pedig írtam néktek hogy ne társolkodgyatok; ha az, a'ki atyafinak neveztetik, paráznа, vagy főſvény, vagy bálványnak-ſzolgálo, vagy átkozódó, vagy részeges, vagy ragadozó: effélével ingyen ne-is egyetek. * Mert mit itélem én azokat, a'kik kívűl vannak? nem azokat ítélitek-e tí, a'kik benn vannak? * mert azokat a'kik kivűl vannak, az Iſten itéli-meg. Veſsétek-ki a'gonoſzt kőzzűletek.

VI. RÉSZ.

MÉr-e valaki kőzzűletek, tőrvénye-lévén más-ellen, a' hamiſsaknál itéltetni, és nẽ a'ſzenteknél? *Nẽ tudgyátok-e hogy a'ſzentek e'világot megítélik? És ha tőletek itéltetik-meg a' világ,

Levit. 18. b. 12. & 20. b. 11.

"Coloſ. 2. a. 5.

† Gal. 5. b. 9.

" Act. 20. g. 34. 1. Theſ. 2. b. 9. 2. Theſ. 3. b. 8.

1. Cor. 5. 6.

világ méltatlanok vattok-e a'kik kisſebb dolgokat itéllyetek? * Nem tudgyátok-e hogy az Angyalokat itéllyük meg? menyivel inkább a'világiakat? * Azért ha világi törvényitek léſznek: a'kik az Anyaſzentegyházban alább-valók, azokat rendellyétek az itéléſre. * A'ti piruláſtokra mondom. Így ninch-e köztöttetek egy bölch-is, a'ki itéletet teheſsen az ő atyafiá-között? * Hanem az atyafi az atyafival törvénnyel vetekedik: és azt a'hitetleneknél? * " Már ugyan tellyeſséggel vétek ti-köztetek, hogy törvénykeztek egy-máſsal. Miért nem tűritek-el inkább a'boſzſzúſágot? miért nem ſzenvéditek-el inkább a'chalárdſágot? * Hanem tí chelekeſztek boſzſzúſágot, és chalárdſágot: és azt az atyafiakon. * Nem tudgyátok-e hogy a'hamiſsak az Iſten országát nem bírják? Meg ne chalatkozzatok: Sem a'paráznák, ſem a'bálványok ſzolgai, ſem a'házaſság-rontók, * ſem a'puhák, ſem a'férfiakkal köztsülők, ſem a'lopók, ſem a'fősvények, ſem a'réſzegeſek, ſem az átkozódók, ſem a'ragadozók, az Iſten országát nẽ bírják. * És effélék vóltatok némellyek: de meg-moſattattatok, de meg-ſzenteltettetek, de meg-igazíttattatok, a'mi Urunk Jéſus Kriſtuſnak nevében, és a'mi Iſtenünk Lelke-által. * Mindenek ſzabadok nékem, de nem mindenek haſználnak. Mindenek ſzabadok nékem, de én ſenki hatalma-alá nem vettetem. * Az étek a'haſnak, és a'haſ az ételeknek: az Iſten pedig mind ezt's mind azokat el-rontya: a'teſt pedig nem a'paráznaſágnak, hanem az Urnak: és az Úr a'teſtnek. * Az Iſten pedig az Urat-is fel-támaſztotta: minket-is fel-támaſzt az ő ereje-által. * Nem tudgyátok-e hogy a'tí teſtetek a'Kriſtus tagjai? Vévén azért a'Kriſtus tagjait, a'kurva tagjaivá tegyem-e? Távúl légyen. * Nem tudgyátok-e hogy a'ki a'kurvához ragaſzkodik, egy teſté léſzẽ? † Mert ketten léſznek (úgy-mond) egy teſtben. * A'ki pedig az Úrhoz ragaſzkodik, egy lélek ő-véle. * Fuſsatok a'paráznaſágtól. Minden bűn, valamellyet az ember chelekeſzik, a'teſten-kivűl vagyon: a'ki pedig paráználkodik, a'maga teſte-ellẽ vétkezik. * Nem tudgyátok-e " hogy a'tí tagjaitok a'Szent-Lélek tẽploma, a'ki beñetek vagyon,

kit az Iſtentől vőttetek, és nem vattok tí-magatoké? * † Mert nagy árron vétettetek-meg. Dicsőíttſétek és hordozzátok az Iſtent a'tí teſtetekben.

VII. Rész.

A' Mellyek-felől pedig írtatok nékem: Jó az embernek aſzſzony'állatot nem illetni: * a'paráznaſág-ellen, pedig, mindennek tulajdon feleſége légyen, és mindennek tulajdon férje légyen. * " A'férfiu a'mivel a'feleſégének tartozik, adgya-meg: haſonló-képpen pedig az aſzſzony-is a'férjének. * Az aſzſzonynak ninch az ő teſtén hatalma, hanem a'férfiúnak. Haſonló-képpen pedig a'férfiúnak-is az ő teſtén ninch hatalma, hanem az aſzſzonynak. * Meg ne challyátok egy-máſt, hanem ha egyenlő akaratból ideig, hogy foglálatoſok legyetek az imádſágban: és ismét ugyan-azonra térjetek, hogy ne kíſértsen titeket a' Sátan a'tí meg-tartóztatatlanſágtokért. * Ezt pedig engedelem-ſzerént mondom, nem parancholat-ſzerént. * Mert akarom minnyájotokat ollyanoknak lenni, mint én-magamat: de kinek-kinek tulajdon ajándéka vagyon az Iſtentől: egynek ugyan így, máſnak pedig amúgy. * Mondom pedig a'nőtleneknek, és az özvegyeknek jó nékik ha úgy maradnak, a'mint én-is. * Hogy ha magokat meg nem tartóztattyák, házaſúllyanak-meg. Mert jobb meg-házaſúlni, hogy-sem égni. * Azoknak pedig, a'kik házaſságban vañak, nem én parancholom, hanem az Úr, † hogy a'feleſége el ne menyen a'férjétől: * hogy-ha el-mégyen, házaſság-nélkül maradgyon, vagy a' férjével meg-békéllyék. És a'férfiu el ne bochâſsa a'feleſégét. * Mert egyebeknek én mondom, nem az Úr. Ha valamelly atyafinak hitetlen feleſége vagyon, és az kész véle lakni, el ne bochâſsa azt. * És ha valamelly hív aſzſzonynak hitetlen férje vagyon, és az kész véle lakni, el ne hadgya a'férjét: * mert meg-ſzenteltetett a'hitetlen férfiu az hív aſzſzony-által, és meg-ſzenteltetett az hitetlen aſzſzony a'hív férfiu-által: különben a'tí fiaitok tiſztátalanok vólnának, moſt pedig ſzentek. * Hogyha a'hitetlen el-mégyen, mennyen-el: mert nem vetteteti ſzolgálatalá az atyafiu, vagy a'hív aſzſzony

* Mat. 5. f. 39. Luc. 6. c. 29. Rom. 12. d. 17. 1. Theſ. 4. b. 6.

† Gen. 2. d. 24. Matth. 19. a. 5. Marc. 10. a. 8. Epheſ. 3. g. 31.

" Sup. 3. d. 17.

2. Cor. 6. c. 17. † Inf. 7. d. 23. 1. Pet. 1. d. 18.

" 1. Pet. 3. b. 7.

† Mat. 5. c. 32. & 19. b. 9. Marc. 10. b. 9. Luc. 16. d. 18.

effélében: békeségre hívott pedig minket az Isten. * Mert honnét tudod aszszony, ha a'férfiat üdvözíted? vagy honnét tudod férfiu, ha az aszszonyt üdvözíted? * hanem-ha, a'mint mindennek osztogatta az Úr, a'mint mindent hívott az Isten, úgy jár, és a'mint minden Gyülekezetekben tanítom. * Környülmetélkedésben hívattatott-e valaki? ne vegyen környül-metéletlenséget. Környül-metéletlenségben hívattatott-e valaki? környül ne metélkedgyék. * A'környül-metélkedés semmi, a'környül-metéletlenség-is semmi: hanem az Isten parancholatinak meg-tartása. * Ki-ki mind a'melly hívatalban hívattatott, abban maradgyon. * Szolgául hívattattál-e? ne gondolly véle: de ha szabados lehetsz-is, inkább így élly. * Mert a'ki az Úrhoz szolgául hívattatott, az Úrnak szabadosa: hasonló-képpen a'ki szabadosúl hívattatott, a'Kristusnak szolgája. * " Árron vétettetek-meg, ne legyetek az emberek szolgai. * Ki-ki mind a'miben hívattatott, atyámfiai, abban maradgyon az Istennél. * A' szüzekről pedig nincs parácholatom az Úrtól: tanátsot adok pedig, úgymint a'ki irgalmasságot nyertem az Úrtól, hogy hív legyek. * Itélem azért ezt jónak lenni a'jelen-valo szükségért, hogy jó embernek úgy lenni. * Feleséghez vagy-e kötve? Ne keress el-válást. Feleségtől szabad vagy-e? Ne keress feleséget. * Ha pedig feleséget vészsz: nem vétkeztél. És ha férjhez mégyen a'szüz, nem vétkezett. mindazáltal efféléknek testi gyötrelmek lészen. Én pedig néktek kedvezek. * Azt mondom azért, atyámfiai: Az idő rövid: következik, hogy a'kiknek feleségök vagyon-is, légyenek mint a'kiknek nincs: * és a'kik sírnak, mint a'nem-sírók: és a'kik örülnek, mint a'nem örülők: és a'kik vésznek, mint a'kik nem bírnak: * és a'kik élnek e'világgal, mint-ha nem élnének: mert el-múlik e' világnak ábrázattya. * Akarom pedig, hogy szorgalmatosság-nélkül legyetek. A'ki feleség-nélkül vagyon, szorgalmatos azokra a' mellyek az Úré, mint tesség az Istennek. * A'ki pedig feleséggel vagyon, szorgalmatos azokra a'mellyek e'világé, mint tesség a'feleségének, és meg-oszlott. * És a'házasságtalan aszszony'állat, 's a'szüz-is, azokra gondolkodik a'mellyek az Úre, hogy szent légyen testében, és lelkében. A'ki pedig férjhez ment, azokra gondolkodik a' mellyek a'világé, mint tesség a'férjének. * Ezt pedig hasznotokra mondom: nem hogy tőrbe ejtselek titeket, hanem arra, a'mi tisztességes, és a'mi alkalmatosságot ád akadály-nélkül könyörgeni az Úrnak. * Ha ki pedig azt dísztelennek alíttya, hogy az ő szüze idejét meg-haladta, és úgy kell lenni: chelekedgye a'mit akar: nem vétkezik, ha férjhez mégyen. * Mert a'ki el-végezi szívében álhatatosan, szüksége nem lévén, hatalma lévén pedig a'maga akarattyán, és azt ítélte szívében, hogy meg-tartsa az ő szüzét, jól chelekeszik. * Az-okáért a'ki házasságra adgya-is az ő szüzét, jól chelekeszik: és a'ki nem adgya, jobban chelekeszik. * " Az aszszony'állat kötelesa'törvényhez a'meny i ideig a'férje él. hogy-ha meg-hal a'férje, megszabadúlt: mennyen férjhez a'kihez akar: chak hogy az Úrban. * Boldogb lészen pedig ha úgy marad, az én tanátsom-szerént: vélem pedig hogy én-bennem-is az Isten Lelke vagyon.

VIII. Rész.

AZokról pedig a'mik a'bálványoknak áldoztatnak, tudgyuk hogy minnyájunknak tudománya vagyon. A'tudomány fel-fuvalkodtat, a'szeretet pedig épít. * Ha ki pedig alíttya hogy ő valamit túd, még nem érti mint kellyen néki tudni. * Ha ki pedig az Istent szereti, ez meg-ismértetett ő-tőle. * Az étkek-felől pedig, mellyek a'bálványoknak áldoztatnak, tudgyuk, hogy a'bálvány semmi a'világon, és hogy nincs más Isten, hanem chak egy. * Mert noha vannak a'kik isteneknek mondatnak, akár az égben, akár a'földön (mivelhogy sok istenek, és sok urak vannak:) * nékünk mindazáltal egy Istenünk vagyon, az Atya, a'kitől mindenek, és mi-is ő-benne: és egy Úr Jésus Kristus, ki-által mindenek, és mi-is ő-általa. * De nem mindenekben vagyon tudomány. Némellyek pedig a' bálványi lelki-ismérettel mind ezideig, úgy-mint a'bálványoknak áldoztattat észnek: és az ő lelki isméretek, erőtlen lévén, meg-fertez-

tetik:

" *Ephes. 4. a. 1.*

" *Sup. 6. d. 20. 1. Pet. 1. d. 18.*

" *Rom. 7. a. 2.*

tetik. * Az éledel pedig minket nem ajánl az Istennek. Mert ha éſzűnkis, nem bévelkődünk; ha nem éſzűnkis, meg nem fogyatkozunk. * Meglássátok pedig hogy valami-képpen ez a'tí ſzabadſágtok botránkozáſra ne légyen az erőtleneknek. * Mert ha ki láttya azt, a'kinek tudománya vagyon, a'bálványok helyén letelepedni: annak lelki-iſméreti, erőtlen lévén, nem bátorodik-e meg, hogy a'bálványoknak áldoztattakat meg-egye? * † És el-vész az erőtlen atyafi a'te tudományodért, a'kiért a' Kriſtus meg-hólt. * Így vétkezvén pedig az atyafiak-ellen, és meg-sértvén az ő erőtlen lelki-iſméretőket, a' Kriſtus-ellen vétkeztők. * " Az-okáért ha az éledel meg-botránkoztattya az atyámfiát: nem éſzem húſt őrökké, hogy az atyámfiát meg ne botránkoztaſsam.

† *Rom. 14. c. 19.*

" *Rom. 14. d. 21.*

IX. Rész.

NEm vagyok-e ſzabados? Nē vagyok-e Apoſtol? Nem láttam-e a'mi Urunk Kriſtus Jéſuſt? Nem én alkotmányim vattok-e tí az Úrban? * És ha egyebeknek nē vagyok Apoſtola, de mindazáltal néktek az vagyok: mert az én Apoſtoloſágomnak pecsétje tí vattok az Úrban. * az én mentségem azoknál, a'kik engemet kérdeznek, ez. * Vallyon ninchen-e hatalmunk hogy egyűnk és igyunk? * Vallyon ninch-e hatalmunk hogy aſzſzony atyánkfiát, ſzéllyel hordozzuk, mint a' több Apoſtolok-is, és az Úr attyafiai, és Czéfás? * A'vagy egyedűl nékem és Barnabáſnak ninchen-e hatalmunk hogy ezt chelekedgyűk? * Ki vitézkedik valaha maga költségével? Ki plántál ſzőlőt, és annak gyűmölchében nem éſzik? Ki legeltet nyájat, és a'nyáj tejéből nem éſzik? * Vallyon ember-ſzerént mondom-e ezeket? Nem ezeket mődgya-e a'törvény-is? * Mert írva vagyon a'Moyſes törvényébē: "Bé ne kőſd a'nyomtató ökör ſzáját. Vallyon az ökrökre vagyon-e gongya az Istennek? * A'vagy nem inkább mi-érettünk mondgya-e azt? Mert mi-érettünk írattattak. mivelhogy reménségben kell ſzántani, a'ki ſzánt; és a'ki chépel, a'gyűmölch-vételnek reménségebē. * † Ha mi néktek lelkieket vetettünk, nagy dolog-e ha mi a'tí teſtieteket arattyuk? * Ha egyebek réſzeſek a'tí-rajtatok-valo hatalombā, miért nem inkább mi? de nem éltűnk e'hatalomal: hanem mindeneket el-tűrűnk, hogy valami akadékot ne tegyűnk a'Kriſtus Evāgeliomának. * " Nem tudgyátok-e, hogy a'kik a' ſzent-helyen munkálkodnak, a'ſzent-hely-bélieket éſzik; és a'kik az óltárnak ſzolgálnak, az óltárról véſznek réſzt? * Így rendelte az Úr-is azoknak, a'kik az Evangéliomot hirdetik, hogy az Evangeliomból éllyenek. * Én pedig ſemmivel ezek-közzűl nem éltem. Nem azért írtam pedig ezeket, hogy így chelekedgyenek én-velem: mert jobb nékem meg-halnom, hogy-ſem mint valaki az én dicsőſégemet kiűreſittſe. * Mert ha az Evangéliomot hirdetem, nem dicsőség én-nékem: mert a'ſzűkség kénſzerít engem: mert jaj nékem, ha az Evangéliomot nem hirdetem. * Mert ha akarva chelekeſzem azt, jutalmam vagyon: ha pedig akaratom-ellen, a'ſáfárſág reám bízattatott. * Michoda azért az én jutalmam? Hogy az Evangéliomot predikálván, fizetéſ-nélkűl munkálkodgyam az Evangéliomban, hogy módkivűl ne éllyek az én hatalmoſnal az Evangéliombā. * Mert midőn mindēben ſzabados vólnék, minnyájoknak ſzolgájává tőttem magamat, hogy többeket nyerhetnék-meg. * És a'Zidóknak lőttem mint Zidó, hogy a'Zidókat meg-nyerném. * azoknak a'kik a'törvény-alatt vańak, mint-ha a'törvény-alatt vólnék (holott én nē vólnék a'törvény-alatt) hogy azokat, a'kik a'törvény-alatt valának, meg-nyerném. azoknak a'kik törvény-nélkűl valának, mint-ha törvény-nélkűl vólnék (holott az Iſten törvénye-nélkűl nem vólnék: hanē a'Kriſtus törvényébē vólnék) hogy meg-nyerném azokat, a'kik törvény-nélkűl valának. * Az erőtleneknek erőtlenné lőttem, hogy az erőtleneket meg-nyerném. Mindeneknek mindeńé lőttem, hogy mindeneket űdvőzítenék. * Mindeneket pedig az Evangeliomért chelekeſzem: hogy abban réſzes legyek. * Nem tudgyátok-e hogy azok a'kik pállyát futnak, noha minnyájan futnak, de egy véſzi-el a'jutalmat? úgy fuſſatok hogy el-vegyétek. * Minden pedig, a'ki a'küzdésbē tuſakodik, mindenektől meg-tartóztattya magát: és azok ugyan, hogy meg-rothadandó

" *Deut. 25. a. 4.* *1. Tim. 5. c. 18.*

† *Rom. 15. f. 27.*

" *Deut. 18. a. 1.*

koronát vegyenek ; mí pedig hogy rothadatlant. * Én azért úgy futok, 26
nem mint bizonytalanra: úgy harczolok, nem mint a'levegő-eget vervén: * hanem verem a'testemet, és 27
szolgálat-alá vetem : hogy ne-talám midőn egyebeknek predikállottam, én-magam meg ne vettessem.

X. Rész.

Exod. 13. d. 21. MErt nem akarom hogy ne 1 E
tudgyátok atyámfiai, hogy A
az atyáink minnyájan a' felyhő-alatt vóltak, " és
"*Num. 9. c. 22.* † *Exod. 14. c. 22.* " *Exod. 16. d. 15.* † *Exod. 17. b. 6.* *Num. 20. b. 10.* " *Num. 26. g. 65.* † *Psal. 105. b. 6.* " *Exod. 32. b. 6.* † *Num. 25. a. 1.* " *Num. 21. b. 5. 6.* † *Num. 11. a. 1. & 14. a. 1.*
miñyájan által-mentek a'tengeren; *† 2
és minnyájan Moysestől kereszteltettek-meg, a'felyhőben, és a'tengerben:
* " és minnyájan ugyan-azon lelki 3
eledelt őtték, * † és miñyájan ugyan- 4
azon lelki italt itták: (ivának pedig az
őket-követő lelki kő-sziklából: a kősszikla pedig a'Kristus vala) * de so- 5
kakhoz közzülők nem vólt kedve az
Istennek: " mert a'pusztában meg-
ölettettenek. * Ezek pedig nékünk 6 B
példában lőttek, hogy gonoszt-kívánók ne legyünk, † a'mint azok-is kívántak. *Se bálványozók ne legyetek, 7
mint némellyek ő-közzülők: a'mint
írva vagyon: " Le-üle a'nép enni és
innya, és fel-kelének játszani. *Se ne 8
paráználkodgyunk, † mint némellyek azok-közzül paráználkodtak, és
el-estek egy nap huszon-három ezeren. * Se ne kisértsük a'Kristust: " 9 G
mint némellyek azok-közzül kísértették, és a'kígyók-miá veszték-el. * 10 C
† Se ne zúgolódgyatok, mint némellyek azok-közzül zúgolódtak, és elveszének a'pusztító-miá. *Ezek pedig 11
mind példában történnek vala nékik:
meg-írattak pedig a'mi oktatásunkra,
kikre az utólso idők jutottak. * Azért 12
a'ki magát fenn állani alíttya, meglássa hogy el ne essék. * Emberi ki- 13
sértetnél egyéb meg ne fogjon títeket: hív pedig az Isten, ki nem hágy
títeket a'fölőtt kísértetni a'mit elszenvedhettők, de a' kísértettel elő-
menetelt-is szerez, hogy el-szenvedhessétek. * Az-okáért én szerelme- 14
sim, fussatok a'bálványok tiszteletitől: * Mint eszesseknek szóllok, ma- 15
gatok itéllyétek-meg a'mit mondok.
* Az áldásnak pohára, a'mellyet 16 A
meg-áldunk, nem a'Kristus vérében- D
valo részesülés-e? és a'kenyér, a'mellyet meg-szegünk, nem az Úr testében-valo részesülés-e? * Mert egy 17
kenyér, egy test vagyunk sokan, minnyájan a'kik az egy kenyérben részesülünk. * Tekintsétek-meg a'test-szerént-valo Israëlt: vallyon a'kik az 18
áldozatokban esznek, nem részesek-e az óltárban? * Michoda tahát? 19
Mondom-e hogy a'bálványoknak
áldoztatott, valami légyen? a'vagy
hogy a'bálvány, valami légyen? * De 20
a'miket a'Pogányok áldoznak, az ördőgőknek áldozzák, és nem az Istennek. Nem akarom pedig hogy az ördőgők társai legyetek: nem ihattyátok az Úr pohárát, és az ördőgők po- 21
hárát: * nem lehettők részesek az Úr
asztalában, és az ördőgők asztalában.
* Az Urat ingerlyük-e? Erősbek va- 22
gyunk-e náłánál? * " Mindenek sza- 23
badok nékem, de nem mindenek használnak. Mindenek szabadok nékem,
de nem mindenek épitnek. * Senki ne 24
keresse a'magáét, hanem a'mi máse. * 25 F
Mindēt, a'mit a'mészár-székben árúlnak, meg-egyetek, semmit nem kérdez- 26 B
kekvén a'lelki-ismeretért. * † Az Úré
a'föld, és annak tellyesége. * Ha ki a' 27
hitetlenek-közzül el-hí titeket, és el akartok menni: mindent, a'mit előtőkbe tésznek, meg-egyetek, semmit
nem kérdezkedvén, a'lelki-ismeretért. * Ha pedig valaki mongya: Ez 28
a'bálványoknak áldoztatott: ne egyétek-meg, azért a'ki meg-jelentette, 29
és a'lelki-ismeretért: * nem a'te lelki-
ismeretedért mondom pedig, hanem
a'másért. Mert miért ítéltetik az én
szabadságom a'másnak lelki-ismeretitől? Ha én hála-adással részesülök, 30
miért káromlattatom azért hogy hálákat adok. * " Azért akár észtek, 31
akár isztok, akár valami mást mivel-
tők: mindeneket az Isten dicsőségére chelekedgyetek. * Botránkozás- 32
nélkül legyetek a'Zsidóknak, és a'Pogányoknak, és az Isten Anyszentegyházának: * a'mint én-is mindenek- 33
ben mindeneknek kedveskedem, nem
keresvén a'mi nékem hasznos, hanem
a'mi sokaknak, hogy üdvözűllyenek.

XI. Rész.

1 LEgyetek én követőim, mint 1
én-is a'Kristusé. * Dicsérlek pe- 2
dig títeket atyám-fiai, hogy
mindenekbē meg-emlekeztők
rólam: és a'mint előtőkbe adtam, az
én parancholatimat meg-tartyátok.

" *Sup. 6. c. 12. Eccli 17. d. 31.*

† *Psal. 23. a. 1.*

" *Coloss. 3. c. 17.*

1. Cor. 10. 11.

"*Epheſ. 5. c. 23.*

* Akarom pedig hogy meg-tudgyátok, "hogy minden férfiúnak feje a' Kriſtus; az aſzſzony'állatnak feje pedig, a'férfiu; a'Kriſtuſnak feje pedig, az Iſten. * Minden férfiu bé-fődött fővel imádkozván vagy profétálván, meg-rútíttya az ő fejét.* Minden aſzſzony'állat pedig imádkozván vagy profétálván bé nem fődött fővel, meg-rútíttya az ő fejét: mert mind egy mint-ha meg-kopaſzíttatnék. * Mert ha bé nem fődetik az aſzſzony'állat, nyíretteſsék-meg. Ha pedig rút az aſzſzony'állatnak meg-nyíretteni, vagy meg-kopaſzíttatni, fődgyebé a'fejét. A'férfiúnak nem kell ugyan bé-fődni az ő fejét: mert az Iſtennek képe és dichőſége, az aſzſzony'állat pedig a'férfiúnak dichőſége. * Mert nem a'férfiu az aſzſzony-állatból, hanem az aſzſzony'állat a'férfiúból. *

† *Gen. 2. d. 21.*

† Mert nem az aſzſzony'állatért teremtetett a'férfiu, hanem az aſzſzony'állat a'férfiúért. * Az-okáért kell az aſzſzony'állatnak fején hatalomnak lenni az Angyalokért. * Mindazáltal ſem a'férfiu aſzſzony'állat-nélkül, ſem az aſzſzony'állat férfiu-nélkül, az Úrban. * Mert a'mint az aſzſzony'állat a'férfiúból, úgy a'férfiú-is az aſzſzony'állat-által: mindenek pedig az Iſtentől. * Magatok itéllyétek-meg: illik-e az aſzſzony'állatnak bé-fődetlen fővel imádni az Iſtent? * A'természet ſem tanít titeket, mert a'férfiu ugyan ha hajat nevel, gyalázat néki: * az aſzſzony'állat pedig ha hajat nevel, dichőſég néki: mert a'haj-ſzálak fedél-gyanánt adattak néki. * Ha ki pedig verſengőnek láttatik lenni: nékünk ninch ollyan ſzokáſunk, ſem az Iſten Anyaſzentegyházának. * Ezt pedig parancholom: nem dichérvén, hogy nem jobra, hanem gonoſzbra gyűltök-őſzve. * Mert előſzőr midőn egybe-gyűltök az Anyaſzentegyházba, hallom hogy ſzakadáſok vannak köztetek, és valami réſzből el-is hiſzem. * Mert ſzükſég haſonláſoknak-is lenni, hogy a'kik megpróbáltattak-is, nyilván-valókká légyenek tí-köztetek. * Azért midőn egybe-gyűltök, immár nem az Úr vachoráját éſzitek. * Mert ki-ki az ő vachoráját előbb meg-éſzi. És némelly éhezik ugyan; némelly pedig réſzeg. * Vallyon ninch-e házatok ételre és italra? vagy az Iſten Anyaſzentegyházát útállyátok-e meg, és azokat ſzégyenítitek-e meg a'kiknek ninchen? Mit mongyak nektek? dichérlek-e títeket? ebben nem dichérlek.* Mert én az Úrtól vőttem, a'mit előtökbe-is adtam, hogy az Úr Jéſus a'melly éjjel el-árúltaték, vévé a' kenyeret, * és hálákat adván meg-ſzegé, és monda: "Vegyétek, és egyétek: ez az én teſtem, melly tí-értetek adatik: ezt az én emlekezetemre chelekedgyétek.* Haſonló-képpen a' pohárt-is, minek-utánna vachorála, mondván: Ez a'pohár az új teſtámentom az én véremben: ezt az én emlekezetemre chelekedgyétek, valamenyíſzer iſzſzátok. * Mert valamenyíſzer éſzitek e'kenyeret, és iſzſzátok a' pohárt: az Úr halálát hirdetitek a'míg el-jő. * † Az-okáért valaki éſzi e'kenyeret, vagy iſzſza az Úr pohárát méltatlanúl; vétkezik az Úr teſte és vére ellen. * "Próbállya-meg azért magát az ember: és úgy egyék abból a' kenyérből, és igyék a'pohárból. * Mert a'ki éſzik, és iſzik méltatlanúl, ítéletet éſzik és iſzik magának: meg nem válaſztván az Úr teſtét. * Azokáért tí-köztetek ſok betegek és érőtlenek vannak, és aluſznak ſokan. * Hogy-ha mí-magunkat meg-ítélnők, nem ítéltetnénk-meg ugyan. * Midőn ítéltetünk pedig, az Úrtól feddettetünk, hogy e'világgal el ne kárhoztattaſsunk. *Az-okáért atyámfiai, mikor egybe-gyűltök az ételre, egymáſt meg-várjátok. * Ha ki éhezik, ott-honn egyék: hogy kárhozatra ne gyűllyetek-egybe. A'többit pedig, mikor oda megyek, el-rendelem.

† *Ioan. 6. f. 59.*

"*2. Cor. 13. 5.*

XII. Rész.

A'Lelki dolgokkról pedig, nem akarom hogy tudatlanok legyetek atyámfiai. * Tudgyátok hogy midőn Pogányok vólnátok, a'néma bálványokhoz mentetek a'mint vitettettek vala. * Azért tudtotokra adom, "hogy ſenki az Iſtẽ Lelke-által ſzólván, nem mond átkot a'Jéſuſnak. És ſenki nem mondhattya, Úr Jéſus, hanem chak a'Szent-Lélek-által.* Külömbſégek vannak pedig az ajándékokban, de ugyan-azon a'Lélek: * És külömbſégek vannak a'ſzolgálatokban, de ugyan-azon az Úr: * És külömbſégek vannak a'chelekedetekben, de

"*Mat. 26 c. 26. Mar. 14. c. 22. Luc. 22. b. 17.*

"*Mar. 9. f. 39.*

ugyan-azon az Isten, a'ki mindeneket chelekeszik mindenekben. * Mindennek pedig haszonra adatik a' Léleknek meg-jelenése. * Némelynek ugyan a Lélek-által adatik a' bölcheségnek beszéde: másnak pedig a' tudománynak beszéde azon Lélek-szerént: * másnak a' hit azon Lélek-által: másnak a' gyógyításoknak ajándéka azon Lélek-által: másnak a' chudáknak chelekedete, másnak a' prophétálás, másnak a' lelkeknek meg-választása, másnak a' nyelveknek külömbségi, másnak a' beszédeknek magyarázása. * " Ezeket pedig mind azon-egy Lélek chelekeszi, osztogatván mindennek a' mint akarja. * Mert a' mint a' test egy, és sok tagjai vannak; a' testnek pedig minden tagjai noha sokak, mindazáltal egy test: úgy a' Kristus-is. * Mert mi minnyájan egy Lélek-által egy testé kereszteltettünk-meg, akár Zsidók, akár Pogányok, akár szolgák, akár szabadosok: és minnyájan egy Lélek-által itattattunk. * Mert a' test-is nem egy tag, hanem sok tagok. * Ha azt mongya a' láb: Mivelhogy nem vagyok kéz, nem vagyok a' testből-való: vallyon azért nem a' testből-való-e? * És ha azt mongya a' fül: Mivelhogy nem vagyok szem, nem vagyok a' testből-való: vallyon azért nem a' testből-való-e? * Ha az egész test szem: hol a' hallás? Ha egészlé hallás: hol a' szaglás? * Most pedig az Isten helyheztette a' tagokat, mindenikét közzülök a' testben a' mint akarta. * Hogy-ha minnyájan egy tag volnának, hol a' test? * Most pedig sokak ugyan a' tagok, egy pedig a' test. * Nem mondhattya pedig a' szem a' kéznek: Nem szükölködöm nálad-nélkül; a' vagy viszontag a' fő a' lábaknak: Nem vattok nékem szükségesek. * De sokkal inkább a' mellyek a' testnek erőtlenb tagjainak láttatnak lenni, szükségesbek: * és a' mellyeket alítúk a' testnek böchülletlenb tagjainak leni, azokat bévségesb tisztelettel vészszük-környül: és a' mi tisztességteleninknek bévségesb tisztességek vagyon. * A' mi tisztességesink pedig semmi-nélkül nem szükölködnek: de az Isten mértékelte a' testet, annak, a' melynek nem volt, bévségesb tiszteletet adván, * hogy ne légyen hasonlás a' testben, hanem egy-aránt egy-másért szorgalmatosok légyenek a' tagok. * És ha az eggyik tag valamit szenved, eggyütt-szenvednek minden tagok: a' vagy ha dichekedik az eggyik tag, eggyütt-örülnek minden tagok. * Ti pedig a' Kristus teste vattok, és tagból-valo tagok. * És némellyeket helyheztetett ugyan az Isten az Anyaszentegyházban elöször Apostolokat, másodszor Prophétákat, harmadszor Doktorokat, az-után erőket, az-után a' gyógyításoknak ajándékit, segétségeket, vezérléseket, a' nyelveknek külömbségit, a' beszédeknek magyarázásit. * Vallyon minnyájan Apostolok-e? vallyon minnyájan Prophéták-e? vallyon minnyájan Doktorok-e? vallyon minnyájan erők-e? * vallyon minnyájoknak vagyon-e gyógyításokra-való ajándékja? vallyon minnyájan nyelveken szóllanak-e? vallyon minnyájan magyáraznak-e? * Igyekezzetek pedig jobb ajándékokra. És még főbb útat mutatok néktek.

" Rom. 12. a. 6. Ephes. 4. b. 6.

† Ephes. 4. c. 11.

1. Cor. 12. 13.

XIII. Rész.

A emberek és angyalok nyelvein szóllok-is, szeretetem pedig ninchen, ollyá lőttem mint a' zengő réz vagy a' pengő czimbalom. * És ha prophétálásom lészen-is, és tudok minden titkokat, és minden tudományt; és ha minden hitem lészen-is úgy hogy a' hegyeket másuvá vigyem, szeretetem pedig nem lészen: semmi vagyok. * És ha el-osztom-is a' szegények elédelére minden marhámat, és ha a' testemet adom-is úgy hogy égjek, szeretetem pedig nem lészen: semmit nem használ nékem. * A' szeretet türő, kegyes: a' szeretet nem irégykedik, nem chelekeszik gonoszúl, fel nē fuvalkodik, * nem tiszteség-kívánó, nem keresi azokat a' mik magáé, nem gerjed haragra, nem gondol gonoszt; * nem örvendez a' hamisságon, örvendez pedig az igasságon: * mindeneket el-tür, mindeneket hiszen, mindeneket reménl, mindeneket el-szenved. * A' szeretet soha meg nem szünik; akár a' prophétálások meg-üresüllyenek, akár a' nyelvek meg-szünnyenek, akár a' tudomány el-rontassék. * Mert rész-szerént értünk, és rész-szerént prophétálunk. * Mikor pedig el-jő a' mi tekélletes, meg-üresül a' mi rész-szerént vagyon. * Mi-

dőn kiſded vólnék, úgy ſzóllok vala
mint kiſded, úgy értek vala mint kiſ-
ded, úgy gődolkodom vala mint kiſ-
ded. Mikor pedig ember-korba jutot-
tam, ki-ůreſsítettem a'kiſdedhez-va-
lókat. * Moſt tűkor-által homály- 12
ban látunk: akkor pedig ſzínről ſzín-
re. Moſt réſz-ſzerént iſmérek, akkor
pedig úgy iſmérek, a'mint én-is meg-
iſmértettem. * Moſt pedig meg-ma- 13
radnak, a'hit, a'reménſég, a'ſzeretet,
e'három: ezek-kőzzűl pedig nagyobb
a'ſzeretet.

XIV. Rész.

Kőveſsétek a'ſzeretetet, igye- 1
kezzetek a'lelkiekre: inkább A
pedig hogy profétállyatok.
* Mert a'ki nyelven ſzóll, 2
nem embereknek ſzóll, hanem az
Iſtennek: mert ſenki nem hallya.
Lelkével pedig titkokat ſzóll. *Mert 3
a'ki profétál, az embereknek ſzóll
épűléſre, és intéſre, és vígaſztaláſra.
* A'ki nyelven ſzóll, ő-magát építi: a' 4
ki pedig profétál, az Iſten Anyaſzent-
egyházát építi. * Akarom pedig 5
hogy tí minnyájan nyelveken ſzól-
lyatok; inkább pedig hogy profétál-
lyatok. Mert nagyobb a'ki profétál,
hogy-ſem a'ki nyelveken ſzóll: ha-
nem ha meg-magyarázza, hogy az
Anyaſzentegyház épűllyőn. * Moſt 6
pedig, atyámfiai, ha hozzátok me- B
gyek nyelveken ſzólván; mit haſz-
nálok néktek, ha vagy jelenés-által
nem ſzóllok néktek, vagy tudo-
mány-által, vagy profétálás-által,
vagy tanítás-által? * Lám a'mellyek 7
lélek-nélkűl zengenek-is, akár síp,
akár czitara; ha a'zengésben kűlőmb-
ſéget nem téſznek; mi-módon érhet-
ni az énekléſt, vagy a'czitarázáſt? * 8
Mert ha a'trombita bizonytalan ſzó-
zatot ád; ki kéſzíti magát a'harczra?
* Úgy tí-is, ha a'nyelv-által nyilván- 9
valo beſzédet nem ſzóllotok; mint C
tudatik-meg a'mi mondatik? mert a'
levegő-égbe ſzóltok. * Példáúl, annyi 10
ſok nemei vannak a'nyelveknek e'vi-
lágon: és ſzó-nélkűl ſemmi ninch. * 11
Ha azért nem tudom a'ſzónak erejét;
annak, a'kinek ſzóllok, idegen-nyel-
vű léſzek: és a'ki ſzóll, nékem ide-
gen-nyelvű léſzen. * Így tí-is, mi- 12
velhogy a'lelkeknek kívánói vattok,
az Anyaſzentegyháznak épűletire ke-
reſsétek hogy bévelkődgyetek. * És 13
az-okáért, a'ki nyelven ſzóll; imád-
14 kozzék hogy meg-magyarázza. *
Mert ha nyelvel imádkozom, a'lel-
kem imádkozik, az elmém pedig ha-
15 ſzon-nélkűl vagyon. * Michoda ta-
hát? Imádkozom lélekkel, imádko-
zom elmével-is: éneklek lélekkel,
16 éneklek elmével-is. * Továbbá, ha
lélekkel mondaſz áldáſt; az a'ki a'tu-
datlan-helyett vagyon, mi-módon
mongya az Ament, a'te áldáſodra?
17 mert nem tudgya mit mondaſz. *
mert te jól adſz ugyan hálákat: de más
18 nem épűl. * Hálákat adok az én Iſte-
D nemnek, hogy minnyájotok nyelvén
19 ſzóllok. * De az Anyaſzentegyház-
ban őt ígét akarok inkább ſzóllani az
én értelmem-ſzerént, hogy egyebe-
ket-is taníttſak; hogy-ſem mint tíz-
20 ezer ígét idegen nyelven. * Atyám-
fiai, ne legyetek gyermekek értelem-
mel, hanem gonoſsággal legyetek
kiſdedek: értelemmel pedig tekéllete-
21 ſek legyetek. * A'törvényben írva
vagyon: " Hogy más nyelvekkel és "Iſa. 28.
más ajakokkal ſzóllok e'népnek: és c. 11.
úgy ſem halgatnak-meg engem, úgy-
22 mond az Úr. * Az-okáért a'nyelvek
E jelűl vannak, nem a'híveknek, hanem
a'hitetleneknek: a'profétáláſok pe-
dig, nem a'hitetleneknek, hanem a'
23 híveknek. * Ha azért egybe-gyűl
az egéſz Anyaſzentegyház, és min-
nyájan nyelveken ſzóllanak; bé-
mennek pedig a'tudatlanok, vagy hi-
tetlenek: nem azt mongyák-e hogy
24 eſztelenkedtek? * Ha pedig minnyá-
jan profétálnak, bé-megyen pedig
valamelly hitetlen, vagy tudatlan;
mindenektől meg-győzettetik, min-
25 denektől meg-ítéltetik: * az ő ſzívé-
nek titkai ki-nyilatkoznak, és úgy
orczájára borúlván imádgya az Iſtét,
meg-valván hogy bizonnyal az Iſten
26 vagyon bennetek. * Michoda azért
F atyám-fiai? Mikor egybe-gyűl-
tők, mindeniteknek żóltárja vagyon,
tanúſága vagyon, jelenéſe vagyon,
nyelve vagyon, magyarázattya va-
gyon: mindenek épűléſre légyenek.
27 * Ha ki idegen nyelven ſzóll, kettő,
vagy leg-fellyebb három ſzóllyon,
és egy-más-után, és egy magyaráz-
28 za-meg. * Ha pedig nem léſzen ma-
gyarázo, halgaſson a'Gyűlekőzet-
ben, magának ſzóllyon pedig, és az
29 Iſtennek. * A'Proféták pedig ketten
vagy hárman ſzóllyanak, és a'többi
30 meg-ítéllyék. * Hogy-ha máſnak, a'

1. Cor. 14.

ki űl,

ki ûl, valami meg-jelentetik, az elsô halgaſson. * Mert eggyen-ként min- 31
nyájan profétálhattok: hogy min-
nyájan tanúllyanak, és minnyájan in-
teſsenek: * és a' próféták lelkei a' pro- 32
féták-alá vettettenek. * Mert nem 33 11
a' viſzſza-vonyáſé az Iſten, hanem a' G 12
békeſégé: a'mint a'ſzenteknek min-
den Gyûlekôzetiben-is tanítom. * Az 34
aſzſzony'állatok a'Gyûlekôzetekben
halgaſsanak, mert nem engedtetik
nékik hogy ſzóllyanak, hanem hogy 13
engedelmeſek légyenek, "a'mint a'
"Gen. 3. c. 11. tôrvény-is mongya. * Ha mit akar- 35 14
nak pedig tanúlni, ott-honn kérd-
gyék-meg az ô férjôket. Mert rút az 15
aſzſzony'állatnak az Gyûlekôzetben C
ſzóllani. * Tôletek ſzármazott-e az 36
Iſten igéje? vagy chak hozzátok ér-
kezett-e? * Ha ki profétának láttatik 37
lenni, vagy lelki embernek, értſe a'
miket néktek írok, hogy az Úr pa-
rancholati: * Ha ki pedig nem túd, 38
ô ſem léſzen tudva. * Az-okáért a- 39 17
tyámfiai, igyekezzetek profétálni: és
a' nyelveken-való ſzólláſt meg ne til-
tſátok. * Mindenek pedig tiſzteſsé- 40
geſsen, és rend-ſzerént légyenek.

XV. Rész.

Gal. 1. b. 11. TUdtotokra adom pedig nék- 1 20
tek, atyám-fiai, az Evágéliom- A
mot, a' mellyet néktek predi-
kállottâ, a' mellyet bé-is vôt- 21
tetek, a' melybê állotok-is, * melly-ál- 2 22
tal üdvôzültôk-is: mi-képpen predi-
kállottam néktek, ha meg-tartyátok,
hanê-ha heában hittetek. * Mert elô- 3 23
ſzôr elô-ôkbe adtam, a' mit vôttem-
is: hogy a' Kriſtus meg-hólt a' mi
bûneinkért "az Iráſok-ſzerént: * † 4
"Iſa. 53. b. 4. † Ioan. 2. a. 2. és hogy el-temettetett, és hogy fel- 24
támadott harmad napon az Iráſok-
ſzerént: * és hogy meg-jelent Cze- 5
fáſnak, és az-után a'tizen-egynek: * 6
Ioan. 20. c. 19. Az-után meg-jelent egyſzer's mind 25
tôbnek ôt-ſzáz atyafiaknál: kik-kôz- D
zül ſokan meg-maradtak mind ez- 26
ideig, némellyek pedig el-aluttak: * 7
Az-után meg-jelent Jakabnak, az-
után mind az Apoſtoloknak: * Min- 8 27
deneknél utólbſzor pedig, úgy-mint 28
idétlenül-ſzûltnek, meg-jelent né-
"Act. 9. a. 3. Epheſ 3. b. 8. kem-is. * "Mert én leg-kiſsebb va- 9
gyok az Apoſtolok-kôzôtt, ki nem B
vagyok mélto Apoſtolnak hívattat-
ni, mert az Iſten Anyaſzentegyhá-
zát üldôztem. * Az Iſten malaſztyá- 10 29
ból vagyok pedig az a'mi vagyok, és
az ô malaſztya én-bennem hívolkó-
do nem vólt, hanem bévebben mun-
kálkodtam minnyájoknál: nem én
pedig, hanem az Iſten malaſztya én-
velem. * Mert akár én, 's akár ôk, így
predikállunk, és így hittetek. * Ha
pedig predikáltatik hogy a' Kriſtus
fel-támadott halottaiból, mi-módon
mongyák némellyek ti-kôztetek,
hogy ninch a'hóltaknak fel-támadá-
ſa? * Ha pedig ninch a'hóltaknak fel-
támadáſa: a' Kriſtus ſem támadott-fel.
* Ha pedig a' Kriſtus fel nem tá-
madott, tahát heába-valo a'mi predikál-
láſunk; heába-valo a'tí hitetek-is: *
találtatunk pedig az Iſtennek hamis
bizonyſági-is: mert bizonyſágot
mondottunk az Iſten-ellen, hogy fel-
támaſzotta a' Kriſtuſt: kit fel nem tá-
maſztott, ha a'halottak fel nem tá-
madnak. * Mert ha a'halottak fel nem
támadnak, a' Kriſtus ſem támadott-
fel. * Hogy-ha a' Kriſtus fel nem táma-
dott, heába-valo a'tí hitetek, mert
még a'tí bûneitekben vattok. * Ta-
hát a'kik el-aluttak-is a' Kriſtusban,
el-veſztek. * Ha chak ez élettben va-
gyon reménſégünk a' Kriſtusban,
minden embereknél nyomorúltab-
bak vagyunk. * Most pedig a' Kriſtus
fel-támadott halottaiból, elsô ſzen-
géje az el-aluttaknak: * † mivelhogy † Col. 1. c. 18. Apoc. 1. b. 5.
ember-által vagyon a'halál, ember-
által a'hóltaknak fel-támadáſa-is. *
És a'mint Adámban minnyájan meg-
halnak, úgy a' Kriſtusban-is minnyá-
jan meg-eleveníttetnek. * † Ki-ki †1. Theſſ. 4. b. 11.
mind pedig az ô rendiben, elsô ſzenge
a' Kriſtus: az-után azok, a'kik a' Kri-
ſtuſé, kik az ô el-jövetelekor hittenek.
* Az-után vége léſzen; mikor az orſzá-
got az Iſtennek 's az Atyának kezéhez
adgya, mikor meg-üreſít minden fe-
jedelemſéget, és hatalmaſságot, és
erôt. * Orſzáglani kell pedig néki, "Pſal. 109. a. 1. Heb. 1. d. 13. & 10. c. 13.
"míg minden ellenſégit a'lábai-alá
tegye. * Az utólſo ellenſég pedig a'
halál meg-rontatik: † Mert minde-
neket az ô lábai-alá vetett. Holott pe-
dig azt mongya: * Mindenek ô-alája † Pſal. 8. c. 8. Heb. 2. b. 8.
vettettek; kétſég-nélkûl azon-kivûl,
a'ki néki mindeneket alája-vetett. *
Mikor pedig ô-alája vettetnek min-
denek: akkor ô-maga a' Fiú-is annak
alája-vettetik, a'ki mindeneket maga-
alá vetett, hogy az Iſten légyen min-
den mindenekben. * Mert egyéb-ként

mit chelekeſznek a'kik meg-kereſz-
teltetnek a'hóltakért, ha tellyeſséggel
fel nem támadnak a'hóltak? * miért 30
kereſzteltetnek-meg-is azokért? mi- 51
ért forgunk mi-is veſzedelemben G
minden órában? *Minden-nap meg- 31
halok, atyámfiai, a'tí dichőſégtekért, 52
melly nékem a'mi Urunk Kriſtus Jé-
ſusban vagyon. * Ha (emberi mód- 32
ſzerént) a'fene vadakkal viaskodtam
Efeſusban, mit haſznál nékem, ha a' 53
hóltak fel nem támadnak? "együnk,
"Iſa. 22. és igyunk, mert hólnap meg-halunk.
v. 13. * El ne tévelyedgyetek: Meg-veſztik
Sap. 2. a'jó erkőlchőket a'gonoſz beſzélge- 33 54
b. 6. tések. * Serkennyetek-fel igazak, és 34
ne vétkezzetek: mert némellyek az E
Iſtent nem iſmérik, a'tí pirúláſtokra 55
mondom. * De mongya valaki: Mi- 35
módon támadnak-fel a'hóltak? és mi- 56
némű teſtel jőnek-elő? * Eſztelen, te 36
a'mit el-vetſz meg nem elevenedik, 57
hanem-ha előbb meg-hal. * És a'mit 37
el-vetſz, nem a'kővetkezendő teſtet
veted-el, hanem a'puſzta magot, tud-
ni-illik, búza vagy valami más magot. 58
* Az Iſten pedig annak teſtet ád a' 38
mint akarja: és minden magnak tulaj-
don teſtet. * Nem minden teſt, azon 39
teſt: hanem más ugyan az embe-
reké, más pedig a'barmoké, más a'
madaraké, más pedig a'halaké. * És 40
vannak égi teſtek, és főldi teſtek: de 1
más az égieknek, más pedig a'föld- A
eknek dichőſége. *Más a'Nap fényeſ- 41
ſége, más a'hóld fényeſége, és más a' F
chillagok fényeſége. Mert a'chillag 2
kűlőmbőz a'chillagtól a'fényeſségben: *így a'hóltaknak fel-támadáſa- 42
is. Rothadásbã vettetik-el, rothadat-
lanſágban támad-fel: * Nemtelen- 43
ſégben vettetik-el, dichőſégben tá- 3
mad-fel: Erőtlenſégben vettetik-el,
erőben támad-fel: * Lelkes teſt vet- 44
tetik-el, lelki teſt támad-fel. Ha va- 4
gyon lelkes teſt, vagyon lelki-is, a'
† Gen. mint írva vagyon: * † Teremtetett 45 5
2. b. 7. az első ember Adám élő lélekké, az
utólſo Adám elevenítő lélekké. * De 46
nem előbb a'mi lelki, hanem a'mi lel- 6
kes: az-után a'mi lelki. * Az első em- 47 B
ber a'főldből, főldi: a'második ember
menyből, mennyei. * A'mi-némű a' 48 7
főldi, ollyanok a'főldiek-is; és a'mi-
némű a' mennyei, ollyanok a'men-
nyeïek-is. * Az-okáért, a'mint a'föl- 49 8
dinek ábrázattyát viſeltük, viſellyük
a'mennyeinek ábrázattyát-is. * Ezt 50 9

pedig mondom atyámfiai: mert a'teſt
's a'vér az Iſten orczágát nem bírhat-
tyák: ſem a'rothadandóſág a'rotha-
datlanſágot nem bírja. * Ímé titkot
mondok néktek: Minnyájan fel-tá-
madunk ugyan, de nem minnyájan
változtatunk-el: * Egy pontban,
egy ſzem-pillantásban, az utólſo
trombitára: mert ſzóll a'trombita, és
a'hóltak fel-támadnak rothadatla-
nok: és mí el-változtatunk. * Mert
e'rothadandónak rothadatlanſágba
kell őltőzni: és e'halandónak halha-
tatlanſágba kell őltőzni. * Mikor pe-
dig ez a'halandó a'halhatatlanſágba
őltőzik, akkor léſzen-meg a'beſzéd,
melly írva vagyon: "El-nyeletteteti "Oſ. 13.
a'halál a'győzedelemtől. * Hol va- d. 14.
gyon halál a'te győzedelmed? hol va- Heb. 2.
gyon halál a'te őſztőnöd. * A'halál d. 14.
őſztőne pedig a'bűn: a'bűnnek ereje
pedig a'törvény. * † Az Iſtennek pe- †1. Ioan.
dig hálá légyen, ki nékünk győzedel- 5. 4. 5.
met adott a'mi Urunk Jéſus Kriſtus
által. * Az-okáért ſzerelmes atyám-
fiai, álhatatoſok legyetek, és ki-moz-
díthatatlanok: bévelkődvén minden-
kor az Úr dolgában, tudván hogy a'
tí munkátok nem heába-valo az
Úrban.

XVI. Rész.

A'Bé-ſzedett alamiżnák felől
pedig, mellyek a'ſzentek-
ért léſznek, a'mint a'Galá-
tziai Gyűlekezetekben ren-
deltem, tí-is úgy chelekedgyetek. *A'
ſzombatnak első napján ki-ki-mind
közzűletek magánál külön rakja, el-
tévén a'mi néki tetſzik: hogy ne lé-
gyen akkor az alamiżnák ſzedéſe, mi-
kor el-jutok. * Midőn pedig jelen lé-
ſzek: a'kiket javallotok levél-által,
azokat küldőm-el hogy a'tí ajándé-
kitokat Jeruſalembe vigyék. * Hogy-
ha mélto léſzen hogy én-is el-men-
nyek, velem mennek-el. * Hozzá-
tok megyek pedig, mikor által-me-
gyek Maczedónián: mert Maczedó-
nián által-megyek. * Tí-nálatok pe-
dig talám meg-maradok, vagy tele-
lek-is: hogy tí vigyetek-el engem va-
lahová megyek. * Mert nem akarlak
títeket moſt az által-menetelben lát-
ni, mert reméllem hogy valami ideig
nálatok maradok, ha az Úr engedi. *
Efeſusban maradok pedig Pünkőſdig.
* Mert nagy ajtó nyittatott nékem,

1. Cor. 15. 16.

és nyil-

és nyilván-valo: és sok az ellenkező.
10 * Ha pedig el-jút Timóteus, lássátok
hogy félelem-nélkül légyen nálatok:
mert az Úr dolgát chelekeszi, a'mint
11 én-is. * Senki azért őtet meg ne útál-
lya: késérjétek-el pedig őtet békével,
hogy hozzám jőjön: mert várom őtet
12 az atyafiakkal. * Az Apollo atyafi-
C felől pedig tudtotokra adom, hogy
igen kértem őtet hogy hozzátok
menne az atyafiakkal: és semmi-kép-
pen nem vólt akarattya hogy most
el-menne: el-mégyen pedig, mikor
13 űressége lészé. *Vigyázzatok, marad-
gyatok-meg a'hitben, emberkedgye-
14 tek, és erősödgyetek-meg. * min-
15 den dolgaitok szeretettel légyen. *
Kérlek pedig títeket atyámfiai, tud-
gyátok hogy a'Stéfana háza, és a'
Fortunátusé, és az Akáikusé, Akaïá-
nak első zengéi, és a'szentek szolgá-
lattyára rendelték önnön-magokat:

16 * hogy tí-is engedelmesek legyetek
effféknek, és minden eggyűtt-mun-
17 kálkodónak, és fáradónak. * Őrűlők
D pedig a'Stéfana, és a'Fortunátus, és
Akáikus jelen-vóltán: mert azt, a'mi
heával vóltatok, ők helyére vitték:
18 * mert meg-élesztettek az én lelke-
met, 's a'tiéteket-is. Ismérjétek-meg
19 azért a'kik effélék. * Kőszöntnek títe-
ket az Ásiai Gyűlekőzetek. Az Úrban
igen kőszöntnek títeket Aquila, és
Prisczilla, az ő házok-béli Gyűlekő-
20 zettel: a'kiknél szállást-is tartok. *
Kőszöntnek títeket minnyájan az
atyafiak. Kőszöntsétek egy-mást a'
21 szent chókolásban. * E'kőszönet,
22 magam Pál kezével. * Ha ki nem sze-
reti a'mí Urunk Jésus Kristust, átko-
23 zott légyen, Márán-Atha. * A'mí
Urunk Jésus Kristusnak malasztya ve-
24 letek. * Az én szeretetem minnyájo-
tokkal a'Kristus Jésusban. Amen.

SZ. PAL APOSTOL II. LEVELE A' KORINTVSIAKHOZ.

I. Rész.

1 PÁl a'Jésus Kristus Apos-
A tola az Istē akarattyából,
és a'Timóteus atyafi,
az Isten Anyaszentegy-
házának, melly Korin-
tusban vagyon, minden szentekkel,
2 kik az egész Akaïában vannak. * Ma-
laszt tí-néktek és békeség az Istentől
a'mí Atyánktól, és az Úr Jésus Kris-
3 tustól. * " Áldott az Isten és a'mí
Urunk Jésus Kristusnak Attya, az ir-
galmasságoknak Attya, és mindē ví-
4 gasztalásnak Istene, * ki vígasztal min-
ket minden háborusságunkban: hogy
vígasztalhassuk mí-is azokat, kik
minden nyomorusságban vannak, ín-
tés-által, mellyel mí-is íntetűnk az
5 Istentől. * Mert a'mint bévelkődnek
mí-beñűnk a'Kristus szenvedési: úgy
bévelkődik a'mi vígasztalásunk-is a'
6 Kristus-által. * Akár háborgattatunk
B pedig a'tí íntéstekért és űdvősségtek-
ért, akár vígasztaltatunk a'tí vígaszta-
lástokért, akár íntetűnk a'tí íntéstek-
ért és űdvősségtekért, melly szerzi
azon szenvedéseknek el-tűrését, mel-
7 lyeket mí-is szenvedűnk: * hogy a'
mí reménségűnk erős légyen tí-éret-
tetek: tudván hogy a'mint társok vat-
tok a'szenvedésben, úgy lésztek a'ví-

8 gasztalásban-is. * Mert nem akarjuk
hogy ne tudgyátok atyámfiai a'mí
háborusságunkat, melly Ásiában lőtt,
hogy fölötte-igen meg-nehézíttet-
tűnk erőnk-fölött, úgy hogy az éle-
9 tet-is meg-únnók. * Sőt nékűnk ha-
lálra-valo válaszunk vólt, hogy ne
bíznánk mí-magunkban, hanem az
Istenben, ki fel-támasztya a'hóltakat:
10 * ki añyi veszedelmekből ki-szabadí-
tott, és ki-mentett minket: kiben bí-
zunk hogy ez-után-is ki-szabadít,
11 * meg-segétvén tí-is érettűnk-valo
imádságtokban: hogy sok személyek-
által, a'mí-bennűnk-valo ajándékért,
sokā hálákat adgyanak mí-érettűnk.
12 * Mert a'mí dichőségűnk ez, a'mí lel-
C kűnk-ismérétinek bizonyság-tétele,
hogy a'szívnek egyűgyűségében és
az Isteni tisztaságban, és nem a'testi
bőlcheségben, hanem az Isten malasz-
tyában, forgolódtunk e'világon: bév-
13 ségesben pedig tí-nálatok. * Mert
nem egyebeket írunk néktek, hanem
a'miket olvastatok, és meg-értette-
tek. Reméllem pedig hogy végiglen
14 meg-ismériteк, * a'mint meg-is is-
mértetek minket rész-szerént, hogy a'
tí dichőségtek vagyunk, a'mint tí-is
miénk, a'mí Urunk Jésus Kristusnak
15 napján. * És e'bizodalommal akartam

"Ephes. 1. a 3. 1. Pet. 1. a. 2.

2. Cor. 1.

előszőr hozzátok menni, hogy máso-
dik jó téteményemet vennétek: * tí- 16
kőztetek által-menni-is Maczedoniá-
ba, és ismég Maczedoniából hozzá-
tok jőni, és tí-tőletek el-késértetni
Judæába. * Mikor azért ezt akartam 17
vólna, vallyon álhatatlansággal él-
tem-e? Vagy a'miket gondolok, test-
szerént gondolom-e, hogy én-nálam
légyen az Úgy, és Nem? * Hív pe- 18
dig az Isten, hogy a'mí beszédünk- D
ben, melly tí-nálatok vólt, ninchen
abban Úgy, és Nem. * Mert az Isten 19
fia a'Jésus Kristus, a'ki néktek mí-ál-
talunk predikáltatott, én-á talam, és
Sylvánus, és Timóteus-által, nem
vólt Úgy, és Nem, hanem Úgy
vólt ő-benne. * Mert valamenyi igé- 20
reti vannak az Istennek, ő-beñe Úgy:
az-okáért ő-általa-is Amen az Isten-
nek a'mi dichőségűnkre. * A'ki pe- 21
dig meg-erősít minket veletek a'
Kristusban, és a'ki meg-kent minket-
az Isten: * ki meg-is pechétlett min- 22
ket, és adta a'Lélek zálagját a'mí szí-
vűnkbe. * Én pedig az Istent hívom 23
bizonyságúl az én lelkemre, hogy
néktek kedvezvén, nem mentem
többé Korintusba: nem hogy ural-
kodnánk a'tí hiteteken, hanem segé-
tői vagyunk a'tí őrőmőtőknek: mert
a'hit-által állotok.

II. Rész.

El-végeztem pedig azt magam- 1
ban, hogy ne mennék ismég A
szomorusággal hozzátok. * 2
Mert ha én meg-szomorítlak
títeket: 's kichoda az, a'ki engem őr-
vendeztessen, hanem a'ki meg-szo-
morittatik én-miattam? * És ugyan- 3
ezent írtam-meg néktek, hogy mikor
el-megyek, ne legyen bánat-fölött-
valo bánatom, azokon a'kiken őrűl-
nőm kellett vólna: reménlvén min-
nyájotok-felől, hogy az én őrőmőm,
minnyájotoké. * Mert sok háboru- 4
ságból, és szívnek szorongatásából ír-
tam néktek sok kőny-húllatásokkal:
nem hogy meg-szomorittassatok:
hanem hogy meg-tudgyátok, miné-
mű szeretetem légyen bévségesben
hozzátok. * Ha ki pedig meg-szomo- 5
rított, nem engem szomorított-meg: B
hanem rész-szerént, hogy ne terhel-
lyem minnyájotokat. * Elég annak, 6
a'ki afféle, ez a'feddés, melly sokaktól
lőtt: * úgy hogy viszontag inkább 7
meg-engedgyétek, és meg-vígasztal-
lyátok, hogy valami-képpen a'fölőt-
tébb-valo szomorúságtól meg ne
8 emésztessék a'ki illyen. * Az-okáért
kérlek títeket, hogy erősíttsétek-
9 meg ő-hozzája a'szeretetet. * Mert
C azért-is írtam, hogy meg-ismérjem a'
tí meg-próbálástokat, ha mindenben
10 engedelmessek vattok-e. * A'kinek
pedig valamit meg-engedtetek, én-is:
mert én-is a'mit meg-engedtē, ha mit
meg-engedtem, tí-érettetek a'Kristus
11 képében, * hogy meg ne chalattas-
sunk a'Sátántól: mert tudgyuk az ő
12 gondolatit. * Mikor pedig Troásba
mentem vólna a'Kristus Evangélio-
máért, és ajtò nyittatott vólna nékem
13 az Úrban; * nem vólt nyugodalma
D az én lelkemnek, azért hogy fel nem
találtam Titust az én atyámfiát, ha-
nem el-búlchúzván tőlők, el-menék
14 Maczedoniába. * Hálá légyen pedig
az Istennek, ki mindenkor győzedel-
messekké tészen minket a'Kristus
Jésusban, és az ő ismeretinek illattyát
ki-nyilatkoztattya mí-általunk min-
15 den helyen: * mert a'Kristus jó il-
lattya vagyunk az Istennek azokban,
a'kik üdvőzűlnek, 's azokban-is a'kik
16 el-vesznek: * némellyeknek ugyan
halálnak illattya a'halálra; némel-
lyeknek pedig életnek illattya az élet-
re. És ezekre kichoda olly alkolma-
17 tos? * Mert nem vagyunk mint so-
kan, meg-hamissitván az Isten igéjét,
hanem tisztán szóllunk a'Kristusban,
úgy-mint Istentől, az Isten-előtt.

III. Rész.

1 El-kezdgyük-e ismég magun-
A kat ajánlani? de vallyon szű-
kölkődünk-e (mint némel-
lyek) ajánlo levelek-nélkül tí-
2 hozzátok, vagy tí-tőletek? * A'mí le-
velünk tí vattok, bé-írva a'mí szíve-
inkbe, melly ismértetik, és olvastatik
3 minden emberektől: * nyilván lévén,
B hogy tí a'Kristusnak, mí-általunk
szolgáltatott levele vattok, és iratta-
tott nem téntával, hanem az élő Istē-
nek lelkével: nem kő táblákra, hanem
4 a'szívnek hús tábláira. * Illyen bi-
zodalmunk vagyon pedig a'Kristus-
5 által az Istenben: * nem hogy elé-
gendők vólnánk mi-magunktól va-
lamit gondolni, úgy mint mí-ma-
gunktól: de a'mí elégséges-vóltunk
6 az Istentől vagyon: * Ki minket az

új teſtamentomnak alkolmatos ſzolgaivá-is tőtt; nem a'bőtűvel, hanem a'Lélekkel: mert a'bőtű meg-ől, a' Lélek pedig meg-elevenít. * Hogy-ha a'halálnak ki-ſzolgáltatáſa, bőtűkkel kővekre irattatván, dichőſségben vólt; úgy hogy nem nézhetnének az Iſraël fiai a'Moyſes orczájára, az ő ábrázattyának dichőſége-miá, melly meg-űresűl: * mi-képpen nem léſzen inkább a'Léleknek ſzolgálattya dichőſségben? * Mert ha a'kárhozatnak ſzolgáltatáſa dichőſségben vagyon: ſokkal inkább bévelkődik dichőſséggel az igaſságnak ſzolgálattya. *Mert dichőſséges ſem vólt a'mi fénlett e' réſzből, a'fő dichőſséghez-képeſt. * Mert ha a'mi meg-űresűl, dichőſséges: ſokkal inkább dichőſséges a'mi meg-marad. * Illyen reménſégűnk lévén azért, nagy bízváſt chelekeſzűnk. * "és nem a'mint Moyſes, ki fedelet téſzen vala az ő orczájára, hogy ne néznének az Iſraël fiai az ő orczájára, melly meg-űresűl; * de meg-tompúltak az ő érzékenyſégek. Mert e'mái napig az ó teſtamentom olvaſáſában azon fedél fel-fődetlen marad (mert a'Kriſtus-által űresűl-meg) * de e'mái napig, midőn a'Moyſes olvaſtatik, fedél tétetett az ő ſzívőkre. * Mikor pedig meg-tér az Úrhoz, elvétetik a'fedél. * † Az Úr pedig Lélek: A'hol pedig az Úr Lelke: ott a'ſzabadſág. * Mí pedig minnyájan, fel-fődőtt orczával az Úr dichőſségét mint tűkőrben nézvén, azon ábrázatra elváltoztatunk fényeſſégből fényeſſégre, úgy-mint az Úr Lelkétől.

" *Exod. 34. d. 33.*

† *Ioan. 4. c. 24.*

IV. Réſz.

AZ-okáért a'ſzolgáltatásban lévén, a'mint irgalmaſságot nyertűnk, nê reſtelkedűnk, * hanem el-vettyűk a'gyalázatnak rejtekit, nem járván álnokſággal, ſe meg nem hamiſsítván az Iſten igéjét, hanem az igaſságnak ki-nyilatkoztatáſában ajánlván magunkat az embereknek minden lelki-iſméretihez az Iſten-előtt. * Hogy-ha a'mi Evangéliomunk bé-fődőztetett-is; azoknak fődőztetett-bé, a'kik el-veſznek; * melly hitetleneknek meg-vakította e'világ Iſtene elméjeket, hogy ne fényeſkedgyék nékik a'Kriſtus dichőſséges Evángeliomának világoſítáſa, ki az Iſten ábrázattya. * Mert nem mí-magunkat predikállyuk, hanem a'mí Urunk Jéſus Kriſtuſt; mímagűkat pedig a'tí ſzolgaitokat a'Jéſusért: * mert az Iſten, a'ki mondotta hogy a'ſetétſégből a'világoſság fényeſkedgyék, ő világoſkodott a'mí ſzíveinkben, az Iſten fényeſsége tudományának világoſitáſára, a'Jéſus Kriſtus orczáján. * E'kinchűnk pedig cherép edényekben vagyon: hogy a'méltóſág az Iſten erejétől légyen, és nem mí-tőlűnk. * Mindenekben háboruſágot ſzenvedűnk, de nem búſúlunk; ſok ſzűkſégben forgunk, de kétſégbe nem eſűnk; * üldőzéſt ſzenvedűnk, de el nem hagyattatunk; le-vettetűnk, de el nem veſzűnk: * minden-koron a'mí teſtűnkben velűnk hordozván a'Jéſus ſanyargatáſát, hogy a'Jéſus élete-is ki-nyilatkoztaſsék a'mí teſteinkben. * Mert mí a'kik élűnk, mindenkor halálra adatunk a'Jéſusért: hogy a'Jéſus élete-is ki-nyilatkoztaſsék a'mí halandó teſtűnkben. * Az-okáért a'halál mí-bennűnk munkálkodik, az élet pedig tí-bennetek. * Ugyan-azon hitnek lelke lévén pedig velűnk, a'mint írva vagyon; "Hittem, Azért ſzóllottam: mí-is hiſzűnk, az-okáért ſzóllunk-is: * tudván hogy a'ki fel-támaſztotta a'Jéſuſt, minket-is fel-támaſzt a'Jéſuſſal, és veletek eggyűvé helyheztet. * Mert mindenek tí-érettetek: hogy a'bévſéges malaſztnak, ſokaknak hálá-adáſok-által, bévelkődgyék az Iſten dichőſségére. * Az-okáért el nem fogyatkozunk: de noha a'mí kűlső emberűnk meg romol-is: mindazáltal a'belső meg-újúl napról napra. * Mert az, a'mi moſt a'mí háboruſágunkban egy ſzem-pillantáſig-valo és kűnyű, fölőtte igen fő módon a'dichőſségnek őrőkké-valo nagy-vólttát ſzerzi mí-beűnk, * nem figyelmezvén mí azokra a'mellyek láttatnak, hanem a'mellyek nem láttatnak. Mert a'mellyek láttatnak, ideig-valók; a'mellyek pedig nem láttatnak, őrőkké-valók.

" *Pſal. 115. a. 1*

V. Réſz.

MErt tudgyuk, hogy ha a'mí földi házunk, a'melybé lakunk, el-bomol, hogy épűléſűnk vagyon az Iſtentől, nem kézzel chináltatott, őrőkké-valo házunk mennyekben. * Mert ezért-is fohászkodunk; "hogy

" *Apoc. 16. c. 1*

2. Cor. 4. 5.

a'mi mennyei lakó-házunkba kívánunk fel-öltözni: *de úgy ha fel-öltözve, 's nem mezítelenek találtatúk. * Mert a'kik e'hajlékban vagyunk-is, fohászkodunk meg-terheltetvén: mivelhogy nem kívánunk le-vetközteti, hanem fel-öltöztetni; hogy a' mi halandó, el-nyeletteſsék az élettől. * A'ki pedig erre készít minket, Isten az, a'ki nékünk adta a'léleknek zálagját. * Bízunk azért mindenkor, tudván hogy a'míg a'testben vagyunk, távúl járunk az Úrtól: (*mert a'hit-által járunk, és nem szem látásával) * bizodalmunk vagyon pedig, és jó akaratunk, hogy inkább ki-költözzünk a'testből, és jelen légyunk az Úrnál. * És azért igyekezünk, akár távúl's akár jelen lévén, ö-néki kedvében lenni. * " Mert minnyájunknak meg kell jelennünk a'Krisſtus Itélő ſzéke-előtt, hogy el-vegye ki-ki a' testnek tulajdonit, a'mint chelekedett, vagy jót, vagy gonoſzt. * Tudván azért az Úr félelmét, az embereket íntyük, az Isten-előtt pedig nyilván vagyunk. Reméllem pedig, hogy a'tí lelki-ismértetek-előtt-is nyilván vagyunk. * Nem ajánlyuk ismég magunkat néktek, hanem okot adunk néktek a'mi-érettünk-való dichekedésre: hogy légyen néktek azok-ellen, kik ſzínnel dichekednek, és nem ſzívből. * Mert akár elménkben ragadtaſsunk-el, az Istennek: akár józanok legyünk, tí-néktek. * Mert a' Krisſtus ſzereteti kénſzerít minket: azt itélvén, hogy ha egy mindenekért meg-hólt, tehát minnyájan meg-hóltak: * és mindenekért meg-hólt a'Krisſtus: hogy, a'kik élnek-is, már né magoknak éllyenek, hanem annak, a'ki ö-érettek meg-hólt és feltámadott. * Az-okáért mi ez időtől-fogva ſenkit nem ismérünk teſt-ſzerént. És ha ismértük a'Krisſtust teſt-ſzerént: de most már nem ismérjük. * Ha azért a'Krisſtusban valami új teremtett-állat; a'régiek el-múltak: † ímé mindenek meg-újúltak. * Mindenek pedig az Istentől vannak, ki meg-békéltetett minket ö-magával a' Krisſtus-által: és nékünk a'meg-engeſzteltetésnek ſzolgáltatását adta. * mert az Isten vala ugyan a'Krisſtusban meg-békéltetvén magával a'világot, nem tulajdonítván nékik az ö vétköket, és mi-belénk helyheztette a'

meg-békéltetésnek igéjét. *A'Krisſtusért járunk azért követségben, úgymint mi-általunk íntvén az Isten. Kérünk a'Krisſtusért, békéllyetek-meg az Istennel. * Azt, a'ki bűnt nem tudott, mi-érettünk bűnné tötte, hogy mi lennénk az Isten igaſsága ö-általa.

VI. Rész.

Íntünk pedig ſegétvén hogy az Isten malaſztyát heába ne vegyétek. * Mert azt mongya: " Kellemetes időben meg-halgattalak téged, és az üdvöſségnek napján megſegéttelek téged. Ímé most vagyon a'kellemetes idő, ímé most az üdvöſſégnek napja. * † ſenkinek semmi botránkozáſt nem adván, hogy ne ſzidalmaztaſsék a'mi ſzolgálatunk: * hanem mindenekben viſellyük magunkat " mint Istennek ſzolgai, ſok tűrésben, háboruſágokban, ſzükségekben, ſzorongatáſokban, * veréſégekben, tömlöczökben, támadáſokban, munkákban, vígyázáſokban, böjtöléſekben, * tiſztaſágban, tudományban, hoſszú-várakozásban, kegyeſségben, a'Szent-Lélekben, tettetéſ-nélkül-való ſzeretetben, * az igaſság igéjében, az Isten erejében, az igaſság fegyvere-által jobb és bal kéz-felől; * dichőſég és gyalázat-által; gonoſz és jó hír-által: mint hitetők, és igaz-mondók; mint ismeretlenek, és ismeretesek; * mint meg-halók, és ímé élünk; mint meg-verettettek, és meg nem öletettek; * mint ſzomorúak, mindenkor pedig örűlők; mint ſzűkölködők, ſokakat pedig meg-gazdagítók; mint-ha semmink nem vólna, és mindennel-bírók. * A'mi ſzánk meg-nyílt tí-hozzátok ó Korintuſiak, a'mi ſzívünk el-ſzéleſedett. *Nem ſzorongattattok mi-bennünk: hanem tí-magatokban ſzorongattattok: * azon jutalmotok lévén pedig, úgymint fiaimnak mondom: ſzéleſedgyetek-ki tí-is. * Ne vonnyatok igát a' hitetlenekkel. Mert michoda réſzeſüléſe vagyon az igaſságnak a'hamiſsággal? Vagy michoda társaſága a'világoſságnak a' ſetétséggel? * Michoda alkováſa vagyon pedig Krisſtuſnak a'Béliállal? * Vagy michoda réſze a'hívnek a'hitetlennel? Michoda eggyezéſe vagyon pedig az Isten templomának a'bálványokkal?

" Rom. 14. b. 10.

† Isa. 43. c. 19. Apoc. 21. b. 5.

" Isa. 49. c. 8.

† 1. Cor. 10. g. 32.

" 1. Cor. 4. a. 1.

" Mert tí az élő Istennek temploma vattok, a'mint az Isten mongya: † Hogy ő-bennek lakom, és ő-közöttök járok, és ő Istenek lészek, és ők én népem lésznek. * Az-okáért menyetek-ki közzűlök, és válly atok-el, úgy-mond az Úr, és tisztátalant ne illessetek: * és én bé-fogadlak titeket: " és Atyátok lészek néktek, és tí fiaim és leányim lésztek nékem, úgy-mond a' mindenhato Úr.

" 1. Cor. 3. d. 27. & 6. d. 19. † Lev. 26. b. 12. " Ier. 31. a. 9.

VII. Rész.

AZ-okáért illyen igéretink lévén, szerelmesim, tisztíttsuk meg magunkat a' testnek és a' léleknek minden fertelmességétől, a' meg-szenteléſt véghez vívén Isteni félelemben. * Vegyetek bé minket. Sékit meg nem sértettünk, senkit meg nem veſztegettünk, senkit meg nem chaltunk. * Nem kárhoztatástokra mondom. mert ez-előtt meg-módottuk, hogy a' mi szíveinkben vattok, az eggyütt meg-halásra, és az eggyütt-élésre. *Nagy bizodalmam vagyon tí-hozzátok, nagy dichekedésem tí-bennetek, bé-tőltem vígasztalással, fölötte bévelkődöm örömmel minden háborusságunkban. * Mert mikor Maczedoniába jutottunk vólna-is, semmi nyugodalma nem vólt a' mi testünknek, hanē minden háborusságot szenvedtünk: kivűl harczok, belől félelmek. *De a' ki megvígasztallya az alázatosokat, meg-vígasztalt az Isten minket a' Titusnak el-jövetelével. *Nem chak az ő el-jövetelével pedig, hanem a' vígasztalással-is, mellyel tí-tőletek vígasztaltatott, meg-beszélvén nékünk a' tí kívánságtokat, a' tí siráſtokat, a' tí jó igyekezetetőket, én-érettem, úgy hogy inkább örűlnék. * Mert noha meg-szomorítottalak titeket levéltal, nem bánom: és ha bántam vólna-is, látván hogy az a' levél (jóllehet kevéskorig) titeket meg-szomorított, * most örűlök: nem hogy meg-szomorodtatok, hanem hogy a' penitentziára szomorodtatok-meg. Mert Isten-szerént szomorodtatok-meg, hogy semmiben kárt ne szenvedgyetek mi-miattúk. * " Mert az Isten-szerént-valo szomorúság, penitentziát szerez az állhatatos üdvösségre: a' világ szomorúsága pedig, halált szerez. * Mert ímé ugyan-ez, hogy tí Isten-szerént meg-szomorodtatok, melly nagy szorgalmatosságot szerez tí-bennetek: sőt magatok mentségét, sőt boszszonkodást, sőt félelmet, sőt kívánságot, sőt igyekezetet, sőt boszszú-állást-is. mindenekben tisztáknak mutattátok magatokat e' dologban. * Az-okáért, ha írtam-is néktek, nem azért a' ki a' boszszuságot chelekedte, sem azért a' ki szenvedte: hanem hogy ki-jelentetnék a' mi szorgalmatosságunk, melly tí-érettetek vagyon * az Isten-előtt: azért vígasztaltattunk-meg. A' mi vígasztalásunkban pedig, sokkal inkább örűltünk a' Titus örömén, mert megvídamíttatott az ő lelke minnyájotoktól. * és ha miben ő-előtte tí-felőletek dichekedtem, meg nem szégyenűltem: hanem a' mint néktek mindeneket igasságban szóllottunk, úgy a' mi dichekedésünk-is melly Titus előtt vólt, igaznak találtatott, * és az ő szíve annál-is inkább vagyon tí-hozzátok: meg-emlekezvén minnyájotoknak engedelmességéről, mi-képpen fogadtátok-bé őtet félelemmel, és rettegéssel. * Örűlök hogy mindenekben hozzátok bízom.

1 A 2 3 B 4 5 6 7 8 9 C 10 11 12 D 13 14 15 16

" 1. Pet. 2. c. 19.

VIII. Rész.

TUdtotokra adgyuk pedig néktek, atyámfiai, az Isten kegyelmét, melly adatott a' Maczedóniai Gyülekezetekben: * hogy a' háborusságnak sok próbálásában, öregbűlése vólt az ő örömöknek; és az ő igen nagy szegénységek, bévelkődött az ő eggyügyűségeknek gazdagságára: * mert erejek-szerént, bizonyságot tészek rólok, és erejek-fölött-is jó akarattal vóltak, * sok intéssel könyörögvén nékünk az ajándékért, és a' szolgálatnak részeltetéséért, melly a' szentekért lészen. * És nem a' mint reménlettük, hanem önnön-magokat adták először az Úrnak, az-után nékünk az Isten akarattyából; * úgy hogy kérnők Titust, *hogy a' mint el-kezdette, úgy el-is végezze nálatok ezt a' jó-tétemént. * De a' mint mindenekben bévelkődtök hittel, és beszéddel, és tudománnyal, és minden szorgalmatossággal, annak-fölötte hozzánk-valo szeretetetőkkel-is, hogy e' jó-téteményben-is bévelkődgyetek. * Nem

2. Cor. 7. 8.

mint parancholva mondom: hanem egyebek ſzorgalmatoſsága-által, a'tí ſzeretetetőknek jó indúlattyát-is javalván.* Mert tudgyátok a'mí Urunk Jéſus Kriſtuſnak malaſztyát, hogy tí-érettetek ſzegénnyé lőtt, holott gazdag vólna, hogy az ő ſzegényſégével tí gazdagok lennétek. * És tanátſot adok ebben: mert ez néktek haſznos, kik nem chak chelekedni, de akarni-is kezdettetek ez-előtt-valo eſztendőtől-fogva: * moſt pedig chelekedettel-is végezzétek-el: hogy a'mint kéſz a'lélek az akarattal, úgy légyen a'véghez-vitellel-is abból, a'mitek vagyon. * Mert ha az akarat kéſz; a'-ſzerént a'mie vagyon, kellemetes, nem a'ſzerént a'mie ninchen. * Mert nem hogy egyebeknek kűnnyebſégek légyen, néktek pedig háboruſágtok, hanem egyenlő-képpen. * E'jelen-valo időben a'tí bévelkődéſtek az ő fogyatkozáſokat meg-ſegéttſe: hogy az ő bévelkődéſek-is ſegétſégűl légyen a'tí fogyatkozáſtoknak, hogy egyenlőſég légyen, a'mint írva vagyon: * "A'ki ſokat, nem bévelkődőtt, és a'ki keveſet, meg nem ſzűkűlt. * Hálá légyen pedig az Iſtennek, a'ki azon ſzorgalmatoſságot adta tí-érettetek a'Titus ſzívében, * mert az íntéſt fel-fogadta ugyan: de holott ſzorgalmatosb vólna, ſzabad akarattyából ment hozzátok. * El-küldőttük ővéle az atyafiat-is, a'kinek dícsérete vagyon az Evangéliomban minden Gyülekőzetekben: * nem chak az pedig, de úti-társúl-is rendeltetett a' Gyülekőzetektől a'mí ſzarándokſágunknak, e'jó-téteményre, melly béſzolgáltatik mí-tőlünk az Úr dicsőſégére, és a'mí el-végezett akaratunkra: * el-távoztatván azt, hogy valaki minket ne ſzidalmazzon e' bévſégben, melly ki-ſzolgáltatik mí-általunk. * † Mert jóra igyekezűnk nem chak az Iſten-előtt, hanem az emberek-előtt-is. * El-küldőttük pedig vélek a'mí atyánk-fiát-is, a'kit ſokakban meg-próbáltunk gyakorta ſzorgalmatoſnak lenni: moſt pedig ſokkal ſzorgalmatosbnak, a'hozzátok-valo ſok bizodalomért, * akár Títuſért, a'ki az én társom, és nálatok ſegétőm, akár a'mí atyánk-fiaiért, a'kik az Anyaſzentegyházaknak Apoſtoli, a'Kriſtuſnak dicsőſége. *

"*Exod. 15. 18.*

† *Rom. 12. d. 17.*

Az-okáért, a'tí ſzeretetetőknek, és felőletek-valo dicsekedéſűnknek jelét, mutaſsátok-meg hozzájok a' Gyülekőzetek-előtt.

IX. Rész.

MErt a'ſzenteknek-valo ſzolgálatról, nem ſzűkſég hogy néktek írjak. * Mert tudom a'tí kéſz akaratotokat: mellyért tí-felőletek dicsekedem a'Maczedóniaiaknál. Mert Akáia-is kéſz az el-múlt eſztendőtől-fogva, és a'tí buzgóſágtok ſokakat fel-indított. * El-küldőttem pedig az atyafiakat: hogy, a'miben dicsekedűnk felőletek, e'réſzről meg ne fogyatkozzék, hogy (a'mint meg-mondottam) kéſzek legyetek: * hogy mikor el-jőnek a'Maczedóniaiak én-velem, és titeket kéſzületlen találnak, mí meg ne pírúllyunk (hogy titeket ne mongyunk) e'dologban. * Szűkſégeſnek alitottam azért kérni az atyafiakat, hogy elől el-menyenek hozzátok, és el-kéſzítſék az igértetett áldomáſt, hogy az úgy légyen kéſzen, mint áldomás, nő úgy mint főſvényſég. * Azt mondom pedig: A'ki ſzűken vét, ſzűken-is arat: és a'ki áldáſokkal vét, áldáſokkal-is arat. * Ki-ki-mind a'mint el-tekéllette ſzívében, nem ſzomoruſágból, vagy kételenſégből: "mert jó-kedvű adakozót ſzeret az Iſten. * Hatalmas pedig az Iſten minden malaſztot meg-bővíteni tí-bennetek: hogy mindenekben mindenkor mindő elégſégtek lévén, bévelkődgyetek minden jó-téteményre, * a' mint írva vagyon: † Ofztogatott, a'ſzegényeknek adott: az ő igaſsága megmarad őrőkkön őrőkké. * A'ki pedig magot ád a'vetőnek: kenyeret-is ád az éledelre, és meg-ſokaſittya a'tí magotokat, és meg-őregbíti a'tí igaſſágtok veteményinek nevekedéſit: * hogy mindenekben meg-gazdagúlván bévelkődgyetek minden eggyűgyűſégre, melly mí-általunk hálá-adáſt ſzerez az Iſtennek. * Mert ennek a'tiſztnek ſzolgáltatáſa, nem chak ſegéti a'ſzenteknek fogyatkozáſát, hanem bévelkődik-is ſok hálá-adáſokkal az Úrban, * e'ſzolgálatnak meg-próbáláſa-által, dicsőítvén az Iſtent a'tí valláſtoknak engedelmeſſégében, a'Kriſtuſnak Evangéliomához, és az ő-hozzájok, és mindenek-

"*Eccli. 35. b. 11.*

† *Pſal. 111. b. 9.*

hez-valo adakozásnak eggyűgyűségében, * és az ő könyörgésekben tiérettetek, kivánván titeket az Istennek ti-bennetek-valo bévséges malasztyáért. * Hálá légyen az Istennek az ő meg-mondhatatlan ajándékáért.

14 14
15 15

X. Rész.

EN-magam pedig Pál kérlek titeket, a'Kristus szelidségeért és kegyeségeért, ki jelen-létemben ugyan, ti-köztetek alázatos vagyok, távúl-lévén pedig bízom hozzátok. * Kérlek pedig titeket, hogy jelen-lévén ne mérészellyek, azzal a'bátorsággal, mellyel alíttatom méréznek leni némellyekellen, kik azt alíttyák mint-ha mi test-szerént járnánk. * Mert a' testben járván, nem test-szerént vitézkedünk. * Mert a'mi vitézkedésünknek fegyveri nem testiek, hanem hatalmasak az Isten-által, az erősségeknek el-rontására, a'tanátsokat elrontván, * és minden magaságot melly fel-emeli magát az Isten tudománya-ellen, és fogságba vivén minden értelmet a'Kristusnak engedelmére, * és készen lévén hogy boszszút állyunk minden engedetlenségen, midőn bé-tellyesedik a'ti engedelmességtek. * A'mellyek színnel vannak, meg-lássátok. Ha ki bízik magában hogy ő a'Kristusé, azt-is meg-gondollya magában: hogy a'mint ő a'Kristusé, úgy mi-is. * Mert, ha valamivel többet dicsekedendé-is a'mi hatalmunk-felől, mellyet az Úr nékünk adott a'ti épüléstekre, és nem rontástokra: meg nẽ pirúlok. * Hogy pedig ne alíttassam mint-ha rettentenélek titeket a'levelek-által: * mert a'levelek ugyan, úgy-mondanak, súlyosak és kemények: a'testnek jelenléte pedig erőtlen, és a'beszéde alávalo: * azt gondollya-meg a'ki efféle, hogy valami-néműek vagyunk beszéddel levél-által távúl-lévén, ollyanok vagyunk jelen-lévén-is chelekedettel. * Mert nem merjuk magunkat egyelíteni, vagy hasonlítani némellyekhez, kik magokat ajánlyák: hanem mi-magunk magunkat mérvén, és magunkat magunkhoz hasonlítván. * Mi pedig nem fölöttébb dicsekedünk, " hanem a'régulának mértéke-szerént, a'mellyel az Isten

1 16
A
17
18
3
4 1
B A
2
5
3
6
4
7
8
5
9 6
B
10
C 7
11
8
9
12 C
13
D 10

mért mi-nékünk, a'ti-hozzátok eljutó mértékkel. * Mert nem úgy terjesztyük-ki magunkat mint hozzátok nem jutók, mert hozzátok jutottunk a'Kristusnak Evangeliomával. * nem fölöttébb dicsekedvén egyebek munkáiban: reménségünk lévén pedig a'ti nevekedő hitetekben, hogy ti-általatok bévségesen fel-magasztaltatunk a'mi régulánk-szerént, * még azokban-is, a'mellyek túl vannak rajtatok, hogy hirdessem az Evangéliomot, nem idegen régula-szerént dicsekedvén azokban a'mellyek el-készíttettenek. * † A'ki pedig dicsekedik, az Úrban dicsekedgyék. * Mert nem az dícséretes, a'ki magát ajánlya: hanem a'kit az Isten ajánl.

† *Ier. 9. g. 23. 1. Cor. 1. d. 31.*

XI. Rész.

VAj-ha el-tűrnétek egy kevés esztelenségemet, de el-is szenvedgyetek engem: * Mert Isteni buzgó szeretettel szeretlek titeket. Mert el-jegyeztelek titeket egy férfiúnak tiszta szűzűl adni a'Kristusnak. * Félek pedig, hogy, " a'mint a'kígyo meg-chalta Evát az ő álnokságával, úgy meg ne veszszenek a'ti értelmitek, és ki ne essenek a'Kristusban-valo eggyűgyűségből. * Mert ha az a'ki jő, más Kristust predikállana, a'kit mi nem predikállottunk; vagy más lelket vennétek, a'kit nem vőttetek; vagy más Evangéliomot, mellyet bé nem vőttetek: azt méltán el-szenvednétek. * Mert alítom hogy én semmivel kevesbet nem chelekedtem a'nagy Apostoloknál. * Mert noha tudatlan vagyok a'beszédben, de nem a'tudományban: mindenekben pedig nyilván-valókká lőttünk néktek. * A'vagy bűnt chelekedtem-e, magamat meg-alázván, hogy ti fel-magasztaltassatok? hogy az Istennek Evangéliomát ingyen hirdettem néktek? * Egyéb Gyülekézeteket fosztottam-meg, fizetést vévén a'néktek-valo szolgálatra. * És midőn nálatok vólnék, és szűkölködném; senkinek nehézségére nem vóltam: mert a'mi-nélkül szűkölködtem, helyére hozták az atyafiak a'kik Maczedoniából jöttek: és mindenekbẽ terhetek-nélkül viseltẽ 's viselẽ magamat hozzátok. * A'Kristus igasága vagyon bennem, hogy

" *Gen. 3. a. 4.*

" *Eph. 4. b. 8.*

2. Cor. 10. 11.

e'dichekedés meg nem romol ben-
nem Akaïának tartományiban. * Mi- 11
ért? Hogy nem ſzeretlek-e títeket? 28
Tudgya az Iſten. * A'mit pedig che- 12
lekeſzem, chelekedni-is fogom: hogy
el-ſzakaſzſzam azoknak alkolmatoſ- 29
ſágokat, a'kik alkolmatoſságot kereſ- G
nek, hogy a'miben dichekednek, ol-
lyanoknak találtaſsanak mint mi-is.* 13 30
Mert afféle hamis Apoſtolok, álnok 31
munkáſok, a'Kriſtus Apoſtolivá vál-
toztatván magokat. * És nem cho- 14
da: mert ő-maga a'Sátán, világoſság-
nak angyalává változtattya magát. * 15 32
nem nagy dolog azért, ha az ő ſzolgai D
az igaſságnak ſzolgaivá változnak:
kiknek vége az ő chelekedetek-ſze- 33
rént léſzē.* Iſmég mondom, (ne alítt- 16
ſon engem valaki eſztelennek lenni,
egyébként mint eſztelēt ſzenvedgye-
tek-el engem, hogy én-is valami ke-
veſet dichekedgyem) * a'mit ſzóllok, 17 1
nem Iſten-ſzerént ſzóllom, hanem A
úgy-mint eſztelenſégből, e'dologbā- 2
valo dichekedésből. * Mert ſokan 18
dichekednek teſt-ſzerént: én-is di-
chekedem. * Mert őrőmeſt el-ſzen- 19
veditek az eſzteleneket: mivel ti ből-
chek vattok. * Mert el-tűritek ha ki 20 3
títeket ſzolgálat-alá vét, ha ki meg- E
eméſzt, ha ki rajtatok vonſzon, ha ki
fel-fuvalkodik, ha ki arczúl-vér títe- 4
ket. * Gyalázat-ſzerént mondom, 21 B
mint-ha mi erőtlenek lőttünk vólna
e'dologban. a'ki valamiben méréſzel, 5
(eſztelenſégben mondom) én-is mé-
réſzlek: * Żidók ők, én-is: Iſraëlíták ők, 22
én-is: Abrahám magva ők, én-is: * A' 23 6
Kriſtus ſzolgai ők (mint kevésbé eſzes
mondom) én inkább: igen ſok mun- F
kákban, a'tőmlőczőkben gyakrab-
ban, a'vereſégekben mód-fölőtt, a'ha-
lálokban gyakorta. * A'Żidóktól ő- 24
tſzőr, " egy-heán negyven chapáſt 7
vőttem. * † Háromſzor verettettem- 25 C
meg veſzſzőkkel, " egyſzer meg-kő-
veztettem, † háromſzor hajó-tőréſt
ſzenvedtem, éjjel és nappal a'tenger 8
mélyſégében vóltam, * úton jára- 26
ſokban gyakorta, folyó-vizek veſze-
delmiben, tolvajok veſzedelmiben,
veſzedelmekben a'nemzetem-mia,
veſzedelmekben a'Pogányok-miá,
veſzedelmekbē a'várasban, veſzedel-
mekben a'puſztában, veſzedelmek- 10
ben a'tengeren, veſzedelmekben a'
hamis atyafiak-kőzőtt: * munká- 27 D
ban és nyomoruſágban, ſok vígyázá-

ſokban, éhſégben és ſzomjuſágban,
ſok bőjtőléſekben, hidegben és mezí-
telenſégben; * azok-nélkűl a'mel-
lyek kivűl vannak, az én minden-na-
pi ſzorongatáſim, minden Gyülekő-
zeteknek ſzorgalmatos gongya. * Ki
nyavalyog, és én nem nyavalygok?
ki botránkozik-meg, és én nem égek?
* Ha dichekedni kell: az én erőtlen-
ſégimben dichekedem. * Az Iſten és
a'mí Urunk Jéſus Kriſtuſnak Attya, a'
ki mind-őrőkké áldott, tudgya hogy " Actor
nem hazudok. * " Damaſkusban az 9. d. 24.
Arétas király Népének tiſzt-tartója,
őrizi vala a'Damaſkuſiak váraſát,
hogy engem meg-fogna: * és az ab-
lakon koſárban bocháttattam-ki a'
kő-falon, és úgy menekedtem-ki az
ő kezéből.

XII. Rész.

HA dichekedni kell (nem haſz-
nál ugyan:) a'látáſokra és az
Úr jelenéſire jővők pedig. * " " Actor
Tudok egy embert a'Kriſtuſ- 9. a. 3.
ban tizen-négy eſztendő-előtt, (akár
a'teſtbē nem tudom, akár a'teſt-kivűl
nem tudom, az Iſten tudgya) hogy
az el-ragadtatott a'harmadik égig. *
És tudom ez illyetén embert, (akár a'
teſtbē, akár a'teſt-kivűl, nem tudom,
az Iſten tudgya) * hogy a'Paradi-
chomba ragadtatott: és hallott titkos
igéket, mellyeket nem ſzabad ember-
nek ſzóllani. * Ez illyenekben dichē-
kedem: magamban pedig ſemmit
nem dichekedem, hanem chak az én
erőtlenſégimben. * Mert ha dichē-
kedni akarok-is, nem léſzek eſztelen:
mert igaſságot mondok: de meg-tar-
tóztatom magamat, hogy valaki ne
alíttſon engem fellyebb annál a'mit
én-bennem lát, vagy valamit hall én-
tőlem. * És hogy a'jelenéſeknek nagy-
vólta fel ne fuvalkodtaſson engem,
adatott nékem az én teſtem őſztőne
a'Sátán angyala, a'ki nyakon chap-
doſson engem. * Ezért háromſzor
kértem az Urat hogy el-távoznék tő-
lem: * és monda nékem: Elég néked
az én malaſztom: mert az erő az erőt-
lenſégben végeztetik-el. Azért őrő-
meſt dichekedem az én erőtlenſē-
gimben, hogy beñem lakjék a'Kriſtus
ereje. * Azért tetſzem magamnak az
én erőtlenſégimben, a'gyalázatokbā,
a'ſzűkſégekben, az űldőzéſekben, a'
ſzorongatáſokban a'Kriſtuſért: Mert

" Deut. 25. a. 3. † Actor. 16. c. 22. " Actor 14. c. 18. † Actor 27. a. 2.

mikor erőtlen vagyok, akkor vagyok hatalmas.* Esztelenné lőttem, tí kén- 11
szerítettetek engem. Mert néke tőle- 1
tek kellett vólna díchértetnem: mert A
semmiben kisebb nem vóltam azok-
nál, a'kik fő Apostolok: noha semmi 2
vagyok: * mindazáltal az én Apos- 12
tolságomnak jelei lőttek tí-nálatok,
minden békeséges tűrésben, jelekbe,
és chodákban, és erőkben. * Mert 13 3
michoda az, a'miben kevésb hasznotok vólt a'több Gyülekőzeteknél,
hanem chak hogy én nehéségtekre 4
nem vóltam? Engedgyétek-meg né- B
kem e'boszszúságot. * Ímé, ezzel 14
harmadszor vagyok kész hozzátok menni: és nem lészek nehéségtekre. Mert
nem keresem a'tiéteket, hanem tí- 5
teket. Mert nem tartoznak a'fiak az
atyáknak kinchet gyűjteni, hanem az
atyák a'fiaknak. * En pedig igen őrő- 15
mest költők, és annak-fölötte maga- E
mat-is el-költőm a'tí lelkeitekért: 6
noha inkább szeretvén titeket, ke-
vésbé szerettetem. * De légyen úgy: 16 7
én néktek nehéségtekre nem vól- C
tam: hanem midőn ravasz vólnék, ál-
noksággal fogtalak-meg titeket. * 17
Vallyon valamellyik-által azok-közzűl, a'kiket tí-hozzátok küldőttem,
cháltalak-e meg titeket? * Titust kér- 18
tem, és ő-véle egy atyafiat küldőt- F 9
tem. Vallyon Titus chalt-e meg titeket? nem ugyan-azon lélekben jártunk-e? nem ugyan-azon nyomban-
e? * Régen vélitek-e hogy menty- 19
ük magunkat tí-nálatok? Az Isten-előtt
a'Krístusban szóllunk: mindeneket
pedig szerelmesim a'tí épüléstekért.
* Mert félek, hogy valami-képpen 20 11
mikor oda megyek, ne találjalak tí- G D
teket, a'mi-néműeknek nē akarnálak:
én-is találtassam ti-tőletek, a'mi-
műnek nem akarnátok: hogy vala-
mi-képpen versengések, irégységek,
vakmerőségek, viszsza-vonyások, rá-
galmazások, suttogások, fel-fuvalko-
kodások, pártolkodások ne légyenek
közöttetek: * hogy mikor ismég oda 21
megyek, meg ne alázzon engem az
Isten tí-nálatok; és siratsak sokakat
azok-közzűl a'kik az-előtt vétkeztek,
és nem tartottak penitentziát a'tisz-
tátalanságról, és a'paráznaságról,
és a'szemtelenségről, mel-
lyet chelekedtek.

XIII. Rész.

IMé ezzel harmadszor megyek hozzátok: "Két vagy három tanú szájában áll-meg minden ige. *Előbb meg-mondottam, és meg-mondom, mint jelen, most távúl-is, azoknak a'kik az-előtt vétkeztek, és mind egyebeknek, hogy ha ismég oda megyek, nem kedvezek. * Próbáját kereshetitek-e az én-bennem szóllo Krístusnak, a'ki tí-bennetek nem erőtlen, hanem hatalmas tí-közte tek? * Mert noha meg-feszíttetett az erőtlenségből; de él az Isten erejéből. Mert mí is erőtlenek vagyunk ő-véle; de élni fogunk véle az Isten erejéből tí-nálatok. * Magatokat kísértsétek-meg ha a' hitbē vattok-e: tí próbállyátok-meg magatokat. Nē ismériték-e tí-magatokat, hogy a'Krístus Jésus bennetek vagyon? hanem-ha meg-vettettek vattok. * Reménlem pedig hogy megismériték, hogy mí nem vagyunk meg-vettettek. * Kérjük pedig az Istent hogy semmi gonoszt ne chelekedgyetek, nem hogy mí próbáltattaknak láttassunk, hanem hogy tí a'mi jó azt chelekedgyétek; mí pedig hogy meg-vettettek legyünk. * Mert az igasság-ellen nem chelekedhetünk semmit, hanem az igasságért. * Mert örülünk, hogy mí erőtlenek vagyük, tí pedig hatalmasok vattok. Ezt kérjük-is a'tí tekélletességteket. * Azokáért írom ezeket távúl lévén, hogy jelen lévén keményben ne chelekedgyem, a'hatalom-szerént, mellyet az Ur adott nékem építésre, és nem rontásra. * Végezetre, atyámfiai, örüllyetek, tekélletesek legyetek, egymást íntsétek, azont értsétek, békeségben legyetek, és a'békeségnek és szeretetnek Istene lészen veletek. * Köszöntsétek egy-mást a'szent chókolásal. Köszöntnek titeket minnyájan a'szentek. * A'mí Urunk Jésus Krístusnak malasztya, és az Istennek szeretete, és a'Szent-Léleknek részesűlése légyen minnyájotokkal. Amen.

"Deut. 19. b. 15. Matth 18. b. 16. Ioan. 8. c. 17. Heb. 10. c. 28.

SZ. PAL APOSTOL LEVELE A' GALATZIAIAKHOZ.

I. Rész.

PÁl Apoſtol nem az emberektől, ſem ember-által, hanem a' Jéſus Kriſtus-által, és az Atya Iſten-által, ki azt fel-támaſztotta halottaiból: * és mind az atyafiak a' kik velem vannak, a' Galátziai Gyülekőzeteknek. * Kegyelem néktek és békeſég az Atya Iſtentől, és a' mi Urunk Jéſus Kriſtuſtól, * ki őnnön-magát adta a' mi bűneinkért, hogy ki-mentene minket e' jelen-valo gonoſz világból, az Iſtennek és a' mi Atyánknak akarattya-ſzerént, * kinek dichőſége vagyon mind őrőkkön őrőkké: Amen. * Chodálkozom, hogy illy hamar attól, a' ki títeket hívott a' Kriſtus malaſztyára, más Evangéliomra vitettettők: * a' mi nem egyéb, hanem vannak némellyek, a' kik títeket meg-háborítnak, és el akarják fordítani a' Kriſtus Evangéliomát: * De ha ſzinte mí, vagy az Angyal menyből hirdet-is néktek azonkivűl, a' mit néktek hirdettünk, átok légyen. * A' mint ez-előtt meg-mondottuk, és moſt iſmég mondom: Ha ki néktek hirdet azon-kivűl a' mit vőttetek, átok légyen. * Mert moſt embereknek tanátslok-e, vagy az Iſtennek? Embereknek igyekezem-e kedveſkedni? Ha még-is az embereknek kedveſkedném, a' Kriſtus ſzolgája nem vólnék. * " Mert tudtotokra adom néktek, atyámfiai, hogy az Evangéliom, melly én-tőlem hirdettetett, nem ember-ſzerént vagyon: * † mert én ſem embertől vőttem azt, ſe nem tanúltam, hanem a' Jéſus Kriſtuſnak jelentéſe-által. * Mert hallottátok a' magam-viſeléſét valaha a' Zsidó tőrvényben: hogy fől'őtte igen űldőztem az Iſten Anyaſzentegyházát, és rőtottam azt, * és előbb mentem a' Zsidó tőrvényben ſokaknál a' kik velem egy idejűek vóltak az én nemzetemből, nagyobb buzgóſsággal kővetvén az én atyai hagyományimat. * Mikor pedig tetſzett annak, a' ki elválaſztott engem az anyám méhétől-fogva, és hívott az ő malaſztya-által, * hogy meg-jelentené az ő fiát énáltalam, hogy hirdetném őtet a' Pogányok-kőzőtt: azonnal nem engedtem a' teſtnek és vérnek, * ſe nem mentem Jeruſalembe az én-előttem-valo Apoſtolokhoz: hanem el-ménék Arabiába: és iſmég viſzſza-jővék Damaſkusba: * az-után három eſztendőmúlva Jeruſálembe mentem Pétert látni, és nála tizen-őt napig maradtam: * más Apoſtolt pedig ſenkit nem láttam, hanem chak Jakabot az Úr attyafiát. * Azokban pedig a' miket néktek írok, ímé az Iſten-előtt mondom, hogy nem hazudok. * Az-után Syriának, és Czilicziának tartományiba mentem. * Iſméretlen valék pedig ſzemélyemben Judéának Gyülekőzetinél, mellyek a' Kriſtusban valának: * chak hallották vala pedig: Hogy az a' ki valaha űldőzőtt minket, moſt a' hitet hirdeti, mellyet valaha ront vala: * és én-bennem dichőítik vala az Iſten.

II. Rész.

AZ-után tizen-négy eſztendőmúlva, iſmég fel-menék Jeruſalembe Barnabáſsal, mellém vévén Títuſt-is. * Felmenék pedig jelenésből: és beſzélgeték vélek az Evangéliom-felől, mellyet a' Pogányok-kőzőtt predikállok, kűlőn pedig azokkal, a' kik valaminek láttatnak vala lenni: hogy valamiképpen heába ne futnék, vagy ne futottam vólna. * De Títus-is a' ki velem vala, mivel-hogy Pogány vólna, nem kénſzeríttetett környűl-metéltetni: * de a' bé-ſzínlett hamis atyafiakért, kik alattomban bé-jőttek meg-kímleni a' Kriſtus Jéſusban-valo ſzabadſágunkat, hogy minket ſzolgálat-alá vetnének. * Kiknek egy óráig ſem engedtünk alájok-vetéſünkel, hogy az Evangéliom igaſsága meg-maradgyon nálatok: * azoktól pedig, a' kik láttatnak vala valaminek leñi (mi-néműek vóltak légyen valaha, ſemmi kőzőm hozzá. " az Iſten nē nézi az ember ſzemélyét) mert nékem, a' kik valaminek láttatnak vala lenni, ſemmit nem adtak. * Sőt inkább, mikor látták vólna hogy reám bízattatott a'

" 1. Cor. 15. a. 5.
† Eph. 3. a. 3.
" Deut. 10. d. 17. Iob. 34. b. 19. Sap. 6. b. 8. Eccli. 35. b. 16. Rom. 2. b. 11. Epheſ. 6. b. 9. Col. 3. d. 25. Act. 10. d. 34. 1. Pet. 1. c. 17.

kőrnyűl-metéletlenségnek, a'mint Péterre-is a'kőrnyűl-metélkedésnek Evangéliома: (*mert a'ki Péterrel műkálkodott a'kőrnyűl-metélkedésnek Apoſtolságára, velem-is műkálkodott a'Pogányok-kőzőtt)* és midőn megismérték vólna a'malaſztot, melly nékem adatott, Jakab, és Czéfás, és János, kik oſzlopoknak láttatnak vala leni, kezőket adák nékem és Barnabásnak a'társaſágra: hogy mí a'Pogányokhoz mennénk, ők pedig a'kőrnyűl-metélkedéshez: * chak hogy a' ſzegényekről meg-emlekeznénk; melyről ſzorgalmatoſ-is vóltă hogy meg-chelekedném. * Midőn pedig Czéfás Antiokiába jőtt vólna, ſzétől-ſzembe ellene-állék, mert meg-fedhető vala. * Mert minek-előtte némellyek Jakabtól jőnének, a'Pogányokkal éſzik vala: mikor pedig el-jőttek vólna, meg-vonya vala magát, és el-válik vala, félvén azoktól a'kik a'kőrnyűl-metélkedésből valának. * És eggyezének az ő tettetéſében a'többi Zidók-is, úgy hogy azoktól Barnabás-is arra a'tettetéſre vitettetnék. * De mikor láttam vólna hogy nem igyeneſsen járnának az Evangéliom igaſsága-ſzerént, mondék Czéfáſnak minnyájok-előtt: Ha te, Zidó-lévén, Pogányúl élſz, és nem Zidóúl: mint erőlteted a' Pogányokat Zidóúl élni? * Mí termézet-ſzerént Zidók vagyunk, és nem a'Pogányok-kőzzűl-valo bűnősők. * Tudván pedig hogy meg nem igazúl az ember a'tőrvénynek chelekedetiből, hanem a'Jéſus Kriſtus hiti-által: mí-is a'Kriſtus Jéſusban hiſzűnk, hogy meg-igazúllyunk a'Kriſtus hiti-által, és nem a'tőrvénynek chelekedetiből: "mivel-hogy a'tőrvénnek chelekedetiből meg nem igazúl egy teſt-is. * Hogy-ha kereſvén meg-igazúlni a'Kriſtusban, mí-is bűnősőknek találtattunk: vallyon a' Kriſtus a'bűnnek ſzolgája-e? Távúl légyen. * Mert, ha a'miket el-rontottam, iſmég azokat épitem, magamat bűnősé téſzem. * Mert én a'tőrvény-által, a'tőrvénynek meg-hóltam, hogy az Iſtennek éllyek: a'Kriſtuſsal a'kereſztre ſzegeztettem. * Élek pedig, már nem én: él pedig én-bennem a'Kriſtus. Hogy pedig moſt a'teſtben élek: az Iſten Fiában-valo hit-által élek, ki engem ſzeretett, és ónnón-magát adta én-érettem. * Nem vetem-

8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21

meg az Iſten malaſztyát. Mert ha a' tőrvény-által az igaſság, tahát a'Kriſtus heában hólt-meg.

III. Rész.

1 A OH eſztelen Galátziaïak, ki igézett-meg titeket hogy ne engednétek az igaſságnak, kiknek ſzemők-elé be irattatott a'Jéſus Kriſtus, kőzőttetek meg-feſzíttetvén. * Chak azt akarom tőletek meg-tanúlni: A'tőrvény chelekedetiből vőttétek-e a'Lelket; vagy a'hitnek halláſából? * Illy bolondók vattok-e, hogy holott lélekkel kezdettétek-el, moſt teſtel végezzétek-el? * Heában ſzenvedtetek-e illy ſokat? még úgy ha heában. * A'ki azért a'Lelket adta néktek, és erőket chelekeſzik tí-bennetek: a'tőrvénynek chelekedetiből-e, vagy a'hitnek halláſából? * A'mint írva vagyon: "Abrahám hitt az Iſtennek, és igaſſágra tulajdonittatott néki. * Értſétek-meg azért, hogy a'kik a'hitből vannak, azok az Abrahám fiai. * Előbb meg-látván pedig az Irás, hogy a'hit-által igazíttya-meg a'Pogányokat az Iſten, az-előtt meg-hirdette Abrahámnak: † Hogy meg-áldatnak tebenned minden Pogányok. * Az-okáért a'kik a'hitből vannak, meg-áldatnak a'hív Abrahámmal. * Mert valakik a'tőrvény chelekedetiből vannak, átok-alatt vannak. Mert írva vagyon: "Átkozott minden, a'ki meg nem marad mindenekben a'mik megírattak a'Tőrvény könyvében, hogy azokat meg-chelekedgye. * Hogy pedig a'tőrvény-által ſenki meg nem igazúl az Iſtennél, nyilván vagyon: † mert hitből él az igaz. * A'tőrvény pedig nem a'hitből vagyon; hanem, "A'ki azokat meg-chelekeſzi, él azok-által. * A'Kriſtus minket megváltott a'tőrvénnek átkától, mí-érettünk átokká lévén. mert írva vagyon: † Átkozott minden a'ki a'fán függ: * hogy a'Pogányokon az Abrahám áldáſa lenne a'Kriſtus Jéſus-által, hogy a'Lélek igéretét vegyük a'hit-által. * Atyámfiai (ember-ſzerént mondom) "lám az embernek megerősíttetett teſtamentomát ſenki meg nem veti, ſe ellene nem rendel. * Abrahámnak mondattak az ígéretek, és az ő magvának. Nem mongya: És magvainak, úgy-mint ſokakban:

2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

hanem

"Rom. 3. c. 20.

"Gen. 15. b. 6. Rom. 4. a. 3. Iac. 2. d. 23.

† Gen. 12. a. 3. Eccli. 44. d. 20

"Deut. 27. d. 26.

† Hab. 2. a. 4. Rom. 1. b. 17.

"Lev. 18. a. 5.

† Deut. 21. d. 25.

"Heb. 9. d. 17.

hanem úgy-mint egyben: Es a'te magodnak, ki a' Kriſtus. * Ezt mondom 17
pedig, hogy az Iſtentől meg-erősítetett teſtamétom: a' Törvény, melly
négy-száz és harmincz eſztendő-után
lőtt, nem téſzi erőtlenné az igéretnek
el-törléſére. * Mert ha a' törvény-ál- 18
tal az örökſég, már nem az igéret-ál-
tal. Abrahámnak pedig igéret-által
ajándékozta az Iſten. * Michoda ta- 19 B
hát a' törvény? Az által-hágáſokért
tétetett, míg el-jőne a' mag, a' mely-
nek igérte vala, melly az angyaloktól
rendeltetett a' közben-járónak keze-
által. * A' közben-járó pedig nem 20
eggyé: az Iſten pedig egy. * A' törvény 21
tahát az Iſten igéreti-ellen-e? Távúl
légyen. Mert ha törvény adatott vól-
na, melly meg-elevenithetne: bizony
a' törvényből vólna az igaſság. * " 22
De az Irás mindeneket a' bűn-alá re- D
keſztett, hogy az igéret a' Jéſus Kriſ-
tus hiti-által adatnék a' hívőknek. * 23
Minek-előtte pedig el-jőne a' hit, a'
törvény-alatt őríztetünk vala bé-re-
keſztetve, arra a' hitre a' melly ki-
nyilatkozandó vala. * Az-okáért a' 24
törvény nékünk a' Kriſtuſra-vezérlő
meſterünk vólt, hogy a' hit-által iga-
zúllyunk-meg. * De minek-utánna 25
el-jött a' hit, nem vagyunk többé a'
vezérlő meſter-alatt. * Mert min- 26
† Rom. nyájan az Iſten fiai vattok a' Kriſtus
6. a. 3. Jéſusban-valo hit-által. * † Mert va- 27
lakik a' Kriſtusban meg-kereſztelte-
tetek, a' Kriſtusba öltöztetek. * Ninch 28
Zidó, ſem Görög: ninch ſzolga, ſem
ſzabados: ninch férfiu, ſem aſzſzony-
állat. Mert tí minnyájan eggyek vat-
tok a' Kriſtus Jéſusban. * Ha pedig tí 29
a' Kriſtuſé: tahát az Abrahám magva
vattok, az igéret-ſzerént örökőſök.

IV. Rész.

MOndom pedig: Míg az örö- 1
kös kiſded, ſemmit nem A
különböz a' ſzolgától, no-
ha mindeneknek ura: * ha- 2
nem a' tútorok' s a' gond-viſelők-alatt
vagyon, az attyától el-rendelt ideig:
* úgy mi-is midőn kiſdedek vólnánk, 3
a' világnak bötűi-alatt ſzolgáltunk.
* De minek-utánna el-jött az időnek 4
tellyes-vólta, el-küldé az Iſten az ő
Fiát, ki aſzſzony'állatból lőtt, ki a' tör-
vény-alá adatott, * hogy azokat, a' 5
kik a' törvény-alatt valának, meg-vál-
taná, hogy fogadott fiúſágot ven- 6
nénk. * Mivelhogy pedig fiak vat-
tok, el-küldötte az Iſten az ő Fiának
Lelkét a' tí ſzívetekbe, ki azt kiáltya:
Abba, Atya. * Azért már nem ſzolga, 7
hanem fiú: Hogy ha fiú; örökös-is az
Iſten-által. * De akkor nem tudván 8
ugyan az Iſtent, azoknak ſzolgáltok
vala, a' kik természet-ſzerént nē iſte-
nek. * Moſt pedig, mivel-hogy meg- 9
iſmértétek az Iſtent, sőt meg-iſmér-
tettetek az Iſtentől: mi-módon tér-
tök iſmég az erőtlen és ſzegény bö-
tűkre, mellyeknek újonnan akartok
ſzolgálni? * A' napokra vígyáztok, 10
és a' hólnapokra, és az időkre, és
az eſztendőkre. * Féltlek títeket, 11
hogy valami-képpen heába ne mun-
kálkodtam légyen közöttetek. * Le- 12
" Rom. gyetek mint én, mert én-is mint tí:
3. b. 9. atyámfiai kérlek títeket: Semmiben
engem meg nem ſértettetek. * Tud- 13
gyátok pedig hogy a' teſtnek erőtlen-
ſégével hirdettem néktek az Evangé-
liomot már régen: és a' tí kíſérteteket
az én teſtemben * meg nem útáltá- 14
tok, ſe meg nem vetettétek: hanem
mint az Iſten Angyalát úgy fogadta-
tok engem, mint a' Kriſtus Jéſuſt. *
Hol vagyon tahát a' tí bóldogſágtok?
Mert bizonyſágot téſzek felőletek,
hogy, ha lehetet vólna, a' ſzemeiteket
ki-vájtátok vólna, és nékem ad- 16
† Rom. tátok vólna. * Tahát ellenſégtek lőt-
6. a. 3. tem-e, igazat mondván néktek? * Kí- 17
vánnak títeket, nem jól; hanem ki
akarnak títeket rekeſzteni, hogy őket
kívánnyátok. * A' jót kivánnyátok 18
pedig mindenkor a' jóban: és nem C
chak mikor nálatok jelen vagyok. * 19
Fiatſkáim, kiket iſmég ſzülők, míg a'
Kriſtus tí-bennetek ki-formáltaſsék.
* Moſt pedig nálatok akarnék lenni, 20
és el-változtatni a' ſzómat: mert meg-
ſzégyenülök tí-miattatok. * Mongyá- 21
tok-meg nékem a' kik a' törvény-alatt
akartok lenni, a' törvényt nem olvaſ-
tátok-e? * Mert írva vagyon: Hogy 22
Abrahámnak két fia vólt: " eggyik a'
ſzolgálótól, † és eggyik a' ſzabadoſtól. " Gen. 16. d. 15. † Gen. 21. a. 2.
* De a' ki a' ſzolgálótól, teſt-ſzerént 23
ſzületett: a' ki pedig a' ſzabadoſtól, az
igéret-által: * mellyek példában mon- 24
dattak. Mert ezek a' két teſtamentom.
Egyik ugyan a' Sína hegyén, ſzolgá- D
latra ſzülvén; melly az Agár. * mert 25
a' Sína hegye Arabiában vagyon,
melly a' hoz foglaltatott melly moſt
Jeruſalem, és ſzólgal az ő fiaival.

* Ama'fenn-lévő Jerusalem pedig, 26
szabados; melly a'mí anyánk. * Mert 27
" *Isa.* írva vagyon: " Vígadgy magtalan, a'
54. a. 1. ki nem szűlsz: örvendezz, és kiálts, a'
ki nem nemzesz: mert sokkal többek
az el-hagyattatnak fiai, hogy-sem an-
† *Rom.* nak a'kinek férje vagyon. * † Mí pe- 28
9. b. 8. dig atyámfiai, Isaák-szerént az igéret-
nek fiai vagyunk. * de a'mint akkor 29
az, a'ki test-szerént szűletett vala, úl-
dözi vala azt, a'ki lélek-szerént: úgy
" *Gen.* most-is. * De mit mond az Irás? " 30
21. a. 10. Vesd-ki a'szólgálót, és az fiát: mert
nem lészen örökös a'szolgálo fia a'
szabadosnak fiával. * Az-okáért, 31
atyámfiai, nem vagyunk a'szolgálo
fiai, hanem a'szabadosé: melly sza-
badsággal a'Krístus szabadított-meg
minket.

V. Rész.

LEgyetek álhatatosok, és ne kö- 1
telezzétek ismég magatokat a' A
szolgálatnak igájához. * " Ímé 2
" *Act.* én Pál mondom néktek: hogy,
15. a. 1. 2. ha környűl-metéltettők, a'Krístus
néktek semmit nem használ. * Tu- 3
dományt tészek pedig ismég minden
embernek a'ki környűl-metélkedik,
hogy köteles az egész törvénynek
meg-tartására. * Meg-üresültetek a' 4
Krístustól, a'kik a'törvény-által iga-
zúltok-meg: a'malasztból ki-estetek.
* Mert mí lélekben, a'hit-által, várjuk 5
az igasság reménségét. * Mert a'Krís- 6
tus Jésusban, sem a'környűl-metél-
kedés nem használ semmit, sem a'
környűl-metéletlenség: hanem a'hit,
melly a'szeretet-által munkálkodik.
* Jól futtok vala; ki tört akadált nék- 7
tek hogy ne engednétek az igasság- B
† *1. Cor.* nak? * Ez a'hitetés nem attól vagyon, 8
5. b. 6. a'ki títeket hív. * † Egy kevés kovász 9
az egész tésztát meg-poshasztya. * 10
Nékem reménségem vagyon felőle-
tek az Úrban, hogy semmit egyebet
nem fogtok érteni: a'ki pedig títeket
háborgat, meg-bűntettetik, valaki az.
* Én pedig, atyámfiai, ha még-is pre- 11
dikállom a'környűl-metélkedést, mi-
ért szenvedek még-is üldözést? Tahát
ki-üresült a'kereszтnek botránkozása.
* Vaj-ha ki-is vágattatnának a'kik tí- 12
teket háborgatnak. * Mert tí szabadságra 13
hívattattatok, atyámfiai: chak hogy
a'szabadságot ne adgyátok a'testnek
alkolmatosságára, hanem a'Lélek-
nek szerététi-által szolgállyatok egy-
máſnak. * Mert minden törvény egy 14
C beszédben tellyesedik-bé: " Szeres-
sed felebarátodat mint tennen-ma-
gadat. * Hogy-ha egy-mást marjá- 15
tok, és észitek: meg-látsátok hogy
egy-mástól meg ne emésztessetek. * 16
Mondom pedig: Lélek-szerént járja-
tok, és a'testnek kívánságit véghez
nem viszitek. * Mert a'test a'lélek- 17
ellen kíván: a'lélek pedig a'test-ellen:
mert ezek egy-mással ellenkeznek:
hogy nem mind azt chelekedgyétek,
a'mit akartok. * Hogy-ha a'lélek- 18
től viseltettők, nem vattok a'törvény-
alatt. * Nyilván-valók pedig a'test- 19
nek chelekedeti; mellyek ezek: Paráz-
naság, tisztátalanság, szemtelenség,
bujaság, * bálványozás, bűvölések, 20
ellenkezések, összve-veszések, * irégy- 21
D ségek, haragok, versengések, viszsza-
vonyások, párt-ütések, irégykedések,
gyilkosságok, részegségek, tobzódá-
sok, és ezekhez hasonlók, mellyekről
mondom néktek, a'mint ez-előtt-is
mondottam: hogy a'kik afféleket
chelekesznek, az Isten országát nem
vészik. * A'Léleknek gyümölche 22
pedig ez: Szeretet, öröm, békeség,
türés, kegyesség, jóság, hoszszú-vá-
rakozás, * szelídség, hit, mértékle- 23
tesség, maga meg-tartóztatása, tisz-
taság. Effélék-ellen nincs törvény. * 24
A'kik pedig a'Krístusé, az ő testeket
meg-feszítették a'vétkekkel és kí-
vánságokkal. * Ha lélek-szerént 25
élünk, lélek-szerént járjunk-is. * Ne 26
legyünk heában-valo dicsőségnek
kívánói, egy-mást-ingerlők, egy-
másra irégykedők.

VI. Rész.

ATyám-fiai, ha az ember hir- 1
telen valami bűnben talál- A
tatik-is, tí, kik lelkiek vat-
tok, az ollyant oktassátok a'
szelídségnek lelkével; meg-gondol-
ván magadat, hogy te se kísértettes-
sél-meg. * Egy-más terheteket vi- 2
sellyétek, és úgy tellyesítitek-bé a'
Krístus törvényét. * Mert ha valaki 3
magát valaminek alíttya lenni, holott
semmi, ő-maga challya-meg magát.
* A'maga chelekedetit pedig pró- 4
bállya-meg ki-ki, és úgy chak önön-
B magában lészen dicsősége, és nem
másban. * " Mert ki-ki a'maga terhét 5
" *1. Cor.* viseli. * Közöllye pedig minden javait 6
3. b. 8. az, a'ki taníttatik az igével, azzal a'ki

" *Lev.* *19. d. 18.* *Matth.* *22. d. 39.* *Rom. 13. b. 8.* *1. Pet. 2. c. 11.*

őtet

őtet tanittya. * Meg ne chalatkozzatok: az Isten meg nem chúfoltatik. * Mert a'miket az ember vetend, azokat arattya-is. Mert a'ki az ő testében vét, a'testből arattya a'veszedelmetis: a'ki pedig a'lélekbe vét, a'lélekből
"1. Thes 3. 6. 12. arattya az őrök életet. * " Jót chelekedvén pedig, meg ne szűnnyünk: mert ideje-kor aratunk meg nem szűnvén. * Azért a'míg időnk vagyon, mindenekkel jót chelekedgyünk, fő-képpen pedig a'hitnek chelédivel. * Láfsátok minémű levelet írtam néktek az én kezemel. * Mert valakik kedveskedni akarnak a'testben, azok erőltetnek titeket a'környűl-metélkedésre, chak hogy a'Kristus kereſztiért üldözést ne ſzenvedgyenek. * Mert a'kik környűl-metéltetnek-is, nem tartyák-meg a'törvényt: de titeket akarnak környűlmetéltetni, hogy a'ti testetekben dichekedgyenek. * Én-tőlem pedig távúl légyen dichekednem, hanem chak a'mí Urunk Jésus Kristus kereſztében: ki-által nékem e'világ meg-feſzíttetett, én-is a'világnak. * Mert a' Kristus Jésusban, sem a'környűl-metélkedés nem haſznál semmit, sem a' környűl-metéletlenség, hanem az új teremtett-állat. * És valakik e'régulát követik, békeség azokon, és irgalmaſság, és az Istennek Israélén. * Ezután senki nékem bántáſomra ne légyen: mert én az Úr Jésusnak bélyegit hordozom az én testemen. * A'mí Urunk Jésus Kristusnak malaſztya, a'ti lelketekkel, atyámfiai. Amen.

SZ. PAL APOSTOL LEVELE AZ EFESVSIAKHOZ.

I. Rész.

PÁl a'Jésus Kristus Apoſtola az Isten akarattya-által, minden ſzenteknek, kik Efeſusban vannak, és híveknek a' Kristus Jésusban. * Kegyelem néktek és békeség az Istentől a'mí Atyánktól, és az Úr Jésus Kristustól. * " Áldott az Isten és a'mí Urunk Jésus Kristusnak Attya, ki meg-áldott minket minden lelki áldáſsal a'mennyeiekben a'Kristus-által, * a'mint választott minket ő-benne a'világ teremtése-előtt, hogy ſzentek lennénk és makula-nélkűl-valók az ő ſzíne-előtt a'ſzeretet-által. * Ki eléve el-rendelt minket fogadott-fiaivá a'Jésus Kristus-által ő-magában, az ő akarattyának ſzándéka-ſzerént, * az ő kegyelmeſsége dichőſségének dicséretire, melly-által kedveſsé tőtt minket az ő ſzerelmes fiában. * Kiben váltſágunk vagyon az ő vére-által, bűneinknek bochánattya, az ő kegyelmeſségének gazdagſága-ſzerént, * melly igen bévelkő időtt mí-bennünk, minden bőlcheſséggel és okoſsággal: * hogy tudtunkra adná az ő akarattyának titkát, az ő jó-tetszése-ſzerént, mellyet el-ſzánt ő-általa, * hogy a'tellyes időknek el-jövésében mindeneket megújítana a'Kristus által, a'mellyek mennyekben, és a'mellyek a'földön vannak, ő-általa: * Kiben mí-is forsſzerént hívattattunk, eléve el-rendeltetvén az ő ſzándéka-ſzerént, ki mindeneket az ő akarattyának tanátſaſzerént chelekeſzik: * hogy az ő dichőſségének dicséretire légyünk mí, kik az-előtt a'Kristusban biztunk: * Kiben tí-is, mikor hallottátok vólna az igaſságnak igéjét (a'ti üdvőſségteknek Evángéliomát) kiben hívén meg-is vattok pecsételve az ígéretnek Szét-Lelkével, * ki a'mí örökſégünknek zálaga, a' meg-nyeréſnek váltſágára, az ő dichőſségének dicséretire. * Azokáért én-is halván a'ti hiteteket, melly az Úr Jésusban vagyon, és minden ſzenteknek-valo ſzeretetetőket, * nem ſzűnőm-meg hálákat adván érettetek, emlekezvén rólatok az én imádſágimban: * hogy a'dichőſségnek Istene a'mí Urunk Jésus Kristuſnak Attya, adgya néktek a'bőlcheſségnek és a'jelenéſnek lelkét, az ő iſméretiben: * a'ti ſzíveiteknek megvilágoſíttatott ſzemeit, hogy tudgyátok mi légyen az ő hívatallyának reménſége, és michoda gazdagſága az ő örökſégű dichőſségének a'ſzentekben, * és mi légyen az ő erejének méltóſágos nagyſága mí-hozzánk, a'kik hiſzünk " az ő hatalmas erejének chelekedéſe-ſzerént, * mellyet a' Kristusban chelekedett, fel-támaſztván őtet halottaiból, és helyhez-

"2. Cor. 1. a. 5. 1. Pet. 1. a. 3.

"Inf. 3. b. 7.

tetvén őtet az ő jobjára mennyek-
ben, * minden fejedelemségnek, és 21
hatalmásságnak, és erőnek, és uraság-
nak, és minden névnek-fölötte, melly
neveztetik nem chak e'világon, ha-
nem a'következendőn-is. * "És min- 22
deneket az ő lábai-alá vetett: és őtet
tötte fejévé az egész Anyaszentegy-
háznak, *melly az ő teste, és az ő tel- 23
lyessége, a'ki mindeneket mindenek-
kel bé-tőlt.

"Psal. 8. b. 8.

II. Rész.

Col. 2. c. 13.

ES títeket-is, midőn meg-hól- 1
tatok vólna a'tí vétkeitekben A
és bűneitekben, * mellyekben 2
valaha jártatok e'világ folyá-
sa-szerént, e'levegő-ég hatalmasság-
ának fejedelme-szerént, a'léleknek,
a'ki most munkálkodik a'reméntele-
ségnek fiaibā, * mellyek-között mí-is 3
minnyájan forgodtunk valaha a'mí
testűnknek kivánságiban, a'testnek's
a'gondolatoknak akarattyát chele-
kedvén, és természet-szerént a'harag
fiai valánk, mint egyebek-is: * az 4
Isten pedig, a'ki gazdag az irgalmas-
ságban, az ő igen nagy szeretetiért,
mellyel szeretett minket, * és mikor 5
meg-hóltunk vólna a'bűnök-miá, B
eggyűtt elevenített-meg minket a'
Kristus-által, (kinek malasztyából
szabadúltatok-meg) * és eggyűtt tá- 6
masztott-fel, és eggyűtt űltetett men-
nyekbe a'Kristus Jésus-által: * hogy 7
meg-mutatná a'következendő idők-
ben az ő malasztyának bévséges gaz-
dagságit mí-hozzánk jó-vóltából a'
Kristus Jésus-által. * Mert kegye- 8
lemből szabadúltatok-meg a'hit-ál-
tal, és az nem tí-tőletek: mert az Isten
ajándéka, * nem a'chelekedetekből, 9
hogy valaki ne dichekedgyék. * Mert 10
ő alkotmányi vagyunk, teremtetvén
a'Jésus Kristusban a'jó chelekede-
tekre, mellyeket készített az Isten
hogy azokban járjunk. * Az-okáért 11
meg-emlekezzetek, hogy tí valaha C
Pogányok vóltatok test-szerént, kik
környűl-metéletlenségnek mondat-
tok, attól melly a'testben kézzel lött
környűl-metélésnek mondatik: * 12
mert abban az időben Kristus-nélkűl
vóltatok, idegenek az Israël nyájas-
kodásától, és jövevények a'szövet-
ségekben, az igéret-felől nem lévén
reménségtek, és Isten-nélkűl vólta-
tok e'világon. *Most pedig a'Kristus 13

Jésusban, tí, kik valaha távúl vólta-
tok, közel löttetek a'Kristus vére-ál-
tal. * Mert ő a'mí békeségűnk, ki 14
mind a'kettőt eggyé tötte, és a'ra-
kásnak köz-falát el-bontotta, az el-
lenkezéseket az ő teste-által: * a'pa- 15
rancholatok törvényét a'végezések-
ről meg-űressítvén, hogy a'kettőt ő
maga-által egy új emberré teremtse,
békeséget szerezvén, * és egy test- 16
ben mind a'kettőt meg-békéltesse az D
Istennel a'kereszt-által, meg-ölvén
az ellenkezéseket önnön-maga-ál-
tal. * És el-jővén békeséget hirde- 17
tett néktek, a'kik távúl vóltatok; és
békeséget azoknak, a'kik közel. * " 18
mert mind kettőnknek ő-általa va-
gyon hozzája járulásunk egy Lélek-
kel az Atyához. Az-okáért már nem 19
vattok vendégek, és jövevények; ha-
nem a'szentek polgár-társai vattok,
és az Isten háza-népei: * fel-építtet- 20
tetve az Apostolok és a'Proféták fon-
damentomára, a'fő szeglet-kő ő-má-
ga a'Kristus Jésus lévén: * melyre 21
az egész épűlet fel-rakattatván ne-
vekedik az Úrnak szent templomá-
vá: *melyre tí-is eggyűtt építtettők- 22
fel az Istennek lakó-helyévé a'Lé-
lek-által.

"Rom. 5. a. 2.

III. Rész.

E'Dolognak kedveért, én Pál a' 1
Kristus Jésus foglya, tí-éret- A
tetek Pogányokért, *ha min- 2
dazáltal az Isten malasztyá-
nak sáfárkodását hallottátok, melly
nékem adatott tí-köztetek: * hogy 3
jelentés-által lött tudtomra nékem a'
titok, a'mint ez-elött rövideden meg-
írtam: * a'mint olvasván meg-érthe- 4
titek az én okoskodásomat a'Kristus-
felől-valo titokban: * melly egyéb 5
időkben meg nem ismértetett az em-
berek fiaitól, a'mint most meg-jelen-
tetett az ő szent Apostolinak, és a'Pro-
fétáknak a'Lélek-által: * Hogy a'Po- 6
gányok örökös társok légyenek, és egy
test-béliek, és részesek az ő igéretiben
a'Kristus Jésusban az Evangéliom-ál-
tal: * Melynek szolgája löttem, az 7
Isten malasztyának ajándéka-sze- B
rént, melly nékem adatott "az ő ere- 8
jének ckelekedete-szerént. * † Nékem
minden szentek-között leg-kissebnek
adatott ez az ajándék, A'Pogányok-
között hirdetni a'Kristusnak meg-
vizgálhatatlan gazdagságát, * és 9

"Sup. 1. d. 19.
† 1. Cor. 15. d. 9.

meg-világoſitani mindeneket, mi légyen ſáfárlása az őrőktől-fogva elrejtetett titoknak az Iſtenben, a'ki mindeneket teremtett. * hogy kinyilatkoztaſsék a'fejedelemſégeknek és hatalmaſságoknak a'mennyeiekben az Anyaſzentegyház-által, az Iſtennek ſok-féle bőlcheſége, * az őrők végezés-ſzerént, mellyet a'mi Urunk Jéſus Kriſtusban ſzerzett: * Ki-által bizodalmunk vagyon, és bátorſággal-valo hozzája-menetelünk a'benne-valo hit-által. * Az-okáért kérlek hogy meg ne fogyatkozzatok az érettetek-valo háboruſágimért: melly a'tí dichőſégtek. * E'dolog kedveért hajtom-meg térdeimet a'mi Urunk Jéſus Kriſtuſnak attya-előtt, * kitől minden atyaſág neveztetik mennyekben és a'főldőn, * hogy néktek az ő dichőſégének gazdagſága-ſzerént adgya, hogy hatalmaſsan meg-erőſsődgyetek az ő Lelke-által a'belső emberben, * hogy Kriſtus a'hit-által a'tí ſziveitekben lakjék: a'ſzeretetben meg-győkerezvén, és fondamentomot vetvén, * hogy meg-foghaſsátok minden ſzentekkel, mellyik légyen a'ſzéleſſég, és a'hoſzſzaſág, és a'magaſság, és a'mélyſég: * és hogy tudgyátok a' Kriſtuſnak minden tudományt felyűl-halladó ſzeretetit, hogy bé-tellyeſedgyetek az Iſtennek minden tellyes-vóltával. * Annak pedig, a'ki hatalmas mindeneket bévégesbé megchelekedni hogy-ſem mi kérjük, vagy értyük, az erő-ſzerént, melly mi-bennünk munkálkodik: * Dichőſég annak az Anyaſzentegyházbá, és a'Kriſtus Jéſusban, minden időben őrőkkön őrőkké. Amen.

IV. Rész.

KÉrlek azért titeket én fogoly az Úrban, " hogy méltán járjatok a'hívatal-ſzerént, mellyel hívattattatok, * minden alázatoſsággal, és ſzelídſséggel, békeſséges tűréſsel, el-ſzenvedvén egymáſt ſzeretettel, * † ſzorgalmatoſok lévén meg-tartani a'Léleknek eggyeſségét a'békeſségnek kőtelében. * Egy teſt, és egy Lélek, a'mint a'tí hívatalotoknak egy reménſégében hívattattatok. * Egy az Úr, egy a'hit, egy a'kereſztſég. * " Egy az Iſten és mindeneknek Attya, ki mindenek-fölőtt vagyon, és mindeneken, és minnyájunkban. * † Kinek-kinek pedig kőzzűlünk malaſzt adatott, a'Kriſtus ajándekozáſának mértéke-ſzerént. * Az-okáért mongya: "Fel-menvén a' magaſságba, fogva vitte a'foglágot: ajándékokat adott az embereknek. * Hogy pedig fel-ment, michoda, hanem hogy le-is ſzállott előbb a'főldnek alſó réſzeire? * A'ki le-ſzállott, ő a'ki fel-is ment minden egek-fölibe, hogy mindeneket bé-töltene. * És ő adott némellyeket ugyan † Apoſtolokat, némellyeket pedig Profétákat, némellyeket pedig Evangeliſtákat, némellyeket pedig páſztorokat és doktorokat, * a'ſzenteknek tellyes-vóltokra a'ſzolgálatnak munkájára, a'Kriſtus teſtének épűléſére: * míg minnyájan el-jutſunk a'hitnek és az Iſten fia iſméretinek eggyeſségére, hogy tekélletes férfiakká legyunk, a'Kriſtus meg-állapodott idejének mértéke-ſzerént: * hogy ne legyűnk többé habozó kiſdedek, és ide's tova ne vitetteſsűnk a'tudománynak minden ſzelétől az emberek gonoſsága-által, a'tévelygéſbe-ejtő álnokſág-által. * Igaſságot chelekedvén pedig a'ſzeretetben, mindeneſtől-fogva nevekedgyűnk abban a'Kriſtusban, a'ki a'Fő: * kiből az egéſz teſt egybe-kőttetvén, és egybe-foglaltatván minden íznek egybe-ereſztéſe-által, mindenik tagnak mértéke-ſzerént-valo munkálkodáſa-által, a'teſtnek nevekedéſét ſzerzi a'maga épűléſére a'ſzeretet-által. * " Ezt mondom azért, és tudományt téſzek az Úr-előtt, hogy többé ne járjatok, a'mint a'Pogányok-is járnak az ő elméjeknek hiuſágában, * ſetétſséggel meg-homályoſsíttatott értelmek-lévén, el-idegenűlvén az Iſtennek életétől, a'tudatlanſág-által melly ő-bennek vagyon, az ő ſzíveknek vakſága-miatt, * kik kétſségbe eſvén, magokat a'ſzemtelenſégnek adták, minden tiſztátalanſágnak chelekedetire, telhetetlen kívánſággal. * Tí pedig nē így tanúltátok a' Kriſtuſt, * de úgy ha őtet halgattátok, és ő-általa tanittattatok, a'mint az igaſság a'Jéſusban vagyon. * † hogy néktek le kell tennetek az előbbi élet-ſzerént-valo embert, ki meg-véſz a' vétkező kívánſágok-ſzerént. * " Újúllyatok-meg pedig a'tí elméteknek lelké-

" *Phil. 1. d. 17.* *1. Cor. 7. b. 10.* † *Rom. 12. c. 16.* " *Mal. 2. b. 10.* " *Rom. 1. c. 9.* † *Col. 3. b. 8.* " *Rom. 6. a. 4.* *Col. 3. b. 12.*

lelkében,* "és öltözzetek új emberbe, a'ki Isten-szerént teremtetett az igasságban, és az igasságnak szentségében. * "Az-okáért le-tévén a'hazugságot, ki-ki igasságot szóllyon felebarátyával: mert egy-másnak tagjai vagyunk. * † Haragudgyatok, és ne vétkezzetek: a'nap el ne enyészszék a'tí haragotokon. * Ne adgyatok helyt az ördögnek:* "a'ki lopvala, már ne lopjon: hanem inkább munkálkodgyék, kezeivel dolgozván a'mi jó, hogy légyen honnét adni a'szűkölködőnek.* Semi gonosz beszéd szájatokból ki ne származzék: hanem a'melly a'hitnek épűlésére jó, hogy hasznot adgyon a'halgatóknak. * És meg ne szomorittsátok az Istennek Szent-Lelkét: melly-által megpecsételtettetek a'váltságnak napjára. * Minden keseredés, és harag, és bosszonkodás, és kiáltás, és káromlás ki-vettessék közzűletek, minden gonosszággal-eggyütt. * † Legyetek pedig egy-máshoz kegyesek, irgalmasok, meg-engedvén egy-másnak, a'mint az Isten-is a'Kristusban megengedett néktek.

V. Rész.

LEgyetek azért az Isten követői, mint szerelmes fiak: * "és járjatok a'szeretetben, a'mint a'Kristus-is szerette minket, és önnön-magát adta érettünk ajándékúl és áldozatúl az Istennek gyönyörűséges illatra.* † Paráznaság pedig, és minden tisztátalanság, vagy fösvénység, ne-is neveztessék ti-köztetek, a'mint szentekhez illik: * vagy rútság, vagy bolond beszéd, vagy trágárság, melly nem illik a'dologhoz: hanem inkább hálá-adás. * Mert ezt tudgyátok-meg, értvén, hogy egy paráznának-is, vagy tisztátalannak, vagy fösvénynek, melly bálványi-szolgálat, nincs öröksége a'Kristusnak 's az Istennek országában. * " Senki titeket meg ne challyon heába-valo szókkal: mert ezekért jő az Isten haragja a'hitetlenségnek fiaira. * Ne legyetek azért részesek azokban. * Mert valaha setétség valátok, most pedig világosság az Úrban. Mint a'világosságnak fiai járjatok: * mert a'világosságnak gyümölcse minden jóságban, és igasságban, és igaz-mondásban: * meg-próbálván mi légyen kellemetes az Istenél: * és ne legyetek részesek a'setétségnek gyümölcstelen cselekedetiben: hanem inkább meg-fedgyétek. * Mert a'mik azoktol titkon lésznek, rútság meg-mondani-is. * Mindenek pedig, a'mik meg-feddetnek, a'világosságtól meg-jelentetnek: mert minden, a'mi meg-jelentettetik, világosság. * Az-okáért mongya: Kelly-fel a'ki alusszol, és támadgy-fel a'halálból, és megvilágosít téged a'Kristus. * Meg-lássátok azért atyámfiai, mint járjatok óva: † nem úgy mint esztelenek, * hanem mint bőlcsek: meg-váltván az időt, mert a'napok gonoszok. * "Az-okáért ne legyetek esztelenek, hanem meg-értsétek mi légyen az Isten akarattya. * És meg ne részegedgyetek borral, melyben bujaság vagyon: hanem tellyesedgyetek-be Szent-Lélekkel, * szólván magatok-között zsoltárokkal, és dícséretekkel, és lelki énekekkel, énekelvén és dícséretet mondván a'tí szíveitekben az Úrnak, * hálákat adván mindenkor mindenekért, a'mi Urunk Jésus Kristusnak nevében, az Istennek 's az Atyának. * Engedvén egymásnak a'Kristus félelmében. * † Az asszonyok az ő férjeknek engedgyenek, mint az Úrnak: * "mert a'férfiu, feje az asszonynak: a'mint Kristus feje az Anyaszentegyháznak: Ő, az ő testének meg-szabadítója. * De a'mint az Anyaszentegyház a'Kristusnak enged, úgy az asszonyok-is az ő férjeknek mindenekbe. * † Férfiak szeressétek a'tí feleségteket, a'mint Kristus-is szerette az Anyaszentegyházat, és önnön-magát adta érette, * hogy azt meg-szentelné, meg-tisztítván a'víznek fördőjével az élettnek igéje-által, * hogy dicsőségessé tenné ő-magának az Anyaszentegyházat, nem lévén makulája vagy sömörgözése, vagy egyéb effélé, hanem hogy szent és makula-nélkül légyen. * Úgy kell a'férfiaknak-is szeretniek az ő feleségeket mint önnön-testőket. A'ki az ő feleségét szereti, önnön-magát szereti. * Mert soha senki a'maga testét nem gyűlölte: hanem neveli, és táplállya azt, a'mint Kristus-is az Anyaszentegyházat: * mert az ő testének tagjai vagyunk,

az 8

az ő húsából és chontyaiból. * "Ezokáért el-hadgya ember az attyát, 's az annyát, és a'feleségéhez ragaszkodik: és ketten egy testé lésznek. * Ez nagy titkos szentség, én pedig a' Krístusban és az Anyaszentegyházban mondom. * Mindazáltal ki-ki mind tí-kőzzűletek-is az ő feleségét szeresse mint önnön-magát: az aszszony pedig féllye az ő férjét.

"Gen. 2. d. 28. Matth. 19. a. 5. Marc. 10. a. 7. 1. Cor. 6. b. 16.

VI. Rész.

Fiak, engedgyetek a'szűlőiteknek az Úrban: mert ez mélto dolog. * "Tisztellyed az atyádat, 's az anyádat. melly az első parancholat az igéretben: * hogy jól légy, és hoszszú életű légy a'földön. * Tí-is atyák ne ingerlyétek haragra a'fiaitokat: hanem nevellyétek őket az Úrnak tanitásában és fenyítékében. * † Szolgák, engedgyetek a'testi uratoknak félelemmel, és rettegéssel, szívetek eggyügyűségében, mint a'Krístusnak: * nem szemre szolgálván, mint embereknek kedveskedvén, hanem mint a'Krístus szolgai, szívből chelekedvén az Isten akarattyát, * jó akarattal szolgálván, mint az Úrnak, és nem mint embereknek. * tudván hogy ki-ki, valami jót chelekeszik, annak vészi jutalmát az Úrtól, akár szolga, 's akár szabados. * Tí-is urak, azonokat chelekedgyétek nékik, el-hagyván a' fenyegetéseket: tudván hogy mind az ő Urok, 's mind a'tiétek mennyekben vagyon: " és személy-válogatás ninch ő-nála. * Végezetre atyámfiai, erősödgyetek-meg az Úrban, és az ő erejének hatalmasságában. * Öltőzzetek-fel az Isten fegyverébe, hogy az ördög leselkedésinek ellenéálhassatok. * mert ninchen mi-nékünk tusakodásunk a'test 's a'vér-ellen, hanem a'fejedelmek és hatalmasságok-ellen, ezeknek a'világi setétségeknek vezéri-ellen, a'lelki gonoszságok-ellen, a'mennyeiekben. * Azokáért vegyétek-fel az Isten fegyverét, hogy ellent álhassatok a'gonosz napon, és mindenekben tekéllerésen meg-maradgyatok. * Állyatok azért fel-övedzvén a'tí ágyékitokat valósággal, és fel-öltőzvén az igasság páncziállyába, * és sarut vonyván lábaitokra a'békesség Evangeliomának készületivel: * mindenekben felvévén a'hitnek paizát, melyben az igen gonosznak minden tűzes nyilait meg-olthassátok: * † és az üdvösségnek siskját vegyétek-fel; és a'léleknek kardgyát (melly az Isten igéje) * minden imádsággal és könyörgéssel imádkozván minden időben lélekben: " és ő-benne vígyázván minden álhatatosággal, és könyörgéssel minden szentekért; * † én-érettem-is, hogy beszéd adattassék nékem az én számnak bátorsággal-valo meg-nyitásában az Evangéliom titkainak ki-nyilatkoztatására: * mellyért követséget viselek a'lánczon, úgy hogy a'felől merjek szóllani, a'mint szükség nékem szóllanom. * Hogy pedig tí-is tudgyátok mint légyek, mit mivellyek: mindeneket meg-jelent néktek Tíkikus, az én szerelmes atyámfia, és hív szolga az Úrban: * kit ugyan azért küldöttem hozzátok, hogy meg-tudgyátok mint vagyunk, és meg-vígasztallya a'tí szíveiteket. * Békesség az atyafiaknak, és szeretet a'hittel, az Atya Istentól, és az Úr Jésus Krístustól. * Kegyelem mindenekkel, a'kik tekéllerésen szeretik a'mí Urunk Jésus Krístust. Amen.

"Col. 3. d. 20. Exod. 10. b. 12. Deut. 5. c. 16. Eccli. 3. b. 9. Matth. 15. a. 4. Marc. 7. b. 10. † Col. 3. d. 22. Tit. 2. c. 9. 1. Pet. 2. 18. "Deut. 10. d. 17. 2. Par. 19. c. 7. Iob. 34. 19. Sap. 6. b. 8. Eccli. 35. b. 16. Rom. 2. b. 12. Col. 3. d. 15. Actor. 10. 34. 1. Pet. 1. c. 17. †Isa. 59. c. 18. 1. Thes. 5. b. 8. "Col. 4. a. 2. †1. Thes. 3. a. 1.

SZ. PAL APOSTOL LEVELE A' FILIPPIEKHEZ.

I. Rész.

Pál és Timóteus, a'Jésus Krístus szolgai, minden szenteknek a'Krístus Jésusban, a'kik Filippiben vañak, a'Püspökökkel és Diakonusokkal. * Kegyelem néktek és békesség az Istentől a'mí Atyánktól, és az Úr Jésus Krístustól. * Hálákat adok az én Istenemnek mindé tírólatok-valo emlekezetbé, * mindenkor minden imádságimban miñyájotokért, örömel könyörögvén, * hogy részesek lőttetek a'Krístus Evangéliomábā az első naptól-fogva mind eddig. * bízván abbā, hogy a'ki kezdette

bennetek a'jó dolgot, el-végezi a' Kriſtus Jéſus napjáig. * a'mint mélto nékem azt ítélnem minnyájotok-felől: azért hogy ſzívemben tartlak titeket, és az én fogſágomban, és az Evangéliom óltalmazáſában és erősítéſében, hogy minnyájan társaim legyetek az én örömömben. * Mert bizonyſágom az Iſten, mint kívánnyalak minnyájotokat a'Jéſus Kriſtuſnak ſzeretetiben. * És azért imádkozom hogy a'tí ſzeretetetek inkább 's inkább bévelkődgyék a'tudományban, és minden értelemben: * hogy a'jelesbeket javallyátok, hogy legyetek tiſzták, és botránkozás-nélkül a'Kriſtus napjára, * tellyeſek lévén az igaſság gyümölchével a'Jéſus Kriſtus-által, az Iſtennek dicsőſégére és dichéretire. * Akarom pedig atyámfiai hogy tudgyátok, hogy az én dolgaim inkább az Evangéliomnak elő-menetelére lőttek; * úgy hogy az én fogſágom tudva lenne a' Kriſtusban minden itélő-helyben, és egyébűtt mindenűtt; * és ſokan az Úrban-valo atyafiak-kőzzűl megbizakodván az én fogſágomból, bátorſágosban félelem-nélkül mernék hirdetni az Iſten igéjét. * Némellyek ugyan, irégyſégből-is, és verſengésből; némellyek pedig jó akaratból-is predikállyák a'Kriſtuſt; * némellyek ſzéretetből: tudván hogy az Evangeliomnak óltalmazáſára rendeltettem. * Némellyek pedig verſengésből hirdetik a'Kriſtuſt nem tiſztán, alítván hogy nyomoruſágot támaſztnak az én fogſágomra. * De mit? Chak minden módon hirdetteſſék a'Kriſtus, akár történetből, akár igaſságból; azon-is örűlők, sőt örűlni-is fogok. * Mert tudom hogy az nékem üdvőſségemre léſzen, a'tí imádſágtok-által, és a'Jéſus Kriſtus Lelkének ſzolgáltatáſa-által, * az én váráſom, és reménſégem-ſzerént, mert ſemmiben meg nem ſzégyenűlők: hanem minden bizodalommal, a' mint mindenkor, úgy moſt-is fel-magaſztaltatik a'Kriſtus az én teſtemben, akár az élet's akár a'halál-által. * Mert nékem életem a'Kriſtus, és meg-halnom nyereſég. * Hogy-ha a' teſtben élnem, nékem a'munkának gyümölche, nem-is tudom mit válaſzſzak. * Szorongattatom pedig e' kettő-kőzőtt: kívanván el-válni, és

7 24 a'Kriſtuſsal leni, mert az ſokkal jobb:
B 25 * meg-maradnom pedig a'teſtben, ſzükſéges tí-érettetek.* És ezt reménvén tudom hogy meg-maradok, és meg-maradok minnyájotoknak, a'tí elő-meneteletekre, és hiteteknek örömére: * hogy bévelkedgyék a'tí örvendezéſtek a'Kriſtus Jéſusban én-felőlem, az én hozzátok-valo máſod jövetelem-által. * " Chak hogy a'Kriſtus Evangeliomához illendő-képpen járjatok: hogy a'vagy mikor oda megyek, és meg-látlak titeket, a'vagy távúl-lévén hallyam felőtetek, hogy állotok egy lélekben egy akarattal, eggyűtt munkálkodván az Evangeliom hitiért: * és hogy ſeműben meg nem rettentők az ellenkezők-miatt: a' melly az ő veſzedelmeknek oka, néktek pedig üdvőſségteknek, és ez az Iſtentől: * mert néktek ajándékoztatott a'Kriſtuſért, nem chak hogy hidgyetek ő-beňe, de hogy ſzenvedgyetek-is ő-érette: * azon tuſakodáſtok lévén, a'mellyet én-bennem láttatok, és moſt hallortatok felőlem.

" *Eph. 4. a. 1. Col. 1. b. 10. 1. Theſ. 2. c. 12.*

II. Rész.

1 A HA azért valami vigaſztalás vagyon a'Kriſtus-által, ha valami örvendezéſe a'ſzeretetnek, ha valami társaſága a' léleknek, ha valami ſzívből-valo indúlati a'könyörűleteſségnek: * tellyesíttſétek-bé az én örömömet, hogy azont értſétek, azon ſzeretetetek lévén, egyenlő akaratúak, ugyan-azont értvén, * ſemmit verſengéſsel, ſem heába-valo dichekedéſsel: hanē alázatoſsággal egy-máſt fellyebb-valóknak alítván, * nem tekintvén kiki-mind az ő haſznát, hanem az egyebekét. * Mert azt érezzétek magatokban, a'mit a'Kriſtus Jéſusban-is: * ki mikor az Iſten formájábā vólna, nem alította ragadománynak magát az Iſtennel egyenlőnek leni: * hanem ő magát ki-üreſítette ſzolgai formát vévén-fel, az emberekhez haſonlóvá lőtt és külső ábrázatyában úgy találtatott mint ember. * " Meg-alázta önnön-magát engedelmes lévén mind a'halálig, a'kereſztnek halálá-ig pedig. * Az-okáért az Iſten-is fel-magaſztalta őtet, és nevet ajándékozott néki, melly minden név-fölőtt vagyon: * † hogy a'Jéſus nevére minden menyeïeknek, földieknek, és

" *Heb. 2. b. 9.*

† *Iſa. 45. d. 23 Rom. 14. b. 11.*

föld-

föld-alatt-valóknak térdek meg-hajollyon; * és minden nyelv valláſt tégyen, hogy az Úr Jéſus Kriſtus az Atya Iſtennek dichőſégében vagyon. * Az-okáért ſzerelmeſim, (a'mint mindenkor engedtetek) nem chak úgy mint az én jelen-létemben, hanem moſt ſokkal inkább távúl-létemben, félelemmel és rettegéſsel munkálódgyatok a'tí üdvőſségtekért. * Mert Iſten az, a'ki tí-bennetek chelekeſzi az akaratot, és a'véghez-vitelt, jó akarattyából. * " Mindeneket pedig zúgolódáſok és hallogatáſok-nélkül chelekedgyetek: * hogy panaſz-nélkül legyetek, és az Iſtennek eggyűgyű fiai, fedhetetlenek a'gonoſz és el-fordúlt nemzetſég-között: kikközött fényletek mint a'világoſitók e'világon, * az életnek igéjét megtartván az én dichőſségemre a'Kriſtus napján, hogy nem heába futottam, ſe heába nem munkálkodtam. * De ha meg-áldoztatom-is, a'tí hiteteknek áldozattya és ſzolgálattya-fölött örvendezek minnyájotokkal. * Ugyanazon pedig tí-is örűllyetek, és velem-eggyűtt örvendezzetek. * Reménlem pedig az Úr Jéſusban, †hogy Timóteuſt hamar hozzátok küldőm: hogy én-is jó ſzívvel légyek, megértvén mint vattok. * Mert ſenki ninch velem ollyan egyenlő akarattal, a'ki tiſzta indúlattal ſzorgalmatos légyen érettetek. * " Mert minnyájan a'magokét kereſik, nem a'mik a'Jéſus Kriſtuſé. * Az ő meg-próbáltatáſát pedig tudgyátok-meg, hogy mint az atyának a'fiú, úgy ſzolgált velem az Evangéliomban. * Őtet reméllem azért hogy hozzátok küldőm, mihelyen meg-látom állapatomat. * Bízom pedig az Úrban, hogy magam-is hamar hozzátok megyek. * Szükſégeſnek ítéltem pedig, az atyámfiát Epafrodituſt, és az én munkás és vitézkedő társomat, tí Apoſtolotokat pedig, és az én ſzükſégemnek ſzolgáját, hozzátok küldeni: * mivelhogy minnyájotokat kívánta ugyan: és ſzomoru volt, azért hogy hallottátok beteg-létét. * Mert ugyan beteg-is volt halálra: de az Iſten könyörűlt rajta; nem chak ő-rajta pedig, hanem én-rajtam-is, hogy bánat-fölött-valo bánatom ne lenne. * Az-okáért annál hamarébb el-küldőttem őtet, hogy látván őtet iſmég örűllyetek, és én bánat-nélkül legyek. * Fogadgyátok azért őtet az Úrban minden örőmmel, és ezilyeneket tiſzteſségben tartſátok. * mert a'Kriſtus dolgáért ſzintén a'haláligjutott, a'lelkét adván, hogy bétőltené azt, a'mi fogyatkozáſtok volt az én ſzolgálatomban.

III. Rész.

TOvábbá atyámfiai, örűllyetek az Úrban. Ugyan-azonokat írni néktek, én nem reſtellem, néktek pedig ſzükſéges. * Vígyázzatok az ebekre, vígyázzatok a'gonoſz munkáſokra, vígyázzatok a'meg-metéléſre. * Mert mí vagyunk a'környűl-metélkedés, kik lélekkel ſzolgálunk az Úrnak, és dichekedűnk a'Kriſtus Jéſusban, és nem a'teſtben bízunk. * jóllehet nékem vagyon bizodalmam a'teſtben-is. Ha valaki más láttatik a'teſtben bízni, én inkább, *környűl-metéltetvén nyólczad napon, az Iſraël nemzetſégéből, a'Benjamin ágából, Zidókból Zidó, " törvény-ſzerént Fariſæus, * buzgóſágból üldőzvén az Iſten Anyaſzentegyházát, a'törvénybéli igaſság-ſzerént, panaſz-nélkül járván: * De a'mik nékem nyereſégek voltak, azokat a'Kriſtuſért károknak alítottam. * Sőt mindeneket kárnak alítok lenni az én Uram Jéſus Kriſtuſnak méltóſágos iſméretiért: kiért mindeneket kárnak tartottam, és úgy alítom mint a'ganéjt, hogy a'Kriſtuſt meg-nyerjem, * és találtaſſam ő-benne, nem lévén törvény-béli igaſságom, hanem a'melly a'Kriſtus Jéſuſnak hitiből-valo: melly az Iſtentől-valo igaſság a'hit-által, * hogy őtet meg-iſmérjem, és az ő fel-támadáſának erejét, és az ő ſzenvedéſének társaſágát: haſonló lévén az ő halálához: * ha valamint a'halottakközzűl-valo fel-támadáſra juthatok. * nem hogy már el-vőttem vólna, vagy már tekélletes vólnék: hanem követem, ha valamint meg-foghatom azt a'mire meg-fogattattam a'Kriſtus Jéſuſtól. * Atyámfiai, nem vélem hogy én meg-fogtam vólna. Egyre nézek pedig: a'mellyek hátammegett vannak el-felejtvén; azokra pedig a'mellyek elől vannak, ki-terjeſztvén magamat, * a'fel-tétetett czélhoz ſietek, az Iſtennek mennyei hívatallyának jutalmára a'Kriſtus Jéſus-által.

" 1. Pet. 4. c. 9.

† Act. 16. a. 1.

" 1. Cor. 13. b. 15.

" Act. 23. b. 8.

ſus-által. * Valakik azért tekélleteſek 15
vagyunk, ez értelemben legyünk: és
ha mit külömben értetek, azt-is meg-
jelenti néktek az Iſten. * Mindazáltal 16
a'mire jutottük, azont értſük, és azon D
régulában maradgyunk. * Legyetek 17
én követőim atyámfiai, és vegyétek
eſzetekbe azokat a'kik úgy járnak, a'
mint a'mí példánk nálatok vagyon.
" Rom. 16. c. 17. * " Mert ſokan járnak, kiket gyakor- 18
ta mondottam néktek (moſt pedig
ſírva-is mondom) a'Kriſtus kereſz-
ténekellenſégi, * kiknek végek a've- 19
ſzedelem: kiknek iſtenek a'has: és di-
chőſégők az ő gyalázattyokban va-
gyon, kik a'földieket kedvellik. * A'mí 20
nyájaskodáſunk pedig mennyekben
vagyon: a'honnét várjuk az Üdvözí-
tőt-is a'mí Urunk Jéſus Kriſtuſt, * a' 21
ki meg-újíttya a'mí alázatos teſtünket, haſonlóvá tévén az ő dichőſéges
teſtéhez, a'chelekedet-ſzerént, mellyel mindeneket-is maga-alá vethet.

IV. Rész.

AZ-okáért ſzerelmes és kívá- 1
natos atyámfiai, én örö- A
mem, és én koronám: így ál-
lyatok az Úrban, ſzerelme-
ſim. * Evódiát kérem, és Syntikeſ- 2
nek könyörgők, hogy eggyet értſe-
nek az Úrban. * Kérlek téged-is igaz 3
tárſom, ſegétſd-meg azokat, a'kik én-
velem munkálkodtak az Evangéli-
omban Kelemennel, és az én több ſe-
gétőimmel, a'kiknek nevők az élet
könyvében vannak. * Örüllyetek az 4
Úrban mindenkor: iſmég mondom,
örüllyetek. * A'tí chendeſz maga- 5
tok-viſeléſe nyilván légyen minden
embereknél: az Úr közel vagyon. * 6
Semmit ne ſzorgalmatoskodgyatok: B
hanem minden imádſágban, és kö-
nyörgésben, hálá-adáſsal, a'tí kéréſi-
tek tudva légyenek az Iſtennél. * És 7
az Iſtennek békeſége, melly felyül-
hallad minden értelmet, óltalmazza-
meg a'tí ſzíveiteket, és elméiteket, a'
Kriſtus Jéſusban. * Továbbá atyám- 8
fiai, valamik igazak, valamik ſzemér-
meteſek, valamik igaſság-ſzerént-va-
lók, valamik ſzentek, valamik ſzere-
tetre-valók, valamik jó-hírűek, ha
mi jóſág, ha mi díchérete az oktatáſ-
nak, azokról gondolkodgyatok. * A' 9
mellyeket tanúltatok-is, és vöttetek, C
és hallottatok, és láttatok én-ben-
nem, azokat chelekedgyétek: és a'bé-

10 keſégnek Iſtene léſzen veletek. * Fő-
lőtte igen örűltem pedig az Úrban,
hogy már valaha meg-újúltatok az
én-felőlem-valo gondolkodásban, a'
mint gondolkodtatok-is: de foglala-
11 toſok vóltatok. * Nem úgy mint
fogyatkozásból mondom: mert én
meg-tanúltam, hogy a'mellyekben
12 vagyok, meg-elégedgyem. * Tudok
meg-aláztatni-is, tudok bévelkődni-
is; (mindenütt és mindenekben meg-
taníttattam) meg-elégedni-is, éhez-
ni-is, bévelkődni-is, fogyatkozáſt
13 ſzenvedni-is. * mindeneket meg-
chelekedhetem az-által, a'ki engem
14 meg-erőſsít. * Mindazáltal jól che-
lekedtetek, réſzesűlvén az én háboru-
15 ſágomban. * Tudgyátok pedig tí-is
D Filippiek, hogy mikor az Evangéli-
omnak kezdetin el-mentem Macze-
doniából, egy Gyűlekőzet ſem eg-
gyesűlt én-velem a'ki-adáſnak és bé-
ſzedéſnek dolgában, hanem chak tí
16 egyedűl: * mert Teſſalonikában-is,
egyſzer-is máſzſzor-is küldőttetek
17 ſzükſégemre-valót. * Nem hogy ado-
mányt kereſnék, hanem bévelkődő
gyümőlchőt kereſek a'tí ſzámotok-
18 ra. * El-vöttem pedig mindeneket,
és bévelkődöm: bé-töltem, el-vévén
Epafrodítuſtól a'miket küldőttetek,
jó illatú ſzagot, Iſtennek kedves kel-
19 lemetes áldozatot. * " Az én Iſtenem " Rom. 12. a. 1.
pedig tellyeſittſe-bé minden kíván-
ſágtokat, az ő gazdagſága-ſzerént, a'
20 dichőſégben a'Kriſtus Jéſus-által. *
Az Iſtennek pedig és a'mí Atyánknak
21 dichőſég örökkön örökké: Amen. *
Köſzöntſetek minden ſzentet a'Kriſ-
22 tus Jéſusban. * Köſzöntnek títeket,
a'kik velem vannak, az atyaſiak. Kö-
ſzöntnek títeket minden ſzentek, fő-
képpen pedig a'Cháſzár házából-va-
23 lók. * A'mí Urunk Jéſus Kriſtuſ-
nak kegyelme a'tí lel-
ketekkel. A-
men.

SZ. PAL APOSTOL LEVELE A' KOLOSSEIEKHEZ.

I. Rész.

PÁl a'Jésus Kristus Apostola az Isten akaratyából, és Timóteus az atyafi; * azoknak, a'kik Kolossében vannak, a' Kristus Jésusban szent és hív atyafiaknak. * Kegyelem tí-néktek, és békeség az Istentől a'mi Atyánktól, és az Úr Jésus Kristustól. Hálákat adunk az Istennek, és a'mi Urunk Jésus Kristus Attyának, mindenkor tí-érettetek imádkozván: * halván a'tí hiteteket a'Kristus Jésusbã, és minden szentekhez-valo szeretetetőket, * a' reménségért, melly el-tétetett néktek mennyekben: mellyet hallottatok az Evangéliom igasságának igéjéből: * melly hozzátok jutott, a'mint az egész világban-is vagyon, és gyümölchőz, és nevekedik, a'mint tí-bennetek-is, a'naptól-fogva, mellyen hallottátok, és meg-ismértétek az Isten malasztyát igazán, * a'mint meg-tanúltátok Epafrastól a'mi szerelmes szolga-társunktól, ki tí-érettetek hív szolgája a'Kristus Jésusnak, * a'ki meg-is jelentette nékünk a'tí lélekben-valo szeretetetőket. * Az-okáért mí-is a'melly naptól-fogva hallottuk, meg nẽ szűnünk érettetek imádkozni, és könyörgeni hogy bé-tőltessetek az ő akarattyának isméretivel, minden bőlcheséggel és lelki értelemmel: * hogy járjatok méltán az Istenek mindenekben kedveskedvén: minden jó chelekedetben gyümölchőzvén, és nevekedvén az Isteni tudományban: * minden erővel megerősíttetvén az ő dichőséges hatalma-szerént, minden békeséges szenvedésben, és hosszú-tűrésben örömmel, * hálákat adván az Atya Istennek, ki méltókká tőtt minket a'szentek örökségének részesülésére, a'világosság-által: * ki meg-szabadított minket a'setétség hatalmából, és által-vitt az ő szerelmes fiának országába, * kiben váltságunk vagyon az ő vére-által, a'bűneinknek bochánattya: * ki a'láthatatlan Istennek képe, minden teremtett-állatnak első-szülőtte: * " mert ő-általa teremtettek

" *Ioan. 1. a. 3.*

C mindenek az egekben, és a'földön, a' láthatók, és a'láthatatlanok, akár királyi-székek, akár uraságok, akár fejedelemségek, akár hatalmasságok: mindenek ő-általa, és ő-benne teremtettek: * és ő mindenek-előtt vagyon, és mindenek ő-benne állanak. * És ő az Anyaszentegyház testének feje, † ki a'kezdet, a'halottak-közzűl első-szülőtt: hogy ő légyen mindenek-közőtt első. * mert tetszett hogy minden tellyesség ő-benne laknék: * és ő-általa meg-békéltetne mindeneket magával, meg-békéltetvén az ő kereszténck vérével, mind a'mellyek a'földön, 's mind a' mellyek mennyekben vannak. * És tí midőn valaha idegenek vólnátok, és ellenségek érteleműl a'gonosz chelekedetekben: * most pedig meg-békéltetett az ő testében-valo halálának-általa, hogy titeket szentekké tenne, és makula-nélkűl-valókká, és fegyhetetlenekké ő-maga-előtt: * de úgy ha meg-maradtok a'hitben megfondáltatva, és álhatatosok, és el nem távozók az Evangéliom reménségétől, mellyet hallottatok, melly minden teremtett-állat-közőtt predikáltatott, melly az ég-alatt vagyon, melynek én Pál szolgája lőttem. * Ki most örűlök a'tí-érettetek-valo szenvedésekben, és bé-tőltöm azokat, a' mellyek heával vaňak a'Kristus szenvedési, az én testemben, az ő testéért, melly az Anyaszentegyház: * melynek én szolgája lőttem az Isten sáfárkodása-szerént, melly nékem adatott tí-érettetek, hogy bé-tellyesíttsem az Isten igéjét: * a'titkot, melly eleitől és nemzetségektől-fogva el vólt rejtve, most pedig meg-jelentetett az ő szentinek, * a'kiknek meg akarta az Isten jelenteni e'dichőséges titoknak gazdagságát a'Pogányok-közőtt, melly a'Kristus, tí-köztetek a'dichőségnek reménsége, * a'kit mi hirdetűnk, fedvén minden embert, és tanítván minden embert, minden bőlcheségben, hogy minden embert tekélleteссé tegyünk a'Kristus Jésusbã. * melybẽ munkálkodom-is, tusakodván az ő chelekedete-szerént, mellyet

† *1. Cor. 15. c. 21. Apoc. 1. b. 5.*

én-bennem hatalmasan chelekeszik.

II. RÉSZ.

A Karom pedig hogy tudtotokra légyen minémű szorgalmatosságom légyen tíreátok, és azokra a'kik Laodiczeában vannak, és mindenekre a' kik test-béli személyemet nem látták: * hogy meg-vígasztaltassanak az ő szívök, a'kik tanittattak a'szeretetbe, és a'tellyes értelemnek minden gazdagságában, az Atya Isten 's a'Krisztus Jésus titkának meg-ismérésére: * kiben a'bölcheségnek és tudománynak minden kinchei el-rejtve vannak. * Ezt pedig mondom, hogy senki títeket meg ne challyon a'beszédeknek mélységével. * "Mert noha testben távúl vagyok, de lélekben veletek vagyok; örűlvén, és látván a'tí rend-tartástokat, és a'Krisztusban-valo hiteteknek erősségét. * Azért a' mint vöttétek az Úr Jésus Krisztust, ő-benne járjatok, * meg-gyökerezvén, és fel-épűlvén ő-benne, és meg-erősödvén a'hitbe, a'mint tanúltátok-is, bévelködvén ő-benne hálá-adással. * Meg-látsátok hogy valaki títeket meg ne challyon a'filosofia és heábavalo chalárdság-által, az emberek szerzése-szerént, e'világnak bötűi-szerént, és nem a'Krisztus-szerént: *mert ő-benne lakik az Istenségnek minden tellyes-vólta test-szerént: * és megtöltetek azzal, a'ki feje minden fejedelemségnek, és hatalmasságnak: * kiben környűl-is metélkedtetek nem kézzel lött környűl-metélkedésel a' testnek meg-fosztásában, hanem a' Krisztus környűl-metélkedésével: * el-temettetvén ő-vele a'kereszтségben, a'kiben fel-is támadtatok az Isten chelekedetének hiti-által, ki fel-támasztotta őtet halottaiból. *† És títeket, mikor meg-höltatok vólna a' bűnökben, és a'tí testeteknek környűl-metéletlenségében, meg-elevenített ő-vele, el-engedvén nektek minden vétkeiteket: * el-törölvén a' végezésnek kézi-írását melly mí-ellenünk vala, melly mí ellenkezönk vala, és azt el-vötte középből, fel-szegezvén azt a'keresztre: * és megfosztván a'fejedelemségeket, és a'hatalmasságokat, bátorságoson általvitte, nyilván győzedelmesen dichekedvén azokon önnön-maga-által.

16 * Senki azért títeket meg ne itéllyen az ételben, vagy italban, vagy az innep-napnak, vagy az új höldnak, vagy a'szombatoknak részében: * 17 A mellyek a'következendőknek árnyéki: a'test pedig a'Krisztusé. *" 18 D Senki títeket el ne tévelyíttsen, akarván alázatosság-által, és az Angyalok tiszteleti-által, azokban járni a'miket nem látott, heában fel-fuvalkodván az ő testének értelmében, * és nem ragaszkodván a'főhöz, melly-által az egész test, az egybe-raggatások és egybe-eresztések-által egybe-foglaltatván és köttetvén, nevekedik az Isten öregbítése-szerént. * Azért ha meg-höltatok a'Krisztussal e'világ bötűinek: miért itéltök még-is mint e' világon-élők? * Ne illessétek, se ne kóstollyátok, se ne érintsétek: * mellyek mind veszedelmesek a'vélek-valo élés-által, az emberek parancholati 's hagyományi-szerént. * mellyek a' bölcheségnek színét viselik ugyan az Istennek heába-valo tiszteletiben, és az alázatosságban, és nem a'testnek kedvezésére, nem valami tiszteletben a'testnek meg-elégítésére.

" *1. Cor. 5. a. 3.*

" *Mat. 24. a. 4.*

† *Ephes. 2. a. 1.*

III. RÉSZ.

1 A Z-okáért, ha fel-támadtatok 2 A a'Krisztussal, az oda-fel-valókat keressétek, a'hol a' Krisztus vagyon az Istennek jobján ülvén: *az oda-fel-valókról elmélkedgyetek, nem a'földiekről. * 3 Mert meg-höltatok, és a'tí életetek el-rejtetett a'Krisztussal az Istenben. 4 * Mikor a'Krisztus meg-jelenik, a'tí életetek: akkor tí-is meg-jelentök ő-véle a'dicsőségbe. *" 5 Sanyargassátok azért a'tí tagjaitokat, mellyek a'földön vannak: a'paráznaságot, a'tisztátalanságot, a'fajtalanságot, a'gonosz kivánságot, és a'fösvénységet, melly bálványi szolgálat; *a'mellyekért jö az Isten haragja a'hitlenségnek fiaira: * 7 mellyekben tí-is jártatok valaha, mikor azokban élnétek. * " 8 B Most pedig vessetek-le tí-is mindeneket; a' haragot, boszszonkodást, gonoságot, káromlást, rút beszédet a'tí szájatokból. * Ne hazudgyatok egy-másnak, le-vetkőzvén az ó emberből az ő che- 9 lekedetivel, * és fel-öltözvén abba 10 az újba, a'ki meg-újíttatik annak ábrázattya-szerént-valo ismeretire, a'ki 11 azt teremtette. *a'hol ninch Pogány, és Zidó,

" *Ephes. 5. a. 3.*

" *Rom. 6. a. 4. Ephes. 4. c. 23. Heb. 11. a. 1. 1. Pet. 2. a. 1. & 4. a. 2.*

és Zidò, kőrnyűl-metélkedés, és kőrnyűl-metéletlenség, Barbarus és Scyta, szolga, és szabados: hanem mindenek, és mindenekben a' Kristus. * 12
"*Ephes.* 5. b. 12. " Öltözzetek-fel azért tí mint Istennek válaſztotti, szentek, és szerelmesek, az irgalmaſságnak indúlatiba, kegyeſségbe, alázatoſságba, szelídſégbe, 4
békeſséges-tűrésbe: * el-tűrvén egymáſt, és meg-engedvén egy-máſnak, ha valakinek valaki-ellen panaſza vagyon: a'mint az Úr-is meg-engedett néktek, úgy tí-is. * Mind ezek-fölött pedig, szeretetetek légyen, melly a' tekélleteſségnek kötele: * és a' Kristus békeſsége őrvendezzen a' tí szíveitekben, melyre hívattattatok-is egy 5
teſtbē: és hálá-adók legyetek. * A' Kristus igéje lakjék bennetek bévſséggel, minden bőlcheſséggel, tanítván, és intvén egy-máſt, zsoltárokkal, díchéretekkel, és lelki énekekkel, jó kedvel 6
énekelvén szíveitekben az Istennek.
† *2. Cor. 10. g. 31.* * † Valamit chelekeſztek szóval vagy tétēménnyel, mindeneket az Úr Jésus Kristuſnak nevében, hálákat adván 7
"*Ephes. 5. c. 22.* az Istennek és az Atyának ő-általa. * Aſszonyok, engedgyetek a' férjeteknek, a'mint szükség, az Úrban. * 8
1. Pet. 3. a. 1. Férfiak, szereſsétek a' tí feleſégteket, és ne legyetek kemények ő-hozzájok. * 9
† *Ephes. 6 a. 1.* † Fiak, engedgyetek a' szűléitek- 10
nek mindenekben: mert az kellemetes az Úrnál. * 11
" *Ephes. 6. a. 4.* " Atyák, ne ingerlyétek boſzszonkodáſra a' fiaitokat, hogy
Sir. 2. c. 9. kiſded szívűek ne legyenek. * Szol- 12
1. Pet. 2. c. 18. gák, mindenekben engedgyetek a' teſti uratoknak, nem szemre szolgálván, mint embereknek kedveſkedvén, hanem szívetekben eggyűgyűſégében, félvén az Istent. * Valamit chelekeſztek, szívetek-szerént chelekedgyétek, mint az Úrnak, és nem mint 13
embereknek: * tudván hogy az Úrtól vészitek az örökſég jutalmát. Az
† *Rom. 2. b. 5.* Úr Kristuſnak szolgállyatok. * † 14
mert a' ki boſzszúſágot tészen, viszszavészi azt a' mit hamiſsan chelekedett: és ninch személy-válogatás az Istennél.

IV. Rész.

"*Luc. 18. a. 1.* VRak, a'mi igaz és illendő, a' szolgáknak meg-adgyátok: tudván hogy néktek-is uratok vagyon menyben. * " 1
1. Thes. 5. d. 17. Az imádſágban szorgalmatoſok légyetek, vígyázván abban hálá-adáſ- 2
ſal: * † imádkozván egyetemben mí érettűnk-is, hogy az Isten meg-nyiſsa nékünk a' beſzédnek ajtaját, a' Kristus titkának meg-beſzéléſére (melly- 3
miá kötőzve-is vagyok) * hogy megjelentſem azt úgy a' mint nékem szükség szóllanom. * " Eſzeſsen-járjatok azokkal a' kik kivűl vannak; az időt 4
meg-váltván. * A' tí beſzédetek mindēkor kedveſséggel mint sóval légyē meg-híntve, hogy tudgyátok mint kelleſsék mindennek meg-felelnetek. * Az én állapatomat, mind megjelenti néktek Tíkikus az én szerelmes atyámfia, és hív szolga, és szolgatárſom az Úrban: * kit azért küldöttem hozzátok, hogy meg-tudgya a' tí állapatotokat, és meg-vígaſztallya 5
szíveiteket, * Oneſimuſsal a' szerelmes 6
és hív atyafival, ki közzűletek-valo. Minden itt-valo dolgokat meg-jelentnek néktek. * Köſzönt titeket 7
Aríſtarkus az én fogoly-társom, és Márk a' Barnabás nénnye fia, a' kiről parancholatokat vőttetek: hogy 8
ha hozzátok mégyen, bé-fogadgyátok őtet: * és Jésus, ki Juſtus-nak mondatik: kik a' kőrnyűl-metélkedésből- 9
valók: chak ezek az én segétőim az Istenek országában, a' kik vigaſztalásomra vóltak. * Köſzönt titeket Epafras, ki közzűletek-valo, a' Kristus Jésus szolgája, ki mindenkor szorgalmatos tí-érettetek az imádſágokban, hogy tekélleteſek maradgyatok, és 10
tellyeſek az Istennek minden akaratyában. * Mert bizonyſágot téſzek 11
felőle, hogy sok munkája vagyon érettetek, és azokért a' kik Laodiczeában, és a' kik Hierápolisban vannak. * 12
Köſzönt titeket "Lukách a' szerelmes 13
orvos, és Démas. * Köſzöntſétek az atyafiakat, kik Laodiczeában vannak, és Nimfát, és a' Gyülekőzetet, 14
melly az ő házában vagyon. * És mikor el-olvaſtatik nálatok e' levél, chelekedgyétek hogy a' Laodiczeaïak Gyülekőzetiben-is el-olvaſtaſsék: és az, melly a' Laodiczeaïaké, tí olvaſsátok-el. * És mondgyátok-meg 15
Arkippuſnak: Meg-láſd, hogy a' melly szolgálatot az Úrban fel-vőttél, bé- 16
tellyeſittſed. * Köſzöntlek én-is Pál kezem iráſával. Emlekezzetek-meg az én köteleimről: 17
Kegyelem veletek. 18
Amen.

† *Ephes. 6. c. 18.* † *2. Thes. 3. a. 1.*
"*Ephes. 5. d. 15.*
" *2. Tim. c. 4.*

SZ. PAL APOSTOL I. LEVELE A' TESSALONIKAIAKHOZ.

I. Rész.

1 Pál, és Silvánus, és Ti-
A móteus, a'Tessaloníka-
ïak Anyaszentegyházá-
nak, az Atya Istenben,
és az Úr Jésus Kristus-
ban. Kegyelem néktek, és békeség. *
2 Hálákat adunk az Istennek minden-
B kor minnyájotokért, * emlekezetet
3 tévén rólatok imádságinkban szűnte-
len, meg-emlekezvén a'tí hitetek che-
lekedetéről, és munkátokról, és szere-
tetetőkről, és tűrő reménségtekről a'
mí Urunk Jésus Kristusban, a'mí Iste-
4 nűnk 's Atyánk-előtt: * tudván
atyámfiai, az Istennek szerelmesi, a'tí
5 választástokat: * mert a'mí Evangé-
C liomunk nem vólt tí-hozzátok chak
beszédben, hanem erőben-is, és a'
Szent-Lélekben, és nagy tekélletes-
ségben, a'mint tudgyátok minéműek
6 vóltunk kőzöttetek tí-érettetek. * És
tí mí kővetőink lőttetek, és az Úré,
bé-fogadván az ígét sok háboruság-
7 ban, a'Szent-Lélek őrőmével: * úgy
hogy példává lőttetek légyen min-
den hívőknek Maczedoniában, és
8 Akáïában. * Mert tőletek hirdette-
D tett-ki az Úr beszéde, nem chak Ma-
czedoniában, és Akáïában, hanem
minden helyen-is a'tí hitetek, melly
az Istenben vagyon, ki-terjedett, úgy
hogy nem szűkség nékűnk semmit
9 szóllanunk. * Mert ő-magok hirde-
tik felőlűnk minémű bé-menetelűnk
vólt hozzátok: és mí-módon térte-
tek-meg az Istenhez a'bálványoktól,
10 az élő és igaz Istennek szolgálni, * és
várni az ő Fiát mennyekből (kit fel-
támasztott halottaiból) a'Jésust, ki
meg-mentett minket a'jővendő ha-
ragtól.

II. Rész.

1 Mert magatok tudgyátok,
A atyámfiai, a'mí tí-hozzá-
tok-valo bé-jővetelűnket,
hogy nem vólt heába-va-
2 lo: * hanem az-előtt szenvedvén, "
és gyalázatokkal illettetvén (a'mint
tudgyátok) Filippíben, bizodalmunk
vólt a'mí Istenűnkben, hogy nálatok
hirdetnők az Isten Evangéliomát

3 nagy szorgalmatossággal. * Mert a'
mí íntésűnk nem vólt a'tévelygés-
ről, sem a'tisztátalanságról, sem ál-
4 nokságból. * hanem a'mint tetszet-
tűnk az Istennek hogy reánk bízat-
tatnék az Evangéliom: úgy szóllunk,
nem mint embereknek kedvesked-
vén, hanem az Istennek, ki a'mí szí-
5 veinket meg-próbállya. * Mert soha
nem éltűnk hízelkedő beszéddel, a'
mint tudgyátok: sem a'fősvénységnek
alkolmatosságával: az Isten bizony-
6 ságunk: * sem az emberektől nem
B kerestűnk dichőséget, sem tőletek,
7 sem egyebektől. * Noha terhetekre
lehettűnk vólna mint Kristus Apos-
toli: mindazáltal kisdedek lőttűnk kő-
zőttetek, szinte mint ha a'dajka táp-
8 lálná a'fiait. * Így kívánván títeket, kí-
vánva akartuk néktek adni nem chak
az Istē Evangéliomát, hanem a'mí lel-
keinket-is: mert mí szerelmesinké
9 lőttetek. * Mert meg-emlekeztők
atyámfiai a'mí munkánkról, és fárad-
ságunkról: " éjjel és nappal munkál-
kodván, hogy valakit kőzzűletek
meg ne terhelnénk, predikállottuk
10 kőztetek az Isten Evangéliomát. * Tí
C vattok bizonyságok, és az Isten, melly
szentűl, és igazán, és panasz-nélkűl
11 vóltunk kőztetek, a'kik hittetek: * a'
mint tudgyátok, mi módon minde-
12 niteket (mint az atya az ő fiait) * kér-
vén títeket és vígasztalván, kértűk,
hogy Isten-előtt méltán járnátok a'ki
hívott títeket az ő országába, és di-
13 chőségébe. * Azért mí-is hálákat
adunk az Istennek szűntelen: mert mi-
kor el-vőttétek vólna mí-tőlűnk az
Isten hallásának igéjét, azt nem úgy
vőttétek mint ember igéjét, hanem
mint Isten igéjét (a'mint bizonyoson
az) a'ki munkálkodik tí-bennetek, a'
14 kik hittetek. * mert tí atyámfiai, kő-
vetől lőttetek az Isten Gyűlekőze-
tinek, mellyek Judæában vannak
a'Kristus Jésusban: mert azono-
kat szenvedtétek tí-is a'tí nemzetség-
15 tektől, a'mint ők-is a'Židóktól: * kik
D az Úr Jésust-is meg-ölték, és a'Profé-
tákat, és minket-is űldőztek, és az
Istennek nem tetszenek, és minden
16 emberekkel ellenkednek, * tíltván

minket

" Act. 16. d. 19.

" Act. 20. g. 4. 1. Cor. 4. c. 12. 1. Thes. 3. b. 8.

1. Thess. 1. 2.

minket a' Pogányoknak szóllanunk hogy üdvözüllyenek: hogy mindenkor bé-tőltsék az ő bűnöket: mert eljutott az Isten haragja ő-reájok mind végig. * Mi pedig, atyámfiai, megfosztatván egy kevés ideig tőletek, személy-szerént, nem szívvel, annyival inkább siettünk színeteket látni nagy kívánsággal: * mert hozzátok akartunk menni: én kivált-képpen Pál egyszer-is másszor-is, de akadályunkra vólt a' Sátan. * Mert michoda a' mi reménségünk, vagy örömünk, vagy a' dicsőségünknek koronája? Nem tí vattok-e a' mi Urunk Jésus Kristus-előtt az ő el-jövetelekor? * mert tí vattok a' mi dicsőségünk és örömünk.

III. Rész.

AZ-okáért tovább nem tűrhetvén tetszék mí-nékünk, hogy mí egyedül maradnánk Athénásban: * " és elküldöttük Timóteust a' mí atyánkfiát, és az Istē szolgáját a' Krisztus Evangéliomában, hogy titeket meg-erősíttsen, és íntsen a' tí hitetek-felől: * hogy senki meg ne indúllyon e' háborusságokban: mert magatok tudgyátok hogy erre rendeltettünk. * Mert midőn nálatok vólnánk-is, meg-mondottuk vala néktek, hogy háborusságokat szenvednénk, a' mint meg-is lőtt, és tudgyátok. * Az-okáért én sem tűrhetvén tovább, el-küldöttē hogy a' tí hiteteket meg-ismérném: hogy valami-képpen meg ne kísértett légyen titeket az a' ki kísért, és heába-valo ne légyen a' mí munkánk. * Most pedig Timóteus tőletek hozzánk jövén, és meg-jelentvén nékünk a' tí hiteteket, és szeretetetőket, és hogy jó emlekezetben vattok felőlünk mindenkor, kívánván minket látni, a' mint mí-is titeket: * azért meg-vígasztaltattunk atyámfiai tí-bennetek, minden szükségünkben és háborusságunkban, a' tí hitetek-által. * mert most élünk, ha tí az Úrban állotok. * Mert michoda hálá-adást adhatunk viszont az Istennek tí-érettetek, minden örömmel, mellyel örűlünk tí-érettetek a' mí Istenünk-előtt, * éjjel és nappal bévségesben imádkozván, hogy lássuk a' tí színeteket, és bé-tellyesíttsük azokat a' mellyek heával vagyon a' tí hitetek? * Ő-

maga pedig az Isten és a' mí Atyánk, és a' mí Urunk Jésus Kristus, igazgassa a' mí útunkat tí-hozzátok. * Titeket pedig sokasíttson-meg az Úr, és bévségessé tegye a' tí egy-máshozvalo szeretetetőket, és mindenekhez, a' mint mí-is tí-hozzátok: * hogy a' tí szíveiteket meg-erősíttse panasznélkül a' szentségben, az Isten és a' mí Atyánk-előtt, a' mí Urunk Jésus Kristusnak el-jövetelére minden ő szentivel. Amen.

IV. Rész.

TOvábbá azért, atyámfiai, kérünk titeket, és igen kérünk az Úr Jésusban, hogy a' mint vőttétek tőlünk mint kellyen néktek járnotok, és Istennek kedveskednetek, úgy járjatok-is, hogy inkább bévelkődgyetek. * Mert tudgyátok minémű parancholatokat adtam néktek az Úr Jésus-által. * " Mert ez az Isten akarattya, a' tí meg-szentűléstek: hogy meg-tartóztassátok magatokat a' paráznaságtól, * hogy tudgya mindenitek birni az ő edényét szentségben, és tisztességben; * nem a' kívánságnak indúlattyában, mint a' Pogányok-is, kik nem ismérik az Istent: és hogy senki meg ne nyomorítsa, se meg ne challya dologbā az ő attyafiát: mert boszszú-állo az Úr mind ezekért, a' mint az-előtt meg-mondottuk néktek, és bizonyságot tőttünk. * mert nem hívott minket az Isten tisztátalanságra, hanem szentségre. * Az-okáért a' ki ezeket meg-veti, nem embert vét meg, hanem az Istent, a' ki az ő Szent-Lelkét-is belénk adta. * Az atyafiúi szeretetről pedig nem szükség néktek írnunk: † mert tí-magatok meg-tanúltátok az Istentől, hogy szeressétek egy-mást. * Mert azt-is mivelitek minden atyafiakkal egész Macedoniában. Kérünk pedig titeket, atyámfiai, hogy annál-is inkább bévelkődgyetek, * és azon igyekezzetek hogy chendesek legyetek, és hogy a' tí dolgotokban el-járjatok, és munkálkodgyatok kezeitekkel, a' mint meg-parancholtuk néktek: és hogy tisztességesen viselljétek magatokat a' kívül-valókhoz: és senkinek semmiét ne kívánnyátok. * Nem akarjuk pedig atyámfiai hogy tudatlanságban legyetek az el-aludtak-

" Act. 16. a. 1.

" Rom. 12. a. 2. Ephes. 5. d. 17.

† Ioan. 13. d. 34. & 15. b. 17. 1. Ioan. 2. b. 10. & 4. d. 13.

felől, hogy ne bánkodgyatok, mint egyebek-is a' kiknek ninch reménségek. * Mert ha hiszszük hogy a' Jésus meg-hólt, és fel-támadott: úgy az Isten azokat-is, a' kik el-aludtak a' Jésusban, elő-hozza ő-véle. * Mert ezt mondgyuk néktek az Úr igéjével, † hogy mi, a' kik élünk, kik meg-maradunk az Úrnak el-jövetelére, nem vészük-előjöket azoknak, a' kik el-aludtak. * Mert ő-maga az Úr parancholattal, és az Arkangyalnak szavával, és az Istennek trombitájával le-száll az égből: és a' halottak, a' kik Kristusban vannak, fel-támadnak először. * Az-után mi, a' kik élünk, kik meg-hagyattatunk, eggyütt ragadtatunk-el azokkal a' felyhőkbe a' Kristus-eleibe a' levegő-égbe, és így mindenkor az Úrral lészünk. * Az-okáért vígasztallyátok egy-mást ez igékkel.

†1. Cor. 15. d. 23.

V. RÉSZ.

AZ időkről pedig, és a' szempillantásokról, atyám-fiai, nem szükség hogy írjunk néktek. * " mert magatok jól tudgyátok, hogy az Úr napja, mint a' lopò éjjel, úgy jő-el. * mert midőn azt mongyák, békeség, és bátorság; akkor hirtelen veszedelem jó reájok, mint a' méhében viselőre a' fájdalom, és el nem szaladnak. * Tí pedig atyám-fiai nem vattok setétségben, hogy az a' nap titeket mint a' lopò meg-ragadgyon: * mert tí minnyájan a' világosság fiai vattok, és a' nap fiai: nem vagyunk az étzakáé, sem a' setétségé. * Az-okáért ne aludgyunk mint egyebek-is, hanem vígyázzúk, és józanok legyünk. * Mert a' kik alusznak, éjjel alusznak: és a' kik részegek, éjjel részegek. * Mí pedig, kik a' napé vagyunk, józanok legyünk, † fel-öltözvén a' hitnek és szeretetnek pánczéllyába, és sisakba az üdvösségnek reménségébe. * mert nem rendelt minket az Isten haragra, hanem az üdvösségnek elvételére a' mí Urunk Jésus Kristus-által, * ki meg-hólt érettünk: hogy akár vígyázzunk, 's akár aludgyunk, eggyütt-éllyünk ő-véle. * Az-okáért vígasztallyátok egy-mást, és építtsétek egy-mást, a' mint chelekeszitek-is. * Kérünk pedig titeket atyámfiai, hogy ismérjétek azokat, a' kik tí-közterek munkálkodnak, és előttetek járnak az Úrban, és intnek titeket, * hogy bévségesben tartsátok azokat szeretetben az ő munkájokért: békeségtek légyen ő-vélek. * Kérünk pedig titeket atyámfiai, fedgyétek-meg a' nyughatatlanokat, vígasztallyátok a' kisdedszívűeket, fogadgyátok-bé az erőtleneket, békeséges-tűrők legyetek mindenekhez. * " Meg-látsátok hogy senki gonoszszal ne légyen senkinek a' gonoszért: hanem mindenkor a' jót kövessétek egy-máshoz, és mindenekhez. * Mindenkor örűllyetek. * † Szűnetlen imádkozzatok. * Mindenekben hálákat adgyatok: mert ez az Isten akarattya a' Kristus Jésusbá, minnyájotok-felől. * A' lelket meg ne óltsátok. * A' profétálásokat meg ne útállyátok. * Mindeneket pedig megpróbállyatok, a' mi jó azt tartsátok. * Minden gonosz láttattól meg-tartóztassátok magatokat. * A' békeségnek Istene pedig ő-maga szentellyen-meg titeket mindé-képpen: hogy a' tí egész elmétek, és lelketek, és testetek, panasz-nélkül a' mí Urunk Jésus Kristusnak el-jövetelére tartassék. * † Hűv, a' ki titeket hívott: ki meg-is chelekeszi. * Atyám-fiai imádkozzatok érettünk. * Köszöntsétek mind az atyafiakat a' szét chókolásal. * Kénszerítlek titeket az Úrra, hogy e' levél el-olvastassék minnyájoknak a' szent atyafiaknak. * A' mí Urunk Jésus Kristusnak kegyelme tí-veletek. Amen.

"2 Pet. 3. c. 10. Apoc. 3. a. 3. & 16. c. 15.

† Isa. 59. c. 17. Epheſ. 6. c. 17.

1. Theſſ. 5. 2. Theſſ. 1.

SZ. PAL APOSTOL II. LEVELE A' TESSALONIKAIAKHOZ.

I. RÉSZ.

PÁL, és Silvánus, és Timóteus, a' Tessalonikaiak Anyaszentegyházának, az Istenbé a' mí Atyánkban, és az Úr Jésus Kristusban. * Kegyelem néktek és békeség az Istentől a' mí Atyánktól, és az Úr Jésus Kristustól. * Tartozunk mindenkor hálákat adni az Úr-Istennek tí-érettetek, atyám-fiai, úgy a' mint mélto, mert fölötte igen nevekedik a' tí hitetek, és bévelkődik minnyájotoknak egy-máshoz-valo szeretete-

szeretete: * úgy hogy mí-magunk-is dichekedűnk felőletek az Istennek Gyülekőzetibẽ, a'tí békeséges-tűréstekért, és hitetekért, és minden üldőzéstekben, és háboruságtokban, mellyeket szenvedtők * az Isten igaz ítéletinek példájára, hogy méltóknak találtassatok az Isten országára, mellyért szenvedtők-is. * mivelhogy igaz dolog az Istennél, hogy háborusággal fizessen azoknak a'kik titeket háborgatnak: * és néktek, a'kik háborgattattok, nyugodalommal mívelűnk az Úr Jésus meg-jelenésében az égből az ő erejének angyalival, * a'tűznek lángjában, melly boszszút áll azokon, a'kik nem ismérik az Istent, és nem engednek a'mí Urunk Jésus Krístus Evangeliomának. * kik meg-bűntettetnek őrők veszedelemmel az Úr színétől, és az ő erejének dichősségétől: * mikor el-jővend meg-dichőittetni az ő szentiben, és chodálatossá lenni mindenekben a'kik hittek, mert hitele vólt a'mí bizonyságunknak tí-köztetek az napon. * Mellyért imádkozunk-is mindenkor tí-érettetek: hogy méltóztasson titeket az ő hívatallyával a'mí Istenűnk, és bé-tőltse minden jó-vóltának akarattyát, és a'hitnek chelekedetét ereje-által, * hogy dichőíttessék a'mí Urunk Jésus Krístusnak neve tí-bennetek, tí-is ő-benne, a'mí Istenűnknek, és az Úr Jésus Krístusnak kegyelme-szerént.

II. Rész.

KÉrűnk pedig titeket atyámfiai, a'mí Urunk Jésus Krístusnak el-jövetelére, és a'mí ő-hozzája-valo gyülekőzetűnkre: * hogy hamar ki ne mozdúllyatok a'tí értelmetekből, se meg ne rettennyetek, se lélek-által, se beszéd-által, se mint tőlünk küldetett Levél-által, mint-ha kőzel vólna az Úr napja. * " Senki titeket meg ne challyon semmi módon: mert, hanem-ha el-jővend elősző a'pártolás, és meg-jelentetik a'bűn embere, a'veszedelem fia, * ki ellenkedik, és fel-emelkedik minden-fölött, a'mi Istennek mondatik, vagy tiszteltetik, úgy hogy az Isten templomában üllyőn mutatván magát mint-ha Isten vólna. * Nem jút-e eszetekbe hogy még mikor nálatok vólnék, ezeket mondom vala néktek? * És most mi tartóztássa tudgyátok, hogy meg-jelentessék az ő idejében. * Mert már a'hamisságnak titka munkálkodik: chak hogy a'ki most tartya, tartsa, míglen ki-vettetik. * És akkor meg-jelentetik ama'hamis, † kit az Úr Jésus meg-ől az ő szájának lelkével, és meg-rontya azt az ő el-jövetelének fényességével: * kinek el-jővetele a'Sátan chelekedetivel vagyon, mindẽ erővel, és jelekkel, és hamis chodákkal, * és minden hamis tévelyítéssel azokban a'kik el-vesznek: azért hogy az igasságnak szeretetit bé nem vőtték: hogy üdvőzűlnének. Azért bocháttya az Isten reájok a'tévelygéssnek chelekedetét, hogy hidgyenek a'hazugságnak, * hogy meg-ítéltessenek minnyájan, a'kik nem hittenek az igasságnak, hanem eggyeztek a'hamisággal. * Nékűnk pedig hálákat kell adnunk az Istennek mindenkor tí-érettetek, atyámfiai, az Istennek szerelmesi, hogy az Isten titeket választott légyen első zengéjűl az üdvősségre a'léleknek meg-szenteléssében, és az igasságnak hitibẽ: * melyre titeket hívott-is a'mí Evangéliomunk-által a'mí Urunk Jésus Krístus dichősségének el-vételére. * Azokáért atyámfiai legyetek álhatatosok: és tartsátok-meg a'hagyományokat, a'mellyeket tanúltatok, vagy beszéd-által, vagy a'mí levelünk-által. * Ő pedig a'mí Urunk Jésus Krístus, és az Isten és a'mí Atyánk, a'ki szeretett minket, és őrők vígasztalást adott, és jó reménséget a'kegyelem-által, * íntse a'tí szíveiteket, és erősíttse-meg minden chelekedetben és jó beszédben.

III. Rész.

TOvábbá atyámfiai imádkozzatok mí-érettünk, hogy az Isten igéje follyon, és dichőíttessék, a'mint nálatok-is: * és hogy meg-szabadúllyunk az alkolmatlan és gonosz emberektől: mert nem mindeneké a'hit. * Hűv pedig az Isten, a'ki meg-erősít titeket, és meg-őriz a'gonosztól. * Bizodalmunk vagyon pedig tí-felőletek, az Úrbã, hogy a'miket parancholunk, chelekesztek-is, és meg-is fogjátok chelekedni. * Az Úr pedig igazgassa a'tí szíveiteket az Isten szeretetiben, és a'Krístus békeséges-tűrésében. * Hadgyuk pe-

† *Isa. 11. 4.*

"Epheſ. 5. b. 6.

Epheſ. 6. 18. Col. 4. 3.

dig néktek atyámfiai a'mi Urunk Jésus Kristus nevében, hogy meg-vonnyátok magatokat minden atyafiútól a'ki mód-nélkül jár, és nem a'hagyomány-szerént, mellyet tőlünk vőttek. * Mert magatok tudgyátok mi-képpen kellyen minket kővetnetek: mert nem vóltunk nyughatatlanok közöttetek: * "se valaki kenyerét ingyen nem őttük, hanem munkával, és fáradsággal, éjjel és nappal dolgozván, hogy valakit közzületek ne terhelnénk. * Nem hogy nē lőtt vólna hatalmunk, hanem hogy magunkat például adnók néktek hogy kővetnétek minket. * Mert mikor nálatok vólnánk-is, ezt hadgyuk vala néktek: hogy a'ki nem akar munkálkodni, neis egyék. * Mert hallottuk hogy némellyek ti-köztetek nyughatatlanúl járnak, semit nem dolgozván, hanem chintalankodván. * Azoknak pedig, a'kik affélék, hadgyuk, és könyörgünk az Úr Jésus Kristusbā, hogy chendeséggel munkálkodván, egyék az ő kenyereket. * † Ti pedig atyámfiai, meg ne szűnnyetek jól chelekedvén. * Hogy-ha valaki nem enged levél-által-valo beszédünknek, azt meg-jegyezzétek, és azzal ne társolkodgyatok, hogy meg-szégyenűllyön: * és ne alíttátok mint ellenségteknek, hanem meg-fedgyétek mint atyátokfiát. * A'békeség Ura pedig, adgyon néktek örök békeséget minden helyen. Az Úr légyen minnyájotokkal. * Köszöntlek, én Pál kezem írásával: melly minden levelemnek jele. így írok. * A'mi Urunk Jésus Kristusnak kegyelme minnyájotokkal. Amen.

" *Act. 20. g 34. 1. Cor. 4. c. 12. 1. Thes. 2. b. 9.*

† *Gal. 6. c. 9.*

SZ. PAL APOSTOL I. LEVELE TIMOTEVSHOZ.

I. Rész.

PÁl a'Jésus Kristus Apostola, a'mi Üdvőzítő Istenünknek, és Kristus Jésusnak a'mi reménségünknek parancholattyából: * "Timóteusnak a'hitben szerelmes fiamnak. Kegyelem, irgalmasság, és békeség az Atya Istétől, és a'mi Urunk Jésus Kristustól. * A'mint kértelek téged hogy Efesusban maradnál mikor Maczedoniába mennék, hogy meg-hagynád némellyeknek hogy külömben ne tanitanának, * se ne figyelmeznének a'mesékre, és a'nemzetségeknek végheteté számlálására: mellyek kérdéseket támasztnak inkább hogy sem mint Istenben-valo épitést, melly a'hit-által vagyon. * A'parancholatnak vége pedig, a'tiszta szívből, és jó lelki-ismeretből, és nem tettetett hitből-valo szeretet. * Mellyekről némellyek el-tévelyedvén, heába-valo beszédre hajlottak, * a'törvény doktori akarván lenni, nemértvén sem a'miket szóllanak, sem a'miket beszéddel erősítnek. * † Tudgyuk pedig hogy jó a'törvény, ha ki azzal igaság-szerént él: * tudván azt, hogy a'törvény az igaznak nem tétetett, hanem a'hamisaknak, és az engedetleneknek, az istenteleneknek, és bűnösöknek, vétkeseknek, és fertelmeseknek, attyok és annyok öldöklőinek, gyilkosoknak, * paráznáknak, férfiakkal fertelmeskedőknek, emberlopóknak, hazugoknak, és a'hamisan-esküvőknek, és ha mi egyéb az igaz tudománnyal ellenkezik, * melly a'boldog Isten dichőségének Evangéliuma-szerént vagyon, melly reám bízattatott. * Hálákat adok annak, a'ki engem meg-erősített, a'mi Urunk Kristus Jésusnak, hogy engem hívnek ítélt, a'szolgálatban helyhez-tetvén: * ki ez-előtt káromlo vóltam, és üldöző, és bosszúság-tévő: de az Isten irgalmasságát meg-nyertem, mert tudatlanúl chelekedtem a'hitlenségben. * Fölötte igen bévelkődött pedig a'mi Urunk kegyelme, a'Kristus Jésusban-valo hittel, és szeretettel. * Igaz beszéd, és mélto minden módon bé-vételre: "hogy a'Kristus Jésus e'világra jött a'bűnősöket üdvőzíteni, kik-közzül első én vagyok. * De azért nyertem irgalmasságot: hogy rajtam mutatná-meg elsőben a'Kristus Jésus tellyes békeséges-türését, azok-tanitására, a'kik hiendők őnéki, az örök életre. * Az örökké-valo halhatatlan királynak pedig, láthatatlannak, egyedül-valo Istennek, tisztesség és dichőség örökkön örökké. Amen. * E'parancholatot ajánlom néked fiam Timótee, a'te-felőled-valo előbbi

" *Act. 16. a. 1.*

† *Rom. 7. c. 12.*

" *Mat. 9. b. 13. Mar. 2. c. 17.*

előbbi prophétálások-szerént, hogy vitézkedgyél azok-szerént jó vitéssséget, * hited lévén, és jó lelki-ismereted, mellyet némellyek meg-vetvén, a' hit hajójából ki-estek: * kikkőzzűl-valo Himenæus, és Sándor: kiket a' Sátánnak adtam, hogy tanúllyanak ne káromkodni.

19 20

II. Rész.

KÉrlek azért, hogy mindeneknek-előtte könyörgések légyenek, imádságok, kérések, hálá-adások, minden emberekért: * a' királyokért, és mindenekért, a' kik méltóságban vannak; hogy nyugodalmas és chendeszéletünk légyen, minden Isteni szolgálatban, és tisztaságban; * mert ez jó, és kellemetes a' mi Üdvözítő Istenünk-előtt, * ki minden embert üdvözűlni akar, és az igasság ismeretire jutni. * Mert egy az Isten, egy a' közben-járó-is az Isten és az emberek-között az ember Krisztus Jésus: * ki önnönmagát adta mindenekért váltságúl, bizonyság lévén bizonyos időkben: * melyre én rendeltettem predikátorrá és Apostollá (igasságot, mondok, nem hazudok,) a' Pogányok doktorává a' hitben, és az igasságban. * Akarom azért a' férfiakat imádkozni minden helyen, fel-emelvén tiszta kezőket harag és vetekedés-nélkül. * "Hasonló-képpen az aszszony'állatokat-is tisztességes öltözetben, szemérmetességgel és józansággal ékesíteni magokat, és nem a' fodorított hajakkal, vagy arannyal, vagy gyöngyökkel, vagy drága öltözettel: * hanem, a' mint illik az aszszony'állatokhoz, aitatosságot jelengetvén a' jó chelekedetek-által. * Az aszszony'állat, chendességgel tanúllyon minden engedelmességben. * † Nem engedem pedig az aszszony'állatnak hogy tanittson, sem hogy uralkodgyék a' férjén, hanem hogy halgatásban légyen. * " Mert Adam formáltatott előszőr, az-után Héva: * † és Adám meg nem chalattatott, az aszszony'állat pedig meg-chalattatván általhágta a' parancholatot. * Üdvözűl pedig a' fiak szűlése-által, ha megmarad a' hitben, és a' szeretetben, és a' szentségben józansággal.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

III. Rész.

IGaz beszéd: Ha ki püspökséget kíván, jó dolgot kíván. * † A' püspöknek azért fedhetetlennek kell lenni, egy-feleségű férfiúnak, józannak, okosnak, díszesnek, szemérmetesnek, gazdálkodónak, tanitónak, * nem részegesnek, nem verekedőnek, hanem czendesz erkölchűnek, nem vetekedőnek, nem fösvénynek, hanem * az ő háza jó gond-viselőjének, engedelmes fiai lévén minden tisztasággal. * Ha ki pedig a' maga házára gondot nem tud viselni, mimódon légyen szorgalmatos gondgya az Isten Anyaszentegyházára? * A' keresztségben nem újnak: hogy kevélységgel fel-fuvalkodván, az ördög ítéletibe ne essék. * Szükség pedig jó bizonyságának lenni a' kivűl-valóktól-is, hogy gyalázatba ne essék, és az ördög őrébe. * A' Diákonusoknak hasonló-képpen szemérmeteseknek, nem két-nyelvűeknek, nem sok bor-ivóknak, nem rút nyereség-kővetőknek: * kiknél a' hitnek titka légyen tiszta lelki-ismeretben. * Ezek pedig meg-is próbáltassanak előszőr: és úgy szolgállyanak, semmi vétkek nem lévén. * Az aszszony'állatoknak hasonló-képpen szemérmeteseknek, nem rágalmazóknak, józanoknak, híveknek mindenekben. * A' Diákonusok egy-feleségű férfiak légyenek: kik az ő fioknak jól, viselyék gondgyokat, és az ő házoknak. * Mert a' kik jól szolgálnak, jó rendet szereznek magoknak, és nagy bátorságot a' Krisztus Jésusban-valo hit-által. * Ezeket irom néked, reménlvén hogy magam hamar hozzád megyek. * ha pedig késem, hogy tudgyad mint kellyen néked forgolódnod az Isten házában, melly az élő Isten Anyaszentegyháza, az igasság oszlopa és erős támasza. * És nyilván nagy az Isten kegyességének titka, melly ki-nyilatkoztatott a' testben, meg-igazittatott a' lélekben, meg-jelent az Angyaloknak, predikáltatott a' Pogányoknak, mellyet el-hittek a' világon, melly fel-vitetett a' dicsőségbe.

1 2 A 3 4 5 B 6 7 8 B 9 10 C 11 12 13 D 14 15 D 16

IV. Rész.

AZ Lélek pedig nyilván mondgya, " hogy az utólsó időkben el-távoznak némellyek a' hittől, a' tévelygő lelkekre, és az ördögi tudo-

1 A

† Tit. 1. b. 7.

" 1. Pet. 3. a. 3.

† 1. Cor. 14. f. 34.

" Gen. 1. d. 27.

† Gen. 3. b. 6.

" 2. Tim 3. a. 1. 2. Pet 3. a. 3. Iudæ, d 18.

tudományokra figyelmezvén, * képmutatás-által hazugságot szólván, és meg-bélyegeztetett lelki ismeretek lévén, * meg-tiltván a'házasságot, és az étkeket, mellyeket az Isten teremtett hogy azokkal hálá-adással éllyenek a'hívek, és a'kik meg-ismérték az igasságot. * Mert az Istennek minden teremtett-állattya jó, és semmit meg nem kell vetni a'mi hálá-adással vétetik: * mert meg-szenteltetik az Isten igéje 's az imádság-által. * Ezeket elenkbe-adván az atyafiaknak, jó szolgája lészsz a'Kristus Jésusnak, ki fel-neveltettél a'hitnek, és a'jó tudománynak igéibe, mellyet követtél. *† A'heába-valo, és a'bábai †2. Tim 2. d. 13. Tit. 3. c. 19. meséket pedig el-távoztasd: gyakorlyad pedig magadat az Isteni tisztelletben. * Mert a'testi gyakorlás, kevésre hasznos: az Isteni tisztelet pedig mindenekre hasznos, igérete lévén a'mostani és a'következendő élet-felől. * Igaz beszéd, és mélto minden bé-vételre. * Mert azért munkálkodunk és átkoztatűk, hogy az élő Istenben bízunk, ki mindé embereknek Üdvözítője, fő-képpen a'híveknek. * Ezeket parancsollyad, és tanítsad. * Senki ifiuságodat meg ne útállya: hanem légy példája a'híveknek, a'beszédben, és a'nyájaskodásban, a'szeretetben, a'hitben, a'tisztaságban. * Míg oda megyek, légy figyelmetes az olvasásban, intésben, és tanításban. *Heába ne mulasd az ajándékot, melly benned vagyon, melly néked adatott a'profétálás-által, az egy-házi szolgák kezeinek reád-vetésével. *Ezekről elmélkedgyél, ezekben légy: hogy a'te elő-meneteled nyilván légyé mindeneknél. * Viselly gondot magadra, és a'tudományra: légy szorgalmatos azokban. Mert azt chelekedvén, te-magadat-is üdvözíted, azokat-is a'kik téged halgatnak.

V. Rész.

A'Vén-embert meg ne dorgállyad, hanem kérjed mint atyádat; az ifiakat, mint öttséidet; * a'vén-aszszonyokat, mint anyáidat; az ifiu aszszonyokat, mint húgaidat, minden tisztasággal: *Az özvegyeket tisztellyed, a'kik igazán özvegyek. * Ha melly özvegynek pedig fiai vagy unokái vannak: tanúllya-meg először a'háza-népét igazgatni, és viszontag-valo szolgálattal légyen a'szűléihez: mert az kedves dolog az Isten-előtt. * A'ki pedig igazán özvegy, és el-hagyattatott: Istenben bízzék, és foglalatos légyen a'könyörgésekben és imádságokban éjjel és nappal. * Mert a'melly jólakásban él, élvén meg-hólt. * Ezt-is parancsollyad, hogy fedhetetlenek légyenek. * Ha ki pedig az övéire, és fő-képpen háza-népére gondot nem visel, a'hitet meg-tagadta, és a'hitetlennél alább-valo. * Az özvegy ne választassék kissebb hatvan esztendősnél, ki egy férfiúnak volt felesége, * a'jó chelekedetekben bizonyságalévén, ha fiakat nevelt, ha szálláskat adott, ha a'szentek lábait mosta, ha a'háboruság szenvedőknek segétséggel volt, ha minden jó chelekedetet követett. * Az ifiu özvegyeket pedig el-távoztasd. Mert minek-utánna bujalkodtak a'Kristus-ellen, férjhez akarnak menni: * kárhozattyok lévén, hogy az első hitet meg-szegték. * egyetemben pedig hívolkodván-is házon-ként tanúlnak járni: nem chak hívolkodók pedig, hanem chácsogók-is, és nyughatatlanok, szólván a'miket nem kellene. * Akarom azért hogy az ifiak férjhez mennyenek, fiakat szűllyenek, gazda-aszszonyok légyenek, semmi alkolmatosságot ne adgyanak az ellenkezőnek a'szidalmazásra. * Mert már némellyek elhajlottak a'sátán-után. * Ha valamelly hívnek özvegyi vanak, segétse őket, hogy ne terheltessék az Anyaszentegyház: hogy azok, a'kik igazán özvegyek, meg-érjék véle. * A'jól forgolódo egy házi-szolgák, kettős tisztelettel böchültetessenek: fő-képpen a'kik az igében 's a'tanításban munkálkodnak. * Mert az Irás mongya: " A'nyomtató ökörnek fel ne kösd a'szádat. És; † Mélto a'munkás az ő jutalmára. * Az egy házi-szolga-ellé vádoláskat bé ne végy, hanem két vagy három tanú-alatt. * A'vétkezőket mindenek-előtt fedd-meg: hogy egyebeknek-is félelmek légyen. *Igen kérlek, az Isten és a'Kristus Jésus és a'választott angyalok-előtt, hogy ezeket meg-őrizzed személy-válogatás-nélkül, semmit ne chelekedvén valamelly részre hajolva. * Kezeidet hirtelen senkire ne tedd, se ne részesülly egyebek bűneibe. Magadat tisztán tartsad.

"Deut. 25. a. 4. 1. Cor. 9. a. 9. †Matt. 10. b. 10. Luc. 10. a. 7.

* Ne igyál még vizet, hanem egy kevés borral élly a' gyomrodért, és gyakor betegségidért. * Némelly emberek bűnei nyilván vannak, elől-menvén az ítéletre; némellyeket pedig követnek-is. * Hasonló-képpen a' jó chelekedetek-is nyilván vannak: és a'mellyek külömben vannak, el nem titkoltathatnak.

VI. Rész.

VAlamelly szolgák iga-alatt vannak, az ö urokat minden tiszteletre méltóknak alíttsák, hogy ne káromlattassék az Úr neve és a'tudomány. * A'kiknek pedig hív urai vannak, meg ne útállyák, mivelhogy atyafiak: hanem inkább szolgállyanak, mivelhogy hívek és szerelmetesek, kik a'jó-téteményben részesek. Ezekre taníttsad, és íntsed. * Ha ki külömben tanít, és nem enged a'mí Urunk Jésus Kristus tekélletes beszédinek, és annak a'tudománynak, melly az Isteni tisztelet-szerént vagyon: * kevély az, semmit nem túd, hanem kérdések és beszédek-körűl-valo tusakodásokban nyavalyog: mellyekből támadnak gyűlölségek, versengések, káromlások, gonosz gyanakodások, * meg-veszett élméjű embereknek vetekedési, és a' kik az igasságtól meg-fosztattak, az Isteni szolgálatot kereskedésnek alítván. * Nagy kereskedés pedig az Isteni szolgálat az elégséggel. * "Mert semit e'világra nem hoztunk: kétségnélkül el sem vihetünk semit. * † Eledelünk lévén pedig, 's a'mivel bé-födöztessünk, azokkal meg-elégyedgünk. * Mert a'kik gazdagok akarnak lenni, kísértetbe esnek 's az ördög tőribe, és sok haszontalan, és ártalmas kívánságokba, mellyek az embert halálba és veszedelembe merítik. * Mert minden gonosságoknak gyökere a'kívánság: melly-után járván némellyek, eltévelyedtek a'hittől, és bé-kötelezték magokat sok fájdalmokba. * Te pedig ô Isten embere, ezektől fuss: kövesd pedig az igasságot, az Istenes életet, a'hitet, a'szeretetet, a'békeséges tűrést, a'szelídséget. * Vitézkedgyél a' hitnek jó vitézségével, ragaszkodgyál az örök élethez, a'melyre hívattattál, és jó vallást töttél sok tanúk-elött. * Parancholom néked az Isten-elött, ki mindeneket meg-elevenít, és a'Kristus Jésus-elött, ki bizonyságot tött † Pontzius Pilátus-alatt, a'jó vallást: * hogy meg-tartsad a'parancholatot makula-nélkűl, fedhetetlenűl, a'mí Urunk Jésus Kristusnak el-jövetelé-ig: * kit az ö idejében meg-mutat "a'böldog és egyedűl-hatalmas, a'királyok Királya, és az uralkodók Ura: * kinek egyedűl vagyon halhatatlansága, és hozzá-járúlhatatlan világosságban lakik: † kit senki az emberek-közzűl nem látott, de nem-is láthat: kinek tisztelet és örök birodalom. Amen. * E'világi gazdagoknak meg-paranchold, hogy fenn ne eszeskedgyenek, "se reménségöket a'bizonytalan gazdagságban ne vessék, hanem az élö Istenben (ki nékünk mindeneket bévségessen ád táplálásunkra,) * hogy jót chelekedgyenek, gazdagok légyenek a'jó chelekedetekben, künnyen adakozzanak, közöllyenek, * kinchet gyűjtsenek magoknak jövendőre jó fondamentomot, hogy el-kapják az igaz életet. * Oh Timótee, a'nálad le-tött kinchet meg-őrizd, el-távoztatván a' beszédben a'heába-valo újításokat, és a'hamis-nevű tudománynak ellenvetésit. * Mellyet némellyek követvén, a'hit-mellől el-estek. Kegyelem veled. Amen.

" Tob. 1. d. 21. Eccli. 5. c. 14.
† Prov. 27. d. 26.
† Mat. 27. b. 10. Ioan. 18. g. 37.
" Ap. 17. d. 14. & 19. c. 16.
† Ioan. 1. c. 18. 1. Ioan. 4. c. 12.
" Luc. 12. b. 15.

SZ. PAL APOSTOL II. LEVELE TIMOTEVSHOZ.

I. Rész.

PÁl a'Jésus Kristus Apostola az Isten akarattyából, az életnek igéreteszerént, melly a'Kristus Jésusban vagyon: * Timóteusnak az én szerelmes fiamnak, kegyelem, irgalmasság, békeség az Atya Istentől, és a'mí Urunk Kristus Jésustól. * Hálákat adok az Istennek, kinek az én eleimtől-fogva tiszta lelki-ismérettel szolgálok, hogy szűntelen emlekezem felőled imádságimban, éjjel és nappal * kivánván téged látni, meg-emlekezvén a'te könyhúllatásidról, hogy örömmel bé-tellye-

1 Timoth. 6. 2. Timoth. 1.

sedgyem;

ſedgyem, * eſzembe juttatván a' 5
hitet, melly te-benned nem tettetett, B
melly előſzőr a'nagy-anyádban Lo-
isben-is lakott, és az anyádban Eu-
niczében, bizonyos vagyok pedig
hogy te-benned-is. * Ez-okért int- 6
lek téged, hogy fel-gerjezd az Isten
malaſztyát, melly benned vagyon az
én kezeimnek reád-tétele-által. * " 7
Mert nem adta nékünk az Isten a'fé-
lelemnek, hanem az erőnek, és szere-
tetnek, és józanſágnak lelkét. * Az- 8
okáért ne ſzégyenlyed a'mi Urunk bi-
zonyſág-tételet, ſem engemet az ő
foglyát: hanem eggyütt-munkálkod-
gyál az Evangeliommal az Isten ere-
je-ſzerént, * ki minket meg-ſzaba- 9
dított, és hívott az ő ſzent hivatallyá- C
val, † nē a'mi chelekedetink-ſzerént,
hanem az ő végezése és kegyelme-
ſzerént, melly nékünk a'Kriſtus Jé-
ſusban adatott a'világi idők-előtt. * 10
Meg-nyilatkoztatott pedig most a'mi
Üdvőzitőnknek a'Jéſus Kriſtuſnak
világoſitáſa-által, a'ki el-rontotta
ugyan a'halált, világoſságra hozta pe-
dig az életet 's a'halhatatlanſágot az
Evangéliom-által: * " melynek én 11 12
lőttem predikátora, és Apoſtola, és
a'Pogányok meſtere. * Melly okért 12 13
szēvedem-is ezeket, de nem ſzégyen- D
lem. Mert tudom kinek hittem, és
bizonyos vagyok hogy hatalmas az
én le-tőtt kinchemet meg-tartani
ama'napra. * Az igaz igéknek for- 13 15
máját meg-tartſad, mellyeket tőlem
hallottál a'hitben és ſzeretetben a'
Kriſtus Jéſusban. * A'nálad le-tőtt 14
jó kinchet meg-őrizd a'Szent-Lélek-
által, a'ki bennünk lakik. * Tudod 15 16
azt; hogy el-hagyonlottak tőlem min- C
nyájan a'kik Ásiában vannak, kik köz-
zűl-való Figellus, és Hermógenes. *
Adgyō irgalmaſságot az Úr† az One- 16 17
ſiforus házának: mert gyakorta meg-
élesztett engem, és az én lánczomat
nem ſzégyenlette: * hanem mikor 17
Romába jőtt vólna, ſzorgalmatoſon
keresett engem, és fel-talált. * Adgya- 18
az Úr néki, hogy nyerjen irgalmaſsá-
got az Úrtől ama'napon. Es melly
ſokat ſzolgált nékem Efeſusban, te
jobban tudod.

II. Rész.

TE azért fiam, erősödgyél 1
meg a'malaſztban melly a' A
Kriſtus Jéſusban vagyon: * és 2
a'miket tőlem hallottál ſok
tanúk-által, azokat bízzad hív embe-
rekre, kik alkolmatoſok léſznek egye-
beket-is tanítani. * Munkálkodgyál 3
mint a'Kriſtus Jéſuſnak jó vitéze. * 4
Senki az Istennek vitézkedvén nem
elegyíti magát e'világi dolgokba:
hogy annak kedveskedgyék, a'kinek
meg-próbálta magát. * Mert a'ki 5
baj-vívásban tuſakodik-is, meg nem
koronáztatik hanem-ha törvény-ſze-
rént tuſakodik. * A'munkálkodó 6
ſzántó-embernek kell előſzőr a'gyü-
mőlcsből venni. * Értſed a'miket 7
mondok: mert az Úr néked értelmet
ád mindenekben. * Meg-emlekez- 8
zél hogy az Úr Jesus Kristus fel-tá-
madott halottaiból, a'Dávid magvá-
ból, az én Evangéliomom-ſzerént;
* mellyért mint egy gonoſz-tévő 9
B munkálkodom a'fogſágig: de az Isten
igéje meg nem kötöztetett. * Az-okā- 10
ért mindeneket el-ſzenvedek a'vá-
laſztottakért, hogy ők-is el-vegyék
az üdvőſséget, melly a'Kriſtus Jéſus-
által vagyon, a'mennyei dicsőſséggel.
* Igaz beſzéd ez: Mert ka ő-vele eg- 11
gyütt meg-hóltunk, eggyütt-is élünk:
* ha ſzenvedünk, eggyütt-is orſzág-
lunk: " ha meg-tagadgyuk, ő-is meg-
tagad minket. * † Ha nem hiſzünk, ő 12 13
hívē meg-marad, magát meg nem ta- D
gadhattya. * Ezekre intſed, tudomán 14
tévén az Úr-előtt. Ne vetekedgyél
szóval: mert ſemmire nem haſznos,
hanem a'halgatók el-fordítáſára. *
Szorgalmatoſon viſelly gondot,
hogy magadat kedveſnek mutaſſad
az Istennek, meg-ſzégyenülhetetlen
munkáſnak, és az igaſság igéjét iga-
zán-forgatónak. * A'haſzontalan és 15 16
heába-való ſzólláſokat pedig el-tá- C
voztaſd: mert igen nevelik az istente-
lenséget: * és azok beſzéde mint a' 16 17
fene elébb-elébb máſz: kik-közzűl-
való Hymenæus, és Filétus, * kik az 18
igaſságból ki-eſtek, mondván hogy
a'fel-támadás már meg-lőtt, és el-for-
dították némellyeknek hitőket. * De 19
az Istenek erős fondamentoma fenn-
áll, e'pecsétje lévén: Ismēri az Úr a'kik
övei; és távozzék-el a'hamiſságtól,
minden a'ki az Úr nevét nevezi. * A' 20
nagy házban pedig nem chak arany,
és ezüſt, hanem fa és cserép edények-
is vannak: és némellyek ugyan tiſzte-
letre, némellyek pedig gyalázatra. *
Haki azért ki-tiſztíttya magát ezek- 21 D
ből, tiſzteletre-való meg-ſzentelt edény

" Rom. 8. c. 15.
† Tit. 3. b. 5.
" 1. Tim. 2. a. 7.
† Inf. 4. d. 19.
" Mat. 10. d. 37. Mar. 8. d. 18.
† Rom. 3. a. 3.

edény léſzen, és haſznos az Úrnak, minden jó chelekedetre kéſzíttetett.
* Az ifuſágnak kívánſágitól pedig fuſs, kövesd peidg az igaſságot, a'hitet, a'ſzeretetet, és a'békeſéget azokkal a'kik ſegétſégűl híják az Úrat tiſzta ſzívből. * " A'bolond és tudatlan
1. b. 7. Tit. 3. c. 9. kérdéſeket pedig el-távoztaſd: tudván hogy verſengéſeket nemzenek.
* Az Úr ſzolgájának pedig nem kell verſengeni: hanē mindenekhez ſzelídnek kell lenni, taníthatónak, békeſéges-tűrőnek, * ſzelídſséggel meg-feddőnek azokat, a'kik az igaſságnak ellene-állanak: hogy né-talám valamikor az Iſten peniténtziát adgyon azoknak az igaſságnak meg-iſméreſére, * és ki-menekedgyenek az ördög tőriből, a'kitől fogva-tartatnak az ő akarattya-ſzerént.

III. Rész.

1. Tim. 4. a. 2. EZt pedig tudgyad, hogy az utólſo napokon veſzedelmes idők következnek: * az emberek magok-ſzeretők léſznek, fősvények, kérkedékenyek, kevélyek, káromlók, ſzűléjeknek engedetlenek, hálá-adatlanok, vétkeſek, * ſzeretet-nélkűl-valók, békeſégtelenek, patvarkodók, mértékletlenek, irgalmatlanok, kegyeſségtelenek, * árúlók, vakmerők, fel-fuvalkodtak, és a'gyönyörűſégeknek inkább hogy-ſem az Iſtennek ſzeretői. * az Iſtenes életnek ſzínét mutatván ugyan, de annak erejét meg-tagadván. Es ezeket el-távoztaſd: * mért ezek közzűl-valók, a'kik bé-ſzínlik magokat a'házakba, és fogva viſznek a'bűnökkel-terheltetett aſzſzony'állatokat, kik külömb-féle kívánſágoktól hordoztatnak: * mindenkor tanúlván, és ſoha az igaſságnak iſméretire nem
" Exod. 7. b. 11. jutván. * A'mint pedig " Jannes és Mambres Moyſeſnek ellene-állottak: úgy ezek-is ellene állanak az igaſságnak, meg-veſzett-elméjű emberek, a'hitben meg-vettettek, * de tovább elő nem mennek: mert az ő eſztelenſégek nyilván léſzen mindeneknél, a'mint volt amazoké-is. * Te pedig megértetted az én tudományomat, oktatáſomat, igyekezetemet, hitemet, hoſszú-tűréſemet, ſzeretetemet, békeſéges ſzívedeſemet, * üldözéſimet, ſzenvedéſimet, mellyek rajtam történtek Antiokiában, Ikoniumban, és Lyſtrában: minémű üldözéſeket ſzenvedtem, és mindenekből ki-ſzabadított engem az Úr. * És minnyájan, a'kik aitatoſon akarnak élni a'Kriſtus Jéſusban, üldöztetést ſzenvednek. * A' gonoſz emberek pedig, és a' hitetők, elő-mennek a'gonoſzban; tévelygvén, és egyebeket-is tévelygésbe ejtvén. * Te pedig maradgy-meg azokbā, a'miket tanúltál, és a'mik reád bízattattak: tudván kitől tanúltad. * és hogy gyermekſégedtől-fogva tudtad a'ſzent Iráſokat, mellyek téged az üdvösségre taníthatnak, a'Kriſtus Jéſusban-valo hit-által. * † Az Iſten ihléſéből adatott minden Irás, haſznos a' tanitáſra, a'meg-feddéſre, a'meg-dorgáláſra, az igaſságban-valo oktatáſra: * hogy tekélletes légyen az Iſten embere, minden jó chelekedetre elkéſzíttetett.

† 2. Pet. 1. d. 20.

IV. Rész.

IGen kérlek, az Iſten és a'Jéſus Kriſtus-előtt, ki meg-itéli az elevenet és hóltakat, az ő el-jövetelére, és az ő orſzágára: * predikállyad az igét: légy rajta alkolmatoſsan, alkolmatlanúl: feddődgyél, eſedezzél, dorgálly minden békeſéges-tűréſsel, és tanitáſsal. * Mert léſzen idő, melyben az igaz tudományt el nem ſzenvedik, hanem az ő kívánſágok-ſzerént magoknak meſtereket gyűjtnek, viſzketős fülők lévén, * és az igaſságtól halláſokat el-fordíttyák ugyan, és a'meſékre térnek. * Te pedig vigyázz, mindenekbē munkálkodgyál, az Evangeliſtának munkáját chelekedgyed, ſzolgálatodat bé-tellyeſítſed. Józan légy. * Mert én már megáldoztatom, és az én ki-múláſomnak ideje közel vagyon. * Jó harczot harczoltam, a'futáſt el-végeztem, a'hitet meg-tartottam. * Végezetre el-tétetett nékem az igaſságnak koronája, mellyet meg-ád nékem az Úr ama' napon az igaz bíro: nem csak nékem pedig, hanem azoknak-is a'kik ſzeretik az ő el-jövetelét. Sieſs hamar hozzám jőni. * Mert Démas el-hagyott engem, ſzeretvén e'világot, és Teſſalonikába ment: * Kreſczens Galacziába, Titus Dalmacziába. * " Lukách egyedűl vagyon velem. Márkot vedd melléd, és hozd-el veled: mert nékem haſznos a'ſzolgálatra. * Tikikuſt pedig Efeſusba küldöttem.

" Col. 4. d. 14.

* A'felső-ruhát mellyet Troásban Kárpusnál hattam, el-jővén hozd-el-veled, és a'könyveket, fő-képpen pedig a'hártyákat. * Sándor a'réz-míves sok gonoszt mutatott hozzám: megfizet néki az Úr az ő chelekedeti-szerént: * kit te-is el távoztass: mert igen ellene-állott a'mi igéinknek. * Az én első magam-mentésében senki velem nem vólt, hanem minnyájan el-hattak engem: ne tulajdonittassék az nékik. * Az Úr pedig mellettem vólt, és meg-erősített engem, hogy én-általam végeztessék-el a'predikállás, és hallyák-meg minden Pogányok: és meg-szabadúltam az Oroszlány szájából. * Meg-szabadított engem az Úr minden gonosz chelekedettől: és meg-tart az ő mennyei országára, kinek dichőség örökkön örökké. Amen. * Köszöntsed Priskát, és Áquilát, és "az Onesíforus házát. * Erastus Korintusban maradott. Trófimust pedig betegen hattam Milétumban. * Siess a'tél-előtt el-jöni. Köszöntnek téged Eubúlus, és Púdens, és Linus, és Klaudia, és minnyájan az atyafiak. * Az Úr Jésus Kristus a'te lelkeddel. Kegyelem veletek. Amen.

"Sup. 1. d. 16.

SZ. PAL APOSTOL LEVELE TITVSHOZ.

I. Rész.

PÁl Istennek szolgája, Jésus Kristusnak pedig Apostola, az Isten válaszottinak hitök-szerént, és az igasságnak ismérети-szerént, melly az Isteni tiszteletszerént vagyon * az örök életnek reménségére, mellyet ígért az Isten, a'ki nem hazud, e'világnak idei-előtt: * meg-jelentette pedig az el-rendelt időkben az ő igéjét predikállás-által, melly reám bízattatott a'mi Üdvözitő Istenünknek parancholattya-szerént: * Titusnak a'közönséges hitszerént-valo szerelmes fiamnak, kegyelem és békeség az Atya Istentől, és a'Kristus Jésustól a'mi Üdvözitönktől. * Ez okért hattalak téged Krétában, hogy a'mik hátra vannak el-igazíttsad, és rendelly városonként egyházi-szolgákat, a'mint én-is elődbe adtam néked. * "Ha ki vétek-nélkül vagyon, egy feleségű férfi, hív fiai lévén, paráznaságról nem vádoltathatók, a'vagy engedetlenek. * Mert a'püspöknek vétek-nélkül kell leni, mint az Isten sáfárának: nem kevélynek, nem haragosnak, nem részegesnek, nem verekedőnek, nem rút nyereség kívánójának; * hanem gazdálkodónak, kegyesnek, józannak, igaznak, szentnek, maga meg-tartóztatónak, * a'hív beszédnek, melly a'tudomány-szerént vagyon, szorgalmatos meg-tartójának: hogy inthessen az üdvösséges tudomány-által, és az ellen-mondokat meg-fedhesse.

"1. Tim. 3. a. 2.

* Mert vannak sok engedetlenek-is, heába szóllók, és hitetők; fő-képpen a'kik a'környül-metélkedésből-valók: *kiket meg kell feddeni: a'kik egész házakat fel-fordítnak, tanítván a'miket nem kellene, az undok nyereség kedvéért. * Azt mondotta néhely ő-közzülök, tulajdon ő prophétájok: A'Krétaiak mindenkor hazugok, gonosz vadak, rest hasak. * E'bizonyság-tétel igaz. Az-okáért megfedgyed őket keményen, hogy éppek légyenek a'hitbe, *ne figyelmezzenek a'Zsidók fabulákra, és az igasságot meg-vető emberek parancholatira. * † Mindenek tiszták a'tisztáknak: a'fertelmeseknek pedig, és a'hitetleneknek semmi nem tiszta, hanem meg-fertéztetett az ő elméjek és lelki-isméretök. * Vallyák hogy ismérik az Istent: chelekedetekkel pedig tagadgyák, mivelhogy utálatosok, és hihetetlenek, és minden jó chelekedetre roszszak.

† Rom. 14. d. 20.

II. Rész.

TE pedig azokat mongyad a'mik illenek az igaz tudományhoz: * A'vének hogy józanok légyenek, szemérmetesek, okosok, éppek a'hitben, a'szeretetbe, a'békeséges-türésben: * A'vén-aszszonyok hasonló-képpe hogy szent öltözetben légyenek, nem szitkozódók, nem sok bornak szolgálók: jól tanítók: * hogy okosságra tanittsák az ifiu aszszonyokat, hogy az ő férjeket szeressék, a'fiokat kedvellyék,

*hogy

* hogy okosak légyenek, tiszták, józanok, házoknak gond-viselői, kegyesek, engedelmesek az ő férjeknek, hogy ne káromlattassék az Isten ígéje. * Az ifiakat intsed hasonló-képpen, hogy józanok légyenek. * Mindenekben magadat adgyad például a' jó chelekedetekben, a' tudományban, a' tekélletességben, a' meg-ért erkölchben, * a beszéded igaz, fedhetetlen: hogy az a'ki ellenünk vagyon, meg-szégyenlye magát, semi gonoszt nem mondhatván ellenünk. * † A' szolgákat, hogy uroknak engedgyenek, mindenekbé kedveskedők légyenek, nẽ ellen-mondók, * nem chalárdok, hanem mindenekben jó hívséget mutatók: hogy a' mi Üdvözítő Istenünk tudományát ékesíttsék mindenekben. * Mert meg-jelent a' mi Üdvözítő Istenünk kegyelme minden embereknek, * oktatván minket, hogy meg-tagadván az istentelenséget, és a' világi kívánságokat, józanon, és igazán, és aitatosan éllyünk e' világon, * várván a' bóldog reménséget, és a' nagy Isten 's a' mi Üdvözítő Jésus Kristusunk dichőségének el-jövetelét: * ki önnön-magát adta érettünk, hogy minket meg-váltana minden hamisságtól, és tisztítana magának kedves népet, a' jó chelekedeteknek követőjét. * Ezekről szólly, és ints, és dorgálly minden hatalommal. Senki téged meg ne útállyon.

† *Ephes. 6. a. 5. Col. 1. d. 22. 1. Pet. 2. c. 18.*

5 | 3 * Mert mí-is valaha esztelenek vóltunk, hitetlenek, tévelygők, kívánságoknak és külömb-külömb-féle gyönyörüségeknek szolgálók, gonoszságban és irégységben-élők, gyülölségesek, egy-mást gyülölők. * Mikor pedig a' mi Üdvözítő Istenünk kegyessége és embersége meg-jelent; * " nem az igasság chelekedetiből, mellyeket mí chelekedtünk, hanem az ő irgalmassága-szerént üdvözített minket, az újonnan születésnek fördője és a' Szent-Léleknek meg-újítása-által. * kit ki-öntött mí-reánk bévségesen a' mi Üdvözítő Jésus Kristusunk-által: * hogy meg-igazúlván az ő malasztya-által, örökösi legyünk a' reménség-szerént az örök életnek. * Igaz beszéd ez: és ezeket akarom hogy erősíttsed: hogy igyekezzenek a' jó chelekedetekben fők lenni a' kik hisznek az Istennek. Ezek jók és hasznosok az embereknek. * † A' bolond kérdéseket pedig, és a' nemzetségek elő-számlaláit, és a' versẽgéseket, és a' törvénynek vetekedéit el-távoztasd. mert haszontalanok, és heába-valók. * Az eretnek embert, egy vagy két intés-után el-távoztasd: * tudván hogy a' ki afféle, el-fordúlt, és vétkezik, holott az ő tulajdon itéletivel kárhoztattatott. * Mikor Artemást, vagy Tikikust hozzád küldöm, sietsz hozzám jöni Nikápolyba: mert úgy végeztem hogy ott telelljek. * A' törvény-túdo Zénást, és Apollót szorgalmatoson elől-küldgyed, hogy semmi fogyatkozások ne légyen. * Tanúllyanak pedig a' mieink-is a' jó chelekedetekben fők lenni a' szükséges dolgokra, hogy ne légyenek gyümölchtelenek. * Köszöntnek téged mind a' kik velem vañak: köszöntsed azokat, a' kik minket szeretnek a' hitben. Az Isten kegyelme minnyájotokkal. Amen.

† *1. Tim. 4. b. 7. 2. Tim. 1. c. 23.*

† *2. Tim. 2. d. 23.*

III. Rész.

1 | A Intsed őket hogy engedelmesek legyenek a' fejedelmeknek és hatalmasságoknak, hogy szót fogadgyanak, minden jó chelekedetre készek légyenek: * senkit ne káromlyanak, pörlődők ne légyenek, hanem chendeszek, minden szelídséget mutatván minden emberekhez.

2 | 14 2 | 15

SZ. PAL APOSTOL LEVELE FILEMONHOZ.

1 | A Pál a' Kristus Jésus fogya, és Timóteus az atyafi; Filémonnak a' mi szerelmesünknek, és

2 segétőnknek, * és Appiának a' szerelmes nénénknek, és Arkippusnak a' mi vitézkedő társunknak, és a' Gyülekezetnek, melly

3 a' te házadban vagyon. * Kegyelem néktek és békesség az Istentől a' mi Atyánktól, és az Úr Jésus Kristustól.

4 * Hálákat adok az én Istenemnek, mindenkor emlekezvén rólad az én imádságimban, * halván a' te szeretetedet, és hitedet, melly az Úr Jésushoz vagyon, és minden szentekhez:

* hogy a'te hitednek közlése nyilván légyen minden jó chelekedetnek ismeretiben, melly tí-beñetek vagyon a'Kristus Jésus-által. *Mert nagy örömem vólt, és vígasztaláſom a'te ſzeretetedben: hogy a'ſzentek ſzívei te-általad, atyámfia, meg-nyúgodtak. * Azért nagy bizodalmom lévén a' Kriſtus Jésusban parancholni néked azt a'mi a'dologhoz illik: *A'ſzeretetért inkább kérlek, holott ollyan vagy, mint a'vén Pál, moſt pedig a'Jéſus Kriſtuſnak foglya-is: * Kérlek téged az én fiamért Onéſimuſért, kit a'fogſágban ſzűltem, * ki néked valaha haſzontalan vólt, moſt pedig mind nékem, 's mind néked haſznos, kit viſſza-küldöttem hozzád. * Te pedig őtet, mint az én ſzívemet, bé-fogadgyad: * kit én-velem akarok vala tartani, hogy te-éretted ſzolgálna nékem az Evangéliomnak kőteleiben; * a'te tanátſod-nélkül pedig ſemmit nem akartam chelekedni, hogy a'te jó-téteményed ne lenne úgy-mint kénſzerítésből, hanem ſzabad akaratból. * Mert talám azért ment-el tőled egy-ideig, hogy őtet örökké fogadnád-bé, * már nem mint ſzolgát, hanem ſzolga-helyébe ſzerelmes atyafiat, fő-képpen nékem, menyível inkább pedig néked, mind teſt-ſzerént, 's mind az Úrban? * Ha azért engem társodnak tartaſz, fogadd-bé őtet mint engemet. * Ha pedig valami kárt tőtt néked, vagy tartozik: azt nékem tulajdoníttaſſad. * Én Pál írtam az én kezemmel: én meg-adom, hogy ne mongyam néked, hogy magaddal-is nékē tartozol: * úgy atyámfia. Én néked haſznodat vészem az Úrban: Vidámítſd-meg az én ſzívemet az Úrban. * Bízván a'te engedelmeſségedhez írtam néked: tudván hogy a' fölött-is chelekeſzel, a'mit mondok. * Egyetemben pedig ſzálláſt-is kéſzíts nékem: mert reméllem hogy a'tí imádſágtok-által én néktek ajándékoztatom. * Köſzönt téged Epafrás az én fogoly-társom a'Kriſtus Jéſusban, * Márk, Ariſtarkus, Démas, és Lukách, az én ſegétőim. *A'mi Urunk Jéſus Kriſtus malaſztya a'tí lelketekkel. Amen.

SZ. PAL APOSTOL LEVELE A' ŻIDOKHOZ.

I. Rész.

Ok-féle rendbē, és ſokképpen ſzólván az Iſten régenten az atyáknak a' Profétak-által: végezetre, * e'napokban ſzólla nékünk az ő Fia-által, kit mindenek örökeſévé rendelt; ki-által e'világot-is teremtette. * "ki mivelhogy az ő dichőſégének fényeſsége, és állattyának ábrázattya, és mindeneket viſel az ő erejének igéjével, meg-tiſztítván a'bűnökből, űl a'főlſégnek jobján a'magaſságbá: *annyival méltóſágosbá lőtt az Angyaloknál, menyível külömb nevet vőtt örökſégűl azoknál. * Mert kinek mondotta valáha az Angyalok-közzűl: † Én fiam vagy te, én ma ſzűltelek téged? És iſmég: "Én attya léſzek ő-néki, és ő fiam léſzen nékem? * És iſmég mikor bé-hozza az ő elſő-ſzülöttét a' főld kerekſégére, azt mongya: † És imádgyák őtet az Iſtennek minden Angyali. * És az Angyaloknak azt mondgya ugyā: "Ki az ő Angyalit lelkekké téſzi, és az ő ſzolgait a'tűznek langjává. * A'Fiának pedig: " A'te királyi-ſzéked Iſten, örökkön örökké: igaſságnak pálczája, a'te országodnak pálczája. * Szeretted az igaſságot, és gyűlőlted a'hamiſságot: azért kent-meg téged az Iſten, a'te Iſtened, örvendezéſsnek olajával a'te közöſidfőlött. * És: † Te kezdetben fondáltad Uram a'főldet: és a'kezeid alkotmányi az egek. * Azok el-veſznek, te pedig meg-maradſz, és mint a'ruha miñyájan meg-avúlnak: * és mint az őltözetet el-változtatod őket, és el-változnak: te pedig ugyan-azon vagy, és a'te eſztendeid el nem fogynak. * Kinek mondotta pedig valaha az Angyalok-közzűl: " Űlly az én jobbom-felől, míg az ellenségidet ſámollyá téſzem a'te lábaidnak? * Nem minnyájan ſzolgáló lelkek-e, azokért küldetvén ſzolgálatra, a'kik az üdvöſsségnek örökſégét vészik.

" *Sap. 7. d. 26.*

† *Pſal. 2. b. 7.*

" *2. Reg. 7. b. 14.*

† *Pſal. 96. c. 8.*

" *Pſal. 103. a. 4.*

" *Pſal. 44. b. 7.*

† *Pſal. 101. d. 26.*

" *Pſal. 109. a. 1. 1. Cor. 15. d. 25.*

II. Rész.

II. Rész.

AZ-okáért szükség nékünk szorgalmatosban meg-tartanunk azokat a'miket hallottunk, hogy valami-képpen ki ne follyunk. * Mert ha az Angyalok-által mondatott beszéd, erősségben, és minden által-hágás és engedetlenség jutalmának igaz fizetését vötte: * mi-képpen menekedünk mi meg, ha illyen nagy üdvösséget elmúlatunk? melly mikor az Úrtól kezdetett vólna ki-hirdettetni, azok-által, a'kik hallották, mi-beénk megerősíttetett, * " bizonyságot tévén az Isten jelekkel és chodákkal, és külömb-féle erőkkel, és a' Szent-Léleknek osztogatásival az ő akarattya-szerént. * Mert nem az Angyalokalá vetette az Isten a'következendő földnek kerekségét, a'melyről szóllunk. * Bizonyságot tött pedig egy valaki neminémű helyen, mondván: † Michoda az ember, hogy meg-emlekezel róla, a'vagy az ember fia, hogy meg-látogatod őtet? * Kissebbé tötted őtet egy-kevessé az Angyaloknál: dichőséggel, és tisztelettel meg-koronáztad őtet: és a'te kezeidnek alkotmányin rendelted őtet. * " Mindeneket lábai-alá vetettél. Mert hogy mindeneket alája-vetett, semit ki nem hagyott a'mit alája nem vetett vólna. Most pedig még nem láttyuk hogy mindenek alája vólnának vettetve. * † Azt pedig a' Jésust, a'ki egy-kevessé kissebbűlt-meg az Angyaloknál, láttyuk hogy a'halálnak szenvedéséért dichőséggel és tisztelettel megkoronáztatott: hogy az Isten kegyelméből, mindenekért meg-kóstolná a' halált. * Mert illett a'hoz, a'kiért mindenek, és a'ki-által mindenek, kisok fiakat vitt a'dichőségbe, hogy az ő üdvösségek vezérét a'szenvedés-által dichőítenék-meg. * Mert a'ki megszentel, és a'kik meg-szenteltetnek, egyből vannak minnyájan. Az-okáért nem szégyenli őket attyafiainak híni, mondván: * " Hirdetem a'te nevedet az én atyámfiainak: a' Gyülekőzetnek közepette dichérlek téged. * És ismég: † Én ő-benne bízom. És ismég: " Ihol én, és az én gyermekim, a'kiket nékem adott az Isten. * Mivelhogy azért a'gyermekek részesültek a'testben és a'vérben, ő-is hasonló-képpen részesül azonokban:

† hogy a'halál-által el-rontaná azt, a' kinek a'halálon vólt birodalma, az-az, az ördögöt: * és meg-szabadítaná azokat, a'kik a'haláltól-valo félelem-miá tellyes életekben kőtelesek valának a'szolgálatra. * Mert az Angyalokat sohul nem vötte-fel, hanem az Abrahám magvát vötte-fel. * Azokáért mindenekben hasonlónak kellett lenni az atyafiakhoz, hogy irgalmas lenne, és hűv fő-pap az Istennél, hogy el-törlené a'népnek bűneit. * Mert abban, a'miben ő szenvedett és meg-kísértetett, azokat-is segítheti a'kik meg-kísértetnek.

III. Rész.

AZ-okáért szent atyámfiai, a' mennyei hívatalnak részesi, gondollyátok-meg a'mi vallásunknak Apostolát, és főpapját, a'Jésust: * a'ki hűv annak, a' ki őtet rendelte, a'mint " Moyses-is az ő egész házában. * Mert ez annyival bévségesb dichőségre tartatott méltónak Moyses-fölött, menyivel bévségesb tisztessége vagyon a'háznál annak a'ki azt építette. * Mert minden ház valakitől építtettik: a'ki pedig mindeneket teremtett, Isten az. * Es Moyses ugyan hűv vólt az ő egész házában, mint szolga, azoknak bizonyság-tételére a'miket kellett mondani. * A'Krisztus pedig mint fiú a'maga házában: melly ház mi vagyunk, ha a'bizodalmat, és a'dichőségnek reménségét végig erősen meg-tartyuk. * Az-okáért, a'mint a' Szent-Lélek mondgya: † Ma ha az ő szavát hallyátok, * meg ne keményíttsétek szíveteket, mint a'boszszontással a'kísértés napja-szerént a'pusztában, * a'hol meg-kísértettek engem az atyáitok: meg-próbáltak, és látták chelekedetimet * negyven esztendeig. Az-okáért haragudtam e'nemzetségre, és mondék: Mindenkor tévelygenek szívőkkel. Ők pedig nem ismérték-meg az én útaimat, * a'mint meg-eskűdtem haragomban: Ha bémennek az én nyugodalmőba: * Meglássátok atyámfiai, hogy valami-képpen ne légyen valakiben közzületek a'hitlenségnek gonosz szíve, hogy eltávozzatok az élő Istentől: * hanem intsétek egy-mást minden-nap, míg a'Ma neveztetik, hogy meg ne keményíttessék valaki ti-közzületek a'

bűnnek chalárdsága-által. * Mert a' 14 12
Kristus részesi lőttünk: de úgy ha az D
ő el-kezdetett állādoságát végig erősen 15
meg-tartyuk. * Míg az mondatik: Ma ha az ő szavát hallyátok, meg
ne keményíttsétek szíveiteket, mint
abban a'bosszontásban. * Mert né- 16 13
mellyek halván, bosszontották: de D
nem minnyájan a'kik Egyiptusból
ki-jőttek Moyses-által. * Kikre ha- 17
ragutt pedig negyven esztendéig?
† *Num.* Nem azokra-e, a'kik vétkeztek, † kik- 14
14. f. 37. nek testők el-húllottak a'pusztában?
* Kiknek eskütt-meg pedig, hogy bé 18
nem mennének az ő nyugodalmába, hanem azoknak, a'kik hitlenek
vóltak? * És láttyuk hogy bé nem 19
mehettek a'hitlenségért.

IV. Rész.

FÉllyünk azért, hogy valami- 1
módon el-hagyván az ő nyu- A
godalmába-valo bé-menetelről tőtt igéretet, ne alíttassék
valaki közzűletek el-maradni. * Mert 2
nékünk-is hirdettetett, mint azoknak-is, de nem használt nékik a'hallott beszéd, nem egyelíttetvén azok
hitihez a'miket hallottak. * Mert bé- 3
megyünk a'nyugodalomba, a'kik hittünk: a'mi-képpen mondotta: "A'
" Psal. mint meg-eskűdtem haragomban: ha
94. a. 11. bé-mennek az én nyugodalmomba:
és ugyan a'világ teremtésétől-fogvavalo alkotmányoknak el-végezésekután. * Mert neminémű helyen a'he- 4 4
tedik napról e'képpen szóllott: † És B B
† *Gen.* meg-nyugovék az Isten a'hetedik na- 5
2. a. 2. pon minden ő chinálmányitól. * És
ebben ismég: Ha bé-mennek az én
nyugodalmomba. * Az-okáért mi- 6
velhogy kövétkezik hogy némellyek
bé-mennek abba, és azok, a'kiknek elsőben hirdettetett, bé nem
mentek a'hitlenségért: * ismég né- 7 7
melly napot rendel, a'Má-t, Dávidnál C
mondván, annyi idő-után, a'mint oda-
fel meg-mondatott: "Ma ha az ő sza-
" Sup. vát hallyátok, meg ne keményíttsétek
3. b. 7. szíveiteket. * Mert ha a'Jésus nékik 8 8
nyugodalmat adott vólna, soha azután más napról nem szóllott vólna.
* Az-okáért meg-hagyattatik a'szom- 9 9
bati nyugodalom az Isten népének. * 10
Mert a'ki bé-ment az ő nyugodalmá- C 10
ba; ő-is meg-nyugott az ő alkotmányitól, a'mint az Isten az övéitől. * 11 11
Siessünk azért bé-menni abba a'nyugodalomba: hogy valaki ugyan-azon
hitlenségnek példájába ne essék. *
Mert élő az Isten beszéde, és hatalmas,
és hathatóbb minden két-élű törnél:
és bé-hatván az elménck és léleknek
ősziláiig, az izeknek 's a'velőknek-is,
és a'gondolatoknak és a'szív igyekezetinek meg-választója. * És nincht † *Psal.*
semmi teremtett-állat láthatatlan ő- *33 e. 16.*
előtte: mindenek pedig mezítelenek, *Eccli.*
és ki-nyilatkoztatva vannak az ő sze- *15. d. 20.*
mei-előtt, a'kivel nékünk beszédünk
vagyon. * Azért nagy Fő-papunk lé-
vén, ki az egeket által-hatotta, a'Jésus
az Istennek fia: tartsuk a'vallás-tételt.
* Mert ninch olly Fő-papunk, a'ki
nem szánakodhatnék erőtlenségünken, hanem a'ki meg-kísértetett mindenekben hasonló-képpen a'bűnön-
kivűl. * Járúllyunk azért bizodalommal a'kegyelemnek királyi-székéhez: hogy irgalmasságot nyerjünk,
és kegyelmet találjunk alkolmatos
segétségre.

V. Rész.

MErt minden Fő-pap a'ki az 1
emberek-közzűl választatott, az emberekért rendel- A
tetik azokbā a'mik az Istenhez tartozók, hogy ajándékokat, és áldozatokat mutasson-bé a'bűnökért: *
2
a'ki szánakodhasék a'tudatlanokon,
és tévelygőkön: mert ő-is környűlvétetett erőtlenséggel: * és azért kell, 3
a'mint a'népért, úgy ő-magáért-is áldozni a'bűnökért. * "És senki nem 4 4 *" Exod.*
vészi magának a'tiszted, hanem a'ki B B *28 a. 1.*
hívattatik az Istentől, mint Aaron. * 5 *2. Par.*
Úgy a'Kristus-is nem dicsőítette ön- *26. c. 18.*
nön-magát hogy Fő-pappá lenne: hanem a'ki mondotta néki: † Én fiam 6 † *Psal.*
vagy te, én ma szűltelek téged. * A' 6 *2. b. 7.*
mint más helyen-is mongya: "Te pap *" Psal.*
vagy örökké, a'Melkísedek rendi-szerént. * Ki az ő testének napjaiban, 7 7 *109. b. 4.*
nagy kiáltással és könny-húllatásokkal-valo könyörgésit és esedezésit
bé-mutatván annak, a'ki őtet megszabadíthatná a'haláltól, meg-hal-
gattatott az ő böchűlletiért. * És 8 8
holott ugyan Isten fia vólna, megtanúlta azokból, a'miket szenvedett,
az engedelmességet: * és meg-ál- 9 9
doztatván, örök üdvősségnek okalőtt minden ő-néki engedőknek, * 10
hívattatván az Istentől Melkísedek
rendi-szerént-valo Fő-papnak. * Ki- 11 11
ről nékünk nagy és meg-magyarázhatatlan beszédünk vagyon: mert
erőtle-

erőtlenekké lőttetek a'hallásra. * Mert midőn mestereknek kellene lennetek az időért: ismég szükölködtök hogy tanittassatok mellyek legyenek az Isten beszédi kezdetinek bőtűi: és ollyakká lőttetek a'kiknek a'téj szükséges, 's nem a'vastag eledel. * Mert minden, a'ki részes a'téjben, nem alkolmatos az igasságnak beszédére: mert kisded. * A'tekélleteseké pedig a'vastag eledel; azoké, a'kiknek a'szokásból gyakorlattatott érzékenységek vagyon a'jónak 's a'gonosznak meg-választására.

VI. Rész.

AZ-okáért el-hagyván a'Kristus tudománya kezdetinek beszédét, a'tekélletesbekre mennyünk, nem vetvén ismég fondamentomát a'meg-hólt chelekedetekből-valo penitentziának, és az Istenbe-valo hitnek, *a'kereszтségek tudományának, a'kezek felvetésének-is, és a'hóltak fel-támadásának, és az örök ítéletnek. *És megchelekedgyük azt, ha Isten engedi. * "Mert lehetetlen azoknak, a'kik egyszer meg-világosíttattak, és meg-kóstolták a'mennyei ajándékot, és részesek lőttek a'Szent-Lélekben, * megis kóstolták az Istennek jó igéjét, és a'jövendő világnak ereit, * és meg-elestek; ismég meg-újíttatni a'penitentzia-által, ismég meg-feszítvén magoknak az Isten Fiát, és chúfnak tartván. * Mert a'föld, melly a'gyakorta reá-jövő zápor-esőt iszsza, és alkolmatos füvet teremt azoknak, a'kiktől mivéltetik; áldást vészen az Istentől. * A'melly pedig tövisseket és bojtorjánokat hoz, meg-vettetett, és az átokhoz közel vagyon: melynek vége az el-égetés. * Ti-felőletek pedig szerelmesim jobbakat reménlünk, és az üdvösséghez közelbvalókat: noha így szóllunk. * Mert nem hamis az Isten, hogy el-feletkezzék a'tí chelekedetetekről, és szeretetetekről mellyet az ő nevéért mutattatok, kik szolgáltatok a'szenteknek, és szolgáltok. * Kivánnyuk pedig hogy ki-ki közzületek ugyá-azon szorgalmatosságát mutassa a'reménségnek be-tellyesítésére mind végig: * hogy ne legyetek restek, hanem azoknak követői, a'kik a'hit 's a'békeséges türés-által örökösi lésznek az igéreteknek. * Mert az Isten, Ábrahámnak igéretet tévén, minthogy senki nem vólt nagyobb, a'kire eskünnék, ő-magára eskütt, * mondván: † Bizonyára meg-áldván megáldalak téged, és meg-sokasítván meg-sokasítlak téged. * És így hoszszù-türésel várakozván, meg-nyerte az igéretet. * Mert az emberek magoknál nagyobra eskűsznek: és minden ő vetekedéseknek vége, a'meg-erősítésre, az eskűvés. * Melyben az Isten bévségesben akarván meg-mutatni az igéret örökösinek az ő tanátsának változhatatlanságát, eskűvést vetettközben: * hogy két változhatatlan dolog-által, mellyekben lehetetlen az Istennek hazudni, igen erős vígasztalásunk légyen, a'kik futottunk az előnkbe-tétetett reménségnek meg-fogására: * mellyet tartunk mint lelkünknek bátorságos és erős vas-machkáját, és melly bé-mégyen a'leg-belső suporlátig: * a'hová az előjáró Jésus mi-érettünk bé-ment, ki Melkísedek rendi-szerént Fő-pappá lőtt örökké.

VII. Rész.

MErt e'Melkísedek, a'Sálem-királya, a'fölséges Istennek papja, ki eleibe-méne a'királyok le-vágásából viszsza-térő Abrahámnak, és meg-áldá őtet: * kinek dézmát-is oszta mindenekből Abrahám: ki először Igasság királyának magyaráztatik ugyan: azután pedig Sálem királyának-is, azaz, Békeség királyának, * atya-nélkül, anya-nélkül, nemzetség-nélkül, se napjainak kezdése, se életének vége nem lévén, hasonlíttatván pedig az Isten Fiához, örökké pap marad. * Tekíntsétek-meg pedig melly nagy ez, a'kinek dézmát-is adott a'leg-jobb nyerességekből Abrahám patriárka. * És a'kik a'Lévi fiai-közzül papságot viselnek ugyá, "parácholattyok vagyon hogy dézmát vegyenek a'néptől törvény-szerént, az-az, az attyok-fiaitól: noha ők-is az Abrahám ágyékiból származtak. * A'kinek pedig nemzetsége nẽ számláltatik azokközibe, dézmát vőtt Abrahámtól; és azt, a'kinek igéreti valának, meg-áldá. * Minden ellen-mondás-nélkül pedig, a'mi kisebb, a'főbbtől áldatik meg. * És itt ugyá, halándó emberek vészik a'dézmát: ott pedig bizonyságot

" Mat. 14. d. 45 2. Pet. 2. d. 20. Inf. 10. c. 26.

† Gen. 22. c. 16.

Gen. 14. d. 18.

" Deut. 18. a. 3. Ios. 14. a. 4.

Hebr. 6. 7.

tészen,

tészen, hogy él. * És (hogy így légyen mondva) Abrahámban, és Lévíben, a'ki dézmát vőtt, meg-dézmáltatott: * mert még az attyának ágyékiban vólt, midőn eleibe-ment Melkísedek. * Ha azért a'tekélletesség a'Leviták papsága-által vólt (mert a'nép ő-alatta vőtte a'törvényt) mi szűkség vólt még-is, Melkísedek rendi-szerént más papnak-támadni, és nem Aaron rendi-szerént-valónak mondatni? * Mert meg-változván a' papság, szűkség a'törvénynek-is meg változni. * Mert a'kiről ezek mondatnak, más nemzetségből-valo, melyből nem szolgált senki az óltárnál. * Mert nyilván vagyon hogy Júdából támadott a'mi Urunk: melly nemzetségben semmit a'papokról Moyses nem szóllott. * És ennél-is inkább nyilván vagyon; ha a'Melkísedek hasonlatossága-szerént más pap támad, * a'ki nem a'testi parancholatnak törvénye-szerént lőtt, hanem a'mególdozhatatlan életnek ereje-szerént. * Mert bizonyságot tészen: "Hogy te pap vagy örökké, a'Melkísedek rendi-szerént. * Meg-vettetik ugyan az előbbi parancholat, az ő erőtlen és haszontalan-vóltáért: * mert semmit nem vitt tekélletességre a'törvény: jobb reménségnek bé-hozása vagyon pedig, melly-által az Istenhez közelgetűnk. * És a'menyivel hogy ninch eskűvés-nélkűl (egyebek ugyan eskűvés-nélkűl lőttek papokká; * ez pedig eskűvéssel, az-által, a' ki néki mondotta: † Meg eskűdt az Úr, és meg nem bánnya: te pap vagy örökké:) * annyival jobb testamentomnak lőtt kezese a'Jésus. * És egyebekközzűl ugyan többé lőttek papokká, mivelhogy a'halál-miatt meg nem maradhatnának: * ennek pedig, mivelhogy örökké meg-marad, örök papsága vagyon. * Az-okáért üdvözítheti-is örökké, azokat a'kik ő-általa az Istenhez járúlnak: mindenkor élvén hogy mi-érettűnk esedezzék. * Mert illett hogy illyen Fő-papunk lenne nékűnk, szent, ártatlan, szeplőnélkűl-valo, a'bűnősöktől el-választatott, és a'ki az egeknél magasabb lőtt: * a'kinek nem szűkség minden-nap, mint a'papoknak, "először a'maga vétkeiért áldozatokat tenni, az-után a' népeéért: mert egyszer-chelekedte ezt, önnön-magát meg-áldozván. * Mert a'törvény erőtlen embereket rendelt papokká: de a'törvény-utánvalo esküvésnek beszéde, az örökkévalo tekélletes Fiat.

VIII. Rész.

Sommája pedig azoknak a'miket mondottunk: Olly Fő-papunk vagyon, ki a'főlség székinek jobjára ült mennyekben, * a'Szent-helynek szolgája, és az igaz sátornak, mellyet az Úr vontfel, és nem az ember. * Mert minden Fő-pap az ajándékoknak, és áldozatoknak bé-mutatására rendeltetik: azért szűkség hogy ennek-is valamie légyen, a'mit bé-mutasson: * ha azért a'földön vólna, pap sem vólna: mivelhogy vólnának a'kik a'törvény-szerént ajándékokat mutatnának-bé, * kik a'mennyeiek példájának és árnyékának szolgálnak. A'mint meg-mondotta Moysesnek, mikor a' sátort el-végezné: " Meg-láss (úgymond) hogy mindeneket a'példaszerént chelekedgyél, melly néked a' hegyen mutattatott. * Most pedig annyival jobb szolgálatot nyert, a' menyivel jobb szövetségnek-is közben-járója, melly jobb igéretekkel erősíttetett-meg. * Mert ha amaz első fogyatkozás-nélkűl lőtt vólna: a' másiknak ugyan hély nem kereséttetnék. * Mert szidalmazván őket, azt mongya: † Ímé a'napok el-jőnek, úgymond az Úr, és el-végezé az Izraël házával, és a'Júda házával az új szövetséget; * nem a'szövetség-szerént mellyet szerzettem az ő attyokkal, az napon a'mellyen kezeket fogtam hogy ki-hoznám őket Egyiptus-földéből: mert ők nem maradtak-meg az én szövetségemben, és én meg-vetettem őket, úgy-mond az Úr. * Mert ez a' szövetség, mellyet az Izraël házával rendelek az napok-után, úgy-mond az Úr: Az én törvényimet az ő elmékbe adom, és az ő szívökbe bé-írom azokat: és ő Istenők lészek, és ők én népem lésznek: * és nem tanítya ki-ki az ő fele-barátyát, és ki-ki az ő attyafiát, mondván: Ismérd-meg az Urat: mert miñyájan meg-ismérnek engem kichintől-fogva nagyig: * mert megkegyelmezek az ő hamisságoknak, és az ő bűnökről már meg-ne emlékezem. * Újat mondván pedig, az elsőt meg-avította. A'mi pedig meg-avúl és meg-vénhedik, közel az el-veszéshez.

" Psal. 109. b. 4.
† Psal. 109. b. 4.
" Lev. 16. a. 6.
" Exod. 25. d. 40 Act. 7. f. 42.
† Ier. 31. e. 13.
Hebr. 7. 8.

IX. Rész.

Vóltak ugyan az elsőnek-is, tiſzteletre-valo igaſsági, és e'világi Szent-helye. *"Mert az elsö Sátor meg-chináltatott, melyben a'gyertya-tartók valának, és az aſztal, és a'ki-tött kenyerek, melly Szentnek mondatik. * A'második ſuporlát-után pedig, a' Sátor, melly Szentek-ſentinek mondatik: * benne-lévén † az arany temiényező, és a'ſzövetſég ſzekrénye, minden-felől arannyal bé-burittatván, melyben a'mańa-tartó arany veder vala, és az Aaron veſzſzeje, melly meg-levelezett, "és a'ſzövetſég táblái, * † és azon-felyül a'dicsőſégnek Kérubimi valának, bé-árnyékozván a'kegyelem-táblát: mellyekről egyenként most nem kell ſzóllani. * Ezek pedig így lévén el-rendelve; az elsö ſátorba ugyan, mindenkor bémennek vala a'papok, az áldozatok ſzolgálattyát el-végezvén: * a'másodikba pedig, " eſztendőben egyſzer egyedül a'Fő-pap, nem vér-nélkül, mellyet bé-mutat az ő-maga's a'nép tudatlanſágáért: * azt jelentvén a' Szent-Lélek, hogy még nem nyilatkoztatott vólna meg a'ſzentek úta, az elsö ſátor még fenn-álván. * melly a' jelen-valo időnek példája: melly-ſzerént ajándékok, és áldozatok mutattatnak-bé, mellyek lelki-iſméret-ſzerént tekélletesé nē tehetik a'ſzolgáltatót, hanem chak az ételekbē, és italokban, * és külömb-féle moſodáſokban, és a'teſtnek igaſságibā mellyek a' meg-jobbításnak idejéig vóltak rendelve. * A'Kriſtus pedig a'következendő jóknak Fő-papja elő-álván, nagyobb és tekélletesb ſátor-által, melly nem kézzel chináltatott, az-az, nem efféle alkotmányu; * ſem a'bakok vagy borjúk véré-által, hanem a' tulajdon maga véré-által, ment-bé egyſzer a'Szent-helybe, örök váltságot találván. * † Mert ha a'bakok's a'tulkok véré, és az űſzőnek el-hintett hamva, a'tiſztátalanokat meg-ſzenteli a'teſtnek tiſztúláſára: * "menyivel inkább a'Kriſtus véré, ki a'Szent-Lélek-által önnön-magát ártatlanlévén az Iſtennek áldozta, meg-tiſztíttya lelki iſméretünket a'meg-hólt chelekedetekből, az élő Iſtennek ſzolgálattyára? * És ezért az új teſtamentomnak közbe-járója; " hogy a'halál-által azoknak a'bűnöknek váltságáért, mellyek az előbbi teſtamentom alatt vóltak, a'hívataloſok az örökkévalo örökſégnek igéretét el-vegyék.

16 * Mert a'hol teſtamentom vagyon, ſzükſég közbe-vettetni a'teſtamentom-tévő halálának. 17 * Mert a'teſtamentom a'halál-által erősíttetik-meg: külömben nem erős, valamíg a' teſtamentom-tévő él. 18 * Innét vagyon hogy az elsö ſem ſzenteltetett ugyan meg vér-nélkül. 19 * Mert Moyſes el-olvaſván a'törvénynek minden parancholattyát az egéſz népnek, vévén a'borjak's a'bakok véré, vízzel, és veres gyapjúval, és iſóppal: magát-is a'könyvet, 's az egéſz népet-is meghinté, * mondván: † Ez a'teſtamēntomnak véré, mellyet néktek az Iſten parancholt. 21 * A'ſátort-is's a'ſzolgálatnak minden edényit haſonló-képpen 22 vérrel hinté-meg. * És majd mindenek vérrel tiſztíttatnak-meg a'törvény-ſzerént: és vér-ontáſ-nélkül nē léſzen a'bochánat. 23 * Szükſég azért ugyan hogy a'mēnyeïeknek példájok ezekkel tiſztúllyanak-meg: ő-magok pedig a'mennyeïek ezeknél jobb áldozatokkal. 24 * Mert nem a'kézzel chináltatott Szent-helyre ment-bé a'Jéſus, a'valóſágoſoknak példájába: hanem ugyan menybe, hogy jelen-légyen most az Iſten orczája-előtt mi-érettünk: 25 * Sem hogy gyakorta áldozza magát, a'mint a'Fő-pap mindenik eſztendőben bé-mégyen a'Szent-helyre idegen vérrel: * mert egyébként ſzükſég lőtt vólna néki gyakorta ſzenvedni világ kezdetitől-fogva: most pedig egyſzer e'világnak utólyán, meg-jelent a'bűnnek el-törléſére az önnön áldozattya-által. 27 * És a' mint el-végezve vagyon hogy az emberek egyſzer meg-hallyanak; azután pedig az ítélet: * " úgy a'Kriſtus-is egyſzer áldoztatott-meg, hogy ſokaknak bűnöket ki-meritené; másodſzor bűn-nélkül jelenik-meg az őtet-váróknak, üdvöſségre.

X. Rész.

Mert a'törvény, árnyéka lévén a'következendő jóknak, nem valóſágos ábrázattya a'dolgoknak; ugyanazon áldozatokkal, mellyeket mindenik eſztendőben ſzüntelen áldoznak, ſoha a'hozzája-járúlókat te-

"Exod. 26. a. 1. & 36. a. 8. † Num. 16. Lev. 16. "3. Reg. 8. b 9. 2. Par. 5. b. 10. "Exod. 30. b. 10. Lev. 16. a. 2. † Lev. 16. c. 14. "1. Pet. 1. d. 19. 1. Ioan. 1. c. 7. Apoc. 1. b. 5. "Gal. 3. b. 15. † Exod. 24. c. 8. "Rom. 5. b. 8. 1. Pet 3. c. 28.

kélleteſsé nem teheti: * mert egyébként meg-ſzűntek vólna az áldozattól: azért hogy az egyſzer meg-tiſztúlt áldozóknak lelkek-iſméretit, ſemmi bűn az-után nem vádolta vólna: * de azokban mindenik eſztendőben emlekezeti léſzen a'bűnöknek. * mert lehetetlen a'tulkok és bakok vérével el-vétetni a'bűnöket. * Az-okáért e'világra bé-jövén, mond: " Áldozatot és ajándékot nē akartál: teſtet alkottál pedig nékem: * a'bűnökért-valo éppen-égő áldozatokat nem kedvelted. * Akkor mondék: Ihol jövök: † a'könyvnek kezdetiben írva vagyon felőlem, hogy chelekedgyem, Iſten, a'te akaratodat. * Odafel mondván: Hogy az áldozatokat, és ajándékokat, és a'bűnért-valo éppen-égő áldozatokat nem akartad, ſe nem kedveſek néked, a'mellyek a'törvény-ſzerént áldoztatnak; * akkor mondék: Ihol jövök, hogy chelekedgyem, Iſtē, a'te akaratodat: el-vészi az elsőt, hogy a'következőt állaſsa. * A'melly akaratban meg-ſzenteltettűnk a'Jéſus Kriſtus teſtének egyſzer lőtt áldozattyával. * És minden pap jelen vagyon ugyan minden-nap ſzolgálván, és azon áldozatokat gyakorta áldozván, mellyek ſola a'bűnöket el nem vehetik: * ez pedig egy áldozattal áldozván a'bűnökért, őrökké az Iſtennek jobján űl, * az-után várván " míg az ő ellenſégi az ő lábainak ſamolyává tétetſenek. * Mert egy áldozattal, tekélleteſekké tőtte őrökké a' meg-ſzenteltetteket. * Bizonyſágot téſzen pedig nékűnk a'Szent-Lélek-is. Mert minek-utánna ezt mondotta: * † Ez pedig a'ſzövetség, mellyet ſzerzek ő-vélek a'napok-után, úgymond az Úr, Az én törvényimet adom az ő ſzívőkbe, és az ő elméjekbe bé-írom azokat: * és az ő bűnökről és hamiſságokról már többé meg nem emlekezem. * Holott pedig ezeknek bochánattya vagyon: ninch már a'bűnért-valo áldozat. * Bizodalmunk lévén azért atyámfiai a'Szenthelybe-valo bé-menetelre a'Kriſtus vére-által, * a'melly új, és élő útat elkezdett nékűnk a'ſuporlát-által, azaz, az ő teſte-által, * és nagy papunk lévén az Iſten házán: * járúllyunk igaz ſzívvel a'hitnek tellyes-vóltában, a'gonoſz lelki-iſmérettől megtiſztúlván a'ſzívűnk, és meg-moſatatván a'teſtűnk tiſzta vízzel, * tartſuk-meg a'mi reménſégűnknek elhajolhatatlan vallását, (mert igaz a' ki igérte) * és tekintſűnk egy-másra a'ſzeretetnek, és jó-chelekedeteknek fel-indítására: * el nem hagyván a' mi gyűlekőzetűnket, a'mint ſzokáſok némellyeknek, hanem vigaſztalván, és annyival inkább a'menyivel látyátok a'napot el-közelgetni. * † Mert ha akaratunk-ſzerént vétkezűnk az igaſság iſmeretinek el-vétele-után, már nem engedtetik a'bűnökért-valo áldozat, * hanem az ítéletnek rettenetes várakozása, és a'tűznek ſebeſsége, melly meg-emészti az ellenkezőket. * Meg-vetvén valaki a'Moyſes törvényét, minden irgalmaſság-nélkűl " két vagy három tanú-által meghal: * menyivel inkább vélitek hogy ſúlyosb bűntetéſeket érdemel, a'ki az Iſten Fiát meg-tapodgya, és a'teſtamentom vérét, melly-által megſzenteltetett, tiſztátalannak alíttya, és a'kegyelemnek lelkét boſzſzúſággal illeti? * Mert tudgyuk ki mondotta: † Enyím a'boſzſzú-állás, és én meg-fizetek. És iſmég: Mert megítéli az Úr az ő népét. * Rettenetes az élő Iſten kezeibe eſni. * Emlekezzetek-meg pedig ez-előtt-valo napokról, mellyekben meg-világoſíttatván, nagy tuſakodáſát ſzenvedtétek a'háboruſágoknak; * és egy-felől ugyan gyalázatokkal, és háboruſágokkal mindenek nézéſére, adattatok: más-felől pedig, társai lőttetek az effélékben forgottaknak. * Mert a' foglyokon-is ſzánakodtatok, és marhátoknak el-ragadozáſát, őrömmel vőttétek, tudván hogy néktek jobb és meg-maradando jóſzágtok vagyon. * Az-okáért el ne veſzeſsétek a'ti bizodalmotokat, melynek nagy jutalma vagyon. * Mert ſzükſéges néktek a'békeſséges tűrés: hogy az Iſten akarattyát chelekedvén, el-vegyétek az igéretet. * " Mert még egy igen kevés idő-múlva, a'ki el-jővendő, el-jő, és nem kéſik. * † az én igazom pedig a'hitből él. hogy-ha elvonnya magát, nem kedvelli az én lelkem. * Mí pedig nem vagyunk magunk el-vonyáſának fiai a'veſzedelemre, hanem a'hitnek a'lélek meg-nyeréſére.

" *Pſal.* 39. *b.* 7.

† *Pſal.* 39. *b.* 7.

" *Pſal.* 109. *a.* 2. *1. Cor.* 15. *d.* 25. † *Ier.* 31. *f.* 31. *Sup.* 8. *c.* 8.

" *Deut.* 17. *b.* 6. *Matth.* 18. *b.* 16. *Ioan.* 8. *c.* 17. *1. Cor.* 13. *a.* 1. † *Deut.* 32. *c.* 35. *Rom.* 12. *d.* 19.

" *Hab.* 2. *a.* 4. † *Rom.* 1. *b.* 17. *Gal.* 3. *b.* 12.

† *Sup.* 6. *a.* 4.

XI. Rész.

A'Hit pedig a'reménlendő dolgoknak állattya, a'láthatatlanoknak bizonyítása. * Mert ez-által vőtték a'bizonyságot a'vének.* " Hittel értyük hogy teremtetett e'világ az Isten igéjével; hogy a'láthatatlanokból láthatandók leńének.*† Abel hittel méltóságosb áldozatot áldozott az Istenek, hogy-sem Kain, " melly-által megbizonyúlt hogy igaz vólna, bizonyságot tévén az Istē az ő ajándékiról, és meg-hólt-lévén az-által még-is szóll. * † Hittel vitetett-el Hénok hogy halált ne látna, és fel nem találtatott, mert el-vitte őtet az Isten: mert az elvitel-előtt bizonyságot vőtt hogy kedves vólt az Istennél. * A'hit-nélkül pedig lehetetlen kedvesnek lenni az Istennél. mert az Istenhez-járúlónak hinni kell hogy vagyon, és hogy az őtet-keresőknek meg-fizetője légyen. * " Hittel Nóe választ vévén azokról mellyek még nem láttatnak vala, félvén bárkát építe az ő házának meg-szabadítására, mellyel kárhoztatta e'világot: és az igasságnak, melly a'hit-által vagyon, örökőse lőtt. * † Hittel, a'ki Abrahámnak hívattatik, engedé ki-menni a'helyre, mellyet örökségűl véjendő vala: és kiméne, nem tudván hová menne. * Hittel lakott az Igéret-földén, mint idegen földőn, kalibákban lakván, Isaákkal és Jákóbbal azon igéretnek örökősivel. * Mert várja vala a'fondamētomos váraſt, melynek mestere és épitője az Isten.*"Hittel a'magtalā Sára-is erőt vőtt a'magnak fogadására, még ideje-fölött-is: mert igaznak hitte azt leńi a'ki igérte vala.* Azokáért-is egytől (és attól úgy-mint el-hólttól) olly sokan származtak mint az égi chillagok, és mint a'tenger szélin-valo számlálhatatlan fövény. * A'hitben hóltak-meg mind ezek, az igéreteket el nem vévén, hanem távúl nézvén azokat, és kőszöntvén, és meg-valván hogy szarándokok és jövevények a'földön. * Mert a'kik ezeket mongyák, jelentik hogy hazájokat keresik. * És ha arról megemlekeztek-vólna ugyan, a'melyből ki-jőttek, vólt vólna ugyan idejek a'viszsza-térésre.* most pedig jobbat kívának, az-az, a'mennyeit. Azért nem szégyenli az Isten ő Istenőknek hívattatni: mert váraſt készített nékik. * " Hittel áldozta-meg Abrahám Isaákot, mikor kísértetnék, és az eggyetlen egy-szülöttét áldozza vala, a'ki az igéreteket vőtte vala; * a'kinek mondatott: † Hogy Isaákban hívattatik néked magod: * alítván hogy hatalmas az Isten halottaiból-is feltámasztani: az-okáért őtet példáúl-is vőtte. * " Hittel a'jövendőkről áldotta-meg Isaák-is Jákóbot és Esaut. * † Hittel Jákob, halálakor, Jósefnek minden fiait meg-áldotta: "és imádta az ő veszszejének tetejét.* † Hittel Jósef, halálakor, az Israël fiainak ki-jöveteléről emlekezett, és az ő chőtyairól parancholt. * † Hittel Moyses, születtetvén el-rejtetett három hólnapig az ő szülétől, azért hogy látták vólna ékes gyermeknek lenni, " és nem félének a'király parancholattyától. * † Hittel Moyses öreg lévén tagadá magát a'Farao leánya fiának lenni, * inkább választ ván az Isten népével sanyargattatni; hogy-sem az ideig-valo bűnnek gyönyörűségében lenni, * nagyobb gazdagságnak ítélvén a'Krisſus gyalázattyát az Egyiptziusok kinchénél: mert a'jutalomra néz vala. * Hittel hatta-el Egyiptust, nem félvén a'király haragjától: mert a'láthatatlant mint-ha látta vólna úgy várta. * " Hittel tartá-meg a' Húsvétet, és a'vérnek ki-ontását: hogy a'ki az első-szülőtteket öli vala, őket ne illetné. * † Hittel menének-által a'Veres tengeren mint a'száraz földön: mellyet meg-kísértvén az Egyiptziusok, el-nyelettetének. * " Hittel romlottak-el a'Jériko kő-falai, hét-napi környűl-járásal. * Hittel a'kurva Rahab nem veszett-el a'hittetlenekkel, † bé-fogadván békeséggel a'kímeket. * És mit mongyak még? Mert el-fogy az idő ha beszéllek Gédeonról, Bárakról, Sámsonról, Jeftéről, Dávidról, Sámuelről, és a'Profétákról: * kik a'hit-által országokat győztek-meg, igasságot chelekedtek, az igéreteket el-vőtték, az oroszlányoknak szájokat bé-dugták, * a'tűznek sebes erejét meg-óltották, a'kard élitől meg-menekedtek, a'betegségből meg-gyógyúltak, a'hadban erősekké lőttek, az idegeneknek táborit meg-futamtatták: * az aszszony'állatok a'fel-támadásból az ő halottyokat viszsza-vőtték. Némellyek

" Gen. 1. a. 3.
† Gen. 4. a. 2.
" Mat. 23. d. 24
† Gen. 5. c. 24. Eccli. 44. c. 16
" Gen. 6. c. 23. Eccli. 44. c. 17.
† Gen. 15. a. 5.
" Gen. 17. c. 19.
" Gen. 22. a. 1. Eccli. 44. d. 21
† Gen. 21. b. 12. Rom. 9. b. 7.
" Gen. 27. d. 27.
g. 36. † Gen. 48. c. 15.
" Gen. 47. d. 31. † Gen. 50. d. 24
† Exod. 2. a. 2.
" Exod. 1. c. 16. † Exod. 2. b. 11.
" Exod. 12. † Exod. 14. c. 22.
" Ioſ 6. d. 20.
† Ioſ c. 2. a. 3.

pedig ki-feszíttettek, szabadúlást nem vévén, hogy jobb fel-támadást találnának. * Némellyek pedig chufolásokat és vereségeket szenvedtek, annak-fölötte fogságokat, és tömlöczöket: * meg-köveztettek, el-vagdaltattak, meg-kísértettek, kardal meg-ölettetvén meg-hóltak: széllyel-jártak juh 's kechke bőrökben, szűkölködvén, szorongattatván, nyomorgattatván: * kikre nem vólt mélto e' világ: a' pusztákban bújdostak, a' hegyeken, és barlangokban, és a' föld üregiben. * És mind ezek a' hitnek bizonyság-tételével meg-próbáltatván, el nem vették az igéretet, * az Isten mi-érettünk valami jobbat rendelvén, hogy nálunk-nélkül ne jutnának a' tekélletességre.

36 37 38 39 40

XII. Rész.

1 A Z-okáért mi-is ennyi sok tanúknak felyhőjével környűl-vétetvén, " le-tévén minden terhet, és környűlünk-valo bűnt, békeséges-tűrés-által fussunk az előnkbe-adatott viadalra: * nézvén a' hitnek El-kezdőjére, és el-végezőjére a' Jésusra, ki eleibe vévén az örömet el-szenvedte a' kereszt, meg-vetvén a' gyalázatot, és az Isten székének jobjára űl. * Mert gondollyátok-meg azt, a' ki maga-ellen a' bűnösöktől illyen ellen-mondást szenvedett: hogy meg ne fáradgyatok, lelketekben el-fogyatkozván. * Mert még szintén a' vérig nem tusakodtatok, a' bűn-ellen viaskodván: * és el-feletkeztetek a' vígaszta-lásról, melly néktek mint fiaknak szóll, mondván: † Fiam, el ne mulasd az Úr fenyítékét: se el ne fáradgy midőn tőle dorgáltatol. * Mert a' kit szeret az Úr, meg-sanyargattya: megostoroz pedig minden fiat, a' kit hozzája fogad. * A' fenyítékben megmaradgyatok. Mint fiaknak úgy ajánlya magát néktek az Isten: mert kichoda olly fiú, a' kit az atya meg nem dorgál? * Hogy-ha a' fenyítéken-kivűl vattok, melyben mindenek részesek lőttek: tahát fattyak vattok, és nē fiak. * Továbbá a' mi testi atyáink ugyan, tanitóink vóltak, és böchűllöttük őket: nem inkább engedűnk-e a' lelkek Attyának, és élűnk? * És azok ugyan kevés napi ideig, az ő akaratyok-szerént oktatnak vala minket: ez pedig arra, a' mi hasznos az ő megszenteléssének el-vételére. * Minden fenyíték pedig, mostanában nem látszik ugyan örömre lenni, hanem szomoruságra: az-után pedig az igasságnak békeséges gyűmölchét adgya az őtet-gyakorlóknak. * Az-okáért, a' lassu kezeket, és a' meg-lankadott térdeket, emellyétek-fel, * és igyenes lépéseket szerezzetek a' ti lábaitoknak: hogy valaki sántikálván el ne tévelyedgyék, hanē inkább meg-gyógyúllyon. * " Békeséget kövessetek mindenekkel, és szentséget, melly-nélkül senki nem láttya az Istent: * reá figyelmezvén hogy valaki az Isten malasztyát el ne múlasa: hogy valami keserű gyökér fel-nevekedvén akadályt ne tégyen, és az-által sokan meg ne fertezteljenek. * Senki ne légyen parázna, vagy szentségtelen † mint Esau: ki egy eledelért el-adta az ő elsőszülöttségét. * mert tudgyátok hogy " az-után-is kívánván örökségűl venni az áldást, meg-vettetett: mert nem talált helyt a' penitentziára, noha azt köny-húllatásokkal kereste vólna. * † Mert nem járúltatok a' tapasztalhato hegyhez, és a' fel-gerjedett tűzhöz, és a' forgó-szélhez, és a' homályosághoz, és a' szél-vészhez, * és a' trombita zengéshez, és az igék szavához, mellyet a' kik hallottak, mentették magokat, hogy hozzájok ige ne lenne. * Mert el-nem szenvedheték a' mi mondatik vala: * " És ha oktalan állat illeti-is a' hegyet, meg-köveztessék. * És így rettenetes vala a' mi látatik vala. Moyses mondotta: El-ijedék, és el-réműlék. * Hanem járúltatok a' Sion hegyéhez, és az élő Isten városához, a' menyei Jerusalemhez, és a' sok ezer Angyalok sokaságához, * és az első-szűlöttek Anyaszentegyházához, kik bé-irattanak menyekben, és mindeneknek birájához az Istenhez, és a' tekélletes igazaknak lelkeihez, * és az új testamentomnak közbe-járójához a' Jésushoz, és a' vérnek öntözéséhez melly jobbá szóll hogysem Ábel. * Lássátok hogy meg ne vessétek a' szóllót. Mert ha azok meg nem menekedtek, meg-vétvén azt a' ki a' földön szóll vala: sokkal inkább mi, a' kik a' menyekből nékünk szóllót meg-útállyuk. * A' kinek szava akkor meg-mozdította a' földet: most pedig fogadást tészen, mondván: " " Még egyszer; és én meg-mozdítom

2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26

" Rom. 6. a. 4. Col. 3. b. 8. Epheſ. 4 c. 23. 1. Pet. 2. a. 1. & 4. a. 1.

† Prov. 3 b. 11. Apoc. 3. d. 19.

" Rom. 12. b. 8.

† Gen. 25. d. 33.

" Gen. 27. f. 88.

† Exod. 19. b. 12. & 20. c. 22.

" Exod. 19. a. 13.

" " Agg. 2. b. 7.

nem chak a'földet, de az eget-is. * 27
Hogy pedig azt mondgya, Még egy- 12
ſzer: jelenti az ingadozóknak, úgy- C
mint meg-lőtteknek, el-vitelét, hogy
meg-maradgyanak a'mik mozdítha- 13
tatlanok. * Az-okáért meg-mozdít- 28
hatatlan orſzágot bé-vévén, va- 14
gyon kegyelműnk: melly-által ked- 15
veſkedvén ſzolgállyunk az Iſtennek,
félelemmel és bőchűllettel.* † Mert a' 29
mí Iſtenűnk meg-eméſztő tűz.

† Deut. 4. d. 24.

XIII. Rész.

Az atyafiúi ſzeretet marad- 1
gyon bennetek.* "És a'gaz- 2
dálkodáſról el ne feletkez- A
zetek, mert ez-által † némel- 17
lyek el-rejtve vóltak, Angyalokat
fogadván-bé ſzálláſra. * Meg-emle- 3
kezzetek a'foglyokról, mint vélek-
eggyűtt-valo foglyok; és a'fárado-
zókról, úgy-mint tí-is a'teſtben lak- 18
ván. * Tiſzteletes mindenekben a' 4
házaſság, és makula-nélkűl valo D
ágy. * Mert a'paráznákat, és a'házaſ- 19
ſág-rontókat meg-itéli az Iſten.* Főſ- 5
vényſég-nélkűl-valo erkőltſűnk lé-
gyen, meg-elégedvén a'jelen-valók- 20
kal. mert ő mondotta: "Nem hagy-
lak téged, ſem el nem hagylak; * úgy 6
hogy bízváſt mongyuk: † Az Úr az
én ſegétőm: nem félek mit mivellyen
nékem az ember. * Meg-emlekezze- 7
tek a'tí előttetek-járókról, a'kik nék- B
tek az Iſten igéjét hirdették: kiknek
látván magok-viſeléſének végét, kő-
veſsétek hitőket. * A'Jéſus Kriſtus 8
tegnap, és ma: ugyan-azon mind ő- 22
rőkké-is.* Kűlőmbőző és idegē tudo- 9
mányoktól el ne viteſsetek. Mert igen
jó a'malaſztal meg-erőſsíteni a'ſzí- 23
vet, nem étkekkel: mellyek nem haſz-
náltak azoknak a'kik azok-után jár-
tak.* Vagyon óltárunk, melyről nem 10
ſzabad enniek a'ſátorhoz-ſzolgálók-
nak. * "Mert a'melly állatoknak vé- 11
re bé-vitetik a'bűnért a'Fő pap-által
a'Szent-helyre, azok teſtei meg-éget-

" Rom. 12. c. 13. 1. Pet. 4. c. 9. † Gen. 18. a. 3. & 19. a. 2. " Ioſ. 1. a. 5. † Pſal. 117. a. 6. " Lev. 16. f. 27.

tetnek a'táboron-kivűl. * Az-okáért
Jéſus-is, hogy meg-ſzentelné a'népet
az ő vére-által, a'kapun-kivűl ſzen-
vedett. * Mennyűnk-ki-azért ő-hoz-
zája a'tábor-kivűl, az ő gyalázattyát
hordozván. * † Mert ninch itt mara- † Mich. 2. c. 10.
dando váraſunk, hanem a'jővendőt
kereſsűk. * Ő-általa azért ſzűntelen
bé-mutaſsuk az Iſtennek a'dichéret-
nek áldozattyát, az-az, az ő nevéről-
valo vallás-tévő ajakoknak gyűmől-
chét. * A'jó-téteményről pedig, és
az alamiżnálkodáſról el ne feletkez-
zetek: mert efféle áldozatokkal en-
geſzteltetik-meg az Iſten.* Engedgye-
tek a'tí előttetek-járóknak, és birto-
kok-alatt legyetek. Mert ők vígyáz-
nak, úgy-mint kik ſzámot adnak a'tí
lelkeitekért, hogy őrőmmel chele-
kedgyék azt, és nem nyőgve: mert az
néktek nem haſznál. * Imádkozza-
tok érettűnk: mert reméllyűk hogy
jó lelki-iſméretűnk vagyon, minde-
nekben jól akarván forgolódni. * En-
nek-főlőtte kérlek títeket hogy azt
chelekedgyétek, hogy hamarább
viſzſza-adattaſsam néktek. * A'bé-
keſégnek Iſtene pedig, ki a'halálból
ki-hozta a'juhoknak nagy páſtorát,
az őrők ſzővetſégnek vére-által, a'mí
Urunk Jéſus Kriſtuſt, * igazgaſson
títeket minden jóra, hogy az ő akarat-
tyát chelekedgyétek: azt cheleked-
vén bennetek a'mí kellemetes légyen
ő-előtte a'Jéſus Kriſtus-által: kinek
dichőſég mind őrőkkőn őrőkké. A-
men. * Kérlek pedig títeket atyám-
fiai, hogy el-ſzenvedgyétek a'vigaſz-
taláſnak igéjét. Mert igen keveſet ír-
tam néktek. * Légyen tudtotokra
hogy a'mí atyánkfia Timóteus el-
ereſztetett, kivel (ha hamarább meg-
jő) meg-látlak títeket.* Kőſzőntſetek
minden előttetek-járókat, és minden
ſzenteket. Kőſzőntnek títeket az
Olaſz-orſzági atyafiak. * Kegyelem
minnyájotokkal. Amen.

SZ. JAKAB APOSTOL KŐZŐNSEGES LEVELE.

I. Rész.

Jakab az Iſtennek, és a' 1
mí Urunk Jéſus Kriſtuſ- A
nak ſzolgája, az el-ſzél-
ledett tizen-két nemzet-
ſégnek, kőſzőnetemet.

2 * Minden őrőmnek alíttſátok atyám-
fiai, mikor kűlőmb-kűlőmb kiſérte-
tekbe eſtek: * "tudván hogy a'tí hi- " Rom. 5. a. 3.
teteknek próbáláſa békeſéges-tűréſt
ſzerez. * A'békeſéges tűréſnek pe-
dig tekélletes chelekedete vagyon:

hogy tekélletesek legyetek és éppek, semmiben meg nem fogyatkozván. * Ha ki pedig közzületek bölcheség-nélkül szükölködik, kérje az Istentől, ki mindeneknek bévséggel adgya, és szemére nem hányja: és meg-adatik néki. * " Hittel kérje pedig, semmit nem kételkedvén: mert a' ki kételkedik, hasonló a' tenger habjához, melly a' széltől meg-indíttatik és ide's tova hányattatik. * ne alíttsa azért az az ember hogy valamit végyē az Úrtól. * A' kettős-szívű ember, álhatatlan minden útaiban. * Dichekedgyék pedig az alázatos atyafiu az ő fel-magasztalásában; * a' gazdag pedig az ő alázatosságában, † mert mint a' fűnek virága el-múlik. mert * a' nap feltámadott hévséggel, és meg-szárasztotta a' füvet, és annak virága le-húllott, és a' színének ékessége el-veszett: úgy a' gazdag-is az ő útaiban meghervad. * " Bóldog ember, a' ki a' kisértetet el-szenvedi: mert mikor megpróbáltatik; el-vészi az életnek koronáját, mellyet ígért az Istē az őtet-szeretőknek. * Senki mikor kísértetik, ne mondgya, hogy az Istentől kísértetik: mert az Isten a' gonoszokra nem kísértő: ő pedig senkit nem kísért. * Ki-ki pedig kísértetik az ő kívánságától el-vonyattatván, és hitegettetvén. * Az-után a' kívánság mikor fogad, a' bűnt szűli: a' bűn pedig mikor véghez mégyen, a' halált nemzi. * Ne tévelyegjetek azért szerelmes atyámfiai.* Minden jó adomány, és minden tekélletes ajándék, onét-felyűl vagyon; le-szálván a' világosságnak Attyától, kinél nintsen változás, sem változásnak árnyékozása. * Mert akarattya-szerént szűlt minket az igasságnak igéjével, hogy némineműnek kezdeti légyünk az ő teremtett-állattyának. * Tudgyátok szerelmes atyámfiai. † Légyen pedig minden ember gyors a' hallásra: késedelmes pedig a' szólásra, és késedelmes a' haragra. * Mert az embernek haragja, az Istennek igasságát nem chelekeszi. * Az-okáért el-vetvén minden tisztátalanságot, és a' gonoszságnak bévelkődését, szelídséggel vegyétek-bé a' bé-oltatott igét, melly üdvözítheti a' tí lelkeiteket. * " Legyetek pedig az igének chelekedői, és nem chak halgatói: meg-chalván magatokat. * Mert ha ki halgatója az igének, és nem chelekedője: az a' férfiúhoz hasonlíttatik, ki meg-tekínti terméset-szerént-valo ábrázattyát a' tűkörben: * mert meg-tekíntette magát, és el-ment, és mingyárt el-felejtette minémű volt. * A' ki pedig bé-tekínt a' szabadságnak tékélletes törvényébe, és abban marad, nem feledékeny halgato lévén, hanem a' chelekedetnek követője: ez bóldog-lészen az ő chelekedetébe. * A' ki pedig magát Istēt-tisztelőnek alíttya lenni, meg nem zabolázván a' nyelvét, hanem meg-chalván a' maga szívét: ennek heába-valo az ő Isteni tisztelete. * A' tiszta, és makula-nélkűl-valo Isteni tisztelet az Isten's az Atya-előtt, ez: meg-látogatni az árvákat és özvegyeket az ő háboruságokban, és makula-nélkűl magát meg-őrizni e' világtól.

II. Rész.

Atyámfiai, a' mí dichőséges Urunk Jésus Kristusban-valo hit ne légyen nálatok személy-válogatással. * Mert ha bé-mégyen a' tí gyülekőzetetekbe valamelly férfiu, arany gyűrője lévén, feír ruhában, bé-megyen pedig egy szegény-is rongyos ruhában, * és arra tekíntetek a' ki ékes ruhában öltőzött, és mongyátok néki: Te üllyí itt jól; a' szegénynek pedig mongyátok: Te állyamott; vagy üllyí a' lábaimnak sámolya-alá: * nem ítéltök-e magatokban, és nem lőtterek-e hamis gondolatu bírákká? * Hallyátok szerelmes atyámfiai, az Isten nem a' szegényeket válaszotta-e e' világon, a' kik gazdagok a' hitben, és örökősi az országnak, mellyet az Isten az őtet-szeretőknek ígért? * Tí pedig tisztetlenséggel illettétek a' szegényt. Nem a' gazdagok nyomorgatnak-e titeket hatalmasággal, és ők vonszanak titeket a' törvényekre? * Nem ők káromlyák-e a' jó nevet, mellyel tí neveztettők. * De ha a' királyi törvényt bé-tellyesítitek az Irás szerént: " Szeresed felebarátodat mint tennen-magadat; jól mivelitek: * ha pedig személyt válogattok; bűnt chelekeszték, meg-feddetvén a' törvénytől mint által-hágók. * Valaki pedig az egész törvényt meg-tartya, vétkezik pedig egyben; mindenekben vétkessé lőtt. * Mert a' ki azt mondotta: Ne paráználkodgyál; azt-is mondot-

" Mat. 7. a. 7. & 21. c. 22. Mar. 11. c. 24. u Lc. 11. b. 9. Ioan. 14. b. 13. & 16. c. 23. f. 24. † Eccli. 14. c. 18. Isa. 40. b. 6. 1. Pet. 1. d. 24. " Iob. 5. c. 17.

† Prov. 17. d. 27.

" Mat. 7. d. 21. Rom. 2. b. 15.

Lev. 19. c. 13. Deut. 1. c. 16. & 16. a. 19. Prov. 24. c. 23. Eccli. 42. a. 1.

" Lev. 19. d. 18. Matth. 2. d. 39. Marc. 12. c. 31. Rom. 13. c. 9. Gal. 5. c. 15. † Lev. 19. c. 16. Deut. 1. c. 18. Matth. 5. c. 19.

mondotta: Ne ölly. Hogy-ha nem pa-
ráználkodol, de ölſz; által-hágtad a'
törvényt.* Így ſzóllyatok, és így che- 12
lekedgyetek, mint a'ſzabadſág tör-
vénye-által meg kezdvén itéltetni. * 13
Mert irgalmaſság-nélkül-valo itélete
léſzen annak, a'ki irgalmaſságot nem
chelekedett: felyül-halladgya pedig
az irgalmaſság az itéletet. * Mit haſz- 14
nál, atyámfiai, ha valaki mongya
hogy hite vagyon, chelekedeti pedig
ninchenek? Vallyon üdvözítheti-e
azt a'hit? * " Ha pedig az ötſénk 15
vagy húgunk mezítelenek, és ſzükölködnek minden-napi táplálás-nélkül,
* mongya pedig valamellyitek azok- 16
nak: Meñyetek-el békével, melegedgyetek-meg és elégedgyetek-meg;
nem adtok pedig nékik a' teſt ſzüſégére-valókat, mit haſznál az. * Így a' 17
hit-is, ha chelekedeti nem léſznek,
meg-hólt önnön-magában. * De 18
azt mongya valaki: Néked hited vagyon, és nékem chelekedetim vannak. mutaſd-meg nékem hitedet a'
chelekedetek-nélkül; és én meg-mutatom néked a'chelekedetekből az én
hitemet. * Te hiſzed hogy egy az 19
Iſten: Jól chelekeſzed: az ördögök-is D
hiſzik, és rettegik. * Akarod-e pedig 20
tudni, te hiuſágos ember, hogy a'hit
a'chelekedetek-nélkül meg-hólt? * 21
† Abrahám a'mí atyánk, nem a'che-
lekedetekből igazúlt-e meg, áldozván
az ö fiát Iſaákot az óltáron? * Látod-e 22
hogy a'hit eggyütt munkálkodott az
ö chelekedetivel: és a'chelekedetek-
ből a'hit tekélleteſsé lött? * És bé- 23
tellyeſedett az Irás, mondván: " Hitt
Abrahám az Iſtennek, és igaſságra tu-
lajdoníttatott néki, és az Iſten barát-
tyának neveztetett. * Láttyátok-e 24
hogy a'chelekedetekből igazíttatik-
meg az ember, és nem chak a'hitből?
* Haſonló-képpē † a'kurva Rahab-is, 25
nem a'chelekedetekből igazúlt-e
meg, bé-fogadván a'követeket, és más
úton el-bochátván? * Mert a'mint a' 26
teſt lélek-nélkül meg-hólt, úgy a'hit-
is a'chelekedetek-nélkül meg-hólt.

"1. Ioan. 3. c. 17.

† Gen. 22. b. 9.

" Gen. 15. b. 6. Rom. 4. a. 3. Gal. 3. a. 6.

† Ioſ. 2. a. 10.

III. Rész.

Matth. 23. a. 8.

A Tyámfiai, ne legyetek ſokan 1
meſterek, tudván hogy na- A
gyobb itéletet véſztek.* Mert 2
ſokakban vétkezünk min-
nyájan. A'ki a'ſzóbā meg nem botlik:
az tekélletes férfiu. zabolán hordoz-
3 hattya egéſz teſtét-is.* Ha pedig a'lo-
vaknak ſzájokba zabolákat vetünk
hogy nékünk engedgyenek, és egéſz
4 teſtöket ſzéllyel vezettyük: * Ímé a'
hajók-is, noha nagyok, és erős ſze-
lektől hajtatnak, egy kis kormánytól
oda vezettetnek a'hová az igazgató-
5 nak indúlattya akarja:* Úgy a'nyelv-
B is kichiny tag ugyan, és nagy dolgo-
kat indít. Ímé minémü tüz melly
nagy erdőt meg-éget! A'nyelv-is tüz,
6 minden hamiſságnak gyüleközete. *
A'nyelv a'mí tagjaink-között hely-
heztetett, melly az egéſz teſtet meg-
förtözteti, és a'gehennától fel-ger-
jeſztetvén, fel-gyulaſztya életünknek
7 tellyes forgáſát. * Mert minden va-
dak, és madarak, és chúſzo-máſzók, és
egyéb-féle állatok terméſzete meg-
ſzelídíttetik, és meg-ſzelídíttettek az
8 emberi terméſzettől: * a'nyelvet pe-
C dig ſenki az emberek-közzül meg
nem ſzelídítheti: nyughatatlan go-
9 noſz, tellyes halálos méreggel. * Az-
zal áldgyuk az Iſtent 's az Atyát: és
azzal átkozzuk az embereket, kik az
Iſten haſonlatoſságára teremtettek.
10 * Azon ſzájból ſzármazik az áldás 's
az átok. Nem kell ezeknek így lenni,
11 atyámfiai. * Vallyon a'kút azon for-
rásból, bochát-e ki édes és keſerü vi-
12 zet? * Vallyon, atyámfiai, a'füge-fa te-
remhet-e ſzőlőt, vagy a'ſzőlő-tő fü-
13 gét? Így a'ſós ſem adhat édes vizet. *
Kichoda közöttetek bölch, és túdós?
Mutaſsa-meg a'jó maga-viſelésből az
ö chelekedetét a'bölcheſégnek ſze-
14 lídſégével. Hogy-ha a'keſerü irégyſég
D vagyon bennetek, és viſzſza-vonyá-
ſok vannak ſzíveitekben: ne diche-
kedgyetek, és ne hazudgyatok az igaſ-
15 ſág-ellen. * mert nem onnét-felyül
ſzármazo bölcheſég ez, hanem föl-
16 di, teſti, ördögi.* Mert a'hol az irégy-
ſég's a'viſzſza-vonyás: ott az álhatat-
lanſág, és minden gonoſz chelekedet.
17 * Az onnét-felyül-valo bölcheſég pe-
dig, elöſzör ſzemérmes, az-után béke-
ſéges, jó erkölchu, künnyen-engedö,
a'jókkal-eggyezö, tellyes irgalmaſ-
ſággal, és jó gyümölchökkel, nem
18 itélö, tettetés-nélkül-valo. * Az
igaſságnak gyümölche pedig,
békeſégben vettetik, a'
békeſég ſzerzök-
nek.

IV. Rész.

HOnnét vannak a'hadak és a' pörlődések tí-köztetek? Nem innét-e? a'tí kívánságitokból, mellyek vitézkednek a'tí tagjaitokban? * Kívántok, és ugyan ninchen: ölnök, és irégykedtök: és meg nem nyerhetitek: versengetek, és harczoltok, és ugyan ninchen, azért hogy nem kéritek. * Kéritek, és nem vészitek-el: azért hogy gonoszúl kéritek: hogy a'tí kívánságitokra költsétek. * Paráznák, nem tudgyátok-e hogy e'világ barátsága, ellensége az Istennek? Valaki azért e'világ barátya akar lenni, az Istenek ellenségévé lészen. * Vélitek-e hogy heába mongya az Irás: Irégységre vágyódik a' lélek, a'ki bennetek lakik? * Nagyobb kegyelmet ád pedig. Az-okáért mongya: " Az Isten a'kevélyeknek ellennek-áll, az alázatosoknak pedig malasztot ád. * Engedgyetek azért az Istennek: ellene-állyatok pedig az ördögnek, és el-fút tőletek. * Közelgessetek az Istenhez, és hozzátok közelget. Tisztittsátok-meg a'kezeiteket, bűnösök: és tisztittsátok-meg szíveiteket, kettős szívűek. * Nyomorogjatok, és gyászollyatok, és sírjatok: a'tí nevetéstek siralomra fordúllyon, és az örömötök keserűségre. * † Alázzátok-meg magatokat az Úr színe-előtt, és felmagasztal titeket. * Ne rágalmazzátok egy-mást atyámfiai. A'ki az attyafiát rágalmazza, vagy a'ki itéli az attyafiát, a'törvényt rágalmazza, és a' törvényt itéli. Ha pedig a'törvényt itéled: nem vagy a'törvénnek chelekedője, hanem itélője. * Egy a'törvény-ado, és az itélő, ki el-veszthet, és meg-szabadíthat. * " Te pedig ki vagy, a'ki felebarátodat itéled? Ímé most a' kik mongyátok: Ma, vagy hólnap elmegyünk ama'városba, és ott esztendőt töltünk ugyan, és vásárlunk, és nyereséget szerzünk: * kik nem tudgyátok mi lészen hólnap. * Mert michoda a'tí életetek? kevés ideig tettző pára, és az-után el-enyészik. A' helyett hogy azt mondanátok: Ha az Úr akarja; És: Ha élünk, ezt vagy amazt chelekeszszük. * Most pedig örvendeztök a'tí kevélységtekben. Minden efféle örvendezés, gonosz. * Azért a'ki jót túd chelekedni, és nem chelekeszi, bűn ő-néki.

V. Rész.

NŐ már gazdagok, sírjatok ordítván a'reátok következendő nyomoruságitokon. * A'tí gazdagságitok megrothadtak: és a'tí ruházatitok a'molyoktól emésztettek-meg. * A'tí aranyatok 's ezüstötök-meg rozdásúlt és azok rozdája bizonyságúl lészen ellenetek, és meg-emészti a'tí testeiteket mint a'tűz. Haragot gyűjtöttetek magatoknak az utólso napokra. * Ímé a'munkások bére, kik a'tí tartományitokat meg-aratták, melly tőletek chalárdúl meg-tartatott, kiált: és azok kiáltása a'seregek Ura fületbe bé-ment. * Vígan laktatok a'földön, és bujaságban neveltétek a'tí szíveiteket, a'meg-ölés napjára. * Kárhoztattátok, és meg-öltétek az igazat, és nem állott ellenetek. * Békeséges-tűrők légyetek azért atyámfiai, az Úr el jövetelé-ig. Ímé a'szánto ember várja a'földnek drága gyümölchét, békeséggel várakozván míg a'reggeli és estveli esőt vegye. * Békeséges-tűrők legyetek azért tí-is, és erősittsétek-meg a'tí szíveiteket: mert az Úrnak el-jövetele el-közelgetett. * Ne fohászkodgyatok atyámfiai egy-más-ellen, hogy meg ne itélteséssetek. Ímé a'bíro az ajtó-előtt áll. * Példáúl vegyétek, atyámfiai, a' nehéz ki-múlásban, a' munkában, és békeségesi-tűrésben, a' Profétákat: kik az Úr nevében szóllottak. * Ímé bóldogoknak tartyuk azokat, a'kik tűrtenek. A' Jób türését hallottátok, és miben végezte azt az Úr láttátok, mert irgalmas az Úr, és könyörűlő. * Mindenek-fölött pedig atyámfiai † ne eskűdgyetek, se az égre, se a'földre, se akár-mi egyéb eskűvéssel. Légyen pedig a'tí beszédetek: Úgy, úgy: Nem, nem: hogy az itéletbe ne essetek. * Szomorkodik-e valaki közzűletek? imádkozzék: Chendesz szívvel vagyon-e? énekellyen. * Beteg-e valaki közzűletek? vigye-bé az Egyházi-szolgákat, és imádkozzanak érette, meg-kenvén őtet olajjal az Úr nevében: * és a'hitből-valo imádság meg-szabadíttya a'beteget, és meg-könnyebbíti őtet az Úr: és ha bűnökben lészen, meg-bochátttatnak néki. * Vallyátok-meg azért egy-másnak a'tí bűneiteket, és imádkozzatok egy-másért hogy üdvözűllyetek: mert sokat használ az igaznak

" Prov. 3. d. 34. 1. Pet. 5. b. 5.

† 1. Pet. 1. b. 6.

" Rom. 14. a. 4.

† Mat. 5. f. 34.

Iac. 4. 5.

igaznak szűntelen-valo kőnyörgése. 19 * Atyámfiai, ha ki el-tévelyedik közzülletek az igasságról, és meg-téríti
*3. Reg. 17. a. 1. Luc. 4. d. 25. * " Illyes hozzánk-hasonló ember 17 valaki őtet: * tudni kell, hogy a'ki
vólt szenvedhető: és imádsággal 20 meg-térítteti a'bűnöst az ő tévelygő
imádkozott hogy ne lenne első a' útáról, meg-szabadíttya annak lelkét
földre, és nem lőtt első három esz- a'haláltól, és el-fődözi a'bű-
tendeig, és hat hólnapig. * És ismég 18 nőknek soka-
imádkozott: és az ég esőt adott, és a' ságát.
föld meg-adta az ő gyümölchét.

SZENT PETER APOSTOL I. LEVELE.

I. Rész.

12 vedésit, és az-után-valo dichőségit: *

PÉter a'Jésus Krisztus Apostola, a'választott jövevényeknek, a'kik elszélledtek Pontusba, Galatziába, Kappadocziába, Asiába, és Bitiniába, * az Atya Istennek eléve-valo ismérete-szerént, a'Léleknek meg-szenteléssére, az engedelemre, és a'Jésus Krisztus vérének el-hintéssére: A'kegyelem és békesség meg-tőbbüllyön néktek. * "Áldott az Isten és a'mi Urunk Jésus Krisztusnak Attya, ki az ő nagy irgalmassága-szerént újonnan szűlt minket élő reménségre, a'Jésus Krisztusnak halottaiból-valo fel-támadása-által, * a'meg nem veszhető, és meg nem ferteztethető, és meg nem hervadhato örökségre, melly mennyekben néktek tartatik, * a'kik az Isten erejéből meg-őriztettők a'hit-által az üdvősségre, melly el-készíttetett hogy meg-jelennyék az utólso időben. * Melyben örvendeztők, ha most egy-keveső szomorkodni kellis külömb-külömb-féle kísértetekben: * hogy a'tí hiteteknek próbálása, melly sokkal drágább az aranynál (melly a'tűz-által próbáltatik-meg) találtatsék dichéretre, és dichőségre, és tisztességre a'Jésus Krisztusnak meg-jelenésekor: * kit, noha nem láttatok, szerettők: kiben most-is nem látván, hisztek: hívén pedig örvendeztők ki-mondhatatlan és dichőséges örömmel: * el-vévén a'tí hiteteknek végét, a'lelketek üdvősségét. * Melly üdvősségről kérdezkedtek, és tudakoztak a' profétáik, a'kik a'tí kővetkezendő malasztotokról profétáltak: * tudakozván michoda vagy minémű időt jelentene ő-bennek a'Krisztus Lelke: meg-jövendölvén a'Krisztusnak szen-

1 C
A
2
13
3
14
15
4 16 † Lev. 11. g. 44. & 19. a.
17
5 2 & 20.
B b. 7.
18 " Deut.
6 D 10. d. 17. Rom. 2. b. 15. Gal. 2. b. 6.
7 19 † 1. Cor. 6. d. 20. & 7. d. 23.
20
8 Heb. 9. d. 11.
21 1. Ioan. 1. b. 7. Apoc. 1. b. 10.
9
10 22
11
2

* Atyámfiai, ha ki el-tévelyedik közzülletek az igasságról, és meg-téríti valaki őtet: * tudni kell, hogy a'ki meg-térítteti a'bűnöst az ő tévelygő útáról, meg-szabadíttya annak lelkét a'haláltól, és el-fődözi a'bűnöknek sokaságát.

* Atyámfiai, ha ki el-tévelyedik közzülletek az igasságról, és meg-téríti valaki őtet: * tudni kell, hogy a'ki meg-térítteti a'bűnöst az ő tévelygő útáról, meg-szabadíttya annak lelkét a'haláltól, és el-fődözi a'bűnöknek sokaságát.

vedésit, és az-után-valo dichőségit: * kiknek meg-jelentetett, hogy nem magoknak, hanem néktek szolgáltak azokban, mellyek most néktek hirdettettek azok-által a'kik az Evangéliomot néktek hirdették, a'menyből bochátttatott Szent-Lélek-által, kit az Angyalok látni kívánnak. * Az-okáért a'tí elméteknek ágyékit fel-övedzvén, józanok-lévén tekéllettesen bízzatok a'kegyelembe, melly néktek adatik, a'Jésus Krisztusnak meg-jelenésére: * mint engedelmes fiak, nem szabván magatokat a'tí tudatlanságtoknak előbbi kívánságihoz: * hanem a'Szent-szerént, a'ki titeket hívott; tí is minden magatok-viseléséhen szentek legyetek: * mert írva vagyon: † Szentek legyetek, mert én Szent vagyok. * És ha ségétségűl hívjátok azt az atyát, a'ki " személy-válogatás-nélkűl, kinek-kinek az ő chelekedete-szerént, ítél, féleleműel forgolódgyatok a'tí életeteknek idején. * Tudván hogy nem meg-veszendő arany ő vagy ezüstön váltattatok-meg a' tí atyáitoknak rendelése-szerént-valo haszontalan forgolódástokból: * † hanem a'Krisztusnak, úgy-mint makula nélkűl-valo és fertezetlen bárány-nak drágalátos vérén: * ki e'világnak fel-állatása-előtt meg-ismértetett ugyan, meg-jelentetett pedig az utólso időkben tí-érettetek, * kik ő-általa hívek vattok az Istenben, a'ki fel-támasztotta őtet halottaiból, és dichőséget adott néki, hogy a'tí hitetek, és reménségtek az Istenben lenne: * A'tí lelkeiteket meg-tisztítván a'szeretetnek engedelmességével, az atyafiúi szeretettel, egy ügyű szívből szorgalmatosbá szeressétek egy-mást: * újonnan-szűlettetvén nem rothadando magból, hanem rothadatlanból, az élő és örökké meg-maradando

" *Isaiás 40. b. 6. Eccli. c. 8. Iac. 1. b. 10.*

Istennek igéje-által. * " mert minden test mint a' fű ; és minden ő dicsősége mint a' fűnek virága : meg-száradott a' fű , és az ő virága el-hullott.* Az Úr igéje pedig örökké megmarad. ez pedig az ige, a' melly néktek hirdettetett.

II. Rész.

Rom. 6. a. 4. Ephes. 4. c. 12. Colos. 3. b. 8. Hebr. 12. a. 1.

LE-tévén azért minden gonoszságot, és minden álnokságot, és kép-mutatásokat, és irígységeket, és minden rágalmazásokat, * mint a' most-szűletett gyermekek, álnokság-nélkül, értelmes tejet kívánnyatok: hogy az-által nevekedgyetek az üdvösségre, * ha mindazáltal meg-kóstoltátok hogy édes az Úr. * Kihez járúlván mint élő kőhöz, ki az emberektől meg-vettetett ugyan, az Istentől pedig választ atott, és tiszteltetett: *tí-is mint élő kövek felyűl reá építtessetek , lelki házúl, szent papságúl, a' lelki áldozatokat bémutatni, kedveseket az Istenek a' Krisztus-Jésus-által. * Az-okáért vagyon az Irásban : " Ímé Sionban, választott, drágalátos, fő szeglet-követ tészek, és a' ki hiszen abban, meg nem szégyenűl. * Néktek azért hívőknek tisztesség: a' nem-hívőknek pedig, † az a' kő, a' mellyet az építők meg-vetettek, fő szeglet-kővé lőtt, * és botlásnak köve, és botránkozásnak kő-szikl[á]ja, azoknak a' kik meg-botlanak az igében, és nem hisznek annak a' melyre rendeltettek-is. * Tí pedig választott nemzet, királyi papság, szent nemzetség, meg-váltatott nép : hogy hirdessétek annak erejét, a' ki titeket a' setétségből az ő chodálatos világosságára hívott. * " Kik valaha nem nép, most pedig az Isten népe : kik irgalmasságot nem nyertetek volt, most pedig irgalmasságot nyertetek. * † Szerelmesim, kérlek titeket mint jövevényeket és szarándokokat, hogy meg-tartóztassátok magatokat a' testi kívánságoktól, melyek vitézkednek a' lélek-ellen , * a' tí magatok-viselése a' Pogányok-között jó lévén : hogy a' helyében, hogy titeket rágalmaznak mint gonosz-tévőket, a' jó chelekedetekből meg-szemlélvén titeket, dicsőítsék az Istent a' látogatásnak napján. * " Engedelmesek legyetek azért minden emberi teremtett-állatnak az Istenért: akár a' királynak, mint leg-fellyebb-valónak ;* akár a' hadnagyoknak, mint ő tőle küldetteknek a' gonosz-tévők bűntetésére, a' jóknak pedig dicséretekre: * mert így vagyon az Isten akarattya , hogy jól chelekedvén meg-némíttsátok az esztelen emberek tudatlanságát : * mint szabadosok, és nem mint-ha a' szabadságot a' gonoság palástyának tartanátok, hanem mint Isten szolgai. * Mindeneket tisztellyetek : † az atyafiuságot szeressétek: az Istent féllyétek: a' Királyt tisztellyétek. * " Szolgák, engedelmesek legyetek uraitoknak minden félelemmel , nem chak a' jóknak és chendeseknek, hanem a' feslett erkőlchűeknek-is. * Mert az kedves, ha valaki az Istenes lelki-ismeretért szomoruságokat szenved, bűntelen szenvedvén. * Mert michoda dicsőség az, ha vétkezvén, és arczúl chapdostatván szenvedtök ? De ha jól chelekedvén békével szenvedtök; az kedves az Istennél. * Mert erre hívattattatok: mert a' Krisztus-is szenvedett érettünk, néktek példát hagyván nogy az ő nyomdokit kövessétek. * † ki bűnt nem tőtt, se álnokság nem találtatott a' szájában : * ki midőn szidalmaztatnék, nem szidalmazott: midőn szenvedne , nem fenyegetődött: hanem adgya vala magát az őtet hamisan ítélőnek : * " ki a' mi bűneinket hordozta az ő testében a' fán: hogy a' bűnöknek meg-halván , az igaisságnak éllyünk : a' kinek sebével meg-gyógyúltatok.* Mert mint a' tévelygő juhok valátok, de meg-tértetek most a' tí lelkeitek pásztorához és püspökéhez.

" Isa. 28. d. 16. Rom. 9. g. 33. † Psal. 117. d. 21. Matth. 21. d. 42. Act. 4. b. 11.

" Os. 2. d. 73. Rom. 9. c. 25. † Rom. 13. d. 14. Gal. 5. c. 16.

" Rom. 13. a. 1.

III. Rész.

HAsonló-képpen az aszszonyok-is az ő férjeknek birtoka-alatt légyenek: hogy a' kik nē hisznek-is az ígének, az aszszony' állatoknak magok-viselése-által íge-nélkül meg-nyeretessenek, * meg-tekintvén a' tí félelemmel-valo tiszta életeteket. * " Kiknek ne légyē külső czifra hajok, vagy arany viselések, vagy öltőző ruháknak ékességek : * hanem a' szívben el-rejtetett ember, a' chendes és mértékletes léleknek rothadatlansága, melly gazdag az Istennek színe előtt. * Mert így ékesítik vala fel magokat régenten, a' szent, és

Col. 3. c. 18. Ephes. 5. c. 22. " 2. Tim 2. c. 9.

Iſtenben-bízo aſzſzony'állatok-is,
birtokok-alatt lévén az ô tulajdon
férjeknek. * "Mint Sára engedett 6
Abrahámnak, urának híván őtet: a'ki-
nek leányi vattok jól chelekedvén,
és ſemmi háboruſágtól nem félvén. * 7
"A'férfiak haſonló-képpen eggyűtt B
lakván okoſság-ſzerént, mint aſz-
ſzonyi gyarlóbb edénynek tiſzteſsé-
get adván, úgy mint ô ôrôkôs-tárſok-
nak-is a'kegyelemből-valo életben:
hogy meg ne bántaſsanak a'tí imád-
ſágitok. * Végezetre pedig, minnyá- 8
jan egy akaratúak legyetek, ſzánako-
dók, atyafiuſágnak-ſzeretői, irgalma-
ſok, chendeſek, alázatoſok: * † nem 9
fizetvén gonoſzſzal a'gonoſzért, ſe
ſzidalommal a'ſzidalomért, hanem-
inkább áldván: * "mert arra hívattat- 10
tatok, hogy az áldáſt ôrôkſégűl bírjá-
tok. "Mert a'ki az életet akarja ſzeret-
ni, és a'jó napokat látni, meg-tartóz-
taſsa nyelvét a'gonoſztól, és az ô aja-
ki ne ſzóllyanak álnokſágot. * † Tá- 11
vozzék-el a'gonoſztól, és cheleked-
gyék jót: kereſse a'békeſéget, és kô-
veſse azt: * Mert az Úr ſzemei az 12
igazokon, és az ô fűlei azok kô- C
nyorgéſin. Az Úr tekíntete pedig a'
gonoſz-tévőkôn. * És ki árt néktek, 13
ha a'jónak kôvetői léſztek? * "De 14
ha valamit ſzenvedtôk-is az igaſ-
ſágért, bóldogok léſztek. Azoktól-
valo féltetekben pedig meg ne félem-
lyetek, és meg ne háborodgyatok. * 15
Az Úr Kriſtuſt pedig ſzentellyétek a'
tí ſzíveitekben, kéſzek lévén minden-
kor meg-felelni mindennek a'ki okát
kérdi a'bennetek-valo reménſégnek.
* † de ſzelídſéggel, és félelemmel, jó 16
lelki iſméretetek lévén: hogy a'miben
rágalmaznak títeket, meg-ſzégyenűl-
lyenek, a'kik ſzidalmazzák a'tí Kriſ-
tusban-valo jó magatok-viſeléſét. * 17
Mert jobb hogy jól chelekedvén D
(ha az Iſten akarattya akarja) ſzen-
vedgyetek, hogy-ſem gonoſzúl che-
lekedvén. * mert a'Kriſtus-is egyſzer 18
hólt-meg a'mí bűneinkért, az igaz a'
hamiſsakért, hogy minket az Iſten-
nek bé-mutatna, ki meg-ôlettetett
ugyã teſt-ſzerént, meg-eleveníttetett
pedig a'lélek-által. * Melly-által, a- 19
zoknak-is a'lelkeknek, a'mellyek a'
tômlôczben valának, el-menvén pre-
dikállott: * a'kik valaha hitlenek vól- 20
tak, "mikor várják vala az Iſtennek
békeſéges-tűréſét Nóe napjaiban, mi-

"Gen. 18. b. 12.
"1. Cor. 7. a. 3.
† Prov. 17. c. 13. Rom. 12. d. 17. 1. Theſ. 5. d. 15.
"Pſal. 33. c. 13.
† Iſa. 1. c. 16.
"Mat. 5. a. 10.
† Sup. 2. c. 12. Rom. 5. b. 6. Heb. 9. d. 28.
"Gen. 6. b. 14.

kor a'bárka építtetnék: melyben ke- Matth. 24. d. 37.
vés, az-az nyólcz lélek ſzabadúlt-
meg a'víz-által. * Títeket-is moſt a' Luc. 17. f. 26.
haſonló formájú kereſztſég űdvôzít:
nem a'teſt ſzennyeinek le-tétele, ha-
nem a'jó lelki-iſméretnek kérdéſe az
Iſtennél a'Jéſus Kriſtuſnak fel-táma-
dáſa-által, * ki az Iſtennek iobján
vagyon, el-nyelvén a'halált hogy az
ôrôk életnek ôrôkôſi lennénk: men-
nyekbe ment, birodalma-alá vetvén
az angyalokat, és a'hatalmaſságokat,
és az erőket.

IV. Rész.

1 A Zért ſzenvedvén Kriſtus a'
teſtben, tí-is azon gondolat-
tal fegyverkezzetek-fel: mert
a'ki a'teſtben ſzenvedett,
meg-ſzűnt a'bűnôktől: * Hogy immár
nem az emberek kívánſáginak, ha-
nem az Iſten akarattyának, a'mi
ideje hátra vagyon, éllyen a'teſtben.
3 * "Mert elég az el-múlt idő a'Pogá- "Epheſ. 4. c. 23.
nyok akarattyának bé-tellyeſitéſére,
azoknak a'kik a'bujaſágokban, kíván-
ſágokban, réſzegſégekben, tobzó-
dáſokban, italokban, és a'meg-tílta-
tott bálványok tiſzteletiben jártak.
4 * Mellyért chodálkoznak, hogy
eggyűtt ô-vélek nem futtok ugyan-
azon bujaſágnak ſzégyenſégére, ká-
romkodván. * Kik ſzámot adnak an-
nak, a'ki kéſz meg-ítélni az eleveneket's a'hóltakat. * Mert azért hirdet-
tetett az Evangeliom a'meg-hóltak-
nak-is: hogy meg-itélteſsenek ugyan
az emberek-ſzerént a'teſtben, éllye-
nek pedig Iſten-ſzerént a'Lélekben.
7 * Mindeneknek el-kôzelgetett pedig
a'vége. Legyetek az-okáért okoſ-
ſak, és vígyázzatok az imádſágok-
ban. * Mindeneknek elôtte pedig, az
egy-máshoz-valo ſzeretet ſzűntelen
légyen bennetek: mert a'ſzeretet
bé-fôdôzi a'bűnôk ſokaſágát. * Gaz-
dálkodók egy-máſnak zúgolódáſ-
nélkűl. * † Mindenitek, a'mint vôt- † Prov. 10. b. 12.
te az ajándékot, azt egy-más-kôzôtt
ſzolgáltatván, mint az Iſtennek ſok- Rom. 12. c. 13.
féle ajándékinak jó ſáfári. * "Ha ki
ſzóll, úgy mint az Iſtennek beſzé- Hebr. 13 a. 2.
dit: ha ki ſzolgál, úgy mint az erő- Phil. 2. b. 14.
ből, mellyet az Iſten ſzolgáltat:
hogy mindenekben tiſzteltesſék az
Iſten a'Jéſus Kriſtus-által: kinek di- "Rom. 12. b 6.
chôſég, és birodalō ôrôkkôn ôrôkké: 1. Cor. 4. a. 1.
Amen. * Szerelmeſim, ne chodálkoz-
zatok a'háboruſágnak hévſégében,

1. Petr. 3. 4.

melly

melly a'tí próbáláſtokra vagyon, mint-ha valami új dolog történnék rajtatok: * hanem a'Kriſtus ſzenvedéſiben réſzesülvén, örüllyetek. * hogy az ő dichőſégének meg-jelenéſében-is örvendezvén, vígadgyatok.* Ha ſzidalmaznak titeket a'Kriſtus neveért, bóldogok léſztek: mert az Iſtennek tiſzteleti, dichőſége, és ereje, és az ő Lelke, rajtatok megnyugſzik. * Senki pedig közzűletek ne ſzenvedgyen mint gyilkos, vagy lopó, vagy átkozódo, vagy a'máſénak kívánója. * Ha pedig mint Keresztyén, ne ſzégyenlye: dichőíttſe pedig az Iſtent e'névvel. * mert ideje hogy az ítélet az Iſten házától el-kezdeſſék. Ha pedig előſzőr mí-tőlünk: micsoda azoknak végek, a'kik nem hiſznek az Iſten Evangéliomának? * " És ha az igaz chak alig üdvőzül, az iſtentelen's a'bűnős hol álhat-elő? * Azokáért azok-is, a'kik az Iſten akaratt-ya-ſzerént ſzenvednek, ajánlyák az ő lelkeket a'hűv Teremtőnek a'jó chelekedetek-által.

" *Prov. 12. d. 31.*

V. Rész.

AZ egyházi ſzolgákat azért a' kik köztetek vannak, kérem, eggyütt-valo egyházi-ſzolga, és a'Kriſtus ſzenvedéſinek tanúja: ki a'következendő időben meg-jelenendő dichőſégnek-is réſzeſe: * legelteſsétek az Iſtennek köztetek-valo nyáját, gondot-viſelvén nem kénſzerítésből, hanem ſzabad-akaratból Iſten-ſzerént: ſem az úndok nyereség kedveért, hanem jó akaratból: * ſem úgy mint uralkodván az Úr örökſégén, hanem példá-

4 lévén a'nyájnak ſzívből. * és mikor
B meg-jelenik a'páſztorok fejedelme, el-vészitek a'dichőſégnek hervadhatatlan koronáját. * Haſonló-képpen ifiak engedgyetek a'véneknek. " Miñyájan pedig egy-máshoz alázatoſságot mutaſsatok, † mert az Iſten a'kevélyeknek ellenek áll, az alázatoſoknak pedig malaſztot ád. * Alázzátok-meg azért magatokat az Iſtennek hatalmas keze-alatt, hogy felmagaſztallyon titeket a'meg-látogatáſnak idején: * " minden ſzorgalmatoſságtokat ő-reája vetvén, mert ő-néki gondgya vagyon reátok. * Józanok legyetek, és vígyázzatok: mert a'tí ellenſégtek az ördög mint az ordító oroſzlány körűl-jár, keresvén a'kit el-nyellyen: * kinek ellene-állyatok erősek lévén a'hitben: tudván, hogy ugyan-azont ſzenvedik a'tí atyátok-fiai, a'kik e'világon vannak. * A'minden kegyelemnek Iſtene pedig, a'ki minket az ő örökké-valo dichőſégére hívott a'Kriſtus Jéſusban, titeket a'kik egy kevéſé ſzenvedtek, tekélleteſekké téſzen, meg-erősít, és meg-vaſtagít. * Ő-néki dichőſég, és birodalom örökkön örökké. Amen.

" *Rom. 12 c. 10.* † *Jac. 4. b. 6.* " *Pſal. 54. d. 23.* *Matth. 6. c. 25.* *Luc. 12. 6. 12.*

11
1
A 12 *Silvánus-által, a'ki néktek hűv atyátok fia, a'mint alítom, rövideden írtam: igen kérvén, és bizonyságot tévén, hogy ez az Iſtennek igaz
D kegyelme, a'melyben állotok. * Köſzönt titeket az Anyaſzentegyház, melly veletek-eggyütt válaſztatott Bábylonban, és Márk az én fiam. * Köſzöntſétek egy-máſt a'ſzent chókoláſsal. Kegyelem miñyájotoknak, a'kik a'Kriſtus Jéſusban vattok. Amen.

13
2
14

SZENT PETER APOSTOL II. LEVELE.

I. Rész.

IMon Péter a'Jéſus Kriſtus ſzolgája és Apoſtola, azoknak a'kik velünk egyenlő hitben réſzeſültek, a'mí Iſtenünknek és Üdvőzítő Jéſus Kriſtuſnak igaſsága-által. * Kegyelem és békeség tellyeſedgyék-bé bennetek, az Iſtennek és a'mí Urunk Jéſus Kriſtuſnak iſméreti-által: * mi-képpen az ő Iſteni erejével, mindenek nékünk aján-

1 dékoztattak, mellyek az életre és IſteA ni tiſzteletre-valók, annak iſméretiáltal, a'ki minket hívott az ő tulajdon dichőſégével és erejével, * ki-
4 által fölötte nagy és drágalátos igéreteket ajándékozott nékünk: hogy ezek-által réſzeſek legyetek az Iſteni terméſzetben: el-távoztatván e'világon-valo kivánſágnak meg-rothadáſát. * Tí pedig minden gondotokat erre adván, ſzolgáltaſsátok a'
5 B tí hitetekkel a'jóſzágos chelekedetet,

detet, a'jószágos chelekedettel pedig a'tudományt, * a'tudománnyal pedig a'mértékletességet, a'mértékletességgel pedig a'békeséges-tűrést, a'békeséges-tűréssel pedig az Isteni-tiszteletet, * az Isteni-tiszteletel pedig az atyafiúi szeretetet, az atyafiúi szeretettel pedig az Isteni szeretetet. * Mert ha ezek nálatok léfznek, és bévelkődnek; nē tésznek titeket heába-valókká, sem gyümölchtelenekké a'mi Urunk Jésus Kriſtusnak iſméretiben. * Mert a'kiben ezek ninchenek, vak az, és kézzel tapogato, elfeletkezvén az ő régi bűneiből-valo meg-tiſztúláſáról. * Az-okáért, atyámfiai, igyekezzetek inkább, hogy a'jó chelekedetek-által bizonyoſsá tegyétek a'tí hívatalotokat és válaſztáſtokat: mert ezeket chelekedvén, ſoha nem vétkeztök. *Mert így bévſséggel ſzolgáltatik néktek a'mi Urunk és Üdvözítő Jésus Kriſtuſunk örök országába-valo bé-menetel: * Az-okáért kezdlek titeket ezekről mindenkor ínteni; noha túdóſok és erőſsek vattok e'jelen-valo igaſságban. * Méltónak alítom pedig, míg ebben a'hajlékban vagyok, hogy felſerkentſelek titeket íntés-által: * bizonyos-lévén hogy hamar le-tétetik az én hajlékom, mint a'mi Urunk Jésus Kriſtus-is " meg-jelétette nékem. * Gondom léſzen pedig gyakorta reátok hóltom-után-is, hogy megemlékezzetek ezekről. * "Mert nem meſterſéges meſéket követvén, adtuk néktek tudtotokra a'mi Urunk Jésus Kriſtuſnak erejét és jelen-létét: hanem látói lévén az ő fölſéges-vóltának. * Mert az Atya Istentől tiſzteletet vőtt és dichőſéget, illyen ſzózat jővén-alá hozzája a'nagyſágos dichőſégtől: † Ez az én ſzerelmes Fiam, kiben nékem kedvem tőlt, őtet halgaſsátok. * És ezt az égből adatott ſzózatot mi hallottuk, mikor ővele vólnánk a'ſzent hegyen. *És a' profétáknak erősb beſzéde vagyon nálunk: melyre figyelmezvén jól chelekeſztek, mint a'homályos helyen világoskodó ſzővétnekre, míg a'nap meg-világoſodgyék, és a'hajnal-chillag fel-támadgyon a'tí ſzíveitekben: * † azt értvén-meg előſzőr, hogy semmi Irás-béli profétálás tulajdon magyarázatból nem léſzen. * Mert ſoha emberi akaratból nem ſzármazott a'profétálás hanem a'Szent-Lélektől ihlettetvén, ſzóllottak az Istennek ſzent emberi.

6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21

" *Ioan. 21. f. 19.*

" *1. Cor. 1. c. 17.*

† *Mat. 17. a. 5.*

† *2. Tim 3. d. 16.*

II. Rész.

1 A Vóltak pedig hamis profétá-is a'nép-kőzőtt, a'mint kőztetek-is léſznek hazug-meſterek, a'kik veſzedelmes ſzakadáſokat hoznak-bé; és azt, a'ki őket meg-vőtte, az Urat, meg-tagadgyák, hirtelen veſzedelmet hozván magokra. * És ſokan kővetik azoknak bujaſágát, a'kik-által az igaſság úta káromlattatik: * és a'főſvényeſség-miatt tettetett igékkel kereskednek tíveletek: kiknek ítéletek már régtől-fogva meg nem ſzűnik; és az ő veſzedelmek nem aluſzik. * "Mert ha az Isten nem kedvezett a'vétkes angyaloknak, hanem a'pokolnak kötelivel alá-vonyattatván a'pokolra vetette kínlódáſra, hogy ítéletre meg-tartaſſanak. * És a' régi világnak nem kedvezett, " hanem a' nyólczadik-embert Nóet az igaſság hirdetőjét meg-őrizte, az iſtentelenek világára reá-hozván a' víz-özönt. * † És a' Sodomaïak és Gomorraïak váraſit hamuvá tévén, el-veſztéſsel megbűntette: például azoknak, kik iſtentelenül chelekednének: * és a'megnyomoríttatott igaz Lótot a' fertelmeſeknek boſzſzúſágától és bújatárſaſágától meg-ſzabadította: *mert látáſában, és hallaſában igaz vólt: azok-kőzőtt lakván, a'kik napon-ként hamis chelekedetekkel kínozzák vala az igaz lelket. * Tudgya az Úr az Isten-félőket a' kiſértetből meg-ſzabadítani: a'hamiſsakat pedig az ítélet napjára a' kínzáſra megtartani: * azokat pedig inkább, a' kik a' teſt-után a' tiſztátalanſág kívánſágában járnak, és a'fejedelemſéget meg-vetik, vakmerők, magoknak hízelkedők, kik nem félnek káromlo ſzakadáſokat bé-hozni: * holott az angyalok, kik erővel és hatalommal nagyobbak, nem viſelnek magok-ellen káromlo ítéletet. * Ezek pedig mint az oktalan-barmok, természet-ſzerént a'meg-fogáſra és megöléſre-valók, azokat a' mellyeket nem tudnak káromolván, magok romláſában veſznek-el, * el-vévén a' hamiſságnak jutalmát, gyönyörűſségnek vélvén a'napi vigaſságokat:

" *Gen. 7. a. 1.*

† *Gen. 19. d. 25.*

fertel-

fertelmeſségekkel, és gyönyörűſégeknek mochkaival bévelkedők, az ő vendégſégekben bujalkodván közöttetek, * ſzemők rakva lévén házaſságtöréſsel, és ſzűnetlen vétekkel. El-hitetvén az álhatatlã lelkeket, a'kiknek ſzívők főſvényſégben gyakorlattatott, átoknak fiai: * el-hagyván az igaz útat el-tévelyedtek, "követvén a'Bóſori Bálaám útat, * ki a'hamiſság jutalmát ſzerette: meg-feddetett pedig az ő balgataſágáról: a'terh-viſelő néma állat, emberi ſzóval ſzólván, ellenzette a'próféta eſzteléſégét. * Ezek a'víz-nélkül-valo kútak, és a'forgó-ſzelektől hányattatott köddök, a'kiknek a'ſetétſégnek homálya tartatik. * Mert a'hiuſágnak kevélyſégit ſzólván, hitegetik a'buja teſtnek kivánſági-által azokat, a'kik egy-kevéſsé elfutnak, azoktól a'kik tévelygésben vannak: * ſzabadſágot igérvén azoknak, holott ők ſzolgai a'rothadáſnak: † mert a'kitől ki meg-győzettetett, annak ſzolgája-is. * Mert ha a'kik elfutottak e'világ fertelmeſségitől a'mi Urők és Üdvözítő JéſusKriſtuſunk iſméreti-által, iſmég azokba egyeledvén meg-győzettetnek: "az ő utólſo dolgok gonoſzbak lőttek az elsőknél. * Mert jobb vólt vólna azoknak meg nẽ iſmérni az igaſság útát, hogyſem a'meg-iſméréſ-után, viſzſza-térni a'nékik adatott ſzent parancholattól. * Mert amaz igaz példa-beſzéd történik rajtok: " Az eb viſzſza tért az ő okádáſára: és, A'meg-moſodott diſznó a'ſárnak fertőjébe.

III. Rész.

SZerelmeſim, ímé e'második levelemet írom néktek, mellyeknek íntéſével fel-ſerkentem a'tí tiſzta elméteket: * hogy megemlekezzetek azokról, a'miket előbb meg-mondottam, a'ſzent Próféták igéiről, és a'tí Apoſtolitoknak, az Úrnak 's az Üdvözítőnek parancholatiról. * " ezt tudván előſzör, hogy az utólſo napokban chalárdſággal-járó chúfolók jőnek, az ő tulajdon kivánſágok-ſzerént járván, * mondván: † Hol vagyon az igéret, vagy az ő eljövetele? Mert miólta az atyák elaludtak, mindenek a'teremtett-állatnak kezdetitől-fogva így maradnak. * Mert ezt akarattyok-ſzerént nem tudgyák, hogy az egek előſzör vóltak, és a'föld, a'vízből és a'víz-által álván az Iſten igéjével: * mellyek-által, akkor az a'világ vízzel el-burittatván el-veſzett. * Az egek pedig mellyek moſt vañak, és a'föld, ugyãazon igével meg-hagyattanak, tartatván a'tűzre az ítéletnek, és az iſtentelen emberek veſzedelmének napjára. * Ezt pedig az eggyet meg-tudgyátok, ſzerelmeſim, hogy egy nap az Úrnál olly mint ezer eſztendő, és ezer eſztendő mint egy nap. * Nem késleli az Úr az ő igéretét, a'mint némellyek alíttyák: hanem békeſégeſen várakozik tí-érettetek, nem akarván hogy valakik el-veſzſzenek, hanem hogy minnyájan penitentziára térjenek. * † El-jő pedig az Úr napja mint a'lopò: melyben az egek nagy ſebeſséggel el-múlnak, az élteltő-állatok pedig a'hévſég-miatt meg-olvadnak, a'föld pedig és a'rajta-valo alkotmányok, meg-égnek. * Mivelhogy azért mind ezek meg-olvadnak, miném̃űeknek kell néktek lennetek a'tí ſzent életetekben, és Iſteni tiſztelетetekben, * várakozván és ſietvén az Úr napjának el-jövetelére, mellyáltal az egek meg-égvén el-olvadnak, és az éltető-állatok a'tűz hévſégétől el-olvadnak? * " Új egeket pedig, és új földet várunk az ő igéreti-ſzerént, mellyekben az igaſság lakik. * Azokáért ſzerelmeſim, ezeket várván, igyekezzetek hogy makula-nélkül és fegyhetetlenül találtaſsatok ő-tőle békeſégben. * † és a'mi Urunknak hoſszú-váráſát üdvöſſégnek alíttſátok: a'mint a'mi ſzerelmes atyánkfia is Pál, a'néki-adatott bőlcheſég-ſzerént néktek meg-írta, * a'mint minden leveleiben-is, ſzólván azokban ezekről: mellyekbẽ némellyeket nehéz meg-érteni, mellyeket a'tudatlanok és álhatatlanok meg-hamiſſítnak, mint egyéb Iráſokat-is, a'magok veſzedelmére. * Tí azért atyámfiai ezeket előbb tudván őrizkedgyetek: hogy az eſzteleneknek tévelygéſétől el-vonyattatván, ki ne eſsetek a'tí ſaját erőſségtekből. * Nevekedgyetek pedig a'malaſztban, és a'mi Urunknak és Üdvözítő Jéſus Kriſtuſnak iſméretiben. Ő-néki dicső-ſég mind moſtan, 's mind az örökké-valo napon.

Amen.

"Num. 22. d. 23. Judæ, d. 11.

† Joan. 8. d. 24. Rom 16. c. 20.

"Heb. 6. a 4. Matth. 12. d. 45.

" Prov. 26. d. 11.

"1. Tim. 4. a 1. 2. Tim. 3. a. 1. Judæ f. 18. † Eccli. 12. f. 27.

†1. Theſ. 5. a. 2. Apoc. 3. a. 3. & 16. c. 18.

"Iſa 65. c 17. & 66 g. 22. Apoc. 21. a. 1.

† Rom. 2. a. 4.

2. Petr. 3.

SZENT JANOS APOSTOL I. LEVELE.

I. Rész.

A'Mi eleitől-fogva vólt, a' 1
mit hallottunk, a'mit A
láttunk szemeinkel, a'
mit néztünk, és a'keze-
ink meg-tapasztaltak az
életnek igéjéről: * mert az élet meg- 2
jelent, és láttuk, és bizonyságot té-
szünk róla, és hirdettyük néktek az
örök életet, melly az Atyánál vala, és
meg-jelent nékünk: * a'mit láttunk 3
és hallottunk, azt hirdettyük néktek, B
hogy néktek-is társaságtok légyen
velünk, és a'mi társaságunk légyen az
Atyával, és az ö Fiával a'Jésus Kris-
tussal. * És ezeket írjuk néktek hogy 4
örüllyetek, és a'tí örömötök tellyes
légyen. * És ez az üzenet, mellyet 5
hallottunk tőle és néktek hirdettünk: C
" Hogy az Isten világosság, és ö-ben-
ne ninch semmi setétség. * Ha azt 6
mongyük hogy társaságunk vagyon
véle, és setétségbē járunk, hazudunk,
és igasságot nem chelekeszünk. * Ha 7
pedig világosságban járunk, mint ö-is
világosságban vagyon; társaságunk
vagyon egy-mással, † és a'Jésus Kris-
tusnak, az ö Fiának vére, meg-tisztít
minket minden bűnből. * " Ha azt 8
mongyuk hogy ninch bűnünk; ma- D
gunkat challyuk-meg, és igasság ben-
nünk ninchen. * Ha meg-vallyuk 9
bűneinket; hův, és igaz, hogy meg-
bochássa nékünk bűneinket, és meg-
tisztíttson minket minden hamisság-
ból. * Ha azt mongyuk hogy nem 10
vétkeztünk; hazzuggá tészük őtet, és
az ö igéje ninch mí-bennünk.

" Ioan. 8. b. 12.

† Hebr. 9. d. 14. 1. Pet. 1. d. 19. Apoc. 1. b. 5.

" 3. Reg. 8. e. 45. 2. Par. 6. g. 36. Prov. 20. b. 9. Eccli. 7. c. 21.

II. Rész.

Fiatskáim, ezeket írom néktek, 1
hogy ne vétkezzetek. De ha ki A
vétkezik-is, vagyon szó-szól-
lónk az Atyánál, az igaz Jésus
Kristus: * és ö a'mi bűneinkért en- 2
gesztelö; nē chak a'mieinkért pedig,
hanem az egész világéért-is. * És ez- 3
által tudgyuk hogy meg-ismértük
őtet, ha az ö parancholatit meg-tar-
tyuk. * A'ki azt mongya hogy ismé- 4
ri őtet, és az ö parancholatit meg nem
őrizi; hazug az, és abban igasság nin-
chen. * A'ki pedig meg-tartya az ö 5
igéjét, bizonyára abban az Isteni sze-
retet tekélletes: és abból tudgyuk
hogy ö-benne vagyunk. * A'ki azt 6
mongya hogy ö-benne lakik, néki-is
úgy kell járni, a'mint ö járt. * Szerel- 7
mesim, nem új parancholatot írok B
néktek, hanem régi parancholatot,
melly eleitől-fogva nálatok vólt. A'
régi parancholat, az íge a'mellyet
hallottatok. * " Ismég új parancho- 8
latot írok néktek, melly igaz mind ö-
benne, 's mind tí-bennetek: mert a'se-
tétség el-múlt, és az igaz világosság
már világoskodik. * A'ki azt mon- 9
gya hogy ö világosságban vagyon,
és az ö attyafiát gyűlőli, mind ez-
ideig setétségben vagyon. * † A'ki az 10
ö attyafiát szereti, világosságban la-
kik, és abban ninch botránkozás. * A' 11
ki pedig az ö attyafiát gyűlőli, setét-
ségben vagyon, és setétségben jár, és
nem tudgya hová mégyen: mert a'se-
tétség meg-vakította az ö szemeit. * 12
Írom néktek, fiatskáim, mert meg-
bocháttatnak néktek bűneitek az 13
ö neveért. * Írom néktek atyák, mert
meg-ismértétek azt, a'ki eleitől-fog-
va vagyon. Írom néktek ifiatskák, 14
mert a'gonoszt meg-győztétek. *
Írom néktek gyermetskék, mert
meg-ismértétek az Atyát. Írom
néktek ifiak, mert erőssek vat-
tok, és az Isten igéje bennetek lakik,
és a'gonoszt meg-győztétek. * Ne 15
szeressétek e'világot, se azokat, a'mik C
e'világban vannak. Ha ki szereti e'vi-
lágot, ninch abban az Atyának szere-
tete: * mert valami e'világban va- 16
gyon, a'test kívánsága, és a'szemek kí-
vánsága, és az élet kevélysége: melly
nem az Atyától, hanem e'világtól
vagyon. * És e'világ el-múlik, és az 17
ö kívánsága. A'ki pedig az Isten aka-
rattyát chelekeszi, örökké meg-ma-
rad. * Fiatskáim, utólso óra vagyon: 18
és a'mint hallottátok hogy az Anti-
kristus el-jő, és most sok Antikristu-
sok lőttek: abból tudgyuk, hogy utól-
so óra vagyon. * Közzülünk men- 19
tek-ki, de nem közzülünk-valók vól-
tak. mert, ha közzülünk-valók lőttek
vólna, általán-fogva meg-maradtak
vólna velünk: de hogy meg-jelentet-

" Ioan. 13. d. 34. & 15. b. 12.

† Inf. 3. c. 14.

1. Ioan. 1. 2.

tesse-

teſsenek, hogy nem minnyájan mi-
kőzzűlűnk-valók. *De ti meg vattok 20
kenve a' Szenttől, és mindeneket tud-
tok. * Nem irtam néktek, úgy mint 21
az igaſságot nem-túdóknak, hanem
mint azt-túdóknak: és hogy ſemmi
hazugſág az igaſságból ninchen. *Ki- 22
choda hazug, hanem az a'ki tagadgya D
a' Jéſuſt Kriſtuſnak lenni? Ez az An-
tikriſtus, a'ki tagadgya az Atyát, és a'
Fiút. * Valaki tagadgya a' Fiút, az A- 23
tya ſinchen annál: a'ki vallya a' Fiút,
az Atya-is vagyon annál. * Ti a'mit 24
hallottatok eleitől-fogva, bennetek
maradgyon. Ha bennetek marad a'
mit eleitől-fogva hallottatok, ti-is a'
Fiúban és az Atyában maradtok. * És 25
ez az ígéret, mellyet ő ígért nékűnk,
az őrők élet. * Ezeket irtam néktek 26
azokról, a'kik el-tévelyítnek titeket. * 27
És a' kenet, mellyet tőle vőttetek,
meg-maradgyon beñetek. És nē ſzűk-
ſég hogy valaki tanítſon titeket: ha-
nem, a'mint az ő kenéſe tanít titeket
mindenekről, és az igaz, és nem ha-
zugſág. És a'mint tanított titeket: 28
maradgyatok abban. * És moſt fiatſ-
káim maradgyatok ő-benne: hogy
mikor meg-jelenik, légyen bizodal-
munk, és meg ne ſzégyenyítteſsűnk
ő-tőle az ő el-jövetelekor. * Ha tud- 29
gyátok hogy ő igaz, azt-is tudgyátok,
hogy minden a'ki igaſságot chelekе-
ſzik, ő-tőle ſzűletett.

III. Rész.

LÁſsátok minémű ſzeretetet 1
adott nékűnk az Atya, hogy A
Iſten fiainak nevezteſsűnk és
legyűnk. Az-okáért nem iſmér
minket e' világ: mert nem iſméri őtet.
* Szerelmeſim, moſt Iſten fiai va- 2
gyunk: és még nem jelent-meg mi-
choda léſzűnk. Tudgyuk hogy mikor
meg-jelenik, haſonlók leſzünk hoz-
zája: mert meg-láttyuk őtet a'mint
vagyon. * És minden a'kinek e're- 3
ménſége vagyon ő-benne, meg-ſzen-
teli magát, a'mint ő-is ſzent. * Vala- 4
ki bűnt chelekeſzik, hamiſságot-is
chelekeſzik: és a' bűn hamiſság. * "És 5
tudgyátok hogy ő meg-jelent hogy
a'mi bűneinket el-venné: és bűn ő-
benne ninchen. * Valaki ő benne 6
marad, nem vétkezik: és minden a'ki
vétkezik, nē látta őtet; ſe nem iſmér-
te őtet. * Fiatskáim, ſenki titeket el 7
ne tévelyíttſen. A'ki igaſságot chele- B

8 keſzik, igaz az, a'mint ő-is igaz. * †A' † Ioan.
ki bűnt chelekeſzik, az ördőgtől va- 8. f. 44.
gyon: mert az ördőg eleitől-fogva
vétkezik. Azért jelent-meg az Iſten
Fia, hogy el-rontſa az ördőg chelеke-
detit. * Valaki az Iſtentől ſzűletett, 9
bűnt nem chelekeſzik: mert annak
magva vagyon abban, és nem vétkez-
hetik, mert az Iſtentől ſzűletett. * 10
Ezen iſmértetnek-meg az Iſten fiai, és
az ördőg fiai. Valaki nem igaz, ninch
az Iſtentől, és a'ki nē ſzereti az attya-
fiát: * mert ez az űzenet, mellyet hal- 11 "Ioan.
lottatok eleitől-fogva, "hogy egy- 13. d. 34.
mást ſzereſsétek. * † Nem mint Káin, 12 & 15. b.
ki a' gonoſztól vala, és meg-ölé az at- 12.
tyafiát. És miért ölte-meg őtet? Mert † Gen.
az ő chelekedeti gonoſzok valának: 4. b. 8.
az ő attyafiáé pedig igazak. * Ne cho- 13
dállyátok atyámfiai, ha gyűlől titе-
ket e' világ. * Mi tudgyuk hogy a'ha- 14
lálból által-vitettűnk az életre, mert C
ſzerettyűk az atyafiakat. "A'ki "Lev.
nem ſzeret, a'halálban marad: * min- 15 19. d. 17.
dē a'ki gyűlőli az ő attyafiát, gyilkos
az. És tudgyátok hogy egy gyilkoſ-
nak ſinch magábā meg-marado örők
élete. * † Abból iſmértűk-meg az 16 † Ioan.
Iſten ſzeretetit, hogy ő az ő lelkét ad- 15. b. 13.
ta mi-érettűnk: nékűnk-is lelkűnket
kell adnunk az atyánk-fiaiért. * "A'ki- 17 "Iac. 2.
nek e' világi marhája vagyon, és látt ya c. 15.
az attyafiát ſzűkölködni, és bé-zárja
ſzívét az-előtt: mi-képpen marad-
meg az Iſten ſzeretete abban? * Fiatſ- 18
káim, ne ſzereſsűnk ſzóval, ſe nyel- D
vel, hanem chelekedettel és igaſság-
gal. * abból iſmérjűk-meg hogy az 19
igaſságból vagyunk: és az ő ſzíne-
előtt tanáchollyuk a'mi ſzíveinknek.
* Mert ha minket a'mi ſzívűnk vádol: 20
nagyobb az Iſten a'mi ſzívűnknél, és
tűd mindeneket. * Szerelmeſim, ha 21
a'mi ſzívűnk nem vádol minket, bizo-
dalmunk vagyon az Iſtenhez: * "és 22 "Mat.
valamit kérűnk, el-vészűk ő-tőle: 21. c. 22.
mert az ő parancholatit meg-őrizzűk, és a'mellyek ő-előtte kedvesek,
azokat chelekeſzszűk. * † És ez az ő 23 † Ioan.
parancholattya: Hogy hidgyűnk az ő 6. d. 26.
Fiának a' Jéſus Kriſtuſnak nevében: és & 17. a.
ſzereſsűk egy-mást, a'mint meg-pa- 5.
rancholta nékűnk. * "És a'ki meg- 24 "Ioan.
tartya az ő parancholatit, ő-benne 13. d. 34.
lakik, és ő abban: és abból tudgyuk & 15. b.
hogy bennűnk lakik a' Lélek- 12.
által, mellyet né-
kűnk adott.

"Isa. 23. c. 12. 1. Pet. 2. d. 12.

IV. Rész.

Szerelmesim, ne hidgyetek minden léleknek, hanem meg-próbállyátok a' lelkeket ha Istentől vannak: mert sok hamis próféták jöttek e' világra. * Erről ismértetik-meg az Isten lelke: Valamelly lélek vallya, hogy a' Jésus Krisztus testben el-jött, Istentől vagyon: * és valamelly lélek meg-osztya a' Jésust, Istentől ninchen; és ez Antikrisztus, kiről hallottátok hogy el-jött, és már most e' világon vagyon. * Tí az Istentől vattok fiatskáim, és meg-győztétek őtet, mert nagyobb a' ki tí-bennetek vagyon, hogy-sem a' ki e' világon. * "Ők e' világból-valók: azért e' világról szólnak, és e' világ halgattya őket. * Mi az Istentől vagyunk. A' ki ismeri az Istent, halgat minket: a' ki ninch az Istentől, nem halgat minket: erről ismérjük-meg az igasságnak Lelkét és a' tévelygésnek lelkét. * Szerelmesim, szeressük egymást: mert a' szeretet az Istentől vagyon. És valaki szeret, az Istentől szűletett, és ismeri az Istent. * A' ki nem szeret, nem ismeri az Istent: mert az Isten, szeretet. * † Abból jelent-meg az Isten szeretete mí-hozzánk, hogy az ő eggyetlen egy szülött Fiát küldötte az Isten e' világra, hogy éllyünk ő-általa. * Abban vagyon a' szeretet: nem hogy mí szerettük vólna az Istent, hanem hogy ő szeretett minket elsőben, és el-küldötte a' Fiát engesztelőül a' mí bűneinkért. * Szerelmesim, ha így szeretett minket az Isten: nékünk-is kell egy-mást szeretnünk. * " Az Istent soha senki nem látta. Ha egy-mást szerettyük, az Isten mí-bennünk lakik, és az ő szeretete mí-bennünk tekélletes. * Abból ismérjük-meg hogy ő-benne lakunk, és ő mí-bennünk: hogy az ő Lelkéből adott nékünk. * És mí láttuk, és bizonyságot tészünk, hogy az Atya el-küldötte az ő Fiát e' világ Üdvözitőjét. * Valaki vallya hogy a' Jésus az Isten Fia, az Isten lakik abban, és ő az Istenben. * És mí meg-ismértük, és hittük az Istennek hozzánk-valo szeretetit. Az Isten, szeretet: és a' ki a' szeretetben marad, az Istenben marad, és az Isten ő-beńe. * E végre lött tekélletessé az Isten szeretete mí-hozzánk, hogy az ítéletnek napján bizodalmunk légyen: mert a' mint ő vagyon, mí-is vagyunk e' világon. * Félelem ninch a' szeretetben: hanem a' tekélletes szeretet ki-rekeszti a' félelmet, mert a' félelemnek gyötrelme vagyon. a' ki pedig fél, nem tekélletes a' szeretetben. * Mí azért szeressük az Istent, mert az Isten szeretett minket elől szőr. * Ha ki azt mongya hogy szeretem az Istent, és az ő áttyafiát gyűlöli, hazug az. Mert a' ki nem szereti az ő attyafiát, a' kit lát; az Istent, a' kit nem lát, mi-módon szeretheti? * † És e' parancholatunk yagyon az Istentől: hogy a' ki szereti az Istent, szeresse az ő attyafiát-is.

V. Rész.

Minden, a' ki hiszi hogy Krisztus a' Jésus, az Istentől szűletett. És minden a' ki szereti azt a' ki nemzett, szereti azt-is a' ki attól szűletett. * Abból ismérjük-meg hogy szerettyük az Isten fiait, ha az Istent szerettyük, és az ő parancholatit meg-chelegedgyük. * Mert ez az Isteni szeretet, hogy az ő parancholatit meg-őrizzük; és az ő parancholati nem nehezek. * Mert valami az Istentől szűletett, meggyőzi e' világot: és ez a' győzedelem, melly meg-győzi e' világot, a' mí hitünk. * " Kichoda az, a' ki e' világot meg-győzi, hanem a' ki hiszi hogy az Isten Fia a' Jésus? * ez az, a' ki víz és vér-által jött, a' Jésus Krisztus: nem chak vízben, hanem vízben és vérben. És Lélek az, a' ki bizonyságot tészen, hogy igasság a' Krisztus. * Mert hárman vannak, a' kik bizonyságot tésznek menyben: az Atya, az Ige, és a' Szent-Lélek: és e' három egy. * És hárman vannak, a' kik bizonyságot tésznek a' földön: a' Lélek, és a' víz, és a' vér: és e' három egy. * Ha az emberek bizonyságát bé-vészük, az Isten bizonysága nagyobb: mert ez az Isten bizonysága, melly nagyobb, hogy bizonyságot tött az ő Fiáról. * A' ki hiszen az Isten Fiában, az Isten bizonysága vagyon annál ő-magában. † A' ki nem hiszen a' Fiúnak, hazuggá tészi őtet: mert nem hiszen a' bizonyságnak melly el bizonyságot tészen az Isten az ő Fiáról. * És ez a' bizonyságtétel, hogy örök életet adott nékünk az Isten. És ez élet az ő Fiában vagyon. * A' kinél a' Fiú vagyon, élete vagyon: a' kinél a' Fiú ninchen, ninch

" Ioan. 8. f. 47.
† Ioan. 3. b. 16.
" Ioan. 1. 6. 18. 1. Tim. 6. c. 17.
† Ioan. 13. d. 34. & 15. b. 12. Epheſ. 3. a. 2.
" 1. Cor. 15. d. 57.
† Ioan. 3. d. 36.

élete. * Ezeket írom néktek: hogy tudgyátok hogy örök életetek vagyon, a'kik hiſztek az Iſten Fia nevében. *És ez az ő-benne-valo bizodalmunk: Hogy valamit kérünk az ő akarattya-ſzerént, meg-halgat minket. * És tudgyuk hogy meg-halgat minket valamit kerünk: tudgyuk hogy megvannak a' kéréſek a'mellyeket kérünk ő-tőle. *A'ki tudgya hogy az attyafia vétkezik nem halálra-valo bűnnel, kérje, és az élet meg-adatik a'nem halálra vétkezőnek. Vagyon halálra-valo bűn: nem mondom hogy azért kő-

13 17 nyörögjön valaki. * Minden hamiſſág, bűn: és vagyon halálra-valo bűn.
18 * Tudgyuk hogy valaki az Iſtentől ſzületett, nem vétkezik: hanem az Iſtentől-valo ſzületés meg-tartya őtet,
14 19 és a'gonoſz nem illeti őtet. * Tudgyuk hogy az Iſtentől vagyunk: és az egéſz világ gonoſzban helyheztetett.
20 * És tudgyuk hogy az Iſten Fia eljött, " és értelmet adott nékünk, " *Luc.*
61 hogy meg-iſmérjük az igaz Iſtet, és le- *24. g. 45*
D gyünk az ő igaz Fiában. Ez az igaz Iſté,
21 és az örök élet. * Fiatskáim, őrizzétek magatokat a'bálványoktól. Amen.

SZENT JANOS APOSTOL II. LEVELE.

AZ Egyházi-ſzolga, Elekta aſzſzonynak, és az ő fiainak, kiket én igazán ſzeretek, és nem én egyedül, hanem minnyájan is a'kik meg-iſmérték az igaſságot,
1 A * az igaſságért melly meg-marad mibennünk, és velünk léſzen örökké. *
2 Légyen kegyelem veletek, irgalmaſſág, békeſég az Atya Iſtentől, és a'Jéſus Kriſtuſtól az Atyának Fiától,
3 igaſsággal, és ſzeretettel. *Igen örültem, hogy a'te fiaid-közzül igaſságban járókat találtam, a'mint parancholatot vöttünk az Atyától. * És moſt
4 B kérlek téged aſzſzonyom, nem úgy mint új parancholatot írván néked, † *Ioan. 15. b. 12.* hanem a'melly eleitől-fogva vólt, "
5 hogy ſzereſsük egy-máſt. * És ez a'
6 C ſzeretet, hogy az ő parancholati-ſzerént járjunk. mert ez a'parancholat, hogy a'mint hallottátok eleitől-fog-

7 va, abban járjatok: * mert ſok hitetők jöttek e'világra, a'kik nem vallyák
A hogy a'Jéſus Kriſtus testben jött volna: ez hitető, és Antikriſtus. * Vigyázzatok magatokra, hogy el ne veſzeſſétek a'miket munkálodtatok: hanem
8 hogy tellyes jutalmat vegyetek. *
9 Valaki el-távozik, és nem marad a' Kriſtus tudományában, ninch annak Iſtene: a'ki meg-marad a'tudomány-
10 ban, azé az Atya-is's a'Fiú-is. * Ha
D ki tí-hozzátok jő, és e'tudományt nem hozza, ne fogadgyátok azt házatokba, ſe ne köſzöntſétek azt. * Mert
11 a'ki köſzönti azt, réſzes az ő gonoſz
12 chelekedetiben. * Több lévén a'mit néktek írnék, nem akartam papiros és ténta-által: mert reméllem hogy nálatok léſzek, és ſzemtől ſzembe ſzóllok: hogy a'tí örömetek tellyes
13 légyen. * Köſzöntnek téged Elektának a'te nénédnek fiai.

SZENT JANOS APOSTOL III. LEVELE.

AZ Egyházi-ſzolga a' ſzerelmes Gájuſnak, kit én igazán ſzeretek. *Szerelmeſem, azon imádkozom, hogy mindenekben ſzerenchéſsen chelekedgyél, és egéſſégben légy, a'mint jól vagyon a'te lelked. * Igen örültem az atyafiak ide jövén, és bizonyſágot tévén a'te igaſſágodról, a'mint hogy te igaſságban járſz. * Ezeknél kedvesb dolgom

1 A
2
3 C
B
4

ninch, mint hogy hallom a'fiaimat
5 igaſságban járni. * Szerelmeſem, híven chelekeſzed valamit chelekeſzel az atyafiakkal, és azt a'jövevények-
6 kel, *kik bizonyſágot töttek a'te ſzeretetedről az Anyaſzentegyház-előtt: kiket, jól chelekedvén, el-kéſérſz
7 mint az Iſtenhez mélto. * Mert az ő neveért mentek-el, ſemmit nem vé-
8 vén a'Pogányoktól. * Nékünk kell azért be-fogadnunk az illyeneket, hogy ſegétő-társai legyünk az igaſ-

ſágnak.

ſágnak. * Írtam vólna talám a' Gyülekőzetnek: de az, a' ki a' fejedelemſéget kívánnya kőzőttők, Diótrefes, nem véſzen-bé minket. * az-okáért ha oda megyek, meg-feddem az ő chelekedetit, a' mellyeket chelekeſzik, gonoſz ſzókkal cháchogván ellenünk: és mint-ha ezekkel meg nem elégednék: ő ſem fogadgya-bé az atyafiakat; 's azokat-is a' kik bé-fogadgyák, meg-tíltya, és a' Gyülekőzetből ki-veti. * Szerelmeſem, ne kőveſd a' gonoſzt, hanē a' mi jó. A' ki jól

9 chelekeſzik, az Iſtentől vagyon: a' ki gonoſzúl chelekeſzik, nem látta az
12 Iſtent. * Demeterről minnyájan bizonyſágot téſznek, és az igaſság-is, de
10 mí-is bizonyſágot téſzünk: és tudod
13 hogy a' mi bizonyſágunk igaz. * Sok vólna a' mit néked írnék: de nem akartam ténta és penna-által meg-írni
14 néked. * Reménlem pedig, hogy hamarſággal meg-látlak téged, és ſzemtől ſzembe ſzóllunk. * Békeſég néked.
15 Kőſzőntnek téged a' barátid. Kőſzőntſed a' barátinkat nevenként.
11
D

SZENT JUDAS APOSTOL KŐZŐNSEGES LEVELE.

1 Júdás a' Jéſus Kriſtus
A ſzolgája, Jakabnak pedig attyafia, azoknak, a' kik az Atya Iſtenben ſzerelmeſek, és a' Kriſtus Jéſuſtól meg-tartattak, és hívattattak. * Irgalmaſság, és békeſég, és ſzeretet bévſégeſsen adaſsék néktek. *
2
3 Szerelmeſim, minden ſzorgalmatoſſággal akarván néktek írni a' tí kőzőnſéges üdvőſſégtekről, ſzükſég vólt hogy írnék néktek: kérvén hogy viaskodgyatok a' ſzenteknek egyſzer adatott hitért. * Mert alattomban bé-jőttek némelly iſtentelen emberek (kik régenten eléve bé-irattattak ez ítéletre) a' mí Iſtenünk kegyelmét bujaſágra fordítván, és az egyedűl-Uralkodót és a' mí Urunk Jéſus Kriſtuſt tagadván. * Akarlak pedig títeket ínteni, tudván egyſzér mindeneket, hogy Jéſus a' népet Egyiptus-
5 földéből ki-ſzabadítván, " az-után
B azokat, a' kik nem hittek, el-veſztette:
6 * az Angyalokat pedig, a' kik meg nem tartották az ő fejedelemſégeket, hanem el-hatták lakó-helyőket, a' nagy napnak ítéletire, őrőkké-való kőtelekkel homály-alatt tartya. * A'
7 mint Sodoma, és Gomorra, és a' határos váraſok haſonló-képpen paráználkodván, és más teſt-után menvén, például lőttek, az őrők tűznek bűntetéſét ſzenvedvén. * Haſonló-képpen
8 D ezek-is a' teſtet meg-ferteztetik ugyā, az uraſágot pedig meg-vetik, a' méltoſágot pedig káromlyák. * † Mikor
9 Mihály Arkangyal az őrdőggel veteked vén tuſakodnék a' Moyſes teſtéről, nem merte a' káromláſnak ítéletét

reá-vetni: hanem azt mondotta: Paranchollyon néked az Úr: * Ezek pedig, valamiket nem tudnak ugyan, káromlyák: valamiket pedig terméſzetſzerént tudnak, mint a' néma barmok,
10
11 azokban rothadnak-meg. * Jaj azoknak, mert " a' Kain útán indúltakel, † és a' Bálaám tévelygéſével a' jutalomért ki-ſzakadtak, " és a' Kóre ellen-mondáſában el-veſztek. * Ezek
12 az ő lakodalmokban mochkok, félelem-nélkűl vendégeskedvén, magokat hizlalván, víz-nélkűl-való felyhők, mellyek a' ſzelektől ide 's tova hajtatnak, őſzi fák, gyümőlchtelenek, kétſzer-hóltak, ki-irtattak, * a'
13 kegyetlen tenger habjai, ki-tajtékozván az ő ſzégyenſégeket, búidoſo chillagok: kiknek a' ſetétſégnek ſzélvéſze őrőkké meg-tartatik. * Profétált-is pedig ezekről Enok Adámtól
14 B a' hetedik, mondván: † Ímé el-jő az Úr ſok ezer ſzénteivel * ítéletet tenni
15 mindenek-ellen, és meg-feddeni minden iſtenteleneket minden ő iſtentelen chelekedetekről, mellyeket iſtentelenűl chelekedtek, és minden kemény ſzókról, mellyeket ſzóllottak az Iſten-ellen az iſtentelen bűnőſők.
16 * Ezek panaſzolkodo morgolódók, az ő kívánſágok-ſzerént járók, " és az ő ſzájok kevélyſégeket ſzóll, chodálván
17 a' ſzemélyeket nyereſégnek-okáért. *
D Tí pedig ſzerelmeſim, meg-emlekezzetek az igékről, † mellyek eléve
18 meg-mondattak a' mí Urunk Jéſus Kriſtuſnak Apoſtolitól, * kik megmondották néktek, hogy az utólſo időben chúfolók jőnek, az ő kívánſagok-ſzerént járván az iſtentelenſé-

" *Num. 24. f. 37.*

† *Zach. 3. a. 2.*

" *Gen. 4. b. 8.*
† *Num. 22. d 23.*
" *Num. 16. a. 1.*
2. Pet. 2. d. 17.

† *Apoc. 1. b. 7.*

" *Pſal. 16. c. 10.*

† *1. Tim. 4. a. 1.*
2. Tim. 3. a. 1.
2. Pet. 3. a. 3.

gekben. * Ezek, a'kik magokat el-szakasztyák, testiek, Lelkek nem lévén. * Ti pedig szerelmesim, fel-épitvén magatokat a'ti szentséges hitetekre, a'Szent-Lélek-által imádkozván, * ti-magatokat az Isteni szeretetben tartsátok, várván a'mi Urunk Jésus Krisztusnak irgalmasságát az örök életre. * És ezeket ugyã, a'kik meg-itéltettek, meg-fedgyétek: * amazokat pedig szabadíttsátok-meg, ki-ragadván a'tűzből. Egyebeken pedig kö-

19 20 21 22 23 24 25

nyörűllyetek félelemmel: gyűlölvén még a'testi meg-fertéztetett ruhát-is. * Annak pedig, a'ki titeket meg-tarthat bűn-nélkül, és állathat az ő dicsőségének színe-eleibe makula-nélkül örvendezéssel a'mi Urunk Jésus Krisztusnak el-jövetelekor, * egyedül az Üdvözítő Istenünknek, a'mi Urunk Jésus Krisztus-által, dicsőség és fel-magasztalás, birodalom és hatalom minden idő-előtt, most-is, és mind örökkön örökké. Amen.

SZENT JANOS APOSTOL IELENESE.

I. Rész.

A'Jésus Krisztus jelentése, mellyet néki adott az Isten, hogy meg-jelentené az ő szolgainak, a'mellyeknek hamar meg kell lenni: és meg-jelentette, el-küldvén az ő Angyalától az ő szolgájának Jánosnak, * ki bizonyságot tőtt az Isten igéjéről, és bizonyságot a'Jésus Krisztusról, mindenekről a'miket látott. * Bóldog, a'ki olvasa és hallya e'prophétálásnak igéit: és meg-tartya azokat, mellyek abban meg-írattattak: mert az idő közel vagyon. * János a'hét Anyaszentegyháznak, mellyek Ásiában vannak: Malasztnéktek, és békeség attól, " a'ki vagyon, és a'ki vala, és a'ki el-jövendő; és a'hét lelkektől, kik az ő királyi-székének színe-előtt vannak: * és a'Jésus Krisztustól, a'ki hűv tanú, † elsőszülöttt a'halottak-közzűl, és e'föld királyainak fejedelme: a'ki minket szeretett, és meg-mosott minket a'mi bűneinkből " az ő vére-által, * és minket országgá és papokká tőtt az Istennek és az ő Attyának: annak dicsőség, és birodalom örökkön örökké: Amen. * † Ímé el-jő felyhőkkel, és minden szem meg-láttya őtet, és a'kik által-verték őtet. És sírni fognak magokon ő-érette a'földnek minden nemzetségi: Úgy lészen: Amen. * " Én vagyok az ω, és ω, a'kezdet's a'vég, úgy-mond az Úr Isten, a'ki vagyon, és a'ki vala, és a'ki el-jövendő, a'mindenható. * Én János tí atyátok-fia, és részes a'háborúságban, és az országban, és a'békeséges-tűrésbe a'Jésus Krisztusban; a'szigetben valék, melly Patmosnak neveztetik, az Isten igéjéért, és a'Jésus bizonyság-tételéért: * Lélekben el-ragadtatám Vasárnapon, és hallék hátam-megett nagy szózatot mint a'trombitáét, * mondván: A'mit látsz, írd könyvbe: és küld a'hét Anyaszentegyháznak, mellyek Ásiában vannak, Efesusban, és Smirnában, és Pergamusban, és Tiatirában, és Sardisban, és Filadelfiában, és Laodiczeában: * És megfordúlék, hogy látnám a'szózatot, melly velem szóll vala: És meg-fordúlván láték hét arany gyertya-tartót: * és a'hét arany gyertya-tartók között hasonlót az ember fiához, felöltözve bokáig-valo ruhába, és bé-övedzve a'checheinél arany övel: * a'feje pedig és a'haja-szálai fehérek valának mint a'fehér gyapju, és mint a'hó; és a'szemei mint a'tűz langja, * és a'lábai hasonlók a'kemenczében-égő sárga rézhez, és a'szava mint a'sok vizek szava: * és a'jobb-kezében hét chillagok valának: és a'szájából két-élű kard jő vala ki: és az orczája mint az ő erejében fénylő Nap. * És mikor láttam vólna őtet, a'lábaihoz esém mint egy hólt. És reám tévé a'jobb-kezét, mondván: Ne félly: "én vagyok az első, és az utólso; * és az élő, és meg-hóltam vólt; és ímé élek örökkön örökké, és nálam vannak a'hallálnak, és a'pokolnak kúlchai. * Írd-meg azért a'miket láttál, és a'mik vannak, és a'miknek ezek-után meg kell lenni. * A'hét chillagnak titka, mellyeket az én jobb-kezemben láttál, és a'hét arany gyertya-tartók: a'hét chillag, a'hét Anyaszentegyháznak

Inf. 21. b. 6. & 22. c. 13.

"Exod. 3. d. 14.

† 1. Cor. 15. c. 20. Col. 1. c. 18.

" Heb. 9. d. 14. 1. Pet. 1. d. 20. 1. Ioan. 1. d. 7.

† Isa. 3. c. 13. Matth. 24. c. 20. Judæ, c. 14.

" Isa. 44. a. 6.

"Isa. 41. b. 4. & 44. a. 6.

Angyali;

Angyali: és a'hét gyertya-tartó, a'hét
Anyaſzentegyház.

II. Rész.

AZ Efeſuſi Anyaſzentegyház 1
Angyalának írd-meg: Eze- A
ket mongya, a'ki a'hét chil-
lagot az ő jobb-kezében tar-
tya, a'ki a'hét arany gyertya-tartó-
kőzőtt jár: * Tudom a'te chelekede- 2
tidet és munkádat, és békeſéges tűré-
ſedet, és hogy nem ſzenvedheted a'
gonoſzokat: és meg-kíſértetted azo-
kat, a'kik magokat Apoſtoloknak
mongyák lenni, és nem azok: és ha-
zugoknak találtad őket: * és békeſé- 3
ges-tűréſed vagyon, és ſzenvedtél az
én nevemért, és el nem állottál. * De 4
vagyon valamim ellened, hogy a'te B
előbbi ſzeretetedet el-hattad. * Em- 5
lekezzél-meg azért honnét eſtél-ki:
és tarts penitentziát, és az előbbi che-
lekedetidet chelekedgyed: mert kű-
lőmben, ellened-jővők, és el-mozdí-
tom helyéről a'te gyertya-tartódat,
ha penitentziát nem tartaſz. * De ez 6
vagyon benned, hogy gyűlőlted a'
Nikolaíták chelekedetit, mellyeket
én-is gyűlőlők. * A'kinek fűle va- 7
gyon, hallya-meg mit mond a'Lélek
az Anyaſzentegyházaknak: A'győze-
delmeſnek, enni adok az élet fájáról,
melly az én Iſtenem Paradichomában
vagyon. * És a'Smirnai Anyaſzent- 8
egyház Angyalának írd-meg: Eze- C
ket mongya az első, és az utólſo; a'ki
meg-hólt vala, és él: * Tudom a'te 9
háboruſágodat, és ſzegényſégedet, de
gazdag vagy: * és káromlattatol azok-
tól, a'kik magokat Židóknak mon-
gyák lenni, és nem azok, hanem a'ſá-
tánnak ſynagógája. * Semmitől azok- 10
ban ne félly a'miket ſzenvedni fogſz.
Ímé az őrdőg némellyeket kőzzűle-
tek a'tőmlőczbe vét hogy meg-kíſér-
teſsetek: és tíz napig háboruſágtok
léſzen. Légy hűv halálig, és néked
adom az élet koronáját. * A'kinek 11
fűle vagyon, hallya-meg mit mond a' D
Lélek az Anyaſzentegyházaknak. A'
ki győzedelmes léſzē, meg nem ſérte-
tik a'máſodik haláltól. * És a'Perga- 12
muſi Anyaſzentegyház Angyalának
írd-meg: Ezeket mongya a'kinél a'
két-élű kard vagyon: * Tudom hol 13
lakol, a'hol a'ſátan ſzéke vagyon: és
az én nevemet tartod, és az én hite-
met meg nem tagadtad. És a'napok-
ban Antipás az én hűv tanúm, ki meg-
őletett tí-nálatok, a'hol a'ſátan lakik.
14 * De vagyon ellened valami keveſem:
mert vannak ott nálad "a'Bálaám tu- "Num.
dományát tartói, a'ki Bálákot tanít- 24. a. 3.
tya vala, hogy botránkozáſt vetne az & 25. a.
Iſraël fiai-eleibe, hogy eñének, és pa- 2.
15 ráználkodnának: * úgy vannak ná-
lad-is a'Nikolaíták tudományát tar-
16 tói. * Haſonló-képpen penitentziát
E tarts: ha pedig nem, ellened-megyek
hamar, és hadakozom azok-ellen az
17 én ſzámnak kargyával. * A'kinek fű-
le vagyon, hallya-meg mit mond a'
Lélek az Anyaſzentegyházaknak: A'
győzedelmeſnek el-rejtetett mannát
adok, és egy feír kővetskét adok an-
nak: és a'kővetskén új írott nevet,
mellyet ſenki nem túd, hanem chak a'
18 ki el-véſzi. * És a'Tiatírai Anyaſzent-
egyház Angyalának írd-meg: Ezeket
mongya az Iſten Fia, a'kinek a'ſzemei
mint a'tűznek langja, és a'lábai ha-
19 ſonlók a'ſárga rézhez: * Iſmérem a'
F te chelekedetidet, és hitedet, és ſzere-
tetedet, és ſzolgálatodat, és békeſé-
ges-tűréſedet, és a'te végső chelekе-
20 detidet, tőbbeket az elébbieknél. *
De vagyon ellened valami keveſem:
mert meg-engeded Jézabel aſzſzony-
nak, ki magát profétának mongya,
hogy taníttſon, és el-hiteſse az én
ſzolgaimat, hogy paráználkodgya-
nak, és egyenek a'bálványoknak ál-
21 dozattyokban. * És időt adtam néki
hogy penitentziát tartana: és nem
akar penitentziát tartani paráznaſá-
22 gáról. * Ímé az ágyba vetem őtet: és
a'kik paráználkodnak véle, nagy há-
boruſágban léſznek, ha penitentziát
23 az ő chelekedetekről nem tartnak. *
G és a'fiait halállal ölőm-meg, és meg-
tudgyák minden Anyaſzentegyhá-
zak, † hogy én vagyok a'veſéknek's † 1. Reg.
a'ſzíveknek vizgálója: és mindenitek- 16. b. 7.
nek chelekedeti-ſzerént fizetek. Mon- Pſal. 7.
24 dom pedig néktek, * és a'tőbbinek c. 10.
a'kik Tiatírában vattok: Valakinél Ier. 17.
ninch ez a'tudomány, és a'kik meg b. 10.
nē iſmérték a'ſátan mélyſégit, a'mint
mongyák, nem vetek reátok más ter-
25 het: * mindazáltal azt, a'mi nálatok va-
gyon, tartſátok-meg míg el-jővők.
26 * És a'ki győzedelmes léſzen, és meg-
őrizi végig az én chelekedetimet, ha-
27 talmat adok annak a'Pogányokon, *
és bírni-fogja azokat vas-veſzſzővel,
és mint a'fazekas edénye meg-ron-

tatnak, * a'mint én-is vöttem az Atyámtól: és adom annak a'hajnali chillagot. * A'kinek fûle vagyon, hallya-meg mit mond a'Lélek az Anyaſzentegyházaknak.

III. Rész.

ES a'Sárdiſi Anyaſzentegyház Angyalának írd-meg: Ezeket mongya a'kinél az Iſtennek hét Lelke vagyon, és a' hét chillag: Tudõ chelekedetidet, mert az neved hogy élſz, de meg-hólt vagy. * Vígyázz, és a'többeket-is erõſítſd-meg, a'mellyek halandó-félben valának. Mert nem találom a'te chelekedetidet tellyeſeknek az én Iſtenem-előtt. * Meg-emlekezzél azért mint vötted, és hallottad, és meg-tartſad, és tarts penitentziát. Ha pedig nem vígyázſz, "Hozzád jövök mint a'lopò, és nem tudod melly órában jövök hozzád. * De vannak kevés neveid Sárdisban, a'kik meg nem ferteztették az õ ruhájokat: és én-velem feírben járnak, mert méltók. * A'ki gyözedelmes léſzen, így feír ruhákba öltöztetik, és ki nem törlöm az õ nevét az Élet-könyvéből, és meg-vallom az õ nevét az Atyám-előtt, és az õ angyali-előtt. * A'kinek fûle vagyon, hallya-meg mint mond a'Lélek az Anyaſzentegyházaknak. * És a'Filadelfiai Anyaſzentegyház Angyalának írd-meg: Ezeket mongya a' † Szent és az Igaz, † a'kinél a'Dávid kúlcha vagyon: ki meg-nyitta, és ſenki bé nem zárja: bé-zárja, és ſenki meg nẽ nyittya: * Tudom chelekedetidet. Ímé meg-nyílt ajtót adtam elõdbe, mellyet ſenki bé nem tehet: mert kevés erõd vagyon, és meg-tartottad az én igémet, és meg nem tagadtad az én nevemet. * Ímé adok némellyeket a' Sátan ſynagógájából, a'kik magokat Zidóknak mongyák lenni, és nem azok, hanem hazudnak: Ímé azt chelekeſzẽ hogy azok el-jöjenek, és imádgyanak a'te lábaid-előtt: és meg-tudgyák hogy én ſzerettelek téged. * mert meg-tartottad az én türéſemről-valo beſzédet, és én meg-tartlak téged a'kiſértetnek orájától, melly az egéſz világra jövendõ, meg-kiſérteni a'földön-lakókat. * Ímé el-jövök hamar: tartſad a'mid vagyõ, hogy ſenki el ne vegye koronádat. * A'ki gyözedelmes léſzen, oſzlopúl téſzem õtet az én Iſtenem templomábã, és többé ki nem mégyẽ: és õ-reája íromaz én Iſtenem nevét, és az én Iſtenem váraſának az új Jeruſalemnek nevét, melly menyből ſzáll-alá az én Iſtenemtől, és az én új nevemet. * A'kinek fûle vagyon, hallya-meg mit mond a'Lélek az Anyaſzentegyházaknak. * És a'Laodiczéai Anyaſzentegyház Angyalának írd-meg: "Ezeket mongya: Az Amen, a'hüv, és igaz tanú, ki az Iſten teremtett-állattyának kezdete. * Tudõ chelekedetidet: hogy ſem hideg nẽ vagy, ſem meleg: bár hideg vólnál, vagy meleg: * de mivelhogy lágy-meleg vagy, és ſẽ hideg, ſem meleg, ki kezdlek téged az én ſzámból okádni. * mert azt mondod: hogy gazdag vagyok, és meg-gazdagodtam, és ſemi-nélkül nẽ ſzükölködöm: és nem tudod hogy te nyomorúlt vagy, és nyavalyás, és ſzegény, és vak, és mezítelen. * Adom néked tanátſúl, hogy én-tõlem végy tüzes meg-próbált aranyat, hogy gazdag légy, és feír ruhákba öltözzél, és ne láttaſsék a'te mezítelenſégednek ſzégyenſége, és ſzem-gyógyítóval kend-meg a'ſzemeidet hogy láſs. * † Én a'kiket ſzeretek, meg-feddem, és meg-oſtorozom. Indúlly-fel azért, és penitentziát tarts. * Ímé az ajtó-előtt állok, és zörgetek: ha ki hallya az én ſzómat, és meg-nyittya nékẽ az ajtót, bé-megyek hozzája, és õ-véle vacsorálom, és õ én-velem. * A'ki gyözedelmes léſzen, éggyütt ültetem velem az én királyi-ſzékembe: a'mint én-is gyözedelmet vöttem, és az én Atyámmal az õ királyi-ſzékébe ültem. * A'kinek fûle vagyõ, hallya-meg mit mond a'Lélek az Anyaſzentegyházaknak.

IV. Rész.

EZek-után látám: és ímé egy meg-nyílt ajtò menyben: és az elsõ ſzózat, a'mellyet hallék, mint velem-ſzóllo trombitáé, mondván: Jöj-fel ide, és meg-mutatom néked a'miknek kell lenni ezek-után. * És mingyárt el-ragadtatám lélekben: és ímé egy ſzék tétetett vala le menybẽ, és a'ſzékẽ egy ül vala. * és a'ki ül vala, haſonló vala a'jaſpis és ſárdius-kõnek tekintetéhez: és a' ſzék-körül ſzivárvány vala, haſonló a'ſmaragd ſzinéhez. * És a'ſzék-körül huſzon-négy ſzékek: és a'ſzékeken huſzon-négy vének ülvén, feír ruhákba öltözve, és a'fejökön arany koronák valának. * És a'királyi-ſzékből

"Inſ. 16. c. 15. 1. Theſſ. 5. a. 2. 1. Pet. 3. c. 10.

† Iſa. 22. ſ. 22. Iob. 12. b. 4.

" Ioan. 14. a. 6.

† Prov. 3. b. 10. Heb. 12. b. 6.

villámá-

villámások, és szózatok, és menydörgések jőnek vala ki: és hét égő lámpások a'királyi-szék-előtt, mellyek az Istennek hét lelkei. *És a'szék- 6
előtt mint egy üveg tenger, hasonló C
a'kristalhoz: és a'széknek közepette, és a'szék-körül, négy lelkes-állatok szemekkel rakvák elől és hátúl. * És 7
az első lelkes-állat hasonló az oroszlányhoz, és a'második lelkes-állat hasonló a'borjúhoz, és a'harmadik lelkes-állatnak ábrázattya vala mint az embernek, és a'negyedik lelkes-állat hasonló a'röpülő sashoz. * És a' 8
négy lelkes-állatok-közzül mindeniknek hat-hat szárnyok vala: és körös-körül, és belől rakvák szemekkel: és nem vala nyugodalmok éjjel
" Isa. 6. 3. és nappal, mondván: " Szent, Szent, Szent a'mindenható Úr-Isten, a'ki vala, és a'ki vagyon, és a'ki el-jövendő. * És mikor azok a'lelkes-állatok dicsőséget, és tiszteletet, és áldást adnának a'királyi-székben-ülőnek, az 9
örökkön örökké-élőnek, * le-borúlnak vala a'huszon-négy vének a'ki- 10
rályi-székben-ülő előtt, és imádgyák D
vala az örökkön örökké-előt, és letészik vala az ő koronájokat a'királyi-szék-előtt, mondván: * Mélto vagy 11
mi Urunk Istenünk, dicsőséget, és tiszteletet, és erőt venni: mert mindeneket teremtettél, és a'te akaratodért valának, és teremtettek.

V. Rész.

ÉS láték a'királyi-székben-ülőnek jobb-kezében, egy belől 1
és kivül bé-írott könyvet, hét A
pecséttel bé-pecsételtettet, * 2
És láték egy erős Angyalt, nagy szóval hirdetvén: Kichoda mélto a'könyvet meg-nyitni, és fel-bontani annak pecsétit? * És senki, se menyben, 3
se a'földön, se a'föld-alatt, meg nem nyithatá a'könyvet, se reá nem nézhete. *És én igen sírok vala, hogy senki nem találtatott méltónak a'könyvet meg-nyitni, se arra nézni. * És egy 4 5
a'vének-közzül monda nékem: Ne B
sírj: ímé győzedelmesé lőtt a'Júda nemzetségéből-valo oroszlány, a'Dávid gyökere, meg-nyitni a'könyvet, és fel-bontani annak hét pecsétit. * És tekinték: és ímé a'királyi-szék-között, és a'négy lelkes-állatok-között, és a'vének-között, mint egy meg-öletett Bárány áll vala, hét szarva és hét
szeme-lévén: mellyek az Istenek egész 7
földre bocháttatott hét lelkei. * És el-
jöve: és el-vévé a'királyi-székben- 8
ülőnek jobb-kezéből a'könyvet. * És
midőn meg-nyitotta vólna a'könyvet, a'négy lelkes-állatok, és a'huszon-négy vének le-esének a'bárány-előtt, mindeniknek czitarájok lévén, és arany chészéjek rakvák illatokkal, 9
mellyek a'szenteknek imádságok: *
C és énekelnek vala új éneket, mondván: Mélto vagy Uram el-venni a'könyvet, és fel-nyitni annak pecsétit: mert meg-ölettettél, és meg-váltottál minket az Istennek a'te véreddel, minden nemzetség, és nyelv, és nép, és 10
nemzet-közzül: * és töttél minket a'mi Istenünknek országgá, és papokká: 11
és országlunk a'földön. * És tekinték, és hallám a'sok Angyalok szavát, a'királyi-szék, és a'lelkes állatok, és a'vének-körül: és azok száma †ezernyi † Dan. 7. c. 10.
12 ezer vala, *nagy szóval módván: Mélto a'Bárány, a'ki meg-öletett, hogy D
erőt, és Istenséget, és bölcheséget, és erősséget, és tiszteletet, és dicsőséget, és áldást vegyen. * És minden 13
teremtett-állatot, melly menyben vagyon, és a'föld-fölött, és a'föld-alatt, és a'mellyek a'tengerben vannak, és a'mellyek ő-benne: minnyájokat hallám mondani: A'királyi-székben-ülőnek, és a'Báránynak, áldás, és tiszteletet, és dicsőség, és hatalom örökkön örökké. * És a'négy lelkes-állatok mondának: Amen. És a'huszon- 14
négy vének le-borúlának orczájokra: és imádák az örökkön örökké-előt.

VI. Rész.

ÉS látám hogy fel-nyitott egy- 1
gyet a'Bárány a'hét pecsétek- A
közzül, és hallám eggyikét a'négy lelkes-állatok-közzül mondani, mint a'meny-dörgésnek 2
szavát: Jőszte, és láss ad. * És látám: és
ímé egy feír ló, és annak a'ki azon ül vala kéz-íja vala, és korona adaték néki, és ki-méne győzedelmes-lévén, hogy győzedelmes lenne. * És mikor 3
fel-nyitotta vólna a'második pecsétet, hallám a'második lelkes-állatot mondani: Jőszte, és láss ad. * És más ló 4
veres jöve-ki: és annak a'ki azon ül vala, adaték hogy el-venné a'békeséget a'földről, és hogy egy-mást meg-ölyék, és nagy kard adaték néki. * És 5
B mikor fel-nyitotta vólna a'harmadik pecsétet, hallám a'harmadik lelkes-

állatot mondani: Jőszte, és lássad. És
ímé egy fekete ló: és annak a'ki azon
ül vala, egy mérő-serpenyű vala kezé-
ben. * És hallék mint egy szózatot 6 A
a' négy lelkes-állatok-kőzőtt, mond-
ván: A'búzának két fontos mértéke
egy pénzen, és az árpának három fon-
tos mértéke egy pénzen, és a'bort's
az olajt meg ne sértsed.* És mikor fel- 7
nyitotta vólna a'negyedik pechétet,
hallám a'negyedik lelkes-állatnak
szavát, mondván: Jőszte, és lássad. * 8
És ímé egy halovány-színű ló: és
a'ki azon ül vala, annak a'neve Ha-
lál, és a'pokol kőveti vala azt, és ha-
talom adaték annak a'földnek négy
részén, hogy ölne fegyverrel, éhség-
gel, és halállal, és földi vadakkal. * 9
És mikor fel-nyitotta vólna az ötö- C
dik pechétet: látám az óltár-alatt
azoknak lelkeket, a'kik meg-ölettet-
tek az Isten igéjéért, és a'bizonyság-
tételért, melly nálok vala, * és nagy 10
szóval kiáltnak vala, mondván: Uram
(szent, és igaz-lévén) meddig nem
tészsz ítéletet, és nem állasz-bosszút
a'mi vérünkért azokon a'kik a'föl-
dőn laknak? * És adaték azoknak 11 7
egy-egy feír hosszú-ruha, és mon-
daték nékik hogy nyugodnának még
egy kevés ideig, míg bé-tellyesedgyék
áz ő szolga-társok, és az attyok-fiok
száma, kik, a'mint ők-is, meg-ölettet-
nének. * És tekinték mikor fel-nyi- 12
totta vólna a'hatodik pechétet: és D
ímé nagy föld-indulás lőn, és a'Nap
fekete lőn mint a'szőr-zák: és az egész
hóld lőn mint a'vér: * és a'chillagok 13
az égből le-húllának a'földre, mint a'
füge-fa el-hánnya az ő éretlen fügéit
mikor a'nagy széltől meg-rázattatik.
* és az ég el-takarodék mint az ősz- 14
ve-tűrettetett könyv: és minden
hegy, és a'szigetek az ő helyőkből ki-
mozdúlának: * és a'földnek királyi, 15
és a'fejedelmek, és a'hadnagyok, és
a'gazdagok, és az erősek, és mind a'
szolgák, és a'szabadosok, el-rejték
magokat a'barlangokba, és a'hegyek
kő-szikláiba:* és mondnak a'hegyek- 16
nek, és a'kő-sziklláknak: " Essetek
reánk, és rejtsetek-el minket a'kirá-
lyi-székben-ülőnek orczája-előtt, és
a'Báránynak haragja-előtt:* mert 17
el-jőtt az ő haragjoknak
nagy napja: és ki ál-
hattya-meg?

" *Isa. 2. c. 19. Ose. 10. b. 8. Luc. 13. d. 50.*

VII. Rész.

EZek-után láték négy Angyalt 1
állani a'földnek négy szegle- A
tin, tartóztatván a'földnek
négy szelét, hogy ne fújnának
a'földre, se a'tengerre, se semmi ter-
mő fára. * És láték más Angyalt-fel 2
jőni Nap-keletről, nála lévén az élő
Istennek jele: és nagy szóval kiálta a'
négy Angyalnak, a'kiknek adatott,
hogy ártsanak a'földnek, és a'tenger-
nek, * mondván: Né ártsatok a'föld- 3
nek, és a'tégernek, se a'termő fáknak,
míg meg-jegyezzük a'mi Istenünk
szolgait az ő homlokokon.* És hallám 4
a' meg-jegyeztettek számát, száz
negyven-négy ezeren valának meg-
jegyezve, az Izraël fiainak mindé nem-
zetiből. * A'Júda nemzetéből tizen- 5
két ezer jegyeztetett: A'Rúben nem- B
zetéből tizen-két ezer jegyeztetett:
A'Gad nemzetéből tizen-két ezer je-
gyeztetett: * Az Áser nemzetéből ti- 6
zen-két ezer jegyeztetett: A'Neftali
nemzetéből tizen-két ezer jegyeztet-
tett: A'Manasses nemzetéből ti-
zen-két ezer jegyeztetett:* A'Simeon 7
nemzetéből tizen-két ezer jegyezte-
tett: A'Lévi nemzetéből tizen-két
ezer jegyeztetett: Az Issakár nemze-
téből tizen-két ezer jegyeztetett:
* A'Zábulon nemzetéből tizen-két 8
ezer jegyeztetett: A'Jósef nemzeté-
ből tizen-két ezer jegyeztetett.
A'Benjamin nemzetéből tizen-két
ezer jegyezetetett. * Ezek-után lá- 9 C
ték nagy sereget, mellyet senki meg
nem számlálhat vala, minden nemze-
tekből, és nemzetségekből, és népek-
ből, és nyelvekből: álván a'királyi-
szék-előtt, és a'Bárány színe-előtt,
feír hosszú-ruhákba öltőzve, és
palmák a'kezőkben: * és kiáltnak 10
vala nagy szóval, mondván: Üdvős-
ség a'mi Istenünknek, ki a'királyi-szé-
ken ül, és a'Báránynak.* És az Angya- 11
lok minnyájan a'királyi-szék, és a'vé-
nek, és a'négy lelkes állatok-kőrül
állanak vala: és a'királyi-szék-előtt
orczájokra borúlának, és imádák
az Istent, * mondván, Amen. Ál- 12
dás, és fényesség, és bőlcheség, és há-
lá-adás, tisztelet, és erő, és erősség a'
mi Istenünknek, őrőkkön őrőkké, A-
men. * És felele egy a'vének-kőzzül, 13
és mőda nékem: Ezek, a'kik feír hosz-
szú-ruhákba öltőztek, kichodák? és

Apocal. 6. 7.

honnan jöttek? * És mondék néki: Uram, te tudod. És monda nékem: Ezek azok, a'kik nagy háboruságból jöttek, és meg-mosták az ő hoszszú-ruhájokat, és meg-feirítették azokat a'Bárány vérében. * az-okáért vannak az Istennek királyi-széke-előtt, és szolgálnak néki éjjel és nappal az ő templomában: és a'ki a'királyi-széken ül, vélek lakik.* "nem éheznek, se nem szomjuhoznak többé, a'Nap sem esik reájok, se valami hévség: * mert a'Bárány, a'ki a'királyi-szék közepin vagyon, vezérli őket, és az élő vizek forrásihoz viszi őket, † és el-töröl az Isten minden köny-húllatást az ő szemekről.

" *Isaiæ 49. c. 10.*

† *Isa. 25. c. 8. Inf. 21. a. 4.*

VIII. Rész.

ÉS mikor fel-nyitotta vólna a' hetedik pechétet, chendesség lőn menyben, mint egy fél óráig. * És hét Angyalt láték az Istennek szine-előtt állani: és hét trombita adaték azoknak. * És más Angyal jöve, és meg-álla az oltár-előtt arany temiényező lévén nála: és adatának annak sok jó illatok, hogy adna minden szentek imádságiból az arany oltárra, melly az Istennek királyi-széke előtt vagyon. * És fel-méne a'jó illatok füsti a'szentek imádságiból az Angyal keze-által az Isten-eleibe. * És vévé az Angyal a'temiényezőt, és meg-tőlté azt az oltár tüzéből, és a'földre bochátá, és meny-dörgések lőnek, és szózatok, és villámások, és nagy föld-indúlás. * És a'hét Angyalok, a'kiknél a'hét trombita vala, el-készülének hogy trombitálnának. * És az első Angyal trombitála, és lőn kő-esső, és tüz, vérrel elegy, és le-bochátaték a'földre, és harmad része a'földnek meg-ége, és harmad része a fáknak meg-égetteték, és minden zöld fü meg-ége. * És a'második Angyal trombitála: és mint egy tüzzel-égő nagy hegy bochátaték a'tengerbe, és a'tengernek harmad része vérré lőn, * és meg-hala harmad része a'tengerben-valo teremtett lelkes-állatoknak, és harmad része a'hajóknak el-veszе. * És a'harmadik Angyal trombitála: és le-esék az égből egy nagy chillag, égvén mint egy szövétnek, és a'folyó-vizeknek harmad részébe esék, és a'vizeknek forrásiba: * és a'chillagnak neve Ürömnek mondatik, és a'vizeknek harmad része üröm lőn: és sok emberek halának-meg a'vizektől, mert keserüek lőnek. * És a'negyedik Angyal trombitála: és meg-üttetéke harmad része a'Napnak, és harmad része a'hóldnak, és harmad része a'chillagoknak, úgy hogy meg-setétülne azoknak harmad része, és a'napnak harmad része nē fénlenék, és az éjnek hasonló-képpen. * És látám, és hallám az ég közepin röpülő egy sasnak szavát, melly nagy szóval monda: Jaj, jaj, jaj a'földön-lakóknak, a'három Angyaloknak több szavok-miatt, kik trombitálandók valának.

IX. Rész.

ÉS az ötödik Angyal trombitála: és láték egy le-esett chillagot az égből a'földre, és annak adaték a'mélység kútának kúlcha. * És meg-nyitá a'mélységnek kútát: és fel-jöve a'kút füsti: mint egy nagy kemencze füsti: és meg-setétüle a'Nap és a'levegő-ég a'kút füstitől: * És a'kút füstiből sáskák jövének-ki a'földre, és hatalom adaték azoknak, a'mint hatalmok vagyon a'föld skorpióinak: * és meg-parancholtaték nékik hogy meg ne sértenék a'föld füvét, se semmi zöldellőt, se semmi állófát: hanem chak az embereket, a'kiknek homlokokon ninch az Istennek jele: * és adaték nékik hogy meg ne ölnék azokat; hanem hogy kínoznák öt hólnap-ig: és az ő kínzások, mint a'skorpio kínzása mikor megsújtya az embert. * " És azokon a'napokon keresik az emberek a'halált, és azt nem találják-meg: és kívánnak meg-halni, és el-fút a'halál tőlök. * † És a'sáskák hasonlatossági, hasonlók a'harczra készült lovakhoz: és a' fejökön úgy-mint aranyhoz hasonló koronák: és azok orczái mint az emberek orczái. * És olly hajok vala mint az aszszony állatok haja; és az ő fogok, mint az oroszlányok fogai valának: * és pánczéllyok vala mint a' vas pánczéllyok, és az ő szárnyok zúgása mint a'viadalra szágúldo sokló vù szekerek zúgása: * és a'farkok hasonló vala a'skorpiókéhoz, és fúlákok valának az ő farkokban: és azoknak hatalma ártani az embereknek öt hólnap-ig: * és az ő királyok a' mélységnek Angyala vala, kinek neve Zsidóúl Abaddon, Görögűl pedig Apollion, Deákúl a'neve Pusztító. * Az

" *Isa. 2. d. 19. Ose. 10. b. 8. Lucæ 23. d 30.* † *Sap. 16. b. 9.*

Exterminans.

eggyik jaj el-múlt, és ímé még két jaj következik az-után. * És a'hatodik 13 5
Angyal trombitála: és hallék egy
szózatot az arany óltárnak négy szarvai-közzűl, melly az Isten szemei-
előtt vagyon, * mondván a'hatodik 14 C
Angyalnak, a'kinél a'trombita vala:
Óld-meg a'négy Angyalt, a'kik kötve vannak a'nagy folyó-vízben Eufrátesben. * És meg-óldatának a' 15 7
négy Angyalok, a'kik készek valának
minden órára, és napra, és hónapra,
és esztendőre, hogy meg-ölnék az
embereknek harmad részét. * És a'lo- 16 8
vag seregnek száma húsz-ezerszer-valo tíz-ezer vala. És hallám azok számát. * És így látám a'lovakat látás- 17
által: és a'kik azokō ülnek vala, tüzes,
és kék, és kén-köves pánczéllyok vala, és a'lovak fejei ollyanok valának
mint az oroszlány fejek: és az ő szájokból tűz, és füst, és kén-kő származik.* És e'három chapástól öletteték- 18
meg az embereknek harmad része, a' D 10
tűztől, és a'füstől, 's a'kén-kőtől, mellyek azoknak szájokból jőnek vala. * 19
Mert a'lovak hatalma az ő szájokban
vagyon, és az ő farkokban. mert az ő
farkok hasonlók a'kígyókhoz, fejők
lévén: és azokkal ártanak. *És a'több 20
emberek, a'kik meg nem öllettek e'
chapásokban, se penitentziát nem tartottak az ő kezek chelekedetiről,
hogy ne imádnák az ördögöket, és az
arany, és ezüst, és réz, és kő, és fa bálványokat, mellyek se nem láthatnak,
se nem halhatnak, se nē járhatnak; *és 21 2
nem tartottak penitentziát az ő gyilkosságokról, sem az ő ördöngösségekről, sem az ő paráznaságokról,
sem az ő lopásokról.

X. RÉSZ.

ÉS láték más erős Angyalt fel- 1
hővel körűl-vétetve le-szállani menyből, és szivárvány A
a'fején, és az ő orczája olly vala mint a'Nap, és a'lábai mint a'tüzes oszlopok: * és a'kezében egy meg- 2
nyittatott könyvetske vala: és a'jobb
lábát a'tengerre tévé, a'balt pedig a'
földre: * és kiálta nagy szóval, mint 3 6
midőn az oroszlány ordít. És mikor B B
kiáltott vólna, szóllák a'hét menydörgések az ő szavokat. * És mikor 4
a'hét meny-dörgések az ő szavokat
szóllották vólna, én meg akarom vala írni: és szózatot hallék az égből,
melly monda nékem: Vedd elzedbe a'miket a'hét meny-dörgések szóllottak, és meg ne írjad azokat. *
" És az Angyal, a'kit láték állani a' " *Dan.*
tengeren és a'földön, fel-emelé a'ke- *12. c. 7.*
zét az égre: *és meg-esküvék az örökkön örökké-élőre, a'ki az eget teremtette, és a'benne-valókat; és a'földet, és a'benne-valókat; és a'tengert,
és a'benne-valókat: Hogy idő többé
nem lészen: *hanem a'hetedik Angyal szavának napjaiban, mikor trombitálni kezd, el-végeződik az Isten titka, a'mint meg-hirdette az ő szolgaiáltal a'Próféták-által. *És ismég hallék velem-szóllo szózatot az égből,
és monda: Menny-el, és vedd-el a'
meg-nyitott könyvet, a'tengeren és
a'földön-állo Angyal kezéből. * És 9
el-menék az Angyalhoz, mondván D
néki, hogy nékem adná a'könyvet. És † *Ezec.*
monda néké: † Vedd-el a'könyvet, és *3. a. 1.*
edd-meg azt: és meg-keseríti a'hasadat, de a'szádban édes lészen mint a'
méz. * És el-vőm a'könyvet az Angyal kezéből, és meg-évém azt: és a'
számban édes vala mint a'méz: és mikor meg-őttem vólna azt, meg-keseredék a'hasam: * és monda nékem:
Ismég kelletik prófétálnod a'Pogányoknak, és a'népeknek, és a'nyelveknek, és sok királyoknak.

XI. RÉSZ.

ÉS adaték nékem veszszőhöz 1
hasonló nád-szál, és ez monda- A
ték néké: Kelly-fel, és mérd-
meg az Isten templomát, és az
óltárt, és az abban-imádkozókat: *a' 2
pitvart pedig, melly a'templom-kivűl vagyō, ki-hadgyad, és azt meg ne
mérjed: mert a'Pogányoknak adatott,
és a'szent várast negyven-két hónapig fogják tapodni: * és adom az én két 3
tanúimnak, és ezer két-száz hatvan
napig prófétálnak zsákokba öltözvén.
* Ezek a'két olaj-fák, és a'két gyer- 4
tya-tartók, a'föld Ura-előtt álván. * 5
Es ha ki azoknak ártani akar, tűz
származik a'szájokból, és meg-emészti azoknak ellenségit: és ha ki meg
akarja őket sérteni, így kell annak
meg-ölettetni. * Ezeknek hatalmok 6
vagyon hogy az eget bé-zárják,
hogy az ő prófétálásoknak napjaiban első ne essék: és hatalmok vagyon a'vizeken azokat vérré változtatni, és meg-verni a'földet minden-nemű chapásal valamenyiszer
akarják. * És mikoron el-végezik 7

Apocal. 10. 11.

az ő bizonyság-tételeket, a' melly fene-
vad fel-jő a' mélységből, hadat indít
ellenek, és meg-győzi őket, és meg-
öli őket. És az ő testek fekünni-fog-
nak a' nagy városnak útzáin, melly lé-
lek-szerént Sodomának, és Egyiptus-
nak hívattatik, a' hol az ő Urok-is
meg-feszíttetett. * És meg-láttyák
a' nemzetek, és a' népek, és a' nyelvek,
és a' Pogányok-közzül-valók, az ő
testőket negyed-fél napig: és azok tes-
tét nem engedik koporsókba tenni. *
és a' föld lakói örűlnek azokon, és ví-
gadnak: és ajándékokat küldenek
egy-másnak, mivelhogy e' két profé-
ták gyötrötték azokat, a' kik a' földön
laknak vala. * És negyed-fél nap-
után, az életnek lelke beléjek méne az
Istentől. És lábokra állának, és nagy
félelem eséc azokra, a' kik látták őket.
* És nagy szózatot hallának az égből,
mondván nékik: Jőjetek-fel ide. És
fel-menének az égbe a' felyhőben: és
láták őket az ő ellenségök. * És azon
órában nagy föld-indúlás lőn, és a' vá-
rasnak tized része le-omlék: és meg-
öletteték a' föld-indúlásban nevezet-
szerént hét-ezer ember: és a' többi
meg-félemlének, és dicsőséget adá-
nak a' menynek Istenének. * A' más-
odik jaj el-múlék: és íme a' harmadik
jaj hamar el-jő. * És a' hetedik An-
gyal trombitála: és nagy szózatok lő-
nek menyben, mondván: E' világnak
országa, a' mi Urunké és az ő Krisztusé
lőtt, és örökkön örökké országol:
Amen. * És a' huszon-négy vének, a'
kik az Isten színe-előtt űlnek az ő szé-
kekben, orczájokra esének, és imádák
az Istent, mondván: * Hálákat adunk
néked mindenható Úr-Isté, a' ki vagy,
és a' ki valál, és a' ki el-jövendő vagy:
mert el-vőtted a' te nagy erődet, és
országlottál. * És haragudtak a' Pogá-
nyok, és el-jött a' te haragod, és a' hól-
tak itéletének ideje, és hogy jutalmok
adassék a' te szolgáidnak a' Profétá-
knak, és a' szenteknek, és a' te nevedet-
félőknek kichinyeknek és nagyok-
nak, és hogy ki-vetessenek azok a' kik
a' földet meg-vesztették. * És meg-
nyittaték az Isten temploma meny-
ben: és meg-láttaték az ő szövetségé-
nek szekrénye az ő templomában, és
villámások lőnek, és szózatok,
és föld-indúlások, és
nagy kő-eső.

XII. Rész.

1 ÉS nagy jegy jelenék az égen:
A Egy asszony' állat a' Napba
öltözve, és a' hóld a' lábai-a-
latt, és a' fején tizen-két chil-
lagu korona: * és méhében viselvén,
2 kiált vala szűlni akarván, és gyötrődik vala hogy szűlne. * És láttaték
3 más jegy az égen: és ímé egy nagy veres sárkány, hét feje lévén, és tíz szarva: és annak fejein hét korona: * és
4 a' farka vonsza vala az ég chillaginak harmad részét, és a' földre veté azokat: és a' sárkány a' szűlendő asszony'
állatnak eleibe álla; hogy mikor
5 szűlne, az ő fiát meg-enné. *És szűle fiu magzatot, ki vas veszszővel bírando vala minden Pogányokat: és annak fia az Istenhez ragadtaték, és
6 az ő királyi-székéhez: *és az asszony'-
állat a' pusztába szalada, a' hol készítetett helye vala az Istentől, hogy ott
táplállyák őtet ezer két-száz hatvan
7 napig. * És nagy harcz lőn az égben: Mihály, és az ő Angyali harczolnak vala a' sárkánnyal, és a' sárkány harczol
8 vala, és az ő Angyali: * és nem vehetének erőt, se helyek nem találtaték
9 azoknak többé az égben. * És le-vetteték a' nagy sárkány, a' régi kígyo, ki ördögnek hívattatik, és sátánnak,
a' ki el-hiteti az egész világot: és a'
földre vetteték, és az ő Angyali ő-vele le-vettetének. * És halék nagy
10 szózatot az égben, mondván: Most lőtt az üdvösség, és az erő, és a' mi Istenünk országa, és az ő Krisztusának
hatalma: mert le-vettetett a' mi
atyánk-fiainak vádolója, ki vádollya
vala őket éjjel és nappal a' mi Istenünk
11 színe-előtt. * És ők meg-győzték azt a' Bárány véreért, és az ő bizonyság-
tételének igéjeért, és nem kímélleték
12 az önnön lelkeket mind halálig. *Azokáért vígadgyatok egek, és a' kik azokban laktok. Jaj a' földnek, és a' tengernek, mert alá-szállott az ördög hozzátok, nagy haragja lévén, tudván
13 hogy kevés ideje vagyon. * És mi-
14 nek-utánna látá a' sárkány hogy le-vetteték vólna a' földre, kergeté az asszony' állatot, melly a' fiú magzatot szűlte: * és adatának az asszony'-
állatnak két nagy sas szárnyak, hogy
a' pusztába röpűlne az ő helyére, a'
hol tápláltatik ideig és időkig és fél-
15 ideig, a' kígyo színe-előtt. *És a' kígyó

a'szájából az aszszony'állat-után mint egy folyó-vizet bochâta, hogy őtet el-ragadtatná a'folyó-vízzel. * És 16
meg-segéte a'föld az aszszony'állatot, és meg-nyitá száját a'föld, és el-nyelé
13 a'folyó-vizet, mellyet a'sárkány a' szájából bochátott vala. * És meg-
17 haraguék a'sárkány az aszszony'állatra: és el-méne harczolni a'többivel
annak magvából, kik az Isten parancholatit meg-őrizik, és a'kiknél a'Jésus Kristus bizonyság-tétele vagyon.
18 *És meg-álla a'tenger fövenyén.

XIII. Rész.

ES láték egy fene-vadat a'tengerből fel-jőni, melynek hét 1
A feje és tíz szarva vala, és a'szarvain tíz korona, és az ő fejein a'
káromlásnak nevei. * És a'fene-vad, 2
mellyet láték, hasonló vala a'párducz-hoz, és a'lábai mint a'medve lábai, és a'szája mint az orosztány szája. És annak adá a'sárkány az ő erejét, és
3 17 nágy hatalmát. * És láték eggyet a'fejei-közzül mint-ha halálra ölettetett
vólna meg: és az ő halálos sebe meggyógyíttaték. És chodálkozék az
4 egész föld a'fene-vad-után. * És imádák a'sárkányt, a'ki hatalmat adott a'
B fene-vadnak: és imádák a'fene-vadat, mondván: Kichoda hasonló a'fene-vadhoz? és ki harczolhat véle? * És
5 adaték néki nagy dolgokat és káromlásokat szóllo száj: és hatalom adaték
néki a'chelekedéire negyven-két hónapig. * És fel-nyitá a'száját Isten-ellen-valo káromlásokra, hogy káromlaná az ő nevét, és az ő hajlékát, és
7 azokat a'kik menyben laknak. * És adaték néki hogy hadakoznék a'szentek-ellen, és meg-győzné őket. És hatalom adaték néki mindé nemzeten,
és népen, és nyelven, és nemzetségen:
8 * és imádák őtet minnyájan, a'kik a' földön laknak: a'kiknek ninch bé-írva nevők a'Báránynak Élő-könyvében, ki meg-öletett világ eredetitől-
9 fogva. * A'kinek füle vagyon, hal-
10 lya-meg. * A'ki fogságra viszen, fog-
C ságra mégyen: " a'ki kardal öl, kardal kell annak meg-ölettetni. Itt vagyon a'Szenteknek békeséges-szenvedései, és hitek. * És láték más fene-
11 vadat fel-jőni a'földről, és két szarva vala hasonló a'Bárány szarvához, és
12 szóll vala mint a'sárkány. * És az első fene-vadnak minden hatalmát, che-

" *Gen. 9. a. 6. Matth. 26. e 52.*

keszi vala az ő szine-előtt: és azt chelekedé, hogy a'föld, és abban-lakók imádnák az első fene-vadat, melynek meg-gyógyíttaték az ő halálos
13 chapása. * És nagy jeleket chelekedék, úgy hogy tüzet-is szállítana az
14 égből a'földre az emberek láttára. *
D És el-hiteté a'földön-lakókat, a'jelekért, a'mellyek néki adattak hogy chelekedne a'fene-vadnak láttára, azt mondván a'földön-lakóknak, hogy a'fene-vadnak képét chinálnák, melly a'kardal meg-sebesíttetett, és meg-
15 elevenedett. * És adaték néki hogy lelket adna a'fene-vad képének, és hogy szóllyon a'fene-vad képe: és hogy azt chelekedgyé, hogy valakik nem imádgyák a'fene-vad képét, meg-ölettessenek. * És meg-chelekeszi, hogy miñyájoknak, a'kisdedeknek, és a'nagyoknak, és a'gazdagoknak, és a'szegényeknek, és a'szabadosoknak, és a'szolgáknak, bélyeg légyé az ő jobb kezeké, vagy az ő hom-
17 lokokon. * és hogy senki ne vehessen, vagy el-adhasson, hanem a'kinn a'fene-vadnak bélyege vagyó, vagy a'neve, vagy a'nevének száma. * Itt vagyó
18 a'bőlcheség. A'kinek értelme vagyon, számállya-meg a'fene-vadnak számát. Mert emberi szám: és annak száma hat-száz hatvan-hat.

XIV. Rész.

ES láték: és ímé egy Bárány áll 1
A vala a'Sion hegyén, és ő-véle száz negyven-négy ezeren, az ő homlokokon írva lévén az ő
6 neve, és az ő Attya neve. * És hallék
2 szózatot az égből, mint sok vizek zúgását, és mint nagy meny-dörgés szavát: és a'szózat, a'mellyet hallék, olly mint a'czitarások szava, kik czitarázznak az ő czitarájokon. * És énekelnek vala úgy-mint új éneket, a'szék-
3 előtt, és a'négy lelkes-állat-előtt, és a'vének-előtt: és senki nem mondhattya vala az éneket, hanem chak a'száz negyven-négy ezeren, a'kik a'földről
9 4 árron vétettek-meg. * Ezek azok, a' kik az aszszony'állatokkal meg nem ferteztettenek: mert Szűzek. Ezek követik a'Bárányt valahová mégyen. Ezek árron vétettek-meg az emberek közzül az Istennek, és a'Báránynak
11 5 első zengéi: * és az ő szájokban nem találtatott hazugság: mert makulanélkül-valók az Istennek királyi-szé-
12 6 ke-előtt. * És láték más Angyalt az

ég-közepin röpülni, nála lévén az örökké-valo Evangéliom, hogy hirdetné a'földön-ülőknek, és minden nemzetségnek, és nemzetnek, és nyelvnek, és népnek: *mondván nagy 7
szóval: Féllyétek az Urat, és tisztelettet adgyatok néki, mert el-jött az ő
« Psal. 32. b. 6. 135. a. 5. Actor. 14. c. 14. † Isa. 21. c. 9. Ier. 51. a. 8. itéletinek órája: és imádgyátok azt, « a'ki az eget, és a'földet, a'tengért, és a'vizek forrásit teremtette. *És más 8
Angyal jöve utána, mondván: † Leomlott, le-omlott ama'nagy Bábylon: melly az ő paráznasága haragjának borával meg-itatott minden nemzetségeket. * És harmadik Angyal jöve utánok, mondván nagy szóval: Ha ki imádgya a'fene-vadat, és az 9
ő képét, és fel-vészi annak bélyegét a'homlokára, vagy a'kezére: *az-is iszik 10
az Isten haragjának borából, melly szín-borral egyelíttetett az ő haragjának pohárában, és kínoztatik tűzzel és kén-kővel a'szent Angyaloknak 11
láttára, és a'Bárány színe-előtt: * és az ő gyötrelmeknek füsti fel-mégyen örökkön örökké: és ninch nyugodalmok éjjel és nappal, a'kik imádták a'
fene-vadat, és az ő képét, és ha ki elvészi az ő nevének bélyegét. * Itt vagyon a'szenteknek békeséges-türése, a'kik meg-őrizik az Isten 12
parancholatit, és a'Jésus hitit. * És szózatot hallék menyből, mondván nékem: Írd-meg: Bóldogok a'halottak, 13
a'kik az Úrban halnak-meg. Már mostantól-fogva mongya a'Lélek, hogy meg-nyúgodgyanak az ő múkájoktól: mert az ő chelekedetek követik őket.
* És láték, és ímé egy feír felyhő: és a'felyhőn ül vala hasonló az ember 14
Fiához, arany korona lévén a'fején, és a'kezében éles sarló. *« És más 15
« Mat. 13. c. 19. † Ioël. 3. c. 13. Angyal jöve-ki a'templomból, nagy szóval kiáltván a'felyhőn-ülőnek: † Bochásd-el a'te sarlódat, és arass, mert el-jött az óra hogy arassanak, mert meg-száradott a'földnek aratása. *És 16
el-bochátá a'felyhőn-ülő az ő sarlóját a'földre, és le-arattaték a'föld. * És 17
más Angyal jöve-ki a'templomból, melly az égben vagyon, annak-is éles sarlója-lévén. * És más Angyal jöve- 18
ki az óltárról, a'kinek hatalma vala a'tűzön: és kiálta nagy szóval annak a'kinél az éles sarló vala, mondván: Bochásd-el a'te éles sarlódat, és szedd-meg a'föld szőlőjének gerezdit: mert meg-értek annak szőlői. *És el-bo- 19

chátá az Angyal az ő éles sarlóját a'földre, és meg-szedé a'föld szőlőjét, és tévé az Isten haragjának nagy kádgyába: * és meg-nyomattaték a'kád 20
a'városon-kivül, és vér jöve-ki a'kádból a'lovak zabolájok-ig ezer hatszáz futamatra.

XV. Rész.

ÉS láték az égen más nagy és 1
A chodálatos jelt, hét Angyalt, nálok-lévén a'hét utólso chapás: Mert azokkal végeződött-el az Isten haragja. * És láték 2
úgy-mint üveg tengert tűzzel egyelítve, és azokat, a'kik meg-győzték
B a'fene-vadat, és az ő képét, és az ő nevének számát, állani az üveg tengeren, nálok-lévén az Isten czitarái: * és 3
énekelvén Moysesnek az Isten szolgájának énekét, és a'Báránynak énekét, mondván: Nagyok, és chodálatosok a'te chelekedetid, mindenhato Úr-Isten: igazak és valóságosok a'te
C útaid, örökké-valo Király. *« Ki nem 4 « Iere. 10. a. 7.
félne Uram téged, és nem magasztalná a'te nevedet? mért chak egyedül vagy kegyes: mert minden nemzetségek el-jönek, és imádnak a'te színed-
előtt, mert a'te itéletid nyilván-valók. * És ezek-után tekinték, és ímé 5
meg-nyittaték menyben a'bizonyság hajlékának temploma: * és hét An- 6
gyal jöve-ki a'templomból, ő-nálok lévén a'hét chapások, fel-öltözve tiszta és feír gyólchba, és fel-övedzve a'
7 mellyek-aránt arany övekkel. * És
D egy a'négy lelkes-állatok-közzül ada a'hét Angyalnak hét arany chészéket, rakvákat az örökkön örökké-élő
8 Istennek haragjával. * És meg-telék a'templom füstel az Istennek fölségétől, és az ő erejétől: és senki bé nem mehet vala a'templomba, míg nem a'hét Angyaloknak hét chapási elvégeztetnének.

XVI. Rész.

ÉS nagy szózatot hallék a'templomból, mondván a'hét An- 1
A gyalnak: Mennyetek-el, és öntsétek-ki az Isten haragjának hét chészéit a'földre. * És el-mé- 2
ne az első, és ki-önté az ő chészéjét a'földre: és kegyetlen és igen gonosz sebl ön az embereken, a'kiken a'fenevad bélyege vala, és azokon, a'kik annak a'képét imádták. * És a'második

Angyal ki-ȣnté az ȣ chéſzéjét a'ten-
gerbe, és olly lőn mint a'hóltnak vé-
re: és minden élȣ lélek meg-hala a'
tengerben. * És a'harmadik ki-ȣnté 4
az ȣ chéſzéjét a'folyó-vizekbe, és a'
vizek forráſiba, és vér lőn. * És hal- 5
lám a'vizek Angyalát mondani: Igaz B
vagy Uram, a'ki vagy, és a'ki valál,
ſzent, a'ki ezeket meg-ítélted: * mert 6
a'Szenteknek és a'Profétáknak vérét
ki-ontották, és vért adtál innyok:
mert méltók. * És hallék máſt az ól- 7
tárról mondani: Igen-is, mindenhato
Úr-Iſten, tekélleteſek és igazak a'te
itéletid. * És a'negyedik Angyal ki-ȣn- 8
té az ȣ chéſzéjét a'Napra, és adaték
annak hévſéggel és tűzzel kínozni az
embereket: * és el-hevűlének az 9
emberek a'nagy hévſég-miatt, és ká-
romlák az Iſten nevét a'kinek hatal-
ma vagyon e'chapáſokon, és nem
tartának penitentziát hogy dichőſé-
get adnának néki. * És az ȣtȣdik An- 10
gyal ki-ȣnté az ȣ chéſzéjét a'fene-
vadnak ſzékére: és az ȣ orſzága ſetétté
lőn, és meg-rágák a'magok nyelveit
a'fájdalom-miatt: * és káromlák a' 11
menynek Iſtenét, az ȣ fájdalmok és C
ſebȣk-miatt, és nem tartának penitē-
tziát az ȣ chelekedetekről. * És a'hato- 12
dik Angyal ki-ȣnté az ȣ chéſzéjét ama'
nagy Eufrátes folyó-vízbe: és ki-ſzá-
raſztá annak vizét, hogy út kéſzíttet-
nék a'királyoknak nap-kelet-felől.
* És láték a'ſárkány ſzájából, és a'fe- 13
ne-vad ſzájából, és a'hamis proféta
ſzájából, három tiſztátalan békákhoz
haſonló lelkeket. * Mert az ȣrdȣgȣk 14
lelkei azok a'kik jeleket chelekeſznek,
és az egéſz főldnek királyihoz men-
nek egybe-gyűjteni azokat a'min-
denhato Iſten nagy napjának viadal-
lyára. * " Ímé el-jȣvȣk mint a'lopò. 15
Bóldog a'ki vígyáz, és őrizi az ȣ ru-
háit, hogy mezítelen ne járjon, és ne
láſsák az ȣ rútſágát. * És egybe-gyűj- 16
ti őket a'helyre, melly Zidóul Arma-
gedon-nak hívattatik. * És a'hetedik 17
Angyal ki-ȣnté az ȣ chéſzéjét a'le- D
vegȣ-égre, és nagy ſzózat jȣve-ki a'
templomból a'királyi-ſzéktől, mond-
ván: Meg-lȣtt. * És villámáſok, és ſzó- 18
zatok, és meny-dȣrgéſek lȣttek, és
nagy főld-indúlás lőn, a'minémű ſo-
ha nem vólt miólta emberek vannak
a'főldȣn; ollyan főld-indúlás, annyí-
ra nagy. * És a'nagy váras három 19
réſzre ſzakada: és a'Pogányok váráſi

" Sup. 3. a. 3. Matth. 24. d. 42 Luc. 12. e. 39.

le-eſének és a'nagy Bábylonról meg-
emlekezék az Iſten, hogy néki adná
az ȣ boſzſzú-állo haragjának pohára
borát. * És minden ſziget el-futa, és 20
a'hegyek nem találtatának. * És nagy 21
kő-eſsȣ mint egy talentom ſzálla az
égból az emberekre: és káromlák az
Iſtent az emberek a'kő-eſsőnek cha-
páſáért: mert fȣlȣtte igen nagy lőn.

XVII. Rész.

1 ES el-jȣve egy a'hét Angyalok-
kȣzzűl, a'kiknél a'hét chéſzék A
valának, és ſzólla velem, mōd-
ván: Jȣſzte, meg-mutatom né-
ked a'nagy kurvának kárhoztatáſát,
a'ki a'ſok vizeken űl, * a'kivel paráz- 2
nálkodtak a'főldnek királyi, és meg-
réſzegűltek a'kik a'főldet lakják az ȣ
paráznaſágának borától. * És el-vűn 3
engem lélekben a'puſztába. És láték
egy aſzſzony'állatot űlni egy veres-
ſzínű fene-vadon, rakván a'károm-
láſnak neveivel, hét feje-lévén, és tíz
ſzarva. * És az aſzſzony'állat bárſony- 4
ba öltȣzȣtt vala, és skárlátba, és B
meg-aranyaztatott arannyal, és drá-
ga-kővel, és gyȣngyȣkkel, a'kezében
arany pohár-lévén, teli útálatoſſág-
gal, és az ȣ paráznaſágának tiſztátalā-
ſágával: * És a'homlokán e'név va- 5
la írva: Titok: a'nagy Bábylon, a'pa-
ráznaſágoknak, és a'főld útálatoſſá-
ginak annya. * És látám a'ſzentek vé- 6
rével meg-réſzegűlt aſzſzony'állatot,
és a'Jéſus mártyromi vérével. És
nagy chodálkozáſsal chodálkozám
mikor láttam vólna őtet. * És monda 7
nékem az Angyal: Miért chodálko-
zol? Én meg-mondom néked ez aſz-
ſzony'állatnak titkát, és a'fene-vadét
a'melly őtet hordozza, melynek hét
feje vagyon, és tíz ſzarva. * A'féne- 8
vad, a'mellyet láttál, vólt, és ninch,
és a'mélyſégből jő-fel, és a'veſzede- C
lemre mégyen: és chodálkoznak a'
főldnek lakói (a'kiknek nevȣk ninch
bé-írva az Élet-kȣnyvébē a'világnak
fel-állatáſától-fogva) látván a'fene-
vadat, melly vala, és ninch. * És itt 9
vagyon az értelem, a'kinek bőlcheſé-
ge vagyon. A'hét fejek, hét hegyek,
mellyeken az aſzſzony'állat űl, és hét
királyok. * Az ȣte el-eſett, az eggyik 10
meg-vagyon, és a'máſik még el nem
jȣtt: és mikor el-jȣvend, kevés ideig
kell annak meg-maradni. * És a'fe- 11
ne-vad, a'melly vala, és ninch: és az a'

nyól-

Apocal. 16. 17.

nyólczadik: és a'hét közzül-valo, és a'veszedelemre mégyen. * Es a'tíz szarvak, a'mellyeket láttál, tíz királyok: kik az országot még el nem vették, de hatalmat vésznek egy órában úgy-mint királyok a'fene-vad-után. * Ezeknek egy tanátsok vagyon, és az ő erejeket és hatalmokat a'fene-vadnak adgyák. * Ezek a'Bárány-ellen hadakoznak, és a'Bárány meg-győzi őket: " mert uraknak Ura, és királyoknak Királya, és a'kik véle vannak, hívataloſok, válaſztottak, és hívek. * És monda nékem: A'vizek, a' mellyeket láttál a'hol a'kurva ül, népek, és Pogányok, és nyelvek. * És a' tíz szarvak, a'mellyeket láttál a'fenevadon: azok meg-gyűlölik a'paráznát, és egyedül hadgyák őtet, és mezítelenen, és annak húsát meg-észik, és őtet tűzzel égetik-meg. † Mert az Isten adta azoknak szívökbe hogy meg-chelekedgyék a'mi néki kellemetes: hogy az ő országokat a'fenevadnak adgyák míg bé-tellyesednek az Isten igéi. * És az aszszony'állat, a'mellyet láttál, a'nagy város, melynek birodalma vagyon a'földnek királyin.

*1. Tim. 6. c. 15. Inf. 19. c. 16.

XVIII. Rész.

ES ezek-után láték más Angyalt le-szállani menyből, kinek nagy hatalma vala: és a'föld meg-világosíttaték az ő dicsőségétől. * És erősen kiálta, mondván: † Le-omlott, le-omlott a'nagy Bábylon: és ördögök lakó-helyévé lőtt, és minden tisztátalan léleknek tömlöcze, és minden tisztátalan és gyűlölséges madárnak tömlöcze: * mert az ő paráznasága haragjának borában ittak minden nemzetségek: és a'földnek királyi paráználkodtak ő-véle: és a'földnek áros-emberi az ő gyönyörűségének erejéből gazdagokká lőttek. * És hallék más szózatot menyből, mondván: Mennyetek-ki abból én népem: hogy részesek ne legyetek az ő bűneiben, és az ő chapásiból ne vegyetek. * Mert fel-hatottak az ő bűnei az égig, és meg-emlekezett az Úr az ő hamiságiról. * Fizessetek néki a'mint ő-is fizetett néktek: és két-szerte kettőztessétek az ő chelekedeti-szerént: a'pohárban, a' melyben egyelitett, egyelíttsetek két annyit néki. * A'mennyire dicsőítette magát, és gyönyörűségekben vólt, annyi gyötrelmet adgyatok néki és síralmat: mert az ő szívében azt mongya: † Ülök mint kiralyné-aszszony: és nem vagyok özvegy: és síralmat nem látok. * Az-okáért egy napon jőnek-el az ő chapási, a'halál, és a'síralom, és az éhség, és tűzzel megégettetik: mert erős az Isten, a'ki megitéli őtet. * És sírnak, és jajgatnak a' földnek királyi ő-rajta, a'kik vele paráználkodtak, és gyönyörűségekben éltek, mikor láttyák az ő égésének füstit: * távúl álván az ő gyötrelminek félelme-miatt, mondván: Jaj, jaj ama' nagy város Bábylon, amaz erős város: mert egy órában jött-el a'te itéleted. * És a'földnek kereskedői sírattyák, és jajgattyák őtet: mert az ő árújokat senki többé meg nem vészi; * az arany árúkat, és az ezüstöt, és a'drága-követ, és a'gyongyöt, és a'bíbort, és a' bársonyt, és a'selymet, és a'skárlátot, (és minden tiin-fát, és minden elefant tetémből-valo edényt, és minden drága-kőből-valo edényeket, és rézből, és vasból, és márvány-kőből, * és a'fa-hejat) és a'jó illatokat, és a' kenetet, és a'temiént, és a'bort, és olajt, és a'żemlye liſztet, és a'búzát, és a'barmokat, és a'juhokat, és a'lovakat, és a'kochikat, és a'rabokat, és az emberek lelkeit. * És a'te lelked kívánságának gyümölchi el-távoztak tőled, és minden kövér és jeles állatok el-veſztek te-tőled, és már többé azokat meg nem találják. * Ezeknek árosi, kik gazdagokká lőttek, távúl állanak tőle az ő gyötrelminek félelme-miatt, sírván 's jajgatván, * és mondván: Jaj, jaj ama' nagy város, melly fel-öltözve vala bíborba, és bársonyba, és skárlátba, és meg-aranyazva vala arannyal, és drága-kővel, és gyöngyökkel: * mert egy órában el-hagyattanak ennyi gazdagságok, és minden hajós-mester, és minden a'ki a'tóban hajóz, és az evezők, és a'kik a'tengeren munkálkodnak, távúl állottak, * és kiáltottak látván az ő égésének helyét, mondván: Melyik hasonló e'nagy várashoz? * És port hínténeka fejőkre, és kiáltának sírván 's jajgatván, mondván: Jaj, jaj ama' nagy város; melyben gazdagokká lőttek minnyájan, a'kiknek hajójok vólt a'tengeren, annak drágalátos-vóltáért: mert egy órában el-

† Isaiæ 47. b. 8.

† Isa. 21. c. 19. Ier. 51. a. 8. Sup. 14. b. 8.

pusztúlt. * Örvendezz ő-rajta mény, és szent Apostolok, és Próféták: mert meg-itélte az Isten a' ti ítéletteteket ő-rajta. * És fel-vőn 21 egy erős Angyal mint egy nagy malom-követ, és a' tengerbe veté, mondván: Illyen sebességgel vettetik-el Bábylon ama' nagy város, és többé már meg nem találtatik. * És a'czita- 22 rások és énekesek, és síposok szava, és trombita többé te-benned nem hallattatik: és semmi mesterségnek mestere nem találtatik te-beñed többé, és a' malom szava nem hallattatik többé te-benned: * és a' gyertya világa nem 23 fénylik többé te-benned: és a' vő-legénynek és a' meny-aszszonynak szava tovább nem hallattatik te-benned: mert a' te árosid a' földnek fejedelmi valának, mert a' te varázlásiddal el-téveledtek mindé nemzetségek. * És ab- 24 ban találtatott a' próféták és szentek vére; és mind azoké a' kik meg-ölettettek a' földön.

XIX. Rész.

EZek-után hallék menyből 1
mint sok seregek szavát, mód- A
ván: Alleluja: Üdvösség, és dicsőség, és erő a' mi Istenünknek: * mert valóságosok és igazak 2
az ő ítéleti, a' ki meg-ítélte a' nagy kurvát, ki meg-veszтette a' földet az ő paráznaságával, és ki-kereste az ő szolgainak vérét az ő kezeiből. * És 3
ismég mondának: Alleluja. És annak füsti fel-mégyen örökkön örökké. * 4
És le-borúlának a' huszon-négy vének, és a' négy lelkes-állatok, és imádák a' királyi-székben-ülő Istent, mondván: Amen: Alleluja. * És a' 5
királyi-székből szózat jöve-ki, mondván: Dícséretet mongyatok a' mi Istenünknek minden ő szolgai: és a' kik félitek őtet, kichinyek és nagyok. * 6
És hallék mint nagy seregnek szavát, és mint sok vizeknek szavát, és mint nagy menydörgéseknek szavát, mód-ván: Alleluja: Mert uralkodott a' mi mindenhato Urunk Istenünk. * Örül- 7
lyünk, és örvendezzünk, és adgyunk dicsőséget ő-néki: mert el-jött a' Bárány menyegzője, és az ő felesége el-készítette magát. * És adatott néki, 8
hogy fényes és feir bíborba öltözzék. Mert a' bíbor, a' Szenteknek meg-igazúlása. * És monda nékem: Ird- 9
meg: " Bóldogok, a' kik a' Bárány menyegzőjének vachorájára hívat-

" *Mat. 22. a. 2.*

tattak: és monda nékem: Ezek az Isten igéi igazak. * És le-esém a' lábai-előtt, 10
hogy imádnám őtet. És monda nékem: Meg-láld hogy ne mivellyed: te szolga-társod vagyok, és a' te atyádfiaié, a' kiknél a' Jesus bizonyság-tétele vagyon. Az Istent imádgyad. Mert a' Jésusról-való bizonyság-tétel, a' próféталásnak lelke. * És látám az eget 11
meg-nyitva, és ímé egy feir ló, és a' ki azon ül vala, hívattatik vala Hűv-nek és Igaz-nak, és igazán ítél, és hadakozik. * Az ő szemei pedig mint a' 12
tűz langja, és az ő fején sok koronák, írott neve-lévén, mellyet senki nem túd hanem chak ő-maga. * † És vér- 13
rel meg-híntetett ruhába öltözött vala: és az ő neve Isten Igéjének hívattatik. * És a' mennyei seregek, követik vala őtet feir lovakon: feir és tiszta bíborba öltözve. * És a' szájából 14
két-élű kard jő-ki: hogy azzal verje a' Pogányokat. " És ő igazgattya azokat vas veszszővel: és ő nyomja a' 15
mindenhato Istennek búsúlt haragja borának sajtóját. * És az ő ruháján 16
és ágyékán írva vagyon: † Királyok Királya, és uralkodók Ura. * És láték 17
egy Angyalt állani a' Napban, és kiálta nagy szóval, mondván minden madaraknak, a' mellyek röpűlnek vala az ég közepin: Jőjetek-el, és gyűllyetek-egybe az Istennek nagy vachorájára; * hogy a' királyok húsát 18
egyétek, és a' hadnagyok húsát, és az erősek húsát, és a' lovak húsát, és azokon-ülőkét, és minden szabadosok húsát, és a' szolgákét, és a' kichinyekét, és a' nagyokét. * És látám, hogy 19
a' fene-vad, és a' földnek királyi, és azok seregi egybe-gyűltek, harczolni az-ellen a' ki a' lovon ül vala, és annak serege-ellen. * És meg-fogattaték a' 20
fene-vad, és ő-véle a' hamis próféta: a' ki jeleket chelekedett ő-előtte, mellyekkel el-hitette azokat, a' kik felvötték a' fene-vad bélyegét, és a' kik imádták annak képét. Elevenen vetteték e' kettő a' kénkővel égő tűzes tóba: * És a' többi meg-ölettetének a' 21
lovon-ülőnek kardgyával, melly az ő szájából jő-ki: és minden madarak meg-elégedének azoknak húsokkal.

XX. Rész.

ÉS láték egy Angyalt le-szállani menyből, a' mélységnek kúlcha és nagy láncz lévén kezében. * És meg-ragadá a' sár- 1 A 2

Luc. 14. d. 16.

† *Isa. 63. a. 1.*

" *Psal. 2. 6. 9.*

† *Sup. 17. d. 14. 1. Tim. 6. c. 15.*

kánt,

kánt, a'régi kígyót, melly az ördög és a'sátan, és meg-kötözé azt ezer-
esztendeig: * és veté azt a'mélységbe, 3
és bé-zárlá, és pechétet vete reá, hogy
többé el ne hitesse a'nemzetségeket,
míg bé-telnek az ezer esztendők: és
az-után el kell annak óldatni egy ke-
vés ideig. * És láték székeket, és le-
ülének azokra, és itélet adaték azok-
nak: és azok lelkeit, a'kiknek fejöket
vötték a'Jésus bizonyság-tételeért-,
és az Isten igéjeért, és a'kik nem imád-
ták a'fene-vadat, sem annak képét, se
nem vötték annak bélyegét az ö hom-
lokokra vagy kezökre; és élének, és
országlának a'Kristussal ezer esztendeig. * A'több halottak nem éltenek, míg nem bé-telnek az ezer esztendök. Ez az első fel-támadás. * Bóldog, és szent, a'kinek része vagyon az első fel-támadásban: azokon ninch hatalma a'második halálnak: hanem az Istennek és a'Kristusnak papjai lésznek, és vele országlanak ezer esztendeig. * " És mikor el-telnek az 7 6
" Ezec. 39. a. 2. ezer esztendök, a'sátan el-óldatik az C
ö tömlöczéből, és ki-jö, és el-hiteti
a'Pogányokat, a'kik a'földnek négy
szegletin vannak, Gógot és Mágogot,
és öszve-gyüjti azokat a'viadalra, kik-
nek számok mint a'tenger fövenye. * 8 8
És fel-jövének a'földnek széleségére, C
és körül-vévék a'szentek táborit, és a'
szerelmes várast. * És az Istentől meny- 9
ből tüz szálla-alá, és meg-emészté
öket: és az ördög, a'ki el-hiteti vala
öket, a'tüznek és kénkönek tavába
vetteték, a'hol a'fene-vad-is, * 's a'ha- 10 9
mis próféta-is gyöttrettetni-fognak
éjjel és nappal mind örökkön örökké.
* És láték egy nagy feir királyi-széket, 11
és egy ül vala azö, a'kinek színe-elött D
el-futa- a'föld és az ég, és azok helye
meg nem találtaték. * És látám a'hól- 12
takat, a'nagyokat, 's a'kisdedeket, ál-
lani a'királyi-szék-elött, és a'könyvek
meg-nyittatának: és más Könyv nyit-
tatek-meg melly az életé: és meg-ité-
lteténck a'hóltak azokból a'mellyek
a'könyvekben valának írva, az ö che-
lekedetek-szerént. * És a'tenger, elő- 13 12
adá a'hóltakat, a'kik ö-beñe valának;
és a'halál, és a'pokol meg-adák az ö
hóltokat, a'kik ö-nálok valának: és
itélet lőn mindenikéről az ö chelek-
edetek-szerént. * És a'pokol 's a'halál 14
a'tüznek tavába vetteténck. Ez a'má-
sodik halál. * És a'ki bé-írva nem ta- 15 14
láltatott az Élet-könyvében, a'tüz-
nek tavába vettetett.

XXI. Rész.

ÉS láték új eget, és új földet-. 1
Mert az első ég, és az első föld A
el-múlt-, és a'tenger ninch
többé. * És én János látám a' 2
szent várast az új Jerusalemet, melly
az Istentől szálla-alá menyből, fel-ké-
szülve, mint a'fel-ékesíttetett meny-
aszszonyt az ö férjének. * És hallék 3
nagy szózatot a'királyi-székből mon-
dani: Ímé az Isten hajléka az emberek-
kel, és vélek fog-lakni. És ök ö népe
lésznek, és az Isten ö-vélek ö Istenek
lészen: * " és el-töröl az Isten min- B 4
den köny-húllatást az ö szemekről:
és a'halál többé nem lészen, se jajga-
tás, se kiáltás, se fájdalom nem lészen
többé, mert az előbbiek el-múltak. * 5
És monda a'ki a'királyi-székben ül
vala: † Ímé mindeneket meg-újítok.
És monda nékem: Írd-meg, mert ez
igék tekélleteses, és igazak. * És mon- 6
da nékē: Meg-lőtt. én vagyok az α, és
ω: a'kezdet, és a'vég. Én a'szomjúhozónak az élő víz forrásából adok, ingyen. * A'ki győzedelmes lészen, bír- 7
ni-fogja ezeket, és annak Istene lé-
szek, és ö nékem fiam lészen. * A'fé- 8
lékenyeknek pedig, és hitleneknek,
és átkozottaknak, és gyilkosoknak,
és paráznáknak, és varázlóknak, és
bálványozóknak, és minden hazu-
goknak, az ö részek a'tüzzel's kén-
kővel-égő tóban lészen: melly a'má-
sodik halál. * És elő-jöve- egy a' 9
hét Angyal-közzül a'kiknél a'teli ché-
szék valának a'hét útólso chapáfok-
kal, és szólla velem, mondván: Jöj-
te, és meg-mutatom néked a'meny-
aszszonyt, a'Bárány feleségét. * És 10
vön engem lélekben egy nagy és
magas hegyre, és meg-mutatá né-
kem a'szent várast Jerusalemet, melly
az Istentől szállott-alá menyből, * 11
az Isten fényessége lévén beñe: és an-
nak világossága hasonló a'drága-kő-
höz mint a'jaspis-kőhöz, mint a'kris-
tály. * És nagy és magas kerítése va- 12
la, tizen-két kapuja lévén: és a'kapu-
kon tizen-két Angyal, és fel-írott-
nevek, mellyek az Israël fiainak ti-
zen-két nemzetségeinek nevei. * Nap- 13
keletről három kapu, és Északról há-
rom kapu, és Délről három kapu, és
Nap-nyúgatról három kapu. * És a' 14

Ísa. 65. c. 17. & 66. g. 21. 2. Pet. 3. c. 13.
" Ísa. 25. c. 8. Sup. 7. d. 17.
† Ísa 43. c. 19. 2. Cor. 5. d. 17.

váras keritésének tizen-két fondamentoma vala, és azokon a'Bárány-
nak tizen-két Apostolinak tizen-két 1
neve. * És annál a'ki velem szóll 15 A
vala, egy arany nádból-valo mérték
vala, hogy meg-mérné a'váraſt, és
annak kapuit, és kerítését. * és a'vá- 16 2
ras négy-szegűen vagyon helyheztetve, és annak hoszszasága annyi,
menyi a'szélesége-is: és meg-méré a'váraſt az arany náddal tizen-két
ezer futamatnyira: és annak hoszszasága, és magasága, és szélesége, egy- 3
aranyúak. *És meg-méré annak keri- 17
tését száz negyven-négy könyökny-
re, embernek mértékével, melly
az Angyalé. * És vala a'kerítésnek 18 4
rakása jaspis-kőből: a'váras pedig
tiszta arany, hasonló a'tiszta üveg-
hez. * És a'váras keritésének fonda- 19 5
mentomi, minden-némű drága kő-
vel fel-ékesittettek. Az első fonda-
mentom, jaspis: a'második, safir:
a'harmadik, kalczedonius: a'ne- 6
gyedik, smaragd: * az ötödik, sar- 20 B
donix: a'hatodik, sárdius: a'hete-
dik, krisolitus: a'nyólczadik, beril-
lus: a'kilenczedik, topázius: a'tize-
dik, krisoprasus: a'tizen-eggyedik, 7
hiaczintus: a' tizen-kettődik, ame-
tistus. * És a'tizen-két kapu, tizen- 21 8
két gyöngy, eggyen-ként: és min-
denik kapu egy-egy gyöngyből va-
la: és a'váras útzája tiszta arany,
mint a'világos üveg. * És templo- 22
mot nem láttam abban. mert a'min-
denható Úr-Isten annak temploma,
és a'Bárány. * "És a'váras nem szű- 23 9
kölködik Nap-nélkül, sem hold-
nélkül, hogy abban világoskodgya-
nak. mert az Isten fényesége világosította-meg azt, és annak szövét-
neke a'Bárány. * És a'nemzetségek 24 10
annak világosságánál járnak: és a'
földnek királyi, az ő dicsőségeket
és tiszteleteket abba viszik. * "És 25
annak kapui nappal bé nem tétet-
nek: mert nem lészen ott éjzaka.
* És a'nemzetségeknek dicsőségét és 26 11
tiszteletét abba viszik. * Bé nem 27 12
mégyen abba valami fertéztetett,
vagy útálatosságot chelekedő és ha-
zugságot, hanem chak a'kik bé-írat-
tak a'Bárány Élő-könyvében.

XXII. Rész.

ÉS meg-mutatá nékem az élet vizének folyó-vizét, melly fényes vala mint a'kristaly, származván az Istennek és a' Báránynak székiből. * Az ő útzájának közepin, és a'folyó-víznek mind két-felén az élet-fája, tizen-két gyümölcsöt hozván, minden hólnapban meg-adván gyümölcsét, és a'fa levelei a'Pogányoknak egészségekre-valók. * És semmi átok többé nem lészen: hanem az Istennek és a'Báránynak székei lésznek abban, és az ő szolgái szolgálnak néki. * És látni-fogják az ő orczáját: és az ő neve azoknak homlokin. * "És éjzaka többé nem lészen: és nem szűkölködnek szövétnek világossága-nélkül, sem a' Nap világossága-nélkül, mert az Úr-Isten világosíttya-meg őket, és országolni-fognak örökkön örökké. * És monda nékem: Ezek az igék tökélletesek, és igazak. És a'próféták lelkeinek Ura Istene küldötte az ő Angyalát meg-mutatni az ő szolgainak a'miknek hamar meg kell lenni. * És íme el-jövök gyorsasággal; Bóldog a'ki meg-tartya e'könyv prophétálásának igéit. * És én vagyok János, a'ki hallottam, és láttam ezeket. És minek-utánna hallottam vólna, és láttam vólna, le-esém hogy imádnám az Angyal lábai-előtt, a'ki nékem ezeket mutattya vala: * és monda nékem: Meg láſd hogy ne mivellyed: mert te szolga-társod vagyok, és a'te próféta atyád-fiaié, és azoké a'kik meg-tartyák e' könyv prophétálásának igéit: az Istent imádgyad. * És monda nékem: Bé ne pechélteld e' könyv prophétálásának igéit: mert az idő közel vagyon. * A'ki árt, ártson még-is; és a'ki rútságbã vagyon, még-is rútíttassék: és a'ki igaz, igazúllyon meg-is: és a'szent, szentűllyön még-is. * Íme hamar el-jövök, és a'jutalmom velem vagyon, meg-fizetni mindeneknek az ő chelekedetek-szerént. * "Én vagyok az α, és ω; az első, és az utólso, a'kezdet, és a' vég. * Bóldogok, a'kik az ő hoszszú-ruhájokat a'Bárány vérében mosák: hogy hatalmok légyẽ az élet fáján, és a'kapukon bé-menyenek a'várasba. * Kivől ebek, és varázslók, és szemtelenek,

"Is. 60. g. 19.

"Is. 60. c. 11.

"Is. 60. d. 20.

"Is. 41. b. 4. & 44. a. 6. Sup. 1. b. 8. & 21. b. 5.

és gyilkoſok, és bálvány-imádók, és
minden a'ki ſzereti és chelekeſzi a'ha-
zugſágot. * Én Jéſus kűldőttem az én 16
Angyalomat, bizonyſágot teñi ezek- D
ről néktek az Anyaſzentegyházak-
ban. Én vagyok a'Dávid győkere és
neme, a'fényes és hajnali chillag.
*És a'lélek és a'meny-aſzſzony mon- 17
danak: Jőj-el. És a'ki hallya, mon-
gya: Jőj-el. És a'ki ſzomjuhozik, jő-
"Iſa.55. jőn-el: "és a'ki akarja, vegye az élet
a. 2. vizét, ingyen. * Mert tudományt 18
téſzek mindennek a'ki hallya e'

kőnyv profétáláſának igéit: Ha ki
ezekhez téſzen, az Iſten arra téſzi e'
kőnyvben íratott chapáſokat. * És 19
ha ki el-véſzen e'kőnyv profétáláſá-
nak igéiből, el-véſzi az Iſten annak
réſzét az Élet kőnyvéből, és a'ſzent
várasból, és azokból a'mik e'kőnyv-
ben írva vannak. * azt mongya a'ki 20
bizonyſágot téſzen ezekről. Bizonyá-
ra, hamar el-jővők: Amen. Jőj-el
Uram JESUS. * A'mí Urunk JESUS 21
Kriſtuſnak kegyelme minnyájotok-
kal. Amen.

VEGE.

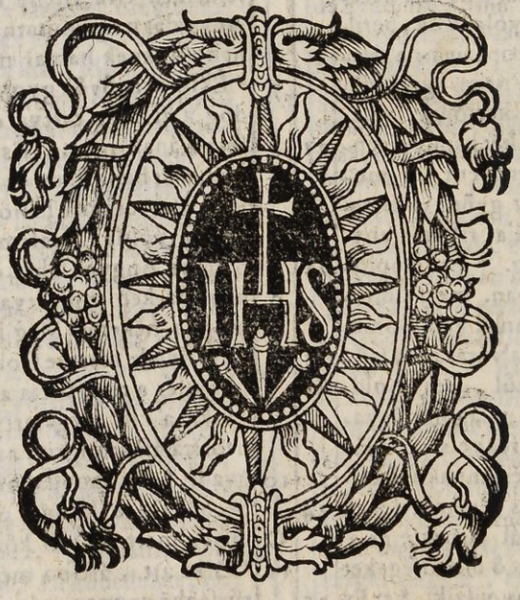

A' Manaſſes Imádſága, és a' két Könyv, mellyek Eſdras Harmadik és Negyedik könyvei neve-alatt forognak kézben, e' helyen, tudni illik a' Tridentomi Szent Gyüleközettől bé-vött igaz Szent Könyveknek rendi-kivül helyheztettek, hogy tellyeſséggel el ne veſznének, mivelhogy azokkal némelly ſzent Atyák néha éltek, és némelly írott és nyomtatott Deák Bibliákban is fel-találtatnak.

MANASSES A' IV-DA KIRALYA IMADſága, Midőn fogva tartatnék Bábylonban.

Indenhato Uram, a'mí Atyáinknak, Abrahámnak, és Iſaáknak, és Jákobnak, és az ö igaz magvoknak Iſtene, ki az eget és a'földet teremtetted minden ékeſségökkel, ki meg-kötözted a'tengert a'te parancholatod igéjével, ki bé-rekeſztetted a'mélységet, és azt bé-pecsétletted a'te rettenetes és dícséretes neveddel: kitől mindenek felnek, és rettegnek a'te erödnek ſzíne-elött, mert el-viſelhetetlen a'te dicsöségednek nagyſága, és el-ſzenvedhetetlé a'te fenyegetésednek haragja a'bünösök-ellen: véghetetlen pedig és meg-viſgálhatatlan a'te igéretednek irgalmaſsága: mert te, fölſéges Ur vagy, kegyes, hoſszütürö, és igen irgalmas, és ſzánakodo az emberek gonoſságin. Te Uram, a'te jó-vóltodnak ſokaſága-ſzerént, penitentziát és bocsánatot igértél azoknak, a'kik ellened vétkeztek, és könyörülteſségidnek ſokaſágából penitentziát rendeltél a'bünösöknek, üdvösségre. Te azért Uram, az igazak Iſtene, nem ſzerzetted a'penitentziát az igazaknak, Abrahámnak, és Iſaáknak, és Jákobnak, azoknak a'kik ellened nem vétkeztek: hanem én-erettem bünösért ſzerzetted a'penitentziát: mert vétkeztem a tenger fövényének ſzáma-fölött: meg-ſokaſodtak Uram az én hamiſságim, meg-ſokaſodtak az én hamiſságim, és nem vagyok mélto hogy tekintſem és nézzem az egnek magaſságát, az én hamiſságimnak ſokaſága-miatt. Meg-görbedtem a'ſok vas lánczmiatt, úgy hogy fejemet fel nem emelhetem, és nincs lélekzetem: mert fel-indítottam a'te haragodat, és gonoſzt chelekedtem elötted: nem chelekedtem akaratodat, és parancholatidat meg nem öríztem: útálatoſságokat rendeltem, és meg-ſokaſítottam a'bünöket. Es most meg-hajtom a'ſzívem térdét, kegyelmet kérvén töled. Vétkeztem Uram, vétkeztem, és ismérem hamiſságimat. Az-okáért könyörögvén kérlek téged, bocháſs-meg nékem Uram, bocháſs-meg nékem, és ne veſzeſs-el engem az én hamiſságimmal-eggyütt; ſe örökké, meg-haraguván, ne tarts engem a' nyavalyákban, ſe ne kárhoztaſs engem a' földnek leg-alsó réſzeire: mert te vagy az Iſten, mondom, a'penitentzia-tartók Iſtene: és én-rajtam meg-mutatód minden jó-vóltodat, mert engem meltatlant meg-ízabadítaſz a'te nagy irgalmaſságod-ſzerént, és dícsérlek téged mindenkor életemnek minden napjaiban: mert teged dícsér az egeknek minden ereje, és tied a'dicsöség örökkön örökké. Amen.

ESDRAS HARMADIK KÖNYVE.

I. Rész.

ES Josias Húſvétet ſzerze Jeruſalemben az Urnak, és meg-áldozá a'Húſvétet az elsö hónak tizen-negyedik napján: * el-rendelvén a' Papokat a'napok rédi-ſzerént fel-öltöztetvén a'hoſzſzú ruhákba az Ur templomába. *és monda a'Levitáknak az Iſrael fel-ſzentelt ſzolgainak, hogy meg-ſzentelnék magokat az Urnak az Ur ſzent ſzekrénye helyheztetéſében, a'házban, mellyet Salomon király a'Dávid fia épitett. * Nem véſzitek azt vállatokra. Es most ſzolgállyatok a'ti Uratoknak, minnyájan a'templomban, és gondgyát viſellyétek az ö nemzetségének Iſraelnek, a'ti faluitok és nemzetségtekſzerént, * Dávidnak az Iſrael királyának irása-ſzerént, és az ö fiának Salomonnak dicsöſége-ſzerént, és a'fejedelemség-ſzerent a'ti atyai réſzetekhez-képeſt, azoknak a'kik az ö attyok-fiai az Iſrael fiai-elött állanak. * Aldozzatok Húſvétet, és áldozatokat kéſzittſetek az atyátok-fiainak, és chelekedgyetek az Ur parancholattya-ſzerent melly Moyſeſnek adatott. * Es ajándékoza Jośias az ott találtatott köſségnek, juhot, bárant, és gödölyét, és kechkét harmincz-ezeret, három-ezer borjút. * ezek a' királyéból adattak a'népnek az igéret-ſzerént: és a'Papoknak Húſvétre, két-ezer ſzámu juhok és ſzáz borjúk. * Es Jekonías, és Semeías, és Natánael atyafiak, és Haſabías, és Oziel, és Koraba, Húſvétre, öt-ezer juhot, öt-ſzáz borjút. * Es ezek midön ekeſsen meg-lennének, állanak vala a'Papok és Leviták kováſztalanokkal a'nemzetſégek-ſzerént. * Es az atyák fejedelemſégének réſzei-ſzerént, a'nép ſzíne-elött áldoznak vala az Urnak, azok-ſzerént mellyek a'Moyſes könyvébe irva vannak: * és meg-sütek a'Húſvétet tűzzel, a'mint ſzükſség vala: és az áldozatokat meg-főzék üſtökben, és fazekakban, jó akarattal: *és vívének minnyájoknak a'köſség-közzül: és az-után magoknak és a'Papoknak kéſzítének:

tének. * Mert a'Papok a'kövérséget áldozzák vala, míg az óra el-végezödnék: és a'Levíták készítének magoknak, és az ö attyok-fiainak az Aaron fiainak. *És a' meg-szentelt énekesek az Asaf fiai el-rendelve valának a' Dávid parancholattya-szerént, és Asaf, és Zakarías, és Jeddimus, ki a'királytól rendeltetett vala. * És az ajtón-állók minden ajtókon, úgy hogy senki által ne hágná a'magáét: mert az ö attyok-fiai készítének nékik. * És el-végezteténck a'mik az Ur áldozattyához tartoznak vala. * Az napon tartának Húsvétet, és áldoznak vala áldozatokat az Ur áldozattya-fölött, Josías király parancholattya-szerént. * És meg-szerzék az Israel fiai, a'kik azidöben találtatának, a' Húsvétet: és a' kovásztalanok ünnepét hét napig: * és nem tartatott ollyan Húsvét Israelben, Sámuel próféta idejétöl-fogva: * és Israelnek egy királya sem szerzett ollyan Húsvétet a'minémüet tartott Josías, és a'Papok, és a'Leviták, és a'Sidók, és az egész Israel, kik Jerusalemben találtattak lakni. * Josías országának tizen-nyólczadik esztendejében lön ez a' Húsvét. * És igazak vóltak a'Josías cselekedeti az ö Ura színe elött, kit tellyes szívéből fel vala: * és a'mellyek ö-felöle írva vóltak a'régi idöben, azokért löttek a'kik vétkeztek, és a'kik szentségtelenek vóltak az Urhoz minden nemzetségfölött, és a'kik nem kerestek az Ur igéit Israel-felöl. * És Josiásnak mind e'cselekedete-után, fel-méne Farao az Egyiptus királya, Karkamisba jövén az Eufrates-fölött való úton, és eleibe méne Josías. *És el-külde az Egyiptus királya Josíashoz, mondván: Mi dolgom vagyon veled Júda királya? * Nem küldettem az Urtól hogy ellened hadakozzam: mert Eufrátes-ellen vagyon az én hadam, fietvén menny-alá. * És nem téve-vissza Josías a'szekéren: hanem hadakozni igyekezik vala ellene, nem figyelmezvén a'próféta igéjére az Ur szájából: * hanem hadat rendele ellene a'Mageddo mezején. És alámenének a'fejedelmek Josías királyhoz. * És monda a'király az ö szolgáinak: Vigyetek-el engem a'harczról, mert igen meg-erötelenültem. És mingyárt el-vivék ötet a'szolgai a'harczról. * És fel-üle az ö második szekerére: és Jerusalembe jutván meg-hala, és el-temetteték az attya koporsójában. * És egész Judæában sirattyák vala Josíást: és a'kik fök valának-is, a'feleségökkel-eggyütt sirattyák vala ötet, mind e'napig. És szokás lön ez mindenkor Israelnek minden nemzetségében. * Ezek pedig írva vannak a'Júda királyinak históriái könyvében: és Josíásnak minden cselekedeti, és az ö dicsösége, és az Ur törvényében-való értelme: és a' miket cselekedett, és a'mik meg nem írattattak-is az Israel és Juda királyinak könyvében. * És a'kik a'nemzetségböl valának, Jekoniást a'Josías fiat véven, királlyá rendelék Josíásért az ö attyáért, mikor harmincz-három esztendös vólna. * És országla Israelen három hólnapig. És le-téve ötet az Egyiptus-királya, hogy ne országlana Jerusalemben: * és megbírságola a'nemzetséget száz talentom ezüstel, és egy talentom arannyal. * És az Egyiptus királya, Joaczimot az ö attyafiát rendele, Júdának és Jerusalemnek királyává: * és meg-kötözé Joaczimnak fö birái, és Zaraczeleft az ö attyafiát, és fogva vivé Egyiptusba. * Huszon-öt esztendös vala Joaczim mikor országlani kezdett vólna a'Júda és Jerusalem földében: és gonoszt chelekedek az Ur színe-elött. * Ez-után pedig fel-méne Nabukodonosor a'Bábylon királya, és megkötözvén ötet réz lánczal, Bábylonba vivé. * és az Ur szent edényit el-vivé Nabukodonosor, és el-vivé, és szentelé az ö templomába Bábylonba. * Mert annak tisztatalansága és szentségtelensége írva vagyon a' királyok ideje könyvében. * És országla helyette Joaczim az ö fia. Mikor pedig királlyá rendeltetett vólna, tizen-nyólcz esztendös vólt. * Országla pedig három hólnapig és tíz napig Jerusalemben, és gonoszt chelekedek az Ur színe-elött: *és esztendö-múlva el-küldvén Nabukodonosor, el-vitete ötet Bábyloniába az Ur szent edényivel eggyütt. * És rendelé Sedecziást Júdának és Jerusalemnek királyává, mikor huszon-egy esztendös vólna: országla pedig tizen-egy esztendeig. * És gonoszt chelekedek az Ur színe-elött, és nem féle az igéktöl a'mellyek mondattának Jeremías prófétától az Urnak szájából: * és meg-esküdtetvén Nabukodonosor királytól, hitét meg-szegvén el-méne; és meg-keményítvén nyakát és szívét, által-hágá az Israel Ura Istene törvényit. * Az Ur népe fejedelmi-is sokakat hamisan chelekedenek, és istentelenül chelekedének a' Pogányoknak minden tisztatalanságai-fölött: és meg-fertezteték az Ur templomát, melly szent vala Jerusalemben. * És el-külde az ö attyok Istene az ö Angyalát, hogy visszahína öket, azért hogy kedvezne nékik, és az ö hajlékának. * Ök pedig chúfollyák vala az ö angyalit: és a'melly napszóll vala nékik az Ur, chúfollyák vala az ö prófétáit. * Ki tellyességgel haragra indíttaték az ö nemzetsége-ellen, annak szentségtelenségéért, és parancholám, hogy fel-mennének a' Kaldæusok királyi. * Ezek meg-ölék az ö ifiait fegyverrel, az ö szent templomok-körül, és nem kedvezének az ifiúnak, és a'vénnek, és a'szüznek, és a'gyermeknek: * hanem minnyájan azok-kezeibe adatának: és az Urnak minden szent edényit, és a'királyi tár-házakat fel-véven, Babyloniába vivék, * és fel-gyújták az Ur házát, és elrontják a'Jerusalem kö-falait: és annak tornyait fel-gyújták tüzzel, * és megemésztek minden böcsülletes marhait, és semmivé tévék, és a'fegyvertöl megmaradottakat, Bábylonba vivék. * És ö szolgai valának, míg nem a'Persák országlanának, az Ur igéjének be-tellyesedésére a' Jeremías szája-által: * míg nem

a'föld az ő szombatit kegyesen bé-töltötte vólna, az ő el-pusztúlásának tellyes idejében meg-nyúgott, hetven esztendőt töltvén.

II. Rész.

ORszágolván Czyrus a' Persák királya a' Jeremias szájából-valo Ur igéjének bé-tellyesedésére, * felindíta az Ur Czyrusnak a'Persák királyának lelkét, és meg-hirdete egyszer'smind az ő egész országában írással, *mondván: Ezeket mongya Czyrus a'Persák királya: Engem rendelt a' föld kerekségének királyává az Israel Ura, a'fölséges Ur, * és meg-jelentette nékem hogy házat építenék néki Jerusalemben, melly Judæában vagyon. * Ha vagyon valaki a'ti nemzetségtekből, az ő Ura mennyen-fel vele Jerusalembe. * Az-okáért valakik a' környül-valo helyekben laknak, segéttsék azokat a'kik abban a'helyben vannak, aranynyal és ezüstel, * lovak és barmok adásával, és egyebekkel mellyek fogadásból tétetnek az Ur házában melly Jerusalemben vagyon. * És elö-álván a' nemzetségeknek, faluknak, és Judæának a' Benjamin nemzetségéből-valo fejedelmi, és a'Papok és Leviták, kiket fel-indíta az Ur hogy fel-mennének és meg-épitenék az Ur Házát melly Jerusalemben vagyon, és sokan a'kik környülök valának, *megsegéték minden ő aranyokkal és ezüstökkel, és barmokkal, és igen sok fogadásokkal, kiknek elmékjek fel-indíttatott vala. * Es Czyrus király elö-hozá az Ur szent edényit, mellyeket Nabukodonosor a'Bábylon királya Jerusalemből el-vitt, és az ő bálványának szentelt vólt. * és elöhozván azokat Czyrus a'Persák királya, adá Mitridatusnak, ki az ő kinch-tartója vala. * ö-általa pedig adatának Salmanasárnak a'Judæa tiszt-tartójának. *Ezeknek pedig ez a'száma. Két-ezer négy-száz ezüst kupa: harmincz ezüst medencze: harmincz arany chésze, és ezüst chésze két-ezer négy-száz: és ezer egyéb edény. *minden arany és ezüst edény öt-ezer nyólcz-száz hatvan. * Es elö-számláltatának Salmanasárnak azokkal egyetemben a'kik a' Babylóniai fogságból Jerusalembe mentek vala: *Artaxerxesnek a'Persák királyának idejében pedig, ezek-felöl kik Judæában és Jerusalemben laknak vala, Balsamus, és Mitridatus, és Sabellius, és Ratimus, Baltemus, Samélius az iró-deák, és a'többi a'kik Samariában, és a' több helyeken laknak vala, írák e'következendő levelet Artaxerxes királynak: * URAM, a'te szolgáid Ratimus a'históriá-iró, és Sabellius az iró-deák, és a'te udvarodnak több bírái Czelesyriában és Feniczében. * Es most tudtára légyen urunknak a' királynak, hogy a'Sidók a'kik fel-jöttek, töletek hozzánk, Jerusalembe a' pártos és igen gonosz várasba jövén, épitik annak kemenczéit, és fel-állattyák kö-falait, és a' templomot fel-emelik. *Hogy-ha e'város és a'kö-falok véghez mennek, nem chak az adókat nem akarják meg-fizetni, de a' királyoknak-is ellenök állanak. * Es mivelhogy azt a'templom-körül chelekesik, méltónak alitottuk azt el nem halgatni: * hanem hírré tenni király urunknak, hogy-ha tetszik, király, keressessék-meg az atyáid könyveiben, * és az intésekben írásokat találsz ezekröl, * és meg-tudod hogy e'város pártos vólt, és a'királyoknak 's a'városoknak háborgatója, * és a'Sidók pártosok, és hadakat indítván abból eleitöl-fogva, az-okáért pusztíttatott-el e'város. * Most azért hírré tésszük, urunk királyunk, hogy-ha e'város meg-épittetik, és a'kö-falai fel-állattatnak, alá-menetseled nem lészen Czelesyriába és Feniczébe. * Akkor irá a'király Ratimusnak, ki a'históriákat irja vala, és Baltemusnak, és Sabelliusnak az iro-deákoknak, és a'több gond-viselöknek, és Syriában és Feniczében lakóknak, azokat a'mik következnek: * MEG-olvastam a'levelet mellyet nékem küldöttetek. Meg-parancholtam azért hogy meg-keresnék, és fel-találtatott, hogy az a'város eleitöl-fogva a'királyoknak ellenök-állott, * és hogy pártos, és hadakat-indító emberek lakják, és igen erös királyok vóltak Jerusalemben uralkodyája, és adót szedvén Czelesyrián és Feniczen. * Most azért meg-parancholtam, hogy meg-tiltsák azoknak az embereknek a'várast épiteni, és meg-tiltsák hogy ez-után semmi ne légyen: * de fölötte igen elö se mennyenek a'gonoszágok, úgy hogy a' királyoknak búsulások ne következzék. *Akkor el-olvasván azokat a'mellyeket Artaxerxes király irt vala, Ratimus, és Sabellius az iró-deák, és a'kik ezekkel gond-viselök valának, egybe-gyülvén sietséggel, Jerusalembe menének lovaggal, és sereggel, és choportal: * és kezdek az épitöket meg-tiltani, és megszünének a' templom épitésetöl Jerusalemben, Darius a'Persák királya országának második esztendejéig.

III. Rész.

DAríus király nagy vachorát szerze minden szolgainak, és Mediának 's Persiának minden báráinak, * és minden nemeseknek, és tiszt-tartóknak, és tanátsoknak, és az alatta-valo hadnagyoknak, Indiától-fogva Szerechen-országig, száz huszon-hét tartományokban. * Es mikor öttek és ittak vólna, és meg-elégedvén viszsza-tértek vólna, akkor Darius király fel-méne az ő kamarájába, és aluvék, és fel-ébrede. *Akkor ama'teste-örizö három ifiak, kik a'király testét örizik vala, mondának eggyik a' másiknak: *Mongyunk ki-ki valami jeles beszédet: és valakinek beszéde bölchebnek láttatik a'másikénál, annak Darius király nagy ajándékokat ád, * hogy bársonyba öltözzék, és aranyból igyék, és aranyon aludgyék, és arany zabolás szekeret, és bíbor süveget, és arany lánczot ád nyaka-körül: * és második helyen ül Darius-után az ő bölcheségéért, és Darius rokonának hívattatik. * Akkor meg-írván mindenik az ő mondását, bé-

pechétlék és tévék a'Darius vánkosa-alá,
* és mondának: Mikor fel-kel a' király, 9
adgyuk ö-néki a'mi irásinkat: és valamelly-
iket itélendi a' király a' harom-közzül, és a'Persiának bírái, hogy az ö mon-
dása bölchebb, annak adattassék a'gyö-
zedelem, a'mint meg vagyon irva. * Egy- 10
ik irá, Erös a'bor. * A'másik irá, Erösb 11
a'király. * A'harmadik irá, Erösbek az
aszszony'állatok: mindenek-fölött pedig
gyözedelmes az igasság. * És mikor fel- 13
költ vólna a'király, vévék az ö irásokat,
és néki adák, és el-olvasá. * És el küldvén 14
hívá a'Persáknak mindé bíráit, és a'Me-
dusokat, és a'nemeseket, és a'tiszt-tartókat,
és a'hadnagyokat: * és tanátsba ülének: 15
és meg olvastatának az irások ö-elöttök.
*És monda: Hijátok az ifiakat, és ök meg- 16
jelentik az ö mondásokat. És el-hivattatá-
tának, és bé-menének. *És monda nekik: 17
Jelentsétek-meg nekünk a'miket irtatok.
És el-kezde az elsö, a'ki a'bor erösségeröl
szóllott vala, * és monda: Férfiak, melly 18
igen erös vagyon a'bor minden embereken
a'kik azt meg-isszák! el-tevelyíti az el-
mét. * Továbbá, a'királynak és az árvá- 19
nak elmejét heaba-valóvá teszi. Annak-
fölötte, a'szolgának és a'szabadosnak, a'
szegénynek és a'gazdagnak, * és min- 20
deneknek elmejét bátorságra és vigasságra
indittya, és nem emlekezik semmi bánatról
és adósságról, * és minden szívnek gon- 21
dolatit böchülletessé teszi, és nem emle-
kezik a'királyról sem a'bírákról, és min-
deneket talentomon-kent szóllat. * És mi- 22
kor ittak, nem emlekeznek-meg a'barátság-
ról, sem az atyafiuságról: hanem chak ha-
mar az-után kardokat ragadnak. * És mi- 23
kor a'bortól meg-szabadúlnak és fel-kel-
nek, nem emlekeznek-meg azokról a'miket
chelekedtek. * Oh férfiak, nem hallad-e 24
felyül a'bor? ki gondollya hogy így che-
lekedgyek? És ezt mondván, halgata.

IV. Rész.

ÉS kezde a'másik mondani, a'ki a' 1
király erösségéröl szóllott: * Oh 2
férfiak, nem halladnak-e felyül az
emberek, a'kik a'földet és a'tengert bír-
ják, és mind a'mik azokban vannak?
* A'király pedig mindeneket meg-elöz, és
uralkodik rajtok: és valamit mond nekik,
mindent meg-chelekesznek. * És ha a'ha- 4
dakozokhoz küldi öket, el-mennek, és el-
rontyák a'hegyeket, és a'kö-falokat, és a'
tornyokat. * Eölettetnek és ölnek, és a'ki- 5
rály igejet el nem múlattyák. mert ha gyö-
zedelmet vésznek, valamit predálnak mind
a'királynak hozzák. * Hasonló-keppen 6
egyebek-is minnyájan, és valakik nem har-
czolnak, sem vínak, hanem a'földet mive-
lik: ísmeg mikor aratnak, adót hoznak a'
királynak: és ö egyedül ha mongya, öl- 7
lyetek-meg; meg-ölik: ha mongya, bo-
chátsátok-el; el-bochátsák: *ha mongya, 8
üssétek; ütik: ha mongya, gyomlállyátok-
ki, ki-gyomlállyák: ha mongya, épittsétek-
meg; meg-épitik: * ha mongya, vágjá- 9
tok-ki; ki-vágják: ha mongya, plan-
tállyatok; plantálnak: * és az egesz kös- 10
seg, és a'hatalmasságok ötet halgattyák,
és ezen-felyül ö asztalhoz ül, és iszik, és
aluszik. * Ezek pedig körös-körül öri- 11
zik ötet, és senki el nem mehet, és nem
chelekedheti a'maga dolgait, hanem egy
szavára engedelmesek néki. * Férfiak, mi- 12
keppen nem hallad-felyül a'király, a'ki így
dicsértetik? És halgata. * A'harmadik a' 13
ki szóllott vala az aszszony'állatokról és
az igasságról, ez a'Zorobabel, kezde szól- 14
lani: * Férfiak, nem nagy a'király, és a'lok
ember, sem a'bor felyül nem hallad. Ki-
choda azért a'ki uralkodik azokon? *Nem 15
az aszszony'állatok szültek-e a'királyt, és
minden népet, a'melly uralkodik a'tenge-
ren és földön: * és azoktól születtenek, 16
és ök tartották-fel azokat a'kik a'szölöket
plantálták a'mellyekből lészen a'bor? *És 17
ök chinállyák mindé emberek köntösit, és
ök szereznek dicsöséget az embereknek,
és el nem válhatnak az emberek az asz-
szony'állatoktól. * Ha aranyat és ezüstöt, 18
és minden ékes marhát gyüjtnek, és látnak
egy jó állapatu és jó szemelyü aszszony'ál-
latot, *azokat mind el-hagyván, erre né- 19
znek, és fel-nyitott szájjal szemlélik, és in-
kább edesgetik ötet hogy sem az aranyat és
ezüstöt, és minden draga marhát. * Az 20
ember el-hadgya attyát a'ki ötet fel-tartot-
ta, és tartományát, és az aszszony'állathoz
adgya magát. * És az aszszony'állattal 21
vidámittya lelkét: és sem atyáról nem em-
lekezik, sem annyáról, se tartományáról.
* És innet kell meg-tudnotok: hogy az 22
aszszony'állatok uralkodnak rajtatok.
Nem bánnyátok-e? * És vészi ember fegy- 23
veret, és útra megyen, lopásokat és gyil-
kosságokat chelekedni, és a'tengeren és fo-
lyó-vizeken evezni, * és orozlányt lát, és 24
setétben jár: és mikor lopást chelekesznek,
és chalárdságokat, és predálásokat, a'szere-
tőjének viszi. * És ísmég, inkább szereti 25
ember a'feleségét, hogy sem attyát vagy
annyát. * És sokan esztelenek löttek az ö 26
feleségekért: és szolgák löttek azokért:
* és sokan el-vesztek és meg-ölettettek, és 27
vétkeztek az aszszony'állatokért. *És most 28
hidgyetek nekem, hogy nagy a'király az ö
hatalmában: mert mindé tartományok fe-
lik ötet illetni. *Láttam mindazáltal, hogy 29
Apame a'Bezaczes leánya, a'chodalatos ki-
rály ágyasa, a'király jobján mellette ült, * és 30
a'koronát a'fejeröl le-vötte, és magának
fel-tötte, és a'királyt arczúl chapdosta
bal-kezével. * És ezek-fölött fel-nyitott 31
szájjal nézi vala ötet: és ha nevet reája, ö is
nevet: mert ha meg-haragszik reája, hízel-
kedik, míg nem kedvébe fogadgya. * Oh 32
férfiak, miért nem vólnának erösbek az
aszszony'állatok? Nagy a'föld, és magas
az ég: ki mozgattya ezeket? *És akkor a' 33
király, és a'nemesek egy-másra néznek va-
la. És kezde szóllani az igasságról. * Oh 34
férfiak, nem erösek-e az aszszony'állatok?
Nagy a'föld, és magas az ég: és a'Napnak
gyors forgása az eget bé-kerüli az ö helyén
egy nap. * Nem nagyságos-e a'ki ezeket 35
chelekeszi, és nagy az igasság, és minde-
neknél erösb? * Az egész föld segétségül 36
hija az igasságot, az eg-is áldgya azt, és

minden állatok meg-indúlnak ö-elötte, és rettegnek töle, és ninch ö-vele semmi hamisság. * Hamis a'bor, hamis a'király, hamisak az aszszony'állatok, hamisak az emberek fiai minnyájan, és hamisak azoknak minden chelekedetek, és ninch azokban igasság, és az ö hamisságokban elveszsznek: * és az igasság meg-marad és erölsödik örökké, és él, és nevekedik örökkön örökké. * Ninch-is ö-nála személy-válogatás, se külömbözés: hanem igazakat chelekeszik mindenekkel, a'hamisakkal és gonoszokkal, és mindenek meg-javúlnak az ö chelekedeti által. * És ninch az ö ítéletiben hamisság, hanem erölség, és ország, és hatalom, és dicsöség minden idöben. Aldott az igasságnak Istene. * És meg-szünek szóllani. És minden népek kiáltanák, és mondának: Nagy az igasság, és felyül-hallad. * Akkor a'király monda neki: Kérj, ha valamit akarsz többet, hogy-sem a'mik írva vannak, és meg adom neked, mivelhogy bölchebnek találtattál a'te felebarátidnál, és mellettem fogsz-ülni, és én rokonomnak hívattatol. * Akkor monda a'királynak: Emlekezzel meg fogadásodról, mellyel fogadtad, hogy meg-épited Jerusalemet, a'melly nap az országot kezedhez vötted: * és hogy mind az edenyeket mellyeket el-hoztak Jerusalemböl, viszsza-küldöd, mellyeket kiválasztott Czyrus, mikor Babylóniát meggyözte, és ott akarta azokat viszsza küldeni. * És te fel-fogadtad hogy meg-épited a'templomot a'mellyet fel-gyújtottak az Idumæusok, mikor el-puszttíttatott Judæa a'Kaldæusoktól. *És most ez a'mit kerek Uram, és a'mit kívánok, ez a'méltóság mellyet töled kerek, hogy tellyesítsd-bé a'fogadást, mellyet fogadtál a'mennyei Királynak a'te szádal. * Akkor fel-kelvén Darius király, meg-chókolá ötet: és leveleket íra minden sátoroknak, és tiszt tartóknak, es nemeseknek, hogy el-kesérnek ötet, és azokat a'kik vele valának, minnyájokat a'kik fel-mennek Jerusalemét építeni. * És minden tiszt-tartóknak, a'kik Syriában valának, és Feniczében, és a'Libanuson, leveleket íra, hogy czedrus fákat vontatnának a'Libanusból Jerusalembe, hogy építenek vélek a'várast. * És íra mind a'Sidóknak a'kik fel-mennek vala az országból Judæába a' szabadságért, hogy fenki a'hatalmasok, és bírák, és tiszttartók-közzül ne menne az ö ajtajokra, * és hogy minden tartomány, mellyet elfoglaltak vala, szabados lenne nekik, és az Idumæusok el-hadgyák a'Sidók kastélyit a'mellyeket bírnak, * és a'templom épületire adgyanak minden esztendöben húsz talentomot, míg meg-épittetik: * és a' Szent-helyen éppen-egö áldozatot égessenek minden nap, a'mint parancholattyok vagyon: más tíz talentomot áldozzanak minden esztendöben, * és hogy minnyájoknak, a'kik Babyloniából a'várast mennek építeni, szabadságok lenne, mind magoknak 's mind a'fioknak, és minden Papoknak a'kik elöl-mennek: * Meg-íra pedig a'költség számát is, 's meg-hagyá hogy szent köntöst is adnának, a'mellyben szolgálnának; * és meg-íra hogy a' Levitáknak meg-adnák a'miket parancholt, mind a'napig mellyen el-végeztetik a'ház, és Jerusalem meg-épül: * és meg-íra hogy a'várasnak minden örizöinek adnának jutalmat és fizetést. * És el-eresztte minden edenyeket valamellyeket el-választott vala Czyrus Bábyloniából, és mindeneket valamiket mondott vala Czyrus, ö-is meg-parancholá hogy meg lenne, és Jerusalembe küldetnek. * És mikor elment vólna az az ifiu, fel-emelvén orczáját Jerusalemre, álda az égnek királyát, * és monda: Töled vagyon a'gyözedelem, és töled vagyon a'bölcheseg és fenyesség. És en te szolgád vagyok. * Aldott vagy, ki nekem bölchességet adtál, és néked hálát adok mi atyáinknak Ura Istene. * És el vevé a'leveleket, és el-méne Babyloniába. És el-juta, és hírre téve minden attyafiainak kik Babyloniában valának: * és áldák az ö attyok Istenét, hogy szabadságot adott nékik és nyugodalmat, * hogy fel-mennenek, és meg-építenék Jerusalemet, és a'templomot melyben neveztetett az ö neve, és vigadának éneklö szerszámokkal és örömmel hét nap.

V. Rész.

EZek után pedig el-választatának, hogy fel-mennenek a' faluknak fejedelmi házan-ként és nemzetségeken-kent, és az ö felességek, és az ö fiok és leányok, és szolgájok és szolgálójok és barmok. *És Darius király küldé velek eggyütt ezer lovast, míg el-kesérnék öket Jerusalembe békeséggel, és éneklö szerszámokkal, és dobokkal, és sípokkal. * és minnyájan az atyafiak játszodoznak vala, és fel küldé öket azokkal. *És ezek a'férfiaknak nevök, a'kik fel mentek az ö falujok szerént nemzetségen-ként, és az ö fejedelemségek részéröl. * A' Papok: Fineesnek az Aaron fiának fiai, Jésus a'Josedek fia, Joaczim Zorobabelnek a'Salátiel fiának fia a'Dávid házából, a'Fáres rokonságából, a'Juda nemzetségéből, * ki Darius-alatt a'Persák királya-alatt chodálatos beszédeket szóllott az ö országának második esztendejében, az elsö hónapbá Nisanban. * Ezek pedig a'kik fel-mentek Judæából az el-költözés fogságából, kiket Nabukodonozor a'Babylóniai király Babylonba költöztetett, és viszsza-tért Jerusalembe. * És meg-keresé Judæának részében ki-ki az ö várasát, a'kik Zorobabellel jöttek vólt, és Jésussal, Nehemías, Areores, Elimeo, Emmanió, Mardokeo, Beelsúro, Mekpsatokor, Olioro, Emonia egy azoknak fejedelmi-közzül. * És az ö nemzetség-belieknek számok, az ö tiszt-tartójok-közzül a'Fáres fiai, két-ezer száz hetven-kettö: * Ares fiai, három-ezer száz ötven-hét: * Femo fiai, száz negyven-kettö: a'Jesus és Jóabes fiai-közzül, ezer három-száz kettö. * Demu fiai, két-ezer hetven: Koraba fiai, két-száz öt: Banika fiai, száz hatvan-nyólcz: * Bebek fiai, négy-száz három: Arkad fiai, négy-száz

huſzon-hét: * Kam fiai, harmincz-hét: 14 39
Zoroar fiai, két-ezer hatvan-hét: Adin
fiai, négy-ſzáz hatvan-egy: * Aderektes 15
fiai, ſzáz nyólcz: Cziáſo és Zelas fiai, ſzáz
hét: Azorok fiai, négy-ſzáz harmincz-ki- 40
lencz: * Jedarbone fiai, ſzáz harmincz-ket- 16
tö: Ananías fiai, ſzáz harmincz: Aſoni
fiai, kilenczven: * Marſar fiai, négy-ſzáz 17 41
huſzon-kettö: Zabarus fiai, kilenczven-öt:
Sepolemon fiai, ſzáz huſzon-három: * Ne- 18
popas fiai, ötven-öt: Nekanatus fiai, ſzáz 42
ötven-nyólcz: Czebetamus fiai, ſzáz har-
mincz-kettö: * Krearpatros fiai, kik Eno- 19
kadból, és Modiaból-valók, negy-ſzáz hu- 43
ſzon-három: kik Gramasból és Gabeából,
ſzáz huſzon-egy: * kik Beſſelonból és 20
Czeaggéból, hatvan-öt: kik Baſtorokból, 44
ſzáz huſzon-kettö: * Kik Bekenobesből, 21
ötven-öt: a' Liptis fiai, ſzáz ötven-öt: La-
bonni fiai, három-ſzáz ötven-hét: * Si- 22
kem fiai, három-ſzáz hetven: Suadon és 45
Kliomus fiai, három-ſzáz hetven-nyólcz:
* Erikus fiai, két-ezer ſzáz negyven-öt: 23
Anaas fiai, három-ſzáz hetven. A' Papok: 46
* A' Jeddus fiai, Euter fiai, Elhaſib fiai, 24
három-ſzáz hetven-kettö: Emerus fiai, két-
ſzáz ötven-kettö: * Faſuri fiai, három- 25
ſzáz ötven-hét: Kárce fiai, két-ſzáz hu-
ſzon-hét. * A' Leviták: A' Jeſus fiai Kadu- 26 47
helben, és Bamis, és Serebías, és Edias,
hetven négy. az egéſz ſzám tizen-két ez-
tendötöl-fogva, harmincz-ezer négy-ſzáz
hatvan-kettö, * a' fiak, és leányok, és fele- 27 48
ségek, az egéſz ſzámlálás, negyven-ezer
két-ſzáz negyven-kettö. * A' Papok fiai, 28
kik a' templomban énekelnek vala: Aſaf
fiai, ſzáz huſzon-nyólcz. * Az ajtón-állók 29 49
pedig: az Eſmenni fiai, Aſer fiai, Amon
fiai, Akkuba fiai, Topa Tobi fiai, minnyá-
jan ſzáz harmincz-kilenczen. * A' templom- 30 50
ban-ſzolgáló Papok: A' Sel fiai, Gáſfa fiai,
Toblok fiai, Karia fiai, Sú fiai, Hellu fiai,
Labana fiai, Armaka fiai, Akkub fiai, Uta
fiai, Czeta fiai, Aggab fiai, Obai fiai, Aná-
ni fiai, Kanna fiai, Geddu fiai, * An fiai, 31
Radin fiai, Deſanon fiai, Nakoba fiai, Ka-
ſeba fiai, Gaze fiai, Ozui fiai, Sinone fiai,
Attre fiai, Haſteh fiai, Aſiána fiai, Manei
fiai, Naſiſim fiai, Akkufu fiai, Agiſta fiai,
Azui fiai, Favon fiai, Faſalon fiai, * Meed- 32
da fiai, Fuſa fiai, Kárce fiai, Barkus fiai,
Sáree fiai, Koeſi fiai, Naſit fiai, Agiſti fiai,
Pedon fiai, * Salomon fiai, Aſofot fiai, 33
Faſida fiai, Czeli fiai, Dedon fiai, Gadda-
hel fiai, Sefegi fiai, * Aggia fiai, Sakaret 34
fiai, Sabaten fiai, Karonet fiai, Malſit fiai,
Ama fiai, Saſus fiai, Addus fiai, Suba fiai,
Eura fiai, Rahotis fiai, Faſfat fiai, Malmon
fiai. * Minnyájan a' ſzentſegben ſzolgá- 35
lók, és a' Salomon ſzolgai, négy-ſzáz
nyólczvan-ketten. * Ezek a' fiak a' kik fel- 36
mentek Telmelából, Telharsából: azok-
nak fejedelmi, Karmellam, és Karet: * és 37 56
nem mondhaták-meg az ö váraſokat, és
nemzetſegeket, mi-modon volnának Iſra-
elből. A' Dalari fiai, Tubal fiai, Nekódai-
czi fiai, * a' Papok-közzül, a' kik a' papſá- 38
got viſelik vala: és fel nem találtatának az
Obia fiai, az Akiſos fiai, az Addin fiai, a' ki
feleſeget vött a' Fargeleu leányi-közzül:

* és hívattatának az ö nevéröl, és ezek
nemzetſegének iráſa kereſteték a' fiak laiſ-
tromában, és fel nem találtatek, és meg-
tiltatának a' papságban ſzolgálni. * És
monda nékik Nehemías és Aſtaras: Ne ré-
ſzeſüllyetek a' ſzent állatokban, míg nem
tudós Fö-pap támadgyon a' meg-mutatáſ-
ra és igaſságra. * Minnyájan pedig az Iſra-
eliták, a' ſzolgákon és ſzolgálókon-kivül,
negyven-két ezeren három-ſzázan negy ve-
nen valának. * Ezek ſzolgai és ſzolgalói,
hét-ezer három-ſzáz harmincz-hét. Eneklö
férfiak és aſzſzony' állatok, két-ſzáz hat-
vá-öt. * Tevék, negy-ſzáz harmincz-öt. Lo-
vak, hét-ezer harmincz-hat. Eöſzvérek, két-
ſzáz-ezer negyvé-öt. Szamárok, öt-ezer hu-
ſzon-öt. * És a' tiſzt-tartók-közzül a' faluk-
ſzerent, mikor az Iſtê templomába menné-
nek, melly Jeruſalemben vala, fogadák
hogy fel-állatnak a' templomot az ö he-
lyén, az ö erejek-ſzerent: * És hogy a'
templom épületire adnának ſzent kinchet,
tizen-két-ezer gira aranyat, és öt-ezer gira
ezüſtöt, és ſzáz papi öltözetet. * És laká-
nak a' Papok és Leviták, és a' kik el-mentek
vala a' köſség-közzül, Jeruſalemben 's a'
tartományban, és a' ſzent énekeſek, és az
ajtón-állok, és az egéſz Iſraél az ö tartó-
manyokban. * El-közelgetvén pedig a'
hetedik hólnap, és mikor az Iſraél fiai ki-
ki az ö dolgában volna, egybe-gyülének
egy akarattal a' pitvarba, melly a' Nap-ke-
leti ajtó-elött vala. * És meg-álván Jeſus
a' Joſedek fia, és az ö attyafiai a' Papok, és
Zoróbabel a' Salátiel fia, és ennek attya-
fiai, oltárt chinálának, * hogy áldoznának
azon éppen-egö áldozatokat, azok-
ſzerent a' mellyek Moyſeſnek az Iſten em-
berének könyvében irva vannak. * És oda
gyülének a' földnek egyéb nemzetségi-
közzül, és fel-állaták az oltárt az ö helyen
a' földnek minden nemzetſegi, és áldoz-
nának vala áldozatokat, és réggeli éppen-
egö áldozatokat az Urnak. * És meg-tar-
ták a' Sátoros-innepet, és az egyéb inne-
pet, a' mint meg-parancholtatott a' tör-
vényben: és áldozatokat tönek minden-
nap, a' mint ſzükség vala: * és ezek után
el-rendelék az ajándekokat, és a' ſzómba-
toknak, és az új-hóldaknak, és minden
egyéb ſzent innep-napoknak áldozatit.
* És valakik fogadáſt teſznek vala az Ur-
nak a' hetedik hónak elsö napjától fogva,
áldozatokat kezdének tenni az Iſtennek, és
az Ur temploma még nem vala meg-épít-
ve. * És pénzt adának a' kö-vágóknak és
ácſoknak, és italt és ábrakot, örömmel. * És
adának ízekereket a' Sidóniaknak és a' Ty-
ruſiaknak, hogy hoznának nekik a' Liba-
nusból czedrus-fa gerendákat, és ſzálakat
chinálnának a' Joppe révében, a' paran-
cholat-ſzerént, melly íratott vala nékik
Czyruſtól a' Perſák királyától. * És a' má-
ſodik eſztendöben az Iſten templomába
Jeruſalembe ök fel-menven, a' második
hólnapban, el-kezdé Zoróbabel a' Salátiel
fia, és Jóſue a' Joſedek fia, és azoknak at-
tyok-fiai, és a' Papok 's a' Leviták, és min-
nyájan a' kik a' fogſágból jöttek vala Je-
ruſalembe: * És meg-fondálák az Iſten

templomát, a' második hónak e'sö napján, a' második esztendöben, mikor Judæába és Jerusalembe jöttek volna. * És el-rendelek a' Levitákat húsz esztendötöl-fogva, az Ur dolgaira: és fel-álla Jesus és a' fia, és mind az atyafiak a' Leviták eggyét értvén, és a' törvénynek ki-szolgáltatói, dolgozván az Ur házában. * És elö állának a' Papok trombitákkal hoszízöltözetök-leven, és a' Leviták az Asaf fiai, czimbalomokkal, * dicsérvén az Urat, és áldván Dávidnak az Israel királyának rendelése-szerént. * És éneket énekelnek vala az Urnak, mert az ö edessége, és tiszteleti örökké létzen az egész Israelen. * És az egész nép trombitála, és fel-kiálta nagy szóval, dicsérvén az Urat az Ur házának fel-állatásában. * És elö-jövének a' Papok és Leviták-közzül, és a' vén tiszt-tartók-közzül a' faluk-szerént, a' kik látták vala az elöbbi házat: * és ennek épitését, nagy kiáltással és sirással, és sokan trombitákkal és nagy örömmel: * el-annyira, hogy a' nép nem hallaná a' trombitákat a' népnek sirásától. Mert a' köszség erösen trombitál vala, úgy hogy messze hallattatnek. * És meg-hallák a' Juda és a' Benjamin nemzetségének ellensegi, és el-jövének meg-tudni micsoda trombiták szava volna. * És meg-értek, hogy a' kik a' fogságban voltak, templomot épitnek az Israel Urának Istenének. * És járulván Zorobabelhez, és Jesushoz, a' faluk tiszt-tartóihoz, mondának nékik: Együtt épitünk veletek: * Mert hasonlóképpen halgattuk a' ti Uratokat, és mi-is egy-aránt járunk Asbazarethez az Assyriusok királyának idejétöl-fogva, a' ki minket ide-költöztetett. * És monda nékik Zorobabel, és Jesus, és az Israel faluinak fejedelmi: * Nem illik hogy mi veletek épittsük a' mi Istenünk házát, hanem mi egyedül épitünk az Israel Urának, a' szerént a' miket parancholt nékünk Czyrus a' Persák királya. * A' föld nemzetségi pedig ellenek-alván azoknak a' kik Judæában valának, és háborgatván az épület mívét, inchelekedvén, és népeket hozván, tiltyák vala öket épiteni. * És az épitesben a' dolgozókat háborgaták, hogy el ne végezödnek az épület Czyrus király életének tellyes idejében, és elvontaták az épitest két esztendeig Darius birodalmáig.

VI. Rész.

MAsodik esztendejében pedig Darius országának, profetála Aggæus és Zakarias az Addin profeta fia Judæában és Jerusalembe ö-felölök az Ur nevében. * Akkor fel-kelvén Zorobabel a' Salatiel fia, és Jesus a' Josedek fia, kezdek épiteni az Ur házát, melly Jerusalemben vagyon: * mikoron jelen volnának velek az Ur Prophetái, és segetenek öket. Azon idöben jöve hozzájok Sisennes, Syriának és Feniczének fö tiszt-tartója, és Satrabuzanes, és az ö társai, * és mondának ö-nékik: Ki parancholattyából épititek e' házat, és e'heazatot, és mindent egyebet véghez viszték? és kichodák az épitök a' kik ezeket épitik? * És kegyelmek lön az Urtól, meg-levén a' látogatás azokon a' Sidók vénein, a' kik a' fogságból-valók valának. * és nem bántatának-meg az épitesben, miglen hirt tennének Dariusnak mind ezekröl, és választ vennének. * Mása a' levelnek, mellyet Dariusnak küldöttek: Sisennes Syriának és Feniczének fö tiszt-tartója, és Satrabuzanes, és az ö tiszt-tartó társai Syriában és Feniczében, Darius királynak köszöneteket. * Mindenek tudtára legyenek urunknak a' királynak, hogy mikor Judæa tartományába mentünk volna, és Jerusalembe érkeztünk volna, találtunk, a' kik az Istennek nagy házat épitik: * és a' templomot, faragott kövekböl, és nagy és drága állatokból a' kö-falokat, * és hogy az az alkotmány gyorsan leszen, és elö-menetele és szerencheje vagyon az ö kezek által, és minden dicsöségben szorgalmatosan véghez mégyen. * Akkor meg-kerdök a' véneket, mondván: Ki engedelmeböl épititek e' házat, és fondállyátok ez épületeket? * Azért kerdök pedig meg öket, hogy tudtodra adnok neked az embereket és a' pallérokat, és a' pallérok neveit irásban kertük tölök. * Ök pedig felelének nékünk, mondván: Mi az Ur szolgai vagyunk, a' ki az eget és a' földet teremtette, * és e' házsok esztendövel ez-elött épittetett vala az Israelnek nagy és igen erös királyától, és el-végeztetett. * És mivelhogy az atyáink bosszontották, és vétkeztek az Israel Istene-ellen, Nabukodonosornak a' Babyloniai királynak, a' Kaldæusok királyának, kezeibe adá öket, * és e' házat elrontván fel-gyújták, és a' népet fogva vivék Bábylonba. * Czyrus a' Babyloniai király országolván az elsö esztendöben, meg-irá Czyrus király hogy e' házat megépitenek, * és azokat az arany és ezüst szent edenyeket, mellyeket el-vitt vala Nabukodonosor a' házból melly Jerusalemben vagyon, és a' maga templomába szentelte vala azokat, ismég elö-hozá azokat Czyrus király a' templomból melly Babyloniában vala, és Zorobabelnek adatának, és Salmanasárnak a' fö tiszt-tartónak: * Es meg-parancholtaték nékik, hogy el-hoznák ez edenyeket, és a' templomba tennek, melly Jerusalemben vala, és az Isten templomát meg-épitenek az ö helyén. * Akkor Salmanasár meg-veté fondamentomit az Ur házának, melly Jerusalemben vagyon: és attól-fogva mind ez-ideig épittetik, és el nem végezödött. * Most azért ha tettszik néked ö király, keresteséssék-meg a' Czyrus király könyves tár-házaiban, mellyek Babyloniában vannak. * és ha fel-találtatik, hogy Czyrus király tanátsával kezdetett el az Ur háza épitése, melly Jerusalemben vagyon; és jónak ítéli a' mi Urunk királyunk; írjon ezekröl nékünk. * Akkor Darius király meg-parancholá,

hogy

hogy fel-kereſtetnék a'könyves tár-házakban: és találtatek Ekbatanis városában, melly a'közép tartományban egy hely, melyben ezek valának írva: * ORSZAGOLVAN Czyrus elsö eſztendöben, megparancholá Czyrus király, hogy az Ur házát, melly Jeruſálemben vagyon, meg-épitenék, a'hol ſzüntelen-valo tüzet égetnek vala, * melynek a'magaſsága tíz könyöknyi légyen, és a'ſzéleſsége hatvan könyöknyi, négy-ſzegü faragott kövekből légyen három rendből, és azon tartományból-valo fából légyen tornácza, és egy új tornácza, és hogy költség adattaſsék a'Czyrus király házából: * és hogy az Ur házának mind az aranyból's mind az ezüſtből-valo ſzent edenyit, mellyeket el-hozott vólt Nabukodonoſor az Urnak házából, melly Jeruſalemben vagyon, oda tétetsének a'hol vóltak helyheztetve. * És meg-parancholá, hogy erre gondot viſelne Siſennes Syriának és Feniczének fö tiſztartója, és Satrabuzanes, és az ö társai, és a'kik tiſzt-tartókká rendeltettek vala Syriában és Feniczében, hogy meg-tartoztatnák magokat attól a'helytöl. * És én is meg-parancholtam, hogy mindeneſtöl meg-épitteſsék; és el-rendeltem, hogy meg-ſegéttsék azokat a'kik a'Sidók fogságából-valók, míg nem el-végezteſsék az Ur házának temploma: * és Czeleſyriának, és Feniczének jövedelmének ki-ſzedéséből, ſzorgalmatoſon ſommát adgyanak ez embereknek, Zoróbabel lévén hadnagyok, az Ur áldozattyára-valo tulkokra, és kosokra, és bárányokra, * haſonló-képpen pedig gabonát-is, és sót, és bort, és olajt ſzüntelen minden eſztendöben, a'mint a' Papok a'kik Jeruſalemben vañak, mondották hogy napó-ként el-kél minde nap-hallaſztás-nélkül, * hogy áldozatok tétetsének a'fölséges Iſtennek a'királyért és az ö ſzolgaiért, és imádkozzanak azoknak életekért: * és hogy meg-hirdetteſsék, hogy valakik meg-ſzegnek valamit ezek-közzül, a'mellyek meg-írattak, vagy meg-útálnak; fát vegyenek azoknak tulajdonokból, és fel-akaſzſzák, és azoknak marháit a'királynak foglallyák-el. * Az-okáért az Ur-is, a'kinek neve ott ſegétſegül hívattatott, kigyomlállyon minden királyt és nemzetſéget, a'ki az ö kezét ki-nyújtya hogy megtúltſa, vagy gonoſzúl bánnyék azzal az Ur házával melly Jeruſalemben vagyon. * En Darius király végeztem, hogy fölötte igen ſzorgalmatoſsan meg-légyen ezek-ſzerént.

VII. Rész.

AKkor Siſennes Czeleſyriának és Feniczének fö-tiſzt-tartója, és Satrabuzanes, és az ö társai, engedvén azoknak, mellyek Darius királytól valának végezve, * a' ſzentséges dolgokban fölötte igen ſzorgalmatoſon munkálkodának, eggyütt dolgozván a'Sidóknak véneivel Syriának fö emberi, * és ſzerenchéſekké lönek a'ſzentséges alkotmányok, mikor Aggæus és Zakarias profetták profetálnának. * És el-végezének mindeneket az Iſrael Urának Iſtenének parancholattya-ſzerént, és Czyruſnak, és Dariuſnak, és Artaxerxeſnek a'Persák királyának tanátſából. * És el-végeztetek a'mi házunk Adar havának huſzon-harmadik napjára, Darius királynak hatodik eſztendejében. * És chelekedének az Iſrael fiai, és a'Papok's a'Leviták, és a'többi kik a'fogſágból vóltak, kik hozzájok adatának azok-ſzerént, mellyek írva vannak a'Moyſes könyvében. * És á'dozának az Ur templomának meg-ſzenteléſére, ſzáz tulkot, két-ſzáz koſt, négy-ſzáz bárányt, * és tizen-két gödölyet az egéſz Iſrael bünéiért, az Iſrael nemzetſéginek ſzáma-ſzerént. * És elö-állának a'Papok's a'Leviták hoſzſzú-ruhákba öltözve nemzetſégeken-kent, az Iſrael Ura Iſtenének minden dolgaiban, a'Moyſes könyve-ſzerént, és az ajtón-állók minden ajtókon. * És az Iſrael fiai azokkal, a'kik a'fogſágból valának, meg-tarták a'Húſvétet az elsö hónak tizen-negyedik napján, mikor a'Papok és a'Leviták meg-ſzenteltetének. * Nem minnyájan eggyütt ſzenteltetének-meg a'fogſág fiai, de a'Leviták mind eggyütt ſzenteltetének-meg. * És meg-áldozák a'Húſvétet minnyájan a'fogſág fiai, az ö attyok-fiainak-is a'Papoknak, 's önnön magoknak-is. * És evének az Iſrael fiai, a'kik a'fogſágból vóltak, minnyájan a'kik a'föld pogányinak minden útálatoſſágoktól el-maradtak vala kereſvén az Urat, * és meg-ſzentelék a' kováſztalanok innepét, hét nap vígan lakozván az Ur ſzine-elött, * mivelhogy az Aſsyriuſok királyának tanátſát haſznokra fordította, hogy meg-erösítené az ö kezöket az Iſrael Urának Iſtenének dolgaiban.

VIII. Rész.

ES ez-után Artaxerxes a'Persák királya országolván, oda-járúla Eſdrás az Azarias fia, ki Helczias fia, ki Solome fia, * ki Sádok fia, ki Akitob fia, ki Ameri fia, ki Azahel fia, ki Bokczi fia, ki Abiſue fia, ki Fines fia, ki Eleazar fia, ki Aaron az elsö pap fia vala: * ez az Eſdrás fel-mene Babyloniából, mivelhogy íráſ-túdo és értelmes vala a'Moyſes törvényében, melly az Iſrael Urától Iſtenétöl adatott tanitáſra és meg-chelekedéſre. * És a'király dichöſéget ada néki, mivelhogy kedvet találá vala minden méltóſágban és kívánságban az ö ſzíne-elött. * És fel-menének eggyütt véle az Iſrael fiai, és a'Papok, és a'Leviták, és a'templomnak ſzent énekeſi, és az ajtón-állók, és a'templom ſzolgái-közzül, Jeruſalembe. * Artaxerxes országolván hetedik eſztendöben, az ötödik hólnapban, ez az országnak hetedik eſztendeje; ki-indúlván Babyloniából az ötödik hónak elsö napján, * menének Jeruſalembe az ö parancholattya-ſzerént, az öUroktól adatott úti ſzerenche-ſzerént. * Mert ezekre Eſdrás igen ſzorgalmatos vala, hogy el ne múlatna ſemmit azokban, mellyek az Ur törvényéből és parancholatiból valának, és tanitá az egéſz Iſraelt minden igaſságra és ítéletre. * El-indúlván pedig az Artaxerxes király író-deáki, kézhez adák az íráſt, mellyet Artaxerxes

király adott vala Esdrás papnak, és az Ur törvénye olvasójának, melynek mássa imez: * ARTAXERXES király Esdrás papnak, és az Ur törvénye olvasójának, köszönetit. * Emberséges dolognak itélven a'jó-tétemenyt, parancholtam azoknak a'kik a'Sidók nemzetségéből, és a'Papok 's Leviták-közzül az én országomban vannak, szabad akarattyok-szerént elakarnak téged keserni Jerusalembe. * Azokáért ha valakik kivánnak el-menni veled, gyüllyenek-egybe, és indúllyanak-el, a'mint nékem tetszett és az én hét barátimnak a' tanátsoknak, * hogy látogassák-meg azokat a'mellyek Judæa és Jerusalem-körül vannak, meg-tartván, a'mint nálad vagyon, az Ur törvényét, * és vigyenek ajendékokat az Israel Urának Istenének, mellyeket fogadtam én 's az én barátim Jerusalemben, és minden arany, és ezüst, melly Babylónia tartományában találtatik az Urnak Jerusalembe azzal-eggyütt, * melly ajándékoztatott a'nemzetségért az ö Urok templomában, melly Jerusalemben vagyon: hogy egybe-szedettessek az az arany 's az ezüst, tulkoknak és kosoknak, és bárányoknak és gödölyéknek meg-vételére, és a'mik ezekhez illendök, * hogy áldozatokat tegyenek az Urnak az ö Urok óltárán, melly Jerusalemben vagyon. * És valamit akarsz az atyád-fiaival chelekedni az arannyal és ezüstel, végezd-el akaratodból, a'te Uradnak Istenednek parácholattya-szerént: * és a'szétséges edényeket, mellyek néked adattak a'te Urad Istened házának szolgálattyára, melly Jerusalemben vagyon: * és egyebeket, valamik néked tetszenek a'te Istened temploma szolgálattyára, a'király tár-házából add-meg: * a'mit akarsz chinálni az atyád-fiaival az aranyból és ezüstből, végezd-el az Ur akarattya-szerént. * És én ugyan Artaxerxes király, a'Syria és Fenícze kinch-tartóinak meg-parancholtam, hogy valamiket ír Esdrás pap, és az Ur törvénye olvasója, szorgalmatosan meg-adattassék néki száz talentom ezüstig, és hasonló-képpen aranyig, * és száz véka búzáig, és száz veder borig, és egyebek a'mellyek bévségesen vannak raval-nélkül. * Mindenek az Isten törvénye-szerént légyenek a'Fölséges Istennek, hogy valami-képpen harag ne támadgyon a'királynak, és a'fiának, és annak fiainak országára. * Néktek mondatik pedig, hogy a'Papokra 's a'Levitákra, és a'szent énekesekre, és a' templom szolgáira; és e'templom íro-deákira, * semmi adó se egyéb ravás ne vettessék, és senkinek ne légyen hatalma hogy valamit ellenek mongyon. * Te pedig Esdra, az Isten bölcheségeszerént, rendelly bírákat és igazgátokat egész Syriában és Feniczében: és mindeneket tanits a'kik a'te Istened törvényét nem tudgyák, * hogy valamenyin általhágják a'törvényt, szorgalmatosan megbüntettessenek, vagy halállal, vagy kinzással, vagy pénz birsággal-is, vagy számki-vetéssel. * És monda az irás-tudó Esdrás: Aldott a'mi atyáinknak Istene, a' ki ez akaratot adta a'király szívébe, hogy meg-dicsöítene az ö házát melly Jerusalemben vagyon, * és engem meg-tiszteltt a'királynak, és az ö tanátsinak, és barátinak, és nemelsinek szine-előtt. * és én szívemben meg-bátorodám az én Uram Istenem segétsége-szerént, és egybe-gyüjtém Israelből a'ferfiakat, hogy eggyütt-mennének-fel velem. * És ezek az elö-járók, az ö chelédek és kinek-kinek fejedelemsége-szerént, a'kik velem fel-mentek Babyloniából az Artaxerxes országából. * És a'Fáres fiai-közzül, Gersomus: a'Siemarit fiai-közzül, Amenus: a'Dávid fiai-közzül, Akkus a'Sceczilia fia: * a'Fáres fiai közzül, Zakarías, és ö-vele meg-terének száz-ötven ferfiak: * a' Moabilion hadnagy fiai-közzül, Zaræi, és ö-vele két-száz ötven ferfiak: * a' Zakues fiai-közzül, Jekonías a'Zekolei fia, és ö-vele két-száz ötven ferfiak: * a'Sala fiai-közzül, Maasías a'Gotólia fia, és ö-vele hetven ferfiak: * a'Safatia fiai-közzül, Zarías a'Mikéli fia, és ö-vele nyólczvan ferfiak: * a'Jób fiai-közzül, Abdías a'Jeheli fia, és ö-vele két-száz tizen-két ferfiak: * a'Bánia fiai-közzül, Sálimot a'Josafia fia, és ö-vele száz hatvan ferfiak: * a'Beer fiai-közzül, Zakarías a'Bebei fia, és ö-vele két-száz nyólcz ferfiak: * az Ezead fiai-közzül, János az Ekczetán fia, és ö-vele száz tiz ferfiak: *az Adonikam utólso fiai-közzül, és azoknak ez nevek: Elifalam a'Gebel fia, és Semeías, és ö-vele hetven ferfiak. * És egybe-gyüjtém öket a'folyó-vízhez melly Tia-nak mondatik, és táborba szállánk ott harmad napig, és meg-számlálám öket. * És a'Papok 's a'Leviták fiai-közzül nem találék ott. *És el-küldém Eleazarhoz, és Ekczelonhoz, és Maimanhoz, és Malobánhoz, és Sameához, és Joaribhoz, Natánt, Envágát, Zakariast, és Mosolámust, kik vezérek és tudósok valának: * és mondék nekik, hogy Loddæushoz mennének, ki a'tár-ház helyénel vala. * És meg-parancholám nékik, hogy meg-mondanák Loddæusnak, és az ö attyafiainak, és azoknak a'kik a'tár-házban valának, hogy azokat küldenék nékünk a'kik papságot viselnének a'mi Urunk Istenünk házában: * és hozának nékünk a'mi Urunknak Istenünknek erös kezé-által tudós ferfiakat: a'Moholi fiai-közzül, ki Levinek az Israel fiának fia vala, Sebeiást, és a'fiait 's attyafiait, kik tizen-nyólczan valának: * Asbiat, és Amint a'Kananæusok fiainak fiai-közzül, és azoknak fiai húsz ferfiak. * És azok-közzül kik a'templomnak szolgálnak vala, kiket Dávid adott, és a'fejedelmek a'Leviták szolgálattyára, a'kik a'templomban szolgálnának, két-száz húszat. Minden nevek bé vannak irásban jegyezve. * És ott böjtöt fogadék az ifiaknak az Isten szine-előtt, hogy magunknak jó útat kérnék tőle, és a'kik velünk valának, és a'fiainknak, és barmainknak, az inchelkedésekmiá. * Mert szégyenlék a'királytól gyalogokat és lovasokat kérni késéréshez, óltalomnak-okáért, a' mi ellenségink-ellen. * Mert azt mondottuk vala a'királynak,

hogy

hogy az Ur ereje léfzen azokkal, a'kik ötet tellyes igyekezetekből keresik. * És imé meg könyörgenk a'mi Urunknak Istenünknek ezek-fzerént: ki kegyelmes-is lön hozzánk, és meg-nyerök a'mi Istenünktől kiványságunkat. * És el-válaíztek a'kőiseg hadnagyiban, és a'templom Papjaiban, tizen-két férfiat, és Sedebiat, és Alannát, és ö-velek az attyok fiai-közzül tíz férfiat: * És meg-merem nekik az aranyat és ezüstöt, és a'mi Istenünk házának papi edenyit, mellyeket ajándekozott vala a'király, és az ö tanátsi, és a'fejedelmek, és az egesz Izrael. * És mikor meg-mértem volna, kezökhöz fzáz ötven talentom ezüstöt adek, és fzáz talentom ezüst edenyeket, és fzáz talentom aranyat, * és fzáz negyven arany edenyeket, és rez edényeket jó fenyes arany fzín mutató rezbö, tizen kettöt. * és mondek nekik: Ti is az Urnak fzenti vattok, és az edenyek is fzentek, és az arany 's az ezüst a'mi atyáink Uranak Istennek fogadásból adatott. * Vigyázzatok, és meg-örizzetek, miglen kezhez adgyátok a'kőiseg hadnagyinak, és a'Papoknak 's a'Levitáknak, és az Izrael varasi fejedelminek Jerusalemben, a'mi Istenünknek háza tornaczában. * És azok a' Papok és Levíták, a'kik fel-fogadak az aranyat 's az ezüstöt, és az edenyeket, bevívek Jerusalembe az Ur templomába. * És meg-indúlánk a'Tia folyo-vizetöl, az elsö hónak tízé-kettödik napján, mig be-mennénk Jerusalembe. * És mikor el-mult volna a'harmad nap, negyedik napon a'megmeretett arany és ezüst kezhez adatek a' mi Urunk Istenünk házába, Marimot papnak a'Jóri fiának: * és ö vele vala Eleazar a'Finees fia: és velek valának Jonádus a'Jesus fia, és Medias, és Banni egy Levita fia: fzám-fzerént, és mérték-fzerént mindenek. * És meg-irattatek azoknak mérteke azon órában. * A'kik pedig a'fogságból jövének, áldozatot tönek az Izrael Uranak Istenének, tizen-két tulkot az egesz Izraelért, nyólczvan-hat kost; * hetven-két bárányt, tizen-két bakot a'bünért, és hálaadásért tizen két tehenet, mindeneket az Urnak áldozatúl. * És meg-olvasák a'király parancholatit a'királyi tafárok előtt, és Czelesyriának, és Feniczének fö tiszttartói előtt: és meg-tisztelék a'nemzetséget, és az Ur templomát. * És el-végezvén ezeket, hozzám járulának a'tiszt tartók, módván: El nő válaíztottak az Izrael nemzetsége, és a'fejedelmek, és a'Papok, és a'Leviták, * és az idegen nemzetségek 's a'föld népei, az ö tisztátalanságit a'Kananæusoktól, és Hetæusoktól, és Ferezæusoktól, és Jebusæusoktól, és Moabitáktól, és Egyiptziusoktól, és Idumæusoktól. * mert azoknak leányival eggyesültek mind ök, 's mind az ö fiok. és meg-egyeledett a'fzent mag a'földnek idegen nemzetségivel: és részesek valának a'tiszt-tartók, és a'fö bírák, annak hamisságában az országnak kezdetitöl-fogva. * És mingyárt hogy hallám ezeket, meg-fzaggatám ruháimat és a'fzent köntöst: és ki-fzaggatván a'fejem haj-fzálait, és fzakallomat, le-ülek bánkodván és fzomorkodván. * És hozzám gyülének valakik akkor fel-indíttatának az Izrael Ura Istene igéjetöl, ki bánkodom vala e'hamisságon, és fzomorkodván ülök vala mind az eltveli áldozatig. * És felkelvén a'böjtöles-után, meg-fzaggatva l-ven ruháim és a'fzent köntös, térdre esven, és kezeimet ki-terjesztven az Urhoz, * mondek: Uram, meg-gyaláztattam, és meg-fzégyenültem a'te orczád előtt. * Mert a'mi büneink meg-fokasodtak a'fejünk fölött, és a'mi hamisságink az égig fel-hatottak. * Mert az atyáinknak idejétöl fogva nagy bünben vagyunk mind e'napiglan. * És a'mi-magunk, és az atyáink büneiért, kézbe adattunk az atyánk-fiaival, és a'Papjainkal, a'föld királyinak fegyverre, és fogságra, és gyalázatos predára e'mai napiglan. * És most mint mü nagy dolog ez hogy irgalmaság történt nekünk te-töled Uram Isten, és gyökeret hadgy nekünk, és nevet a'te fzentségednek helyen, * ki-nyilatkoztatni a'mi világosságunkat a'mi Urunk Istenünk házában, eledelt adni nekünk fzolgálatunknak tellyes idejében. * És midön fzolgálnánk, nem hagyattattunk-el a'mi Urunktol Istenünktöl: hanem kegyelembe helyheztetett minket, rendelvén hogy nékünk a'Persak királyi eledelt adnának, * és megdicsőítenék a'mi Urunk Istenünk templomát, és meg-épitenék a'Sion pusztaságit, adván nekünk maradást Judæában, és Jerusalemben. * És most mit mongyunk Uram ezek meg-leven nekünk? Mert által-hagtuk a'te parancholatidat, mellyeket a'te fzolgáidnak a'prófétáknak kezökbe adtal, * mondván: Mivelhogy a'föld, a' melybe mentetek hogy bírnátok azt örökségül, meg-ferteztetett föld az idegenek földének fertelmeségivel, és azoknak tisztatalanságival be-töltötték azt tellyességgel az ö tisztátalanságokkal. * És most a'ti leányitokat ne adgyátok az ö fioknak, és azoknak leányit ne vegyétek a'ti fiaitoknak, * és ne fzerezzetek soha békeséget velek, hogy meg-erősödvén egyétek a' földnek leg-nagyobb javait, és örökséget olzfzátok a'fiaitoknak mind éltig. * És a' mik rajtunk történnek, mind a'mi gonosz chelekedetinkért léfznek, és a'mi nagy vétkeinkért. * És illyen gyökeret hattal nékünk, és ismeg vifzfza tértünk hogy által-hágjuk a'te törvényidet, hogy e'földnek idegen nemzetséginek tisztátalanságába egyeledénnk. * Nem haragfzol e reánk hogy el-veszténél minket, míglen a' mi gyökerünk és nevünk meg ne maradgyon? * Uram Izraelnek Istene, igaz vagy. Mert meg-hagyattatott a'gyökér e'mai napiglan. * Imé, most fzíned-előtt vagyunk a' mi hamisságinkban. Noha nem kellene még-is te-előtted ezekben állani. * És mikor imádkozván vallást tenne Esdras, sírván, a'földre borúlván a' templom-előtt, eleibe-gyülének Jerusalemből igen nagy sereggel, férfiak, és aszfzony'állatok, és ifiak, és leányzók. Mert nagy sírás vala a'lokafág-között. * És mikor kiáltott volna Jekonias a'Jeheli fia az Izrael fiai-közzül,

monda Esdrásnak: Mi vétkeztünk az Ur ellen, hogy házasságra vöttünk magunknak idegen aszszony'állatokat a'föld nemzetségi-közzül. * És most az egész Israelnek te vagy fejedelme. Ezekre azért esküdgyünk-meg az Ur-előtt, hogy ki-üzzük minden feleségünket, mellyek idegen nemzetből-valók, az ö fiokkal. * A'mint néked meg vagyon parancsolva az elenktől az Ur törvénye-szerént, fel-kelvén magyarázd-meg. *Mert te-reád néz e'dolog, és mi te-veled vagyunk: emberül chelekedgyél. *Es fel-kelvén Esdrás, meg-esküdtete a'Papi-fejedelmeket 's a'Levitákat, és az egész Israelt, hogy ezek-szerént chelekednének; és meg-esküvének.

IX. Rész.

ES fel-kelvén Esdrás a'templom pitvara-elöl, be-mene Jonatásnak a'Nasabi fiának erkelyébe. * és ott megszálván, nem évék kenyeret, se vizet nem ivék a'sokaság hamisságáért. * És meg-hirdeték az egész Judæában, és Jerusalemben mindenekkel a'kik a' fogságból bé-gyültenek vala Jerusalembe, * hogy valaki elö nem jöne másod vagy harmad napra, a'vén tanátsoknak itéletek-szerént, el-vétetnek annak marhája, és ö idegennek itéltetnek a' fogság-béli sokaságtól. * Es egybe-gyülének minnyájan a'kik Júda és Benjamin nemzetségéből valának harmad nap-alatt Jerusalembe. ez a'kilenczedik hólnap, a'hónak huszadik napja. * Es le-üle az egész sokaság a' templom pitvarában, reszketvén a'jelenvalo tél-miatt. * Es fel-kelvén Esdrás, monda nékik: Ti hamisan chelekedtetek, magatoknak idegen aszszony'állatokat vévén házasságra, hogy meg-többítenétek az Israel büneit. * Es most tegyetek vallást, és magasztallyátok a'mi atyáink Urát Istenét, * és vigyétek véghez az ö akarattyát, és távozzatok-el a' földnek nemzetségitöl, és az idegen feleségektöl. * Es fel-kiálta az egész sokaság, és mondának nagy szóval: A'mint mondottad, úgy chelekeszünk. * De mivelhogy a'sokaság nagy, és téli idö vagyon, és nem állhatunk a'házat-kívül: és ez nékünk nem egy napi, sem két napi dolog: mert sokat vétkeztünk ezekben: * állyanak-elö a'sokaság hadnagyi, és minyájan a'kik vélünk laknak, és mind a'kiknek idegen feleségek vagyon, * es légyenek jelen válaszott idöben minden helyből a'vének, és a' bírák, míg nem az Ur haragját e'dolog-felöl meg-engesztellyék. * Jónatas pedig az Ezeli fia, és Ozias a'Tekam fia, magokra vévék e'-szerént; és Bosoramus, és Levis, és Sabbatæus eggyütt munkálkodának vélek. * Es elö-állának mind ezek-szerént minnyájan a'kik a'fogságból valának. * Es választa maganak Esdrás pap ferfiakat, nagy fejedelmeket azoknak attyok-közzül nevezet-szerént: és le-ülének a'tizedik hónak elsö napján, hogy meg-vizsgálnák e'dolgot. *Es a'ferfiak-felöl, a'kiknek idegen feleségek vala, az elsö hónak elsö napjáig végezének: * és találtatának a' Papok-közzül egybe-egyelédtek a'kiknek idegen feleségek vala. * Jésusnak a'Josedek fiának fiai és attyafiai-közzül: Maseas, és Eliozerus, és Joribus, és Joadeus, * és fel-emelek kezöket hogy a'magok feleségit ki-üzzék: és engesztelö áldozatúl egy kost áldozának az ö tudatlanságokért. * és a'Semmeri fiai-közzül: Maseas és Elses, és Jeelek, Azarias. * és a'Fósere fiai-közzül: Limosias, Hismaenis, és Natánée, Jusio, Reddus, és Talsas. * és a' Levitak-közzül: Jorabdus, és Semeis, és Kolnis, és Kalitas, és Fakteas, és Kolvás, és Elionas.* és a'szent énekelek-közzül, Eliasib, Zakkarus. * és az ajtón-állok-közzül: Salumus, és Tolbanes. * és Israelből; a'Foro fiai közzül: Ozi, és Remias, és Geddias, és Melkias, és Mikelus, Eleázarus, és Jammebias, és Bannas. *es a'Jolaman fiaiközzül: Kámás, és Zakarias, és Jerrelus, és Joddius, és Erimot, és Illyés * és a'Zatoim fiai-közzül: Eliadas, és Liasumus, Zokias, és Larimot, és Zabdis, es Tebedias. *és a'Zebes fiai-közzül: János, és Amanias, és Zabdias, és Emeus. * és a'Banni fiaiközzül: Olámus, és Maluk*, és Jeddeus, és Jasub, és Azabus, és Jerimot. *és az Addin fiai-közzül: Naátus, és Moosias, és Kaleus, és Raánas, Maaseas, Matatias, és Beseel, és Bonnus, és Manasses. * és a'Nuae fiai-közzül: Noneas, es Aseas, és Melkias, és Sámeas, és Simon, Benjamin, és Malkus, és Marras. *és az Asom fiai-közzül: Karianeus, Matatias, és Bannus, és Eliasalak, és Manasses, és Semei. * és a'Banni fiai-közzül: jeremias, és Moadias, és Abrámus, és Jóhel, és Bâneas, és Pelias, és Jónas, és Marimot, és Eliasib, és Matáneus, és Eliasis, és Orizas, és Dielus, és Semédius, és Zambris, és Jósef. * és a'Nóbei fiai-közzül: Idelus, és Matatias, és Sabadus, és Zekeda, Sedmi, és Jesei, Báneas. * ezek mind idegen feleségeket vöttek vólt magoknak, és el-eresztek azokat a'fiokkal. *Es lakának a'Papok 's a' Levitak, és a'kik Israelből valának, Jerusalemben, és az egész egy tartományban, a'hetedik hónak elsö napján. Es valának az Israel fiai az ö lakátokbá. *Es egybegyüle eggyütt az egész sokaság a'pitvarba, melly a'szent kapunak Nap-keletröl vala: * és mondának Esdras Fö-papnak 's olvasónak, hogy elö-hozná a'Moyses törvényét, melly az Israel Ura Istenétöl adatott. * Es elö-hozá Esdrás Fö-pap a'törvényt az egész sokaságnak, a'ferfiútól-fogva az aszszony'állatig, és mindé papoknak, hogy hallanák a'törvényt, a'hetedik hónak elsö napján. * Es olvasa vala a'pitvarban, melly a'templomnak szent kapuja-elött vagyon, reggeltöl-fogva estvé-ig, a'ferfiak és aszszony'állatok-elött. És minnyájan a'törvényre figyelmeznek vala. * Es Esdrás pap 's törveny-olvasó, fából-valo székbe álla melly el-készíttetett vala. * Es melléje állának Matatias, és Samus, Anánias, Azarias, Urias, Ezekias, és Balsamus jobb-kézre: * és balra, Faldeus, Misael, Malakias, Abustas, Sabus, Nabadias, és Zakarias. * Es vevé Esdrás a'könyvet az egész sokaság-elött: mert

elöttök ül vala dichöſégben mindeneknek ſzíne-elött. * És mikoron el-végezte vólna 46
a'törvényt, minnyájan igyenesſen fel-állának: és álda Esdrás a' fölſéges Ur-Istent, a'ſeregek Mindenhato Istenet. * És 47
felele az egéſz nép: Ámen. És fel-emelvén kezöket a'földre borúlva, imádák az Urat. * Jésus, és Banaeus, és Sarebías, és 48
Jaddimus, és Akkubus, és Sabbatæus, és Kalités, és Azarías, és Joradus, és Ananías, és Filías a'Levitàk. * kik tanítnak vala az Ur törvényére, és a'ſokaſág-között 49
olvaſák vala az Ur törvényét, és magyarázzák vala minnyájan azoknak, a'kik értik vala az olvaſást. * És mónda Atarates Esdrás fö-papnak 's olvaſónak, és a' 50
Levitáknak, a'kik tanittyák vala a'ſokaſágot, * mondván: Ez a'nap az Urnak ſzen- 51
teltetett. És minnyájan ſírnak vala, mikor hallották vólna a'törvényt. * És mónda 52
Esdrás: El-ménvén azért egyetek minden leg-köverbeket, és igyatok minden leg-edesbeket, és külgyetek ajándékokat azoknak a'kiknek ninchen. * Mert ſzent ez az 53
Ur napja, és ne legyetek ſzomorúak. Mert az Ur meg-dichöit titeket. * És a'Levitàk 54
meg-hirdetek mindeneknek nyilván, módván: Ez a'nap ſzent: ne legyetek ſzomorúak. * És el-menének minnyájan enni, és 55
innya, és vígan lakni, és ajándékokat adni azoknak a'kiknek nẽ vala, hogy vígan-laknának. Mert igen fel-magaſztaltatának az igekkel mellyekre meg-tanittattak vala. 56
* és egybe-gyülének minnyájan Jerusalembe vígadozni, az Israel Urának Istenének teſtamentoma-ſzerént.

ESDRAS IV. KÖNYVE.

I. Rész.

Esdrás prophetának máſodik könyve, ki Sareus fia, ki Azareus fia, ki Helczías fia, ki Sadanías fia, ki Sádok fia, ki Akitob fia, * ki Akías fia, ki Finees fia, ki Heli fia, ki Amerías fia, ki Aſiel fia, ki Márimot fia, ki Arna fia, ki Ozías fia, ki Bórit fia, ki Abiſei fia, ki Finees fia, ki Eleazar fia, * ki Aaró fia a'Levi nemzetſégéből, a'ki fogva vólt a'Medusok tartományában, Artaxerzesnek a'Persák királyának orſzágában. * És lön az Isten igéje 4
én-hozzám, mondván: * Eredgy, és hirdeſd-az én népemnek az ö vétkeit, és az ö 5
fioknak hamiſságokat, mellyeket én-ellenem chelekedtek, hogy hírre tegyék az ö fiok fiainak: * mert az ö attyoknak bünök ö-bennek meg-öregbültek. Mert el-feletkezvén én-rólam, idegen isteneknek áldoztak. * Nem én hoztam-e ki öket Egyiptus-földéből a'ſzolgálat házából? ök pedig boſzſzontottak engem, és az én tanátſimat meg-útáltak. * Te pedig veſd-el a' 8
fejed üſtöket, és veſs minden gonoſzt reájok: mert nem engedtek az én törvényemnek. Ez a'nép pedig tanithatatlá. * Meddig 9
ſzenvedem-el azokat, a'kikkel ennyi ſok jókat chelekedtem? * Sok királyokat el-veſztettem ö-érettök. Faraót a' ſzolgáival, 10
és az egéſz ſeregét meg vertem. * Mindẽ pogányokat el-veſztettem az ö ſzínek-elött, 11
és Nap-keletben ket tartománynak Tyrusnak és Sidonnak népeit el-ſzelleſztettem, és minden ellenſegöket meg-öltem. * Te pedig ſzóllj nékik, mondván: Ezeket 12
mongya az Ur: * En titeket a'tengeren által-hoztalak, és leg-elsöben erös útzákat ſzerzettem néktek. vezérül adtam néktek Moyſeſt és Aaron papot: * világoſságot adtam néktek a'tüz oſzlop-által, és 14
nagy chodákat chelekedtem közöttetek: tí pedig el-feletkeztetek rólam, úgymond az Ur. * Ezeket mongya a'Mindenhato Ur: A'fürj néktek jelül vólt, tábort 15
adtam néktek óltalomra, ott-is zúgolódtatok: * és nem dichekedtetek az én nevemben a'tí ellenſegitek veſzedelmén, 16
hanem mind eddiglen zúgolódtatok. * Hol vannak a'jó-tétemények, mellyeket chelekedtem veletek? Mikor a' puſztában éheznetek, nem én-hozzám kiáltottatok-e, * mondván: Miért hoztál minket e' puſztába, hogy meg-ölnél minket? Jobb 17
vólt vólna nekünk az Egyiptziuſoknak ſzolgálnunk, hogy-ſem e'puſztában meghalnunk. * En ſzánakodtam fohászkodáſtokon, és mannát adtam néktek eledelül. 18
Az Angyalok kenyerét öttétek. * Mikor ſzomjúhoztatok, nem hasitottam-e meg a'kö-ſziklát, és elégségeſsen folytak a' vizek? a'hévſeg-ellen, a'fák leveleivel föd öztelek-bé titeket. * Néktek oſztottam a'kövér földeket: a'Kananæusokat, 21
és a'Ferezeusokat, és a'Filiſtæusokat ki-vettem ſzínetek-elöl: mit chelekedgyẽ még veletek, úgy-mond az Ur? Ezeket mongya a'Mindenhato Ur: Mikor a'puſztában 22
az Amorræ° folyó-vizénél vólnátok, ſzomjuhozván, és káromolván az én nevemet, * nem bochátottam tüzet reátok a'káromlâſokert, hanẽ fát vetvén a'vízbe, meg-edeſítettem a'folyó-vizet. * Mit mivelyek 24
veled Jákob? Nem akartál engedni Júda. Más nemzetſéghez költözöm, és nékik adom az én nevemet, hogy meg-örizzék az 25
én törvényimet. * Mivelhogy el-hagytátok engem, én-is el-hagylak titeket. Irgalmaſságot kérvén tí en-tölem, meg nem 26
irgalmazok. * Mikor ſegetségül hittok engem, én meg nem halgatlák titeket. Mert verben ferteztettétek a'tí kezeiteket, és a' lábáitok gyorſak a'gyilkoſságokat végbez vinni. * Noha nem engem hattatok-el, hanem tí magatokat, úgy-mond az Ur. 27
* Ezeket mongya a'Mindenhato Ur: Nem 28
kértelek-e én titeket, mint az atya a' fiait, és mint az anya a'leányit, és mint a' dajka az ö kiſdedit, * hogy nékem né- 29
pem lennétek, és én néktek Istentek, és tí nékem fiaim, és én néktek atyátok? * Ugy- 30
gyüjtöttelek-egybe titeket, mint a'tík az ö chirkéit az ö ſzárnyai-alá. Most pedig mit

mivellyek veletek? El-vetlek titeket orczám-elöl. * Mikor áldozatot hoztok nékem, el-fordítom az orczámat töletek. Mert a'tí innep-napitokat, és az új-hóld innepit, és a'környül-metélkedéseket megvetettem. * En hozzátok küldöttem az én szolgaimat a'Profetákat, kiket megfogván meg-öltetek, és le-konczoltátok azoknak testöket, kiknek verét ki-keresem, úgy-mond az Ur. * Ezeket mongya a'Mindenhato Ur: A'tí házatok puszta: El-vetlek titeket mint a'szél a'pozdorját, * és a'fiak nem tenyésznek, mert az én parancholatomat el-henyéltek, és a'mi gonosz én-elöttem azt mivelték. * Kezbe-adom házatokat a'jövö népnek, a'kik engem nem halván, hiszneK: kiknek jeleket nem mutattam, 's meg chelekeszik a' miket parancholtam. * A'Profetákat nem látták, és meg-emlekeznek az ö hamisságokról. * Bizonyságot teszek a'jövö népnek kegyelmeröl, a'kinek kisdedi vigasággal örülnek, nem látván engem testi szemökkel, hanem lélekben el-hivén a'miket mondottam. *És most, atyámfia, nézzed, melly nagy dicsöség: és lássad a'Nap-keletröl-jövö népet, *kiknek adom az Abraham, Isaák, és Jákob, és Ose, és Amos, és Mikeas, és Joel, és Abdias, és Jónas, *es Náhú, és Abakuk, a'Sofonias, Aggæus, Zakarias; és Malakias, ki az Ur angyalának-is hivattatott, fejedelemségét.

II. Rész.

EZeket mongya az Ur: En hoztam-ki e'népet a'szolgálatból, kiknek parancholatokat adtam az én szolgaim a'Profeták által, kiket nem akartak halgatni, hanem tanátsimat fel-bontották. * Az anya a'ki szülte öket, mongya nekik: Mennyetek-el fiaim, mert én özvegy vagyok és el-hagyattatott. * Eörömmel tartottalak-fel titeket, és el-vesztettelek titeket sírással és bánattal, mert vetkeztetek a'ti Uratok Istenetek-elött, és a'mi gonosz ö-elötte azt miveltétek. * Most pedig mit chelekedgyem veletek? én özvegy vagyok és el-hagyattatott: mennyetek-el fiaim, és kérjetek irgalmasságot az Urtól. * En pedig téged atya, bizonyságúl hívlak a'fiak annya-ellen, a' kik nem akarták az én szövetségemet meg-tartani, *hogy gyalázatra vesd öket, és az ö annyokat prédára, hogy ne légyen nekik nemzések. * Szélledgyenek-el a' Pogányok-közzé az ö nevek, törölettessenek-el a'földröl: mert meg-útálták az én szövetségemet. * Jaj neked Asur, ki elrejted a' hamisakat melletted. Gonosz nemzetség, emlekezzél-meg mit chelekedtem Sodomának és Gomorrának, * kiknek földök szurkos hantokban és hamu rakásokban feksznik: úgy tészem azokat, a'kik engem nem halgattak, úgy-mond a' Mindenhato Ur. * Ezeket mongya az Ur Esdrásnak: Hirdesd az én népemnek, hogy nékik adom a'Jerusalem országát, mellyet adando valék Israelnek. * És magamnak veszem az ö dicsöségeket, és adok nékik örök hajlekokat, mellyeket el-készítettem vala nékik. * Az élet fája leszen nékik jó illatu kenetre, és nem munkálkodnak, se nem fáradnak. *Mennyetek-el és elveszítek. Kérjetek magatoknak kevés napokat, hogy késsenek. Már ország készítetett néktek: vígyázzatok. * Hidd bizonyságúl az eget és a'földet. Mert megrontottam a'gonoszt, és jót teremtettem; mert élék én, úgy-mond az Ur. * Anya öleld-meg a'fiaidat, neveld-fel öket örömmel. Mint a'galamb erösítsd-meg az ö lábokat: mert téged választottalak, úgy-mond az Ur. * És fel-támasztom a'halottakat az ö helyekböl, és a'koporsókból kihozom öket, mert meg-ismértem az én nevemet Israelben. * Ne félly fiaknak annya: mert téged választottalak, úgy-mond az Ur. * Segetségül küldöm neked az én szolgaimat Isaiást és Jeremiást, kiknek tanátsok-szerént szenteltem és készítettem néked tizen-két fákat rakvákat külömb-fele gyümölchökkel, *es ugyan annyi kútakatt éjjel 's mézzel folyókat, és hét igen nagy hegyeket, mellyeken rósa és liliom vagyon, mellyeken örömmel be-töltöm a' te fiaidat. * Az özvegyet igazítsd-meg, az árvának tégy itéletet, a' szükölködönek adgy, az árvát óltalmazd, a'mezítelent ruházzad, * a'megromlottat és erötlent gyógyítsd-meg, a' szentát meg ne neveld, óltalmazd a'chonkát, és a'vakot az én fényességemnek látására eresszed. *A'vént és az isiat a'kösfalaid-között tartsad: * halottakat a' hol találsz, be-takarván temesd-el, és elsö ülést adok néked az én fel-támadásomban. * Légy veszteg, és nyugodgyál én népem, mert el-jö a'te nyugodalmad. * Jó dajka nevellyed a'fiaidat, erösítsd azoknak lábokat. * A'szolgák-közzül, kiket neked adtam, senki el nem vész: mert én ki-keresem azokat a' te számodból. * Ne fáradgy. Mert mikor el-jö a'nyomorúságnak és a' szorongatásnak napja, egyebek sírnak, és bánkodnak: te pedig vig és bévelkedö légyesz. * Irégykednének a'Pogányok, és semmit ellened nem tehetnek, úgy-mond az Ur. *Az én kezeim bé-födöznek téged, hogy a'fiaid a'gehennát ne lássák. * Vigadgy anya a'fiaiddal, mert én meg-szabadítlak téged, úgy-mond az Ur. * A'te el-alutt fiaidról emlekezzél-meg, mert én ki-viszem öket a'föld óldaliból, és irgalmasságot chelekeszem velek: mert irgalmas vagyok, úgy-mond a'mindenhato Ur. * öleld-meg a'magzatidat miglen el-jövök, és irgalmasságot chelekeszem velek: mert bévelködnek az én kútaim, és az én kegyelmem el nem fogy. * En Esdrás parancholatot vöttem az Urtól az Oreb hegyen, hogy el-mennék Israelhez: kikhez mikor menték, meg-vetének engem, és meg-útálák az Ur parancholattyát: *Es azért mondom néktek Pogányok, a'kik hallyátok, és értitek: Várjátok a'ti pásztortokat, örök nyugodalmat ád néktek: mert közel vagyon a'ki a'világ végén el-jö. * Készek legyetek az országnak jutalmira, mert örök világosság világoskodik néktek örökké-valo ideig.

* Fussatok e'világ árnyékától: vegyétek-el a'ti dichőségteknek vigasságát. En nyilván bizonyságot teszek az én üdvözitőmről. * Az igért ajándékot vegyétek-el és vigadgyatok, hálákat adván annak a'ki titeket a' mennyei országokra hívott. *Kellyetek-fel, és állyatok-meg, és nézzétek a'meg-jegyeztetteknek számát az Ur lakodalmában. * A' kik e'világ árnyékától el-távoztak, fenyes köntöiöket vöttek az Urtól. * Vedd-viszsza Sion a'te számodat, és rekezd-be a'te választottaidat a'kik az Ur törvényét bétellyesitették. * A' te fiaidnak, a'kiket kivánsz vala, tellyes száma vagyon. Kérjed dz Ur birodalmát, hogy szentelteissék-meg a'te néped, a'ki eleitől-fogva hívattatott. * En Esdras látók a'Sion hegyén nagy sereget, mellyet meg nem számlálhatók, és minnyájan énekekkel dicherik vala az Urat. * És azok-között, vala egy magas ifiu, minyájoknál magasb, és azok-közzül mindeniknek koronákat teszen vala fejőkre, és annál inkább fel-magasztaltatik vala: En pedig chodálkozom vala. * Akkor meg-kérdem az Angyalt, és mondék: Kichodák ezek, Uram? * Ki felelvén, monda nékem: Ezek a'kik a'halandó köntöst le-vetették, és halhatatlant vöttek-fel, és vallást töttek az Isten neveről: most meg-koronáztatnak, és pálmákat vesznek. * És mondék az Angyalnak: Amaz ifiu, kichoda, a'ki koronákat teszen-fel nékik, és pálmákat ád kezőkbe? * És felelvén, monda nékem: Az az Isten fia, a'kiről e'világon vallást töttek: én pedig magasztalni kezdem azokat, a'kik erősen állottak az Ur nevemellett. * Akkor monda nékem az Angyal: Eredgy, hirdesd-meg az én népemnek, minemü és melly nagy chodáit láttad az Ur-Istennek.

III. Rész.

A' Város romlásának harminczadik esztendejében, Bábylonban valék, és az ágyas-házamban feküvén meg-háborodám, és a' gondolatim fel-mennek vala szívembe: * mert láttam Sionnak pusztaságát, és azoknak bévelkődését a'kik Bábylonban laknak vala. * És a'lelkem igen meg-háborodek, és kezdek szóllani a'Fölségesnek felelmes beszédekkel, * és mondék: Oh uralkodó Ur, te mondottad eleitől-fogva, mikor a' földet plantáltad, és azt egyedül, és parancholtál a'népnek, * és Adámnak holt testet adtál: de az-is a'te kezeid alkotmánya vala, és beléje lehelléd az életnek lelket, és eleven lön te-előtted: * és bévitted ötet paradichomba, mellyet plantált vala a'te jobb kezed, minek-előtte a' föld el-közelgetne. * És ennek parancholtad hogy szeretné a'te útadat, és által-hágá azt, és mingyárt halált rendelél néki, és az ö nemzetségének, és születtetének Pogányok, és nemzetségek, és népek, és rokonságok, mellyeknek ninch számok. * És minden nemzetség az ö-maga akarattyán jára, és choda dolgokat mi-

36 9 velnek vala előtted, és útállyák vala parancholatidat. * Idö-jártában pedig ismég a'víz-özönt hozád a'világ lakóira, és el-veszted öket. * És mindenikre közzülök el-jövé, mint Adámra a' halál, úgy ezekre a'víz-özön. * Meg-hattál pedig eggyet azok-közzül Nóet az ö házával, és ö-tőle vannak mind az igazak. * És lön, mikor meg kezdettek vólna sokasodni a'föld lakói, és fiakat, és népeket, és sok nemzetségeket szaporítottak vólna: és ismég istentelenséget kezdének chelekedni inkább hogy sem az előbbiek. * És lön, mikor hamisságot chelekednének előtted, választál magadnak egy férfiat közzülök, kinek Abrahám vala neve. * És szereted ötet, és egyedül néki mutatád-meg akaratodat: * és örök szövetséget szerzel vele, és meg-mondád néki hogy soha el nem hagynád az ö magvát. És adád néki Isaákot, és Isaáknak adád Jákobot és Esaut. * És magadnak választád Jákobot, Esaut pedig el-szakasztád. És Jákob igen meg-sokasodék. * És mikor ki-hozád az ö magvát Egyiptusból, a'Sina hegyére vivéd. * És meg-hajtád az egeket, és meg-állatád a'földet, és meg-mozdítád a'föld kerekségét, és megreizkettetéd a' mélységeket, és meg-háborítád a'világot, * és által-méne a'te dicsőséged a'tüznek, és a'föld-indulásnak, és a'szélnek, és a'fagynak négy kapuin, hogy a'Jakob magvának törvényt adnál, és az Izrael nemzetségének szorgalmatosságot. * És nem vötted-el tőlök a' gonosz szívet, hogy a'te törvényed gyümölcsöt termene ö-bennek. * Mert a'gonosz szívet elsöben Adám hordozván, által-hágott 's meg-győzettetett, de mind azok is a'kik tőle születtek. * És meg-maradó lön a'betegség, és a'törvény a'nép szívével, a'gonosz gyökerrel: és el-méne a'mi jó, és meg-marada a'gonosz. * És elmúlának az idök, és el-végeződének az esztendök: és támasztál magadnak Dávid-nevü szolgát, * és meg-mondád néki hogy várast épitene a'te nevednek, és áldoznék neked abban temiént és áldozatokat. *És lön ez sok esztendeig, és vétkezének a' várasnak lakói, * mindenekben úgy chelekedvén a'mint chelekedett vala Adám, és minden ö nemzetségi. mert ök-is gonosz szívvel élnek vala. * És a'te várasodat a'te ellenségid kezeibe adtad. *Valljon jobbakat chelekesznek-e a'kik Bábylonban laknak? Es azért uralkodik-e Sionon? * Lön mikor ide jöttem vólna, és láttam vólna számlálhatatlan istentelenségeket: és sok bünösöket láta az én lelkem e' harmincz esztendöben, és el-bádgyada az én szívem: * mert látám mint szenvedted-el a'bünösöket, és kedveztél az istentelenül chelekedöknek, és el-vesztetted a'te népedet, és meg-tartottad a'te ellenségidet, és meg nem jelentetted. * Semmi nem jút eszembe mért kelleszék el-hagyattatni ez útnak. Vallyon jobbakat chelekeszik-e Bábylon hogy-sem Sion? * vagy más nemzetség ismért-e téged Izrael-kivül? vagy michoda nemzetségek hittek

a'te szövetségidnek, mint Jákob? *Kiknek 33
jutalmok még nem látszott, se munkájok nem gyümölchözött. Mert általmentem a'Pogányok-között, és láttam hogy azok bévelködnek, és meg nem emlékeznek a'te parancholatidról. * Most 34
azért vesd mértékbe a'mi hamisságinkat, és azokét a'kik a'világon laknak: és nem találtatik a'te neved, hanem chak Israelben. * A'vagy mikor nem vétkeztek a'te 35
színed-előtt, a'kik a'földet lakják? vagy melly nemzetség tartotta így meg a'te parancholatidat? *Ezeket ugyan nevek-szerént meg-találod hogy meg-tartották a'te 36
parancholatidat, a'Pogányokat pedig nem találod.

IV. Rész.

ÉS felele nékem a' hozzám küldetett Angyal, kinek Uriel neve, * és monda nékem: Igen fel-emelkedett a' te szíved e'világon, és meg akarod fogni a'Fölségesnek útat. *Es mondék: Ugy Uram. Es felele nékem, és monda: Három útat küldettem meg-mutatni néked, és három hasonlatosságot adni elődbe. * mellyek-közzül ha eggyiket nékē meg-magyarázod, én-is meg-mutatom néked az útat a' mellyet kívánsz látni, és meg-tanítlak téged arra, honnét légyen a'gonosz szív. *Es mondék: Szólly Uram. Es monda nékem: Eredgy, fontold-meg nékem a'tűz nehezségét, vagy mérd-meg nékem a'szél futását, vagy hidd-viszsza nékem az el-múlt napot. * Es felelek, és mondék: Kichoda chelekedheti a'születtettek-közzül, a'mellyékről engem kérdesz? * Es monda nékem: Ha kérdenélek téged, mondván: Menyi lakó-helyek vannak a'tenger mélységében, vagy menyi erek vannak a' mélység kezdetin, vagy menyi erek vannak az erőlség-fölött, vagy mellyek a' paradichomnak ki-meneteli: * talám azt mondanád nékem, a'mélységre alá nem mentem, sem a'pokolba még eddig, sem az égbe soha fel nem mentem. * most pedig nem kérdezkedtem egyebekről töled, hanem chak a' tűzről, és a'szélről, és a'napról, a'mellyē által-mētel, és a'mellyektől el nem válhatol: és nem feleltél-meg nékem azokra. * Es monda nékem: Te a'mellyek tiéid, veled eggyütt nevekedvén, nem ismérheted-meg: * és mi-képpen foghattya-bé a'te edényed a'Fölségesnek úttyát, és a'kivül meg-veszett világból hogy értheti-meg a' nyilván-valo romlást az én orczám-előtt? *Es mődék néki: Jobb lött volna nékünk nem születnünk, hogy sem még-is az istentelenségek-között élnünk, és szévednünk, és nem értenünk mi dologért. * Es felele nékem, és monda: El-menvén el-mentem a' mezei fák erdejébe, és gondolatot gondolának, * és mondának: Jertek és menyünk-el, és hadakozzunk a'tenger-ellen, hogy mennyen-el előttünk, és chinállyunk magunknak más erdöket. * Es hasonlóképpen a'tenger habjai-is gondolatot gondolának, és mondának: Jertek menyünk-fel, hadakozzunk a'mezei erdök-ellen, hogy ott-is szerezzünk magunknak más tartományt. * Es heába lön az erdő gondolattya: mert el-jövé a'tüz, és meg-emésztē azt. * Hasonló-képpen, a' tenger habjainak gondolattya-is: mert elő-álla a'föveny, és meg-tiltá öket. * Mert ha bírájok vólnál ezeknek, mellyikét igazítanád-meg, vagy mellyikét kárhoztatnád? * Es felelék, és mondék: Nyilván heába valo gondolatot gondoltak. mert a'föld az erdönek adatott, és a'tenger helye hogy hordozza az ö habjait. * Es felele nékem, és monda: Jól ítélted, és miért nem ítéled te magadnak? * Mert a'mint a'föld az erdönek adatott, és a'tenger az ö habjainak: úgy a'kik a'földön laknak, chak azokat értheti a'mellyek a'földön vannak: és a' kik az egeken-felyül, azokat mellyek az egeknek magasága-fölött. *Es felelék, és mondék: Kérlek téged Uram, hogy adattassék nékem értelemre-való elme. * mert nem akartam kérdezkedni a'fölöttem valókról, hanem azokról a'mellyek mi-rajtunk napon-kent által-mennek: miért adatott Israel gyalázatra a'Pogányoknak? a'melly népet szerettél, istentelen nemzetségeknek adatott, és az atyáink törvénye veszedelemre jutott, és az írásnak rendelési sohúlt ninchenek: * és el-múltunk e'világról, mint a'láskák, és a' mi életünk álmelkodás és félelem, és méltók sem vagyunk irgalmasságot nyerni. *De mit chelekesznek az ö nevének, melly segétségül hívattatott mi-reánk? és ezekről kérdezkedtem. * Es felele nékem, és monda: Ha igen viszgálsz, gyakorta fogsz-chodalkozni: mert sietvén siet a'világ el-múlni, * és el nem viselheti a'mellyek az igazaknak a' következendő időkben ígértettenek: mert rakva hamissággal e'világ és nyavalyákkal. * A'mellyek-felöl pedig te kérdezkedel, meg-mondom: mert magúl vettetett a'gonosz, és még el nem jött az ö romlása. *Ha azért fel nem fordúl a'mi magúl vettetett, és el nem megyen a'hely a'hová vettetett a' gonosz, nem terem a'jó a'hól vettetett. * Mert a'gonosz magnak füve Adámnak szívébe vettetett eleitól-fogva: és menyi istentelenséget nemzett ez-ideig, és nem-zeni-fog a'míg el-jö a'szérü? * Itéld-meg pedig magadban a'gonosz magnak füve, menyi gyümölchét teremtette az istetelenségnek: * mikor le-arattatnak a'kalászok, mellyeknek ninch száma, melly nagy szérüt kezdenek chinálni? * Es felelék, és mondék: Mi-módon, és mikor lésznek ezek? Miért kevesek és gonoszok a'mi esztendeink? * Es felele nékem, és monda nékē: Ne siess te a'Fölséges-fölibe. Mert te heába sietsz ö-fölötte leni. mert a'te felyűlvalo halladásod nagy. * Nem ezekről kérdezkedtek-e az igazaknak lelkei az ö tárházokban, mondván: Meddig bízom így? és mikor jö-el a'mi jutalmunk szérüjének gyümölche? * Es felele azokra Jeremiel Arkangyal, és monda: Mikor bé-telik a'magvaknak száma tí-beléttek, mert fontba mérte-meg a'világot, *és mértékkel mérte-meg az időket, és szám-szerént számlálta-meg az időket, és meg nem mozdította,

se meg nem indította míg nem bé-tellyék az elöbb meg-módott mérték. *És felele k, 38
és mondék: Oh uralkodo Uram, de mí-is
nannyájan rakvák vagyunk istentelenség-
gel. *És né-talám mi-érettünk nem telnek- 39
meg az igazak szerüi, a'földön lakóknak
bünökért. *És felele nékem, és monda: 40 10
Eredgy, és kérd-meg a'nehézkeſt, midön
bé-tölti az ö kilencz hólnapit, tarthattya e
az ö méhe még-is magába a'magzatot? *És 41
mondék: Nem tarthattya Uram. És mon-
da nékem: Pokolban a'lelkek tár-házai ha-
sonlók az anya-méhez. *Mert a'mint siet a' 42 12
szülö meg-menekedni a'szülésnek szükség-
étöl: úgy ez-is sieti visszza-adni azokat
a' mik néki ajánlattattak. * Eleitöl-fog- 43 13
va meg-mutattatnak néked azok a'miket
kívánsz látni. * És felelék, és mondek: 44
Ha kedvet találtam szemeid-előtt, és ha le-
hetséges, és ha mélto vagyok, * mutasd- 45 14
meg nékem, ha az el-múltnál több jö-e el,
vagy többek múltak-e el hogy-sem a'mi
következendö. * A'mi el-múlt, tudom: a' 46
mi pedig következendö, nem tudom. * És 47
móda nékem: Ally jobb rész-felöl, és meg-
mutatom néked a'hasonlatosságnak ma-
gyarázattyát. * És oda állék, és látek: és 48
ímé egy égö kemencze méne által elöttem.
és lön, midön által-menne a'láng, látám,
és ímé meg-marada a'füst. * Ezek-után ál- 49 18
tal-méne elöttem vízzel teli folyhö, és sok
elsöket eresztе sebességgel: és mikor el-
múlt volna az elsönek sebessége, meg-ma-
radának abból a'chöppök. * És monda 50
nékem: Gondolkodgyál magadban: a'
mint az első inkább bevelködik hogy sem
a'chöppök, és a'tüz hogy-sem mint a'füst:
úgy felyül-halladott a'mérték a'melly el-
múlt. A'chöppök pedig és a'füst meg-ma-
radtak: * és imádkozám, és mondek: 51 22
Véled-e hogy élek az napok-ig? vagy a'
mi az napokban lészen? Felele nékem, és 52
monda: A'jelekről, a'mellyekről engem
kérdesz, részszerént szólhatok néked:
életedről pedig szóllani ide nem küldet-
tem, nem tudom.

V. Rész.

A'jelekről pedig: ímé a'napok el-jö- 1
nek, mellyekben meg-fogattatnak a'
kik a'földet lakják a'sok gazdagsá-
gokban: és el-rejtetik az igasság útja, és
meg-foztatik a'hittöl a'tartomány: * és 2
meg-sokasúl a'hamisság fellyebb annál a'
mellyet te látsz, és annál a'mellyet hal-
lottál régenten: * és lészen a'melly tarto- 3
mányt látsz most országlani nyomorsan,
és pusztán láttyák azt. *Ha pedig élned 4
hágy a'Fölséges, meg-látod a'harmadik
trombita-után, és meg-világosodik hirte-
len a'Nap éjjel, és a'hóld háromszor nap-
jában, * és a'fából vér fog-chöpögni, és 5
a'kö szózattyát fogja adni, és a'nepek
meg-háborodnak. *és országolni fog, a'kit 6
nem remélléttek a'kik a'földön laknak, és
a'madarak el-költöznek: * és a'Sodomai 7
tenger a'halakat ki-veti, és szózatot ád éj-
jel, mellyet sokan nem értettek. minnyá-
jan hallyák pedig annak szavát, * és üreg 8
lészen sok helyeken, és tüz bochátatik
gyakorta, és a'mezei vadak el-költöznek,
és a'havi-folyásu aszszonyok chodákat
szülnek, * és az édes vizekben sósak ta- 9
láltatnak, és minden baráтságosok egy-
más-ellen hadakoznak: és el-rejtetik ak-
kor az értelem, és az okosság az ö tár-há-
zába távozik: *és sokaktól kereſtetik, és 10
fel nem találtatik: és meg-sokasodik a' 11
hamisság, és a'fajtalanság a'földön. * És
meg-kérdi a'tartomány az ö szomszéd-
gyát, és mond: Vallyon rajtad ment-e ál-
tal az igazat-tévö igasság? És azt tagad-
gya. *És lészen az időben, és remélleni fog-
nak az-emberek, és meg nem nyerik: mun-
kálkodnak, és nem léznek szerencsések
az ö útok. * E'jeleket néked meg mon- 13
danom meg-engedtetett: és ha ímeg
imádkozol és sírsz, a'mint most-is, és böj-
tölsz hét napig, ímeg nagyobbakat hal-
lasz ezeknél. * És fel-ébredek, és a'testem 14
igen ártózék: és a'lelkem el-fárada, úgy
hogy el-fogyatkoznek: * és meg-foga en- 15
gem a'ki el-jöve az Angyal, a'ki szóll vala
nékem, és meg-erösíte engem, és lábaim-
ra állata. * És lön a'második éjjel, és hoz- 16
zám jöve Salátiel a'nép hadnagya, és mon-
da nékem: Hol valál? és miért szomorú
az orczád? * Nem tudod-e hogy réad bi- 17
zattatott Izrael az ö el-költözések tarto-
mányában? * Kelly-fel azért, és egyél ke- 18
nyeret, és el ne hadgy minket, mint a'pász-
tor az ö nyáját a'gonosz farkasok kezei-
ben. *És mondék néki: Eredgy-el tölem, 19
és ne közelgess hozzám. És meg-halla,
hogy mondám: és el-távozék tölem. * És 20
én böjtölék hét nap, ordítván és sírván, a'
mint nékem parancsolta az Uriel Angyal.
* És lön hét nap-után, és ímég az én szí- 21
vem gondolati igen búsítnak vala engem,
* és vevé az én lelkem az értelemnek lel- 22
két: és ímeg beszédeket kezdék szóllani a'
Fölséges-előtt, * és mondék: Uralkodo 23
Ur, a'földnek minden erdejéből, és min-
den fáiból, választottál eggyetlen egy szö-
löt: * és e'világnak tellyes földéből, vá- 24
lasztottál magadnak egy vermet: és a'vi-
lágnak minden virági-közzül, választot- 25
tál magadnak egy líliomot: * és a'tenger-
nek minden mélységi-közzül, egy patakot
töltöttel-bé magadnak: és minden épittett
városok-közzül, magadnak szentelted Si-
ont: * és minden teremtett madarak-köz- 26
zül, egy galambot neveztél magadnak: és
minden teremtett barmok-közzül, egy
juhot szerzettél magadnak: * és minden 27
meg-sokasodott népek-közzül, egy népet
szerzettél magadnak: és a'mindenektöl-ja-
vallott törvényt, ajándékoztad annak a'
népnek, a'kit kivántál. * És most Uram, 28
miért adtad az eggyet kézbe sokaknak? És
az egy gyökéren többeket szerzettél, és a'
te eggyetlenedet sokak-közzé hántad:
* és meg-tapodták azt, a'kik ellene-mon- 29
dottak a'te fogadásidnak, és a'kik a'te szö-
vetségidnek nem hittek. * És ha gyülöl- 30
vén gyülölted a'te népedet, a'te kezeiddel
kell meg-büntettetnie. *És lön, mikor a' 31
beszédeket szóllottam vólna, az Angyal
küldeték hozzám, a'ki az-előtt hozzám
jött vala az el-múlt éjjel, * és monda né- 32

kem: Halgaſs-meg engem, és meg-tanítlak téged: és figyelmezz reám, és többet ſzóllok elötted. * És mondék: Szólly Uram. 33
Es monda nékem: Igen el-ragadtattál te elmédben Iſraelert: mkább ſzeretted-e te ötet, hogy-ſem a'ki ötet teremtette? 34
* És mondek néki: Nem Uram; de bánatomban ſzóllottam. Mert győtrenek engem az én veſeim minden órában, keresven én meg-fogni a'Fölſeges ösvényét, és meg-viſgálni az ö ítéletének részét. * És 35
monda nékem: Nem mivelheted. És mondék: Miért Uram? mire ſzülettem, vagy miért nem lött az anyám méhe én koporſóm, hogy ne látnám Jákobnak munkáját, és az Iſrael nemzetſégének fáradſágát? * És 36
monda nékem: Számláld-meg nékem a' mellyek még el nem jöttek, és ſzedd-öſſze nékem az el-öntöztetett chöppöket, és a' ſzáraz virágokat zöldítſd-meg nékem újonan, * és nyiſd-meg nékem a'be-zárlott 37
tár-házakat, és hozd-elö nékem azokban be-rekeſztett ſzeleket: mutasd-meg nekem a'ſzózatnak ábrázattyát: és akkor megmutatom neked a'munkát mellyet kívánſz látni. * És mondék: Uralkodo Uram, 's 38
kichoda az a'ki ezeket tudhattya, hanem a'kinek ninch az emberekkel lakáſa? * En 39
pedig balgatag: 's mi-képpen ſzólhatok azokról a'mellyekről engem kérdettél? * És 40
monda nékem: A'mint-hogy nem mivelhetſz-meg eggyet azokból a'mik mondattak: úgy nem találhatod-meg az én ítéletemet, vagy a'végezetre-való ſzeretetet, mellyet a'népnek ígértem. * És mondék: 41
De imé Uram, te közel vagy azokhoz a' kik a'végen vannak: és mit chelekeſznek a' kik én-előttem voltak, vagy mi, vagy azok a'kik utánnunk. * És monda nékem: Koronához hasonlítom az én ítéletemet. A' 42
mint nem a'leg-utólſóké a'kéſedelmeſség, úgy nem-is az elsöké a'gyorſaſag. * És 43
felelék, és mondék: 'S nem alkothattad volna-e mind eggyütt azokat a'kik voltak, és a'kik vannak, és a'kik következendök, hogy hamarebb meg-mutatnád ítéletedet? * És felele nékem, és monda: Nem 44
ſiethet a'teremtet-állat a'teremtö-fölött, ſe nem hordozhattya a'világ azokat a'kik öbenne teremtendök, egyſzer'ſmind. * És 45
mondék: Mi-képpen mondottad a' te ſzolgádnak, hogy meg-elevenítven meg-elevenítetted a' töled-teremtetett-állatot egyſzer'ſmind, és a'teremtett-állat el-ſzenvedte azt, most-is el-hordozhattya a'jelenvalókat egyſzer'ſmind. * És monda né- 46
kem: Kérd-meg az aſszony méhét, és mongyad néki: Es ha szülſz, miért idömúlva? Kérjed azért ötet, hogy adgyon tizet egyſzer'ſmind. * És mondék: Nem 47
mivelheti bizonyára: hanem idö-ſzerént. * És móda nékem: En-is anya-méhül adtam 48
a'földet azoknak a'kik mag-gyanánt vettettek ö-bele idö-ſzerént. * Mert a'mint 49
a'gyermechke nem ſzüli azokat, a'mellyek a'véneké: úgy rendeltem én a'tőlem teremtetett világot. * És kérdém, és mon- 50
dek: Mivelhogy más útat nyitottál nékem, ſzóllok elötted: mert az anyánk, a' kiről ſzóllál nékem, még ifiu: 's már vénségre közelget. * És felele nékem, és mon- 51
da: Kérd-meg azt a'ki ſzül, és meg-mongya néked. * Mert mongyad néki: Miért 52
hogy a'kiket ſzültél, most nem hasonlók azokhoz a'kik elötted voltak, hanem kiſebbek állapattal? * És ö-is mond néked: 53
Vannak nemellyek, kik az erönek ifiuſágába ſzülettenek: és némellyek, kik a'vénſeg idején a' méh meg-fogyatkozván ſzülettenek. * Gödöld-meg azért te-is, hogy kiſebb 54
állapattal vattok azoknál a'kik elöttetek voltak: * és a'kik utánnatok, kiſebbek nálatoknál, mint már meg-vénhedvén a' teremtett-állatok, és az ifiuſagnak erőſségéről el-kelven. Es mondek: Kérlek Uram, ha kedvet találtam ſzemeid-előtt, mutaſd-meg a'te ſzolgádnak, ki-által látogatod-meg a'te teremtett-állatodat.

VI. Rész.

ES monda nékem: A'földi világnak kezdetiben, és minek-elötte fenn állanának a'világ határi, és minek-előtte fújnának a'ſzeleknek gyüleközeti, * és 1 2
minek-elötte dörgenének a'meny-dörgéſeknek ſzózati, és minek-elötte fenylenének a'villámáſoknak tündöklési, és minek-elötte meg-erősíttetnének a' paradichom fondamentomi, * és minek-elötte 3
láttatnának az ékes virágok, és minek-elötte meg-erősíttetnének a'mozgó erök, és minek-elötte egybe-gyüjtetnének az Angyaloknak ſzámlálhatatlan ſeregi, * és 4
minek-elötte fel-emeltetnének a' levegö égnek magaſsági, és minek-elötte nevezteténének az erőſségeknek merteki, és minek-elötte hevülnének a'kemenczek Sionban, * és minek-elötte meg-viſgáltatnának a'jelen-való eſztendök, és minek-elötte el-idegeníttetnének azoknak találmányi, a'kik most vétkeznek, és meg-jegyeztetnének a'kik a'hitnek kinchét gyüjtötték: * akkor gondoltam, és chak én-általam 5 6
löttek, és nem más-által: és a'vég én-általam, és nem más-által. * És felelék, és 7
mondék: Mellyik léſzen az idönek el-válaſztáſa? vagy mikor léſzen az elsönek vége, és a'következönek kezdete? * És monda nékem: Abrahámtól-fogva Iſaák-ig, 8
mikor Jákob és Eſau ſzülettenek ö-töle, a'Jákob keze eleitöl-fogva tartotta az Eſau ſarkát, * mert vége ez idönek Eſau, és 9
kezdeti a'következönek Jákob. * Az ember keze a'ſark 's a'kéz-között. Egyebet 10
ne kérdgy Eſdra. * És felelék, és mondék: Oh uralkodo Ur, ha kedvet találtam ſzemeid-előtt, * kérlek hogy mutaſd-meg a' 11 12
te ſzolgádnak a'te jeleidnek végét, mellyeknek részét meg-mutattad nékem ez elmúlt éjjel. * És felele, és monda nékem: 13
Ally-fel lábaidra, és hallyad a'zörgéſsel tellyes ſzózatot. * Es léſzen mint az indúlás, és meg nem indúl a'hely, a'mellyen 14
állaſz. * Az-okáért mikor ſzóll, te meg ne ijedgy, mert a'végtöl-való íge és a'földfondamentoma meg-iſmértetik. * mert 15 16
azokról-való beſzéd reſzket és meg-indúl, mert tudgya hogy azok végének el kell változni. * Es lön, mikor hallottam vólna, 17
fel-kelék lábaimra, és hallám: és íme-

4. Eſd. 5. 6.

ſzóllo-ſzózat, és az ő ſzava mint a' ſok vizek ſzózattya,* és monda: Imé napok jönek, és léſzen mikor el-kezdek közelgetni, hogy meg-látogaſſam a' földön-lakókat: * és mikor meg kezdem kérdezni azokat a' kik hamiſsan artottak az ő hamiſságokkal, és mikor el-telik a' Sion alázatoſsága: * és mikor meg-jegyeztetik az idő mellyen által kezdenek menni, e' jeleket chelekészem: Könyvek nyittatnak-fel az ég ſzíne-előtt, és mindnyájan eggyütt meg-láttyák, * és az eſztendős gyermechkek ſzóllani-fognak az ő ſzavokkal, és a' nehézkeſek idetlen gyermechkeket ſzülnek három és négy hólnapiakat, és élni fognak, és fel-támaſztatnak. * És hirtelen a' be-vetett földek üreſeknek láttatnak, és a' teli tár-házak hirtelen üreſsen találtatnak: * és a' trombita zengeni-fog; mellyet mikor mindnyájan hallani-fognak, hirtelen meg-ijednek. * És léſzen az időben, egy maſs ellen hadakoznak a' barátſágoſok, mint az ellenſégek, és meg-rémül a' föld ezektől: és a' kútaknak erei meg-állanak, és nem folynak három órá-ig: * és léſzen, minden a' ki meg-marad mind ezek-közzül a' miket eléve meg-mondottam néked, ő meg-ſzabadúl, és meg-láttya az én ſzabadításomat, és a' tí időtök végét. * És meg-láttyák a' fel-vétetett emberek, a' kik halálát ne kóſtoltak ſzületéſektől-fogva, és el-változik a' lakoſok ſzíve, és más értelemre változik. * Mert el-töröltetik a' gonoſz, és el-oltatik a' chalárdſág. * Virágzik pedig a' hit, és meg-győzettetik a' romlás, és meg-mutattatik az igaſság, melly gyümölcs-nélkül volt ſok napokon. * És lön, mikor ſzóllana nékem, és imé laſsan-laſsan arra nézek vala a' ki-előtt állók vala, * és ezeket monda nékem: El-jöttem hogy meg-mutaſsam néked a' jövendő étſzakának idejét. * Ha azért iſmég kérdeſz, és iſmég böjtölſz hét nap, iſmég nagyobbakat jelentek néked az napon, hogy-ſem hallottam. * Mert meg-halgattatott a' te ſzód a' Fölſégeſtől. Mert látta az Erős a' te igaz-voltodat, és látta ifiuſágodtól-fogva-való tiſztaſágodat: * és azért küldött engé, hogy meg-mutaſſam néked mind ezeket, és meg-mondaſsam néked: Bízzál, és ne félly, * és ne ſieſs az előbbi időkkel hiuſágokat gondolni, és ne ſieſs az utólsó időktől. * És lön ezek-után, és sírék iſmég: és haſonló-képpen böjtölek hét nap, hogy be-töltenem a' három hetet, a' mellyek mondattak vala nékem. * És lön a' nyólczadik éjjel, és az én ſzívem iſmég meg-háborodék énbennem, és kezdék ſzóllani a' Fölſéges-előtt. * Mert igen gerjedez vala a' ſzívem, és a' lelkem ſzorongattatik vala. * És mondék: Oh Uram, ſzólván ſzóllottál a' teremtett-állatnak kezdetitől-fogva, az első nap mondván: Légyen az ég és a' föld: és a' te igéd tekélletes alkotmány. * És vala akkor a' lélek, és a' ſetétſégek el-terjedtek vala, és a' halgatás, ember ſzavának ſzózattya nem vala még te-töled. * Akkor mondád, hogy a' te kincheidből elő-hozattatnék a' világos világoſság, hogy láttatnék a' te alkotmányod. * És máſod nap teremtéd az égnek erőſségét, és párancholádnéki hogy el-válaſztaná és válaſztáſt tenne a' vizek-között, hogy némelly reſze fel-menne, egy reſze pedig itt-alatt maradna. * És harmad nap párancholádnéki a' vizeknek, hogy öſzve-gyülnének a' földnek heted reſzére: hat reſzét pedig meg-ſzáraztád és meg-tartád, hogy azokból légyenek elötted ſzolgálván az Iſtentől-való mag-vetéſsel, és munkával. * Mert a' te igéd ſzármazék, és a' dolog mingyárt meg-léſzen vala. * Mert hirtelen elő-jöve a' gyümölcsnek igen nagy ſokaſága, és a' koſtolóſának ſok-féle gyönörüſége, és a' virágok el-változthatatlan ſzínnel, és világalhatatlan-ſzagú állatok, és a' harmadik napon ezek lőnek. * Negyed nap pedig párancholádlenni a' Nap fényeſséget, a' hóld világoſságát, a' chillagok rendit: * és meg-párancholádnékik, hogy ſzolgálnának a' következendő teremtett embernek. * Eötöd nap pedig mondád a' heted reſznek, a' hol a' víz öſzve-gyült vala hogy tenyéſzne lelkes-állatokat, és madarakat, és halakat: és úgy lön. * a' nema és lélek-nélkül víz a' lelkes-állatokat tenyéſzti vala, mellyek az Iſten akarattyából párancholtatnak vala, hogy abból a' te chodáidat beſzéllyék a' nemzetſégek. * És akkor meg-tartál két lelket: eggyiknek nevét Hénoknak hívád, és a' máſiknak nevét Leviatánnak hívád, * és el-válaſztád azokat egy-máſtól. Mert a' heted reſz, a' hol a' víz öſzve-gyült vala, be nem foglalhattya vala azokat. * És adád Hénoknak az eggyik reſzt, melly meg-ſzarada harmad napra, hogy azon lakjék a' hol ezer hegy vagyon. * Leviatánnak pedig adád a' heted nedves reſzt, és meg-tartád azt, hogy meg-emészthetnék azoktól a' kiktől akarod, és a' mikor akarod. * Hatod nap pedig párancholádnéki a' földnek, hogy termene te-előtted barmokat, és vadakat, és chúſzo-máſzókat: * és ezek-fölött Adámot, kit fejedelemnek rendelél minden alkotmányokon mellyeket teremtettél, és attól ſzármazunk mi mindnyájan, és a' nép a' kit válaſztottál. * Ezeket pedig mind te-előtted mondám Uram, mert mi-érettünk teremtetted a' világot. * A' több nemzetſégeket pedig, a' mellyek Adámtól ſzülettenek, ſemminek mondottad azokat lenni, és mivelhogy a' nyálhoz haſonlíttattak, és mint ad edényről-való chöphöz haſonlíttottad az ő bévelkődeſeket: * És moſt Uram, ímé e' nemzetſégek, mellyek ſemminek alíttattak, uralkodni kezdettek rajtunk, és meg-emésztnek: * mi pedig te néped, kit első eggyetlen-egy ſzülöttednek te követődnek hittál, az ő kezökbe adattunk: * és ha mi-érettünk teremtetett a' világ, miért nem bírunk örökſéget a' világon? Meddig ezek?

VII. Rész.

ÉS lön, mikor el-végeztem vólna ez igéket beſzélleni, hozzám küldetek az Angyal a' ki az előbbi éjjeken-is hozzám küldetett vólt, * és monda nékem: Kélly-fel Eſdra, és hallyad a' beſzédeket,

mellyeket mondani jöttem hozzád. * Es mondék: Szólly én Istenem. Es monda nékem: A' tenger széles helyre helyheztetett, hogy mély és igen nagy lenne: * az ö bé-menetele pedig szoros helyre helyheztetett, hogy hasonló volna a' folyó-vizekhez. * Mert kichoda akart a' tengerbe menni, és azt látni, vagy rajta uralkodni: ha által nem menend a' szoroson, a' széleſre mint juthat? * Ismég más: Város épittetett, és mezös helyre helyheztetett: rakva pedig minden jókkal. * annak bé-menetele szoros, és meredekre helyheztetett, hogy jobb-kézre tüz volna, balra mély víz: * azok-között pedig chak egy ösvény helyheztetett, az-az, a' tüz és víz-között, úgy hogy az ösvény magában ne foglallyon hanem chak egy ember nyomot. * Ha pedig a' város embernek adatik örökségül, ha soha által nem menend az eleibe-tött veszedelmen, mint veszi-el az ö örökségét? * Es mondék: Ugy Uram. Es monda nékem: Igy vagyon az Israel részé-is. * Mert ö-érettek teremtettem a' világot, és mikor által-hágta Adám az én végezésimet, meg-ítéltetett a' mi lött. * Es löttek e' világnak bé-menetéli szorosak, és fájdalmasok, és fáradságosok: kevesek pedig és gonoszok, és veszedelmekkel rakvák, és munkával fölötte igen tellyesek. * mert a' nagyobbik világnak bé-menetéli szélesek és bátorságosok, és a' halhatatlanság gyümölcsének termöi. * Ha azért által nem mennek a' kik élnek, e' szorosságon és hiuságosokon: nem vehetik-el a' mik elétettettek. * Most azért te miért háborodol, holott rothadando vágy? és miért indúlsz te fel, holott halando vagy? * Es miért nem forgattad szívedben a' mi következö, hanem a' mi jelen-valo? * Felélek, és mondék: Uralkodo Ur, ímé el-rendelted a' te törvényeddel, hogy az igazak bírják ezeket örökségül, az istentelenek pedig el-veszsnek. * Az igazak pedig elszenvedik a' szorosságokat, a' széleséget remelvén. mert a' kik istentelenül chelekedtek, szorosságokat is szenvednek, 's a' széleséget sem láttyák. * Es monda nékem: Ninch itélö-biro az Isten-fölött, sem értelmes a' Fölséges-fölött. * Mert sok jelen-valók el-veszsnek, mert el-múlattyák az Istennek elöttök-valo törvényét. * Mert parancholván parancholt az Isten az el-jövöknek, mikor el-jöttek, mit chelekedvén élnének, és mit meg-örizvén meg nem büntettetnének. * Eök pedig el nem hittek, és ellene-mondottak, és hiuságos gondolatokat rendeltek magoknak, * és a' vétkeknek chalárdságit vötték magok-eleibe, és a' fölött azt mondották a' Fölséges-felöl, hogy ninchen, és az ö útait nem ismérték, * és az ö törvényét meg-útálták, és az ö fogadásit tagadták, és az ö törvényiben hitek nem volt, és az ö dolgait el nem végezték. * ezért Esdra az üresek az üreseknek, és a' tellyesek a' tellyeseknek. * Imé el-jö az idö, és leszen mikor el-jönek a' jelek mellyeket eléve meg-mondottam neked, és meg-jelenik a' meny-aszszony, és ki-tetszvén meg-mutattatik a' ki most föddel bé-burittatik: * és minden a' ki meg-szabadíttatott a' meg-mondott gonoszoktól, az meg-láttya az én chodálatos dolgaimat. * Mert meg-jelenik az én fiam a' Jesus azokkal a' kik véle vannak, és vigadnak a' kik meg-hagyattattak négy-száz esztendeig. * Es leszen ez esztendök-után, és meg-hal az én fiam a' Kristus, és minnyáján az emberek a' kiknek lélekzetek vagyon. * és el-változik a' világ a' régi halgatásra hét nap, mint az elöbbi itéletekben, úgy hogy senki meg ne hagyattassék. * Es leszen a' hét nap-után, és fel-támasztatik a' világ melly még nem vígyáz, és meg-hal a' meg-veszett: * és a' föld viszsza adgya a' kik ö-benne alusznak, és a' por a' kik ö-benne halgatásban laknak, és a' tár-házak viszsza-adgyák a' nékik ajánlattatott lelkeket. * Es meg-jelenik a' Fölséges az itélö-széken, és el-múlnak a' nyomorúságok, és a' hoszszú-türés ösz-ve-gyüjtetik. * Az itélet pedig egyedül marad-meg, az igasság meg-áll, és a' hit meg-erösödik, * és a' chelekedet következik, és a' jutalom meg-mutattatik, és az igasságok vígyáznak, és a' hamisságok nem uralkodnak. * Es mondék: Az elsö Abrahám imádkozott a' Sodomaiakért, és Moyses az atyákért a' kik a' pusztában vétkeztek: * és a' kik ö-utánna, Israelért, Akáznak és Samuelnek napjaiban, * Dávid a' romlásért, és Sálomon azokért a' kik a' szent-helyre mentek. * Es Illyés azokért a' kik essöt vöttek, és a' halottért hogy élne, * és Ezékias a' népért a' Sennakerib napjaiban, és sokan sokakért. * Ha azért most midön a' romlandó meg-nevekedett, és a' hamisság meg-sokasodott, és imádkoztak az igazak az istentelenekért: miért nem leszen most-is úgy? * Es felele nékem, és mónda: E' jelen-valo világ nem vég, gyakorta dichöség marad ö-benne: azért imádkoztak az erötlenekért. * Mert az itéletnek napja leszen ez idönek vége, és kezdete a' következendö halhatatlanság idejének, mellyen el-múlik a' romlás: * el-vetetett a' mértékletlenség, el-vágattatott a' hitlenség: nevekedett pedig az igasság, fel-támadott az igaz-mondás. * mert akkor senki azt meg nem szabadíthattya a' ki el-veszett, se el nem veszthetí a' gyözedelmeſt. Es felelék, * és mondék: Ez az én elsö és utólso beszédem, hogy jobb lött volna a' földet Adámnak nem adni, vagy mikor már néki adta volna, meg-tartoztatni ötet hogy ne vétkezzék. * Mert mit használ az embereknek e' jelé valo i ö-ben keserüségben élni, és a' meg-holtaknak büntetést várni? * Oh te Adám mit miveltél? Mert hogy te vétkeztél, nem egyedül tiéd lött az élet, hanem mienk-is kik töled származtunk. * Mert mit használ nékünk, ha nékünk halhatatlan idö igértetett; mi pedig halando dolgokat chelekedtünk? * Es hogy eléve meg-mondatott nékünk az örökké-valo reménség, ha mi igen gonoszok leába-valókká löttünk. * Es hogy nékünk az egésségnek és bátorságnak lakó-helyei meg-szereztettenek: mi pedig gonoszúl éltünk. * Es hogy el-tétetett a' Fölségesnek dichösége, meg-óltalmazni

azokat a'kik türéssel forgolódtak: mí pedig igen gonosz útakon jártunk. * Es hogy meg-mutattatik a'paradichom,melynek rothadatlan gyümölche meg-marad, melyben vagyon a'bátorság és orvosság: * mi pedig be nem megyünk. mert hálátlan helyeken forgolódtunk. * Es hogy a' chillagok-fölött fenylenek azoknak orczájok a'kik türtek: a'mi orczáink pedig a'sötétség-fölött feketék. * mert nem gondoltuk-meg éltünkben mikor hamisságot chelekeszünk vala, hogy a'halál-után szenvedni kezdünk. * Es felele, és monda: Ez a'tusakodó gondolat, mellyel tusakodik a' földön született ember, * hogy-ha meg-győzettetik, szenvedgye a' mit mondottál: ha pedig győzedelmes lészen, el-vészi a'mit mondok: * mert ez az élet a'mellyet Moyses mondott elteben a'népnek, mondván: Válazd magadnak az életet, hogy élly. * Nem hittek pedig néki, de a'prophetáknak sem ö-utánna: de nékem sem a'ki nekik szóllottam. * hogy nem volna a'szomoruság vészedelmökre, a'mint következendö az öröm reájok, a' kik el-hitték a'szabadúlást. * Es felelék, és mondek: Tudom Uram,hogy a'Fölséges irgalmasnak hivattatott, azért, hogy könyörül azokon a'kik még a' világra nem jöttek, * és hogy könyörül azokon a'kik meg-térnek az ö törvényére: * és hoszszú-türö, mert sokkáig el-türi azokat a'kik vétkeztek, úgy-mint ö alkotmányit: *és bév-kezü,mert ajándékozni akar ugyã a'szükség-szerént: * és sok irgalmasságu, mert igen meg-sokasíttya az irgalmasságokat, azoknak a'kik jelen vannak,és a'kik el-múltak, és a'kik következendök. *Mert ha meg nem sokasíttya az ö irgalmasságit, nem elevenedik-meg a'világ azokkal a'kik azon örökséget bírnak. * Es meg-ajándékoz: mert ha nem ajándékozand az ö jóvóltából,hogy fel-emeltessenek azok a'kik hamisságot chelekedtek, az embereknek tíz-ezered része sem élevenedhetik-meg az ö hamisságiból. * Es ha a'bíro meg nem enged azoknak a'kik az ö igéjével meggyógyúltak, és el nem törli a'vétkedéseknek sokaságát: ne-talám meg nem maradnának a'számlálhatatlan sokaságból, hanem chak igen kevesen.

VIII. Rész.

ES felele nékem, és monda: E'világot a'Fölséges sokakért teremtette, a'következendöt pedig kevesekért. * Hasonlatosságot mondok pedig elötted Esdra: A'mint pedig ha meg-kérded a'földet, és meg-mongya néked, hogy igen sok földet ád a'melyből cherép legyen, kevés port pedig a'melyből arany lészen: úgy e' jelen-való világnak dolgai is. * Sokan teremtettettenek ugyã, de kevesen üdvözülnek. * Es felelek, és mondek: Az-okáert nyeld-el lelek az értelmet, és edd-meg a' mi jó ízü. * Mert fogadást töttel hogy halgatsz, és prophetálni akarsz, mert nem adatott néked idö, hanem chak hogy élly. * Oh Uram,ha meg nem engeded a'te szolgádnak, hogy imádkozzunk elötted, és a' szívünknek magot nem adsz,és az értelemnek tisztúlást,a'honnét gyümölch legyen, honnét élhessen minden rothadandó, a' ki az ember helyét viseli. * Mert égyedül vagy, és mí egy alkotmánya vagyunk a'te kezeidnek, a'mint szóllottál: * és a'mint most formáltatott a'test az anya-mehbe, és tagokat adsz: meg-tartatik a'tüzben és a' vízben a'te teremtésed: és kilencz hónapig szenvedi a'te alkotmányod a'te teremtett-állatodat melly ö-benne teremtetett: * az pedig a'mi meg-tartya, és a'mi meg-tartatik, mind a'kettö meg fog-tartatni: és ímmeg neha ki-adgya az anya meh-a' benne-tartottakat, mellyek ö-benne nevelkedtek.*Mert meg-parancholtad hogy a'tagokból,az-az,az emlökböl tej adattassék az emlök gyümölchének, * hogy táplálttassék a'mi formáltatott valami ideig, és az-után el-rendellyed azt a'te irgalmasságod által. * Tapláltad ötet igasságoddal, és tanitottad ötet a'te törvényedben, és meg-dorgáltad ötet értelmeddel: * és öldöklöd ötet, mint te teremtett-állatodat; és meg-elevenited ötet, mint te alkotmányodat. * Ha azért el-vészted azt a'ki énnyi munkákkal formáltatott: parancholatoddal künyü el-rendelned, hogy a'mi lött-is meg-tartassék. *Es most Uram szóllok, minden emberröl te többet tudsz: a' te népedröl pedig, a'kiért bánkodom: * és a'te örökségedröl, a'mellyért sírok: és Izraelért, a'kiért szomoru vagyok: és Jakóbért, a'kiért bánkodom: * az-okáert imádkozni kezdek elötted érettem,és érettek: mert látom a'mi vétkünket kik a'földet lakjuk. * De hallottam gyorsaságát a' következendö bírónak. * Az-okáert halld-meg az én szómat, és értsed az én beszédemet, és szóllok elötted. * Esdras beszédinek kezdete mielött fel-vétetnék: és mondek: Uram, ki örökké meg-maradsz,kinek szemei fel-emeltettek a'magasságra és az égre: * és a'kinek királyi-széke böchülhetetlen, és dicsösége meg-fogghatatlan: a'ki elött az angyalok serege rettegésel áll,*kiknek meg tartása szél és tüz által fordúl-meg: kinek igéje igaz, és mondásai meg-maradandók: * kinek parancholattya erös, és rendelése rettenetes: kinek tekintete meg-szárasztya a'mélységeket,és haragja el-fonnyasztya a'hegyeket, és az igasság bizonyíttya: * halgasd-meg a'te szolgádnak imádságát,és vedd fülsid be alkotmányodnak könyörgését.*Mert a'míg élek, szóllok: *és a'míg értek, megfelelek: és ne nézd a'te néped vétkeit, hanem a'kik néked igasságban szolgálnak, * Se ne figyelmezz a'Poganyoknak ístentelen igyekezetekre, hanem a'kik a'te bizonyság-tételidet fajdalmakkal meg-örizték. * Se ne gondolkodgyál azokról a' kik a'te színed-elött hamisan forgolódtak, hanem emlékezzél-meg azokról a'kik a'te akaratodból a'félelmet meg-ismerték. * Se el ne akarjad veszteni azokat,a'kiknek barom erkölchök vólt: hanem tekintsdmeg azokat,a'kik a'te törvényedet fényesen tanitották. * Se ne bosszonkodgyál azokra, a'kik a' vadaknál gonoszbaknak

4. Esd. 7. 8. ítéltet-

ítéltettenek : hanem szereſd azokat a'kik mindenkor a'te igaſságodban bíznak, és a'
te dicsőſségedben. *Mert mi, és az atyáink 31 53
illyen betegſségekkel nyavalygunk : te pedig mi-érettünk bünösőkért irgalmaſnak hívattatol. *Mert ha kívánſz rajtunk 32
könyörülni, akkor irgalmaſnak hívattatol, nem leven pedig mi-bennünk az igaſ- 54
ſságnak chelekedeti. * Mert az igazak, a' 33 55
kiknek ſok el-tetetett chelekedetek vágyon, az ö tulajdon chelekedetekből vesznek jutalmat. * Mert michoda az ember, 34
hogy haragudgyál reája : vagy a'rothadando nemzetség, hogy illyen keserü légy 57
hozzája? * Mert bizonyára ſenki nem 35 58
ſzületett, a'ki iſtentelenül nem chelekedett; és a'vallás-tevők-közzül, a'ki nem vétkezett. * Mert ebben hirdettetik a'te igaſ- 36
ſágod, és a'te jó-voltod Uram, midőn könyörülſz azokon a'kiknél nincs a'jó chelekedeteknek gazdagſága. *: Es felele 37 60
nekem, és monda: Igazán ſzóltottál nemellyeket: es a'te beszédid-ſzerént, úgyis leſzen. * mert bizonyára, nem gondolkodom azoknak alkotmányáról a'kik ha- 38 61
lálok előtt vétkeztek, az ítélet-előtt, a'veſzedelem előtt: * hanem gyönyörködöm 39 62
az igazaknak alkotmányán, és meg emlékezem a'ſzárandokiágról is, és a'meg-ízabadúlásról, és a'jutalom el-vételéről. *Tahát a'mint ſzóltottam, úgy-is vagyon. 40
* Mert a'mint a'ſzántó-ember a'földbe ſok 41
magot vet, és ſok fiatalokat plántál, de idő-járásában nem mindenek, a'mellyek elvettettek, maradnak-meg, ſem mindenek vernek gyökeret, a'mellyek plántáltattak: úgy a'kik e'világra löttek-is, nem min- 42
nyájan üdvözülnek. * Es felele, és mondek: Ha kedvet találtam, ſzóllok. * A' 43 2
mint a'ſzántó-ember magva, ha ki nem kél, vagy nem veſzi a'te elsődet ideje-kor, vagy ha meg-rothad az elsőnek ſokaſága-miatt, 3
*úgy veſz-el: haſonló-képpen az ember-is, 44
a'ki a'te kezeiddel formáltatott, és te neveztettél példájának: mert hozzája haſonlíttattál, a'kiért mindeneket teremtettél, és a'ſzántó-ember magvához haſonlítottad. * Ne haragudgyál reánk, hanem en- 45
gedgy-meg a'te népednek, és könyörülly a'te örökségeden. Te pedig a'te teremtett- 4
állatodon könyörülſz. * Es felele nekem, 46
és monda: A'mik jelen valók a'jelen valóknak, és a'mik következendők a'következendőknek. * Mert igen távúl vagy 47
tőle, hogy ſzeretheſsed az en teremtett-állatomat en-fölöttem: te-hozzád pedig és ö-hozzája gyakorta közelgettem, a'hamiſſakhoz pedig ſoha nem. * De abból-is 48
chodálatos vagy a'Fölſeges-előtt, * hogy meg- 49 9
aláztad magadat a'mint illik hozzád: és nem ítélted magadat, hogy az igazak-között fölötte meg-dicsőítteſsél. * Az-okáért ſok és chodálatos nyomoruſágok leſz- 50 10
nek az utólſó időben azokon a'kik a'világot lakják: mert ſok kevélyſégben jártak. 11
*Te pedig magadért végy értelmet, és hoz- 51 12
zád-haſonlókért tudakozzál a'dicsőſégről. * Mert néktek vagyon nyitva a'para- 52
dichom, plántáltatott az élet fája, készíttetett a'következendő idő, készíttetett a' 13
bévelkődés, építtetett a'város, bizonyos a'nyugodalom, tökélletes a'jóſág és tökélletes a'bölcheſség. *A'gonoſságnak gyökere meg-pecsételtetett ti-töletek: a'betegſség, és a'moly ti-töletek el-rejtetett: és a'pokolba futott a'romlás a'feledékenyſségre. * El-múltak a'fájdalmak, és meg-mutattatott végezetre a'halhatatlanſágnak kinche. * Ne kérdezkedgyél azért többé azoknak ſokaſágokról a'kik el-veſznek. *Mert ök-is ſzabadſságot vevén, meg-útáltak a' Fölſegeſt, és az ö törvényét meg-vetették, és az ö útait el-hatták. * Annak-fölötte pedig az ö igazait-is meg-tapodták, * és mondották ſzívökben, hogy nincs Iſten: és tudván ugyan hogy meg-halnak. * Mert a'mint titeket környül-veſznek a'mik meg-mondattak: úgy öket a'ſzomjúſág, és a' gyötrelem, mellyek el-készíttettek. mert nem akarta az embert el-veſzni. * De a'kik teremtettenek is, meg-ferteztették annak nevet a'ki öket teremtette: és hálá-adatlanok voltak annak a'ki életet készített nekik. * Az okáért az én ítéletem most el-közelget. *Mellyeket nem mindeneknek mutattam-meg, hanem chak neked, és kevéſeknek hozzád haſonlóknak. Es felelek, és mondek: * Imé most Uram, meg-mutattad nekem a'jeleknek ſokaſágat, mellyeket kezdeſz az-utólſó időkben chelekedni: de nem mutattad-meg nekem melly időben.

IX. Rész.

ES felele nekem, és monda: Mérvén merd-meg az időt ö-magában: és leſzen mikor látod hogy el-múlik valamelly réſze a'jeleknek mellyek meg-mondattak, * akkor meg-érted, hogy az az idő, melyben meg kezdi látogatni a'Fölſeges e'világot melly ö-töle teremtetett. * Es mikor láttatik a'világban a'helyeknek megindúlása, és a'népeknek fel-háborodása, * akkor meg-érted hogy azokról ſzóllott a' Fölſeges a' napoktól-fogva, mellyek teelőtted voltak eleitől-fogva. * Mert a' mint mindennek a'mi a'világon lött, kezdete vagyon; haſonló képpen vége-is, és a'vége nyilván való: * úgy a'Fölſeges idejének-is nyilván való kezdeti vagyon chodákkal és erőkkel, és a'végi chelekedettel és jelekkel. * Es leſzen, valaki megſzabadúl, és a'ki el-ſzaladhat az ö chelekedeti-által, és a'hit-által mellyel hittetek, * meg-tartatik a'meg-mondott veſzedelmektől, és meg-láttya az én ſzabadítáſomat az én földemen, és az én határimban, mert meg-ſzenteltem magamat öröktől-fogva. * Es akkor meg-nyomorodnak a' kik most nem éltek az én útaimmal: és gyötrelmekben leſznek azok, a'kik megútálván azokat meg-vetették. *Mert a'kik nem ismérték engem, éltekben jó-tetemenyeket vévén; * és a'kik meg-úntak az én törvényemet, midőn még ſzabadſságok volt. * és midőn meg nyitva vólna nekik a'penitentziának helye, nem értettek, hanem meg-útálták: ſzükſség hogy azok az ö halálok-után a' gyötrelemben ismérjék-meg. * Te azért ne légy meg-is nyugha-

tatlan, mi-képpẽ gyötrettetnek az istentelenek: hanem értekezzel mi képpẽ üdvözülnek az igazak, és a'kikẽ a'világ, és a'kikért a'világ, és mikor. * És felelek, és mondek: 14
* Régen szóllottam, és most mondom, ezután-is mondom: hogy többen vañak a'kik el-vesznek, hogy sem a'kik üdvözülnek: 15
* a'mint nagyobb a'hab a'chöpnél. És felele nekem, és monda: * Minemü a'szántó-föld, ollyanok a'magvak-is: és minemüek a'virágok, ollyanok a'festékek-is: és minemü az alkotó, ollyan a'teremtés-is: és minemü a'szántó-ember, ollyá a'mûnka-is: mert a'világnak ideje vala. * És most mikor 16 17 18
én készítenem azoknak, a'kik most vannak, minek-előtte volna e'világ, a'melyben laknának: és senki ellenem nem szóllott. * mert akkor minden, és most teremtö ez el-készíttetett világban, és meg-szünetlen aratással, és meg-világlhatatlan törvennyel meg-vésztek az ö erköcsök. * És 19 20
meg-gondolám a'világot, és íme veszedelem vala a'gondolatokért mellyek ö-beléje jöttek. * És láttam, és igen kedveztem 21
néki: és a'szölö-szemet magamnak tartottam a'gerezdrö, és egy plantaláſt a'sok nemzetség-közzül. * Vészszen-el azért a' 22
sokaság a'melly ok-nélkül születtett, és tartsátsek-meg az en szölö magom, és plantálásom: mert sok munkával vegeztem el.
* Te pedig ha még más hét napig lészsz 23
foglalatos, de ne böjtölly azokon: * Menj 24
egy virágos mezöre, a'hol ház nem épittetett: és chak a'mezei virágokban egyél, és húst ne kóstolly, és bort ne igyál, hanem chak virágokat: * könyörögj a'Föisegésnek szüntelen, és el-jövök, és szóllok neked. * És el-mének, a'mint monda nekem, a'mezöre, melly Ardatnak hivattatik, és ott a'virágok-közibe ülék. És a'mezei füvekben évem, és azoknak ételével meg-elegedém. * És lön hét nap után, és 25 26 27
én a'füvön feküvém vala, és a'szívem ismeg meg-háborodek mint az elött. * És 28
meg-nyilek a'szám, és kezdek szóllani a' Föliseges-előtt, és mondek: * Oh Uram, nekünk magadat meg-mutatván, meg-mutattattál az atyáinknak a'pusztában, melly járatlan és gyümölchtelen, mikor ki-jönének Egyiptusból: és mondván mondottad: * Te Izrael halgass engem, és Jákob magva figyelmezz az en beszédimre. * Mert 29 30 31
íme én beletek vetem az en törvényemet, és gyümölchöt teremtí-beñetek, és örökke meg-dicsöíttettek abban. * Mert az 32
atyáink el-vévén a'törvényt, meg nem tartották, és a'te rendeléſidet meg nem öríztek, és a'törvénynek gyümölche nem lön tettetes: mert nem-is lehete, mint-hogy tied vólt. * Mert a'kik el-vöttek, 33
el-vésztek, nem tartván-meg a'mi belejek vettetett vólt. * És íme, szokás ez, hogy, 34
mikor a'föld bé-vészi a'magot, vagy a' tenger a'hajót, vagy valami edény az ételt vagy italt; mikor el-vész az, a'mibe vettetett, vagy a'mibe tétetett: * egyenlö-képpen az-is a'mi el-vettetett, vagy bé-tétetett, vagy a'mik bé-vétettének, el-vésznek; és a'mik be-vétettenek, már nem maradnak mi-nálunk: de nekünk nem így lött dol-

guñk. * Mi úgyan, a'kik a'törvényt el-vöttük, vétkezvén el-vésztünk, a'szívünk-is melly azt bé-vötte: * mert a'törvény el-nem vészett, hanem meg-maradott az ö munkájában. * És mikor ezeket szóllanám szívemben, tekintek a'szemeimmel, és látek egy aszszony'állatot jobb kez-felöl; és íme az kelepég és sír vala nagy szóval, és szívében igen bánkodik vala, és a' ruhái meg-szaggatva, és hamu a'fején. * És el-hagyám a'gondolatokat, a'mellyekben valék gondolkodván, és hozzája fordúlek, és mondek néki: * Miért sírsz? és 35 36 37 38 39
min bánkodol szívedben? És monda nekem: * Hagy béket nekem Uram, hadd sírasam magamat, és többet bánkodgyam: mert igen kesérves szívvel vagyok, és igen meg-alaztattam. * És mondek néki: Mit 40 41 42
szenvedtél? mond-meg nekem. És monda nékem: * Magtalan voltam én te szolgálod, és nem szültem, férjem-léven harmincz esztendeig. * Mert én minden órán, 43 44
és minden-nap, és e'harmincz esztendöben könyörgök a'Fölségednek éjjel és nappal.
* És lön, harmincz esztendö után meghalgata engem az Isten te szolgálódat, és tekinte az en alázatosságomra, és figyelmeze az en háborusságomra, és fiat ada nékem: és én igen örvendezek rajta, a'férjem-is, és minden polgár-társaim, és igen tisztellyük vala az Fröst. * És fel-tartám 45
azt sok munkával. * És lön, midön fel nevekedett vólna, és arra jutott vólna hogy feleséget venne, lakodalom napot szerzek.

X. Rész.

ÉS lön, mikor bé-ment vólna az én fiam az ö ágyas házába, el-esek, és meg-hala: * és fel-forgatók minnyájan a'gyertyákat, és fel-kelének minden polgár-társaim engem vigasztalni, és megnyugovám másod napig mind estveig. * És lön, midön minnyájan meg-szünték vólna engem vigasztalni, hogy el-nyugodnám: és fel-kelek éjjel, és el-futek: és e'mezöre jöttem a'mint látod: * és gondolom hogy már vészsza ne terjek a'városba, hanem itt maradgyak: és se egyem, se igyam, hanem szüntelen sírjak, és böjtöllyek míg meghallyak. * És el-hagyám a'beszédeket a' mellyekben valék, és haraggal felelek néki, és mondek: * Bolond minden aszszony'állatok-fölött, nem látod-e a'mi siralmunkat, és a'mik mi rajtunk történnek? * Mert Sion a'mi anyánk minden szomorusággal szomorkodik, és alázásal meg-alaztatott, és keményen sír. * És most mint-hogy minnyájan sírunk, és bánkodunk: mert minnyájan meg-szomorodtunk, te pedig az egy fiadon bánkodol-e? * Mert kérd-meg a'földet, és meg-mongya néked: hogy ö az a'kinek sirni kell ennyi sok ö-rajta termöknek elétte. * És eleitöl-fogva minnyájan ö-tőle születtek, és más sok jönek: és íme, majd minnyájan vészedelemre járnak, és vészedetemre lészen az ö sokaságok. * 'S kinek kell azért inkább bánkodni, hanem ennek a'ki ennyi sokaságot vészlett el, hogy sem néked, a'ki eggyért bánkodol? Ha pedig azt mondod

nekem; * Mert nem hasonló az én fiásom a'földéhez: mert az én méhemnek gyümölcsét el-vesztettem, a'kit keserüségekkel szültem, és fájdalmakkal nemzettem: * a'föld pedig a'földnek módgyaszerént, és el-ment ő-róla a'jelen-való sokaság, a'mint történt: és én mondom néked; * a'mint te munkával szültél, úgy a'föld-is az ö gyümölcsét annak az embernek adgya eleitöl-fogva a'ki ötet mivelte. * Most azért tartsd magadban a'te fájdalmadat, és viseld erösen az eseteket mellyek rajtad történtek. * Mert ha igazlod az Isten határát, idején be-is veszed az ö tanátsát, ez illyenekben dicsértetel-is: * menny-bé azért a'városba a' ferjedhez. Es monda nékem: * Nem chelekeszem, a' városba sem megyek, hanem itt halok-meg. * Es meg-is akarek néki szóllani, és mondék: * Ne chelekedd e'dolgot, hanem engedgy az intönek. Mert menyi a'Sion esete? Vigasztaltatásál-meg a'Jerusalem fájdalmáért. * Mert látod hogy a'mi szent helyünk el-pusztúlt, és a'mi oltárunk lerontatott, és a'mi templomunk el-töretett, * és a'mi sóltárunk meg-aláztatott, és az ének halgat, és a'mi vigasságunk el-bomlott, és a'mi gyertya-tartónknak világosssága el-óltatott, és a'mi szövetségünknek szekrénye el-ragadtatott, és a'mi szentségink meg-ferteztettek, és a' név melly mi-reánk segétségül hívattatott, chak nem meg-szentségtelenítetett: és a'mi magzatink bosszúságot szenvedtek, és a'mi Papjaink meg-égtek, és a'mi Levitáink fogságba mentek, és a'mi szüzeink meg-szeplösíttettek, és a'mi feleségink erőszakot szenvedtenek, és a'mi igazink el-ragadtattak, és a'mi kisdedink el-vesztek, és a'mi ifiaink szolgáltanak, és a'mi erösink meg-erötelenültek: * és a' mi mindeneknél nagyobb, a'Sion pechéte, el-vitetett az ö dicsöségéből, mert azoknak kezökbe-is adatott a'kik minket gyülöltek. * Te azért rázd-le a'te sok bánatodat, és vesd-le rólad a'fájdalmaknak sokaságát, hogy kegyelmes legyen néked az Erös: és nyugodalmat szerez néked a' Fölséges, a' fáradságoktól-való nyugodalmat. * Es lön, midön szóllanék néki, az orczája és az ábrázattya hirtelen fenlik vala, a'tekintete tündöklik vala, úgy hogy igen meg-ijednek töle, és gondolnám mi volna az. *Es íme, hirtelen nagy szozatot tön felelemmel tellyest, úgy hogy meg indúlna a'föld az aszszony'állatnak szózattyátóhes nézém: * és íme, az aszszony'állat többe nem jelenek-meg nekem, hanem város építtetik vala, és nagy fondamentomoknak helye mutattatik vala: és meg-ijedek, és kiálték nagy szóval, és mondék: * Hol vagyon az Uriel Angyal, a'ki eleitöl-fogva jött én-hozzám? mert ö hozott engem elmémnek nagy el-ragadtatására, és az én végem romlásra jutott, és az imádságom gyalázatra. * Es midön én ezeket szóllanám, íme hozzám jöve, és meg-láta engem. * és-íme ollyan valék mint a'hólt, és az elmém el-távozott vala, és meg-fogá a'jobb kezemet, és meg-erösíte engem, és lábaimra állata engem, és monda nékem: * Mi dolgod vagyon? és miért háborodott-meg az elméd, és a'szívednek érzékenysége? és miért háborodol-meg? Es mondék: * Mert elhattál engem, és én a'te beszédid-szerént chelekedtem ugyan, és ki-jöttem a'mezöre: és íme láttam, és látom a'mit meg nem beszélhetek. Es monda nékem: * Ally mint egy férfiu, és intlek téged. Es mondék: * Szólly Uram én hozzám, ne hadgy-el engem, hogy hiába meg ne hallyak: * mert láttam a'miket nem tudtam, és hallom a' miket nem tudok. * A'vagy vallyon az én érzékenységem meg-chalatkozik-e, és a'lelkem álmodoz-e? * Most azért kérlek téged, hogy mutasd-meg a'te szolgádnak ez el-ragadtatást. Es felele nékem, és monda: * Halgass engem, és meg-tanítlak téged, és meg mondom néked a'miktöl félsz: mert a'Fölséges sok titkokat jelentett-meg néked. * Látta a'te igaz útadat, hogy szüntelen bánkodol vala a'te népedért, és igen sírsz vala Sionért. * Ez azért a' látásnak értelme melly néked ez-elött egy-kevéssé meg-jelent. * A'kit láttal sírni, vigasztalni kezdetted azt. * Most pedig már az aszszony'alakot személyet nem látod, hanem város építése láttszott néked: * és mint-hogy beszélt vala néked a'fiának életéről, ezt a'meg-fejtés. * Ez aszszony'állat a'kit láttál, Sion az; és hogy mondotta néked, mellyet most-is fogsz-látni, úgy mint megépíttetett várast. * Es hogy mondotta néked, hogy magtalan volt harmincz esztendeig: mivel-hogy tudni illik harmincz-esztendö volt, hogy ö benne áldozat nem áldoztatott. * Es lön harmincz esztendö után, meg-épité Salomon a'várast, és áldozatokat tön: akkor volt midön a'magtalan fiat szült. * Es hogy mondotta néked, hogy munkával tartotta-fel ötet, az volt, a'Jerusalemben való lakás. * Es hogy mondotta néked, hogy az én fiam az ö ágyas házába menvén, meg-hólt, és esés történt volna rajta, az volt, a'Jerusalemen lött romlás. * Es íme, láttad az ö hasonlatosságát: és mint-hogy a'fiat siratná, kezded ötet vigasztalni, és azokból a'mik történtek, ezeket kellett néked meg-jelentenem. * Es most láttya a'Fölséges, hogy szíved-szerént bánkodtál, és hogy tellyes szívedből szenvedz ö-érette, megmutatta néked az ö dicsöségének fényességét, és az ö ékességének szépségét. *Mert azért mondottam néked, hogy a'mezön maradnál a'hol ház ninchen építve. * Mert tudom vala én hogy a'Fölséges meg kezdi vala néked ezeket mutatni: *azokáért mondottam néked hogy a'mezöre jönél, a'hol ninch fondamentoma az épületnek. * Mert nem-is maradhat vala az ember épületinek alkotmánya a'helyen, a'hol a'Fölségesnek városa kezd vala meg-mutattatni. * Te azért ne félly, se meg ne ijedgyen a'szíved: hanem menny-be, és lásd-meg az épületnek fényességét és nagyságát, a' menyire láthattya a'te szemeidnek látása: * és ezek után hallani fogsz a' menyit halhat a'te füleidnek

hallomâsa. * Mert te sokak-fölött ból 57
dog vagy, és hívattattál a'Fölségesnél a'
mint keveſen-is. * A'hólnapi következen 58
dö éjjel pedig itt maradgy: * és meg-mu- 59
tattya neked a'Fölséges azoknak az utólſo
dolgoknak látâsit, mellyeket chelekeſzik a'
Fölséges azoknak a'kik a'földön laknak
az utólſo napokban. * És aluvâm azon 60
éjjel és a'maſikon, a'mint mondotta va-
la nekem.

XI. Rész.

ES âlmot láték, és íme egy ſas jö vala 1
fel a'tengerből, melynek tizen-két
tollas ſzárnyai valának és három
fejei. * És látâm, és íme ki-terjeſzti 2
vala a'ſzárnyait az egéſz földre, és az
égnek minden ſzelei fújnak vala reâja,
és egybe-gyülnek vala. * És látâm, és 3
az ö tollaiból nevekednek vala ellenke-
zö tollak, és azok kichiny és apró ſzár-
nyatskákká léſznek vala. * Mert az ö fe- 4
jei nyugoſznak vala, és a'közepsö fö
nagyobb vala a'több fejeknél, de az
azokkal nyugſzik vala. *És látâm, és íme 5
a'ſas el-röpülle az ö tollaival, és orſzágla
a'földön, és azokon a'kik abban laknak.
* És látâm, hogy mindenek alája vettet- 6
tenek vala az ég-alatt, és ſenki ellene
nem mond vala, chak egy ſem a'teremtett-
állat-közzül a'melly a'földön vagyon. * És 7
látâm, és íme fel-kele a'ſas az ö körmei-
re, és ſzózatot ereſzte a'tollaival, mond-
ván: * Ne vigyázzatok minnyájan eggyütt, 8
aludgyek ki-ki az ö helyén, és idö-ſzerent
vigyázzatok. * A'fejek pedig utólra ha-
gyattaſsanak. * És látâm, és íme a'ſzózat 10
nem a'fejeibol megyen vala ki, hanem az ö
teſtének közepiböl. * És meg-ſzámlálâm 11
az ö ellenkezö tollait, és íme azok nyólc-
an valának. * És látâm, és íme a'jobb 12
reſzről fel-kele egy toll, és orſzágla az
egéſz földön. * És lön mikor orſzág- 13
lana, el-jöve az ö vége, és az ö helye meg
nem tetſzek: és a'maſik kele-fel, és or-
ſzágol vala. az ſok ideig tarta. * És lön 14
mikor orſzáglana, és el-jö vala az ö vége,
hogy meg nem tetſzenek mint az elsö. * És 15
íme, ſzózat lön hozzája, mondván: * Hal- 16
lyad te ki ennyi ideig bírtad a' föl-
det. ezeket hirdetem neked, minek elötte
el-kezdeſz enyéſzni: * Senki te utánnad 17
nem bírja a'te idödet, de annak a'felet
ſem. * És fel-emelkedek a'harmadik, és 18
bírá a'fejedelemséget mint az elsök-is:
és az-is el-enyéſzek. * És így történek 19
mind a'többinek-is eggyen-ként bírni a'
fejedelemséget, és iſmeg ſohúlt nem lát-
tatni. * És látâm, és íme idö-ſzerént a' 20
következendö tollak fel-emelkedének
a'jobb reſzről, hogy ök-is bírnák a'fe-
jedelemséget: és azok-közzül valának
a'mellyek bírják vala, de mindazáltal
mingyárt nem láttatának. * Mert né- 21
mellyek azok-közzül-is fel-emelkedtek
vala, de nem bírják vala a'fejedelemséget.
* És látâm ezek-után, és íme nem láttatá- 22
nak a'tizen-két tollak, és a'két ſzárnyatſ-
kák: * és ſemmi nem marada a'ſas teſtébe; 23
hanem chak a'két nyugovó fejek és a'hat
ſzárnyatskák. * És látâm, és íme a'hat ſzár- 24
nyak-közzül a'kettei el-válek, és marada a'
jobb reſzről-valo fö-alatt. Mert negye az
ö helyén marada. * És látâm, és íme a'ſzár- 25
nyak-alatt-valók igyekeznek vala fel-emel-
kedni, és fejedelemségeket bírni. * És lá- 26
tâm, és íme egy fel-emelkedek, de min-
gyárt nem láttatek. * És a'többi hama- 27
rébb el-enyéſzenek hogy-ſem az elsök. * És 28
látâm, és íme a'kettei a'mellyek meg-ma-
radtak vala, gondollyák vala magokban
hogy ök is orſzáglanának. * és mikor ar- 29
rol gondolkodnanak, íme eggyik a'nyu-
govo fejek-közzül melly a'közepsö vala,
fel-ébrede, mert az vala nagyobb a'két fö-
közzül. * És látâm, hogy a'hoz foglalta- 30
tának a'két fejek: * és íme meg-fordúla 31
a'fö azokkal a'kik ö-vele valának, és meg-
eve a'két ſzárnyak-alatt-valókat a'mel-
lyek orſzâglani igyekeznek vala. * Ez a' 32
fö pedig meg-rettente az egéſz földet, és
uralkodik vala abban, azokon a'kik a'
földet ſok munkával lakják, és a'föld ke-
rekségének birodalmát viſelé minden ſzár-
nyak-fölött a'mellyek vóltak. *. És látâm 33
ezek-után, és íme a'közepsö fö hirtelen
el-enyéſzek, az-is mint a'ſzárnyak. * Meg- 34
maradának pedig a'két fejek, azok-is ha-
ſon o-képpen orſzáglának a'földön, és
azokon a'kik abban laknak. * És látâm, 35
és íme meg-éve a'jobb reſzről-valo fö a'
bal-felöl-valot. * És hallek nékem-ſzóllo 36
ſzózatot: Tekints te-elödbe, és gondold-
meg a'mit látſz. * És látâm, és íme mint 37
egy ſietö orditò oroſzlány az erdöböl: és
látâm hogy emberi ſzózatot ereſzte a'ſas-
hoz. És ſzólla, mondván: * Hallyad te, és 38
ſzóllok néked, és meg-mongya a'Fölséges
neked; * Nem te vagy-e a'ki meg-maradtal 39
a'negy lelkes állatok-közzül, mellyeket
orſzaglattattam az én világomban, és hogy
ö általok jöne-el azoknak az idöknek
vege? * és a'negyedik el-jövén meg-gyöze 40
mind a'lelkes-állatokat a'mellyek el-múl-
tak, és hatalommal bírá a'világot ſok
rettegeſsel, és a'földnek egéſz kereksé-
gét kemény munkával, és lakott a'föld
kereksegen ennyi ſok ideiglen chalárd-
sággal. * És nem igaſsággal itélted a' 41
földet. * Mert meg-háborgattad a'ſzelí- 42
deket, és meg-sértetted a'békeségeket,
és ſzeretted a'hazugokat, és el-rontottad
azoknak lako-helyöket a' kik gyümöl-
chöznek vala, és meg-aláztad azoknak kö-
falait a'kik néked nem ártottak. * És 43
fel-hatott a'te törvénytelenséged ſzinten
a'Fölséges-ig, és a'te kevelységed az Erös-
ig. * És meg-tekinte a'Fölséges a'kevely 44
idöket, és íme el-végeztetének, és az ö
vetkei bé-tellyeſedtek. * Az-okáert ne lát- 45
taſsál te ſas, és a'te iſzonyu ſzárnyaid, és
a'te igé gonoſz ſzárnyatskáid, és a'te ártal-
mas fejeid, és a'te igen gonoſz körmeid, és
a'te héába-valo egéſz teſted; * hogy meg- 46
nyugódgyék az egéſz föld, és terjen-
meg, meg-ſzabadúlván a'te erösak-te-
teledtöl, és remellye annak itéletét és irgal-
maſságát a'ki ötet terem-
tette.

XII. Rész.

ÉS lön, midön az oroszlány ez igéket szóllaná a' sasnak : és látám, * és ímé a'fő meg-maradott vala , és nem látszának ama'négy szárnyak mellyek hozzája mentek , és fel-emelkedének hogy országlanának: és az ö országok kicsiny vala,és zúrzavarral rakva.* És látám , és ímé azok nem látszanak vala, és a'sasnak egész teste fel-gyulad vala,és a' föld igen meg-rémüle, és én az elmémnek háborodásából és el-ragadtatásából , és a' nagy felelemből fel-ébredék , és mondék az én lelkemnek : * Imé te szerzetted ezt nekem azzal , hogy a' Fölségesnek útait visgálod. *Imé meg-is el-faradtam elmémben , és szívemben igen erötlen vagyok, és chak kevés erö sincsen bennem a' sok félelemtöl , mellyel meg-ijedtem ez éjjel. * Most azért könyörgök a'Fölségesnek , hogy engem meg-erösítsen mind végig. * És mondék : Uralkodó Ur, ha kedvet találtam szemeid-elött , és ha meg-igazúltam elötted sokak-fölött , és ha bizonnyal fel-ment az én könyörgésem a'te színed-eleibe, * erösits-meg engem , és mutasd-meg nékem te szolgádnak a'magyarázattyát,és a'különbséget ez ijzonyu látásnak,hogy tellyességgel meg-vígasztallyad az én lelkemet. * Mert meltóya töttél engem kinek meg-mutatnád az utólso idöket. És monda nekem : *Ez ennek a'látásnak a'magyarázattya. * A'sas a'mellyet a' tengerből láttal fel-jöni , az az ország a'melly látásban láttatott Dánieltől a'te atyád-fiától. * De nem magyaráztatott-meg néki , hanem én most meg-magyarázom néked. *Ime a' napok el-jönek , és egy ország támad a' földön, és nagyobb felelem lészen minden országok-fölött mellyek ö-elötte voltak. * Országolnak pedig abban tizenkét királyok, eggyik a'másik-után. *Mert a'második országlani kezd , és ö több ideig fogja-tartani a'tizen-kettö-között. * Ez a'magyarázattya a' tizen-két szárnyaknak a'mellyeket láttál. * És a' melly szózatot hallottál a' melly szóllott, hogy nem az ö fejeiből származott, hanem az ö testének közepiből, *ez a' magyarázattya : hogy az ö országának idejeután támadnak nem kicsiny versengések , és veszedelemben forog hogy el-essek : és el nem esik akkor , hanem ismeg elsö állapattyába helyheztetik. * És mivelhogy láttad a'nyólcz alsó szárnyakat az ö szárnyaihoz foglalva, * ez a'magyarázattya : támadnak abban nyólcz királyok , a'kiknek rövid idejek lészen , és gyors esztendejek, és ketten ugyan azokközzül el-vesznek. * El-közelgetvén pedig az idönek közepe , négyen megtartatnak egy-ideiglen, mikor el kezd közelgetni az ö ideje hogy el-végeztessék : ketten pedig végig meg-tartatnak. * És mivelhogy három nyugovo fejeket láttál, * ez a' magyarázattya : az ö idejének utóllyán támaszt a'Fölséges három országot , és azokhoz sokakat visszatérít. és uralkodnak a'földön, * és a'kik abban laknak, sok munkával mind azokfölött a'kik ezek-elött vóltak. azért hívattattak azok sas fejeknek. * Mert ezek lésznek a'kik újonnan el-kezdik annak istentelenségit , és a'kik el-végezik annak uolso dolgait. * És mivelhogy láttad a' nagyobbik fejet hogy el-enyészett , ez annak magyarázattya : hogy egy azok-közzül a'maga ágyán hal-meg , de mindazáltal kínokkal. * Mert a' kettöt a'kik meg-maradnak , a'fegyver emészti-meg azokat. * Mert az eggyiknek fegyvere meg-emészti azt a'ki vele vagyon: de mindazáltal ez végezetre fegyver miatt esik-el. * És mivelhogy láttad a'két alsó szárnyat által-menni a'jobb részről-valo fön, * ez a'magyarázattya. ezek a'kiket meg-tartott a'Fölséges az ö végekre , ez a'kicsiny és háborusággal tellyes ország. *A'mint láttad az oroszlányt-is , mellyet láttál hogy az erdöből fel-serkent , és ordított , és szóllott a'sasnak , és meg-feddette ötet, és az ö hamisságit, minden beszédi-szerént a'mint hallottad : * ez a'szél a'mellyet meg-tartott a' Fölséges végezetre ö-ellenek, és az ö istentelenségek-ellen : és meg-feddi öket , és szemökre hánnya az ö szaggatásokat. * Mert azokat elevenen elö-állattya az itéletben : és lészen, mikor meg-feddi öket , akkor megbünteti öket. *Mert az én maradék népemet meg-szabadíttya a'nyavalya-által , a' kik meg-szabadúltak az én határimban, és meg-vígasztallya öket míg el-jö az itélet napjának vége, a'melyröl szóllottam néked eleitöl-fogva. * Ez az álom a' mellyet láttál , és ezek a' magyarázatok. * Te azért egyedül vóltál melto a' Fölségesnek e' titkát meg-tudni.* Írd-bé azért mind ezeket könyvbe a'miket láttál, és tedd azokat rejtek helyre : * és tanítsd-meg azokra a'te néped-közzül-valo bölcheket , a'kiknek szívöket tudod hogy meg-foghattyák , és meg-tarthattyák e'titkokat. * Te pedig várakozzál még itt más hét napig , hogy meg-mutattassék néked valami a'Fölségesnek tetszik hogy meg-mutassa néked. *És el-méne tölem. És lön,mikor hallotta vólna az egész nép hogy el-múlt a'hét nap,és én meg nem tértem vólna a'városba, és egybe-gyülenek minnyájan kichintöl-fogva nagyig : és hozzám jövének , és szóllának nékem, mondván : * Mit vétkeztünk ellened , és mit chelekedtünk hamisan ellened , hogy el-hagyván minket, ezen a'helyen ültél-le? * Mert te egyedül maradtál-meg nékünk minden népek-közzül, mint egy gerezd a' szölöböl, és mint a'gyertya a'homályos helyen,és mint a'rév-part és a'szél-vésztöl meg-szabadúlt hajó.*A'vagy nem elégek-e a'gonoszok mellyek rajtunk történnek? * Azért ha te minket el-hagyandasz , menyivel jobb lött vólna nékünk ha meg-égtünk vólna mi-is a'Sionnak meg-égésével? *Mert mi sem vagyunk jobbak azoknál a'kik ott meg-hóltak. És sírának felszóval. És felelek ö-nékik ,és mondék : * Bízzál Israel, és ne bánkodgyál te Jákob

háza. * Mert emlekezet vagyon rólatok a'Fölséges-elött, és az Erös nem feletkezett-el rólatok a'kísértetben. * Mert én el nem hattalak títeket, se el nem mentem töletek: hanem e'helyre jöttem hogy könyörgenek a'Sion puſztaságáért, hogy irgalmaſságot kereſnék a'tí ſzent helyeteknek meg-alázásáért. * És moſt ki-ki mennyen az ö házába, és én hozzátok megyek e' napok-után. * És el-ménc a'nép, a'mint mondám néki, a'várasba: * én pedig le-ülék a'mezön hét napig, a' mint nékem parancsolá, és chak a'mezönek virágiból eſzem vala, a'füvekből vólt nékem azokban a'napokban eledelem.

XIII. Rész.

ES lön hét nap-után, és álmot láték éjjel. * Es ime a'tengerből ſzél támada, hogy fel-háborítaná annak minden habjait. * Es látám, és ime megerösödek amaz ember az égnek ezerivel: és a'hová az orczáját fordíttya vala hogy nézne, reſzketnek vala mindenek mellyek ö-alatta látſzanak vala: * és valahová ki-megyen vala a'ſzózat az ö ſzájából, fel-gyuladnak vala minnyájan a'kik hallyák vala az ö ſzózatit, a'mint megſzünik a'föld mikor a'tüzet érzi. * Es nezék ezek-után, és ímé embereknek ſokasága gyül vala egybe, kiknek nem vala ſzáma, az égnek négy ſzeleiről, hogy meggyöznek az embert a'ki a'tengerből jött vala fel. * Es látám, és ímé nagy hegyet vága-ki magának, és arra röpülle. * En pedig akarom vala látni a'tartományt, vagy a'helyt a' melyből ki-vágatott vala a' hegy, és nem lehete. * Es ezek-után látám, és ímé minnyájan a'kik egybe-gyültek ellene, hogy meg-gyöznék ötet, igen felnek vala, mindazáltal harczolni méreſzlének. * Es ime, hogy látá a'jövö ſokaságnak ſebeſségét, nem emelé-fel a'kezét, ſe kardot nem foga, ſe valami hadi ſzerſzámot, hanem chak a'mint láttam, * hogy a'ſzájából úgy-mint tüznek füvását ereſzté, és az ajakiból langos ſzelet, és a'nyelveböl ſzikrákat ereſzt vala ki: és ſzél-vészeket; és mind öſzve-egyeledének, a'tüznek füvása, és a' langnak ſzele, és a' ſzél-vésznek ſokasága: * és a'ſokaságra rohana ſebeſséggel, melly a'harczra kéſzült vala, és fel-gyüjtá minnyájokat, úgy hogy hirtelen ſemmi nem látſzanék a'ſzámlálhatatlan ſokaságból, hanem chak a'por, és a'füſtnek ſzaga: és látám, és meg-ijedék. * Es ezek-után látám ö-magát az embert alá-jöni a'hegyröl, és magához híni más békeséges ſokaságot, * és járúl vala ö-hozzája ſok embereknek ábrázattya, némellyek vígadók, némellyek bánkodók: némellyek pedig meg-kötöztettek, némellyek azoknak hozói a' kik bé-mutattatnak vala. és meg-betegülék a'félelemnek ſokasága-miatt, és felébredék, és mondék: * Te eleitöl-fogva meg-mutattad a'te ſzolgádnak e'chodákat, és méltónak tartottál engem hogy bé-vénnéd könyörgéſemet: * és moſt mutaſd-meg nékem még ez álomnak magyarázattyát. * Mert a'mint alítom az én elmémben, jaj a'kik meg-hagyattattak az napokban: és ſokkal inkább jaj azoknak a'kik meg nem hagyattattak. * Mert a'kik meg nem hagyattattak, ſzomorúak valának. * Moſt értem minémü dolgok tétettenek-el az utólso napokra, és ö-reájok találkoznak, de azokra-is a'kik meg-hagyattattak. * Mert azért jutottak nagy veſzedelmekbe, és ſok ſzükſégekbe, a'mint mutattyák ez álmok. * Mindazáltal künnyebb e'veſzedelemben-lévönek erre jutni, hogy ſem el-múlni, mint a'felyhönek e'világból, és moſt meg-látni a'mik történnek az utólſo időben. És felele nékem, és monda: * A'látáſnak magyarázattyát-is meg-mondom néked: és a'mellyekröl ſzóllottál, meg-jelentem néked. * Minthogy azokról ſzóllottál a'kik meg-hagyattattak: ez a' magyarázat. * A'ki el-veſzi a'veſzedelmet az időben, az meg-örizte magát. a'kik a' veſzedelembe éſtek, azok a'kiknek chelekedetök és hitök vagyon a'leg-Erösbben. * Tudgyad azért hogy bóldogbak azok a'kik meg-hagyattattak, azoknál a'kik meg-hóltak. * Ezek a'látáſnak magyarázati, mivelhogy láttad a'tenger közepiröl fel-jövö férfiat, * az a'kit a'Fölséges ſok időtöl-fogva tart, ki-önnön-magaáltal meg-ſzabadíttya az ő teremtett-állattyát: és ö el-rendeli, a'kik meg-hagyattattak. * Es mivelhogy láttál az ő ſzájából ki-jöni, úgy-mint ſzelet, és tüzet, és ſzél-veſzt; * és hogy kardot nem fogott, ſe hadi ſzerſzámot: mert el-veſztette az ö ſebeſsége a'ſokaságot, melly hadakozni jött vala ellene. ez a'magyarázattya. * Ime a'napok el-jönek, midön a'Fölséges meg kezdi ſzabadítani azokat a'kik a'földön vannak: * és el-jö elmének el-ragadtatásában azokra a'kik a'földet lakják. * Es eggyik a'máſik-ellen igyekezik hadakozni: a'város a'város-ellen, és a'hely a'hely-ellen, és a'nemzetség a'nemzetség-ellen, és az ország az ország-ellen. * Es leſzen, mikor ezek leſznek, és meg-történnek a'jelek a'mellyeket az-előtt mutattam néked: és akkor meg-jelenik az én fiam, a'kit láttál, úgy-mint egy fel-jövö férfiat. * Es leſzen mikor meg-hallyák minden nemzetségek az ö ſzavát: és elhadgya ki-ki az ö tartományában az ö egy-más-ellen-valo hadát: * és ſzámlálhatatlan ſokaság gyül-egybe, mint-ha el-akarnának jöni, és ötet meg-gyözni. * Eö pedig állani-fog a'Sion hegye tetején. * A'Sion pedig el-jö, és meg-mutattatik mindeneknek el-kéſzítve és meg-épitve, a'mint láttad a'hegyet ki-vágattatni kéz-nélkül. * Eö pedig az én fiam meg-feddi a' miket a' Pogányok fel-találtak, azokat az ö iſtentelenségeket a'mellyek a'ſzél-veſzhez közelgettenek az ö gonoſz gondolattyokért, és a'gyötrelmekért a'mellyekkel gyötrettetni kezdenek. * mellyek a'lánghoz haſonlíttattak, és munka-nélkül el-veſzti öket a'törvény- által melly a'tüzhöz haſonlíttatott. * Es mivelhogy láttad hogy ö-magához más békeséges ſokaságot gyüjtött; * ezek

a'tíz nemzetségek, a'mellyek fogságba
eſtek az ö földökről az Oſeas király nap-
jaiban, kit fogva vitt Salmanaſar az
Aſſyriuſok királya: és a' vízen-túl vit-
te őket, és más földre vitettettek. * Eök 41
pedig e' tanátſot adták magoknak, hogy
el-hagynák a'Pogányoknak ſokaságát, és
meſſzebb-valo tartományba mennének,
a'hol emberi nemzet ſoha nem lakott:
* hogy akár ott tartanák-meg az ö tör- 42
vényöket, mellyeket meg nem tartottak
vala a'magok tartományában. * Az Eu- 43
fráteſ folyó-vízének pedig ſzoros útain
menének-be. *Mert akkor jeleket tön né- 44
kik a'Fölséges, és meg-állatá a'folyó-víz-
nek ereit míg által-mennének. * Mert ab- 45
ba a' tartományba igen-hoſſzú út volt,
más-fel eſztendei: mert az a'tartomány
Arſaretnek hívattatik. * Akkor ott laká- 46
nak az utólſo ideig: és moſt iſmég mikor
el kezdenek jöni, * iſmég meg-állattya 47
a' Fölséges a' folyó-víznek ereit, hogy
által mehéſsenek: ezekért láttad a'ſoka-
ſágot békeséggel. * De a'kik el-hagyat- 48
tattak-is a'te néped-közzül, ezek a'kik
az én határimban találtatnak. * Leſzen 49
azért, mikor el kezdi veſzteni az egybe-
gyült nemzetségeknek ſokaságát, meg-
oltalmazza azokat a'kik meg-maradtak
a'nép-közzül: * és akkor mutat azoknak 50
igen ſok chodákat. * Es mondék én: 51
Uralkodo Ur, azt mutaſd-meg nékem, mi-
ért láttam a'tenger közepiből fel-jövő
férfiat. Es monda nékem: * A'mint 52
meg nem viſgálhatod azokat, vagy tud-
hatod a'mellyek a'tenger mélységébe van-
nak: úgy nem láthattya ſenki az én fia-
mat a'földön, vagy azokat a'kik ö-vele
vannak, hanem a'napnak idején. *Ez 53
magyarázattya az álomnak a'mellyet láttál,
és a'mellyért meg-világoſíttattál itt egye-
dül. * Mert el-hattad a'tiédet, és az én 54
törvényemet tanúltad, és kereſted. *Mert 55
életedet bölcheséggel rendelted, és az el-
medet anyádnak hittad: * és azért mu- 56
tattam-meg néked a'Fölségeſnél a'jutal-
makat. mert leſzen más harmad nap-
után, egyebeket ſzóllók néked, és nehéz
és choda dolgokat magyarázok-meg né-
ked. * Es el-indúlék, és által-mének a'me-
zőre, igen dichöítvén és dícsérvén a'Föl-
ségeſt a'chodákért mellyeket az időben
chelekeſzik vala: *és mivelhogy igazgat- 58
tya azt, és a'mellyek az időkben történ-
tek: és ott három napig ülék.

XIV. Rész.

ES lőn harmad napon, és én a'cher- 1
fa-alatt ülök vala. * Es íme, ſzózat 2
jöve-ki hozzám a'chipke-bokorból,
és monda: Eſdra, Eſdra. Es mondék: Ihól
vagyok én, Uram. Es fel-állék a'lábaim-
ra. Es monda nékem: * Meg-jelenvén 3
meg-jelentém a'chipe-bokorban, és ſzóllot-
tam Moyſeſnek, mikor az én népem Egyip-
tusban ſzolgái vala, * és el-küldém ötet, 4
és ki-hozám ötet a'Sina hegyére, és magam-
nál tartám ötet ſok napokig. * és beſzél- 5
lek néki ſok chodákat, és meg-mutatám
néki az idők titkait és végét, és paranchó- 6
lék néki, mondván: *Amaz igéket ki-jelen-
tſed, és ezeket el-rejtſed. * És moſt mon- 7
dom néked: * Jegyezd-fel a'miket mutat- 8
tam, és a'melly álmokat láttál, és a'melly
magyarázatokat hallottál, helyheztſed ſzí-
vedbe azokat: * mert te be-vételed min- 9
denektől, meg-térſz meg-maradván az én
tanátſombol a'hozzád-haſonlókkal, míg
el-végeztetſenek az idők. * mert a'világ 10
el-veſztette az ö ifiuſágát, és az idők
meg-vénhedni ſietnek. * Mert tizen-két
részre oſztatott a'világ, és el-múlt an-
nak tized része 's a'tized részének fele.
* hátra vagyon pedig abban a'tized rész- 12
nek fele. * Moſt azért rendeld-el házadat, 13
es dorgáld-meg a'te népedet, és vígaſz-
tald-meg annak alázatoſit, és mongy-
ellene már a'romláſnak, * és erezd-el ma- 14
gadtól a'halandó gondolatokat, és veſd-
el magadtól az embeti terheket, és vet-
közzél-le már az erötlen természetből, és
tedd fel-fele a'te igen nehéz gondolati-
dat, és ſiess ki-menni ez időkből: * mert 15
a'mi gonoſzokat moſt láttál hogy történ-
tenek, iſmég gonoſzbakat chelekeſznek
ezeknél: * mert a'menyivel erötlenb lé- 16
ſzen a'világ a'vénség-miatt, annyival
inkább meg-fokaſodnak a'benne-lakókon
a'gonoſzſzak. * Mert meſſzebb távozott 17
az igaſság, és el-közelgetett a' hazug-
ság. Mert fiet már el-jöni, a'melly lát-
láttál. * Es felelék, és mondék te-előt- 18
ted Uram: *Imé én el-megyek, a'mint pa-
rancholtad nékem, és meg-dorgálom a'
jelen valo népet. A'kik pedig ez-után szü- 19
lettetnek, ki inti-meg? * Setétſegbe hely- 20
heztetett azért e'világ, és a'kik benne lak-
nak, világoſság-nelkül vannak. * Mert 21
a'te törvényed meg-égettetett, az-okáért
ſenki nem tudgya a'mellyek te-tőled
lőttek, vagy michoda dolgok kezdetnek-
el. * Ha azért nálad kedvet találtam, 22
erezd belém a'Szent Lelket, és meg-írom
mind a'mi lött e'világon eleitől-fogva,
mellyek írva vóltak a'te törvényedben,
hogy fel-találhaſsák az emberek az ösvényt, és a'kik élni akarnak az utólſo
időben, éllyenek. * Es felele nékem, és 23
monda: El-menvén gyüjtſd-egybe a'népet,
és mond-meg nékik, hogy ne kereſsenek
téged negyven napig. * Te pedig kéſzíts 24
magadnak ſok puſzpáng-fákat, és vedd
melléd Sáreát, Dábriát, Salemiát, Eka-
nuſt, és Aſielt, ez ötöt a'kik kéſzek gyor-
ſan írni. * Es jöj ide, és én meg-gyújtom 25
a'te ſzívedben az értelemnek gyertyáját,
melly el nem óltatik míg nem el-vé-
geztetſenek a' miket írni kezdeſz. * Es 26
el-végezvén akkor, némellyeket nyilván
meg-jelents, némellyeket a' bölcheknek
titkon adgy eleikbe. mert hólnap ezen
órán kezdeſz írni. * Es el-menék, a'mint 27
meg-parancholta nékem, és egybe-gyüj-
tém az egéſz népet, és mondék: *Hallyad 28
Iſrael ez igéket: *Bújdoſtak a'mi atyáink 29
eleitől-fogva Egyiptusban, és onnét ki-
ſzabadúltanak: * és az életnek törvényét 30
el-vötték, mellyet meg nem őriztenek, a'
mellyet ti-is ö-utánnok által-hágtatok:

* és örökségül adatott néktek a'föld, és a' Sion földe, es a'ti atyáitok, es ti-is hamisságot chelekedtetek, és nem tartottátok-meg az útakat a'mellyeket parancholt néktek a'Fölséges: * és mivelhogy igaz bíro, el-vötte tőletek egy-ideig a'mit ajándekozott vala. * Es most ti itt vattok, és az atyátok-fiai közöttetek vannak. * Ha azért parancholtok a'ti értelmeteknek, és tanittyátok a'ti szíveteket, elevenen megmaradtok, és a'halál-után irgalmasságot nyertek. *Mert el-jö az itélet a'halál után, mikor ismeg meg-elevenedünk: és akkor az igazaknak nevök meg-jelennek, és az istenteleneknek chelekedetök meg-mutattatnak. * En hozzám azért most senki ne járullyon, se ne keresen engem negyven napig. *Es mellem vevem az öt férfiat, a' mint parancholta vala nékem, és el-menénk a'mezöre, és ott maradánk. * Es második napra jutek, és ime szózat hívva engem, mondván: Esdra, nyisd-fel a' szádat, és idd-meg a'mivel itatlak. * Es fel-nyitám a'szamat, és ime teli pohár adatik vala nekem. Az teli vala mint-ha vízzel: annak szine pedig hasonló a'tüzhöz. *Es el-vévém, és meg-ivám: és mikor abból ittam volna, gyötrödik vala a'szivem az értelem-miatt, és a'szivemben nevekedik vala a'bölcheség. Mert a'lelkemben megtartatek az emlekezet. * Es meg-nyilek a'szám, és többé nem tetetek-bé. * A'Fölséges értelmet ada az öt férfiaknak, és meg-irák az etizakának chodálatos dolgait a'mellyek módatnak vala, a'mellyeket nem tudnak vala. * Ejjel pedig kenyeret észnek vala, én pedig nappal szóllok vala, és éjjel nem halgatok vala. * Irattatának pedig negyven napig ket-száz négy könyvek. * Es lön, mikor be-töltötték volna a'negyven napot, szólla a'Fölséges, mondván: A'miket elsöben irtál, nyilván megjelentsed, és olvassák a'méltók 's a'méltatlanok: *a'hetven utólsókat pedig megtartsad, hogy azokat a'te néped-közzül-való bölcheknek adgyad. * Mert ezekben vagyon az értelemnek ere, és a'bölcheségnek kút-feje, és a'tudománynak folyó-vize. Es úgy chelekedém.

XV. Rész.

IMé az én népemnek hallattára beszéld-meg a'profétálásnak beszédit, mellyeket a'szádba bochátok, úgy-mond az Ur: * és miveld-meg, hogy papirosra irattassának, mert igazak és bizonyosak. * Ne felly az ellened-való gondolatoktól, se ne háborgassanak téged az ellen-mondók hitlenségi. *Mert minden hitlen az ö hitlenségében hal-meg. * Imé én hozok, úgy-mond az Ur, a'föld kerekségére ostorozásokat, fegyvert, és éhséget, és halált, és veszedelmet: * mivelhogy igen megferteztette a'hamisság az egész földet, és bé-tellyesedtek az ö ártalmas chelekedetek. * Az-okáért mongya az Ur: * Már el nem halgatom az ö istentelenségeket a' mellyeket istentelenül chelekesznek, sem el nem szenvedem azokat a'mellyeket hamissan chelekesznek. imé az ártatlan, és az igaz vér hozzám kiált, és az igazak lelkei szüntelen kiáltnak. *Bosszút-álván bosziztállok érettek, úgy-mond az Ur, és minden ártatlan vért hozzám veszek ö-közzülök. * Ime az én népem mint a'nyáj öléshe vitetik, már nem szenvedem ötet Egyiptus földében lakni: * hanem ki-viszem ötet hatalmas kezzel és fel-emelt karral, és megverem chapással mint az-elött, és megveszténi minden ö földét. * Sirni-fog Egyiptus, és az ö fondamentomi chapással meg-verettetnek, és ostorozással mellyeket az Isten hoz reája.* Sirni-fognak a'földet-mivelö munkálok, mert el-fogynak az ö magvok, a'ragyától, és a'kö-elsötöl, és a' rettenetes ászalytól. *Jaj a'világnak, és a' kik abban laknak: * mert el-közelgetett a' fegyver és az ö romlások, és fel-kel a'nemzetség a'nemzetség-ellen harczra, és palos az ö kezökben. * Mert zúrzavar lészen az emberek-között; és ezek amazokellen el-hatalmazván, nem gondolnak az ö királyokkal, és az ö chelekedetekben valo útnak fejedelmi az ö hatalmasságokban. * Mert az ember a' várasba kivánkozik menni, és nem mehet. * Mert az ö kevélységekert a'várasok meg-háborodnak, a' házak le-romlanak, az emberek felnek. *Nem könyörül ember az ö felebarattyán, hogy el-rontsa azoknak házát fegyverrel, el-koborollya azoknak marhájokat, a'kenyérböl-való éhség 's a' tok háborúságmiatt. * Ime, en egybe-hívom, úgy-mond az Isten, a'földnek minden királyit hogy engem fellyenek, a' kik Nap-kelet-felöl vannak, és Del-felöl, és Nap-nyúgat-felöl, és a'Libanus-felöl, hogy magokra fordittsák, és meg-fizessék a'miket nékik adtak: * a'mint chelekeszsznek a'mái napig az en választottaimnak, úgy chelekezem és viszsza-adom kebelökbe. Ezeket mongya az Ur-Isten: * Nem kedvez az en jobb-kezem a'bünösöknek, se meg nem szünik a' fegyver az ártatlan vernek ki-irtóitól a' földön. * Az ö haragjából tüz ment-ki, és meg-emésztette a'föld fondamentomit, és a'bünösöket mint a'meg-gyújtott szalmát. * Jaj azoknak a'kik vétkeznek, és meg nem tartyák az én parancholatimat, úgy-mond az Ur. * nem kedvezek azoknak. Mennyetek-el fiaim a'hatalmasságtól. Ne ferteztessétek-meg az én szentelésemet, * mert ismeri az Ur mind a'kik ellene vétkeznek: az-okáért adta azokat halálra, és meg-ölésre. * Mert már el-jöttek a'földnek kerekségére a'gonoszszak, és azokban maradtok. mert nem szabadítmeg titeket az Isten, mivelhogy vétkeztetek ellene. * Imé az iszonyú látás, és annak ábrázattya Nap-keletröl. * Es ki-jönek az Arabiai sárkányoknak nemzetségi sok szekereken, és mint a'szél, vitetik az ö sokaságok a'földön, úgy hogy már fellyenek és reszkessenek minnyájan a'kik öket hallani-fogják * a' kármányok dühösködvén haraggal, és ki-jönek mint a'kanok az erdöböl, és nagy erövel jönek-el, és szembe-állanak a'harczon velek, és el-pusztittyák az Assyriusok földének részét. * Es ezek-után eröt vésznek a'sárkányok, meg-

emlekezvén az ö eredetekről, és meg-térnek egybe-gyülvén nagy erövel, hogy amazokat meg-kergessék. * Ezek meg-háborodnak, és halgatni-fognak amazoknak erejétöl, és futásra fordittyák a'lábokat, * és az Assyriusok határából a'lovas megszállya öket, és meg-emészt eggyet közzülök, és felelem 's retteges lészen az ö hadokban, és viszsza vonyás az ö királyok ellen. * Imé felyhök lésznek nap-keletről, ésészakról mind dél-ig, és az ö tekintetek igen iszonyú, tellyes haraggal és szel-vészszel, * és egy-másba ütköznek, és sok chillagot le-vernek a'földre, és az ö chillagjokat, és mind hasig lészen a'fegyver miatt ki-ontatott vér, * és az embernek ganeja a'tevének hevedereig, és nagy felelem és retteges lészen a'földön, * és iszonyodnak a'kik láttyák azt a'haragot, és a'retteges el-fogja öket: és ezek után bevseges zápor-esök indúlnak * delről és északról, és más része nap nyugatról: * és el-hatalmaznak a'szelek nap-keletről, és be-rekesztik azt, és a'felyhöt mellyet haragomban támasztottam, és a'chillagzat meg-töretik melly a'nap-keleti és a'nap-nyúgati tartománynt meg-remíti vala: * és fel-emelkednek a'nagy és erös felyhök rakvák haraggal, és a'chillagzat, hogy meg-rettentsek az egész földet, és a'benne-lakókat, és minden magas és tettetes helyre iszonyú egi-háborút öntnek-ki, * tüzet és kö-essöt, és röpösö kardokat, és sok vizeket, hogy meg-tellyenek minden mezök-is, és minden patakok a'sok vizeknek áradásával. * és el-rontyák a'városokat, és a'kösfalokat, és a'hegyeket, és a'halmokat, és az erdök fáit, és a'reteknek füvét, és azoknak gabonáját. * És által-mennek bátorságosan Babylon-ig, és meg-tapodgyák azt: * egybe-gyülnek hozzája, és meg-kerülik azt, és ki-öntik az egi-háborút, és minden haragot ö-reája, és fel-megyen a'por és a'füst az égig, és minnyájan körös-körül siratni fogják azt: * és a'kik ö-alatta meg-maradnak, azoknak szolgálnak a'kik rettentettenek. * Es te Asia eggyezvén Babylonnak reménségével, és az ö személyének dicsösége, * jaj néked nyomorúlt, mivelhogy hasonlóvá löttél hozzája, és fel-ékesitetted a'te leányidat a'paráznaságra, hogy kedveskedgyél és dicsekedgyél a'te szeretöidben, a'kik veled mindenkor kivántak paráználkodni. * A'gyülölségest követted minden ö cselekedetiben, és találmányiban: az-okáért mongya az Isten: * Nyomorúságokat bochátok reád, özvegységet, szegénységet, és éhséget, és fegyvert, és dög-halált, hogy a'te házaid el-pusztúllyanak romlással, és halállal, és a'te erödnek dicsösségével. * Mint a'virág el-szárad, mikor fel-támad a'hévség a'melly reád bocháttatott, * meg-erötlenülsz mint a'meg-sebesittetett nyomorúlt és az aszszony'állatoktól meg-ostoroztatott, hogy bé ne fogadhassanak téged a'hatalmasok és a'te szeretöid. * Vallyon így gyülölnélek-e én téged, úgymond az Ur, * ha meg nem ölted volna az én választottaimat minden időben, fel-

emelvén kezeidet az ütésre, és mondván azoknak halalán, midön meg-részegedtél volna: * Ekesitsd-fel az orczád szinét? * A'te paráznaságodnak jutalma a'te kebeledben vagyon, azért fizetést veszesz. * A'mint chelekedtél az én választottaimmal, úgy-mond az Ur, úgy chelekedzik veled az Isten, és nyomorúságra ád téged. * Es a'te magzatid ehhel halnak-meg, és te kard miatt esel-el, és a'te városid el-rontatnak, és minnyájan a'tiéid a'mezön fegyver miatt esnek-el. * Es a'kik a'hegyeken vannak, ehhel halnak-meg, és meg-eszik az ö húsokat, és vert isznak, a'kenyernek éhsége és a'víznek szomjúsága-miatt. * Bóldogtalan a'tengeren járúz, és ismég nyomorúságokra találsz. * Es az által-menetelben el-rontyák a'meg-ölettetett várast, és el-tapodgyák némelly részét a'te földednek, és a'te dicsösségednek részét ki-gyomlályák, ismeg viszsza-térvén az el-romlott Babylonhoz. * Es el-rontatván azoknak pozdorja-helyett leszsz, és ök neked tüzgyanánt lésznek: * és meg-emésztnek téged, és a'te városidat, a'te földedet, és hegyeidet, minden erdöidet és gyümölcstermö fádat tüzzel egetik-meg. * A'fiaidat fogva viszik, és jövedelmedet prédául elveszik, és a'te orczádnak dicsöségét elveszték.

XVI. Rész.

Jaj néked Babylon és Asia, jaj néked Egyiptus és Syria. * Eövedzetek-fel magatokat sákokkal és ször köntösökkel, és siratsátok a'tí fiaitokat, és bánkodgyatok: mert el-közelgetett a'tí romlástok. * Fegyver küldetett reátok, és kichoda a'ki azt el-fordíttia? * Tüz küldetett reátok, és kichoda a'ki azt el-óltsa? * Nyomorúságok küldettek reátok, és kichoda a'ki azokat el-verje? * Vallyon el-üzi-e valaki az éhezö oroszlányt az erdöben, vagy meg-óltya-e a'tüzet a'pozdorjában, mingyárt mikor égni kezd? * Vallyon el-veri-e valaki az erös nyilástól elöttetett nyilat? * Az erös Ur bocháttya a'nyomorúságokat, és kichoda a'ki el-verje azokat? * Ki-ment a'tüz az ö haragjából, és kichoda a'ki el-óltya azt? * Villámik, és kichoda nem fel? A'meny dörög, és kichoda nem retteg? * Az Ur fenyeget, és kichoda nem romol-meg tellyességgel az ö orczája-elött? * A'föld meg-rendúlt és annak fondamentomi, a'tenger a'mélységböl habot ver, és annak habjai és halai meg-háborodnak az Urnak szine 's az ö erejének dicsösége elött: * mert erös az ö jobb-keze melly a'kez-íjat meg-vonsza: az ö nyilai, mellyeket el-lö, hegyelek; el nem fáradnak, mikor a'föld határira kezdnek bochátatni. * Imé el-küldetnek a'nyavalyák, és viszsza nem térnek, míg nem el-jöjenek a'földre. * A'tüz fel-gyúlad, és meg nem óltatik, míg nem meg-emésztze a'földnek fondamentomit. * A'mint viszsza nem tér az erös nyilástól elöttetett nyíl, úgy nem térnek-viszsza a'nyavalyák mellyek a'földre küldetnek. * Jaj nékem, jaj nékem: kichoda szabadít-meg

engem az napokban? * Kezdete a'fájdalmaknak és a'sok fokáſzkodáſnak, kezdete az éhségnek és a'sok veſzedelemnek, kezdete a'hadaknak és félni-fognak a'hatalmaſságok, kezdete a'nyavalyáknak és rettegni-fognak minnyájan. * Ezekben mit mivellyek mikor el-jönek a'nyavalyák? * Imé az éhség, és a'chapás, és a'háboruság, és a'ſzorongatás, el-küldettek oſtorúl a'meg-jobbúláſra, * és mind ezekben ſem ternek-meg az ö hamiſságokból, ſem az oſtorokról ſoha meg nem emlekeznek. * Imé, a'gabonának óltsósága leſzen a'földön, úgy hogy azt alíttyák hogy el-igazíttatott nékik a'békeség, és akkor viragoznak a'nyavalyák a'földön, a'fegyver, az éhség, és a'nagy zúrzavar. * mert az éhség-miatt a'földnek ſok lakói el-veſznek, és a'fegyver veſzti-el a'többit a'kik megmaradnak az éhségtöl, * és a'halottak mint a'ganéj el-hányattatnak, és nem leſzen a'ki öket vigaſztallya. Mert a'föld puſztán hagyattatik, és annak váraſi lerontatnak. * nem hagyattatik-meg a'ki a'földet mivellye, és a'ki azt be-veſſe. * A'fák gyümölcsöket termenek, és kichoda ſzedi-meg azokat? * A'ſzölö meg-érik, és kichoda nyomja ki azt? mert nagy puſztaság leſzen a'helyeken. * Mert az ember kívánni-fogja az embert látni, vagy annak ſzavát hallani. * Mert a'várasból tízen hagyattatnak-meg, és a'faluból ketten, a'kik a'sürü erdökben, és a'kö-ſziklák haſadékiban el-rejteznek: * a'mint meg-hagyattatnak az olaj-fás kertben és egy-egy fán három vagy négy olaj-magok, * vagy a'mint a'meg-ízedett ſzölöben a'gerezdek meg-hagyattatnak azoktól a'kik a'ſzölöt ſzorgalmatoſsan meg-viſgállyák: * úgy hagyattatnak-meg az napokban hárman vagy négyen, azoktól a'kik az ö házokat kárdal meg-viſgállyák. * És puſztán hagyattatik a'föld, és az ö ſzánto-földei elparlagúlnak, és az ö útai, és minden ölvenyi töviſet termenek, mivelhogy emberek nem járnak azon. * Sírni-fognak a'ſzüzek nem léven mátkájok, sírni-fognak az aſszonyok nem léven férjek, sírni-fognak azoknak leányi nem léven ſegétségek: * az ö mátkájok a'hadban meg-emeſztetnek, és az ö férjek az éhség-miatt el-ſzakaſzkodnak. * Hallyátok pedig ezeket, és értsétek-meg azokat Urnak ſzolgái. * Imé az Ur igéje, vegyétek-bé azt: ne hidgyetek az iſteneknek a'kik-felöl mógya az Ur: * Imé el-közelgetnek a'nyavalyák, és nem kéſnek. * A'mint a'nehézkes mikor a'kilenczedik hólnapban ſzüli az ö fiát, el-közelgetven az ö ſzülésének órája két vagy három óra-előtt, a'fájdalmak környül-veſzik az ö mehét, és a'gyermek az anyamehből meg-indúlván, nem kéſnek egy ſzem-pillantaſig-is: * úgy nem kéſnek a'nyavalyák a'földre jöni, és a'világ nyögni-fog, és a'fájdalmak környül-fogják ötet. * Hallyátok az iget, én népem: kéſzítsétek magatokat a'harczra, és a'nyavalyákban olyanyok legyetek mint a'földnek jövevényi. * A'ki el-ád, mint a'ki elfút: és a'ki veſzen, mint az el-veſztendö. * A'ki kereskedik, mint a'ki haſznot nem veſzen: és a'ki épít, mint-ha nem laknek benne. * A'ki vét, mint a'ki nem arat: úgy a'ki ſzölöt metſzen-is, mint a'meg nem ízedö. * A'kik meg-házaſodnak, úgy-mint ha fiakat nem nemzenének; és a'kik meg nem házaſodnak, mint az özvegyek. * Azokáért a'kik munkálkodnak, ok nélkül munkálkodnak: * Mert az ö gyümölcsöket az idegenek árattyák-le, és az ö marhájokat el-ragadozzák, és házokat elrontyák, és az ö fiokat el-fogják, mert fogságra és éhségre nemzik az ö magzattyokat. * És a'kik tolvajláſsal kereskednek, mentöl inkább fel-ékesítik az ö váraikat és házokat, és örökségöket, és az ö ſzemélyeket, * annál inkább fel-gerjednek ellenek az ö vétkekért, úgy-mond az Ur. * A'mint gyülöli a'parázna aſzſzony az ö kotmatos és igen jo-aſzſzony'állatot, * úgy gyülöli az igaſság a'hamiſságot mikor felékesíti magát, és ſzemtöl-ſzembe vádolyák, mikor el-jö a'ki meg-büntet minden büntevöt a'földön. * Az-okáért ne legyetek haſonlatoſok ö-hozzája, ſe az ö chelekedetihez: * mert még egy kevés-múlva, és el-vétetik a'hamiſság a'földröl, és az igaſság orſzágol közöttetek. * Ne mongya a'bünös hogy ö nem vétkezett: mert tüzes ízenet eget annak a'fején, a'ki azt mongya: Nem vétkeztem az Ur-Iſten 's az ö dichöſsége-élött. * Imé az Ur meg-iſméri az embereknek minden chelekedeteket, és találmányokat, és gondolattyokat, és ſzívöket. * Mert azt mondotta: Légyen a'föld, és lött; légyen az ég, és lött. * És az ö igéje-által fondáltattak a'chillagok, és tudgya a'chillagok ſzámát. * A'ki megviſgállya a'mélységet, és azoknak kincheit: a'ki meg-mérte a'tengert, és annak bévségét. * A'ki a'tengert a'vizek-közibe rekeſztette, és a'földet a'vizek-fölött fel-függeſztette az ö igéjével. * A'ki az eget ki-terjeſztette mint a'bólt-hajtáſt, a'vizek-fölött fondálta azt. * A'ki a'puſztában vizes kútakat helyheztetett, és a'hegyek tetején álló-tavakat hogy folyó-vizek bocháttatnának-ki a'magas kö-ſziklákról, hogy meg-itatná a'földet. * A'ki az embert formálta, és a'ſzívét a'teſt közepire helyheztette, és lelket bochátott belé, életet és értelmet, * és a'Mindenhato Iſtennek lehelletét ki mindeneket teremtett, és megviſgál minden el-rejtett dolgokat a'földnek rejtekiben. * Ez tudgya a'tí találmányotokat, és a'miket gondoltok a'tí ſzíveitekben, vétkezvén és el-akarván titkolni büneiteket. * Az-okáért az Ur viſgálván meg-viſgálta minden chelekedeteteket, és el-vilzen miſnyájotokat, * és tí meg-ſzégyenültök midön a'tí vétkeitek az emberekeleibe jönek; és a'hamiſságok léſznek, a'mellyek vádolóúl elö-állanak az napon. * Mit fogtok mivelni? vagy mint rejtitek-el büneiteket az Iſten 's az ö Angyali-előtt? * Imé itélö-bíró az Iſten, feljyetek ötet. Szünnyetek-meg a'tí büneitektöl, és feljétsétek-el már a'tí hamiſságitokat chelekedni mind örökké, és az Iſten ki-vilzen titeket, és meg-ſzabadít minden háboruſág-

ból. *Mert ímé fel-gyulad tí-reátok a'ſokaſágos népnek haragja, és el-ragadnak némellyeket közzületek, és meg-ölvén eledelül adnak a'bálványoknak:*és a'kik eggyeznek ö-velek, nevetésre leſznek azoknak, és gyalázatra, és tapodáſra. * mert minden helyeken, és a'ſzomſzéd városokban, ſok támadás leſzen az Urat-félök ellen. * Leſznek mint az eſztelenek, ſenkinek nem kedvezvén, el-kóborolván és el-puſztítván a'kik még az Urat-félik.* mert el-puſztíttyák és el-kóborollyák marhájokat, és házokból ki-vetik öket. * Akkor ki-tetſzik az én válaſztottaimnak próbáláſa, mint az arany melly a'tüztöl meg-próbáltatik. * Hallyátok én ſzerelmeſim, úgy-mond az Ur: Imé jelen vannak a'háboruſágnak napjai, és azokból meg-ſzabadítlak titeket. * Ne féllyetek, ſe ne kételkedgyetek, mert az Iſten a'tí hadnagyotok. *Es a'ki meg-tartya az én parancholatimat és hagyáſimat, úgy-mond az Ur-Iſten, el ne nyomjának titeket a'tí bünéitek, fel ne emelkedgyenek a'tí hamiſságitok. * Jaj a'kik ſzorongattatnak az ö bünöktöl, és be-burittatnak az ö hamiſságoktól, a'mint a'mezö környül-vetétik az erdötöl, és töviſsekkel be-burittatik az ö ösvénye a'mellyen ember által nem mégyen; és ki rekeſztetik, és a'tüznek adatik meg-emésztésre.

VEGE.

NEMELLY ŽIDO, GÖRÖG, ES EGYEB IDEGEN NYELVEN-VALO IGEKNEK ÉS NEVEKNEK MEG-MAGYARÁZÁSA.

A.

AARON, Hegy, a'vagy Hegyi, Hegy-béli.
Abba, Atya: Syriai ige.
Abarim, Által-menetelek, vagy Által-menök.
Abdemelech, Király ſzolgája.
Abdénago, Világoſság ſzolgája.
Abdias, Ur ſzolgája.
Abdon, Szolga.
Abel, Aleph bötüvel, Siralom: egy Város.
Abel, He bötüvel elöl, Heábavaloság: az Adám fia.
Abeſſalom, Békeség attya.
Abia, Ur attya.
Abjathar, Fö atya.
Abigail, Vigaság attya.
Abimelek, Király atya.
Abinadab, Akaratból-valo atya.
Abiſag, Atyának tudatlanſága.
Abner, Atyának ſzövetneke, lámpáia.
Abra, Szolgálo: Görög ige.
Abram, Fölséges, magaſságos atya.
Abrahám, Sokaság attya.
Abſalom, Békeség attya.
Acan, Nyomoruság, Háboruság.
Accaron, Meddöség, Gyümölcstelenség.
Achab, Atyának bátya.
Achaia, Fájdalom, vagy Bánat.
Achaz, Meg-fogo, vagy Tarto.
Achimelech, A'bátyám király.
Achitob, Jóságnak bátya.
Adam, Ember, vagy Földi, vagy Verhenyö.
Adon, Ur, vagy Fondamentom, talp.
Adonai, En Uraim: egy az Iſten nevei közzül.
Adonias, Uralkodo Ur.
Aegyiptus, Szorongatások, vagy Nyomorgataſok: Sidóúl, Miſraim.
Aeneas, Dicséretes, dicsértetett.
Aethiopia, Görögül, Hévség: Sidóúl, Cus, az-az, Feketeség, vagy fekete.
Agabus, Sáska.
Agag, Ház-beja, Ház-fedél, Heja.
Agar, Jövevény-aſzſzony. (zat.
Aggæus, Ekes, Kellemetes.
Ahod, Dicsérö.
Alexander, Férfiúi ſegétö.
Alexandria, Sidóúl, No, az-az, Nyers, vagy Boſzſzontás.
Alleluja, Dicsérjetek az Urat.
Amalek, Nyaló nép.
Amam, Anya, ö felelmek.
Aman, Meg-háborító.
Amana, Hit, vagy Igaz-mondás.
Amaſai, Aleph bötüvel, Erös, vagy Vaſtag.
Amaſai, Ain bötüvel, Nép ajándéka.
Amelech, Király.
Amen, Ugy-légyen, Meg-légyen.
Aminadab, Akaratból-valo nép.
Ammon, ö népe.
Amnon, Hív, Igaz-mondó.
Amorrhæi, Keſerüek, Pártoſok.
Amos, Aleph bötüvel, Erös: az Iſaías attya.
Amos, Ain bötüvel, Terheltetett: egy a'tizen-két Profeták közzül.
Amri, Aleph bötüvel, Keſerü, vagy Szóllo.
Amri, Ain bötüvel, Egy marok, vagy Uraság: az Iſraelnek hadnagya.
Anania, Ur felyhője.
Anathoth, Feleletek, vagy Enekek.
Andreas, Igen-erös, leg-erösb.
Anna, Kedves, vagy Irgalmas.
Antiochia, Szeker vagy kochi helyett.
Aphrica, Sidóúl Pul, az-az, Eſet, vagy Romlás: Iſai. 66. 34.
Aphrica, Nahum 3. 9. Put, az-az, Temérdek, vagy kövér.
Apoſtolus, Küldetett, követ.
Arabes, Eſtveliek: 2. Par. 26. 2.
Arabes, Pſal. 71. 15. Sidóúl Saba, az-az, Meg-térés, fordulás.
Aram, Magaſság, fölség.
Ararat, Rettegéſnek átka.
Arbee, Negy.
Architriclinus, Náſznagy.
Areopagita, Mars-halmáról-valo.
Areopagus, Mars halma.
Areuna, Szekrény, vagy Enek.
Argob, Hant, vagy Göröngy.
Armenia, Sidóúl Ararat, Rettegéſnek átka.
Arnon, Vigadó.
Arphaxad, Gyógyító.
Artaxerxes, Világoſság, vagy Atók.
Aſaph, Egybe gyüjtö.
Aſer, Samech bötüvel, Meg-kötetett: a'Káath fia.
Aſer, Sin bötüvel, Boldogság: a'Jákob fia.
Aſvérus, Fejedelem és fö.
Aſſur, Leſelkedö, vagy Boldog.
Aſtaroth, Nyájak, vagy gazdagſág.
Athalia, Urnak ideje.
Athenæ, Rakás nélkül való.
Attalia, öregbítö, vagy Táplálo.
Ava, Hamiſság, gonoſság.
Axa, Fel-ékesíttetett.
Azarías, Ur ſegedelme.
Azor, Segétö.
Azótus, Sidóúl Aſdod, El-dúlás, el-kóbor ás.

B.

Baal, Bálvány, vagy Uralkodo.
Baal, Oſeæ 10. 24. Arbel-nek olvaſtaſsék, az-az, Harczolt az Iſté.
Bâalim, Bálványok, uralkodók.
Bábel, Elegyítés, öſzve-zavarás.
Bála, Meg-aggott, fel-háborítattott: a'Rákel ſzolgálója, He-bötüvel utól.

Bála, Ain-betűvel utól, El-nyelő, El-ronto: egy Város neve.
Bálaám, Népnek régisége.
Bálak, El-rontò.
Banaías, Ur fia.
Barak, Villámás.
Barachías, Urat-áldò.
Barjóna, Galamb fia.
Barnabas, Vígasztalás fia.
Barsabas, Meg-téres fia.
Barthimæus, Vak fiu.
Bartholomæus, Víz-függesztőnek fia.
Báruch, Áldott.
Bathuel, Istени fiúság.
Batus, A'Hígaknak mértéke.
Beel-phegor, Hasadéknak bálványa.
Beel-zebub, Légynek bálványa.
Beera, Kút.
Behemoth, Barmok, Negy-lábúak.
Bel, Régi.
Bela, El-nyelő, El-rontò.
Belial, El-fordúlt, Iga nélkül-való.
Ben-ennöm, A'maga gazdagságinak fia.
Benjamin, Jobb kéznek fia.
Ben-óni, Fájdalmomnak fia.
Bera, Kút.
Bereśith, Kezdetben: Moyses elsö könyvének neve.
Bersabee, Esküvésnek kúta.
Beth-abara, Által-menetelnek háza
Beth-ania, Engedelemnek, vagy Nyomorúságnak háza.
Beth-aven, Hiúságnak háza.
Beth-dagon, Gabonának háza.
Beth-el, Istennek háza.
Bether, El-osztás.
Beth-lehem, Kenyér háza.
Beth-phage, Völgyek szája háza.
Beth-phogor, Hasadéknak háza.
Beth-sabee, Esküvésnek háza: egy Város.
Beth-saida, Gabonák háza.
Beth-sames, Napnak háza.
Bethul, Szüz.
Bezek, Villámás.
Boanerges, Meny-dörgés fiai.
Bóoz, Erősségben.
Bórith, éles-ízü fü.
Bósor, Erősség, Bástya.
Bozra, ugyan azon.

C.

Caath, Egybe gyülés, öszve-tolyás.
Cades, Szentség.
Cain, Bírás, birattatott.
Caleb, Mint a'szív.
Cana, Buzgò indúlat.
Cananæus, az-az, a'Galilæai Kána faluból-való.
Capharnaum, Penitentziának mezeje.
Cappadoces, Sidóúl Caphthorim, az-az, gólyóbisotskák.
Cariath-iarim, Erdők városa.
Cariath-sepher: Bötük városa, vagy Tudományok városa.
Carmel, Környül-metéléſnek ismereti, vagy Környül-metélt bárány.
Carthaginenses, Sidóúl Tharsis, az-az, örömnek elmélkedése.
Cedar, Feketeség, Szomorúság.
Cedes, Szentség.
Cedron, Meg-feketítettetett, Szomorú.
Cephas, Kö-szál: Syriai szò.
Cetura, Fü-szerszámokkal füstölö, Szépen-illatozo.
Chæreas, Víg.
Chaldæa, Sidóúl Chasdim, az-az, mint az ördögök.
Cham, Meleg, Melegség.
Chánaám, Kalmár, kereskedö.
Charmel, idem quod Carmel.
Cherub, Mint a'mester.
Chodchod, Jaspis-kö.
Chorræi, Dühösségek.
Christus, Meg-kenetett.
Chus, Szerechen.
Cin, Bírás, birtok, meg-vétel.
Cinoth, Siralmak, panaszolkodás.
Cis, Kemény, pozdorja.
Cleophas, Minden dichöség.
Cæleſyria, Horgas vagy Görbe Syria.
Colosenses, Halállal büntettettek.
Corban, Corbana, Ajándek, Bémutatás.
Core, Heth bötüvel utól; Kopasz, kopaság.
Core, Aleph bötüvel utól; Hívo, olvasò. 1. Par. 9. 19.
Corozáim, Ittel-rejtetett dolog vagyon.
Cosbi, Hazug.
Cyprus, Szep.
Cyrus, Mint nyomorúlt.

D.

Dagon, Gabona.
Dalila, Szegénység.
Damascus, Vér nedvesége.
Damascus, 1. Reg. 16. Gyuladásnak, egésnek hasonlatossága, Sidóúl, Dumesek.
Dan, Itelö, vagy Itelet.
Daniel, Isten itelete.
Darius, Meg-keresö.
Dathan, Rend-tartás, Törvény.
David, Szerelmes.
Debora, Mehek, Ige.
Diabolus, Patvarkodo, Vádolo.
Diabolus, Habac. 3. a. 4. Sidóúl, Resef, az-az, Röpüllö-állat, lang.
Didymus, Kettös.
Dina, Itelet, vagy Itélö.
Dionysius, Istentöl chöpögtetett.
Dithalassum, Két tenger.
Doeg, Szorgalmatos, Buslakodo.
Dor, Nemzés.
Dura, Nemzés, vagy Lakás.

E.

Ebal, Régi romlás, rakás.
Ecclesiastes, Predikátor.
Eden: Gyönörüség, kedves öröm.
Edom, Verhenyös, piros.
Eglon, Borjù.
Elcana, Buzgóságos Isten.
Eléazar, Isten segedelme.
Elehanan, Isten kegyelme, vagy Irgalmassága.
Eliacim, Istennek fel-támadása.
Elias, Ur Isten.
Eliezer, Isten segedelme.
Elimelech, Az én Istenem király.
Elizabeth, Esküvésnek Istene.
Eliæus, Istennek szabadítása, vagy Szabadito Isten.
Elle-haddebarim, Ezek az igék: így kezdödik-el Moyses ötödik könyve.
Elnathan, Isten adta.
Emmanuel, Isten velünk.
Emmaus, Tanátstól-felö.
Enac, Orias, Nyak-láncz, nyakbavetö.
Encænia, Meg-újítás, bé-szenteles.
Ennom, Imé ök.
Enos, Ember, vagy Férfiu.
Ephraim, Gyümölchözö, növekedö.
Ephraim, Sidóúl Ephra, az-az, Poros, vagy Onos, 2. Reg. 13. b. 7.
Ephrata, Bev termes, Gyümölchös.
Ephron, Por, föld pora.
Esau, Mivelö, Chelekedö.
Esdras, Segetö, Pitvar.
Esther, El-rejtetett, El-titkoltatott.
Etam, Eö madarok.
Etham, Eö erejek.
Eubúlus, Eszes, Okos.
Ezechías, Ur erösége.
Ezechiel, Isten erösége.
Ezriel, Isten segedelme.

G.

Gaal, El-vetés.
Gabaa, Halom.
Gabriel, Istени ferfi, vagy Isten férfia.
Gad, Szerencses, Fel-övedzett, el-keszült.
Galaád, Bizonyság rakása.
Galatæ, Tejjel szoptatók.
Galgal, Kerek, Forgás.
Galilæa, Forgo, Forgathato.
Gazer, El-mettszés.
Gebal, Határ.
Gedeon, El-rontò, Meg-törö.
Gehenna, Szomoruságnak völgye.
Gelboe, Elö fordúlata a'kerekes.
Gersom, Jövevény ott.
Gerson, Az ö szám-ki-vetése.
Giblij, Határok.
Gihon, Ember-melly, ki-menetel.
Gog, Ház-fedel, Heazat.
Golgotha, Agy kaponya.
Góliath, Által-menés, vagy költözés.
Gomor, Mértek neme.
Gomorrha, Párt-ütö nép.
Græci, Sidóúl Jevanim, az-az, Megchalók.

H.

Habacuc, Tusakodò.
Hallelu-ja, Dicsérjetek az Urat.
Hananias, Az Ur malasztya, kegyelme.
Haram, El-rontatott, el-bontatott.
Havoth-jair, Meg-világositásának városi.
Hebal, Régiségnek rakása.
Heber, Társ, Részes: elöl Heth-bötüvel.

Heber, Ain-bötüvel: Altál-mene-
Hebræus, Altal-ménö. (tel.
Hebron, Társaság.
Heli, Aldozás, Be-mutatás.
Heliópolis, Sidóúl On, az-az, Fájdalom. (tetett.
Henoch, Ajánlatta tott, Be-szentel-
Hermon, El-rontás, el-bontás.
Hesron, Vigasságnak nyila.
Heva, Eleven, élö.
Hierápolis, Szent város.
Hieronymus, Szent név.
Holofernes, Erös hadnagy.
Hor, Hegy.
Horeb, Puszta, pusztaság, kietlen.
Horma, El-rontás, el-bontás.
Hur, Szabadság.
Hus, Tanács.
Hymenæus, Menyekzöi versek.

I.

Jábel, El-folyó, Le-folyó.
Jabes, Sin-bötüvel utól: Szárasság.
Jabes, Sade-bötüvel utól: Szomorúság.
Jakob, Lábat-vetö, Lábbal el-ejtö.
Jahel, Fel-hágo, özetske.
Jahiel, el az Isten.
Jairítis, Meg-világosíttatott.
Jamin, Jobb-kéz, vagy Jobb-kezü.
Japhet, Ki-szélesíttetett.
Iason, Gyógyító.
Javan, El-ragadó.
Jchabod, Hol a'dichöség, Jaj a' dichösegnek.
Idumæa, Vörös, Földi, Verhenyö.
Jebus, Meg-tapodás.
Jechonías, Urnak el-készítése.
Jehu, Maga-leven, Eö-maga, Eö-leven. (ragatott.
Jehus, Sin-bötüvel, Molytól meg-
Jehus, 1. Par. 8. b. 10. Sade-bötüvel: Tanátsoló.
Jemini, Jobb-kez, vagy Jobb-kezü.
Jephthe, Meg nyitó. (masága.
Jerámeel, Ur irgalma, vagy Irgal-
Jeremías, Ur magasága.
Jericho, Hóld, Holnap.
Jeroból, Bálvány-ostromló.
Jeroboam, Nep-ostromló.
Jerosolyma, Békeség látása, Tekelletes látás.
Jerusalem, ugyan azon.
Jesse, Levő, valo, állo.
Jesbok, Meg-üresült, üres.
Jesus, Sidóúl Jehosua, üdvözítö Ur.
Jethro, Fő, böchülletes.
Jezonías, Ur halgatása.
Jezrahel, Isten magva.
Indus, az-az, Indiai: Sidóúl, Hodu, az-az, Dicherés.
India, Job 28. c. 13. Sidóúl Ophir, az-az, Hamu.
Jóab, Atyaság, Atyás.
Joachaz, Urnak meg-fogása.
Joachaz, 2. Par. 34. b. 8. Meg-fogó.
Joachin, Urnak készítése.
Joacim, Urnak fel-támadása.
Jóas, Ketseges, Ketségbe-esö.
Joas, Urnak tüze, 4. Reg. 11. d. 21. Sidóúl, Jehoas.
Jóas, 1. Par. 7. b. 8. & 27. d. 28. Molytól ragatott.
Jób, Szomorkodo, Fájdalmas, Bán-
Jóel, Akaró, El-kezdö. (kodo.
Johanan, Kedves, Kegyes, Irgal-
Johannes, ugyan azon. (mas.
Jonas, Galamb.
Jonadab, Kész-kedvü, Akaratból-
Jonathan, Ur ajándeka. (valo.
Joram, Magas.
Jordanis, Itéletnek folyó-vize.
Josaphat, Itelö Ur.
Joseph, öregbites, öregbüles.
Joseph, Psal. 80. a. 2. Urnak öregbitese: Sidóúl, Jehoseph.
Josias, Ur tüze.
Josue, üdvözítö Ur.
Isaac, Nevetés.
Isai, Ajándek, vagy Lévö, valò.
Isai, En ferfiam: 1. Par. 2. 13.
Isaias, Ur üdvössége.
Isboset, Gyalázatnak ferfia.
Iskariotes, öldöklésnek vagy öléssnek ferfia.
Ismahel, Istennek meg-halgatása.
Israel, Istennel erösb, Istenen hatalmat-vevö.
Issachar, Jutalom, Bér.
Ithamar, Palma-fa szigete.
Jubileus, Kürt, Trombita.
Júdas, Dicheres.
Julius, Pihes, Gyapjas, Szörös.

L.

Lában, Fejr.
Lámech, Szegény, Meg-alázztatott.
Lapidoth, Villámások.
Lázarus, Isten segedelme.
Lechi, áll-kapcza.
Leci, Törvény. (cholt.
Lévi, Egybe-foglalt, öszve-kap-
Leviathan, Egybe-foglalás, Maga társasága.
Lia, Munkálkodo, Fáradságos.
Libanus, Fejrlö.
Libya, Sidóúl Lubim, Tenger szíve.
Lithóstrotos, Kövel hintetett, pádimontomozott.
Lot, Egybe-kötött, öszve-türött.

M.

Maacha, El-kopott, törödött.
Maasías, Ur dolga, Ur chelekedeti.
Maceda, Gyuladás, égés.
Mádian, Itélet, pörlö.
Magdalena, Nagyságos, Nagy chelekedetü.
Magi, Bölchek, vagy Filosofusok.
Malachías, En követem.
Malaleel, Istent-dicherö.
Malchus, Király.
Mammona, Pénz, Gazdagság.
Mamzer, Kurvától született, fattyú.
Manahem, Vigasztalo.
Manasses, El-felejtetett, El-feledés.
Manue, Nyugodalom.
Mara, Keserü.
Marcus, Kovácholo pöröly.
Mardochai, Keserü töredelem.
Maria, Fel-magasztaltatott, Keserüségnek tengere.
Martha, Fel-indito, Ingerlö.
Massa, Terh.
Maspha, ör-állò hely, Vigyázò torony.
Mathúsael, Halálának kivánója.
Matthæus, Ajándekoztatott.
Melchias, Király Ur.
Melchi-sedech, Igasságnak királya
Melchisua, üdvözítö király.
Mesollam, Békeséges.
Mesopotamia, Két folyó-víz-között valo tartomány, Euphrates 's Tigris-között.
Micha, Szegény.
Michael, Kichoda mint az Isten?
Michæas, ugyan azon.
Michol, Kichoda minden?
Miphiboseth, Szájból-valo gyalázat.
Misael, Kichoda kivántatott? (zat.
Misle, Példa-beszédek: Könyvnek
Misphat, Itélet. (neve.
Mna, Font, gira.
Moab, Atyáról, vagy Atyától.
Moria, Keserüség.
Moyses, Ki-vonyatott, tudn'illik a'vizből.
Mysia, Latorságos.

N.

Náaman, Szép.
Nábal, Bolond.
Nábo, Szóllás, profetálás.
Náboth, ugyan azon. (ma.
Nabuchodonosor, Itéletnek siral-
Nachor, Be-rekett, száraz, Aszszu.
Nádab, Kész-kedvü, Akaratból-valo.
Nahasson, Kígyó.
Nahum, Vigasztaló.
Naim, Szép.
Náthan, Ajándekoztatott.
Nathánael, Isten ajándeka.
Nazaræi, El-válaztattak, Szenteltettek.
Nazareth, El-választatott, Szenteltetett: ha pedig Sade bötüvel irják, öriztetettet vagy viragoit teszen.
Neápolis, Uj város.
Nehemías, Vigasztalás.
Nehustan, Rezböl-valo.
Nemrod, Visszza-vonyò, Párt-ütö, Pártos.
Nephthali, Hasonlítás.
Nicolaus, Nep-gyözö.
Ninive, Szép.
Nóe, Meg-szünés, nyugovás.
Noema, Szép, ékes.

O.

Obadías, Ur szolgája.
Obed, Szolga.
Obed-edom, Ember szolgája.
Ochozías, Meg-fogás, meg-raga-
Odollam, Bizonyság nékik. (dás.
Og, Hamuban sült kenyér.
Olla, Fel-emelés, éppen-égö áldozat.
Onam, Fájdalom, Bánat.
Onána, Fájdalom, Hamisság.
Onesimus, Hasznos.
Oolia, Hajlék, Sátor.
Ophni, ököl, marok.

Oreb, Holló.
Oſée, üdvözítő.
Oza, Erőſség, Erő.
Ozias, Ur erőſsége.
Oziel, Iſten ereje.

P.

Palæſtina, Meg-híntetett (hamu-alatt)
Paracletus, Vigaſztalo, Szó-ſzóllo.
Paraſceve, Kéſzület.
Paſcha, Altal-ménés.
Pentateuchus, öt-könyvek.
Pentecoſte, ötvenedik (nap)
Petrus, Kö, Kö-ſzikla.
Phacee, Meg-nyitó.
Phanuel, Iſtent-látó.
Pharao, El-hintő, El-hányo, El-ſzélleiztő.
Phares, El-oſztás: a'Júda fia.
Phares, Sin-bötüvel: 1. Par. 7. d. 16. Lovag.
Phariſæi, El-oſzlottak, El-váltak.
Phaſe, Altal-ménés.
Phaſga, Halom.
Philiſthæa, Hamuval híntetett.
Phinees, Bizodalom orczája.
Phogor, Hafadék.
Phul, Afrika.
Pigmæi, Sidóúl Gamadim.
Probatica, Juhi: A'helynek neve a'hol az áldozatra-valo juhokat tartották.
Proſelytus, Jövevény, Idegen.

R.

Ráab, Kevély, Erös: Pſal. 86. a. 4.
Rabba, Sok, Nagy.
Rachel, Juh.
Raguel, Iſten páſztora.
Rahab, Széles, Ki-terjedett.
Ram, Magas.
Rameſſes, Molynak menydörgéſe.
Raphael, Iſten orvoſsága.
Raphaim, Oriáſok, Orvoſok.
Rebecca, Hizlalt.
Rebla, Reblata, Vetekedés, Viſzſza-vonyás.
Rechab, Szekér, Kochi, Négy-lovú-ſzekér.
Remmon, Poma-gránát.
Reſpha, Ki-nyújtás.
Roboam, Népnek ki-terjeſztője.
Roma, Magas, Erös.
Ruben, Fiát-látó.
Ruma, Magas.
Ruth, Meg-elégedett.

S.

Saph, Gondoló.
Saba, Sin-bötüvel, Meg-fordúlás, téres, Rabság, Fogság.
Saba, Samech-bötüvel, Körül-já-
Sabaoth, Seregek. (rás.
Sabatha, Kerüles, vagy körül-járás
Sabbatiſmus, Nyugodalom, meg-ſzünés.
Sabbatum, ugyan azon.
Sadducæi, Igazak.
Sádok, Igaz.
Sále, Küldés.
Salem, vagy Sallem, Békeség.
Salmanaſar, Kötött-békeség.
Salmon, vagy Salomon, Békeséges.
Salomit, ugyan azon, vagy Békeség.
Salphaád, Rettegéſnek árnyéka.
Samária, örizet, Adamas-kö, Gyémánt, vagy Demánt.
Samſon, Eö-napja.
Samuel, Iſtentöl tétetött.
Sáphan, Sül-diſzno, vagy ürge.
Saphat, Itélő.
Sára, He-bötüvel utól: Urné, aſzſzony: az Abrahám felesége.
Sara, Heth-bötüvel utól: Illatozó, Illatnak aſzſzonya.
Sarai, En aſzſzonyom.
Sarephtha, Falatotskának ſzükvólta.
Sáron, vel Sarona, Tér-hely, Egyenes.
Sátan, Ellenkező.
Saul, Kérettetött, Költsön-adatott.
Saul, 1. Reg. 9. a. 2. Sidóúl Sual, Róka.
Scenopegía, Sátorok, vagy levél-ſzének innepe.
Schibboleth, Kalászos búza-fő.
Sedecias, Ur igaza.
Segor, Kichiny.
Sehon, Ki-gyomlálás.
Sela, El-óldó: a'Júda fia.
Sellum, Békeséges.
Sellum, Marado.
Sem, Nev, Hír, Tétetött.
Semei, Engedelmes, Szó-fogado.
Semei, 1. Par. 2. d. 28. En nevem.
Sennacherib, El-rontáſnak chipke-bokra.
Seon, Szózat, Hang.
Sepharvaim, Könyvek, vagy írók.
Sephora, Szép, a'vagy kürt, Exod. 1. c. 15. Sin-bötüvel.
Sephora, Exod. 2. d. 22. Madár, Veréb: a'Moyſes felesége.
Seth, Tétetött.
Sethim, Ki-terjeſztéſek.
Siba, Hadi ſereg, Vitézség.
Sibboleth, Terh.
Sicera, Réſzegség.
Sichem, Váll.
Sihor, Fekete, Zavaros: a'Nilus folyó-vize.
Siloe, Küldött, küldő.
Simeon, Hallo, meg-halgatás.
Simon, Engedő, Szó-fogado.
Sin, Samech-bötüvel, Chipke-bokor: Exod. 16. a. 1.
Sin, Sade-bötüvel, Fegyver, país.
Sion, Rakas: 2. Reg. 5. b. 7. Zörges. Deut. 4. g. 48.
Siſara, Fechket-látó.
Sodoma, Eö titkok.
Somer, örizö.
Sophtim, Birák.
Sorec, Szölö-kert.
Stephanus, Korona, meg-koronáztatott.
Sulamitis, Békeséges, Tekélletes.
Sunamítis, Aluvo.
Suſanna, Liliom, Róſa.

T.

Tarſus, Szárnyas, Tollas.
Thábor, Válaſztás, Tiſztaság.
Thaddæus, Dícherö.
Thamar, Pálma-fa, Annak gyümölche.
Thare, Szaglò, Illatozó.
Tharſis, örömnek meg-nézéſe.
Thau, Jel, Jegy.
Thecua, Köteletske, Reménség.
Theraphim, Bálvány-képek.
Thomas, Melység, Kettös.
Thopheth, Dob, El-hitetés, el tévelyítés.
Timæus, Vak, Vakság.
Timotheus, Iſten tiſzteſsége.
Titus, Tiſzteletes, Tiſzteſséges.
Tobias, Jó Ur.
Tubalcain, Világi jóſzág, birtok, örökség.
Tyrij, Sidóúl Sorim, az-az, Nyomorgatók.

V.

Vajikra, Es hívá: Moyſes harmadik könyve.
Vajedabber, Es ſzólla: Moyſes negyedik könyve.
Vaſthi, Ivó, Köppentő.
Veelle-ſemoth, Es ezek a'nevek: Moyſes második könyve.
Ur, Tüz.
Urías, Ur tüze.
Uriel, Iſten világoſsága.

Z.

Zabad, Jegy-ruha, Jegy-ruhás.
Zabdi, ugyan azon.
Zabulon, Lakó-hely, Hajlék.
Zacchæus, Tiſzta.
Zacharías, Ur emlékezeti.
Zambri, Eneklő.
Zára, Nap-kelet, nap fel-támadáſa.
Zebedæus, Jegy-ruha, Jegy-ruhás.
Zebee, Áldozat.
Zelótes, Buzgóságos.
Zelpha, Szájnak folyáſa, chöpögéſe.
Zoróbabel: Idegen a'ſzégyentöl, vagy ſzégyensegtöl.

VÉGE.

BIBLIAI LAISTROM, MELLY RÖVIDEDEN MEG-MVTATTYA A' BÖTÜK RENDI-SZERENT, MINÉMŰ DOLGOKAT FOGLALlyon magában a' Szent Biblia.

E' Bibliának Laistromában, Kegyes Olvasó, azelsö szám a' könyv részét jelenti; az utánnavalók azimillyen jelig †, a' vagy a következendö könyvig, azon részben valo verseknek jelei. Például légyen azelsö ige, Aaron, *holott imillyen számokat találsz:* Exod. 4, 14, 16, 30 † 5, 1 † 6, 13 † 7, 1, 2. *mellyeket imigyen kell olvasni:* Exodusnak negyedik részében, 14. versében, 16. versében, és 30. versében. *Ismég:* 5. részében, 1. versében. 6. részében, 13. versében. *Midön pedig chillagotska tétetik a szám után, imigyen* (Lev. 8 *.) *azt jelenti, hogy abban a' részben egy-néhány versekben vagyon emlekezet arról a' dologról: a' vagy hogy azt a' helyt kivált-képpen meg kell tekinteni. Bizonyos külömbségeért pedig az* Ecclesiastes *és az* Ecclesiasticus *könyveinek, azt vedd eszedbe, hogy az* Eccle. *az* Ecclesiastes-nek, *az* Eccli. *pedig, az* Ecclesiasticus-nak *jele.*

A.

Aaron társúl adatik Moysesnek az öttsének, Exod. 4, 14, 16, 30 † 5, 1 † 6, 13 † 7, 1, 2. Mich. 6, 4. Levinek harmad izen valo unokája, Exo. 6, 16, 18, 20. kivalt-keppē-valo rēdtartásal fel-izenteltetik a' fiaival eggyütt a' Papi izolgalatra és tiszte, Lev. 8*. Num. 3, 10. Deut. 18, 5. Hebr. 5, 4. a' mint az Ur parancholta, Exo. 29*. † 40, 12. Aaron és a' fiai papi öltözeteknek ékessége, Exo. 28*. a' kik az Aaron pap meltoságat böchülleni nem akarták, szokatlan halállal vesztek-el, Num. 16, 3, 11, 30, 31. Jeles chodával mutattatik-meg, hogy Aaron egyebek-fölött Fö-pappá valaszlatott az Istentöl, Num. 17, 5, 8. az áldozat után ki-terjesztven kezet, meg-áldgya a' nepet, Lev. 9, 22. örök törvény-izerent veszi a' neptöl az áldozatokat 's a' zengeket, Num. 18, 8, 9, 11, 12 *. és a' Levitáktól a' dezmak dezmáját, Num. 18, 26, 28. meg-hal, Num. 20, 28 † 33, 36. Deut. 10, 6 † 32, 50. a' Fö-papságban követi ötet Eleazar, Num. 20, 26. Deut. 10, 6. az Aaron dicherete, Eccli. 45, 7, 8, 9 *.

Abarim hegy, melyröl Moyses halálának-elötte meg-izemlélte Kanaan-földet, Num. 21, 11 † 27, 12 † 33, 44. Deut. 32, 49.

Abba atyám, Mar. 14, 36. Rom. 8, 15. Galat. 4, 6.

Abdemelek, a' Jeremias öltalmazója és gond-viselöje, Jer. 38, 7. meg-szabadittatik a' Kaldæusok fegyvertöl, Jer. 39, 16, 17.

Abdenago az égö kemenczébe vettetik, Dan. 3, 21. Azariásnak neveztetik, Daniel. 1, 6.

Abdias el-rejti az Ur profetáit, 3. Reg. 18, 3, 13.

Abdon, Israël Birája, Judic. 12, 13.

Abel meg-ölettetik a' bátyától Káintól, Genes. 4, 8. 1. Joan. 3, 12. emlekezet vagyon róla, Mat. 23, 35. Luc. 11, 51. Heb. 1, 4 † 12, 24.

Abiam, a' Roboam fia, a' Júda királya, 3. Reg. 14, 31 † 15, 1. 2. Par. 13, 15. Asa-t hadgya magaután az országlásra, 3. Reg. 15, 8. Matth. 1, 7.

Abjatar ki-menekedik a' Saul kezéböl, 1. Reg. 22, 20. Dávidhoz szalad Czejlába, 23, 6. Adoniáshoz adgya magat, 3. Reg. 1, 7. ki-vettetik a' Papságbol, 2, 27. a' mint meg-mondatott, 1. Reg. 2, 30, 32.

Abidan, a' Benjamin hadnagya, Num. 1, 11.

Abigail, az istentelen Nábal felesége, 1. Reg. 25, 3. Dávid királyhoz megyen felesegül Nabálnak halála után, 25, 39.

Abimelek, a' Gerara királya, el-veszi Ábrahámtol Sárát, Genes. 20, 2. szövetséget szerez Abrahámmal, Genes. 31, 23, 32. Isaákkal-is, Genes. 26. 31.

Abimelek, a' Gedeon fia, Judic. 8, 32. meg-öli hetven attyafiait, és malom kövei ölettetik-meg, Judic. 9, 5, 53. 2. Reg. 11, 21.

Abiron, Moyses-ellen támad, és a' föld el-nyeli, Num. 19 *. † 26, 10. Deut. 11, 6. Pf. 105, 17. Eccli. 45, 22.

Abisag, Dávid királyhoz vitetik, 3. Reg. 1, 3. Adonias felesegül kereti, 2, 17.

Abisai, a' Sarvia fia, 2. Reg. 2, 18 † 16, 9 † 19, 21 † 20, 6 † 23, 18.

Abiu és Nádab, az Aaron fiai, tüzzel emésztetnek-meg, Lev. 10, 2. Num. 26, 61.

Abiud, a' Zorobabel fia, Matt. 1, 13. Ananiának neveztetik, 1. Par. 3, 19.

Abner, a' Saul vitézi hadnagya, Isbosetet tészi Israëlnek királyává, 2. Reg. 2, 8. Dáviddal szövetséget szerez, 3, 12. meg-ölettetik Joábtól, 2. Reg. 3, 27.

Abra, a' Júdit szolgálója, Judith 8, 32 † 10, 2. szabadosa tétetik, 16, 28.

Abram, a' Táre fia, a' Sára ferje, Gen. 11, 29. ki mégyen hazájából az Ur parancholattyára Kanaán-földébe, 12, 4. Egyiptusba megyen, 12, 10. Kanaán-földebe ter, 13, 1. meg-szabadittya Lótot az ellenség kezéböl, 14, 14. igéretet vészen magya felöl, 15, 4 † 17, 16 † 18, 10. Agarral hál, 16, 4. igeretet vészen magya felöl, és jelt a' szövetségröl, és Abrahámnak neveztetik, 17, 5. könyörög a' Sodomaiakert, 18, 23, 28, 32. Isaák születtetik neki, 21, 2. kész meg-áldozni Isaákot, 22, 9. el-küldi szolgáját hogy feleséget keressen a' fiának Isaáknak, 24, 4. meg-hal, 5, 8. dichertetik, Eccli. 44, 20. ök nemzetségek és mindé hivök attyának neveztetik, Gen. 17, 5. Isa. 51, 2. Matt. 3, 9. Luc. 19, 9. Joan. 8, 39. Rom. 4, 11, 17, 18 † 9, 7. Gal. 3, 8. ö-róla és a' magvárol emlekezet vagyon, Jos. 24, 3. Isaiæ 41, 8 † 51, 2. Ezech. 33, 24. 2. Esdr. 9, 7. Mat. 8, 11. Act. 7, 2, 16. Heb. 11, 17.

Abraham fiainak kik neveztetnek, Joan. 8, 33. Rom. 9. 7. Gal. 3, 7.

Absalom, a' Dávid fia, 2. Reg. 3, 3. meg-öli az attyafiat, és a' Gessur királyához Tolomáihoz szalad, 13, 37. viszszá-hivattatik, 14, 21, 23. el akarja foglalni az attya országat, 15, 6. az attya ágyasival paráználkodik, 16, 22. a' profetálás szerent, 12, 11. három dárdával által-verettetik Joábtól, 18, 14.

Adam teremtetik, Gen. 1, 27. paradichomba helyheztetik, és a' tudomány fajától meg-tiltatik, 2, 15. Evának tanátsából meg-szegi a' parancholatot, és paradichomból ki-üzettetik, és ki-rekesztetik, 3, 6, 23. Ose. 6, 7. meg-hal, Gen. 5, 5. Rom. 5, 14. 1. Cor. 15, 22.

Adni bóldogh hogy-sem elvenni, Eccli. 4, 36. Act. 20, 35.

Személy-válogatás nélkül kell adni, fö-képpen a' hitben eggyezöknek, Eccli. 7, 35 † 12, 8. Matt. 5, 42. Luc. 6, 30, 38. Rom. 12, 13. Gal. 6, 10.

Mint kell valamit el-adni, a'vagy meg-venni, Gen. 23, 9, 14 † 25, 31 † 33, 19 † 41, 57 † 42 *. Lev. 19, 13, 35 † 25, 14, 46. Deut. 15, 1 † 25, 13. 2. Reg. 24, 21. Eccli. 27, 3 † 42, 25. Prov. 11, 1, 26 † 16, 11 † 20, 10, 23. Iſa. 23, 18. Jer. 32, 6. Ezech. 55, 10. Mich. 6, 10. Matt. 7, 2. Luc. 14, 18. 1. Cor. 7, 30. 1. Theſ. 4, 6.

Adó-fizetéſsel tartozunk a' fejedelmeknek, Matt. 17, 24 † 22, 17. Marc. 12, 16. Luc. 20, 22. Rom. 13, 7.

Adónias, az attya országát kivánnya, 3. Reg. 1, 5. feleségül kéreti Abiságot, és meg-ölettetik, 2, 17, 25, 34.

Adonibezek meg-fogattatik, Judic. 1, 6.

Adramélek, bálvány, 4. Reg. 17, 31.

Adramélek az attyafiának Saraſárnak ſegétségével meg-öli az attyát Sennakeribet, 4. Reg. 19, 37, Iſa, 37, 38.

Aduram, Dávidnak adó-ſzedője, 2. Reg. 20, 24. Roboamnak adót ſzedven meg-ölettetik, 3. Reg. 12, 18.

Agabus, a' következendö éhséget meg-jelenti, Act. 11, 28. a' Pál fogságát-is, 21, 11.

Agag, az Amalek királya, megfogattatik Saultól, 1. Reg. 15, 8. Sámuel parancholattyából megölettetik, 15, 13. a' profetálás-ſzerént, Num. 24, 20.

Agar, a' Sára ſzolgálója, Iſmaëlt ſziili, Gen. 16, 15. ki-üzettetik Sárától a' fiával-eggyütt, 21, 14. Gal. 4, 30.

Agarénuſok ki-üzettetnek az ö földökből a' Rubenitáktól, 1. Par. 5. 19.

Aggæus, profétál a' Zidóknak, Agg. 1, 3. 1. Eſd. 5 *. † 6, 14.

Agrippa, Pál Apoſtolt halgattya, Act. 26, 2.

Ahias profeta Silóban tizenket réſzre meteli palástyát, 3. Reg. 11, 30. a' Jeróboam feleségének gonoſzt jövendöl, 14, 6, 10. profetziát ir, 2. Par. 9, 29.

Ahira, a' Neftali nemzetsége hadnagya, Num. 1, 15.

Ajandék-vétel, minémü, Exo. 23, 8. Num. 35, 31. Deut. 10, 17 † 16, 19 † 27, 25. 2. Par. 19, 7. Job 15, 34 † 36, 18. Prov. 14, 20 † 15, 27 † 17, 23 † 19, 6 † 22, 9 † 28, 21. Eccli. 4, 36 † 7, 6 † 20, 31. Iſa. 1, 23 † 5, 23 † 33, 15. Judæ 16. tilalmas, Gen. 14, 22. Exod. 18, 21 † 23, 8. Num. 22, 18. Deut. 10, 17 † 27, 25. 1. Reg. 8, 3 † 12, 3. 3. Reg. 13, 7. 4. Reg. 5, 16. 2. Par. 19, 7. Job 15, 34. Pſal. 14, 5 † 25, 10. Prov. 15, 27 † 17, 23. Iſa. 1, 23 † 5, 23 † 33, 15 † 45, 13. Ezech. 13, 19 † 22, 12. Dan. 5, 17. Mich. 3, 11. Eccli. 8, 3 † 20, 31. Act. 20, 35.

Akab, Iſraelnek iſtentelen királya, 3. Reg. 16, 29, 30 † 18 *. meggyözi a' Siruſokat, 20, 20, 29. ſzövetséget ſzerez a' Siriai királlyal, 20, 34. Nábotot meg-öleti, 21, 2. nyíllal által-lövik, és az ebek nyallyák a' vérét, 22, 38. az Illyés mondáſa-ſzerént, 21, 19. a' fiai el-veſznek, 4. Reg. 10, 7, 11. a' mint meg volt mondva, 3. Reg. 21, 21. 4. Reg. 9, 7.

Akáia, Act. 18, 12, 27 † 19, 21. Rom. 15, 26. 1. Cor. 16, 15. 2. Cor. 1, 1 † 9, 2 † 11, 10. 1. Theſ. 1, 7.

Akan, meg-követetik, Joſ. 7, 25. 1. Par. 2, 7. Akor völgyébe, Joſ. 7, 24 † 15, 7. Iſa. 65, 10. Oſee, 2, 15.

Akarat: azt az Iſten chelekedet-gyanánt véſzi, Gen. 4, 4 † 20, 3, 6 † 22, 9, 11. Exod. 25, 2 † 35, 5. Deut. 19, 5. 2. Reg. 11, 14 † 12, 9. 3. Reg. 21, 19. Matth. 15, 8. Mar. 12, 42. Luc. 21, 1. 2. Cor. 8, 12.

Az Akaratot, vagy a' ſzívet, megſzenteli a' Kriſtus; Pſal. 50, 4. Joan. 13, 10 † 15, 3 † 17, 19. Act. 15, 9. 1. Cor. 6, 11. Eph. 5, 26. 1. Pet. 1, 22. 1. Joan. 1, 7 † 3, 3. Heb. 1, 3 † 9, 14 † 10, 10, 14 † 13, 12.

A' Szabad-akarat a' bünután-is meg-maradott az emberben, Gen. 4, 7. Deut. 30, 19. Joſ. 24, 15. Pſal. 26, 9. Sap. 9, 10. Eccli. 15, 18 † 31, 10. 1. Cor. 3, 9 † 7, 37.

A' Szábad-akarat eggyütt chelekeſzi a' jót az Iſtennek ſegétö malaſztyával, 1. Reg. 7, 3. 2. Par. 12, 14. Pſal. 9, 17 † 72, 13. Prov. 16, 1, 5, 9. Eccli. 2, 20. Iſa. 1, 16, 17, 18 † 40, 3 † 46, 8 † 55, 6. Jerem. 31, 12, 22 † 4, 3, 4, 14 † 7, 3 † 18, 8, 11 † 25, 5 † 26, 13 † 32, 15. Ezech. 18, 21, 22, 27, 28, 30, 31 † 33, 14, 15, 16, 19. Zach. 1, 3. Mal. 3, 7. Matt. 3, 2, 3 † 11, 33 † 12, 28. Mar. 1, 3. Luc. 3, 4. Joan. 1, 23 † 7, 37. Act. 3, 19 † 8, 22 † 9, 6. Rom. 10, 13. 1. Cor. 3, 9 † 15, 10. 2. Cor. 7, 1. Eph. 5, 14. Phil. 2, 12, 13 † 4, 13. Col. 1, 29 † 3, 9, 10. 1. Tim. 4, 16. 2. Tim. 2, 21. Heb. 4, 16 † 12, 12, 13. Jac. 4, 8. 1. Pet. 1, 22. 1. Joan. 3, 3. Apoc. 3, 20.

A'mi Akaratunkat az Iſténéhez kell ſzabnunk, 1. Reg. 3, 18. 2. Reg. 10, 12 † 15, 20. 1. Mach. 3, 60. Matt. 6, 10 † 26, 39. Mar. 14, 36. Luc. 22, 42. Act. 21, 14. 1. Cor. 4, 19. Heb. 6, 3. Jac. 4, 15.

Az Iſten akarattya, Matt. 7, 21 † 12, 50. Mar. 3, 35. Joan. 6, 39. Rom. 12, 2. Eph. 5, 17. Col. 1, 9. 1. Theſ. 4, 3. 1. Tim. 2, 4. 1. Joan. 2, 17.

Nem Iſten akarattya hogy valaki el-veſzſzen, Ezech. 18, 23. Joan. 6, 39. 1. Tim. 2, 14. 2. Pet. 3, 9.

Akaz, a' Joátan fia, Judának bereknél, Gen. 14, 19 † 27, 4 *. iſtentelen királya, 4. Regum 16 *. 2. Par. 28 *. Iſa. 7 *. Matt. 1, 9. Eliezernek neveztetik, Luc. 3, 29. Ezekias az ö fia országól utánna, 2. Par. 28, 27. Matt. 1, 10.

Akias, az Akitob fia, az Ur papja, 1. Reg. 14, 3, 13. Akimeleknek neveztetik, 21, 1.

Akimelek Pap, a' ſzent kenyereket Dávidnak adgya, 1. Reg. 21, 6. és a' Góliat ſzablyáját, 21, 9. által-verettetik, 22, 18. Akiásnak neveztetik, 14, 3. Abjatárnak mondatik, Mar. 2, 26.

Akior, az Ammoníták hadnagya, Judith 5, 5. a' Zidók kezebe adatik, 6, 7. Zidóvá leſzen, 14, 6.

Akis, a' Get királya, Dávidnak adgya Siczeleg várasát, 1. Reg. 27, 6.

Akitófel, a' David tanátsa, Abſalomhoz pártol, 2. Reg. 15, 12. iſtentelen tanátsot ád, 16, 21. fel-akaſztya magát, 17, 23.

Alamizsnát kell adni, Exod. 22, 25 † 23, 11. Lev. 19, 10 † 23, 22 † 25, 34. Deut. 15, 7, 10 † 24, 19. 3. Reg. 17, 10. 2. Eſd. 8, 11. Eſth. 9, 22. Pſal. 40, 1 † 81, 4 † 111, 9. Prov. 3, 9, 28 † 11, 18, 25 † 14, 21, 31 † 19, 17 † 21, 13, 21 † 22, 9 † 28, 27 † 31, 20. Eccles. 11, 1. Iſa. 58, 7. Ezech. 16, 49 † 18, 7. Dan. 4, 24. Eccli. 4, 2 † 7, 35 † 12, 3 † 14, 11 † 29, 12 † 35, 4. Tob. 1, 4 † 4, 7, 17 † 12, 9 † 14, 12. Matt. 6, 3 † 10, 42 † 19, 21 † 25, 35, 42. Luc. 3, 11 † 6, 35 † 11, 41 † 12, 33 † 14, 13 † 16, 9, 21 † 19, 8 † 21, 1. Act. 2, 42 † 6, 2 † 9, 39 † 10, 2 † 11, 29 † 20, 35. Rom. 12, 8 † 15, 26. 1. Cor. 16, 1 *. 2. Cor. 8, 4, 15 † 9 *. Eph. 4, 28. Hebr. 13, 16. Jac. 2, 15. 1. Joan. 3, 17. Láid, Irgalmaſság.

Alázatosság, kedves Iſtenelött, Gen. 18, 27 † 29, 31 † 41, 40. Judic. 6, 15. 1. Reg. 1 *. † 2, 1, 8 † 7, 9, 10. 2. Reg. 6, 16, 21. 2. Par. 12, 6, 8 † 32, 26 † 33, 12 † 34, 26. Pſal. 33, 19. Prov. 11, 2 † 16, 19 † 18, 12 † 22, 22 † 25, 7 † 29, 23. Iſa. 37, 1 † 57, 15 † 66, 2. Jer. 1, 6. Jonæ 3, 5. Eccli. 3, 18 † 7, 19. Judith 4, 7, 11 † 9, 16. Matth. 3, 11 † 5, 3 † 8, 8 † 11, 20 † 15, 27 † 18, 40 † 20, 26 † 21, 5 † 23, 7, 11. Mar. 9, 34 † 10, 43. Luc. 1, 48 † 9, 42 † 14, 7, 11 † 15, 19 † 18, 13 † 22, 26. Joan. 13, 4. Act. 10, 26. Rom. 11, 20 † 12, 16. 1. Cor. 4, 6 † 15, 8. Phil. 2, 3. Col. 3, 12. Hebr. 11, 24. 1. Pet. 5, 5. Jac. 1, 9 † 4, 10. Apoc. 4, 10 † 19, 10.

Alczimus, hiti-ſzegett Zidó, hamiſsan meg-nyeri a' Fö papságot, 1. Mach. 7, 5, 9. 2. Mach. 14, 3, 13. hirtelen halállal el-veſz, 1. Mach. 9, 55, 56.

Alvás egy-más-között az em-

†28, 4†48, 9. Exod. 12, 32, 39, 43. Lev. 9, 22. Num. 24, 9 *. Deut. 10, 8†33, 1. Jos. 8, 33†14, 13†15, 9†22, 6. 1. Reg. 2, 20. 2. Reg. 6, 18†13, 26†14, 22†19, 29. 3. Reg. 1, 47†8, 14. 4. Reg. 10, 14. 1. Par. 16, 1, 2. 2. Par. 6, 3. Judith 15, 10. Pſal. 117, 26†128, 8. Prov. 27, 14. 1. Mach. 2, 69. Luc. 2, 34†6, 28. Rom. 12, 14. Hebr. 7, 2.

A' teremtett-állatok meg-áldatnak, Exod. 28, 2†29, 6, 27. Lev. 21, 10†22, 2†27, 28, 29, 30. Num. 5, 17†31, 6. Joſ. 6, 24. Judic. 17, 3. 1. Reg. 21, 5. 1. Par. 18, 11. 3. Eſd. 1, 41. 1. Tim. 4, 5 *. Heb. 9, 2, 3.

Aldaſnak, és átkozâſnak példái, Gen. 3, 14, 17†8, 21†9, 25†24, 41†27, 28†48, 15, 26†49, 7. Num. 5, 21. Deut. 11, 26†27, 15. Joſ. 8, 34. Judic. 9, 20. 1. Reg. 17, 43. 2. Reg. 2, 5†6, 7. 4. Reg. 2, 24. 2. Eſd. 5, 13. Prov. 16, 2. Jer. 29, 22†49, 3. Zach. 8, 13.

Aldozat, fogyatkozás és vétek-nelkül légyen, Lev. 1, 3†3, 1†22, 19. Num. 18, 3, 31. Deut. 15, 21. Eccli. 35, 14. Ezech. 43, 23. Malach. 1, 8, 14.

Az Iſtennek kedves Aldozati az égből gyújtatnak-meg, Gen. 4, 4†8, 20†15, 17. Lev. 9, 24. Judic. 6, 21†13, 19. 3. Reg. 18, 38. 1. Par. 21, 26. 2. Par. 7, 1. 2. Machab. 1, 22†2, 10.

Minden napi Aldozatok, Exod. 29, 38. Num. 28, 3. 1. Eſd. 3, 2.

Tulajdon fiokkal-valo áldozat, Lev. 28, 21†20, 2. Deut. 12, 31†18, 10. Judic. 11, 39. 4. Reg. 3, 27†16, 3†17, 17†21, 6. 2. Par. 25, 3. Pſal. 105, 27. Iſai. 57, 5. Jer. 7, 31†19, 5. Ezech. 16, 20, 36†20, 31†23, 37.

Az Aldozatkor-valo vendégségek örömmel léſznek, Gen. 31, 46. Exo. 18, 12†32, 6. Num. 25. 2. Deut. 12 *. †27, 7. 1. Reg. 1, 4†9, 12 *. †16, 5. 2. Reg. 15, 12. 3. Reg. 1, 9†3, 15. 1. Par. 29, 21.

Az iſtentelenek Aldozati, Gen. 4, 3. 1. Reg. 15, 21. Pſal. 39, 7†49, 7†50, 18. Prov. 15, 8†21, 27. Eccli. 35, 15. Iſa. 1, 10†43, 23†61, 8†66, 3. Jer. 6, 20†7, 20†14, 12. Oſe. 5, 6†8, 13†9, 4. Amos 5, 22. Mich. 6, 7. Mal. 1, 7, 13. Matt. 9, 13†12, 7. Marc. 12, 33. Hebr. 10, 5.

Halottakért-valo Aldozat, 2. Machab. 12, 13. Lâſd, Miſe.

Alfeus, a' Jakab Apoſtol attya, Matt. 10, 3. Mar. 3, 18. Luc. 6, 15. Act. 1, 13.

Alhatatoſsâg, a'hívekê, 1. Reg. 13, 13†16, 16 *. 3. Reg. 18, 4, 13. 4. Reg. 3, 13. Sap. 5, 1. Judith 13, 3, 10. 1. Mach. 1, 65†2, 16, 24†14, 42. 2. Mach. 6, 10, 19†7 *. Dan. 13 *. Matt. 14, 3. Act. 4, 8, 13. 1. Theſ. 1, 6. végig-valo, Gen. 19, 17. Job 2, 3. Prov. 3, 31†23, 17. Ezech. 18, 24†33, 13. Eccli. 2, 2†11, 11†35, 9. Mat. 10, 22†24, 13. Luc. 9, 54. Joan. 6, 62. Act. 2, 42†11, 23†13, 43†14, 21. Hebr. 3 *. 2. Pet. 2, 20. 1. Joan. 2, 24. Apoc. 2, 16.

Alom: néha abban jelenti-meg Iſten az ö akarattyát, Gen. 20, 3†28, 12†31, 24†37, 5†40, 8†41, 1†46, 2. Num. 12, 6. Judic. 7, 13, 15. 1. Reg. 3, 4, 8, 11†28, 6. 2. Reg. 7, 4. 3. Reg. 3, 5, 15. Job 7, 13†33, 15. Dan. 2, 1†7, 1. 2. Mach. 15, 11. Matt. 1, 20†2, 12, 13. Act. 16, 9†18, 9†23, 11†27, 23.

Az Anya-ſzentégyház tudományával ellenkezö Almokat meg kell vetni, Deut. 31, 1. Eccles. 5, 2. Eccli. 34, 1 *. Jer. 23, 16, 25†27, 9†29, 8.

Alpha és O-mega, kezdet és vég, elsö és utólso az Ur, Iſa. 41, 4†44, 6, 48, 12. Apoc. 1, 8†2, 8†21, 6†22, 13.

Amalek, az Eſau fia, ſzülettetik, Gen. 36, 12, 16. Iſraël-ellen hadakozik, Exod. 17, 8. Num. 14, 43. Judic. 6, 3. meg-verettetik, 7 *. 1. Reg. 14, 48. ki-gyomláltatik, 1. Reg. 15, 2, 8. az ige-ízerént, Exod. 17, 14. Num. 24, 20. Deut. 25, 19.

Aman, halálos ellensége a' Zidóknak, Eſth. 3 *. fel-akaſztatik, 7, 10. az ö tíz fiai-is, 9, 13.

Amasa, a' Dávid húgának fia, 1. Par. 2, 17. az Abſalon hadnagya, 2. Reg. 17, 25. az-után a' Dávidê, 19, 13. Joábtól álnakúl meg-ölettetik, 20, 10. az ö halálának oka, 2. Reg. 19, 13.

Amasia, a' Jóas fia, meg-ſzámlállya a' népet, 2. Par. 25, 5. boſzſzút-áll az attya halálâért, 4. Reg. 12, 21†14, 5. meg-győzi az Edomæuſokat, 14, 7. meg-fogják, és meg-ölik, 14, 13. Azariaſt hadgya maga-után a' királyságban, 15, 1. Levínek neveztetik, Luc. 3, 39.

Aminadab, az Aram fia; Mat. 1, 4. Naaſson a' fia orſzágol utánna, Num. 1, 7†7, 12†10, 14.

Ammon, a' Lót fia, Gen. 19, 38. az Ammonitáknak meg-tíltatik a' templomba-valo menes, Deut. 23, 3. 2. Eſd. 13, 1. meg-verettetnek Iſraëltöl, Judic. 11, 32. 1. Reg. 11, 11. 2. Reg. 1, 12†10 *. †12, 26. ellenek profetáltak, Pſal. 82, 8. Jer. 49, 1. Ezech. 21, 20†25, 2. Amos 1, 13. Sophon. 2, 8.

Amnon, a' Dávid fia, meg-ſzeplösíti a' húgát Támart erőſzakkal, 2. Reg. 13, 14. meg-ölettetik azért Abſalomtól, 13, 28.

Amon, a' Manaſses fia, a' Judâ királya, meg-ölettetik, 4. Reg. 21, 19, 23. Joſias a' fia orſzágol-utánna, 21, 1.

Amori, a' Kánaán fia, Gen. 10, 16. az Ammorræuſok nem engedik hogy Iſraël által-mennyen az ö határokon, Num. 21, 23. Judic. 11, 19.

Amri, Iſraëlnek iſtentelé király, 3. Reg. 16, 17, 22, 23. ellene-valo profetálás, Mich. 6, 16.

Anamelek, Sefarvaimnak bálványa, 3. Reg. 17, 31.

Ananias, Jeremias-ellen profetál, Jer. 28, 1.

Ananías a' feleségével Safirával hirtelen hal-meg, Actor. 5, 5, 10.

Anatot, a' Benjamin várasa, Jer. 32, 7. holott Jeremías ſzülettett, Jer. 1, 1†29, 27. és az Abjatar pap, 3. Reg. 2, 26.

Az Anatotiak nem akarják Jeremiaſt halgatni, Jer. 11, 21.

András, a' Kriſtuſtól hívattatik, Matth. 4, 18. Mar. 1, 16. Ján. 1, 40.

Andronikus az Antíokus hely-tartója meg-ölettetik, 1. Machab 4, 38.

Angyalok; azok tiſzti és termeſzeti, Gen. 16, 7 *. 18 *. 19 *. 21, 17†22, 11†24, 7†28, 12†31, 11, 65†32, 24†48, 16. Exo. 3, 2†13, 21†14, 19†23, 20†32, 34†33, 2. Num. 20, 16†22, 22. Joſ. 5, 13. Judic. 2, 1†5, 23†6, 11, 14, 20†13, 3, 6, 9. 1. Reg. 29, 9. 2. Reg. 14, 17†19, 27†24, 16. 3. Reg. 13, 18†19, 5. 4. Reg. 1, 3, 15†19, 35. 1. Par. 21, 18. 2. Par. 32, 21. Pſal. 33, 8†90, 11†102, 20†103, 4†148, 2. Iſa. 6, 6†37, 36. Dan. 3, 49†6, 22†8, 16†9, 21†10, 5, 10, 16†12, 1. Zach. 2, 3†3, 1, 6†4, 1†5, 5, 10†6, 4. Mal. 2, 7†3, 1. Judith 13, 20. Tob. 5, 27†6 *. 9 *. 12 *. Tob. 7, 5†8, 3†10, 11†11, 2. Bar. 6, 6. 2. Mach. 11, 8. Matt. 1, 20†2, 13, 19†4, 11†11, 10†13, 39, 49†16, 27†18, 10†22, 36†24, 31†26, 53†28, 2. Mar. 13, 32. Luc. 1, 13, 19, 28†2, 9, 15†12, 8†16, 22†22, 43. Joan. 1, 51†5, 4†20, 12. Act. 1, 10†5, 19†6, 15†7, 30†8, 26†10, 3†11, 13†12, 7, 11, 23†23, 9†27, 23. Rom. 8, 38. Gal. 1, 8†3, 19†4, 14. Col. 2, 18. 2. Theſſal. 1, 7. 1. Tim. 3, 16†5, 21. Heb. 1 *. 2, 2†12, 22†13, 2. 1. Pet. 1, 12†3, 22. 2. Pet. 2, 11. Judæ 9. Apoc. *.

Az Angyalok eſete, Job 4, 18†15, 15. Iſa. 14, 9. Ezech. 28, 2, 14, 17. Joan. 8, 44. 2. Pet. 2, 4. Judæ 6. Apoc. 12, 7, 8.

Angyaloknak neveztetnek a' tanítók,

nítók, Isa. 33, 7. Mal. 2, 7 † 3, 1. Matt. 11, 10. Mar. 1, 2. Luc. 7, 27. Gal. 4, 14. Apoc. 2 *. † 3 *.

Anna, Samuel profetát szüli, 1. Reg. 1, 20.

Anna profeta aszszony, Luc. 2, 36.

Annas, a' Kaifás ipa, Luc. 3, 2. Joan. 18, 13. Act. 4, 6.

Antikristus: az ö országa, Isa. 11, 4. Ezech. 38 *. 39 *. Dan. 7, 7, 19, 24 † 8, 9, 23 † 9, 27 † 12, 1. Zach. 11, 15. Matth. 24, 24. Mar. 13, 6. Joan. 5, 43. Act. 20, 29. 2. Thes. 2, 3. 1. Tim. 4, 1. 2. Tim. 3, 2. 2. Pet. 2 *. 1. Joan. 2, 18, 22 † 4, 3. 2. Joan. 1, 7. Judæ 10. Apoc. 11, 7 † 12, 8 † 13 *. † 14, 9 † 17 *. † 19, 20 † 20, 2, 8.

Antiokia, bé-vészi az Apostolok tanitását, Act. 11, 29, 26 † 13, 1.

Antíokus Illustris, Egyiptusba megyen, 1. Mach. 1, 18. elrontya a' templomot és Jerusalem várasát, 1. Mach. 1, 23, 33. 2. Mach. 5, 16. Bálványt tészen az Ur oltárára, 1. Mach. 1, 57. meghal, 6, 16. 2. Mach. 9 *.

A' fia Antiokus Eupátor, királlyá leszen, 1. Mach. 6, 17. haddal megyen Judæaba, 6, 31. nem tartya-meg Israëlnek adott hitit, 6, 62. meg-ölettetik, 7, 4.

Anya-szentegyház: az épittetett templomokért vétetik, Deut. 23, 1. Judic. 20, 2. Judith, 6, 21. Psal. 67, 27. Thren. 1, 10. Joel 2, 16. 1. Corinth. 11, 18 † 14, 34.

A' híveknek gyüleközetiért vétetik, Num. 19, 20 † 20, 4. 1. Regum 17, 47. 3. Reg. 8, 14, 55. 1. Par. 29, 1 *. 2. Par. 1, 5. Psal. 21, 26 † 25, 12 † 34, 18 † 106, 32 † 149, 1. 1. Mach. 4, 37 † 5, 16 † 14, 19. Matt. 16, 18. Act. 5, 11 † 8, 1 † 16, 4. Rom. 16, 16, 23. 1. Cor. 6, 5 † 11, 16 † 12, 28 † 14, 5. 2. Cor. 8, 18, 23, 24 † 11, 8 † 12, 13. Ephes. 5, 23. Phil. 4, 15. Col. 1, 15. 1. Tim. 3, 5, 15. Jac. 5, 14. Apo. 1, 11 † 22, 16.

Egy tartománynak gyüleközetiért vétetik, 3. Reg. 8, 14. Act. 9, 31 † 11, 2, 6 † 12, 1 † 13, 1 † 15, 1 † 19, 32 † 20, 17. Rom. 16, 2. 1. Cor. 1, 2 † 16, 1. 2. Cor. 8, 2. Gal. 1, 2. 2. Thes. 1, 1 *. 1. Pet. 5, 13. Apoc. 2, 1, *. † 3, 1.

A' tanitókért, és fö gond-viselökért vétetik, 3. Reg. 8, 14. Mat. 18, 17.

Az Anya-szentegyház egy, és láthato: példázta Noénak egy láthato bárkája, Gen. 6, 14. 1. Pet. 3, 20. a' Jerusalem szent várasa, Apoc. 21, 2. a' bé-rekesztetett kert, és bé-pecsételtetett kút, Cant. 4, 12. az egy galamb, 6, 8. a' szölö-kert, Psal. 9, 9. Cant. 2, 15. Isa. 5, 2, *. Jer. 2, 21 † 12 † 10. Matth. 20, 1 *. Mar. 12, 1. Luc. 20, 9. Apoc. 14, 15. a' hajó, Luc. 5, 3. a' jó és gonosz halakat-tartó varsa, Matth. 13, 47. a' szántó föld, 13, 24. a' mennyeknek országa, Matth. 13 *. † 25 *.

Igasságnak erössége: nem vétkezhetik az igasság-ellen, Isaiæ 59, 21. Matth. 16, 18 † 28, 20. Luc. 22, 32. Joan. 14, 16 † 16, 13 † 17, 11, 20. 1. Tim. 3, 15 *. 1. Joan. 2, 27.

A' Krisztus teste, Cant. 4, 7, 9, 11, 12. Eph. 1, 22 † 4, 4 † 5, 23. 1. Cor. 12, 27.

A' hívek gyüleközete, születik, és nevekedik az igaz tudomány által, Joan. 1, 12 † 3, 3. Rom. 8, 13 † 9, 8. Gal. 3, 20 † 4, 19. Eph. 1, 5. Tit. 1, 1. 1. Cor. 4, 14. Philem. 10. 1. Pet. 1, 23. 1. Joan. 3, 9 † 5, 1, 18. Jac. 1, 18.

A' hívek gyüleközete, tartozik táplálni szükséges dolgokkal a' tanitókat és a' pásztorokat, Deut. 12, 19 † 14, 27 † 16, 11 † 25, 4. 1. Esd. 7, 23. Matt. 10, 10. Luc. 10, 7. Rom. 15, 27. 1. Cor. 9, 7, 11. Gal. 6, 8. Phil. 2, 29 † 4, 10, 16. 1. Thessal. 5, 12. Hebr. 13, 7. Tartozik azokért imádkozni, Act. 4, 29 † 12, 5. Rom. 15, 30. Eph. 6, 18. Phil. 1, 19. Col. 4, 2. 2. Thes. 3, 1. Hebr. 13, 18.

Az Anya-szentegyház a' Krisztus jegyese, Psal. 44, 11. Ezech. 16, 9. 2. Cor. 11, 2. Eph. 5, 26. Apoc. 19, 8 † 21, 10.

Krisztus az Anya-szentegyháznak feje, Ose. 2, 2. 1. Cor. 12, 27. Eph. 1, 22 † 4, 15 † 5, 23. Coloss. 1, 18. † 2, 10.

Az Anya-szentegyház tagjai a' hívek; kik azon föhöz, a' Krisztushoz, és az ö hely-tartójához hallgatnak, akár Zsidók, 's akár Pogányok, Isa. 43, 9. Joan. 10, 16. 1. Cor. 12, 12. Eph. 3, 6.

Az Anya-szentegyháznak kúlchokat ígér a' Krisztus és hatalmat, Matth. 16, 19. néki adgya, Joan. 20, 23. él azokkal, Matth. 18, 17.

Az Anya-szentegyházat a' Krisztus vérével váltotta-meg, és magának meg-vötte, Actor. 20, 28. 1. Corinth. 6, 20 † 7, 23. Ephes. 2, 13. Coloss. 1, 14. 1. Pet. 1, 18. Heb. 9, 12. 1. Joan. 1, 7. Apoc. 1, 5 † 5, 9 † 14, 4.

Az Anya-szentegyházat az Isten óltalmazza, Exod. 13, 21. † 29, 45. Lev. 26, 12. Deut. 7, 20 † 23, 14 † 31, 3. 3. Reg. 6, 13. Psal. 90, 1, 11 † 131, 13. Isa. 43, 2. Jer. 46, 28. Matth. 18, 20 † 28, 20. Joan. 14, 33. 2. Cor. 6, 16.

Apollo, ékesen-szóllo, és irás-túdo ember volt, Act. 18, 24. 1. Cor. 1, 12 † 3, 4 † 16, 12.

Apollónius, Syriának hadnagya, 1. Mach. 3, 12 † 10, 69.

Apostol: Nagy Apostol a' Krisztus, Heb. 3, 1.

Az Apostolokat a' tanitványok közzül választya a' Krisztus, Luc. 6, 13. el-küldetnek Judæába az Isten országát hirdetni, Matth. 10 *. Luc. 9, 24, 46. meg-ternek, 9, 10. az egesz világra küldetnek az Evangéliomot hirdetni, Matth. 28, 19. Mar. 16, 15. Luc. 24, 46. Joan. 15, 16, 27 † 20, 21. Act. 1, 8 † 10, 42.

Az Apostolok, könyvekkel, a' vagy hártyákkal eltek, 2. Tim. 4, 13. az olvasásra intettek minket, 1. Tim. 4, 13, 15.

Az Apostolokban és Profetákban az Isten Lelke volt, Exod. 4, 12. 2. Regum 23, 2. Dan. 9, 10. Zach. 7, 7. Matth. 10, 20 Mar. 13, 11. Joan. 14, 17. Act. 1, 5 † 2, 4 † 4, 31 † 9, 17 † 19, 6. 1. Cor. 2, 12 † 12, 3. 2. Cor. 13, 3. 1. Thes. 4, 8. 2. Tim. 3, 16. 1. Pet. 1, 11. 2. Pet. 1, 21.

Apostoli tudomány: azt erössen meg kell tartani, akár irva légyen 's akár ne, Rom. 16, 17. Gal. 1, 8, 11. 2. Thes. 2, 15. 1. Cor. 11, 3, 34.

Az Apostolok tudománya a' Krisztus tudománya, Luc. 10, 16. 1. Cor. 14, 37. 2. Cor. 2, 14, 17 † 7, 20. 1. Thes. 2, 2, 13. Gal. 1, 11.

Arad, a' Kanaanitak királya, Israël-ellen hadakozik, Num. 21, 1.

Aram, Ram-nak-is mondatik, az Esron fia, Aminadabot, nemzette, Ruth 4, 19. 1. Par. 2, 10. Matt. 1, 4. Luc. 3, 33.

Aran, az Abraham báttya, és a' Lót attya, Gen. 11, 17.

Arfaxad, a' Médusok királya, kit meg-győzött Nabukodonosor, Judith 1, 1, 5, 6.

Aristarkus, Szent Pál társa, mind az útban, 's mind a' fogságban, Actor. 19, 29 † 20, 4, 6 † 27, 2. Col. 4, 10.

Arkeláus, országol az attya-helyett, ki Heródes volt, Mat. 2, 22.

Arsaczes, a' Persák és Médusok királya, meg-győzi Demetért, 1. Machab. 14, 3.

Artaxerxes, a' Persák királya, a' Zsidók-ellen panaszolkodo levelet vészen, 1. Esd. 4, 17. meg-parancsollya, és fel-fogadgya, hogy a' templom épitése végbe ne mennyen, 4, 21. meg-engedi a' templom épitését, 7 *.

Artatlanság: azt tartozik minden óltalmazni, és a'gonosz gyanuságot el kell magától távoztatni, Josuæ 22, 22. 1.Reg. 1, 14. 3.Reg. 18, 17. Jer. 37, 12. Act. 2, 15 † 6, 14 † 7, 2 † 28, 17.

Akúltatás, meg-büntettetik, Gen. 37, 23. Judic. 1, 24. 1. Reg. 23, 19. Isa. 22, 15. 2.Mach. 3, 4 † 4, 1 † 10, 20 † 13, 21. Matt. 26, 14, 47.

Asa, az Abia fia a'Júda királya, el-törli a'bálványokat, 3.Reg. 15, 8, 12. segétséget kér a'Syriusoktól, és meg-hal, 15, 19, 24. Jósafat a'fia országol utánna, 1.Par. 3, 10.

Asaf, a'Dávid énekese, 1. Par. 6, 19 † 6, 5.

Asarhaddon, az attyának Sennakeribnek halala után elfoglallya az országot, 4.Reg. 19, 37. Isa. 37, 38.

Asenet, a'Jósef felesége, Efraimnak és Manasséenek annya, Gen. 41, 50 † 46, 20.

Asia, a'Romai birodalom-alá vettetik, 1.Mach. 8, 6.

Assverus, a'Persák királya, nagy vachorát szerez, Esth. 1, 3. Estert veszi feleségül, 2, 9, 17. Darius a' fiát hadgya utánna, Dan. 9, 1.

Assur, Semnek a'Noë fiának fia, az Assyriusok országát elrendeli, Gen. 10, 22. 1.Par. 1, 17.

Assur, az Ur fel-gerjedett haragjának veszszeje, Isa. 10, 5. az Assyriusok-ellen profetáltatik, Num. 24, 24. Isa. 10, 5 † 14, 21 † 17, 3 † 30, 28, 31 † 31, 8.

Az Assur királya meg-gyözi az Israëlitákat, és fogva viszi, 4.Reg. 15, 29 *. † 16 *. † 17 *. meg-veszi a'Júda városit, 4.Reg. 18 *. 2.Par. 32 *. Ezech. 36 *.

Az Assyriusok seregét az Angyal meg-öli, 4.Reg. 19, 37. 2. Par. 32, 21. Isa. 33, 36. Eccli. 48, 24. 1. Mach. 2, 41. 2.Machab. 8, 19. Tob. 1, 21. Jonæ 2, 8.

Astarot, Judic. 2, 13 † 10, 6. 1.Reg. 7, 3. † 12, 10.

Atália, az Amos leánya, 4.Reg. 8, 26. chak nem az egesz királyi magot el-veszti, 11, 1. hat esztendeig országol Judæában, 2.Par. 22, 12. meg-ölik, 4. Reg. 11, 16, 20.

Atenóbius, Simonhoz küldetik, 1.Mach. 15, 28.

Atkozás: a'gyüleközetből-valo ki-átkozást a'Krisztus parancholta, Matt. 5, 29 † 16, 19 † 18, 8, 18. Mar. 9, 42. Joan. 20, 33.

Eltek azzal az Apostolok, 1. Cor. 5, 3, 10. 2.Thes. 3, 6, 14. 1.Tim. 1, 20. Tit. 3, 10.

Az Anyaszentegyháznak tiszteletére, és annak a'kit ki-átkoznak meg-jobbúlására kell azzal elni, 1. Cor. 5, 4. 1. Tim. 1, 20. 2. Thes. 3, 14. hogy annak lelke üdvözüllyön, 1.Cor. 5 *.

A'Farisæusok ki-átkozása, Joan. 9, 22, 34 † 12, 42 † 16, 2.

Kiket kell ki-átkozni, Prov. 22, 10. Mat. 18, 17. Rom. 16, 16. 1. Cor. 5. *. 2. Cor. 2, 8. 2. Thes. 3. *. 1. Tim. 1, 20 † 6, 5. 2. Tim. 2, 17, 21 † 3, 5. Tit. 3, 10. Joan. ep. 2, 10.

El-kell azoktól távozni, Matt. 18, 17. 1. Cor. 5. * Tit. 3, 10. Lásd, Aldás.

Atyák tiszti és hivatallya, Gen. 18, 19 † 21, 19 † 24, 2 † 25, 6 † 34, 4, 29 † 49 *. Exo. 10, 2 † 12, 26 † 13, 13, 14 † 21, 20. Lev. 19, 29. Num. 30, 6. Deut. 4, 9. † 6, 7, 20 † 11, 19 † 21, 19 † 22, 18, 19 † 32, 46. Jos. 4, 22. 1.Reg. 2, 23 † 3, 13. 3.Reg. 2, 1. Job 1, 5. Psal. 27, 3. Prov. 1, 8 † 4, 1. † 5, 7 † 11, 29 † 13, 24 † 19, 18 † 20, 7 † 22, 6, 15 † 23, 13 † 29, 17. Eccli. 4, 23 † 7, 25 † 8, 11 † 17, 1 † 25, 10 † 26, 13 † 30, 1, 11 † 33, 32 † 42, 5. Tob. 1, 10 † 4 *. † 10, 13 † 14, 5, 11. 1.Mach. 2, 49, 64. 2. Machab. 6, 24, 28 † 7, 20, 21, 27. Dan. 13, 3. Matt. 10, 37. Eph. 6, 4. Col. 3, 21. 2. Tim. 3, 15. Tit. 2, 4.

Atyafiak békessége dichértetik, Psal. 132, 1. Eccli. 25, 2. Rom. 12, 16 † 15, 6. 1.Cor. 1, 10. Eph. 4, 3. Phil. 2, 2 † 3, 17 † 4, 2. 1.Pet. 3, 8.

Kik légyenek a' Krisztus attyafiai, Matth. 12, 49 † 28, 10. Mar. 3, 33. Luc. 8, 21. Joan. 20, 17. Heb. 2, 12. Psal. 21, 23.

Az atyafival-valo vetkezés nagy bün, Lev. 18, 6, 7. † 20, 11, 14. Deut. 22, 30. 1.Cor. 5, 1.

Axa, a'Káleb leánya, Otonielnek adatik feleségül, Jos. 15, 17. Judic. 1, 13.

Azarías, az Amazías fia, a'Júda királya, meg-poklosúl, 4.Reg. 15, 5. 2. Par. 26, 19. Joatámot a' fiát hadgya királyúl, 4.Reg. 15, 32. 1.Par. 3, 12. Oziásnak neveztetik, 2.Par. 26, 19. Matt. 1, 9. Matatnak mondatik, Luc. 3, 29.

Azarías profeta Asa királyhoz küldetik, 2. Par. 15, 2.

B.

Baal, a'Samaritánusok bálványa, 3.Reg. 16, 31. az ő óltára el-rontatik, Judic. 6, 25, 30. a'Báal papjai meg-ölettetnek, 3.Reg. 18, 40. 4.Reg. 10, 25 † 23, 5.

Baana és Rekab, fel-akasztatnak, 2. Reg. 4, 12.

Baasa, Israëlnek istentelen királya, Asa-ellen hadakozik, 3. Reg. 15, 16 *. minden nemzetsége el-vesz, 16, 4, 11. a'Jehu igéje-szerent, 6, 1, 2.

Babilóniai fogság meg-profetáltatik, Lev. 26, 31. Deut. 4, 26 † 28, 36, 49. 4. Reg. 20, 17. Isa. 5, 13, 19. Jer. 13, 19, 24 † 16, 9 † 20, 4, 6 † 25, 8. Ezech. 7, *. 12 *. 22, 5. Mich. 3, 12 † 4, 10. Abac. 1, 6. Bar. 6, 1.

Annak kezdeti, 4.Reg. 24 *. 25 *. 2.Par. 36 *. 3.Esd. 1, 40, 52.

Annak vége meg-profetáltatik, Lev. 26, 42. Deut. 4, 29 † 30, 2. 3.Reg. 8, 33. 2. Par. 6, 24, 37. Isa. 14, 1 † 40, 1 † 48, 20. Jer. 12, 15 † 16, 15 † 24, 5 † 25, 12 † 29, 10 † 30 *. † 31, 9 † 32, 37 † 16, 27. Ezech. 11, 17. Dan. 9, 2, 25. Baruk 6, 2. abból-valo ki-szabadúlás, 1.Esd. 1 *. 2 *. 3.Esd. 2, 1.

A'Babylóniai fogságnak oka, 4.Reg. 17, 7, 13, 18. Bábylon-ellen profetáltatik, Psal. 136, 8. Isa. 13 *. 14, 2, 4 † 21, 2, 9 † 47 *. Jer. 25, 12 † 50 *. 51 *. Bar. 4, 27. Apoc. 14, 8 † 16, 19 † 17 *. 18 *.

Bakkides, a'Demeter hadnagya, 1.Mach. 7, 8. Judást megöli, 9, 18.

Balaam, igérettel arra kéretetik, hogy Israëlt meg-átkozza, Num. 22 *. 23 *. az Urtól meg-tiltatik, 23, 5, 26. a'Bálaám tudománya, 2.Pet. 2, 15. Apoc. 2, 14.

Balak, a'Moabíták királya, követeket küld Bálaámhoz, Num. 22, 5. Jos. 24, 9. Lásd, Judic. 11, 25. Mich. 6, 5. Apoc. 2, 14.

Banaías, a'Czereti és Feleti hadnagya, 2.Reg. 20, 23. a' Dávid tanatsa, 23, 23. 1. Par. 11, 25. a' Salomon hada hadnagya, 3. Reg. 2, 35.

Bánkodni: e'világi dolgokért fölöttébb bánkodni, nem dícséretes, Prov. 12, 25 † 15, 13 † 17, 22. Eccli. 30, 22 † 38, 19. 1. Mach. 6, 8. 2. Cor. 7, 10.

Barabbas tolvaj el-eresztetik, Matt. 27, 26. Mar. 15, 15. Luc. 23, 25. Joan. 18, 40. Act. 3, 14.

Barátság, igaz és hamis, Deut. 13, 6 † 33, 9. 2. Reg. 3, 27 † 13, 14 † 15, 19 † 20, 8. Psal. 40, 10 † 54, 14. Prov. 14, 20 † 18, 24 † 27, 10, 19. Eccli. 6, 7 † 7, 20 † 9, 12 † 12, 14 † 22, 25 † 37, 1. Jer. 9, 4 † 12, 6 † 41, 1. Dan. 11, 26. Mich. 7, 5. Matt. 10, 35. Luc. 12, 53. Joan. 13, 18. 1. Thes. 2, 14.

Bar-jehu meg-vakittatik az Istentől Sz. Pál-által, Act. 13, 11.

Barnabas, a'mezeje árrát az Apostolok lábaihoz teszi, Actor. 4, 37. Pált az Apostolokhoz viszi, 9, 27. Antiokiába küldetik, 11, 22. Jerusalembe viszsza-tér, 11, 30. ismeg Antiokiába megyen Pállal, 12, 25.

Bar-timæus-nak a' szeme meg-világosíttatik, Matth. 10, 46, 52.

Baruk, a'Néria fia, Jer. 32, 12. a'Jeremías beszéde-szerent Könyvet ír, melly meg-égettetik, 36 *. mást ír, melly a'nép előtt el olvastatik, 45, 1. Bar. 1, 3.

Basemat, a'Salomon leánya, az Akimaás felesége, 3. Regum 4, 15.

Batuel, a'Nakor fia, a'Rebekka attya, Gen. 22, 23.

Bátorság, Láfd, Bizonyosság.

Békesség; némelly ideig-való, némelly örökké-való, Gen. 13, 6, 8 † 26, 22 † 45, 24. Lev. 26, 6. Num. 6, 27. Jer. 29, 7. Eccli. 25, 2 † 28, 15, 19. Matt. 5, 9. Mar. 9, 50. Luc. 14, 32. Act. 9, 31. Rom. 12, 18. 1. Cor. 14, 33. Eph. 4, 3. 2. Tim. 2, 22. 1. Pet. 3, 11. Hebr. 12, 14. Jacob. 3, 18. Apoc. 6, 4.

Belső békeség, az Isten 's az igazak-között, Isa. 2, 4 † 9, 6 † 11, 6, 7 † 66, 12. Ose. 2, 14, 20. Mich. 4, 3. Zach. 9, 10. Luc. 2, 14. † 24, 36. Joan. 14, 17 † 16, 33 † 20, 19. Act. 10, 36. Rom. 5, 1. Ephes. 2, 14. Phil. 4, 7.

Békeséget ígérnek a'hamis profetak, Jer. 6, 14 † 8, 8, 12 † 14, 13 † 23, 16. Ezech. 13, 10, 16. Mich. 3, 5. 1. Thess. 5, 3.

Békeséges türés, Gen. 12, 4, 6. 2. Reg. 16, 10. Job 1, 20 † 2, 9 † 7, 2. Prov. 3, 11 † 14, 29 † 15, 1 † 16, 32 † 25, 15. Eccli. 1, 29 † 2, 4. 4. Esd. 10, 15. Tob. 2, 8. 2. Mach. 6, 20 † 7 *. Matth. 5, 39. Rom. 5, 3 † 12, 12 † 15, 4. 2. Cor. 6, 4. Gal. 5, 22. Eph. 4, 2. 1. Thes. 5, 14. 2. Thes. 1, 4, 7. 1. Tim. 6, 11. 2. Tim. 2, 3, 12. 1. Pet. 1, 6 † 2, 19 † 3, 14, 17 † 4, 1. 2. Pet. 1, 6. Heb. 10, 36 † 11, 25 † 12, 1. Jac. 5, 7.

A'Békeség-nélkül-való türésnek büntetése, Exod. 14, 11 † 15, 24 † 16, 27 † 17, 2. Num. 11, 1, 10 † 14, 1, 28 † 21, 6. Job 3, 1. Eccli. 2, 16.

Bel-nek históriája, Dan. 14 *.

Benhadad meg-tartya a'szövetséget Asa királlyal, 3. Reg. 15, 20. meg-szállya Samáriát, 20, 1. 4. Reg. 6, 24. meg-betegül, és meghal, 8, 7, 15.

Benhadad, a'Házaël fia, Syriának királlyává leszen, 4. Reg. 3, 24. meg-hóldoltattya Israëlt, 13, 3.

Benjamin, a'Jákob fia, születik, Gen. 35, 16.

A' Benjamíták gonoszt cselekesznek, Judic. 19. 25. meg-büntettetnek, 20. 41.

Bér, Láfd, Jutalom.

Bérmálás, szentség, Act. 8, 17. Heb. 6, 2.

Berzellai, Dávid királynak eleséget szerez, 2. Reg. 17, 27. a' Jordán-ig késéri, 19, 31 *. Dávid meg-paranchollya hogy a'fiával jól tégyének, 3. Reg. 2, 7.

Berzellai nem mutathatvan levelet, meg-foíztatik a'papságtól, 1. Esd. 2, 62. 2. Esd. 7. 6.

Beseleel, jeles míves-ember, Exo. 31, 1. † 35, 30.

Beszéd: Meg kell embernek beszédét gondolni, Psal. 111, 5. Prov. 15, 2, 23 † 13, 3 † 20, 15 † 17, 27 † 21, 23 † 25, 11. Eccle. 5, 2 † 12, 10. Eccli. 5, 12 † 20, 7 † 23, 7 † 28, 29 † 32, 18. Matt. 12, 36. Col. 4, 6. Jac. 1. 19.

Betegség, a' bün büntetése, Exod. 15, 26. Lev. 26, 16. Num. 12 *. Deut. 7, 15 † 28, 27, 60. 2. Reg. 24, 15. 4. Reg. 5, 27. 2. Par. 21, 18. Joan. 5, 14.

A'betegeket meg kell látogatni, Gen. 48, 1. 4. Reg. 8, 29 † 13, 14. Job 2, 11. Psal. 40, 4. Eccle. 7, 3. Eccli. 7. 38. Matt. 25, 37, 40. Joan. 11, 3 † 12, 9. 2. Cor. 1, 4.

Mint kell magát viselni a'betegségben, Gen. 49 * † 50, 14. Deut. 31, 1, 6. Jos. 13 *. 23 *. 24 *. 1. Reg. 12 *. 3. Reg. 2, 1, 7. 2. Par. 32, 24. Tob. 4 *. Isa. 38, 1. 1. Mach. 2, 49, 61.

Bet-sabée, az Eliam leánya, az Uriás felesége, Dávidtól fiat fogad, 2. Reg. 11, 4, 17. a'fia meghal, 12, 15, 18. a'Dávid feleségévé léfzen, és Salomont szüli, 12, 24. 1. Par. 3, 5. Matt. 1, 6.

Bet-saida, Andriásnak és Filepnek hazája, Joan. 1, 44 † 12, 21. meg-sirattatik, Matth. 11, 21. Luc. 10, 13.

Betsamitár, keményen megbüntettetnek, 1. Reg. 6, 19.

Bírák tiszti és méltósága, Exo. 18, 13, 21 † 21 *. 22 *. 23 *. Lev. 19, 15 † 24, 11, 23. Deut. 1, 13, 16 † 17 * † 18, 15 † 25, 1 † 27, 19. Jos. 7, 19. 1. Reg. 8, 1 † 12, 5. 2. Par. 19, 6. Eccli. 4, 50 † 10, 1 † 44, 12. Psal. 81 *. Prov. 18, 5, 19 † 24, 23 † 28, 15. Isa. 5, 16 † 10, 1. Jer. 5, 26. Luc. 18, 2 † 23, 1, 13, 23. Joan. 7, 24 † 8, 15. Jac. 2, 4.

Bírák igazgatták Israelt, közel három-száz ötven esztendeig, Act. 13, 20.

Bírák hatalma az alattok-valókon, Gen 9, 6. Exo. 1, 8 *. 5 *. 18, 13, 17 † 22, 8. Lev. 24, 10, 23. Num. 11, 16, 24 † 25, 4 † 27, 15, 18. Deut. 1, 13, 17 † 17, 1 † 19, 17. Jos. 1, 10. Judic. 2, 7, 16. 1. Reg. 10, 24. 3. Reg. 3, 7. 2. Par. 19, 4, 8. Job 29 *. † 34, 30. Psal. 81 *. Prov. 8, 15 † 11, 14 † 12, 24 † 16, 10 † 20, 8 † 28, 15 † 29, 4, 14 † 31, 4. Eccle. 10, 1, 12. Sap. 1, 1. 6 * Eccli. 7, 4 † 10, 1, 24 † 17, 18. Isa. 1, 23, 26 † 3, 2 † 10, 1 † 32, 1. Jer. 5, 26 † 22, 2 † 27 *. Ezech. 22, 6, 12 † 45, 9. Dan. 2, 21. Ose. 13, 10. Mich. 3, 1, 9. Matt. 22, 17, 21 † 26, 51. Luc. 20, 22. Joan. 3, 31. † 19, 11. 1. Cor. 15, 24. Rom. 12, 8 † 13, 1. 2. Tim. 2, 1. Tit. 3, 1. Heb. 13, 17. 1. Pet. 2, 13.

Bizonyosok nem vagyunk a'bünnek meg-bochatasáról, es az örök életnek el vételéről, Eccle. 9, 1, 2. Eccli. 5, 5. Rom. 8, 17 † 11, 20. 1. Cor. 4, 3, 4, 5. † 9, 27 † 10, 12. Phil. 2, 12 † 3, 11, 13. 1. Tim. 1, 19. 2. Pet. 3, 17. Heb. 3, 14 † 4, 1.

Bizonyság-tétel, igaz, és hamis, Exo. 20, 16 † 23, 1. Num. 35, 30. Deut. 5, 20 † 17, 11 † 19, 15, 18. 3. Reg. 21, 10. Psal. 26, 12 † 34, 11. Prov. 6, 19 † 14, 5 † 19, 5, 9 † 25, 28 † 24, 28 † 25, 18. Dan. 13, 34 *. Matt. 18, 16 † 19, 18 † 26, 59 † 28, 13. Mar. 10, 19. Joan. 8, 17. Act. 6, 11. Rom. 13, 9. 2. Cor. 13, 1. 1. Timoth. 5, 19. Heb. 10, 28.

Bochánat: Meg kell bochátanunk felebarátunknak, Eccli. 28, 8. Matt. 5, 23 † 6, 13 † 18, 22, 35. Luc. 17, 3. Eph. 4, 32. Col. 3, 13.

Bóldizár Király láttya az író kezet, Dan. 5, 5. meg-ölettetik, és országa Dárius-ra száll, 5, 30 † 6, 1.

Böjt, szükséges, Joel 2, 12. Tob. 12, 8. Matt. 6, 16. Mar. 2, 20. Luc. 2, 36 † 5, 35. Rom. 13, 13. 1. Cor. 7, 5. 2. Cor. 6, 5 † 11, 27. Act. 13, 2, 3 † 14, 22. Eph. 5, 18. 1. Thes. 5, 6. Tit. 2, 2. 1. Pet. 1, 13 † 5, 8.

A'böjt érdelmes, Jer. 35, 14, 19. Jonæ 3, 7, 9, 10. Judith 4, 8 † 8, 6. Matt. 17, 21 † 6, 17. Luc. 2, 37.

Halottakért-való böjt, 1. Reg. 31, 13. 2. Regum 1, 12 † 3, 36. 1. Par. 10, 12.

Példái a'böjtnek, Exod. 24, 18 † 34, 28. Deut. 9, 9, 18. Judic. 20, 26. 1. Reg. 7, 6 † 31, 13. 2. Reg. 3, 35 † 12, 16. 2. Par. 20, 3. 1. Esd. 8, 21. 2. Esd. 8, 4. Esther 4, 3. Psal. 34, 13. Jer. 36, 9. Dan. 10, 3. Jonæ 3, 5. Judith. 4, 7 † 8, 5. Tob. 3, 10. Matth. 4, 2 † 9, 14. Luc. 2, 37 † 5, 33. Act. 10, 30 † 13, 3 † 14, 23.

Böjtöt paranchol Saul, 1. Reg. 14, 24. Jósafat, 2. Par. 20, 3. a' Ninivei király, Jonæ 3, 5, 7. Esdras, 1. Esd. 8, 21. Ester és Mardokæus, Esth. 4, 16.

A'negyven-napi böjtnek példái: Moyses, Exod. 24, 18 † 34, 28. Deut. 9, 9, 18. Illyes, 3. Reg. 19, 8. Krisztus, Matt. 4, 2.

Bölcsség: Az Isteni bölcsségnek eredete, tulajdonsága, dícsérete, és haszna, Deut. 4, 6 † 29, 9. Job 28, 20 † 32, 7. Eccle. 7,

12 † 9, 13. Sap. 6, 13, 16 † 7*. 8*. 9*. 10*. Eccli. 1* 3, 1, 31 † 4, 12. 28, 29 † 21, 11 † 24*. 39, 14. Luc. 21, 15. Rom. 11, 33. 1. Cor. 1, 17 † 2, 6, 10 † 3, 19. Col. 2, 3. Jac. 1, 5 † 3, 15.

Bóldogság, a'Szentek öröme, Sap. 3, 7 † 5, 1, 16. Iſa. 25, 9 † 30, 29 † 49, 10 † 60*. 64, 2. Jer. 31, 3, 8, 13. Dan. 12, 13. Matt. 13, 43 † 19, 28 † 25*. Mar. 12, 25. Luc. 9, 33 † 16, 22 † 22, 29. Joan. 16, 20 † 17, 2, 24. Róm. 8, 30. 1. Cor. 2, 9 † 15, 41. 2. Cor. 12. 3. 2. Tim. 4, 8. 1. Pet. 1, 4, 8 † 5, 4. Heb. 10, 35 † 12, 23. Jac. 1, 12. Apoc. 2*. 3*. 7, 9, 15 † 14, 1. 21*. 22*.

Mint kell a'hoz jutni, Iſa. 25, 9. Matt. 20, 23 † 25, 34. Mar. 10, 40. Joan. 3, 15, 16, 36 † 5, 24 † 20, 29. Act. 2, 21 † 15, 11 † 16, 31. Rom. 1, 16 † 10, 4. Eph. 1, 13 † 2, 6. 1. Theſ. 5, 9. 2. Theſ. 2, 13. 2. Timoth. 1, 9. Tit. 1, 1 † 3, 5. 1. Pet. 1, 9. Hebr. 5, 12.

Bólondság, Pro. 14, 29 † 20, 3 † 26, 1 † 27, 22. Bar. 3, 23. Eccle. 10, 2. Eccli. 33, 5. Matt. 7, 26 † 25, 2. Mar. 7, 22. Eph. 5, 4. Eccli. 21, 23.

Bolondság-Iſté-elött e'világnak bölcheſége, 1. Cor. 1, 18*. † 3, 19.

Borjú: az arany-borjú bálvány emeltetik, Exodi, 32, 4. Deut. 9, 16. 3. Regum 12, 28. 4. Reg. 10, 29 † 17, 16. Pſal. 105, 19. Oſee 8, 5. Act. 7, 40.

Boszszú-állás, chak az Iſtené, és az ö ſzolgaié a'Bíráké: egyebeknek tilalmas, Gen. 15, 14. Lev. 19, 18. Deut. 32, 35. Judith 8, 20 † 16, 20. Pſal. 7, 7 † 9, 13 † 93, 1. Prov. 17, 11 † 20, 22 † 24, 29 † 28, 22. Eccli. 28, 1. Ezech. 25, 12, 14. Nah. 1, 2. Matt. 5, 39. Luc. 9, 54 † 18, 6, 7, 8. Rom. 12, 9. Gal. 5, 10. 1. Theſ. 5, 15. 2. Tim. 4, 14. Heb. 10, 30. 1. Pet. 3, 9. Jac. 5. 4. Apoc. 6, 10.

Botránkozás, tíltatik, Lev. 4, 3. Num. 31, 16. 2. Reg. 12, 14. 1. Eſd. 8, 22. Prov. 28, 10. 2. Mach. 6, 24. Matt. 17, 27 † 18, 6. Mar. 9, 42. Luc. 17, 1. Rom. 14, 1, 15. 1. Cor. 8*. † 10, 32. 2. Cor. 6, 3. 1. Theſ. 5, 22.

El-távoztaſuk a' botránkoztatókat, Exo. 34, 12. Deut. 7, 2, 16 † 13*. Matt. 5, 29 † 16, 22. Mar. 9, 42. Rom. 16, 17.

Bűbájosok, Varázlók, és égbe-vigyorgók, Dan. 2, 1, 27 † 4, 6. † 5, 7, 11. Act. 19, 13.

Bűbái, és babonaság, Exo. 7, 11. † 8, 18 † 22. 18. Lev. 19, 31 † 20, 6, 27. Num. 23, 23. Deut. 18, 10. 1. Reg. 28*. 4. Reg. 17, 17 † 21, 6. Iſa. 2, 6 † 44, 25 † 47, 13. Jer. 10, 2. Dan. 2, 2, 10. Mich. 5, 11. Act. 8, 8 † 13, 6 † 16, 16 † 19, 19. Gal. 5, 20. Apoc. 18, 23 † 21, 8.

Bün-nek eredete, Gen. 2, 17 † 3, 6. Rom. 5, 12. 1. Cor. 15, 21.

Eredendö bün, Job 14, 4 † 15, 14. Pſal. 50, 7. Rom. 3, 9, 23 † 5, 12*: annak chelekedete, Gen. 8, 21. Eccli. 17, 30. Rom. 5, 12, 17 † 6, 23 † 7, 8, 11, 13, 14*. Gal. 5, 17. Eph. 2, 3. el-vetetik a'Kriſtus-által, Joan. 1, 29. Rom. 3, 23, 24 † 5, 9, 15, 17, 18, 19 † 6, 3 † 7, 24 † 8, 1, 2. Gal. 3, 22. Eph. 2, 5.

Tulajdon hatalmaval, egyedül az Iſten bochättya-meg a'bünt, Exo. 34, 7. Pſal. 18, 13 † 31, 5 † 102, 12. Iſa. 43, 25 † 44, 22 † 53*. Jer. 31, 34 † 33, 8. Mich. 7, 18. Matt. 9, 2. Mar. 2, 5. Luc. 5, 20 † 7, 48.

A'Pap az Iſten hatalmaváyal bochättya-meg a'bünt, Matt. 18, 18. Joan. 20, 23.

A'bün a'Kriſtuſ-által bochättatik-meg, Iſa. 53*. Dan. 9, 24. Matt. 1, 21 † 9, 2, 11, 28 † 20, 28. † 26, 27. Mar. 2, 5. Luc. 24, 46. Joan. 1, 29. Act. 2, 38 † 4, 12 † 10, 35, 43 † 13, 38. Rom. 4, 25 † 5, 9. 1. Cor. 6, 11 † 15, 3. 2. Cor. 5, 21. Gal. 1, 4. Col. 1, 14. Eph. 1, 7 † 5, 25. 1. Tim. 1, 15. Tit. 2, 14. 1. Pet. 1, 18 † 2, 24 † 3, 18 † 4, 1. Heb. 1, 3 † 9, 12, 14. 1. Joan. 1, 7 † 2, 12 † 3, 5. Apoc. 1, 5.

A'Szent Lélek-ellen-való bün, Matt. 12, 31. Mar. 3, 28. Luc. 11, 15 † 12, 10. Heb. 6, 6 † 10, 26. 1. Joan. 5, 16.

A'Menybe-kiálto bün, Gen. 4, 10 † 18, 20. Exo. 22, 23, 27. Eccli. 35, 18, 20. Jac. 5, 4. Láſd, Bochánat.

Egynek, vagy kevéſeknek bünökert, ſokan meg-büntettetnek, Gen. 3*. Num. 16, 20*. Joſ. 7*. Judic. 19, 25. 2. Reg. 24*.

Természet-ellen-való bün, Gen. 19*. Judic. 19, 22*. Lev. 20, 13. Rom. 1, 27. 1. Cor. 6, 10. 1. Tim. 1, 10.

Tudatlanságból-való bün, Lev. 4, 2 † 5, 15. Num. 15, 27. Luc. 23, 34. Joan. 9, 41 † 15, 24. Act. 3, 17. 1. Tim. 1, 13.

Szánt-szándekból és gonoſságból-való bün, Num. 15, 30. Eccli. 10, 14. Matt. 28, 13. Joan. 11, 49. Act. 4, 18. Heb. 6, 5 † 10, 16. Láſd, Gyonás.

A'bün nem chak nem tulajdonittatik nekünk, hanem ugyan valóban meg-bochättatik, és a'lelek meg-moſattatik, és meg-tiſztíttatik, Pſal. 50, 12. Act. 2, 38. 1. Cor. 6, 11. 2. Pet. 1, 9. 1. Joan. 1, 9.

A'bün meg-bochättatván, nem mingyárt engedtetik meg a'büntetes, Num. 14, 20, 22, 23. 2. Reg. 12, 13, 14*. 24*. 1. Par. 21*.

A'bünnek meg-büntetéſe, Exo. 7*. 8*. 9*. 14*. 4. Reg. 8, 28. 2. Par. 6, 28. Pſal. 77, 44 † 104, 27. Jer. 15, 2. Láſd, Bün.

Büntetésnek meg-engedéſe, 2. Cor. 2, 10.

Buzgó és gyanakodo ſzeretem, Gen. 34, 2, 25, 27. Exo. 32, 19, 27. Num. 25, 7. Judic. 20, 1, 8. 1. Reg. 11, 6 † 15, 11, 32. 3. Reg. 18, 40 † 19, 18, 14. 3. Reg. 18, 40 † 19, 10, 14. 4. Reg. 10*. 1. Mach. 2, 24. Matt. 21, 12. Joan. 2, 7. Act. 9, 1. Phil. 3, 2.

C.

Chalárdság, Jer. 9, 6. Pſal. 34, 20 † 37, 13. Prov. 12, 17. Mar. 7, 22. Act. 5, 1. Rom. 1, 29.

Chelekedetek, érdemeſek, Pſal. 118, 112. Prov. 11, 18. Eccli. 36, 18. Iſa. 3, 10. Matt. 5, 12 † 10, 42 † 16, 27 † 25, 4. Rom. 2, 6. 1. Cor. 15, 28. 2. Cor. 5, 10. 2. Tim. 4, 8. Heb. 6, 10 † 10, 35 † 11, 26. Jac. 2, 24. Apoc. 20, 7, 8 † 22, 12.

A'gonoſz chelekedetek büntetést érdemlenek, Gen. 3, 11 † 4, 7 † 6, 3, 5, 6, 7 † 7, 4 † 9, 6 † 11, 4*. † 17, 14 † 18, 20 † 19, 11, 24, 26 † 20, 3 † 42, 21 † 44, 16. Exo. 3, 9 † 7*. 8*. 9*. 10*. 11*. 12*. 20*. 14*. 21*. 22*. † 31, 13 † 32, 9, 27, 28, 33. Lev. 10, 12.

A'Jó chelekedetek kedveſek Iſtennel, és jutalmat érdemlenek, Gen. 4, 4, 7 † 5, 24 † 6, 8, 9 † 8, 20, 7 † 22, 16*. 26, 4, 5 † 29, 32. Exo. 1, 20 † 20*. † 23, 22, 25. Lev. 11, 43, 44, 45.

Szabad jót chelekedni jutalomért, és fizetesért, Pſal. 118, 112. Matt. 5, 12. 2. Tim. 4, 8. Heb. 11, 26.

Nem minden chelekedet vétek, 2. Pet. 1, 10. 1. Joan. 3, 6, 9 † 5, 18.

A'Jó chelekedeteknek elö-ſzámlálása, 4. Reg. 20, 3. Job 6, 23. Pſal. 17, 21, 22, 25 † 131, 1. Iſa. 38, 3.

A'mit felebarátunknak chelekeſzünk, magának tulajdonittya az Iſten, Iſa. 37, 23. Jer. 1, 19. Zach. 2, 8. Matt. 25, 40. Actor. 9, 5. 1. Cor. 8, 12.

Chodák, a'következendö dolgoknak jelei, Gen. 9, 12. Exo. 31, 13. Joſ. 2, 18. 1. Reg. 2, 34 † 10, 2. 2. Reg. 5, 24. 4. Reg. 19, 29. Iſa. 38, 7. Tob. 5, 3. Luc. 2, 12. a' meg-lött dolgoknak emlekezeti, Exo. 12, 3, 8. Num. 15, 38 † 16, 38, 40 † 17, 10. Joſ. 4, 6*. Láſd, Szentek.

Az Iſten hatalmaſságát, és igaſságát meg-ismertetik, Exo. 4, 26. † 7, 17 † 16, 12. Joſ. 3, 10, 14. 3. Reg. 13, 4. † 17, 14 † 18, 38 † 20,

13, 28. 4.Reg.5, 14 † 20, 9. Matt. 8, 26 † 9, 2 † 14, 28.

Chók, békességnek és szeretetnek jele, Gen. 29, 13 † 45, 14 † 48, 10 † 49, 34. Exo. 4, 27. Luc. 15, 20. Act. 20, 37. Rom. 16, 15. 1.Cor. 16, 20. 2. Cor. 13, 12. 1.Thes. 5, 26. 1.Pet. 5, 14.

Czéfás, Lásd, Péter.

Czeremóniák, példáztattak, Gen. 8, 20 † 14, 18 † 15, 9 † 17, 10 † 22 *. † 26, 5 † 28, 11 † 33, 20 † 43, 4, 26. Exo. 12 *. † 18, 20 † 19 *. Lev. 8, 34 † 9 *. † 10, 19 † 12 *. 14 *. 23 *. 24 *. Num. 1, 50 † 4 *. † 5 *. † 6 *. † 7 *. † 8 *. † 9 *. † 15 *. 1.Par. 23 *. 1.Esd. 6 *. Matt. 2, 11.

Bizonyos czeremóniák az imádságban, 3.Reg. 8, 22, 54 † 17, 21 † 18, 42. 2.Par. 5, 12 *. Matt. 2, 11 † 26, 39. Mar. 14, 35. Luc. 22, 41. 1. Cor. 11, 4 *. 1. Tim. 2, 8.

Czyrus, a'Persák királya megengedi, hogy a'fogságban-lévő Izraëliták Judæába térjenek, 2.Par. 36, 22. 1. Esd. 1, 1. 3. Esd. 2, 1. meg-adgya nekik az edényeket, a'mellyeket Nabukodonosor el-hozott vólt Jerusalemből, 1. Esd. 1, 7. † 5, 14. Dan. 1, 2.

D.

Dagon, a'Filistæusok bálványa, Judic. 16, 23. 1. Reg. 5, 2. 1.Mach. 10, 83 † 11, 4.

Damaskus, Syriának fő városa, meg rontatik Teglatfalasártól, 4.Reg. 16, 9. Damaskus-ellen-valo profetálás, Isa. 17, 1 † 8, 4. Jer. 49, 23. Amos 1, 3.

Dan, a'Jákób fia, Gen. 30, 6. a'Dan nemzetsége örökséget keres magának, Judic. 18, 1. Lésem-et meg-veszi, Jos. 19, 47.

Daniel, Boldizárnak neveztetik, Dan. 1, 7. álmokat magyaráz, Dan. 2. 31 † 4, 7, 11, 18, 25. főtiszt-tartó Bábel-országban, Dan. 6, 3. az orozlányok vermébe vettetik, Dan. 6, 16. † 14, 30. meg-szabadíttya Susannát, Dan. 13, 51, 60.

Darius, az Asvérus fia, Dan. 9, 1. el-foglallya Bábel országát, Dan. 6, 1. istentelen törvényt szab, Dan. 6, 8. királyi lakodalmat szerez, 3.Esd. 3, 1. a'Czyrus parancholattyát meg-újíttya, 1. Esd. 6, 1. meg-veri ötet Sándor a'Maczedóniai király, 1.Mach. 1, 1.

Dávid, Isainak vagy Jesének fia, Matt. 1, 6. Sámueltől meg-kenettetik, 1. Reg. 16, 13. meg-öli az orozlányt, a'medvét, és az óriás Goliátot, 17, 34, 49. szövetséget vét Jonatással, 18, 3. † 20, 8, 16, 23 † 23, 18. meg-észi a'szent kenyereket, 23, 18. bolondnak tetteti magát Akis király-előtt, 21, 13. Masfatba szalad, 22, 3. el-metszi a'Saul köntösének szélit, 24, 5. tíz fiakat küld Nábálhoz, 25, 5. el-veszi a'Saul dárdáját, 26, 11. Akishoz fut, 27, 2. Hebronban Judának királyává kenettetik, 2.Reg. 2, 4. az egész Izraël kívánnya királynak, 2.Reg. 5, 1. 1.Par. 11, 3 † 12, 38. a'Jónatas mondása-szerént, 1.Reg. 23. 17. és a'Saul mondása-szerént, 24, 21. parázznasagba és gyilkosságba esik, 2. Reg. 11 *. meg-szánnya bánnya bünét, 12, 13. el-fut Absalom elött, 15, 14. a'vízet az Urnak áldozza, 23, 16. meg-számlállya a'népet, 24, 2. Areunától meg-veszi a'szerüt, 24, 24. tanátskozik az Isten házának építéséről, 1. Par. 17, 1. míveseket és mestereket fogad, 23 *. 24 *. 25 *. 26 *. 27 *. Salomont rendeli utánna-valo királlyá, 3.Reg. 1, 30. meg-hal, és el-temettetik, 2, 10. Act. 2, 29 † 13, 36. dichertetik, Eccli. 47, 2.

A'Lelki Dávid (ki a'Krisztus) igértetik, Jer. 30, 9. Ezech. 34, 24 † 37, 23.

Dávid fiának mondatik a'Krisztus, Matt. 1, 1 † 15, 22 † 22, 45. Mar. 12, 35. Luc. 20, 41. Act. 2, 29 † 13, 22. 2.Tim. 2, 8. Apoc. 5, 5.

Demeter, a'Seleukus fia, kegyetlenül uralkodik, 1.Mach. 7, 1. szövetséget akar szerzeni Jonatással, 10, 3. azt fel-bontya, 11, 53.

Ötvös Demeter haborgattya Pált, Act. 19, 23.

Dezma-adás, Gen. 14, 20 † 28, 23. Lev. 27, 30. Num. 18, 21, 28. Deut. 12, 6 † 14, 28 † 26, 12. 1.Reg. 8, 15. 2.Par. 31, 5. 2.Esd. 10, 37. Heb. 7, 2. a'papokat illeti, Deut. 18, 3. 2.Par. 31, 4.

Diákonusok, Act. 6, 3 † 21, 8. Phil. 1, 1. 1.Tim. 3, 8.

Diána, Efesusban és egész Asiában tiszteltetik, Act. 19, 27.

Dicheret-mondás étel-előtt, és étel-után, Deut. 18, 10.

Nem dicherhettyük az Istent érdeme-szerént, Psal. 95, 4 † 105, 2 † 118, 164 † 144, 3. Eccli. 43, 2, 32.

Dicheretet kell énekelnünk az Istennek: Psal. 46, 2 † 146, 7 † 149, 1. Isa. 12, 4. Eph. 5. 19. Col. 3, 16. Heb. 13, 15. Jac. 5, 13.

Dienes, meg-tér, Act. 17, 34.

Dina, a'Jákób leánya, Gen. 30, 21. meg-szeplösittetik Sikemtől, 34, 2.

Doeg, a'Saul szolgája, bé-árúllya Abimélek papot, 1.Reg. 22, 9, 18. meg-öli az Ur papjait, 22, 18.

Dorgálás, atyafiuság-szerént, Gen. 37, 21. Lev. 19, 18. Psal. 140, 5. Prov. 1, 20 † 9, 7 † 10, 17 † 12, 1 † 13, 1 † 15, 31 † 17, 10 † 24, 25 † 25, 12 † 27, 5 † 28, 23 † 29, 1. Eccle. 7, 6. Eccli. 19, 15 † 20, 1 † 21, 7 † 32, 13. Ose. 4, 4. Matt. 18, 15. Luc. 17, 3. Gal. 2, 11. † 6, 3. 1.Tim. 5, 1, 20. 2.Tim. 2, 25. Heb. 3, 13. Jac. 5, 19.

Minémű légyen a'dorgálo, Mat. 7, 3. Luc. 6, 41. Joan. 8, 3. 1.Tim. 3, 2. Tit. 1, 6.

Drusilla, a'Félix tiszt-tartó felesége, halgattya a'Pál tanitását, Act. 24, 24.

Dichőség: az Istennek dichőségét keresnünk mindenben, Jos. 7, 19. Psal. 115, 1. Matt. 6, 9. Joan. 9, 24 † 17, 4. Act. 3, 12 † 12, 23. 1.Cor. 6. 20 † 10, 31. Phil. 1, 20. Col. 3, 17. Tit. 2, 10. Lásd, Boldogság, és Tiszteség.

E.

Ebron, Lásd, Hebron.

Edom, a'Jákob bátyja, az Isaak fia, Esaunak neveztetik, Gen. 25, 25.

Efron, nem engedi Júdának, hogy által-mennyen az ő határán, és tellyességgel el-pusztúl, 1.Mac. 5, 46. 2. Mach. 12, 27.

Egyenetlenség: el-kell azt távoztatni, Pro. 6, 19 † 10, 12 † 15, 18 † 16, 28 † 17, 11 † 18, 6 † 30, 33. Matt. 12, 44 *. Luc. 11, 17. 1. Cor. 14, 33. Gal. 5, 15, 2. Tim. 2, 23.

Egy ü gy ü, kedves az Istennél, Isa. 29, 18, 24 † 32, 4. Eccle. 9, 15. Matt. 11, 25. Luc. 2, 9, 5 † 5, 8 † 10. 21. Act. 4, 13. 1. Cor. 1, 24 † 2, 1. eggyügyü az igaz ember, Gen. 20, 6. Job 1, 8. Matt. 10, 16. Act. 2, 46. Rom. 16, 18. Eph. 6, 5. Col. 3, 22.

Egyiptusi Fogság, meg-profetáltatik, Gen. 15, 13. el-kezdetik, Exo. 1, 8, 13. Act. 7, 18. abból-valo ki-szabadúlás meg-igértetik, Gen. 15, 16 † 48, 21 † 50, 14. Exo. 3, 17 † 6, 6. be-tellyesedik, Exod. 12, 37, 51 † 13 *. Num. 33, 1. Deut. 16, 1. Ose. 13, 4. Mich. 6, 4.

Egyiptusba akar térni az Izraël népe, Exo. 14, 11 † 16, 3 † 17, 3. Num. 11, 5 † 14, 4 † 20, 3.

Egyiptus-ellen profetáltatik, Isa. 19, 1, 11, 18 † 20, 3. Jer. 43, 20 † 44, 30 † 46 *. Ezech. 29 *. 30 *. 31 *. 32 *.

Gyakorta vagyon emlekezet az Egyiptusból-valo ki-szabaditásról, mint nagy jó tetemenyről, Exo. 20, 2. Lev. 22, 33 † 25, 13. Deut. 4, 37 † 5, 6 † 7, 8 † 8, 14 † 16. 6. Judic. 2, 1, 6, 8. 1. Reg. 10, 18. 4.Reg. 17, 7. Mich. 6, 4.

Egyiptus fok-féle chapásal verettetik-meg, Exo. 7 *. 8 *. 9 *. 11 *. az Ur mondása-szerént, Exo. 3, 19.

Egyiptust meg-veszi a'Babylóniai király, 4.Reg. 24, 7. Jer. 46, 2.

Egyiptust meg-veszi Antiokus, 1. Mach. 1. 17.

Egyiptusba fut a' Krisztus 3 Matt. 2, 13.

Az Egyiptziaiak hadakoznak Júda ellen, 2.Par.12,2.

Ehezni az igasságot, Isa.55,1. Psal.106,9. Matt.5,6. Luc.1,53 † 6,21. Apoc.21,6 † 22,17.

Ehség-nek példái, Gen.12,10. † 26,1. † 41*. 42*. 43*. 44*. 45*. 47*. Exo.16,3. Deut.28, 53 † 32,24. Rut.1,1. 2.Reg.21, 1 † 24,13. 3.Reg.8,37 † 18,2. 4.Reg.4,38 † 6,25 † 8,1 † 21,3. 2.Par.6,28 † 20,9. 2.Esd.5*. Psal.36,19. Isa.5,13. Jer.14,1,12, 15 † 15,2 † 29,17 † 34,17. Ezec. 5,12,16 † 6,11. Joel 1*. Amos 4,6. Agg.1,6,10 † 2,17. Matt. 24,7. Luc.4,25 † 15,14. Act.7, 12. † 11,28. Rom.8,35. 2.Cor. 8,14 † 11,27. Apoc.6,8 † 18.

Isten igejének ehsege, 1.Reg.3, 1. 2.Par.15,3. Ose. 3,4 † 4,1. Amos 9,11.

Eleazar, az Aaron fia, Exo. 6,23 † 28, 4. Josuevel el-ofztya Kánaán földét, Jos. 14,1. az Ur parancholattya-szerent, Num.34, 17. Pappá szenteltetik, Lev. 8, 24*. Fö-pappá leszen az attya hálála-után, Num.20,26. Deut. 10, 6. Meg-hal, es el-temettetik, Jos. 24,33. Finees a'fia, Exo.6,25. kit a'meg-hólt attyának helyére állatnak, Num. 25,7,12.

Eleazar a'Saura fia, meg-öli az elefantot, és attól meg-nyomattatván meg-hal, 1.Mach.6,43.

A'vén Eleazar szenvedése, és hálála, 2.Mach. 6,18,24.

Eledel, a'melly tilalmas vólt a'Zidóknál, Exo.21,28 † 22,31. Lev.3,14 † 7,23 † 11,4 † 17,10, 13 † 19,26. Deut. 12,16,23 † 14, 7,10. 1.Reg. 14,32.

Eledelben és italban-valo gonosz szokás, Isa.5,12. Ezech. 16, 49. Luc.21,34 † 16,19. Rom.13, 13. Gal.5,21. 1.Pet.4,3. 2.Pet.2, 13. Lásd, Reszegség.

Eledelt kell adni az ehezöknek, Deut.23,4. Judic. 8,5. 1.Reg.21, 3 † 35,8,23. 2.Reg.16,1. Isai.58, 7. Matt.25,35. Lásd, Dicséret, és Hála adás.

Elö-tétel, Lásd Penitentzia.

Elet: a'hívek életének regulája, Gen.17,1. Exo.20,11*. Lev. 11,44 † 19,2 † 20,7,29 † 21,8. Matt.5,48 † 11,29. Luc.6,36. Joan.12,26 † 13,13 † 15,12 † 21, 15. Rom. 6,4 † 8,29 † 13,14 † 15,2. Eph.2,9 † 4,1,23 † 5,1,9. Phil.1,27 † 2,5,14. Col. 2,6 † 3, 9,12 † 1.Thes.4,3. Tit.2,11 † 3, 8. Heb. 12,2. 1.Pet. 1,15 † 2*. † 3,17 † 4. 1.Joan.1,7 † 2,6.

Az ember élete rövid, és hiuság, Gen.3,19. 2.Reg.14,14. 1.Par. 29,15. Job 3,20 † 7,6 † 8,9 † 9, 25,25 † 13,28 † 14,1. Psal. 38, 6 † 89,5,9 † 101,4,12 † 102,15 † 104,23 † 143,4. Eccle. 2,23 † 3, 10 † 7,1. Sap.2,5 † 5,9. Eccli.14, 18 † 17,31 † 18,8 † 40,6 † 41,1. Tob.4,23. Isa. 40,6 Luc.12,18. Eph.5,16. Heb. 13,14. 1.Pet. 1, 14. Jac.1,10 † 4,14.

Életet adni felebarátiért, Esth. 4,15. Judith 13,3,25. Joan. 15, 13,1. Joan.3,16.

Az Istennek kell élnünk, nem magunknak, Rom.14,7. 2.Cor. 5,15. Gal.2,20. 2.Thes.5,10. 1. Pet. 4,2.

Életnek könyve, Exo. 32,32. Psal. 68,29. Phil.4,3. Apoc. 3, 5 † 20,12 † 21,27.

Eli, Silóban pap, 1.Reg.1,3. a'fiai meg-dorgáltatnak, 2,12,22. a'szekből hanyattá esvén nyaka szakad, 4,18.

Elias, Lásd, Illyés.

Eliseus profetává kenettetik, 3.Reg. 19,19. az Ur parancholattya-szerent, 19,26. által-megyen a'Jordánon, 4.Reg.2,14. a'vizet meg-javíttya, 2,20. halottat támaszt, 4,32. Naamánt meggyógyíttya, 5,14. a' Syrulokat meg-vakíttya, 6,18. a' bevseget meg-jövendöli, 7,1. meg-betegül, és meg-hal, 13,14,20. a'hólt teste halottat támaszt, 13,21. dicsértetik, Eccli. 48,13.

Ellenség: nem kell azt mindenütt meg-útálni, 1. Reg. 14, 14 † 17,43. 2.Reg.21,20. 3.Reg. 20*. 4.Reg.14,8.

A' meg-engedzteltetett ellenségnek nem kell vakmerö-képpen hinni, 1.Reg.24,17 † 26,20. 2. Reg.3,26. 1.Mach.13,24.

Elöl-járók és gond-viselök tiszti és hatalma, Gen.9,6. Exod. 1,8*. 5*. † 18,13,17 † 22,8. Lev. 24,10,23. Num. 11,16,24 † 25, 4 † 27,15,18. Deut.1,13,17 † 17, 1 † 19,17. Jos.1,10. Judic. 2,7, 16. 1.Reg. 10,24. 3.Reg.3,7. 2.Par.19,5,8. Job 29*. † 34,30. Psal.81*. Prov.8,15 † 11,14 † 12, 24 † 16,10 † 20,8 † 28,15 † 29, 4,14 † 31,4. Eccle.10,1,12. Sap. 1,1 † 6*. Eccli.7,4 † 10,1,24 † 17,18. Isa.1,23,26 † 3,2 † 10, 1 † 32,1. Jer.5,26 † 22,2 † 27*. Ezech.22,6.12 † 45,9. Dan.1,21. Ose.13,10. Mich. 3,1,9. Matth. 22,17,21 † 26,51. Luc. 20,22. Joan. 3,31 † 19,11. 1.Cor. 15, 24. Rom.13,8 † 13,1. 2.Tim.2, 1. Tit. 3,1. Heb.13,17. 1.Pet. 2, 13. Lásd, Király.

Elsö-szülött: Egyiptusban minden elsö-szülött meg-öletett, Exo.12,29. Psal.77,51 † 134,8 † 135,10.

Minden elsö-szülött az Istennek szenteltetik, Exo.13,2 † 22,29 † 34,20. Lev. 27,26. Num.3,13 † 8, 17. Deut. 15,19. 1.Reg. 1,24. Luc.2,23.

Az elsö-szülöttek törvénye, és méltosága, Gen. 25,31 † 49,3. Deut. 21,15. 2.Par. 21,3.

Némelly elsö-szülötteket megvét az Isten, Gen.48,17 † 49,4. Rom. 9,13.

Elsö zenge: az Istent, és az ö papjait illeti, Exo.23,19 † 34,26. Lev.23,10. Num.18,13. Deut.18, 4 † 26,2,10. 2.Par. 31,5. 2.Esd. 10,35,37. Prov.3,9. Tob.1,7.

Elimas, bübájos, meg-vakúl, Act. 13,8.

Ember: az Isten képére teremtetett, Gen. 1,26 † 2,7 † 5, 1 † 9,6. Sap.2,25. Eccli.17,1. Job 10,8. Psal.118,73. Jac.3,9.

Meg-átkoztatik, Gen.3,17.

Meg-áldatik a'Kristusban, Gen. 12,3 † 22,18. Gal.3,8.

Embernek új születése Matt.18, 3. Joan.1,13 † 3,3, 6 † 4,14 † 7, 38. 1. Cor.4,15. Gal.4,19. Eph. 4,22. Col.3,8. Tit.3,5. 1.Pet.1, 23 † 2,2. Jac.1,18.

Az ember por és sár, Gen.2,7 † 3,19 † 18,27. Eccle. 12,7. Eccli. 17,1 † 18,8 † 41,13. Job 4,19 † 10,8 † 34,15. Psal. 77, 39 † 102, 14 † 145,4. Isa. 40,6. Lásd, Szénna.

Ember-ölés, és vér-ontás, Gen. 4*. † 9,6 † 37,18. Exo.2,12 † 20, 13 † 22,2. Lev. 24,22. Num. 25, 7*. Deut.5,17 † 19,4, 11 † 21, 1 † 27,24. Jos. 20,1. Judic.9,5, 6. 1.Reg. 18,17. 2.Reg. 3,27. † 4,7,12. 3.Reg. 2,5,25, 34,46. 4.Reg.14,5. † 21,16. Prov.6,17 † 28,17. Eccli.34,25,27. Thren.4, 13. Ezech. 11,6 † 22, 2 † 24,6. Ose.4,2. Matt.5,21 † 19,18 † 24, 34 † 26,51. Joan.8,44. Róm.13, 9. Gal.5,21. 1.Joan. 3,12.Apoc. 13,10.

Az ember vélekedési és gondolati gyakorta hamisak, Lev.10,1. Num.11,39. Deut.12,8 † 29,19. 1.Reg.15,9. 2.Reg.6,6. Prov. 12,15 † 14,12 † 21,2. Isa. 5, 21 † 7,12 † 14,13 † 55,8. Matt. 3,14 † 16,22. Mar.8,32. Joan.2, 4 † 13,8.

Enéas, meg-gyógyíttatik, Act. 9,33.

Engedelem: meg kell engednünk ellenünk-vétett felebarátunknak, Eccli.28,8. Matt. 5, 23 † 6,14 † 18,22,35. Luc.17,3. Eph.1,2. Col. 3,13.

Engedelmesség: azzal tartozunk, és annak jutalma vagyon, Gen.12,4 † 17,9,23 † 22*. 26,5. Exo. 1,17 † 15, 26 † 19, 5 † 20,6 † 25,22,25. Lev. 20, 22 † 26,3,11. Deut 4,40 † 7*. 11*. 13,4 † 17,15 † 19,15 † 24, 8 † 27,10 † 28,1,12. Jos. 22,1. 1.Reg.12,14 † 15,22. 4.Reg.10,

30. 2.Par.7,17. Prov. 1,8,33 † 15, 31. Iſa. 1,19†48, 18†52,2. Jer. 7, 23 † 11, 4† 17, 24† 35 *. Dan. 3,16. Eccli. 35, 7. 2. Mach. 7, 30. Matth. 4, 19 † 5, 32. Rom. 16, 19. Phil. 2,8, 12. 1.Theſ. 4, 3 † 5, 18. 1. Pet. 1,22. Jac. 1,22.

Engedetlenség: annak büntetéſe, Gen. 3, 16, 17 † 19, 17, 26. Lev. 10, 1 † 26, 14 *. Num. 14. 28, 41 † 16, 31 † 20, 24. Deut. 1-1, 16, 28 † 17, 12 † 18, 19, 20 † 27, 16 *. 28, 15 *. 1.Reg. 12, 15 † 18, 11 † 15, 24 † 28, 16. 2.Reg. 6, 6. 3.Reg. 11, 9 † 13, 15, 21 † 14, 17 † 20, 35 *. 2.Par. 7, 19 † 26, 16, 19. Iſa. 24, 5. Jer. 11, 3, 8 † 13, 8 † 17, 27 † 26, 4 † 35 *. Jonæ 1, 3. Matt. 17, 17. Act. 7, 39. Rom. 12, 8. Gal. 3, 10. 2.Theſ. 1, 8.

Eretnek: azt az igazak próbálására élteti az Iſten, Judic. 3, 1. 1.Cor. 11, 19.

Az Apoſtolok idejétöl-fogva voltak Eretnekek, 1.Tim. 1, 20, 2. Tim. 2, 8. 1.Joan. 1, 2, 18. 2. Joan. 7. Apoc. 2, 15.

Meg-jövendöltek hogy mi idönkben-is leſznek, Matt. 24, 5, 24. Joan. 5, 43. 1. Tim. 4, 1. 2.Tim. 3, 1. 2.Pet. 2, 1 † 3, 3. Judæ 18.

El kell öket távoztatni, Deut. 13, 1. Matth. 7, 15. Rom. 16, 17. 2.Tim. 2, 17 † 3, 5. Tit. 3, 10. 2. Theſ. 3, 14. 2. Joan. 10.

Nem kell öket ſzenvedni, Apoc. 2, 14. hanem ki kell igyomlalni, Deut. 13, 5 † 18, 20. 3.Reg. 18, 40 *. 4.Reg. 10, 25 *. Láſd, Lelki parázsnaság.

Esaias, Láſd, Iſaías.

Esau, az Iſaák fia ſzületik, Gen. 25, 24. el-adgya az elsö ſzületésének méltóságát, 25, 31. Hebr. 12, 16. meg-trèfáltatik Jákobtól, Gen. 27 *. az Iſmaël leányát veſzi, 28, 9 † 36, 3. Jákob eleibe-megyen négy-ſzázad magával, 32, 2. meg-chökollya ötet, 33, 4.

Meg-tiltatott az Iſraël népe, hogy ne hadakozzék Esau ellen, Deut. 2, 4.

Esdras, fö Irás-tudo, el-mégyen Bábyloniából, 1.Eſd. 7, 6. -válaſztya a'Pogány aſzſzonyokat Iſraëltöl, 9 *. 10 *. a'ſokaság elött olvaſsa a'törvény könyvet, 2. Eſd. 8, 2. 3.Eſd. 9, 39. Joſedeknek mondatik, 1.Par. 6, 15.

Eskövés, mint légyen ſzabad a'vágy tilalmas, és annak módgya, Gen. 14, 22 † 21, 24 †, 22, 16 † 24, 3 † 25, 33 † 26, 3, 31 † 31, 53 † 42, 15 † 47, 31 † 50, 5. Exod. 13, 19 † 20, 7 † 23, 11 † 23, 13. Lev. 5, 4 † 19, 12. Num. 14, 2 † 30 *. Deut. 6, 13 † 7, 8 † 10, 20. Joſ. 2, 12 † 6, 22 † 9, 15 † 23, 7. Judic. 21, 1, 7, 18. 1.Reg. 14, 24 † 19, 6 † 24, 23 † 25, 34 † 28, 10 † 30, 15. 2.Reg. 3, 35 † 19, 7 † 21, 2, 17. 3. Reg. 1, 13, 29 † 2, 8 † 8, 31 † 19, 2. 2. Par. 6, 22 † 15, 14 † 36, 13. 1. Eſd. 10, 5. 2.Eſd. 10, 29. Job 27, 1. Pſal. 14, 4 † 23, 4 † 62, 12 † 88, 4 † 94, 12 † 101, 9 † 109, 4. Iſa. 14, 24 † 19, 18 † 45, 23 † 49, 18 † 54, 9 † 65, 15. Jer. 4, 2 † 5, 2, 7 † 12, 16 † 22, 5 † 44, 26 † 51, 14. Oſe. 4, 15. Amos 6, 8 † 8, 7. Soph. 1, 5. Zach. 8, 17. Judith 1, 12. Eccli. 23, 9, 17. Mat. 5, 33 † 23, 16, 18, 20, 21, 22. Heb. 6, 13, 16. Apoc. 10, 6.

Nem kell vakmerö-képpen ſemmi-nemü állatra esküdni, Matth. 5, 34. Jac. 5, 12.

Hamis Esküésnek büntetése, Exo. 8, 8, 15, 28. Lev. 5, 4. 1.Reg. 19, 6 *. 3.Reg. 8, 31. Jer. 7, 9. Zach. 5, 3. Malach. 3, 5. 1.Mach. 6, 62 † 7, 15, 18 † 11, 53 † 13, 16, 19. 2. Mach. 4, 34 † 12, 3. Matt. 26, 72. 1. Tim. 1, 10.

Eva, Adám chontyából formáltatik, Gen. 2, 21. vétkezik, 3, 6.

Evangeliom, predikáltatik, és jövendöltetik a'Kriſtus Evangelioma, Gen. 3, 15. Iſa. 53, 1 † 55, 5 † 61, 1. Matt. 1, 21 † 11, 28 † 28 19. Mar. 16, 15. Luc. 2, 10 † 24, 46. Joan. 3, 16 † 6, 35 † 8, 12 † 10, 9 † 12, 46. Rom. 1, 16 † 3, 21, 24 † 8, 3. 1.Cor. 1, 15, 29 † 4, 15 † 15, 1. 2.Cor. 5, 18. Gal. 1, 6, 11. Eph. 1, 13. 1.Tim. 1, 15. 2. Tim. 1, 8 † 2, 8. 1.Pet. 4, 17.

Az Evangeliom bátorit és rettent, vigaſztal és ijeſzt, Matth. 3, 7 *. † 5, 20, 23 † 7, 13, 19, 23 † 8, 12 † 9, 15 † 10, 33 † 11, 12 † 12, 37, 41 † 13, 29, 40, 50 † 15, 13 † 16, 27 † 18, 6, 7 † 20, 16 † 22, 13, 14 † 24, 12, 24 *. † 25, 12, 13, 30, 41 *. Mar. 10, 25, 31 † 13 *. Luc. 3, 17 † 6, 24, 25 † 9, 62 † 12, 20, 40, 48 † 13, 5, 26, 30 † 16, 22 † 17, 30, 34 † 19, 22 *. † 20, 47 † 21 *. Joan. 5, 28 † 15, 16. Act. 5, 5, 6 *. Rom. 1, 18 † 2, 5, 6 † 6, 23 † 9, 18 *. † 11, 20, 22 † 13, 2, 3, 4 † 14, 12. 1.Cor. 3, 13, 17 † 5, 5 † 10, 8 † 11, 29 *. † 15, 21 † 16, 22. 2.Cor. 7, 1, 8, 10 † 13, 5. Gal. 5, 21, 24. Eph. 5, 5. Phil. 2, 12. 1.Tim. 5, 24. Heb. 9, 27 † 10, 26, 27 *. Jac. 4, 9 † 5, 1. 1. Pet. 4, 18 † 5, 8. 2.Pet. 1, 10 † 2, 4 *. † 3, 10 *. Judæ 15.

Az Evangeliom hirdetöjét táplálni kell, Matth. 10, 9. Marc. 6, 8. Luc. 9, 4 † 10, 7. Rom. 15, 26. 1. Cor. 9, 7, 11, 13. Gal. 6, 6. 1.Tim. 5, 17. 2.Tim. 2, 6.

Ezekiás, az Akab fia, Iſtenfelö király, 4.Reg. 16, 20. el-rontya a'réz kigyót, 18, 4. el-pártol az Aſsyriuſoktól, 18, 7. követeket küld Iſaías prophetához, 19, 2. Iſa. 27, 2. betegségbe eſik, 4.Reg. 20, 1. Iſai. 38, 1. meg-mutattya kinchét a' Babyloniaiaknak, 4. Reg. 20, 12, 14. Iſa. 39, 1, 5. dícsértetik, Eccli. 48, 19.

Ezekiel, Bábylonba vitetik a' több foglyokkal, Ezech. 1, 1. hívattatik, es el-küldettetik, 2, 3. dícsértetik, Eccli. 49, 10.

F.

Faczer, a'Roméliа fia, az Iſraël királya, 4.Reg. 15, 25, 27. Jeruſalem-ellen hadakozik, Iſa. 7, 1. Judából egy nap ſzáz húſz-ezer ferfiat öl-meg, 2.Par. 28, 6.

Faczeia, a'Manakem fia, az Iſraël királya, 4.Reg. 15, 22, 23.

Fájdalom, Láſd, Múnka.

Fanuel tornyát el-rontya Gédeon, meg-ölvén a'váraſnak lakóit, Judic. 8, 8, 13, 17.

Farao nyomorgattatik Sáráért az Abraham feleségéért, Gen. 12, 17.

Farao álmokat lát, 41, 1. azokat meg-fejti Jóſef, 41, 25.

Farao Iſraëlt nyomorgattya ſzolgálattal, Exo. 1, 8 *. el-ſüllyed minden hadával, 14, 24, 28.

A'Farao leányát veſzi Salomon feleségül, 3.Reg. 3, 1.

Farao Nekao meg-fogja Jóakaz királyt, 4.Reg. 23, 34.

Farisæus, a'Kriſtuſt vendégge hija, Luc. 7, 36.

A' Fariſæus 's a' Publikánus imádkoznak a'templomban, Luc. 18, 10.

A' Fariſæuſok keményen megdorgáltatnak, Matt. 3, 7 † 7, 1 † 16, 4 † 23 *. Joan. 8, 44. Act. 7, 51 † 23, 3. Phil. 3, 2.

Fassur, meg-üti Jeremías prophetát, Jerem. 20, 2.

Feddés, Láſd, Dorgálás.

Fégiel, az Aſer nemzetségének hadnagya, Num. 1, 13.

Fegyver, nem mindennek engedtetik, Matt. 26, 51. Mar. 14, 47. Luc. 22, 49. Joan. 18, 10.

Lelki fegyver az Iſten igéje, 4. Eſd. 13, 9, 27. Iſa. 11, 4 † 27, 1 † † 31, 8 † 49, 2 † 66, 16. Eph. 6, 12. Heb. 4, 12. Apoc. 1, 16 † 2, 16 † 19, 15. 2. Theſ. 2, 8.

Félelem: félnünk kell az Iſtent, és ſzemünk-elött viſelnünk, Gen. 22, 12 † 31, 49. Exod. 1, 17 † 20, 20. Deut 4, 9 † 6, 2, 13, 24 † 10, 12, 20 † 13, 4. Joſ. 24, 14. Judic. 6, 10. 4.Reg. 17, 36. 2. Par. 20, 15. Job 1, 8 † 28, 28. Pſal. 26, 1 † 32, 8 † 33, 8, 10 † 110, 5 † 111, 1 † 127, 1. Prov. 1, 7 † 3, 7 † 9, 10 † 14, 2, 27 † 15, 16 † 16, 6 † 22, 4 † 24, 21. Eccles. 12, 11. Eccli. 1, 11 *. † 2, 7, 12, 18 † 7, 31 † 10, 23 † 15, 1 † 25, 16 † 33, 1 † 34, 16 † 41, 16. Iſa. 8, 5 † 41, 10 † 43, 1 † 51, 12. Jer. 10. 7 † 32, 39. Baruch 3, 7. 4.Eſd. 16, 68. Matt. 10, 28. Luc. 12, 5. 1.Pet. 2, 17 † 3, 15. Apoc. 14, 7.

Az Iſteni felelemnek gyümöl-

che, és díchérete, Gen. 20,9. Pſal. 102, 17 † 124, 1 † 117 *. Prov. 10, 27 † 14, 27 † 19, 23 † 22,4. annak fogyatkozása fö oka a'bünnek, Gen. 20, 11.

Félelemmel és rettegéssel büntet az Iſten, Gen. 35, 5. Exod. 23,27. Lev. 26,36. Deut. 2,24 † 11, 25 † 28, 10,65. Joſ. 2, 9 † 10,10. Judic. 4, 5 † 7,21. 1. Reg. 7, 10. 4. Reg. 7,6. 1. Par. 15,17. 2. Par. 14, 14 † 17, 10 † 20, 29. Pſal. 9, 20. Jer. 49,37. Judic. 14, 14 † 15, 1. 2. Mach. 3,24.

Iſteni félelemnek példái, Exod. 1,17 † 14,31. 3. Reg. 18,3. * 2. Par. 19,7. Tob. 1 *. † 2,9, 13 † 3, 18 † 9,12. Judith 8,8. Job 31,23. Jonæ 1,16. Prov. 31,30. 2. Mach. 6, 30. Luc. 2,25. Actor. 8, 2 † 9, 31 † 10,2, 35.

A'Félelem és a'ſzorgalmatoſság nem ellenkezik a'hittel és a'reménſeggel, Pſal. 2,11. Eccles. 9, 1,2. Eccli. 5,5. Rom. 11, 20 *. 1. Cor. 9, 27 † 10,12. Phil. 2,12 *. † 3, 11, 13. Heb. 3, 14 † 4, 1 *. 2. Pet. 3,17.

A'jókat félik és rettegik a'gonoſzok, Gen. 20,8. Exod. 14,25. 1. Reg. 18,12. 4. Reg. 1,14. 2. Eſd. 6,16. 1. Mach. 3,25 † 12,28. Mar. 6,20. Act. 5,13 † 16, 29.

Félység: annak tiſzti, Gen. 2, 22 † 3, 16. Num. 30, 7, 13. Deut. 22,5. Eſth. 1,10 *. Tob. 10,12. Prov. 11, 16 † 12,4. Iſa. 3, 15, 17. 1. Cor. 7 *. † 10,5,9 † 14, 34. Eph. 5,22. Col. 3,8. 1. Tim. 2, 11 † 3, 11 † 5, 2,10. Tit. 2,4. 1. Pet. 3, 1. Láſd, Férfiu.

Félix, Judæának tiſzt-tartója, Act. 23, 24 † 24 *.

Fel-támadás, Exo. 3,6. Job 14, 13 † 19, 26 † 21, 30. Iſa. 26, 9 † 60, 14. Ezech. 37, 1, 9. Dan. 12, 12. Jonæ 2,11. Soph. 3,8. 4. Eſd. 2, 16 † 14, 35. 2. Mach. 7, 9, 14, 23. Matt. 22, 23, 31. Luc. 20, 35. Joan. 5, 21, 28 † 6, 39 † 11, 24. Act. 24, 15. 1. Cor. 15 *. 2. Cor. 4, 14 † 5 *. Col. 3, 4. Phil. 3, 21 † 4, 3. 1. Theſ. 4, 13, 16. 2. Tim. 2, 11. Apoc. 20, 12.

Férfiú-nak tiſzti, és hatalma az ö feleségén, Gen. 3, 16. Num. 5, 12, 18 † 30, 7, 13. Deut. 22, 5, 13, 24. Prov. 5, 18 † 18, 22 † 31, 10. Eccles. 9, 9. Eccli. 7, 28 † 9, 1 † 25, 2, 27 † 26, 1. Malach. 2, 14, 16. 1. Cor. 7 *. † 11, 2, 10. Eph. 5, 22. Col. 3, 18. Tit. 2, 4. 1. Tim. 2, 11. 1. Pet. 3, 1.

Feſtus, Judæának tiſzt-tartója, Act. 24, 27.

Fiak tiſzti az ö ſzülékjekhez, Gen. 9, 23 † 22, 2, 7 † 27, 1 † 28, 7 † 37, 14 *. Exo. 20, 12 † 21, 17. Lev. 19, 3, 32 † 20, 9 † 21, 9. Deut. 5, 16 † 21, 15, 18 † 27, 16. Judic. 14, 1. 1. Reg. 2, 11, 18, 22 † 3, 1, 7 † 8, 1 † 18, 5. 3. Reg. 2, 19. 4. Reg. 2, 23 † 12, 2 † 22, 1. 2. Par. 34, 3. Eccli. 3, 1, 8 † 6, 18 † 7, 29 † 8, 7, 11 † 22, 3 † 23, 18 † 25, 10 † 32, 24. Tob. 4, 1 † 14, 5. Job 1, 4 † 8, 4 † 32, 4, 6. Prov. 1, 8 † 4, 1 † 6, 20 † 10, 1 † 13, 1 † 15, 20 † 19, 26 † 20, 11, 20 † 22, 15 † 23, 19, 25 † 28, 24 † 30, 17. Jer. 35, 16. Ezech. 22, 7. Matt. 4, 20 † 10, 35 † 15, 4 † 19, 19. Marc. 10, 19. Luc. 2, 48 † 18, 20. Act. 7, 14 † 22, 3. Eph. 6, 1. Col. 3, 20. 1. Tim. 5, 1. 1. Pet. 5, 5.

Figellus és Hermógenes, elállanak Pál Apoſtoltol, 2. Tim. 1, 15.

Filep, hívattatik a'Kriſtuſtól, Joan. 1, 43. Apoſtol, Matt. 10, 3. kivánnya az Atyát látni, Joan. 14, 8.

Filep Diákonuſsá válaſztatik, Act. 6, 5. predikáll Samariában, Act. 8, 5. meg-kereſzteli a'Kandaczes komornyikját, 8, 37. házába fogadgya Pált a'társaival, Actor. 21, 8.

Filistæusok, üldözik Iſraëlt, Judic. 3, 3 † 10, 7 † 15, 19. 1. Reg. 4 *. † 5 *. † 13, 5 † 17 *. † 23, 1 † 28, 1 † 29, 1 † 31, 1. 2. Reg. 5, 17, 22 † 21, 15, 18. meg-verettetnek, Judic. 3, 31. 1. Reg. 17, 1 † 13, 3 † 14 *. † 17, 50 † 18, 27 † 19, 8 † 23, 5. 2. Reg. 5, 24 † 8, 1. 4. Reg. 18, 8.

Ellenek profétáltatik, Iſa. 14, 29. Jer. 47, 14. Ezech. 25, 15. Amos 1, 6. Soph. 2, 5. Zach. 9, 6.

Fineés, az Eleazar fia, Exod. 6, 25. Judic. 20, 28. meg-engeſzteli az Iſtent buzgóságával, Num. 25, 7, 12. Pſal. 105, 30. Gálaádföldébe küldetik, Joſ. 22, 13.

Fínees, a'Heli fia, 1, Reg. 1, 3. elvéſz, 4, 11.

Fogadás, Iſtennek tétetik, Gen. 28, 20. Lev. 27, 1. Num. 6 *. † 21, 2 † 30 *. Deut. 23, 21. Judic. 11, 30. 1. Reg. 1, 11. 2. Reg. 15, 8. Pſal. 75, 12. Eccles. 5, 3. Bar. 6, 34. Matt. 14, 7. Act. 18, 18 † 21, 23 † 23, 12.

Szüzeſségről-valo fogadás, Luc. 1, 34.

Kárhozat azt meg-ſzegni, 1. Tim. 5, 12. az Iſten bizonyos okkal teſzen fogadáſt, Deut. 19, 8 † 28 *. † 33, 4. Lev. 26 *. 1. Reg. 2, 30. Ezech. 18 *. † 33, 15, 19. Mar. 16, 16. Joan. 3, 16, 36 † 6, 47 † 8, 31 † 13, 17 † 15, 7, 14. Rom. 8, 17. Col. 1, 23. Hebr. 3, 14. 2. Pet. 1, 4, Apoc. 2 *. † 3 *. † 21, 7.

Fogyok-nak meg-látogatáſa, Gen. 14, 14. 1. Reg. 30, 9. Tob. 1. 15. Jer. 38, 9. Matt. 25, 37. Acto. 12, 5. 2. Tim. 1, 16. Heb. 13, 3. az Iſten nem hádgya őket, Gen. 39, 21. Sap. 10, 13. Iſa. 42, 7. Acto. 5, 18 † 12, 17 † 16, 25.

Fondamentom a' Kriſtus, 1. Cor. 3, 11. Eph. 2. 20. 1. Pet. 2, 6. fondamentomok az Apoſtolok-is, Epheſ. 2, 20. Apoc. 14, 14. kivált-képpen Péter, Matth. 16, 18 *. Joan. 21, 15, 17. a'kinek hiti ſoha el nem fogy, Luc. 22, 31.

Fösvenység, Joſ. 7, 20. 1. Reg. 8, 3 † 25, 3, 10. 3. Reg. 21, 2. 4. Reg. 5, 20, 22. Pſal. 36, 16, 21. Prov. 1, 19 † 11, 28 † 12, 27 † 15, 6, 16, 27 † 28, 16, 22 † 30, 15. Eccles. 2, 26 † 4, 8 † 5, 9 † 6, 1. Iſa. 5, 8 † 56, 11. Jer. 6, 13 † 8, 10. Ezec. 22, 13. Amos 8, 4. Mich. 6, 10. Abac. 2, 9. Eccli. 14, 3 † 31, 3 † 41, 4. 2. Mach. 4, 50 † 10, 20. Matth. 6, 19 † 26, 14, 46 † 27, 3. Marc. 8, 36. Luc. 12, 15. Joan. 12, 4. Act. 5, 1 † 8, 19 † 24, 26. 1. Cor. 6, 10. Eph. 5, 3. Phil. 4, 11. Col. 3, 5. 1. Tim. 6, 9. Tit. 1, 7, 11. Heb. 13, 5.

Fü, Láſd, Széna.

Ful, az Aſsyriuſok királya, haddal megyen Jeruſalem-ellen, 4. Regum 15, 19.

G.

Gaal, ellene-áll Abimeleknek, Judic. 9, 26, 35, 39.

Gábaonítákat, életöket ravaſsággal meg-tartyák, Joſ. 9 *. megſzabadíttatnak, 10, 5 *. a'Saul fiai ö-érettek fel-akaſztatnak, 2. Reg. 21, 1, 6, 9.

Gabelus, Rafaëllel Tobiáſnak menyekzöjére ment, Tob. 9, 7.

Gabriel, meg-jelenik Dániel prophétának, Dan. 8, 16 † 9, 21. Zakariás papnak, Luc. 1, 11. a'Szüz Máriának, 1, 26.

Gad, a'Jákob fia Zelfától, Gen. 30, 11 † 35, 26.

A'Gaditák el-veſztik örökségöket, Num. 32 *. Deut. 3, 12. Joſ. 13, 24.

Gád próféta ínti Dávidot, hogy ne maradgyon a'Moabiták földében, 1. Reg. 22, 5. meg-jelenti Dávidnak az Iſten haragját, 2. Reg. 24, 11. 18.

Gájus, 1. Cor. 1, 14. meg-fogattatik, Act. 19, 29. Pált Aſiában keresi, 20, 4. házába fogadgya, Rom. 16, 23.

Galgal, a'vagy Galgala, Iſraëlnek városa, Joſ. 4, 19. ott környül-metéltetik az egész nép, és a'Húsvétet innepli, 5, 2, 7, 13. onnét mégyen-ki a' Gabaonítákat meg-szabadítani, 10, 7. viſszatér, 10, 43.

Galilæa, bé-fogadgya a'Kriſtuſt, Joan. 4, 45.

Galilæában kezd a'Kriſtus tanítani, Matt. 4, 12. Act. 10, 37.

Gamaliel törvény-tudo, Act 5, 34 † 22, 3.

Gamáliel, a'Manaſses nemzetségének hadnagya, Num. 1, 10.

Gazdagok, mint viſellyék magokat a'ſzegényekhez, Lev. 25, 35. Deut. 15, 7, 10. Job 31, 16. Pſal. 61, 11. Prov. 14, 31 † 17, 5 † 19, 17 † 21, 13 † 22, 7 † 28, 27 † 30, 7. Eccles. 11, 1. Eccli. 4, 4 † 7, 35. † 11, 10 † 29, 12 † 31, 8. Iſai. 23, 18. Matt. 6, 19 † 19, 21. Luc. 14, 13 † 16, 19 *. † 18, 28. Act. 2, 45 † 5, 34. 1. Tim. 6, 18. Láſd, Alamiſzna.

A' Gazdagságban nem kell reménségünket vetnünk, Pſal. 38, 7 † 48 *. † 51, 9. Prov. 10, 2 † 11, 4, 28 † 15, 16 † 18, 11 † 22, 16 † 23, 4 † 28, 11 † 30, 7. Eccles. 5, 9, 12 † 6, 2. Iſa. 2, 7. Jer. 17, 3, 11 † 22, 13. Ezech. 7, 19. Soph. 1, 18. Eccli. 5, 1, 10 † 10, 10 † 11, 7 † 14, 1 † 31, 3. Matt. 6, 22 † 19, 21. Luc. 8, 14 † 12, 15. 1. Tim. 6, 9. Jac. 1, 11.

Az iſtentelen Gazdagok-ellen, 1. Reg. 25, 2. Job 20, 19 † 27 *. Prov. 23, 4 † 28, 8, 20, 27. Eccles. 6, 1. Iſa. 5, 8 † 32, 9. Jerem. 15, 13. Amos 6, 1 † 8, 4. Abac. 2, 5. Luc. 6, 24 † 16, 19, 24. Jac. 5, 1. Láſd, Főſvénység.

Gazdálkodás, dícsértetik, Iſa. 58, 7. Matt. 25, 36. Luc. 14, 13. Rom. 12, 13. 1. Tim. 3, 2. Tit. 1, 8. 1. Pet. 4, 9. 3. Joan. 5, 9. Heb. 13, 2. Jac. 1, 27. Példák, Gen. 18, 3 † 19, 2 † 24, 31. Joſ. 2 *. Judic. 13, 15 † 19, 4, 9. 3. Reg. 17, 10, 17. 4. Reg. 4, 8. Job 1, 4 † 31, 17. Tob. 2, 1. Luc. 10, 38 † 19, 6. Actor. 16, 15 † 28, 2, 7.

Gazdálkodatlanság, Judic. 8, 5 † 19, 18. 1. Reg. 25, 9, 14. Sap. 19, 13.

Gedeon, Hadnagy és Bíró Iſraëlben, Judic. 6 *. † 7 *. † 8 *.

Gerſon, a' Lévi fia, Num. 3, 17. A' Gerſoniták tiſzti, 3, 25 † 4, 22.

Giezi, az Eliſeus ſzolgája, 4. Reg. 4, 25 † 5, 26.

Godolia, az Ahikám fia, megölettetik, 4. Reg. 25, 25. Jer. 41, 2.

Gondolat, a' gonoſzt gyülöli az Iſten, Zach. 8, 17. Prov. 6, 14. Matt. 15, 19. Mar. 7, 21.

A' ſziv gondolatit tudgya az Iſten, 3. Reg. 8, 39. 2. Par. 6, 30. Joan. 2, 25. Job 42, 12. Eccli. 42, 19. Iſa. 29, 15. Matth. 9, 4. Hebr. 4, 12. egyebeknek-is meg-jelenti, 4. Reg. 5, 26 † 6, 12. Dan. 2, 29 *.

Gonosság, bevelködni-fog, 4. Eſd. 5, 2 † 14, 16. Matth. 24, 12. 1. Joan. 3, 19.

Gonosz: a' ki jónak mongya azt, meg-büntettetik, Iſai. 5, 20. Mal. 2, 17. Prov. 24, 24.

A' Gonoſztol el kell távozni, Prov. 3, 7. Iſa. 1, 16. Ezech. 18, 21. Pſal. 33, 15 † 36, 27. azok társaságától el kell távozni, Pſal. 1 *. 25, 4. Prov. 1, 10 † 14, 7 † 24, 21 † 29, 24. Eccli. 8, 18 † 13 *. 2. Cor. 6, 14. 2. Joan. 10. Apoc. 18, 4.

Nem kell a' Gonoſzert gonoſzſzal fizetni, Prov. 20, 22 † 24, 29. Rom. 12, 14, 17. 1. Cor. 4, 12. 1. Theſ. 5, 15. 1. Pet. 3, 9.

A' büntető gonoſz az Iſtentől vagyon, Deut. 32, 23. 3. Reg. 9, 9 † 21, 29. Iſa. 45, 7. Jer. 11, 11 † 32, 42. Baru. 2, 2. Amos 3, 6. Jonæ 3, 19. Mich. 1, 12 † 2, 3.

A' bünnek gonoſságát igen gyülöli az Iſten, és annak nem oka, Exo. 23, 7. 2. Par. 19, 7. Judith 5, 21. Job 34, 10. Pſal. 5, 5, 7 † 44, 8. Prov. 15, 8, 9. Sap. 14, 9. Eccli. 15, 21. Oſe. 13, 9. Rom. 9, 14. 2. Cor. 6, 15. Jac. 1, 13.

A' Gonoſz fejedelmeket a' népnek bünéert ízenvedi, 3. Reg. 12, 24. Job 34, 30. Iſa. 29, 10. Ezech. 14, 9. Oſe. 13, 11. 2. Theſ. 2, 11.

Parancholly a hogy azoknak engedgyenek, Matt. 23, 3.

A' Gonoſz ſzolgák ſzolgálattyával-is el az Iſten, Matt. 7, 22. Mar. 9, 38. Luc. 9, 49.

A' gonoſságot gyülölni kell, Pſal. 96, 10 † 138, 21. Amos 5, 15 † 6, 8. Rom. 12, 9. a' Gonoſz cheſekedeteket gyülöli az Iſten, és büntetéſt erdemlenek, Gen. 3, 11 † 4, 7 † 6, 3, 5, 6, 7 † 7, 4 † 9, 6 † 11, 4 *. † 17, 14 † 18, 20 † 19, 11, 24, 26 † 20, 3 † 42, 21 † 44, 16. Exod. 3, 9 † 7 *. 8 *. 9 *. 10 *. 11 *. 12 *. 14 *. 21 *. 22 *. 31, 13 † 32, 19, 27, 28, 33. Lev. 10, 12.

Gyanakodás, Láſd, Szerelem.

Gyilkosság, Láſd, Ember-öles.

Gyönyörüség, Láſd, Kivánság.

Gyözedelem, az Iſtentől kell azt várni, Gen. 14, 14. Exo. 17, 9. Deut. 7, 18. Joſ. 11, 6. Judic. 7, 7. 1. Reg. 14, 6 † 17, 45. 2. Par. 14, 11 † 16, 8 † 24, 24 † 25, 8. Pſal. 117, 16. Prov. 25, 31. Judith 9, 15.

Keveſen Gyözedelmet vésznek ſokakon, Gen. 14, 14. Judic. 7, 2, 4. Joſ. 11, 1, 7. 1. Reg. 14, 6, 14. 2. Par. 13, 14 † 14, 11, 12 † 24, 24. 1. Mach. 3, 16, 22. a' Gyözedelem után vigaságot ſzereznek, Num. 31, 13. Judic. 11, 34. 1. Reg. 18, 6. 2. Mach. 5, 7.

Gyonás, ſok-fele az Irásban, Gen. 41, 9. Lev. 16, 21, 39 † 26, 40. Num. 5, 6. Joſ. 7, 19. 2. Reg. 24, 17. 1. Eſd. 9, 6. 2. Eſd. 9, 2. Pſalm 27, 7 † 31, 5 † 37, 19 † 73, 19 † 94, 2. Prov. 16, 3 † 18, 17 † 28, 15. Eccli. 4, 25, 31 † 7, 34 † 17, 27. Iſa. 38, 15. Dan. 9, 5. Matth. 3, 6 † 16, 19. Luc. 11, 4 † 18, 13. Joan. 20. 23. Jac. 5, 16. 1. Joan. 1, 8, 9.

Gyüleközet, Láſd, Anya-ſzentegyház.

Gyülölség, és Irégység, Geneſ. 4, 5 † 26, 14 † 27, 41 † 30, 1 † 37, 4, 11. Exo. 1, 8 † 20, 13. Lev. 19, 17. Num. 12, 1 † 35, 20, 23. Deut. 19, 11. 1. Reg. 18, 7, 11. Sap. 2, 24. Pro. 10, 12, 18. Ezech. 25, 19. Dan. 6, 3. Luc. 15, 28. Joan. 12, 4. Rom. 1, 29 † 13, 13. Gal. 5, 15, 20. Jac. 3, 14 † 4, 2. 1. Pet. 2, 1. Joan. 1. 3, 13, 15 † 4, 20.

Gyülölni kell a' Gonoſságot, Pſal. 96, 10 † 138, 21. Amos 5, 15 † 6, 8. Rom. 12, 9.

Gyümölcs, Láſd, Első ženge.

H.

Háboruság, Láſd, Kereſzt.

Hagyományok: Meg kell azokat tartani, a' mellyeket az Irás-kivül vöttünk az Apoſtolóktol, 2. Theſ. 2, 15. némelly dolgokat az Apoſtolok chak ſzóval parancholtak, 1. Cor. 11, 34. 2. Joan. 12, & 3. Joan. 13.

Hálá-adás, dícsértetik, Gen. 4, 3 † 8, 20 † 14, 21 † 23 *. † 24, 48 † 26, 25. Exo. 15, 1. Lev. 25, 6. Num. 15, 17 † 31, 48. Deut. 4, 9 † 6, 5. Judic. 5, 1. 1. Reg. 2, 1 † 14, 35 † 31, 11. 2. Reg. 10, 2 † 19, 33. 3. Reg. 2, 7. 1. Par. 29, 10, 20. 2. Par. 15, 11 † 20, 26. Eſth. 6 *. Tob. 9, 1 † 12, 1, 7. Eccli. 7, 22 † 32, 28 † 35, 13. 1. Mach. 4, 24 † 5, 54. 2. Mach. 3, 33. Matt. 11, 25. Mar. 5, 19. Luc. 18, 43. Joan. 11, 40. Act. 4, 21 † 27, 35. Rom. 6, 17. 2. Cor. 6, 1. Eph. 5, 19. Phil. 4, 6. Col. 2, 7 † 3, 15. 1. Theſ. 5, 18. 2. Theſ. 1, 3. 1. Tim. 1, 3.

Hálá-adás étel-elött és utánna, Deut. 8, 10. 1. Reg. 9, 13, 25. Mar. 6, 41 † 8, 6 † 14, 22, Luc. 9, 16. Joan. 6, 11, 23. Act. 27, 35. Rom. 14, 6, 1. Cor. 10, 30. 1. Tim. 4, 3.

Hálátlanság, annak büntetéſe, Geneſ. 31, 1 † 40, 23. Exo. 1, 2. Deut. 23, 3 *. Judic. 2, 1 † 6, 8 † 8, 33 † 12, 1. 1. Reg. 10, 18 † 12, 8 † 25, 3, 10. 2. Reg. 14, 30. 2. Par. 24, 21. Prov. 17, 13. Iſa. 1, 2 † 5, 4. Jer. 2, 5, 6. Ezech. 16 *. Oſe. 10, 1 † 13, 2, 6. Mich. 6, 3. Sap. 16, 29. 1. Mach. 16, 16, 19. Matt. 11, 20. Luc. 17, 18. Joan. 11, 46. Rom. 1, 21. 1. Tim. 3, 2.

Halál, a' bünnek büntetéſe, Gen. 2, 17 † 3, 19. Rom. 5, 12, 17 † 6, 27. 1. Cor. 15, 21. Eph. 2, 2. Col. 2, 13. 1. Tim. 5, 6. Jac. 1, 15.

Annak bizonyos napja, Deut. 31, 14. Joſ. 23, 14. 1. Reg. 26, 10. Job 14, 5. Pſal. 88, 49. Eccles. 3, 3 † 8, 8 † 9, 5. Eccli. 17, 3 † 41, 1. Joan. 7, 30 † 8, 20. Rom. 5, 12 † 6, 23. Heb. 9, 27.

Az órája nékünk bizonytalan, Eccles. 9, 12, 24, 43. Luc. 12, 40. 1. Theſ. 5, 2. 2. Theſ. 2, 2. Jac. 4, 13.

Az igazak Halála aluvás, Deut. 31, 16. 2. Reg. 7, 12. 3. Reg. 2, 10 † 11, 21, 43 † 14, 20. Sap. 3, 3. Matt. 9, 24. Joan. 11, 11. Act. 7, 60 † 13, 36. 1. Cor. 11, 29. 1. Theſ. 4, 13.

A' mienket meg-gyözte a' Kriſtus az ö halálával, Iſa. 25, 8. Oſe. 13,

14. Rom. 6, 9. 1. Cor. 15, 54. 2. Tim. 1, 10. Heb. 2, 24. Apoc. 21, 4.

Magoknak halált szerzettek, Judic. 9, 54 † 16, 29. 2. Reg. 31, 4. 2. Reg. 17, 23. 3. Reg. 16, 18. 2. Mach. 10, 13 † 14, 41. Matt. 27, 5. Actor. 1, 18.

A' Halottakat mint légyen szabad siratni, Lev. 29, 28. Deut. 14, 1 † 24, 8. 2. Reg. 1, 11 † 3, 32 † 10, 2 † 12, 16 † 14, 2 † 19, 1 † 21, 10, 13. Eccli. 22, 10 † 38, 16. 1. Mach. 9, 20 † 12, 52 † 13, 26. Matt. 9, 3. Luc. 7, 13. Joan. 11, 33. Act. 8, 2 † 9, 39. 2. Thes. 2, 4, 13.

Neme yHalottak fel-támadtak, 3. Reg. 17, 26. 4. Reg. 4, 33 † 13, 21. Matt. 9, 25 † 27, 52. Marc. 5, 41. Luc. 7, 13 † 8, 54. Joan. 11, 43. Act. 9, 40 † 20, 10. Lásd, Temetes, és Purgatorium.

Halgatni, hasznos, Prov. 17, 20. Eccle. 3, 7. Eccli. 20, 6 † 32, 12.

Hamis Profetak: nem kell öket halgatni, Matt. 7, 15. Mar. 8, 19 † 13, 6. Luc. 17, 23.

Azok büntetése: a' kiktöl szükség el-távoznunk, Deut. 13, 1 † 18, 20. 3. Reg. 13, 11 † 18, 40 † 22, 6, 10. 4. Reg. 10, 19. Prov. 28, 10. Isai. 3, 11 † 28, 7 † 56, 10. Jer. 14, 13, 15 † 23 *. † 27, 9 † 28 *. † 29, 8, 21, 25. Ezech. 13 *. † 14, 9 † 22, 25 † 34, 2, 8, 18. Amos 7, 10. Mich. 3, 5. Zach. 13, 2. Matth. 7, 15 † 24, 11. Luc. 12, 1. Act. 20, 29. 1. Cor. 15, 12. Phil. 3, 2. Col. 2, 8. 1. Tim. 4, 1. 2. Tim. 1, 17 † 3, 1. 2. Pet. 2 *. 1. Joan. 4, 1. Judæ 4, 8 *.

Magoktól jönek, nem küldetnek rend-szerent, Jer. 14, 14 † 23, 32 † 27, 15. Ezech. 13, 6.

Harag, nagy gonoszt szerez, Gen. 4, 5. Job 5, 2. Prov. 12, 16 † 14, 30 † 15, 18 † 17, 19 † 19, 19 † 27, 3 † 29. 22. Eccle. 7, 10. Eccli. 25, 22 † 28, 6, 14 † 30, 26. Matt. 5, 22. Luc. 4, 28. Galat. 5, 20. Eph. 4, 26. Col. 3, 8. Tit. 1, 7. Jac. 1, 19.

Más haragjának jobb engedni, hogy sem ellene állani, Genes. 27, 42. Prov. 12, 24 † 29, 22. Eccli. 8, 19. Matth. 2, 13.

Sz. Háromság-nak példája, és bizonyitása, Genes. 1, 26 † 18, 2. Exod. 3, 6 † 15, 16 † 4, 5. Psal. 32, 6. Isai. 6, 3 † 34, 16 † 48, 16 † 61, 1. Matth. 3, 16 † 10, 20 † 17, 5 † 28, 19. Luc. 4, 18. Joan. 3, 35 † 14, 16, 26 † 15, 26 † 16, 3. 1. Joan. 5, 7.

Has, Isten-gyanánt tartatik, Rom. 16, 18. Phil. 3, 19.

Haz, erös kö-sziklán épittetvén meg-marad, Psal. 45, 2. Matt. 7, 24 † 16, 18. Luc. 6, 48. Rom. 8, 35.

A' mi testünknek háza, 2. Cor. 5, 1. 2. Pet. 1, 14.

Hazael, a' Syriai király szolgája, 4. Regum 8, 15. az Ur parancholattya-szerent, 3. Reg. 19, 15. meg-verte Israelt minden határiban, 4. Reg. 10, 32 † 12, 17 † 13, 3. a' mint meg-proféta-ltatott, 4. Reg. 8, 11, 13. meg-hal, 13, 24.

Házasság, Gen. 1, 27, 28 † 2, 22, 23, 24 † 3, 6, 12, 17 † 4, 1, 17 † 9, 1 † 19, 26 † 24, 3 † 29, 21. Exod. 2, 1 † 20, 17. Lev. 18 *. † 20, 10. Deut. 5, 21 † 7, 3 † 22, 19 † 24, 1. Jos. 23, 12. Judic. 3, 6 † 14, 2, 7, 15. 1. Esd. 9, 2. 2. Esd. 13, 23. Esth. 2, 17. Tob. 4, 13 † 6, 17 † 7, 15, 16 † 8, 9. Prov. 18, 22 † 19, 14. Eccli. 25, 2. Jer. 3, 1. Matt. 5, 32 † 19, 3, 7 † 22, 24, 30. Marc. 6, 18 † 10, 2, 6, 7, 8, 9 † 12, 20 *. Luc. 2, 5 † 3, 19 † 16, 18 † 20, 34. Joan. 2, 1, 2. Rom. 7, 2, 3. 1. Cor. 7 *. Eph. 5, 31, 32. 1. Tim. 3, 2 † 5, 9. Heb. 13, 4. 1. Pet. 3, 1.

A' Házasság el-választhatatlan, Genes. 2, 24. Matth. 5, 32 † 19, 7. Marc. 10, 11. Luc. 16, 18. 1. Cor. 7, 10.

Lelki házasság az Isten 's az ember-között, Cant. *. Isai. 50, 1 † 54, 5 † 62, 4. Jer. 31, 32. Ezech. 16, 7, 8. Ose. 2, 20. Matth 9, 15 † 22, 2 † 25, 5. Mar. 2, 19. 2. Cor. 11, 2. Apoc. 19, 7 † 21, 2, 9.

Mit példáz a' Házasság, Eph. 5, 32. szentséget és malasztot szerez, 1. Thes. 4, 4.

Házasság-rontás, Lásd, Parázsnaság.

Hazugság, Gen. 3, 4 † 37, 19 † 39, 17. Lev. 19, 11. 2. Reg. 1, 2, 7. 4. Reg. 5, 25. Prov. 6, 19 † 12, 22. Sap. 1, 11. Eccli. 7, 13 † 20, 26, 28 † 25, 4. Ose. 4, 2. Joan. 8, 44. Act. 5, 4, 8. Eph. 4, 25. Col. 3, 9.

Heliodorus, a' Seleukus komornyikja, el-akarja a' templom kincsét vinni, 2. Mach. 3, 7, 13. meg-bünteti az Isten, 3, 24.

Heliseus, Lásd, Eliseus.

Heródes Askalonita, meg-öletteti a' gyermekeket, Matth. 2, 16. meg-hal, 2, 9.

A' fia Herodes Antipas, Galileának Negyedes fejedelme, Luc. 3, 1. meg-öletteti Keresztelö Jánost, Matth. 14, 9. Herodes és Pilátus meg-békélnek, Luc. 23, 12. Actor. 4, 27.

Herodes Agrippa, meg-öli Jakabot, és Pétert meg-fogja, Act. 12, 1, 2. az Angyaltól meg-öletetik, 12, 23.

Hesron, a' Fáres fia, Gen. 46, 12. Matth. 1, 3. Jesüné-nak mondatik, 1. Par. 4, 15.

Hester, Asvérus feleségévé leszen, Esth. 2 *. a' Zidók ellen-valo sententziát semmivé teszi, Esth. 8, 3, 8.

Hieremias, Lásd, Jeremias.

Hierusalem, Lásd, Jerusalem.

Hírnév, jobb a' gazdagságnál, Prov. 22, 1. Eccles. 7, 2. Eccli. 41, 15, 16.

Hit, az Irásban sok képpen vetetik: az Istennek Igaz-voltáért az ö igéretinek be-tellyesitésében, Psal. 32, 4. Isaiæ 11, 5. Thren. 3, 23. Ose. 2, 20 † 5, 9. Rom. 3, 3. az emberek közöttvalo Hivségért, Gen. 39, 16 † 44, 32. Lev. 6, 2. Eccli. 22, 28. Jer. 42, 5. 1. Mach. 10, 27. 1. Tim. 2, 7. az Istenben valo Hitért, Sap. 1, 2 † 3, 14. Abac. 2, 4. Matth. 8, 1 † 9, 22 † 17, 20. Mar. 5, 34. Luc. 5, 20. Rom. 3, 21 † 4, 3 † 5, 1. a' Szeretettel fel-ékesittetett igaz és Elevén hitért, Abac. 2, 4. Matt. 9, 22 † 15, 28. Marc. 5, 34 † 10, 52. Luc. 7, 50. Rom. 3, 22. Gal. 5, 6 *. Heb. 11 *. a' Szeretet nélkül-valo Holt hitért, Matt. 7, 21, 22. 1. Cor. 13, 2 † 15, 2. Jac. 2, 26. Fogadásáért, és Igéretért, 1. Timoth. 5, 12. Remenségért, a' vagy Bizakodásáért, Jac. 1, 6.

A' Szeretettel-valo Elevén hitnek ereje nagy az Istennel, Matth. 9, 2, 22, 29 † 21, 22. Marc. 16, 16. Luc. 18, 42. Joan. 1, 12 † 3, 15, 16, 36 † 6, 35 † 7, 38 † 11, 25 † 14, 12 † 20, 29. Actor. 3, 16 † 10, 43 † 15, 9 † 16, 31. Rom. 1, 16 † 3, 22. Gal. 3, 6. Ephes. 2, 7. Hebr. 11, 6 *.

A' chelekedet nélkül-valo Hit nem üdvözit, 1. Cor. 13, 2. Gal. 5, 6. Jac. 2, 24.

A' Hit, jo-chelekedetnek mondatik, Phil. 1, 6. Egy a' Hit, Eph. 4, 5. az Elevén hit igazit meg, Gen. 15, 6. Mar. 16, 16. Luc. 1, 45 † 8, 48 † 23, 41. Joan. 5, 24 † 17, 2. Act. 13, 38 † 16, 31. Rom. 3, 22 † 4, 3, 22 † 5 *. † 10, 1, 10. Phil. 3, 9. 1. Pet. 2, 6. Hebr. 4, 2.

A' Hitnek predikállását az Anya-szentegyháznak elöl-járói tselekmeg, Gal. 2, 2.

A' Pogányok hitit, az Isten megtekinti, Jer. 39, 18. Matt. 8, 5, 13 † 15, 28. Luc. 7, 9 † 10, 33 † 17, 16. Joan. 4, 47. Act. 10, 2 † 8, 26.

Az Isten ki-szabadittya a' Hiveket a' hitetlenek veszedelmeböl, Genes. 6 *. 7 *. 8 *. 19 *. Exod. 8, 22 † 9, 4, 6, 26 † 10, 23 † 11, 7. Num. 16, 20, 26, 31. Jer. 39, 18. Dan. 6, 22. 2. Pet. 2, 7. Lásd, Bizonyosság.

Hitetlen, Lásd, Eretnek.

Hitetlenség, meg-büntetetik, Gen. 19, 11, 17, 26. Num. 11, 21 † 14, 2, 11 † 20, 12. Deut. 9, 20. 4. Reg. 7, 2, 17. 4. Esd. 15, 4. Psal. 77, 32. Eccli. 2, 15. Matth. 8, 28 † 14, 30 † 17, 27. Mar. 16, 16. Luc. 1, 16 † 24, 24. Joan. 3, 18, 36 † 6, 7 † 8, 24 † 12, 48 † 20, 27. Rom. 11, 20. Hebr. 3, 18 † 4, 2 † 11, 6.

Apocal. 21, 8.

Holofernes, a'Nabukodonosor hadnagya, Izraël-ellen küldetik, Judith 2, 4. karomlya az Istent, 6, 1. meg-szállya Betúliát, 7, 1. tulajdon fegyverével fejét vészik, 13, 8. a'fejét ki-tészik a'kö-falra, 14, 1. látván azt az Asyriusok serege, elfút, 15, 1.

Husvét Innepének rendelése, és meg-tartása, Exod. 12*. † 13, 6 † 23, 15 † 34, 18. Lev. 23, 5. Num. 9, 2, 11 † 28, 17. Deut. 16, 1, 5. Josue 5, 10. 4.Reg. 23, 21. 2.Par. 30, 1, 15 † 35, 1. 1. Esd. 6, 19. 3.Esd. 1, 10 † 7, 10. Ezech. 45, 21. Matth. 26, 19. Mar. 14, 12. Luc. 22, 7.

Hymenæus, Hamis Apostol, 2.Tim. 2, 17.

I.

Jabes, Gálaádban, meg-nyomorittatik Izraëltöl, Judic. 21, 10. meg-szállyák, 1.Reg. 11, 1. a'Jábesi férfiak irgalmasan chelekesznek Saullal, és az ö fiaival, 31, 12.

Jaj Jaj, kiknek, és mi okért mondatik, Num. 21, 29. Eccles. 4, 10 † 10, 16. Isa. 1, 4, 24 † 3, 9, 11 † 5, 8, 18 † 6, 5 † 10, 1 † 17, 12 † 18, 1 † 24, 16 † 28, 1 † 29, 1 † 30, 1 † 31, 1 † 33, 1 † 45, 9. Jer. 4, 31 † 13, 27 † 22, 13 † 23, 1 † 45, 3 † 48, 1. Ezech. 6, 11 † 13, 3, 18 † 16, 23 † 30, 2 † 34, 2. Ose. 7, 13. Joël 1, 15. Amos 5, 18 † 6, 1. Mich. 2, 1. Naum. 3, 1. Abac. 2, 6, 12. Soph. 2, 5 † 3, 1. Judith 16, 20. Eccli. 2, 14 † 41, 11. Matth. 11, 21 † 18, 7 † 23, 13 *. Luc. 6, 24 † 10, 13 † 11, 42 † 17, 1. 1.Cor. 9, 16. Judæ 11. Apoc. 8, 13 † 9, 22 † 11, 14 † 12, 12 † 18, 10, 16.

Jakab, a'Zebedæus fia, hívattatik, Matth. 4, 20. meg-ölettetik, Act. 12, 2.

Jákob, az Isaák fia, születik, Gen. 25, 23. meg-veszi Esautól az élsö-születésnek méltoságát, 25, 31. el-foglallya töle az áldomást, 27, 5 *. Lábánhoz mégyen, 28, 10. a'lajtorjat láttya és fogadást tészen, 28, 12, 20.

Lábannak szolgál két leányáért, 29, 18. házájába tér, 31, 17.

Az Angyallal tusakodik, 32, 24. Izraëlnek neveztetik, 32, 27 † 35, 10. 3.Reg. 18, 31. a'fiait Egyiptusba küldi, 42, 1.

Egész házával Egyiptusba költözik, 46*. Deut. 10, 22. a'Jósef fiait fiaivá fogadgya, 48, 5, 8.

Meg-álgya a'fiait, és meg-hal, 49, 33. el-temettetik Kánaán-földében az ö attyaihoz, 50, 4, 7. az igeret-szerént, 47, 29. és a'parancholat-szerént, 49, 29. dícsértetik, Eccli. 44, 24. Lásd, Izraël.

János: Keresztelö János a'Zakarias fia, Luc. 1, 55, 59, 60. a'meny-országnak Evangeliomát hirdeti, és keresztel, Matth. 3, 1. Mar. 1, 4, 5. Joan. 1, 28 † 3, 23, 26. ruházattya teve-ször, eledele sáska és vad méz, Mar. 1, 6. nem akar nagynak láttatni, Joan. 1, 19, 20, 26 † 3, 28. tanitványit a'Krisstushoz küldi, Matth. 11, 2. fejét vészik, Matth. 14, 8. Illyésnek mondatik, Mal. 4, 5. Matt. 11, 14 † 17, 10. Luc. 1, 17.

János, a'Zebedæus fia, hívattatik, Matt. 4, 22. a'Krisstus kiváltképpen szereti, Joan. 13, 23 † 19, 26 † 20, 2 † 21, 7, 20. azokat irja a'miket látott, Joan. 19, 35 † 21, 24. 1.Joan. 1, 1.

Idö, annak alkalmatosságát minden dologban meg kell gondolni, Eccles. 3, 1 † 8, 5. Eccli. 20, 6 † 32, 20. Rom. 12, 11.

Jebus, Jerusalem nek neveztetik, Jos. 15, 8. Judic. 19, 10. 1.Par. 11, 4.

A'Jebusæusokat nem gyözhetik meg Izraël, Judic. 1, 21. Dávid meg-gyözi öket, 2.Reg. 5, 8.

Jehu, a'Hanáni próféta fia, meg-feddi Jósafat királyt, 2.Par. 19, 2. Báasához az Izraël királyához küldetik, 3.Regum 16, 1, 7.

Jehu, Jósafatnak a'Namsi fiának fia, Izraël királyává kenetetik, hogy az Akab házát el-töröllye, 4.Reg. 9, 1, 6. a'parancholat-szerént, 3.Regum 19, 16. meg-öli Jezabelt, 4.Reg. 9, 30, 33. meg-öli Akábnak hetven fiát, 10, 1. Okoziásnak attya-fiait is, 10, 14. el-veszti a'Baal szolgait, 4.Reg. 10, 14, 25. meg-hál, 10, 35.

Jelek, Lásd, Chodák.

Jelenések, és Látások, Jos. 5, 13. 4.Reg. 17, 9. 2.Mach. 3, 24 † 5, 2 † 10, 29 † 11, 8.

Istennek, Angyaloknak, és embereknek jelenések, Gen. 32, 24. Exod. 3*. Num. 22, 21. Jos. 5, 13, 1.Reg. 28, 11. Matth. 17, 3 † 28, 2, 9. Marc. 9, 3 † 16, 5, 9, 12, 14. Luc. 9, 30 † 24, 4, 15, 36. Joan. 20, 12, 14, 19, 26 † 21, 1. Act. 1, 10 † 16, 9 † 18, 9.

Jeremias Próféta, Anatotból, Jer. 29, 27. az Istentöl hívattatik, és el-küldetik, 1, 4. háboruságot és üldözést szenved, Jer. 18, 19 † 20, 1 † 26, 7 † 33, 1 † 37, 12 † 38, 4, 7. kedvet talál Nabukodonosornál, Jer. 39, 11. meg-szabadittatik a'fogságból Nabuzardantól, Jerem. 40, 1. Josiast siratja, 2.Par. 35, 25.

Jeriko, meg-vétetik, és el-égettetik, Jos. 6, 10, 24. Hieltöl meg-épittetik, 3.Reg. 16, 34. Pálma-fák városának neveztetik, Deut. 34, 3. 2.Par. 28, 15.

Jeroboam, a'Nábat fia, a'Salomon szolgája, ellensége lészen Izraëlnek, 3.Reg. 11, 26. 2.Par. 13, 6. a'tíz nemzetségnek királyává lészen, 3.Reg. 12, 20. az Ahias igéje-szerént, 11, 29. két arany borjút állat-fel, és Hamis isteni áldozatot szerez, 12, 28, 31. meg-feddettetik, és meg-büntettetik, 14, 7 † 15, 25 † 16, 19, 26. 4.Reg. 3, 3 † 10, 29, 32 † 13, 2, 6, 11 † 14, 24 † 15, 9, 18, 24 † 17, 22 † 23, 15.

Meg-szárad a'keze, 3.Reg. 13, 4. meg-gyógyúl, 13, 6. meg-hal, 14, 20. egész háza-népet el-vesztik, 15, 29. a'próféta-szerént, 14, 10. Jeróboam-ellen-való próféta, Amos 7, 10.

Jeroboam, a'Jóas fia, Izraëlnek királya, 4.Reg. 13, 13 † 14, 16. meg-hal, 14, 29.

Jerusalem, meg-vétetik a'Júda fiaitól, Judic. 1, 8. lako-helyül választya az Isten, 3.Reg. 8*. 2.Par. 6, 2 † 7, 16. Jebusnak neveztetik, Jos. 15, 8. Judic. 19, 10. 1.Paral. 11, 4. Salemnek, Psal. 75, 3.

Jerusalemet michoda nemzetségek lakták, 1.Par. 9, 3. 2.Esd. 11, 1.

Meg-szállyák a'Syriai, és Izraëli király, 4.Reg. 16, 5. meg-szállya Nabukodonosor, 4.Reg. 24, 10 † 25, 1. meg-égetik és el-rontyák', 4.Reg. 25, 9. meg-epitik, és lakják, 2.Esd. 3*. † 6, 15.

Jerusalem 's az ö lakói ellen, 4.Reg. 21, 12 † 23, 27. Isa. 1, 6 † 3, 1 † 22, 1, 8 † 29, 1, 7 † 65, 2. Jer. 4, 3, 9 † 7*. † 13*. † 17, 19 † 19. 3, 6 † 21, 3 † 23, 39 † 25, 8 † 32, 3, 4, 26 † 34, 1 † 38, 3 † 39, 8. Ezech. 3, 6 † 4*. 5*. † 10, 2 † 15*. † 21, 6 † 22*. 23*. Soph. 3, 1.

Jerusalem el-pusztitando a'Romaiaktól, Dan. 9, 26. Zach. 14, 1. Matth. 24, 1, 15. Lucæ 13, 35 † 19, 41 † 20, 16 † 21, 6. Joan. 11, 48.

Lelki Jerusalem az Anya-szentegyház, Psal. 121, 3. Isa. 33, 20 † 54, 11 † 60*. † 62, 6 † 65, 16, 18. Tob. 13, 19. Baruch 5, 1, 7. Gal. 4, 26. Heb. 11, 10 † 12, 22. Apoc. 3, 12 † 21, 2, 10.

Jezabel istentelen, az istentelen Akáb felesége, 3.Reg. 16, 31 † 21, 5, 7.

Meg-öli az Ur profetáit, 18, 4, 13. Illyest halállal fenyegeti, 19, 2. az ebektöl el-szagattatik, 4.Reg. 9, 33. Illyes próféta mondása-szerént, 3.Reg. 21, 23.

Igasság: annak tekélletesíge nem találtatik ez életben, melyben nem élünk bün-nél kül, Gen. 6, 5 † 8, 21. Exod. 34, 7. Num. 14, 18. 3. Reg. 8, 46. 2. Par. 6, 36. Jób 4, 17 † 9, 1, 15, 20 † 25, 4. Psal. 13, 1 † 50, 7 † 52, 1 † 129, 3 † 142, 2. Prov. 20, 9. Eccli. 7, 21. Isa. 64, 4. Jer. 2, 19, 20 † 30, 11. Mich. 7, 2. Num. 1, 3. Sap. 12, 10. Matt. 6, 12. Luc. 17, 3, 10. Rom. 3, 9, 23 † 7 *. Gal. 3, 22. Eph. 2, 3. 2. Joan. 1, 8. Lásd, Bün.

A'mi Igasságunk a'Krisztus-által, és az elsö meg-igazúlás, és a'bünnek bochánattya, nem a'mi érdeminkböl, Gen. 15, 6. Isa. 45, 25 † 53, 8, 11. Jer. 23, 6 † 33, 16. Dan. 6, 22. Abac. 2, 4. Zach. 9, 11. Actor. 10, 43 † 13, 39. Rom. 1, 17 † 3, 22, 24 † 5, 1, 18 † 10, 4, 10. 1. Cor. 1, 30. Gal. 2, 16 † 3, 11 † 5, 5. Phil. 3, 9. Tit. 3, 7. 1. Pet. 3, 18.

Igaz-mondás, Isa. 59, 15. 3. Esd. 3, 12 † 4, 33. 4. Esd. 1, 17. Zach. 8, 16. Eph. 4, 25.

Igazak, találtatnak e'világon, Luc. 1, 6 † 15, 7 †. Joan. 8, 36 † 17, 17, 19. 1. Cor. 6, 11. Hebr. 12, 23 *. 2. Pet. 2, 7. 1. Joan. 3, 1, 7. Apoc. 3, 4 † 14, 5. Lásd, Bün. Lélek. Út.

Igazulás, mellyel az igasságban nevekedünk, a'jó chelekedeteknek tulajdonittatik, Eccli. 18, 22. Rom. 2, 13. Jacob. 2, 21, 24. Apoc. 22, 11.

A' bünösnek Meg-igazúlása, nem chak a'hitnek tulajdonittatik, hanem a' reménségnek-is, Rom. 8, 23. a'szeretetnek, Exod. 20, 6. Prov. 10, 12. Luc. 7, 47. 1. Cor. 13, 4. Gal. 5, 6. 1. Pet. 4, 8. 1. Joan. 4, 7, 8, 9. a'félelemnek, Eccli. 2, 27, 28. a'penitentziának, Sap. 11, 24. Ezech. 18, 21, 22. Matt. 3, 2, 8. Luc. 7. a'Magdolna példájával: 15. a'tekozló fiuval: 18. a'Publikánussal.

Illyés, szörös ember, és bör övel övedzette-fel ágyékát, 4. Reg. 1, 8.

Az Illyés imádságának ereje, 3. Reg. 17, 1. Jac. 5, 17, 18. a'hollo táplállya, 3. Reg. 17, 2. halottat támaszt, 17, 19. meg-öli a' Baal profetáit, 18, 40. el-fut Jezabel-elött, 19, 3. Damaskusba küldetik, hogy Hazaélt a'Syriai királyt meg-kenny e, 19, 15. Akábhoz küldetik, 21, 17. a'hozzája küldetett ötvenedes hadnagyok meg-emésztetnek a'tüztöl, 4. Reg. 1, 10. fel-viteték forgó-szellel az égbe, 2, 11. meg-jelenik az Ur szine változása-kor, Matth. 17, 3. Luc. 9, 30.

Imádás, Angyaloknak és embereknek-is tulajdonittatik, Gen. 18, 2 † 19, 1 † 23, 12 † 27, 29 † 33, 3 *. † 42, 6 † 43, 26. Exod. 18, 7. Num. 22, 31. 1. Reg. 20, 41 † 25, 23 † 28, 14. 2. Reg. 9, 6 † 14, 3. 3. Reg. 1, 15, 12. Judith 10, 20. Esth. 3, 2. Dan. 2, 46. Act. 10, 25.

Imádság, a'Jesus nevében, hasznos, Joan. 14, 13 † 15, 16 † 16, 23, 26. 1. Joan. 5, 14.

Gyakorta nem tudgyuk mi módon kelletsek imádkoznunk, Matt. 20, 20. Marc. 10, 35. Rom. 8, 26. Jac. 4, 3.

Éjjel és nappal imádkozni, Psal. 118, 62. Luc. 18, 1. 1. Thes. 3, 10. 1. Tim. 5, 5. 2. Tim. 1, 3.

Szüntelen imádkozni, Matth. 7, 5. Luc. 11, 9 † 18, 1. Actor. 10, 2. Eph. 6, 18. Col. 4, 2. 1. Thes. 5, 17.

Imádkozni, hogy a'hitnek predikálása foganatos legyen, Eph. 6, 19. Col. 4, 3. 2. Thes. 3, 1.

Egy-másért-valo Imádság, Jer. 42, 2, 20. Bar. 1, 13. 2. Mach. 1, 6. Eph. 6, 18. Col. 4, 2. 1. Thes. 5, 25. 2. Thes. 1, 3, 1. 1. Tim. 2, 1. Jac. 5, 16.

Ellenségért imádkozni, Num. 16, 22, 46. 2. Mach. 3, 33. Matt. 5, 44. Luc. 6, 28 † 23, 34. Act. 7, 60. Lásd, Szentek, és Purgatorium.

Mint, mikor, és kihez kell imádkozni, és mit kell kérni az imádságban, Num. 11, 16, 24. Deut. 4, 7. Judic. 10, 10, 15. 1. Reg. 1, 11. 2. Reg. 22, 2, 7. 3. Reg. 3, 7. Isa. 65, 24. Amos 7, 2. Eccli. 35, 26. Tob. 3, 11 *. Judith 4, 11. Matt. 6, 5, 9 † 7, 7 † 18, 19 † 20, 20 † 21, 22 † 26, 38. Mar. 11, 24 † 13, 33. Luc. 11, 2, 9 † 18, 1 † 22, 40. Joan. 4, 23 † 9, 31 † 14, 13 † 15, 7 † 16, 23. Actor. 1, 14 † 2, 42 † 4, 24, 31 † 10, 2 † 1, 23. Rom. 8, 26 † 12, 12. 1. Cor. 14, 13. Eph. 6, 18. Col. 4, 2. 1. Thes. 5, 17. 1. Tim. 2. 1. Heb. 13, 18. 1. Pet. 3, 12. 1. Joan. 5, 4. Jac. 1, 6 † 4, 3 † 5, 13. Apoc. 19, 10 † 22, 9.

Az illendö és a'jó móddal-valo Imádságot, meg-halgattya az Isten, Gen. 16, 11 † 21, 17. Exod. 2, 24 † 3, 7 † 6, 5 † 22, 23, 27. Deut. 4, 7 † 15, 9. 1. Reg. 7, 9, 10 † 9, 16 † 12, 18. 2. Reg. 22, 4, 7. 3. Reg. 13, 6 † 17, 22 † 18, 36. 4. Reg. 13, 5 † 20, 5. 2. Par. 32, 22 † 33, 13. 4. Esd. 15, 7. Judith 4, 8, 12. Tob. 3, 24. Psal. 3, 5 † 4, 4 † 9, 13 † 17, 7 † 21, 25 † 33, 7 † 49, 15 † 54, 17 † 117, 5 † 119, 1 † 144, 19. Prov. 15, 29. Eccli. 4, 9 † 21, 6 † 36, 24, 26 † 48, 22. Isa. 30, 19 † 37, 15, 21 † 55, 7. Jer. 29, 12. Thren. 3, 56. Dan. 13, 44. Jon. 2, 3. Zach. 13, 9. 2. Mach. 3, 22. Joan. 9, 13. Act. 10, 4.

Nemellyeknek Imádságit miért nem halgattya-meg az Isten, Deut. 1, 45 † 31, 18. Judic. 10, 1. 1. Reg. 8, 18. Psal. 17, 42. Prov. 1, 28 † 15, 29 † 21, 13 † 28, 9. Eccli. 34, 29, 31. Isai. 1, 15. Jer. 7, 16 † 11, 11, 14 † 14, 12 † 15, 1. Ezech. 8, 18 † 24, 17. 14, 16, 20. Mich. 3, 4. Zach. 7, 13. 4. Esd. 1, 26. 2. Mach. 9, 13. Joan. 9, 31. Hebr. 12, 17. Jac. 4, 3.

A'Szentek imádságinak példái, Gen. 32, 9. Exod. 32, 11, 13. Num. 14, 19. Deut. 9, 26. 3. Reg. 8, 15 *. 4. Reg. 20, 3. 2. Par. 6, 16 *. † 14, 11 † 20, 6, 12. 1. Esd. 9, 6 *. 2. Esd. 1 *. Sap. 9 *. Eccli. 23, 2 † 36, 1, 11, † 51 *. Bar. 1, 17, 21 † 2, 6 *. † 3, 1, 9. Tob. 3, 1, 12 † 8, 7 † 13, 1. Judith 9, 2 † 16 *. Esth. 14, 3. Isa. 33, 2 † 37, 16 † 64 *. Jer. 10, 24, 17, 13, 14 † 18, 19 † 32, 16. Thren. 5 *. Dan. 9, 6 † 13, 42. Jon. 2 *. Hab. 3 *. 3. Esd. 8, 74. 4. Esd. 3 *. † 6, 38 *. 1. Mach. 7, 37. 2. Mach. 6, 30. Actor. 4, 24.

Innep: A'Zidók fö Innepi: a' Húsvet innepe: Lásd, Húsvet.

A'Pünköld innepe, Exod. 23, 16 † 34, 22. Num. 28, 26. Deut. 16, 9. Joan. 5, 1. Act. 2, 1 † 20, 16.

A'Kürtök a'vagy Trombiták innepe, Lev. 23, 24. Num. 29, 1. 2. Par. 5, 3.

A'Tisztúlás innepe, Lev. 16, 30 † 23, 27. Num. 29, 7, 8.

A'Sátoros innep, Exod. 23, 16. Lev. 23, 34. Num. 22, 12. Deut. 16, 13 † 31, 10. 1. Esd. 3, 4. 2. Esd. 8, 15, 17. 2. Mach. 1, 9 † 10, 6. Joan. 7, 2.

Az Uj-hóld innepe, Num. 28, 11. 1. Reg. 20, 5. Ezech. 45, 18.

Az Innep meg-szegésének büntetése, Num. 15, 32. Lásd, Szombat.

Inteni, Lásd, Jóra ínteni.

Joab, a'Sarvia fia, 2. Reg. 2, 13, által-veri Abnert, 3, 27. meg-béketeti Dávidot Ablalommal, 14 *. által veri Amasát, 20, 9. ötet-is által verik, 3. Reg. 2, 28, 34. a'Dávid parancholattya-szerént, 2, 5, 7.

Joaczim, a'Josias fia, a'Júda királya, ki az-elött Eliaczimnak hivattatott, 4. Reg. 23, 34. 3. Esd. 1, 37. meg-egette a'Jeremias beszédinek könyvét, Jerem. 36, 21. Melki-nek neveztetik, Luc. 3, 24. meg-hal, 4. Reg. 24, 1, 5. Joakin az ö fia, 24, 6.

Joakaz, a'Jehu fia, az Israël királya, 4. Reg. 10, 35 † 13, 1.

Joakaz a'Josias fia, meg-fosztatik országától, és Egyiptusba vitetik, és ott meg-hal, 23, 34. az ö fogsága meg-profetáltatik, Ezech. 19, 4. Johanán-nak neveztetik, 1. Par. 3, 15. Eliakim az ö attya-fia király ö-utánna, 4. Reg. 23, 34.

Joakin, a'Joaczim fia, a'Júda királya, 4. Reg. 24, 8. fogva-vitetik Babyloniába, 24, 12. 15. kibochátattak a' tömlöczböl, és nagy tiszteségre vitetik, 25, 24. Jekonias-nak neveztetik, Jer. 37, 1. Neri-nek, Luc. 3, 27. Matanias az attya-fia országol utánna, 4. Reg. 24, 17.

Jóanna, a'Kúsa felesége, a' Kristust követi, Luc. 8, 3.

Joas, az Okozías fia, egyedül marad-meg a'királyi magból, 4. Reg. 11, 2. királlyá lészen Judában, 11, 12. meg-öli Zakariást a' Jójada fiát, 2. Par. 24, 21. Matth. 23, 25. meg-ölik a'maga szolgai, 2. Par. 24, 25. 4. Reg. 12, 20. Amasias a'fia, király ő-utanna, 1. Par. 3, 12. 2. Par. 24, 27.

Jóas, a'Jóakaz fia, az Israël királya, 4. Reg. 13, 9. Amasias-ellen hadakozik, el-rontya a'Jerusalem kö-falát, és a'templomot, és meghal, 4. Reg. 14, 13, 16.

Jó-cselekedet, dícsértetik, Exod. 19, 5 † 20*. † 23, 19, 25. Deut. 5, 6, 11, 16 † 10, 12. Jos. 22, 5. 1. Reg. 15, 22. Psal. 2, 10 † 39, 7 † 49, 14. Pro. 3, 1 † 14, 31 † 15, 3. Isa. 1, 16 † 58, 6. Jer. 22, 3. Ezech. 18, 6. Ose. 6, 11. Mich. 6, 8. Zach. 7, 9 † 8, 16. Eccli. 35, 12. Matt. 5, 24, 29, 39. Luc. 1, 75 † 3, 11. Joan. 12, 26. Rom. 12*. 13*. 14, 17. Phil. 3, 3. Jac. 1, 27. Lásd, Chelekedetek.

A' Jó-chelekedetek érdemesek, Eccli. 10, 31 † 16, 15 † 38, 18.

Azok jutalma és fizetése, Ps. 118, 112. Pro. 15, 18. Eccli. 36, 18. Isa. 3, 10. Matt. 5, 12 † 10, 42 † 16, 27 † 25, 34. Rom. 2, 6. 1. Cor. 15, 28. 2. Cor. 5, 10. 2. Tim. 4, 8. Hebr. 6, 10 † 10, 35 † 11, 26. Jac. 2, 24. Apocal. 20, 7, 8 † 22, 12.

Jojada, meg-öleti Atália királyne-aszszonyt, 4. Reg. 11, 15. 2. Par. 24, 14. meg-hal, 24, 15.

Jonas, prophetál, 4. Reg. 14, 25. a'tengerbe vettetik, Jonæ 1, 15. el-nyeli ötet az Istentől készíttetett hal, 2, 1. annak gyomrába vólt három nap és három éjjel, Matt. 12, 40.

Jonatas, a'Saul fia, meg-veri a'Philistæusokat, 1. Reg. 13, 3 † 14, 1, 11. meg-szabadíttya a'nép az attya kezéből, 14, 45. szövetséget szerez Dáviddal, 18, 13 † 20, 18. meg-ölettetik, 31, 7.

Jónatas, a'Matatias fia, a'Zidók hadnagya, 1. Mach. 9, 31. szövetséget szerez Demeterrel, 10, 3, 15. meg-fogattatik, 12, 48. fiaival-együtt meg-ölettetik, 13, 23.

Jóra inteni, Genes. 13, 8 † 45, 24. Jos. 22, 5. 2. Par. 30, 6 † 32, 7. 2. Esd. 5, 6, 9. Acto. 11, 23 † 14, 21 † 20, 17*. 1. Thes. 5, 11. Tit. 2*. † 3, 1. Hebr. 3, 12.

Joram, a'Josafat fia, a'Júda királya, 3. Reg. 22, 51. meg-öli hat attyafiát, 2. Par. 21, 4. meg-hal, 4. Reg. 8, 24. 2. Par. 21, 19.

Joram az Israël királya, 4. Reg. 1, 17 † 3, 1. Hazaël-ellen megyen, 8, 28. meg-sebesíttetvén meg-gyógyíttatik, 9, 15. meg-hal, 9, 24.

Josafat, az Asa fia, a'Júda királya, 3. Reg. 22, 41. igaz tanítókat küld a'Júda városiba, 2. Par. 17, 7. szövetséget szerez az istentelen Akabbal, 18, 3. meg-feddi azért a'Prophéta, 19, 2. Okoziáshoz adgya magát, 2. Par. 20, 35. meg-hal, 21, 1. Jóram a'fia országol helyette, 1. Par. 3, 11.

Jósép, a'Jákob fia, Genes. 30, 23. álmot lát, 37, 5, 9. el-adatik a' báttyaitól az Ismaëlitáknak, 37, 26. Psal. 104, 17. hamissan be-vádoltatik, Genes. 39, 17. tömlöztbe vettetik, 39, 20 † 41, 14. égész Egyiptus urává tétetik, 41, 40. a'Putifar leányát vészi feleségül, 41, 45. meg-jelenti magát az attyafiainak, 45, 1. meg-hal, 50, 24. a' chontyait el-viszik Egyiptusból, Exod. 13, 19. Sikemben el-temettetnek, Jos. 24, 32.

Jósef, a'Szüz Maria férje, Mat. 1, 16. Egyiptusba fút, 2, 14.

Josias, az Amon fia, a'Júda királya, 4. Regum 21, 24 † 22*. meg-profétáltatik, 3. Reg. 13, 2. a'Törvény könyvet olvássa, 4. Reg. 23, 2. a' Húsvét innepet meg-innepli, 23, 21. meg-sebesíttetik, és meg-hal, 2. Par. 35, 23, 24. 4. Reg. 23, 29. sirattatik, 2. Par. 35, 24. Jóakaz országol helyette, 4. Reg. 23, 30, 34.

Josue, hadakozik Amalek-ellen, Exod. 17, 9, 13. meg-kemli Kánaán-földet, Num. 13, 2. dícséri azt, 14, 6. Moyses-helyett a'nép vezére, 27, 18. Deut. 3, 21 † 31, 3, 7, 14. Jos. 1, 1, 6. kémeket küld, 2, 1. által-kel a' Jordánon, Jos. 3, 16. tizen-két követ állat-fel Galgalában, 4, 3, 8, 20. az Ur Angyala meg-jelenik néki, Jos. 5, 13. meg-álgya a'népet, 8, 33. meg-szabadíttya a'Gabaonitákat, 10, 7. a'Napot's a'Hóldat meg-állattya, 10, 12. viszsza-tér Galgalába, 10, 43. meg-győz harmincz-egy királyt, 12*. részt vészen a' föld el-osztásában, 19, 49. meg-hal, 24, 29. Judic. 2, 8. dícsértetik, Eccli. 46, 1.

Jövendő-mondók, és égbe-vigyorgók, Dan. 2, 2, 27 † 4, 6 † 5, 7, 11. Actor. 19, 13. Lásd, Bübájosok.

Jövevény, a'vagy Szarándok: azzal jót kell chelekedni, Gen. 18, 2. Exod. 22, 21 † 23, 9. Lev. 19, 33 † 23, 22. Num. 15, 14. Deut. 10, 18 † 14, 21 † 24, 14, 17 † 26, 11. Ezech. 22, 29 † 47, 21. Zach. 7, 10.

Jövevények és Szarándokok vagyunk e'világon, Gen. 15, 13 † 23, 4 † 47, 9. 1. Par. 29, 15. Psal. 38, 13 † 118, 19. 2. Corinth. 5, 8. Phil. 3, 20. Hebr. 11, 13. 1. Pet. 2, 11.

Az Isten tiszteletire-valo Szarándokságok hasznosok, 3. Reg. 8, 41. 4. Reg. 5, 10.

Józanság, ételben, italban, és házasságban, Tob. 6, 15. Eccle. 3, 6. Eccli. 31, 18 † 32, 7. Dan. 1, 8, 10. Rom. 13, 13 † 14, 17. 1. Cor. 7*. Gal. 5, 23. 1. Tim. 3, 2. 2. Tim. 1, 7. Tit. 1, 8 † 2, 6, 12. 1. Pet. 1, 13 † 5, 8. 2. Pet. 1, 6.

Iras: a'Szent Irásnak szerzője, és haszna, Exod. 17, 14 † 34, 27. Deut. 4, 1 † 17, 18 † 31, 9. Jos. 1, 8. Isa. 8, 9 † 30, 8 † 34, 16. Jer. 30, 2 † 36, 2, 10 † 45, 1. Bar. 1, 3, 14 † 4, 1, 2. 2. Esd. 8, 2. 3. Esd. 9, 39. 4. Esd. 15, 1. Dan. 10, 21. Matth. 4, 4 † 22, 29. Luc. 4, 4 † 16, 29. Joan. 5, 39 † 10, 44 † 20, 30. Actor. 15, 21 † 17, 11. Rom. 1, 2 † 4, 23 † 15, 4. 1. Cor. 9, 9 † 10, 11 † 15, 3. 2. Tim. 3, 15. 2. Pet. 1, 20 † 3, 1. Apoc. 1, 19.

Nehéz a'Szent Irást meg-érteni, 2. Pet. 3, 16. nem mindeneket irtak-meg az Apostolok, Joan. 20, 30 † 21, 25. 1. Cor. 11, 34. 2. Thes. 2, 15. 2. Joan. 12. 3. Joan. 18.

Nem az Iras, sem a'Törvény az ítélö-biro; hanem a'Pap, Deut. 17, 18. Ezech. 44, 24*. Mal. 2, 7. Lásd, Papok tiszti.

Irgalmasság; azt kell chelekednünk felebarátunkal, 1. Reg. 15, 6. 2. Par. 28, 9, 15. Psal. 111, 5, 9. Prov. 24, 21, 31 † 19, 7, 21. 25. Eccli. 4, 2, 29 † 35, 18. Isa. 58, 7. Ose. 6, 11. Mich. 6, 8. Zach. 7, 9. Matth. 5, 7 † 9, 13 † 10, 41 † 18, 35 † 25, 41. Marc. 9, 40. Luc. 6, 35 † 10, 33. Rom. 12, 13. Gal. 6, 12. Col. 3, 12. 1. Tim. 5, 10. Lásd, Isten egyedül Jó. Szeretet. Alamizna.

Irgalmatlanság: annak meg-büntetése, Exod. 1, 12. Deut. 23, 5. Judic. 8, 6, 15. 1. Reg. 25, 15, 38. Job 20, 19. Prov. 21, 10. Eccli. 12, 13. Amos 1, 6. Matth. 18, 33, 34 † 25, 42. Luc. 16, 21, 23. Jac. 2, 13.

Irégység, Lásd, Gyülölség.

Isaias, az Amos fia, Isa. 1, 1. az Isten hija, és el-küldi, 6, 8 † 49, 1.

Ismael, az Abraham fia Agártól, Gen. 16, 15. meg-hal, 25, 17.

Ismaël a'Natanias fia, meg-öli Godoliást, Jer. 41, 2, 6.

Ismerés: Az ember meg-ismértetik beszédéből, és chelekedetiből, Eccli. 19, 27 † 27, 9. Matt. 7, 16 † 12, 33. Luc. 6, 44.

Nem ismérhetni az Istent emberi bölcheséggel, hanem ha megjelenti magát, Matth. 11, 25 † 16, 17. Luc. 10, 21. Joan. 7, 28 † 8, 19, 27 † 10, 14 † 14, 4 † 15, 15 † 17, 6. Act. 17, 23. 1. Cor. 1, 17, 18 † 2, 6, 10 † 3, 19. Col. 1, 26.

Israël, az Ur népe és örökségе, Exod. 3, 7 † 5, 1 † 6, 7 † 19, 5. Lev. 30, 26. Deut. 4, 20 † 7, 6 † 9, 22 † 10, 15 † 14, 2 † 26, 18 † 27, 9. 1. Reg. 10, 1 † 12, 22. 2. Reg. 7, 23. 3. Reg. 8, 53. Isa. 19, 25 † 43, 1. Jer. 13, 11.

Israëlnek tíz nemzetsége elszakad a' Dâvid házától, 3. Reg. 12, 3, 9, 16. az Ahias profeta igeje-szerént, 11, 29. Assyriába vitetnek, 4. Reg. 15, 29 † 17, 6. a' profetálás-szerént, Deut. 4, 26. sokan követik Israëlből a' Levitákat Jerusalembe, 2. Par. 11, 13.

Isten, mindenható, és semmi ö-néki nem lehetetlen, Genes. 17, 1 † 18, 14 † 35, 11 † 43, 14 † 48, 3. Num. 11, 23. 1. Reg. 14, 6. 2. Par. 14, 11. Sap. 11, 22. Job 42, 2. Isa. 40, 10 *. † 46, 9 † 50, 2 † 59, 1. Jer. 32, 17, 22. Zach. 8, 6. Matt. 19, 26. Mar. 9, 23 † 10, 27 † 14, 36. Luc. 1, 37 † 18, 27. Eph. 3, 20. Apoc. 16, 7, 14 † 19, 6.

Mindeneket akarattya-szerént rendel, Genes. 45, 5 † 50, 19. Deut. 8, 18. 1. Reg. 9 *. Sap. 12, 13. Tob. 7, 12. Job 9, 5 † 12, 13. Psal. 102, 19 † 113, 3 † 126, 1. Prov. 10, 22 † 16, 4, 9 † 19, 21 † 20, 24 † 21, 1, 30. Eccles. 3, 15. Isaiæ 26, 16 * 49, 7. Jer. 10, 23 † 27, 5. Dan. 2, 21 † 5, 18. Matth. 6, 33 † 11, 26 † 20, 14. Luc. 12, 31. Joan. 5, 17. Rom. 9, 15. 2. Cor. 3, 5. Phil. 2, 13. Heb. 13, 21. Apoc. 4, 11.

Az Isten minden engedelmes híveknek attyok, Deut. 32, 6. Psal. 102, 13. Prov. 1, 7. Jer. 3, 4, 14, 19. Malac. 1, 6. Matth. 6, 9 † 18, 14 † 23, 8. Luc. 11, 2. Joan. 20, 17. Rom. 8, 15. 1. Cor. 8, 6. 2. Cor. 1, 3 † 6, 14. Eph. 3, 14 † 4, 6. 1. Thes. 1, 3. 2. Thes. 1, 1, 2 † 2, 16.

Az Isten hív, és igaz-mondo, Exo. 34, 6. Num. 23, 19. Deut. 7, 9 † 32, 4. 1. Reg. 15, 29. Isa. 49, 7. Joan. 3, 33 † 8, 26. Rom. 3, 4. 1. Cor. 1, 8 † 10, 13. 1. Thes. 5, 24. 2. Thes. 3, 3. 2. Tim. 2, 13. Tit. 1, 2. 1. Joan. 1, 9 † 5, 20. Hebr. 20, 23. Apoc. 3, 7, 14.

Az Isten, állattyában egy, Exo. 3, 14. Deut. 4, 35 † 6, 4 † 7, 9 † 10, 17 † 32, 39. 2. Reg. 7, 22. 3. Reg. 8, 60 † 18, 36. 1. Par. 19, 20. Sap. 12, 13. Isa. 37, 16 † 43, 10 † 44, 6, 24, *. 45 *. 46, 9. Osee 13, 4. Tob. 8, 20 † 13, 4. Eccli. 36, 5. Marc. 12, 29. Joan. 17, 3. 1. Cor. 8, 6 † 12, 6. Gal. 3, 20. Eph. 4, 6. 1. Tim. 2, 5.

Az Isten, szemêlyében három, és állattyában egy: Lásd, Sz: Háromság.

Az Isten öröktöl-fogva-való, ninch kezdete, sem vége; és ö mindeneknek kezdete, és vege, Gen. 21, 33. Exod. 15, 18. Job 36, 26. Isa. 41, 4 † 43, 10 † 44, 6 † 48, 12 † 57, 15. Dan. 7, 9. Rom. 16, 26. Heb. 1, 8. Apoc. 1, 8, 17 † 21, 6 † 22, 13.

Az Isten mindeneket túd, hall, és lát, Exod. 3, 19. Num. 12, 2. Deut. 31, 21. 1. Reg. 2, 3 † 16, 7. 2. Par. 16, 9. Job 14, 6 † 22, 11 † 28, 24 † 31, 4 † 42, 2. Psal. 7, 10 † 32, 13 † 37, 10 † 89, 8 † 130, 8. Prov. 5, 21 † 15, 3, 11 † 24, 12. Isa. 29, 15 † 40, 27 † 48, 4. Jer. 1, 5 † 7, 11 † 17, 10 † 23, 24 † 32, 19. Ezech. 11, 5. Eccli. 16, 15 † 17, 13 † 23, 27 † 39, 24, 27 † 40, 9. Sap. 1, 10. 2. Mach. 9, 5 † 12, 22. Matt. 6, 4 † 21, 2. Marc. 2, 8 † 14, 13. Luc. 22, 10. Joan. 1, 47 † 13, 21 † 16, 30 † 21, 17. Act. 15, 8. Heb. 4, 13. Apoc. 2, 23.

Az Isten senki nem láthattya, Exod. 33, 20. Deut. 4, 12. Joan. 1, 18 † 6, 46. 1. Tim. 6, 16. 1. Joan. 4, 12.

Az Istent, és az ö dolgait nem foghattyuk-meg emberi elmével, Exod. 33, 20. 3. Reg. 3, 5. Job 32, 8. Psal. 93, 10 † 118 *. † 142, 8. Isa. 22, 22 † 54, 13. Matth. 11, 25 † 13, 11 † 16, 17. Luc. 8, 10 † 10, 2 † 24, 44. Joan. 1, 10 † 3, 3 † 6, 44, 65 † 14, 8, 17 † 17, 6. Act. 16, 14. Rom. 1, 19 † 11, 33. 1. Cor. 2 *. Gal. 1, 11. 1. Tim. 6, 16. Apoc. 3, 7.

Az Isten végheteten, és határozhatatlan, 3. Reg. 8, 27. 2. Par. 2, 6 † 6, 18. Job 11, 8. Psal. 138, 7, 10. Isa. 6, 3 † 66, 1. Jerem. 23, 24. Amos 9, 2. Sap. 1, 7. Matth. 5, 35. Act. 7, 48 † 17, 24.

Az Isten, Israëlnek üdvözítője, és vigasztalója, és minnyájoké a' kik ötet igazán tisztelik és segetségül hják, Gen. 17, 1, 7. Exo. 6, 2 † 20, 2 † 29, 45. Lev. 26, 11. Psal. 17, 3 † 49, 6. Isa. 30, 19. Jer. 31, 33 † 32, 38. Ezech. 37, 23. Joan. 10, 17.

Az Isten Ur, és menynek és földnek teremtöje: Lásd, Teremtö.

Az Isten nem gyülöli, valamit teremtett, Sap. 11, 25.

Az Isten az egész világnak bírája, a'ki mindennek az ö érdeme-szerént fizet, Gen. 18, 25. Deut. 10, 17. Job 34, 11. Psal. 7, 9 † 61, 13 † 93, 2 † 95, 13. Isa. 11, 3. Eccli. 35, 22, 27. Jerem. 17, 10 † 25, 14. Matth. 16, 27 † 25, 31. Act. 17. 31. Rom. 2, 6. 2. Timoth. 4, 8. Heb. 12, 23.

Némelly dolgokat az Irás néhul chak az Istennek tulajdonít, néhul pedig egyebeknek-is részeltetésböl: úgy-mint, az Isten neve, az Istennek tulajdona, Deut. 6, 4 † 32, 39. 1. Regum 2, 2. Psal. 85, 10. 2. Machab. 7, 38. Marc. 12, 29. egyebeknek-is tulajdoníttatik, Exod. 7, 1 † 22, 8. 1. Reg. 28, 13. Psal. 46, 10 † 81, 6.

Az Isten egyedül Jó, Matt. 19, 7. Luc. 18, 19. egyebek-is jók, Gen. 1, 35 † 3, 6 † 49, 15. Num. 14, 7. 1. Reg. 29, 9. 2. Reg. 18, 27. 1. Par. 28, 8. Tob. 12, 8. Judith 12, 12, 14. Psal. 110, 10 † 146, 1. Prov. 18, 22 † 22, 1. Eccle. 7, 2. Sap. 8, 19. Eccli. 14, 5. Jer. 7, 3. Matth. 7, 17. Mar. 6, 50. Luc. 6, 45.

Az Isten egyedül Szent, 1. Reg. 2, 2. egyebek-is szentek, Exod. 3, 5 † 12, 16 † 22, 31 † 28, 2 † 29, 29, 31 † 30, 29 † 35, 2. Lev. 11, 44. Num. 16, 5. Deut. 6, 7. Jos. 5, 15. 2. Reg. 22, 26. 4. Reg. 4, 9. Judith 8, 29. Psal. 5, 8. Matth. 7, 6. Rom. 7, 12.

Az Isten egyedül Erös, 1. Reg. 2, 2. egyebek-is erösek, Gen. 32, 28 † 49, 14. Psal. 53, 5. Cant. 3, 7. Isa. 19, 14. Jer. 9, 23. Matth. 12, 29. Marc. 3, 27. Luc. 11, 21. Hebr. 11, 34. 1. Pet. 5, 9.

Az Isten egyedül Igaz, 2. Mach. 1, 25. egyebek-is igazak, Genes. 7, 2 † 18, 23. Psal. 33, 16 † 36, 29, 30. Prov. 8, 8. Sap. 5, 16. Matth. 1, 19 † 10, 45 † 25, 46. Luc. 1, 6. Rom. 1, 17.

Az Isten egyedül Kegyes, Apoc. 15, 4. egyebek-is kegyesek, 1. Pet. 2, 9.

Az Isten egyedül Bôldog, 1. Tim. 6, 17. egyebek-is bóldogok, Gen. 30, 13. Psal. 1, 1 † 32, 1, 2 † 40, 1 † 118, 1 † 126, 1. Matth. 5 *. † 16, 17 † 24, 46. Luc. 1, 45 † 14, 14. Jac. 1, 1.

Az Isten egyedül Hatalmas, 1. Tim. 6, 15. egyebek-is hatalmasok, Exo. 18, 21. Psal. 111, 2. Luc. 1, 52. Act. 8, 27 † 18, 24.

Az Isten egyedül Halhatatlan, 1. Tim. 6, 16. egyebek-is mondatnak halhatatlanoknak, Sap. 1, 15 † 4, 1 † 8, 17.

Az Isten egyedül tészen chodâkat, Psal. 71, 8 † 135, 4. Eccle. 11, 4. egyebek-is tésznek chodákat, Deut. 34, 12. Eccli. 31, 9 † 48, 4, 15.

Az Isten egyedül tudgya a' gondolatokat, 3. Reg. 8, 39. 2. Par. 6, 20. egyebek is tudgyák, 1. Reg. 9, 19. 4. Reg. 5, 26.

Az Isten egyedül bochát bünt, Luc. 5, 21. egyebek-is bochátnak, Matt. 18, 18. Joan. 20, 23.

Istené egyedül a' tisztelet és a' dicsöség, Psal. 113, 1. Isai. 42, 8. 1. Tim. 1, 17. egyebeknek-is tulajdoníttatik, 4. Reg. 14, 10. 2. Par. 17, 5. Psal. 149, 9. Eccli. 31, 10. Luc. 14, 10. Ioan. 5, 44.

Az Istent egyedül kell imádni, Exod. 20. 5. Lev. 26, 1. Deut. 5, 9. Matth. 4, 10. egyebeknek-is tulajdoníttatik, Gen. 18, 2. Lásd, Imádás.

Az Istennek egyedül kell szolgálni, Deut. 6,13 † 10,20. 1.Reg. 7,3. Matth. 4,10. Luc. 4, 8. egyebeknek-is kell szolgálni Isten-után, Gen. 25, 23 † 29,20 † 47,25. 1.Tim. 6,2.

Minémű gonoszoknak légyen vagy ne légyen oka az Isten: Lásd, Gonosz.

Az Istennek dichőségét kell mindenben keresni: Lásd, Dichőség.

Az Isten, hoszszú-türö, Gen. 6, 3. Exod. 34,6. Num. 14,18. Psal. 85, 15 † 102, 8 † 144,8. Eccles. 8, 12. Isa. 30,18. Joël 2,13. Jonæ 4, 2. Nah. 1, 3. Sap. 11, 24 † 15, 1. Matth. 18,27. Rom. 2,4. 1.Tim. 1, 16. 2. Pet. 4, 9.

Az Istennek öröksége az ő népe, Exod. 19,5. Deut. 7, 6 † 14,2. Joan. 1,11. Eph. 1, 14. 1.Pet. 2,9. Lásd, Büntetés. Szabadítás. Ország. Szentek. Bölcheség. Felni.

Az Isten ajándékit nem kell pénzen adni, 4.Reg. 5,22,26 *. Dan. 5,17. Matth. 10,8. Act. 8,20 † 20, 35. 1.Cor. 9,15. 2.Cor. 11,9 † 12, 13. Lásd, Adni, és Venni.

Isteni szolgálat, a' külsö cheleke-deten-kivül belsö indúlatot-is kiván az emberben, Deut. 5,29 † 6, 5 † 10, 12 † 11, 13 † 26, 16 † 28, 47 † 30,2. Jos. 22,5. 1.Reg. 12, 20. Eccles. 7,31. Isa. 29, 13 † 64, 11. Mat. 15,8 † 22,36. Joan. 4,23.

Abban-való resztseg: Lásd, Resztség.

Isten igéje: azt szüntelen szemünk-előtt kell hordoznunk, Deut. 4, 1 † 6,6, 17 † 11,18. Num. 15,39. Psal. 1,2. Prov. 3, 1 † 4, 1, 20 † 6, 20 † 7, 1.

Nem kell attól el-távozni, Deut. 4, 2 † 5, 32 † 28, 14. Jos. 1,7 † 23, 6. Pro. 4,27. Isa. 30,21.

Az ninchen mind az Irásba bé-foglalva, Joan. 14, 26 † 20, 21 † 21,25. 1. Cor. 11, 34. 2.Thes. 2, 15. 2.Joan. 12,3. Joan. 18.

Azt nem chak halgatni és hirdetni kell, hanem hinni is szívvel, és bé-is tellyesiteni chelekedettel, Deut. 5,1,27 † 6, 1 † 31,12. Isaiæ 29,13. Ezech. 33,31. Matth. 5,22 † 7, 24 † 15, 8 † 28,20. Luc. 6,47 † 11,28 † 12,47. Joan. 13,17. Hebr. 4,2. Jac. 1,22.

Annak meg-útálása meg-büntetetik, 3.Reg. 13,4. 4. Reg. 17, 14, 19. 2.Par. 30,6,10 † 36,15. Prov. 1,24, 28 † 28,9. Isai. 28, 14 † 30, 9, 14 † 65, 10 † 66,4. Jer. 2, 5 † 5, 12,20 † 7, 13 † 16, 9 † 19 *. † 25, 4. Ezech. 33, 30. Matth. 10, 14 † 11,20. Luc. 10,10. Actor. 13,45 † 18,6. Rom. 1, 21, 30. 2.Thes. 2, 10. Heb. 2, 3. Lásd, Engedetlenség.

Az Isten igéje örökké meg-marad, Num. 23,19. Tob. 14,6. Psal. 32, 11 † 116, 2 † 118,89. Isa. 40, 8 † 51, 6 † 54,10. Matt. 5,18 † 24, 35. Mar. 13, 31. Luc. 16, 17 † 21, 31. 1.Pet. 1, 25.

Annak hatalma és ereje, Gen. 1 *. Psal. 32,9. Job 38,11. Isa. 46,10 † 55,11. Matt. 8,13, 26. Mar. 1,27. Luc. 5,13, 24 † 8, 24 † 18,42.

Az Isten igéje a' leleknek eleség, Deut. 8,3. Sap. 16,26. Jer. 15, 16. Ezech. 3,3. Matt. 4,4. Luc. 4,4.

Istennek jó-vólta és kegyelsége az ő híveihez, Genes. 18, 26, 30. Exo. 6, 1 † 9, 26 † 11, 7 † 20, 6 † 34,6. Num. 20,8. Deut. 4, 29 † 5, 10 † 7, 9 † 10, 18 † 28, 1 † 30, 3 † 32,10. 2.Reg. 7,12 † 12, 13 † 24, 14. 3. Reg. 8, 23. 4.Reg. 20, 5. 2.Esd. 9,8. Sap. 11, 24. Eccli. 2, 12 † 18,1. Psal. 31, 5 † 35,7 † 36, 25 † 85, 5 † 102 *. † 135 *. † 144, 8. Isa. 30, 18 † 54,5, 7 † 55,7. Jer. 12, 15 † 18,8. Ezech. 18, 27 † 33, 15. Ose. 2, 21. Joël 2,13. Jonæ 4, 2. Matth. 11, 28 † 18,19. Luc. 1, 30 † 6, 36 † 15, 20,27 † 23, 43. Rom. 11,4, 31. 2.Cor. 1,3. Eph. 2, 4. 1.Tim. 1,13, 16.

Az Isten malasztyával való munkálkodás: Lásd, Szabad-akarat.

Istentelen: annak chelekedete, beszéde, és gondolattya az Isten-félök-ellen, Sap. 2 *. Psal. 9 *. 10 *. 11 *. 13 *. Prov. 4, 14.

Az Istentelennek izerenches-vólta, Job 10, 3 † 21, 7, 10. Psal. 72, 2, 8 † 91, 8. 4.Esd. 3, 28, 31. Jer. 12, 1. Abac. 1, 13. 2.Mach. 6 *. azt chodállyák az igazak, Job 21, 7, 13. Psal. 72, 2. Eccles. 7, 16. Jer. 12, 1. Abac. 1, 13. Mal. 3, 15.

Az Istentelen azon nyomoruságba esik a' mellyet az igaznak készített, 1.Reg. 17, 42 † 31, 4. Esth. 7, 10. Psal. 7, 16 † 9, 16 † 34, 8 † 36, 14. Prov. 26, 27. Eccles. 10, 8. Isa. 33, 1. Jer. 48 *. Dan. 3, 22 † 6, 24 † 13, 62. Eccli. 27, 28 *. Judith 13, 4. Apoc. 18, 6.

Gyakorta a' melly nyomoruságtól fel, abba esik, Job 6, 16. Prov. 1, 26 † 10, 24. Isa. 66, 4.

Hirtelen és véletlen veszedelme, romlása, és büntetése leszen, Gen. 7, 21 † 14, 15 † 19, 24 † 34, 25. Exod. 14, 24. Lev. 10, 2. Num. 11, 33 † 16, 31. Jos. 10, 9 † 11, 7. Judic. 4, 20 † 7, 12, 15, 21 † 8, 11 † 16, 28. 1. Reg. 30, 16. 2. Reg. 13, 28. 3. Reg. 16, 2 † 18, 40 † 20, 13, 19. Job 4, 8 † 5, 3 † 8, 13 † 15, 20 † 18 *. 20 *. † 27, 14, † 36, 12. Psal. 1, 5 † 36 *. Prov. 1, 27 † 6, 15 † 10, 25 † 12, 7. Isa. 5, 24 † 47, 9. Jer. 15, 8. Dan. 5, 30. 1. Mach. 2, 62 † 4, 3. Matth. 24, 38. Luc. 12, 20, 46 † 16, 23, 25 † 17, 27, 29. 1. Thes. 5, 3.

Az ő büntetése, a' jóknak oktatására és félelmére vagyon, Deut. 13. 11 † 17, 18 † 19, 20 † 21, 12. Pro. 19, 25 † 21, 11. Eccli. 23, 37. Act. 5, 11. 1. Tim. 5, 20.

Meg-chúfollya az Isten az istentelent, Psal. 2, 4 † 36, 13 † 58, 9. Prov. 1, 26. Sap. 4, 12. Lásd, Ut.

Istvan, Diakonussá választatik, Act. 6, 5. bé-vádoltatik, 6, 11. meg-felel, 7 *. meg-követtetik, 7, 57.

Itélet: hamis itélet, Eccles. 11, 9. Matth. 7, 1 † 12, 7. Luc. 6, 37 † 7, 33. Joan. 7, 24 † 9, 16. Act. 28, 4. Rom. 2, 1 † 14, 4, 13. 1. Cor. 4, 5. 1. Tim. 5, 21. Jac. 4, 11.

Istennek utolsó itéleti, 1. Reg, 2, 10. Lásd, Utolsó napok.

Az Itélet-előtt meg kell a' dolgot érteni és gondolni, Gen. 3, 11 † 11, 5 † 18, 21. Exo. 3, 8 † 23, 2. Deut. 13, 6 † 17, 9 † 19, 18. Jos. 7, 19 † 22, 13. Judic. 20, 3, 12. Pro. 18, 13. Eccli. 11, 7. Dan. 13, 51. 1. Mach. 7, 7.

Itelő-bírák, Lásd, Bírák.

Judas, a' Jákob fia, születtetik, Gen. 23, 35. tudátlanságból, vétkezik a' menyével Tamarral, 38, 15. kezes leszen az öttseert Benjaminért, 43, 9.

Júdából el nem vétetik a' király-pálcza, míg nem el-jö a' Messias, 49, 10. Deut. 33, 7. Judic. 1, 2. 2. Reg. 7, 12. 2. Par. 6, 6.

Judas Makabæus, az attyafiai között hadnagy, 1. Mach. 2, 66. erösen hadakozik, 3 *. 4 *. 5 *. 7, 25. 2. Mach. 8, 1 † 10, 16 *. † 11, 6 † 12 *. † 13 *. † 14 *. † 15 *. 1. Mach. 9, 17.

Judas Iskariótes Apostolá választatik, Matth. 10, 4. meg-szerzödik a' Farisæusokkal, Luc. 22, 4. el-árúllya a' Krisztust, Matt. 26, 20, 46. Mar. 14, 43. Joan. 18, 5. a' prophetálás-izerént, Psal. 40, 10 † 54, 14 † 108, 8. Joan. 6, 70 † 12, 4 † 13, 21 *. fel-akaszttya magát, Matth. 27, 4. Act. 1, 18.

A' Judas Galilæus tanátsa el-bómol, Act. 5, 37.

Judas es Silas, Pállal és Barnabással Antiokiába küldetnek, Act. 15, 22, 27.

Judit, Betuliában gazdag és böchülletes özvegy-aszszony, Judith 8, 1 *. Holofernesnek fejét veszi, 13, 10. meg-hal, 16, 18.

Jutalom: azt érdemli a' jó chelekedet, Gen. 4, 7 † 15, 1. Psal. 118, 112. Prov. 11, 18. Sap. 5, 16 † 10, 17. Eccli. 2, 8 † 11, 24 † 17, 22 † 36, 18 † 51, 30, 38. Isa. 3, 10. Jer. 31, 16. Matt. 5, 12 † 6, 1 † 10, 31, 32 † 20, 8. Mar. 9, 41. Luc. 6, 35 † 10, 7. Joan 4, 36. Rom. 4, 4. 1. Cor. 3, 8. 1. Tim. 5, 18. Apoc. 22, 12. Lásd, Jó-chelekedetek.

K.

Kafarnaum, Galilæának vá-

rasa, melyben a'Kristus predikállani kezdett, Matth. 4,17. Luc.4, 31. meg-gyógyította abban a' Századosnak szolgáját, Matth. 8, 13. ö városának mondatik, 9, 1. meg-dorgáltatik, 11,13.

Kaifas, Papi-fejedelem, tanátsot ád a'Kristus-ellen, Joan. 11,48 † 18,14. tíltya az Apostoloknak a'predikálást, Act.4,18.

Kain, Adamnak elsö fia, születik, Gen. 4, 1. meg-öli Abelt az öttsét, 4,8. Sap. 10, 3. 1. Joan. 3, 12.

Kaleb, a'Hesron fia, 1.Par. 2, 28. meg-kímleli Kánaán-földét, Num. 13, 8, 31 † 14,6,24,38. kéri, és meg-nyeri Hebron-földét, Jos. 14,6,9, 23 † 21,12. Judic. 1, 2. 1.Par.6,56.

Kamos, a'Moabíták bálványa, Num. 21, 29. annak Salomon templomot épít, 3.Reg.11,7. elrontatik, 4.Reg. 23, 13.

Kana, Galilæának városa, melyben Urunk a'vizet borrá változtatta, Joan. 2, 7.

Kanaan, a'Nóe fia, meg-átkoztatik, Genes. 9, 25 † 10,1,6. Kánaán-földe dichertetik, Deut. 11, 10. Abrahámnak, és az ö magvának igértetik, Gen.12, 7 † 13, 15 † 15, 18 † 17, 8 † 26, 4 † 35,12. Exod. 3,8,17. Lev.20,24. Deut. 9,6. meg-adatik,Jos.13,6.

Miért üzte-ki az Isten a'Kananæusokat, Lev.18,25. Deut.9, 4 † 18, 12 † 20, 17. mi-okért üzté azokat ki lassan-lassan, és nem mind eggyütt, Exo.23,29. Deut. 7,22. Judic.2, 23 † 3, 1.

Kánaán-földének meg-írása, és el-osztása, Gen. 10,19. Exod. 23, 31. Num. 26, 52 † 33, 54 † 34 *. Jos. 13 *. † 14 *. † 15 *. † 16 *. † 17 *. † 18 *. † 19 *. Ezech. 47, 13, 21.

A'Kananæai aszszony leánya meg-szabadúl az ördögtöl, Matt. 15,28.

Kárhozat: örök kárhozat keszíttetett az ördögnek, és minden istenteleneknek, Sap. 5 *. Job 10, 22 † 36, 12. Isaiæ 24,21 † 30, 33 † 66,24. Dan. 7,11. Matth. 3, 12 † 5,29 † 8,12, 28 † 13, 50 † 18, 8 † 22, 13 † 23, 33 † 25, 30, 42. Mar. 9,47. Luc. 3, 16 † 16,23,25. Heb. 10,27. 2.Thes. 1,8. 2.Pet.2, 4. Judæ 6. Apoc.19, 20 † 20, 10 † 21, 8.

Annak sok, és rettenetes kínnyai, Deut. 32,22. Jób 24,19. Psal. 10, 6 † 20, 10 † 48, 15 † 111,10. Sap. 11,17. Eccli.21,10. Isaiæ 30, 33 † 33,11,12, 14 † 34,9. Jer. 9, 15. Mal.4,1. Matt. 8,12. Luc.13, 27 † 16,23. Apoc.14, 9 † 18, 7 † 20,14. soha végek nem lészen, Isa.60,24. Matt.25,41,46.Mar. 9, 47. 2. Thes. 1,9.

Kegyelem, Lásd, Malaszt.

Kenet: az Utólso-kenetnek szentsége, Jac. 5,14.

Kép: annak chinálását az Ur parancholta, Exo.25,18 *. Num. 21,8 *.

Képeket chináltatott Salomon, 3.Reg. 6, 35 † 7, 25, 29, 36 † 10, 19. 2.Par.3,10, 14 † 4,3.

Mint éltek a'képekkel,Num. 21, 8. Sap.16,6. Jos.2,26 *.

Kép-mutatás,1.Reg. 15,11 *. † 18 *. 2.Reg.15,2,7. 4.Reg.1,6, 9. Job 8, 13 † 13, 16 † 15, 34 † 20 *. † 27,8 † 36, 13. Prov.30,13. Eccli. 1, 36 † 19, 24. Isa.29, 13 † 32, 6 † 38, 2. Jer. 9,8. Ezech.33, 30. Mal.3, 13. 2.Machab. 6,24. Matt. 2,7,16 † 6,2, 16 † 7, 5 † 15, 7 † 16,, 3 † 22,18 † 23 *. † 24,51. Mar.7,6. Luc.11,44 † 12,1, 56 † 18,11. Actor. 5, 1 † 8, 18 † 13, 8. Rom.2 *. Gal. 2, 13. 1.Tim.4,2. 2.Tim.3, 5. 1.Thes. 5, 22. 1.Pet. 2, 1.

Kérdezkedés: a'haszontalant el kell távoztatni, Gen.3, 1, 6. Pro.25,27. Eccles. 7,11. Eccli. 3,21. Matt.24,3. Joan. 6, 52 † 21, 21. Actor. 1,6. 1.Tim.1,4 † 6,3. 2.Tim.2,16. Tit.3, 9.

Kereszt, azt viselni kell minden Isten-felének, Gen.4, 8 † 27, 4 † 37, 18. 2.Reg.16,5,13. Eccli. 2,1. Psal.33,20. Prov.24,16. Mat. 10,16 *. † 12, 14 † 16, 24 † 24,9. Mar.13,9. Luc.14,26 † 21,11. Joan.15, 20 † 16, 1. Act. 9,23. Gal. 4,29. 1.Thes.3,3. 2.Tim.3, 12. 1.Pet.4,1, 12 † 5, 10.

A'Kereszten az Isten veti reánk a' mi hasznunkért, 2.Reg.7,14. Job 5, 17 † 33,16. Prov. 3,11. Jer.46, 28. 2.Mach.6,12. Tob.2, 8 † 12, 13. Judith 8, 22. 1.Cor. 11, 31. 1.Pet.4,17. Heb.12,5. Apoc.3,19.

Az-által jutunk az Istennek ismméretire, és a'bóldogságra, Exod. 1,12. 2.Par. 33, 11. Judith 8,15, 21. Pro. 6,23. Matth.7,24. Luc. 24,26,46. Joan.12,25. Act.14,21. Rom. 8, 17. 2.Cor. 4,8,17 † 5,1. Phil.2,8. 2.Thes.1 *. Hebr.2,9 † 12,2.

Azt békével és vígan kell szenvedni, Matth.5, 10 † 10,38.Joan. 15,20 † 16,33. Act.5,41 † 16,25. 2.Cor.8,2. Col.1,24. Heb.10,34. Jac.1,2,12. 1.Pet.4,12,16.

Abban vígasztalás találtatik, Job 5,17 *. Prov. 18, 12. Isa.26, 12,19. Thren.3,28. Matth. 5,10. Joan.15, 20 † 16,20,33. Rom.8, 18. 1.Cor.10,13. 2.Cor.1,4,8.

Az-által próbál-meg az Isten, Judith 8, 21. Eccli. 2, 1 † 27, 8. Prov.17,3. Sap.3,5,6. 2.Thes.1, 4. 1.Pet.1, 7.

Keresztség, azt a'Kristus parancholta, Matt.28,19. Marc.16, 16. Joan.3,5.

Az Apostolok predikállották, és szolgáltattak, Act.2,38, 41 † 8, 12, 36 † 9, 18 † 10, 47 † 16,15, 33 † 19, 4 † 22,16. Rom.6,3. 1. Cor.1,14. Galat.3,17. Ephes.4,5. Hebr. 6, 2.

A'Keresztség üdvözít, 1.Pet. 3, 21. az újonnan-való születésnek förödöje, Tit.3,5.

A'Keresztség minden bünt elvészen, Genes.17,14. Isaiæ 44,3. Ezech.36,25. Zach.13,1. Matth. 18,14 † 28,19. Mar.1,4 † 16, 16. Joan.1,33 † 3,5. Act.2, 38 † 8,12, 38 † 16, 33 † 18,8. Rom.6,3,4,5, 6 *. 1.Cor.6,11. Eph.5,26. Col. 2,11 *. Tit.3,5 *. Heb.10,22. 1. Pet.3, 21.

A'Keresztséget chak egyszer kell fel-venni, Eph. 4,5. Heb.6,6 † 10, 26. az meg-példáztatott,Gen.17, 14. 1.Cor. 10,2.

A'János keresztsége, Matth.3, 6 † 21,25. Mar.1,4 † 11,30. Luc. 3, 16 † 7, 29 † 20,4. Joan.1,25, 33 † 3,23. Actor.1,5 † 11, 16 † 13, 24 † 19, 3.

A' Penitentziának keresztsége predikáltatik, Mar. 1,4. Luc.3,3. Act.2, 38 † 13, 24 † 19,3. Rom.6, 3. Col. 2,12.

A'Keresztségen a'szenvedés értetik, Matth. 20, 22. Mar. 10,38. Luc.12, 50.

A' Sz. Lelekben és tüzben való keresztség, Matt.3,11. Marc.1, 8. Luc. 3,16. Joan.1,33. Act.1, 5 † 2, 4 † 11, 15.

Szükség a'gyermekeknek megkereszteltetni, Gen.17,14. Exo.4, 24,25,26. Matth.11,28 † 18, 14 † 19,13. Marc. 10, 14. Luc.18,15. Joan.3,5. Act.2,39, 41 † 16, 15, 33 † 18,8. 1. Cor. 1, 16 † 10, 2 † 15,22. 1.Tim.2,4.

A' Keresztseg, meg-világosításnak neveztetik, Hebr. 6, 4 megújulásnak, Hebr. 6,6.

A' Kristus meg-kereszteltetik, Matt.3,15. Mar.1,9. Luc.3,21. a' keresztség után reája száll a'Sz. Lélek, Matth.3,16. Mar.1,8. Luc. 3,21. Joan. 1,33.

Keresztel a'Kristus a'tanitványi által, Joan.3,22 † 4, 2.

Egész ház-béliek kereszteltetnek-meg, 1.Cor.1,14. Act.16,15,33 † 18, 8 † 16,33.

A' Keresztség-után a' Sz. Lelket el-vészik,Act.2,38 † 19, 5. a'Kristusba öltöznek, Gal. 3,27. az ö halálában kereszteltetnek-meg, Rom.6,3. hogy egy testé légyenek, 1.Cor.12,13,27.

Meg-kereszteltetik Simon Mágus, Act. 8, 13. a'Kandaczes Komornyikja,Act.8,38. Kornélius a' Százados, 10,47.

Keresztyének; Híveknek mondatnak, Actor. 11,26 † 26,28. 2. Corinth. 10,7. Szenteknek; mert szentségben élnek, Actor. 9,41. Rom. 1,7 † 12,13 † 15,26 † 16,2, 15. 1.Cor. 1,2 † 6,1 † 14,33, 2. Cor. 1,1 † 9,1, 12 † 13,12. Eph. 1, 1, 15 † 5,8, 18 † 4, 12 † 6,18. Phil. 1,1 † 4,21. Col. 1 *. 1.Thes. 5,27. 1. Tim. 5,10. Heb. 6,10 † 13, 24.

Ugy ellyenek mint a'Kristus, Gal. 2,19,1. Joan. 1,7 † 2,6 † 3,3.

A'Kristussal lésznek, Joan. 12, 26 † 14, 3 † 17,24.

Világosságnak mondatnak, Pro. 4,18. Isa. 62,1. Matth. 5,15. Rom. 2,19. Phil. 2,15.

Kevélység, túltatik, és megbüntettetik, Gen. 3, 17 † 11,5,7. Exod. 5, 2 † 14,26. 1.Reg. 17 *. 4.Reg. 18,19 *. † 19,35. Tob. 4, 14. Judith 9, 16 † 13 *. Prov. 6, 17 † 11, 2 † 13, 10 † 15, 25 † 16,5, 18 † 18, 12 † 25, 6 † 29,23. Eccli. 10,9,11, 16 † 25,4. Isai. 3,15,17 † 9, 8 † 10, 8 † 14, 9 † 36 *. † 37,10, 24 † 39,2,5 † 47,8. Jer. 48, 29 † 49,16. Ezech. 16,49 † 28, 2 † 31, 10. Dan. 4,19, 27 † 5,22. Abd. 1,3. Mal. 2,11. 2.Mach. 9,4,6. Luc. 11, 47 † 10, 15 † 14,7, 11 † 18,11 † 22,24. Actor. 12,21. Rom. 1, 30 † 11, 20. 2. Tim. 3,2. 1. Pet. 5, 5. 2. Pet. 2,18. Judæ 16. Apoc. 18 *.

Kéz: annak külömb-féle vetése valamire, az ó törvényben, Gen. 48,14. Exod. 29,10. Lev. 1,4 † 3, 2. Num. 27,23. Dan. 13,34. Marc. 10, 16.

A'Bermálásnak, és a'Papi-szentelésnek szentségiben, Act. 6,6 † 8, 17 † 13, 3 † 19 *. 1.Tim. 4, 14 † 5, 22. 2.Tim. 1, 6.

Kígyo: a'Réz-kígyót fel-emeli Moyses, Num. 21, 8. el-veszteték, és Nehustán-nak neveztetik, 4. Reg. 18, 4. a'Kristust példázta, Joan. 3,14.

Kinch, a'melyet kevésbé kellene szeretnünk, azt leg-inkább szerettyük, Ose. 9, 1. Matt. 6, 19 † 19, 22. Marc. 10,22. Luc. 12,22, 33 † 18,23. Joan. 6,26. 2. Cor. 4, 18.

Király: Mit kellessék a'királynak chelekedni, a'vagy mitöl futni, Deut. 17,19. 1.Reg. 8 *. 3. Reg. 2, 2 † 10,9. 2.Par. 9, 1 † 19, 5. Sap. 6 *. † 9 *. Job 34,30. Psal. 2, 10 † 100 *. Prov. 14, 28 † 19, 12 † 20,8, 26 † 28, 15 † 29,4, 14 † 31,4. Jer. 22,2. Lásd, Birák. Elöljárók.

Kisértés: Nem szabad az Istent kisérteni, Exo. 14, 11 † 17,2. Deut. 6,16. Judith 8,11. Matth. 4, 7. 1. Cor. 10,9.

Kísérti, a'vagy inkább próbállya az Isten sok-képpen az ö híveit, Gen. 22, 1 *. Exo. 15,25 † 16, 4 † 20,20. Deut. 8, 2 † 23,3. Judic. 2, 22 † 3,1. 2.Par. 32,21. Tob. 2, 8. Job 1,12 *. Sap. 3,5. Eccli. 2, 4 † 27,28. Zach. 13,9. Rom. 5,4. 2. Pet. 2,9. Jac. 1, 2.

Nem engedi Isten hogy az ö hívei erejek-fölött kisértettessenek, 1. Cor. 10, 13. 2.Pet. 2,9. Apoc. 2, 10.

Kívánság: a'gonosz túltatik, és meg-büntettetik, Exod. 20,17. Num. 11, 33 † 21,5,6. Jos. 7, 21, 24. Eccli. 19, 1 † 42, 11. Job 31, 1. Prov. 6,25. Matt. 5,28. Mar. 4,19. Rom. 6,12 † 7, 8 † 13,14. Gal. 5, 16. Col. 3,5. 1.Thes. 4,3. 1.Tim. 6,11. 2.Tim. 2,22. 1.Cor. 10, 6. 1.Pet. 1, 15 † 2, 11 † 4,3. 2.Pet. 1, 4. 1.Joan. 2,16. Jac. 1,4 † 4,1. Judæ 23.

A'testi kivánságot meg-kell zabolázni, feszíteni, öldökleni, Eccli. 18,30. Rom. 6, 12 † 8,8, 12 † 13,14. Gal. 5,16. Eph. 4,22 † 5, 3. Col. 3,5. Tit. 2,12. 1.Pet. 2, 1 † 4,3,6. Hebr. 12, 1.

Klaudius a'Romai Chászár, meg-parancholiya hogy Romából a'Zidók ki mennyenek, Act. 18,2. nagy éhség volt az ö idejében az egész földön, 11,28.

Klaudius Lysias el-küldi Pált Felixhez a'Czeláreai tiszt-tartohoz, 23,23,30.

Kleopatra, a'Ptolomæus leánya, Sándornak adatik, 1.Mach. 10, 58. el-vétetik töle, és Demeternek adatik, 11, 11.

Kleofas, Emausba mégyen más tanítvánnyal, Luc. 24, 13. meg-ismerte Kristust a' kenyérszegésben, 24, 30.

Könyörgés, Lásd, Imádság.

Környül-metélés, testi és lelki, Gen. 17,10 † 21, 4 † 34,24. Exod. 4, 25 † 12,44. Lev. 12, 3. Deut. 10. 16 † 30,6. Jos. 5, 2, 7. Judic. 14,6. Jer. 4, 4 † 6, 10 † 9,25. 1.Mach. 1, 16,51, 63. 2. Mach. 6, 10. Luc. 1,59 † 2,21. Joan. 7, 22. Act. 7, 8 † 15,1, 24 † 16,3. Rom. 2,25, 29 † 3, 1 † 4, 10. 1.Cor. 7, 19. Gal. 2, 3 † 5, 2 † 6,12. Eph. 2, 11. Phil. 3,2. Col. 2, 11 † 3,11.

Kornélius Százados megtér, Act. 10, 3, 44.

Korona: az életnek koronája, 4.Esd. 2,43. Sap. 5,17. 2. Tim. 4, 8. 1.Pet. 5,4. Jac. 1,12. Apoc. 2,10.

Kovász, a'hamis tudomány, Lev. 2, 11 † 6, 16. Deut. 16,3. Mat. 16,6. Mar. 8,15. Luc. 12,1. 1.Cor. 5,5. Gal. 5.9.

Köz-ember: tiszti-kívül ne egyelittse magát szent dologba, Lev. 10, 1 *. Num. 1,51 † 3,10. se a'szent edényeket vakmerö-képpen ne illesse, Num. 1, 51 † 4,15, 19, 20 † 18,7. 2.Reg. 6,6. 2.Par. 26, 18.

Kristus Jesus, igaz Isten és igaz ember, igértetik, Gen. 3, 15 † 12, 3 † 17, 19, 21 † 22, 18 † 26, 4 † 28, 4 † 49, 10. Num. 24, 17. Deut. 18, 18. 1.Reg. 2, 10, 35. 2.Reg. 7, 13. Psal. 2 *. 21 *. 109, 1. Isai. 7, 15 † 8, 3 † 9, 6 † 11, 1, 10 † 28, 16 † 40, 9 † 42, 1 † 45, 1 † 46, 13 † 49, 1, 6, 10 † 50, 2 † 52, 10 † 59, 20 † 53 *. 60, 1 † 62, 11. Jer. 23, 5 † 30, 9 † 33, 15. Ezech. 17, 22 † 34, 11, 15, 23 † 37, 24. Dan. 7, 13 † 9, 24. Mich. 5, 1. Agg. 2, 8. Zach. 2, 10 † 3, 8 † 9, 9. Mal. 3, 1. Joan. 1, 14. Rom. 8, 3. 1. Tim. 3, 16. 1. Joan. 4, 2.

Kristus, Istennek igaz fia, Matth. 3, 17 † 14, 33 † 17, 5. Mar. 1, 11 † 5, 7 † 9, 7 † 15, 39. Luc. 1, 31 † 33, 22 † 9, 35. Joan. 1, 34, 49 † 6, 69 † 9, 36 † 11, 27 † 19, 7. Rom. 1, 4 † 8, 3. Heb. 1, 2 † 5, 8 † 6, 6 † 7, 3 † 10, 29. 2. Pet. 1, 17. 1. Joan. 3, 8 † 4, 9 † 5, 20.

A'Sz. Lélektöl fogantatott, Mat. 1, 20. Luc. 1, 35.

Szüz Mariától született, Matt. 1, 25. Luc. 1, 31 † 2, 6, 11. Gal. 4, 4. Isai. 7, 14. Betlehemben született, Matt. 2, 1. Luc. 2, 6, 11. Joan. 7, 42. Mich. 5, 1.

Bün-nélkül vagyon, Isaiæ 53, 12. Ioan. 8, 46. 2. Cor. 5, 21. 1. Pet. 2, 22. 1. Ioan. 3, 5. Heb. 4, 15 † 7, 26. környül-metéltetik, Luc. 2, 21. a' Jordánban meg-kereszteltetik, Matt. 3, 16. Marc. 1, 9. Luc. 3, 21. nyilván-való tanúk-által meg-jelentetik, és bizonyíttatik, Matt. 1, 1, 16, 23 † 3, 11 † 8, 29 † 11, 5 † 16, 16 † 17, 5 † 22, 44 † 26, 64 † 27, 53. Mar. 9, 7 † 15, 39. Luc. 1, 31, 41 † 2, 10, 16 *. † 9, 29 † 22, 68. Joan. 1, 14, 29, 32, 49 † 2, 11 † 3, 2, 13, 16, 35 † 5, 39 † 6, 69 † 7, 40 † 9, 35 † 10, 7, 24, 36 † 11, 27, 41 † 12, 17 † 14 *. † 15, 25 † 17, 1 † 20, 28. Rom. 1, 2 † 8, 3 † 9, 5. 2. Cor. 5, 9. Gal. 4, 4. Phil. 2, 6. Col. 2, 9. 1. Tim. 3, 13. Tit. 2, 11. Heb. 1 *. † 5 *. 1. Joan. 5, 20.

Kristus, Istennek báránya, Isaiæ 53, 7. Joan. 1, 29. Actor. 8, 31. 1. Cor. 5, 7. Apoc. 5, 6, 17 † 7, 9, 17 † 13, 8 † 14, 1, 8 † 17, 14.

Uraknak Ura, és királyoknak kiralya, Ezech. 37, 24. Psal. 2, 6 † 24, 7. Col. 2, 10. 1. Tim. 6, 15. Apoc. 1, 5 † 17, 14 † 19, 16. Istennek képe, Sap. 7, 26. 2. Cor. 4, 4. Heb. 1, 3.

A'Pogányoknak és az egész világnak világossága, Isai. 2, 5 † 9, 2 † 42, 6 † 49, 6 † 60, 1, 19. Matth. 4, 16. Luc. 2, 32. Joan. 1, 4 † 3, 19 † 8, 12 † 9, 5 † 12, 35, 46. Act. 13, 47. 1. Joan. 1, 5 † 2, 8. Apoc. 11, 23.

Kristus, igaz Pásztor, Isai. 40, 11. Ezech. 34 *. † 37, 24. Mich. 5, 3. Zach. 13, 7. Matt. 26, 30. Marc. 14, 27. Joan. 10, 11. Heb. 13, 20. 1. Pet. 2, 25 † 5, 4.

Kristus tanított és predikallott, Matth.4,17 † 5*. 6*. 7*. Marc. 1, 14. Luc.4, 15 † 6,20*. minden betegséget meg-gyógyított, Matt. 4, 23 † 8*. † 9,2,20,28. Marc. 8, 23. Luc.17, 12.

Színét el-változtatta, Matth.17, 2. Mar.9,2. Luc.9,29.

Kristus, kint szenvedett, Pf.21 *. Isa. 53*. Dan.9,26. Matt. 16,21 † 17, 22 † 20, 18, 22 † 26,37,66 † 27*. Mar.8, 31 † 9,31. Luc.17, 25 † 18, 31 † 23*. Joan.18, 28 † 19*. Actor. 3, 18 † 8, 32 † 17, 3. Rom. 8, 32. 1.Pet. 2, 21 † 4, 1. Heb.2, 18 † 13,12. meg-feszíttetett, Matt.27,35. Mar.15,24.Luc. 23,32. Joan.19,18. Act.2, 23 † 4, 10. 1.Cor.2,2. 2.Cor.13,4.

A' Kristus szenvedete meg-profetáltatott, és példáztatott, Gen. 22,2. Num.21,8. Psal.21*. Isaiæ 53*. Dan.9,26. Matt.20,22.Joan. 3,14,16 † 8,28 † 12, 32.

Kristus meg-hólt, és el-temettetett, a'mi büneinkért, Matt.27, 49, 58. Mar. 15,37,42. Luc. 23, 45,49. Joan.19,30,40.Act.13,29. Rom. 5, 6 † 6, 10 † 8, 34 † 14, 9. 1.Cor.15,3. 2.Cor.5,15. 1.Thes. 5, 10. a' mint meg-mondotta vólt, Matt. 16,21 † 20,22.

Harmad napon fel-támadott, Psal.15,10. Matt. 28, 6. Mar.16, 6. Luc.24,5. Joan.20,9. Act.2,24, 31 † 10, 40 † 13,30 † 17,31.Rom. 4, 28 † 8, 34 † 14,9. 1.Cor.15,4, 12. 2.Tim.2,8. a'mint meg vólt jövendölve és példázva, Psal. 15, 10. Jon. 2, 1. Matt. 12,40 † 16, 21 † 17, 22 † 20, 22. Marc.8, 31 † 9, 31 † 10, 34. Luc.11, 30 † 18, 33. Joan.2, 19.

Mennyekbe ment, Mar. 16,19. Luc. 24, 51. Joan. 3,13 † 6, 62. Act.1,9. Eph.1, 20† 4,8. 1.Pet. 3, 22. Heb.4,14. Psal.62,19.

Kristus, Isten, és Isten fia örök-töl-fogva, Joan,1, 1 † 8, 58 † 17, 5,24. Mich.5, 2. Prov.8,22. Col. 1,16. Heb.1,2.

Közben-járó, békéltető, és szószóllo, Joan.6,44, 65 † 10,7 † 14, 6. Act. 4, 12. Rom.3,25 † 5, 2 † 8, 34. Galat.3,20. Eph. 2,14,17. Col.1,19. 1.Tim.2,5. Heb.7,24 † 8, 6 † 9, 15 † 12,24. 1.Joan.2, 1 † 4, 10.

Ül az Atya Istennek jobján, Psal. 109,1. Matt.22,44. Mar. 16,19. Luc.22,69. Act.7,56. Rom.8,34. Eph. 2, 20. Col. 3,1. 1.Pet.3, 22. Heb.1,13 † 10, 12 † 12,2.

Kristus el-jö eleveneket és hóltakat ítélni, Psal.95,13. Matt.16, 27 † 24, 30 † 25,21. Luc.17,24, 30 † 21,25. Joan.5,22. Act.1, 11 † 10, 42 † 17, 31. Rom.2,16, 2. Cor.5,10. 1.Thes.4,16. 2.Thes. 1, 7. 2.Tim.4,1. 1.Pet.4,5. Heb. 9, 28. Judæ 14. Apoc.1,7 † 20,11.

Mindeneket neki adott az Atya, Matt.11,27 † 28, 18. Luc.10,22. Joan.3,35 † 17,2. Eph.1,22.

Mindenek Kristus-által teremtettek, Psal.32,6. Joan.1,3. Eph. 3,9. Col.1,15. Heb.1,2.

Kristus örökké meg-marad, Psal. 109,4. Isa.9,7.Dan.7,14. Mich.5, 1. Joan.12,34.

Kristus, Oroszlány, Apoc. 5, 5. Hajnali chillag,2.Pet.1,19. Apoc. 22,16.

Mindeneket túd, Joan.16,30 † 21,17. Apoc. 2,23.

Egy az Atyával, Joan. 10, 30 † 14,10,20 † 17,21.

Magának tulajdonittya a'mit az ö híveinek chelekezünk, Zach. 2, 8. Prov.14,31 † 17,5. Matt.10, 42 † 18, 5 † 25,35. Mar.9,40. Luc. 10,16. Act.9,4. 1.Thes.4,8.

Fondamentom, 1.Cor.3, 11. Eph.2,20. 1.Pet.2,6.

A' Kristusban kell maradnunk, Joan. 15, 4. Rom. 8, 1. 1.Cor.4, 15 † 12,13. Col.2,6. 1.Joan.2,6, 28 † 3,24 † 4,13.

A'kik a'Kristusért mindeneket el-hagynak, száz annyit vésznek, Matt. 19,29. Mar.10,29. Luc. 18, 29.

Lelki vö-legény a'Kristus, Isaiæ 54, 5 † 62,4. Jer.31,22. Ezech.16, 8. Matt. 9,15 † 25,1. Mar.2,19. Luc.5,34. Joan.3,29. 2.Cor.11,2. Eph.5,24. Apoc.19, 7 † 21,2.

A'Kristust, és az ö tudományát meg kell vallani, Matth.10, 32. Luc.12,8.Rom.10, 9. 1.Pet.3,15.

Kus, a'Kam fia, Gen.10, 6. 1. Par. 1, 8.

Kúsai, a'Dávid barátya, megjelenti neki Abtalomnak ellene-való igyekezetit, 2.Reg.15, 32 † 17, 15, 16.

Kusan-Rasataim, a'Syriai király, nyólcz esztendeig uralkodik Israëlen, Judic. 3, 8.

L.

Laban, házába fogadgya az Abrahám szolgáját, Genes. 24,32. Jákobot szolgájává fogadgya, 29, 14,20. Jákobot kergeti, 31,22.

Lâb-mosás, Gen. 18,4 † 19, 2 † 24, 32 † 43,24. Joan.13,4.Luc. 7,44. 1.Tim.5, 10.

Lais, ostromoltatik a' Dan nemzetségétől, meg-vétetik, fel-épittetik, és Dán-nak neveztetik, Judic.18,27. Lesen-nek nevezte-tik, Jos. 10, 47.

Lakis, Israëlnek kezébe adatik, Jos.10,32. fel-épittetik, 2. Par.11, 9.

Lampas: azzal, és gyertyákkal élnek a'templomban, 2.Par. 4, 20.

Latas, Lásd, Jelenések.

Lazar, a'gazdag ember ajtaja-elött fekszik, Luc.16,20.

Lázár halottaiból fel-támasztatik, Joan.11, 43. a'Zidóktól üldöztetik, Joan.12, 10.

Lebbæus, a'Kristus tanitványa, Matt.10, 3. Judának a'Jakab fiának neveztetik, Luc.6,16.

Lélek: Lásd, Igazak.

A'Sz: Lélek igértetik, Isa.44,3. Ezech. 11, 19 † 36, 26 † 39, 29. Joël 2,28. Matt.3,11. Joan.7,39 † 14, 16, 26 † 15, 26 † 16,7. el-küldetik, Act. 2.1.

Az Isten Lelke tanittya az elméket, Exo.4,12. Psal.31,8. Isa.54, 13. Matt.10,20. Mar.13,11.Luc. 12,11 † 21,14. Joan.6,45 † 14,16, 26 † 15, 26 † 16,13. Rom.8, 16, 26. 2.Cor.1,22 † 5,5. Eph.1,13 † 4, 20,21. 1.Joan.2,27.

A'Lelket meg kell próbálni, ha Istentöl vagyon e, a'vagy nem, Judith 8, 28. 1.Cor. 14, 29. 1. Thes. 5,21. 1.Joan.4,1.

Lelki-ismeret: a' jónak chendesesége, Prov. 13,15. Eccli. 13, 30. 1.Joan. 3, 21. 2. Cor. 1, 12. a' gonoszoknak háborusága, Sap. 17, 10, 11.

Lévi, a'Jákob fia, születtetik, Gen. 29, 34. meg-öli Simeonnal a'Sikimitákat, 34, 25. büntetése annak, 49, 5.

A'Leviták lakása, törvénye, és szabott táplalása, Lev. 10,12 † 25, 32. Num. 18, 21, 24 † 35, 2, 7. Deut. 10, 8 † 12, 12, 19 † 14, 27 † 18, 1 † 26,11. Jos.13, 14,33 † 18, 7 † 21*. 2.Esd. 10, 33, 37 † 13, 10. Ezech. 48, 13. Eccli.7,32.

A' Leviták tiszti, és szolgálattya, Num. 1,49 † 3*. † 4,1 † 8*. † 18, 2,23. Deut.10, 8. Jos.3, 6. 1.Par.6, 31*. † 9, 14*. 2.Par.19, 8. Ezech.44, 11.

A'Leviták maga szolgálattyára foglallya az Isten az Israëlnek első szülöttiert, Num. 3,12, 40*. † 8, 16.

A'Leviták meg-büntetik a'népet a'borjúnak imádásáért, Exod.32, 26.

A'Leviták ki-üzettetnek Israëlből, 2.Par.11.14.

Lia, a'Jákob felesége, Gen.29, 21. fok fiakat szül neki, 29,31.

Lobna, el-foglaltatik, Jos.10, 29: el-pártol Júdától, 4.Reg. 8, 22. vittatik az Assyriusoktól, 19,8.

Lopás, tiltatik, és meg-büntettetik, Exod. 20, 15 † 21, 17 † 22, 1. Lev.19,11. Deut. 5,19 † 24, 7. Jos.7,1,19. Tob. 2,11 Prov.6, 30. Ose. 4,2. 2.Mach. 12,40.Mat. 19,18. Joan.12,6. 1.Cor. 6, 10. Apoc. 9, 21.

Lopás, az igaz tudománnak meghamisittása, Jer.23,30.Joan.10,1.

Lot, ki-szabadúl a' Sodomai veszedelemből, Genes. 19, 15, 17.

2, Pet. 2, 7. a' felesége Só-oszlopá változik, Gen. 19, 26. Sap. 10, 7. Luc. 17, 32. a' leányival hál, Gen. 19, 31, 35.

Łuczifer, le-esett az égből, Isa. 14, 12.

Lukács, orvos, Colos. 4, 14. Pállal lakik, 2. Tim. 4, 11.

Lydia, hiszen a' Krisztusban, Actor. 16, 14.

Lysias, az Antiokus hadnagya, 1. Mach. 3, 31. szövetséget szerez a' Zsidókkal, 6, 58. meg-fogattatik, és meg-ölettetik a' Demeter hagyásából, 7, 2.

M.

Maaka, Tolmainak a' Gesur királyának leánya, az Absalom annya, 2. Reg. 3, 3.

Maaka, az Abesalom leánya, Abiannak a' Juda királyának annya, 3. Reg. 15, 2. Mikaia-nak neveztetik, 2. Par. 13, 2.

Maczedónia, alamizsnát küld a' Jerusalemi szegényeknek, Rom. 15, 26. 2. Cor. 8, 1.

Pál Maczedoniába hívattatik, Act. 16, 9.

Madian, az Abraham fia, Gen. 25, 2. az Isten meg-parancsolja, hogy meg-ölettessenek a' Madianiták, Num. 25, 16. a' Madianiták meg-ölettetnek az ö királyokkal, 31, 7.

A' Madianiták Israelt nyomorgattyák, Judic. 6, 1. reájok támad Gedeon, 7 *.

Maga meg-tagadása, Gen. 12, 4 † 22, 1, 9. Deut. 33, 9. 3. Reg. 19, 19. 2. Mach. 6, 19, 23. Matt. 4, 19 † 5, 29 † 10, 39 † 16, 24 † 19, 21. Mar. 10, 21. Luc. 9, 23 † 14, 26 † 17, 33. Joan. 12, 25.

Minden dolgoknak meg-tagadása, a' vagy el-hagyása, Gen. 12, 1. Deut. 33, 8. Rut. 2, 11. 2. Par. 25, 9. Matth. 4, 19 † 19, 21, 27. Marc. 1, 17 † 10, 28. Luc. 5, 11 † 14, 26 † 18, 22. 1. Cor. 7, 29. Joan. 12, 25. Phil. 3, 7.

Maga meg-tartóztatása, bizonyos ételektől, Gen. 1, 29, 30 † 2, 17 † 3, 11 † 9, 4. Exod. 12, 9 *. † 13, 6 † 21, 28 † 22, 31 † 29, 34. Lev. 6, 24 † 7, 28 *. † 11, 4 *. † 17, 27 *. † 19, 7 † 22, 8 *. 23, 14. Num. 6, 4 † 18, 10. Deut. 12, 16 † 14, 3 *. Tob. 1, 12. Judith 12, 2. Dan. 1, 8. 2. Mach. 7, 1. Matt. 12, 4. Mar. 2. 23. Luc. 6, 1. Act. 15, 29.

A' bortól, Lev. 10, 8 † 11, 34. Num. 6, 3. Judic. 13, 4, 14. Jer. 35, 6. Ezech. 44, 21. Luc. 1, 15.

Szükséges, hogy étellel, vagy itallal mást meg ne botránkoztassunk, 2. Mach. 6, 24. Rom. 14, 20, 21. 1. Cor. 8, 13.

Effele dologról-valo parancholatot nem akartak meg-szegni, Jer. 35, 6 *. 2. Mach. 6, 19 *. † 7, 2 *.

Magdalena, Lásd, Maria.

Magusok: a' Farao Magusi az ö veszszőjöket kígyókká változtattyák, Exod. 7, 12.

A' Pogányok zsengéi, imádgyák Krisztust, Matt. 2, 11.

Malálel, születik, Gen. 5, 12.

Malaszt: az Irásban Jo-tetemény vétetik, Ruth, 2, 20. 2. Regum 2, 6 † 15, 20. Prov. 4, 9. Eccli. 7, 37 † 29, 20. Jo-kedvért, Gen. 6, 8 † 18, 3 † 19, 19 † 39, 21. Exod. 12, 36. Tob. 1, 13. Esth. 2, 17. Prov. 13, 15. Eccli. 4, 25. Dan. 1, 9. Act. 2, 47 † 24, 27 † 25, 9. Jutalomért, melyet az Istentől varunk, Prov. 1, 9 † 12, 2. 2. Mach. 12, 46. Luc. 6, 33. 1. Pet. 2, 19. Ingyen-adatott ajándékért, Esth. 15, 17. Psal. 44, 3. Prov. 3, 22 † 16, 23 † 22, 11. 1. Cor. 12 *. Eph. 4, 7. 1. Pet. 4, 10. Természet-fölött valo, és Istennél kedvessé-tevő ajándékért, Psal. 83, 12. Luc. 1, 28 † 2, 40. Joan. 1, 15. Rom. 1, 7. 1. Cor. 16, 23. 2. Cor. 1, 32. Gal. 5, 5. Heb. 13, 9. Jac. 4, 6. Kedves, szép, és szerelmes dologért, Prov. 31, 30. Eccles. 10, 12. Eccli. 7, 21 † 21, 19 † 26, 26, 19 † 40, 22. Luc. 4, 22. Eph. 4, 29.

A' Malasztnak ajándéka el-rejtetett és titkon-valo, mellyet ember kevelyen magának ne tulajdonyittson, Job 9, 20, 21. Psal. 2, 11 † 18, 13 † 142, 2. Prov. 14, 12 † 20, 9. Eccles. 9, 1, 2, 12. Eccli. 5, 5. Jer. 17, 9. 1. Cor. 4, 4. 2. Cor. 10, 14 † 13, 5. Gal. 6, 3. Phil. 2, 12. 1. Pet. 4, 18. 2. Pet. 1, 10. 1. Joan. 4, 1.

A' melly Malaszt-altal emberek-előtt kedvesek vagyunk, az-is Istentől vagyon, Exo. 3, 21 † 11, 3 † 12, 36. 4. Reg. 25, 27. 2. Esd. 2, 5. Psal. 105, 46. Jer. 40, 2, 3, 4. Dan. 1, 9, 13. Act. 24, 23 † 27, 3 † 28, 16.

Malkus, annak fület el-vágta Peter, Joan. 18, 10.

Manahem, az Israël kirrálya, 4. Reg. 15, 14.

Manasses, Jósefnek elsö-szülötte, születik, Gen. 41, 51 † 48, 14.

Manasses, az Ezekías fia, Judának istentelen királya, 4. Reg. 21, 1, 6. 2. Par. 32, 33 † 33, 1. Jer. 15, 4. Babylonba vitetik fogva, és az Urhoz tér, és meg-halgattatván viszsza-veszi az országot, 2. Par. 33, 11, 13. maga-után hadgya Amont, 4. Reg. 21, 18. Matt. 1, 10. Her-nek neveztetik, Luc. 3, 28.

Manna, Exo. 16 *. Num. 11, 7. Deut. 8, 3. Jos. 5, 11. Psal. 77, 24. Sap. 16, 20. Joan. 6, 31.

Mardokæus, Esternek gond-viselője, fogva vitetik Babyloniába, Esth. 2, 5, 7. nagy tiszteséggel illeti a' király, 6, 10. a' fogságból Jerusalembe tér, 1. Esd. 2, 2. 2. Esd. 7, 7.

Maria, az Aaron és Moyses nénnye, dicheri az Urat, Exo. 15, 21. pokolsá lészen, Num. 12 *. Deut. 24, 9. meg-hal, Num. 20, 1.

A' Szüz Maria ígértetik, és példáztatik, Gen. 3, 15. Num. 24, 17. Psal. 18, 6 † 44, 10 † 45, 5 † 84, 2 † 86, 3 † 131, 8. Prov. 31, 10, 29 † 9, 1. Cant. 1 *. 2 *. 3 *. 4 *. 5 *. 6 *. Eccli. 24 *. Isa. 7, 14 † 10, 1 † 19, 21 † 45, 8. Jer. 31, 22.

Az Ur Annyának mondatik, Luc. 1, 43.

A' Jesus annya, Matt. 2, 13. Joan. 19, 25. Marianak örök ízüzeisége meg-példáztatik, Exod. 3, 2. Judic. 6, 37, 38, 39, 40. Psal. 18, 6. Cant. 2, 2 † 4, 7 † 6, 9. Isaiæ 7, 14 † 11, 1 † 35, 1, 2 † 66, 7. Ezech. 44, 2. Dan. 2, 34. Matt. 1, 20. Luc. 1, 35.

Maria sok jószágos cselekedetekkel meg-ajándékoztatott: hittel gazdag, Prov. 31, 18. Luc. 1, 38, 45. Joan. 2, 5. reménységgel telyes, Eccli. 24, 24. Joan. 2, 5. szeretettel tekelletes, Eccli. 24, 24. Luc. 11, 56 † 12, 7. Joan. 2, 3 † 19, 25, ízüz, és örök ízüzeiséget fogad, Luc. 1, 35. alázatos, Luc. 1, 38, 48. irgalmas, Joan. 2, 3. okos, Luc. 2, 19. szemérmetes, Luc. 2, 48. áitatos, Luc. 1, 46, 47. kegyes, Luc. 1, 40. erös, Prov. 31, 10. Joan. 19, 25. bölcs, Prov. 31, 26. Joan. 2, 5. szegény, Matt. 2, 11. Luc. 2, 7, 24. békességgel-szenvedö, Matth. 2, 13. Luc. 2, 35. jószágos cselekedetekkel mindenekett felyül-hallad, Pro. 31, 29. Eccli. 24, 25. Luc. 1, 28, 48.

Maria az Angyaltól köszöntetik, Luc. 1, 28. meg-látogattya Erzébetet, és dicheri az Istent, Luc. 1, 39, 46. Józseffel Bethlehembe megyen, Luc. 2, 4. Egyiptusba mégyen, Matt. 2, 14. viszsza-tér az Israël földébe, Matt. 2, 21. Jerusát a' templomban találllya, Luc. 2, 46. a' keresztt mellett áll, és Jánosnak ajánlattatik, Joan. 19, 25. az Apostolokkal lakik, Act. 1, 14.

Maria Magdolna, a' vétkeit siratttya, Luc. 7, 38. azoknak bochanattyát nyeri, Luc. 7, 48. meg-szabadúl hét ördögtől, és a' Krisztusnak szolgál, Luc. 8, 2, 3. megkeni az Urat, Matt. 26, 6. Mar. 14, 3. Joan. 11, 2 † 12, 3. a' keresztt-mellett áll, Joan. 19, 25. a' koporsónál sír, Joan. 20, 11.

Krisztus meg-jelenik néki, Marc. 16, 9. Joan. 20, 14. hirdeti a' feltámadást a' tanitványoknak, Joan. 20, 18.

Marta, házába fogadgya a' Krisztust, Luc. 10, 38. meg-mutattya hitit, Joan. 11, 27.

Mate, Publikánusnak neveztetik, Matt. 9, 9 † 10, 3. Levi-nek,

és Alfæus fianak mondatik, Mar. 2,14. Luc.5,27.

Matan, a'Bâal papja, meg-ölettetik, 4.Reg. 11,8. 2.Par. 23, 17.

Matatías Pap, meg-mutattya a'hitert valo ízorgalmatoſságát, 1.Mach. 2, 24. erölsen hadakozik, 2, 41. inti a'fiait a'törvény meg-tartására, 2,49,64.

Mattania, a'Joakim attyának bátyja, a'Júda királya, 4.Reg. 24,17. Sedeczi-nak mondatik, 1.Par. 3, 15.

Matusalem, a'Henok fia, ſzületik, Gen. 5,21. kilencz-ſzáz hatvan-kilenz eſztendeig el, és meg hal, Gen.5,27.

Mátyás, Apoſtolá válaſztatik, Act. 1, 26.

Meduſok, el-foglallyák Babylónia országát, Dan.5,31.

Melkiſedek, Pap, és Salemnek királya, Gen.14,18. Pſal.109, 4. Heb.7, 1.

Menelaus, hazájának el-árulója, magának tulajdonittya a'Főpapságot, 2.Mach.4, 24. iſzonyú halállal ölettetik-meg, 2. Mach. 13, 4, 5, 6.

Merari, a'Lévi fia, Num. 3, 17. az ö nemzetségének tiszti, 3, 33 † 4, 42.

Mértek, a'mineműve mi merünk, azonnal mernek nekünk, Exod.21, 23. Judic.1,7. 1.Reg. 15, 33. 2.Reg.22,25. Pſal.17,21. Prov. 22, 23. Iſaiæ 33, 1 † 65,6 † 66,4. Jerem.50, 15, 29 † 51, 49. Ezech.16,59. Joël 3,7. Matt.7,2. Mar. 4,24. Luc.6,38.

A'Mértekek's a'Fontok igazak legyenek, Lev.18,35. Deut.25,13. Ezech.45, 10. Mich.6,11. Amos 8, 5. Prov.16,11 † 20, 10.

Merob, a'Saul leánya, 2.Reg. 14, 49. Davidnak igértetik feleségül, 18, 17.

Meſſias, a'Kriſtus Jesus, ki igazán meg-kenetett, Joan.1,4 † 4, 25 † 7, 41 † 11,27. Matth.26,64. Mar.14,62. Luc. 22,67. Act 17, 3 † 18, 28 † 19,4. 1.Joan.5,1.

Mezítelen: azt meg-kell rúházni, Iſa.58,7. Ezech.18,7.Tob. 1,17. Matt. 25,26,39. Láſd, Irgalmáſság.

Miſibóset, a'Jónatas fia, 2. Reg.4,4. Davidnál kedvet talál,9, 7*. meg-enged neki Dávid, 21,7. Meribbáal-nak mondatik, 1.Par. 9, 40.

Miſibóſet, a'Saul fia, fel-akaſztatik, 2.Reg. 21, 8.

Mihály, harczol az ördöggel Dan.10, 13. Judæ 9. Apoc.12,7.

Mika, Efodot chinál az annya bálványának, Judic.17, 5. Levitát fogad, 17,7,10. a'bálvány az efoddal 's a'pappal-eggyütt el-vitetik tőle, 18,13,18,20.

Mika, a'Miſibóſet fia, 2.Reg. 9, 12.

Mikæas, a'hamis profetákellen profetál, 3.Reg. 22,13, 15, 23. 2.Par.18,14.

Mikol, a'Saul leánya, a'Dávid felesége, 1.Reg.18,27. a'király fogadáſa-ſzerent, 17,25. Dávidot a'halaltól meg-menti, 19, 12. el-vetetik Dávidtól, és Faltielnek adatik,25,44. viſzſza adatik neki, 2.Reg. 3,14, 15. megchúfollya az Ur-előtt-ugrálo Dávidot, 6, 16.

Mise, Aldozat, meg-jövendöltetett, Lev. 26,9,10,11,12. Pſal. 22, 5 † 109,4. Iſa. 2,2, 3 † 19,19, 20 † 56, 7 † 61, 6 † 66,19, 20,21. Jer. 31,31 † 33,16,17,18. Dan. 12, 11. Amos 9,11. Mal. 1,10,11.

Meg példáztatott, Gen.14, 18 † 16, 6,22,13. Exo.12,5,24† 25,30† 29, 3,15. Lev. 2,1, 13 † 3,12 † 4,23 † 5,7, 11 † 6,15 † 9, 8 † 14,4 † 16, 3 † 19, 21. Num. 15, 24 † 18, 17. 1.Reg.21,4. 3.Reg.19,6. 4.Reg. 4, 41. Dan.8,12. és Szűnetlen-valo aldozatnak mondatik, Dan.11, 31 † 12, 11. el nem fogy az áldozo, Jer. 33,18,21.

A'Kriſtus ſzerzette, Luc.22, 19. a'tanitványi gyakorlották, Actor. 13, 2.

Emlekezik arról Sz: Pál, 1. Cor. 10, 16 † 11, 23*.

Mivelni, vagy chelekedni, annyit teszen neha az Irásban, mint Áldozni, Lev. 15, 15, 30. Num. 6,11, 16 † 8, 12 † 9, 2, 4, 10,14. Judic.13,16. Luc.22,19.

Moab, Lotnak és az ö nagyobbik leányának fia, Genes.19, 37. meg-tiltya az Iſten Iſraelnek, hogy ne hadakozzek a'Moabitak ellen, Deut.2,8. Moab adót fizet Dávidnak, 2.Reg.8,2. el-ſzakad Iſraëltől, 4.Reg.1, 1 † 3, 5. Moab földéből be-ütnek a'kóbórlok Iſraël földébe, 13,20. a'Moabitak be nem bochattattak a'gyülekézetbe, Deut.23, 3. 2.Esd. 13, 1. Moab-ellen profetálnak,Num.21, 29 † 24,17. Pſal. 59, 10 † 107,10. Iſa. 16*. † 25,10. Jer.48,1. Ezech. 25, 8. Amos 2,1. Soph.2, 8.

Moloch, bálvány, Lev.18, 21 † 20,2. Melkom-nak mondatik, 1. Par.20,2. Jer.49,1. Amos 1,15. Soph. 1, 5. Láſd-meg, 3.Reg.11, 5, 7. 4.Reg.23,10.

Morgolódók, kit kövesenek, és kinek büntetésetől kellesek felniek, Exod.14,11 † 15,24 † 16,2,7, 8 † 17, 2. Num.11, 1*. † 12,1,9,10 † 14, 2,27*. † 16,3 † 17, 15 † 20, 2 † 21, 5*. Deut. 1, 27. Joſ.9,18. Judith 8,10. Sap. 1, 11. Matt.20,12. Luc.15, 2 † 19,7. Joan. 6, 41*. Actor.6,1. 1.Cor. 10,10. Judæ 16.

Moyses, a'Lévi nemzetségéből,ſzületik, Exod.2, 1 † 6,20. Act.7,20. meg-öl egy Egyiptziai embert,és Madian-földébe ſzalad, Exod.2,12,15. Seforat vészi feleségül,Exod.2,21.

Faraóhoz küldetik, 3,10*. † 5, 1 † 6, 11 † 7*. † 8*. † 9*. † 10*. meg-tér Egyiptusba, 4,20. imádkozik Faraóert, 8,12, 30 † 9, 28, 33 † 10,17.

Könyörög a'népért, 14,15 † 17, 4, 11 † 32,11,13,31. Num.11,2 † 14,13, 17 † 21,7. Deut.9, 18,26. el-vészi elsöben a'táblákat, Exod. 31, 18. azokat el-rontya, Exo.32, 19. ismég újakat vészen, 34, 28. nem nézhetett az ö orczájára az Iſraël népe, 34, 30. 2.Cor.3,7.

Kíméket küld Kánaán-földébe, Num.13,2. meg-bizonyíttya hogy ö az Iſtentől küldetett, Num.16, 28,31. láttya az Igéret-földét,és meg-hal, 20, 12 † 27,12. Deut.34, 1, 5.

Meg-jelenik a'Kriſtuſsal, Matth. 17, 3. Luc.9,30. dicsértetik, Eccli.45, 1.

Az ördög tusakodik Mihály Angyallal a'Moyses testeért, Judæ 9.

N.

Naaman, a'Syriai király hadnagya, meg-tiſztúl a'poklosságból, 4.Reg.5,14. Luc.4, 27.

Naas, az Ammonitak királya, Jábes-ellen hadakozik, 1.Reg.11. meg-hal, 2.Reg.10, 1.

Naas, az Abigail attya, 2.Reg. 17, 25.

Nabal, iſtentelen férfiu, 1.Regum 25, 25, 26.

Nabot, nem akarja Akabnak adni az ö szőlőjét, meg kövezztetik, 3.Reg.21,2,13.

Nabukodonosor, Babylonnak hatalmas királya,Jer.27,6. Egyiptusra támad, 4.Reg.24, 7. Jer.46,2. fel-mégyen Jerusalembe, 4.Reg.24,1, 10 † 25,1. Jer.39, 1. a'profetálás-ſzerent, Jer. 25, 8 † 32, 28. fel-állattya az arany oszlopot, Dan.3,1. a'barmokkal lakik hét eſztendeig, 4,28, 30. az ö nagy kevélysége, birodalmának nagy-vólta, és kegyetlensége,megmagyaráztatik, Iſa. 14,2,8.

Nabuzardan, a'Babyloniai király hadnagya, el-rontya az Ur templomát, és a'Jerusalem kö-falait, és a'meg-maradott népet Babyloniába viszi a'Templomnak minden edényivel, 4.Reg.25, 8. Jer. 39, 9,11 † 52,12.

Nadab és Abiu,a'tüztől megemésztetnek, Lev. 10, 1 † 16,1. Num.3,4 † 26, 61.

Nádab,az Iſraël királya, 3.Reg. 14, 20. meg ölettetik, 15,28.

Namasson, az Aminadab fia,

a'Júda nemzetségének hadnagya, Num. 1, 7 † 2, 3 † 3, 12.

Nahum, Ninivében profetál, Nahum 1*. 2*. 3*.

Nakor, Ábrahámnak nagy attya, Gen. 11, 22, 25.

Nap, a'holdal-eggyütt teremtetik, Gen. 1, 16. meg-állottak a' Jósue parancholattyara, Jos. 10, 12. hátra ment a'nap tíz lineával az Ezekias kéresére, 4. Reg. 20, 11. Isai. 38, 8. el-vészti világoságát, Matth. 27, 44. Marc. 15, 32. Luc. 23, 44.

Napok: Az utólso napok, és az utólso ítélet, 1. Reg. 2, 10. Psal. 95, 13. Isai. 2, 10, 19 † 13, 4, 6, 13 † 26, 21 † 27, 1 † 30, 30 † 66, 15, 24. Jer. 30, 23. Dan. 7, 9. Soph. 1, 2, 14. Mal. 4, 1, 4. Eccli. 2, 27 † 13, 23. Matt. 12, 36 † 13, 41, 49 † 16, 27 † 24*. 25, 31, 42. Mar. 13*. Luc. 17, 24, 30. Act 1, 11 † 3, 20 † 17, 31. Rom. 2, 5, 16 † 14, 10. 1. Cor. 15*. 2. Cor. 5, 10. 1. Thes. 4, 16 † 5, 2. 2. Thes. 1, 7 † 2, 1. Tit. 2, 13. 2. Pet. 3, 13. Heb. 9, 28. Judæ 14. Apoc. 1, 7 † 20, 11.

Az Ur napjai, Isai. 13, 6. Jer. 30, 7. Amos 5, 18. Joël 2, 1, 31. Soph. 1, 14. Mal. 4, 1. 4. Esd. 2, 27. Phil. 1, 6 † 2, 10. 1. Thes. 5, 2. 2. Tim. 4, 8.

Az Ur napját, és az óráját senki nem tudgya, Matt. 24, 36, 50. Mar. 13, 32. Luc. 17, 24, 30. Act. 1, 7. 1. Thes. 5, 1. 2. Pet. 3, 10. Apoc. 3, 3 † 16, 15.

A' Napok, esztendők-gyanánt vétetnek, Num. 14, 34. Ezech. 4, 6.

Natan, a'Dávid fia, 2. Reg. 5, 4. Matatá-nak mondatik, Lucæ 3, 31.

Nátan próféta Dávidhoz küldetik, 2. Reg. 7, 4 † 12, 1.

Natanaël, az Isakar nemzetsége hadnagya, Num. 1, 8.

Natanaël, láttatik a' Krisustól, Joan. 1, 47. meg-jelenti magát néki a'Krisus, 21, 2.

Nehemias, az Artaxerxes pohárnakja, 2. Esd. 1, 11. Judæába küldetik, hogy fel-épittse a'miket el-rontottak volt, 2, 9. Áterlátának mondatik, 8, 9.

Neka'ó, Egyiptziai király, 4. Reg. 23, 29. 2. Par. 35, 20 † 36, 3.

Nemród, hatalmas és erös vadász volt, Genes. 10, 8.

Nikanor, a'Lysias hadnagya, 1. Mach. 3, 38. a'Demetere-is, 7, 26. fenyegetödik hogy meg-égeti a'templomot, 7, 34. meg-ölettetik, 7, 43. 2. Mach. 15, 28.

Nikodémus, Krisusnak titkon-valo tanitványa, Joan. 3, 1 † 7, 50 † 19, 39.

Ninive, Asurtól építtetik, Gen. 10, 11. penitentziát tart, Jonæ 3, 5*. annak el-pusztúlása, 1*. 2*. 3*. Soph. 2, 13. Tob. 14, 5.

Az utólso ítéletkor kárhoztatni fogja a'vak Zidókat, Matt. 12, 41.

Noe, a'Lámek fia, Genes. 5, 30. az Isten igasságának hirdetője, 2. Pet. 2, 5. a'bárkát építi, Gen. 6*. be-megyen abba, 7, 1, 7. ki-megyen belőle, 8, 15. a'szövetségnek jelét vészi, 9, 8, 14. dicsértetik, Eccli. 44, 17.

A'Noe bárkája, Gen. 6, 14 † 7*. 8*. Sap. 10, 4 † 14, 6. Matt. 24, 38. Luc. 17, 27. Heb. 11, 7. 1. Pet. 3, 20.

Noemi, az Elimelek felesége, Ruth 1, 2.

Nyelv: a'gonosz nyelvtől őrizkedgyel, Lev. 19, 16. Job 5, 21. Psal. 51, 4 † 139, 4, 12 † 140, 3. Prov. 4, 24 † 10, 18 † 11, 9 † 12, 13, 19 † 15, 2 † 16, 27, 28 † 17, 20 † 18*. † 20, 19 † 21, 23 † 26, 20 † 30, 11. Eccle. 5, 2. Sap. 1, 11. Eccli. 5, 16 † 23, 12 † 28*. 1. Cor. 15, 33. 1. Pet. 2, 1. Jac. 1, 19 † 3, 5, 8 † 4, 11. Lásd, Ragalmazás.

A'Nyelvedet okosan igazgasd, Prov. 10, 19 † 12, 14 † 13, 23 † 17, 27 † 18, 21 † 21, 23. Eccli. 14, 1 † 20, 5 † 22, 33 † 23, 17. Matth. 12, 36. Luc. 6, 45. Jac. 1, 29 † 3, 2. 1. Pet. 3, 10. Lásd, Szóllás.

Nyugodni, a'bűntől; Rom. 6, 6*. Gal. 2, 18.

Nyugodalma lészen az Isten népének, Hebr. 4, 9. nyugodalmat találnak az igazak, Sap. 3, 3 † 4, 1. Isai. 57, 2. Luc. 15, 22. Apoc. 14, 13. nyugodalmát találni a'lelkeknek, Jer. 6, 16. Matt. 11, 29.

O.

Ördögök ki-üzettetnek, Matt. 8, 16, 31 † 9, 33 † 12, 22 † 17, 18. Luc. 4, 35 † 8, 2, 28 † 9, 42 † 10, 17 † 13, 10. Act. 5, 16 † 8, 7 † 16, 18. a' gonosz emberek-által is, Matt. 7, 22. Mar. 9, 38. Luc. 9, 49. Act. 19, 13.

Vallyák és hiszik az Istent az ördögök, Matt. 8, 29. Mar. 1, 24 † 3, 11 † 5, 7. Luc. 4, 34, 41 † 8, 28. Act. 19, 15. Jac. 2, 19.

Az ördögnek áldozni nagy bún, Lev. 17, 7. Deut. 32, 17. 2. Par. 11, 15. Psal. 105, 37. Bar. 3, 4. 1. Cor. 11, 20.

Az ördög az ember vészedelmére igyekezik mindenkor, Gen. 3, 1*. 1. Par. 21, 1. Job 1*. † 2*. Zach. 3, 1. Matth. 4, 3, 9 † 8, 28 † 13, 19. Luc. 8, 22 † 13, 9, 14 † 22, 31. Act. 5, 3 † 13, 8. 2. Cor. 4, 4 † 11, 14. Eph. 6, 11. 1. Thes. 2, 18. 1. Pet. 5, 8. Apoc. 2, 10 † 12, 9 † 20, 7.

Többet annál nem chelekedhetik a'mit az Isten meg-enged, 3. Regum 22, 22. 2. Par. 18, 20. Job 1, 12 † 2, 6. Matth. 8, 31. Mar. 5, 12, 13. Eph. 2, 2. 2. Tim. 2, 26. Apoc. 20, 7.

E'világnak, és az istentelenek-nek attya és fejedelme, Matt. 4, 9. Luc. 4, 6. Job 41, 25. Joan. 8, 44 † 12, 31 † 14, 30 † 16, 11. 2. Cor. 4, 4. Eph. 2, 2 † 6, 12. Col. 2, 15.

Az ö birodalmát el-vötte a'Krisus, Gen. 3, 15. 1. Reg. 17*. Job 26, 13. Isa. 9, 4 † 14, 8, 12 † 27, 1 † 52, 3. Zach. 3, 2. Matt. 12, 29. Luc. 10, 18 † 11, 22. Joan. 12, 31. Col. 1, 13 † 2, 15. 2. Tim. 1, 10. 1. Joan. 3, 8. Heb. 2, 14. Apoc. 12, 6. 9 † 20, 2.

Az ördög fiai, Joan. 8, 44. Act. 13, 10. 1. Joan 3, 10.

Örvendezni, szabad tisztességesen, 1. Par. 29, 9*. 2. Esd. 12, 43. Psal. 67, 4. Luc. 1, 14. 1. Thes. 1, 6 † 5, 16. nem pogány módon, Eccle. 2, 2 † 7, 3. Oic. 9, 1. Amos 6, 8. Prov. 2, 14. Jac. 4, 9.

A'háborusságban valo örvendezés, Matt. 5, 12. Act. 5, 41 † 20, 24. Rom. 5, 3. Col. 1, 24. Heb. 10, 34 † 11, 25.

Lelki örvendezés, Luc. 10, 21. Rom. 12, 12 † 14, 17. Gal. 5, 22. Phil. 4, 4. 1. Thes. 5, 16.

Az örök boldogság-béli örvendezés, Isa. 25, 18 † 26, 1 † 33, 20 † 65, 12. Sap. 3, 1, 7. Lásd, Boldogság.

Özvegy: azzal jól kell chelekedni, Exod. 22, 22. Deut. 16, 14 † 24, 17, 19 † 26, 12 † 27, 19. Judith 16, 28. Job 24, 3 † 31, 16. Eccli. 4, 10. Isa. 1, 23. Jer. 22, 3. Zach. 7, 10. Mal. 3, 5. Matt. 23, 14. 1. Tim. 5, 3, 16. Jac. 1, 27.

Micsoda illik a'tisztességes özvegyhez; Judith 8, 4. Luc. 2, 37. 1. Tim. 5, 3, 5. Tit. 2, 3.

Obed, a'Boáz fia Ruttól, Ruth 4, 11. Matt. 1, 5.

Og, a'Basan királya, meg-ölettetik, Num. 21, 33. Deut. 3, 1 † 29, 7 † 31, 4. Psal. 135, 20.

Okozias, a'Jóram fia, a'Júda királya, 4. Reg. 8, 24. el-fut Jehu elött, és meg-ölettetik, 9, 27. Jósas országol utánna, 1. Par. 3, 11.

Oktalan állat: nem kell azzal kegyetlenül bánni, Genes. 33, 13. Exod. 23, 12. Num. 22, 23, 28. Deut. 5, 14 † 22, 10. Prov. 12, 10. Eccli. 7, 14.

Oltar: az Eppen-égö áldozatnak óltára, Exod. 27, 1 † 38, 1. Num. 7*. 2. Reg. 24, 25. 3. Reg. 18, 32. 4. Reg. 16, 15. 2. Par. 1, 5 † 4, 1 † 15, 8. 1. Esd. 3, 2. Ezech. 43, 13. 1. Mach. 4, 47, 53.

A'Jó-illatnak óltára, Exod. 30, 1, 10 † 37, 25 † 40, 10.

Oltári-szentség, Matt. 26, 26. Marc. 14, 22. Luc. 22, 19. 1. Cor. 11, 34*. † 10, 16. gyakorta kell azzal élni, Act. 2, 42 † 20, 7. példáztatik, Exod. 16, 15*.

Egy tzin-alatt vagyon, Joan. 6, 58. úgy adta a'Krisus, Luc. 22.

50,31. az Apostolok-is, Actor. 2, 42 † 20, 7.

Ninch abban a'kenyérnek állattya, hanem a'Kristusnak igaz Teste és vére az áldás-után, Matt. 26, 26. Mar. 14, 22. Luc. 22, 19. Joan. 6, 51.

Példáztatik, annak szellyel hordozása, a'közönséges könyörgéskor, Jos. 6, 6, 7, 11, 20. 1. Reg. 4, 3. 2. Reg. 6, 4, 5, 6.

Imádni kell azt, Psal. 21, 28, 30 † 98, 5. Joan. 9, 38.

Oltalom: annak váraſi, Exo. 21, 13. Num. 35, 11. Deut. 4, 41 † 19, 2, 7. Jos. 20 *. 3. Reg. 1, 50 † 2, 28.

Onesiforus-nak irgalmaſságot kíván Sz. Pál, 2. Tim. 1, 16.

Onias, Fő-pap, áldozatot teſzen Heliodorusért, 2. Mach. 3, 32. meg-ölettetik, 4, 34.

Oreb és Zeb, meg-ölettetnek, Judic. 7, 27.

Ország: az Isten országa erőszakot ſzenved, Mat. 11, 12. Luc. 16, 16. Gal. 5, 16. Apoc. 2 *. † 3 *. † 21, 7.

Az Isten Országa lelki, belső és örökke-való, Geneſ. 49, 10. Num. 24, 17. 1. Reg. 2, 10 † 7, 9, 10. 1. Par. 18, 11 † 29, 2, 4. Pſal. 2, 2, 6 † 9, 8 † 21, 28 † 44, 7 † 71, 1 † 109 *. † 144, 11. Iſa. 9, 6 † 11 *. † 32, 16 † 40, 9, 42, 1. Jerem. 23, 5, 6 † 33 *. Ezech. 34, 23 † 37, 24. Dan. 2, 44 † 4, 33 † 7, 14, 27 † 9, 24, 25. Oſe. 3, 5. Mich. 4, 1, 4 † 5, 1. Zach. 9, 9. Matt. 13 *. Luc. 1, 28 † 12, 31, 32 † 22, 29 † 23, 2. Joan. 6, 14 † 12, 14, 24 † 18, 33, 36. 1. Tim. 1, 17. Heb. 1, 8 † 2, 9.

Ozias Pap, házába fogadgya Akiort, Judith 6, 19. öt napot vet határul az Isten irgalmaſságának, 7, 23. Láſd, Usia.

P.

Pál, a'Benjamin nemzetségéből, Rom. 11, 1. Phil. 3, 5. Tarſisban ſzületett, Act. 22, 3. üldözi a'híveket, 9, 1. Gal. 1, 13. 1. Tim. 1, 13. meg-tér, Act. 9 *.

A'Pogányok tanitója, Rom. 11, 13 † 15, 16. Gal. 2, 8. 1. Tim. 2, 7. 2. Tim. 1, 11. Antiokiában prédikál, Act. 13, 16 *. Ikoniumban, 14, 1. Lyſtriben, 14, 6, 13. Teſſalonikában, 17, 1. Beröeában, 17, 10. Athénásban, 17, 22, 28. Korint uſsban, 18, 1. Macedoniába hívattatik, Act. 16, 9. meg-fogattatik, 21. 27. Czeſareába vitetik, 23, 23, 30. Romába vitetik, 27 *. 28 *. Nero eleibe állattatik, 2. Tim. 4, 22.

Pál ſenkinek nem akart terhére lenni, Act. 20, 33. 2. Cor. 11, 9, 11 † 12, 13. 1. Theſ. 2, 9. 2. Theſ. 3, 8. az-előtt Sauluſ-nak hívattatott, Actor. 7, 59 † 9, 1 † 13, 1.

Papok-nak, és az Isteni ſzolgálathoz-valo dolgoknak meg-ſzenteléſe, Exo. 28, 41 † 29, 1, 7, 21, 29, 35 † 32, 29 † 40, 11. Lev. 7, 30, 37 † 8, 9, 22, 31, 33 † 18, 21 † 21, 7, 10 † 22, 2, 3 † 23, 12 † 27, 10, 16, 21, 28. Num. 3, 3 † 6, 5, 9, 13 † 7, 1 *. † 8, 12 † 18, 10. Joſ. 6, 24. Judic. 16, 17 † 17, 3. 3. Reg. 15, 13. 1. Par. 10, 10 † 18, 11 † 22, 19. 2. Par. 2, 4 † 17, 16 † 23, 9 † 26, 18. 1. Eſd. 3, 5 † 8, 25. Eccli. 49, 9.

A'Papok ſzentelésének ſzentsége, Joan. 20, 22. 1. Tim. 4, 14 † 5, 22. 2. Tim. 1, 6. Tit. 1, 5.

Az O Törvény-béli Papok tiſzti, Exod. 29, 44 † 30, 7. Lev. 10, 1, 6, 9 † 21 *. † 22 *. † 24, 3. Num. 3, 10 † 4, 5, 11 † 10, 8 † 18, 1, 7. Deut. 21, 5. 1. Reg. 2, 28, 35. 1. Par. 6, 49. 2. Par. 26, 17. Ezech. 44, 15, 20. Hebr. 5, 7 † 10, 11.

Az O Törvény-béli Papok fokasága, 1. Par. 23, 3. holott harminczkilencz ezeren ſzámláltatnak.

Azoknak öltözete, ékeſsége, és meg-ſzenteléſe, Exod. 28 *. 29, 1 † 39, 1 † 40, 12. Lev. 8, 1, 8.

A'Papoke vólt a'dézma, és az elsö ſzenge, Num. 5, 9, 10 † 18, 8, 11 *. Deut. 18, 3. hogy könnyebben viſelnék gongyát az Isteni ſzolgálatnak, 2. Par. 31, 4 *. Láſd, Dezma.

Az O Törvény-béli Papoknak rendelve vólt táplálások, Exo. 29, 26. Lev. 2, 3, 10 † 5, 13 † 6, 9, 10 † 7, 6, 32 † 10, 13 † 24, 9. Num. 3, 48 † 5, 9 † 18, 8, 11, 28. Deut. 18, 1. 1. Reg. 2, 28. 4. Reg. 12, 16. 1. Par. 6, 54. 2. Par. 31, 4. 2. Eſd. 10, 36. Eccli. 45, 25.

A'gonoſz Papok büntetéſe, Num. 16 *. 1. Reg. 2, 22 *. † 3, 13. 3. Reg. 2, 26. Iſai. 3, 11. Jerem. 2, 5 † 8, 7. Oſe. 4, 6, 9 † 5 *. Malach. 1 *. † 2, 1, 8. 1. Mach. 7, 5, 9, 21.

Nem az Iras egyedül, hanem a' Pap itelő bíro a'kétséges dolgokban, Deut. 17, 9, 12. Mal. 2, 7.

Parancholat. Láſd, Törvény.

Paráznaság, és Házaſság-törés, Gen. 6, 2 † 19, 5, 31, 33 *. † 38, 15. Exod. 22, 16. Lev. 18 *. † 19, 29 † 20, 10, 13 † 21, 9. Num. 25, 1, 6. Deut. 22, 13, 22, 23 † 23, 17. Judic. 19, 2, 25. 1. Reg. 2, 22. Tob. 4, 13. Prov. 2, 16 † 5 *. † 7, 10 *. † 22, 14 † 23, 27 † 29, 3. Eccles. 7, 27. Eccli. 23, 25 *. † 25, 4. Ezech. 22, 10. Act. 15, 20. Rom. 1, 26. 1. Cor. 5, 1 † 6, 9, 15 † 10, 8. Epheſ. 5, 5. Col. 3, 5. 1. Theſ. 4, 3. 1. Tim. 1, 10. Heb. 13, 4.

Tíltatik és meg-büntettetik, a' teſti, és a'lelki paráznaság, Geneſ. 20, 2 † 26, 7. Exod. 20, 15. Lev. 18, 8 † 20, 10. Num. 5, 13. Deut. 5, 18 † 22, 22, 30. Judic. 19, 2. 2. Reg. 11, 2, 4 † 12, 1, 9. Job 24, 15 † 31, 1, 9. Pſal. 72, 27. Prov. 5, 3, 8, 20 † 6, 24, 32 † 7 *. Iſai. 57, 1. Jer. 2, 36 † 3, 1 † 5, 7 † 13, 26. Oſee 2, 4 † 4, 2. Sap. 3, 16. Matt. 5, 27 † 14, 3 † 19, 9. Joan. 8, 3. 1. Corinth. 6, 10. 1. Theſ. 4, 3. Heb. 13, 4. Jac. 4, 4. Istennek haragját fel-indíttya, Deut. 22, 21. Pro 23, 27. Eccli. 19, 3. Jer. 5, 7. Oſe. 4, 14. 1. Cor. 6, 9, 13, 15. Col. 3, 5. Heb. 13, 4. a'teſtet megeröteleníti, a'marhát el-fogyattya, Job 31, 12. Prov. 23, 27 † 29, 3 † 31, 3. Eccli. 9, 6. gyalázatot hoz emberre, Eccli. 9, 10 † 41, 22. arravaló okot el kell távoztatni, Eccli. 9, 4, 12 † 42, 12. elsö indúlatban-is tíltatik, Exo. 20, 17. Mat. 5, 28.

A'Lelki paráznaság a'Bálványozás, és az eretnekség, Deut. 31, 16. Judic. 2, 17 † 27, 33. Iſa. 1, 21 † 57, 3. Jer. 3, 1. Ezech. 6, 9 † 16 *. Oſe. 1, 2 † 2, 4 † 4, 15. Apoc. 18, 3.

A'Természet-ellen-valo tiſztátalanság, Gen. 19 *. † 38, 7. Lev. 18, 22 † 20, 13. Judic. 19, 22 *. Rom. 1, 27. 1. Cor. 6, 10. Eph. 5, 12. 1. Tim. 1, 10. 2. Pet. 2, 7, 8.

Attyafiával való paráznaság, nagy vétek, Lev. 18, 6, 7 † 20, 11, 14. Deut. 22, 30. 1. Cor. 5, 1, 2.

Pár-ütés, annak büntetéſe, Num. 16 *. † 20, 2. Judic. 9, 23, 31, 34 † 12, 1, 4. 2. Reg. 20 *. 3. Reg. 1, 5. Eſth. 2, 21. Act. 5, 36, 37 † 19, 23 † 23, 13, 20. Láſd, Morgolódók.

Paſztor: gondot viſellyen a' reája bízattatott lelkekre, Prov. 27, 23, 24. Sapi. 6, 25, 26. Ezech. 34, 4 *. Matt. 18, 12 † 24, 45. Luc. 15, 4. Joan. 10, 11 *. † 13, 1 *. † 17, 9, 11 *. † 18, 8. Act. 20, 22, 28, 31. Rom. 9, 2, 3 † 12, 7, 8. 1. Cor. 4, 14. 2. Cor. 11, 28, 29. Gal. 3, 19.

Penitentzia, és az Elég-tétel a'bünökért, Pſal. 6, 7. Matt. 3, 8. Luc. 3, 8. Act. 2, 38 † 8, 22. 2. Cor. 7, 10. hírdettetik, Jer. 7, 3. Mat. 3, 2 † 4, 17. Luc. 3, 3, 8 † 13, 13 † 24, 47. Act. 2, 38 † 3, 19 † 8, 21 † 17, 30 † 20, 22 † 26, 20.

Az igaz Penitentziának igértetett a'bochánat, Deut. 4, 29 † 30, 2. 1. Reg. 7, 3. 2. Par. 7, 14 † 20, 6 † 34, 26. Job 22, 23. Pro. 28, 13. Pſal. 31, 5. Eccli. 17, 23. Iſa. 1, 16 † 30, 18 † 45, 22 † 55, 7 † 59, 20. Jer. 3, 10, 17 † 18, 8 † 29, 12 † 31, 18, 20. Ezech. 18, 21, 27 † 33, 14. Oſe. 14, 2. Joël 2, 12. Jon. 3, 8. Zach. 1, 4. Mal. 3, 7. Luc. 15, 18. Actor. 3, 19 † 26, 18, 20.

Peniténtziát tartſunk míg egéſségünk vagyon, Eccli. 17, 24 † 18, 25.

Igaz Penitentziának példái, Judic. 10, 15. 2. Reg. 12, 13 † 24, 10, 17. 2. Par. 12, 6 † 33, 12. Jon. 3 *. Judith 4, 8. Matth. 26, 15. Luc. 7, 37, 44 † 15, 18 † 18, 13 † 19, 8 † 22, 62 † 23, 41. Act. 2, 37.

Hamis Penitentziának példái, Gen. 4, 13 † 27, 38. Exod. 8, 8 † 9, 27 † 10, 16. Joſ. 7, 20. Judic. 1, 7. 1. Reg. 15, 24, 30 † 24, 19. 3. Reg. 13, 6 † 21, 27. Sap. 5, 3. 1. Mach. 6, 12. 2. Mach. 9, 12. Matth. 27, 4. Act. 8, 13, 23. Heb. 12, 17.

Persák, Babyloniára támad-

nak, Dan. 5,28. a'profetalás-ſzerént, Iſa. 21,9. Jer. 51,8,11, 41, 55.

Peter, a' Kriſtuſtól hivattatik, Matt. 4,18. vallaſt tészen a' Kriſtuſról, Matth. 16,16. Simonnak hivattatik, 4, 18 † 10,2. Joan. 20, 2. Czefaſ-nak neveztetik, Joan. 1, 42. 1.Cor. 1, 12 † 3, 22 † 9, 5. Gal. 2, 9. Simon Bar-jónának, és jános fiának mondatik, Matth. 16,17. Joan. 21, 15. megtagadgya a'Kriſtuſt, és penitentziát tart, Matth. 26, 69, 70, 72, 75. predikál, Act. 1, 16 † 2 *. † 3, 12 *. † 4, 1 † 10, 34. a'szentár meggyógyíttya, 3,4. tömlöczbe vettetik, 12,3. Első az Apoſtolok-között, Matt. 10,2 † 16,18,24*. Luc. 22, 31*. Joan. 21, 17*.

Pilatus, és Heródes meg barátkoznak, Luc. 23,12. az ártatlan Kriſtuſt halálra kárhoztattya, Mat. 27,26. Joan. 19,16.

Pogányok, hívatallya, Gen. 49,10. Num. 24,17. Deut. 32,43. 2.Reg. 22,44,50. 3.Reg. 8,41. Pſa. 2,8 † 21, 28 † 67, 32 † 71,8, 17 † 85, 9 † 86,4. Iſa. 2, 2 † 11,10 † 19, 18 † 25, 7 † 27, 13 † 29, 15 † 35*. † 41,25 † 43,5 † 45,14 † 49*. † 51, 5 † 54*. † 55*. † 56,3, 6 † 60, 3, 9 † 65, 1 † 66,19,20. Jer. 9,24 † 12, 16 † 16,19. Oſe. 2,1,24. Joël 2,28. Mich. 4,2. Soph. 3,9. Zach. 2,11 † 8, 20 † 9,10. Matt. 2,2, 7 † 8, 11 † 21,31, 43 † 22, 9. Joan. 10, 16. Act. 8,26, 30 † 10*. 1.Cor. 12, 13. Eph. 2,10.

A'Pogányok ſzokáſit ne követſsük, Lev. 18,3 † 20,23. Jer. 10,2.

Pohár: fel-gerjedett Haragnak Pohára, Iſa. 51, 17. Jer. 25,15. Pſa. 59, 5 † 79,9. Apoc. 16,19.

A'Szenvedésnek pohára, Matth. 20,22 † 26,38. Marc. 10,38. Luc. 22,42. Joan. 18, 11.

Poklosság, mint ismértetik meg, Lev. 13*. † 14*.

A'bünért bochátattak emberre, Exod. 4,4. Num. 12,8. 4.Reg. 5, 1, 27 † 15,5. 2.Par. 26,18, 19, 21.

A' Poklosság meg-tiſztíttatik, Exod. 4,7. Num. 12,15. 4.Reg. 5, 14. Matth. 8,2. Luc. 17,14.

A'Poklosok el-válaſztáſa, Lev. 13,49. Num. 5,2. 4.Reg. 15,5.

Pokol. Láſd, Kárhozat.

Predikátor, és Próféta, azok hivatallya és tiſzti, 1.Reg. 12, 23. Iſa. 58,1 † 61,1. Jer. 1,5. Ezech. 3,1,9, 12 † 33, 2,7. Act. 3,18,24. Láſd, Püſpök.

Próféta. Láſd, Predikátor.

Ptolomæus-ellen hadakozik Antíokus, 1.Mach. 1,19. barátságot vetett Sándorral az Antíokus fiával, 10, 51. Sándor-ellen hadakozik, és meg-hal, 11,1,18.

Ptolomæus Máczer, méreggel hal-meg, 2.Mach. 10,12,13.

Püspök: annak válaſztáſa és tiſzti, Matt. 20,23,26. Luc. 4, 16 † 22,26. Joan. 10,4,14 † 21,15. Act. 1, 24 † 6, 3 † 11, 22 † 14, 20 † 20, 28. Rom. 13,16,25. 1.Cor. 3,5 † 4, 1 † 16,19. 2.Cor. 3,6 † 4,5 † 6,4 † 10, 8. Eph. 1, 15 † 3,2. Col. 1,13. 1. Tim. 3,1 † 4,6. 2.Tim. 2,1,15,24. Tit. 1,5. 1.Pet. 5,2. Láſd, Predikátor.

Publius, házába fogadgya Pál Apoſtolt, Act. 28,8.

Purgatórium vagyon, melyben a'hóltak ſegéttetnek az élevenektől jó cheleked etekkel, és meg-tiſztíttatnak, 2.Mach. 12,43, 46*. Matth. 5,25 † 12,32. 1.Cor. 3,16. Phil. 2,10. 2.Tim. 1,18. 1. Joan. 5,16. Apoc. 5,3,13.

R.

Rabba, meg-ſzállattatik, 2.Regum 11,1 † 12,26. 1.Par. 20,11.

Rabsaczes, Sennakerib fő Kúlchára, 4.Reg. 18,17. Iſa. 36,37.

Rafael, az Ur Angyala, Tobiásnak orvoſa, és vezére, Tob. 5, 5 † 6*. † 12,12.

Rágalmazás, Pſal. 14,3 † 105,5. Eccles. 10, 20. Prov. 10, 18 † 11, 13 † 16, 28 † 20, 19 † 26, 20. Rom. 1, 30. 2.Cor. 12, 20. 1.Pet. 2, 1, 12. Jac. 4, 11.

Rahab, házába fogadgya a' kímeket, Joſ. 2, 1. Jac. 2, 25. megtartatik, Joſ. 6, 17, 23.

Rahab, a'Salmon felesége, 1.Par. 2, 11. Matth. 1, 5.

Rakel, legelteti az attya juhait, Gen. 29, 9. Jákobnak adatik feleségül, 29, 29. titkon el-viszi az attya balványit, 31, 19. meg-hal a' ſzülésben, 35, 15.

Razias, meg öli magát, 2. Mach. 14, 37, 41.

Razon, Iſraëlnek ellensége, 3.Reg. 11, 23.

Rebekka, a'Bátuel leánya, Gen. 22, 23. az Iſaák felesége, 24, 50. két fiat ſzül, 25, 24.

Régi, útak: azokat kell keresni; az újaktól el kell távozni, Jer. 6,16. Pro. 22,28. Eccli. 8,11 † 39,1. Rom. 16,17. Gal. 1,6,7,8. 1.Tim. 6, 20. 2.Tim. 4,3. 2.Pet. 3,17. 1.Joan. 2,24. 2.Joan. 7. Judæ 18, 19, 20.

Rekab, a'Jónadab attya, 4.Reg. 10, 15.

Reménség: az igazak reménsége az Iſtenben, és az ö fogadáſiban áll, Geneſ. 26,5. Judic. 7,2,4. 1.Reg. 4, 3 † 17, 45 † 22, 1. 3.Reg. 20, 28. 1.Par. 19, 13. 2.Par. 25, 7 † 32, 7 † 16, 7 † 20, 15, 20. Judith 9, 13. Pſal. 9, 11 † 13, 6 † 21, 5, 10 † 25, 2 † 30, 2 † 39, 5 † 61*. † 70, 1 † 90, 2 † 113, 9, 10, 11 † 141, 6 † 145, 5. Prov. 3, 5 † 22, 19 † 28, 25 † 30, 5. Sap. 3, 4, 9. Eccli. 2, 6, 12 † 13, 9 † 33, 9 † 34, 14. Iſa. 26, 4 † 29, 19 † 30, 1, 15 † 31, 1 † 36, 7 † 40, 30. Jer. 2, 33 † 7, 4 † 9, 22 † 17, 7 † 39, 18. Thren. 3, 24. Ezech. 29, 6. Oſe. 12, 6. Mich. 7, 5, 7. Naum 1, 7. 1.Mach. 3, 18. Matth. 10, 37 † 12, 21. Rom. 5, 2 † 8, 24. 2.Cor. 5, 2. Col. 1, 27. 1.Theſ. 1, 3. 1.Tim. 1, 1 † 6, 17. Heb. 3, 6. 1.Pet. 1, 13.

Az iſtentelenek Reménsége elvéſz, mert el-múlandó dolgokban bíznak, 4.Reg. 18, 21. Jób 8, 13 † 11, 20 † 14, 19 † 20, 4. Prov. 10, 28 † 11, 7, 23 † 25, 19. Sap. 5, 15. Eccli. 5, 1, 10. Iſa. 28, 15, 18 † 30, 2, 12 † 57, 11. Jer. 9, 12 † 17, 7. 1.Mach. 2, 62.

Reſa, a'Saul ágyaſa, kihez bément Abner, 2.Reg. 3, 7. azok teſtét óltalmazza a'kik fel-felzíttettek, 21, 10.

Restség, az Iſteni ſzolgálatban, 2.Reg. 11*. Prov. 6, 6 † 10, 4, 26 † 12, 11 † 13, 4, 21, 25 † 24, 30 † 26, 13 † 28, 19. Ezech. 16, 49. Eccli. 33, 26. Rom. 12, 11.

Részegség, és Torkoſság, Gen. 9, 21 † 19, 32, 35 † 25, 29. Lev. 10, 9. 1.Reg. 25, 36. 2.Reg. 11, 13 † 13, 28. 3.Reg. 20, 12, 16. Prov. 20, 1 † 21, 17 † 23, 1, 2, 3, 20, 29 † 31, 4. Eccli. 19, 1 † 23, 6 † 31, 12, 17*. 31, 35 † 37, 32*. Iſa. 5, 11, 22 † 22, 13 † 28, 7 † 56, 12. Ezech. 16, 49. Dan. 5, 2. Oſe. 4, 11. Joël 1, 5. Mich. 2, 11. Abac. 2, 5, 16. Judith 13, 4. Sap. 2, 7. 1.Mach. 16, 16. Luc. 12, 45 † 21, 34. Rom. 13, 13. 1.Cor. 5, 10 † 6, 10 † 15, 32. Gal. 5, 21. Eph. 5, 18. 1.Theſ. 5, 7. 1.Tim. 3, 3. Tit. 1, 7. 1.Pet. 4, 3. Heb. 12, 16. Láſd, Böjt.

A'Részegség az Iſten haragját fel-indittya, Iſa. 5, 11, 22 † 28, 1. Dan. 5, 2. Joël 1, 4, 5. 1.Cor. 6, 10. az elmét meg-háborittya, Pro. 23, 31. Eccli. 19, 2. Iſa. 28, 1, 7. Oſe. 4, 11. tiſztátalanságra gerjeſzt, Pro. 20, 1. Eph. 5, 18. a'marhát megemészti, Prov. 25, 20. Eccli. 39, 1. titkot ki-jelent, Prov. 31, 4. Abac. 2, 15. háborgáſt ſzerez, Prov. 20, 1 † 23, 29. Eccli. 31, 38, 40. Oſe. 7, 5.

Roboam, a'Salomon fia, a' Juda kiralya, 3.Reg. 12, 1. el-ízakad tőle Iſraël, 12, 19. meg-tíltatik hogy Iſraël-ellen ne hadakozzék, 2.Par. 11, 2. ellene hadakozik Sefak az Egyiptziai király, 12, 2, 9. meghal, 3.Reg. 14, 31. Abiam a'fia országol helyette, 15, 1.

Romaiak, a'Zidókkal ſzövetséget ſzereznek, 1.Mach. 8, 14, 17, 27 † 12, 1 † 14, 17, 20.

A'Romaiak dícsérteinek Pogányok leven, 1.Mach. 8, 2, 9.

Dícsértetnek Keresztyének leven, Rom. 1, 8.

Hogy ök el-rontyák Jeruſalemet, és a'templomot, Num. 24, 24. Iſa. 5, 26 † 6, 11. Dan. 9, 26 † 11, 30, 33. Luc. 19, 41 † 21, 20. Joan. 11, 48.

Rúben, a'Jákob elsö fia, születik, Gen. 29, 32. meg-fertezteti az attya ágyát, 35, 22. az-okáért az elsö születésnek méltósága a' Jósef fiainak adatik, 49, 4. 1. Paral. 5, 1. a' Jósef szabadítására igyekezik, Genes. 37, 21, 22, 29. a' tulajdon fiait akarja zálagba vetni Benjaminért az attyánál, 42, 37.

A' Rúben fiainak adatik leg-elöször nyugodalom, Num. 32 *. Deut. 3, 12 † 29, 8. Jos. 1, 12 † 13, 23. meg-verettetnek, 4. Reg. 10, 33. az Assyriusok földére vitetnek, 15, 29. 1. Par. 5, 26. a' prophetálás-szerént, Genes. 49, 4. oltárt épitnek, Jos. 22, 10. az Agarénusokkal hadakoznak, 1. Par. 5, 19.

Rúházat: azzal gonoszúl élnek, Isa. 3, 18. Ezech. 7, 20. Esth. 14, 16. Matth. 11, 8. Marc. 12, 38. Luc. 7, 25 † 16, 19 † 20, 45. 1. Tim. 2, 9. 1. Pet. 3, 3.

Ruházni kell a' mezíteleneket, Isa. 58, 7. Tob. 1, 17. Ezech. 18, 7. Matt. 25, 36. Lásd, Alamizna.

Ruházatnak meg-szaggatása, Gen. 44, 13. Jos. 7, 6. Judic. 11, 35. 1. Reg. 4, 12. 2. Reg. 13, 31. 3. Reg. 21, 27. 4. Reg. 5, 7 † 6, 30 † 11, 14 † 18, 37 † 19, 1 † 22, 11, 19. Esth. 4, 1. Jer. 36, 24. Joël 2, 13. 1. Mach. 2, 14 † 3, 47 † 4, 31 † 11, 71. Matt. 26, 65. Act. 14, 13 † 16, 22.

Rút, a' Moáb nemzetből-valo, Ruth 1, 4. Booz felességül veszi Rútot, és Obédet szüli, 4, 13. 1. Par. 2, 12. Matth. 1, 5.

S.

Sadducæusok, tagadgyák a' fel-támadást, Matth. 22, 23. Act. 4, 1 † 23, 8.

Sádok, az Abjatar fia, Papi-fejedelemmé leszen, 3. Reg. 2, 35.

Safira, hazud a' Szent Lélek-nek, és hirtelen meg-hal, Actor. 5, 1, 8.

Salmanasar, az Assyriusok királya, Samária-ellen megyen, és Izraëlt Ozee királlyal el-viszi Assyriába, 4. Reg. 17, 6 † 18, 9.

Salomon-nak a' Dávid fiának születése igértetik, 2. Reg. 7, 12. születik, 2. Reg. 5, 14, 12, 24. királlyá kenettetik, 3. Reg. 1, 33.

Az Úr meg-jelenik néki álmában: kitól bölcheséget kér, 3, 5, 9. 2. Par. 1, 7. a' parázna asszonyok-között bölcs ítéletet tészen, 3. Reg. 3, 16, 24. bölcsesége, gazdagsága, méltósága, és szolgái, 2. Par. 9, 3.

Szövetséget szerez Hirámmal a' Tyrusi királlyal, 3. Reg. 5, 12. húsz városokat adott Hirámnak, 9, 11.

A' Sába királynéja jö hozzája, 10, 1. Matt. 12, 42. Luc. 11, 31.

Kámosnak a' Moabiták bálványának kápolnát épit a' hegyen, 3. Reg. 11, 7.

A' Kananæusokat adó-fizetökké tészi, 1. Par. 8, 7. másodízor kenettetik a' királyságra, 2. Par. 29, 22. meg-hal, 3. Regum 11, 43. Roboam a' fia országol utánna, 14, 21.

Samaria, építtetik, 3. Regum 16, 17.

Samariát meg-szállyák a' Syrusok, 4. Reg. 6, 24. meg-szállyák az Assyriusok harmadik esztendeig 3 meg-vészik, és el-viszik a' népet, 4. Reg. 17, 5.

Samária-ellen prophetáltatik, Isa. 7, 30 † 9, 7. Ezech. 23 *. Osee 8 *. † 13 *. Amos 3, 12. Mich. 1, 5.

Samaria nem akarta bé-venni az Isten igéjét, Luc. 9, 52. bé-veszi, Actor. 8, 5.

A' Samaritánus könyörül a' sebes emberen, Luc. 10, 33.

A' Samariai aszszony szóll a' Kristussal, Joan. 4, 7.

Sámson, születik, Judic. 13, 24. az Angyal igerete-szerént. 13, 3. feleséget vészen Tamnatában, és el-szaggattya az oroszlányt, 14, 1, 5, 10. nyomorgattya a' Filistæusokat, 15, 4, 8. meg-hal, 16, 29, 30.

Samuel; 1. Reg. 1, 20. az Úr házába vitetik Siloba, 1, 24. az Úr szóll néki, 3, 4, 10. az Urhoz kiált Izraëlért, 7, 5, 9. a' fiait tészi Izraëlben birókká, 8, 1. ártatlannak mutattya magát, 12, 3. meg-öli Agag királyt, 15, 33. Dávidot királyságra meg-keni, 16, 13. meg-hal, 25, 1. halála-után prophetál, 28, 15, 16. Eccli. 46, 23. dícsértetik, 46, 16.

Sanaballat, Samáriai tiszttartó, a' templom épitését félbe akarja hagyatni, 2. Esd. 2, 10.

Sándor, a' Görögök királya, 1. Machab. 1, 7. Daniel 7, 6 † 8, 8 † 11, 4.

Sara, a' Ráguel leánya, a' Tobias felesége, Tob. 7, 10, 15.

Sára, az Abrahám felesége, az Isaák annya, Genes. 12, 5 † 27, 3. Sárai-nak mondatik, 11, 29.

Sarvia, az Isai leánya, a' Dávid nénnye, Abisainak Jóábnak és Asaëlnek annya, 2. Reg. 2, 18. 1. Par. 2, 16.

Saul, a' Benjamin nemzetségéből-való, a' szamárokat keresi, 1. Reg. 9, 3. Samueltől királyságra kenettetik, 10, 1 † 11, 4. Actor. 13, 21. a' parancholat-szerént, 1. Reg. 9, 15. meg-veri az Ammonitákat, 11, 11. áldozatot tészen, 13, 9. ki-vettetik az országlásból, 13, 13 † 15, 22, 26, 28 † 19 *. Sault a' gonosz lélek háborgattya, 16, 14 † 18, 10 † 19, 9. Saul üldözi Dávidot, 18, 10 † 19, 10 † 23 *. meg-öli az Úr papjait, 22, 18. a' bübajos aszszonytól tudakozik, 28, 7. meg-öli magát, 31, 4. el-temettetik, 31, 13. az ö fiai fel-feszíttetnek, 2. Regum 21, 9.

Seb és Oreb, meg-ölettetnek, Judic. 7, 25.

Seba, pártot üt, és fejét veszik, 2. Reg. 20, 22.

Sedeczias, hamis prophetá, 2. Reg. 22, 11. 1. Par. 18, 10. meg-égettetik, Jer. 29, 22.

Sedeczias, Júda királya, 4. Reg. 24, 18. Jer. 37, 1. Nabukodonosor ki-tolattya a' Sedeczias szemeit, és fogva viszi Babyloniába, a' fiait meg-öletteti, 4. Reg. 25, 1, 6, 7. Jer. 39, 4, 7 † 52, 3. a' mint meg-mondatott, Jerem. 27, 12 † 37, 16. Ezech. 12, 3 † 17, 16 † 21 *.

Sefora, a' Moyses felesége, Exod. 2, 22. környül-metéli a' fiát, 4, 25.

Seleukus, Asiai király, 2. Mach. 3, 3.

Semaia, Roboámhoz küldetik, 3. Reg. 12, 22. 2. Par. 11, 2 † 12, 5, 7.

Semei, Dávidot átkozza, 2. Reg. 16, 5, 13. bochánatot nyér Dávidtól, 2. Reg. 19, 23. meg-ölettetik Salomonnak parancholattyából, 3. Reg. 2, 9, 42, 46.

Sennakerib, Judának városit ostromollya, 4. Reg. 18, 13. 2. Par. 32, 1. káromlya az Istent, Isa. 36 *. meg-ölettetik a' maga fiaitól, 4. Reg. 19, 37. Isa. 37, 37. az Isaias igéje-szerént, Isa. 10, 33 † 31, 8 † 33, 1.

Sehon, Lásd, Sihon.

Setétség, harmad-napi vólt Egyiptusban, Exo. 10, 22. Psal. 104, 28. Sap. 17, 2 † 19, 16.

Setetségben vagyon e' világ, és azt szereti, 4. Esd. 14, 20. Isai. 9, 1 † 59, 9 † 60, 2. Joan. 1, 5 † 3, 19 † 8, 12 † 12, 35. Act. 26, 17. 1. Thes. 5, 7. 1. Joan. 2, 11.

Siba, a' Saul szolgája, a' Misibosetet gond-viselöje, 2. Reg. 9, 9. néki adatnak a' Misibosetet jószágai, 16, 2. Dávid király-eleibe mégyen, 19, 17.

Siczeleg, Dávid királynak adatik, 1. Reg. 27, 5. meg-égetik az Amaleczíták, 30, 1.

Sihon, az Amorræusok királya, nem engedi Izraëlnek, hogy által-mennyen az ö határin, Num. 21, 23. Deut. 2, 30. meg-ölettetik, Num. 21, 24.

Sikem, a' Hemor fia, el-ragadgya Dinát, és vele hál, Gen. 34, 2. meg-ölettetik, 34, 26.

Silas, Pállal Antiokiába küldetik, Act. 15, 27. el-indúlt Pállal, 15, 40. Beröében maradott, 17, 14.

Siló-ban vólt az Isten háza, Jos.

18,1. Jud. 18,31 † 20,18. 1. Reg. 1,3. oda gyültek minnyájan a'Rubenítákellen, Jóſ. 22, 12. el-vitetik onnet a'Szövetség ſzekrenye, 1. Reg. 4, 4. Jer. 7, 12 † 26,6.

Simeon, ſzületik, Gen. 29,33. Levivel eggyütt meg-öli a'Sikemitákat, 34, 25. az-okaért megfeddi öket Jákob, 49, 5. fogságban tartatik Egyiptusban, 42, 25.

Simon, házába fogadgya az Urat Betaniában, Matt. 26,6. Mar. 14, 3. Joan. 12, 1.

Siras; nemelly dícheretes, nemelly gyalázatos, Exod. 2, 24. Ezech. 9, 4. Tob. 3, 1. 2. Mach. 6, 30. Rom. 8, 22. Jac. 5, 9.

Sodoma, Gomorrával eggyütt, gyönyörüséges helyen fekízik, Gen. 13, 10. meg-foíztatnak, 14, 11. az Urtol el-rontatnak, Gen. 19, 25. Deut. 29, 23. Sap. 10, 6. az Ur igeje ſzerent, Gen. 18, 20. annak oka, Ezech. 16, 49.

Soróbabel, a'Salatiel fia, 2. Eſd. 12, 1. Matth. 1, 12. Luc. 3, 27. fel-épiti az Ur templomat Jeruſalemben, 1. Eſd. 3, 2. 3. Eſd. 5, 70. Eccli. 49, 13. Abiudot nemzette, Matth. 1, 13.

Sors, Lev. 16, 8. Num. 17, *. † 26, 55 † 33, 54. Joſ. 7, 14 † 18, 10. 1. Reg. 10, 20 † 14, 17, 42. 1. Par. 25, 5. 2. Eſd. 11, 1. Pro. 16, 33 † 18, 18. Ezech. 21, 19. Jonæ 1, 7. Actor. 1, 17.

Sosipater, a'Pál Apoſtol útitárſa, Actor. 20, 4.

Sostenes, a'Synagóga fejedelme, meg-verettetik, Act. 18, 17.

Susanna hiſtoriája, Dan. 13 *.

Syrusok, uralkodnak Iſraëllen, Judic. 3, 8. Otonieltöl megnyomorittatnak, 3, 10. Dávid adó-fizetökké teſzi öket, 2. Reg. 8, 5. az Ammon fiait legetik Dávid-ellen, 10, 6. Samariát meg-ſzállyák, és meg-verettetnek, 3. Reg. 20, 29. Iſraël-ellen hadakoznak, 4. Reg. 6, 8. elmejekben meg-fogyatkozván, mint a'vakok úgy vitetnek Samariába, 6, 18, 19. meg-ſzállyák Samariát, 6, 24. megrémittetven az Istentöl, el-mennek alóla, 7, 6, 7. az Aſsyriuſoktol el-púſztittatnak, és Czirenébe vitetnek, 16, 9. az ö romlaſok meg-profetáltatik, Iſa. 17, 1. Jer. 49, 23. Amos 1, 3.

Szabad-akarat. Láſd, Akarat.

Szabadítás: az Isten ſok képpen ki tudgya az ö híveit ſzabadítani a'háboruságból, Geneſ. 19 *. Exod. 14 *. † 18, 8. 1. Reg. 23, 14, 26. 4. Reg. 7 *. 2. Par. 18, 31 † 20, 24. 1. Eſd. 8, 22. Pſal. 4, 9 † 90, 9. Eſth. 7, 5. Iſai. 41, 10 † 43, 1. Daniel 3, 19 † 6, 21, 23. 2. Pet. 2, 9.

Szabadság: Az Evangeliomi ſzabadság, Joan. 8, 32. Rom. 6, 18 † 8, 2, 21. Gal. 5, 13. 1. Pet. 1, 18 † 2, 16 *. 2. Pet. 2, 19.

Nemelly Szabadság gonoſz, és azt meg kell vetni, Job 11, 12. Jer. 34, 15. Oſe. 7, 16. 2. Pet. 2, 18.

Szamadás, minden embernek ſzükséges az Isten elött, Matt. 12, 26 † 18, 23 † 25, 31 *. Rom. 14, 12. 2. Cor. 5, 10.

Szarandok. Láſd, Jövevény.

Szegénység. Láſd, Alamizna.

Szégyenleni: nem kell az Evangeliomot ſzégyenleni, Pſal. 39, 11. Eccli. 42, 9, 21. Marc. 8, 28. Luc. 19, 26. Rom. 1, 16. 2. Tim. 1, 8. a'bünt kell ſzégyenleni, Ezech. 16, 52. Eccli. 42, 11.

Szelídség, Joſ. 7, 19 *. 1. Reg. 25 *. 2. Reg. 16, 10. Prov. 15, 1. Eccli. 1, 29. Matt. 5, 4 † 11, 29. Gal. 5, 23 † 6, 1. Eph. 4, 2. Col. 3, 12. 2. Tim. 2, 25. Tit. 3, 2.

Szem: Igaz és eggyügyü ſzem, Eccli. 35, 12. Matth. 6, 22. Luc. 11, 34.

A'Gonoſz ſzem, Gen. 6, 2. Prov. 6, 13. Eccle. 4, 8. Eccli. 14, 8 † 31, 14. Matt. 6, 22. Mar. 7, 22. Luc. 11, 34. 1. Joan. 2, 16.

A' Szemnek örizése, ſzükség a' bünnek el-távoztatására, Gen. 3, 6 † 6, 2 † 34, 2 † 38, 15 † 39, 7. 2. Reg. 11, 2 *. † 13, 1. Pro. 23, 26, 33. Eccli. 9, 5, 7, 8, 9, 11 *. † 25, 28 *. † 41, 25 † 42, 12. Judith 10, 17, 18 *. † 12, 16. Dan. 13, 8 *. Matt. 5, 28. 2. Pet. 2, 14.

Az Elmének vagy értelemnek ſzeme, Num. 14, 3. Deut. 29, 4. Iſai. 6, 9. Luc. 24, 29. Act. 26, 18. Eph. 1, 18.

Személyválogatás, tilalmas; és az Istenben nem találtatik, Lev. 10, 15. Deut. 1, 17 † 10, 17 † 17, 2. 1. Reg. 16, 7. 2. Par. 19, 7. Sap. 6, 8. Job 34. 19. Prov. 18, 5 † 24, 23 † 28, 21. Eccli. 35, 15, 16. Iſaiæ 11, 3. Mal. 2, 9. Matt. 22, 16. Mar. 12, 14. Luc. 20, 21. Actor. 10, 34. Rom. 2, 11. Galat. 2, 6. Eph. 6, 9. Col. 3, 25. 1. Pet. 1, 17. Jac. 2, 1, 9.

Szemtelenség, Láſd, Parazna ſág.

Szena hoz haſonló az ember, Pſal. 89, 6 † 128, 6. Iſa. 40, 6. Eccli. 14, 15. 1. Pet. 1, 24. Jac. 1, 10.

Szentek, itelni fogják e'világot, Sap. 3, 8 † 5, 1. Matt. 19, 28. 1. Cor. 6, 2. Judæ 14.

Az ö tetemek és ruházattyok haſznos: úgy-mint az Illyes palaſztya, 4. Reg. 2, 14. a'Heliſeus chontyai, 13, 21. a'Kriſtus pereme, Matt. 9, 20 † 14, 36. a'Pal kezkenője, Act. 19, 20. a'Péter árnyéka, 5, 15.

Szent az Isten, Iſa. 6, 3. Apoc. 4, 8.

Szenteknek kell lennünk, Lev. 14, 11, 44 † 19, 2 † 20, 7, 26 † 21, 6. Deut. 26, 19. Eph. 5, 26. 1. Theſ. 4, 3. 1. Pet. 1, 16. Apoc. 22, 11.

Az Ur ſzente, Exo. 3, 5, 2. Lev. 16 *. Pſal. 113, 2. Matt. 7, 6. Luc. 1, 31.

A'Szentek könyörögnek érettünk, Jer. 15, 1. 2. Mach. 15, 14. Apoc. 5, 8 † 8, 3. azokért jót ád az Isten nekünk, noha meg-hóltak, Gen. 26, 5, 24. Exo. 32, 13, 14. 3. Reg. 11, 12, 13, 32, 34 † 15, 4, 5. 4. Reg. 19, 34 † 20, 6 †. Iſa. 37, 35. Eccli. 44, 24.

A'Közben-járo Kriſtus boſzſzúsága nelkül kérjük a' meny-beli Szenteket, hogy érettünk könyörögjenek, a'mint egyéb embereket-is; a'mint Sz. Pál is kivánta, és kérte, Rom. 15, 30. Col. 4, 3. Eph. 6, 19. 1. Theſ. 5, 25. 2. Theſ. 3, 1. Heb. 13, 18.

Nem choda hogy a'Szentek tudgyák a'mi könyörgeſinket, mert haſonlók az Isten Angyalihoz, Matt. 22, 30. Luc. 15, 10. a'mi könyörgeſinket az Istennek be-mutattyák, Tob. 12, 12. Apocal. 5, 8 † 8, 3.

Az emberek-is meg-ismérhetik a'ſzívnek titkait az Isten jelenteſeböl, Dan. 2, 29. 4. Reg. 5, 26 † 6, 12.

A'Szentekről mondatik, a'mi az Istennek fö-képpen tulajdona, Matth. 18, 16, 18. Joan. 20, 13. Rom. 11, 14. 1. Cor. 9, 26, 21. 1. Tim. 4, 16. Jac. 5, 19. Láſd, Isten.

Hogy az Istennek könyörögven, a'Szentekről emlékezzünk, tanittyák a'Szenteknek példái, Gen. 31, 9 † 48, 16. Exod. 32, 13. Deut. 9, 27. 3. Reg. 18, 36. 1. Par. 29, 18. 2. Par. 5, 42. Tob. 7, 15. Eſth. 13, 15 † 14, 18. Iſa. 63, 17. Dan. 3, 35.

A'Szentek a'Kriſtuſsal uralkodnak menyben, Joan. 12, 26 † 17, 24. 2. Cor. 5, 8. Phil. 1, 23. Apoc. 3, 21 † 7, 9 † 14, 13.

A' meg-hólt Szenteket méltán dícherjük, Eccli. 44 *. Joan. 12, 26.

A'Szentekben az Isten dícheretik, Pſal. 150, 1.

A'Szentek chodákat chelekeſznek, úgy-mint Moyſes és Aaron, Exod. 7 *. 8 *. 9 *. 10 *. 11 *.

Illyés, halottat támaſzt, 3. Reg. 17, 22. be-zárja az eget hogy első ne légyen, 17, 1. Jac. 5, 17. iſmég fel-nyittya, 3. Reg. 18, 41, 45. Jac. 5, 18. az Illyés palaſztya két-felé válaſztya a'vizeket, 4. Reg. 2, 8, 14.

Eliſeus, halottat támaſzt, 4. Reg. 4, 35. sót vet a'vízbe, és meg-édesiti, 2, 21, 22. az olajt meg-ſokaſittya, 4, 6. liſztet vet a'fazékba, és a'halálos étket meg-já-

vittya, 4, 41. Naámant meg-gyó-

gyittya,

gyíttya, 5, 14. a'valat a'vízen úfztattya, 6, 6. a'hólt teteminek illetésével fel-támad a' halott, 13, 21.

Az Apoſtolok, ördögöket üznek, Marc. 6, 13 † 16, 17. Lucæ 10, 17.

Péter és János, meg-gyógyíttyák a'ſántat, Actor. 3, 6.

Peter fel-támaſztya Tabitát, 9, 41. az árnyéka-is betegeket gyógyít, 5, 15.

Pál, ſántat gyógyít, 5, 15, 14, 9. kez-kenőjével-is betegeket gyógyít, 19, 12. halottat támaſzt, 20, 10.

Sok egyéb chodákat-is chelekedtek a'Szentek, Heb. 11, 32 *.

A'Szenteket kivánnya látni Sz. Pál, Rom. 1, 11 † 15, 23, 32. Gal. 4, 20. 1. Theſ. 2, 17.

SZENTELÉS: Templomnak, vagy oltárnak meg-ſzenteléſe, Num. 7, 10, 11, 84, 88. 3. Reg. 8, 26, 63, 65. 2. Par. 7, 5, 9 † 15, 8. 1. Eſd. 6, 16, 17. 2. Eſd. 12, 27. 3. Eſd. 7, 7. Pſal. 29, 1. 1. Mach. 4, 56, 57, 59. 2. Mach. 2, 9, 12, 20. Láſd, Papok.

SZENT-LÉLEK, üdvöſségünknek záloga, Rom. 8, 16. 2. Cor. 1, 22 † 5, 5. Eph. 1, 13 † 4, 30. nem kell a'Sz. Lelket meg-ſzomorítani, Eph. 4, 30. Igértetik, Láſd, Lélek.

SZERETET, a'Hitnél főbb, Pro. 10, 12. Matt. 22, 38 † 25 *. holott ki rekeſztetnek meny-országból, a' kiknek ninchen a' Szeretetnek olaja, Mar. 12, 33. 1. Cor. 12, 31 *. † 13, 1, 8, 13 *. Col. 3, 14. 1. Tim. 1, 5. 1. Pet. 4, 8. 1. Joan. 4, 16.

Az Atyaſiúi ſzeretet, Gen. 13, 8. Lev. 19, 18. Deu. 22, 4. 1. Reg. 18, 1. Eccli. 25, 2. Pſal. 132, 1. Prov. 10, 12. Matt. 7, 3 † 19, 19 † 22, 38, Joan. 13, 14, 34 † 15, 12. Rom. 12, 10 † 13, 9. 1. Cor. 13 *. Gal. 5, 14. Eph. 4, 15 † 5, 1. Phil. 2, 2. Col. 3, 13. 1. Theſ. 4, 9. 1. Tim. 1, 5. Heb. 13, 1. 1. Pet. 4, 8. 1. Joan. 3, 23 † 4, 7.

Ellenségünket-is kell ſzeretnünk, Exod. 23, 4. 1. Reg. 24, 5, 7 † 26, 5 † 30, 11. 2. Reg. 19, 19. 4. Reg. 6, 21. Job 31, 29. Prov. 25, 21. Matt. 5, 44. Luc. 6, 27, 35 † 23, 33. Act. 7, 60. Rom. 12, 20.

Az Iſtennek ſzeretéti az ő híveihez, Exod. 20, 5 † 34, 14. Deut. 4, 24 † 6, 15 † 7, 8. Joſ. 24, 19. Prov. 8, 17. Eccli. 4, 18. Jer. 31, 3. Joan. 3, 16 † 10, 11 † 13, 1, 18 † 15, 9 † 16, 27. Rom. 5, 8. Gal. 2, 21. Eph. 3, 19 † 5, 2.

Az Iſtent mindennél fellyeb ſzeresük, Gen. 22, 2, 9. Exod. 20, 6. Deut. 5, 10 † 6, 5 † 10, 12 † 11, 1, 13, 22 † 30, 6. Joſ. 22, 5. Eccli. 7, 32 † 34, 19 † 47, 11. Matth. 10, 37 † 22, 36. Marc. 12, 30. Luc. 7, 47 † 10, 27. Joan. 21, 15. Rom. 5, 5 † 8, 28, 35. 1. Cor. 10, 21. 1. Joan. 4, 17.

A'Gyanakodó ſzeretet, Gen. 34, 2, 25, 27. Exod. 32, 19, 27. Num. 27, 7. Judic. 20, 1, 8. 1. Reg. 11, 6 † 15, 11, 32. 3. Reg. 18, 40 † 19, 10, 14. 4. Reg. 10 *. 1. Mach. 2, 24. Matth. 21, 12. Joan. 2, 17. Actor. 9, 1. Phil. 3, 2.

SZÍV, tiſzta légyen, Pſal. 23, 4 † 50, 12 † 72, 1. Matth. 5, 8. 1. Pet. 1, 22.

A'Szívet chelekedet-gyanánt véſzi az Iſten. A'Szívet meg-ſzenteli a'Kriſtus, &c. Láſd, Akarat.

SZŐLŐ, Geneſ. 9, 20. Deut. 23, 24. Iſai. 5, 1. Cant. 8, 11. Matth. 20, 1 † 21, 33.

SZŐLŐ-TŐ, Gen. 49, 11. Judic. 9, 12. Zach. 3, 10. 1. Mach. 14, 12. Joan. 15, 1.

Szőlő-veſzízőnek mondatik az Iſraël népe, Ole. 10, 1. 1. Joan. 15, 5.

SZÖVETSÉG; Kikkel kell azt ſzerzeni, Exod. 23, 32 † 34, 15. Deut. 7, 3 † 20, 13. 3. Regum 20, 36, 42.

Némelly Szövetség-ſzerzés meg-büntettetik, Judic. 1, 24, 27 † 3, 5. 3. Reg. 20, 34, 41. 2. Par. 19, 2.

Az Iſten ſzövetsége az ő népével, Gen. 17, 2, 7. Exod. 19, 5. Deut. 5, 2. Jer. 31, 31, 33.

A'nép Szövetsége az Iſtennel, Joſ. 24, 25. 4. Reg. 23, 3. 2. Par. 15, 12 † 23, 16. 2. Eſd. 10, 29.

A'Szövetség ládája, elvináltatik, Exo. 25, 10, 21. a'táborba vitetik a'Filiſtæuſok-ellen, 1. Reg. 4, 5. el-fogattatik, 4, 11.

Michoda volt a'Szövetség ládájában, Exod. 16, 34. Deut. 10, 2 † 21, 26. 3. Reg. 8, 9. 2. Par. 5, 10. Heb. 9, 4.

SZOLGÁ-nak, és ſzolgálónak tiſzti, Geneſ. 16, 4, 6 † 24 *. † 30, 25 † 31, 4 † 39, 1, 6. Exod. 21, 2. 20. 4. Reg. 5, 20, 25. Prov. 14, 35 † 17, 2 † 19, 10 † 29, 19. Eccles. 2, 7. Eccli. 7, 22 † 10, 28. Jer. 34, 8. Joël 2, 29. Luc. 12, 37, 45. Act. 12, 13. 1. Cor. 7, 21. Eph. 6, 5. Col. 3, 22. 1. Tim. 6, 1. Tit. 2, 9. 1. Pet. 2, 18.

A'Szolgák hivatallya, Exod. 10, 28 † 22, 28. Num. 16 *. Joſ. 1, 16. 2. Eſd. 5, 16. Bar. 1, 11. Prov. 13, 13 † 20, 2 † 24, 21 † 25, 6. Eccles. 8, 2 † 10, 16. Jer. 29, 7. Matth. 17, 24 † 22, 16, 21. Luc. 20, 22. Rom. 13, 1, 7. 1. Theſ. 5, 12. 1. Tim. 2, 1. Heb. 13, 17. Tit. 3, 1. 1. Pet. 2, 13.

Gonoſz Szolgáknak ſzolgálattyával-is el az Iſtennek jó-volta. Láſd, Gonoſz.

SZÓLLÁS: igaz, haſznos, és tiſztelséges dolgokat kell-izollani, Exod. 22, 28. Pſal. 14 *. Prov. 15, 2 † 24, 26 † 25, 11 † 29, 20. Eccle. 5, 2. Eccli. 7, 37. Matth. 3, 37 † 12, 36. Eph. 4, 29 † 5, 3. Col. 3, 8. 1. Pet. 3, 10.

A'Szólláſnak ideje és alkolmatoſsága, Prov. 15, 23 † 25, 11. Eccles. 8, 5. Eccli. 11, 8 † 20, 6 † 32, 9 † 33, 4. mint kell ſzóllani, Job 6, 29. Prov. 15, 4 † 16, 20, 22 † 29, 11. Eccli. 4, 34 † 5, 16 † 6, 5. Col. 4, 6.

SZOMBAT, Gen. 2, 2. Exod. 16, 23 † 20, 8 † 23, 12. † 31, 14, 18 † 34, 27 † 35, 2. Lev. 19, 3 † 23, 3, 15 † 25, 4. Num. 15, 32 † 28, 9. Deut. 5, 12. Iſai. 56, 2, 4 † 58, 13 † 66, 23. Jer. 17, 21, 27. Ezech. 20, 12 † 22, 8. 2. Eſd. 13, 16, 22. 1. Mach. 1, 47 † 2, 33, 41. 2. Machab. 15, 1. Matth. 12, 1, 10. Mar. 2, 23 † 3, 2 † 6, 2. Luc. 4, 16, 31 † 6, 1 † 13, 11, 14 † 14, 1. Joan. 5, 10 † 7, 22 † 9, 14. Actor. 13, 14, 27, 44 † 15, 21 † 18, 4 † 20, 7. 1. Cor. 16, 2. Heb. 4, 4, 10.

SZOMORKODNI, Láſd, Bánkodni.

SZORGALMATOSSÁG; a'fölöttebb-való tíltatik, Exod. 34, 21. Lev. 27, 20. Deut. 8, 3. Job 7, 8. Pſal. 54, 23 † 144, 15, 16. Prov. 10, 3 † 15, 25. Matth. 6, 25 † 10, 9, 23 † 13, 22 † 16, 7. Luc. 8, 14 † 18, 22 † 14, 18 † 21, 31. 1. Cor. 7, 32. Phil. 4, 6. Hebr. 13, 5. 1. Pet. 5, 7.

E'Világi ſzorgalmatoſság, tövíſnek mondatik, Matth. 13, 7, 22 † 19, 22. Marc. 4, 7, 18 † 10, 22. Luc. 8, 7, 14 † 18, 22.

SZÜLETÉS. Láſd, Ember.

Az Ujonnan való ſzületés, a'teſtnek lélekben való változáſa, Joan. 3, 5. a'telti indúlatoknak, lelki indúlatokba, Rom. 8, 5, 13. a'hitetlenségnek, hitbe, Joan. 1, 12. Gal. 3, 26. 1. Joan. 5, 1.

Elmének meg-újítáſa a'Sz. Lélek által, Tit. 3, 5. Gal. 4, 6. a'teſti termeſztetnek, Iſteni termeſztetbe-való változáſa, 2. Pet. 1, 4. Col. 2, 11. a'gonoſságnak a'ſzentségbe, 1. Cor. 6, 11. Eph. 5, 8.

A'kik belől újonnan ſzületnek, kivül-is az életnek újúlásában járnak, Rom. 6 *. † 7, 6 † 12, 1. Eph. 4, 22. Col. 3, 9. 1. Corinth. 5, 7. 2. Cor. 5, 15. 1. Pet. 4, 2.

SZÜZESSÉG, meg-halladgya a' házaſságot, Pſal. 44, 15. Sap. 6, 20. Matt. 19, 12 † 22, 30. 1. Cor. 7, 25, 32, 34, 38 *. Apoc. 14, 4.

Tanátsúl adatik, mint Evangeliomi tekelletéſség, Matth. 19, 12. 1. Cor. 7, 25.

Dícsértetik az Szüzeſség, 1. Reg. 21, 5. Tob. 6, 16 *. Judith 15, 11, † 16, 26. Pſal. 44, 15. Prov. 22, 11. Sap. 3, 13 † 4, 1, 2 † 6, 20. Eccli. 6, 28 † 26, 20. Iſai. 7, 14 † 56, 34, 35 *. Zach. 9, 17. 2. Mach. 14, 38. Matth. 5, 8, 48 † 19, 12 † 22, 30 *. † 25, 1. Luc. 1, 27 † 20, 34.

Actor. 24, 25. Rom. 2, 7. 1. Cor. 7, 25 *. 2. Cor. 6, 5 † 11, 2. 1. Tim. 2, 2 † 3, 2 † 4, 12 † 5, 2. Tit. 1, 8 † 2, 5. Apoc. 14, 4.

A' Szüzek régentén-is bé vólták rekesztve, 2. Mach. 3, 19.

T

Tabita, fel-támasztatik, Act. 9, 36, 40.

Taddæus, Lásd, Lebbæus.

Tagadás. Lásd, Maga megtagadása.

Tamar, Judával az ö ipával közösül, Gen. 38, 15. Fáresl és Zárát szüli, 38, 27 † 46, 12.

Támar, meg-szeplösittetik a' bátyától Amnontól, 2. Reg. 13, 14.

Támar, az Absalom leánya, 2. Reg. 14, 27.

Tamás, Dydimus-nak, az-az, Kettösnek mondatik: kész a' Krisztussal halálra menni, Joan. 11, 16. nem hiszi a' Krisztus fel-támadását, 20, 25, 27.

Tanács: a' gonosz tanátsot fel-bontya az Isten, Genes. 11, 7 † 37, 18 † 50, 19. Num. 22 *. 2. Reg. 15 *. † 17, 14. 2. Esd. 4, 8, 15. Esth. 7, 5 *. Job 5, 13. Psal. 2, 4 † 20, 12 † 32, 10. Isai. 7, 8 † 19, 3. Matth. 27, 62. Actor. 5, 19 † 9, 24 † 23, 12, 19 † 27, 42.

Tanátsot kell kérdeni az Istentöl, és az ö hely-tartóitol a' kétséges dolgokban, Gen. 25, 22. Exod. 18, 19. Lev. 24, 12. Num. 9, 7, 26 † 15, 34 † 27, 5. Deut. 1, 17 † 17, 8. Jos. 6, 14. Judic. 1, 1 † 18, 5 † 20, 18, 23 † 21, 2. 1. Reg. 10, 22 † 23, 4, 10, 12 † 30, 8. 2. Reg. 2, 1 † 5, 19, 23 † 21, 1. 3. Reg. 14, 2 † 22, 5, 6, 15. 4. Reg. 3, 11, 16 † 8, 8 † 22, 23. 2. Par. 18, 4, 14 † 23, 18. Psal. 118, 24. Isa. 8, 11 † 30, 1 † 45, 11. Jer. 37, 5, 3 † 42, 2. Ezech. 14, 1, 2. Zach. 7, 2. Tob. 4, 19. Eccli. 37, 19. Luc. 16, 29.

Nem kell tanátsot kérdeni a' bübájosoktól, Lev. 19, 31 † 20, 6. Deut. 18, 11. 1. Reg. 28, 7, 9. 3. Reg. 22, 6. 4. Reg. 1, 2, 6 † 3, 13. 2. Par. 18, 5. Dan. 2, 2 † 4, 5 † 5, 6.

Tantzolás, Exo. 32, 6, 19. Judic. 11, 34 † 21, 21. 2. Reg. 6, 14. Psal. 149, 3 † 150, 4.

Tanító. Lásd, Predikátor.

Tanu: Igaz, és hamis tanú, Exod. 20, 16 † 23, 1. Num. 35, 30. Deut. 5, 20 † 17, 11 † 19, 15, 18. 3. Reg. 21, 10. Psal. 26, 12 † 34, 11. Prov. 6, 19 † 14, 5 † 19, 5, 9 † 21, 28 † 24, 28 † 25, 18. Dan. 13, 34 *. Matth. 18, 16 † 19, 18 † 26, 59 † 28, 13. Marc. 10, 19. Joan. 8, 17. Actor. 6, 11. Rom. 13, 9. 2. Cor. 13, 1. 1. Tim. 5, 19. Hebr. 10, 28. Lásd, Hazugság.

Tare, az Abraham attya, Gen. 11, 26.

Társaság, a' jót kell keresni, a' gonoszt el-távoztatni, Gen. 19, 15. Lev. 7, 19. Num. 16, 27 † 25, 4. Jos. 23, 12. 2. Par. 19, 2. Job 31, 1. Psal. 25, 4, 8 † 36, 1. Prov. 1, 10 † 4, 14 † 6, 25 † 13, 20 † 20, 19 † 22, 10, 24 † 23, 6, 17 † 24, 1, 21 † 29, 27. Jer. 16, 8. Eccli. 6, 35 † 8, 1, 18 † 9, 21 † 12, 10 † 13, 1, 20. Tob. 1, 5. Matth. 7, 15. Act. 19, 9. 2. Cor. 6, 14. Eph. 5, 11. 2. Tim. 4, 14. Apoc. 18, 4.

Tartoztatás. Lásd, Maga-meg tartóztatása.

Tebes, meg-szállattatik, Judic. 9, 50.

Tebni, az Izraël királya, 3. Regum 16, 21.

Teglat-falasar, az Izraëlitáknak nagy részét meg-győzvén, el-viszi Assyriába, 4. Reg. 15, 29.

Tekuitis, Dávid királyhoz küldetik, hogy Absalomnak derék kegyelmet nyerjen, 2. Reg. 14, 2 *.

Temetés-nek példái, Gen. 23, 2, 3 † 50, 10. Deut. 34, 8. 2. Reg. 3, 31 *. Halottaknak temetése, irgalmasságnak cselekedete, Gen. 23, 19 † 25, 9 † 35, 19, 29 † 50, 5, 13, 25. Num. 20, 1. Deut. 10, 6 † 21, 23. Jos. 24, 30. Judic. 12, 7. 1. Reg. 25, 1 † 31, 13. 2. Reg. 2, 32 † 5, 32. 3. Reg. 2, 10, 31, 34 † 11, 43 † 13, 29 † 14, 31. 4. Reg. 13, 20. 2. Par. 16, 14 † 24, 16 † 35, 24. Tob. 1, 20 † 2, 3, 7 † 4, 3, 18 † 8, 14 † 12, 12 † 14, 13, 16. 4. Esd. 2, 23. Eccli. 7, 37 † 38, 16. Matt. 14, 12 † 27, 58. Joan 19, 39. Act. 13, 29. 1. Cor. 15, 4.

Templom: A' Salomon templomának ideje, és formája, 3. Reg. 6 *. 7 *. 2. Par. 3 *. 4 *. annak fogadása, 2. Reg. 7, 13. a' pogányok segétségével építtetik, 3. Reg. 5 *. meg-szenteltetik, 8 *. 2. Par. 7, 7. meg-ferteztetik Akaztól, 2. Par. 28, 21. ismég meg-szenteltetik Ezekiástól, 2. Paral. 29 *. meg-ferteztetik, és újonnan meg-szenteltetik Manasestöl, 2. Par. 33, 7, 15. meg-égettetik, 4. Reg. 25, 9. a' jövendölés szerént, 2. Par. 7, 20. ismég fel-épittetik, 1. Esd. 1 *. 3 *. 4 *. 5 *. † 6, 3, 7. el-prédáltatik, és fel-gyújtatik, 1. Mach. 1, 23, 33. meg-ferteztetik, 1. Mach. 1, 49, 57. ki-tisztíttatik, és meg-szenteltetik, 4, 36. 2. Mach. 10, 1. annak el-pusztúlása, Dan. 9, 26. Matt. 24, 2. Mar. 13, 2. Luc. 19, 41.

A' Templom-ellen prófétáltatik, Lev. 26, 31. 3. Reg. 9, 7. 4. Reg. 21, 12. 2. Par. 7, 20. Psal. 73, 6. Isa. 66, 1. Jer. 7, 3, 17 † 26, 6, 12. Amos 9, 1. Mich. 3, 12. Zach. 11, 2.

Lelki templom és az Isten háza, 2. Reg. 7, 13. Prov. 9, 1. Agg. 2, 8. Matth. 7, 24 † 16, 18. Joan. 2, 19. 1. Cor. 3, 16 † 6, 19. 2. Cor. 6, 16. Eph. 2, 20. 1. Tim. 3, 15. Heb. 3, 6. 1. Pet. 2, 5. Lásd, Anyaszentegyház.

A' Bálványok templomi, 1. Reg. 5, 2 † 31, 9. 3. Reg. 11, 7. 4. Reg. 10, 21 † 17, 32 † 19, 37. 1. Par. 11, 10. Bar. 6, 16, 30, 54. Isa. 37, 38. Jer. 43, 12. Dan. 14 *. 1. Mach. 1, 50 † 6, 2 † 10, 83. Act. 19, 27.

A' Templom, Isten házának, és Imádság házának mondatik, Isai. 56, 7. Matth. 21, 13. Krisztus, és a' hívek gyakorta vóltak a' Templomban, Matt. 24, 1. Marc. 11, 11 † 12, 35. Luc. 2, 30 † 19, 45. Act. 2, 46 † 3, 1 † 5, 20, 21 † 21, 26 † 22, 17.

A' Templomban könyörögnek, és az Isten meg-halgattya, 3. Reg. 9, 3 † 8, 29. 2. Par. 6, 19. Matth. 21, 13.

A' kézzel chinált Templomban, nem úgy lakik az Isten hogy be-rekesztetnék, vagy hogy azok nélkül szükölködnék, mint az ember a' ház nélkül, 3. Reg. 8, 27. 2. Par. 6, 18. Isa. 66, 1. Jer. 23, 24. Actor. 7, 48 † 17, 3. egyéb-képpen mondatik affele Templomban-is lakni az Isten, 3. Reg. 6, 13 † 8, 12 † 1. Par. 23, 25. Psal. 77, 60 † 131, 13. Jer. 7, 3, 7. Matth. 23, 21. Actor. 7, 46.

A' Templom Szent helynek mondatik, Gen. 28, 17. Exod. 3, 5.

A' Templom nagy ajándékokkal fel-tiszteltetik, 2. Par. 1 *. 2 *. 3 *. 4 *. 5 *. 2. Mach. 3, 2.

A' Templomnak meg-ferteztetöit meg-bünteti az Isten, Isa. 56, 5 *. 2. Mach. 3, 25, 26 *. Matt. 21, 12. Joan. 2, 15.

Tenger, teremtetik, Gen. 1, 9. határba rekesztetik, 1, 9. Job 26, 10 † 28, 26. Prov. 8, 29. Jer. 5, 21. két felé válik az Izraël fiai előtt, Exod. 14, 12. le chendesíti Krisztus az ö szavával, Matth. 8, 26.

Teodas, meg-ölettetett, Act. 5, 37.

Terd: minden térd meg-hajol az Urnak, Psal. 21, 30. Isa. 45, 23. Rom. 14, 11. Phil. 2, 10.

Teremtö: mindeneknek Teremtöje az Isten, Gen. 1, 1. Exod. 20, 11. 1. Par. 29, 10. Psal. 88, 12 † 95, 5 † 113, 15 † 120, 2 † 123, 8 † 145, 6. Isa. 37, 16 † 40, 28 † 42, 5 † 44, 24 † 45, 12 † 48, 13 † 51, 13. Jer. 10, 12 † 32, 17 † 51, 15. Zach. 12, 1. Jon. 1, 9. Eccli. 1, 8. Bar. 3, 32. Matth. 11, 25. Joan. 1, 3. Act. 4, 24 † 14, 14 † 17, 24. 1. Cor. 8, 6. Eph. 3, 9. Col. 1, 16. Hebr. 1, 2, 10 † 3, 4 † 11, 1. Apoc. 4, 11 † 10, 6 † 14, 7.

Tertullus, Pált vádollya, Actor. 24, 2.

Testamentom, Gal. 4, 24. Hebr. 9, 1 † 13, 20.

Uj Teſtamentom, Jerem. 31, 31. Matth. 26, 28. Mar. 14, 24. Luc. 22, 20. 1. Cor. 11, 24. Heb. 8, 8 † 9, 15 † 10, 16 † 13, 20.

Testet meg-feszíteni, Eccli. 19, 1. Rom. 6, 12 † 8, 12, 13, 14. Gal. 5, 16. Eph. 4, 22 † 5, 3. Tit. 2, 12. 1. Pet. 2, 1 † 4, 16. Heb. 12, 1.

Timótheus, környül-meteltetik, Act. 16, 3. Maczedoniába küldettetik Pállal, 19, 22. kezeknek reája vetésével vötte a' malaſztot, 1. Tim. 4, 14. 2. Tim. 1, 6.

Tiszta. Láſd, Szív.

Tisztaság. Láſd, Szüzeſség.

a' Tiszteletet nem kell igen nágyra böchülleni, a' melly az emberekről ſzármazik, Num. 16, 1. Judic. 9, 1. 1. Reg. 10, 27. 2. Reg. 15, 1. 3. Reg. 1, 5. Eſth. 3, 1 *. † 6, 6. Eccli. 9, 16 † 10, 29, 30. Jer. 19, 2 *. Matth. 6, 1 † 3, 4 † 9, 30 † 17, 9 † 20, 21, 26. Marc. 1, 44 † 5, 43 † 7, 36 † 8, 26 † 9, 8 † 10, 35, 43. Luc. 22, 24. Joan. 6, 15 † 8, 50 † 12, 43. Act 10, 26 † 14, 14. Gal. 6, 2. Phil. 2, 3. 1. Theſ. 2, 6. 1. Pet. 5, 5. 3. Joan. 9. Apocal. 19, 10 † 22, 9.

Titus: A' Pogány Títuſt nem akarta Pál környúl metéltetni, Galat. 2, 3.

Töredelmesség. Láſd, Penitentzia.

Törvény, a' vagy Parancholat: Az elsö törvény a' vagy parancholat ádatik, Gen. 2, 16. azt meg-tzegik, 3, 4, 6.

A' Tíz parancholatnak törvénye Moyſesnek ádatik, Exod. 20 *. Deut. 5 *.

A' Törvénynek táblái ki-adatnak, Exod. 1, 18. Deut. 5, 22. el-töretteinek, Exod. 32, 19. Deut. 9, 17. más táblák adatnak, Exo. 34, 27. Deut. 10, 1.

A' Törvénynek természete, tiſztasága, és el-rendelkedete, Rom. 3, 20 † 4, 15 † 5, 20 † 7, 17. Gal. 3, 19. 1. Tim. 1, 8. Heb. 7, 18, 19.

A' Törvényt Iſten malaſztyának kúl be nem tellyesítnettyük, Deut. 6, 25. Pſal. 118, 24. Luc. 18, 22. Act 15, 10. Rom. 3, 2.

A' Jó törvénynek czeremoniái benne véget vettek a' Krisztus, Matt. 11, 12. Marc. 15, 38. Act. 13, 38 † 15, 11. Rom. 6, 14 † 7, 4 † 8, 3. Gal. 3, 13 † 4, 5. Eph. 2, 13. Col. 2, 14. 1. Pet. 1, 11, 18.

A' Törvény olvaſtatik, Deut. 1, 5 † 31, 9, 11. Jo. 8, 33. 4. Reg. 23, 2. 2. Esd. 8, 8 † 9, 3. 3. Eſd. 9, 39. 2. Mach. 8, 19, 23.

A' Keresztyeni Uj törvény, főkeppen a' Szeretetben áll, Matth. 5, 44 † 7, 12 † 22, 36. Joan. 13, 34. Rom. 13, 10. Galat. 5, 14 † 6, 2. 1. Joan. 4, 5.

Tövis. Láſd, Szorgalmatoſság.

Tobias, Iſten-félö ember, és abban álhatatos, Tob. 1, 1 *. meg-vakúl, 2, 11. meg-gyógyúl, 11, 14.

Tóla, az Iſraël hadnágya, Judic. 10, 1.

Torkosság. Láſd, Részegség.

Trifon, el-pártol Sándortól, 1. Mach. 11, 39. el akarja foglalni a' Ptolomæus országát, és chalárdúl meg-fogja Jonatást, 12, 39, 49. meg-öli ötet a' fiaival-együtt, 12, 19, 23. meg-öli Antiokuſt a' Sándor fiát, 13, 31.

Trombitalni fognak az Angyalok a' világ végezetin, Matt. 24, 31. 1. Cor. 15, 52. 1. Theſſal. 4, 16.

Tudomány, az Apoſtoli tudományt erösen meg kell tartani, akár írva legyen, 's akár ne légyen, Rom. 16, 17. Galat. 1, 8, 11. 2. Thes. 2, 15. 1. Cor. 11, 3, 34.

Az Apoſtolok tudománya, a' Krisztus tudománya, Luc. 10, 16. 1. Cor. 14, 37. 2. Cor. 2, 14, 17 † 7, 20. 1. Theſ. 2, 2, 13. Gal. 1, 11.

A' Tudományban nevekedni, Eph. 4, 15. Col. 1, 10. 1. Pet. 2, 2.

V.

Vakság, teſti, és lelki, Geneſ. 19, 11. Deut. 28, 28. 4. Reg. 6, 18. Pſal. 68, 24 † 145, 8. Iſa. 6, 10 † 42, 7, 16, 18 † 35, 5 † 39, 18 † 43, 8 † 56, 10 † 59, 10. Sap. 2, 21. Tob. 2, 11. 2. Mach. 10, 30. Matth. 15, 14. Marc. 8, 18. Luc. 4, 19. Joan. 9, 1, 4 † 12, 40. Actor. 9, 8, 18 † 13, 11. Rom. 1, 21 † 11, 10. 2. Cor. 4, 4. Eph. 4, 18. 2. Pet. 1, 9. 1. Joan. 2, 11. Apoc. 3, 17.

A' Vakok meg-világosíttatnak, Tob. 11, 15. Matth. 9, 30 † 20, 34. Marc. 8, 25 † 10, 46. Luc. 18, 35. Joan. 9, 7.

Vallást kell tenni a' Krisztusról, és az ö tudományáról, Matth. 10, 32. Luc. 12, 8. Rom. 10, 9. 1. Pet. 3, 15. Láſd, Evangeliom.

Varázlók. Láſd, Bübájoſok.

Vasti, meg-veti a' király parancholattyát, és meg-vettetik, Eſth. 1, 19.

el-Válásról-valo levél, Deut. 24, 1. Iſa. 50, 1. Jer. 3, 3. Mala. 2. 16. Matt. 5, 30 † 19, 7. Mar. 10, 4.

Végezések: azoknak Végezéſit, a' kiknek hatalmok vagyon, úgy kell meg-tartani, mint a' Krisztus végezeſit, Exod. 16, 8. Luc. 10, 16. Act. 16, 4. 1. Theſ. 4, 2, 8. Rom. 13, 1. Tit. 3, 1.

Vélekedés: az emberi vélekedés gyakorta hamis és chalárd, Lev. 10, 1. Num. 15, 39. Deut. 12, 8 † 29, 19. 1. Reg. 15, 9. 2. Reg. 6, 6. Prov. 12, 15 † 14, 12 † 21, 2. Iſa. 5, 21 † 7, 12 † 14, 13 † 55, 8. Matth. 3, 14 † 16, 22. Mar. 8, 32. Joan. 12, 4 † 13, 8.

Venni. Láſd, Adni.

Vér-rel-valo hintés, Exod. 24, 6 † 29, 20. Lev. 1, 5, 11 † 3, 2, 8, 13 † 4, 6, 16 † 7, 2, 8, 19, 30 † 9, 18 † 16, 14, 18 † 17, 6. 2. Par. 30, 16. Ezech. 43, 20. Heb. 9, 13, 14, 19, 21, 22.

A' Krisztus vérével-valo meg-hintés, Hebr. 9, 14 † 10, 19 † 12, 24. 1. Pet. 1, 22.

A' Vér étel meg-tíltatik, Gen. 9, 4. Lev. 3, 17 † 7, 26 † 17, 10, 14 † 19, 26. Deut. 12, 16, 23 † 15, 23. 1. Reg. 14, 32. Act. 15, 20 † 21, 25.

A' Vérnek folyáſa meg-állattatik, Matth. 9, 20.

Ártatlan Vérnek ki-ontáſa, Deut. 19, 5, 11 † 27, 24. 2. Reg. 20, 9. 3. Reg. 21, 13. 4. Reg. 21, 16 † 24, 4. 2. Par. 24, 22. Prov. 6, 17 † 28, 17. Iſai. 26, 11. Jerem. 7, 6 † 22, 3. Ezech. 22, 4. 4. Eſd. 15, 8. Matth. 23, 34. Luc. 11, 50. Apoc. 6, 10 † 18, 24.

Annak ki-ontáſa bóſzú állásért kiált, Geneſ. 4, 10. 4. Eſd. 15, 8. Apoc. 6, 10.

A' Krisztus vérével váltattunk-meg, 1. Cor. 6, 20 † 7, 23. Act. 20, 28. 1. Pet. 1, 18. Apoc. 5, 9.

Vétek. Láſd, Bün.

Viasz gyertyával-valo élés a' templomban, 2. Par. 4, 20.

Vigadni. Láſd, Örvendezni.

Vigasztalás. Láſd, Alamizna.

Vigyázni. Láſd, Ur.

Világosság, a' Krisztus, Iſaiæ 9, 2 † 42, 6 † 49, 6 † 60, 1, 19. Joan. 1, 5 † 8, 12 † 9, 5 † 12, 35, 46. 1. Joan. 1, 5 † 2, 8.

Világoſságok a' Keresztyének, Prov. 4, 18. Iſai. 62, 1. Matth. 5, 15. Rom. 2, 19. Phil. 2, 15.

Visszavónás; el kell azt távoztatni, Prov. 6, 19 † 10, 12 † 15, 12 † 17, 11 † 18, 6 † 30, 33. Matth. 12, 24 *. Luc. 11, 17. 1. Cor. 14, 33. Galat. 5, 15. 2. Tim. 2, 23.

Uj ég 's új föld léſzen e' világnak meg-újulása-után, Iſaiæ 65, 17 † 66, 22. 2. Pet. 3, 13. Apocal. 21, 1.

Uj Testamentom. Láſd, Teſtamentom.

Ujúlás. Láſd, Születés.

Víz: a' Víz nem árt a' híveknek, Exod. 14, 22. Pſal. 65, 60. Iſai. 43, 2. Jon. 2, 5.

Víznek neveztetik a' háboruság, Pſalm 61, 10 † 143, 7. Prov. 17, 14. Marc. 7, 25. Luc. 6, 48. Apocal. 12, 17.

Vízhez haſonlíttatik az Iſten iſmérete, és a' Szent Lélek ajándéki, Iſai. 11, 9 † 12, 3 † 35, 6 † 43, 20 † 44, 3. Ezech. 47 *. Zach. 14, 8. Joan. 4, 10 † 7, 38.

Ur; az ö jövetelit várni kell, Matth. 24, 42 † 25, 13 † 26, 40. Marc. 13, 33, Luc. 12, 40 † 21, 34.

Rom. 13,12. Eph. 6,18. Col. 4, 1. 1. Thes. 5, 6. 1. Pet. 4,7 † 5,8. Apoc. 3, 3 † 16, 15.

Urak és Aszszonyok tiszti és hatalma a'szolgákon, Exod. 21, 2, 20, 26. Lev. 19, 13 † 25, 38. Deut. 5, 14, 21 † 15, 12, 16 † 24, 15. Job 31, 13. Prov. 29, 19. Jer. 34, 9, 14. Eccli. 7, 22 † 33, 31 † 42, 16. Eph. 6, 9. Col. 4, 1.

Urias, Joábnak levelet viszen Dávidtól maga-ellen, 2. Regum 11, 14.

Urías Próféta Jerusalem-ellen prófetál, az-okáért meg-ölettetik Joaczimtól, Jer. 26, 20, 23.

Urías pap, Akab parancholattyából óltárt épít, 4. Reg. 16, 11.

Uriel, Isten Angyala, 4. Esd. 4, 1 † 5, 20.

Usia, a'Júda királya, a'Filistæusok-ellen hadakozik, a' Papok tisztibe áll, poklosá leszen, és meg-hal, 2. Par. 26, 17, 20, 23. Azariasnak mondatik, 4. Reg. 15, 1. Oziásnak, Matth. 1, 9.

Ut: az Igazak úta minémü, Psal. 118, 5. Prov. 3, 6, 17 † 16, 5, 17. Eccli. 5, 12. Isai. 26, 7 † 30, 31 † 35, 8 † 40, 3. Jer. 31, 21. Osee 14, 10. 1. Thes. 4, 1. Heb. 12, 13.

Az Igazak úta az Urtól igazgattatik, Tob. 4, 20. Psal. 16, 5 † 24, 4 † 118, 35. Prov. 4, 12, 18 † 13, 6 † 16, 9 † 20, 24. Isai. 48, 17. Jer. 10, 23. Mich. 4, 2. fizetést vár az Istentől, Psal. 24, 12. Prov. 12, 28. Jer. 6, 16 † 7, 3.

Az istentelének úta minémü, Psal. 118, 3. Prov. 4, 19, 26, 27 † 12, 15 † 21, 2 † 22, 5. Isai. 57, 10. azok útának vége, Job 6, 18. Prov. 14, 12 † 28, 18. Eccli. 2, 16 † 21, 11. Jer. 2, 36 † 4, 18.

Uzora, Exod. 22, 25. Lev. 25, 35. Deut. 23, 19. 2. Esd. 5, 7. Psal. 14, 5. Prov. 22, 16 † 28, 8. Jer. 15, 10. Ezech. 18, 8, 13 † 21, 12. Luc. 6, 34 † 19, 8.

Z.

Zakæus, Házába fogadgya a' Kristust, Luc. 19, 6.

Zakarias, a'Jójada a'vagy a' Barakias pap fia, meg-követetik, 2 Par. 24, 20. Matth. 23, 23.

Zakarías próféta Darius idejében, Zach. 1, 1.

Zakarías, a'Keresztelö János attya, Luc. 1, 5.

Zalfaad leányi, örökséget kérnek, Num. 27, 1, 7 † 36, 2. Jos. 17, 3.

Zebedæus, Jakabnak és Jánosnak attya, Matth. 4, 21. Salome, az ö felesége, esedezik a'Kristusnál a'fiaiért, Matth. 20, 20.

Zebee és Salmana, a'Madianiták királyi, meg-fogattatnak, Judic. 8 †.

Zorobabel. Lásd, Sorobabel.

Zugolódók. Lásd, Morgolódók.

Zidók; azoknak czeremoniájok a' következendö dolgokat példázták, Exod. 13, 9, 14. Num. 15, 38. Deut. 16, 1. Ezech. 20, 10. 1. Cor. 10, 1. 2. Cor. 3, 13. Hebr. 7, 17 † 8, 5 † 9, 1, 10, 23 † 10, 1.

V E G E.

OKTATO INTES.

MELYBŐL a'Kereſztyén ember kűnnyen itéletet tehet a'Magyar nyelvẽ írott *Kalviniſták Bibliájá*ról, mellyet elsőbẽ *Károlyi Gáſpár* Gőnczi Predikátor Magyar-orſzágban *Viſolyban*, az-után *Mólnár Albert* Német-orſzágban *Hannoviában* nyomtattatott: és eſzébe veheti, ha az, igaz Szent Biblia-e, vagy nem.

Irta a'JESVS-alatt vitézkedő Tárſaság-béli Nagy-ſzombati Káldi György Pap.

I.

Az ISTEN meg-iſmérteti magát a'teremtett-állatokból, de nyilvábban a'Szent Irásból.

BIzonyos dolog, hogy a' mindenhatoIſten, az ő ſok, ſzép, és haſznos alkotmányival, valóban meg-bízonyította az ő hatalmaſságát, bőlcheségét, és jó-vóltát: úgy hogy az emberek meg-iſmérhetnék, és ſzerethetnék ő Szent Főlségét: Mert, (a) *Az egek az Iſtennek dichőségét beſzéllik.* és, (b) *A'ſzépségnek, és a'teremtett-állatnak nagy-vóltából, elég nyilván meg-iſmértethetik azok teremtője.* és, (c) *Az Iſtennek láthatatlan dolgai, e' világnak teremtett-állattyától, azok-által a'mik lőttek meg-értetvén, meg-láttatnak: az ő őrökké-valo ereje 's Iſtensége-is: úgy hogy menthetetlenek légyenek.*

a Pſalm. 18,2.
b Sapien. 13, 5.
c Rom. 1, 20.

Ezt a'Pogány Bőlchek-is eſzekbe vőtték. *Cicero* nyilván írja: (d) hogy, *E' világnak ſzépsége, és a'mennyei a vagy égi dolgoknak rendi, kénſzerít meg-vallani, hogy vagyon valami őröktül-fogva-valo terméſzet, mellyet az emberi nemzetnek tiſztelni és imádni kell.* És máſutt: (e) hogy, *Semmi világosb és nyilvábban-valo dolog nem lehet, mint, ha azeget meg-tekintyük, és a'mennyeiekről elmélkedünk, hogy vagyon valami fő elméjű Iſten, a'ki azokat igazgattya és vezérli.* Merkurius *Triſmegiſtus* pedig, e'Világot, *az Iſtenségről-valo kőnyvnek* nevezte, és *az Iſten dolgainak fényes tükörének* mondotta.

d De Divinat.
e Lib. 2. De Natura deor.

Mindazáltal, minthogy a'teremtett-állatok, az Iſtennek nem ſzintén tellyes, világos, és valóságos iſméretire vezetik az embert, hanem útba igazíttyák, hogy azokon ő Szent Főlségét fel-nyomozzák: a'véghetetlen kegyelmeſségű és bőlcheségű Iſten más eſzkőzt talált, mellyel kűnnyebben juthatnánk az ő iſméretire, tudni-illik, a'Sz. Iráſt. melyből az ember nyilvábban, mind az Iſtent meg-iſmérhetné, 's mind az ő akarattyát meg-érthetné.

II. *A'Régi Kereſztyének mint bőchűllőtték a'Szent Iráſt: és miért érdemli a'bőchűlletet.*

Ezt meg-gondolván a'Szentek, és hálá-adók akarván lenni, nagy tiſzteletben tartották a'Sz. Iráſt. És régenten a'Templomokban két ſzekrény vólt: az eggyikben, az Oltári-Szentséget tartották; a' máſikban pedig, a'Szent Irás kőnyvét. És Sz. *Paulinus* ő-maga írja, (f) hogy a' *Nólai* templomban, mellyet ő építtetett, a'jobb kéz-felől-valóra e'Verſeket íratta:

Hic locus eſt veneranda penus, quâ conditur, & quâ
Ponitur alma Sacri Pompa Miniſterii.

A'bal kéz-felől-valóra pedig ezeket:

Si quem ſacra tenet meditandi in lege voluntas,
Hic poterit reſidens Sacris intendere Libris.

f Epiſt. 12. ad Severum.

Meg-érdemli pedig a'bőchűlletet a' Sz. Irás, mind nagy méltóságával, mind bévséges haſznával, 's mind kedves győnyőrkődtetéſével: mellyekről leg-jobban ſzólhat ő-maga a'Sz. Irás. Mert, a' mint a'Romai *Hiſtoricus Titus Livius* mődotta *Senekánál*; (g) hogy, *Cicerónak íllendő dichéréſére más Cicero kívántatik:* mí-is mondhattyuk, hogy a'Szent Iráſnak elégséges díchéretire, ő-maga kívántatik a'Sz. Irás. mint-hogy annak mi-vóltát ſenki egyéb nem érti az Iſtennek Szent Lelkénél, a'ki a'Szent Iráſnak alkotója.

g Lib. 1. Suaſoriarum.

A'mi azért a'Sz. Iráſnak Méltóſágát illeti, az valóban nagy: holott annak mind alkotója, mind czéllya, 's mind pedig magyarázója ő-maga az Iſten. Alkotója: mert (h) *A'Szent Lélektől ihlettetvén ſzóllottak az Iſtennek Szent emberi.* és, (i) *Minden Irás Iſtennek ihléſéből adatott.* És a'Proféták az *Ur ſzájá*nak mondatnak (k). Azért mondotta Zakarías,

h 2. Petr. 1, 2
i 2. Tim. 3, 16.
k Iſai. 1, 20. & 30, 2.

hogy az Isten (l) *Szóllot az ő Szent Prophétái szája-által.* És a' Sz. Irásnak könyveiről bátorságoſsan mondhattyuk, hogy *Az Isten kezével irattatott, és az emberekhez küldettetett levelek*, a'mint ſzólnak a' Sz. Atyák-közzül, Arany ſzáju Szent *János* (m), Sz. *Agoſton* (n), és Sz. *Gergely* (o). Ki azt-is irja, hogy *Nagyobb kívánsággal, és ſzorgalmatoſsággal kell az Isten levelét olvaſni, hogy-ſem akár-mi földi fejedelem leveleit.*

Czéllya-is a' Sz. Irásnak az Isten: mert az O Teſtamentom a'meg-teſtesülendő, az Uj Teſtamétom pedig, a'meg-teſtesült Kriſtuſról emlekezik. És ninch az egéſz Sz. Irásban chak egy könyv-is, melyben a' Kriſtuſról valami példa, vagy jövendölés, vagy igéret, vagy nyilván-valo bizonyítás nem találtatnék. Azért mondotta Sz. *Péter* a' Zsidóknak: (p) *Az Isten a' miket eléve meg hirdetett minden Próféták-nak ſzája-által, hogy az ő Kriſtuſa ſzenvedne, igy tellyesitette-bé.* És iſmég (q): *Minden Próféták Samueltől-fogva, és azután, a'kik ſzóllottak, ezeket a' napokat hirdették.* És máſutt (r): *A' Kriſtuſról minden Próféták bizonyságot téſznek.* Sőt Urunk-is a' Zsidóknak azt mondotta: (s) *Vizsgállyátok az Irásokat, mert ti azt vélitek hogy azokban vagyon örök életetek; és azok a mellyek bizonyságot téſznek felőlem.* Azért méltán mondotta Sz. *Pál*, (t) hogy *A' törvénynek vége a Kriſtus*, mert mindenütt a' Kriſtuſra néz, és őtet hirdeti, és példázza.

Magyarázója-is a' Sz. Irásnak, az Isten: mert a'mint Sz. *Irenæus* irja (u): *Senki az Istent nem tudhattya, az Isten tanitáſa-nélkül.* és az ő (x) *világoſságából látjuk meg a' világoſságot.* Mert, noha a' Szent Irás, ő-magából fényes világoſságot foglal, és (y) *a' parancholat ſzövétnek, és a' törvény világoſság*: mindaz-által ha az Isten más világoſságot nem ád elménkbe, ſoha azt meg nem érthettyük. mivel-hogy minden emberi magyarázat homályos, és az Iſteni dolgoknak világoſságot nem adhat. És minthogy az Isten, (z) *hozzája járúlhatatlan világoſságban lakik*; a' végre, hogy a' tudatlan és goromba embert alkolmatosban taníthathná, emberi ábrázatba öltözött, és ő-maga (a) magyarázta az Iráſt, az *Emmaus*ba-menők kért tanyitványnak, és (b) *az Apoſtolok elméjét meg-nyitotta, hogy meg-érteném az Irásokat.* a' mint igérve volt *Iſaias* Prophétánál: (c) *A' ſzemeid látni fogják a' te tanitódat*: ki a' Kriſtus volt, a' mint ő-maga jelentette, mondván: (d) *Ne hivattaſsatok meſtereknek: mert egy a' ti meſteretek, a' Kriſtus.*

Ez okokból méltán nagy méltoſságot tulajdoníthatunk a' Sz. Irásnak: mellyet némelly Pogányok-is vőttek eſzekbe. Mert midőn *Ptolomæus Filadelfus* az Egyiptus királya, a' ſzent könyveket, mellyeket Hetven tudós Zsidókkal Görögre fordíttatott volt Zsidóból, *Demetrius Faleræuſtól* a' királyi könyvek gond-viſelőjétől, kezéhez vőtte volna, mint nagy méltóſágos dolgot, meg-chókolta. És mikor meg-kérdette volna, Mi okból ſem a' *Hiſtoricuſok*, ſem a' *Poéták* nem tőttek emlekezetet arról a' chodálatos törvényről? *Demetrius Faleræus* azt felelte, hogy azt ſenki nem merte illetni, tudván hogy az Istentől ſzármazott, és nagy tiſzteletet érdemel: és ha valaki külömbet meréſzlett, az Isten boſzſzút-állott rajta, és meg-bűntette. Midőn *Theopompus* abból valamit az ő hiſtoriájába akart volna tenni, harmincz nap eſz-nélkül volt, azzal fizetvén-meg vakmerőſégét: de néha-néha valamenyire eſzére térvén, könyörgéſével az Istent meg-engeſztelte, és meg-gyógyúlt. *Theodectes*-is, a' Sz. Irásból valamit az ő játékára akarván vonni, meg-vakúlt: de meg-bánván vétkét, és könyörögvén az Istennek, ſzeme világát viſzſza-nyerte.

A' Szent Irásnak Haſznáról, rövideden azt mondhatom: hogy, ha Gazdagſágot kívánunk, (e) *Az Urnák ítéleti kívánatosbak az aranynál és ſok drága kőnél.* És, (f) *Jobb az ő ſzája törvénye ſok ezer aranynál és ezüſtnél.* És, (g) *Inkább kell ſzeretni az ő parancholatit az aranynál és a' topáziuſnál.* És, (h) *úgy örülni az ő beſzédiben, mint a' kiſok zsákmányt találót.* Azért Kriſtus Urunk-is, hol *Kinchnek* nevezi (i), a'mint Arany-ſzáju Szent *János* magyarázza (k); 's hol *Drága kőnek* (l), a'mint Sz. *Jerónymus* irja (m).

Ha Orvoſságot keresünk, ſohúlt jobban fel nem találhyuk mint a' Sz. Irásban. A' Zsidókat, kik vagy az Egyiptziuſok nyavalyája-között egéſségesek vóltak, vagy a' tüzes kígyó mardoſáſából meggyógyúltak, (n) *nem a' fű, ſem a' lágyító ir gyógyította-meg*, hanem az Úr *beſzéde, melly mindeneket meg gyógyít*, ki (o) *elbochátá az ő igéjét, és meg gyógyítá őket: és meg mentő őket az ő veſzedelmekből.*

Ha végezetre ellenségiden Győzedelmet akarſz venni, jobb fegyvert nem találſz a' Sz. Irásnál: mert, az ő oltalmazáſra,

(p) az

l Luc. 1. 70.
m Hom. 2. in Geneſin.
n Conc. 2. in Pſ. 90.
o Lib. 4. epi. 84. ad Theodorum.
p Act. 3, 18.
q Verſu 24.
r Act. 10, 43.
s Joan. 5, 39.
t Rom. 10, 4.
u Lib. 4. c. 14.
x Pſal. 35, 10.
y Prov. 6, 23.
z 1. Tim. 6, 16.
a Luc. 24, 27.
b Verſu 45.
c Iſa. 30, 20.
d Matt. 23, 10.
e Pſal. 18, 11.
f Pſalm. 118, 72.
g Verſu 127.
h Verſu 162.
i Matth. 13, 44.
k Hom. 3. in Geneſin.
l Matth. 7, 6.
m Epiſt. ad Euſtochiu, de Cuſtod Virg.
n Sap. 16, 12.
o Pſalm. 106, 20.

(p) *az Istennek minden beszéde, paizs az ôbenne bízóknak*; (q) sértére, *a' Léleknek kardgya, az Isten igéje*. Az-okáért Sz. *Gergely* Pápa, a' Sz. Irást érti a' Dávid tornyán (r), melyben (s) *ezer paizsok függenek: az erôsseknek minden fegyverök*.

Végezetre, a' kedves gyönyörûséget-is a' Sz. Irásban kell keresni, és fel-találni: mert (t) *Az Ur törvényi igazak, vigasztallyák a' szíveket: az Ur itéleti édesbek a' lépes-méznél*: De a' mint-hogy a' méznek édességéről nem túd itéletet tenni, a' ki azt nem kóstolta: azon-képpen a' Sz. Irásnak édességét nem tudgya, a' ki abbá magát elmélkedéssel nem gyakorlotta.

Jól értették ezeket a' régi Sz. Atyák, kik nagy lelki gyönyörûséggel a' Sz. Irásnak szûnetlen olvasásában, szorgalmatos elmélkedésében, és üdvösséges magyarázásában foglalták magokat; kiknek drága szép könyvei kezünkben forognak, és mindê Isteni dolgokra oktatnak.

Álmélkodásra mélto, a' mit némellyek chelekedtek e' dologban. én chak három *Alfonsus*ról emlekezem: Elsô, az Aragóniai *Alfonsus* király; kiről azt irja *Panormitánus*, (u) hogy *azzal dichekedett, hogy az ország dolgai-között tizennégyszer olvasta-által a' Sz. Bibliát, annak magyarázásával*. Második, *Alfonsus Tostátus*, ki Abúlai Püspök vólt Spanyól-országban, ki annyi könyveket írt a' Szent Iráfnak magyarázattyáról, hogy embernek tellyes életében elég vólna azokat chak által-olvasni-is. Harmadik, *Alfonsus Salmeron* ki eggyik vólt a' mi Szerzetünk-béli tíz elsô Páterink-közzûl, ki chak az Uj Testamentomnak magyarázásáról, nagy tizen-hat könyvet írt: mellyeket sok túdós emberek chodálnak és bôchûlnek.

A' Keresztyén Anyaszentegyház pedig, nagy szorgalmatos gondot viselt a' Sz. Irás könyveire, és azokat nem külömben ôrizte, mint a' Sz. Léleknek nála hagyatott és le-tôtt drága kinchét: annak igaz éttelmét közölvén a' hívekkel, és meg-óltalmazván az ellenkezô tévelygéseknek meg-hamisításától. Mert, hogy az elôbbi *Cöciliomok*ról ne szóllyak, a' *Tridentomi* utólso közönséges *Concilium*nak arra nagy gongya vólt, hogy a' hívek egy bizonyos fordítást követnének, tudni-illik, a' Régi Deák bötü-szerént-valót, mellyet *Vulgáta Editzió*nak nevezznek: és meg-parancholta, hogy azt igen jól és magyarán nyomtatnák, és hogy ne szabna ki-ki a' maga fejétôl újabb-újabb fordítást, inkább követvén a' maga elméjét hogy-sem az Anyaszentegyház értelmét; és többet tulajdonítván a' maga tudományának, hogy-sem az igaságnak Szent Lelkétôl vezérlettetett Anyaszentegyház tanitásának. holott az Anyaszentegyház (x) *az Igaságnak Oszlopa, és erôs támasza*: melly-ellen, (y) *a' pokol kapui erôt nem vehetnek*, se e' dologban, se másban.

x 1. Tim. 3, 15.
y Matt. 16, 18.

III. Az ôrdôg régenten-is sok tévelygések-által ellenzette a' Sz. Irást, de fô-képpen most az Ujitók-által.

Innét vagyon, hogy az ôrdôg sok-képpen ellenzette az Sz. Irást: és annak javaitól meg akarván az emberekek foszlani, sok-féle révelygéseket támasztott. és némellyek azt tellyességgel meg-vetették, némellyek bizonyos részeit kétessé tôtték, némellyek imitt-amott meg-veszte-gették. De mi-képpen hogy ninchen veszedelmesb gyûlölség, mint a' mellyet barátságnak palástyával födöznek-bé; se ártalmasb méreg, mint a' mellyet orvosság-helyett adnak-bé: azon-képpen az ôrdögnek sinch nagyobb gonosága, mint mikor a' világosság angyalyává tünteti magát; és olly tévelygést támaszt, melly az igaságnak nevét kívánván, a' Sz. Irással ál-orczázza-bé magát; és azt úgy dichéri, ajánlya, fitogattya, mint-ha minden fondámentomát abban vetné, minden tanitását abból meritené. Tellyességgel illyen tévelygésbe vitte a' mostani Ujitókat, kik, jóllehet nyilván-valo hamisságokat tanitnak: mindaz-által, hogy azoknak valami szint adgyanak, és az együgyû kôséget el-hitessék, semmit gyakrabban nem emlegetnek, 's nem díchérnek, mint a' Sz. Irást. noha azt hamis fordításokkal, és idegen magyarázatokkal, tóldozásokkal, és chonkitásokkal úgy meg-változtatyák, hogy a' szemes és értelmes ember nem győz eleget rajta chodálkozni.

Ebben, a' többi-között torkig úsznak a' Magyar *Kalviniták*, tudni-illik, *Károlyi Gáspár*, és *Mólnár Albert*: kik, hogy az ô vélekedéseket künnyebben ki-terjeszthetnék, nagy buzgóságokat mutatták a' Szent Iráshoz, azt Magyar nyelvre fordítván, és ki-nyomtattatván, és annak olvasására nem chak íntvén, hanem neminémû-képpen ugyan kénszerítvén-is az embereket: noha igazán mondom, nagyobb ellenségi az Igaságnak és a' Sz. Irásnak nem lehetnek nálok-

p Prov. 30, 5.
q Eph. 6, 17.
r Hom. 15. in Ezech.
s Cant. 4, 4.
t Pſal. 18, 9, 11. Pſal. 118. 103.
u De geſtis ejus.

nál. Mert az igaz, és régen az egész Keresztyénségtől bé-vött Deák nyelven-valo Sz. Iráſt káromlyák, és ſok-képpen vádollyák: a'magok fordítását pedig, díchérik és czégéreztetik. noha abban olly ſok derék fogyatkozáſok vannak, hogy a'Sz. Biblia, a'vagy Sz. Irás nevét ſemmi úton nem érdemli; és nem méltó, ſe hitelre, ſe olvaſáſra: a'mint akár ki-is eſzébe veheti, ha ez Oktato Intéſemet jó ſzívvel meg-olvaſsa.

Ez így lévén, chodálkozom *Károlyi Gáſpáron* (ki magát a'*Gönczi* Anyaſzentegyház Lelki páſztorának, és a'*Kaſſa* völgyén a'Tanitók *Senior*ának nevezi, és az egész Bibliának első Magyar fordítáſát magának tulajdoníttya, egy-néhány jámbor túdós atyafiakkal, kik ő-néki a' fordításban ſegétſégűl vóltak,) hogy az ő Bibliajának Elől-járo beſzédében, ſok-képpen gyalázza az Iſtennek igaz Anyaſzentegyházát, azzal akarván magának hírt nevet ſzerezni: kinek Magyar nyelven-valo *Bibliá*ja, elsőben Magyar-országban *Vizolyban* nyomtattatott, Ezer öt-száz kilenczven eſztendő-tájban, a' mint a'Kalviniſta *Mólnár Albert* írja (a): az-után Német-országban *Hanoviában*, a'második nyomtatáſt igazgatta, néhult meg-is jobbította *Szenczi Mólnár Albert*, a'mint ő-maga mongya a'Biblia *tituluſ*ában. Melly Bibliát, három reſzre oſzthatunk: tudni-illik, az Elől-járo beſzédekre, a'Biblia bőtűjének Fordítáſára, és a'*margó*jára a'vagy ſzélire írott *Gloſsák*ra vagy magyarázáſokra. A'mi a' két utolſo és fő dolgot illeti, azokban, jó lelki-iſmérettel mondom, annyi fogyatkozás vagyon, hogy azoknak, nem mondom derekas és valóſágos meg-roſtáláſára és kárhoztatáſára: de chak imillyen amollyan meg-rázogatáſára-is, sőt chak elő-ſzámláláſára-is, nem kichiny könyv kívántatnék. Az Elől-járo beſzédek pedig, rövidek ugyan, de olly temérdek hamiſságokkal rakvák, hogy a'ki ſzemét fel-akarja nyitni, nyilván eſzébe veheti, hogy azoknak kohólói, ſem az Irásban nem forgottak, ſem fáradságokkal az Iſtennek tiſzteſségét, és felebaráttyoknak üdvöſségét nem keresték: hanem chak azon meſterkedtek, hogy az Keresztyén Anyaſzentegyháznak hamis vádoláſával, és meg-kiſsebbítéſével magokat kedveltetteſsék, és hiresítteſsék.

a Præfatione ad Mauritium Haſſiæ Lãdgravium.

IV. Mólnár Albert*nek Elől-járo beſzédében fogyatkozáſok vannak.*

A'mi a'*Mólnár Albert Dedikáláſát*, és Elől-járo beſzédét illeti, mint-hogy nagyobb réſze a'maga ajánláſában, és a' Haſsiai *Landgravius* dichéretiben fárad, nem kíván nagy ellen-mondáſt: de az ſinch fogyatkozás-nélkűl. Mert azt irja beſſe, (b) hogy *ez-ideig, egyéb Keresztyén nemzetek-között, egyedűl chak a Magyar országi Anyaſzentegyház Predikátorinak kellett a'Sz. Iráſt a'nep-előtt Deák könyvekből magyaráznioknak*. Bizonyos dolog pedig, hogy ſok ország-béli nyelvekē nem találtatik e'mái napig-is az egész Szent Irás: és a'Tanítók, a'mit a'Deák könyvekből a'kőſség tanitáſára ſzűkſégeſnek ítélnek, azt tulajdon nyelvekkel meg-magyarázzák. Továbbá, ha *Mólnár* a' ki-nyomtatott Bibliáról ſzóll, akár-mi nyelven-is nem igen régi lehet a'Biblia: mint-hogy a'nyomtatás meſterſége találáſának, mind-is alig vagyon két-ſzáz eſztendeje. Ha pedig az írott Bibliáról kell ſzóllani, nékem bizonyos, és hitelre-méltò ember mondotta, hogy látta az írott Magyar Bibliának nagyobb réſzét, melly két-ſzáz eſztendő-előtt fordíttatott: kétſég nélkűl nem a'*Luteri*ſtáktól vagy *Kalvini*ſtáktól (kiknek akkor hírek ſem vólt) hanē az igaz Kezeſztyénektől. A'mi pedig a'*Landgrávius* eleit illeti, a' Nagy *Károly* Cháſzárt, és Sz. *Erzébetet* a'Magyar-országi Máſodik *András* király leányát, tudgyuk bizonnyal hogy nem *Kalviniſták* vóltak, hanem a'Romai kőzönséges hiten-valo igaz Kereſztyének. Az-okáért a'hol azt írta Mólnár, hogy *A' Landgrávius az ő ősei és attyai jószágos dichéretinek dicheſéges meg-tartója, és kilyebb-terjeſztője*: nem jól őrlött, hanem hízelkedett, és ſima ajakúnak mutatta magát. holott olly távúl eſett a'*Landgravius* az ő meg-nevezett eleinek aitatoſságától és vallaſától, mint a'fekete a' feirtől, vagy mint a'föld az égtől.

b circa medium.

V. Károlyi Gáſpár*nak Elől-járo beſzédében ſok fogyatkozáſok vannak.*

A'*Károlyi Gáſpár* Elől-járo beſzédében, több ſzó, és több fogyatkozáſ-is vagyon, mellyekről én-is bévebbē ſzóllok. Elsőbē, holott azt irja *Károlyi* (c), hogy *Az Iſten azt akarja, hogy az Ó és Uj Teſtamentom könyvei minden nemzetſégek nyelvén légyenek, és azokat olvaſsák, hannyák veſsék mindenek, ſzegények, gazdagok, kichinyek, nagyok, férfiak, aſszonyállatok*. Chodálom, hogy meg nem gon-

c Paulò ante medium Præfationis.

dolta

dolta a'mit az-előtt egy-kevesé írt; tudni-illik, hogy *Nem szabad a' Próféták és Apostolok irásához semmit adnunk, hogy Istennél bölchebbeknek ne láttassunk.* Mert nyilván-valo dolog, hogy, a'mit ír *Károlyi*, azt a'Sz. Irásban fel nem találhyuk. A'minémű okát pedig adgya mondásának *Károlyi*, az igen helyetlen: mert, hogy *az Isten egy-aránt minden rend-béli embereket akar üdvözíteni*, abból nem következik, hogy az Isten minden rend-béli emberektől azt kívánnya, hogy az Ó és Uj Testamentomnak könyveit olvassák. mert az ugyan lehetetlen-is, mivelhogy minden nemzetség-között többen vannak a'kik iráft olvasni nem tudnak, hogy-sem a'kik azt tudgyák: de mindazáltal minnyájoknak elégséges eszközöket rendelt az Isten hogy üdvözülhessenek, a' mint-hogy minnyájoknak kívánnya-is üdvösségét.

Hat-száz esztendeje vagyon, hogy a' Magyar nemzet meg-vetvén a' bálványozáft, az igaz Istennek ismeretire jutott: és abban naponként úgy nevekedett, hogy egyéb régi Keresztyén nemzeteknek-is tűkőre lehetett minden jószágos chelekedetekben. Melly jóban-valo gyarapodáft, nem tulajdoníthattyuk annak, hogy ki-ki a' tulajdon nyelvére fordított Sz. Iráft olvasta vólna, holott az közöttök nem vólt, a'mint az Ujítók vitattyák: hanem annak, hogy a'melly Istennek kegyelmessége őket, jámbor, Isten-félő, és tüdös Lelki-tanítók-által az igaz útra vezérlette, azokat közöttök meg-tartotta, a'vagy azokhoz hasonlókat támasztott közikbe. És a'mint a' Tanítókat a' fáradságra és szerény munkára indította, azon-képpen a' Halgatókat-is szó-fogadásra, és tekélletes engedelmességre gerjesztette. Melly dolog könnyen helyére hozta, ha szintén valami fogyatkozás történt vólna-is abból, hogy a' Sz. Biblia nem vólt Magyar nyelvre fordítva. Mert az igaz Tanítók, valamit szükségesnek ítéltek az üdvösséges életre, azt a' Sz. Irásból nyilván és magyarán elejökbe adták: és azt a' Halgatók nem chak el-hitték, hanem meg-is chelekedték: mivelhogy, a' többi-között, azt-is hallották *Malakiás* Prófétából; (a) hogy, *A' Papnak ajki őrizik a' tudományt, és a' törvényt az ő szájából kérdezik: mert a' seregek Urának Angyala.*

a Mal. 2, 7.

VI. Nem szükség hogy minnyájan olvassák a' Sz. Iráft.

Adta vólna az Isten, hogy mind ezideig a' jó Magyarok az ő régi és Isté-szerént-valo együgyüségekbe meg-maradtak vólna, és a' viszsza-vonyásnak 's hátrágságnak lelke a'konkolyt közikbe ne hintette vólna: bizony, sem országunk pusztúláft, sem nemzetünk-között a' gonosz feslett erkölchnek ennyire-valo elárádáft nem láttuk 's nem kesergettük vólna. Tovább-is el-lehetett vólna a' mi nemzetünk a' Magyar Biblia-nélkül, meg-elégedvén az igaz Tanítóknak magyarázásával. Mert, noha tagadhatatlan, hogy az Isten igéjének sok jeles haszna vagy, a'mint meg-is mondók: mindazáltal az-is bizonyos, hogy azoknak a' hasznoknak meg-nyerésére, nem szükséges hogy minnyájan olvassák a' Sz. Iráft, holott az sokaktól nem-is lehetséges: hanem elég az, hogy ki-ki a' Tanítók magyarázattyából azt értse, a'mi az ő hivatallyához kívántatik.

Tudom bizonnyal, hogy az Ujító atyafiak a' Sz. Irásból meg nem mutattyák, hogy annak olvasása mindennek szükséges légyen az üdvösségre: de én nyilván meg-mutatom, hogy elégséges annak halgatása, és meg-tartása. Hallyad mit mond Üdvözítőnk (b): *Minden a'ki az én igémet hallya és meg-chelekeszi azokat, hasonlíttatik egy bölch emberhez, ki a' házát a' kő-szikla-n építette* És ismég (c) *Boldogok a' kik halgattyák az Isté igéjét, és meg-őrizik azt* Szent János pedig: (d) *Boldog, úgy-mond, a' ki olvassa és hallya e' prófétálásnak igéit; és meg-tartya azokat, mellyek abban meg-irattattak.* De az olvasáft, és a' halláft, nem kell egybe-foglalni, mint-ha mind a' kettő szükséges vólna a' boldogságra; holott, a'mint az-előtt-is mondám, sokaktól az nem lehet: hanem mindenik magán-is elégséges, chak hogy azt a' meg-tartás követse: úgy hogy, akár olvassa ember 's akár chak hallya, ha meg-tartya, boldoggá lészen.

b Matt. 7, 24.

c Luc. 11, 28.

d Apoc. 1, 3.

Továbbá, ha az Isten azt akarta vólna hogy minnyájan olvassák a' Sz. Iráft, kétség-nélkül meg-parancholta vólna; hogy minnyájan olvasni tanúlhyanak, a'vagy ő-maga beléjek öntötte vólna az olvasásnak tudáft: De sem ezt nem chelekedte, sem amazt nem parancholta: Tahát az olvasáft sem kívánta mindenktől. Annak-fólötte, ha azt akarta az Isten; mi az oka, hogy sok nemzetségeknek e' mái napig sincsen tulajdon nyelveken-valo Bibliájok; és, a'mint *Károlyi* irja, *A' mi nemzetségünknek-is majd hat-száz esztendeig nem vólt*, és következendő-kép-

pen azt nem olvashatták, a'kik chak a' Magyar iráſt tudták. Vallyon a'hat-ſzáz eſztendő-alatt, akarta-e az Iſten hogy valamelly Magyar üdvözűllyön? Ha akarta, bizony a'hoz-valo eſzközt-is rendelt. Az-okáért, ha a'Sz. Bibliát Magyar nyelvre nem fordíttatta: következik, hogy vagy nem kívánta a'Magyarok üdvöſségét (mellyet chak meg-gondolni-is káromlás:) vagy az Iráſnak olvaſáſát nem kívánta mindenektől, és az nem ſzükſéges eſzköz az üdvözüléſre.

De magával-is ſzembe-ſzökik *Károlyi*. Mert azt irja (a), hogy *Sokideig, közel két-ezer eſztendeig, a'teremtéſtől-fogva Moyſes-ig, ſemmi Irás nem volt (noha emlekezik Júdas Apoſtol az Enok könyvéről:) hanem Iſten chak az ő-maga ſzentſéges ſzája-által ſzóllott, és a'Szent Atyák a'tudományt chak ſzívökben és ſzájokban hordozván, azt kézről kézre adták fioknak és unokájoknak.* Melyből világoſon következik, hogy az Iſten, Irás-nélkül-is üdvözítheti az embereket, és nem ſzükség hogy azt miñyáján olvaſsák, hanem elég hogy máſtól tanúllyák, és kéztől kézre adgyák, mint-hogy a'kik iráſt nem tudnak, egyebet ſem chelekedhetnek. Holott azt-is vedd eſzedbe, hogy *Júdas* Apoſtol chak egy ſzóval ſem emlekezik az *Enok* könyvéről, hanem, a'mint ő-maga *Károlyi* fordította, (b) chak imigyen ir: *Profetált pedig ezekről az Enok.* Az-okáért *Károlyi*, vagy ki-törőllye azt a'*parentheſist* iráſából, a'vagy meg-bizonyittſa hogy a'*Profetálás* mindenütt annyit téſzen, mint Könyv-irás: mellyet nehezen talál-fel a'*Mólnár* Albert *Dictionarium*-jában, de még a'*Calepinus*ban-is; azért nem helyeſen beſzél.

Végezetre, hogy akarhattya az Iſten, hogy mindenek olvaſsák az Ó és Uj Teſtamentomnak könyveit, holott ő-maga meg-vallya *Károlyi* (c), hogy, *Sok Profétáknak iráſi el-veſztek, mint a'Sz. Irásból kitetſzik: mint az Iſten hadairól-valo könyv (d), a'Juſtus könyve (e), Nátan, Gád, Semeias, Haddo, alias Jehu könyve, kikről mind emlekezet vagyon a'Sz. Irásban.* Jól vagyon: de én *Károlyi*tól itt azt kérdem, Ha ezekbe, a'tőle elő-ſzámlált könyvekben, volt-e valami üdvöſséges dolog, a'vagy nem? Ha volt; mi módon hozza helyére *Károlyi* azt a'fogyatkozáſt? Ha nem volt; mi végre irták azokat a'Profétáknak? Ha azt feleli, hogy volt, de azt a'többi Sz. Könyvek helyére hozzák: iſmég azt kérdem: Mellyek azok a'könyvek? mert bizonyos dolog, hogy nem minden üdvöſséges dolog találtatik a'Sz. Bibliának mindenik könyvében, hanem kiben egy, 's kiben más, kibe több, 's kibe kevesebb. mert egyéb-aránt, ſzintén bé-érnők ſzükségünket egy ſzent könyvel, és a'többit félre tehetnők. Továbbá, ha nem tudgya *Károlyi*, minémű dolgok voltak a'megnevezett Profétáknak könyveiben; honnét tudhattya, hogy azoknak el-veſzéséből-valo fogyatkozáſt helyére hozhattyák a'többi ſzent könyvek? Nem kívánnya tehát az Iſten minden rend-béli emberektől a'Bibliának olvaſáſát; és a'hoz-képeſt, nem-is ſzükséges egy-általlyában annak minden nyelvekre-valo fordítása.

De hogy ne láttaſsék *Károlyi Gáſpár* ok-nélkül ſzóllani, mondáſát olly jeles bizonyitáſokkal erősíti és támogattya, mellyeknek el-rontáſára nem nagy erő kívántatik. Minek-utánna azért azt mondotta vólna, hogy, *Iſten azt akarja, hogy az Ó és Uj Teſtamentom könyvei minden nemzetſégnek nyelvén légyenek, és azokat olvaſsák, hánnyák veſsék mindenek;* utánna veti bizonyitáſát: *Hogy ha pedig nem akarja Iſten, hogy a'köſség olvaſsa az Iſten igéjét az ő tulajdon nyelvén; miért iratta azt az ő népének Moyſeſsel, a'Profétákkal, Dáviddal, az ő ſaját Zidó nyelvekben, nem egyéb nyelven, mellyet ne chak a'Zidók, hanem a'ſzomſzédſágban ſok egyéb nemzetſégek-is meg értenének? Miért akarta, hogy az ő ſzent könyve nem chak Zidó nyelven vólna, hanem Kaldæai és Syriai nyelvre is fordíttatnék? Miért olvaſſa az Iſten törvényének könyveit Josias király a'Salomon templomában a'köſség-előtt, ha nem illik a'királyok kezébe a'Bibliát? Vagy a'kik azt mongyák, hogy Nem ſzabad közönſéges nyelvre fordítani a'Bibliát, honnét bizonyittyák-meg, hogy Iſten a'Bibliának chak a'Deák nyelvet ſzentelte? Bizony, ha a'Bibliát egy kivált-képpen-valo nyelven kellene olvaſni, nem vólna jobb mint a'Zidó nyelven olvaſni, mivelhogy az Ó Teſtamentom könyvei Zidó nyelven irattak. De az Iſten úgy akarta, hogy a'Sz. Irás egy nyelv-által ſzármaznék, az-után ſok nyelvek-által ſok Pogány népek-közzé terjedne, tudni illik, a'Kaldæuſok, Syriábéliek, és Görögök-közzé. Nem Iſtentől volt-e tehát, hogy ama' Ptolomæus Filadelfus Egyiptum-béli király, az ő népének kedveért fölötte nagy munkával és költſéggel Jeruſalemből hetven Zidó bölcheket hivatván, a'Bibliát Zidóból Görögre fordíttatta, a'mint Joſéfus beſzélli.*

a Non longe ab initio in Præfat.

b Epiſt. Judæ, v. 14.

c Ante medium § Jol-lehet.

d Num. 21, 14.

e Joſ. 10.

Sok szóval keveset mond *Károlyi*, és annak bizonyításában töri fejét a'mit senki sem tagad, sem ellenz. Mert, vallyon ki tíltotta-meg egy-általlyában, hogy a' Bibliát külömb-külömb-féle nyelvekre ne fordíttsák? a'vagy ki parancholta, hogy senki az ő saját nyelvére fordíttatott Bibliát ne olvassa? Nevezze-meg *Károlyi*, és úgy patvarkodgyék: Mert nem jól chelekeszi, hogy azt ok-nélkül réánk fogja. Az-okáért, hogy a' Keresztyén Olvaso meg-értheſse, mi légyen e'dologban a' Keresztyén Anyaszentegyháznak tetszése, rövidedē azt egy-nehány mondásba foglalom, és nyilván meg-mutatom, hogy *Károlyi* chak patvarkodik, és ok-nélkül akar bennünket gyűlöltetni.

VII. Ninch parancholva, hogy a' Sz. Biblia minden nyelvre fordíttassék: ninch-is egy-általlyában meg-tíltva.

Elsőben, azt mondom, a'mint azelőtt-is mondám; hogy, Egy-általlyában ninchen arról parancholatunk, hogy a' Sz. Bibliát minden-féle nyelvekre fordíttsuk, vagy minnyájan olvassuk. Mert, ha valami parancholat lőtt vólna, nyilván az Apostolok, kiket Urunk minden nemzetségek tanitására küldött (*a*), azt el nem múlatták vólna, mivelhogy ő-nékik adatott vólt kivált-képpen, a'sok-féle nyelveken-valo szólláſnak ajándéka (*b*): de Urunk menybe menetele-után, közel négy-száz esztendeig, noha az üdő-alatt az Apostolok zengése minden földre kimēt (*c*), és sok külömbböző-nyelvű nemzetségek-közzé ki-terjedett a' Krisſtus tudománya: sem az Apostolok, sem az utánnok-valo Tanítók, a' Bibliát minden nyelvekre nē fordították, és sem *Németországban*, sem *Hiſpaniában*, sem *Galliában*, sem *Angliában*, sem *Egyiptus*ban, sem *Afrikában*, sem *Indiában*, sem egyébütt, a'hol a' Zidó, Görög, és Deák nyelv közönséges nem vólt, a'tulajdon és saját nyelven-valo Biblia nem találtatott. Továbbá, ha arról parancholat nem vólt, a' mint hogy nem vólt, hogy minnyájan olvasni tanúllyanak: hogy lehetett arról, hogy minnyájan a' Bibliát saját nyelveken olvassák?

Annak-fölötte, midőn valami jó dolgot, nem chak egy, hanē több eszközzel-is végbe-vihetni; ez, vagy amaz azokközzűl, nem szükséges egy-általlyában, hanem akár-melyik-is elégséges: de a' Biblia arra-valo eszköz, hogy az Istent, és az ő szent akarattyát meg-ismérjük, és az örök életet meg-nyerjük. De erre elégséges eszköz az Irásnak halgatása, úgy hogy a' Tanitók és Pásztorok azt az ő juhoknak eleikbe adgyák, és meg-magyarázzák. És minthogy azt kérdi Károlyi; *Miért íratta az Isten az ő igéjét az ő népének az ő saját Zidó nyelveken?* azt akarván abból ki-hozni, hogy azzal annak olvasását-is kívánta: Én viszontag azt kérdem; Mi az oka, hogy a' Babylóniai fogság-után, midőn a' régi tiszta Zidó nyelv el változott, és a' Syriai nyelvel egybe-egyeledett, a' Bibliát arra a' nyelvre nem fordíttatta? sőt, midőn a' nép az Isten törvényének könyvét kívánta halgatni, *Esdras* azt a' régi Zidó nyelven olvasta ugyan, de Syriai nyelven meg-magyarázta (*d*); a' mint most-is chelekeszenek a' Keresztyén Tanítók, kik a' mit Deákúl mondanak, az-után azt saját nyelven meg-magyarázzák. d 2. Esd. 8, 1, & 8.

Másodszor, azt mondom: Ninch egy-általlyában meg-tíltva, hogy a' Sz. Bibliát minden nyelvre ne fordíttsák, a'vagy ne olvassák. Mert némelly nyelveken, egy-nehány száz esztendő-előtt-valo Bibliákat találunk, a' Zidó, Görög, és Deák nyelven-kivűl. A'mi rendünkön-valo Istenben el-nyugott *Pater Stephanus Arátor*, sok esztendeig nagy munkával fáradott a' Bibliának Magyar nyelvre-valo fordításában: Én azt nem tudván, hanem látván hogy a' Keresztyének a' Sz. Irásnak, a'vagy Bibliának méltoságos nevét kedvelvén, válogatás-nélkül olvasnák a' tévelygő Ujítóknak hamisſan forditott Bibliáját; és által-látván, hogy abból az orvoſság-helyett, mérget; az üdvösség-helyett, kárhozatot találhatnának: *Erdélyben Gyula-Feirvárat*, a' *Bochkai István* támadása-kor, *1606.* esztendőben, Mind-szent havának tizen-eggyedik napján, az igaz Bibliának fordításához kezdettem, és Istennek kegyelméből végbe-vittem. És noha akkor nem-is alítottam, hogy valaha ki-nyomtattassam: mindazáltal az előttem-járóknak hagyásából, és azoknak, a'kikhez illett, engedelméből, egy-nehány túdós emberek kezébe adtam, hogy által-olvasván, ha mi fogyatkozást találnának benne, helyére hoznák. Az-után sok fő emberek kivánságára ki-nyomtattattam: a' végre, hogy a' Magyarok meg-vetvén *Károlyi*nak hamisſan fordított Bibliáját, ha kívánnák a' Sz. Irást olvasni, annak igaz fordítását olvasnák.

a Matt. 28, 19.

b Act. 2, 4, & 8.

c Rom. 10, 18.

VIII. Nem mindennek, sem mindenkor hasznos, vagy ártalmas a' saját nyelven-valo Bibliának olvasása.

HARMADSZOR, azt mondom: Nem minden rend-béli személyeknek, sem minden időben ártalmas, a'vagy hasznos a'saját nyelvre fordított Bibliának olvasása. Hogy nem mindennek ártalmas, nyilván vagyon: mert sokaknak használt annak olvasása; a'mint, ha szükség volna, sok példákkal meg-bizonyíthatnók: de mint-hogy azt az pártos atyafiaknem ellenzik, abban időt nem kell tölteni. Hogy pedig nem mindennek-is hasznos, abból ki-tetszik, hogy afféle olvasásból sokan el-hiszik magokat, nagyot tulajdonítván, és szarvat nevelvén magoknak, mint-ha mindennél többet tudnának, és senki tanitása-nélkül nem szűkölködnének; a'mint régenten panaszolkodott Sz. Jerónimus (a), sőt az-után *Luther Marton*-is (b): el-annyira, hogy még az aszszony'állatok-is szembe szóknek a'Tanitókkal, és nem általlyák azoknak tisztiben magokat átani; és a'Szt.Irást nem külömbé magyarázzák, mint-ha arra a'méltóságra rend-szerént hivattattak volna.

a Epist. ad Paulinum.
b In symposiacis, cap. 1. fol. 5.

Innét vagyon, hogy sokan, midőn azt kérdik tőlök, ha *Luteristák*-e, a'vagy *Kalvinisták*? egy-általlyában azt felelik; hogy ők sem *Luter*rel, sem *Kalvinus*sal nem gondolnak, hanem chak az egy Sz. Iráshoz tartyák magokat: meg nem gondolván, hogy az Irásnak hamis értelméből származtak minden éretnekségek és tévelygések. Mellyekbe annyival hamarább és könnyebben botorkáznak a'mostaniak, hogy a'saját nyelvé-valo fordítások-között, a'hamisat tartyák igaznak, és attól semmi okon el nem akarnak távozni. Vallyon a'*Luteristák* javallyák-e, hogy valaki a'*Kalvinisták*tól fordítatott Bibliát olvassa, melyből a'*Luter* vallását meg-vesse? Nem itélem. Hasonló-képpen a'*Kalvinisták* sem engedik, hogy valaki a'*Luteristák* Bibliájával ostromollya az ő véleked'seket. Kichoda pedig az a' kősség-közzűl, a'ki ezekben igazán válogatást tudgyon tenni? A'ki pedig arra nem elégséges: kétség-nélkül jobb hogy ne olvassa a'Bibliát, hogy-sem az orvosság-helyett mérget végyen-bé, és az igasság-helyett hamisságot tanúllyon.

De az igaz Bibliának olvasása sem mindennek hasznos: nem hogy a'Sz. Bibliában volna a'fogyatkozás, hanem az emberekben, a'kik azt mosdatlanúl olvassák a'vagy tudatlanúl: mint szintén a'jó étek, a'vagy a'jó bor, sokaknak ártalmas; nem hogy ezekben volna a'vétek, hanem azokban a'kik mértékletlenűl és módnélkül élnek vélek. Tagadhatatlan dolog, hogy a'Sz. Bibliában sok gonosz vétkekről-valo példát találtatnak, mellyeknek követésre igen hajlandók a'gyarló emberek; és sokkal hamarább okot vésznek a'gonoszból a'botránkozásra, hogy-sem a'jóból a'meg-térésre. Midőn Sz. *Ambrus* Doktor, *Teodósius* Chászárt némelly vétkéről feddene: a'Chászár, a'Sz. Irással akarta magát menteni, és a *Dávid* példájával akarta vétkét bé-palástolni, mondván: *Dávid*-is gyilkos és parázna volt. Kinek jól meg-felelt a'Sz. Püspök: *Ha*, úgy-mond, *követted a vétkezőt, kövesd a penitentzia-tartót*-is. Holott azt vedd eszedbe, hogy noha azon Sz. Irás emlekezik Dávidnak mind vétkéről, 's-mind penitentziájáról: mindaz-által a' Chászár inkább támaszkodott az egyikhez hogy-sem a'másikhoz; a'jót hátra hagyván, 's a'gonoszt követvén. Tudom azt-is, hogy midőn egy aszszony'állat, az *Ecclesiasticus* könyvben (c) némelly szókat olvasott volna a'gonosz aszszony-állatokról, igé meg-haragutt; haragjában a'Bibliát a'földhöz chapta, és azt mödotta; hogy az ollyan szók, nem Isten igéi, hanem az ördögé. Az-okáért, az Anyaszentegyház méltán parancsollya a' Püspököknek, hogy a'saját nyelven-valo igaz Bibliának olvasását-is, azoknak engedgyék-meg, a'kiknek tudgyák vagy reménlik hogy nem károkra, hanem hasznokra következik; tudni-illik, az igaz hitben, és Istenes életben-valo gyarapodásokra. És ezekből, künyű meg-felelni a'*Károlyi*nak elő-hozott okoskodására: mert méltatlanúl pántolódik, és méltán senkit nem vádolhat.

c Eccli. c. 25.

Nem elégszik-meg ezekkel *Károlyi*, hanem többet-is beszél; de hasonló okossággal: *Mit mondunk, ugy-mond, az Isten ajándékáról, mellyet az Apostoloknak adott Pünkösd napján? Kétség-nélkül az Apostolok nyelvét el nem változtatta volna Isten, hogy sok nyelveken szólhatnának, ha nem akarta volna hogy az ő neve sok nemzetségeknek nyelveken predikáltatnék.* Azt gondolom, hogy mikor ezt irta *Károlyi*, nem vötte eszébe hogy magaellen okoskodott. Mind eggy-e *Károlyi*-nál a'Predikállás, és az Irás; a'hallás, 's az olvasás? En-nálam nem egy, hanem igen

külömböz: és az-okáért azt mondom; hogy, akarta ugyan az Isten, hogy az ő szent igéje sok nemzetségek nyelvén predikáltatnék, és azt meg-is chelekedték az Apostolok az el-vött ajándék-által: de nem kívánta hogy sok nyelvekre fordíttatnék; és azért abban az Apostolok sem munkálkodtak, sem okot arra nem adtak hogy ki-ki maga nyelvén-való Bibliát olvasson: hanem hogy azt, a'mi a' Bibliában vagyon, az igaz Tanitóktól halgatás-által vegye, és meg-chelekedgye.

Elébb mégyen *Károlyi*, és azt irja: *Az Apostolok, és az Evangelisták miért írták a' JESVS Krisztus tudományát Görög nyelven, melly akkor majd mind ez világon közönséges nyelv volt, ha az Isten nem akarta hogy a' Szent Irás közönséges nyelven olvastassék?* Senki nem mongya, jó *Károlyi* Uram, hogy nem akarta az Isten hogy valamelly közönséges nyelven olvastatnék a' Sz. Irás, mert minden nyelv valamenyire közönséges. De azt nem találtad mondani hogy *akkor majd mind ez világon közönséges nyelv volt a' Görög nyelv*: mert tized részére sem volt. és ha szintén minden országokban és városokban találtattak volna-is némelly túdós emberek a'kik a' Görög nyelvet értették, a'mint most találtatnak a'kik a' Deák nyelvet értik: mindaz-által sokkal többé voltak a'kik a' hoz semmit nem tudtak, a'mint mi időnkben-is a' Deák nyelvhez. Továbbá, az O Testamentom nagyobb része a' Sz. Irásnak, és közel négy annyi mint az Uj Testamentom: az pedig, vallyon Görög nyelven volt-e írva eleitől-fogva? Sőt az Apostolok-is, nem mind Görög nyelven írtak, hanem Sz. *Máte*, Zsidóúl írta az Evangeliomot, és Sz. *Pál* a' Zsidókhoz írt levelét. Azokat tahát mint érthették, a' vagy olvashatták minden rend-béli emberek? Vallyon a' Zsidó nyelv-is, chak nem az egész világon közönséges volt-e? Nem vélem hogy azt merje mondani *Károlyi*, ha orczája vagyon.

Ezzel sem szűnik-meg *Károlyi*, hanem azt kérdi: *Miért nem feddette-meg Sz. Filep a' Kandaczes királyné-asszszony szolgáját, hogy az Isaias könyvét olvasta?* Erre én azt mondom, hogy *Károlyi* e' példával maga vélekedését rontya. Mert én-is azt kérdem *Károlyi*tól: Vallyon mit használt a' *Kandaczes* szolgájának a' Biblia olvasása, midőn Szent *Filep* azt kérdette tőle: *Véled-e hogy érted a' miket olvasz? (a)* Nem azt felelte-e néki: *S hogy érthetem, ha valaki meg nem magyarázza nékem?* Melyből ki-tetszik, hogy ha szintén *Filep* meg nem feddette-is, mint-hogy eszébe vötte hogy jó igyekezetből chelekedte azt: mindaz által, a' mint Arany-szájú Sz. *János* mondgya, hízelkedvén nem-is dicherte. sőt, ha jól meg-fontollyuk, az a' kérdés chak nem annyit tészen: Mit fáraszted magadat az olvasásban, holott azt, a' mit olvasz, magadtól még nem érthetted, és azért hasontalanúl munkálkodol. mert, a' mint a' Deákok mögyák: *Légere, & non intelligere, negligere est*: olvasni, 's nem érteni, annyi mint el-múlatni. Jól-lehet, mint-hogy nem valami tímár a' vagy sz-őző volt, hanem a' királyné udvari szolgája, hihető hogy nem chak olvasni tudott imígy amúgy, hanem ugyan értett-is valamit az Irás-hoz: de mindazáltal, ugyan nem értette azt a' mit olvasott, a' mint ő-maga meg-vallotta. melly vallásával, a' mint a *Gloſsa Ordinaria* irja, *dorgállya azoknak vakmerőségét, a'kik azt állittyák, hogy Tanito nélkül meg-érthetik a' Sz. Irást.* Szent Jerónimus is maga példájával azt mongya, (*b*) hogy *a' Sz. Irásnak ösvenyét út mutato kalauz nélkül jól nem találhatni*: a' mint ez sem találta-fel Filep nélkül. Nem olly könyű a' Sz. Irás értelme, a' mint az Ujítók álmodoznak felőle. Jól-lehet a' mit mongyanak, chelekedettel külömbet mutatnak: mert annak magyarázásában nem keveset fáradnak, noha igaz értelmére soha sem juthatnak, mint hogy magot fejétől akarják azt magyarázni; és ugyan azért magok-között sem egyeznek, hanem, *Quot capita, tot sensus*; a' menyi fejek, annyi értelmek.

Más példát-is hoz elő *Károlyi*, és azt irja: *A' vagy nem méltán dicséri e Sz. Lukách a Berrőa város-bélieket, hogy minden napon hánták vetették a Sz. Irást, hogy meg-próbálnák a Pál Apostolnak tudományát (c).* Itt-is nem helyesen beszél *Károlyi*, midőn azt mongya; hogy, *Azért hánták vetették a Sz. Irást, hogy meg próbálnák a Sz. Pál Apostol tudományát* mert ha szabad vól' azoknak a' Sz. *Pál* tanitását a' Sz. Irás próbájára vinni, úgy hogy, ha az ő itéletek-szerént azzal nem eggyezne, kétségessé tehették, és meg vethették: miért nem volna másnak-is szabad a' Sz. *Pál* leveléi felől kételkedni, vetekedni, és itéletet tenni? mivelhogy Sz. *Pál*nak nyelvel-mondott tudománya, az Istennek szintén olly igaz igéje volt, mint a' kézzel irott levele: és azért

a Act. 8. 30, 31.

b Epist. 103.

c Actor. 17, 11.

a2. Thes sal. 2, 14. írta a' Teſſalonikaiaknak, (a) hogy, *Megtartsák a hagyományokat, mellyeket tanúltak vagy beſzéd, vagy levél-által.* Azokáért, a mint *Kalvinus* ő-maga magyarázza, és a' *Károlyi* fordításából-is ki tetszik, nem azért forgatták és vizgálták az Iráſt hogy hinnének, mert immár hittek vólt, és, a' mint *Károlyi* fordittya, *nagy serényſéggel bé-vötték vólt az Iſten beſzédét:* hanem, hogy a' hitben nevekednének, nem hogy a' Sz. *Pál* tanitáſát próbára vetnék, vagy meg-itélnék, és úgy mint magoktól meg-iſmért igaſságot bé-vennék: hanem hogy a' Sz. *Páltól* tanúlt hitnek igaſságában meg-erősödnének.

De ottan engedgyük-meg *Károlyi*nak, hogy akkor azok még nem hittek, hanem hitet kereſtek: vallyon mit nyér vele? Azt hozhattya-e ki abból, hogy mindennek szükség az Iráſt forgatni és vizgálni? Nehezen tészi annak szerét: Hanem azt hozhattya-ki abból, hogy az, némellyeknek néha meg engedtetik, olly okkal, mint azok chelekedtek; és ollyaknak, mint azok vóltak. Mert, noha Szent *Pál* hamiſsat nem tanithatott; mindazáltal az új halgatók, a' kik az-előtt ollyan tudományt nem hallottak vólt, nem tartoztak azzal hogy mingyárt javallanák, és el-hinnék: hanem annak fondamentomit, bizonyitáſit, és okait meg-fontolhatták. Ső képpen minthogy a' többinél nemesebbek vóltak, mind elméjekben, 's mind állapattyokban. Sőt ha külömbet chelekedtek vólna, ama' ſenten ziát el nem kerülték vólna: (b) *A' ki hamar hiſzen álhatatlan ſzívű, és meg kiſsebbittetik.* Mi-is örömeſt meg-engedgyük az ellenkező atyafiaknak, sőt intyük és kérjük őket, hogy ſzorgalmatoſon meg-olvaſsák, és roſtállyák a' Sz. Irás mondáſit, mellyekkel az igaſságot állattyuk és bizonyittyuk, az ő tévelygéſeket pedig meg-vertyük: chak hogy azt az üdvöſséges igaſságnak fel-találáſáért mivellyék, és nem patvarkodáſért és káromkodáſért: és a' hol az Iráſt magoktól nem érthetik, a' Régi Sz. Atyáknak és Doktoroknak magyarázattyát köveſsék, kik az Apoſtolok idejéhez közelebb járták a' moſtani Ujitóknál, és az igaſság Sz. Lelkének ſzengéjét vötték; ki őket nē chak oktatta, hanem bizonyſágot-is tött felőlök, choda-tételekkel. Ezt ha meg-chelekeſzik, jó reménſégem léſzē, hogy hamar búlchút adnak minden újonnan koholt tudománynak, és a' régi közönſéges Anyaſzentegyházba ſietnek.

b Eccli. 19, 4.

De láſs ſzép dolgot; meg nem elégſzik *Károlyi* a' Sz. Iráſsal, a' Szent Atyákkal-is bizonyitani akar, holott azt igazán mongya, hogy *azok iráſa mindenkor ſzájunkban vagyon*: mert mi a' Sz. Iráſt-is nem a' magunk feje találmánya, hanem a' régi Sz. Atyák értelme és magyarázattya ſzerént hirdettyük: de abban vétkezik, hogy azt itéli felőlök hogy külömbet tanitottak nálunknál, holott tellyeſséggel eggyeznek velünk: és azokat, a' kiknek módgyok és értelmek vagyon, intik a' Szent Iráſnak józan és mértékletes olvaſáſára, hogy a' képpen el-voñyák őket a' haſzontalan és iſtentelen könyvektől, mellyekben nem örök életet, hanem örök halált találnak. De ſoha azt a Sz. Atyák iráſiban fel nem találálya *Károlyi*, hogy válogatás-nélkül, mindeneket a' Sz. Irás olvaſáſára intenének. sőt azon igen panaſzolkodik Sz. *Jerónimus* (c) hogy, *Egyéb dolgokban chak azok téſzik magokat itélő-bírákká, a' kik a' hoz értnek: a Sz. Iráſt pedig mindenek haſogatni akarják, és magyarázni, erejek-fölött veſzedelmes dolgot akarván fel-vállalni.*

c In epi. ad Paulinū, ante medium.

IX. Méltatlanúl vádollya Károlyi Gáſpar *a' Kereſztyéneket a' Deák Bibliáért.*

Fölötte igen vétkezik pedig *Károlyi*, midőn azt fogja reánk; hogy, *A' Bibliát chak a' Deák nyelvre ſzorittyuk, és a' kiſség kezéből ki-véſzük annak olvaſását, és őket a' Bálványokhoz igazittyuk, hogy azok légyenek a' Paraſztoknak Bibliájok, és azoktól tanúllyanak a' mint Gergely Pápa mondotta vólt.* Es utánna veti: *Azok minden kétség-nélkül az JESVS Kriſtus vére húllaſával meg-váltott népet, nagy gyalázatos boſz-ſzúsággal illetik, azokat a' ſetétségben vezérlő lámpáſtól, az ő lelkeknek kenyerétől vizétől, az ellenség-ellen valo fegyvertől megfoſztván, a' ſetétſégben hadgyák, lelki ehſéggel ſzomjúſaggal gyötrik, és veſzedelemre taſzittyák.* Fölötte igen vétkezik, mondám, ezekben *Károlyi*, és nagy káromláſsal a' Kriſtuſnak, és a' mény-béli Szenteknek képeit, Bálványoknak nevezi, és azért hamis iſteneknek mongya: mivelhogy a' Bálvány nem egyéb, hanē hamis iſtennek képe. Továbbá azt-is méltatlanúl fogja reánk, hogy a' Bibliát chak a' Deák nyelvre ſzorittyuk: holott bizonyos dolog, hogy a' Romai igaz Kereſztyén Anyaſzentegyház-béli hivektől ſok nyelvekre vólt fordítva a' Biblia,

minek-előtte ez Ujítók támadnának: sőt a'mí Magyar nyelvünkre-is, a'mint azelőtt jelentettem.

Sőt az sem igaz; hogy mí, *Egy-általlyában tíltyuk a' Bibliának olvasását, és azt a' kősségnek kezéből ki veszük.* Mert, a'mint az-előtt mondottam, sem egy-általlyában nem tíltyuk, hanem bizonyos okokból; sem mindenektől, hanem azoktól, a'kik annak olvasásából nem elő-menetelt, hanem veszedelmet szerezhetnének magoknak, a'mint sokan szerzettenek-is. nem hogy fogyatkozás vólna a' Bibliában, hanem az embereknek álhatatlanságában, vagy tudatlanságában, vagy gonoságában. Az sem igaz; hogy, *A Biblia olvasásának meg-tíltásából*, azok a'szörnyű dolgok következnek, mellyeket mód-nélkül elő-számlál *Károlyi*: mert azoknak el-távoztatására, valóságos-képpen elégséges az Isten igéjének gyakor és szorgalmatos halgatása; az igaz Tanitóknak magyarázásával, a'mint akár-ki-is eszébe veheti. És ha úgy nem vólna, számtalan ezer lélekre következnének azok a'szörnyű dolgok, minden vétkek-nélkül, chak szintén azért hogy olvasni nem tudnak; melly tudatlanságban, minden vétek-nélkül lehetnek az emberek.

A'mit e'kídig nem okoson írt *Károlyi*, azt méltatlanból fejezi-bé, midőn azt írja: *De mit mongyunk? Igen vaknak kell annak lenni, a' ki ezt által nem láttya, miért fosztyák-meg a' Romaiak a' kősséget a' Bibliának olvasásától. Mert hogy az ő tudományoknak hamisága meg ne ismértessék a' kősségtől, és hogy mindet szabadon szerezhessenek, végezhessenek, és azt a kősségnek nyakába vethessék mindé próbálás-nélkül; azt a okosságot találták, hogy ne légyen szabad a Bibliat közönséges nyelvre fordítani, és a kősségnek olvasni.* Erre én chak azt felelem, hogy igen vaknak kell annak lenni, a'ki azt által nem láttya, miért ír illyé éktelenül *Károlyi*; tudni-illik, hogy az igaz Keresztyén és üdvözítő hitet megútáltassa a' kősséggel, és az ő hamis tudományának hízelkedésel paláston szerezhessen: midőn a' kősséget arra szabadíttya, hogy ereje és hivatallya-fölött, az igaz Egyházi Pásztorok tanitását és végezésit próbára vigye; és ha nem tetszik néki, meg-vesse. Ki látta, 's ki hallotta, hogy a juhok igazgassák a' pásztorokat, a' vagy ítéletet tegyenek felőlök? Nem fenékkel fel-fordúl-e illyen módon minden jó rend-tartás? Michoda külömbség lészen a' Pásztorok és a' juhok között? mikor lészen vége a' viszszavonyásoknak?

Továbbá, Michoda orczával merte azt írni *Károlyi*; hogy, *A' Bibliának közönséges nyelvre-valo fordítását, és a kősségtől-valo olvasását, elsőben azért tíltyák a Romaiak, hogy az ő tudományoknak hamisságа meg ne ismértessék a' kősségtől.* Egynehányszor meg-mondottam, hogy, sem eggyikét, sem másikát nem tíltyuk egy-általlyában. De vallyon, hogy ismérheti-meg a' kősség a' Tudománynak hamiságát? Chak az kívántatik-e a' hoz, hogy a' Bibliát olvashassa? Mi az oka tahát, hogy a' *Luteristák* s a' *Kalvinisták*, kik egy-aránt vítattyák a Biblia olvasását, egy-más-között meg nem tudnak alkodni, hanem eggyik a' másik tudományát kárhoztattya, és hamisnak tartya? Mi az oka, hogy a' *Gommaristák* s *Arministák*, noha mind ketten *Kalvinisták* nak mongyák magokat, és azon egy Bibliát olvasák, mindazáltal úgy ellenkednek egy-mással, hogy már, nem chak egyszer, vér ontásra-is költ a' dolog? Mi az oka, hogy az Ujító atyaſiak, Magyar Bibliájok nem lévén, illy igen el-hatalmaztak a' mí nyomorúlt hazánkban? Adta vólna Isten, hogy addig ne lőtt vólna elő-menetelek, a' míg a' *Károlyi Bibliá*ja ki nem költ: hinném az Istent, hogy most nem igen számoson találtatnának. Tahát ha azok a' Magyar Biblia-nélkül meg-ismérhették a' *Kalvinista* igaságot, a' többinek sem szükséges annak meg-őrzésére; és semmi kárt nem vall a' kősség, ha a Magyar Bibliát nem olvassa. De minthogy chak a' kősségnek tíltatott-meg a' Romaiaktól, a' mint az Ellenkezők magok mongyák, a' saját nyelven-valo Bibliának olvasása, a' túdós embereknek pedig ninch meg-tíltva; minthogy ugyan-is ezek tudnak akar-mi dologról-is jobb ítéletet tenni: mí szüksége vagyon a' saját nyelven-valo Bibliának, holott a' kik túdósok, a' Deák Bibliát-is meg-értik, és abból künnyebben meg-ismérhetik az igaságot; minthogy a' Deák Bibliát túdósb emberek-is fordították?

Annak-fölötte, ha a' Romaiak attól tartottak vólna a' mit *Károlyi* rebeseget, vallyon nem alkolmatosbā cheleked hettenek vólna-e, ha a' Bibliát tellyességgel el-rekkentették vólna. mivelhogy sok száz esztēdeig, minek-előtte a' mostani Ujítók támadnának, kezekbē és birtokokbā vólt? Miért nem tőrlöttek-ki a' Sz.

Irás rendiből, egy-nehány részt és könyvet; a'mint az Ujítók chelekeſznek, azokat *Apokrifuſoknak* és helyteleneknek nevezvén? Miért nem veſztegették-meg azokat a'helyeket, mellyeket az ő tudományok-ellen-valóknak iſmértek; mint az Ujítók chelekeſznek, néhult el-vévén a'*textus*ból, 's néhult hozzá adván? Miért nem nyomtattak a'Biblia ſzélire dőgleletes hamis magyarázatokat, mellyekkel a'bőtűnek világoſságát meg-homályoſithatták vólna; a'mint az Ujítók chelekeſznek, kiket *Károlyi Gáſpár*-is valóba kővetett, a'mint ez-után meg-láttyuk.

Tudom, hogy némellyek azt méréſzlették mondani, hogy a'Pápiſták el akarták ugyan rekkéteni a'Bibliát, de nem tehették ſzerét: mert *Luter* a'pad-alól vonta elő, és a'fényes napra hozta. Chodálom hogy nem általlyák ez illyen gyermekeſkedéſt: mint-ha chak egy Biblia lőtt vólna, a'vagy más helyt nem találtak vólna az el-rekkentéshez a'pad-allyánál. Nézze-meg a'ki akarja a'*Luter*-előtt-valo Pápiſtáknak könyveit: és fel-találja, hogy mindenkor éltek azzal, és ſokat fáradtak annak igaz magyarázáſáért.

A'Máſik okát azt mongya *Károlyi*; *Hogy mindent ſzabadon ſzerezheſsünk, végezheſsünk, és a'kőſéginek nyakába vetheſsünk, minden próbálás-nélkül.* Ez-is nem úgy vagyon: Mert a'Romai Anyaſzentegyháznak ſzép és jó végezéſi, nem chak a'kőſéget illetik, hanem minden rendeket egy-aránt, Egy-házi és Világi, tűdős és tudatlan, gazdag és ſzegény embereket. Az-okáért, ha ſzintén a'tudatlan kőſég nem iſmérné-is meg azoknak hamiſságát, a'vagy méltatlanſágát a'közönſéges nyelven-valo Bibliából, bizony meg-iſmérnék a'ſok bőlchek, a'kik a'Deák, Görög, és Zidó nyelvet értik, és kétſég-nélkül le-ráznák nyakokról. De minthogy a'Kriſtus-után-valo Fő páſztornak, és a'*Conciliomok*nak végezéſit igazaknak, és a'Sz. Iráſsal eggyezőknek láttyák, örömeſt engednek azoknak. Az-okáért, noha abban igazat mond *Károlyi*, hogy *Soha a'fejedelmek nagyobb jót nem chelekedhetnek a'kőſéggel, mint ha őket a'nagy lelki rabságból,* (melyben tartatnak az Ujító Tanitóktól) *ki-ſzábadítván, az Iſtennek igéjét a'Próféták és Apoſtolok iráſsából predikáltattyák*: mindazáltal, a'mit utánna vét, merő méreg. holott azt írja: *Es nem chak predikáltattyák, hanem arra-is gongyok leſzen, hogy az Iſtennek könyve közönséges nyelven légyen, mindeneknek kezében forogjon, és mindenektől olvaſtaſsék.* Mert a'három dologkőzzűl a'mellyeket kíván, az első, nem a'Világi fejedelmek gongya, hanem a' Lelki páſztoroké: a'máſik pedig, és a' harmadik ſem ſzükséges, ſem lehetséges, a'mint ez-előtt meg-mondottam. És bizonyos, hogy ſok Magyar *Luteriſták* és *Kalviniſták* vannak, kik a'*Károlyi* Bibliáját nem olvaſták, sőt nem-is látták: de mindazáltal, azokat *Károlyi* nem chak ki nem rekeſztené meny-orſzágból, hanem a'felső pólczra-is űltetné ha lehetne.

Bár *Károlyi* a'Biblia fordítás-helyett más dologban foglalta vólna magát: mert noha, a'mint irja (*a*), *közel három eſztendeig munkálodott nagy fáradſággal, teſti töredelemmel: de olly buzgóságos ſzeretettel, hogy egy ſzem pillantáſig a'nagy munkát el nem únta; hanem nagy ſerénységgel, és ſzeretettel munkálodott, míg nem el-végezte azt*: mindazáltal nem chak haſznoſon nem munkálodott, hanem ugyan ártalmas-is vólt fáradsága: mivelhogy a'Sz. Irást ſzámtalan helyen nem jól fordította, és *gloſsákkal* idegen-értelemre chigázta. Sőt maga ſzemében nem látván a'gerendát, az egéſz Kereſztyénségben bé-vőtt Régi Deák Bibliát, mellyet ő-is *Vulgáta Editzió*nak nevez, kárhoztattya. és hogy az ő fordítáſát meg-kívántaſsa, némelly apróléк ſzálkákat mutogat abban. Melly meſterséggel hogy ſenkinek ne árthaſson; megmutatom, Elsőben, hogy a'*Vulgáta Editziót* ſemmiben méltán nem vádollya. Máſodſzor, hogy valamit arra fog, abban ő-maga torkig úſz: és az-okáért nem kell a'*Károlyi* fordítáſát igaz Bibliának tartani, hanem a'Biblia hamiſsítáſának: ſe a'végre olvaſni, hogy abból igaſságot tanúllyunk, hanem hogy az Ujítók vélekedéſit meg-veſsük; mellyeket kűlőmbé nem állathatnak, hanem a'Sz. Irásnak chonkítáſával, tóldozáſával, és idegen értelemre-valo chigázáſával.

Igy ír azért *Károlyi* a'Régi Deák Bibliáról: *Mivelhogy a'Pápiſták ama'Bibliára akarnak minket ſzorítani, mellyet* Vulgáta Editzió*nak* nevéznek, *mellyet régen fordítottak vólt, arról-is azért ſzólnunk kell, hogy a'holott az olvasók látangyák a'mi fordításunkat kűlőmbőzni attól, méltán minket ne ſzidalmazhaſsanak. Azt mongyuk azért, hogy e' Bibliának fordításában, nem kötelezzük magunkat a'* Vulgáta Editzió*hoz, az-az, ama'Régi Bibliához: hanem követünk ſok jámbor tu-*

a InPræfa. non longè a' fine.

dós embereket, és azoknak fordítását, a' Hetven Magyarázóknak Görög nyelven-való fordításokat. Vatabluſt, Munſteruſt, Pagninuſt, Tremelliuſt, ki természet szerént való Zsidó fiu volt, és chak most fordította-meg a Bibliát, e mellett sok tudós bölch magyarázókat. Ebben Károlyi meg-mutattya tudatlanságát, és fel-fuvalkodását.

Temérdek Tudatlanság az, hogy máſt akarván vádolni, magát vádollya. Vallyon mi az oka, hogy Károlyi az ő fordításában, azok-közzül a' kiket elő-számlál, eggyiket sem követte éppen; hanem hol eggyiket's hol másikát? Azt kérdem én Károlyitól; Azok, a' kikről emlekezik, minnyájan igazán fordították-e az egész Bibliát, a' vagy nem? Ha igazán: mit válogat benne, mint a' vad kórtvélybe? miért nem követ eggyet? Gondolom hogy ezt tulajdonítttya magának: *Sic volo, sic jubeo, sit pro ratione voluntas.* Ha pedig valamiben miñyájan vétkeztek; ki tötte Károlyit olly hatalmas tudós emberek birájává, hogy ő meg-itéllye az ő fordításával, ki értette légyen jól vagy gonoszúl az Iráſt? A' vagy miért nem jegyezte-fel mindenütt, kit hol követett? és azzal meg-mutatta vólna itéletit. De nem akart egy úton járni, hogy inkább fel ne nyomozhatnák. Mert ha eggyet követett vólna, fel-találhatták vólna hamiſságát: de hogy sok-felé jargalt, azt gondolta, hogy útat veſzt az a' ki utánna igyekezik menni; el-únván mindeniknek könyvét reá-forgatni.

Fel-fualkodás az; hogy, noha nyilván meg-vallya, hogy *a' Vulgáta Editzio, amá' Régi Biblia*, tudni-illik, mellyel régtől-fogva élt az egész Keresztyénség: mindaz-által azt irja, hogy *ő-magát a' hoz nem kötelezi.* De vallyon miért? *Mert*, úgy-mond, *jól-lehet mélto nagy dichéretre a' ki a' Régi Bibliát fordította, és sokat igen szépen fordított: és nem vólna gonosz, ha egy bizonyos Biblia vólna, mellyel élnénk közönséges-képpen, mikor bizonyságot kell elő-hozni, vagy tanitásban, vagy disputálásban.* Jól beszél. és nem chak jó vólna, hanem ugyan szükséges-is: mert fő-képpen a' kőſség, mint értheti a' Tanitók mondáſit, ha külömbözö fordítáſt követnek? Jer tovább: *Mindaz-által kichoda tilthat-meg minket, hogy a kút-főből ne igyunk; az-az, hogy az Ó Testamentom könyvein, a' Zsidó betűt; az Uj Testamentomon, a' Görögöt meg ne tekintsük, ha valami igéknek erejének, vagy jegyzésének jobban végére akarunk menni?* Ez-is tűrhető: és azt senki nem tiltya. *Vagy ki tilthat-meg minket, hogy ne kövessük azt, a' ki jobban és igazban fordította máſnál a' Bibliát?* Attól sem tilt senki: de arról itéletet tenni, ki fordította légyen igazban, nem *Károlyi* dolga, hanem a' közönséges Anyaszentegyházé, ki a' *Vulgáta Editziót* javallotta eleitől-fogva, és most-is azt javallya mindenek-felett. Az-okáért, mi Keresztyének a' hoz kötelezzük magunkat, és nem habozunk ide 's tova, se nem tétovázunk, tudván hogy az Anyaszentegyházé az igaz ítélet.

Az-okáért, a' mit az-után mond *Károlyi*, nem igaz: *Mert*, úgy-mond, *kétség nélkül való dolog, hogy a' Régi Bibliában, sokat nem jól és alkolmatlanúl fordítottak, sokat el-változtattak, sokat meg-chonkitottak, sok helyé sokat adtak hozzája; mint ezt sok példával, és bizonyſággal ez után meg-bizonyittyuk.* Heába pöki markát: mert a' mit elő-hozott, merő gyermekség. és azzal nyilván meg-mutatta, hogy semmi derekas fogyatkozást a' Régi Bibliában nem találhatott: mert ha talált vólna, magát eszes embernek alitván, ollyan aprólékon nem kapdoſott vólna. Jól-lehet azokban sem igazán vádollya a' Régi Bibliát; és heában tördik, midőn azt irja *Méltó-e azért azt mindennél inkább követni, a' ki az Istenébe vagy el-vött, vagy a' hoz adott, vagy azt meg-ferteztette?* mert ezekben semmit a' *Vulgata Editzióra* nem kenhet, még a maga vallása-szerént is. mert, ha *Mélto nagy dichéretre a' ki a Régi Bibliát fordította; hogy ferteztette-meg az Istenét?* A' ki azt chelekeszi, bizony nem nagy dichéretre, hanem inkább nagy gyalázatra és átokra mélto.

Ugyan azon pórázra-való az-is, 'mit utánna vét Károlyi: *És a mit meg-változtattak az Istenében, nem szabad-e követnünk annak helyére állatásában a' nyelvet, mellyen szóllott az Isten Lelke?* Nem tudom, de gondolom, hogy *Károlyi* igen keveset tudott a' Zsidó és Görög nyelvhez: a' vagy hogy közel sem tudott annyit, a' menyit számtalan tudós emberek tudtak, kik a' *Vulgáta Editziót* minden egyéb Deák fordításnál inkább javallották. Az-okáért heába epeskedik, mikor azt mongya: *Kétség-nélkül jobb embernek a' forrásból innya, hogy nem a' folyásból; és nem lehet az emberének ollyan méltoſaga, mint az Istenének.* Jól tudgyuk, hogy az Isten mélto sága nagyobb az emberénél: de azt még eddig meg nem mutatta *Károlyi*, hogy a' Zsidó vagy Görög betű inkább vólna az Istené, hogy sem a' Deák: mert mindeniknek Isten a' fő alkotója, és ő igazgattya az Anyaszentegyházat efféle dolgoknak javal-

lásában és bé-vételében. A'mi a'forrás és folyás hasonlatosságát illeti, nem mindenkor igaz: mert történhetik, hogy minek-utánna a'tiszta forrásból a'vagy kútfőből a'folyás ki-származik, tisztán marad, ha szinte a'forrást az-után fel-zavarják-is, és a'mi az-után abból szivárkozik nem tiszta-is. Így történhetett a'Zidó és Görög Bibliának dolga. És noha elsőben, mikor azokat írták, fogyatkozás nélkül voltak, és a'mit azokból Deákra fordítottak régenten, az-is tiszta és igaz volt, és abban a'tisztaságban és igasságban meg-maradott: mindazáltal az-után meg-zavarodhatott a'Zidó és Görög Biblia, vagy az íróknak tudatlansága 's tunyasága, vagy a'tévelygőknek álnokssága 's gonosssága-miatt: és így, a'kik elhagyván a'régi Deák fordítást a'forrásra sietnek, zavaros vízre találhatnak; a'mint hogy bizonyos, hogy azokon a'nyelveken-való Bibliák sem eggyeznek, és vannak-is alkalmas fogyatkozások azokban; a'mint sok tudós emberek meg-mutatták: jól-lehet azokért nem kell tellyességgel meg-vetni. De mint-hogy erről bévségesen írtak a'mi Doctorink, és Magyar nyelven-is az Esztergami Érsek az ő másodszor ki-nyomtatott Kalauzában (*a*) én arról többet nem szóllok; hanem *Károlyi*nak mondását roszlálom-meg.

a Lib. 2. c. 12. â pag. 123 usque ad pag. 338

VIII. Nem igaz, hogy a'Régi Bibliához sokat adtak, és hogy abban sok töldalék vagyon.

Hallyuk azért mit beszél: *De hogy igaz légyen a mi beszédünk, az mit mondánk a'* Vulgáta Editzióról, *az az, ama'Régi Biblia felől, hogy tudni-illik igen meg veszteglettetett, azt bizonyíttsuk meg. Hogy sokat adtak a'hoz, és abban sok töldalék vagyon, bizonyíttyuk'példákkal.* Elsőben: *Lásd meg Gen. 4. v. 8. Az* Vulgáta Editzióban *így vagyon: Monda Kain Abelnek Mennyünk-ki. Ez pedig,* Menyünk-ki, *ninchen az igaz bötűben; hanem chak így vagyon: Szólla Kain az Abelnek, és mikor vólnának a'mezőn.* Honét tudgya *Károlyi*, hogy az ne volt az igaz bötűben? abból-e, hogy most a'Zidó *textus*ban nem találni? Jeles dolog. Hamar el-felejtette a'mit a'*Jerónimus* Bibliájáról mondott, tudni-illik; hogy, *Annyi időtől-fogva, könnyen meg-veszteglettethetett vólna az íróknak restségek és gond-viseletlenségek-miatt.* ne történhetett-e az meg a Zidó bötűn? Azért sok tudós emberek mögyák, hogy az ki-hagyatott némelly Zidó könyvekből, és azért azokat nem olvasták, se Görögre nem fordították *Aquila, Symmachus*, és *Theodótion*. De hogy régenten benne vólt, abból ki-tetszik, hogy azokat fel-találjuk a'Hetven Magyarázóknál, és a'*Targum Jerosolymitanum*ban. Az-okáért azt írja Sz. *Jerónimus*, hogy *ő-is* fel-találta *a' Samaritánusok Pentateuchusában*. És ha azokat az igéket ki-hadgyuk, úgy tetszik hogy hézagos vagy chonka a'szóllás: mert nem jelenti mit szóllott légyen Kain. Hogy pedig ezeket mondotta légyen Kain, inkább hogy sem egyebeket, meg-értethetjük abból a'mi következett: mert leg-ottan ki-ment Abel Kainnal a'mezőre, és ott meg-öletett tőle. De ha szintén soha nem lött vólna-is a'Zidó bötűbe, holott *Károlyi* a'Hetven Magyarázók fordítását javallya, a'Deákot annak követéséért méltatlan vádolná.

Másodszor, azt veti elő *Károlyi*; hogy, *a' Régi Bibliában, Gen. 31. v. 29.* két ige vagyon (*melly chudálatos*) és *ninchen az igaz Bibliában*. Itt valóban vétkezik *Károlyi*: Mert noha bochánandó vétek, és ta'ám nem *Károlyié*, hanem az iróé, a'vagy a'nyomtatóé, hogy a'harmincz-kettőért, harmincz-eggyet írt; de az nagy vétek, hogy azt egy-általlyában mongya a'Régi Bibliáról, holott nem mindenikben vagyon; és a'mellyel én eltem, abban nem volt, és én sem tőttem a'Magyar Bibliába. Hogy pedig némelly Bibliában találtatott, valamelly írónak tudatlanságából esett: ki, mint-hogy másutt hasonló igéket olvasott, tudni-illik a'Bírák könyvébe (*b*), azt alította, hogy ide-is bé kell írni.

b Judic. 13. 18.

Harmadszor, azt írja: hogy, *Num. 20. v. 6. a' Régi Bibliában egy egész* Vers *vagyon, melly ninch az igaz bötűben; tudni illik: Kiáltának az Istenre, és mondának: Uram Isten, halgasd-meg e'népnek kiáltását, és nyisd-meg nékik a'te kinches házadat, az élő víznek kút-fejét, hogy meg-elégedgyenek, és ne zúgolódgyanak.* Úgy vagyon, hogy ez ninch a'mostani Zidó bötűben, sem a'Hetven Magyarázóknál: de azt, vagy az írók hadták-ki: vagy a'Régi Bibliának fordítója magyarázat-képpen írta oda, mivelhogy bizonyos, hogy Moyses és Aaron imádkoztak, és ez igék igen illenek, és semmi hamisságot nem foglalnak magokban; a'mint akár-ki-is észébe veheti. Az-is hihető, hogy némelly könyvekben találtattak azok az igék, és azokból fordította a'*Vulgáta Editzió*nak szerzője: mert a'*Gótusok* Bibliájában-is megvannak, a'mint *Joannes Mariána* írja (*c*).

c In Scholiis in eum locum.

Negyed-

Negyedszer: emlekezik *Károlyi* némelly kőnyveknek tóldásiról: de el-halgatta azoknak nagyobb részét. És ő-maga meg-menti a'Régi Bibliát; azt irván, hogy némellyek azok-közzűl meg-vannak a'Gőrög Bibliában, mellyet ő meg nem vethet: én azont mondom a'többiről-is. *A'Judit kőnyvébe, 48. versét* mond, *és egyéb kőnyvekben-is, hogy a' Görög bőtűben nem találni*: de nem irja-meg, mellyek azok. Az Esdras harmadik és negyedik kőnyveivel, nem tudom mit akar. mert a' *Vulgáta Editzió*ban, azok nem számláltatnak a'szent kőnyvek-közzé, hanem a' rend-kivűl helyheztettek.

Ötödszőr: Az Uj Testamentomból-is egy helyt hoz-elő, és azt irja; hogy, *A' Romába irt levélnek cap. 4 vers. 2 így vagyon a' Régi Bibliában: Ha Abraham meg-igazúlt az törvénynek chelekedetiből. De az igaz bőtűbe chak így vagyon. Ha Abraham az chelekedetekből igazúlt-meg.* Jól vagyon. Tahát a'Régi Biblia az igaz bőtű: mert szórúl szóra úgy olvasom az én Bibliámban, és úgy-is fordítom. Az-okáért *Károlyi* a'kákán-is chomót keres. Ha néki más kőnyve vólt, arról nem tehetek.

XI. Nem igaz, hogy a' Régi Bíblia Fordítója sokat el-lopott, és el-hagyott az igaz bőtűből.

Ezek-után, lopóvá akarja tenni *Károlyi* a'Régi Bibliát, és imigyen beszél: *Hogy pedig sokat el-loptak, és el-hadtak benne, az-is nyilván vagyon.* Ezt pedig négy példával bizonyíttya.

Első: *Gen. 9. v. 6. így vagyon: A'ki az ember vérét ki-ontandgya, ki-ontassék annak vére. el-hadták azt*; ember-által: *az pedig igen szűkséges czikkely.* Nē mongya meg *Károlyi*, miért olly igen szűkséges az a'czikkely: mert kűnyű lőtt vólna kezében kapni a'dolgot. és a'kik a'Zidó bőtűt jobban értik *Károlyi*nál, nem láttyák azt a'szűkséget. *Cornelius a'Lapide*, így ír felőle: *Zidóúl így vagyon: Dam haadam baadam. melly Deákúl annyit tenne: Sanguinē hominis in homine*, az-az, Az ember vérét az emberben. Ez utólso igét, *az emberben*, kűlőmben magyarázzák némellyek. A'Hetven Magyarázók imigyen fordították: *Az ember véreért ki-ontatik az ő vére*; *Pro hominis sanguine fundetur sanguis illius.* Oleaster: *In homine, id est. per hominem*, az-az, ember-által. Cajetánus: Az ember boszszúságára és gyalázattyára; *in hominis injuriam & contumeliam.* Abulensis leg-nyilvábban: *In homine, id est, intra hominem, vel in homine existentem sanguinem*; az-az, melly az emberben vagyon; *ut sit Pleonasmus: quem proinde noster Interpres tacuit & omisit.* Azért, semmi szűkség arra nem vólt, és úgy hadta-el a' mi Fordítónk. Mert ha oda tőtte vólna, így fordította vólna: *A'ki az ember vérét ki-ontandgya, melly az emberben vagyon.* Látni-való dolog pedig, hogy ez a'czikkely nem szűkséges: mert a'ki ember vért ont, azt ontya a'melly az emberben vagyon.

Második: *Matt. 9, 13. így vagyon: Nem jőttem hívni az igazakat, hanem a' bűnősőket el-hadták ezt*, penitentziára. Úgy vagyon, hogy némelly Gőrög kőnyvekben fel-találtatik az az íge, sőt némelly Deákokban-is: de nem mindenikben. mert Sz. *Jerónimus* nem emlekezik róla, noha ő a' Deákkal szorgalmatoson egybe-vetette a'Gőrögöt, és a'Gőrögből hozta helyére a'Deákot. De mi kárt vallunk benne, ha ott ninch az az íge: holott az az Irás, nem az igazak, hanem a'bűnősők hívásáról szóll. Az pedig nem egyébről értetik, hanem a' penitēntziára-valo hívásról. mivelhogy a' bűnősőknek szűkséges a'penitentzia, nē az igazaknak; a'mint Urunk ott az orvosnak példájából meg-mutatta. De hálá Istenēk, hogy az Ujító atyafiaknak egyszer meg-tetszett a'*Penitentziá*nak neve, mert egyébha azt nem igen kedvellették. És noha *Károlyi* a'*Vulgáta Editzio*-ellē vítattya a'penitentziát: mindaz-által, a'hol azt nyilván a'Bibliában kellett vólna tenni, gyakorta el-hadta, és *Meg-téresst* tőtt helyébe. chak a'Sz. *Máte* Evangeliomában-is, hatszor változtatta-el a'*Penitentzia* nevet (*a*) *Meg-téresre*.

(*a*) Matt. 3, 2, 11. c. 4, 17. c. 11, 20. 21. c. 12, 41.

Harmadik: *1. Ioā. 5, 13. így vagyō: Ezeket irom néktek, hogy meg-tudgyátok hogy őrők életetek vagyon, kik hisztek az Isten Fiának nevébē. Az igaz bőtűben pedig így vagyon: Ezeket irom néktek, kik hisztek az Istē Fiának nevében, hogy meg-tudgyátok hogy őrők életetek vagyon, és hogy hidgyetek az Isten Fiának nevében.* Erre azt mondom, hogy a' Deák bőtű nem chonka, hanē a'Gőrög bévelkődik, a'mint *Erasmus*-is gyanakodik felőle, kinek az Ujító atyafiak sokat tulajdonítnak. Mert holott meg vagyon irva, *kik hisztek az Isten Fiának nevében*: nem szűkség utánna vetni; *hogy hidgyetek az Isten Fiának nevében*: mert nem szűkség arra az intés, a'mit már az-előtt meg-chelekedtek.

Negyedik: *Rom. 11, 6. Egy egész sententziát loptak-el: Ha chelekedetből, tahát im-*

már nem kegyelem; és a' chelekedet nẽ vólna chelekedet. Erre azt felelem; hogy az a' mondás meg-vagyon a' Gŏrŏg bŏtűben, és meg-is magyarázza *Theofilactus*: de azon-kivűl ſenki nem emlekezik felőle, ſem *Orígenes*, ſem Arany-ſzáju Sz. *János*, ſem Sz. *Ambrús*, ſem egyéb magyarázók: de még Sz. *Agoſton* ſem, ki a' mi bŏtűnk-ſzerént él a' Sz. *Pál* mondáſával (*a*). Sőt *Erasmus*-is, a' kinek nagy hitele vagyon az Ujítóknál, meg-veti azt a' nem ſzükſéges tóldalékot.

a Lib. 2. de Bono perſever. c. 18.

Ezeket imígyen fejezi-bé *Károlyi*: *Ha annak-okáért nem ſzabad ſemmit az Iſténéhez adni, és abban él-lopni, mi-képpen ŏmaga azt erőſsen meg-tíltotta: tahát minden kétſég-nélkűl fölőtte igen vétkezett az Iſten-ellen, a' ki e' tóldalékokat adta az Iſténéhez, és a' ki azokat el-lopta a' mellyekről ſzóllunk, akár* Jerónymus *dolga légyen ez, akár-kié. Es mi-képpen a' fejedelmek levelének méltoſága el-vész, ha a' hoz valamit adnak, vagy el-vésznek benne: azon képpen a' Bibliának méltoſágának gyalázattyára chelekedték ezt, valakik chelekedték.* Ezt reánk nem adod jó *Károlyi* bátyám: vára-ok-nélkűl vádolſz bennűnket. De várakozzál egy-keveſsé, és valóbá nyakadba rántom: mert inkább illik hozzád a' galléros felső ruhánál; és chak azon neved léſzen, a' mellyet magad válaſztottál.

XII. Heába vádollya Károlyi *a' Régi Bibliát hogy homályos, és nem tudhatni mit akar.*

Elébb mégyen *Károlyi*, és imígyen beſzél: *Annak fölőtte ſokat úgy fordítottak, hogy az ember nem tudhattya michoda. Mint* Joël. 2, 13. *Convertimini ad Dominum quia benignus eſt, & præſtabilis ſuper malitia. Michoda ez*: Præſtabilis ſuper malitia? *Pſal.* 67, 14. (nẽ 76.) *Si dormiatis inter medios cleros, pennæ columbæ deargentatæ, & poſteriora dorſi ejus in pallore auri: Ezt ſẽ tudhattya ember mit akar. Pſal.* 109, 3. *Tecum principium in die virtutis tuæ*, &c. *Ez is ollyan mint egy meſe.* Őrőmeſt megvallyuk, hogy nem kűnyű a' Sz. Irást meg-érteni, a' mint maga az Irás nyilván jelenti (*b*); és *Károlyi*-is nyilván megvallya (*c*): de azt ſem tagadgyuk, hogy ſzükſéges értelmét vehettyük az Anya-ſzentegyház-béli Iſten-félő és túdós Tanítók magyarázaſából, fő-képpen ha alázatoſsan meg-iſmérjük kichiny-vóltunkat. Mellyet ha *Károlyi* meg-chelekedett vólna, és, a' mint ez ellen-mondáſokat *Kalvinus*ból és *Kemnitius*ból kiſzedte, úgy forgatta vólna a' Kereſztyén Doctorok iráſit: meg-értheté vólna, mit akart a' Szent Lélek az elő-hozott mondáſokkal. Az-okáért a' Joël mondáſát, így magyarázhattyuk: *Felyűl-hallado a' gonoſságot*; a' vagy, Igen meg-engedő a' gonoſságot. De mint-hogy *Károlyi* chak a' Deák bŏtűt hozta-elő: én-is Deákúl felelek-meg néki *Cornelius a Lapide* kőnyvéből; ki azt, úgy-mint fő Deák ſzólláſt, dichéri: (*d*) *Nota hic latinitatem, imò elegantiam noſtri Interpretis. Nam*, Præſtabilis ſuper malitia, *Latinè ad verbum idẽ eſt, quod præſtans, vel qui præſtat, excellit, & eminet malitiæ, hoc eſt, iræ ac vindictæ, qui major & melior eſt malitiâ, nec ſinit ſe ab eâ vinci ac regi, ſed eam ipſe ut dominus vincit & regit. Ita Ribera. Ira enim eſt quaſi fera tigris, & quaſi indomabilis leæna: quis enim hominum furens irâ & cholerâ, eam domet & regat? Ira ergo dominatur irato, eiq; habenas rationis & imperii excutit, imò verò eum quaſi mancipium ſibi ſervire & obſequi facit. Deus autem tam potens, tam ſanctus, tam manſuetus eſt, ut iræ ac vindictæ ſuæ ad nutum imperet: tam præſtans & excellens eſt ejus bonitas, ut omnem malitiam tam culpæ, quam pœnæ peccatoribus decretæ, omnem vindictæ cupidinem, omnem puniendi ſententiam in eos latam, ſi pœniteant, mox revocet, & deleat. Porrò,* præſtabilis, *Latinis idem eſſe quod præſtans, excellens, eximium, patet ex Cicerone lib. de Amicitia, ubi ait*: Nihil amicitiâ præſtabilius eſſe putetis. *Et lib. 2. de Natura Deorum*: Nil melius mundo, nihil præſtabilius, nihil pulchrius. *Et lib. 2. de Orat.* Sumendæ autem res ſunt aut magnitudine præſtabiles. *Et Gellius*: Chilo, *ait*, præſtabilis homo ſapientiæ. *Sic Deus* præſtabilis, *id eſt, præcellentis, eminentis, & tranſcendentis eſt miſericordia, quæ oritur partim ex ejus celſitudine, & magnitudine animi immenſa, partim ex infinita ejus bonitate. Boni enim viri proprium eſt, ait Plato, opus ſuum non deſtruere, ſed perficere. perficitur autem pœnitentia, ex parte deſtructi; & remiſsione, ex parte* Dei. Ezekből meg-értheti a' ki Deákúl túd, mit tészen a' *Præſtabilis ſuper malitia.*

d in c. 2. Ioel v. 13.

A' mi a' Másik mondáſt illeti, melyről azt irja *Károlyi*, hogy, *Nem tudhattya ember mit akar*: azt mondom, hogy a' Deák Fordítót méltán nem vádolhattya: mert a' ſzerént, a' mint a' Gŏrŏg bŏtűbẽ találta, igazán fordította. És noha az a' mondás a' Deákban igen homályos: mindaz-által a' Zidó's a' Gŏrŏg bŏtűbẽ ſem igen világos.

b 2. Pet. 3, 16.

c In cap. Numer. 21, 21.

sőt még a' *Kalvinus* fordítása-is valóban homályos. mert Deákúl így fordította: *Si dormiſtis inter medias ollas, eritis ſicut pennæ columbæ, quæ tecta eſt argento, & cujus alæ tectæ ſunt flavo auro.* Mellyel nem szintén eggyez a' *Károlyi* Magyar-fordítása, melly imigyen vagyon: *Jól-lehet a' kormos fazekak-között ültetek, mindaz-által lésztek haſonlatoſok az ezüſtül tündöklő galambnak ſzárnyához, vagy a' melynek ſzárnyai haſonlatoſok a' ſárga aranyhoz.* És ez-is, noha sok toldálsal ment véghez, mindaz-által nem olly világos hogy akár-ki-is könnyen meg-értse. En a' *Vulgáta Editzio* szerént, imigyen fordítottam: *Ha a' ſorſok között aluſztok, a' galamb ezüſtös tollai: és a' háta vége arany-ſzínű ſárga.* melynek a' Szent Atyákból és Doktorokból, imillyen értelme lehet: Tí Tanítók, és az Anyaszentegyháznak Doctori, ha a' két sors a' vagy örökség-között maradtok, tudni-illik, a' menyei és földi-között, úgy hogy a' míg e' világon éltek, né tellyeſséggel legyetek foglalatoſok a' testi dolgokban, se tellyeſséggel a' lelkiekben, az-az, se ne-mindenkor munkálkodgyatok, se ne-mindenkor elmélkedgyetek, hanem közép-aránt maradtok, és hol eggyikét 's hol a' másikát követitek: az Anyaszentegyház haſonló lészen az igen szép galambhoz, melynek szárnyai fénylenek mint az ezüst, és a' hátúllya tündöklik mint a' sárga arany. Ugyan-is az Anyaszentegyháznak akkor vagyon nagy előmenetele, és lelki gyarapodása, midőn a' Tanítók a' középső határban a' vagy sorsban maradnak; és néha az elmélkedés által az Istenhez emelkednek, néha ismég a' szeretetnek chelekedeti-által felebarátty okhoz hajolnak, és azok üdvösségeért munkálkodnak. Illy értelme-is lehet: Hatí Tanítók, kik az Úr igéjét hirdetitek, aluſztok, vagy meg-nyugodtok az Ó és Új Testamentom-között, bé-vévén az Istétől hirdettetett igaſságot az Apoſtolok és Próféták-által: a' Galambnak tollai, az Anyaszentegyháznak hiti, és érkölche, ezüſtösök lésznek a' tiszta bölcheség-által; és aranyosok, a' buzgo szeretet-által. Mert, hogy a' két sorson a' két Testamentomot kelleſsék érteni, egyenlő-képpen mongyák a' Görög és Deák magyarázók, Sz. *Agoſton*, Sz. *Jerónimus*, *Teodorétus*, *Euthymius*, &c. És nem ok-nélkül: mert a' Sz. írás, az Ó és Új Testamentom, az Anyaszentegyház örökſége és része, a' vagy sorsa. Hogy-ha pedig a' *Sorſon*, határt értünk-is Sz. *Jerónimuſsal*, úgy-is jól érthettyük a' két Testamentomot: mert azoknak határi-kivül nem szabad menni, hanem ha az igaſságnak ősvényit el akarjuk hagyni. Végezetre, így-is magyarázhattyuk Sz. *Agoſtonnal*: Ha a' két-féle bóldogság-között aluſztok, az-az, meg-haltok, a' földi bóldogságot megvetvén, és az örökké-valo menyet kívánván, akkor lésznek a' galamb tollai ezüſtösök. mert midőn a' Tanítók hóltig abban maradnak, hogy a' földi bóldogságot meg-útállyák, és a' menyeit kívánnyák 's remélik, és úgy nyugoſznak-el a' halál-után; az Anyaszentegyház híre, mint ezüſt és arany tollakon mindenütt röpül, mindenütt díchértetik, és fel-magaſztaltatik.

A' Harmadik mondásnak sem tagadhatom homályos-vóltát: De menyivel világosb az Ujítók fordítása? A' *Kalviniſták* Deákúl igy fordították: *Populus tuus ſpontaneus in die exercitus tui in ſplendoribus ſanctitatis: ex utero & ab aurora tibi ros nativitatis tuæ.* Károlyi pedig: *Az te néped szabad akarattya-szerént, a' te ſeregednek muſtrálaſának napjan jelen léſzen te-néked ſzentséges öltözetekkel: Az ő méhétől-fogva, hajnaltól-fogva jelen léſzen néked az te iſiaidnak harmattya.* Értse, a' ki értheti magyarázát-nélkül. én chak azt látom, hogy mind a' Deák's mind a' Magyar igen eggyeznek abban, hogy valóban homályoſon fordították, és nem tudom ha eggyik-is értette a' mondást, mert igen távúl estek egymástól a' fordításban. A' mi fordításunk imez: *Te-veled az elsőség a' te erődnek napján a' ſzentek fényeſségiben: méhemből a' hajnali chillag-előtt ſzültelek téged.* Melly mondásnak szép magyarázattya vagyon. Azt mondotta vólt az-előtt *David* a' Meſsiásról: *Uralkodgyál a' te ellenségidnek közepette.* mellyet e' mostani időről kell érteni, midőn a' Krístus országa sok ellenségektől ostromlattatik. Az-után megmongya, mi következik azokra az utólsó ítélet napján, midőn a' Krístusnak mindé ellenségi sámolyúl vettetnek az ő lábai alá: *Te-veled*, úgy-mond, *az elsőség a' te erődnek napján*; az-az, Veled léſzen a' nyilván-valo fejedelemség: akkor mindeneknél tudva léſzen; hogy tied az ország, és chak nálad vagyon az igaz fejedelemség. *A' te erődnek napján*; tudni-illik; az utólso napon, midőn a' te erőd és hatalmad meg-indíttya az egeket, a' napot meg-homályoſíttya, a' földet meg-rázza, a' ha-

lottakát fel-támasztya, és mindeneket a' te itélő széked elébe viszen. *A' szentek fényességében*; az az, midőn környül-vetetel a' te szenteidtől, kik minnyájan úgy fognak-fényleni mint a' Nap. *Méhemből a' hajnali chillag-előtt szűltelek téged*; az-az, azért lészen olly nagy fejedelemséged, mert én Mindenhato Atya Istenszűltelek téged. nem semiből teremtettelek, mint egyéb állatokat, hanem méhemből szűltelek, mint természet-szerént-valo fiamat, ki egy vagy velem állatodban és hatalmasságodban: és az a' hajnali chillag-előtt lőtt, minek-előtte a' chillagokat alkottam, minden teremtett-állat 's minden idő-előtt. Ez a' Sz. Atyáknak kőzönséges magyarázattya, Sz. *Jeronymusé*, Arany-szájú Sz. *Jánosé*, Sz. *Agostoné*, *Theodóruſé*, *Euthymiusé*, és egyebeké-is. Inét akár-ki-is meg-értheti, minémű hasznos légyen a' Sz. Atyák magyarazáttyát követni a' Sz. Irásban: kik az Isten ajándékából, nagy mély és homályos mondásokat-is szép magyarán meg-magyaráztanak.

XIII. Nem igaz, hogy a' Régi Bibliában el-változtatott az igaz bötű.

Még-is vádollya *Károlyi* a' kőzönséges Deák fordítást, és azt irja; hogy, *Sokat mindenestől a' Régi Bibliában el-változtattak. Mint Iudic. 11, 2. Non potes esse heres, quia ex adultera matre natus es. maga nem úgy vagyon, hanem,* ex altera matre. *Psal. 132,* (nálunk 131) *15. Viduæ ejus benedicam. maga* victui *vólna. Apoc. 22, 14. Beati qui lavant stolas suas in sanguine agni. maga az bötűben így vagyon*: Beati qui servant mandata ejus. Ez-aránt-is patvarkodik *Károlyi*, és nem tudgya mit mond. Mert az Első mondást, az én Bibliámban úgy olvasom a' mint *Károlyi* kívánnya, és úgy-is fordítottam: *Nem lehetsz örökös az atyánk házában: mert más anyától szűlettél.* De ha úgy vólna-is, a' mint *Károlyi* beszél; mit nyerne véle? Bizonyos az, hogy a' Hetven Magyarázók úgy fordították; és az Irás ugyan ottan, a' Jefte annyát, a' kiről azt mondották az attyafiai, *Kurva-aszszony*nak nevezi, vagy parázznának.

A' Másik mondásra, azt felelem rövideden; hogy a' Deák igazán fordította a' mit a' Görög bötűben talált: abban pedig χήρα vólt, az-az, *vidua*, vagy özvegy. És nem chak a' régi Deák fordító olvasta azt a' Görögbe, hanem a' Sz. Atyákis, *Hilárius*, *Ambrús*, *Agoston*, Arany-szájú Sz. *János*, *Prosper*, *Cassiodórus*, és egyebek. Sőt Sz. *Hilárius* mind a' két fordításról emlekezik, és azt mongya; hogy jobb a' mienk, és hogy úgy vólt fordítva a' Görögben Krisztus Urunk szűletése-előtt-is. A' Zidó bötűben, úgy vagyon hogy nem *özvegy*, hanem, *vadászás*, vagy *eledel* vagyon, melly Görögül θήρα; és igen közel jár, chak egy bötűnek elváltoztatásával a' másik igéhez, a' melly *özvegyet* tészen. Az-okáért, a' vagy hogy a' Hetven Magyarázók úgy olvasták a' mint mi, és a' Zidó bötűben esett a' változás, a' mint Sz. *Hilárius* jelenti: a' vagy pedig az irók tudatlanságából esett a' Görög bötűben változás; melly igen könnyen meg-lehetett egy bötűvel, a' mint Sz. *Jerónymus* alíttya. De az értelemben kevés külömbség vagyon: mert mind a' két ige azt jelenti, hogy nagy bévség lészen az Isten várasában. És minthogy régi szokás, hogy a' szerént olvasák, a' mint a' mi bötünk tartya, a' mint Sz. *Jerónymus* is mongya: nem kell meg-változtatni a' mostani túdákos Ujítók kedvéért.

A' Harmadik mondás, sok Görög könyvekben úgy vagyon a' mint *Károlyi* mongya: de *Tacitus Zegerus* azt irja, hogy olly Görög könyvek-is találtatnak, mellyekben a' mi fordításunk-is vagyon. Ha azért a' mi fordítónknak ollyan könyve vólt, nem vádolhatni méltán. De azt-is mondom, hogy az értelem nem igen külömböz: mert bizonyos dolog, hogy külömben meg nem tartya ember az Isten parancholatit, hanem-ha bűneiből kitisztúl, vagy meg-mossa ruháját az Isten bárányának vérében: és viszontag, a' ki az Istennek parancholattyát meg-tartya, annak köntöse meg-mosattatott az Isten bárányának vérében.

XIV. Nem igaz hogy a' Régi Bibliát a' Pápai tudományhoz szabták.

Még egy vádoláſt tészen *Károlyi*, melly a' többinél sem igazb sem színyesb. *Ezeknek-fölötte*, úgymond, *sok helyen a' Régi Bibliát az Pápai tudomány-mellé szabták. Mint, Gen. 3, 15. hogy a' Mariának közbejárását, és segétségül-valo hivását bizonyithassák, így vesztegették-meg a' bötűt: Ipsa conteret caput serpentis. maga nem* ipsa, *hanem* ipsum *vagyon az igaz bötűben. Genes. 14, 18. Obtulit Melchisedech panem & vinum. maga* protulit *vólna. De úgy fordittyák, hogy a' Misében-valo áldozatot bi-*

zonyit-

zonyíthassák Ioan: 14, 26. *Spiritus sanctus* suggeret quæcunque dixero. maga, nem dixero, hanem dixi vagyon a' bötűben. De így fordíttyák, hogy azzal bizonyíttsák az ő Conciliomoknak végezését Isten lelkének tudományának lenni. Ezek hamis vádolások, és Károlyinak káromlási. Az Első mondásról, máfutt bévségesen írok, és meg-mutatom az Ujítóknak méltatlan panaszát. Most rövideden azt mondom; hogy azt a'mondást három-képpen-is olvasák: Először, a'Zidó bötű-szerént, imigyen: *Ipsum, scilicet semen.* és úgy olvasa Sz. *Leo*, és *Lipomanus*. Másodszor: *Ipse, scilicet homo Christus*; a'Hetven Magzarázóknak, és a'Kaldæusnak bötűjeszerént. Harmadszor: *Ipsa*, a'mint közönségesen találjuk a'Deák könyvekben. és úgy olvasták a'Régi Sz. Atyák, Sz. *Agoston*, Arany-száju Sz. *János*, Sz. *Ambrus*, Sz. *Gergely*, *Beda*, *Alcuinus*, Sz. *Bernárd*, *Encherius*, *Rupertus*, és többen. Sőt még a'Zidó könyvek-közzül-is találtatott, a'melyben a'mi fordításunk-szerént, *ipsa* vagyon. Holott azt vedd eszedbe, hogy mindenik igaz: Mert Szűz Mária, az ő magva-által, az-az, az ő Sz. Fia-által rontotta-meg a'kígyo fejét; és a'Krístus Jésus, ő-maga-által, noha a'Mariának magva volt. E' mondásból pedig, mi nem a'Szűz Maria segétségül-valo hívását bizonyíttyuk, hanem az ő nagy méltoságát minden Szentek-fölött: kiket, noha segétségül hívunk, mindazáltal nem mongyuk, hogy ők úgy meg-rontották a'kígyo fejét, mint a'Szűz Maria, sem ő-rólok azt a'mondást nem magyarázzuk. De erről, a'mint mondám, bévebben máfutt.

A'Másik mondásra, Elsőben azt mondom: hogy *Károlyi* külömböz, nem chak a'mi igaz bötűnktől, hanem a'*Tiguritól*-is. Másodszor, hogy hamisan vádollya a'mi Bibliánkat: mert abban ninchen az *obtulit*, hanem *protulit*, a'mint ő kívánnya, *proferens panem & vinum*. Azért *Károlyi* ismég el-vetette a'sulykot; és azt érdemli, hogy igaz mondását se hidgyék. De a'kár-mint olvasuk; bizonyos dolog, hogy abból a'mondásból igen nyilván meg-bizonyodik a'mitől *Károlyi* fél. Mert *Melkisedek*, nem azért hozta-elő a'kenyeret és a'bort, hogy azzal az *Abrahám* vitézit taplálná. mert azok már jól laktak vólt a'prédával, a'mint ő-maga jelenti *Abrahám* (*a*): hanem más okból, a'mint az Irás jelenti (*b*): *Mert a'Fölséges Isten papja vala.* Mint-ha azt mondotta vólna: Elő-hozta a'kenyeret és a'bort az áldozatra, mivelhogy Pap vólt, kinek tulajdon tiszti az áldozás. Másodszor: Mert Sz. *Dávid* (*c*), és Sz. *Pál* (*d*), emlekeznek a'*Melkisedek* papságáról. Az-okáért leni kellett valami áldozattyának, melynélkül nem lehet a'papság. De sohúlt másutt ninch írva, hogy *Melkisedek* áldozatot tött vólna, sem annak módgyát és rendit nem olvasuk, hanem chak e'helyen. Tahát itt azért hozta-elő a'kenyeret és a'bort, hogy azokat áldozatúl mutatná-bé az Istennek; és az vólt ő-néki szokása, hogy kenyérrel és borral áldoznék. Harmadszor: Mert a'régi *Rabbinusok* is, kikről emlekezik *Galatinus* (*e*), és *Genebrardus* (*f*), úgy olvasák: *Kenyeret és bort áldozék*. Negyedszer: Mert Sz. *Pál* (*g*), ellen ébe-veti a'*Melkisedek* áldozattyát az *Aaron* áldozattyának; és azt mongya, hogy Krístus Urunk, nem *Aaron*, hanem *Melkisedek* rendi-szerént-valo Pap vólt. Az *Aaron* rendiből-valo Papok pedig, minden-féle állatokkal áldoztak: Tahát *Melkisedek* nem azokat áldozta, sem valami véres áldozatot, hanem vér-nélkül valo kenyeret és bort. És ez közönségesen a'Sz. Atyák itélete, Sz. *Irenæusé*, Sz. *Cypriánusé*, Sz. *Agostoné*, Sz. *Ierónymusé*, Sz. *Ambrúsé*, *Theodorétusé*, *Eusébiusé*, és egyebeke, kiket fel-találsz *Bellarminusnál* (*h*)

Innét ki-retszik, hogy az Szent Mise igaz áldozat; és hogy a'Krístus nem chak a'kereszttfán áldozott, hanem a'Vég-vachorán-is; és hogy az Oltári-szentség nem chak szentség, hanem áldozat-is: mint-hogy mind *Dávid*, 's mind Sz. *Pál*, a'Krístust, *Melkisedek* és nem *Aaron* rendin-valo Papnak nevezik. Olyan pedig ő nem vólt a'kereszttfán, mert ott véres áldozattal áldozott, mellyért inkább mondattatott vólna *Aaron* rendi-szerént-valo Papnak: Tahát *Melkisedek* rendi-szerént-valo Pap vólt a'Vég-vachorán, midőn az Oltári-szentségben magát kenyér és bor szine-alatt áldozta az Istennek, a'mint a'Szent Atyák tanittyák.

Holott azt-is vedd eszedbe, hogy *Melkisedek* a'kenyeret 's a'bort, elsőbé az Urnak be-mutatta áldozatúl, tudni-illik, egy részét a'kenyérnek meg-égetvén, és a'bornak egy részét ki-öntvén, hálát adván az Istennek az *Abrahám* győzedelméért: a'többit pedig közlötte eledelűl és italúl az *Abrahám* vitézivel. mert az vólt szokás a'hálá-adó áldozatban: Hasonló-képpen Krístus Urunk a'Vég-va-

c Psal. m 109, 4.
d Hebr. 7, 17.
e Lib. 10. de Arcanis Catholicæ veritatis.
f In Chronologia in Melchisedech.
g Hebr. 7.
h Lib. 1. de Missa, c. 6.

chorán meg-áldozta a' kenyeret és bort, meg-ſzentelvén és az ő Szent teſtévé és vérévé változtatván: és azokat eledelül és italúl az Apoſtoloknak adta, és meg-parancholta, hogy ők-is haſonló-képpen áldoznák. Az-okáért amaz ígék, *Mert a' Fölſéges Iſtennek Papja vala*; a' mondáſnak első réſzéhez tartoznak a' tizen-nyólczadik vershez, nem a' következendőhöz a' tizen-kilenczedikhez, a' mint az Ujítók chigázni akarják; melly ki-tetſzik a' Zidó, Görög, Kaldæus, és Deák bötűből. és az-okáért meg-chalatkoznak az Ujítók azt mondván, hogy *Melkiſedek* chak azért mondatik itten Papnak, hogy *Abrahámot* meg-áldotta; a' mint valoſágoſon meg-bizonittya *Cornelius a' Lapide*, in c. 14. Gen. v. 18.

A' Harmadik mondás, a' Görög bötűben úgy találtatik a' mint *Károlyi* mongya: de Sz. *Agoſton*, és több régi *Doctorok* úgy olvaſták, a' mint a' *Vulgata Editzio*. És mind egy az értelme. Mert mi ſem mongyuk, hogy Urunk chak következendő időről ſzóllott vólna, és hogy a' mikor el-jőne a' Szent Lélek, meg-ſugallaná nékik a' miket akkor módando vólna nékik: hanem azon időről-is, a' mikor azt mondotta nékik. Mint-ha azt mondotta vólna: A' miket mondottam, mondok, és mondando vagyok e' moſtani utólſo beſzédemben, moſt nem értitek; hanem, mikor el-jő a' Szent Lélek, eſzetekbe juttattya, és meg-magyarázza néktek. Az-okáért meg-bochátſa *Károlyi*: mert mi nem chak e' mondásban helyheztettyük a' Szent *Conciliomok* végezéſinek méltoſágát, hanem más világos és meg-vethetetlen bizonyſáginк-is vannak, a' mint *Bellarminuſnál* fel-találod (a).

a Lib. de Conciliis.

Ezekből ki-tetſzik, melly mód-nélkül fejezi-bé panaſzát *Károlyi*, imigyen írván: *Mind ezekből meg-tetſzik, hogy oknélkül akarnak minket a' Régi Bibliához kötelezni, mellyet* Vulgáta Editzionak *nevéznek, és méltatlanúl tötték a'* Tridentomi Concilиom*ban ez végezéſt, hogy ſemmiben el ne távozzunk attól a' Bibliától.* Ki hajó leiki-iſmérettel akart vólna ſzóllani, azt kellett vólna mondani, hogy nem ők-nélkül kötelezi a' Romai Anyaſzentegyház a' híveket a' *Vulgáta Editzióhoz*, holott abban ſemmi derék fogyatkozáſt nem találnak az Ellenkező atyafiak; és nem illik attól el-távoznunk. És hogy ellenſéginktől-is bizonyſágot vegyünk, *Conradus Pellicanus Calviniſta*, a' mi Zóltárunk könyvéről azt irja: *Tantâ dexteritate, eruditione, & fide, Hebraico, quo ad ſenſum, concordare deprehendimus Vulgatam editionem Pſalterii, ut eruditiſſimũ, pariterq; puriſſimum, & verè prophetali ſpiritu præditum fuiſſe interpretẽ Græcum & Latinum non dubitem, quamquam alicubi diſsentiant à punctis Hebraicis, quibus nunc Judæi utuntur; quæ olim non fuiſſe ſimilia, ambigere cogor, & quarumdam litterarum mutationem factam ſuſpicio ſit conferentibus ſingula diligenter.*

XV. Károlyi nem jól forditotta a' Bibliát, hanem új Bibliát koholt a' maga fejétől.

Mind ezeket a' mód-nélkül-valo vádoláſokat könnyebben ſzenvedhetnők, ha fedhetetlen embertől ſzármaztak vólna: de az tellyeſséggel tűrhetetlen, hogy *Károlyi Gáſpártól* eredtek, ki a' Bibliát úgy rorditotta Magyarúl, hogy roſzſzabban, és hamisban akarva-is alig fordíthatta vólna. És hogy hamis fordítáſát könnyebben el-paláſtolhatná, fondamétomúl azt vetette; hogy, *Mindennek, a' ki a'* Vulgáta Editzió*val nem akar élni, és azt nem akarja olvaſni; ſzabadſága légyen azzal élni, és azt olvaſni, az melly néki inkább tetſzik, és láttatik igaznak lenni.* Ez ſemmi nem egyéb, hanem minden útálatos tévelygéſre-valo út-nyitás. Mert bizonyos dolog, hogy a' Bibliát hamiſſan fordíthatni, és gonoſz eretnekſégekre chigázhatni. Az-okáért, ha ſzabad azt olvaſni mindennek az ő tetſzéſe-ſzerént, ottan azt követheti a' mit abban talál, és a' mit abból tanúl: fő-képpen mint-hogy kevéſnek vagyon olly elméje, hogy az igazat a' hamiſtól meg-tudgya válaſztani. És hogy példáúl azt hozzam-elő, a' mit *Károlyi* méltatlanúl fog a' *Vulgáta Editzióra*; ha ſzabadſág vagyon annak olvaſáſára, abból a' Pápiſtáſágot tanúllya-meg ember, (mint-hogy a' Pápa tudománya-mellé ſzabatott, a' *Károlyi* vélekedéſe-ſzerént,) és a' Kalviniſták tanitáſát meg-veti. Javallya-e ezt *Károlyi*? Nē itélē. Tahát vallya-meg, hogy méltatlanúl ád ſzabadſágot akár-mi Bibliának olvaſáſára, chak hogy teſsék az embereknek.

Továbbá, mint-hogy *Károlyi* azt-is mongya: hogy, *Chak azt a' tudományt kell bé vennünk, melly a' Profétáké és Apoſtoloké tudományával eggyez. Valamelly pedig nem eggyez, akár-kié légyen az a' tudomány*, &c. *ſemmi-képpen nem igaz, és azt bé nem kell vennünk*; *mint a' Szent Pál*

mongya:

mongya: *Ha az Istennek Angyalamáſt predikállana, légyen átkozott. Nem kéll tahát mi-nékünk vakmerő-képpen minden tudományt bé-vennünk mihelt azt valaki az ő ſzájából ki-bocháttya* (a' vagy pennájával meg-irja:) *hanem meg kell próbálni, és a' Próféták 's az Apoſtolok iráſa-mellé vetni, mint az Iſten lelke tanít bennünket.* Énis azt mondom; hogy a' *Vulgáta Editziót* kedvellem, nékem az tetſzik, és nem oknélkül: és mint-hogy azzal nè eggyez a' *Károlyi* tudománya és Bibliája, azt méltán meg-vetem, mint az igaſságnak ellenſégét. Hogy-ha azt mógya *Károlyi*, hogy én nem értem a'dolgot, és azt válaſztottam a'mi nem jó: miért ád ő mindennek ſzabadſágot akár-minémű Bibliának olvaſáſára? miért nem fejezi-ki, mellyik Biblia légyen az igaz? honnét kellefsék azt meg-iſmérni? hol kellyen fel-találni?

Annak-fölötte, mint-hogy a' Sz. Iráſt ſoha ſenki úgy nem fordította, hogy azt minnyájan magyarán és nyilván megértheték vólna: ha mi nehéſség találkozik az olvaſásban, mit tégyen az egyűgyű ember, kinek ſem annyi okoſsága ninchen, hogy végére mehefsen; ſem annyi alkolmatoſsága, hogy minden egyéb-féle Bibliákat fel-forgathaſson. Bizonyára *Károlyi*, noha eléggé dícséri az ő Bibliáját, és mint bűdös bornak ékes czégért téſzen: mindazáltal meg-vallya, hogy abban-is vagyon valami homályoſság. Mert e'képpen ír: *Az holott valami nehéſség vólt a' bötűben, vagy egy igében, vagy egy egéſz ſententziában; azt meg-magyaráztam, hogy minden tartóztatás-nélkül mehetne-el az olvaſó az olvaſásban.* Akarnám tudni, ha *Károlyi* azt kivánnya-e, hogy az ő magyarázattyának annyi méltóſágot tulajdonítſunk, mint ő-magának a' Szent Irás bötűjének, a'vagy nem? Ha az elsőt kivánnya; ſzenvedhetetlen kevélyſég: ha pedig a'másikát; a'tartóztatáſt és akadékot el nem véſzi. mert az ő magyarázattya, mint-hogy nem Sz. Irás, méltán kételkedhetem felőle ha igaz-e a'vagy nem; és így elő nem mehetek az Irásban, ſe ſzívem meg nem nyughatik, nem értvén az Iráſt. Továbbá, mint-hogy *Mólnár* az utólſó kichiny *Editzióban* ki-hadta a' *Károlyi gloſsáit* vagy magyarázatit; medgyen az, a'kinek olyan Bibliája vagyon?

Jól tudom miért nevez *Károlyi* egynehányat, a'kiknek fordítását, mongya, kogy követte; tudni-illik, *Vatablust, Pagninust, Munſterust, Tremelliust*, a' *Vulgata Editziót*-is, és e' mellett ſok magyarázó *Doctor*okat: tudni-illik, hogy bátorſágoſban nyomot veſzthefsen. minthogy igen kevés Magyar vagyon, a'ki azoknak Bibliájokat mind látta vólna, és egybe-vethetné a' *Károlyi* fordításával. De kik vóltak azok, a'kikről *Károlyi* nevezet-ſzerént emlekezik? *Franciſcus Vatablus*, Romai Kereſztyén vólt, és a' *Páriſi Academiá*bá tanított. De a'minémű Bibliának eleire helyheztették az ő nevét, nem ő fordítása; a'mint *Genebrardus* (a) meg-bizonyította, és 'Kalvinista *Beza*-is megvallotta (b); fő-képpen pedig ő maga, egy bőſch iráſában (c). *Pagninus* is igaz Kereſztyén vólt ám a fordiráſáról, noha azt irja *Genebrardus*, hogy a' *Vulgáta Editzio*-nán, a Deák fordítások-közzűl leg jobb: mindazáltal azt-is mongya, hogy nem igen ſzorgalmatos, hanem fölöttébb fenn-héaz, és a *Grammatiká*nak, 's a *Rabbinuſok* aprólékinak követője. *Munczérus*, és *Tremellius*, a' Kereſztyén Anyaszentegyházának es űtt ellenſégi vóltak, és az ő fordításokat még ő magok a' Újtorok ſem javallyák. A' *Munſterus* Bibliáját *Conradus Pellicanus*, noha ez a' Żidó nyelvben meſtere vólt amannak, fogdozza (d). Sőt *Luther*nek ſem tetſzett; a'mint *Tremelliuſt* sem kedvellették *Hugo Brugtónus*, és *Joannes Drúſius* (e); noha mind a'kettőt egy borsában ſőtték *Tremelliuſsal*. Kiről igazán iria *Károlyi*, hogy természet-ſzerént-való Żidó vólt. De nem írta-meg minden eredetit: mert *Żidó*ból Barátá lőtt, *Barát*ból *Kalviniſtá*vá, a'mint *Jacobus Gretſérus* írja (f). *Kalviniſtá*ból iſmég *Żidó*vá; a'mint *Florimundus* irja (g). El-mehet azért *Károlyi* meſterivel. Jobb lőtt vólna bizony, ha az egéſz Kereſztyénſégben bé-vőtt Régi *Vulgáta Editziót* követte vólna, mellyet utólſzor nevezett; és csak ott követte a' hol egyéb nem lehetett benne. mert a' hol módgya vólt, valóban el-pártolt tőle: meg nem gondolván hogy az Újítók közzűl-is találtattak, a'kik a' *Vulgáta Editziót* igazán meg-dícsérték: a többi közőtt, *Joannes Drúſius* imigyen ír (h): *Interpres vetus Latinus haud paulò melior, quàm vulgò exiſtimant.* És (i): *Vetus Interpres, quædam melius convertit, quam recentiores.* Sőt *Albericus Gentilis*, egéſz könyvet ír felőle (k); és tudatlanoknak mutattya azokat, a'kik ellene károgtak, és Deáktalanſágát vádollyák.

Noha pedig *Károlyi* nem akarja megvallani, ki Bibliájával élt az ő fordításában:

a In Chronologia. b In Iconibus. c Præfatione in Origen.

d In ſua Præfat. e Præfatione libri de Tetragrammato Dei nomine. f Tract. de Novis verſionibus c. 4. g Lib. de Antichriſto, c. 8. pag. 112.

h Lib. 2. qu. 81. i 1. Miſcellan. c. 41.

k Lib. de Latinitate Vulgatæ verſionis.

mind-

mindaz-által *Mólnár Albert* azt írja, *Præfatione ad Mauritiũ*, hogy a' *Tremelliusé*-val élt fő-képpẽ, a' vagy talám a' *Kalvinista Tíguri* Deák Bibliával, melynek imillyen *titulusa* vagyon: *Bibliorum codex sacer & authenticus, Testamenti utriusq; Veteris & Novi, ex Hebræa & Græca veritate, quàm proximè ad litteram quidem fieri potuit, fidelissimè translatus in linguam Latinam. Tiguri excudebat Christophorus Froschoverus Junior, Anno 1564.* Ennek ki lőtt légyen fordítója, nem tudhatni bizonyosson, és azzal-is bizonytalanná tészi hitelét. mert nem vélem hogy alázatosságból titkolta-el nevét, hanem hogy ne tudgyák ki légyen. de, a'mint szokták mondani, meg-ismérnek egy állatot a' szőréről. Azt írja *Serarius* (*a*); hogy részből *Leo Júda*, ki *Zidóból Zvinglianus*sá lőtt vólt, és a' Bibliát Deákra akarta fordítani: de a' halál eleit vőtte, és el nem végezhette, hanem *Theodórus Bibliander* vitte végbe, *Conradus Pellicanus* és *Petrus Cholinus* segétségével, *anno 1544.* és *Tiguri Bibliának* nevezték, mivelhogy *Tigurban* nyomtatták. De attól-is gyakorta el-pártolt *Károlyi*, hogy nagyobb szabadsággal kővethetné a' maga tetszését. És így azt mondhattyuk *Károlyi*-felől, hogy nem akarván egy bizonyos *textust* követni, új Bibliát szerzett, melyhez hasonlò soha nem vólt. és azért, valami fogyatkozás abban vagyon, méltán chak néki tulajdoníthattyuk, minthogy maga itéletiből válogatott az *Editziók*ban, mint a' vad kőrtvélyben.

(a) In Prolegom. Bibl. c. 18. q. 1.

XVI. A' Károlyi *Bibliájában sok tóldalék vagyon.*

De lássuk már, mi módon vétkezett azokban *Károlyi*, a' miket méltatlanúl fogott a' Régi Bibliára. Elsőben: Mi igazán mondhattyuk *Károlyiról*, hogy sokat adott az igaz bőtűhőz, és az ő Bibliájában sok tóldalék vagyon. Ezt én nyilván meg-bizonyíthatom: Mert ritkán vagyon chak egy rész-is a' vagy *caput* az egész Bibliában, melyben a' *Károlyi* tóldalékja ne találtassék: sőt némelly részben, nem chak egy, vagy kettő, hanem ugyan számos a' tóldalék. Végy egy vagy két példát. *Gen. 30:* Chak a' mint ő-maga *Károlyi*, vagy *Mólnár* feljegyzette más-féle bőtűvel, kilencz tóldalékot foltozott a' Sz. Iráshoz: 1. *magzatokat.* 2. *Rakel.* 3. *kit én fel-tartsak.* 4. *az Jákob.* 5. *hogy lehet annak.* 6. *mikor elősőr hozzád jöttem.* 7. *hogy-ha pedig chak régedet szolgállak.* 8. *ollyan légyen az én.* 9. *az Lábban.* De ha ember valóban meg-roshálná, kétség-nélkül többet-is találna. *Gen. 33.* noha az a' *caput* nem igé hosszú, mindaz-által leg-alább hat helyen tóldotta-meg *Károlyi*. *Psal. 109. vers. 3.* melyről azt írta az Elől-járo beszédben, hogy *A' Régi Deák Bibliában ollyan mint egy mese.* Hogy ő világosban fordítaná, háromszor-is tóldotta-meg az egy verset: 1. *mustrálásának.* 2. *jelen lészen teneked.* 3. *jelen lészen neked.* Effélékkel rakva a' *Károlyi* Bibliája.

Vide Kalauz fol 358.

Tudom, hogy azt felelhetnék erre a' *Kalvinista* atyafiak, hogy *Károlyi* azt azért chelekedte, hogy a' homályos igének valami világosságot adna, könnyebb értelemnek okáért; és hogy afféle tóldalékokat, más formájú bőtűvel nyomtattatott *Mólnár Albert*, a' végre hogy minnyájan ezekbe vehetnék hogy nem a' Sz. Iráshoz-való igék, hanem magyarázatért-való tóldalékok. Jól vagyon. Magok meg-vallyák a' mit kivánunk. A' Sz. Iráft ők merő világosságnak mongyák, mellyet minden rend-béli ember megérthet; és azért íntnek mindeneket annak olvasására. Ha úgy vagyon, mi szükség a' *Károlyi* a' vagy a' *Mólnár* világa a' Sz. Iráshoz? vallyon adhat-e annak valami világot? És ha adhat, annak annyi hitele lészen-e mint magának az Iráfnak? Ha a' *Károlyi* a' vagy a' *Mólnár* világa nélkül szükölködik az Irás: tahát nem olly világos hogy minnyájan érthetnék. Ha nem szükölködik: miért akarnak a' fényes Napnak valami faggyas vagy szurkos gyertyával világosságot szerzeni?

Továbbá, nem itélem hogy olly szemtelen orczával bírjanak a' *Kalviniſták*, hogy a' *Károlyi* a' vagy a' *Mólnár* tóldalékit annyira bőchűllyék mint a' Sz. Iráft, és úgy nem hihetnek egy-általlyában azoknak: mert emberi találmányok, mellyek gyakorta helyetlenek, és hamisak. Hogy pedig más formájú bőtűkkel nyomtatták a' tóldalékokat, az meg nem menti őket: mert azt nem minden tudgya mi végre lőtt, és más nyomtatásban el-is kezdik hagyni, és valóságos Istennek igéje-gyanánt fogják-tartani.

De nem chak más formájú bőtűkkel-való tóldalékokat találunk a' *Károlyi* Bibliájában, hanem azon formájú bőtűkkel-valókat-is; mellyek-közzűl némellyeket egyébnek nem mondhatok, hanem nyilván-való és világos hamisításoknak.

ſoknak. *Gen: 2. v. 18.* a'hol azt olvaſsuk az igaz Bibliában: *Non eſt bonum eſſe hominem ſolum: faciamus ei adjutorium ſimile ſibi*. Mint-hogy a' Zidò bötűnek más értelme-is lehet, a' *Tiguri* imigyen fordította: *Faciamus ei adjutorium, quod ſit coram eo.* De *Károlyi*, a *Faciamus*-helyett, ezt ígét tötte, *ſzerzek*: és emez egy igével, *mindenkor*, meg-tóldotta.

Verſ 23. Hogy ne ſzóllyak a'mi bötűnkről, a' *Tiguri*ban azt olvaſsuk: *Dixitque homo: Hac vice os ex oſſibus meis, & caro ex carne mea.* Mellyet imigyen tóldott-meg Károlyi: *Immár találtam hozzám haſonló társot, ki az én chontomból-valo chont, és az én teſtemből-valo teſt.*

Gen 3. v. 6. mind a'mienktől, 's mind a' *Tiguri*tól el-pártol. Mert e'módáſt: *Vidit mulier quod bona eſſet arbor ad veſcendum*, &c. *& concupiſcibilis arbor ad intelligendum*: imigyen tóldotta-meg: *Mikor ezért látná az aſzſzony'állat, hogy jó vólna annak a'fának gyümólcshe enni*, &c. *és kívánatos vólna a'bólcheſségnek meg-nyerésére.*

És *Verſ. 22.* a' *Tiguri*ban-is chak ezt olvaſsuk: *Nunc ergo ne forte mittat manum ſuam, & ſumat etiam de arbore Vitæ, & comedat, vivatq; in ſæculum.* De valóban meg-tóldotta Károlyi: *Moſtan annakokáért reá kell gondolnunk, hogy az ő kezeit ki nyújtván, ne vegyen az életnek fájának gyümólcsében, és abban ne egyék, hogy mind örökké éllyen.* Ez vólna bezzeg a' világos tóldalék. De mint-ha meg-bánta vólna Károlyi illyen világos tóldáſát, a' *Gloſſá*val valobã meg-homályositotta a' fényes mondáſt: *Ha Adám és Éva a'fát mindeneſtől-fogva meg-ötték vólna-is, azzal az el-veſztett életet meg nem találták vólna. Mindaz-által így ſzóll Iſten: Kűlgyünk-ki Adámot, hogy ne egyék az életnek fájának gyümólcsében hogy éllyen: mert a' jegyről mongya a'mi a'jegyzett állatét, miképpen ſzokott az Irás ſzóllani a' Sakramentomokról.* A'dolgot moſt nẽ diſputálom: de azt mõdom, hogy, a'nyilván-vàlo bötűt tagadgya. és hogy okát adgya, ollyat mond a'mit maga ſem ért, és úgy illik hozzája mint a'bot a'tegezhez.

Gen. 6. v. 16. Ez egy ige vagyon a' *Tiguri*ban-is, *feneſtram*: azzal Károlyi meg nem elégedven, *világos ablakokat* irt.

Gen. 11. v. 6. A' *Tiguri* igen kűlömböz a'mienktől: de Károlyi annál-is inkább mind a'kettőtől: mert a' *Tiguri*ban ezt olvaſsuk: *En, populus unus, & labium unum eſt omnibus iſtis: & hoc eſt incipere eorum ut fáciant, nunc autem non prohibebitur ab eis quicquid cogitaverunt facere.* De megſzaporította Károlyi: *Imé ez nép egy, és minnyájan nékiek egy nyelvek vagyon, és mivelhogy ezt kezdették moſtan mivelni, ezután ſemmi meg nem tarthattya őket, hogy ſzinte ezen képpen ne chelekedgyenek mindeneket a'mellyeket vakmerő-képpen el-végeztek chelekedni.*

És *Verſ. 28.* ez igéket: *Mortuus eſt in Ur Chaldæorum*; vagy a' *Tiguri*-ſzerént, *in Ur Chaſdim*: meg-tóldotta Károlyi: *Meg-hala Kaldeának várasában, Ur nevű várasban.*

Gen 18. v. 10. ez igéket; *Cui dixit: Revertens veniam ad te tempore iſto, vitâ comite, & habebit filium Sara uxor tua*: Ket rói áſsal is meg tóbbitette Károlyi: *Monda pedig azoknak eggyike: Két ség-nélkűl meg-térek te-hozzád ez idő-korba eſztendő múlva, és imé a'te feleségednek Sárának fia léſzen.* A hol mind tóldáit 's mind rővideiteſt találſz.

Gen. 43. v. 14. ez ígéket; *Remittat vobiſcum fratrem veſtrum quem tenet, & hunc Benjamin: ego autem quaſi orbatus abſq; liberis ero*: Károlyi meg-chonkitotta, tóldotta, változtatta. noha a *Tiguri* bötűvel ſem ſzintén egyez: *Bochaſsa viſzſza ti-veletek a'máſik atyatok-fiát, ezt-is ez Benjamint: én pedig ha meg-foſztatom az én gyermekimtől legyek meg-foſztatott.*

Gen. 47. v. 2. ez igék vannak: *Et alebat eos, omnemq; domum patris ſui, præbens cibaria ſingulis.* Azon értelem vagyon a' *Tiguri*ban-is. De Károlyi ſokkal kűlömbben beſzél: *És táplállya vala Iózef az ő atyját, és attyafiait, és az ő attyának minden háza-népét kenyérrel, mint a'kis gyermekeket ſzokták táplálni.* Ezeket, a'mint látod, chak az egy első könyvcből ſzedegettem a' Sz. Irásnak: Tahát menyit találna ember az egész Irásban, ha valóban meg-vizgálná. De hally még egy derekas tóldáſt az Uj Teſtamentomból.

Matth. 5. v 32. Urunk ezt igéket mondotta: *Minden a'ki el bochátttya a'feleségét a'paráznaſág oka-kivűl, paráználkodtattya őtet: és a'ki az el-bochátttatottat vészi, paráználkodik.* Károlyi és *Mólnár* e' mondáſnak utólſo réſzét így tóldoták meg: *És az ki ok-nelkűl el-hagyatott aſzſzony'állatott véſzen, paraználkodik.* Melly két ige, *ok-nélkűl*, ſe Zidó, ſe Görög, ſe Deák, ſem más nyelven-valo bötűben nem találtatik. De nem ok-nélkűl tótt e' tóldás. Mert, ha azt nem mivel-

ték vólna, kárhoztatniok kellett vólna a' *Kalviniſta Predikátorokat*, kik eſztendőnként ſereggel válaſztyák-el a'házaſokat, és új Házaſságra fel-ſzabadíttyák őket. Mert igen kűnyű az házas emberek-kőzőtt valami okot találni: mellyet fel-találván, nem vétkezik a'*Károlyi* Bibliája-ſzerént, a'ki férjétől el-vált aſzſzonyt-vészen. Hogy pedig ſenki ne vélné, hogy az a'tóldalék a'*Károlyi* pennájába, magagondolatlanſágából jőtt, azon Sz. *Máténál* azt máſutt-is oda földozta (*a*).

Matt. 19. v. 9. Ha illyen ochmány tóldalékot találtvólna *Károlyi* a'Régi Bibliában: élő Iſten, mit nem mivelt vólna? mit nem tapſoltak vólna az Ujítók? De így ſem tudnak meg-pírúlni, így ſem akarnak meg-eſzesűlni.

Es hogy eńek a'tóldaléknak orczátalanſágát jobban meg-értheſsük, azt akarnam tudni a'*Károlyi* Bibliájának díchérőitől, Ha az paráználkodik-e, a'ki bizonyos és mélto okból el-bochátatott aſzſzonyt vészen, a'vagy nem? Ha paráználkodik: tahát az a'tóldalék heába-valo. Ha nem paráználkodik: tahát jobban vagyon dolga annak az aſzſzonynak, a'kit mélto okból, tudni-illik, latorſágáért bochátott-el a'férje, hogy-ſem annak a'kit méltatlanúl és ok-nélkűl bochátott-el. mert ezt ſenki el nem vészi, hogy paráznává ne légyen: amazt pedig el-veheti, mert nem ok-nélkűl bochátatott-el.

Soha ennél jobb paízt nem adhatott vólna *Károlyi* a'parázna aſzſzony'állatoknak. Mert, ha valamelly aſzſzony'állat az urától meg akar válni, a'*Károlyi* tanitáſa-ſzerént kűnyű orvoſsága lehet: Hágja által az ura ágyát, és fel-bontya a'házaſságot. nem úgy pedig a'mint a'Kereſztyén Anyaſzentegyház vallya, hogy a'tiſzta ſzemély el-válhatik a'tiſztátalantól, úgy hogy véle ne lakjék; hanem, a'*Kalviniſták* tanitáſa-ſzerént, úgy hogy a'kőtéltől-is meg-oldattaſsék. és mint-hogy nem ok-nélkűl bochátatott-el, férjhez mehet; és a'ki el-vészi, nem léſzen parázna. maga, ha vétek's ok-nélkűl bochátatott vólna el; valaki el-venné, paráznává lenne: és így nehézb űgye vagyon az igaznak a'bűnőſnél a'*Károlyi* Bibliája-ſzerént.

XVII. Károlyi *ſokat el-lopott a' Bibliából.*

A'mint a'tóldáſt, úgy a'lopáſt ſem ſzégyenlette *Károlyi* a'Bibliában: mivel-hogy abból, nem egy vagy két ſzót, ſem egy vagy két káputot vagy réſzt, hanem egy-nehány egéſz könyvet lopott-el, és *Apocrifuſoknak* nevezte. mellyekről így ír a'*Mólnártól Hanoviában* nyomtatott Bibliájában (*b*) a'Profétak-után: *Az O Teſtamentom-mellé vetett könyvek, mellyek* Apocrifuſoknak *neveztetnek, Tudni illik*: Hiſtoriás könyvek: *1. Tobias könyve. 2. Júdit könyve. 3. Báruk könyve, Jeremiás levele. 4. Dániel Profétához adatott tóldalékok; tudni illik: Azarías imádſága, Dániel három társainak éneke, Suſanna hiſtoriája, Bel hiſtoriája. Az Babilóniai Sárkány hiſtoriája. 5. Eſterhez adatott tóldalék. 6. Makabæuſok első könyve. 7. Második könyve a'Makabæuſoknak.* Tanuſági könyvek: *8. A'Bölcheſségnek könyve. 9. Jéſus Syrak könyve, vagy Eccleſiaſticus.* Az-utan, Intő-beſzéd-is vagyon. Mellyeket jobban meg kell rázogatni.

b Anno 1608.

És Elsőben, azt kérdem *Károlyi*tól, vagy *Mólnártól*: Kitől vőtték, vagy tanúlták, hogy a'meg-nevezett könyvek *Apocrifuſok*, az-az, a'mint az Intő-beſzéd mongya, nem ollyak *a'mellyekből a' hitnek ágazatiról-valo kétſéges kérdéſeket kellyen meg-fejteni, és el igazitani?* Továbbá: Kinél olvaſták, hogy e könyvek, *nem Sz. Irás, és nem Iſten könyvei: hanem azok-közőtt, és a' Sz. Lélektől ſzármazott Sz. Irás-közőtt olly külömbſég vagyon, mint a' nyilván-valo közönſéges Tanu-bizonyſság levél-közőtt, a'mellyet bizonyos, válaſztott, és eskűtt* Notárius *ſzerzett és meg pecsétlett; és az olly czédula's levél-közőtt, a'mellyet valamelly köz és iſmeretlen ember ſzerzett.* Ezt magok fejétől koholták az Ujítók; nem a'Régi Sz. Jámboroktól tanúlták. Mert a'meg-nevezett könyveket, nem chak Sz. *Iſidórus* (*c*), ki ez-előtt kőzel ezer eſztendővel élt, de ő-előtte *Gelaſius* Pápa-is az egéſz *Romai Conciliom*mal (*d*), és még az-előtt-is két-ſzáz eſztendővel, az-az, Urunk ſzületése-után négy-ſzáz eſztendő-tájban, Sz. *Innocentius* Pápa (*e*), a'*Kartágói* Gyülekőzet (*f*), és Sz. *Agoſton* (*g*), ſzintén azon könyveket ſzámlállyák a'Szent könyvek rendibe, a'mellyeket a' *Tridentomi Conciliom* (*h*) a'Régi Bibliaſzerént; és Sz. *Iſidórus* nyilván nevezi a' *Bölcheſség, Eccleſiaſticus, Tobias, Júdit, Makabæus* könyveit, *hogy az Eccleſia ſzent könyveknek hiſzi; noha a'Zidók ezeket Sz. Irás Laiſtromába nem irják.* Hasonlóképpen irja Sz. *Agoſton*-is; (*i*) *Hogy a' Machabæuſok könyveit, nem a'Zidók, hanē az Eccleſia tartya ſzent könyveknek.*

c Lib. 6. Etym. c. 1.
d Tom. 2. Concil.
e Epiſt. 3. ad Exuperium, c. 7.
f Can. 47.
g Lib. 3. de Doct. Chriſtiana, c. 8.
h Seſs. 4.
i Lib. 18. Civit. c. 36.

Kicho-

Kichodák tahát azoka'régi Atyák, a' kik a'meg-nevezett könyveket el-válaſztották az igaz ſzent könyvektől, a' mint az Intő-beſzéd rebeſgeti? Talám a'kiket ott meg-nevez; tudni-illik, Sz. Jerónimus, és Sz. *Agoſton*? Láſsuk mit írnak. Sz. Jerónimusból két mondáſt hozelő *Mólnár* (*a*): de egyik ſem ſegéti. Mert az az ige, *Apocrypha*, ſok-képpen magyaráztatik: és ſő-képpen arról vétetik, a'minek méltoſága az Anyaſzentegyházban homályos, és nem tűndöklik úgy, mint az a'mi a'gyertya-tartóra tétetett, hogy világot adgyő mind azoknak a'kik az Iſten házában vannak. Az-okáért, ha ſzintén Szent Jerónimus idejében valamelly könyvek-felől nem lőtt vólna-is az Anzaſzentegyháznak olly nyilvan-valo és világos bizonyſág-tétele, hogy mindenektől ſzent könyveknek tartatnának; nem következik, hogy azokat meg kelleſsék vetni: mert az Anyaſzentegyház ſoha meg nem vetette, ſőt idő-jártában nyilván-valo bizonyſágot tőtt felőlők. Továbbá, Sz. Jerónimus e'dologban gyakorta egyebek vélekedéſéből ſzóll: a'vagy pedig a'Zidók laiſtroma-ſzerént ſzámlállya-elő a' könyveket, mint-hogy ő chak azokat fordította Deákra, a'mellyek abban találtattak. Sz. *Agoſton*, az *Apocrifus* könyveken nem azokat érti, a'mellyeket az Ujító atyafiak; hanem azokat, a'mellyeket mí-is ollyanoknak tartunk. Mert, a' mint az-előtt-is mondám, Sz. *Agoſton* ſzintén azon könyveket ſzámlállya a' ſzent könyvek rendibe, a'mellyeket a' *Tridentomi Conciliom*.

De még az Ujítók-közőtt-is találtattak, a'kik nem javallották a'magok pártyán-valo embereknek itéletét a'ſzent könyvek-felől: Mert *Albericus Gentilis*, egy Angliai *Tobias*-nevű hamis Püſpőknek, imigyen ír az Első *Makabæus*ok könyve-felől: (*b*) *In Primo dum verſor Machbaico, verſoq; quæ Theologi contra librum obſervant; non me ſanè valui continere, quin exuterem ſingula diligenter: & plurima deprehendi infirmiora, quæ in tantam litem de vero Verbo DEI proferrentur*: az-az; Midőn a'Makabæuſok Első könyvében forgok, és forgatom a'miket a' (*Kalviniſta és Luteriſta*) *Theologuſok* az könyv-ellen beſzélnek; nem tartóztathattam-meg magámat, hogy mindeneket ſzorgalmatoſon meg ne rázogatnék: és igen ſokakat erőtlenbeknek találtam, hogy-ſem illy nagy vetekedésben az Iſtennek igaz Igéje-ellen kellene elő-hozni. Kétſég-nélkül erőtlen fogáſok, a'mint ſokan megmutatták. De régenten-is ſzokáſok vólt ez a'Tévelygőknek: és, a'mit Sz. *Agoſton* írt a'*Manikeus*okról, azont mondhattyuk a'*Luteriſtá*król és *Kalviniſtá*król: (*c*) *Scripturas ſic accipiunt, ut ſuo quodam privilegio, imò ſacrilegio, quod volunt, ſumant; quod nolunt, rejiciant*: Az iráſokat úgy véſzik, hogy tetszeménű tulajdon privilegiomból, ſőt ſzentſég-tőréſből, a'mit akarnak, bé-véſznek; a' mit nem akarnak, meg-vetnek. Bizony nem vad-kőrtvély a'Sz. Irás, hogy ki-ki, a' mint akárja, úgy válogaſson benne.

De vallyon miért rekeſztnek-ki az Ujítók némelly könyveket a'ſzent könyvek laiſtromából? Azért, hogy az ő hamis valláſokat igen nyilván kárhoztattyák, és az igaſságot világoſon állattyák. A'*Tobias* könyve, a'Jó chelekedeteket (*d*), és az Angyalok őrizetit (*e*) bizonyíttya. A'*Júdit* könyve, a'Bőjtőt, és a' Szűzeſséget ajánlya (*f*). A'*Jeſus Sirak* fia könyve, az embernek Szabad-akaratyát erőſíti (*g*). A'*Makabæus*ok könyve, a'Halottakért-valo könyörgéſt (*h*), és a'meg-hólt Szenteknek érettünk-valo eſedezéſét (*i*) állattya. Mellyeknek, mint-hogy az Ujítók ellenſégi, azt gondollyák, hogy, ha azoknak a'könyveknek méltoſága helyén marad, az ő tévelygéſek elő nem mehet.

Ugyan azon okból, noha némelly könyveket tellyeſséggel ki nem rekeſztettenek, mindaz-által lopáſsal megveſztegették; és a'mi ellenek vólt, ki hadták. Végy példát: Szent *Péter* imigyen ír (*k*): *Quapropter, fratres, magis ſatagite, ut per bona opera certam veſtram vocationem & electionem faciatis*. Ezt a' ſzép mondáſt meg-chonkította *Károlyi*, és imigyen fordította: *Annak-okáért atyámfiai, igyekezzetek inkább, a'ti hivatalokat és válaſztáſtokat meg-erőſíteni.* maga az igaz bőtűben az vagyon; hogy, *A'jó chelekedetek-által bizonyoſsá tegyétek a'ti hivatalotokat, és válaſztáſtokat.* ki-hadták a'*Jó chelekedeteket*, mint-hogy őket chak a'hit téſzi bizonyoſokká. Sok egyébb effélék vannak a'*Károlyi* Bibliájában, a'mint akár-ki-is eſzébe veheti, ha a'mí igaz Bibliánkal egybe-veti, és e'mí Intéſűnkben elő-hozott helyeket valóban meg-fontollya.

a In Prologo Galeato. & Epiſt. ad Domnionem & Rogatianum.

b Diſputat. de Machbaico primo.

c Lib. de Bono peſeverantiæ, c. 11.

d Tob. 4, 11, 12, & cap. 12, 9.

e Tob. 12, 12.

f Jud. 8, 6. c. 15, 11. c. 16, 26.

g Eccli. 15, 14. & 17, 5.

h 2. Machab. 12, 42. & ſeqq.

i 2. Machab. 15, 14.

k 2. Pet. 1, 10.

XVIII. Károlyi *homályoſon fordította a' Bibliát.*

A'Bibliának homályos fordításával, nem akarnám *Károlyit* vádolni, tudván hogy nagy szent és túdós emberek-is izzadtak annak fordításában és magyarázásában. De mivelhogy ő azzal vádolta a'*Vulgáta Editziót*, hogy *sokat úgy fordított, hogy az ember nem tudhattya michoda*; nem ok-nélkül mondhatom néki, hogy gerenda lévén a'maga szemében, azt nem láttya.

Vallyon kichoda érti mit akar *Károlyi*, midőn imigyen beszél, Genes. 7. v. 18. *Annak-utánna, hogy a'vizek nagy erőt vévén és meg-nevekedvén fölötte igen ez földön, az bárka járhatna a'vizeknek színén.*

Es Gen. 20. v. 16. *Imé adtam a'te bátyádnak ezer ezüst siklust: Es imé ő mind azoknak szemeinek bé-födőzője, kik teveled vannak, mind pedig egyebeknek, és ez-után okos légy.* Erre *gloſsát* irt ugyan *Károlyi*: de a'sem világosb a'fordításnál, és nehezen-is chigázhatni a'bőtűhöz, és annak fölőtte igen kétségeſ-is.

Nem homályos mondáſ-e ez-is, Eccli. 42. v. 15. *Jobb a'férfiúnak gonoſsága, hogy nem mint a'jól-tévő aſszszony'állat.* Ezt-is *gloſsálni* akarja *Kárblyi*: de maga sem érti mit beszél. Effélékből nagy laistromot chinálhatna, a'ki ezekben időt akarna tölteni. Láſsad a'*Kalauzt* †.

† Fol. 359. §. 6.

XIX. Károlyi *el-változtatta az igaz bőtűt.*

Azzal-is hamisan vádollya *Károlyi* a'*Vulgáta Editziót*, hogy el-változtatta az igaz bőtűt, mellyet ő-benne való ban fel-találsz. Ki nem chak a'mi igaz Régi bőtűnket változtatta-meg, de a' Deák *Tiguri Kalviniſta* Bibliát-is; melly gyakrabban eggyez a'mienkel, hogy-sem *Károlyi*. Az-okáért fő-képpen a'*Tiguri*val vetem-egybe, hogy meg-teſsék kit kővetett légyen *Károlyi*, az-az, a'maga fejét. És hogy sokáig függőbé ne légy, mingyárt a'Biblia kezdetin, *Gen. 1. v. 2.* találod az *Urnak lelkét*; pro, az *Iſtennek lelkét*. Verſ. 3. *Akkor monda*; pro, *Es monda*. Verſ. 6. *Az-után monda*; pro, *Monda-is*. vagy, *monda még-is*. Verſ. 11. & 12. *gyenge*; pro, *zöldellő*. Mellyek, noha nem láttatnak derék fogyatkozáſoknak, mind-azáltal, minthogy az Ujító atyaſiák igen szemeſeknek tartyák magokat, illyenekben sem kellene tétovázniok: fő-képpen mint-hogy a'Régi Deák Bibliát kiſsebb dolgokban-is vádollyák. De nem tőltők időt effele aprólékban, mert végheretlen vólna a'múnka, 's kevés a'haszon. Láſd-meg, *Gen. 4. v. 4, 8, 14. cap. 5. v. 22, 24. c. 6. v. 45. c. 8. v. 21. c. 16. v. 2. cap. 23. v. 15. c. 24. v. 12. c. 27. v. 46. c. 29. v. 28.* hanem, nagyobbakról emlekezem.

Gen. 2. v. 6. ezt olvaſom az igaz Bibliában: *Fons aſcendebat è terra irrigans ſuperſiciem terræ.* A'Tiguriban: *Porrò vapor aſcendebat è terra, irrigabatq; univerſam ſuperficiem terræ.* Károlyi mind ellene-mond: *A'földből-is semmi nedveſség nem jött vala fel, hogy a'földnek egéſz színét meg-nedvesitette vólna.* Ez vólna bezzeg az igaz fordítás; mintha a' világoſságot setétſégnek fordítanád.

Gen. 4. v. 13. a'Tiguri Bibliában azt olvaſsuk: *Et dixit Cain ipſi Jehovæ, Major eſt iniquitas mea, quam ut remittat.* Károlyi külömböz tellyeſséggel: *Akkor monda Kain az Urnak: Nagyobb az én büntetéſem, hogy nem mint azt el-hordozhatnám.*

És *Verſ. 23.* a'Tiguriban imigyen vagyon: *Et dixit Lémech uxoribus ſuis Adáh & Sillah, Audite vocem meam uxores Lémech, auſculate ſermonem meum, quòd virum occidero in vulnere meo, & puerum in livore meo.* A'Károlyiéban pedig: *Akkor monda Lámech az ő feleségeinek: ó Ada és Silla, hallyátok-meg az én szómat, a'ti fületeket adgyátok az én beszédemnek Lamechnek feleségei. Bizony ha valamelly erős férfiútól sebet vennék-is, vagy valami vaſtag ifiútól kőket, meg-ölném azt még-is.* Ez mind tóldás, 's mind változtatás. És *Verſ. 24.* a'Tiguri imigyen ir: *Quòd ſeptuplum vindicabitur Cain & Lémech ſeptuagies ſepties.* Károlyi ſokkal külömben: *Ha Kainért hét-képpen áll az Iſten boſszút, a'Lamechért hetven-hétſzerte inkább.*

Gen. 6. v. 3. A'Tiguri imigyen szóll: *Et dixit Jehovah, Non diſceptabit ſpiritus meus cum homine in ſeculum, eò quòd ſit etiam caro: erunt tamen dies ejus centum & viginti anni.* De Károlyi más módon beszél: *Annak-okáért monda az Ur: Soha többé az én lelkem nem vetekedik az emberek-felől, mivelhogy teſtek: mind-azáltal engedek nékiek meg-téréſre száz hűſz eſztendőt.*

Gen. 7. v. 18. A'Mienktől Károlyi igen távúl esik; de a'*Tiguri*val sem eggyez, melyben ezt olvaſsuk: *Et roboraverunt ſe aquæ ac multiplicatæ ſunt ſuper terram:*

&

& ferebatur arca ſuper faciem aquarum. De Károlyi, külömben fordította: *Annak-utánna hogy a'vizek nagy erôt vévén, és meg-nevekedvén fölötte igen ez földön, az barka járhatna a' vizeknek ſzínén.*

Gen.8.v.4. a'Tiguri imigyen ír: *Et requievit arca menſe ſeptimo, decima ſeptima die Menſis.* De Károlyi el-változtatta: *Annyira hogy meg-nyugovék az bárka hetedhólnapba, annak a'hónak tizen-hetedik napján.*

Gen.37.v.34. azt olvaſsuk Jákobról: *Indutus eſt cilicio.* A'Tiguriban: *Poſuit ſaccum in lumbis ſuis.* Károlyi pedig azt írja: *Gyász ruhába öltözvén.*

És *Verſ.35.* A'Poklot, *koporſóvá* változtatta a'*Tigurival*-eggyütt. mint-ha *Jákob* azt mondotta vólna: *Sírván megyek az én fiamhoz a' koporſóba.* holott a' Zidó íge *Scheol*, tulajdon-képpen *Poklot* téſzen; a'mint ſok túdós emberek meg-bizonyitották. és azért a'mi igaz bötünkben, *Infernus* vagyon: és e'helyen külömben ſem fordíthatni. Mert *Jákob* azt állította hogy *Jóſefet* a'vadak öttek-meg, és koporſóba nem tétetett: azért nem állította, ſe nem kívánta hogy a'koporſóba menny en hozzája, hanem a'*Pokolba*, az-az, a *Limbusba*, a'melyben vóltak az Ó Teſtamentomi hívéknek lelkök a' Kriſtus el-jövetelé-ig. Továbbá, a'lélekneh helye nem a'koporſo, hanem a'pokol: *Jákob* pedig a'meg-hólt *Jóſef*nek eleven lelket kívánta látni. Mint-ha azt mondotta vólna: En ſemmi vigaſztaláſt bé nem vészek, míg nem *Jóſef*et meg-látom, kit már, mint-hogy meg-hólt, nem láthatok, hanem mikor a'lelkem a'lelkével-eggyütt léſzen a'pokolban. Mert azt reméllem, hogy *Jóſef*nek ártatlan lelke, az én eleimnek lelkeihez ment az *Abrahám*kebelébe, a'hová reméllem hogy az én lelkem-is el-érkezik.

Gen.40.v.19. az igaz bötűben ezt olvaſom: *Poſt quos* (ſcilicet tres dies) *auferet Pharao caput tuum, ac ſuſpendet te in cruce, & lacerabunt volucres carnes tuas.* A'Tiguri külömböz; de ſokkal inkább Károlyi mind a'kettőtől: *Harmad-nap múlva az Farao meg emlekezik a'te fejedről, és tégedet fel-akaſztat akaſztó fára, és a'te teſtedet te-rólad leészik az madarak.*

Végheretlen dolog vólna minden fogyatkozáſokat fel-jegyzeni, holott chak imigy amúgy nézegetvén, ezeket a' Sz. Irásnak egy könyvében találtam; melly talám alig vagyon huſzon-ötöd réſze-is a'Bibliának. még-is Iſten-félő *Senior*nak tartatik *Károlyi Gáſpár* a' Kalviniſtáktól.

XX. Károlyi *az ô hamis vélekedéſire chigázza a' Szent Irást.*

Végezetre, noha nem igazán mondotta Károlyi, hogy a'*Vulgáta Editzió*t a' Pápai tudományhoz ſzabták: mindazáltal jó néven vehettyük tőle, hogy a' Pápai tudományt olly réginek vallya mint a'Régi Biblia, sőt régiebnek; mellyet az ô újonnan koholt valláſáról nem mondhat. Én pedig igazán mondom, hogy *Károlyi* valóban meſterkedett azon, hogy az ô Bibliáját a'*Calvinus* tévelygéſihez ſzabná: és a'hol a'bötűhöz olly künnyen nem fért, a'*Gloſſák*kal igyekezett végbe vinni. Melyről chak egy-nehány derekas példát hozok-elő: mert a'ki mind elő akárná ſzámlálni, egéſz könyvet kellene írni. És mint-hogy alig vagyon az igaz Kereſztyének 's az Ujítók-között olly ellenkezés vagy külömbség, a'melyről-valo iráſokat meg nem igyekezett vólna veſztegetni, vagy homályositani *Károlyi Gáſpár* az ô fordításával, vagy *gloſſálásá*val: én-is rendszerént ſzámlálok-elő azokban, hogy akár-ki-is meg-tapaſztalhaſsa *Károlyi*nak meſterſégét.

Tagadgyák az Ujítók az embernek Szabad akarattyát, noha arról a'Sz. Irás igen nyilván és gyakorta emlekezik. A'többi-között, erős bizonyitáſt olvaſsunk *Moyſes* Első könyvének negyedik réſzében, v.7. holott imigyen ſzóll az Iſten Kainnak, a'mint ô-maga *Károlyi* fordította: *Miért gerjedett-fel a'te haragod? és miért változott-meg a'te abrazatod? Ha jól chelekedel, a'vagy nem leſzeſz-e kedves? Hogy-ha pedig nem jól chelekedendel, a'te bűnöd az ajtó-előtt nyugoſzik. Es annak az ô indúlattya az te hatalmadban vagyon, és te-néked hatalmad vagyon rajta.* Vötte eſzébe *Károlyi*, hogy e'mondás az embernek Szabad akarattyát állattya: (a) az-okáért illyen *gloſsá*val tiſztelte-fel: *Ez hetedik Versben azt mongya Iſten Kainnak, hogy ok-nélkül haragſzik. Okát adgya pedig Iſten az ô mondáſának: Ha, úgymond, jól chelekeſzel, kedves léſzeſz; ha gonoſzúl chelekeſzel, bűntetéſed készen.* Eddig ám járjon: Hally már chúfos dolgot-is: *Más az, hogy Abelnek te bátya vagy, és ô-rajta hatalmad vagyon:*

(a) Vide Bellarm. lib. 5. de Grat. & Lib. arb. c. 22.

mivelhogy azért te nálánál nagyobb vagy, és előtte-járó vagy, az Isteni tiszteletben-is elől kellett volna járnod. Hallyd már hamisat-is: *Némellyek a' bűnről magyarázzák, mint-ha azt mondaná Isten: hogy Kainnak hatalma vagyon a'bűnön. De az semmi-képpen igaz nem lehet.* Vallyon miért? mert ellenkezik a' *Kalvinisták* tudományával. En pedig azt mondom, hogy igen-is meg-lehet. és azt tanították, nem chak némellyek, az-az, imillyen amollyan emberek, hanem a' Keresztyén Anyaszentegyháznak fő Sz. Doctori; tudni-illik, Szent *Ambrús* (*a*) Sz. *Jerónimus* (*b*), Sz. *Agoston* (*c*), Sz. *Gergely* (*d*), és Sz. *Prosper* (*e*). És a'bőtű-is magával hozza: mert a'kérdés, *Miért gerjedett-fel*, &c. nyilván jelenti, hogy, na *Kain* akarta volna, haragra fel nem gerjedett volna: és azért nem mongyuk az ebnek, Miért ugatsz; sem az oroszlánnak, Miért ordítasz: mert ninchen szabad akarattyok, hogy ezt vagy amazt chelekedhessék. Továbbá, amaz okkal-valo szóllás: *Ha jól chelekeszel:* és, *Ha pedig jól nem chelekedendel*, nem nyilván jelenti-e a'Szabad akaratot? Mert, miért nem mongyuk az embernek, Ha meg-állatod a'napot, a'vagy fel-támasztod a'halottat, a'mint itt mongya az Isten, *Ha jól chelekeszel*, ez a'vagy amaz lészen? hanem hogy ninch az ember hatalmában és akarattyában, a'Napnak meg-állatása, a'vagy a'halotnak fel-támasztása, a'mint hatalmában vagyon a'jónak meg-chelekedése. Annak-fölötte, michoda az: *Annak indúlattya hatalmadban vagyon*; és, *hatalmad vagyon rajta*? Nem azt teszi-e, hogy hatalmadbá leszen a'bűnnek indúlattya; és, ha akarod, ellene állhatsz, és azt chelekedheted, hogy a' bűn ne uralkodgyék rajtad? Mert, a'mit *Károlyi* Abelről mond, merő gyermekség: mivelhogy nem *Abel*ről vagyon ott a'szó, hanem a'bűnről. De erről a'mondásról tekintsd-meg *Bellarminust* (*f*); és többekről-is, mellyekről *Károlyi* nem emlekezett.

Fölötte ellenzik az Ujító atyafiak a' Jó chelekedetek jutalmát-is: melyről, a'Sz. Irás gyakor és világos bizonyságot tészen. De némellyeket *Károlyi* az ő *gloss*áival úgy meg-homályositott, hogy fellyebb sem lehet, kezes lábas hamisságokat mázolván a'Biblia szélire. A' *Tobias* mondását így fordította Károlyi (*g*): *A' jó tétemény meg-szabadít a halálból, és nem hágy a'sötétségre jutnod. Mert nagy szép ajándék az alamizsnálkodás a' Fölséges Isten-előtt, mind azoknak a'kik azt gyakorlyák.* A'fordítást nem rostálom. De lássuk mit *gloss*ál reá Károlyi: *Nem azt mongya, hogy az alamizsnálkodás érdemli az halálból-valo szabadúlást. Mert ha mindent chelekeszünk-is, haszontalan szolgák vagyunk: hanem azt akarja mondani, hogy a'kikkel jól tőttünk, azok megemlekezvén az jó tétemény*ről, *viszontag jól tésznek, és a'halálos veszedelemből megszabadítnak, mellyet ért a'segétségen.* Élő Isten, michoda a Sz. Irásnak hamisságra-valo chigázása, ha ez nem az? Az Irás azt mongya, hogy, *Nagy bizodalom lészen a'Fölséges Isten-előtt az alamizsna*; a' vagy, a'mint *Károlyi* fordíttya, *Nagy ajándék*: és mindaz-által az emberek emlekezetire akarja azt chigázni, a' kik gyakrabban el-feletkeznek az el-vőtt jó tétemény*ről*, hogy-sem meg-emlekeznének: de az Isten el nem feletkezik. és az-okáért nagy bizodalom az alamizsna ő-előtte; a'mint Sz. *Pál* igen szépen jelenti, ugyan *Károlyi* fordítása-szerént-is: (*h*) *Mert nem hamis az Isten, hogy el-feletkezzék a'ti chelekedetetekről és a'ti fáradságos szerelmetekről, mellyet mutattatok az ő nevéhez: hogy tudni-illik szolgáltatok a szenteknek, és most-is szolgáltok.* Hallyad ennek-is *gloss*áját: *Okát mongya*, úgy-mond, *miért vagyon ő-felőlök jo reménségben. Mert, ugymond, igaz az Isten, és az ti jó chelekedeteket meg-koronázza.* Igy kellene bezzeg egyébütt-is *gloss*álnod jó *Károlyi*, és nyilván meg-vallanod, hogy az igaz Isten *meg-koronázza a'jó chelekedetet*, úgy-mint érdemelt. Ezen igasságot más mondásal-is bizonyíttya *Tobias*, a'fiának szólván (*i*): *Orczádat a'szegénynyről el ne fordíttsad, az Isten sem fordíttya az ő orczáját el te-tőled.* Látod-e, hogy az Isten meg-emlekezik az alamizsnáról, és ő fizet-meg a'szegényért.

Nem elégszik-meg ezzel *Károlyi*, hanem mélyebbé sillyed. Azon *Tobias* könyvében az Angyal imigyen beszél (*k*) a' mint *Károlyi* fordította: *A jó tétemény meg-szabadít a'halálból, és minden bűnből meg-tisztít. A'kik jó-tévők és igazak, hoszszú életűek lésznek.* Itten sem gondolok a fordítással, noha az utólso czikkely sokkal kűlömben vagyon az igaz bőtűben: De hallyad a'*Károlyi* gloss*áját*: *Lásd-meg ennek értelmét, cap. 4. v. 11. mert azt mongya chak hogy a'ki mással jól tészen, viszontag más ő-vele halálos veszedelmében*

a Lib. 2. de Cain, c. 7.
b In qq. Hebraicis.
c Lib. 15. Civ. c. 7.
d Lib. 4. Moral. c. 22.
e Lib. 2. de Voca. gent. c. 13.
f Lib. 5. de Grat. & Libero arb. c. 22.
g Tob. 4, 11.
h Hebr. 6, 10.
i Tob. 4, 8.
k Tob. 12, 9.

ben jól teſzen, mert a'mint ki másnak méri, néki-is úgy mérik. Hogy pedig azt mongya hogy az alamizna meg-tiſztíttya a' bűnt; értſed hogy az emberek előtt tiſztíttya-meg, nem Iſten-előtt, Prov. 10. Dan. 4. mert Iſten-előtt az alamizna meg nem tiſztít. Végezetre, hogy azt mongya, hogy a'kik irgalmaſságot chelekednek, bé-telnek élettel: nem az örök életről ſzóll, hanem az idő-ſzerént-valo életről: mert az jó tétemènyt Iſten meg-fizeti e'világon, nem chak az világon pedig, hanem az más világon-is. De azért nem következik abból, hogy érdemli azt a'jó chelekedet: mert más dolog, kegyelmeſſégből chelekedni, és adóſságot fizetni. Szánt-ſzándékkal ſem írhatott volna *Károlyi* ék-telemb, és maga tanitáſával ellenkezőbb tudományt. Láttuk annak a' helynek értelmét a'melyre mutat, és fel-találtuk hogy *Károlyi*-ellen ſzóll: és haſonló-képpen ez-is meg-mutattya a' *Károlyi* vallaſának hamiſságát: mert chak egy bűtű ſinch a'Szent Irásban, mellyel *Károlyi* a'maga vallaſát óltalmazhatná.

Az ſem igaz, *hogy az Életet, nem kell az örök életről érteni.* mert az igaz bűtűben így olvaſsuk: *Eleemoſyna facit invenire miſericordiam, & vitam æternam*; az-az, *az alamizna irgalmaſságot és örök életet találtat.* Nem-is érthetni külömben: mert gyakorta az alamiználkodók, e'világi a'vagy ez-idő-ſzerént-valo életben nem ſokat birnak, és a'kóborló dúló foſztó hamis embereknél előbb meg-halnak. De maga-is *Károlyi* ſzépen arczúl chapja magát: mert nyilván irja; hogy, *Az Iſten a'jó tétemènyt meg-fizeti, nem chak e'világon, hanem a' más világon-is.* És mint-ha meg-bánta volna mondáſát, utánna veti: *De azért nem következik abból, hogy érdemli azt a' jó chelekedet.* Hogy nem következik? hiſzem a'fizetés érdem-ſzerént vagyon: és a'hol érdem ninchen, ninchen fizetés-is, hanem ajándék és kegyelem. A'mit utól-ſzor mond; hogy, *Más dolog, kegyelmeſſégből chelekedni, és adóſságot fizetni*: nem diſputálom; hanem azt mondom, hogy a'ki fizetést emleget, mint *Károlyi*, az adóſságot nem tagadhattya; a'mint a' kőz példa-beſzéd-is tartya: *Adós fizet.* Haſonlót ír *Károlyi* a' *Salomon* Példa-beſzédiben-valo mondáſáról-is (*a*), és a' *Dániel* mondáſáról, mellyel *Nabukodonoſornak* tanátslotta az alamiználkodáſt (*b*).

a Prov. 10, 12.
b Dan. 4, 24.

Ellenzik az Újító atyafiak a' *Purgatóriomot*-is. Az-okáért látván *Károlyi* hogy az Irás arról nyilván emlekezik, a'bőtűt valami réſzéből helyén hadta, de *gloſsájával* valóban fel-zavarta. A' *Makabæuſok* Máſodik könyvének tizen-kettődik réſzét, *Károlyi* így fejezi-bé (*c*): *Két ezer Gira-ezűſtöt küldé Jeruſalembe, az bűnökért-valo áldozatoknak tételére: igen jól és tiſzteſségeſen chelekedvén, hogy a' fel-támadáſról gondolkodnék. (Mert ha azokat, a'kik meg-ölettek vala, nem reménlette vólna fel-támadni, hijába valo és haſzontalan dolog vólt vólna a'halottakért imádkozni.) Annak-fölötte hogy meg-gondolná, hogy azoknak kik iſteni félelemmel halnak-meg, a' kegyelemnek nagy ſzép ajándéka tétetett-el. Szent és kegyes gondolat, hogy a' halottakért áldozatot tőtt, hogy a'bűntől meg-tiſztúlnának.* Semmit nem ſzóllok a'fordítáſról: de a' *gloſsát* mélto meg-rázogátnunk. Mert fel-talállyuk valóban, hogy *Károlyi*, hamis és erő-ſzakkal chigázó *gloſsátor*. Így ír azért a'Biblia ſzélire: *Ez három utólſo Verſekből a' Pápiſták akarják állatni a' Purgatoriomot, és a' holtakért-valo könyörgést, és így okoskodnak: Ha az halottak az életre mennek, nem kell azokért-valo könyörgés, mert ninchenek győtrelemben. Ha pokolba mennek, úgy-is haſzontalan az könyörgés, mert pokolból ninchen ſzabadúlás. De itt azt mongya az Irás, hogy ſzükséges az halottakért-valo könyörgés. Vagyon tehát Purgatóriom kinnya, melyből-valo ſzabadulaſért haſznos az könyörgés és a' Miſe,* &c.

c 2. Machab. 12. v. 43, 44, 45, 46.

Eddig türhető a' *Károlyi* mondáſa, sőt úgyan kőſzönéſre-is méltó. Mert holott azt mongya, hogy a' *Pápiſták* e' *mondásból állattyák a' Purgatóriomot*; Pápiſtáknak vallya a'régi Szent Atyákat és Doctorokat: a'többi kőzőtt Sz. *Agoſtont*, kit *Calvinus János*, igaz tanúnak nevez (*d*), ki a' *Makabæuſok* könyvéből-valo bizonyſággal él (*e*). Igazán mongya azt-is *Károlyi*, hogy e'mondáſſal bizonyíttyuk a' *Purgatóriomot*: de ő nem jól felel a'mi igaz okoskodáſunkra. És noha négy feleletet hoz-elő; mind a'négy ſem ér egy babot, a'mint majd meg-mutatom.

d Lib. 4. Inſt. c. 14. n. 26. & lib. 3. c. 3. n. 10. e Lib. de Cura p. mortuis, c. 1.

Előſzör, úgymond, *azt mongyuk, hogy itt a'bűtűben, chak egy igével-valo emlekezet-is ninchen a'Purgatóriomról, hanem a' halottakért-valo könyörgéſről, a'kik*

tudni-illik valami bűnben hóltak-meg. Nem żák, párna hej: ő-maga meg-vallya, hogy mi a'halottakért-valo imádságból állattyuk a'*Purgatóriomot.* és méltán, mert annak helye ninchen sem meny-országban, sem pokolban: Tahát valami más helynek kell lenni a'hol légyen, és azt nevezzük mi *Purgatóriom*nak. Továbbá; nem igaz, hogy ninch a' *Purgatóriom*ról emlekezet: mert a'*Purgatóriom* annyit tészen, mint Tisztúlo-hely, a'vagy Tisztúlásnak helye. Az-okáért, ha a'tisztúlásról vagyon emlekezet, és a'tisztúlásnak valami helyen kell lenni: következik, hogy a' *Purgatóriom*ról-is, a'vagy Tisztúló-helyről, a'vagy tisztúlásnak helyéről emlekezet légyen.

Másodszor azt mongyuk, ugy-mond Károlyi, *hogy ennek a'könyvnek ninchen arra valo méltosága, hogy a'hoz kötözznök a'mi lelkünket, és abból bizonyitanók a'mi hitünknek valami ágát, mi-képpen meg-tetszik ezen könyvnek 15. részéből, versu 39.* Valóban meg-tetszik *Károlyi*nak fogyatkozott ügye, és veszett pőre: mert valamelly úton meg-mutattyák az Ujitók a' Szent Irás több könyveinek meg-vethetetlen igaz-voltát, ugyan azon úton fel-találllyák e' könyvnek-is tagadhatatlan méltoságát; a'mint meg-láthatod a'*Kalaúz*ban (*a*). A'minémű dolgokkal akarják az Ujitók a' *Makabæus* könyveinek méltoságát rontani, erőtleneknek mutatták nem chak az igaz Keresztyén Doctorok, hanem a'*Kalviniſták* közzül-is *Albericus Gentilis*; kinek arról-valo könyvét *Hanoviában* nyomtatták 1604. esztendőben. A'mit pedig *Károlyi* rebesget azon könyvből, c. 15. v. 39. merő marczonaság: mert azoknak a'könyveknek irója, nem tészi kétesse irását, mint-ha valamit nem igazán irt volna, hanem szóllasának nem olly ékesen-valo-folyását jelenti, a'mint némellyek kivánhatnák. Az pedig nem choda, holott a'Proféták-közzül *Moyses* (*b*), és *Jeremias* (*c*), meg-vallották nyelvek fogyatkozását; az Apostololok-közzül pedig ő-maga Sz. *Pál* egy-nehányszor (*d*): de azzal nem tészi kétségessé irását.

Harmadik felelete sem jobb Károlyinak: *Az Isten mikor az áldozatokról-valo parancholatokat adta, sohul nem szóllott arról, hogy a'bűneiért* (talám a' hóltak bűneiért?) *áldozzanak.* Erre én azt felem; hogy, a'hol az Isten az elevenek bűneiért áldozatot kívánt, ott kivánhatta a' hóltak bűneiért-is: és sohult nem olvasták az Atyafiak, hogy a'hóltakat ki-rekesztette vólna az Isten. és hogy vagy ott, vagy egyébütt javallotta légyen az Isten affele áldozatokat, nyilván meg-mutatta *Judas Makabæus* az egész gyülekőzettel: kik, ha Isten-ellen-valo dolognak itélték vólna, semmi-képpen nem chelekedték vólna. Mondám, hogy javallotta: mert ha szintén nem parancholta-is az Isten, javalhatta; a'mint sok egyéb dolgot, úgy-mint az Uj innepeknek rendelését (*e*). Ő-maga *Károlyi* emlekezik az illyen Innepről (*f*). Azt-is irja (*g*); hogy, *az Enczénia innepet Judas Makabæus szerzette, a'templomnak bálványoktól-valo meg-tisztitásának emlekezetire.* Melly innepről nem olvasunk semmi parancholatot: de ugyan javallotta Urunk, és azon az innepen jelen akart lenni Jerusalemben (*h*).

A'Negyedik-is hasonló a'többihez: *Az egész Szent Irás bizonyittya, hogy az halál-után ninchen válitság. Lásd-meg Luc. 16. v. 26. A'halottakért-valo könyörgésről, az Purgatoriomról sohul nem szóll. Azért, ha lehet, a'Papisták más erősséget keressenek.* Meg-néztem a'helyt, a' melyre *Károlyi* igazit: de nem láttam azt benne, a'mit *Károlyi* mond. Mert Szent *Lukách* a'kárhozott Gazdagról emlekezik: és mi sem mongyuk hogy pokolból váltság vólna, hanem más helyből; mellyet a'Szent Irással bizonyitunk. Olvasd erről a' *Kalaúzt* (*i*). Az-okáért, ha lehet, *Károlyi* más-képpen okoskodgyék a'*Makabæusok* könyvéből vőtt bizonyság-ellen. Chodálom pedig, hogy ennyi okoskodással akarta *Károlyi* e'mondást meg-erőtelenitteni, holott azt írhatta vólna a'Biblia szélire, a'mit más két helyen irt azon *Makabæusok* könyvébe (*k*): *Ez Zidó hazugság.* és (*l*): *Ez-is Zidó hazugság, mert az semmi Irásban ninchen.* Igy böchüli *Károlyi* a'Szent Irást. Illyen káromló Bibliáját forgattyák az Ellenkező atyafiak, az-okáért nem choda hogy káromkodni tudnak. Vallyon honnét tudta *Károlyi* hogy azok hazugságok? Én bizonnyal mondom, hogy iszonyodtam mikor olvastam, és chodálkozom most-is hogy méreszlette azt oda irni; holott se *Luter* se más *Kalviniſta* Bibliában azt nem olvastam, se Deákban, se Németben. De gondolom hogy ezzel

egye-

a Fol. 345. 347.

b Exod. 4, 10.
c Jer. 1, 6.
d 1. Cor. 1, 17. & c. 2, 1. & 2. Cor. 11, 6.

e Judith 16, 31. Esth. 16, 21.
f 1. Machab. 4, 59.
g Joan. 10, 22.
h Ibidé.
i Folio 973. & seqq.
k 2. Machab. 1, 36.
l 2. Machab. 2, 4.

egyebeknél vitézbnek akarta mutatni magát *Károlyi*. Hogy pedig az irja, hogy *az semmi Irásban ninchen*: nem helyes. Mert ő-maga-is meg-vallya *Károlyi*, hogy a' Sz. Iráſnak némelly kőnyvei el-veſztek (*a*), és azoknak valamellyikében lehetett; a' mint jelenti *Nicolaus Serarius* (*b*). De ha az nem vólna-is: nagy vakmérőség, ok-nélkűl, nem hogy a' Sz. Iráſt, de akár-mi bőchűlletes ember iráſát-is meg-hazudtolni.

a 3. Reg. 4, 32, 33.
b Proleg Bibl. c. 8, qſt. 14.

Nem kedvellik az Ujító atyaſiak az Evangeliomi Tekéllettſégnek tanátſit-is, noha az *Evangelikuſok* nevén igen kapnak: Az-okáért a' hol azokról emlekezet vagyon, *Károlyi* chúfos *gloſsákat* ír melléjek. A' Szűzeſséget és Nőtelenſéget ajánlotta és dícsérte Urunk, midőn azt mondotta, a' mint *Károlyi* fordíttya: (*c*) *Nem mindenek véſzik-bé azt a' beſzédet, hanem a' kiknek adatott.* És (*d*) utánna veti: *Vannak ollyak-is, kik ő-magok herélték-meg magokat a' mennyeknek országáért. Az ki bé-veheti, vegye-bé.* Hallyad a' gloſsát: *Az Iſtennek kiváltképpen-valo ajándéka a' maga meg-tartóztatáſnak ajándéka az emberben; azért ſenki nem kőtelezheti arra magát, &c.* És utánna véti: *Nem azt mongya Kriſtus, hogy a' Szűzeſség érdemli az örők életet. mert ſzinte az igen igaz Szűzeſség ſem érdemli azt; hanem, mongya hogy vannak ollyak, kik magokat meg-tartóztattyák a' házaſságtól, hogy a' mennyei dolgokban leheſſenek ſerénybek és ſzorgalmatosbak.*

c Matth. 19, 11.
d Verſ. 12.

Ebben ſok vétek vagyon. Első vétek az: hogy, *Senki nem kőtelezheti magát a' Szűzeſségre.* Mert az ember, jól és haſznoſon kőtelezheti magát arra, a' mi kedvesb az Iſtennél. Ollyan pedig a' Szűzeſség és a' Nőtelenſég, a' Házáſsághoz-képeſt, a' mint Sz. *Pál* nyilván mongya (*e*), a' *Károlyi* fordítáſa-ſzerént-is: *Azért, a' ki el-adgya házaſságra leányát, jól chelekeſzi; a' ki pedig nem adgya, jobban chelekeſzik.* És ismég (*f*): *Az aſszony állat, ha az ura el-aluſzik, ſzabados hogy el-mennyen az kihez akarja, chak az Urban. De böldogb léſzen, hogy-ha úgy marad az én értelmem-ſzerént. hiſzem pedig hogy én-bennem-is az Iſten lelke vagyon.* Haſznoſon kőtelezi pedig ember magát az ollyan jóra: mert a' kőtelezéſſel, a' vagy fogadáſsal, akarattyát megerősíti hogy ne ingadozzon, és az őrdőgnek ellenkező kiſértetit meg-erőtleníti. Mert a' kőteleſség-nélkűl, az emberek az igen jó és dícséretes dolgokban-is kűnnyen meg-változnak, vagy az őrdög inchenkedéſéből, vagy az ő tulajdon álhatatlanſágokból. Innét az emberek-kőzőtt-is gyakorta kívántatik az eſkűvés; hogy az akarat megkőtőztetvén, kűnnyen meg ne változzék. És így eſkűſznek a' vitézek az ő kapitányoknak, a' bírák a' kőſségnek, a' házas emberek egy-máſnak, hogy hivatallyokban hívebben el-járjanak.

e 1. Cor. 7, 38.
f Verſu 39, 40.

A' Szent *Pál* mondáſa a' Nőtelenſégnek jobb-vóltáról, olly világos, hogy *Károlyi* ſem mert ellene *gloſsálni*. De tartván attól, hogy valaki a' tiſzta ſzín bőtűből az Ujítók tanitáſát meg-vetheti: két *gloſsával* meg-mutatta mérgét.

Elsőben, azt mongya; hogy. *A' Szűzeſség az házaſságnál jobb; azokban tudni-illik, a' kik magokat meg-tarthattyák: mert az házaſságban ſok háboruſság vagyon. Második: Mert e' világnak ideje rővid: azért az házaſsággal úgy ellyen ember, hogy Iſtentől el ne vonattaſſék. Harmadik oka, miért jobb a Szűzeſség: mert a' kinek feleſége vagyon, ez világiakban ſzorgalmatos. A' ki pedig házaſság-nélkűl valo igaz Szűz, nem ollyan mint a' barátok, az Iſten dolgaiban foglalatoſok.* Mindenik okát helyén hagyom. De azt kérdem; Mit ért az *Igaz Szűzön, a' ki nem ollyan mint a' Barátok*? Bizonyos, hogy nem a' *Kalviniſta* Predikátorok, kik-kőzzűl nem itélem hogy eggy-is e' kídig ſzabad akarattya-ſzerént őrők ſzűzeſségben élt vólna. Chodálom pedig, hogy nem átallya *Károlyi*, hogy a' magához haſonló *Predikátorok* ſzemében a' gerendát nem látván, a' Barátok ſzálkáját kezdi mozgatni. Reá felelek Arany-ſzáju Szent *Jánoſsal* (noha ő kőzönſégeſen a' Házaſokról ſzóll) hogy haſonló-ſzámu *Predikátorokban*, többet találni házaſság-rontókat, hogy-ſem a' Barátokban fogadáſoknak meg-ſzegőit.

Máſik *gloſsája* Károlyinak: *Vegyék eſzekbe ezt a Pápiſták; mert azt mongya Szent Pál (g), hogy a' Szűzeſséget nem azért dícséri, hogy valakit törbe ejtſen, és valakit arra erőltetſen hogy meg ne házaſodgyék.* Eſzünkbe vőttük a' Szent *Pál* mondáſát, és a' ſzerént chelekeſzünk-is. Senkit nem erőltetvén a' Nőtelenſégre: hanem azoktól, a' kik azt ſzabad akarattyokból fel-vállalták, és magokat reá kőtelezték, a' Sz. *Páltól* dícsértetett okokért, kívánnyuk hogy kőteleſségeknek és fogadáſoknak ele-

g 1. Cor. 7, 35.

get tegyenek. mint szintén, noha senkit az Házasságra nem erőltetünk, mindazáltal meg-kívánnyuk az házasságbéliektől, hogy hívatallyok és fogadások-szerént éllyenek. Es, a'mint ezek, ha külömbet chelekesznek, méltók bűnteréſre: azon-képpen amazok-is, a' Szent *Pál* mondása-szerént, a'mint *Károlyi* fordította: (*a*) *Az ifiú özvegy aſzſzony' állatokat pedig, ezéllyen tiſztre fel ne vegyed: mert minek-utánna bujálkodni kezdenek az Kriſtus-ellen, férjhez akarnak menni. Kik azért méltók ſzidalomra, hogy az elsö hitet meg-vetették.* Károlyi nem *gloſsálta*-meg, mi legyen az az elsö hit: de közönséges-képpen a Sz. Atyák 's a' *Conciliomok*, a'maga meg-tartóztatáſnak fogadáſáról értik (*b*), melynek megſzegéſe, *ſzidalomra*, sőt kárhozatra-is méltó; a'mint a'*Vulgáta Editzió*ban olvaſsuk: *Habentes damnationem.* sőt a' *Tiguri Kalviniſta* Bibliában-is e'képpen: *Ex eo damnandæ, quòd primam fidem rejecerint.*

De mint-hogy *Károlyi* azt mongya; hogy, Senki magát a' Szüzeſségre nem kötelezheti: hallyuk mi okát adgya: *Az Iſtennek kivált-képpen-valo ajándéka a' maga meg-tartóztatáſnak ajándéka az emberben; azért ſenki nem kötelezheti arra magát, &c.* Mit akarjon ezzel *Károlyi*, meg-értethettyük imillyen okoſkodásból: Senki nem kötelezheti magát egyebre, hanem a'mit túd hogy bétellyesíthet. mert külömben ſzeren-chélteti magát hogy meg-ſzegje fogadáſát; és vakmerő-képpen kötelezvén magát, Iſten-ellen vét, *kinek nem tetſzik a' hamis és bolond igéret* (*c*): De ſenki bizonnyal nem tudhattya, ha meg-tartóztathattya-e magát mindenkor: hollott azt az Iſten ajándéka-nélkül nem chelekedheti. nem-is tudhattya pedig, ha vagyon-e nála az az Iſten ajándéka; és annál inkább, ha meg-marad-e az nála mind végig: Tahát ſenki örök Szüzeſséget nem fogadhat vakmerőſég-nelkül.

Én pedig így felelek: A' Szüzeſség, Iſten ajándéka; de az ember akaratyában 's hatalmában-is vagyon. Mert noha az Iſtennek némelly ajándéki, nem fügnek az emberi eſzközтől, úgy-mint az egéſség, profétálás, choda-tétel: mindaz-áltál ollyan ajándéki-is vannak, mellyek az emberi eſzközt meg nem vetik, sőt kívánnyák. Mert, hogy hidgyünk, békével ſzenvedgyünk, a'kiſérteteket meg-győzzük; Iſten ajándéki, és ö-nálanélkül azokat nem chelekedhettyük: de mindaz-áltál, azon dolgok az ember hatalmában-is vannak. Mert, noha az Iſten ſegéti azokra az embert: mindazáltal nem erőlteti, nem-is kételeníti. És noha az ember az Iſten ſegétſége-nélkül ſemmi jót nem chelekedhetik: mindazáltál, azzal igen-is chelekedhetik, a' melly kéſz az Iſten réſzéről, ha az ember kéri és keresi. mert egyéb-aránt, nem vétkeznék az ember ha nem hinne, a'vagy a' kiſérteteknek ellene nem állana. Illyen ajándék azért a' Szüzeſség, és az Iſten ſegétſégével a'mi hatalmunkban vagyon: és azért tanátſollya azt Szent *Pál* (*d*). mellyet heában tanátslana, ha a'mi hatalmunkban nem vólna; a'mint-hogy heában tanátſolnók hogy valaki egéſséges légyen, a'vagy profétállyon.

*Károlyi*nak más *gloſsá*jában-is tapaſztalhato hamiſság vagyon; hogy, tudni-illik, a' Szüzeſség nem érdemli az örök életet; hanem chak arra-valo, *hogy ember a'mennyei dologban ſerényebb és ſzorgalmatosb leheſſen.* Mert, noha erre-is igen haſznos, mindaz-áltál érdemeſ-is; a'mint közönségeſsen tanítyák a' Szent Atyák; Szent *Cypriánus* (*e*), Szent *Hilárius* (*f*), Arany-ſzáju Szent *János* (*g*), Szent *Jerónimus* (*h*) Sz. *Agoſton* (*i*), Sz. *Anſelmus* (*k*), *Beda* (*l*), és egyebek; a'mint fel-találod *Bellarminus*nál (*m*). De ám engedgyünk-meg eggyet *Károlyi*nak: chak mutaſson egy Predikátort, ki tudván, hogy a' Szüzeſség haſznos arra, a'mire *Károlyi* mongya, azt meg-kívánta vagy követte vólna: a'vagy ha ſenkit nem mutathat, vallya-meg hogy ſenki közzülök nem igyekezett azon, hogy a'mennyei dolgokban ſerényebb és ſzorgalmatosb lehetett vólna.

Egyébütt-is ellenzi *Károlyi* a' Nőtelenſéget. Mert *Actor. 1. ver. 14.* a' Sz. Lukách mondáſát imigyen fordittya: *Ezek mind egyetemben foglalatoſok valának az imádkozásban és a' könyörgésben, az aſzſzony' állatokkal egybe.* És a'ſzélire azt irja: *vagy az ö feleſégekkel egybe.* mellyet, ſem a' bötűből igazán ki nem acharhat, ſem a' Szent Atyák magyarázáſában fel nem talál. Mert Arany-ſzáju Szent *János* (*n*), azt azokról az aſzſzony'állatokról érti, a' kikről az Evangeliomban emlekezet vagyon; kik, a'mint *Károlyi* fordította, (*o*) *követték vala Jéſuſt Galileából, és ſzolgálnak vala néki.*

a 1. Tim. 5, 11.

b Vide Bellarm. lib. 2. de Monachis, c. 24.

Matt. 19. ad v. 11.

c Eccles. 5, 3.

d 1. Cor. 7, 25.

Matt. 19. ad v. 12.

e Lib. de Habitu Virg.

f In cap. 19. Matt.

g In c. 19. Matt.

h Lib. 1. in Jovin.

i De S. Virginitat. c. 23 & 24.

k In c. 19. Matt.

l Ibidem

m Lib. 2. de Monachis, cap. 9.

n Hom. 3. in Acta.

o Matt. 27, 56.

néki. Holott azt irja Szent Jerónimus (a), hogy szokás vólt a'Zsidóknál, hogy az aszszony'állatok a'Tanitókat táplálnák és ruháznák; melyről Sz. Agoston-is emlekezik (b). És mint-hogy az botránkozást szerezhetett vólna a'Pogányok-között, Sz. Pál azt el-távoztatta; és azért mondotta (c): Vallyon ninch-e hatalmunk, hogy aszszony atyánk-fiát széllyel hordozzuk, mint a'több Apostolok-is, és az Ur attyafiai, és Czéfas? De ezt sem jól fordította Károlyi; az Aszszony atyánk-fia helyett, Kereszttyén feleségünket irván. Mert, noha a'Görög ige, γυναῖκα, aszszony'állatot-is tészen, és feleséget-is: mindaz-által e'helyen nem feleséget tészen, mert nem illik egybe az atyafi a' feleséggel: és a'Görög bötűben ninchen az articulus τὴν, melly bizonyos személyt, vagy feleséget jegyez. Annakfölötte, hogy Sz. Pálnak felesége nem vólt, igen nyilván jelenti ő-maga (d); a' mint a'Sz. Atyák és Doctorok magyarázzák, Sz. Agoston (e), Sz. Jerónimus (f), Arany-szájú Sz. János (g), Sz. Ambrús (h), és egyebek-is. És Clemens Alexandrinus-is azt irja, hogy az Apostolság-után, a' feleségét úgy tartotta mint attyafiát. Hogy pedig az Ellenkező atyafiak azt mongyák; hogy a' férfiak, feleségöket szokták körül hordozni, és nem attyokfiait; nem helyes: mert a'Tanitókkal-is körül-járhatnak az aszszony'állatok, úgy-mint tanítványok, a'vagy szükséges dolgokban szolgálók; a'mint Urunkal-is jártak (i).

Sz. Pál-is ír a'Szüzességről, és Nőtelenségről, azt sok-képpen dícsérvén, és ajánlván. Melly dolog mint-hogy nem fér az Ujító atyafiak fogára, Károlyi azon vagyon, hogy a'világos bötűt meg-homályosíttsa. Elsőben: Azt mongya Sz. Pál a' mint Károlyi fordíttya, vers. 5. *Ne challyátok-meg egy-mást, hanem-ha egyenlő akaratból ideig, hogy foglalatosok lehessetek az böjtölésben és az imádkozásban.* Melyre így glossál: *Nem szóll Sz. Pál a' minden-napi könyörgésekről, mert azokat meg nem bántya a'szent házasság: hanem amaz közönséges imádkozásokról, mellyek az O Testamentomban veszedelmes időben szoktak vala lenni, mostan-is léssznek az jól rendelt reformált gyülelkezetekben.* Innét az jő ki, hogy efféle közönséges könyörgéseket meg-bánt a'szent házasság. Mellyet, mi módon hitessen-el Károlyi a'Kalviniſtákkal, nem tudom: de gondolom, hogy, vagy soha olyan könyörgések nem vólt, melyben a'Házasságot meg-tíltották vólna; vagy, ha meg-tíltották, inkább akarták a'könyörgés-nélkül lenni, hogy-sem a'Házasság-nélkül; mint-hogy ők azt olly szükségesnek tartyák, mint az ételt és italt.

Másodszor: Imigyen glossál Károlyi: *Azt akarja mondani, hogy szabad meg-házasúlni vagy nem házasúlni; de úgy, hogy a' ki meg nem házasodik, arra-való ajándéka légyen hogy magát meg tartóztathassa.* És egy-kevéssé az-előtt azt írta: *A'kiknek Isten arra-való ajándékot adott jó el-lenni aszszony'állat nélkül. De a'kinek nem adott, éllyen a'szent házassággal.* Ezekből a'gloſsákból, egy-néhány chúfos dolgok következnek: Első; hogy az Ujítók Predikátori-közzül, e'kídig senkinek Istentől az a'jeles ajándék nem adatott, mellyet olly igen dícsér és javall Sz. Pál: mert egy-ül-egyig meg-házasodnak, és a'Nőtelenséget az igaz Papokban kárhoztattyák, és sok hamis káromlásokkal vádollyák. Továbbá; hogy senki Házasság-nélkül nem lehet, mint-hogy senki bizonyoson nem tudgya, ha vagyon-e arra-való ajándéka hogy meg-tartóztathassa magát egy-általlyában. Ha pedig arra elég az, hogy ember jó reménségben lehet; és ha könyörög, az Isten meg-adgya néki: így senki ninch a'ki el nem lehet a'Házasság-nélkül. Annakfölötte; hogy a'Házasság, a'maga meg-tartóztathatatlanságnak jele; mint-hogy a'kivül, jobb a'Nőtelenség.

Harmadszor: A'hol Sz. Pál azt irja, vers. 25. *Az Szüzek-felől ninchen az Urtól parancholatom: Károlyi azt gloſsálta* melléje: *Azok-felől a kik Szüzeséget fogadtak az Istennek.* Tahát Sz. Pál idejében-is vólt a'Szüzességről-való fogadás. Miért mongyák tahát az Ujítók Pápa találmányának? Továbbá, azokat dícséri Sz. Pál; hogy, *Jó az embernek úgy szüzen maradni*, a'mint Károlyi fordította. Mi az oka tahát, hogy az Ujítók a'Barátokat és az Apátzákat káromlyák; és, a'hol lehet, ki-is ugrattyák a' kápából és chuklyából.

Negyedszer, azt irja Károlyi; hogy. Sz. Pál a'jelen-való szükségen érti az Anyaszentegyháznak akkori háboruságát. *Azt mongya azért, hogy arra-nézve, jó a'ki meg nem házasúl.* És ismég: *A' Szüzeség az Házasságnál jobb, azokban tudni illik, a'kik magokat meg-tarthattyák, mert az házasságban sok háboruság vagyon.* A'mi az elsőt illeti,

a In c. 27. Mat.
b De Opere Monachor. c. 3.
c 1. Cor. 9, 5.
d 1. Cor. 7, 8.
e De Opere Monach. c. 4.
f Lib. 1. contra Jovin.
g In hūc locum.
h Ibidē.
i Luc. 8, 3.

annak

annak *Kalvinus* ellene-mond, és azt mongya; hogy, *Sz. Pál, minden idő-béli embereknek, midőn chendes békeség vagyon-is, dichéri és ajánlya a' Nőtelenséget és Szűzeséget.* A'mi a'másikat illeti, úgy vagyon hogy ninch annyi háboruság a' Nőtelenségben mint a'Házaságban: de azon-kivűl-is hasznosb a' Szűzeség, a' mint ugyan-ottan mongya *Sz. Pál, v. 34.*

Emlekezik Urunk más Evangeliomi Tekélleteségről-is, midőn az ifiúnak, a' ki ifiuságától-fogva meg-tartotta vólt a' parancholatokat, és azzal bé-mehetett vólna az örök életre, a'mint az Urunk mondásából ki-tetszik; azt mondotta, a' *Károlyi* fordítása-szerént *(a): Ha tekélletes akarsz lenni, eredgy-el, add-el minden marhádat, és osztogasd a' szegényeknek, és kinched leszen meny-országban, és jere és kövess engem.* E'jeles és nyilván-valo mondásról, *Károlyi* gloſsát ír: *A'törvény sohul nem kívánnya hogy minden marhánkat el-adgyuk, és a' szegényeknek adgyuk. De mivel-hogy ez ifiu nem ismeri az ő belső gyarlóságát, a'telhetetlenséget, hanem chak a' kilsőről szorgalmatos, hogy tudni illik ne légyen kilső-képpen lopó vagy parázna, annak-okáért mongya néki hogy marháját el-adgya, hogy meg-ismérteſsék mi vagyon szivében.* Hogy *A'törvény azt sohul nem parancholya*, meg-engedem: de tagadhatatlan, hogy a' Kriſtus törvénye javallya, és ajánlya-is, és nagy jutalmat-is ígér érette. Mert midőn *Péter* azt mondotta vólna, maga 's a' több Apoſtolok képében: *Imé mi mindeneket el-hadtunk, és követtünk téged, mint leszen azért dolgunk?* *(b)* igen szép igéretet vőtt. És hogy egyebekkel-is meg-kivántatná azt Urunk, kőzőnségesen mondotta, a'mint *Károlyi* ő-maga fordította: *Es valaki el-hádgya házait, &c. száz annyit vészen, és az örök életet örökség-szerént bírja.* Az-okáért chodálkozom, hogy senki az *Evangelicusok*-kőzzűl nem kap a' Kriſtusnak illyen szép igéretin, el-hagyván mindenét, és a' JESUST szegénységben kővetvén. Hogy pedig *Károlyi* az ifiút *Telhetetlennek* nevezi, maga fejétől találta: mert a' Telhetetlenség, nem jár eggyűtt az Iſten parancholatinak meg-tartásával †, sem a' Kriſtus nem kedvellette a' telhetetlenséget. Sz. *Márk* pedig azt irja, a' *Károlyi* fordítása-szerént-is *(c)*; hogy, JESUS *reá tekintvén, meg-kedvelé őtet.* De chak hamar ki-lépik az útból *Károlyi*, és a'mi kővetkezik, nem szintén jól fordíttya: *Es monda néki: Egy fogyatkozásod vagyon még, eredgy-el, &c.* mert az igaz bőtű-szerént, imigy kellett vólna magyarábban fordítani: *Egy heával vagy.* És mérgét inkább meg-mutatta a' *gloſsával*, midőn azt írta: *Nem azt mongya, hogy a' törvény-kivűl szűkölködik egy dolog-nélkűl; mert valamit Iſten kíván tőlünk, azt a' törvénybe bé-foglalta: hanem azt mongya, hogy a' törvény meg-tartásában szűkölködik egy-nélkűl, &c.* Ez nem igaz. A' vagy nevezze-meg *Károlyi*, mi vólt az az egy? Máſt nem talál az Evangeliomban, hanem a' mit Urunk mondott: *(d) Ha tekélletes akarsz lenni, eredgy-el, add-el minden marhádat, és osztogasd a' szegényeknek*, &c. De, a' mint ő-maga *Károlyi* mondotta a' gloſsában, *(e) A' törvény sohul azt nem kívánnya*: Tahát nem jól írta más *gloſsában*, *(f)* hogy, *A' törvény meg-tartásában szűkölködött egy-nélkűl*: tő-képpen mint-hogy az ifiú azt mondotta Urunknak a' törvény parancholati-felől: *(g) Mind ezeket meg-tartottam ifiuságomtól-fogva*: és úgy vetette utánna; *Mi heával vagyok még?* És hogy azt igazán mondotta légyen, abból meg-bizonyúl, hogy JESUS a' mondás-után, *reá tekintvén meg-kedvelé őtet.* Nem kedvelte vólna pedig bizony, ha hazúdott vólna.

A' Szentségeknek minden erejét, gyűmőlchét, és foganatoſságát el-akarják az Ujító atyafiak rekkenteni. Az-okáért *Károlyi*, azokról-valo Iráſokat meg-akarta homályoſitani helyetlen *gloſsáival*. Mert a' Szent Kereſztségről, melly a' több Szentségeknek fondamentoma, *Matth. 3.* imillyen hamis gloſsát ír *(h)*: *A' Kereſztség nem igazít meg Iſten-előtt, hanem a' Kriſtus, kit a' kereſztség példáz.* Sőt a' Kereſztség-által, úgy-mint eſzköz-által, igazíttatik-meg az ember a' Kriſtuſtól; a' mint ugyan ottan, maga feledékenységéből jelenti *Károlyi*. mert chak hamar utánna veti: *(i) Az Kriſtus meg-kereſztelkedik, hogy az ő testében a' mi Kereſztségünket meg-szentelné.* Vallyon mint szentelte-meg a' Kereſztséget? Ugy hogy erőt adott annak, a' mi meg-szenteléſünkre, és meg-igazúláſunkra. Azért nevezi Urunk a' Kereſztséget, Joa. 3. v. 3. *Ujonnan-valo szűletésnek*: és Szent *Pál*, Tit. 3. v. 5. *Az újonnan szűletés fürdőjének*. Hasonló hamis *gloſsáját* találod *Károlyi*nak Actor. 8. v. 37.

a Matt. 19, 21.

b Matt. 19, 27.

† 1. Tim. 6, 10.

c] Marc. 10, 21.

d Matt. 19, 21.

e In cap. 19. Matt. v. 21.

f In cap. 10. Mar. v. 21.

g Matt. 19, 20. Mar. 10, 20.

h Ad Verſ. 11.

i Ad Verſ. 15.

Az Oltári-szentségnek-is el akarja gyűmőlchét fogni, tagadván abban valóságos jelen-létét a'Kristus igaz Testének. Az-okáért, *Joan. 6. v. 62.* az Urunk mondását imigyen fordította Károlyi: *Ha azért láttangyátok az embernek fiát fel-menni oda az holott előszőr vólt, mit mondotok?* és imillyen *glossát* írt a'szélire: *Mint-ha azt mondaná Kristus: Nem ezt a' húsos testet észitek, mert ez fel-vitetik menybe.* Hamis magyarázat, és tellyességgel ellenkező Urunknak igyekezetivel. Mert, a'mint *Károlyi* fordította; (*a*) *Tudván azért Jésus, hogy az tanítványok ezen háborganának* (tudni-illik, hogy olly nyilván és magyarán emlekezett az ő Testének ételéről, hogy nyilvábban sem lehetett) *monda nékik: Ez bánt-e meg títeket? Ha azért láttangyátok*, az-az, Ha veletek lévén, nehéznek tetszik hogy az én Testemet eledelűl néktek adgyam: menyível inkább nehéznek fog-tettszeni, ha el-válom tőletek láthatando személyemben? De akkor-is el kell azt hinnetek: Tahát annyíval inkább mostan. Az-okáért, noha sokan az ő tanítványi-kőzzűl-is hátra állottak, és az-után véle nem jártak: mindaz-által, sem beszédét viszsza nem czáfolta, sem a'*Károlyi glossája*-szerént nem magyarázta; hanem a' tizen-két tanyitványinak-is, tudni-illik az Apostolnak, azt mondotta, a'*Károlyi* fordítása-szerént-is: *Nemde el akartok-e tí-is menni?* Mint-ha azt mondotta vólna: Egy-általlyában megmondottam az igazat: A'ki hinni akarja, jó mi jó; velem maradhat, és ez-után meg-ismeri hogy valóságos igasságot mondottam: a'ki pedig hinni nem akarja, erővel nem tartom; szabad véle ha el akar menni, nyitva az ajtó. Mellyet halván Sz. *Péter*, ezt felelte: *Uram, kihez mennyűnk, őrök életnek beszéde vagyon nálad.* Az-az, te tudod mit mondasz: nem kell azt nékűnk vizgálnunk, hanem hinnűnk, hogy űdvőzűllyűnk.

a Joan. 6, 61.

Más magyarázattyát-is adgyák e' mondásnak a' Doctorok. Szokása vólt Urunknak, hogy egy chodálatos dolgot, más hasonlóval a'vagy nagyobbal bizonyitott. Látván azért hogy némellyek az ő mondásában meg-tántorodtanak: annak meg-erőssítésére, mást, vagy hasonlót, vagy nagyobbat mondott. *Ha azért láttangyátok*, &c. az-az, ha ezt nem hiszitek, mi módon hihetitek hogy én fel-megyek menybe, és azt látván michoda itéletben lésztek? Ha azt itélitek, hogy én azt Isteni erőmmel chelekeszem: hidgyétek hogy azon Isteni erőm e'dologra-is elégséges; és a'ki eggyikét meg-chelekedhetem, a'másikát-is végbe vihetem.

Joan. 20 vers 17. azt mondotta Urunk Magdolnának, a'*Károlyi* fordítása-szerént: *Ne illess engemet, mert nem mentem még fel az én Atyámhoz.* Erre imigyen *glossál* Károlyi: *Kristust nem kell a' testben e'világon keresnűnk minek-utánna fel-támadott, hanem hit-által menyben.* A' *fel-támadott*-helyett, talám azt akarta írni, *menybe ment*: mert tudni-valo, hogy fel-támadása-után negyven napig a'testben kereshették, a'mint a'szent asszony'állatok *hozzá járúltak, lábait meg-fogták, és térdre esvén tisztelték őtet*, Matth. 28. v. 10. vagy *imádták őtet*; a' mint a' *Károlyi* fordításából-is kitetszik. *Tamásnak* pedig, ő-maga Urunk mondotta, Joan. 20. v. 27. *Hozd ide a'te újodat, és lásd az én kezeimet és hozd ide a kezedet és bocháſd az én óldalamba.* Tahát *Tamás* kereshette Urunkat fel-támadása-után, és fel-is találhatta testben e'világon.

De más bibéje vagyon itten *Károlyi*-nak, és orozva a'Kristusnak az Óltári-szentségben-valo jelen-létét tagadgya. De ha a'Kristus Istensége-felől igaz vallásban vólna, el-hihetné hogy Urunkat menybe-menetele-után-is kereshettyűk testben a'földőn, noha láthatatlan állapatban. Mert ha mindenhato; azt-is meg-chelekedheti, hogy egy időben több helyeken légyen. meg-is chelekeszi pedig, mert fogadása tartya, mint-hogy testét nékűnk ígérte az Oltári-szentségben.

Marci 6 vers 13. azt olvassuk: hogy, *Az Apostolok sok betegeket kentek-meg olajjal, és meg-gyógyitották.* Felt attól *Károlyi*, hogy onnét az Utólso szent kenetet ne erőssítenék a' Keresztyének: az-okáért azon mesterkedett, hogy a'világos íget meg-homályosítása; és azért azt írta a'szélire: *Az Apostolok meg kenték a betegeket amaz drága balsamum olajjal* (ninch a'bőtűben sem *drága*, sem *balsamum*, hanem chak olaj) *és egyetemben meg-gyógyitották a' betegeket. Most mivelhogy a' gyógyitásnak ajandéka ninchen, az olaj-is hejába-valo.* Ez nem igaz: mert az Apostolok az olajjal nem egy-általlyában a' testi betegségért éltek, mivelhogy olaj-nélkűl-is sok betegeket gyógyitottak, a'mint Szent

a Actor. 3,6. c. 5, 15.
b Actor. 14, 9. c. 19, 12.

Péter (a), és *Sz. Pál (b)*: hanem fő-képpen, úgy-mint a' Szentség eszközivel, a' bűnnek bochátaſáért, a'mint a' Sz. Atyák magyarázzák: mellyel most-is él az Anyaſzentegyház; és a' bűnnek meg-bochátáſát gyakorta követi a teſti egéſség-is. Az sem igaz, hogy *Moſtan ninchen a' gyógyítáſnak ajándéka*: Mert jól-lehet az Ujtóknál ninchen, kik, az ő tudományoknak meg-bizonyítaſára, chak egy ſánta ebet sem tudtanak még eddig meg-gyógyítani: mindaz-által az igaz Anyaſzentegyházban mindenkor vóltak, és most-is vannak, a'kik vagy éltekben, vagy hóltok-után-is ereklyéjekkel ſzámtalan betegeket gyógyítottak. de arról most többet ſzóllani nem akarok. Ezen dolgot máſutt-is (c) újittya *Károlyi*, és azt mongya, hogy Szent Jákab midőn azt mondotta, az ő tulajdon fordítáſaſzerént: *Beteg-e valaki ti-közztetek? hivaſſa az Egyházi ſzolgákat, és imádkozzanak érette, meg-kenvén azt olajjal az Urnak nevében. És az hitből származott imádság meg-tartya a' beteget, és fel-ſegéli ótet az Ur: hogy ha bűnt chelekedett, meg-bocháttatik néki. Szóllott*, úgy-mond Károlyi, *arról az időről, melyben a tanítók gyógyítáſnak ajándékával meg-ékesíttettek vala. melly mivelhogy most ninchen, hijába-valo a' kenet.* Ez nem igaz: Mert annak a' kenetnek haſzna, nem chak a' teſti gyógyulás vólt, hanem annál nagyobb-is volt, tudni-illik, a' bűnöknek meg-bochátáſa. Az-okáért, ha ſzintén igaz vólna-is a' mit *Károlyi* mond, hogy most a' Tanítók nem ékesíttetnek-fel a' gyógyítáſnak ajándékával; abból nem következnek hogy a' kenet heába-valo vólna: mert a' bűnnek bochánattya, nagyobb, és ſzükségesb a' teſti betégségnek meg-gyógyítáſánál.

c Jacob. 5. v. 14.

Mint hogy a' Szentségeknek ſzolgáltatáſa, tiſztek-ſzerént az Egyházi ſzolgákat illeti; Egyházi ſzolga pedig nem lehet senki, igaz és törvény-ſzerént-valo hivatal-nélkül: látván az Ujító Kiáltók, hogy semmi részek ninchen az igaz hivatalban, choda mint irtóznak, mikor arrakénſzerittetnek hogy hivatallyokat meg-bizonyíttſák. Az-okáért *Károlyi* a' Sz. Irásnak némelly mondáſit, jeles *gloſſákkal* fel-tiſztelte.

Matth. 21. verſ. 23. Urunk meg-torkollya a' Papi-fejedelmeket, és meg-mutattya hogy ő-ellene nem okoſkodhatnak. Azt *Károlyi* máſuvá chigázza, azt irván a' ſzélire: *A' Papi-fejedelmek ſemmit nem gondolván a tudománnyál, chak a' hivatalt hánnyák, mint most-is a' Pápiſták.* Nem úgy vagyon: Mert a' Pápiſták a' hivatalt méltán vítattyák, mivelhogy arról az Irás nyilván emlekezik: de a' tudománnyal-is igen gondolnak. sőt minden Ujítókat azzal győznek-meg, meg-mutatván hogy az ő tudományok eleitől-fogva vólt, és az Apoſtoloktól kézről kézre jutott hozzájok. Az Ujítók tudománya pedig ſchult nem vólt, hanem újonnan koholtatott; és az-okáért nem mélto hitelre, hanem meg-vetésre.

Matth. 23. verſ. 1. A' mit Urunk a' *Moyſes* ſzékiben-ülő Tanítókról mond, azt *gloſſával* fel-ékesíti *Károlyi*, és azt irja: *Halgatnunk kell a' feſlett életű Tanítókat-is, de az ő életeket nem kell követnünk.* Nem jól ſzóll *Károlyi*, ha egy-általlyában beſzél: mert Urunk nem egy-általlyában beſzél a' Tanítókról; hanem azokról, a'kik *a Moyſes ſzékiben ülnek*: azaz, a'kik hivatallyokat meg-mutathattyák, és a' ſzerént tanítnak. Az-okáért hamiſsan chelekeſznek az Ujító atyafiak, kik némelly igaz hivatalú Papok feſlett erkölcheért, el-akarják a' kőſséggel hitetni, hogy tudományok-is hamis: mert a' tudomány, nem függ egy-általlyában az erkölchtől és élettől, hanem a' hivataltól. és történhetik, hogy a' tiſztelséges erkölchű embernek, hamis tudománya; a' gyalázatos erkölchűnek pedig, igaz tudománya légyen. Továbbá, nem jól ſzóll *Károlyi* az Ujítókhoz képeſt: kiknek, mint-hogy nagyobb részére mind életek gyalázatos, 's mind tudományok hamis; azt akarja, hogy gyalázatos életőket ne-is láſsák, dögleletes tudományokat pedig minden próbálás és értekezés-nélkül bé-vegyék.

Ioan. 2. verſ. 18. azt irja Sz. *János*, hogy a' Zsidók azt mondották Urunknak, a' *Károlyi* fordítáſa-ſzerént: *Mi hoda jelt mutatſz mi-nékünk hogy te ezeket chelekeſzed?* Félven *Károlyi*, hogy ő-tőle-is valaki jelt ne kívánnyon, hogy új tudományát meg-bizonyíttſa, a' könyv ſzélire imigyen ír: *Azok-ellen, a'kik a rend-ſzerént-valo hivatalhoz úgy kötik Iſtent, hogy choda-tételek-nélkül az rend-kívül-valo hivatalnak engedni nem akarnak, és azt nem böchüllik.* Ebben *Károlyi* ſok-képpen meg-mutattya mi bántya a' gyomrát; tudni-illik, hogy, ha igaz próba-kőre vonſzák az ő hivatallyát, fel-találjják hogy semmi hivatallyát nem mutathattya; és következendő-képpen;

nem az ajtón ment-bé az akolba, hanem másunnét hágott-bé; és azért az Urunk mondása-szerént, nem igaz Pásztor.

De rázogassuk-meg jobban *a' Károlyi* mondását. Mí az Istent nem kötyük semmi-némű hivatalhoz; mert tudgyuk, hogy szabad véle, kit mint akar híni az ő szolgálattyára: hanem azt mongyuk, és külömbet sem mondhatunk, hogy az Isten a' Sz. Irásban, mind az Ó's mind az Új Testamentomban, chak két rend-béli hivatallyát jelenti az igaz Tanítóknak és követeknek: Az eggyiket, nevezhettyük ő-magától az Istentől-valónak, más eszközök-nélkül: A'másikat, emberi eszközök által-valónak. Az elsőnek bizonyitására, az Isten mindenkor choda-tételekre-valo hatalmat engedett a'másiknak, emberi láthatando jelei vannak. Az első módot tartotta Isten az Ó Testamentombã, *Moysessel*, *Aaronnal*, *Illyéssel*, és némelly Profetákkal: a'másikat, az *Aaron* fiaival és unokáival. Az Új Testamentomban, az elsőt az Apostolokkal: a'másikat, a' több igaz Tanítókkal; a'mint bévségesen fel-találod a' *Kalauzban* (*a*). Az-okáért, ninchen semmi helye a' *Károlyi exceptziójának*: ki, mint-hogy sé rend-szerént-valo hivatallyát nem mutathatta *Calvinus János* a'vagy *Luter Marton*-előtt, sem rend-kivül-valo hivatallyát meg nem bizonyíthatta (a'mint a'több *Luterista* és *Kalvinista* Kiáltók-is) világos choda-tétellel: nyilván meg-vallotta, hogy nem Istentől hivattatott, hanem maga toltaelő magát.

a A fol: 114. usq; ad 137.

A'mi pedig a'Kristus Urunk példáját illeti, azzal az Ujítók magok undokságát nem palástolhattyák: mert Urunk úgy felelt a'Zsidóknak, hogy kérdésöket nem hogy kárhoztatta vólna, hanem inkább helyén hadta, mondván, a'mint *Károlyi* fordította: *Rontsátok-el ez templomot, és harmad napra fel-épitem azt. mellyet az ő testének templomáról mondott*; a'mint az Evangelista meg-magyarázza. az pedig hatalmas nagy choda vólt, és a'Kristus tanításának meg-bizonyitására elégséges. Továbbá, mikor Keresztelő *János* Urunkhoz küldötte tanitványit, és azt kérdeztette (*b*): *Te vagy-e* (a'mint *Károlyi* fordittya) *az ki el jövendő vala, vagy mást várjunk?* a'choda-tételekkel bizonyitott, mondván: *A vakok* (a'mint *Károlyi* fordittya) *szemek világát vészik, a'sánták járnak*, &c. sőt, a'mint Szent Lukách irja (*c*): *Azon órában pedig* (a'mint *Károlyi* fordittya) *sokakat szabadita meg betegségéből, Isten ostoriból, tisztátalan lelkektől, és sok vakoknak adá-meg szemek világát*. Mint-ha azt mondotta vólna: Im hol a'bizonyos jelei az én jövetelemnek. Másutt pedig azt mondotta a' Zsidók-felől (*d*) *Ha olly chelekedeteket nem chelekedtem vólna ő-közöttök, mellyeket senki nem chelekedett, nem vólna bűnök*. Tahát valamig mi-is nem látunk choda-tételt az Ujítóktól, nem tartozunk nékik hinni, mert hivatallyoknak bizonyos jelét nem mutathattyák.

b Matt. 11, 3.

c Luc. 7, 21.

d Ioan. 15, 24.

Mint-hogy az Evangeliomi szabadság az Ujítókat minden Testi fanyargatástól meg-mentette, nem chak nem gyakorlyák abban magokat, hanem egyebekkel-is meg-akarják útáltatni, és nem erős kép-mutatásnak tartyák, a'mint *Károlyi glossál*. Mert, *Matth 6. vers. 16.* a'hol a' kép-mutatók Böjtöléset meg-veti Urunk, meg nem elégedett azzal *Károlyi* hogy a'böjtöt meg-változtatta, és a' *tristis*-t, vagy *tetricus*-t, a'Tiguri-szerént, *feketitett orczájú*-nak fordította: hanem azonfelyül hamis *glossát*-is irt a'szélire: *Azok ellen*, úgy-mond, *a kik a'böjtöléshen keresnek szentséget*. Micsodát? mind eggy-e *Károlyi*nál a' *szentség* és a' *kép-mutatás*, vagy az emberek-előtt-valo dicseretkeresés? Tartsa magának szentségét. elhittem felőle hogy ő merő kép-mutató vólt. De tagadom, hogy igaz szentséget ne kereshessen ember a'böjtöléssel. Mert Sz. *Annáról* azt irja Sz. *Lukách*, ugyan a'*Károlyi* fordítása-szerént is; hogy, *Ejel és nappal szolgált az Istennek, böjtölésekkel és imádkozásokkal*. Nem az Isteni szolgálattal kell-e a'szentséget keresni? Tahát a'Böjttel-is: mert azzal Istennek szolgálunk.

Luc. 2, 37.

Luc. 5. vers. 33. azt olvassuk; hogy a' Farisæusok illyen kérdést vetettek Urunk-eleibe, a'*Károlyi* fordítása-szerént: *Mi az oka, hogy a' János tanitványi gyakorta böjtölnek és imádkoznak, hasonlatosképpen a'Farisæusok tanitványi-is; a'te tanitványid pedig esznek és isznak? Ő pedig monda nékik: A'vagy mivelhetik-e azt, hogy a' vő-legénynek baráti böjtöllyenek mig vélek vagyon a vő-legény? El-jönek az napok mikor el-vétetik tőlök a' vő-legény, akkor böjtölnek az napokban*. Mind a'mi igaz böjtünkben, 's mind a'Tiguribã *filii* vagyon: de a'*Károlyié*ban (nẽ tudom hol olvassa) *amici*. De az ám hagy járjon; hanem azt kérdẽ: A'kinek Istenes lelki ismereti vagyon, e'mondásban fel-találly a-e, hogy a' Böjtölést Urunk kárhoztatta vólna,

a' vagy az-ellen valamit mondott vólna: sőt azt javallotta, és azt jövendőlte felőle, hogy az ő Tanitványi-is gyakorlandók vólnának azt, mikor ő azoktól elvétetnék: Mindaz-által *Károlyi* félvén a' Bőjtől, mint valami állat egy bizonyos péntektől, a' Biblia szélire imillyen *gloſſát* mázolt: *A' kép mutatók és tudatlan emberek, az Iſteni ſzolgálatot az Bőjtölésben, és egyéb aprólékban helyheztetik, melyről Irás ninchen.* Kevés szóval nem kevesset vétett *Károlyi*. Mert, Elsőben: Honnét bizonyíttya, hogy a' Kereſztelő *János* tanitványi, a'kikről itten emlekezet vagyon, *kép-mutatók vóltak?* holott arról Irás ninchen: sőt az Irás kűlőmbet jelent felőlők (*a*). Másodszor: Kép-mutatás-e, és tudatlanság-e, az Bőjtölésben és imádságban helyheztetni az Iſteni ſzolgálatot? El-felejtette-e *Károlyi* a' mit az-előtt írt Sz. *Lukách*, az ő fordítása-szerént-is, *Anna* aszszonyról (*b*); tudni-illik, hogy, *El nem távozott a' templomtól, hanem éjjel és nappal ſzolgált az Iſtennek bőjtöléſekkel és imádkozáſokkal?* Ki nem láttya, hogy az Evangeliſta az Iſteni ſzolgálatot magyarán azokban helyhezteti, a' miket Károlyi a' *Kép-mutatóknak, és tudatlan embereknek aprólék dolgainak* nevez? Ugyan azon Sz. *Lukách*, más könyvében (*c*) azt irja, a' *Károlyi* fordítása-szerént; hogy, *Mikor a' Szent Lélek azt mondotta vólna az Kereſztyén tanitványoknak: Válaſszátok el nékem a' Barnabáſt, és a' Sauluſt, a' munkára melyre én hívtam: mikor bőjtöltek és imádkoztak vólna, és az ő kezőket reájok vetették vólna, el-bocsátják őket.* Chodálom, hogy itt-is azt nem írta *Károlyi* a' Biblia szélire, hogy *Aprólék dolgokba helyheztették az Iſteni ſzolgálatot* a' Szent Lélektől tanittatott hívek. Harmadszor: Michoda orczával merte azt írni *Károlyi*, hogy, *A' bőjtről*, és imádságról, noha az ő-nála *aprólék dolog, ninch Irás?* Sőt miről emlekezik inkább gyakrabban az Irás?

De úgy tetszik, hogy ő-maga *Károlyi*-is eszébe vőtte hogy nē jól szóllott: mert leg-ottan kűlőmbet beszél, utánna vetvén: (*d*) *A' Bőjtölésnek törvényiben, meg kell sok környűl-állo dolgokat gondolni, tudni-illik, időket, személyeket, és azoknak-erőtlenségeket: mert, ha minden válogatás-nélkűl-valók a' bőjtölésről-valo törvények, nem jók.* Azt kérdem én *Károlyi*tól: Ha aprólék dolgokban, mellyekről ninch Irás, se törvény, kívántatik-e olly nagy gondolkodás, hogy minden környűl-állo dolgokat meg-fontollyunk? Láſsák a' *Kalviniſta* atyafiak, mint illik ez egybe az ő Evangéliomi szabadságokkal. Továbbá, ha a' Bőjtölésről-valo törvények akkor nem jók, midőn minden válogatás nélkűl vannak: tahát, midőn a' képes és illendő válogatáſsal eggyűtt járnak, jók, és nem aprólék dolgok mellyekről ninch Irás; a' mint ki-tetszik a' *Rafaél* Angyal mondásából: (*e*) *Jó az imádság a' bőjtel és alamizsnával.* sőt a' Kriſtusból-is, midőn azt mondotta, a' *Károlyi* fordítása-szerént (*f*): *Ez illyen ördőgnek neme ki nem űzettethetik, hanem könyörgés és bőjtölés-által.* Bizonyos dolog pedig, hogy az ördőg ki nem űzettethetik aprólék dolgokkal mellyekről ninchen Irás.

Michoda vélekedések légyen az Ujító atyafiaknak az Iſten Parancholatinak meg-tarthatása-felől, nyilván vagyon mindeneknél: de az Irás kűlőmbet tanit. Mert, *1. Ioan. 5. ver. 3.* azt olvaſsuk, a' *Károlyi* fordítása-szerént-is, hogy, *Az Iſtennek parancholati nem nehezek*: és a' tűllyen *gloſsával* tiszteli-fel Károlyi: *Hogy valaki ne mondaná hogy lehetetlen az Iſten törvényének meg-tartása, azt mongya hogy azok nem nehezek.* Jól vagyon. De mint eggyez ez a' *Kalviniſták* tudományával, kik torkok-szakadva kiáltyák, hogy *Az Iſtennek parancholatit ſenki meg nem tarthattya*, az-az, lehetetlenek meg-tartásra. Hallyad mit írt *Károlyi* másutt; Sz. *Pál*nak mondását, imigyen fordította, Rom. 13. verſ. 8. *Az ki egy-mást ſzereti, az törvényt bé-tőltötte.* De hallyad szép *gloſsáját*-is: *Nem azt mongya az Apoſtol, hogy valaki a' törvényt bé-tőlthetné, mert azt ſoha ſenki bé nem tőltheti: hanem azt akarja chak mondani, hogy az atyaſiúi ſzeretetben minden egyéb jóſzágok* (tahát a' Parancholatok-is, és az egész törvény-is) *bé-kapcholtatnak, és a' Szeretet feje minden jóſzágos chelekedetnek.* Bezzeg az: és, a' mint ugyan ottan mongya Sz. *Pál*, Rom. 13. verſ. 10. *A' törvénynek bé-töltéſe.* Továbbá, azt kérdem én *Károlyi*tól; Ha az, a' ki ártatlan, bé-tőlti-e a' törvényt, vagy nem? Ha bé nem tőlti: hogy lehet ártatlan? Hogy pedig valaki ártatlan lehesſen, és következendő képpen a' törvényt bé-tőltheſſe, nyilván vallya *Károlyi*: Mert a' Sz. *János* mondását imigyen fordíttya (*g*): *Fölőtte igen örűlék mikor az atyáſiakat jőttek vólna, és a' te ártatlan életedről bizonyſságot tőttek vólna, mi-képpen hogy ártatlanúl élſz te.* Es *gloſsáúl* ezt irja mellé je: *Az-az, ennek okáért*

a Ioan. 1, 37. & ſeq. Mat. 11, 2, 3.

b Luc. 2, 37.

c Act. 13, 2, 3.

d Luc. 5. verſ. 36. in gloſſa.

e Tob. 12. v. 8.

f Matt. 17, 21.

g 3. Epiſt Joan. v. 3.

kívánok

kívánok néked minden jót, mert hallom a' te ártatlan életedet.

Jacob. 3. verſ 2. azt olvaſsuk; hogy, *A' ki beſzédben meg nem eſik, az tekélletes.* Arra illien *gloſsát* ír Károlyi: *Az ki az beſzédben nem eſik, tekélletes az. De ſenki ninchen tekélletes: Tahát ſenki ninchen a' ki nem eſnék.* Ennek a' *Conſequentziának* ki-hozáſát nem vizgálom: hanem azt mondom; hogy nem igazán mongya Károlyi, hogy ſenki ninchē tekélletes. Mert, ha úgy vólna, nem mondaná Sz. *Pál* 2. Tim. 3. v. 17. a' *Károlyi* fordítáſa ſzerént is: *Hogy tekélletes légyen az Iſten embere, minden jó chelekedetre tekélleteſen fel-kéſzittetett.* És Philip. 3, 15. *Valakik annakokáért tekélleteſek vagyunk, illyen értelemben legyünk*, &c. Vannak tahát tekélleteſek e' világon-is állapattyok-ſzerént. De a' tekélleteſségnek, több garáditſi és rendi vannak, és a' tellyes tekélleteſség a' más világra-valo. E' moſtani állapatunkban pedig, az mondatik tekélleteſnek, a' ki az Iſten parancholatit meg-tartya, halálos bűnben nem réſzesűlvén: melly igen-is lehetſéges, még ugyan a' *Károlyi* vallása-ſzerént-is; ki gyakorta el-felejti a' mit máſutt mondott. Mert a' Sz. *Pál* mondaſát (*a*) imigyen fordíttya Károlyi: *Es mi-képpen hordoztuk az földinek ábrázattyát, az mennyeinek hordozzuk ábrázattyát.* És illyen *gloſsát* ír melléje: *Az az, mi-képpen ſzükség nékünk elöſzör erötleneknek, gyarlóknak lennünk, minémű vólt Adam: azon képpen ſzükség erőſeknek, bün-nélkül-valóknak lennünk, hogy legyünk a' Kriſtushoz haſonlatoſok.* Ezt én nem értem a' *Kalviniſták* tudománya-ſzerént, kik nem-is halhattyák, hogy valaki a' Kriſtus haſonlatoſságára igyekezzék: *Károlyi* pedig azt irja; hogy, *ſzükség haſonlóknak lennünk a' Kriſtushoz.*

Mint-hogy *Károlyi* nem igyekezett a' Szentek életét követni; a' hol hozzá fért, valóban meg-gyalázta őket; és ollyakban-is vádolta, a' mellyekért dícséretet érdemlettek. A' hol *Moyſes* (*b*) *Sárá*ról emlekezik: *Károlyi* a' bötűt-is meg-változtatta, és illyē *gloſsát*-is írt: *A' Szenteknek erőtlenſégeknek példája.* Ezt *Károlyi Calvinus*tól tanúlta. és, ha ki merné fakaſztani, fölötte nagy és útálatos vétekrűl érti. Calvinus *Sárát* úgy vádollya (*c*), *mint ſzolgálójának keritőjét: Abrahámot* pedig, mint *ſzolgálójával paráználkodó házaſság-rontót.* Igy tiſztelik az Ujítók az Iſtennek Szenteit, és kedves barátit: de, külömben beſzéll Sz. *Agoſton*, Sz. *Ambrús*, Sz. *Jerónimus*, Arany-ſzáju Sz. *János*, és több Sz. Atyák; kik mind a' kettőt mentik a' vétektől, sőt még *Joſéfus*-is: és azt mongyák; hogy, *Abrahám Agarhoz* úgy járúlt mint feleſégéhez, minthogy akkor nem vólt tilalmas több feleſéget tartani: és arra *Abrahámot* nem a' bujaſág vitte, hanem a' magzatnak kívánſága és reménſége, a' mint *Sárát*-is. Kiről azt-is irja *Joſéfus*, hogy az Iſtentől íntetvén, tanárslotta a' férjének a' ſzolgálójával-valo házaſságát; mellyet Sz. *Agoſton*-is jelent (*d*). Én e' dologban ſok okokból meg-dícsérhetném *Sárát*: de moſt chak azt mődom, hogy az Ujítók a' Szēteknek vádoláſára ſokkal ſzemesebek és ſerénybek, hogy-ſē díchéretekre, és követéſekre; a' mint ezē könyvbē ſokſzor meg-mutatta *Károlyi*, méltatlan dolgokat fogván reájok. Melyről, hogy máſut ne kelleſsék emlekeznem, végy egy nehány példát, és ítéld-meg minémű *gloſsátor* légyē *Károlyi*.

*Iſaák*ról imigyen ir, Gen. 25. v. 28. *Az Iſtennek választáſát nem gondolván Iſaák, az ő ſzája kedvéért azt ſzereti a' kit Iſten gyűlől, és azt gyűlöli a kit Iſten ſzeret.* Vallyon e' nagy vádoláſt, *Károlyi* a' Sz. Iráſból vötte-e? Bizony nem: mert abban ninchen, hogy Iſaák gyűlölte vólna Jákobot; hanem, *Iſaác amabat Eſau, eò quòd de venationibus ejus veſceretur, & Rebecca diligebat Jacob.* A' Tiguriban pedig *Dilexit, Iſhác ipſum Eſau, quia venatio in ore ejus: Ribcáh verò diligebat Jaacób.* Mellyet nem hagyott tóldorás-nélkűl *Károlyi*, hanem imigyen fordította: *Szereti vala az ért Iſaák az Eſaut, mert annak vadáſzáſa kedves vala az ő ſzájának, az Rebecca pedig ſzereti vala Jákobot.* Ha ſzintén így vólna-is az igaz bötűben; következnék-e az, a' mit *Károlyi* beſzél? Iſtenes embernél bizony nem, a' mint akár-ki-is eſzébe veheti. De ha az vólna-is a' Sz. Iráſban, hogy inkább ſzerette *Iſaák Eſaut*, hogy-ſem *Jákobot*; még ſem következnék hogy gyűlölte *Jákobot*. a' mint nē következik ebből: Iſtent inkább kell ſzeretnünk az embernél: Tahát az embert gyűlölnünk kell. Sokkal inkább nē következik; hogy, ſzája kedvéért azt ſzerette a' kit az Iſtēn gyűlölt, és gyűlölte a' kit az Iſten ſzeretett. Mert, honnét bizonyíttya meg *Károlyi*, hogy tudta *Iſaák*, kit ſzeretett a' vagy gyűlölt az Iſten az ő két fiakőzzűl? Más-felől oka vólt *Iſaák*nak, hogy inkább ſzeretné *Eſaut*; mivelhogy ő vólt első-ſzülötte, és ő-reá nézett vólna az igéret, ha az Iſten külömbet nē rendelt

vólna.

a 1. Cor. 15. verſ. 49.

b Geneſ. 16. verſ. 2.

c In eum locum.

d Lib. 10. contra Fauſtum c. 132.

vólna. melly rendelésben, lehetséges, sőt hihető, hogy még akkor semmit nem tudott *Isaák*: tudhatta pedig *Rebekka*, kinek az Isten azt meg-jelentette vólt, mondván (a'mint *Károlyi* irja (*a*) tóldozásal:) *Két nemzetség vagyon a'te méhedben, és két külömbözö népek származnak a'te méhedből; eggyik nép a'másiknál erősebb leszen, és a'nagyobbik szolgál a'kisebbiknek:* és azért, meltán szerette inkább *Rebekka Jákobot*, hogy sem *Esaut*. És így, sem *Isaák*, sem *Rebekka* nem érdemlik a' vádoláſt. Innét lőtt, hogy *Rebekka* okosságával nyerte az áldomáſt *Jákob*nak, és azt helyén hadta *Isaák*-is; gondolván hogy az nem álnokságból, hanem Isteni oktatásból lőtt.

Másban-is vádollya *Károlyi Isaákot*: Mert, *Gen. 26. v. 7.* azt irja a'Biblia szélire: *Emberi gyarlóságnak példája.* Chodálom, hogy hasonlò dologért, tudni-illik, hogy a'feleségét húgának mondotta, *Abrahámot*-is nem vádolta; ki azt nem egyszer, hanē kétszer-is mondotta, *Gen. 12. vers. 13. & Gen. 20. vers. 2.* és a'Mesterét *Calvinust* követvén, azt nem mondotta, hogy *Abrahám* a'feleségének kerítőjévé lőtt, és a'házaság-törésnek vétkére okot adott. Távúl légyen ez illyen útálatos vétek e' Szent Patriarkáktól. Sem *Abrahám*, sem *Isaák* nem vétkezett abban, hogy feleségőket húgoknak nevezték: mert a'Zidò, sőt a'Magyar nyelvnek szokása-szerént-is, nem chak azt nevezik bátyának vagy őchénck, nénének vagy húgának, a'kivel eggyek vagyunk, vagy egy méhből születtünk, hanem a'távúlbvalo atyafiakat-is. És azzal nem-is adtak okot a'házaság-rontásra, vagy feleségőknek meg-szeplősítésére: mert mindenik chak azt kívánta a'feleségétől, hogy húgának mongya magát, a'mi igaz vólt. és azt nem ok-nélkül chelekedték, hanem a'jelen-való veszedelemnek el-távoztatásáért; mint-hogy, a'mint mongyák példa-beszédben: *Periculum numquam sine periculo pellitur*, a'veszedelmet soha veszedelem-nélkül el nem kerülhetni. Az-okáért *Abrahám*, és *Isaák*, azon igyekeztek, hogy meg ne ölettetnének mint férjek. mellyet meltán meg-chelekedhettenek, sőt tartoztanak meg-chelekedni: a'többit, a'mit a'gonosz embereknek bujaságok-miatt el nem kerülhettek emberi okossággal és eszközzel, az Istenek ajánlották, és az ő szent gondviselésére hadták, hogy ne engedné az ő feleségeknek el-vételét, vagy meg-szeplősítését: tudván, hogy illyen szükségőkben az Isten kivált-képpen-valo gondot viselne reájok, a'mint Sz. *Agoston*-is irja (*b*); és meg sem chalatkoztak. Annak-fölőtte, olly vélekedésbē vóltak jámbor feleségek-felől, kiknek hívségeket sok időtől-fogva valóban meg-ismérhették, hogy soha a'bűnnek nem engednek; és mind férjeknek életét meg-tartyák, 's mind magok tisztességét meg-óltalmazzák.

a Genes. 25. v. 23.

b Lib. 22. contra Faustum c. 33.

Semmivel szebben nem bánik *Károlyi Jákob*bal, mint *Isaák*kal, noha *Isaákot Jákob*ért vádolta. Mert azt irja Gen. 31. v. 32. *Vakmerőségnek példája: Azért hirtelen az ember feleségé-mellett-is ne eskűdgyék.* Nem látom miért nevezi *Jákobot* vakmerőnek, holott egyebet nem mondott ennél: *Quod autem furti me arguis: apud quemcumq; inveneris deos tuos, necetur coram fratribus nostris.* Melly mondáſt meg-chonkított *Károlyi*, imigyen fordítván: *A'kinél meg-találod a'te istenidet, ne éllyen az.* Vakmerőség-e ez? Magafelől, bizonyos vólt; Rakel-felől, meg sē gondolhatta, hogy az attya bálványit ellopta vólna. Továbbá, noha hirtelen az embernek nem kell eskűdni feleségemellett-is: mindaz-által mi-képpen keni azt *Jákob*ra, kinek semmi eskűvését nem olvasuk?

Ugyan ottan, *Vers. 36.* más-képpen-is vádollya Jákobot: *Mint szintén először, úgy-mond, azon-képpen itt-is másodszor vétkezik az Jákob, hogy olly dolog-felől verseng, mellyet nem tud bizonyos-képpen.* Én pedig azt mondom; hogy *Károlyi* itt-is patvarkodik, és ok-nélkül akarja a'Szent Patriarkát vétekbe keverni. Ki, minthogy magát bűntelennek ismérte, és *Lábán*nak gyanakodásból-valo vizgálását látta; nem ok-nélkül indúlt-fel, és keményen szóllott, jámbor szolgálattyát hozván-elő, mellyért külőmbet érdemlett vólna *Lábán*tól.

Még-is patvarkodik *Károlyi*, és eggyik módáſát a'másikkal arczúl veri. Mert midőn azt írta vólna Gen. 32. vers. 13. *Ne kisértse ember az Istent, vagyon a'Jákobnak igérete az Istentől, de azért ajándékkal igyekezik meg-engeszteln az Esavot.* Holott javallya az *abundans cautiot*. De chak hamar fordíttya a'ló szóját, és azt irja Genes. 33. a'13. versre: *Félelmes embernek példája; mert láttya Jákob hogy Esau néki meg-kegyelmezett, még-is nem meri magát reá bizni.* Nem félelem, hanem okosság, hogy ember ne mingyárt hidgyen meg-

békél-

békéllett ellenségének, fő-képpen a'ki halálára igyekezett. És ha nem vólt abban vétek, hogy az Isten igérete-fölött, melyről nem illett kételkedni, emberi eszközhöz-is fogott: mint érdemli a'vádoláſt, hogy az embernek maga ajánlásakivűl, más-képpen-is gondot viſelt magára, hogy bátorságosban járhatna?

Ismég magával harczol *Károlyi*: Mert midőn meg-dícsérte vólna *Jákobot*, mondván, Gen. 35. verſ. 2. *Jámbor és Isten-félő gazdának példája a' Jákob, hogy az ő házanépét nem chak kilső jó erkölcsre tanittya, hanem Isteni tiszteletre is, és a' bálvány imádáſnak el tavoztatására.* Megbánván a'szép dícséretet, leg-ottan utánna veti illyen gloſsáját (*a*): *Jákob nem jól chelekedék hogy mindeneſtől el nem rontotta a' bálványokat, mint a' Moyſes és Ezekiás chelekedtek.* Nem tudom miért kedvelli a'rágalmazáſt *Károlyi* illyen igen: mert *Jákob*, ha el nem rontotta-is a'bálványokat, úgy el-rejtette és el-rekkentette, hogy ſenki azokkal nem élhetett; és az szintén elég vólt.

a Ad v. 4.

Az Isten-félő *Józefet*-is vádollya *Károlyi*, imigyen írván felőle, Gen. 42. verſ. 15. *Hogy a' Józef eskűszik a' Pharao életére, abból meg-tetszik hogy valamenyire meg-hanyatlott vólt az ő attyától tanúlt tudományban.* Nem kichiny vádolás, mellyet részszerént *Károlyi Calvinus*tól tanúlt. Ki noha tagadgya azt eskűvésnek leni; mindaz-által azt mongya, hogy a' Pogányoknak szava-járáſok vólt, és az Egyiptziusok bálványozáſának jele. Én azt mondom; hogy *Józef* eskűtt ugyan, de abban semmi vétket nem tőtt. Eskűtt: mert a'ki a'teremtett-állatra eskűszik, annak Teremtőjére ítéltetik eskűdni; a'mint Kriſtus Urunk jelentette Sz. *Máténál* (*b*). Az-okáért, Faraónak életére valóban eskűtt *Józef*, és azzal mutatta jó akaró Királyához szeretetét, és bőchülléſét: úgy-mint ki *Faraó*ban az Istent tiſztelte, és az Istentől néki adatott Királyi méltóſágot. Mint-ha azt mondotta vólna: Istenemre mondom, ki a' *Farao* életének adója és meg-tartója; a'mint Sz. *Tamás*, és egyebek-is magyarázzák. A'vagy: Eskűszöm, és kérem az Istent, hogy *Faraó*nak az én szerelmes királyomnak életét el-vegye ha kűlömbet chelekeſzem; a'mint azon Sz. *Tamás* mongya, *2. 2. qu. 89. a. 6.* Így mondgyuk: Tiſztelteſségemre, vagy, Lelkemre eskűszöm. Mert mind magunk, 's mind szerelmes személyünk életét kőthettyük az

b Matt. 23. v. 21.

Istennek, hogy azzal bűnteſsen bennünket ha igazat nem mondunk. és a'ki igazán eskűszik, azzal másnak gonoszát nem kívánnya: hanem inkább bőchűlli, és szeretetét jelenti hozzája.

Más módon-is ellenkedik *Károlyi* a' Szétekkel 's az Angyalokkal. Mert Jákob *Gen. 48. v. 15, 16.* a'*Károlyi* fordítáſa-szerént, azt mondotta: *Az Isten, kinek előtte járnának az én atyáim Abraham, és Isaák, az Isten az ki táplált éngemet az én ſzületéſemnek idejétől-fogva, mind ez napiglan. Amaz Angyal, a'ki még-ſzabadított engem minden gonoſztól, áldgya-meg ez gyermekeket.* Attól félt *Károlyi*, hogy e' mondásból az Angyalok ſegetſége megbizonyodik: azért a'szélire illyen *gloſsával* eleit akarta venni: *Mivelhogy az Istenvel egybe-köti az Angyalt, és annak ſzabadítáſt tulajdonit, és azt ſegétſégűl hija; azokból meg-tettſzik hogy nem teremtett Angyalról ſzóll, hanem az Istennek fiáról, ki régen az Atyáknak emberi formában ſzokott vala meg-jelenni.* Ha a'Biblia értelmében *Vatábluſt* kővette vólna *Károlyi*, kűlőmben szóllott vólna: mert *Vatablus*, azt a'*Jákob* Őrizö Angyaláról értette. Mint-ha azt mondotta vólna: Az Isten meg-áldgya e'gyermekeket, és az én Őrizö Angyalom-is. De azzal nem tőtte haſonlóvá a'teremtett Angyalt a'Teremtő Istenhez: mert kűlőmb eggyik áldás a'máſiknál. És, a'mint a'Sz. Irásnak Első könyvében e'szép bizonyítás vágyon a'Szent Angyalokról: azon-képpen az Utólſo könyvében-is haſonló mondás vágyon, a'hol Sz. *János* (*c*), a' *Károlyi* fordítáſa-szerént, így ír az Aſiai Gyülekőzeteknek: *Kegyelem néktek, és békeſség, attól áz ki vagyon, az ki vala, és a'ki el-jövendő, és a'hét Lelkektől, mellyek az ő ſzékinek előtte vannak.* A'hol *Károlyi* a'ſzélire azt írta: *A'hét Lelkeken némellyek a' Szent Lelket értik, kinek hét, az-az ſok-féle ajándéka légyen. Némellyek az Isten ſzéki-előtt-állo Angyalokat értik.* Bezzeg azokat: mert az első értelem, nem illik a'módáshoz. És noha Sz. János az Istennel egybe-köti (hogy a'*Károlyi* módgyára ſzóllyak) az Angyalokat: abból nem tagadhatni a'teremtett Angyalokat, a'mint *Károlyi* ſem tagadgya. De az ſem kővetkezik, hogy az Istenhez az Angyalok haſonlók légyenek, vagy a'kegyelmet 's a'békeſséget Szent *János* egyaránt kívánnya az Istentől és a'Szent Angyaloktól.

c Apoc. 1. v. 4.

Apoc. 5. verſ. 8. és, *Cap. 8. verſ 3.* em-

lekezik Sz. *János* a'Szentek imádságáról vagy könyörgéséről, ugyan a'*Károlyi* fordítása-szerént-is: ki félvén attól, hogy a'mennyei Szentek könyörgéséről értenék azt az Olvasók, imillyen *gloſsával* akarja eleit-venni: *Nem a'meg-hólt Szentekről szóll, kiknek lelkek menyben vagyon, hanem ez földön élő szentekről, és azoknak könyörgéseikről, mellyeket az Angyalok Isten-eleiben viſznek, vagy az Angyal az Istennek fia a mi közbe-járónk.* Nézd-meg Keresztyén olvasó ott az 8dik réſznek folyását, és világoſon meg-érted hogy a'meny-béli Szentekről szóll. A' nyólczadik réſzében talám nem olly világos a'mondás: de mint-hogy az Angyalról vagyon szó, a'ki a'Szenteknek imádságát az Isten-eleibe viſzi, nyilván kitetſzik az Angyaloknak érettünk-valo törekedése.

Az Ujító atyafiak azt kíváñák ugyan, hogy minden Szenteket meg-foſzthatnának bőchűlletektől: mindaz-által Sz. *Péter*-ellen kivált-képpen fenik fogokat; és azon vannak, hogy az élső helyről a'padalá taſzíttſák, melyben *Károlyi*-is megmutatta szándékát. Mert *Actor. 1. ver. 15.* azt olvaſsuk; hogy, *Az napokban felkelvén Péter az atyafiak-között, szóllott.* Holott meg nem elégedvén azzal *Károlyi*, hogy az *atyafiak*-helyett *Apoſtolokat* írt, melly szó ninchen semmi nyelven-valo Bibliában; a'szélire illyen *gloſsát* ír: *Péter Apaſtal az Isten lelkétől a'gyülekezet-által, válaſztatik szó-szóllónak.* De mind a'ketőben vétett: mivelhogy az *Apoſtolok* neve ninchen, a'mint mondám, semmi nyelven-valo Bibliában. Mert a'*Tiguri* Deákban, mint a'Görögben-is, és a'Syriaiban, *Tanitványok* vannak; Szent Czipriánus, *Tanúlókat* írt. De ugyan nem-is lehet az *Apoſtolok* nevének ott helye, kik akkor chak tizen-eggyen vóltak. Sz. *Lukách* pedig azt irja, a'mint a'*Károlyi* fordításából-is ki tetſzik; hogy, *Száz húſzan vóltak jelen*: kik bizonyos dolog, hogy az Irásnak szokása és rendi-szerént, *Apoſtolok*nak nem neveztethetnek. Hogy pedig Sz. *Péter* a'gyülekőzet-által válaſztatott légyen szó-szóllónak; *Károlyi* fogás: mert, a'mint Arany-száju Sz. *János*, és egyebek tanittyák, *Péter*, úgy-mint Fő páſtor, és gond-viselő, szóllott a'gyülekőzetnek, és eleikbe adta a'mit kellett chelekedniek.

Máſutt-is ellenzi *Károlyi* Szent *Péter*nek a'több Apoſtolok-fölött-valo méltoſságát. Mert, *Actor. 8. verſ. 14.* azt irja Sz. Lukách; hogy, *Az Apoſtolok Samariába küldötték Pétert és Jánoſt.* Félvén azért *Károlyi*, hogy az valami bőchűllettire esik Sz. *Péter*nek: nem elégedvén meg azzal, hogy a'bőtű-ellen *Jánoſt* előbb helyheztette *Péter*nél, azt írta melléje: *Szent Péter, nem úgy-mint fejedelem, hanem az Apoſtoloknak követek, küldetik a'Samária-beli gyülekőzetnek meg-erősítésére a'Szent Jánoſsal egybe.* Fél itt-is *Károlyi* a'Szent *Péter* fejedelemſégétől: de meg nem foſzthattya attól, a'mit Urunk adott néki. Azért azt mondom, hogy Sz. *Péter*re bízattatott e'dolognak gongya, mint főre, hogy az ő méltoſsága-által menne végbe mint fő dolog: tudni-illik, hogy a'*Samariai*ak a'Keresztyének gyülekőzetibe óltatnának. mint-hogy a'Zidók inkább gyűlőlték a'*Samariai*akat, hogy-sem a'Pogányokat, kiknek társaságoktól-is igen idegenek vóltak. Innét láttyuk, hogy a'Pogány *Cornelius*hoz-is Sz. *Pétert* küldötte előſzőr az Isten chodálatos látás-által (*a*), úgy-mint az Apoſtolok fejedelmét; hogy a'mit ő chelekednék, a'többi-is javallanák, és ne ellenzenék. a Actor. 10.

Ezek nem kichiny fogyatkozáſok bizonyára *Károlyi*ban: de nyilván-valo káromláſt-is találunk benne. A'hol Urunk a'kereſzt-fán fűgvén azt mondotta, Mat. 27, 47. *En Istenem, én Istenem, miért hagyál-el engemet*: Károlyi illyen *gloſsával* tiſzteli Urunkat: *Kriſtus a'mi képünkben az Istennek széki-előtt az ő haragjának súlyoſságát hordozván, és meg-ítéltetvén, panaſzolkodik, hogy Istentől el-hagyatott vólna, mert szükség vólt néki mind ez kiſértetéket, és a'pokolnak fájdalmit meg-kóſtolni, és nem chak teſtben szenvedni, melly kiſértetéket meg-győzött Isteni erővel.*

És hogy senki ne véllye, hogy ezt *Károlyi* feledékenyſégből, vagy maga-gondolatlanſágból írta; máſutt-is azont vallya, sőt ugyan tóldgya-is. Mert a'Sz. *Lukách* iráſát, imigyen fordította *Károlyi*, Luc. 22. verſ. 44. *Es mivelhogy nagy tuſakodásban vólna, buzgóſágoſon imádkozik vala. Es az ő veritéke ollyan vala mint a'vérnek cheppei mellyek a'földre le-húllanak vala.* Es imillyen *gloſsát* írt melléje: *Ezek nyilván-valo bizonyſágot teſznek Kriſtuſnak lelkében valo szenvedeséről-is, és az Isten haragjának, az törvény átkának, halálnak, kárhozatnak súlyoſságának meg-kóſtoláſáról.* Melynél mi légyen nagyobb káromlás, nē tudom. mert a'kárhozatnak súlyoſsága abban áll, hogy az

Istent

Istent gyűlöllyék a'kárhozatban-lévők, és üdvösségek-felől kétségbe essenek, az ördög bírjon vélek mint rabokkal, minden gonoszra vigyeőket, és ugyan pórázon hordozza: mellyeket chak gondolni-is a'Krisztus-felől, iszonyúság. Ezeket *Károlyi* mind *Kalvinus*tól tanúlta, kinek ezen dologról-valo istentelen és hajnek fel-borzasztó káromlásit fel-találod a' Kalaúzban † szórúl-szóra, mellyekből kűnyen meg-értheted michoda lelek bánt *Kalvinus*sal, és ki iskolájából származtak a' *Kalviniſta* atyafiak.

† Edit. Secundâ, pag. 497. 498 & 504.

Más káromlást-is olvasom *Károlyi*nak, mellyel magát-is arczúl chapja. Mert Sz. *Pál* 1. Tim. 2. v. 4. azt irja, *hogy az Isten minden embereket akar üdvözíteni*: és, hogy *Krisztus Jésus adta önnönmagát váltságúl minden emberekért*. Ezt helyén hadgya *Károlyi*: De nem tudom mint eggyez azzal, a'mit másutt mond. mert a Sz. *Péter* mondását igy fordíttya, 1. Pet. 2. v. 8. *Azoknak a'kik meg-botránkoznak az igében, és hitetlenek, melyre rendeltettek vólt-is Istentől.* És *gloſsául* ezt irja melléje: *Azt mongya, hogy nem choda ha meg-botránkoztak Krisztusban, és hitetlenek: mert arra rendeltettek vólt eleitől-fogva Istennek igaz ítéletek szerént.* Ha ez igaz; mint akar az Isten minden embert üdvözíteni?

Sz. *Pál*, 1. Tim. 1, 20. *Himenæus* és *Sándor* felől, imigyen ir: *A' Sátánnak adtam őket, hogy tanúllyanak ne káromkodni*: azaz, ki-rekesztettem a' Keresztyének gyűlekőzetiből, az *Excommunikatzio*-által; vagy, az ördögnek mint hóhernek kezébe adtam, hogy gyötörje őket testőkben; a'mint Arany-száju Sz. *János* magyarázza: hogy tanúllyanak ne káromkodni, az-az, a'mint Sz. *Ambrús* magyarázza, hogy meg-tisztúllyanak, és meg-térjenek a'káromkodásból. mintsem hogy efféle bűntetés nem romlásra, hanem jobbúlásra rendeltetik az Egyházi Pásztoroktól. Melly hatalomtól, meg-akarta őket fosztani *Károlyi*: tartván talám attól, hogy ő-véle-is érdeme-szerént úgy bánnak a'káromkodásért. Mert, a' hol Sz. *Pál*, 1. *Cor.* 5. v. 3. így ir, a' *Károlyi* fordítása-szerént: *Bizonyára én úgy mint távúl léven testben, de lélekben jelen lévén, immár mint-ha jelen vólnék megítéltem, hogy az ki azt chelekedte, Minek utánna ti és az én lelkem az Úr Jésus Krisztusnak nevében egybe-gyűltök, az Úr Jésus Krisztusnak hatalmával: Ez illyen ember adattaſsék a' Sátánnak*, &c. Melyre imillyen *gloſsát* irt *Károlyi*: *Valamelly bűnös embernek az hívek-közzűl-valo ki-számlalása, nem egy ember hatalmában, hanem az egész gyűlekőzetében vagyon.* Ez nem igaz. és, vagy hogy nem érti *Károlyi* a' Sz. *Pál* mondását; vagy, ha érti, másúvá akarja chigázni, hogy az Egyházi embereket méltóságoktól meg-fosztza. Azokáért a' Sz. *Pál* mondásának ez az értelme: Itélem és hagyom, mint midőn a' gyűlekőzetben eggyűtt léſztek jó *Korinthusok*, kikkel én-is jelen léſzek szívvel, akarattal, és hatalommal, mellyet a' Krisztustól adott, a' Sátánnak adattaſsék a' vérárúlo parázna ember. És nem mongya Sz. *Pál*, hogy az egész gyűlekőzetben (melly nagyobb részre nem Egyházi, hanem világi emberekből, és aszszony állatokból áll) légyen az a' hatalom, 'nem az Egyházi gond-viselőkben és *Prælátusokban*, a'mint az Ují okkal hamisan mongya *Károlyi*. sőt Sz. *Pál* tellyességgel kűlömbet mond: *En* úgy-mond, *meg-ítéltem*. És chak azt akarja, hogy a' ki-vetés, mindeneknek látára és tudtára légyen az Egyházi szolgától, egyebeknek rettentésére. Az-okáért, nem mongya Sz. *Pál*: Ti egybe-gyűlvén adgyátok a' Sátánnak: hanem, A' ti gyűlekőzetekben adattaſsék az én ítéletemből, attól a' kinek arra hivatallya vagyő, és én-helyettem viseli a' tiſztet a' Krisztus nevében. És minden jó rend-tartás azt kívánnya, hogy az ítélet, ne a' kősségtől, hanem a' Bíráktól légyen: mint-hogy egyébaránt nagy zúrzavar következnék, és jó végbe semmi nem menne.

Sok több dolgok-is találtatnak a' *Károlyi Gáspár* Magyar Bibliájában; mellyekért, jó leiki ismérettel mondom, a' mint az előtt-is mondottam, hogy nem érdemli a' Sz. Biblia nevét, se nem mélto hogy valaki olvaſsa. És, a'mi az igaz Keresztyéneket illeti, átok-alatt-is kőteleſsek hogy azt magoknál ne tartſák, se ne olvaſsák az igaz Egyházi Fő pásztorok engedelme-nélkűl; kik, tiſztek-szerént, tudgyák kiknek kelleſsék azt meg-engedni, és kiknek nem: azoknak tudni-illik meg-engedhetik, a' kik-felől bizonyoſson, a' vagy bátorságoſson el-hihetik, hogy mérget abból nem szophatnak: azok pedig nem egyebek, hanem a' tudományban és Keresztyenségben meggyarapodott emberek. A' kiket pedig, vagy eggyikben, vagy másikbã gyarlóknak itélnek, azoknak meg nẽ engedhetik: sőt tartoznak vele, hogy el-tűltsák at-

tól

tól őket. A'mi pedig az el-tévelyedett aty fiakat illeti, azokat alázatoſon kérem, hogy nyiſsák-fel ſzemőket; és ne légyenek haſonlók a'torma-féreghez, melly azt tartya hogy ninch annál jobb gyökér: hanem olvaſsák a'Kereſztyének könyveit-is, és a'többi-közőtt az Eſztergami Érſek *Kalaúzát*. Mellyet, ha igaz ſzívből, és jó igyekezetből meg-chelekeſznek: reménlem, hogy könnyen megiſmérik, és meg-is utállyák a'tévelygéſnek ſetétſégét, és az Igaſságnak világoſſágára ſietnek.

En ezeket meg-gondolván, és a'Kereſztyén Anyaſzentegyháznak igaz fiának akarván magamat mutatnom: a' Szent Bibliát úgy fordítottam, a'mint az igaz régi Deák betűben találtam. Nem tagadom, ſok helyen homályos a'fordítás: de azt a'Sz. Iráſnak mélyſége hozta magával. Semmi *gloſsát* vagy magyarázatot, ſemmi *ſommát* a'*capitok* vagy részek-eleibe nem írtam: hanem egy közönſéges Laiſtromot, melyből minden dolgot könnyen fel-találhatni a'Sz. Bibliában. Ha mi jó vagyon pedig e'munkámban; tulajdonitom Iſten-után egynehány túdós és Iſten-félő atyafiaknak, kiknek tanátſával éltem: ha mi ſogyatkozás eſett pedig, nem vakmerőſégből, hanem együgyűſégből történt. Kérem azért a'Kegyes Iſtent, a'ki e'munkára erőt és alkolmatoſságot adott, hogy illyen ſzegény el-vetett ſzolgájának kiſded ajandékát vegye kedveſen, mint a'ſzegény özvegy aſſzony'állatnak két kis fillyérét, *Luc. 21, 2.* A'Kereſztyén atyafiakat pedig, hogy jó igyekezettel olvaſsák, magoknak és egyebeknek üdvőſségére.

AMEN.

VEGE.

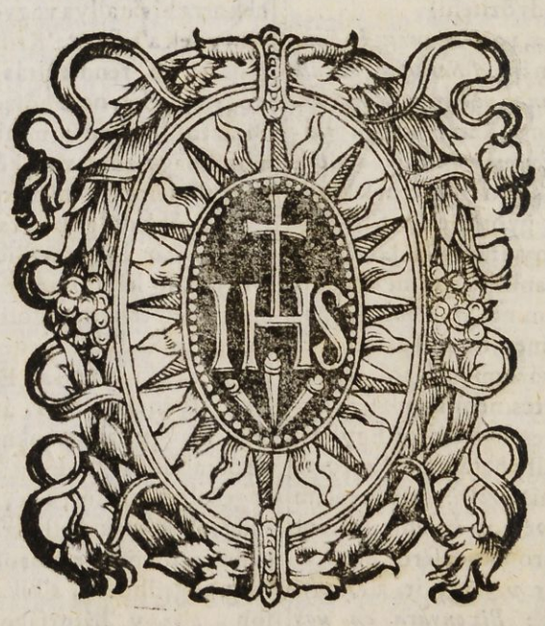

A' Nyomtatásban esett fogyatkozásokról.

MInt-hogy a'kegyes Olvaso magától-is eszébe veheti a'nyomtatásban esett aprólék fogyatkozásokat, mellyek fő-képpé az *accentus*okban történtek: chak azokat jegyzettem-fel e' laistromba, mellyek az olvasásban nagyobb késedelmet szerezhettek vólna. Az első renden-valo számos czifra pedig a' C. alatt, a'könyvnek *részét* jelenti: a' másik az v. alatt, a'résznek *verseit*: a'harmadik a' li. alatt, a' versnek *lineáit*.

C.	v.	li.	Errata	Correcta.
			GENESIS.	
4	13	1	a'	az
Idem Exod. 10, 6, 4. Lev. 7,3,3. & v. 29,1. Deut. 26,6,2. 1. Reg. 2,17,1. Iiai. 36,22,3. Zach. 7,3,3.				
Gen.	18	25	2	dologt dolgot
	27	4	2	mind mint
		29	5	áthoz átkoz
	47	19	3	miket minket.
Exod.	16	31	4	ézi ízi
	37	8	3	fölire: fölibe:
		29	3	*post* füstölöt *adde* leg- tiszтabb fü-szerszámokból
Levit.	3	5	2	azokatjaz azo- kat az
	18	21	3	bávlánnak bálványnak
	19	31	4	áltatok általok
Num.	7	35	2	ökröt öt, ök röt, öt
	18	13	2	zengéit zengei
	22	8	1	feleleö felele ö
		29	4	ölnének ölnélek
	23	2	4	e' a'
	29	20	2	bakot koſt
	32	33	4.5.	országát, országát,
		38	2	valtozatván változtat- van
Deut.	2	12	4	lakták laktak
	2	30	5	áltakodtatta általkod- tatta
		4	16	2 chalathozván chalat kozvan
	21	2	3	mérjek mérjek
	29	23	1	hevségégével hevsé- gével
Josue	6	21	4	chöchömtötöi chöchömötöl
	8	13	3	Eszaki Nap-nyúgati
Judic.	8	11	5	*dele* a'
	19	20	2	szüséges: szükséges:
1. Reg.	16	4	5	jöveteled jöveteled
	19	3	4	látók,hirre látok,hirre
		22	4	Sámu- Samuel
	22	19	1	árafat fel-ve- varafat fel-vere
	23	6	2	Abimélek Akimelek
	25	27	4	legyényeknek legé- nyeknek
	27	9	6	Akiskoz Akisho
	29	1	2	mind minden
		2	1	Filistæusok Filistæusok
2. Reg.	6	3	3	Aminadab Abi- nadal
	8	2	2	meré mére
	10	12	4	jö jó

C.	v.	li.	Errata	Correcta.
10	32 & v. 33 & 39.		Ammon	Am- non
19	48	7	tétettet	tétetett
23	17	5	veszedemít	veszedelmit.
3. Reg.	31	2	arczrál	arczal
2	36	2	király,	király,
3	5	2	álmámában	álmában
9	5	5	király-	királyi
20	6	3	vizgállyák	vizgállyák
22	3	5	Syrai	Syriai.
	13	7	azokekoz	azokéhoz
4. Reg.	1	16	5	Beelzebubkoz Beel- zebubhoz
4	10	5	jó,	jö,
5	20	2	mondatotta	mondatott
17	4	1	*post* mi *adde* koron eszé- be vötte volna.	
18	4	3	berkeket	berkeket
21	3	8	tiſztelele	tiſztelc
in margine ad Verſ. 17. Jerem. 57. Jerem. 52.				
25	27	2	Joakimnak	Joakinnak
1. Paral.	12	35	2	nyolz nyólcz
2. Par.	1	11	9	rendeltetek: ren deltetek:
3	3	2	vettett	vetett
6	41	5	vígadgyadak	vígadgya- nak
9	23	3	orzáját	orczáját
12	15	6	hadahozának	hada- kozának
13	19	2	*dele* és	
25	17	1	*dele* a'	
29	30	4	Afa	Afaſ
33	15	3	bályánt	bálványt
35	22	6	Maggedo	Magedo
1. Eſd.	2	27	2	hetten. ketten.
5	17	3	kamarában,	kamaraja- ban,
2. Eſd.	3	14	1	ganéj, *dele* com- ma,
6	9	6	erősítem	erősítem
Tob.	1	6	4	híven híven
Judith	13	12	4	völget völgyet
13	20	6	szolgajojat	szolgalojat
16	17	*in marg.*	Gen.	Gen. 1.
Eſther	5	4	3	lakadolomba la- kodalomba
8	15	3	rukákban	ruhakban
14	14	2	szegely	segély
Job	15	6	1	Kárkoztatni Kárhoz- tatni
39	26	3	szárnyai	szárnyait.
Pſal.	11	4	2	kérdedö kérkedö

C.	v.	li.	Errata	Correcta.
20	9	3	gyülönek	gyülölnek
	11	1	fördröl	földröl
29	7	3	mózdúlók	mozdúlok
31	7	1	óltamam	óltalmam
41	7	4	Hermomiimról	Hermo- niimról
46	7	1. 3.	Enelkellyetek	Ene- kellyetek
	8	3	*idem.*	
48	13	3	barmokboz	barmokhoz
75	13	3	rettenetsnek	rettenetelnek
95	7	1	Adkyatok	Adgyatok
118	47	1.	emélkedém	elmelkedém
	77	3	emélkedesem	elmelke- désem
138	9	2	határin végsö.	végsö határin.
Prov.	11	1	2 mértek	mértek
	16	3	szerez	szerez
	10	14	3	szüköldödöket szüköl- ködöket
Sap.	4	1	3 emlezezete	emlekezete
	11	16	5	*dele* ál-
	12	19	5	it elvén ítélvén
		20	4	döt idöt
		26	1	ki kik
Eccli.	10	21	3	emléjüek elméjüek
	11	1	2	magaiztal lyaannak magaiztallya annak
	20	12	2	áron árron
	22	18	4	istelen istentelen
	32	23	2	találmányitól-s találmányitol-is
	34	28	3	. ?
	36	28	5	. ?
	39	25	2	chodálatosa zö színe chodalatos az ö színe
	42	17	5	. ?
Iſa.	7	13	6	. ?
	13	20	2	abben abban
	50	10	5	tamaszkogyék tamasz- kodgyék
	66	8	6	. ?
Jerem.	6	18	1	kalgasátok hal- gasátok
	14	3	2	kichinyöket kichinyö- két
	17	11	3	gazgagságokat gaz- dágságokat
	30	14	6	kémenyekké keményekké
		15	3	fajdalmat fajdalmad.
	31	22	3	VLLAT ALLAT
	41	10	7	Akikam Ahikam
	52	27	3	Rablatában Reblatában
Ezech.	6	8	4	hint hintlek
	13	6	2	hazugságok hazugsagot

C. v. li.	Errata	Correcta.
38 17 6	hoznnak	hoznának
40 5 3	merö-nad	mérö-nád
45 14 4	mert	mert
46 14 3	reggel, reggel	reggel-reggel
47 23 2	jövenény	jövevény
Dan. 2 41 3	fezekas	fazekas
3 40 1	tultokból	tulkokból
6 25 5	nevedkedgyék	nevelkedgyek
11 29 3	vem	nem
13 60 2	gyüleköket	gyüleközet
Nahum 1 4 3	fzárzat	fzárazt
3 19 7	.	?
Zach. 7 10 4	törvényelenség	törvénytelenség
9 17 4	.	?
11 16 4	keferi	keresi
1. Mach. 2 13 2	meg-is	meg-is
37 4	*dele* meg	
5 28 5	éz	és
7 28 4	a'ki	a'ti
9 5 3	válogatok	valogatott
35 3	Mabutæufokat	Nabutæufokat
13 16 4	bochâttuk	bochâttyuk
16 23 3	jö	jó
2. Mach. 2 13 4	fzerzevén	fzerezven
4 37 4	könyveye	könyveze
4 40 7	balgataſágában	balgatagſágában
47 5	pörlöttrk	pörlöttek
9 16 6	ez	az
Mar. 2 5 2	hitik	hitit
6 4 2	néki	nékik
7 25 3	láibaihoz	lábaihoz
Luc. 13 8 4	közül	körül
Joan. 5 47 3	.	?
16 23 5	én az	az én
Actor. 1 1 1	ö	ô
19 4	nevezetnék	neveztetnék
18 9 1	Üre-	Ur e-
21 23 3	kinkek	kiknek
24 4 4	kegyelmeſsédeg	kegzelmeſseged
1. Cor. 1 15 2	kereſzteltettetett	kereſzteltettetek
2 9 5	kit	kik
3 22 1	tieket	tietek
6 2 4	vilag	világ,
10 25 2	kérdezkekvén	kérdezkedvén
12 10 6	magyaráráſa	magyarázáſa
15 50 3	orczágát	orſzágát
Eph. 2 2 5	rementeleſégnek	menteleſégnek
5 9 3	mondásban:	mondáſban vagyon:
1. Tim. 6 8 3	elégyedgünk	elégedgyünk
Hebr. 1 14 5	.	?
9 3 3	ſentinek	ſzentinek
10 11 4	ſola	ſoha
Jacobi 2 16 4	ſzüſégére	ſzükſégére
2 16 5	.	?
5 3 3	*dele* duo puncta:	
2. Pet. 16 3	balgataſágáról	balgatagſágáról
3 10 3	élteltö	elteltö
Apoc. 21 18 1	Et	Es
22 10 2	pechelteld	pechételd
11 3	meg-is	meg is

In Orat: Manaſſ:

lin. 22	könyörülteſségidnek	könyörületeſségidnek
3. Eſd. 1 52 3	parancholam	parancholá
4. Eſd. 9 21 3	gerezdrö	gerezdröl
10 10 4	veſzedetemre	veſzedelemre
11 2	ennek	ennek,
15 40 5	tettetés	tettetes
16 18 2	fokáſzkodáſnak,	fohászkodáſnak,

A Fol. 50. ad fol. 59. Colum. 1. lin. ult. *pro* Geneſ. *lege* Exod.

M.T. AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

C. v. li.	Errata	Correcta.
38 17 6	hoznnak	hoznatak
40 5 3	merö-nad	mérö-nád
45 14 4	mert	mert
46 14 3	reggel, reggel	reggel-reggel
47 23 2	jövenény	jövevény
Dan. 2 41 3	fezekas	fazekas
3 40 1	tultokból	tulkokból
6 25 5	nevedkedgyék	nevelkedgyek
11 29 3	vem	nem
13 60 2	gyüleköket	gyüleközet
Nahum 1 4 3	ſzárzat	ſzárazt
3 19 7	.	?
Zach. 7 10 4	törvényelenség	törvénytelenség
9 17 4	.	?
11 16 4	keſeri	keresi
1. Mach. 2 13 2	meg-is	meg-is
37 4	*dele* meg	
5 28 5	éz	és
7 28 4	a'ki	a'ti
9 5 3	válogatok	valogatott
35 3	Mabutæuſokat	Nabutæuſokat
13 16 4	bochättuk	bochättyuk
16 23 3	jö	jó
2. Mach. 2 13 4	ſzerzevén	ſzerezven
4 37 4	könyveye	könyveze
4 40 7	balgataſágában	balgatagságában
47 5	pörlöttrk	pörlöttek
9 16 6	ez	az
Mar. 2 5 2	hitik	hitit
6 4 2	néki	nékik
7 25 3	láibaihoz	lábaihoz
Luc. 13 8 4	közül	körül
Joan. 5 47 3	.	?
16 23 5	én az	az én
Actor. 1 1 1	ő	ô
19 4	nevezetnék	neveztetnék
18 9 1	Üre-	Ur e-
21 23 3	kinkek	kiknek
24 4 4	kegyelmeſsédeg	kegzelmeſeged
1. Cor. 1 15 2	kereſzteltettetett	kereſzteltettetek
2 9 5	kit	kik
3 22 1	tieket	tietek
6 2 4	vilag	vilag,
10 25 2	kérdezkekvén	kérdezkedvén
12 10 6	magyaráráſa	magyarázáſa
15 50 3	orczágát	orſzágát
Eph. 2 2 5	reinenteleſégnek	reménteleſégnek
5 9 3	mondásban :	mondáſban vagyon :
1. Tim. 6 8 3	elegyedgünk	elegedgyünk
Hebr. 1 14 5	.	?
9 3 3	ſentinek	ſzentinek
10 11 4	ſola	ſoha
Jacobi 2 16 4	ſzüségére	ſzükségére
2 16 5	.	?
5 3 3	*dele* duo puncta :	
2. Pet. 16 3	balgataſágáról	balgatagságáról
3 10 3	élteltö	eltetö
Apoc. 21 18 1	Et	Es
22 10 2	pechelteld	pechételd
11 3	meg-is	meg is

In Orat : Manaſſ :

lin. 22	könyörülteiségidnek	könyörületeſségidnek
3. Eſd. 1 52 3	parancholam	parancholá
4. Eſd. 9 21 3	gerezdrö	gerezdröl
10 10 4	veſzedetemre	veſzedelemre
11 2	ennek	ennek,
15 40 5	tettetés	tettetes
16 18 2	fokaizkodáſnak,	fohaſzkodáſnak,

A Fol. 50. ad fol. 59. Colum. 1. lin. ult. *pro* Geneſ. *lege* Exod.

M.T. AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

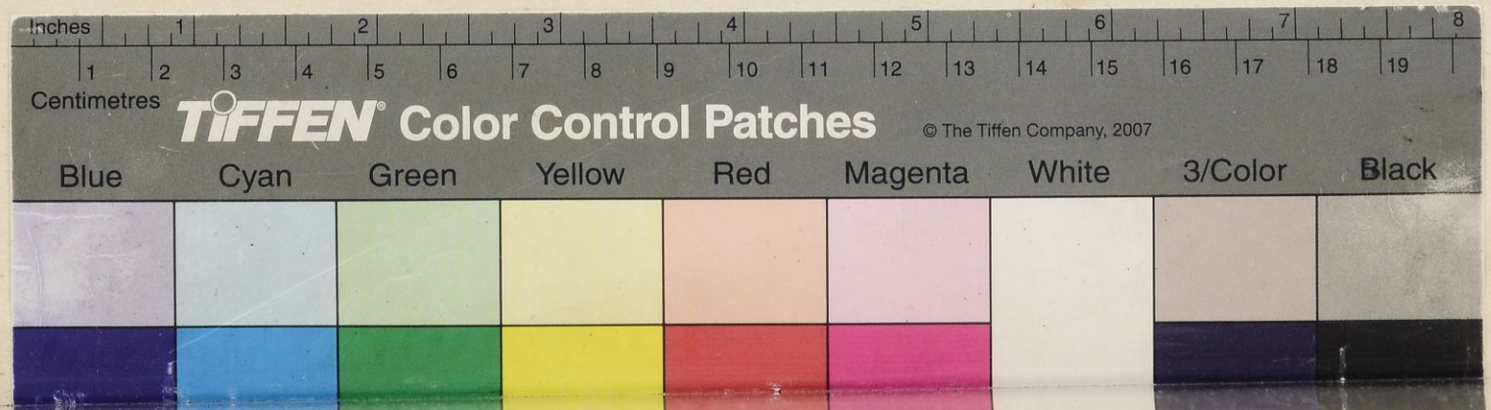
Inches
Centimetres
TIFFEN Color Control Patches
© The Tiffen Company, 2007
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

